„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Serbska centralna knihownja w Budyšinje

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Maćica Serbska w Budyšinje.

Čisło 1. **Sobotu 5. januara 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem II. je lětša prěni krócź jako kněžor ßebi k nowemu lětu ßoże pschecź dał. Nadpadnuło je trochu, so wón pschi tym ani ßkowa wo politizy rěczał njeje. Jeho mjelczenje wo tym ßo na to waschnje wukožuje, so tón czaß trjeba njeje, ßo wójny bojecź. Kněžor żaneje pschiczinu měł njeje, ßwojim wyßokim sastojnikam a generalam něschto woßebite wo politizy prajicź. Wón ßo w tutym nastupanju zyle po pschikładze ßwojeho dźěda složuje. Tež tutón je czasto pschi nowolětnym ßožopschecźu politiske należnosćze zyle ſ boka wostajił, khiba so ßnadź je prajił, so ßo nadźije, so ßo měr sakhowa, so pak wotczakuje, so wójsko w kóždym pschipadze ßwoju winowatosćź dopjelni. Sswjecźenje noweho lěta ßo tón krócź jara sahe sapocza. Hižo rano do dźewjecźich hodźin wyßozy dostojnizy k kněžorskemu hrodej pschijěsdźowachu. Wokoło na pok dźeßacźich hodźin ßo Boża ßkužba w hrodowej kapali sapocza, pschi kotrejż běschtaj kněžorskaj mandźelskaj pschitomnaj. Po Božej ßkužbje wonaj najprjódzy ßožopschecźa ßobustawow kralowskeje ßwójby a němskich wjeŕchow pschijimaschtaj, na to ßo do běłeho sala podaschtaj, hdźež jimaj ßobustawy swjaskoweje rady, generalojo a ministrojo ßožo pschejachu. Kněžor pod trónskim njebjom stejo ßo ſ pokłonjenjom dźakowasche, rosrěczowanjow bjes nim a ßožopschejerjemi njebě. Wokoło na pok jědnacźich hodźin bě ßwjatocznosćź nimo.

— Powschitkowne dźiwanje je w Barlinje ßbudźiło, so je kněžor Wylem 28. hodownika do wobydlenja hrabje Herberta Bismarka pschischoł, so by jemu k schtyrzecźilětnemu narodnemu dnjej ßoże pschał. W tym wurjadne wusnamjenjenje widźa, pśches kotrež ßo w ßynje nan cześći a pśches kotrež ßo poßledniścheho poměry k kněžorej do najjaßniścheho ßwětła staja.

— Pruski krajny ßejm ßo 14. januara k nowym wuradźowanjam sendźe.

— Něhduschemu ministrej ſnutskownych należnosćzow Puttkamerej je kněžor rjad czorneho worła spożcził.

— Kak wulke je wójsko, kotrež móże Němska pschi wudyrjenju wójny njepschecźelej napschecźiwo stajicź? Wscho hromadźe, tak je ßo wuliczíło, ma Němska 3½ milijony wojakow, w měrje wuwuczenych, kotsiż dyrbja po nowym wójskowym sakonju, loni wot kněžorstwoweho ßejma pschijatym, na wójnu czahnucź.

— S narańscheje Afriki lěpsche powjesćze pschikhadźeja. Lud je ßo směrował a saßo na polach dźěłacź sapoczął. W Lamu ßu němsku póstu sakožili. Jenoż w Bogomayo ßo hischcze wojuje. Matrosojo na němskich wójnskich łódźach, pschi tamnischim mórskim brjosy ſtražowazych, maja pod wulkej horzotu cześko cźerpicź. Mnosy ßu na symizu skhorili, tola nichtó wumrjeł njeje.

Italska. W Neapelu je prjedawschi italski minister ſwonkownych należnosćzow, Mancini, wumrjeł. Wón je nastork k temu dał, so je Italska město Maßawu pschi brjosy Cźerwjeneho Morja wobßadźiła. S tym je wón Italskej wulku cześu napokożił. Maßawa je hižo jara wjele pjenjeżnych a cźłowjecźich woporow żadała, tola wużitka hischcze żaneho njenjeßła. Hdy by ßo někak ſ cześcźu snjeßko, Maßawu saßo wopuschcźicź, by to italske knježerstwo hižo dawno cźiniło.

Franzowska. S połodnischeje Franzowskeje ßu powjesćze wo wulkich wětrach a powodźenjach pschischke. Wobkhad po żelesnizach je na wjele městnach pschetorhnjeny, w Toulonje a Arlesu ßu ßo ßamo někotre domy saßypke a jich wobydlerjo ßo w żołmach tepili. Wjeß Tivoli pola Mende je powodźena a wot wobydlerjow teho dla wopuschcźena.

— Nowe lěto stej w Parisu dwě żonje, mikoscźiwej ßotsje Eveline a Karolina Cahenowa, offizěrski kschiż cześneje legije dostałej. Poßledniścha, něhdźe 60 lět stara wudowa jeneho lěkarja, je ßo pschi wothładanju sranjenych na mnohich bitwischcźach wusnamjenika. W Vendômje ßo jej němski general sjawnje sa nadobnu staroscźiwosćź dźakowasche, ſ kotrejż bě wona němskich sranjenych wothładała. Po wójnje wona tsi krócź do Němzow pucźowasche, so by tamnischich sranjenych Franzowsow wopytała. Pschi jenym tychle pucźowanjow ju kněžorzy Augusćze pschedstajichu, kotraż ßo dwě hodźinje ſ njej rosrěczowasche a ßo ſ njej roszohnujzy jej praji: „Knjeni, pscheju ßebi, so by swjask bjes Wami a bjese mnu był.“ A ßwój cześerwjeny kschiż wotewsawschi jón wona wokoło schije knjenje Cahenoweje połoži prajizy: „Tutón kschiż żaneje druheje hódnosćze nima, khiba so by snamjo był, pod kotrymż ßmój wobej pytałej, hubjenstwo ßwojich ßobucźlowjekow połóżecź.“

Jendźelska. General Grenfeld ßo sa pobitym wjednikom sudanskich sběžkarjow, Osmanom Digmanom, puschcźił njeje. Tutón je tak w dobrym měrje ßwoje rospjerschene cźrjódy hromadźecź móhł a ßo najskerje bórsy saßo k Sauakimej wrócźi. Hdyż też Sauakim derje wobtwjerdźa, njebudźe ßo Osman Digma wotdźerżecź dacź, ſ nowa tole město woblehnucź, tak bórsy hacź jo jendźelske wójsko wopuschcźi. Poßlednje dny ßu ßo hižo saßo sběžkarske cźrjódy psched Sauakimom pokasałe a někotre żónske rubiże, kotrež běchu po wodu k studnjam, psched městom leżazymi, schłe.

— Spodźiwne wobstejnosćze ßu po sdaczu w jendźelskim wójsku. Wjecźor druheho ßwjateho dnja hodow w Chatamje w kasarmach sběžk wudyri. Krótko do poknozy wojazy wokna kasarmow rossbiwachu, stoły a blida rosražowachu a druhe njewuschnosćze cźinjachu. Kasarmska straża dyrbjesche skónczinje ſ natyknjenym bajonetom njeměrnikow rosehnacź. Najhórschich halekowarjow sajachu.

Rußowska. Ruske wójsko ßo njepschestawajzy dale bróni a na wójnu pschihotuje. W Beßarabiji pschi rumunskich mjesach ßo pjecźa wulke wójsko shromadźuje. S dobom tam mnohich wukrajanow wupokasuja. Ssamo woßoby, kotrež ßu ßo w Beßarabiji narodźiłe a tam dołho bydliłe, dyrbja kraj wopuschcźicź, hdyż njeßu ruske poddanstwo pschijeli. — Knježerstwo je wobsamkło, pólske twjerdźisny Kowno, Brest-Litewsk a Bialystok ſ dwojokolijatej żelesnizu sjenocźicź.

— Ruske knježerstwo njeje swólniwe, bohatstwa, kotrež ruska semja khowa, židam wuwużiwacź dacź. Duż je też židowskemu bohacźkej Rothschildej w Parisu sapowjedźiło, dźěl naftowych (petrolejowych) żórkow w Kawkasu pokupicź a petrolej ſ nowymi pschiprawami do kóżow, woßebje k woženju petrolej twarjene, wodźicź. Ruske knježer-

stwo wschak je hižo dawno w Pólskej spósnako, so lud wokhudnje, hdyž žo bohaty žid schěri.

— Kaž wojerske nowiny „Ruski invalid“ pišaju, w bližšim cžašu wulke wojerske pjekarnje w Warschawje, Kownje, Beedyczewje, Winizy a Nowogeorgewsku postaja.

— Persiski póšłanz w Peterburgu, Mahmut pascha, je sa wuspěšchne wujednanje roskory, bjes Ruskej a Persiskej jendželsko-persiskeho wicžneho wucžinjenja dla nastateje, najwyschsche persiske wusnamjenjenje: schachowy (kralowy) wobras w skotym wobluku wot schacha dostak. Mahmut pascha je w Peterburgu dla žwojeho sprawneho a sjawneho waschnja rad widžana woželoba.

Rumunska. Przedawschi rumunski wójnski minister Angheleskru bě loni wschelakich pschekschiwjenjow dla, kotrež běchu rumunske nowiny psched sjawnosczu pschinješke, sastojnstwo skožicz dyrbjak. Knjeżerstwo je na to njeżwěrneho ministra do pschepytanja wsako a jeho k jastwu na tši měžazy a k 5000 frankam khostanja saždžiło a jemu dale cžežne prawa wotrjekło. So je žo jebanstwo w wójnskim ministerstwje wotkryło a žo jemu kónz cžiniło, maju žo jenož rumunskim nowinam džakowacz, kotrež pschestake njeżu, knjeżerstwo na tamne njedostatki pschezo a pschezo sažo kedžbne cžinicz.

— Ssměschny podawk je žo pjecža w Bukareschcże měk, hdyž kral Carol žejmowu deputaziju pschija, kotraž jemu adreżu na trónsku rěcz pschepoda. Bjes 20 žobustawami deputazije běchu tež pjeczo sapóšłanzy, kotsiž žu dla žwojeho njepschecželneho smyšlenja napschecžo kralej snacži. Jenemu s nich, kotryž mako dostojnje stejesche, kral praji: „Mi žo sda, so scże mje w Jaży wužyczili“, na cžož sapóšłanz khětro samyleny wotmolwi: „Haj, majestosczu, tak troschku.“

Sserbija. Wulka skupschtina (žejm) je nowu wustawu bjese wscheho pscheměnjenja pschijaka a žo na to wot krala rospuschczika. W kraju knježi měr a porjad.

— W starej Sserbiji, kotraž hischcże pod turkowskim knjeżerstwom steji, leži Decžanski klóschtr. W tutym klóschtrje pjecža jene revoluzionarne towarstwo, kaž bě turkowske knjeżerstwo nashoniło, wójnsku bróń khowasche. Po poruczhnosczi knjeżerstwa mějesche wotdželenje wojakow klóschtr sa brónju pschepytacz. Tutón wukas žo na najnjekniczomnische waschnje wuwjedže. W Decžanskim klóschtrje je row nèhduscheho žerbskeho krala Schczèpana, kotrehož žerbske wobydlerstwo wyšoko waži. Pschi pschepytanju turkowszy wojazy tutón row wotewrichu — schtož žo hacž dotal hischcże ženje stało njeje — a jón wurubichu. Tole hrube sakhadženje je w Sserbiji wulke pohórschenje sbudžiło a budże s pschicžinu k nowym njepschecželnosczam bjes turkowskim a žerbskim wobydlerstwom, pschi mjesach bydlazym. Pódla teho je pschepytanje wupokasało, so je powjesczi, po kotrejż žebi pjecža sbèžkarjo w Decžanskim klóschtrje bróń khowachu, do zyła wumyšlena.

— Bjes tym so je kral Milan s wulkim pschecželom Awstriskeje, žerbski lud po wulkej wjetschinje wscho awstriske s polnej wutrobu hidži. Ssobotu w nozy je wobydlerstwo Beograda sažo ras snamjo žwojeho njepschecželneho smyšlenja pschecžiwo Awstriskej dało. Wokna awstriskeho konsulata buchu s kamjenjemi rosbite. To žame žo w mnohich wobydlenjach sta, w kotrychž awstriszy poddanjo bydla. Kusk žu najskerje studencza wuwjedli, kotsiž w tym žamym cžašu, kralowej Nataliji žławu pschiwołajo, po Beogradskich dróhach cžahachu. Awstriski konsul je žo hnydom pola awstriskeho knjeżerstwa wobcżežował a doscżczinjenje žadał. K wotwobrocżenju dalschich ropotow je knjeżerstwo psched awstriski konsulat stražu stajiło a na dróhach njemčernikow rosehnało.

— Roswěrowana žerbska kralowa Natalija tón cžaš po Krimskej polkupje pucżuje. Po wukasu s Peterburga, so ma žo jej wschudže kralowska cżesczą wopokasowacz, žo krucże složuja. W Kischenewje ju Beżarabiski guvernèr powita a lud jej napschecžo wyskasche: „Sskawa žerbskej kralowej Nataliji! Sskawa žerbskemu krónprynzej Alexandrej! Hańba pscheradnikej Milanej!“ Na podobne waschnje kralowu w Odeży witachu. Měschczanosta kralowej žół a khlèb na skotym talerju poskiczi pschejo, so by Natalija bórsy sažo na žerbski trón, nětko na pol woživroczeny, stupiła. Deputazija wožmjoch Sserbow je do Yalty pucżowała, so by tam kralowej Nataliji poddansku adressu, s wjele tyžaz žerbskimi podpišmami podpišanu, pschepodała.

Asiska. Chinesiska khèžorka-wudowa je skónczhnje sa mkodostneho khèžora mandželsku wuswolika. Wona je khèžorzyna czeta, je hakle 13 lèt stara a rèka Ye-hchena-la. Hwèsdazy žu 23. džeń februara sa sbožowny džeń spósnali; duž ma žo na nim kwaž wotbywacz.

— Katholizy mišionarojo žu do Roma powjesczi pósłali, so je w Mandžurskim kraju w narańschej Chinje wulke powodženje było, psches kotrež je žo wjele ludži sahubiło. W prèdnjej Indiskej je pschi Malabarskim mórskim brjosy kholera wudyrika, na kotruž je na 2000 kschesczijanow wumrjeło.

Hósdž.

(Pokracžowanje.)

„Tež my žmy tudy zusbnizy byli“, sahrodnikowa macz džesche, hdyž ji posdžischo žyn wo zusym powjedacz pocža; duž je nascha pschižkuschnosczi, so dobre s dobrym sarunamy. Dži, mój žyno, pscheprosch teho muža k žnědanju!“

Bórsy kaseńk žid pschinže a hosposu na jeje khorosczi wèru pschepyta. Wón ji něschto sapiža. Stara sahrodnikowa mějesche k njemu dowèru a tež bórsy saczu, so žo s njej polèpschowasche. Sa džak macz a žyn kaseńkej tež dale hosposu w rostlinownje pschewostajischtaj; wón tež s nimaj žobu sa blidom žydasche a dyrbjesche hakle potom žwój pschinoschk sa to płacżicz, hdyž smèje pazijentow, kotsiž jemu sa jeho prózu płacża. Pschetož džèła mějesche kaseńk na dosczi, hdyž bèsche žo powjesczi wo nim po pěskach rosschèrika; ale jeho pazijentojo běchu wscho tajzy ludžo, kotsiž mako žobu pschinjeżechu, khiba žkowo „měj džak!“. Žid mějesche polnej ruzy džèła mjes khudymi wobydlerjemi tamneho džèla města. Ale tehdy hischcże tajkich sjawnych nowin njemějachu, w kotrychž mózesche lèkar, kotryž lèkaricz pocžina, džak sa žwoje radžene „kury“ žam wotczischczecz dacz a — sapkacżicz; duž tež žid bóle samožitym wobydlerjam njesnaty wosta. Hacž dotal bèsche žo s czesczelakomnosczu wotlakował se žwojim truharskim měschkom po měscże běhacz. Ale tež do teho žo wón namaka, žo dohladawschi, kak žo pilny sahrodnik tež najnižscheho džèła njehańbowasche, ale kak jo s jenakej wjeżekosczu dokonjesche. Žid žo zusym w Draždžanskich hosczenzach jako brodu truhar posticzowasche; ale jeho rubjana drasta bèsche nimale pschezo s pschicžinu, so jeho wotpokasachu, schtož žo njerèdko s prawej žurowosczu sta. Tele pschecżiwnosczże žid najwjeżelscheje myžle wužměschesche; s zyła žo wón w žwojej lóhkej myžli na žane waschnje molicz njedasche, byrnjež žo jemu hubjenscho schło. Tak žo s najmjenscha sdasche. Ale schtó czlowjeczu wutrobu we wschèch jeje hkubinach dowužlèdžicz samóże?

Bèsche prèni džeń haprleje. Wokoło pschipołdnja žid se žwojim truharskim měschkom domoj pschindže. „Jowle, macži“, wón k žwojej hosposy džesche, „jowle staj dwaj žlèbornaj kroschkaj, kotrajż je mi jedyn wulkomyžlnje sa to darił, so žym jemu jeho židowsku brodu wottsihak. Hewak po haprleji pobuch, hdyž dženža pobuch. Rady bych sa to Draždžanczanow tež po haprleji póžłak, hdy bych jeno wjedżak, kak to sapoczecz?“

Pschi wobjedže žid mako rèczesche; potom do žwojeje rostlinownje džèsche, Matej pak do žwojeho džèła.

„Do czeho tež to wón hosdže bije?“ žebi Matej pomyžli, hdyž sa něschto czaža na sadnjej scżènje rostlinownje hamor buchacz žłyschesche. „Wón drje mi czeńku scżènu s zyhelow hischcże pscherasy.“

To prajiwschi Matej dale kopasche; ale spodžiwny njemèr jeho pohnu, so kopacz w stronu czižnu a do rostlinownje bèżesche. Hdyž s khwatkom psches schkleńczane wokno nuts pohlada, jemu na wokomik krej w žikach sprostnu; czim spěschnischo pak wón potom k durjam skoczi. Je s mózhnej ruku wotewriwschi wón žkowa sažłyscha: „Dha budž wbožemje, hubjeny žwè — —“

Mjes tym so wuschi mkodeho sahrodnika tule rècz žłyscheschtej, jeho wocži widżeschtej, kak žid žebi žeklu postromka, kotryž s wulkeho hosdža dele wižasche, wokoło naheje schije sadżernuwschi zyle runy pschi sadnjej scżènje stejesche a to s nohomaj na stólczku, kotryž wón, hdyž Matej spěschnje sastupi, hnydom powali. Ale runje tak khètsje bèsche tež Matej jenu s britwjow, kotrež tam hižo wocžinjene leżachu, shrabnuk a žo satorhowazeho lèkarja wot postromka wotrěsnuk, kotryž jeho dajesche. Sseklu wotstroniwschi wón kaseńka, kotryž bèsche hižo kaž w womorje, na jeho lèhwo położi a žo prózowasche, jemu prènju lèpschu žiku w shibadle na ruzy wotewricz.

Hdyž krej, kotraž s woprèdka jeno pomaku kapasche, po nèczim žylnischo czeczesche a skónczhnje se žiły skakacz pocža; žid wocži wotewri, na žwojeho wumožnika straschne wocži wuwalejo. „Psche czjo scże mi žort skasyk?“ žo wón jakotajo praschesche. „Njeżměm ja ludži też po haprleji póžłacz? Nimacże hischcże žyte, so macże tajkeho njewuschneho jèdžka žobu sa blidom?“ Na to žebi žid kedžblimje žwoju krwawjazu ruku wobhladowasche.

„Hlej wschak!“ wón dale džesche, „kak wustojnje scże žo mi do mojeho rjemjeżka tykak! To je woprawdže vena basilika, kotruž scże narèsnuk! Psche czjo dha niz radscho wulku žiku? Ale widžu, so Wam Waschu rostlinownju se žwojej krwju samasam. To chzych

je pschi Malabarskim mórskim brjosy kholera wudyrika, na kotruž je na 2000 kschesczijanow wumrjeło.

wobeńcź; duž ßym ßo rosßudźił, ßo wobwěßnucź, runjeż budźech radscho Catonowu ßmjercź wumrjeł. S jenej nohu hižo w Charonowym cžołmje ſtejach, a tſi ſekundy posdźiſcho mje jemu njebudźeſchcże wutorhnucź móhł. Ale derje je, ſo ſcże mi krej puſchcźił: mi bu prawje lóhko wokoło wutroby. S wobwěſchenjom pak je hubjena wěz. Hórko hižo ßo kajach, hdyž mje poſtromk ſa krk dajeſche. Wjele lěpje dyrbjeſche bycź, ßebi nadobnje krej puſchcźicź, kaž je to wulki Cato cžinił. — Snajecże Catona?"

„Dobry kſcheſcźijan drje był njeje?" Matej rospjerſcheny wotmolwi; „pſchetož tajki mordaŕ njebywa."

„Mordaŕ!" žid ſamórcža; „tajkele njeſdwórliwe ßkowo ſa cžłowjeka, kotryž ßo ſmuži puta tejele hubjeneje ſemje wottſchaſcź."

„Ja bych ſa to měł, ſo je ſkerje tón cžłowjek ſmužity, kotryž ſcźerpnje tudy wutraje, doniž jeho tón Knjes njewotwoła", Matej khutny ſnapſchecźiwi.

„Mi ßo ſda, jako by Wam bóle trjeba było, ßebi krej puſchcźicź dacź, hacž mi", žid dale dźeſche; „Wy dźe ſcże ßmjercź blědy a wſchón wuſtrózany."

„To też dźiw njeje pſchi ſtraſchnym napohladźe, kotryž je ßo mi poſkiczał", Matej naſpomni, kotryž ßo pſchezo hiſchcże ſ hróſbu wottſchaßowaſche.

„Dźicże mi! to je wſcho ſwucźenje", žid rjeknu. „Naſch jedyn, kotryž ma ſ cźěłami cžinicź, kaž Wy ſe Sswojimi kwětkami, niczo woßebite na wobwěſchenzu njewidźi. Waſche roſtliny wſchak ßo njeſatorhuja, ani krwě njepſcheliwaju, hdyž je wotrěſujecże. Duž macże tajkeje mjehkeje wutroby."

„Bożo, Knjeże!" Matej ſawoła, „kajki cźežki hrěch ſcże wobeſchoł! Pſchecźiwo Sswojemu Bohu, pſchecźiwo Ssebi ßamomu, pſchecźiwo mi a mojej macźeri! Tón ſtatok, kiž je Waß dotal pſchecźelnje hoſpodował, chzyſchcże ſ mordaŕſtwom wonjeczeſcźicź, moju ſahrodu wohańbicź a potajkim moju bjes teho ſpróżniwu ſaßkužbu hiſchcże pſchikrótſchicź!"

„Prawo macże!" ßo žid wuſna; „to wopomnił njeběch. W lěßu budźech dokonjecź dyrbjał, ſchtož mějach w myßlach."

„Měnicże dha, ſo budźech hdy w nozy do ßwojeje roſtlinownje ſaßo ſtupicź móhł, hdy budźech Waſche cźěło w njej nadeſchoł był?" ßo Matej praſcheſche. „A moja wboha macź, — njeby wona ſe ſtróżelemi hiſchcże bóle ſkhorika, wo Waſchej namóznej ßmjercźi ſhoniwſchi?"

„Waſche poroki ßym ſaßkužił", žid wohańbjeny wotmolwi. „Wy ſcże mje nimale dwaj měßazaj hoſpodował a mi ſa Sswojim blidom ßobu jěſcź dał, a ja chzych tak njedźakowny bycź, ſo Waß naſtróżam a Wam ſeſchkodźu."

„A tón Knjes je Waß hižo tſizecźi a wjazy lět na ßwojej ſemi hoſpodował a Wam ſa ßwojim blidom ßobu jěſcź dał", Matej dale dźeſche; „njewopokaſujecże ßo Wy to hiſchcże wjele bóle njedźakowny pſchecźiwo Bohu, hacž pſchecźiwo nam?"

„Tón drje budże ßo runje tak mało wo mnje pjerſka ſtaracź, kaž cźi bohacźi ludźo w Draždźanach hacž dotal", žid wotmolwi.

„Ach Wy hrěſchniko!" Matej porokowaſche. „Njewěſcże dha, ſo ßu też Waſche wkoßty na hkowje liczene? So ani wróbl bjes Bożeje wole ſ tſěchi njepanje?"

„Nó, ja dźě ßo powucźicź dam, knjes prědarjo!" žid praji. „Też Wam lubju, ſo ſ nowa njeſpytam ßwój ſemſki běh pſchikrótſchicź; a ſo widźicże, ſo je to moja kruta wola, mi tamle tón pódwjas podajcże, ſo móžu ßebi žiku ſawjaſacź. Schwarna kužiczka kwrě je mi hižo wuběžała; je-li ſo ju njeſaſtaju, móhło mi to na ſchkodu bycź. Wy pak prěcź njebudźecże, ſo cźłowjekej žiwjenje jara lubo bycź njemóże, hdyž wſcho jeho prózowanje žaneho wuſpěcha nima, kaž je ßo mi tudy ſeſchło."

„Hdyž nałěto ßyju a ßadźam", młody ſahrodnik ſnapſchecźiwi, „do naſymy płodow njewocźakuju. A młode ſchtomiki ßadźejo wěm, ſo dyrbju něſchto lět wocźakacź, prjedy hacž móža płody njeſcź. Wy ſcże hakle lědma pſched dwěmaj měßazomaj tudy ßył a chzecże hižo žnjecź? Haj, njejſcże hižo ßłódkeho płoda wotſchcźipnuł, moju macź wulěkowawſchi? Ssmy my hižo ſcźerpnoſcź ſhubili a Wam wumjetowali, ſo ſcże pola naß?"

„Njeßwarcże dlěje!" žid proſcheſche. „Ja wſchak chzu Waß pſchichodnje lěpje poßkuchacź. Jenož njeprajcże Sswojej macźeri niczo wo — mojich khumſchtach ſ poſtromkom."

Matej pak ji ßam wot ßo niczo prajił njebudźeſche, ſo by macź njetrjebawſchi njenaſtróżał. Žid wot nětka ſcźerpnje ſe ßwojim truharſkim měſchkom po měſcże běhaſche, ludźom žiku rubaſche, kunki ſtajeſche a ſuby torhaſche, khorych lěkowaſche a ranjenych hojeſche, njemorkotajo, hdyž wot ßwojich pazijentow druheje płaty njedoſta, hacž „ſapłacź Bóh!"

Junu łaſeńk ſ Matejom w ſahrodźe dźěłaſche; na jene dobo ßo ſahrodne durčzka wotewrichu, a ſ nimi ſchwalcża Hańża ſaſtupi, — prěni to krócź wot teho cžaßa, ſo tu žid pſchebywaſche. Matej ßo ſ woprědka njemało ſwjeßeli, potom pak ßo ſaſtróži, Hańžu bliže wohladawſchi; ſchikowane holczo běſche mjeswoczi blěde a ſapłakane. Rubjeſchko, kotreż ßebi wona pſched lizo dźerżeſche, na to pokaſowaſche, hdże khoroſcź tczi. Hańża ßo ſ makymi, bojaſnymi krocźelemi młodemu ſahrodnikej bliżeſche.

„Dobry Matejo", holza ſtrachocźiwje dźeſche, ja ßebi žiweje rady njewěm, tak mje ſuby bola. Schto mi radźicże? Bych ßebi ßnano ſub wot teho zuſeho dochtra tamle wutorhnucź dała? Scźini wón to tunjo a njebudże mje pſchejara cźwilowacź?"

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W Michałſkej woßadźe (6357 evang.-luth. duſchow) je ßo w minjenym lěcże 252 dźěcźi, mjenujcy 142 hólzow a 110 holzow, 2 wjazy hacž lěto prjedy, narodźiło; bjes nimi běſchtej jedyn dwójniſki por, 6 morwonarodźenych a 38 njemandźelſkich dźěcźi. Hacž na dwě kónz lěta narodźenej a 5 njekſchcźenych ſemrjetych ßu ßo wſchě k ßwjatej kſchcźeniczy pſchinjeßke. Pſched 100 lětami liczachu 129 porodow. — Pſchipowjedało je ßo 85 porow, 25 wjazy hacž lěto prjedy, bjes nimi 33 cžeßnych. Wěrowanjow bě 57, pſched 100 lětami 29. — Semrjeło je 205 woßobow, 20 wjazy hacž w prjedawſchim lěcże, a to 114 dźěcźi (bjes nimi 6 morwonarodźenych), 10 njewoženjenych mužſkich a 6 žónſkich woßobow, 24 mandźelſkich mužow, 20 mandźelſkich žonow, 10 wudowzow a 21 wudowow. 14. lěto žiwjenja běchu 3, 20. lěto 7, 30. lěto 13, 40. lěto 14, 50. lěto 9, 60. lěto 19, 70. lěto 23 a 80. lěto 4 woßoby pſchekrocźiłe. (Ssamomordaŕſtwow žanych było njeje, tola tſi ſnjeſbożenja [pſches ſmjerſnjenje pod hokym njebjom a pſches tepjenje w Sprewi].) Bjes duchownego pſchewoda je ßo 31 woßobow khowało. — Pſchedpißane kollekty 509 mk. 12 np. wunjeßechu. Pódla teho je ßo ſa khudych 157 mk. 22 np., ſa twar nowych byrglow 162 mk. 83 np., ſa miſſionſtwo bjes židami 118 mk. 21 np., ſa miſſionſtwo bjes póhanami 1011 mk. 95 np. naſběrało. Wſcho hromadźe luboſtne dary 1959 mk. 33 np. wucźinja. — Sswjate wotkaſanje je ßo 11,465 woßobam wudźěliło, 208 wjazy hacž loni, mjenujcy 4472 mužſkim a 6993 žónſkim, bjes nimi 9031 Sserbam a 2434 Němzam, 136 prěnicźkam (74 ßerbſkim a 62 němſkim) 5 privatnje woprawjenym, 188 khorym a khamornym a 94 wobydlerjam wokrejßneje dźěłacźernje. Pſched 100 lětami bě 7652 ſpowjednych.

— W katholſkej woßadźe doſta w minjenym lěcże 133 dźěcźi ßwjatu kſchcźeńzu; ſ nich bě 73 mužſkeho a 60 žónſkeho ſplaha; njemandźelſkich bě 19, ſ wjetſcha wot njewoßadnych macźerjow. Woprawjenych bu 7150. Wěrowanjow bě w farſkej zyrkwi 24 a w tachantſkej 5. Semrjeło bě 94; ſ nich 68 tudy, 21 w Mniſchonzu a 5 druhdźe pohrjebanych. Mjes nimi běſche 52 w ſtarobje do 14 lět, 2 mjez 14. a 20. lětom; 2 běſchtaj pſches 20, 4 pſches 30, 1 pſches 40, 5 pſches 50, 18 pſches 60, 10 pſches 70. Mjes połnolětnymi pak bě 6 nježenjenych abo njewudatych, 11 mandźelſkich hoſpodarjow, 8 mandźelſkich hoſpoſow, 1 wudowz a 14 wudowow.

— Młodźenzojo, kotſiž w lěcże 1889 dwazete lěto dozpěja, a tajzy, wo kotrychž wojeŕſkej kmanoſcźi ßo hiſchcże wojeŕſka wyſchnoſcź rosßudźika njeje, maja ßo wot 15. januara hacž do 1. februara pola wyſchnoſcże měſtnoſcże, hdźež pſchebywaju, k ſapißanju do rekrutěrowanſkeje rodoweje róle pſchipowjedźicź. Schtóž ßo pſchipowjedźenja k rodowej róli wostaji, ßo ſ pjenježnym khoſtanjom hacž do 30 hr. khoſta. Wyſchnoſcże maja rodowu rólu hacž do 15. februara wojeŕſkej wyſchnoſcźi pſchepodacź.

— 11 gradow ſymy pjatk rano thermometer pokaſowaſche. Narańſchi wětr je na dobo mike wjedro, kotreż hacž do noweho lěta knjeżeſche, wuduł a nam ſibiriſku ſymu pſchinjeßł. Wot ludźi, kotſiž ßu ßebi lód wotnajeli, ßo ßurowa ſyma ſ wjeßełoſcźu wita. Ssu ßo dołho doſcź ſtrachowali, ſo ßo jim lětßa podobnje ſeńdże, kaž w lěcże 1883, hdźež rěki a łuże ſ zyła njeſamjerſnuchu. Też ratař by ſymu rad widźał, hdy by ſemja ſ wohrjewazym ßněhowym krywom wodźeta była. Lětßa pak ßněh dołho na ßo cžakacź dawa, duž ratař ſe ſtaroſcźu na ßwoje pola hlada; pſchetož kruta ſyma bjes ßněha wjele wjazy ſchkody naczini, hacž wulka ßuchota w lěc

— S nowym lětom ſakoń ſawěſcźenja pſche ſnjeſboženje ratařſkich a hajniſkich dźěłacźerjow płacźiwoſcź doſtanje. Schtóž ßo wot tychle dźěłacźerjow pſchi dźěle tak wobſchkodźi, ſo je pſches to dlěje hacž

tśi dny sadźěwany dźěłacź, po saßkužbje pschimĕrjenu podpjeru dostanje. Pschi ßmjertnym snjesboženju ßo pjenjes k pohrjebej płacźi.

— Wjetśe pschemĕnjenje wjedra je profeßor Falb na tele dny 1889 wěschćił: 1., 17. a 31. wulkeho rózka; 15. małeho rózka; 1., 17. a 31. měrza; 15. a 30. haprleje; 15. a 29. meje; 13. a 28. junija; 12. a 28. julija; 26. augusta; 9. a 25. septembra; 9. a 24. oktobra; 7. a 23. novembra; 7. a 22. dezembra. Hacź dotal je ßo nawjedźiło, so je ßo Falbowe wěschćenje, hdyž niz na postajenym dnju, dha tola krótko do njeho a po nim dopjelniło. Tak mějachmy 2 dnjej do wulkeho rózka wulki wětr, w druhich stronach bě semjerjenje a w połodnischej Franzowskej sliwki, psches kotrež je wulke powodźenje nastało.

— W tudomnych wulkich młynach mějachu hody połnej ruzy dźěła. Akzijowe towarstwo, kotrež něhdusche Mörbitzej wulke młyny a ßuknownju wobßedźi, mějesche myßle, młyny pschenajecź. Hižo tśeśi dźeń hodow běsche hłowna (generalna) shromadźišna akzijoweho towarstwa, na kotrejż mějesche ßo pschenajecźe wobsamknucź; a hischcźe tónßamßny dźeń mějesche najenk nastupicź. Duž hody pilnje wschitko napißowachu, schtož w młynje běsche: maschiny, młynski grat, sorno, muku atd. Hłowna shromadźišna tśeśi dźeń hodow, schtož běsche hižo prjedy wěste, wobsamknu, so maju ßo młyny hnydom pschenajecź. Najenk je saßo akzijowe towarstwo, kotrež je hischcźe tónßamy dźeń sestupiło a na ßwoju ruku mlĕcź počało. Najenskeho pjenjesa je ßo 12,000 mk. na lěto wucźiniło. Duž nětko dwě akzijowej towarstwje wobstejitej: dotalne stare, kotremuż ßuknownja a wulke młyny ßkuscheja, a nowe, kotrež ma młyny wotnajate.

S Hornjeje Hórki. W tudomnym papjerniku je 2. januara rano w 4 hodźinach woheń na hadreschćowej łubi nastał a ßo wot tam na papjerjowy skład rosschĕrił. Na ßboże ßo wóhnja s cźaßom dohladachu a jón poddußychu. Naczinjena schkoda je khětro wulka. Pódla hadreschćow a papjery ßu ßo wschelake maschiny ßobu spaliłe. Schtož ßo hadreschćow psches woheń saniczíło njeje, je nażehlene, a ßo teho dla k dźěłanju papjery trjebacź njehodźi. Hornjohórcźanski papjernik je sawěscźeny; duž akzijowe towarstwo psches woheń njeschkoduje.

S Hodźija. W naschej wołbadźe je ßo sańdźene lěto 154 dźěcźi narodźiło a 96 dźěcźi je ßwój kichcźeński ßlub wobnowiło. Pschipowjedanjow bě tu 51 a wěrowanjow 34; khowanjow pak 101. Spowjednych ludźi bě tu 6365, a to 4800 Sserbow a 1565 Němcow, woprawjenjow na khorych a ßmjertnych łožach 104 ßerbskich a 18 němskich. Pornjo tamnemu lětu je tu 241 spowjednych ludźi wjazy było.

S Wjeleczína. S powjescźow s nascheje zyrkwinskeje wołbady, 3365 evangelskich wobydlerjow liczazeje, je tole se sańdźeneho lěta spomnicź: Spowjednych ludźi bě̀sche 4055, bjes nimi 80 paczerskich dźěcźi. — Pschipowjedało je ßo 40 porow a wot tutych je ßo 27 porow w naschim Bożim domje swěrowało. — Narodźiło je ßo 155 dźěcźi. — Semrjeło je 106 wołbobow.

— 6. meje semrjety wumjeńkar a prjedawschi korczmar Jan Rencź w Korsymju je naschej wołbadźe 9000 hriwnow wotkasał, mjenujcy 6000 hr. k 3 nowym swonam a 3000 hr. k sdźerjenju ßwojeho herbskeho pohrjebnischcźa. — Rencź je pódla teho Korsymskej politiskej a schulskej gmejnje na 13.000 hr. wotkasał, tej Gustav-Adolfskemu a mißionskemu towarstwu, wustawej ßlepych atd. wjele sawostajił. Dźak budź jemu do rowa!

S Radworja. W sańdźenym lĕcźe je ßo w naschej wołbadźe 55 dźěcźi (30 hólczatkow a 25 holczatkow) narodźiło, mjes nimi 9 njemandźelskich (5 lutherskich a 4 katholskich) a 4 morwe narodźene. Wumrjeło je 44 wołbobow (22 mużskich, 22 żónskich, 27 dorosczenych a 17 dźěcźi). Pschipowjedanych bu 16, tudy wěrowanych 15 parow. K Bożemu blidu je pobyło 3600 wołbobow (wysche teho trasch na por stow w Sdźeri). Doma wobstaranych bu 79 wołbobow.

S Łahowa. Hodowny ßwjedźeń, kajkiż je jón Sarĕcźanske ßerbske towarstwo hižo wjazy lět w tudomnym hosczenzu ßwjecźiło, wotbywasche ßo tež lětßa pschi ßwětle hodowneho schtomika po scźěhowazym programje: 1. Wotewrjenje. Krótka rěcź wot pschedßydy 2. Khĕrlusch: „Kak powitam ja tebje". 3. Bożi schtom. „Schtom Bożi schtom je najrjeńschi", pschednoschał Ryczeŕ. 4. Spĕw: „O dźěcźi wuswolene", měschany khor. 5. Spĕw: „Boża nóz". „Jandźeljo nam dachu shonicź", pschednoschał Korla Młynk. 6. Spĕw: „O najßwjecźischi", spěwany wot spěwarkow. 7. „Boża cźescź". Měschany khor. 8. „Khuda ßyrotka w Bożej nozy", deklamazija wot pschedßydy. 9. Kantata: „Nam je ßo dźěczo narodźiło", měschany khor. 10. Sswjedźeńska rěcź, k. wucźeŕ Grülling. 11. Hodowny khĕrlusch: „Dźenßa nam je porodźiła", pschednoschał Piwarz. 12. Spĕw „Cźicha nóz", spěwany wot spěwarkow. 13. Spĕw: „Dźak, cześcź a khwalba", měschany khor. 14. Spĕw: „Saspěwajcźe w luboscźi a mozy", mużski khor. 15. Wobsamknjenje wot pschedßydy.

S Wulkeje Dubrawy. W skhadźowanskich rumach tudomneho khorych podpjerazeho towarstwa ßo dźěcźom nascheje wßy a wokolnoscźe Bożi wjeczor wobradźesche. Salu běchu k temu s pletwami a wěnzami na najrjeńscho wudebili. Bjes kraßnym wobßwětlenym bożodźěscźowym schtomom a klětku sa pschednoscherjow, na kotrejż ßo w cźerwjeno-selenej barbje ßłowa sybolachu: „Njech semja dźaka wokłaŕ je" bě ßo na ławkach 200 dźěcźi seßydało. Knjes Gusta Hataß, kotryż bě każ hižo loni k wobradźenju nastork dał a jo srjadował, ßwjedźeń s modlitwu, wot njeho do hróncźkow sestajenej, wotewri. Hdyż běchu shromadnje prěnjej schtucźzy khĕrluscha: „Kak powitam ja Tebje" wuspěwali, dźěcźi sanjeßechu: „Cźicha nóz, ßwjata nóz." Po shromadnym wuspěwanju khĕrluscha: „Ja s njebjes dele pschińdu k wam" k. wucźeŕ Grülling se Sarĕcźa rjanu poł hodźiny trajazu ßwjedźeńsku rěcź dźerżeśche. Na to spěwachu khĕrlusch: „Bohu cześcź, wy ludy, dajcźe" a „O najßwjecźischi". K temu ßo pschednoschk k. Gusty Hataßa, wot njeho do hróncźkow sestajeny, pschisamknu. Saßo ßo khĕrlusch wuspěwa a potom ßo dźěcźom rjane dary, se wschelakeje drasty wobstejoze, wobradźichu. Na wjeßelych wobliczach dźěcźi bě widźecź, so běchu psches bohate dary wulzy swjeßelene. Spěwy, kotrež dźěcźi pschi ßwjedźenju spěwachu, bě je k. Gusta Hataß do hód nawucźił. Jemu mamy ßo tež dźakowacź, so je ßo wobradźeński wjeczor na tak kraßne a dostojne waschnje ßwjecźił.

S Bukez. W sańdźenym lĕcźe je ßo w naschej wołbadźe narodźiło 121 dźěcźi, a to 60 ßynkow a 61 dźowczicźkow, 2 dwójniskaj poraj, 6 morwonarodźenych a 21 njemandźelskich, s zyła 11 mjenje hacź w lĕcźe 1887. Semrjeło je 88 wołbobow, 14 mjenje hacź lěto prjedy; mjenujcy 45 mużskeho a 43 żónskeho rodu, 45 dźěcźi, bjes nimi 3 schulske, a 43 wotroscźenych; 16 mandźelskich hospodarjow, 11 mandźelskich hospos, 1 wudowz, 9 wudowow a 6 njeżenjenych. Wumrjeło je 35 dźěcźi do lěta, 10 dźěcźi w starobje wot 2—14 lět, wot 14—20 lět —, wot 20—30 lět 3 wołboby, wot 30—40 lět 3 wołboby, wot 40—50 lět 5 wołbobow, 50—60 lět 8 wołbobow, 60—70 lět 9 wołbobow, 70—80 lět 10 wołbobow a 80—90 lět 5 wołbobow. Wĕrowało je ßo 32 a pschipowjedało 37 porow, pornjo prjedawschemu lětu prěnischich 10 porow a pośleńschich 14 porow mjenje. Hoscźow Bożeho blida běsche 6188, pornjo lětu 1887 178 wjazy; mjenujcy 2606 mużskich a 3582 żónskich, bjes nimi 66 paczerskich dźěcźi a 116 woprajanych. Sserbow běsche 5051 (2109 mużow a 2942 żonow), Němcow 1137 (497 mużow a 640 żonow). Na kollektach je ßo nawdało s zyła 1150 hr. 75 np, a to sa mißionstwo 471 hr. 94 np. a sa Gustav-Adolfske towarstwo 283 hr. 81 np., sbytkne na wschelakich druhich kollektach. H.

S Bukowza pola Hornjeho Wujesda. Sańdźenu njedźelu wjeczor w 6 hodźinach je ßo tu Wehnertez młyn wotpalił. Powjeda ßo, so je woheń psches to nastał, so je petrolejowa lampa rosbuchła. W nětko spalenym młynje je ßo psched nĕkotrymi lětami żadławy njeskutk stał. Młynski B. bě wot młynkoweje wobrĕcźany ßwojeho mischtra, młynka Rittera, sarasył a potom do wody cźißnuł, so by ßo sdało, każ so by ßo mischtr tepił był.

—č. S Rakez. Zyrkwinske powjescźe nascheje wołbady s lěta 1888 ßu: Spowjednych běsche 4966, 1970 mużskich a 2811 żónskich, 4409 se ßerbskeje a 557 s němskeje wołbady. Mjes nimi bě 71, kiż prěni krócź k Bożemu blidu pschistupichu, 57 ßerbskich a 14 němskich. 114 khoroscźe a ßłaboscźe dla domach ßwjate wotkasanje wužiwasche. W lĕcźe 1888 běsche 306 spowjednych wjazy dyżli w lĕcźe 1887. Narodźiło je ßo 98 dźěcźi, 42 hólzow a 56 holzow, mjes nimi 1 por dwójnikow, 2 morwonarodźenaj a 25 njemandźelskich. 16 dźěcźi je ßo mjenje narodźiło hacź lěto prjedy. Pschipowjedało je ßo 34 porow, 6 wjazy dyżli lěto prjedy a w naschim Bożim domje je ßo s nich 25 porow wěrowało. Semrjeło je 89, 49 mużskeho a 41 żónskeho rodu, mjes nimi 44 dźěcźi. W lĕcźe 1888 je 14 wjazy semrjeło hacź w lĕcźe 1887. W starobje hacź do 10 lět je jich wumrjeło 44, wot 10 do 20 1, wot 20—30 5, wot 30—40 4, wot 40—50 3, wot 50—60 6, wot 60—70 10, wot 70—80 14, wot 80—90 2.

W Kasu budźa 1889 tele ßudniske dny dźerżane: 16. wulkeho rózka, 27. małeho rózka, 10. haprleje, 22. meje, 10. julija, 18. septembra, 16. oktobra, 13. novembra, 18. dezembra.

S Wojerez. Wojerowske ßerbske ratarske towarstwo njedźelu w Nikolajej restawraziji sabawny wjeczor s balom wotdźerża. Do bala ßo maka wjeßelohra: „Mĕschcźan na wßy" a wobras s wójny 1870: „Hody psched Parisom" hrajesche a ßo powschitkownje spodobaische.

S Wulkeho Cźiska. Tudomneho wucźerja Matuscha ßu do Shorjelza powołali. Sswoje nowe sastojnstwo wón 23. haprleje nastupi.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Hoſpodarſki pomoznik Weſer w Kſchiwej Borſchczi, a cźeladniźy Maczi a Tempel tam, Frenzel w Sajdowje a Piſkor w Sſkonej Borſchczi běchu ßo w nozy 30. julija hromadźe do dwora a potom do kruwarnje kublerja Möſchlera w Kſchiwej Borſchczi temu źaneho prawa njemějo dobyli. Dla kaźenja domjazeho měra kóźdemu ſ nich jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźichu. — Mandźelſku murjerja Scholty w Budyſchinje winowachu, ſo je 11. oktobra ſ pola, Nadźanowſkemu knjeſej ßkuſchazeho, nětotre běrny wſaka, ſo by je bórſy ſjědka. Jej 2 mk. pjenjeźneho khoſtanja pſchißudźichu. — Dźěłaczer Wanak w Brěſynje, kotryż bě khěźerja Malku w Wulkej Dubrawje dla kſchiwduczinjenja wobſkorźił, bě, hacź runje běchu jeho ſ cźaßom k wußudźenju ſkaſali, bjes ſamolwjenja wuwoſtak. Duż wußudźenje ſkónczichu a ſkórźbnika k ſapłaczenju khóſtow ſaßudźichu. — Kowarſki miſchtr Schubert a dźěłaczer Lißner, kotrajź ſtaj wobaj w Komorowje ſ bydłom, běſchtaj pjecźa loni w haprleji ſ Kupjanſkeho knjeźeho lěßa jenu khójnu wotrěſkoj a wotnjeßkoj. Dla njedoßahazych dopokaſmow wobeju wuwinowachu.

Přilopk.

* Sańdźenu ßobotu w Cöllnje pola Miſchnja na prawym brjoſy Łóbja kaſchczik pſchipkowa, kotryż běſche ſ deſczicźkow ſklepany, ſ kajkichž ßu zigarowe kaſchczíki dźěłane. Nětotre hólczata, kotrež pſchi rězy hrajachu, kaſchczik rosbichu a w nim cźěło noworodźeneho dźěſcźa namakachu. Cźěło je, kaź ßo ſda, hižo dlěſchi cźaß w wodźe leżało. Schtož je widźecź, je njeczłowjeſka macź cźěło ſ mozu do kaſchczika ſtłóczika; pſchetož kaſchczik je ſa cźěło pſchemały.

* Żónſka ſ woßobneje měſchczańſkeje ßwójby w Altenburgu tſeczi dźeń hodow popołdnju wokoło tſjóch na wěźu tamniſcheje radneje khěźe do ſtrażnikoweho bydła pſchińdźe, wěźineho ſtrażnika proſcho, ſo by ju khwilku na wutwark won puſchczik, kotryż koło wokoło ſwěźe wjedźe. Wona powjedaſche, ſo je ßebi nowy teleſkop abo dalokowid kupika a ſo chze ßebi pſches nowu ſchkleńzu rada měſto wobhladacź. Strażnik ju na wutwark won puſchczi, kotryż ma nimale muż wyßoke żeleſne wobkoſenje. Na jene dobo ßo ſtrażnikowy ßyn dohlada, ſo je żónſka pſches wobkoſenje ſaléſta, ßwoju ſchkleńzu ſ viſitnej khartku na wutwark położiwſchi. Sſo niczeho dobreho njenadźějo mkodźenz na wutwark won ſkoczi a żónſku ſa płaſchcź ſhrabnu, kotryż ſ woběmaj rukomaj dźerżeſche. Ale dodźerżecź ju wón njemóżeſche. Pſchetož żónſka, żiwjenja ßo namëwſchi, ßo wobaraſche a na torhoſchczo dele ſkoczi; też kruch najdelniſcheho wutwarka, wo kotryż wona padajo praßnu, ſa njej dele padźe. Nětotſi ludźo, kotſiź běchu pſchipadnje ſe ßwědkom hróſbneho podawka, ſe ſtróżelemi każ pſchikowani na měſcźe ſtejo woſtachu; druhich womora wobja; bórſy pak běſche wulke torhoſchczo połne ludźi, kotſiź ßo wokoło żałoſtnje rosbiteho cźěła cźiſchczachu. Cźěło hnydom w ſtronu donjeßechu; ale hacź do póſdnjeje nozy a hiſchcźe naſajtra ßebi cźrjódy ludu měſto njeſboża khodźo wobhladowachu. Njeſbożowna żónſka je ßebi w cźeźkich myßlach żiwjenje wſaka. — Lěta 1852 je na tym ßamym měſcźe ſ teho ßamßneho wutwarka pißmikiſtajeŕ na torhoſchczo dele ſkoczik.

* Bjes dwěła woßebite ſahorjenje k temu ßkuſcha, ßo wokoło hód w rězy kupacź. Niz jenoż w Ruſkej, ale też w Hamburgu ßu ludźo ſ tajkej krutej kożu. Na kupje Steinwärder w Hamburgu druhi dźeń hodow ſcheſczo młodźenzy na pſchemo płowachu. Na podate ſnamjo wſchitzy ſcheſczo na dobo do ſymneje wody ſkoczichu a ſ lóhkej prózu 400 meterow daloko k wottyknjenemu kónzej dopłowachu. W ßußodnej korczmje běſche na to wjeßoła hoſczina, na kotrejź ßo płowarjo a ßudniźy wobdźělichu, a ſa kotrejź ßo tym, kotſiź běchu ßo pſchi płowanju wuſnamjenili, myto wudźěli. Symna woda żanemu ſ płowarjow ſeſchkodźała njeje; wſchitzy běchu cźili a ſtrowi.

* W fabrizy w Biale, hdźeż ßukno pſchadu, chzyſche wóndano 50 lětny dźěłaczer k wulkemu koleßu dóńcź. So by ßebi pucź pſchikrótſchik, ßebi pſches kotoł, w kotrymż ßo barba warjeſche, deſku położi. Deſka pak běſche nahnita a ßo pſchełama, hdyż dźěłaczer na nju ſtupi. Njeſbożowny hacź do ramjenjow do warjazeje barby padźe. Runjeż mějeſche hiſchcźe telko mozy, ſo rucźe ſ tótka won ſkoczi, běſche ßo tola tak woparik, ſo ßo jemu, hdyż jeho w hojerni ßłękachu, zyła koża ßobu ßlecźe. Żałoſtne boloſcźe pſchětrawſchi njeſbożowny na ſcheſty dźeń ſemrje.

* W Mühlhauſenje w Elſaßu ßo w nozy wot 22. na 23. dez. wulki poß do wowczernje dobu a tam wjazy hacź ſto wowzow rostorha. Po druhich powjeſcźach je poß jenoż něhdźe dwazecźi wowzow rostorhał; te druhe ßo ſe ſtrachom do kule ſtłóczichu a ßo ſadußychu. Rěſnik, kotryż pßa pſched wowczernju ſetka, dyrbjeſche khwatajźy ſ wrotami nuts cźeknucź, hewak budźeſche njembre ſwěriſko też jeho rostorhało. Wobßedźeŕ, kotremuż wowzy ßkuſchachu, wot knjeſa ſkeho pßa 4000 mk. ſarunanja żada. Ale też tutón, każ ßo ſda, ſchkodu njeſcź njeſměje; pſchetož ſchtož je ßkyſchecź, je ßebi wón w ßwojim cźaßu, hdyż je pßa kupił, wot prjedawſcheho knjeſa pißne wobßwědczenje dacź dał, ſo budźe tutón ſa wſchu ſchkodu dobry, kotruż poß poſdźiſcho ßnano naczini.

* W Linzu ſańdźenu ßobotu wjecźor wěſteho Pfaffela ſkónzowaneho namakachu. Pfaffel khěźu wobßedźeſche a mějeſche hiſchcźe palenzowu korczmu. Hdyż wón, każ běſche hewak jeho waſchnje, wokoło woßmich wjecźor domoj njebě, żona do palenzoweje korczmy ſa nim hladacź dźěſche a jeho tam ſ pſcherěſnjenej ſchiju morweho leżo nadeńdźe. Żona hnydom po ßudniſtwo póßka, kotreż ſpósna, ſo je ßo tudy rubjeżne mordarſtwo ſtało. Pfaffel běſche mjenujzy wjetſchu ſumu pjenjes pſchi ßebi měł, ſo by dawki ſapkacźił. Tele pjenjeſy běchu ßo ſhubiłe, każ też pjenjes, kotryż běſche korczmaŕ w běhu dnja ſ palenza wuwikował. Hiſchcźe wokoło ſcheſcźich běſche Pfaffel, każ hewak, ſa blidom ßedźo nowiny cźitał. Rubjeżniźy běchu jeho najprjódźy do hłowy morßnuli, ſo pohłuſcheny leżo woſta, a jeho potom dokónzowali. Hacź ßu mordarjow wußlědźili, dotal hiſchcźe ſnate njeje.

* Wóndano wjecźor wokoło dźewjecźich ßo dwaj njeſnataj muźſkaj do bydła 43 lět ſtareje dźěłaczerki w Joſefsthalu w Cźěſkej dobuſchtaj a ju ßmjertnje kraniſchtaj; niz mjenje hacź 24 ranow ji ſ nożom wuklóſchtaj. Nadpanjenej, kotraż ßo krucźe wobaraſche, ßo ſkónczńje radźi ſ domu cźeknucź, na cźoż mějeſchtaj ßo też rubjeżnikaj ſ prócha. Dokelż běſchtaj w dźěłaczerzynym bydle ſtaru cźapku leżo woſtajiłoj, jeju żandarmojo bórſy wußlědźichu a hiżo na tſecźi dźeń w nozy ſajachu. Rubjeżnikaj ſtaj dźěłaczerjej, wot kotrejuż je jedyn 18, druhi hakle 16 lět ſtary. Ssudnikej ſtaj ßo wuſnałoj, ſo ſtaj dźěłaczerku ſtónzowacź a wurubicź a potom ſ rubjenymi pjenjeſami do wukraja pucźowacź chzyłoj, a ſo ſtaj ßo na njeſkutk pjecź njedźel dołho hotowałoj.

* S Londona ßo 29. dezembra telegrafowaſche, ſo je w hrabinſtwje Cork w Irſkej ſemjerżenje było. Pſchi tym ßo daloka ßmuha ſemje pſchepadźe; na tom měſcźe je nětko jara hłuboke bjesdno.

* W Bradfordźe w Jendźelſkej dźenża tydźenja rano 9 létneho hólczeza ſkónzowaneho nadeńdźechu. Jeho cźěło běſche żałoſtnje wohidźene: noſy, wuſchi a nóß běchu wotrěſane; wutroba běſche wutorhnjena; ſchtórnjej w rospróthym brjuſche tczeſchtaj. — W Jendźelſkej, pſchede wſchěm w Londonje, je ßo poßleni cźaß jene mordarſtwo po druhim ſtało. Sa jeniczki dźeń 29. dezembra je ßo, ſchtož běſche polizija ſhoniła, w Londonje wóßom ßurowych mordarſtwow ſtało.

* Pſched jedyn hoſcźenz w Warſchawje tſecźi dźeń hodow knjes pſchijědźe, kotryż běſche po ſdaczu khory. Wón ßebi hoſcźenzarjowu żonu won pſchińcź da a ßo jej praſchesche, hacź móhł ßebi w hoſcźenzu iſtwu wotnajecź; ſhoniwſchi, ſo móże iſtwu doſtacź, ſaßo wotjědźe. Naſajtra pſchijědźe a ßo do najateje iſtwy poda. Bórſy na to ſaßo hoſpoſu k ßebi ſawoła a ji praji, ſo by rady ruſke pjenjeſy na awſtriſke ſchéßnaki wumënił; duż ju proſcheſche, ſo by nękajkeho pjenjeżnika k njemu powołała, dokelż je wón khory a ſe iſtwy njemóże. Pjenjeżnikowy agent pſchińdźe, ßo ſ khorym ſrěcźa a ſkónczńje ſa nëhdźe 10,000 mk. awſtrijkich ſchéßnakow pſchinjeße. Prjedy hacź pjenjeſy mjes ßobu wumëniſchtaj, zuſy agenta proſcheſche, ſo by jemu nětotre adreßy na pjenjeżne liſty napiſał. Hdyż ßo agent ßynu a pißacź pocźa, jemu zuſy poſtromk wokoło ſchije ſadźernu a jeho dajicź pocźa. Agent ſ zykej ſchiju wołaſche a ßo ſ poſtromka wußwobodźicź hladaſche. Widźo, ſo ßwój ſamër tak njedozpěje, zuſy ſ revolverom do agenta tſěli. Mjes tym ludźo na pomoz pſchiběżachu a rubjeżnika ſajachu. Agenta je kulka jenoż ramjo wobodrěła.

* Waſchnje, kak ßebi ludźo k Nowemu létu ſboże pſcheja, je jara wſchelake. Pruſki kral Friedrich II. abo Fridrich Wulki, kotryż je nëſchtożkuli ſapocźał, ſchtož ßo nam dźiwnuſchke ſda, ßwojemu wójſku na woßebite waſchnje k Nowemu létu ſboże pſchejeſche. 31. dezembra 1781 ßo to takle ſta: „Jeho Majeſtoſcź kral wſchitkim knjeſam offizëram k Nowemu létu ſboże pſchecź da; cźi, kotſiź njejßu, kajzyż maju bycź, njech ßo polëpſcha.“ 2. wulkeho rózka 1783 ßo to ſta ſe ßłowami: „Jeho Majeſtoſcź kral wſchitkim dobrym knjeſam offizëram wjele krócź k Nowemu létu ſboże pſchecź da, ßebi p.chejo, ſo ßo cźi druſy tak ſadźerża, ſo by jim pſchichodnje też ſboże pſchecź móhł.“ Kralej ſboże pſchecź běſche ſakaſane. W Winje pak běſche Nowe léto najpyſchniſchi dźeń zykeho léta; pſchetož khěźor Joſef II. léta 1766 porucźi, ſo ßo wjazy jutry a hody ſboże pſchecź nima, każ prjedy. ale na Nowe léto.

* W italſkim forcże (wobtwjerdźenju) njedaloko Meſſiny 28. dez. granaty na hromadu kładźechu. Pſchi tym jena granata rosbuchnu a 20 cźłowjekow mori, mjes nimi majora a jeho žonu, kotrajž běſchtaj tam pſchipadnje pſchitomnaj.

* Runjež je to wyſchnoſcź krucże ſakaſaka, ſo tež pola naß druhdy ſtanje, ſo ludźo, kotſiž prawa na to nimaju, na żeleſniczným naßypje pſchi kolijach khodźa: jedyn ßebi ſ tym pucź pſchikrótſchicź hlada; druhi na naßyp dźe, dokelž ma tam bóle runy pucź, ßnano tež, dokelž je tam mjenje błóczane, hacž na pucźu abo ſchcźeżży delekach. Bliſko pſchi kolijach khodźicź pak je jara ſtraſchne, kaž ßlědowazy podawk ſ nowa wucźi. Njedźiwajży na ſakaſnju 67 lět ſtary mužik ſ Wujeſda pola Wuherſkeho Broda wóndano po żeleſniczným naßypje bliſko kolijow dźéſche. Zyle njenadźiży lokomotiwa pſchijědże. Prjedy hacž ßo jemu radźi w ſtronu ſkoczicź, jeho lokomotiwa poraſy. Lokomotiwa běſche ſ tajkej mozu do njeho ſtorczika, ſo ſtary muž na měſcże morwy leżo woſta.

* Njedżelu tydźenja popołdnju w 5. hodźinje lěkarja w Brnje do ßußodnych Zideniż powołachu, hdźež běſche ßebi żónſka ſ foſforom wot jědojtych ſapalkow ſawdała. Wboha żona w ßwojej iſtwiczży kaž morwa na ſemi leżeſche; tſi dźěcźatka wokoło njeje ſtejachu. Najſtarſchi hólcźez dopuſchcźicź nochzyſche, ſo by lěkař macź ſaßo woźiwik, dokelž budże nan, kaž dźěcźo prajeſche, hewak ſaßo jara hroſny pſchecźiwo macźeri. Muž, kotryž je ſ prěnim dźěłacźerjom w jenej tamniſchej fabrizy, běſche żonje hroſył, ſo ßo ſ njej roswěrowacź da a ſo budże ſ druhej żónſkej żiwy, ſ kotrejž tež ßo něhdże na rejwanſkej łubi ſabawjeſche, mjes tym ſo ßo doma ſrudny podawk ſta. Lěkarjej ßo radźi njeſbożownu żonu ſaßo woźiwicź, na cźoż ju do hojerńje dowjeſechu. Dokelž jeje muża tón wjecźor nihdże wußlědźicź njemóżachu, ßmilni ßußodźo wbohe dźěcźi hacž na dalſche k ßebi wſachu.

* Wo nowym ſkónzowanju żónſkeje ſ Londona pißaju: W haßy High-ſtreeta w narańſchim dźělu Londona ßobotu njeſnatu żónſku ſadajenu nadeńdźechu pod wobſtejnoſcźemi, kotrež tukanje ſbudźuja, ſo je ſkónzowana wopor ſnateho mordarja żonow, kotryž je ßnadź nětko nowu mordarſku methodu nałożił. — S dobom ſ Warſchawy wo podawku pißaju, kotryž na Londonſke mordarſtwa dapomina. Żeleſniczny dohladowař pódla Prażſkeho ſaſtawniſchcźa po żeleſnizy kontroly dla duzy je żonjaze cźěło nadeſchoł, kotremuž běchu cźrjewa wutorhnjene, krk pſcherěſnjeny a prawa ruka pſchekłóta. Skónzowana, kotruž nichtó njeſnaje, je pjecża 30 lět ſtara a derje draſcźena. Wobydlerjow Prahi je tole mordarſtwo do wulkeho ſtracha ſtajiło.

* W Ruſkej mějachu ſańdźeny tydźeń wulki ßněh; mnohe żeleſnizy ßu ſawěte; na někotrych wjele dnjow pospochi jěſdźicź njemóżachu.

* W pſchiſtawje w Wellingtonje w Nowym Seelandźe mějeſche murjeř někotre koliki pſchi moſtowym ſtołpje do mórſkeho dna ſabicź. Sſo ßwoju kawcźukowu draſtu ſwoblekawſchi ßo wón do morja dele puſchcźi. Hdyž běſche w najlěpſchim dźěle, ßo hobrſke mórſke ſwěriſko do njeho da, tak mjenowany „polyp", kotryž ßo na dobo ſa jeho khribjet a ſa moſtowy ſtołp ſepſchima. W ßmjertnym ſtraſche ßo murjeř prózowaſche, ßo wot ſtraſchneho njepſchecźela wußwobodźicź. Cźim bóle pak ßo wón wobaraſche, cźim krucźiſcho jeho polyp pſchimaſche. Skónczńje murjeř pytnu, ſo ßu nohiſchcźa polypa ſtołp puſchcźiłe. Tón ßamßny wokomik wón ſnamjo poda, ſo jeho horje ſcźahnu; duž murjerja ſ hobrſkim mórſkim ſwěriſkom na khribjecźe ſ morja wucźeżechu. Polyp mějeſche połpjata łóhcźa dołhe nohiſchcźa.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałſkej żyrkwi budże jutſje ſa tydźeń němſka ſpowjedź a prědowanje.

Wěrowani:

W Michawſkej żyrkwi: Korla Emil Berthold, fabrikař pod hrodom, ſ Hanu Marju Krawzez tam. — Jaroměr Wylem Schleicher, dźěłacźeŕ w Draždźanach, ſ Jdu Martu Beckertez na Židowje.

Křćeni:

W Michałſkej żyrkwi: Korla Auguſt, njemandź. ß. w Hrubjelcźizach. — Guſtav Adolf, njemandź. ß. w Bórku.

W Katholſkej żyrkwi: Max, Jana Lorenza, dźěłacźerja tudy, ß. — Jurij, Pětra Brankaczka, dźěłacźerja w Hrubjelcźizach, ß. — Alwin, Franza Löweniga, ſchewza tudy, ß.

Zemrjeźi:

Dźeń 28. dezembra: Jan Korla, Jana Korle Breſciuſa, formarja w Scźijezach, njekſchcźeny ſemrj. ß., 6 d. — Hana Olga Linda, Jaroměra Wylema Auguſta Lochnera, wyſchſcheho pjekarja na Židowje, dź., 8 m. 19 d.

Płacźiſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2149 měchow.		W Budyſchinje 29. dezembra 1888				W Lubiju 3. januara 1889			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſcheńza	běła	9	52	9	58	9	30	9	56
=	żołta	8	93	8	99	8	65	8	97
Rożka	50 kilogr.	7	91	8	04	7	69	7	81
Jeczmjeń		7	25	7	53	6	93	7	33
Wowß		6	50	7	—	6	50	6	60
Hroch		7	22	10	—	8	50	9	17
Woka		6	67	6	94	6	39	6	67
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka		17	—	17	50	16	50	17	50
Bern		1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	1	70	2	—
Pſcheńcźna muka	50 =	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	8	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	80	4	10	3	50	3	80
Ssłóma	600 =	32	—	34	—	30	—	33	—
Proßata	361 ſchtuk, ſchtuka	5	—	16	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 9 hr. 52 np. hacž 9 hr. 67 np.; pſcheńza (żołta) wot 8 hr. 93 np. hacž 9 hr. 29 np.; rożka wot 7 hr. 91 np. hacž 8 hr. 10 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 61 np.; wowß wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 95 np.

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. druźiny 56—60 mk., 2. druźiny 51—55, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—58 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 4. januara: Mjerſnjenje.

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta żada, kotrež ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Cźorny poß ßrěnjeje wulkoſcże, wubjerny ſtražnik, je na pſchedań w Łupoj cźišło 19.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:
Sſerbſke kmótſjaze liſty.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 7. januara ma ßo na **Hrodźiſchcźanſkim** reverje dopołdnja wot 9 hodźin
80 dubowych, bukowych, brěſowych a woßyzowych kruchow wużitkoweho drjewa,
81 teho runja dołhich hromadow,
5 teho runja hałoſowych hromadow,
6 teho runja ſchcźěpow,
20 łoßow teho runja ſtejazeho drjewa w Skale a
6 khójnowych ßuchich dołhich hromadow
w ſadnich kerkach na měſtnje ßamym pod wuměnjenjemi, prjedy woſſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapocźatk w drjewniſchcźu bliſko Hrodźiſchcźa.

J. Wiedemann, hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pſchichodnu **wutoru 8. januara** dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Bołborcźanſkim** knjeźim reverje w tak mjenowanych Khróſtach
pſches 50 dołhich ßylnych twjerdych hromadow
na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 16. januara 1889 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Łußowſkim** reverje
270 brěſowych dołhich hromadow,
20 khójnowych wuleßowanych dołhich hromadow
pod ſwucźenymi wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w ſtarym hacże.

W Łuſy, 3. januara 1889. **Knjeże ſarjadniſtwo.**

Pscheměnjenje 4% Budyskeje měschczańskeje pożczonki

ſtanje ßo po wosjewjenju měschczańskeje rady, w „Bautzener Nachrichten“, „Dresdener Journal“ a „Leipziger Zeitung“ wocźiſchczanym, w czaßu

wot 7. hacź do 31. januara 1889

w dopołdniſchich hodźinach

pola

krajnoſtawſkeho banka w Budyſchinje a
jeho filiale w Draždźanach, güntzplatz cźiſło 2.

Kruchi maja ßo ſ talonom a kuponom cźiſło 26 hacź ßobu do cźißła 48 k wotſtemplowanju wotedacź. Formulary ßu na mjenowanymaj měſtnomaj doſtacź.

W Budyſchinje, 28. dezembra 1888.

Krajnoſtawſki bank
kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

Khoſej

paleny a njepaleny
porucza po najtuniſchich płacźiſnach
Richard Neumann.
Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow poměrnje tuńſcho.

Nowe
hollandſke jerje
wulke a tuczne
po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
porucza
Gustav Poser.

Rjane jerje

po 3, 4, 5 np. atd.,
po kopach tuńſcho porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Khoſej

paleny a njepaleny
jenoż w dobrych druźinach poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wſchě
kolonialne twory,
khoſej, zokor, rajs
atd. ßu najtuńſcho doſtacź pola
Schiſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Na ſwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

K njewjeſcźinſkej draſcźe

poruczam
cźornu źidu,
cźorny kaſchemir a
połźidu
w **brunej, ſchěrej** atd. barbje a w wubjernych kajkoſcźach po tunich płacźiſnach.

H. Kayser na źitnej haßy 10.

Zigary

po wſchěch płacźiſnach, derje wotleżany wubjerk, porucza tunjo
Th. Grumbt
w kupnizy na ſnutskownej lawſkej haßy.

Khoſej

paleny a njepaleny po hiſchcźe ſtarych tunich płacźiſnach w jenoż derje a cźiſcźe ßłodźazych druźinach porucza w wulkim wubjerku
Th. Grumbt.

Sswój wulki ſkład
britwjow a tóczných rjemjenjow
jenoż w dobrych kajkoſcźach pſchi potrjebje naležnje porucza
Hermann Karſch prjedy **A. Rockſch**
3 pſchi mjaßowych jědkach 3.

Pſchiſpomnjenje: Wſcho toczenje a porjedźenje po najtuniſchej płacźiſnje wobſtaram.

Koſaze, ſajecze, karniklaze a wſchě druhe **koże** kupuje a pſchezo najwyſchſche płacźiſny płacźi
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi źitnych wikach cźiſło 9.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:
1. Trauungsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,
kajkeż ßo k ſapißam trjebaja, kiż ßo létnje pola wyſchnoſcźe wotedadźa abo hewak k zyrkwinym kniham nałożuja.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź ſa 2 hriwnje:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.
Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

W wudawarni „Serb. Now.“ je ſa 10 np. dostacź:
Boži lud w zuſbje a tola domach pſchi Jeſußu.

Prědowanje
w kſchiźnej zyrkwi w Draždźanach druhu njedźelu adventa 1888 jako na dnju ſchtyrzyczílětneho wobſtacźa Draždźanſkich ßerbſkich kemſchenjow
dźerźane wot **Jurja Jakuba,**
fararja w Njeßwacźidle.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najdróżſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płacźiſnach.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, każ tež wſchě dobre druźiny każ
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Myſchaze pyle

pſchezo cźerſtwu, ßylnje ſkutkowazu tworu poruczeja
drogowe khłamy
en gros Oty Engerta en détail.
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Koſaze kóźki,

teho runja ſajecźe a karniklaze kóźki kupuje a płacźi najwyſchſche płacźiſny ſa nje
Guſtav Nawka
na garbarſkej haßy cźiſło 16.
Tež ßu tam wſchě druźiny kożow k pjelzam bjes molow po najtuńſchich płacźiſnach dostacź.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, każ tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po mózhnoſcźi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

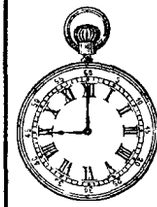

A. Mager

cźaßnikaŕ
11 na ßerbſkej haßy 11.
Wulki ſkład
wſchěch druźinow
cźaßnikow
ſ dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja ßo, każ je ſnate, najlěpje a najtuńſcho wobſtaraju.

Ssuscheny polcz, pjecz porstow tolsty, punt po 70 np., 5 puntow punt po 65 np., wot krajnych ßwini punt po 67 np., po 25 puntach tuńscho,
ßyry polcz punt po 65 np.,
ßadleschczo punt po 65 np.,
ßuschene ßwinjaze mjaßo punt po 60 np. porucza

Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

W wudawarni „Serb. Now." ßu po 50 np. dostacz:

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

S nakładom Macicy Serbskeje je runje wuschko a je w wudawarni Serb. Nowin sa **40 np.** dostacz:

Jan Nanja

abo

Hdże statok mój?

Powědanczko
se ßerbskich stawisnow nowischeho czaßa.
Spißał
Jan Radyßerb.

Hamburgsko-amerikanske
pakettojejdne akzijowe towarstwo.

Direktna parotódzna jězba
z Hamburga do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedzelu,
z Havra do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ze Stettina do **New-Yorka**
kóždej dwě njedzeli,
z Hamburga do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßacznje 3 krócz,
z Hamburga do **Mexika**
měßacznje 1 ras.

Towarstwowe pósitke parne łódze **wodawaju** wubjernu jědź a **pschihódnu pucowanisku** skladnosć sa **kajutowych** a **bjestubjowych pucowarjow.**

Dalsche wukasanje dawa **No. 701**
Carl Meinel w Budyschinie

Ssobustawy ßerbskeho luthersheho knihowneho towarstwa w Budyschej **Pětrowskej** wosadze chzyli ßebi ßwój nowy **biblisku pucznik** w Ssmolerjez knihiczischczerni wotewsacz.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smeje, da-li Bóh, jutsje sa tydzeń, prenju njedzelu po 3 kralach, popołdnju w 2 hodź. w Zokowje w Lehnertez domje mißionsku hodźinu. Wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Budyska Bjesada

smeje **wutoru 8. januara** wjeczor se sapoczatkom 7 hodźin **wobradzeńsku wjeczor.** Schtóż ma wotmyßlenje ßo na wobradzenju wobdźělicz, chzył dar, niz mjenje 75 np. płaczazy, dobroczinje ßobu pschinjesc.

Dwě łóhczi schěroki plat sa czeledź,

rjany tokstoniczaty, stary łóhcź po 40 np. porucza

Emil Wehrle w Budyschinje
na jerjowej haßy.

W Ssmolerjez knihiczischczerni je sa 10 np. dostacz nowy **„Bibliski pucznik"** sa wschitke dny léta 1889. Teho runja **„Boża nóz"** sa 3 np.

Khěrlusch k narodnemu dnjej

Marje rodź. **Fallantez** swud. **Wenkoweje** w Wbohowje
na dnju 23. dezembra 1888.

Hłóß: Kak je Bóh jara dobrocziwy.

O luba kmótra, dokonjała
Scze pjatnacze lět psches pok sta
Dżeńß na dnju ßwojoh' naroda,
Psches Bożu hnadu schkitowana.
Hdyż też ßo dołhi Wam tu sdawa
Tón běh czaß ßiwojoh' żiwjenja,
Je tola stajnje pschikrywała
Waß Boża wótzna prawiza.
A hdyż też druhdy srudne czaßy
Waß trjechili ßu na semi,
Dha tola Boża luboscz saßy
Wam pschiwola: o njepłaczeze.
Hdyż też dżeńß' na wscho spominacze,
Schtoż stało je ßo dotal tu,
Bóh tola pschewodże Waß saßo
Po puczach czicho pokoja.
Hdyż hórka ßmjercz je Wam prjecz wsała
Najprjedy nana lubeho,
Kiż staresche ßo wschědnje s nowa
Wo derjehicze potomstwa.
Tez słotu macz je wotwołała
Ta ßmjercz jow s tutoh' hubjenstwa,
Kiż běsche sprawna, bohuluba,
Do skotych hrodow Ziona!
A hdyż nětk wuswolili běschcze
Jakuba Wjenka s Lahowa,
S nim stupili scze psches swjask ßwjaty
Do schtanta ßwjatoh' mandźelstwa,
We kotrymż Waß Bóh żohnowasche
S tej dźowku, dwěmaj ßynomaj,
Kiż běchu pilne, mudre, rjane,
Bohabojasne, pozcźiwe.
A khorhoj měra smahowasche
Sso tehdy njewidomna tu
(Hdyż bydlili scze we Koßlowje)
Nad domom Waschoh' naroda.
Też ßłónzo sboża rosschérjesche
Tam kschidła czicho dléschi czaß,
Bóh pak Waß psches to pruhowasche,
Hdyż kschiżik położi na Waß.
Ssmjercz njeßmilua Wam wotwołasche
Toh' druhoh' ßynka mandźelskoh',
Kiż wóßom mešazow tu běsche
We běhu hrěschnoh' człowjestwa.
A Korlka běsche jeho mjeno,
Kiż dostał bě we kschczenizy,
Hdyż prjedy njeho Ernst tu běsche
Zno dżewjecz lět we czérnjoszi.
Na sarunanje Wam Bóh pośka
Po schtyrjoch létach srudżenja
Tu słotu Marku lubowanu,
Kiż kżéjesche każ lilija!
A Wascha radosć wona běsche,
Hdyż khodźiła je do schule
Psches dołhi leß do Njeßwaczidła
Ssamlutka wot naß s Koßlowa.
A hdyż nětk bě w najrjeńschim kczenju,
Dha khorosć rózu nakama,
Psches to so skußał ju tu běsche
Sły skażeny poß do nózki.
Psches Bożu hnadu tola saßy
Bu strowa, s khumschtom lěkarja.
Na to je leżała tu dołho,
Haj, dléschi czaß we khorosczi,
A hdyż nětk saßo běżecz chzysche
Tón prěni dżeń tu do schule,
Dha to ßo stacz wschak njedyrbjesche,
Bóh hinak wobsamknuł to bě;
Wón póßła Seraphinow wójsko
S tej krónu czistej njewiny,
A dasche wotwołacz ju s czicha
Na hona wěcznej' kraßnosczе.
O kajka srudnosć, kajka bolosć,
O kajke wulke płakanje,
O wuliczicz wschak njeje ßylsow,
Kiż tehdy pscheliwali scze. —
A hischcze dżeńża steji rjany
Tón pomnik w Waschim domje tu,
Kiż snamjo Bożej' martry njeße
Wam wschědnje stajnje psched woczi.
A potom scze Wy wobnowili,
Hdyż pjecz a dwaczeczi tu lět
We mandźelstwje scze żiwi byli,
Swój ßwjaty wěrowanski ßlub.
A po tsióch létach wotwołała
Je ßmjertna truba dźělenja
Też luboh' mandźelskeho ßobu
Prjecz s tuto czaßnoh' njeměra.
Tak spja nětk wschě we khłódnym rowje,
Macz, Korla, Marka, mandźelski,
We Njeßwaczidle pohrjebani
We czichej ßmjertnej komorzy.
Jich dusche pak ßo pschewodźeja
We sbóżnym paradiesu tam,
A s jandźelemi pschiwołaja
Wam dele wschak: o njepłakaj.
Bóh Wjerschny Waß też junu s teho
Njeměrnoh' ßwěta wotwoła,
A ßobu sjenoczicz Waß k temu
Sbóżnemu kwaßej sbożomnych.
Tam budże lute swjeßelenje,
Tam budże luta luboscz,
Tam budże měr a luta radosć,
O sbóżnych saßowidżenje!
Duż njech nětk stajny měr Waß wodźi
Po puczach czichoh' pokoja,
Hdyż bydlicze nětk we Wbohowje
We domje ßwojeho ßyna.
Kiż też ßo jara sa Waß stara,
Waß pschezo w stajnej czesczi ma
A proßy Boha luboh' Knjesa
Wo derjehicze macerje.
Też ja Wam pscheju wschitko sboże,
O słota kmótra, droha mi,
Hdyż czinili scze wjele dobroh'
Na mni a moj'mi bratrami.
Bóh chzył Wam junu sa to wschitko
Tu mśdu tej' wěcznej' prawdy dacz
A Wasch běh hischcze dołho dżerżecz,
S tej krónu hnady krónowacz.

To pscheje Wam k dżeńßnischemu narodnemu dnjej Wasch Waß wyßoko czesczazy

J. Fallant.

Bukečanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 13. januara popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje hłowne posedźenje. Přednošk k. Hartsteina w Pomorcach wo křižnych wójnach.

Wše sobustawy so k tutemu posedźenju należnje přeprošuja. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Dokelż je moja hródźna dźowka skhorika, bórsy druhu, dobre wopißma mějazu, pytam.

Ratař **Nierth**
na kamjeńtnej haßy 16.

Ródnu ßłużobnu holzu pyta **Jan Hajnza**, pjekarski mischtr pschi mjaßowym torhoschczu.

Wotroczkow a dźowki pschi wyßokej msdże pyta pschistajaza żona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9.

---

2 dźěłaczerskej ßwójbje

a 1 rólny pohoncz dostanu ßłużbu na **Lutobczanskim** knježim dworje.

W papowej fabrizy w Nowej Wßy móża hischcze nětkotsi mużojo, żony, hólzy a holzy pschi dobrej msdże trajne dźěło dostacz. Jenoż dźěławi, strósbi ludźo chzyli ßo pschipowjedźicz.

Wuczobnika

sa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrschej
pschi żitnych wikach w Budyschinje.

Wuczobnik ßo pyta.

K jutram pytam ßyna sprawneju starscheju sa wucżobnika.

Otto Engert w Budyschinje.

Sskowa, wote mnje pschecźiwo **Marji Jurkez** na Židowje prajene, nasad bjeru. **H. Donatowa.**

Gustu Hataßa w Małej Dubrawzy wutrobnje proßymy, so by ßwój rjany pschednoschk, sandźenu Bożu noz w Wulkej Dubrawje dźerżany, w Serbskich Nowinach wotczischczecz dał.

Wjele poßkucharjow.

Wutrobny dźak

knjesej wucżerjej **Grüllingej** w Sarecźu sa jeho rjanu ßwjedźeńsku rěcź, sandźenu Bożu nóz w Wulkej Dubrawje dźerżanu, teho runja knjesej **Schubje**, młynskemu mischtrej w Delnjej Hórzy, kiż je k khěrluschom rjenje byrglował, **G. Hataßej, Nowakej, Pilopej, Jermußej** a **Frenzlej** sa wschitke njeßebicźiwe prózowanja, Dubrawskej dorosczenej młodosczi sa rjane wupyschenje ßwjedźeńskich rumow a wschitkim kschesczijanskim dobroczelam, kiż ßu pjenjeżne pschinoschki woprowali, w mjenje ßwojich dźěczi praja

dźakowni starschi.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Cišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 2. **Sobotu 12. januara 1889.** **Lětnik 48.**

Napominanje ša kraj a lud!

W běhu tuteho lěta šo wóšom stow lět dopjelni, so Wettinski ród nad Miśnjanskim markhrabinstwom, korjeńskim krajom sakskeho kralestwa, knježi. Sskawne stawisny naschcho najjašnischcho kralowskeho roda, kčejazy staw naschcho kraja, kotryž mamy šo krajnowótznej staroscźiwoscźi knježerjam s Wettinskeho roda džakowacź, pschecźelniwa poměra bjes Jeho Majestoscźu kralom a jeho ludom, k njemu s njewobmjesowanej luboscźu a cźescźowanjom shladowazym, nucźa naš, tutón žadny jubilejski šwjedźeń powschitkownje šwjecźicź. Shromadźisna, se wschěch stron kraja wjele wopytana, je podpišanym poručźika, powschitkowny krajny džakny a jubilejski šwjedźeń srjadowacź. Duž wschitkich šwěrnych Sakskich namołwjamy, s nami sa to skutkowacź, so by šo šwjedźeń po zykym kraju šwjecźił.

Na dźeń, na kotrymž šo w meji w Draždźanach pomnik krala Jana wotkryje, je tež jubilejski šwjedźeń w kraju postajeny a šo wosjewi, tak bórsy hacź je šo Jeho Majestoscź kral wo dnju wotkrycźu pomnika rossudźił.

Njedźiwajzy na to chzyše šo pak hižo prjedy teho w gmejnach kraja wubjerki wuswolicź, so bychu šo we wschěch stronach pschihoty k sjewjenjam šwěrneje pschiwišnoscźe k Wettinskemu rodej pschi pschedstejazym šwjedźenju cźiniše.

Ssmy rad hotowi, šo s tutymi wubjerkami dla wošebitych pschecźow sjenocźicź, a prošymy, tajke s adrešu podpišaneho wyschscheho měschcźanosty dr. Stübela w Draždźanach nam póšlacź.

W Draždźanach, 2. januara 1889.

Woprawdźity tajny radźicźel s Zehmen nad Stauchitz; tajny radźicźel dr. Haberkorn w Žitawje; wyschschi měschcźanosta dr. Stübel w Draždźanach; měschcźanosta Beutler w Freibergu; komornik šwobodny knjes s Burgk nad Burgk; wyschschi měschcźanosta dr. Georgi w Lipsku; tajny komerziski radźicźel Jordan w Draždźanach; pschedšyda wyschscheho krajneho šudnistwa Klemm w Draždźanach; hrabja s Könneritz nad Lossa; měschcźanosta Schiffner w Miśnje.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Lětša šo sa tsecźi džěl sakskich krajnošejmskich sapóšlanzow cźaš, na kotryž šu wusnoleni, minje. K wokrješam, w kotrychž směja šo nowowólby, tež Budyski wješny wokrejš šluscha, kotryž hižo dołhe lěta knjes kubleŕ Keŕk w Rodezach s wustojnoscźu a dobrym wuspěchom sastupuje. Tež pschimjesowazy Lubijski wokrejš šebi s nowa sapóšlanza do krajneho šejma wusnoli.

— W prěnim pošedźenju khěžorstwoweho šejma šo wo wudawkach sa khěžorstwowe wójsko jednasche. Běsche šo jara mało sapóšlanzow seschło; duž bě tež jednanje jara měrne a wschě žadanja šo bjes pschecźiwjenja dowolichu. Jenož dla sałožomneje wojeŕskeje pjekaŕnje w Potsdamje živischa debatta nasta. Sapóšlanz Metzner na to pokasa, so bychu zivilni pjekarjo w Potsdamje psches tajku pjekaŕnju cźežko schkodowali, haj šamo do nusy pschischli. Wójnski minister pschecźiwnoscź sapóšlanza Metznera wošlabicź wjedźesche. Wón wulku liczbu wobcźežowanjow mjenowasche, kotrež šo Potsdamskim pjekarjam dla hubjenje pjecźeneho khlěba cźinja. Pschede wschěm pak je wojeŕska pjekaŕnja w Potsdamje sa pschipad mobilisazije nusna. To bě pschicźiny doscź, so skónczńje ministrej pjenjesy sa twar Potsdamskeje wojeŕskeje pjekaŕnje pschiswolichu.

— Khěžor Wylem je wjeŕcha Bismarka s nowolětnym šožopschecźom na jara cźescźaze waschnje wusnamjenił. Wone ma šo tak: „Luby wjeŕcho! Lěto, kotrež je nam tak cźežke domapytanja a njesarunliwe schkodowanja pschinješło, k kónzej dže. S wješelosćźu a s dobom s troschtom mje myšl napjelnjuje, so mi Wy šwěrnje k boku stejicźe a s cźerstwej mozu do noweho lěta stupicźe. S zykej wutrobu proschu sa Waš šože a žohnowanje a pschede wschěm wutrajnu strowoscź a nadźiju šo, so mi Bóh hischcźe prawje dołho spožczi, s Wami sa derjeměcźe a wulkoscź naschcho wótzneho kraja skutkowacź. W Barlinje, 31. dezembra 1888. Wylem II., I. R.“

— Ssudniske pschepytanje pschecźiwo profešorej Geffkenej šu skónczili a Geffkena s jastwa puschcźili. Kaž je snate, bě Geffken loni septembra w nowinach „Deutsche Rundschau“ dženik khěžora Friedricha Wylema wo wójnje 1870/71 wosjewił. Knježerstwo bě na to Geffkena wobskoržiło, dokelž bě powjescźe rosschěrił, kotrychž potajenje psched druhimi knježerstwami je sa derjeměcźe němskeho khěžorstwa nusne. Je drje wěste, so by lěpje było, hdy budźiske wobšah mjenowaneho dženika njesnaty wostał był, krajnu pscheradu pak Lipscźanski khěžorstwowy šud tola w wosjewjenju khěžoroweho dženika spósnacź njemóžesche, duž wobsamknu, šo wušudźenja pschecźiwo Geffkenej wostajicź. Němsko-šwobodnosmyšlene nowiny se schkodopschejnoscźu měnja, so je wjeŕch Bismark, na kotrehož požadanje šu Geffkena do pschepytanja wsali, poražene poczerpił, hdyž šu Geffkena nětko njewinowateho wusnali. Nawopak konservatiwne nowiny měnja, so je Geffken tola morališy sašudźeny, hacź runje jeho po sakonju khostacź njemóža. Wschako je knjes s Roggenbach, kotryž mějesche polne dowěrjenje khěžora Friedricha, prajił, so ma šo Geffkenowe wosjewjenje morališy, prawisnišy a politišy satamacź.

— Bjes němskimi knježerstwowymi a jendźelskimi nowinami je swada wudyrika dla nětcźischeho jendźelskeho póšlanza w Peterburgu, lorda Moriera. Wěz je tajka: Němskemu majorej s Deines je nědhuschi franzowski marschal Bazaine w pschitomnoscźi prynza Solmsa-Braunfelsa prajił, so je jemu Morier pscheradźił, so němske wójsko na Metz marschěruje. Statny sekretar hrabja Bismark bě, hdyž loni w Jendźelskej pschebywasche, sjawnje wo njecźešnym sadźerženju lorda Moriera rěcźał, a tutón je, wo tym shoniwschi, šebi hnydom wot Bazaine pišmo dał napišacź, w kotrymž Bazaine wobšwědcźi, so wo zykej wězy niczo njewě a so lorda Moriera s zyła njesnaje. Ras je šo potajkim Bazaine, kotrehož myšle běchu pošledni cźaš trochu samucźene, mylił; pschetož so by major s Deines njewěrnoscź rěcźał, je zyle wusamknjene. Móžno šnadź je, so je Bazaine tamnu powjescź s Londona dostał. Wschako je snate, so je jendźelske knježerstwo pschi wudyrjenju němsko-franzowskeje wójny Franzowsku niz jenož s brónju, ale tež s ważnymi powjescźami sastarało. Powjescź wo marschu na Metz je Morier s Darmstadta, hdźež wón tehdy pschebywasche, jendźelskemu knježerstwu pschipowjedźił. To móžesche

wón cźinicź; pschetoż ſ tym hiſchcźe wón żanu pſcheradu wobeſchoł njeby. Tak ßo wěż nękak wukożicź da. Pſchecźelne poměry, bjes Němſkej a Jendźelſkej tón cźaß wobſtejaze, ßo pſches Morierowu należnoſcź njeſkaża. Jendźelſke knjeżerſtwo ſ zyła wo njej ſ nemſkim jednacź nochze. Tu khwilu, hdźeż ßo jendźelſke a němſke kódże pſchi narańſcho-afriſkim brjoſy ſhromadnje wikowanje ſe ſchklovami podtłóczicź a europiſkej kulturje pucź do Afriki wotewricź prózuja, budźetej wobоſtronſkej knjeżerſtwje ſa tym ſtacź, ſo bychu ßo wſchě ſmucźenja bjes nimaj wotſtronike.

— S kupy Samoa, w pokodniſchim morju něhdźe ßrjedź Awſtraliſkeje a pokodniſcheje Ameriki leżazeje, je njeluba powjeſcź doſchka. Tamniſchi wobydlerjo ßu wotdźelenje němſkeho kódźſtwa nadpanuli, pſchi cźimž je na němſkej ſtronje 15 mużow panuko a 38 muži, bjes nimi dwaj offiźeraj, ßo ſraniko. K wobßwětlenju wobſtejnoſcźow na Samoa njech ßo ßlědowaze praji: Kupa Samoa a nękotre mjeńſche kupy, k njej ßkuſchaze, kotreż wſchě hromadźe něhdźe 36,000 wobydlerjow licźa, ßu ßamoſtatne a pod ſhromadnej kontrolu Jendźelſkeje, Němſkeje a połnóżnych amerikanſkich ſjenocźenych ſtatow ſteja. W poßlednich lětach je němſke wikowanje na Samoa ſtajnje pſchiběrako a jendźelſke a amerikanſke pſcheßahnuko. Prjedawſchi ſamoaſki kral Malietoa bě ſ woprědka Němzam pſchecźelnje ſmyßleny, hacź ßo wot Jendźelcźanow a Amerikanſkich, ſe ſawiſcźu widźazych, kak němſke wikowanje pſchiběraſche, k njepſchecźelſtwu pſchecźiwo Němzam naſchcźuwacź da. Hdyż Němzy w lěcźe 1887 na Samoa narodny dźeń khěżora Wylema ßwjecźichu, jich Samoaſzy hanjachu, a dokelż na to winowatych njekhoſtachu, Němzy kralej Malietoa wójnu pſchipowjedźichu. K bitwje pak njedóńdźe; pſchetoż Malietoa ßo ßam Němzam jako jaty ſtaji a ſ tym bě ſ wójnu nimo. Loni ſapoczatk ſeptembra Samoaſzy Němzam pſchecźelneho hkownika Tamaſeſe krala ſcźinichu a ſ woprědka tež jeho knjeżerſtwo wſchudźe pſchipóſnawachu. Bórſy pak Jendźelcźenjo a Amerikanſzy hkownika Mataafu wobrěcźachu, pſchecźiwo Tamaſeſe poſtanucź. Woni Mataafje bróń podachu, a pſchi ſběżku tutón Tamaſeſe poraſy. Poßledniſchi do krajiny cźeknu, w kotrejż němſke ßydleſchcźa leża. Mużſtwo němſkeje wójnſkeje kódże „Adler“ tule krajinu wobßadźi, ſo by Tamaſeſe jeho pſchecźiwnikam wukhowany był. K poßylnjenju kódże „Adler“ němſkej kódźi „Eber“ a „Olga“ pſchijeżdźeſchtej. Hdyż mużſtwo „Olgi“ na kraj ſtupi, jich Samoaſzy, kotrychż Amerikan Klein nawjedowaſche, nadpanuchu. Wjeßele Samoaſkich nad tutym dobycźom bě pak jara krótke; pſchetoż ſjenocźene mużſtwa tſjóch němſkich kódżow jich pobichu a jich wßy, pſchi mórſkim brjoſy leżaze, ſapalichu a ſapuſcźichu. S poraženjom Samoaſkich ßo Němzy hiſchcźe njeſpokoja; pſcheradniſki nadpad hiſchcźe ßurowiſche khoſtanje żada, też dyrbi ßo němſkim pſchekupzam doßahaze ſakitanje ſarucźicź. Też na druhej ſtronje je němſke knjeżerſtwo ſakrocźiło; wone je ſ połnóżnoamerikanſkim knjeżerſtwom jednacź ſapocźało, ſo by ßo ſchcźuwanju Amerikanſkich, pſches kotreż ßu ßo hewak měrniwi Samoaſzy k njepſchecźelnoſcźam nawabicź dali, kónz ſcźiniło. Pſchezo ſ nowa ßo pokaſuje, ſo ßu najhórſchi njepſchecźeljo Němzow w ſamórſkich krajach kulturne ludy, kotreż ßo boja, ſo Němzy wikowanje w ſamórſkich krajach na ßo ſtorhnu. — Sběżk w němſkich narańſcho-afriſkich kolonijach hiſchcźe pſchezo pſchewinjeny njeje. Sběżkarjo ßo ſ nowa hibaju a ßebi na to njemyßla, ßo Němzam a Jendźelcźanam poddacź. Horze, njeſtrowe wjedrjo je němſkim kódźnikam jara wobcźeżne. Mnoſy ſ nich ßu na ſymizu ſkhorili a wumrjeli. Pódla teho ßu kódże „Leipzig“, „Schwalbe“ a „Möve“ njeſboże měke, do podwodnych korallowych ſkalinow ſajécź, tola ßu ßo pſchi tym jenoż mako wobſchkodźike.

Franzowſka. General Boulanger je ſaßo w ßrjedźiſchcźu politiſkeho hibanja. Wón je ßo w Pariſu jako kandidat k dopjelnjowanſkej wólbje do deputértſkeje komory poſtajicź dał. Paris, Franzowſojo praja, je wutroba Franzowſkeje; jeli ſo po tajkim Boulanger w Pariſu pſchi wólbach dobudże, potom móże wón ſ połnym prawom rjeż, ſo ma wulku wjetſchinu franzowſkeho luda ſady ßebje. Republikanſzy ßo ſtrachuja, ſo móhł jim Boulanger Parižſki wokrjeß wutorhnucź a hakle po dołhim wuradżowanju ßu ßwojeho kandidata, palenzpalerja Jacqueſa, poſtajili. Tutón muż móże ßo pjecźa na podpjeru korcźmarjow ſpuſchcźecź, kotſiż w Pariſu pſchi wólbach pjecźa wjele ſamóża. Pſchezo pak ßu wuhlady republikanſkich jara hubjene. Franzowſojo ßu ßo republiki nabyli a ſa monarchiju żadaju; jim je wſcho jene, hacź na jejnym cźole khěżor abo kral ſteji. Liczba pſchiwißowarjow republiki ßo dźeń a bóle pomjeńſchuje; to ſ nowa wólby dopokaſuja, kotreż ßu ßo w Amienſu a Larochellu měli. W prěńſchim wokrjeßu jeneho kralowſzy ſmyßleneho a w druhim jeneho Boulangeroweho pſchiwißowarja wuſwolichu. Prjedy ſtaj wobaj wokrjeßaj pſchezo republikanſkich ſapóßkanzow wolikoj.

Schpaniſka. W wſchelakich ſchpaniſkich měſtach, woßebje w Madridże, ßu ßo poßlednje njedźele bomby do twarjenjow ſ wotpohladom kładke, ſo bychu rosbuchke a twarjenja roſtſělike. Tele dny ßu ßamo w kralowſkim hrodże tajki njeſkutk ſpytali wuwjeſcź; w nim na ſadnych ſkhodach bomba rosbuchnu, pſches cźoż ßo mnohe wokna roſpuknuchu. Dalſcheje ſchkody ßo nacźiniko njeje. Skóſtnika hiſchcźe wußlědźili njejßu.

Hóſdź.

(Pokracźowanje.)

Matej ji niczo njewotmolwi. Straſchna běſche ſa njeho myßl, tu, kotraż bě jeho wutrobje tak droha, pod rukomaj muża widźecź, kotryż běſche myßle měk, ßebje ßameho moricź. Cźiſty jandźel w mozy hłuboko panjeneho!

Ale prjedy hacź móżeſche wón ßwoje myßle wuprajicź, Żid rucźe pſchiběża, kotryż běſche ſhódał, pſche cźo je holza pſchiſchła.

„Chżemy pohladacź“, wón rjeknu, „kak by ßo knjeżnje pomhacź hodźało. Pójcźe ſo mnu do roſtlinownje a pokażcźe mi tam ßwoje ſuby.“

Kaſeńk do prědka krocźeſche, a Hańża němа, ale ſwólniwje ſa nim dźéſche. Duży po pucźu ßo wona wohladnu a ſ proſchazym wócźkom na ſahrodnika pohlada, kotryż ji ſroſumiwſchi ſa nimaj pſchińdźe.

Prěnje, na cźoż ßo ſahrodnik do roſtlinownje ſtupiwſchi dohlada, běſche njeſbożowny hóſdź w ſadnjej ſcźénje; potom wón na Hańżu pohlada, kotraż hižo na ſtólcźku ßedźeſche a dyrbjeſche hkowu ſnak ſkhiliwſchi ert wotewricź. Holcźo doſpołnaj rynkaj běłych ſubow pokaſa, tak cźiſtych, jenakich a rjanych, kajkichż kaſeńk cźaß ßwojeho wjelelětneho lěkarjenja hiſchcźe wohladak njebě. Bolazy ſub namakawſchi wón dźeſche: „Luba knjeżna, ſamolwjecź to njebych móhł, hdy bych Waſche rjane ſuby ſ tym wohidźicź chzył, ſo Wam ſub wutorhnu. To też do zyła trjeba njeje. Nadźějomnje ßo mi radźi Waſchę boloſcźe na druhe waſchnje ſtajicź.“

Żid na to ſe ßwojeho wacźoka běły próſchk wucźeże, wot kotrehoż ſchwalcźi ſchcźěpjatko na ſuby napróſchi, na cźoż wona woprawdźe hnydom połóżnoſcź ſacźu. Na jeje praſchenje, ſchto je jemu winojta, kaſeńk ßmějo wotmolwi: „So ſaßo pſchińdźecźe, luba knjeżna! My dźeż ßmy tola ßwěrni ßußodźa.“

Wón holcźku, kotraż ßo jemu ſ ruku podźakowa, hacź pſched durje pſchewodźeſche a potom k Matejej praji: „Woprawdźity pokład to ſchikowane holcźo wobßedźi w ßwojich kraßnych ſubach. Kóżdy ſub je ßwoje ſto toleŕ a hiſchcźe wjazy winojty. Haj, nękajka kralowna by ßnano telko tyßazow ſa nje daka. Kak ſtrowa dyrbi zyła krej tehole lubeho ſtworjenja bycź!“

Tajke ßkowa ßkyſcho ßo Matej ßam pſchi ßebi wjeßeleſche; ale żarlimoſcź jeho tola też tróſchku hrjebaſche.

Żid pak mějeſche bórſy ważniſche wězy, hacź ßebi na Hańżine běłe ſuby myßlicź. Hdyż wón mjenujzy jónu rano do hoſcźenza k tſjóm lipam pſchińdźe, ſo by zuſym, kotſiż tam pſchenozowachu, ßwoje ßkużby jako truhaŕ a kaſeńk poſkicźak, wón wobydlerjow doma w najwjetſchim ſtraſche nadeńdźe. Mydleŕ, tołſty korcźmaŕ, każ ßmjercź błędy pſchi blidźe ſtejeſche; jeho żona pak ruzy łamajo wótſje żałoſcźeſche.

„My ßmy ſhubjeni ludźo!“ wona wołaſche. Pſche cźo dyrbjeſche runje naß njeſboże podeńcź? Hdy budźechmy jeno tónkrócź żanych żidow njehoſpodowali! Nětko mamy hubjenſtwo na ſchiji a błędu ßmjercź w domje. Schtó pſchichodnje ſaßo k nam ſaſtupicź ſechze? Njejßu hižo wſchitzy hoſcźo roſcźékali, a naſchi ßamßni ludźo ßobu? Kak dołho budźe tracź, a knjeżerſtwo ßo do teho měſchecź pócźnje, naſch dom nam ſawrja a naß ßobu nuts. Truhacź dźecźe, knjes Żido? Luby Bożo, jow niczo wjazy truhacź nimacźe. Hdy byſchcźe ßrědk pſche ßmjercź wjedźak!“

„Je Waſchemu knjeſej mandźelſkemu ſchto ſwadźiło?“ ßo Żid praſcheſche, na němeho korcźmarja pohladujo. „Dyrbju jemu ßnano krej puſchcźicź, he? Dowolcźe mi, knjes Mydlerjo, ſo Wam na żiku pomaßam.“

„Ně wſchak!“ żona ſawoła; „horjekach po jenym ſkhodźe ßmjercź ſ koßu ßedźi. Tam — Bohu ſkorżeno! — dwaj pólſkaj żidaj leżitaj, kotrajż chzyſchtaj na jutrownu maßu do Lipſka; ſtaj na mór ſkhorikoj, — je-li wěrno, ja praju. Ale hdyż to zyły ßwět wobkrucźa, a nichtó ßebi k khorymaj dó iſtwy njewěri, a wſchitko, każ pſched mórom, ſ naſcheho domu cźéka, dyrbiſch to ſkónczńje wěricź. Ja ßebi horje njewěrju, ſo bych ßebi po cźiſte ſchaty dóſchła, tak ßu mje ludźo do ſtracha ſehnali. Schto ſa to dali njebychmy, hdy

by nam nĕchtó židow se schije wsacź a jeju ſ naſcheho domu pſchinjeſcź chzyk!"

Laſeńka tale powjeſcź, kaž ßo ſdaſche, bóle ſwjeßeli, hacź naſtróża. Skhileny muzik ßo dołhi ſruna, ſ jeho woblicza wjeßoła hordoſcź rĕcźeſche, a jeho wocźi ßo ſ khróbłym ſahorjenjom błyſchcźeſchtej.

„Nó wſchak, pſcheczelo Matejo!" Žid bórbotaſche; „nĕtko je ſkładnoſcź, hóſdź ſapokucźicź." A wótſje wón dale dźeſche: „Dowolcźe, knjeni Mydlerjowa, kak dołho dha je, ſo macźe khoreju židow w hoſpodźe?"

„Schtyri dny", wona wotmolwi; „a wot pſchedwczerawſcheho wjeczora hižo ßebi nichtó wjazy k nimaj horje njewĕri."

„Luby Bożo!" Žid żelnoſcźiwy rjeknu; „wbohaj cźlowjekaj! Je-li ſo pak nĕcźeho trjebataj? je-li ſo tam ſ horzej hłowu leźitaj a niczo picź nimataj? Hdźe dha wbohaj cźlowjekaj leźitaj? Dyrbju jeju wohladacź."

Korczmarka ßo tak ſaſtróźi, ſo nĕkotre krocźele wróczo ſtupi, hdyž tele ßłowa ſaßłyſcha. „Schto?" ßo wona dźiwaſche, „Wy chzecźe woprawdźe k nimaj? Nó, židaj horjeka leźitaj, w rózkownej iſtwĕ na lĕwizu do dwora won. Ale potom nam Bože dla wjazy bliſko njepſchińdźcźe." Hdyž łaſeńk hižo po ſkhodźe horje dźĕſche, wona hiſchcźe ſa nim wołaſche: „Dajcźe khorymaj nĕſchto, ſo bórſy wußnjetaj, ſo byſchtaj ßo, kaž my, wſcheho dalſcheho hubjenſtwa ſminukoj."

Žid horje dóńdźe. Sa khwilku ßo ſpĕſchnje wrócźi, ßebi w kuchni a druhdźe ſebra, ſchtož trjebaſche, a ſaßo k khorymaj horje khwataſche. Nichtó jemu na pucź njepſchińdźe, pſchetož wſchitko pſched nim cźĕkaſche, kaž pſched mórom ßamym. Hdyž dlĕſchi cźaß horjeka pobywſchi ſaßo do korczmy dele pſchińdźe, wón k mandźelſkimaj, kotrajž bĕſchtaj ßo pſched nim do kucźika ſkhowałoj, ſe ſprawnym hnĕwom dźeſche: „Ach, ludźo, Wy bjes wutroby! Njecźehnjecźe Wy najwjetſcheho wužitka ſ pólſkich židow, kotſiž jenicźzy pola Waß hoſpoduja a nĕkotry ſakraßny toler ßedźo wostaja? A Wy bĕſchcźe tak ßurowi, ſo khoreju bjeſe wſcheje pomozy wostajiſchcźe! Nimale ſawutleneju jeju nadeńdźech. Kajki krwawny hrĕch budźeſche na Waſchej hłowje a na Waſchim domje wotpocźowaŕ, njebudźech-li ja poßleni wokomik pſchiſchoł! Bórſy ßo ſaßo wrócźu; mjes tym khorymaj mĕr popſchejcźe."

Žid ßo do ßwojeho bydła wrócźi, do roſtlinownje, w kotrejž nĕtko żanych roſtlinow njebĕſche. „Je wĕrno", jemu ſahrodnik napſhecźo wołaſche, „ſo je mór w tſjóch lipach, a ſo ſcźe Wy pola khorych pobył?"

„Saßo je kleſkaty jaſyk ſpĕſchniſchi był, hacź pomozna ruka", Žid bórbotaſche. „Ja Wam praju, pſcheczelo Matejo, ſo Wy ani na włóſku hinak cźinił njebudźeſchcźe, hacź ja. Pomyßlcźe ßebi! Cźlowjekow, njech ßu židźi abo kſcheſcźenjo, bjeſe wſcheje pomozy wostaja! Wutroba by ßo Wam puknuła pſchi napohladźe, kajkiž ßo mi poſkicźeſche. Hdyž k khorymaj židomaj dó iſtwy ſtupich, mi woprawdźe dych ſaſtaji, tajki duſchaty powĕtr a tajka hroſna wóń tam bĕſche; duż bĕſche prĕnje, ſo k woknu dźĕch, cźĕmny ſawĕſchk pſched woknom wotſtronich a pokoju wokna wotewrich. Hdyž bu wó iſtwĕ ßwĕtko, ßrjedź iſtwy poł naheho cźlowjeka wuhladach, kotryž bĕſche polny bolazych brjodow a lĕdma na cźlowjeka podobny; żałoſcźo a pó ſchtyrjoch łażo wón jakotaſche: »Wodu! jenoż ßrĕbnucź mi dajcźe!« Brodateho muźſkeho, kotrehoż ſymiza tſchaßeſche, do koża położich a ßo jemu pſchede wſchĕm napicź dach; potom ßo wo dalſche ſtarach. Ja dyrbjach wſchitko na dobo bycź: ßłużobnik, wothladowaŕ, iſtwina holza, kucharka, lĕkaŕ, haptykaŕ, troſchtaŕ, ale poßleńſche jenoż ſa jeneho teju židow, dokelž tam druhi leżeſche, myßle ſhubiwſchi. Wot nĕtka drje budu ſ wjetſcha pola ßwojeju pólſkeju židow pſchebywacź dyrbjecź."

„Dajcźe mi ruku!" Matej hnuty rjeknu; „Wy ſcźe jako mikoſcźiwy Samaritan ſkutkował. Ale wotkal mějeſchcźe telko ſmużitoſcźe, ſo k wußadnymaj dźecźe, pſched kotrymajž ßu wſchitzy roſcźĕkali, a k kotrymajž ßebi tež Waſchi powołanſzy towarſchojo njewĕrja?"

„Schtó je mi ſmużitoſcźe dał, ßo praſchecźe?" žid ſnapſhecźiwi. „Tón hóſdź tamle, a potom Waſche poroki! Lĕkaŕ wſchak ßo ßameho cźerta bojecź njedyrbi, cźim mjenje móra; mi pak ßo ſ zyła njeſda, ſo je to mór, ſchtož je židow ſmotako. Ale korczmarja w tſjóch lipach a jeho żonu ßym pſchi tym wostajiŕ, dokelž jimaj dowĕrju, ſo budźeſchtaj hewak khoreju zuſbnikow na dróhu won cźißnucź dakoj. Natykowaza ßnano khoroſcź je; duż tež ßym ßo wotwłakowaŕ, Wam ruku dacź a budu ßo tež trochu w ſtronu wot Waß dźerżecź. Ale mór, nĕ, mór to njeje."

„Mór to tola njebĕ!" Žid dwanacźe dnjow poſdźiſcho woſpjetowaſche, hdyž ßo ßmĕjo domoj wrócźi a pſched ſahrodnika a jeho macź ſtupi, kotraž bĕſche nĕtko ſaßo zyle ſtrowa. „Wĕſcźe, ſo ſtaj mojej židaj prjedy cźikaj a ſtrowaj do Lipſka wotjĕkoj? Pjenjes wſchak wot njeju ſa ßwoju prózu doſtaŕ njeißym; jara dźakowałoj ßo mi ſtaj, mi ruku tłócźikoj a tež ßłubikoj, ſo mi pſchichodnje wſchitko ſarunataj. Korczmarjej Mydlerjej mĕjeſchtaj telko płacźicź, ſo ſtaj ßebi nimale wſchitke hotowe pjenjeſy wudakoj; ßwoje „wechſle" pak wumĕnjecź nochzyſchtaj, kaž ßo mi ſda. Pſchetož ſo ſtaj hiſchcźe wjele pjenjes pſchi ßebi mĕkoj, ßym ſ teho ſpósnał, ſ kajkim ſtrachom ßkómu w ßwojim kożu ſtražowaſchtaj."

„Dobry ſkutk ßam wot ßo ßwoje myto doſtawa", ſtara ſahrodnikowa pſchiſpomni. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž ßo hakle nĕtko dohladachmy, je nam Boże dźĕcźo bjes druhimi darami tež rjanu ßerbſku knižku wostajiło. Jejne napißmo ma ßo tak: „Jan Manja, abo Hdźe ſtatok mój? Powĕdańcźko ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cźaßa. Spißał Jan Radyßerb. Budyſchin 1889. S nakładom Macźizy Sſerbſkeje. W komißiji Marka Ssmolerja." (Str. 96.) Kniha powjeda, kak ßo Maniz Jan do dalokeho ßwĕta naſtaji, a kak ßo napoßledku, hdyž bĕ na ſkotowych polach Kalifornije pobył, ſaßo dom do ßerbſkeho kraja wrócźi. Na powĕdańcźko ſcźĕhuja ſajimawe powjeſcźe ſe ßerbſkeje hiſtorije poßlednich dźeßatkow lĕt. Wſchitko ßo jara rjenje cźita. Tola wuſtojne a wobwjertliwe pjero knjeſa Radyßerba khwalicź by njetrjebawſcha wĕz była; doſcź je, hdyž cźitarjow tudy jeno ſe ßkowcźkom na tu ważnu knihu pokażemy. Macźizarjo ju darmo doſtanu. Schtóż Macźizaŕ njeje, móże ßebi ju pola knjeſa Ssmolerja ſa 40 np. kupicź.

S Budeſtez. W naſchej woßadźe je ßo ſańdźene lĕto 182 dźĕcźi narodźiło, 8 wjazy hacź w lĕcźe 1887, a 61 wjazy hacź pſched 25 lĕtami. — Semrjeło je 153 woßobow, 19 wjazy hacź loni, a 83 wjazy hacź pſched 25 lĕtami. — Wĕrowało je ßo 51 porow, 11 wjazy hacź lĕto prjedy, a 26 wjazy hacź pſched 26 lĕtami. — Boże ßwjate wotkaſanje ßu wużiwali 6231; mjenujzy 4439 pſchi ßerbſkej a 1792 pſchi nĕmſkej ſpowjedźi, 200 Sſerbow a 5 Nĕmzow wjazy hacź loni; tak derje ßerbſkich kaž nĕmſkich ſpowjednych hiſchcźe żenje w naſchej woßadźe tak wjele było njeje, kaž łonſche lĕto. Pſched 25 lĕtami bĕſche 5006 ſpowjednych, po tajkim nĕtko 1225 wjazy. — Zyrkwine kollekty ßu wunjeßke 515 hr. 83 np.; ſa ßwjate mißionſtwo bjes póhanami je ßo 478 hr. 85 np. a ſa mißionſtwo bjes židami 50 hr. nahromadźiło.

S Lubina. Ssobotu 5. t. m. w nozy je tudy ßłużobna holza na polu dźĕcźo porodźiła a jo tam bjeſe wſcheje pomozy leżo wostajiła. Na to holza do koża dźĕſche, ale bórſy tak ſkhori, ſo dyrbjachu po lĕkarja póßlacź. Lĕkaŕ hnydom ſpósna, ſo je holza porodźiła. Nĕtko ſa dźĕſcźom hladacź dźĕchu, ale jo dotal nihdźe namakacź njemóżachu.

S Njeßwacźidła. Zyrkwinſke powjeſcźe naſcheje woßady, nam na ßwjedźenju Noweho lĕta ſ „Bożeho mĕſta" woſjewjene, ßu ßlĕdowaze: Narodźenych bĕſche 124, mjenujzy 65 hólzow a 59 holzow. — Pſchipowjedanych bu 35 porow a w naſchim Bożim domje wĕrowanych 23 porow. — Semrjeło bĕſche 73 woßobow, mjenujzy 32 muźſkich a 41 żónſkich. — K Bożemu blidu bĕſche 5026, a to 4434 Sſerbow a 592 woßobow, kiž na nĕmſkich kemſchach Boże wotkaſanje wużiwachu.

S Noweje Wßy nad Sprewju. Ssobotu 5. januara je rano w 3 hodźinach w ſymſkej ßuſcherni tudomneje papoweje fabriki woheń naſtaŕ a dźĕl twarjenja ſaniczik. Kak je woheń naſtaŕ, njeje ſnate.

S pola. Runje dóńdźe naß rjana wobſchĕrna kniha (ſtrr. 256), kiž budźe nowa pycha naſcheho ßerbſkeho pißmowſtwa. Wona rĕka: „Pobożny Woſadnik. Modlitwy a kĕrluſche za katholſkich Serbow. Zrjadował a wudał Michał Hórnik. (Z dowolnoſcźu duchowneje wyſchnoſcźe.) Budyſchin. Z nakładom wudawarja. 1889." Kniha, kiž bohaty poklad duchownych darow ſtarſcheho a nowſcheho cźaßa wobjima, budźe po ßwojim pobożnym wopſchijeczu a po rjanoſcźi nałożeneje ßerbſkeje rĕcźe jara witana a wulzy ſpodobna. Knjeſej ſpißacźelej ſa wulku a wuſpĕſchnu prózu najlubośniſchi dźak!

S Rósborka. Do tudomneho jaſtwa ſańdźeny tydźeń ßłużobnu dźowku ſ Uhſmannsdorfa pſchiwjedźechu, dokelž ßo na nju tuka, ſo je ßwoje 7 njedźel ſtare dźĕcźo morika, jemu ſ karbolowej kißalinu ſawdawſchi. Kaž ßo praji, je ßo holza njeſkutka wuſnała.

S Wojerez. Knjeżerſtwowy pſchedßyda prynz Handjery w Liegnitzy dawa k wjedźenju, ſo je w Delnjej Schleſynſkej telko wopacźnych pjenjes (ſ wokoja abo zinka) do ludźi pſchiſchło, ſo hinak

bycź njemóże, hacź so ßo tam dźěkaju abo tola wudawaju. Falschowane pjenjesy ßu marki, dwěmarkarje a tolerje, kaž też dźeßacźnowarje a pjecźnowarje. Hladajcźe ßo, so waß nichtó ſ tajkimi pjenjesami njeſjeba; a jeli so něchtó něſchto wo tym jebaku wě abo ſhoni, njech to na měſcźe żandarmej praji. Na wußlědźenje jebaka je myto ſtajene.

W Delnich Łużizach je „Bramborſki Zaßnik“ wóndano ſ 1. cźißkom 1889 ßwój 25létny jubilej pod redaktorſtwom knjeſa kantora Schwjele ßwjecźik. „Bramborſki Zaßnik“, kiž ßo najprjedy wot knjeſa fararja Nowki a potom wot knjeſa fararja Panka wudawaſche, bu w podlěcźu léta 1848 ſakoženy, ſo by hacźenje byk pſchecźiwo powrócźazym ſamóżnoſcźam tehdyſcheho hibaneho cźaßa. W wěſtych ſtronach pak njebě ſroſumjenje ſa to, ſo ßerbſka rěcź konſervatiwnu myßl haji a podpjera, a Zaßnik njemóżeſche mozow nabycź. Tak naſta ſtrach, ſo jeho wudawanje zyle pſcheſtanje, a ſo na jeho měſto ßnadź cźaßopiß hinaſcheho měnjenja ſtupi. Na ſhromadźiſnje patriotiſkeho towaŕſtwa w Khocźebuſu pſched hodami 1863 wſa knjes krajny radźicźel v. Werdeck tu należnoſcź ßobu do rospomnjenja a doby knjeſa Schwjelu, kiž bě tehdy młody wucźeŕ w Woßeńku, ſa wudawanje „Bramborſkeho Zaßnika“ wot noweho léta 1864. Do lěpſcheju rukow wudawanje Zaßnika njebudźeſche pokožene bycź móhło; knjes Schwjela je też jako kantor w Skjarboſcźu to wulke a cźeźke dźěło ſ njewuſtawazej pilnoſcźu a najwjetſchej ßwěrnoſcźu dale wjedł a je nětko 25 lět, dźakowano Bohu, pſchi dobrej ſtrowoſcźi, ſa to ſkutkował, ſo by ßo delnjołużiſkim Sserbam ſ jich ßerbſkej rěcźu jich ßerbſka pobożnoſcź a jich ßwěrna luboſcź k wótznemu krajej ſchkitowała a ſdźerżała. Tak je Zaßnik ßebi wjele pſchecźelow ſhotował niż jeno w Delnjej, ale też w Hornjej Łużizy: pſchetoż wón njepowjeda ſe ßameje Delnjeje Łużizy, ale huſto doſcź też ſ Wojerowſkeje, Mużakowſkeje a druhich ſtron, kaž wón, wě ßo, też ſhromadnu politiku w konſervatiwnej myßli podawa. Khwilu mějeſche knjes Schwjela dweju ßoburedaktorow; to běſchtaj knjes wucźeŕ Jordan, kantor w Popojzach, a knjes literat Mato Kóßyk ſ Wjerbna, nětko duchowny w Amerizy. Dopißowali ſa Zaßnik ßu nimo wjele delnjołużiſkich też wſchelazy hornjołużiſzy Sserbjo, haj ßamo też někotſi Němzy; knjes Schwjela je mjena wſchitkich woſjewił; bjes nimi ſtaj dr. Sauerwein, kiž je ßerbſku rěcź połnje nawuknuł, a knjes major v. Schönfeldt, kiž jara huſto piſche. Cźiſchcźak je ßo „Bramborſki Zaßnik“ najprjedy dołho w Khocźebuſu; nětko, wot někotrych lět, ſtaja jón wuſtojna ruka hornjołużiſkeho Sserba, knjeſa Lapſticha, w Wojerezach. W Khocźebuſu wudawa ſo „Zaßnik“ ſchtwórtk, dokelž ßu wiki tam ſchtwórtk; my hornjołużiſzy wotebjerarjo mamy jón pjatk rano pſches póſt. — Cźißko 1. je ſe ßwjedźeńſkim wobłukom rjenje pyſchene. My hornjołużiſzy Sserbjo tón luby delnjołużiſki ßwjedźeń ſ wutrobnym dźělbranjom wjeßeli ßobu ßwjecźimy. Sskława ßwěrnemu redaktorej, knjeſej kantorej Schwjeli! Bóh daj ſtrowje a ſboże też na dalſche! Kaž hacź dotal, tak też pſchichodnje wſchitko Bohu k cźeſcźi a Sserbam k wużitku! *P.*

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

S Zyżez na léto 1888: Guſtav Albert 1 hr., Guſta Nutniczanſki 1 hr., Bohuwěr Pětſchka 50 np., Jan Bohuwěr Pjech 30 np., Ernſt Kluga 1 hr., Jan Pjech 20 np., Jan Schkleńcźeŕ 20 np.; ſ Kumſchiz: J. S. 1 hr., H. W. 2 hr., H. B. 50 np., J. G. 2 hr., J. M. 2 hr., M. J. 1 hr., H. W. 2 hr., E. P. 20 np. — Hromadźe: 14 hr. 90 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźerku Hanu Pricźkowu w Nowych Bóſchizach, hižo ſchěſcź krócź khoſtanu, k jaſtwu na léto ſchěſcź měßazow ſaßudźichu. Pricźkowa bě ßo loni 5. ſeptembra do dźěłacźerja Makacźa, hdyż ju tón napominaſche, ſo by ßwoje hußy ſ jeho ſahrody wuhnała, ſ zypami dała a jemu dźěru do hłowy wuraſyła. — Skórżba bjes hornczerjom Häßlerom a dźěłacźerjom Beyerom w Hodźiju ßo pſches wujednanje wobeju ſtronow wuruna. — Hoſcźenzarka Nowakowa w Maleſchezach loni 2. nowembra dźěłacźerjej Handrijej Kujawej w Nowej Wjeſzy 20 np. pſchepoda, ſo by ſa to w Hucźinje wós pěſka kupił. Kujaw też pěſk pſchiwjeſe, tola tamne 20 np. żiwnoſcźerjej Henkerej ſa pěſk winojty woſta a póbla teho Henkerej kopacź kranu. Wobſkorżenemu, hižo 13 krócź khoſtanemu, khoſtańnju na jene léto a jedyn tydźeń pſchißudźichu a jemu cźeßne prawa na pjecź lět wotrjeknuchu.

Přilopk.

* Druhi dźeń hodow ßo w Miſchnje ßlědowaze njeſboże ſta. Stary muż, kotryż je wyßoko pſches wóßomdźeßat lět, a kotremuż ßo cźeźko khodźi, ßo ſ jenej ruku ſa blido pſchimaſche, na kotrymż ßo petrolejowa lampa ßwěcźeſche. Starz je ßo pjecża pſchejara krucźe na blido ſepjerał, blido je ſ lampu panuło a ſtarza ßobu porasyło. Hdyż jeho ßußodźo naſajtra rano njewohladachu, do jeho durjow kłapachu a jeho wołachu; ale durje ßo njewotewrichu. Duż ßußodźa ſ woknom dó jſtwy nuts ſaléſechu, hdźeż ſtarza ßrjedź jſtwy leżo nadeńdźechu, na zykym cźěle ſtraſchnje wopaleneho. Dokelž běſche hiſchcźe żiwy, jeho do hojerńje donjeßechu.

* S Lipſka ßo piſche: Pſchekupz w Reudnitzu wóndano ßwojeho wucźobnika do měſta po pjenjesy póßła. Něſchto pſches 300 mk. doſtawſchi wucźobnik pjenjesy do ſchěreho płatoweho měſchka tyknu a ßo ſaßo domoj naſtaji. Duzy po pucźu wón na dobo ſacźu, kak chzyſche jemu něchtó, kotrehoż wón pſchińcź ßłyſchał njebě, měſchk wot ſady ſ ruki wutorhnucź. Měſchk twjerdźe dźerżo chzyſche ßo wucźobnik runje wobrocźicź; duż jeho zuſy ſ tajkej mozu do hłowy praßnu, ſo jeho poraſy. Potom ßo rubjeżnik na njeho wali, jemu měſchk ſ rukow wuwinu a cźeknu. Na ſboże běſche pólzaj bliſko, kotryż ſa rubjeżnikom běżeſche; też wucźobnik ßo bórſy na noſy ſhraba; a ſ pomozu druhich ludźi, kotſiž k temu pſchińdźechu, ßo ſkónczńje radźi rubjeżnika, kotryż běſche cźěkajo měſchk ſaßo precź cźißnuł, ſdźerżecź a ſajecź. Rubjeżnik, kotryż běſche ßo filzowe ſtupnje wobuł, ſo móhł prawje mjelczo khodźicź, je 25 lět ſtary dźěłacźeŕ, kotryż je, kaž ßam prajeſche, rubjeżniſtwa a kónzowanja rowow dla hižo pokhoſtany.

* Ruſki vizekonſul w Lipſku dyrbjeſche na dléſchi cźaß do Ruſkeje ſapucźowacź; duż dyrbjeſche ßwojeju lubuſchkow, kotrejuż ſdobnje ßobu do Ruſkeje wſacź njemóżeſche, mjes tym do aquarija w Barlinje dacź. To ſtej dwě rědkej wopizy: cźerwjenowłoßaty orang a cźornowłoßaty chimpanſe. Wón je ſwěrjecźi kaž dźěſcźi wotcźahnuł. Wopizy wjeßele wokoło njeho wó jſtwje ſkakatej, hromadźe hrajetej a ßo druhdy też pjerjetej. Do Barlina w ßwojim kaſchcźiku pucźowaſchtej, w kotrymż ſtajnje ſpitej. Kaſchcźik ma kukacźe, kotrež ßo ſaßuwaju, a je ſe ßłómu wutykany. So byſchtej ßo ſymy njenamrěkłej, běſchtej wopizy dołhi flanellowy kabat wobleczenej a mějeſchtej cźerwjenu cźapku na hłowje. Mały mór, jeju wothladowar, jej pſchewodźeſche. Hdyż w Barlinje ſe ßwojeho kaſchcźika wulěſeſchtej, ſtarſche wopizy w aquariju ſatraſchnu haru cźinjachu. Nowaj podružnikaj też ßwoju ßamßnu domjazu nadobu ßobu pſchiwjeſeſchtaj: blido a ſtólz, kotryż ßo cźumpa. Wopizy hubjenje żiwej njejſtej: rano k ßnědanju mloko doſtawatej, k wobjedu rajß abo grupy ſ mjaßowej juſchku a cźelazu pjecźeń, chimpanſe k temu cźerwjene wino ſ wodu, orang dwě bleſchi mloka; k wjecźeri ma kóżdy zaktu a mjaßo a dwě bleſchi mloka, chimpanſe też hiſchcźe jabłuko a wob dźeń wina, kelkoż chze picź. Prjedy hacź lehnucź dźetej, mór wopizy wukupa.

* Sbożowny je dźěłacźeŕ w Ratiborje, kotrehoż běſche na wójnje 1870 cźrjop granaty do hłowy ranił. Kruch żeleſa, kotryż je dźěłacźeŕ dotal w hłowje tcźazy měł, ßu jemu ſańdźene dny wucźahnuli.

* W Richtersdorfje w Schleſynſkej jeneho pohonczowa żona 2. januara wjecźor, dokelž běſche jara ſyma, poßleſchcźa ſ kożow ſebra a ßebi a ßwojim ſchtyrjom dźěcźom wó jſtwě zyle bliſko pſchi żeleſnych khachlach póßła. W nozy je pjecża wuhliczko ſ khachlow na póßłanje panuło; pſchetoż poßleſchcźa ßo żehlicź a ſkónczńje palicź poczachu. Żónſka pak njewotzucźi, ale ßo ſe ßwojim 5létnym ßynom na wuhlo ſpali. Druhe tſi dźěcźi ſa dźiw żiwe woſtachu; dokelž pak ßu dołho duſchaty dym do ßo ßrěbałe, nětko khore leża. Wulke ſboże, ſo ßo dale njepaleſche; hewak budźichu mnoſy wjeßnjenjo ßwój ſtatok ſhubicź móhli, ſchtoż by pſchi nětcźiſchej krutej ſymje cźim wjetſche njeſboże było.

* Sańdźenu ßobotu rano w Barlinje khudeho ſtareho muźika, kotryż ſ khudoby jałmożnu doſtawaſche, morweho wó jſtwě leżo nadeńdźechu, cźěło běſche na wuhlo ſpalene. Kaž ßo ſda, je ſtary muż, ſo by ßebi k ßnědanju khoſej ſwarił, do żeleſnych khachliczkow ſatepjał a, ſo by ßo lěpje tepiło, petrolej do wóhnja kluſkał. Pſchi tym je ßo jemu draſta ſapopanuła, ſtarz je ßo w dymje a płomjenju ſadußył a ßo leżo ſpalił.

* Wczera tydźenja je pólzajſki ſaſtojnik Krecźmaŕ w Barlinje najprjódzy ßwojimaj dźěſcźomaj, 12létnej holcźzy a 5létnemu hólczkej, a potom ßamomu ßebi ſ jědom ſawdał. Wjecźor wokoło jědnacźich wſchě tſi cźěła w kożu leżo nadeńdźechu; nan ßrjedź koża leżeſche, mějo holcźku k prawizy a hólcźka k lěwizy. Sbytk jěda hiſchcźe na blidźe ſtejeſche; pódla někotre liſty leżachu. Lěkaŕ, wo kotrehoż ßo hnydom póßła, ſpóſna, ſo ßu wſchitzy tſjo hižo pſched někotrymi hodźinami wumrjeli. Saſtojnik běſche něhdże 42 lět ſtary. Wokoło Jana 1887 jemu żona wumrje, ſ kotrejż běſche 15 lět ſbożownje

žiwy byl, a bórsy na to dwě małej dźěšćži. Jich šmjercź jemu jara blisko dźěšche. Krečzmaŕ też běšche hižo dlěšchi čzaš khory; widžo, so budže ſ khoroſcžu dale hórje, šo wón rossudźi, so šebi žiwjenje wosmje. Sswojej dźěšćži, kotrejž jara lubowaſche, jako bjespomoznej šyrocže sawostajicź nochzyſche; duž też dźěšćži mori.

* W Königsbergu je pſched krótkim žónſka wumrjeła, kotrejž wſchak nuſa njebě, kotraž pak běſche wote wſcheho šwěta wopuſchčena a zyle šamotnje žiwa. Sswoje zyke ſamoženje, wjazy hacž 700,000 mk., je wotkaſała na wuſtaw ſa khude ſtare holzy, kotrež šu pſches 40 lět. Wuſtaw šo w Königsbergu ſakoži.

* Runjež je to krucže ſakaſane, a polizija šwěru ſa tym hlada, šo na Nowe lěto tola hiſchcže tu a tam tſěła. W Kalku běſche na Nowe lěto muž dwojorołkatu tſělbu wó jſtrě natykał. Hdyž ſ njej po ſkhodže dele dźěſche, tſělba wrješšnu, a kulka jemu nop rosraſy. Njeſbožowny na měſcže morwyležo woſta, ſawostajiwſchi žonu ſ pječzimi dźěčzimi.

* Hrěſchna lóhkomyšlnoſcź je ſańdźene dny ſašo mkode žiwjenje ſahubiła. Žona jeneho wóſki w Ruhle běſche wóndano wjeczor šwoje najmjeńſche dźěčzo na blido šadźiła, na kotrymž lampa ſašwěcźena ſtejeſche. 12lětna holczka pſchi blidže šedźeſche. Na jene dobo make dźěčzo lampu poraſy, ſ petrolejom pjelnjena lampina kula šo 12lětnej holczžy na klin wali, a bliſchi wokomik šo holczžyna draſta paleſche. Dźěčzo ſe ſtrachom na dróhu won běžeſche. Ale też tam šo ludžom, kotſiž na pomoz pſchiběžachu, njeradźi pkomjo ſamjaſcź, doniž njeſbožowne dźěčzo do rěčzki njeczišnuchu, kotraž tam nimo běži. Holczka pak je šo tak ſtraſchnje wopaliła, ſo je na šwoje rany ſemrjeła.

* W nozy wot 2. na 3. januara, bórsy po połnozy, na želeſniznu mjes Harburgom a Hamburgom wěſteho Makalowſkeho, kotryž měješche hewak na želeſniznu ſa maſchinami hladacź, pſchejědženeho namakachu. Cžah běſche jemu jenu ruku pod pažu, druhu wokoło delnjeho ſhibadła wotjěł. Dokelž běſche šo wjele wukrwawił, cžežzy ranjeny 3. januara wjeczor w hojerni w Hamburgu ſemrje. Polizija ma ſa to, ſo tudy ſ njeſbožownym pſchipadom cžinicź nima, ale ſ rubježnym mordarſtwom. Makalowſki, kotryž ſ cžrjódu pólſkich dźěłaczerjow dwórniſchczo pola Wilhelmsburga twaricź pomhaſche, běſche wjeczor prjedy ſ dźěłaczerjom na piwje pobył a jemu pſchi tej ſkładnoſczi ſkoty pokaſał, kotryž měješche pſchi šebi. Dźěłaczeŕ běſche jeho domoj pſchewodźał. Duž ma polizija ſa to, ſo je jeho dźěłaczeŕ duzy domoj poraſył, wurubił a potom prěki na kolije położił, ſo dyrbjeſche jeho cžah pſchejěcź. Pſchetož M. měješche nimo ranow, kotrež běchu bjes dwěła koleša naczinike, też na hłowje ranu, kotraž běſche, kaž šo ſda, wurażena. Spomnjeny dźěłaczeŕ też je tehdy wjeczor nětkaŕ džiwnje rěczał a naſajtra na dźěło pſchiſchoł njeje.

* W Langenbergu pola Barmena je rěſniſki šłužobnu holzu w hłubokim pucžu nadpanuł a ji hłowu wotrěſał. W korczmje, hdyž běſche krwawu hłowu w rubješchku šobu pſchinješł, jeho ſajachu.

* Pſchedſtejeŕ pósta w małym měſtaczku nad Rheinom chzyſche šo pſcheššwědzicź, hacž móže šo na šwojich ludźi ſpuſchcźecź, kotſiž póſtſke poššyłki w nozy na dwórniſchczo woža. Wón prjedy nich běžeſche a na šamotnym puſtym měſcže njenadźizy pó cźmje pſched nich ſtupi wołajo: Pjenjeſy abo žiwjenje! Jeho ludźo pak šo njenabojachu, ale jeho ſepſchimachu a krucže pſchemłócźichu, runjež wón wołaſche: „Ja dźě šym pſchedſtejeŕ a chzych Waš jeno ſpytowacź!“

* W jenej wšy bliſko Schopflocha w Bajerſkej je patorżizu młynſki ſ Nürnberga dźowku tamniſcheho wobydlerja ſkónzowacź ſpytał. Holza běſche pſched nješchto cžašom ſ młynſkim khodźika, ale šo jeho potom wotrjekła, dokelž na tym dwělowaſche, ſo wón cžeſtnje ſ njej měni. Patorżizu wjeczor młynſki do wšy pſchińdže a nětkotre šłowa ſ holzu porěcžawſchi dwójzy ſ revolverom do njeje tſěli. Druha kulka ju do ſchije rani. Holzyny nan a jeje šotra młynſkemu revolwer ſ rukow wuwinuſchtaj, na cžož měješche šo wón ſ próchа.

* Nětko korczmarjo rady wjazy do pinzy po piwo njekhodźa, ale piwu ſ pinzy po rołach dó jſtwy horje a runy pucź do karanczka běžecź dadźa, ſchtož šo ſ pomozu pſchiprawow ſtanje, kotrež šo němſki „Bierdruckapparat“ mjenuja. Tele pſchiprawy, kotrež nimale w kóždej korczmje nadeńdźeſch, pak šu jara ſtraſchne, hdyž šo ſ nimi doſcź wobhladniwje njewobkhadźa. Poššleni dźeń minjeneho lěta šu w Rumbórku korczmarja khowali, kotryž je pſches tajki „apparat“ wo žiwjenje pſchiſchoł. Tſeczi dźeń hodow wjeczor wokoło šedmich piwo wjazy prawje běžecź nochzyſche; duž korczmaŕ nětkotrym šwojich ludźi powětr plumpacź daſche. Runjež běſche jara wjele powětra do „apparata“ naplumpane, piwo tola njeběžeſche; korczmaŕ běſche šo pjecža ſ honaczkami pſchehladał, kotrež mějachu šo wotwjertowacź a ſawjertowacź. Dokelž piwo pſchezo njeběžeſche, korczmaŕ do pinzy hladacź dźěſche. Wón pak móžeſche lědma do pinzy bycź, dha nješchto wrješšnu, jako by tſělik: piwowy šud běſche rosbuchnuł. Korczmarja ſ krwawej hłowu pohłuſcheneho w pinzy ležo namakachu; też běſche jemu jene wóczko wurażene. Rosbuchnuwſchi běſche šud ſe ſatraſchnej mozu do wjerčha ſleczał a šo potom na druhe šudy dele walił; dno měješche wurażene. Wſchitke tſi piwowody běchu rostorhane a ſ dźěła ſ murje ſwutorhane. Kak je šo njeſbože ſtało, budźeſche jeniczžy korczmaŕ powjedacź móhł, kotryž pak wjazy k šebi njepſchińdže a 26 hodźin poſdźiſcho wumrje. Kaž ma šo ſa to, je korczmaŕ hakle potom, hdyž běſche šo hižo telko powětra naplumpako, honaczk, ſ kotrymž šo powětr do šuda puſchcža, khětſje wotewrił; tajka hromada powětra pak tak nahle a ſ tajkej mozu do šuda ſtupi, ſo dyrbjeſche šud rosbuchnucź.

* Wuherſke knježerſtwo, kaž šo ſda, niczo nuſniſche cžinicź nima, hacž ſo šebi ſ wyššokej politiku hłowu kama a njemadźarſke ludy, Němzom a Sſkowjanow, na wſche móžne waſchnje dreje. Pſchi tajkim wažnym dźěle miniſterſtwo, wě šo, khwile nima, šo wo měr a porjadk w kraju ſtaracź. Duž dźeń wote dnja powjeſcže pſchikhadźeja, ſo ſaſtojnizy wot najniżſcheho hacž do najwyſchſcheho kranu a kraj a lud jebaju. Lud na wšach a w měſtach šebi pſched rubježnikami a mordarjemi žiweje radźi njeje; wo dnjo a w nozy šo na dróhach rubi a kónzuje. W Fünfkirchenje wczera tydźenja powjeſcź doſtachu, ſo šu rubježnizy póſt mjes Zombu a Szegšardom wurubili a poſtilliona ſtónzowali. W póſtſkim woſu běchu rubježnizy jenož 471 ſchěšnakow pjenjes namakali, kotrež też běchu šobu wſali. Cžěło wóſki hakle ludźo naſajtra rano w pſchidróżnej hrjebi nadeńdźechu, mjes tym ſo konjow dwě hodźinje dale doššažechu. So rubježnikow dotal hiſchcže wušlědźili njejšu, šo w Wuherſkej šamo wot šo roſumi.

* Pſchi šurowym wětſje wczera tydźenja popołdnju tworny cžah, ſ 18 próſnych woſow wobſtejazy, ſ Rěki w Khorwatſkej do Sahrjeba jědźeſche. Dwě hodźinje pucža něka dźěſche. Potom cžah po wyššokej naššypje jědźeſche. Wětr dale hórje ſakhadźeſche a ſatraſchnje wujeſche a howrjeſche. Dokelž šo kóždy wokomik ſdaſche, ſo wětr wſchitke woſy ſpowala, šo prózowachu cžah ſaſtajicź, ſchtož šo jenož ſ najwjetſchej prózu radźi. Njedźiwajzy na to wětr wóššom woſow wot cžaha wottorže a je ſpowala, hdyž wróczo běžachu. Woſy šo na kuſki rosbichu. Pjeczo ſaſtojnizy pſchi tym wo žiwjenje pſchińdžechu; dwaj ſtaj cžežzy ranjenaj.

* W Pariſu běſche pſched wczerawſchim tydźenja 5 gradow ſymа, mróš a lód, ſchtož tam wot poššlenjeje wójny wjazy měli njejšu. Symy njeſwucźeni ludźo na dróhach khwatachu, woſy ſpěſchniſcho jěſdźachu, a wo pſchedawarjach, kotſiž hewak po dróhach khodźo a pod torożami ſtejo pſchedawaju, niczo widźecź njebě; ſ jenym šłowom, žiwjenje, kajkež hewak w Pariſu je, běſche šo zyle pſcheměniło.

* W wšy Kirwick w Jendźelſkej ſ kónz ſańdźeneho tydźenja hólczeza ſkónzowaneho namakachu, kotrehož cžełko běſche žałoſtnje wohidźene.

* S Tifliša, ruſkeho měſta w Kawkaſu, šo piſche: Tudy mamy wulki šněh. Želeſniza je na mnohich měſtnach ſawěta. Cžah, kotryž běſche 27. dezembra ſ dwórniſchcža Sabunczi wotjěł, make poł hodźiny dale w nawětych šepjach tczazy woſta. Dwórniſchczowy ſarjadowaŕ šo hnydom ſ něktorymi dźěłaczerjemi na pucź naſtaji, ſo bychu cžah wušypali; ale wón bu ſe šwojimi ludźimi ſawěty, a wſchitzy w šněšy ſmjerſnuchu. Hdyž šo ſkónczńje na tſeczi dźeń wulkej cžrjódźe dźěłaczerjow radźi, cžah wušypacź, 14 cžłowjekow morwych nadeńdźechu, kotſiž běchu ſmjerſli; wjazy hacž dwazecźi druhich běſche šebi tak ſtawy ſwoſabiko, ſo šo praſcha, hacž šo ſašo wuſtrowja. Też ſ Baku, Poti a druhich kawkaſſkich měſtow powjeſcže wo podobnych njeſbožownych podawkach a wo wulkim šněšy pſchikhadźeja. W Jekaterinburku na Uralu šo 27. dezembra temperatura nahle na 35 gradow ſymy poniži; w tamniſchej wokolinje je tónle dźeń 175 cžłowjekow ſmjerſko. Cžorne, Aſowſke a Kaſpiſke Morjo šu ſamjerſke.

* Nětkotryžkuli naſchich cžitarjow je hižo kunczika abo kóſlatko rěſał, ſ najmjeńſcha pak widźał, kak šo to cžini. S tajkim ſkocźatkom pſchewulkeje prózy nimaſch. Trochu cžežſcho šo cžini, šłona (helfanta) moricź. W ſwěrjenzu w amerikanſkim měſcže Filadelfia mějachu šłona, kotryž běſche tak džiwi a njemdry bycź počzał, ſo dyrbjachu jeho pſched krótkim ſkónzowacź. S woprědka chzychu jeho žiwjenju ſ pomozu elektrizity kónz ſcžinicź; ale hobrſke ſkoczo běſche tak ſle, ſo šo bojachu, šłon móhł wothładowarjow moricź, kotſiž jemu ſ grotom bliſko pſchińdu. Runjež běſche na nohach ſputany, wón tak ſakhadźeſche, ſo šo kóždy wokomik bojachu, ſo šwoje rjecźaſy a puta roſtorha. Satſělicź běchu jeho hižo ſpytali; ale kulka běſche

w tołstej koži tčažy wostaka. Duž žo rossžudźichu, jeho ſ tołstym powjasom sadajicź. Hobrſkemu skočeću powjas wustojnje wokoło ſchije sadźernucź pak běſche jara cźežko. Ssyn wobžedźerja ſwěrjenza žo poſkiczi, tónle ſtraſchny kuſk dokonjecź. Sso na mkodźenza ſ powjasom dohladawſchi žo žkon na najbóle rosnjemdri; wokomik směrom leżo wosta, jako by žwoju zyku móz ſebracź chzył; potom pak ſa rjecźaſy torhacź poča, ſo běſche ſlě hladacź. Tónle wokomik wužiwſchi mkodźenz ſkočeću powjas, kotryž běſche ſchěſcź kóhczi dołhi a zół tołſty, wokoło ſchije sadźernu. Najcźežſchi kruch dźěła běſche ſ tym dokonjany. Schtyrjo mužojo kónzaj powjaſa pſchimnuchu. Nětko mnohich pſchihladowarjow nuts puſchczichu, kotſiž chzychu wohladacź, kak žkona morja. Bórſy najſkludniſcheju a najpožkuſchniſcheju žkonow ſe ſwěrjenza pſchiwjedźechu a kóždeho ſa druhi kónz powjaſa ſapſcheżechu. Knjes kiwnu, wothladowarjo žkonow pohonjachu, a tutaj ſ zyłej mozu ſacźahnuſchtaj. Njemdry žkon žo na ſemi walejo žałoſtnje dźěłaſche a ſ zyłej ſchiju rejeſche, ſo běſche ſtraſchnje pſchihladowacź a ſlě požkuchacź; jeho ſapſchehnjenaj towarſchej dale cźehnjeſchtaj, a ſa něktore ſekundy hobr ſadajeny na ſemi leżeſche a žo wjazy njehibnu. Wón běſche 25 lět ſtary, tſinacźe běrtlkow wyšoki a ſto zentnarjow cźežki. 9 lět ſtareho běſche jeho wobžedźeŕ ſwěrjenza w Němſkej kupił; ale jemu žo njeradźi, dźiwucha ſkludźicź. Sskonowe cźěko profeſor Leidy doſta, kotryž chze jeho wutykacź a wutykaneho w pſchirodowědnej akademiji wuſtajicź.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** směje jutſje njedźelu rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich němſku ſpowjednu rěcź a ½9 hodźin němſke předowanje.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi**: Jan Auguſt Domaſchka, wotroczk w Małym Wjelkowje, ſ Minu Mudrez tam. — Ernſt Emil Herdtler, ſkałař pod hrodom, ſ Marju Scholcźiž tam. — Jan Ernſt Mikanja, pohonc̆ na Židowje, ſ Hanu Wyleminu Marſchnerez tam.

W **Katholſkej zyrkwi**: Franz Stranſký, dźěłacźeŕ w Hajnižach, ſ Genovefu Drechſelez tam. — Pawoł Zimermann, dźěłacźeŕ tudy, ſ Marju Pradez ſ Liberza (Reichenberga).

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi**: Hugo Oskar, Jana Pětſchki, hoſcźenzarja na Židowje, ž. — Lejna Emma, Korle Auguſta Vogta, dźěłacźerja na żeleſniży w Tšělanach, dź.

W **Katholſkej zyrkwi**: Emma, Wójcźěcha Berghofera, ſchewſkeho miſchtra na Židowje, dź. — Ottilija, Wójcźěcha Riedela, pjekarja w Lejnje, dź. — Johanna, Guſtava Ulbricha, kłobukarja tudy, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 2. januara: Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje, 1 m. 3 d. — 3. Hilda Frida, Jaroměra Otty Meißnera, zigarnika pod hrodom, dź., 14 l. 1 d. — Jan Nowak, kněžeŕ a dźěłacźeŕ na Židowje, 49 l. 10 m. 9 d. — 4. Korla Willy, Korle Jaroměra Müllera, kowarſkeho miſchtra na Židowje, ž., 7 m. 10 d. — Michał Pawoł, Michała Wicźaſa w Hrubjelcźizach, ž., 1 l. 5 m. — 5. Morwonarodź. ž. Ernſta Wylema Mauermanna, kněžerja a fabrikarja w Dobruſchi. — Hana Thereſija, Auguſta Měrſcha, žiwnoſcźerja w Delnjej Kinje, dź., 1 l. 1 m. 27 d. — 7. Jan Pintzel, murjeŕ na Židowje, 56 l. 2 m. 17 d. — Marja rodź. Kaſchperez, Oskara Maxa Kellera, kněžerja a dźěłacźerja na Židowje, mandźelſka, 23 l. 8 m. — 8. Martha, Matěja Barta, dźěłacźerja w Cźichońzach, dź., 2 m. 28 d.

Płacźiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1977 měchow.		W Budyſchinje 5. januara 1889 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.	W Lubiju 10. januara 1889 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.
Pſchenża	běła	9	52	9	70	9	26	9	56
"	žołta	8	93	8	99	8	71	8	97
Rožka	50 kilogr.	7	91	8	10	7	75	7	94
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	25	7	32	6	83	7	33
Wowš	50 kilogr.	6	50	6	10	6	50	6	70
Hroch	50 kilogr.	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	50 kilogr.	6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły	50 kilogr.	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	50 kilogr.	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	50 kilogr.	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	1	70	2	—
Pſchenicžna muka	50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	80	4	—	3	40	3	80
Sstóma	600 "	32	—	34	—	29	—	33	—
Prožata	545 schtuk, schtuka	5	—	14	—	—	—	—	—
Pſchenicžne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 52 np. hacź 9 hr. 67 np.; pſchenża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacź 9 hr. 35 np.; rožka wot 7 hr. 91 np. hacź 8 hr. 10 np.; jecźmjeń wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 61 np.; wowš wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 95 np.

Draždźanſke mjažowe płacźiſny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 51—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne žwinje 52—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—58 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 11. januara: Mjerſnjenje.

Njech žo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež žu doſtacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Pſches žudniſtwo ma žo na pſcheżadźowanje pſchedawacź: 22. febr. dopołdnja w 11 hodźinach Hauſſez khěžkarſka žiwnoſcź w Kožarni.

Drjewowa awkzija.

Na **Wulkodubrawſkim hajniſkim revěrje**, k Rakecźanſkemu knjejſtwu žkuſchazym, ma žo

póndźelu 14. januara t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

8 hromadow wužitkoweho a palneho drjewa,
42 wulkich khójnowych dołhich hromadow,
35 twjerdych dołhich hromadow

pod wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheżadźowanje pſchedawacź.

Połojza kupneho pjenjeſa ma žo hnydom pſchi pſchiražanju ſapłacźicź.

Shromadźiſna w knjeżej zyhelniczi.

W Delnjej Hórzy, 6. januara 1889.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Ssuche drjewo w hajniſkich revěrach **Rakecźanſkeho** knjejſtwa, bjes kotrymž je tež wužitkowe drjewo, ma žo žłědowaze dny rano wot ½9 hodźin na pſcheżadźowanje pſchedawacź.

Póndźelu 14. januara t. l. na Jenſchecźanſkim revěrje.
Sapočatk pſchi běłym ladże.

Wutoru 15. januara na ptacźinje a Trupinjanſkim revěrje.
Sapočatk na ptacźinje, potom w cźornych wólſchach a pſchi ſtarej dróſy.

Sſrjedu 16. januara na Kožłowſkim a Jitkowſkim revěrje.
Sapočatk w Koždyhrjebi.

Schtwórtk 17. januara na Schcźeńcźanſkim revěrje.
Sapočatk na Hermancźanſkim pucźu pſchi palnym hacże.

W Rakezach, 7. januara 1889.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 16. januara 1889 dopołdnja wot 9 hodźin ma žo na **Luhowſkim** revěrje

270 brěſowych dołhich hromadow,
20 khójnowych wuléžowanych dołhich hromadow

pod ſwucźenymi wuměnjenjemi na pſcheżadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w ſtarym hacże.

W Łuſy, 3. januara 1889. **Knjeże ſarjadniſtwo.**

Schtwórtk 17. januara 1889

ma žo na **Wutołcźanſkim revěrje**

25 rm. khójnowych knyplow a pjeńkow,
35 khójnowych dołhich a hakoſowych hromadow,
20 " " žerdźowych hromadow,
22 ſchmrěkowych " " "

bjes nimi płotowe ryhele, płotowe žerdki, rěblíſnate žerdże, wot 9 hodź. na pſcheżadźowanje pſchedawacź.

Dobry kožuch k khodźenju
je tunjo na pschedań na **flinzowej drósy 4** delka.

Ssuscheny polcź, pjecź porstow tołsty, punt po 70 np., 5 puntow punt po 65 np., wot krajnych ßwini punt po 67 np., po 25 puntach tuńscho,
ßyry polcź punt po 65 np.,
ßadleschćo punt po 65 np.,
ßuschene ßwinjaze mjaßo punt po 60 np. porucza
Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaź teź **strowe wólschowe drjewo**, po móznoscźi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaćźisnach
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Wschě
kolonialne twory,
khosej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho do-
stacź pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Turkowske ßłowki
najlěpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaćźisnach.

Rjane jerje
po 3, 4, 5 np. atd.,
po kopach tuńscho porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

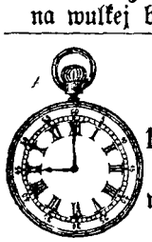

A. Mager
cźaßnikaŕ
11 na ßerbskej haßy 11.
Wulki skład wschěch druźinow
cźaßnikow
s dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja ßo, kaź je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:
Sserbske kmótsstaze listy.

Wot 4. januara 1889 wukhadźa jako organ konservativneje strony sakskeho kraleństwa w podpißanym nakładze w **Draźdźanach tydźenik**

„Das Vaterland."

Nastawschi s „Conservatives Vereinsblatt" wón na podkožku kschescźijanskich a konservativnych saßadow steji, kotrež budźe wón s krutoscźu a rosßudźenoscźu, tola bjes makomyßlnoscźe a hanjerstwa sastupowacź. Sa sjenoczenje wschěch porjad dźerźazych elementow skutkuje, ßo wón wot winowatoscźi sprawneho roseńatjenja a wuprawjenja s tymi ženje wotwlakowacź njebudźe, pola kotrychž, njech teź ßu hewak jich nahlady hinasche, ßo ta ßama luboscź k wótznemu krajej pschedwidźecź da.

„Vaterland" pschinoscha **rosjaßnjaze nastawki** s wustojneho pjera a pschisamkajźy **k politiskej rosprawje powuczaze nastawki** wo praschenjach powschitkowneho sajimanja. W roshladźe nowin ßo nastawki najnahladnischich nowin wschelakich stronow podadźa. Na **hibanje bjes konservativnej stronu** a w **towarstwowym źiwjenju** ßo woßebita kedźbnoscź skoži, wo ważnych podawkach we wschěch stronach Sakskeje naschi ßobudźěłacźerjo dopißuja, runje tak budźe ßo na potrjebu po duschnej **labawje** dźiwacź.

Pschedpłata
na schtwórcźlěto wuczini 1 mk., psches póst s pschinoschenjom do domu 1 mk. 15 np.

Skasaeź móże ßo „Vaterland" pola kóźdeje póstY a pola wschitkich listonoscherjow, teho runja w Draźdźanach w wudawarni, am See 32, I. a w redakziji.

Nawěschtki ßo s 20 np. po małym rynczku woblicza. Dokelž maja nowiny hižo nětkole twjerdy tyßazy liczozy sdomkcźitarjow, we wschěch stronach Sakskeje (w wjazy hacź 500 městnach), je nawěschtkam wscheje druźiny dobry wuspěch saruczeny. Wone ßo pschijimaju w wudawarni am See 32, I. w Draźdźanach a we wschěch nawěschtkowych burowach.

Ssobustawam konservativneho krajneho towarstwa ßo „Vaterland" darmo sczele.

☛ **Cźißła na pruhu** sczele wudawarnja darmo.

Nakład a redakzija nowin „Vaterland".
W Draźdźanach, Kinsbórska dróha 83b.

Zigary

po wschěch płaćźisnach, derje wotležany wubjerk, porucźa tunjo
Th. Grumbt
w kupnizy na snutskownej lawskej haßy.

Khosej

paleny a njepaleny po hischcze starych tunich płaćźisnach w jenoż derje a cźiscze ßłodźazych druźinach porucźa w wulkim wubjerku
Th. Grumbt.

Dwě łóhcźi schěroki płat sa cźeledź,
rjany tołstoniczaty, stary łóhcź po 40 np. porucźa
Emil Wehrle w Budyschinje
na jerjowej haßy.

Kosaze, sajecze, karniklaze a wschě druhe **koże** kupuje a pschezo najwyschschе płaćźisny płaćźi
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach cźißko 9.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:
1. Trauungsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,
kajkeż ßo k sapißam trjebaja, kiž ßo létnje pola wyschnoscze wotedadźa abo hewak k zyrkwinym kniham nałožuja.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź sa 2 hriwnje:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.
Spißaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

W Ssmolerjez knihicźischcźerni je sa 10 np. dostacź nowy **„Bibliski pucźnik"** sa wschitke dny léta 1889. Teho runja **„Boża nóz"** sa 3 np.

Khosej
paleny a njepaleny
jenoż w dobrych druźinach porucźataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

W wudawarni „Serb. Now." je sa 10 np. dostacź:
Boži lud w zusbje a tola domach pschi Jesußu.
Prědowanje
w kschiżnej zyrkwi w Draźdźanach druhu njedźelu adventa 1888 jako na dnju schtyrzyczilětneho wobstacźa Draźdźanskich ßerbskich kemschenjow
dźerźane wot **Jurja Jakuba,**
fararja w Njeßwacźidle.

S nakładom Macicy Serbskeje je runje wuschło a je w wudawarni Serb. Nowin sa **40 np.** dostacź:
Jan Manja
abo
Hdźe statok mój?
Powědanczko
se ßerbskich stawisnow nowischeho cźaßa.
Spißał
Jan Radyßerb.

W wudawarni „Serb. Now." ßu po 50 np. dostacź:
Wječorne pěsnje
wot **W. Hálka**
jako prěni zwjazk
Serbskeje knihownje.

Khofej

ßyry a paleny,
derje ßłodźazy po wschěch płaćišnach
porucża
J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucża
J. G. Klingst Nachf.

Khofej

wot najtuńischich hač do najdróžschich družinow w wulkim wubjerku porucża
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Čzisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucża jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny
porucża po najtuńischich płaćišnach
Richard Neumann.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tuczne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucża
Gustav Poser.

Direktna parolódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczornej Indiskeje**
měßačnje 3 króć,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßačnje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódne puczowanſtwo ſkładnoſcź ja kajutowych a bjestubjowych puczowarjow.

Dalſche wukazanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

K njewjeſczinſkej draſcze

poruczam
czornu židu,
czorny kaſchemir a
połžidu
w **brunej, ſchěrej** atd. barbje a w wubjernych kajkoſczach po tunich płaćišnach.

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Wotewrjenje mydłowych khłamow.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym **mydłowe** a **ßwěžowe khłamy** wotewrił, kotrež proſchu, dobroćiwje wobkedźbowacź.

S poczeſczowanjom
Jurij Illgen.

Realna ſchula w Budyſchinje.

(Schulſki pjenjes lětnje 72 hriwnow.)

K pſchipowjedźenju hólzow, kotſiž chzedźa wot jutrow 1889 tudomnu realnu ſchulu, kotraž ma prawo **wopißmo** k wojeńſkej **jenolětno-dobrowólnej ßłužbje** wuſtajecź, wopytacź, je podpißany wot 16. januara hač w **kónz februara** kóždu **ßrjedu** a **ßobotu** wot **10—12 hodźin** wó jſtwje **Nr. 13** realnoſchulſkeho doma k rěčam. **Parſchonſke prjódkſtajenje** pſchipowjedomneho njech ßo ſtanje, je-li někak móžno. **Bjes wumĕnjenja** pak maju ßo ßobu pſchinjeſcź: narodźeńſki abo kſchcźeńſki liſt, wopißmo wo ſchcźěpjenju a ſaßoſchcźěpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej doſtatej ſchulſkej wuczbje, pſchi konfirmirowanych konfirmaziſke wopißmo. Czi, kotſiž chzedźa ßo pſchipowjedźicź, dyrbja jutry ſ najmjeńſcha 9 lět ſtari bycź; lěpje pak je, hdyž ßu ſtarſchi. Pſchijimanje w **druhim czaßu** móže ßo jenož pſchi **woßebitych wobſtejnoſczach** ſtacź. Sa ſchulerjow wot wonka ma ßo **wuſwolena penſija** wot direktora **dowolicź.**

W Budyſchinje, 10. januaru 1889.

Direktaŕ **Dr. Vollhering.**

Tudomnej **ſchewſkej jednoczе,** kotrejež wokrjeß ßo na město Budyſchin a Budyſki kralowſki hamtſki wokrjeß wupſchestrěwa, ßu ßo prawa § 100e dypk 3 rjemjeßlniſkeho ſakonja pſchipóſnake; po tym njeßmědźa **ßamoſtatni ſchewzy, k jednoczе njepſchißłuſchazy, wot 1. haprleje** 1889 wuczobnikow pſchijecź.

Wſchitzy ſtarſchi, kotrychž ßynoju chzedźa **ſchewſtwo** nawuknucź, ßo namołwjeja, ßo jenož k jednoczinemu miſchtrej wobroczicź.

Dalſche je ſhonicź pſches
wyſchſcheho miſchtra **C. Heinischa**
w Budyſchinje na mjaßowym torhoſchczu czißko 9.

Pjerinu plahowaze towaŕſtwo
w Bukezach a wokolnoſczi

wotdźerži ßwoju
dwanatu wulku wuſtajenzu

kur, huß, kaczkow, trutow, hołbjow a ſpěwanſkich ptaczkow
ſ premiirowanjom a wuloßowanjom

12., 13., 14. a 15. **januara** 1889 w rumach hoſczenza „k městu Straßburgej" w **Porſchizach.**

Wuloßowanje ſměje ßo **15. januara** popołdnju w 5 hodźinach.

Wuſtajenza je wotewrjena ßobotu a njedźelu pſchipołdnju wot 12 hodźin hač do 6 hodźin wjeczor, druhe dny rano wot 8 hodźin hač do 6 hodźin wjeczor.

Wo wjeleliczbny wopyt proßy
pjerinu plahowaze towaŕſtwo.

Czeſczenym Sserbam k wjedźenju dawam, ſo ßym dźeńßniſchi dźeń **khofejownju** wotewrił; duž proſchu mje dobroćiwje czaſto wopytacź. Khofejownja je wſchědnje wotewrjena.

A. Bräuer
na ßerbſkej haßy 9.

Wolij

ßo kóždy tydźeń **wutoru a pjatk** w **Skaneczańſkim młynje** bije.

Bukečanske serbske towaŕstwo

změje njedźelu 13. januara popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje hłowne posedźenje. Přednošk k. Hartsteina w Pomorcach wo křižnych wójnach.

Wšě sobustawy so k tutemu posedźenju należnje přeprošuja. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Wotroczk ſ dobrymi wopißmami doſtanje ßłužbu na kuble czißko 18 w Lutijezach pola Semiz.

Wuczobnik.

Sa kolonialne twory w Budyſchinje ßo hólczez ſprawneju ſtarſcheju ſ dobrym ſchulſkim wuwuczenjom pyta. Starſchi, kotſiž chzedźa ßwojeho ßyna do dobreje wuczby dacź, chzyli ßo w wudawarni Serb. Nowin naprajſchecź.

Wuczobnika

ſa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khłamy pytataj
bratraj Měrſchej
pſchi žitnych wikach w Budyſchinje.

Wuczobnik ßo pyta.

K jutram pytam ßyna ſprawneju ſtarſcheju ſa wuczobnika.

Otto Engert w Budyſchinje.

Ssylny derje wotczehnjeny hólz może pod pſchihódnymi wuměnjenjemi pſchichodne jutry pola mje do wuczby ſtupicź.

Bernhard Stelzer, kowaŕſki miſchtr.

Hólczez ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze bětnaŕſtwo nawuknucź, wuczbu namaka pola

Jana Nowaka,
bětnaŕſkeho miſchtra w Mněſchonzu.

Kurjeŕſka trubka je ßo na Wjelkowſkej dróſy namakała a je ſaßo doſtacź w Łupoj czißko 19.

Sjawny dźak.

Wutrobny dźak **Handrijej Mětej,** žiwnoſczerjej w Schczeńzy, ſa wſchu luboſcź, mi wot njeho wopokaſanu. Bóh luby Knjes narunaj jemu ju ſ czaßnymi a wěczńymi kubłami w ßwojim a prawym czaßu.

Handrij Born w Lěſkej.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ciść Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 3. **Sobotu 19. januara 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pschihoty k wulkotnemu jubilejskemu ßwjedženjej Wettinskeho rodu ßo hižo stawaju. Wubjerk, k temu sakoženy, je ßo bjes druhim sa wulkotny cźah rossßudźił, kotryž dyrbi shromadne holdowanje zykeho kraja pschedstajicź.

— Kněžor Wykem je póndźelu pruski krajny ßejm s trónskej rěcźu wotewrił. Rěcź niczo pschekwapjaze njepokasuje. W njej ßo twjerda nadźija sjewi, so ßo krajej měr dale sakhowa. Jako snamjo ßo polěpschowazych hospodarskich wobstejnosćow ßo wobhladuje, so je wyßokosćź pjenjes, do nalutowarnjow ßo pschinoschazych, rostka. W běhu poßlednjeho lěta tele pschinoschki psches 200 milijonow hriwnow wucźinja. Njewojerstwo je hacź dotal pod wyßokimi žadanjemi wojerstwa trochu cźerpjecź měko; pjenjezne polěpschenje, kotrež je ßo jemu dostało, je khětro khuduschke było, a dawno hižo je ßo sa tym žadało, so by ßo na měrniwe statne nadawki wjazy pjenjes nałožowało. Tole požadanje dyrbi ßo nětko spokojicź, dokelž statne finanzne wobstejnosćze to dowola. Duž ma ßo najprjódzy msda duchownych a wucźerjow powyschicź a ßo wudowam a ßyrotam duchownych a wucźerjow wyschscha pjenjezna podpjera dostacź. Najwažnischi dypk trónskeje rěcźe je pschipowjedženje sakonja, reformu direktnych dawkow nastupazeho. Hacź dotal wobstejaze klaßowe a dokhodne dawki dyrbja ßo sběhnucź a na jich město jenoź jedyn dawk, po dokhodach ßo wotměrjazy, stupicź. Sswoje lětne dokhody ma kóždy ßam wobliczicź, potajkim ma ßo w Pruskej dokhodny dawk sawjescź, kajkiž w Sakskej hižo wjele lět wobsteji. Trónska rěcź se spokojnosću na roswiwanje statnych želesnizow pokasuje a lubi želesnizy po potrjebach kraja dale wudospołnicź a wupschestrjecź. Skónczńje ßo na powodźenja poßlednjeho lěta a na sarjadnisku reformu w Pósnańskej spomina. Trónska rěcź na ßejm spokojazy saczischcź cźinjesche a wospjet ßo jej wot njeho pschihkoßowasche. — Rosprawa, kotruž finanzny minister se Scholz ßejmej poda, swjeßelazy staw pruskich finanzow pokasuje. Po njej je ßo na 80 milijonow hriwnow w minjenym lěcźe wusbytkowało. Želesnizy ßu 51 milijonow dobytka pschinjeßke. Też s dawkow a bjerńnow ßu dokhody wjetsche byke hacź hdy prjedy. Wusbytkowane milijony dyrbja ßo na wotpłacźenje statneho dołha nałožecź. Też nowe finanzne lěto lubi wjetschi pjenjezny sbytk, želesnizy ßame najskerje 56 milijonow wunjeßu. Hdyž ßu ßo pruske krajne finanzy polěpschiłe, ma ßo to s teho wukoźicź, so ßo Pruskej nětko wot khěžorstwa 41 milijonow wjazy wupłacźuje, hacź wona jemu wotedawa. Psched dźeßacź lětami bě to runje na wopak. Tehdy dyrbjesche Pruska khěžorstwu 40 milijonow płacźicź, tola niczo wot njeho njedosta. Wulki wunoschk, kotryž sakitne zła a dawki na palenz a tobak podawaju, je niz jenoź pjenjezjnej nusy khěžorstwa kónz cźinił, ale też jenotliwym němskim krajam k lěpschemu ßkužił. Tutón wobwrót w finanzach němskeho khěžorstwa je wjerch Bismark s pomozu konservativneje strony dozpěk. Hdy budźische tehdy po woli liberalnych a ßwobodnosmyßlenych schko, by khěžorstwo a lud do najsrudnischich wobstejnosćow pschischko byko. Jenoź pscheńza njespokojnych pschecźiwnikow by potom w połnych kloßach staka.

— Tribuny w khěžorstwowym ßejmje běchu wutoru s pschipoßłucharjemi pschepjelnjene. Běsche ßo powjescź rossčerika, so wjerch Bismark do poßedženja pschińdże. Wotcźakowachu, so budźa wot njeho w wězach Gefskena a Moriera sajimawe wujaßnjenja ßkyschecź. Tola niczo s tym njebě. Wjerch Bismark drje k wuradźenjam khěžorstwoweho ßejma pschińdże, tola trochu posdże, hdyž hižo wo msdże khěžorstwowych sastojnikow w němskich kolonijach jednachu. Wón s wopraběka myßle njemějesche, wo kolonialnych naležnosćach rěcźecź, chzyschе to hakle pschichodny tydźeń cźinicź, hdyž směje ßejm wo narańscho-afriskej pschedkosy jednacź. Dla wospjetneho napraschowanja sapóßłanzow Eugena Richtera a Bambergera běsche pak wón tola nusowany, ßo wjazy krócź pschi debacźe wobdźělicź. Wón němskich ßwobodnosmyßlenych winowasche, so se ßwojim pschecźiwjenjom w němskich kolonialnych naležnosćach jenoź interesßy wukraja sastupuja a so maja ßwoje wjeßele nad tym, hdyž nješchtožkuli w němskich kolonijach na schkodu Němzow kschiwje dźe. Wjerch Bismark w debacźe dale rosestaja, so ßo schklovinstwo w Kamerunje hižo nětkole sběhnucź njeda. Schklovojo bychu hkodu wumrjecź dyrbjeli, hdy by ßo jim ßwoboda daka. Też bychu Němzy zyke wobydlerstwo pschecźiwo ßebi roshorili, hdy bychu schklovinstwu hnydom kónz cźinicź chzyli. Wěrno je, so němszy pschekupzy s pschiwoženjom palenza wscho zivilisazіske dźěko w afriskich kolonijach sanicźa. Dwórski prědar Stöcker na cźělnu a duchownu schkodu kedźbne cźinjesche, kotruž palenz bjes Cźornuchami naczini. Po statistiziy s lěta 1883 ßu Němzy tamne lěto sa 34 milijonow hriwnow tworow w afriskich kolonijach pschedali, 12 milijonow, po tajkim tsecźina tejele sumy, ßo na palenz liczi. S tajkej hromadu palenza móża ßo zyke ludy sahubicź. Jendźelska je sakasaka, palenz do pokodnischich afriskich provinzow pschiwosycź, toßamo je też Němska w Nowej Guineji cźiniła. Duž móhko ßo to też w Kamerunje stacź. Wschitzy mißionarojo, lěkarjo a pucźowarjo ßu w tym psches jene, so psches palenz wulkemu wobydlerstwu, kotrež chzedźa Němzy pod ßwój schkit wsacź, strach hrosy, so ßo sahubi. Schtóž stawisny snaje, wě, so ßu ßo Indijanojo w połnóznej Amerizy a Maorischy w Nowej Seelandskej psches palenz wutupili. Runje tak je s Kafframi w pokodnischej Afrizy było. Wscha próza w kolonijach je podarmo, dokelž palenz wscho pschekasy a sanicźi. Psched nětkotrymi lětami Hamburgske nowiny pißachu, so to, schtož mißionar sa 10 lět na cźłowjeku dozpije, móżetaj dwaj litraj palenza sa jenu hodźinu skasycź. Pschi tym ßo niz jenoź wo nabožno-cźehnidbne praschenje njejedna. Je to też ważne politiske praschenje. Chzemy wobydlerstwo k dźěku wotcźahnucź. Najwjetschi njepschecźel dźěka pak je palenz. Móżemy wěz wobhladacź, kaž chzemy, pschede wschěm je nusne, so ßo lud psched palenzom wobarnuje. Kónz debatty bě, so ßejm žadane pjenjesy sa sastojnikow w kolonijach s wulkej wjetschinu pschiswoli. Móżemy wěscźi bycź, so ßo też pschichodny tydźeń sa knjeżerstwowe namjety w nastupanju narańscho-afriskich kolonijow wjetschina namaka. Cźesćźi němskeho khěžorstwa ßo tam połne doscźcźinjenje dostanje. — W schtwórtkowskim poßedženju ßo wot ßejma sliczbowanja sa želesnizy a pósty pschiswolichu.

— „Khěžorſtwowy nawěſchtnik“ pißma ſ Gefſkenoweho prozeßa woſjewja. Po wobſkórźbje njeje Gefſkenej móhło njeſnate bycź, ſo je woſjewjenje dźenika khěžora Friedricha ſ wulkeho dźěla němſkemu khěžorſtwu ſe ſchkodu, khiba ſo je Gefſken duchakhory byk. Poßledniſche Gefſkenowa mandźelſka a dwaj Hamburgſkaj lěkarjej měnjachu, bjes tym ſo Barlinſki měſchčańſki fyſikus temu njepſchihłoßowaſche a jenoź pſchida, ſo je Gefſken hižo někotre lěta na ſamyßlenoſcź cźerpik, a ſo je jeho ſ khwilemi ſtrachotnoſcźa a błudnoſcź ſajaka. Sjawne je, ſo je Gefſken ſe ßwojim woſjewjenjom pola khěžora njedowěrjenje pſchečźiwo politizy wjerćha Bismarka ſbudźicź chzyk. Sa to też ßwědčzi wopomnjeńſke pißmo, wot Gefſkena ſ napißmom naſtajene: „Wuhlady na knjeżerſtwo khěžora Wylema II.“ Wulzy ſajimawe też je, ſ wobſkórźby ſkónčznje ſhonicź, ſo je liſt khěžora Friedricha khěžorſtwowemu kanzlerjej ſ manifeſtom: „Mojemu ludej“, wot 12. měrza 1888 wot Gefſkena wudźěkany a to hižo junija 1885, hdyž běſche w Emſu khěžora Wylema hłuboka womora ſajaka. Gefſken je tehdy wo nacźiſku k tutymaj pißmomaj ſ admiralom Stoſchom wuradźowak. Roggenbach a Stoſch ſtaj pſched ßudom ſa to ßwědczikoj, ſo po jeju měnjenju Gefſken njeje wjedźak, ſo by woſjewjenje khěžoroweho dźenika ſa derjeměcźe němſkeho khěžorſtwa ſe ſchkodu było.

— Hamburgſke nowiny pißaju, ſo ßu njedźelu wjazori kóđźniſzy offizěrojo, lěkarjo, inżeněrojo a matroſojo do narańſcheje Afriki ſ kóđźu „Schwan“ wotjěli. Někotre żeleſniczne woſy, kotrež do Bremenſkeho pſchiſtawa jědźechu, wopſchijachu 1500 repetěrowanſkich tſělbow, ſchtyri mitrailleuſy, w franzowſko-němſkej wójnje dobyte, ſ nuſnej muniziju a někotre ſtany, kotrež ßu ſa dobrowólniſke wójſko w němſkich narańſcho-afriſkich kolonijach poſtajene.

Rußowſka. Ruſke wójſko pſchi nawjecźornych mjeſach je ßo ſ nowa poßylniło. Dwajeczi bataillonow tſělzow a pěſchkow je ßo do runje telko regimentow po dwěmaj bataillonomaj pſchetworiło a je ßo pſches to jich ßylnoſcź w měrje wo 14,000 muži powyſchika.

— Knjeżerſtwo w Peterburgu w nowym lěcźe 25 nowych ſchulow ſakoži, kotrež budźa wſchě k wopomnjenju wóßomſtowlětneho ßwjedźenja wobrocźenja Ruſkeje k kſcheſcźijanſtwu „Wladimirowe ſchule“ rěkacź.

Afrika. S wulkeho narańſcho-afriſkeho kraleſtwa Ugandy pſchi Nyanzaſkim jěſorje ßu ſke powjeſcźe pſchiſchkle. Ssurowy cźornuchowſki kral Mwanga bě ſpytak, ßwojich ſpjecźiwych arabſkich wojakow ſkónzowacź; cźi pak ſ cźaßom ſhonichu, na cźo ßebi kral myßli, a jeho ßameho morichu. Jeho naßlědnik bě Kiowa, pſcheczel kſcheſcźijanow. Wón wjele kſcheſcźijanow do knjeżerſtwa powoła, ſchtož bě Arabſkim ſ wulkim pohórſchenjom. Woni krala a wſchitkich mißionarow wuhnachu a wjele kſcheſcźijanow ſabichu. Arabſzy ßu ßo knjeżerſtwa mozowali a Ugandu muhamedanſke kraleſtwo ſcźinili. Kſcheſcźijanam a ſ zyka Europjanam woni do kraja wjazy njedadźa.

— W narańſcho-afriſkich němſkich kolonijach ßo wěz hiſchcźe pſchezo k lěpſchemu pſcheměniła njeje. Sběžkarjo ßu ßo ſ nowa do němſkeje ſtazije Dar-es-Salema dali a ju ſkónčznje dobyli. Tſjo mißionarojo a dwě ßotſje ſ cźaßom cźeknuchu a ßo na němſku wójnſku kóđź „Möve“ wukhowachu. Sto ſchklovow, kotrychž je hakle njedawno němſka wójnſka kóđź „Leipzig“ wußwobodźiła, a kotſiž ßo w němſkim mißionſkim domje hoſpodowachu, a pódla nich někotrych mißionſkich ßłużobnikow a dźěkacźerjow ßu ſběžkarjo ſajeli a do ſnutſkowneje Afriki wotwjedli, ſo bychu jich jako ſchklovow pſchedali. Dar-es-Salem ßu woni do cźiſta wurubili a potom ſapalili. Wójnſka kóđź „Möve“ drje ſ kanonami do měſta tſělesche, tola ſběžkarjam mało ſchkodźeſche. Na to ßu ſběžkarjo katholſku mißionſku staziju pola Pubu nadpanuli, dweju bratrow a jenu ßotru ſkónzowali a tſjoch bratrow a jenu ßotru ſajeli. Jenemu bratrej ßo poradźi, cźeknucź. W tamnych ſtronach ßo prjedy měr a porjad ſaßo njepoſtaji, doniž Němzy ſ wjetſchej wójſkowej mozu kraj njewobßadźa. To ßo najſkerje hižo w bliżſchim cźaßu ſtanje. Jeli ſo němſki khěžorſtwowy ßejm pjenjeſy k temu pſchiſwoli, ßo wójſko pod wyſchkom Wißmannom do narańſcho-afriſkich kolonijow póſcźele. Tole wójſko budźe ſ wjetſcheho dźěla ſ cźornuſchow wobſtejecź, jenoź wyſchzy a podwyſchzy budźa Němzy. K ßłużbje w afriſkich kolonijach je ßo hižo na 300 němſkich offizěrow ſamolwiło. Tola jenoź mały dźěl ſ nich móże ßo pſchijecź; pſchetoź wſcho hromadźe ßo jich wjazy hacź 35 trjebacź njebudźe.

Hójdź.

(Pokračowanje.)

W ßwojim hrodźe w Draždźanach kurwjerch ſakſki a kral pólſki, Auguſt Sſylny, jaty ßedźeſche. Jaty běſche tón, kiž móżeſche zynowe talerje ſ rukomaj do trubjalki ſwicź, konjaze pódkowy roſłamacź, ſ jenym rubnjenjom wokej hłowu wotcźecź a ruzy wupſchěſtrěwſchi na kóždej dłóni doroſcźenemu cźłowjekej ſtejecź dacź. Jaty ßedźeſche knjeżer nad někotrymi millionami ßwobodnych poddanow, ſputany — ſ khoroſcźu. Auguſt II. woprawdźe ßedźeſche, dokelž mějeſche bolazu nohu. Niczo hinitoſcź cźłowjeſkeje wyßokoſcźe a mozy tak jaßnje pokaſacź njemóże, jako khoroſcź ducha abo cźěła. Sſkaby a khamorny nětko Auguſt Sſylny w ßwojim mjehkim, poſkoczanym pórpórowym ſtólcźku ßedźeſche a ſdychujo na ſkote dny ßwojeje mkodoſcźe ſpominaſche. Cźělni lěkarjo, kotrymž ßo wulka mſda płacźeſche, wokoło kralowſkeho pazijenta khodźachu, ale pomhacź jemu njemóżachu. Kralowa khoroſcź ßo jim tak ſtraſchna ſdaſche, ſo ßo wſchitzy jeho cźělni lěkarjo ſeńdźechu a mjes ßobu radu ſkładowachu, hacź ßnano jeniczki ßrědk njebudźe — bolazu nohu wotrěſacź. Dokelž pak ſakſonſzy wuczobnizy Aeskulapa ſamolwjenje ſa tajki namózny ßrědk a ſa tajku ſtraſchnu operaziju ßami na ßo wſacź nochzychu, běchu ſpěſchneho póßka do Pariſa póßkali, kotryž dyrbjeſche tamniſchej lěkarſkej fakulcźe wo kralowej khoroſcźi nadróbnu roſprawu podacź a roßßud žadacź, ſchto wo namjetowanej operaziji w Pariſu měnja.

Kral wo ſtraſche, kotryž jeho noſy a jeho cźěku hrożeſche, niczo njewjedźeſche. Wón cźerpjeſche a ſkorżeſche. Jeho ludźo pak, kotſiž nětko dobrych dnjow wjazy pola ßwojeho knjeſa njemějachu, jeho jedyn pſchemo druhemu troſchtowachu a to a druhe radźachu, ſchtož dyrbjeſche na bolazu nohu dobre bycź.

Junu ßo ſta, ſo ſ kralowej dowolnoſcźu noweho lěkarja k khoremu dó jſtwy pſchiwjedźechu. Kralowſzy cźělni lěkarjo, kotſiž ßo njemało na to hněwachu, běchu ßo trochu naſdala ſeſtupali, zuſeho wobkedźbujo a jeho mjelczo wußměſchejo. Muž, kotryž mějeſche kralej radźicź, mjenujzy „ſtudirowak“ njebě; a hdyž hiſchcźe dźeńßniſchi dźeń ſtudirowani druhdy ſazpiwajo na wſchěch njeſtudirowanych ſ wyßokoſcźe dele pohladuja, — tehdy běſche to hiſchcźe wjele hórje. Tamón nowy lěkař pak nichtó druhi njebě hacź — naſch Zid, kotrehož běſche kralowſki ßłużobnik, ſhoniwſchi, kak ſpodźiwnje je łaſeńk židowſki wuhojił, ßwojemu wyßokemu knjeſej poruczik.

Zid njebě wjazy na ßo podobny. Jeho brune włoßy na hłowje běchu hładźene, pudrowane a na kónzu w cźornym židźanym měſchku tcźachu. Měſto ßuknjaneho khabata a kholowow, w kotrychž hewak khodźeſche, běchu jeho židźany pyſchnje wuſchiwany frak a krótke brune teho runja židźane kholowy woblekli. Njelepje dołhi židźany laz ſe ſchěrokimaj ſakomaj zyły żiwot wobßahowaſche, a mjeczik w běłych nóżnjach a ſ błyſkotazym worzłowym pſchimadkom ryczeŕſzy na lěwym boku wißaſche. Blědo-módre nohajzy ſ cźerwjenymi wuſchiwkami a cźrije ſe ſchěrokimi ßlěbornymi ſpinami łaſeńkowej noſy pyſchachu, kotremuž niczo ſwoſtało njebě, hacź jeho trochu koprojte wobliczo. Wulke krocźele cźinjo ßo wón kralej bliżeſche, ſ pſchewodom ßłużobnika, kotryž běſche jeho ßwojemu knjeſej poruczak. Ale Zidowe pohladnjenje běſche cźmowe a hněw pſcheradźeſche; jeho cźoło ßo morſchcźeſche, a ſakußnjenej hubje, kaž ßo ſdaſche, jenoź ſ wulkej prózu a njerady mjelcźeſchtej. Tajki wón pſched krala ſtupi, kotremuž ßo njelepje pokloni.

Auguſt II. ſ wócźkom, ſ kotrehož boloſcź a mjerſanje rěcźeſche, na noweho cźělneho lěkarja pohlada, potom ßo ſ wobliczom wotwobrocźi a ſtonajo khoru nohu wupſchěſtrje, kotruž ßłużobnik wotwobalecź pocza, ſo móhł ßebi ju lěkař wobhladacź. Mjes tym běſche Zid khwile měk, ßebi ßwojeho krala, kotrehož prěni krócź a to hiſchcźe tak bliſko wohlada, kedźbliwje wobhladacź. Hdy budźeſche tutón ſtotu kralowſku krónu w měſto běleje nózneje cźapki na hłowje ſtejo měk, ſzeptař w měſto kſchiweho kija w ruzy dźeržak, jako brónjeny ryczeŕ ſ wójſkowjedźicźeŕſkim kijom w prawizy na ſejhrawazym konju — kajkaż je w Nowym měſcźe w Draždźanach jeho ſ mjedźe lata poſtawa — ßedźak, w měſto teho, ſo w wulkim ſtólzu ßedźeſche: ſawěrno, Zid — ſ tym chzemy jeho ſamolwicź — ßebi ſwěrik njebudźeſche tak rěcźecź, kaž wo prawdźe nětko rěcźeſche.

Dołhej ruzy wupſchěſtrěwſchi a woczi wuwalejo na wuſchite rukawy a na zankate manſchety łaſeńk ſ jěrym hłoßom dźeſche: „Nó, ty rjana draſta! dha wſchak rěcź a radź, kak móhło ßo kralowſkej Majeſtoſcźi pomhacź! Ty mjelcźiſch? Radźicź nochzeſch? Nó, kak dha budźe? Nimaſch żaneje hroſy pſched ßwojim wyßokim knjeſom?“

Schtó wopiſche, kak ßo wſchitzy pſchitomni dźiwachu a naſtróżachu, hdyž łaſeńk takle njeſdwórliwje rěcźeſche? Pſchede wſchěm kralowſzy pſchidwórni ßwojimaj leſcźe ſwuczenymaj wuſchomaj njewěrjachu, mjes tym ſo ßebi dwórſzy lěkarjo ſchibale potajnje ruzy rybowachu.

Ssam kral ßo tajkejle rěcźi, kajkejež hiſchcźe żenje ſaßłyſchak njebě, wulzy dźiwaſche. Wón hněwnje na khróbłeho cźłowjeka pohlada a ſ porſtom na durje pokaſujo ſawoła: „Won — won ſ nim!“

Mnohe ruzy khróbkeho kaseńka hrabnuchu a jeho ſ kralowſkeje ſtwy do mjeńſcheje ſtwiczki pódla njeje wleczechu. Hdyž ßo tudy ſe wſchěch ſtron poroki na njeho ßypachu, pola kaseńka hněw, kotryž běſche ßo dawno hižo w jeho wutrobje nakopił, rosbuchnu.

Wón ßwój woßobny kłobuk dó ſtwy wrjeßnu a wopaczne włoßy, kotrež běchu na hłowu namotali, hnydom ſa nim póßła.

„Djabołej ſ Wami a Waſchim czaporom!“ Žid wołaſche, ſ njemdrymaj rukomaj ſa wuſku ßuknju torhajo, ſo ſchowy rjepotachu. „Mje kaž noworodżene dźěczo ſawijecz a ſababjecz!“ — riz, raz, a drohe manſchety po kruchach ſ jeho rukow lětachu. „Pytajcże ßebi wopizu“, — laz ſe żiwota ſlecza, „kotruž mózecze po Sswojim ſpodobanju wupyſchicz!“ — tež czrije, nohajzy a kholowy tam leżachu. Žid telko czaßa njetrjebaſche, ſo by ßo pſchewoblekał, kelkoż běchu vrjedy kralowſzy ßłużobnizy ſ nim pſcheczinili.

Mjes tym kral k ßwojemu zyle wuſtróżanemu ßłużobnikej dźeſche: „Poßłuchaj! ty ßy mi wrótneho w měſto lěkarja pſchiwjedł.“

„Och, Majeſtoſcz!“ ßłużobnik ſaſkorži. „Lědma móżu ſtawy hibacz ſe ſtróżelemi a ſe ſtrachom. Tón człowjek běſche prjedy zyle roſumny a hakle potom njembricz począ, hdyž jeho dwórſku draſtu woblekachmy. Hdy by Waſcha Majeſtoſcz najhnadniſcho dowolicz chzyła, ſo ßměł tón człowjek hiſchcze junu, a to w ßwojej proſtej wſchědnej draſcze k Waſchej Majeſtoſczi pſchińcz, ßnano — njedyrbi ßo wſchitko ſpytacz, wulke boloſcze Waſcheje Majeſtoſcze ſchtoż móżno wołożicz?“

Hdyž chzyſche Žid runje ſ kralowſkeho hrodu ſtupicz, jeho pſcheczel, kralowſki ßłużobnik, pſchiběża a jeho wróczo wołaſche, jeho bożedła proſcho, ſo njeby ſaßo tajki był, kaž prjedy, ale ſo by ßwoju zyłu wuſtojnoſcz nałożił a wyßokemu khoremu k woli był. Poßłuſchnoſcz lubjo a pěkny kaž jehnjo Žid ſa ßłużobnikom krocżeſche.

„Kak je?“ knjeżeŕ miłoſcziwje k njemu dźeſche, „ſcze nětko mudriſchi?“

„Majeſtoſcz“, Žid wotmolwi, ßo ponižnje hłuboko kłonjo, „błaſna ßym ßo ſ jeho draſtu wußlekł.“

Na to ßebi Žid kralowu khoru nohu ßwěru wobhlada. Schtoż wón potom wukaſa, czělni lěkarjo ſ najmjeńſcha ſa njeſchkódne ſpósnachu, hdyž też polěpſchowanja wot teho njewoczakowachu. Kralowſkeho khoreho hojo Žid tak rjez njepſchestawajzy w hrodże woſta, ſo bychu ßo trjebaj druſy do jeho wězy njetykali.

Spěſchny poßoł, kotrehoż běchu do Pariſa póßłali, ßo ſa 13 dnjow wróczi ſ rosßudom tamniſcheje fakulty, ſo ma ßo khora noha pſchi tajkich wulzy ſtraſchnych wobſtejnoſczach hnydom wotrěſacz. S dobom pak fakulta wupraji, ſo ßo boji, ſo móhło ſ operaziju ßnano hižo poſdże bycz, a ſo kralej wo żiwjenje póńdże. Ale ſa krala běſche ßo hižo, dokelž jeho Žid wuſtojnje hojeſche, wſchitkón ſtrach minuł, a ſ nim ßo hładajzy polěpſchowaſche.

So ßo wot nětka khudemu kaseńkej ſboże ßmějeſche, ßo ßamo roſumi. Kral jeho ſa ßwojeho czělneho chirurga pomjenowa a jemu rjanu mſdu wuſtaji; bohaczi a woßobni ludżo pola njeho pomozy pytachu, jemu ſe ſkotom płaczo. Też to ßo ßamo roſumi, ſo nowy czělny chirurgus roſtlinownju ßwojeho hoſpodliweho pſcheczela ſ rjanym bydłom w měſcze pſcheměni, wulkomyßlnje ßwój dołh pola ſahrodnikez ßwójby ſarunawſchi. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ssylny wětr, ſańdżenu ßobotu pſches kraj howrjazy, je na tſěchach mnohich twarjenjow tójſchto ſchkody naczinił. Wobkhad pſchi tachantſtwje bě pſches zyhele, ſ Pětrowſkeje zyrkwje dele padaze, tak ſtraſchny, ſo dyrbjachu tamny dźěl ſa wobkhad ſawjernucz. W tachantſkej ſchuli buchu wot delepadazych zyhelow ßamo nětotre wokna rosrażene. Schtoż je ßłyſchecz, je wulki wětr też w druhich ſtronach Sakſkeje ſlě ſakhadżał.

— W ſhromadżiſnje, kotraż ßo ſańdżenu njedżelu w tudomnej katholſkej towarſchowni wotbywaſche, ßu towarſtwo pſche ſchklovinſtwo ſakożili. S pſchitomnych je hnydom 120 woßobow k towarſtwu pſchiſtupiło.

— Sańdżeny pjatk popołdnju je pſchi Draždżanſkim moſcze na lodże jena 10lětna holczka na njeſamjerſnjene měſtno pſchiſchła a do wody panuła. Na wołanje dźěczi, na lodże běhazych, poliziſt pſchiběża a holczku, kotraż ßo ſa lodowu kromu wyſche wody dżerżeſche, ſbożownje ßmjerczi wukhowa.

— Schtwórtk popołdnju je w Fabianez pſchadowni na „dalokej běleŕni“ młodoſtna dźěłaczerka Herzogez ſ ruku do maſchiny pſchiſchła a ßebi pſchi tym dłoń wobodrjeła a ruku wyſche dłónje ſłamała. Njeſboże ßo runje na holzynym narodnym dnju ſta a holzu czim czeżſcho potrjechi, dokelž ma wona ßwojeho wobſtarneho nana ſeżiwicz.

— Budyſka piwaŕnja a ßkodżeŕnja lětßa 3½ prozenta dividendy wupłaczuje. Khłódnemu wjedru lońſcheho lěcza ßo wina dawa, ſo je ßo w minjenym lěcze 1237 hektolitrow piwa mjenje hacz lěto prjedy nawariło.

— Tudomny ſchtrympaŕ Peiſert je wulki dołh ſawoſtajiwſchi do Ameriki czeknuł. Prjedy hacz je wotjěł, je ßebi pola jeneho tudomneho klampnarja wjetſchu ſumu pożcził, wudawajo, ſo chże na Lipſczańſkej maßy twory kupowacz. W Lipſku je też Peiſert pobył, tola kupował tam niczo njeje, wjele bóle je tam twory, kotrež bě ſ Budyſchina ßobu pſchiwjeſł, rospſchedał a ßo potom hnydom do noweho ßwěta pſchewjeſł.

— Tele dny ßu tu njehańbiczíweho dundaka ſajeli. Wón bě do wobydlenja klampnarja Siebenhünera po proſchenju pſchiſchoł. Dar, kotryž běchu jemu tam dali, jeho ſpokojił njebě a mjerſazy na to, bě nóż wucżahnuwſchi hroſył, ſo wſchitkich pſchitomnych ſakole. Duż ſa poliziſtu póßłachu, kotryž dyrbjeſche njekraßnika wotwjeſcz. Poliziſtu wuhladawſchi pak też wón tutemu ſ nożom hrożeſche a jemu najhórſche wudma nawdawa. Skónczńje ßo ſ pomozu woßmjoch muži poradżi, dżiwucha, hawtowazeho, kußazeho, drapazeho a wokoło ßebje bijazeho, ſepſchimacz a wuwjaſacz a do kłódy dowjeſcz.

— Wóndano w nozy ßu pakoſtniczy ſe ſahrody hoſczenzarja Gudy wſchelake ſchaty kranuli a, ſo bychu też nęſchto k jędżi měli, dweju ſajazow, w dworje wißazeju, ßobu wſali.

— Wutoru 29. januara wſchitzy do Rakez! Ratarjo w Rakezach a wokolnoſczi! We wſchěch ſtronach w Sserbach hibaju ßo nětko burjo a ſtupaja k ſwjaſkam hromadu, ſo bychu w nětczíſchim hubjenym czaßu ſe ſjenoczenymi mozami napſchecziwo ſtupili żidowſkim a njeżidowſkim pjenjeżnikam, kiž chzedża burſtwo wuzyżacz a ſaniczicz. Nochze-li burſtwo pſchi tutym bědżenju podležecz, dha je wulki czaß, ſo ßo póczńje wobaracz, hewak ſmějemy ſa 50 lět teſame ſrudne wobſtejnoſcze, kaž w Jendżelſkej, hdżež je jenoż wulki knjeżł a khudy wotwißny dźěłaczeŕ. So ßmy my w Němſkej na najlěpſchim puczu k tajkemu ſrudnemu dóńtej, ſpóſnaje kóżdy, hdyž wopomni, kak wjele burſkich kubkow a żiwnoſczow je wot lěta 1870 ſaſchło. Duż ruzy ſ klina! Dołho doſcz je bur ſe ſawjaſanymaj woczomaj drěmał. Tu ßo njejedna wo dobytku a wobohaczenju — te czaßy ßu ſa burſtwo dawno nimo — tu ßo jedna wo byczu abo njebyczu zyłeho burſtwa! Ssam bur żenje niczo njedożpěje, wjele w ßylnym towarſtwje, hdżež wſchitzy ſa jeneho, jedyn ſa wſchitkich ſteji. Pſches jednotu make wězy roſtu, pſches njejednotu ßo najwjetſche ſkaża — hižo ſtari Romjenjo prajachu. Duż njekomdżmy ßo dleje! Czaß je pjenjes — praji Amerikanczan. W Khróſczizach, w ßußodnym Scheſchowje ßu ßo hižo burſke towarſtwa ſrjadowake a też druhdże ßo k temu hotuja. Pſchińdżcze wſchitzy w prawje wulkej liczbje wutoru 29. januara do Schołcziz hoſczenza, tam chzemy wſcho druhe nadróbnje rospomnicz. *K.*

Se Židowa. Sańdżeny ſchtwórtk je najſtarſchi wobydleŕ Židowa, něhduſchi blidarſki miſchtr Hellmann, w 97. lěcze żiwjenja wumrjeł. S Hellmannom je drje ßo poßledni tych ſtarych wojakow minuł, kotſiž ßu pod Napoleonom I. wojowali. W bitwje pola Budyſchina bu wón czeżko ſranjeny. Jeho wutrobnjo wjazore medaille debjachu, kotrež bě na wójnje ſa wopokaſanu khróbkoſcz doſtał.

Se Ssmjeczkez. Żiwnoſczeŕ a ſtudnjeŕ Bělk ſe Sserbſkich Paſliz 10. januara pola khěżerja Michała Henczela w Ssmjeczkezach ſtudżeń ryjeſche. Pſchi tym ßo ſta, ſo, hdyž Bělk w ſtudni dźěłaſche, bow wot horka jemu na hłowu padże a jeho tak ſtraſchnje ſrani, ſo hižo ſa 6 hodżin żiwjenje wudycha. Bělk żonu a tſi dźěczi ſawoſtaji.

S Błohaſchez. Sańdżenu njedżelu popołduju ßo dohładachu, ſo ßo na tak mjenowanej Błohaſchiſkej horje kuri. Běſche ßo tam ßkanje ſapaliło. Dokelž ßo woheń hiſchcze jara roſſchěrił njebě, jón bórſy podbußychu.

S Pßowjow. Njedżelu 13. januara popołdnju wokoło tſjóch hodżin je ßo w tudomnym wowczim hacze 4lětny hólczej Max Soka tepił. Dźěczo je pſchi ſpuſchczadle, hdżež je do lodu dźěra wurubana, ſo by ßo tam rybam żyroba dawała, do wody panuło a, dokelž żaneje pomozy w bliſkoſczi njebě, w njej ßmjercz namakało. K ſpomnjenemu ſpuſchczadku czaſto dźěczi pſchikhadżeja a je ſtrach, ſo móhł ßo tam podobny ſrudżazy podawk woſpjetowacz. Duż drje by ßo ſaležało, ſo bychu ſpuſchczadło ſ grotom ſahrodżili; potom njemóhłe make dźěczi wjazy pſchi nim do wody padacz. — Woprawdżitu bitwu ſ wulkimi myſchemi ßu wóndano w bróżni tudomneho ſahrodnika Brankenſteina bili. Hdyž tam delnju worſchtu

ſběhnuchu, pod njej njeßměrna hromada wulkich myſchow wuſkoczi. Mlóczży ßo rucże do nich ſ zypami dachu a ſa krótki czaß 55 wulkich myſchow na hunje morwych leżeſche. Tež Brankenſteinez poß bě wjetſchu liczbu ſakußak. Myſche běchu wurjadnje wulke, někotre 1½ punta ważachu. S woklepow, w kotrychž běchu ßo wone khowake, ßo ani ſornjeſchka wumkóczíko njeje.

S Wojerowſkeho wokrjeßa. Na czaß poßedżenjow pruſkeho krajneho ßejma budża krajneho radżiczela hrabju ſ Gersdorf w měßazu januarje wokrejßny inſpektar Krawſa, w měßazu februarje wokrejßny wotpóßłanz ſ Rabenau nad Delnim Wujeſdom a ſa měßaz měrz wokrejßny wotpóßłanz ſ Löbenſtein nad Laſom ſaſtupowacź.

Se Skeho Komorowa. Naſchu wokolnoſcź ßu rubjeżnizy njewěſtu czinicź poczeli, wo czimż ßlědowazaj podawkaj ßwědczitaj. Pſched krótkim piwowy pohonczź po dróſy ſe Skeho Komorowa jědżeſche. Pſchi pucźu ſtara maczerka ßedżeſche, kotraż jeho proſcheſche, ſo by ju ßobu wſak. Pohonczź do teho ſwoli. Duż jemu żónka ßwój ruczny korbik poda, ſo by jón wón na wós ſtajił. Pſchi tym pak ßo pohonczź dohlada, ſo je to ßylna mużſka ruka, kotraż jemu korb podawa. Rucże wón do konjow ſchwiknu a ſ woſom dale cźerjeſche, ſchtoż móżeſchtaj konjej běżecź; zuſeho cźlowjeka ßobu njewſa. W korbje piſtole a dołhe kónczżojte noże namakachu. — Na wucżerja ſ naſcheje wokolnoſcże wóndano dwaj cźlowjekaj pſchińdżeſchtaj, kotrajż běſchtaj ßo mjeswoczi cżornaj ſcźinikoj, a jemu cżaßnik, pjenjeſy a draſtu ſebraſchtaj. Wucżeŕ jenoż w lazu a kholowach domoj pſchińdże, ale hiſchcże wjeßoły, ſo wo żiwjenje ſchło njebě.

Se Żarowa. Na kużi pola Kunzendorfa ßo na Tſjóch kralow dżěcźi ßmykachu. Na jene dobo ßo jedyn hólcżez do pjenkow dweju ſchkórnjow ſakopnu, kotrajż běſchtaj do lodu ſamjerſnjenaj, ale ſ njeho won tcżeſchtaj. Hdyż na tom měſcże lód rubacź poczachu, pod lodom cźlowjeka w wodże namakachu. Każ ma ßo ſa to, je to ſchewz, kotryż je napoßledk tudy bydlił a ßo pſched někotrymi njedżelemi ſhubił.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. 21létny cźeladnik K. H. Hanuſch ſ Klětneho, hižo dwójzy paduchſtwa dla khoſtany, bě loni 16. oktobra w Ssowrjezach ſwudowjenej kubleŕzy Ssworinej ſ trawnika 2 rubjeſchzy a w nozy 22. novembra ſ Delnjohórcżanſkeho knjeżeho dwora, do kotrehoż bě ſkradżu ſaléſt, jedyn powjas, jedyn kabat a dwaj poraj drjewjanzow kranuł. Dżeń poſdżiſcho wón hoſcźenzarjej Urbanej w Boſchezach 3 zigary na mjeno ßwojeho hoſpodarja, kublerja Rachlowza, wurěcża. Hanuſchej jaſtwo na lěto ſchéſcź měßazow pſchißudżichu a jemu cźeßne prawa na pjecź lět wotrjeknuchu. — W Schillerez hoſcźenzu w Bóſchizach loni 3. junija na rejach puki naſtachu. Pſchi tym kubleŕ Pjech ſ Khróſcźiz bjes biczkow pſchińdże a hacź runje wón wokaſche: „Sſym dźě wopaczny!“ jeho tola khětro nabichu. Jako biczkaj buſchtaj pohonczej J. Wowßnik ſ Kamjeneje pola Rakez a Schram wußlědżenaj. Dokelż je poßlednjſchi bjes tym do wójſka ſaſtupił, móżeſche ßud jenoż Wowßnika ßudżicź. Jeho cźělneho ranjenja dla ſ jaſtwom na dwě njedżeli khoſtachu. — Skórżba dla kſchiwdy khěżkarja a cźěßle Sickſcha w Holeſchowje pſchecźiwo Hańži Huſchmannowej tam ßo njewußudźi, dokelż ßo wobej ſtronje ſjednaſchtej.

Lawniſki ßud. Dżěłacźerku Henkowu w Budyſchinje winowachu, ſo je kubleŕzy Pentzigowej w Bělcżezach 3 mk. wujebała. Wobſkorżena ma ſa to tydżeń w jaſtwje ßedżecź. — Hanje Wujanzez w Bónjezach, kotraż bě loni 26. nov. murjerſkemu miſchtrej Wujanzej w Splóſku tſchéſki kranuła, jaſtwo na jedyn dżeń pſchißudżichu. — 15létny cźeladnik Fietze ſ Mikowa, hižo paduchſtwa dla ras khoſtany, bě ßo pola kublerjow Młynka a Schéreho w Rakojdach, Friedy w Hrodżiſchcźu a pola żiwnoſcźerja Měrcźina w Brěſezach pſchiſtajił ſ wotpohladom, ſo by ßebi pola pomjenowanych ſawdawk wujebał. Jebanſtwa dla jeho k jaſtwu na tſi dny ſaßudżichu. — Skakaŕ Bittermann w Jenkezach bě loni 6. oktobra tamniſcheho gmejniſkeho pſchedſtejicźerja Schmidta na cźeſcźi ranił a ſ halekowanjom ſjawny měr kaſył. Jemu jaſtwo na jedyn tydżeń a arreſt na jedyn dżeń pſchißudżichu. — Fabriſkeho dżěłacźerja Kaulfußa ſ Bjedruſka k jaſtwu na jedyn tydżeń ſaßudżichu, dokelż bě ßo loni 9. novembra ſ mozu do Sſworiz korczmy w Budeſtezach dobywał, ſ kotrejež běchu jeho prjedy teho won cźißli. — Kubleŕku Hanu Nowakowu ſ Lomſka, kotruż bě jejna pſchichodna macź kſchiwdy dla wobſkorżika, wuwinowachu.

Přilopk.

* Żałoſtnu ßmjercź mějeſche ſańdżeny tydżeń małe dżěcźo w Starym Chemnitzu. Macź běſche dżěcźo bliſko k khachlam ßadźika pódla korba ſ cźěſkami. Na jene dobo ßo cźěſki w korbje ſapalichu a wbohe dżěcźo ßo ßobu ſpali.

* Krótko do hód ßu wojeŕſkeho liferanta Wollanka a jeho něhduſcheho ſaſtojnika Hagemanna ſaßo ſajeli. Jimaj ßo wina dawa, ſo ſtaj w mnohich padach ſaſtojnikow pſchekkókoj. W lěcźu 1885 jeju prěni krócź ſajachu. Hdyż běſchtaj 9 měßazow w pſchepytowanſkim jaſtwje poßedżakoj, jeju ſa wyßoku kawziju puſchcźichu, doniż jeju nětko ſ nowa ſajeli njejßu.

* W Olbernhawje je ßebi ſańdżeny tydżeń tamniſchi fabrikant W. krk pſcheréſnuł. Njeſbożowny běſche żenjeny, ale dżěcźi njemějeſche. Każ ma ßo ſa to, je ßebi wón w pſchipadże duchowneje khoroſcże żiwjenje wſak.

* Lebja jako bróń je pſched krótkim w Barlinje khwalobnje pruhu wobſtała. Hulanej, kotryż dwě lěcże ßłużi, ſchtyrjoch huſarow napſchecźo ſtajichu, kotſiż mějachu jeho ſ teßakom pſchimacź. Hulan hnydom jeneho ßwojich pſchecźiwnikow ſ konja wali, a bórſy tež tych druhich jeneho po druhim. Wojak hnydom knefl doſta; tež offizěrojo jeho cźeſtnje wuſnamjenichu.

* W Brombergu je ßo wóndano w nozy Schrammez wulki parny rěſak wotpalił. Woheń wokoło jeneje w nozy wuńdże; uichtó njewě kak. Zyły rěſak ſ twarjenjom, w kotrymż parne kótły běchu, ßo wotpali. Tež wobßedżeŕ je ßo ßobu ſpalił. Woheń ßo jara ſpěſchnje rosſchěrjeſche. Widżo, ſo rěſak ſdżerżecź njemóże, ßo wóhnjowa wobora prózowaſche drjewowy ſkład ſady twarjenjow ſdżerżecź, ſchtoż tež ßo ji radźi. Prjedy wóhnjoweje wobory hiſchcże wobßedżeŕ rěſaka, R. Schramm, pſchińdże. So bychu trjebaj parne kótły njerosbuchłe, pſches cżoż móżeſche ßo jara wulke njeſboże ſtacź, wón poruczi, ſo maju ßo hnydom ventile kótłow ſwotewrjecź. Runjež jemu prajachu, ſo je ßo to hižo ſtało, chżyſche ßo wón tola ßam wo tym pſcheßwědczicź. Nichtó njepytnu, ſo ßo wón do kótłownje poda, w kotrejž běſche zyle cźma, a kotraż běſche połna kura a pary. Hdyż jeho poſdźiſcho nihdże njewidżachu, ßo bojecź poczachu, ſo je ßebi Schramm tola do kótłownje ſaſchoł; wſcho móżne ſpytachu, jeho wumóżicź, ale podarmo. Hdyż ßo ſkónczżnje ſ wulkej prózu do kótłownje dobuchu, jeho pſched parnym kótłom poł kleczo a ſ cźěłom ſnak ſkhileneho nadeńdżechu. Na cźěle běſche małko ſranjeny; jenoż trochu woparjeny bě. Duż maju ſa to, ſo je ßo Schramm ſadußył. Wón běſche muż w najrjeńſchich lětach a je żonu ſ tſjomi dżěcźimi ſawoſtajił. Rěſak ſrudny wobraz ſapuſcźenja poſkicża: maſchiny, piły, rjeczaſy atd. ßu ſekſchiwjene, ſeſhibowane, ſpalene, a do zyła wjazy k niczemu njejßu.

* Srudny podawk je ßo poßleni dżeń ſańdżeneho lěta w Wolfenbütelu ſtał. Słótnik Hagen ſ Hannovera pola ßwojeho pſchichodneho nana w Wolfenbütelu Sylveſtra ßwjecźeſche. Krótko do połnozy słótnik ſe ßwojej njewjeſtu na wokomik ſe jſtwy dźěſche. Bórſy na to dwójzy wrjeßnu, a wonkach nawożenju a njewjeſtu morweju leżo nadeńdżechu. Wobaj běſchtaj ßo morikoj, ßo ſ revolverom do ſpanja tſélíwſchi. W ſawoſtajenym liſcże Hagen pſchekupzej, wot kotrehoż běſche revolveraj kupił, pißaſche, ſo ſtaj „revolveraj ßwoju pſchißłuſchnoſcź dopjelniłoj“. Schto je nawożenju ſ njewjeſtu pohnuko, ſo ſtaj ßo ſatſélíłoj, nichtó njewě.

* W ſnatej korczmje w Nürnbergu běſche Nowe lěto wulka radoſcź a wyſkanje. Do korczmy běſche hóſcź pſchiſchoł, kotryż wudawaſche, ſo je rjemjeßlniſki miſchtr ſ Berchtesgadena a ſo ma 30,000 mk. pjenjes pſchi ßebi. Korczmarjowa kuchaŕka ßo hoſcźej tak lubjeſche, ſo wón korczmarjej 100 mk. ßlubi, je-li ſo chże jemu ßwoju kuchaŕku braſchcźicź. Korczmarjej ßo to radźi, a ßlub ßo na měſcże ſta. Nowopjecżeny nawożenja piczel piwa k lěpſchemu da, a wſchitko ßo wjeßeleſche a ſradowaſche: nawożenja, njewjeſta, korczmaŕ a hoſcżo. Hdyż pak běſche ßo piwo ſ piczele nimale wußało, běſche ßo na jene dobo nawożenja ſhubił. Sapłacźicź běſche ſabył. Nětko hakle pytnuchu, ſo ßu ſ jebakom cźinicź měli. Duż po poliziju póßłachu, kotraż ſkónczżnje knjeſa nawożenju w druhej korczmje nadeńdże, hdżež wón khróble dale pijeſche. Jeho na měſcże ſajachu; ale wot tych 30,000 mk. ſamożenja pſchi nim jenoż 27 pjenjezkow namakachu.

* 25. julija 1874 ßrjedź běłeho dnja w ßußodnej Cźeſkej ratarja Porſche ſ Eichichta w lěßu ſkónzowaneho a wurubjeneho nadeńdżechu. Porſche běſche 300 ſchėßnakow pſchi ßebi měł; ale pſchi cźěle ani tychle pjenjes, ani jeho cżaßnik ſ rjeczaſkom njenamakachu. Ratař běſche ſatſélíeny; kulka běſche jemu dychnizu pſcheraſyła. S woprědka na muża tukachu, kotryż běſche ſ ratarjom njepſcheczel był; runjež

pak mózešche wón jaßnje dopokasacź, so je njewinowaty, ßo wón tak rudźešche, so ßu jeho sa mordarja mĕli, so wón skhori a bórsy na to semrje. Podarmo ßo tehdy prózowachu mordarja wußlĕdźicź; pšched krótkim pak, potajkim sa połpjatnata lĕta, ßu jeho pšchipadnje wußlĕdźili. Pšchi składnosćźi ßudniskeho pšchepytowanja pšcheźiwo straschnemu, wjele krócź pokhostanemu honćwjerskemu paduchej Prediger, schkleńzutoczerjej w Dessendorfje, jedyn jeho wuj żandarmej praji, so je Prediger tón dźeń, hdyž bĕchu ratarja Porsche skónzowaneho namakali, wjele pjenjes domoj pschinjeßk. Na to Predigera sajachu. W jastwje je ßo wón wscheho wusnak. Mordarstwo bĕschtaj jemu dwaj druhaj honćwjerskaj paduchaj dokonjecź pomhakoj, Nitsche a Pörner s Branda. Pörner prĕni do ratarja tšĕli, ale mißnu; Nitsche ßo do njeho stejo mĕrjesche, ale njewutsĕli; pschetoż Predigerowa kulka jeho ßmjertnje rani. Mordarjowaj towarschej staj ßo ruki ßwĕtneho ßudnika sminukoj. Nitsche je do Brasiliskeje sacźahnuk, hdźeż hižo dołho niczo wjazy wo nim ßłyscheli njejßu; Pörner je pšched 3 lĕtami semrjek. Predigera pak saßkużene khostanje dóńdźe. Mordaŕ je 40 lĕt stary a ma żonu a dwĕ dźĕsćźi.

* W wßy Bancar w Wuherskej ßu rubjeźnizy khlamarja se żonu a dźĕsćźom skónzowali. Khlamarjowe druhe dźĕćźo bĕsche ßo spody koża skhowało a na wschĕch stawach tschepjetajo pschihladowasche, kak mordarjo starscheju a bratra kónzuja. Na ßwoje sboże pak dźĕćźo żaneho synka wot ßo njeda; duż jo mordarjo njepytnuchu. Rubjeźnizy 40 schĕßnakow rubichu. Każ to hižo w Wuherskej je, polizija njewĕ, hdźe ma rubjeźnikow pytacź.

* W fabrizy w Cźaczu w Wuherskej bĕchu ßo tšjo dźĕkacźerjo, kotsiž mĕjachu parny kotoł wobstaracź, wopili. Pjeni pod kótkom tak njerosumnje tepjachu, so ßo kótkowe wĕko sbĕhacź pocźa; duż ßo jedyn s nich na wĕko ßynu. Ale bližschi wokomik ßo kotoł rostorhnu, a dźĕkacźeŕ, kotryż bĕsche na kótle ßedźał, na mĕsćźe morwy leżo wosta. Jeho towarschej ßo straschnje woparischtaj, a jimaj ßo drasta na cźele sapali. Bórsy druhy dźĕkacźerjo pschibĕżachu a woheń podußychu. Dźĕkacźerjej staj ßo tak straschnje woparikoj a wopalikoj, so ßo s cźeźka radźi jimaj żiwjenje sdźerżecź.

* Wßy Bellegarde pola Nimesa w Franzowskej wulke njesboże hrosy. Sańdźeny tydźeń ßo tam pospochi deschcź lijesche. Duż je ßo hórka, na kotruż je wjeß natwarjena, pukka, a schĕroka schkałoba je nastała. Dźeßacź domow je ßo hižo do njeje pschepanuło; a najwjetschi strach hrosy, so hłuboke bjesdno wschitke twarjenja wßy pózrje. Wschitzy wobydlerjo ßu se wßy roscźekali.

* Italian Succi ßo, móhł rjeź, s postom a hłodom żiwi. Hižo lĕta dołho je ßo wospjet wjele njedźel pospochi poscźik. Nĕtkle ßo saßo w Madridźe, schpanischim hłownym mĕsćźe, 30 dnjow poscźi; 25 lĕkarjow jeho wobkedźbuje a strażuje. Jĕscź wón sa tónle cźaß s zyła niczo njeßmĕ; pije pak studnjazu wodu, Karlsbadsku a Vichysku mineralnu wodu, dyß a dyß, ale jara rĕdko, też schkleńczku dobreho palenza. Wukormicź ßo pschi tym wĕscźe njebudźe.

* S Arensburga na kupje Esel w Livlandskej ßo pische: Wokoło nascheje kupy je morjo s dźĕła samjersko; łódźe pak s nusu hischcźe jĕsdźa. 18. dezembra ßo sta, so schkruty do jeneje łódźe dźĕry wurasychu. Duż łódźnizy cźołm do morja puschcźichu, ßo na njón seßydachu a na kupu po pomoz jĕdźechu; ale na łódź ßo njewrócźichu. Ludźo, kotsiž bĕchu na łódźi wostali, mjenujzy ßedmjo paßażĕrojo a dwaj wojakaj s jatym, straschnu nóz pschĕtrachu; bĕsche ßurowje syma a satraschny wĕtr. Wbosy ludźo dźĕry w łódźi se ßwojej drastu satykowachu. Hdyž po lodźe na kupu dóńcź spytachu, ßo do wody pschepadowachu. Nĕkotsi zyle sprostnuchu; dwaj rosum shubischtaj. Hdyž bĕchu 12 hodźin ßrjedź loda wopuschczeni wostali, ßo jenemu wojakej radźi po lodźe na kupu Esel dóńcź; wón pak sa dwĕ hodźinje wumrje. Druhim ßo nĕtko pomoz s kupy póßła; ale wschitzy bĕchu straschnje shorili.

* Bjes tym so w Nĕmzach wschudźe wulka ßuchota knjeźi, ßu w druhich stronach wulke deschcźe a ßnĕh panuke. W Galizišcej a Rumunskej ßu dyrbjeli na wschĕch żelesnizach wulkeho ßnĕha dla jĕsdźicź pschestacź.

* Po powjescźach s persiskeho hłowneho mĕsta Teherana je pšched krótkim cźrjóda roshnĕwanych Persow na żelesnizy paßażĕrski cźah spalika. Njesbożowni paßażĕrojo, kotsiž w cźahu ßedźachu, ßo ßobu spalichu; bĕchu to s wjetscha żónske a dźĕcźi. Sastupjerjej belgiskeho towarstwa, kotremuż spaleny cźah ßkuschesche, je persiske knjeżerstwo sa njón 80,000 mk. sapłacźiło. Lud bĕsche ßo tak roshnĕwał, dokelż bĕsche cźah jeneho Persu pschejeł. Ludowy hnĕw bĕsche tak wulki, so ßo knjeżerstwo sbĕżka bojesche.

* S New-Yorka ßo telegrafuje: Schtóż jo widźał njeje, ßebi myßlicź njemóże, kajke straschne sapuscźenje je wichor nacźinił, kotryż je 9. wulkeho rózka mnohe krajiny w nawjecźornej Amerizy domapytał. Na ranje s ranja wĕtsiczk sadu, kotryż pak ßo sa nĕkotre minuty do najsatraschnischeho wichora pschemĕni. Wichor ludźi na dróhach wusbĕże a jich daloki kruch ßobu njeßesche. Jara wjele domow je spadało; lĕßy ßu sapuscźene; njeliczene łódźe ßu ßo na morju rosbike. W Pittsburgu ßo nowonatwarjeny dom saßypnu a pjatnacźe cźłowjekow pod rospadankami sabi; schtyrzecźi cźeźzy ranjenych ßu s rospadankow wucźahali; nĕkotsi hischcźe tam pohrjebani leża. Dwanacźe zyrkwjow je spadało. W Headingu bu żelesnicźna naßypy rostorhana, so cźahi wjazy jĕsdźicź njemóża. W tymle mĕsćźe buchu na wulkim dwórischcźu tšĕchi wotkryte; duż gas rosbuchnu, twarjenja ßo sapalichu, a schtyrjo dźĕkacźerjo ßo spalichu. Też wulka fabrika, zyła s kamjenja twarjena, ßo tam saßypnu, pod ßwojimi rospadankami 200 dźĕkacźerjow pohrjebawschi, s wjetscha hólczata a holczata. Nasajtra 80 cźłekow s rospadankow wucźahachu. Ranjenych je pjecza wjazy hacź sto, dokelż je zyle njemóżne, so je żadyn jeniczki njesranjeny s fabriki pschischoł. Mĕsta Sneburg, Harrisburg, Williamspart a Wheeling ßu nimale zyle sapuscźene. Wschudźom je wjele ludźi wo żiwjenje pschischko. W Brooklynje wichor twarjenja, hdźeż mórske ministerstwo ßwoje łódźe twari, swottorha, pschi cźimż buchu nĕkotsi mórszy wojazy cźeźzy ranjeni. S dobom cźeźke njewjedro pschicźeże a błysk do gasoweje fabriki dyri, hdźeż ßo satraschne rosbuchnjenje sta. W mĕsćźe Carlisle wichor wucźerńju powali, w kotrejż ßo schulske dźĕcźi runje shromadźowachu; nimale wschitke dźĕcźi buchu cźeźzy ranjene. W Pittsburgu, hdźeż je ßo najwjazy schkody stało, żadyn jeniczki dom njewobschkodźeny wostał njeje. Wschitke khlamy ßu tam sawrjene. Dokelż ßu wschitke żelesnizy w wokolnosćźi wobschkodźene, do Pittsburga żane cźahi njepschikhadźeja a s mĕsta żane njejĕsdźa. Na wokolnych żelesnizach je ßo wjele njesboża stało. — Też nad wodopadom rĕki Niagara wichor sakhadźesche a żołmy schwikasche, so woda każ wĕża wyßoko horje stupasche. Wulkotny móst sapuscźeny w rĕzy leži. Wĕże stejo wostachu; też rjecźasy hischcźe krucźe wißaju; ale móst ßam, kotryż je se ßameho żelesa a worzła, ßo wottorże a do hłubiny dele padźe. Hacź ßu runje ludźo na mosćźe byli, nichtó njewĕ. Móst, jedyn s najrjeńschich dźiwow notwscheho cźaßa, hakle ßu pšched nĕschto cźaßom sa 600,000 dollarow (2,550,000 mk.) natwarili.

* W New-Yorku bĕsche amerikanska polizija wĕsteho Schäffera, Nĕmza, kotryż bĕsche do Ameriki pschicźahnuł, pokhostała. S hnĕwom, a so by ßo na nĕkim wjecźik, Nĕmz do domu jeneho New-Yorkskeho pschekupza dynamitowu bombu pokoži. Bomba rosbuchnu a khĕża ßo saßypnu, pjecź cźłowjekow pod rospadankami pohrjebawschi. Roshorjeny lud pak je sa to Schäffera tak pschebił, so tutón s cźeźka żiwy wostanje.

* Młody Amerikanczan w Vermoncźe wschĕdnje wjeczor ßwoju njewjestu wopytowasche a s jeje ßwójbnymi ßobu wjeczerjesche. Bórsy po kwaßu jemu jeho pschichodny nan, kotryż ßo trochu skupy bycź sda, sliczbowanje póßła, po kotrymż mĕjesche pschichodny ßyn sa 84 wjeczerjow 42 dollarow sapłacźicź. (Dollar je 4 mk. 25 np.) Hdyż tutón njepłacźesche, jeho pschichodny nan wobskorži. Ale ßudnistwo jeho wotpokasa, dokelż wón pschichodnemu ßynej s wopredka prajił njebĕ, so ma sa wjeczeŕ płacźicź.

* W Brisbane w Awstraliskej ßo pšched krótkim tigrej radźi se swĕrjenza cźeknucź. Wothladowaŕ klĕtku rjedźesche, w kotrejż dwaj jara wulkaj bengalskaj tigraj pschebywaschtaj; pschi tejle składnosćźi ßo jedyn s njeju s durjemi won ßunu. Na dworje bĕsche druhi wothladowaŕ, kotryż swĕrisko wohladawschi na dróhu won cźeknu. Tigr sa nim cźĕrjesche. Ludźo, kotsiž po drósy khodźachu, do wschĕch kónzow roscźekachu. Swĕrisko pak ßo na spomnjeneho wothladowarja mĕrjesche, jeho porasy a wot njeho torhacź pocźa. Na sboże Higgins, skludźeŕ lawow, njesbożownemu na pomoz pschińdźe. Runjeż niczo w rukomaj njemĕjesche hacź kschud, wón króble na tigra dźĕsche a jeho do dwora swĕrjenza a potom hacź do klĕtki nuts sacźĕri. Njesbożowny wothladowaŕ w womorje na semi leżesche; swĕrisko bĕsche jeho żałostnje roszychnowało.

* Burowa ßo jara hnĕwasche, so jeje muż cźasto tak dołho w korczmje ßyda. Hdyż bĕsche wschitke ßrĕdki podarmo spytała, ßo wona rosßudźi muża nastrózecź, so by jeho na lĕpsche pucźe pschiwjedła. Junu wjeczor ßo wona zyła sababi a ßo sady schtoma skhowa; hdyż muż posdźe s korczmy domoj dźĕsche, wona sady schtoma wuskoczi a ßrjedź pucźa stejo wosta. „Schtó dha to je?“ ßo muż trochu sadźiwany woprascha. — „Ja ßym cźert!“ burowa sabórcźa. — „Pój jow a daj mi ruku!“ bur snapschecźiwi; „ja mam Twoju ßotru sa żonu.“

Cyrkwinske powjesće.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Richard, Ernsta Wylema Mauermanna, kněžerja a fabrikarja w Dobruschi, ß. — Ernst Pawoł, Korle Ernsta Schustera, skakarja w Rabozach, ß. — Pawoł Hermann, Hendricha Bohuwěra Wylema, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Emilija Hańža, njemandź. dź. na Židowje. — Pawoł, njemandź. ß. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 7. januara: Marja, Jurja Winklera, kněžerja a dźěłaćerja w Jaßońzy, mandźelska, 71 l. 4 m. 10 d. — 14. Morwonarodź. dź. Jaroměra Augusta Hartmanna, kněžerja a pjekarskeho mischtra pod hrodom. — Emma Rosalija, Franza Dittricha, pjekarskeho mischtra tudy, dź., 7 m. — Emma, Adalberta Berghofera, schewskeho mischtra na Židowje, dź., 23 d. — 15. Benno, Josefa Zezule, krawskeho mischtra tudy, ß., 4 l. 8 m.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2418 měchow.		W Budyschinje 12. januara 1889				W Lubiju 17. januara 1889			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńza	běła	9	52	9	67	9	30	9	56
"	žołta	9	11	9	23	8	82	9	18
Rožka	50 kilogr.	7	97	8	10	7	75	7	94
Jećmjeń		7	25	7	32	6	87	7	20
Wowß		6	80	7	—	6	60	6	80
Hroch		7	22	10	—	8	50	9	17
Woka		6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	1	70	2	—
Pšeńčna muka	50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	80	4	—	3	40	3	80
Sslóma	600 "	31	—	33	—	29	—	33	—
Proßata 516 schtuk, schtuka		5	—	15	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 52 np. hač 9 hr. 67 np.; pšeńza (žołta) wot 8 hr. 93 np. hač 9 hr. 35 np.; rožka wot 7 hr. 91 np. hač 8 hr. 10 np.; jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 59 np.; wowß wot 6 hr. 75 np. hač 7 hr. — np.

Dražbźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 51—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—58 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 18. januara: Pomróczene.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 21. januara 1889

ma ßo na **Njeßwaczidliskim majoratowym hajniskim revěrje** scźěhowaze **wužitkowe** a **palne drjewo** s wuměnjenjom na pschebadźowanje pschedawacź:

20 khójnowych sdomkow,	w drjewnischczu 6. a 9. wotdźělenja pschi Hermanczanskim puczu,
5 " žerdźow,	
105 rm. khójnowych palnych schczěpow,	
127 " " kuleczkow,	
294 " " pjeńkow,	
39 stotnjow khójnowych walczkow,	
240 rm. khójnoweje sbytneje walcziny,	
94 khójnowych dołhich hromadow k walczkam,	
50 " wulěßowanych dołhich hromadow w 8. wotdźělenju.	

Shromadźišna dopołdnja ½10 hodźin w drjewnischczu 6. wotdźělenja pschi krajnej mjesy.

Hrabinske s Rieschske hajniske sarjadnistwo.
Njepraschk.

Drjewowej awkziji.

W hajniskich revěrach **Minakalskeho knjejstwa** ma ßo na scźěhowazymaj dnjomaj sa hnydom hotowe pjenjesy sjawnje na pschebadźowanje pschedawacź.

Wutoru 22. januara t. l. na Drobjanskim revěrje:
94 twjerdych dołhich hromadow,
25 mjechkich " "
19 khójnowych hromadow walcziny.
Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w drjewnischczu pola Drobow.

Ssrjedu 23. januara t. l. na Łupjanskim revěrje.
250 ßuchich hromadow.
Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pola Bukowskeje hajnkownje.

W Minakale, 16. januara 1889.
Hrabinska s Einsidelska iespekzija.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 23. januara t. l.

ma ßo na **Libuchowskim** knjeźim revěrje
120 twjerdych dołhich hromadow,
25 rm. brěsowych schczěpow,
10 rm. khójnowych schczěpow,
7 khójnowych klozow,
9 hromadow pjeńkow,
9 " khójnowych hakosow,
18 " " ßuschizow
na pschebadźowanje pschedawacź. Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach w khójnach, hdźež ßo wuměnjenja wosjewja.

Hajnk.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 24. januara dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na knjeźim **Łupjanskim revěrje**
65 rm. dubowych kuleczkow,
50 twjerdych hromadow,
96 khójnowych "
6 schmrěkowych "
27 ßuschizowych "
3 stejate twjerde loßy,
11 dubowych pjeńkow hač do 1 metra tołstosće
sa hnydom hotowe pjenjesy na pschebadźowanje pschedawacź.
Pschebadźowanske wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Hajniske sarjadnistwo Łupjanskeho knjeźeho dwora.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 25. januara t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

ma ßo na **Koblicźanskim hajniskim revěrje,** k Njeßwaczidliskemu majoratowemu knjejstwu ßuschazym, w 2. wotdźělenju w Holeschowskej holi scźěhowaze khójnowe drjewo na městnje ßamym na pschebadźowanje pschedawacź:

30 sdomkow, 15—24 cm ßrjedźneje tołstosće, 7—8 m dołhich,
4 klozy, 20—24 cm hornjeje tołstosće, 4,5 m dołhich,
90 žerdźow, 10—14 cm delnjeje tołstosće, 7—8 m dołhich,
28 rm. palnych schczěpow,
24 " kuleczkow,
152 " pjeńkow,
388 " walcziny,
60 dołhich hromadow.

Tež je tam 30 kop khójnowych tšeschnych katow na pschedań.

W Koblizach pola Wulkich Sdźarow, 16. januara 1889.
A. Schieber, hajnik.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo
Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Blisko Budeſtez je **žiwnoſćź** ſe 4 kórzami pola na pſchedań. Napłaćźićź ma ßo 600 toleŕ. Dalſche je ſhonićź w Budeſtezach cźišło 43.

Ssylna ßuproſchna ranza je na pſchedań pola **Wuſchika** w Nowej Schćźeńzy.

Drjewowa awkzija.

Pſchichodnu **póndźelu 21. jan.** ma ßo na knjeźim **Radwoŕſkim reveŕje** nĕhdźe **90 twjerdych dołhich hromadow** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. — Wumĕnjenja ßo do awkzije woſjewja.

Sapoczatk dopołdnja w 10 hodź. pola Seleneho Haja.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 22. januara rano wot 9 hodźin ma ßo na **Woſchecźanſkim** reveŕje 45 twjerdych dołhich hromadow na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w hajku pola Krakeczanſkeho pucźa.

Guſta Rachlowz.

Ssuſcheny połcź, pjecź porſtow tołſty, punt po 70 np., 5 puntow punt po 65 np., wot krajnych ßwini punt po 67 np., po 25 puntach tuńſcho,
ßyry połcź punt po 65 np.,
ßadleſchcźo punt po 65 np.,
ßuſchene ßwinjaze mjaßo punt po 60 np. porucźa

Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **ſtrowe wólſchowe drjewo**, po móżnoſćźi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaćźiſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khofej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych druźinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Rjane jerje

po 3, 4, 5 np. atd.,
po kopach tuńſcho porucźa

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Awkzija wužitkoweho a palneho drjewa.

Pjatk 25. januara t. l.

ma ßo na knjeźim **Łutobcźanſkim** reveŕje
50 loßow khójnow na pjeńku,
34 mjehkich ßuchich a wuléßowanych hromadow,
3 twjerde dołhe hromady a
3 rm. bŕĕſowych ſchćźĕpow
ſ wumĕnjenjom na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach pſchi knjeźej zyhelniczi w **Mĕrkowje.**

H. Kreczmar.

Dwĕ łóhczi ſchĕroki płat ſa cźeledź,

rjany tołſtonicźaty, ſtary łóhcź po 40 np. porucźa

Emil Wehrle w Budyſchinje
na jerjowej haßy.

Zigary

po wſchĕch płaćźiſnach, derje wotležany wubjerk, porucźa tunjo

Th. Grumbt
w kupnizy na ſnutskownej lawſkej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny po hiſchcźe ſtarych tunich płaćźiſnach w jenoż derje a cźiſcźe ßłodźazych druźinach porucźa w wulkim wubjerku

Th. Grumbt.

Koſaze, ſajecźe, karniklaze a wſchĕ druhe **koże** kupuje a pſchezo najwyſchſche płaćźiſny płaćźi

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach cźišło 9.

W wudawaŕni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:

1. Traunngsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todteuregiſter,

kajkeż ßo k ſapißam trjebaja, kiž ßo lĕtnje pola wyſchnoſcźe wotedadźa abo hewak k zyrkwinym knihan nałożuja.

W wudawaŕni Serb. Nowin je dostacź ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

W Ssmolerjez knihicźiſchcźeŕni je ſa 10 np. dostacź nowy **„Bibliſki pucźnik“** ſa wſchitke dny lĕta 1889.

W składze towaŕſtwa **Maćicy Serbskeje** a pola jeje pokładnika k. překupca **M. Mjeŕwy** w Budyšinje su tute knihi na předań:

1. **Nowa zběrka melodiji k hornjołużiskim pěsnjam** (wot L. Kuby, Michała Hicki, J. Pana a P. Starca). Zhromadźił Ludwik Kuba. Ze zawodom wo hudźbnym wumjełstwje łużiskich Serbow. 1887. Płaći 1 hriwnu.

2. **Písně lužické** (Serbske ludowe pěsnje z češkim přełožkom). 65 serbskich pěsničkow a 20 serbskich reji. Hodźi so spěwanskim towaŕſtwam za serbske koncerty, dokelž je kóžda pěseń dwójcy komponowana za spěw a za fortepiano. 2 hriwnje.

3. **Wĕnc narodnych spěwow** hornjo- a delnjołużiskich wot K. A. Kocora. 1 hr. 50 p.

4. **Šěsć spěwow serbskich** za tenor abo sopran z přewodom fortepiana wot K. A. Kocora. 1 hr.

5. **Towaršny Spěwnik** wot K. A. Fiedlerja. Zwjazany 1 hr. 50 p.

6. **Štyrihłósne mužske chory** wot K. A. Kocora. 50 p.

7. **Swětłoćišćowa podobizna J. E. Smolerja.** 1 hr. (Hodźi so wosebje za sale serbskich towaŕſtwow.)

Też su wšĕ druhe wĕdomostne a ludowe knižki a knihi maćičneho składa tam dostać. Kupujće!

Nowe
hollandſke jerje

wulke a tucźne
po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
porucźa

Guſtav Poſer.

Khofej

ßyry a paleny,

derje ßłodźazy po wſchĕch płaćźiſnach porucźa

J. G. Klingſt Nachf.

Zigary

7 ſchtuk po 20 np.,
100 „ „ 2 mk. 80 np.
porucźa

J. G. Klingſt Nachf.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdrózſchich druźinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž też wſchĕ dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likĕry

porucźa jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny

porucźa po najtuniſchich płaćźiſnach

Richard Neumann.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźĕłbow pomĕrnje tuńſcho.

Hamburg/ko-amerikanſke paketowſke atzijowe towaŕſtwo.

Direktna parołódźna jĕźba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwĕ njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
mĕßaczńje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
mĕßaczńje 1 raz.

Towaŕſtwowe póſtſke parne łódźe podawaju wubjernu jĕźdź a pſchihódnu pucźowanſku ſkładnoſcź ſa łajutowych a bjeſtubjowych pucźowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa **No. 797**

Carl Meisel w Budyſchinje.

K sakhowanju dźěczi

psche

ßmjertny ſtrach pola ſroſczenych

Lambertowy-Stepſowy

wuſpytowany domjazy ßrědk,

ſarybowanje pſche brunu

(Bräune-Einreibung),

(tinktura pſche diftheritiſowu khoroſcz)

pſchezo na ſkładze w **měſchczańſkej haptyzy** w Budyſchinje a w wjele druhich ſakſkich haptykach w bleſchkach po 50 a 75 np.

Pſchedawarnja mydła a ßwězow

pſchi mjaßowych jědkach 3

porucza **jadriwe wóſkowe, jadriwe žiwizowe mydło,** kaž tež **mydło k rjedjenju,** dale **ßwězy, ſchterku, ſoda** a **ſapałki.**

Jurij Illgen.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczišnach.

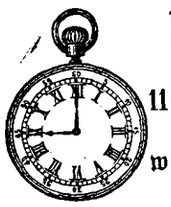

A. Mager

czaßnikař

11 na ßerbſkej haßy 11.

Wulki ſkład

wſchěch druźinow

czaßnikow

ſ dwělětnym rukowanjom.

Porjedjenja ßo, kaž je ſnate, najlěpje a najtuńſcho wobſtaraju.

S nakładom Maćicy Serbskeje je runje wuſchło a je w wudawarni Serb. Nowin ſa **40 np.** dostacź:

Jan Nanja

abo

Hdźe ſtatok mój?

Powědanczko

ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho czaßa.

Spißał

Jan Radyßerb.

W wudawarni „Serb. Now." ßu po 50 np. dostacź:

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

Wozjewjenje a přeprošenje.

Srjedu 23. januara budże so w **Draždźanach** w **Meinholdec** salach, Moritzstrasse 10, wot **3 hodźin** popołdnju

skhadźowanka serbskich spisaćelow

wotbywać, k kotrejž so w mjenowanych salach **serbsko-němski koncert wječor** w **7 hodź.** přizamknje.

Přećeljo serbskeho pismowstwa a serbskeje hudźby so najnależnišo přeprošuja.

Hórnik. Muka. Ćišinski. Krawc.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 29. haprleje 1889** nowy wuczbny kurß ſapoczinje.

Wſcho dalſche je pola direktora **Bruggera** naſhonicz.

Tudomnej **ſchewſkej jednocze,** kotrejež wokrjeß ßo na město Budyſchin a Budyſki kralowſki hamtſki wokrjeß wupſcheſtrěwa, ßu ßo prawa § 100e dypk 3 rjemjeßlniſkeho ſakonja pſchipóſnake; po tym njeßmědźa **ßamoſtatni ſchewzy, k jednocze njepſchißłuſchazy, wot 1. haprleje** 1889 wuczobnikow pſchijecz.

Wſchitzy ſtarſchi, kotrychž ßynoju chzedźa **ſchewſtwo** nawuknucz, ßo namołwjeja, ßo jenoż k jednoczinemu miſchtrej wobroczicz.

Dalſche je ſhonicz pſches

wyſchſcheho miſchtra **C. Heiniſcha**

w Budyſchinje na mjaßowym torhoſchczu czišło 9.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedjenju dawam, ſo ßym hoſczenz, „garküche" ßo mjenowazy, pſchedewſał a ſo ßym jón pſchetwariwſchi a ponowiwſchi jón nětko wotewrił. Njedźelu wječor budże wotewrjenſka hoſczina, k czemuž najpodwolniſcho pſcheproſchuju.

S poczeſczowanjom

A. Kayser.

Wotewrjenje mydłowych khłamow.

S tutym najpodwolniſcho k wjedjenju dawam, ſo ßym **mydłowe** a **ßwězowe khłamy** wotewrił, kotrež proſchu, dobroczinje wobkedźbowacz.

S poczeſczowanjom

Jurij Illgen

pſchi mjaßowych jědkach czišło 3.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacz:

Sserbſke kmótſjaze liſty.

Czeſczenym Sserbam k wjedjenju dawam, ſo ßym **khofejownju** wotewrił; duż proſchu, mje dobroczinje czaſto wopytacz. Khofejownja je wſchědnje wotewrjena.

A. Bräuer

na ßerbſkej haßy 9.

Hoſczenz w Droždźiju.

Njedźelu 20. januara reje.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Tſchieter.

„Lipa"

zmeje njedźelu 20. wulkeho rózka swoje měsačne posedźenje z dypkom 4 hodźin w Eberweinec hoscencu. Knjez kandidat Golč a k. městopředsyda staj přednošk dobroćiwje přilubiłoj. Duż prosy wo bohaty wopyt

předsydstwo.

Bukeczańſke ratarſke towarſtwo.

Póndźelu 21. januara t. l. wječor w 6 hodźinach je towarſtwowe poſedźenje. — Dnjowe porjad: Dokhody; pſchednoſchk k. kublerja dr. Böhmera w Rodezach wo „nětkotrych roſtlinſkich khoroſczach". Pſchijimanje nowych ßobuſtawow atd. — Hoſczo ßu witani.

Hołza ſ dobrymi wopißmami ßo k 1. haprleji na knježi dwór do **Płußnikez** pyta.

W papowej faariży w Nowej Wßy móža hiſchcze nětkotſi mužojo, žony, hólzy a holzy pſchi dobrej mſdźe trajne dźěło dostacz. Jenoż dźěkawi, ſtróſbi ludźi chzyli ßo pſchipowjedźicz.

Wotroczkow a dźowki pſchi wyßokej mſdźe pyta pſchiſtajaza žona **Schmidtowa** na garbarſkej haßy czišło 9.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe a ſpirituoſowe khłamy k jutram derje wotczehnjeneho a wobdarjeneho hólza ſprawneju ſtarſcheju ſa wuczobnika pytamoj ſ wuměnjenjom, ſo pſchekupſku ſchulu wopyta.

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Hólczez

kotryž chze knihiwjaſarſtwo nawuknucz, może do wuczby ſtupicz pola knihiwjaſarja **Louiſa Gaſtorffa** w Budyſchinje pſchi ſchulſkich hrjebjach czišło 7.

Wuczobnik.

Sa kolonialne twory w Budyſchinje ßo hólczez ſprawneju ſtarſcheju ſ dobrym ſchulſkim wuwuczenjom pyta. Starſchi, kotſiž chzedźa ßwojeho ßyna do dobreje wuczby dacz, chzyli ßo w wudawarni Serb. Nowin naprajſchecz.

Wuczobnika

ſa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khłamy pytataj

bratraj Měrſchej

pſchi žitnych wikach w Budyſchinje.

Hólczez, kotryž chze pjekarſtwo nawuknucz, może do wuczby ſtupicz pola **Alberta Mikuta** na ßerbſkich hrjebjach w Budyſchinje.

Schewſki wuczobnik może jutry do wuczby ſtupicz pola **Emila Rithuſa** na ßukelnſkej haßy 5.

Hólczez,

kotryž chze **wojnarſtwo** nawuknucz, może pola mje k jutram do wuczby ſaſtupicz. Pódla teho wuſtojneho **wojnarſkeho** do trajneho dźěła pytam.

K. Rolle,

wojnarſki miſchtr na Židowje.

Hólczez ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze bětnarſtwo nawuknucz, wuczbu namaka pola

Jana Nowaka,

bětnarſkeho miſchtra w Mniſchonzu.

Warnowanje.

Ja, podpißany, ſ tutym kóždeho warnuju, kſchiwduczinjaze rěcze wo mojej woßobje dale roſſchěrjecz. Kóždeho, kotryž ßo na mnje pſchißłodźa, wobſkorżu.

W Koßłowje, 16. jan. 1889.

Auguſt Schołta.

Pſchipóſnanje a dźak.

Knjes duchowny **Lawczek,** kiž tón czaß pola k. fararja Jakuba w Njeßwaczidle pſchebywa, je nam dwójizy rjane, natwarjaze a derje ſroſumliwe předowanje dźerżał. Sa to jemu najwutrobniſchi **dźak** prajimy.

Ratarſke towarſtwo w Scheſchowje a ſa wokolnoſcz.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 4. **Sobotu 26. januara 1889.** **Lětnik 48.**

Jeho Majestoscži

kněžorej Wilhelmej II.

na narodniny 27. wulkeho rózka 1889

wutrobne pschecza sawdawaju zwěrni łužiszy Sserbjo.

Saklincžcze, truny, kněžoru měra,
Wyskajcze wjeseli, bydlerjo!
Twoje złowa su prawda a zwěra,
Mózny młodostny knjeżerjo!

Hdyž Ty dosta wótzne zydło,
Wotpraji wěnzam hordosnym,
So by po kraju kóžde bydło
Krjéło s tyczom lubosnym.

Ty zy pschejéšdžił ludy a morjo,
Postrowił bratrow a swjaskarjow,
So by sdalował wójnske horjo
Krajej myślerjow, džéłarjow.

Wojerjo zylnizy budża witacz,
Schtóž by pschibywał s brónjemi.
Sakoń sdobny dyrbi schkitacz,
Hdjež su mužojo s mužemi.

Tebje cžesczi lubowana
Kněžorka w radosnej dominje;
Tebi je sahroda zhotowana
Po wschej rjanej wótczinje.

Jedyn Twojich prjednych djesche:
Ja chzu złużicz wótzewi;
Ty pak hižo pschisporjesche
Stadło Khryzta knjesewi.

Tebi wyskaj poddanosc wěrna
W kóždej wótzowskej krajinje;
Tebje posběhuj lubosc zwěrna
Po wschej zbožownej wótczinje!

Prěni krócz zo pschibližamy
Młodostnemu wodżerjej,
Prěnje lětza pschinoschamy
Pschecza Tebi knjeżerjej.

Schtož my Łužiczenjo chzemy,
Njech zo Tebi spodoba!
Schtož my Sserbjo wurjeknjemy,
Rěczi nascha wutroba.

Wjele khwalenych lět njech póndże
Nimo Tebje, knjeżerjo;
Wschitko njech kónza dobreho dóndże
Pod Tobu, kněžorski wodżerjo!

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosc kral Albert je do Barlina pschijěł, hdjež budże někotre dny pschebywacz.

— Sakskaj prynzaj Jan Jurij a Max pschichodne jutry wojerstku złužbu wopuschczitaj, so byschtaj na Freiburgskej universicze w Breisgawje prawisna studowałoj.

— K podtłóczenju schklovinstwa a k sakitanju němskich interesow w narańschej Afriziy kněžorstwo wot kněžorstwoweho zejma trochu znadnu sumu, jenož 2 milijonje hriwnow, żada. Wuwjedżenje nusnych naprawow w krajinje, němskemu kolonialnemu towarstwu złuschazej, kněžorstwo wyschkej Wißmanej poruczi. Tutón, tak borzy hacz zo trěbne pjenjesy w kněžorstwowym zejmje pschiswola, se 7 wyschkami a 24 podwyschkami do narańscheje Afriki wotjědże. Mózemy s wěstoscżu wotczakacz, so kněžorstwowy zejm s pschemózazej wjetschinu sa sakitanje němskich interesow w Afriziy sastupi. Němska zo winowatosczе sminucz njemóże, w zwojich afriskich kolonijach ziwilisaziju podpjeracz. Prěnje wuměnjenje sa poradżenje ziwilisaziskich prózowanjow pak je pschede wschěm podtłóczenje wikowanja se schklovami a honitwow a wójnow, kotrez zo dla łojenja schklovow wot Arabskich wjedu. Na tychle honitwach zo kóžde lěto wjele sakrazenjenych tyzaz wobohich Czornochow sabije a zo najzadławische hrosnosczе wot arabskich honjerjow sa schklovami wobeńdu. Jenicžzy teho dla, dokelž Němzy w narańschej Afriziy wikowanje se schklovami sadżěwaju, su Arabzy pschecżiwo nim postanuli. Sběžk Arabskich pak zo tez s dobom pschecżiwo kschesczijanstwu wobrocża. Hezko Arabskich rěka: Afrika złuscha muhamedanstwu. Psches zyłu Afriku pschecżiwo kschesczijanstwu njepschecżelske hibanje dże, kotrez zo w wójnach sudanskich sběžkarjow a w nadpadach na europiske kolonije a mizionstwa pschi rězy Kongo, pschi wulkich afriskich jězorach a w druhich stronach pokasuje. Tez w narańschej Afriziy su Arabzy wschě němske mizionstwa spalili a mizionarow, kotziž s czazom czekli njejsu, pak sabili, pak jich jatych do snutskowneje Afriki wotwjedli, so bychu jich jako schklovow pschedali. Němske knjeżerstwo je hnydom němskemu generalnemu konsulej w Zanzibarje poruezilo, jatych mizionarow wukupicz. Duž drje hórki dóńt schklovinstwa njebudża trjebacz njesez. Němski konsul w Zanzibarje hižo s arabskim sběžkarskim wjednikom Buschiriom dla wukupneho pjenjesa jedna.

— Pruskeho ministra justizy s Friedberga je kněžor po jeho prózstwje se złużby puschcził. Friedbergowy wotkhad pjecza s Geffkenowej nalezhnosczu swizuje. Friedberg njemějesche sa dobre, so zo wobskórzbne pizmo pschecżiwo Geffkenej w nowinach wosjewi, hischcże mjenje bě wón s tym spokojom, so zo wotpizma listow privatnych wozobow, w běhu prozeża psches zudnistwo wotewsatych, zobustawam swjaskoweje rady pschepodachu. W tychle listach zo pjecza tez Friedbergowe mjeno nadeńdże. Po nich je zo w lěcze 1885 Friedberg s něhduschim badenskim ministrom Roggenbachom a tajnym radżiczelom Geffkenom na kuble kódżstwoweho ministra Stoscha w Oestrichu seschoł. Kněžora Wylema I. bě tehdy w bliskim Wiesbadenje womora sajała, krónprynz Friedrich Wylem zo bojesche, so zmjercz jeho nana daloka njeje, a bě teho dla Geffkenej porucził, proklamaziju „Mojemu ludej“ wudżěłacz. Tón bě tutón nadawk k krónprynzowej spokojnosczi dokonjał, ministrej Friedbergej pak zo jeho dźěło zyle njespodobasche, wón druhe namjety stajesche, kotrez pak zo sacżizznuchu. Duž zo tez Friedberga wjazy wo radu njepraschachu, tola je hižo wosjewjenje, so je zo wón pschi skhadżowanzy w Oestrichu wobdżělił, doßahało, jeho ponucżicz, s ministerstwa stupicz. Kněžor Wylem tehdomnischu

njemóz pschewinuwschi a saßo wocžerstwiwschi hischcže tfi lěta knježerstwo na sboże ßwojeho luda wjedžesche. Jeho ßyn pak proklamaziju, wot Geffkena wudžěłanu, skhowa a ju w ßwojej khoroscži ßobu do San Remo wsa. Po ßmjercži ßwojeho nana ju wón na dompuczu wjerchej Bismarkej, kiž jemu do Lipska napschecžo pschijědže, pschepoda, a tón ju, njewjedžo, so je wot Geffkena nastajena, po khěžorowej woli wosjewi.

— Komanděrowazy admiral němskeho łódźstwa hrabja s Monts je ßobotu w Barlinje 57 lět dozpiwschi wumrjeł. Wón na jětsjenje žołdka cžerpjesche, k cžemuž ßo sahorjenje płuzow pschida. Semrjety bě nawjedžity, rasny łódźstwowy offizěr a swonka ßłužby bě ßwojeho pschecželniweho waschnja dla wschudže rad widžany. W lěcže 1878 bě wón s komandantom na panzerowanej łódźi „Wulki kurwjerch". Tale łódź, kotraž bě tehdy s njewuwuczenymi mužstwami wobßadžena, ßo, s panzerowanej łódźu „Kral Wylem" hromadu praßnuwschi, pschi jendželskim brjosy pola Folkestona ponuri. Hrabju Montsa teho dla wojerski ßud do pschepytanja wsa a tfi krócž pschecžiwo njemu wußudžowasche. Hrabju Montsa skónczńje wuwinowachu, dokelž ßo wupokasa, so bě wón niz jenoż w cžaßu stracha poßledni łódź wopuschczik, ale też posdźischo płuwajo ßo do stracha podał, so by druhich wukhował.

— Bjes němskim knježerstwom a amerikanskimi sjenocženymi statami je ßo dla Samoaskich kupow dospołne wujednanje dozpiło. Amerikanskim poddanam, kotrychž běchu Němzy sajeli, je ßo ßwoboda saßo dała. — Němske konsulatowe twarjenje a někotre němske tworowe składy w měscže Apia ßu ßo spalike. Sda ßo, so je woheń wot Němzam njepschecželneje strony sałożeny.

— Saßo je wulke pólske kubło do němskeje ruki pscheschło. Komißija k saßydlenju Němzow w Pósnanju je ryczerkubło Oßowo sa 245,000 hriwnow wot jeneho pólskeho semjana kupiła.

Awstrija. Prjedy hacž je cžěski krajny ßejm roseschoł, je namjety k sałoženju cžěskeje akademije wědomoscžow pschijał. Prěni sałožk k tutemu, sa kulturne wuwicže cžěskeho luda wulzy ważneho wustawa, je sapósłanz Hlawka położił, wulkomyßlnje 200,000 schěßnakow k temu dariwschi. Tele pjenjesy, ßo rosumi, hischcže k sałoženju a k sdžerženju akademije njedoßahaju. Po wschěchj Czechach nětko sa nju pjenježne dary sběraju, a k cžesczi cžěskeho luda dyrbi ßo pschipósnacž, so ßu Cžescha hižo wjele składowali, jena hacž dotal njesnata cžěska knjeni ßama je 50,000 schěßnakow dariła. Hdyž w krajnym ßejmje wo akademiji wuradžowachu, dr. Rieger rosprawu podawajo na to pokasa, so dwělne njeje, so je cžěski lud, s kotrehoż ßu Purkynje, Rokitanski, Schafarik a Palozki wuschli, duchownje wobdarjeny k wědomostnemu skutkowanju. Mały cžěski lud nochze ßo s wulkim němskim runacž, móże pak pornjo njemu wobstacž, runjež kaž ßo dźěła Cžechow pschirunanja s dźěłami Němzow we wschěch dźělach wědomoscže a wumělstwa bojecž njetrjebaju. Rieger ßwoju rěcž skónczi: Budźemy ßo prózowacž w kulturje s cžesczu pokraczowacž; tak dołho hacž ßu bjes nami mužojo, kotsiž tajke wustawy woporniwje sałożuja, móże lud wjeßeły a s nadžiju do pschichoda hladacž. — Na Prażskej cžěskej universicže lětża 2361 studentow studuje, na němskej 1470. By-li cžěska universita też theologisku fakultu měła, by ju wjazy dyžli junu telko studowazych wopytało, kaž němsku. Cžěska technika liczi 308, němska 184 wuczomzow. W zyłej Awstriskej wopytuje 11,899 porjadnych studentow universitу (Win 5218, Prahu 2361 cžěskich a 1470 němskich, Graz 1296, Krakow 1206, Lwow 1129, Insbruck 862 a Cžernowizy 259) a 1902 wurjadnych.

Bołharska. S Bołharskeje sa dołhi cžaß niczo ważne ßłyscheli njeßmy. Sdasche ßo, so je Koburgski prynz Ferdinand ßwojich pschecžiwnikow pschewinuwschi twjerde stejnischczo dobył a měr a porjad w kraju postajił. Woprawdže pak ßu wězy w Bołharskej zyłe hinasche, a hdyž hakle nětko wěrnoscž shonimy, leži to na tym, so ßu tamnische nowiny, pschecžiwo nětczischemu knjeżerstwu ßo pschecžiwjaze, wschě podtłoczene. Koburgski prynz Ferdinand je tón cžaß w Bołharskej wot wschitkich wopuschczeny, wón ßo na žanu politisku stronu sepjeracž njemóże. Lud jeho hižo wot sapoczatka dla jeho hordoscže a nadutoscže snjescž njemóżesche, a nětko je ßo wón psches ßwoje ßamopaschne sadžerženje też s ministerstwom roskorił a ßo s wjednikami wójska snjepschecželik. Jeho najnowschi kusk, kiž je w Bołharskej wjele skeje krwě naczinił, bołharsku khorhoj nastupa. Psched někotrymi dnjemi prynz na ßwojim hrodže nowu khorhoj wupowßnucž da, kotruž lud jako Koburgsku spósna. Stara bołharska khorhoj, kotraž ßo pod wjerchom Alexandrom trjebasche, ßo wotstroni. Nětko pak je ßo wot bołharskeho ßejma wobsamkło, so je bołharska khorhoj trojobarbna se słotym lawom w cžerwjenym polu, a bjes ludom bołharskeho hłowneho města ßo njespokojnoscž teho dla sbudži, so ßo krajne barby psches Koburgowe domjaze barby saczischczachu. W knjeżerstwowych nowinach chzysche prynz list wosjewicž, so by tole pscheměnjenje rosjaßnił, tola rucže powołana ministerska rada wobsamknu, prynza proßycž, so by tole pißmo njewosjewił a nowu khorhoj wotstronił. Knjeżerstwowe nowiny pak tola s prynzowym pißmom wuńdžechu, dokelž prynz wo ministerskim wobsamknjenju, kotrež ßo jemu njespodobasche, pscheposdże shoni. Minister Stambulow ßo rucže rosßudźiwschi tole cžißło knjeżerstwowych nowin wudacž njeda a nowy nakład bjes prynzoweho pißma cžischczecž poruczi. Prynz ßo nětko podwoli a da staru khorhoj wupowßnucž. Tola bórsy ßo tejele słabosce kajesche; pschetož nasajtra rano hižo saßo Koburgske barby nad hrodom smahowachu. Wobydlerstwo je ßo teho dla nanajbóle roshněwało, hischcže s wjetschim pohórschenjom pak je ludej prynzowe ßamopaschne sadžerženje pschecžiwo bołharskej duchownej synodże. Synodźiny pschedßyda, metropolit Simeon, je ßo žadanju sapowjedźił, hody pola prynza wo awdijenzu proßycž, dokelž prynz na wobstorzby a wobcžežowanja, kotrež ßo jemu wot synody cžinja, wotmołwił njeje. Metropolit Simeon prynza winuje, so wón bołharske duchownstwo, hdyž ßo pschezo hodži, pschescžěha, bjes tym so druhim duchownym, na pschiklad grichiskim, wschu ßwobodu dawa. Ministerstwo metropolitej k wjedženju da, so knjeżerstwo synodu, hdyž ßo dale spjeczuje, rospuschczi, na czoż metropolit snapschecziwi, so synoda jenoż psched hrubej mozu zosa, a so knjeżerstwo prawa nima, ßo do synodźinych nabożnych należnoscžow měschecž. Knjeżerstwo na to poruczi synodu rospuschczicž a jeje ßobustawam pschikasa město wopuschczicž. Napschecziwo temu pak najwyschscha prawoßławna zyrkwinska wyschnoscž w Konstantinoplu synodże poruczi, so dyrbi ßwoje dźěło dokonicž a so njeßmě dobrowólnje bołharske hłowne město wopuschczicž. Na to knjeżerstwo synodźine ßobustawy w nozy s města wupokasa a je na statowe pjenjesy do jich wokrjeßow pschewjescž da.

Rußowska. Ruske wójsko ßo bóle a bóle ßylni. Wot ßrjedž dezembra ßo njepschestawajzy rekruty se snutskowneje Ruskeje k nawjecžornym mjesam woża. S regimentow, w nawjecžornych provinzach stejazych, je ßo kóżdy wo 40 rekrutow poßylnił, bjes tym so je ßo lědma 20 starych wojakow s kóżdeho regimenta puschczikło. S zyła je ßo lětża w Ruskej wjazy rekrutow do wójska pschijało, hacž druhe lěta.

— Ruski zarjewicž (krónprynz) je ßo pjecża s heßenskej prynzeßynu Alißu ßlubił. Kwaß ßlubjeneju pak je hischcže khětro daloki, dokelž je zar postajił, so ßo zarjewicž do 23. lěta woženicž njeßmě.

Turkowska. Se Stareje Sserbije, hischcže pod turkowskim knjejstwom stejazeje, ßu mnohich Bołharow wupokasali, kotsiž pjecża lud k sběžkej wabja. W někotrych klóschtrach je knjeżerstwo sa brónju a muniziju ßlěbżiko, tola pschi tym niczo njenadeschko.

Amerika. Cžaßy, w kotrychž mójesche ßo pilny dźěłacžer w połnóznej Amerizy lohko wobohacžicž, ßu hižo dawno nimo. Połnózna Amerika ma dżenża wulki wusbytk dźěłacžerjow a s tuteho pschepjelnjenja dźěłacżerstwa je wulka nusa nastała. Duż ßo knjeżerstwu sjenocženych połnóznych amerikanskich statow dźiwacž njemóżemy, hdyž ßo hlada, dalscheho pschicżahowanja dźěłacżerjow s Europy wobrócž. Ludowym sastupjerjam je ßo sakoń pschedpołożił, po kotrymž je khudym, duchakhorym, pschestupjenjow dla khostanym, anarchistam, sozialistam a tajkim wołobam, kotrež na wěste khorosce khorja a stónczńje dźěłacżerjam, kotsiž hižo wucžinjene dźěło nimaju, sakasane, do sjenocženych połnóznych statow pschicżahnucž. Wschitkim pschicżahowarjam ma ßo pjecž dollarow pschicżahowanskeho dawka napołożicž a pódla teho maju tucži wobßwědczenje wot sastupjerjow sjenocženych statow w wukraju měcž. W rosprawje, k sakonjej pschidatej, ßo praji, so mnohe wyschnosce w Europje khudych a ßamo pschestupnikow a stóstnikow s pjenjesami sastaraju a jich do Ameriki scželu, so bychu jich na tajke waschnje najlěpje wotbyli.

Hófdź.

(Pokracžowanje.)

Se spokojnej wutrobu jedyn s prěnich dnjow junija teho ßameho lěta sahrodnik Matej w ßwojej sahrodże khodżesche, w kotrejž wschitko kczějesche. Sahroda bohaty wunoschk lubjesche. Najenski pjenjes hižo pschihotowany leżesche; duż połne żně jemu ßamomu ßłuschachu. A wot dołhich hrjadkow połnych rjaneje ßołotwje, kczějazych kórkow, ßo plecžazych bunow a druhich sahrodnych wupkodow młodżenz wschón sbożowny na wokno ßußodneho doma pohlada, hdyž rjana Hańżka ßydasche.

„Nětko ßměm ji prajicź, so a kak ßym jej dobry", Matej ßam sa ßo dźesche. „Nětko mam telko, so sa mnje doßahnje, a so macź a žonu sežiwju. Teź macźernu dowolnosćź mam, so ßebi Hańžu wosmu; wona běsche temu pěknemu holcźu dawno hižo dobra. Ja dyrbjał ßo zyle mylicź, njedyrbjała-li mi Hańža teź tróschku dobra bycź. Pschichodnu njedźelu chzu s jeje macźerju porěcźecź a wo Hańžinu ruku proßycź. Kak mi wutroba hižo pschi ßamej tejle myßli pukota. Hlej, tamle knjes dwórski chirurgus takle khwatajcy dźe. Schto nam tón dobreho njeße? „K nam witajcźe, knjes Žido! Wy dźě scźe tajki wjeßoły, kaž nawoženja."

„Nawoženja teź woprawdźe ßym!" Žid wotmolwi, „a to zyle nowopjecźeny. A wěscźe, schtó je mi k mojej njewjescźe dopomhał? Mojej pólskaj židaj, kotrajź w tśjóch lipach khoraj leżeschtaj. Tutaj mi sa to, so ßym jeju wustrowik, wczera s póstom 50 dukatow póßłaschtaj a kruch najrjeńscheje židy s pißanymi kwětkami, do njeje satkanymi. Žida je mojej lubej na njewjescźinsku drastu, mi židaj pißaschtaj. Mějo nětko drastu sa njewjestu dyrbjach ßo teź wo njewjestu staracź. S wotkel pak ju wsacź, hdyž w Draždźanach hischcźe tak mało ludźi snaju? Duž ßo na ßwoje sboże na wobßedźerku tamnych rjanych subow dopomnich, kotrejź dyrbjach psched něschto měßazami sub wutorhnucź. Tule abo žanu! ßebi myßlach."

Matejej ßo krej w žikach hacźesche.

Žid pak dale dźesche: „Ja ßobu wsach, schtoż trjebach, mjes druhim teź židu na njewjescźinsku drastu, a w tymle domje tamle khróble po skhodźe horje dźěch. Tam ßwoju wuswolenu nadeńdźech a jeje macź, dobru, pschecźelnimu macźerku, kotrejź runy pucź wosjewich, cźeho dla ßym pschischoł. Ja prajach, schtó ßym, kelko dokhodow mam a jako njewjescźinski dar schnóru wuschkatych dukatow wucźeżech; židu tak rospołożich, so ßo se ßwojimi pißanymi kwětkami w ßłóncźnych pruhach wscha błyskotasche. Macźerka s radosću płakasche, mje a ßwoje dźěcźo koschesche, mi ßwoju dowolnosćź a ßwoje žohnowanje da a Hańžinu ruku do mojeje połoži."

Matej běsche ßo mjes tym klaknuł a w město teho, so by pjanku plěł, najrjeńsche kwětki wutorhowasche. Cźeźko dychajo ßo wón woprascha: „A Hańža?"

„Ta cźinjesche, kaž wschitke holzy cźinja", Žid wotmolwi. „Pak woblědnu, pak ßo sacźerwjeni, płakasche, hańbicźiwje cźinjesche, skóncźnje pak do teho swoli, hdyž ju macź poßłuschne, dźakowne dźěcźo mjenowasche, kotrež ßwoje a ßwojeje macźerne sboże se samyßlom njewotpokaże."

Matej běsche womjelknuł.

„Njewjescźinska drasta by potajkim ßwoju knjeni měła", Žid dale dźesche; „a jowle je ta horstka dukatow, kotrež ßym Waschej macźeri pschinjeßł." Wón je němemu Matejej do saka tyknu. „Nětko ßwoju pěknu njewjestu wopytacź du. Sa schtyri njedźele je kwaß, na kotrymž dyrbicźe Wy prěnju cźeśtnu reju s mojej njewjestu rejwacź. Wjele dobreho Waschej macźeri! Budźcźe w božemje!"

Žid ßo khwatajcy wotßali, njepytnuwschi, kak młodemu sahrodnikej wokoło wutroby běsche. Tutón nětko kaž sadwělowazy do rostlinownje cźěrjesche, hdźež ßo na stólczk ßynu a hłowu s němej bolosću na blido sepre.

„Nětko je se wschěm kónz!" wón po dołhej khwili se srudnym hłoßom rjeknu. S błukim wóczkom wón na hósdź hladasche, kotryž ßo jemu nětko kaž wumožnik s jeho cźwile sesda. W duchu ßo na nim wißajo widźesche s hłowu na wutrobno skhilenej, poł sacźinjenymaj woczomaj, s dele wißazymaj rukomaj a s dołha wupschěstrjenymaj nohomaj, zyle tak, kaž běsche sańdźenu nasymu w lěßu drósnu we woku sadajenu nadeschoł. A njewidomna, njepschewinjomna móz jeho pohnuwasche, tónle wobras wěrny scźinicź a ßo wobwěßycź. Pschihódny postromk zyle blisko leżesche, a jeho ruzy ßo sa nim wupschěstrěschtej a ßeklu sadźernuschtej.

„Ty ßy cźerta wo duschu sjebał", wón ßam sa ßo dźesche. „hdyž ßy Žida wotrěsnuł. Duž ßebi wón nětko sa to po tebje pschińdźe." Syma jeho wotschaßowasche. „Dyrbi Hańža s woknom won ßobu pschihladowacź, kak tebje dracź na krumjazej koži se sahrody powlecźe? Dyrbi twoja stara macź row ßwojeho jenicźkeho ßyna pod schibjeńzu pytacź khodźicź? Njebudźe cźe wona saklecź, abo njewostanje, shoniwschi, so ßy ßebi ßam žiwjenje wsał, se stróżelemi ßama na měscźe morwa leżo? Njedyrbi drjewjany kschiž město twojeho wotpocźinka wosnamjenjecź? Ně! Bóh mje swarnuj!" Matej ßo se stólczka ßuże a ßo klaknu.

„Njewjedź mje do spytowanja, knjeże!" ßo wón nutrnje modlesche, „ale wumoż mje wote wscheho skeho; pschetoż twoje je to kraleſtwo a ta móz a ta cźeścź a ta kraßnosćź hacź do wěcźnosćźe. Hamjeń."

Potom wón s rostlinownje do ßwojeho bydła dźěsche.

„Psche cźo dha", wón srudny rjeknu, „pschе cźo mi na jene dobo moja sahroda žaneho wjeßela wjazy njecźini? Psche cźo mi te 50 dukatow, kotrež mam w saku, lubsche njejßu, hacź runje telko kamuschkow, hdyž běch tola hewak sbożowny, jedyn jenicźki saßłużiwschi? To je Hańžiny wukupny pjenjes", wón horjekach k ßwojej macźeri dźesche, ji tu horstku dukatow dawajo. „Je-li so macźe mje lubo, dha ani njepikńcźe wo tym, so chzych ju ßwoju njewjestu k wołtarjej wjescź. Scźińcźe ßebi dobrotu se skotom a njeßwarcźe, dyrbjał-li ßo ja tróschku rudźicź."

„Podaj ßo do Knjesowje wole, mój ßyno!" sahrodnikowa macź poboźnje praji; „Wón wschitko derje scźini."

Něschto dnjow posdźischo ßebi cźělny chirurgus Hańžu sa ruku do Matejowje sahrody pschiwjedźe. Jeju nasdala wuhladawschi Matej cźeknu a ßo do kucźika rostlinownje skhowa, so byschtaj jeho sbożownaj nawoženja s njewjestu njewohladakoj. Ale to jemu niczo njepomhasche, pschetoż Žid běsche jeho tam bórsy wußlědźił.

„Hej wschak, pschecźelo Matejo!" wón na njeho sawoła, „ja du Wam, kaž ßo ßłuscha, ßwoju knježnu njewjestu pokasacź. Wój dźě hižo ßo snajetaj." (Skóncźenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. W běhu sańdźeneho měßaza mějachu ßo na tudomnym krajnoſtawſkim seminaru pruhowanja wólbokhmanoscźe. Mjes tymi, kotsiź ßo tym ßamym podcźißnuchu a je khwalobnje wobstachu, běchu teź tśjo Sserbjo, mjenujcy k. pomozny wucźeŕ Lorenz w Hucźinje, k. wucźeŕ Schleńkaŕ w Koblizach a k. pomozny wucźeŕ Wuſtman w Kotezach. *F.*

— Měßacźnika „Łužica" je cźißko 1. lětnika 8. (wulki rózk 1889) wuschło. Wobßah: Lubosć k serbskej zemi. J. Ćišinski. — Z češkeje poesije. Z knihi „Carovná zahroda" wot Jarosława Vrchlického. Přełožił Adolf Černý. — Patoržica. (Hodowny wobrazk.) Mikławš Zarjenk. — Bojomir abo Zawjedźenje křesćijanstwa w Łužicach. Powjesć za lud a dorosćenu młodźinu. Spisał J. Chociszewski. Z dowolnosću spisaćela z Pólšćiny zeserbšćił A. Žemr-Budyšinski. — Postrowjenje noweho lěta. Šyman. — Wobrazy ze słowjanskich stawiznow. Podawa dr. Ernst Muka. I. Bólesław Khrobły (992—1025). — Hokwišenja. (Delnjoserbscy.) Mato Kósyk. — Zemja mi znamjo žiwjenja. Šyman. — Serbske pismowstwo. — Druzy wo Serbach. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Drobnostki. — Štyriatřicety zapis přinoškow ze strony Serbow za serbski maćičny dom w Budyšinje. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy. — Nawěstki.

S Wóßlinka. Sańdźeny tydźeń staj w naschej wossadze dwaj mandźelskaj poraj, sahrodnik Handrij Hejtmank s Jitra se ßwojej lubej mandźelskej Hanu rodź. Hejtmankez s Debßez, a Handrij Haschka, kubleŕ a zyrkwinski pschedstejicźeŕ w Lěskej se ßwojej lubej mandźelskej Marju rodź. Nowotnikez s Wóßlinka, ßwój ßlěborny kwaß ßwjecźiłoj. Bóh luby Knjes spožcź jimaj dale strowosćź, so byschtaj słoty kwaß dożakacź móhłoj. JKS.

S pola. Schtóź njecha wjele ßadu měcź, tón wostaj hußańcźe hnězda směrom na schtomach a płotach a bliskich kerkach. Schtóź pak by radschi wjele ßadu wsał, tón wottorhaj ßwěru wschudźe wschě hußańcźe hnězda a smjetaj je potom do wóhnja. Tola hdyž to jenoż jedyn cźini, to mało pomha. Wschitzy wobßedźerjo schtomow wo wßy dyrbja ßo sjednocźicź a jenak cźinicź. Duž srěcźcźe ßo wschitzy na jedyn wěsty dźeń a cźińcźe potom wschitzy jenak. To budźe pschecźiwo hußańzam pomhacź.

S Khrósćiz. Póndźelu 4. februara popołdnju w 3 hodź. směje „Towarstwo Sserbskich Burow" tudy w Wjeńkez hoscźenzu poßedźenje a shromadźisnu. Pschedßydstwo je s woßebitymi khartami hospodarjow s evangelskeje strony hižo pscheproschowało, tola njebě dotal mózno wschěch wußlědźicź, kotsiź ßo sa tute nasche towarstwo horja. Duž proßymy s tutym, so nětko, hdyž je sa bura khwila, na spomnjenu shromadźisnu pschińdu. Hižo to je jara wužitna a sajimawa wěz, so ßo burja se wschěch serbskich woßadow skhadźowacź pocźinaju; myßlimy, so cźi, kotsiź w Khrósćizach pobudu, ßwojich woßadnych pominaju: „Bratsja, wěmy tón cźaß, so ta hodźina tu je, so bychmy se spanja stawali, pschetoż nasche sboże je nětk bliżsche." L. na Romskich 13, 11.

S Krjebje. W naschej woßadze je ßo sańdźene lěto 55 dźěcźatkow narodźiło, mjes nimi 20 hólcźatkow, 34 holcźatkow a jene morwonarodźene; wěrowało je ßo 18 porow; semrjeło je 25 woßobow, mjenujcy schtyrjo mužscy, 9 žónskich a 12 dźěcźi. K Božemu blidu jich 1627 pobu; doma woprawjanych bu 23.

S Biskopiz. Wot Noweho lěta je tudy telko schulskich dźěcźi na woßypizy skhoriło, kaž ßo sa wjele lět stało njeje. Duž ßu někotre schulske jstwy poł prózne; w jenym wotrjedźe ßu wot 36 schul-

ſkich dźěćži ſchtyri ſtrowe woſtałe, ſo móža do ſchule khodźicź. Też w naſchej wokolnoſczi na woßypizy a na diphtheritis ſkorża.

S Draždźan. Towarſtwo katholſkich Serbow w Draždźanach měješe wutoru ßwój lětuſchi ßwójbny wječor, wobſtejazy ſ wojerſkeho konzerta a rejow. Sswjedźeń wotbywaſche ßo w wulkej ſali Tivoli a běſche jara derje wopytany. Mjes rejemi ßo woßebje ßerbſka reja, kotraž ßo tſi krócź rejwaſche, wubjernje ſpodobaſche. Ssrjedu popołdnju měješe ßo ſkhadźowanka ßerbſkich ſpißowacźerjow a wótczinzow w Meinholdez hoſcźenzu, kotraž wſchak běſche móhła lěpje wopytana bycź, hdy budźichu tam tajzy pſchiſchli, kotſiž maju powołanje k temu. Někotſi běchu ſe ßwojim wopytom doſcź wulki wopor pſchinjeßli. Wječor wotbu ßo w Meinholdez ſalach ßerbſki ſpěwny wječor, ſarjadowany wot Cźiſchinſkeho a Krawza. Spěwy, ßerbſke a němſke (pſchełožki ſpěwow Cźiſchinſkeho) pſchednoſchowaſchtaj knjeżna Maŕenka Chadimova, konzertſka spěwaŕka ſ Lipſka, a knjes Max Stranzky, tenor wot tam; dale wuwjedźechu konzert pódla k. Krawza hiſchcźe k. Hermann Heinze, celliſt a dwórſki organiſt Brendler ſ Draždźan. Wječor běſche derje wopytany a ſpěwy, woßebje ßerbſke, ſpěwarjomaj horliwe pſchihłoßowanje dobuchu.

M. S Lipſka. Runje je tudomne łużiſke prědaŕſke towaŕſtwo ßwoje kóżde lěto junkrócź wukhadźaze powjeſcźe wudało. Wone (53 ſtron) ßu pola k. Ssmolerja w Budyſchinje cźiſchcźane a wopſchimaju wjetſchi theologiſki naſtawk wot k. primariußa dr. E. Kozora w Lubiju a na to ſcźěhuja towaŕſtwowe powjeſcźe. S nich widźimy, ſo ſtaj nětko dwaj Sserbaj pódla 24 Němzow w towaŕſtwje: k. Mróſak ſ Budeſtez a k. Domaſchka ſ Noßacźiz. — Pſchi tutej ſkładnoſcźi też naſpomnimy, ſo je ßebi pſched krótkim jedyn ſ naſchich ßerbſkich krajanow rjanu khwalbu dobył. Mjenujzy pſched dwěmaj lětomaj běſche tehdomniſchi diakonuß, nětko faraŕ k. J. Rencź w Ketlizach, wědomoſtny naſtawk ſa łużiſke prědaŕſke towaŕſtwo pißał. W lětuſchim reformazionſkim programje theologiſkeje fakulty w Lipſku piſche wo tutym dźěle k. tajny radźicźel profeßor dr. G. Baur w ßwojim dźěle „wo Balthaſarje Schuppje jako prědarju“ (ſtrona 6): Wulzy dźaka hódny ſapoczatk k temu, ſo by ßo Schuppowa woßoba ſ powſchitkowneho ſtejniſchcźa ſapſchijała, je J. Rencź cźinił w ßwojim naſtawku: »J. B. Schupp a jeho powucźenja bohate ſpißy.« Tute ſaßłużbne dźěło wucźini hłowny dźěl powjeſcźow łużiſkeho prědaŕſkeho towaŕſtwa na lěto 1885—86 a dawa rjane wobßwědcźenje ſa te też cźaß akademiſkeho ſjednocźenſtwa pſchedoßahaze wědomoſtne dźěłanje a prózowanje, kotreż ßo w towaŕſtwje plahuje.“ Sso ßamo wě, ſo ßo też łużiſke prědaŕſke towaŕſtwo pſches tajki wußud ſ powołaneho rta wulzy cźeſcźene cźuje.

S Wojerez. W tu khwilu ßo naſcha pruſka krajna lotterija cźehnje. Schtoż ßo jara rědko ſtawa, a ſchtoż „najſtarſchi ludźo“ pola naß njepomnja, je ßo tón krócź ſtało: hnydom prěni dźeń dopołdnja ßu wulki łóß wucźahnuli, kotryż 600,000 mk. dobudźe.

S Rowneho. Schtwórtk tydźenja bě tu wulka hońtwa. Pſchi tym jedyn cźěkazy ßornik do Kſcheſcźijana Domaſchku ſ tajkej mozu ſahna, ſo jemu nohu pſcheraſy. Jeno druha ßorna do ſchtoma praßnuwſchi ßo saraſy. — W Běkej Wodźe je ßo pjecźa dźěcźo bjes rukow a nohow narodźiło.

Se Sſeho Komorowa. Dołho hiſchcźe njeje, ſo ßu ſcheſcźo dźěłacźerjo k poßlenjemu wotpoczinkej khowani, kotſiž běchu 30. ſańdź. měß. w Marijnych podkopkach pola Rěpiſchcźa pſches rosbuchnjenje wo żiwjenje pſchiſchli, a hižo ſaßo je ßo njeſboże ſtało, tón krócź w direktorialnym twarjenju něhduſchich Kunheimſkich podkopkow, nětko akzijoweho towaŕſtwa „Ilſyne podkopki“. Iſtwy tehole twarjenja ßo ſ horzej wodu wohrewaja, kotraž po rołach pſches zyłe twarjenje běži. Pěz ſ wodowym kótłom je delekach. Tepjenje ma pohoncź wobſtaracź, kotryż hnydom pódla bydli. Durje ſ pohoncźoweje kuchnje k pjezy ßu hewak ſamknjene; pohoncźowej żonje je ßo woſpjet krucźe ſakaſało dźěcźi ſ kuchnje k pjezy puſchcźicź, ſo ßo dźěcźi trjebaj ſpaliłe abo wopaliłe njebychu wokoło wulkeje pjezy, kotraž je cźaſto doſcź zyła żehliwa. 4. t. m. rano pak běſche pohoncźowa żona tola 3 dźěcźi, wot kotrychż běſche jene 8 lět, druhe 4 lěta, a tſecźe dwě lěcźe ſtare ſ kuchnje k pjezy puſchcźiła. Na jene dobo ßo jena ſ tołſtych rołow, pſches kotreż horza woda běži, na 6 zentimetrow dołhoſcźe puknu, horza woda do pjezy praßnu, ſ cźimż telko pary naſta, ſo płomjo ſ wóhniſchcźa won ßapaſche a żehliwe wuhło won lětaſche. Wbohe dźěcźi ßo tak ſtraſchnje wopalichu, ſo w běhu nozy a naſajtra wſchitke tſi ſemrjechu. Sso prózujo dźěcźi ſ płomjenjow wutorhnucź też ßo macź mjeſwocźi a na rukomaj ßylnje wopali; wona ma wulke boloſcźe, ale na ßmjercź njeje.

R. S Barlina. Nowiny „Reichsbote“ pißaja w 3. pſchiłoſy 14. cźißła (ſchtwórtk 17. januara t. l.) ßlědowaze: „Pſchi towarſtwje ſa Barlinſke ſtawiſny, kotreż ßo pſchi ßwojej ſkhadźowanzy, w měſchcźańſkej ſali radneje khěże ßobotu ßo wotbywazej, wurjadnje ßylneho wopyta ſwjeßeleſche, wobdźělichu ßo pſchi tutej ſkładnoſcźi też někotſi Sserbja a Sserbowki w ßwojej narodnej draſcźe. Pſchednoſcheŕ, k. wucźeŕ Miſchnaŕ, na kónzu ßwojeho pſchednoſchka: »Barlin a Barlinjenjo w ſwißu ſe Sserbowſtwom« tſi Sserbowki w ſtarej hiſtoriſkej, nětko bóle a bóle ſańdźazej kwaßnej a żelazej draſcźe pſchedſtaji. Na měſto rucźaneho wěnza, w prjedawſchim cźaßu bortu pyſchazeho, je hižo pycha pißanych rózicźkow ſtupiła, pſchi cźimż ßo w borcźe njewěſty wſcheje cźerwjeneje barby ſminu, w druſchcźinej borcźe ma pak cźerwjena barba pſched druhimi pſchewahu. Jednore barby, najbóle běła, pokaſuja na żelenje a teho dla dźe wudowa ſ běłym rubiſchkom na hłowje. Dołha mużaza ßuknja, kotruż ßami tkaja, ßo w błótach też dźeń a bóle ſhubjuje. Swiß Barlina a Barlinjanow ſe Sserbami je hiſtoriſzy dopokaſany. Prjedy hacź ßo Němzy trajnje tudy ſaßydlichu, ßu hižo lětſtotetki dołho ßerbſke ſplahi Wilcźenjow a Sserbow w Barlinje a w Khelnje (Köln wot ßerbſkeho kot = němſki: Pfahl) bydlili. Runje na ſměſchenju germaniſkeje ſe ßerbſkej krwju ſłożi ßo wutrajnoſcź, wuſchiknoſcź, khrobłoſcź, nutrnoſcź, ale też wjeßeła a radoſcźiwa myßl Barlinjanow a Märkarjow. Pſchednoſcheŕ wopißowaſche w wjetſchich ßmuhach ſtawiſny Sserbow, a namaka wjele rěcźnych a ethnologiſkich dypkow, w kotrymż ßo jich nětcźiſchi Barlinſki lud dótka. Jeho ſ wulkim pſchipósnacźom pſchijaty pſchednoſchk ßo pſches wuſtajenu ßerbſku draſtu, pſches wobraſy a fotografije ſ błótow wulzy podpjeraſche.“

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 54 lět ſtaru dźěłacźerku Marju Pětſchzynu ſ Komorowa pola Hucźiny, hižo dźewjecź krócź khoſtanu, winowachu, ſo je loni pſchi ſběranju běrnow ſ jeneho Kupjanſkeho knjeżeho pola dwaj hachtlej běrnow kranuła. Wona ma teho dla tſi měßazy w jaſtwje ßedźecź. — 30 lětneho, hižo 7 krócź khoſtaneho ſkakarja Haufu ſ Krjepiz, kiž je w Kamjeńſkich ſtronach, kaž w ßwojim cźaßu w Serb. Now. pißachmy, na mnohich měſtnach kury kranuł, k jaſtwu na jene lěto ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na tſi lěta wotrjeknuchu.

Lawniſki ßud. Hdyż ßo loni 28. ſeptembra ſ mkynſkeho hata, Rakecźanſkemu knjejſtwu ßłuſchazeho, ryby kojachu, běchu hoſpodaŕſzy pomoznizy Pelge, Werner, Libuſch, Wukaſch, Tillich a Tuſchme a kubleŕ Kſchiżan, wſchitzy ſ Komorowa, ryby wotewſali, ſo bychu je hnydom ſjědli. Wobſkorżeni ßo k pjenjeżnemu khoſtanju ſaßudźichu, a to Pelga po 5 mk., Werner po 3 mk., Wukaſch, Libuſch, Tillich a Tuſchme po 1 mk. a Kſchiżana po 2 mk. — Schtrymparja Jähnicha ſe Schěrachowa, kiž bě loni 27. novembra hromadźe ſe ſamkarjom Förſterom w Lupjanſkej Dubrawje ſ Marcźinez żiwnoſcźe kardeczu a żiwnoſcźerjej Schützej hußezu kranuł, k jaſtwu na ſchtyri njedźele ſaßudźichu.

Přilopk.

* Sańdźenu ßobotu bě wjedro ſa wiki jara njepſchihódne. Wot ſażneho ranja mějachmy tudy woſchkrut. Cźeńka, twjerda hładka lodowa ſkora ßo cźim dlěje dźerżeſche, dokelż běſche ſemja we wulkej ſymje jara wuſtudka. Cźopło běſche mało wjazy hacź 0 grad, a dokelż pſchi tym ſtajnje krjepjeſche, bu lodowa ſkora dale tołſcha. Deſchcźowe krjepjele hnydom ſmjerſnuchu, ßo ſemja dótknuwſchi. Hakle hdyż huſcźiſchi deſchcź padacź pocza, ßo ſemja tak ſhrě, ſo nowy woſchkrut njenaſta. Wſchudźom popieł a pěſk ßypachu; ale to mało pomhaſche. Kóżdy dyrbjeſche ßo wulzy hladacź, ſo ßo na hładkich kamjenjach njewobßuże a njepadźe. Liſtynoſcherjo, ßłużobni a pohoncźojo ßo derje njemějachu; wſchitzy pomału khodźachu a jěſdźachu; duż je ßo něſchtożkuli ſakomdźiło.

* Snate je, ſo maju też wulke myſche trichiny. W Mittweidźe je wóndano muż, kotryż mjaßo ſa trichiny wobhladuje, wulku myſch pſchepytował a w 36 kuſkach mjaßa, kotreż běſche ßebi ſ njeje wurěſał, 82 trichinow namakał.

* Sańdźenu póndźelu popołdnju ßłużobna holza ſ Deutſchmachena do Żahanja dźěſche, hdźež chżyſche to a druhe nakupowacź. Duzy po pucźu dweju dundakow ſetka, kotrajż ju ſadźerżeſchtaj a jeje draſtu ſa pjenjeſami pſchepytaſchtaj. Pjenjes pſchi njej njenamakawſchi ji ſměrom dale hicź daſchtaj. Duzy ſ měſta holza dundakow pſchi pucźu ßedżo nadeńdźe. Wonaj ßo ju praſcheſchtaj, hacź je palenz ßobu pſchinjeßła. Hdyż holza praji, ſo palenza nima, ßo rubjeżnikaj do njeje daſchtaj a ju ßurowje bijeſchtaj. Sswojemu woporej ſe ſchórzuchowej ſchnórku ruzy ſwjaſawſchi rubjeżnikaj holzu do bliſkich kerkow wleczeſchtaj, hdźež chżyſchtaj ju wonjeczeſcźicź, ſchtoż pak njedokonjeſchtaj. Sa to ji wokmjane rubiſchko krucźe wokoło

schije sadźernuschtaj a ju ſ kónzomaj rubjeschka sa hakusu na schtom powßnuschtaj ji ruzy k sdomkej pschiwjasawschi. Jedyn teju njekraßnikow nóź wucźeże a chzyschе njesbożownej schiju pscherěsnucź; druhi pak wotradźowasche prajizy, so dźě dyrbi holza nětko na kóźdy pad kónz wsacź. Sawoławschi „Nětko wißaj, cźercźe!“ wonaj ßwój wopor wopuschcźischtaj. Dwě hodźinje posdźischo tam wjeßny pschedstejeŕ nimo pschińdźe a nękajke stonanje saßłyscha. Wón ßo bórsy se ßußodneho burskeho kubka ſ ludźimi a se ßwězu wrócźi a wbohu holzu, kotraž běsche mjes tym myßle shubiła, wumoźi. Na sboże běsche ßo jeje cźěło wißajo trochu dele ßunuło, so móżesche ßo wona ſ nohomaj semje dótkacź; hewak źiwa wostała njeby. Wo njeskutku shoniwschi Zahanska polizija bórsy dweju cźlowjekow saja; w jenym holza ſ wěstoscźu jeneho ßwojeju cźwilowarjow spósna. Duž ßu wobeju ßadźili.

* So ßo zyrkej sjawnje na pscheßadźowanje pschedawa, ßo rědko stanje. W Lübenje je ßo pscheđ krótkim modleŕnja tak mjenowaneje japoschtołskeje woßady (Irwingianow) ßudniszy pschedowaka. Kupił je ju pschekupz sa 4155 mk., a to po poruczńoscźi tamnischeho turnowanskeho towaŕstwa, kotrež chze turnowanski sal ſ njeje scźinicź.

* W Wrótßławju ßu poßlednje dny sańdźeneho tydźenja wobkedźbowali, so wurjadnje wjele kawkow ſ cźrjódami po tyßazach nimo města k polnozy lecźesche. Hdyž kawki ſ tajkimi cźrjódami k polnozy cźahnu, ma ßo, kaž maju ludźo sa to, sażne nalěcźe woczakowacź.

* Zakostnu ßmjercź mějesche wóndano dźěkacźeŕ ſ wokolnoscźe Gleiwitza w żelesolijeŕni. Zahka żerdź se żelesneho grotu ßo jemu wokoło schije a hłowy sawi, jeho k scźénje pschipreě a jemu hłowu dospołnje wotrěsnu. Njesbożowny běsche na měscźe morwy.

* Schtoż tšélby nastupa, technikoju pschezo saßo něschto nowe wunamakaju. W jenej fabriży w Barlinje ßu njedawno nowu repetěrowazu tšélbu ſ zylindrazym samkom wudźěkali, kotraž je wjele kmańscha, hacź wschitke druhe dotal snate. Zyła tšélba je jenoż 7 puntow cźeźka.

* W Marcźinowej zyrkwi w Barlinje běchu cźasto ſ kaschcźika, do kotrehoż ßo jakmożna kładźe, pjenjesy kranuli. Patorżizu wjecźor ßo to 12. krócź sta. Ale tón krócź paducha lepichu, blidarja, kotryż ßo njeskutka hnydom wusna. Pjenjesy, kotrež běchu ßo sa khudych składowake, je paduch na palenz pschepił.

* Blisko wßy Künzell wutoru tydźenja w nozy 24 lět stareho wotrocźka ſ rostšélenym mjeswocźom namakachu. Ssmjertnje ranjeneho do bliskeho města Fuldy do hojeŕnje dowjesechu, hdźež wón na druhi dźeń wumrje. S woprědka mějachu sa to, so je wotrocźk wopor mordaŕskeho nadpada. Jeho rany a jeho zyke wobstejnoscźe pak na to pokasowachu, so je ßebi ßam źiwjenje wsał. Wotrocźk běsche ßo mjenujzy ſ burskej dźowku ßlubił; njewjesćinaj starschej pak dowolicź nochzyschtaj, so ßo jeju dźowka na wotrocźka wuda. Duž ßo njesbożowny sadwělujo do rta tšéli.

* Wobžarujomne njesboże je ßo tamón tydźeń w měscźe Fuldźe stako. Rěsniski wucźobnik, kotryż mějesche tam něschto wobstaracź, do kónza města pschińdźe, hdźež pschezo wjele ludźi khodźi. Na jenej drósy jeho zyle njenadźizy, a hacź rnnje bě jeju na pokoj wostajił, dwaj wulkaj persiskaj wjelcźej pßaj nadpadźeschtaj a jeho żakostnje rostorhaschtaj. Swěrišzy jeho na rukomaj, ramjenjomaj a w bjedrach cźeźko sranischtej a budźeschtej jeho najskerje rostorhałej, njebudźeschе-li jeju knjes, tamnischi pschekupz, haru wußłyschał a pßow wot hólcźeza wotehnał. Njesbożowny hólz w hojeŕni cźeźzy khory leži. Nadźějomnje wyschnoscź pschekupza nusuje, so skeju pßow wotstroni.

* Na knježim dworje Johannesberg pola Fuldy ßrjedu tydźenja dźěkacźeŕ wulki tócźnik wjercźesche. Dokelž běsche jara syma, běsche ßebi wulke rukajzy tyknuł, ſ zykej dłónju a jenym palzom. Kamjeń wjercźo pak ßebi wón nękak pschehlada a ſ prawej rukajzu w gracźe, kotryż kamjeń wjercźi, wißajo wosta. Grat zykeho muża wyßoko wusběże a jemu prawy palz wottorże.

* Ssudnistwo w Hamburgu w tu khwilu wo kocźej pjecźeni jedna. Na żónsku, kotraž sa dobre pjenjesy dźěcźi skubkuje, tukacź poczachu, so dźěcźom kocże mjaßo k jědźi dawa. Ssudniske pschepytowanje też je pokasało, so hinak njeje. Pschetoż polizija, hdyž njenadźizy do wobydlenja żónskeje pschińdźe, tam kócźku namaka, kotraž běsche runje hakle sarěsana. Ludźo ßu wcźipni, hacź ßudnistwo żónsku saßudźi a kajke khostanje ji pschißudźi. Strowoscźi tych dźěcźi kocźa pjecźeń schkodźała njeje.

* Sso na lodźe ßmykajo je ßo w Nürnbergu 8 hólcźatow w starobje wot 13 hacź do 15 lět pschekamako; schescźo ſ nich ßo tepichu; dweju hischcźe w prawym cźaßu ſ wody wucźeżechu a woźiwichu. Też 15lětna holcźka je ßo shubiła.

* Knjeni ſ Wina ßebi pscheđ krótkim w Prasy ßłużobnu holzu pschistaji a ſ njej 15. t. m. w wosu druheje klaßy se spěschnym cźahom do Wina jědźesche. Popołdnju wokoło pjecźich blisko dwórnischcźa Gmünd ßo na jene dobo wosowe durcźka wotewrichu, a holza na hłowu ſ wosa won padźe, mjes tym so cźah spěschnje dale cźerjesche. Pucźowarjo, kotsiž ßobu w wosu ßedźachu, ßo njemało nastróżachu. Skóncźnje ßo jedyn ſ nich dopomni a snamjo poda, so cźah ßrjedź pola sasta. Nětko sa holzu hladacź dźěchu. Něschto stow krocźel sady cźaha jeje żakostnje rosbite cźěło pschi kolijach leżo nadeńdźechu. Duž cźah bórsy dale jědźesche. Ma ßo sa to, so ßu wosowe durcźka wonkach hubjenje samknjene byłe a ßo duž wotewriłe; na njesboże je ßo holza tón ßamßny wokomik won skhilicź a je samknucź chzyła; duž je won panuła.

* Hrosny njeskutk je ßo w italskim měscźe Messinje stał. Tam běsche młoda wudowa, kotraž chzyschе ßo w bliżschim cźaßu ſ nowa wudacź. Poßledni dźeń sańdźeneho lěta njewjescźe, kotraž pola ßwojeje macźerje bydlesche, tysku se ßłódkej konditorskej tworu pschinjeßechu. Njewjesta jeje macź a macźerna ßotra hnydom wulki dźěł ßłódkeje twory sjěchu, ale bórsy na to żakostne bolosćе sacźuchu. Prjedy hacź běsche lěkaŕska pomoz k ruzy, wschitke tši żónske hischcźe w nozy semrjechu. Wo tym shoniwschi polizija tysku wsa a na radnu khěżu donjeße, hdźež dyrbjesche lěkaŕ straschnu tworu pschepytacź. Na njesboże ßo pólzajski sastojnik, kotryż wo podawku niczo shonił njebě, na tysku dohlada a mějo sa to, so tyska jenemu towaŕschej ßłuscha, sbytkne ßłódkoscźe sjě. Też wón na měscźe cźeźzy skhori. Spósnawschi, so je ßebi sastojnik ſ jědom sawdał, jemu lěkaŕ hnydom napschecźneho jědu da; runjeż ßo ſ tym skutkowanje prěnjeho jěda woßłabi, je lohkomyßlny cźłowjek na ßmjercź khory. Schtoż ßo ßkyschi, je mużski, kotrehoż luboscź běsche młoda żónska sazpiwała, kotryż pak ju druhemu njepopschejesche, rjanej wudowje ßłódku tworu póßłał, do kotrejež běsche jědu nacźinił.

* Město Pisa hacź do schije w dołhach tcźi. Jedyn tamnischi pjenjeżnik, kotremuż město najwjazy dołži, je pscheđ krótkim radnu khěżu se wschěm schtoż w njej je, sekwestrowacź dał. Měschcźańska rada ßo pschecźiwo temu wobžeżuje. Bliżsche dny śmeje ßudnistwo tule należnoscź rosßudźecź.

* Mudry ßudnik je w Parisu. Sslědowazy podawk sa to ßwědcźi. Něhdźe pscheđ lětom ßebi wěsty L. schikowanu młodu żónku wsa. Wjele njedźel, haj měßazy dołho ßo njebjo jeju sbożowneho mandźelstwa se żanej mróczakku njepomróczi. Pscheđ někotrymi njedźelemi pak ßo żona na jene dobo żakostnje paduchow bojecź pocźa a muża kóźdu nóź nusowasche wjazy krócź stawacź a spody koża hladacź. Hdyž běsche ßebi to wjele njedźel dołho lubicź dał, muż skóncźnje scźerpnoscź shubi a na ßudnistwo dźěsche, so by ßo jeju mandźelstwo roswjasało. Ssudnik mandźelskeju pscheßłyscha. Żona wobkrucźesche, so ßwojeho muża pscheđ wscho lubuje; muż praji, so je jeho żona najlěpscha żona na ßwěcźe, so pak jemu se ßwojej wěcźnej bojoscźu pscheđ paduchami źiwjenje hórke cźini a jemu nózny wotpocźink zyle rubi. Ssudnikej sbożowna myßliczka pschińdźe. Wón mużej radźesche, so by domoj schoł a kożomaj nóźki swotrěsował; hdyž budźe żona widźecź, so ßo paduschi spody kożow khowacź njemóża, też ßo jich wjazy bojecź njebudźe. Tak ßo sta. A w domje młodeju mandźelskeju saßo měr a wjeßele knježi.

* Hobrske herbstwo je franzowski kraj scźinił. Pscheđ krótkim je mjenujzy poßleni ßobustaw towaŕstwa semrěł, kotrež je ßo lěta 1781 sakożiło. Duž je krajej 800,000 mk. w hotowych pjenjesach do rukow panuło, a wysche teho lětna daň (renta) wo 960,000 mk.

* W wuhlowych podkopkach w Cheschire w Jendźelskej weżera tydźenja ske płuny (gasy) rosbuchnuchu, pschi cźimż 30 hewjerjow wo źiwjenje pschińdźe. 24 cźełow ßu dotal namakali. Pjecźo hewjerjo ßu cźeźzy ranjeni. W podkopkach, hdźež něhdźe sto hewjerjow dźěłasche, ſ wjetscha ſ njesawodźetej ßwězu dźěłachu, dokelž tam żenje skych płunow pytli njeběchu. Spomnjeny dźeń pak w podkopkach kruch skały dele padźe, a se skały ske płuny stupachu, kotrež ßo sa njesakryte ßwězy sapalichu a rosbuchnuchu.

* W ßrjedźnej Amerizy je kónz dezembra ßylne semjerżenje było. W hłownym měscźe San Josć je ßo wjele twarjenjow saßypko. Mnosy cźłowjekojo ßu pod rospadankami ßmjercź namakali.

* Republiku Costarica w Ssrjedźnej Amerizy je 30. sańdź. měß. wulke semjerżenje domapytało, wo kotrymż hakle nětko nadrobnische powjescźe pschikhadźeja. W měscźe San Josć je jara wjele twarjenjow spadało, mjes nimi też zyrkej a presidentowy hród. Hischcźe wjetsche je sapuscźenje w Algunje, hdźež je wjele cźłowjekow wo źiwjenje pschischło. Nacźinjena schkoda je ßo na wjazy hacź 7 millionow toleŕ wobliczźika.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** prědnje dopołdnja w 10 hodźinach diakonus Räda němski.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Hermann Hendrich Hänsel, piwarński bětnar tu, ſ Hanu Amaliju Jurzez na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Miklawsch Budar, dźěłaćeŕ tudy, ſ Madlenu rodź. Pjetaſchez ſ Hněwšez.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Wally Alma, Ernsta Jaroměra Holcža, kněžerja a blidarskeho mischtra na Židowje, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Martha Meta, Ernsta Beckera, dźěłaćerja tudy, dź. — Hana Martha, Jana Augusta Scholty, dźěłaćerja tudy, dź. — Antonija, Bohumiła Němeczka, dźěłaćerja w Budeſtezach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 18. januara: Robert Pětſch, dźěłaćeŕ tudy, 42 l. 9 m. — 19. Alma Thereſija Rychtarjez, Richarda Hugoa Rjencža, forbarkarja w Budyſchinje, mandźelska, 20 l. 11 m. 17 d. — 21. Pawoł, Jana Augusta Pietſchmanna, ſchewza tudy, ž., 2 l. 7 m. 10 d. — 22. Selma Bertha, Jana Bohuměra Pjecha, kněžerja a bětnarja w Zyžezach, dź., 8 m. 19 d. — Korla August Unger, wobbydleŕ na Židowje, 83 l. 11 m. 3 d.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyſchinje: 2675 měchow.		W Budyſchinje 19. januara 1889				W Lubiju 24. januara 1889			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca	běła	9	52	9	67	9	30	9	56
"	žołta	8	69	9	08	8	82	9	12
Rožka	50 kilogr.	7	91	8	10	7	75	7	94
Jećmjeń		7	25	7	32	6	83	7	17
Wowš		6	75	7	—	6	70	6	80
Hroch		7	22	10	—	8	50	9	17
Woka		6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	1	80	2	10
Pšeńčna muka	50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	80	4	—	3	40	3	80
Sslóma	600 "	31	—	33	—	29	—	33	—
Proßata 516 ſchtuk, ſchtuka		6	—	17	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 52 np. hač 9 hr. 67 np.; pšeńca (žołta) wot 8 hr. 93 np. hač 9 hr. 38 np.; rožka wot 7 hr. 81 np. hač 8 hr. 10 np.; jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 43 np.; wowš wot 6 hr. 75 np. hač 7 hr. — np.

Dražđańske mjaßowe płaćizny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 51—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cžełata 1. družiny 48—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 25. januara: Pomróčene.

Njech šo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež šu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Turkowske šłowki
najlěpſcheje družiny porucža
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcžu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaćizſnach.

Na šwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cžinimoj a je porucžamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

S tutym cžeſcženym Sserbam k wjedźenju dawam, ſo šym **ſchtwórtk 24. januara** ſ wulkim transportom **ruſowſkich** wulkich a šylnych **dźěławych** a **kuczowych konjow** pſchiſchoł, kotrež šu po pſchiměrnych płaćizſnach w hoſcženzu **„k tſjóm lipam“** na pſchedań. Sa kmanoſcź konjow šo rukuje.
J. Kalinowsky.

Drjewowa awkzija
na Nowowjeſcžanſkim rewěrje.
Ssrjedu 30. januara t. ł. dopołdnja wot 10 hodźin ma šo
80 mjehkich dołhich hromadow,
bjes kotrymiž šu też wužitkowe ſdomki, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
Shromadźizna w Běliz hoſcženzu w Subrnicžzy.
W Nowej Wjeſzy, 17. januara 1889.
G. Kobanja.

Drjewowa awkzija
na Maleſchanſkim rewěrje.
Ssrjedu 30. januara t. ł. dopołdnja wot ½10 hodźin ma šo na Strózanſkej holi pola Lemiſchowa něhdźe
60 rm. khójnowych ſchcžěpow a kuleczkow a
135 khójnowych wuléßowanych dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
W Maleſchezach, 24. januara 1889.
Wyſchſchi hajnik **Sachße.**

Drjewowa awkzija
na Drobjanſkim rewěrje.
Schtwórtk 31. januara t. ł. ma šo
185 šuchich dołhich hromadow,
15 ſchmrěkowych dołhich hromadow
ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pſchi kſchiżu na Miklſchez polu.
W Minakale, 22. januara 1889.
Hrabinſka ſ Einſidelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.
Na **Hrodźiſchczanſkim** rewěrje ma šo **póndźelu 4. februara** dopołdnja wot ½10 hodźin
20 khójnowych wužitko-drjewowych dołhich hromadow w khójczkach,
20 brěſowych dołhich hromadow teho runja tam,
19½ rm. khójnowych pjeńkow, } w ſadnich
13 khójnowych wuléßowanych dołhich hromadow, } kerkach,
80 ſchmrěkowych žerdźow,
5 hakoſowych hromadow, } w trawowym hacže
5 loßow ſchmrěkowych pjeńkow
na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wuměnjenja šo prjedy wojſjewja.
Shromadźizna dopołdnja w 9 hodźinach pſchi zyhelnczinje.
G. Wiedemann.

Gumijowe ſchaty, univerſalne ſchaty
porucža po tunich płaćizſnach
A. Tschentscher w Budyſchinje
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

W wudawarni „Serb. Now.“ šu po 50 np. dostacź:
Wječorne pěsnje
wot **W. Hálka**
jako prěni zwjazk
Serbskeje knihownje.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **strowe wólſchowe drjewo,** po możnoſczi bjes šukow, niz mjenje 12 zolow pſchi cžeńkim kónzu šylne, kupuje po najwyſchſchich płaćizſnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

2 dźělbje
wubrakowanych zigarow,
cžistych, se samórskich tobakow dźěłanych, dobru miku družinu, poručam, sa to rukujo, so ßo derje pali, a to
cžißko 100 po 4 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.,
cžißko 104 po 4 np., 100 schtuk po 3 mk. 80 np.
Dale sbytnu družinu **amerikanskich zigarow, wubranych,** poručam
cžißko 105: 10 schtuk po 35 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.
W. H. Conrad.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tucžne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucža
Gustav Poser.

Khofej
ßyry a paleny,
derje ßłodźazy po wschěch płacžisnach porucža
J. G. Klingst Nachf.

Zigary
7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucža
J. G. Klingst Nachf.

Khofej
wot najtuńischich hacž do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucža
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Cžisty palenz
jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucža jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej
paleny punt po 1 mk. 20 np. hacž do 1 mk. 60 np. porucža jako jara ßylnje a derje ßłodźazy
C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschcžu 8.

Pschedawarnja
mydła a ßwěžow
pschi mjaßowych jěbkach 3
porucža **jadriwe wóskowe, jadriwe žiwizowe mydło,** kaž tež **mydło k rjedjenju,** dale **ßwěży, schterku, soda** a **sapałki.**
Jurij Illgen.

Dwě łóhczi schěroki płat sa cželedź,
rjany tołstoniczaty, stary łóhcž po 40 np. porucža
Emil Wehrle w Budyschinje
na jerjowej haßy.

Zigary
po wschěch płacžisnach, derje wotležany wubjerk, porucža tunjo
Th. Grumbt
w kupnizy na snutskownej lawskej haßy.

Khofej
paleny a njepaleny po hischcže starych tunich płacžisnach w jenoż derje a cžisćze ßłodźazych družinach porucža w wulkim wubjerku
Th. Grumbt.

W składze towarstwa **Maćicy Serbskeje** a pola jeje pokładnika k. překupca **M. Mjerwy** w Budyšinje su tute knihi na předań:

1. **Nowa zběrka melodiji k hornjołužiskim pěsnjam** (wot L. Kuby, Michała Hicki, J. Pana a P. Starca). Zhromadźił Ludwik Kuba. Ze zawodom wo hudźbnym wumjełstwje łužiskich Serbow. 1887. Płaći 1 hriwnu.
2. **Písně lužické** (Serbske ludowe pěsnje z češkim přełožkom). 65 serbskich pěsničkow a 20 serbskich reji. Hodźi so spěwanskim towarstwam za serbske koncerty, dokelž je kóžda pěseń dwójcy komponowana za spěw a za fortepiano. 2 hriwnje.
3. **Wěnc narodnych spěwow** hornjo- a delnjołužiskich wot K. A. Kocora. 1 hr. 50 p.
4. **Šěsć spěwow serbskich** za tenor abo sopran z přewodom fortepiana wot K. A. Kocora. 1 hr.
5. **Towařšny Spěwnik** wot K. A. Fiedlerja. Zwjazany 1 hr. 50 p.
6. **Štyrihłósne mužske chory** wot K. A. Kocora. 50 p.
7. **Swětłoćišćowa podobizna J. E. Smolerja.** 1 hr.

(Hodźi so wosebje za sale serbskich towarstwow.)

Też su wšě druhe wědomostne a ludowe knižki a knihi maćičneho składa tam dostać. Kupujće!

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:
1. Trauungsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,
kajkež ßo k sapißam trjebaja, kiž ßo létnje pola wyschnoscże wotedadźa abo hewak k zyrkwinym kniham nałožuja.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź sa 2 hriwnje:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.
Spißaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

W Ssmolerjez knihiczischczerni je sa 10 np. dostacź nowy **„Bibliski pucžnik"** sa wschitke dny léta 1889.

Kosaze, sajecže, karniklaze a wschě druhe **kože** kupuje a pschezo najwyschsche płacžisny płaczi
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach cžißko 9.

Tudomnej **schewskej jednocže,** kotrejež wokrjeß ßo na město Budyschin a Budyski kralowski hamtski wokrjeß wupscheßtrěwa, ßu ßo prawa § 100e dypk 3 rjemjeßlniskeho sakonja pschipółnake; po tym njeßmědźa **ßamostatni schewzy, k jednocže njepschißłuschazy, wot 1. haprleje** 1889 wucžobnikow pschijecź.

Wschitzy starschi, kotrychž ßynoju chzedźa **schewstwo** nawuknucź, ßo namołwjeja, ßo jenoż k jednocžinemu mischtrej wobrocžicź.

Dalsche je shonicź pśches
wyschscheho mischtra **C. Heinischa**
w Budyschinje na mjaßowym torhoschcžu cžißko 9.

Naschu wukhwalenu snatu
4 np. zigaru cžißło 3
wschitkim kurjerjam k prusy naležnje poručamoj.
Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worłej.

K poßylnjenju a porjeńschenju włoßoweho roscženja, k wotstronjenju schupisnow a hłowowejelischawy
woprawdźity
franzski palenz
w bleschach po 50, 60, 100 np. a 1 mk. 80 np., w mjeńschich dźělbach po kóždej płacžisnje.
Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worłej,
en gros. en détail.

K sakhowanju dźěcži
pśche
ßmjertny strach pola sroscženych
Lambertowy-Stepsowy
wuspytowany domjazy ßrědk,
sarybowanje pśche brunu
(Bräune-Einreibung),
(tinktura pśche diftheritisowu khoroscž)
pschezo na składze w **měschczańskej haptyzy** w Budyschinje a w wjele druhich sakskich haptykach w bleschkach po 50 a 75 np.

Cžistowołmjany
flanel k ßuknjam
po 90 np., hewak po 1 mk. 25 np.,
lama
dwójny meter po 55 np.
Hermann Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parokłódźna jězba
z **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedjelu,
z **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
je **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedjeli,
z **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßacžnje 3 krócz,
z **Hamburga** do **Mexika**
měßacžnje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódje podawaju wubjernu jědź a pschihódnu mcžowanstu składnoscz sa kajutowych a bjestkubjowych pucžowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinie.

Sserbſzy ratarjo ſ Rakez a wokolinu

ßo **wutoru 29. wulkeho rózka** popołdnju w 5 hodźinach k wuradźowanju w ratarſkich należnoſćach a k **ſakoženju burſkeho towarſtwa** tudy najnależniſcho do ſala k „**ſakſkemu domej**“ w **Rakezach** pſcheproſchuja. Duž pſchińdźće wſchitzy!

Nakhwilne pſchedßydſtwo.

Njedźelu za tydźeń, 3. februara,
so

zhromadźizna Łazowskeho burskeho towarſtwa

w Wencelec hoſćencu popołdnju wot 4 hodźin wotdźerži, při kotrejž maju so połłětne přinoški płaćić a nowe předsydstwo wuzwolić. Wo bohaty wopyt prosy **předsyda.**

Realna ſchula w Budyſchinje.

(Schulſki pjenjes lětnje 72 hriwnow.)

K pſchipowjedźenju hólzow, kotſiž chzedźa wot jutrow 1889 tudomnu realnu ſchulu, kotraž ma prawo **wopißmo** k wojeńſkej **jenolětno-dobrowólnej ßłużbje** wuſtajecź, wopytacź, je podpißany wot 16. januara hacź w **kónz februara** kóždu **ßrjedu** a **ßobotu** wot **10—12 hodźin** wó jſtwje **Nr. 13** realnoſchulſkeho doma k rěčam. **Parſchonſke prjódkſtajenje** pſchipowjedomneho njech ßo ſtanje, je-li někak móżno. **Bjes wumĕnjenja** pak maju ßo ßobu pſchinjeſcź: narodźeńſki abo kſchćźeńſki liſt, wopißmo wo ſchćźĕpjenju a ſaßoſchćźĕpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dóſtatej ſchulſkej wuczbje, pſchi konfirmirowanych konfirmaziſke wopißmo. Cźi, kotſiž chzedźa ßo pſchipowjedźicź, dyrbja jutry ſ najmjeńſcha 9 lět ſtari bycź; lĕpje pak je, hdyž ßu ſtarſchi. Pſchijimanje w **druhim cźaßu** móże ßo jenoż pſchi **woßebitych wobſtejnoſećach** ſtacź. Sa ſchulerjow wot wonka ma ßo **wuſwolena penſija** wot direktora **dowolicź.**

W Budyſchinje, 10. januaru 1889.

Direktaŕ **Dr. Vollhering.**

Pódlanſka ſaßłużba. Schtóž chze nĕſchto pódla ßwojeho powołanja ſaßłużicź, njech illuſtr. płacźiſnowu liſtu wĕzow, kóždemu ßo lohko pſchedawazych, wot **M. Ecka** w Frankfurcźe a/M. żada.

Ssuſcheny połcź, pjecź porſtow tołſty, punt po 70 np., 5 puntow punt po 65 np., wot krajnych ßwini punt po 67 np., po 25 puntach tuńſcho,
ßyry połcź punt po 65 np.,
ßadleſchcźo punt po 65 np.,
ßuſchene ßwinjaze mjaßo punt po 60 np. porucźa

Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Khoſej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych družinach poručataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Zaréčanske serbske towarſtwo

změje — dali Bóh — njedźelu 27. januara swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruž najpřećelniſo přeprošuje

předsyda.

Bukečanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 3. februara popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje posedźenje. Přednošk k. Hartsteina w Pomorcach. Hoſćo su witani. **Předsydstwo.**

K pſchijimanju **ſawĕſćenjow ßwini pſche ſtrach trichinitoſcze** porucźa ßo ſa Bart a wokolnoſcź **Alwin Dietrich** w Barcźe.

Dwaj ſchulerjej dóſtanjetaj dobru penſiju w pſchećelnym bydle pod pſchihódnymi wumĕnjenjemi pola **Balzerowcje** na ſchulſkich hrjebjach 1 na lĕwizy delka.

K prĕnjej haprleji 14—16lětnu ßerbſko-katholſku holzu, kajkuž hižo jenu mam, do lohkeho domjazeho dźěła pytam.

Wolffowa na bohatej haßy 14.

Pſchi wyßokej mſdźe wotroczźkow, ßrĕnkow, wolazych, domſke a hródźne dźowki pyta **Heynoldowa** w Budyſchinje.

Sſylneho kowarſkeho wucźobnika pyta k jutram **H. Hanſk** w Sſowrjezach.

Kowarſkeho, dobreho wóhnjoweho dźĕłaćerja, pyta **Ernſt Lehmann** w Hnaſchezach.

Sſylneho **kowarſkeho wucźobnika** pyta kowarſki miſchtr **Hultſch** w póſtſkej kowarni w Budyſchinje.

Krawſkeho do trajneho dźĕła pyta **Ließner** w Radworju.

Krawſki, dobry dźĕłaćeŕ, hnydom dźĕło pſchi wyßokej mſdźe dóſtanje pola **Auguſta Frößnela** pſchi mjaßowych jědkach.

Wucźobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram derje wotcźehnjeneho a wobdarjeneho hólza ſprawneju ſtarſcheju ſa wucźobnika pytamoj ſ wumĕnjenjom, ſo pſchekupſku ſchulu wopyta.

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wucźobnik.

Sa kolonialne twory w Budyſchinje ßo hólcźej ſprawneju ſtarſcheju ſ dobrym ſchulſkim wuwucźenjom pyta. Starſchi, kotſiž chzedźa ßwojeho ßyna do dobreje wucźby dacź, chźyli ßo w wudawarni Serb. Nowin napraſchecź.

Jeneho wucźobnika

pyta **E. Becker,** rĕſniſki miſchtr na rózowej haßy.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram wucźobnika pytam.

Hermann Gruhl
pſchi theatrowym měſcźe.

Wucźobnika

ſa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrſchej
pſchi žitnych wikach w Budyſchinje.

Wucźobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram wucźobnika pytam.

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Młody cźłowjek, kotryž chze **mlynſtwo** nawuknucź, móże měſto dóſtacź w Hodźijſkim młynje.

Korla Hanka.

Žiczeńſkemu wujej wjele ſboża k jeho 66. narodnemu dnjej 25. januara, dźeń ptaczeho kwaßa, pſcheju, ſo by ßebi hiſchcźe wjele bjeńtuchow maſak a najwjetſcheho ſtareho knota popanuk.

Waterlooſki wuj.

Palma měra na row

cźeſtneho młodźenza **Jana Hermanna Lehnerta** w Łupoj,
narodźi ßo 4. ßmažnika 1864,
k njeſbožu pſchiſchoł a ſemrjeł na Draždźanſkim cźeſtim dwórniſchcźu 14. hodownika 1888.

Hłóß: Wjeßel ßo, o moja duſcha.

Kak je tudy bycźe w ßwĕcźi
Wſchitkich ludźi njewĕſte,
Wo tym ſ nowego k nam rĕcźi
Podawk tudy ſdźĕleny,
Kak pſches wokomik je ſchła
Cźłowſka cźerſtwoſcź ſniczena,
Hdyž ßmjercź, kiž ßo w ßwĕcźe wije
Temu cźĕłu rany bije.
Wobſtarni ßej wĕſcźi dźeja,
So ßmjercź ſkoro nadeńdźa.
A też młodych, kiž tu ſteja
W polnym kcźĕwje žiwjenja,
Huſto w ßmjertnej dolini
Błĕda ßmjercź tu podlemi.
Wſchitko nam tu wĕſtoſcź dała,
So wſcho cźĕło je kaž trawa.
Ach kak wjele prózowanja
Maja ſtarſchi na dźĕſcźu;
Sa nje ßo wot prĕnjoh' ranja
Wopruja we žiwjenju,
Ale hižo ſ naſdala
Stupa jandźel ſblĕdnjenja,
So by jimaj wſak ſe ßwĕta
Podpjeru ſa ſtare lĕta.
Nanajwjetſcha luboſcź w ßwĕcźi
To je luboſcź ſtarſchiſka,
Nima pak ſa ßwoje dźĕcźi
Žadyn zoar cźeknjenja,
Hdźež by wukhow namkało
Pſched tym cźaßom, kiž je ſły,
A tak nichtó njeſamóże
Twaricź ßej tu trajne ſboże.
Naſchich wótzow ßmjertne prawo
My też wobßedźimy pſchez',
Kaž je ßo wopokaſało
Wamaj, ſtarſchej Lehnertej,
Hdyž waj' ßyna jeniczkoh'
Jako młódne kcźeniczko,
Ssmjertny jandźel nahle ſlemi
Tu na ſachodnoſcźow ſemi.

Spomńtaj pak, kaž wjele wyſchſche
Njebjeßa ßu wot ſemje,
Tejko ßu też Boże myßle
Wyſchſche, dyžli cźłowjeſke;
Njebjeſki wótz ßwojemu
Dźĕſcźu njem'że ſa rybu
Abo ſa khlĕb hada ſdźĕlicź,
S lĕpſchim chze ßo nad nim ßmilicź.
We tym naſchej cźĕlnej wocźi
Pak ſtej krótko widźazej,
Schto nam k wĕcźnom' ſbožu ſchkodźi,
Widomne wſcho jimaj njej'.
Kohož ßmjercź tu wotwjedźe,
Tón je hižo ſkhowany
Wſchemu ſlemu, kiž na ßwĕcźi
Cźaka h'ſchcźe na cźłowſke dźĕcźi.
Bjes tym ſo nam žiwym hroſy
Dwoji ſakoń na ſemi,
Nadźijomnje je pſchi Bohu
Waj' ßyn w wĕcźnej ſbožnoſcźi,
Do kotrejž ßo njemĕſcha
Zenje ſtyſk a ſrudoba,
Hdźež ßo ßyły njeplakaju,
Cźerſtwoſcź knježi w Božim raju.
Lubaj ſtarſchej, tak dha ſtajtaj
Měru ßwojej ſrudobi
A we duchu pohladajtaj
Horje k tamnej wĕcźnoſcźi,
Njewĕſtaj, ſa kelko dnjow
Pſchendźetaj tón ßmjertny dol
A tam domoj wotwołanaj
S waju ßynom ſjenocźenaj.
Spi, o młodźenzo, po cźĕle
Na Draždźanſkim kerchowje,
Wotpocźuj po ßwojim dźĕle,
Dokonjanym na ſemi.
Njech cźi ſemja Knjeſowa
Cźiche ßmjertne kožo da,
S kotroh'ž k njeßmjertnoſcźi ſtanjeſch
A tam junu k njebju cźehnjeſch.

Pſches **Guſtu Hataßa.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rožku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 5. **Sobotu 2. februara 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Narodny dźeń khěžora Wylema II. ßu po wschěch Němzach a woßebje w Barlinje ſ wulkim ſahorjenjom ßwjeczili. Prěni rańschi poſtrow khěžorej jedyn poſtillon ſe ßwojeho woſa póßka, kiž dźiwajo na khěžorowu ſtarobu ſtary rjany ſpěw: „Ssy tſizeczi lět dokonjak“ wjeßele piſkaſche. Jako dar k narodnemu dnjej khěžor hońtwinſku tſělbu doſta. Wokoło ½10 hodźin ßo ſbożopſchejerjo do hrodu wożachu. Na to ßo w hrodowej kapalni ßwjedźeńſka Boża ßłużba wotbywaſche. Sswójbna hoſczina mějeſche ßo wjecżor w hrodowym ryczeŕſkim ſalu. Sakſki kral Albert khěžorej prěnju ßławu wunjeße. S poßwěczenjom ſjawnych a měſchczańſkich twarjenjow ßo ßwjedźeń ſkónczi.

— Sa noweho pruſkeho miniſtra juſtizy je ßo pjecża ſtatny ſekretar ſe Schelling pomjenował.

— Sběžk w němſkich narańſcho-afriſkich kolonijach ßo nadźějomnje bórſy podtkóczi. Němſki khěžorſtwowy ßejm je ſ wulkej wjetſchinu pjenjeſy, wot knjeżerſtwa k podtkóczenju wikowanja ſe ſchklovami a k ſakitanju němſkich intereßow w narańſchej Afrizy žadane, pſchiſwolił. Wyſchk Wißmann je hižo do Zanzibara wotjěł, ſo by tam wójſko, ſ kotrymž pſchecźiwo ſběžkarjam poczehnje, ſběrał a wuwucził. Bohużel pomoz Europjanam w narańſchej Afrizy trochu pſchepoſdźe pſchińdźe. Wot tam je ſaßo ſ nowa hłuboko ſrudźaza powjeſcź pſchiſchła. Sběžkarjo ßu agenta Londonſkeho mißionſkeho towarſtwa Brookſa a pſchewod, ſe 16 muži wobſtejazy, pola Saadani njedaloko Bagamoyo ſkónzowali. Saadani je dołhi czaß wukhadne měſto ſa wſchitkich mißionarow było, kotſiž ßu do ſnutskowneje Afriki czahnuli. Prjedy mißionarow wſchudźe pſchecźelnje pſchijimachu a jich podpjerachu. Nětko je to zyle hinak. Arabſzy ßu ßo ſrěczeli, wſchitkich Europjanow ſ Afriki wuhnacź. Tež Brookſa ßu jenoż ſ hidu pſchecźiwo Europjanam morili. Němſzy mißionarojo, kotrychž ßu ſběžkarjo w Pugu ſajeli, hiſchcże pſchezo wußwobodźeni njejßu, dokelž ßo ſ wjednikom ſběžkarjow, Buſchiriom, hiſchcże wukupny pjenjes wujednał njeje.

— W wudoſpoknjazych wólbach do němſkeho ßejma ßu ſańdźeny pjatk w Wrótßławju kandidata ſozialdemokratow, krawſkeho miſchtra Kühna, wuſwolili. Wrótßław je ſkoro pſchezo na němſkim khěžorſtwowym ßejmje pſches ſozialdemokratiſkeho ſapóßłanza ſaſtupjeny był.

Awſtrija. Kaž błyſk ſ jaßneho njebja je powjeſcź wo ßmjercźi awſtriſkeho krónprynza Rudolfa awſtriſki lud pſchekhwataka. Boża ruczka je w Meierlingu pola Badena jeho žiwjenje nahle wobſamkka. Meierling je hońtwinſki hród. Krónprynz bě ßo tam ſ někotrymi hońtwinſkimi hoſczemi podał. Hižo wjecżor do ßwojeje ßmjercże bě krónprynz khorowaty, czehoż dla ßwojim hoſczam pſchipowjedźicź da, ſo ßo pſchi wjeczeri wobdźělicź njemóże. Hdyż běchu ßo hoſczo naſajtra rano ſhromadźili, a ßo krónprynz njepokaſa, ſa jeho ſtrowjom ßo napraſchawſchi żałoſtnu powjeſcź ſhonichu, ſo je krónprynz wumrjeł, ſo je jeho Boża ruczka ſajała. Krónprynz je pjecża rano wokoło ſcheſczich hodźin ßwoju duſchu wudychał. Hdyż k jeho ložu ſtupichu, bě jeho cźěło hižo ſymne. Na njeho ßu pjecża poßledni czaß ßmjertne tuhi khodźike. Njedawno w poßlednim ſeſchiwku knihi „Awſtrija w ßkowach a wobraſach“, kotrež pod krónprynzowej redakziju wukhadźachu, hłuboko ſaczute ßkowa nad rowom jenemu ſemrjetemu ßobudźěłacźerjej napiſawſchi, ßo krónprynz ſamyßleny praſcheſche: „Schtó drje budźe bliżſchi?“ Nahle ſemrjety je mało pſches 30 lět ſtary; wón je ßo 21. auguſta 1858 narodźił. Jeho ßmjercź je ſa khěžora Franza Joſefa cźeżke domapytanje. Pſched krótkim wón ßwój 40lětny knjeżerſtwowy jubilej ßwjeczeſche a dźenża wón pſchi marach ßwojeho jeniczkeho ßyna ſteji. Krónprynz Rudolf jeniczke dźěczo, pjeczlětnu dźowczicźku, ſawoſtaji. Najbliżſche czakanſtwo na awſtriſki trón po tajkim tſi lěta młódſchemu bratrej khěžora Franza Joſefa, arzywójwodźe Korli Ludwigej, pſchipanje. Tutón je bliſki pſchiwuſny naſcheho ſakſkeho kralowſkeho doma. Wón nětkole w 56. lěcze żiwjenja ſteji a je tſi krócź woženjeny był, tola ma wón jenoż ſe ßwojeho druheho mandźelſtwa dźěczi, a to tſjóch ßynow. Ssu to 25lětny Franz Ferdinand, 23lětny Ota Franz Joſef a 20lětny Ferdinand Korla Ludwig. Wot tychle tſjóch ßynow je ßo jenoż ßrjedźny, Ota Franz Joſef, woženił a to ſ dźowku ſakſkeho prynza Jurja, Marju Joſefu. W Awſtriſkej powſchitkownje arzywójwodu Otu jako pſchichodneho khěžora wobhladuja, dokelž pjecża ſtarſchi bratr, Franz Ferdinand, kotryž je hiſchcże njeżenjenz, krónu ßwojemu bratrej Ocże wotſtupi. Po domjazym ſakonju dyrbi Franz Ferdinand wulke ſamożenje ßwojeje macźerje ßwojemu bratrej Ocże wotſtupicź, jeli ſo na trón ſtupi. Sda pak ßo, ſo chże wón radſcho ſamożenje ßwojeje macźerje wobkhowacź a ßo k lěpſchemu ßwojeho bratra Oty króny wſdacź. Poßledniſchi ma ſe ßwojeho mandźelſtwa ſe ſakſkej prynzeßynu Marju Joſefu ßynka, arzywójwodu Korle Franza Joſefa, kiž je ßo 17. auguſta 1887 narodźił. Móże ßo potajkim wotczakacź, ſo budźe ras něhduſcha ſakſka prynzeßyna Marja Joſefa ſ awſtriſkej khěžorku.

Na awſtriſki lud je powjeſcź wo kronprynzowej nahłej ßmjercźi poražazy ſacźiſchcź cźiniła. Lud ſ wopřědka nochzyſche do móżnoty wěricź, ſo je krónprynz pſches Bożu ruczku ſemrjeł. Powſchitkownje powjedachu, ſo je ßo wón na hońtwje pſches njeſbożowny pſchipad ſranił a naſajtra wumrjeł. Po druhej powjeſczi bě ßo kronprynzowy hońtwinſki wós powrócził a ßo pſchi tym nabita tſělba wutſěliła a kulka kronprynza do hłowy trjechiła. Tola też wjele hórſche powjeſcźeßo bjes ludom roſſchěrjachu. Kronprynza běchu pjecża ſ tſělnej ranu morweho w ložu namakali, durje k jeho ſtwje běchu ſawrjene byłe a běchu ßo rosbicź dyrbjałe. To by na ßamomordaŕſtwo pokaſało. Hiſchcże ſpodźiwniſcho powjeſcź klinczi, ſo ßu kronprynza rano morweho w lěßu namakali a ſo ßo měni, ſo je do někajkeho korjenja ßo ſakopnuwſchi panuł, pſchi cźimž je ßo tſělba wutſěliła a jeho ſatſěliła. To ßu, ßo roſumi, wſcho njeroſumne blady, kotrež wěry hódne njejßu. Kronprynz Rudolf je hižo wjele měßazow na wutrobiny ſpink cźerpił, też ßu na nim cźaſto ſnamjenja ßylneje nervoſnoſcże widźeli. Pſched někotrymi dnjemi je kronprynz dwórſkemu radźicźelej Weilenej prajił: Budźecże widźecź, moje ſtrowje je tajke, ſo njebudu wjazy dołho żiwy! Njedźelu pſchi hoſcźinje, kotruż němſki póßłanz prynz Reuß ſ pſchicźinu narodneho dnja khěžora Wylema wuhotowa, mnohim woßobam kronprynzowy khorowaty napohlad nadpadże. Na jeho bliſku ßmjercź pak ßebi tehdy

nichtó njepomyßli, a nětko, nětkotre dny posdźischo, hižo Awstriska pod tutym porażazym srudnym podawkom żaruje.

— W wuherskim ßejmje ßo hižo wjele dnjow dołho dla noweho wójskoweho sakonja wadźa. Dwojake w wójskowym sakonju ßo Madźaram njespodoba. S prěnja, so dyrbja dobrowólnizy pschichodnje město jeneho lěta dwě lěcże ßłużicź, jeli so srakoscź k offizěrskemu pruhowanju njedozpja, a dale, so dyrbja tole offizěrske pruhowanje w němskej rěczi cźinicź. Radikalna strona namjetowasche, so by ßo nowy sakoń bjes wscheho wuradźenja sacźißnuł, tola pschi wothłoßowanju njedźiwajzy wscheho hawtowanja a satraschenja radikalnych wobsamknuchu, wo sakonju na dróbne wuradźowacź. Powjescź wo tym wobydlerjow wuherskeho hkowneho města Pesta do wulkeho roshorjenja staji. Psched ßejmowym twarjenjom ßo njeßměrna ludowa hromada sběża, kotraż halekajo a schkrěczo sapóßłanzow hanjesche, kotsiż běchu sa wuradźowanje sakonja hłoßowali. Po haßach cźahajo cźrjódy halekowarjow wschě latarnje rosbichu a wuhaßnuchu, tak so bě město do tołsteje cźmy sawalene. Skónczinje dyrbjachu wójsko, pěschkow a jězdnych, pschecźiwo njeměrnikam póßłacź. Bjes ludom a wojakami k pukam pschińdże. Na jenej dróży ßo lud do wosa, s wuhlom nakładźeneho, da a wuhlowe kruchi do wojakow mjetasche. Mnoży wojazy buchu wobschkodźeni, tola też s luda je ßo jich wjele sraniło.

Franzowska. Generala Boulangera (praj Bulanżeja) ßu w Parisu pschi wudospołnjazych wólbach do deputěrtskeje komory wuswolili! A s kajkej hoborskej wjetschinu wón napschecźiwnych kandidatow pscheßaha! Sa njeho je ßo 244,000 hłoßow wotedało! Kandidat sjenocźenych republikanskich Jaques jenoż 162,000 hłoßow dosta, po tajkim je Boulangerej 80,000 hłoßow wjazy pschipanuło. Paris je pschi wólbje wo republiku ßudźił a sa republiku je tutón wußud hubjeńschi wupanuł, hacź ßu ßamo Boulangerowi pschecźeliło ßo nadźeli. Sa republiku je Boulangerowe wólbne dobycźe ßmjertne poraźenje, kotreż wona s cźeźka pschewinje. Franzowsojo ßu ßo republiki do ßyteje wole nabyli a sa pscheměnjenjom żadaju. Wot Boulangera wotcźakuja, so samóże republikanske knjeżerstwo powrócźicź. Jenicźzy sa tym Franzowsojo steja, hewak ßo Boulangerej nihdy dowěrili njebudźichu. Franzowski lud derje wě, so je Boulanger po ßwojim smyßlenju a po ßwojich skutkach ßlěpzowski cźlowjek. Do Parižskich wólbow ßu ßo kschiwe, saschmatane pucźe, po kotrychż wón khodźi, wot jeho njepschecźelow hacź do najcźmowischich kucźikow wobßwětliłe. Skoro móżno njeje, so by lud njewjedźał, kajki bjeßßwědomity pscheklepanz Boulanger je. Jako wojak je ßo wón wot najnižscheho do najwyschscheho skhodźenka jenicźzy psches lischcźenje a ßlěnylisanje horje drapał a bě pschi tym po waschnju ßlěpzowskich proscherjow pschezo hotowy, ßwojeho dobrocźela dźenßnischeho dnja dobrocźelej jutschischeho dnja pscheradźicź. Aumalskemu wójwodźe Boulanger ßwój mjecź poskicźa, to pak jeho njewotdźerża, so, hdyż běchu jeho psches prózowanje Aumalskeho wójwody generala scźinili, jako wójnski minister na to dźěłasche, so Aumalskeho wójwodu a wschitkich druhich orleanskich prynzow s Franzowskeje wupokasachu. S ministerstwa wucźischcźeny wón ßwoju cźescź jako wojak s tym womasa, so wojerstu poßłuschnoscź pschestupiwschi w kjach wucźek pytasche. Wscho to bě Parižanam snate a tola je wjetschina s nich k Boulangerej pscheschła. Kóżde ranje wulke papjery, na murje khěżow nalěpjene, Boulangerowe njepocźinki wotkrywachu. Pschecźiwo Boulangerej je ßo na $2\frac{1}{2}$ milijonow papjerow na khěże nalěpiło. Na 10,000 woßobow ßo dźeń wote dnja s lěpjenjom nakładowasche a na 90 hektolitra lěpidła pschetrjeba. Běsche to woprawdźe wójna s lěpidłom. Tola woßoba dobycźerja je dźenßa pódlanska wež. Prascha ßo: Schto pschińdże nětko? W sjawnym liscźe, w kotrymż ßo Boulanger ßwojim wuswolerjam dźakuje, wón żada, so by ßo deputěrtska komora rospuschcźiła. Wón s wěstoscźu wotcźakuje, so ßo pschi nowowólbach ludowa wjetschina jemu pschisamknje. Hdyż je ßo to stało, budźe najbliżsche, so ßo sa presidenta republiki wuswolicź da. Budźe ßo ta ßama schibała hra wospjetowacź, kotruż staj něhdy Napoleon I. a Napoleon III. hrakoj. Też taj staj, runje każ Boulanger, stajnje wobkrucźakoj, so republiku powrócźicź nochzetaj. Najwyschschi skhodźenk statneje mozy w republiży dozpiwschi budźe Boulanger wscho to dopjelnicź dyrbjecź, schtoż wón dźenßa lohkomyßlnje wschitkim tym lubi, kotsiż jeho podpjeraju. Orleanistojo budźa żadacź, so by Parižskeho hrabju na trón jeho wótzow dowjedł, bjes tym so budźa bonapartistojo jeho napominacź, so by prynza Jeroma abo teho ßyna, prynza Viktora, sa khěżora wuwołał. Dawkidawarjo budźa dawki poniżene chzycź měcź, s jenym ßłowom, Boulanger se ßwojimi lubjenjemi do cźěßnoscźe pschińdże a, so by ßo nadběharjow wobrół, k mjeczej pschimnje a Franzowsku do wójny s Němzami saplecże. Tu khwilu je Boulanger wschak hischcźe daloko wot wottyknjeneho kónza. Nětcźische knjeżerstwo njeje swólniwe, bjes pschecźiwjenja zofacź. Maja w myßlach, na Paris woblehnjenstwo położicź a towarstwa, wótcźinska liga ßo mjenowaze, rospuschcźicź. Na tele towarstwa ßo Boulanger woßebje sepjera a je pjecża je po wojerskim waschnju naprawił.

Jendźelska. W Irskej ßu s nowa njeměry wudyriłe. Skoro wschědnje ßo spjecźiwy lud s poliziju pjerje. Pjatk běchu Williama O' Briena, wudawarja nowin „United Irland" psched ßud żadali, dokelż bě lud namołwjał, ßo pschecźiwo knjeżerstwu spjecźowacź. O' Brien spyta ßo prjedy do ßudnistwoweje sale dobycź, hacź ßo durje wotewrichu. Polizija jeho nasad cźischcźesche a nětko O' Brienowy sakitował lud napominasche, wobskorżeneho sakitacź. Rosnjemdrjena cźrjóda ßo na poliziston wali a ßo do nich s pukami da. Polizistojo mnohe woßoby cźeżko sranichu a 30 sajachu. Hdyż pschi wußudźenju bjes poßłucharjemi hara nasta, ßudnik poruczi, so ma lud salu wopuschcźicź. Pschi tym O' Brien se sala wupjerchnu.

Amerika. Knjeżerstwo sjenocźenych połnózno-amerikanskich statow w naležnoscźi Samoaskich kupow tak hrube ßłowa rěczi, so by wójna s Němskej psched durjemi stała, hdy by wjerch Bismark symnokrejny njewostał a hubatoscź amerikanskich ministrow, kotsiż hižo sa nětkotre měßazy wotstupja, sańcź měł. Je woprawdźe ßměschne, hdyż chzedźa ßo Amerikanszy s Němzami měricź. Amerikanske knjeżerstwo pjecża pod żanym wuměnjenjom njepschipuschcźi, so Němska Samoaske kupy wobßadźi. K tymle kupam ßu hižo schtyri wójnske łódże wotjěłe. Ssu to stare dodźerżane laschcże, kotreż wschudźe ßměch sbudźuja. Němske łódże bychu je w bitwje bórsy rostšelile.

Hósdź.

(Skónczenje.)

Każ Matej, tak też Hańża woblědnu, hdyż němaj napschecźo ßebi stejeschtaj. Matej pytnu, so njewjesta cźikeho a wjeßołeho woblicża njemějesche, a też Hańża ßo dohlada, so mkody sahrodnik khmurne a struchłe mjeswocże cźinjesche.

„Dopomnicźe hischcźe ßo, Hańźka", Żid k njewjescźe dźesche, „kak na tymle stólcźku ßedźeschcźe, a ja dyrbjach Wam sub torhacź? Runje to je naju hromadu swjedko. S zyła mi tale rostlinownja wěcźnje w pomjatku wostanje. Hlajcźe, Hańźka, pod tejle kawku s kwětkami mje pschecźel Matej na hromadźe zyblow, papjerjanych měschkow a błómjanych wěchcźow spiży ležo nadeńdźe. Jowle běsche posdźischo moje nózne lěhwo a moja studirowanska jstwa; a tamle wulki hósdź widźicźe, wot kotrehoż mje pschecźel Matej w prawym cźaßu wotrěsnu, hdyż běch ßo, żiwjenje ßo nabywschi, sa njón powßnuł a ßo hižo s nohomaj satorhowach."

„Schto?" ßo Hańża sastróżena woprascha, cźělneho chirurga sa ruku puschcźiwschi, „Wy scźe woprawdźe —?"

„Ja ßym woprawdźe hižo schiju w konopjanej ßekli pomět", Żid mi a tebi niczo wobkrucźesche, „a bych dawno hižo w njebjeßach abo w heli byl, hdy budźesche tónle njebył."

„A Wy móżeschcźe ßebi swěricź, so chzyschcźe mje sa żonu měcź", ßo Hańża praschesche, ßo s hněwom pyrjo, hdyż scźe njekschescźijansku myßl mět, ßebi żiwjenje wsacź? K tajkemu cźlowjekej ßo nihdy na nihdy njewudam. Ssym to jenicźzy ßwojej macźeri k woli cźiniła; ale ta budźe nětko ßama pschecźiwo temu, shoniwschi, schto scźe Wy w myßlach měł. A to móżeschcźe mi hischcźe ßo ßmějo powjedacź? Tajkile hrěch!"

Mjes tym so cźělny chirurgus tele poroki ßłyscho se spodźiwanjom hubu stejo rosdajesche, Matej ßo sabywschi k Hańżzy dźesche: „Njehordź ßo nichtó se ßwojimi poczinkami. Móże wokomik pschińcź, so na ßwojeho Boha a na ßwoje pschißłuschnoscźe sabudźesch. Ssym dźě ßam hižo, wo Waju ßlubje shoniwschi, sa postromkom pschimał, so bych ßo sa tón ßamßny hósdź powßnuł; a njebudźech-li ßo na ßwoju wbohu macź dopomnik a ßebi pomyßlił, so mje dracź psched Waschimaj wocźomaj na krutwjazej kożi se sahrody powlecże: schtó wě, hacź dokonjał njebudźech, schtoż běch ßebi samyßlił!"

S nowa ßo tudy wěrne wopokasa kacźanske pschißłowo: „Duo cum faciunt idem, non est idem" — Hdyż dwaj to ßamo skucźitaj, wschak to ßamo njeje." Pschetoż Hańża, kotraż běsche ßo prjedy wulzy roshněwała, shoniwschi, so je ßebi Żid żiwjenje wsacź chzył, ßo nětko sadźiwana Mateja woprascha: „Dokelż běch ßo ßłubiła, chzyschcźe ßebi żiwjenje wsacź? A psche cźo dha to?"

„Dokelż běch Wam tak dobry a chzych, so byschcźe moja żona była", Matej wurasy.

„Luby Bożo!" Hańża ruzy styknuwschi rjeknu; „psche cźo mi to prjedy prajił njejscźe?"

„Dokelž prjedy hischcże żonu żiwicź njemóżach. Nětko pak to móżu a běch żebi teho dla krucże wotmyßlik, sańdżenu njedżelu wo Waschu ruku proßycź. Mjes tym knjes Żid pjatk prjedy pschińdże a mi praji, so scże jeho njewjesta. Duż mi tajke ske myßle pschińdżechu, kotrež mi tón Knjes wodaj!" ßo Matej wusna.

„Och, pschе cżo mi też potom hischcże niczo njeprajeschcże!" Hańża żałoscżeschce.

„Dyrbjak ja Waschemu sbożu na pucżu bycź?" Matej dżeschce. „Ja ßym khudy sahrodnik a niz bohaty dwórski chirurgus, Wam żaneje schnóry wuschkatych dukatow jako njewjesczinski dar poskiczecź a żaneje droheje żidy ſ wulkimi kwětkami na njewjesczinsku drastu daricź njemóżu."

„Schto to wo to?" Hańża płaczo snapschecźiwi. „Kwětki we Waschej sahrodże ßu tola wjele rjeńsche, a ja budżech sbożowna była —"

„Won!" jeju tudy cżělny chirurgus pschetorhnu; „won ſ Wamaj! Wostajtaj mje ßameho, Boże dla!" A wón jeju ſ mozu ſ durjemi won ßunu.

Żido, Wy tola njebudżecże?" Matej ßo najhórscheho bojo sawoła a ßo koło wokoło roshladowasche, hacź nihdże postromk njeleżi. „Pomyßlcże ßebi na hósdź a na Boha lubeho Knjesa!"

„Mjelczcże!" Żid krucże pschikasa, „a njestarajcże ßo wo mnje!"

„Hańża!" Matej wonka k holczży dżesche, „měnjesche Ty woprawdże tak, schtoż w rostlinowmje prajesche? Ach, kak dołho hižo je, so mam Cże tak prawje ſ wutrobu lubo! Njejßy dha żenje niczo wo tym pytka?"

„I nó, druhdy wschak ßo mi tak sdasche", Hańża hańbicźiwje wotmolwi; „a so bych Wam dobra njebyła, to nihdy prajicź njemóżu; Wy scże to tola też pytnucź dyrbjak."

„A Ty móhła żona khudeho sahrodnika bycź, wojebacź ßo do bohatstwa, kotrež ßo Tebi poskiczeschce?"

Hańża hłojczku skhili.

„Luba, luba Hańża!" Matej radoscźiwy sawoła, holzu wobja a chzyschce ju hižo wokoschicź; na jene dobo pak ruzy saßo spuschczźiwschi khwatniwje rjeknu: „Daj mi najprjódzy sa Żidom pohladacź, hacź chze ßo ßnano druhi krócź wobwěßnucź." Wón k rostlinowmje stupi a mjelczo ſ woknom nuts kukasche.

„Bohu dżakowano!" wón ßo k Hańži wrócźiwschi praji; „wón psched njeduschnym hosdżom kleczi a — ßo modli! Nětko żaneje staroscże wjazy wo njeho nimam. Ale, Hańża, so ßo saßo k ßwojej wězy wrócźimoj, — ßy też wopomnika, so budżesch jako moja żona mi w sahrodże pomhacź dyrbjecź, na pschikład wodu cżerpacź, krjepicź, plěcź, se seleninu na wiki jěsdżicź?"

„Dżeßacź krócź radscho, hacź zyły dżeń schicź", Hańża wobkrucżesche.

„Twojej nježnej, běłej rucżzy stwjerdnjetej a mosle dostanjetej, mjeswocże a schiju Cżi błónczne pruhi sbrunja a wußmala —"

„Niczo wo to! Ja ßo do stracha sehnacź njedam wot Tebje", Hańża snapschecźiwi.

„Hacź pak też Twoja macź do teho swoli?" ßo Matej staroscźiwy prascheschce.

„Wěscże!" Hańża wotmolwi. „Cżasto je ßebi Tebje sa pschichodneho ßyna pschała; a hdyż ji dopowjem, so je cżělny chirurgus hižo sa postromk ßo bimbak, wona niczo wjazy wo nim wjedżecź njeschczе."

Matej ßwoju njewjestu wobja a ju prěni krócź wokoscha a hnuty rjeknu: „Ty ßy prawo měła, macźi, so tón Knjes wschitko derje scżini."

Nětko też Żid ſ rostlinowmje pschiběża.

„Ja ßym hósdź se scżěny wucżahnuk", wón k Matejej dżesche, „a ßebi jón ßobu domoj wosmu; pschetoż ßym jón droho sapkacźił a duż też saßkużił".

„Wsmicże też hnydom Sswoju schnóru dukatow a tu njewjesczinsku drastu ßobu", Hańża praji; „Matej běsche mi prjedy dobry, hacź Wy, a ja jemu niz mjenje".

„Nimam ßnano cżeżko doscź njescź na tym, schtoż scże mi Wy nadawała?" Żid rjeknu; „dyrbju hischcże wjazy na ßo nawěschecź? Skhowajcże ßebi tón cżapor, knjeżna! Ale ßměm na Waschim kwaßu cżeßnu reju ſ Wami rejwacź, kotruż běch jako sbożowny nawożenja Waschemu najlubschemu ßlubił?"

„O, dżeßacź rejow sa jenu!" Matej dżakowny sawoła. „Wy scże nadobny muż, Żido! Nětko je Wasch hrěch zyle sapokucżeny, a Bóh luby Knjes je Wam wěscże saßo hnadny a ßmilny."

„Tutón hósdź běsche tola k něczemu dobry!" Żid wobkrucżesche. „Bjes njeho Wój hubu wocżinikoj njebudżeschtaj, a wschitzy budżechmy njesbożowni byli."

„Hósdź to wucżinik njeje", Matej nutrnje wotmolwi, ale Boża hnada, kotraż ske skutki cżłowjekow k lěpschemu wodźi."

Na kwaßu sbożowneju Mateja a Hańże Żid woprawdże cżeßnu reju ſ njewjestu rejwasche a hischcże nětotre druhe. Też jeho wjeßekoscź żana nasdata njeběsche; pschetoż: njeposkicża dobry skutk najrjeńscheho wjeßela? Jako kwaßny dar Żid wopißmo pschinjeße, ſ kotrymż ßo wón jako wobßedżeŕ sahrodniske leżomnoscże wupokasa, kotruż mějesche Matej najatu. W tymle wopißmje dale stejesche, so sahrodnikowa ßwójba cżaß żiwjenja żaneho najenskeho pjenjesa płacźicź nima, so ma, hdyż tale ßwójba wotemrje, domske khudym wudowam cżěskeje woßady ſ wucżekom ßkużicź.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wot tych dnjow, hdżeż bu po naschich Sserbach snate, so budże lětßa wóßom stow lět, so nasch Wettinski kralowski dom ßwoje krajnowótzne pożohnowane knjeżenje nad naschim sakskim krajom wjedże, je ßo saßo a saßo se ßwěrnych ßerbskich wutrobow praschało, hacź dha njebudże naschemu ßerbskemu ludej żana móżnota data, so by ßwoju luboscź a pschiwißliwoscź k ßwojemu najwyschschemu kralowskemu domej na jeho wóßomstowlětnym jubileju też widomnje wopokasało. Po wschelakich w tym wutrobnym żadanju też na wyßokimaj městnomaj scżinjenych krocżelach a po dowěrnych raduskładowanjach ßo k sakożenju ßerbskeho wubjerka w tej wótcżinskej nalężnoscźi sańdżenu wutoru knjesojo licentiata theologiae farař ryczeŕ Jmisch ſ Hodżija, canonicus capitularis senior Kucżank ſ Budyschina a ßemskaj sapóßkanzaj kublerjej Kerk ſ Rodez a Kokla ſ Khróscźiz w macźicżnym domje pola k. Ssmolerja seńdżechu. Tutón wubjerk ßo hnydom hischcże wo dweju ßerbskeju duchowneju a scheschzoch druhich ßerbskich kublerjow powjetschi. Jenohłoßnje bu wobsamknjene, naschemu lubemu kralej ßerbsku jubjelsku adreßu, kraßnje swjasanu, k trajazemu dopomnjecźu pschepodacź, każ też na wotmyßlenym historiskim cżahu zyłeho kraja ßo se ßwjedżeńskim cżahom ßerbskich kublerjow na konjach a ſ nahladnym pyschnym ßerbskim kwaßom ſ nawożenju a ſ njewjestu, se ßwatami a błónkami a ſ wjele druzkami w rjanym ßerbskim wuhotowanju wobdżělicź. Teho runja dyrbja ßo sa domisnu k nakożowanju w schulskich a towarstwowych ßwjedżeńskich wobeńdżenjach tuteho kralowskeho jubileja potrjebne jubjelske pißma wudacź. Bóh daj, so ßo wschitko derje poradźi jako dżakne ßwědcżenje ßerbskeje ßwěry a luboscże k naschemu lubowanemu kralowskemu domej!

— Każ po zyłych Němzach ßu też w Budyschinje narodny dżeń khěżora Wylema II. ſ wulkej ßwjatocżnoscźu ßwjecźili. Tudomny wojerski swjask w Lawez hoscźenzu wulki ßwjedżeński komerß wotdżerża, k kotremuż pódla druhich towarstwow też Budysku ßerbsku Bjeßadu pscheproßy. Bjeßadźinemu pschedßydże, k. dr. Grollmußej ßo cżescź dosta, so jemu wodżenje komerßa pschepodachu.

S Hodżiskich stron. Każ do Njeßwaczilskeje woßady, tak je też do nascheje Hodżijskeje wjeßele hibanje sa nowe wulke ßerbske burske towarstwo pschischło. S radoscźu ßmy ßkyscheli, so budże pschichodnu póndżelu 4. februara popołdnju w 3 hodź. w Wjeńkez hoscźenzu w Khróscźizach saßo wuradżowanje w nastupanju ßerbskeho ratarskeho towarstwa, kiž ma po něcżim psches zyku Łużizu ßo wupscheſtrěwacź a mjenische jednotliwe towarstwa w ßebi wobsamkowacź. Pschezo bóle ßo też pola naschich burow a żiwnoscźerjow to spósnacże pschecźischcźuje, so by tajke towarstwo woprawdże wulke sboże było. Nad Rheinom ßu burjo hižo psched lětami tak daloko pschischli a jich prózowanjam mamy ßo bjes druhim dżakowacź, so ßu sa ratarstwo saßo lěpsche cżaßy pschischłe. Jenoż tehdy bur psched druhimi něschto płacźi a pschi powschitkownym wobohacźenju psches dobre cżaßy też ßwój dżěl dostawa, hdyż ßebje ßameho waži a też ßwojeho runjecża. Tole saczuwanje ßebje ßameho a ßwojeje hódnoscże smeje jenoż tón bur, kiž je ßobustaw towarstwa. Najkmańschi wojak je ßměschny cżlowjek, hdy by chzył ßam na ßwoju ruku wójnu wjesc abo něschto hódne sapocżecź. Teho dla ßu dotal bura ßebi mało ważili, dokelž je pschezo ßam był a na khachlowej kawje na hubjene cżaßy skorżił. Duż do towarstwa! Njech ßerbscy ratarjo, burjo a żiwnoscźerjo pokasaja, so maju woni bjes sakskimi burami najwjazy intelligenzy, hdyż prěni w Sakskej tajke wulke ratarske towarstwo sakoża. Duż, schtóż móże, njech ßo pschichodnu póndżelu do Khróscźiz poda, so by tam wohladał a shonił, kajke wotpohlady ma sakożene burske towarstwo. Tutón pucź smeje dobru dań. Wotmyßlene towarstwo budże polo, na kotrymż wjelekrócżne płody sa domjaze sboże a sa móscheń rostu. Hubjeny hospodař,

kiž tehdy domach ßedźi, hdyž je składny czaß, tuto polo wobdźełacź. Duž na saßowidźenje pschichodnu póndźelu popołdnju w Khrósćizach!

S Barta. Kanonowy bubot njedźelu rano wobydlerjam naschcje cźicheje wßy narodny dźeń Jeho Majestośće khěžora Wylema II. pschipowjedźi. S bliskeje wowczeje hory stara kanona naschcho hrabinskeho hroda tsizecźikrócźny postrow khěžorej sahrima. S hrimotom kanonow ßo ßwjedźeńske swonjenje naschich swonow sjenocźi, a piskarjo naschcje wóhnjoweje wobory rańsche budźenje piskachu. Wjeczor ßo hród s bengaliskim wóhnjom wobßwětli, pschi cźimž ßo khěžorej ßkawa wunjeße.

— 23. wulkeho rózka ßo tu w Wicźasez hosćenzu ludowa shromadźisna wotdźerża. W njej wo żelesnizy jednachu, kotraž měła ßo wot Wósborka nimo Barta, Pschiwcźiz, Budyschinka, Porschiz a Boschez do Kubschiz, abo nimo Lětonja, Delnjeje Kiny a Zyżez abo Nadźanez twaricź a ßo pola Tšélan s Budysko-Shorjelskej żelesnizu sjenocźicź. Knjes ßejmski sapółßlanz Kerk, kotrehoż běchu k shromadźisnje pscheproßyli, podróbnu rosprawu wo tym poda, kajke wuhlady ßu sa twar tejele żelesnizy. Po jeho radźe shromadźisna wobsamknu, żelesnisku należnoscź s nowa do ruki wsacź a pola ministerstwa, kaž też w ßejmje ßo wo to prózowacź, so by ßo jejny twar bórsy wuwjedł. Na żadanje knjes sapółßlanz Kerk też hischcże rosprawu wo sakonju da, kotryž je ßo na poßlednim ßejmje w nastupanju hromadukładźenja leżomnoscźow wuradźił a pschijał. Po postajenjach tuteho sakonja ßo hromadźekładźenje leżomnoscźow na wjele jednorische a tuńsche waschnje wuwjescź hodźi, hacź w prjedawschich czaßach; ßamo wschelake parzele ßo bjes ßußodami bjes wulkich wobcźeżnoscźow wuměnicź dadźa. Bychmy knjesej sapółßlanzej Kerkej jara dźakowni byli, hdy by nam wo tejle należnoscźi wobschěrnu rosprawu w Serb. Nowinach podał. We wschěch stronach maja myßle, leżomnoscże hromadu kłascź, tola dokelž ßo wschudże wulkeho wuschparanja a pjenjeżnych wudawkow boja, stare wobcźeżne hospodarjenje wostanje. Dale mamy hischcże jenu próstwu. Kaž je snate, je ßo s Kamjenskich stron sakskemu ßejmej petizija półßłała, w kotrejž k pschetwarjenju starych twarjenjow wo pjenjeżnu podpjeru s wohensaweśćazeje pokładnizy proschachu. By nam lubo było, hdy chzył nam k. sapółßlanz Kerk też tule wěz jaßnje wobßwětlicź. —r.

* Se Shorjelza. Hrósbny podawk je ßo 24. wulkeho rózka popołdnju tudy stał. W druhim poskhodźe doma na Demianowym torhoschcźu ßłużobna holza Hana Hankez woknowe schkleńzy myjesche, pschi cźimž ßo wobßuże a na dróhu dele padźe a tak njesbożownje s hkowu wo kamjenje praßnu, so ßebi nop rosrasy a na měscźe morwa leżo wosta. 20 lětna holczka je wopor ßwojeje ßamßneje njewobhladnoscźe. Runjeż mějesche pschikasane wokna wußadźecź, hdyž je rjedźi, je wona tola na woknowej deszy stejo myjesche.

Se Sslepeho. W prjedawschich czaßach bě wokoło nascheje wßy wjele hatow. Te wot léta 1855 wschě sańdźechu hacź na jedyn, kiž na burskich leżomnoscźach leżesche. Wón gmejnski hat rěkasche a w nim bě wjele dobreje wody, w kotrejž ryby derje tyjachu. Na dobo ßo s hata woda shubi a też wscha woda, kotraž wot deschcźa abo ßněha do njeho naběża, ßo tam dokho njedźerżesche. Loni ßu něhdźe pjatnacźe stow metrow wot tehole hata brunizowe podkopki sakożili. W nich na ßylnu wodowu żiłu storczichu, kotrejež wodu dyrbja s podkopkow plumpacź. Wuplumpana woda, kotrejež je telko, so móhła mkyn cźericź, do hata běži, hdźež pak ßo hnydom do semje ßaknje.

— 22. měrza 1887, hdyž poßledni narodny dźeń naschcho njebo khěžora Wylema II. ßwjecźachmy, ßmy w Sslepom wojerske towarstwo sakożili, kotrež nětko hižo 112 ßobustawow licźi. Prěni narodny dźeń naschcho mkodeho khěžora Wylema II. je towarstwo njedźelu na ßwjatoczne waschnje ßwjecźiło. W Božim domje nasch wyßokodostojny knjes farar Wjelan, kotryž je ßobustaw wojerskeho towarstwa, ßwjedźeńsku Božu ßłużbu wotdźerża, na to mějesche ßo parada a wjeczor ßo k wjeczornym seram piskasche, pschi cźimž s pißanymi latarnjemi po wßy cźahachu. S rejemi w hosćenzu ßo ßwjedźeń wobsamknu. Knjes hrabja Arnim nad Mużakowom, cźeßny ßobustaw naschcho towarstwa, kotryž pschi ßwjedźenju pschitomny bycź njemóżesche, dokelž tón cźaß w Barlinje pschebywa, s listom pschipowjedźi, so towarstwowym ßobustawam 100 litrow piwa dari, sa cźoż jemu ßławu wunjeßechu. — W knjeżej holi pola Rowneho je ßo sańdźenu ßobotu jedyn ßukelniski s Khocźebusa wobwěßnuł.

Wußudźenja.

Pschißażny ßud. Wjeczor 19. novembra ludźo, se Žitawskeho hermanka domoj duży njedaloko Žitawsko-Hirschfeldskeje żelesnizy muża, w womorje leżazeho nadeńdźechu, kotrehoż hkowa w krejnej łuży leżesche. Pódla muża murjerski zyhel leżesche, kotryż bě s krwju wopanzany; s nim běchu „po sdacźu żałoßnje sranjeneho do hkowy bili. Zuseho na wosu do Žitawskeje hojerńje dowjesechu, hdyż wón tón ßamy wjecźor wumrje. Morweho jako pólskeho żnjoweho dźełacźerja Jakuba Wiertelorza spósnachu, kotryż wot 23. julija na Drausendorfskim ryczerkuble dźełasche. Dokelž běchu pólskeho cźeladnika Jagieniaka s Wiertelorzom 19. novembra popołdnju hromadźe na Žitawskim hermanku widźeli, ßo na Jagieniaka tukanje wobrocźi, so je ßwojeho towarscha Wiertelorza sarasył. Měnjenje so je Jagieniak mordał, ßo hischcże psches to wobtwjerdźi, so bě jeho drasta hischcże s mokrej krwju wopanzana. Hdyż Jagieniaka w Drausendorfje na krwawe blaki w jeho drascże kedźbneho cźinjachu, wón njemdrje wotmolwi: „Beefsteak cźinił, Jakub w krónje spacź, krej ach sch—! Jakub, tón scźerb!" Psched ßudom Jagieniak prějesche, so je Wiertelorza bił a spyta, tukanje wot ßo wotwalicź, wudawajzy, so je ßo jedyn tsecźi njesnaty muż Wiertelorzej pschidał, s kotrymż je tutón ßam domoj schoł. Pschißażni wobskorżeneho sarażenja winowateho spósnawschi jeho dźiwajo na połóżaze wobstejnoscże k jastwu na pjecź lět saßudźichu a jemu cżeßne prawa na pjecź lět wotrjeknuchu.

Přilopk.

* Wrótßławski pschißażny ßud je 57 lět staru wuměnkarsku wudowu se wßy Stabelwitz k khostarni na 10 lět saßudźił, dokelž je wona ßwojeho 10 lět starscheho, khorowateho muża dźeń wote dnja njeßmilnje praka a se samyßkom jeho ßmjercź sawinowała. Njeknicżomne żonischczo běsche s pjenjesami ßwojeho muża na najlepje żiwe a ßebi mjes druhim pjecź pßow dźerżesche, kotreż mějachu żracź nadoscź, mjes tym so dyrbjesche muż cżasto wjele dnjow pospochi hłodu tradacź. Na jeho ßmjertnym dnju wona muża s tajkej mozu do hkowy ßunu, so ßo njesbożowny wali, ßo s krwju poliwajo, a bórsy na to wumrje.

* Wobydlerjej města Znin w Pósnańskim, dźełacźerjej Warda a Banaszak, mějeschtaj jedyn 1 mk. 85 np. a druhi 1 mk. 60 np. khostanja płacźicź, dokelž ßwojich dźećzi porjadnje do schule ßłakoj njeběschtaj. Dokelž pak khostanje njepłacźeschtaj, wobeju na 18 hodźin do měschczańskeho pólzajskeho jastwa tyknuchu. Tam jeju njedźelu tydźenja rano morweju nadeńdźechu. Kaž lékař praji, staj ßo w nozy w jastwje sadußyłoj.

* Spoczatk dezembra sańdźeneho léta k wyschschemu hajnikej w Schönwaldźe zusy muż pschińdźe, ßo sa dźełom praschejo, a też dźełko dosta. Pschi dźěle w drjewje pak zusy, kotryż mózesche nješchto psches 30 lět bycź, tak błudnje rěcźesche, so chzychu jeho drusy lěßni dźełacźerjo pschimnucź a wotwjescź. Prjedy hacź ßo jim to radźi, běsche ßo zusy shubił a ßo wjazy njepokasa. Nješchto dnjow posdźischo dźełacźerjo w lěßu dospołnu mużsku drastu namakachu, ale njeshódachu, so móhła to drasta tamneho zuseho mużskeho bycź. Spodźiwny podawk ßo bórsy sabu. Pówdźelu tydźenja běsche wyschschi hajnik s druhimi hajnikami na hońtwje. W mkodźinje, daloko s boka pucźa, zyle nahe cźełko mużskeho, někotre tsizecźi lět stareho, nadeńdźechu; wón běsche ßo do dźéry w semi cźapnuł. Cźełko běsche twjerde smjersnjene, sranjene pak nihdźe njebě. Duż ma ßo sa to, so je zusy duzy po pucźu drastu precź smjetawschi do mkodźiny schoł, ßo tam do dźéry cźapnuł a w njej smjersnuł. Schtó wón je, dotal wußlédźicź njemóżachu.

* S kónz sańdźeneho tydźenja wotroczźk se wßy Welver w Westfalskej paduchow trjechi, kotsiž běchu wjerby kranuli. W pukach, kotrež mjes nimi nastachu, paduschi wotroczźkej nop rosrasychu. Mordarja dotal wußlédźili njejßu.

* Do Wina je sańdźeny tydźeń rědki hósćz pschijěł, mesopotamski arzybiskop syrsko-katholskeho rita, Dr. phil. atheol. Alois Rihmani. Arzybiskop je 39 lět stary. Narodźiwschi ßo w Mossulu, na měscźe, hdźež je stare Ninive stało, je w Romje studował a rěcźi syrszy, arabszy, turkowszy, franzowszy, italszy, lacźanszy a jendźelszy. Wyßozy duchowni sastojnizy w Winje jeho wulzy cżesćza. W klóschtrje kapuzinow, hdźež ma ßwoju hospodu, arzybiskop wschědnje mschu dźerży po syrskim ricźe. S Wina chze ßo do Wuherskeje podacź, na cźoż ßo domoj wrócźi.

* Do Monako, hdźež ßo dźeń wote dnja tyßazy a saßo tyßazy pschěhraja, sańdźeny tydźeń żitny wikowar a jeho ßyn s Parisa pschijědźeschtaj, kotrajž chzyschtaj tam zyku symu wostacź. Wopytaschtaj dom, hdźež ßo hraje, a wschitke ßwoje pjenjesy pschěhraschtaj. Sadwělujo ßebi s jědom sawdaschtaj. Nan wumrje. Ssyna lékarjo ßmjercźi wutorhnuchu; ale wón je rosum shubił. Pschekupski s Lyona a jeho lubka, kotrajž běschtaj teho runja ßwoje zyke samożenje

w spomnjenym domje pschěhrakoj, žo jedyn druheho s revolverom satšělischtaj.

* Italski kral psched krótkim s cłowjeczej krju pišany list dosta, w kotrymž jemu někotsi khostanzy wosjewichu, so žu w bagnje (w cżežkej khostarni) w měsczе Livorno jastwowi wothladowarjo dweju khostanzow sadajili, dokelž běschtaj žo jim s njemdroscżu spjeczowakoj. Něschto dnjow posdźischo kral druhi s krwju pišany list dosta, w kotrymž jeho khostanzy naležnje proschachu, so bychu wothladowarjo sašłużene khostanje dostali. Podobny list tež minister justizy a prěni statny rěcžnik w Livornje dostaschtaj. Po kralowej poruczнoscżi žudnistwo naležnoscż pschepytowasche. Sswědzy wobkrucżachu, so žu woprawdže khostanza Armenante wuwjasaneho a sespinaneho w jastwje morweho namakali. S woprědka rěkasche, so je žebi žam žiwjenje wsak; žudnischy wězywustojni pak spósnachu, so to do zyka mózno njeje, a wěsczе wuprajichu, so žu khostanza sadajili. Njedźiwajzy na to běsche wyschnoscż w khostarni njeskutk samjelczaka. Khostanzy pak žo nětko sapjerachu mordarjow pscheradźicż, prajizy, so žo boja, so móhli žo hewak tež na nich wjecżicż a jich skónzowacż. Hakle hdyž žo jim žlubi, so hnydom do druheho bagna pschińdu, woni wothladowarjow pscheradźichu, kotsiž běchu khostanza Armenanta sadajili. Wothladowarjo běchu jeho sa to khostacż chzyli, so běsche wón jenemu s nich s hněwom porst sranik. Dale žo wukopa, so žu woni hischcże druheho khostanza w podseńskim jastwje skónzowali. Na winowatych wothladowarjow, kotrychž hnydom sajachu, derje sašłużene khostanje cżaka. Bližsche dny hižo psched pschižažny žud stupja. S krwju pišane listy žu žo aktam pschipokožike.

* W novembru sańdżeneho lěta wěsty Mayer w Parisu 6 milijonow pschekschiwi a, kaž žo žamo rosumi, mějesche žo s tejle maliczkoscżu s procha. Na to krótki cżaž w Londonje, Manchestrje a druhich jendżelskich městach pschebywasche. Polizija wschudżom sa nim žlědżesche; ale jeho sajecż žo ji njeradźi. Psched 6 njedżelemi pak jeho zyle s woczow shubi. Mjes tym roskasowar Parižskeje polizije shoni, so je Mayer lubku měk, operetnu spěwarku, kotraž běsche nětko pschi dźiwadle w Brüsselu. Hdyž je spěwarka w Brüsselu, žebi sastojnik myšlesche, tež Mayer daloko bycż njemóže. Duž pólzajskeho sastojnika Soudaise do Brüssela póšla, so by sa spěwarku žlědźił. Wjazy dnjow sańdże, ale Soudaise niczo wožebite njepytnu. Wóndano wjecżor pak spěwarka wscha roshorjena do dźiwadła pschińdże. Mjes tym so wona hrajesche, žo Soudaise, kotryž tež w dźiwadle žedżesche, dohlada, so spěwarka nadpadnje cżasto na knjesa pohladowasche, kotryž w pschisemi žedżesche. Sastojnik na měsczе w knjesu pytaneho Mayera spósna a jeho duzy s dźiwadła saja. Pjenjes pak pschi nim njenamaka. Te je žebi Mayer bjes dwěla na dobrym měsczе skhował.

* W franzowskim měsczе Toulouse 18. wulkeho rózka młoda, wožobnje sdrascżena žónska s mosta do rěki skoczi a žo tepi. Hdyž cżěło s wody wucżežechu, w njej mandżelsku wyšokeho sastojnika spósnachu; duž ju do jeje bydła donješechu. Na jeje blidže rjenje pišany a derje wonjazy liscżik leżesche, w kotrymž młoda žona powjeda, so je žebi žiwjenje wsała, dokelž je ji jeje schwalcża nowu drastu do zyka skasyła, kotruž chzysche žo wona tón žamšny dżeń na bal woblez. Stónczнje wona w liscżiku swojeho muża naležnje proši, so by žo sa to postarał, so druha schwalcża drastu, w kotrejž ju na mary pokoża, lěpje seschije.

* Njedaloko Grenobla w Franzowskej žu žandarma žiweho sahrjebali. Žandarm běsche žo tak wopił, so dospołnje pomjatk shubi; dokelž běsche cżěło zyle sprostnjene a symne, mějachu sa to, so je morwy; duž jeho ani lěkarja njepowołachu sa 22 hodżin pohrjebachu. Po khowanju pjerschcż na rowje pschiplazujo tótka wušłyscha, so pohrjebany do scżěnow kaschcża klepasche. Tótka rucże někotrych muži na pomoz sawoła; ale prjedy hacż jeho wušypachu, běsche žandarm woprawdže morwy. Sso prózujo kaschcż s nutska wotewricż běsche žebi wón ruzy sranił a žebi hkowu rosbił. Wo hrósbnym podawku žo wjele rěczi. Podobne wězy žo tež něhdżežkuli druhdże stanu; ale rědko schtó wo nich schto shoni.

* Pólszy emigrantojo, to žu Polazy, kotsiž žu žwój wótzny kraj wopuschczíwschi w zušbje žiwi, maju w Parisu žwoje nowiny, „Glos Polski“. Pólske nowiny žu Ruskej s wjetscha njepschecżelszy smyšlene; duž žmě žo jim cżim bóle wericż, hdyž žo w nich nješchto khwalobne wo Ruskej pische. Spomnjene Parižske nowiny psched krótkim s cżežkej wutrobu wo pólskim ratarstwje w Ruskej pišachu; s cżežkej wutrobu, — dokelž dyrbjachu sjawnje wusnacż, so wschudżom druhdże pólske ratarstwo spaduje a hinje, jenicżzy w Ruskej niz, hdyž je žo w běhu poslenich 25 lět pschisporjako, žo wobohacżiło a mozow nabyko. „Glos Polski“ pische: Pólskeho bura w Ruskej wjazy njespósnajesch; s khudeho, hubjeneho stworjenja je žo do samoziteho, žwobodneho cżłowjeka pschetworik; žwoju „gminu“ žam sarjaduje; wjazy w korczmach njelěha; mějo telko leżomnoscżow, so móže žo derje žiwicż, je pózcżiwy, dżeławy a hospodliwy, cżita a rossudża wo sjawnych naležnoscżach, lubuje žwojeho zarja a Rušzow na žane waschnje njehidźi. Zenje wjazy móžno njebudże, pólske burstwo pschecżiwo Ruskej smucżicż a naschcżuwacż. Ruszy Polazy žu žwoju narodnoscż, žwoju rěcż a žwoje waschnje wobkhowali. Pólske semjanske kubła žo pschedawaju, a burjo je po kruchach sa hotowe pjenjesy kupuja. Runjež wobydlerstwo ruskeje Pólskeje stajnje roscże, w ratarstwje ani khudoby, ani ludźi bjes kuska pola njeje. Kóždy ma telko, so jemu k žiwjenju dožaha. Sso žwěru sa wschěch žwojich poddanow starajo a scżiniwschi kónz něhduschemu hubjenstwu hurstwa ma ruske knježerstwo njehinitu sašłužbu wo pólske ratarstwo. Zenje hischcże pólski kraj tak kcżěł njeje, kaž pod wjeleštawnym „ruskim knutom“. — To je tola sjawne a sprawne žwědcżenje!

* S wyšoko zivilisirowaneje Madżarskeje žo pische: Jedyn s najbohatschich madżarskich ryczerkublerjow, kotryž běsche tež se sapóšłanzom we wuherskim žejmje, běsche žo nětajkeje maliczkoscże dla na samoziteho malkeho ratarja wulzy roshněwał. Duž žwojim ludżom poruczi, so bychu burika s domu wuhnali a jeho statok w běhu 24 hodżin sapuscżili. Tajku poruczнoscż woni žwěru dopjelnichu: ratarja se žwójbu s jeho žamžneho domu wuhnachu a jeho statok zyle sapuscżichu, so kamjeń na kamjenju njewosta. Wbohi ratař nasdateho knjesa na žudnistwje wobskorži. Wo tym shoniwschi a žłyschо, so sakoń tajke skutki s jastwom khosta, ryczerkubler k rosumej pschińdże a burikej 10,000 schěžnakow sarunanja poskicżesche, je-li so tutón skórżbu wróczo wosmje. Ratař pak pschi žwojim wosta. Ryczerkublerjej tež by mało pomhało, hdy by bur skórżbu wróczo wsał, pschetoż sakoń tajke sakhadżenje tež bjes skórżby khosta. Duž je žebi ryczerkubler najwustojnischeho rěcżnika w Peschcże wsał a s dobom khežora prožył, so by jemu žudniske pschepytowanje a khostanje mikoscżiwje spuschcżił, ratarjej bohate sarunanje lubjo.

* Poštolstwo marokoskeho sultana, kotrež mějesche 30. wulkeho rózka do Bremerhavena pschijěcż, so by němskemu khežorej k nastupjenju knježerstwa shože pschało a jemu dary pschepodało, je, kaž žo spoczatk sańdżeneho tydżenja s Tangera telegrafowasche, pucżowanje nastupiło. Najwožobnischej wožobje poštolstwa staj Sid Mohamed Zuggari, pomoznik ministra swonkownych naležnoscżow, a Sid Abdeslam Ben-Ersid, bohot krajiny Lhaonia a jedyn s najbohatschich a najmózнischich marokkoskich semjanow. Zyle poštolstwo s 32 wožobow wobsteji. Major hrabja v. Lüttichau a tajny dwórski radżicżel Konzki poštolstwo s Bremerhafena do Barlina pschewodżataj. Mjes druhimi darami poštolstwo khežorej 10 koni pschepoda, kotrež je sultan s najrjeńschich žwojeho kraja wubrał. Kelko žu skocżata hódne, je cżežko prajicż. Konje tamnischeho kraja maju koscżojte rózkojte cżěło; schtóž w tym doscż nashonjeny njeje, wo hódnoscżi marokkoskich koni žudżicż njemóže.

* W měsczе Sydney w Awstraliskej wulki móst s tšěchu pschikrywaju. Hdyž žrjedź měžaza dezembra Ryland, kotryž tšěchu twari, psches jedyn s mostowych wobłukow dźěsche, žo wón wobžuže a do rěki dele padże, kotraž je 25 łohcżi hłuboka. Tón žamón wokomik hobrska akuła (Haifisch) pschipkowu a njesbožowneho dožaże. Wobaj žo podnurischtaj. Bórsy žo woda s krwju saczerwjeni: rybisko běsche žwój wopor sežrało. S mosta něhdże polsta dżełacżerjo na srudny podawk pschihladowasche; pomhacż pak njesbožownemu twarzej nichtó njemóžesche.

* S krajinow w Polnóznej Ameriży, hdżež žu Indianojo doma, žo njerědko wo krwawnych podawkach žłyschi. Na indianskej agenturje Fort Peck Indian s mjenom Pretty Boy se splaha Sioux hižo zyły tydżeń pijesche a běsche dżeń wote dnja pjany kaž scżeńk. Roskasowar agentury, agent Cowan, žo podarmo prózowasche, wušlědżicż, s wotkel wopiłż palenz bjerje, kotrehož nježměrnje wjele pijesche. Wóndano pjany Indian na žwoju žonu pschińdże a ju se žwojim wójnskim žochorom s tajkej mozu do hłowy praženu, so ji nop rosrasy. Potom wokoło njeje rejwacż pocża, na cżož nóż wucżeże, so by žonu skalpował, to rěka, ji włoby s kožu s hłowy sedrěł. Bórsy wjazy stow Indianow, mjes kotrymiž běsche tež indianska polizija, pschiběža, so bychu njemdreho cżłowjeka sepschimali. Pretty Boy pak revolwer wucżeże, do cżrjódy tšělecż pocża a tšjóch Indianow rani. Na to k žwojej mrějazej žonje běżesche a kulku s revolwera do njeje wutšěli. Skónczнje žo s nožom kló a žebi hischcże kulku do wutroby tšěli. — Wo druhim krwawnym podawku

ßo ſ měſtaczka Sanduſky w kraju Ohio piſche. W tymle měſtaczku keklerjo, kotſiž po kraju wokoło cžahaju, dźiwadło hrajachu. Mjes pſchihladowarjemi běſche tež cžrjódka Indianow, kotſiž běchu, ſ pjerami a kožemi wupyſcheni a wot hłowy hacž do pjatow wobrónjeni, ſ daloka pſchiſchli, „ſtruchkohru“ wohladacž, kotruž ßebi Amerikanczan myßlicž njemóže bjes teho, ſo bychu ßo kakali, tſělili, wobwěſcheli a krej pſcheliwali. Hra Indianow wulzy roshori, wot kotrychž někotſi hiſchcže cžaß žiwjenja w dźiwadle pobyli njeběchu. Mějo ſa to, ſo je bitwa na jewiſchczu woprawdźita bitwa, jedyn Indian ßwój nóž wucžeže a chzyſche jón na jewiſchczo ſchwyrnucž. Nawjedowar Indianow pak, kotryž běſche w tajkich wězach hižo naſhonjeny, jeho ſa ruku pſchimnu. Duž ßo roshorjeny Indian pſchecžiwo ßwojemu nawjedowarjej wobrocži. Tutón ßwoju wójnſku ßekeru wucžeže, a bliſchi wokomik mjes Indianami horza bitwa naſta, bóle krwawna, hacž tamna na jewiſchczu. Wulki hołk a ropot mjes pſchihladowarjemi kekkerjow nuſowaſche, ſo hracž pſcheſtachu. Režißěr — tón, kotryž na jewiſchczu roskaſuje a hru wodźi — ſ jewiſchcža dele ſkocži a ßo prózowaſche bicžkow roſehnacž, mjes tym ſo druſy ſa poliziju wołachu. Režißěra Indianarjo ſe ßochorom porasychu a, hdyž běſche wſchitke kulki ſe ßwojeho revolwera wutſělał, jeho trójzy do ruki tſělichu. Na jeho mandželſku, kotraž jemu na pomoz pſchiběža, tež tſělachu, wona pak na ſboże njeſranjena woſta a mužowy revolwer ſhrabnuwſchi a ſ nowa natykawſchi herjekarjow ſ dźiwadła wucžěri. S wulkej prózu pſched dźiwadłom ſchtyrjoch najhórſchich bicžkow ſepſchimachu a do džěry ßadźichu. Na to režißěr ſe ſawjaſanej hłowu a ruku ſaßo na jewiſchczo ſtupi a k wulkej radoſcži pſchihladowarjow wosjewi, ſo ßo kruch dohraje.

Cyrkwinske powjesće.

Sa tydźeń je w Michalſkej zyrkwi němſka ſpowjedź a prědowanje.

Wěrowanaj:

W Michalſkej zyrkwi: Jan Pětſch, fabrikſki dźěłacžeŕ w Budyſchinje, ſ Hańžu Schletzez.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Pawoł Hermann, Handrija Proſta, dźěłacžerja na želeſnizy w Tſělanach, ß. — Bohuwěr Hermann, Jana Pětra Pallmanna, zyhelnika na Židowje, ß. — Hana Jenny, Wylema Auguſta Pätzolda, fabrikſkeho tyſcherja pod hrodom, dź. — Hana Martha, Jurja Hockera, cžeßle w Wownjowje, dź.

W Katholſkej zyrkwi: Hedwiga, Hermanna Reinholda, herca tuby, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 23. januara: Michał Huſchmann, wobydleŕ wokrjeßneje dźěłacžerńje na Zidowje, 61 l. 8 m. 12 d. — Marja Rjekez, Maxa Bittermanna, ſkałarja w Jeńkezach, mandželſka, 51 l. 7 m. 19 d. — 27. Korla, Joſefa Zezule, krawſkeho miſchtra tuby, ß., 1 l. 4 m. 14 d.

Płacžiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2673 měchow.		W Budyſchinje 26. januara 1889 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 24. januara 1889 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pſchenża	běła	9	40	9	67	9	23	9	50
=	žołta	8	69	9	08	8	71	9	12
Rožka		7	97	8	07	7	70	7	88
Jeczmjeń		6	88	7	25	6	67	7	17
Wowß	50 kilogr.	6	90	7	10	6	60	6	80
Hroch		7	22	10	—	8	50	9	17
Woka		6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	1	90	2	20
Pſchenczna muka	50 =	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	8	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	50	4	—	3	40	3	80
Ssłóma	600 =	30	—	32	—	29	—	32	—
Proßata	644 ſchtuk, ſchtuka	6	—	17	—	—	—	—	—
Pſchenczne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 52 np. hacž 9 hr. 67 np.; pſchenża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacž 9 hr. 38 np.; rožka wot 7 hr. 81 np. hacž 8 hr. 10 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 43 np.; wowß wot 6 hr. 80 np. hacž 7 hr. 5 np.

Dražđžanske mjaßowe płacžiſny. Howjada 1. družiny 55—58 mk., 2. družiny 50—54, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 48—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 1. februara: Mile.

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu doſtacž w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Drjewowa awkzija: 6. februara w 10 hodź. dopołdnja w Huſcžanſkim hoſcženzu.

Na pſchedań: Khěža 9b w Małym Wjelkowje. — Khěža 251 na Židowje.

Cžerſtwe jeja ßo pſchezo kupuja w khlamach **młókarnje** na jerjowej haßy 3.

Sslómu,
rżanu a pſchenczżnu, ſ zypami abo ſ maſchinu młócženu, kupuje ſa hotowe pjenjeſy
O. Beyrich, gickelsberg 2.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu doſtacž:
Sserbſke kmótſjaze liſty.

Nowe ruczne woſy
ßu tunjo na pſchedań pola
W. Helbiga, kowarſkeho miſchtra na hornczerſkej haßy 51.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po mózność bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi cžeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płacžiſnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Drjewowa awkzija.

W hajniſkich reverach, **Minakalſkemu** knjejſtwu ßłuſchazych, ma ßo ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacž:

Pónđelu 4. februara t. l. na Hatkowſkim revěrje:

80 twjerdych dołhich hromadow a
12 rm. twjerdych ſchcžěpow.

Sapočzatk dopołdnja ½10 hodźin w drjewniſchczu w popoku.

Schtwórtk 7. februara t. l. na Lipiczanſkim revěrje:

9 brěſowych klozow, } wojnarſke drjewo,
18 = ſdomkow, }
16 twjerdych dołhich hromadow a
78 khójnowych wuléßowanych dołhich hromadow.

Sapočzatk dopołdnja ½10 hodźin pſchi Mitrachez moſcže.

W Minakale, 29. januara 1889.

Hrabinſka ſ Einſidelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Na **Hrodźiſchczańſkim** revěrje ma ßo **pónđelu 4. februara** dopołdnja wot ½10 hodźin

20 khójnowych wužitko-drjewowych dołhich hromadow w khójczkach,
2 brěſowej dołhej hromadże teho runja tam,
19½ rm. khójnowych pjeńkow, } w ſadnich
13 khójnowych wuléßowanych dołhich hromadow, } kerkach,
80 ſchmrěkowych žerdźow, }
5 hakoſowych hromadow, } w trawowym hacže
5 loßow ſchmrěkowych pjeńkow }

na pſcheßadźowanje pſchedawacž. Wuměnjenja ßo prjedy wosjewja.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach pſchi zyhelnczinje.

G. Wiedemann.

Drjewowa awkzija
na Łupjanſkim revěrje.

Wutoru 5. februara ma ßo

72 twjerdych dołhich hromadow,
4 rm. twjerdych ſchcžěpow a
1 wužitkowy kruch

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacž.

Sapočzatk dopołdnja ½10 hodźin pſchi Bukowſkej hajnkowni.

W Minakale, 30. januara 1889.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Albumy k ſapiſkam,
albumy ſa ſpěwy,
kwětki do wopomnjeńſkich knihi
w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaćiſnach porucza
Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Pſchedawarńja
mydła a ßwězow
pſchi mjaßowych jědkach 3
porucza **jadriwe wóſkowe, jadriwe żiwizowe mydło,** każ też **mydło k rjedżenju,** dale **ßwězy, ſchterku, ſoda** a ſapałki.
Jurij Illgen.

Palenz
jednory a dwójny,
teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaćiſnach porucza
deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěcżi.

Żigary
7 ſchtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Naſchu wukhwalenu ſnatu
4 np. zigaru cżißło 3
wſchitkim kurjerjam k pruſy naležnje poruczamoj.
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu worłej.

Cżiſty palenz
jenotliwje a w picżelach, każ też wſchě dobre drużiny każ
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſej
wot najtuniſchich hacż do najdrózſchich drużinow w wulkim wubjerku porucża
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

K poßylnjenju a porjeńſchenju wkłoßoweho roſcżenja, k wotſtronjenju ſchupiſnow a hłowowe liſchawy
woprawdżity
franzſki palenz
w bleſchach po 50, 60, 100 np. a mk. 80 np., w mjeńſchich dżělbach o kóżdej płaćiſnje.
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
rogowe khlamy k ſłotemu worłej,
en gros. en détail.

Wulke wupſchedawanje.

Lowrija wubrakowaneho **porzelana** a **kamjeniny** ßo wot 4. hacż do 9. februara w mojim bydle w dworje na lěwizu po 1 ſkhodże wupſcheda, na cżoż ſ tutym kedżbne cżinju.

Ernst Ullrich,
pſchedawarńja porzelanowych a ſchkleńczanych tworow na ſchuleŕſkej haßy.

Gumijowe ſchaty, univerſalne ſchaty

porucża po tunich płaćiſnach
A. Tschentscher w Budyſchinje
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchcżu.

Meblowy magazin Herm. Schmidta

w Budyſchinje pſchi hrodże
porucża ßo pſchi potrjebje dobrocżiwemu wobkedżbowanju. **Żyke wuhotowanja,** każ **jenotliwe meble w wulkim wubjerku** po ſnatych **tunich** płaćiſnach.

Spěwarſke

ßerbſke a němſke w najnowſchich kraßnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku po tunich płaćiſnach porucża
Guſtav Rämſch,
knihiwjaſar na bohatej haßy 21.

Koſaze, ſajecże, karniklaze a wſchě druhe **kože** kupuje a pſchezo najwyſchſche płaćiſny płaćі
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach cżißło 9.

W składże towarſtwa **Maćicy Serbskeje** a pola jeje pokładnika k. překupca **M. Mjerwy** w Budyšinje su tute knihi na předań:

1. **Nowa zběrka melodiji k hornjołużiskim pěsnjam** (wot L. Kuby, Michała Hicki, J. Pana a P. Starca). Zhromadźił Ludwik Kuba. Ze zawodom wo hudźbnym wumjełstwje łužiskich Serbow. 1887. Płaći 1 hriwnu.
2. **Písně lužické** (Serbske ludowe pěsnje z češkim přełožkom). 65 serbskich pěsničkow a 20 serbskich reji. Hodźi so spěwanskim towarſtwam za serbske koncerty, dokelž je kóžda pěseń dwójcy komponowana za spěw a za fortepiano. 2 hriwnje.
3. **Wěnc narodnych spěwow** hornjo- a delnjołużiskich wot K. A. Kocora. 1 hr. 50 p.
4. **Šěsć spěwow serbskich** za tenor abo sopran z přewodom fortepiana wot K. A. Kocora. 1 hr.
5. **Towařšny Spěwnik** wot K. A. Fiedlerja. Zwjazany 1 hr. 50 p.
6. **Štyrihłósne mužske chory** wot K. A. Kocora. 50 p.
7. **Swětłoćišćowa podobizna J. E. Smolerja.** 1 hr.

(Hodźi so wosebje za sale serbskich towarſtwow.)

Też su wšě druhe wědomostne a ludowe knižki a knihi maćičneho składa tam dostać. Kupujće!

W wudawarńi Serb. Nowin je dostacż ſa 2 hriwnje:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.
Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

W Ssmolerjez knihicżiſchcżerni je ſa 10 np. dostacż nowy **„Bibliſki pucznik“** ſa wſchitke dny lěta 1889.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w **ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenocżenej, ßo **pónđelu 29. haprleje 1889** nowy wucżbny kurß ſapocżnje.
Wſcho dalſche je pola direktora **Bruggera** naſhonicż.

Ssuſcheny polcż, pjecż porſtow tołſty, punt po 70 np., 5 puntow punt po 65 np., wot krajnych ßwini punt po 67 np., po 25 puntach tuniſcho,
ßyry polcż punt po 65 np.,
ßadleſchcżo punt po 65 np.,
ßuſchene ßwinjaże mjaßo punt po 60 np. porucża
Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Wſchě
kolonialne twory,
khoſej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńſcho doſtacż pola
Schiſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Turkowſke ßłowki
najlěpſcheje drużiny porucża
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcżu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaćiſnach.

Khoſej
paleny a njepaleny
jenoż w dobrych drużinach poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedżbne cżinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Hamburgſko-amerikanſke
paketojězbne akzijowe towarſtwo.
H. A. P. A. G.
Direktna parokłódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóżdu ßrjedu a njedżelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóżdu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóżdej dwě njedżeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měßacżnje 3 krócż,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacżnje 1 raz.
Towarſtwowe póſtiſke parne łódże podawaju wubjernu jědź a pſchikładnu puczowanſku ſkładnoſcż ſa kajutowych a bjeſkubjowych puczowarjow.
Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tuczne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza
Gustav Poser.

Khofej
zhory a paleny,
derje zhodzazy po wschech placzisnach porucza
J. G. Klingst Nachf.

K sakhowanju dzeczi
psche
zmjertny strach pola sroszenych
Lambertowy-Stepsowy
wuspytowany domjazy zredk,
sarybowanje psche brunu
(Bräune-Einreibung),
(tinktura psche diftheritisowu khorosczu)
pschezo na skladze w **meschczanskej haptyzy** w Budyschinje a w wjele druhich sakskich haptykach w bleschkach po 50 a 75 np.

---

2 dzelbje
wubrakowanych zigarow,
czistych, se samórskich tobakow dzekanych, dobru miku druzinu, poruczam, sa to rukujo, so zo derje pali, a to
czisło 100 po 4 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.,
czisło 104 po 4 np., 100 schtuk po 3 mk. 80 np.
Dale sbytnu druzinu **amerikanskich zigarow, wubranych,** poruczam
czisło 105: 10 schtuk po 35 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.
W. H. Conrad.

Hdze sce tónle rjany czaznik kupili? Pola czaznikarja
Magera
na zerbskej haszy czo. 11.

Bukečanske serbske towarstwo
zmeje njedzelu 3. februara popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje posedzenje. Přednošk k. Hartsteina w Pomorcach. Hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Hoszenz w Drozdziju.
Njedzelu 3. februara zo **kóstopiwo** natoczi. Potom budza **reje.** Pschecelnje pschesroschuje
Tschieter.

K pschijimanju **sawěszenjow** zwini psche **strach trichinitoszce** porucza zo sa Bart a wokolnoscz **Alwin Dietrich** w Barcze.

Towarstwo Serbskich Burow
shromadzi zo **póndzelu 4. februara** w **Khrószczizach** w **Wjeńkez hoszczenzu** popołdnju w 3 hodź. Proszymy, so zo hospodarjo s daloka a schěroka k postajenym wuradzenjam sejdu.
Dzeński porjad: 1. Pomjenowanje **schěrscheho** wubjerka a **dowěrnikow** sa wozady na puczu akklamacije; 2. **Pschednoschk,** jednazy wo burskich towarstwach; 3. **Swobodne** rosmolwjenje, kak zo najkhmanscho a najruczischo pschihodne sarjadowanja sa **konsum** szinja.
Pschedszydstwo „T. S. B."

Ratarske towarstwo sa Scheschow a wokolnoscz
smeje **zrjedu 6. februara** popołdnju w **4 hodzinach** w towarstwowej stwje **poszedzenje.** Ssobustawy a hoszći pscheproschuje
pschedszydstwo.

Pschihotowarnja
sa pruhowanje póstskich pomoznikow w Kielu.
Młodzi ludzo zo wot 15. lěta sa mjenowane pruhowanje derje pschihotuja. Swjasam zo, polny pjenjes, sa pensiju a wuczbu sapłaczeny, wróczicz, jeli so zo wottyknjeny kónz njedozpi. Hacz dotal je 294 mojich schulerjow pruhowanje wobstało. Tón czaz je 254 schulerjow tu, kotsiz zo wot 19 wuczerjow wuwuczuja.
Pschipowjedanja zo hacz do 26. haprleje pschijimaju.
J. H. F. Tiedemann,
pschedstejer w Kielu, Ringstr. 55.

Do jeneje fary w Budyschinje zo k 1. haprleji zylna złużobna holza pyta. Dalsche je shonicz w wudawarni Serb. Now.

Strowu a zylnu **dójku** hnydom pytam. Pschipowjedzenje s listom pschijima wyschschi ingeneur **Trautmann,** Freiberg, Sachsen.

---

1 wotroczka a 1 zrenzu pschi wyszokej msdze pyta **R. Striegler** na zukelnskej haszy 30.

Schoszarjow, hejtmanow, hosposy, stwowe holzy, kuchařki, wotroczkow a dzowki w kózdym czazu pschistaja **R. Striegler** na zukelnskej haszy 30.

Dzełaczerska zwójba
dostanje darmotne bydło a běrnischczo na **Wutołczanskim** knjezim dworje.

Pilne **dzełaczerske zwójby,** kotrez darmotne bydło, dobru msdu a hnojene běrnischczo a nješchto selinskeje sahrody dostanu, pyta **R. Striegler** na zukelnskej haszy 30.

Sa zwoje kolonialno-tworowe a spirituosowe khlamy k jutram wuczobnika pytam.
Hermann Gruhl
pschi theatrowym mjescze.

Wuczobnika
sa zwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj
bratraj Měrschej
pschi zitnych wikach w Budyschinje.

Hólczez, kotryz chze **pjekarstwo** nawuknucz, moze jutry do wuczby stupicz pola **J. A. Heinze,** pjekarskeho m. na mjazowym torhoschczu.

Wuczobnik zo pyta.
Sa zwoje kolonialno-tworowe a spirituosowe khlamy k jutram wuczobnika pytam.
Hermann Lemke
na jerjowej haszy.

Wuczobnik zo pyta.
Sa zwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy k jutram derje wotczehnjeneho a wobdarjeneho hólza sprawneju starscheju sa wuczobnika pytamoj s wumenjenjom, so pschekupsku schulu wopyta.
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haszy 6.

Sa zwoje kolonialtworowe a destillazijske khlamy k jutram
wuczobnika
pytam.
Adolf Rämsch.

Wuczobnika pod pschihódnymi wumenjenjemi pschiwosmje **A. Stöbr,** pjekarski mischtr na Lubijskej drósy czisło 22.

Pjekarski wuczobnik
zo k jutram pyta na swonkownej lawskej haszy 10.

Młody czlowjek, kotryz chze **mlynstwo** nawuknucz, moze mesto dostacz w Hodzijskim mlynje.
Korla Hanka.

Hólczez,
kiz chze **pjekarstwo** nawuknucz, dostanje dobru wuczbu pola pjekarskeho mischtra **Augusta Biesolda** na bohatej haszy.

Hólczez sprawneju starscheju, kotryz chze pjekarstwo nawuknucz, zo wot jeneho zerbskeho mischtra w Pirnje pyta. Wscho dalsche je shonicz pola optikusa **Korle Schokty** w Budyschinje na zitnej haszy czisło 6.

Pjekarski wuczobnik!
Hólczez sprawneju starscheju, kiz chze **pjekarstwo** nawuknucz, pod pschihódnymi wumenjenjemi dobru wuczbu namaka w bełokhlębowej pjekarni **Antona Golmara** w Drazdzanach, A. Schnorrstr. 8.

Pjekarski wuczobnik
zo k jutram pyta wot
Richarda Pfennigwertha
na kamjentnej haszy.

Hólczez
kotryz chze knihiwjasarstwo nawuknucz, moze do wuczby stupicz pola knihiwjasarja **Louisa Gastorffa** w Budyschinje pschi schulskich hrjebjach czisło 7.

Kowarski wuczobnik moze pschichodne jutry pod pschihódnymi wumenjenjemi do wuczby stupicz pola **J. Handrika,** kowarskeho mischtra na horncżerskej haszy 29.

Ssylneho **kowarskeho wuczobnika** pyta kowarski mischtr **Hultsch** w póstskej kowarni w Budyschinje.

Hólczez, kiz chze kowarstwo nawuknucz, moze k jutram do wuczby stupicz pola
H. Kalicha, kowarskeho mischtra na Nowosalzskej drósy czisło 6.

Wuczobnik,
kiz chze **kowarstwo** nawuknucz, moze pola podpisaneho do wuczby stupicz.
Ernst Domaschka,
pruhowany kowar w Plusnikezach.

Kowarskeho, dobreho wóhnjoweho dzełaczerja, pyta
Ernst Lehmann w Hnaschezach.

Wutrobny dzak
wyszokodostojnemu knjesej fararjej **Kubizy** w Bukezach sa natwarjaze predowanje a duchapolne, wutrobu posbehowaze modlitwy, wot njeho w wjeczornej Bozej służbje w Wujezku dzerzane.
Wjele nutrnych poslucharjow.

Knjez hrabja **z Arnim-Mužakowski,** kiz je hizo pri wselakich składnosćach, jako z hodownymi wobradami, z pomocu po njezbożu, z podpjeranjom khudobnych ze sćedrej darniwosću wopokazał, zo k našemu serbskemu ludu ćopłu ma wutrobu, — je mi wozjewić poručił, zo pola hornjołužiskich krajnych stawow wyše 700 hr. — bjez teho, zo by so štó wo nje zamłowjał — hotowych leži k podpjeranju tajkich kandidatow a młodźencow ev. bohawučenosće, kiž so w serbskim wudokonjeć chcedźa, zo móhli skeršo serbsko-farsku służbu nastupić, zo by so tak serbsko-duchownej nuzy wotpomhało. Tajcy chcyli so na spomnjeneho k. hrabju skerje lubje z pismom wobroćić!
Wjelan, Slepjanski duchowny.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. **Sobotu 9. februara 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Poßołstwo marokkańskeho sułtana je ßo ßrjedu ſ wulkej ßwjatoczńoſczu wot kněžora pschijało. Sułtan kněžorej mnohe dary, bjes druhim wóßom konjow, schtyri tšélby a wschelaky krywy, ſa kněžorku dźeßacź wobleczenjow a ſtupnjow atd. a ſa krónprynza dweju konjow a kraßny mjecź pschepodacź da.

— Kněžorſtwowy ßejm je pjenjeſy k twarej ſchtyrjoch nowych panzerowych łódźow pschiſwolił. Też ſ Gefſkenowej wězu je ßo kněžorſtwowy ßejm nakładował. Gefſken je, kaž je ſnate, dźenik kněžora Friedricha woſjewił. Gefſkena ßu na to krajneje pscherady dla do pschepytanja wſali, tola jeho po wobſamknjenju kněžorſtwoweho ßuda ſ jaſtwa puſchćili. Poſodźiſcho je ßo na žadanje wjerćha Bismarka dźěł wobſkórźbneho pißma a też nětotre liſty, kotrež ßu Gefſkenej wſali, w nowinach wotćiſchćało. Sapółkanzy Munckel, Richter a Windhorſt Bismarka wótrje pschimachu, ſo je napſchećo wobſtejazym poſtajenjam prawa priwatne liſty ſe ſkórźbnych aktow woſjewił. Dokelź wjerch Bismark ßam pſchitomny njebě, dyrbjeſche jeho juſtizny miniſter ſe Schelling ſakitacź. Miniſter přejeſche, ſo ßu ßo liſty do ſjawnoſcze dale, a hdyž je ßo wobſkórźbne pißmo woſjewiło, njeje to pſchećiwo ſakonjej.

— W narańſcho-afriſtich němſkich kolonijach ßu tón cźaß pſchezo hiſchcze ſběźkarjo ſ knjeſom. Němſzy mißionarojo, kotrychž ßu woni w Pugu ſajeli, hiſchcze wukupjeni njejßu. Sběźkarjo ſa nich tak wyßoki pjenjes žadaju, ſo ßu Němzy ſ nimi na khwilu jednacź pſcheſtali. Pſchedſtejićeŕ franzowſkeho mißionſtwa w Bagamoyo, pater Etienne, ßo prózuje, jatych wußwobodźićź, tola jeho mißionſtwo je ßamo w wulkim ſtraſche, tak ſo je Zanzibarſkeho ſułtana proßył, jemu łódź póßłacź, ſo by na njej woßoby, na mißionſtwje pſchebywaze, do Zanzibara pſchewjeſł. Sułtan tule próſtwu njeje dopjelnicź móhł, dokelź ßo jeho ßamßny lud pſchećiwo njemu ſběha.

— W amerikańſkich nowinach „New-York World“ Amerikan Klein, kotryž na kupje Samoa wojerjow krala Mataafy pſchećiwo Němzam komanděrowaſche, khód tamnych podawkow na ſcźěhowaze waſchnje wopißuje: Němzy ßo blížachu, ſo bychu w nozy wobydlerjow nadpanuli, woni pak buchu tutym pſches jenu žónſku pſcheradźeni, hdyž chżychu runje pola Mataſagacża na kraj ſtupicź. Klein tule powjeſcź jendźelſkemu konſulej póßła, kotryž jako wotrěcźane ſnamjo cźeŕwjenu latarńju horje ſcźahnucź da. Hdyž chżychu na to Němzy na kraj ſtupicź, pſchi brjoſy mnohich wojerjow wuhladachu, duž na ſtronu k Fangeli wotjědźechu, wobydlerjo pak też na tole měſtno khwatachu a tam prjedy dóńdźechu hacź Němzy. Hdyž ßo cźołmy k brjohej blížachu, Němzy do wobydlerjow tšélecź počzachu, na cźoź cźi ſ tšélenjom wotmolwichu. Poßledniſchi na to zofachu, tola ßo bórſy ſ poßłnjenjom wróćichu a nětko woni němſkich morjakow, kotſiž běchu na kraj ſtupili, pobichu a jich hacź do Maitele honichu. W Maitele bě nowe wotdźělenje Němzow, kotrež bě na kraj ſtupiło a ßo ſady pěſkowym naßypom poſtajiło; woni běchu ßyna krala Mataafa ſatšélili. Ludźo khownika Tamaſeſeſa nětko do Apije póßłachu a amerikańſkeho konſula wo radu proſchachu: wón jim wotmolwi, ſo bychu cźinili, ſchtož ßo jim dobre ſda bycź. Mataafowi wojerjo běchu ßo bjes tym do Němzow dali a jich ſ jich ſtejniſchcźa wucźiſchcźili, druhe němſke wotdźělenje bě ßo w bliſkej plantaži ſaßydliło a ßo tu wóßomnacze hodźin dołho ſakitaſche, doniž poßłnjenje njepſchińdźe, kotrež jo wußwobodźi. Druhe wotdźělenje muźſtwow łódźe „Olgi“ pod wjedniſtwom lieutenanta Siegera bu ſkónzowane. Samoaſzy wſchitkim němſkim ranjenym khowu wotcźachu. — Temu napſchećiwo „Köln. Ztg.“ piſche: W bitwje 18. dezembra je Amerikan Klein prěni do muźſtwow łódźe „Olgi“ tšélił. Dobycźe Němzow ßo tamny dźeń pſches muźſtwa łódźow „Eber“ a „Adler“ dozpi. Tſjóm ranjenym, kotſiž w bliſkoſcźi Bailely do rukow Samoaſkich padźechu, ßu tucźi khowu wotcźeli. 19. dezembra ßo w Munilu panjeni ßwjatoczńje pohrjebachu.

Awſtrija. Njedowěra, ſ kotrejž je lud w Awſtriſkej powjeſcź wo krónprynzowej nahłej ßmjercźi pſchijał, tola bjes pſchiczíny była njeje. Krónprynz je w ßamotnym hrodźe Meyerlingu woprawdźe ßam ruku na ßo ſłożił. Niž Boża rucźka, ale kulka ſ revolvra je jeho žiwjenju kónz ſtajiła. Lěkarjo, kotſiž ßu krónprynzowe cźěło pſchepytali, ßu na pſchißahu wobkrucźili, ſo je ßo wón, kaž wobſtejnoſcźe pokaſowachu, ßam ſatšélił. Pódla jeho praweje ruki w łožu revolvr namakachu. Sswojim hońtwinſkim hoſcźom krónprynz ſ niczim pſcheradźił njeje, ſo ßo ſe ßamomordarſkimi myßlemi noßy. W Meyerlingu wón wutoru wjeczor ſ hrabju Hoyoſom khromadźe wjeßeły wjeczerjeſche. Wokoło jědnacźich hodźin ßwojeho hoſcźa wot ßo puſchći, prajiwſchi: „Ssym tola trochu ſprózny a chżył jutſje rano pſchi hońtwje cźerſtwy bycź.“ Naſajtra rano krónprynz wokoło 7 hodźin ſa ßwojim ßłużobnikom Łožekom ſwonjeſche a jemu wukaſa, ſchto ma k hońtwje pſchihotowacź, kotraž dyrbjeſche ßo w 8 hodźinach ſapoczecź. Ssłużobnik ßebi ſwaži ſnapſchećiwicź, ſo hajnikej porucźi, pſchihoty wobſtaracź, ſo móhł ßam w krónprynzowej bliſkoſcźi woſtacź. „Ně! ně!“ krónprynz wotmolwi, „by jenoż pſches to měſcheńza naſtała.“ Duž dyrbjeſche Łožek woteńcź a krónprynz ßam woſta. Wokoło 8 hodźin Łožek ßo wrócźiwſchi wo durje kłapaſche, ſo by krónprynzej pſchipowjedźił, ſo je wſcho hotowe. S krónprynzoweje ſtwy ßo njewotmolwi. Łožek ſ nowa kłapaſche, tola ſaßo žane wotmolwjenje. Wón hiſchcze woſpjet kłapaſche, ſo by kedźbnoſcź ßwojeho knjeſa na ßebje wobrocźił. Bórſy po tym prynz Koburg a hrabja Hoyos do hrodu pſchińdźeſchtaj. Na jeju praſchenje ſa krónprynzom Łožek praji: „Jeho kněžorſka majeſtoſcź po ſdaczu twjerdźe ſpi. Ssym wjazy krócź kłapał, tola wotmolwjenja doſtał njejßym.“ Wobſamknuchu, hiſchcze khwilku wotcźakacź. Dokelź pak ßo też potom niczo w krónprynzowej ſtwje njehibaſche, ßo wonka ſtejazy do ſtracha dachu. Po krótkim wuradźowanju prynz Koburg, hrabja Hoyos a ßłużobnik Łožek wobſamknuchu, durje ſ mozu wocźinicź. Shromadnemu prózowanju ßo poradźi, durjowe ßrjedźne drjewo wutłócźicź a pſches wudobytu dźěru ſamk ſnutſka wotamknucź. Napohlad, kiž ßo ſaſtupjazym pokaſa, bě žadławy. Krónprynz, jenoż koſchlu wobleczeny, na łožu leżeſche, hornje cźěło pſches łožo wißaſche, khowa a lěwa ruka tak khłuboko, ſo ßo dna dótkaſchtej. S huby krwej na dno cźeczeſche. Dohladachu ßo, ſo bě ßrjedź cźoła tšélna rana, ſo bě khowa rosſchcźěpjena a ſo prawa ruka revolvr dźerżeſche. Na blidźe

nĕkotre listy leżachu. S nich pak ßo pjecza w żanym njepraji, schto je krónprynza k ßamomordarstwu pohnuło. Najwjazy wĕry powjescź namaka, so je krónprynzowy wuzschi wobkhad s jenej mkodej knjeżnu, wĕstej baroneßu Vetseru, na jeho ßamomordarstwje wina. Tule knjeżnu, kiż je ßebi pjecza w Meyerlingskim hrodże abo blisko njeho s jĕdom sawdaka, ßu pjecza w Heiligenkreuzu pola Meyerlinga pohrjebali. W liscze, ßwojej maczeri sawostajenym, je wona sdżĕlika, so ma myßle, s krónprynzom hromadże wumrjecź. Krónprynz je ßo w bĕhu sańdżeneho mĕßaza njepoßrĕdnje na bamża s próstwu wobrocźił, so by jeho mandżelstwo dżĕlił a jemu dowolnosćź k nowej żeńtwje dał. Bamż krónprynzowe pißmo khĕżorej póßka, a tutón krónprynza wótrje naßwari. Wscho to je powjedanje, kotremuż pak powschitkownje wĕrja. Powjedaju pak ßo też hischcze wjele hórsche wĕzy. Duż drje ßo awstriski khĕżor njebudże sminucź móz, so by ßo njerosumnemu powjedanju kónz cźiniło, pschiczinu wosjewicź, kotrejeż dla je krónprynz ruku na ßo słożił. Belgiski kral je khĕżorej radźił, so by to cźinił, tola khĕżor ßo k temu hischcze njeje rosßudźicź móhł.

W poßlednich mĕßazach je krónprynz na nervosnosćź a na hrosny łoskot k wrócźenju cźerpił. Praja, so je na tym opium wina był, kiż je wón cźasto wużiwał. K podtłócźenju tuteho łoskota je krónprynz pjecza wschĕdnje wjele kognaka pił. — S krónprynzoweho żiwjenja profeßor Udel sajimawe podawki każ scźĕhowaze powjeda: Hdyż ßo Udel pschi spĕwanju ras każ bjes wole k durjam, ßo runje wocźinjazym, wobrocźi, krónprynz praji: „Njedajcźe ßo mylicź! To budże jedyn s duchow, kajkiż ßu w kóżdym hrodże. Te pschińdu a saßo woteńdu.“ Wón po sdaczu s wulkej khutnosćźu rĕcźesche. Sańdżene lĕto bĕ Udel wospjet pola krónprynza w Meyerlingu. Ras pschi tajkej składnosćźi krónprynz pschi wobjedże pytnu, so Udel niczo njepijesche. „Picźe tola!“ krónprynz żiwje sawoła, „ras dyrbimy tola wumrjecź, jedyn prjedy, druhi posdźischo. Mi ßu wĕschcźeli, budźecźe widźicź, so sahe wumru.“ Po khwilzy wón pschistaji: „Najradscho bych na bitwischcźu wumrjeł“. Pschi druhej składnosćźi ßo krónprynz praschesche, kotry je najrjeńschi lĕtni pschebytk. Udel rjadu snatych strowotnych kupjelow mjenowasche; krónprynz pak s khłowu tschaßesche a praji: „Najrjeńscho je lĕcźi w Winje; tehdy ßo tam s hromadu ludźi njesetkamy, s kotrymiż ßo hewak dyrbimy setkacź.“

Belgiska. W Belgiskej hischcze powschitkowna wojeńska powinosćź sawjedźena njeje. Tam hischcze tón ßamy sakoń, kiż do lĕta 1866 w Sakskej wobstejesche, płaczi, po kotrymż ßmĕ ßo k wojeńskej ßłużbje wusbĕhnjeny se sastupnikom wukupicź. Knjeżerstwo, a na jeho czole kral, hižo ßo dawno prózuje, sastarjeny wojeński sakoń wotstronicź a powschitkownu wojeńsku powinosćź też w Belgiskej sawjesćź. Bjes ludom je tónle wotpohlad wulke pschecźiwnistwo nadeschoł a po zykym kraju ßo pschecźiwo njemu dźĕła. W Brüsselu je katholska strona shromadźisnu wotdżerżała, w kotrejż krala wótrje pschimachu. Jedyn s rĕcźnikow ßebi ßamo hrożaze ßkowa swaži, so kral se ßwojim żadanjom sa parschonskej wojeńskej ßłużbu wo ßwoju krónu, haj ßamo wo ßwoje żiwjenje hraje.

Jendżelska. Irskeho sapóßłanza O'Briena, kiż bĕ sańdżeny tydźeń se ßudniskeje sale, hdżeż wo nim ßudżachu, cźeknuł, ßu bórsy saßo sajeli. Hacź runje jeho jenoż politiskeho pschestupjenja winuja, knjeżerstwo tola s nim każ s paduchom abo mordarjom sakhadża. Jeho ßu khostansku drastu woblekli a jemu włoßy a brodu wotsihali. Dokelż ßo O'Brien spjecżowasche, ßo khostansku drastu woblez, ßu jeho do njeje s gwaltom tykli. Bórsy po tym ßo Dublinski mĕschczanosta Hacket, kotryż ma prawo jastwo pschepytowacź, pschipowjedźi: wón O'Briena w tajkej cźĕlnej ßłaboscźi nadeńdże, so mĕjesche sa nusne, jemu ßudniskeho duchowneho póßłacź. Prjedy hacź tón sastupi, bĕ ßo O'Brien khostansku drastu wußlekł. Wón duchowneho w koschli witasche, kotruż bĕchu jemu wothladowarjo wostajili. Wón pschi tym wobkrucźesche, so budże, tak dołho hacź je żiwy, ßo pschecźiwo khostanskej drascze wobaracź. Njedostojne wobkhadżenje, kotreż ßo sapóßłanzej O'Brienej w jastwje dostawa, je w irskim ludu wschudże pohórschenje sbudźiło; też liberalne jendżelske nowiny na knjeżerstwo ßwarja, so bjes politiskimi khostanzami a skóstnikami rosdźĕla njecźini.

Sserbija. Kral Milan je nowe ministerstwo s zyle radikalnych mużow tworił. Do ministerstwa je ßo też Ssawa Gruicź powołał, kotryż bĕ hižo loni s ministrom. Jeho tehdy winowachu, so je do pschißahanstwa pschecźiwo kralej saschmatany był. Bjes knjeżerstwowymi sastojnikami je ßo hnydom prĕnje dny wobstacża radikalneho ministerstwa ßylne pschemĕnjenje stało. Mnosy sastojnizy, k doprĕdkarskej stronje ßkuschazy, buchu pak se ßkużby puschcźeni pak pensionĕrowani, a jich mĕsta s radikalnymi abo njestroniskimi mużemi wobßadżene.

Nĕschto se sabawneho blida Cźopolcźanskeje korcźmy.

Podawa J. J—k.

„Schto ßo to tola njecźini, so hischcze tu Knot dźenßa njeje! Hewak njewĕ, kak khĕtsje by ßwojej Hercze twóchnył a horzy woheń w ßwojim żołdku potepił, a dźenßa ßmy tu hižo wschitzy a wón tu njeje“, mudrowasche Schmódraßez Hanß w Cźopolcźanskej korcźmje, ważnje na ßwojich towarschow pohladujo. „Haj, masch prawje“, mĕnjesche Kowarjez Pĕtr, „cźakam też hižo dawno na njeho. Knot je cźi tola mórts khadła. Rad poßłuchamna jeho powjedanje a njemóżu docźakacź, so by skoro pschischoł. Hejda, korcźmarka, moja schkleńza je próżdna!“ „Nó, nó“, dźiwasche ßo Schmotak, „każ widżu, masch dobry spad. Tsecźi karanczk sa schtwórcź hodźiny, to ßebi dam lubicź. Potom żadyn dźiw, so ßo nascha korcźmarka tak hm . . . hehehe . . .!“ „Ty ßy jedyn schwerlenczi khadła“, ßwarjesche korcźmarka, kiż bĕ Pĕtrej karanczk porjedźiła, „ßam masch brjuch, każ . . . a potom chzesch ßo druhim ßmjecź?“ „Hahaha!“ ßmĕjesche ßo zyła shromadźisna a Klukschez Handrij dyri s tajkim wotmachom wo blido, so ßo jemu karanczk swrócźi a bruna juschka jeho klin womacża. Kóżdy rumowasche a spytasche ßo psched kapazej mokrinu wukhowacź.

Pschi zykym hołku nichtó njepytny, kak bĕchu ßo durje wotewrike a s nimi muż sastupił, trasch pjecź a tsizecźi lĕt stary. Knot, pschetoż to bĕsche tutón muż, mĕjesche polne ßerbske wobliczo, trochu nasłibnjeny nóß a brunej ßmĕwkotatej wócżzy. Hakle, hdyż ßo stólza pschimacź pocża, wobrocźi ßo kedżbnosćź hosćźi na pschikhadżazeho a każ by mjeswocźi kleßnył, satorże ßo hara a „witaj“, „skónczńje“, wunjeße ßo s kóżdeho horta a se wschĕch rózkow posćiczachu ßo jemu mosłojte ruzy. „Wjerschpomasy Pĕtrje, wjerschpomasy Hanßo, wjerschpomasy, wjerschpomasy wschitzy do hromady. Takle, to ßebi dam lubicź. Tajkele wjeßele dopomni mje tak prawje na wojeńske lĕta. Hdy bychmy ßo dyrbjeli zyły dźeń dracżowacź a hónßlody każ mjedawki pózeracź — potom by nam wutroba pschi karanczku piwa s radoscźu pscheskakowała. Njechał drje ßo wjazy do Bismarkoweho kitła sawalicź, ale dopomnjeńki na pschĕtrate cźaßy ßu sa cźłowjesku wutrobu każ wosbożazy beńtuch.“ „Masch prawje, kmótsje“, sarĕcza Kowar, „a ja bych rad ßłyschał, hdy by nam nĕschto se ßwojeho wojeństwa powjedał. Podeńdżenja wojaka ßu husto sajimawe a, wĕ ßo, budże cźi kóżdy rad pschipoßłuchacź.“ „Pĕtrje, ty 'schcze masch tola rosum!“ pschihłoßowasche Duncżez herz, — „korcźmarka, wostaj dźenßa paczerjaze knizki w kaschcźiku, cźert njech ßam s nimi plaza; my chzemy ßo khmańscho sabawjecź!“ — Duncż mjenujzy hracź njemóżesche — so mi wopak njesrosumisch — kharty hracź njemóżesche — hewak na łubi hudżenz tak schmórasche, hacź ßo wscho wokoło njeho wjercźesche. Dunczez herz potajkim, — nó, brrrrr, ja radscho niczo wjazy wo nim powjedacź njecham, hewak hischcze móhł ßebi nĕkotryżkuli myßlicź, so bych ja radscho widżał, hdyż by korcźmarka kharty na blido pschinjeßła a wenzle ßwoju reju mĕli, hacź so Knotez Pĕtr nĕschto baje.

„Nĕ, nĕ, też ja wobej wuschi nastajam, hacźruniż stej hewak dołhej doscź, a ßym wschón wcźipny, kajke schtuki nam stary wojak k lĕpschemu da. Duż dha sapoczń, Pĕtrje! Haj, powjedaj nam nĕschto“, żadachu wschitzy, byrnjeż knjeni korcźmarka była. Bjes dźiwa, wschak by husto prajiła: „Jeli studenczi a wojazy byli njebychu, dha drje by ßebi korcźmar ßuki do móschnje wjasacź móhł.“ — —

Knot ßo też dołho proßycź njedasche. „Moje dla“, rjeknu, „hdyż chzecźe, dha wschak wam runiż nĕschto powjedam; wschak wĕscźe, so na hubu khromy njeißym. (Sastaji karanczk a dorasy.) Takle, schija je namasana!“

„Każ je Wam snate, ßym w Drażdżanach pola grenadĕrow ßłużił. Sabyli trasch też njeiscźe, so w ßamßnym cźaßu też Rabicżan Woleńkez Herta w Drażdżanach ßłużesche — kotraż mi nĕtko runje do korcźmy hicź dacź njechasche — a to pola wĕsteho hrabje Zigenschwanza. Tutón hrabja mĕjesche jeniczku dźowku, kiż njemóżesche kwaßa docźakacź. Ale nawożenja, do kotrehoż bĕsche ßo dźowka salubowała a k kotremuż bĕsche też macź pschikhilena, ßo Zigenschwanzej njelubjesche. A to bĕ s winu, so ßo s dźowku a s mandżelskej roskori. Wón njelubowasche jej wjazy każ prjedy a wonej niz jeho; hadrija bĕ pola nich cźasto doscź ßłyschecź a ßnadź też bĕ to wina, so s wonka Drażdżan pola „wulkeje sahrody“ bydlachu. Tam po tajkim Woleńkez Herta ßłużesche a ja ßłużach pola grenadĕrow.

Je-li ſ Waß ſchtó w Draždźanach ſnaty, tón budźe mi ſawěſćże pſchihłoßowacź, ſo naju ſatraſchny pucź dźěleſche. Hodźina by kóždy ras ſaſchła, prjedy hacź bych do ſahrody doſchoł a dokelž bych hacź dom też ſaßo hodźinu měł, dha drje mi wěricże, ſo ßym ßo někotry ſakraßny ras na tutu dalokoſcź mjerſał.

To běſche nětko hnydom prěnje póſtnizy, hdyž běchmy ßo khětro cźrjódka na reje ſeſchli. Herta, ßo wě, tam też bě. Schpundowanje na rejwarſkej łubi bě tam niſchnyzich hładke a tamny wjeczor ßo huſcźiſcho ſe ßwojej rejwarku wobßužech. Wona mi to na žane waſchnje ſa ſło njewſa a ſchmórachmoj ßo teho dla hacź do poknozy wokoło, dokelž běchmoj bórſy hładkeho ſchpundowanja ßwědomaj. Haj, mój běchmoj tam, ſchtó wě, kak dołho rejwakoj, njeběchmoj-li wobaj ßłużiłaj, a duž běſche ſ wjeßelom też bórſy kónz. Herta dyrbjeſche w wěſtym cźaßu doma bycź a wſchě moje wabjenja, ſo by tola hiſchcże woſtała, niczo njepomhachu. Wonka bě tokſta cźma, tak ſo ani ruki pſched ßobu widźecź njebě. Hoſcźenz pak, w kotrymž běchmoj rejwakoj, bě $^3/_4$ hodźiny wot Hercźineho bydła wotßaleny. Bojeſche ßo teho dla, tak daloko ßamalutka hicź, woßebje nimo „wulkeje ſahrody", a proſcheſche mje, ſo bych ju tola domoj pſchewodźał. Ja njedyrbjał Knot rěkacź, hdy bych jeje próſtwu njewußłyſchał. Duž dźěchmoj w hromadźe. Mějachmoj ßebi to a druhe wubachtacź. Wona powjedaſche, kajka khordija pola jeje knježich knježi, a ja ſaßo ſkoržach, kak podwyſchzy na naß ßakruja a kak běſche ßo jenemu ſ naſchich wyſchkow ſeſchło. Tutón mějeſche mjenujzy nęſchto dnjow prjedy domjaze dohladowanje. Hdyž nětko runje do kuchiny dźěſche, wuſtupich ja ſ wulkim hornzom, ſ kotrehož ßo kuſk kurjeſche. Cźaß wobjeda pak bě hižo dawno nimo. A hdyž dohladowaŕ pytnu, ſo bě mje jeho njenadźite ſetkanje nękak ſpóſchiło, tukaſche hnydom, ſo to zyle po prawym njeje a žadaſche ſakhadźejo, ſo bych jemu na blaku łžizu pſchinjeßł. Saſtróženy cźinju, kaž bě mi kaſak a njemójach ani ßłowcźka ſnapſchecźiwicź. Wyſchk pak, łžizu hrabnuwſchi, ſ hornza wopta. Pſchi prěnjej łžizy ßebi najſkerje hiſchcże wěſty njebě, ſchto móhło bycź; wopta teho dla też hiſchcże druhu."

„Rochowa poliwka?" ßo mje woprascha. „Ně, knjes lajtnant!" mójach jemu lědma wotmolwicź. „Schto dha?" „Wopkokowanje, knjes lajtnant." Rosnjemdrjeny cźißnu łžizu na khód a ani ßłowcźka njeprajiwſchi dźěſche ßo pyrjo dale."

„Hahaha, to bě jemu ſtrowe!" ſawoła Duncź, kiž ßo ßměcha ſdźerżecź njemóżeſche a pſchipoßłucharjo jemu wſchitzy pſchihłoßowachu a ſ zyłej ſchiju ßo woſchcźerjachu. Hdyž běchu ßebi potom na Knotowe ſboże pſchipili a ßo ſaßo ſměrowali, pokracžowaſche tutón dale:

„Hdyž běch tutón podawk ßwojim towarſcham ſdźělił, ßo lajtnantej mało njeßmějachmy. Też Herta ßo pocża wótſje ßmjecź, hdyž ji to tehdy duzy ſ reji powjedach; běſche pak ſtaroſcźiwa, ſo ßnadź móhło to ſrudne ſcźěhwki ſa mnje měcź. Ja wſchak ju troſchtowach prajo, ſo ßo mi niczo ſtacź njemóże, dokelž běch jenož to cźinił, ſchtož bě mi kaſane. Nó, a tak běchmoj duzy pſchi „wulkej ſahrodźe", pſched Hercźinym bydlenjom. Powjedachmoj ßebi hiſchcże khwilku pſched durjemi. Bórſy pak pocża ſyma ſ namaj ſatſchaßowacź a ja chżych ßo wrócźicź. Herta pak proſcheſche, dokelž bě jeje knjejſtwo na bal ſchło a, kaž měnjeſche, hiſchcże tak bórſy dom njepſchiňdźe, hacź njechał kuſk horje hicź a ßo cźopkeho khoſeja napicź. Mi bě też prawje. Bórſy ßedźachmoj w kraßnje wudebjenej jſtwi na židźanym khonopeju pſchi ßłódkim khoſeju. Tajkeje kraßy, kaž tam w Zigenſchwanzez jſtwi, hiſchcże ženje wohladaŕ njeběch. Schpihele wot wjercha hacź na ſchpundowanje, wſcho ßomot a žida, wſchudźe pólſtr, byrnjež na woknach było, a ſchpundowanje pokne tepichow a dekow. S wopŕědka ßebi ſkoro njeſwěrich, mojej burſkej noſy pſches próh ſtajicź, ale hdyž widźach, ſo Herta kaž mi a tebi niczo po drohich tepichach teptaſche, bě mi też wſcho jene, na cźo ſtupach. Bórſy ßo mi w jſtwi tak ſalubi, ſo na domhicże zyle ſabych. W ſbóżnych myßlach ſabkłudźenaj na žane dźělenje njemyßlachmoj. Tu: „klinklinklink!" a „klinklinklinklink" ßo ſaſwoni. „Mój ßwěcźe!" ſakſchicża Herta, „to je Idella, ſnaju jeje ſwonjenje! Schto nětko? Khětſje ſpody khonopeja, ja cźe wſchak ſaßo wußwobodźu tak khětſje hacź je móżno." Ja ßo ſ khwatkom ſkhowach a Herta dźěſche wocźinicź.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Won na precźki — a ſaßo domoj.

I.

Kaž ſ wětrom je ſ dwora był najmłódſchi pan,
Hdyž wſcho bě ßej ſebrał, ſchtož dał bě jom' nan.
Naſch liſchaku ßedźo je ſe wßy won hnał
A ſ hłoßom ßej ſpěwajo ſajuſkał:

„Něť ſapocžnje ſa mnje ßo ßwoboda ta!
Haj nětle mi pſchiňdźe cźaß ſa wjeßela!
Koľ wokoľ chżu wobhladacź ßebi wſchón ßwět,
Měj božmje ßo, njewjeßła wjeßka ty, něť!"

Nan widźi, kak ßyn je jom' wotjěchał precź,
A maczeri dréje ßo do duſche mjecź.
Ta ſa woknom ſ hłoßom je ſapkakała:
„Ach, budźich cźi wotjěcź niz njepſchidała!"

Syn cźahnył je wjeßły huj! po pucźiku,
Kaž wrótny je wyſkał pſchez' na liſchaku,
Bě ſabył ſtarſcheju, pſchecźelſtwo wſcho,
Wſchak nowe bě žiwjenje ſapocž'lo ßo.

Huj! do měſta pſchiňnał je na koniku,
Je ſaſtał pak duzy pſched korczmicźku.
Tam nam'ka ßej hromadu towarſchikow:
„Tu do prawych pſchiſchow ßym bratſicźkow!
Paß połny mam wot nana ſchéßnakow
A ßwěcźatych kulojtych tolerkow,
Duž jeſcże a dajcże ßej ſeßkodźicź,
A pijcże, wſcho ſa waß chżu ſeſapkacźicź!
Kónz ſa mnje ma drjenje a draczina wſcha,
Nětk ßwobodny knjes ßym, ßwój knjes ßam ja!

Duž jědli a pili ßu do běłoh' dnja,
Hej, kajka je była tam wokanza t'la!
A kaž był cźert ſajěť tam do nich wſchěch,
Ssu ſe ßamym Bohom tam měli ßwój ßměch!

A takle je ſchło tam dźeń wote dnja,
Hacź po cźaßu njebě ras nóz a cźma.
Hej, kak ßu tam tehdy wſcho halekali,
Ssu žrali a pili, ßu ßakrowali!

Hdyž naſajtra pachoł je wozucźił, — ach!
Je widźił, ſo leżeſche na ßmjecźach!
Wſchě na dobo běchu joh' wopuſchcźili,
Joh' lutkeho ßameho woſtajili.
Prjeb' rěkało pſchez' bě: „Naſch bratſik ßy ty,
My wſchitzy pak twoji wſchě žiwe dny!"

Hdyž ſchéßnacžki běchu jom' wulětałe,
Ssu cźaßy ſe ſa njoh' ßo ſapocźałe.

II.

Schtó po dróſy pěſchi tam krocźi?
Schtó ſ khuduſchkim brěmjeſchkom
Ssam cźehnje po maſanym błócźi?
Njej' proſcheŕ to ſ kijeſchkom?

Tón młodźenz, tón mjehke ma pjaſcże,
Wón něhdy je ßam był knjes,
Tom' widźecźi pak je na draſcże:
Tón je ßo wſcho do doła ſwjeſł.

Hlej, to je tón wjeßely panik,
Kiž njedawno juſkaſche.
Na njeho je ſkoržił joh' nanik,
Macź wo njeho płakaſche.

O tyſchnoſcże wjele je měła
Ta wboha na wutrobi,
Je ßyłſow ßej wjele ſtów trěła,
— Něť w rowje wſcha ſ měrom ſpi.

Tón pachoł pak nětkle wſchón błędy
Wón cźehnje ßam do daloka,
Je najeſcź ßo druhdy móhł lędy,
Hdyž proßył bě wo Boże dla.

III.

Deſchcź wſcho macźa, wichor wěje,
Paſtyŕ ſymu dyrkoze,
Jom' ßo draſta ſ cźěła dréje,
Stare rubjan' wodźecże.

Na poł nahi ſteji w wětſje,
Pſchemokany, hłódny wſchón,
Był jom' dał ſchtó ſtibku khětſje,
Kak był dźakomny jom' wón!

Něť ßej na wutrobu dyri,
S wocžow ßyłny kapaja,
Sſłużił je hižo łéť ſchtyri,
Tajka ßłużba pak bě ſka!

Ale na tym je ßam w winje,
So ßo takle ſłě tu ma,
A dyrbi paſcź ßuche ßwinje.
— Sſłużba to ſa proſcherja.

„Budźich poßłuſchny pſchez' woſtał
Doma pola nana ja.
Njebudźiſche Bóh mje khoſtał.
So mam hłód, — je ſa hrěch mſa.

Pſchi ßwinjoch, ně! njewoſtanu,
Dom chżu, k nanej dom chżu hicź.
Pſched njeho na kolena padnu,
Pſched nim chżu ßo pokloniź.

„Skoty nano!" chżu joh' proßyćź,
„Syn" mi wjazy njerěkaj,
Daj mi ſ wotrocžkom ſpſchaw noßyćź.
To b'dźe mi, kaž ſbóżny raj!

Njeſacźißń mje ſhubjeneho,
Wſmi ßej mje kaž na ßłużbu,
Njeſaſtorcž mje wrócźeneho,
So móhł bycź ja w pokoju!"

Ze Serbow.

S Budyschina. W poßlenim poßedźenju wokrjeßneho wubjerka sa nasche hamtske hejtmanstwo ßo wschelake skórźby ßłyschachu na to, schtoż klepanje kamjenjow na dróhach a puczach nastupa. Woßebje ßo na to skorźesche, so ßo tśěchi, ſ kotrymiž ßo kleparjo kamjenjow pschecźiwo wětrej a wjedru schkituja, wopaczńje stajeja, so někotśi tajkich tśěchow ſ zyła nimaju, kaž też někotśi nawoczow (brylow) nimaju, kotrež dyrbi po sakonju skakarjow kóždy męcź. Duż ßo wokrjeßny wubjerk rosßudźi, so maju ßo trěbne kamuschki pak klepane kupowacź, abo, je-li so ßo to njehodźi, so maju ßo wschitke sakońske postajenja nastupajźy klepanje kamjenjow krucźe wobkedźbowacź.

— Sańdźene lěto je dr. Th. Wetzke w ßwojim chemiskim laboratoriju tudy mnohe a jara wschelake wězy chemiszy pschepytował, ſ dźěła po poruczńosći wyschnosćze. Mjenujemy jenoż palenz, butru, kißako, muku, schmalź, mydko, wodu, wino, zokor, a pschede wschěm mloko, kotrehoż je ßo 44 pruhow pschepytowało. Mjes druhim je ßo ſ 15 měschćańskich khlamow, hdźež ßo mloko pschedawa, mloko kupiło a ßo pschepytowało. S 9 khlamow mloko pruhu derje wobsta; w 5 tajke njebě, kajkež ßmě ßo pschedawacź; w jenych khlamach běchu wodu do mloka panzali. Wscho tole je ßo měschćańskej poliziji wosjewiło.

— Na Hoschiz haßy je ßo sańdźeny schtwórtk w domje pschekupza Lorenza jena stwa wupaliła. Wóhnja ßo hischćze ſ cźaßom dohladachu a jón podbußychu, prjedy hacź ßo dale rosschěri.

— W kotołni cźěßliskeho dwora knjesa twarskeho mischtra Hołbjana tu je sańdźenu ßrjedu wjeczor woheń nastał. Hołbjanowi dźěłacźerjo ſ pomozu měschćańskeje wóhnjoweje wobory woheń, kotryž bě hižo tśěchu mjenowaneho twarjenja pschepalił, shaschachu.

— Prjedy hacź syma woteńdźe, je nam hischćze ßwoje knjejstwo cźucź dała. Ssněh, kiž je sańdźeny tydźeń panuł, drje mjeńschi njeje hacź lońschi. Na żelesnizy ßu mnohe cźahi w ßněßy tcźazy wostałe. Sańdźenu ßrjedu rano pola Scźijez jedyn tworowy cźah w ßněhowej ßepi tcźazy wosta. Cźahowe wosy buchu teho dla jednotliwje do Budyschina wożene.

— Měßacźnika „Łužica“ je cźißło 2. (małe rózk 1889) wuschło. Wobßah: Sonettaj z noweje zběrki „Příroda a wutroba“. J. Cíšinski. — Pohrjebnišćo. Ze „Serbskich wobrazkow“ Adolfa Černeho. — Bojomir abo Zawjedźenje křesćijanstwa w Łužicach. Powjesć za lud a dorosćenu młodźinu. Spisał J. Chociszewski. Z dowolnosću spisaćela z Pólšćiny zeserbščił A. Žemr-Budyšinski. — Wobrazy ze słowjanskich stawiznow. Podawa dr. Ernst Muka. II. Pólski wjerch Lešk Běły (1207—1227). — Z češkeje poesije. Z knihi „Carovná zahroda“ wot Jarosława Vrchlického. III. Cicho. Přełożił Adolf Černý. — Wukńmy słowjanske rěče! Jan Pjech. — Zemja w zymskim żelenju. Šyman. — Wostajmy, štož škodźi, činimy, štož so hodźi! — Serbske pismowstwo. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy.

S Raboz. Póndźelu rano ßu na tudomnych leżomnosćach blisko Jenkecźanskeho pucza dźěłacźerja Rjeka ſ Jeńkez w ßněßy smjerśnjeneho namakali. Wón bě dźeń prjedy ſ Bónjez, hdźež pola ßwojeje ßotry dźěłasche, ſ dwěmaj towarschomaj woteschoł, kotrajź běschtaj ßo wjecźor wot njeho dźělikoj. Schto je ſ pschicźinu jeho ßmjercźe było, njeje snate.

S Budesteż. Krawz w ßußodnym Kumwałdźe chzyschche ßo w někajkej należnosći wobcźeżowacź, ale ſ tym żaneho wuspěcha njemějesche. S hněwom ßo wopi, na dwórnischcźo dźěsche a ßo sa parschonski wós wobwěßnu.

Se Skaſkowa. W tudomnych wuhlowych podkopkach je ßo ßrjedu tydźenja hewjeŕ Thomas saßypnuł. Hakle po pjecźhodźinskim dźěle ßo poradźi, jeho cźěło wuhrjebacź.

Se Sserbow je ßo żadanje wuprajiło, so bych w Serbskich Nowinach rosprawu podał, nastupajźy błědowazej prascheni: 1. Kak ma ßo ſ pjenjeżnej podpjeru, kotraż ßo ſ woheńsawěsćazeje pokładnizy tomu dawa, schtóż ßwoje stare, hubjene twarjenja swottorha a sa to nowe, massivne natwari? 2. Kajke polóżnosćze poskicźa nowy sakoń, nastupajźy hromadukładźenje leżomnosćzow abo jenotliwych sahonow (parzellow)? Lubjerady swólniwy, tole żadanje dopjelnicź, chzu ßo pschi tym ßejmskich jednanjow dźerżecź, ſ dobom na to pokasujo, kak je ßejm wo tychle należnosćzach jednak a schto je wo nich wobsamknuł.

Schtoż prěnje praschenje nastupa, na to dopomnju, so běsche wot ratarskeho towarstwa w Kamjenzu, kaž też wot wěsteho Hornofa ſ Brunjowa, prósstwa na ßejm doschła, so chzyła ßo wyschnosćź wo to postaracź, so ßo sakońske postajenja w § 139 a § 140 sakonja wot 25. augusta 1876, kotrež wo tajkej pjenjeżnej pomozy rěcźa, huscźischo w nowinach wosjewja, so by je lud lěpje sesnał. Po radźe ßwojeje deputazije (wubjerka) ßejm tule prósstwu wotpokasa. Pschetoż ßejmski wubjerk na to pokasowasche, so dźe spomnjeny sakoń pola kóždeho wjeßneho pschedstejerja leži, so ma kóždy, komuż je to sajimawe, prawo, tam do sakonja pohladacź, a so maju ludźo po tajkim doßahajeje składnosćze, sakoń sesnacź.

Knjes sapóßłanz Kokla w ßejmje tehdy wobżarowasche, so ßo petizija (prósstwa) ſ jeho wólbneho wokrjeßa swólniwischo pschijaka njeje, schtoż budźesche ßo po jeho sdacźu derje hodźało. Wón pschistaji, so by ßo ſ wobstejnosćzemi woheńsawěsćazeje pokładnizy derje snjeßło, hdy by ßo wjetschi pjenjes na tajke pjenjeżne podpjery nałożił, hacź dotal; pschetoż dotal je ßo na tajke podpjery jenoż 23,000 mk. na dwě lěcźe wudało.

Trochu hněwny, so ßo petizija w należnosćzi, sa kotruż ßym w někotrych ßejmach sańdźenych lět horliwje rěcźał, ſ krótka wotpokaże, ßo pschi dalschim jednanju wobdźělich, dopokasujo, so je waschnje, kak ßo ſ prósstwami wo pjenjeżnu podpjeru w tejle należnosćzi se strony sawěsćzenskeje komory wobkhadźa, hubjene a njedoßahaze. Pokasach, so ßo na tajke prósstwy cźasto hakle sa dołhi cźaß wotmolwi, hdyż je ßo wjazy měßazow minuło, haj, so ßo druhdy ſ zyła na nje njewotmolwi. Hdyż pak ßo to stanje, ßo prósstwa proscźe wotpokaże, a to jeniczźy teho dla, dokelż sawěsćzaza komora dobreje wole nima, prósstwu dopjelnicź. Runjeż je knjes minister snutskownych należnosćzow wjazy krócź sjawnje w ßejmje prajił, so ßo pjenjeżna podpjera k natwarjenju nowych twarjenjow kóždy krócź pschiswoli, hdyż je widźecź, so ſ wottorhanjom starych, straschnych twarjenjow sa woheńsawěsćazu pokładnizu wużitk nastanje, — dha tola komißija sawěsćzenskeje komory tajkeho wużitka ſ wjetscha nihdźe njewidźi, byrnjeż jaßne było kaž Boži dźeń, so ßo ſ wottorhanjom stareho twarjenja a ſ natwarjenjom noweho wóhnjowy strach sa mnohich ßußodow pomjeńschi, a so je to k lěpschemu woheńsawěsćzazeje pokładnizy. Pśches tajke smylne abo ſ najmjeńscha njedoßahaze rosßudźenje tychle wobstejnosćzow w spomnjenej kommißiji ßo potom prósstwa wo pjenjeżnu podpjeru wotpokaże.

S najmjeńscha by ßo ßłuschało, skónczńje żadach, so by ßo na prósstwu wo pjenjeżnu podpjeru bórzy wotmolwiło, so by tón, kotryž wo nju proßy, dołho w njewěstosći njebył, schtoż je sa njeho ſ wjetscha se schkodu.

Tajkemule rospominanju někotśi sapóßłanzy ſ krótkimi ßłowami pschihłoßowachu. Ssam knjes sapóßłanz Kirbach, ßobustaw spomnjeneje kommißije, ſ kotrymž ßo w tymle nastupanju żenje dorěcźecź njemóżach, a kotryż na żane waschnje pschecźel tajkich pjenjeżnych podpjerow njeje, měnjesche, so je móżno, so ßo kommißija druhdy myli, schtoż ßo kóždemu cźłowjekej radźi.

Knjes minister v. Nostitz-Wallwitz dźesche, so by dźiwnje było, hdy by ßo na spomnjene prósstwy ſ zyła njewotmolwiło, schtoż w Sakskej hewak waschnje njeje. Knjes minister dale dźesche, so ßo pschiswolenje tajkich pjenjeżnych podpjerow w ministerstwje njestanje, ale w kommißiji sawěsćzenskeje komory, hdźež ßu někotśi na to wuswoleni sapóßłanzy pschitomni, a skónczńje pschispomni, so prawa nima, na rosßudźenja kommißije skutkowacź, a so ji pschewostaji, kak daloko chze ßebi pschi ßwojich rosßudźenjach jara sajimawe rospominanja sapóßłanza Kerka k wużitkej bracź.

S tym běsche należnosćź w ßejmje skónczena, ale niz se sawěsćzenskej komoru. Pschetoż wot jeje direktora wulke pißmo dostach, w kotrymž ßo skutkowanje komory pschi jednanjach wo spomnjenych prósstwach należnje sakitowasche. S mojeje strony ßo listowanje krucźe skónczi ſ wotmolwjenjom, so ßym pschezo hischćze krucźe pscheßwědczeny, so by wjele lěpje było, hdy by sawěsćzenska komora nastupajźy prósstwy wo pjenjeżnu podpjeru pschi wotstronjenju starych straschnych a natwarjenju nowych twarjenjow wjazy swólniwosćze pokasała; wona by stare, straschne twarjenja skerje a sa sawěsćzazu pokładnizu tuńscho wotbyła, hacź hdyż ßo wotpala. Kóżdy woheń ßußodow nastróża a móże strowosći, haj żiwjenju cźłowjekow a też skotu straschne scźěhwki męcź; hižo teho dla měł ßo wóhnjowy strach schtoż móżno wobeńcź.

Kajkeho śmeje tole jednanje wuspěcha, prajicź njemóżu. Myßlu pak ßebi, so po tym, schtoż je k. minister w tymle nastupanju pschi jednanju w ßejmje prajił, a też dokelż je sawěsćzenska komora noweho direktora dostała, prósstwy wo tajke pjenjeżne podpjery pschichodnje wjazy dobreje wole namakaju.

Na tón wuspěch pak móżu hižo pokasacź, so je direktor sawěsćzenskeje komory hnydom 5000 eksemplarow roswucźowazeho pißma wjeßnym pschedstejerstwam roseßłacź dał, kotrež rosestaja, so ßo pjenjeżna podpjera jenoż potom pschiswoli, hdyż ßo ſ wottorhanjom starych, wóhnjostraschnych a natwarjenjom nowych twarjenjow

wóhnjowy strach ſa mnohich ßußodow abo ſa zyły dźěl wßy wotſtroni abo tola pomjeńſchi.

W Rodezach. H. Keŕk.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Dale darichu na lěto 1888 ſ Konjez: G. M. 2 hr., J. M. 1 hr., H. M. 50 np., J. L. 2 hr., P. S. 1 hr.; k dopomnjenju na 13. februara 5 ſt. = 8 hr. 40 np. — hromadźe: 14 hr. 90 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Lejnu Liſchkowu w Nowych Pßowjach k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźichu, dokelž bě dwě khójnje ſ Jenſchecźanſkeho hajniſkeho revěra kranuka. — Pakoßnikowa w Běłych Noßliźach, kiž bě ſwudowjenu Frödźinu na cźeſcźi ſraniła, ma 15 mk. pjenježneho khoſtanja płacźicź.

Přilopk.

* W kralowſkej ſkale pola Tauchi wóndano pſchipołdnju kamjenje tſělachu. Dokelž jena patrona njerosbuchnu, ſkakaŕ O. ſa njej pohladacź dźěſche. Tón ßamßny wokomik ßo kamjeń rostſěli, a ſkakaŕ bu cźeźźy ranjeny. Jena ruka běſche tak rostorhana, ſo dyrbjachu jemu ju na měſcźe wotrěſacź; tež do hłowy je ſtraſchnje ſranjeny a najſkerje widźenje ſhubi. Cźeźźy ranjeneho, kotryž ma žonu ſe 6 małymi dźěcźimi, ßu do Lipſka do měſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſli.

* Wobžarujomne njeſboże je ßo tamón tydźeń na knježim dworje bliſko Glogawa ſtako. Knježi dźěłacźeŕ běſche rano ſe žonu na dźěło ſchoł, woſtajiwſchi małej dźěſcźi, wot kotrejuž běſche jene 4 lěta a druhe 2 lěcźe ſtare, ßamej doma wó jſtwje. Dopołdnja wokoło dźeßacźich ßo ſtarſchej dohladaſchtaj, ſo ßo ſ jich jſtwy huſty kad ſ woknami won wala. Duž rucźe domoj běźeſchtaj. Zyła jſtwa ßo paleſche; dźěſcźi běſchtej ßo na wuhło ſpaliłej.

* S Kühnawa w ßußodnej Schleſynſkej ßo piſche: Hdyž ſańdźeny tydźeń dźěłacźeŕ A. ſ dźěła domoj dźěſche, jeho na dróſy dwaj dundakaj pſchimnuſchtaj, na ſemju cźißnuſchtaj, ſe ßochorom do njeho pjerjeſchtaj a ſ nožom do njeho kakaſchtaj. Dźěłacźeŕ je woßebje do hłowy a do rukow cźeźźy ſranjeny. Ruzy ſtej ſ nožom roskakanej a ſtraſchnje ſacźełkej. Nadpanjeny khwilku bjes myßlow ležo woſta; hdyž ſaßo k ßebi pſchińdźe, ſ wulkej próźu hacź domoj dóńdźe, hdźež někto cźeźźy khory leži. Dokelž wón rubježnikow trochu wopißacź njemóže, ßo hiſchcźe radźiko njeje jeju ſajecź.

* Na dróſy ſ Rauſche do Freiwaldawa w ßußodnej Schleſynſkej ſańdźeny tydźeń dwaj dundakaj hornczeŕſkeho nadpadźeſchtaj, pjenjeſy wot njeho žadajo. Hdyž wón wobkruczeſche, ſo wjazy hacź 10 pjenježkow pſchi ßebi nima, jeho rubježnikaj pſchepytaſchtaj, jemu hrožo, ſo jeho ſakoletaj, je-li ſo woła. W Freiwaldawje w korczmje ßu rubježnikow ſajeli.

* Srudnu ßmjercź měješe ßkužobna dźowka w Breitengüßbachu pola Erfurta. Hdyž chźyſche w hródźi woła pſchiwjaſacź, ju wok k ſcźěnje pſchipreˊ a ju ſ rohomaj pſchekłó. Wboha holza, kotraž měješe zyły žiwot rospróty, bórſy na to wumrje.

* Korczmaŕka w měſcźe Gera chźyſche pſched krótkim lampu ſ wyßokeje polzy dele wſacź. Duž na ſtółz ſaléše a ßo ſ jenej ruku ſa kſchiwy hóſdź pſchimnu, kotryž běſche do ſcźěny ſaraženy. Dźerżo ſ jenej ruku lampu wona ſe ſtółza dele ſkoczi, pſchi cźimž pak ſ pjerſchcźenjom, kotryž měješe na porſt druheje ruki tyknjeny, ſa hóſdź wißajo woſta. Duž ßebi dele ſkoczíwſchi zyły porſt wottorže, kotryž ſ pjerſchcźenjom ſa hóſdź wißajo woſta.

* Pjekaŕ w měſcźe Gotha ma nimale 6 zentnarjow cźeźke wucźene ßwinjo, kotreż po poruczności ſa tym, kotryž jemu žracź dawa, wſchudźom khodźi. Sswinjo je hižo wospjet ſe ßwojim knjeſom w korczmje pobyło.

* Rědke ſboże měješe pſched krótkim wobſtarna wudowa w Mindenje, kotraž běſche hižo dotal w dobrych wobſtejnoſcźach. Wona wot dweju wſchelakeju cźißkow woßmy dźěł zyłeho loßa w pruſkej lotteriji hrajeſche, a na wobaj loßaj dobu; jedyn měješe 30,000 mk. dobytka, druhi 300,000 mk.

* Krwawny njeſkutk je ßo njedźelu tydźenja w nozy we wßy Iſterbies pola Loburga ſtał. Wjeßna młodźina ßo w korczmje ſ konzertom a ſ rejemi ſabawjeſche. Khěžkaŕ a dźěłacźeŕ Höpfner ſe ßußodneje wßy, kotryž běſche tež na reje pſchiſchoł, ßo pſchi tejle ſkładnoſcźi wopi. Hewak nahły cźłowjek, ßo wón zyle rosnjemdri, hdyž holza, ſa kotrejž wón hižo wjele lět, ale podarmo khodźeſche, niczo wo nim wjedźecź nochzyſche. Wón ſe ſtółzami a ławami tajku haru cźinjeſche, ſo jeho korczmaŕ won wupokaſa. Höpfner tež dźěſche. W khěžnych durjach 27 lět ſtary wojnaŕ Hänſel ſtejeſche, kotrehož Höpfner w ßlepych ſkobach pſchepóſna, mějo ſa to, ſo je to jeho dołholětny pſchecźiwnik, wěſty Gieſe. Mějo wulki nóž hižo w rukomaj a wołajo: „Tu dźě je mój ßmjertny njepſchecźeł!“ Höpfner wojnarja dwójzy do ſchije kłó. Wojnaŕ, ſměrny duſchny cźłowjek, ßo ſa tſi minuty wukrwawi; jeho morweho domoj pſchinjeßechu. Mordarjej hiſchcźe na jenym woporje doſcź njebě; ſ nožom njembrje wokoło ßo kakajo wón na korczmarja, jeho žonu a jeho ßyna dźěſche, kotſiž ßo prózowachu jemu nóž wutorhnucź. Pſchi tym mordaŕ korczmaŕku ſ nožom tak do ruki wyſche kóhcźa rubnu, ſo ji mjaßo wot koſcźe ſedrě, a tež korczmarja a jeho ßyna wjazy krócź cźeźźy ſrani. S korczmy ſtupiwſchi hiſchcźe ſ wulkim kamjenjom wokno wuraſy, na cźož hacź do ranja po wßy wokoło hanjeſche. Naſajtra dopołdnja jeho žandarm doma nadeńdźe. Hdyž chźyſche žandarm mordarja ſajecź, ßebi tutón ſ britwju krk pſcherěſnucź ſpyta. Prjedy hacź móžeſche to dokonjecź, jeho někotſi ßylni mužojo ſepſchimachu a wuwjaſachu, na cźož jeho do jaſtwa dowjedźechu.

* W Thumje ßu ſ kónz ſańdźeneho měßaza na żeleſniźy póſtſki wós rańſcheho cźaha wurubili. Mjes tym, ſo běchu póſtſzy ſaſtojniźy ßo na krótki cźaß ſ woſa wotßalili, ßo cźahej wot ſady njeſnaty cźłowjek bliżeſche. Pſchipadnje běſche wokno póſtſkeho woſa wotewrjene. Duž zuſy ſ woknom nuts pomaßa, měſchk ſ 1100 mk. pjenjes ſ woſa hrabnu a cźeknu. Sa paduchom hnydom běžachu, ale jeho njedoſcźeżechu. Ssnano ßu jeho mjes tym wußlědźili, dokelž měješe cźapku na hłowje, w kajkichž póſtſzy ſaſtojniźy abo wojazy khodźa.

* Wuherſkim nowinam ßo piſche: Nětko ßydomdźeßat lět ſtary hewjeŕ Todorucz w Bucsu je ßwoju duchakhoru mandźelſku 16 lět dołho w khlěwje ſawrjenu dźeržał, kotryž ani woknow ani ſchpundowanja njemějeſche; khlěw běſche ſamurjowany a měješe jenož 20 zentimetrow ſchěroku a wyßoku dźěru. Hewjeŕ to cźinjeſche ſ pſchihłoßowanjom ßwojeho ßyna, ßwojeje pſchichodneje dźowki a ßwojeje dźowki. Dyß a dyß njeſbožownej runje telko jěſcź dawachu, ſo hłodu njewumrje. Khora je nětko 60 lět ſtara. Ssudnik je dwě ſtarej łapje, kotrejž měješe wona na cźěle, ßudniſtwu pſchedpokožił a khlěw ſaſyglował. Njeſbožownu žónſku ßu do hojeŕnje dali. Hewjeŕ a jeho ßwójbni ßu ſamożicźi ludźo, kotſiž żaneho ſamolwjenja ßwój njecźłowjeſki njeſkutk naſtupajzy nimaju.

* Hdyž tole pißamy, ßnježk pſchepaduje; hewak pak ßo ſda, jako by ßo lětuſchu ſymu ßněh do naſcheho kraja bojał. Mjes tym maju w druhich krajach, pſchede wſchěm w Ruſkej a w Galiziſkej, lětßa telko ßněha, ſo ßebi wobydlerjo radźi pſched nim njejßu. Żeleſniźy ßu ſ wjetſcha ſawěte. Na żeleſniźy ſ Krakowa do Podwołoczíſka w Galiziſkej ſańdźene tydźeń do zyła jěſdźicź njemózachu. Tež w Ruſkej mjes Odeßu a Kijewom ßu cźahi zyle jěſdźicź pſcheſtake.

* Spoczatk dezembra ſańdźeneho lěta němſke kóńdźe bliſko Sanſibara arabſki cźołm ſ njewólnikami doßażechu. Na kóńdźi „Carola“, kotraž běſche ßobu wobdźělena, běſche tež morjak ſ Rudolſtadta, kotryž wo tymle podawku w liſcźe ßwojimaj ſtarſchimaj tole piſche; 5. dezembra ßmy arabiſki cźołm popanuli, w kotrymž běſche 83 njewólnikow, kotrychž chźychu wſchitkich pſchedacź. Wy budźecźe lědma wěricź, kak běchu njekniczomni Arabojo njewólnikow do cźołma ſtykali. Dźěra, w kotrejž njeſbožowni tcźachu, wjetſcha njebě, hacź połſchtwórta metera dołha, dwaj meteraj ſchěroka a meter wyßoka: do njeje běchu 83 cźłowjekow nuts tołkli! W ſchtyrjoch worſchtach jedyn na druhim leżeſche; 3 dny běchu hižo duzy po pucźu. S wjetſcheho dźěła běchu pok hłodu ſtradani, ſo móżachu lědma na nohomaj ſtacź. My ßmy jich do Dar-es-Salaama dowjedli, hdźež njech ßebi nowy ſtatok ſakoża. Arabow ßmy na kóńdźi „Leipzig“ ßadźili, hdźež jich ſ pjecźenju njekormja. Nam budźeſche najlubſcho było, hdy budźechmy njedoczinkow wſchitkich ſwobwěſchecź móhli. Najbóle ßu woni wbohe holzy drěli, kotreż ßu nimale wſchitke w ſtarobje wot 12 do 15 lět.

* W kraju Michigan w Połnóznej Amerizy je młody cźłowjek, wěſty Babcock, kotremuż je pſched krótkim wuj 2,125,000 mk. wotkaſał, ale ſ tym wuměnjenjom, ſo ßo wón w běhu 5 lět woženi. Wot teho cźaßa Babcock wſchědnje wjazy ſtow liſtow wot wſchelakich žónſkich, młodych a ſtarſchich, doſtawa, kotreż ßu ſwólniwe, ſ nim do mandźelſtwa ſtupicź.

* W Połnózno-amerikanſkich Sjenocźenych krajach ßu wſchitke ſchibjeńzy na pſchedań. Hdyž běchu ßo ſ mnohimi pospytami na ſwěrjatach pſcheßwědcźili, ſo elektrizita ſkocźo, tež najwjetſche, na měſcźe a wěſcźe mori, je tamniſchi kongreß (ßejm) poſtajił, ſo maju ßo k ßmjercźi wotßudźeni wot nětka jenož ſ pomozu elektrizity wotprawjecź. Prěnjeho ßu na tole waſchnje 9. ſańdźeneho měßaza jeneho Němza, mordarja Joſefa Reitſcha, wotprawili.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smĕje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich nĕmsku spowjednu rĕcź a ½9 hodźin diakonus Räda nĕmske prědowanje.

Wĕrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ducźman, dźĕlaćeŕ na Židowje, s Marju Bjarez tu. — Korla Ernst Pjekař, cźeladnik w Delnim Hunjowje, s Hanu Augustu Libschez w Sskonej Borschćži.

W **Katholskej zyrkwi:** Herman Lukanek, pschekupz, s Antoniju Pittnerez tudy.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Pawoł, Jana Schneidera, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Lejna, Augusta Sendy, žiwnoscźerja w Libuchowje, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Margarita Ida, Emanuela Hauka, cźaßnikarja w Wósborku, dź. — Paul Albert, Jana Augusta Hornoha, pohoncźa tudy, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 30. januara: Hana Marja Halmiz, Gustava Richarda Protzy, żelesnistkeho dźĕlaćerja na Židowje, mandźelska, 22 l. 1 m. 19 d. — Max, Bernarda Schmidta tudy ß., 6 l. — 4. februara: Michał Rjek, wobydleŕ wokrjeßneje dźĕlaćerńje na Židowje, 49 l. 2 m. 10 d. (je na Raboćzanskich leżomnoscźach smjerśnuł).

Płaćźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2464 mĕchow.	W Budyschinje 2. februara 1889				W Lubiju 7. februara 1889			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	9	23	9	52	9	18	9	53
" . . . . . žołta	8	69	8	93	8	53	8	94
Rožka	7	66	8	04	7	50	7	69
Jeczmjeń	6	88	7	25	6	67	7	—
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	70	7	10	6	70	6	80
Hroch	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	10	2	40	2	—	2	30
Pschenczna muka 50 " . . .	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	8	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	4	—	3	30	3	80
Sslóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	29	—	32	—
Proßata 516 schtuk, schtuka . .	4	—	17	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 52 np. hacź 9 hr. 67 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacź 9 hr. 38 np.; rožka wot 7 hr. 81 np. hacź 8 hr. 07 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 43 np.; wowß wot 6 hr. 80 np. hacź 7 hr. 05 np.

Drażdźanske mjaßowe płaćźisny. Howjada 1. druźiny 55—58 mk., 2. druźiny 50—54, 3. druźiny 25 po 100 puntach rĕsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 48—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rĕsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 8. februara: Mokrosymne.

Njech ßo w haptykach sa polèpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta żada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Pschesadźowanje **Kudźeliz** żiwnoscźe w Ssmochcźizach je sbĕhnjene.

Schtyrißedkate ßanje ßu płaćźisny hódno na pschedań na Hoschiz haßy 30 delka.

Sslómu,
rżanu a pschenćznu, s zypami abo s maschinu mlóćenu, kupuje sa hotowe pjenjesy
O. Beyrich, gickelsberg 2.

Cźerstwe jeja ßo pschezo kupuja w khlamach **mlókarnje** na jerjowej haßy 3.

Khofej
ßyry a paleny,
derje ßkodźazy po wschĕch płaćźisnach porucźa
J. G. Klingst Nachf.

Khofej
paleny a njepaleny
jenoż w dobrych druźinach porucźataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Drjewowa awkzija
na Nonowjeskowskim revĕrje.
Pónd̀elu 11. februara t. l. dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo
80 twjerdych brĕsowych dołhich hromadow
na pschesadźowanje pschedawacź.
Shromadźisna w Nowej Wjesy.
G. Koban.

Drjewowa awkzija.
Na **Njeßwacźidliskim majoratowym revĕrje** ma ßo scźĕhowazaj dnjej błĕdowaze wuźitkowe a palne drjewo s wumĕnjenjom na pschesadźowanje pschedawacź:

Pónd̀elu 11. februara t. l.

125 khójnowych sdomkow, 15—23 cm ßrjedźneje tołstoscźe, 9—13 m dołhich,
150 khójnowych klozow, 13—17 cm hornjeje tołstoscźe, 4—5 m dołhich,
48 khójnowych żerdźow, 12—15 cm delnjeje tołstoscźe, 10—14 m dołhich,
120 rm. khójnowych palnych schcźĕpow,
115 " " kuleczkow, s dźĕla ßuchich,
184 " " pjeńkow,
208 " khójnoweje sbytneje walcźiny,
21 stotnjow khójnowych walczkow,
45 ßuchich khójnowych dołhich hromadow,

} w drjewischcźu 21. wotdźĕlenja.

Wutoru 12. februara

120 schmrĕkowych ßylnych żerdźow,
93 liscźodrjewowych dołhich hromadow,
16 schmrĕkowych a khójnowych dołhich hromadow,

} w 29. wotdźĕlenju swĕrinskeje sahrody.

4 rm. wólschowych schcźĕpow,
4 " " kuleczkow,
118 liscźodrjewowych dołhich hromadow

pschi brjohomaj Cźorneje Wody pschi Njeßwacźidliskich a Holeschowskich łukach, pschi łukowym hacźe pola Holeschowa, pschi Njeßwacźidlisko-Budyskim gmejnskim pucźu a pschi Njeßwacźidlisko-Lomscźanskich knjeźich najenskich polach po pschirowje Dubinskeho hata.

Shromadźisna 11. februara w drjewischcźu 21. wotdźĕlenja pschi starej drósy a 12. februara w swĕrinskej sahrodźe 29. wotdźĕlenja dopołdnja w 9 hodźinach.

Hrabinske s Rieschske hajniske sarjadnistwo.
H. Njepraschk, wyschschi hajnik.

Żonjaze kłobuki
hiżo po 2 mk. 50 np. hacź k najwoßebnischim **jendźelskim kreppowym kłobukam,** kaž tež wschĕ **żarowanske wĕzy** porucźa
A. Rostowa na seminarskej drósy.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rĕcźi.

Drjewowa awkzija.
Pónd̀elu 11. februara t. l. ma ßo na **Łutobcźanskim** revĕrje **50 twjerdych dołhich hromadow** s wumĕnjenjom na pschesadźowanje pschedawacź. Sapoczatk w 9 hodź. pschi knjeźich wuhlowych podkopkach w Mĕrkowje.
Hajnik **Kreczmar.**

Nowe
hollandske jerje
wulke a tucźne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucźa
Gustav Poser.

Khofej
wot najtuńischich hacź do najdróżschich druźinow w wulkim wubjerku porucźa
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Turkowske ßłowki
najlèpscheje druźiny porucźa
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Albumy k sapiskam,
albumy sa spèwy,
kwĕtki do wopomnjeńskich knihi
w wulkim wubjerku po najtuńischich płaćźisnach porucźa
Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach porucza
destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju so **serbski** rěczi.

Najlěpschi wotwjedźazy a krejczišczazy domjazy **srědk** je
Dr. C. Weberowy
Alpenski selowy tej.
Wón je skoro we wschěch haptykach w pakczikach po 50 np. dostacź a to w **Budyschinje** w **měschczańskej haptyzy.**
Wschitkim swojim znatym a pschecželam mózu po 20lětnym nashonjenju jenoż tutón tej poručecź. **Baba K.**

K sakhowanju dźěrči
psche
smjertny strach pola sroscźenych
Lambertowy-Stepsowy
wuspytowany domjazy **srědk,**
sarybowanje psche brunu
(Bräune-Einreibung),
(tinktura psche diftheritisowu khoroscź)
pschezo na składze w **měschczańskej haptyzy** w Budyschinje a w wjele druhich sakskich haptykach w bleschkach po 50 a 75 np.

Pschedawarnja
mydła a swězow
pschi mjaßowych jědkach 3
porucza **jadriwe wóskowe, jadriwe žiwizowe mydło,** kaž tež **mydło k rjedźenju,** dale **swězy, schterku, soda** a **sapalki.**
Jurij Ilgen.

Spěwarske,

serbske a němske,
teho runja **protyki** wschěch druzinow tunjo pola
E. A. Wetzki
na bohatej haßy.

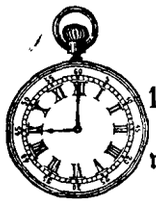

A. Mager
czaßnikar
11 na serbskej haßy 11.
Wulki skład
wschěch druzinow
czaßnikow
s dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja so, kaž je znate, najlěpje a najtunscho wobstaraju.

Pónjelu 11. februara a tež hižo **njedźelu popołdnju** so pola mje wschelake zyle **tunje** twory **wupschedawaju.**
August Grützner w Budyschinje.

Wulke wupschedawanje.

Lowrija wubrakowaneho **porzelana** a **kamjeniny** so wot 4. hacź do 9. februara w mojim bydle w dworje na lěwizu po 1 skhodźe wupscheda, na czož s tutym kedźbne czinju.
Ernst Ullrich,
pschedawarnja porzelanowych a schkleńczanych tworow na schulerskej haßy.

Sa konfirmandow

porucza **czorny kaschemir hładki** a **mustrowany** we wschěch kajkoscźach, 2 łohcźi schěroki **czistowołmjany** stary łohcź po 60 np.
H. Kayser na žitnej haßy 10.

Spěwarske

serbske a němske w najnowschich kraßnych swjaskach w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza
Gustav Rämsch,
knihiwjasar na bohatej haßy 21.

Jan Khěžnik, rěsbar

w Budyschinje
na Lubijskej drózy 6
porucza swojim lubym Ssobu-Sserbam swój bohaty skład **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczišnach. Sa rjane a trajne dźěło so rukuje.

Meblowy magazin Herm. Schmidta

w Budyschinje pschi hrodze
porucza so pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedźbowanju. **Zyke wuhotowanja,** kaž **jenotkiwe meble** w **wulkim wubjerku** po znatych **tunich** płaczišnach.

Realna schula w Budyschinje.

(Schulski pjenjes lětnje 72 hriwnow.)

K pschipowjedźenju hólzow, kotsiž chzedźa wot jutrow 1889 tudomnu realnu schulu, kotraž ma prawo **wopißmo** k wojerskej **jenolětno-dobrowólnej słužbje** wustajecź, wopytacź, je podpißany wot 16. januara hacź w **kónz februara** kóždu **srjedu** a **sobotu** wot **10—12 hodźin** wó jstwje **Nr. 13** realnoschulskeho doma k rěczam. **Parschonske prjódkstajenje** pschipowjedomneho njech so stanje, je-li někak móżno. **Bjes wunmënjenja** pak maju so sobu pschinjesecź: narodźenski abo kschcźenski list, wopißmo wo schcźěpjenju a saßoschcźěpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dostatej schulskej wucźbje, pschi konfirmirowanych konfirmaziske wopißmo. Czi, kotsiž chzedźa so pschipowjedźicź, dyrbja jutry s najmjenscha 9 lět stari bycź; lěpje pak je, hdyž so starschi. Pschijimanje w **druhim czaßu** móże so jenoż pschi **wożebitych wobstejnoscźach** stacź. Sa schulerjow wot wonka ma so **wuswolena pensija** wot direktora **dowolicź.**

W Budyschinje, 10. januaru 1889.

Direktar **Dr. Vollhering.**

2 dźělbje
wubrakowanych zigarow,
czistych, se samórskich tobakow dźěłanych, dobru miku druzinu, poruczam, sa to rukujo, so so derje pali, a to
czißko 100 po 4 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.,
czißko 104 po 4 np., 100 schtuk po 3 mk. 80 np.
Dale sbytnu druzinu **amerikanskich zigarow, wubranych,** poruczam
czißko 105: 10 schtuk po 35 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.
W. H. Conrad.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu srjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měsaczńje 3 krócź,
s **Hamburga** do **Mexika**
měsaczńje 1 raz.
Towarstwowe póstske parne łódźe podawaju **wubjernu** jědź a **pschihódnu** mjezowansku składnoscź sa **kajutowych a bjestkubjowych** puczowarjow.
Dalsche wukasanje dawa **No. 707**
Carl Meisel w Budyschinje.

Wschón skót, tež **pjerisnu** a **ranzy** nunwi a wurěsuje
Josef Jakubik
s Morawy.
Czesczene skasowanja njech so w prjedawschej **Kernez korczmje** s napschecza realneje schule wotedadźa.

Strowu a sylnu **dójsku** hnydom pytam. Pschipowjedźenje s listom pschijima wyschschi ingeneur **Trautmann,** Freiberg, Sachsen.

1 wotroczka a 1 srěnzu pschi wyßokej msdze pyta **R. Striegler** na sukelnskej haßy 30.

Sa swoje **kolonialtworowe a destillaziske khlamy** k jutram
wuczobnika
pytam.
Adolf Rämsch.

Pjekarski wuczobnik
so k jutram pyta wot
Richarda Pfennigwertha
na kamjentnej haßy.

Pjekarski wuczobnik
so k jutram pyta na swonkownej lawskej haßy 10.

P. P.

Cžesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćži najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym dženßnischi dżeń ßwoje

schtrympaŕstwo en gros & en détail

35 lět na **kamjeńtnej haßy cżißło 7** wobstejaze, ßwojimaj ßynomaj **Clemensej** a **Oscarej** se wschěmi aktivami a paßivami pschepodał.

Sa dowěrjenje, mi stajnje wopokasane, ßo rjenje dżakujo, proschu jo na mojeju naßlědnikow pschenjesćż.

W Budyschinje, 5. februara 1889. S poczesćowanjom

Otto Osswald.

Na hornje ßo poczahujo cżesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćži najpodwolnischo sdżělimoj, so ßmój

schtrympaŕstwo en gros & en détail

wot ßwojeho nana na **kamjeńtnej haßy cżißło 7** tu 35 lět dołho wjedżene, se wschěmi aktivami a paßivami pschedewsałoj a so jo po njepscheměnjenym waschnju s dotalnej firmu

Otto Osswald

dale powjedżemoj.

Pśches dlešchu dżěławosćż w schtrympaŕstwje ßo na njo dospołnje wustejimoj, a doßahaze ßrědki a wědomosćż nabywschi proßymoj, dowěrjenje hacž dotal firmje wopokasane, dale sdżeržećż, kupzam, naju poczesćowazym, najsprawnische poßłuženje lubjo.

W Budyschinje, 5. februara 1889. S poczesćowanjom

Clemens Osswald,
Oscar Osswald.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towaŕstwo smeje, da-li Bóh, jutsje, jako 5. njedźelu po 3 kralach, popołdnju w 2 hodź. w Zokowje w Lehnertez domje mißionsku shromadźisnu. Wo bohaty wopyt proßy

pschedsydstwo.

Někotsi schulerjo móża jutry dobru pensiju dostacź. Dalsche je honicź pola swudowjeneje pschekupzoweje **Niemschkoweje** na kamjeńtnej haßy cżißło 25.

Holzy, kotreż chzedża **schwadlistwo** nawuknucź, dostanu město pola H. Kayßera na żitnej haßy.

Sserbsku katholsku róbnu holzu, kiž ma luboscź k dźěcźom, do dobreje ßkużby pschi dobrym wobkhadźenju 1. haprleje pyta

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22.

K 1. haprleji pschistojnu cżistu kuchaŕku pyta **Kh. Lenik**, faraŕ w Klětnom.

Młodaj mandźelskaj dostanjetaj bydło, stwu, komoru a kólnju a trěbne běrny a stajne dźěło nětko abo posdźischo na knjeżim dworje w Debischkowje pola Hodźija.

Knjez hrabja **z Arnim-Mużakowski,** kiž je hižo při wšelakich składnosćach, jako z hodownymi wobradami, z pomocu po njezbożu, z podpjeranjom khudobnych ze scedrej darniwosću wopokazał, zo k našemu serbskemu ludu ćopłu ma wutrobu, — je mi wozjewić poručił, zo pola hornjołużiskich krajnych stawow wyše 700 hr. — bjez teho, zo by so štó wo nje zamłowjał — hotowych leži k podpjeranju tajkich kandidatow a młodźencow ev. bohawučenosće, kiž so w serbskim wudokonjeć chcedźa, zo móhli skeršo serbsko-farsku służbu nastupić, zo by so tak serbsko-duchownej nuzy wotpomhało. Tajcy chcyli so na spomnjeneho k. hrabju skerje lubje z pismom wobroćić pod adressu:

„An Herren Grafen Arnim-Muskau,
Kgl. Legationsrath, fr. Standes-Herren zu Muskau, Hochwohlg.
fr. Schloss Muskau."

Wjelan, Slepjanski duchowny.

Pscheproschenje.

Dokelž je nětko w Khrósćizach **„Towaŕstwo Sserbskich Burow"** do woprawdźitosćze a do skutka stupiło, **pscheproschuja ßo wschitzy evangelszy a katholszy Sserbjo Radworja a zykeje wokoliny,** so chzyli ßo k temule towaŕstwu **pschisamknucź** a teho dla **poboczne towaŕstwo** sałożicź.

Duż pscheproschuje waß wschitkich, kiž woprawdże ßwoje sboże nochzecze wotpokasacź, jutsje **njedźelu 10. februara t. l. popołdnju w 4 hodźinach na shromadźisnu w Pollenkez hosćenzu w Radworju**

W Radworju, 5. februara 1889.

Jan Chyž,
wubjerkownik sa Radwor a wokolnosćż.

Dźěłacźerska ßwójba dostanje darmotne bydło a běrnischcźo na **Wutołczauskim** knjeżim dworje.

Schoßarjow, hejtmanow, hospoßy, stwowe holzy, kuchaŕki, wotroczkow a dźowki w kóżdym cżaßu pschistaja **R. Striegler** na ßukelnskej haßy 30.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe a spirituosowe khlamy k jutram wucźobnika pytam.

Hermann Gruhl
pschi theatrowym měsćze.

Wucźobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy k jutram derje wotcźehnjeneho a wobdarjeneho hólza sprawneju starscheju sa wucźobnika pytamoj s wuměnjenjom, so pschekupsku schulu wopyta.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wucźobnika

sa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrschej
pschi żitnych wikach w Budyschinje.

Hólcźez,

kiž chze **pjekaŕstwo** nawuknucź, dostanje dobru wucźbu pola pjekarskeho mischtra **Augusta Biesolda** na bohatej haßy.

Wucźobnika pod pschihódnymi wuměnjenjemi pschiwosmje A. Stöbe, pjekaŕski mischtr na Lubijskej drósy cżißko 22.

Hólcźez, kotryż chze **pjekaŕstwo** nawuknucź, może jutry do wucźby stupicź pola J. A. **Heinze**, pjekarskeho m. na mjaßowym torhoschcźu.

Hólcźez sprawneju starscheju, kotryż chze pjekaŕstwo nawuknucź, ßo wot jeneho ßerbskeho mischtra w Pirnje pyta. Wscho dalsche je shonicź pola optikusa **Korle Scholty** w Budyschinje na żitnej haßy cżißko 6.

Hólcźez, kiž chze **pjekaŕstwo** nawuknucź, może do wucźby stupicź. Dalsche je shonicź w Mjeschizach cżißko 124.

Wucźobnik,

kiž chze **kowaŕstwo** nawuknucź, może pola podpißaneho do wucźby stupicź.

Ernst Domaschka,
pruhowany kowaŕ w Plußnikezach.

Glawschez mandźelskimaj w Hodźiju k jeju ßlěbornemu kwaßej, dżeń 10. februara 1889, najwutrobnischo sboże pscheju. Njech jimaj Bóh luby Knjes hischcze wjele lět strowosćż a cżiłosćż spożcźi, so móhłoj junu słoty kwaß ßwjecźicź.

Sserbski wuj.

Sjawny dżak.

Wschitkim tym, kotsiž ßu moju dźowku **Hanu** k poßlednjemu statokej pschewodźeli a jeje kaschcź kraßnje s kwětkami debili, pschede wschěm pak młodźinje sa swonjenje, sa njeßenje a sa spěwanje pschi rowje najwutrobnischi dżak praju.

Sahrodnik **Hanka**
w Běłym Khołmzu.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. **Sobotu 16. februara 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pruski krajny zejm je powyschenje pjenjesa, kotryž so wot kraja kralowskej zwójbje płaći, pschiswolił. Psches to so tutón pjenjes lětnje wo 3,500,000 hriwnow powyschi. Pschi wuradźenju schulskich należnosćow je dr. Windhorst namjet dla nabožniskeje wucźby stajił. Po nim měli so jenoż tajzy mužojo jako wucźerjo w wjeznych schulach pschistajicź, kotrymž zyrkwinska wyschnosćź w nabožinskim nastupanju poroki njeczini. Jeli so posdźischo wucźeŕ kschesćijanstku wěru prawje njewucźi, změła so jemu nabožinska wucźbu wotewsacź. Zyrkwinska wyschnosćź by dale prawo dostacź měła, nabožinsku wucźbu w wjeznych schulach wodźicź a schulske knihi k temu postajicź. — Wot zwobodnosmyślenje strony so namjetuje, so bychu so dźiwje zwinje, zorny a jelenje jenoż w sahrodźenych lěsach dźerżecź změle. Kóždy leżomnosćeŕ, najeńk abo hońtwjeŕ měł prawo dostacź, swěrinu tšelecź, kotruž swonka lěsyzow nadeńdźe.

— Marokkoske póstanstwo, tón czaz w Barlinje pschebywaze, je też wjerchej Bismarkej wjele drohotnych darow, se skotom wuschite blidowe krywy, czrije, rubischcza atd. pschepodało.

— K letuschim kněžorskim manevram je kněžor 7. a 10. armeekorps postajił.

Awstrija. Madźarscy studentojo su so napschecźo awstriskemu kněžorej a jeho mandźelskej, hdyž taj w wuheŕskim hkownym měsce Peschcze pschebywaschtaj, jara njepschistojnje sadźerżeli. Madźarscy studentojo su njemdri, so dyrbja so po nowym wojeŕskim sakonju, kotryž so tón czaz w wuheŕskim zejmje wuradźuje, pschi offizěrskim pruhowanju w němskej rěcźi pruhowacź dacź. Swoju njespokojnosćź s tutej nowotu chzychu woni kněžorej sjewicź. Hdyž kněžorskaj mandźelskaj k kralowskemu hrodej pschijěźeschaj, nimo jeju czrjóda halekowazych studentow pschicźeże, kotsiz: „Prjecź s Tiszu! Prjecź s mamelukami!“ wokachu. Tisza je madźarski ministerstwowy pschedsyda; wón je po kněžorstwowym žadanju w zejmje nowy wojeŕski sakoń porucźał a sa njón rěcźi, psches czoz je zebi madźarsku studowazu młodosćź snjepschecźelił. Jedyn student njehornosćź sadźerżenja swojich towarschow spósnawschi, tutych napominasche, so bychu tola na želenje kněžorskeju mandźelskeju dźiwali. Studentojo rosuma nabywschi so sawrócźichu a spěwajo do promenadow czehnjechu. Jedyn hkowny schcźuwaŕ mějesche tam rěcź, so budźa so studentojo tak dołho spjecźowacź, doniż swoje wotmyślenje njedozpja, mjenujzy, so so wojeŕski sakoń po jich žadanju pschemeni. Wjeczor czrjódy studentow s nowa spěwajo po hazach czahachu. Psched redakziju nowin „Nemzet“ woni sastawschi najnowsche czisło tychle nowin spalichu, dokelz běchu sa nowy wojeŕski sakoń pisake. Na to so harowarjo psched poliziju podachu a tam hwisdachu a kschicźachu. Na dobo so policistojo se wschěch stron do nich s nahej brónju dachu. Studentojo buchu pschebicźi, dźeł s nich twóchnu, 60 buchu sajecźi. Njeměrnizy budźa drje nětko skludźeni.

— Wschě wobstejnosćze sa to rěcźa, so je krónprynz Rudolf njesbožowneho lubkowanja dla swojemu zywjenju kónz cźinił. Hižo nekotre léta bě wón se swojej mandźelskej, kotruž bě zebi po swojej woli shladał, w roskorje. Schto je na tejle mandźelskej njejednocze wina było, njewjedźa, tola to je wěste, so krónprynzesyna k temu nastork dała njeje. Krónprynz bě so do baroneszy Vetsery tak horzo salubował, so mějesche myzle, so wot swojeje żony dźělicź a zebi baroneszu Vetseru pschewěrowacź dacź. Wón so teho dla na bamza wobrocźi. Tutón krónprynzowy list kněžorej Franzej Josefej pózła. Bjes synom a nanom k wótremu rosrěcźenju dóńdźe, a hdyž so kněžor s rossudźenosczu sarjeknu, krónprynzowe žadanje dopjelnicź, hrożesche tón, so so satsěli. Po tutym podawku so krónprynz s prynzom Koburgom a hrabju Hoyosom do Meyerlinga na hońtwu poda. Baroneza Vetsera tón samy dźeń wjeczor wokoło dźewjecźich hodźin sa krónprynzom do Meierlingskeho hroda pschijěźe. Ani prynz Koburg, ani hrabja Hoyos staj ju wohladałoj. Bjes tym bě baronka Vetsera, kotrejz bě dźowka pisała, so s krónprynzom hromadźe wumrje, so w Winje prózowała, so bychu jeje dźowku domoj dowjedli. Praji so, so je baronka Vetsera samo teho dla pola ministra Taafe pobyła, kotryž pak, dokelz bliske njesboże pschedcźucź njemózesche, so do tejele wězy měschecź nochzysche. Wutoru 29. januara bě baroneszyny wuj, knjes Baltazzi do Meierlinga pschischoł, so by swoju czetu k jejnej macźeri domoj dowjedł. Wón so prynza Koburga a hrabju Hoyosa sa młodej knjeznu praschesche, wobaj pak mózeschtaj po wěrnosći jemu prajicź, so ju wohladałoj njejstaj. Tak so knjes Baltazzy niczo njedokonjawschi do Wina wrócźi. Ssamo krónprynzowi skužobnizy baroneszu wuhladali njeběchu. Woni zebi jenoż myzlachu, so knjezna w hrodze pschebywa, tola njewjedźachu, schtó to bě. Hdyž dyrbjachu poskużecź, baroneza ženje wó jstwje njebě, ale w druhej, wot krónprynza sawrjenej stwje, a wona so hakle k krónprynzej sazo wrócźi, hdyž běchu skużobnizy wuschli. Schto je so bjes krónprynzom a baroneszu w czazu jeju hromadźebycza w Meierlingu stało, po tajkim žadyn człowjek wjedźecź njemóże. Ssrjedu rano, 30. januara, krónprynza a baroneszu hromadze wó jstwje satsěleneju namakachu. Baroneszyna rana bě skoro runje tajka, kajkaz bě na krónprynzowej hkowje widźecź. Bjes dwěla bě baroneza khwilku prjedy krónprynza wumrjeła. Překi psches jeje cźěko, kotrez bě s kwětkami wupyschene, krónprynzowe leżesche. Spodźiwne je, so so kulzy, psches kotrejz staj baroneza a krónprynz wumrjekoj, hischcze namakakoj njejstej. Hdze stej so wonej shubikej? Jara nadpadne je, schtoz jedyn semjan w Winje powjeda. Revolver, kotryž je pódła krónprynzoweho koża leżał a kotryž je so s Meierlinga do Wina pschinjesł — je wschě schěscź kulkow w rokach měł! Bjes dźiwa, so teho dla mnosy hischcze do samomordarstwa wěricź nochzedźa a so so jara wschelake powjesce powjedaju. Hacź so hdy krónprynzowa smjercź poknje rosjazni? Poknu wěrnosćź wo tymle srudnym podawku drje ženje njeshonimy.

Italska. Hižo dołhi czaz twarske rjemjesko w Romje klaza. Tyzazy dźěłacźerjow su tam bjes dźěła a hłodu tradaju. Troschtowachu so pschezo, so budze kónz nusy, hdyž so wschelake wulke statne twary twaricź sapocznu. W posledním zejmje pak wobsamknuchu, twarjenje na posdźische czazy wotstorcźicź. Nusa je nětko bjes dźěłacźerjemi na najwyschsche stupika. Wjazy hacź tyzaz murjerjow, koparjow, blidarjow atd., kotsiz s wjetscheho dźěła se žonu a dźěcźimi

w Romje bydla, 7. februara deputaziju k měschćanoscże a do ministerstwa, khlěb a dźěło žadajo, pósška. Měschćanosta, kotryž drje hubjeństwo dźěłaćerjow doscź njesnajesche, wotmolwi, so wobžaruje, so dyrbi ßo próstwje dźěłaćerjow sapowjedźicź, dokelž měschćańska rada njemóże ani dźěła, ani pjenjes dźěłaćerjam wudźělicź, nanajwyschsche móże poldra sta ludźi do dźěła wsacź. W ministerstwje deputaziji smerowaze ßlubjenje dachu, so chzedźa ßebi na to myßlicź, kak bychu dźěłaćerjam wupomhali, a so dźěłaćerjo hacź do póndźele dalsche shonja. Tajke pschilubjenje pschi hłubokim roshorjenju jenož njedowěru sbudźi, a město so bychu postajeny dźeń wotcźakali, ßo dźěłaćerjo rosßudźichu, ßebi ßamemu pomhacź. S kijemi a dźěłaćerskim gratom ßo wobróniwschi woni do města pschicźežechu. S cźrjódami po 100 hacź 150 mnžoch po haßach cźahachu a se ßwojimi kilopami žałoßnje sakhadźachu. Na drósy Frattina ani jene khlamy njerosražene njewostachu. Jenemu skótnikej twory sa 60,000 frankow kranuchu. Pschekupzam niczo njepomhasche, so wokenzy a durje sawrjechu, dźěłaćerjo je s kilopami rosrasychu. Na drósy Tritona ßo njemërnizy do brónjerskich khlamow dobuchu a ßo tam se wschelakej brónju a s nożemi sastarachu, kotrež potom pschecźiwo polizistam trjebachu. Kóżdy lěpje drascźeny cźłowjek dyrbjesche psched sapuscźerjemi cźěkacź; pschetoż woni ßo do wschitkich, kotsiž po sdaczu dźěłaćerjo njeběchu, s pukami dachu a do nich kamjenje mjetachu. Woni woprawdźe barbarischy sakhadźachu. Hakle popołdnju wójsko pschecźiwo dźěłaćerjam sakroczi a jich rossehna. Romjenjo běchu ßo do njemałeho strachu stajili. Ssamo bamž w Vatikanje ßo najhórscheho bojesche. Jeho wojazy ßo rucze wobrónichu a ßo s tšělbnej potrjebu sastarachu. Dźěłaćerski sběžk je drje ßo psches wójsko porasył, tola nusa bjes dźěłaćerjemi je wostała. To je s wulkim strachom sa Italsku. Njenawabi dźěłaćerjow cźwilowazy hłód bórsy k nowym ropotam? W Italskej je wjele tyßaz dźěłaćerjow, kotsiž ßu nusowani, prósdni khodźicź a kotsiž njesamóża korczazy żołdk spokojicź. Pschicźiny, kotrež ßu na tutym hubjenstwje wina, njeßu potajne. Wone leża w krajnej pjenjeżnej nusy, a na tej je saßo politika Italskeje wina, kotraž chże jako europiska wulkomóz płacźicź. K sdżerżenju wulkeho wójska a łódźstwa wjele pjenjes ßłuscha. Te pak Italska nima. Duż je ßebi wulki dołh napraskała, k wurunanju kotrehoż dokhody s dawkow żenje doßahacź njebudźa.

Franzowska. Franzowska deputërtska komora je s bojoscźu psched Boulangerom nëtcźischi wólbny sakoń pscheměnika. Tak bórsy hacź je nowy sakoń pschipowjedźeny, njeßmědźa ßo wjazy dopjelnjowanske wólby wupißacź, hdy by ßo jedyn sapółkanski stok wuprósdnił. Boulangerej ßo s tym njemóżne cźini, ßo pschezo saßo w jenotliwych wólbnych wokrjeßach wuswolecź dacź. Mnosy dwëluja, so knjeżerstwo psches nowy sakoń pscheczíwo Boulangerej nëschto wucźini. Boulanger ßam mëni, so budże jemu psches nowy wólbny porjad lóhscho, nëtcźische knjeżerstwo powrócźicź.

Afrika. Woblehnjenje pschi narańscho-afriskim brjosy ßo pjecża sbëhnje, tak bórsy hacź je nëmske kolonialne wójsko sesbërane a wuwucźene. Mißionarojo, kotrychż běchu sbëżkarjo sajeli, ßu ßo skóncźnje wußwobodźili. Prózowanjam nëmskeho konsula je ßo poradźiło mißionarow sa 9000 hriwnow wukupicź. Wjednik sbëżkarjow, Buschiri, drje cźuje, so budże s jeho knjejstwom bórsy nimo; duż je ßwoje prjedawsche wyßoke żadanje jara ponižik.

Nëschto se sabawneho blida Cźopolcźanskeje korczmy.

Podawa J. J—k.

(Skóncźenje.)

Woprawdźe, hrabjowa dźowka bë dom pschischła, a — ßama, każ mózach to lóhzy spósnacź. Powjedasche Hercźe, so je na bale skhorjeła, a so hnydom lëkar sa njej pschińdźe; so dyrbi hischcże na njeho docźakacź a potom pak hnydom lehnucź hicź.

Lëdma bësche to rjekła, ßo tež saklinka. Herta wotewri lëkarjej durje a dyrbjesche ßo potom chzyjo njechzyjo wotßalicź.

Ale kak ßo ja dźiwach — hdyż ßo khora — s lëkarjom — na konopej ßydźe; hdyż ani wona, ani wón niz to najmjeńsche wo khoroscźi njepikny, ale hdyż ßo wo zyle hinaschich wëzach rosmołwjeschtaj!

„To je mi schwarny lëkař", ßebi myßlach, „wot toho chzu dochtyrowacź nawuknucź", a pośkuchach rosdajiwschi huby.

Spósnach s jeju rëcźow, so bë Idella mjelcźo nana a se ßobuwjedźenjom macźerje s bala twóchka, ale jenoż na khwilku. Mëjesche ßebi mjenujzy nëschto nusne s nawożenjom wuradźecź, a hinak ji to mózno njebë.

„Na, na!" ßebi myßlach, „tu ßo schikowane wëzki stawaju." — »Haj, haj, pschińdźcże 'noż mi do Draždźan: schtoż ßo cźi w Sserbach ani dźako njeby, mózesch tam se ßamßnymaj wóczkomaj widźecź«, tak by nam dźëcźom druhdy dźëd powjedał. A wón mëjesche prawje."

„Naaa!" mënjesche Schmódraßez Hanß, „to 'noż njech by ßej moja holza tajke nëschto sważika, ja 'żon chzył ji pokasacź!"

„I, i", snapschecźiwi korczmarka, „to ßebi żana ßerbska holza swërika njeby, a żana ßerbska macź to tež spëchowała njeby. Nëwërno, Dunczo!?"

„Në!" wotmolwi wjeßele herz, kiž bësche s radostnym wóczkom na korczmarku pohladał, hdyż tak rasnje ßerbske żony sakitowasche, „Bohu dźak, tak daloko hischcże w Sserbach njejßmy. — — Tola, ja ßym wcźipny, Knotez wujo, kak je ßo ta wëz mëka, powjedaj!"

A Knotez wuj pokracźowasche:

„Mi bësche ßo hižo spody konopeja skoro wostudźiło, a „lëkař" ßo pschezy hischcże wot „khoreje" dźëlicź njechasche. „Kak 'noż dźenß dom pschińdu?" — tuta myßliczka mje pschezo bóle a bóle cźwilowasche. —

Tu ßo saßo saklinka, hacź tak khëża sarża. „Mój jejejej! to je nan! Je moje twóchnjenje pytnuł a winu shudał!" sakschicża młoda hrabinka. „Skhowaj ßo, skhowaj! Khëtše!" „Hdże dha?" „Khëtšë, tule, spody konopeja!"

„Roskobanezy, to budże rjana pjecźeń", poczach pschi ßebi ßakrowacź w ßwojej khowanzy. Njeproscheny hóscź ßo ke mni schmjatasche a ßo — hischcże bóle stróżi. Tola, schto ßej chzysche? Dyrbjesche ßo do woßuda podacź a njeßmědźische ani muknucź, dokelž knjes a knjeni hižo sastupischtej.

S krutymi ßkowami porokowasche hrabja dźowzyne cźinjenje: kak móże bjes nanoweje dowolnoscże s jaßneho towarstwa cźeknucź, so nana jenoż rudźi, zykej ßwójbje hańbu cźini a tak dale. Hrabja bësche ßo wschón roshorił.

Wboha dźowka pak njewjedźesche, schto rjez. Njedźiwasche najskerje jara na nanowe ßwary, ale nëschto druhe bë ji na myßle salëško: kak by lëkarja wußwobodźicź móhła. Njepiknu teho dla ani ßkowcźka; a tež macź, kiž bësche s wopręd̆ka po dźowzy ßo horjebraka, s tym pak muża jenoż hischcże bóle roshoriła, widźesche, so je wscho podarmo a bësche smërom. To ßo mi tehdy woprawdźe dźiwno sdasche, so żona mużej poßlednje ßkowo wostaji, a njewëm ßo dopomnicź, so bych hdy podobny pschikład ßłyschał.

Tak ßo hrabja skóncźnje wußwari, a hdyż jemu nichtó niczo njesnapschecźiwi, njewjedźesche wjazy schto rjez. Wó jstwje nasta ßwjata cźischina. Njeßkyschach niczo hacź knjesowe njemdre teptanje po jstwi horje a dele, schnypanje wulkeho cźaßnika na scźënje a wutroby pukotanje ßwojeho ßußoda.

Na tele wokomiki żenje njesabudu. Wobaj tłóczachmoj ßo tak jara, hacź bë móżno, hromadźe a wocźakowachmoj s wcźipnoscźu a s bojoscźu, kajkeho kónza to wosmje. —

Dźakowano Bohu, skóncźnje napominasche hrabja, so je cźaß lehnucź hicź. Namaj ßo lózscho wodychnu.

Zonje stażeschtej a —

Ale, ale! Tu ßkyschu, a widźu, kak ßo hrabja k konopejej bliži, kak ßo skhila!

Każ błysk mi myßliczku psches mhosy sjëdźe. Dopomnich ßo, so bë Herta skónza konopeja suwak pschihotowała. A tutón dundyrski suwak bëch ßebi pod hłowu pokożił.

Wschë stawy mi poczachu hracź!

Dyrbju tu pschispomnicź, so mój khowanzaj jedyn druhemu w nohach leżachmoj, tak so dyrbjach ja na „lëkarjowe" schkórnje nuchacź. —

Hrabja pocża sa suwakom maßacź.

Tu s dobom ßußod s zykym hłoßom sareji. Zigenschwanz bësche město suwaka jeho nohu namaßał. To bësche hara!

Hrabinka a dźowka kschicżeschtaj schtoż mózeschtej. Hrabja bë nózneho hoscża s khowanki wucźahnuł a wupkacźowasche jemu msdu.

Pschi wschëm hołku njewjedźach, schto bych sapocźał. Khëtše ßo rosßudźich. Wuskoczich s khowanki. Sawołach „halt" a wucźahnuch teßak s nóznjow.

Zónskimaj ßo hnydom seznu, a hrabja wosta każ pschißmoleny wocźiwuwalejo stejo.

Tutón wokomik wobaj wużichmoj a, każ by tšělił, bëchmoj se jstwy a s khëże." —

„A hehehehe! Hahaha! Në, na tebje Knoto tola!" woschcźërachu ßo pschipoßkucharjo. „Jenoż so njejßy sa tón żort nëschto dnjow aresta wotßedźecź dyrbjał?" prascheschе ßo rjepotajo Schmódraßez Hanß.

„Schto ßej myßlisch?“ wotmolwi Knot. „Poßkuchaj 'noż: Psched khěżu spósnach w ßwojim towarschu tamneho lajtnanta, kiż bě ßo zywilnu drastu swoblekał.

Dyrbjach jemu ßlubicź, so niczo njepscheradźu, a wón stkóczi mi sa to hischcże ßwětły toleř do ruki.

Dźeń hižo ßwitasche. S pomozu lajtnanta ßo hischcże s lescźu do kasarmow wróczich.

Hrabja Zigenschwanz wschak bě nasajtra wosjewił, so je pola njeho nětkajki grenaděr na wopycże byk, ale wschě pschepytowanja niczo njepomhachu. Herta, ßo wě, mje tež pscheradźiła njeje. Njewěm, hacź by nětko tež hischcże tak derje hubu dźerżecź móhła!“ — — —

Won na preczki — a sasso domoj.

IV.

A na wieczor stadło je do dwora shnał,
Pak nasajtra rano na dompucź ßo da.
Jom' na cźěle drasta bě sedrjena wscha,
A sedrjeny bě tež wschón do woblicza.

Kak pomału stupa na horu, psches dol!
Wón duzy ßej myßli pschez' na towarschow;
Hdźe s nimi bě pschischoł, wón njepoßluschny,
Kak w zusbje bě żiwy byk njeduschny;
A kak bě joh' lubo měł nan a macź,
Ssej jimaj pak njebě schto kasacź chzył dacź.
Duż pschischoł bě na njoh' każ lijenza
Hłód, tradanje, tyschnoscź a khudoba.
A nanej bě naczinił hanibu wschu,
Do wutroby tyschnoscź a srudobu słu.
A s kijeschkom dyrbjał bě po proschenju hicź,
Sso wot zusych lndźi też dyrbjał dacź bicź.
Schto prajicź b'dźe nan mi, — je ßłyschał wón wscho?
B'dźe prajicź mi: „S woczow mi, njeduschniko?
Ssy naczinił mi 'żom doscź rudźenja,
Cźiń, so bych wjaz' njetrjebał widźecź cźe ja!“

— — —

Duż srudny wschón poczał je żałoscźicź,
Wscha na kruchi chzysche jom' wutroba hicź,
Je ßynył ßo pschi pucźu, sapłakał,
A ßyłsy ßej s woczow pschez' setrěwał,
Sso klaknył a modlił: „Ach, wodaj mi ty,
Mój Knjeże a Bożo, schtoż shrěschił ßym sły!“

Nět' staże — a w wutrobje połóżeny
Je dale móhł krocźicź kuß poßyłnjeny.
Nět' wohlada nasdala nanowy dom
A pódla tón wulki lipowy schtom!
„Ach luba wjeßka ty narodna,
Haj, ty ßy mi skoro każ njebjeska!
Jow budźe mi lěpje. Ja woczerstwju jow,
Ssměł nanej 'noż pohladacź do woczow!“

V.

Do narodnej wjesti nět' saschoł bě wón,
Wot dalokoh' pucźa pak sprózny bě wschón,
Duż pomalu cźehnje s tym kijeschkom.
Nětk sastał je: Hlej tón mój narodny dom!

— — —

Won s wóknom bě ßußod kuß pohladał,
Na proscherja lědy ßo dohladał,
Duż woczi ßej trějo: „Toh' dyrbjał ja snacź!
O, tón je ßo helszy dał wujebacź!
Njej' to tón najmłódschi ßußodowy,
Kiż na konju jěchał bě do zusby?
Je spischecźinjał wschitko, — tón njedoczink tón!
Nět' domoj ßo wlecże tu sedrjeny wschón!
Schtóż njeposłucha nanej, niz macźeri,
Tom' w zusbje ßo nihdy niz njeseschlachcźi!
Bóh daj, so był nět ßo wschón wobrocźił
A po Bosy wot nět' saß' żiwy był!“

VI.

Tón proscheŕ w wrotach sastał je,
Hicź dale jom' noha njesechze.

„Kak hordy wot jow jěchach won,
Nět' khudy proscheŕ pschińdu dom!
Ssym nanej njechał poßkuchacź.
B'dźe proscherja mje wón 'schcże snacź?
A wsacź mje k ßebi do domu,
Mi pschi ßebi dacź hospodu?“

— — —

Bjes tym, so tak je mudrował,
Bě nan joh' s woknom wohladał,
Bě hnydom se jstwy, s domskeho;
Wón proscherjej leczi napschecźo,
Huj běži w skóku do wrotow:
„Mój sloty ßyno, ßy saß' jow?!“
A koschi joh', joh' wobjima
A s nowa saß' jom' ruku da:
„K nam witaj, luby, do domu,
Dźak lubom' Bohu na njebju!
So mamy nět' cźe s nowa saß',
Mój luby ßyno, pola naß!

Wy hólzy, rucźe po drastu,
Po rjanu, cźistu, pschistojnu!
A duzy jom' ju pschinjesćże,
Wschoh' pyschnoh' mi joh' swobleczcźe!

A jow masch, ßyno, pjerschcźeń mój,
Na porst ßej tykú jón, wón budź twój,
Ty ßam budź też nět' saßo mój,
Ja pak wschě żiwe dny b'du twój.
Pój so mnu rucźe do domu,
Jow smějesch duschnu hospodu! —
Mój Bożo, kajke sboże to,
So ßyna mam saß' ßwojeho!
Rad spokojom nětk wumrjecź chzu,
Wschak je mój ßyn nět' saßo tu!
Saß' nam'kał je ßo shubjeny!
Budź, Bożo, sa to khwaleny!“ *S.*

Ze Serbow.

S Budyschina. Wschědnje ßněh! S najmjeńscheje mróczałki ßo wón na semju ßaje. Wschě pucźe ßu s nim sawěte, a wobkhad na nich je teho dla jara poczeżeny. W Sakskej ßu wschě żelesnizy se ßněhowymi ßepjemi saraczene byke. Cźahi s wulkim sakomdźenjom pschikhadźachu, s dźěła ßu s zyła wuwostałe. Ssněhowy płuh tu mało pomhasche, dokelž wjetsche ßepje pschestorczicź njesamó. Na żelesnizy s Budyschina do Budestez, po kotrejż dléschi cźaß cźahi jěsdźicź njemóżachu, ßo ßněhowy płuh, kotryż ßo wot dweju lokomotiwow psches ßněh storkasche, blisko Hornjeje Kiny s kolije wuwali. Ssu wulku prózu měli, prjedy hacź ßu 300 zentnarjow cźeżke płuhisko, kotreż ßo powróczíwschi ßwoje hoborske wokschidła k njebju wutykowasche, saßo do kolijow sběhnuli. Na wulke sboże pschi tym żadyn cźlowjek k schkodźe pschischoł njeje. Wjednik prěnjeje lokomotiwy drje ßo psches ßylny stork s njeje dele schwyrnu, tola, dokelž do mjehkeho ßněha padże, ßo wobschkodźenja sminu. Jenoż lokomotiwa ßo něschto mało wobschkodźi; jedyn storkacź bu rostokczeny, a dale ßo też żerdź ßněhowego płuha roskama. Bohu żel je ßo psches wulki ßněh létßa saßo żiwjenje wjele cźlowjekow sahubiło. W ßněhowym mjeczelu, sańdźenu ßobotu w nozy sakhadźazym, ßu mnosy cźlowjekojo ßmjercź smjersnjenja poczerpili. Njedźelu popołdnju psched Delnjej Hórku wurěsowarja Josefa Jakubika w pschirowje hrodoweje lipoweje aleje smjersnjeneho namakachu. Wón bě ßobotu wieczor hacź k prěnjemu twarjenju doschoł a ßo wo durje klapał. Tole twarjenje je wot jeneje jeniczkeje żony wobydlene, kotraż drje klapacź ßłyschesche, tola ßo bojesche, nóznemu pschikhadnikej sastupicź dacź. Dokelž bě dróha, psches Delnju Hórku wjedźaza, s wyßokej ßepju sawěta, Jakubik po lipowej aleji, k hrodu wjedźazej, dale dźěsche. Tu drje je jeho błud wobeschoł; wón je skónczńje wustał a w ßněsy smjersnuł. Teho runja ßobotu wieczor je khěżeŕ Bohuwěr Schokta s Dźěżnikez psches ßněhowy mjeczel nahku ßmjercź namakał. Wieczor ½10 hodźin w wulkim ßněsy pucź shubiwschi je wón po żelesnizy schoł. Dla ßněhowego mjeczela ßo wón cźaha, kotryż s Budestez pschijědże, njedohlada a ßo wot njeho pschejědże. Żałoßnje sranjeny wón sa někotre hodźiny w bližschej wothladarskej khěżży żiwjenje spuschczi. Też s druhich stronow Němskeje powjesćże pschikhadźeja, so je wulki ßněh s njesbożom sa wjele cźlowjekow był. Njedaloko Riesy ßu ßyna

Budyskeho wyschscheho inspektora wóhnjoweho sawěsćenja Dama smjersnjeneho w ßněsy namakali. Na Riesaskim mosćze ßo wós dźěłaćerskeho cźaha swróćźi; jedyn dźěłaćeŕ pschi tym do Lóbja padże a ßo tepi. Pola Niemberga buchu wot żelesniskeho cźaha ßedmjo dźěłaćerjo, kotsiž ßněh ßypachu, na ßmjercź pschejeděźeni a druſy woßmjo straschnje ſranjeni. Runje tak wulki ßněh kaž w Němzach je też w Belgiskej, Holandskej, Franzowskej, Jendźelskej, Italskej a Awstriskej panuk. W Holandskej je psches ßněh powodźenje nastało; skoro pokojza kraja je ßo póćźrjeła. Město Rotterdam skoro zyle pod wodu steji. W Jendźelskej ßněhowy mjeczel pjatk 8. februara howrjesche. Na morju a na kraju je ßo wjele njesboża stako. Pschi schottiskim brjosy ßo dwě łódźi na skałach rosbischtej a wschitzy cźłowjekojo, kotsiž běchu na nimaj, ßo tepichu. Pola Pembroka ßo cźokm ſ dźewjećźimi muźemu powrocźi, kotsiž ßmjercź w żołmach namakachu. Njedaloko Boltona ßo ßwißle wulkeho fabrikskeho twarjenja powalichu a panuwschi dwě małej khěźźy rosraſychu. Dwě żonje a schtyri dźěćźi buchu saraźene.

S pola. Po najnowschich pschepytowanjach je hribik ſ pschicźinu, so mloko módre bya. Hribik (Bacterium syncyanum) je małuschke kjeschkojte stworjeńcźko; mało tajkich hribikow doßaha, so w mlozy schěro-módre abo módre dypki nastanu. Hribik wutupicź wucźeni ßlědowaze poruczeja: Pschede wschěm dyrbisch wjedźećź, kotra dójka w hródźi módre mloko dawa. To lohźy ſhonisch, hdyž mloko wot kójdeje krumy woßebje do derje wuparjeneho ßudobja nadejisch. Hdyž mloko khwilu steji, bórsy pytnjesch, w kotrym ßudobju módre dypki nastawaju, kotreź budźa dale wjetsche a móża ßo w zykym ßudobju rosschěricź. Wumjo khoreje krumy ſ chlorowej wodu prawje wotmyj; karbol ßo trjebacź njeßmě, hewak ßo mloko něschto dnjom pospochi wuźiwacź njemóże. Hródź někotre dny ſa ßobu prawje ſe schwablom wukadź; potom ßo ſa to staraj, ſo je ſtajnje dobry powětr w hródźi. Wschitke mlokowe ßudobja maju ßo wospjet ſ kropom wuparicź a ſe ſodu derje wumycź. Ssnano budże ſ wużitkom, so khorym krumom wospjet natriumbikarbonat dawasch.

S Cźornjowa. Pschi wólbje do horjokużiskeho provinzialneho ßejma ßu tu dotalneho ſastupjerja knjeſa kublerja a krajeneho ſapółłanza Handrija Kerka ſ nowa a to jenohłósßnje wuſwolili.

ß S Khróſcźiz. Bě to rjana ſhromadźſzna, kotraż ßo 4. małeho rózka w Khróſcźanskej korczmje wotbu: skoro zyke ßerbske burske ſemjanſtwo bě ßo ſeſchko, psches 200 hoſpodarjow ſe wschěch katholſkich woßadow, tola też Rakezy, Njeßwaczidko, Hodźij a Budyschin běchu ßwojich wotpółłanzow półłali. Pschedßyda „T. S. B.“ M. Kokla wotewri jednanja w postajeny cźaß, powita ßobuſtawy a hoſcźi a napominaſche, ſo bychu wschitzy jedyn a hłowny ſamyßł pſched wocźomaj měli: ßwoje intereßy ſpěchowacź w ſhromadnym ſkutkowanju w nowoſałożenym burskim towarſtwje. Na to pschińdże k. kapłan Kubasch ſ Njebjelcźiz k ßłowu. Tón wukładowaſche: „Kak ßo po zykej Europje wulka kriſa plecze, niz jenoż w politiſkim a ſozialnym żiwjenju, ale też w wschědnym a domjazym. Na kriſu ſkorźi dźěłaćeŕ, rjemjeßlnik, ratař. Nuſu ratarjow wotſtronjecź a radu ſkładowacź, kak do khmańſchich kolijow ſłożimy, k temu ßmy ßo tak nadobnje ſeſchli. Hižo w lěcze 1884 wosjewja wyſchſcha ratařſka rada pruſkemu knjeżerſtwu: ſo je po ßwědomitych pschepytowanjach a ßlědźenjach woprawdźitu a wěrnu nuſu namakała w němſkim burſtwje; k ranju wokhudni bur, a ſemjank abo pjenjeżny żid pokupitaj tam kubła; k wjeczoru (a to woßebje w Sakſkej, Badenſkej) rosſchcźěpjuja ßo burſke kubła do wukutleneho kubła a cźrjódy małych parzelow, tak ſo hoſpodař na reſtkuble wobſtacź njemóże, mjeńſchi pak ſ małych parzelow tejko njecźahnu, ſo móhła próza, hnój a dawki ßo płacźicź. Na cźim dha leži wina teho, ſo burſtwo, kotreź tola ſ prawdu wyſkaſche, ſo ßo robota ſběha, nětko, hdyž ma tejko ßwobodnoſcźow, pod tak cźeżkim pſchahom żałoſcźi, ſo ßo burjenje ſkoro wjazy njeſadani a jedyn po druhim do kruchow dże? Khoroſcź je jara ſaſchmjatana, zyła cźrjóda pschicźinow ſkutkuje hromadu, ſo ßo burej żiwjel podwjaſuje a lóſcht k wjeſelemu hoſpodarjenju. Prjedy wſcheho je burſtwo, je rola pſchedołżena: Dr. Jaeger praji, 80 % role je ſ hypothekami wobcźeżeneje, hypothekarny dołh wucźini po Stöpelu 10—20 milijardow. Po tajkim ma němſki bur milijardu = 1000 milijonow mk. jenoż ſa hypothekarne dołhy płacźicź. To żorty njejßu a njetrjebamy ßo „ſadołżenej“ Franzowſkej ßmjecź! Nětko ßu liberalni, hdyž bur ſkorźi, khětſje hotowi a praja: To ßu burja ßami wina, cźeho dla lěpje njehoſpodarja? A dale réka: Luxus a pſchesběhowanje je wina burſkeho ſahubjenja. Praſchamy pak ßo: Njecźěri ßo w městach ſto krócź wjazy luxuſa, dyžli na wßach? Pornjo městam ßmy my wjeßni tola hiſchcźe njewinowate dźěćźi, hdyž też tu a tam ßebi něſchto popſchejemy. Druſy praja: njeroda, wopiłſtwo, ſkórźby, hracźe, lóhka myßl ryja buram row. Móże bycź, tu a tam, ale doßahaza wina ſa powſchitkowne wokhudnjenje burſtwa tute njepocźinki někotrych njejßu. Pruſke knjeżerſtwo — a temu ßměmy w tym wěricź — wuſnawa ßame pod 18. novembrom 1884, kajke ſchkody bura kónzuja: Wyßoke kupje, ſapißne a dań, droha mſda ſa cźeledź a dźěłaćerjow, ſpjecźiwoſcź, njepoßłuſchnoſcź a wopiłſtwo mjes cźeledźu, mało kredita, ßamo ſłota valuta (Währung), mało pjenjes w ludu, ſchpatne herbſke prawo, ßwobodne pſchecźahowanje, ſchulſke, zyrkwinſke a gmejnſke cźeże, niſke zła, konkurenza ſ zuſby, drohe żeleznizy, njeßwědomicźi handlerjo, wojeŕſtwo ſ woporami bjes kónza, mało ſchule atd. atd. Tu mamy wjazy dyžli żydomhłowatu ſmijizu, kotraż burſtwo do ßmjercze rani. Tola — tak dopowjedowaſche k. Kubaſch dale — na tym ßo winy ſchpatnych cźaßow hiſchcźe njeſtajeja. Najwjazy je ſchkodźiło to, ſo je ßo konſervativnemu burſtwu liberalne romſke prawe podtykło, a rola ßo po tutym pornjo hotowemu pjenjeſej ſtaji, ſo by ſkerje ſ jeneje ruki do druheje ßo kulała. Pjenjes a rola pak ſtej dwě jara wſchelakej wězy. Rola njeße jenoż 2—2½ prozenta, pjenjes w ruzy pſchekupza a jebaka pak 5, 10, 20, haj 100 %. Hdże chze ßo to bur měricź, kiž ma jenoż rolu?! Dale, też mały pjenjes, n. pſch. mark, njeße ßwoju dań, niz tak rola, hdyž je rosſchcźěpjena: ta ſeżerje wjazy, dyžli njeße, dokelż małe parzele dźěło a prózu njepłacźa. Po romſkim prawje je nětcźiſche burſke herbſke prawe ſłożene, runiż tak kup a zapiſk. Jene ſchpatniſche, jako druhe. Dalſcha wina ſchkodowanja burſtwa je wěſo też, ſo ma rola hiſchcźe wjele indirektnych dawkow njeſcź, kapitaliſt pak jenoż ßwoje dokhodne wotwjedźe. Nuſa cźěri husto němſkeho bura, ſo je ßußodej ſ konkurentom a tak jedyn druheho kónzuje. Najhórſcha pijelza burſtwa je burſa ſe ßwojim terminhandlom, kotraż ſ burom mjeta, jako ſ hłupym hólzom. 70—80 milijardow pſchepſcheda ßo kóżdołětnje na burſy, zyke differenzy (warbu handlerjow) ſapłacźi ſkónczńje bur, kiž dyrbi twory ſa to dawacź, ſchtoż burſa „wulkomyßlnje“ jemu dawa. A pódla je burſa bjes dawka!!! Samjelcźecź też njemóżemy, ſo je bura dańſke ſchkodowało: něhdy dawaſche wſcho in natura (kajkeż naroſcźe), nětko je zyła cźrjóda něhduſchich cźeżow na pjenjes ſtajena a bur njech ßo ſtara, ſ wotkel — pjenjes dobjerje. Na żony runje ßwarjecź njechamy, ale khwalicź je też wulzy njeßměmy: mnohe mjes nimi ßu ſaſpaneho temperamenta a njewědźa, ſo zyle pſcheměnjene wobſtejenja też khmańſche hoſpodarjenje żadaja, jako je ſa njeboh wowku płacźiło. Hdyž bě to roſeſtajene, pſcheńdże rěcźnik k praſchenju: Kak a ſ wotkel pomoz pſchińdże? A wón roſeſtaji: 1. Pomhaj ßebi ßam a Bóh budże cźi pomhacź. Schtoż ßo hodźi, dyrbi kóżdy ßam cźinicź, wobliczecź, roſpominacź, lutowacź, cźitacź a ßo rozwucźecź dacź. To pak njedoßaha. 2. Bur dyrbi ßo do towarſtwow ſeńcź, ſo ßo jakoważny ſtaw cźłowjeſtwa a kraja cźuje a tu pomozy w ſjenocźenju namaka, kotruż ßamowanje poſkiczecź njemóże. Toho dla budże nadawk „T. S. B.“, ſo nalutowarńe a wupożcźerńje ſałoži, konſum ſa hnoje, womjeſchki, ßymjenja podpjera, k porjedźenjam pohnuwa (Molkerei, Schlächterei, Geräthe-, Meliorationsgenoſſenſchaften), ſo tunje hypotheki wobſtara, radu darmo dawa, burſke ſměrzowſtwa pomjenuje, k ſhromadnemu pſchiſtupej do ſawěſcźerńjow pſchi tunjej premiji pohonja, ſo kupjene twory na kajkoſcź chemiſzy pſchepytowacź da. 3. Tola też towarſtwo wſcho docźinicź njemóże. Burſtwo je w kraju, ſchtoż „kſchiż“ w cźłowjeczim cźěle: njedźerži-li tón wjazy, ßypnje ßo wſcho do hromady. Teho dla dyrbi knjeżerſtwo ßwoje dla buram polěkowacź ſe ſprawniſchimi ſakonjemi dla herbſtwa, ſapiſkow; wone dyrbi dwoju valutu (Doppelwährung) poruczecź, ſo drohe ſłoto a niki dale w zuſbje kupowacź njetrjebamy, wone dyrbi wyßoki dawk na burſu położicź, zła powyſchecź, każ budże trěbne, parzelirowanje a ſchcźěpjenje kublow ſakaſacź, po cźaßu hypotheki do dańſkeho pſchewobrocźecź atd. Rěcźnik ſkónczuje praji: Druſy ßu hiſchcźe dale ſchli a żadachu, ſo by knjeżerſtwo ſ kaſeńkom było, kotryż wſchě burſke bědy ſacźěri. Chżychu, ſo knjeżerſtwo wſchu rolu na ßo wosmje, runiż tak wſchě hypotheki. Na tute wězy ßo rjenje poßłucha, ſtorkaja pak pſchi wuwjedźenju na wulke ſadźewki; ßu, każ Němz praji, „Himmelſtürmende Theorieen“, ſ kotrymiż ßo jenoż — ſozialismej pucze pſchihotuja. Wěſty pucź k ſpomoženju dawa nam jenoż towarſtwo, kajkeż ßmy ſałożili a kotrehoż wuſtawki ma kóżdy w „Pſchedźenaku“ a „Katholſkim Poſole“ wocźiſchcźane. Na tute wuſtawki ßo ſepjerajo, kcźeja burſke towarſtwa w Weſtfalſkej (21,000 ßobuſtawow), nad Rheinom (29,000), w Trierſkim kraju (25,000), w Heßenſkej, w Naßawje, w Pomorſkej a Póſnanju, w Eichsfeldże, w Schleſynſkej, w ßrjedźnej Badenſkej. Woſtajmy ßo wſcheje móliczkeje myßle, kotraż podrywa a niczo njetwari! Sawdajmy ßebi ſ dowěru ruku, ſo na polu, kotreź ſ politiku a nabożniſtwom niczo cźinicź nima, cźaßne ſpomoženje wſchěch ßerbſkich hoſpodarjow ſpěchujemy!“ Skónczńje n

spomnju hischcze: Po sakonju dowolene njeje, so poboczne towarstwa (Zweigvereine) so tworja: temu by knjezerstwo sadzewale. Wschitzy dyrbja so jenemu „Towarstwu Serbskich Burow" pschisamknucz, kotrez ma nětko zydło w Khrószczizach, posdzischo pak znadz so do Budyschina pschepokoži. Tez, hdy bychu poboczne towarstwa dowolene byle, bychmy zebi jenoz schkodzili, dokelz so s tym schczěpimy a móz s rukow zebi damy, kotraz w sjenoczenju wschěch do jeneho towarstwa leži. Po wustawkach změcze wschudze lokalne (t. r. wjesne abo wosadne) sjenoczenja sakozecz, w nich na swoju ruku spomozenje wzy a wosady hladacz, czim wjazy, czim lepje: to dzě chze towarstwo, so wschudze samostatne ziwjenje so hiba. To je něschto druhe, jako poboczne towarstwo tworicz, kotrez by bórzy so — rosszypnuło, dokelz je kaz staw, wot czěła wotrěsnjeny. Hibajcze dha so we wschěch kuczikach a rózkach: Njeczakajcze na nikoho, schtoz spomozne wustawki „T. S. B." podawaja, to poczinajcze w swojich wosadach a wsach, hromadzcze sobustawy, pschisamkcze so towarstwej w Khrószczizach, dokelz, nascha móz sepjera so na — **jednotu a pschesjenoscz!**

S Krjebje. Tudy je so psched krótkim potajne mordarstwo stako. Junu rano prjedawscheho nózneho strazhnika Kopku morweho w kuzi krwě lezo nadeńdzechu. Mordar, kotrehoz dotal wuzlědzicz njemózachu, je Kopku s něczim tupym mjeswoczi prazhnuł a jemu nóz a hornje czeleszno rosrasył. Pódla czěła hornz a karan njewobschkodzenaj stejeschtaj. — Mordar je so najskerje mylił był a něko hoho druheho sarasycz chzył.

S Gubina. Tudomny pschizazny sud směje w blizschim czasu wo mordarstwje jednacz, kotrez je so psched dlěje hacz 6 létami stako. Léta 1882 so młynk s nascheje wokolnoscze shubi, a nichtó njewjedzesche, hdze je wostał. Sa dołhi czas jeho czěło pschetkate w lěsu namakachu; hłowa běsche wot czěła dzělena. Duz mějachu sa to, so je něchtó młynka sadajił a czěło na schtom powznuł, so je czěło wisajo tkało a skónczenje wotpanuło, pschi czimz je so hłowa wottorhnuła. Mordarja wuzlědzicz njemózachu; duz tsjóch pólzajskich sastojnikow s Barlina powołachu. Skónczenje na druheho młynka s wokolnoscze tukacz poczachu; ale tutón so njenadzizy shubi. Pschipadnje tehole młynka sa něschto lět w Amerizy wuzlědzichu a sajachu. Ale duzy po pucu na zelesnizy wón s wosa a do rěki Delaware skoczi, rěku pschepkowa a czěkasche. Ale jeho sazo dozazechu. Nětko směje so mordarstwa dla psched tudomnymi pschizaznymi samolwjecz.

Dary sa natwarjenje serbskeho domu.

Farar Herrmann w Wotrowje 100 hr.* (Schtwórty dar.)

S dzakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

---

* Hdy bychu wschitzy Serbja po swojich mozach sa dom Maczizy woprowali, bychmy w Budyschinje dawno tajki sa Serbstwo wazny dom abo institut měli.

Přilopk.

* (Diphtheritis.) Dokelz je pschezo s nowa tam a sem wo tutej zakostnej khorosczi słyschecz, a dokelz su njepschecziwo homejopatije wulzy dobry srědk, kotryz swym w nasymje 1866 sjawnje pschecziwo tutej khorosczi porucził, jako njewuschny saczisznucz pytali, psches czoz je sazo do sabycza pschischoł, dha chzu tutón srědk hischcze junu pomjenicz. Je to mjenujzy Mercurius Cyanatus w tsizytej potenzy. Tutón homejopatiski srědk dostanjesch s wěstosczu dobry a woprawdzity w A. Margrafskej haptyzy w Lipsku (A. Margrafschen Apotheke in Leipzig), s wotkelz tez ja jón zebi pschipósczełacz dawam. Sa 50 pjenjezkow dostanjesch zyłu hromadu małkych pilow czisło 3. — Wot tutych pilkow so 5 w małej schalzy symneje wody rosmaczeja, a ma so tuta woda kózdy krócz, prjedy hacz so khoremu wot njeje da, s czistym drjewczkom derje pschemeschecz. Tuta schalka s lékarstwom staji so do niskeho sudobja czopkeje wody, kotraz ma so husto sazo ponowicz, tak so to lékarstwo w schalzy, kotraz w czopkej wodze steji, na tajke waschnje pschezo liwke wostanje. Wot tuteho lékarstwa w schalzy dawa so nětko temu khoremu kózdziczki bertik hodzinki khosejowa łziczka. Poczina-li khory sparny bycz, dha njech mérnje dale spi, dha so jemu do wotewrjeneje huby jena tajka zucha pilka puschczi, kózde pok hodziny jena. Hdyz so s Bozej pomozu poczina polěpschowacz, dha so to lékarstwo potom porědscho dawa, jenoz junkrócz sa hodzinu a posdzischo kózdej dwě hodzinje. Hacz dotal zym wschudzom, hdzez běch psches nowiny wo zurowjenju tuteje khorosczе słyschał, tute lékarstwo pschipósłał, a zym wot wschitkich tutych městnow najlěpsche powjesczе a dzakne wuprajenja dostawał. So móh pak tez tam pomoz pschinjesczz, hdzez wo skhorjenju njeshonju, chzu tuto wosjewjenje do nowin dacz. Wjele mi se wschěch stron pschipósłanych dzaknych listow wobzwědcza, so je tute lékarstwo tez w najhórschich padach pomhało a so zane dzěczo nje wumrjeło, kotremuz bu porjadnje a na prawe waschnje to lékarstwo dawane. Wucžeŕ Holba w Hermanezach pola Zahana dosta wote mnje wot tuteho lékarstwa a pische posdzischo: „Po dostaczu Wascheho lékarstwa zym po Waschej woli pokhwatał, jo hnydom khorym rosdzělił, a po dzenza dostatych powjesczach zu wschitzy, tez czi, kiz běchu w najwjetschim strachu, wotkhorili. Dwě dzěsczi, pola kotrejuz zana nadzija wjazy njebě, so móhłej wotkhoricz, jěstej nětko sazo zwój wschědny khléb. Hizo wjetscha, 13létna holczka, kotruz njedzelu pschi zamym saduschenju namakach a ju hnydom do lékowanja wsach, zedzesche, so na mnje změikajo, w kozu, jako ju wutoru sazo wopytach. Dokelz zym so tak zam se zwojimaj wocžomaj wo nimale dziwnje hojazej mozy Wascheho lékarstwa pschezwědcził, dha zym to sa tu psches khoroscz tyschenu wosadu do schulskeje khroniki sapisał." Ja móhł hischcze wschelake teho runja sobudzělicz; tola to hizo wěsczе dosaha k wobzwědczenju teho, kak wulzy wuzitne lékarstwo je pschе diphtheritis tónle Mercurius Cyanatus. Hrabja s Recke-Volmerstein nad Louisdorfom w Schlesynskej.

* Se Schlesynskeje so pische: Wósta Sch. w Haynawje psched krótkim wotroczka se zkużby puschczi. So by so na swojim dotalnym knjesu wjecził, wotroczk jenemu jeho koni jasyk wotrěsnu. Ssurowza su sajeli.

* Dwaj hólzaj s Meffersdorfa w Krkonoschach, kotrajz běschtaj w zuzodnej Czěskej pobykoj, so duzy domoj sabkudzischtaj. Skónczenje do nékajkeje korczmy pschińdzeschtaj, hdzez jimaj znateho dzěłaczerja nadeńdzeschtaj, kotryz jimaj swój palenz poskiczi. S druhimi hoscjemi powjedajo dzěłaczeŕ na hólzow njekedzbowasche, kotrajz běschtaj mjes tym jeho bleschu wuprósnikoj, bertlk litera palenza wupiwschi. Hdyz domoj dońdzeschtaj, starschi hólczez zylnje wróczecz pocza, mjes tym so mkódschi, 5 lět stary, tón zamy wjeczor hischcze semrje. Spomnjeny dzěłaczeŕ je so wot teho czasa shubił, nékotrym ludzom prajiwschi, so dyrbi zebi ziwjenje wsacz.

* Łódznizy s parnych łódzow, kotrez s New-Yorka do Kingstona jězdza, powjedaju, so je so we wzy Spanisch Town pola Kingstona na kupje Jamajka zyły rynk zadkawych mordarstwow stał. Tele njeskutki na mordarja dopomnjeja, kotryz so „Jak, prójeŕ" mjenowasche, a kotryz je w Whitechapelu w Jendzelskej telko zónskich skónzował. Kaz so sda, je so wón s Jendzelskeje na kupu Jamajka podał. Sa czas wot 28. novembra hacz do 28. dezembra sańdzeneho léta su w wokolnosczi wzy Spanisch Town tsi czorne zónske skónzowane namakali, kotrychz czěła běchu zyle tak wohidzene, kaz njesbozowne wopory w Jendzelskej. K jenemu czěłu běsche papjerka pschityknjena, na kotruz běsche napisane: „Jak, prójeŕ. Schtyrnacze hischcze; potom póndu". W Londonje je mordaŕ swój poslени njeskutk 9. novembra rano dokonjał. Duz je na to runy pucz na kupu Jamajka jecz dyrbjał, hdzez je so prěni njeskutk 28. novembra stał.

* Zid rjemjeszknik w Khańkowje mějesche 20létneho wotroczka, zida Kriczschteina, kotryz běsche so do mischtroweje dzowki, młodeje Sary, salubował. Wotroczk holczzy swoju wutrobu a ruku poskiczi; ale Sara jeho wotpokasa. Wón so dale na wsche możne waschnje prózowasche so ji spodobacz, ale podarmo. Psched krótkim Kriczschtein s nowa k Sarje pschińdze, ju proscho, so chzyła jeho zona bycz. Hdyz jeho wona sazo wotpokasa, so wón s hněwom sapyri a prajiwschi „jeli so niz mi, dha nikomu!" ji nóz wotkuznu, na czoz so zam sakkó. Wotkuznjeny nóz pózrěwschi Kriczschtein ducha spuschczi. Sara s wohidzenym wobliczom w hojerni leži.

* W dalokim chinesiskim kraju je wulki hłód. W Londonje so pjenjesy sběraju, so by so wbohim ludzom pomhało. Posleni dzeń sańdzeneho mezaza, hdyz mějachu Chinesojo swoje Nowe léto, je londonski měschczanosta 60,000 mk. telegrafiszy do Shanghaja pózłał. Tez missionarojo baptistojo w krajinje Shaotang su Londonskeho měschczanostu prozyli, so by jim telegrafiszy pjenjesy pózłał, dokelz w tamnej krajinje ludzo s hromadami hłodu mrěja. Bohot w Nankingu je wschitke sobustawy chinesiskich posołstwow w wukraju prozył, so běchu spěschnje pjenjesy na pomoz zkali. Wulki hłód je se wschelakich pschiczinow nastał. Zołta Réka je daloke krajiny powodzika, a wulka woda je wschitko koło wokoło sapuscziła. W druhich krajinach mějachu dołho trajazu zuchotu; duz běchu zyle zně shubjene. Na to waschnje zebi krajiny mjes sobu pomhacz njemóza.

* W Terragonje psched krótkim 30 dynamitowych patronow rosbuchnu, pschi czimz dwě khězi do hromady padzeschtej. Nékotsi ludzo buchu morjeni, nékotsi ranjeni.

* W Sparcze w Małej Asiskej je schtwórtk tydzenja semjerzenje 300 domow saniczisko.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann August Petzold, kubleŕ w Wurizach, ſ Amaliju Augustu ſwud. Börnerowej rodź. Heberez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jurij Božidar, Jana Młynka, khěžerja a murjerja w Kelnje, ß. — Ernſt August, njemandź. ß. w Hněwßezach.

Zemrjeći:

Dźeń 7. februara: Hana Domſchkez, Jana Młynka, khěžerja a murjerja w Kelnje, mandźelska, 45 l. 3 m. 2 d. — 9. Oskar Julius Theobald Wittig, kubleŕ w Sćijezach, 63 l. 1 m. 27 d. — 12. Karolina Kühnez, njebo Pětra Kaplerja, khěžerja a krawza w Njeßwačidle, wudowa w Sſkonej Borſchći, 79 l. 10 m. 10 d. — Hana Amalija, Pětra Schuſtera, maleho ſahrodnika w Wulkim Wjelkowje, dź., 8 m. 13 d. — 13. Emma Karolina Rehſchuhez, Pawola Moritza Seilera, kublerja-najeńka w Bórku, mandźelſka, 39 l. 7 m. 6 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1745 měchow.	W Budyſchinje 2. februara 1889				W Lubiju 14. februara 1889			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	12	9	41	9	12	9	41
" . . . . . žołta	8	53	8	82	8	53	8	82
Rožka	7	56	7	81	7	50	7	69
Jećmjeń	6	79	7	14	6	67	7	7
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	20	7	50	6	80	7	—
Hroch	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	40	2	60	2	10	2	40
Pšeńczna muka 50 " . . .	8	50	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	50	12	50	—	—	—	—
Sſyno . . . 50 " . . .	3	50	4	—	3	30	3	80
Sſłóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	29	—	32	—
Proßata 165 ſchtuk, ſchtuka . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 29 np. hač 9 hr. 56 np.; pšeńza (žołta) wot 8 hr. 97 np. hač 9 hr. 18 np.; rožka wot 7 hr. 66 np. hač 7 hr. 81 np.; jećmjeń wot 7 hr. 14 np. hač 7 hr. 43 np.; wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 10 np.

Dražđanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 55—58 mk., 2. družiny 50—54, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 15. februara: Sſněh.

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrejž ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

W Scheſchowje pola Njeßwačidła je **khěža** cźišćo 68 ſ rjanej ßadowej ſahrodu a dwěmaj kórzomaj pola a łuki a hoſpodarſkim gratom na pſchedań.

Rólny kóń, podßobnik, je na pſchedań pola **Kunatha** w Klukſchu.

Rólny kóń je, dokelž je njetrěbny, na Wutołczańſkim knježim dworje na pſchedań.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po móžnoſći bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaćišnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Drjewowa awkzija.

Na **Worzynſkim revěrje** ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

póndźelu 18. februara t. l.

95 twjerdych dołhich hromadow,
42 rm. wólſchowych a dubowych ſchcźěpow a
20 łoßow ſtejazeho drjewa.

Sapoczatk ½10 hodźin w Njechornju pola piwarſkeho hata.

Na Běłej Horje, 11. februara 1889.

R. Beſchow.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje družiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaćišnach.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 22. febr. dopołdnja w 11 hodźinach khěžarſka žiwnoſcź cźo. 10 w Khoßarnjach.

Verſteigerung von Nutzhölzern.

Zur weiteren durchführung des von Königlichen Finanzminiſterium feſtgeſtellten Bepflanzungsplanes für die fiskaliſchen Straßen ſollen

Montag, den 18. Februar d. J.,

von Nachmittags 2 Uhr an auf der **Nieskyer Straße** von Stat. 1,20 bis Stat. 1,80 vor dem Dorfe Klix 71 Stück Birken in Stärken bis zu 46 Centimeter, ſowie

Dienſtag, den 19. Februar d. J.,

von Vormittags 9 Uhr an auf der **Bautzen-Weißenberger Straße** von Stat. 0,0 bis Stat. 0,3 bei Nadelwitz, desgleichen von Vormittags ½11 Uhr an von Stat. 3,5 bis Stat. 4,4 vor dem Dorfe Neupurſchwitz zuſammen 128 Stück Birken, Eſchen, Ebereſchen, Lärchen und Ahornbäume in Stärken bis zu 40 Centimeter **gegen Baarzahlung** und unter den ſonſt vorher bekannt zu gebenden Bedingungen verſteigert werden.

Königliche Straßen- und Waſſerbauinſpektion und Bauverwalterei

Bautzen, am 8. Februar 1889.

Grabner. Voicke.

Drjewowa awkzija

na Polpiczanſkim ſtatnym revěrje.

W **Hucźinjanſkim hoſćenzu** ma ßo **póndźelu 25. februara t. l.** dopołdnja wot ½10 hodźin na drjewniſchćach 40. a 21. wotdźělenja ſcźěhowaze wužitkowe a palne drjewo:

15 mjehkich ſdomkow 10 hač 15 cm ßrjedźneje tołſtoſcźe,
2 mjehkaj ſdomkaj 23 " 29 " " "
2 brěſowaj klozaj, 16 cm hornjeje tołſtoſcźe, 2,5 m dołhoſcźe,
1 mjehki kloz, 15 " " "
17 mjehkich klozow 16 hač 22 " " " } 3,5 m dołhoſcźe,
11 " " 23 " 29 " " "
3 " " 30 " 36 " " "
75 " žerdźowych klozow 8 hač 12 cm hornjeje tołſtoſcźe, 5 m dołhoſcźe (płotowe ryhele),
6 krutych žerdźow 8 hač 9 cm delnjeje tołſtoſcźe,
17 " " 10 " 12 " " "
15 " " 13 " 15 " " "
232 rm. mjehkich palnych ſchcźěpow,
160 " " " kuleczkow,
6 " " " repuchow,
150 ſtotnjow mjehkich walcźkow,
129 rm. mjehkich pjeńkow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Podpißane hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo dalſche wo drjewje, na wobhladanje pſchihotowanym, wukaſa.

W Dražđźanach a Polpizach, 5. februara 1889.

Kral. hajniſki rentſki hamt: **Garten.** Kral. hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo: **Großmann.**

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo

Dr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Gumijowe ſchaty, univerſalne ſchaty

porucza po tunich płaćišnach

A. Tſchentſcher w Budyſchinje w kupnizy pſchi hłownym torhoſchcźu.

Koſaze, ſajecze, karniklaze a wſchě druhe **koże** kupuje a pſchezo najwyſchſche płaćišny płaći

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach cźišćo 9.

Ssuscheny polcž, pjecž porstow tolsty, punt po 70 np., 5 puntow punt po 65 np., wot krajnych ßwini punt po 67 np., po 25 puntach tuńscho,
ßyry polcž punt po 65 np.,
ßadleschczo punt po 65 np.,
ßuschene ßwinjaze mjaßo punt po 60 np. porucza

Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Majßowy schrót,
rjany pizowy gris,
rjane wotruby,
pschenčzne wotruby
porucza w wubjernej tworje po tunich płaczisnach
hamorski mlyn w Budyschinje (prjedawschi grotowy hamor).

Pschispomnjenje: Tam ßo **pschenza** a **rožka** kupuje a ßo tež sa muku a wotruby wumenja.

K poßylnjenju a porjenschenju wkloßoweho roscženja, k wotstronjenju schupisnow a hłowowe je lischawy

woprawdźity
franzski palenz
w bleschach po 50, 60, 100 np. a 1 mk. 80 np., w mjenschich dźelbach po kóždej płaczisnje.

Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worłej,
en gros. en détail

Naschu wukhwalenu snatu
4 np. zigaru czißło 3
wschitkim kurjerjam k prusy naležnje poruczamoj.

Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worłej.

Czisty palenz
jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Najlěpschi wotwjedźazy a krejczisczazy domjazy ßrědk je
Dr. C. Weberowy
Alpenski selowy tej.
Wón je skoro we wschěch haptykach w pakczikach po 50 np. dostacz a to w **Budyschinje** w **měschczanskej haptyzy.**

Wschitkim ßwojim snatym a pschecželam mózu po 20lětnym nashonjenju jenož tutón tej poruczecz.
Baba K.

Za konfirmandow
porucza **czorny kaschemir hładki** a **mustrowany** we wschěch kajkosczach, 2 łokczi schěroki **czistowołmjany** stary łokcz po 60 np.

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Spěwarske
ßerbske a němske w najnowschich kraßnych swjaskach w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

Gustav Rämsch,
knihiwjasař na bohatej haßy 21.

Žonjaze kłobuki
hižo po 2 mk. 50 np. hacž k najwoßebnischim **jendźelskim kreppowym kłobukam,** kaž tež wschě **żarowanske wězy** porucza

A. Rostowa na seminarskej drósy.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

Meblowy magazin Herm. Schmidta
w Budyschinje pschi hrodze
porucza ßo pschi potrjebje dobroczinjwemu wobkedźbowanju. **Zyke wuhotowanja,** kaž **jenotkliwe meble** w **wulkim wubjerku** po snatych **tunich** płaczisnach.

Jan Khěžnik, rěsbař
w Budyschinje
na Lubijskej drósy 6
porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty skład **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczisnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.
(Assicurazioni Generali.)
Saložena w lěcze 1831.
Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:
36 millijonow 120 tyßaz 176 schěßnakow 53 krajz.
Woheń-, krupobicze-, schklenzu-, transport- a žiwjenje-sawěsczenje.
Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczataj ßo jako agentaj:
hamtski skotolěkař **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancžiz.

Khojej
wot najtuńischich hacž do najdróżschich druźinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Khojej
paleny a njepaleny
jenož w dobrych druźinach-poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Zigary
7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tuczne
po 3, 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza
Gustav Poser.

Khojej
ßyry a paleny,
derje ßkłodźazy po wschěch płaczisnach porucza
J. G. Klingst Nachf.

Palenz
jednory a dwójny,
teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczisnach porucza
destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

---

2 dźělbje
wubrakowanych zigarow,
czistych, se samórskich tobakow dźěłanych, dobru miku druźinu, poruczam, sa to rukujo, so ßo derje pali, a to
czißko 100 po 4 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.,
czißko 104 po 4 np., 100 schtuk po 3 mk. 80 np.
Dale sbytnu druźinu **amerikanskich zigarow, wubranych,** poruczam
czißko 105: 10 schtuk po 35 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.

W. H. Conrad.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parołódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
łóźdu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
łóźdu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßacznje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacznje 1 ras.

Towarstwowe póstske parne łódze podawaju wubjernu jědź a pschihódnu mjezowansku składnosć sa kajutowych a djestubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa **No. 797**
Carl Meisel w Budyschinje.

Zigary

dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np. družinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacz:

Sserbſke kmótſjaze liſty.

Albumy k ſapiſkam,
albumy ſa ſpěwy,
kwětki do wopomnjeńſkich kniſi
w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczisnach porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Spěwarſke,

ßerbſke a nèmſke,

teho runja **protyki** wſchěch družinow tunjo pola

E. A. Wetzki
na bohatej haßy.

Pſchedawarnja

mydła a ßwěžow

pſchi mjaßowych jědkach 3

porucza **jadriwe wóſkowe, jadriwe žiwizowe mydło,** kaž tež **mydło k rjedženju,** dale **ßwěžy, ſchterku, ſoda** a **ſapałki.**

Jurij Illgen.

K ſakhowanju dźěczi
pſche
ßmjertny ſtrach pola ſroſczenych
Lambertowy-Stepſowy
wuſpytowany domjazy ßrědk,
ſarybowanje pſche brunu
(Bräune-Einreibung),
(tinktura pſche diftheritiſowu khoroſcz)
pſchezo na ſkładze w měſchczańſkej haptyzy w Budyſchinje a w wjele druhich ſakſkich haptykach w bleſchkach po 50 a 75 np.

„Lipa“

změje, da-li Bóh, njedźelu 17. małeho rózka swoje měsačne posedźenje. Dokelž bě k. kandidat Golč posledni króć zadźěwany, přednošeć, je wón přednošk k tutej skhadźowancy přilubił.

Předsydstwo.

Bukeczańſke ratarſke towarſtwo.

Pónjdźelu 18. februara w 5 hodź. je poßedźenje. Knjes Yamamoto ſ Japana budże pſchednoſchecz wo: Japanſkim ratarſtwje. Hoſczo ßu witani. **Pſchedßyda.**

Nětkotſi ſchulerjo móża jutry dobru penſiju dostacz. Dalſche je honicz pola ſwudowjeneje pſchekupzoweje **Niemſchkoweje** na kamjentnej haßy czißło 25.

Stipendium Maćicy Serbskeje

so wupisuje a wudźěli so gymnasiastej w Budyšinje, kotryž najwjetši postup w serbskej rěči z nastawkom hač do 24. měrca t. l. dopokaže. Thema zhoni so pola mje:

M. Hórnik, předsyda M. S.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w **ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **pónjdźelu 29. haprleje 1889** nowy wuczbny kurß ſapoczinje. Wſcho dalſche je pola direktora **Bruggera** naſhonicz.

Pſcheproſchenje.

Njedźelu 24. februara popołdnju w 4 hodźinach budże ßo w **Małym Wjelkowje** w **Kobaniz** hoſczenzu **ſhromadźiſna dla ſałoženja poboczneho towarſtwa ßerbſkich ratarjow** wotbywacz. Wſchitry ßerbſzy ratarjo ßo naležnje proſcha, ſhromadźiſnu wopytacz.

Jan Mlynk, kubleŕ w Czemjerzach.

Ratarſke towarſtwo ſa Scheſchow a wokolnoſcz

smeje, dali Bóh, **ſchtwórtk 7. měrza** w 4 hodźinach ßwoje měßaczne poßedźenje, k czemuž ßobuſtawy pſcheproſchuje

pſchedßydſtwo.

Knjez hrabja **z Arnim-Mužakowski,** kiž je hižo při wšelakich składnosćach, jako z hodownymi wobradami, z pomocu po njezbožu, z podpjeranjom khudobnych ze sćedrej darniwosću wopokazał, zo k našemu serbskemu ludu ćopłu ma wutrobu, — je mi wozjewić poručił, zo pola hornjołužiskich krajnych stawow wyše 700 hr. — bjez teho, zo by so štó wo nje zamłowjał — hotowych leži k podpjeranju tajkich kandidatow a młodźencow ev. bohawučenosće, kiž so w serbskim wudokonjeć chcedźa, zo móhli skeršo serbsko-farsku službu nastupić, zo by so tak serbsko-duchownej nuzy wotpomhało. Tajcy chcyli so na spomnjeneho k. hrabju skerje lubje z pismom wobroćić pod adressu:

„An Herren Grafen v. Arnim-Muskau,
Kgl. Legationsrath, fr. Standes-Herren zu Muskau, Hochwohlg. fr. Schloss Muskau.“

Wjelan, Slepjanski duchowny.

Pyta ßo

k 1. haprleji ródna ßłużobna holza. Dalſche je ſhonicz na dwórniſchczowej drósy (Bahnhofſtraße) 4 delka.

Ssylnu dójku pſchi wyßokej miſdże, dale kuchańki, domſke a ſtwowe holzy, holzy k dźěczom, wotroczkow a dźowki pyta **Binderowa** na ſchuleŕſkej haßy 12, II.

Strown a ßylnu **dójku** hnydom pytam. Pſchipowjedźenje ſ liſtom pſchijima wyſchſchi ingeneur **Trautmann,** Freiberg, Sachſen.

---

1 wotroczka a 1 ßrěnzu pſchi wyßokej miſdże pyta **R. Striegler** na ßukelnſkej haßy 30.

Wuczobnika

ſa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrſchej
pſchi žitnych wikach w Budyſchinje.

Wuczobnik pytany!

Hólczeż ſprawneju ſtarſcheju, kiž chze **pjekarſtwo** nawuknucz, pod pſchihódnymi wuměnjenjemi dobru wuczbku namaka w běłokhlěbowej pjekarni **Antona Golmara** w Drażdżanach, A. Schnorrſtr. 8.

Sa ßwoje kolonialtworowe a deſtillaziſke khlamy k jutram

wuczobnika

pytam.

Adolf Rämsch.

Pjekarſki wuczobnik

ßo k jutram pyta wot

Richarda Pfennigwertha
na kamjentnej haßy.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram derje wotczehnjeneho a wobdarjeneho hólza ſprawneju ſtarſcheju ſa wuczobnika pytamoj ſ wuměnjenjom, ſo pſchekupſku ſchulu wopyta.

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wuczobnika, kiž chze rěſniſtwo nawuknucz k jutram abo hnydom pyta **G. Michel,**
rěſniſki miſchtr.

Wuczobnika k jutram pyta
Wilhelm Greulich,
kowarſki miſchtr
pſched garbarſkimi wrotami.

Schewſkeho wuczobnika
pyta Krämer na ſchuleŕſkej haßy 4.

Wuczobnik ßo pyta.

Hólczeż, kiž chze pjekarſtwo nawuknucz, móże město dostacz. Dalſche je ſhonicz pola

C. F. Dietricha
na mjaßowym torhoſchczu cžo. 8.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram wuczobnika pytam.

Hermann Gruhl
pſchi theatrowym měſcze.

Hólczeż,

kiž chze **pjekarſtwo** nawuknucz, doſtanje dobru wuczbu pola pjekarſkeho miſchtra **Auguſta Bieſolda** na bohatej haßy.

Wuczobnika pod pſchihódnymi wuměnjenjemi pſchiwoſmje **A. Stöbe,** pjekarſki miſchtr na Lubijſkej drósy cžißko 22.

9999 króczku hrimotazu ßławu knjeżnje **Thereſiji Panachez** w Ratarjezach k jejnemu 21. narodnemu dnjej. Njech zyke Ratarjezy ſ njej pólku rejwaja. **?**

K dopomnjenju

na rowcžk

Hanki Marthy Wěhſarjez
w Bukojnje,
wumrje 27. wulkeho rózka 1889.

Hdyž rano kcźeje rózicžka
Na kuzy ſelenej
A wótry wětr ju poduwa,
Dha wjeczor wjaz' tam njej'.
To wſchak ßo hodźi nałožicz
Na cžłowiſke žiwjenje;
O, ſchtó to nochzył wopomnicz,
So je wſcho ſachodne?
To ſe ſrudnoſczu ſhoniła
Tu jena ßwójba je,
Hdyž ßmjercz jim ſ nowa ſhrabnuła
Je dźěczo lubosne.
Dwě lěcze nětko runje ſtej,
So pſches ßmjercz ſhubili
Wſchak na jenym dnju hólczkow dwej'
Ssu a tež khowali.
A nětko hižo ſ noweho
Ta ßmjercz je kłapała
Tam pola nich wo durje ßo,
Jim wumrje dźowczicžka,
Hdyž hakle njedźel jědnacze
Tu wona ſtara bě
A Hanka Martha rěkaſche,
Bě ſtarſchich wjeßele.
Tež wona nětk je cžeknuła
Tu ſtemu na ßwěcži,
Wſchi ßwojim Knjeſu pſchebywa
We tamnej ſbóžnoſczi.
Tež jejny lóß ji panuł je
Na město wjeßela,
A jeje herbſtwo kraßniſche
Sso w ßwěcze njenam'ka.
Knjes Jeſuß něhdy praji to:
Njech ke mni pſchińdźeja
A njech jim njewobara ßo
Do mojoh' kraleſtwa.
Tón Knjes, hdyž rany nabije,
Wón chze je hojicz ßam;
Drje huſto jeho wodźenje
Byczź dźiwne ſda ßo nam.
Tón Knjes je da, tón Knjes je wſa,
Njech ſtarſchej prajitej,
Haj, jeho hnada wótzowſka
Wſchak dowußlědźicz njej'.
Njech pak tež kóždy wopomni,
So wumrjecz dyrbimy;
Duž ſtarajmy ßo na ſemi,
So junu ſbóżni ßmy.

W Bukojnje, 6. małeho rózka 1889.

H. Falka.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 8. **Sobotu 23. februara 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Dźěl krala Janoweho pomnika, kotryž so lětša w meji pschi składnoscźi wóšomstowlětneho jubileja knježenja Wettinskeho hrodu nad Sakskej poświeczi, je so sańdźeny tydźeń w Bierlingez lijerni w Draždźanach shotowił. Najprjódy su konja leli. Se swuczenym žohnowanskim hrónczkom so hoborski honacz do kótła storczi a židki metal so se smudźazej žahkoscźu do twórby lijesche, kotraž bě sa někotre mjeńschiny dospołnje napjelnjena, tak so so sda, so je so lecźe derje poradźiło. Sa někotre dny so twórba sběhnje.

— W běłej knisy, po jejnej běłej wobalzy tak mjenowanej, kotruž je knježerstwo kněžorstwowemu smejej pschedpokoziło, so wobkrucźa, so Němska myśle nima, Samoaske kupy pod swoje knjejstwo stajicź a Jendźelczanam a Amerikanskim prawa, s nimi wuměnjene, pschikrótczicź. Na njepschecźelnoscźach, kotrez su so bjes Němzami a Samoaskim wobydlerstwom měte, su, kaž je nětko dopokasane, Amerikanszy a Jendźelczenjo wina byli. Woni su Samoaskich s tšélbami wuhotowali a jich pschecźiwo Němzam schcźuwali. W Vailete so 150 němskich morjakow w jenym domje sasydli a so wjele hodźin psched 1500 Samoaskimi wobarasche, hacz němske wotdźelenje jim na pomoz pschińdźe. Sranjenym Němzam su Samoaszy hłowu pschi žiwym cźele wotcźeli.

— W Póšnanju je so, kaž „D. N.“ pišaja, 20. februara pólska ludowa shromadźisna měła, kotraž bě wot něhdźe 2000 sobustawow wopytana. Shromadźisna scźěhowazu resoluziju pschija: Wotstronjenje pólskeje rěcze se schulow je pschecźiwo naturskim a internazionalnym prawam, psches wucźinjenja a sluby wot pruskich kralow Polakam saručenym; psches njo materialne a cźehnidbne interesy schkoduja. Pólszy starschi maja so napominacź, so bychu psches domjazu wuczbu swoje dźěcźi pólski nawuczili a je psched hrožazym pscheněmczenjom wobarnowali. Privatne schule maja so sakožicź a so teho dla towarstwa sakožicź. Wucźahowanje Polakow do zusnych krajow je tamanja hódne. Skónczinje kardinalej Ledochowskemu slawu wunjesechu. — W nalěcźu dwazecźi swójbow s Württemberga do Póšnańskeje provinzy pschicźehnje, so bychu na ležomnoscźach, wot pruskeho knježerstwa pólskim semjanam wotkupjenych, němsku wjeś sakožiłe.

— Artillerija w Franzowskej tón cźaś 453 batterijow liczi pornjo 364 batterijam w Němskej. Po tajkim Franzowsojo Němzow s 171 batterijemi pscheśahaju. S teho scźěhuje, so němske knježerstwo so sminucź njemóże, němsku artilleriju runje tak sylnu, kajkaž je franzowska, scźinicź. W bliżschim cźaśu so kněžorstwowemu smejej pschedkoha dla posylnjenja artillerije pschedpoloži.

— Němske wójsko so najskerje hižo w bliżschim cźaśu s nowej tšélbu wobróni. Nětcźiske jědnacźokalibriske tšélby so po hódnoscźi s wóšomkalibriskimi, kajkež su w awstriskim a franzowskim wójsku sawjedźene, runacź njemóża. Njebudźe drje hinak, hacz so so sa němske wójsko awstriska Mannlicherowa tšélba, kotraž je so jako jara hódna wupokasała, wuswoli.

— Powjescź, so su so němszy mišionarojo, wot arabskich sběžkarjow na narańschej Afriziy sajecźi, wuśwobodźili, je so Bohu žel jako njewěrna wupokasała. Mišionarojo su hischcźe pschezo w ruzy sběžkarjow. Tucźi su wuměnjenje stajili, so jatych puschcźa, hdyž so sa nich wyśoki wukupny pjenjes sapkacźi a so wschitkim jatym arabskim schklovowym wikowarjam śwoboda da. Sběžkarjo su so nětko zykeho mórskeho brjoha mozowali hacź na Bagamoyo a Dar-es-Salam, hdźež so hischcźe Němzy pod schkitom tsjóch němskich wójnskich kódźow dźerża.

Awstrija. Wo śmjercźi krónprynza Rudolfa pschezo saśo nowe powjescźe powjedaju. Wón so pjecza njeje w Meierlingskim hrodźe, ale w kněžzy jeneho lěśneho wothladarja blisko Meierlinga satšélił. Krónprynz bě so wutoru popołdnju śam na honitwu podał. Hodźina po hodźinje so minu — krónprynz so njewrócźi. Nóz so pschibliži, a w hrodźe poczachu njemerni byc. Hdyž so krónprynz hischcźe w 10 hodźinach wrócźił njebě, hrabja Hoyos wschitkich ludźi wokoło śebje shromadźi a poruczi, lěś pschepytacź, měnjo, so je krónprynza něka̧ja njehoda podeschła. Bjes pytarjemi bě tez lěśny wothladowar Werner, kotryž kněžku śrjedź lěśa wobydli. Wokoło tsjóch hodźin rano — běchu zyły lěś bjes wuspěcha pschepytali — Werner do bliskoscźe swojeje kněžki pschińdźe a chzyschе, dokelž bě kłódny a sprózny, po dórtk khléba do njeje skoczicź. Durje běchu sawrjene. Werner psches wokeńzyne schcźerby kukajo śwětkoscź wó jstwě wuhlada. Sso dołho njerosmyślliwschi śylny muž durje wuraśy a so śmjercźe nastróżiwschi žadławy wobras wuhlada: Na khuduschkim lěhwje lěśneho wothladarja cźěło baroneśy Vetsery leżeschе a psches nju cźišnjene leżeschе cźěło krónprynza Rudolfa. Kaž wot sleho ducha honjeny Werner do Meierlinga cźěrjeschе. Dźeń świtaschе, prjedy hacź hrabja Hoyos, śłużobnik Ložek a wósnik Bratfisch pod Wernerowym pschewodom na městno njesboża pschińdźechu. Hrabja Hoyos so pscheśwědczi, so bě śebi krónprynz s Werneroweje tšélby kulku do hłowy tšélił. Baroneśa Vetsera bě śebi s jědom, se strychnimom, sawdała. Bjes tym so Werner, Ložek a Bratfisch krónprynzowe cźěło do hroda njeśechu, Hoyos k żelesnizy khwataschе, so by powjescź wo žadławym podawku do Wina pschinjeśł. Spěschny cźah w Badenje, na bliżschim sastawnischczu, njesastawa. Duž hrabja Hoyos sastawnischczowemu pschedstejiczerjej poruczi, so dyrbi sastacź, a jemu — hrabi śobu jěcź dacź, dokelž je krónprynza Boża ruczka sajała. Psches to so wujaśni, so prěnje powjescźe wo Božej ruczku rěczachu, a so śebi w pschekhwatanoscźi tez druhe wośoby s tejle niz runje mudrje wumyślenej wurěczu wupomhachu. So je krónprynz wospjet wo śamomordarstwje, sajnej śmjercźi atd. rěczał, je wěrno. Sda pak so tola, so je wón s tejle myślu jenoż hrał a so je hakle poźledni wokomik lohka hra myślow k cźěmnemu skutkej pschestchła. Krónprynzowy wobkhad s baroneśu Vetseru je dołhi cźaś trał. Kněžor Franz Josef so podarmo prózowaschе, śwojeho śyna na prawy pucź dowjescź. So bychu wězy kónz cźinili, wobsamknuchu, baroneśu Vetseru s jenym Parižskim pjenjeznikom woženicź. Wo tutym wotpohladze shoniwschi so krónprynz hłuboko rospyri a hrożeschе, so so — prjedy hacź so to stanje — prawa na trón wsda a so budźe potom s lubej w wukraju żiwy. Bjes tym so pschihoty k woženjenju baroneśy dale spěschnje cźinjachu, a dokelž so krónprynz temu

napschećiwo njestaji, ßo niczeho skeho njebojachu. Tak ßo kónz januara pschibliži. 29. januara pschipołdnju ßo baroneßa ſ domu shubi. W sawostajenym liscze wona dale niczo njepißasche, hacz so je k pschecželstwu wotjěła, so by ßo wschěch njelubosnoscżow sminuła.

— Awstriska krónprynzeßyna Stefanija pjecża wjeßekemu podawkej napschecżo hlada, psches kotrez by ßo, hdy by wotczakujomne dżěczo ßynk był, ſ dobom praschenje dla naßlědnistwa tróna rossudźiło.

— Nowy wojerski sakoń, kotryż ßo tón czaß w wuherskim ßejmje wuradźuje, zyku Wuherſku ßylnje njepokoji. Sandżenu njedżelu ßo wulki czah, na 70,000 ßobustawow liczazy, jako demonstrazija pschecżiwo nowemu sakonjej psches wuherske hlowne město Pescht hibasche. Wot njeho ßo wótczinske spěwy spěwachu a ßo „Prjecz ſ Tiszu!“ wołasche. Każ ßo sda, ßo ministerstwowy pschedßyda Tisza, kiż je khěżorej ßlubił, so nowy wojerski sakoń w ßejmje pschecżischczi, dołho wjazy njebudże dżerżecz dacz. Mjenuja hižo jako naßlědnika hrabju Andrassya.

Hollandska. Hollandski kral Wylem je hižo dołhi czaß cżeżko khory. Póßlednje dny ßu też jeho duchowne mozy wotběracz poczałe. Ssu na jeho blisku ßmjercz pschihotowani.

Franzowska. Franzowska deputertska komora je saßo ras ministerstwo powrócziła. Radikalne Floquetowe ministerstwo je dla revisije wustawy panuło. Floquet schtwórtk tydżenja w deputertskej komorje revisiju wustawy na dnjowy porjad staji. Napschecżo wschemu wotczakanju ßo wjetschina komory pschecżiwo revisiji wupraji. Hischcże psched dżeßacz mężazami bě komorina wjetschina sa revisiju, a teho dla dyrbjesche Tirardowe ministerstwo ßwoje brěmjeschko wjasacz. Nětkole je komora saßo zyle na wopak smyßlena. Kajka njewobstajnoscz! Floquet je, dokelż komorina wjetschina pschecżiwo njemu hłoßowasche, wotstupicz dyrbjał. President ma nětko wulku staroscz, kak nowe ministerstwo dostanje. Hacz dotal ßu ßo wschitzy, kotrymż je ministerstwo poskicził, sapowjedżili. Hižo tydżeń je ßo minuł, tola hischcże je Franzowska bjes ministerstwa. Pschi tajkich wobstejnoscżach Boulangerowa pscheńża kczěje. Jeho pschiwiß widomnje roscże. Republikanski sapóßłanz Mellot je Boulangerej list póßłał, w kotrymż pische, so k jeho stronje pschistupi. Widżimy ſ teho, so pschezo wjazy myschow nurjazu łódż republiki wopuschczuje. Schto pomha pscheměnjenje wólbneho waschnja, hdyż hižo do wólbow republikanszy sapóßłanzy se smahowazej khorhoju do Boulangerowho lěhwa pscheńdu? President Carnot stónczńje pola senata pomoz hlada. S njeho ma ßo bjesbarbne ministerstwo sakożicz. Wuradżowanja deputertskeje komory měłe ßo na to wotstorczicz. Hacz ßo to poradźi a hacz ſ tym wězy republiki njeseschkodża, je druhe praschenje.

Rußowska. Napjatoscz, kotraż je pschezo bjes afganskim emirom Abdurahmanom a Ruskej wobstała, je ßo w poßlednim czaßu shórschiła. Abdurrahman je ſ 25,000 muži ßylnym wójskom k mjesam pschicżahnuł a pjecża Bokharaskeho khana, kotryż pod ruskim knjejstwom steji, namołwjał, so by ßo pschecżiwo Ruskim sběhnuł. Duż je ßo ruske wójsko rucże poßylniło, a jeho roskasowar, general Komarow, ßo pjecża hnydom do Afganskich da, tak bórsy hacż woni mjesy pschekrocża. Ruskej by lohko było, Abdurrahmana pobicz a Afganistan wobßadźicz, hdy by Ruska ßwoje wójsko w Europje njetrjebała. Politiske wobstejnoscże w Europje pak ßu hižo wjazy lět tak njewěste, so ßebi Ruska swažicz nießmě, ßo do wjetschich wójnow w Asiskej saplescz.

— Ruski póßłanz w Konstantinoplu je turkowske knjeżerstwo saßo ras dla sapłaczenja sastateho wójniskeho dołha napominał. Tón krócz je rěcz ruskeho napominanja njeswuczenje rěsna. Ruska hrosy, so budże ßebi, jeli so Turkowska ßwoju winowatoscz njedopjelni, ßama pomhacz.

W mordarskej jamje.

W južnym dżěle hrabinstwa Kilkenny w Irskej běsche khudy najenk, Michał Reilly. Wón mějesche maku khěżku najatu a niz wulki kruch role, hdżeż ßwoje kulki (běrny) plahowasche. Ale wón běsche schwarny a pilny muż; a jeho żona Khata běsche najwustojnischa pschelcża w dalokej wokolnoscżi a by ßwoje pschedżeno w měscże Kilkenny pschezo derje pschedała. Duż dha mandżelskimaj żaneje nusy njebě, a běschtaj spokojom a sbożownaj hromadże. Ale bohużel Michał Reilly, hewak dobrocżiwy a sprawny cżłowjek, pschejara rady schkleńczku wupi, schtoż bu ſ pschicżinu jeho njesboża. Hdyż běsche wón junu na wikach w měscże tucżne ßwinjo pschedał a też pschedżeno, kotrez běsche jemu Khata ßobu dała, ßo wón w korczmje wopi a wschitke pjenjesy pschěhra, kotrez běsche runje sa ßwinjo a Khaczine pschedżeno dostał. Njewjedżo, schto sapoczecz, Michał cżłowjekej do rukow padże, kiż wojakow najimasche. Schwarny pjenjes, kotryż jemu tutón poskicżesche, jeho wabjesche. Hischcże prjedy hacż dżeń saßwita, běchu wboheho muża hižo do regimenta sapißali a pschijeli, kotryż mějesche do Naranscheje Indiskeje wotjěcz; a so by se ßwojim regimentom w prawym czaßu na łódż pschischoł, dyrbjesche hnydom do města Cork wotenczż.

Michał hischcże rucże ßwojej żonje list napißa, ji ßwoje horjo skorżo, kotrez běsche ßam sawinował, a ju Bože dla prosche, so by wostajiwschi wscheho do Corka pschischła, so byschtaj ßo ſ najmjenischa ſ luboscżu wutrobnje rosżohnowacz móhłoj. List dostawschi Khata někotru ßylsu horja a staroscże wuroni. Ale wona ßo khětse rossudźi pschecże ßwojeho lubowaneho muża dopjelnicz. „Ja jeho tola hischcże junu wohladam“, wona rjeknu, „a ßnano mje ſ nim ßobu psches morjo do Naranscheje Indiskeje wosmu. Och sawěscże, tak njeßmilni njebudża, so żonu wot muża dżěla.“

Hižo nasajtra rano ßo Khata na pucz nastaji, ßebi wschelake kruchi ßwojeje a mużoweje drasty do brěmjeschka swjasawschi a ßwoju khěżku krucże satykawschi. Sa dwaj dnjej chżysche w Corku bycz, schtoż běsche něhdże dżeßacz naschich mil daloko. Běsche w lěczu, ſ kónz junija. Dny běchu dołhe, wjedro běsche mike a rjane. Prěni dżeń pucża młoda żona sbożownje dokonja. Ale druhi dżeń bu ji pucz dale wobczeżnischi, dokelż swuczena njebě daloke pucże khodżicz. Pschipołdnju ßo do khłódka pschi rěczży ßynu a ßwojej saczekkej a bolazej nosy do symneje wody tykasche; ſ najmjenscha khwilku chżysche wotpocżnucz. Ale powětr běsche tak tużny, a wona běsche tak wustała, so bórsy krucże wußnu a hakle wokoło wjeczora wotzucżi. Kak ßo wboha żona stróżi, ßo dohladawschi, so ßu ji mjes tym jeje brěmjeschko kranuli. Srudna wona nětko ßwój pucz dale dżěsche, doniż ßo czmicz njepocża. Dokelż wot ranja hischcże niczo jěła njebě, běsche jara hłódna a mucżna. Schtoż też ßo wohladowasche, nihdże koło wokoło człowjeskeho wobydlenja njewuhlada, hdżeż by hospody a wotpocżinka namakacz móhła. Sadwělujo ßo na ławku pschi drósy ßyże a tyschniwje sapłaka.

Wboha Khata ßebi wjazy żiweje rady njewjedżesche. Tu někoho pschińcz ßłyschesche. Sso wohladnuwschi wona muża wuhlada, kotrehoż hnydom spósna, runjez běsche wón spodżiwnje sdrasczeny. To běsche Halloran, khlamar, kotryż hižo 30 lět dołho po wschitkich wßach a městaczkach hrabinstwa khodżo ßwoje twory pschedawasche. Jeho drasta běsche trochu dżiwnuschka. Na hłowje mějesche wołmjanu czapku, kotraż jeho schědżiwe włoßy jenoż ſ dżěła pokrywasche; wokoło schije mějesche schěroki płaschcz sapnjeny, kiż ſ dobom kaschczik ſ tworami, kotryż wón na khribjecże noschesche, psched deschczom schkitowasche. W ruzy mějesche stajnje dubowy ßochor. Njedżiwajzy na ßwoje wyßoke lěta běsche khlamar tola pschezo hischcże czily a ßylny muż. Jeho lizy, runjez běschtej smorschczenej a wot wjedra sbrunjenej, mějeschtej czerstwu, strowu czerwjenu barbu; nosy hischcże krucże wustupowaschtej; jeho wóczko ßo hischcże młódnje błyschczesche. Dokelż běsche wón stajnje wjeßeły, mějachu jeho w zyłym hrabinstwje lubo, a wón bě w kóżdej khěżży derje snaty a witany hóscz.

Halloran runje ſ wikow ſ města Kilkenny pschińdże. Wón běsche derje pobył, pschetoż jeho kaschczik ſ tworami běsche nimale prósny. Halloran pschecżelnje ſ młodej żonu rěczecz pocża, ßo praschejo, schto tudy czini. Khata jemu wschitko wupowjeda, schtoż běsche ßo stako, a jemu ßwoju srudobu wuskorżi. „Mi je Cże wutrobnje żel, wboha żona“, wón żelniwje dżesche, „ale schto chzesch nětko sapoczecz?“

„Haj, schto chzu sapoczecz? Ja chzu a dyrbju do Corka“, żona wotmolwi.

„To je na dżenża do zyła njemózno“, khlamar rjeknu.

„Dha dyrbju jowle leżo wostacz a wumrjecz“, Khata sawoła a ſ nowa horze ßylsy ronicz pocża.

„Wumrjecz? ně, to njeßměsch, tak dołho hacż je Pětr Halloran hischcże żiwy“, starz napschecżiwi. „Nihdy żónsku w nozy pó czmě ßamulutku njewostaju. Budź w dobrym troschcże! Hlej, make poł hodżiny dale je dom Biggy Hogana. Je-li so ßo mjes tym se semje shubił njeje, tam czopku polimku a nózny hospodu dostanjemoj. Sepjeraj ßo na moju ruku; ta je hischcże ßylna doscz; a nětko w Bożim mjenje dale!“

Tole prajiwschi ji starz stanucz pomha a ju wjedżesche, każ běsche prajił. S druhej ruku wón se ßwojim ßochorom machasche a ßebi k temu wjeßoku pěßniczku saspěwa, so by, każ prajesche, wbohu młodu żonu saßo na druhe myßle pschinjeßł. To pomhasche, a Khata ßo troschtowana a wokschewjena czujesche. Sa poł hodżiny

woprawdźe k ßamotnemu domej dóńdźeschtaj, kotryž trochu ſ boka pſchi puczu ſtejeſche. W muri wyſche duri běſche dołha żerdź pſchiczinjena, a na kónzu żerdźe wulki wěchcź ßłómy wißaſche, jako ſnamjo, ſo běſche tam hoſpoda. Mjes tym bě ßo dźeń nakhilił, a zyle czma bycź poczało. Khlamař k durjam ſtupi; ale durje běchu ſawrjene. Wón jara dołho a jara wótſje klapaſche a wołaſche. Skónczńje ßo durje pomału a wobhladniwje wotewrichu. Stara, do lapow ſawalena żónſka ſe ßwężu w rukomaj ßwoje ſmorſchczene wobliczo pokaſa. Hoſczej do domu a do kuchnje ſaſtupiſchtaj, hdyż wſchak żanych rjanoſczi njewohładaſchtaj. Hrjady a ſczěny běchu czorne ſakurjene. Blido, dwaj ſtólzaj a ława pſchi wóhniſchczu, kotraż na dornach leżeſche, — to běſche wſcha domjaza nadoba. Wſchitko wo hubjenſtwje a wulkej khudobje ßwědczeſche.

„Nó, Biggy, ſchto macźe ſa naju k jědźi?“ ßo khlamař pſchede wſchěm wopraſcha, hdyż běſche ſtara żona ßwężu ſtajiła.

„Mało doſcź, mjenujzy niczo“, wona ſ krótka a morkotajo wotmolwi.

„Bohu dźakowano, ſo ßmój w tymle naſtupanju wobſtaranaj!“ Halloran dźeſche a ſ waczoka, kotryž pod ßwojim płaſchczom noſcheſche, czaſcź mjaßa, połcź, poł pokruty khlěba a něktore ſymne kulki (běrny) wſa. Tele kraßnoſcźe wuhladawſchi ſtara żona ſtaże, do popjeła na wóhniſchczu ducź pocza, kulki do popjeła pokoži a wjeczeř pſchihotowa. Mjes tym běſche ßo ſtary khlamař na druhi ſtólz ßynuł, kiž hiſchcźe wó jſtwě ſtejeſche, a k żonje rjeknu: „Pola Waß ßu ßo czaßy też prawje pſcheměniłe, Biggy Hogan.“

„Haj“, ſtara ſdychujo wotmolwi, „nam ßo jara ſrudnje dźe.

„Hdźe dha je Waſch muż“, ßo Halloran dale praſcheſche, „a Waſch ßyn Barney?“

„Hdźe ſtaj? Nó, hdźe dyrbitaj bycź? Preczka ſtaj!“ wona trochu njewěſcźe wotmolwi.

„Schto dha je ßo ſ Waſchim ßynom ſtało? Wón dźě bě hewak ſchwarny dźěłacźeř a pěkny ßyn. Ja ßebi pſchezo myßlach, doniż móże wón hiſchcźe ſ kopacźom dźěłacź a ſa knjeſa dorny kopacź, wón ßwojemu nanej a ßwojej ſtarej macźeri njebudźe nuſy tradacź dacź.“

Hdyż khlamař na jeje ßyna ſpomni, ſtara żona wokomik hkowu poſběhnu, ale ju potom rucźe ſaßo ſthili. „Barney ſa knjeſa wjazy njedźěła“, wona hněwna dźeſche.

„Czeho dla dha niz?“ ßo ſ nowa khlamař wopraſcha.

Żonje ßo, każ ßo ſdaſche, rady wotmolwicź njechaſche; duż ßo wona khwilu komdźeſche. Skónczńje pak praji: „Wón je ßo ſ knjeſom ſwadźił; dale niczo wo tej wěży njewěm. Ale Barney ma dźiwju krej. Wot teho czaßa wón po ſkych pucźach khodźi, a ſtary ſa nim khodźi. Jedyn je hordy a ßwojeje hkowy, a druhi ßobu czini. Ja mam ſke, jara ſke czaßy ſ nimaj.“

Takle ſkorżo wona wjeczeř, kotraż běſche mjes tym hotowa, na blido ſtajeſche. Khata wot dobrocźiweho khlamarja najlěpſche doſta wote wſcheho, ſchtoż wón mějeſche. Dokelż běſche jara hłódna, wona kaſanja njehladaſche. Pſchipadnje na ſtaru żonu pohladawſchi ßo wona dohlada, ſo tuta ſe jedźiwym wokom a wuhłodźena na khlěb w jeje ruży pohladowaſche. Duż ji wona ßwoju kreńzu poda prajiży: „Tu macźe, macźi, a jeſcźe ſ namaj! Mamy wſchitży doſcź, a hiſchcźe wyſche woſtanje.“ Biggy rjeknu: „Sapkacź Bóh!“ njedoczakliwje ſa jědźemi hrabaſche a ßo do kucźika czapnuwſchi żedźiwje ſpóżera, ſchtoż běſche doſtała.

Mjes tym ſo czile tſjo wjeczerjachu, wobaj Hoganaj, nan a ßyn, domoj pſchińdźeſchtaj. Na nimaj bě widźecź, ſo hoſczow rady njewidźeſchtaj. Stary Hogan khlamarja mórczo powita. Ssyn ßo poł wótſje ſaßakrowawſchi k wóhniſchczu ßynu, hdźeż ßo ſ khribjetom k pſchitomnym wobrocźiwſchi drjewo kakacź pocza. Nan běſche dołhi, ßuchi, koſczojty a trochu ſtuleny muż; pak běſche hłuchi, pak ßo tajeſche, jako by hłuchi był. Ssyn běſche mały, ßylny, ſaßadźity mużſki. Jeho wobliczo hroſne njebě; ale wón běſche ßo hłupikojty pił, a czmowa njemdroſcź ſ jeho woczow rěczeſche. Naſtróżany a ſe ſpodźiwanjom ſtary khlamař na nana a ßyna pohladowaſche; ale ßobużelnoſcź ſ jeju hubjenſtwom jeho hněw podußy. So by towarſtwo, w kotrymż hróſbna cziſchina knjeżeſche, trochu woziwiło, wón wo wikach w Kilkeny powjedaſche. Wón ßo wulki czinjeſche, ſo běſche tam derje pobył, a hordźe ßwój tworowy kaſchczik pokaſowaſche, kotryž běſche nimale zyle próſny. Wón dwě rubjeſchzy, kotrejž hiſchcźe w kaſchczíku běſchtej, wſa a jene Khacźe, druhe ſtarej żonje dari. Potom na ßwój ſak plazaſche, w kotrymż pjenjeſy klinkotachu, a ßlubi, ſo chze ßwojej pſchewodźerży naſajtra rano dobre ßnědanje pſchihotowacź. S dobom dźeßacź ßlěborn na blido czißnu, ſtarej żonje poruczíwſchi, ſo ſa to wulku ſchklu mlokoweje políwki wobſtara a rano ſahe pſchihotuje.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ratarſtwo w Němzach pódla druhich njedoſtatkow woßebje czeżko na njedoßahanje czeledźe czerpi. Roswicźe induſtrije je ratarſtwu na to waſchnje ſchkódne było, ſo je jemu dźěłacźerjow wotwjedło. Fabrikſki dźěłacźeř ßo wjetſcheje njewotwißnoſcźe ſwjeßela a ſ dźěła ßo wot njeho wjele lóhſche dźěło żada, hacź w ratarſtwje. Duż je bjes dźiwa, ſo ßo dźěłacźerjo ſ ratarſtwa do fabrikow czahnu a ſo teho dla ſa ratarſtwo czeledź njedoßaha. Tutón njedoſtatk je ßo hiſchcźe pſches njeſprawnoſcź pſchiſtajerjow pohórſchił. Pſchiſtajerjo njepſchiſtajeja jenoż czeledź, kotraż pola nich dźěło pyta, ale woni czeledź czaſto narěcza a naſchczuwaja, ßkużbu wopuſchczicź a ßo na druhim měſtnje pſchiſtajicź dacź. Pſchiſtajerjo, wě ßo, pſchi tym jenoż ßwój wużitk hladaju, hacź ßo czeledź woprawdźe polěpſchi, je jim pódlanſka wěź. Tajke wobſtejnoſcźe ßu ſ wulkeho dźěła na tym wina, ſo je dźenßa czeledź wjele mjenje khmana, a ſo mjes burami a czeledźu pſcheczelneho a dowěrneho wobkhada wjazy njeje, kiž w prjedawſchich czaßach wobſtejeſche. Bjes czeladnika a bura je ßo pſchiſtajeř ſcziſchczał, kotremuż dyrbitaj wobaj dawk dawacź. Je hižo tak daloko doſchło, ſo hoſpodarjo létnje pſchiſtajerjej wjetſchi pjenjes, ßamo hacź do 20 hriwnow, płacźa, jenoż ſa to, ſo by jim czeledź njewupſchahnuł. W poßlednich létach je drje ßo njedoſtatk w czeledźi pſches to pomjeńſchił, ſo ßu ßebi hoſpodarjo pólſku czeledź pſchiſtajili. Njelube pſchi pólſkej czeledźi pak je, ſo ßo żenje pſches wopißma pſcheßwědczicź njemóżeſch, hacź je czeladnik khmany a ſprawny. Ssam po ßwojej woßobje hoſpodar njedoſtatki pſchiſtajerſtwa wotſtronicź njeſamóże. Chzedźa-li ratarjo czeladnej nuſy napſchecźo ſtupicź, dyrbja ßo ſjenocźicź. Budyſke ratarſke towarſtwo je telej wěży bliże ſtupiło. W poßedźenju, kotreż ßo póndźelu 18. februara w Lawez hoſczenzu wotbywaſche, je ßo wot mjenowaneho towarſtwa wobſamkło, ratarſke towarſtwo ſa pſchiſtajenje czeledźe ſakożicź. Pſchiſtajenje bychu tſjo ſaſtojniży, kotſiž bychu wot towarſtwa twjerdu létnu mſdu doſtawali, wobſtarali a też żuſu czeledź, na pſchikład pólſku, do Kużizy wodźili. Czeledźi, kotraż by ßkużbu pytała, by ßo wona darmo pola towarſtwowych ßobuſtawow pſchipokaſała, bjes tym ſo bychu ßobuſtawy wěſty pjenjes ſa pſchipokaſanje czeledźe ſapłacźicź měli. S pjenjes, kotreż bychu ßo pſches to nawdałe a dale pſches pſchinoſchk, kiž měł ßo po wulkoſczi leżomnoſczow, wot ßobuſtawow wobßedźenych, wobliczicź. Podobne towarſtwo hižo blisko Barlina wobſteji; wone po tſilětnym wobſtacźu dźenßa pſches 200 ßobuſtawow liczi. Wotczakanja, kotreż ßo pſchi ſakożenju towarſtwo na njo ſtajachu, ßu ßo poknje dopjelniłe. Njedoßahanje czeledźe je pſcheſtało a czeledź je ßo pſchi tym po khmanoſczi wjele polěpſchiła. Hdyż ßo ras towarſtwowemu ßobuſtawej njedobry czeladnik pſchipokaſa, ßo tutón do czorneje liſty ſapiſa, kotraż ßo pſches czíſchczí rosmnoži a ßobuſtawam ſczele. Pſches to ßo ßobuſtawy pſched hubjenej czeledźu wobarnuja, a na druhej ſtronje hubjeny czeladnik czeżſcho nowu ßkużbu namaka. Na ſakładźe wuſtawkow Barliſkeho towarſtwa ßo też Budyſke towarſtwo ſa pſchiſtajenje czeledźe ſakoži. W bliżſchim czaßu ßo teho dla ſhromadźiſna wotdźerži, k kotrejž ßo ßobuſtawy wſchitkich kużiſkich burſkich towarſtwow pſcheproſcha.

— Sſerbſke Boże ßkużby w Drażdźanach ſmeja ßo létßa njedźelu Laetare, 31. měrza, njedźelu ßwjateje Trojiży, 16. junija, 13. njedźelu po ßwjatej Trojiży, 15. ſeptembra a 2. adventſku njedźelu, 8. dezembra.

— Knjeſej referendarej Ocźe Hanowſkemu, tón czaß w Żitawje, kiž je prawiſniſke ſtatne pruhowanje ſ wuſpěchom wobſtał, je ßo aſſeſſorſki titul ſpożcźił.

— W krajinje ſ měſta do hole dele ßo nětle wjele rěczi wo nowej żeleſnizy, kotraż měła Budyſchin ſe Shorjelſko-Khocźebuſko-Barlinſkej żeleſnizu ſjenocźicź. Nowa żeleſniza by ſ Budyſchina na Kſchiwu Borſchcź, Khróſt, Kupoj, Nowu Wjeß, Delni Wujeſd, Hamor a Wochoſy ſchła a ßo pola Běkeje Wody ſe ſpomnjenej żeleſnizu ſjenocźiła. Wulzy kublerjo, fabrikantojo a druſy ludźo, kotſiž bychu nowu żeleſnizu radźi měli, ßu k twarej żeleſnizy hižo 50,000 mk. ßlubili. Leżomnoſcźe chzedźa knjeża v. Arnim, Fiſcher, v. Gersdorff a v. Rabenau darmo dacź. Wěſte je, ſo ſměje żeleſniza ſ najmjeńſcha wſchědnje 40 dwojich woſow tworow woſycź. Pſchihoty k twarej noweje żeleſnizy ßo hižo ſtawaju.

— Po miniſterſtwowym woſjewjenjn ßo w kobłarńjomaj w Tſélanach a w Sswinarni hacź do 1. julija ſrěbzy, a to

w Tšélanach Poët Enack, Originas a w Sswinarni Rex, Polder a Merkur, dźerża.

S Bukojny. Wulka woda, kotraž je pšches tacże nastała, je 20. małeho rózka runje wyšokosćź tamneje lěta 1886 došahnuła a hischcże dźenša, 21. małeho rózka, mało spaduje. Leżomnosćże nascheje wšy šteja nimale wschě pod wodu, tak so w pšcherěšku na poł hodźiny schěrokosćże, wošebje hdźež šo żołmy rěki Lubaty waleja, niczo hacź jenoż jene wodowe morjo widźecź njeje. Pšchi tym hižo sašo husty šněh pada; bojimy šo, so woda hacźenja, 20. małeho rózka sahe rano natwarjene, swotorha. Wulka woda je na mnohich twarjenjach wjele schkody naczińika. *F—a.*

S Khróscźiz. Njedźelu 10. februara wotdźerża tudomne spěwarske towarstwo „Jednota" šwój lětuschi sakoženski šwjedźeń s konzertom, shromadnej wjeczerju a s balom. Wjedro drje nam wulki wopyt njelubjesche, dokelž šylne wětry howrjachu a šněh wyšoke šepje twarjesche. Tola njebjo šo wujašni a schtóž měješe wulke schkórnje abo wyšoke czrije, czěrješe s khwatkom do pschecźelneje šerbskeje šrjedźisny do Khróscźiz, so by tu wucho wokschewił a šebi mutrobu swješelił. Běsche šo tu tola nahladna czrjódka pschipošłucharjow seschła. Bjes druhimi poczeschći šwjedźeń też nasch knjes farař Wornař se šwojim druhim kapłanom, knjesom Rěsakom. Spěwy buchu po programmje wuwjedźene a myšlu, so šu šo s wjetscha lubiše, dokelž běchu husto s plazanjom pschewodźane. Pšchi shromadnej wjeczeri šo tsoja šława wunješe. Prěnja wot knjesa dirigenta Hille ngschemu krajnemu knjesej, kralej Albertej, druha wot knjesa Jakuba Zurika s Wudworja wschěm konzertowym wopytowarjam, kotsiž šo njeběchu šepjow bojeli. Na to posběhnu šo prěni towarstwowy pschedšyda k. M. Kokla, roskładowa nam historiski jubilej, kajkiž ma šo w meji t. l. w Draždźanach k czeschći nascheho kralowskeho doma pschihotowacź. Knjes Kokla napominasche pschitomnych, šo pschi šerbskim kschiżeŕskim a kwašnym czahu tak derje hacź kóždy móże wobdźělicź, a pšches to pschiwišnosć Sserbow k kralowskemu domej wopokasacź, a skónczi šwoju rěcź se šławu na knježenje wyšokeho kralowskeho doma.

— Pschedšydstwo a wubjerk „Towarstwa Sserbskich Burow" měješe wutoru 19. febr. šwoje pošedźenje w Khróscźizach w Wjenkez hoscźenzu. Je šo tam wošebita komissija postajiła, kotraž ma šo sa wobstaranje pschikupnych hnojow, nalětnich šymjenjow a druhich tworow sa towarstwo staracź. Do komissije šo scźěhowazy knježa wuswolichu: Ssmoła s Kaschez, Zurich s Wudworja, Libsch s Hunjowa, Wicźas s Rózanta a Walda s Czornez, poślednischi je s pschedšydu komissije. Wucźini šo, so maju šo akzije po 100 mk. wupišacź a šo rosdźělicź, nětkosi horliwzy chzychu hnydom sa 1000 mk. akzijow wotewsacź.

S Rakez. Runjež tudomne šerbske towarstwo „Lipa" se šwojej dźěławosczu tak jara na sjawne njewustupuje, šo w njej tola pschezo pilnje a horlimje dźěła. Wjetscha liczba rjanych pschednoschkow, kiž šu šo w sańdźenym lěcże dźerżake, to sjawnje wobšwědcza. Pschednoschowali šu nam k. kantor Rjelka, k. pschedšyda Kerk, k. městopschedšyda Wirt se Scheschowa, k. Miczka s Rakez a druhi. Sańdźenu njedźelu mějachmy składnosć, rjany pschednoschk wot k. cand. theol. Gólcza šlyschecź, kiž nam wschelake sajimawe a nowe wězy s tsečeho dźěla japoschtolskeho czaša, wošebje se skutkowanja japoschtoła Jana powjedasche. Derje saslużeny dźak a šławu dosta czeschćeny pschednoschowař sa šwoju prózu. Kaž šlyschimy, budźeja šo też w pschichodnym czašu wschelake sajimawe pschednoschki w naschim towarstwje dźerżecź. Pschi tajkim prózowanju njeje spodźiwne, hdyž šo liczba šobustawow nascheho šerbskeho towarstwa stajnje pschisporja. Też w sańdźenym lěcże je saso wjele nowych šobustawow do „Lipy" sastupiło; duž chzemy šo nadźecź, so šo też w tutym lěcże pschezo móznischo rosroscże.

S Woslenka a Kamjenczanskeje wošady žadaja Sserbja sa pschidružejom k „Towarstwu Sserbskich Burow", njewjedźa pak, kak sapschimnucź. Radźimy jim tak: W kóždej wošadże njech hladaja, so 25 towarschow k pschistupej pohnuja. Na 25 stawow pschińdże jedyn do wubjerka „T. S. B." a tutón jedna potom w mjenje wschěch druhich a wosjewja tutym, hdże ma šo schto kupowacź a wscho druhe, schtož trěbne je. Druhe šo šamo namaka. Też hdyž jich hnydom 25 njeje, njeczini to niczo k wězy — jenoż šo „T. S. B." pschisamknucź, drusy hižo pschińdu, hdyž wužitk nashonja. Tón, kiž w žanej wošadże wěz do rukow wosmje, njech s pschedšydu, k. Koklu w Khróscźizach, šo wo tym rosmołwja. Dotal sapišanych šobustawow „T. S. B." je hižo 300; k lětu dyrbi jich 3000 bycź, je-li burja czaš šwojeho domapytanja spósnaja a to, schtož jim k sbožu tyje.

Se Skeho Komorowa. W wuhlowych podkopkach, kotrež wudowje Nürnbergowej šłuscheja, 12. małeho rózka pschipołdnju wuhlowy proch rosbuchnu. Pschi tym tšěchu s fabriki dele czišnu; tšěcha 4 žony srani, kotrež runje šwojim mužam wobjed nješechu. Młoda žona je na šmjercź ranjena. Na wulke sboże runje nichtó w fabrizy nutska njebě.

Se Zarowa. Jedyn tudomny pschekupz běsche šebi pola schewza schkórnje póduschowacź dał. Hdyž pak šo wón schkórnje wobu, šebi s hosdźom, kotryž s kónczkom s póduscheše won tczeschе, nohu tak srani, so dyrbjesche po lěkarja pósłacź; skónczje bu noha tak ška, so dyrbjachu jemu ju lěkarjo wotrěsacź. Sarunanje žadajo pschekupz schewza pola krajneho šudnistwa w Gubinje wobskorži. Ssudnistwo wušudźi, so ma schewz pschede wschěm wschitke lěkarske khósty a wschitke šudniske khósty sapłacźicź a potom pschekupzej czaš jeho žiwjenja lětnje 900 mk. renty płacźicź.

W scheštym czišle Serbskich Nowin šym šlubik, so też rosprawu podam wo praschenju: „Kajke położnosće poskicża nowy sakoń, nastupajcy hromadukładźenje leżomnosćow abo jenotliwych sahonow (parzellow)?" Tale rosprawa je šyle krótka a jednora.

Małeho rózka sańdźeneho lěta šo šejmej nastupajcy hromadukładźenje leżomnosćow sakoń pschedpokoži, kotryž bu po krótkim jednanju pschijaty. To je sakoń wot 9. haprleje 1888.

Hłowna wěz w nowym sakonju je, so je šo wěsty pjenjes krucże postajił, kotryž ma šo wot hektara płacźicź. Hektar je něhdże 4 górzy. W tymle nastupanju nowy sakoń postaja:

wot 1 hacź do 100 hektarow płacźi šo wot kóždeho hektara 18 mk.,
wot 100—200 hektarow płacźi šo wot kóždeho hektara 16 mk.,
wot 200—300 hektarow płacźi šo wot kóždeho hektara 14 mk.,
wot 300—500 hektarow płacźi šo wot kóždeho hektara 12 mk.,
wot 500 a wjacy hektarow płacźi šo wot kóždeho hektara 10 mk.

S tym šu kommißarojo sapłacźeni, a polomerjerjo, a wschitko druhe. Nastanu-li wyschsche khósty, dha sbytk krajna pokładniza dopłacźi; šu-li pak wudawki mjenšche, ma šo njedźiwacy na to postajeny pjenjes sapłacźicź. Bjes dwěla je, so šo hromadukładźenje leżomnosćow po nowym sakonju spěschnischo dokonja, hacź dotal. Ważna wěz też je, so do prědka wěsch, schto masch sa to płacźicź.

Hdyž šo pola někoho wo leżomnosći jedna, kotraž je mjenšcha hacź hektar, tomu šmě wyschnosć khósty zyle spuschcźicź, abo móże móliczkosć žadacź. Schtož je wudawkow wjacy, so s krajneje pokładnizy sapłacźi.

Nowy sakoń po tajkim wošebje w dwojim nastupanju położnosć poskicża: mjenujcy s prěnja, so kóždy do prědka wěsće wě, kelko smeje sapłacźicź, a s druha, so je tónle wudawk jara šnadny pschecźiwo dotalnemu, hdyž mějesche šo cźasto wot hektara 30, 40 a hischcże wjacy markow płacźicź.

Ale tónle sakoń nicźo njepostaja nastupajcy hromadukładźenje abo wuměnjenje jenotliwych sahonow. Pschetoż něhdźežkuli bychu šušodźo radźi někotre sahony hromadu położili abo wuměnili, ale boja šo wulkeho wuschparanja a wudawkow, sa to mějo, so móhłe wudawki pschi tym wjetsche bycź, hacź je zyke polo abo luka hódna.

Duž šo pschi jednanju wo spomnjenym sakonju, witanu składnosć wužiwajo, na k. ministra v. Nostitz-Wallwitz wobroczich, žadajo, so bychu šo położnosće, kotrež sakoń nastupajcy hromadukładźenje wulkich leżomnosćom poskicża, też pschi hromadukładźenju abo wuměnjenju jenotliwych sahonow poskicźake. K temu by trjeba było, dale prajach, so by ministerstwo wschitkim wyschnosćam, kotrež maju pschi tym šobu skutkowacź, poruczilo, so na to hladaju, so šo wuměnjenje mjenšchich sahonow schtoż mózno jednorje a tunjo wuwjesć hodźi, schtoż je czim nusnischo, dokelž budźa tajke wuměnjowanja a hromadukładźenja małych sahonow něhdźežkuli hischcże s wjetschim wužitkom, hacź hromadukładźenje leżomnosćow zykych wšow a knježich dworow.

Knjes minister, k wschemu swólniwy, hnydom wotmolwi: „Pschi hromadukładźenju abo wuměnjowanju, sa kotrež je sapółłanz Kerk rěczał, žaneho kommißara ani polomerjerja trjeba njeje; hdyž maju šo sahony rosměricź, ma to wobšedźeŕ sapłacźicź. Tajkim wuměnjowanjam je wukas wot 28. septembra 1869 wulke położenja pschinješł, hdźež § 7 postaja, so šo sa tajke hromadukładźenja ani stempla ani khóstow płacźicź nima. Duž, schtóž chze tajke sahony se šušodom wuměnjecź, šo móhł rjez žanych wudawkow bojecź nima; a to je wulka a wošebita położnosć. Ja šam šym, sejerajo šo na tele postajenja, sahony wuměnjak. Móžu kóždemu, schtóž ma šnano składnosć, s druhim sahony wuměnjecź, radźicź, so wopomni,

kak jednorje a tunjo ßo to wuwjesćź hodźi; ale nětkotryžkuli ßebi to njerospomni. Hdyž ßu ßo ßußodźa mjes ßobu srěčeli, so chzedźa wěste sahony mjes ßobu wuměnićź, to proscźe na ßudnistwje wosjewja abo ßudnistwu pißmo pschepodadźa, so chzedźa sahony cźißka tak a tak mjes ßobu wuměnićź. Hacź ma ßo to na waschnje měnjenja abo hromadukkadźenja stacź, je wscho jene." Tak daloko knjes minister.

Pod tajkimile pschihódnymi wuměnjenjemi, a woßebje po tym, schtož je knjes minister nastupajzy wuměnjowanje mjeńschich sahonow prajik, ßerbßzy ratarjo tejle należnosći nadźějomnje bórzy bliže stupja. Pschetoż wěm, so něchtóžkuli hižo dawno na to cźaka, pschi składnosći se ßußodom tón abo druhi sahon wuměnićź. K temu hischcźe pschińdźe, so ßo dwaj abo tsjo w tajkim nastupanju skerje srěcźa, hacź hdyž ma zyła wjeß a ßnano knjejstwo ßobu do teho rěcźecź.

My ßmy na dobo psches 30 kórzow polow, łukow a też keŕkow w wschelakich sahonach s tudomnym knjejstwom po tychle sakońskich postajenjach wuměnili a s zyła 9 mk. 30 np. sapłacźicź měli, a to niz khóstow, ale jeniczzy pjenjeznych wukózkow.

W Rodezach. H. Keŕk.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Fabriksti nahladowaŕ Basche w Hajnizach bě 20. a 21. dezembra 1888 wjeßneho listonoscherja na cźescźi sranik. Baschu teho dla k 30 mk. pjenjeznego khostanja saßudźichu. — 16létnemu hižo ras paduchstwa dla khostanemu cźeladnikej Cźechej w Lipicźu jastwo na tsi dny pschißudźichu, dokelž bě pohonczej Marternej tam rukajzy a s pinzy twarozkarja Hermanna w Minakale tsi kuski butry kranuk.

Přilopk.

* W Wurzenje je psched krótkim nježenjena dźěłacźerka morweho hólcźka porodźika, kotryž běsche hewak derje wutworjeny a jara ßylny, ale mějesche wopicźu hłowu. Małe cźěło je ßo do anatomije w Lipsku póßłako.

* Póndźelu tydźenja w nozy chzyßche ßo w Grünbergu tamnischi wobydleŕ pschi rowje ßwojeje prěnjeje żony satsělicź. To pak ßo jemu njeradźi, ale wón ßo jenoż do hłowy srani. Nětkotsi ludźo, kotsiž nimo pohrjebnischcźa pschińdźechu, jeho stonacź ßłyschachu a jeho domoj wobstarachu; hewak budźesche tam smjersnuk. Njeßbožowny chzyßche bliższe dny druhi krócź do ßwjateho mandźelstwa stupicź.

* W dworje jeneho kublerja w Uhlmannsdorfje pola Waldenburga ßo psched krótkim na jene dobo semja ßadźecź pocza, a to na dwaj meteraj schěrokosćze a tsi metery dołhosćze; se schkałbow horza para stupa. Pschiczina spodźiwneho podawka hischcźe dosć wujaßnjena njeje.

* W jenym listowym kaschcźiku w Waldenburgu wóndano w nozy ludźo někajke mjawczenje saßłyschachu. To na pósćze wosjewichu. Hdyž sastojnik pschińdźe a kaschcźik wotewri, kóczku w nim namaka. Něchtó běsche klubu kaschcźikowe wěko s někajkej pschiprawu wotewrił, kóczku do kaschcźika ßunuł a wěko saßo sapraßnuł, so ßo samk ßam wot ßo samknu.

* We wßy Springsdorf w Hornjej Schlesynskej psched krótkim dweju wojakow wobwěßnjeneju nadeńdźechu. Běschtaj ßo na tej ßamßnej hałusy a sa tón ßamßny postromk powßkoj, kóżdy sa druhi kónz. S města, hdźež jeju regiment stejesche, běschtaj ßo bjes dowolnosćze wotßalikoj, dokelž běchu w jeju domjazej wßy reje. Sso khostanja bojo ßebi żiwjenje wsaschtaj. Ssamomordarjej běschtaj bratraj.

* W pschidróżnej hrjebi pola Beuthena wóndano jeneho hewjerja s rosbitej hłowu morweho namakachu. Schtó wón je, a kak je ßmjercź namakał, dotal njewjedźa.

* W Paderbornje chzyßche sańdźenu ßobotu wjeczor moleŕ Menke s revolverom do ßwojeho ßyna tsělicź, ale w město ßyna ßwoju żonu tsěli, kotraż mjes njeju stupi, a ju ßmjertnje rani. Na to ßebi Menke ßam żiwjenje wsa.

* Se Schleswig-Holschtynskeje ßo pische: Stary lěkaŕ dr. Honnemann s Bühsuma wóndano na dwórnischcźu Reinsbüttel s cźaha stupi a chzyßche pěschi do ßußodneho Hedwigenkooga dóńcź khoreho wopytacź. Dokelž wón dosć wokoło ßo njehladasche, jeho cźah, kotryž wróczo pschijědźe, powali, a lokomotiva jeho pschejědźe. Starz běsche sa nękotre sekundy morwy.

* W jenych żelesowych podkopkach pola Tarnowitza ßo wutoru tydźenja stokp stama, a dwaj dźěłacźerjej buschtaj saßypnjenaj. Runjeż towaŕschojo wschu prózu nakożichu, jeju wumóz, jeju sa hodźinu morweju s podkopkow wucźeżechu. Wobaj běschtaj pilnaj dźěłacźerjej a něhdźe 18 lět staraj.

* Krwawny podawk je ßo sańdźene dny w Leoni pschi Starnbergskim jězorje stał. Młody póstski sastojnik Landgraf 19létnu, jara rjanu dźowku sastojnika Grafa lubowasche. Landgraf běsche jara wustojny a ßwěrny sastojnik, kotrehoż staj awstriski khěżor a Koburgski wójwoda sa to wusnamjenikoj. Sańdźenu njedźelu ßo Landgraf se ßwojej lubej w Mnichowje swadźi; holza chzyßche se samyßkom do Leoni jěcź, mjes tym so wón njechasche. Stónczńje Landgraf do teho swoli, a wobaj do Leoni jědźeschtaj, hdźež w hoscźenzu pschenozowaschtaj. Póndźelu wobeju cźeżzy ranjeneju w krwi leżo nadeńdźechu. Młodźenz běsche s revolverom trójzy ßam do ßo a junu do lubeje tsělik. Holza je do wutrobna tsělena a cźeżzy ranjena; ale żiwjenje ßo ji najskerje sdźerżi. Młodźenz je ßo trójzy do rta tsělił a wutoru rano na ßwoje rany wumrjeł. Wo srudnym podawku ßo cźim bóle rěcźi, dokelž je to wot ßmjercźe njesbożowneho krala Ludwika II. hižo dźewjate abo dźeßate ßamomordarstwo, kotreż je ßo tam stało.

* Awstriskim nowinam ßo s Flettacha pische: Pjatk 8. małeho rózka pschipołdnju ßo wěsty Janschitz se wßy Waben, kotryž wschelake twory po wßach khodźo pschedawa, s cźeżkim waczokom na khribjecźe na wobcźeżny pucź do salzburgskeho kraja nastaji. Ssotra jeho pschewodźesche. Tón dźeń cźopły wětr s połdnja dujesche; duż strach hrożesche, so budźa lawiny s hór padacź. Hdyž běschtaj pucźowarjej hižo daloko do njehospodliweho hórnischcźa dóschłoj, ßo s hory ßněhowa lawina puschcźi, kotraż bratra a ßotru w ßněsy pohrjeba. Ssotra, kotrejż ßo dale żaneje schkody stało njebě, ßo ßama se ßněha wukopa a nětko sa bratrom hladasche. Khwilu sa nim błędźo ßo wona dohlada, so cźłowjeka ruka w ßněsy tcźi. Ssotra tam w ßněsy hrjebasche a skónczńje s wulkej prózu bratra s jeho ßněhoweho rowa wucźeże. Se strachom wona pytnu, so ma bratr nohu a nětkotre rjebła skamane. Sa wboheju cźłowjekow běsche cźim hórje, dokelž hižo cźma bycź pocza, a daloko koło wokoło żadyn cźłowjek njebydlesche. Widźo, so ßamalutka bratrej dopomhacź njemóże, ßo ßotra swußleka, schtoż nękak móżesche, a bratra se ßwojej drastu swodźewa; haj ßamej nohajzy ßo wusu a jej bratrej wokoło rukow sawali, so by njesmjersnuł. Potom ßo na pucź poda, ludźi na pomoz powołacź. W nozy a pó cźmje ßo duzy po pucźu sabłudźi a mnohe strachi pschětrawschi w nozy wokoło dweju k podkopkam dóńdźe, hdźež nětkotsi hórnizy w hospodźe ßedźo hrajachu. Cźile ludźo běchu hnydom swólniwi, ju pschewodźecź. Ssmjercź mucźna, ale ßwojeje strowoty njehladajo, ßo wona s hórnikami saßo k městu njesboża wrócźi. Dokelž běchu hórnizy pucźa lěpje ßwědomi, bórzy po schtyrjoch rano k bratrej dóńdźechu. Wón běsche hischcźe żiwy. Dokelž niczo druhe k ruzy njemějachu, cźeżzy ranjeneho na desku położichu, na kotrejż jeho po ßněsy wleczechu. Posdźisscho ßanje dostachu, na kotrychż jeho hacź do bliżscheje wßy wjesechu, s kotrejeż jeho tamnischi wobydlerjo domoj dowjesechu. Sańdźenu njedźelu je cźeżzy ranjeny semrjeł.

* 14. wulkeho rózka farar Raboud w Saronje w Schwajzarskej list dosta s falschowanym podpißmom fararja Laniera s Fully, kotryž jeho proschesche, so by jemu 400 mk. pożcźił a jemu pjenjesy wjeczor do Fully pschinjeßł. Swólniwy, pschecźelej poßłużicź, ßo farar Raboud k njemu nastaji. Do Fully pak pschischoł njeje, ale je ßo wot teho cźaßa shubił. Duż ma ßo sa to, so ßu jeho skónzowali a wurubili a cźěło do rěki Rhone cźißli. W nozy też bu jeho fara do cźista wurubjena. Dotal ßu jenoż kruchi jeho drasty na pucźu do Fully namakali.

* Wo rědkim pschikkadźe żelniwosćze pola skocźecźa ßo s Ruskeje pische. Na dwórnischcźu w měscźe Tiflis ßebi mały pßyczk pod lokomotivu saběża; koło jemu sadnej nóżzy pschejědźe. Pßyczk ßo hacź k muri bliskeje kólnje dowlecże, hdźež leżo wosta. Nichtó wo nim njewjedźesche a ßo wo njeho njestarasche. Bliżscheje dny dźěłacźerjo na dwórnischcźu wobkedźbowachu, so wulki hońtwjerski poß, kotryž běsche ßo hewak rědko na dwórnischcźu pokasał, dźeń wote dnja a wjazy krócź wob dźeń psches dwórnischcźo khodźi; a pschezo wón něschto w tlamje njeßesche: kruch khléba, kruch mjaßa abo nękajku druhu pßyczu żratwu. Hdyž skónczńje sa nim ßlędźachu, ßo dohladachu, so wulki poß żratwu ranjenemu pßyczkej sa murju noschesche. Wón psched nim położi, schtoż běsche jemu ßobu pschinjeßł, a potom nasdala ßedźo pschihladowasche, doniż pßyczk wscho sezrał njebě; druhe pßy wulki mjes tym k pßyczkej njepuschcźi. Wo pschejědźenym pßyczku shonniwschi jeho sastojnizy do skocźazeje hojerńje dachu.

* W jenej jſtwě w kaſarmach wotdźělenje wojakow ßedźo khlěb krajeſche, pſchi čimž wſchitzy hwiſdachu. Mjes tym leutnant do jſtwy pſchińdźe, kotryž w ſtwinych durjach ſtejo woſtawſchi ßo wopraſcha: „Schto dha je mi to do wjedroweho hwiſdanja?“ — „Njedźiwajcže, knjes lajtnanto“, podwyſchk wotmolwi, „čži ludźo maju ſa menažu khlěb kracź a pſchi tym dyrbju jim hwiſdacź dacź, hewak pokojzu khlěba ſeźeru.“

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** budźe jutſje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach farař dr. Kalich němſki předowacź.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Minna, Jana Bohuwěra Garbarja, žiwnoſćerja w Nadźanezach, dź. — Jan Auguſt, njemandź. ß. na Židowje.

W **Katholſkej zyrkwi:** Marja Martha, Handrija Glina, dźěłaćerja w Wownjowje, dź. — Marja, Korle Bohumiła Marſcha, ſchćěžkarja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. februara: Morwonarodź. njemandź. dź. w Bobolzach. — 14. Jan, Jana Maſlowſkeho, truharja na Židowje, ß., 8 m. 7 d. — Rudolf, Emila Eberta, dźěłaćerja na želeſnizy, ß., 8 m. — 15. Morwonarodź. dź. Handrija Mitracha, dźěłaćerja na Židowje. — Hana Martha, Korle Bohumiła Melzera, dźěłaćerja na Židowje, dź., 8 m. 10 d. — 18. Jan Ernſt Oskar, Jana Ernſta Voigta, ſamkarja na Židowje, ß., 2 l. 3 m. 26 d.

Płaćiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2409 měchow.		W Budyſchinje 16. februara 1889				W Lubiju 21. februara 1889			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenża	běła	9	12	9	29	9	12	9	41
„	žołta	8	53	8	82	8	53	8	82
Rožka	50 kilogr.	7	69	7	94	7	50	7	69
Jeczmjeń		6	79	7	14	6	60	7	7
Wowß		7	—	7	30	6	80	7	—
Hroch		7	22	10	—	8	50	9	17
Woka		6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka		17	—	17	50	16	50	17	50
Bérny		1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	2	—	2	30
Pſchenčna muka	50 „	8	50	17	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 „	8	50	12	25	—	—	—	—
Sźyno	50 „	3	50	4	—	3	30	3	80
Sſłóma	600 „	30	—	32	—	29	—	32	—
Proßata	525 ſchtuk, ſchtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pſchenčne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 26 np. hač 9 hr. 41 np.; pſchenża (žołta) wot 8 hr. 97 np. hač 9 hr. 12 np.; rožka wot 7 hr. 66 np. hač 7 hr. 81 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 21 np. hač 7 hr. 43 np.; wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 15 np.

Draždźanſke mjaßowe płaćiſny. Howjada 1. družiny 55—58 mk., 2. družiny 50—54, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 22. februara: Symne.

Jěſdny plan želeſnizow wot 1. oktobra 1888.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Woſowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,58	10,50	1,56	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,24	—	5,28	8,45	11,39	2,24	3,17	5,5	7,41	—
Budyſchina	2,49	4,0	6,2	9,21	12,18	2,47	3,52	5,40	8,17	—
Biſkopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Draždźan	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,49	5,31	7,12	10,4	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,55	—
Budyſchina	—	7,59	10,44	11,29	2,3	4,51	6,53	10,40	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,43	5,31	7,32	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	3,1	5,49	7,50	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,20	6,10	8,11	12,1	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,55	2,14	5,0	8,29
Budeſtez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Roswodez	5,34	8,11	11,9	2,28	5,14	8,43
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,16	5,56	9,24
Budeſtez	6,21	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,35	6,17	9,38
Do Budyſchina	6,43	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,45	8,20
Połcžnizy	6,23	9,8	12,26	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcžnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Telegrafiſki bureau w předkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodźe je pſchezo wotewrjeny.

Póſt ſa woßoby:

bjes Budyſchinom a Rakezami.

Wotjěſd ſ Budyſchina (pósta)	wjeczor	w 7 hodź.	35 min.
„ Makeho Wjelkowa	„	8 „	20 „
„ Njeßwačidła	„	9 „	30 „
Pſchikhad do Rakez	„	10 „	10 „
Wotjěſd ſ Rakez	rano	w 6 hodź.	5 min.
„ Njeßwačidła	„	6 „	55 „
„ Makeho Wjelkowa	„	8 „	5 „
Pſchikhad do Budyſchina	„	8 „	45 „

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dóſtacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 3. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach Paulez wulkoſahrodniſka žiwnoſćź w Roswodezach.

Dwě **ßuczelnej krowje** ſtej na pſchedań w **mkynje** w **Skanezach** pola Barta.

Ssuſcheny połcź, pjecź porſtow tołſty, punt po 70 np., 5 puntow punt po 65 np., wot krajnych ßwini punt po 67 np., po 25 puntach tuńſcho,
ßyry połcź punt po 65 np.,
ßadleſchczo punt po 65 np.,
ßuſchene ßwinjaze mjaßo punt po 60 np. porucza

Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Majßowy ſchrót,
rżany pizowy gris,
rżane wotruby,
pſchenčne wotruby
porucza w wubjernej tworje po tunich płaćiſnach
hamorſki mkyn w Budyſchinje (prjedawſchi grotowy hamor).

Pſchiſpomnjenje: Tam ßo **pſchenża** a **rožka** kupuje a ßo tež ſa muku a wotruby wumenja.

Najlěpſchi wotwjedźazy a krejcźiſćazy domjazy ßrědk je

Dr. C. Weberowy
Alpenſki ſelowy tej.

Wón je ſkoro we wſchěch haptykach w pakćikach po 50 np. dóſtacź a to w **Budyſchinje** w **měſchczanſkej haptyzy.**

Wſchitkim ßwojim ſnatym a pſchećelam móju po 20létnym naſhonjenju jenož tutón tej porućujecź. **Baba K.**

Khojej
paleny a njepaleny
jenož w dobrych družinach porućataj jara tunjo
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likéry** kedźbne cźinimoj a je porućamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Drjewowa awkzija

na Polpiczańskim ſtatnym revěrje.

W **Hucžinjanſkim hoſczenzu** ma ßo **póndželu 25. februara t. l.** dopołdnja wot ½10 hodžin na drjewniſchczach 40. a 21. wotdželenja ſczěhowaze wužitkowe a palne drjewo:

15 mjehkich ſdomkow 10 hacž 15 cm ßrjedžneje tołſtoſcze,
2 mjehkaj ſdomkaj 23 = 29 = = =
2 brěſowaj klozaj, 16 cm hornjeje tołſtoſcze, 2,5 m dołhoſcze,
1 mjehki kloz, 15 = = =
17 mjehkich klozow 16 hacž 22 = = = } 3,5 m dołhoſcze,
11 = = 23 = 29 = = = }
3 = = 30 = 36 = = =
75 = žerdžowych klozow 8 hacž 12 cm hornjeje tołſtoſcze, 5 m dołhoſcze (płotowe ryhele),
6 krutych žerdžow 8 hacž 9 cm delnjeje tołſtoſcze,
17 = = 10 = 12 = = =
15 = = 13 = 15 = = =
232 rm. mjehkich palnych ſchczěpow,
160 = = = kuleczkow,
6 = = = repuchow,
150 ſtotnjow mjehkich walczkow,
129 rm. mjehkich pjeńkow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadžowanje pſchedawacz.

Podpißane hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo dalſche wo drjewje, na wobhladanje pſchihotowanym, wukaſa.

W Draždžanach a Połpizach, 5. februara 1889.

Kral. hajniſki rentſki hamt: **Garten.** **Kral. hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo:** **Großmann.**

Wſchědnje ßo palazy

twarſki a rólny kalk

na najlěpſchi porucža

E. Plümeckec kalkownja w Kundraczizach
pola Charlottenhofa w Hornjej Lužizy pola Niſkeje.

Hněſdne jeja! Hněſdne jeja! Hněſdne jeja!

ſ porzelana dželane porucža tunjo

Rudolph Wilhelm
na ßerbſkej haßy 16.

Dwojakoſchěroki kaſcheměr

rjany módroběły, cziſtowołmjany, ſtary łóhcž po 60 np. hacž po 80 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 m. 80 np., 2 mk., 2 mk. 20 np., 2 mk. 50 np.

Pißane, jenobarbne dwojakoſchěroke **draſtne tkaniny** ſtary łóhcž po 40 np., we wſchěch barbach, **zychi** a **wupjerki** w wulkim wubjerku po 20 np. pola

Emila Wehrle na jerjowej haßy 7.

Žonjaze kłobuki

hižo po 2 mk. 50 np. hacž k najwoßebniſchim **jendželſkim kreppowym kłobukam,** kaž tež wſchě **žarowanſke wězy** porucža

A. Rostowa na ſeminarſkej dróſy.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi.

Meblowy magazin Herm. Schmidta

w Budyſchinje pſchi hrodže

porucža ßo pſchi potrjebje dobroczinjwemu wobkedžbowanju. **Zyke wuhotowanja,** kaž **jenotliwe meble** w **wulkim wubjerku** po ſnatych **tunich** płaczińſnach.

Koſaze, ſajecze, karniklaze a wſchě druhe **koże** kupuje a pſchezo najwyſchſche płaczińſny płaczi

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach czißło 9.

Za konfirmandow

porucža **czorny kaſchemir hładki** a **muſtrowany** we wſchěch kajkoſczach, 2 łóhczi ſchěroki **cziſtowołmjany** ſtary łóhcž po 60 np.

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Spěwarſke

ßerbſke a němſke w najnowſchich kraßnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku po tunich płaczińſnach porucža

Guſtav Rämſch,
knihiwjaſar na bohatej haßy 21.

Jan Khěžnik, rěſbar

w Budyſchinje

na Łubijſkej dróſy 6

porucža ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty ſkład **rowowych pomnikow** ſe ſyenita, marmora a pěſkowza po jara tunich płaczińſnach. Sa rjane a trajne dželo ßo rukuje.

W mjenje krala! W privatnej ſkóržbje lazarethneho ſliczbowanſkeho ſarjadnika Friedricha Guſtava Höhle w Budyſchinje pſchecziwo redaktorej Markej Ssmolerjej tam, wobſkorženemu dla kſchiwuduczinjenja, je kralowſki kawniſki ßud w Budyſchinje w poßedženju 26. oktobra 1888 ſa prawo ſpóſnał:

Wobſkorženy ßo ſjawneho kſchiwuduczinjenja winowaty ſpóſnaje a ßo teho dla k pjenježnemu khoſtanju po wyßokoſczi pokdraſta hriwnow, město kotrychž, jeli ſo ßo njeſapłaczi, jaſtwo na jedyn měßaz ſtupi, kaž tež k ſapłaczenju ßudniſkich khóſtow a nuſnych wudawkow, privatnemu ſkóržbnikej naſtatych, ſaßudži. Wetzlich. Wosjewjene pſches rěczńika Naumanna.

Nowe

hollandſke jerje

wulke a tuczne
po 3, 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
porucža **Guſtav Poſer.**

Wſchě
kolonialne twory,
khoſej, zokor, raiß
atd. ßu najtuńſcho doſtacz pola
Schiſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Cziſty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wſchě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucža jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje družiny porucža

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczińſnach.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucža kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,

teho runja **protyki** wſchěch družinow tunjo pola

E. A. Wetzki
na bohatej haßy.

Albumy k ſapiſkam,
albumy ſa ſpěwy,
kwětki do wopomnjeńſkich knihi
w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczińſnach porucža

Guſtav Rämſch
na bohatej haßy 21.

Naſchu wukhwalenu ſnatu

4 np. zigaru czißło 3

wſchitkim kurjerjam k pruſy naležnje poruczamoj.

Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu workej.

Khofej

ßyry a paleny,

derje ßłodźazy po wſchěch płaćźiſnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 ſchtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaćźiſnach porucza

deſtillazija

J. G. Klingſta Nachf.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěcźi.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np.,
njepaleny = = 1 =
porucza płaćźiſny hódno

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoſchću 8.

Tunje jerje

jara wulke
po 3, 4, 5 a 6 np.
porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoſchću 8.

Hdźe ſće tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja **Magera** na ßerbſkej haßy cźo. 11.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parolódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měßacźnje 3 króć,
ſ **Hamburga** do **Mexiko**
měßacźnje 1 raz.

Towarſtwowe poſtrowe parne łódźe dawaju wubjernu jěd a pſchihódny pnećowanju ſtudowanej za kajutowych a bjeskubjowanych partnerjow.

Dalſche wuſtawjenja dawa Nro. 7?

Carl [illegible] w Budyſchinje

Towarſtwo Serbskich Burow.

Zo bychu sobustawy „T. S. B.“ a druzy, kotřiž to přichodnje być chcedźa, wjedźeli, koho maja so w jednotliwych wosadach abo wsach w towarſtwowych należnosćach dźeržeć, wozjewjamy tudy předsydstwo a šěrši wubjerk, kajkejž nětko po Khrósćanskej zhromadźiznje wobstejitaj:

I. **Předsydstwo:** 1. předsyda M. Kokla z Khrósćic, 2. př. J. Rjenč z Čornec, 3. př. J. Wićaz (Kilank) z Różanta; rendant překupc Jan Kubańk z Khrósćic; pismawjedźeŕ žiwnosćeŕ Jakub Kokla z Khrósćic.

Wubjerkownicy: Smoła z Kašec, Krawčik ze Serbskich Pazlic, Cyž z Radworja, Młónk z Ćemjeric, Šołta ze Salowa, Fallant z Koslowa.

II. **Šěrši wubjerk:** Delank z Baćonja, Žurich z Wudworja, Libš z Kanec, Ćemjera z Wotrowa, Suchi z Njebjelčic, Lebza z Ralbic, Kummer z Łazką, Libš z Hunjowa, Cyž ze Stróžišća, Smoła ze Spytec, Larras z Hodźija, König (Kral) z Mósec, Klimant z Rakec.

Pſcheproſchenje.

Njedźelu 24. februara popołdnju w 4 hodźinach budźe ßo w **Małym Wjelkowje** w **Kobaniz** hoſćenzu **ſhromadźiſna dla ſałoženja poboćzneho towarſtwa ßerbſkich ratarjow** wotbywacź. Wſchitzy ßerbſzy ratarjo ßo naležnje proſcha, ſhromadźiſnu wopytacź.

Jan Młynk, kubleŕ w Ćźemjerzach.

Towarſtwo ßerbſkich ratarjow w Rakezach

ſměje **njedźelu 24. febr.** ßwoje **měßacźne poßedźenje** w hoſćenzu „k ſakſkemu domej“ w Rakezach.

Sapoczatk ſ dypkom 4 hodźin. — Hoſćo ßu witani!

Pſchedßydſtwo.

NB. „Towarſtwo ßerbſkich ratarjow“ ſměje kóždu 4. njedźelu w měßazu ßwoju porjadnu ſhromadźiſnu.

Pónđelu 25. februara popołdnju w 5 hodźinach budźe ßo w **Łahowje** w **Nowakej** hoſćenzu **ſhromadźiſna k ſałoženju poboćzneho towarſtwa ßerbſkich burow** wotdźerźecź. Wſchitzy hoſpodarjo ßo naležnje na wopyt proſcha.

Zyž ſe Stróžiſchća, **Leſchawa** a **Grofa** ſ Łahowa,
Scholta ſe Sarěcźa.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoczenej, ßo **pónđelu 29. haprleje 1889** nowy wucźbny kurß ſapocźnje.

Wſcho dalſche je pola direktora **Bruggera** naſhonicź.

Knjez hrabja **z Arnim-Mužakowski,** kiž je hižo při wšelakich składnosćach, jako z hodownymi wobradami, z pomocu po njezbožu, z podpjeranjom khudobnych ze sćedrej darniwosću wopokazał, zo k našemu serbskemu ludu ćopłu ma wutrobu, — je mi wozjewić poručił, zo pola hornjołužiskich krajnych stawow wyše 700 hr. — bjez teho, zo by so štó wo nje zamłowjał — hotowych leži k podpjeranju tajkich kandidatow a młodźencow ev. bohawučenosće, kiž so w serbskim wudokonjeć chcedźa, zo móhli skeršo serbsko-farsku służbu nastupić, zo by so tak serbsko-duchownej nuzy wotpomhało. Tajcy chcyli so na spomnjeneho k. hrabju skerje lubje z pismom wobroćić pod adressu:

„An Herren Grafen v. Arnim-Muskau,
Kgl. Legationsrath, fr. Standes-Herren zu Muskau, Hochwohlg. fr.
Schloss Muskau.“

Wjelan, Slepjanski duchowny.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbſke kmótſſjaze liſty.

Zaréčanske serbske towarſtwo

změje — dali Bóh — njedźelu 24. februara swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruž přeprošuje

předsyda.

S tutym k wjedźenju dawam, so cźeledź pſchiſtajam. Duž dobrych knjezi a ßwěrnych cźeladnych proſchu, ßo pſchi potrjebje na mnje wobroćićź.

Heinrich König w Hodźiju.

Holza, kotraž jutry ſchulu wopuſchćźi, pyta ßo do lóhkeho dźěła.

G. Brüchner, inſpektor
na lawſkej haßy 25.

Sprawna, róbna ßkužobna holza ßo pyta w pjekarni na mjaßowym torhoſchću 15.

Krawſkeho pomoznika pyta **J. Pöthig** na předarſkej haßy cźo. 8 po 2 ſkhodomaj.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram wucźobnika pytam.

Hermann Gruhl
pſchi theatrowym měſcźe.

Wucźobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram derje wotcźehnjeneho a wobdarjeneho hólza ſprawneju ſtarſcheju ſa wucźobnika pytamoj ſ wuměnjenjom, ſo pſchekupſku ſchulu wopyta.

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Jeneho wucźobnika

pyta **E. Becker,** rěſniſki miſchtr na różowej haßy.

Wucźobnika

k jutram pyta
C. Domſchka, rěſniſki miſchtr
na ſchuleŕſkej haßy 10.

Hólcźez,

kiž chce **pjekarſtwo** nawuknucź, doſtanje dobru wucźbu pola pjekarſkeho miſchtra **Auguſta Bieſolda** na bohatej haßy.

Hólcźez, kiž chce **rěſbarſtwo** nawuknucź, móže pod pſchihódnymi wuměnjenjemi do wucźby ſtupicź pola

Jana Khěžnika, rěſbarja
w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy 6.

Wucźobnika pyta
Moritz Franke, ſchewſki miſchtr
na hoſpitalſkej dróſy 29.

Hólcźez, kiž chce **kowarſtwo** nawuknucź, móže jutry do wucźby ſtupicź pola **H. Bergta,** pruhowaneho kowarja w Małej Huſzy.

Hólcźez, kiž chce **pjekarſtwo** nawuknucź, móže měſtno doſtacź pola **Auguſta Pjetaſcha** na Zidowje.

Hólz, kiž chce **bětnarſtwo** nawuknucź, doſtanje měſto pola bětnarja **Pawlika** w Hrodźiſchću.

Najwutrobniſchi dźak

ßo wyßokodoſtojnemu k. fararjej **Kubizy** w Bukezach ſa rjane wutrobu hnujaze a duſchu poſběhowaze modlitwy a wukładowanje Božeho ßkowa pſchi domjazych Božich ßkužbach, kotreż je wón ſe ßwěrnej njewuſtawajezej ſprózniwoſcźu we wſchěch wßach naſcheje woßady wotdźerźał, ſ wutrobnej próſtwu praji, ſo chzył je, da-li Bóh, pſchichodnu ſymu woſpjetowacź. Bóh luby Knjes chzył nam knjeſa fararja Kubizu hiſchcźe wjele lět w dobrej ſtrowoſcźi ſdźerźećź.

Wjele nutrnych poßkucharjow pſchi domjazych Božich ßkužbach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. **Sobotu 2. měrca 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert je so schtwórtk se swojej wyšokej mandželskej do Lipska podak. Jeju Majestosći budžetej na někotre pschednoschki w universicze poslkuchacz, a wopytatej wschelake měschczanske wustawy, fabriki, knihownje, dźiwadło a wustajenzu jězdnych koleszow.

— Wulki historiski czah, kotryż měješche so pschi składnosći woszomstowlětneho jubileja knježenja Wettinskeho rodu wotbywacz, so wobczežnosczow dla, kotrež so hacz do meje pschewinucz njedadža, njewuwjedże. Na wotmyslenym holdowanskim czahu pak so dale twjerdże dźerži, a swjedźeński wubjerk na tym njedwěluje, so so wschitzy czi, kotsiž su so pschi historiskim czahu wobdźělicz chzyli, tež pschi holdowanskim czahu wobdźěla.

— W pruskim krajnym sejmje su namjet sapóslanza Windhorsta, nabožinsku wuczbu w wjesnych schulach nastupazy, wotpokasali. Sa njón jenož zentrumska strona a Polazy hłosowachu. Pschecziwnizy Windhorstoweho namjeta pak so nadźecz njetrjebaja, so su jón nětko na pschezo wotbyli. Zentrumski sapóslanz Mosler mjenujzy pschipowjedźi, so so Windhorstowy namjet tak dołho kóžde lěto do pruskeho sejma wrócźi, doniž so sa njón wjetschina njenadeńdże.

— Pjatk tydženja bě wjerch Bismark wjazorych sapóslanzow k sebi na hosczinu pschepros. Po wobjedże so hosczo wjele prózowachu, khěžorstwoweho kanzlerja wo jeho měnjenju wo nětczišchich franzowskich wobstejnosczach a wo jeho blizschich wotpohladach w nastupanju němskich narańscho-afriskich a druhich kolonijow wuposlkuchacz. Bismark bě napschecžo wschěm tutym praschenjam hłuchi, samo wo tym jeho hosczo niczo njeshonichu, so knježerstwo s nowa schtyri wójnske łódże k Samoaskim kupam póscżele; czitachu tule powjesć, runje kaž drusy ludźo, hakle nasajtra rano w knježerstwowych nowina. Bjes dwěla su němske łódże teho dla k Samoaskim kupam wotjěle, so bychu so psches nje Samoaski sběžkarski hłownik Mataafa a jeho pschiwišarjo khostali. Tuczi su loni 18. dezembra wotdźělenje němskich łódźnikow, kotsiž běchu na kraj stupili, nadpanuli, mnohich Němzow satšělili a sranjenym na žadławe waschnje pschi živym czele hłowu wotczeli. Jendželczenjo a Amerikanszy sebi njebudża žadacz, so bychu Němzy se Samoaskimi žadławzami s kaha wobkhadźeli. Němska sebi swoju nahladnosć pola Samoaskich hinak njemóże sasso dobycz, hacz so winowatych surowje khosta. Kajku samóznosć smeje tutón wójnski czah na konferenzu, kotraż ma so w Barlinje bjes Němskej, Jendželskej a amerikanskimi poknóznymi statami Samoaskich kupow dla wotbywacz, budże drje wot jeho wuspěcha wotwisowacz. Tola jene móże so hižo nětko do předka prajicz. Dla Samoaskich so mjenowane tsi wulkomozy njeswadża. Jendželska je, schtož kolonialnu politiku nastupa, w najlěpschej pschesjenosczi s Němskej. Runje tak tež s Ameriku wurunanje wobczežne njebudże. Amerikanszy su pschi měrnym rosmyslenju sa tym pschischli, so so próza njepłaczi, Samoaskich kupow dla s Němzami wulke wójny wjesc. Ssu so dohladali, so so tež s Němzami na morju měricz njemóza, a so bychu w pschipadże wójny němske łódże amerikanske pschimórske města potšělake. Amerikanszy sebi nětko sami pscheja, so by so na Barlinskej konferenzy wo Samoaskich kupach połne wujednanje dozpiło.

— W Franzowskej je wulzy pschekłapiło, so je němski khěžor franzowskemu póslanzej pschilubił, so pola njeho 6. měrza hosczinu se swojej pschitomnosczu poczesczi. Franzowsojo drje nětko spósnaja, so czi wěrnosć njesu rěczeli, kotsiž su khěžora Wylema II. pschezo jako sasadneho njepschecželа Franzowsow wopisali. By so pschedaloko schło, hdy by so na tutón khěžorowy wopyt pola franzowskeho póslanza jara wulka ważnosć kładła, tola wón je pschezo s dopokasmom sa to, so khěžor napschecžo Franzowskej pschedsudkow nima. Sda so, so je so napjatosć, kotraż dołhe lěta bjes Němskej a Franzowskej knježesche, popuschczika a so je wójnski strach trochu poddusceny.

— Němski khěžorstwowy sejm je njedawno wjele milijonow hriwnow sa twar nowych wójnskich łódźow pschiswolił. Pschi debacze wo tym někotsi rěcznizy radźachu, niz na dobo wulku liczbu wójnskich łódźow, ale jenu łódź po druhej twaricz. W nastupanju wójnskich łódźow so pschezo nowe wunamakanja czinja, a dołho snadź njebudże tracz, potom budża nowe němske wójnske łódże hižo sasso sestarjene. W tym samym czasu jendźelske nowiny wo tejle wěży pisaju. Po nich twar wójnskich łódźow wulkemu pscheměnjenju napschecžo dże. W czim budże tole pscheměnjenje wobstejecz? Łódże budża so na tajke waschnje twaricz, so budża so, hdyž je runje trjeba, ponuricz móz. To so nima tak rosumicz, so so łódże zyle w wodże shubja; jim budże jenož mózno, so do bitwy tak hłuboko do wody ponuricz, so budża njepschecželske kule jenož mały dźěl łódźow trjechicz móz. Woda, łódże wobdawaza, budże sa nich se schkitom, kiž je wjele lěpschi hacz želesny panzer.

— Němske wójsko so hižo w najblizschim czasu s nowej repetěrowanskej tšelbu, tak mjenowanej Mannlicherowku, kotraż je w awstriskim wójsku sawjedźena, wobróni. Němske knježerstwo je hižo pola awstriskej brónjerńnje w Steyrje 400,000 nowych tšelbow skasało. Je so wuczinilo, so ma Steyrska brónjerńnja hacz do konza lětuscheho lěta 250,000 tšelbow shotowicz. Němske knježerstwo pak tež 400,000 tšelbow wosmje, jeli so brónjerńnja telko dokonjecz samóże. Płaczisna sa jenu tšelbu 38 schěsnakow wuczini; wona je wo 3 schěsnaki wyschscha hacz ta, kotruż je awstriske knježerstwo płaczilo, dokelž dyrbi so s dźěłom jara khwatacz. Steyrska brónjerńnja so rucze powjetschi, so by mózno było, wuczinjenu liczbu tšelbow němskemu knježerstwu w postajenym czasu wotedacz.

— Wo němskich jatych mišionarow so jara strachuja, dokelž wot teho czasa, so su Arabszy jich sajeli, žaneje powjesce wot nich doschło njeje. Sběžkarjo su hischcze po zyłym mórskim brjosy s knjesom. Zanzibarski sultan je sam w hrosy psched sběžkarjemi. Wón so boji, so niz jenož kupu Pembu shubi, ale so jeho bratr w samym Zanzibarje pschecziwo njemu sběžk naschkara. Duž němske a jendźelske łódże wokoło Zanzibara a kupy Pemby wótrje strażuja.

— Něhduschi bołharski wjerch prynz Battenberg je so s jenej dźiwadłowej spěwarku, knježnu Loisingerez, woženik. Hischcze lěto so minuł njeje, so so prynz Battenberg wo ruku pruskeje prynzesyny

Viktorije prózowaſche, a wón budźiſche ju doſtał, njebudźeſche=li žo wjerch Bismark ſ zyłej žwojej ſamožnoſću — wón žamo wotſtupicź hrożeſche — pſchećiwo tejle ženitwje ſpjećował. Nětko je žo prynz Battenberg ſ jenej ſpěwarku ſpokojił; rosdźěl bjes lońſchej a lětuſchej njewjeſtu je trochu wulki. Se žwojej ženitwu je žo prynz Battenberg wſchěch wuhladow na bołharſki trón wſdał. W bliźſchim cźažu wón pjecźa do awſtriſkeho wójſka ſaſtupi a komando jeneho huſarſkeho regimenta w Galiziſkej pſchewoſmje.

Franzowſka. Po wulkim prózowanju je žo präſidentej Carnotej ſchlachcźiło, nowe miniſterſtwo ſtworicź. Pſchedžyda noweho miniſterſtwa, Tirard, w žwojim programje, ſ kotrymž pſched komoru ſtupi, měr a pokoj lubi a napomina k jednoćze a měrnoſći, tola ſacźiſchcź jeho žłowow je žłaby. Wažne miniſterſtwo ſwonkownych należnoſćow je žo zyle njewuſpytowanemu mužej, něhduſchemu Gambettowemu nowinarjej Spullerej, pſchepodacź dyrbjało, dokelž kmaneho diplomata k temu namakacź njemóžachu. Spuller je drje luboſćiwy, Němzam niz njepſchećelſzy ſmyšleny cźłowjek, jeho nan je ſ Badenſkeje do Franzowſkeje pſchicźahnuł, tola wón hiſchćze žo na to njewuſteji, w prawym cźažu mjelcźećź. Se Spullerom nowe miniſterſtwo bjes žwojimi žabuſtawami tſjóch redaktorow liczi.

Jendźelſka. Hdyž wſchě kraje brónja, njemóže Jendźelſka dlěje w tym naſad woſtacź. K ſakitanju kraja budźe knježerſtwo wot parlamenta 100 milijonow puntow ſterlingow (2000 milijonow hriwnow) žadacź. Hacž do lěta 1895 ma žo něhdźe 20 wulkich wójnſkich łódźow, 50 ſpěſchnych kſchižakow a wulka liczba torpodowych cźołmow natwaricź. Liczba kanonow k ſakitanju jendźelſkeho mórſkeho brjoha a w kolonijach ma žo wjele pſchiſporicź a wſchě ſeſtarjene kanony žo ſ nowymi wuměnicź.

— Najwjetſche jendźelſke nowiny „Times“ žu pſched dlěſchim cźažom wulke roshorjenje ſ woſjewjenjom liſtow ſbudźiłe, kotrež je pjecźa politiſki wjednik Irſkich, Parnell, pišał. W tychle liſtach Parnell ſkónzowanje jendźelſkich miniſtrow khwali a irſkich pſchiſžahanzow k nowym hroſnym njeſkutkam napomina. Nowiny „Times“ žu Parnellowe liſty ſa jara drohi pjenjes kupiłe, žu ſa nje 60,000 hriwnow wěſtemu Pigottej ſapłacźiłe. Nětko, hdyž Parnella dla jeho liſtow wužudźuju, ſda žo, ſo žu liſty falſchowane, a ſo žu žo „Times“ wot Pigotta wobſchudźicź dałe. Pigott je žo pſched žudom jako hłaŕ wupokaſał, kotryž žo ſkónczńje ſe žwojich łžow wjazy wuſchmatacź njemóžeſche. Wſchón žwět je jeho jako jebaka ſpóſnał, kotryž žwoju žłužbu temu pſcheda, kiž najwjazy pjenjes płacźi. Wón je po rjadu pola wjednikow irſkeje ligi, pola jendźelſkich miniſtrow, pola Dublinſkeho arzybiſkopa a pola jendźelſkich nowin wo pjenjesy proženył; wón je wot wſchitkich doſta a jich wſchitkich potom pſcheradźi. Skónczńje je Pigott dźeń do wužudźenja cźeknuł, liſt ſawoſtajiwſchi, w kotrymž praji, ſo je liſty, kotrež je pjecźa Parnell pišał, žam naſtajał. Nětko jendźelſke knježerſtwo ſa nim dla wopacźneje pſchiſžahi a falſchowanja žlědźi. Jeho pišomne wobžwědcźenje tak wjele kaž niczo njedopokaſa. Schtó dyrbjał Pigottej něſchto wěricź? Wjele ſa to rěcźi, ſo je žo Pigott wot Parnella k tutemu wuſnacźu pokupicź dał. Liſty móža zyle derje woprawdźite bycź, tola dopokaſacź žo to wjazy njehodźi. Duž žu „Times“ nětko w njelubych wuſkoſcźach. Jim niczo druhe njewubudźe, hacž žo wuſnacź, ſo žu žo wot Pigotta ſjebacź dałe, a pódła teho budźa wobſkóržby, pſchećiwo Parnellej cźinjene, wrócźicź a žudniſke khóſty ſapłacźicź dyrbjecź. Wukhód tuteho prozeža ſměje tež ſa nětcźiſche knježerſtwo njelube ſcźěhwki. Ludej budźe žo ſdacź, ſo žo Irſkim ſchiwda ſtawa, a pſchi pſchichodnych wólbach do parlamenta žnadź žo wjetſchina wuſwolerjow wot konſerwatiwnych k liberalnym wobrocźi. Potom budźe wěſte, ſo žo Irſka wot Jendźelſkeje wottorhnje.

Ružowſka. Sslub zarjewicza (krónprynza) ſ heßenſkej prynzeßynu Alicu je po ſdacźu twjerdźe wobſamknjeny, tola ma žo wón hakle po jutrach w njewjeſcźinej domowinje, w Darmſtadtu, woſjewicź. Zarjewicź w tutym cźažu do Darmſtadta k njewjeſcźinymaj ſtarſchimaj pſchijědźe, ſo by jeju wo pſchihłoßowanje proženył. Heßenſki wójwoda je ſe žwojej dźowku tón cźaž w Peterburgu pola zara ſ hoſcźom. Trochu njelubje je w Němzach pſchekwapiło, ſo je zar ſ nim hromadźe tele dny bal pola jendźelſkeho póžłanza Moriera ſe žwojim wopytom wuſnamjenił. Po tym, ſchtož je žo bjes němſkim knježerſtwom a Morierom ſtało, je bjes dźiwa, ſo je Morier w Barlinje wuhlocžorny ſapižany. Snate je, ſo němſke knježerſtwo Moriera winuje, ſo je w lěcźe 1870 marſchalej Bazainej powjeſcźe wo marſchu němſkeho wójſka žłał.

Afrika. Prěni krócź po Krimſkej wójnje žu franzowſke kanony ſaſo do Ruſkich tſělałe, tola tón krócź je žo to ſ dowolnoſću ruſkeho knježerſtwa ſtało. Koſak Aſchinow je wóndano ſ cźrjódu najatych ludźi na franzowſki dźěł brjoha cźerwjeneho morja ſtupił, ſo by, kaž wudawaſche, žo do Abeßynſkeje podał. Tola Aſchinow do Abeßynſkeje njecźehnjeſche, ale žo ſe žwojimi ludźimi njedaloko mórſkeho brjoha ſaſydli a wobtwjerdźi. Italſka, kotraž ſ Abeßynſkej wójnu wjedźe, žo na to pola franzowſkeho knježerſtwa wobcźežowaſche, ſo wobrónjenym njepſchećelam Italſkeje w žwojim kraju pſchebywacź dawa. Miniſter Floquet, kotryž dyrbjeſche, prjedy hacž žwoje ſaſtojnſtwo łoži, tule wěz do rjada ſtajicź, mějeſche ſa ſtraſchne, Ruſkim njepſchećelnje napſchecźo ſtupicź, a žo najprjedy w Peterburgu wopraſcha, hacž je dowolene, Aſchinowa a jeho pſchewod ſ brjohoweje bliſkoſcźe wupokaſacź. Ruſke knježerſtwo wotmolwi, ſo jo Aſchinow niczo njeſtara. Na to ſ franzowſkeje wójnſkeje łódźe do Aſchinoweho lěhwa tſělachu. Hdyž běchu žo někotſi koſakoju ſranili, žo woni poddachu. Na franzowſkej łódźi koſakow pſches cźerwjene morjo dowjeſechu a jich w Suezſkim kanalu ruſkej łódźi pſchepodachu; ta jich do domiſny powjeſe. Hacž runje je ruſke knježerſtwo k temu pſchihłoßowało, ſo bychu Aſchinowa ſ mozu wuhnali, dha tola mnohe franzowſke nowiny njepſchećelne wuſtupowanje pſchećiwo Ruſkim tamaju. Měnja, ſo tale wěz w Ruſkej dobreho ſacźiſchcźa cźinicź njebudźe. Franzowſka wótcźinſka liga je w mjenje žwojich 240,000 žobuſtawow woſjewja, ſo njepſchećelſke ſakrocźenje franzowſkeho knježerſtwa pſchećiwo Aſchinowaj wótrje ſažudźuje. Sa žwójby ſrjanjenych a morwych koſakow budźe wótcźinſka liga pjenjesy hromadźecź.

W mordarſkej jamje.

(Skónczenje.)

Stareho khlamarjowe rěcźe Khacźe wulki ſtrach a njeměr naczinichu. Ji žo ſeſda, ſo Hoganaj, nan a žyn, ſ wocźomaj na žo kiwaſchtaj, to po dobrym njebě. Khatu dale bóle hroſa pſched mužomaj woběhowaſche. Duž wona ſa blidom ſtaže a khlamarjej pſchećelnje rěcźeſche, ſo by tež lehnucź ſchoł, dokelž dźě dyrbitaj rano ſ cźažom ſažo na nohomaj bycź. Latarnju ſažwěcźiwſchi ſtara žona Khatu po ſtarym cźumpatym ſkhodźe horje do hubjeneje komory dowjedźe. Tam dwě łožy ſtejeſchtej, mjes kotrymajž běſche ſawěſchk, kiž komoru po zyłej dołhoſći do dweju pokojzow dźěleſche. Stara žona prěnje łožo Khacźe pſchipokaſa, mjes tym ſo běſche to dalſche ſa khlamarja pſchihotowała; potom ji dobru nóz praji a ji latarnju ſtajiwſchi ju žamu woſtaji. Khata žo žłękaſche, ale žo jenož ſ dźěła wužłęka, žwězu haßnu, pacźerje wuſpěwa a žo lehnu. Běrtlik hodźiny po njej ſtary khlamaŕ horje pſchińdźe. Duzy nimo jeje łoža ji wón w Bożim mjenje dobru nóz pſchejeſche. Potom žo na žwoje borko lehnu a, kaž Khata ſ jeho hłubokeho a ſtajneho dychanja žłyſcheſche, ſa někotre minuty krucźe ſpaſche.

W domje běſche nětko wſcho cźicho; ale Khata ſpacź njemóžeſche. Pſchezo ſažo ji wobliczi mužſkeju, kotrejuž běſche delekach wó jſtwě wopuſchcźiła, pſched woczomaj ſtejeſchtej. Cźežki ſtrach a hróſbny ſtyſk jeje duſchu napjelni. Tak wona jara dołho leżeſche, wóczka njeſandźeliwſchi. Runje chžyſche ſtanucź a wokno powoczinicź, ſo by žo ſ cźerſtwym nóznym powětrom wokſchewiła, — tu někajke ſchukotanje wužłyſcha. Duž ſměrom leżo pošłuchaſche. Durje žo cźicho a pomału wotewrichu, a Hoganaj mjelcźo ſaſtupiſchtaj. Dźeſchtaj k Halloranowemu łožu. Khata cźežke, hłuche wužnjenje wužłyſcha, a potom někajke ſchudrowanje, kotrež bu dale žłabſche, jako by žo cźłowjek pſchecźiwo druhemu wobarał, ſ cźehož wona jažnje ſpóſna, ſo nan ſe žynom dobreho, ſtareho khlamarja dajeſchtaj. Wona to ſe ſtrachom a ſ hroſu žłyſcheſche, žo bojo, ſo žo dóńt nětko hnydom tež na nju dóńdźe. S dobom pak wona zyle jažnje ſpóſna, ſo móže ſrudnemu dóńtej žnano wucźeknucź, hdyž cźini, jako by ſpała. Duž zyle ſměrom leżo woſta, ſměrnje a ſtajnje dychajo, kaž ſpizy. Mordarjej nětko tež k jeje łožu pſchińdźeſchtaj a ji žwězu zyle bliſko pſched woczi tykaſchtaj. Khata žo njehibaſche, kaž cźežko tež ji to bě. Nětko cźiſchina ſaſtupi, ſatraſchna cźiſchina. Potom žo ſažo ſchukotanje žłyſchecź daſche. Wbohej młodej žonje žo ſeſda, ſo hiſchćze něchtó tſeczi žobu rěcźi, wo něſchto proſcho; ale wona ani žłowcźka njeſroſumi. Skónczńje žo ſtóſtnizy wotžalichu, a wona žama woſta. Ssamalutka w komorje, a hiſchćze bliſko ſkónzowaneho khlamarja, žo wona žmjertnje bojeſche. Wopomniwſchi, ſo na žane waſchnje cźeknucź njemóže, a ſo móže jenož na tole waſchnje žwoje žiwjenje wukhowacź, wona ſměrom leżo woſta. To tež běſche jeje ſbože; pſchetož zyle njenadźizy žo ſažo durje cźiſche wotewrichu. Stara žona hłowu nuts tyknu a kakajo pošłuchaſche. Sa někotre minuty žo durje ſažo ſacźinichu, a wonkach žo ſ nowa ſchukotacź pocźa. Khata ſ wopŕědka niczo wo tym ſroſumicź njemóžeſche. Skónczńje ſtara žona krucźiſcho a wótſiſcho rěcźecź pocźa, a Khata

ßkowa wußkyscha: „Je-li so jej žaneje kschiwdy sczinisch, Barneyo, saklecże Twojeje maczerje na Tebje pschińdże. Dosczi je na tym jenym mordarstwje!"

„Dyrbi ßnano žiwa wostacz a naß na schibjenżu pschinjesczi?"

„Skerje hacz ßo to stanje, ji ßama nóž do krka sakolu. Ale njeboj ßo! wona zyle krucże spasche a niczo ßkyschaka njeje. A njeje wona kreńżu wot huby wsaka a ju mi daka?"

Wonkach ßo dale powjedasche, ale saßo bóle mjelczo, so Khata niczo wjazy njesrosumi. Bórsy na to ßo saßo durje wocżinichu. Nan a ßyn sastupischtaj, so byschtaj cżęło njesbožowneho khlamarja won donjeßkoj. To ßo zyle mjelczo sta. Stara žona pak mjes tym zyły cżaß zyle blisko pschi Khacżinym kožu stejesche a ju wobkedżbowasche. Dyß a dyß ji zyle blisko do wocżow poßwęczi. Khata směrom ležo wosta, jako by spała, a ßo njehibnu. Skónczinje ßo stóstnisła ßwójba wotßali; Khata zyku nóž niczo wjazy wo nich njepytnu.

Dołha, stysknа nóž hrósby a stracha ßo skónczinje pomaku minu. Khata stanu, ßo swobleka a do kuchnje dele dżęsche. Tam staru nadeńdże a ßo ju po sdaczu zyle sadżiwana sa ßwojim pscheczelom, khlamarjom, praschesche, kotryż je, kaž je ßo wona runje dohladała, hižo stanuł. Stara žona wobkrucżesche, so je Halloran hischcże nęschto nusne wobstaracz męł a ßo teho dla sahe na pucz nastajił. Khata cżinjesche, jako by ji to jara njelubo było, a hosposu na to dopomni, so je ji khlamar tola ßnędanje wobstaracz chzył.

„To też je cżinik", stara wotmolwi, a hižo wschitko sapłacził." Tole prajiwschi wona mkodej žonje wulku schklu s mlokom staji, do kotrehoż bęsche khlęb nadrjebjeny, ßo potom napschecżo njej na stólz ßynu a kedżbnje na nju hladasche.

Wboha Khata! Ji ßo kuska jęscz njechasche, a dórtk chzysche ji w schiji tczazy wostacz. Ale wona ßo pschewinu a ßo nusujo ßwoje ßnędanje, po sdaczu hłódna, hacz do poßlenjeho kuska seschlapa. Mjes tym ßo wona też sa mużskimaj prascheschе. Stara rjeknu, so staj hižo pschi ßmęrkach na dżęło schkoj a so na łuzy, dwę hodżinje daloko, dorny kopataj. Potom Khata staże, ßo sa dobru hospodu podżakowa a wbożemje praji. Ssamotny pucz, kiż ßo mjes polemi a łukami cżehnjesche, bu wbohej, mkodej žonje jara cżężki. Cżasto ßo ji sesda, so nęchtó mjelczo sa njej dże. Kóżdemu keńkej ßo wona se strachom bliżesche, ßo bojo, so mordarjej sa nim tczitaj a na nju wuskoczitaj. Ale wona ßo ani jónkrócz njewohladnu a pschezo jenak směrom dale krocżesche. Hdyż bęsche nęhdże bęrtlik hodżiny schła a ßo runje hustemu lęskej bliżesche, wona na druhim boku pucża staru żónku w sedrjenym cżerwjenym płaschczu wuhlada. Hdyż bliże pschińdże, ßo Khata se strachom dohlada, so bę to Barney Hogan, stareho khlamarjowy mordar, kotryż bęsche ßo takle sababił. Jeho mjeswocże bęsche s wjetscheho dżęła s módrym rubjeschczom sakryte, kotrež mężesche wón wokoło hłowy swjasane a pod brodu sawjasane. Wona pak jeho na jeho dżiwimaj, straschnje pohladowazymaj wocżomaj spósna. Khata ßo jemu bliżesche, ani najmjeńscheje bojoscże njepokasujo. Wona wjedżesche, so bęsche hewak shubjena. Hdyż nimo njeho pschińdże, wona s krutym hłoßom a wjeßele sawoła: „Dobre ranje, maczerka! dżenßa wjedro hoji."

„Haj, wjedro hoji!" *tamón kaschlujo wotmolwi, a niż se* ßwojim hłoßom; „ale, hlejcże, ja s Corka du a ßym jara mucżna."

Khata chzysche dale hicz, ale stara żónka wulku koscżojtu ruku wupschestrje a ju sa ßuknju hrabnu. Młoda žona ßo stróżi, ale pschitomnoscz ducha njeshubi. „Moja luba", bęsman s hłuchim płaczitym hłoßom dżesche, „nimacże dha zyle niczo sa khudu, staru žonu?"

„Niczo, zyle niczo nimam", Khata wotmolwi a směrom ßwoju ßuknju s jeho ruki saßo wußwobodzi, ale pschezo hischcże stejo wosta; „hakle wczera ßu mi wschitko, schtoż mężach, rubili. Jenoż drastu, kotruż mam na ßebi, ßu mi wostajili. Je-li so ßo Bóh a dobri ludżo nade mnu ßmilili njebudżechu, budżech pschi pucżu ležo wumrjeła."

„A njeje dha žana wjeß blisko, hdżeż móże stara žona, kotraż je hłodu a picża stradana, skibu khlęba a napoj cżerstweje wody dostacz?"

Khata wróczo pokasowasche na straschny dom, kotryż bęsche pscheд krótkim wopuschczika, a rjeknu: „Tamle duschni ludżo bydla, hdyż też ßu khudzi. Pscheju Wam, maczerka, so byschcże runje tajkeho sboża męła, kaž ja, mjenujzy dobreho pschecżela, kotryż Wam wjeczer wobstara a też hischcże ßnędanje. Tamle tón dom je. S wuhnja ßo kur wala; duż wschak drje budża hischcże doma. A nętko wbożemje! pschewodż Bóh!"

To prajizy ßo wona sawróczi a dale krocżesche. Psches jeje smęrne a wjeßele waschnje samyleny, ji mordar nętko też bjes sadżęwka hicz dasche. Khata pomaku dale dżęsche a ßo njewohladowasche. Po nęczim pak spęschnischo krocżesche, dokelż ßebi myßlesche, so ju nichtó wjazy njewobkedżbuje. Sa nęschto hodżin skónczinje męsto Cork pscheд ßobu leżo widżesche. Na jene dobo ßo ji dwaj mużskaj, kotrajż po poboczinym pucżu pschińdżeschtaj, khwatajzy bliżeschtaj. Wbohej mkodej žonje ßo w ßmjertnym strasche sesda, so staj to saßo Hoganaj; duż wona wschę mozy sebra, so by też tule pruhu smużicże wobstała. Bliżschi wokomik jedyn teju mużow radoscziwje ruzy posbęhnu, ji napschecżo pschibęża a jeje mjeno sawoła, s hłoßom, w kotrymż ßo wona mylicz njemóżesche. To bęsche Michał Reilly, jeje lubowany a wopłakowany mandżelski. Hacz dotal bęsche ßo wboha žona smużicże dżerżała. Nętko pak, hdyż bęsche ßo wschón strach minuł, ju mozy wopuschczichu. Wona chzysche wołacz, wona chzysche ruzy posbęhnucz jako snamjo, so je jeho spósnała. Ale hłóß ßo ji sapowje, a ruzy bjesmóżnej saßo spanuschtej. A hdyż bęsche Michał zyle blisko dóschoł, a hdyż wona hischcże junu pospyta jemu napschecżo bężecz, ju womor wobja, wona na semju padże, a widlischcża ju pschimacz poczachu.

Michał a jeho pschewodnik rucże po wodu k bliskemu żórku bężeschtaj. S wodu Khatu krjepjeschtaj, doniż wona saßo k ßebi njepschińdże. Nętko pak wboha žona bjes hłoßa wołacz pocża a s pokojczinymi, njeswißowazymi ßkowami wo straschnych wężach ręczesche. Sso podarmo prózujo ju směrowacz ju mużej skónczinje do korczmy w Balgownje donjeßeschtaj, s wotkelż je jenoż pok hodżiny hacz do Corka. Tam wona pomaku zyle k ßebi pschińdże a mózesche żałostne podawki minjeneje nozy ßwojim wustrózanym pschipoßkucharjam wupowjedacz. Wschitko tole wyschschemu sastojnikej sdżelichu, kotryż pschipadnje w korczmje pschebywasche. Sastojnik hnydom do męsta khwatasche. Hižo bliżschu nóż polizija Hoganez dom wobstupi. Dom pak bęsche zyle wopuschczeny a prósny. Pod smjeczemi a rospadankami blisko doma cżęło njesbožowneho stareho khlamarja namakachu. Wobydlerstwo zykeje wokoliny ßo na nohi sebra, a sa mordarjemi se wschej móżnej wobhladnoscżu a pilnoscżu ßlędżicz poczachu. Hižo nasajtra Hoganez wußlędżichu, nana, macz a ßyna, a jich sajachu. Pschißażny ßud, kotryż runje w Corku ßydasche, męjesche stóstnikow pscheßkyschowacz a ßudżicz. S hłownym ßwędkom bęsche Khata. Sso na ruku ßwojeho muża sepjerajo wona pscheд pschißażnych stupi a směrom, ale krucże a węscże wupowjeda, schtoż bęsche widżała a ßkyschała. Wußud bęsche do prędka węsty. Tsjóch mordarjow k ßmjerczi wotßudżichu. Płakajo Khata sastupnu prósstwu sapokoży sa staru žonu, kotraż bęsche ju wot ßmjercże wumóhła. Staru žonu też woprawdże wobhnadżichu a na cżaß żiwjenja do Awstraliskeje póßłachu. Mużskaj pak saßkużene ßmjertne khostanje na schibjenży dostaschtaj.

Schtoż bęsche wboha Khata pschętraka, ji powschitkownu ßobużelnoscż wubudży k jeje lepschemu a sa jeje muża pjenjesy składowacz poczachu a schwarny pjenjes nasbęrachu. S tymile pjenjesami pschede wschęm Michała wot wojakow saßo wukupichu. Też sastojnik, kotryż bęsche ßo s nimaj w korczmiczzy w Balgownje setkał, ji nahladny pjenjes dari a ji a jeje mandżelskemu poskiczi, so chże jimaj na ßwojim kuble maku leżomnoscż pschenajecz. Michał tam schikowanu khężku a wulki kruch bęrnjazeje role sa jara tuni najenski pjenjes dosta. Wón ßebi ßwój srudny dóńt k wutrobje wsa a ßo picża zyle wostaji. Wschitzy, kiż jeho snajachu, ßo nad pilnym a pomęrnym mużom wjeßelachu. Khata w ßwojim nowym statoku jako schwarna, dżękawa a ßwęrna hosposa skutkowasche. Mandżelskaj żenje njesabuschtaj, kelko bęschtaj mikoscżiwemu a dobrocżiwemu Bohu sa jeho wumoženje s nusy dżaka winojtaj. A tak bęschtaj nętko hakle prawje sbożownaj a spokojom hromadże żiwaj a hacz do ßwojeje ßmjercże mjeno ßwojeho Boha khwaleschtaj, kotryż bęsche wschitko, wschitko derje cżinił.

Ze Serbow.

S Budyschina. W Budyskim hamtskim hejtmanstwje smęje ßo rekrutęrowanje 19., 20. a 21. męrza w Biskopizach kóżdy krócz dopołdnja wot 10 hodżin, 23. a 26. męrza rano wot ½9 hodżin w Schęrachowje, 27., 28., 29. a 30. męrza a 1. a 2. haprleje kóżdy krócz rano wot 7 hodżin w Budyschinje. 3. haprleje ßo dopołdnja w 9 hodżinach wuloßowanje wotdżerżi.

— Bamż Leo XII. je knjesej seniorej Jakubej Kucżankej w Budyschinje rjadowy kschiż Pro Ecclesia et Pontifice (sa zyrkej a bamża) spożcził.

S Małeho Wjelkowa. Dla sałożenja lokalneho sjenocżenja ßerbskich burow bę ßo njedżelu 24. małeho rózka nahladna cżrjódka

ſerbſkich ratarjow — nĕhdże 120 — w Kobanjez hoſcźenzu tudy ſeſchła. Kubleŕ Mĥnk ſ Cźemjeriz, wubjerkownik „T. S. B.“, kotryž bĕ ſhromadźiſnu powołał, wotewri ju w 4 hodź. Powitawſchi pſchitomnych a ſo podźakowawſchi ſa nahladny wopyt roſeſtaji ſ krótka ſamyßł ſhromadźiſny a ſaměr „T. S. B.“ Na to pſchepoda ßkowo k. wucźerjej Żemerej (Sommerej) ſ Budyſchina. W ſajimawej rĕcźi wukładowaſche tutón, kajke pucźe a ßrĕdki ßu ſo buram radźiłe, ſo móhli wuſkoſcźam a hrožazemu hubjenſtwu wucźeknucź. „Ssam=muž“, to je prĕnje heßko naſcheho cźaßa a ſa nikoho waźniſche, dyžli ſa bura. K prawemu mužej pak ßłuſcha, ſo maſch hłowu, ſ kotrejž móżeſch derje myßlicź, wóczko, ſ kotrymž widźiſch, ſchto móhko cźi ſchkodźecź abo pomhacź a ducha, ſ kotrymž dyrbiſch bĕdźicź a wojowacź ſa dobre a lĕpſche. Druhe heßko je: „Sjenoczmy ſo“. Tam, hdźež jena móz ßama ſpróznje, pomhaja cźi druſy. Tuta myßl je wjedła k naſtacźu burſkich towarſtwow a pola naß Sſerbow k ſakoženju „T. S. B.“ pſches k. kapłana Kubaſcha. Saměr tuteho towarſtwa ſo ſ niczeho lĕpje a jaßniſcho njeſpóſnaje, dyžli ſ k. Kubaſchowych naſtawkow w Serbsk. Hospodarju a toho dla cźitaſche nĕtko k. rĕcźnik Naſche nadawki w „T. S. B.“ w cźißłach 1. 2. 3. 4. lĕtnika 1889 a na kónzu „rosmołwjenje dla konſuma“ w 4. cź. Po krótkim wodychnjenju cźitachu ſo wuſtawki „T. S. B.“ Hdyž bĕchu pſchitomni na namołwjenje pſchedßydy ſo k. Żemerej ſa jeho prózu a luboſcź pſches poſbĕhnjenje ſe ßydłow podźakowali, ſcźĕhowaſche ßwobodna rosmołwa. Knjes kubleŕ Skop ſ Kſchiweje Borſchcźe wuſbĕhowaſche w nadobnej rĕcźi k. Kubaſchowe ſaßłużby wo ßerbſke burſtwo. Pokaſa na waźnoſcź Serbsk. Hospodarja a napominaſche, ſo by kóżdy ratař tutón cźaßopis cźitał. Wupraji tež pſchecźo, ſo by S. H. pak cźaſcźiſcho pak w wjetſchim formacźe wukhadźał. Dale pokaſa na waźnoſcź wſchelakich paragrafow w wuſtawkach, kotrejž woßebje na ßerbſki ras w towarſtwje a ſakhowanje ßerbſkeje narodnoſcźe dźiwaja. Napominawſchi wſchitkich, ſo bychu na dopokas dźakownoſcźe a pſchipóſnacźa k. Kubaſchowych ſaßłużbow a ſpóſnacźa ßwojich ßamßnych intereßow muž pſchi mužu k „T. S. B.“ pſchiſtupili, pſcheproßy k. Skop pſchitomnych, ſo bychu k. Kubaſcha pſches poſbĕhnjenje ſe ßydłow poczeſcźili. Rĕcźachu mjes druhimi hiſchcźe: Libſch ſ Hunjowa dla ſawĕſcźenja a konſuma, napominajo ſkónczńje k pſcheſjenoſcźi, Cyž ſe Stróżiſchcźa, ſo njetrjebałe lokalne ſhromadźiſny ſo pſche=cźaſto wotmĕwacź. — Shromadźiſnu ſkónczi pſchedßyda, ſo hiſchcźe junu pſchitomnym dźakujo ſa luboſcź a ſahorjenoſcź k wĕzy a pſchejo, ſo by „T. S. B.“ ſ Božej pomozu dale a rjeńſcheho wuſpĕcha mĕko. — Na to ſcźĕhowazy ſapiſk wuda 48 ßobuſtawow; ſ hižo prjedy ſapißanymi 6 wucźini to 54. — Do ſchĕrſcheho wubjerka poſtajiſchtaj ſo Skop ſ Kſchiweje Borſchcźe a Wicźežk ſ Pſchiſchez.

w.

S Łahowa. Póndźelu 25. februara mĕjeſche ſo tu ſhromadźiſna dla ſakoženja lokalneho towarſtwa ßerbſkich burow. Hacź runje bĕchu pucźe ſ hłubokim ßnĕhom ſawĕte, bĕ ſhromadźiſna tola derje wopytana. Towarſtwowy mĕſtopſchedßyda, k. Rjencź=Wałda ſ Cźornez, kiž bĕ naß ſ wopytom poczeſcźił, towarſtwowe ſaměry a wotpohlady roſkożowaſche. W ſhromadźiſnje 26 woßobow k towarſtwu pſchiſtupi. Njech ſo „Towarſtwo Sſerbſkich Burow“ dale roswije k derjeměcźu a ſbožu naſcheho burſtwa a ßerbſkeho luda. —y.—

S Brĕſynki. Loni 27. novembra je naſchu wjeß 60lĕtny dźĕkacźeŕ Jan Wanak wopuſchcźił, prajiwſchi, ſo chze ßwoju dźowku, w Königſteinje ßkužazu, wopytacź. Wanak pak do Königſteina doſchoł njeje a ſo też jaßo domoj wrócźił njeje. Duž ſo boja, ſo je nĕhdże k njeſbožu pſchiſchoł a wumrjeł. Wanak bĕ ßrĕnjo=wulka ßucha woßoba.

S Wujeſda piſche ſo nam, ſo budźe 6. měrza (popjelnu ßrjedu) popołdnju w 3 hodźinach ſhromadźiſna „Towarſtwa Sſerbſkich Burow“ w Wotrowſkej korczmje a pſchihodny roswucźowazy pſchednoſchk. To budź burſkim towarſcham ſ Jĕlzy, Wujeſda, Ledźboriz atd. k wjedźenju, ſo wĕz ßebi wobhładaja, hdyž je tak bliſko, a hdyž ſo jim, kaž ſo nadźijamy, ſpodoba, njech ſo k ſakoženju woßadneho towarſtwa ſa Wujeſdźanſku woßadu naſtaja, kotrejž ſo „Towarſtwu Sſerbſkich Burow“ pſchidruži.

S pola. Maćica Serbska je runje pĕknu knižku wudała: „Bratſik a ßotſicźka. Powĕdańczko wot Schimana. Budyſchin 1889. S nakładom Maćicy Serbskeje. W komiſſiji Marka Ssmolerja.“ Ta knižka (31 ſtr.) njeje ßamo powjedańczko, kak ſtaj mały ßerbſki hólczk a mała ßerbſka holczka ſo ßwĕru lubo mĕłoj, hacź do teho dnja, hdźež ßotſicźka, kiž bĕ hewak ſtrowa a czerſtwa, njedocźakano wumrje a bratſika ſrudneho ſawoſtaji, kotryž hiſchcźe dźenßa, hdyž też je dawno doroſcźeny, ſe ſprawnej luboſcźu na njebocźiczku Marku ſpomina. Ta luba knižka njeje, kaž praju, ßamo powjedańczko; wona je w dobo też paſtyŕſki hłóß ſa khutne wutroby: paſtyŕſki hłóß ſa dźĕcźi, kiž chzedźa pucź do żiwjenja naſtupicź, a paſtyŕſki hłóß ſa tajſkich ludźi, kiž chzedźa też dale po knjeſowych pucźach khodźicź. My bliżimy ſo ſelenemu ſchtwórtkej; kmótſja a kmótry ßebi na to myßla, ſchto by ſo mótkam dało. Dajcźe po ſwucźenym waſchnju; ale pſchidajcźe Schimanowu pĕknu knižku. Schtóż njeje ßobuſtaw Maćicy, kupi ßebi ju pola knjeſa Ssmolerja ſa 20 np.

S Khróſcźiz. Pſchedßydſtwo a wubjerk „Towarſtwa Serbſkich Burow“ mĕjeſchtaj tudy 19. februara ßwoje prĕnje wuradźenje. Prĕnja naležnoſcź, wo kotruž ſo jednaſche, bĕ poſpyt ſ konſumom: ſkaſanja bĕchu ſe wſchĕch ſtron pſchiſchłe, na hnoje (tołczene koſcźe, ſe ßamych Khróſcźiz 250 mĕchow), na ßymjeńtny wowß a jeczmjeń, kaž na ßymjenja do ſahrodow. Pſchedßydſtwo wobſamknu, ſo ſo ſa nikoho niczo ſkaſacź njeſmĕ, ſchtóż ſobuſtaw „T. S. B.“ njeje. Praſchełche ſo dale, hacź mĕli towarſtwo ſapißacź dacź jako juriſtiſku woßobu abo tola jako ſapißane wſajomne towarſtwo. Ani jene ani druhe ſo njeſtanje; ßmy a woſtanjemy ßwobodne ſjenoczenje (Freie Vereinigung) a njewjaſamy nikoho ſ niczim. Komuž ſo pola naß ſpodoba, tón njech pſchiſtupi, komuž niz, tón móże kóżdy cźaß wuſtupicź. Na podłożku ßwobodneho ſjenoczenja nam też żana wyſchnoſcź ſ niczim na ſchiju njemóże, ſchmjaty ſo woběndu a ſkórżby pſchecźiwo towarſtwu naſtacź njemóża. Schtoż akżije naſtupa, je jich ſa 3500 mk. hacź dotal lubjenych. Trjebacź pjenjeſy nĕtko hiſchcźe njemóżemy, dokelž dotalne mjeńſche ſkaſanja najbóle kóżdy ßam ſapłacźi. Wucźini ſo, ſo maja na akżije date pjenjeſy poſdźiſcho hromadźe w jenej ruzy woſtacź, a jednotliwe woßady, hdyž pomozy trjebaja, ſo na tuteho dowĕrnika wobroczicź.

S klóſchtra Marijneje Hwĕſdy. Knjejſtwo je jako podpjeru ſa „Towarſtwo Sſerbſkich Burow“ twarjenja na Sswinjerczańſkim dworje w tym ſamyßku wotſtupiło, ſo móhko towarſtwo tam ſkład ſakożicź ſa hnoje a druhe twory, kotrejž towarſtwo ſ zyła kupuje.

S pomjeſow. Jutry ſo bliża. Wjele dźĕcźi ſkoro ſchulu wukhodźi. Schto Waſch hólz budźe? Burſtwo wſchak by najlĕpſche było .... Haj, burſtwo budźe ſaßo jara woßebna wĕz, hdyž budźe to ſhromadne pomhanje hotowe, na kotrejž je lĕtuſcha protyka burſkim ludźom radźiła, a na kotrejž nĕtko w Khróſcźizach a w druhich wßach wuſtojnje wuradźuja. Ale hotowe to hiſchcźe njeje, a burjo też njemóża wſchitzy ludźo bycź. Teho dla dyrbi jedyn a druhi burſki nan, woßebje hdyž ma wjazy ßynow, ſo praſchecź: Schto dha bych jeneho abo druheho wucźicź dał? Ma=li hólz dobru hłowu, njech nan ſpyta, hacź bychu jeho ßyna na wucźerſkim ſeminaru pſchiwſali. Wucźerſtwo je jara duſchne powołanje, a wucźeŕ je widźany muž. Hewak móżu ja nanam też na to radźicź, ſo bychu ſo w prawym cźaßu pola knjeſa wucźerja a pola knjeſa fararja napraſchowali, hacź je hólz tak wobdarjeny, ſo móhł ſo na wulku ſchulu dacź a potom na duchownſtwo wuknucź. Wucźerjo a fararjo budźa ſo ſtajnje a pſchezo trjebacź, a woßebje budźa pſchezo tajzy pytani, kiž ßu też ßerbſkeje rĕcźe mózni. Tola jene njech ſo wopomni. Nawal tajkich, kotſiž chzedźa na wucźerſtwo wuknucź, je khĕtro wulki. K pruhowanju drje ſo wſchitzy, kotſiž ßu ſo pſchipowjedźili, pſchipuſchcźa, tola dokelž móże ſo jenoż wĕſta liczba pſchijecź, ſo jenoż cźi jako wucźomzy pſchiwoſmu, kotſiž ßu pruhowanje najlĕpje wobſtali. Cźile ſbożowni ßu ſ wjetſcheho dźĕła jene abo dwĕ lĕcźe prjedy nĕkajku mĕſchcźańſku ſchulu wopytali; duž tych, kotſiž ſ wjeßnych ſchulow pſchińdu, po wĕdomoſcźach daloko pſcheßahaju. Widźimy po tajkim, ſo dyrbi hólz, kiž ma myßle, ßebi wucźerſke powołanje wuſwolicź, ſo najprjedy w jenej mĕſchcźańſkej ſchuli, najlĕpje w ſeminarſkej ſchuli, na ſeminarſke pruhowanje derje pſchihotowacź. Jenoż potom ma wuhlady, ſo jeho do ſeminara jako wucźomza pſchiwoſmu.

S Wojerowſkeje ſtrony. Hornjołużiſki komunalny ßejm w Shorjelzu dawa pjenjeżnu pomoz młodym theologam, kiž chzedźa jako pſchichodni ßerbſcy duchowni ßerbſku rĕcź nawuknucź abo dowuknucź. Pjecźo tajzy młodźenzy móża po pokſta tolerjach doſtacź, a na wurjeknjenu próſtwu móże ſo ta ſuma też wo nĕſchto powjetſchicź, by=li jich mjenje hacź pjecź było, kiž wo tu pjenjeżnu pomoz żadaju. Schtóż wo to rodźi, temu da dalſchu powjeſcź knjes krajny hejtman hrabja Lichtenſtein w Shorjelzu, abo też knjes hrabja Arnim, ſtawſki knjes nad Mużakowom. Jeli ſo ſchtó tajkich theologiſkich młodźenzow wĕ, kotrymž by tamna pjenjeżna pomoz witana była, tón chzył jich na to kedźbliwych ſcźinicź. Tajka pjenjeżna podpjera budźe wĕſcźe jenemu abo druhemu prawa dobrota.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. 18lĕtny cźeladnik Schwurak w Małßezach bĕ 30. ſeptembra ſ Pjetaſchez korczmy 100 zigarow, nĕhdże 3 mk. hódnych, kranuł a je w ßwojej kſchini ſkhował. Wukuricź pak je wón

njeje móhł; pschetoż jeho pschecźel, 17létny cźeladnik Rjelka, jemu 50 zigarow ſ khowanki kranu. Lawniſki ßud Schwurakej jaſtwo na pjecź dnjow a Rjelzy jaſtwo na dwaj dnjej pſchißudźi. — Dźěłacźerja Webera w Hrodźiſchcźu k jaſtwu na pjecź dnjow ſaßudźichu, dokelž bě wokoło hód ſ brjóžnje Wichowſkeho knjeżeho dwora ſchtyri krócź mjeńſche dźělby wowßa kranuł. — Gratmiſchtra Florſtädta w Khwacźizach, kotrehoż bě wobydleŕ Khěžnik w Wulkim Wjelkowje cźělneho ranjenja dla wobſkorźił, wuwinowachu.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźerku Auguſtu Henkowu ſ Dreczina, tón cźaß ſ bydłom w Budyſchinje, bě ławniſki ßud k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźił, dokelž bě kublerjej Pentzigej w Bělcźezach 3 mk. ſawdawka wurěcźaka, jemu ßlubiwſchi, ſo ßo pola njeho pſchiſtaji. Henkoweje powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej bě zyle podarmo; pſchetoż nowe pſchepytanje jenoż jejnu winu wobkrucźi. Duż ßo jeje powołanje ſacźißnu. — Cźeladnika Hofferecka ſe Schleſynſkeje, hižo dźeßacź ras khoſtaneho, kiž bě, ßłużbu w Kſchiwej Borſchcźi wopuſchcźiwſchi, pola cźeladnika Lodnya na knjeżim dworje w Boranezach pſches nóz woſtał, tutemu 80 mk. kranuł, k khoſtarni na lěto ſchěſćź měßazow ſaßudźichu.

Přilopk.

* W Liegnitzu běſche wóndano muż, kotryż bě někak k njeſbožu pſchiſchoł, pſched powołanſke ſjenocźenſtwo ſkaſany. Wón wudawaſche, ſo wot teho cźaßa, ſo je k njeſbožu pſchiſchoł, na żane wócźko wjazy njewidźi. Duż w módrych nawocźach (brylach) pſchińdźe. Hdyż pak chzyſche jeho pſchewodźeŕ pſched měſchcźańſkimi wrotami do wody ſawjeſcź, ßo wón ſawrócźi, prajiży: „Nó, hdźe dha mje tola wjedźecźe?“

* Srudny dóńt je ſańdźeny tydźeń hońtwjerja ſe wßy Dyck w Nawjecźornej Pruſkej dóſchoł, kotryż na ſakaſanych pucźach khodźeſche. Dźěłacźeŕ, kotryż ani hońtwy nima, ani prawo na hońtwu khodźicź, ſ tſělbu w rukomaj na dźiwinu ſtejo łakaſche. Pſchi tym jemu tſělba w ruzy roſlecźa a jemu palz a pokaſowaŕ jeneje ruki a kónczk noßa wottorże a jemu wócźko tak ſrani, ſo je wócźko wuběżało.

* Każ ßo ſ Barlina piſche, ßu w tamniſchej wokolnoſcźi prěnje póßły nalécźa hižo dóſchke, mjenujzy ſchkórzy. Wjele pſchikußowacź wſchak njeſměja, doniż ßo ßněh njeſhubi.

* Wo tym, kak je wojak, kiž pola pěſchkow w Barlinje ſteji, pſchecźiwo ßwojej woli w kupjeli pobył, ßo tamniſchim nowinam ßlědowaze piſche: Knjeni N., mandźelſka wyſchſcheho ſaſtojnika, je ßama dobrota; pſchede wſchěm je wona ßwojej kuchaŕzy jara dobra, duſchnej a dźěławej holzy, kotrejż w domje Rike rěkaju. Każ ßo mnohim ſ jeje towaŕſchkow dźe, tak też kuchaŕzyna wutroba ſpěſchniſcho łkapaſche pſchi napohladże dwojobarbneho ßukna. Runjeż běſche w tym naſtupanju hižo nětkotrežkuli ſrudne naſhonjenje cźiniła, wona ßwoju wutrobu pěſchkej pſchikhili, kotryż ßebi woßebje ſ tym wulki reſpekt pola njeje dobu, ſo móżeſche njeßměrnje wjele jěſcź, hdyż ju wopytacź pſchińdźe. Schkoda, ſo móżeſche wón jenoż tehdy wjecźor k njej khodźicź, hdyż běſche knjeni w dźiwadle. Wóndano wjecźor běſche knjeni ſaßo w dźiwadle. Duż běſche kuchaŕka, wě ßo, ßwojeho wojaka k wjecźeri pſcheproßyła. Hdyż ſbożownaj hromadże pſchi wóhniſchcźu ßedźeſchtaj, ßo wonkach ſaſwoni. Kuchaŕka ſ łukacźkom w durjach won pohlada, ale ßo błěda a tſchepjetajzy ſaßo wrócźi. Wonkach knjeni ſtejeſche ſ druhej żónſkej, kotruż mějeſche jako towaŕſchku pſchi ßebi. Je-li ſo ßebi knjeni nětko wumyßli, ſo pſches kucheń pſchińdźe! W wulkim ſtraſche ßo Rika ſa někajkej khowanku wohladowaſche. Tu ßo na kupjelnu dóńzu dohlada, kotraż w kuchni ſtejeſche a běſche ſtajnje ſ płachtu ſawodźeta. Rucźe wona wojaka do dóńzy ßuże, ſaßo płachtu na nju wodże a potom hakle běżeſche knjeni ſ towaŕſchku nuts puſchcźicź. Knjeni běſche w dźiwadle mjehko bycź poczało; duż běſche ßo njenadźizy ſahe domoj wrócźiła. Rika dyrbjeſche nětko khětſje po domjazeho lěkarja doběżecź a mějeſche lědma telko khwile, ſo ßebi rubjeſchcźo na hłowu wodże. Lědma běſche kuchaŕka ſ durjemi won, kujenina towaŕſchka do kuchnje pſchińdźe a kupjel pſchihotowacź poczа; pſchetoż knjeni ßo kóżdy wjecźor wokupa, prjedy hacź lehnucź dźěſche. S jeneho boka dóńzy towaŕſchka rokku pſchiwjertnu, kotraż běſche ſ wodowodom ſjenocźena, ſ druheho boka rokku, kotraż běſche ſ kótkom w wóhniſchcźu ſjenocźena, w kotrym. běſche horza woda. Na to w woběmaj rokkomaj honaczk wotwjertnuż Bliżſchi wokomik na wboheho wojaka w dóńzy ſ praweho boka mózna pruha ſymneje wody praßnu, ſ lěweho boka pak pruha kropa. „Pßej ſkobane!“ wojak ſareji a ſ jenym ſkokom ſ dóńzy wuſkocźi. Ssmjercź naſtróżana towaŕſchka kſchicźo ſ kuchnje běżeſche. Bórſy běſche zyły dom na nohomaj. Mjes tym kuchaŕka domoj pſchińdźe Wona budźeſche hnydom ſaßo ßwoje pucźe hicź móhła: ale knjeni ji tón krócź hiſchcźe woda, dokelž běſche hewak w kóżdym naſtupanju ſ njej ſpokojom.

* Lebja je pruhi, kotreż ßu ßo pola pruſkich jěſdnych ſ njej ſtake, jara derje wobſtała. Schtoż ßo ßłyſchi, ma wojeŕſka wyſchnoſcź myßle, też dragunow a huſarow ſ lebju wobrónicź. Praji ßo, ſo wuſtojny jěſdny ſ lebju pſchecźiwo tſjom jěſdnym dobudźe, kotſiž ßu ſ teßakom wobrónjeni. W měrzu a haprleji ßo pjecźa reſerviſtojo jěſdnych powołaju, ſo bychu nawukli ſ lebju wobkhadźecź.

* Hiſchcźe pſchezo ßo wo woporach ßłyſchi, kotreż je poßleni wulki ßněh żadał. W wokolnoſcźi Erfurta je cźah dźěłacźerja pſcheješł, kotryż na żeleſnizy ßněh ßypaſche. Koleßa běchu jemu hłowu wot cźěła wotreſake.

* W italſkim měſcźe Ferrara ßu pſched krótkim profeßora Ungarelli pohrjebali, kotryż běſche jenoż po ſdacźu morwy. Lěkarjo běchu cźěło nadrobnje wobhladowali a prajili, ſo je profeßor morwy. W zyrkwi, hdźeż cźěło na marach leżeſche, młoda holcźka pytnu, ſo profeßor morwy njeje. Lěkarjo pak pſchi tym woſtachu, ſo je morwy; duż jeho pohrjebachu. Ale młoda holcźka jeho ßwójbnym na najnależniſcho wobkrucźeſche, ſo profeßor tola morwy njeje, a tak dołho rěcźeſche a proſcheſche, doniż jeho ſaßo njewuhrjebachu. Pſchi nowym lěkarſkim pſchepytowanju, hdyż cźěło ſ horzej wodu myjachu, ßo profeßor woprawdźe hibacź pocźa. Po poßlenich powjeſcźach hiſcheże k ßebi pſchiſchoł njeje; ale mikawcźki ßo hibachu, a ſtawy wjazy ſproſtnjene njeßu. Wſchitke italſke nowiny wo ſpodźiwnym podawku pißaju. Pſchecźiwo lěkarjam, kotſiž ßu profeßora lóhkomyßlnje hrjebacź dali, je ßudniſtwo ſakrocźiło.

* Jedyn ſ najwoßobniſchich a najbohatſchich wobydlerjow měſta Reims, knjes de Bary, běſche 12. t. m. 195 hoſcźi ſ prěnich ßwójbow měſta na wulkotny bal k ßebi pſcheproßył. Jeho kraßny dom běſche woprawdźe kralowſzy wupyſcheny. Najwuſtojniſchi herzy k rejam piſkachu. Na jene dobo młoda żónſka ſakſchicźa: — w jenym ſ wyßokich woknow rejwanſkeho ſala ßo wóhnjowe jaſyczki pokaſowachu. Najſkerje je ßwěza drohotnemu ſawěſchkej pſcheblisko była, a ſawěſchk je ßo ſapalił. Se ſtrachom hłowu ſhubiwſchi młoda żónſka khwatajzy wokno ſchěroko wotewri. Lódſymny nózny powětr ßo do horzeho ſala dobywaſche, na dobo ſ nim też ßylny nózny wětr. Wětr płomjo ſa wokomik do wſchěch kónzow rosdu. Herzy dźěłacź pſcheſtachu. Żakoſtna měſcheńża mjes pſchitomnymi naſta; wołajo a kſchicźo wſchitzy cźěkachu a ßo k durjam tłóczachu. Ale ſa krótke pjecź minutow ßo hižo zyły wulki dom w wſchěch rózkach a kónzach paleſche. Njeſbożowni hoſcźo, ßam knjes doma, cźrjóda jeho ßkużobnikow, — wſchitzy hróſbnej ßmjercźi wucźeknucź hladachu; jeni ſ durjemi won pſchiběżachu, druſy ſ woknami won ſeſkakachu; haj někotſi po drjewjanych ſkhodach dele pſchileccźichu, kotreż ßo hižo palachu. Ale dołho hiſchcźe ßo pſchi praſkotanju płomjenja w wulkim domje nutſka ſtyſknje wo pomoż wołaſche. Pomoży pak njebě. Wonkach na dróſy ßněh nětkotre ſtopy wyßoko leżeſche, ſchtoż ßo w Reimſu rědko ſtawa. Żónſke, na kotrychż ßo rejwanſka draſta paleſche, ruzy wyßoko poſběhnuwſchi kſchicźo w lódſymnej nozy po dróſy hanjachu; druhe ßo na ſemi walachu, ſo bychu płomjo w ßněſy ſamjatke; ſaßo druhe mějachu wóhnjowu krónu na hłowje, płomjo jich rjane włoßy żedźiwje póżeraſche: ſtraſchny to napohlad! A pſchi tym mózny praſkot a bubot ßo palazeho twarjenja, wołanje a kſchicźenje ßo palazych a ranjenych cźłowjekow! ... Wóhnjowa wobora hakle dóńdźe, hdyż běſche ßo horde, kraßne twarjenje hižo wupaliło, a jenoż hiſchcźe ſwonkne murje ſtejachu, W ßußodnych domach hiſchcźe dźenßa cźeżzy ranjeni leża, njeſbożowne woſpory tamneje hróſbneje nozy. A kelko jich leži, ſo ßu ßo naſymnili, abo na pſchětrate ſtróżele cźeżzy ſkhorili.

* Antonio Damiani ſ měſtacźka Bari, něhduſchi kat neapolitanſkeho krala, je 80 lět ſtary w Anemje w Italſkej ſemrjeł. Damiani běſche něhdy ſtraſchny rubjeżnik, kotrehoż, hdyż jeho neapolitanſzy wojazy popadźechu, k ßmjercźi na ſchibjeńzy wotßudźichu. W měſto teho pak jeho kralowſkeho kata ſcźinichu; duż wón nětko druhich wobwěſcheſche. W lětach italſkeje revoluzije mějeſche poknej ruzy dźěła, ſ cźimż ßebi telko ſaßłuži, ſo móżeſche potom wot ßwojich pjenjes żiwy bycź. S woprědka w wukraju pſchebywaſche, potom pak ßebi w Trani w Italſkej leżomnoſcź kupi. Na tymle ßwojim wobßedźenſtwje budźeſche też ßwoje dny ſkónczik, njebudźeſche-li tam ßwojeho ßyna ſadajik. Duż jeho na 14 lět do khoſtarnje w Anemje póßłachu, hdźeż też je wumrjeł.

Cyrkwinske powjesće.

Njedźelu Invocavit (ſa tydźeń) budźe w **Michatſkej zyrkwi** němſka ſpowjedź a prědowanje.

Wěrowanaj:

W **Katholſkej zyrkwi:** August Bart, dźěłaćeŕ tudy, ſ Ernestinu rodź. Kriegelez ſ Kumwalda.

Křćenі:

W **Michatſkej zyrkwi:** Jaroměr Kurt, Jana Jaroměra Maxa Fietzy, fabrikarja na Židowje, ß. — Ernſt Hermann, Jana Rjeka, fabrikarja na Židowje, ß. — Arthur Ernſt, Ernſta Bohuwěra Krawza, fabrikarja w Dźěžnikezach, ß. — Ernſt August, Korle Auguſta Kſchižanka, žiwnoſćerja w Jeńkezach, ß. — Lejna Emma, Matěja Schenka, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Guſtav Adolf, Korle Michala Nowaka, khěžerja a wojnaŕſkeho miſchtra w Sajdowje, ß.

W **Katholſkej zyrkwi:** Johanna Marja, Korle Mariſcha, ſchćěłkarja tu, dź. — Korla Ernſt, Korle Baumheiera, formarja tu, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 22. februara: Margaretha Alma, Jana Bohuwěra Ssymanka, murjerja na Židowje, dź., 8 m. 13 d.

Płaćiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2287 měchow.	W Budyſchinje 23. februara 1889 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 28. februara 1889 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	12	9	41	9	12	9	41
" . . . . . žołta	9	12	9	18	8	68	8	94
Rožka	7	63	7	81	7	50	7	69
Jećžmjeń	6	79	7	14	6	67	7	7
Wowß	7	10	7	25	6	70	7	90
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	50	2	—	2	20
Pšeńčna muka 50 " . . .	8	50	17	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	50	12	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	4	—	3	40	3	80
Sklóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	24	—	32	—
Proßata 534 ſchtuk, ſchtuka . .	10	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	25	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 26 np. hač 9 hr. 41 np.; pšeńca (žołta) wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 26 np.; rožka wot 7 hr. 66 np. hač 7 hr. 81 np.; jećžmjeń wot 7 hr. 21 np. hač 7 hr. 36 np.; wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 15 np.

Dražbźanſke mjaßowe płaćiſny. Howjada 1. druźiny 54—57 mk., 2. druźiny 48—52, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Čelata 1. druźiny 40—52 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 1. měrza: Ssněh.

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dóſtacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 5. měrza t. l. ma ßo na **Njeßwačidliſkim majoratowym revěrje** ſćěhowaze **wužitkowe** a **palne drjewo** a to:

40 khójnowych ſdomkow,
220 rm. khójnowych ſchćěpow,
50 " " kuleczkow,
185 " " pjeńkow,
288 " khójnoweje ſbytneje walcźiny,
148 ſtotnjow khójnowych walcźkow,
18 khójnowych wuležowanych dołhich hromadow

pod wuměnjenjemi, tu ſwuczenymi, na pšeßadźowanje pšchedawacź.

Shromadźiſna w drjewiſchću wotdźělenja 19f pſchi Rakeczańſko-Lupjanſkim puczu dopołdnja ½10 hodźin.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Nieprajchk.

Khěža

w najlěpſchim wobkhadnym połoženju ſnutſkoweho měſta je pſcheměnjenja dla hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w wudawaŕni Serb. Now.

Khěža na pſchedań.

W Brěſy pola Hodźija je khěža čźo. 8 ſe ßadowej a małej ſelinſkej ſahrodu ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Kloßy a pluwy

zentnaŕ po 1 mk. 50 np. ßu na pſchedań w Tſělanach čźißko 8.

Ssadowe ſchtomiki,

ßylne a derje rospjeńkowane wyßoke ſchtomiki, kotrež ßu na polu na wětſikojtym měſtnje roſtłe, dla njedoßahazeho ruma po wjele poniženych płaćiſnach ſe ßwojeje ſchtomownje pſchedawamoj.

Dr. **Herrmann** & dr. **Wetzke.**
Kontor na ſadnej bohatej haßy 3.

Majßowy ſchrót,
ržany pizowy gris,
ržane wotruby,
pšeńčne wotruby

porucźa w wubjernej tworje po tunich płaćiſnach

hamorſki młyn w Budyſchinje (prjedawſchi grotowy hamor).

Pſchiſpomnjenje: Tam ßo **pšeńca** a **rožka** kupuje a ßo też ſa muku a wotruby wumenja.

Würzburgſke
runklizowe ßymjo

w ſnatej najlěpſchej kajkoſćі porucźa po jenotliwym a po zentnarjach tunjo

Carl Noack
na žitnej haßy.

K poßylnjenju a porjeńſchenju włoßoweho roſćenja, k wotſtronjenju ſchupiſnow a hłowoweje liſchawy

woprawdźity
franzſki palenz

w bleſchach po 50, 60, 100 np. a 1 mk. 80 np., w mjeńſchich dźělbach po kóždej płaćiſnje.

Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu worłej,
en gros. en détail

K ſakhowanju dźěćźi
pſche
ßmjertny ſtrach pola roſćenych
Lambertowy-Stepſowy
wuſpytowany domjazy ßrědk,
ſarybowanje pſche brunu (Bräune-Einreibung),
(tinktura pſche diftheritiſowu khoroſcź)
pſchezo na ſkładźe w **měſchčanſkej haptyzy** w Budyſchinje a w wjele druhich ſakſkich haptykach w bleſchkach po 50 a 75 np.

Khoſej

ßyry a paleny,
derje ßkładźazy po wſchěch płaćiſnach porucźa
J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 ſchtuk po 20 np.,
100 " " 2 mk. 80 np.
porucźa
J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaćiſnach porucźa
deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ßo ßerbiſki rěčźi.

Khoſej

wot najtuniſchich hač do najdróžſchich druźinow w wulkim wubjerku porucźa
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Čiſty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž też wſchě dobre druźiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucźa jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Pſchedawaŕnja
mydła a ßwěžow

pſchi mjaßowych jědkach 3
porucźa **jadriwe wóſkowe, jadriwe žiwizowe mydło,** kaž też **mydło k rjedźenju,** dale **ßwěžy, ſchterku, ſoda** a **ſapałki.**
Jurij Illgen.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zołow, kaž też **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po móžnoſći bjes ßukow, niz mjenje 12 zołow pſchi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaćiſnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

K konfirmaziji poručam po fabrikſkich płaćiſnach dwójzyſcheroke
cźiſtowołmjane cźorne

kaſchemĕry

meter po 100, 150, 175, 200, 230 a 250 np.
(K **wobleczenju** [klejdej] **ſo 6 hacz 8 metrow trjeba.**)

Richard Gautzsch

13 na bohatej haßy 13.

Cźeſcźenym Sserbam poruca podpißana firma ßwój ſnaty dobry, pſches dołhe lĕta wuſpytowany

kolmas a **kožowy mas** (vaſeline).

Poßledniſchi je wubjerny k maſanju **cźerjatych rjemjenjow, grata, cźrijow,** kaž tež **konjazeho kopyta,** k namaſanju pſche **liſchawu, wumpjeru** a wſchelake druhe khoroſcźe; dale ruſki a amerikanſki **maſchinſki wolij** po najtuniſchich dnjowych płaćiſnach ſ rukowanjom ſa ſprawne a ſpĕſchne poßłużenje.

F. A. Pittner
w Budyſchinje na wulkej bratrowſkej haßy 4.

Pſchiſpomnjenje: Hłowny ſaſtupjeŕ **Kamerunſkeho mydła** ſa ſakſke kraleſtwo; najlĕpſche jadrowe mydło ½ punta po 40 np.

Najlĕpſcha

warna a ſkótna ßel

je po tunich płaćiſnach dostacź w ßelowymaj ſkadomaj

Ernſta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoſchcźu
w Budyſchinje.

Carl Noack w Budyſchinje

na žitnej haßy njedaloko hłowneho torhoſchcźa

poruca

khofej paleny, dobry a ßylny, punt po 130, 140, 160, 180 a 200 np.,
khofej ßyry punt po 110, 120, 130, 140 a 150 np.,
rajß, rjanu tworu, punt po 13, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
zokor dróbny punt po 30 a 32 np.,
kóſtkaty zokor punt po 36 a 40 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 36—40 np.,
ßłódki zokorowy ſyrup punt po 16 np.,
petrolej w ßudach punt po 12½, po jenotliwym punt po 13 np.,
ſchleſyniſki najlĕpje cźiſcźeny ripikowy wolij punt po 36 np.,
cźiſty palenz po 28 np., woprawdźity žitny palenz po 72 np.,
ßłódke palenzy po 50 a 60 np.,
dwójne likĕry litr po 70 np.,
rołkaty tobak punt po 56 a 60 np., **rjepikaty tobak** krany punt po 40 np., rjane **zigary** po 3 a 4 np., **ßel** zentnaŕ po 8 mk., punt po 9 np.,
rjane wulke tucźne **jerje** po 5, 6 a 7 np.,
muku, grupy, nudle, zitrony, apfelſiny, ſardele, jĕdźny wolij atd. jara tunjo.

Sofa a matrazy,

tež hnydom ſ **kožemi,** ma tunjo na pſchedań

T. Albert na hornczeŕſkej haßy.

Spĕwarſke

ßerbſke a nĕmſke w najnowſchich kraßnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku po tunich płaćiſnach poruca

Guſtav Rämſch,
knihwjaſaŕ na bohatej haßy 21.

Nerwy ßylnjaza

bromowa woda,

wubjernje ßkodźaza a cźerſtwa jara derje cźinjaza pſchi wſchĕch nerwoſnych cźerpjenjach, woßebje pſche **bjeſſpanitoſcź** atd., je dostacź w wulkich bleſchach po 50 np. w **mĕſchczanſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Rissowe

bróſtowe karamelle,

dobry ßrĕdk pſche kaſchel a dybawoſcź, w pakcźikach po 20 np. dostacź w **mĕſchczanſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Zigary.

Dobru a rjenje bĕłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., poruca kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Hamburgſko-amerikanſke
paketojĕdne akzijowe towaŕſtwo.

Direktna parołódźna jĕſba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
je **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwĕ njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
mĕßacźnje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
mĕßacźnje 1 raz.

Towaŕſtwowe poſtſke parne łódźe poſkaju wubjernu jĕdź a pſchiwódnu nicźowanſku ſtładnoſcź ſa kajutowach a bjeſtubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

Za konfirmandow

poruca **cźorny kaſchemir hładki** a **muſtrowany** we wſchĕch kajkoſcźach, 2 łóhcźi ſchĕroki **cźiſtowołmjany** ſtary łóhcź po 60 np.

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Dwojakoſchĕroki kaſchemĕr

rjany módrobĕły, cźiſtowołmjany, ſtary łóhcź po 60 np. hacz po 80 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 m. 80 np., 2 mk., 2 mk. 20 np., 2 mk. 50 np.

Pißane, jenobarbne dwojakoſchĕroke **draſtne tkaniny** ſtary łóhcź po 40 np., we wſchĕch barbach, **zychi** a **wupjerki** w wulkim wubjerku po 20 np. pola

Emila Wehrle na jerjowej haßy 7.

Žonjaze kłobuki

hižo po 2 mk. 50 np. hacz k najwoßebniſchim **jendźelſkim kreppowym kłobukam,** kaž tež wſchĕ **ßarowanſke wĕzy** poruca

A. Rostowa na ſeminarſkej dróſy.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rĕcźi.

Meblowy magazin Herm. Schmidta

w Budyſchinje pſchi hrodźe

poruca ßo pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju. **Zyke wuhotowanja,** kaž **jenotkiwe meble** w **wulkim wubjerku** po ſnatych **tunich** płaćiſnach.

Koſaze, ſajecźe, karniklaze a wſchĕ druhe **koże** kupuje a pſchezo najwyſchſche płaćiſny płaćі

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach cźißło 9.

Pscheproschenje

k shromadźisnje k sałoženju **„Hornjołužiskeho towarstwa k wobstaranju cželedźe a dźěłaćerjow“** w Budyschinje **štrjedu 6. měrza** popołdnju w 3 hodźinach w **Lawez hotelu.**

Towarstwo šerbskich ratarjow w Radworju

smeje **njedźelu 3. měrza** popołdnju w 4 hodźinach shromadźisnu.

Nakhwilne pschedšydstwo.

Pscheproschenje.

Njedźelu 3 měrza popołdnju w 4 hodźinach šo w **Hodźiju** w **Mrózej** restawraziji shromadźisna dla **sałoženja towarstwa šerbskich ratarjow** wotdźerži. Wschitzy šerbšzy ratarjo Hodźijskeje wokolnosće šo należnje pscheproschuja, shromadźisnu wopytacz.

Jan Schmola w Spytezach. **August Larraš** w Hodźiju.

Ratarske towarstwo sa Scheschow a wokolnosć

smeje, dali Bóh, **schtwórtk 7. měrza** w 4 hodźinach šwoje měšaczne pošedźenje, k czemuž šobustawy pscheproschuje

pschedšydstwo.

Albumy k sapiskam,
albumy sa spěwy,
kwětki do wopomnjenskich knihi
w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haśy 21.

Spěwarske,
šerbske a němske,

teho runja **protyki** wschěch druzinow tunjo pola

E. A. Wetzki
na bohatej haśy.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tuczne
po 3, 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza **Gustav Poser.**

Turkowske šlowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaśowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Khosej

paleny a njepaleny
jenož w dobrych druzinach porucżataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haśy 6.

Na šwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je porucżamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haśy 6.

Najlěpschi wotwjedźazy a krejczisczazy domjazy šrědk je

Dr. C. Weberowy
Alpenski selowy tej.
– Wón je skoro we wschěch haptykach w pakczikach po 50 np. dostacz a to w **Budyschinje w měschczanskej haptyzy.**

Rjany
czorny kascheměr
porucza tunjo

F. G. Dietze
pola mjaśowych jědkow.

Wolij

šo štrjedu **13. měrza** a sczěhowaze dny w **Slyczinskim** młynje bije.

A. Wawrik, młynski mischtr.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske šerbske ev.-luth. mišionske towarstwo smeje, da-li Bóh, jutsje sa tydźeń, njedźelu Invocavit, w Zokowje w Lehnertez domje popołdnju w 2 hodź. mišionsku shromadźisnu. Wo bohaty wopyt prošy

pschedšydstwo.

Hosczenz w Drožđżiju.

Njedźelu 3. měrza reje.
Pschecźelnje pscheproschuje

Tschieter.

Reje

wutoru 5. měrza w **Łusku** pola Bukez. Pschecźelnje pscheproschuje

M. Gruhl.

Do pensije, hižo wjele lět wobstejazeje, šo hischcże nětkotsi schulerjo pschiwosmu. Hdże? je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Pilnu holzu sa domjaze a něschto pólneho dźěła pyta twarska mischtrka **Severinowa** na flinzowej drósy 14.

Sserbska šłužobna holza šo k 15. měrzej abo k 1. hapreji pyta do mlokarnje **Korle Rolle** w Draždźanach w starym měscze, Weinlichstraße 7 parterre.

Dźěłaczersku šwójbu k 1. hapreji abo posdźischo pschi darmotnym wobydlenju, darmotnych běrnach a stajnej saškužbje na dołhi czaš pyta pschistajaza žona **Semichowa** na rěsniskej haśy.

Dwaj **krawskaj** trajne dźěło dostanjetaj pola krawskeho mischtra **Mütterleina** w Běczizach.

Wuczobnik šo pyta.

Sa kolonialtworowe khlamy šo šyn sprawneju starscheju jako wuczobnik k jutram pyta. Dalsche je shonicz pola

Korle Wilhelma w Kamjenzu na Budyskej drósy.

Sa šwoje kolonialno-tworowe a spirituosowe khlamy k jutram wuczobnika pytam.

Hermann Gruhl
pschi theatrowym měscze.

Wuczobnik šo pyta.

Sa šwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy k jutram derje wotczehnjeneho a wobdarjeneho hólza sprawneju starscheju sa wuczobnika pytamoj s wuměnjenjom, so pschekupsku schulu wopyta.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haśy 6.

Hólza sprawneju starscheju sa wuczobnika pyta

Jan Nowak,
bětnarski mischtr w Mnischonzu.

Ssylny hólczez, kotryž chze **bětnarstwo** nawuknucz, może do wuczby stupicz pola bětnarskeho mischtra **Hettascha** w Hornim Wujesdźe.

Wuczobnika

k jutram pyta

C. Domschka, rěsniski mischtr na schulerskej haśy 10.

Hólczez,

kiž chze **pjekarstwo** nawuknucz, dostanje dobru wuczbu pola pjekarskeho mischtra **Augusta Biesolda** na bohatej haśy.

Hólczez, kiž chze **rěsbarstwo** nawuknucz, może pod pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicz pola

Jana Khěžnika, rěsbarja w Budyschinje na Lubijskej drósy 6.

Wuczobnika pyta

Moritz Franke, schewski mischtr na hospitalskej drósy 29.

Wuczobnik,

kiž chze **kowarstwo** nawuknucz, może pola podpišaneho do wuczby stupicz.

Ernst Domaschka,
pruhowany kowar w Plußnikezach.

Palma měra

na row

Jana Kalicha,
kublerja w Pschiwczizach,
wumrje 20. oktobra 1888.

So šmjercz tu na naschim šwěcze
Husto rany nabije,
Widźimy to w kóždym lěcze.
Kak jich wjele woteńdże,
Kotsiž tudy na semi
Ssu h'schcze nusnje trjebani!

Dźiwne šu wschak Boże pucze,
Dźiwne jeho wodźenja;
Wasch nan, wón tež wumrje rucze,
Mako lětow dokonja,
Schěsczi wschak jich psches schtyrzeczi
Ziwy byk je na semi.

Wón wschak hewak strowy běsche
Hacz do léta tamneho,
Hdźež ta dołha khorosć chzyschе
Tehdy dacz šo na njeho.
Wschitka próza lěkarja
Njej' tež niczo samóhła.

Bóh tón Knjes, kiž dny a léta
Wotměrił tu kóždom' je,
Je jom' kasak hicz se šwěta, —
Schtož wón czini, dobre je.
Wón budże, hdyž budże czaš,
Junu wěsće wołacz naš.

Kiž wy wo njoh' žarujecze,
Mandźelska, šyn, dźowzy dwě,
Najlěpje wschak tola wěsćе,
Schto wam wasch nan tudy bě;
Jara wjele, sda šo mi,
Sće wschak wy s nim shubili.

A schtóž bliže snat je jeho,
Wy mi wěsće prawo dat,
Hdyž ja praju to wot njeho,
So je wón tu sa tym stat,
Kak by tudy na semi
Hotowak šo k sbóžnosczi.

K temu wón tež pohanjany
Wschak psches wschelki schkiżik bě:
Prjedy njeho wotwołanej
Běschtej jeho dźowzy dwě;
Stykniwje scze hladali
Wschak tež tehdy sa nimi.

Tón Knjes, kiž wschě wasche šylsy
Widźił a tež licził je,
Wón je hnadny, wón je šmilny
A waš sabycz njemóże;
Wón, hdyž rany nabije,
Sahojicz je tola chze. —

Jeho duscha, wona wschitko,
Schtož je wěrik, wužiwa,
Swjeżela šo teho nětko,
Schtož nam Jesuš warbowa;
Jeho wulku sašłužbu
Ma tam nětko sa drastu.

Jeho cželo w khłódnym rowje
Njech tam nětko czische spi,
Hacz naš wschěch po Božim šlowje
Jandźel s rowa wubudźi,
Hdyž ta truba poślednja
Psches šwój hłóš šo šłyschecz da.

Wschitzy pak šej myślimy na to,
Kak tež czaš šo minje nam,
Njemej nichtó tola sa to,
So šmjercz hischcze njeńdże k nam;
Wěrno je, so wschak tež my
Wschěndże k šmjerczi sraki šmy.

H. Falka, g. p.

Dźensa rano w 7 hodźinach je naš dobry wuj knjez rěčnik

Gustav Adolf Jakub

ćicho wusnuł.

To jenož z tutym připowjedaja

zrudźeni zawostajeni
w Budyšinje, Kötzschenbrodze, Njeswačidle a w Draždźanach.

W Budyšinje, 27. februara 1889.

Khowanje budże sobotu popołdnju w 3 hodźinach.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kóždu sobotu. —Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now." (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. **Sobotu 9. měrca 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. K Wettinskemu jubilejej šo wulkotny hołdowanski cźah pschihotuje. Wón drje budźe, schtož pychu nastupa, mako sa historiskim šwjedźeńskim cźahom stejecź, kiž šo pschewulkich wobcźežnoscźow dla wuwjescź njehodźi. Sapoczatk hołdowanskeho cźaha pschikhad Wettinskich do Mischnanskeho markhrabinstwa w lětcźe 1089 w historiskej drascźe a se wschej pychu pschedstaji. K temu šo s kóždeho scźěhowazeho lětstotetka jenotliwe historiske wotdźělenja pschisamknu. W cźahu šo wscho w žiwych pišanych wobrasach pschedwjedźe, schtož je Saksa pod Wettinskim knjejstwom w běhu lětstotetkow w kulturje dozpiła. Wschelake rjemjeźła budźa sastupjene, najstarsche najprjedy, potajkim ratarstwo, honćtwa, rybarstwo, tkalstwo a hórnistwo, napošled najnowšche industrije. Wschě wjetsche sakske města šu pschipowjedźike, so šo pschi hołdowanskim cźahu wobdźěla. My Sserbjo budźemy teho runja w nim na hódne waschnje sastupjeni.

— Generalny pólny marschal hrabja s Moltke je 8. měrza šwój 70. lětny wojerski šłužobny jubilej šwjecźił. Njedźiwajcy šwojeje wyšokeje staroby — hrabja s Moltke hižo w 89. lěcźe steji, šo hischcźe wón polneje cźělneje a duchowneje cźikoscźe a cźerstwoscźe šwješela.

— S narańscheje Afriki je skónczńje ras sašo šwješelaza powjescź dóschła. Sběžkarjo šu pola Bagamoyo cźežke poraženje poczerpili. Hdyž běchu šo woni pod šwojim wjednikom Buschiriom s nowa na wobtwjerdźenu němsku staziju dali, mužstwa s němskeje wójnskeje łódźe na kraj stupichu a Arabskich s boka a s khribjeta pschimnuchu. Mnosy Arabscy buchu skónzowani, jich wjednik Buschiri bu srjanjeny a šo wot šwojich ludźi s bitwischcźa wotnješe. Cźekazym sběžkarjam Němzy dwě kanonje, kotrejž běchu Arabscy w Pangani dobyli, sašo wotewsachu. Na němskej stronje ani jedyn muž panuk njeje.

Awstrija. Khěžor Franz Josef je wobsamknuł, Mayerlingski hród, w kotrymž je šo krónprynz Rudolf satsělił, swottorhacź dacź. Hižo w bližšim cźašu twarjenja roskłamacź sapoczne. Hdyž budźe to dokonjane, šo tamne město s dubami pošadźa, so by šo s wokolnymi lěšami do jeneho sjenocźiło. Lěš a ležomnoscź do wobšedźenstwa klóschtra Heiligenkreuz pscheńdźetej.

Italska. Lědma so je w Franzowskej ministerstwo sašo hotowe, je w šušodnej Italskej ministerstwo wotstupiło. Parlament šo s ministerstwom wadźesche, dokelž hoborske sumy sa powjetschenje wójska žadasche. Duž šu ministrojo sastojnstwo složili. Nowi ministrojo šo hischcźe njejšu namakacź dali. Njeje lóhko w Italskej s ministrom bycź. Na jenej stronje chzedźa Italscy w Europje jako wulkomóz płacźicź, na druhej stronje pak šo sapjeraja pjenjesy sa wulke wójsko, sa italsku wulkomóznarsku politiku trěbne, płacźicź.

Franzowska. Prěni skutk noweho franzowskeho ministerstwa je sakrocźenje pschecźiwo wótcźinskej lisy było. Knjeżerstwo je wótcźinsku ligu roswjasało, dokelž šo wona do swonkowneje politiki měschesche. Hdyž bě wóndano jena franzowska wójnska łódź pschi brjosy cźerwjeneho morja do ruskeho kosakskeho hejtmana Aschinowa a do jeho pschewoda tšełała, wótcźinska liga njepschecźelnoscź franzowskeho knjeżerstwa pschecźiwo Aschinowej wótrje sašudźowasche. S tym wona knjeżerstwu składnoscź da, ju pschimnucź, na cźož bě knjeżerstwo hižo dawno łakało. Wótcźinska liga zyle w Boulangerowej šłužbje steji, jej ma šo Boulanger dźakowacź, so šu jeho w mnohich wólbnych wokrjeżach do deputertskeje komory wuswolili. Knjeżerstwo šo nadźija, so je, hdyž je wótcźinska liga sběhnjena, też Boulangerowa móz skamana.

Ruśowska. Pschi afganiskich mjesach je šo 18,000 muži šylne ruske wójsko postajiło. Tele dny je ruske wotdźělenje cźrjódu Afganow, kotsiž běchu mjesy pschekrocźili, nasad cźišło a pobiło. Wikowanje bjes Ruskej a Afganskej je do zyła sastało.

Bołharska. Koburgski prynz Ferdinand je k šwojemu narodnemu dnjej 26. februara sbožepschecźe wot 60 Sofijanskich měschcźanow dostał, kotrež šebi wón wěscźe sa schpihel njetyknje. Měschcźenjo jemu adreśu pschepodachu, w kotrejž šo pódla swucźeneho sbožopschecźa se šuchimi šłowami praji, so šu šo nětcźiske njesnjeśne bołharske wobstejnoscźe jenož pscheš šamopaschne nałoženje sakonja a njewobkedźbowanje postajenjow konstituzije se strony wobstejazeho knjeżerstwa, kotrež hižo dawno dowěrjenja w kraju wjazy njewužiwa, sawinowałe. Na wotmolwjenje, kotrež šo 60 khróbkym sbožopschejerjam wot wjerćha da, šu jara wcźipni. Měnja, so jich dla jich sjawneje a sprawneje rěcźe do jastwa tyknu.

Sserbija. Wutoru psched šydom lětami je wulka skupschtina Milana Obrenowicza, kotrehož běchu 2. julija 1868 sa šerbskeho wjerćha wuswolili, sa krala wumołała. Lětuschi lětny dźeń powyschenja Sserbskeje na kraleśtwo je šo Milan k lěpschemu šwojeho šyna šerbskeje krony wsdał a knjeżerstwu nakhwilnje Jovanej Rističzej, kiž je hižo ras sa Milanowu małoletnoscź knjeżerstwo sastawał, pschepodał. Tajki kónz Milanoweho kralowanja šu dawno pschedwidźeli. Kral Milan mějesche hižo wospjet myšle, trón wopuschcźicź, tola šo wot awstriskeho khěžora pschezo sašo wobrěcźecź da, wostacź. Prěni nastork k temu njesbožowny wukhód šerbsko-bołharskeje wójny da. Milan bě tule wójnu pschecźiwo woli šwojeho luda sapoczał. Sserbjo mějachu sa hanibne, šłowjanski bratrowski bołharski lud, wo šwoju šwobodnoscź wojowazy, nadpanucź a wurubicź. Woni njerad na wójnu cźehnjechu a, dokelž jenož nusowani wojowachu, jenu bitwu po druhej pschěhrachu. Sserbska pscheš wójnu tak wokhudnu, so budźiske krajny bankrot pschipowjedźicź dyrbjała, njebudźiske-li awstriske knjeżerstwo sa wyšoku lichowansku dań šerbskemu knjeżerstwu pjenjesy požcźiło. Milan bě pscheš wójnu s Bołharskej bjes ludom wschu nahladnoscź shubił. Tehdy wotcźakowachu, so šo wón krony wotrjeknu, abo so lud jeho s kraja wucźěri. Pscheš podpjeru awstriskeho knjeżerstwa pak šo Milan na trónje sašo trochu wobtwjerdźi. Sserbow šo wón bojecź njetrjebasche; pschetož hdy budźiske šo lud pschecźiwo njemu sběhnuł, budźiske hnydom awstriske wójsko do Sserbije kralej na pomoz pschicźahnuło. Njejednota bjes kralom a ludom pak cźim dale, cźim bóle roscźesche; hdyž šo Milan wot kraloweje Natalije roswěrowacź da, ludowa roshorjenoscź na najwyschschi skhodźenk stupi. Bywschi minister Ristič kralej tehdy radźesche, so by šwobodomyślnu wustawu ludej dał a šebi s tym

ſhubjenu dowěru ſaßo dobył. Nowa wuſtawa ßo wudźěła a ßo wot luda pſchija, tola Milanowa nadźija, ſo lud ſe ſdźakownoſcźu nětko ſa nim póńdźe a ßo po jeho politizy ſkoži, ßo njedopjelni. Zyły lud bě a woſta kralej njepſcheczelnje ſmyßleny, a dokelž Milan mózhnoſcze njewidźeſche, pſchecźiwne hibanje bjes ludom podtkóczicź, ßo wón rosßudźi, dobrowólnje krónu ſkožicź. Dźenßa ßnadź je hižo Milan ſe ßwojim 13lětnym ßynom Alexandrom Sſerbiju wopuſchcźił. Wón ßebi najſkerje Awſtriſku ſa ſtajny ſtatok wuſwoli. Riſticź, kiž hromadźe ſ Proticźom a Belimarkowicźom ſa kraloweho ßyna knjeżerſtwo wjedźe, ma drje duchowne dary k temu, tola lud wjazy ſady njeho njeſteji, kaž je to prjedy było. Wón budźe pjecźa Sſerbſku po tych ßamych politiſkich ſaßadach kaž kral Milan wodźicź. W prjedawſchich cźaßach bě Riſticź rosßudźeny pſchecźel Ruſkeje a miniſterſtwo ſkoži, hdyž ßo kral Milan k Awſtriſkej pſchiwobrocźi. Duž awſtriſke knjeżerſtwo trochu ſ njedowěrjenjom pſcheměnjenje w ßerbſkim knjeżerſtwje wobhladuje ßo boji, ſo budźe Riſticź pſchi mózhnej wójnje na ſtronje njepſcheczelow Awſtriſkeje ſtejecź. Njeda ßo pſchepósnacź, ſo pſches pſcheměnjenje na ßerbſkim trónje Ruſka w Sſerbiji ſaßo politiſku pſchewahu doſtanje. Poſtajeni tſjo knjeżerjo njebudźa też pſchi najlěpſchej woli mózhnu ruſku ſtronu podtkóczicź móz. Hižo ßu woni wjednikej ruſkoſmyßleneje radikalneje ſtrony ſeſtajenje noweho miniſterſtwa dowěrili. Hdyž też niz ſwonkowna, dha ſměje tola ſnutskowna politika ruſkopſcheczelny pſchirěs. S pſchicźinu k wójnje Milanowe wuſtupjenje njebudźe, tola hodźina, w kotrejž ßo ras wo knjejſtwje nad Balkanom rosßudźi, je ßo pſches njo wo wulku krocźel pſchibliżiła.

Wjerch Milan je ßo pjecźa pola ruſkeho knjeżerſtwa pſched dlěſchim cźaßom wopraſchał, hacź bychu jeho w Ruſkej pſchijecź chzyli. Zar jemu wotmolwi, ſo budźe witany, tak bórſy hacź je ßo ſ kralowej Nataliju wujednał. Kralowa Natalija chze pjecźa hižo bliżſche dny ſpytacź, ßo do Běłograda wrócźicź. Tola njeje ſkoro dwělne, ſo kralowu do kraja njepuſchcźa. Milan je ßebi do ßwojeho wotſtupjenja wot Riſticźa, Belinarkowicźa a Proticźa twjerdźe ßlubicź dał, ſo na żane waſchnje kralowej do Sſerbſkeje njedadźa. Snate je, ſo je nowy 13létny kral, kotrehož loni w Wiesbadenje ſ mozu kralowej wſachu, wot teho cźaßa ſe żedźenjom po macźeri hłubokomyßlaty. Njedźiwajo teho — dokelž je tak wucźinjene — njeßmě kralowa ßwojeho ßyna w domowinje wohladacź, ale ßo ſ nim pjecźa w bliżſchim cźaßu na awſtriſkej ſemi ſetka. Kralowa ßo do Bukareſchta pſcheßydli, ſo by ßwojemu ßynej bliże była. Da ßo lědma wěricź, ſo budźe ßo knjeżerſtwo dołho pſchecźiwicź móz żadanju młodeho krala, ſo by macź ßměł k ßebi powołacź. Nětkole, praji ßo, ßo to ſtacź njemóże.

Bywſchi kral Milan je ßo 10. auguſta 1854 w wukraju a to w Jaſſy w Rumunſkej jako ßyn wuja wuhnateho ßerbſkeho wjercha Miloſcha Obrenowicza narodźił. W zuſbje je po tajkim tón muż ßwět wohladał, kotryż dźenßa knjeżenja ßo nabywſchi do zuſby cźehnje. Milanowy nan bě Miloſch, ßyn ßerbſkeho ratarja Efraima Obrenowicza, jeho macź bě rumunſka bojarka Catargi. Hólzowa młodoſcź bě mało wjeßela. W ſcheſtym lěcźe wón nana pſches ßmjercź ſhubi a nětko wón, zyle ßam na ßo pokaſany, pod wotwhladanjom jeneje ſtareje ßkużobnizy wotroſcźe. Wjeßni hólzy běchu jemu ſ towarſchemi, jedyn zyganſki pachoł jemu poßkużowaſche. W połnej rjanoſcźi kcźéjaza macź ßo mało wo ßwojeho ßyna ſtaraſche. Lědma ſo bě ßo żarowanſki cźaß minuł, wona żelny ſchat ſ pychu dwórneje knjenje rumunſkeho wjercha Alexandra Kuſy pſchemění. Milanowe wotcźehnjenje budźiſche ßo zyle ſanjechako, njebudźiſche-li ßo jeho wuj, wjerch Michał Obrenowicź, wo njeho ſtarał. Tutón w ßwojim mandźelſtwje żanych dźěcźi njemějeſche; duž ßo ſ myßlicźku noſcheſche, Milana jako ßyna pſchijecź. Tak ßo ſta, ſo Milana do Pariſa póßłachu, ſo by tam pola profeßora Hueta ſchulſku wucźbu doſtał. 2. julija 1868 ßo wjerch Michał pod mordarſkimi mjeczami ſpſchiżahanzow wukrawi, a nětkotre dny poſdźiſcho Milan, kotrehož bě ſkupſchtina ſa noweho wjercha wnſwoliła, do ßwjedźeńſzy pyſcheneho Běłograda pſchicźeże. Schtyrnacźelětny wjerch ſ bojoſcźu na ſemju ſtupi, kotraž bě ſ krwju jeho wuja womacźana. Schtyri lěta poſdźiſcho jeho w Běłogradże jako wjercha krónowachu. 22. aug. 1872 tſjo knjeżerjo, Blaſnawaz, Riſticź a Gavrilowicź, knjeżerſtwo do Milanoweje ruki położichu. S wulkej pychu wón na ßerbſku konſtituziju pſchiżahaſche, a lud jemu na jeho pucźowanju po kraju we wſchěch ſtronach ſ wulkim ſahorjenjom napſcheczo juſkaſche. Rosßkora bjes Milanom a jeho ludom ßo hakle po poßlednjej ruſkoturkowſkej wójnje ſapocźa a je ſkónczńje ſ pſchicźinu była, ſo je Milan, kralowſku krónu ßwojemu ßynej pſchewoſtajiwſchi, Sſerbſku wopuſchcźił.

Amerika. Nowy preſident połnóznoamerikanſkich ſtatow, general Harriſon, je 4. měrza ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupił. Je waſchnje, ſo nowy preſident ludej ſ poßołſtwom k wjedźenju da, po kajkich ſaßadach chze kraj wodźicź. Harriſonowe poßołſtwo ßo pſches wulku ßamowědomoſcź a hordu rěcź wuſnamjenja. Harriſon ßo twjerdźe ſakitanſkeho zła dźerži; pſches njón je amerikanſka induſtrija mozow nabyła a pſches njón chze ßo też dale europiſkeje konkurenzy wobrócź. Wſchitkim wukrajanam, kotſiž móhli krajej wobcźeżni bycź abo měr a porjad kaſycź, chze nowy preſident pſchikhad do połnóznych amerikanſkich ſtatow njemóżny cźinicź. Pſchichodnje dyrbja pſchicźaharjo w Amerizy dopokaſacź, ſo maja doſcź pjenjes pſchi ßebi a ſo cźeżkich pſcheſtupjenjow dla khoſtani njejßu. Schtoż ſwonkownu politiku naſtupa, ßo Harriſon po ſaßadże ſkożuje, ſo Amerika Amerikanſkim ßłuſcha a ſo połnóznoamerikanſke ſtaty njepſchipuſchcźa, ſo bychu ßo europiſke knjeżerſtwa do amerikanſkich należnoſcźow měſchake abo něhdźeżkuli w Amerizy kolonije ſakożike. Woßebje ßo Franzowſka warnuje, ßo Panamaſkeho kanala mozowacź. W poßołſtwje drje ßo na Samoaſke kupy njeſpomni, tola ßo pſchepósnacź njemóże, ſo ßo nětkotre ßady jenicźzy na Samoaſke kupy pocźahuja. Poßołſtwo mjenujzy wuſběhuje, ſo je nuſne, ſo ßo bjes pſchihkoßowanja Ameriki w krajach a na kupach, w kotrychž ma Amerika privilegije, wobſtejazy porjad pſcheměnicź njeßmě. Skónczńje preſident Harriſon lubi, ſo budźe heßko jeho knjejſtwa měr a prawda a ſo mózhne ſwady ſ druhimi krajemi niz ſ naßylnoſcźu, ale po mózhnoſcźi po dobrym wujedna.

Khěżor Joſef a jeho macź.

Małeho rózka lěta 1768 ſatraſchne powodźenje měſto Win a wokolnoſcź domapytaſche. Na Dunaju rězy běſche pſchi trajazym wětſje ſ dołheho wjeczora lód nahle tacź poczał; hobriſke ſchkruty ßo bubotajo a hrimotajo puſchcźachu, po rězy płowachu a runja njemdrje ſakhadźazemu wójſku do moſta pjerjechu, wot njeho wotlětujo a ßo wo njón rosbiwajo, ſo kruty móſt wſchón rźeſche. Hdźeż móznym ſchkrutam ſadźěwk na pucźu ſtejeſche, ßo lód hacźicź pocźa, a ſchkruty ßo wyßoko na hromadu nakopichu, wodźe pucź ſaraczińſchi a ju do boka cźiſchcźo. Ssebi druhi pucź pytajo ßo żołmy każ hłódne wjelki na bliſki brjóh walachu. S kóżdej hodźinu ſtrach pſchibywaſche; żakoſtnje ſpěſchnje woda wyſchſche a wyſchſche ſtupaſche, Leopoldowemu měſtu ſ najwjetſchim ſtrachom hrożo. Njedźiwajzy na to ßebi wobydlerjo żaneje ſtaroſcźe njecźinjachu; jeje ſwucźeni woni bjes woßebiteho ſtracha na wulku wodu hladachu, kotraž ßo lěto wot lěta pola nich woſpjetowaſche, druhdy bóle, druhdy mjenje ſtraſchna. Hižo na nětkotrych dróhach żołmy pſcheběhowachu; tu a tam běchu hižo pinzy a bydła pſchi ſemi połne wody; ale tajke podawki ßo kóżde nalécźe woſpjetowachu, a ludźo běchu jich ſwucźeni; duž ßo jich mało ſtróżichu. Khiba ſo něchtó domjazu nadobu do wyſchſchich poſkhodow ſnoßy a ſměrom wocźakowaſche, doniż ßo woda ßadźi a ßo ſchkruty puſchcźa. Tu a tam wſchak běſche jena dróha ſatykana; ale do druhich dźělow měſta ludźo tola mózachu. Haj dźěcźom běſche nowe wjeßele, kotreż ßo jim poſkicźeſche, witane: runjeż mějachu to ſakaſane, wjeßołe w wodźe wokoło każachu a juſkajo ſ jeneje ſchkruty na druhu ſkakachu, kotreż běchu żołmy pſchipławike.

Nětkotre dny takle woſta, a ßo mało pſchemění, doniż junu w nozy wobydlerjow, kotſiž běchu dotal hiſchcźe pſchezo bjes ſtaroſcźe byli, mózne, hróſbne ſchumjenje ſe ſpanja njewubudźi. Pſchi blědym ßwětle ſymſkeho ßłónza ßo woni ſe ſtrachom dohladachu, ſo ſchibaka rěka wſchitke hacźenja pſchedrěwſchi każ ſatraſchne ſcherjenje nětko do jich duri a woknow kłapaſche a chzyſche ßebi ſ mozu pſchiſtup wunuſowacź. To běſche rano ſrudne ſtawanje ſa wbohich ludźi: po dróhach woda njemdrje ſchumjeſche a howrjeſche; każ daloko wócźko widźeſche, běchu jenoż maſane hlinjane żołmy Dunaja widźecź, po kotrychž rosbite ſchkruty, morwy ſkót, wódne ßudy, ßłóma, ßyno a wſchelake druhe wězy, kotreż běſche rěka w wokolnych wßach narubiła, ſrudnje płowachu. Ssmjercź wuſtróżani wobydlerjo ſ blědym wobliczom ſ prěnjeho poſkhoda do druheho, ſ druheho do tſecźeho, a ſkónczńje na kubju zoſachu, wucźek pytajo pſched njepſcheczelom, kotryż ſa nimi wyſche a wyſche ſtupaſche. Każ wot njepſcheczelſkeho wójſka woblehnjeni běchu woni wote wſcheje pomozy wotrěſani, ſa kotrejž podarmo ßwojej ruzy wupſchestrjewachu. Jich ſtyſkne wołanje ßo ſhubi w ſchumjenju ſmohow, w howrjenju wětra, kiž ßo ſpjecźowaze żołmy pſched ßobu honjeſche.

S kóżdej minutu ſtrach pſchibywaſche; njeſbożowni ludźo ſadwělowacź poczachu. Prěnje tupe ſtróżele bórſy najwjetſche roshorjenje wotměni; kóżdy chzyſche ſchtoż móżno hrożazemu ſahubjenju wucźeknucź, hladajo do tamnych dźělow měſta dóńcź, kotreż wyſche

leżachu. Najkhróblischi to spytachu a, doniż hischcże posdże njebě, se žwojich domow khwatachu, žo sa wěstym wucżekom rosshladujo. Se symu dyrkotajo žony žwoje płakaze dżěczi na rukomaj pśches schumjaze žołmy noschachu, mjes tym so mužoju, s najdrohotnischim kubłom na khribjecże, sa nimi dżěchu. Druhy žo žwoje samoženje w hromadu hrabajo pschedołho sadżerżachu; duż pschihódny wokomik skomdżichu, hdyż budżechu hischcże cżeknucż móhli. Hischcże srudnischo žo žłabym a khorym seńdże, kotsiż mozy njemějachu cżeknucż; bjespomozni woni żałostnu žmjercż psched wocżomaj widżachu.

Tajkile dóńt khudej wudowje po makym sastojniku w jeje drje cżistej, ale srudnej komorzy do rukow hladasche. Psched wjele létami wot Božeje ruczki sajata, wona njeběsche žobu cżěkacż móhła, kaž druhy podružniży. Podarmo Huberowa žwoju dżowku Josefu, schikowane wóžomnacże lět stare holczo, wospjet napominasche, so by hladała žwoje żiwjenje wukhowacż, doniż hischcże posdże njebě.

„Schto je wo mnje?" khora macż rjeknu. „Ja žym dołho doscż żiwa była a sa žmjercż żedżu, dokelż žym žebi a žwětej jenoż s wobcżeżnoscżu. Ty pak žy hischcże młoda a wumrjecż njeżměsch."

„A Ty žebi myžlisch, so móžu Tebje wopuschcżicż?" žo pobożna dżowka porokujo praschesche. „Ja chżu a dyrbju Tebje wumóż, abo s Tobu sahinucż."

„Kak chżesch to sapoczecż, so mje s domu pschinjeżesch? Ty wěsch, so stawcżka hibnucż njemóżu wot teho dnja, so je mje požleni krócż Boża ruczka sajała."

„O, ja žym młoda a žylna; ja Cże na žwojimaj rukomaj ponjeżu; pola cżety w Josefowym měscże wucżek namakamoj."

„Ty žebi wjazy mozy pschizpiwasch, hacż jeje woprawdże masch. Njewěrju, so mje haj nasche tsi skhody dele donjeżesch, cżim mjenje hacż do Josefoweho města, schtož je dale hacż hodżinu."

„Spytaj jenoż! Budżesch widżecż, so zyle derje póńdże. Duży po pucżu wěscże też dobrych ludźi nadeńdżemoj, kiž budża namaj dale pomhacż.

Woprawdże to žylne holczo spyta macż s koża sběhnucż a žebi ju na ramjo žadżicż, schtož žo ji s někotrej prózu też poradżi. S drohej cżežu na rukomaj Josefa hacż k skhodej dóńdże, hdżež pak žo podklaknu, widżo, so je próza podarmo.

„Wotpoczńh tudy trochu", wona k macżeri rjeknu; „chżu druhich podružnikow sawołacż, so namaj pomhaju,"

Wjazy krócż wona se žwojim młódnym khožom wótse sawoła, ale żadyn cżłowjek ju, kaž žo sdasche, njeżkyschesche, styskna myžl jeje wutrobu wobja. Wona s nowa hischcże nutrnischo a tyschnischo wo pomoz wołasche; nichtó žo njewotwoła. Wscho běsche cżicho, kaž w rowje; jenoż schumjenje wody a howrjenje wětra běsche jaßnje žłyschecż, schtož jeje strach pschisporjesche. Khwatajzy wona po skhodach dele cżerjesche někotrych ludźi pytacż, kotsiż dyrbjachu ji pomhacż khoru macż dele donjescż; wona pola bliżscheho žußoda saklepa, ale nichtó žo njewotwoła; wona s durjemi, kotrež samknjene njeběchu, dó jstwy nuts stupi, ale jstwa běsche prósna; wona po zyłej khěži pokhodźi, ale zyły dom běsche wopuschcżeny. W wutrobje sadwělujo žo wona se srudnej powjescżu k macżeri wrócżi, kotraž scżerpnje cżakasche.

„To žym žebi myžlika", macż dżesche, žo do Božeje wole podawschi. „W nusy kóżdżiczki na žo myžli. Och, psche cżo na moju radu poßłuchała a s tymi druhimi schła njeżby? — Ssnano je hischcże khwile, so žo s najmjeńscha Ty sahubjenja sminjesch; njech też žo so mnu stanje, schtož je wola Boża."

„Ja dżě bych stworjenje bjes wutroby bycż dyrbjała", dżowka płacżo wotmolwi, „hdy bych Tebje wopuschcżicż móhła. Ale ja hischcże nadżiju njespuschcżu; chżemoj žo do žwojeje jstwiczki wrócżicż, a ja chżu tak dołho s woknom won na ludźi na dróhy wołacż, doniż mje njeżłyscha, a žo mikoscżiwa dusha njenamaka, kotraž naju wobej wumoży." — Pschi tym Josefa wosta, runjeż ju macż wospjet napominasche, so by žwoje młode żiwjenje wukhowała a ju jeje dóńtej pschewostajiła, dokelż dżě wona žmjercż jenoż jako wumoženje s horja a hubjenstwa wobhladuje. Na tele rěcże njedżiwajo ju dżowka saßo do koża donjeże, do kotrehoż khoru s łaha położi. Na to niske wokno wotewri a wołajo a kiwajo ludźi, kotsiż nimo pschińdżechu, na žwoju nusu kedżbnych scżinicż hladasche. Kaž pak w tajkich wobstejnoscżach je, nichtó na wopuschcżenu njekedżbowasche, dokelż žebi kóżdy jenoż žam na žo a žwojich najbliżschich myžlesche. Mnohy nimo khwatachu, na Josefu ani njepoßłuchajo; hdyż też něchtó woprawdże žwoju kedżbnoscż na nju skoży, wón jenoż s ramjenjomaj scżahowasche, na pschibywazu wulku wodu pokasujo, kotraž hižo nikomu wjazy do domu njedasche. A hdyż też żelniwa wutroba w někim wótsischo rěcżesche, nichtó žebi ani pospyt njeswaži, dokelż tam trěbnych spomożniskich žrědkow njeběsche, jako cżołmow, żerdżow atd.

S tyschnym cżakanjom žo hodżina minu; woda dale wyschsche stupasche; Josefa žo skónczńje srudna wot wokna k khorej macżeri wrócżi, nimale sadwělujo na tym, so jimaj spomoženje pschińdże.

„Njejžym Cżi prajika?" khora s jěrym hłožom dżesche. „Ludźo žo wo zuse horjo njestaraju a namaj směrom bjes pomozy sahinucż dadża."

„Dha budże namaj Bóh pomhacż; wón je wopuschcżenym a cżěžnjenym se schkitom", dżowka pobożnje napschecżiwi, žo do Božeje wole podawschi.

Huberowa njewotmolwi, ale wocżi sańdżeli, jako by žmjercż, kotruż běsche žebi pschała, spokojnje wocżakowacż chżyła; jenoż druhdy wona hłuboko sdychnu, hdyż žebi na mkodoscż žwojeje dżowki pomyžli, sa kotruż mějesche żiwjenje hischcże ważnoscż. Hewak běsche zyle cżicho wó jstwě; žłyschecż běsche jenoż daloki hrimot žo rosbiwazych schkrutow, a pluskotanje żołmow, kotrež wjetkhe scżěny wopuschcżeneje khěżki wopłokowachu. Woda žo po něczim dale hłubscho do twarjenja dobywasche a zyle kruchi starych murjow precż torhasche, so žo khěża cżumpacż pocża a rżesche.

„Bożo, pomhaj!" Huberowa sastróżena sawoła. „Khěża pada a naju hischcże pod rospadankami żiwej pohrjeba. Modlmoj žo, so žo njebjo nad namaj žmili!"

Josefa žo ruzy styknuwschi mjelczo modlesche, mjes tym so macż wótse „Wócże nasch" spěwasche. Tak žo wobej na blisku žmjercż hotowaschtej, dokelż móżeschtej kóżdy wokomik wocżakacż, so žo khěża wali. Dżowka žlěborny kschižik wsa, kotryż na cżornej schnórzy wokoło schije noscheschе, a jón wokoschi, pschi tym na teho spominajo, kotryż běsche jej jón darik, a kotrehoż wona se wschej horzotu žwojeje młodeje, cżisteje wutroby lubowasche. Tak wona wboženje praji żiwjenju a lubemu, wobeju Bohu poruczejo. Tule hodżinu najwjetscheho stracha žebi wboha macż jeniczży na to myžlesche, so by žo jeje dżěcżo wukhowało, kotrež jeje dla žmjercżi do wocżow hladasche. (Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na shromadżisnje Budyskeho ratarskeho towarstwa je žo 6. měrza towarstwo k wobstaranju ratarskich cżeladnikow a dżěkacżerjow sałożiło. Nowe towarstwo hižo 123 žobustawow liczi. Do pschedžydstwa wuswolichu ryczerkublerja barona s Biedermanna nad Dżěchorezami, fórbarkarja Dietzu na Židowje, ryczerkublerja Heibera w Brěsy a ratarja A. Baldewega w Budyschinje.

— Pod bórklinom je žo sańdżenu póndżelu 43lětny tyscherski Walther wobwěžnuk. Walther bě poßledni cżaž bjes dżěka a je najskerje žamomordarstwo dla nusy, do kotrejež bě pschischok, wobeschok. Wón žonu a dwě małej dżěscżi sawostaji.

— Žadna honitwa je žo sańdżenu žrjedu dopołdnja na połnóznej dróhy (pschi starych kasarmach) měła. S njedałokich polow bě žo jena lischka do połnózneje dróhi saběżała. Ludżom, sa njej hanjazym, žo strachowane swěrjo do jeneho doma wukhowa. Tam wone w druhim poskhodże jenemu hólzej napschecżo pschiběża. Tón lischku, s jenej ruku ju sa tył a s druhej ruku sa wopusch pschimnuwschi, sadżerża a wo pomoz wołasche. Jedyn muż hólzowe kschiki saßkyschawschi, na pomoz khwatasche a lischku sabi. Je drje to prěnja lischka była, kotruż žu w naschim měscże w jenym wobydlenju popanuli. Njebychmy do tejele podawisny wěrili, njebudżichmy-li žami hólczeża widżeli, hdyż s dobyczerskim poßměwom hischcże krwawjazu lischku pśches město njeżesche, so by ju pola kóżkarja pschedak.

— Jendżelski wucżeny (meteorolog) połkownik Shakespear na to pokasuje, kak podobna běsche syma léta 1845 symje léta 1889. Pschede wschěm bjes dwěla žłónzo na wjedro skutkuje. Wobcżaž, so je tole skutkowanje žłónza najžylnischе, so wotbywa a je skónczńje saßo najžłabsche, tajki wobcżaž 11 lět traje. Léta 1883 n. psch. žłónzo žylnje na wjedro skutkowasche; duż léto 1889 cżopko njebudże; léto 1894 pak, jědnate léto wobcżaża, budże saßo jara horze. Wot léta 1845 hacż do 1889 mějachmy schtyri žłónczne wobcżaży. Sa tónle zyły cżaž běsche wjedro jeneho léta pschezo podobne, kaž wjedro teho žamžneho léta minjeneho wobcżaża. Na pschiklad mějesche 6. léto prěnich 11 lět podobne wjedro, kaž 6. léto druhich abo tsecżich 11 lět. Hižo psched 5000 létami žu stari chinesiszy hwězdarjo 11létny žłónczny wobcżaž snali.

— Měžacznika „Łužica" je cżižło 3. (měrz 1889) wuschło. Wobžah: Serbam. J. Cišinski. — Bojomir abo Zawjedżenje křesćijanstwa

w Łužicach. Powjesć za lud a dorosćenu młodźinu. Spisał J. Chociszewski. Z dowolnosću spisaćela z Pólšćiny zeserbšćił A. Žemr-Budyšinski. — Mlón a són. Syman. — Wostajmy, štož škodźi, činimy, štož so hodźi! (Skónčenje.) Jakub Šewčik. — Idylla. J. Čišinski. — Wobrazy z přirody. Po Brehmje wobdźěłał J. Nowak-Horjanski. IX. Świnc. — Dopis. — Serbske pismowstwo. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Serbski rozhlad. — Nawěštki.

S Jeńkej. Schtwórtk tydźenja w nozy je žo tu kněža, žiwnoscźerzy swudowjenej Dürrlichowej žłuschaza, wotpaliła. Woheń je žo wot Dürrlichoweje žameje, kotraž je hižo dołhi czaž duchakhora, w nozy na łubi sakožił.

S Hodźija. Sańdźenu njedźelu běchu žo w tudomnym Mrózej hoscźenzu mnosy Sserbjo s Hodźijskeje a Huscźanskeje wožady dla sałoženja lokalneho towarstwa žerbskich burow seschli. Wubjerkownik žerbskeho burskeho towarstwa, k. kubleŕ Ssmoła se Spytez, shromadźišnu wotewriwschi pschitomnych powita. Wón roskładowa, kajke žu samery a wotpohlady žerbskeho burskeho towarstwa a na to towarstwowe wustawki czitasche. Hdyž bě se swjaska Serbskeho Hospodarja, kotryž bě k. Ssmoła žobu pschinjeßł, k. kubleŕ Laraß někotre nastawki, na burske towarstwa žo počžahowaze, czitał, knjes Ssmoła pschitomnych naležnje namołwjesche, so bychu žebi Serbskeho Hospodarja skasali a jón pilnje czitali. Do wobsamknjenja shromadźišny žo wot knjesa Ssmoły na njewustawaze spróznjowe skutkowanje k. kapłana Kubascha sa žerbske burske towarstwa s pschipósnawazymi žłowami spominasche. Pschitomni postažechu, so bychu psches to k. Kubascha czesćili a jemu žwoje pschipósnacźe wopokasali. Wscho hromadźe dwazeczi wožobow k towarstwu pschistupi. Sa krótki czaž žo liczba žobustawow trochu powjetschi, pschetož mnosy žu hižo pschipowjedźili, so do towarstwa sastupja.

— Schtwórtk tydźenja pola tudomneho rěsnika Eignera s młócźazej maschinu młócźachu. Pschi tym kněžeŕ Beyer do koleßyny s njekedźbliwosću pschimnu a žebi pschi tym lěwu ruku do zyła rosmjecźe. Straschnje sranjeneho žu hnydom do Budyskeje hojerńje dowjesli, hdźež je sańdźenu póndźelu wumrjeł.

S Kobliz pola Hodźija. W tudomnym młynje je žo 6. měrza dopołdnja žałostne njesboże stało. Hdyž młynk Kober lód wot koła wotbiwasche, žo koła wjercźecź sapocźachu. W žmjertnym strasche wón sakschicża, a jeho žona, jeho kschiki saßkyschawschi, jemu na pomoz pschiběža. Tola bjes tym so jemu žona, kiž je žamodruha, pomoz podacź pytasche, žo wona žama do palzneho koła saschmata. Koło jej zyku lěwu ruku, ju hacž do ramjenja k žebi scźahnuwschi, rosmjecźe a jej někotre rjebła skama. Njesbožowna tak twjerdźe w kole tcźesche, so žo hibnucź njemóžesche. Nětko młyn sasta a młynk móžesche strachej wucźeknucź a žwoju žonu se žadławeje cźěßnje wußwobodźicź. Rosmjecźenu ruku staj hischcźe tón žamy dźeń dwaj lěkarjej wotrěsakoj.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 6. měrza běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 286 howjadow, 112 žwini a 150 proßatow.

S Radworja. Kaž skoro wschudźe po Serbach, tak je też pola naß mózne hibanje do luda pschischke. Nastork k temu je dało hižo tak snate a lědma sałožene „Towarstwo Sserbskich Burow". Bě to njedźelu 10. februara t. l., hdźež bě J. Zyž s Radworja psches Serbske Nowiny burski lud abo ratarski lud Radworja a zyłeje wokoliny na sałoženje lokalneho towarstwa žerbskich burow pscheproßył. Hacž runje bě wjedro jara njelubosne, skoro njepschekrocžne žněhowe žepje, bě žo tola nahladna cźrjódka Sserbow w Połleńkej hoscźenzu seschła, mjenujzy 43 muži. — Kubleŕ J. Zyž s Radworja wotewri shromadźišnu w 5 hodźinach, powita wschitkich pschitomnych a spomni, cźeho dla žmy žo tu seschli, a schto chcźemy. Na to roseštaja k. adm. Żur w dleschej rěcźi ważnosću burstwa sa zyłe cźłowjestwo, sa města a wžy. Wón pokasowasche też na to, schto něhdy Sserbja běchu a žerbšzy burja, kak wulkotne jich krajiny a kak mózny žerbski lud. Sawiscź, žebicźnosću a falschnosću je naß na skhodźeńk pschinjeßka, na kotrymž stejimy. Duž shrabajmy žo s najmjenscha nětko sažo junu, wotrjekmy žo wscheje sawiscźe, njepopschecźa a njepschesjenosćze a pokažmy, schto se shromadnymi mozami też hischcźe dźenža dokonjamy. Po skónczenju tehole pschednoschka czitachu žo někotre kruchi se Serbskeho Hospodarja, kiž žo też naležnje kóždemu poruczesche. Pschecźita žo teho runja ważny nastawk k. sapóßłanza H. Keŕka, kiž je czischcźany w 6. czißle Serb. Now. str. 44: „wo pjenjeżnej podpjerje s wohenšawěscźazeje pokładnizy" atd. Na to sta žo sapißowanje a pschijimanje žobustawow, a dachu žo 34 sapißacź. Wulke bě wobdźělenje pschi skasanju nowych žymjenjow a pschikupnych hnojow. Postaji žo też hnydom, so ma žo shromadźišna sa kóžde 4 njedźele wotměwacź, a to kóždy ras 1. njedźelu měßaza popołdnju w 4 hodźinach pola Połleńkez w Radworju. Shromadźišna skónczi žo se spěwom: „Hischcźe Sserbstwo njeshubjene". Sawěscźe bě to rjana hodźinka, kiž tu hromadźe pschebywachmy; hdy by jenož tale horliwosćz też wobstajna była. Njedźelu 3. měrza shromadźi žo młodostne towarstwo hižo druhi ras, tola wjele žylnische. Pschitomnych bě tutón ras 64 wožobow, a liczba žobustawow je žo nětko hižo hacž na 74 wožobow powjetschiła. Sastupjene žu dotal Radwor, Bronjo, Boranezy, Kamjenej, Łupoj s Dubrawku, Khažow, Strózischczo, Łuh a Brěmjo; shromadźišna wotewri žo s dypkom 4, czitasche žo protokol sańdźeneje shromadźišny, sapižowachu žo žobustawy, skasowachu žo sažo žymjenja a hnoje; k. adm. Żur pokasowasche w krótkim pschednoschku, kak měł žo w pschichodźe wěsty porjad w pschednoschkach měcź, so bychu žo w tym prawje mnoho spytali, so by wěz sabawnischa była. Nawjedowaŕ towarstwa je Jan Zyž s Radworja. Sa wubjerkownikow jenotliwych wžow žo tu wuswolichu: sa Radwor: Jan Hantusch, sa Bronjo: Jakub Hantusch, sa Kamjenej: Jan Handrik, sa Łupoj: August Rischner, sa Boranezy: Mikławsch Pjetasch. Skasake je žebi towarstwo też hižo tamnej, sa burow tak ważnej cźažopižaj „Westfälischer Bauer" a potom „Rheinischer Bauer", a se pschecźom, so by młodostne towarstwo też dale rostke, kcźéke a pschibjerake, skónczi žo druha shromadźišna se shromadnym spěwom: „Nasche Sserbstwo s procha stawa!" —r.

S Bukez. Nasche žerbske towarstwo je njedźelu 24. małeho rózka žwój tsinaty sałożeńiki žwjedźeń žwjecźiło. Njedźiwajo hubjeneho pucźa a wulkeho žněha bě žo jara wulka liczba žobustawow s knjenjemi a knjeżnami seschła; też mějachmy wjeßele mnohich hoscźi powitacź. Sala běsche žo sa žwjedźeń s rjanymi selenymi pletwami a se schmrěkowymi hałosami wupyschiła, a na scźěnach wschelake rjane žerbske napißma, w wschelakorych pißanych barbach žo sybolaze, žwjedźeńske myßle sbudźowachu. Pschi hoscźinje, kotruž towarstwowy pschedsyda, knjes žejmski sapóßłanz Keŕk s Rodez, s wótczinskej, jadriwej rěcźu wotewri, žo mnohe žławy wunjeßechu. Knjes Hartstein s Pomorz Jeho Majestosczi kralej Albertej jako žwěrnemu sakitowarjej derjehicża žerbskeho luda žławu poßwjeczi, knjes Króna s Bukez žławjesche knjesa Keŕka jako towarstwoweho wodźerja, a knježny a knjenje jako žwjedźeń porjeńschaze róże, knjes pschedsyda wunjeße žławu zyłemu Sserbstwu a jeho roswiwanju, a knjes Cźemjera s Kołwasy poczesczi s pschipitkom žwjedźeński wubjerk, kiž bě prózy njelutowawschi wscho nanajrjeńscho srjadował. Knjes Cźemjera pschi tym wschitkim tym knjesam derje sałużeny dźak praji, kotsiž běchu naß w towarstwowych poßedźenjach s pschednoschkami powucźili a sabawili. K hoscźinje žo pyschny bal pschisamknu, kiž žo s pólskej reju wotewri. Knježesche wschudźe radosćz a wjeßokosćz, a kóždy wobžarowasche, so běchu rjane hodźinki tak rucźe cźekle, hdyž naß kapony napominachu, so je žo nóz minuła a s njej nasche wjeßele. Dyrbjachmy žo na dompucź hotowacź, žebi pschejo, so móhli žo hischcźe cźasto w pschichodźe k tajkemu rjanemu žerbskemu žwjedźenjej shromadźicź. —a—

S Lubija. Rekrutěrowanje w Lubijskim hamskim hejmanstwje smeje žo wot 18. měrza hacź do 1. haprleje.

S Khróscźiz. Sańdźenu póndźelu tydźenja popołdnju je žo kubleŕ Michał Nowotny s Khróscźiz se žwojeho kubła wotžalił a žo hacź do dźenßnischeho dnja wrócził njeje. Jeho žwójbni sa nim pytaju a prosicha kóždeho, kotryž je jeho bjes tym wohladał abo wo nim žłyschał, to gmejnskemu pschedstejiczerjej Hermannej w Khróscźizach k wjedźenju dacź.

S Kamjenza. Lětusche rekrutěrowanje žo w Kamjenskim hamtskim hejtmanstwje wot 11. hacź do 16. měrza wotdźerži.

Přilopk.

* Wo spodźiwnym njesbožownym pschipadźe žo s Königsberga pische. Jedyn tamnischi murjeŕ mějesche hólczeza, 12 lět stareho, kotryž rady sa schulu wostawasche. Hdyž běchu hólza wóndano pschipołdnju se schule domoj pschiwjedli, jeho macź, kotraž žwojemu mužej wobjed njeßesche, do jstwy samknu. Woni w schtwórtym posthodźe bydlachu. Hólza pak won wabjesche. Duž wón dołhi postromk s woknom won do dwora dele powžnu a sa postromk stólz pschiwjasa, na kotrymž chzyschе žo do dwora dele puschczicź. To pak žo jemu njeradźi. Wón s wyžokosćze tsecźeho posthoda do dwora dele padźe a žebi wo kamjenje nop rosrasy, so dwě hodźinje posdźischo na to wumrje.

* Na piwarzej hacźe w Seifersdorfje pola Goldberga w Schlesynskej žo sańdźeny tydźeń 13lětny hólczez, žo na lodźe žmykajo, pschepadźe, so hacź do schije w wodźe tcźesche. Wón žo dleschi czaž

nad wodu sdźerża, stajnje wo pomoz wokajo. Mjes ludźimi, kotsiž na wokanje k hatej pschiběžachu, běsche też jeho nan. Hólczeż wospjet sawoka: „Luby nano, wucźehń mje tola won!" Ale nana to njepohnu; hruby człowjek k swojemu dźěsću dźesche: „Ty scź ..... so pschezo tep!" Tu so wotroczk smuži a wbohemu dźěsću na pomoz khwatasche. Hdyž běchu jemu pucź psches lód wurubali, wón hólczeza doßaże a na brjóh pschinjeße, hdźeż dźěćźo woßkabnjene ležo wosta. Pschi spomožnischim skutku běsche wotroczk hischcźe swoju pjenjeżnu móscheń shubił. Hruboscź a njecźucźiwoscź hólzoweho nana wulke pohorschenje sbudźi.

* Hakle sańdźene dny je polizija wo wohidnym njeskutku shoniła, kotryž je rjemjeßlnik B. w Barlinje psched něschto njedźelemi na swojej žonje a swojim dźěsću dokonjecź chcył. B. hižo dlěschi cźaß s njerodnym žonischcźom wobkhadźesche; so by sebi ju swěrowacź dacź móhł, so wón rossudźi žonu a dźěćźo wotstronicź. Hdyž so hromadźe sa blido sydachu, khosej picź, wón do žonineho a dźěsćoweho khoseja jěda naßypa, kotryž so cyankali mjenuje. Dźěćźo khosej pijesche; žona pak jón w stronu staji, dokelž khosej smjerdźesche a hrosnje skodźesche. Ale wona polizijі niczo njewosjewi; zyle pschipadnje je njeskutk na swětko pschischoł. Dźěćźo, kotremuž běsche macź poßleni wokomik khosej wsaka, skhori, ale je nětko saso strowe. Njeczłowjeskeho nana a mandźelskeho su spytaneho mordarstwa dla sajeli.

* Wo spodźiwnym podawku, kotryž je sańdźene dny na swětko pschischoł, so s Bremerhavena pische. Psched něhdźe 4 létami syna jeneho tamnischeho wobydlerja k jastwu na nětotre měßazy saßudźichu, dokelž běsche jako wucźobnik w khlamach swojemu knjesej něschto pschekschiwił. Hdyž běsche swój cźaß wotbedźał, jeho snacźi a pschecźeljo wjazy njewohladachu. Hdyž so něchtó sa nim prasche, jeho starschej prajeschtaj, so je syn do Ameriki sacźahnuł. Nětko pak je so wukopało, so je młodźenz tónle zyły cźaß na łubi w komorje pod tšěchu skhowany był a so wot teho cźaßa ani junu s komory won pschischoł njeje. Drusy podružnizy, kotsiž běchu skónczńje sa tym pschischli, to polizіi wosjewichu. Hdyž polizija sa nim hladacź pschińdźe, běsche wón na kósću wuskhnjeny a na najbóle na suchocźinu cźerpjesche. Duž jeho hnydom do hojerńje dachu. S wopředka mějachu ludźo sa to, so je młodźenz pschecźiwo swojej woli do komory sawrjeny był. To pak wěrno neje. Pschetoż wón sam wobkrucźa, so je so s dobrej wolu a se samyßkom sam do komory sawrjeł. Komora też żenje samknjena była njeje. Nichtó wěscźe njewě, schto je młodźenza k spodźiwnemu rossudej pohnuło, kotryž je wón s rědkej wutrajnoscźu pschewjedł. Pjecźa je to wopacźna hańba: khostany so wón bojesche so mjes ludźimi pokasacź. Sswój połny rosum wón ma.

* Straschny woheń běsche s kónz sańdźeneho měßaza we wsy Hjerndrup njedaloko Haderslebena w Połnóznym Schleswigu. Poßlenju njedźelu małeho rózka w nozy na burskim kuble Boži woheń wunídźe, kotryž satraschnje spěschnje wokoło so hrabasche. Hdyž cźeledź wotzucźi, so hospodarske twarjenja hižo we wschěch rózkach palachu; hrósbnje so poßluchasche, kak wbohi skót woßrjedź wóhnjoweho morja rujesche a rewjesche. Někotsi wotroczźy so smužichu a so psches płomjenja do hródźe dobuchu, so bychu skót spuschcźeli, schtož też so jim s howjasym skotom radźi. Ale mjes tym so tšecha, kotraž so prjedy hižo palesche, saßypnu, smužitych wotroczkow s dźěla pod rospadankami pohrjebawschi. Hischcźe żiwych, ale żałostnje wopalenych jich s rospadankow swucźahachu. Lěkarska pomoz so jim hnydom dosta. Pjecź drohich koni, swinje a jara wjele pjeriny je so sobu spaliko.

* Něchtó je woblicził, so w Němzach hektar póды w pscherěsku 1295 mk. płaczi; w Belgiskej płaczi hektar 2488 mk., w Hollandskej 2474 mk., w Jendźelskej 1866 mk., w Franzowskej 1714 mk., w Danskej 1712 mk., w Portugalskej 1300 mk., w Italskej 1140 mk., w Schpanskej 933 mk., w Awstriskej-Wuherskej 715 mk., w Schwedskej 622 mk., w Ruskej jenož 155 mk.

* W Winje je so saßo mordarski nadpad na listynoscherja stał. Njeskutk je zyle podobny na tón, kotryž je w oktobru 1876 pschekupski Francisconi, a 4 léta posdźischo pinczník Burkhart dokonjał. Najnowischi nadpad je so 1. t. m. dopołdnja srjedź napoł dźeßacźich a tsi bertlki na dźeßacź stał. Listynoscheŕ Hager, kotryž pjenjeżne poßylki rosnoschuje, běsche rano do woßmich na póscze hromadu pjenjeżnych listow dostał, so by je rosnoßył. Sso podpisawschi, so je listy dostał, je wón do wulkeho kožaneho waczoka styka, kotryž mějesche psches ramjo powßnjeny a kotryž samknu. Hižo wulki dźěl listow wobstarawschi wón do jeneho domu stupi, hdźeż mějesche po jenym skhodźe list wotedacź, w kotrymž, kaž na nim pisane stejesche, 65 schěßnakow tczesche. Dó jstwy stupiwschi, hdźeż adressat bydlesche, lißynoscheŕ pschi durjach młodeho cźłowjeka wuhlada, kotrehoż chzysche so wopraschecź, kak rěka. Mjes tym pak młody cźłowjek na njeho skoczi a chzysche jemu horschcź wuherskeho popjerja mjeswoczi sypnucź. Listynoscheŕ to hischcźe cźaßa doscź pytnu a rucźe s ruku psched woczi sjědźe; duž jemu kußaty próch do woczow njeslecźa, ale brodu mějesche połnu popjerja. Nětko so khrobły pachoł do listynoscherja da a chzysche jeho sa krk pschimnucź a dajicź; ale Hager, saßadźity a něhdźe 44 lět stary muž, nadpadnika shrabnu a jeho s tajkej mozu wo kanapej wrjeßnu, so sebi jeho njepschecźel wulku kulu wysche praweho wóczka narasy. Mjes tym so na jene dobo khamorowe durje wotewrichu, a s khamora druhi pachoł wuskoczi, kotryž běsche so tam skhował był. Tutón běsche wjetschi, hacź prěni nadpadnik. Nětko wobaj towarschej na listynoscherja dźěschtaj. Tutón wobeju wot so storczi, s durjemi won skoczi a durje sa sobu sapraßnu a wo pomoz wołacź pocźa. Ale też nadpadnikaj so do cźěkanju daschtaj a najprjedy do dwora a potom na dróhu won běżeschtaj. Listynoscheŕ, domownik a někotsi drusy, kotsiž běchu wokanje saßkyschawschi na pomoz pschiběżeli, so sa nimaj puschczichu. Nadpadnikaj cźerjeschtaj, schtož mózeschtaj; ale ludźo, kotsiž w sußodstwje sněh sypachu, jeju sdźerżachu a polizіi pschepodachu. Listynoscheŕ sobu na radnu khěżu dźěsche. Prěni a hłowny nadpadnik je 21 lět stary pschekupski Rosnowski s Wina; jeho towarsch je 19 lět stary pschekupski Janowski s Wina; wobaj w tu khwilu dźěła ani saßkužby njemějeschtaj. Běschtaj pschecźelej a prjedy we Währingu bydleschtaj. Rosnowski hakle běsche sebi dwaj dnjej prjedy w spomnjenym domje jstwiczku wotnajał. Janowski pak běsche hakle tón samy dźeń rano, kaž běschtaj so srěczałoj, skradźu k njemu pschischoł a so wó jstwje w khamorje skhował. W liscźe woprawdźe ani kroschka pjenjes njebě; Rosnowski běsche jón sam, swoju adresu na njón napißawschi, wotpósłał, so by listynoscheŕ s druhimi pjenjeżnymi listami k njemu pschińcź dyrbjał. Listynoscherja sarasywschi chzyschtaj njedoczinkaj pjenjesy s tychle listow rubicź.

* S ruskeje Pólskeje so pische: Blisko wßy Jesorowizy w samotnej hajnkowni hajnik Byczkowski bydli. Njedawno běsche so hajnik do města Radoma podał, hdźeż mějesche wschelake wězy wobstaracź. W hajnkowni jenoż schtyri żónske wostachu, mjenujzy hajnkowa żona, 40 lět stara, jich 60 lět stara hosposa, 7lětna dźowczicźka a 22 lět stara skużobna holza. Wotroczk běsche tón dźeń do wßy na kwaß schoł a s dowolnoscźu knjesa na swoje město mjes tym cźłowjeka se sußodneje wßy stajił. Wotroczkowy sastupjeŕ Wojzěch, 22 lět stary pachoł, běsche wobsamknuł tónle dźeń wschěch wobydlerjow hajnkownje skónzowacź a pjenjesy kranucź. Pschede wschěm wón hosposu do kólnje sawoła, jako by ji tam něschto pokasacź chcył, a ju se žekeru sarasy. Cźěło něhdźe do kuta sunuwschi wón po skużobnu holzu doběża a ji rjeknu, so je hosposa w kólni nahle skhoriła. Też holzu wón w kólni s zyłym wotmachom se žekeru praßnu, ale ju prawje njetrjechi a ju jenoż rani. Holza jemu cźeknu a do domu běżesche. Widźo holzu běżo hajnkowa psched khěżu stupi hladacź, schto so to njecźini. Ale to běsche skóstnikej runje prawje: žekeru wyßoko wusběhnuwschi wón hajnkowej hłowu woprawdźe na pokojzy rosrubnu. Na to do domu sastupi. Wó jstwje běsche so hajnkowa 7lětna dźowczicźka sady khamora skhowała. Mordaŕ holczku wjazy krócź se žekeru morßnu a mějo sa to, so je ju sarasył, durje łamacź pocźa, kotrež dó jstwizy du, hdźeż běsche so skużobna holza nuts samkka. Ale durje wułamacź so jemu njeradźi. Duž wokoło khěże běżesche a chzysche dó jstwizy s woknom nuts saléscź. Mjes tym pak holza rucźe durje wotewri, dźěćźo hrabnu a s nim na dróhu won doběża, hdźeż na wulke sboże runje wós nimo pschijědźe, na kotrymž někotsi burja sedźachu. Burja skóstnika sepschimachu a jeho do města Olkusch dowjedźechu, hdźeż so wón sudnikej se symnej krwju njeskutka wusna. Ranjenymaj skużobnej holzy a hajnkowej dźowczicźzy so hnydom lékarska pomoz dosta. Rany, kotrež mějesche dźěćźo na cźele, lékaŕ jako jara cźežke spósna.

* Zyle spodźiwne khostanje maju w Siamje sa pólzajskich sastojnikow, kotsiž su so někak pschehrěschili. W jenym měscźe tehole kraja w narańschej Asiskej njedawno psched radnej khěżu pólzajski sastojnik stejesche, kiž mějesche ruzy swjasanej a na wutrobnje taflu, na kotruž běsche tole napißane: „Mi Guddy rěkaju; skuschcham do tehole sastojnskeho wokrjeża pod korporala Sin. Sańdźenu nóz sym kralej teßak kranuł, pschi cźimž mje lepichu. Dźenßa so swojeho njeskutka kaju. Inspektor je njembry na mnje a praji, so mi khostanje skuscha, dokelž sym so cźeżzy pscheschoł, cźim bóle, dokelž k polizіi skuschcham. Proschu kóždeho, schtóż nimo dźe, so chzył mi do woczow pohladacź a mi sprawnje prajicź, hacź mi puki skuscheja. Ja mam sa to, so mój hrěch cźežki njeje, dokelž jow kóždy to samo cźini."

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smĕje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach diakonus Räda nĕmsku spowjednu rĕcź a ½9 hodźin farař dr. Kalich nĕmske prědowanje.

Wĕrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Michał Pětschka, khěžeŕ a fabrikař pod hrodom, ſ Marju Szmoliz ſ Boschez. — Jan Ernſt Kalich, ſahrodnik a wojnař w Jeńkezach, ſ Hanu Ernestinu Rostokez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Max, Auguſta Liſchki, pólvernikarja na Židowje, ſ. — Lawrjenz Rudolf, Lawrjenza Mickendy, fabrikſkeho ſamkarja w Scźijezach, ſ. — Richard Kurt, Ernſta Hermanna Scholtyy, kublerja w Bórku, ſ. — Jan Bohuwĕr, Jana Auguſta Rjelki, knblerja w Sskonej Borſchczi, ſ. — Guſtav Hermann, Auguſta Domſcha, khěžkarja a ſkakarja w Delnjej Kinje, ſ. — Ernſt Hermann, Jurja Auguſta Mikela, khěžkarja a ſkakarja w Jeńkezach, ſ. — Margaretha Lisbetha, Jana Ernſta Krebſa, gratmiſchtra w Dobruſchi, dź. — Hana Auguſta, Ernſta Korle Heimricha, dźĕłaćerja w Kelnje, dź. — Max, njemandź. ſ. na Židowje. — Jan Ernſt, njemandź. ſ. w Brĕſowje.

W Katholſkej zyrkwi: Hana Hańža, Jana Wjeraba, dźĕłaćerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 28. februara: Wylem Pawol, Jana Auguſta Schneidera, dźĕłaćerja pod hrodom, ſ., 3 l. 11 m. 14 d. — Amalija Hedwiga Kraliz, Jaroměra Eduarda Wylema Thiemanna, kublerja w Bórku, mandźelſka, 36 l. 3 m. 26 d. (ſo wobwĕſka). — Handrij Wiczas, kubleŕ w Scźijezach, 69 l. 3 m. 1 d. — 4. měrza: Jan Bohuwĕr Berndt, murjeŕ na Židowje, 75 l. 8 m. 22 d. — 5. Olga Lisbetha, Jaroměra Auguſta Hajny, zigarnika na Židowje, 8 m. 12 d. — Franz, Joſefa Anżura, wjedníka fabriki w Dźĕżnikezach, ſ., 5 m.

Płaćiſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2077 měchow.	W Budyſchinje 2. měrza 1889 wot mk.	np.	hacź mk.	np.	W Lubiju 7. měrza 1889 wot mk.	np.	hacź mk.	np.
Pšeńza . . . . . běła	9	12	9	24	9	12	9	41
= . . . . . žołta	8	82	9	12	8	68	9	6
Rožka	7	66	7	81	7	44	7	56
Jećmjeń	6	79	7	14	6	67	7	—
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	—	7	10	6	60	6	80
Hroch	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	50	2	—	2	30
Pšeńczna muka 50 = . . .	8	50	17	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 = . . .	8	50	12	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	3	50	4	—	3	40	3	80
Sslóma . . 600 = . . .	30	—	32	—	24	—	32	—
Proßata 603 ſchtuk, ſchtuka . .	6	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	25	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 41 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 26 np.; rožka wot 7 hr. 66 np. hacź 7 hr. 81 np.; jećmjeń wot 7 hr. 21 np. hacź 7 hr. 32 np.; wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 15 np.

Draždźanſke mjaßowe płaćiſny. Howjada 1. druźiny 54—57 mk., 2. druźiny 48—52, 3. druźiny 25 po 100 puntach rĕſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—52 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rĕſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 8. měrza: Deſchcź.

Njech ßo w haptykach ſa polĕpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta ßada, kotrež ßu doſtacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Pšches ßudniſtwo ma ßo na pšcheßadźowanje pšchedawacź: 11. měrza dopołdnja w 10 hodźinach zyhelnicza na Thonbergu pola Kamjenza. — 18. měrza dopołdnja w 9 hodźinach na ßudniſtwje w Budyſchinje 2 khamoraj, 1 kſchinja, 1 ſchkleńczany khamor, 1 blido atd. — 25. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach Domaſchkez mlyn w Ssołſchezach, na 12,250 mk. takſěrowany.

Na pšchedań: Żiwnoſcź cźo. 5 w Wownjowje. — Khěža cźo. 23 w Dźĕżnikezach.

Khěža na pšchedań.

Mała **khěža** ſe 4 ſtwami je ſa jenoż 1300 toleŕ pſchi napłaćenju 600 toleŕ na pšchedań pšches **W. Merſtowſkeho** w Budeſtezach.

Khěža

w najlĕpſchim wobkhadnym połoženju ſnutskowneho měſta je pſchemĕnjenja dla hnydom na pšchedań. Dalſche je ſhonicź w wudawarni S.N.

Drjewowa awkzija
na Drobjanſkim revěrje.

Schtwórtk 14. měrza t. ł. ma ßo

121 ſelenych wuléßowanych hromadow

(płotowe a bunowe tycze),

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w Sslijach pſchi Łupjanſkim puczu.

W Minakale, 6. měrza 1889.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija
na Maleſchanſkim revěrje.

Lětßa puſchczjane drjewo ma ßo **ſchtwórtk 14. měrza t. ł.** dopołdnja ½10 hodźin w Wolfez hoſcźenzu w **Hucźinje** pod ſwucźenymi wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź, a to:

I. w Nowowjeſkowſkich kěrkach

23 dubowych wužitkowych kruchow, 20—24 cm ßylnych a 2—4 m dołhich, wot cźißka 1—5, 12, 15, 16, 18, 22, 23, 30—34, 36, 37, 39, 44—47,
44 rm. ſchcźěpow cźißko 1, 2, 4—24,
1 „ „ „ 3;

II. w Porſchiſkich kěrkach

48 rm. dubowych ſchcźěpow,
14 „ „ „
1 „ hrabowych „
1 „ lipowych „
} cźißko 1—19,
14 dubowych kuleczkow cźißko 1—9;

III. w rudlach

3 dołhe hromady k walcźinje;

pjatk 15. měrza t. ł.

pſchi Maleſchanſkim wulkim haeże

56 twjerdych dołhich hromadow k walcźinje,
34 rm. dubowych ſchcźěpow,
7 = = kuleczkow,
1 pjenk, 42 cm tołſty a 3 m dołhi, a

pſchi Klukſchanſkich mjeſach

dźĕłba ſtejatych dubow.

Na kupjenje ſmyßleni chzyli ßebi drjewo do awkzije wobhladacź.

Hrabinſke revěrſke ſarjadniſtwo w Maleſchezach.

Wyſchſchi hajnik **Sachße.**

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 13. měrza t. ł. ma ßo na **Wutołczanſkim revěrje** 74 liſcźodrjewowych dołhich hromadow, ſ nich 38 brĕſowych dołhich hromadow a 100 ſchmrĕkowych a ſchkowronczodrjewowych żerdźow wot 9 hodźin na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

K pſchedſtejazemu nalĕtnemu ßadźenju porucźa ſchtomownja w **Bóſchizach** pola Njeßwaczidła **ſtrowe** a **ßylne ßadowe ſchtomiki** w wulkim wubjerku, wuſpytowane druźiny po ſnatych tunich płaćiſnach. Schtomiki ßu ßo wſchudźe pſches dobre roſcźenje a roswicźe wuſnamjenike.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wſchĕ **kolonialne twory, khoſej, zokor, raiß** atd. ßu najtuńſcho doſtacź pola **Schiſchki a Rjeczki** w Budyſchinje.

Ssadowe ſchtomiki,

ßylne a derje roſpjeńkowane wyßoke ſchtomiki, kotrež ßu na polu na wětſikojtym měſtnje roſtke, dla njedoßahazeho ruma po wjele poniżenych płaćiſnach ſe ßwojeje ſchtomownje pſchedawamoj.

Dr. Herrmann & dr. Wetzke.

Kontor na ſadnej bohatej haßy 3.

Kłoßy a pluwy

zentnaŕ po 1 mk. 50 np. ßu na pſchedań w Tſĕlanach cźißko 8.

Sa konfirmandow

porucza **czorny kaschemir hładki** a **mustrowany** we wschěch kajkoscach, 2 łóheźi schěroki **czistowołmjany** stary łóhcź po 60 np.

H. Kayser na žitnej haßy 10.

W kraßnych mustrach je dóschoł po tunich płaćišnach

wulki wubjerk

barchenta k blusam a pjessam,

kretonne,

módroćischcź,

satin k schórzucham atd.

pola

H. Kaysera

10 na žitnej haßy 10.

Dwojakoschěroki kascheměr

rjany módroběły, czistowołmjany, stary łóhcź po 60 np. hacź po 80 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 m. 80 np., 2 mk., 2 mk. 20 np., 2 mk. 50 np.

Pißane, jenobarbne dwojakoschěroke **drastne tkaniny** stary łóhcź po 40 np., we wschěch barbach, **zychi** a **wupjerki** w wulkim wubjerku po 20 np. pola

Emila Wehrle na jerjowej haßy 7.

Carl Noack w Budyschinje

na žitnej haßy njedaloko hłowneho torhoschcża

porucża

khofej paleny, dobry a ßylny, punt po 130, 140, 160, 180 a 200 np.,
khofej ßyry punt po 110, 120, 130, 140 a 150 np.,
rajß, rjanu tworu, punt po 13, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
zokor dróbny punt po 30 a 32 np.,
kóstkaty zokor punt po 36 a 40 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 36—40 np.,
ßłódki zokorowy syrup punt po 16 np.,
petrolej w ßudach punt po 12½, po jenotliwym punt po 13 np.,
schlesynski najlěpje czischcżeny ripikowy wolij punt po 36 np.,
czisty palenz po 28 np., woprawdźity žitny palenz po 72 np.,
ßłódke palenzy po 50 a 60 np.,
dwójne likěry litr po 70 np.,
rołkaty tobak punt po 56 a 60 np., **rjepikaty tobak** krany punt po 40 np., rjane **zigary** po 3 a 4 np., ßek zentnar po 8 mk., punt po 9 np.,
rjane wulke tuczne **jerje** po 5, 6 a 7 np.,
muku, grupy, nudle, zitrony, apfelsiny, sardele, jědźny wolij atd. jara tunjo.

Najlěpscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaćišnach dostacź w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na różowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschcżu
w Budyschinje.

Lěkarske wuherske wino

najtuńsche kupne žórko

pola **J. A. Rotha,** winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.

Saruczene cziste, pschepytane wot najprěńscheho němskeho chemika dr. Bischoffa w Barlinje, jako poßylnjazy ßrědk sa wotkhorjazych spósnaty. Dostacź w **měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje** 1 blescha po 2 mk. 25 np., ½ blesche po 1 mk. 30 np., ¼ blesche po 65 np.

Rjany **tudomny** a **schlesynski czerwjeny dźeczel,** teho runja woprawdźity **probstajski jeczmjeń** a **wowß** ma na składze, kaž tež wschě druźiny ßuchich warjenjow

Ernst Schmeiß w Budestezach.

Spěwarske

ßerbske a němske w najnowschich kraßnych swjaskach w wulkim wubjerku po tunich płaćišnach porucza

Gustav Rämsch,
knihiwjasar na bohatej haßy 21.

Cześćenym Sserbam porucza podpißana firma ßwój snaty dobry, psches dołhe lěta wuspytowany

kolmas a **kožowy mas** (vaseline).

Poßlednischi je wubjerny k masanju **ezerjatych rjemjenjow, grata, ezrijow,** kaž tež **konjazeho kopyta,** k namasanju psche **lischawu, wumpjeru** a wschelake druhe khorosce; dale ruski a amerikanski **maschinski wolij** po najtunischich dnjowych płaćišnach s rukowanjom sa sprawne a spěschne poßkuženje.

F. A. Pittner
w Budyschinje na wulkej bratrowskej haßy 4.

Pschispomnjenje: Hłowny sastupjer **Kamerunskeho mydła** sa sakske kralestwo; najlěpsche jadrowe mydło ½ punta po 40 np.

Czorny kascheměr

pißane tkaniny k dźěćazej drascźi,

módroćischcź, flanel, lama

w najlěpschej kajkoscźi porucza

H. Büschel
na hłownym torhoschcźu pod radnej khěžu.

Khofej

ßyry a paleny,

derje ßłodźazy po wschěch płaćišnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaćišnach porucza

destillazija
J. G. Klingsta Nachf.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcźi.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Würzburgske

runklizowe ßymjo

w snatej najlěpschej kajkoscźi porucza po jenotliwym a po zentnarjach tunjo

Carl Noack
na žitnej haßy.

Nowe

hollandske jerje

wulke a tuczne
po 3, 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza **Gustav Poser.**

Khofej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych druźinach porucźataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaćišnach.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótsjaze listy.

K konfirmaziji poručam po fabrikskich płaćišnach dwójzyscheŕoke
čišťowokmjane čorne

kaſchemĕry

meter po 100, 150, 175, 200, 230 a 250 np.
(K wobleczenju [klejdej] ßo 6 hacz 8 metrow trjeba.)

Richard Gautzsch

13 na bohatej haßy 13.

Syrup

punt po 12 np. a drózschi porucza
Richard Neumann.

Raſß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd. porucza
Richard Neumann.

Khoſej

paleny a njepaleny wot najtuńschich hacz do najſĕpschich druzinow porucza **Richard Neumann.**

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Khoſej

wot najtuniſchich hacz do najdrózſchich druzinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czorny czistowokmjany

kaſchemĕr

wobleczenje po 6, 7, 8, 10 hacz 20 mk.,
czorne zidzane tkaniny
wobleczenje po 24 mk.
Herm. Beermann
w Budyschinje na lawskej haßy.

Nervy ßylnjaza

bromowa woda,

wubjernje ßłodzaza a czerstwa jara derje czinjaza pschi wschĕch nervosnych czerpjenjach, woßebje pschebjeſpantoſcz atd., je dostacz w wulkich bleschach po 50 np. **w mĕſchczanſkej haptyzy** w Budyschinje.

Klobuki ſa konfirmandow,

klobuki hizo po 2 mk. 50 np., **mĕzy** hizo po 1 mk., nowe mĕzy w wulkim wubjerku po tunich płaćišnach porucza
C. E. Rinke na zitnej haßy 5.

Sofa a matrazy,

tez hnydom ſ **lozemi,** ma tunjo na pschedań
T. Albert na horncżerſkej haßy.

Pſchedkhadne wosſjewjenje.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoſczi najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so ßwoju Khoczebusku fabriku rokkateho tobaka ſ wulka a ſ maka, kaz tez ßwój ſkład derje wotležanych **tobakow** a **zigarow** wot **1. haprleje** do ßwojeho domu na **ßukelnſkej haßy czißko 7** w **Budyſchinje** pschepokożu. Budu ßo pschezo prózowacz, ßebi ſ tunimi płaćišnami a dobrej tworu dowĕrjenje kupowarjow dobycz a ßebi jo ſdzerżecz.

S poczeſczowanjom
Hermann Gerlich,
wobßedżer tobakoweje fabriki.

Rjany

czorny kaſchemĕr

porucza tunjo
F. G. Dietze
pola mjaßowych jĕdkow.

Hamburgſko-amerikanſke

paketojĕdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parokłódżna jĕſba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kózdu ßrjedu a njedżelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kózdu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóżdej dwĕ njedżeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczornjeje Indiſkeje**
mĕßaczńje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
mĕßaczńje 1 ras.

Towarſtwowe póſtſke parne łódże podawaju wubjernu jĕdz a pschikłódny pnczowanſku ſkładnoſcz ſa kajutowych a bjeſtubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa **No. 797**
Carl Meisel w **Budyſchinje.**

Wolij

ßo ßrjedu **13. mĕrza** a ſczĕhowaze dny w **Slyczinſkim** młynje bije.
A. Wawrik, młynſki miſchtr.

Bukečanske serbske towarſtwo

zmĕje njedżelu 17. mĕrca popołdnju w 5 hodżinach swoje posedżenje. Přednošk k. wučerja Hołbjana w Bukecach wo hwĕzdach a jich wosebitosćach. Hosćo su witani.
Předsydstwo.

Wobydlenje je hnydom na pschenajecze na zitnej haßy 6 po 3 ſkhodach.

Służobna holza ßo pyta.

Ródna, pilna ßłużobna holza ßo k 1. haprleji pschi dobrej mſdże pyta. Dalſche je ſhonicz na drjewowym torhoſchczu 22 po 1 ſkh.

Ssylnu, niz pschemkodu ßłużobnu holzu k 1. haprleji abo posdżiſcho pyta primariuſowa **Wetzkowa** na hrodowſkej haßy 6 po 1 ſkhodże.

Strowa młoda **dójka** ßo do Zitawy pyta. Dalſche je ſhonicz w hrodowſkej haptyzy.

Pohonczow, wotroczkow, dżowki a dżĕłaczerſke ßwójby pschi wyßokej mſdże pyta pſchiſtajaza żona
Schmidtowa
na garbarſkej haßy 9.

Pohoncza,

ſpuſchczomneho, pytam k 1. hapr., dokelż ßo nĕtcziſchi woženi.
O. Kirſchner,
lĕkar w Njeßwaczidle.

Krawſki może hnydom do dżĕła ſtupicz pola **J. A. Gödana** w Budeſtezach.

Dwaj **krawſkaj** trajne dżĕło doſtanjetaj pola krawſkeho miſchtra **Mütterleina** w Bĕczizach.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram wuczobnika pytam.
Hermann Gruhl
pschi theatrowym mĕſczе.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa kolonialtworowe khlamy ßo ßyn ſprawneju ſtarſcheju jako wuczobnik k jutram pyta. Dalſche je ſhonicz pola
Korle Wilhelma w Kamjenzu na Budyſkej dróſy.

Hólczez, kiż chze **rĕſbarſtwo** nawuknucz, może pod pschihódnymi wumĕnjenjemi do wuczby ſtupicz pola
Jana Khĕżnika, rĕſbarja
w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy 6.

Rĕſniſkeho wuczobnika
k jutram pyta **Auguſt Janaſch,**
rĕſniſki miſchtr w Budyſchinje.

Ssylny hólczez, kotryż chze **bĕtnarſtwo** nawuknucz, może do wuczby ſtupicz pola bĕtnarſkeho miſchtra **Hettaſcha** w Hornim Wujeſdże.

Ssylny hólczez, kiż chze ſahrodniſtwo nawuknucz, k jutram wuczbu namaka pola knjeżeho ſahrodnika w **Ssmochczizach.**

Czeknuł

maky czorny poß ſ bĕłym bróſtom, ſe ßylnymi ſtawami a na mjeno „Bußi" poßłuchazy. Saßopſchinjeßerjej ßo dobre myto ßlubi w Minakale 14c.

Snatym a pſchecżelam żelnu powjeſcz k wjedżenju dawam, ſo je ßo Bobu lubemu Knjeſej ſpodobało, moju lubu mandżelſku
Madlenu rodż. **Natuſchez**
60 lĕt ſtaru 28. małeho rózka wjeczor 1/2 9 hodżin ſ tuteje czaßnoſcze do wĕcznoſcze wotwołacz.

Hłubokoſrudżeny mandżelſki
J. T. Romſki,
nózny ſtrażnik w Rodezach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 11. **Sobotu 16. měrca 1889.** **Lětnik 48.**

☞ Čeśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na **2. śchtwórtlěto 1889** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłacźi ßo sa Serbske Nowiny na sakśkich a pruśkich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Po postajenju Jeho Majestośćo krala Alberta ma ßo 800lětny Wettinski jubilejski ßwjedźeń 16. junija ßwjećicź. W zykej Sakskej ßo we wschěch stronach pschihoty k ßwjedźeńskemu cźahej stawaju, s kotrymž budźe sakski lud ßwojemu wjele lubowanemu kralowskemu domej hołdowacź. Mischnanske ryćerske stawy ßo w cźahu w sastarskej ryćerskej bróni wobdźěła. K nim ßo hornjołużiske ryćerske stawy pschisamknu. Dokelž je ßo Hornja Łużiza hakle w lěće 1635 se Sakskej sjenoćiła, hornjołużiśzy ryćerjo w drasće tśizećźilětneje wójny pschińdu. Pósta budźe w cźahu psches 30 jěsdnych postillonow sastupjena. Pjekarjo chzedźa k wopomnjenju wulke Zeithainske wjeßelołěhwo pschedstajicź, kiž ßo wot kurwjerćha a pólskeho krala Friedricha Augusta II. w lěće 1730 k cźesći pruskeho krala Friedricha Wylema I. wotdźerża, hdźež bjes druhim teź hoborski tykanz pjećźechu. Sserbjo, kaž je hižo snate, hołdowanski cźah s pyschnymi jutrownymi kschiżerjemi a se ßerbskim kwaßom porjeńscha. Sserbśzy kschiżerjo budźa s najmjeńscha 100 muži ßylni. Pódla teho Sserbjo kralej sbožopschejazu adreßu pschepodadźa.

— Lětßa nasymu budźe zyłe sakśke wójsko w Drazdźanskej wokolnosći manevrěrowacź. K manevram kněžora Wylema wotcźakuja.

— Na 9. dźeń měrza, ßmjertny dźeń kněžora Wylema I., je ßo w Němzach s cźicha wopominało. W Barlinje běchu khorhoje na sjawnych twarjenjach sa snamjo żarowanja jenož do poł scźežora scźehnjene. Kněžor a kněžorka ßo ½12 hodźin do hroda kněžorki Augusty podaschtaj, so byschtaj tam pschi żarowanskej Božej ßłużbje pschitomnaj bykoj. Wyschschi dwórski prědaŕ mějesche żarowansku rěcź. Na to ßo kněžor a kněžorka, teho runja wschě wjeŕchowszy knježa do Charlottenburga podachu a k kněžorowemu kaschcźej w mawsoleju wěnzy położichu. Po porucźenju kněžorki Augusty durje Charlottenburgskeho mawsoleja zyły dźeń wotewrjene wostachu, so móhł kóždy s luda, kiž chzyschе pschi kněžorowym kaschcźu w cźichej modlitwje pschebywacź, sacźuwanja ßwojeje wutroby spokojicź. Mnohe woßoby pschi kaschcźu cźichu modlitwu wuspěwachu. Njedźelu ßo w Barlinskich zyrkwjach wopomnjeńske Boże ßłużby wotdźerżachu.

— Kněžor Wylem w nasymje po kwaßu ßwojeje ßotry prynzeßyny Sofije s grichiskim krónprynzom grichiskeho krala w Athenje a posdźischo sułtana w Konstantinoplu wopyta.

— Kněžor je wutoru ossizěrow, kotśiž pod wjedniśtwom hejtmana Wißmanna do narańscheje Afriki cźehneja, do jich wotjěsda w awdijenzy pschijał. Wißmann je bjes tym do Kaira w Egyptowskej dojěł a ßo hakle na nowy tydźeń na dalschi pucź poda. Prjedy hacź wón do Zanzibara pschijědźe, budźa drje tam nětkotre sta cźornych rekrutow najate. Dokelž je ßo wěz Němzow w narańschej Afriziy nětko po sdacźu saßo polěpschiła, ßo ßnadź Wißmannej schlachcźi, tamnischi sběžk do zyła porasycź. Sběžkarjo ßu po poraženju, kotrež ßu pola Bagamoyo pocźerpili, khróbkoscźe sbyli a ßo s brjoha do snutskowneje krajiny scźahnuli. Teź na to waschnje je Bagamoyske dobycźe Němzam s wuspěchom było, so ßu ßo sběžkarjo skónczńje pohnucź dali, jatych němskich mißionarow sa wukupny pjenjes puschcźicź. S zyła Arabśzy nětko wjazy swólnoscźe pokasuja, ßo s Němzami wujednacź.

— Lětusche kněžorske manevry budźa ßo bjes 7. a 10. armeekorpsom pola Mindena w Westfalskej wotbywacź. Wulka parada 7. armeekorpsa ßo pola Mindena, parada 10. armeekorpsa pak pola Hannovera wotdźerži.

— Pruski prynz Friedrich Leopold je s kněžorowej dowolnoscźu do swjaska ßwobodnych murjerjow sastupił.

— Němski kněžorstwowy ßejm je sańdźeny tydźeń po dlěschej sastawzy ßwoju dźěławosćź saßo sapoczał. Wón śmeje ßo s tśjómi ważnymi sakonjowymi nacźiśkami nakładowacź: s pjenjeżnej żadanku sa artilleriju, se sozialistiskim sakonjom a se sakonjom, kněžorstwowu banku nastupazym. Prawo, papjerjane pjenjesy wudawacź, kotrež ma kněžorstwowa banka pódla 17 druhich němskich bankow, wona w lěcźe 1890 shubi. Jedna ßo nětko wo to, hacź ma ßo tole prawo wobnowicź, abo hacź by kněžorstwo sarjadnistwo kněžorstwoweje banki, kotraż je tón cźaß akzijowe sjenoćenstwo, pschedewsako. Schtoż pjenjeżnu .żadanku sa powjetschenje artillerije nastupa, njeje hischcźe snate, kelko milijonow budźe ßo k poßylnjenju artillerije trjebacź.

— Jenemu pruskemu artilleriskemu offizěrej je ßo poradźiło, s karboloweje kißaliny nowe rosbuchadło wudźěłacź. Kule s tymle rosbuchadłom pjelnjene, maja hacź dotal njesnatu saniczazu móz. Tśi kule, pschecźiwo najßylnischemu wobtwjerdźenju cźißnjene, doßahaju, jo do zyła saniczicź, pschi cźimž rospadanki na wulku dalokosćź wscho, schtoż ßo wot nich trjechi, rosraża.

— Redaktora pólskich nowin „Dźiennika Pósnanskoho“ Bolewskeho ßu, dokelž je knježerstwu s nastawkom wo kolonisaziskim sakonju a wupokasowanju Polakow kschiwdu cźinił, k jastwu na schtyri njedźele saßudźili.

Schwajzarska. Dwaj ruskaj nihilistaj w Zürchu staj se ßwojim słóstniskim dźěłom ßebje ßameju sahubiłoj. Na Zürchskej horje wonaj pjelnjene bomby spytowaschtaj, kotrež běchu bjes dwěla k nětkajkemu mordaŕskemu nadpadej postajene. Pschi tychle pospytach jena bomba rosbuchnuwschi jenemu studentej nohu wottorże a druheho na żadławe waschnje srani. Prěńschi student je hižo wumrjeł, a teź druhi wopor ßo s cźeżka saßo sebjerje. Pschepytanje ßo wot Zürchskeho polizajskeho hejtmana wjedźe, kotryž pak je ßam sozialny demokrat. W Zürchskim polytechniku pjecźa dospołnje srjadowany rusko-nihilistiski swjaśk wobsteji. Pschi pschepytanju studentskich wobydlenjow drje ßo podróbnische wukopa.

Italſka. Po mnohich podarmowſkich pospytach je ßo ſchlachczíko, nowe italſke miniſterſtwo ſeſtajecź. Wuhladow na dlěſche wobſtacźe jemu njewěſchcźa. Pſchedßydy noweho miniſterſtwa, Franceſca Criſpia, kiž mějeſche tole ſaſtojnſtwo hižo w poßlednim miniſterſtwje, je ßo ßejm nabył. Kak Criſpi pod tajkimi wobſtejnoſcźemi nowe dawkowe ſakonje pſcheczíſchczi, je mnohim ſ hudańczkom. Italſka je ßebi pſches ßwoju wulkomóznarſku politiku hoborſki dołh naczíniła. Wobßadźenje měſta Maßawy na brjoſy czerwjeneho morja je wjele milijonow pózrjeło. Pódla teho je zkowna wójna ſ Franzowſkej italſkej induſtriji czężke rany biła. A nětko ßebi knjeżerſtwo ſaßo wjele milijonow k powjetſchenju wójſka żada. Sſejm pak k temu na żane waſchnje ſwólniwy njebudźe. Jeho heßło je: wotſtronjenje krajneho dołha. Tutón nadawk móże ßo jenicźzy pſches najwjetſchu ſłutniwoſcź dozpicź. Duż ßo wójſku nowe milijony woprowacź njemóża. Też ſ Franzowſkej dyrbi ßo Italſka něſkat ſjednacź; żeleſna nuſa ju k temu nucźi. Italſka induſtrija zkownu wójnu dlěje njewutraje a ßo w njej wukrawi. Nowe miniſterſtwo je teho dla miniſterſtwo ſwonkownych należnoſczow mużej dowěriło, kiž ſa pſcheczela Franzowſkeje płaczi. Hdyż ßo Italſka ſ Franzowſkej ſdobri, wona pſches to nuſowana njeje, ſ awſtriſko-němſkeho ſwjaſka wuſtupicź. Swonkowna politika Italſkeje woſtanje, kajkaż je była, woßoba miniſterſtwoweho pſchedßydy, Franceſko Criſpi, ſa to rukuje.

Franzowſka. Franzowſke knjeżerſtwo je jenemu orleanſkemu prynzej, Aumaliſkemu wójwodźe, kotrehoż běchu pſched dwěmaj lětomaj hromadźe ſe wſchitkimi bonapartiſkimi a orleanſkimi prynzami ſ kraja wupokaſali, dowoliło, ßo ſaßo do Franzowſkeje wróczicź. Aumalſki wójwoda je ßo franzowſkemu knjeżerſtwu pſches to pſchiliſchczik, ſo je franzowſkej akademiji wědomoſczow leżomnoſcźe ßwojeho hroda Chantilly darił. Też roßßudźenoſcź, ſ kotrejż je Aumaliſki wójwoda pſcheczíwo ſwjaſkej ßwojeho wuja ſ Boulangerom wuſtupował, je republikanſkich pſcheßwědczika, ſo ßu wótczinſzy ſmyßlenemu prynzej doſczczinjenje winojczi.

— Pſchepytanje pola ßobuſtawow wótczinſkeje ligi wulkeho wunoſchka měło njeje. S towarſtwowych pißmom ßo liſy dopokaſacź njemóże, ſo ma ſ Boulangerom wotpohladanje, republiku powróczicź. Njedźiwajo teho je knjeżerſtwo boulangiſtiſkich ſapóßłanzow Naqueta, Laguerra, Laiſanta a Turqueta do ßudniſkeho pſchepytanja wſako.

Jendźelſka. Jendźelczenjo maja ſa nuſne, ßo na móżnoſcź pſchihotowacź, ſo ßo do jich kraja, wot morja ſe wſchěch ſtron wobdateho, njepſcheczel wali. Knjeżerſtwo je naprawiło, ſo móże ßo pſchi pſchipadźe wójny hnydom 160,000 muži mobiliſěrowacź. Runje tak ßu ßo pſchihoty ſtałe, ſo móża ßo wſchě mórſke pſchiſtawy ſ podmórſkimi minami ſaſtaracź. K ſakitanju Londona knjeżerſtwo nochze małe twjerdźiſny twaricź, tola bychu ßo, jeli ſo by nuſne było, wobtwjerdźene lěhwa ſakożike.

Ruſſowſka. Ruſka ßo pomału, tola njepſcheſtawajzy na wójnu hotuje. W poßlednim czaßu ßu ßo w nawjeczornych a połodniſchich gubernijach ſ nowa ſkłady brónje, munizije a wojeŕſkeje draſty powjetſchiże. Wobhladuje ßo to jako pſchedkhadna pſchiprawa k nowemu poßylnjenju namjeſnych wójſkow.

Bołharſka. Nětcziſche bołharſke knjeżerſtwo je hižo dołhi czaß w roſkorje ſ bołharſkim duchownſtwom. Pſched nękotrymi měßazami ßo tale napjatoſcź pſches to powjetſchi, ſo Koburgſki prynz Ferdinand bołharſku duchownu ſynodu, w Sofiji ßo wotbywazu, roſpuſchczi a biſkopow w nozy ſ města wuhnacź da. Tón czaß knjeżerſtwo ßwoju naßylnoſcź pſcheczíwo duchownſtwu po ſdaczu wobżaruje. Pſches pſcheſczéhanje duchownſtwa je ßebi knjeżerſtwo wjele ſeſchkodźiło a ruſkoſmyßlenej ſtronje nowych pſchiwißowarjow pſchiwjedło. Bjes tym je Ruſka w ßußodnej Sſerbſkej politiſku pſchewahu doſtała a bołharſke knjeżerſtwo ßo boji, ſo nětko też w Bołharſkej Ruſka wjetſcheje ſamożnoſcże dobudźe. Duż ßo wone prózuje, ßo ſ duchownſtwom ſaßo ſdobricź. Knjeżerſtwo chże ſ biſkopami měr ſczinicź, jeli ſo czi knjeżerſtwo wo wodacże proſcha a prynzej Ferdinandej ßwěrnoſcź ßłubja. Njeje wjele nadźije, ſo biſkopojo tele wuměnjenja pſchiwoſmu. Pſched krótkim je wjednik bołharſkeje ruſkopſcheczelneje ſtrony Zankow czeſcź měł, ſo je jeho ruſki khěżor w dlěſchej awdijenzy pſchijał. Zar je pſchi tym Zankowej prajił, ſo wotczakuje, ſo Bołharjo bórſy ßami ßwojeho nětcziſcheho njeſakońſkeho wjerćha wuczerja. Zankow je wopſchijecże ßwojeho rosrěczenja ſ zarom ſe ßamoſpokojnej ſjawnoſczu ßwojim pſcheczelam w Bołharſkej k wjedźenju dał. Zarowe ßłowa ſ nowa njepſcheczelow bołharſkeho knjeżerſtwa pohonja, w pſcheczíwniſtwje pſcheczíwo Koburgſkemu prynzej wutracź a jeho knjeżerſtwu, je-li trjeba, ſ mozu tónz czinicź. Njemóże ßo pſchepósnacź, ſo roswicże balkanſkich wobſtejnoſczow w poßlednim czaßu wobſtacźe europiſkeho měra do praſchenja ſtaja.

Sſerbija. Czeho dla je kral Milan krónu ſłożił? Tole praſchenje ßo tu khwilu wjele roſpomina. Powſchitkownje ßo wobkrucźa, ſo je kral Milan hižo woſpjet, a to prěni krócź po bitwje pola Sſliwniży, myßle měr, krónu ſłożicź. Tehdy general Horwatowicź kralej tole wotmyßlenje wurěcźa. W poßlednim czaßu ßo także myßle pola krala czaſczíſcho pokaſowachu. Kral bě pſcheßwědczeny, ſo lud jeho hidźi, a pódla teho ßo wobcźeżnoſcźe w knjeżerſtwje pſchezo bóle powjetſchachu. Sda ßo, ſo je wón wěrił, ſo ſwonkowna wójna jemu ſ wuſkoſczow wupomha. Tola czim bóle ßo europiſki měr wobtwjerdźowaſche, czim bóle jeho nadźija wopuſchczeſche. W kraju najwjetſcha njeſpokojnoſcź knjeżeſche, czeża dawkow bě pſchezo bóle pſchiběraka, krajny dołh ſ kóżdym lětom roſczeſche a ſ nim ſ dobom nuſnoſcź, dawki ſ nowa powyſchicź. Sa ßerbſke dawkowe poměry je woſnamjaze, ſo bohaty pſchekupz Kriſmanowicź prjedy 60 dukatow jako dawk ſa lěto płaczeſche, bjes tym ſo wot njeho nětko 30,000 frankow żadaja. Hdyż pod tajkimi wobſtejnoſczemi radikalni ſ heßłom: „Prjecź ſ dawkami!“ do wólbow dźěchu, hinak bycź njemóżeſche, hacź ſo jim wſchě hłoßy pſchipadachu. Wyſchnoſcże běchu ſkónczńje njemózne pſcheczíwo tutemu hibanju. Lud bě tak roshorjeny pſchi wólbnych pſchihotach, ſo woſpjet pſchiwißowarjow krala ſkónzowachu abo jich ſatraſchichu, jim domy ſapaliwſchi. Tajke podawki, kotrež ßo wot knjeżerſtwa w wukraju potajichu, na krala hłuboki ſaczíſchczź czinjachu. Wón widźeſche, ſo dyrbjeſche ßo bjes wuměnjenja radikalnym pſchepodacź, kotſiž běchu jemu pſchezo njeſnjeßni ludźo byli. Tak węży ſrawjachu, a kral wot teho czaßa knjeżerſtwo wjedźeſche, wot myßle ſajaty, ſo dyrbi wotſtupjenje pſchihotowacź. Kral je po ſdaczu hakle czaß wotſtupjenja w Niſchu poſtajił, hdyż pſched krótkim ratarſkeje wuſtajenzy dla pſchijeżdże; wón tam pſched ßwojim pſchewodom ßwoje wotpohłady njepotaji. Hnydom na to wón awſtriſkemu a němſkemu khěżorej ßwoje wotpohłady pſchipowjedźi. Němſki khěżor Milanej wotradźeſche, knjeżerſtwo ſkożicź, a jeho napominaſche, na měſcże wutracź, na kotrež bě jeho woßud ſtajił. Tutón liſt ßo krala jara jimaſche. Kral dale wuradźowaſche, ſo by miniſterſtwo ſeſtajał a pſches dowěrnikow ſ radikalnymi jednaſche. Tucźi jemu program pſchedpokożichu. Prěnje wuměnjenje w nim bě, ſo ma ßo ſběżkał Nikola Paſchicź wobhnadźicź. K temu ßo kral pſchewinucź njemóżeſche, duż ßo roſßudźi, radſcho trón wopuſchczicź. Pſched nękotrymi dnjemi jeho ſ liſtom němſkeho khěżora w ruzy nadeńdźechu. „Njemóżu! Njemóżu!“ wón ſa ßobu wołaſche. Wón bě bóle nervoſny a wotpjaty hacź hdy prjedy; roshorjenoſcź, kotraż ßo na njeho dawaſche, ſlě ſkutkowaſche. Njeje dwělne, ſo ßo ſe ßamomordarſkimi myßlemi noſchesche. „Mi niczo druhe njewubudźe, hacź po pſchikkadźe krónprynza Rudolfa czinicź!“ jeho wołacź ßłyſchachu.

Nětko, hdyż je ßo Milan kralowſku doſtojnoſcź ßłekł, ßo wjazy njeboja, wo jeho żiwjenju ſjawne ßłowo rěczeć. Cźłowjek njeby wěrił, kajka hromada wſchelakich powjedańczkow ßo wo nim powjeda. W nich ßo kralowa pſchikhilnoſcź k rjanym żonam, jeho njewobſtajnoſcź, roſpuſchczenoſcź a brojerſtwo ſetkaja a prěki a pódlu běża. Hižo do prěnjeje turkowſkeje wójny bě Milan w wulkej pjenjeżnej nuſy. Bjes rukowanja jemu nichtó pjenjeſy pożczicź nochzeſche. Tehdy běſche wón nuſowany, ßwoje drohotnoſcże, ſ juwelami wobßadźene mjecże a ßerbſke krónſte ſnamjenja w Winje ſaſtajicź. Na tymle podkożku wón ſaßo pjenjeſy doſta, kotrež běchu jemu trjeba. Tola bórſy ſaßo ßo czeżka ſtaroſcź wo durje klapaſche. Wójna ſ Turkowſkej ßo bliżeſche, wón dyrbjeſche wobcźeżnych wěricźelow ſpokojicź a pódla teho jara wulke wudawki k wſchelakim pſchihotam czinicź. Ruſka drje bě tehdy podpjeru pſchilubiła, tola wona ßo ſ pjenjeżnej poßylku pſchedołho komdźeſche. Duż ßo Milan na awſtriſkeho khěżora wo pomoż wobrocźi. Wón podarmo njeproſcheſche. Khěżor jemu pjecża pjecź milijonow ſchěżnakow pożczi. Milan ſ tym ßwój ſtary dołh ſapłacźi, ſaſtajene drohotnoſcże wukupi a rjanu ſumu hiſchcże ſbytka ſkhowa. Tule pożczonku drje wón żenje ſapłacźił njeje, ſa to pak bě wón wot tamneho czaßa awſtriſkemu khěżorej ßwěrnje poddany pſcheczel. W poßlednim czaßu je ßo Milan ſaßo ſ pjenjeżnej nuſu bědźicź dyrbjał. Kralowej Natalliji je wón 600,000 rublow dołżny, pódla teho ma w jenej Winſkej banzy 260,000 frankow, w jenej Peſchtſkej banzy 300,000 a na druhich měſtnach na 360,000 frankow dołha. Móże ßo ſ teho widźecź, kak je Milan ſ pjenjeſami brojił. Jeho lětne dokhody ſe ſtatneje kaßy, 1,200,000 frankow wuczinjaze, jemu żenje doßahake njejßu.

W Sſerbiji je wotſtupjenje krala Milana widomne wjeßele bjes ludom ſbudźiło. Nowiny krala teho dla khwala a pißaja, ſo je wotſtupjenje jeho najlěpſchi ſkutk. Jenoż nowiny „Videlo“ ſ tym ſpokojom njejßu. Tele nowiny ßo wot nětkotrych wußkużenych

generalow wudawaju a awstriskopschecźelnu stronu sastupuja. „Videlo“ Milanowe wotstupjenje s wótrymi ßkowami politiski smylk mjenuje, kotrehoż scźěhwki ßo hischcźe pschedwidźecź njedadźa. Dyrbi ßo bórsy pokasacź, hacź cźesćź abo hańba na tych panje, kotsiž ßu Milana pohnuli, krónu skožicź. Kóždy woprawdźity ßerbski wótcźinz dyrbi ßo s wobźarowanjom praschecź, schto wojakam wubudźe cźinicź, hdyž jich wjednik, kral, nadźiju spuschcźiwschi ßwoje město wopuschcźi a wótcźinu njewěstemu wjednistwu pschewostaji. Njemójemy ßo awstriskopschecźelnej doprědkarskej stronje dźiwacź, so je dla Milanoweho wotstupjenja hněwna. Wona psches to poßlednju sepjeru shubi a dokelž bjes ludom s zyła žaneho pschiwißa nima, rospanje. Ruskopschecźelna radikalna strona je nětko s knjesom w Sserbiji. Prěni skutk noweho radikalneho ministerstwa je byk, so je sběžkarjej Paschicźej, kotrehoż bě Milan k ßmjercźi wotßudźicź dak, s wukraja do wótcźiny nasad powołał. Też druhe woßoby, kotrež ßu krala Milana dla Sserbiju wopuschcźicź dyrbjake, ßo nětko, hdyž je s jeho knjejstwom nimo, do wótzneho kraja wrócźa. Kralowa Natalija ßo njebudźe na dołhi cźaß wot ßwojeho ßyna wotdźerźecź dacź. Tutón ma pjecźa tak wulke žedźenje po ßwojej macźeri, so ßu jeho cźežke myßle sajake. Duž maja knjeżerjo sa nusne, so by kralowa w bliskosći ßwojeho ßyna pschebywała. Młodemu kralej Alexandrej ßu europiske dwory sboże pschake. Woßebje wutrobne sbožopschecźe je ruski khěžor do Bělograda póßkał. Też wot cźornohórskeho wjercha je sbožopschecźe doschło. Je to cźim nadpadnischo, dokelž sa dwazecźi lět wobaj dworaj bjes ßobu wobkhadźałoj njejstej.

Ameriša. W połodnischej Kaliforniskej ßu s nowa wjele skotu namakali. Wobydlerjo Kaliforniskeje ßu ßo psches to do wulkeho njemëra dali. Tyßazy do krajiny cźahnu, hdźež ßu skoto nadeschli, so bychu ßo rucźe wobohacźili. Wschitzy cźeladniży ßu se ßłużby cźekli, runje tak ßu telegrafistoju a mnohi želesniszy sastojniży ßwoje město wopuschcźili. W Ensenada w delnjej Kaliforniskej skoro žanych muži wjazy njeje. W dole, hdźež skoto namakaju, tsi skote žiły psches skały du. Płacźisny sa zyrobu ßu w tamnej stronje wjele luda dla, kotryž je ßo tam sa krótki cźaß sběžał, njeßměrnje wyßoke.

Khěžor Josef a jeho macź.

(Pokracźowanje.)

„Dźi!“ wona rjeknu, „a hladaj hischcźe jónu, hacź ßo nichtó nad Tobu ßmilicź nochże. Zakostnje by byko, hdy bych Tebje ßobu sahubiła.“

„Mój chzemoj hromadźe wumrjecź“, Josefa praji; „to je troscht sa naju wobej“.

„A njemyßlisch ßebi na Antona, Sswojeho nawoženju?“

„Anton to, schtož ßo wobeńcź njehodźi, kaž muž snjeße a budźe mje wopłakowacź.“

„Ty dyrbisch jeho dla žiwa wostacź; duž niczo sakomdźicź njeßměsch. Bóh njesechże, so w tajkich młodych lětach wumrjesch. Antona dla dyrbisch hischcźe junu spytacź a tak dołho wo pomoz wołacź, doniž Cźe njewußłysicha.“

Jenicźzy s dźěsćowskej poßłuschnosću Josefa po radźe khoreje macźerje cźinjesche, runjeż běsche ßama wschu nadźiju hižo spuschcźiła; wona hischcźe junu k woknu stupi a ruzy prosćho wupschěstrjewschi s nowa wo pomoz wołacź pocźa. Tón ßamßny wokomik ßo jich khěži cźołm bliżesche, kotryž mějesche wulku prózu, so mjes schkrutami do prědka pschińdźe. Ssrjedź cźołma schwižny muźki stejesche, kotryž běsche do schëreho wojeńskeho płaschcźa sawaleny a mějesche tsirózkojty kłobuk hłuboko mjeswocźi dele ßunjeny, so lóhko njebě, jeho spósnacź. Wón běsche Josefu hižo nasdała wuhladał a ji hrožazy strach hnydom spósnał. S ruku na nju pokasujo wón cźołmarjow, kotsiž pilnje wjeßkowachu, pohonjesche, so ßwoje mozy hischcźe bóle napinachu, doniž ßo jim njeradźi, so s cźołmom runje pod wókno sajědźechu, hdźež holcźo stejesche.

„Khětsje!“ njesnaty sawoła. „Žaneje minuty shubicź njeßměmy; to stare twarjenje dźě hižo nimale padacź pocźina.“

„Ale cźežko budźe“, druhi knjes w cźołmje napschecźiwi, „tym wbohim ludźom pomhacź“.

„Sa cźo dha ßmy pleczeny rěbl ßobu wsali?“ ßo muźski w wojeńskim płaschcźu woprascha s kłoßom, kotryž, kaž ßo sdasche, ßwucźeny njebě, so ßo jemu napschecźo rěcźi. „Dajcźe jenož jow: ja ßam horje poléšu a njesbožownych se stracha wumožu.“

„Wy sabywacźe, so ßym sa Wasche drohe žiwjenje samolwjomny. Radscho chzu ßo ßam do najwjetscheho stracha podacź.“

„Mjes tym so ßo wurěcźujemoj, móże ßo hubjena khěża do hromady ßypnucź. Chzemoj hromadźe strach pschětracź. Wschako wo žiwjenje mojich ßobucźlowjekow dźe.“

„Nadobnemu žadanju wulkeje wutroby dyrbju napschecźo stupicź. Wopomńcźe, schto scźe ßlubił a so macźe wyschsche pschißłuschnoscźe dopjelnjecź, hacź ßo bjes wużitka woprowacź.“

Jenož njerady ßo njesnaty naležnym próstwam ßwojeho pschewodźerja podwoli. So by wschemu dalschemu pschecźiwjenju sadźěwał, tutón nětko ßam pleczeny rěbl wsa a jón jara wustojnje holcźzy horje cźißnu, wótsje na nju wokajo, so dyrbi rěbl sa woknowy kschiž pschiwjasacź. Hdyž běsche ßo to stało, wón lóhzy po nim horje saléše a s wotewrjenym woknom do khudobneje jstwicźki nuts skocźi, kotruž ßebi s khwatkom wobhlada.

„Pój!“ wón Josefje poruczi. „Žaneho wokomika wjazy shubicź njeßměmoj.“

„Pomhajcźe najprjódzy mojej wbohej macźeri!“ holcźo stysknje sawoła, na kožo pokasujo, hdźež khora hubjena leżesche.

„Schwarna wobrada, kotruž ßym ßebi tu na schiju powßnuł“, knjes bórbotasche. — „Schto dyrbju s khorej žónskej sapocźecź?“

„Mějcźe želnoscź s njesbožownej!“ Josefa jeho kolenje wobjimajo wołasche.

„Ja dźě chzu rady cźinicź, schtož samózu“, knjes wotmolwi, kotryž běsche, njedźiwajzy na ßwoje lóhkomyßlne waschnje, hłuboko hnuty. „Pomhaj mi macź sběhnucź! ja chzu hladacź, hacź ju won pschinjeßu.“

„Bóh budźe Waß žohnowacź sa Waschu dobrotu!“

S pomozu Josefy ßo knjesej radźi, khoru wusběhnucź a sbožownje hacź k woknu donjescź. Jedyn s cźołmarjow, kotremuž knjes horje kiwasche, sa nim pschilése a cźežu s wulkeho dźěła na ßwojej ramjeni wsa, so wobaj hromadźe khoru s kaha do cźołma dele donjeßeschtaj, hdźež ju na nětkotre kruchi drasty, kotrež tam rospschěstrjete leżachu, na dno położischtaj; njesnaty ßo mjes tym ßwój płaschcź wotwodźe a khoru s nim wodźe, so by symy njemrěła. Hakle hdyž dźowka ßwoju macź wukhowanu widźesche, wona ßama na wokno stupi a bjes bojoscźe po kahodnym rěblu dele lésesche. Hdyž wona s woknom won na rěbl stupi, ßo jaßna ßlónczna pruha psches cźěmne mróczno pschedrě a postawu rjaneho holecźa wobßwěcźi, kotrež njewólnje na jandźela dopominasche, kajkichž na wobrasach starych mischtrow widźimy. Ju wuhladawschi njesnaty se spodźiwanjom wótsje sawoła, a jeho blědej lizy ßo na jene dobo sacźerwjenischtej.

„Tajkale podobnoscź!“ wón ßwojemu pschewodźerjej w italskej rěcźi schepnu.

„Woprawdźe; kaž by rjekł, so morwi saßo stawaju.“

„Směrom!“ njesnaty snapschecźiwi. „Stare rany njeßměmy saßo wotkrywacź. Row ßwojeho dobytka nihdy wróczo njeda; ja pak ßo nadźijam a wěrju, so ßo saßo wohladamy.“

Wuras najhłubscheje bolosće pak ßo s jeho nadobneho woblicźa bórsy saßo shubi, hdyž ßo jemu Josefa sa to dźakowasche, so je ju a jeje macź s najwjetscheho stracha wumóhł. Doniž wona rěcźesche, ßo jeho cźeńkej hubje pschecźelnje poßměwaschtej, a wulkej, módrej wocźi ßo s jaßnym błyschcźom ßwěcźeschtej. S luboscźiwym dźělbracźom ßo wón sa jeju wobstejnoscźemi napraschowasche, ßo prózujo wbohej žónskej směrowacź a jimaj też dale schkit a pomoz lubjo, doniž dospołnje wukhowanej njebudźetej. Runjeż měješe wón něschto woßobne w ßebi, schtož też wonej pytnuschtej, jeho zyke waschnje najwjetschu dowěru wubudźesche; wutrobna dobrota a luboscź k ßobucźlowjekam s jeho mikeho woblicźa rěcźesche, a jeho zunje pohladnjenje pscheradźesche, s kajkej wutrobnej ßobuželnoscźu wón njesboże druhich hłuboko ßobu sacźuwasche. Hdyž pak jeho wocźi na Josefininym wobliczu wotpocźowaschtej, jeho hłuboka sruďoba sapschimnu, njewurjeknite sacźucźe bolosće a radosće, kotrejž runja wětrej a ßlónczjnemu ßwětku jeho duschu pscheběraschtej. Wón ßo napschecźo njej ßynu a ßo na nju nahladacź njemóżesche, se žanym ßkowom ßwoje ßo wotměnjaze sacźucźa njepscheradźiwschi.

Mjes tym cźołm, kotremuž po rězy płowaze rospadanki a schkruty duzy po pucźu s wulkim strachom hrožachu, k napschecźnemu brjohej dojědźe. Njesnaty prěni na kraj skocźi a chzyschе ßo wotsalicź, prjedy hacź jeho lud, kiž běsche ßo tam shromadźił, wohlada a spósnaje, schtož też ßo jemu na to waschnje radźi, so ßo wschědny kódźniski płaschcź wodźe a ßebi kłobuk hischcźe hłubscho mjeswocźi dele ßuże. Prjedy hacź ßo wón njespósnaty wotßali, wón hischcźe ßwojemu pschewodźerjej poruczi, so by ßo sa žónskej starał a sa khoru noßydko wobstarał. Prjedy hacź móżesche ßo jemu Josefa dźakowacź, běsche ßo wón hižo w cźischcźeńzy shubił; srudna wona sa nim hladasche, kaž sa njebjeskim sjewjenjom, kotrež ßo k njebju wróczi, wo dźak ßmjertnych njerodźo. Kaž w ßnje wona sa knjesom dźěsche, kotryž ju a macź hacź k cźecźinemu domej do Josefoweho

města pschewodźesche. Rady budźesche wona mjeno ßwojeho dobroczela shoniła, ale wona ßebi njeswěri ßo sa nim wopraschecz; s nježnym żónskim czuczom wona potajnstwo shóda a mějesche jo sańcz. Hdyż pak chzysche ji jeje pschewodźeŕ, prjedy hacz woteńdźe, móscheń polnu słotych podacz, wona wulkomyßlny dar krucże wotpokasa.

„Ja móżu sa ßo a ßwoju macz dźełacz", wona s hordym ßebjewědomom dźesche, „a żaneje podpjery njetrjebam. Każ dołho hischcże móżu ßwojej ruzy hibacz, namaj nusy njebudże".

„Ale Wy budźecże Sswoju macz lěpje wothladowacz móz, hdyż tele pjenjesy na to nałożicże."

Dokelž pak ßo wona wobstajnje wotwlakowasche, tež knjes dale do njeje njerěczesche. Sso sdwórliwje kłonjo ßo wón s njej rossżohnowa, ßebi do drohotnych sapißnych knižkow thěżne czißko a czeczine mjeno ßwěru napißawschi.

W czeczinym domje żónskej hacz na dalsche wucżek namakaschtej, a czeta jej pschecżelnje pschija, runjez ßama na żane waschnje samożita njebě. S nowa ßo stara wěrnosc wopokasa, so je khudy khudym s najlěpschim pschecżelom. Mjes tym so dyrbjesche Josefa dobroczinej czecże nadrobnje wupowjedacz, kajki strach stej pschětrałej a. kak buschtej s Bożej pomozu s njeho wumożenej, jeje nawożenja sadwělujo zyke město pscheběha, ju pytajo. Dostawschi prěnju powjesc, so je Leopoldowe město powodżene, běsche ßwěrny Anton pißarnju wopuschczik, hdyż za dźeßacz schěßnakow měßaczneje msdy město pißarja sastawasche. Połny stracha wón na město njesboża khwatasche, s wutrobu połnej czeżkich a srudnych myßli. Schtoż wón tam wohlada, jeho najhórsche wocżakowanja hischcże pscheßahasche. Schtoż jeho wócżko widżesche, jemu żołta masana wódna puscżina napscheczo hladasche; njedźiwajzy na to wón nadźiju njespuschczi, so ßwoju njewjestu se stracha wumoži. S wulkej prózu a sa myto, kotrez nimale zyke pjenjesy, kotrez wón wobßezdżesche, żadasche, ßo jemu radźi czołm dostacz. Hdyż pak ßo wón derje snatemu domej bliżesche, běsche ßo dom hižo saßypnuł; jenoż swißle a wuheń s wody won tczachu, wopowjedujo jemu żałostny dóńt jemu tak drohich wobydlerjow. Anton s bolosczu sawoła a ßo sadwělujo k brjohej wróczi, so by ßnano wot snatych czękanzow nadrobnische shonił. Nichtó jemu wo dóńcże njesbożownych niczo powjedacz njechasche abo njemóżesche, doniż wón skónczńje schewza njenadeńdźe, kotryż běsche s Josefu w jenym poskodźe bydlił. Schewz bě ju wo pomoz wołacz ßłyschał, ale pomhacz ji njeběsche móhł, dokelž běsche ßam se ßwojej ßwójbu jenoż pschi ßamom ßmjerczi wucżeknuł. Po jeho rěczach móżesche Anton lědma wjazy dwělowacz, so stej Josefa a jeje macz w żołmach ßwój row namakałej. Telko stracha pschětrawschi a ßo hłuboko rudźo wo ßwoju njewjestu, wschón pschemaczany a pschemrěty, wón tak woßłabnu, so duzy po pucżu na drósy leżo wosta a bórsy pomjatk shubi. Někotsi ludźo, kotsiž nimo pschińdźechu, ßo nad nim ßmilichu a jeho do bliskeje hojerńje donjeßechu, hdyż wón na symizu czeżzy skhori. (Pokracżowanje.)

Póstny khěrluschh.

Mły dźemy nětko s Jesußom
Pucz jeho poßleni,
A hłóß se srudnym khěrluschom
Sso spěwa bjes nami.

Rěcz Knjesowa nětk ßłyschecz je
Każ Boži ßmjertny swón;
To wucżobnikam klinczesche,
Każ rěczał k nim by ßón.

Ach, wócżko jeho hladasche
Na bliske czerpjenja,
A tola jeho luboscz dźe
Nětk sa naß do wóhnja.

Wón s khczenizu ßo dyrbi khczicz,
Se khczenzu czerpjenjow,
A wschitko ma ßo dopjelnicz
Nětk k sbożu człowjekow.

Wón podaty bycz póhanam
Ma nětk do ruki jich
A njescz a czerpicz wscho to ßam
Na khżižu sa wschitkich.

Tez wußmějscheny, hanjeny
Wón budże do wole
A sapluwany bjes prawdy
Wot wschitkich hromadże.

A czełko jeho do ßmjercże
Tez budża krjudowacz
A moricz jeho żiwjenje, —
Schtó budże wobaracz?

To, Knjeże, wscho ßo stako je
We twojim czerpjenju;
Ty wschitke pak ßy bolosczе
Snjeßł s czichej wutrobu.

O, kolena nětk shibujmy
Pscheđ wulkej lubosczu,
Psches kotruż wumóżeni ßmy
We Jesom Khrystußu!

J.

Ze Serbow.

S Budyschina. W Budyskim hamtskim hejtmanstwje smeje ßo rekrutěrowanje 19., 20. a 21. měrza w Biskopizach kóżdy krócz dopołdnja wot 10 hodźin, 23. a 26. měrza rano wot ½9 hodźin w Schěrachowje, 27., 28., 29. a 30. měrza a 1. a 2. haprleje kóżdy krócz rano wot 7 hodźin w Budyschinje. 3. haprleje ßo dopołdnja w 9 hodźinach wuloßowanje wotdźerżi.

Se Żidowa. Ssobotu rano je ßebi tu dźełacźeŕ Münzner s wobwěßnjenjom żiwjenje wsak. — Ssrjedu 13. měrza powjesc wo druhim ßamomordarstwje psche Żidow dźesche. Dźełacźeŕ Schmidt, wobstarny muż, běsche ßo mjenowany dźeń dopołdnja nusy dla wobwěßnuł.

S Łubija. Rekrutěrowanje w Łubijskim hamtskim hejtmanstwje smeje ßo wot 18. měrza hacz do 1. haprleje.

S pola. Nastupajzy wjedro w měrzu ßo sastarsku ßlědowazych prawidłow dżerżachu: Wjele ßněha w měrzu lubi wjele ßyna, ale ßłabe żito a huste pluwy. — Měrski ßněh płodam a winowemu pjeńkej schkodźi; měrski próch trawu a liscże płodźi. — Hdyż ßo w měrzu hrima, ßo w meji ßněh dże. — Deschcz w měrzu ßo w juniju wróczi. — Měrske njewjedra płódne lěto łubja. — Hdyż je měrz mokry a haprleja ßucha, ßo futr njeradźi; pschińdże-li k temu symna meja, dha budże mało płodow, wina a ßyna. — Měrske mhły ßo sa sto dnjow jako njewjedra wrócza. — Je-li na ßwj. Josefa (19. měrza) jaßne njebjo, budże lěto płódne. — Je-li na Ruperta (27. měrza) njebjo jaßne, budże zyły junij tajki.

S Kamjenza. Pónđelu 4. měrza wjeczor ßu w knjeżim hacże mjes Selenej Hrabowku a Hrabowu, w tak mjenowanym Kołpjazym hacże, wósku Kólschu s Buleriz s konjom a ßanjemi morweho namakali. Kólscha, kotryż běsche ßo wjeczor prjedy shubił, je ßo w hacże tepił. Kóń běsche do hata samjersnjeny a wschón sprostnjeny; njedźiwajzy na to jeho hischcże żiweho s hata wucżeżechu. Kólscha je ßo, schtoż je ßłyschecz, njedźelu wjeczor w Selenej Hrabowzy trochu napił był a tam wokoło 8 hodźin bjes latarnje wotjeł; na pucżu, kotryż do Hrabowy a do Buleriz wjedże, je ßo sabłudźił a ßebi pschi tym do hata sajeł.

— Lětusche rekrutěrowanje ßo w Kamjenskim hamtskim hejtmanstwje wot 11. hacz do 16. měrza wotdźerżi.

S Wojerez. Rekrutěrowanje w Wojerowskim wokrjeßu ßo 27. měrza sapocznje a ßo 1. haprleje skónczi.

S Delnjeho Wujesda. Rěsniski Wylem Malherzyk, kotryż je prjedy pola swudowjeneje rěsnikoweje Kadachoweje tudy dźełał, běsche 8. měrza do Wujesda pschischoł, so by ßwoju prjedawschu mischtrku mordarszy nadpanuł; wón ßo w jeje domje skhowa. Hdyż ßo Kadachowa, kotraż prjedy doma była njebě, wjeczor wokoło jědnaczich domoj wróczi, rěsniski se ßwojeje khowanki wustupi a sa rěsnikowej dwójzy dó jstwy tseli; na sboże pak mißnu. Duż wjazy krócz ßam do ßo tseli a ranjeny na měsce leżo wosta. Lěkaŕ pak jeho rany sa ßmjertne njespósna. Duż smeje ßo rěsniski, hruby a wjeczinwy człowjek, mordarskeho nadpada dla pscheđ ßudnikom samolwjecz.

S Wulkeho Radschowa. Ssobotu 9. měrza popołdnju w scheste hodźinje na Ballmannez statoku tudy Boži woheń wuńdże; se ßłómu kryte domske a hospodarske twarjenja ßo wotpalichu. Skót a domjazu nadobu płomjenjam wutorhnuchu. Kak je woheń wuschoł, nichtó njewě. Loni ßmy tudy wóßom krócz woheń pomeli.

S Mużakowa. Knjes miniśter duchownych należnosczow, wucżenstwa a medizinalnych należnosczow je pschesjene s evangelskej wyschschej zyrkwinej radu dowolił, so ßo woßebita evangelska woßada Běła Woda sakoži. K nowej woßadże evangelszy wobydlerjo Běleje Wody a Kutow ßłuscheja. Wot sańdżeneho 1. měrza je Běła Woda woßebita woßada; duż stej Běła Woda a Kuty s Mużakowskeje woßady wustupiłej. Dotalne kaplanstwo Mużakowskeje wjeßneje woßady je ßo ßamostatna fara sczinilo; jeho dokhody ßu ßo nowej woßadże Běła Woda pschipokasałe. Wobßezdżeŕ nascheho stawneho knjejstwa je patronatske prawo sa nowu woßadu dostał. Nětuschi patron je po tajkim k. hrabja von Arnim nad Mużakowom.

S Mużakowa. W jenej tudomnej fabriży je ßo wóndano wobżarujomne njesboże stako. Dźełacźeŕ Schokta běsche na wonkownu sczěnu fabriki wulki wóhnjowy rěbl sakoził a na njón horje saleśł; druhi dźełacźeŕ rěbl deleka dżerżesche. W město teho, so budżesche prjedy pruhował, hacz rěbl dżerži, jón Schokta pruhowacz pocza, hdyż hižo wyßoko horjeka stejesche: rěbl pak ßo skama, Schokta dele padże a na měsce morwy leżo wosta; wón běsche ßebi schiju swinuł. Schokta je żonu s dwěmaj dźěsczomaj sawostajił.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Dźełacźerja J. A. Rosiata se Żidowa, hižo dwójzy khostaneho, k jastwu na tsi měßazy saßudźichu, dokelž bě loni ras w dezembru na tudomnym dwórnischczu kruch wuhla kranuł. — Skakarjo M. Förster a A. Fröda s Kósłow a Montag s Delnich

Jikoż běchu 10. dezembra ſ lěża, kublerjej Eiſoldej w Schönbergu ßluſchazeho, něhdże 69 ſchmrěkowych bożodźěſćowych ſchtomikow kranuli. Pódla teho Förſtera winowachu, ſo je loni 12. novembra ſe ſkakarjom Schneiderom ſ Kójkow najeńkej zyhelnicze Baumannej w Budeſtezach jenu kóczku kranuł a, ju sarěſawſchi, ſjědł. Förſterej ſchěſćmężazow, Frödze 8 mężazow jaſtwa pſchißudźichu a kójdemu ſ njeju cżeßne prawa na tſi mężazy wotrjeknuchu, bjes tym ſo Montaga ſ jaſtwom na tſi mężazy a Schneidera ſ jaſtwom na dwě njedźeli pokhoſtachu.

Přilopk.

* Każ chzedźa někotre nowiny wjedźećz, w tu khwilu jara ſajimawy prozeß na jenym ßudniſtwje w naſchim kraju hraje. Jara bohatemu mużej, kotryż wjazy milijonow wobßedźi, běſche żona cżeżzy ſkhoriła. Duż bohaczk, każ ßo powjeda, lěkarjej połojzu ßwojeho ſamożenja ßlubi, je-li ſo khorej żiwjenje ſdźerżi a ju wuſtrowi. Lěkarjej ßo to radźi. Duż jemu muż bórſy na to jara dobre myto ſa jeho prózu póßła; lěkař pak pjenjeſy wotpokaſa, ßo na to powołajo, ſo je jemu bohaczk pſched ßwědkami połojzu ßwojeho ſamożenja ßlubił. A połojza jeho ſamożenja milliony wuczinja. Dokelż bohaczk telko płaczicż nochze, lěkař na ßudniſtwje ßwoje prawo pyta. Je-li ſo ßo ſ wězu takle ma, ßmy wczipni, ſchto ßudniſtwo wußudźi.

* W Lipſku hólczeż wot ßwojeho knjeſa poruczniſoſcż doſta, někomu 200 mk. donjeſcż. Hólczeż pak ſ pjenjeſami cżeknu; ale hižo naſajtra wjeczor jeho něſchto hodźin dale Lipſka ſajachu. Hólczcz mějeſche revolver pſchi ßebi, kotryż běſche ßebi wot pſchekſchiwjenych pjenjes kupił.

* S njeroſumnym khrobolenjom je ſaßo cżłowjek żiwjenje ſhubił. We wßy Wieſe pola Noweho Města w Hornjej Schleſynſkej ſańdżene dny někotſi burjo w korczmje ßedźachu. Jedyn ſ nich, kiż běſche hižo něſchto ſchkleńczkow palenza ſa laz linuł, praji, ſo tſi punty rubaneho mjaßa a punt kołbaßy ſjě, je-li ſo ſchěſćz ſchkleńzow piwa k temu doſtanje. Mjaßo ßebi derje ſeßkodźecż da; hdyż pak běſche ſ kołbaßu nimale hotowy, wón morwy dó jſtwy padże: żołdk běſche ßo jemu puknuł.

* Burik ſ wokolnoſcże Hallſtadtſkeho jězora kruwu do města pſchicżěri, ju pſcheda a ßebi 115 ſchěßnakow, kotrež ſa nju doſta, do kónczka ßwojeho dybſaczneho rubjeſchka ſwjaſa. Duzy domoj ßebi ſamyßli ſa wokami pohladacż, kotrež běſche w kerkach powlakł; a hlej, w jenym woku běſche ßo tuczny ſajeczk popanuł. Też ſajaza burik do dybſaczneho rubjeſchka ſwjaſa a wjeßeły domoj cżampaſche. Wo rózk lěża ſtupiwſchi ßo wón na jene dobo dohlada, ſo jemu hajnik napſchecżo dże. Hajnik hižo dawno na njeho tukaſche, ſo na dźiwinu woka wlecże; a bur to wjedźeſche. Duż jemu ſe ſtrachom brěmjeſchko je ſajazom ſ rukow wupadże. Sajaz pak mějeſche bórſy nohi ſ rubjeſchka won; duż ſ rubjeſchkom wotßał cżěrjeſche, ſchtoż mózeſche, a te 115 ſchěßnakow ßobu wſa.

* Pohoncż w Hornim Herzogswaldawje wóndano wjeczor ſe ßwojej żonu ſnatu ßwójbu w ßußodſtwje wopytacż dźěſche, woſtajiwſchi ßwoje hakle někotre mężazy ſtare dźěczo ſ něhdże 14lětnej holzu ßame doma. Holza mějeſche poruczniſoſcż, dźěczo hladacż, a dyrbjeſche do ßußodſtwa po macż pſchińcż, je-li ſo dźěczo wotzuczi a płacże. Dźěczo derje ſpaſche; duż też ßotra do koża dźěſche. Hdyż ſtarſchej w nozy domoj pſchińdźeſchtaj, dźěſczi, każ ßo ſdaſche, wobě ſpaſchtej. Sswězu ſaßwěczíwſchi macż k kolebzy ßwojeho lubuſchka pohladacż dźěſche. Ale kak ßo wboha żona wuſtróża! Dźěſczu mjeswoczi kóczka leżeſche, a — dźěczo běſche morwe: běſche ßo ſadußyło. — Hdy bychu ßo tola macżerje bóle hladałe a kóczkam dó jſtwy njedałe, hdźeż małe dźěczi ſpja!

* W Kaſſelu je ßo ſ kónz ſańdżeneho tydźenja khoſtarnja wupaliła, jara ſtare twarjenje, kotrež pſchi rězy Fulda leži. Płomjo ſ woknami najhorniſcheho poſkhoda a ſ tſěchu won praßnu, a huſty kad ßo ſ khoſtarnje waleſche. S bliſkich artilleriſkich kaſarmow bórſy wotdźělenje wójſka pſchińdże; wojazy hnydom khoſtarnju ſe wſchěch ſtron wobſtupichu a khoſtanzow, kotrychż je tam w tu khwilu 60, ſtrażowachu. Też wóhnjowa wobora tam bórſy běſche, ale ſadźěwacż njemóżeſche, ſo ßo tſěcha zyła wotpali. Hewak je ßo twarjenje, kotrež je ſ wulkeho dźěła kamjeńtne, do zyła wupaliło. Schtoż je ßłyſchecż, je woheń w dźěkanſkim ſalu wuſchoł; khoſtanz, kotryż mějeſche lampy rjedźicż a pjelnicż, je jón ſakożił. Bliſko khachlow wulke ßudobje połne petroleja ſtejeſche. Każ pſchipadnje khoſtanz ßudobje, kotrež ſatykane njebě, powali; na to ſ nohu żehliwe wuhło ſ khachlow won kopnu. Wuhło do łuże petroleja ſlecża, a ſa wokomik běſche zyła dźěkarnja jene płomjo. Khoſtanz ßo ſe ſamyßłom do wóhnja na ſemi lehnu, a jeho towarſchojo dyrbjachu jeho ſ mozu ſ dźěkarnje wlez.

* W Sangerhauſenje ſańdżeny tydźeń wuczobneho hólza, kotryż běſche miſchtrej cżeknuł, wſchudźom ſtaroſcżiwje pytachu; ſkónczńje jeho w zyrkwi nadeńdżechu, hdźeż běſche ßo ſkhował. W krutej ſymje a żaneje zyroby njewużiwajo je hólczez tſi dny w zyrkwi tczał. Wón je, każ praji, hłodu wumrjecż chzył. Skónczńje pak tola dlěje wjazy wutracż njemóżeſche; duż wo pomoz wołacż pocża. Jara woßkabnjeneho jeho do hojerńje pſchijachu.

* W Schaale pola Rudolſtadta pſched krótkim młoda zyganka ſtroweju dwójnikow porodźi. Dokelż k prěnjej kupjeli hnydom dóńża ſ cżopłej wodu k ruzy njebě, macż noworodźeneju w bliſkej rěczży wokupa. Tehdy běſche 6 gradow ſymy.

* Loni w auguſcże ßo domſke korczmarja w Mindenje w Weſtfalſkej wotpali. Korczmař běſche runje ſe żonu na tſělniſchczu; khěżu běſche ſamknuł, a „ſ wobhladniwoſczu“ běſche ßebi ßwoje pjenjeżne papjery a — ſawěſczeńſke wobßwědczenje (policu) do ſaka tyknuł. Duż ſ dobrym prawom mnoſy na njeho tukachu, ſo je woheń ßam ſakożił; njedźiwajcy na to pak jemu towarſtwo, pola kotrehoż běſche dom pſcheczińo wóhnjej ſawěſczeny byk, dźěl ſawěſczeńſkich pjenjes wupłaczi. Sa tele pjenjeſy ßebi korczmař nowy dom natwari, do kotrehoż chzyſche bliżſche dny ſaczahnucż. Na jene dobo pak jeho něhduſcha ßłużobna holza pſchińdże a ßwědczeſche, ſo ſtaj korczmarjez ßamaj ſakożiłoj. Duż ßu pſched wczerawſchim tydźenja korczmarja ſe żonu ſajeli. Żel je nam jich wbohich wóßom dźěczatkow, wot kotrychż hiſchcże żane ſchulu wukhodźiło njeje.

* W Diedersdorfje pola Lebuſa wóndano wuczeŕ do wuczeŕnje ſtupiwſchi, tſi zyganſke dźěczi nadeńdże, kotrež proſchachu, ſo bychu ßo pſchi ſchulſkej wuczbje wobdźělicż ßměle. Dźěczi wuczerjej papjery pſchepodachu, ſ kotrychż wón ſpóſna, ſo ßu dźěczi wſchudźom, hdźeż běchu ſtarſchi po ßwěcze wokoło cżahajo ſ nimi pſchiſchli, nimale porjadnje do ſchule khodźiłe. Też ſ najwjetſchich městow mějachu dźěczi tajke wopißma. Wſchitke tſi běchu hižo něſchtożkuli nawukke; a wuczeŕ ßo wjeßeleſche, kak pſchede wſchěm ſtarſchi hólczez pſchi ſpoczatku ſchulſkeje wuczby ßobu ſpěwaſche a ßo ßobu modleſche. Schulſke knihi, kotrež mějachu młodźi zyganjo ßobu, běchu wſchitke jara cżiſte.

* S Tragößa w Schtyrſkej ßo piſche: 16 lět ſtary burſki ßyn ſ naſcheje wßy ſańdżene dny ſ woſom, do kotrehoż mějeſche konja ſapſchehnjeneho, pſches hórniſchczo wuhło wjeſeſche. Na horach ßněh leżeſche. Duzy po puczu pachoła jara wulka ſtara liſchka nadpadże, ßo na njeho ſaběhujo, każ prawy ſły poß. Liſchka ßo wotehnacż njedaſche, a nadpanjeny ßo jeje ſ wulkej prózu ſe ßwojim kijom a kſchudom dowobró. Hakle hdyż muż ſe ßußodneje wßy k temu pſchińdże, ßo jimaj radźi hłódnu a krewjelaczńu liſchku wotehnacż.

* Młody ßylny pachoł, kotryż běſche pola ruſkeje gardy ſtał, prěni tydźeń małeho rózka wot wojakow domoj dźěſche. Bliſko wßy Harzew pola Staroduba cżrjóda wjelkow na njeho pſchicżěri. Tſi wjelki wojak ſe ßwojim teßakom ſaruba. Hdyż pak ßo cżrjóda ſwěriſkow ſe wſchěch ſtron na njeho nawali, ßo jich wón dowobrócż njemóżeſche, a wjelki jeho roſtorhachu a ſeżrachu.

* Wo hroſnym njeſkutku ßo ſ Konſtantinopla piſche: Młody Hrjek, 15 lět ſtary pjekařſki w Galacże, ſańdżene dny na jedyn turkowſki lóß hłówny dobytk ſczini, 24,000 mk. Pobywſchi na banku, hdźeż ſhoni, ſo ßu jemu pjenjeſy wěſte, ßo wón do pjekarnje k ßwojemu dźěłu wróczi. Tam miſchtrej pjekarjej a ßwojim towarſcham wupowjeda, kajke ſboże ma. Tuczi mjelczo mjes ßobu radu ſkładowacż pocżachu, kak bychu ſbożowny lóß do rukow doſtacż móhli, a ßo roſßudźichu młodżenza ſkónzowacż. Njeſbożowneho wuwjaſachu a do pjezy ßunuchu, hdźeż ßo wón na wuhło ſpali. Naſajtra pjekař ſ loßom na bank pſchińdże, żadajo, ſo bychu jemu pjenjeſy wupłaczili. Saſtojnik pak ßo dopomni, ſo běſche tam dźeń prjedy druhi cżłowjek ſ loßom pobył; duż ßo wón pjekarja wuwopraſchowacż pocża. Pjekař ßo ſ wurěczami tak ſaſchmata, ſo jeho ſaſtojnik ſajecż da. Duż hroſny njeſkutk na ßwětko pſchińdże.

* W Bicksburgu w Połnózno-Amerikanſkich Sjenoczenych krajach pſched krótkim cżornocha ſajachu, jemu winu dawajo, ſo je běku żónſku ſ njepózcżiwym ſamyßłom nadpanuł. W ßudniſkim jednanju ßo jeho wina dopokaſa. Měſchczenjo běchu tak hněwni na njeho, ſo wyſchnoſcż ſa nuſne ſpóſna, cżornocha do makeje twjerdźiſny Gibſen ßadźicż. Lud pak běſche ßo roſßudźił ßo jateho mozowacż, a byrnje ſe ſłym było. 200 abo 300 wobrónjenych jěſdnych pſched twjerdźiſnu pſchijěcha, a bórſy běchu ſaſtojnizy nuſowani, jaſtwowe wrota wotewricż; lud cżornocha ſa khornař wſa a na ſchtom wobwěßnu.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan August Mlynk, knihiwjasar na Židowje, ſ Hanu Lejnu Krawzez tam.

Křóeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Wylem Max, Jana Adolfa Ducžmana, khěžerja a cžěßle na Židowje, ß. — Emma Martha, Jana Augusta Mlynka, knihiwjasarja na Židowje, dź. — Emma Marja, njemandź. dź. w Nadžanezach.

W **Katholskej zyrkwi:** Jurij Pawoł, Mikławscha Hermanna, dźěłacžerja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 5. měrza: Olga Lisbetha, Jaroměra Augusta Hajny, zigarnika na Židowje, dź., 8 m. 12 d. — 6. Jurij Pawoł, Oty Oskara Kellera, khěžerja a dźěłacžerja na Židowje, ß., 1 l. 5 m. 4 d. — 9. Korla August Münzner, dźěłacžer na Židowje, 56 l. 11 m. 13 d. (ßo wobwěßnuł). — Jan Korla, Jana Korle Schäfera, pohoncža w Delnjej Kinje, ß., 7 m. 17 d. — Hana Sommerez, Pětra Beiera, pens. fabrikarja w Dobruſchi, mandź., 67 l. 2 m. 3 d. — 11. Jan Max Ota, Jana Jaroměra Maxa Fietzy, fabrikarja na Židowje, ß., 1 l. 1 m. 7 d. — Hermann Oskar, Jana Bohuwěra Ssymanka, murjerja na Židowje, ß., 1 l. 11 m. 15 d. — Marja rodź. Nowakez, Mikławscha Justa w Bělcžezach ſawoſtajena wudowa, wobydlerka tudy, 74 l. 10 m.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2429 měchow.	W Budyſchinje 9. měrza 1889				W Lubiju 14. měrza 1889			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńza . . . . . běła	9	12	9	59	9	12	9	41
" . . . . . žołta	8	88	8	94	8	68	8	97
Rožka	7	50	7	75	7	25	7	50
Jeczmjeń	6	79	7	14	6	67	7	—
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	—	7	25	6	60	6	80
Hroch	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	50	2	10	2	30
Pšeńcžna muka 50 " . . .	8	50	17	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	50	12	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	4	—	3	40	3	80
Ssłóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	24	—	32	—
Proßata 475 ſchtuk, ſchtuka . .	10	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	25	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 41 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. 06 np. hacž 9 hr. 26 np.; rožka wot 7 hr. 66 np. hacž 7 hr. 81 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 21 np. hacž 7 hr. 32 np.; wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 15 np.

Dražbźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 48—52, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 40—52 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 15. měrza: Rjane.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym ſhodźe je pšchezo wotewrjeny.

Jěſdny plan želeſnizow wot 1. oktobra 1888.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražbźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza . . .	1,55	—	4,43	7,58	10,50	1,56	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha . . .	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,24	—	5,28	8,45	11,39	2,24	3,17	5,5	7,41	—
Budyſchina . . .	2,49	4,0	6,2	9,21	12,18	2,47	3,52	5,40	8,17	—
Biſkopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa . . .	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga . . .	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Dražbźan . . .	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,49	5,31	7,12	10,4	10,48

S Dražbźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražbźan . . .	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga . . .	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,55	—
Budyſchina . . .	—	7,59	10,44	11,29	2,3	4,51	6,53	10,40	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,43	5,31	7,32	11,22	—	2,27
Rychbacha . . .	7,7	9,1	11,43	—	3,1	5,49	7,50	11,40	—	—
Do Shorjelza . . .	7,48	9,22	12,4	12,21	3,20	6,10	8,11	12,1	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,55	2,14	5,0	8,29
Budeſtez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Roswodez	5,34	8,11	11,9	2,28	5,14	8,43
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,16	5,56	9,24
Budeſtez	6,21	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,35	6,17	9,38
Do Budyſchina	6,43	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,45	8,20
Połcžnizy	6,23	9,8	12,26	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcžnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Póſt ſa woßoby:

bjes Budyſchinom a Rakezami.

Wotjěſd ſ Budyſchina (póſta)	wjeczor	w	7 hodź.	35 min.
" Maleho Wjelkowa	"		8 "	20 "
" Njeßwaczidła	"		9 "	30 "
Pſchikhad do Rakez	"		10 "	10 "
Wotjěſd ſ Rakez	rano	w	6 hodź.	5 min.
" Njeßwaczidła	"		6 "	55 "
" Maleho Wjelkowa	"		8 "	5 "
Pſchikhad do Budyſchina	"		8 "	45 "

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacž w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 18. měrza 1889 ma ßo na **Njeßwaczidliſkim majoratowym revěrje** ßlědowaze **wužitkowe a palne drjewo**, jako:

50 khójnowych ſdomkow, 14—20 cm ßrjedźneje tołſtoſcže, 9—14 m dołhich,
100 khójnowych klozow, 16—35 cm hornjeje tołſtoſcže, 3—5 m dołhich,
12 brěſowych klozow wſchelakich rosměrow,
15 khójnowych žerdźow, 12 a 14 cm delnjeje tołſtoſcže, 10 a 12 m dołhich,
150 rm. khójnowych palnych ſchczěpow, ſ nich 10 rm. ßuſchizowych,
80 " " kuleczkow, ſ nich 30 rm. ßuſchizowych,
3 " brěſowych kuleczkow,
100 " khójnowych pjeńkow,
2 brěſowej dołhej hromadže,
40 khójnowych dołhich hromadow, ſ nich 30 ßuchich,
160 rm. khójnoweje ſbytneje walczíny,
16 ſtotnjow khójnowych walczkow

w drjewiſchczomaj 13. wotdźělenja na Ssukez horje a 23. wotdźělenja pſchi dołhim hacže pod ſwuczenymi wumjenjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchczu 13. wotdźělenja pſchi Nowowjeſczańſko-Pßowjanſkim puczu.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Niepraſchk.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo
Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanſkim hajniſkim revěrje** ma ßo **ſchtwórtk 21. měrza t. l.**

15 rm. dubowych ſchćěpow a repuchow,
3 ſtotnjow dubowych kuleczkow,
104 hromadow khójnoweje walczíny,
104 „ khójnowych dołhich hromadow a
71 khójnowych pjeńkow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapaczatk awkzije **dopołdnja** w 9 **hodźinach** w drjewiſchczu pola Czelchowa.

Tachantſke hajniſke ſarjadniſtwo w Sderi, 8. měrza 1889.

Kubaſch.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 21. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na knjeźim **Komorowſkim** a **Kobjelnjanſkim** revěrje

73 twjerdych a
139 khójnowych wuléßowanych hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Pſcheßadźowanſke wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Shromadźiſna pſchi dworje pola Komorowa.

Knjeże Kupjanſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Khěža

w najlěpſchim wobkhadnym połoženju ſnutskowneho měſta je pſcheměnjenja dla hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w wudawarni S.N.

Dwě hiſchcze dobrej wobleczeni ſa konfirmandow ſtej na pſchedań pola **G. Walthera** na ßukelnſkej haßy 28.

Wotewrjeny wós, ſ kotrymż je ßo mało jěſdźiło, je na pſchedań pola woſotwarza **Galla** na Hoſchiz haßy w Budyſchinje.

100 kop **powrjeſtkow** je na pſchedań w Rachlowje czíßło 22.

Běłe Welkersdorfſke jědźne **běrny** ßu na pſchedań zentnar po 5 mk. pola **Guſtv Penthera** w Skanezach pola Barta.

Młoda, ßylna, ßuczelna czežna **krowa** ßo kupi na kamjeńtnej haßy 16.

Kóſlaze kóżki

po jenotliwym a po wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Guſtav Nawka

na garbarſkej haßy czíßło 16.

Kóſſaze kóżki

każ też wſchě druhe koże po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niż mjenje 6 zołow, każ też **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po móżnoſczi bjes ßukow, niż mjenje 12 zołow pſchi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Ssadowe ſchtomiki

wſchitkich druźinow, rjane a ſróſtne, ßu na wubjerk na pſchedań w ſchtomowni **A. Poldraka** w Skanezach pola Barta.

Raiß

punt po 13, 16, 20, 24, 30 a 40 np. poruczа

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoſchczu 8.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. poruczа **C. F. Dietrich**

na mjaßowym torhoſchczu 8.

Sſerbſke ſpěwarſke

wote mnje ßameho do dobreje koże ſwjaſane poruczam w wulkim rjanym wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach. **Oscar Klahre**

na jerjowej haßy 11.

Ssobotu pſchi měſchczańſkej haptyzy w knihiwjaſarſkim rjedźe w budźe.

Założ. 1880.

Khrjachiſny roſpuſchczo, koſkot wołožujo, ſměrujo w ſchiji pſchi ßylnym kaſchelu atd. ſtutkuje

puſchczaty ſyrup

po wukaſanju

dr. med. C. Schwanda.

1/3 bleſch. po 1 mk., 2/3 bl. 1 mk. 50 np., 1/1 bl. 2 mk.

Bjes wukhwalenja njech kóżdy pſches ßamßne wużiwanje wo wuſpěchu ßudźi.

Woprawdźity jenoż dóſtacź w **Budyſchinje** pola **Klingsta Nachf.** na bohatej haßy 16.

Hnězdne jeja! Hnězdne jeja! Hnězdne jeja!

ſ porzelana dźěkane poruczа tunjo

Rudolph Wilhelm

na ßerbſkej haßy 16.

Czorny czíſtowołmjany **kaſchemér,** prawje dwojoſchěroki w 12 druźinach ſtary łóhcź hižo po 60 np. hacź k najlěpſchemu czežkemu **dwójnemu kaſchemérej** ſtary łóhcź po 2 mk. 20 np. Jenobarbne, każ też kaſchczíkate, dwojoſchěroke **draſtne tkaniny** ſtary łóhcź po 40 np., **wupjerki a zychi** po 20 np., wulki wubjerk **rubiſchczow na hłowu,** najnowſche muſtry atd. płaczíſny hódno poruczа

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Spěwaŕſke

ßerbſke a němſke

derje a trajnje ſwjaſane, poruczа tunjo

E. Raſeld na kotołſkej haßy.

Deſtillazija Ad. Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

poruczа ßwoje wubjerne ßłódke **dwójne likěry,** jako **rózowy. hońtwjerſki, ſelowy** a **khimjelczkowy likěr, liter** po **60 np,** Wone ßo ßwojeje wubjerneje dobroſcze dla woßebje k kwaßam a k kſchczíſnam hodźa.

Dale ßo jednory **ßłódki palenz,** każ też dobry **czíſty palenz** I. a II. druźiny liter po 30 np. a 27 np. pſchi 10 litrach poruczа.

Winowe kißało, kißałowy ſprit a **płodowe kißało** po tunich płaczíſnach.

Žonjaze kłobuki

hižo po 2 mk. 50 np. hacź k najwoßebniſchim **jendźelſkim kreppowym kłobukam,** każ też wſchě **żarowanſke wězy** poruczа

A. Rostowa na ſeminarſkej dróſy.

Pſchi pſchedawanju ßo **ßerbſki** rěczi.

Meblowy magazin Herm. Schmidta

w Budyſchinje pſchi hrodźe

poruczа ßo pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju. **Zyke wuhotowanja,** każ **jenotkiwe meble** w **wulkim wubjerku** po ſnatych **tunich** płaczíſnach.

Mydlaŕnja H. Lehmanna

w Budyſchinje

na hornczerſkej haßy czíßło 3 a na żitnej haßy czíßło 3

poruczа ßlědowaze wudźełki po poniżenych płaczíſnach w ſnatych dobrych druźinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**40**	**np.,**	pſchi wotewſaczu 5 puntow ßo płaczíſny poniża,
żiwizojte jadromydło	„ „	**36**	„	
jadriwe mydło II. druźina	„ „	**30**	„	
czíſczaze mydło	„ „	**30**	„	
jendźelſke běłaze (błejchowaze) mydło	„ „	**20**	„	
maſne mydło	**punt po 20 a**	**25**	„	
kryſt. ſoda	**punt po**	**5**	„	

rajßowu a pſcheńczną ſchterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtuniſchich płaczíſnach,
najlěpſchi kołmas wot Schindlera a Myßlia w Schczeczinje punt po 25 np.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w **ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 29. haprleje 1889** nowy wuczbny kurß ſapoczinje.

Wſcho dalſche je pola direktora **Bruggera** naſhonicź.

Ssuscheny połcź, pjecź porstow tołsty, punt po 70 np., 5 puntow punt po 65 np., wot krajnych ßwini punt po 67 np., po 25 puntach tuńscho,
ßyry połcź punt po 65 np.,
ßadleschczo punt po 65 np.,
ßuschene ßwinjaze mjaßo punt po 60 np. porucza

Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Dobru 3 np. zigaru

njewuběranu tworu, derje wotleżanu ſ czistym běłym palenjom w wulkej faßonje pod czißł. 94 pschedawam.
100 scht. płaczi 2 mk. 70 np.,
1000 = = 25 =
sa hotowe pjenjesy.

W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Lěkarske
wuherske wino
najtuńsche kupne żórko pola J. A. Rotha, winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.
Saruczene cziste, pschepytane wot najprěńscheho němskeho chemika dr. Bischoffa w Barlinje, jako poßylnjazy ßrědk sa wotkhorjazych spósnaty. Dostacź w **měschczańskej haptyzy w Budyschinje** 1 blescha po 2 mk. 25 np., 1/2 blesche po 1 mk. 30 np., 1/4 blesche po 65 np.

Khosej

paleny hischcże po 130—140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischcże po 110, 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoź w derje a czischczeßkodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawskej haßy.

Rad ßo kurjaza

mopselska zigara

7 scht. po 20 np.,
100 scht. po 2 mk. 80 np.
je saßo doschła a porucza ju

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawskej haßy.

Palenz

czisty, měschany a dobry
w wubjernych kajkoscźach po tunich płaczisnach porucza

Th. Grumbt.

Jerje

jara rjane a tucźne
schtuku po 3, 4, 5—7 np.
k mariněrowanju porucza

Th. Grumbt.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótſjaze listy.

Lokalne Towarstwo Sserbskich Burow w Lahowje

ſmeje **njedźelu 17. měrza** popołdnju w 4 hodźinach ſhromadźisnu.

Pschedßydstwo.

Pschedkhadne wosjewjenje.

Cźesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, ſo ßwoju Khocźebusku fabriku rokkateho tobaka ſ wulka a ſ maka, każ tez ßwój ſkład derje wotleżanych **tobakow** a **zigarow** wot **1. haprleje** do ßwojeho domu na **ßukelnſkej haßy czißło 7** w **Budyschinje** pschepokożu. Budu ßo pschezo prózowacź, ßebi ſ tunimi płaczisnami a dobrej tworu dowerjenje kupowarjow dobycź a ßebi jo ſdźerżecź.

S poczesczowanjom

Hermann Gerlich,
wobßedźer tobakoweje fabriki.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóżdu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

Rajß, grupy, jahły, ßoki, hejduschku, hróch, griß, nudle

po wjetschich a małych dźělbach po najtuńischich płaczisnach porucza

Th. Grumbt.

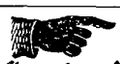

Draždźanske konjaze loßy, Marienburgske konj. loßy

porucza **M. Weiser.**

Spěwarske, modlerske knihi, němske a ßerbske, gumijowe podłożki, gumijowe ſtupnje, gumijowe a papjerjane ſchaty, wóhnjostroje, fotografijowe albumy porucza

M. Weiser.

Bukečanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 17. měrca popołdnju w 5 hodźinach swoje posedźenje. Přednošk k. wučerja Hołbjana w Bukecach wo hwězdach a jich wosebitosćach. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Rakečanske towarstwo „Lipa“

zmeje, da-li Bóh, njedźelu 17. nalětnika popołdnju w 4 hodź. w Eberweinec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu, k kotrejż je jedyn sobustaw přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Bukeczanske ratarske towarſtwo.

Póndźelu 18. měrza popołdnju w 6 hodźinach budźe poßedźenje. Pschednoschk k. młynka A. Prosta ſ Hrodźischcźa: wustajenza mlětych żitow, jich pruhowanje na lěpik a schkrob a na kmanoscź k pjecźenju.

Pschedßyda.

W Boranezach czißło 5 je wo bydlenje, ſtwa a komora, na pschenajecźe.

Holzy, kotrez chzedźa schicź nawuknucź, nětko abo posdźischo pschijima **Bertha Albinuscz** na Flinzowej dróży 4 po 1 ſkhodźe.

Holczka, kiż jutry schulu wukhodźi abo tez starscha, ßo k podpjeranju hosposy pyta.

E. A. Mitasch w Bukezach.

Skłużobuu holzu, 14—16 lětnu, pyta **E. Becker**, na hospitalskej haßy 7.

Piwarskeho pohonca pschi wyßokej msdźe pyta **Bürger,** piwarski mischtr w Klukschu.

Wotroczk ſ dobrymi wopißmami ßo pyta. S knihu ßo pschipowjedźicź na **Czelchowskim** ryczeŕkuble.

Wotroczkow, dźowki, ßłużobne holzy, holzy se wßow, kotrez chzedźa schwadlistwo a schaty schicź nawuknucź, pyta hnydom **Nockowa** na mjaßowym torhoschczu 18.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje żelesowe a krótkotworowe khlamy pod pschihódnymi wuměnjenjemi ßyna sprawneju starscheju jako wuczobnika pytam.

Paul Walther.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy k jutram derje wotczehnjeneho a wobdarjeneho hólza sprawneju starscheju sa wuczobnika pytamoj ſ wuměnjenjom, so pschekupsku schulu wopyta.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Sahrodniski wuczobnik

ßo pyta. Sa ſwonkowne wikowanske sahrodnistwo pytam ßylneho hólza ſ dobrej schulskej wědomoscźu sa wuczobnika. Dalsche je ſhonicź pola **P. Mickana,** wikowanskeho sahrodnika w Budyschinje.

Wuczobnika pyta
E. Becker,
rěsniski mischtr na hospitalskej haßy.

Hólczez, kiż chze **rěsbarſtwo** nawuknucź, może pod pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź pola

Jana Khěžnika, rěsbarja w Budyschinje na Lubijskej dróży 6.

Hólczeza,

kiż chze wojnarſtwa nawuknucź, pyta **K. Rolla,** wojnarski mischtr na Židowje.

Warnowanje.

Warnuju, kiž, wo mni ßo powjedaze, dale rěczecź, dokelż kóżdeho pschißkodnika wobſkorżu.

Marja Pilakez se Židowa.

Khěrluſch

ſłożeny po mjenach njedźelow

Invocavit hacź **Palmarum.**

Invocavit. (Wón wola ßo ke mni.)

Ja k tebi, Jesu, wolam ßo,
Sskyſch moje ſdychowanje:
Ach, ſdźerż mje, luby ſbóżniko,
Hdyż pschińdźe ſpytowanje,
Tón ßwět mi wlecze ßycze tu,
So njebych do nich panuł,
Mój Jesu, k tebi cźahnuł.

Reminiscere. (Spomń.)

Spomń na mnje też we luboſcźi,
Hdyż ßo mi w ßwěcze ſtyſchcze,
Hdyż ßym we hrěſchnym hubjenſtwi,
Dha pomhaj mi, o Khryſchcze;
Ty mózesch wěcze pomhacź mi,
Na tebje wěru ſtaju,
Spomń na mnje w ßwojim raju.

Oculi. (Mojej wocźi.)

Nětk mojej wocźi hladatej,
Mój Jesu, horje k tebi,
Wój nosy ßo też ſhibujtej
Tom', kiż mje wumóhł ßebi.
Sa to cźi dźak a khwalbu dam,
So ßym nětk wumójeny
A ſ Bohom ſjednoczeny.

Lätare. (Wjeßel ßo.)

Dha wjeßel ßo, o wutroba,
Twój hrěch je ſaplaczeny,
Pśches teho, kiż ßo moricź da,
Ssy ſ Bohom wujednany.
Twój sbóżnik je wscho na ßo wſał;
Duż njehrěch wjazy dale,
Bóh może ßudźicź nahle.

Judica. (Ssudź.)

Hdyż ßudźicź, Bożo, pschińdźeſch ty,
Dha ßudź mje jeno hnadnje,
So pschińdu k twojej prawizy
A lóß mi kraßnje padnje,
Hdyż wſchitkich sbóżnych wohladam,
Ssym ſ nimi ſjednoczeny
A rjenje ſwjeßeleny.

Palmarum. (Njedźela palmow.)

Tam njeßu palmy dobycźa
A hoſiana ſpěwam,
Tam je ta wěcźna njedźela,
Na ſłotych trunach dźělam
Na pschemo ßwjatym jandźelam,
Duż wjeßel ßo, o duſcha,
Ta sbóżnoſcź tebi ßłuſcha.

Ernſt Helaß.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiłoha k cžißłu 11 Serbskich Nowin.
Ssobotu 16. měrza 1889.

K konfirmaziji poručžam po fabrikskich płacžisnach dwójzyschěroke
cžistowołmjane cžorne

kascheměry

meter po 100, 150, 175, 200, 230 a 250 np.
(K wobleczenju [klejdej] ßo 6 hacž 8 metrow trjeba.)

Richard Gautzsch
13 na bohatej haßy 13.

Würzburgske
runklizowe ßymjo
w snatej najlěpschej kajkoscži porucža po jenotliwym a po zentnarjach tunjo
Carl Noack
na žitnej haßy.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tucžne
po 3, 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucža **Gustav Poser.**

Khofej
paleny a njepaleny
jenož w dobrych družinach poručžataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wschě
kolonialne twory,
khofej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho dostacž pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

K sakhowanju dźěcži
psche
ßmjertny strach pola srosczenych
Lambertowy-Stepsowy
wuspytowany domjazy ßrědk,
sarybowanje psche brunu
(Bräune-Einreibung),
(tinktura psche diftheritisowu khoroscž)
pschezo na składže w **měschczanskej haptyzy** w Budyschinje a w wjele druhich sakskich haptykach w bleschkach po 50 a 75 np.

Sa konfirmandow

porucža **cžorny kaschemir hładki** a **mustrowany** we wschěch kajkoscžach, 2 łóhcži schěroki **cžistowołmjany** stary łóhcž po 60 np.
H. Kayser na žitnej haßy 10.

W kraßnych mustrach je dóschoł po tunich płacžisnach
wulki wubjerk
barchenta k blusam a pjeslam,
kretonne,
módrocžischcž,
satin k schórzucham atd.
pola
H. Kaysera
10 na žitnej haßy 10.

Kłobuki sa konfirmandow,
kłobuki hižo po 2 mk. 50 np., **mězy** hižo po 1 mk., nowe mězy w wulkim wubjerku po tunich płacžisnach porucža
C. E. Rinke na žitnej haßy 5.

Spěwaŕske
ßerbske a němske w najnowschich kraßnych swjaskach w wulkim wubjerku po tunich płacžisnach porucža
Gustav Rämsch,
knihiwjasaŕ na bohatej haßy 21.

Sofa a matrazy,
tež hnydom s **łožemi,** ma tunjo na pschedań
T. Albert na horncžeŕskej haßy.

Najlěpscha
warna a skótna ßel
je po tunich płacžisnach dostacž w ßelowymaj skadomaj
Ernsta Gliena na różowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschcžu w Budyschinje.

Majßowy schrót,
ržany pizowy gris,
ržane wotruby,
pscheńcžne wotruby
porucža w wubjernej tworje po tunich płacžisnach
hamorski młyn w Budyschinje
(prjedawschi grotowy hamor).
Pschispomnjenje: Tam ßo **pscheńza** a **rožka** kupuje a ßo tež sa muku a wotruby wuměnja.

Albumy k sapiskam,
albumy sa spěwy,
kwětki do wopomnjeńskich knihi
w wulkim wubjerku po najtunischich płacžisnach porucža
Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Spěwaŕske,
ßerbske a němske,
teho runja **protyki** wschěch družinow tunjo pola
E. A. Wetzki
na bohatej haßy.

Khofej
ßyry a paleny,
derje ßłodźazy po wschěch płacžisnach porucža
J. G. Klingst Nachf.

Zigary
7 schtuk po 20 np.,
100 „ „ 2 mk. 80 np.
porucža
J. G. Klingst Nachf.

Palenz
jednory a dwójny,
teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płacžisnach porucža
destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcži.

Khofej
wot najtunischich hacž do najdróžschich družinow w wulkim wubjerku porucža
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Cžisty palenz
jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucža jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje družiny porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczišnach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cžinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Ssadowe ſchtomiki,

ßylne a derje rospjeńkowane wyßoke ſchtomiki, kotrež ßu na polu na wětſikojtym městnje roſtke, dla njedoßahazeho ruma po wjele poniženych płaczišnach ſe ßwojeje ſchtomownje pſchedawamoj.

Dr. **Herrmann** & dr. **Wetzke.**
Kontor na ſadnej bohatej haßy 3.

K pſchedſtejazemu nalětnemu ßadźenju porucza ſchtomownja **w Bóſchizach** pola Njeßwaczidła **ſtrowe** a **ßylne ßadowe ſchtomiki** w wulkim wubjerku, wuſpytowane družiny po ſnatych tunich płaczišnach. Schtomiki ßu ßo wſchudźe pſches dobre roſczenje a roswicže wuſnamjenike.

Najlěpſchi wotwjedźazy a krejczišczazy domjazy ßrědk je

Dr. C. Weberowy
Alpenſki ſelowy tej.

Wón je ſkoro we wſchěch haptykach w pakczikach po 50 np. doſtacz a to w **Budyſchinje** w **měſchczanſkej haptyzy.**

Wſchitkim ßwojim ſnatym a pſcheczelam mózu po 20lětnym naſhonjenju jenož tutón tej poruczecz. **Baba K.**

S nakładom Maczicy Serbskeje je runje wuſchło a je w wudawarni Serb. Nowin ſa **40 np.** doſtacz:

Jan Nanja

abo

Hdźe ſtatok mój?

Powědanczko
ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho czaßa.
Spiſał
Jan Radyßerb.

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konſiſtorſtwa ſa paczerſku a ſchulſku wuczbu poruczeny, je ßerbſki a němſki ſa **60 np.** doſtacz pola pſchekupza Rämſcha a w wudawarni Serb. Nowin.

Rjany **tudomny** a **ſchleſynſki ezerwjeny dźeczel,** teho runja woprawdźity **probſtajſki jeczmjen** a **wowß** ma na ſkładze, kaž tež wſchě družiny ßuchich warjenjow

Ernſt Schmeiß w Budeſtezach.

Wſchědnje ßo palazy

twarſki a rólny kalk

na najlěpſchi porucza

E. Plümeckec kalkownja w Kundraczizach
pola Charlottenhofa w Hornjej Łužizy pola Niſkeje.

Carl Noack w Budyſchinje

na žitnej haßy njedaloko hłowneho torhoſchcza

porucza

khofej paleny, dobry a ßylny, punt po 130, 140, 160, 180 a 200 np.,
khofej ßyry punt po 110, 120, 130, 140 a 150 np.,
rajß, rjanu tworu, punt po 13, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
zokor dróbny punt po 30 a 32 np.,
kóſtkaty zokor punt po 36 a 40 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 36—40 np.,
ßkódki zokorowy ſyrup punt po 16 np.,
petrolej w ßudach punt po 12½, po jenotliwym punt po 13 np.,
ſchleſynſki najlěpje cžiſczeny ripikowy wolij punt po 36 np.,
cžiſty palenz po 28 np., woprawdźity žitny palenz po 72 np.,
ßkódke palenzy po 50 a 60 np.,
dwójne likěry litr po 70 np.,
rolkaty tobak punt po 56 a 60 np., **rjepikaty tobak** krany punt po 40 np., rjane **zigary** po 3 a 4 np., ßel zentnar po 8 mk., punt po 9 np.,
rjane wulke tuczne **jerje** po 5, 6 a 7 np.,
mnku, grupy, nudle, zitrony, apfelſiny, ſardele, jědźny wolij atd. jara tunjo.

Czorny kaſchemĕr

piſane tkaniny k dźěczazej draſczi,

módrocziſchcz, flanel, lama

w najlěpſchej kajkoſczi porucza

H. Büschel
na hłownym torhoſchczu pod radnej khěžu.

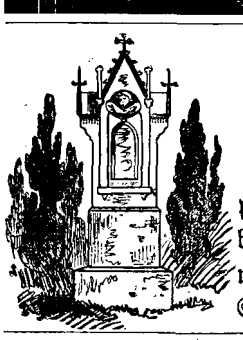

Jan Khěžnik, rěſbař

w Budyſchinje
na Lubijſkej dróſy 6

porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty ſklad **rowowych pomnikow** ſe ſyenita, marmora a pěſkowza po jara tunich płaczišnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Czeſczenym Sserbam porucza podpišana firma ßwój ſnaty dobry, pſches dołhe lěta wuſpytowany

kolmas a **kožowy mas** (vaſeline).

Poßledniſchi je wubjerny k maſanju **ezérjatych rjemjenjow, grata, cžrijow,** kaž tež **konjazeho kopyta,** k namaſanju pſche **liſchawu, wumpjeru** a wſchelake druhe khoroſcze; dale ruſki a amerikanſki **maſchinſki wolij** po najtuniſchich dnjowych płaczišnach ſ rukowanjom ſa ſprawne a ſpěſchne poßkuženje.

F. A. Pittner
w Budyſchinje na wulkej bratrowſkej haßy 4.

Pſchiſpomnjenje: Hłowny ſaſtupjeŕ **Kamerunſkeho mydka** ſa ſakſke kraleſtwo; najlěpſche jadrowe mydko ½ punta po 40 np.

Syrup

punt po 12 np. a dróžſchi por
Richard Neumann

Rajß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np.
porucza
Richard Neumann

Khofej

paleny a njepaleny wot najtuńſ
hacz do najlěpſchich družin
porucza **Richard Neuman**

Czorny cziſtowolmjany

kaſchemĕr

wobleczenje po 6, 7, 8, 10
hacz 20 mk.,
czorne židžane tkaniny
wobleczenje po 24 mk.
Herm. Beermann
w Budyſchinje na lawſkej haßy.

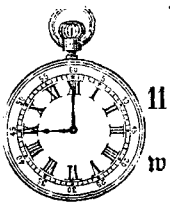

A. Mage

czaßnikař
11 na ßerbſkej haßy
Wulki ſklad
wſchěch družino
czaßnikow
ſ dwělětnym rukowanjom
Porjedźenja ßo, kaž je ſna
najlěpje a najtuńſcho wobſtara

FORMY

wulka kniha basni **Jakuba Ćiſ**
ſkeho, je wuſła a je w Smolerj
knihićiſćerni doſtać. Płaczi
brošurowaneho exemplara 2
50 np.

Hamburgſko-amerikanſke

paketowjedźbne akzijowe towarſtwo.

Direktna parolódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-York**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-York**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorne Indiſkeje**
měßacznje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexiko**
měßacznje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódźe po dawaju wubjernu jědź a pſchihódny pucžowanſku ſkładnoſcz ſa kajutowych a bjeſtubjowych pucžowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa **No. 70**
Carl Meisel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. **Sobotu 23. měrca 1889.** **Lětnik 48.**

☛ Čjeśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa śa nje na **2. śchtwórtlěto 1889** do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotśiž śebi Serbske Nowiny pśches póśt pśchinjeśćź dawaja, njech tola njeśapomnja, śebi je tam bórśy śkasać. Na śchtwórtlěto śapkaćźi śo śa Serbske Nowiny na śakśkich a pruśkich póśtach, kaž teź w druhich krajach němśkeho kněžorśtwa **1 mk.**, ś pśchinjeśenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pśchikohu **Serbski Hospodaŕ** płaćźa na póśtach **1 mk. 25 np.**, ś pśchinjeśenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němśke kněžorśtwo. Čźim bóle śo cźaś, w kotrymž ma śo 800lětny Wettinśki jubilejśki śwjedźeń śwjećićź, bliži, cźim bóle śo wśchě ślawy śakśkeho luda na pśchemo prózuja, so bychu w hołdowanśkim cźahu hódnje śaśtnpjene byke. Je woprawdźite wjeśele, widźećź, kak śo mkodźi a śtari, khudźi a bohaćźi k temu cźiśchcźa, so bychu naśchemu wjele lubowanemu kralowśkemu domej w hołdowanśkim cźahu lubośćź a cźeśćź wopokaśali, kotraž naśch śakśki lud napjelnja. Sśwjedźeńśki cźah budźe wośebny a wulkotny, to móže śo hižo dźeńśa rjeź. Pódla Miśchnjanśkich a łužiśkich rycźerjow śo mnohe měśta w śaśtarśkej draścźe wobdźěla. Sakśke wojeŕśke towaŕśtwa chzedźa naśtaćźe uniforměrowaneho wójśka pśchedśtajićź a śo śe śwojimi khorhojemi wokoło wumělśźy a kraśnje wuhotowaneho dobycźeŕśkeho wośa śhromadźa. Pśchedśtajenja, kotreź śo wot rataŕśtwa wuwjedu, budźe krajna kulturna rada śrjadowacź. Dróhi, po kotrychž budźe śo hołdowanśki cźah hibacź, śu hižo pośtajene; wón niž jenož po śtarym, ale teź po nowym měśćźe pocźehnje.

— Wot teho cźaśa, so je němśki kněžorśtwowy śejm pśched dwěmaj lětomaj powjetśchenje němśkeho wójśka pśchiśwolił, śu Franzowśojo a Ruśźy, bjes kotrychž je Němśka śacźiśchcźana, pomału a śtajnje śwoju wójnśku hotowośćź powyścheli. Śnata wěź je, so śu ruśke wójśka, w Pólśkej leźaze, a franzowśke armeekorpśy, pśchi němśkich mjeśach śtejaze, pśchezo w połnej wójnśkej hotowośćźi. Jeli so wójna wudyri, njetrjebaja śo hakle mobiliśěrowacź, ale móža kóždy wokomik na njepśchecźela cźahnucź. Wośebje je jich artillerija pśchezo hotowa; wona je hižo w měrje dośpołnje śapśchehnjena. Pod tajkimi wobśtejnośćźemi śo Němśka śminucź njeśmě, śebi teho runja hižo w měrje ludźi a konje k pśchahanju k wśchěm kanonam hotowe dźeržećź. Pśchi dwěmaj tśećźinomaj wśchěch němśkich batterijow dyrbi śo pśchichodnje 6 kanonow, měśto dotalnych 4, hižo w měrje śapśchahowacź. Wścho hromadźe budźe k temu 4000 konjow trjeba. Pśches pośtylnjenje śapśchaha śo mobiliśazija wjele połóži a wójnśka hódnośćź artillerije śo powyśchi. Potom budźe śo mały dźěl konjow wuwucźićź trjebacź a teź muźśtwa budźa śkoro wśchě k śłužbje pśchihotowane. W wudośpołnjenju artillerije knježeŕśtwo hnydom $13\frac{1}{2}$ milijonow a pśchichodnje śa kóžde lěto 4 milijony wot kněžorśtwoweho śejma żada. Němśke ludowe śaśtupjeŕśtwo tele poměrnje śnadne śumy, kaž bě hižo ś prěnjeho wuradźenja wo tejle wěźy widźećź, bjes pśchikrótcźenja pśchiśwoli. Wśchě strony, ś wuwśacźom sozialdemokratow, buchu ś jena w tym, so śo śakitanje wótźneho kraja śanjechacź njeśmě a so śo němśke wójśko po bróniśośćźi wot śwojich śuśodow pśchetrjechićź njedyrbi. — Kněžorśtwowy śejm je ś nowa namjet konśerwatiwneje strony pśchijaŕ, po kotrymž maja śamośtatni rjemjeślniźy pśches pruhu dopokaśacź, so śo na śwoje rjemjeśko wusteja. Hižo dwójźy je śo w śejmje, hdyž teź pśchezo śe śnadnej wjetśchinu, tutón namjet pśchećźiśchcźak. Swjaśkowa rada pak je jón kóždy króćź śacźišła, a njeje wjele nadźije, so jón w njej śaśo njewotpokaśaja.

— W pruśkim krajnym śejmje śrjedu pólźy śapóśłanzy śaśo ras śwoje hórke śkórźby dla podtkóćźowanja pólśkeje rěcźe śłyśchećź dachu. Zentrumśka strona pśchi tym Polakow ś cźopkotu podpjeraśche. Kultuśowy miniśter pśejeśche, so knježeŕśtwo ś pólścźinu tak ślě śakhadźa, kaž Polazy powśchitkownje wudawachu; wón pak pśchida, so śo w niźśich ludowych śchulach nabožina pśchecźiwo śakonjej ś němśkej rěcźu wucźi, a pśchilubi, so śo tomule njedośtatkej hnydom wotpomha.

— Bjes Němśkej a Jendźelśkej śo pjecźa politiśki śwjaśk pśchihotuje. K jutram pjecźa Waleśki prynz (jendźelśki krónprynz) do Barlina k khěžorej na wopyt pśchijědźe. Pśchi tejle śkładnośćźi maja śo pjecźa śwjaśkowe wuměnjenja dojednacź a pśchijećź. Pścheměnjenje w italśkim miniśterśtwje je po śdacźu w wjeŕchu Bismarku dowěrjenje do italśkeho śwjaśkarja pośłabiło; duź drje ma němśki kanzleŕ śa nuśne, Jendźelśku do němśko-awśtriśkeho śwjaśka jako śchtwórteho śwjaśkarja pśchijećź.

— Dalśche wukhadźenje Barlinśkich nowin „Volkszeitung“ je śo po śakkadźe śozialiśtiśkeho śakonja wot knježeŕśtwa śakaśako. Nowiny „Volkszeitung“ běchu w cźiśle, w kotrymž na dźeń 18. měrza 1848 — tehdy śu śběžkarjo po krwawnym wojowanju wójśko ś Barlina wuhnali — śpominachu, revoluziju na śchcźuwanśke waśchnje pścheśkraśniśe a dźěkazemu ludej hłowny dźěl wuśpěcha revoluzije pśchipiśałe. „Dźěkacźerjej“, w tamnym naśtawku rěka, „śprawnemu a śwěrnemu ludej dźeń 18. měrza 1848 śłuścha“. W naśtawku śo dale praji, so je śo němśkemu khěžorśtwu herbśtwo, kotreź je 18. měrz ludej śawośtajił, pśches łžě a jebanśtwo a pśches ludowu wulku dowěrnośćź śkasyło a śhubiło. Śe śłowami, kotreź śo wopak śrośumićź njemóža, śo śkóncźnje na to pokaśuje, so bychu śebi wojowarjo noweje revoluzije ludowy dźak śaśłużili. Naśtawkowe wotmyślenje śo po tajkim na to měri, pśches pśchekraśnjenje revoluzionaŕnych wojowarjow lěta 1848 wośebje dźěkawy lud k powrócźenju wobśtejazeho śtatneho porjada naśchcźuwacź. Knježeŕśtwo je po tajkim ś połnym prawom pśchećźiwo nowinam „Volkszeitung“ śakrocźiło. Mjenowane nowiny k śwobodośmyślenej stronje śłuścheja a hižo na śchtyrzećźi lět wobśteja. Jich podtkóćźenje je, śo rośumi, śwobodomyślnych a śamo teź nazionalliberalnych trochu roshoriło. „Nationalzeitung“ piśche: „W „Volksztg.“ śo dlěśchi cźaś hrube śmyślenje na halekowaze waśchnje pśchednoścha, tola ani naśtawk mjenowaneho cźišła, kotryž je ś pśchicźinu podtkóćźenja byk, ani powśchitkowne wopśchijećźe nowin wudawanje wobkrucźi, so wone śozialdemokratiśke, śozialiśtiśke abo komuniśtiśke prózowanja śaśtupuja.“ Temu napśchećźiwo Bismarkowe nowiny „Nordd. Allg. Ztg.“ dopokaśacź pytaju, so śu nowiny „Volksztg.“ hižo lěta dołho w śłużbje śozialdemo-

kratow ſtake. Dla podtłóčenja „Volksztg.“ drje w khěžorſtwowym ßejmje k wótrej debaće dóńdże. Sswobodomyßlni ßu hižo pſchipowjedźili, ſo budźa ßo tejele wězy dla knježerſtwo praſchecź. Nadźija ßo, ſo ßo podtłóčenym nowinam ſaßo dowoli, wukhadźecź.

— Hejtman Wißmann, kotrehož je němſke knježerſtwo do narańſcho-afriſkich němſkich kolonijow póßłako, ſo by tam arabſki ſběžk podtłóčił, je k ßwojemu wójnſkemu cźahej 3 kompagnije Sudanſkich w Egyptowſkej najał. Wſcho hromadźe je jich 375 muži, kotſiž ßu wſchitzy w egyptowſkim wójſku ßłużili. Tele dny ßu woni ſ pſchewodom ßwojich žonow a dźěćźi, kotrychž liczba něhdźe 200 woßobow wucźini, w Suezu na łódź ſtupili, ſo bychu ßo do Zanzibara dowjeſcź dali. W Adenje chże Wißmann hiſchcźe liczbu Somalſkich najecź, tak ſo budźe jeho wójſko wſcho hromadźe na 600 wojerjow liczicź. W narańſchej Aſrizy ßo bjes tym ſběžkarjo ſaßo hibacź poczinaju a ßu ßo ſaßo k mórſkemu brjohej ſwěrili. W bliſchim cźaßu němſke wójnſke łódźe město Saadani, kotrehož wobydleŕſtwo je ßo ſběžkarjam pſchiſamkło, ſpala. Duž ßu Jendźelcźanam, kotſiž ßo hiſchcźe tam ſadźerżuja, pſchipowjedźili, ſo bychu Saadani wopuſchcźili. Też w ßwojej nawjecźorno-afriſkej Kamerunſkej koloniji ßu Němzy nuſowani byli, pſchecźiwo njepſchecźelnoſcźam tamniſchich cźornochow ſakrocźicź. Cźornochojo wikowanje němſkich pſchekupzow ſadźewachu a němſkemu knježerſtwowemu ſaſtupjerjej ſ nadpadom hrožachu. Duž ſ němſkeho kanonſkeho cźołma 83 muži na brjóh ſtupi, kotſiž Cźornochow, kotſiž ßo jim napſchecźiwo ſtajichu, roſehnawſchi, ſběžkarſke wßy pſchi mórſkim brjoſy ſpalichu.

Awſtrija. Schtož je ßo hacź dotal wo pſchichodźe Meyerlingſkeho hroda pißało, ßu ßame bajki. Hakle pſched někotrymi dnjemi ßu ßo namjety wo pſchichodnym poſtajenju Meyerlingſkeho hroda do Peſta, hdźež khěžor tón cźaß pſchebywa, póßłake, tola ßo khěžor hiſchcźe wo nich roſßudźił njeje. Namjety ßu ſ krótka ſcźěhowaze: hród ßam ßo mnicham Lazaroweho rjada pſchewoſtaji; ſtwa, w kotrejž je krónprynz wumrjeł, ßo do kapały pſchetwari. Pódlanſke twarjenja ßo jako pſchebytk njewuhojenym khorym pſchipokaſaja, kotrychž budźa mikoſcźiwe ßotry wothladowacź.

— W wuherſkim ßejmje ßo wuradźowanja wo nowym wójſkowym ſakonju njeßměrnje do dołhoſcźe cźahnu. Roshorjenoſcź a napjatoſcź bjes knježerſtwowej a pſchecźiwnej ſtronu je na najwyſchſche ſtupika. Je hižo tak daloko doſchło, ſo ſapółłanzy w ßejmje ſ piſtolemi tſěleja. Po ſkónczenju wutorſcheho poßedźenja na dobo ropot naſta; něchtó bě ſ piſtole tſělił. Jedyn ſtudent bě ßo pjecźa do ſapółłanza Emericha Iwanki dał a na njeho ſawołał: „Cźakaj, wjedrowy mameluko!“ Sapółłanz Rohonczy młodźenzej wobaraſche, jeho ſa khornaŕ ſhrabnuwſchi, na cźož tón pjecźa ſapółłanza Rohonczya do woblicza kleßnu. Rohonczy roshorjeny ſe ßwojeho ſaka maku piſtolu, kotruž pſchezo natykanu pſchi ßebi noßy, wucźeże a do młodźenza tſěli. Njewopißomny ropot pſches to naſta. Młodźenz, po ſdacźu ſ łohka ſranjeny, do kweſtoroweje ſtwy cźampaſche. Bjes tym bě ßo powjeſcź wo podawku na galeriji bjes poßłucharjemi, ſ wjetſcha ſe ſtudentow wobſtejazymi, roſſchěriła. Studentojo ßo pſchi ßejmownych durjach ſeſtupawſchi ſapółłanzam knježerſtwoweje ſtrony hrožachu na nich wołajo: „Wſchitzy ſapółłanzy knježerſtwoweje ſtrony ßu mordarjo, chżemy mordarjow widźecź!“ Se ßejmownje ßo ropot na haßu pſchenjeße. W muſejowej ſahrodźe ludowa cźrjóda miniſterſtwoweho pſchedßydu Tiſzu ſ hwiſdanjom a herjekanjom powita. Lud ſa miniſtrowym woſom cźěrjeſche do njeho ſ kamjenjemi mjetajo. Jeſdni a pěſchi poliziſtojo ßo podarmo prózowachu, roshorjeny lud reſehnacź. Duž pſchecźiwo njeměrnikam ßylne wotdźělenje wojakow póßłachu. Pſched tymi herjekarjo ſkónczńje zoſachu. Mnohe woßoby, też někotſi ſapółłanzy, ßu ßo ſtraſchnje ſranili. Zyły wjecźor halekowaze cźrjódy po měſcźe cźahachu, poliziji pak ßo poradźi, ſadźěwacź, ſo ßo ſjenocźichu. Bjes ſapółłanzomaj Kraicsikom a Polonyiom ſměje ßo duel ſ piſtolu.

Schwajzarſka. W Zürchu, hdźež ſtaj ßo dwaj ruſkaj ſtudentaj, kotrajž bomby na Zürchſkej horje ſpytowaſchtaj, pſchi tym na ßmjercź ſranikoj, ßu nihiliſtiſke pſchißahanſtwo wußlědźili. Mnohich ruſkich ſtudentow ßu ſajeli. Je ßo wupokaſało, ſo ruſzy ſtudentojo w Zürchu hižo dołhi cźaß bomby dźěkaju. Njeje dwělne, ſo ßu wone k ſtóſtniſkim ſameram poſtajene. Ruſke knježerſtwo ma wěz ſa jara khutnu, a ruſki póßłanz je hižo woſpjet teho dla ſe ſchwajzarſkim knježerſtwom jednak. Hacź dotal pſcheßłyſcheni ſtudentojo ßu ßo po waſchnju nihiliſtow a anarchiſtow ſpjecźowali, něſchto wo ßwojim tajnym ſwjaſku pſcheradźicź. Wotcźakaja, ſo ſchwajzarſka ſwjaſkowa rada ruſkich ſtudentow ſe Schwajzarſkeje wupokaże.

Franzowſka. Pſcheſcźěhanje wótcźinſkeje ligi je Boulangera trochu ſatraſchiło. Pſchi hoſcźinje, kotruž běchu jemu w Tourſu wuhotowali, wón ſ wulkej wobhladniwoſcźu rěcźeſche a ßo hladaſche, knježerſtwo po ſwucźenym hrubym waſchnju pſchimacź. W ßwojej rěcźi wón wotſtronjenje parlamentariſkeje republiki a dopjelnjenje žadanjow katholſkeje zyrkwje žadaſche. Je do wocźow padaze, ſo Boulanger jenož teho dla podtłóčenje zyrkwje tama, ſo by ßo pſches to duchownſtwu a wjeßnym wuſwolerjam liſchcźił. Wón dale wobkrucźa, ſo chże ßo bjes wuměnjenja twjerdźe republiki dźerżecź. Tola republika, kotruž wón měni, je tola jenož monarchija, w kotrejž ma preſident kralowſku móz. Franzowſke nowiny Boulangerowu rěcź do dróbna roſpominaju. W monarchiſtiſkich nowinach ßo wo njej ſ khwalbu ßudźi. Chżemy to ßamo, ſchtož Boulanger chże, monarchiſtiſke nowiny praja, wyßokowaženje knježerſtwa, ßwobodnoſcź wěry a ſprawnoſcź, tola my runje hinak hacź Boulanger wotcźakujemy, ſo by ßo lud pſchi wothłoßowanju niz ſa republiku, ale ſa monarchiju roſßudźił. Hdy by teź temu tak njebyło, bychmy pod republiku ſ Boulangerowymi ſaßadami lěpje žiwi byli, hacź pod nětcźiſchim ßurowym knježerſtwom. Republikanſke nowiny nawopak Boulangerowu rěcź hanja a jemu porokuja, ſo je ßo duchownſtwu pſchedał.

Hollandſka. Hollandſki kral je ßmjercź khory. Wón je ſ wjetſcha bjes myßlow abo w pokſparje leži. Lěkarjo njemóża prajicź, kak dołho budźe hiſchcźe ſrudne cźerpjenje tracź.

Schpaniſka. W San Sebaſtianje w Schpaniſkej ſmějetej jendźelſka a ſchpaniſka kralowa 27. měrza ſkhadźowanku. Cźinja ßo k temu woßebite pſchihoty.

Rußowſka. Pſched někotrymi dnjemi je zar w Pětrohrodźe buchaŕſku deputaziju w awdijenzy ßwjedźeńſzy pſchijał. Deputazija pißmo buchaŕſkeho wjerćha pſchepoda a ßo zarej ſa twar ſakaſpiſkeje żeleſnizy dźakowaſche. Wona cźucźa najhłubſcheje poddanoſcźe wobkrucźeſche, ſ kotrymiž je buchaŕſki wjerćh napſchecźo zarej napjelnjeny a proſcheſche, ſo by ßo teź w pſchichodźe buchaŕſkemu wjerćhej a ludej zarowa mikoſcź a jeho mózne ſakitanje doſtawało. Po awdijenzy ßo deputazija khěžorzy a zarjewicźej (krónprynzej) pſchedſtaji a tutymaj wot wjerćha woßobne dary pſchepoda.

Sserbija. Bywſchi kral Milan je zyle ſ cźicha Běłograd wopuſchcźił a ßo najprjódzy do Wina podał, hdźež je pola khěžora Franza Joſeſa krótke roſrěcźenje měł. W bliżſchim cźaßu ßo Milan na dlěſche pucźowanje do narańſchich krajow poda, ſo by njeluboſcźe poßlednich lět trochu poſabył. W kralowym hrodźe ßu ßo bjes tym tſjo knježerjo Riſticź, Proticź a Belimarkowicź ſaßydlili, a hdyž ßo Milan ſaßo ras do Sserbije wrócźi, budźe wón jenož jako privatna woßoba bjes ßwojimi něhduſchimi poddanami wobkhadźecź. Cźi, kotſiž ßu prajili, ſo ßo pſches Milanowe wotrjeknjenje porjad w kraju kaſyćź njebudźe, ßu prawo měli. Kóżdy dźeń ſa to nowe dopokaſma dawa, ſo w bliżſchim cźaßu pſchekwapjazych podawkow wotcźakacź njeje. Nowe radikalne miniſterſtwo ßo pſchi ßwojich reformatoriſkich dźěłach zyle po ſakonju ſkožuje. Miniſter ſnutſkownych naležnoſcźow, Tawſchanowicź, je knježerſtwowym ſaſtojnikam ſ wokolnikom pſchikaſał, ſo maja ßo krucźe ſakonja dźerżecź, porjad w kraju ſdźerżecź a wěſtoſcź woßoby a wobßedźenſtwa a prawa poddanow ſchkitacź.

Marokko. Žiwjenje marokkanſkeho ſultana je wóndano w wulkim ſtraſche byko. Hdyž ßebi ſultan w Tangerje ſwěrjenz wobhladowaſche, law ſe ßwojeje klětki cźeknuwſchi ßo do ſultana da. Jenož ſ wulkej nuſu ßo ſultanej pſches to ſchlachcźi, ßmjercźi wucźeknucź, ſo law cźornocha ſe ſultanoweho pſchewoda nadpadże. Dźiwje ſwěrjo cźornocha roſtorha a na pok ſežra. Sultan je po tutym podawku ſe ſtróżelemi ſkhorił.

Khěžor Joſef a jeho macź.

(Pokracźowanje.)

Wo tymle nowym njeſbožu Joſeſa niczo njewjedźeſche; kóżdu hodźinu wona ßwojeho nawoženju wocźakowaſche, ßama ßo wot łoża khoreje macźerje wotßalicź njemóżeſche. Na liſt, ſ kotrymž wona Antonej ſdźěli, ſchto je ßo ſ njej a ſ macźerju ſtało, wona wotmolwjenja njedoſta, a nichtó ji prajicź njemóżeſche, hdźe je Anton woſtał, dokelž wón w wulkim měſcźe bliſkich pſchiwuſnych abo pſchecźelow njemějeſche. Wona ßebi jeho mjelczenje wukożicź njewjedźeſche; duž ßo do najſrudniſchich myßlow ponuri. Ssebi junu pſchi wjecźornych ßměrkach ßedźo na ſhubjeneho nawoženju myßło ßo wona trochu poſtróži, hdyž něchtó mjelczo do duri ſaklapa. Wona wotewri, a pſched njej ſaßo, do ſchěreho wojerſkeho płaſchcźa ſawaleny, tón muž ſtejeſche, kotremuž mějeſchtej ßo wonej ſ macźerju ßwoje žiwjenje dźakowacź. Joſeſa pok wótſje ſawoła, tak njenadźizy ji njeſnaty pſchińdże.

„Ssym Waß naſtróżał?“ ßo wón dobrocźiwje wopraſcha.

„Kak mózecże ßebi to myßlicź?“ ßo rucże smĕrowawschi Josefa wotmolwi. „Ja żaneho cźlowieka njewĕm, kotrehoż radscho widżu, hacź ßwojeho dobrocźela.“

„Dha scże ßebi na mnje myßlika?“

„Wschĕdnje a kóżdu hodżinu ßym ßo k Bohu sa Waß modlika, so chzyk Wam sarunacź, schtoż scże sa mnje a moju macź cźinik.“

„Lube dżĕcźo!“ zusy knjes dżesche, Josefu hnuty sa ruku wsawschi; „Wy ßebi njemyßlicże, kak bohacże scże moju ßnadnu ßłużbu hiżo sarunała. Hiżo to, so Waß widżu, je najlĕpsche lĕkarstwo sa moju khoru wutrobu.“

Josefa cźujesche, so ßo saczerwjeni; so by ßebi to pytnucź njedała, ßo wona sawrócźi a k khamorej dżĕsche, hdżeż lampa stejesche, kotruż saßwĕcźi. Jaßne ßwĕtko na lubosne wobliczo padasche, na kotreż ßo njesnaty nahladacź njemóżesche. Stare wopomnjecźa w jeho duschi wotzucźachu, a jeho módrej woczi ßo se ßylsami pjelnjachu, kotreż ßo wón podarmo prózowasche sdżerżecź; hłuboke, bolostne sdychnjenje ßo s jeho cźĕßneje wutroby wudobu. Josefa, kotraż bĕsche pytła, kak hnuty wón je, sadżiwana na njeho pohladowasche; ji ßamej stystno bycź pocża.

Hdyż bĕsche dlĕschi cżaß mjelczo napschecźo njej ßedżak, zusy na jene dobo pocża: „Wóßom lĕt je, so holczku sesnach, młódnu, rjanu a lubosnu. Wona bu moja mandżelska, a ja buch psches nju najssbożownischi cźlowjek na ßwĕcże. Wschĕdnje nowe poczinki na njej pytnuch, a moje najrjeńsche ßony ßo psches nju dopjelnichu; w njej dowĕrjenu ßwojeje wutroby namakach; wona bĕ mi wjazy hacź luba, wona bĕsche moja najlĕpscha, moja jenicźka pschecźelniza. Cźujach, so ßo w jeje bliskoscźi wschĕdnje polĕpschowach; jeneho jeje pohladnjenja bĕsche doscź, moje dżiwje waschnje smĕrowacź; jeneho ßkowa bĕsche doscź, moju pschinarodżenu nahkoscź skludżicź. Psches nju nawuknuch ßwĕt srosumicź a ßwojich ßobucźlowjekow lubowacź; wona bĕsche dobry jandżel mojeho żiwjenja.“ —

Wot ßwojich saczucźow pschemożeny njesnaty nĕschto wokomikow wotmjelknu, s ruku módrej wocźi a wyßoke, rjane cźoko sakrywajo, so by ßylsy, kotreż ßo jemu ronicź pocżachu, potajik, jako by ßo hańbował hnucźa, kotreż bĕsche jeho pschemóhło.

„Moja sbóżnoscź“, wón ßo saßo shrabawschi dale dżesche, „najwyschschi skhodżenk dożpĕ, hdyż ßo mi dżowka narodżi. Ja żaneho żadanja wjazy njemĕjach tudy a bĕch najsbożownischi nan. Tu dyrbjach se ßwojeje wumyßleneje wyßokoscże do najhłubscheho horja panucź a hinitoscź semskeho sboża na najboloscźiwischo na ßebi shonicź. Lubowana żónska khorowata bycź pocża a bjese wscheje pschiczinу do hłubokich myßlow padże, jako by naju pschewulke sboże dlĕje snjesecź njemóhła, jako by do prĕdka shódała była bliske dżĕlenje, kotreż namaj hrożesche. Podarmo bĕsche wscha próza prĕnich lĕkarjow, podarmo ßo ßam prózowach se wschĕmi móżnymi swjeßelenjemi tule srudobu rospjerschicź, kotruż ßebi wukożicź njemóżach. Jenicżży nadżija, so budże druhi krócź macź, ju na nĕschto cżaßa saßo roswjeßeli. Na jene dobo wona na jĕtra skhori, kotreż tehdom sakhadżachu, a njeßmilna ßmjercź mi ju rubi; w mojimaj rukomaj lubowana żónska wumrje; moje wokoschenje ßo s jeje poßlenim sdychnjenjom sjenocźi.“

„Wbohi mużo!“ Josefa hłuboko hnuta schepnu.

„Jeje wopomnjecże je w mojej wutrobje żiwe, moja luboscź je ßylnischa hacź ßmjercź; jeje duch mje stajnje wobdawa, jeje wobras mje żenje njewopuschcźi.“

Tole prajiwschi njesnaty skoty medaillon wucźeże, do kotrehoż bĕsche wobras rjaneje żónskeje samknjeny. Cźĕmnej, wurasnej, zuni woheń ßapazej wocźi na Josefu pohladowaschtej; lubosny ert nĕschto każ mika srudoba wobdawasche; wyßoke cźiste cźoko nadobnu duschu pokasowasche, sjenocźenu s wyßokoscźu, mjes tym so zyły wuras mikeho wobliczа wutrobu poknu luboscże a nĕżnoscże pscheradżesche. Żónsku wuhladawschi holczo njewólnje pok wótsje sawoła, ßo dżiwajo, kak wulzy podobny bĕsche tónle wobras na nju ßamu; ji bĕsche, jako budżesche ßebje ßamu w schpihelu wohladała.

„Nĕtko srosumicże“, njesnaty spomni, „cźeho dla dyrbjeschcże mi hnydom sajimawa bycź. W Waß lubowany wobras droheje semrjeteje widżu, kotrejż ßo w kóżdym nastupanju tak spodżiwnje runacże. Doniż blisko Waß pschebywam, mam sa to, so ßwoju shubjenu mandżelsku widżu, so ju hischcże pschezo wobßedżu. Popschejcże njesbożownemu tónle ßón, to jenicźke sboże, kotreż je pscheczelny pschipad jemu k spokojenju darik. Och! Wy njewĕscże, kajkeje dobroty mi s tym wopokasacże, kak bohacże mi maku ßłużbu sarunacże, kotruż ßym Wam wopokasał. Dale niczo njeżadam, hacź so ßmĕm pola Waß wucźek pytacź s holka żiwjenja, so bych blisko Waß pokoja hladał, kotryż jenicżży hischcże pola Waß namakam.“

Josefa ßwojemu wumożerjej tule hnujazu prósstwu sapowjedźicź njemóżesche; ju ßamu spodżiwnje k njesnatemu cźehnjesche, kotrehoż zyke waschnje najcźiscźischu dowĕru w njej wubudżesche. Josefa nĕtko wjedżesche, cźeho dla wón k njej khodźi; duż też ßo ji do zyła nadpadne njesesda, so ju wón cźasczischo wopytowasche, schtoż ßo pschezo w pósdnich wieczornych hodżinach sta. Jemu pak ßo kraßne holczo dale bóle spodobasche, a wón jeje dobrocźiwu wutrobu a woporniwoscź wschĕdnje bóle spósnawasche. Jeje prosta bjeßada jeho bóle wjeßelesche, hacź prósne blady woßobneho towarstwa, w kotrymż wón hewak jenicżży pschebywasche. Hdyż wón sprózny wot napinanja a prózow dnja wieczor, hdyż ßo ßmĕrkasche, k Josefje pschińdże, jeho wona ßo wjeßele poßmĕwajo wutrobnje witasche, schtoż hnydom cźĕmne mrócźele s jeho cźoka saczĕri. Kóżdy krócź pak, hdyż tam pobu, wón cźecże schwarny pjenjes sawostaji, żadajo, so by pjenjesy sa khoru po ßwojim spodobanju nakożika, schtoż dobra żónka też ßwĕru dopjelni; Josefa pak wo tychle wulkomyßlnych darach ßłowcźka njewjedżesche. — Potajne wopyty njesnateho a wjetsche wudawki w cźecźinym domje pak pschi wschej wobhladniwoscźi bliżschim ßußodam potajne wostake njebĕchu: stare a młode żónki w pschedmĕscże, kotreż na ßwojeho ßobucźlowjeka tak jara rade nĕschto srĕcża, staroscźiwje radu składowachu a bĕchu bórsy wußlĕdźike, so je rjane holczo woßobnemu a bohatemu knjesej s lubku.

Tak ßo nĕschto njedżel minu; skónczńje wbohi Anton s khorokoża stanuwschi hojerńju saßo wopuschcźi a runy pucź do pißarnje dżĕsche, hdżeż bĕsche prjedy s pißarjom byk, runjeż bĕsche hischcże tak ßkaby, so lĕdma na nohomaj stejesche. W pißarni wón k ßwojej wulkej srudobje shoni, so bĕchu ßebi tam hiżo druheho pißarja pschistajili. Wschón struchły a hłuboko srudżeny wón wot jeneho rĕczńika k druhemu bĕhasche, so by mĕstaczko dostak, a byrnjeż khudobnische byko; wschudżom jeho s jeho prósstwu wotpokasachu, k czemuż jeho swonkowne wjele pschinoschowasche. Jeho lizy bĕschtej blĕdej a spanjenej; pok haßnjenej wocźi hłuboko w dżĕromaj leżeschtej, a dołhe cźorne włoßy jemu scheścherate do smorschcźeneho cźoka wißachu. Temule srudnemu napohladej jeho sedrjena drasta wotpowjedowasche; wußmalnjena ßuknja na wuskhnjenych stawach tczesche, cźrije bĕchu steptane, a na schaty bĕsche srudnje hladacź. Schtó budżesche cźlowjekej w tajkejle drascże sastojnske mĕsto dacź chzyk, abo s zyła dowĕry k njemu mĕk? W zykym wulkim mĕscże wón pschecźela njemĕjesche a ßwoju njewjestu mĕjesche dawno sa morwu. Sadwĕlujo wón po mĕschcźanskich dróhach błudżesche, wobras horja a hubjenstwa; sa cżaß khorosce ßwoje poßlenje ßlĕborny wudawschi wón njewjedżesche, s cźim ßo seżiwicź. Je-li so hłodu wumrjecź nochzysche, jemu niczo njeswosta, hacź ludźi, kotsiż nimo pschińdżechu, wo jakmożnu proßycź, k czemuż pak ßo wón pschewinucź njemóżesche. Prjedy hacź ßo tehole poßlenjeho ßrĕdka pschimasche, chzysche hischcże na druhe waschnje spytacź. Wón korczmarku w Josefowym mĕscże snajesche, pola kotrejeż bĕsche w ßwojim cżaßu wobjedował, dwanacże krajzarjow sa wobjed płaczo. Wysche teho pak bĕsche wón dobrej żonje, kotraż pißacź njemóżesche, nĕkotrużkuli ßłużbiczku wopokasał, listy a sliczbowanja sa nju pißajo a ji jeje knihi w rjedże dżerżo, sa cżoż druhdy schkleńzu wina woßebje dosta.

Wjedżo, so je korczmarka dobra duscha, ßo wón na to spuschcźesche, so pola njeje hacź na dalsche hospodu a pschede wschĕm kusk khlĕba nadeńdże. Tónle pucź wschak bĕsche sa njeho cźeżki; ale jemu niczo druhe do rukow njehladasche, je-li so hłodu wumrjecź nochzysche. Korczmarka, cźika wudowa dobrych 40 lĕt s mjeswoczom każ pokny mĕßaczk, w kotrymż ßo makej wóhniwej wócżży błyskotaschtej, se spodżiwanjom ruzy saplaznu, hdyż Antona spósna, kotryż ji ßwój srudny dóńt wupowjeda.

„Nó“, dobra żónka dżesche, „schikowana cżascź pjecżenje a nĕkajka mucżna jĕdź tu sa Waß budże; ale dżiwacź ßo dyrbju, so najprjedy k Sswojej njewjescże schok njejscże, kotrejż ßo nĕtko skote putki lahnu.“

„K ßwojej njewjescże?“ ßo njesbożowny s bolosczu praschesche. „Wy, każ ßo sda, njewĕscże, so je moja wboha Josefa pschi poßlenjej wulkej wodże wo żiwjenje pschischka.“

„Blady!“ tolsta korczmarka wotmolwi. „Schtó dha je Waß to narĕczak? Holza je żiwa a je bohateho a woßobneho lubeho nadeschka, kotryż ßo sa nju a jeje macź stara.“

Hdy budżesche korczmarka nĕkak wjedżała, kak budża jeje ßkowa na młodżenza skutkowacź, wona ßo sawĕscże s rĕczjemi tak pschekhwatała njebudżesche. Wokomik wbohi Anton każ wot njewjedra porażeny ßedżesche; potom na korczmarku slecża, jako by ju sadajicź chzyk.

„To je kża!“ wón na nju ſawoka, a wſcha krej jemu do blědeho woblicża ſtupi.

„Ja ßym cżeſtna żona!“ tokſta korczmarka wokaſche, ßo ſe ſtrachom ſady ßwojeho blida khowajo. „Zadyn cżlowjek mi niczo ſke dopokaſacź njemóże, każ wěſtym ludźom. Hdyż pak też mi wěricź njechacże, budźecże ſ najmjeńſcha Sswojimaj woczomaj wěricź. Stupcże ßo jenoż pſchi ßměrkach pſched khěżu Joſefineje cżety, kotruż dźe też ſnajecże, dha ßwój dźiw wohladacże. Kóżdźiczki wjeczor tam tón woßobny knjeſyk ſkradżu khodźi, wě ßo, niż podarmo a też niż ſ próſnymaj rukomaj.“ (Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Létża na naléczo ſkorżicź njeßmémy, ſo ßo komdźi. Zyle w poſtajenym cżaßu, każ je w protyzy ſapißane, je wone k nam pſchiſchko. 20. měrza, ſapoczatk nalécża, bě po dołhim cżaßu prěni rjany, cżopły dźeń. Wyßoki ßněh pod wohrjewazymi ßłónczńymi pruhami rucże tajeſche. Hłódnym ſchkórzam a druhej ptaczinje ßo pſches to blido bórſy ſaßo kryjeſche, ſa cżoż nam nětko cżim wjeßelſcho fifola a cżikotaja. Jeli ſo wjedro howi, budże ßo ratać bórſy na roli ſaßo hibacź móz. Też wſchelaki dźěławy lud, kiż dyrbi létża dołheje ſymy dla jara dołho ßwjeczicź, ßo nadźije, ſo jemu cżopliſche wjedro bórſy dźěło a ſaßkużbu pſchinjeße.

— Wot 1. haprleje budże Kamjenſka póſta ſaßo rano hodźinu prjedy ſ Kamjenza jěſdźicź. Wona ſ Kamjenza rano w 5 hodźinach, ſ Pancźiz 1/4 7 hodźin a ſ Prěczez 21 minutow po 7 hodźin wotjědże a do Budyſchina w 1/2 9 hodźin pſchijědże.

— Bjes ſchěßnacźemi wuczomzami tudomneho gymnaſija, kotſiż ßu létża pruhowanje ſrałoſcże wobſtali, bě jenoż jeniczki Sserb, knjes Auguſt Duba ſe Subrnizy. Wón je ßo roßßudźił, theologiju ſtudowacź.

Se Żidowa. Sańdżenu ßobotu popołdnju budźiſche ßo pſchi ßamym njeſboże pſchi papjernikowym wujěſdże ſtało. Tón ßamy wokomik, hdyż papjernikowy direktor Rommeney w saczinjenym wosu ſ papjernika jědżeſche, cżeżki hoſpodarſki wós po horje dele pſchijědże a ſ kojom do direktoroweho wosa ſ woknom nuts praßnu. Na wulke ſboże konje wobeju woſow hnydom ſaſtachu, a też k. Rommeney ßo ani pſches ſtork, ani pſches rosrażenu ſchklenzu wobſchkodźił abo ſranił njebě.

Se Ssokolzy. Hižo dléſchi cżaß ßo bjes naſchimi ſchulſkimi pſchedſtejicźerjemi pſchihoty ſtawachu, ſo by ßo naſchemu lubowanemu wuczerjej, knjeſej M. A. Kralej, tón dźeń, na kotrymż je wón pſched 25 létami ßwoju żohnowanu dźěławoſcź w naſchej ſchuli ſapoczał, njeſapomnity ſcźinił. 19. měrza ßo wſchitzy knjeża ſchulſzy pſchedſtojicźerjo na Jaßeńcźanſkim kuježim dworje ſhromadźichu a ßo wot tam w 11 hodźinach do ſchule podachu. Pſchi jich pſchikhadże ßo rucże ſchulſka ſtwa ſe ſelenej pychu wudebi, a na to wyßokodoſtojny knjes farař dr. Kalich knjeſa Krala ſ wutrobuhnujazymi ßłowami poſtrowi. Knjeſa fararjowej narěczi ßo pſchiſamknuwſchi knjes ryczerkubleŕ Schöna knjeſej wuczerjej rjany, drohi ſcźěnſki cżaßnik jako dar pſchipóſnacża a dźakowneje luboſcże pſchepoda. S hłubokohnutymi ßłowami ßo knjes wuczeŕ ſa njewotcżakanu kraßnu ſpomnjenku dźakowaſche. Dźěcźi prěnjeje rjadownje na to khěrluſch: „Njech Bohu dźakuje“ wuſpěwachu. S hoſcźinu, kotruż bě knjes Schöna w ßwojim domje wuhotował, ßo ßwjedźeńſki dźeń naſcheje ſchulſkeje gmejny wobſamknu. Bóh luby Knjes ſpożcź naſchemu lubowanemu knjeſej wuczerjej hiſchcże wjele lět cźiłoſcź a cżerſtwoſcź a żohnuj jeho dźěło w wutrobach naſcheje lubeje ſchulſkeje młodoſcże.

S Łahowa. Lokalne Towaŕſtwo Sſerbſkich Burow mějeſche njedźelu 17. měrza w tudomnym hoſcźenzu ßwoju ſhromadźiſnu. Pſchedßyda, k. żiwnoſcźeŕ Säuberlich ſ Łahowa, wotewri ſhromadźiſnu ßobuſtawy a hoſcźi powitawſchi. Na to wubjerkownik, k. kubleŕ Zyż ſe Strózíſchcża, pſchitomnym wotpohlady towaŕſtwa ſe „Sſerbſkeho Hoſpodarja“ cźitaſche. Hdyż běchu ßo na to nowe ßobuſtawy, kiż do towaŕſtwa ſaſtupichu, ſapißałe, mějeſche k. J. Młynk ſe Sarécża jako hóſcź pſchednoſchk wo „Sſerbſkich towaŕſtwach“ a k. Mucźink ſ Holeſchowa pſchednoſcheſche wo „drenirowanju“. Towaŕſtwo ma tu khwilu 32 ßobuſtawow. Shromadźiſna běſche bohacże wopytana, ſchtoż wo wużitnoſcźi tajkich towaŕſtwow ßwědcźenje dawa. Njech ßo też w druhich ſtronach naſcheje lubeje ßerbſkeje Łużizy podomne towaŕſtwa ſakoża, wo jich wużitnoſcźi ßo wěſcże bórſy ßerbſzy ratarjo pſcheßwědcża.

S Bukojny. Hižo druhi krócź je létża naſchu wjeß a wokolinu wulka woda póczrjeła. Sańdżeny ſchtwórtk rano pſches nahle tacże a deſchcź Lubata ſ rěcźniſchcża ſtupiwſchi wſchu krajinu daloko a ſchěroko powodźi. Wjele twarjenjow je koło wokoło wot wody wobdatych. Leżomnoſcźam, a bóle hiſchcże twarjenjam wulka woda wjele ſchkody naczinja.

S hole. Létża budże ßnano mało ſajazow. Pſchetoż ſe wſchěch ſtron němſkeho khěżorſtwa powjeſcże pſchikhadźeja, ſo je prěnje lehnidło ſajazow ſ wjetſcheho dźěła ſahinuło.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Dźěłacźerja Recka ſ Wósborka k 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 6 dnjow ſaßudźichu, dokelż bě loni 19. dezembra w Farakez hoſcźenzu w Pomorzach w pjanoſcźi pſched druhimi hoſcźemi pſchitomneho żandarma Jeſchku na cżeſcźi ſranił. — Loni 9. dezembra cżeladnik Stentzel ſ Hornjeje Kiny ßo palenza napiwſchi bjeſe wſcheje pſchicźiny do ſtraże w tudomnych nowych kaſarmach pſchińdże a ßo tam njewuſchnje ſadżerżeſche. Hdyż běchu jeho teho dla wupokaſali, ßo wón bórſy ſaßo wrócźi. Duż jeho ſajachu a wotwjedźechu. Pſchecźiwo temu pak ßo Stentzel ſpjecżeſche a do wojaka, jeho wjedźazeho, ſ kijom bicź ſpyta. Wobſkorżeny ma ßwoju njewuſchnoſcź ſ jaſtwom na tſi njedźele wotpokucźicź. — Reſtawratéreŕ Droſchützej w Budyſchinje bě 3. januara na Dźěżniczańſkim ſaſtawniſchczu żeleſniſki aſſiſtent Richter knižku ſ jěſdnymi billetami dla njedowoleneho wużiwanja wotewſak. Droſchütz, ßo teho dla rosnjemdriwſchi, Richtereŕ njehańbicźiwoſcź porokowaſche. Dla cżeſcźeranjenja Droſchützа k 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu. — Kamjenjecżeßaŕ Frenzel ſ Makeje Huſki bě 25. januara pjany do Korſchez korczmy w Khoßańi pſchiſchoł a tam ßo ſ hoſcźemi wadżo měr kaſył. Duż Frenzelej kaſachu, korczmu wopuſchcźicź, a dokelż wón njedźiwajży teho dale halekowaſche, jeho ſ mozu won cźißnuchu. Jemu 5 mk. khoſtanja abo jaſtwo a arreſt po jenym dnju pſchißudźichu.

Přilopk.

* W Draždźanach je hižo ſaßo cżlowjek na pßycże waki ſkhorił. Tamniſchi pſchekupz, kotryż ßam pßa nima, druhdy pſcheczelſtwo wopytowaſche, hdźeż mějachu pßa; temule pßej wón rady żracź dawaſche; duż ßo druhdy ſta, ſo jeho poß liſnu. Pſched nětkotrymi njedźelemi pſchekupz na ſnutſkowne boloſcże ſkorżicź pocża; ſa lékarjow lóhka wěz njebě, khoroſcź ſpósnacź. Skóncźnje pak tola ſpósnachu, ſo pſchekupz na pßycże waki cźerpi. Khoroſcź w tym wobſteji, ſo ßo w jatrach kula wutwori, kotraż jara khětſje roſcże; hdyż ßo kula puknje, ßo cżlowjekej krej ſawda, a wón dyrbi wumrjecź. Tu niczo njepomha, hacź w prawym cżaßu operazija. Tale operazija pak je ſtraſchna; jedna ßo wo żiwjenje a wo ßmjercź. Khoreho pſchekupza ßu wóndano operirowali, a to jara ſbożownje; duż je dobra nadźija, ſo ßo jemu żiwjenje ſdźerżi.

* Na kuble Zehma mjes Meeranom a Gößnitzom njedźelu tydźenja w brózni hižo jara pſchětkate żónſke cźéło namakachu. W morwej bórſy njeżenjenu ßkużobnu dźowku ſ Meerana ſpósnachu, kotraż je prjedy na ſpomnjenym kuble ßkużika a běſche ßo hižo pſched 7 njedźelemi ſhubiła. Wudawajo, ſo ßu hroſni pſcheczíwo njej, běſche wona wulkeho rózka ſe ßkużby cźekła a nětkotre dny pola pſcheczelſtwa pſchebywała. Dokelż pak ji tam krucże do ßwědomja rěcźachu, ſo by ßo na ßkużbu wrócźiła, holza ſaßo do Zehmy dźěſche a ßo tam w brózni ſkhowa. Dokelż běſche jara ſyma, je najſkerje ſpizy ſmjerſka.

* Na ſtawniſtwo w Barlinje ſańdżene dny nawożenja ſ njewjeſtu pſchińdżeſchtaj pſchipowjedanje ſkaſacź. Na ſchkodu pak běſchtaj ßo ſaposdźikoj, a ßkużobnik na ſtawniſtwje jimaj woſjewi, ſo je ſtawniſtwo hižo poł hodźiny ſamknjene, a jimaj radżeſche, ſo byſchtaj, hdyż ſaßo pſchińdżetaj, w prawym cżaßu pſchiſchkoj. Hněwnaj ßo wonaj ſawrócźiſchtaj. Pſched durjemi pak njewjeſta nawożeni papjery do hkowy cźißnu, wokajo: „Jow maſch zyku wobradu! nětko dźi a ßebi druhu pytaj!“ Na to ßo roſeńdżeſchtaj, wón k prawizy, a wona k léwizy. Hacź dotal na ſtawniſtwo ſaßo pſchiſchkoj njejſtaj. Duż drje ſ teho mandżelſtwa niczo njebudże.

* W Dahlenje běſche létża na Tſjóch Kralow kwaß. Po pucźu wot njewjeſcźinſkeho domu do zyrkwje, hdźeż mějeſche ßo wěrowanje ſtacź, kwětkow a jědlowych hałuſow naßkachu. W nozy na kwaßny dźeń pak jedyn tamniſchi wobydleŕ pucź ſ njewjeſcźinſkeho domu do zyrkwje ſe ßykanjom poßypa, njewjeſcże klubu, ſo by ju ſ tym hanił. Tehole ſchibaka je nětko ławniſki ßud w Oſchatzu kſchiwduczinjenja dla k jaſtwu na 6 njedźel ſaßudźił.

* Hižo ſaßo je ßo cżlowjek ſ njeroſumnym khrobolenjom do ßmjertneho ſtracha podał. W Barlinje wczera tydźenja wjeczor ſchtyrjo dźěłacźerjo, kamjenjenoſcherjo, pſchi palenzu hromadże ßedźachu. Jedyn ſ nich ßo khroboleſche, ſo zyły liter palenza, tak

mjenowaneho schpanskeho jěrkeho, na dobo wurasy. Jeho towaŕschojo to prějachu a chzychu palenz sapkaczicź, je=li so wón woprawdźe dokonja, schto wudawa. Duż liter spomnjeneho palenza pschinjeßechu. Dźěkaczeŕ bl schu nastaji a pijesche; hdyż pak běsche ju nĕhdźe hacź do pokojzy wupik, dyrbjesche bleschu stajicź. Jemu běsche tak slĕ bycź poczako, so dyrbjachu jeho towaŕschojo domoj donjesćź. Tam njepomĕrny piczk nĕtko cźeżzy khory leži; lĕkaŕ ma sa to, so je khory na ßmjercź.

* Loni w nalĕczu w Erfurcze blisko kasarmow nĕhdźe 40 lĕt staru njerodnu żónsku skónzowanu namakachu. Bórsy na to ßo pólzajsti sastojnik s Barlina do Erfurta poda, so by mordarja wußlĕdźił. Wón skónczńje dźĕkaczerja w Erfurcze saja, na kotrehoż ßylnje tukasche, so je żónsku skónzował. Njesbożowny dźĕkaczeŕ je dołhe mĕßazy w pschepytowanskim jastwje ßedźak, nĕtko pak ßu jeho saßo puschczili, dokelż jemu ßudniży wĕż nadrobnje pschepytawschi ani najmjeńscheje winy dopokasacź njemóżachu.

* Lĕßny dźĕkaczeŕ s Grömitz w Schleswig=Holschtynskej sańdźeny tydźeń w lĕßu drjewo puschczesche. Hobrski schtom bĕsche runje pscherĕsany a padacź pocza. Widżo, so ßo schtom khila, dźĕkaczeŕ khwatajzy w stronu skoczi, pschi czimż pak ßo do nĕkajkeho korjenja sakopnu a padźe. Tón ßamßny wokomik ßo schtom praskotajo wali a dźĕkaczerja s tajkej mozu praßnu, so wón bjes myßlow leżo wosta a bórsy ducha spuschczi. Nahle semrĕty wudowu a czrjódku małych dźĕczi sawostaji.

* W Ottensenje je stary czaßnikaŕ, kotryż tele dny ßwoje 104. (stoaschtwórte) lĕto dokonja. Narodźiwschi ßo lĕta 1785 w franzowskej Schwizy je wón se starym Napoleonom na wójnje w Ruskej pobył, sbożownje psches rĕku Brĕsynu cźeknuł, potom pod Waterlooom ßobu w bitwje był, posdźischo w bamżowej gardźe ßłużił a skónczńje jako czaßnikaŕ Rusku a balkansku polkupu pschepuczował. W Ottensenje chze nĕtko ßwoje dny skónczicź.

* Spodźiwne wjeßele je ßebi psched wczerawschim tydźenja popołdnju inżenĕr w Pollnowje sczinił. Runjeż bĕsche 7 gradow symy, a ßnĕh pok łóhcźa wyßoko leżesche, ßo wón na brjosy rĕki wußlĕka, do wody skoczi a po rĕzy płowasche. Hdyż bĕsche ßo 5 minutow dołho kupał, ßo saßo swobleka a domoj dźĕsche.

* W Awstriskej Schlesynskej na wulku symu skorża. Lĕßna ptaczina tam do wßow a burom hacź do domu lĕta, tam wuczek a żyrobu pytajo. Też s Ruskeje Pólskeje ßo psched krótkim pißasche, so wot teho czaßa, so je kruta syma a ßnĕh wyßoko na honach leži, jara wjele lĕßneje ptaczinu pola burow wó jstwĕ pschebywa; hdyż ßo scźopli, burjo ptaczki saßo won spuschczeja.

* W jenej cźĕskej wßy starschej ßwoje dwĕ lĕcze stare dźĕczo khwilu ßamo wó jstwĕ wostajischtaj. W wóhnischczu płomjo wjeßele bubotasche. Dźĕczo ßo psched wóhnischczo ßydźe a s njeho ßo palaze schczĕpki drjewa a żehliwe wuhlo won czahacź a s nimi hrajkacź pocza. Duż ßo dźĕsczu drasta sapali, a wbohe dźĕczo ßo tak straschnje wopali, so w nozy na ßwoje rany wumrje.

* Se Zalosba w hunyadskim wokrjeßu w Wuheŕskej ßo pische: W naschej wokolnoscźi bĕsche ßo nĕkotre dny pospochi ßnĕh schok, a s kralowskeho lĕßa bĕchu nĕkotre mjedwĕdźe hacź do bliskoscźe hajnkownje pschischłe, hdźeż wyschschi hajnik Derek bydli. Wóndano wjeczor wyschschi hajnik se ßwojej ßwójbu ßedźo wjeczerjesche. Na jene dobo ßo jstwine durje wotewrichu, a wulki bruny mjedwĕdź nuts pschiczampa. Swĕrisko wuhladawschi Derekowa mkoda żona do womora padźe, a dźĕczi ßo k nanej tłóczachu. Pschitomnoscź ducha njeshubiwschi hajnik żonu a dźĕczi rucze do jstwizy snoßy a durje sa ßobu satyka. Bórsy ßo do durjow buchacź pocza, a ßo sdasche, so mjedwĕdź durje wutłóczi; wón pak ßo sawróczi a k blidu stupi, hdźeż dojĕ, schtoż bĕsche hajnkowa ßwójba wot wjeczerje wostajika. Potom wón ßudobje pó jstwĕ rosmjeta, k wotewrjenej kschini stupi, drastu s njeje smjeta a skónczńje s hajniskej pokkadnizu dźĕkacź pocza, kotraż w kschini stejesche. Mjes tym bĕsche hajnik s woknom won skoczik a po ßwoju tsĕlbu dobĕżak. Hdyż ßo k woknu wrócźi, wón widżesche, so mjedwĕdź jeho pokkadnizu pschebĕra. Sso bojo, so swĕrisko nĕkotre sta schĕßnakow, kotreż w pokkadnizy bĕchu, spózera, wón psches wokno tsĕli; mjedwĕdź ßo na mĕscźe morwy wali. Hajnik jeho na dwór dowlecźe; jemu ßo jara spodźiwne sesda, so je swĕrjo tak lohke. Hdyż pak jemu wón s wulkim nożom brjuch rospró, ßo hajnik njemało stróżi, widżo, so morwy, kiż psched nim leži, bar njeje, ale jeho prĕni lĕßny dźĕkaczeŕ. Tutón bĕsche ßo do koże mjedwĕdźa, kotrehoż bĕchu psched krótkim satsĕlili, saschik; takle sababjeny chzyshe hajnisku pokkadnizu rubicź. Wyschschi hajnik podawk nasajtra ßudnistwu wosjewi, kotreż ßo hnydom pscheßwĕdczi, so je Derek wĕrnoscź rĕczak.

* S Kołożvara w Wuheŕskej ßo pische: Mkody offizĕr M. sańdźene dny wojakej poruczi, so by do njeho tsĕlik. Dokelż bĕsche offizĕr jeho wyschschi, ßebi wojak njeswĕri ßo jemu sapowjedźicź. Wón ßo tsi krocźele wot offizĕra stupi, ßo s tsĕlbu do njeho mĕrjesche a na komando tsĕli. Offizĕr morwy padźe. Schto je mkodźenza pohnuło ßmjercź pytacź, dotal njewjedźa.

* W jenej morawskej wßy ßu wóndano schulskeho hólczeza hrjebali, kotrehoż je njerosum starscheju sahubił. Starschej bĕschtaj s dźĕsczom w ßußodnej wßy na kwaßu bykoj. Hdyż s kwaßa domoj dźĕchu, bĕsche jara syma a mjeczel sakhadźesche. Duż wschitzy tsi duzy po pucźu do korczmy sastupichu. Runjeż dźĕczo prosche sche, so chzedźa tola hladacź, so domoj pschińdu, starschej njetrjebawschi dołho w korczmje ßedźo wostaschtaj. Skónczńje ßo na dalschi pucź nastajichu. Hdyż bĕchu hiżo daloki kruch wot korczmy woteschli, ßo dohladachu, so ßu w korczmje brĕmjeschko leżo wostajili. Runjeż bĕsche hiżo wjeczor, njerosumnaj starschej dźĕczo po brĕmjeschko wróczo póßłaschtaj; ßamaj pak dale domoj dźĕschtaj. W korczmje hólczez pobu, ale domoj sa starschimaj njepschińdźe; wón bĕsche ßo w mjeczelu sabłudźił a w ßnĕży smjersnuł.

* Psched dwĕmaj lĕtomaj pola korczmarja Wallnera w Nemes=Vidźe w Wuheŕskej dwórnik Jan ßłużesche, kotryż bĕsche ßebi telko pjenjes nalutował, so ßebi ßam korczmu na leżomnoscźach hrabje Somschicza wotnaja. Prjedy, hacź mĕjesche do najateje korczmy pschicźahnucź, wón dotalneho najenka wopyta. Korczmaŕ Mihacsi jeho pscheczelnje pschija, runjeż kóżdy człowjek wjedźesche, so ßo wón jara hnĕwa, so dyrbi s korczmy, hdźeż bĕsche wjele pjenjes saßłużił. Jan pola njeho telko pijesche, so ßo wopi; wot teho czaßa ßo wón shubi, a nichtó wo nim niczo wjazy njewidźesche ani njeßłyschesche. Duż, hdyż Mihacsi korczmu wopuschczi, druhi najenk na jeho mĕsto pschińdźe. Sańdźene dny nowy korczmaŕ w pinzy wino wotczahowasche; poß bĕsche sa nim pschibĕżak. Na jene dobo poß winczecź a hrjebacź pocza; bliże stupiwschi ßo korczmaŕ s hrósbu dohlada, so poß czĕło mużskeho se semje hrjeba. Duż hnydom wo poliziju póßłachu, kotraż bórsy spósna, so w pinzy sahrjebany nichtó druhi njebĕ, hacź najenk Jan, kotryż bĕsche ßo psched dwĕmaj lĕtomaj tak nahle shubił. Duż prjedawscheho korczmarja Mihacsi sajachu, dokelż na njeho tukaju, so je Jana sarasył abo jeho stónzowacź dał.

* Wo njeknicźomnym schibałstwje ßo s Italskeje pische. Vigano, profeßor techniskeje wucźerńje w mĕscze Bra w Piemontskim, s Milana list dosta, w kotrymż jemu sastupjeŕ fabriki, hdźeż ßo elektriske pschiprawy dźĕkaju, pißasche, so jemu bórsy nowu elektrisku pschiprawu pósczele, wo kotrejż chzyk wón dobroczińje ßwój wußud wuprajicź. Bórsy na to profeßor woprawdźe saschrubowany kaschczik dosta. Hdyż wón zyle wobhladniwje prĕni schrub wotewri, s kaschczika na jene dobo elektriska schkriczka skoczi, a s dobom kaschczik bubotajo rosbuchnu. Vigano ßo na rukomaj cźeżzy srani, ale tola niz ßmjertnje. W kaschczíku bĕsche zyła hromada wokojanych kulkow była, kotreż wschitke wóknowe schkleńzy wó jstwĕ rosbichu. Dotal ßo radźiko njeje njeknicźomneho człowjeka wußlĕdźicź, kotryż je profeßorej list a kaschczik póßłak.

* Hoborska Eiffelowa wĕża w Parisu dyrbi 30. mĕrza hotowa bycź. Blizsche dny ju druhi krócź wobarbja. Żeleso seleno=miedźowu słotu barbu dostanje. Kajki budźe to błyskot, hdyż budźe ßłónzo na wĕżu ßwĕczicź! Wĕża je hotowa hacź na hoborsku latarnju, kotruż na kónz wĕże tyknu. Delekach ßo latarnja wjetscha njesesdanje, hacź hejka hejkoteje jehły; a tola budźe latarnja 18 meterow schĕroka, 18 meterow hłuboka a 20 meterow wyßoka. Hacź do kónczka latarnje budźe wĕża lubjene 300 meterow wyßoka. Błyskowód pak dyrbi hischcze 6 meterow psches latarnju won tczecź; duż budźe poßleni kónczk żelesneho hobera 306 meterow wyßoko do njebeß pokasowacź. Latarnja je tak wulka, so móże zyła ßwójba w njej bydlicź.

* W jenej wßy pola Moosburga w Korutanskej bĕsche wóndano macź ßwoje dwĕ lĕcze stare dźĕczatko ßamo wó jstwĕ wostajika, hdźeż mĕjesche też skludnu wrónu. Hdyż ßo macź dó jstwy wrócźi, bĕsche wróna dźĕsczu zyłe mjeswocze rosrubała, pschede wschĕm wocźi, wuschi, hubje a jasnk. Lĕkaŕ ma sa to, so ßo jemu s cźeżka radźi wbohemu dźĕsczu żiwjenje sdżerżecź.

* So je na ßwĕcze doscź paduchow a wschelakich słóstnikow, kotsiż po dwĕmaj nohomaj khodźa, je kóżdemu wĕdomo. Ale słóstnik pó schtyrjoch nohach, to je rĕdka wĕz. W Pólskej Ostrawje ma ßwójba wuwucźeneho pßa, kotryż zusym ludźom do kurjenzow khodźi a jeja domoj noßy. A niz jenoż jeja, ale też kuski wuhla poß domoj noßy a na to waschnje ßwójbu ßwojeho knjesa ßobu sdżerżecź pomha.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi budże jutśe njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach diakonus Räda němśki předowacź.

Wěrowanaj:

W Michałskej zyrkwi: Jan August Oskar Busch, dźěłaćeŕ w Hněwšezach, ſ Hanu Marju Miczez tam.

Křćenl:

W Michałskej zyrkwi: Hana Hilžbjeta, Jurja Roberta Hotaša, młynka na Židowje, dź. — Ernſt Ota, Handrija Ernſta Domſchki, małeho ſahrodnika a pjekaŕſkeho miſchtra w Kelnje, ſ. — Max Alfred, Auguſta Arthura Urbana, fabrikarja w Dobruſchi, ſ. — Hana Amalija, Jana Auguſta Kruže, dźěłaćerja w Hrubjelczizach, dź. — Marja Martha, Jana Auguſta Bobaka, khěžerja a cźěśle w Delnjej Kinje, dź. — Marja, Jana Ramſcha, žiwnoſćerja w Dobruſchi, dź. — Jurij Hermann, njemandź. ſ. w Jeńkezach.

Zemrjeći:

Dźeń 13. měrza: Jaroměr Hermann Schmidt, dźěłaćeŕ na Židowje, něhdźe 66 lět (žebi žiwjenje ſ wobwěžnjenjom wſak). — 15. Hana Karolina Mehlez, njebo Jana Sendy, dźěłaćerja w Łaſu, wudowa na Židowje, 75 l. 3 m. 9 d. — 17. Hańža Pětſchez, njebo Handrija Horbaſchka, khěžkarja a dźěłaćerja w Małym Wjelkowje, wudowa, 82 l. 2 m. 27 d. — 18. Jan August, Jana Ernſta Mužika, dźěłaćerja na Židowje, ſ., 5 l. 8 m. 22 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2137 měchow.	W Budyſchinje 16. měrza 1889				W Lubiju 21. měrza 1889			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńza . . . . . běła	9	12	9	59	9	12	9	41
" . . . . . žołta	9	—	9	29	8	82	9	—
Rožka	7	63	7	69	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	—	7	14	6	80	7	7
Wowš . . . . . 50 kilogr.	7	10	7	40	6	60	7	—
Hroch	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	40	2	60	2	—	2	30
Pšeńczna muka 50 " . . .	8	50	17	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	50	12	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	4	—	3	40	3	80
Sklóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	25	—	32	—
Proßata 464 ſchtuk, ſchtuka . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	25	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 29 np. hacž 9 hr. 53 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. 12 np. hacž 9 hr. 29 np.; rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 69 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 21 np. hacž 7 hr. 32 np.; wowš wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np.

Draždźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 48—52, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—52 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 21. měrza: Njewobſtajne.

Telegrafiſki bureau w předkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodźe je pšezo wotewrjeny.

Jěſdny plan želeſnizow wot 1. oktobra 1888.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich šwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza . . .	1,55	—	4,43	7,58	10,50	1,56	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha . . .	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,24	—	5,28	8,45	11,39	2,24	3,17	5,5	7,41	—
Budyſchina . . .	2,49	4,0	6,2	9,21	12,18	2,47	3,52	5,40	8,17	—
Biſkopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa . . .	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga . . .	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Draždźan . . .	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,49	5,31	7,12	10,4	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan . . .	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga . . .	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,55	—
Budyſchina . . .	—	7,59	10,44	11,29	2,3	4,51	6,53	10,40	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,43	5,31	7,32	11,22	—	2,27
Rychbacha . . .	7,7	9,1	11,43	—	3,1	5,49	7,50	11,40	—	—
Do Shorjelza . . .	7,48	9,22	12,4	12,21	3,20	6,10	8,11	12,1	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,55	2,14	5,0	8,29
Budeſtez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Roswodez	5,34	8,11	11,9	2,28	5,14	8,43
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,16	5,56	9,24
Budeſtez	6,21	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,35	6,17	9,38
Do Budyſchina	6,43	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,45	8,20
Połcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcźnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Póſt ſa woßoby:

bjes Budyſchinom a Rakezami.

Wotjěžd ſ Budyſchina (póſta)	wjeczor	w 7 hodź. 35 min.
" Małeho Wjelkowa	"	8 " 20 "
" Njeßwaczidła	"	9 " 30 "
Pšichkhad do Rakez	"	10 " 10 "
Wotjěžd ſ Rakez	rano	w 6 hodź. 5 min.
" Njeßwaczidła	"	6 " 55 "
" Małeho Wjelkowa	"	8 " 5 "
Pšichkhad do Budyſchina	"	8 " 45 "

Njech šo w haptykach ſa polèpšenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež šu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Na pšeßadźowanje ma šo dobrowólnje pšchedawacź: 26. měrza kubło cźišło 33 w Pěſkezach. — 17. hapreje žiwnoſć cźišło 36 w Pěſkezach. — 29. hapreje khěžkarſka žiwnoſć w Ssmjeczkezach.

Khěža w ſnutskownym měſcze je hnydom tunjo na pſchedań pſches **A. Kunkzu,** twarſkeho miſchtra na Fichtowej dróſy cźo. 8, njedaloko dwórniſchcźa.

Mała **khěža** je na pſchedań na mniſchej haßy 5 w Budyſchinje.

W Rakojdach je **khěža** cźo. 21 hnydom na pſchedań. Dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

Twarſke měſto, w rjanym pokoženju, je w Dobroſchezach pola Njeßwaczidła na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Nowoßlizach cźišło 18.

Wotewrjeny wós, ſ kotrymž je šo mało jěſdźiło, je na pſchedań pola woſotwarza **Galla** na Hoſchiz haßy w Budyſchinje.

Wſchě družiny

pólnych, kuczných, warjenſkich a kwětkowych **žymjenjow** kaž tež Rigaſke, Pernawſke a ſchleſynſke **lane žymjo** porucza ſaßo dobroczinemu wobkedźbowanju

Robert Binner,
žymjenjownja w Rakezach.

Dobru 3 np. zigaru

njewuběranu tworu, derje wotleżanu ſ cźiſtym běłym palenjom w wulkej faßonje pod cźišk. 94 pſchedawam.

100 ſcht. płaczi 2 mk. 70 np.,
1000 " " 25 "
ſa hotowe pjenjeſy.

W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Dejny ſkót na pſchedań.

Wot **šoboty 23. měrza** je **wulki transport młodych, žylnych žuczelnych krowow,** tež ſ **cźelatami** w **Wósborku** na pſchedań.

Wagner w Wósborku.

Wosjewjenje,

nastupaze rosprawy, kotrež maja so w formindstwowych należnosćach podać.

Čzi **formindojo** woßobow, pola podpißaneho hamtskeho ßudnistwa so sastarazych, kotsiž hischcze pschedpißanu lětnu rosprawu wo woßobowych należnosćach ßwojich poručenzow (mindlow) wotedali njejßu, so s tutym napominaju, mjenowanu rosprawu, k kotrejž móża so formulary w czaßu expedizije tu wotewsać, pod sminjenjom 5 mk. pjenježneho khostanja na najposdźischo

hacž do 10. haprleje 1889

tu wotedać a na to waschnje podać, so móże so s njeje wo pschebytku, wotczehnjenju abo sastaranju, schulskej wuczbje, pilnosći a sadźerženju poručeneho dźěsća wscho nusne shonić a widźeć.

Jeli so je so w jenotliwym padże formindstwo psches poručenzowe semrjecże abo psches posdźische woženjenje starscheju wotbyło, ma so to poćežnje s pschistajenjom stawniskeho ßmjertneho abo ženitwoweho wopißma w podajomnej rosprawje woßebje wusběhnuć.

Skónčnje so, jeli so je ßnadź forminda wumrjek, pak psches wotßalenje, pak na druhe waschnje trajnje sadźěwany, ßwoju winowatosć jako forminda dopjelnić, so wjeßne grychty, kotrež to nastupa, kaž tež wotczehnjerjo praschobnych poručenzow a s zyka wschitzy, kotrymž derjemčże poßlednich na wutrobje leži, s tutym napominaju, poćežnje prosca, mjenowane wobstejnosćże skerje a lěpje podpißanemu formindstwowemu ßudnistwu k wjedźenju dać.

W Budyschinje, 16. měrza 1889.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Meusel. Claus.

Drjewowa awkzija

na Dubjanskim revěrje.

Póndźelu 25. měrza t. l. dopołdnja wot ½9 hodźin ma so

28 brěsowych klozow,
9 khójnowych =
85 rm. brěsowych tolstych schćěpow,
185 = khójnowych = =
8 = hrabowych a wólschowych wužitkowych kulečkow,
52,8 stotnjow brěsowych walčkow,
1,80 = khójnowych =

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawać.

Shromadźisna w tamnischej hajńkowni.

G. Schkoda.

Schulske tornistry

sa **hólzow** a **holzy** s koże, **kožoweho ßukna** jenož derje a trajnje dźěłane po najtunischich płaczisnach w Budyschinje porucza

Moritz Höniger na ßerbskej haßy.

Czorny kascheměr

pißane tkaniny k dźěczazej drascži,

módroczischcž, flanel, lama

w najlěpschej kajkosczi porucza

H. Büschel

na hłownym torhoschcžu pod radnej khěžu.

Sa **konfirmandow** porucza wulki wubjerk **běłych ßuknjow, schtaltow, rukajzow, dybsaczných rubischkow, schtrympow, židźanych rubischkow, rüschow, pschedkoschlikow, manschetow, khornarjow, schlipsow** atd. dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

August Reiss na ßerbskej haßy.

Rajß, grupy, jahły, ßoki, hejduschku, hróch, griß, nudle

po wjetschich a małych dźělbach po najtunischich płaczisnach porucza

Th. Grumbt.

Rad so kurjaza

mopselska zigara

7 schț. po 20 np.,
100 schț. po 2 mk. 80 np.

je saßo doschła a porucza ju

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Najtuńsche a najlěpsche kupne žórło.

K kupowanju

konfirmandskich a lětnych pjeslow

Najwjetschi wubjerk.

kaž tež **mužazych** a **hólczazych wobleczenjow** hižo po 4 mk. poručamy pschedawarńju

C. F. Klossa w Budyschinje

na žitnej haßy 4.

K nalětnjemu a lětnjemu czaßej poručam ßwój wulki skład **němskich** a **jendźelskich tkaninow** a **ßuknow** a je mi móżno, lětża saßo najrjeńsche ßukna a tkaniny pschi móżnym trjebanju najnaležnischo poručeć.

Hermann Jenež,

krawski mischtr na bohatej haßy 23.

Jerje

jara rjane a tucżne schtuku po 3, 4, 5—7 np.

k mariněrowanju porucza

Th. Grumbt.

Khosej

paleny hischcże po 130—140, 150 hacž po 200 np.,

njepaleny hischcże po 110, 120, 130 hacž po 160 np.,

jenož w derje a czischcežkodźazych družinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Palenz

czisty, měschany a **dobry**

w wubjernych kajkosczach po tunich płaczisnach porucza

Th. Grumbt.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostać:

Sserbske kmótsjaze listy.

Schlesynske dźeczelowe ßymjo

punt po 65 np., po zentnarju tuńscho porucza

R. Binner w Rakezach.

Pschedawarńja mydła a ßwěžow

pschi mjaßowych jědkach 3

porucza **wschě družiny jadriweho mydła, mydło k rjedźenju, mydłowy pólver, wóskowe ßwěžy, stearinowe ßwěžy, petrolej, wokij, palny spiritus, sapałki, ßół** dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Jurij Illgen.

Spěwarske

se ßerbskim napißmom ßu na składze a tunjo dostać pola

A. Schönicki,

knihiwjasarja na hauensteinskej haßy.

Sserbſke ſpěwarſke

wote mnje ßameho do dobreje kože ſwjaſane poruczam w wulkim rjanym wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach. **Oscar Klahre**

na jerjowej haßy 11.

Ssobotu pſchi měſchczańſkej haptyzy w knihiwjaſarſkim rjedźe w budźe.

Lěkarſke

wuherſke wino

najtuńſche kupne žórko pola **J. A. Notha,** winizarja w Erdö-Benge pola Tokaja.

Saruczene cźiſte, pſchepytane wot najprěńſcheho němſkeho chemika dr. Biſchoffa w Barlinje, jako poßyknjazy ßrědk ſa wotkhorjazych ſpóſnaty. Dostacź w **měſchczańſkej haptyzy w Budyſchinje** 1 blesſcha po 2 mk. 25 np., 1/2 blesſche po 1 mk. 30 np., 1/4 blesſche po 65 np.

Lanolin,

kopytny a kožowy mas,

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo ſchkórnje **wodunjepſchepuſchczate** cźinja a ßo rjemjenje a koža mjehka ſdźerži, dale

virginia vaſeline

w blachowych tyſach a po waſy po wſchěch płaczíſnach poruczataj

Strauch & Kolde

3 na kamjeńtnej haßy 3.

Zaměčanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 24. měrca swoju hłownu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny.

Předsyda.

Holzy, kotreż chzedźa ſchicź nawuknucź, nětko abo poſdźiſcho pſchijima **Bertha Albinuſez** na Flinzowej dróſy 4 po 1 ſkhodźe.

Na knježi dwór w Delnjej Hórzy pola Budyſchina ßo hnydom abo k 1. haprleji nježenjeny, młody, ſprawny a ſtróſby muž ſa ßkłužobnika pyta. Bywſchim wojakam ßo přednoſcź da.

Njewoženjeny dźěłaczeŕ a ßylny wolazy ßo hnydom abo k 1. haprleji 1889 pytataj na fórbarku w Hrubjelcźizach pola Budyſchina.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram derje wotcźehnjeneho a wobdarjeneho hólza ſprawneju ſtarſcheju ſa wuczobnika pytamoj ſ wumĕnjenjom, ſo pſchekupſku ſchulu wopyta.

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wuczobnika k jutram pyta Mühle w Njeßwaczidle.

Budyska Bjesada

změje ſwoju lětušu porjadnu **hłownu zhromadźizuu wutoru 26. měrca t. l.** wječor w 9 hodźinach na Budyskej třeleŕni.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby. 3. Namjety.

Předsydstwo.

Towarſtwo ßerbſkich ratarjow w Nakezach a wokolnoſcźi

ſměje pſchichodnu njedźelu w towarſtwowym lokalu ßwoju měßaczņu ſhromadźiſnu.

Sapoczatk w 4 hodźinach. — Hoſcźo ßu witani.

Pſchedßydſtwo.

Lokalna ſhromadźiſna „Towarſtwa Sserbſkich Burow" **Khróſcźanſkeje woßady** budźe **njedźelu 31. měrza** popołdnju w **pjecźich** w Wjenkez hoſcźenzu. Ssobuſtawy ſ druhich woßadow ßu tež lubje witani.

Dnjowy porjad: 1. Pſchednoſchki. 2. Namjety. 3. Sswobodne rosmołwjenje a ſabawa.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

NB. Tak dołho hacź ßu pſchednoſchki. njech ßo njekuri.

Za hospodarjow a čeladnikow!

Hospodarjow, kotřiž čeledź, a čeladnicy, kotřiž ſłużbu trjebaju, móża to pola podpisaneho zhonić.

Z tutym ſo poruča

Jakub Hendrich mjen. **Kasper**

w **Khróſcźicach.**

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w **ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **pónđželu 29. haprleje 1889** nowy wuczbny kurß ſapoczņje. Wſcho dalſche je pola direktora **Bruggera** naſhonicź.

Dr. med. Heſſe

praktiſki lěkař, hojeŕ a łaſeńk.

Rěczne hodźiny rano wot 8—9 hodźin, pſchipołdnju wot 1/2 1—1/2 2 hodź; njedźelu a ßwjate dny rano wot 8—9 hodź.

Wuſtojni murjerjo

doſtanu trajne dźěło pola

twarſkeho miſchtra **Mauerera**

w Budyſchinje.

K 1. junijej ßo młoda, ßwěrna a ſprawna ſtwina holza pyta na hornczeŕſkej haßy 35 po 1 ſkhodźe.

Wotroczkow a dźowki pſchi wyßokej miſdźe pyta pſchiſtajeŕ **Heinrich König** w Hodźiju.

Póſtne pomyßlenja.

Chzemy ſa Jeſußom w duchu
Horje k nopowiſchczu hicź,
Duzy tam po kſchiżnym puczu
Jeho tyſchnoſcź wopomnicź.
Hlejecźe, wón ſa naſche hrěchi
Dźe ßo krawicź na kſchiżu,
Njemějmy ſ tym žane ßměchi,
Ale cźińmy pokutu.
Njepłaczmy na Khryſta martru
Tam na horje Golgatha,
Ani na joh' cźeŕnjowatu
Krawnu ſchczeżku żiwjenja.
Jeſus je nam pomjenował,
Na cźo płakacź dyrbimy,
Naſch hrěch, kiž je ſawinował,
Schtož wón cźeŕpi bjes winy.

Bjes ſbóžnika by wſchak hela
Prawo měła nad nami,
Trjechika tež wulka cźwila
Naß by w dołhej wěcźnoſcźi.
Tudy pak tón ßwjaty Boži,
Kiž je polny luboſcźe,
Naſche hrěchi na ßo ſtoži,
Ssam ßo ſ nimi wopruje.
Jene wón tu wot naß żada,
To je wěru do njeho;
Po tymi pak ſrudnje hlada,
Kiž du pſches ßwět bjes njeho.
Jeſu, krawny nałożenja,
Pomhaj nam w tym bědźenju,
So na twój ſkutk wumożenja
Njehrěſchimy na hnadu.

Wſmi naſch dźak ſa takſe ſbože
Horje wot naß na ſemi,
Hacź cźi rjeńſchi, jehnjo Boże,
Damy w wěcźnym Salemi.

G. Hataß.

Pilna a ródna dźěłaczeŕſka ßwójba doſtanje trajne dźěło pſchi darmotnym wobydlenju a běrniſchcźu na **Wutołczańſkim knježim dworje.**

Kſchiwdu, wote mnje **Hańži Schuſterowej** cźinjenu, naſad bjeru.

Hańža Sſłódźyna w Brěſynje.

Palma měra

na row

lubeho pſchecźela njebo **Jana Schěrza**

khěžnika w Nowym Luſchczu,

wumrje 23. měrza 1888 w ſtarobje 63 lět 21 dnjow.

Hłóß: Po krótkim bědźenju na ßwěcźi.

Ta ſachodnoſcź je na tym ßwěcźi,
Ta wěcźnoſcź pak je we njebju,
Ssmjercź łaka na wſchě cźłowſke dźěcźi,
A wſchitzy ludźo wotßal du,
Njech ſtary abo młody je,
Ta ßmjercź ta pſchezo ſa nim dźe.
Ta ßmjercź je nam tež wotwołała
Toh' mandźelſkoh' a pſchecźela;
Do njebjeß jeho pſcheßadźiła,
Hdźež duſcha ſbóžnoſcź wužiła,
To cźełko pak we rowje je
Tu jara derje ſkhowane.
Po ßebi jeno ſawoſtaji
Tu nětko ſrudnu wudowu,
Tež pſchecźelow, kiž pſchi nim ſtali
Ssu pſchezo ſ wulkej luboſcźu,
Tam w njebju pak wón nětko ma
Knjes Jeſuſa ſa pſchecźela.
Po wſchelkim bědźenju na ßwjecźi,
Po prózach a po khoroſcźi,
Kiž potrjechja tu cźłowſke dźěcźi,
Ssu jeho tež tu trjechili,
Nětk wuſchoł pak wón wſchemu je
A w njebju měr tam doſtał je.
Kał ßłódźy jom' te njebjo ßłodźi
Po tutym ſeńſkim bědźenju,
Hdźež wón we běłej draſcze khodźi,
Kiž wumóżeni doſtanu,
Tam wěcźnu kraßnoſcź wužiwa
Pſchi ſtole teho jehnjecźa.
Tón wěcźny měr jom' popſchecź chzemy,
Kiž nětk we njebju wužiwa,
My pak, njech wſchitzy do ßo dźemy,
Naſch cźaß ßo bórſy pſchibliża,
So dyrbimy tež wotßal hicź
A wěcźnoſcźi ßo pſchibliżicź.
Tón cźaßnik ſynczi: „pſchezo", „żenje",
Kiž wěcźnoſcźe cźaß pokaże,
Sa „ſbóžneho" wón kincźi renje,
Sa „bjesbóžnoh'" pak żałoßnje,
Haj pſchezo wěcźnoſcź woſtanje,
A żenje cźaß wjaz' njepſchiińdże.
Duż, luby cźłowcze, ſ nowa wopomń,
Wopomń, ſo junu wumrjecź maſch,
Sſo ßwojej' ßmjercźe ſ cźaßom dopomń,
Sſo junu ſtróżicź njetrjebaſch,
Pſchihotuj ßwoju duſchu ßej,
So w njebju wěcźnje derje ſtej.

S pſchecźelneje luboſcźe podała

Khryſtijana Němzej

w Njeßwaczidle.

Dźak.

Sa wopokaſma poczeſcźowanja a luboſcźe, kotreż ßu ßo mi k wopomnjenju mojeho 25 létneho wuczeŕſkeho ſkutkowanja w Ssokolczańſkej ſchuli ſe ſtrony ſchulſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa, lokalneho ſchulſkeho inſpektora, wyßokodoſtojneho knjeſa fararja dra. **Kalicha,** a ſe ſtrony knjeſa ryczeŕkubleŕja **Schöny** a jeho knjenje mandźelſkeje njenadźizy doſtake, najwutrobniſchi dźak praju.

Na Ssokołzy, 20. měrza 1889.

M. A. Kral.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. měrza 1889.

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,

teho runja **protyki** wſchěch druzinow tunjo pola

E. A. Wetzki

na bohatej haßy 17.

Khofej

ßyry a paleny,

derje ßkodzazy po wſchěch płaczisnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 ſchtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.

porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczisnach porucza

deſtillazija

J. G. Klingſta Nachf.

Pschi pschedawanju ßo ßerbſki rěczi.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najdrózſchich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaz tež wſchě dobre druziny kaz

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Majßowy ſchrót,
rzany pizowy gris,
rzane wotruby,
pſchenične wotruby

porucza w wubjernej tworje po tunich płaczisnach

hamorſki mlyn w Budyſchinje (prjedawſchi grotowy hamor).

Pschiſpomnjenje: Tam ßo **pſchenza** a **rozka** kupuje a ßo tež ſa muku a wotruby wumenja.

Albumy k ſapiſkam,
albumy ſa ſpěwy,
kwětki do wopomnjenſkich knihi

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczisnach porucza

Gustav Rämsch

na bohatej haßy 21.

Sa konfirmandow

porucza **czorny kaſchemir hładki** a **muſtrowany** we wſchěch kajkoſczach, 2 łohczi ſchěroki **cziſtowołmjany** ſtary łohcź po 60 np.

H. Kayser na zitnej haßy 10.

Spěwarſke

ßerbſke a němſke w najnowſchich kraßnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

Guſtav Rämſch,

knihiwjaſar na bohatej haßy 21.

Klobuki ſa konfirmandow,

klobuki hizo po 2 mk. 50 np., **mězy** hizo po 1 mk., nowe mězy w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

C. E. Rinke na zitnej haßy 5.

W kraßnych muſtrach je dóſchoł po tunich płaczisnach

wulki wubjerk

barchenta k bluſam a pjeſlam,

kretonne,
módroczíſchcź,
ſatin k ſchórzucham atd.

pola

H. Kayſera

10 na zitnej haßy 10.

Czorny czíſtowołmjany **kaſchemer,** prawje dwojoſchěroki w 12 druzinach ſtary łohcź hizo po 60 np. hacz k najlěpſchemu czežkemu **dwójnemu kaſchemérej** ſtary łohcź po 2 mk. 20 np. Jenobarbne, kaz tež kaſchczikate, dwojoſchěroke **draſtne tkaniny** ſtary łohcź po 40 np., **wupjerſki** a **zychi** po 20 np., wulki wubjerk **rubiſchczow na hłowu,** najnowſche muſtry atd. płaczisny hódno porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Žonjaze kłobuki

hizo po 2 mk. 50 np. hacz k najwoßebniſchim **jendzelſkim kreppowym kłobukam,** kaz tež wſchě **zarowanſke mězy** porucza

A. Rostowa na ſeminarſkej drózy.

Pschi pschedawanju ßo ßerbſki rěczi.

Hnězdne jeja! Hnězdne jeja! Hnězdne jeja!

ſ porzelana dźěłane porucza tunjo

Rudolph Wilhelm

na ßerbſkej haßy 16.

Meblowy magazin Herm. Schmidta

w Budyſchinje pſchi hrodze

porucza ßo pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju. **Zyle wuhotowanja,** kaz **jenotliwe meble** w **wulkim wubjerku** po ſnatych **tunich** płaczisnach.

Nowe

hollandſke jerje

wulke a tucžne
po 3, 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,

porucza **Guſtav Poſer.**

Würzburgſke

runklizowe ßymjo

w ſnatej najlěpſchej kajkoſczi porucza po jenotliwym a po zentnarjach tunjo

Carl Noack

na zitnej haßy.

K ſakhowanju dźěczi

pſche

ßmjertny ſtrach pola ſroſczenych

Lambertowy-Stepſowy

wuſpytowany domjazy ßrědk,

ſarybowanje pſche brunu (Bräune-Einreibung),

(tinktura pſche diftheritiſowu khoroſcź)

pſchezo na ſkładze w **měſchczanſkej haptyzy** w Budyſchinje a w wjele druhich ſakſkich haptykach w bleſchkach po 50 a 75 np.

Riſſowe

bróſtowe karamelle,

dobry ßrědk pſche kaſchel a dybawoſcź, w pakczikach po 20 np. doſtacź w **měſchczanſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Kóſlaze kózki

po jenotliwym a po wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płaczisnach kupuje

Guſtav Nawka

na garbarſkej haßy czißło 16.

Kóſlaze kózki

kaz tež wſchě druhe koże po najwyſchſchich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi zitnych wikach.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaz tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po mózhnoſczi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi czeńkim kónzu ßyłne, kupuje po najwyſchſchich płaczisnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

W wudawarni „Serb. Now.“ ßu po 50 np. doſtacź:

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konsistorstwa ſa paczeŕſku a ſchulſku wuczbu poruczeny, je ßerbſki a nĕmſki ſa **60 np.** dostacź pola pſchekupza Rämſcha a w wudawarni Serb. Nowin.

S nakładom Maćicy Serbskeje je runje wuſchło a je w wudawarni Serb. Nowin ſa **40 np.** dostacź:

Jan Manja

abo

Hdźe ſtatok mój?

Powĕdanczko
ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho czaßa.
Spißał
Jan Radyßerb.

Ssadowe ſchtomiki,

ßylne a derje rospjeńkowane wyßoke ſchtomiki, kotrež ßu na polu na wĕtſikojtym mĕſtnje roſtke, dla njedoßahazeho ruma po wjele ponizenych płaczíſnach ſe ßwojeje ſchtomownje pſchedawamoj.

Dr. **Herrmann** & dr. **Wetzke.**
Kontor na ſadnej bohatej haßy 3.

K pſchedſtejazemu nalĕtnemu ßadźenju porucza ſchtomownja **w Wóſchizach** pola Njeßwaczidła **ſtrowe a ßylne ßadowe ſchtomiki** w wulkim wubjerku, wuſpytowane druźiny po ſnatych tunich płaczíſnach. Schtomiki ßu ßo wſchudźe pſches dobre roſcźenje a roswicje wuſnamjenike.

Turkowſke ßłowki

najlĕpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likĕrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Zigary.

Dobru a rjenje bĕłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow należnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Najlĕpſchi wotwjedźazy a krejczíſczazy domjazy ßrĕdk je

Dr. C. Weberowy
Alpenſki ſelowy tej.

Wón je ſkoro we wſchĕch haptykach w pakczikach po 50 np. dostacź a to w **Budyſchinje w mĕſchczanſkej haptyzy.**

Wſchitkim ßwojim ſnatym a pſcheczelam mózu po 20létnym naſhonjenju jenoż tutón tej poruczecź. **Baba K.**

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

Spĕwarſke

ßerbſke a nĕmſke

derje a trajnje ſwjaſane, porucza tunjo

E. Rafeld na kotołſkej haßy.

Sofa a matrazy,

też hnydom ſ **ložemi,** ma tunjo na pſchedań

T. Albert na hornczeŕſkej haßy.

Najlĕpſcha

warna a ſkótna ßel

je po tunich płaczíſnach dostacź w ßelowymaj ſkadomaj

Ernſta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoſchczu
w Budyſchinje.

Czeſczenym Sserbam porucza podpißana firma ßwój ſnaty dobry, pſches dołhe lĕta wuſpytowany

kolmas a **kožowy mas** (vaſeline).

Poßledniſchi je wubjerny k maſanju **czĕrjatych rjemjenjow, grata, czrijow,** każ też **konjazeho kopyta,** k namaſanju pſche **liſchawu, wumpjeru** a wſchelake druhe khoroſcze; dale ruſki a amerikanſki **maſchinſki wolij** po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach ſ rukowanjom ſa ſprawne a ſpĕſchne poßkuzenje.

F. A. Pittner
w Budyſchinje na wulkej bratrowſkej haßy 4.

Pſchiſpomnjenje: Hłowny ſaſtupjeŕ **Kamerunſkeho mydła** ſa ſakſke kraleſtwo; najlĕpſche jadrowe mydło ½ punta po 40 np.

Rjany **tudomny** a **ſchleſynſki czerwjeny dźeczel,** teho runja woprawdźity **probſtajſki jeczmjeń** a **wowß** ma na ſkładze, każ też wſchĕ druźiny ßuchich warjenjow

Ernſt Schmeiß w Budeſtezach.

Wſchĕdnje ßo palazy

twarſki a rólny kalk

na najlĕpſchi porucza

E. Plümeckec kalkownja w Kundraczizach
pola Charlottenhofa w Hornjej Łużizy pola Niſkeje.

Jan Khĕžnik, rĕſbaŕ

w Budyſchinje
na Lubijſkej dróſy 6

porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty ſkład **rowowych pomnikow** ſe ſyenita, marmora a pĕſkowza po jara tunich płaczíſnach. Sa rjane a trajne dźĕło ßo rukuje.

Pſchedkhadne woſjewjenje.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßwoju Khoczebuſku fabriku rokkateho tobaka ſ wulka a ſ maka, każ też ßwój ſkład derje wotlezanych **tobakow** a **zigarow** wot **1. haprleje** do ßwojeho domu na **ſukelnſkej haßy czíßło 7** w **Budyſchinje** pſchepokożu. Budu ßo pſchezo prózowacź, ßebi ſ tunimi płaczíſnami a dobrej tworu dowĕrjenje kupowarjow dobycź a ßebi jo ſdźerżecź.

S poczeſczowanjom
Hermann Gerlich,
wobßedźeŕ tobakoweje fabriki.

Nerwy ßylnjaza

bromowa woda,

wubjernje ßkodźaza a czerſtwa jara derje czinjaza pſchi wſchĕch nervoſnych czerpjenjach, woßebje pſche **bjesſpanitoſcź** atd., je dostacź w wulkich bleſchach po 50 np. w **mĕſchczanſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Wſchĕ
kolonialne twory,
khoſej, zokor, raiß
atd. ßu najtuńſcho dostacź pola
Schiſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Syrup

punt po 12 np. a drójſchi porucza

Richard Neumann.

Raiß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd. porucza

Richard Neumann.

Khoſej

paleny a njepaleny wot najtuńſchich hacź do najlĕpſchich druźinow porucza **Richard Neumann.**

Hdźe ſcze tónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja **Magera** na ßerbſkej haßy czo. 11.

Hamburgſko-amerikanſke

paketojĕdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parokłódźna jĕſba
ſ Hamburga do New-Yorka
kóždu ſtrjedu a njedźelu,
ſ Havra do New-Yorka
kóždu wutoru,
ſe Stettina do New-Yorka
kóždej dwĕ njedźeli,
ſ Hamburga do Wſchecźornejc Indiſkeje
mĕßacźnje 3 króczi,
ſ Hamburga do Mexika
mĕßacźnje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne kłódźe podawaju wubjernu jĕdź a pſchihódnu pneźowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a bjeſkubjowych pucźowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. **Sobotu 30. měrca 1889.** **Lětnik 48.**

☛ Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedža sa nje na **2. schtwórtlěto 1889** do prědka płacźicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadža. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesesć dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłacźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorstwowy žejm je w tsecźim czitanju wo sawěsćenju wobstarnych a invalidnych dźěłacźerjow wuradźecź sapoczał. Ssu wuhlady, so žo tutón sa dźěłacźerski lud wulzy ważny sakoń skónczńje dowuradźi a pschiwosmje. Khěžor Wylem žo jara sa to sajimuje, so bychu žo dźěłacźerjam dobroty mjenowaneho sakonja czim skerje a lěpje dostałe. Pschi jenej parlamentariskej hosćzinje, kotraž žo tele dny pola wjerćha Bismarka wotbywasche, khěžor, se wschelakimi sapóžłanzami žo rosrěczujo, wospjet na sawěsćenje wobstarnych a invalidnych dźěłacźerjow spomni. Khěžor prajesche, so by žo jemu wulke wjeżele pschihotowało, hdy by žo sawěsćeński sakoń wot khěžorstwoweho žejma wobsamknuł.

— Sakoń, wóndano wot khěžorstwoweho žejma pschijaty, po kotrymž maja žo rjemjeżlnizy na jich wustojnosćź pruhowacź, žo najskerje s nowa wot swjaskoweje rady s krótka wotpokasa. Kaž „Nordd. Allg. Ztg.“ pische, žo tutón sakoń s zyła wuwjesćź njehodźi. W małych wžach žo na pschikład wot rjemjeżlnikow, kotsiž dyrbja žo s dobom na tyscherstwo, schkleńczerstwo, wojnarstwo abo bětnarstwo wustejicź, njemóža žebi žadacź, so bychu wscho tak derje dokonjeli, kaž rjemjeżlnik, kiž jenoż bětnari abo tyscheri. Sa kóžde wożebite rjemjeżko cźasto na wžach dźěko njedożaha; duž dyrbja žebi rjemjeżlnizy na tajke waschnje pomhacź. Po nowym sakonju bychu rjemjeżlnizy pak jenicźzy to rjemjeżko wukonjecź žměli, na kotrež žu pruhowani. Wjeżnjenjo bychu po tajkim kóždeje małeje porjedźenki do města žłacź dyrbjeli, schtoż by sa nich jara drohe a wobcźeżne było.

— Pruskemu wójnskemu ministerstwu je žo nowa repetěrowanska tsělba k pruhowanju pschedpokožika. Tsělenje na pruhu s njej bě jara spokojaze. Sa pjecź minutow žo s njeje 61 kulkow wutsělicź hodźi; pschi tym je łusk jara žłaby, stork s zyła cźucź njeje, a kura mało nastanje. Tsělba 8 puntow waži a je do zyła hinak dźěkana, hacź nětcźische tsělby. Hacź žo pod tajkimi wobstejnosćźemi němske wójsko s Mannlicherowej tsělbu wobróni, kotraž je w awstriskim wójsku sawjedźena, žo jara njewěste bycź sda.

— Redaktorow podtłóczenych nowin „Volkszeitung“ dr. Franza Mehringa, Treschera, Holdheima, Ledeboura a Oldenburga žu do žudniskeho pschepytowanja wsali. Dokelž žu žo Holdheim a Ledebour sarjekli žwědczicź, žu jeju k pjenježnemu khostanju po 100 hriwnach sažudźili a žu jimaj s dobom wosjewili, so jeju do jastwa žadža, jeli so w nowej termiji s nowa žwědczenje sapowjedža.

— W blizschim cźażu płacźiwosćź sozialistiskeho sakonja wotběhnje. Knjeżerstwo nima myżle, sakonjej, k pschekażenju sozialistiskeje agitazije wudatemu, na dalschej dwě lěcźe płacźicź dacź. Rosschěrjenju sozialdemokratiskich wucźbow žo s nakhwilnym wuwsacźnym sakonjom dale wobaracź nima. Pruske knjeżerstwo namjetuje, so by žo to s pschistawkom k nětcźischemu wobstejazemu khostanskemu sakonjej stało. Tutón pschistawk něhdźe takle rěka: Schtóž wustawy mandźelstwa, žwójby abo wobżedźeństwa abo sakožki stata, monarchiju, sjawnje s rěcźemi abo s pisżmom pschima, temu žo s cźeżkim khostanjom hrosy. Hižo s nětcźischim sakonjom žo kóždy dosćź krucźe khosta, kiž žebi swaži, pschecźiwo wobstejazemu porjadej sjawne žkowo prajicź. Dla kschiwdy, wjerćham a ministram cźinjeneje, dyrbja kschiwducźinjerjo s najmjeńscha nětkotre měżazy w jastwje žedźecź. Pschichodnje měko žo pódła kschiwducźinjenja tež na kóžde pschimanje wobstejażeho statneho porjada cźeżke khostanje klasćź. Schtó žměł žebi potom pschichodnje hischcźe swěricź, sjawne należnosćźe s pisżmom abo s rěcźu rospominacź a wo nich žudźicź? Nowiny, kotreż bychu hižo ras dla žudźenja wo sjawnych należnosćźach khostane byke, móhke žo po nowym sakonju na pschezo wot knjeżerstwa podtłóczicź. S tutym sakonjom by knjeżerstwo satraschnu bróń do ruki dostało, s kotrejž móhło nowinarstwo, njedźiwajo na to, hacź žo k konservatiwnej, liberalnej, žwobodnomyżlnej, sozialdemokratiskej abo kajkejžkuli stronje licźi, sputacź a kóžde wěrne žwobodne žkowo w nim sadżewacź. Nowinam by pschezo strach hrosył, so jich podtłócźa a knihicźischcźerjo bychu w stajnej hrosy byli, so jim khleb a sażkužbu wosmu. Nowy sakoń by sa nowiny, haj sa zyły lud žakożny prut był. Swjaskowa rada, kotraž ma prěnja wo nim wuradźowacź, jón, hdyž tež trochu posżkabjeny, wěscźe pschiwosmje. W khěžorstwowym žejmje pak budźa drje skoro wschě strony se wschěmi mozami žo jeho wobrócź pytacź. Bychu žebi žami kwakule napokožili, hdy bychu jón njesacźiżli. Knjeżerstwo ma žylne pschecźiwjenje pschecźiwo nowemu sakonjej wotcźakacź. Po dotalnych powjesćźach budźa pschecźiwo njemu khłożowacź: zentrum, žwobodomyżlni, Polazy, Welfojo, Elsaż-Lothringszy, Danszy, prawe kschidko konservatiwnych a najskerje też dźěl narodoliberalnych.

Awstrija. W Triesćze žu njedźelu pomnik k wopomnjenju sjenocźenja Triesta s Awstriskej, psched 500 lětami dokonjaneho, žwjedżeńszy wotkryli. Dźeń prjedy běchu italszysmyżleni psched pomnik bombu skradźu pokožili, kotraž s wulkim ropotom rosbuchnu. Pomnik žo pak njewobschkodźi, jenoż jedyn polizist, w bliskosćzi pschebywazy, žo srani.

— Wuheŕski žejm je nowy wójskowy sakoń, kotrehoż dla žu wjele njedźel dołho wulku haru hnali, s wulkej wjetschinu pschijak. So by žo móżny ropot sadżewał, bě polizija wschě dróhi wokoło žejmownje wobżadźika. Duž žo też měr nihdźe kasyk njeje.

Italska. W Italskej je w běhu poslednjeho lěta powschitkowna hospodarska nusa nastała. Wschě ludowe worschty, wikowarjo, rjemjeżlnizy, ratarjo a dźěłacźerjo jenak cźeżko pod njej cźerpja. Jenoż krajni sastojnizy maja žo derje. Jich je w Italskej njeżměrnje wjele, wjazy hacź w žanym druhim europiskim kraju. Pschewulka liczba sastoj-

nikow je ßobu na tym wina, so je Italska tón europiski kraj, hdźež dyrbi lud najwjazy dawkow dawacź. Powschitkowna nusa je ßo hischcże psches to pohórschika, so Italska zkownu wójnu ſ Franzowskej wjedże. Wot teho cżaßa, so je winowa wosch franzowske winizy sapuschcżika, Franzowsojo Italskim lětnje wjele wina wotkupowachu. Nětko je to pschestako, dokelž je franzowske knjeżerstwo na italske wino wyßoke zko położiko. Italszy winizarjo maja w ßwojich pinzach njeßměrnje wjele wina leżo, ſa kotrež kupzow namakacź njemóża. Tajke wobstejnoscże na ratarske wobydlerstwo cżeżko tłócża. Schtóż ma hischcże něschto pjenjes, jeli móżno, do Ameriki cżehnje. Lud dżeń a bóle khudnje, a proscherstwo, kotrež je hižo w lěpschich cżaßach w Italskej doßahako, hladajzy pschiběra. S Andrije, ſ najbohacźischeje krajiny w Apulskej pißaju: Nusa bjes ratarjemi, hižo měßazy dołho trajaza, pschezo bóle roscże a najżadkawische hubjenstwo ßo rosschěrja. Zyke ßwójby, kotrež mózachu ßo prjedy ſ najmjeńscha ſ kruchom khléba naßycźicź, a kotrež, hacź runje hłodu tradajo, tola khwilu ſ hańbicźiwoscźu w potajnym cżerpjachu, nětko po proschenju po dróhach cżahaju. S blědym, ßuchim wobliczom wo kusk khléba prosscha, „so bychu wumrjecź njetrjebali". A schto hakle dyrbi ßo wo ratarjach rjeż? Na dwazeczi tyßaz ſ nich njewě, ſ cżim dyrbja ßwoju ßwójbu seżiwicź. Schtóż ßnadź měni, so tutón hrósbny wobras po cżistej wěrnoscźi njeje, njech poßkucha: „Ratař, Ruberti rěkazy, psches haßu ßo cżampajo, ßo k semi wali. Pschińdżechu jemu na pomoz a ßo jeho praschachu, schto je ßo jemu stako. Zane wotmolwjenje, wocźi běschtej ßo jemu saschkleńczikoj. »Tón muż je hłódny«, jedyn lěkař praji, a wbohi mějesche hischcże telko mozy ſ hłowu pschihłoßujo kiwnucź. Nadźija ßo, so ßo saßo sebjerje. Tola dale. 7. měrza ratař Monteriti hłodu wumrje. 9. měrza stara żona myßle shubiwschi na dróſy padże; wona sa dwaj dnjej niczo jědła njebě. Ludowe kuchinje wschědnje 200 porzijow wudźěla, tola hłodutradazych je jich na 20,000."

Hollandska. Hollandski kral je hižo wjele njedźel dołho na ßmjercź khory. Mnohe knjeżerstwowe dźěła ßo wuwjesćź njehodża, dokelž pißma, k temu trěbne, wot krala podpißane njejßu. Skónczńje je ßo kralowa Emma wot ministrow namołwicź daka, knjeżerstwo pschedewsacź.

Franzowska. W Franzowskej ßu njelube nashonjenje cźinili, so franzowske torpedoske cżołmy pschi wětroztym wjedrje na morju k niczemu njejßu. Tele dny je ßo torpedoski cżołm w żołmach shubił a 13 mużojo jeho wobßady ßu ßo tepili. Najprjedy prajachu, so je cżołm do jeneje wulkeje łódże dyrił a ßo rosrasył, tola bórsy ßu pschidacź dyrbjeli, so je twar torpedowych łódżow na njeshożu wina. Łódźstwowy minister je ßo nětko dohladał, so je něhdże 50 torpedowych cżołmow runje tak hubjenje a njedospołnje twarjenych. So budże pschi bitwach na morju pschezo dobre wjedro, ßo wotcżakacź njeda, a tak je knjeżerstwo, schtoż je najmudrische, wobsamkko, skepsane torpedowe cżołmy pschetwaricź. Wěz budże někotre milijony płacźicź.

Rußowska. Ruske finanzy ßu ßo pjecża w minjenym lěcże saßo trochu polěpschike. Każ nowiny „Graždanin" pißaju, je ßo loni 60 milijonow rublow wusbytkowało.

— Njedawno je do Pětrohroda ſ Asiskeje bucharske poßołstwo ſ bohatymi darami pschijěło, so by ßo zarej pokkoniko a jemu wobkrucźiło, so budże Buchara stajnje ßwěrnje k Ruskej stejecź. Poßołstwo zarej woßebity dżak ſa to praji, so je psches bucharski kraj żelesnizu twarił. Pschipad je Ruskich powucźił, so njeßmědża bjesstarostni bycź, schtoż Bucharu nastupa. W měsce Baku pschi kaspiskim morju je wyschnoscź 3000 berdanskich tselbow konfiskowała, kotrež dyrbjachu ßo njewohladane do Buchary pschepaschowacź. Něschto cżaßa psched tym stej ßo do Buchary dwě wjetschej poßłyży berdanskich tselbow pschepaschowakoj, cżehoż pak ßu ßo hakle dohladali, hdyż běchu tselby hižo na ßwojim měsce. Ruske knjeżerstwo je mjenujzy bucharskemu wjerchej někotre sta berdanskich tselbow dariko, kotrež ßu ßo jemu tak salubike, so by ſ nimi, każ je widźecź, rad ßwoje zyke wójsko wobrónił. To pak Ruska na żane waschnje pschipuschcźicź njecha, dokelž ma ſa straschne, so by bucharski wjerch derje wobrónjene wójsko měł. Wona ßo boji, so móhli ßo Bucharszy pschecźiwo Ruskej sběhnucź a ßo se ßußodnymi Afghanskimi sjenocźicź. Wójna ſ afghanskim emirom móże kóżdy dżeń wudyricź. Ani Bucharskim, ani Afghanskim njewěrjo, Ruska wjetsche wójsko pschi afghanskich mjesach shromadźuje. Tón cżaß w tamnych stronach pjecża hižo na 60,000 ruskich wojakow steji.

Sserbija. Pod nowym knjeżerstwom ßo w Sserbskej pomału powschitkowny pschewrót w zykym statnym sarjadnistwje stawa. Wschě wyschsche statne sastojnstwa ßo ſ pschiwißowarjemi radikalneje ruskopschecźelneje strony wobßadźuja. Něhduschi sběžkař Paschicź, kotrehoż bě bywschi kral Milan k ßmjercźi saßudźił, je ßo do Sserbije wrócźił. Knjeżerstwo je jemu wulkotne powitanje pschihotowało a jeho hnydom po jeho pschikhadże do Běkograda sa Běkogradskeho měschcźanostu pomjenowało; posdźischo jeho pjecża ministra wikowanja sczinja. Też ßerbska swonkowna politika bjes pscheměnjenja wostała njeje. Nowe knjeżerstwo je ſ ruskim a też ſ cżornohórskim knjeżerstwom do pschecźelneho wobkhada stupiło. Sa knjeżenje krala Milana bjes Sserbiju a bjes Ruskej a Cżornej Horu trochu napjate poměry knjeżachu. Woßebje napschecźiwo poßledischej Milan pschezo wulku njepschecźelnoscź pokasowasche. Duż je cźim nadpadnische, so je nowe ßerbske knjeżerstwo Cżornohórskej pscheměnjenje na trónje wosjewiło, a so je ßo cżornohórski wjerch Mikławsch spěchował, kralej Alexandrej ſ najwutrobnischimi ßkowami sboże pschecź. Nowiny „Welika Sserbija" wujednanje ſ Cżornej Horu jako najhorzyschе żadanje wobeju ludow witaja. „Sa Sserbiju je nowy cżaß saßwitał", wone pißaju, „kotryż zyke Sserbowstwo ſ nowa woziwja. Dotalne njenaturske wozusobnjenje bratrowskeju ludow Cżorneje Hory a Sserbije k wużitkej Awstriskeje dyrbi pschestacź. Wuske sjenocźenje wobeju ludow je nusne, so bychtej ßo Boßnija a Herzegowina wot awstriskeho knjejstwa, ßmjertneho njepschecźela Sserbowstwa, wußwobodźikej." Je wosnamjaze sanětczische ßerbske knjeżerstwo, so tajke wupadły pschecźiwo Awstriskej cżerpi. Sa krala Milana budźische ßo „Welika Sserbija" sawěscże podtkóczika, hdy by podobnje sjawnu rěcź pschecźiwo Awstriskej wjedła.

— Dołh krala Milana, něhdże dwě milijonje schěßnakow wucźinjazy, je ßo wot woßoby, kotraż mjenowana bycź nochże, sapłacźik. Měnja, so je tutón dobrocżel awstriski khěżor.

Khěżor Josef a jeho maeź.

(Pokracźowanje.)

Anton dlěje wjazy wó jstwě njewutra a, schtoż jemu jeho mozy dowolachu, na dróhu khwatasche, hdźež Josefina cżeta bydlesche; tam sa rózkom khěże napschecżo Josefinemu wobydlenju skradźu stejo kakasche. Hdyż běsche něhdże hodźinu stejo cżakał, mużiki, do schěreho płaschcża sawaleny, nimo njeho pschińdże a ßo runje na jemu snaty dom měrjesche; njesbożowny nasdala sa nim dźěsche, doniż zusy knjes ſ durjemi njesastupi; nětko wón wjazy dwělowacź njemóżesche, so je tołsta korczmarka wěrnoscź rěczała. Kajkeje pschicźiny móżesche hewak dobrocźiwa żónska měcź, so by jeho něschto narěczała? Josefa, kotruż wón jako morwu wopkakowasche, běsche jeho sabyła, běsche jemu njeßwěrna.

Żiwjenje żaneje radoscże wjazy sa njeho njemějesche; wón dźě běsche ßamlutki, wopuschcźeny, pośleni swjask běsche ßo rostorhnuł. Satraschne myßle w jeho duschi skhadźachu; nimo wole wón do saka pomaßa sa wótrym nożom, kotryż mějesche stajnje pschi ßebi; dźiwje mordarske myßle pschecźiwo sbożownischemu zusemu knjesej ßo w jeho roshorjenych moshach mjerwjachu; ale dobry duch żakostnu żarliwoscź mkodźenza pschemó. Niz sbożowneho knjesyka, ale ßameho ßebje chzyschе wón moricź a ßwojemu hubjenstwu kónz sczinicź. S krótka rosßudźeny wón khwatasche ßwój satraschny samyßł dokonjecź; jeho ſ potajnej mozu k żołmam Dunaja cżehnjesche, w kotrychż ßebi wón myßlesche ßmjercź namakacź. Bórsy k derje ſnatemu brjohej dóńdże, hdźež běsche prjedy khěżka staka, w kotrejż běsche wón ſ njeßwěrnej Josefu najsbożownische hodźiny pschebył; nětko tam khěżka rospadana leżesche, każ jeho ßamßne sboże. W blědnym ßwětle měßaczka tam jenoż hischcże wuheń ßamlutki stejesche, każ scherjenje. Nimo wole wboheho Antona hrósba wobja, hdyż wón nimo srudnych rospadankow pschińdże, kotrež běchu jemu ſ wobrasom jeho ßamßneho żiwjenja. Koło wokoło bě wschitko cźicho; jenoż żołmy potajnje ßwoju wěczną pěßeń schumjachu, a khłódna, w měßaczným ßwětle ßo błyschczaza rěka jeho se ßwojim spěwom k cźichemu wotpoczinkej w włóżnym rowje wabjesche.

„Bóh mi mój hrěch woda!" njesbożowny bórbotasche a ßwojej ruzy k modlitwje styknu. Potom wón rucże dele skoczi, do wody kłußnu, a żołmy ßo nad nim samknuchu. Ale blizschi wokomik wón saczu, so jeho ßylna ruka shrabnu. Na cżołmje po rězy jěsdźo běsche ßo cżołmař na njeho dohladał a rucże sa nim skoczik. S wulkej prózu ßo jemu radźi njesbożowneho, kotryż běsche hižo pomjatl shubił, ſ wody wucźahnucź; wón jeho na bliski brjóh pschinjeße, hdźež ßo bórsy wulka cźrjóda ludu wokoło tepjeneho nabra. Mjes tym so někotsi żelniwi mużojo Antona saßo woziwicź spytowachu, a drusy po najbliżscheho lěkarja běżachu, w pschibywazej cźischczeńzy wós sasta, kotryż ludu dla dale njemóżesche. Wyßoka żónska w cżornej żarowanskej drascże ßo ſ wosa won skhili, ßo praschejo, psche cżo je ßo telko ludu sběżało. Shoniwschi, schto je ßo stako, wona ßama

ſ wošobneho wosa wulêše a šo, pſchewodźana wot nêkotrych knjesow w pyſchnej dwórſkej draſcze, muźſkim bliźeſche, kotſiž bêchu wboheho Antona wobſtupili. Runjež bêſche cźma, ju lud hnydom ſpóſna a ji ponižnje ſ pucźa ſtupaſche.

„Khêžorka!“ šebi pſchitomni mjelczo ſcheptachu, a wſchitzy šo pſched lubowanej krajnej maczerju hluboko klonjachu.

„Schto je šo ſtako?“ šo Marja Thereſija tych, kotſiž ji najbliže ſtejachu, praſchejeſche. „Njeſnaje nichtó teho njeſbožowneho? Je hižo ſchtó po lêkarja póšłał?“

Tole prajiwſchi šo wona k mkodźenzej ſkhili, kotryž tam hiſchcze pſchezo bjes pomjatka leżeſche; ſ jeje hiſchcze pſchezo rjaneho woblicza najnutrniſcha šobuželnoſcź, najcziſcźiſche cźlowjeſke cźucze rêczeſche. Wona šama šo pódla wboheho Antona klaknu a drohotnu bleſchku ſ nêkajkimi woźiwjazymi krjepkami wucźeże, ſ kotrymiž šama we womorje leżazeho maczeſche. Wótra wón krjepkow, kaž šo ſdaſche, wušnjene žiwjenſke mozy ſašo wubudźi; Anton hluboko ſdychnu a wocźi wotewri. Wyšoka knjeni šo radoſcźiweho pošmêwa ſdźerżecź njemóżeſche, hdyž widźeſche, ſo tajki wuſpêch jeje prózu krónuje; wona bê horda na šwój ſkutk; duž bêſche ji k žiwjenju ſbudźeny dwójzy ſajimawy. Wona hnydom jenemu tych knjeſow, kotſiž ju pſchewodźachu, poruczi, ſo by šo ſa Antona ſtarał a ji naſajtra rosprawu wo wſchêm podał. Na to šo wona tak khêtſje hacz móżno wotšali, ſo by šo ſahorjenych dopokaſmow luboſcze šwojeho luda ſminuła, kotryž ju kaž šwjatu cźeſcźeſche a jeje miłoſcź a wulkomyślnoſcź dokhwalicź njemóżeſche.

Naſajtra rano khêžorka w šwojej dźêłanſkej ſtwiczzy šedźeſche; kleczo šwoje wſchêdne pacźerje wuſpêwawſchi wona próſtne liſty a rosprawy, kotrež bêchu dóſchke, šama cźitaſche, runjež bêſche po šmjercźi šwojeho lubowaneho mandźelſkeho knjeżerſtwowe naležnoſcze šwojemu naślêdnikej a šynej, Joſefej druhemu, pſchepodała, šebi jenicźzy wucźiniwſchi, ſo šebi w najważniſchich krajnych naležnoſcźach wušud wobkhowa. Cźim bóle šo wona nětko wo ſboże šwojich poddanow ſtaraſche, kotrychž kaž šwoje dźêcźi lubowaſche, a kotſiž ju kaž macź ſašo lubowachu. Wona mêjeſche ſa to, ſo je ſ maczerju wulkeje šwójby, ſa kotrejež ſboże a tycze mêjeſche šo wona ſtaracź. Tajkele patriarchalne wobſtejnoſcze druhdy zyle ſpodźiwne wêzy ſpkodźichu; Marja Thereſija šo pſchejara cźaſto do privatneho žiwjenja šwojich poddanow tykaſche a druhdy šamopaſchnje do nêkotrychžkuli naležnoſcźow pſchimaſche; ale lud ji pſchezo ſ zykej duſchu pſchikhileny woſta, dokelž jeje dobru wutrobu a jeje nadobne ſmyślenje jara derje ſnajeſche. Sſo takle wo cźêlne a duchowne tycze šwojich poddanow ſtarajo, wona tak rjez woprawdźitu tajnu poliziju ſrjadowa, kotraž pſchede wſchêm na pózcźiwe žiwjenje Winſkeho wobydlerſtwa hladaſche. Khêžorka šama na czole tejele moraliſkeje polizije ſtejeſche; bywajo šama ſ pſchikkadom mandźelſkeje šwêry, wona wſchitko njedowolene lubkowanje hidźeſche a pſchecźiwo njemu ſ tajkej krutoſcźu wuſtupowaſche, kajkaž hewak w jeje dobroczźiwym a wješowym waſchnju njeležeſche.

Anton bêſche šo dołho ſapjerał, prjedy hacz pſcheradźi, ſchto je jeho pohnuło, ſo je šebi žiwjenje wſacź chžył. Hdyž Marja Thereſija rosprawu wo tym cźitaſche, cźêmne mróżele jeje wyšoke czoło ſamróczichu, a jeje lizy šo ſe ſprawnym hnêwom ſaczerwjeniſchtej.

„To dźê je zyle žadława wêž!“ wona k šwojemu tajnemu ſekretarej dźeſche. „Wošobny knjeſyk, kiž njewinowate holczo ſawjedże, a khudy, bohaſabycźiwy hrêſchnik, kiž chžyſche šebi ſadwêlujo žiwjenje wſacź. Sa tym hiſchcze dyrbju pſchińcź a jim ſašo ras pokaſacź. Je-li wſchitko tak było, kaž je tudy pišane, dyrbi mje ſawjednik ſeſnacź a hdy by to mój šamšny šyn był. Holzu k pomoženju jeje duſche do klóſchtra tyknjemy, a šamomordaŕ šo tež khoſtanja ſminucź njedyrbi, runjež je mi wboheho rapša ſ zykej wutrobu žel.“

Wſcha roshorjena khêžorka ſwónczk hrabnu, kotryž na jeje pišnym blidże ſtejeſche, a ſaſwoni, na cžož komornik ſaſtupi, kotryž mêjeſche šłużbu.

„Njech šo na mêſcze polzajſki preſident ke mnje ſawoła!“ Marja Thereſija poruczi.

Nêſchto wokomikow poſdźiſcho hižo preſident pſched wyšokej knjenju ſtejeſche, kotraž jemu pſchikaſa, ſo ma Joſefu a jeje cźetu, bjes teho ſo by ſchtó ſchto pytnuł, ſajecź a w krytym wosu do khêžorſkeho hrodu pſchiwjeſcź; tež wbohi Anton dyrbjeſche pſchitomny bycź, ſo by pſchecźiwo šwojej prjedawſchej lubej šwêdźił.

„Pſchede wſchêm“, khêžorka rjeknu, „pak dyrbju mjeno njekniczomneho ſawjednika ſhonicź; wón njech mi njeſboże, kotrež je naczinił, ſapokucźi. Holza šo wotwlakowacź njemóże mi knjeſyka mjenowacź, kotryž dyrbi moju njemikoſcź w poknej mêrje ſaczucź.“

Mjes tym ſo šo Marja Thereſija na šelenu rêcź, kotruž chžyſche winowatym dźerżecź, pſchihotowaſche a šwój hnêw na pſchibywazu njepózcźiwoſcź wyšokich a nižſchich worſchtow wobydlerſtwa hłowneho mêſta po ſwuczenym waſchnju do šylnych šłowow draſcźeſche, pólzajſki preſident pſchińdże a woſjewi, ſo jeczi w prênjej iſtwê cźakaju.

„Njech to holczińſko nuts pſchińdże!“ khêžorka poruczi, šo na poſkoczany ſtoł šynuwſchi.

Se ſchêroko wotewrjenymi durjemu mike holczo ſaſtupi, ſtrachoczźiwe a wuſtróżane, dokelž šebi wukożicź njewjedźeſche, pſche czo šu ju ſajeli, a hiſchcze mjenje, czeho dla dyrbi pſched khêžorku pſchińcź, hdyž šebi tola žaneje njeprawdy wêdoma njebê. Joſefinej blêdej lizy bêſchtej šo trochu ſaczerwjenikej; wocźi bêſche ponižnje k ſemi ſtożiła; jeje dźêcźaze wobliczo šwêdcźeſche, ſo je šebi šwojeje njewinowatoſcze wêdoma; móżno njebê, ſo móżeſche to czeżka hrêſchniza bycź.

„Jenoż bliže!“ khêžorka poruczi, pſchezo hiſchcze do aktow hladajo, kotrež mêjeſche pſched šobu leżo, a w kotrychž jene kopjeno po druhim wobrocźeſche.

Tſchepjetajzy Joſefa poššuchaſche, nimo wole ſajata wot majeſtoſcze wyšokeje knjeni.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Muž dobreho mjena a powſchitkowneho czeſczenja, njebo knjes rêcznik Guſtav Jakub, kiž bê w prjedawſchich czašach kóżde lêto na khwilu wjetſche pucźowanje do dalokich krajow czinił a tak tež wošebje Jeruſalem, wolijowu horu a Golgata wopytał, je nětko 27. makeho rózka domojſchoł do njebjeſkeho Jeruſalema. Požohnowana bê jeho dźêławoſcź tu na ſemi. Jeho ſprawnoſcze a šwêdomliwoſcze, jeho wuſtojnoſcze a šwêrnoſcze dla bê šo jemu jene ważne ſaſtojnſtwo po druhim dowêriło. Tak šmy jeho ſe žohnowanjom ſkutkowacź widźili jako šudniſkeho direktarja a ſarjadowarja wulkich ſawoſtajenſtwow a ſarêcznika wjele šyrotow, jako mêſczańſkeho ſaſtupjerja a radneho knjeſa naſcheho mêſta Budyſchina, kaž tež jako šemſkeho ſapóšłanza. Jeho žiweho kſcheſcźijanſtwa dla bu wón tež do ſynody wuſwoleny, hdźež je kaž ſa naſche šwjate wêruwuſnacze, tak tež ſa prawa naſcheje šerbſkeje rêcze wutrobnje šwêdcźił a móżnje wuſtupował. Jako šyn doſtojneju šerbſkeju ſtarſcheju wón pſchi wſchêch wyšokich cźeſczach, kiž šo jemu bohacze doſtawachu, šebi šwoju šerbſku narodnoſcź ſjawnje wyšoko ważeſche. Jako šwêrny Sſerb rad a šwêru do naſcheje šerbſkeje Michałſkeje zyrkwje kemſchi khodźeſche, tu šo natwaricź na Božim šłowje w lubej šerbſkej rêczi, w kotrejež bêſche wot šwojeje njebo maczerje prênje paczerje ſpêwacź nawukнuł. Tak je tež hiſchcze jeho poślenje duchowne wuhotowanje na daloki pucź do wêcznoſcze po jeho wutrobnym žadanju ſ nakożenjom šerbſkeje rêcze šo ſtako, jako na šwojim šmjertnym kożu šebi Boże wotkaſanje šerbſki wudźêlicź da. Bjes tymi legatami, kotrež je ſe šwojeho ſamóženja wuſtajił, je šwojej lubej šerbſkej Michałſkej zyrkwi 1500 hriwnow a Nješšwaczilſkej zyrkwi, hdźež je jeho njebo bratr ſ kapłanom był a hdźež nětko tuteho jeho njebo bratrowy ſtarſchi šyn jako faraŕ ſe žohnowanjom ſkutkuje, 1000 hr., Budyſkemu gymnaſiju 900 hr., Pšowjanſkej gmejnje, hdźež je nêhdy ſe šudniſkim direktarjom był, 300 hr., kužiſkemu towaŕſtwu ſnutſkowneho miśionſtwa 300 hr., póhanſkemu miśionſtwu 300 hr., Guſtav-Adolfſkemu towaŕſtwu 300 hr. a, ſchtož je woššebje ſwješelaze, šerbſkemu lutherſkemu knihownemu towaŕſtwu 300 hr., teho runja Maćicy Serbskej 300 hr. a Lipſczańſkemu šerbſkemu prêdaŕſkemu towaŕſtwu 300 hriwnow wotkaſał. Bóh luby Knjes ſapłacź jemu wſchu tu wulku luboſcź a wubudź tež druhich k tajkim nadobnym podpjeranjam a poššylnjenjam šwêrnych nadobnych prózowanjow šerbſkeje dźêławoſcze.

— Ssrjedu po jutrach, 24. haprleje, budże šo w Budyſchinje w Lauez hotelu wjeczor w ½8 hodź. ważny šerbſki konzert wotdźerżecź, kotryž wulkotne wumêłſke wužicze a ſawješelenje lubi, dokelž w nim mozy wuſtupja, kajkež bjes dwêla w šerbſkich konzertach hiſchcze ženje šłyſcheli nješšmy. Jako ſoliſtka mjenujzy wuſtupi knježna Thereſa Saakowa, dramatiſka ſpêwarka pſchi kralowſkej operje w Draždźanach, wumêłka prênjeje rjadownje; virtuoſka na hušle knježna ſ khwalbnym mjenom Minna Bruckowa, ſahraje ſkładby Wienawſkeho, Zarzickeho a Leclairea; jako tenor wobdźêli šo knjes wucźeŕ Hanka ſ Hodźija a jako pianiſta naſch khwalbnje ſnaty hudźbnik knjes wucźeŕ Krawz ſ Draždźan. Cźinimy naſchich

Sserbow hižo do cžaßa kedžbnych na tutón w kóždym naſtupanju wulzy ſajimawy konzert a nadžijamy ßo, ſo Sserbja wulku prózu a materialne wopory ſarjadowarjow konzerta pſches bohaty wopyt ſarunaja.

— Dżeń 25. a 26. měrza t. l. wotdżerża ßo na tudomnym krajnoſtawſkim ſeminaru pſchijimanſke pruhowanje ſa 6. rjadownju. Pruhowanych bu 31 mkodżenzow, dla pobrachowanja měſtna mózachu ßo pak jeno 24 pſchijecż. Mjes poßledniſchimi běſchtaj tež 2 Sserbaj: Kruſchwiza ſ Wulkich Debßez a Lahoda ſ Kanez pola Hodżija. Pſchi tej ſkładnoſcżi dowolamy ßebi ßerbſkim ſtarſchim, kotſiž maju wotmyßlenje, ßwojich wobdarjenych ßynow wucżerſkemu powołanju pſchiwobrocżicż, tu radu dacż, ſo bychu jich hižo ſ dwanatym lětom do jeneje měſchcżanſkeje ſchule dali, dokelž bychu potom, lěpje pſchihotowani, dobry wuhlad měli ſa pſchijecże do ſeminara. *F.*

— Dleſchi cžaß běſche ßo podarmo żadało, ſo bychu ßo pola naſchich knihiwjaſarjow ßerbſke ſpěwarſke doſtawałe, kiž bychu rjane ßerbſke napißma na ßwojich deſchkach cżiſchcżane měłe. Tutemu njedoſtatkej je ßo nětko wotpomhało. Pola knihiwjaſarjow Scheńki (Schöncke) a Wjazki (Wetzke) ßmy tajke požadane ßerbſke ſpěwarſke wohladali a ßłyſchachmy, ſo ßu jich hižo wjele k ſelenemu ſchtwórtkej a k druhim ſkładnoſcżam pſchedali. Najſkerje tež druſy knihiwjaſarjo je ßebi bórſy wobſtaraju.

— W zyhelnicżinej jamje pſchi Tſělanſkej dróſy ßu ſańdżenu póudżelu cżěło 60lětneho dżěłacżerja Jana Wanaka ſ Brěſynki pola Delnjeje Hórki namakali. Wanak bě loni 27. novembra wot domu wuſchoł, prajiwſchi, ſo chże ßwoju dżowku, w Königſtejnje ßłużazu, wopytacż. Sda ßo, ſo je ßo wón wjeczor duzy na dwórniſchczo ſabłudżił a, do mjenowaneje jara hłubokeje jamy panuwſchi, ßo tepił.

— Měſchcżanſki wubjerk, kotryż je dla ßwjeczenja Wettinſkeho jubileja ſeſtupił, bě ſańdżenu póndżelu do ſale měſchcżanſkich wukaſanzow ſhromadżiſnu powołał. Bě ßo trochu mało woßobow ſeſchło. Pſcheßwědczachu ßo bórſy, ſo ßo měſto Budyſchin w hołdowanſkim cżahu w Draždżanach njewobdżěli a ſo budża Budyſzy ßwjedżeń w Budyſchinje ßwjecżicż. Duż drje budża Sserbjo w hołdowanſkim cżahu jenicżzy ſaſtupjerjo połnózneje Łużizy. Każ je ſnate, Sserbjo k Wettinſkemu jubilejej nahladnu liczbu jutrownych kſchiżerjow, kotſiž ßerbſki kwaßny cżah pſchewodża, do Draždżan póſcżelu.

Se Židowa. Někotſi ludowi dobrocżelio chżedża tu ludowu kucheń ſałożicż, w kotrejż dżěłacżerjo ſa tuni pjenjes dobru jědź doſtanu. Jědże budża ßo po tych ßamych płacżiſnach każ w Budyſkej ludowej kucheni pſchedawacż, kotraż je ßo ſa cżaß ßwojeho wobſtacża jako wulka dobrota ſa dżěłacżerſki lud wupokaſała.

S Pſchiwcżiz. Sſrjedu tydżenja popołdnju je mandżelſka tudomneho knjeżeho palerja Eberta ſ domu woteſchła a ßo hacż dotal ſaßo wrócżiła njeje. Ebertowa je w njedżelach a boja ßo, ſo je jej mloko k hłowje ſtupiło, a ſo ßu ju pſches to cżężke myßle ſajałe. Dokelž ßu na moſcże, pſches rěku wjedżazy, jeje ſchtrykowanje, kotreż bě khwilku prjedy teho ſchtrykowała, namakali, maja ſa mózne, ſo je wobżaromna żona do wody ſkocżiła a ßo tepiła. Wſcho pytanje ſa jejnym cżěłom je hacż dotal bjes wuſpěcha było. Mózno, ſo je wulka woda ju daloko wotnjeßła. Eberta by ßmjercż jeho mandżelſkeje cżim cżeżſcho potrjechiła, dokelž jemu wona 7 njewotcżehnjenych dżěcżi ſawoſtaji.

S Hucżiny. Sſerbſki lud pomału wużitnoſcż ßerbſkich burſkich towarſtwow ſpóſnawacż pocżina. Tež ſa naſchu wokolinu chżedża tajke towarſtwo ſałożicż. Knjes Erkner w Brěſynje je na njedżelu 7. haprleje ßerbſkich ratarjow do Hucżiny k ſałożenju towarſtwa pſcheproßył. Tón ßamy dżeń budże ßo też w Porſchizach teho ßameho wotpohlada dla ſhromadżiſna wotbywacż.

S Njeßwacżidła. W knjeżich kerkach njedaloko Holeſchowa ßu tele dny dżěłacżerja Khěżnika ſ Wulkeho Wjelkowa, ſa kotrymż ßu jeho ßwójbni pſches nowiny pytacż dali, morweho nadeſchli. Cżěło, kotreż bě k ſchtomej ſeprěte, mějeſche żadławy napohlad. Wobliczo wulku dżěru, po ſdacżu wot ptakow wudypanu, pokaſowaſche, a jena ruka bě wotpanuła. Pſchi pſchepytanju jeho draſty nóż a 11 pjenjezkow namakachu. Khěżnik bě ßo njedżelu 17. februara, hdyż bě jeho żona kemſchi ſchła, ſ domu ſhubił. Někotre dny poſdżiſcho jeho na Cżemjercżanſkich leżomnoſcżach poł ſmjerſnjeneho namakachu. Pola jeneho tamniſcheho bura pſches nóż pobywſchi a ßo ſaßo ſhrěwſchi, ßo wón naſajtra wotßali. Wot teho cżaßa jeho wjazy njewohladachu. Hacż do naſymy loniſcheho lěta je Khěżnik na Margarecżinej běcże jako tepjer dżěłał. Sſo ſ jenym tamniſchim dżěłacżerjom ſwadżiwſchi wón ßwoje dżěło, kotreż bě 16 lět poſpochi ßwěru ſaſtawał, wopuſchcżi a na Wulkowjelkowſkim knjeżim dworje do dżěła ſtupi. Tamna ſwada a najſkerje tež pſcheměnjenje w dżěle je ßnadż na jeho myßle ſchkódnje ſkutkowało. Na njeho poßledni cżaß cżeżke myßle khodżachu, kotreż ßu jeho ſkónczinje pohnuke, dom a ßwójbu wopuſchcżicż a ßo bliſkoſcże cżłowjekow ſdalowacż. Wón mandżelſku a ſchtyri wotcżehnjene dżěcżi ſawoſtaji.

S Khocżebuſa. Każ w zyłych narańſchich Němzach, tak tež je w Bramborſkej nuſa wo ratarſkich dżěłacżerjow. W Frankfurtſkim knjeżerſtwowym wokrjeßu n. pſch. běſche nuſa tu a tam tak wulka, ſo je, pſchede wſchěm na wjetſchich knjeżich dworach, jara wjele kulkow (běrnow) ſmjerſko, dokelž wobßedżerjo dżěławych ludźi doſtacż njemózachu, kotſiž bychu kulki ſběrali.

Wußudżenja.

Lawniſki ßud. Cżeladnika Scholtu w Lahowje pſchepokaſachu, ſo je něhdże ßrjedż januara w delnizy tamniſcheho knjeżeho dwora ſ njeſamknjeneho kamora 1 mk. a 24. januara jedyn dybſacżny cżaßnik, 10 mk. hódny, kranuł. Wobſkorżenemu, kiž je hižo ras paduchſtwa dla khoſtany, jaſtwo na jedyn měßaz pſchißudżichu. — Cżeladnik Rychtař ſ Radworja, hižo ras cżeżkeho paduchſtwa dla khoſtany, ma tſi měßazy w jaſtwje ßedżecż, dokelž je ßwojemu hoſpodarjej, kublerjej Skapanej w Radworju, ſ brózhnje żito, 34 mk. hódne, kranuł, ſo by je poſdżiſcho pſchedał.

Khoſtanſka komora. Dżěłacżer J. K. Schmarander, kiž je ßo w lěcże 1864 w Radworju narodżił a ßo hižo ras jebanſtwa dla khoſtał, bě loni w nozy 21. oktobra w Kaſchezach ſ trawnika dwě koſchli a 16. novembra w Nuknizach w Ssmoliz kuble ſ cżeledżineje komory, do kotrejež bě ſkradżu ſaléſł, ßléborny dybſacżny cżaßnik kranuł. Schmarandera k jaſtwu na ſchéſcż měßazow ſaßudżichu.

Přilopk.

* W Olbersdorfje pola Žitawy je ßo ſańdżenu njedżelu popołdnju mordarſtwo a ßamomordarſtwo ſtało. Tamniſchi ſchewz Kowarſch, kotryż je ſ Opolnſkeje ſtrony do Olbersdorfa pſchicżahnuł a běſche hižo něſchto cżaßa wot ßwojeje żony dżěłeny, ju ſańdżenu njedżelu popołdnju w domje jeje ſtarſcheju wopytacż pſchińdże, hdżeż běſche żona runje na wopycże. Kowarſch ßwoju 3lětnu holcżku, kotruż mějeſche macż pſchi ßebi, ßobu wſa a ſ njej do korcżmy dżěſche. Żona ſa nim do korcżmy pſchińdże, ſo by dżěcżo ſaßo domoj wſała. Mandżelſkaj ßo ſ holcżku do domu żonineju ſtarſcheju wrócżiſchtaj, hdżeż ßo ſwadżiſchtaj; duż muż nowy revolver wucżeże, wjazy krócż do żony tſěli a ju ſatſěli, na cżoż cżeknu. Jeho pſchichodny nan, kotryż běſche tſělenje wußkyſchał, ſa mordarjom běżeſche. Duzy po pucżu mordař revolver ſ nowa ſe 6 kulkami natyka a ßo ſatſěli. Do knižkow, kotreż pſchi nim namakachu, běſche wón napißał, ſo ßebi żiwjenje woſmje, a wſchelake, pohrjeb naſtupaze, poſtajił.

* Spodżiwny wopyt ſańdżeny tydżeń ßwójba w Schandawje doſta. W druhim poſkhodże jeneho doma żona někajki klepot a ſchudrowanje pſched durjemi ſaßłyſcha. Hdyż wona durje wotewri, wulki jeleń ſ móznymi rohiſnami pſched njej ſtejeſche. Jelenja wohladacż a durje ſapraßnucż běſche jene. Jeleń hiſchcże khwilku ſpytowaſche ßo dó iſtwy dobycż; widżo pak, ſo jeho nuts njepuſchcża, ßo ſawrócżi, po ſkhodże dele dżěſche a ßrjedż měſta po dróſy tam a ßem khodżeſche; na ſboże ludżom, kotſiž nimo khodżachu, niczo njeczinjeſche. Bórſy ßo wukopa, ſo jelenja na żane waſchnje ſyma abo hłód ſ lěßa do měſta pſchihnał njebě; pſchetoż to běſche ſkludny jeleń, kotrehoż tamniſchi korcżmař S. hižo tſi lěta wobßedżi. Runjeż je ſkludny, jeleń tola bjesſtraſchny njeje; pſchetoż jenoż ſ wulkej prózu mózachu jeho ſaßo popanucż. S wopředka ßo wón doßahnucż dacż njechaſche; dżeßaczo mużojo pak jeho pſchemóchu a ſputachu a jeho do jeho hródże dowjedżechu. Jeho knjes ßo ſa to poſtara, ſo ßo jelenjej lóhzy ſaßo njeradżi cżeknucż a měſchcżanow khodżo wopytowacż.

* W Liegnitzu je ßebi njedżelu tydżenja wucżobnik żiwjenje wſacż ſpytował. Najprjedy ßo ſ ptacżej dróbju do prawego wucha tſěli; hdyż ſ tym njedozpě, ſchtoż chzyſche, ßo teho runja do lěweho wucha tſěli. Dokelž ßmjercż hiſchcże njepſchińdże, ßo wón wobwěßnu. Ale jeho hiſchcże w prawym cżaßu wotrěſnuchu. Cżeżzy ranjeneho do hojerńje dachu. Lěkarjo ßo nadżeja, ſo jemu żiwjenje ſdżerża, dokelž běſche drob jara drobna, a běſche jeje jenoż mało ſornjatkow. Schto je 16lětneho hólcżeza pohnuło, ſo chzyſche ßebi żiwjenje wſacż, dotal nichtó njewě.

* Hdyż ßrjedu tydżenja rano měſchcżanſki hajnik ſ Landshuta w Schleſynſkej ſ mużom, kotryż chzyſche drjewo kupowacż, do měſchcżanſkeje hole dżěſche, wonaj duzy po pucżu ſtyſknje wo pomoz wołacż ßłyſcheſchtaj. Hajnik ßo hnydom wotwoła a k temu měſtu

khwatasche, ſ wotkel ßo wokasche. Bórſy jemu żónska, wscha krwawa, napscheczo pschińdże, kotraż powjedasche, so je ju mkody cżlowjek nadpanuk a jeje pjenjesy żadak, ji hrożo, so ju hewak ſ revolverom satſéli, so pak je ßo wona dokho pschecżiwo njemu wobaraka, a so je ju rubjeżnik hakle puschcżik, hdyż bésche ßo hajnik na jeje wo pomoz wokanje wotwokak. Kruch dale wulka łuża krwé ſtejesche, a krwawne kapki w ßnésy pokasowachu, do kotreho kónza je rubjeżnik cżeknuk. Hajnik hnydom ſa nim khwatasche a też jeho doscżeże. Runjeż mějesche rubjeżnik natykany revolver pschi ßebi, jeho tola hajnikowa natykana tſélba do tajkeho ſtracha sehna, so wón ſ dobrym ßobu do měſta dżésche. Tam w nim khostanza spósnachu, kotrehoż hakle běchu pſched krótkim ſ khostarnje puschcżili.

* W ſkótnej rěsarni w Beuthenje ſańdżene dny dwaj żandarmaj ſkótneho wikowarja Kaliwodu ſ Roßberga ſajeſchtaj, dokelż ßo na njeho tuka, so je pſched tſjómi lětami muża, kotryż jemu ſkót honjesche, tak pschebik, so je tutón na to wumrjek.

* Smużita holza je 16 lět ſtara dżowka ſchoßarja Paula w Merkelhofje pola Gleiwitza. Hdyż bésche wona wóndano wjeczor ßamalutka doma, ßo do domu jeje ſtarscheju paduſchi dobuchu. Runjeż běchu paduſchi ſcheſcżo, holza jich wuhladawſchi tſélbu ſe ſcżény hrabnu, ju natyka a do paduchow tſéli, pſchi cżimż jeneho ſ nich rani. Paduſchi cżeknuchu. Poliziji je ßo radżiko ranjeneho wußlédżicż; to je khéżkar ſe ßußodſtwa, kotryż ranjeny khory leży a najſkerje ßwojich towarſchow pſcheradżi.

* Sſrjedu tydżenja wjeczor we woßmej hodżinje pohonczojo ſ knjeżeho dwora Zawada ſ Gleiwitza domoj jědżechu. Dokelż tajesche, bésche w rězy Drama wulka woda; njedżiwajcy na to pohonczojo ſpytachu pſches réku jécż. Pschi tym ßo jedyn ſ nich ſ konjomaj tepi. Konjow nasajtra rano ſ réki wucżeżechu. Pohoncża hiſchcże dotal namakali njejßu. W ſpomnjenej rězy pjecża hiſchcże żenje tak wulkeje wody byko njeje, każ tón krócż.

* Na dwórniſchczu Gerberdamm w Pósnańſkej chżyſchtej dwě żónſkej wuhlo kranucż; duż ßo ſpody jeneho wosa ſkhowaſchtej. Ale wobej buſchtej pſchejédżenej, ſo na měſcże morwej leżo wostaſchtej.

* Wczera tydżenja wjeczor ßkużobna holza ſe wßy Malchow pola Barlina domoj dżésche. Hdyż bésche dróhu wopuſchczika a po pucżu dżésche, kiż do ſpomnjeneje wßy wjedże, ju dwaj dundakaj wot ſady pſchimnuſchtaj a ju powaliſchtaj. Mjes tym ſo bésche ji jedyn ert ſapſchimnuk, ſo by wokacż njemóhła, druhi ſpyta ju nuſowacż. Holzy pak ßo tola radżi wjazy krócż ſawokacż. Na ßoże to muż wußkyſcha, kotryż po drósy ſ Barlina pſchijédże. Wón wbohej holzy hiſchcże w prawym cżaßu na pomoz pſchibéża. Duż njedocżinkaj ßwój wopor puſchcżiſchtaj a mějeſchtaj ßo ſ procha.

* Pſchißażny ßud w Meiningenje je ſańdżene dny 28 lět ſtareho ſamkarja Pfeffera a 21 lět ſtareho hoſdżikarja Rommela, kotrajż ſtaj wobaj ſe Steinbacha-Hallenberga, k ßmjercżi wotßudżik. Wobaj běſchtaj ſtraſchnaj rubjeżnaj honſtwjerjej a hižo dawno wójwodſkeho gothaſkeho hajnika Hengelhaupta ſ Rotterode, jara ßwěrneho ſaſtojnika, ßwjertnje hidżeſchtaj. Hižo wospjet běſchtaj jemu ſe ßmjercżu hroſyłoj. Loni 9. dezembra wjeczor wokoło ſcheſcżich jeho wonaj na ßamotnej drósy trochu pjaneho ſetkaſchtaj a jeho ſ kolikami ſaraſyſchtaj. Na to hiſchcże dołho do njeho pjerjeſchtaj, ſo jemu nop na drobne kuſki rosbiſchtaj. Njeſkutk dokonjawſchi ßo do zyła njekajeſchtaj. Pfeffer domoj dżésche a ßebi wjeczeŕ derje ſeßkodżecż da; Rommell ßo wjeczor hiſchcże na pſchaſy ſabawjesche. Też pſchi ßudniſkim jednanju ſaßakkoj woſtaſchtaj a ßwój ßmjertny wußud ſe ſymnej krwju wußkyſcheſchtaj.

* W Würzburgu je murjeŕſki miſchtr Erhard ſemrjek, kiż bésche w ßwojim cżaßu wudowu Finkowu, kotraż w jeho ſahrodże ßlowki kranjesche, ſ nahłym hnéwom ſ kolikom ſaraſył a kiż mějesche ſa to dléſchi cżaß ßedżecż. Néhdże 60,000 mk. ſawoſtajiwſchi je wón ßynej mjenowaneje wudowy, kotryż je pſchekupz, wulki dżél ßwojeho ſamożenja wotkaſak.

* Wikowaŕ Minke w Schmalkaldenje bésche hižo dléſchi cżaß ſe ßwojej lubej w ſtajnej pſchekorje. Wóndano ßo wonaj ſ nowa ſwadżiſchtaj, pſchi cżimż Minke hnójne widły ſhrabnu a żónſku ſ widłami ſ tajkej mozu do wóczka kló, ſo ji kónz widłow do moſhow ſjédże. Sſmjertnje ranjena néſchto hodżin poſdżiſcho wumrje. Minke pak pſched měſto dżésche a ßo wobwéßnu. Nahle ſemrjetaj ſtaj nékotre doroſcżene dżécżi ſawoſtajikoj.

* W parnej barbjerni w Helmbrechtſu ßo wóndano pſchipołdnju dwaj dżéłacżerjej ſwadżiſchtaj; ſkónczńje mjes nimaj k pukam pſchińdże. Hnéwny jedyn bok horzeje wody wſa a jón ßwojemu pſchecżiwnikej na hłowu kinu. Na najbóle rosſkobjeny tutón na to ßwojeho pſchecżiwnika pſchimnu a jeho do kótka ſ kropom cżißnu, ſo ßo njeſbożowny na zyłym cżéle żakoſtnje wopari; koża jemu ſ cżwakami na cżéle wißasche. Jeho do jeho bydła donjeßechu, hdżeż jeho ſa nékotre hodżiny ßmjercż wot ſatraſchnych boloſczow wumoży. Mordarja bórſy ſajachu. Wón je ßo njeſkutka hnydom kak; pschetoż wón ßwojeho pſchecżiwnika hnydom ßam saßo ſ kótka wucżeże; pſchi cżimż ßebi ßam ruzy wopari.

* W Masmünſterje w Elſaßu pſched krótkim towarſtwo mkodych ludżi w korczmje ßedżesche, kotſiż jedyn pſchemo druhemu palenz pijachu. Jedyn chżyſche ßo pſchede wſchémi wuſnamjenicż, wobkrucżejo, ſo wéſtu liczbu ſchkleńczkow palenza ſa ßobu wupije. Hdyż pak bésche 16 abo 17 ſchkleńczkow wupik, dyrbjesche pſchestacż a ßo ſ korczmy wotßalicż. Lédma pak bésche na dróhu won pſchiſchok, jeho Boża rucżka saja, a wón bě ſa maku khwilku morwy.

* Żakoſtne njeſboże je ßo w Mühlhauſenje w Elſaßu w mkynje ſtako, hdżeż koſcże tołku. Dżéłacżeŕ, kotryż hižo lěta dołho w tymle mkynje dżéła, chżyſche kóſcż, kotraż bésche won ſkocżika, saßo nuts cżißnucż. Pſchi tym ßebi wón pſchehlada, ſo do gratu pſchińdże, a grat jemu zyku prawu ruku ſ ramjenja wutorże. Mkynk dżéłacżerja ſ wulkej prózu saßo ſ gratu ſcżeże. Njeſbożowneho, kotryż bésche bórſy pomjatk ſhubik, do hojeŕnje donjeßechu, hdżeż dyrbjachu jemu hiſchcże kruch ramjenja wotrěſacż. Hacż ßo radżi wbohemu mużej, kiż ma żonu a ßydom dżécżi ſeżiwicż, żiwjenje ſdżerżecż, ßo jara praſcha.

* W Wokmozu bésche rukajzaŕ Cżudan, pékny a dżéławy muż. Lěta dołho bésche wón ſ pomoznikom pola wjetſcheho rukajzarja; pſched krótkim pak na ßwoju ruku khlamy wotewri. Ale wón ſboża njemějesche a po nécżim wſchitke pjenjesy pſchißadżi, kotrez bésche ßebi ſa dołhe lěta ſpróżniwje nalutowak. Hłód a nuſa jeho ſkónczńje tak daloko pſchinjeße, ſo ßebi wón ſamyßli ßebi żiwjenje wſacż a też ßwoju ßwójbu, żonu a tſi dżécżi, moricż. Duż wón wóndano wjeczor ſatepi a połne khachle wuhla a ſtarych lapow natyka, na cżoż roku, kotraż do wuhnja wjedże, ſatyka, ſo dyrbjesche kur dó iſtwy cżahnucż. So pak by trjebaj woheń njewuſchoł, a druſy podrużnizy ſchkodu njeměli, wón wody na ſemju nala. Hdyż bésche wſchitko k ſrudnemu kónzej pſchihotowak, ßo w draſtnym khamorje wobwéßnu. Naſajtra rano żónſka rukajzarjezom mloko pſchinjeße; dokelż ji na jeje klepanje njewotewrichu, wona k ßußodej ſchewzej dżésche a jemu powjedasche, ſchto też to ßo to njecżini, ſo rukajzarjezy dżenßa tak dołho ſpja. Schewz ſ njej ßobu dżésche a ſ zykej mozu do duri buchasche. Duż ßo nutſka néſchto hibacż pocża, a néchtó jara pomaku k durjam pſchicżercha a saßuwaczk wotßuże; hdyż pak ßo iſtwine durje wotewrichu, ßo rukajzarjowa na proſy podklaknu a każ morwa leżo woſta. Se iſtwy ßo tokſta mróczeł ßmjerdżateho kada waleſche. Połmorwa żona bórſy saßo k ßebi pſchińdże, hdyż běchu ju na cżerſtwy powětr won donjeßli. Na kożu wó iſtwé tſi dżécżi ſaduſchene leżachu, a w khamorje nan morwy wißasche. W ſawoſtajenym liſcże je wón ßwój ſrudny dónt nadrobnje wupowjedak; nuſa je poßleni cżaß w ßwójbje woprawdże wulka była. Też żona bésche liſcżik pſchipołożika, ſ kotrehoż je widżecż, ſo ſtaj ßo ſ mużom ſrěcżakoj bykoj, ſo zyła ßwójba wumrje. Rukajzaŕ bésche 43 lět ſtary; ſawoſtajena wudowa je 46 lět.

* Kublerja w Boskowizach pſched krótkim khapon do palza rubnu. Runjeż palz trochu ſacżeknu, kubleŕ na to njedżiwaſche. Bórſy pak jemu zyła ruka ſtraſchnje ſacżekacż pocża. Nétko wón lékarja powoła; lékaŕ pak praji, ſo je hižo poſdże, a ſo ſa khoreho pomozy wjazy njeje. Na tſeczi dżeń kubleŕ wumrje.

* Na awſtriſkej żeleſnizy khéżora Franza Joſeſa je ßo ſańdżeny tydżeń njeſboże ſtako. Parſchonſki cżah, w kotrymż néhdże 400 woßobow ßedżesche, duzy ſ Prahi do Wina ſ kolijow ſjédże, dokelż bésche ßo koło pukko. S 15 woſow ßydom woſow ſ kolijow ſkocżi, pſchi cżimż ſchtyrjo pucżowarjo wo żiwjenje pſchińdżechu; ßedmjo ßo lóhzy ſranichu. Saſtojnizy cżaha wſchitzy njeſranjeni wostachu.

* W Italſkej ßu rubjeżnizy w żeleſniſkim cżahu njedaloko Nizzy ßyna ſchwajzarſkeho konſula Geiſendorfa nadpanuli, wurubili a ſ wosa na koliju cżißnuli, hdżeż jeho pokmorweho nadeńdżechu. Geiſendorf bě w Monte Carlo hrał a tam 1000 frankow dobył. Mordarjo ſa nim dżéchu a jeho w żeleſniſkim cżahu nadpadżechu.

* Franzowſki torpedny cżołm, kotryż bésche w nozy wot ſchtwórtka na pjatk tydżenja ſ havrſkeho pſchiſtawa wotjék, je ßo, dokelż morjo njemdrje ſakhadżesche, ſwrócżik. Na cżołmje bésche 13 muży, a wſchitzy ßo tepichu.

* W Melbournje w Awſtralſkej bésche ſańdżeneho makeho rózka tajka horzota, ſo mějachu tam 45 gradow cżopkoty po Reaumurje. Němſki kommiſſar ſa wuſtajenzu, knjeżerſtwowy radżicżeł Wermuth, bu wot ſłónza ſezahany; ſ nim pak ßo saßo polépſchuje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla August Hawschtnik, khěžeŕ a knihiczischczeŕ pod hrodom, s Amaliju Selmu Winklerez tam.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Jda Rosalija, Ernsta Jaroměra Augusta Strauby, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Korla, Handrija Henczela, skalarja w Dobruschi, ß. — Marja Alma, Alwina Maxa Neumanna, fabrikarja pod hrodom, dź. — Lejna Martha, Jurja Melchera, khěžerja a dźełaczerja na Židowje, dź. — Korla Richard, Korle Eduarda Pjecha, fabrikarja pod hrodom, ß. — Max Ota, Jaroměra Hermanna Scholty, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Emilija Bertha, Jana Bohota, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Jan, njemandź. ß. w Sskonej Worschczi.

W **Katholskej zyrkwi:** Jurij Hermann, Jana Kreczmara na Židowje, ß.

Zemrjeół:

Dźeń 21. měrza: Emma Martha, njemandź. dź. na Židowje, 2 l. 27 d. — 26. Marja Lejna rodź. Jeńkez, Gustava Pawola Czirnera, kowaŕskeho mischtra na Židowje, mandźelska, 22 l. 3 m. 5 d.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2474 měchow.	W Budyschinje 23. měrza 1889				W Lubiju 28. měrza 1889			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	9	29	9	65	9	12	9	41
" . . . . . žołta	9	—	9	12	8	71	9	—
Rožka	7	50	7	63	7	25	7	50
Jećmjeń	6	79	7	29	6	53	7	—
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	—	7	40	6	70	6	90
Hroch	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	6	39	6	81
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka 50 " . . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	8	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	4	—	3	50	3	80
Sslóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	24	—	31	—
Proßata 786 schtuk, schtuka . .	10	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	25	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 29 np. hacź 9 hr. 53 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 26 np.; rožka wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 66 np.; jećmjeń wot 7 hr. 21 np. hacź 7 hr. 32 np.; wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 25 np.

Dražďźanske mjaßowe placźišny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 48—52, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—52 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 29. měrza: Symne.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzaŕskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Khěža w snutskownym měsćze je hnydom tunjo na pschedań psches **A. Kunßu**, twarskeho mischtra na Fichtowej drósy cźo. 8, njedaloko dwórnischcźa.

W Holeschowskej Dubrawzy je s zyhlom kryta **khěža** s rjanej brójnju a se 7 kórzami pola na pschedań. Dalsche je shonicź w cźißle 11 tam.

W Scheschowje pola Njeßwacźidła ma ßo **khěža** cźißko 38 njedźelu 31. měrza popołdnju w 3 hodźinach pschedacź. Tež je tam něschto domjazeje nadoby na pschedań.

W Rakojdach je **khěža** cźo. 21 hnydom na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

W Budyschinku je **žiwnosćz** cźißko 28 s $10\frac{1}{2}$ kórzami pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja.

W Holeschowskej Dubrawje pola Njeßwacźidła je khěžkaŕska žiwnosćz cźo. 13 s maßiwnymi twarjenjemi a s 10 kórzami pola, łuki a sahrody se žiwym a morwym inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Dobry **rólny kóń** je na pschedań w hosćenzu k **winowej kiczi.**

Drjewowa awkzija
na Nowowjeschźanskim revěrje.

Pónđelu 1. haprleje dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo
80 schmrěkowych žerdźow, 9—15 m dołhich a hacź do 18 cm ßrjedźneje tołstoscze w bažanaŕni pola Barta,
45 rm. khójnowych schcźěpow, } na wowcźej horje,
20 hromadow khójnowych hakosow, }
110 khójnowych ßuschizowych dołhich hromadow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Shromadźišna w hosćenzu w Dubrawzy.

G. Koban.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 2. haprleje 1889 ma ßo na **Jeńschecźanskich honach,** blisko pschi Pßowjanskim pucźu
něhdźe 20 łoftrow tołstych khójnowych schcźěpow,
" 25 hromadow rjanych khójnowych hakosow,
" 10 " tołstych pjeńkow,
kaž tež dźěłba płotowych ryhelow a twarskich sdomkow sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapocźatk awkzije $\frac{1}{2}$10 hodźin. Shromadźišna w Jeńschezach. Wotwoženje jara dobre.

A. Müller w Rakezach.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 4. haprleje t. l.
ma ßo na **Njeßwacźidłskim majoratnym revěrje** scźěhowaze **wužitkowe a palne drjewo** na pscheßadźowanje pschedawacź a to:

dopołdnja wot 9 hodźin:

50 khójnowych klozow,	w drjewischcźu 34. wotdźělenja pola Komska.
100 rm. khójnowych palnych schcźěpow,	
20 " " kuleczkow,	
6 " brěsowych "	
30 " khójnowych pjeńkow,	
25 brěsowych dołhich hromadow,	
168 rm. khójnoweje sbytneje walcźiny,	
12 stotnjow khójnowych walcźkow,	
4 rm. schmrěkowych palnych schcźěpow,	w 32. a 33. wotdźělenju,
4 " " pjeńkow,	
12 " ßuchich khójnowych kuleczkow,	
70 liscźodrjewowych a schkowronczodrjewowych wuležowanych dołhich hromadow, s nich 20 ßuschizowych	

17 liscźodrjewowych dołhich hromadow na Komscźanskich łukach;

popołdnju wot 3 hodźin:
něhdźe 120 brěsowych dołhich hromadow pschi wětrnikowej a wischnjowej horje
pod wuměnjenjemi, tu swucźenymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.
Shromadźišna popołdnja w drjewischcźu 34. wotdźělenja pschi Komscźansko-Jaßeńcźanskim pucźu, popołdnju na wětrnikowej horje.

Hrabinske s Rieschske hajnische sarjadnistwo.

Niepraschk.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 4. haprleje ma ßo
183,5 rm. khójnowych schcźěpow,
5,5 " " kuleczkow,
189 " " pjeńkow a
2216 stotnjow " walcźkow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapocźatk popołdnja $\frac{1}{2}$10 hodźin w drjewischcźu pschi schibjeńcźnej horje pola Khróšta.

W Minakale, 26. měrza 1889.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Dražďźanske konjaze łoßy

spěwaŕske, gumijowe twory wschěch družinow porucźa

M. Weiser.

Wosjewjenje,

nastupaze rosprawy, kotrež maja so w formindstwowych naležnosczach podacz.

Czi **formindojo** wossobow, pola podpisaneho hamtskeho sudnistwa so sastarazych, kotsiz hischcze pschedpisanu letnu rosprawu wo wossobowych naležnosczach swojich poruczenzow (mindlow) wotedali njejsu, so s tutym napominaju, mjenowanu rosprawu, k kotrejž móza so formulary w czasu expedizije tu wotewsacz, pod sminjenjom 5 mk. pjenježneho khostanja na najposdzischo

hacz do 10. haprleje 1889

tu wotedacz a na to waschnje podacz, so móže so s njeje wo pschebytku, wotczehnjenju abo sastaranju, schulskej wuczbje, pilnosczi a sadžerženju poruczeneho dzesca wscho nusne shonicz a widzecz.

Jeli so je so w jenotliwym padze formindstwo psches poruczenzowe semrjecze abo psches posdzische woženjenje starscheju wotbyło, ma so to poczežnje s pschistajenjom stawniskeho smjertneho abo ženitwoweho wopisma w podajomnej rosprawje wossebje wusbehnucz.

Skónczinje so, jeli so je snadz forminda wumrjek, pak psches wotsalenje, pak na druhe waschnje trajnje sadžewany, swoju winowatosez jako forminda dopjelnicz, so wjesne grychty, kotrež to nastupa, kaž tež wotczehnjerjo praschobnych poruczenzow a s zyła wschitzy, kotrymž derjemecze posledznich na wutrobje leži, s tutym napominaju, poczežnje prosscha, mjenowane wobstejnosczе skerje a lepje podpisanemu formindstwowemu sudnistwu k wjedzenju dacz.

W Budyschinje, 16. měrza 1889.

Kralowske hamtske sudnistwo.

Meusel. Claus.

Schtóž ma jenu abo dwě rjanej **suproschnej ranzy** na pschedań, njech to na kuble czisto 11 w Spytezach wosjewi. Tam so wonej kupitej.

Wotewrjeny wós, s kotrymž je so mako jesdzisko, je na pschedań pola wosotwarza **Galla** na Hoschiz haßy w Budyschinje.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 4. haprleje ma so w Nowej Wßy pola Rakez pschi Schczeńczanskim kemschazym pucżu 90 rm. sylnych schczépow, 30 rm. kuleczkow, 60 hromadow pjeńkow, 50 hromadow hakosow, 25 kruchow twarskeho drjewa na pscheßadzowanje pschedawacz. Shromadzisna w drjewischczu. Sapoczatk w 9 hodz.

J. Senda, pjekarski mischtr.

Kósłaze kózki

kaž tež wschě druhe koże po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi serbskej katholskej zyrkwi.

Kósłaze kóžki

po jenotliwym a po wjetschich dzélbach po najwyschschich płaczisnach kupuje

Gustav Nawka

na garbarskej haßy czißko 16.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po mózinosczi bjes sukow, niz mjenje 12 zolow pschi czeńkim kónzu sylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 4. haprleje dopołdnja wot 9 hodzin ma so na knježim **Kupjanskim reverje**

7 hromadow khójnowych skornych deskow po jenotliwych dzélbach,	pschi resaku,
10 hromadow skorisny	
26 rm. khójnowych kuleczkow,	pschi Rudzjanskim hacze a w tonidłach
51 twjerdych dołhich hromadow,	
53 khójnowych wuléßowanych dołhich hromadow,	
45 = hromadow walczíny	

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz. Pscheßadzowanske wumenjenja so do awkzije wosjewja.

Shromadzisna rano w 9 hodzinach pschi Kupjanskim dworje, potom w 11 hodzinach pschi Rudzjanskim hacze pschi Minakalskich mjesach.

Kupjanske knjeze hajniske sarjadnistwo.

Doschoł je wulki wubjerk

drastnych tkaninow.

Płaczisny su spodziwnje tunje.

Jako nadpadne tunje poruczam czistowołmjanu dwójzyschěroku **beigu,** najlepschu tkaninu k trajnym wobleczenjam, do zyła barbunjepuschczatu, meter po 1 mk. = łóhcz po 60 np.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Wupschedawanje

lońschich **deschczných mantlow** a **žaketow** sa połojzu prjedawscheje płaczisny po 4, 5 a 6 mk.

S dobom poruczam kraßne nowe

deschczne mantle po 8, 10, 12, 15 mk.,

žakety czorne a pißane po 6, 8, 10, 12 mk.

Richard Gautzsch.

Kolonialtworowe a destilaziske khlamy

Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

poruczeja swojim czesczenym wotebjerarjam:

khofej sylny a czisty punt po 110, 120 a 130 np.,
khofej paleny punt po 140, 150 a 160 np.,
zokor drobny punt po 32 a 34 np.,
zokor w pokrutach punt po 33, 34, 36 a 38 np.,
kompowy zokor punt po 34 np., pschi 5 puntach tunscho,
rajß punt po 13, 14, 15, 16, 20 hacz do 30 np.,
syrup sylódki kaž měd punt po 16 np.,
kandisowy syrup punt po 13 np.,
mydło snateje dobrosczе punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
masne mydło punt po 22 a 25 np.,
amerikanski rjepikaty tobak krany punt po 35 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 50 a 60 np.

Najwjetschi sklad w Budyschinje.

Filzowe klobuki

sa mužow a hólzow

po najnowischej nalětnjej modze, jara hódne, po **smeschnje tunich płaczisnach,**

konsirmandske klobuki

jenož w dobrych kajkosczach hižo po 2 mk.,

mězy

sa ratarjow, kraßne wězy, **wurjadnje tunje.**

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacz sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

Skoro nowy sofa, schijata maschina sa krawzow, skoro zyle nowa a noschena **mužaza drasta** a druhe je semrjeca dla tunjo na pschedań w Budyschinje na zyhelnczej haßy czißko 6.

Ssadowe schtomiki

strowe, sróstne a ßylne, kotrež ßu na pěsku a na wětsiku roste, porucza **Schütza**
w **Nowej Wßy** pola Njeßwaczidła.

Takmjenowane **Wochožanske běrny**, mucznate a k ßymjenju wuběrane, po kóždej dźělbje pschedawa **Oskar Engelhardt**
w Biskopizach.

Rissowe
bróstowe karamelle,

dobry ßrědk psche kaschel a dybawosću, w pakczikach po 20 np. dostacz w **měschczańskej haptyzy** w Budyschinje.

Albumy k sapiskam,
albumy sa spěwy,
kwětki do wopomnjeńskich knihi
w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza
Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Czorny czistowolmjany
kaschemĕr
wobleczenje po 6, 7, 8, 10 hacz 20 mk.,
czorne židzane tkaniny
wobleczenje po 24 mk.
Herm. Beermann
w Budyschinje na lawskej haßy.

Němske
universalne schaty,
teho runja
gumijowe schaty
porucza
Jurij Bertram
na lawskich hrjebjach 8.

Wschě druziny
rukajzow,
pschedkoschlikow,
khornarjow,
manschetow,
krawatow,
ßlow
porucza
Jurij Bertram
na lawskich hrjebjach 8.

Illodin

najlĕpscha hnicze wotdźerżaza woda a wobaradło psche diftheritis pola dźeczi a sroscźenych (hlej dźenßnischu pschikohu) je dostacź
w **měschczańskej haptyzy**
w Budyschinje.

Wotewrjenje khlamow.

S tutym ßebi dowolam wobydlerjam Bukez a wokolnosce najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ßym w **Bukezach pschedawańju płata** a **wokmjanych tworow** a **schitych schatow** wotewrika.

Wo dobrocziwe podpjeranje mojeho pschedewsiacza prosscho, lubju, so budu ßo pschezo prózowacź, ßwojim czesczenym wotebjerarjam s dobrej tworu poßkužecź.

W Bukezach, 30. měrza 1889. S poczesczowanjom
Marja Kečkowa.

Lokalne ßerbske ratarske towarstwo w Małym Wjelkowje

smeje **njedźelu 31. měrza** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje w **Kobaniz** hosczenzu. Wo bohaty wopyt proßy
pschedßydstwo.

Radworske ßerbske burske towarstwo

smeje jutsje **njedźelu 31. měrza** shromadźisnu.
Pschedßyda.

Lasowske burske towarstwo

smeje njedźelu sa tydźeń, **7. haprleje, popołdnju w 4 hodźinach** shromadźisnu w **Wenzelez** hosczenzu. Schtóż ma myßle, k towarstwu pschistupicz, njech pschińdże. **Pschedßydstwo.**

Pscheproschenje.

Njedźelu 7. haprleje popołdnju w 4 hodźinach budże w hosczenzu w **Porschizach** shromadźisna dla **sałoženja lokalneho ßerbskeho burskeho towarstwa.** Někotsi wubjerkownizy Khrósczańskeho towarstwa ßu pschińcź pschilubili. Wschitzy ßerbszy ratarjo Porschiskeje wokoliny ßo pscheproschuja, shromadźisnu wopytacź.
August Mitasch w Konjezach.

Pscheproschenje.

W **Huczinje** w hosczenzu budże **njedźelu 7. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach shromadźisna dla **sałoženja ßerbskeho burskeho towarstwa.** Wschitzy ßerbszy ratarjo ßo na to należnje pscheproschuja.
Erkner s Brĕsyny.

Wustojni murjerjo
dostanu trajne dźĕło pola
twarskeho mischtra **Mauerera**
w Budyschinje.

A. Mager
czaßnikar
11 na ßerbskej haßy 11.
Wulki skład wschĕch druzinow **czaßnikow**
s dwĕlětnym rukowanjom.
Porjedźenja ßo, kaž je snate, najlĕpje a najtunscho wobstaraju.

Ssuche drožđże!

Sswojich wotebjerarjow proschu ßuche drožđże wĕscze hacz do 10. haprleje pola mje skasacz.

S poczesczowanjom
Otto Säuberlich w Lasu.

Pschispomnjenje: **Rubischka** a wschelake druhe nowoscze, kotrež ßu w wulkim wubjerku doschke, k selenemu schtwórtkej jako dary poruczam.

Bukečanske serbske towarstwo

zmĕje njedźelu 7. haprleje popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje posedźenje. Přednošeć budże na žadanje towarstwa knjez wučer Hołbjan w Bukecach wo hwězdach a jich wosebitosćach. Sobustawy so k tutemu tak zajimawemu a powučacemu přednoškej najnaležnišo přeprošuja. Hosćo su witani.
Předsydstwo.

Wustojni
murjerjo
nětko a pschezo wutrajne dźĕło namakaju pola
A. Kuby,
murjerskeho mischtra
w Budyschinje.

Kamjenjeczeßarjow

do trajneho dźeła pyta
A. Kuba,
murjerski mischtr w Budyschinje.

Pyta

ßo sprawny muž jako wukasowarski dźełaczer. Jenož tajzy, kotsiž wopikstwu podaczi njejßu, chzyli ßo samolwicz w Ssmjeczkeczanskich wuhlowych podkopkach.
J. A. Kschižank.

Dokelž dyrbi nascha dotalna skužobna holza khorosce starscheju dla domoj, pytamy hnydom ródnu, ßerbsku holzu, kotraž ma pólne dźeło a jenu krowu wobstaracź.
Farski dom w Wjeleczinje.

Pilna a ródna dźełaczerska ßwójba dostanje trajne dźeło pschi darmotnym wobydlenju a běrnischczu na **Wutokczanskim knježim dworje.**

Schoßarjow, hejtmanow, hospoßy, stwowe holzy, kucharki, wotroczkow a dźowki w kóždym czaßu pschistaja **R. Striegler** na ßukelnskej haßy 30.

1 dźowku, někotre ßrěnzy, rólnych pohonczow, ßrěnkow a wolazych pyta **J. Schpannowa**
na prědarskej haßy 3.

Dwě dźełaczerskej wobydleni s něschto polom stej wot 1. hapr. w Ssmjeczkezach na pschenajecze. Dalsche je shonicź pola kublerja **J. Kahle** tam.

Krawski móże hnydom do dźeła stupicź pola **J. A. Gödana** w Budestezach.

Wuczobnika a **pomoznika** pyta **Paul Richter**, pruhowany konjew Delnjej Hórzy.

Wuczobnika k jutram pyta **Mühle** w Njeßwaczidle.

Kowarskeho wuczobnika k jutram pyta **Korla Schlenker** w Zokowje.

Hólczeza

sprawneju starscheju pyta sa wuczobnika **Ernst August Mitasch,** tyscherski mischtr w Bukezach.

Kowarskeho wuczobnika pyta k jutram kowar **Wyrgacz**
w Hornim Hunjowje.

Wyßokodostojneho knjesa fararja **Krügera** w Porschizach naležnje proßymy, prědowanje, poßledni pokutny pjatk wot njeho dźerżane, wotczischczecź dacź. S wulkim żohnjowanjom sa nasche domy by byko, hdy bychmy jeho prědowanja zyłeho lěta wotczischczane měli.
Mnosy woßadni.

Knjesej fararjej **Krügerej** w Porschizach ßo sa jeho wutrobuhnujaze prědowanje, njedźelu Oculi wot njeho dźerżane, najwutrobnischi dźak praji.

(K temu czißku pschikoha.)

Dźenßnischemu czißku je pschikoha, „Illodin“ nastupaza, pschipołożena.

Pschiłoha k czíßku 13 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. měrza 1889.

K kupowanju

konfirmandſkich a lětnych pjeſlow

kaž tež **mužazych** a **hólczazych woblecženjow** hižo po 4 mk. poručamy pschedawarńju

C. F. Klossa w Budyschinje

na žitnej haßy 4.

Spěwarſke

ſerbſke a němſke w najnowſchich kraßnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku po tunich płaczíſnach porucža

Guſtav Rämſch,

knihiwjaſar na bohatej haßy 21.

Sa konfirmandow

porucža **czorny kaſchemir hładki** a **muſtrowany** we wſchěch kajkoſczach, 2 łóhczi ſchěroki **czíſtowołmjany** ſtary łóhcz po 60 np.

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Klobuki ſa konfirmandow,

Klobuki hižo po 2 mk. 50 np., **mězy** hižo po 1 mk., nowe mězy w wulkim wubjerku po tunich płaczíſnach porucža

C. E. Rinke na žitnej haßy 5.

Schulſke torniſtry

a **hólzow** a **holzy** ſ kože, kožoweho ßukna jenož derje a trajnje žěłane po najtuniſchich płaczíſnach w Budyſchinje porucža

Moritz Höniger na ſerbſkej haßy.

W kraßnych muſtrach je dóſchoł po tunich płaczíſnach

wulki wubjerk

barchenta k bluſam a pjeſlam,

kretonne,

módroczíſchcz,

ſatin k ſchórzuchám atd.

pola

H. Kayſera

10 na žitnej haßy 10.

Najlěpſcha

warna a ſkótna ßel

je po tunich płaczíſnach dóſtacz w ßelowymaj ſkładowmaj

Ernſta Gliena na rózowej haßy a

J. T. Gliena na drjewowym torhoſchczu w Budyſchinje.

Soſa a matrazy,

tež hnydom ſ **ložemi,** ma tunjo na pſchedań

T. Albert na hornczeŕſkej haßy.

Spěwarſke

ſerbſke a němſke

derje a trajnje ſwjaſane, porucža tunjo

E. Raſeld na kotołſkej haßy.

Czorny czíſtowołmjany **kaſchemer,** prawje dwojoſchěroki w 12 druzinach ſtary łóhcz hižo po 60 np. hacz k najlěpſchemu czežkemu **dwójnemu kaſchemerej** ſtary łóhcz po 2 mk. 20 np. Jenobarbne, kaž tež kaſchczíkate, dwojoſchěroke **draſtne tkaniny** ſtary łóhcz po 40 np., **wupjerki** a **zychi** po 20 np., wulki wubjerk **rubiſchczow na hłowu,** najnowſche muſtry atd. płaczíſny hódno porucža

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Serbſke spěwarſke

wote mnje ßameho do dobreje kože ſwjaſane porucžam w wulkim rjanym wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach. **Oscar Klahre**

na jerjowej haßy 11.

Ssobotu pſchi měſchczańſkej haptyzy w knihiwjaſarſkim rjedže w budže.

Spěwarſke,

ſerbſke a němſke,

teho runja **protyki** wſchěch druzinow tunjo pola

E. A. Wetzki

na bohatej haßy 17.

Spěwarſke

ſe ſerbſkim napiſmom ßu na ſkładže a tunjo dóſtacz pola

A. Schönckí,

knihiwjaſarja na hauenſteinſkej haßy.

Lěkarſke

wuherſke wino

najtuńſche kupne žórko pola J. A. Rotha, winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.

Saruczene czíſte, pſchepytane wot najprěńſcheho němſkeho chemika dr. Biſchoffa w Barlinje, jako poßylnjazy ſrědk ſa wotkhorjazych ſpósnaty. Dóſtacz w **měſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje** 1 bleſcha po 2 mk. 25 np., 1/2 bleſche po 1 mk. 30 np., 1/4 bleſche po 65 np.

Rad ßo kurjaza

mopſelſka zigara

7 ſcht. po 20 np.,

100 ſcht. po 2 mk. 80 np.

je ſaßo doſchła a porucža ju

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Rajß, grupy, jahły, ßoki, hejduſchku, hróch, griß, nudle

po wjetſchich a małych dźělbach po najtuniſchich płaczíſnach porucža

Th. Grumbt.

Khofej

paleny hiſchcze po 130—140, 150 hacz po 200 np.,

njepaleny hiſchcze po 110, 120, 130 hacz po 160 np.,

jenož w derje a czíſcze ßłodźazych druzinach jako **jara tunjo** porucža

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jerſe

jara rjane a tucžne

ſchtuku po 3, 4, 5—7 np.

k mariněrowanju porucža

Th. Grumbt.

Palenz

czíſty, měſchany a **dobry**

w wubjernych kajkoſczach po tunich płaczíſnach porucža

Th. Grumbt.

Khofej

paleny a njepaleny wot najtuńſchich hacz do najlěpſchich druzinow porucža **Richard Neumann.**

Rajß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd. porucža

Richard Neumann.

Syrup

punt po 12 np. a dróżſchi porucža

Richard Neumann

na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Wschě druźiny

pólnych, łuczných, warjenskich a kwětkowych **ßymjenjow** kaž też Rigaske, Pernawske a schlesynske **lane ßymjo** porucza saßo dobroczíwemu wobkedźbowanju

Robert Binner,
ßymjenjownja w Rakezach.

Schlesynske dźeczelowe ßymjo

punt po 65 np., po zentnarju tuńscho porucza

R. Binner w Rakezach.

Ssadowe schtomiki,

ßykne a derje rospjeńkowane wyßoke schtomiki, kotrež ßu na polu na wětsikojtym městnje rostke, dla njedoßahazeho ruma po wjele poniżenych płaczísnach se ßwojeje schtomownje pschedawamoj.

Dr. Herrmann & dr. Wetzke.
Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Lanolin,

kophtny a kožowy mas,

najlěpschi ßrědk, ſ kotrymž ßo schkórnje **wodunjepschepuschczate** czinja a ßo rjemjenje a koža mjehka sdźerži, dale

virginia vaseline

w blachowych tyſach a po wasy po wschěch płaczísnach poruczataj

Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Dobru 3 np. zigaru

njewuběranu tworu, derje wotleżanu ſ czístym bělym palenjom w wulkej faßonje pod czißk. 94 pschedawam.

100 scht. płaczi 2 mk. 70 np.,
1000 " " 25 "

ſa hotowe pjenjesy.

W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczísnach.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Czísty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž też wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Destillazija Ad. Rämscha

w **Budyschinje** pschi **butrowych wikach**

porucza ßwoje wubjerne ßkłódke **dwójne likěry,** jako **rózowy. hońtwjerski, selowy** a **khimjelczkowy likěr, liter** po **60 np,** Wone ßo ßwojeje wubjerneje dobroscze dla woßebje k kwaßam a k kschczísnam hodźa.

Dale ßo jednory **ßkłódki palenz,** kaž też dobry **czísty palenz** I. a II. druźiny liter po 30 np. a 27 np. pschi 10 litrach porucza.

Winowe kißako, kißakowy ſprit a **płodowe kißako** po tunich płaczísnach.

Rjany **tudomny** a **schlesynski czerwjeny dźeczel,** teho runja woprawdźity **probstajski jeczmjen** a **wowß** ma na ſkładze, kaž też wschě druźiny ßuchich warjenjow

Ernst Schmeiß w Budestezach.

Jan Khěžnik, rěsbaŕ

w Budyschinje

na Lubijskej drósy 6

porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty ſkład **rowowych pomnikow** ſe ſyenita, marmora a pěſkowza po jara tunich płaczísnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Czeſczenym Sserbam porucza podpißana firma ßwój ſnaty dobry, pſches dołhe lěta wuſpytowany

kolmas a **kožowy mas** (vaſeline).

Poßledniſchi je wubjerny k maſanju **cźerjatych rjemjenjow, grata, czrijow,** kaž też **konjazeho kopyta,** k namaſanju pſche **lischawu, wumpjeru** a wſchelake druhe khoroſcze; dale ruſki a amerikanſki **maſchinſki wolij** po najtuniſchich dnjowych płaczísnach ſ rukowanjom ſa ſprawne a ſpěſchne poßłużenje.

F. A. Pittner
w Budyschinje na wulkej bratrowskej haßy 4.

Pſchiſpomnjenje: Hłowny ſaſtupjeŕ **Kamerunſkeho mydła** ſa ſakſke kraleſtwo; najlěpſche jadrowe mydło 1/2 punta po 40 np.

K ſakhowanju dźěczi

pſche

ßmjertny ſtrach pola ſroſczenych

Lambertowy-Stepſowy

wuſpytowany domjazy ßrědk,

ſarybowanje pſche brunu (Bräune-Einreibung),

(tinktura pſche diftheritiſowu khoroſcz)

pſchezo na ſkładze w **měſchczańskej haptyzy** w Budyschinje a w wjele druhich ſakſkich haptykach w bleſchkach po 50 a 75 np.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczísnach porucza

destillazija

J. G. Klingſta Nachf.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najdrózſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Khofej

ßyry a paleny,

derje ßkodźazy po wſchěch płaczísnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 ſchtuk po 20 np.,
100 " " 2 mk. 80 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Najlěpſchi wotwjedźazy a krejczíſczazy domjazy ßrědk je

Dr. C. Weberowy

Alpenski ſelowy tej.

Wón je ſkoro we wſchěch haptykach w pakczíkach po 50 np. dostacz a to w **Budyschinje** w **měſchczańskej haptyzy.**

Wſchitkim ßwojim ſnatym a pſchecźelam móju po 20létnym naſhonjenju jenoż tutón tej poručecź.

Baba K.

W wudawańi Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbſke kmótſjaze liſty.

Würzburgſke runklizowe ßymjo

w ſnatej najlěpſchej kajkoſczi porucza po jenotliwym a po zentnarjach tunjo

Carl Noack
na žitnej haßy.

Nowe hollandſke jerje

wulke a tucżne
po 3, 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
porucza **Gustav Poser.**

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wſchě
kolonialne twory,
khofej, zokor, raiß
atd. ßu najtuńſcho dostacź pola
Schiſchki a Rjeczki
w Budyschinje.

Pschedawarnja mydła a ßwězow

pſchi mjaßowych jědkach 3

porucza **wſchě druźiny jadriwe mydła, mydło k rjedźenju, mydłowy pólver, wóſkowe ßwězy, ſtearinowe ßwězy, petrolej, wolij, palny ſpiritus, ſapałki, ßół** dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Jurij Illgen.

Hamburgſko-amerikanſke

paketojězdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parolódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měßacznje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacznje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pſchihódnu pnczowanſku ſkładnoſcz ſa kajutowych a bjeſtubjowych pucźowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa **No. 797**
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. **Sobotu 6. haprleje 1889.** **Lětnik 48.**

Sahubjenje němskich a amerikanskich wójnskich łódźow pschi Samoaskich kupach.

Žałostne njeschoże je němske a amerikanske wójnske łódże pschi Samoaskich kupach podeschło. Pschi satraschnym wichorje ßu ßo 16. měrza tśi němske a tśi amerikanske wójnske łódże na podmórskich skalinach rosbite abo na pěsk sajěke. 9 němskich offizěrow a 87 matrosow, a 4 amerikanszy offizěrojo a 46 matrosow je ßo tepiło. Sda ßo, kaž so bychu Samoaske kupy Němzam jenož s njeschożom bycź dyrbjałe. Hakle njedawno ßu mnosy němszy khróbli morjazy se sběžkarskimi Samoaskimi wojujo žiwjenje wostajili, a nětko wot tam hižo saßo druhu, a wjele hórschu Hiobowu powjescź dostanjemy. K sakitanju němskeho wobßedźeństwa psched sběžkarskimi Samoaskimi poßledni czaß pschezo někotre němske wójnske łódże psched samoaskim hłownym městom Apiju stejachu. Pódla teho běschtej też Amerika a Jendźelska wójnske łódże k Samoaskim kupam póßłałej. Łódże wschěch tśioch krajow w Apiskim pschistawje směrom na kótwizach stejachu. Tutón pschistaw, kiž je wot morja psches koralowe skaliny dźělený, psches kotrež wuski pschejěsd wjedźe, njeje njestraschny pschebytk sa łódże. Hižo wjele s nich je ßo tam wot njejabzy pschikhadźazeho wichora pak sa podmórske skalisny rosbiło, pak ßo na pschibrjóžny pěsk sahnało. Teho dla też parne łódże w czaßu, hdyž w tamnych stronach wichory knježa, pschezo w kótkach paru dźerża, so bychu, hdyž ßo wichor bliži, na morjo wujěcź móhłe. Němske a amerikanske wójnske łódże běchu tule wobhladnosću s boka wostajiłe; jenož jendźelska „Calliope“ mějesche, hdyž wichor sawu, paru. Wona ßo s nusu na morjo wukhowa, bjes tym so wichor němske a amerikanske wójnske a někotre wikowanske łódże, w pschistawje ßo namakaze, wot kótwizow swottorha a je po žołmach tam a sem honjesche. Wichor dwaj dnjej sakhadźesche. Najprjódzy wón kanonski czołm „Eber“ wot kótwizy wottorže a jón wo koralowe skaliny wrjeßnu. „Eber“ ßo sakabławschi, ßo w bližschim wokomiku w žołmach shubi. Mużstwa běchu s wjetscha pod łubju; duž jich jenož mało ßmjerczi wucźeknu. Kschižak „Adler“ ßo wot hobrskeje žołmy do wyßoka sběhnu a ßo s dobom na skalinu czißnu. Sa mużstwa ßo žałoßne wojowanje wo žiwjenje sapocża. Mnosy do howrjazeho morja skoczichu, so bychu k brjohej dopkuwali, někotrym ßo to też poradźi; druhi ßo sa scźežorowe żerdźe a powjasy dźerżachu, doniż woda k scźežoram njedoßahasche. Też s tych ßo někotsi wukhowachu, najwjazy pak bu jich wot žołmow ßobu storhnjenych a ßo tepi. Łódź „Olga“ bě ßo, hacź runje wjele wokoło mjetana, hacź do ranja psched wětrom dźerżała; potom pak ßo łódź wjazy wodźicź njedasche a pschi brjohu na pěsk sajědże. S mużstwow nichtó wo žiwjenje njepschińdże. Amerikanskej łódźi „Nipsik“ ßo rano poradźi, kótwizu sa ßobu wlez. Kapitan łódźi na mjel sajěcź da, na czož mużstwa na czołmach k brjohej dojědźechu. Schescźo mużojo, kotrychž czołm ßo powrócźi, ßo tepichu. Hórje ßo łódźi „Vandaliji“ seńdże. Wot kótwizy ju wottorhnuwschi, ju wichor na skalisny czißnu. Pschi naraženju ßo kapitan wo jenu kanonu wrjeßnu, so myßle shubiwschi ßo powali a ßo w bližschim wokomiku wot ßylneje žołmy, kotraž psches czołm praßnu, do morja dele storże. „Vandalija“ ßo ponuri, lědma 50 metrow wot „Nipsika“ daloko. S offizěrow a mużstwow buchu mnosy do žołmow storhnjeni a ßo tepichu, druhi žiwjenje shubichu, spytajo, k brohej dopkuwacź. Wjele s nich ßo scźežorowych powjasow a żerdźow pschimnu, hdźež hodźiny dołho wißachu, doniż jich žołmy njeshrabnuchu a njewotwjedźechu. Europjenjo a Samoaszy pschi brjohu stejo s hrosu pschihladowachu, njemóžachu pak snjeßoženym pomozy podacź. Sadżerżenje Samoaskeho hłownika Mataafy bě pschi njeßožu łódźow jara khwalobne. Wón mużstwam němskeje łódże „Olgi“ wotdźělenje ßwojich ludźi na pomoz póßła, kotriž ßo prózowachu, „Olgu“ wot mjela wotczahnucź. Mataafa je s hłownikom němskonjepschecźelneje strony; pschecźiwo kotremuż Němzy hacź dotal wojowachu. Pomoz, kotruż je wón Němzam podawał, budże ßo wot němskeho knježerstwa wěscże wobkedźbowacź, a jeho pěkny skutk ßnadź Němzow pohnuje, so jeho sa sakońskeho hłownika pschipósnaja.

Pschi rospominanju Samoaskeho njeßoża leži blisko, na njehody spominacź, kotreż ßu hacź dotal młode němske łódźstwo potrjechiłe. W lěcże 1859 ßo wójnska łódź „Frauenlob“ w chinesiskim morju w wulkim wětrje sniczi, na to ßo w lěcże 1861 „Amazona“ pschi holandskim morju bjes ßlěda shubi; 31. meje 1878 ßo najnowscha a lědma na morjo puschczena łódź „Wulki kurwjerch“ pschi srażzy s łódźu „Kral Wylem“ njedaloko Folkestona sniczi, pschi czimž ßo 252 matrosow tepi. Skónczńje ßo w lěcże 1885 w czerwjenym morju łódź „Augusta“ pschi wulkim wichorje s 223 mużemi ponuri. Pschi kóždym tychle njeßożow ßo człowjecże žiwjenja shubichu, tola so byschtej ßo hnydom dwě łódźi na dobo rosbiłej a ßo jena tsecza wobschkodźiła, wot tajkeho czężkeho damapytanja bě ßo hacź dotal němske łódźstwo pschelutowało. Pódla człowjeczich woporow, kotreż je poßledńje njeßoże żadało, też pjenježne schkodowanje, kotreż němske khěžorstwo poczerpi, do wahi pada. Sa „Ebera“ je ßo 652,000 hr., sa „Adler“ 881,000 hr. a sa „Olgu“ $2^3/_4$ milijona hr. twarskich pjenjes sapłacźiło. Psches wschě tele srudźaze wobstejnosće pak ßo Němska njeßmě wotdźerżecź dacź, ßwoje kolonialne interesy na Samoaskich kupach a w druhich samórskich stronach s njepoßłabjenymi mozami kitacź. Hižo w bližschich dnjach němskej wójnskej łódźi „Alexandrine“ a „Sperber“ do pokodnischeho morja wotpkuwatej. Nochzyła-li Němska shubjene łódże narunacź, by to jejnej nahładnosći w samórskich krajach wjele schkodźiło. Amerika ßo teho runja niz najmjenje ßwojich prawow na Samoaske kupy sdacź nochże; pschetož wona je hnydom nowe łódże k tamnym kupam póßłała.

Hižo sańdźene naléczo je wulka woda w měsće Pósnanju a w wokolnosći wjele schkody naczinika. Sapuscźenje, s kotrymž pak je lětża Pósnanska a wscha druha krajina, psches kotruż réka Warta běži, domapytana, je hórsche, hacź ßu hdy widźeli. Wot léta 1855 njepomnja, so je Warta tak wyßoku wodu měła, kaž sańdźeny tydźeń. Khěžor Wylem je ßo pschi snjespokojazych powjescźach s powodźenych stron rucże rosßudźił, ßam do Pósnanja wotjěcź. Njedźelu rano w 7 hodźinach do Pósnanja pschijěwschi wón hnydom schulske twarjenje wopyta, w kotrymž ßu ludźo, kotriž ßu psches powodźenje statok shubili, saměstnjeni. Wot tam ßo wón

pak po běhanskich mosczikach, pak po czołmje do Pritwizskeho forta k wobhladanju barakow poda. W Schrodzy ßebi wón pschiprawy, k sastaranju powodźenych srjadowane, wobhladowasche a rektorej 3. měschczańskeje schule 10,000 hriwnow k wudźělenju bjes potrjebnych powodźenych pschepoda. Na to khěžor ßrjedźny fortowy dźěl wopyta a zyku garnisonu alarměrowacź poruczi. Lud khěžora wschudźe s wulkim sahorjenjom witasche. Popołduju ßo khěžor s ministrom snutskownych naležnosczow, Heerfurthom, do Barlina wróczi.

— Khěžorstwowy ßejm je sakoń wo sastaranju wobstarnych a invalidnych dźěłaczerjow w tsecźim czitanju dowuradźił a pschijał. Po nim knježerstwo dźěłaczerjam wot 70. lěta a invalidnym dźěłaczerjam po wěstym czakanskim czaßu rentu, jich dotalnej msdźe pschiměrjenu, płaczi. Nusne pjenjesy k temu ßo psches pschinoschki stata, dźěłodawarjow a dźěłaczerjow nawdadźa. Se sakonjom, kajkiž je ßo skónczńje wobsamknuł, po prawom žana strona spokojom njeje. Pschi wuradźowanju ßo wospjet wot konservatiwnych rěczńikow naležnje namjetowasche, so bychu hižo s 65. lětom dźěłaczerjam rentu wupłaczeli. Kelko dźěłaczerjow budźe dha dobroty renty wužiwacź móz, hdyž dyrbja na nju hacź do 70. lěta czakacź! Je jich jara mało, kotsiž tak wyßoku starobu doscżahnu. Najkmańsche budźiske było, hdy budźichu sastaranje wobstarnych dźěłaczerjow zyle se sakonja wuwostajili a rentu jenož sa tajkich dźěłaczerjow pschiswolili, kotsiž ßebi wschědny khlěb wjazy saßkužicź njemóža. Swjaskowa rada pak ßo wschěm tutym namjetam napschecźiwo stajeschej; duž khěžorstwowemu ßejmej niczo druhe njewubu, hacź sakoń po tej formje pschijecź, w kotrejž bě ßo wón jemu wot knježerstwa pschedpokožił.

Franzowska. Boulanger je, shoniwschi, so chze jeho knježerstwo sajecź, s czaßom do wukraja wupjerchnuł. Generalny statny rěczńik Bouchez, kotrehož je knježerstwo wotßadźiło, dokelž ßo spjeczowaschasche, Boulangerej prozeß czinicź, je tutemu pscheradźił, so ma nanajhórsche wot knježerstwa wotczakacź. Knježerstwo ma pjecza dopokasma w rukamaj, so je Boulanger wójsko pokupicź spytał a so s wukrajom w potajnym swjasku steji. Wjedźo, so jeho saßudźa, je Boulanger sa najlěpsche měł, radscho do ßußodneje Belgiskeje twóchnucź, hacź ßo do jastwa ßadźicź abo jako jaty do Noweje Kaledonije póßłacź dacź. S Brüssela je wón s proklamziju Franzowsam wosjewił, so je do wukraja czeknuł, dokelž ßo wot njesprawnych ßudnikow njecha ßudźicź dacź. Wón ßo nadźije, so ßo do nowowólbow do Franzowskeje wrócźi. Schto Franzowsojo k Boulangerowemu czeknjenju praja? W druhich krajach wjednik, kiž bajasnje psched knježerstwom zoso, pola ßwojich pschiwißowarjow wschu samóžnosczź shubi. Hacź ßo Boulangerej tak seńdźe, schtó móhł to pschi njewobliczomnej pscheměnliwosczi franzowskeho luda do prědka rjez.

— W Parisu je ßo 31. měrza Eiffelowa wěża (turm), kotraž je ßo sa Parižiku wustajenzu natwariła, poßwjeczika. Ministerstwowy pschedßyda Tirard mějesche pschi tym rěcź, w kotrejž twarzej Eiffeloweje wěże, Eiffelej, k dokonjenju wulkotneho twara ßoże pschejesche. Wón ßo nadźesche, so ßo pschecża a nadźije, na wěžiny twar ßo stajaze, psches sastupjerjow zyłeho ßwěta, kotsiž wustajenzu wopytaja, dopjelnja. Eiffelowa wěża, je najwjetscha wěża, kotraž je ßo hdy na ßwěcże twariła. Wona je 300 metrow wyßoka. Na jejnym hornim schoßu, 277 metrow wyßokim, ßo zyła wjeska woßobnych khěžkow, po schwajzarskim waschnju twarjennych, namaka. Tu ßo wschelake korczmy, franzowske, ruske, schwajzarske atd. sakoża. Hdyž chze ßo człowjek po sthodach do hornjeho schoßa podacź, k temu $^3/_4$ hodźiny trjeba. Ruczisicho móża w jěsdnym stole, kotryž budźe kónz haprleje hotowy, na wěžiny wjerschk pschińcź. Na hornim schoßu je kupła natwarjena, a nad njej je 300 metrow nad semju wobležowana terassa, s kotrejež ßo khorhoj smahuje. Na wjerschku je naprawa k elektriskemu wobßwětlenju pschiczinjena. Sa czaß wustajenzy chzedźa wot tam w nozy Parižiske monumentalne twary wobßwětlicź.

Jendźelska. Pschecźiwnizy wobzłokanstwa ßu w Jendźelskej wulke dobycze sczinili. W delnim ßejmje ßu sakoń pschijeli, po kotrymž maja w Jendźelskej, runje kaž hižo lěta dołho w Schotiskej a Walesu, njedźelu wschě korczmy sawrjene bycź. Móżno hischcże je, so w běhu dalscheho jednanja sakoń na to waschaje pscheměnja, so ßo pod njón London a města, psches 100,000 wobydlerjow liczaze, njepodstaja.

— S Irlandskeje powjescź pschińdźe, kotraž nam ßurowosczź tamnischich bohatych semjanskich kublerjow w najhrosnischim ßwětle pokasuje. Poliziśtojo ßu w Clongory khěžki wupokasanych najeńkow sapalili, so by tutym njemóżne było, ßo do ßwojich statokow saßo wróczicź. Wupokasani njeběchu ßo na žane waschnje spjeczowali. S wjetscha woni w hubjenych starych khěžkach bydlachu a ležomnosczе, wot nich wotnajate, wjazy hacź 20—80 kórzow njewopschijachu. Dokelž bě jim powodźenje žně saniczіko, njeběchu loni pacht sapłacźicź móhli. Ssrjedu rano jich wokanje „woheń" se spara wubudźi, a stanuwschi, zyku wokolinu w płomjenjach wohladachu. S wopręda měnjachu, so je woheń pschipadnje nastał, a chzychu jón wuhasecź. Tola poliziśtojo jim to sakasachu. Schtož bě ßo wot wohnja pschelutowało, posdźischo ßekera a ßochor skónzowa. W zyłej wokolnosczi je lud w wulkej roshorjenosczi, a dźiw by był, hdy by hrosnosczź jendźelskich kublerjow ske scźěhwki sa ßobu njeměła.

Afrika. Wot Jendźelczana Stanleya, kiž je ßo w lěcze 1887 na pucź psches Afriku nastajił, ßu skónczńje powjescze doschke, so je hischcże żiwy. W dołhim liscze, do Londona wot njeho późłaneho, wón straschnosczе a wobczežnosczе ßwojeho puczowanja wopißuje. 28. junija 1887 ßo wón s 389 mužemi na marsch poda. Po puczu liczba jeho ludźi psches hłód, tradanje a w bitwach s dźiwimi na 174 muži swotebjera, s kotrychž kóżdy hacź na kosczow woßuchnu. Pschi Nyanzaskim jězorje ßo Stanley s Eminom paschu setka, kiž krajinu k Bar-el-Ghasa wobknježi.

Amerika. Nowy president połnózno-amerikanskich statow, general Harrison, ma mało sboża s wuswolenjom mužow, kotsiž dyrbja amerikanske staty w wukraju sastupicź. Wón bě sa Barlin, Paris a Petersburg tsjóch redaktorow postajił, so by nowiny, wot tutych knjesow ßo wudawaze, k podpjerje republikanskeje strony swjasał. Senatej, kiž ma prawo pomjenowanje późłanzow wobkrucźicź abo saczißnucź, ßo pak wschitzy tsjo nowi późłanzy njespodobachu. Na kóżdym mějesche senat něschto wustajicź. Redaktor Halstead, kiž dyrbjesche do Barlina pschińcź, ma wjele pschecźiwnikow w senacze, dokelž je psched 3 lětami, hdyž senat wo senatorju Paynje ßudźesche, někotrych senatorow winował, so ßo s pjenjesami pokupicź dadźa. Nětko ßo winowani na nim s tym wjetscha, so jemu czesczź późłanza sapowjedźa.

— Němzy w Texasu ßu němskemu khěžorej 23 drohich mexikanskich konjow darili.

Khěžor Josef a jeho macź.

(Skónczenje.)

„Kak rěkasch?" ßo Marja Theresija tschepjetaze holczo praschesche.

„Josefa Huberez."

„Tebi ßo wina dawa, so Cźe woßobny knjes wopytuje, s kotrymž mataj njedowolene lubkowanje."

Na to Josefa pschihotowana njebě; wscha krej ji do woblicza stupi; wona chzyshe rěczecź a ßo wobaracź, ale jasyk ßo ji sapowě, so ßkowczka prajicź njemóżesche.

„Ty mjelczisch", khěžorka dale dźesche, „a to prawje czinisch, dokelž Sswojeje winy tola prěcź njemóżesch. Tež móżu wěsteho ßwědka pschiwjescź dacź, kiž chzyshe ßebi Twoje dla żiwjenje wsacź, kotrehož pak je Boża mikosczź s tym, so k temu pschińdźech, psched tajkim wulkim hrěchom hischcże swarnowała."

Khěžorka nětko kiwnu, a s pódlanskeje jstwy wboheho Antona do jeje dźěłanskeje jstwiczki pschiwjedźechu; jeho takle njenadźizy wohladawschi Josefa sastróżena sakschicza. Marja Theresija, kotraž běsche dotal pschezo hischcże do papjerow hladała, kiž psched njej leżachu, ßo nětko hakle wohlada a ßwojej woczi na wustróżanu holzu skoži, na kotruž pohladacź ji dotal hódź było njebě. Ale wyßoka knjeni ani ßkowczka teje kruteje rěcże wuprajicź njemóżesche, s kotrejž chzyshe na hrěschnizu hrimacź a na kotruž běsche ßo tak staroscźiwje pschihotowała; s njej běsche ßo spodźiwne pscheměnjenje stało; wulkej woczi czinjo běsche ßo wona do Josefy sahladała, jako by ßo ji scherjenje ßrjedź běkeho dnja pokasało było.

„Macźeř Boża!" khěžorka s hrósbu sawoła. „Morwi saßo stawaju. To dźě je moja njeboczicźka pschichodna dźowka, moja lubowana a wjele wopłakowana Isabella."

S woběmaj rukomaj Marja Theresija ßwoje mjeswocze sakry, so by horze ßylsy potajiła, kotrež ronjesche, spominajo na nutrnje lubowanu semrjetu. Ssylsy luboscźiwej Isabelli Parmaskej płaczachu, prěnjej mandźelskej jeje ßyna Josefa, kotruž běsche njeßmilna ßmjercź jemu psched mało lětami rubiła. Wona běsche s pychu zyłeho dwora, s pschibohom ßwojeho wyßokeho mandźelskeho a zyłeje khěžorskeje ßwójby, woßebje pak ßwojeje pschichodneje macźerje była, kotraž pschi jeje ßmjertnym kożu bolostnje sawoła: „Ja ju pschejara lubuju, so bych ju shubicź njedyrbjała; wona budźe wopor, kotryž njebjo wote mnje żada." — Pod tymile wobstejnosczemi dźiwa njebě, so pschekwapjaza podobnosczź, kotruž Josefa s jeje njeboczicźkej pschichodnej dźowku mějesche, wulki saczischcź na khěžorku czinjesche. Khwilku ßo wyßoka knjeni zyliczży ßwojemu bolostnemu

wopominanju pschewostaji, sabywschi na to, czeho dla je holzu po prawom k ßebi skasaka. Tez drusy pschitomni, kotsiz bechu semrjetu snali, bechu hluboko hnuczi; nimo wole woni Josefine wobliczo pschirunowachu s wulkim wobrasom njebozickeje, kotryz nad khezorzynym pißnym blidom wißasche. Zadyn ßebi njeswëri hluboku czischinu mylicz, kotraz khwilu we jstwiczazy knjezesche, doniz Marja Theresija se ßwojeho stólza njestaze a ßwojej se ßylsami wlóznej woczi s nowa na wustrózane holczo njeskozi.

„Josef dyrbi tón dzim wohladacz", wona ke komornikej dzesche, kotryz mejesche ßkuzbu. „Rjekúcze khezorej, so by tak dobry byk a mje wopytak; ale njeprajcze niczo do prédka wo tejle spodzimnej podobnosczi."

Jenoz khwilka bésche ßo minuka, a s potajnymi durjemi w sczénje khezor Josef dó jstwy ßwojeje maczerje sastupi. Jeho wohladawschi Josefa sazo sastrózena sawoka, a jeje blédej lizy ßo s nowa saczerwjenischtej; wona bésche w nim teho knjesa w schérym wojerskim pkaschczu spósnaka. Tez khezor bésche wot jeje pschitomnosczje widomnje pschekwapjeny; jeho wobliczo wésty njemér pscheradzesche, kotryz wón wobknjezicz njemózesche.

„Josefa!" wón ßo spodzimajo sawoka a ji krocel bliže stupi, jako by ju sa ruka wsacz chzyk.

„Dha Ty tu holzu hizo snajesch?" ßo Marja Theresija kaz porokujo woprascha.

„Ja ju snaju", khezor smérom wotmolwi. „Spodzimny pschipad je mi tehole jandzela troschtarja pschiwjedk."

„Wón bésche mój wumóznik", Josefa scheptasche; „ale to ja njewjedzach, so je khezor ßam mje a moju wbohu macz zokmam Dunaja wutorhnuk."

„Mjelczcze!" Josef snapschecziwi. „Schtoz ßym czinik, budzesche kózdy druhi muz na mojim mésczje tez czinik."

„Po tajkim bésche Ty tez tón wosobny knjes, kotryz pschi wjeczornych ßmérkach holzu wopytowasche?" ßo khezorka, kotraz bésche wérnosczi hizo shódaka, dale praschesche.

„Spodzimna podobnosczi, kotruz tez scze Wy, moja wyßoka maczi, kaz ßo sda, pytka, mje s potajnej mozu k podobje mojeje droheje Isabelle czehnjesche. Wysche teho tam w tym prostym méschczanskim holczu zónske poczinki a pózczimosczi namakach, kajkez jenoz rédko w najwosobnischim towarstwje nadeindzemy. Pschi khorokozu ßwojeje wot Bozeje ruczki sajateje maczerje wona woporniwosczi, sczerpnosczi pokasowasche, kotraz ßwojeho runjecza nima; wona w poknej mérje dzélbracze sasskuzi, kotrez ßym jej wopokasak, a je tez, schtoz jeje wutrobu nastupa, hódna podobisna mojeje njesapomniteje Isabelle."

Tole ßwédczenje s khezoroweho rta tez posklenje dwéle w wutrobje Marje Theresije smérowa. S tamnej luboscziwosczu, kotraz ju wusnamjenjesche, a milosczu, kotraz ji wschéch wutroby dobywasche, wona Josefje ßwoju ruku poskiczi, kotruz tuta nutrnje koschesche, ju se ßwojimi ßylsami maczejo.

„Sßym Tebi kschiwdu czinika", wyßoka knjeni na najpschecelnischo dzesche; „duz ßym Czi doscczinjenje winojta. Twoje sboze budz wot nétka moja staroscz, a wysche teho Tebi dowolam, so ßebi na mésczje hnadu wuproßßysch."

„Dha wo wodacze proschu sa roskateho hréschnika", Josefa stuknuwschi ruzy scheptasche. „Jenoz sadwélujo je mój ßlubjeny tajki wulki hréch wobeschok. Wodajcze jemu, Majestosczi, kaz ßym jemu ja dawno wodaka."

„To chzu", khezorka ßo hnadnje ßméwajo wotmolwi. „So pak sazo do podobneho spytowanja njepschinódze, njech Czi ßwoju ruku na wéczne sawda. Njewjesczinsku nadobu Czi ja wobstaram, a khezor ßo sawéscze sazo wulkomyßlny wopokaze a jemu méstaczko da. Hdyz wón, kaz ßlyschu, rjenje pische, dze moze jeho wón jako pißarja w ßwojej dwórskej pißarni trjebacz."

„To mésto dyrbisch dostacz", Josef dzesche, wboheho Antona, kotryz tam stejesche, jako by wo ßnje byk, pschecelnje na ramjo plazajo, „ale s tym wuménjenjom, so mi to pékne holczo na ßwojimaj rukomaj nossysch a ßo sa khoru macz staraschk, kaz ßo dobremu ßynej slusscha."

„To ßwéru lubju", sbozowny nawozenja wotmolwi, kotremuz ßo sdasche, so ßu ßo jemu njebjeßa wotewrike.

„Mi pak", Marja Theresija zortujo pschispomni, „dyrbisch hischcze ßlubicz, so sazo do wody njeskoczisch, hdyz wschitko po Twojej hlowje njepóndze. Pschezo tak njeje, so je na mésczje nékajki khezor abo khezorka k ruzy, tajku njemdru hlójczku s morwych budzicz. Czlowjek pak hnydom sadwélowacz njeßmé, hdyz njebjo spytowanje k jeho lépschemu na njeho pósczele; pschetoz nad nami wschémi dobrocziwy wótz strazuje, kotryz nad prénim knjezerjom na ßwécze kaz nad poßlenim poddanom schkitujo ßwoju ruku dzerzi."

Ze Serbow.

S Budyschina. Lubodrohemu ßerbskemu ludej wosjewjamy s wutrobnej radoscju, so je nasch ßkawny a wjelesaßkuzbny ßerbski komponist, k. kantor K. A. Kozor w Ketlizach, ßwoju wubjernu, duschu a wutrobu wokschewjazu kompositiju Poczaßow, wulku lyrisku pésen nascheho njesapomniteho, najßkawnischeho pésnjerja H. Sejlerja, njedawno dokonjak. Tole wulkotne dzélo jeho mózneho, produktiwneho ducha wopschija 5 dzélow: Naléczo, Podléczo, Léczo abo Zné, Nasymu, Symu, a je sa pjecz konzertnych wjeczorow doßahaze, po tajkim tak wobschérne, kajkez je zana literatura na ßwécze nima. Wono skónczi ßo s Bozej nozu, s khwalbu wumóznika a s wósßomhlósßnym „hamjen". Knjes kantor Kozor je ßebi teho dla s tymle wobdzimanja-hódnym dzélom, kotrez wón k ßkawje ßerbskeho mjena stwori a w kotrymz je wón w melodiskim a harmoniskim nastupanju sacznca Sejlerjoweho nadobneho ducha nanajkraßnischo k wurasej pschinjesczi wjedzik, njesachodny pomnik stajik a horzy dzak wscheho Sserbowstwa saßkuzik. Bóh tón Knjes zohnuj jeho sa tele wulzy saßkuzbne wótczinske dzélo s czaßnym a wéczynym derjehiczom! My béchmy ßebi wotmyßlili, ßerbskemu ludej létßa w wulkim a pyschnym ßerbskim spéwanskim ßwjedzenju s Kozorowej kraßnej nasymu wossebne wokschewjenje wuhotowacz, tola sadzéwkow dla dyrbimy to hischcze léto wotstorczicz. — Pschi tej skladnosczi dowolamy ßebi s pschecelskeho lista, kotryz je k. kantor Kozor wóndano dostak, sczéhowaze sdzélicz: . . . . . „Duz méjcze pschede wschém wutrobny dzak sa Wasche pschecelne dopjelnjenje mojeje prósstwy. **Kralowa** bé teho runja jara swjeßelena, so mózesche tak derje Wasche nowsche kompositiije kaz tez „Sésc spéwow serbskich" sesnacz. Wona ßo jara pschecelnimje sa to dzakowasche a spéwasche, ßo ßamo pschewodzejo, wulki dzél hudzby, kotraz ßo jej wurjadnje spodobasche. Jeje Majestosczi saczuwasche ßo psches Wasche „Sésc spéwow serbskich" wjazy krócz na jej snajomne ruske narodne hloßy dopominana a spéwasche tez teksty s wulkej lózkosczu ßerbszy, jako bech jej wuprajowanje rosestajak". — S teho wukhadzo, so je ßerbski spéw psches nascheho mischtra kantora Kozora niz jeno „salonfähig", kaz njebozickzi k. komthur Ssmoler pschi skladnosczi ßerbskeho spéwanskeho ßwjedzenja 1879 prajesche, ale ßamo tez „hoffähig". *F.*

— W nastupanju ßerbskeho konzerta, kotryz ma ßo ßrjedu po jutrach, 24. haprleje, tudy w Lauez hotelu wotdzerzecz, mózemy pschistajicz, so ßmy tez wubjerneho pianistu dobyli, knjesa Borißa Brucka, mlodeho Rußa. Tutón knjes je se ßwojej ßotru (virtuosku na hußle, kotraz budze w Budyschinje teho runja ßobu skutkowacz) hizo po južnej Ruskej s wulkej khwalbu konzertowak. Sapoczatk meje podataj ßo s nowa na konzertowy pucz do Ruskeje. Solistka, knjezna Th. Saakowa, je tu w Drazdzanach pschede wschém w hudzbnych kruhach wyßokoczesczena spéwarka; wot 1. januara 1890 je k kralowskej operje do Barlina engazirowana. Duz budze jutrowny konzert sawéscze wulzy sajimawy, a naschi Sserbja njedyrbjeli sakomdzicz poßkuchacz synkam ßerbskich spéwow, spéwanych wot wumélzow s tak ßkawnymi mjenami. J. Ćišinski.

— Wyschschi hamtski ßudnik Budyskeho hamtskeho ßudnistwa, knjes Meusel je ßo pjecza jako wyschschi konsistorialny radzicel do Drazdzan powok. Wokolo Jana wón ßwoje nowe sastojnstwo nastupi. Sa jeho naßlédnika ßu pjecza wyschscheho hamtskeho ßudnika Philippia w Crimmitschawje pomjenowali.

— Najwjetschu wyßokosczi je Sprejina woda létßa sazdzenu ßobotu pokasaka. Psches stajny deschcz, kiz bé nóz prjedy panuk, bé woda néhdze pok metra wyschscha, hacz pschi posledním ßylnym a nahkym taczu. Tez w druhich Luzitskich rékach je tón ßamy dzen wulka woda byka. Wokolo Barta, Hliny a Bukojny je réka sazo psches brjohi stupika a lezomnosczje daloko a schéroko pócrjeka. Létßa je ßo nétko tamna krajina hizo schésczi ras powodzika.

— Wot 1. haprleje je tez sakske wójsko pischczalki dostako, kajkez hizo dawno w Pruskej maju. Duz budzemy wot nétka pornjo bubonom tez pischczalki ßlyschecz.

S Makeho Wjelkowa. K posledzenju tudomneho lokalneho ßerbskeho burskeho towarstwa bé ßo sandzenu njedzelu w Kobaniz hosczenzu wulka liczba ßobustawow a hosczow sesckka. Po wotewrjenju posledzenja psches k. kublerja Mlynka k zíwej debacze dódze. Knjes kubler Skop pschi tym dwaj sajimawej pschednoschkaj wo hnojidkach dzerzesche. Do wobsamknjenja posledzenja ßo 12 nowych ßobustawow sapißa. Pschichodna shromadzisna budze ßo w meji wotbywacz.

S Bělčežez. Mandźelska tudomneho khěžkarja Kraſka sańdźenu ſtrjedu ſe ſtudnje wodu cžerpajo do wody padże. Dokelž je pſchi nětcžiſchim mlócžnym wjedrje ſtudźeń khopata połna wodże, je wona jara hłuboka. Kraſkowa budźiſche ſto najſkerje tepika, njebudźeſche-li jej mandźelſka khěžnika Brühla na pomoz pſchiſchła a ju na ſuche wucźahnuła. Měnja, ſo ſymna kupjel ſa Kraſzynu ſtrowoſcź ſchkódnych ſcźěhwkow njeſměje. Kak je ſo ſtało, ſo je ſo wona do wody cźišła, njeje hiſchcże zyle wujaßnjene.

S Njeßwacźidła. Jara ſo na tym ſwjeßelimy, ſo po namjeeże naſcheje konferenzy hižo někotſi knihiwjaſarjo ſerbſke ſpěwarſke w pyſchnym wuhotowanju ſe ſerbſkimi napißmami pſchedawaju, kaž ßmy tež hižo tajke w rukomaj lětuſchich paćerſkich dźěcźi wohladali, jako dar, k poßlednjemu ſelenemu ſchtwórtkej doſtaty. Tute wulke ſkote ſerbſke napißma: „Dźěkaj a ſpěwaj"; „Jeh'n twjerdy hród je naſch Bóh ßam" a druhe jara rjenje hładaju! — Kak nuſnje bě, ſo ßo w tym něſchto naprawjeſche, to bu nam tak prawje jaßnje, jako ßebi na jenych lětuſchich póſtnych paćerjach ſerbſke ſpěwarſke na khwilu pożcźichmy a tam na prěnjej ſtronje cźitachmy: „es iſt vollbracht!" — „tout est fini!" — „est compiuta!" Luby Sſerbo, ſchto ßebi wjazy żadaſch? — Ssnano tola też w ßwojich ſerbſkich knihach napißmo w ßwojej lubej ſerbſkej rěcźi!!

— Ssrjedu 3. haprleje běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 390 howjadow, 120 ßwini a 210 proßatow.

S Wojerowſkeho wokrjeßa. Nalětne kontrolne ſhromadźiſny ſa muźſtwa reſerwy a ſarunanſkeje reſerwy ſmeja ßo w Ruhlandże 12. haprleje rano w 9 hodźinach, w Wyßokim Bukowzu 12. haprleje popołdnju w 3 hodźinach, w Kulowje 13. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach, w Wojerezach 13. haprleje popołdnju w 3 hodźinach, w Blunju 15. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach, w Běłym Khołmzu 16. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach, w Delnim Wujeſdże 16. haprleje popołdnju w 1 hodźinje.

S Delnjeho Wujeſda. Tſjo mkodźenzojo, kotſiž běchu ſańdźeny pjatk w Wojerezach w měrje pobyli, na domojjeſbje w żeleſniſkim cźahu ſa powjas ſa pſchipad nuſy ſacźahnuchu. Duż dyrbjeſche cźah ſaſtacź. Mkodźenzojo budźa hkupy żort drohu ſapłacźicź dyrbjecź. So bychu pſchi jeſbje ſ cźaha cźeknucź njemóhli, jich do woſa ſamknuchu a jich hakle w Wujeſdże puſchcźichu, hdyž bychu ßebi jich mjena napiſali.

S Rójborſkeho wokrjeßa. Nalětne kortrolne ſhromadźiſny ſa reſerwu a krajnu woboru ſměje ßo w Krjebi 11. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach, w Delnjej Wólſchinje 11. haprleje popołdju w 2 hodź., w Běłej Wodże 12. haprleje dopołdnja w 10 hodź., w Mużakowje I. 12. haprleje popołdnju w 2 hodź. a w Mużakowje II. 12. haprleje popołdnju w 4 hodź., w Dubzu 13. haprleje dopołnja w 11 hodź., w Niſkej 16. haprleje popołdnju w 3 hodź.

Dary ſa natwarjenje ſerbſkeho domu.

Farař Domaſchka w Noßacźizach (na 1888)	10 hr.	— np.
Jakub Jurk w Khróſcźizach	1 „	— „
Pſchekupz Jan Domanja w Khróſcźizach	3 „	— „
Hromadże:	14 hr.	— np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Sskužobna dźowka Hejtmanez ſ Brěſowa bě loni dezembra ßwojemu tehdomniſchemu hoſpodarjej, kublerjej Albertej w Rachlowje, ſe žitneje bróžnje ſa 11 mk. pſcheńzy kranuka a ju pola ßwojeje macźerje w Brěſowje ſkhowaka. Dźowku paduchſtwa dla, macź pak pſchekhowanja dla k jaſtwu po jenym tydźenju ſaßudźichu. — Samkař Libſch na Židowje bě ßo wjecźor 14. wulkeho rózka w pjanoſcźi ſ tamniſchim khěžerjom Wróblom ſwadźił a jeho woſpjet ſ jenym twjerdym pſchedmjetom do hłowy dyrił. Dźiwajo na wołóżaze wobſtejnoſcże Libſcha k 30 mk. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na dźeßacź dnjow ſaßudźichu. — Pjekarſki miſchtr Horn w Wjeleczinje, kiž bě Pjechowu w Rachlowje ſchiwdy dla wobſkorżił, ſkórżbu naſad wſa, ßo ſ tym ſpokojiwſchi, ſo jemu wobſkorżena cźeſcź ſjawnje pſches nowiny wrócźi. — Cźeladnika Ssymanka ſ Krónzy, paduchſtwa dla hižo ras khoſtaneho, k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźichu, dokelž je loni dezembra w Budyſchinje drożkarja Hajnu wo 3 mk. a drózkarja Howaka lětża 1. januara wo 2 mk. ſjebał. — Cźeladnika Krawcźika w Delnim Hunjowje, hižo ras paduchſtwa dla khoſtaneho, pſchepokaſachu, ſo je loni 26. dezembra dźěkacźerjej Henczelej w Dubrawje mězu a rubiſchko kranuł. Wón ma teho dla dwaj dnjej w jaſtwje ßedźecź.

Přilopk.

* Na Albertowym moſcże w Draždźanach wczera tydźenja někotſi ludźo widźachu, ſo po Łóbju cźełko małeho dźěſcźa płowa, kotrež běſche jenož koſchulku wobleczene. Blisko moſta ßo cźełko podnuri a ßo wjazy njepokaſa.

* W Bernsbachu pola Schwarzenberga je trichinoſa wudyrika. Khoroſcź woßebje wjele dźěłacźerſkich ßwójbow domapyta; ſkhorili ßu pſchede wſchěm tajzy, kotſiž běchu małe kołbaſki jědli. Pſchepytowanje, kajkež je wyſchnoſcź poruczika, wěſcże bórſy pokaże, kak je khoroſcź naſtała, a woßebje też, hacž je ßo mjaßo ſarěſaneho ſkocźecża wobhładowało, kaž ßebi ſakoń żada.

* Żiwnoſcźer Perl w Oberauerbachu ßo ſańdźeny tydźeń ſe ßwojej żonu ſwadźi. Żona do bliſkeho lěża cźekaſche, a jeje 15lětny ßyn ſ njej ßobu běżeſche. Hněwny Perl tſělbu hrabnu, ſa nimaj běżeſche a ßwojeho ßyna ſatſěli. Mordař hnydom ßam na ßudniſtwo dźěſche a tam woſjewi, ſchto je ßo ſtało. Po druhich powjeſcźach je Perl ſe ßynom na hońtwje byk a jeho pjecża ſ njewobhładnoſcźu ſatſělik.

* W Saalfeldże je ſańdźene dny wuhloczorny mór we wſchěch korczmach a khlamach po proſcheń pokhodźik. Wón tak „dźiwjo" cźinjeſche, ſo ßo jeho żónſke a dźěcźi njemało naſtróżachu. Hdyž pak jeho ſkóncźnje polizija ſa khornař wſa a ßebi jeho bliże wobhładowacź pocża, ßo pokaſa, ſo wón do zyła „cźorny" njebě, ale ſamkarſki wotroczk ſ Barlina, kotryž bě ßo cźorny wobarbił. So by khwile doſcź měł, ßo cźiſcże wumycź, ßu jeho w Saalfeldże dwě njedźeli do dźěry tykli.

* W Rothenburgu nad Wódru ſtrjedu tydźenja rano wulki żeleſny cźołm po rězy dele jědźeſche, na kotrymž běſche 3000 zentnarjow zokora a 700 zentnarjow muki. Cźołm pak duzy po rězy do ſtołpa żeleſniczneho moſta ſakoži a ßebi dźěru wuraſy; něhdże poł hodźiny hiſchcże ßo nad wodu ſdźerża, potom ßo podnuri. Ludźo, kotſiž běchu na nim byli, ßmjercźi wucźeknuchu.

* W Barlinje je ſańdźene dny ßydom cźłowjekow na trichinoſu ſkhoriło, dokelž běchu njewarjene ßwinjaze plezo jědli, kotrež běſche jim wuj ſe wßy póßłał.

* Żałoſtne njeſbože je ſańdźeny tydźeń tepjerja w parnej deſtillaziji w Barlinje podeſchło. Hdyž wón durcźka wóhniſchcźa pod parnym kótłom wotewri, ſo by ſ nowa wuhla nuts naßypał, jemu ſ nęſcźe mózne płomjo mjeswoczi praßnu. Wón durcźka hnydom ſaßo ſapraßnu, ale njeſbože běſche ßo hižo ſtało: tepjeř běſche widźenje ſhubił. Jeho hnydom do hojeřnje dachu.

* W jenej korczmje w Barlinje hoſcźo druhdy „hummery" (wulke raki) jědźachu. Schkorpawy, kotrež běchu hoſcźo leżo woſtajili, korczmařka ſaßo ßuſcheſche, je potom roſtokcże a ſ nich „hummerazu poliwku" warjeſche. Pſched krótkim ju dla falſchowanja żyrobnych ßrědkow wobſkorżichu. Ssudniſtwo korczmařku, kotraž ßama ßwoju kucheń wobſtara, a też jeje prjedawſcheho kucharja winowateju ſpóſna a korczmařku k 500 mk. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 50 dnjow, jeje prjedawſcheho kucharja pak k 100 mk. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 10 dnjow ſaßudźi.

* W Hamburgu je ſańdźeny tydźeń żona ßwój wóßomdźeßaty narodny dźeń ßwjecźiła, kotraž je ſe ßwojimi dobrymi ſkutkami daloko a ſchěroko ſnata. Mathilda Arnemannowa je cźaß żiwjenja ßwojim ßobucźlowjekam w někotrejźkuli nuſy a w horju ſ pomoznizu a troſchtańizu była. W najrjeńſchim ßwětle je ßo jeje wopornjwe a ſpomożne ſkutkowanje w tſjóch wójnach lět 1864, 1866 a 1870/71 pokaſało. Hižo njebocźiczki khěžor Wylem je ji Luiſyny rjad ſpożcźił. Jeje najrjeńſche myto pak je luboſcź a dźakownoſcź njeliczomnych, kotrymž je wona ſe ſpomoznizu była. K ßwojemu 80. narodnemu dnju wona mnohe ſbożepſchejaze liſty, telegramy a wſchelake dary doſta, mjes druhim też wot awſtriſkeho khěžora a wot rumunſkeje kralowy.

* S Oderberga ßo piſche: Do mkyna bliſko Oſtrawa wóndano wjecźor mniſchka (knjeżna) pſchińdże, ſ rózowzom (paćerjemi) w rukomaj, a mkynka proſcheſche, ſo ßmeła pola njeho pſches nóż woſtacź. Mkynk, dobry katholſki, jeje próſtwu rady dopjelni a ju do woßebiteje iſtwiczki po ſkhodźe horje dowjeſcź da. Khwilku w iſtwiczźy pobywſchi mniſchka dele pſchińdże a mkynkez ludźom rjeknu, ſo hiſchcże ßo hodźinu do zyrkwje pomodlicź póńdże. Pobożnu knjeżnu pak běſche mkynſki wobkedźbował, kotryž je, kaž ßo ſda, na ßwojim pucźowanju wſchelakich naſhonjenjow nabył. Jemu ßo wěz ſ mniſchku po prawom njeſeſda. Duż wón, ſo by ju dale wobkedźbowacź móhł, do jeje iſtwiczki horje dźěſche a ßo tam ſpody koża ſkhowa. Dołho cźakacź njetrjebaſche. Pſchetoż mniſchka ßo bórſy ſ zyrkwje wrócźi a ßwoju klóſchtrſku draſtu wotpołożi. Nětko pak mkynſki

mužskeho pšched žobu widźesche, kotryž bórsy se schkórnjow revolver, nože a podobne wězy cźahacź poča a je na blido kładźesche. Mjes tym žo cźaž minu. Młynskeho spody koža tola hrósba wobĕhowasche, schto žo nĕtko stanje. Bĕsche blisko połnozy. Pšched młynom wós sasta; wopacźna mnischka k wotewrjenemu woknu stupi a s woknom won sawoła: „Cźi ludźo hischcźe njespja.“ Tónle wokomik młynski wuži, se žwojeje khowanki won pšchilĕse, hrósbneho hoscźa sa nosy wsa a jeho s móznym storkom s woknom won žuže. Na to rucźe dele bĕžesche a młynka wołasche. Hdyž pak młynkez ludźo pšched khĕžu stupichu, tam ani wosa, ani mnischki widźecź njebĕ. Sa sawostajenymi nožemi, revolverom a druhimi wězami žo hischcźe nichtó praschał njeje.

* W Schleswigu sańdźeny tydźeń rekrucźa do měry pšchińdźechu, pšchi cźimž žo krwawny njeskutk sta. Dwaj rekrutaj, samkał s Barlina a cźĕžła se Sakskeje, žo swadźischtaj; wot wótrych rĕcźow mjes nimaj bórsy k pukam pšchińdźe. Na najbóle rosskłobjeny samkał žwój wótry nawótseny nóž wucźeže a s nim do žwojeho pšchecźiwnika pracź poča, so jemu wutrobno a žiwot wschón roskała, prjedy hacź mózachu wustrójani pšchihladowarjo njembremu cźłowjekej sadźewacź. Njesbožowny cźĕžła je na žwoje satraschne rany pjecźa hižo wumrjeł. Mordarja žu sajeli.

* Nahła srudoba je žwójbu listynoscherja w Hubeku pola Schleswiga podeschła. Bjes wĕdoma starscheju bĕsche listynoscherjowa dźowka na žužodny hollandski wĕtrnik schła. Wĕtrnik dźĕsche, a wokschidła žo wjercźachu. Holcźka po wutwarku khodźesche, kotryž je poskhód wyšoko koło wokoło wĕtrnika wutwarjeny. Holcźka žebi nĕkak pschehlada, a cźežke wokschidło ju s tajkej mozu sady do hłowy pražnu, so ji nop rosbi. Njesbožowna na mĕscźe padźe, ani synka wot žo njedawschi. Wutrobu hnujaza bĕsche žałoscź macźerje, kotraž žwoje dźĕcźo na wĕtrniku morwe nadeńdźe.

* Młoda žona jeneho dźĕłacźerja w Erfurcźe, kotraž bĕsche žo nĕkak pscheschła, bu sańdźeny tydźeń wot tamnscheho kawnischeho žuda k jastwu na tři dny sažudźena. Duž jeje muž, kotryž bĕsche žobu wobskorženy byk, ale kotrehož winowateho spósnali njebĕchu, wustupi a dźesche: „Knjes žudniko! moja žona je dobreje nadźije; proschu, so žmĕk sa žwoju wbohu žonu khostanje nastupicź.“ To bĕsche pĕknje wot teho muža. Ale dopjelnicź jemu žudnik jeho próstwu njemóžesche.

* Sańdźene dny žu w Burgkirchenje w Bajerskej hólcźeza hrjebali, kotryž hakle krótki cźaž tam žłużesche a kotryž je psches žadkawu hruboscź dweju druheju cźeladnikow žiwjenje shubił. Wotroczk a dźowka, kotrajž pola teho žameho knjesa žłużeschtaj, hólzej ruzy a nosy swjasaschtaj a jemu lehnidko mkodych myschi do rta stykaschtaj. Wboheho hólza widlischcźa pschimachu. Duž jeho do hojeŕnje donjeżechu, hdźež dyrbjachu jemu lĕkarjo s mozu cźeležnje rosdajicź, so bychu mkode mysche se rta wsacź móhli. Hólcźez bórsy na to wumrje. Wotroczka a dźowku knjes na mĕscźe se žłużby wucźĕri.

* 14lětny wucźobny hólcźez w Nürnbergu chzyšche žebi rady žwĕt wobhladacź. Duž mužej, pola kotrehož bĕsche na cźehnidbje, dwaj markaj kranu, žebi billet hacź do Schwabacha kupi a se żelesnizu do Schwabachu dojĕdźe, hdźež sbytne pjenjesy bórsy pscheczíni. Mjes tym žo jemu sa domom sastyska. Duž žo wón pĕschi do Nürnberga wrócźi a žo w nozy spody wosa lehnu, kotryž na drósy stejesche. Tam pak žebi wobĕ nosy swosabi; duž dyrbjachu jeho rano s wosom do mĕschcźanskeje hojeŕnje dowjesecź, hdźež žu jemu wobĕ nosy wotrĕsali.

* 29 lĕt stary sastojnik w Winje, žyn bohateho wuheŕskeho bura, chzyšche žo woženicź. Sańdźene dny mĕjesche kwaž byccź. Hodźina, so mĕjachu k wĕrowanju jěcź, tu bĕ, ale nawoženja žo njepokasa. Sso bojo, so je nawoženi nĕschto swadźiko, njewjesecźiny bratr k njemu dźĕsche. Tam žo jemu srudny napohlad poskicźi. Kaž morwy nawoženja w pyschnej drascźe na žwojim kožu leżesche, žebi s rukomaj mjeswocźe sakrywschi; žmjercź blĕdy a žałoscźo jeho schĕdźiwy nan pšched jeho kožom kleczesche. Płacźo wón nĕtko njewjesecźinemu bratrej wupowjeda, schto bĕsche žo stało. Nawoženja bĕsche shotowany byk a žo k njewjesecźe podacź chzyk; mjes tym žo jemu na jene dobo pšched wocźomaj sacźmi: wón bĕsche — wošlepik. Kóždy móže žebi myšlicź, kak tajkale srudna powjesecź njewjestu porasy. Wboha holza tak skhori, so dyrbjesche žo na mĕscźe do koža lehnucź. Njesbožowneho mkodeho cźłowjeka pak žu do hojeŕnje dowjedli.

* Na kliniku profesora Schröttera w Winje spocźatk tehole mĕżaza muž wumrje, kotryž mĕjesche rak w póżeradle. Hdyž jeho cźĕło wotewrichu, žo pokasa, so žo w cźĕle s trichinami wscho mjerwi. W zykym cźĕle ani kuscźiczka mjaża njebĕ — a byrnje wjetschi njebyk hacź hróschatko —, w kotrymž bychu sta trichinow njetcźake. W kusku mjaża n. pšch., kotryž dźeżaty dźĕl grama ważesche, 278 trichinow namakachu. Semrjety bĕsche 43 lĕt stary nózny straźnik s Lundenburga. W lĕcźe 1862, hdyž w Lundenburgu trichinosa sakhadźesche, bĕsche też wón na nju skhorik, ale sažo wotkhorik, dokelž bĕsche mako trichinojteho žwinjazeho mjaża jědk. Wón dale žwoje nózne sastojnstwo sastawasche, jenož s cźažami na drjenje skoržo. Pšched schtyrjomi mĕżazami wón do Wina do hojeŕnje pschińdźe, dokelž mĕjesche kulu na schiji, kiž žo jětsesche. Lĕkarjo žebi hnydom na trichinosu myšlachu, ale dopokasacź ju njemóżachu, doniž khory na rak w póżeradle semrjek njebĕ.

* Loni nasymu psches nowiny powjesecź dźĕsche, so je žo młody lĕkaŕ dr. Schiek s Döbelna shubił. Dr. Schiek bĕsche w nawjeczornym hórnischcźu Alpow w Tyrolskej pucźowak a hižo dołho niczo wjazy domoj pišał njebĕ. Bórsy na to jeho cźĕło w Schwajzaŕskej blisko tyrolskich mjesow nadeńdźechu. S wopŕedka mĕjachu sa to, so je młody lĕkaŕ se skały dele panuk a žo sarasyk. Hdyž pak posdźischo pola dweju wowcźerjow wschelake wězy nadeńdźechu, kotrež njebocźicźkemu žłuschachu, na njeju tukacź poczachu, so staj kĕkarja skónzowakoj a wurubikoj. Na žwojim pucźu do Schwajzaŕskeje bĕsche dr. Schiek na horu pschischok, hdźež wowcźerjej wowzy paženschtaj. Pschižažny žud w Bozenje je 20. sańdź. mĕżaza wowcźerjow rubježneho mordaŕstwa dla k žmjercźi na schibjenzy wotžudźik.

* Podobny srudny podawk, wo kajkimž tydźenja s Wołmuza pišachmy, je žo saža w Jicźinje stak. Tam je žebi 35 lĕt stary khĕžkaŕ žiwjenje wsak a žwoje 4 dźĕcźi, kotrež bĕchu 13, 11, 9 a 7 lĕt stare, žobu sahubik. Wón bĕsche nĕhdy samožity kubleŕ a je bjes žwojeje winy do nusy a hubjenstwa pschischok. Dokelž žo jemu se žwójbu jara hubjenje dźĕsche, žebi wón hižo dawno na to myšlesche, so žebi žiwjenje wosmje. Wospjet hižo bĕsche žonje rĕcźak, so by tu abo tam sapucźowaka; ale s teho niczo njebu. Wóndano wón žonje liscźik napišacź da, so je jeje bratr w Pardubizach cźežky sthorik. Duž žo žona nasajtra popołdnju na pucź do Pardubiz nastaji. Hdyž bĕchu dźĕcźi wjecźor do koža, nan połne khachle wuhla natyka, roku do wuhnja satyka a wschitke schkakbicźki w woknach a też kluczowu dźĕrku w durjach samasa. Duž žo nan a wschitke 4 dźĕcźi saduššychu. Dwĕ druhej dźĕscźi bĕschtej pola dźĕda a wowki.

* S města Aquila w Italskej žo pische: Nĕhdże lĕto žmy měr měli; nĕtko pak mamy hižo połne schtyri njedźele móhł rjez pospochi semjerženje. Zadyn dźeń žo njeminje, a wošobnje žana nóz, so by semja bóle abo mjenje njerżała. Dotal žo wjetscheje schkody stało njeje; murje žo druhdy satschažuja, wokna rża, schkleńzy a žudobja schcźercża, swony synczа, koža žo cźumpaju, a cźi, kiž w nich leża, žobu. Spodźiwne je, so storki we wschĕch dźĕlach města jenak žylne njejžu. Dale na horje horjekach je hórje, hacź w niže leżazych dźĕlach města. Mĕschcźenjo žu w wulkim strasche. Mnosy žu s domow roscźĕkali a žo na torhoschcźu skhadźuja, žwjateho Emidija wo jeho sastupnu próstwu prosscho. Lĕta 1703 bĕsche w Aquili wulke semjerženje; tehdy je poł města spadako.

* Dokelž bĕsche tołsta mhła, w kanalu La Manche wczera tydźenja popołdnju belgiskej parnej łódźi „Gräfin von Flandern“, kotraž bĕsche dopołdnja 10 hodź. s Ostende wotjĕła, a „Prinzessin Henriette“, kotraž s Dovera pschińdźe, hromadu praženschtej. Na prĕnischej parny kotoł rosbuchnu a zyku łódź rosbi, kotraž žo na mĕscźe podnuri. „Prinzessin Henriette“ bĕsche žo mało wobschkodźika, ale tołsteje mhły dla druhej łódźi też wjele pomhacź njemóżesche. Pjecźoch mužow s rosbiteje łódźe s morja swucźahachu; cźi druhi žo wschitzy tepichu. Prynz Jerome Bonaparte, kotryž bĕsche też na łódźi „Gräfin von Flandern“ byk, žmjercźi wucźeknu.

* Wyschischi lĕkaŕ ruskeho wustawa sa wrótnych wustaw wobhladujo se strony wrótnych wschelake skórżby žłyschesche: jedyn žo wobcźežowasche, so sastojniży s khorymi hrosnje wobkhadźeja; druhemu jědź prawa njebĕ; w tym pak bĕchu wschitzy pschesjene, so mjaždowa juschka, kotruž dostawaju, do zyka tajka njeje, kajkaž měka byccź. So by žo pscheżwĕdcźik, hacź maju skórżby woprawdźe pschicźiny, lĕkaŕ do kuchnje dźĕsche, hdźež runje wulki kotoł s kropom na wóhnischcźu stejesche. Na jene dobo s cźrjódy khorych, kotsiž bĕchu sa lĕkarjom pschischli, wulki, žylny mužski wustupi, prajizy: „Wĕscźe schto, lĕkarjo, Wy scźe tak schikowanje tucźny; to by žo wuběrna mjaždowa juschka nawarika. Spytajmy!“ Druhy wrótni tejle myšli połnje pschihłoždowachu. Hdyž bĕchu jeho hižo pschimnuli a chzychu jeho runje do kótka cźižnucź, lĕkaŕ pschitomnoscź ducha njeshubiwschi na jene dobo sawoła: „Wocźakajcźe wschak! To je zyle sbožowna myšl wot Waž; ale moja drasta by tola dobry žłód juschki zyle skasyła. Dajcźe žo mi najprjedy wonka wužlĕkacź!“ Pschecźiwo temu nichtó niczo njemĕjesche, a lĕkaŕ bjes sadźĕwka s kuchnje wuńdźe.

Cyrkwinske powjesće.

Njedźelu Palmarum (sa tydźeń) budźe w **Michalskej zyrkwi** němska spowjedź a němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Bohuměr Eduard Frenzel, khěžeŕ a dźěłaćeŕ pod hrodom, s Hańžu swudowjenej Neumannowej rodź. Schćěpankez. — Jan Ernst Freiberg, schewski mischtr w Sslonej Borschći, s Hańžu Fiedlerez w Libuchowje.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi**: Hedwiga Cäcilija, Alwina Emila Näthera, fabrikarja pod hrodom, dź. — Jan August, Jana Ernsta Lischki, žiwnoschćerja w Cźichońzach, ß. — Ernst Hermann, Jana Ernsta Urbana, khěžerja a kamjenjećeßarja w Delnjej Kinje, ß. — Jurij Ernst, Jana Ernsta Kalicha, makeho sahrodnika a wojnarja w Jeńkezach, ß. — Marja Selma, Ernsta Eduarda Käßtnera, murjerja na Židowje, dź.

W **Katholskej zyrkwi**: Walpora, Pawoła Schuberta, polizaja tudy, dź. — Hana Marja, Korle Handrija Brody, murjerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 29. měrza: Michał Haase, hospitalit, 75 l. 4 m. — 30. Handrij Kalich, wumjeńkaŕ w Jeńkezach, 66 l. 7 m. 3 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2276 měchow.	W Budyschinje 30. měrza 1889 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 4. haprleje 1889 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pšeńza . . . . . běła	9	24	9	65	9	12	9	41
= . . . . . žołta	8	82	8	97	8	71	8	82
Rožka	7	50	7	56	7	19	7	38
Jećmjeń	7	14	7	29	6	67	7	—
Wowß	6	90	7	50	6	70	6	90
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	7	50	8	—
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	50	2	10	2	40
Pšeńčna muka 50 = . . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Rža na muka . 50 = . . .	8	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	3	50	4	—	3	50	3	80
Sslóma . . 600 = . . .	30	—	32	—	24	—	32	—
Proßata 798 schtuk, schtuka . .	9	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rža ne wotruby	5	25	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 29 np. hač 9 hr. 53 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 26 np.; rožka wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 63 np.; ječmjeń wot 7 hr. 21 np. hač 7 hr. 32 np.; wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 20 np.

Dražďanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. druźiny 54—57 mk., 2. druźiny 48—52, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—52 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 5. haprleje: Rjane.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzaŕskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Drjewowa awkzija: Pónd̄źelu 8. haprleje popołdnju w 1 hodź. w klóschtrskim winizowym rewěrje pola Ssmjeczkez. — Wutoru 9. haprleje dop. w 9 hodź. na rewěrje „Langes Holz" pola Kamjenza.

Khěža w snutskownym měsćze je hnydom tunjo na pschedań psches **A. Kunţu**, twarskeho mischtra na Fichtowej drósy čo. 8, njedaloko dwórnischća.

W Holeschowskej Dubrawzy je s zyhlom kryta **khěža** s rjanej brózńju a se 7 kórzami pola na pschedań. Dalsche je shonicź w cźišle 11 tam.

W Sslonej Borschći je **žiwnosćź** cźišło 19 se 17 kórzami pola a łuki na pschedań.

W Wulkich Debßezach je **khěža** cźišło 46 s połdra kórzom pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Podrobnische je shonicź pola **Ernsta Dudy** w Hornjej Hórzy cźišło 4.

W Budyschinku je **žiwnosćź** cźišło 28 s 10½ kórzami pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja.

Ssymjeńtne běrny
něhdźe 400 zentnarjow cźeŕwjenych sakskich zyblowych ma na pschedań
Wutołczański knjezi dwór.

Drjewowa awkzija.
Pónd̄źelu 8. haprleje rano w 9 hodźinach ma ßo w Brěsowje dźělba dołhich hromadow na pschebadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.
W Sderi ma ßo **11. haprleje** 45 metrow schćěpom, 40 metrow pjeńkow a 15 kop dołhich khójnowych walcźkow na pschebadźowanje pschedawacź. Sapoczatk ½10 hodź. pola Lehmannsdorfskej korczmy.
Herbjo.

Wotewrjeny wós, s kotrymž je ßo mało jěźdźiło, je na pschedań pola wosotwarza **Galla** na Hoschiz haßy w Budyschinje.

Skoro nowy **sofa, schijata maschina** sa krawzow, skoro zyle nowa a noschena **mużaza drasta** a druhe je semrjeća dla tunjo na pschedań w Budyschinje na zyhelnczej haßy cźišło 6.

Ssadowe schtomiki
strowe, srósne a ßylne, kotrež ßu na pěsku a na wětsiku rosće, porucza **Schütza**
w **Nowej Wßy** pola Njeßwacźidła.

Takmjenowane **Wochožanske běrny**, mucznate a k ßymjenju wuběrane, po kóždej dźělbje pschedawa **Oskar Engelhardt**
w Biskopizach.

Rajß
punt po 13, 14, 16, 20, 24, 30 a 40 np. porucza
C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschću 8.

Khosej
paleny punt hižo po 1 mk. 20 np porucza jako jara płaćišny hódny
C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschću 8.

Sserbske spěwaŕske
wote mnje ßameho do dobreje koże swjasane poruczam w wulkim rjanym wubjerku po najtuńischich płaćišnach. **Oscar Klahre**
na jerjowej haßy 11.

Ssobotu pschi měschćańskej haptyzy w knihiwjasaŕskim rjedźe w budźe.

Wolijowe barby
we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe shnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,
molerske a murjerske barby
w cźerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,
schpundowanski ßwěcźaty lak
s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje shnyjazy,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe shnyjazy,
bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,
Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**
a hischće wschelake druhe druźiny,
myjerśku krydu, gyps,
Ia portlandski zement, klepatokamjenjown
a **schmirglowu papjeru, schmirglowy płat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicźe wscheje druźiny, schablony**
sa molerjow a murjerjow atd.
porucza a ma pschezo na składźe po najtuńischich płaćišnach
drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail
Otto Engert
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Syrup
punt po 12 np. a dróźschi porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Cźeŕwjene zyblowe, rózowe a schampignonske
ßymjeńtne a jěd̄źne běrny
něhdźe 500 zentnarjow rjaneje, wuběraneje twory pschedawa po dnjowych płaćišnach
G. Schkoda
w Dubach pola Delnjeje Wólschiny.

Gumijowe pschedkoschliki, khornarje, manschety, universalne pschedkoschliki, khornarje, manschety, bawmjane pschedkoschliki, khornarje, manschety, płatowe pschedkoschliki, khornarje, manschety
po tunich twjerdych płaćišnach porucza
A. Tschentscher w kupnizy
pschi hłownym torhoschću.

Rjanu jadriwu pscheńcžnu muku

porucža hachtl prěnjeje družiny po 1 mk. — np.,
" druheje " " — " 80 "
" tsecźeje " " — " 60 "

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Skladnostna kuṕ.

Wulku dźělbu **lustra** we wschěch barbach, tež cžorny pódla, hładki, ßmužkaty a kaschcźikaty, niže płacźisny pschedawam stary łóhcź po 17, 20, 23, 25 a 30 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Deschcźne mantle

s najlěpschich tkaninow a w **najnowschich, derje ßedźazych** faßonach, po **5½ mk.** hacž **k najwoßebnischim wězam.**

Jara tunje, tole twjerde płacźisny ßu sliczbami wosnamjenjene.

Holcžaze deschcźne mantle
we wschěch wulkoscźach.

Hermann Beermann
w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 6.

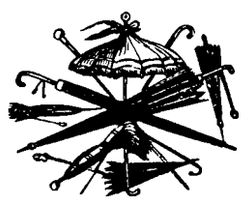

Pschedeschcźniki

wołmjane a **židźane**
porucža
we wulkim wubjerku po najtunischich płacźisnach

Ed. Schulze's Sohn
pschedeschcźnikowa fabrika na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

Pocźehnjenje a porjedźenje spěschnje a tunjo.

Najwjetschi skład w Budyschinje,
najsprawnische poßłuženje.

Filzowe kłobuki

sa mužow a hólzow
we wschěch **nalětnich nowoscźach** jara dobre, po **spodźiwnje tunich płacźisnach,**

konfirmandske kłobuki

wubjerneje kajkoscźe hižo po 2 mk.,

mězy

sa ratarjow, kraßne wězy, **wurjadnje tunje.**

Hugo Lehmann
22 na bohatej haßy 22.

Fabrika Khocźebuskeho rołkateho tobaka
H. Gerlicha

na ßukelnskej haßy cžo. 7 w Budyschinje
ßwój wulki skład derje wothladanych **tobakow** a **zigarow** en gros a en détail po najtunischich płacźisnach porucža.

Sswjedźeński dar k Wettinskemu jubilejskemu ßwjedźenjej!

W nakładźe **Bellmanna a Thümera** w **Pocžaplu** ßu runje wuschłe:

presentěrowanske a paradne marsche

kurwjeŕchskeho sakskeho wójska 1788
(14 historiskich marschow)

sa **piano** w kraßnym wuhotowanju po 2 mk., sa **wojeŕsku hudźbu** po 3 mk. 60 np., sa **rózkowu hudźbu** po 2 mk. 50 np.
po authentiskich žórłach wobdźěłał a wudał A. Schubert, stabowy piskaŕ.
Psches wschě knihaŕnje abo direktnje dostacź.

K nalětnjemu a lětnjemu cžaßej porucžam ßwój wulki skład **němskich** a **jendźelskich tkaninow** a **ßuknow** a je mi móžno, lětßa saßo najrjeńsche ßukna a tkaniny pschi móžnym trjebanju najnaležnischo porucžecź.

Hermann Jencž,
krawski mischtr na bohatej haßy 23.

Spěwaŕske knihi

němske se **słotym rěskom** hižo po 2 mk. 40 np.,
ßerbske " " " " " 3 " 25 "
w dobrych swjaskach, kaž tež do woßebneje cźelazeje kože a ßomota swjasane po 6 mk. 50 np. porucža **Gustav Rämsch**
na bohatej haßy 21.

Wubjerk na pokasku
židźanych tworow

firmy Siegfrieda Schlesingera w Draždźanach
po prěnjotnych płacźisnach
wobleczenje po 20 mk. hacž 200 mk. a wyschsche pola

Herm. Beermanna
w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 6.

Pschi rataŕskej schuli w Budyschinje

a w **ßadaŕskej a sahrodniskej schuli,** s njej sjenocźenej, ßo **póndźelu 29. haprleje 1889** nowy wucžbny kurß sapocžnje.
Wscho dalsche je pola direktora **Bruggera** nashonicź.

Łasowske burske towaŕstwo

směje njedźelu sa tydźeń, **7. haprleje, popołdnju w 4 hodźinach** shromadźisnu w **Wenzelez** hoscźenzu. Schtóž ma myßle, k towaŕstwu pschistupicź, njech pschińdźe. **Pschedßydstwo.**

Pscheproschenje.

Njedźelu 7. haprleje popołdnju w 4 hodźinach budźe w hoscźenzu w **Porschizach** shromadźisna dla **saloženja lokalneho ßerbskeho burskeho towaŕstwa.** Někotsi wubjerkownizy Khróscźanskeho towaŕstwa ßu pschińcź pschilubili. Wschitzy ßerbszy ratarjo Porschiskeje wokoliny ßo pscheproschuja, shromadźisnu wopytacź.

August Mitasch w Konjezach.

Pscheproschenje.

W **Hucźinje** w hoscźenzu budźe **njedźelu 7. haprleje popołdnju** w 4 hodźinach shromadźisna dla **saloženja ßerbskeho burskeho towaŕstwa.** Wschitzy ßerbszy ratarjo ßo na to naležnje pscheproschuja. **Erkner** s Brěsyny.

Khofej

wot najtuńſchich hacž do najdrózſchich druźinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Gardiny

najlěpſcheje kajkoſcże, běłe a piſane, po 16 np., **jutowe** po 17 np.,

kongreßowe tkaniny
po 18, 25, 35 np.,

jendźelſke tülowe gardiny
po 23, 30, 40, 50 np.,

10/4 meblowe damaſty
po 70 hacž 140 np.,

meblowy rips
po 150 hacž 250 np.,

kožojte ßukno
po 50 hacž 120 np.,

10/4 matrazowy drel
po 60 np.,

rulowy
ßmuhate a hładke po 20 np.,

tepichi
we wſchěch wulkoſcżach, **germania, plyſch, exminſter** po 7½, 10, 15, 17, 20, 25 mk. atd.

Herm. Beermann.

Draſtne tkaniny

dwójzy ſchěroke po 40 np. hacž k najlěpſchim wězam,

cžorny kaſchemėr
wobleczenje po 6 mk. 20 np.,

dobre tkaniny k ßuknjam
7/4 ſchěroke łóhcž po 28 np.,

lama
dwójzy ſchěroki po 60 np.,

cžiſtowolmjany flanell k ßuknjam
po 80 np.,

barchent k koſchlam
po 16 np.,

zychi po 20 np.,

plat, wupjerki
porucža

Herm. Beermann
w Budyſchinje na lawſkej haßy.

Raßß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd. porucža

Richard Neumann.

Plat

ßo ſ woprawdźitej indigo-barbu barbi, ½ meter po 20—25 np.

w **Kellingez parnej barbeŕni** pſchi žitnych wikach.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże na **třeleŕni** tudy **ſrjedu po jutrach 24. haprleje** popołdnju wot 2 hodź.

Dnjowski porjad: 1. **Rozprawy.** 2. **Namjety.**

Wšitke sobustawy a přećeljo towaŕſtwa su z tym najpodwolnišo přeprošene. **Předsydstwo Maćicy Serbskeje.**

Serbski koncert

w Budyšinje w Lauec hotelu

24. haprleje wječor ½8 hodźin.

Při koncerće wosebje sobuskutkuja:

Knježna **Theresa Saakowa,** kralowska saksa dwórska operna spěwaŕka w Draždźanach.
Knježna **Minna Bruckowa,** virtuoska na husle w Draždźanach.
Knjez **Boris Bruck,** pianista w Draždźanach.
Knjez **Kurt Hanka,** tenor.
Knjez **Bjarnat Krawc.**

Programm.

I.

1. Legenda za piano.	A. Dvořák.
2. Spěwy za tenor.	Kocor, Krawc.
3. Ballada a poloneza za husle.	H. Winiawski.
4. Spěwy za sopran.	B. Krawc.

II.

1. Při jězoru, trojospěw.	B. Krawc.
2. Silhuetki za piano.	B. Krawc.
3. Spěwy za sopran.	A. Kocor.
4. Sarabanda a tamburin za husle.	Leclair.

III.

1. Spěwy za tenor.	A. Kocor.
2. Mazurka za husle.	Zarzycki.
3. Spěwy za sopran.	B. Krawc.
4. a) Na fijałku.	A. Kocor.
b) Lubka lilija.	Zejleŕ-Otto.

Barby wſchelakeje druźiny,
firniß,
lak,
ſikkatiw,
terpentin,
klij,
barbicže,
pěſkowu papjeru,
gyps,
zement
porucža tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny wot najtuńſchich hacž do najlěpſchich druźinow porucža **Richard Neumann.**

Woſſjewjenje.

Tabakowe a zigarowe khlamy
G. Miczki naßłědnika
na garbaŕſkej haßy 12
bjes pſchetorhnjenja dale wotewrjene woſtanu.

S poczeſczowanjom
G. Rossberg.

Czeſczenym Sserbam k wjedźenju dawam, ſo mam niz jenož noſchenu draſtu, ale tež **nowu ßuknjanu draſtu, pjeſle, kholowy** a **lapy,** dale **dźěłaczeŕſku draſtu** po jara tunich płaczišnach na pſchedań.

Wudowa **Bergerowa**
na hauenſteinſkej haßy.

Woſſjewjenje.

Dźiwoczańſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towaŕſtwo ſměje, da-li Bóh, jutſje ſa tydźeń, njedźelu Palmarum, popołdnju w 3 hodź. w Zokowje w Lehnertez domje mißionſku ſhromadźišnu. Wo bohaty wopyt proßy

pſchedßydſtwo.

Wobydlenje ſe wſchěm trěbnym rumom je hnydom na pſchenajecże pola **Korle Pětſchki** w Njeßwaczidle.

Dwě dźěłaczeŕſkej wobydleni ſ něſchto polom ſtej wot 1. hapr. w Ssmjeczkezach na pſchenajecże. Dalſche je ſhonicź pola kublerja **J. Kahle** tam.

Kamjenjeczeßarjow
do trajneho dźěła pyta
A. Kuba,
murjeŕſki miſchtr w Budyſchinje.

Wuſtojni
murjerjo
nětko a pſchezo wutrajne dźěło namakaju pola
A. Kuby,
murjeŕſkeho miſchtra
w Budyſchinje.

Holzy, kiž chze waricź nawuknucź, ßo město pſchipokaſa pola hoſczenzarja **Raudy** w Budyſchinje na **mjaßowym torhoſchczu** 18.

Dokelž dyrbi naſcha dotalna ßłužobna holza khoroſcże ſtarſcheju dla domoj, pytamy hnydom ródnu, ßerbſku holzu, kotraž ma pólne dźěło a jenu krowu wobſtaracź.

Farſki dom w Wjeleczinje.

Pilna a ródna **dźěłaczeŕſka ßwójba** doſtanje trajne dźěło pſchi darmotnym wobydlenju a běrniſchczu na **knježim Wutolczańſkim dworje.**

Schoßarjow, hejtmanow, hoſpoſy, ſtwowe holzy, kucharki, wotroczkow a dźowki w kóždym czaßu pſchiſtaja **R. Striegler** na ßukelnſkej haßy 30.

Piwaŕnſki pohonczˇ.

Ródneho a ſprózniweho piwaŕnſkeho pohoncza pyta **Sderjanſka piwaŕnja** pola Hucžiny.

Starſcheho muża ſa wolazeho pytaja na fórbarku w Hrubjelczizach pola Budyſchina.

Njewoženjeny wuſtojny **hejtman** w ßrěnich lětach, ßerbſkeje rěcże mózny, ßo k 1. julijej pyta. Wopißma njech ßo k **Laſowſkemu rentſkemu hamtej** póſczelu.

Wuczˇobnik ßo pyta.

W mojich kolonialtworowych a ſpirituoſowych khlamach jutry t. l. młody człowjek ſ dobrej ſchulſkej wědomoſczu pod pſchihódnymi wuměnjenjemi město jako wuczˇobnik doſtanje.

J. T. Glien
w Budyſchinje na drjewowym torhoſchczu.

Pjekaŕſkeho wuczˇobnika
do dobreje wuczˇby pyta pjekaŕſki miſchtr **Hajnza** pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Hólczež, kiž chze **rěſniſtwo** nawuknucź, móže jutry pola mje do wuczˇby ſtupicź.

Adolf Wenzel,
rěſniſki miſchtr w Laſu.

Wuczˇobnik

pod pſchihódnymi wuměnjenjemi město doſtanje w **Skyczańſkim** młynje. **A. Wawrik,**
młynſki miſchtr.

Pod pſchihódnymi wuměnjenemi wuczˇobnika pytam.

Hermann Hanſke,
kowaŕſki miſchtr w Ssowrjezach.

Hólczež, kiž chze korbaŕſtwo nawuknucź, doſtanje město pola **M. Rychtarja** na ßukelnſkej haßy w Budyſchinje.

Wuczˇobnika a pomoznika pyta **Paul Richter,** pruhowany konjekowaŕ w Delnjej Hórzy.

Běła beja (ſpiz) je czekła a njech ßo ſa dobre myto woteda w Hatku czo. 11 pola Minakała.

(K temu czißku pſchiloha.)

Wolijowe barby

we wschěch nuancach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski zwěczaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje schnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże schnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia **Kölnski klij** kaž tež **murjerski klij**

a hischcże wschelake druhe druziny,

myjersku krydu, gyps,

Ia **portlandski zement, klepatokamjenjowu** a **schmirglowu papjeru, schmirglowy plat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicże wscheje druziny, schablony**

sa molerjow a murjerjow atd.

poruczataj a mataj pschezo na składże po najtunischich płaczišnach

bratraj Měrschej

w Budyschinje pschi żitnych wikach,

drogowe, barbotworowe a chemiskalijowe khlamy.

Kóslaze kóżki

po jenotliwym a po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaczišnach kupuje

Gustav Nawka

na garbarskej haßy cziško 16.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po mózhnosczi bjes żukow, niz mjenje 12 zolow pschi czeńkim kónzu żylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Kolonialtworowe a destilaziske khlamy

Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

poruczeja swojim czesczenym wotebjerarjam:

khofej żylny a czisty punt po 110, 120 a 130 np.,
khofej paleny punt po 140, 150 a 160 np.,
zokor drobny punt po 32 a 34 np.,
zokor w pokrutach punt po 33, 34, 36 a 38 np.,
kompowy zokor punt po 34 np., pschi 5 puntach tuńscho,
rajß punt po 13, 14, 15, 16, 20 hacz do 30 np.,
syrup żłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandisowy syrup punt po 13 np.,
mydko snateje dobrosczje punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
masne mydko punt po 22 a 25 np.,
amerikanski rjepikaty tobak krany punt po 35 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 50 a 60 np.

Wupschedawanje

lońschich **deschczných mantlow** a **żaketow** sa połojzu prjedawscheje płaczišny po 4, 5 a 6 mk.

S dobom poruczam kraßne nowe **deschczne mantle** po 8, 10, 12, 15 mk., **żakety** czorne a pißane po 6, 8, 10, 12 mk.

Richard Gautzsch.

Najtuńische a najlěpsche kupne żórło.

K kupowanju

konfirmandskich a lětnych pjeslow

kaž tež **mużazych** a **hólczazych wobleczenjow** hižo po 4 mk. poruczamy pschedawarńju

C. F. Klossa w Budyschinje

na żitnej haßy 4.

Najtuńischi wubjerk.

Doschoł je wulki wubjerk

drastnych tkaninow.

Płaczišny żu spodźiwnje tunje.

Jako nadpadne tunje poruczam czistowołmjanu dwójzyschěroku **beigu,** najlěpschu tkaninu k trajnym wobleczenjam, do zyła barbunjepuschczatu, meter po 1 mk. = łóhcz po 60 np.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Schulske tornistry

sa **hólzow** a **holzy** s koże, **kożoweho** żukna jenoż derje a trajnje dźěłane po najtunischich płaczišnach w Budyschinje poruczа

Moritz Höniger na żerbskej haßy.

Khofej

żyry a paleny,

derje żłodźazy po wschěch płaczišnach poruczа

J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.

poruczа

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja też wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach poruczа

destillazija

J. G. Klingsta Nachf.

Pschi pschedawanju żo żerbski rěczi.

Turkowske żłowki

najlěpscheje druziny poruczа

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczišnach.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu żo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., poruczа kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Würzburgske

runklizowe żymjo

w snatej najlěpschej kajkosczi poruczа po jenotliwym a po zentnarjach tunjo

Carl Noack

na żitnej haßy.

Němske

universalne schaty,

teho runja

gumijowe schaty

poruczа

Jurij Bertram

na lawskich hrjebjach 8.

Wschě druziny

rukajzow, pschedkoschlikow, khornarjow, manschetow, krawatow, żlow

poruczа

Jurij Bertram

na lawskich hrjebjach 8.

Khosej

paleny hischcże po 130—140, 150 hacz po 200 np.,
njepaleny hischcże po 110, 120, 130 hacz po 160 np.,
jenoz w derje a czischcześłodzazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Rajß, grupy, jahły, ßoki, hejduschku, hróch, griß, nudle

po wjetschich a małych dzělbach po najtuńischich płaczísnach porucza

Th. Grumbt.

Jerje

jara rjane a tuczne schtuku po 3, 4, 5—7 np.
k mariněrowanju porucza

Th. Grumbt.

Palenz

czisty, měschany a dobry
w wubjernych kajkoschczach po tunich płaczísnach porucza

Th. Grumbt.

Rad ßo kurjaza

mopselska zigara

7 schț. po 20 np.,
100 schț. po 2 mk. 80 np.
je saßo doschła a porucza ju

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Nowe

hollandske jerje

wulke a tuczne
po 3, 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza **Gustav Poser.**

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

K sakhowanju dźěczi
psche
ßmjertny strach pola sroschczenych
Lambertowy-Stepsowy
wuspytowany domjazy ßrědk,
sarybowanje psche brunu
(Bräune-Einreibung),
(tinktura psche diftheritisowu khoroschcz)
pschezo na składze w **měschczańskej haptyzy** w Budyschinje a w wjele druhich sakskich haptykach w bleschkach po 50 a 75 np.

Sa konfirmandow

porucza **czorny kaschemir hladki** a **mustrowany** we wschěch kajkoschczach, 2 łóhczi schěroki **czistowolmjany** stary łóhcz po 60 np.

H. Kayser na zitnej haßy 10.

W kraßnych mustrach je dóschoł po tunich płaczísnach
wulki wubjerk
barchenta k blusam a pjesslam,
kretonne,
módroczischcz,
satin k schórzuncham atd.
pola
H. Kaysera
10 na zitnej haßy 10.

Najlěpscha
warna a skótna ßel

je po tunich płaczísnach dostacz w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschczu
w Budyschinje.

Czeschczenym Sserbam porucza podpißana firma ßwój snaty dobry, psches dołhe lěta wuspytowany

kolmas a **kožowy mas** (vaseline).

Poßledníschi je wubjerny k masanju **ezěrjatych rjemjenjow, grata, czrijow,** kaz tez **konjazeho kopyta,** k namasanju psche **lischawu, wumpjeru** a wschelake druhe khoroscze; dale ruski a amerikanski **maschinski wolij** po najtuńischich dnjowych płaczísnach s rukowanjom sa sprawne a spěschne poßłuzenje.

F. A. Pittner
w Budyschinje na wulkej bratrowskej haßy 4.

Pschispomnjenje: Hłowny sastupjeŕ **Kamerunskeho mydka** sa sakske kralestwo; najlěpsche jadrowe mydło ½ punta po 40 np.

Sofa a matrazy,

tez hnydom s **kožemi,** ma tunjo na pschedań

T. Albert na hornczerskej haßy.

Jan Khěžnik, rěsbaŕ

w Budyschinje
na Lubijskej drózy 6

porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty skład **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczísnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Spěwarske

se ßerbskim napißmom ßu na skladze a tunjo dostacz pola

A. Schöncki,
knihiwjasarja na hauensteinskej haßy.

Ssuche drozdze!

Sswojich wotebjerarjow proschu ßuche drozdze wěscze hacz do 10. haprleje pola mje skasacz.

S poczeschczowanjom
Otto Säuberlich w Lasu.

Pschispomnjenje: **Rubischka** a wschelake druhe nowoscze, kotrez ßu w wulkim wubjerku doschłe, k selenemu schtwórtkej jako dary poruczam.

Dobru 3 np. zigaru

njewuběranu tworu, derje wotleżanu s czistym běłym palenjom w wulkej faßonje pod czißk. 94 pschedawam.
100 schț. płaczi 2 mk. 70 np.,
1000 = = 25 =
sa hotowe pjenjesy.

W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Albumy k sapiskam,
albumy sa spěwy,
kwětki do wopomnjeńskich knihi
w wulkim wubjerku po najtuńischich płaczísnach porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Pschedawarnja
mydła a ßwězow

pschi mjaßowych jědkach 3
porucza **wschě druziny jadriweho mydka, mydło k rjedzenju, mydkowy pólver, wóskowe ßwězy, stearinowe ßwězy, petrolej, wolij, palny spiritus, sapalki,** ßól dobrocziwemu wobkedźbowanju.

Jurij Ilgen.

Spěwarske,
ßerbske a němske,

teho runja **prothki** wschěch druzinow tunjo pola

E. A. Wetzki
na bohatej haßy 17.

Ssadowe schtomiki,

ßylne a derje rospjeńkowane wyßoke schtomiki, kotrez ßu na polu na wětsikojtym městnje rostke, dla njedoßahazeho ruma po wjele poniżenych płaczísnach se ßwojeje schtomownje pschedawamoj.

Dr. Herrmann & dr. Wetzke.
Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parokłódźna jězba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjeczornej Indiskeje**
mježacznje 3 krócz,
s **Hamburga** do **Mexika**
mježacznje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne kórje podawaju wubjernu jědź a pschihódnu mjezowansku składnosc sa kajutowych a bjeskubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 15. **Sobotu 13. haprleje 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Lětusche wulke nasymske manevry sakskeho wójska budža so w połodnischej Oschatzskej krajinje w pschitomnosći kněžora Wylema wotbywacź. Wulka parada zyłeho armeekorpsa so bjes Naundorfom a Schwetu 6. septembra wotdźerži.

— Wójnski minister Bronsart se Schellendorff je swoje sastojnstwo złožił. Wón pjecza swoje město, kotrež je schešćź lět dołho sastawał, wopuschći, dokelž s pschedstejerjom generalneho staba, hrabju Walderseeom, psches jene njeje. Hrabja Walderssee bě žadał, so by so němska artillerija sylnje pschisporiła. Wójnski minister pak so pschecźiwo temu spjecźowasche, na to pokasujo, so dyrbi so wucźinjenjow dźerżecź, na kotrež je so wón psched dwěmaj lětomaj, hdyž kněžorstwowy sejm wulke powjetschenje wójska pschiswoli, swjasał. Tutón nahlad so wot wójnskeho ministra skónczńje pschecźischći; artillerija drje so posylni, tola liczba wójska so ani wo jeneho muża njepowyschi. Bronsart se Schellendorff je nětko dla swojeho dobycza nad hrabju Walderseeom se skužby stupicź dyrbjał. Praja, so snadź jemu posdźischo komando jeneho armeekorpsa pschepodadža. Sa jeho naslědnika je kněžor Straßburgskeho guwerněra, generala Verdya du Vernois, pomjenował. Nowy wójnski minister je jako wojerski spisacźel a dobry rěcznik znaty.

— Sakasnja nowin „Berliner Volkszeitung“ je so sasso sběhnuła.

— Wuradźowanje kněžorstwoweho sejma wo sakonju sastaranja wobstarnych dźěłacźerjow so jara pomału dale plecze. Je dwělne, hacź so sakoń hischcze w nětczischim sydowanju dowuradźi. Mnosy konserwatiwni a narodnoliberalni sapósłanzy su so pscheswědczili, so by najlěpsche było, hdy by so skónczne rossudzenje wo tutym sakonju na pschichodne lěto wotstorcziło. Pschi jednanjach je so wupokasało, so su měnjenja a nahlady sapósłanzow tola pschewschelake a so by s wuzitkom było, hdy bychu hischcze dlěschi czaś k rospominanju sakonja měli.

— Sa pschebywanje hrabje Herberta Bismarka w Londonje su so, kaž jendźelske nowiny „Standard“ pisaju, podróbnosce dla wopyta kněžora Wylema w Londonje k wobostronskej połnej spokojnosći wujednake. Po tym je so postajiło, so smeje so wopyt w juniju. Kněžor njebudze jako privatna wosoba, ale jako němski kněžor a pruski kral pucźowacź. Jeho pschewodźa jeho bratr prynz Hendrich, wjerch Bismark a najskerje tež hrabja Herbert Bismark. Hrabja Bismark je jara spokojom s wuspěchom swojich wuradźenjow s jendźelskim ministrom swonkownych należnosćow, lordom Salisburyom; pschi nich je so dospołna pschesjenosćź Němskeje a Jendźelskeje w kolonialnych praschenjach dozpěła.

— W nastupanju pschistawka k khostanskemu sakonjej, s kotrymž ma so swoboda nowin wobmjesowacź, pjecza w swjaskowej radze wulka njepschesjenosćź knježi. Wubjerk swjaskoweje rady k jeho pojednanju hischcze 8 dnjow trjeba. Maja sa wěste, so so pschistawk trochu pscheměnjeny kněžorstwowemu sejmej pschepoda, a so budze tón lědma do hód wo nim jednacź.

— Poslednje powjesce se Samoaskich kupow, kotrež su hischcze do njesboża němskich łódźow do Němskeje pschischłe, powjedaju, so je sapuscźenje, wot pschiwiłowarjow hłownika Mataafy nacźinjene, njesměrnje wulke. Mnosy kolonistojo su swoje zyłe samoženje shubili. Najcźežscho je němske wikowanske a plantažowe towarstwo potrjechene, kotrehoż schkoda pjecza na 400,000 hriwnow wucźini. S 350 cźornych dźěłacźerjow, kotsiž hewak w plantaži w Vailele dźěłachu, su jenoż hischcze někotsi w dźěle. Wschitzy drusy su cźekli abo k Mataafje pscheschli. Bawma w němskich plantažach, kotraž je nětko k schcźipanju straka, shnije, dokelž dźěłacźerjow nimaju, kotsiž bychu ju domkhowali.

— Jendźelska wójnska łódź „Calliope“ je 4. haprleje k Sydneyej w Awstralskej pschijěła. Kaž je znate, je so „Calliope“ wot wschěch łódźow, kotrež 16. měrza w Apiskim pschistawje stejachu, wichorej sama wukhowała. Kapitan łódźe „Calliope“ wo satraschnym wichorje, psches kotryž su so tsi němske a tsi amerikanske wójnske łódźe rossbiłe, scźěhowaze powjeda: Barometer s cźasom psched bliskim wichorom warnowasche. Nichtó pak njewěrjesche, so budźe hórje hacź pschi prjedawschich wětrach. Njedźiwajcy na to so po swucźenym waschnju wobhladnostne pschiprawy cźinjachu. Hdyž hižo wichor sylnje wujesche, někotsi Samoascy na łódźi „Calliope“ měnjachu, so to wurjadnje sylny wětr njeje. Wichor pak s kóždej hodźinu pschiběrasche, a skónczńje bě jasne, so jón „Calliope“ wudźerżecź njemóże. S pjecźich kótwizowych rjecźasow so schtyri sa sobu rostorżechu, a łódź jenoż hischcze sa jenej kótwizu wisasche. Khwilu sebi kapitan mysłesche, so by najlěpsche było, hdy by łódź k brjohej sajěcź dał. Tola żołmy so tak hoborszy wyšoko walachu, so by żana łódź dołho jich nawale pschi brjosy wudźerżecź njemóhła. Duž so kapitan rossudźi, wscho spytacź a so psches wusti pschejěsd nimo skalisnow, kotrež pschistaw wobdawaju, pschedobycź. Kótwiza so sběhnu a „Calliope“ so na wujěsd měrjesche. Wichor se satraschnej mozu sakhadźesche. Łódźina maschina, kotraž hewak 15 sukow sa hodźinu cźini, bě po sdaczu njemózna. Pok suka sa hodźinu bě spěschnosćź, s kotrejž „Calliope“ pomału se straschneho pschistawa wucźeknu. Amerikanska „Vandalia“ teho runja sa kótwizu wisasche, a dwójcy s njej „Calliope“ hromadu prasnu, pschi cźimž pak so żana s wobeju łódźow sylnje njewobschkodźi. „Calliope“ jenoż wobaj cźołmaj shubi. S muzstwow nichtó k njesbożu njepschińdże.

Awstrija. Kněžor Franz Josef je so skónczńje wo pschichodnym postajenju Mayerlingskeho hroda rossudźił. Hrodźik so Karmeliterskim mnischkam pschewostaji, a stwa, w kotrejž je krónprynz wumrjeł, so do kapałki pschetwari. Twarjenja, hród wobdawaze, so jako statok wobstarnym ludźom pschipokasaja, kotsiž k dźěku wjazy kmani njejsu. Pschede wschěm budze so pschi tym na hajnischich dźěłacźerjow s něhduschich krónprynzowych hajnischich reweŕow dźiwacź. Pschichodnu nasymu so Mayerling tutemu postajenju pschepoda.

Luxemburgska. Hollandski kral Wylem III., kiž hižo dołhi czaś na cźežkim khorokożu w duchownym sacźěmnjenju leži, je s dobom tež s luxemburgskim wulkowójwodu. S nim posledna mużska hakosa mkódscheje linije Nassawskeho rodu wumrje; wón je posledni Oranisk. Jeho synaj staj so dawno prjedy njeho do rowa khowałoj; s druheho mandźelstwa ma wón dźowczicźku prynzesynu Wyleminu. Wona po

ßmjercźi ßwojeho nana na hollandſki trón ſtupi. Hacź do jejneje poknolětnoſcźe budźe ſa nju jejna macź knjeźerſtwo wjeſcź. Hižo nětkole kralowa Berta dla duchownehо ſacźěmnjenja ßwojeho mandźelſkeho knjeźerſtwo ſaſtawa, tola jenoź ſa Hollandſku, niz pak ſa Luxemburgſku. Po wuſtawje ßmě mjenujźy w Luxemburgu jenoź muź na trónje ßedźecź, a jeli ſo hollandſki kral bjes muźſkich herbow wumrje, ßo Luxemburgſka wot Hollandſkeje dźěli. S najbliźſchim cźakanzom Luxemburgſkeho tróna je Naßawſki wójwoda Adolf. Jeho prawo ßo wot wulkomozow, kaź teź wot wobydlerſtwa bjes pſchecźiwjenja pſchipóſnawa. Wón je ſańdźenu ßrjedu najprjódźy jako ſaſtupjeŕ duchakhoreho krala Wylema III. knjeźerſtwo pſchedewſak a jo po kralowej ßmjercźi jako ßamoſtatny luxemburgſki wulkowójwoda dale powjedźe. Naßawſki wójwoda Adolf je pſches wójnu léta 1866 ßwój trón ſhubił; nětko je jemu ſpoźcźene, na nowy trón ſtupicź. S Pruſkej je hižo wón dawno měr cźiniŕ; pſched dwěmaj létomaj je ßo wón ſ njebo khěźorom Wylemom wujednał. Duź je wuſamknjene, ſo by Němſka ßo do pſcheměnjenja na luxemburgſkim trónje měſchaka abo Naßawſkemu wójwodźe ſadźěwki cźiniła. Wona teź k temu pſchicźiny njeſměje. Luxemburgſki wójwoda budźe ßo hladacź, ßo wo politiku ßwojich ßußodow ſtaracź; pſchetoź pſches to móhła Luxemburgſka ßwoju neutralnoſcź, kotraź je jej wot europiſkich wulkomozow ſaruczena, lohko ſhubicź.

Franzowſka. Se ſakroczenjom pſchecźiwo Boulangerej a pſchecźiwo wótcźinſkej liſy, ſ nim ſjenoczenej, ma franzowſke knjeźerſtwo jara mako ſboża. Ssudniźy ßu wodźerjow wótcźinſkeje ligi, kotſiź běchu jako ßobuſtawy potajneho towaŕſtwa, pſchecźiwo republizy agitěrowazeho, wobſkorźeni, wot tejele wobſkorźby wuwinowali. Jeniczźy dla ßobuſtawſtwa pſchi towaŕſtwje, wot wyſchnoſcźe njedowoleneho, ßu Boulangerowych pſchecźelow k pjenjeźnemu khoſtanju po 100 hriwnach ſaßudźili. Tutón wußud ßo nimale doſpoknemu wuwinowanju runa. Po prawom bychu teź nětcźiſchich miniſtrow po tutym wußudźe khoſtacź dyrbjeli; pſchetoź woni ßu wſchitźy ßobuſtawy wótcźinſkeje ligi byli a tole towaŕſtwo pſchezo podpjerali, tak dołho hacź je je knjeźerſtwo na pokoj woſtajiło a ßo jeniczźy ſe ſchcźuwanjom k wójnje pſchecźiwo Němzam nakładowało. Bjes ludom je pſcheſcźěhowanje wótcźinſkeje ligi najhubjeńſchi ſacźiſchcź cźiniło. Knjeźerſtwo je ſ tym pſchecźiwo ßwojej woli Boulangerej nowych pſchiwißowarjow pſchiwjedło. Se ßwojim cźeknjenjom do wukraja ßebi Boulanger w wocźomaj Franzowſow po ſdacźu ſeſchkodźił njeje. Maja ſa zyle roſumne, ſo je ßo wón ſ tym wſcheho pſcheſcźěhanja ſe ſtrony knjeźerſtwa ſminuł. Poßledniſche je pjecźa ſ generalemi Gallifetom, Sauffierom a Billotom myßle měło, Boulangera pſched wójnſki ßud ſtajicź a jeho k ßmjercźi ſaßudźicź. Boulanger bě wo tym pſches ßwojich pſchecźelow ſhonił a po jich radźe do ßußodneje Belgiſkeje twóchnuł. Woprawdźe Boulangera pſched wojeŕſki ßud ſtajili njebudźichu. Tjjo miniſtrojo pſchecźiwo tajkej gwałtnoſcźi proteſtowachu. Nětk budźiſche knjeźerſtwo hru dobyło, hdy budźiſche pſched komoru ſtupiło a tam pſchipowjedźiło: „hlejcźe, tajke ſke ßwědomje ma Boulanger; nochzemy jeho ſ zyła pſcheſcźěhacź, tola wón je cźeknuł, dokelź ßo ßam winowaty cźuje!“ Měſto teho knjeźerſtwo Boulangerej prozeß napowßnje, pſches kotryź Boulanger Franzowſam dopokaſa, ſo jemu niczo druhe woſtało njeje, hacź pſched hrubej mozu zoſacź. Dokelź ßo knjeźerſtwo boji, ſo bychu pſchißaźni Boulangera wuwinowali, a ßo teź wot ßudnikow njewotcźakuje, ſo budźa Boulangera cźeźko khoſtacź, budźe knjeźerſtwo njepſchitomneho Boulangera wot ßuda, ſ republikanſzy ſmyßlenych ſenatorow wobſtejazeho, wotßudźicź dacź. S tajkim njeſakońſkim poſtupanjom pſchecźiwo politiſkim pſchecźiwnikam knjeźerſtwo bjes ludom dowěrjenje a nahladnoſcź ſhubi a Boulangerej jenoź pucź k dozpěcźu jeho wotmyßlenjow runa.

Rußowſka. Ruſka pſchimjeſna ſtraźa je ßo pſchi němſko-awſtriſkich mjeſach wo 30,000 koſakow poßylniła. Knjeźerſtwo wudawa, ſo je ßo to teho dla ſtako, dokelź je paſchowanje w poßledniſchim cźaßu jara pſchiběrało. W Awſtriſkej a w Němſkej drje tole wudawanje mało wěriwych nadeńdźe. Wobhladuja tam poßylnjenje ruſkeje pſchimjeſneje ſtraźe jako dalſche wudoſpołnjenje wójnſkeje hotowoſcźe ruſkeho wójſka. Niz jenoź pſchi mjeſach, teź ſnutſka kraja ßo ruſka wójſkowa móź ſtajnje powyſcha. Wójſkowa reorganiſazija ßo pomału wuwjeduje. Po njej ßo wójſko hižo w měrje wo 385 bataillonow pſchiſpori. Wobkedźbowanja hódna je teź powjeſcź ſ Kijewa, ſo ßo w nowiſchim cźaßu bjes wójſkom w Wolhynſkej wjetſche wojeŕſke hibanje pokaſuje. Koſakſke wotdźělenja wokoło Poryzka wójnſku ßylnoſcź doſtanu, tak ſo ſměje jena ßotnja 150 konjow, kotraź hacź dotal w měrje 68 konjow liczeſche. W ſtronach rěki Dona ßo teho dla wjele koſakow do wójſka bjerje.

— W Perſiſkej je po ſdacźu Ruſka ſamóźnoſcź Jendźelſkeje zyle wucźiſchcźała. Ruſka je w Perſiſkej ſaßo ſ knjeſom, a perſiſke knjeźerſtwo dyrbi ßo po wſchěch jejnych źadanjach ſkłonowacź. W nowſchim cźaßu je Perſiſka ßylnu twjerdźiſnu Kelat Nadier w Khoraßanſkej provinzy Ruſkej wotſtupiła.

Rumunſka. Ruſkopſchecźelna konſervatiwna ſtrona ßo w Rumunſkej na to hotuje, ſo by knjeźerſtwo pſchedewſaka. Kral Korla je wjednikej konſervatiwneje ſtrony, Laſkarej Katargiu, poruczik, nowe miniſterſtwo ſeſtajecź.

Sserbija. Kral Alexander ßo w bliźſchim cźaßu ſe ßwojej maczerju pjecźa w Wuheŕſkej ſetka. Hacź ßo kralowa Natalija ſkónczńje tola do Sserbije wrócźi, wo tym hiſchcźe pſchezo niczo wěſte ſnate njeje.

Abeßynſka. Italſka je ſtraſchneho pſchecźiwnika ßwojeho wobßedźenſtwa pſchi cźeŕwjenym morju wotbyła. Abeßynſki kral Jan je w bitwje pſchecźiwo Sudanſkim derwiſcham a Schoaſkemu kralej Menelikej pola Metammeha panuł. Pſcheklepani Italſzy, kotrychź bě kral Jan woſpjet pobił, ßu pſchecźiwo njemu na dobo ſ dweju ſtron ßußodne ludy k wójnje naſchcźuwali. S połodnja Schoaſki kral Menelik, kotryź bě hacź dotal Abeßynſkim poddany, pſchecźiwo kralej Janej poſtanu, a ſ połnozy ßo ſudanſzy derwiſchojo do Abeßynſkeje walichu. Duź dyrbjachu Abeßynſzy ßwoje wójſko dźělicź a mózachu pola Metemmeha jenoź 6000 muźi pſchecźiwo 8000 derwiſcham ſtajicź. Prěni dźeń kral ßam roſkaſowaſche, tola bitwu pſchěhra. Naſajtra jeho prěni wójwoda, ras Alula, roſkaſowaŕſtwo pſchedewſa, tola wón bu bórſy ſranjeny. Na to kral ſ nowa wójſko nawjedowaſche a doſta, dokelź bě pſches wulki ßlěborny kſchiź na wutrobnju ſpóſnacź, kulku do delnjeho źiwota. Abeßynſzy ßo, wuhladawſchi, ſo je kral panuł, do cźekanja dachu. Poraźenje Abeßynſkich budźa Italſzy po móźnoſcźi rucźe wuwuźiwacź pytacź. Najprjódźy woni abeßynſku krajinu pola Asmary a Kerena wobßadźa a tam wobtwjerdźenje ſakoźa. W bliźſchim cźaßu dyrbi ßo 3000 nowych wojakow do Afriki póßkacź. Wójſko ßo na marſch k Abeßynſkim mjeſam naſtaji, tak bórſy hacź ßo powjeſcź wo ßmjercźi krala Jana jako wěrna wobkrucźi. K nowemu wójnſkemu cźahej budźe Italſka ſaßo wjele milijonow wudacź dyrbjecź. Dokelź ſ italſkimi finanzami tón cźaß jara ſrudnje ſteji, ßo knjeźerſtwo boji, wot ßejma pjenjeźne ßrědki źadacź. Chze ßebi ſ tym ſ wuſkoſcźe pomhacź, ſo porjadne wudawki ſa wójſko pſchikrótſchi. Njeda ßo prěcź, ſo by ßo ſa Italſkich wójna podnětcźiſchimi wobſtejnoſcźemi najlóhſcho wjedła. W Abeßynſkej ßnadź pſches ßmjercź krala Jana ſnutſkowna wójna wudyri, dokelź tutón źaneho ßyna ſawoſtajił njeje. Knjeźerſtwa chzedźa ßo tſjo muźojo, Dedſchah Mangaſchah a Debej, wobaj ſtaj wujej krala Jana, a ras Alula mozowacź. S dobrym źadyn ſ nich wróczo njeſtupi, a duź drje bjes wójny njewoteńdźe. Italſzy maja woprawdźe ßlepe ſboże w wójnach. Hacź runje ßu jich wſchudźe pobili, je tola ſkónczńje kóźdy krócź wójna ſa nich ſ dobytkom była. Tak běſche w létomaj 1866 a 1870 a hinak drje teź nětko ſ Abeßynſkej njebudźe. Na Italſkich ßu woſpjet wot Abeßynſkich puki padałe, a ſkónczńje tola Italſkim hiſchcźe płodyłóhkeho dobycźa do klina panu.

China. Wot teho cźaßa, ſo je knjeźerſtwo ſjenoczenych połnózno-amerikanſkich ſtatow pſchicźahanje Chineſow do ſjenoczenych ſtatow ſamjeſowało, ßu bjes Chinu a ſjenoczenymi ſtatami napjate poměry naſtałe. China ßebi hižo dawno na to myßli, kak by ſjenoczenym ſtatam wotpłacźiła. Wona chze ßo ſ tym wjeczicź, ſo wſchitkich amerikanſkich poddanow ſ Chiny wupokaże. Hdy by China woprawdźe tónle wotpohlad do ſkutka ſtajiła, móhło ßnadź bjes njej a ſjenoczenymi ſtatami k wójnje dóńcź.

Małka myſchka.

W ſakſkim kraleſtwje zyle bliſko cźeſkich mjeſow měſtacźko Horni Wieſenthal leźi. To je najwyſchſche leźane měſto němſkeho khěźorſtwa; poſběhuje ßo na wſchě 2800 ſtopow nad morjom. Wokolina je bohata ſ lěßami; tam ßu najwyſchſche hory ſakſkich Rudnych Hór, Fichtelberg a Keilberg. Tam teź je ßo pſched dlěje hacź 300 létami ſpodźiwny a ſchikowany podawk ſtał, kotryź chzemy ßwojim cźitarjam nětko powjedacź.

Ranje jutrowniczku léta 1570 běſche ſaßwitało. Boże ßłónczko luboſnje ſa cźěmnymi ſchmrěkami Keilberga ſkhadźeſche a ſe ßwojimi pruhami cźěmny wjerſchk Fichtelberga wobßwětleſche, hiſchcźe prjedy hacź wobydlerjo pſchecźelneho měſtacźka jeho ßwětko wohladachu. Po něcźim teź ßo kurjawa ſ hłubokeho doła roſcźeże, a w domach a na dróhach Hornjeho Wieſenthala ßo hibacź pocźa. Runje ſwony na zyrkwinej wěži ſaſwonichu, kſchcſcźijanſku woßadu do wumělſzy wudebjeneje zyrkwje wołajo, ſo by tam ſe ßmjercźe

ſtawanje naſcheho ſbóžnika ſe ßwojimi kherluſchemi a modlitwami ßwjeczika. Se ßußodnych wßow bešche hižo wulka ßyka hórnikow w ßwjedženſkej draſcze do meſtaczka pſchiſchka. Pyſchni běchu czile mužojo w ßwojich ſelenych czapkach ſ błyſchczatym czeczikom, w krótkim, czornym hórniſkim kabacze ſe žołtymi moßaſnymi kneflemi, w ßnehbelym, ſ zankami wobrubjenym khornarju, w czornych kholowach hacž do kolen ſ błyſchczatymi ſpinami, w belych nohajzach a ſ błyſkotatej želeſnej ßekerku. Sswjedženſzy pyſchena woßada bešche dom Boži hacž na poßlenje meſto napjelnika. Pſchetož hórnik, kiž khluboko delekach w czemnym klinje ſemje wſchědnje ßwoje ſprózniwe dželo dokonja, a kotremuž pſchi tym ſtajnje wſchelaki ſtrach ſa czelo a živjenje hroſy, je nimale wſchudžom poboznu myßl wobkhowak. Hižo ßwjatoczne ſynki piſchczelow ſaklinczachu, a ſaſtupny kherluſch jutrowneje woßady wyßoki Boži dom napjelni. Tu khudy hewjer w ßwojim ſcherym hewjerſkim kabaczíku pſches zyrkwiny próh ſtupi a poniznje a ſ czežkim horjom w wutrobje pſchi zyrkwinych durjach ſtejo woſta.

Temu mužej Kſcheſczijan Teller rekachu. Hodžinu wot meſtaczka w leßnym kuczniſchczu jeho maka hubjena khežka ſtejeſche. Wón bešche pilny, poboznу a ſprawny muž, kiž ſe ßwojim hamorom njeſpróznje dželaſche. A hdyž ſwónczk ſe ßwojim jaßnym ſynkom hórnikow pominajo wokaſche, ſo bychu ßo k ßwojemu czežkemu wſchědnemu dželu do podkopkow dele podali, bešche Teller pſchezo preni, kiž ßo do khubiny dele puſchczi, a poßleni, kiž podkopki wopuſchczi. Ale knjes podkopkow bešche ßurowy a ſkupy muž, kotryž ßebi jenož na to myßleſche, ſo by w ßwojich kaſchczikach pſchezo nowe bohatſtwa hromadzik a nakopik, kotryž pak ßwojim dželaczerjam jich czežzy ſaßkluženu mſdu jara ßnadnje merjeſche, haj, hdžež ßo nekak hodžeſche, jim ſ teje abo druheje pſchiczíny nekotryžkuli ßleborny wot mſdy wotczahnu. Wſchě próſtwy wbohich ludzi pola njeho niczo njepomhachu. Wón potom pſchezo ßurowje na nich hawkotaſche, a jim niczo njewubu, hacž ſo ßo ſe ßwojej ßnadnej ſaßkužbu ſpokojichu a ßebi njeſprawne krótczenje mſdy ſmerom lubicz dachu, abo ſo jemu ßkužbu wupowjedžichu a ßebi nehdže druhdže dželo hladachu. Teller bešche hacž dotal ßwój czežki dóht ſmužicze a ſczerpnje ſnjeßk. Sswerny Bóh bešche jeho, jeho žonu a jeho dželczi czilych a ſtrowych ſdžerzak. Dokelž woni jara lutowachu a běchu ſ makym ſpokojom, bešche ßnadna mſda hiſchcze pſchezo doßahaka na najnuſniſche, ſchtož ſa czelo a k živjenju trjebachu. Hiſchcze nichtó wot nich žadyn wjeczor hlódny do koža ſchoł njebě.

Wot hód ſańdženeho leta pak bešche do domu wboheho Tellera bohužel wulke a czežke horjo ſaczahnuko. Boże žohnowanje bešche ſkupeho wobßedžerja podkopkow wopuſchczilo. Jeho podkopki niczo wjazy njenjeßechu, abo wunoſchk bešche tola tak ßnadny, ſo ßo wjazy próza njepkaczeſche; duž dyrbjachu ßo podkopki ſawrjecz. Knjes teho dla wſchitkich dželaczerjow ſe ßkužby puſchczi. To bešche czežke domapytauje ſa khudeho hórnika byko. Wón bešche ßo na wſche mózne waſchnje prózowak w druhich podkopkach dželo a khlěb namakacz. Ale wſchudže běchu jeho wotpokaſali, dokelž ßebi wobßedžerjo podkopkow k ßwojim dotalnym dželaczerjam žanych nowych pſchiſtajecz njemózachu abo njechachu. Nětko běchu prawje khmurne a ſrudne dny ſa maku khežku tam w leßnym kuczniſchczu pſchiſchke. Te nekotre ßleborny, kotrez běchu ßebi czi pekni ludžo wſchelako tradajo na nuſu nalutowali, běchu ßo po neczim pſchetrjebake. Ssame nekotre kruchi domjazeje nadoby a gratu, poßleſchcza a draſtu dyrbjachu woni pſchedawacz, ſo bychu ßebi ſa wuwikowany pjenjes wſchědneho khlěba kupili. Haj ßamu ßwoju njedželſku draſtu dyrbjeſchtaj mandželſkaj ſa ßnadny pjenjes pſchedacz, ſo byſchtaj ſ dželczimi hlodu tradacz njetrjebakoj. Nuſa a wulka ſtaroſcz ſtónczńje hoſpoſu ſmota, ſo wona czežzy ſkhori. Lekař a lekařſtwa wjele wudawkow žadachu, kotrez wbohi muž nětle płaczicz njemózeſche, ale ſ kotrychž ßo po neczim dołh naſběra, kiž jeho jara czíſchczeſche.

Tak bešche luba jutrowniczka pſchiſchka. Jaßne pruhi rańſcheho ßkónza běchu khudeho hórnika hižo rano ſahe wubudžike, hdyž dže wón ſ horjom a ſe ſtaroſczu móhł rjez ſ zyka ſpak njebě. Wón bešche ſe ßwojeho twjerdeho borka ſtanuk a ßo ſrudny w ßwojej khežzy wohladowak, hdžež nětko jenož nuſa a hubjenſtwo knjeżeſche. Jeho luba, ßwerna mandželſka ležo ſtonaſche: ſymiza ju kaž woheń w zilach paleſche. Jeho najmkódſche dželczo płakaſche a ſa khlěbom wokaſche. Starſchej hólzaj pak, kotrajž nuſu w domje hižo roſumjeſchtaj a czujeſchtaj, ſrudnaj pſchi woknjeſchku ßedžeſchtaj a mjelczo na kuczniſchczo won hladaſchtaj, na kotrez jutrowne ßkónzo jaßnje ßwěczeſche. Khudy muž pſched durje ßwojeje khežki ſtupi a ßebi w ßwojim horju živeje radži njebě. Ruzy ſtyknuwſchi ßo wón ſ rowa ſtanjenemu ſbóžnikej modleſche, kotryž je ßlubjenje dak: „Hlej, ja ßym pſchi waß wſchitke dny hacž do kónza ßwěta!“ Wón jeho tak naležnje a tak nutrnje, ſchtož jeno mózno, proſcheſche, ſo chzył wón, kaž je ſa czaß ßwojeho pſchebytka na ſemi telko khorych wuſtrowił, tola nětko tež jeho wbohu, lubu žonu wuhojicz, a kaž je nehdy pjecz tyßaz muži ſ nekotrymi pokrutami naßyczik, tola nětko tež jeho a jeho dželczi tele ßwjate dny naßyczicz. Ssylſy ſrudoby ßo ſ jeho woczow ronjachu, hdyž ßwjedženſzy wupyſcheni hórniży ſe ßwojimi žonami a dželczimi, wonjeſchko na wutrobnje a ſpěwarſke w ruzy, nimo njeho w ßwjatoczným czahu do meſtaczka ke mſchi dželchu. Jeho ſnaczi a towarſchojo jemu nimo duzy wſchitzy pſchecelnje kiwachu, ſo mózeſche ßo wón na te mnohe ſtrowjenja lědma dodžakowacz. Pſchezo ßwoje horjo roſpominajo a ßo do njeho ponuriwſchi wón ßwój dom wopuſchczi a dale pucza njehladajo ſamyßleny a polny ſtaroſczi do doka krocželeſche. Wón njewjedželeſche, ſchto czinjeſche, ale po ſwuczenym waſchnju ßwoje krocželele na ſtare podkopki ſkoži, hdžež bešche tak dołho dželak, a kotrez bešche jeho ſkupy knjes na poßledku ſpuſchczik a wopuſchczik. Tam hiſchcze khežka ſtejeſche, hdžež běchu ßebi hórniży ßwój grat khowali a hdžež běchu do dželka a po dželе hromadze ſpěwali a ßo modlili. Maka khežka bešche hižo nimale do hromady panuka, a jeje durje wotewrjene ſtejachu. Teller ſaſtupi a ßo na ſnatym meſcze, kotrez bešche nětko próſne a wopuſchczene, ſrudny wohladowaſche. Wón k czemnemu khodej ſtupi, kiž do khubiny podkopkow dele wjedželeſche. Wón ßo nad khromu ſkhili a do bjesdna dele hladaſche, kotrez ßo kaž czmowy, ſtraſchny row pſched nim wotewrjeſche. Spytowak w jeho wutrobje ſcheptaſche: „Jenu jeniczku krocžel hiſchcze, jenož ſkocžicz trjebaſch, a wſchitkeje nuſy je na wecžne kónz!“ Wón ßo bědželeſche ſ czmowymi a hrěſchnymi myßlemi, kotrez jeho duſchu nadběhowachu. A mjes tym ſo wón to czežke, horze bědženje wěry ßo modlo a ßo wobarajo pſchětra, na jene dobo jutrowne ſwony ſ zyrkwineje wěže meſtaczka Hornjeho Wieſenthala ßwjatoczńje a lubośnje pſches czichi rańſchi powětr ſaklinczachu. To bešche kaž poßołſtwo wot horjeka, kaž poſtrow ſ njebjeß, kiž ſe ſynkami ſwonow do jeho wucha a do jeho wutroby ſaklincza. Wón ßo ſatſchaßnu, jako by jeho ßwjata a mózna hróſba wobjała byka, ßo wot bjesdna wotwobrocži a rucže maku khežku wopuſchczi. A potom wón do meſtaczka khwataſche, ſ wotkelž ßwjedženſke ſwonjenje hiſchcze pſchezo k njemu klinczeſche. Wón ßam pſchi ßebi rjane ßkowa woſpjetowaſche, kotrez bešche nehdy w makej wjeßnej wuczerni nawuknuk a wot teho czaßa huſto doſcz ßo modlik: „Spuſchczej ßo na Boha; pſchetož ja budu ßo jemu hiſchcze dżakowacz, ſo mi pomha ſe ßwojim wobliczom.“ A tak wón ſkónczńje k durjam domu Božeho dóndže, hdžež ßmy jeho w jeho ſcherym hewjerſkim kabacze nadeſchli a widzeli.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sſrjedu po jutrach rano w dżewjeczich ſmeje, da-li Bóh, na Budyſkej tſelerni powjetſcheny wubjerk Wettinſkeho woßomſtowletneho jubileja naſcheho lubowaneho kralowſkeho doma ßwoje wuradżenje. Ssobuſtawy wubjerka dostanu w blizſchich dnjach woßebite cziſchczane pſcheproſchenje.

— K ßerbſkemu konzertej, ßrjedu po jutrach, mamy hiſchcze pſchiſpomnicz, ſo ßo pſchi nim tež wobdželа knjeżnje ßotſje Bandžiz a knjes Wiczas. — Kak je duſchepolny ſpěw knjeżny Saakoweje, w kotrymž ßo lubośna nežnoſcz a dramatiſka wóhniwoſcz na najſbožownijcho towarſchitej, a to wſcho bjes wſcheho pſchehnacza, wſcho w pſchirodżenych mjeſach, a k temu wurjadnje ſympatiſka woprawdże wumělſka poſtawa knjeżny, — kak je tutón ſpěw knjeżny Saakoweje Draždżanſki publikum elektriſirowak, to widžimy ſ teho, ſo ßu tule ſpěwarku hnydom pſchi jeje prěnich wuſtupowanjach hacž do ſchěſcz raſow na jewiſchczo wokali, haj ſo ßu pſchi wotewrjenej ſcenje wjazy krócz jako w wobdžiwanju ſatorhnjeni mózńje a dołho aplaudirowali. Wot teho czaßa pak je ßo wumělſka móz hiſchcze wjele bóle wudokonjaka a wutworika. Knjeżnu Saakowu ſpěwacz ßłyſchecz, hižo tole jene dyrbjako Sſerbow pohnucz, do jutrowneho konzerta hicz. — Sſerbam poruczamy najnaležniſcho, ſo bychu ßebi ſahe ſ czaßom billet kupili a ſ tym duſchne meſto w ſali ßebi ſawěſczili. Billety maju na pſchedań: kk. Temper, Ssmoler, pſchekupz Mörba a pſchekupz Rämſch. Billety ſa 1. meſto po 2 mk. a ſa 2. meſto po 1 mk. — Sſerbjo wužicze tule žadnu ſkładnoſcz k ßłyſchenju wubjerneho wumělſkeho konzerta a pſchińdżcze w nahladnej liczbje!

— Sſrjedu po jutrach budże ßo tudy na tſelerni pjecz-dżeßatlětne wopomnjecze ſakoženja ßerbſkeho gymnaſialneho towarſtwa ßwjeczicz, ſjednoczene ſe ſkhadżowanku ßerbſkich

studowazych, hižo w Serbskich Nowinach wosjewjenej. Shromadny žwjedženski wobjed budže w 12. hodžinje, dokelž žo potom shromadžisna Maćicy wotbywa. Prjedawsche a nětčišche žobustawy a pschećelio Sserbowstwa žu ſ tutym na žwjedžeń pscheproscheni. Schtóž chze žobu wobjedowacź, dyrbi žo hacź do wutory ſ wječora w redakziji Serb. Now. (pola k. Ssmolerja) samolwicź dla pschihotow pola hoscźenzarja. *M. H.*

— K wopomnjenju Wettinskeho jubjelskeho žwjedženja Draždžanske hórske towarstwo na Liliensteinje pomnik w formje obiliska staji. Pomnik, kotryž budže něhdže 6000 hriwnow płaćicź, budže 18 metrow wyšoki a žo ſ pěskowza wudźěła. — K hołdowanskemu cźahej pschi Wettinskim jubjelskim žwjedženju je hacź dotal 177 pschipowjedźenjow městow, wšow, wschelakich towarstwow, fabrikow atd. doschło. Sastupjerjo města Budyschina žo w sastarskej drascźe 16. lětstotetka wobdźěła. Budysku industriju w cźahu Budyski kopornik sastupi.

— Lětusche wobhladowanje kobłow a srěbzow směje žo sa Körbigsdorfski plahowanski wokrješ 18. meje dopołdnja w 9 hodžinach w Lubiju, sa Tšelanski wokrješ 21. meje dopołdnja w 9 hodžinach w Tšelanach a sa Sswinjarnski wokrješ 22. meje dopołdnja w 9 hodž. w Pancźizach.

— Budyska žukelnska fabrika město žukna tkaniny ſ cźežaneho pschedźena ſ dobrym wuspěchom dźěła. Na Melbournskej wustajenzy w Awstraliji je wona na tele wudźělki prěnje myto dostała.

— Knjes Rycźeŕ, žyn njebo kantora Rycźerja w Wóžlinku, hacź dotal ſ zkonskim radźicźelom w Hamburgu, je žo na wyschscheho zkonskeho radźicźela powyschił a žo jako tajki do Annaberga w Rudnych Horach pschežadźił.

— W tudomnej Weigangez kamjenjocźischcźerni je sańdźenu póndźelu dźěkacźeŕ Langa ſ nohu do maschinowych koležow sajeł, pschi cźimž je žo jemu stopa straschnje wobodrěła.

— Cźłowjek njeby wěrił, kajke njehańbicźiwe pakoscźiwe dźěcźi mamy w Budyschinje. Hdyž wóndano jena žónska ſ Minakała na bohatej haži psched jenymi khlamami stejesche, k njej tšjo něhdže 10lětni hólzy skradžu pschistupichu, ſ kotrychž jedyn jej se saka pjenježnu móscheń ſ 20 mk. wutorhnu. Žónska drje hnydom sacźu, hdyž hólcźez do jejneho saka saje, tola prjedy hacź žo wobhladnu, běchu hólcźiska hižo wupjerchnuke. Kranjenje sda žo ſ zyła nětkle na dnjowym rjedže bycź. Tele dny něhdže 25lětny cźłowjek do jenych khlamow na Hoschiz haži sastupi a tam pjenježny kaschcź ſ mozu wotewricź spyta. Dokelž pschipadnje do khlamow ludźo pschińdźechu, dyrbjesche paduch, prjedy hacź bě žwój wotpohlad wuwjedł, cźeknucź. Skónczńje žu žo sańdźeny schtwórtk w nozy paduschi na žitnych wikach do jeneje hermanskeje budy nuts łamali a ſ njeje wjele tworow kranuli.

— W běhu sańdźeneho tydźenja staj žebi tu dwaj cźłowjekaj ſ wobwěžnjenjom žiwjenje wšakoj — pónđźelu tapezěraŕ Melcher na wyšokej haži a schtwórtk schewz Saupe na drjewowych wikach.

S Hnascheź. Njebocźiczka Marja Wylemina Langez, kotraž je tu njedawno hischcże niz 19 lět stara wumrjeła, je Hnascheczanskej schuli 450 mk., Hnascheczanskej gmejnje 150 mk. a Huschczanskej zyrkwi 1500 mk. wotkasała. Dań poźlednjeje sumy ma žo k kupowanju wołtarneje zychi nałožecź. Sswoju luboscź k žerbskemu ludej je njebocźiczka ſ tym wopokasała, so je towarstwu pomozy studowazych Sserbow 3000 mk. wustajiła. Njech je tónle wótczinski skutk druhim samožitym Sserbam ſ dobrym pschikładom, kiž je hódny, so bychu po nim horliwje žlěbowali.

S Budeštez. Ssobotu 30. měrza wječor rekruta, kotryž běsche w měrje pobył, duzy domoj blisko nascheje wšy do Schprewje padże. Dokelž běsche wulka woda, budźesche žo wón tepił, njebudźechu-li jeho hischcże rucże doscź ſ rěki wucźahnuli.

S Hodźija. Wutoru 9. haprleje popołdnju w tsecźej hodźinje tu po dležschej khoroscźi nasch wušłużeny derjesaškužbny k. kantor Pětr Lischka cźische wušnu.

S Praskowa. Cźwila pólnych myschow je lětža w wschelakich stronach wožebje wulka. Niz jenož na polach, też w sahrodach žu wone wjele schkody nacźiniłe. Jenemu tudomnemu ratarjej žu wone w symje korjenja 20 žadowych schtomikow roszrałe, tak so žu schtomiki sahinuke.

S Porschiz. „Towarstwo Sserbskich Burow" je žo saždo psches nowe lokalne towarstwo powjetschiło. Na pscheproschenje knjesa kublerja Mitascha ſ Konjez bě žo sańdźenu njedźelu w tudomnym Taffeltez hoscźenzu wulka liczba žerbskich ratarjow ſ Porschiskich stron sešchła. Knjes kubleŕ Mitasch shromadźisnu wotewriwschi wosjewi, kajkeho saměra dła je žo shromadźisna powołała a shromadźenych proscheše, žwoje měnjenje a nahlady wo žerbskim burskim towarstwje k wjedźenju dacź. Bjes pschitomnymi hnydom k jara žiwej debacźe dóńdźe. Wubjerkownizy žerbskeho burskeho towarstwa k. kubleŕ Rjencź ſ Cźornez, k. kubleŕ Schmola se Spytez, k. kubleŕ Młynk ſ Cźemjerz a k. kubleŕ Skop ſ Kschiweje Borschcźe wotpohlady a samery žerbskeho burskeho towarstwa dokładnje roskładowachu, po tym so bě k. wučeŕ Zemer towarstwowe wustawki cźitał. Pódła mjenowanych žo też mnosy ratarjo ſ Porschiskeje woždy pschi rosrěcźowanju wobdźělichu. Wschitzy rěcźniży běchu ſ jena w tym měnjenju, so je sjenocźenje žerbstich ratarjow psches Towarstwo Sserbskich Burow wužitne a jara nusne, a wobžarowachu jenož, so žo tole towarstwo hižo psched pół sta lětami sałożiło njeje. Sskowam hnydom skutki scźěhowachu. S pschitomnych ratarjow wschitzy hacź na tych, kotsiž hižo towarstwu jako žobustawy pschišłuscheja, do towarstwa sastupichu. Běsche to nahladna cźrjódka, 66 ratarjow ſ Porschiz, Nowych Porschiz, Kumschiz, Kubschiz, Konjez, Krakez, Boschez, Jeńkez, Zyžez a Delnjeje Kiny. Pschi wólbach pschedžydstwa wuswolichu k. kublerja Jana Mitascha w Konjezach sa prěnjeho pschedžydu, k. kublerja Miklu w Kumschizach sa druheho pschedžydu a k. kublerja Wicźasa sa pokładnika. Poźlednischi mějesche hnydom džěło žwojeho noweho sastojnstwa wukonjecź; pschetož se sapiżanych na měscźe 53 žwój lětny pschinoschk po 1 hriwnje sapłacźi. Hdyž bě žo wjelesažkužbnemu sałożerjej „Towarstwa Sserbskich Burow", knjesej kapłanej Kubaschej, a pschitomnym wubjerkownikam „Tow. Sserb. Burow" žławu wunjeżła, k. pschedžyda shromadźisnu ſ tsikrócźnej hrimotazej žławu na nascheho wjelelubowaneho krala Alberta wobsamknu, k kotrejž pschitomni se sahorjenjom pschihłożowachu.

S pola. Jako prosty domjazy žrědk pscheczźiwo žałsam žo w nowischim cźažu žołte kcźenje konjazeje kamilki porucźa, kotraž drje wschudźom jako pjanka roscźe. Horni džěl stwjelza ſ kcźeńcźkami žo wotrěsa, žo na powětse derje wušuschi a žo na to zyle drobne rosrěsa, kajkež žo khowa. Hdyž žo žałsy pokasaju, kóždy kóń rano a wječor schcźepjo, schtož mózesch ſ kónczkami tšjóch porstow shrabnucź, do žyna dostanje.

S Brěsyny. Pschi shromadźisnje, kotraž žo w Hucźinje 7. haprleje dła sałoženja lokalneho „Sserbskeho Burskeho Towarstwa" wotbywasche, je žo 19 žerbskich ratarjow k towarstwu sapiżacź dało. Mnosy maki ratarjo, kotsiž do towarstwa sastupicź nochzychu, drje posdźisscho towarstwowu wulku wužitnosc sa ratarstwo spósnaja. Sa towarstwoweho pschedžydu žu k. kublerja Handrija Panascha w Brěsynje wuswolili.

S Khróscźiz. Dźeń 31. měrza mějesche žo tu prěnje lokalne poźledźenje tudomneho „Sserbskeho Burskeho Towarstwa". W běhu debaty towarstwowy hkowny pschedžyda, k. kubleŕ Michał Kokla, na to spominasche, so je sa ratarja, kiž skót plahuje, rěsniska waha jara wužitna, a pschipowjedźi, so towarstwowy žobustaw hoscźenzaŕ Wjenk taiku wahu wobžedźi, kotruž chze žobustawam wuziwacź dacź, je-li so žo jemu sa pschewaženje žwinjecźa 30 np. a hojadła 60 np. sapłacźi. Do towarstwa ſ nowa 9 žobustawow sastupi, tak so nasche towarstwo w tu khwilu 130 žobustawow liczi. Sa wubjerkownika žo hacź na dalsche wobkrucźenje wuswolischtaj kk. Jakub Sarjeńk w Khróscźizach a Pětr Ssmoła w Nuknizy.

Se Skaskowa. Wutoru 2. haprleje pschipołdnju je cźežła Krecźmaŕ ſ Kulowa, kotryž w nascich wuhlowych podkopkach džěłasche, wo žiwjenje pschischoł.

S Lubija. 9. haprleje rano žu pschedawarja cźrijow W. Schołtu w jeho khlamach morweho namakali. Wón bě wjecźor prjedy w khachlach žylnje satepiwschi w małych khlamach wušnuł a žo psches wuhlowy dym sadušył.

S Draždžan. Njedźelu Lätare mějachmy tu saždo žwoje lube a požohnowane žerbske kemschenje. Spowjednu wucźbu dźerżesche k. faraŕ lic. theol. Imisch ſ Hodźija, prědowanje pak k. faraŕ Kubiza ſ Bukez. Spowjednych ludźi bě žo na 231, kemscherjow pak psches 1000 shromadźiło, hacź runjež běsche deschcźikojte wjedro.

S Wojerez. Pschi wóhnju w Lejnom 10. měrza staj khěžkaŕ Matej Pětschik a sahrodniski žyn Khrystijan Lin, wobaj ſ Lejna, ſ woždebnej wustojnoscźu a ſ wulkim wuspěchom pomhacź wjedźakoj. Sa to je žo jimaj wot provinzialneho wóhnjoweho towarstwa pjenježne myto dostało.

S Klětneho. Też jedyn Sserb je pschi žałostnym njesbožu sahubjenja němskich kódźow pschi Samoaskich kupach žobu pobył, je pak žo, kaž žo sda, sbožownje wukhował. Je to Bjarnat Nowak, žyn prjedawscheho pschekupza Nowaka w Klětnom. Wón je ſ wyschschim matrosu na kódźi „Adler" a je w dezembrje na Samoaskej kupje pscheczźiwo tamnischim sběžkarjam khróble žobu wojowak. Bóh

daj, so by ßo ſbožownje domoj wróćił k maćeri, kotraž je ßmjertny ſtrach wo njeho wutrawa.

S Koſchle. Sańdźenu póndźelu wječor w bróžni tudomneho žiwnoſćerja Jurza woheń wudyri, kiž ßo na domſke a bróžeń ßußodneho kowarja Bergmanna rosſchěri. Mjenowane twarjenja běchu wſchě ſe ßłómu kryte; duž płomjenja ſpěſchnje wokoło ßebje hrabachu. Bergmannej ßu ßo ßwinjo a tſi kury ßobu ſpaliłe.

Přilopk.

* Wrótne waſchnje pſchesměrneho ſchnórowanja je ſaßo w Draždźanach wopor žadało. 18létna dźowka ſchleſynſkeho kublerja, kotraž w Draždźanach pſchebywaſche, ſo by nješchtožkuli nawukła, ßo tak krućże paßaſche, ſo dyrbjachu ſa nju woßebite ſchnórowanje dźěłacź, dokelž mějeſche wona wokoło paßa ſkónčnje jeno hiſchćże 40 zentimetrow. Kóždy cźlowjek ju wobdźiwaſche; ale holza bu dale bóle błěda. Wóndano pſchi wobjedźe ju Boža ruczka ſaja, a holza běſche na měſćże morwa.

* W Eislebenje 12létny hólcźez ſ natykanym revolverom hrajeſche. S revolvra ßo wutſěli, a kulka do druheho makeho hólcźka ſlecźa, kotryž na měſćże morwy leżo woſta.

* „Pjecź ſtow markow myta temu, ſchtóž mi pßa žiweho ſ wody wucźehnje!“ Takle wóndano popołdnju woßobnje ſdraſćźena ſtara knjeni w Barlinje na brjoſy Schprewje wokaſche. Hołbja honjo běſche ji jeje pßyczk do rěki panuł; dokelž běſche tam runje prawje nahły brjóh, ßo pßyczk podarmo prózowaſche ßo ſe ßamßnej mozu ſ wody wudrapacź. Tſjóch dźěłacźerjow, kotſiž runje nimo pſchińdźechu, lubjene myto wabjeſche; ſ krótka rosßudźenaj dwaj hnydom do rěki ſkočźiſchtaj: jedyn ſkakaŕ, druhi murjeŕ. Dokelž pak chžyſche kóždy prěni pßa doßahnucź, mjes nimaj w wodźe puki naſtachu. Mjes tym móżeſche ßo poß tepicź, ale też jeho wumožnikaj. Duž běſche wulke ſboże, ſo nječhtó ſ cźołkmom na pomoz pſchijědźe. Sswojeho pßyczka žiweho ſaßo doſtawſchi mějeſche ſtara knjeni wulku nuſu, jeho wumožnikow ſpokojicź. Kóždy chžyſche lubjene 500 mk. měcź, ſkakaŕ, kaž też murjeŕ. Woßebje pak ßwoje prawo na wuſtajene myto tamón dopokaſowaſche, kotryž běſche ſ cźołkmom na pomoz pſchijěł a pßa a jeho dweju wumožerjow pſched ßmjercźu wobarnował. Skónčnje ſtara knjeni ßo wadźazych ſjedna: ſkakaŕ 150 mk. doſta, murjeŕ 150 mk., a muž ſ cźołkmom 200 mk.

* S Barlina ßo wo ſrudnym podawku piſche, kotryž je ßo w jenym pſchedměſćże Barlina ſańdźene dny ſtał. Młoda njedźelnicźa běſche dźěcźo porodźiła. W nadpadże ſymizy wona błudźicź pocźa a dwaj poſthodaj wyßoko ſ woknom won a na dróhu dele ſkočźi. Ssebi pſchi tym ani najmjeńſcheje ſchkody njeſcźiniwſchi wona, runjeż běſche jenož w koſchli, k Schprewi běżeſche, kotraž tam njedaloko nimo běži. Dźěcźi, kotreż na dróſy ßedźo hrajachu, běchu ßo na nju dohladali a wótſje kſchicźecź pocźachu. Wot nich ßußodźo ſhonichu, ſchto je ßo ſtało; jedyn ſ nich rucże k mandźelſkemu njedźelniży dźěſche. Muž na měſćże ſa ßwojej žonu běżeſche. Widźo pak, ſo chžedźa ju doßahnucź, khora cźěrjeſche, ſchtož móżeſche; a runjeż ßebi muž wſchu próżu dawaſche, ju doſcźahnucź, wona tola prjedy njeho k rěžy pſchiběža a do wody ſkočźi. Jeje muž a nětkotſi druſy pak rucże nětkotre cźołmy, kotreż běchu na brjoſy pſchiwjaſane, puſchcźichu a njeſbožownu hiſchćże ſepſchimachu, prjedy hacź ßo wona podnuri. Runjeż ßo wona ſe wſchěmi mozami wobaraſche, ju domoj dowjeſechu; poſdźiſcho ju muž do privatneje hojeŕnje da. Lěkarjo ßo nadźija, ſo ju bórſy wuſtrowja.

* Knjeni w Barlinje wóndano rano ßwoju ßłużobnu holzu khoru w kožu leżo nadeńdźe. Lěkaŕ, wo kotrehož ßo hnydom póßła, ſpóſna, ſo je holza pſched krótkim porodźiła. Wona też to njeprějeſche, prajizy, ſo je noworodźene dźěcźo do ßwojeje kſchinje ſamkła. W kſchini też dźěcźo, pod wołmjanymi ſchtrympami ſkhowane, morwe leżeſche. Mordaŕku ßu pſchede wſchěm do hojeŕnje dali.

* Sady dwórniſchcźa w Rixdorfje pola Barlina pſched krótkim jena žona něhdźe 3 léta ſtare dźěcźo ßamolutke na polu ßedźo namaka. Dźěcźo, kotreż běſche hubjenje ſdraſćźene, mějeſche krwawe mjeswocźe a běſche ſe ſymu nimale ſproſtnjene. Žona dźěcźo ßobu do ßwojehd bydła wſa a jo, hdyż běſche ſaßo zyle k ßebi pſchiſchło, k pſchedſtejerjej dowjedźe. Dźěcźo je, kaž ßo ſdaſche, telko nuſy tradało, ſo móżeſche lědma rěcźecź. S wulkej próżu wot njeho ſhonichu, ſo je jemu macź krjeńzu khléba daka, jo nětak ſwoblekała a jo na polo dowjedła. Dźěcźo na polo ßadźiwſchi je ßo macź wotßaliła prajizy: „Ja nětko do wody ſkočźu!“ Wbohe dźěcźo do ßyrotownje wſachu; ſa maćerju polizija pilnje ßłědźi.

* Wojeŕſki ßud je feldwebla Haucka wot 1. regimenta gardy-pěſchkow, kotryž je dołhi cźaß khěžorſkich prynzow wuwucźował, k twjerdźiſnje na lěto a 3 měßazy a k jaſtwu na 3 njedźele ſaßudźił; też ßu jeho wſchědneho wojaka ſcźinili. Schto je Hauck ſworał, ſo ßu jeho tak khoſtali, je cźežko ſhonicź; pſchetož wojeŕſka wyſchnoſcź ſ tajkimi wězami jara potajnje cźini.

* Na dwórniſchcźu Salzgitter w Braunſchweigſkej je ßo ſańdźene dny ßłědowaze njeſboże ſtało. 16 lět ſtary wotrocźk žito ſe ßwojeho woſa do ſkłada noſcheſche, pſchi cźimž běſche ßo ßuknju ßłekł a ju na tworny wós powßnuł, kotryž tam směrom ſtejeſche. Hdyż chžyſche wón ßwoju ßuknju ſaßo ſ woſa wſacź, ßo cźah, k kotremuż ſpomnjeny wós ßłuſcheſche, hromadu ſtorkaſche. Saſtojniży młodźenzej wotradźowachu, ſo njeby mjes woſy kaſył; wón pak njepoßłuchaſche, hłowu mjes woſaj tyknu a bu na měſćże morjeny. Hłowa běſche jemu na wóßmuż rosmjecźena.

* W Wiesbadenje je pſched krótkim wyſchk 4. thüringſkeho regimenta pěſchkow ſemrjeł. W ßwojim wotkaſanju, kotreż ßu ſańdźeny tydźeń wotewrili, je wón ßwoje zyłe ſamoženje, kotreż 100,000 mk. wucźini, na to wotkaſał, ſo by ßo w Torgawje wuſtaw ſa dźěcźi podwyſchkow tamniſcheho 72. regimenta pěſchkow ſakožił.

* Pólzajſki poßoł Wiechert w Hamburgu je wóndano wjecźor najprjedy ßwojemu 9létnemu ßynej a na to ßebi ßamemu ſ britwju krk pſcherěſnuł. Dźěcźo bórſy na to wumrje; nan žiwy woſta, ale je na ßmjercź. So by dychacź móhł, jemu trubku ſaſtajichu. Njeſkutk je wón w cźežkich myßlach dokonjał.

* Bur ſ wokolnoſćże Kölna běſche pjekarjej w Kölnje hižo dołho butru k pjecźenju woſył, a to pſchezo 8 puntow w jenym hornzu. Hdyż pjekaŕ junu butru ważicź pocźa, ßo wón pſcheßwědcźi, ſo běſche w kóždym hornzu jeno 7 puntow butry. Duž ju wón ſtejo woſtaji, doniż bur ſaßo njepſchińdźe. Bur ßebi ſwólniwje pokaſacź da, ſo butra jeno 7 puntow waži, a ſ krótka dźeſche: „Prawje macźe; ale ja ſa to njemóżu: domach žanych puntow nimam; duž, hdyż chzu butru ważicź, na jenu ſtronu wahi butru kładu a na druhu ſtronu wóßompuntowſku pokrutu khléba, kotruż ßym ßebi wot Waß ßobu pſchiwjeſł.“

* Naſymu léta 1886 korczmaŕ w Kiſſingenje tamniſchemu dwórſkemu fotografej ſ njewobhladnoſcźu prawe wócźko wutſěli. Ranjeny korczmarja wobſkorži. Bajerſke krajne ßudniſtwo w Schweinfurcźe je w tejle naležnoſcźi wußudźiło: korczmaŕ ma ſkórżbnikej 1500 mk. ſarunanja ſa pſchětratu boloſcź wupłacźicź, jemu 1092 mk. 10 np. lěkaŕſkich a druhich ſ jeho wuhojenjom ſwißowazych wudawkow ſarunacź, też wſchitke ßudniſke khóſty ſapłacźicź a ſkórżbnikej hacź do jeho ßmjercźe kóžde léto 700 mk. daniſkeho płacźicź.

* S wyßoko ziwiliſirowaneje Wuheŕſkeje, ſ Peſchta, ßo piſche: Wobßedźeŕ winizy w Spillu běſche ſa tym pſchiſchoł, ſo jemu ſ pinzy wino kranucź khodźa. So by paduchow wußłědźił, ßo wón do pinzy poda a ßo tam ſkhowa. Skónčnje ſcheſcźo mužojo pſchińdźechu, kotſiž ßo do ßyteje wole wina napichu a potom ßud wina dele walichu, kotryž chžychu ßobu wſacź. Winizaŕ hacź dotal w ßwojej khowanzy ſtawczka hibnuł njebě. Hdyż pak ßo rubjeżnizy ſrěcźachu, ſo wſchitkemu winu, kotreż dyrbjachu w pinzy woſtajicź, wuběżecź dadźa, wbohi cźłowjek na ßwoje njeſboże ſe ßwojeje khowanki wulěſe a rubjeżnikow proſcheſche, ſo bychu ßo tola ſ winom ſpokojili, kotreż chzedźa ßobu wſacź. W měſto wotmolwy jeho njekraßnizy wjazy krócź ſe ßochorom morßnuchu. Dale pak ßo ſrěcźachu ßwój wopor do winoweje tkócźerńje położicź a ſatkócźicź. Tak też ßo ſta. Njeſbožowneho do tkócźerńje położichu a jeho rostkócźichu, ſo krej ſ cźurami běżeſche. Mjes tym cźłowjek nimo pſchińdźe, kotryż, też poł paducha, ſkradźu tobak pſches mjeſy do kraja noßy, zła ſa njón njepłacźo. Widźo, ſo ßu durje wotewrjene, wón do pinzy ſaſtupi. Jemu ſe ßmjercźu hrožo rubjeżnizy tehole cźłowjeka nuſowachu krej ſkónzowaneho winizarja picź. Na to ßo woni ßami do zyła wopichu a na zuſeho cźłowjeka ſabuchu, kotryż ßo mjes tym ſkradźu ſ pinzu won ßunu, woboje durje do pinzy ſa ßobu ſamknu a do wßy khwataſche, hdźeż ßo hrósbna powjeſcź wo žałoſtnym njeſkutku bórſy rosſchěri. Mordarjow ßmjertnje pjanych w pinzy nadeńdźechu; jich na měſćże do želeſa ſputachu a runy pucź do jaſtwa dowjedźechu.

* W ruſkej Pólſkej mějachu ſańdźeny tydźeń pſchezo hiſchćże wulku wodu. S Płozka piżachu, ſo je tam wóndano na rěžy Wißła zyła ßwójba na ßłómjanej tſěſche ßwojeho roſpadaneho doma pſchipłowała. Na tſěſche nan a macź, dwě dźěcźi, wowka a cźeta ßedźachu. Njeſbožownych běſche rěka ſe wßy Borki pſchinjeßła. W Płozku ßo radźi jich ſ tſěchu na brjóh ſcźahnucź.

* W pſchiſtawje w Macaſſarje je ßo kódź „Emma Roemer“ ſ Roſtocka ſpaliła. Lódźnizy ßu ßo ßmjercźe ſminuli.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi směje jutśe njedźelu rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich němsku spowjednu rěč a ½9 hodźin diak. Räda němske prědowanje.

Seleny ſchtwórtk dopołdnja w 10 hodźinach budźa žo němske paćerske dźěći wot diak. Rädy konfirmirowacź, na čož směje farař dr. Kalich němsku spowjednu rěč.

Křćenł:

W **Michałskej zyrkwi:** Korla August, Handrija Henniga, žiwnoſćerja w Nowych Čichońzach, ß. — Pawoł Ota, Adolfa Pawoła Božidara Wölſtera, fabrikarja na Židowje, ß. — Hana Lejna, Ignaza Bernharda Krawza, zigarnika pod hrodom, dź. — Ernſt Pawoł, Jana Pětra, kněžkarja a dźěłaćerja w Hněwšezach, ß. — Wylem Arthur, Adolfa Wylema Pawoła Haŋna, ſchewza na Židowje, ß. — Hana Marja, njemandź. dź. w Delnjej Kinje. — Pawoł Richard, njemandź. ß. pod hrodom.

Zemrjeći:

Dźeń 5. haprleje: Marja Selma, Ernſta Edmunda Küſtnera, dźěłaćerja pod hrodom, dź., 20 d. — Emilija Bertha, Jana Bohota, fabrikarja w Dobruſchi, dź., 19 d. — 6. Pawoł Moritz Krawz, tapezěrańſki pomoznik na Židowje, 18 l. 2 m. 11 d. — 7. Ernſt Emil, njemandź. ß. w Delnjej Kinje, 10 m. 18 d. — 8. Ernſt Wylem Jan, Ernſta Auguſta Steglicha, dźěłaćerja na Židowje, ß., 1 l. 6 m. 9 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 3198 měchow.	W Budyſchinje 6. haprleje 1889				W Lubiju 11. haprleje 1889			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	24	9	59	9	6	9	41
" . . . . . žołta	8	82	9	12	8	71	8	97
Rožka	7	13	7	50	7	6	7	25
Jeczmjeń	6	79	7	29	6	60	7	—
Wowß	6	70	7	20	6	70	6	90
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	7	44	8	—
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	50	2	30	2	60
Pšeńczna muka 50 " . . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	80	4	20	3	50	4	—
Sstóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	24	—	31	—
Proßata 942 ſchtuk, ſchtuka . .	8	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	25	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 29 np. hač 9 hr. 47 np.; pšeńza (žołta) wot 8 hr. 97 np. hač 9 hr. 24 np.; rožka wot 7 hr. 38 np. hač 7 hr. 56 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 07 np. hač 7 hr. 32 np.; wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 15 np.

Draždźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 48—52, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 40—52 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 12. haprleje: Wětſikojte.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju póſta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodźe je pšezo wotewrjeny.

Jěſdny plan želeſnizow wot 1. oktobra 1888.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza . . .	1,55	—	4,43	7,58	10,50	1,56	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha . . .	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,24	—	5,28	8,45	11,39	2,24	3,17	5,5	7,41	—
Budyſchina . . .	2,49	4,0	6,2	9,21	12,18	2,47	3,52	5,40	8,17	—
Biſkopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa . . .	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga . . .	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Draždźan . . .	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,49	5,31	7,12	10,4	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan . . .	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga . . .	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,55	—
Budyſchina . . .	—	7,59	10,44	11,29	2,3	4,51	6,53	10,40	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,43	5,31	7,32	11,22	—	2,27
Rychbacha . . .	7,7	9,1	11,43	—	3,1	5,49	7,50	11,40	—	—
Do Shorjelza . . .	7,48	9,22	12,4	12,21	3,20	6,10	8,11	12,1	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,55	2,14	5,0	8,29
Budeſtez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Roswodez	5,34	8,11	11,9	2,28	5,14	8,43
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,16	5,56	9,24
Budeſtez	6,21	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,35	6,17	9,38
Do Budyſchina	6,43	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,45	8,20
Połčnizy	6,23	9,8	12,26	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połčnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Njech žo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Drjewowa awkzija

na Łupjanſkim revěrje.

Wutoru 16. haprleje ma ßa

220 ßuſchizowych dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pſchi Łupjanſko-Khaßowſkim pucźu.

W Minakale, 10. haprleje 1889.

Krabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

K nalětnjemu a lětnjemu cžaßej poručam ßwój wulki ſklad **němſkich** a **jendźelſkich tkaninow** a **ßuknow** a je mi mózno, lětßa ſaßo najrjeńſche ßukna a tkaniny pſchi mózným trjebanju najnaležniſcho poručecź.

Hermann Jenež,
krawſki miſchtr na bohatej haßy 23.

Meblowy magazin Herm. Schmidta

w Budyſchinje pſchi hrodźe

porucza žo pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju. **Zyke wuhotowanja,** kaž **jenotkiwe meble** w **wulkim wubjerku** po ſnatych **tunich** płaćišnach.

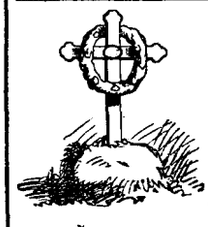

August Pietſch

rěſbař

na ſwonkownej lawſkej haßy 60

ßwój wulki ſklad **rowowych pomnikow** we wſchěch wulkoſcžach po najtuniſchich płaćišnach porucza.

Na ſkaſanje ßo **rowowe pomniki** wſcheje družiny ſ **marmora, ſyenita** a **pěſkowza** pſchi najlěpſchim wuwjedźenju po najtuniſchich płaćišnach dźěłaju.

Dawam ſ tutym najpodwolniſcho cześćenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju, ſo ßym

cžißło 7 na bohatej haßy cžißło 7

w khlamach, kotrež ßu hacž dotal k. Emilej Lorenzej ßkuſchake,

pſchedawarńju pychowych, poſamentěrſkich, bělych a wołmjanych tworow

en gros a en détail.

wotewrik.

Na dołholětne naſhonjenje w tychle wězach ßo ſepjerajo, nadźiju ßo, ſo žadanja tych, kotſiž mje poczeſcza, ſpokoju a ßwoje pſchedewſacże dobroczińwemu wobkedźbowanju poruczam.

S poczeſczowanjom

Leopold Posner.

W Rakojdach pola Barta je **žiwnoſcź** cžißło 59 ſ 10 kórzami pola a ſahrody na pſchenajecże. Dalſche je tam ſhonicź.

W Sſtonej Borſchczi je **žiwnoſcź** cžißło 19 ſe 17 kórzami pola a łuki na pſchedań.

Ssymjeńtne běrny

něhdże 400 zentnarjow cžerwjenych ſakſkich zyblowych ma na pſchedań

Wutolczańſki knježi dwór.

Ssadowe ſchtomiki

ſtrowe, ſróſtne a ßylne, kotrež ßu na pěſku a na wětſiku roſte, porucża

Schütza

w **Nowej Wßy** pola Njeßwacźidła.

Najlěpſcha

warna a ſkótna ßel

je po tunich płacźiſnach dostacź w ßelowymaj ſkadomaj

Ernſta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoſchczu
w Budyſchinje.

Najwjetſchi ſkład w Budyſchinje, — ſprawne poßłużenje.

Filzowe kłobuki

we wſchěch nałětnich nowoſczach
ſa mużow-hižo po **2** mk. } hacž k najlěpſchim
ſa hólzow = = **1** mk. } kajkoſczam
po ſpodźiwnje tunich płacźiſnach.

Mězy

ſa ratarjow, kraßne wězy hižo po **1** mk.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22.

Mużaza draſta

kaž: ſwjerſchniki, mużaze ßuknje, kholowy, lazy, mantle atd. ßo njerospróte derje a trajnje barbja a ßo hnydom ſaßo k noſchenju ſhotowja

w **W. Kellingez** parnej barbjerni
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Dr. med. **Hesse**

praktiſki lěkař, hojeŕ a łaſeńk.

Rěczne hodźiny rano wot 8—9 hodźin, pſchipołdnju wot $^1/_2$1—$^1/_2$2 hodź; njedźelu a ßwjate dny rano wot 8—9 hodź.

Wuſtojni murjerjo

doſtanu trajne dźěło pola
twarſkeho miſchtra **F. Mörbitza**
w Budyſchinje.

Wuſtojni murjerjo

doſtanu trajne dźěło pola
twarſkeho miſchtra **Mauerera**
w Budyſchinje.

Najnižſche en gros-płacźiſny
ſa
ſchwalczow, krawzow, tapezěrarjow atd.

gaſu k podſchiczu ff., łóhcź 12 np.,
dwójne podſchicze łóhcź 16 np.,
keper k taillam łóhcź 18 np.,
kuſter kſchwejcham łóhcź 22 np.,
ßomot łóhcź po 45 np.,
płyſch k wobßadźenju łóhcź 85 np.,
ßmuhate podſchicze do rukawow łóhcź 28 np.,
najlěpſchi keper k łazam łóhcź 28 np.,
najlěpſchi drell k ſakam łóhcź 32 np.,
$^7/_4$ ſchěroki **proſty płat** łóhcź 32 np.,
$^{10}/_4$ **wołmjany atłas** łóhcź 70—120 np.,
$^{10}/_4$ **drell k matrazam** łóhcź 57 np.,
kožojty płat łóhcź 50 np.,
woprawdźity jendź. crocket łóhcź 120 np. a podobne wězy **jara tunjo!**

Herm. Beermann
w Budyſchinje
na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Wotewrjeny wós, ſ kotrymž je ßo mało jěſdźiło, je na pſchedań pola woſotwarza **Galla** na Hoſchiz haßy w Budyſchinje.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.,

molerſke a murjerſke barby

w cžerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku,

ſchpundowanſki ßwěcźaty łak

ſ barbu a bjeſ njeje, njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,

bernſteinſke łaki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe łaki,

Ia **Kölnſki klij** łaž też **murjerſki klij**

a hiſchcże wſchelake druhe druźiny,

myjerſku krydu, gyps,

Ia **portlandſki zement, klepatokamjenjowu**

a **ſchmirglown papjeru, ſchmirglowy płat, ſchpundowanſki wóſk, wóſk ſa parketowe ſchpundowanje, barbicže wſcheje druźiny, ſchablony**

ſa **molerjow a murjerjow** atd.

poruczataj a mataj pſchezo na ſkładźe po najtuniſchich płacźiſnach

bratraj Měrſchej

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach,
drogowe, barbotworowe a chemikalijowe khłamy.

Ssadowe ſchtomiki,

ßylne a derje rospjeńkowane wyßoke ſchtomiki, kotrež ßu na polu na wětſikojtym měſtnje roſtłe, dla njedoßahazeho ruma po wjele poniżenych płacźiſnach ſe ßwojeje ſchtomownje pſchedawamoj.

Dr. Herrmann & dr. Wetzke.
Kontor na ſadnej bohatej haßy 3.

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konſiſtorſtwa ſa paczerſku a ſchulſku wuczbu poruczeny, je ßerbſki a němſki ſa **60 np.** doſtacź pola pſchekupza Rämſcha a w wudawarni Serb. Nowin.

9000 mk., 3000 mk., a 600 mk. ßu tunjo na hypotheki wupožčiś. Hnydom nusne pjenjesy ßo na požčonku dawaju. Dalsche wukasuje **Emil Fröde** pschi rybowych wrótkach 10.

Dobre **kschidko** (klavěr) s rjanym synkom je sa 36 mk. na pschedań na zyhelskej haßy 19 po 1 skhodźe.

Dobru 3 np. zigaru

njewuběranu tworu, derje wotležanu s czistym běłym palenjom w wulkej faßonje pod czißk. 94 pschedawam.

100 scht. płaczi 2 mk. 70 np.,
1000 „ „ 25 „
sa hotowe pjenjesy.

W. H. Conrad
na bohatej haßy 13.

Ssadowe schtomiki

wschitkich druźinow, rjane a srósne, ßu na wubjerk na pschedań w schtomowni **A. Poldraka** w Skanezach pola Barta.

Přiroda a wutroba.

Zběrka lyriskich pěsni **Jakuba Čišinskeho** je wušła jako II. čo. Serbskeje knihownje.

Zaréčanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 14. haprleje měsačne posedźenje.

Předsydstwo.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smeje, da-li Bóh, jutsje, njedźelu Palmarum, popołdnju w 3 hodź. w Zokowje w Lehnertez domje mißionsku shromadźisnu. Wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Młode piwo

budźe ßo 14. haprleje popołdnju w 5 hodźinach w **Rakeczanskej piwarni** pjelnicź.

Młode piwo

budźe ßo pónd̆zelu 15. haprleje popołdnju w 5 hodźinach w **Kuczinjanskej** piwarni pjelnicź.

Wustojni

murjerjo

nětko a pschezo wutrajne dźěło namakaju pola

A. Kuby,
murjerskeho mischtra
w Budyschinje.

Kamjenjeczeßarjow

do trajneho dźěła pyta

A. Kuba,
murjerski mischtr w Budyschinje.

Ródneho **hejtmana** pyta
Kuczinjanski knježi dwór.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budźe na **třeleŕni** tudy **srjedu po jutrach 24. haprleje** popołdnju wot 2 hodź.

Dnjowski porjad: 1. **Rozprawy.** 2. **Namjety.**

Wšitke sobustawy a přećelo towarstwa su z tym najpodwolnišo přeprošene. **Předsydstwo Maćicy Serbskeje.**

Nalětnja skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodosće zmeje so **srjedu po jutrach, 24. hapryla,** dopołdnja wot 10 hodźin

na Budyskej třeleŕni.

Towarśow kaž też wšitkich přećelow serbskeje stud. młodosće z tutym najnaležnišo přeprošuje

M. Domaška, stud. theol., hł. starši.

Serbski koncert

w Budyšinje w Lauec hotelu

24. haprleje wječor 1/2 8 hodźin.

Při koncerće wosebje sobuskutkuja:

Knjeżna **Theresa Saakowa,** kralowska saksa dwórska operna spěwarka w Draždźanach.
Knjeżna **Minna Bruckowa,** virtuoska na husle w Draždźanach.
Knjez **Boris Bruck,** pianista w Draždźanach.
Knjez **Kurt Hanka,** tenor.
Knjez **Bjarnat Krawc.**

Programm.

I.

1.	Legenda za piano	A. Dvořák.
2.	Spěwy za tenor	Kocor, Krawc.
3.	Ballada a poloneza za husle	H. Winiawski.
4.	Spěwy za sopran	B. Krawc.

II.

1.	Při jězoru, trojospěw	B. Krawc.
2.	Silhuetki za piano	B. Krawc.
3.	Spěwy za sopran	A. Kocor.
4.	Sarabanda a tamburin za husle	Leclair.

III.

1.	Spěwy za tenor	A. Kocor.
2.	Mazurka za husle	Zarzycki.
3.	Spěwy za sopran	B. Krawc.
4.	a) Na fijałku	A. Kocor.
	b) Lubka lilija	Zejleŕ-Otto.

Čisłowane billety po 2 ℳ (1. město) a po 1 ℳ (2. město) móża so dostać pola knihikupca k. **E. Tempera,** pola k. **M. Smolerja,** pola překupcow kk. **Mörby** a **Rämša** a wječor před koncertom při kasy.

Łahowske ßerbske burske lokalne towarstwo

smeje **3. dźeń jutrow** w **Nowakej** hoscźenzu w 4 hodźinach popołdnju shromadźisnu. Knjes Wicźas s Cźeschkez je pschednoschk pschilubił. Hoscźo ßu witani. **Pschedßyda.**

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a w **ßadarskej a sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, **ßo pónd̆zelu 29. haprleje 1889** nowy wuczbny kurß sapoczńje.

Wscho dalsche je pola direktora **Bruggera** nashonicź.

Wosjewjenje.

Cźesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym **nożerstwo** a **tocźerstwo** swudowjeneje **A. Rockschoweje pschi mjaßowych jědkach** cźo. 8 kupił. Duż proschu, mje pschi potrjebje wobkedźbowacź; budu ßo stajnje prózowacź, dowěrjene dźěło w postajenym cźaßu derje shotowicź.

Porjedźenje ßo derje wuwjedźe a wschědnje ßo toczi.

S poczesczowanjom najpodwolnischo

G. E. Sattler, nożerski mischtr,
tocźeŕ na dute dźěło a dźěłaŕ chirurgiskich instrumentow.

Holzy, kiž chze waricź nawuknucź, ßo město pschipokasa pola hoscźenzarja **Raudy** w Budyschinje na mjaßowym torhoschcźu 18.

Dźěłaczeŕske ßwójby, wotroczkow a dźowki pschi wyßokej msdźe pyta **Madlena Farakowa** w Lubiju na Zitawskej haßy cźo. 188.

Pilna a ródna **dźěłaczeŕska ßwójba** dostanje trajne dźěło pschi darmotnym wobydlenju a běrnischczu na **knjeżim Wutokczanskim dworje.**

Schoßarjow, hejtmanow, hospoßy, stwowe holzy, kuchaŕki, wotroczkow a dźowki w kóżdym cźaßu pschistaja **R. Striegler** na ßukelnskej haßy 30.

Pytaja ßo

1 zyhelnik sa tśeschne a 1 sa murjeŕske zyhele, kaž też nětkotsi dźěłaczerjo w knjeżej zyhelnczinje w **Měrkowje.**

W. Bock, zyhelniski mischtr.

Rólny pohonczź ßo dla khoroscźe nětczischeho pyta na **Wutokczanskim** knjeżim dworje.

Wuczobnik ßo pyta.

W mojich kolonialtworowych a spirituosowych khlamach jutry t. l. młody cźlowjek s dobrej schulskej wědomosczu pod pschihódnymi wuměnjenjemi město jako wuczobnik dostanje.

J. T. Glien
w Budyschinje na drjewowym torhoschczu.

Hólczez, kiž chze **pjekarstwo** nawuknucź, móże do wuczby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Wirtha** w Budyschinje na rózowej haßy.

Ssyn sprawneju starscheju, kiž chze **konditorstwo** nawuknucź, jutry město dostanje w **A. Höhnichez konditorni** na seminarskej haßy 6.

Hólczez, kiž chze **rěsnistwo** nawuknucź, móże jutry pola mje do wuczby stupicź.

Adolf Wenzel,
rěsniski mischtr w Lasu.

Wuczobnik

pod pschihodnymi wuměnjenjemi město dostanje w Slyczanskim mlynje. **A. Wawrik,**
mlynski mischtr.

Wuczobnika a **pomozника** pyta **Paul Richter,** pruhowany konjekowaŕ w Delnjej Hórzy.

Njelube rěcze, wote mnje 8. měrza t. l. w Lasowskej korczmje na gmejnskeho pschedstejicźerja **Jana Handrika** w Tsjóch žonach rěczane, wobžarujo wróczo bjeru a jemu wužiwanje cześcze dołholětneho sastojnskeho sarjadnistwa rad popschewam. **Jan Miesner.**

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 15 Serbskich Nowin.
Ssobotu 13. haprleje 1889.

K tudomnemu nalětnemu hermankej

je mój ſkład we wſchěch wotdźělenjach nanajbohaćiſcho wuhotowany a ßo teho dla pſchi kupowanju najnaležniſcho porucza.

Woßebje na ſcźěhowaze wězy kedźbne czinju.

Draſtne tkaniny, kraßne nowoſcze, jenobarbne, hładke a ßmužkate, pißane, ßmužkate a kaſchćikate muſtry,

czorny kaſchemĕr a czorne muſtrowane cziſtowołmjane tkaniny.

Židźane tkaniny k njewjeſcźinſkej draſeźe atd.
jara wobkedźbowanja hódne a tunje.

Katun k wobleczenjam, jenož nowe lětuſche muſtry.
Módroczíſchcź, woßebite na wołmu podobne muſtry.

Czíſchczany ſwandown, tutón jara lubowany barchent, ßo nětkole w naléczu k domjazej draſcze, pjeſlam, dźĕczazej draſcze atd. woßebje porucza. Pſches 70 muſtrow na wubjerk.

Gardiny běle a kremoweje barby, **meblowy katun, meblowy krep, meblowy damaſt, meblowy ryps,** kaž tež **pißane tkaniny** ſa ſofowe poczahi, **kožojte ßukno** czorne a pißane.

Wupjerki a **poßleſchczowe tkaniny,** wulki woßebity ſklad.

Rulowy, konjaze a kožowe pſchikrywy.

Rubiſchcza na hłowu ſe židy, wołmy a katuna.

Bawmjane, pokpłatowe a płatowe tkaniny k žonjazej a mužazej draſcze płaczíſny hódno, tež někotre bukſkiny.

We wſchěch wězach wurjadne a dobre kajkoſcze a po mózhoſczi tunje płaczíſny!

Julius Hartmann ßyn

na rózku mjaßoweho torhoſchcza.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najdrózſchich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czíſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Barby wſchelakeje družiny,
ſirniß,
lak,
ſikkatiſ,
terpentin,
klij,
barbicze,
pěſkowu papjeru,
gyps,
zement
porucza tunjo
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

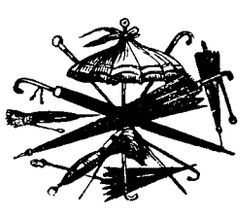

Pſchedeſchczniki

wołmjane a **židźane**
porucza
we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach
Ed. Schulze's Sohn
pſchedeſchcźnikowa fabrika na bohatej haßy 26 pſchi wrotach.
Poczehnjenje a porjedźenje ſpěſchnje a tunjo.

Doſchoł je wulki wubjerk

draſtnych tkaninow.

Płaczíſny ßu ſpodźiwnje tunje.

Jako nadpadne tunje poruczam cziſtowołmjanu dwójzyſchěroku **beigu,** najlĕpſchu tkaninu k trajnym wobleczenjam, do zyła barbunjepuſchczatu, meter po 1 mk. = łóhcź po 60 np.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Sserbſke ſpěwarſke

wote mnje ßameho do dobreje koże ſwjaſane poruczam w wulkim rjanym wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach. **Oscar Klahre**
na jerjowej haßy 11.

Ssobotu pſchi měſchczanſkej haptyzy w knihiwjazarſkim rjedźe w budźe.

Lĕkarſke
wuherſke wino
najtuńſche kupne žórło pola **J. A. Rotha,** winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.
Saruczene cziſte, pſchepytane wot najpréńſcheho němſkeho chemika dr. Biſchoffa w Barlinje, jako poßylnjazy ßrědk ſa wotkhorjazych ſpóſnaty. Dostacź w **měſchczanſkej haptyzy** w Budyſchinje 1 bleſcha po 2 mk. 25 np., 1/2 bleſche po 1 mk. 30 np., 1/4 bleſche po 65 np.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., poruczą kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia **Kölnski klij** kaž tež **murjerski klij**

a hischcże wschelake druhe druziny,

myjersku krydu, gyps,

Ia **portlandski zement, klepatokamjenjowu a schmirglowu papjeru, schmirglowy plat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicže wscheje druziny,**

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow** atd.

porucza a ma pschezo na składże po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe khlamy

en gros en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Wschě

kolonialne twory, khosej, zokor, rajß

atd. ßu najtuńscho dostacź pola

Schischki a Rjeczki

w Budyschinje.

Kóslaze kóżki

kaž tež wschě druhe koże po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach.

Wupschedawanje

lońschich **deschczných mantlow** a **żaketow** sa połojzu prjedawscheje płaczisny po 4, 5 a 6 mk.

S dobom poruczam kraßne nowe

deschczne mantle po 8, 10, 12, 15 mk.,

żakety czorne a pißane po 6, 8, 10, 12 mk.

Richard Gautzsch.

Skladnostna kup.

Wulku dźělbu **lustra** we wschěch barbach, tež czorny pódla, hładki, ßmużkaty a kaschczikaty, niże płaczisny pschedawam stary khóncź po 17, 20, 23, 25 a 30 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

W kraßnych mustrach je dóschoł po tunich płaczisnach

wulki wubjerk

barchenta k blusam a pjesslam, kretonne, módroczischcź, satin k schórzucham atd.

pola

H. Kaysera

10 na żitnej haßy 10.

Gumijowe pschedkoschliki, khornarje, manschety, universalne pschedkoschliki, khornarje, manschety, bawmjane pschedkoschliki, khornarje, manschety, platowe pschedkoschliki, khornarje, manschety

po tunich twjerdych płaczisnach porucza

A. Tschentscher w kupnizy pschi khownym torhoschczu.

Deschczne mantle

s najlěpschich tkaninow a w **najnowschich, derje ßedźazych** faßonach, po **5½ mk.** hacž k **najwoßebnischim wěżam.**

Jara tunje, tole twjerde płaczisny ßu sliczbami wosnamjenjene.

Holczaze deschczne mantle

we wschěch wulkoscżach.

Hermann Beermann

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 6.

Žonjaze klobuki

hižo po 2 mk. 50 np. hacž k najwoßebnischim **jendżelskim kreppowym klobukam,** kaž tež wschě **żarowanske wězy** porucza

A. Rostowa na seminarskej drósy.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaschtaj **Wilhelm Bogußlawski** a **Michał Hórnik.**

Nowe

hollandske jerje

wulke a tuczne

po 3, 4 a 5 np.,

15 schtuk po 60 np.,

porucza **Gustav Poser.**

Khosej

paleny hischcże po 130—140, 150 hacž po 200 np.,

njepaleny hischcże po 110, 120, 130 hacž po 160 np.,

jenož w derje a czischcześkodźazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Rajß, grupy, jahły, ßoki, hejduschku, hróch, griß, nudle

po wjetschich a małych dźělbach po najtunischich płaczisnach porucza

Th. Grumbt.

Jerje

jara rjane a tuczne

schtuku po 3, 4, 5—7 np.

k mariněrowanju porucza

Th. Grumbt.

Palenz

czisty, měschany a dobry

w wubjernych kajkoscżach po tunich płaczisnach porucza

Th. Grumbt.

Rad ßo kurjaza

mopselska zigara

7 schт. po 20 np.,

100 schт. po 2 mk. 80 np.

je saßo doschła a porucza ju

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

K schakowanju dźěczi

psche

ßmjertny strach pola sroscżenych

Lambertowy-Stepsowy

wuspytowany domjazy ßrědk,

sarybowanje pschе brunu

(Bräune-Einreibung),

(tinktura pschе diftheritisowu khoroscż)

pschezo na składże w **měschczańskej haptyzy** w Budyschinje a w wjele druhich schakskich haptykach w bleschkach po 50 a 75 np.

Na swoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Ludwig Kuhlmann

w Budyschinje w kupnizy, nutskhód na torhoschczowej stronje,
porucza po snatych tunich płaczisnach:

tapety
roku po 15 np.,
molowane rulowy
kruch po 60 np.,
rulowowe tkaniny
pißane ßmuhate a běle
jara tunjo,
gumijowe rulowowe tkaniny
móża ßo mokre wótrjecz,
wurjadnje derje dżerżaze a tola niz drohe,
pißany gardinowy katun
stary łóhcź po 15 np.,
rjany katun k łożowym pschikrywam
stary łóhcź hižo po 17 np.,
kraßny meblowy kroasej a krep
k gardinam a k poczehnjenju sofow
stary łóhcź po 30 np.,
jutowe gardiny
stary łóhcź po 17 np.,
běle tylowe gardiny
stary łóhcź po 17 np.,
běle zwjernowe gardiny
stary łóhcź po 12 np.,
gardinowe żerdże jenož 75 np.,
gardinowe dżerżaki,
gardinowe roſety,
łożowe pschikrywy
po 1 mk. 40 np.,
pschikrywy na ſofa a kanapej
po 60 np.,
pschikrywy na ſchpundowanje
stary łóhcź hižo po 17 np.,
wulke blidowe pschikrywy
po 1 mk.,
pschikrywy na komody
po 60 np,
wóſkowe blidowe pschikrywy
po łóhczu we wschěch schěrjach,
wotmĕrjene wóſkowe blidowe pschikrywy
rjane nowe mustry, jara tunjo,
wulke tepichi
po 2 mk. 50 np.,
konjaze pschikrywy,
ſpanſke pschikrywy,
wotowe pschikrywy,
meblowy damaſt,
meblowy ryps,
kożojte ßukno,
płachtowy płat,
rjane pißane meblowe tkaniny k poczehnjenju,
130 cm schěroke, łóhcź po 1 mk. 20 np.

Drastne tkaniny
dwójzy schěroke po 40 np. hacz
k najlěpschim wězam,
czorny kaſchemĕr
wobleczenje po 6 mk. 20 np.,
dobre tkaniny k ßuknjam
7/4 schěroke łóhcź po 28 np.,
lama
dwójzy schěroki po 60 np.,
czistowolmjany flanell k ßuknjam
po 80 np.,
barchent k koschlam
po 16 np.,
zychi po 20 np.,
płat, wupjerki
porucza
Herm. Beermann
w Budyschinje na lawskej haßy.

Rhoſej

ßyry a paleny,
derje ßłodżazy po wschěch płaczisnach
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Deſtillazija Ad. Rämscha

w **Budyschinje** pschi **butrowych wikach**
porucza ßwoje wubjerne ßłódke **dwójne likĕry,** jako **rózowy. hońtwjerſki, ſelowy** a **khimjelczkowy likĕr, liter** po **60 np,** Wone ßo ßwojeje wubjerneje dobroſcze dla woßebje k kwaßam a k kſchczisnam hodża.

Dale ßo jednory **ßłódki palenz,** kaž tez dobry **czisty palenz** I. a II. drużiny liter po 30 np. a 27 np. pschi 10 litrach porucza.

Winowe kißało, kißałowy ſprit a **płodowe kißało** po tunich płaczisnach.

Wubjerk na pokaſku
żidżanych tworow
firmy Siegfrieda Schleſingera w Draždżanach
po prĕnjotnych płaczisnach
wobleczenje po 20 mk. hacz 200 mk. a wyschſche pola
Herm. Beermanna
w Budyschinje na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Rjany **tudomny** a **ſchleſynſki czerwjeny dżeczel,** teho runja woprawdżity **probſtajſki jeczmjeń** a **wowß** ma na ſkładże, kaž tez wschĕ drużiny ßuchich warjenjow
Ernſt Schmeiß w Budeſtezach.

Gardiny
najlěpscheje kajkoſcze, běle a pißane, po 16 np., **jutowe** po 17 np.,
kongreßowe tkaniny
po 18, 25, 35 np.,
jendżelſke tülowe gardiny
po 23, 30, 40, 50 np.,
10/4 **meblowe damaſty**
po 70 hacz 140 np.,
meblowy ryps
po 150 hacz 250 np.,
kożojte ßukno
po 50 hacz 120 np.,
10/4 **matrazowy drel**
po 60 np.,
rulowy
ßmuhate a hładke po 20 np.,
tepichi
we wschĕch wulkoſczach, **germania, plyſch, exminſter** po 7½, 10, 15, 17, 20, 25 mk. atd.
Herm. Beermann.

Zigary

7 ſchtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja tez wschĕ jednore a dwójne **likĕry** po tunich płaczisnach porucza
deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo ßerbſki rĕczi.

Würzburgſke
runklizowe ßymjo
w ſnatej najlĕpschej kajkoſczi porucza po jenotliwym a po zentnarjach tunjo
Carl Noack
na żitnej haßy.

Pschedawarnja
mydła a ßwĕżow
pschi mjaßowych jĕdkach 3
porucza **wschĕ drużiny jadriweho mydła, mydło k rjedżenju, mydłowy pólver, wóſkowe ßwĕży, ſtearinowe ßwĕży, petrolej, wolij, palny ſpiritus, ſapałki, ßól** dobroczżiwemu wobkedżbowanju.
Jurij Ilgen.

Kóſlaze kózki
po jenotliwym a po wjetſchich dżĕlbach po najwyſchſchich płaczisnach kupuje
Guſtav Nawka
na garbarſkej haßy czißko 16.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Lanolin,

kophtny a kožowy mas,

najlěpschi ßrědk, s kotrymž ßo schkórnje **wodunjepschepuschczate** czinja a ßo rjemjenje a koža mjehka sdźerži, dale

virginia vaseline

w blachowych tysach a po wasy po wschěch płaczisnach poruczataj

Strauch & Kolde

3 na kamjentnej haßy 3.

Założ. 1880.

Khrjachisny rospuschczo, koskot wolóżujo, směrujo w schiji pschi ßylnym kaschelu atd. skutkuje

puschczaty syrup

po wukasanju

dr. med. C. Schwanda.

1/3 blesch. po 1 mk., 2/3 bl. 1 mk. 50 np., 1/1 bl. 2 mk.

Bjes wukhwalenja njech kóždy psches ßamßne wuźiwanje wo wuspěchu ßudźi.

Woprawdźity jenož dostacź w **Budyschinje** pola **Klingsta Nachf.** na bohatej haßy 16.

Najlěpschi wotwjedźazy a krejczisczazy domjazy ßrědk je

Dr. C. Weberowy

Alpenski selowy tej.

Wón je skoro we wschěch haptykach w pakczikach po 50 np. dostacź a to w **Budyschinje** w **měschczauskej haptyzy.**

Wschitkim ßwojim snatym a pschecželam móju po 20lětnym nasłonjenju jenož tutón tej poruczecź. **Baba K.**

Khosej

paleny a njepaleny wot najtuńschich hacź do najlěpschich druźinow porucza **Richard Neumann.**

Rajß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd. porucza

Richard Neumann.

Syrup

punt po 12 np. a drózschi porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Sswjedźeński dar k Wettinskemu jubilejskemu ßwjedźenjej!

W nakładze **Bellmanna a Thümera** w **Poczaplu** ßu runje wuschle:

presentěrowanske a paradne marsche

kurwjerchskeho sakskeho wójska 1788

(14 historiskich marschow)

sa **piano** w kraßnym wuhotowanju po 2 mk., sa **wojerśku hudźbu** po 3 mk. 60 np., sa **rózkowu hudźbu** po 2 mk. 50 np.

po authentiskich žórłach wobdźełał a wudał **A. Schubert**, stabowy piskař.

Psches wschě knihańnje abo direktnje dostacź.

Schulske torniſtry

sa **hólzow** a **holzy** s kože, **kožoweho ßukna** jenož derje a trajnje dźěłane po najtuńschich płaczisnach w Budyschinje porucza

Moritz Höniger na ßerbskej haßy.

Fabrika Khoczebuskeho rolkateho tobaka

H. Gerlicha

na ßukelnskej haßy czo. 7 w Budyschinje

ßwój wulki skład derje wothladanych **tobakow** a **zigarow** en gros a en détail po najtuńschich płaczisnach porucza.

Wschědnje ßo palazy

twarski a rólny kalk

na najlěpschi porucza

E. Plümeckec kalkownja w Kundraczizach

pola Charlottenhofa w Hornjej Łužizy pola Niskeje.

Rjanu jadriwu pscheněznu muku

porucza hachtl prěnjeje druźiny po 1 mk. — np.,
" druheje " " — " 80 "
" tsecźeje " " — " 60 "

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Spěwarske knihi

němske se **slotym rěskom** hižo po 2 mk. 40 np.,
ßerbske " " " " " 3 " 25 "

w dobrych swjaskach, kaž tež do woßebneje czelazeje koże a ßomota swjasane po 6 mk. 50 np. porucza **Gustav Rämsch**

na bohatej haßy 21.

Sofa a matrazy,

tež hnydom s **łožemi,** ma tunjo na pschedań

T. Albert na horncžerskej haßy.

Jan Khěžnik, rěsbař

w Budyschinje

na Lubijskej drózy 6

porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty skład **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczisnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Żonjaza drasta, jako zyke wobleczenje, pjesle, rubischcza na hłowu, schórzuchi, banty, zaki, ßomoczane pjesle atd. ßo njerospróte w najnowschich barbach, kotrež njewußmahnu, barbja

w **W. Kellingez** parnej barbjeźni w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

teho runja **protyki** wschěch druźinow tunjo pola

E. A. Wetzki

na bohatej haßy 17.

Albumy k sapiskam, albumy sa spěwy, kwětki do wopomnjeńskich knihi w wulkim wubjerku po najtuńschich płaczisnach porucza

Gustav Rämsch

na bohatej haßy 21.

Hdże scze tónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy czo. 11.

Strowe truschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po mózności bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Czesczenym Sserbam k wjedźenju dawam, so mam niz jenož noschenu drastu, ale tež **nowu ßuknjanu drastu, pjesle, kholowy a lapy,** dale **dźěłaczerśku drastu** po jara tunich płaczisnach na pschedań.

Wudowa **Bergerowa**

na hauensteinskej haßy.

Plat

ßo s woprawdźitej indigo-barbu barbi, 1/2 meter po 20—25 np.

w **Kellingez parnej barbeźni** pschi żitnych wikach.

Hamburgsko-amerikanske

paketojězdne akcijowe towarstwo.

H. A. P. A. G.

Direktna parolódźna jězba

s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßaczńje 3 krócź,
s **Hamburga** do **Mexika**
měßaczńje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódźe podawaju wubjernu jěźdź a pschihódnu mjezowanisku składnosć sa kajutowych a bjeskubjowych pucźowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797

Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 16. **Sobotu 20. haprleje 1889.** **Lětnik 48.**

Jutrowne rosmołwjenje ša šerbšćich burow.

„Tón Knjes je šawěrno wot morwych stanuł.“ Luk. 24, 34. To je to ščenje, ta wješeła powješć, kotraž jutrowniczku powyšchi wyšche wšěch dnjow w běhu lěta. Jutrowniczka je kšchižowaneho ſ rowa wubudźiła a ſ nim kšchižowane kſcheſcźijanſtwo, kotrež w běhu cžaßow huſto ponižene ßo njedźiwajcy k nowemu, k njeſahinitemu žiwjenju ſebjerje.

Na Khryſtußowe horjeſtacźe ſepjera ßo naſcha wěra, naſcha nadźija, naſcha luboſcź: horjeſtacźe Khryſtußowe je kaž duchowny kapital, ſ kotrymž ßo wſchón kſcheſcźijanſki ßwět žiwi. Jeho horjeſtacźe je njepowalomny dopokaz ſa jeho bójſke poßołſtwo, ſa jeho bójſku doſtojnoſcź. Schtó móže po ßmjercźi hiſchcźe jebacź? Hdyž pak je Khryſtuß, tón jenorodźeny Boži, wot ßmjercźe ſtanuł, potom dyrbi wěrne bycź, ſchtož je wucźił, ſchtož je jako wolu Božu ſjewił: jutrowniczka poraſy wſchě dwělowanja, tama wſchu njewěru.

Wot ſpočzatka ßwěta njeje tak ſrudny dźeń był a njebudźe jako tón, na kotrymž je ßkaby Pilatus Jeſußa k ßmjercźi wotßudźił. Tola, hlej, dźiwne wjedźenja Boże: najnjeſprawniſchi wußud a mordarſki njeſkutk bu cźłowjekam ſe žohnowanjom. Na cźichi pjatk je nam wodacźe hrěchow pſchiſchło, jutrowniczka powyſchi naß na dźěcźi Boże.

„Tutón je ſawěrno Sbóžnik ßwěta.“ Sſwj. Jana 4, 43. Niž jenož ſa wěcźne žiwjenje je naß Khryſtuß w hórkim bědźenju a mrěcźu narodźił, też naſche cźaßne ſpomoženje mějeſche pſched wocźomaj. Wón chžyſche, ſo by ßo nam jako dźěcźom Božim też na tutym ßwěcźe derje wjedło.

A hdyž tak njeje, hdyž je tejko njeſpokojnoſcźe na ßwěcźe, ſchto dha je na tym wina? Niczo druhe, hacž to, ſo ßwět bóle a bóle wot Khryſtußa ßo wotwobrocźa a wuſchi ſtaja na tamne leßne a ſelharne ſcźenje: „Budźecźe kaž Bóh, ſpóſnajo dobre a ſle.“ 1 Mójſ. 3, 5.

Sßwět je wot Khryſtußa wotwobrocźeny — tu maſch kluczź k politiſkim njeměram a ſozialnym bědam wſchěch cźaßow.

Kak ſrudny pohlad poſkicźi nam Europa wot teho cźaßa, ſo bu wotpad wot Khryſtußa ſjawny, wot dnjow franzowſkeje revoluzije?!

Europa je wobliczo cźeżzy khoreho na ßo wſaka, kiž na ßwojim kožu ßo wije. Tutón khory žakoſcźi, wſcho jeho boli. Skorži, ſo je wot jědźe pſchiſchoł, kožo njeje prawje ßłane, tu ſaßo duje ſ woknom na njeho. Dyß a dyß pſchińdu ſtóſcźe na khoreho, wón ſhraba ßo k ſłobam, bije, kaž bjes roſuma wokoło ßo a padnje ſaßo na ßwoje kožo, dokelž bu — pſchewinjeny a wuwjaſany. Po tajkich ſtóſcźach ſhromadźuja ßo w Londonje, Pariſu, Barlinje, Konſtantinoplu abo druhdźe najmudriſchi mužojo, ſkładuja měßazy dołho radu, pſchehladaja khoreho, praſcheja ßo, ſchto ßebi pſcheje a napiſcha ßwoje rezepty. Tajkich rezeptow, kotrež ßu na ſnatych „kongreßach“ ſeſtajeli, namakaſch w knjeżerſkich archiwach zyłe khopjena. A tola počzina khory (abo moje dła khora — Europa) pſchi wſchěm radu ſkładowanju pſchezo — hubjeńſchi bycź. Cźeho dła dha rezepty njepomhaja, kiž tejko mudracźkow na kongreßach ſeſtaja? Njechadźa dha khoremu pomhacź? Wě ßo, ſ wutroby rad. Nimaja traſch trěbneje wědy? A tola! Wſchak ßu ludy a kralojo jich runje mudroſcźe a naſhonitoſcźe dła na ßwěcźnik poſtajili. Hdźe dha tcźi ſchpak? Měnju w tym, ſo khoroſcź prawje ſpóſnali njeißu; khory wjedźe politiſkich lěkarjow a łaſeńkow ſa noßom. Tucźi ßudźa po ſdacźu, a maja ſa to, ſo je běda do khoreho ſ wonka ſajěła. Ale ně, khoroſcź je ſnutſkowna, ſ nutſka wukhadźa ſahubjenje a wala ßwoje ſchkódne žołmy dźeń a bóle na ſjawne a podmlěje měr a derjeměcźe ludow.

Nó, kajka dha to khoroſcź je? Sſym to hižo prajił: Wotpad wot Khryſtußa a kſcheſcźijanſkich podłožkow. W Franzowſkej je tutón wotpad ßwój ſpočzatk wſał ſ Ludwikom XIV., bjesbóžny Voltaire je jeho samyßły dale pletł a 1789 praßnu ſatraſchna ſłóſcź a khoroſcź na ſjawne. S Franzowſkeje je khoroſcź ßo do Němzow pſchenjeßła. Hacž do lěta 1848 bě khoroſcź doſrawiła a tu ſtupichu ſ liberalnym ſyſtemom na ſjawne: „Kſcheſcźijanſtwo — tak žujachu — je ßwětej wulke ßłužby wopokaſało, ale jeho nadawk je dopjelnjeny. Wone bě trěbne ſa dźěcźi, ale, ßwětke moſhy, kajkež nětko mamy, ßwětko ſ njebjes wjazy njetrjebaja. Stejimy na ßwojimaj nohomaj. Pokrok naſchich dnjow cźěmneje ßwěży kſcheſcźijanſtwa wjazy njetrjeba; ſ cźertom a helu njech dźěcźi ſcherja, my ßo ani jeneho ani druheho njeſtrachujemy.“ Tu ju maſch, tu nowu wucźbu, kotraž je „Im Unverſtandsjahre 1848“ ſeſkhadźała a jako hódnich potomnikow tamnu njerodu płodźiła, kotraž je pod mjenom ſozialismus ſnata.

Njerěcźcźe wjele wo tym, kak je ſozialismus, ſe wſchelkimi wopacźnoſcźemi a połěkowanjemi ßamych knjeżerſtwow, k mozy ßo dobywał, tak, ſo jeho wójwoda, A. Bebal, wóndy khróble w khěžorſtwowym ßejmje ſjewi, ſo w bliżſchich wólbach jeho pſchiwiſk ſ najmjeńſcha 1,000,000 hłoßow ſwjedźe: „Ob wir mit Ausnahmsgeſetzen gebraten oder gemeinrechtlich geſchmort werden, iſt uns ganz egal — wir fürchten uns nicht!“ Tu maſch khrobołaka!

Ale, bjes ſtracha wěz tola njeje. To je hižo ſ teho widźecź, ſchto knjeżerſtwo cźini, ſo ſozialiſtow spokoja. Hacž hdy, to njewěm. Dokelž te 60 milijonow, kotrež ſmějemy jako podpjeru pſchizpěcź, budźa po cźaßu runjež tak pſchibywacź, jako dawanja ſa wojerſtwo. Tola też wjetſchi wumjeńk dźěłacźerſki lud na pſchezo njeſpokoji, njewrócźi-li ßo do luda kſcheſcźijanſka myßl, poměrnoſcź a ſłutniwoſcź.

Tucźi ſozialiſtojo pak nam buram niczo dobre nochzedźa. Wóndy pſchińdźechu mi jene ſ jich nowin do rukow a tam ſtejeſche pißane: „Endlich iſt die Runde gekommen, daß auch die Landwirtſchaft in den Strudel der Weltwirtſchaft hineingeraten iſt. Der Handel mit bäuerlichen Produkten nimmt immer mehr einen »internationalen« Charakter an. Damit rückt die Runde heran, wo der Bauer alten Schlages, der ganz in bornirten Vorurteilen aufging, begraben wird. Der alte harte Bauerſchädel mit ſeinen konſervativen Schrullen fängt an in Stücke zu gehen und an der modernen

Welt zu zerschellen. Wir haben alle Ursache, darüber uns zu freuen, daß das festeste Bollwerk konservativer Bestrebungen durch die immer höher steigenden Wellen des internationalen Verkehrs zernagt und unterwaschen wird." Nó, to drje je pohrjebny kherluſch do cžaßa. Derje pak, ſo my burja wěmy, na cžo tuczi ſozialiſtojo ßo měrja a ſo ßmy jim tak jara na puczu.

Zorty pak też žane njeißu. Tuczi ſozialiſtojo ßu mudri w ßwojim waſchnju, kaž wſchě dżěczi ßwěta a hižo ßu wulke cžrjódy ratarſkeho ludu do ßwojich paßli popanyli, kaž wokoło Lipska. Teho dla dyrbimy my burja w Łużizy pěknje hromadu dżerżecz, ſo naß njeſſjebaja. Dokelž ßu ſozialiſtojo kaž wulke myſche, cžahaju ſ krajiny do druheje a potocza wſcho mjelczo.

Bě teho dla wulki cžaß, ſo w Łużizy „Towarſtwo Sserbſkich Burow" ſałożichu, a ſo w nim wſchěch hoſpodarjow, wulkich a małych, pod khorhoju hromadżimy, kotraż ßo ßwěru dżerži Khryſtuſa a jeho ſpomożnych wucżbow, kotraż ſteji k ßwojemu pſchinarodżenemu kralej a jako najkrucżiſche hrodżiſchczo ßo wopokaſuje pſchecżiwo biesbóżnym ſamyßłam ſozialiſtiſkeho powalerſtwa a póhanſtwa.

Je-li žane towarſtwo, dha wotpocżina runje te „Sserbſkich Burow" na podłożkach ſtroweho kſchesczijanſtwa. Kſchesczijanſtwo a luboſcz k bliżſchemu, to je jene. A runje ßwoje a bliżſcheho ſpomoženje hladacz, to je khowny nadawk „Towarſtwa Sserbſkich Burow".

Wy dżě w ſpocżatku a w prěnim lěcże wot tuteho towarſtwa dżiwy žadacz njeßměcże; ale, hromadżcże ßo jenoż, ſakożejcże nowe towarſtwa, kupujcże pěknje wſcho hromadże, mějcże bies ßobu bratrowſku, dobropſchejazu luboſcz, a dołho njetraje, wy budżecże dżiwy widżecz a kóżda woßada žohnowacz tón dżeń, na kotrymž je ßo „Towarſtwu Sserbſkich Burow" pſchitowarſchika. Schtóż do naſcheho towarſtwa ſtupi, teho ſozialiſtojo njelepja; ſchtóż nam ßo pſchidruži, teho żidża ßnano pſches wucho wjazy njeßmoknu; ſchtóż k nam ßłuſcha, tón pokaſuje ſ tym ßwoju kſchesczijanſku myßl. To ßu wěſcże ważne pohnuczidła, kotreż měłe wſchěch ßerbſkich hoſpodarjow pohonjecz, ſo ſe ſapißom do burſkeho towarſtwa ßo dale njekomdża.

„Towarſtwo Sserbſkich Burow" njeżada w niczim wot knjeżerſtwa něſchto njemóżne; wone nochże nikomu kſchiwdy cżinicz. To, ſchtož wone chże, je ſ krótka: Sswobodne, ßamoſtatne, wobßydne, ſamożite, kſchesczijanſke ratarſtwo, kotreż budże ſ najßylniſchim podkożkom ſa kralowſki trón, ſbożownu Łużizu a ſe ßylnym hrodżiſchczom pſchecżiwo powalerſkim ſamyßłam.

Bóh dak, ſo by ßo tute ſpóſnacże wſchěch wutrobow ſapſchimnuło a dżeń ſkoro ſaßwitak, ſo ßu wſchitzy ßerbſzy burja ßobuſtawy „Towarſtwa Sserbſkich Burow" a ſ tym — jena myßl a jena duſcha!*

ʒ

* Poruczimy k dalſchemu roswucżowanju: „Die Bauernvereine" a „Die Rettung des Bauernſtandes" von Faßbender, Münſter bei Theiſſing, kotreż knižki redaktor Serb. Nowin rad wobſtara. (1 mk. a druhe 60 np.)

Swětne podawki.

Němſke khěżorſtwo. Prěni ßwjaty dżeń jutrow Jeju Majeſtoſcz kral a kralowa po Bożej ßłużbje w katholſkej dwórſkej zyrkwi pſchipołdnju ½12 ſ pſcheproſchenej wulkej ßłużbu w ßwojich ſtwach hromadże ßnědatej, pſchi cżimż ßo mjaßowe jědże, rano wot biſkopa dr. Bernerta ßwjeczene, jutrowne jehnjo, jeja atd., wużiwaju. Po ſtarym waſchnju kral pſchi tejle ſkładnoſczi jene jejo do telko kuſkow roskraje, kelko ſtawow kralowſka ßwójba liczi.

— Khěżor Wylem je w běhu ſańdżeneho tydżenja Oldenburg wopytał a ßo wot tam do Wilhelmshafena podał. S wójnſkej łódżu „Alexandrine" kotraż bě runje hotowa k wotpłowanju k Samoaſkim kupam, khěżor ſ pſchiſtawa na morjo wujědże. Tam ßo ſchulſke łódźſtwo wobſtejaze ſ łódżow „Stoſch", „Charlotte", „Moltke" a „Gneiſenau" ſ „Alexandrinu" ſetka. Bjes tym ſo „Alexandrina" dale jědżeſche, ßo khěżor na łódż „Stoſch" pſchewjeſcz da a ßo ſe ſchulſkim łódźſtwom do Wilhelmshavena wrócži. K tutemu małemu khěżorowemu wulětej na morjo ßo ſa njedołhi cżaß najſkerje wjetſchi do Jendżelſkeje pſchiſamknje. Puczowanje do Konſtantinopla a Athena pak, ſa kotreż bě ßo pſchichodne lěcżo poſtajiło, je khěżor na poſdżiſchi cżaß wotſtorcził. Wón ßo lětßa njemóże do dalokich krajow na dołhi cżaß naſtajicz, dokelž ßu jemu knjeżerjo, kotrychż je wón loni wopytał, pſchipowjedżili, ſo jemu ſe wſajomnym wopytom wotpłacża. Italſkeho krala Humberta hižo w meji w Barlinje wotcżakuja; měßaz poſdżiſcho pſchińdże zar Alexander III. Kónz lěcża ßo wjerchowſke wopyty wot khěżora Franza Joſefa abo ßnadź też wot perſiſkeho ſchaha wobſamknu.

— Němſke knjeżerſtwo je w Steyerſkej brónjerni w Awſtriſkej 450,000 Manlicherowych repetěrowazych tſelbow ſkaſako. Tſelby budża runje tajke, kaž te, kotreż ßu w awſtriſkim wójſku ſawjedżene, jenoż ſamk je trochu pſcheměnjeny.

— Němſka wójnſka łódź „Olga", kotraż bě 16. měrza pſchi Samoaſkich kupach na brjóh ſajěła, je do mórſkeho pſchiſtawa awſtralſkeho města Sydneya pſchijěła. „Olga" je na ſboże mało wobſchkodżena a ßo w Sydneyu bórſy ſaßo wuporjedżi. Łódź „Adler" pak hiſchcże pſchezo na koralowych ſkaliſnach leži, na kotreż je ßo pſchi wichorje cżißka. Wójna bjes wobydlerjemi na Samoaſkich kupach je bjes tym pſcheſtaka. Dobyczerſki ſběżkarſki hłownik Mataafa je ßwoje wójſko roſpuſchcził; wſchitzy ßu brón wotpokożili a ßo do dżěła dali, kotreż je ßo dołhi cżaß ſanjechało. Na ſamoaſkich kupach doſpołny měr knježi; tamniſche wobſtejnoſcże bychu po tajkim tón cżaß k wurunanju bjes Němſkej, Jendżelſkej a Ameriku jara pſchihódne byłe, hdy bychu wſchě tſi wulkomozy ſprawnu a dobru wolu měłe, ßo wujednacz. Temu pak Bohu żel tak njeje. Połnózne amerikanſke ſjenocżene ſtaty wo žane wujednanje njerodża, dokelž Jendżelſkej a Němſkej na ſamoaſkich kupach žane konzeßije cżinicz nochzedża. Na konferenzu, kotraż w bliżſchim cżaßu dla trajneho wotſtronjenja ſamoaſkeje ſwady w Barlinje ſeſtupi, ßo mało nadżije ſtaja. Amerikanſzy ſaſtupjerjo, kotſiż na konferenzu pſchińdu, mało dowěrjenja ſbudżuja. Jedyn ſ nich, knjes Bates, w nowinach ſ naſtawkom, połnym nadutoſcże a pſcheſběhanja, piſche, ſo jenicżży Amerizy prawo pſchiſteji, wo ſamoaſkich kupach a jich wobydleŕſtwje roſßudżicz. To by tak wjele było, kaž ſo matej ßo Němſka a Jendżelſka temu podcżißnucz, ſchtož ßo Amerizy wuſdanje. Pod tajkimi hanibnymi wuměnjenjemi ßo žane wujednanje dozpicz njebudże dacz. Hdyż ßo na to pomyßlimy, ſo je amerikanſke łódźſtwo w najhubjeńſchim ſtawje, ſo ßo ſ němſkim a jendżelſkim łódźſtwom na žane waſchnje runacz njemóże, a ſo bychu w pſchipadże wójny amerikanſke pſchimórſke města hnadże a njehnadże njepſchecżelſkich wójnſkich łódżow podate byłe, njemóżemy wopſchijecz ſ wotkel Amerika khróbłoſcz bjerje, ſ tajkimi njedopjelnjomnymi požadanjemi pſched Němſku a Jendżelſku ſtupicz. Pſchi wujednanju ßamym na konferenzy ſměje drje Amerika roſuma nabudże.

— W Bajerſkej bjes katholſkim duchownſtwom a knjeżerſtwom kulturna wójna wudyricz hroſy. Bajerſzy biſkopjo ßu prynzej-knjeżerjej pißmo pſchepodali, w kotrymž nowe wurunanje bjes ſtatom a zyrkwju żadaju. Univerſity, kotrychż wodżenje a ſadżerżenje ßo njepſchecżelne pſchecżiwo zyrkwi a njerodne mjenuje, dyrbjake ßo ſ zyrkwinſkim duchom napjelnicz; theologiſzy profeßorojo na univerſitach a theologiſzy wucżerjo na wyſchſchich ſchulach ßměłe ßo jenoż ſ pſchiſwolenjom biſkopow wobßadżicz. Nichtó njeßměł ſjawne wucżerſtwo pſchedewſacz, kotryż rjadej ßwobodnych murjerjow pſchißłuſcha, abo kiż je pſchecżiwo zyrkwi njepſchecżelſzy ſmyßleny. Wucżerſke ſeminary měłe ßo po wěrywuſnacżu dżělicz a dale dyrbjake ßo ſchule, kotreż ßo wot dżěczi wſchelakeho wěrywuſnacża wopytaju, ſběhnucz. Skónczńje dyrbjake ßo wſchelake wupokaſane duchowne rjady ſaßo do kraja wróczo powołacz a ßo kandidatam duchownſtwa wojerſka ßłużba ſpuſchczicz. Wotmołwjenje, kotreż je knjeżerſtwo biſkopam dało, na ſdacże pſchecżelnje klinczi a dopjelnjenje někotrych żadankow lubi, powſchitkownje pak ßo hłowne żadanja wotpokaſaja. Bjes dżiwa knjeżerſtwowe pſchecżiwjenje bjes duchownymi wulku njeſpokojnoſcz ſbudżuje, kotraż je ſe wſchěch bajerſkich duchownſtwowych nowin ßłyſchecz. Wſcho nětko wot teho wotwißuje, hacz ſady biſkopow bamž ſteji, abo hacz ßu jich požadanja ſ jich ßrjedżiſny bjes bamżowoweho pſchicżinjenja wuſchłe. Knjeżerſtwo ßo wot měnjenja wodżicz da, ſo bamž naſdała poſtupow biſkopow ſteji, a ſo ßo cżi, jeliſo temu tak je, ſkónczńje ſ tym ſpokoja, ſchtož jim knjeżerſtwo dobrowólnje pſchiſwoli.

Awſtrija. Słotu rózu pózcżiwoſcże, kotruž bamž kóżde lěto jenemu żónſkemu ſtawej katholſkich knjeżerſkich rodow ſpożcżi, tón krócz pjecża ſwudowjena krónprynzeßyna Stefanija doſtanje.

Franzowſka. Franzowſki ſenat je wußudżenje pſchecżiwo Boulangerej ſapocżał: Njech wußud wupanje ßurowje abo mile, wón Boulangerej niczo wadżicz njebudże, dokelž je ßo Boulanger ſ cżaßom do wukraja wukhował. Też bjes ludom njeby Boulangerowy pſchiwiß pſches ſaßudżenje Boulangera ſchkodował. Wulka wjetſchina Franzowſow ßebi praji, ſo knjeżerſtwo jenoż teho dla Boulangera pſcheſcżěha, dokelž chże jeho lud na cżoło knjeżerſtwa ſtajicz. Lud ma ſa to, ſo ßo Boulangerej wulka njeprawda ſtanje, hdyż ßo wón niż pſches porjadne ßudniſtwo, ale pſches ſenat, kotryż ſ wulkeho dżěła ſ Boulangerowych pſchecżiwnikow wobſteji, wußudżi. Prawiza

deputĕrtſkeje komory je rossudźeny protest pſchećźiwo knjeźerſtwowej gwałtnoſćźi wudała. Wona knjeźerſtwo winuje, ſo chze ludowu wolu ſ mozu podtłóćźicź, a ſo wona teho dla wumſaćźny ſud njepſchipóſnaje.

— Parišźka ſwĕtowa wuſtajenza ſo 6. meje ſ wulkej ſwjatoćźnoſćźu wotewri. Na na njej budźe polizija woſebitu kedźbnoſćź na wuſtajene 40 milijonow hódne drohotne kamjenje a pychu ſkoźowacź. Scheſćźo uniformĕrowani a ſcheſćźo tajni poliziſtojo budźa ſ wótrym wóćźkom runje tak drohotnoſćźe kaž jich wobdźiwarjow wo dnjo a w nozy wobdźiwacź.

Ruſkowſka. S twjerdźišnu Kalat-i-Nadirom, kotruž je Perſiſka Ruſkej pſchewoſtajiła, móża Ruſzy, kaž jendźelſke nowiny mĕnja, zyłu ſrjedźnu Aſiſku wobknjeźicź. Kalat-i-Nadir je naturſka twjerdźišna, pſches wyſoke, nahle ſkały ſchkitowana, pſches kotreź jenoź dwaj pſchekhodaj wjedźetej. Cźi, kotſiž ſu twjerdźišnu widźeli, wĕrja, ſo ſo twjerdźišna dobycź njemóże, byrnjeź khumſchtnje wobtwjerdźena njebyła. Na Kalat-i-Nadirje ſu rĕki a pola, a dokelź jara wyſoko leźi, je tam wjedro khłódniſche. Duź budźe ſo twjerdźišna woſebje derje k ſtajnemu lĕhwu ruſkehoaſiſkeho wójſka hodźicź.

— Ruſzy nihiliſtojo ſu pjecza w Konſtantinoplu wucźek namakali a tam nadpad pſchećźiwo źiwjenju ruſkeho khĕźora pſchihotowali. Ruſke knjeźerſtwo wo tym ſhoniwſchi turkowſkej poliziji poruczi wĕz pſchepytacź a jeli nuſne, ſtraſchne woſoby ſajecź. Tukanje ſo na wĕſteho Korlu Meyera wobrocźi, kotrehoź ſajachu. Meyer ſo jako ſobuſtaw nihiliſtiſkeho ſwjaſka w Peterburgu wupokaſa a ſkónczńje pſchida, ſo chzedźa nihiliſtojo zara jutry ſkónzowacź. Jateho ſu ruſkej poliziji pſchepodali.

Rumunſka. S pſcheměnjenjom rumunſkeho miniſterſtwa ſo po ſdaczu zyła ſnutskowna a ſwonkowna rumunſka politika do druheje kolije ſwjedźe. W běhu poſledních lĕt bĕ ſo Rumunſka k nĕmſko-awſtriſko-italſkemu ſwjaſkej pſchiſamkła, kotreź ſo pſchećźiwo wójnſkim ſpoczinanjam Ruſkeje a Franzowſkeje mĕri. Pſchećźiwo tutemu ſwjaſkej je rumunſka ruſkomyſlna konſervatiwna ſtrona pſchezo ſe wſchej mozu ſkutkowała. Nĕtko ſu konſervatiwni ſkónczńje knjeſtwo k ſebi ſtorhnuli, a prĕnje, ſchtoź je nowy miniſterſtwowy pſchedſtyda Katargiu w ſejmje wo ſwonkownej politizy rĕczał, bě to, ſo budźe ſo Rumunſka wſchĕch politiſkich ſwjaſkow ſ wukrajom ſdalowacź. To rĕka, ſo ſo Rumunſka wot nĕmſko-awſtriſko-italſkeho ſwjaſka ſaſo dźĕli. Hacź tak daloko dóńdźe, wſchak hiſchcźe wucźinjena wĕz njeje. Konſervatiwna wjetſchina w ſejmje tón cźaſ jenoź nĕkotre hłoſy wucźini, a wona móże ſo pſches pſchipad lóhko do mjeńſchiny pſcheměnicź. Rumunſki kral Korla, kiž ſ młódſcheje Hohenzollernſkeje linije wotkhadźa, twjerdźe k trojoſwjaſkej dźerži, a tak wjele hacź w jeho mozy ſteji, wón wotpohlady konſervatiwnych pſchekaſy. W kralu Korle maja konſervatiwni najſylniſcheho pſchećźiwnika; duź pſchećźiwo njemu ſe wſchĕmi ſrĕdkami dźĕkaju a ſamo jeho trón powrócźicź pytaju. Skoro wĕricź njeje, ſ kajkej jĕroſcźu a njemdroſcźu krala pſchimaju. Konſervatiwne nowiny „Fulgerul“ w ſwojim poſledním cźiſle pišaju: „Wójna bjes krajom a trónom je pſchipowjedźena. Kral njech ſo hlada, dokelź móhło wojowanje ſa njeho jara ſrudny kónz mĕcź. Jeli ſo kral ſe ſaſakloſcźu na wójnje wobſteji, móże ſo jemu ſtacź, ſo niz jenoź apanażu, jemu wot prjedawſcheho knjeźerſtwa ſ njeprawom pſchiſwolenu, ſhubi, ale teź kralowſku krónu.“ Podobnu rĕcź teź druhe konſervatiwne nowiny pſchećźiwo kralej wjedu.

Perſiſka. Perſiſki ſchah (kral) je ſo na pucźowanje do Europy naſtajił. Najprjódźy wón Ruſku wopyta. 12. meje wón ruſke mjeſy pſchekrocźi, pſchi cźimž jeho Ruſzy ſ wulkej ſwjatoćźnoſcźu powitaju. Kónz meje wón do Peterburga pſchijĕdźe, hdźeź hacź do ſrjedź junija ſawoſtanje. Poſdźiſcho chze ſchah do Barlina, Hollandſkeje, Belgiſkeje, Jendźelſkeje a Franzowſkeje pucźowacź a ſo pſches Win do Perſiſkeje wrócźicź.

Afrika. W nĕmſkich narańſcho-afriſkich kolonijach ſbĕźkarjo hižo ſaſo ſ njepſcheczelnoſćźemi ſapoczinaju. Kaž jendźelſke nowiny „Times“ pišaju, je wjednik ſbĕźkarjow, Buſchiri, nĕkotrych dźĕkaczerjow ſajał, kotſiž ſu Nĕmzam w Bagamoyo khĕźe wuporjedźicź pomhali. Wón je kóźdemu ſ nich prawu ruku wotrubnucź dał a jich tak wohidźenych k Nĕmzam wróczo póſłał.

Maka myſchka.

(Skónczenje.)

To běſche kraſny, radoſćźiwy jutrowny khĕrluſch, kotryž woſada ſpĕwaſche. Naſch hórnik te rjane ſchtućźki derje ſnajeſche a ſ khroblej wutrobu a ſ wjeſołym ertom ſobu ſpĕwaſche: Khryſt ſe ſmjercźe je ſtanuł. Halleluja!

A teź to halleluja, kotreź ſo w khĕrluſchu tak cźaſto woſpjetowaſche, wón nutrnje a wjeſele ſobu ſpĕwaſche. To jeho duſchu ſpodźiwnje poſylni a wokſchewi. Potom ſchĕdźiwy farař na klĕtku ſtupi, a Teller ſ nutrnej poboźnoſcźu na jutrowne ſcźenje poſłuchaſche a na jutrowne prĕdowanje wo ſpodźiwnym a kraſnym dobycźu naſcheho ſbóźnika, kotryž je naſcheho hrĕcha dla na kſchiźu wumrjeł a naſcheho wuſprawnoſcźenja dla ſ morwych ſtanuł, kotryž je ſe ſwojej ſmjercźu ſmjercźi móz wſak a ſe ſwojim ſ morwych ſtawanjom nam wĕcźne źiwjenje dobył. W prĕdowanju Teller ſłowa ſaſłyſcha, kotreź jeho w jeho ſrudobje woſebje wokſchewichu. Sſłużobnik zyrkwje mjes druhim dźeſche: „Mjes nami je dźenſa ſnano nĕkotryźkuli ſrudny kſcheſcźijan, kotremuź kaž cźeźki kamjeń na wutrobje leźi, a kotryž teho dla k prawej, wjeſołej jutrownej radoſcźi pſchińcź njemóże! Mój bratſje a moja ſotra, ſy-li khudy abo khory, cźwiluje-li cźe nĕkajka ſtaroſcź a ſrudoba, — knjes Jeſuſ je ſtanuł, wón je ſawĕrno ſtanuł! Wón ma móz w njebjeſach a na ſemi, a jeho jandźeljo móża hiſchcźe dźenſa wſchitke cźeźke kamjenje ſtaroſcźe ſwotwalecź, móża dokonjecź, ſchtoź my njeſamóźemy, jenoź ſo my cźinimy, ſchtoź ſamóźemy, a kaž te poboźne źónſke w ſcźenju cźiſche a ſwĕrnje po pucźach ſwojeho Boha khodźimy. Duź precź ſe wſchej ſtaroſcźu, ſe wſchĕm ſtyſkom a ſe wſchĕmi dwĕlemi! Tón Knjes je ſtanuł, wón je ſawĕrno ſtanuł!“

Tele ſłowa ſłyſcho naſch hórnik na cźeźke ſpytowanje ſpominaſche, kotreź bĕſche runje hakle w małej khĕźzy nad podkopkami pſchĕtrał; ſo ſwojeje njedowĕry dla hańbujo dyrbjeſche wón wocźi k ſemi ſkoźicź. Wón ſwojej ruzy ſtyknu a ſo mjelcźo a nutrnje k miłoſcźiwemu Bohu modleſche, ſo chzył jemu wón jeho cźeźki hrĕch wodacź a jeho w krutej wĕrje ſdźerźecź. Wón wſchitku ſwoju ſtaroſcź ſo modlo a proſcho wótzej w njebjeſach horjeka poruczi a bu pſches to ſ mozu ſ wyſokoſcźe napjelnjeny a ſ mĕrom Bożim troſchtowany.

W poboźnym ſahorjenju wĕry wón ſaſo wjeſele ſwojej wocźi poſbĕhnu. Tu ſo jemu ſeſda, jako by ſebje ſameho ſwjedźeńſzy ſdraſcźeneho a ſ bohatej ſlĕbornej rudu na ramjenju pſchi wołtarju kleczo widźał. Saſtróżeny wón ſwojej wocźi rucźe wotwobrocźi; hdyž pak ſaſo na wołtař pohlada, bĕſche ſo to ſjewenje ſhubiło. Wón ſwoje mĕſto wopuſchcźi a ſ zyrkwje po dróhach mĕſtacźka domoj dźĕſche. Duzy po pucźu pak wón, w myſlach ſabyty, wſchitko rospominaſche, ſchtoź bĕſche w domje Bożim widźał a ſłyſchał. Na jene dobo jeho nĕchtó na ramjo plaznu. Wón ſo wohlada a pyſchnje ſdraſcźeneho mużſkeho widźeſche, kiž pódla njeho ſtejeſche a ſo jeho pſchecźelnje woprascha, pſche cźo wón prĕni ſwjaty dźeń jutrow w ſwojim ſchĕrym, maſanym hewjerſkim kabacźe khodźi. Duź jemu Teller wſchu ſwoju nuſu wupowjeda a ſo jemu ſwĕru wuſna, ſchto bĕſche ſo tole ranje wſcho ſ nim ſtało. Zuſy pſchecźelnje na njeho poſłuchaſche a jemu ſkónczńje ſwĕtły toler dari. Khudy hórnik ſo jemu wutrobnje ſa njewocźakowany a tak witany dar podźakowa. Potom pak ſo khwatajźy ſaſo do mĕſtacźka wrócźi a tam khlĕba ſa ſo a ſwoje dźĕcźi, a ſa ſwoju khoru mandźelſku poſylnjazy napoj kupi. Tak bĕſche tón Knjes w njebjeſach jeho modlitwu wuſłyſchał a khudej, khłódnej ſwójbje lubu jutrownicźku troſcht a pomoz póſłał.

Ale ſ tym hiſchcźe doſcź njebĕ. Teller dyrbjeſche hiſchcźe wjazy dopokaſmow bożeje dobroty a ſmilnoſcźe doſtacź. Snutskowny hłóſ, kotryž wón wjazy wotbycź njemóżeſche, a kiž ſamo w nozy wo ſnje k njemu rĕcźeſche, jeho njepſchеſtawajźy na tamne podkopki pokaſowaſche, kotreź bĕſche ſkupy knjes wopuſchcźił, dokelź jemu mało nježechu. Sſnano ſo w nich tola hiſchcźe nĕſchto wocźakowacź hodźeſche, hdy by ſo tam nĕchtó w Bożim mjenje ſ nowa do dźĕła dał. Tole bĕchu myſle, kotreź naſchemu Tellerej ſpochi w hłowje khodźachu, a kotreź wón ſ najlĕpſchej wolu wotbycź njemóżeſche. „Dyrbjał to ſnano porſt teho Knjeſa bycź, kiž chze tebi na tole waſchnje pomhacź?“ ſo ſprawny hórnik praſcheſche a ſo ſkónczńje roſſudźi tamnemu hłoſej poſłuchacź. Wón k hórniſkej wyſchnoſcźi dźĕſche a tam ſa mało ſlĕborn, kotreź mĕjeſche wot dara zuſeho muża hiſchcźe wyſche, piſnu dowolnoſcź doſta, ſo ſmĕ w wopuſchcźenych podkopkach dale dźĕkacź.

Naſajtra rano ſo wón ſe ſwojej khorej mandźelſkej, kotraž jemu ſ zykej wutrobu ſboże a Boże žohnowanje k jeho ſapoczinanju pſchejeſche, wutrobnje roſžohnowa, ju ſchkitej ſwĕrneho Boha poruczi wſchi. Wón ſam pak ſo w ſamotnej khĕźzy nad podkopkami poniżnje poklaknu a ſo k wótzej w njebjeſach, wot kotrehoź wſchitko dobre pſchikhadźa, modleſche, ſo chzył wón ſkutk jeho rukow hnadnje ſpĕchowacź a žohnowacź. Potom ſo wón khróble do podkopkow dele puſchcźi a ſ motyku, bóźkowom a hamorom delekach njeſpróżnje dźĕkaſche zyły dźeń hacź do wjecźora. Ale, ſchtoź teź wón pilnje

rubaſche a klepaſche, ſchtož też ſ wótrym wokom do wſchěch ſtron w podkopkach ßlědźeſche, wón nihdźe ani najßnadniſcheho ſnamjeſchka njenamaka, kotreż jemu myto ſa jeho dźěło lubjeſche. Srudny ßo wón wjeczor do ßwojeje khěžki wróćźi.

W nozy ßo Teller njemërnje na ßwojim borle wokoło mjetaſche. Nadźija a dwělowanje ßo w jeho duſchi bědźeſchtej, ſo wón lědma někotre hodźiny pospa. Naſajtra rano wón pokny ſtaroſćźi ſtaże a mějeſche pſchi ßamom myßle, zyku wěz ſaßo ſpuſchćźicź a něhdźe druhdźe dźěła hladacź. Ale ſkónczńje ßo tola rosßudźi, ſo chże w Božim mjenje hiſchćże junu a to poßleni króćź ſpytacź. Dźěczom jich dźěl na tón dźeń rosdźělíwſchi mějeſche wón hiſchćże jenu jeniczku krjeńzu khlěba wyſche, kotruż ßebi do ſaka tyknu. Też ſa ßwoju latarnju mějeſche hiſchćże jenu jeniczku ßwěczku. Każ dołho ta wutraje, chzyſche wón hiſchćże prawje pilnje podźěkacź; potom pak chzyſche dźěło, dokelž wuſpěcha njelubjeſche, ſpuſchćźicź. Sso pomodliwſchi ßo wón ſaßo do ßamotnych podkopkow dele puſchćźi a tam hacž do połdnja dźěkaſche. Wón běſche wuſtał a też hłódny bycź poczа. Duž ßwój hamor pornjo ßebi pokoži a ßwoju poßlenju krjeńzu khlěba wucźeże.

Mjes tym ſo wón ßedźo wobjedowaſche, ſ jeneje dźěrki w ſkale maka myſchka pſchiběža. Wona ſe ßwojimaj mudrymaj a ßwětkymaj wócźkomaj naſdala na njeho hladaſche. Dokelž pak ßo wón, każ ßo ſdaſche, dale wo nju njeſtaraſche, wona dowěriwa bliže a bliže pſchińdźe, žedźiwje ßrjódki sběrajo, kotreż jemu wotpadowachu. Dobrocźiwy muž mějeſche ßam pſchi ßebi na njej ßwoje wjeßele a rjeknu: „Pój jenož bjes ſtracha bliže, make ſwěrjatko! Ja tebi žaneje kſchiwdy njeſćźinju. Ty dźě ßy móhł rjez też kruch hórnika, każ ja, a ßo w dźěrach a próſnizach ſemje žiwiſch. To dźě też je mój poßleni wobjed tudy; duž cźi ßrjódki, kotreż wot mojeho blida padaju, ſ wutrobu rady popſcheju a dawam.“ A ſe ßrjódkami, kotreż wón makej myſchzy ſ dobrej wutrobu drjebjeſche, ßo nękotre ßylſy ſ jeho woczow na ſymne kamjenje pod nim wuronichu.

Khudobny wobjed běſche ſkónczeny a poßleni dórtk khlěba ſjědźeny. Hórnik po dobrym pobožnym waſchnje wuſpěwa: „Dźakujcże ßo temu Knjeſej; pſchetož wón je ßmilny, a jeho dobrota traje wěcźnje!“ a potom hiſchćże khwilu ßwoju hłowu ſ ruku podeprěwſchi, do khutnych a cźežkich myßlow ponurjeny ßedźo woſta. Maka myſchka běſche mjes tym poßlenje ßrjódki ſežraka a nětko žedźiwje wot ßwěczki rymſaſche, kotraž w wotewrjenej latarni pódla naſcheho hórnika ſtejeſche. Myſchka mějeſche ßo ſe ßwojim dźěłom do ſpěcha, a ßwěczka ßo hižo cźumpacź poczа; na ßboże to Teller hiſchćże cźaßa doſcź pytnu, prjedy hacž jeho hłuboka cźma wobda. Wón hněwny ſawoła: „Njedźakowne ſwěrjo, ty! Ja ßym ßwój poßleni kuſk khlěba ſ tobu dźělił, a nětko chzeſch mi też hiſchćże moju poßlenju ßwěczku ſežracź?“ To prajizy wón ßwój hamor hrabnu a ſ nim ſa myſchku praßnu, kotraž cźeknu, khětſje każ wětſik. Wón ju njetrjechi, dokelž ßo myſchka khwatajzy do ſkalneje ſchkałoby ßuže a ſkhowa. Ale hamor ſ zykej mozu do ſkały praßnu a kruch kamjenja wotraſy, a — bohata ßlěborna žiła ßo pſched wocźomaj ſadźiwaneho a ſwjeßeleneho hórnika ſyboleſche. Hamor jemu ſ tſchepjetazeje ruki wupadźe, a dołhi cźaß ßo Teller kleczo nutrnje k temu Bohu modleſche, kiž běſche jeho na tajke ſpodźiwne waſchnje wußłyſchał a žohnował. Potom hórnik rucźe ßwój grat ſeſběra a ſ wjeßołej powjeſcźu do ßwojeje khěžki domoj khwataſche.

Wjeßołe poßołſtwo wjele móznjſcho na thoru žonu ſkutkowaſche, hacž kajkežkuli lěkarſtwo. Wona ſ koža ſtanu, wokoło khodźicź poczа a móżeſche ſaßo każ prjedy ßwoje domjaze dźěło wobſtaracź. Dźěcźi ſ radoſcźu wyſkachu, a maka khěžka, w kotrejž běſche tak dołho hubjenſtwo doma było, bu nětko město dźaka a wjeßela.

Naſajtra rano Teller hórniſkej wyſchnoſcźi woſjewi, ſo je ßlěbornu žiłu wußłědźił, a wyſchnoſcź jeho jako praweho wobßedźerja ßlěbornych podkopkow pſchipóſna. Wopuſchcźene podkopki ßo nětko bórſy ſaßo ſ pilnymi dźěłacźerjemi napjelnichu, a w nimale roſpadanej khěžzy nad podkopkami ſaßo wſchědnje ſwónczk ſaklinczа, wokajo hórnikow k ſpěwej a modlitwje do dźěła a po dokonjanym dźěle. Na tak ſpodźiwne waſchnje wußłědźena ßlěborna žiła ßo na trajaze jako wurjadnje bohata wopokaſa. Teller bu ſa krótki cźaß ſamožity a widźany muž. Wón pak w ßwojim ßožu a bohatſtwje ženje na ßwoju prjedawſchu khudobu ſabył njeje a je temu Knjeſej, ßwojemu Bohu, kiž běſche jeho tak ſpodźiwnje wumožił a tak wulzyſchnje bohacze žohnował, ſa to ſ wutrobu dźakowny był a woſtał. Kóždu njedźelu rano, hdyž zyrkwine ſwony w Hornim Wieſenthalu ſaklinczachu, wón w ßwjedźeńſkej draſcże ſe ßwojeho nahladneho domu ſe ßwojej zykej ßwójbu ke mſchi dźěſche. Wſchitzy hórniзy bohateho wobßedźerja podkopkow pſchecźelnje ſtrowjachu, a žadyn jeniczki mjes nimi njebě, kiž jemu jeho ßboże popſchał njeby; pſchetož Teller poniżny a pobožny woſta a wjele dobrych ſkutkow dokonjeſche. Najdźakownjſcho pak je wón kóžde lěto ßwjatu jutrownjczku ßwjecźił, hdyž běſche w domje Božim tak bohaty troſcht nadeſchoł a potom tak wulke žohnowanje doſtał. K wopomnjecźu na to ſjewjenje, kotreż běſche tehdy w zyrkwi widźał, wón ßebje ßameho w tej ßamßnej podobje, kajkehož běſche ßo tehdom pſchi woltarju wohladał, wot wuſtojneho rěſbarja do drjewa wurěſacź da. Tajki wón dźenßniſchi dźeń hiſchćże w ßwjedźeńſkej draſcże, ſ bohatej ßlěbornej rudu na ramjenju, w zyrkwi w Hornim Wieſenthalu ſteji. Sswojim tſjóm ßynam je wón poſdźiſcho w lěßu mjes ſpomnjenym měſtacźkom a wßu Rittersgrün tſi nahladne khěže natwarił, kotreż teho runja dźenßa hiſchćże ſteja a po nim Tellerjez khěže rěkaju. Hdyž něchtó ſ naſchich lubych cźitarjow junu do Rudnych Hór pſchińdźe, móże ßebi wón w zyrkwi w Hornim Wieſenthalu ſpomnjenu drjewjanu poſtawu wobhladacź, każ też tamne tſi khěže, ſpominajo pſchi tym na ſpodźiwny podawk, kak je wſchehomózny Bóh khudeho hórnika pſches maku myſchku tak bohacze žohnował.

Jutrowny khěrluſch.

Nam, jutry rjane, witajcże,
Hdźež Jeſuß Khryſtuß ſ rowa dźe,
Na wohladanje kraßny!
Nam ſhotował je wjeßele
A pſchinjeßł nowe žiwjenje,
Kiž prjedy w ßmjercźi haßny.

Sso ſaſeleńcże, trawiczki!
Kiž ſpaſche tſi dny pod wami,
Tón ſpodý waß nětk ſtawa.
O wulka kraßna Boża móz!
Budź ßmjercźi nětko dobra nóz!
Sso ſhilej młoda trawa!

Sso, kwětki, ßobu wjeßelcże
Pſched kralom waſchim pokornje
A hłowczku poſběhujcże!
O ſcźelcże ßwoje wonjenje
Nětk jemu rjenje na pucże!
Sso nad nim poßmëwkujcże!

A wodźiczka ty jutrowna,
Budź ſ nami ßobu wjeßeła,
Pój ſ nami cźeſcźicź krala!
Wſchak Jeſuß je cże ſ rěczki pił
A wot tebje ßo wokſchewił,
Duž njeſtej wot naſdala!

O wócźko, hladaj na njebjo,
Kak Božі lubi jandźelјo
Sso ßobu ſradujeja!
Pſches ſemju a pſches njebjeßa
Sso wſchitke Boże ſtworjenja
Pſched kralom pokorjeja.

A rjenje horje wot ßwěta
Nam ſwony duſchu ſběhuja
Hacž k njebju wjeßelemu;
Duž wſchitzy rjenje hromadże
Nětk kralej khěrluſch ſanjeſcże
Tak kraßnje ſjewjenemu!

Na wyſchſchim khorje, kralo naſch,
Kiž tajku wulku kraßnoſcź maſch,
Cźi klincź do wyßokoſcże
Nětk twoja khwalba, twoja cześcź!
My žadamy ju tebi njeſcź
Wot nětk hacž do wěcźnoſcże.

P.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sserbſki konzert, kotryż mějeſche ßo ßrjedu po jutrach 24. haprleje w Lauez hotelu wotdźerżecź, je ßo nowoſaſtupjenych ſadźěwkow dla tydźeń **wotſtorczicź** dyrbjał a je ßo **na ßrjedu 1. meje pſchepokožił.** Program ßo w žanym naſtupanju niczo njepſcheměni. S nowa Sserbow namołwjamy, ſo bychu w nahladnej mnohoſcźi pſchiſchli na konzert, ſa kotryż ßmy ſ wulkej prózu a ſ wulkimi woporami tajke ßławne daloko a ſchěroko ſnate wumělſke mozy dobyli.

— Měßacźnika „Łužica“ je cźißko 4. (haprleja 1889) wuſchło. **Wobßah:** Najſłódšeho ſłowa zynk. J. Ćišinski. — Bojomir abo Zawjedźenje křesćijanſtwa w Łužicach. Powjeſć za lud a doroſcenu młodźinu. Spisał J. Chociszewski. Z dowolnoſcu spisaćela z Pólšćiny zeserbšćił A. Žemr-Budyšinski. — Z češkeje poesije. IV. Jutrowna ballada. Pěsnił Jan Neruda. (Ballady a romance, 1883.) Přełožił Adolf Černý. — Domizna. Wobrazk z Łužicy. — Epistola. J. Ćišinski. — Khudy pjekař a bohaty knježk. (Bajka wot njeboheje Kralec Hańže bata.) E. M. — Serbske pismowstwo. — Słowjanske nowinki. — Serbski rozhlad. — Zejlerjowe spisy. — Nawěštki.

— S wotkasanja ſemrjeteho probſta a kanonika dr. Mara, na kotreż maja prawo jenož Sserbjo romſko-katholſkeho wěrywuſnacźa, najprjódzy ſ krejneho pſchiwuſniſtwa wotkasarja a Njebjelczańskeje woßady, ma ßo wot 1. haprleje ſtipendij po 240 mk. ſa ſtudowazych na univerſicźe abo ſa gymnaſiaſtow dweju hornjeju rjadownjow a ſtipendij po 150 mk. ſa wucźomzow wucźerſkeho ſeminara, realniży, hajniſkeje abo hórſkeje akademije wudźělicź. Pſchipowjedźenje ma ßo hacž do 30. haprleje na tachantſtwje wotedacź. Jenož na tajkich ßo dźiwa, kotſiž ßu ßerbſkeje rěcże mózni.

— Poßledni Budyſki hermank ßu paduſchi pilnje dźěkali. W hoſcźenzu „k jandźelej“ zuſy cźłowjek draſtu kranucź ſpyta. Na

ſboże pak pokoſtnika lepichu, prjedy hacź bě ſe ßwojim rubjenſtwom twóchnuł. Na butrowych wikach ßu jenej wikowarzy 50 mk., jenej druhej żonje 5 mk., dale jenej żonje na hłownym torhoſchczu 3 mk. a jenej dźowzy na żitnych wikach 3 mk. kranuli. Spodźiwne je, ſo ßu ßebi pſchezo jenoż żónſke pjenjeſy kranucź dale; ſda ßo ſkoro, ſo te mjenje na pjenjeżnu móſcheń kedźbuja, hacź muźſzy. Paducha, kotryż je ßo na żitnych wikach do hermanſkich budow łamał, ßu wußlědźili. Je to 17létny pachoł ſ pruſkeje pſchimjeſneje wßy, kotrehoż ßu na ßudniſtwje paduchſtwa dla hižo khoſtali.

— Ryßowanka prěnjeho dźěła Budyſko-Rakeczańſkeje żeleſniży, Židowſke, Scźijeczańſke, Ratarowſke, Sajdowſke, Czichonjanſke, Wjelkowſke a Kelnjanſke leżomnoſcże wopſchijazeho, móże ßo wot wobßedźerjow leżomnoſczow, pſches kotrež żeleſniza póndźe, na hamtſkim hejtmanſtwje abo w ſekzionſkim burowje wobhladacź.

— Po nowym wójſkowym ſakonju maja ßo wucźerjo ludowych ſchulow pſchichodnje niż wjazy 6 njedźel, każ hacź dotal, ale 10 njedźel wuwucźowacź. Pódła teho maja ßo woni hiſchcże dwěmaj ſwucźowanjomaj pſchi bliżſchej narunanſkej reſerwje podcźißnucź.

— Budyſke nowiny „Bautzener Nachrichten“ woſjewjeju, ſo ßo ſa Sonnenſtein khorohladarka pyta, kotraż ſměje ſa ſapoczatk na měßaz wóßomnacże markow mſdy. Dobre by było, hdy by ßo ßerbſka żónſka ſa to namakała, dokelż je bjes khorymi druhdy też ßerbſki cźlowjek, kotremuż ßo jeho cźerpjenje połóżi, hdyż móże też tam ſ nětkim w maczérnej rěcźi rěcźecź. Napraſchowanja a wopißma njech ßo póſcźelu na „Kgl. Anſt.-Direction Sonnenſtein-Pirna“.

— Wſchón ßwět na ſymne naléczo ſkorżi. Sańdźenu ßrjedu rano běchu łuże pſchi 2 gradomaj ſymy ſ khětro tołſtym lodom pſchikryte. Wjele ſymniſcho, hacź pola naß, je w ſakſkich rudnych horach. Tam termometer ſ wjetſcha 5 gradow ſymy pokaſuje. W tamniſchich wyſchſchich ſtronach móża hižo ſaßo na ßanjach jěſdźicź.

S Cźemjerz. Sańdźenu póndźelu rano tudomny kubleŕ M. do ßwojeho konjemza ſaſtupiwſchi ßo dohlada, ſo běſche ßo dwělětny ſrěbz, kotrehoż bě ſa 200 toleŕ kupił, ſhubił, bjes tym ſo druhi ſtarſchi kóń wotwjaſany pſchi żłobje ſtejeſche. Kubleŕ hnydom do Kulowa, hdźež běchu tón ßamy dźeń ſkótne wiki, wotjědźe, měnjo, ſo ßnadź tam konja a ſ dobom paducha nadeńdźe. Tola ta próza bě podarmo, kóń nihdźe wuhladacź njebě. Na dompucźu pak kubleŕ k ßwojemu wjeßelu ſhoni, ſo ßu w Holeſchowje ſrěbza popanuli, kotryż ßo też woprawdźe pſchi wobhladanju jako kublerjowy wupokaſa. Srěbz bě ßo w nozy konjej jeneho ratarja, kiż ſ Budyſchina domoj jědźeſche, na Wjelkowſkej dróſy pſchitowarſchił. W Holeſchowje ßo ratarjej ſkóncźnje poradźi, ſrěbza pſchimnucź, na czoż jeho Holeſchanam pſchepoda. Hacź ßu konja kranuli, a tutón potom paduchej czeknuł, abo hacź je něchtó kublerjej klubu konja wotwjaſał a jeho ſ dwora wuhnał, njeje hiſchcże wujaßnjene.

Se Skaneż. Ssmjercź je ſtajnje cźłowjekej bliſka. Naſch gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Domſch ßrjedu tydźenja cźiły a cźerſtwy do Wósborka wotjědźe. Na dompucźu ßo wón dohlada, ſo je kſchud ſhubił a teho dla ſ wosa ſtupi, ſo by jón pytał. Dokelż ßo Domſch po dlěſchej khwile njewróćźi, ßłużobna holza, kotraż ßo ßobu na wosu wjeſeſche, ſa nim hladacź dźěſche. Skóncźnje jeho pſchi drózy leżazeho morweho nadeńdźe; Boża ruczka bě jeho żiwjenju nahły kónz ſtajiła.

S Rózanta. 16. haprleje je ßo tu póſtſka agentura ſakożiła. Wokrjeß noweje agentury wobßaha wßy Rózant, Ssernjany, Hrańzu, Hórki, Nowu Wjeſku, Łuh, Nowoßlizy, Ralbizy, Łaſk, Ssmjerdźazu, Nowu Ssmjerdźazu, Konjezy a Schunow.

S Khoczebuſa. W prawej nuſy běſche wóndano njewjeſta w naſchim měſcże. Rjemjeßlnik běſche na póndźelu 8. haprleje na ſtawniſtwje wěrowanje ſkaſał. Dokelż ßo wón w 10 hodź. hiſchcże njepokaſa, mějeſche njewjeſta ſe ßwojim pſchecźelſtwom ſa to, ſo je ßebi nawoženja ſ mandźelſtwom pſchemyßlił. Duż póßła k njemu póßłachu. W jeho bydle pak ſhonichu, ſo je nawoženja, kotryż je wojak, hižo ßobotu 6. t. m. na kontrolu ſchoł, ſ wotkelż ßo hiſchcże wróćźił njeje. Sso dale wobhonjejo ſhonichu, ſo je ßo wón pſchecźiwo kontrolnym prawidłam někak pſcheſchoł był, duż ßu jeho do arreſta tykli. So by kwaß, na kotryż běſche też ſ daloka wjele pſchecźelow njewjeſty każ też nawoženje pſchiſchło, ſkażeny njebył, wſcho móżne ſpytachu, ſo bychu nawożenju ſ arreſta puſchcźili. Wojeŕſka wyſchnoſcź też ßo naproßycź da: nawożenju ſ dźěry puſchcźichu, a něktore hodźiny poſdźiſcho wón pſched ſtawnikom ſtejeſche.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 13létny ſchulſki hólcźeż E. M. Rjencź w Dobruſchi bě wobſkorżeny, ſo je tamniſchemu pjekarjej Hoblandej 10. januara 2 mk. a 22. januara 13 mk. a dale 16. januara tamniſchemu khlamarjej Libſchej 50 np. kranuł. Rjencża paduchſtwa winowateho ſpóſnawſchi k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudźichu.

W należnoſczi macźicżneho domu.

(Wotewrjeny liſt dobrym Sſerbam.)

Kak dawno hižo njejßym Tebje widźał, luba rjana Łużiza! Kak dawno do mojeho wucha njejßu klinczake ſynki lubeje ßerbſkeje rěcże! Cźeżke wobſtejnoſcże żiwjenja dźerżachu mje telko lět daloko wot Waß, lubi Sſerbja! a njedowolichu wopytacź Tebje, druha domowina mojeje wutroby! Jeno w mojich ßonach ſteji Twój wobras pſched wocżomaj duſche, jeno hdyż w hwěſdnej nozy k wjecżornej ſtronje hladam, mi cźichi wětſik pſchinjeße ſchum ſchtomow Lubinſkeje hory a wothłoßy ſelenych dołow, hdźež po ſkałach a kamjenjach ßo Sprewja ßlěborni!

Tak ſanurjeny w dźecźach myßlu tehdy wo ſańdźenoſczi a pſchichodźe Sſerbowſtwa, a hdyż myßl wuleczi do lěpſcheho pſchichoda, widźu Macźicżny dom ßerbſkeje narodnoſcże, kraßne twarjenje, wulkotnje ßo poſběhowaze na woźiwjenej haßy měſta Budyſchina. Mój Bożo! ſo je to ßón, woprawdźe ßón! Wjele lět je ßo hižo minuło, jako ßerbſzy wótczinzy ſa tule należnoſcź ßo ſtaracź poczachu, a hiſchcże njeje tuta wěż daloko pokroczika. Duchowni a wucźerjo ßami ſamóża mało; ßerbſki lud, też ſamóżite burſtwo, pak njeje doſcź ſahorjeny ſa twarbu ßwojeho ßerbſkeho narodneho domu, kotryż by pſchihódne ßrjedźiſchczo ßerbſkich literarnych a druhich towarſtwow, też ſa ſkład ßerbſkeho burſkeho towarſtwa był! Se ßłowjanſkich ludow, do kotrychż po ßwojej rěcźi też Sſerbja ßłuſcheju (politiſzy pak ßu ßwěrni poddani němſkeho khěżorſtwa), je drje jedyn ßylny a bohaty, ale ſkutkuje bóle tam, hdźež ma politiſki wużitk, kajkiż, wě ßo, Sſerbowſtwo dacź njemóże a nochże; druſy Sſkowjenjo pak ßu ßłabi a dyrbja ßwoje ßamßne należnoſcże wobſtaracź a podpjeracź. Teho dla njeje ani lubjene pjecźlětne hromadźenje dobrowólnych pſchinoſchkow ſe ſtrony Sſerbow wjele pſchinjeßko, ani też pomoż pſchecźelow Sſerbowſtwa doßahaza!* Takle dyrbimy hiſchcże dołho cźakacź na tón dźeń, na kotrymż by ßerbſki narodny dom w Budyſchinje ßerbſke towarſtwa, macźicżnu knihownju a druhe ſběrki pod ßwoju tſěchu wſacź móhł a ſ zyła kulturne interesßy Sſerbow ſpěchował. Po mojim ſdacżu hodźi ßo zyła wěż na wěſtym ſakładźe takle ſarjadowacź a wuwjeſcź, każ hnydom tudy namjetuju.

Saweſczeńſke towarſtwa ſaweſczeja cźłowjeka na wěſtu mnohoſcź lět, a k temu płacźi ßo kóżdolětnje poſtajeny ſaweſczeńſki pjenjes abo pſchinoſchk. Po minjenju wěſteho cźaßa doſtanje potom fyſiſka abo juridiſka woßoba ſ towarſtwa wucźinjeny kapital. Podam tu pſchikład mi ſnateho towarſtwa, kotrež pak njemjenuju, dokelż ſa nje reklamu njepiſchu; ale runje tak ßu też wſchelake druhe towarſtwa ſaweſczenje wobſtarake. Schtóż w 40. lécze ßwojeho żiwjenja ßo ſaweſczicź da na 1000 hriwnow ſ tym wotpohladom, ſo by tónle kapital po 12 létach Macźizy Sſerbſkej wupłacźeny był, dyrbi kóżdolětnje 57 hriwnow pſchinoſchecź. Wużitk ſ towarſtwa je nahladny; pſchetoż tón ßamy pſchinoſchk, hdyż chżeſch jón w ßwojej kapßy khowacź, dawa po 12 létach jeno 684 hriwnow. A k temu nima kóżdy doſcź ßylny kharakter, ſo by ßwoje wotmyßlenje 12 lět dźerżał (hladaj nětcźiſche 5létne ſkładowanje!) a kóżde léto ſa Macźizu lutował; też na ßłabych ludźi ſkutkuje dźělbracże na ſaweſczeńſkim towarſtwje ſe ßwojim pſchinuſowanjom najlépje.

Teho dla praju ja: Hdy by jenoż 50 ßerbſkich wótczinzow a jenotliwych pſchecźelow ßerbſkeho ludu ßlubjenje dało a dźerżało, ſo chże ßo kóżdy na kapital 1000 hriwnow ſa macźicżnu pokładnizu na 12 lět ſaweſczicź, by ßo kapital ſhromadźił, ſ kotrymż by ßo twarba ważneho macźicżneho domu hnydom ſapocżała!

Tule myßliczku pſchepodawam wſchitkim dobrym Sſerbam a pſchecźelam ßerbſkeho ludu, a bych wulzy ſbożowny był, hdy by wona k żohnowanemu ſkutkej dowjeſcź móhła. Bożemje!

Ssrjedu pſched jutrami, 1889. Alfons J. Parčewski.

* Njebohi k. J. E. Ssmoleŕ je ßo też wjazy krócź na naſchich němſkich ßobukrajanow ſ próſtwu wobrocźił, ale też to mějeſche jara ßnadny wunoſchk.

Redaktor.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Farař Hórnik w Budyſchinje (na 1889)	50 hr. — np.
Pſchekupz Mórba w Budyſchinje (na 1889)	20 „ — „
Hromadźe:	70 hr. — np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Na kupje Haiti w wjecżornej Indiſkej ßu 28. měrza żałoßne ſemjerżenje měli. Mnoſy cźłowjekojo ßu ßo ſaraſyli abo cźeżko ſranili.

* Na honach knjeżeho dwora Weißensand ßu schwinza tšélili, kotryż běsche 45 puntow cżeżki. Hdyż jeho wěżywustojnemu wobhladacż dachu, ßo pokasa, so běsche schwinz polny trichinow.

* W Hundshübelu pola Neustädtela tšjo hólzy wobrucże honjachu a ßebi pschi tym na lód hata saběżachu. Lód pak ßo pschekama a wschitzy tšjo do wody padżechu. Italianej, kotryż runje nimo pschińdże, ßo radźi dweju ſ nich ziweju ſ hata wucżahnucź. Cżěko tšeżeho, 10lětneho hólczeża, hakle namakachu, hdyż běchu hat wotpuschczili.

* W Myslowitzu je sańdżeny tydżeń dźěkacżer semrjek, kotryż je ßebi lěta 1866 wěstu ßkawu dobył. Jako signalista w pruskim wójsku běsche wón ßobu na wójnje pschecżiwo Awstriskej. Hdyż běchu w bitwje pod Oswiecimom Awstrišzy Pruskich do wulkeje wuskosćże sehnali, spomnjeny signalista jemu snaty awstriski signal „Wróczo!" satrubi. Duż Pruszy dobuchu, a schibały signalista wojerske cżestne snamjo prěnjeje klaßy dosta.

* Sańdżene dny je żónska pěschi ſ Roma do Myslowitza pschischła. Lubjenje dokonjejo je wona nimale 500 dnjow, po tajkim nimale poldra lěta pěschi pucżowała. 2. novembra 1887 je ßo ſ Myslowitza na pucź do Roma podała; 24. augusta 1888 je ßo ſ Roma na pucź domoj do Myslowitza nastajiła. W Romje je jenoż tydżeń pobyła.

* S rjaneje Wuherskeje! Na drósy do Belovara rubjeżnizy póst nadpadżechu, póstowskeho pohoncża, kotryż ßo wobarasche, sarasychu, kaschczik ſ poßyłkami rosrasychu a wurubichu. Do Szt. Jvana wós prósny a bjes pohoncża pschijěżdże. Pohoncża na drósy morweho leżo nadeńdżechu. Schtoż ßo ßtyschi, je mjes rubjenymi poßyłkami tež wjetschi pjenjes byk, kotryż běsche wojerskemu roskasowarjej w Belovje adreßowany. Spodźiwnje je, so póst wojerskeho pschewoda njemějesche. So rubjeżnikow hacż dotal wußlědźili njejßu, ßo w Wuherskej ßamo rosumi.

* Schewski mischtr Anton w Pschemyslu je pilny muż, kotryż pak ßo druhdy tež do picża da; a hdyż ßo junu napije, wón něschto dnjow pospochi pije. Psched krótkim wón pjany domoj pschińdże a pschi blidże ßedźo wußnu. Jeho żona, kotraż wjedźesche, so budże muż nětko saßo někotre dny pospochi picź, ßebi na to myßlesche, kak móhła temu sabźěwacź. Skónczńje ji sbożowna myßl sesknadża. Wona noźizy wsa a mużej wkoßy do cżista wottsiha; a so by trjebaj ani wlósk stejo njewostało, jemu wona hłowu hischcże ſ britwju hładku wottruha. Hdyż schewz něschto hodźin posdźischo wotzucźi, běsche jemu někak khłódno na hłowu. Wón ßebi na hłowu pomaßa a ſ hrósbu spósna, schto je ßo stało. S tajkej hłowu, wě ßo, do ludźi hicź njemóżesche, njechasche-li wschemu ßwětej se ßměchom bycź. Duż jemu niczo njewubu, hacż so pěknje pschi żonje doma wosta a pilnje schkórnje a cżrije schijesche.

* Dawno snata wěż je, so w Italskej wschudźom wulka njeroda knježi, pschede wschěm tež na żelesnizach. Na żelesnizy, kotraż ſ Genuy do Florenza wjedże, ßu paduschi wczera tydżenja w nozy hrabi de Riva, kotryż je ſ italskim póßkanzom w Brasilskej a běsche hacż do lěta 1888 ſ radźicżelom pschi italskim póßkanzu w Barlinje, jeho waczoki swotewrjeli a ſ nich sebrali, schtoż běsche jim hódź. Mjes kranjenymi wěżami ßu tež wschitke rjady, kotreż hrabja wobßedźesche. S zyła ma wón wjazy hacż na 30,000 mk. schkody.

* S Franzowskeje ßo wo żakostnym njeskutku pische, kotryż je ßo sańdżeny tydżeń w jenej wßy blisko města Limoges stał. Tam je żona ßwoje pjecź dźěcźi, tši hólczata a dwě holzy, sadajika, hdyż dźěcźi spachu; najstarsche běsche 11 lět, najmkódsche poldra lěta stare. Dźěcźi sadajiwschi ßebi żona ſ nożizami hłuboku ranu do wntrobna wukłó, ßebi na to ſ nożom żiły wotewri a skónczńje hischcże ßrjedź jstwy wuhlo sażehli, so by ßo sadußyła. Mjes tym pak ßo ßußodźo, kotsiż běchu někajku haru wußkyscheli, dó jstwy dobuchu a tak mordarźy żiwjenje sdźerżachu. Wona wudawasche, so je ju nusa k njeskutkej pohnuła. Ludźo pak maja sa to, so ßwojeho muża wjazy wohladacź chzyła njeje, kotryż je ßo sańdżene dny ſ jastwa domoj wrócźił, hdyż je paduchstwa dła ßedźał.

* W kraju Transvaal w južnej Afriży běsche kaser (tukrajny dźiwi) hollandsku żónsku wonjecżeseźił, ju skónzował a cżěko żakostnje wohidźił. Duż jeho do jastwa ßadźichu. Ale cżrjóda burow ßo do jastwa dobu, mordarja won dowlecże a jeho w woprawdźitym smyßle ßkowa do kruchow rosruba.

* „Schto dha ßo ßedźo sa porsty skobasch?" schewz na ßwojeho wucżobnika sahawkota. — „Licźu, kelko słych żonow w domje je." — „Nó, kelko dha jich je?" — „S mischtrku je jich ßydom." — Mischtr mjelczo sa rjemjenjom maßa. — „Nè wschak, nè! hólczeż woła; „ßym ßo pschelicził: bjes mischtrki je jich schěsćź!"

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże druhi ßwjaty dźeń jutrow dopołdnja w 10 hodźinach diakonus Räda němski prědowacź. Pschi zyrkwinych durjach budże ßo sakske bibliske towarstwo kollekta sběracź.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Madlena Emma, Korle Bohuwěra Pětschki, khěżerja a pjekarja na Židowje, dź. — Jan Jurij, Jana Sswory, fabrikarja pod hrodom, ß. — Hermann Pawoł, Khrystijana Kołodźija, fabrikarja w Hrubjelczizach, ß. — Oskar Alfred, Jaroměra Hermanna Boitza, wjednika maschiny na Židowje, ß. — Marja, Jana Ernsta Freiberga, schewza w Sskonej Borschczi, dź. — Hana Selma, njemandź. dź. na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Ellinor Adolsina, Kurta Antona v. Webera, premierlieutenanta tudy, dź. — Hilźbjeta, Jana Bruno Weinholda, molerja tudy, dź. — Marja Martha, Miklawscha Budarja, dźěłaczerja tudy, dź.

Płaczisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2272 měchow.	W Budyschinje 13. haprleje 1889				W Lubiju 17. haprleje 1889			
	wot		hacż		wot		hacż	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża (běła)	9	12	9	41	9	6	9	30
" (żołta)	8	82	9	24	8	71	8	94
Rożka	7	31	7	50	7	6	7	25
Jeczmjeń	7	14	7	32	6	67	7	7
Wowß	7	20	7	30	6	70	6	90
Hroch	7	22	10	—	8	61	9	17
Woka	8	75	9	3	7	78	8	89
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	2	50	2	70	2	20	2	60
Pschenczna muka	8	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	8	50	11	80	—	—	—	—
Ssyno	3	80	4	20	3	50	4	—
Sslóma	30	—	32	—	24	—	31	—
Prošata 1242 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr. / 1 kilogr. / 50 = / 600 =)

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 29 np. hacż 9 hr. 47 np.; pschenża (żołta) wot 8 hr. 97 np. hacż 9 hr. 24 np.; rożka wot 7 hr. 34 np. hacż 7 hr. 50 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 07 np. hacż 7 hr. 32 np.; wowß wot 7 hr. — np. hacż 7 hr. 15 np.

Draždźanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. druźiny 53—56 mk., 2. druźiny 48—52, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cżelata 1. druźiny 40—52 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 18. haprleje: Symne.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta żada, kotreż ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschedawanje pschedawacź: 25. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach mlynska leżomnosćź w Ssolschezach, na 12,250 mk. taksérowana. — 26. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach mlyn w Hrubjelczizach, na 65,000 mk. taksérowany.

Na pschedawanje ma ßo pschedawacź: 29. haprleje pschipołdnju w 12 hodźinach korczma w Dażinku, na 12,070 mk. taksérowana.

Awkzija w Budyschej měschczanskej sastajeźni ßo 13. meje popołdnju w 2 hodźinomaj sapoczńje.

Drjewowa awkzija: Wutoru 23. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach na Splóschczanskim revěrje. — Pónd̄źelu 29. haprleje dopołdnja $\frac{1}{2}$10 hodź. w Hucźinjanskim hosczenzu.

Na pschedań: Dwajschoßna khěża w Klukschu psches A. Müllera tam. — Żiwnosćź czo. 18 w Hornim Wujesdże ſ 9$\frac{1}{2}$ kórzom. — Korczmarska a kowarska leżomnosćź w Strózi pola Hucźiny se 14$\frac{1}{2}$ kórzom. — W Scheschowje khěżkarska żiwnosćź cziško 25 ſ 10 kórzami.

Na pschenajerze: Mlyn w Małßezach.

Dubowa awkzija.

Wutoru 23. haprleje t. l. popołdnju wot 1 hodźiny ma ßo w **Hucźinjanskich zyrkwinych kerkach,** w Dubinje,

13 tołstych stejatych dubow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschedawanje pschedawacź.

W Hucźinje, 17. haprleje 1889.

Zyrkwinske pschedstejiczerstwo.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa maja ßo leżomnoscże, k sawostajenstwu semrjeteho pokleńka **Handrija Bjara** w Bukojnje ßłuschaze, jako a) **pokleństwo** cat. cźišło 39, fol. 30 Bukojnjanskich leżomnostnych knihow, 10 hektarow 59,8 arow = 19 akrow 45 □prutow wopschijaze a ſ 361,16 dawskimi jenoscźemi a b) **pólna a kukowa parzela** cźišło 85 sahonskich knihow fol. 55 tych ßamych leżomnostnych knihow, 1 hektar 51,3 ara = 2 akraj 220 □prutow wopschijaza a ſ 58,79 dawskimi jenoscźemi wobcźeżena, kotrež leżomnoscże ßu ßo wot wjeßnych grychtow jako 23,919 mk. — np. hódne spósnake, bjes inventara a bjes składow

póndźelu 29. haprleje 1889 dopołdnja w 10 hodźinach

na **městnje ßamym** w **Bukojnje** dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschki, na tudomnej ßudniskej tafli a w Neumannez korczmje w Bukojnje wupowěßnjene a pscheßadźowanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni proscha, mjenowany dźeń w postajenej hodźinje ßo w Bjarez sawostajenskej leżomnoscźi cat. cźišło 39 w Bukojnje seńcź, ßo k ßadźenju samołwicź, ßwoju płaćenja-khmanoscź dopokasacź a dalsche wotcźakacź. S dobom ßo k wjedźenju dawa, so budźa ßo dźeń **po** pscheßadźowanju,

wutoru 30. haprleje 1889

k Bjarowemu sawostajenstwu ßłuschazy **skót,** bjes nim 2 konjej, 5 kruwow, 1 ßucźelna jakojza, 1 cźělz, 2 cźelecźi, 2 ßwinjecźi, dale **wosy** a **hospodarski grat,** bjes nim 1 młócźaza maschina, kaž tež **žito, ßłóma, ßyno** a **běrny na składze** psches Bukojnjanske wjeßne grychty w sawostajeńskej leżomnoscźi sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Budyschinje, 9. haprleje 1889.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Meusel. Mstr.

Žiwnoscź na pschedań.

Žiwnoscź cźišło 89 w Radworju ſ 12 kórzami jara pschihódnje leżazeho pola a łuki ma ßo

wutoru 23. haprleje t. l.
popołdnju w 2 hodźinomaj

w žiwnoscźi ßamej pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź, k cźemuž ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja.

Bjedrich w Budyschinje.

W Wulkich Debßezach je **khěža** cźišło 46 ſ połdra kórzom pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Podrobnische je shonicź pola **Ernsta Dndy** w Hornjej Hórzy cźišło 4.

W Rakojdach pola Barta je **žiwnoscź** cźišło 59 ſ 10 kórzami pola a sahrody na pschenajecźe. Dalsche je tam shonicź.

Žiwnoscź cźišło 10 w Kelnje pola Radworja ſ 11 kórzami pola je pod pschihódnymi wuměnjenjemi na pschedań. Dalsche je shonicź na swonkownej lawskej haßy cźo. 28.

Sahon fol. 46 leżomnostnych knihow sa Brěsow, cźišło 117 sahonskich knihow, 17 ackrow 159 □prutow wulki, ſ wjetscha ſ lěßow wobstejazy, ma ßo se ßwobodneje ruki pschedacź. Kupzy njech ßo pschipowjedźa w krajnostawskim domje w Budyschinje na hrodowej haßy.

▬ Pschenajecź ▬

je maka leżomnoscź, brózeń ſ hródźu a domskim, ſ dźeßacź kórzami leżomnoscże pola Budyschina. Najenski pjenjes létnje 280 mk. wucźini. Wuměnjenje je, so ma ßo kruwa dźerżecź, kotrejež mloko ßo po 15 np. sa liter wot knjejstwa kupuje. Muż po 14 np., żona po 8 np. mshy sa hodźinu w prósdnym cźaßu w symje a w lěcźe dźěło dostanje. Mjeno ſ naspomnjenjom dotalneho dźěła njech ßo ſ napißmom **R.** w wudawarni Serb. Now. woteda.

najwubjerniſche pſche

wſchě inſekty

ſkutkuje woprawdźe ſ pschekwapjazej mozu a wschu njerodź rucźe a tak ſ wěsta wutupi, so wona **ßłěda po ßobu njewostaji.**

Pſched niczim ßo bóle njewarnuje, hacź pſched **falſchowanym po wasy w papjerje ßo pſchedawazym** inſektowym pólvrom, kotryż njech ßo **khróble ſ „zacherlinom" njepſchepósnaje.**

Jenoż w **originalnych bleſchach** je „zacherlin" **woprawdźity** a **tunjo** dostacź

w **Budyſchinje** pola kk. bratrow Měrſchow,
= = = = Oty Engerta na ſnutskownej lawſkej haßy,
= = = = M. Fiermanna a Riſſy,
= = = = Ernſta Mitaſcha pſched ſchuleŕſkimi wrotami,
= **Barcźe** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Alfreda Böhmy,
= **Hrodźiſchczu** = = Friedricha Arnolda,
= **Bukezach** = = Herm. Kſchiżanka,
= **Wósborku** = = J. Rämſchez herbow.

Hłowny ſklad:

J. Zacherl w Winje.

Awkzija.

Wutoru 23. haprleje rano wot 9 hodźin ma ßo na **Scholcźiz** kuble w Haßlowje wschón skót, bjes nim 6 kruwow a 4 jakojzy, a wschón inventar, ratarſke maſchiny, wosy, płuhi, bróny, exſtirpatory a druhi rólny a hospodarſki grat, tež meble ſa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Ssymjeńtne běrny

ſakſke zyblowe běrny wubjerneje kajkoſcźe pſchedawa knjeżi dwór w **Łuſchcźu** pola Pancźiz.

---

100 zentnarjow wuběranych zyblowych ßymjentnych běrnow ma na pschedań wětrnikar w Sderi.

Jědźne cźerwjene zyblowe běrny, běłe biskwitowe, běłe hanoverſke a rózojte běrny, dale ßłomu a ßyno pschedawa **Kudźela** w Brěſynje.

Dobre **zyblowe běrny** ßu na pschedań pola **Skopa** w Njeßwacźidle.

Běrny na pschedań.

Ssymjeńtne **zyblowe, rózojte** a **magnum bonum** pschedawa

Sarěcźanſki knjeżi dwór.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucźa kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoſchcźu.

Kóſſaze kóżki

kaž tež wſchě druhe kože po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pschi żitnych wikach.

Nowa
parna rjedźerńja pjerjow
M. Schmalera
je na ßukelnſkej haßy cźo. 3.

Drjewowa awkzija.

Druhi ßwjaty dźeń jutrow popołdnju wot 3 hodźin ma ßo w Hornjohórcźanſkim knjeżim lěßu 180 mjehkich hromadow a 20 metrow kuleczkow na pscheßadźowanje pschedawacź.

5/4 léta ſtary cźělz je na pschedań w Pſchiwcźizach cźišło 15.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 23. haprleje ma ßo w Srěſchinje cźišło 4 dźělba ſchmrěkowych dołhich hromadow a pjeńkow na pscheßadźowanje pschedawacź. Sapoczatk w 9 hodźinach.

Kosa, pod kotrejež kóſlata ſteja, je na pschedań w Ssowrjezach cźišło 7.

Přiroda a wutroba.

Zběrka lyriskich pěsni **Jakuba Ćišinskeho** je wušła jako II. čo. Serbskeje knihownje.

Sslowki

punt po 16 np.,
amerikanske kruczne jabłuka,
ßuscheny selinu k poliwzy,
ßuscheny seleny kał,
ßuscheny běły kał,
ßuscheny czerwjeny kał,
ßuschene karoty atd.
franzowske kapry, sardele,
ff. schwajzarski twarożk (wopraw-dźity Emmenthalski)
porucza

J. T. Glien
na drjewowym torhoschczu.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

moleŕske a murjeŕske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
dwójzy warjeny
hódny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe skhnyjazy,

bernsteinske laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Ia Kölnski klij kaž też
murjeŕski klij
a hischcze wschelake druhe druziny,

myjeŕsku krydu,
gyps,
Ia portlandski zement,
klepatokamjenjowu
a **schmirglowu papjeru,**
schmirglowy płat,
schpundowanski wósk,
wósk sa parketowe schpundowanje,
barbicże wscheje druziny,
schablony
sa molerjow a **murjerjow**
atd.

porucza a ma pschezo na składźe po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail

Otto Engert
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Serbski koncert

je na 1. meju wječor w 8 hodź. přepołożeny.

Wotewrjenje schewstwa..

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwoluischo k wjedźenju dawam, so ßym w Budyschinje na **kamjentnej haßy czißko 9 w restawraziji „garküche“ schewstwo** wotewrik. Poruczam ßo k wudźełanju modernskich a derje ßedźazych czrijow a schkórnjow, kaž też czrijow sa khore a krótke nohi po lěkarskim wukasanju w najlěpschim trajnym wuwjedźenju a proschu moje pschedewsacże pschi potrjebje podpjeracz. S poczesczowanjom

August Fähle.

Běrny na pschedań.

Jako hódne druziny jědźnych ßymjentnych běrnow ßo
na czerwjeń zybkowe běrny s mjehkim maßotnym mjaßom zentnar po 2 mk. 50 np.,
magnum bonum zentnar po 2 mk. 50 np.,
schampignon zentnar po 2 mk. 25 np.,
jako běrny k palenju a k pizy **zybkowe běrny se żołtym mjaßom,** też **dźiwje** mjenowane, zentnar po 2 mk. 25 np.,
Rychtarjowy imperator zentnar po 2 mk. 25 np.,
amerikanske zentnar po 2 mk. 25 np.,
hornje w wjetschich dźělbach,
jako wubjerne jědźne běrny **módre woka** zentnar po 3 mk. 50 np.,
tak daloko hacz skład doßaha,
poruczeja a ßu na pschedań na knježim dworje

w **Hrodźischczu** pola Wósborka.

Żelesne schěny a **noscherje** we wschěch dołhosczach a tołstosczach, kaž też wschě druziny **hołdźow** a **schrubow, pónojow, kótkow, wódnych kótkow, hornzow, rjeczasow, samkow, kopaczow, ßynowych widlow, hnójnych widlow, pikow, kołow** a **brußow** porucza po najtunischich płaczisnach

Handrij Pawlik w Hrodźischczu.

Pilnych murjerjow do trajneho dźěła pschi **25 np.** msdy po hodźinje pyta

Robert Scheibe,
twarski mischtr.

Wustojni murjerjo

dostanu trajne dźěło a na hodźinu 25 np. msdy pola

twarskeho mischtra **F. Mörbitza**
w Budyschinje.

Wustojni murjerjo

dostanu trajne dźěło a na hodźinu 25 np. msdy pola

twarskeho mischtra **Mauerera**
w Budyschinje.

Sa pschesměrnje mnohe dopokajma wutrobneho dźělbracza, kotrez ßu ßo nam pschi semrjeczu a pohrjebje naschoho ßwérneho, njesapomniteho mandźelskeho a nana

knjesa kantora Lischki

dostałe, s tutym ßwój najwutrobnischi dźak prajimy.

W Hodźiju a Draždźanach, 20. haprleje 1889.

Hłuboko frudźeni sawostajeni.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacz:

Sserbske kmótsjaze listy.

Rakečanske towarstwo „Lipa“

změje tón króc stwórtu njedźelu měsaca, to je młode jutry, 28. jutrownika popołdnju w 3 hodź. a to w Křižanec hosćencu swoje porjadne měsačne posedźenje. Wšitke sobustawy k temu luboznje přeprošuje **předsydstwo.**

Holzy se wßy móża schwalczistwo dokładnje darmo nawuknucz na wulkej bratrowskej haßy 18.

Młode holzy, kotrez dla ßwojeho wuwuczenja pensiju pytaju, abo kotrez chzedźa schicz abo waricz nawuknucz, dostanu dobru hospodu po pomérnej płaczisnje w jenej lěpschej ßwójbje w Budyschinje na schulskej haßy 11. Też ßo na zadanje znse rěcze, hudźba a wuschiwanje wucżi.

Ródneho **hejtmana** pyta
Hnczinjanski knjezi dwór.

Krawski móże hnydom do dźěła stupicz pola **A. Blanka** w Hodźiju.

Pyta ßo

knjezi pohonczz

k 1. meji na wßy, kotrehoż żona ma sahrodniske dźěło wobstaracz, hromadźe pschi 75 mk. měßaczneje msdy, darmotnym wobydlenju a tepjenju. Wotpißane wopißma njech ßo pod pißmikom S. w wudawarni Serb. Now. wotedadźa.

Schoßarjow, hejtmanow, hospoßy, stwowe holzy, kucharki, wotroczkow a dźowki w kóždym czaßu pschistaja **R. Striegler** na ßukelnskej haßy 30.

Dźěłaczerske ßwójby, wotroczkow, dźowki, domske a kuchinske holzy do dobreje ßkużby pyta pschistajaza żona **Schmidtowa** w Budyschinje na garbarskej haßy 9.

Pohonczow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, kruwarjow, strażnikow, skótne hospoßy a dźěczaze żony pyta **Heynoldowa.**

Wuczobnik ßo pyta.

W mojich kolonialtworowych a spirituosowych khlamach jutry t. l. młody człowjek s dobrej schulskej wědomosczu pod pschihódnymi wuměnjenjemi město jako **wuczobnik** dostanje.

J. T. Glien
w Budyschinje na drjewowym torhoschczu.

Hólczez, kiż chze **rěsnistwo** nawuknucz, móże jutry pola mje do wuczby stupicz.

Adolf Wenzel,
rěsniski mischtr w Lasu.

(K temu czißku pschiłoża.)

Pschiloha k czißku 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. haprleje 1889.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje schnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże schnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia **Kölnski klij** kaž tež **murjerski klij**

a hischcze wschelake druhe druziny,

myjersku krydu, gyps,

Ia **portlandski zement, klepatokamjenjowu** a **schmirglowu papjeru, schmirglowy plat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicze wscheje druziny, schablony**

sa molerjow a murjerjow atd.

poruczataj a mataj pschezo na składze po najtunischich płaczisnach

bratraj Měrschej

w Budyschinje pschi żitnych wikach,

drogowe, barbotworowe a chemiskalijowe khlamy.

Khofej

paleny a njepaleny wot najtunschich hacz do najlěpschich druzinow porucza **Richard Neumann.**

Rajß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd.
porucza

Richard Neumann.

Syrup

punt po 12 np. a drózschi porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Składnostna kup.

Wulku dźělbu **lustra** we wschěch barbach, tež czorny pódla, hładki, ßmužkaty a kaschczikaty, niże płaczisny pschedawam stary khóhcź po 17, 20, 23, 25 a 30 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Kolonialtworowe a destilaziske khlamy

Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

poruczeja swojim czeschczenym wotebjerarjam:

khofej ßylny a czisty punt po 110, 120 a 130 np.,
khofej paleny punt po 140, 150 a 160 np.,
zokor drobny punt po 32 a 34 np.,
zokor w pokrutach punt po 33, 34, 36 a 38 np.,
kompowy zokor punt po 34 np., pschi 5 puntach tuńscho,
rajß punt po 13, 14, 15, 16, 20 hacz do 30 np.,
syrup ßkódki kaž měd punt po 16 np.,
kandisowy syrup punt po 13 np.,
mydło snateje dobroscze punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
masne mydło punt po 22 a 25 np.,
amerikanski rjepikaty tobak krany punt po 35 np.,
jerje, wulke tucżne ryby, mandel po 50 a 60 np.

Najlěpscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaczisnach dostacź w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschczu w Budyschinje.

Gumijowe pschedkoschliki, khornarje, manschety, universalne pschedkoschliki, khornarje, manschety, bawmjane pschedkoschliki, khornarje, manschety, platowe pschedkoschliki, khornarje, manschety

po tunich twjerdych płaczisnach porucza

A. Tschentscher w kupnizy pschi hlownym torhoschczu.

Najwjetschi skład w Budyschinje, — sprawne poßłuzenje.

Filzowe klobuki

we wschěch nalětnich nowoscżach
sa muzow hižo po **2** mk. } hacz k najlěpschim
sa hólzow = = **1** mk. } kajkoscżam
po spodźiwnje tunich płaczisnach.

Mězy

sa ratarjow, kraßne wězy hižo po **1** mk.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22.

Meblowy magazin Herm. Schmidta

w Budyschinje pschi hrodże

porucza ßo pschi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju. **Zyle wuhotowanja,** kaž **jenotliwe meble** w **wulkim wubjerku** po snatych **tunich** płaczisnach.

Ssadowe schtomiki,

ßylne a derje rospjeńkowane wyßoke schtomiki, kotrez ßu na polu na wětschikojtym městnje rostke, dla njedoßahazeho ruma po wjele ponizenych płaczisnach se swojeje schtomownje pschedawamoj.

Dr. Herrmann & dr. Wetzke.
Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Najnižsche en gros-płaczisny sa

schwalczow, krawzow, tapezèrarjow atd.

gasu k podschiczu ff., khóhcź 12 np.,
dwójne podschicze khóhcź 16 np.,
keper k taillam khóhcź 18 np.,
luster kschwejcham khóhcź 22 np.,
ßomot khóhcź po 45 np.,
plysch k wobßadzenju khóhcź 85 np.,
ßmuhate podschicze do rukawow khóhcź 28 np.,
najlěpschi keper k lazam khóhcź 28 np.,
najlěpschi drell k sakam khóhcź 32 np.,
7/4 schěroki **prosty plat** khóhcź 32 np.,
10/4 **wolmjany atlas** khóhcź 70—120 np.,
10/4 **drell k matrazam** khóhcź 57 np.,
kozojty plat khóhcź 50 np.,
woprawdźity jendź. crocket khóhcź 120 np. a podobne wězy **jara tunjo!**

Herm. Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy.

Würzburgske

runklizowe ßymjo

w snatej najlěpschej kajkoscźi porucza po jenotliwym a po zentnarjach tunjo

Carl Noack
na żitnej haßy.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likery** po tunich płaczisnach porucza

destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

Khofej

paleny hischcże po 130—140, 150 hacz po 200 np.,
njepaleny hischcże po 110, 120, 130 hacz po 160 np.,
jenoz w derje a czischczeßkodzazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Rajß, grupy, jahły, ßoki, hejduschku, hróch, griß, nudle

po wjetschich a małych dzělbach po najtunischich płaczisnach porucza

Th. Grumbt.

Jerje

jara rjane a tuczne
schtuku po 3, 4, 5—7 np.
k mariněrowanju porucza

Th. Grumbt.

Palenz

czisty, měschany a **dobry**
w wubjernych kajkoscżach po tunich płaczisnach porucza

Th. Grumbt.

Rad ßo kurjaza

mopselska zigara

7 schт. po 20 np.,
100 schт. po 2 mk. 80 np.
je saßo doschła a porucza ju

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

K sakhowanju dżěczi
psche
ßmjertny strach pola sroscżenych
Lambertowy-Stepsowy
wuspytowany domjazy ßrědk,
sarybowanje psche brunu
(Bräune-Einreibung),
(tinktura psche diftheritisowu khoroscż)
pschezo na składże w **měschczanskej haptyzy** w Budyschinje a w wjele druhich sakskich haptykach w bleschkach po 50 a 75 np.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedżbne czinimoj a je porucżamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Nowe

hollandske jerje

wulke a tuczne
po 3, 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucża **Gustav Poser.**

Fabrika Khoczebuskeho rolkateho tobaka

H. Gerlicha

na ßukelnskej haßy czo. 7 w Budyschinje

ßwój wulki skład derje wothladanych **tobakow** a **zigarow** en gros a en détail po najtunischich płaczisnach porucża.

Sofa a matrazy,

tež hnydom s **loženi,** ma tunjo na pschedań

T. Albert na hornczejerskej haßy.

Spěwarske knihi

němske se **schotym rěskom** hižo po 2 mk. 40 np.,
ßerbske = = = = = 3 = 25 =

w dobrych swjaskach, kaž tež do woßebneje czelazeje koże a ßomota swjasane po 6 mk. 50 np. porucża **Gustav Rämsch**
na bohatej haßy 21.

Rjany **tudomny** a **schlesynski czerwjeny dżeczel,** teho runja woprawdżity **probstajski jeczmjeń** a **wowß** ma na składże, kaž tež wschě druziny ßuchich warjenjow

Ernst Schmeiß w Budestezach.

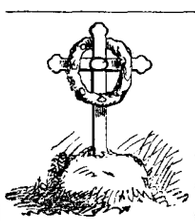

August Pietsch

rěsbar

na swonkownej lawskej haßy 60

ßwój wulki skład **rowowych pomnikow** we wschěch wulkoscżach po najtunischich płaczisnach porucża.

Na skasanje ßo **rowowe pomniki** wscheje druziny s **marmora, syenita** a **pěskowza** pschi najlěpschim wuwjedżenju po najtunischich płaczisnach dżěkaju.

Jan Khěžnik, rěsbar

w Budyschinje

na Lubijskej drózy 6

porucża ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty skład **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczisnach. Sa rjane a trajne dżěło ßo rukuje.

Mužaza drasta

kaž: swjerschniki, mužaze ßuknje, kholowy, lozy, mantle atd. ßo njerospróte derje a trajnje barbja a ßo hnydom saßo k noschenju shotowja

w **W. Kellingez** parnej barbjerni
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Dr. med. Hesse

praktiski lěkař, hojer a łasenk.

Něczne hodżiny rano wot 8—9 hodżin, pschipołdnju wot $^1/_2$1—$^1/_2$2 hodż; njedżelu a ßwjate dny rano wot 8—9 hodż.

Wschě
kolonialne twory,
khojej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho dostacż pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druziny porucża

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Plat

ßo s woprawdżitej indigo-barbu barbi, ½ meter po 20—25 np.

w **Kellingez parnej barbjerni**
pschi žitnych wikach.

Khojej

ßyry a paleny,
derje ßkodżazy po wschěch płaczisnach porucża

J. G. Klingst Nachf.

Barby wschelakeje druziny,
firniß,
lak,
sikkatif,
terpentin,
klij,
barbicże,
pěskowu papjeru,
gyps,
zement
porucża tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Khojej

wot najtunischich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucża

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wschě dobre druziny kaž

jednore a dwójne likěry

porucża jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Czeßczenym Sserbam k wjedżenju dawam, so mam niz jenoz noschenu drastu, ale tež **nowu ßuknjanu drastu, pjesle, kholowy** a **lapy,** dale **dżěłaczersku drastu** po jara tunich płaczisnach na pschedań.

Wudowa **Bergerowa**
na hauensteinskej haßy.

Hamburgsko-amerikanske
paketoßędne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódżna jěsba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kózdu ßrjedu a njedżelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kózdu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kózdej dwě njedżeli,
s **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
mežaczinje 3 króczi,
s **Hamburga** do **Mexika**
mežaczinje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne lódże podawaju wubjernu jědź a pschihódny pnczowanisku skladnoscż sa kajutowych a bjeskubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa **No. 797**
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. **Sobotu 27. haprleje 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W zyłym sakskim kraju je wulke wjeżele sbudźiło, so je kněžor Wylem se swojej wyšokej mandźelskej naschemu lubowanemu kralej Albertej parschonszy k narodnemu dnjej sboże pschał. Kněžor a kněžorka, kotrajž 23. haprleje dopołdnja s wożebitym cžahom do Strehlena pschijědźeschtaj, hdźež kral Albert w tu khwilu w swojej villi pschebywa, staj se swojim wopytom tutemu najrjeńschi dar k narodnemu dnjej pschihotowakoj. Powitanje bě jara wutrobne. Wyšozy knježa so wospjet wobjimachu a koschachu. Popołdnju so kral a kralowa se swojim kněžorskim wopytom w dwěmaj dwajpscheżnymaj ekwipažomaj hacž na „Běły jeleń“ wujěsdźowaschtaj.

— Kral Albert so pschichodny tydźeń se swojej wyšokej mandźelskej do Sybillenortskeho hroda poda, hdźež dwě njedźeli sawostanje. Posdźischo ma kral myšle, do Emskich strowotnych kupjelow pucźowacź, so by tamnischu strowotnu wodu pił.

— Kněžor Wylem so pjecża na pscheproschenje schwedskeho krala w juliju abo Auguscże na pucźowanje k połnóznemu kapej nastaji. Moleŕ Salzmann, kiž je kněžora hižo na pucźowanju do Ruskeje a Italskeje pschewodźał, je pjecża hižo psched tsjómi njedźelemi namołwjenje dostał, so pschi pucźowanju k połnóznemu kapej wobdźělicź.

— Dwórski prědaŕ Stöcker w Barlinje, kiž je psched wjazorymi lětami pschecźiwo rosscherjenju schkódneje židowskeje samóžnoscże w Němzach sylne hibanje bjes ludom sbudźił, je wot sjawneho politiskeho skutkowanja na khwilu wotstupił. Jeho pschecźiwnizy, kotrychž ma jich wón niz jenoż bjes židami, ale też bjes kschescźijanami wulku cžrjódu, jemu jedyn prozeš po druhim napowschachu a jemu s tym sjawne wustupowanje pod wobstejnoscźemi, tón cžaš knježazymi, njemóžne sčinichu.

Awstrija. W Winje su jutry wulke njeměry byle. Pohonczojo tamnischeje konjazeje želesnizy wot prěnjeho dnja jutrow strajkuja, dokelž so towarstwo konjazeje želesnizy sapjera, jim wjetschu msdu płacźicź. Njedźelu rano so wot 500 pohonczow 400 spjeczowachu, swoju skužbu dale cžinicź, a jenoż cźi pohonczojo, kotsiž su hižo dołhe lěta w skužbje a maja prawo na pensiju, běchu swólniwi, swoje dźěło hischcże wobstaracź. Pschecźiwo tutym strajkowazy pohonczojo lud w dźěłacźerskich pschedměstach, wožebje w Favoritach a w Hornalsu, narěczachu. Najprjedy njestrajkowazych jenoż hanjachu a wušměchowachu, potom pak so do nich s pukami dachu. Do wojakow, kotsiž chzychu měr a porjad postajicź, lud s kamjenjemi mjetasche. Dragunarjo na to s nahim mjeczom do ludowych cžrjódow jěchachu a do kóždeho rubachu, kotryž psched nimi njezosasche. Wjeczor so měschczańske dróhi se schtyrimi kompagnijemi pěschkow wobšadźichu. Wojazy ludowe cžrjódy, hdźež so žane sběžachu, roshonjachu, pschi cžimž buchu na woběmaj stronomaj mnosy sranjeni. Njedźiwajzy teho so njeměrnizy w nozy do khlamow někotrych židowskich pschekupzow łamachu a je wurubichu. Do policistow, kotsiž paducham wobarachu, s kamjenjemi mjetachu, mnosy s nich so s krwju poběženi s města wotnjeżechu. Wokoło wošmich hodźin pola Laarskeje hory bjes herjekarjemi a wojakami k woprawdźitej bitwje dóńdże. Se satraschnym hołkom so jěsdni na lud puschcźichu, kotryž jich s kamjenjemi mjetajo powita. Nasta woprawdźita rubańza. Lud so s njembroscźu wobarasche, pschi cžimž zyhele, dróhowe kamjenje, schifrowe platy atd. na wojakow lětachu. Hdyž so ludźo na drósy wonka wjazy dźerżecź njemóžachu, do khěžow, korczmow a khlamow cźeknuchu, s wotkel wscho, schtoż jim do rukow padże a schtoż so k temu hodźesche, do wojakow cźiskachu. Do khěžow, s barikadami saraczenych, dyrbjachu so wojazy s gwaltom dobycź. Město, hdźež bě so bitwa bika, bě s krwju womaczene. Rano so skónczńje poradźi, halekarjow rosehnacź. Lud pak so hischcże směrowak njebě. Nasajtra s nowa so wospjet sběžecź spyta, tola so kóždy krócź wot policije rosehna. W Hernalsu na koliju konjazeje želesnizy patrony położichu, kotrež, hdyž wosy psches nje jědźechu, rosbuchnuchu. S listami direkziji konjazeje želesnizy s dynamitowymi nadpadami a se sałożenjom wóhnja hrosychu. Wjeczor wokoło dźewjecźich hodźin běchu ludowe hromady saso tajkeje sylnoscże nabyle, so jich policija dleje pschemóz njemóžesche. Halekowaze cžrjódy so saso do khlamow, khofejownjow a palenzowych korczmow łamachu a wscho rosbichu, schtoż so rosrasycź da. Njeměrnizy tak dołho njembrichu, doniž tsi regimenty pěschkow njepschicźehnjechu, kotrež sapuscźenju skónczńje mjesu stajichu. Wschě khlamy, khofejownje a korczmy, kotrež su so sapuscźiše, židam słuscheju. Njeměry dyrbja so po tajkim jako wudyrjenje njepschecźelneho smyslenja Winskeho wobydlerstwa pschecźiwo židam wobhladowacź. So su njeměry runje pschi strajku pohonczow wudyriše, ma w tym pschicźinu, so su direktorjo a akzijonarojo towarstwa konjazeje želesnizy s wjetscha židźa. Woni pohonczam msdu płacźa, kotraž je k wumrjecźu pschewyšoka, k sežiwjenju pak pscheniska. Hacž runje akzijonaram konjaza želesniza njeżměrny dobytk njeże, so woni tola pschezo spjecźowachu, tradazym pohonczam snadnu msdu powyschicź. Pohonczam skónczńje niczo druhe njewubu, hacž sebi wyschschu msdu s tym wunusowacź, so jěsdźicź pschestachu. Kóždy sprawnje smyslety dyrbi pschidacź, so su pohonczojo prawy pucź postupili a so woni na tym wina njejsu, hdyž je k njeměram doschło. Zyłe kschescźijanske wobydlerstwo na stronje pohonczow steji a jich wuzyzanje psches židowskich a snadź też někotrych kschescźijanskich pjenjeżnikow wótrje tama. W Winskej měschczańskej radże su namjet stajili, knježerstwo namołwicź, so by towarstwo konjazeje želesnizy nusowało, swojim dźěłacźerjam lepschu msdu płacźicź. S dobom je rada wobsamkła, wot kawzije, kotruž je towarstwo konjazeje želesnizy sapołożiło, 50,000 schěžnakow jako spanjene wobhladowacź, dokelž je wobkhad na konjazej želesnizy sastał. Sa kóždy dalschi dźeń, na kotrymž wosy konjazeje želesnizy porjadnje jěsdźicź njebudźa, budże towarstwo 10,000 schěžnakow khostanja płacźicź dyrbjecź. Na tajke waschnje budże snadź so towarstwo konjazeje želesnizy ponucźicź dacź, prawe žadanje swojich dźěłacźerjow dopjelnicź. Też knježerstwo je so na khwalobne waschnje prózowało, pohonczam pomhacź. Tajke wuwužiwanje cźłowjecźeje dźěłanskeje mozy, kajkež so k lepschemu akzijonarow Winskeje konjazeje želesnizy stawa, je zyle njesakońske. Po awstriskim sakonju wschědny dźěłanski cžaš 11 hodźin pschekrocźicź njeżmě. Pohonczojo pak dyrbjachu wschědnje 16—18 hodźin jěsdźicź. Cžaš k wupowjedźenju

dźěła ſa nich ſ zyła njewobſteji, pſchi najßnadniſchim pſchehladanju jich ſ dźěła wucźerja. Dale dyrbja woni wſchu ſchkodu ſapłacźicź, hdyž ßo wós ſ zuſym woſom ſraſy, a pódla teho pohonczja ſa kóžde małe ſanjechanje wulke pjenježne khoſtanje trjechi, kotrež ßo jemu wot ßnadneje mſdy wotcźehnje. Tajke wuwužiwanje dźěłacźerjow pſcheſe wſchě mjeſy dźe, a pohonczjo prawje cźinja, hdyž wotſtronjenje njedoſtatkow žadaju. Bjes dwěla budźe ßo towarſtwo konjazeje želeſnizy móznemu cźiſchcźej ſjawneho měnjenja podwolicź dyrbjecź.

Franzowſka. General Boulanger je ßwoje ßydło ſ belgiſkeho hłowneho měſta Brüſſela do Londona pſchepokožił. Wón je Belgiſku wopuſchcźił, dokelž tamniſche knježerſtwo jeho agitaziji pſchecźiwo franzowſkemu knježerſtwu dlěhe wjazy ſměrom pſchihladowacź nochzyſche. Boulangera runje wupokaſali njejßu, tola ßu jemu dalſchi pſchebytk ſ tym njemóžny ſcźinili, ſo ßu jemu ſakaſali, ſ Belgiſkeje ſe ſjawnymi pißmami na franzowſke knježerſtwo ſchcźuwacź. Hdy by Boulanger ſměrom w Brüſſelu ßedźecź chcył, bychu Franzowſojo bórſy na njeho ſabyli, a wón by ſa krótki cźaß politiſzy morwy muž był. Temu pak wón hiſchcźe ſwólniwy njeje; duž je w Jendźelſkej wucźeł pytał. Tamniſche knježerſtwo jemu žanych ſadźěwkow do pucźa kłaſcź njebudźe, dokelž na wobcźežowanja a hroženja franzowſkeho knježerſtwa dźiwacź njetrjeba, kaž mała, ſ Franzowſkej mjeſowaza Belgiſka. Agitazija pſchecźiwo franzowſkemu knježerſtwu budźe wſchak ſa Boulangera w Jendźelſkej wobcźežniſcha, hacź w Belgiſkej. Pucź ſ Pariſa do Brüſſela njeje daloki a jara pſchileżny, bjes tym ſo je Jendźelſka wot Franzowſkeje pſches morjo dźělena. Hižo nětkole ßo ſda, kaž ſo by Boulangerowa ſamóžnoſcź bjes franzowſkim ludom wotběrała, a franzowſke pſchißkowo tu płacźiwoſcź dóſtawa: njepſchitomni maja pſchezo njeprawo. A hdyž budźe ßwětowa wuſtajenza w Pariſu wotewrjena, franzowſki lud Boulangera ſ najmjeńſcha hacź do nowowólbow kedźbu njeſměje.

Sſerbija. Bywſchi kral Milan je pjecźa w Jeruſalemje do jeneho prawoßławneho klóſchtra jako mnich ſtupił. Jeli ſo je tale powjeſcź wěrna, njeje kral Milan prěni ßerbſki kral, kiž je kralowanja ßo nabywſchi wotpocźink w klóſchtrje pytał. Tež ſałožeŕ wulkeho ßerbſkeho kraleſtwa a dynaſtije Nemanjicźow, Schcźěpan Nemanja, je krónu ſłożiwſchi do klóſchtra w Studenizy ſtupił. Dale je tſeźi kral ſ rodu Nemanjicźow, Schcźěpan Radoßław, jako mnich w klóſchtrje wumrjeł.

Hróſbny dom.

Pſched wjele lětami běch ßo junu naſymu ſe ßwojim pſchecźelom Jakubom pěſchi na pucźowanje do Němzow podał. Mucźnaj a ſpróznaj junu wjecźor do pſchecźelneje wßy Zirnſtein pſchińdźechmoj a bórſy pſched korcźmu „K ſłotemu lawej“ ſtejachmoj, kotruž běchu namaj jako pěknu hoſpodu poruczili. Kamjeńtne, ſaſtarſke twarjenje ſ wobſchěrnym dworom a wulkimi bróžnjemi a hródźemi, — to bě wſcho dobre; ale mój běchmoj w njeprawym cźaßu pſchiſchkoj.

W Zirnſteinje běſche kermuſcha, a w korcźmje a na rejwanſkej łubi ßo wſcho mjerwjeſche ſ ludom, kiž pijeſche, kurjeſche, rejwaſche. Hněwnaj mój ſe ſpróznymaj, ſapróſchenymaj nohomaj horje pohladowachmoj k ßwětkym, ſ dźěła wotewrjenym woknam, ſ wotkelž běſche hudźba, ſpěw a puſte ſchumjenje cźłowjeſkich hłoßow ßłyſchecź, a ßebi rady njewjedźo k cźmowemu njebju ſdychowachmoj, hdźež ßo hobrſke mrócźele hrožo walachu, pſchewodźane wot howrjazeho wětra. Dale hicź žaneje myßle bycź njemóžeſche; ale tež na to, ſo w nozy měrnje wotpocźnjemoj, haj ſo ſ zyła hoſpody doſtanjemoj, na to běſche mało nadźije. Tu na jene dobo — ja te ſynki pſchezo rady ßłyſchu, runjeż ßo ſ nimi druhdy ſwrócźi — póſtſki rózk wjeßele ſaklincźa; pſched korcźmu wós ſaſta, ſ kotrehož dwaj pucźowarjej pſchileſeſchtaj; ſtarſchi, trochu tołſty muž w hobrſkim płaſchcźu, a ſchwižny knjes ſ cźornymi włoßami a w dołhej cźornej ßukni.

„Hohej! jow je wjeßołe žiwjenje!“ prěniſchi wótſje a wjeßele ſawoła, k namaj do khěže ſtupiwſchi. „Cźim hórje ſa naß“, wotmolwich; „kaž ßo ſda, tudy hoſpody njenamakamy“.

„A nětko hiſchcźe mój k temu pſchińdźemoj, ſo Wam nadźija hiſchcźe bóle ſpanje, młody knježe“, wón ßo ßmějo wołaſche. „Ale, njeboj ßo, Pětrje; jow chzemy hiſchcźe bleſchku wupicź! — Pohonczo, wupſchehń! Ja jow woſtanu, a ſa tych druhich ßo tež hiſchcźe měſtaczko nadeńdźe.“

„Schtó jeno by wjedźał, hdźe jow korcźmař tcźi“, Jakub na ludowu měſcheńzu pokaſujo dźeſche.

„To bórſy ſhonimy“, tón praktikus rjeknu a holzu ſa ruku hrabnu, kotraž chzyſche khětſje kaž wěrſik ſ talerjemi a ſchkleńzami nimo tſělicź.

„Dobry wjecźor, rjanka! ale ja Cźe njepuſchcźu, doniž nam krucźe njeßlubiſch, ſo korcźmarja ßameho k nam póſcźeleſch. Rjekń jenož jemu, ſo tu wuj Handrij je!“

Tole mjeno ſpodźiwnje ſkutkowaſche; pſchetož ſa dwě minucźe korcźmař pſched nami ſtejeſche. „Daj Bóh ſboże! Waſcha pſcheńza kcźěje!“ Handrij rjeknu; „ale my tola też hiſchcźe hoſpodu namakamy? A to Wam praju: pódla rejwanſkeje łubje njeſpju; to by ſkerje něſchto ſa tejule młodeju knjeſow było, kotrajž ßnano ßamaj hiſchcźe ßobu poſkakataj.“

„Mój ßmój pſchejara ſpróznaj“, Jakub mórcźeſche. — „Nó“, Handrij dale dźeſche, „nimacźe někajkeje cźicheje iſtwicźki ſa mnje? A mojeho pucźowanſkeho towarſcha a teju młodeju knjeſow dyrbicźe też hoſpodowacź. Wopomńcźe, korcźmarjo, tu ßo wo Waſche dobre mjeno jedna!“

„Haj wſchak, haj wſchak!“ korcźmař rjeknu, ßo na prawizu a na lěwizu kłonjo. „Wſchitko derje póńdźe, hdyž taj młodaj knjeſaj iſtwu cźo. 13 ſ dwěmaj kožomaj woſmjetaj; pódla ſtej hiſchcźe dwě ſchikowanej iſtwicźźy do ſahrody won. — Wy wěſcźe, knjes Handrijo, mój dobry nan je pſched lětom ſemrjeł.“ — „W kotrej iſtwě je wumrjeł?“ ßo tón cźorny knjes ſpodźiwnje należnje wopraſcha. — „To ßo njepraji“, Handrij rosßudźeny dźeſche. — „Ale — cźeho dla niz?“ korcźmař rucźe napſchecźiwi; „wó iſtwě cźo. 5, hdźež nětle runje wjeßołe towarſtwo ſa blidom ßedźo wino pije. Dokelž móžachmy jemu tam lěpje poßłužowacź, běchmy jeho poßlenje měßazy do ſpomnjeneje iſtwy pokožili. — A nětko, je-li Wam ſpodobne, moji knježa —“

Wón ßwěžu wſa a pſchecźiwo wětrej, kiž dale hórje howrjeſche, ruku pſched ßwěžu dźerżo naß po ſkhodźe horje wjedźeſche a naß po dołhim khodźe do poboczneho twarjenja do wulkeje iſtwy dowjedźe, hdźež wokna, kotrež hłuboko w muri tcźachu, ſtaroſcźiwje ſeſaczinja. Na to ßwěžy, kotrejž pſchihotowanej ſtejeſchtej, ſaßwěcźi, rucźe ſa wodu, trjenjemi a ſapałkami pohlada, ſchtož běſche wſchitko w najlěpſchim rjedźe, a potom dźeſche: „Je-li tym knjeſam prawje, tudy też wjecźeŕ pſchihotowacź dam.“

My běchmy ſ tym ſpokojom. Mjes tym ſo korcźmař nětko tamnymaj pucźowarjomaj jeju iſtwicźźy pſchipokaſacź dźěſche, mój ſ Jakubom ßwój waczok wotpokožichmoj, ßebi proch ſ draſty wucźeßachmoj, wuſuwſchi ßo ſchkórnje, kotrež naju cźiſchcźachu, ßo lóhke ſtupnje wobuchmoj, ßo na to w wulkim mlocźinku wumychmoj a ßo potom, ſměrom wocźakujo, ſchto dale budźe, na wulkim kožanym ſtólzu wupſcheſtrjechmoj, ſchtož namaj jara derje cźinjeſche. Korcźmař mějeſche ßwojich ludźi wubjernje wuwucźenych; pſchi wſchej nuſnocźe wſchitko dźěſche, kaž mi a tebi niczo. Bórſy běſche kulojte blido kryte; wodu, w kotrejž běchmoj ßo mykoj, wulachu a namaj cźerſtweje wody pſchinjeßechu, kotraž dźě ßo njepſchestawajzy ſe ſtudnje w dworje žórleſche; naju ſapróſchene ſchkórnje namaj wſachu a wyßoke poßleſchcźa wotwodźechu, kotrež ßo jenož tak ßmějachu na naju. Na to ßo do duri ſakkapa; a lědma běſchtaj knjes Handrij a bórſy ſa nim cźorny knjes ſaſtupikoj, nam hižo ßłódnu wjecźeŕ pſchinjeßechu. Hłódni, kajzyž běchmy, kaſanja njehladachmy; ja pak ſkładnoſcź wužich a ßebi naju hoſcźow trochu bliže wobhładach.

Knjes Handrij běſche muž ßnano pokſta lět, ſ huſtymi, hižo ſchědźiwjazymi włoßami, ſ wjeßołym mjeſwocźom a ſ tołſtym, krótkim ſkotym rjecźaſkom na brunym łazu, kotryž jeho móznu hrudź wobßahaſche. Druhi, kotrehož chzu ſ krótka cźorneho mjenowacź, ßo muž w tſizetych lětach bycź ſdaſche, mějeſche błěde mjeſwocźe a njedźiwajzy na ßwoje cźěmne włoßy jaßno-ſchěrej, ſpodźiwnje do próſneho hładajej wocźi; wón mało a mjelczo rěcźeſche.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ssrjedu po jutrach, 24. haprleje, wot rano dźewjecźich měješe na tudomnej tſělerni ßerbſki powjetſcheny wubjerk **Wettinſkeho 800 lětneho jubjelſkeho ßwjedźenja** naſcheho lubowaneho **kralowſkeho doma** ßwoje wuradźowanje. Knjes farař lic. theol. ryczeŕ Jmiſch ſ Hodźija ſhromadźiſnu ſe ßwjedźeńſkej rěcźu wotewri, w kotrejž roſeſtaji, kajki ważny jubjelſki ßwjedźeń zyłemu ſakſkemu ludej ßo bliži, 800 lětny jubilej krajnowótzneho knježenja naſcheho lubowaneho kralowſkeho doma. Hdyž ßu w běhu lětſtotetkow wſchelake wuwołane mózne knježerſke ſchtomy hacź do poßlenjeje hałožki dawno ſeſkhnyłe a ßo poſhubiłe, je nam Boża miłoſcź naſch kralowſki dom wſchehomózńje ſdźerżała a ſ njeho naſchemu krajej a ludej wjele knježerjow wobradźiła, na kotrychž ßo ſ woßebitym hnutym cźeſcźenjom a ſ wutrobnym dźakowanjom ſpomina. Jim runy je naſch nětcźiſchi lubowany kral Albert, ßławny kaž pſches

rycźerſke ſkutki tak pſches měr hajaze, krajne ſboże twarjaze kralowanje. Duž tež je bjes dźiwa, ſo ßo nětko po wſchej Sakſkej w měſtach a na wßach to radoſćiwe žadanje hiba, naſchemu kralej a jeho domej k jeho tak žadnemu jubilejej wſchu móžnu cźeſcź a luboſcź wopokaſacź. A my Sserbjo móhli temu ſymni a njedźakomni pſchihladowacź? O ně, tež w naſchich Sserbach ßo po prěnim ſaßkyſchenju wo tutym woßebnje wuſnamjenjenym jubileju dale bóle to luboſćiwe horze žadanje pkomjeni, ßo na hódne waſchnje na tym ßamym wobdźělicź. Naſch ßerbſki lud, kiž njeje ženje pſchecźiwo naſchej nam wot Boha datej wyſchnoſćji žanych barikadow twarił, ale kiž je kaž w dobrych tak tež w cźeźkich cźaßach ſ njekhabkazej ßwěru a ſ hnujazej luboſcźu k naſchemu kralowſkemu domej ſtał, tón njemóže ſe ſady woſtacź, hdźež zyła Sakſka ſ derje ſaßkuženym wulkotnym hołdowanjom pſched naſcheho lubowaneho krala na tym jubjelſkim ßwjedźenju jeho kralowſkeho doma ſtupi. Duž ſ luboſcźu a radoſcźu ßo nětko podajmy na wuradźenje teho, kak by naſche lube Sserbowſtwo na tym jubileju ßo hódnje a doſtojnje wobdźěliło; cźińmy to w tej myßli, ſo poſtanuwſchi trójzy ſawołajmy: „Naſchemu kralej a jeho kralowſkemu domej ßława! ßława! ßława!“ — Po pſcheńdźenju ſapißma pſcheproſchenych ßobuſtawow powjetſcheneho wubjerka ßo pokaſa, ſo běchu ßo tu pjecź a tſizyćźo ſe wſchěch ſtronow naſchich Sserbow ſeſchli. Bjes nimi bě dwazyćźi nahladnych ßerbſkich kublerjow ſ Budyſkeho, Lubijſkeho a Kamjenczańſkeho wokrjeßa. S podateje rosprawy wſchitkich w tej naležnoſćji dotal ſcźinjenych prózowanjow budź tu ſcźěhowaze naſpomnjene: Dźewjaty dezembra lonſcheho lěta běſchtaj kk. fararjej Jmiſch Hodźijſki a Jakub Njeßwacźilſki wo wobdźělenju Sserbow na tym jubileju pola k. miniſtra ſ Noſtitz-Wallwitz w Draždźanach wobſchěrne rosrěcźenje pomělo a na to bě lětßa 21. wulkeho rózka k. krajnoſtarſchi ſ Zezſchwitz k. fararjej Jmiſchej nahladnu pjenježnu pomoz ſa ſhromadne wudawki wotmyßleneho kwaßneho a jěcharſkeho cźaha pſchecźelniwje pſchilubił. „Wuźſchi wubjerk“ ſ k. fararja Jmiſcha, k. seniora rycźerja Kucźanka, kk. ßejmſkeju ſapółkanzow Keŕka ſ Rodez a Kokle ſ Khróſcźiz a k. Ssmolerja wobſtejazy, bě, ſo by pſchihódny podkózł ſa ßwoje dalſche jednanja měł, w ßwojim poßedźenju, 29. dźeń wulkeho rózka dźerżanym, jenohłóßnje wobſamknuł, cźah ßerbſkeho kwaßa a jutrownych jěcharjow naprawicź a ßerbſki jubjelſki ſpěw ſ němſkim pſchekołkom w kraßnym ſwjaſku pſchepodacź. Kaž je naſch k. pſchedßyda Jmiſch prjedy ſ hkownym ßwjedźeńſkim wubjerkom ſa „hiſtoriſki cźah“, ſ wyſchſchim měſchcźanoſtu doktorom Stübelom w Draždźanach jednał, tak je po ſpuſchcźenju hiſtoriſkeho cźaha ſ k. doktorom Mehnertom, pſchedßydu nětcźiſcheho hkowneho ßwjedźeńſkeho wubjerka ſa „hołdowanſki cźah“ ſa naſche ßerbſke wotdźělenje do jednanja ſtupił a tak, wot njeho pſchecźelniwje pſcheproſcheny, 30. měrza pſchi wuradźowanjach hkowneho wubjerka pſchitomny był. S nich bě ſhonicź, kajke wulkotne a ſ dźěła jara drohotne naprawjenja ßo ſa tón jubjelſki ßwjedźeń po wſchěm ſakſkim kraju pſchihotuja. Zyła khopiza ſamkowjenjow je ßo tam pſcheſchła, kiž buchu ſ dźěła pſchijate, ſ dźěła wotpokaſane. Wſcho ma ſaſtarſzy, niz po „nowej modźe“, wuhotowane bycź. Duž buchu deputazije ſ modernym „cylindrom“ kóždy krócź hacž do tſjóch muži wotpokaſane. Naſche poſkicźenje ßerbſkeho kwaßneho a jěcharſkeho cźaha bu pak tež w tutym poßedźenju jara luboſcźiwje pſchijate. Na ßedmy dźeń haprleje je ßo powſchitkowna ſhromadźiſna wſchitkich pſchedßydow ßwjedźeńſkich wubjerkow ſ zyłeho kraja do Draždźan ſkaſała, kotraž je najwjetſchu ſalu poknje wupjelniła, hdźež je k. farař Jmiſch ſaßo naſch ßerbſki wubjerk ſaſtupił. Tam je ßo woſjewiło, ſo budźe hołdowanſki cźah ßrjedu dźewjatnateho junija a ſo móže ßo wulkotnoſcź hołdowanſkeho cźaha, kajkaž hiſchcźe ženje njeje była, hižo nětko trochu ſ teho pſchewidźicź, ſo budźe 71 wulkotnych ßwjedźeńſkich woſow, 500 wotdźělenjow ſ khorhojemi, na 3000 muži ſe ſaſtarſkim rycźerjowſkim wuhotowanjom atd. Cylinder a wſcha druha modernoſcź bu tež tam ſaßudźena, a wſchudźom bu rjana ſtaroźitnoſcź žadana. Sswjedźeńſke draſcźenja woßebje ßerbſkich žónſkich ßu ſ wjetſcha ſ dobrych ſtarych cźaßow ßo cźerſtwe a luboſne ſdźerżake hacž do naſcheho cźaßa. Po wobſamknjenju tamneje powſchitkomneje ſhromadźiſny ßu hiſchcźe woßebite ſjenocźenja k nadróbniſchemu wuradźowanju hromadu ſtupiłe, na pſch. „agrikulturna t. j. wyſchſcha ratarſka rada“. Do njeje bu naſch ßerbſki ſaſtupjeŕ pſches jejneho pſchedßydu k. ſ Oehlſchlegel na Belvedère pſcheproſcheny. Tam ſtaj woßebje kk. ſ Harticzа ſ Langsdorf wukoźiłoj, kajke ſrjadowanje dyrbjał „ratarſki cźah“ doſtacź. Wot nětkoho bě ßo namjetnuło było, cźah ßerbſkich ratarjow, wot naſcheho kwaßneho cźaha wotdźěleny, nuts do ratarſkeho cźaha ſaßunucź. Pſchecźiwo temu je ßo tam naſch ſaſtupjeŕ, farař Jmiſch, ſ roſßudźenoſcźu wuprajił, ſo naſchej ßerbſkej cźahaj ßo njeßmětaj dźělicź, ſo pak my Sserbjo, kiž ßmy ſ wjetſcha ratarjo a ratarſtwo lubujemy, njechamy pſchi induſtrijſkich wotdźělenjach, ale w bliſkoſćji ratarſkeho cźaha pak prjedy njeho, pak ſady njeho ßwoje měſto měcź. S dźiwanja na to, ſo ratarſki cźah zyłe roswiwanje ratarſtwa wot najſtarſchich cźaßow hacž do nětcźiſchich dnjow pſchedſtaji, je ßebi po naſchim ſhromadnym ſmyßlenju naſch ßerbſki ſaſtupjeŕ žadał, ſo naſchej ßerbſkaj cźahaj hnydom po ratarſkim cźahu ſcźěhujetaj. Po wſchěm tutym wot naß dźakomnje ßłyſchanym rosprajenju nětko hnydom do jednanjow naſcheho jara wjele praſchenjow wopſchijazeho dźeńſkeho porjada ſaſtupichmy. Pod wuſtojnym wodźenjom naſcheho k. pſchedßydy bu wſcho porjadnje a dokładnje rospominane. Wjeßele běſche ßłyſchecź, kak rosrěcźowanje a raduſkładowanje dypk po dypku ſ cźerſtwej žiwoſcźu a jaßnoſcźu pokracźowaſche. Haj to je tola něſchto rjane, hdyž my Sserbjo ßwoje wuradźowanja ßerbſki dźerżimy, kaž ßo to tež w naſchich ſakoženych „towarſtwach ßerbſkich burow“ ſtawa. Na rosrěcźowanju ßo wobdźělichu, ſ dźěła wjazy krócź, je-li ſo hiſchcźe wſchitke mjena prawje w pomjatku dźerżu, ſcźěhowazy knjeſojo: knjeſaj ßejmſkaj ſapółkanzaj Kokla a Keŕk, kk. kublerjo Wicźas ſ Porſchiz, Zyž ſ Radworja, Rencź ſ Cźornez, Nutnicźanſki ſ Njechanja, Ssmoła ſ Kaſchez, Kowaŕk ſ Wujeſda pola Lubija, Pjech ſe Sswinaŕnje pola Pancźiz, Wicźas ſ Rózanta, Kalich ſ Bělcźez, Cźjemjera ſ Wotrowa, Schrybaŕ ſe Stachowa, Ssmoła ſe Spytez, Zur ſ Delnjeho Hunjowa, Mikławſch ſ Kſchidowa pola Kamjenza, Kunat ſ Dobraſchez, Schneider ſ Krapowa, rycźerkubleŕ Wicźas nad Hornjej Hórku, k. redaktor Ssmoleŕ ſ Budyſchina, kk. fararjo Jakub ſ Njeßwacźidła, Hórnik ſ Budyſchina, Jencź ſ Palowa, dr. Kalich ſ Budyſchina, kk. kapłanaj Kſchiżan ſ Hodźija, Skała ſ Budyſchina, k. dr. Muka-Woßcźanſki a druſy. Dokelž je ßo **ßerbſke jěcharſtwo** w ßwojej prědniſchej rjanoſćji ſ najſtarſchich cźaßow woßebje w Khróſcźanſkej, Wotrowſkej a Ralbicźanſkej woßadźe tak bohacźe ſdźerżało, ſo je tam doſcź a nadoſcź ßerbſkich ßedłow, wuſdow, ſchabrakow a t. d., kiž budża po potrjebje ſ bratſkeje luboſcźe rad evangelſkim ßerbſkim jubjelſkim jěcharjam poſcźene, kotſiž tajkeho ßerbſkeho jěcharſkeho wuhotowanja nimaju, a dokelž je nuſne, ſo by jubjelſki cźah ßerbſkich jěcharjow jenak wuhotowany był, duž k. ſapółkanz Kokla ſ pſchecźelniwej hotowoſcźu ßlubi, wſchitkim evangelſkim jěcharjam potrjebny grat lubjerad darmo wobſtaracź. K dozpicźu dalſcheje jenakoſcźe a pſchesjenoſcźe kóždy jěchaŕ ſ pſchilubjenych pjenjes darmo doſtanje rjenje wupyſcheny nowy kłobuk, kajkiž ßu naſchi ßerbſzy wótzojo pſchi ßwjedźeńſkich ſkładnoſcźach měli, a rjanu ſcherpu ßerbſkich barbow. Kóždy jěchaŕ ßo ßwoju cźornu ßuknju, cźorny laz a cźorne kholowy woblecźe a wyßoke ſchkórnje wobuje. Hoſpodu ſa jěcharjow a konje a wſchitkich druhich, kiž ßo na ßwjedźeńſkimaj cźahomaj wobdźěla, k. Kokla najſkerje na Běłym Jelenju pſched Draždźanami wobſtara. Něktoſi chzedźa, ſchtož ßo derje wuwjedźe, jěcharſke konje do woſa ſapſchahnucź, na wóſ jěcharſki grat, pizu a zyrobu, kaž tež ßwoje žony a knjeżny, kiž ßo na kwaßnym cźahu wobdźěla, ßobuwſacź a tak, w prawym cźaßu wot doma wotjěwſchi, wjeczor hacž do Běłeho Jelenja dojěcź. Naſajtra popołdnju móže kóždy, kiž ßo njecha dłeje ſadźerżecź, po wobhladanju Draždźanſkich ßwjedźeńſkich wulkotnoſcźow ßo ſaßo na domojpucź podacź, ſo wjazy dyžli połdra dnja njepſchetrjeba a, hdyž je ſlutniwy, ſe ßedmimi hriwnami derje doßahnje. Knjes Kokla tež wukoži, kak ßo konjom hriwy ſapleczeja, ſo bychu pſchi ßwjedźeńſkim jěchanju prawje rjane kudźerjate byłe. Hacž do ßoboty 4. meje maju pak k. Kokli, pak pola k. Ssmolerja w Budyſchinje ßo woſjewicź mjena tych ßerbſkich kublerjow abo kubleŕſkich ßynow, kotſiž chzedźa w jubjelſkim cźahu ßobu jěchacź. Pſchi wobſchěrnoſcźi wſchitkich, jěcharſki cźah naſtupazych, na k. Koklu kładźenych wobſtaranjow ßo jemu ſa pomoznikow, pſchi kotrychž móže ßo tež dobra rada pytacź, po wobſamknjenju ſhromadźiſny pſchidachu kk. Wicźas ſ Rózanta, Pjech ſe Sswinaŕnje, Rencź ſ Cźornez, Kowaŕk ſ Wujeſda pola Lubija, Wicźas ſ Porſchiz, Schrybaŕ ſe Stachowa, Ssmoła ſe Spytez a Kalich ſ Bělcźez. — Kaž je k. Kokla ſa ſarjadowarja a wodźerja jěcharſkeho cźaha poſtajeny, tak je ßo to ßame ſaſtojnſtwo w naſtupanju **kwaßneho cźaha** k. Keŕkej pſchepodało, kotremuž je po ſaſtupjenych ſadźěwkach poknomóz data, ßebi naměſtnikow bracź. Braſchka a ßwataj, nawożeń a njewjeſta ſ najrjeńſchim ßerbſkim wuhotowanjom ßu ßo hižo pſchipowjedźili; dwě ßłónzy kaž tež wulku liczbu druźkow ſ jich drohotnej pychu k. Kokla wobſtara. K temu je pak tež hiſchcźe nahladna ßyła kwaßarjow a kwaßarkow po móżnoſćji ſe wſchěch ſtronow trjeba. Kwaßarjo doſtanu po móżnoſćji tež darmo wupyſchene kłobuki, kajkež jěcharjo ſměja, ßo ßami tež doſtojnje kaž jěcharjo woblecźa, jich wobucźe móže bycź pak wyßoke ſchkórnje, pak pſchi krótkich kholowach a nohajach ſtupnje.

Kóždy kwašař žebi dołhi kij (njetrjeba schpanska być), po waschnju schpanskeje wobarbjeny, s czeczikom wobstara, kajkiž žu naschi žerbšzy wótzojo pschi czežnych składnoszczach měli. Jara witane budža też žónske kwašařki s rjanej pschistojnej žerbskej drastu, mandželske na hłowje s klepratej khapu a s czěpzom, holczki pak s kschidłatej abo składženej khapu abo s běłej liczkatej khapiczku, kajkuž wožebje w Njeżwaczilskej wožadże maju. Tutym holczkam běła drasta s běłym schórzuchom rjenje pschisteji. Tak budże też sa nasche starsche a młódsche Sserbowki rjana składnoscź, naschemu lubowanemu kralej žwjedżeńske hołdowanje wopokasacź a pschi tym rjanoscze, hischcze ženje widżane, wohladacź. Mjena wschitkich, muzskich a žónskich, kiž žo na kwašnym czahu wobdźěla, maju žo też hacź do žoboty 4. meje pak kk. Kerkej a Kokli, pak pola k. Ssmolerja pomjenicź. Schesty a najposdźischo žedmy dźeń meje ma k. pschedžydа farař Imisch wschitke sapiży dostacź, so móhł je dale Drażdżańskemu hłownemu wubjerkej pschepodacź a nusne skasanja wscheho žlubjeneho darmowskeho wuhotowanja twjerdże skasacź. — Wschón nasch hołdowanski czah žo psches tsjóch jěcharjow wotewri, bjes kotrymiž budże žrjedżanski **wulku khorhoj** dżerżecź s tymle žerbskim napižmom: „Bóh žohnuj naš luby kralowski dom!“ Noscheŕ tuteje khorhoje budże k. Ssmoła s Kaschez, wobdaty wot jěcharjow kk. Kowarka s Wujesda a Czemjery s Kołasy po jenohłóžnym wuswolenju. Sa nimi směje kwažny a po nim jěcharski czah czahnucź. — Wysche teho wscheho ma žo naschemu lubowanemu kralej **žožopschejazy spěw**, wot k. fararja Waltarja w Wóžlinku wudźěłany, jara woženbnje czischczany a po mózhnoszczi kražnje swjasany, pschepodacź. Sa podpižma směje tutón hołdowanski spěw, kiž k stajnemu dopomnjeczu w kralowskim hrodże wostanje, mjena prěnich tsjóch sastojnikow wschitkich žerbskich sjenoczenstwow a towarstwow, po tajkim też najnowischich žerbskich burskich towarstwow, kaž też wot žobustawow nascheho powjetscheneho Wettinskeho wubjerka, hdyž jich mjena hižo bjes mjenami jeneho abo druheho towarstwa njesteja. Sa tutón jubjelski dar žu pak luboszciwe pschinoschki nusne, kotrež wěscze luboscź kraložwěrnych Sserbow žobustawam nascheho powjetscheneho Wettinskeho wubjerka poskiczi. Jich nahromadżena sběrka ma žo najposdźischo hacź do žoboty 18. meje k. Ssmolerjej wosjewicź, so móhło žo pschewidźecź, kak kražny swjask žmě žo skasacź sa hołdowanski sbožopschejazy spěw žerbskeho luda k 800létnemu jubilejej nascheho lubowaneho kralowskeho doma.

— Dla pschewulkich sadźěwkow žo žerbski konzert 1. meje wuwjesczi njemóże; wón žo hakle w žwjatkownym tydżenju wotdźerži.

— Jeho Majestoscź kral je krajnemu starschemu s Zezschwitzej tu a hamtskemu hejtmanej s Zezschwitzej w Kamjenzu ryczerski kschiž 1. rjadownje sašłužbneho rjada, ryczerskublerjej Hetzerej w Delnjej Kinje ryczerski kschiž 1. rjadownje Albrechtoweho rjada, wokrježnemu skótnemu lěkarjej Königej tu ryczerski kschiž 2. rjadownje Albrechtoweho rjada a wyschschemu wuczerjej Krecźmarej tu, kiž je po 45létnym skutkowanju w wuczerstwje žwoje sastojnstwo skožił, sašłužbny kschiž spożcźił.

— Ssrjedu po jutrach 24. haprleje popołdnju wot dweju hodźin žo na tudomnej měschczańskej tselerni lětuscha hłowna shromadźisna towarstwa Maczizy Sserbskeje wotbywasche, na kotruž běsche žo wjazy hacź 60 žobustawow a hoscźi seschło. Sapiž pschitomnych 61 mjenow pokasowasche (loni 60, tamne lěto 57). Też Delnja Łužiza běsche někotrych sastupjerjow póšłała. Towarstwowy pschedžydа, k. farař Hórnik, poženbenje wotewri a pschitomnych wutrobnje powitawschi pschede wschěm hłownu rosprawu poda wo skutkowanju towarstwa w sańdźenym 42. lěcze jeho wobstacza. S rosprawy shonichmy, so je towarstwowe pschedžydstwo w běhu sańdźeneho lěta jene poženbenje mělo; shromadnych poženbenjow pschedžydstwa a wubjerka běchu 3. Schtož jeje literariske skutkowanje nastupa, je Maczizа loni, jako kóždolětnje, wudała towarstwowy organ Časopis Macicy Serbskeje, seschiwkaj 77 a 78, s jara bohatym wobžahom a s hudźbnymaj pschikohomaj. Dale stej žo wudałej dwě knižzy sa lud: 1) Jan Manja abo hdże statok mój? originalne powjedańczko wot Jana Radyžerba-Wjele, a 2) Bratsik a žotsiczka, originalne powjedańczko wot Schimana (pseudonym). Protyka „Pschedženak“ na lěto 1889 je w nakładże 5500 exemplarow wuschła. Tale wot k. kapłana Kschižana jara wustojnje redigowana protyka je pódla Serbskeho Hospodarja lětža nastork daka k jara płódnym narodohospodarskim prózowanjam mjes žerbskim ludom. — Nowa knižka sa lud žnano nasymu wuńdże. Dla noweho wudacza Biblisckich stawisnow mataj kk. fararjej Lic. theol. Imisch s Hodźija a Mrósak s Budestez poknomóz, se schulskim inspektorom k. dr. Wildom jednacź. — Se žobustawow towarstwa je loni semrěł k. kanonik kantor Pětr. Schołta na tudomnym tachantstwje, žobustaw wot spoczatka Maczizy. Pschitomni jeho wopomnjecze s postanjenjom poczeszczichu. Semrjekoj staj też kk. kapłan Kóslik se Sleho Komorowa a wuškuženy kantor Lischka w Hodźiju, kiž běschtaj khwilu žobustawaj towarstwa. — Też psched krótkim semrjetemu dobroczerjej Maczizy, k. rěcznikej Jakubej tudy, kiž je towarstwu 300 mk. wotkasał, žo s postanjenjom dźak do rowa praji. — Wobžarujo, so žo dary k twarjenju maczicznego doma tak žnadnje składuja, rosprawnik namjet k. rěcznika Parczewskeho, kiž je pod napižmom „W należnoszczi maczicznego domu“ w 16. czišle Serbskich Nowin wot 20. haprleje 1889 wotczischczany, k dalschemu rospominanju poruczesche. — Jako rjadny žobustaw je towarstwu pschistupił Delnjołużiczan k. Bronisch, stud. phil. w Göttingenje. — K wuczenym towarstwam, s kotrymiž Maczizа žwoje spižy wumenja, je nowe pschischko: „Oberhessischer Verein für Lokalgeschichte“ w Gießenje. — Mjes tym so je žo dań s fonda dr. Tyburowskeho (— dalsche wo tymle „fondże“ pytaj w rosprawje wo lońschej hłownej shromadźisnje Maczizy w 14. czišle Serb. Nowin wot 7. haprleje 1888 —) towarstwowej literarnej pokładnizy pschepodała, žo wo pschidźělenju stipendija Maczizy Sserbskeje pschedžydstwo w bliżschim czażu rosžudzi. — Dalschi dnjowy porjad wosjewiwschi a prosscho wo Boże žohnowanje sa nasche shromadne prózowanje sa Maczizu Sserbsku a s zyła sa derjemęcze žerbskeho luda k. pschedžydża žwoju rosprawu skónczi. Na to sarjadnik maczicznego doma k. rěcznik Mütterlein žwoju rosprawu poda, po kotrejž mějesche dom sańdźene lěto, se sbytkom 41 mk. 47 np. s lěta 1887, s zyła 2199 mk. 47 np. dokhodow a 1554 mk. 32 np. wudawkow, po tajkim 645 mk. 15 np. czisteho wunoschka, to je psches 50 mk. wjazy hacź lěto prjedy. Swježelaze je, so žo czisty wunoschk maczicznego doma lěto wot lěta pschisporja. — S rosprawy towarstwoweho pokładnika, k. pschekupza Mjerwy, shonichmy, so mějesche Maczizа w lěcze wot 1. wulk. rózka hacź do 31. dezembra 1888, se sbytkom 30 mk. 56 np., kiž bě s lěta 1887 w pokładnizy wostał, a žobu liczo 300 mk. s wotkasanja njebo rěcznika Jakuba, s zyła 2464 mk. 3 np. dokhodow a 2455 mk. 20 np. wudawkow, so pola pokładnika 8 mk. 83 np. sbytka wosta. Samoženja ma towarstwo 2424 mk. 83 np. Fond k twarjenju maczicznego doma mějesche s 130 mk. 78 np., kotrež běchu s lěta 1887 w pokładnizy wostałe, loni 1234 mk. 67 np. dokhodow a 1000 mk. wudawkow; duž pola pokładnika 234 mk. 67 np. sbytka wosta. S zyła ma fond k twarjenju maczicznego doma nětko 8109 mk. 4 np. samoženja. Sa žwěrne sarjadowanje towarstwoweje pokładnizy žo pokładnikej žława dosta. — S rosprawy knihownika, k. sem. wyschsch. wuczerja Fiedlerja, chzemy wusběhnucź, so je towarstwowa knihownja w běhu sańdźeneho lěta wot mnohich jenotliwych daricźelow 42 czišłow a wot wschelakich wuczenych towarstwow a wustawow, s kotrymiž Maczizа žwoje spižy wumenja, 75 czišłow, hromadże po tajkim 117 czišłow dostała; pschikupiło je žo 10 czišłow. Knihownja je žo po tajkim loni wo 127 czišłow pschisporika. — Rosprawu wo knižnym składże podawajo k. wuczeŕ Kapleŕ wosjewi, so je w lěcze wot 1. haprleje 1888 hacź do 31. měrza 1889 s knižneho składa 7229 wschelakich knihow a spižow wudał, mjes nimi 11 žłownikow, 23 exemplarow Towarschneho spěwnika, 190 exemplarow Biblisckich stawisnow, 211 exempl. Spěwneje radoscze, 365 czitankow, 329 seschiwkow Czażopisa Maczizy Sserbskeje a 5470 exemplarow protyki „Pschedženak na lěto 1889“. — Hdyž běsche na to k. farař Lic. theol. Imisch na naprascho wanje, nastupaze knihiwjasarja, kiž je sa towarstwo wjasał, wot k. pschedžydży spokojaze wotmolwjenje dostał, k. kantor Jordan s Popoiz krótku rosprawu poda wo delnjołużiskim wotrjedże Maczizy Sserbskeje. Lonscha hłowna shromadźisna delnjołużiskeho wotrjada w Khocźebuzu je bohacze wopytana była. Wudał je wotrjad nowu knižku sa lud „Kejžora Wylema I. žywene a statki“, spižanu wot k. fararja Teschnarja. Delnjołużiski wotrjad je žo lěta 1880 sałożił a sa 9 lět žwojeho wobstacza 17 knižkow a druhich spižow w delnjoserbskej rěczi wudał; 4 spižy žu wschelake žobustawy wotrjadej darike. S próstwu, so chzyke dotalne hornjołużiske žobustawy też dale delnjołużiskemu wotrjadej Maczizy Sserskeje žwěrne wostacź, rosprawnik žwoju rosprawu skónczi. — Druhi dźěl dnjoweho porjada běchu „namjety“; mózemy tudy jeno na najważnische s nich s krótka spomnicź. Spominajo na to, so žu tři jara sašłužbne žobustawy Maczizy Sserskeje, mjenujzy kk. farař Domaschka w Nožaczizach, farař ryczeŕ lic. theol. Imisch w Hodźiju a rěcznik Mózak Kłožopólski w Lubiju psched 50 lětami jako młodżenzy s 10 druhimi młodżenzami prěnje žerbske towarstwo na tudomnym gymnasiju sałożili, je pschedžydstwo s wubjerkom Maczizy

Sserbſkeje wobſamkko 50létne wopomnjecże ſakoženja gymnaſialneho ſerbſkeho towarſtwa ſjawnje ſpomnicź a ſwjeczicź a namjetowaſche, ſo byſchtaj ſo knjeſaj Domaſchka a Mózak Kłoſopólſki ſa czeſtneju ſobuſtawow Maczizy pomjenowakoj. Hdyż běſche hiſchcże k. farař lic. theol. Imiſch, kiż hižo je czeſtny pſchedſydа Maczizy, ſa namjet ſe ſahorjenymi ſłowami poręczał, jón ſhromadżeni poſtanuwſchi jenohłóſnje pſchijachu. — Dokelż je ſo jako trěbne wupokaſało, ſo by ſebi Maczіza w Budyſchinje knihařnju wuſwoliła, kotraż měła towarſtwo do wukraja ſaſtupowacź, pſchedſydſtwo namjetowaſche, ſo by ſo jako tajka Rühlez knihařnja tudy poſtajiła, czemuż towarſtwo pſchihłoſowaſche. — Na to k. stud. phil. Broniſch ſ Göttingena wuſtupi a delnjoſerbſki ſ wutrobnymi a horliwymi ſłowami wo ſrudnych narodnych wobſtejenjach rěczeſche, łajkeż mjes naſchimi delnjołużiſkimi bratrami knjeża. S pomozu hornich Sſerbow ſo rěcznik nadżeja mnohim njedoſtatkam wotpomhacź. Delni Sſerbja chzedża w měſto němſkeho czaſopiſa, kiż kóżdy tydżeń ſ Barlina pſchikhadża a ſo w ſerbſkich woſadach Delnjeje Łużizy roſchěrja, dobry ſerbſki czaſopiſ ſakożicź, ſnano podobny, każ naſch „Miſſionſki Poſoł"; chzedża ſo, ſchtoż móżno, ſa to ſtaracź, ſo by ſo na gymnaſiju w Khocżebuſu ſaſo ſerbſka rěcź wucziła; chzedża kolportérow pytacź, kotſiż bychu po Delnjoſerbſkich woſadach dobre a tunje ſerbſke knihi roſnoſchowali; chzedża ſo prózowacź, ſo bychu też Delnich Łużiczanow ſerbſzy ſapóſłanzy na ſejmje w Barlinje ſaſtupowali. „Sſkława!" běſche jenohłóſnje wotmolwjenje na wótczinſku rěcź. — Dokelż je ſo „Spěwna radoſcź" roſpſchedawa, ma ſo ſ nowa czíſchczecź; żada ſo, ſo bychu ſo w nowym wudawku něktore hłoſy wuwoſtajiłe, a ſo ſa to do knihow narodne ſpěwy pſchijałe, kotreż běchu dotal w pſchidawku. Hdyż běchu mnoſy wo tym porěczeli, k. fararjej lic. theol. Imiſch a Mrózak ſ Budeſtez po namjecże prěniſcheho połnomóż doſtaſchtaj, wo nowym wudawku „Spěwneje radoſcże" w tymle naſtupanju ſe ſchulſkim inſpektorom k. dr. Wildom jednacź. — Potom hiſchcże ſo wſchelałe namjetowaſche, kak bychu ſo ſaměry towarſtwa najlepje ſpěchowacź móhło; najwjazy ſo wo tym rěczeſche, kotre ſrědki měłe ſo nałożicź, ſo by ſo ſkerje lepje ſ twarjenjom maczicźneho doma ſapoczecź móhło. Sſrědki, kotreż ſo namjetowachu, běchu jara wſchelałe; ſ dźěła też ſobuſtawy jeneho měnjenja njeběchu; ale ſahorjenoſcź ſa naležnoſcź maczicźneho doma běſche pola wſchitkich pſchitomnych jenak mózna, luboſcź k temule ſhromadnemu narodnemu ſkutkej pola wſchitkich jenak wulka. A dokelż ſo tale naležnoſcź na hłownej ſhromadźiſnje tola dowuradźicź njehodźeſche, k. pſchedſydа a k. farař lic. theol. Imiſch ſłubiſchtaj, ſo towarſtwowe pſchedſydſtwo a wubjerk wſchitko ſwěru roſpominatej, ſchtoż běſche ſo wo tejle naležnoſczi na hłownej ſhromadźiſnje namjetowało a rěczało. Duż mamy wſchitzy dobru nadźiju, ſo ſo ſ Bożej pomozu a ſwěrnym ſobuſkutkowanjom ſerbſkeho luda prawje bórſy maczicźny dom twaricź póczne. — Dodacź hiſchcże mamy, ſo je ſo też na lětuſchej, hłownej ſhromadźiſnje, a to w tym ſamſnym ſmyſle każ kóżde druhe lěto, wo roſeſłanju maczicźnych ſpiſow, kotreż ſobuſtawy doſtawaju, porěczało, a ſo ſu ſo w běhu poſledźenja ſłědowaze nowe ſobuſtawy pſchijałe: 1) rjadne ſobuſtawy: kk. vikar Kumer, dopołdniſchi prědar na tachantſtwje tudy; stud. theol. Sarjenk ſ Dźěžnikez; krawz Narczik ſe Schunowa; stud. theol. Jan Scholta ſ Kulowa; vikar Lenik w Borſchczi; 2) wurjadne ſobuſtawy: knjeżnje Hańża Roibinek, wucżerka w Smichowje pola Prahi, a jeje ſotra; dr. Havlíček, rěcznik w Żeleſnym Brodże; profeſſor Konvalinka w Kral. Hródku; stud. theol. Handrij Turek ſ Prahi. — Hdyż běſche ſo protokoll poſledźenja pſchecżitał, pſchijał a podpiſał, pſchedſydа, pſchitomnych na wjecżorny konzert tudomneje „Bieſady" pſcheproſżywſchi, poſledźenje ſkónczi, na czoż hiſchcże ſo po ſwucżenym waſchnju ſe ſahorjenjom wuſpěwa: Hiſchcże Sſerbſtwo njeſhubjene! — Bóh daj, ſo by hłowna ſhromadźiſna Maczizy Sſerbſkeje lubemu ſerbſkemu ludej bohate płody pſchinjeſła, a ſo bychmy prawje bórſy ſerbſki narodny dom w jeho zyłej kraſnoſczi wohladali! J. B. Š.

— Pjatk tydżenja je ſebi dźěłacźeŕ Frenzel, na Mużakowſkej dróſy bydlazy, ſ wobwěſnjenjom żiwjenje wſał.

S Maleſchez. W naſchim Bożim domje budże ſo, każ ſłyſchimy, 22. meje miſſionſki ſwjedźeń ſwjeczicź. Knjes farař Waltař ſ Wóſłinka budże pſchi tym ſerbſki a k. farař Rjencź ſ Ketliz němſki prědowacź.

S Hory. Druhi dżeń jutrow popołdnju ½3 hodźin wyſche naſcheje wſy njewjedro czehnjeſche. Hrimanje běſche pſcheſtałko a Boži deſchczik też hižo ſaſtał, dha ſo hiſchcże junkrócź ſahrima a Boże njewjedro dyri do ponoſchka domſkeho żiwnoſcże Marje ſwud. Lubkoweje rodź. Pjetaſchez, ſjědże do iſtwy dele, pſchi czimż jeje 12 lět ſtaru dźówku, kiż běſche na najſtwje, pohłuſchi, Lubkowu pak, kiż delkach wó iſtwě ſa blidom ſedźeſche, mori. Domſke ſ hródżu a bróżnju hnydom w płómjenjach ſtejachu, a móżeſche ſo teho dla też jara mało ſahubjenju wutorhnucź. Twarjenja żiwnoſcże, Jakubej Měrczinkej ſłuſchaze, kiż pſchi Lubkez twarjenjach zyle bliſko ſtejachu, ſo też do cziſta wotpalichu. Tola tudy ſo něſchto wjazy płómjenjam wukhowa. Skót wſchón ſbożownje wuwjedźechu. Lubkowa ſawoſtaji 6 żyrotow, mjes kotrymiż je naſpomnjena 12 lět ſtara najſtarſcha, pola kotrejež je nadźija, ſo ſ Bożej pomozu ſaſo wotkhori, te najmjeńſche dźěczo je 5/4 léta ſtare. Mjes żykawami běſche Bóſchczańſka knjeża najprěńſcha. Sawěſczene ani Lubkowa ani Měrczin nima.

S Łahowa. Na wjazykróczne napraſchowanja pola naſ, hacź ſo tu njebudże ſkoro ſaſo ſerbſke dźiwadło hracź, móżemy nětko wotmolwicź, ſo ſo to jutſje njedźelu 28. haprleje ſtanje. Duż dowolamy ſebi lubych pſchecźelow na tule ſerbſku ſabawu k bohatemu wopytej najpſchecźelniſcho pſcheproſżycź. (Hladaj nawěſchtk.)

W klóſchtrje widźachmy jutrowniczku popołdnju jara wjele ſerbſkich kſchiżeri, kotſiż khěrluſche ſpěwajo ſchěſcź krócź klóſchtr wobjěchachu. Też běſche tam jara wjele pſchihladowarjow, bjes nimi wſchelazy woſebni knjeża, něktoſi ſ knjeżerſtwa a ryczerkubleŕſtwa. To ſhromadźenje móżemy lětſa drje w dobo ſa prěnje pſchihotowanje na tón wulki ſwjedźeńſki czah dźerżecź, kotryż — ſe ſerbſkimi kſchiżerjemi a ſe ſerbſkim kwaſom wuhotowany — ſrjedu do Jana w Draždźanach na hołdowanje nimo naſcheho lubeho krala poczehnje. Schtoż pak jěchanje naſtupa, je drje hižo kóżdy ſam na to pomyſlił, ſo ſa tajki ſwjedźeńſki czah ſo njehodża dźiwje a bojaſne konje, ale ſměrne, kiż ſo njeſpłóſcheja. Kſchiżerſke konje móża ſo wjeczor do ſwjedźenja w hródżach na „Běłym jelenju" podſtajicź, tak ſo ſu na ſwjedźeńſkim dnju rano hižo bliſko ſamych Draždźan.

W Wojerezach je na pałmowniczku 72 němſkich a na Seleny ſchtwórtk 71 ſerbſkich paczeŕſkich dźěczi w Bożim domje ſwój kſchczeńſki ſłub wobnowiło.

Dary ſa natwarjenje ſerbſkeho domu.

Kantor Kozor w Ketlizach	6 hr.	— np.
Farař dr. Kalich tu	10 „	— „
Kantor Jordan w Popojzach	6 „	— „
Farař Hadank w Popojzach	6 „	— „
Hromadże:	28 hr.	— np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* W Biſkopizach ſtaj wobſwědżerjej ſnateje Hermanez ſukelnſkeje fabriki, bratraj Großmannaj, měſchczańſkej radże jako ſakładny kapital k poſtajenju pomnika krala Alberta 1000 hriwnow pſchepodałoj.

* Hoborſka wjelryba (walfiſch), kotraż ſo w tu khwilu w Barlinje pokaſuje, bě ſańdżeny tydżeń něſchto czaſa pſches ſudniſtwo ſaſyglowana. Samkarſki miſchtr, kiż bě pſchi naſtajenju rybiſka pomozny byk, ſo dla wyſokoſcże ſliczbowanja ſ wobſwědżerjom ryby ſwadźi. Dokelż je wobſwědżeŕ wukrajan, da ſamkař wjelrybu ſaſyglowacź. To pomhaſche; ſa něktore hodźiny bě ſliczbowanje wurunane.

* W Regensdorfje běſche ſo ſańdżeny tydżeń ſchczětkarjowa dźowka ſhubiła. Holza běſche po mloko ſchła a ſo do ſtarſchiſkeho domu wjazy njewróczi. Hdyż běchu ju dołho doſcź pytali, njeſbożownu żałoſtnje wohidźenu w czernjach morwu nadeńdżechu. Każ jedyn hólczez powjeda, je někajki dundak ſa holzu ſchok byk.

* W ſwójbje jeneho hoſczenzarja bliſko Lübecka je ſo wěſcże żadny podawk ſtał, ſo ſo na jenym dnju ſchěſcź dźěczi, ſchtyrjo ſynojo a dwě dźowży, ſłubi. Poł duzenta ſbożownych njewjeſczińſkich porow chze w lěczi hromadże tón ſamy dżeń kwaſ hotowacź.

* W baltiſkim morju ſu njeſměrnje wjele jerjow popanuli. Rybazy mějachu ſwoje czołmy ſ jerjemi kopate połne a je po jara tunjej płaczińſnje pſchedawachu.

* W ſtarych czaſach druhdy najmjeńſche paduchſtwo ſe ſmjerczu khoſtachu, na ſnadniſche pſcheſtupjenja bě ſurowe khoſtanje poſtajene. Namakanku, kotraż wo něhduſchim ſurowym khoſtanju ſwědczi, ſu w radnej khěži w Zwickawje ſczinili. Na deſzy, kotruż khoſtanzej wokoło ſchije powěſnuchu, je na jenym boku wobras, muża pokaſowazy, kotryż druheho pliſtuje. Wokoło wobraſa ſu ſłowa czitacź: „Schtóż ſwojeho bliżſcheho bije." Na druhim boku je wobras widźecź, kata pokaſowazy, kotryż khoſtanzej prawu ruku wotrubnje, a wokoło njeho ſłowa: „Temu ſo ruka wotbije."

* Wo dwojakim ſamomordarſtwje ſ Freiberga piſaju. Póndżelu popołdnju wojak Schurig wot 104. pěſcheho regimenta, w Chemnitzy

ſtejazeho, ſe żeleſniſkim cźahom pſchijěwſchi na dwórniſchcźu holzu wotcźakowaſche, kotraž ſ Drażdżan pſchijěđże. W hoſcźenzu, w kotrymż wón wjeczor hoſpodu pytaſche, wón holzu ſa ßwoju ßotru wudawaſche. Mkodaj cźlowjekaj běſchtaj naſajtra rano hiſchcźe wjeßekeje myßle, tola wot dopoldnja 9 hodźin niczo wjazy wot ßebje ßłyſchecź njedaſchtaj. Hoſcźenzaŕ, kotremuż to nadpadże, pſches ſchkakobu w durjach do jſtwy kukajo wuhlada, ſo wojak a holza morwaj na kanapeju leżitaj. Hdyż pſchiwokana polizija cźěle pſchepyta, ßo wupokaſa, ſo bě ßebi wojak ſ revolvra kulku do lěweho ſpanja tſělik, a ſo bě holza, kotraž revolver hiſchcźe w ruzy dźerżeſche, ßama dwójzy do ßebje tſěliła. Wona njebě wojakowa ßotra, ale każ polizija wußlědźi, jeho lubka. Njeſbożowna luboſcź je pjecża mkodeju cźlowjekow k ßamomordaŕſtwu pohnuło.

* W Barlinje 28. měrza w jenym dworje w jamje, hdźeż ßo cźěſki nuts ßypaju, cźěło blidaŕſkeho wucżobnika Skupki namakachu. Hólcżeż mějeſche paß wokoło ſchije ſadźernjeny; cźěło běſche ſ hnojom wodżete: S woprědka mějachu ſa to, ſo je ßebi Skupka ßam żiwjenje wſak; nětkoſi pak to teho dla prawje njewěrjachu, dokelż cźěło ſ paßom wokoło ſchije wißajo namakali njeběchu, ale leżo. Bórſy na to 16 lět ſtary blidaŕſki wucżobnik Brunotte, kotryż běſche ſe Skupku hromadźe na wucżbje byk, njeměrny a ſtrachocźiwy bycź pocża a ßo woſpjet ſa tym praſchesche, na kajkim pucźu najlěpje do Ameriki pſchińdźeſch, a hacż amerikanſke knjeżerſtwo zuſokrajnych ſłóſtnikow zuſym knjeżerſtwam pſchepodawa. Duż na hólza tukacź pocżachu, ſo je ßwojeho towaŕſcha ſkónzowaſ; hdyż běchu jemu krucże doſcź do ßwědomja rěcżeli, ßo wón njeſkutka wuſna. Każ wón praji, je ßo wón 26. měrza wjeczor ſe Skupku ſwadźił, dokelż běſche ßo tutón pola miſchtra na njeho pſchißłodźaſ. Hdyż ßo wonaj pjerjeſchtaj, Skupka padże; duż jemu Brunotte rucże paß wokoło ſchije ſadźernu a ſa kónzaj paßa tak dołho cźehnjeſche, doniż ßo Skupka wjazy njehibaſche. Na to mordaŕ cźěło do dwora wleczeſche a jo do jamy cźißnu. Brunotte wobkrucźa, ſo Skupku njeje moricź chżył.

* Pſchi jenym jěſorje bliſko Barlina ſańdźenu ßrjedu tſi mkode knjeżny jeneho mkodźenza do wody ſkoczicź a ßo ponuricź wuhladachu. Knjeżny hnydom ſpósnachu, ſo mějeſche mkodźenz myßle, ßo tepicź. Njedźiwajo wſcheho wotradźenja ßo jena knjeżna wotdźerżecź njeda, ßo ſa ßamomordarjom puſchcźicź, ſo by jeho wukhowała. Pſchi napohladże, kotryż ßo nětko pſchihladowarjam pſchi brjoſy ſkicźeſche, tutym ſ hroſu włoßy na hłowje ſtawachu. Khróbka wumóżerka bě ßamomordarja ſhrabła a wſchě mozy napinajo jeho k brjohej cźehnjeſche. Pſches to, ſo ßo tón pſchecźiwo temu ſpjecżowaſche, holza ßama do najwjetſcheho ſtracha pſchińdże, a dwójzy ßo wona ponuri, hacż ßo jej poradźi, żiwjenja ſprózneho k brjohej docźahnucź. Tam jej pſchecźelniży a jedyn mużłki na pomoz pſchińdżechu. Wukhowaneho na brjóh ßadźichu a jeho ſtrażowachu, bjes tym ſo ßo prózowachu, pěknu holzu, kotruż bě, hdyż bě na brjóh ſtupiła, womora ſajała, ſaßo wożiwicź. Na dróſy ßebi hnydom wós wobſtarachu, na kotrymż knjeżnu a teho runja mkodźenza domoj dowjeſechu. Wukhowany ßo jako 16lětny ßyn jeneje wudowy wuſna. Wón chżyſche ßebi żiwjenje wſacź, dokelż bě jeho miſchtr, kotremuż bě 31 hriwnow pſchekſchiwił, ſ wucżby wuhnał.

* Kata Krawza w Barlinje ßu ſajeli, dokelż je wón pſchi pukach jeneho wotroczka tak pſchebił, ſo je tón na to wumrjeł. Pſchißażny ßud budźe wo Krawzu dla cźělneho ranjenja ſe ßmjertnym wukhodom ßudźicź.

* Hdyż wóndano ßobuſtawy Bornez zirkuſa, kotreż mějachu też ßłona (elefanta) w cźahu, pſches měſto Königshütte cźehnjechu, jim cźrjóda ßwini napſcheczo pſchińdże. Sſłonowy wothladowaŕ derje wjedźeſche, ſo ßłon ßwinje widźecź a wucżucź njemóże. Duż wón pſched ßłona ſkoczi a chżyſche jemu ſ rukomaj woczi ſapſchimnucź. Sſłon pak běſche ßo na ßwinje hižo dohladaŕ. Pſches to ſpłóſcheny a ßo wothladowarja ſtróżiwſchi, kotryż běſche tak njenadźiży pſched njeho ſkocził, wón wothladowarja pſchimnu, jeho wuſběże a wo ſemju wrjeßnu a pſches njeho kroczeſche. Pſchi tym ßo wón ſ nohu jeho hłowy dótknu, ſo jemu kożu ſ poł hłowy ſedrě. Wothladowaŕ cźeżży ranjeny w hojeŕni leži.

* Hoſcźenzaŕ Wohlhaupt ſ Belziga ßo pſched dwěmaj lětomaj ſ jenym pſchekupzom wo 5000 hriwnow wjetowaſche, ſo ſa dwě lěcże zyku bibliju, ſtary a nowy teſtament, ßamorucźnje wotpiſche. Hoſcźenzaŕ je wjetu dobył. Wón je wſchědnje 2 ſtronje ſ biblije wotpiſaŕ a pſchi tym 2712 ſtron popiſaŕ. Pſchi tym je wón wſchědnje ßwojim hoſcźom poßłużowaŕ a jenoż tehdy wotpiſowaŕ, hdyż jeho ßłużby njetrjebachu.

* Sańdźenu naſymu holza ſ jeneje wßy pola Hersfelda nahle rěcź ſhubi, dokelż bě ju w cźmowej jſtwě njepěkny mkodźenz, kiż chżyſche hłupy żort ſcźinicź, njejabzy wobjaŕ. Holzu do Hersfeldſkeje hojeŕnje dowjedźechu, tola wſcha próza, jej rěcź ſaßo wrócźicź, bě podarmo. Skónczńje lěkarjej myßliczka pſchipadże, holzu njejabzy a njenadźiży pod krjepjawu, ſ kotrejeż ſymnu wodu puſchcźichu, ſtajicź. Strach, do kotrehoż ſymna woda holzu ſtaji, mějeſche pſchekwapjazy wuſpěch, ſo holza na dobo ſaßo rěcź doſta.

* W ſtronach wokoło Zahana w Schleſynſkej je ßrjedu cźeżke njewjedro panuko, pſchi kotrymż ßu ßo wucżeŕ Tepſch a jena dźowka w Eckersdorfje a jedyn muż w Kipperje pſches błyſk ſaraſyli.

* Hróſbny podawk je ßo pſched něktorymi dnjemi w Rothenſteinje pola Pappenheima podaŕ. Tamniſchi hajnik Funk w ſacźěmnjenju ducha w ßwojim domje ßwoju 14lětnu dźowku ſatſěli, teho runja wón też do ßwojeje 15lětneje dźowki tſěli, kotraž bě prěnje wutſělenje wußłyſchawſchi pſchiběżała. Potom ßo wón ßebje ßameho ſatſěli. Starſcha dźowka, kotrejż je kulka wóczko wutorhnuła, bjes nadźije na khorokożu leži.

* Pjero ßo ſpjecżuje, wo hroſnoſcźi jeneho krawza w Winſenje pola Hamburga pißacź. Wón ßwoju żonu, ſ kotrejż bě dźeßacź lět dołho hromadźe żiwy byk, wuwjaſa, a jej ſchiju pſcherěſnuwſchi jej woczi wukkó. Potom wón cźeknu, tola bórſy jeho popanuchu; wón ßo hnydom mordaŕſtwa wuſna.

* S Hamburga ßo wo hróſbnym mordaŕſtwje piſche, kotryż je ßo w Winſenje ſtało. Tam je njedźelu tydźenja popoldnju krawz ßwoju żonu, ſ kotrejż běſche 10 lět wożenjeny, wuſpinaŕ, ji jaſyk wotrěſaŕ, ji woczi wukkóŕ a ji krk pſcherěſnuŕ. Mordaŕſtwo dokonjawſchi je ßo ſ bydła wotßaliŕ. Cźěło ſkónzowaneje hakle naſajtra namakachu. Mordarja ßu wutoru tydźenja w jenej wßy pola Winſena ſajeli. Wón je ßo njeſkutka wuſnaŕ.

* Hólcżezaj jeneho krawza w Schleswigu běſchtaj ßebi bjes wědoma ſtarſcheju piſtolu kupiłoj. Sandźene dny jedyn ſ njeju piſtolu ſ pólvrom a drobju natyka. Bratr paŕ jemu natykanu piſtolu ſ ruki wutorże a ßebi ju k wutrobnje ſaſtaji prajiży: „Takle cźiniſch, hdyż chżeſch ßo ſatſělicź.“ Tón ßamßny wokomik piſtola wrjeßnu a njeſbożowny hólcżeż na měſcże morwy leża woſta.

* W Nürnbergu je 40lětnu hoſcźenzarku Weißowu ſrudne njeſboże podeſchło. Sswojej dźěſcźi ſa ruku wjedźo wona na hórku dźěſche, hdyż na dobo po dróſy, kotraž ma nahły ſpad, cźeżki wós pſchihna, kotrehoż wojo żonje żiwot pſchekkó, ju k najbliżſchemu twarjenju pſchicźiſcźiwſchi. Żona hnydom wumrje; wobej dźěſcźi ſtej njeſranjenej woſtałej. Wós bě njepſchahany horka na dróſy ſtaŕ, hrajkaze dźěcźi běchu ſpinadło puſchcźiłe a wós bě ßo pſches to do kulenja daŕ.

* Bliſko Grottkawa běſche pſched krótkim khowanje; po khowanju ßo pſchewodźerjo k żarowanſkej hoſcźinje ſeßydachu. Hdyż jedyn ſ hoſcźi ſ wulkej kżizu poliwku ſe ſchklě cźerpacź pocża, ßo jemu kżiża ſ poliwku pſches měru cźeżka ſeſda. Wón kżizu wukinu, a hlej, na taleŕ ßo jemu ßwětky toleŕ kuli. Wón hiſchcźe junu dó ſchklě ſajědże a kżizu naczerpnu, a — na taleŕ ßo jemu ſkoty dwazyczźimarkowſki kuli. Nětko wón hłubſcho dó ſchklě hrabaſche a po něcźim zyky pokład na taleŕ naczerpa. Hoſpoſa běſche ßebi mjenujży do ſpomnjeneje ſchklě ßwoje nalutowane pjenjeſy khowała, ale ſ khwatkom na to ſabyła. Duż je lěpje, ſo dó ſchklě pohladaſch, prjedy hacż poliwku do njeje pjelniſch.

* Żadkawy njeſkutk je w Dobriczu, w Torontalſkim wokrejßu w Wuherſkej, jedyn ratař wobeſchoł. Wón je ßwojeho 80lětneho nana a ßwoju 70lětnu macź ſe ſekeru ſaraſył. Na kolenomaj wobſtarnaj ſtarſchej njeczłowſkeho ßyna proſcheſchtej, ſo by jeju njeſkónzowaŕ, tola podarmo. Njekraßnik tak dołho na ſtareju ſtarſcheju pjerjeſche, doniż njedodychaſchtaj. Potom khěżu ſapali a cźeknu. Sſußodża, wóhnja ßo dohladawſchi, płomjenja ſhaſchachu, na cźoż hroſny njeſkutk wußlědźichu. Bjeſbóżneho ſtarſchiſkeho mordarja żandarmojo pytaja.

* W New-Yorku je ßo wulka fabrika, w kotrejż ßwinjazy tuk ſchkrěja, wotpaliła. Schkoda 3 milijony dollarow wucżini. Dwaj cźlowjekaj ſtaj ßo ſpalikoj, a wjazori ßu ßo cźeżko wobſchkodźili.

* Pſchi narańſchim brjoſy połnózneje Ameriki 6., 7. a 8. hapr. ſatraſchny wichor ſakhadźeſche. Dwě parnej łódźi a mnohe mjeńſche łódże ßu ßo na ſkaliſnach rosraſyłe a 27 woßobow je ßo tepiło. Póſtſku parnu łódź „Iroquois“ na jěſbje do New-Yorka wichor ſhrabnu, a wona ßo pſchi ßamym w żołmach ponuri. Khěżki na jejnej łubi buchu wottorhnjene, ſalon połodźeny a 87 pucźowarjow hacż do koleń w wodże ſtejeſche, ſ wukhowanſkimi paßami wokoło żiwota, a jich ſtrach bě żałoßny. Woßmjo pucźowarjo a něktoſi matroſojo ßu ßo cźeżko ſranili.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach farař dr. Kalich němski předowacź.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jaroměr Ernst Pilak, hospodarski pomoznik w Błóznach, ſ Marju Hańžu Wicźasej na Židowje. — Jan August Bartko, rešatowraćer tudy, ſ Augustu Theklu Wicźasej na Židowje. — Jan Ernst Hohlfeld, murjeŕ w Radschowku, ſ Marju Garbarjej w Nadźanezach. — Handrij Lukasch, ſłužbak tudy, ſ Khrystijanu swudowjenej Scholcźinu rodź. Nowakej.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Emilija Luisa Frieda, Hendricha Hermanna Kühna, rěsnika na Židowje, dź. — Jan Ernst, Jana Karluša, dźěłacźerja w Wownjowje, ſ. — Wylem Richard, Wylema Juliuša Israela, póstskeho pomoznika w Tšelanach, ſ. — Arthur Franz Max, Jana Augusta Biesolda, fabrikarja w Sajdowje, ſ. — Hermann Pawoł, Ernsta Hermanna Balaka, murjerja na Židowje, ſ.

W Katholskej zyrkwi: Hana Martha, Jana Ernsta Lehmanna, dźěłacźerja w Dźěžnikezach, dź. — Jan, Jana Jänicha, dźěłacźerja tudy, ſ. — Rudolf Wjazsław, Adolfa Bobeka, krawskeho mischtra tudy, ſ. — Herta, Jana Oty Lukascha, rěsniskeho mischtra tudy, dź. — Benno, Augusta Rehorka, molerja tudy, ſ. — Hana Marja, Jana Jakuba Krala, žiwnoscźerja w Cźemjerzach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 18. haprleje: Marja, Jana Ernsta Freiberga, schewza w Sskonej Borschcźi, dź., 2 d. — 19. Marja Nowakej, njebo Pětra Grosche, fabrikarja na Židowje, wudowa, 84 l. 7 m. 27 d. — 20. Ernsta Emila Holcźki, dźěłacźerja na Židowje, morworodź. ſ. — 21. Jan August Rjencź, zyhelnik w wokrejžnej dźěłacźerni na Židowje, 63 l. 4 m. 11 d. — 24. Marja Martha, Pawoła Handrija Glina, wobydlerja w Wownjowje, dź., 2 m. 22 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2354 měchow.		W Budyschinje 20. haprleje 1889				W Lubiju 25. haprleje 1889			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	12	9	41	9	6	9	26
"	žołta	8	82	9	24	8	71	8	88
Rožka	50 kilogr.	7	38	7	50	7	3	7	19
Jećmjeń		7	07	7	29	6	67	7	7
Wowß		7	10	7	40	6	70	6	90
Hroch		7	22	10	—	8	89	9	44
Woka		8	75	9	03	8	33	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Berny	1 kilogr.	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra		2	50	2	80	2	10	2	50
Pschenična muka	50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	50	11	80	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	—	4	50	3	50	4	—
Ssłóma	600 "	30	—	32	—	24	—	31	—
Prožata 568 schtuk, schtuka		8	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 41 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 97 np. hacź 9 hr. 24 np.; rožka wot 7 hr. 34 np. hacź 7 hr. 50 np.; jećmjeń wot 7 hr. 07 np. hacź 7 hr. 32 np.; wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 15 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 53—56 mk., 2. druźiny 48—52, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—52 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 26. haprleje: Mokrosymne.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschešadźowanje pschedawacź: 29. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach khěžkarska žiwnosć cźišło 11 w Ssmjecźkezach, na 3130 mk. takšerowana. — 2. meje popołdnju w 3 hodźinach wulkosahrodniska žiwnosć cźišło 36 w Pěskezach, na 3665 mk. takšerowana.

Na pschešadźowanje ma ßo pschedawacź: 13. meje dopołdnja w 10 hodź. Böhmerez korcźma w Kschischowje. — 28. meje pschipołdnju w 12 hodź. sahrodniska žiwnosć cźišło 5 w Mjedźojsu.

Drjewowa awkzija: Wutoru 2. meje dopołdnja wot 8 hodźin budźe ßo na Wojerowsko-Hródkowskej drósy a 3. meje wot dopołdnja 8 hodźin na Wojerowsko-Budyskej drósy halosate drjewo sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź.

Najlěpscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaczišnach dostacź w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschcźu
w Budyschinje.

Ssymjentne běrny

něhdźe 200 zentnarjow cźerwjenych sakskich zyblowych ma na pschedań

Wutołcźanski knježi dwór.

K nalětnemu lěkowanju porucza ßylnje skutkowaze

krejcźiscźaze kapki

psche wumpjeru, lischawu atd.

Rakecźanska haptyka.

Draſtne tkaniny

jenoż derje ßo **noschaze tkaniny** w **cźornych** a wschěch **modernskich** barbach, **dwójzy schěroke,** po 40 np. hacź 150 np.

Płaczišny ßu, kaž je ſnate, tunje ale twjerde.

Cźorne a pißane židźane tkaniny

wobleczenje po 24, 30, 40—50 mk.,

módrocźischcź

k wobleczenjam, najlěpschu tworu, po 25 np. porucza

Herm. Beermann

6 na ſnutskownej lawskej haßy 6 ſ napschecźa radneje pinzy.

Khosej

paleny hischcźe po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischcźe po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoż w derje a cźiscźeßkodźazych družinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawskej haßy.

Draždźanske konjaze loßy

porucza

M. Weiser, knihiwjasaŕnja a pschedawaŕnja papjery a gumija.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 " " 2 mk. 80 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach porucza

destillazija

J. G. Klingsta Nachf.

Pschi pschedawanju ßo žerbski ręcźi.

Khosej

ßyry a paleny,

derje ßkodźazy po wschěch płaczišnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Nowe

hollandske jerje

wulke a tucźne
po 3, 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza **Gustav Poser.**

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Cźisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Sslómjane kłobuki

ſa mužow a hólzow w jara wulkim wubjerku po **spodźiwnje tunich płaczišnach;**

ſilzowe kłobuki

dobre wudźěłki we wschěch nowoscźach po jara tunich płaczišnach;

měžy

ſa ratarjow, kraßne wěžy, hižo po 1 mk.

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22.

Sofa a matrazy,

tež hnydom ſ **ložemi,** ma tunjo na pschedań

T. Albert na hornczeŕskej haßy.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa maja ßo leżomnoscże, k sawostajenstwu semrjeteho pokleńka **Handrija Bjara** w Bukojnje ßłuschaze, jako a) **pokleństwo** cat. cźišćo 39, fol. 30 Bukojnjanskich leżomnostnych knihow, 10 hektarow 59,8 arow = 19 akrow 45 □prutow wopschijaze a ſ 361,16 dawſkimi jenoscźemi a b) **pólna a łukowa parzela** cźišćo 85 ſahonſkich knihow fol. 55 tych ßamych leżomnostnych knihow, 1 hektar 51,3 ara = 2 akraj 220 □prutow wopschijaza a ſ 58,79 dawſkimi jenoscźemi wobcźeżena, kotrež leżomnoscże ßu ßo wot wjeßnych grychtow jako 23,919 mk. — np. hódne spósnałe, bjes inventara a bjes ſkładow

póndźelu 29. haprleje 1889 dopołdnja w 10 hodźinach

na **měſtnje ßamym** w **Bukojnje** dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokaſanjom na wuwěſchki, na tudomnej ßudniſkej tafli a w Neumannez korczmje w Bukojnje wupowěßnjene a pscheßadźowanſke wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje ſmyßleni proſcha, mjenowany dźeń w postajenej hodźinje ßo w Bjarez ſawostajenſkej leżomnoscźi cat. cźišćo 39 w Bukojnje ſeńcź, ßo k ßadźenju ſamołwicź, ßwoju płaczenja-khmanoſcź dopokaſacź a dalſche wotczakacź. S dobom ßo k wjedźenju dawa, ſo budźa ßo dźeń **po** pscheßadźowanju,

wutoru 30. haprleje 1889

k Bjarowemu ſawostajenſtwu ßłuſchazy **ſkót,** bjes nim 2 konjej, 5 kruwow, 1 ßuczelna jałojza, 1 cźélź, 2 cźeleczi, 2 ßwinjeczi, dale **wosy** a **hoſpodarſki grat,** bjes nim 1 młócźaza maſchina, kaž też **žito, ßłóma, ßyno** a **běrny na ſkładźe** pſches Bukojnjanſke wjeßne grychty w ſawostajeńſkej leżomnoscźi ſa hotowe pjenjeſy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Budyſchinje, 9. haprleje 1889.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Meuſel. Mſtr.

Na knježim dworje w Běłym Khołmzu pola Laſa ßu dobre **ßymjeńtne a jědźne běrny** na pschedań.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczišnach.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najdróźſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Khoſej

paleny a njepaleny wot najtuńſchich hacź do najlěpſchich druźinow porucza **Richard Neumann.**

Raiß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd. porucza
Richard Neumann.

Syrup

punt po 12 np. a dróźſchi porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Přiroda a wutroba.

Zběrka lyriskich pěsni **Jakuba Čišinskeho** je wušła jako II. čo. Serbskeje knihownje.

Hdźe ſcźe tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja **Magera** na ßerbſkej haßy cźo. 11.

Krawſki może dźěło dostacź pola **Ernſta Biermanna** w Hodźiju.

Serbski koncert so 1. meje njewotdźerži.

Dr. med. Hesse

praktiſki lěkař, hojeŕ a łaſeńk.

Rěczne hodźiny rano wot 8—9 hodźin, pschipołdnju wot $^1/_2$1—$^1/_2$2 hodź; njedźelu a ßwjate dny rano wot 8—9 hodź.

Sserbſke dźiwadło

w Łahowje

njedźelu 28. haprleje wjecźor w 8 hodźinach.

Hracź budźa: 1. Njewjeſcźina nadoba. 2. Incognito.

Wo bohaty wopyt najpſchecźelniſcho proßy
pſchedßyhdſtwo.

Nakecźanſke towaŕſtwo ßerbſkich burow

ſměje jutſje **njedźelu 28. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje w Scholcźiz hoſcźenzu. **Pſchedßyhdſtwo.**

Ratařſke towaŕſtwo ſa Scheſchow a wokolnoſcź

ſměje, dali Bóh, pſchichodny **ſchtwórtk 2. meje** popołdnju ſ dypkom 6 hodźin poßedźenje.

pſchedßyhdſtwo.

Radworſke lokalne ßerbſke burſke towaŕſtwo

ſměje jutſje **njedźelu 5. meje** popołdnju w 4 hodźinach ſhromadźiſnu.

Pſchedßyhdſtwo.

Za hospodarjow a čeladnikow!

Hospodarjow, kotřiž čeledź, a čeladnicy, kotřiž służbu trjebaju, móża to pola podpisaneho zhonić.

Z tutym so poruča

Jakub Hendrich mjen. **Kasper**
w **Khróśćicach.**

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

Wuſtojni murjerjo

doſtanu trajne dźěło a na hodźinu 25 np. mſdy pola
twaŕſkeho miſchtra **Mauerera**
w Budyſchinje.

Serbski koncert so 1. meje njewotdźerži.

Hamburgſko-amerikanſke

paketojězdne akzijowe towaŕſtwo.

Direktna parolódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjecźorneje Indiſkeje**
měßacźnje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacźnje 1 raz.

Towaŕſtwowe póſtſke parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pſchihódnu pnecźowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a bjeſtkubjowych pucźowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

Schoßarjow, hejtmanow, hoſpoſy, ſtwowe holzy, kuchaŕki, wotroczkow a dźowki w kóždym cźaßu pſchiſtaja R. Striegler na ßukelnſkej haßy 30.

Krawſki wucźobnik może hnydom do wucźby ſtupicź pola A. Blanka w Hodźiju.

Cźichi pjatk je ßo **cźorna rukajza** w Hodźiſkej zyrkwi ſhubiła. Namakaŕ chzył ju pola khlamarja **Njencźa** w Hodźiju wotedacź.

Tón knjeß, kiž je ßrjedu 24. hapr. wjecźor na Budyſkej „radnej pinzy“ ßwój ſcherý ſ mojim cźornym pſchedeſchcźnikom pſcheměnił, chzył jón dobrocźiwje w wudawaŕni Serb. Nowin bórſy ſaßo wuměnicź.

Dr. **Muka.**

Knjeſej wucźerjej **K. M. Scholcźe** w Lipinach k jeho narodnemu dnjej 47 krócźnu hrimotazu ßławu pſchiwołamoj, ſo ßo Lipiny a zyła wokolnoſcź ſatſchaßnu.

Jena a jedyn, ale ßerbſkaj.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. **Sobotu 4. meje 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Njedowěrjenje, ſ kotrymž je ßo jednanjam bjes Němskej, Jendźelskej a Ameriku wo Samoaſkich kupach napſchećźo hladako, je zyle bjes pſchiczíny byko. Na konferenzy, kotraž ßo w tu khwilu w Barlinje wotbywa, je ßo hnydom pſchi prěnim poßedźenju dospokna pſchesjenosćź bjes ſaſtupjerjemi wſchěch tſjóch mjenowanych wulkomozow dozpěła. Hrabja Bismark amerikanſkim ſaſtupjerjam wobkrućźeſche, ſo Němſka ſa tym njeſteji, ßo Samoaſkich kupow mozowacź. Bjes Němſkej a Jendźelſkej tež žaneho tajneho wucźinjenja njewobſteji, po kotrymž bychu Samoaſke kupy Němzam a ßußodne Tongaſke kupy Jendźelcźanam pſchipanuke. Amerikanſzy ßu ßo po tajkim zyle podarmo bojeli, ſo jich Němzy a Jendźelcźenjo ſ kupow pokodniſcheho morja wucźiſchcźa. Němſka a Jendźelſka njejſtej wobſamkłej, ßo do mjenowanych kupow dźělicź, wonej chzetej, runje kaž Amerika, ſo by ßo wobydlerjam Samoaſkich kupow ßamoſtatnosćź ſakhowała. Amerikanſzy ſaſtupjerjo wulzy ſpokojeni prěnje poßedźenje wopuſchcźichu, ßo podźakowawſchi ſa doſtate rossßwětlenje, kotrež budźe roshorjenosćź Amerikanſkich ſměrowacź. Sda ßo, ſo wſchě tſi mozy prjedawſcheho Samoaſkeho krala, Malietou, ſa knjeźerja pſchipósnaja. Tuteho běchu loni Němzy dla njepſchecźelnosćźow pſchecźiwo němſkim pſchekupzam wotßadźili a ſajeli. Pſched krótkim je Malietoa pola němſkeho khěžora ßwoje prjedawſche njepſchecźelſke ſadźerźenje wobźarowacź dał a wo hnadu proßył. Duž ßu jeho wobhnadźili a jemu ſaßo ßwobodu dali. W bliźſchim cźaßu ßo wón ſaßo do ßwojeje domowiny wrócźi.

— Khěžor Wylem je něktore dny pola Weimarſkeho wulkowójwody na wopycźe pobywſchi ßo póndźelu wječor do Barlina wrócźił.

— Pruſki krajny ßejm je ſańdźenu wutoru, tón ßamy dźeń, na kotrymž bě ßo po jutrownych próſninach ſaßo ſeſchoł, ßwoje poßedźenja njenadźizy wobſamknuł. Běchu wotcźakali, ſo budźa krajni ſapółkanzy, prjedy hač ßo roſeńdu, wo nowym dawkowym ſakonju wuradźecź. Měſto teho ßo jim woſjewi, ſo móża domoj hicź. Je cźim nadpadniſcho, ſo ßo nowy dawkowy ſakoń, kiž ßo po ſakſkim dokhodnym dawku ſkožuje, ßejmej pſchedpokožił njeje, dokelž je jón pjecźa hižo khěžor podpiſał. Sda ßo, kaž ſo je ßo knjeźerſtwo hakle poßledni wokomik rosßudźiło, wuradźenje noweho dawkſteho ſakonja na poſdźiſchi cźaß wotſtorcźicź. Po nětcźiſchim ſtawje pruſkich finanzow wſchak tež pſcheměnjenje w dawanju dawkow tak nuſne njeje. Bjes tym ſo loni ſtatna kaßa wulki njedoſtatk w pjenjeſach pokaſowaſche, je wona lětßa 75 milijonow hriwnow wuſbytkowała. Najwjetſche dokhody ßu krajej żeleſnizy pſchinjeßke; jich dobytk w minjenym lěcźe 60 milijonow wucźini.

— Hač runje je dwórſki prědar Stöcker wot ſjawneje politiſkeje dźěławoſcźe wrócźo ſtupił, budźe wón tola dale wěz kſcheſcźijanſko-ſozialneje ſtrony, wot njeho ſakoženeje, ſpěchowacź pytacź. Zyle wopacźne je měnjenje jeho pſchecźiwnikow, kotſiž ßebi myßla, ſo něſto kſcheſcźijanſko-ſozialna ſtrona rospanje, dokelž Stöcker w jeje ſhromadźiſnach wjazy ſjawnje rěcźecź njebudźe. Pſchedßydſtwa Barlinſkich kſcheſcźijanſko-ſozialnych towarſtwow ßu tele dny ſkhadźowanku měke, w kotrejž ßo jenohłóßnje ſa to wuprajichu, ſo dwórſkemu prědarjej Stöckerej ßwěrne woſtanu, pſcheßwědcźenje mějo, ſo budźe wón kaž hač dotal tež pſchichodnje pſchecźiwo wſchemu, ſchtož ßo pſchecźiwo wěrje, wótznemu krajej a monarchiji měri, muźiwje wojowacź. S tutym dowěrjenjom jemu ſ nowa ßwěrnosćź a pſchiwißnosćź wuſnachu.

— Schwajzarſka republika je ſa wſchěch politiſkich cźeknjeńzow ſ hoſpodliwym wucźekom. W nowiſchim cźaßu ßu woßebje mnoſy němſzy ſozialdemokratojo a anarchiſtojo w Schwajzarſkej bjesſtraſchny wukhow namakali. Tam woni nětko wo ßwojich wotpohladach, na powrócźenje wobſtejazeho ſtatneho porjada ßo měrjazych, radu ſkładuja. Mordarſki nadpad, kotryž chzychu anarchiſtojo pſchi poßwjećźenju Niederwaldſkeho pomnika pſchecźiwo ſemrjetemu khěžorej Wylemej a němſkim wjerchám, jeho pſchewodźazym, wuwjeſcź, ßu ßebi prjedy w Schwajzarſkej wumyßlili. Poſdźiſcho ßu anarchiſtojo ſe Schwajzarſkeje do Němſkeje a Awſtriſkeje mordarjow ßłali, kotſiž ßu němſkich a awſtriſkich poliziſtow ſkónzowali. W poßlednim cźaßu němſke knjeźerſtwo anarchiſtow a ſozialdemokratow w Schwajzarſkej potajnje wobkedźbowacź dawa, ſo by móhło jich cźertowe wotpohlady ſ cźaßom pſchekaſycź. K temu ßebi wone pokupnych ſozialdemokratow najimuje; pſchetož jenož tutym je móżno, k potajnym ſozialdemokratiſkim wuradźenjam pſchiſtup doſtacź. Po ſchwajzarſkim ſakonju pak je tajke wobhonjerſtwo ſakaſane, a kohož pſchi tym lapnu, ſajmu a potom ſ kraja wupokaſaja. Tak je ßo pſched krótkim němſkemu polizajſkemu inſpektorej Wohlgemuthej ſeſchło. Wón bě jenemu ſnatemu ſozialdemokratej, krawzej Lutzej w Baſelu, 200 hriwnow podtyknuł, jeli ſo by jeho ſ powjeſcźemi wo wotpohladach němſkich ſozialdemokratow w Schwajzarſkej ſaſtarał. Lutz na ſdacźe Wohlgemuthowe poſkicźenje pſchijawſchi jeho narěcźa, do Rheinfeldena pſchińcź, ſo by ſ nim tam dalſche wotrěcźał. Potajnje pak wón Rheinfeldſkej poliziji pſcheradźi, ſo je jeho Wohlgemuth k wobhonjerſtwu najał, a ſo tuteho w bliźſchim cźaßu w Rheinfeldenje wotcźakuje. Hdyž na to Wohlgemuth do Rheinfeldena pſchijědźe, jeho polizija ſaja a do jaſtwa ßadźi. Sa něktore dny pak ßu Wohlgemutha ſaßo puſchcźili a ſe Schwajzarſkeje wupokaſali. S tym je wěz wotcźinjena; pſchetož němſke knjeźerſtwo ßo ſ njej nakładowacź njebudźe a njecha, dokelž je ßo ſchwajzarſka wyſchnosćź zyle po ſakonju ſkožowała.

— Franzowſki biſkop de Courmont w Bagomoyo w němſkej narańſcho-afriſkej koloniji je ſ jenym němſkim pucźowarjom rosrěcźenje měk, wo kotrymž ſaſtojnikam němſkeho narańſcho-afriſkeho towarſtwa porokuje, ſo ßu pſches ßwoje njerosumne ſadźerźenje pſchecźiwo tamniſchim wobydlerjam ſběžk ſbudźili. Tucźi ſaſtojniźy, bjes kotrymiž je wjele ſchumjakow, pſcherucźe poſtupowachu a wſchě wobcźeżnoſcźe a ſadźěwki ſ gławtom wotſtronichu. S tym ßu ßebi Arabſkich ſnjepſchecźilili a jich k ſběžkej wabili. Buſchiri, kiž je ßo na cźoło ſběžkarjow ſtajił, njehłoji a njepſchedawa ſchklovow, kaž ßo wopak wudawa, ale je po arabſkich nahladach wojeŕ a wjednik karawanow. Wſchě afriſke ſnutſkowne krajiny ßu jemu hač do jěſorow ſnate. Po tym, ſchtož miźionarojo wo Buſchiriju powjedaju, je wón cźeßny muž, kiž hiſchcźe ženje ßwoje lubjenja łamał njeje.

Awstrija. Knježerſtwo je ßo ſaßo ras podarmo prózowało, bjes Czechami a Němzami w Czechach měr postajicź. Wjednizy němſkeje ſtrony ßu wſchě wumënjenja, pod kotrymiż dyrbjeſche ßo měr wobſanknucź, ſacźißli. Duż ßo němſzy ſapóßkanzy też dale pſchi wuradźowanjach cźeſkeho ßejma njewobdźëla.

— Strajk pohonczow Winſkeje konjazeje żeleſnizy je ſkónczeny. Towarſtwo konjazeje żeleſnizy je żadanja pohonczow dopjelniło, ſpósnawſchi, ſo ſe ſapjeranjom niczo njewucźini, dokelż niz jeno Winſke wobydleŕſtwo, ale też knježerſtwo na ſtronje ſtrajkowazych pohonczow ſteji. Prënje wosy, kiż po konjazej żeleſnizy jědźechu, běchu ſ bëłymi khorhojemi wupyſcheni, k ſnamjenju wobſanknjeneho měra.

— W Winje je ßo tele dny ſkhadźowanka katholikow wotbywała. Jeje hłowny ſamër bë: ſkutkowanje ſa ſaßopoſtajenje bamżoweho ßwëtoweho knjejſtwa. Na italſke knježerſtwo dla jeho njepſchecźelnoſcźe pſchecźiwo bamżej hórko ſkorżachu. Sda ßo, ſo je ßo we wſchëch katholſkich krajach mózne hibanje ſa ſaßopoſtajenje bamżoweho knjejſtwa ſapoczało; pſchetoż w tym ßamym cźaßu ßu ßo też ſkhadźowanki katholikow w Schpaniſkej a Belgiſkej mële, a w bliżſchim cźaßu ßo wulka ſhromadźiſna katholikow w Bajerſkej powoła.

Italſka. Kral Humbert ßo 20. meje na pucźowanje do Barlina naſtaii. Jeho budźa krónprynz, miniſterſtwowy pſchedßyda Criſpi, wójnſki miniſter a 15 wyßozy ſaſtojniży pſchewodźecź. Dokelż je też miniſterſtwowy pſchedßyda Criſpi w kralowym pſchewodźe, njewobhladuja pucźowanje krala Humberta do Barlina niz jenoż jako wopyt na wotpłacźenje, ale maja ſa to, ſo ßo bjes Italſkej a Němſkej pſchi tejle ſkładnoſcźi ważne politiſke należnoſcźe wujednaja.

Hollandſka. Hollandſki kral Wylem je wot dołheje cźeźkeje khoroſcźe wotkhorił. Lëkarjo běchu ſa jeho khoroſcź nadźiju ſpuſchcźili, ſo budźe mózno, jemu ſtrowoſcź ſaßo wrócźicź. Duż bë w Hollandſkej kralowa mandźelſka, Emma, knježerſtwo nakhwilnje pſchedewſała. W Luxemburgſkej, ſ Hollandſkej ſjenocźenej, pak je Naßawſki wójwoda Adolf knježerſtwo naſtupił. Po wuſtawje ßmë mjenujży w Luxemburgu jenoż muż knježerſtwo wjeſcź, a dokelż hollandſki kral żaneho żiweho mużſkeho herbu nima, a też pſchi jeho wyßokej ſtarobje a cźëlnej kamornoſcźi wotcźakacź njeje, ſo by ßo jemu hiſchcźe cźëlny potomnik narodźił, ma ßo po jeho ßmjerczi Luxemburgſka wot Hollandſkeje dźëlicź. S najbliżſchim cźakanzom luxemburgſkeho tróna je Naßawſki wójwoda Adolf, kiż tón cźaß jako ſaſtupjeŕ hollandſkeho krala Wylema knježerſtwo w Luxemburgu ſaſtawa, ſo by ßo poſdźiſcho ßamoſtatny knježeŕ ſcźinił. Pſches njewotcźakane kralowe wotkhorjenje je ßo knježenju Naßawſkeho wójwody nahły kónz pſchihotował. To je ſa njeho, każ też ſa Luxemburgſkich, kotſiż ßu jeho pſchi jeho pſchikhadźe do Luxemburga ſ wulkej ſahorjenoſcźu witali, jara njeluba wëz. Jeli ſo kral Wylem na tym wobſteji, dyrbi wſchak Naßawſki wójwoda knježerſtwo ſkożicź. So by ßo to ſtacź njetrjebało, chzedźa Luxemburgſzy krala Wylema proßycź, ſo by wójwodźe Adolfje jako ßwojemu naměſtnikej w Luxemburgſkej knježerſtwo ſaſtawacź dał.

Schwedſka. Schwedojo ßu ßo margariny nabyli. Woni chzedźa niz jenoż falſchowanje butry ſ margarinu, każ je ßo to hižo w Němzach ſtało, ſ woßebitym ſakaſanjom ſadźëkacź, ale hnydom pſchedawanje a dźëkanje margariny w Schwedſkej do żyła ſakaſacź.

Ruſſowſka. Blížſchu naſymu budźe w ruſkej Pólſkej jene żyłe ruſke wójſko manevrëŕowacź. Niż mjenje hacź 90 bataillonow, 62 eſkadronow a 234 kanonow ßo pſchi manevrje wobdźëli. S żyła poßledni cźaß ſ Ruſkeje powjeſcźe pſchikhadźeja, na to pokaſowaze, ſo Ruſka ſtajnje po nëcźim ßwoju wójſkowu móz poßylnjuje. Tak doſtanu tſëlźſke bataillony artilleriju, a k wójſkowym transportam ßo hižo nëtkole wosy a ſkót wuběraju, kotreż ßo, hdyż wójna wudyri, wot knježerſtwa kupja. Kóżde lëto ßo wosy a konje wot wojeŕſkeje wyſchnoſcźe wobhladuja a ßo jich płacźiſna poſtaja. Pſches tajke pſchihotowaze naprawy ßo wulki dobytk cźaßa ſa pſchipad mobiliſazije dozpije.

— Je-li ſo chze Ruſka Balkan wobknježicź, dyrbi jej pucź pſches Rumunſku wotewrjeny bycź. Duż Ruſkej wjele na tym leži, ſy by w Rumunſkej politiſka ſtrona ſ knjeſom była, kotraż je Ruſkej pſchecźelnje ſmyßlena. To ßu rumunſzy konſervativni. Tucźi ßu pſched krótkim liberalnych pſchecźiwnikow Ruſkeje ſ knježerſtwa wotcźiſchcźili, pſchi cźimż je jim ruſki póßłanz w Rumunſkej, Hitrowo, wjele pomozny był. Se ßwojej dźëkawoſcźu w Rumunſkej je ßebi Hitrowo zarowu ſpokojnoſcź w wulkej měrje dobył; zar je jemu ſ pſchipóſnacźom jeho ſkutkowanja wyßoki rjad a doſtojnoſcź dwórſkeho miſchtra zarſkeho dwora ſpożcźił.

Rumunſka. Rumunſki kral Korla, kiż żanych dźëcźi nima, je ſa ßwojeho naßlëdnika na trónje ßwojeho wuja, hohenzollernſkeho prynza Ferdinanda, poſtajił. Sańdżeny tydżeń je prynz Ferdinand jako rumunſki krónprynz do rumunſkeho hłowneho měſta Bukareſchta pſchijël. Lud krónprynza ſe ſahorjenjom witaſche. Měſchczańſke domy běchu wupyſchene a wjeczor bë měſto wobßwëtlene.

Sſerbija. Bywſchi kral Milan ßo pjecża do Sſerbije wjazy njewrócźi, też hdy by wërno njebyło, ſo je wón do jeneho prawoßławneho (hrjekſko-katholſkeho) klóſchtra w Jeruſalemje jako mnich ſaſtupił. Hdy by Milan myßle mël, na pſchezo ſwonka Sſerbije ſawoſtacź, by wón pſchecźam ßerbſkeho luda napſchecźo pſchiſchoł; boja wſchak ßo, ſo by ßo Milan bórſy ſ knježerſtwom ſwadźił, je-li ſo by w Sſerbiji pſchebywał. Jeho roswërowana mandźelſka, kralowa Natalia, je ßwój nawrót do Sſerbije na njewëſty cźaß wotſtorcźiła, hacź runje ßo jej ſe ſtrony knježerſtwa żane ſadźëwki cźiniłe njeißu. Wona wſchak ſpósnawa, ſo bychu ßo młodemu kralej pſches jejny nawrót politiſke njeluboſcźe pſchihotowałe. Duż ßo rada ſ tym ſpokoji, ſo ßo ſe ßwojim ßynom w bliżſchim cźaßu w wukraju wohlada.

Amerika. Lëtßa je ßo 100 lët dopjelniło, ſo ßu połnóżnoamerikanſke ſjenocźene ſtaty, ßo wot jendźelſkeho knježſtwa wußłobodźiwſchi, ßebi ßwojeho prënjeho preſidenta, Waſhingtona, wuſwolili. Stolëtny wopomnjeńſki dźeń wuſwolenja preſidenta Waſhingtona ßu póndźelu w New-Yorku na wulzy ßwjatocźne waſchnje ßwjecźili. Se wſchëch ſtron połnóżnych ſtatow bë ßo nießmërnje wjele ludu w ßwjedźeńſzy wupyſchenym měſcźe ſeſchło.

Hrósbny dom.

(Pokracźowanje.)

Hdyż běchmy nimale po wjeczeri, ßo mi ſeſda, ſo ßo do duri ſaklapa; duż wótſje ſawołach: „Nuts!“ Ale nichtó njepſchińdźe; běch ßo mylił. „To je njeluba wëz“, cźorny rjeknu, hdyż bëſche wſchitko womjelkło. — „Kak to tak?“ ßo wopraſchach. — „Żenje wołacź njeßmëſch »nuts!«“, hdyż żana żiwa duſcha pſched durjemi njeſteji; cźłowjek nihdy njewë, ſchtó móhł to pſcheproſchenje ßłyſchecź a pſchijecź.“ — „Blady!“ chzych prajicź, ale ßo teho ſdwórliwje ſdźerżach; Handrij pak rosßudźeny ſawoła: „Pſchiwërki — wſchak ßo derje hodźa ſa tónle ſtary dom a tajku puſtu nóz. Poßłuchajcźe, kak deſchcź do woknow plaza a wëtr howri!“ Cźorny ßo hordźe poßmëwaſche, ale dale niczo njepraji a wocźi ſaßo do próſneho wudźëraſche.

„To je woprawdźe ſtary dom“, ja rjeknuch, ßo w wyßokej iſtwë ſ cźeßanym wjerchom a ſchërokim wóhniſchcźom wohladujo; „a hdy bychu jeho ſcźëny rëcźecź móhłe, ſchto bychu te powjedałe? W tejle iſtwë ßnano ßu ßo ſtraſchne wëzy ſtałe. Cźëmna ßmuha tamle, hacź je ta wot krwë?“

„Abo wot tinty“, Handrij pſchiſpomni.

„Jowle ßu — ſchtó to wë? — ſadwëlowazy ſtonali a khori żałoſcźili, jow ßu cźłowjekojo mrëli“ —

„A ßo narodźili!“ Handrij doda.

„Tele murje ßu ſcheptanje luboſcźe, ßu klecźe a ſelenje ßłyſchałe; na tule ſemju ßu ßo ßłyſy a kapki ronike; ale wëzy woſtawaju, ſchtoż ßu, drjewo a kamjeń, a cźi ßłuża, k cźemuż je wużiwaſch, każ nam na pſchikład nëtle ſ pëknej jědźnej iſtwu, a niczo ßo jich njedźerżi, khiba wſcheje wëzy dopomnjenje.“

„Tak Wy prajicźe!“ cźorny potajnje rjeknu. Nëtko Jakub mi na pomoz pſchińdźe. „A ja! Ja hiſchcźe żenje niczo pſchenaturſke widźał njeßym, też do tajkeho nëcźeho njewërju, też ſa tajkim nëcźim njeżadam!“ — Tudy ßo cźorny ſaßo wußmja, a Jakub mjerſazy dale dźeſche: „A hdy by ßo mi hdy tajke nëſchto ſtało, ſchtoż ßo pſchi ſmërnym, roſumnym pſchepytowanju ani prëcź ani wujaßnicź njehodźi: ſnamjo, njeſboże pſchipowjedowaze, abo ſcherjenje, abo ja ßwój ßamßny dwójnik, abo ſchtożkuli ßu ßebi khore moſhy hdyżkuli wumyßlike, dha — bych ßo ſatëlił!“

„Pſche cźo to?“ ßo Handrij a cźorny na dobo wopraſcheſchtaj.

„Dokelż by to wſchemu mojemu myßlenju, mojemu dotalnemu naſhonjenju, wſchitkim ſakonjam, kotreż ßym ſpósnał a wyßoko ważicź nawuknuł, ſjawnje napſchecźo rëcźało, a dokelż njebych ſnjeſcź móhł, ſo ßym ßo lëta dołho k lëpſchemu pomëcź a ſa nóß wokoło wodźicź dał“, Jakub praji.

„To ßo poßłucha“, knjes Handrij rjeknu; „ale ſ tym ſatſëlenjom ßo njepſchekhwatajcźe, młody knjeże. Druhdy ßo tola ſpodźiwne wëzy ſtawaju, pſchedcźucźa a podobne.“

„Spodźiwnje by było“, Jakub dźeſche, „hdy by ßo pſchi ſaſchmatanym pſchedżenju cźłowiſkeho żiwjenja, hdźeż ßo tyßazy niczow dótkuja a kſchiżuja, dyß a dyß njeſtało, ſo ßo myßle a podawki na ſpodźiwne waſchnje ſjenocźa, njenadżiży ſetkaju; haj dźiwnje je, ſo

ßo tajke nĕschto cžaſcžiſcho njeſtanje. Pſchedcžucža n. pſch. My na ßwojich lubych, kiž ßu daloko, ſ nĕžnoſcžu, ſ dźĕlbracžom, ſe ſtaroſcžu ſpominamy; pſchetož woni ßu cžłowjekojo a cžłowſkemu dóńtej podcžińßnjeni. Nĕtko ßo jenemu ſ nich junu woprawdźe nĕschto ſtanje, ßnano tu ßamßnu hodźinu, hdyž bĕchmy woßebje žiwje na njeho ſpominali; naſche pſchedcžucže — je ßo dopjelniło. Tyßazy padow, hdyž bĕſche naſcha ſtaroſcž podarmo, ßu ßo ſabyłe; jenož tón jedyn krucže ſteji, ßo njeſabudźe a ßo dale powjeda. A tak je ſe wſchĕm druhim."

„Schtož ßłyſchu, wot teju młodeju knjeſow wocžakowacž nimamy, ſo nam nĕschto wo ſcherjenjach powjedataj", Handrij ſpomni.

„Ale Wy, kaž ßo ſda, wo tajkich wĕzach doſcž powjedacž wĕſcže", ßo ja k cžornemu wobrocžich. Wón na mnje pohladnu, ale potom ſaßo, kaž prjedy, do próſneho hladaſche. „Derje temu, ſchtóž njemyſleny w jaßnym ßwĕtle dnja khodźi!" wón dźeſche. „Njedobry ſkutk by był, jeho do cžaßa po puſtych pucžach wodźicž, kotrež k nozy a hróſbje wjedu." A wón ſaßo womjelknu.

„Nĕtle pak ßo woprawdźe kłapa", knjes Handrij rjeknu, „a ja drje ßmĕm »nuts!« wokacž", ſchtož też wón bórſy wótſje ſcžini.

Holza pſchińdźe blido wotkrywacž. „Rjana knjeżniczka", ßo Handrij wokoło njeje plencžeſche, „kak by było? Móżeſch nam ßnano nĕkotre bleſchki lĕpſcheho pſchinjeſcž? Hdy bych hiſchcže tajki młody był, kaž tajle knjeſaj, bych Cži hubku ſa to lubił; tak pak dyrbiſch ßo ſ hubjenym pjenjeżnym mytom ſpokojicž."

„To też je mi lubſcho", holza ßo ßmĕjo wotmolwi, a bórſy bleſche ſ dołhimi ſchijemi na blidźe ſtejachu.

„Takle, najmłódſchi naliwa", knjes Handrij poruczi; „a dokelž jedyn niczo powjedacž njewĕ, druhi niczo powjedacž nochze, wjeczor pak ßo tak zyle hodźi k nĕcžemu ſtraſchnemu, chzu maliczkoſcž ſe ßwojeho žiwjenja k lĕpſchemu dacž, ßebi pak trubku pſchi tym ſażehlicž, je-li ſo młodaj knjeſaj to dowolitaj." To ßo rad ſta; a hdyž bĕchmy ßo ſe ſchkleńczku poßylnili, ßo Handrij do kuta kanapeja ſlehnu, wjazy krócž móznje ſapacha, ſo by ßo trubka prawje żehliła, a potom powjedacž pocža.

„Hróſbny dom — tak drje jemu najlĕpje narjeknu — hiſchcže prawje nahladny na hłownej dróſy mĕſta R. ſteji; haj to je mój ſtarſchiſki dom. Niż mój narodny dom. Narodźił ßym ßo w małym najatym bydle, hdźeż mój nan — wón je na prawdźe Bożej! — ſe żeleſom wikowaſche, ale po nĕcžim nĕschto ßlĕbra pſchi tym ſaßłużi. W ſcherjatym domje, kiž pak hakle poſdźiſcho tole mjeno doſta, tehdy bohaty pſchekupz a nĕhduſchi korcžmar Lewkan ſe ßwojej khorej żonu, dwĕmaj doroſcženymaj ßynomaj a jenej dźowku bydleſche. Korcžmaricž bĕſche wón pſcheſtał, hdyž bĕſche k pjenjeſam pſchiſchoł; wón pak mĕjeſche rjane pſchekupſtwo a hižo ßwojeho ſamoženja dla k prĕnim, a kaž ßo ſdaſche też k najſbożowniſchim ludźom mĕſta ßłuſcheſche. Ale tak njewoſta. Jemu żona ſemrĕ. To wſchak niczo woßebite ani ſpodźiwne njebĕ; my dźĕ dyrbimy wſchitzy wumrjecž, a ſtara khora żona hakle prawje. Bóle hnujaze hižo bĕ, ſo tydźeń poſdźiſcho jeho ſtarſchi ßyn, dźiwi pachoł, muż kaž hobor, też nahle ſemrje. Kaž rĕkaſche, bĕſche ßo jemu żiła pukła. A krej wſchak bĕſche ßłużobna dźowka trĕła. Ale pocža ßo powjedacž, — ſchtó je tajke nĕschto prĕni prajił, dźĕ żenje njeſhoniſch, — pocžachu ßebi ſchukotacž, a ßebi ſcheptacž, a ßebi dopowjedowacž, a powjeſcž ßo kaž wĕtr po zyłym mĕſcže roſnjeße, hiſchcže prjedy hacž bĕſche cžĕło do ſemje, ſo je ßyn khudu holcžku lubował a jeje dla hižo pſched tydźenjom hroſnu ſwadu ſ nanom pſchi macžeŕnym khorokožu pomĕł, kotraž je ſe ſtróżelemi wumrjeła, a ſo je nĕtko druhu hiſchcže hórſchu ſwadu ſe ßurowym, na ßwoje pjenjeſy hordym mużom mĕł, a ſo je ßebi potom ſadwĕlowawſchi krk pſcherĕſnuł. Duż wſchak je ßo jemu żiła pukła. Nó, ſtary lĕkaŕ móżeſche hubu dźerżecž; też ßudnik mjelczecž wjedźeſche. Njebocžiczkeho ſe wſchej cžeſcžu khowachu, rjana rĕcž ßo jemu dźerżeſche, a pyſchny pomnik jemu na row ſtajichu.

„Stary Lewkan bĕſche wot teho cžaßa mjenje powjedaty a, ſchtoż móżno, hiſchcže wjazy pijeſche, hacž prjedy; wón dźĕ móżeſche ßebi to popſchecž; a Beno, druhi ßyn, ßo jako wuſtojny pſchekupz wopokaſa. A ſa lĕto ßo ſaßo nĕschto radoſcžiwe ſta: dźowka ßo ſa woßobneho knjeſa ſ Brabanta wuda. Tónle dźeń ſtary Lewkan ſe ſkutkom woßebiteje miłoſcže ßwjecžeſche. Staru dźowku, kotraž bĕſche hižo w jeho korcžmje pola njeho ßłużiła, kotraž pak bĕſche ßo tak ſeſtariła, ſo móhł rjez dźĕcžaza bycž pocža, wón tak rjez na wumĕnk póßła; wona k młódſchej woženjenej ßotſje cžehnjeſche. Ale bórſy ſaßo ßo nĕschto njelube powjedacž pocža. Woßobny pſchichodny ßyn, prajachu, je njedocžink, a ſe ſtareho Lewkana njeßmilnje wjele pjenjes dreje. Telko je wĕſte, ſo wón ſa nĕschto mĕßazow ßam ſaßo pſchińdże, po wjecžeri ßam ſe ſtarym knjeſom dó iſtwy horje dźĕſche, hdźeż tak wótſje rĕcžeſchtaj, ſo ludźo, kotſiž nimo pſchińdźechu, nĕkotre ßłowa wußłyſchachu, ſo ßo poſdźiſcho durje nahle wotewrichu, a ſo ßo nĕschto po nahłym ſkhodźe dele kuli, ſchtoż bĕſche, kaž ßo pokaſa, ſtary knjes ßam był. Wón w khĕži delekach na twjerdych kamjenjach leżeſche a bĕſche ßebi ſchiju ſwinuł; wón bĕ morwy a ßłowcžka wjazy njepraji.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina, 2. meje. Se wſchĕch ſtron naſcheho lubeho Sserbowſtwa k nam powjeſcže wo radoſcžiwym wobdźĕlenju na hołdowanſkim kwaßnym a jĕcharſkim cžahu pſchi 800lĕtnym jubileju naſcheho lubowaneho kralowſkeho doma pſchikhadźeja, tak ſo lohko żana ßerbſka woßada pſchi tym żadnym a wulkotnym ßwjedźenju njeſaſtupjena njewoſtanje. Sa wſchĕch wobdźĕlerjow ßo pak też wſcha móżna połóżnoſcž pſchihotuje. Mĕſto teho ſo bychu na khĕtro ſdalenym „Bĕłym Jelenju" ßwoju hoſpodu mĕli, je wczera pſchedßyła naſcheho ßwjedźeńſkeho wubjerka, k. farař lic. theol. Imiſch, nam w Draždźanach ßamych na dwĕmaj mĕſtnomaj tu móżnotu wudobył, ſo dwĕ wulkej ſali, jenu ſa naſchich ßwjedźeńſkich Sserbow a druhu ſa naſche ßwjedźeńſke Sserbowki, kaž też doßahaze konjemzy ſa wjazy hacž ſto koni darmo doſtanjemy. Teho runja je jemu k. miniſtr hrabja ſ Fabrice 500 rjanych nowych wołmjanych pſchikryczow k pſchenozowanju miłoſcžiwje pſchilubił. — Na wjeleſtronſke żadanje je ßo poßlednja termija, na kotrejž maja ßo cži, kotſiž chzedźa ßo pſchi hołdowanſkim cžahu wobdźĕlicž, pola ßejmſkeju ſapóßłanzow k. Keŕka a k. Kokle, abo pola k. redaktora Ssmolerja ſamołwicž, hacž do ßedmeje meje pſchidlĕſchika. Na poſdźiſche ſamołwjenja pak ßo dźiwacž njemóże, dokelž dyrbja ßo wſchitke ßwjedźeńſke wuhotowanja hižo naſajtra twjerdże ſkaſacž.

— Tele dny je ßo wjazy knižkow k wóßomſtowlĕtnemu jubileju naſcheho lubowaneho kralowſkeho doma wudało. Najrjeńſche ßu te, kotrež je Peſtalozzińſke towaŕſtwo wudało. Te maju niż jenoż bohatſche wopſchijecže, ale też wjele rjeniſche ſnamjenja, hacž żane druhe. Radſcho chzemy ſa nje 10 pjenjeżkow wjazy nakożicž, hacž ſ njejaßnymi ſnamjenjemi ſa lubo wſacž. Duż ßo wjeßelimy, ſo je k. farař Jakub w Njeßwaczidle ßo rosßudźił, tute lĕpſche knižki ſa naſche ßerbſke ſchule pſchekożicž.

— Knjeſej Michałej Wjeßeli ſ Liſcheje Hory (rodź. ſ Kulowa), kotryž bĕſche ßobotu pſched paßionſkej njedźelu niżſche ßwjecžiſny doſtał, je ßo ßrjedu 1. meje ſubdiakonatſka a pjatk 3. meje diakonatſka ßwjecžiſna wudźĕliła. Mĕſchniſka ßwjecžiſna budże ßrjedu 8. meje dopołnja w 9 hodź. w tachantſkej zyrkwi.

— Wojeŕſke wuſbĕhowanje w Budyſkim wokrjeßu ßo w Biſkopizach 13. a 14. meje rano wot 7 hodźin a w Budyſchinje 15., 16., 17. a 18. meje rano wot 7 hodźin wotdźerżi.

— Hornjołużiſki ßejm je ſchtwórtk 2. meje ßwoje porjadne Wałporſke jednanja mĕł. S podateje roſprawy ſapóßłanzy ſhonichu, ſo je krajnoſtawſki bank w Budyſchinje w minjenym lĕcže 250,837 mk. 13 np. wuſbytkował. S tejele ſumy ßo 6250 mk. k ſadanjenju a wotpłacženju pożczonkow, wot gmejnow cžinjenych, kotrež ßu pſches wulku wodu ſchkodowałe, pſchiſwoli. Dale ßo poſtaji 40,000 mk. ſa hoſpodowanje khorych w ſjawnych hojeŕnjach, 30,000 mk. k ſaſtaranju duchakhorych, ßlepych, hłuchoněmych a hłupikojtych, 600 mk. ſa tajkich ßlepych, kotſiž ßu wuſtawy ſa ßlepych wopuſchcžili, 600 mk. ſa wuwuczenje hłuchoněmych w Budyſchinje a w Zitawje, 450 mk. ſa pruhowanje konjekowanja, 900 mk. ſa wuwuczenje babow, 300 mk ſa Budyſku pſchekupſku ſchulu, 600 mk. ſa tkalſku ſchulu w Großſchönawje a w Seifhennersdorfje, 1500 mk. ſa wukhowarnje ſanjerodźenych dźĕcži, 27,500 mk. k podpjeranju ſchulſkich gmejnow, 7000 mk. k podpjeranju a ſaſtaranju bĕdnych a njewuhojnych khorych, 9000 mk. k podpjeranju wjeßnych gmejnow pſchi twarje dróhow a moſtow a 6500 mk. ſa Budyſku rataŕſku ſchulu. S pjenjes, loni ſa hojeŕnje atd. pſchiſwolenych, ßo 5000 mk. wudało njeje. Po namjecže krajneho ſtarſcheho ſ Zezſchwitza ßo tale ſuma jako fond k Wettinſkemu ßwjedźenjej poſtaji. Łupjanſka a Łupjanſko-Dubrawſka gmejna doſtaſchtej po ßwojim żadanju dowolnoſcž, ßo ſ Radworſkeje woßady wuſarowacž a nowu woßadu ſakożicž, tola dyrbitej ßo najprjedy ſ Radworſkej zyrkwju dla wotwjaſanja leżomnoſtneho dawka rosrunacž.

Se Zidowa. Knjeſa wuczerja Wuſtmanna ßu ſ Koteczanſkeje do Zidowſkeje ſchule pſcheßadźili.

S Daliz. Sańdżenu pónđżelu wjeczor pſchi njewjedrje błyſk do ßłómjaneje fajmy tudomneho gmejnſkeho pſchedſtejicžerja a kubleŕja Lorenza dyri. Haſchenje wóhnja bĕ jara wobcžeżne, dokelž w bliſkoſcži doßahazeje wody njebĕſche.

S Boschez. Tudomne schulske městno žo 1. auguſta wuprózdni. Jeho dokhody pódla wobydlenja a sakońskich starobnych pschikohow létnje 840 mk. wuczinja. Sa wuczenje w wudokonjanskej schuli žo 90 mk. płaczi. Czi, kotsiž wo městno rodźa, maja žo hacź do 15. meje samolwicź.

S kraja. Kaž žkyschimy, budźa jutsje (njedźelu) popołdnju někotre žerbske towarstwa wo Wettinskim žwjedźenju radu składowacź; a hdźež ludźo njejžu na shromadźisnu pscheproscheni, móhli drje žo njekasani a žami wot žo na swuczenym mésćze sećź, so bychu tam wo tym porěczeli, schtoż žu Serbske Nowiny tydźenja wo wulkim krajnym žwjedźenju a wo jeho žerbskej dźělbje nam powjedałe. Tak wjele je wěste, so dyrbimy my Sserbjo, kiž žwojoho krala tak cześćimy a lubujemy, pschi tym wulkim žwjedźenju sdobnje žobu sastupicź a žo sa to staracź, so pěkna liczba kschižerjow na pyschnych konjoch a wjele kwažarjow a kwažarkow w žerbskej drascze na hołdowanje nimo nascheho lubeho krala poczehnje. Wěrno je, so žmy my s wjetscha dobri hospodarjo; ale runje tak wěrno je, so pschi czežnych składnosczach, kaž pschi kwažach a kschcźisnach, nam pschezo někotre krožki se saka wulětaju, schtož nikoho njepowali; a runje tak njemóżemy na někotre wudawki hladacź, hdyž žo tajka žadna a wožebna składnosćź pschibliżuje, kralowski žwjedźeń sa zyły sakski kraj. S zyła pak budźa wudawki žnadne, dokelž wobdźělerjo a wobdźělerki pschi czahu darmotnu hospodu dostanu, a žo też konje darmo do konjemza staja. Duž njekomdź žo nichtó, schtóż móże žobu pomhacź. Schtóż žo hischcze njeje sa Draždźanski czah sapiżacź dał, móże to w tychle dnjach tola najposdźischo hacź do 7. meje hischcze wobstaracź pola knjesa Kerka abo Kokle abo Ssmolerja, abo pola jeneho tych druhich knjesow, kiž běchu tydźenja žobu jako dowěrnizy mjenowani. Wóndano žmy narodny dźeń nascheho lubeho krala žwjeczili a jemu naschu sahorjenu žławu wunjeżli, kaž my to stajnje s wjeżelom czinimy doma w lubym žerbskim kraju. Ssrjedu do Jana (19. junija) pak budźe wjeżeła składnosćź, nascheho lubeho krala w žamych Draždźanach se skutkom žławicź w kschižerskim abo w kwažnym czahu. Rospomńcze žebi to žwěru a prajcze haj. Sstawa kralej!

ð S Khrósczizy. „Towarstwo Sserbskich Burow" je s kónczenjom I. kwartala psches 600 žobustawow nadobyło. To je czesczehódny spoczatk w tutym lěcze: jenož tak dale! A teho žo czim bóle nadźijamy, hdyž žu žo prěnje pospyty s konsumom lěpje radźiże, dyžli žebi myślachmy. Nalětnych žymjenjow do sahrodow je žo tójschto skasało, n. psch. 300 puntow wschelakeje runkliży (Oberndorfskeje, Eckersdorfskeje, Lutijeczanskeje); sa punt žu žobustawy 37 np. płaczili, bjes tym so maja druhy 80—100 np. dawacź. Runje tak derje je žo skasanje zuseho wowža (Sächsämterskeho s Bajerskeje) poradźiło: 60 zentnarjow rosdźěli žo na Ralbizy, Radwoŕ a Khrósczizy, 40 centnarjow wsa k. Ssmoka s Kaschez a to wscho lědma — dožahasche. Zentnaŕ pschińdże tola wo 3 mk. tuńscho, dyžli s ruki maklerjow. Schtoż kalk nastupa, žo bojachmy, kak wěz rosdźělicź; tola wjeżny lud też na hłowu dyrjeny njeje. Dachmy žebi dwaj kaschczikaj wudźěłacź, stajichmoj tutaj na wós a wahu pódla a rosměrichmy na tute waschnje bórsy žwoju lowriju. Sa prózu wotwoženja a roswažowanja sdźerżachmy na zentnaŕ 37 np. w saku, wuczini na lowriju 200×37 = 74 mk. To bě jenož warba na pjenjesach: połna měra bě druhi dobytk, dokelž to je wědomne, so někotryżkuli handleŕ kalk a wuhlo pjecza w „dźěrawych" wosach roswożuje. Ralbiczenjo žu žwój kalk s Wojerez wotwosyli, dokelž tam tójschto tuńscho woteńdu. Prawje tak, jenož wschudże najtuńschi pucź a najlěpschu tworu wužlědźecź: to budże najlěpschi klij, kiž towarstwo wjasa a nowe žobustawy jemu dobywa. Dla czěskeho wuhla je žo s firmami jednako a shonicze mjena wot k. Rjencza w Czornezach abo k. Kokle w Khrósczizach. To wschitko pak je jenož małkosćź pornjo temu, na czoż žo nastajamy: jene po druhim! Wscho žo žame czini, wostanu-li žobustawy sa wěz sahorjeni a rosmnoži-li žo jich liczba. Wěmy drje, so tu a tam někotsi na młode towarstwo žwarja žo bojo, so je žo wo jich existenzu stało; tuczi njeměli sabycź, so czažne wobstejenja k sałożenju burskich towarstwow pohonjeja a so ma burski lud tola runje tak derje prawo na existenzu, kaž schtó druhi. Sswojeje koże žo wobaracź, njerěka, druhemu kschiwdu czinicź.* Sałożene lokalne towarstwa njech pilnje dale na to myślа, kak žobustawam wužitk pschiwobrocźeja a schkody wot nich wotstronjeja. Jenož žo hibacź a sahe stawacź — nětko hižo měko žo sestajecź, schto budże sa nasymu trěbne, so ma pschedžydstwo dobru khwilu k jednanju se wschelakimi firmami. Skónczenje: Schtoż je schtó skasał, to dyrbi też bracź abo schkodu sarunacź. To žebi žadyn handleŕ lubicź njeda, so skasanu tworu wotpokasasch; schmjaty podrywaja nahladnosćź towarstwa a njemóża žo czerpjecź!

S Lahowa. Hižo pjecź lět běsche saschło, so žo tudy we Lahowje schesty a pośledni krócź wot Sarěczanskeho žerbskeho towarstwa žerbske dźiwadło hrajesche. Se wschitkich stron stawachu žo teho dla nětko napraschowanja, hacź žo tu njebudże skoro sažo tajke žerbske dźiwadło hracź. Duž nětko dźiwadłowe wotdźělenje žerbskeho towarstwa s dwěmaj knježnomaj, kotrymajž žo hischcze dwaj žobustawaj Rakeczanskeje „Lipy" pschisamknyschtaj, wěz do ruki wsa a tak žo dźiwadło njedźelu, 28. haprleje, hrajesche. Pschedstajesche žo: 1. „Njewjesczinska nadoba" a 2. „Incognito". Hacź runje czorne mrócźele deschczik hrożachu, běsche žo tola nahladna liczba pschihladowarjow seschła. Schtoż se žylneho plazanja žudźicź mózemy, je žo hracze powschitkownje spodobało, a wjazy krócź też žadanje wuprajicź žkyschachmy, so by žo nam bórsy sažo tajka sabawa poskiczika.

S Ralbiz. Tudomnemu kantorej knjesej Hizzy je Jeho Majestosćź kral sažkužbny kschiž spożczik.

S Kamjenza. Wusběhowanje rekrutow w Kamjenzu směje žo 9. a 10. meje rano wot ½8 hodźin a w Połcznizy 11. meje wot 7 hodźin.

S Hródka. Na Stradowskich ležomnosćach žu 26. haprleje cźełko njesnateho cźłowjeka sa schtom pschi drósy wižaze nadeschli. Waschnje, po kotrymž cźełko wižasche, na to pokasuje, so žebi njesnaty žam žiwjenje wsak njeje, ale so žu jeho handwjerszy, s kotrymiž žu jeho dźeń prjedy w Stradowskej korczmje widżeli, skónzowali a wurubili a potom na schtom powžnuli.

S hole. Něchtóžkuli žebi žaneje rady njewě, hdyž je žebi schkórnje pschemaczak, kak by je najlěpje sažo wužuschił. Stary hajnik, w tajkich wězach nashonjeny muž, je mi žlědowazy žrědk porucził. Hdyž žy žo pschemaczane schkórnje wusuk, je hnydom połne žucheho wowža nažypaj. Wowž mjenujzy wschu włohu na žo czehnje; duž žo bórsy wscha włoha se schkórnjow do wowža sczehnje. S dobom pak wowž nabubni a tak sadźewa, so by žo koża stupika a stwjerdnuła. Nasajtra rano wowž se schkórnjow sažo wužypaj a jón pschi wóhnju abo bliźko wóhnischcza powžn, so wuskhnje, so mózesch jón druhi krócź sažo wužicź. Czim žuschischi wowž je, czim lépje skutkuje.

S Barschcza. Tudy je žo druhi dźeń jutrow žałostne njeswoże stało. Zona na khwilku s domu dźěsche, žwoje 2 lěcze stare dźěczo žamolutke w kóžku leżo doma wostajiwschi. Hdyž žo macź wrócźi, běsche kožo prósne, a wokno wotewrjene. Dźěczo běsche s hornjeho poskhoda s woknom won panuko. Se skamanymi stawami wbohe dźěczo na drósy namakachu; lěkaŕ hischcze ma nadźeju, so jemu žiwjenje sdźerži.

Se Zarowa. Tudy žmy pscheð krótkim rjany pschikład pžyczeje žwéry wohladali. Muž, kotryž se žwojim wulkim pžom ruczny wosyczk czehnjesche, na drósy pscheð naschim městom morwy k semi padże; Boża ruczka běsche jeho sajała. Poš žo pódla žwojeho knjesa lehnu a jeho žwérnje strażujo žaneho cźłowjeka k cźełu njepuschczi. So bychu cźełko na pohrjebnischczo donjesćź móhli, dyrbjachu pža s mozu wotstronicź; žwérne skoczo žwojeho knjesa shubiwschi žałostnje winczesche.

---

* Hdyž žo wo konsumu Towarstwa Sserbskich Burow rěczi, měni žo pschede wschém shromadne a teho dla tuńsche wobstaranje ratarskich tworow (hnojidłow, žymjow, maschinow atd.). Te chże towarstwo shromadnje kupowacź a žobustawam sastaracź. Druhe twory, kotrež maja wožebje wjeżni khlamarjo na pschedań, towarstwo s zyła abo shromadnje kupowacź a pschedawacź njecha, dokelž by sa to wjele sastojnikow trěbnych było, też njecha towarstwo schkodu wjeżnych khlamarjow. Myślimy žebi, so mózemy to k spokojenju a srosumjenju wuprajicź. Redakzija.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1. Knjes knihaŕnik Chociszewski w Pósnanju: a) Dwuty godnik dla Kobiet. Rok II.; b) Bojomir; c) Nagroda; d) Dziewica serbska. — 2. K. faraŕ Hórnik w Budyschinje: a) Wendischer Willkommensgruß; b) Popožny wožadnik; c) List Joho Swjatosćze Bamža Leona XIII., na hodownym swjedźenju 1888 wudaty. — 3. K. faraŕ Jencź w Palowje: a) Procopii Caesari ensis de rebus Gothorum, Persarum ac Vandalorum etc. 1531; b) Evanjelický Církevník. Ročník 11—16.; c) Nedělní škola. Ročník 1. K temu: Jubilejní knížka o konkordii atd., kaž też: Misionářské listy. Ročník 9—14.; d) Programm des Friedrich-Wilhelms-Gymnasiums zu Cottbus. 1888.; e) Druha zběrka delnjołužisko-serbskich pěsnjow a maličkosćow. Zezběrał Jenč. — 4. K. kantor Jordan w Popojzach: a) Programm khocźebužskeho gymnasija s léta 1888; b) Wěnaschk godownych spiwańow. — 5. K. hudźbnik Ludwik Kuba w Poděbradach: Slovanstvo ve svých spě-

vech. Zeš. 35—40. — 6. K. ryčnik Mošak-Kłošopólski w Łubiju: a) Sedm let o jižní Africa. Napsal Dr. Holub. Di; I—II; b) Vlastenecké putování po Slezsku. Sepsal Dr. Slámal c) Pravěk země české. Složil Jan Wocel; d) Istorija ruskoj slowjesnosti; e) Obzor istoriji slawjanskich literatur Pypina a Spasowiča; f) Okrainy Rosiji. Izdanije Samarina. Wypusk I—II.; g) Zapiski Dekabrista. — 7. K. ryčnik Parczewski w Kališchu: Poezye Adama Mieckiewicza. Tom 1—4. — 8. K. profesſor Dr. Pful w Njeßwačidle: Zur Geſchichte des Kreuzes. Von Profeſſor Pfuhl. — 9. K. kapłan Rěšak w Khróſčizach: Krótke biblijske stawizny stareho a noweho zakonja za mjeńše dźěći kath. šulow. 1887. — 10. K. redaktor Marko Ssmoleŕ w Budyſchinje: a) Přědowanje, na ſerbſkim mißionſkim ßwjedźenju 13. junija 1888 w Budyſchinje džeržał lic. theol. H. Imiſch, farař w Hodźiju; b) Wſchelake wudawki wuheŕſkeho khěrluſcha, ptačjeho kwaßa, kſchczišnow, wandrowſkeho khěrluſcha; c) Bibliske stawizny stareho a noweho testamenta. 3. ſeſchiwk; d) Serbske Nowiny ſa lěto 1888; e) Serbskeho Hospodarja ſa lěto 1888; f) Dwanacze khěrluſchow, wot k. fararja Selle w Krjebi 1887 wudatych. — 11. K. redaktor Vlček w Praſy: Osvěta na lěto 1888, čo. 1—12. — 12. Podpißany knihownik M. S.: a) Podlěćo. Lyriska pěseń H. Zejlerja; b) 18. Jahresbericht über die Realſchule zu Bautzen; c) Programm budyſkeho gymnaſija, jutry 1889 wudaty. — 13. Sſerbſka přědarſka konferenza: Jedyn jubilejſki ſpěw (k. fararjej Ssykorje k 25-lětnemu jubilejej podaty). — 14. Luth. knihowne towarſtwo: a) Bibliſki pučnik ſa wſchitke dny lěta 1888; b) Naſcha najßwjećiſcha kſchesčijanſka wěra. II. dźěl, 1. połojza (wopſchija přědowanja wo 2. artiklu wot k. fararja Dr. Kalicha). — 15. Towarſtwo SS. Cyrilla a Methodija w Budyſchinje: a) Krajan na lěto 1889; b) Katholſki Poſoł ſa lěto 1888. — 16. Delnjołužiſke towarſtwo ſa anthropologiju a praſtawiſny: Mittheilungen der Niederlauſitzer Geſellſchaft für Anthropologie und Urgeſchichte. 1. Heft. — 17. Łužiſke přědarſke towarſtwo w Lipſku: a) Statuten der Lauſitzer Prediger-Geſellſchaft zu Leipzig. 1887; b) Jahresbericht. 14. Mitteilung. — 18. Towarſtwo wědomoſćow w Shorjelzu: Neues Lauſitziſches Magazin. Band 64, 1. Heft. — 19. Starožitnoſtne towarſtwo w Freibergu: Mitteilungen vom Freiberger Altertumsverein. 24. Heft. — 20. Towarſtwo ſa pomorſke ſtawiſny a starožitnoſćе w Schczećinje: a) Baltiſche Studien. 38. Jahrgang, Heft 1—4; b) Die Baudenkmäler des Regierungsbezirks Stralſund. Heft 2 u. 3; c) Monatsblätter, 1888, Nr. 1—12. — 21. Münſter-Komité w Ulmje: Münſter-Blätter. 5. Heft. — 22. Galizko-ruſka Matiza w Lwowje: Literaturnyj zbornik za god 1885, wypusk 2—3, teho runja za god 1886, wypusk 2, kaž tež za god 1887. — 23. Matiza ſerbſka w Nowym Ssadu: Letopis. Kniga 153 a 155. — 24. Matiza ßłowjeńſka w Lublanje: a) Zabavna knjižnica. 3. a 4. zvezek; b) Letopis Matiče Slovenske za leto 1888; c) Slovenci in 1848. leto. — 25. Towarſtwo wědomoſćow w Pósnanju: Zapiski archeologiczne Poznańskie. Rok 1888. Zeszyt III—IV. — 26. Archäologiſke towarſtwo w Sahrjebje: Viestnik. Godina IX., zeš. 2. a 3.; God. X., zeš. 2., 3. a 4. — 27. Južnoßłowjanſka akademia w Sahrjebje: Rad, knjiga 87—89, 91—93. — 28. Dobroćeŕſki komitet w Petersburgu: Izwěſtija St. Peterburgskago slawjanskago blagotworitelnago obščestwa. 1887, Nr. 2, 4—6; 1888, Nr. 3—7, 10. — 29. Khěžorſka ruſka archäologiſka kommiſſija w Petersburgu: Sibirskija drewnosti. — 30. Khěžorſke ruſke geografiſke towarſtwo w Petersburgu: a) Izwěſtija. Tom 23., zeš. 6.; Tom 24, zeš. 2. a 3.; b) Otčet za 1887 god. — 31. Khěžorſka ruſka akademija w Petersburgu: a) Zapiski, tom 56. a 57., b) Zbornik. Tom 42. a 43.; c) Mémoires, Tome 36., čo. 1—13.; d) Bulletin, Tome XXXII., zeš. 2., 3. a 4.

W Budyſchinje, 24. hap. 1889.

K. A. Fiedleŕ, knihownik M. S.

Dary ſa natwarjenje ſerbſkeho domu.

Njemjenowany w Hodźiju . . . . . 15 hr. — np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Komanděra 1. bataillona 2. grenaděrſkeho regimenta w Draždźanach, majora ſ Hopfgartena, je ſańdźenu ßobotu nahła ßmjercź podeſchka. Wón běſche runje na ſwučžowaniſchczu pola Hellera nimo fronty ßwojeho bataillona jěchał, hdyž jeho Boža ruczka ſaja. Do wosa jeho połoźiwſchi jeho domoj dowjeſechu, tola wón hižo po puczu wumrje.

* Njewjedra, kotreż ßu kónz tamneho tydźenja w połodniſchich Čzechach, w Schleſynſkej a w połodniſchej Łužizy panuke, ßu wjele ſchkody naczinike. Najhórje ßu ſaßo ſtrony wokoło Bjarnacźiz cźerpike. Krupy, ſ deſchczom padaze, ßu mjenje hacž woda ſchkodźike.

* Na jenej rejwanſkej łubi w Barlinje ſańdźenu njedźelu wjeczor 24 lět ſtary rjemjeßlniſki wotroczk ſe ßwojej njewjeſtu pſchebywaſche; wonaj pospochi rejwaſchtaj. Sſrjedź jeneje reje nawoženja na jene dobo njewjeſtu proſchesche, ſo chžetaj wuſtupicź, dokelž jemu ſlě być počzina. Lědma běſche wón to prajił, jemu tołſta pruha krewje ſ rta praßnu a holzy na draſtu. Młodźenz ßo podklaknu a bjes pomjatka leżo woſta. Duž jeho domoj donjeßechu, hdźež wón hodźinu poſdźiſcho wumrje.

* Něhdźe 8 lět ſtary hólczež w Barlinje mějeſche dźenßa tydźenja popołdnju ßwojeho młódſcheho bratſika hladacź. Wobaj běſchtaj na ſkhód ſaſchkoj. Kaž to dźěczi rade czinja, ßo ſtarſchi hólczež ſa ſkhodowe wobłożenje wěſcheſche a ßo po nim dele ßuwaſche. Ssebi pſchi tym něłak pſchehladawſchi pak hólczež runowahu ſhubi a ſ druheho poſkhoda na hłowu do pinzy dele padźe, hdźež ſ rosbitej hłowu leżo woſta. Dokelž ßo hiſchcźe žiwjenje w nim pokaſowaſche, rucźe lěkarja powołachu; ale njeſbožowny běſche mjes tym ſemrjeł.

* Na parnym rěſaku w Barlinje je ßo wóndano rano njeſboże ſtało. 42 lět ſtary muž, kiž na rěſaku dźěła, rano wokoło ſcheſećich poruczności dosta, hromadu deſkow wotnoßycź. Hdyž běſche wón wokoło ßedmich rano hromadu ſ wulkeho dźěła hižo ſwotnoßył, jeho towarſchojo na jene dobo něłajki ropot na dworje wußłyſchachu. Do dwora pſchiběžawſchi ßo dohladachu, ſo běſche něhdźe 5 metrow wyßoka hromada deſkow, pódla kotrejež běſche dźěłacźeŕ dźěłał, do hromady panuła a jeho ſaßypnuła. S wulkej próżu dźěłacźerjo cźežku hromadu deſkow bórſy ſwotnoßychu a towarſcha ſpody deſkow won wucźežechu; ale wón běſche hižo morwy.

* W Nowej Wßy pola Saarawa w Schleſynſkej ma kubleŕ pinzu połnu wody. Sańdźeny tydźeń jeho žona w cźežkich myßlach ßwojeho 7lětneho ßyna w pinzy tepi, na cźož ßama do wody ſkoczi a ßo tepi. 12 lět ſtaremu hólzej, kotrehož běſche macź tež do wody ſtorczika, ßo radźi cźeknucź. Srudny podawk ßo w nozy ſta. Duž běſchtaj macź a dźěczo hižo morwej, prjedy hacž druſy ßwójbni, kotrychž běſche wjetſchi hólczež wołacź běžał, na pomoz pſchiběžachu.

* W Bieleſeldźe ſańdźeny tydźeń 14lětny hólczež 17 lět ſtaremu kamjenjocźiſchczerjej pokaſowaſche, kajki revolver je, a kak ßo ſ nim wobkhadźuje; pſchi tym pak ßo ſ revolvra wutſěli, a kulka kamjenjocźiſchczerjej do wóczka ſlecźa. Lěkaŕ, wo kotrehož ßo hnydom póßka, prajeſche, ſo je wóczko ſhubjene; kulku pak namakacź njemóžeſche. Nan njeſbožowneho tſělza tón ßamy dźeń hiſchcźe ſ ranjenym do Düſſeldorfa dojědže, ſo by tam lěkarſku pomoz ſa njeho pytał. Ale tež tam prajachu, ſo je wóczko ſhubjene; tež ßo boja, ſo ßu moſhy ßobu wobſchkodźene.

* Rědke honćwjeŕſke ſboże mějachu pſched něſchto cźaßom nětkoſi němſzy mórſky offizěrojo w Kamerunje. Pſchi rězy kraj wobhladujo kommandant a dwaj offizěraj ſ naſcheje łódże „Hyäne" dweju ßkonow ſetkachu, ßanza a ßanczku. Ssanz hnydom na offizěrow dźěſche; tuczi tſělachu, a wot nětkotrych kulkow ßmjertnje ranjeny ßo ßkon 5 krocželow pſched offizěrami morwy wali. Nětko ßo ßanczka do njepſchecźelow da; tež ju nětkotre kulki porańchu; ale wona rucźe ſaßo ſtaže a do huſcźiny cźeknu. Tam pak je bórſy kónz wſaka; pſchetož hižo naſajtra nětkoſi cźorni offizěram jeje hłowu pſchinjeßechu, mjes tym ſo běchu woni ßanzowu hłowu hnydom ßobu wſali.

* Pjatk po jutrach něhdźe 55 lět ſtary muźſki ſe żeleſnizu ſ Frankfurta nad Mainom do Wina pſchijědže, ßebi tam drožku prěnjeje rjadownje naja a ßo nětkotre hodźiny po měſcźe wokoło woſycź daſche, njewjedźo, hdźe po prawom chže. Pohoncź, kotremuž ßo jeho cźinjenje ſpodźiwne ſeſda, ſ nim na poliziju dojědže, hdźež zuſeho ſa błudneho ſpóſnachu. Wón mějeſche 3000 mk. w papjerjanych pjenjeſach, ſlocźe a ßlěbru pſchi ßebi a tež napißmo, ſ kotrehož ſpóſnachu, ſo wón Handrij Franz Thiel rěka. Wón je ßnano ßwojim pſchiwuſnym w němſkim khěžorſtwje ſ domu cźeknuł.

* Pola Hamiltona w połnóznej Amerizy je ßo 28. haprleje żeleſniſki cźah ſ 150 pucźowarjemi, kotſiž ſ Chicago do New-Yorka jědźechu, powróczik. Jedyn wós ſ 35 woßobami ßo na lokomotiwu wali a ßo hnydom ſapali. Jenož 15 woßobam ßo poradźi, ſ wosa wuſkocźicź, druſy 20 ßo pſchi žiwym cźěle ſpalichu. Kſchicźenje ßo palazych cźłowjekow bě žałoßne, tola pomhacź jim nichtó njemóžeſche, dokelž w bliſkoſcźi wody njebě. Dwanacźo pucźowarjo buchu cźežko ſranjeni.

Cyrkwinske powjesće.

Sa tydźeń budźe w Michalskej zyrkwi němska spowjedź a němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Franz Camillo Karbe, zigarnik tu, s Marju Urbanez na Židowje. — Jan Bohuwěr Kalich, kamjenjeczíschczeŕ na Židowje, s Hanu swudowjenej Nikuschowej rodź. Petzigez tam. — August Probst, pohonczˇ w Wulkim Wjelkowje, s Hanu Marju Granichez tam.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Hana Marja, Jana Augusta Sommera, žiwnoschczerja w Sslonej Borschczi, dź. — Hana Martha, njemandź. dź. na Židowje.

W Katholskej zyrkwi: Hana, Adalberta Welsa, schewza w Lejnje, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 28. haprleje: Marja Martha, njebo Jana Scholty na Židowje sawostajena dź., 24 l. 26 d.

Płaczísna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2454 měchow.	W Budyschinje 27. haprleje 1889 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 2. meje 1889 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	9	12	9	41	9	6	9	41
= . . . . . žołta	8	82	9	12	8	71	8	94
Rožka	7	38	7	50	7	6	7	25
Jeczmjeń	6	86	7	29	6	67	7	7
Wowß	7	20	7	60	6	80	7	10
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	89	9	44
Woka	8	75	9	03	8	—	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 = . . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 = . . .	8	50	11	80	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	4	—	4	50	3	50	4	—
Sslóma . . 600 = . . .	30	—	32	—	24	—	30	—
Proßata 846 schtuk, schtuka . .	10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 41 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 97 np. hacž 9 hr. 24 np.; rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 14 np. hacž 7 hr. 29 np.; wowß wot 7 hr. 05 np. hacž 7 hr. 20 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczísny. Howjada 1. druźiny 53—56 mk., 2. druźiny 48—52, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. druźiny 40—52 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 3. meje: Njewobstajne.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 8. meje dopołdnja w 9 hodźinach na hrodźe w Budyschinje 1 kucza, 1 budowa płachta, wołma, zaki, jehły atd. — 6. meje dopołdnja w 9 hodźinach sahrodniska žiwnosć cźišło 37 w Němskich Baslizach.

6000 mk., 1500 mk., 900 mk. a 600 mk. ßu trajnje po 4% wupožcźicź. Hnydom nusne pjenjesy ßo požcźuja.

Emil Fröde

pschi rybowych wrótkach 10.

W Małßezach pola Budyschina je **sahrodniska žiwnosć** cźišło 11 se 16 kórzami pola se ßwobodneje ruki na pschedań.

W Sderje je **žiwnosć** cźo. 11 s 10 kórzami pola a łuki na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

W Cźornym hodlerju pola Radworja je **khěžka** cźišło 28 na pschedań.

W Komorowje pola Rakez je **wětrnik** se 4 kórzami pola a łuki a s hospodarskimi twarjenjemi tunjo na pschedań. Dalsche je pola knjesa **Schudraka** shonicź.

Zyblowe běrny

a **magnum bonum** pschedawa **Sarěcźanski** knježi dwór.

Ssymjeńtne běrny

něhdźe 200 zentnarjow cźerwjenych sakskich zyblowych ma na pschedań

Wutołcźanski knježi dwór.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótsjaze listy.

Na Dubowskim rewěrje

ßo wot 6. meje palne drjewo pschedawa.

1 rm. khójnowych schcźěpow płacźi 6 mk.,
100 walcźkow płacźa 13 mk.

Teer a tšěschnu papu

po najtunischej płacźisnje pschedawa

Korla Kuczka, tšěchikryjeŕ.

Skład w dworje Ssmolerjez knihicźischcźernje.

Rjany **tudomny** a **schlesynski cźerwjeny dźeczel,** teho runja woprawdźity **probstajski jeczmjeń** a **wowß** ma na składźe, kaž tež wschě druźiny ßuchich warjenjow

Ernst Schmeiß w Budestezach.

Najlěpscha

warna a skótna ßel

je po tunich płacźisnach dostacź w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschczu
w Budyschinje.

Destillazija Ad. Rämscha

w **Budyschinje** pschi **butrowych wikach**

porucza ßwoje wubjerne ßkłódke **dwójne likěry,** jako **rózowy, hontwjerski, selowy** a **khimjelczkowy likěr, liter** po **60 np,** Wone ßo ßwojeje wubjerneje dobrosćze dla woßebje k kwaßam a k kschcźisnam hodźa.

Dale ßo jednory **ßkłódki palenz,** kaž tež dobry **czisty palenz** I. a II. druźiny liter po 30 np. a 27 np. pschi 10 litrach porucza.

Winowe kißako, kißakowy sprit a **płodowe kißako** po tunich płacźisnach.

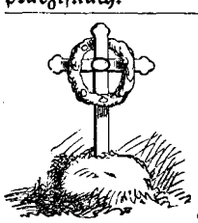

August Pietsch

rěsbaŕ

na swonkownej lawskej haßy 60

ßwój wulki skład **rowowych pomnikow** we wschěch wulkosćzach po najtunischich płacźisnach porucza.

Na skasanje ßo **rowowe pomniki** wscheje druźiny s **marmora, syenita** a **pěskowza** pschi najlěpschim wuwjedźenju po najtunischich płacźisnach dźěkaju.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Dr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Jan Khěžnik, rěsbaŕ

w Budyschinje

na Lubijskej drózy 6

porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty skład **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płacźisnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Pschedawarnja

mydła a ßwězow

pschi mjaßowych jědkach 3

porucza **wschě druźiny jadriweho mydła, mydło k rjedźenju, mydłowy pólver, wóskowe ßwězy, stearinowe ßwězy, petrolej, wolij, palny spiritus, sapałki, ßół** do brocźiwemu wobkedźbowanju.

Jurij Jllgen.

Khofej

paleny hischcźe po 140, 150 hacž po 200 np.,
njepaleny hischcźe po 120, 130 hacž po 160 np.,
jenož w derje a cźischcźeßkodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Turkowſke ßlowki

najlepſcheje druzinu porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likerow po ſtarych tunich płaczišnach.

Nowe
hollandſke jerje

wulke a tuczne
po 3, 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
porucza **Gustav Poser.**

Raiß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd.
porucza
Richard Neumann.

Czišty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wſchě dobre druzinu kaž

jednore a dwójne likery

porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jara ponižene wurjadnje tunje płaczišny ſa
ſchwalezow, krawzow, tapezerarjow a ſaßo-pſchedawarjow
gaſu k podſchiczu ff., łóhcz 10 np.,
proſtu gaſu po 19 np.,
dwójne podſchicze łóhcz 16 np.,
keper k taillam łóhcz 17 np.,
luſter k ſchwejcham łóhcz 19 np.,
proſty płat k paßam 33 np.
ßomot łóhcz po 45 np.,
płyſch k wobßadzenju łóhcz 85 np.,
ßmuhate podſchicze do rukawow łóhcz 26 np.,
najlepſchi keper k lazam łóhcz 25 np.,
najlepſchi drell k ſakam łóhcz 30 np.,
7/4 ſchěroki **proſty płat** łóhcz 31 np.,
10/4 **wokmjany atlas** łóhcz 70—120 np.,
10/4 **drell k madrazam** łóhcz 57 np.,
kožojty płat łóhcz 50 np.,
woprawdzity jendz. crocket łóhcz 120 np. a podobne wězy **jara tunjo!**

Herm. Beermann
w **Budyſchinje**
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje w kupnizy, nutskhód na torhoſchczowej ſtronje,
porucza po ſnatych tunich płaczišnach:

tapety
roku po 15 np.,
molowane rulowy
kruch po 60 np.,
rulowowe tkaniny
pißane ßmuhate a běle
jara tunjo,
gumijowe rulowowe tkaniny
móža ßo mokre wótrjecz,
wurjadnje derje dzerzaze a tola niz drohe,
pißany gardinowy katun
ſtary łóhcz po 15 np.,
rjany katun k łožowym pſchikrywam
ſtary łóhcz hižo po 17 np.,
kraßny meblowy kroaſej a krep
k gardinam a k poczehnjenju ſofow
ſtary łóhcz po 30 np.,
jutowe gardiny
ſtary łóhcz po 17 np.,
běle tylowe gardiny
ſtary łóhcz po 17 np.,
běle zwjernowe gardiny
ſtary łóhcz po 12 np.,
gardinowe žerdze jenož 75 np.,
gardinowe dzerzaki,
gardinowe roſety,
łožowe pſchikrywy
po 1 mk. 40 np.,
pſchikrywy na ſofa a kanapej
po 60 np.,
pſchikrywy na ſchpundowanje
ſtary łóhcz hižo po 17 np.,
wulke blidowe pſchikrywy
po 1 mk.,
pſchikrywy na komody
po 60 np.,
wóſkowe blidowe pſchikrywy
po łóhczu we wſchěch ſchěrjach,
wotměrjene wóſkowe blidowe pſchikrywy
rjane nowe muſtry, jara tunjo,
wulke tepichi
po 2 mk. 50 np.,
konjaze pſchikrywy,
ſpanſke pſchikrywy,
wotowe pſchikrywy,
meblowy damaſt,
meblowy ryps,
kožojte ßukno,
płachtowy płat,
rjane pißane meblowe tkaniny k poczehnjenju,
130 cm ſchěroke, łóhcz po 1 mk. 20 np.

Zigary

7 ſchtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja tež wſchě jednore a dwójne **likery** po tunich płaczišnach porucza
deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ßo ſerbſki rěczi.

Khoſej

ßyry a palenu,
derje ßłodzazy po wſchěch płaczišnach porucza
J. G. Klingst Nachf.

Albumy k ſapiſkam,
albumy ſa ſpěwy,
kwětki do wopomnjeńſkich knihi
w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczišnach porucza
Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Khoſej

wot najtuniſchich hacz do najdrózſchich druzinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Barby wſchelakeje druzinu,
firniß,
lak,
ſikkatiw,
terpentin,
klij,
barbicze,
pěſkowu papjeru,
gyps,
zement
porucza tunjo
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Kóſſaze kózki

kaž tež wſchě druhe koze po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi zitnych wikach.

Kamfor,
patchouli,
moſchus,
papjeru pſche mole
po jenotliwych liſtnach a kartonach po 10 liſtnach,
pólver pſche mole,
ßwězy pſche mole,
woprawdzity pólver pſche inſekty
po waſy a w tyſkach po 30, 40 a 50 np.,
dalmatinſki pólver pſche inſekty
w blachowych tyſkach po 30 a 50 np.
poruczeja
drogowe khlamy k ſkotemu worku.
Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po mózności bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczišnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Lěkař ſa ratarſku a hajniſku (khoroſtnu) kaßu ſa **Stachow** a **wokolnoſcź** a ſa rjemjeßlniſku (khoroſtnu) kaßu ſa **Prěcźezy** a **wokolnoſcź**

dr. med. Radza w Biſkopizach na dwórniſchcźowej dróſy 21

k wjedźenju dawa, ſo je k rěcźam wſchědny dźeń rano hacź do 8 hodźin a pſchipołdnju wot 12—½2 hodźin, njedźelu rano hacź do 8 a pſchipołdnju wot 1—3 hodźin.

Khori, kotſiž chzedźa tón ßamy dźeń wopytani bycź, njech to po móżnoſcźi hacź do pſchipołdnja pſchipowjedźa.

Wóſkowy twar

kupuje mydłarnja
Roberta Adama
na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Wóſk

wóſkowy twar a **panki** kupuje a dawa najwyſchſche płacźiſny
Hermann Lehmann
na hornczeŕſkej a żitnej haßy.

Syrup

punt po 12 np. a dróźſchi porucźa
Richard Neumann.

Hamburgſko-amerikanſke

paketojeſdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parołódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczornej Indiſkeje**
měßacźnje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacźnje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódźe pu**bawaju wubjernu jědź a pſchihódny** pu**cźowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a bjeſtlubjowych puczowarjow.**

Dalſche wukaſanje dawa **No. 797**
Carl Meisel w Budyſchinje.

Kedźbu.

Jutſje njedźelu **reje** w Lupoj. Pſchecźelnje pſcheproſchuje
A. Rieſchner.

Hoſcźenz w Droždźiju.

Njedźelu 5. meje **reje.** Pſchecźelnje pſcheproſchuje **Tſchieter.**

Dźełaczeŕſka ßwójba

pſchi darmotnym wobydlenju a ſ deputatom 18 zentnarjow běrnow hnydom abo 1. junija dźełko namaka na knjeźim dworje w **Druźkezach** pola Ziczenja.

Młode holzy, kotrež dla ßwojeho wuwuczenja penſiju pytaju, abo kotrež chzedźa ſchicź abo waricź nawuknucź, dóſtanu dobru hoſpodu po poměrnej płacźiſnje w jenej lěpſchej ßwójbje w Budyſchinje na ſchulſkej haßy 11. Tež ßo na ząbanje zuſe rěcźe, hudźba a wuſchiwanje wucźi.

Sofa a matrazy,

tež hnydom ſ **kožemi,** ma tunjo na pſchedań
T. Albert na hornczeŕſkej haßy.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcźe 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:
36 millijonow 120 tyßaz 176 ſchěßnakow 53 krajz.

Woheń-, krupobicźe-, ſchkleńzu-, transport- a żiwjenje-ſawěſcźenje.

Polizy ßo w **khěžorſtwowych markach** wuſtajeja.

K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſcźenjow porucźataj ßo jako agentaj:
hamtſki ſkotolěkař Ernſt Walther w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr Heinr. Jul. Näther w Kukowje p. Pancźiz.

Wotewrjenje pjekarſtwa.

Cźeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym

na Hoſchiz haßy cźiſło 12

khlěbowu a zaltowu pjekarnju ſałożił. Sa dowěrjenje, mi w ſtarej pjekarni na ßukelnſkej haßy cźiſło 20 w tak bohatej měrje ſpożcźene, ßo dźakujo, proſchu mje ſ nim tež dale w nowej pjekarni pocźeſcźicź. Budu ßo ßwěru prózowacź, jenož dobre a ßłódne pjecźenje pjez a wotebjerarjow, mje pocźeſcźowazych, w kóždym naſtupanju ſpokojicź.

S pocźeſcźowanjom
Herrmann Müller.

Khěrluſch

ſłożeny po mjenach njedźelow **Quaſimodogeniti** hacź **Exaudi.**

Hłóſ: Schtóż Bohu wjerſchnemu ßo poda.

Quaſimodogeniti. (Jako nětk narodźeni.)
Nětk ſ noweho ßmy narodźeni
Pſches horjeſtacźe Khryſtuſa,
Pſches njeho ßmy my wumożeni;
Pſches ßwoje ßwjate cźerpjenja
Wón nam tu ſbóżnoſcź pſchinjeßł je,
So ßmy nětk dźěcźi njebjeſke.
1 Pětra 2, 2.

Miſericord. Domini. (Knjeſowa hnada.)
Toh' Knjeſa hnada ſ nami běſche,
Nětk jemu khwalbu ſpěwaja,
Wón pſched nami kaž paſtyř dźěſche,
Pucź pokaſał nam do raja,
Naß w ſtrowej paſtwje napaße
A k cźerſtwej wodźe dowjedźe.
Pſalm 89, 2. 23.

Jubilate. (Wyſkajcźe.)
Nětk Bohu Knjeſej ſawyſkajmy
A ßłużmy jemu ſ wjeſelom,
Jom' wſchitzy cźeſcź a khwalbu dajmy,
Hacź pſchińdźemy my k njemu dom;
Pſches njebja wrota ſaúdźemy
Do jeho wěcźnej' domiſny.
Pſalm 100.

Cantate. (Spěwajcźe.)
Tam Bohu k cźeſcźi ſaſpěwajmy
Tón nowy khěrluſch jandźelſki,
A jehnjecźu na harfach hrajmy,
Kiž ßedźi nětko na tróni,
Hdyž wſchitzy ſbóżni pſchi nim ßmy,
Hdyž ſ hřěſchnoh' ßwěta wuńdźemy.
Pſalm 98, 1 a 6.

Rogate. (Proſchcźe.)
My pak tež Boha proßyćź chzemy
Sa płody, kiž nam naroſcź da,
S tej proſtwu k jeho trónej dźemy:
So wſchědny khlěb nam wudźěła.
Schtóż proßy, hnadu namaka,
Schtóż klapa, tom' ßo wotewrja.
Mateja 7, 7.

Exaudi. (Wußłyſch.)
Tež wußłyſch, wótcźe, twoje dźěcźi,
Naß dowjedź junu do njebja,
Naſch zoar njej' na hřěſchnym ßwěcźi,
My chzemy dom do ziona,
Hdyž naß ta ßyła jandźelſka
Pſchi trónje wſchitkich powita.
Pſalm 28, 2.
Ernſt Helaß.

Dźełaczeŕſka ßwójba ßo pyta na **Bolborzańſki** knježi dwór.

Pilna **dźełaczeŕſka ßwójba** doſtanje trajne dźełko pſchi darmotnym wobydlenju a běrniſchcźu na knjeźim **Wutołczańſkim** dworje.

Schoßarjow, hejtmanow, hoſpoſy, ſtwowe holzy, kuchařki, wotroczkow a dźowki w kóždym cźaßu pſchiſtaja **R. Striegler** na ßukelnſkej haßy 30.

Na **Delnjokinjańſki** knježi dwór ßo hnydom dobra hródźna **dźowka** do ßłużby pyta.

Holzu k dźěcźom, najradſcho katholſku, pyta pſchiſtajaza żona **Heynoldowa.**

Tyſcherſki móże hnydom do dźěła ſtupicź pola **Jana Holana,** tyſcherja w Budyſchinku.

Krawſkeho pyta do trajneho dźěła **Auguſt Pilak,** krawſki miſchtr w Bukezach.

Wucźobnika pyta kowařſki miſchtr **Peſchka** w Budyſchinje na drjewowych wikach.

Ja ßym mała kaſtojcźka,
Loni naſymu ßym ſchła
Do zuſoh' kraja daloko,
Tež leczika ßym pſches morjo,
Sſym huſto na waß ſpomnika,
Tež huſto ſpěwała:
Hdyž ſaßo cźaß ßo pſchibliži,
So budźe ſaßo naléczo,
Chzu ſaßo leczicź pſches morjo
Do mojoh' kraja ßerbſkeho.
A cźichi pjatk ja pſchińdźech k wam
A wam tež dobre ranje dam,
Chzu ſaßo bydlicź pola waß
Tón zyły lětni cźaß.
Sſym waſchu khěžku pytała
A tež ju ſaßo nam'kała;
We waſchej hródźi bydło mam,
Wam k wjeſelu ſaßo ſaſpěwam:
Rano rano ſtawaj, ſpěwaj, dźěłaj,
Rano rano ſtawaj, ſpěwaj, dźěłaj,
Rano rano ſtawaj, ſpěwaj, dźěłaj.
Jan Hala.

Česćenymaj slubjenymaj
k. wučerjej **Mikławšej Haši**
w Kukowje a
knježnje **Hanje Rachelec**
w Slankowje
přeje zbože a žohnowanje
M. T. w mjenje
šulskeho předstejićerstwa.

Tym żonam, kiž ßu mje k mojemu 25 lětnemu babińſkemu jubilejej w Łaſowſkej woßadźe tak bohacźe a rjenje wobdarili, najwutrobniſchi dźak ſa to praju. Bóh luby Knjes, kiž je mje tak dołho w mojim hamcźe żohnował, chzył jim luboſcź, mi **wopokaſanu,** na jich dźěcźoch ſaplacźicź.

W Łaſu, 1. meje 1889.

Marja Scholcźina, baba.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. **Sobotu 11. meje 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Wobschěrne pschihoty, kotrež so sa Wettinski jubilejski zwjedźeń stawaju, dadźa wotczakacź, so budźe so wón jara wulzyschnje zwjeczicź. Wón so, kaž je hižo znate, s poswjeczenjom pomnika krala Jana na theatrowym městnje sjenoczi a so w dnjach 16. hacź do 19. junija wotdźerži. Posledni dźeń, 19. junija, na kotrymž budźe sakski lud s wulkotnym pyschnym zwjedźeńskim czahom kralej holdowacź, so s krasnym wóhnjostrojom na nowoměschczańskej stronje Lóbjoweho brjoha s napschecza Brühlskeje terasy wobsamknje. Psched starej pontonowej kólnju so dołhi zławotwar postaji, psched kotrymž so na wysokim podłožku postawa krala Alberta posběhuje. Na zwisłach zrjedźeneho twaroweho dźěła budźa 8 metrow wysoka postawa Saxonije, bjes stołpami zrjedźeneho twara wobrasy schtyrjoch kralow Friedricha Augusta Praweho, Antona Dobroczinweho, Friedricha Augusta a Jana a bjes stołpami pobocznju twarjenjow wobrasy 36 kurwjerchow widźecź. Wulki krasny wóhnjostroj budźe sa zławotwarom k nóznemu njebju zapacź, zwoje zwěczate płomjenja rosliwajo a so s magnesiowym zlónzom, s dweju mózneju kulow so tworjazym a w powětrje njejabzy stejo wostazym, skónczi, zrjedź kotrehož budźe swožopschejaze hrónczko kralej a jeho zławnemu domej czitacź. Na lěwizy a prawizy kraloweje postawy budźa kanony stejecź, s kotrychž budźe so w pschihódnych wokomikach tšelecź. Sswjedźeń wosebite wusnamjenjenje psches pschitomnosćz khěžora Wylema dostanje, kiž budźe tři pokne dny pola krala Alberta s hosćom.

— Jeju Majestosczi kral a kralowa stej so schtwórtk se Sibyllenorta do Drazdźan wrócźiłej.

— S pschiczinu 800lětneho knježerskeho jubileja Wettinskeho domu je so wurjadny zejm na 12. dźeń junija t. l. do Drazdźan powołał.

— Khěžor Wylem a jeho mandźelska staj njedźelu zynkej prynza Hendricha w Kielu kmótsikoj. Młodemu prynzej Waldemar narjeknuchu. Póndźelu dopołdnja khěžor w Kielskim pschistawje wójnske łódźstwo wobhladowasche a pschi najrjeńschim wjedrje na łódźi „Irena“ na morjo wujěźe. Hdyž „Irena“ nimo Friedrichsorta jěźdźesche, pschibrjóžne batterije shromadnje tšelachu.

— Skoro we wschěch rheinsko-westfalskich wuhlowych podkopkach zu dźěłaczerjo dźěłacź pschestali. Woni zebi wyschschu msdu żadaju a so prjedy k dźěłu njewrócźa, doniž so jim wona njepschisiwoli. Liczba strajkowazych dźěłaczerjow je njezmérnje wulka, wona so na 40,000 muži wobliczi. Strajk na sozialdemokratiskim sałožku steji a so też wot sozialdemokratow wodźi. Wón so w Gelsenkirchenskim wokrjesu sapocza, hdźez wjednizy k njemu snamjo dachu, roswiwschi czerwjene khorhoje, kotrež napisma pokasowachu, kaž: „Sskawa sozialdemokratiji!“ „Powschitkowny strajk!“ „Sskawa Lasallej!“ atd. Tele khorhoje na wysokich twarjenjach, wuhnjach, schtomach atd. zamo druhdy se strachom sa žiwjenje natyknuchu. Na wjazorych městnach zu so strajkowazy s wojakami, kotsiž podkopki wobzadźichu, a s podkopkowymi sastojnikami do pukow dali. W Gladbecku pola podkopkow „Hrabje Moltke“ buchu pschi pukach tšjo dźěłaczerjo sabiczi a pjeczo sranjeni. W Gelsenkirchenje dyrbjachu so sastojnizy psched dźěłaczerjemi s revolvrami wobaracź. Jeneho starscheho dźěłaczerja, kotryž chzyschе njeměrnikow směrowacź, skónzowachu. Jemu jedyn herjekař wot sady s motyku nop pscherasy; wobzaromny hnydom morwy k semi padźe. Najsrudnische je, so je mordař twóchnuk a so strajkowazy dźěłaczerjo jeho mjeno njepscheradźa. So bychu so dalsche njeměry a nazylnosćze pschichodnje hnydom s mozu podtłóczike, zu zylne wotdźělenja wojakow krajinu, podkopki wobzahazu, wobzadźili. Wulke żelesolijerńje a kowarńje, kotrež s tamnischich podkopkow wuhlo dostawaju, psches strajk czežko schkoduja. Wone zu, dokelž jim s podkopkow wuhlo wjazy podawacź njemóża, dźěło pschetorhnucź dyrbjeli.

Schwajzarska. K sajeczu a wupokasanju němskeho polizajskeho inspektora Wohlgemutha tola němske knježerstwo mjelczecź nochze. Je dopokasane, so je so Wohlgemuth w pazlach popanuk, kotrež je jemu Aargauska polizija powlakka. W Schwajzarskej Wohlgemuth niczo skuczik njeje, schtož by pschecziwo sakonjej abo sa kraj se strachom było. Schwajzarska polizija je jeho sajała, hnydom, hdyž bě w Rheinfeldenje se żelesniskeho czaha wustupik. Jenicźke, schtož móże schwajzarska wyschnosćz Wohlgemuthej porokowacź, je zada w jenym liscze, wot njeho sozialdemokratej Lutzej pisanym, kotraž rěka: „Schkarajcze pschezo dale!“ Psched němskej wyschnosczu je drje Wohlgemuth tele złowa tak wukozik, kaž so je s tym prajicź chzyk, so dyrbi Lutz se wschěch kutow a kónzow sozialdemokratiske potajnosćze wuschkaracź. Tola tajke wukoženje mako wěriwosćze namaka. Hdyž je też schwajzarska polizija Wohlgemuthowe złowa tak srosumika, so dyrbi Lutz Sozialdemokratow k nazylnosczam naschczuwacź, běsche tola jejna pschizłuschnosczź, so na Wohlgemutha pola němskeho knježerstwa wobczežowacź, niz pak jeho psches Lutza do Schwajzarskeje wabicź a potom jeho tam k wjeselu sozialdemokratow sajecź a do jastwa zadźicź. Schwajzarske knježerstwo je drje so bórzy zamo dohladało, schto je sworako, a je teho dla też Lutza, kiž je němski poddan, s kraja wupokasako. Lutz je bjesswědomity pscheklepanz, kiž je pscheměnja Wohlgemutha a swojich towarschow sozialdemokratow pscheradźak. S dobom je schwajzarska swjaskowa rada też jědnacze ruskich studentow a dwě studentzy, kotsiž k ruskej nihilistiskej stronje pschizłuscheja a na kotrychž tukaju, so zu na ruskeho khěžora mordarski nadpad pschihotowali, s kraja wuhnaka. Knježerstwo chze po sdaczu s tutymi naprawami wobczežowanja Ruskeje a Němskeje wotwrócźicź.

Luxemburgska. Nazawski wójwoda Adolf je, dokelž je hollandski kral Wylem wotkhorik, knježerstwo Luxemburgskeho wulkowójwodstwa słoziwschi zobotu Luxemburg wopuschczik. Powjedaju, so je kral Wylem njemako hněwny byk, shoniwschi, so zu sa jeho khorosczź w Hollandskej a w Luxemburgu naměstne knježerstwo postajili. Jako sarunanje sa symny dźak, kotryž je so wot krala Nazawskemu wójwodze dostak, je jemu Luxemburgske wobydlerstwo wulzyschne poczescźowanje pschihotowało. Pjatk wjeczor jemu k czescźi błyschczaty czah s faklemi srjadowachu. Dźeń po tym wójwoda deputazije ludoweho sastupjerstwa pschija, kotrež jemu dźakne adrezu pschepodachu. W Luxemburgu budźiske wjele wjesela sbudźiło, hdy budźiske hollandski kral po sběhnjenju naměstneho knježerstwa wój-

wodu ſa ßwojeho naměſtnika pomjenowak. Tola do teho kral ſwolicź nochzyſche.

Franzowſka. Paris płuwa w radoſćźi a wjeßeloſćźi, ſo je ßo wulka ßwětowa wuſtajenza wotewrika. Franzowſojo maja wſchak też pokne prawo, ßo nad wuſtajenzu wjeßelicź; pſchetoż wona wſchě prjedawſche ßwětowe wuſtajenzy po wulkotnoſćźi a kraßnoſćźi pſcheßaha. Franzowſke knjeżerſtwo ani prózy, ani pjenjes lutowako njeje, ſo by wuſtajenzy wuſpěch wěſty byk; wone ßo też njeje ſatraſchicź dako, ju do ſkutka ſtajicź, hdyż běchu ßo europiſke wulkomozy ſarjekle, ßo pſchi wuſtajenzy wobdźělicź. Europiſke monarchiſke ſtaty njejßu bjes pſchiczinu pſchi wuſtajenzy wuwoſtake. Pſches nju dźě dyrbi ßo wopomnjecźe prěnjeje wulkeje franzowſkeje revoluzije ßwjeczicź, kotraż je monarchiju powrócźika a krala Ludwiga XVI. a jeho mandżelſku Antoinettu morika. Wotewrjenje wuſtajenzy, kotreż ßo w Verſailleſkim hrodźe, w kraßnym ßydle něhduſchich franzowſkich kralow, 5. meje pſches preſidenta republiki, Carnota, ſta, běſche wulzyſchne pſchekraßnjenje republiki. Tole město a tutón dźeń běſchtej ßo teho dla k wotewrjenju poſtajiłej, dokelż je ßo pſched ſto lětami 5. meje wot franzowſkeho krala Ludwiga XVI. ſhromadźiſna krajnych ſtawow do Verſailla powołała, kotryż podawk ßo jako ſapoczatk k franzowſkej revoluziji wobhladuje. Bychmy hiſtoriſke podawki na hłowu ſtajili, hdy bychmy prěcź chzyli, ſo je franzowſka revoluzija pódła wjele ſkeho Franzowſkej a zyłemu ßwětej też wjele dobreho pſchinjeßła. Pſched ſto lětami mějachu w Franzowſkej jenoż ſemjenjo prawo na wyſchſche ſtatne ſaſtojnſtwa; dawki dyrbjeſche lud, kotryż bě bjeſe wſchěch politiſkich prawow, nawdacź, bjes tym ſo ſemjanſtwo a duchownſtwo dawki płaczicź njetrjebaſche. Jatych w jaſtwach tehdy ſ cźiwilowanjom nuſowachu, k pſcheſtupjenjam ſtacź, kotreż běchu pjecźa wobeſchli. Wſchě tele a druhe njedoſtatki je franzowſka revoluzija wotſtroniła. Wona je k temu dowjedła, ſo ßo ſaſtarjeny porjad europiſkich ſtatow roſraſy, ſo ßo pſchewulke prawa ſemjanſtwa ſkrótczichu, ſo ßo wſchitkim wobydlerjam runoprawoſcź pſched ſakonjom a wěſtoſcź wobßedźenſtwa wuſkuſkowa Njewěrmy pak, ſo mamy ßo ſa tele dobroty, kotreż ßu ßo po něczim wſchěm kſcheſcźijanſkim europiſkim ludam doſtake, franzowſkim revoluzionarnym żadkawzam dźakowacź. Kral Ludwig XVI. je ßam naſtork k powalenju ſtareho porjada dał, kiż ßo w Franzowſkej dlěje dźerżecź njemóżeſche. W ſhromadźiſnje krajnych ſtawow, wot krala k wudźěłanju nowych ſakonjow powołanej, ßo pak bjes wſchelakorymi ſtronami pſchesjenoſcź njedozpi, a pſchi tym naßylni revoluzionarni pſchewahu doſtachu. Tuczi krala a jeho pſchiwißowarjow moriwſchi lud żałoßnje podtłóczachu. Woni ßebi myßlachu, ſo móża ßwoje knjejſtwo jenoż ſdźerżecź, hdyż wſchitkich ßwojich pſchecźiwnikow bjes ßmilnoſćźe ſanicza. Revoluzionarni ſakoń wudachu, po kotrymż ßo kóżde ßkowo, pſchecźiwo revoluziji pißane abo rěczane, ſe ßmjercźu khoſtaſche. Zyle wopak je, hdyż měnja, ſo ßu revoluzionarni jenoż wjerćham, ſemjanam a duchownym hłowu cźeli. Bjes 17,000 cźłowjekami, kotſiż buchu w běhu 2 lět k ßmjercźi ſaßudźeni, běchu 12,545 ratarjo, cźeladniży, dźěłacźerjo, korcźmarjo, wojazy, matroſojo, ßkużobniży, jich żony a dźowki a ſchwalcźe. W městaczku Bédouinje, hdźež ßo wot njeſnatych ſchtom ßwobody poruba, 433 domow ſapuſcźichu abo ſpalichu, 16 cźłowjekow guillotiněrowachu, 47 ſatſělichu a wſchitkich druhich wobydlerjow wuhnachu, tak ſo běchu tuczi nuſowani, ßebi w horach jamy wurycź, ſo bychu w nich bydlili. Ssamo ſchtyrilětnym dźěcźom hłowu rubachu, hdyż pſche ßmjercź ßwojeju ſtarſcheju płakachu. Cźi, kotſiż mějachu knjejſtwo w ruzy, ßo na najhanibniſche waſchnje ſe ſamożenjom ßwojich woporow wobohacźachu. Něhduſchi polizajſki miniſter Fouquet ßebi 9 milijonow na te waſchnje nahraba, ſo ßo ſamożenja tych woßobow mozowaſche, kotreż wón guillotiněrowacź da. Hdyż ßo po porażenju revoluzionarneho knjejſtwa ras něhduſcheho ßobuſtawa bywſcheho knjeżerſtwa praſchachu, wot kajkich ſaßadow je ßo wone wodźicź dako, tutón wotmolwi: „Mějachmy jenoż jeniczke ſacźucźe: ßwoje żiwjenje ſakhowacź, kotreż kóżdy w ſtraſche widżeſche. Dachmy ßwojich ßußodow guillotiněrowacź, ſo bychu woni naß njeguillotiněrowali.“ Franzowſki lud wodychnu, hdyż Napoleon ſkónczńje knjeżerſtwu traſchenja a ßurowjenja kónz ſcźini. Hakle nětko mózachu Franzowſojo płody noweho porjada wużiwacź. Spodźiwnje je, ſo ßebi europiſke ludy po ſaßadach, kotreż pſches franzowſku revoluziju płacźiwoſcź doſtachu, trajne knjeżerſtwa ſakożichu, bjes tym ſo Franzowſojo njeſamózachu, twjerdźe ſtejazy politiſki twar na město powaleneho kraleſtwa ſtajicź. Wot lěta 1789 je Franzowſka njepſcheſtawajzy knjeżerſtwa měniła, a ſo też nětcźiſcha republika dołheho tracźa njeſměje, wo to ßo ßami jejni wodżerjo boja. Njedźiwajzy tychle njeſtrowych politiſkich wobſtejnoſcźow, ßo Franzowſam pſchipóſnacźe ſaprěcź njeßmě, ſo woni bjes europiſkimi kulturnymi ludami w wědomoſcźach a wumělſtwje ßobu w prěnim rjedźe marſchěruja; ſa to ßwědczi też nětcźiſcha wuſtajenza, kotraż poſtupy franzowſkich wucźenych, wumělzow a rjemjeßlnikow w najjaßniſchim ßwětle pokaſuje.

— Krótko do wotewrjenja wuſtajenzy je preſident Carnot njeluby podawk měł. Hdyż ßo w krytym woſu ſ Eliſeeſkeho hroda do Verſailleſa wjeſeſche, wěſty Perrin, něhduſchi ſaſtojnik, kotrehoż ßu někajkeje winy dla ſe ßkużby puſchcźili, ſ revolvrom do preſidentoweho woſa tſěli. Perrina hnydom ſajachu. Wón wudawaſche, ſo je jenoż ſ pólvrowej patronu bjes kulki tſělił, ſo by preſidentowu kedźbnoſcź na ßebje wobrocźił. Dokelż nihdźe żaneje kulki namakali njejßu, a dokelż běchu pjecź niz wutſělane roły Perrinoweho revolvra jenoż ſ pólvrowymi tak mjenowanymi ßlepymi patronami natykane, maja ſa to, ſo je Perrin wěrnoſcź rěcźał. Wón je pjecźa duchakhory a je w poßlednim cźaßu ſe ßwojej ßwójbu w hubjenſtwje a khudobje żiwy byk.

Rußowſka. Zyle njewotcźakana pſchińdźe ſ Ruſkeje powjeſcź wo ſemrjecźu ruſkeho miniſtra ſnutſkownych naležnoſcźow, hrabje Tolſteho. S nim muż wulkeje dźěłanſkeje mozy ſ ruſkeho knjeżerſtwa ſtupi. Tolſtoj bě hacź do moſhowza narodnje a ruſzy ſmyßleny a mějeſche w wulkej měrje dowěrjenje ßwojeho khěżora. Jako jeho naßlědnik ßo dotalny wodźeŕ dobrocźelſkich towarſtwow, ſtatny ſekretaŕ Durnowo, mjenuje.

Turkowſka. W Turkowſkim knjeżerſtwje w tu khwilu ſaßo podobne ſrudne wobſtejnoſcźe knjeża, każ do poßlednjeje ruſko-turkowſkeje wójny. W Starej Sſerbiji, kotraż je pod turkowſkim knjejſtwom ſawoſtaka, mohamedanſzy Albanſzy najżadkawiſcho tamniſchich kſcheſcźijanſkich Sſerbow pſcheſcźěhuju. Woni ſ wulkimi cźrjódami ßerbſke wßy nadpaduja, rubja ſ nich wſcho, ſchtoż ßo wotnjeſcź da a mużow a żonow krjuduja. Ludźo, kotſiż ßu tajke nadpady widżeli, wězy powjedaju, pſchi kotrychż cźłowjekej wkoßy ſ hroſu na hłowje ſtawaju. Sſerbjo ßo njemóża wobaracź, dokelż je jim ſakaſane, brónje doma měcź. Jeniczki wobrónjeny muż wo wßy je wjeßny ſtrażnik, kotrehoż kſcheſcźijanſke wobydlerſtwo płacźi, je ſ wjetſcha Turka a ßo pſchi nadpadach najradſcho ſkhowa. So pſchi tajkich wobſtejnoſcźach najſrudniſcho ſ wěſtoſcźu wobßedźenſtwa a ſamożenja ſteji, na to drje ßo hakle pokaſacź njetrjeba. Stawa ßo ſkoro wſchěndźe, ſo Albanſzy ßerbſkich ratarjow ſ jich domow wucźerja, a ſo dyrbja tuczi ſ měrom pſchihladowacź, kak ßo jich rola wot zuſych dźěła a wużiwa. Hiſchcźe hórſche pſcheſcźěhanja hacź Sſerbjo w Starej Sſerbiji maja Armenſzy w Małej Aſiſkej wutracź. Muhamedanſzy Kurdojo, kotſiż ßo ſ rubjeżniſtwom a mordarſtwom żiwja, ßu ſa Armenſkich ſ wulkej cźwilu. Hłownik rubjeżnych Kurdow, Muſſa bey, pſched krótkim ſ jaſtwa cźeknuwſchi cźrjódu Kurdow wokoło ßebje ſhromadźi a ſ nimi armenſku wjeß nadpadźe, kotraż bě jeho wobſkorżika. Tam wón njewuprajne żadkawoſcźe cźiniwſchi wjeßnych ſtarſchich ſ petrolejom polecź a ſapalicź da, k cźemuż ßwoju trubku kurjo w dobrym měrje pſchihladowaſche. Armenſzy ßu ßo hiżo wjazy krócź w Konſtantinoplu dla hroſnoſcźow Kurdow wobcźeżowali, tola pſchezo podarmo. Pak turkowſke knjeżerſtwo njecha ßwojich kſcheſcźijanſkich poddanow ſchkitacź, pak njeſamóże, rubjeżnym muhamedanſkim ſplaham wobaracź.

Ameriſka. Sapuſcźazy wichor, kiż bě wot ßylneho krupobicźa pſchewodźany, je Karolinſki kraj w poknóznej Amerizy domapytak. Twarjenja města Warſchawy buchu ſ wjetſcha ſpowalane a ßywy w wokolnoſcźi ſaniczene. Krupy wóßom zolow wyßoko na ſemi leżachu. — W krajomaj Wiſconſinje a Minneſocźe wulke lěßowe wóhnje ſakhadźeja. Wjele ſtów kórzow droheho lěża w płomjenjach ſteje. Twarjenja, bliſko lěßow natwarjene, ßu ßo ſpaliłe.

Hróſbny dom.

(Pokracźowanje.)

To běſche ſrudnje, ale zyle jaßne: ſtary knjes, kiż je pſchi wjecźeri nětkotre bleſchki rheinſkeho wina wupił, móże ßo na ßwojim ſkhodźe ſakopnucź a hroſnje po ſkhodźe dele panucź. Tajke nješchto ßo w najlěpſchich ßwójbach ſtanje. Ale hłupy lud tola wot teho cźaßa ſ woßebitymaj wocźomaj na rjany kamjentny dom ſ wyßokimi ſwißlemi hladaſche a jemu „hróſbny dom“ narjeknu. Na nim ſaklecźe wotpocźuje, jeni prajachu. Druſy wjedźachu, ſo ßo cźěmne blaki na ſchpundowanju wó ſtwě, hdźež běſche ßo tamnemu żiła pukła, nihdy njeſhubja, ſchtoż też ſchpundowanje mydlachu a trějachu. W hródźi, hdźež běſche nětko ſkład tworow, běchu nětkotſi druhdy nješchto ſchěre widżeli a nětkoho żałoſcźicź ßłyſcheli, — najſkerje ßu ßo tam wulke myſche ſaßydłike byke. Też to ßo ſa wěſte wudawaſche, ſo, ſchtóż chze w cźmiczzy hiſchcźe do komtora, na ſkhodźe deleka do něczeho ſakoži, ſchtoż nichtó njewidźi, ale kóżdy cźuje, a ſo ßo ſtary, tokſty muż khwilu pſchecźiwja, prjedy hacź ludźom

ſ pucża dże. Takle ßo wo hrósbnym domje powjedaſche, ſo wón wſchitkim wobydlerjam ſahubjenje a ſrudny kónz pſchinjeße.

„Beno nětko ſ někotrymi ßłużobnymi ßam w domje ſakhadżeſche, hdyż běſche ſe ßwojim ßwakom na cżiſte, kotryż drje je też hižo dawno wumrjeł a ſawutlik; ja żenje wjazy niczo wo nim ſhonił njeißym. S pſchekupſtwom ſ hory dele dżéſche. Pſchetoż Beno běſche, każ ßo bórſy pokaſa, po nanje niż jeno poknu pinzu, ale też wulku laczność namrěł; wón ßo njewożeni, też mało ſ domu pſchińdże, ale doma mjelczo pijeſche. — Mi to żenje do hłowy chżyło njeje", Handrij ſ hłowu wijo pſchiſpomni; „ßamlutki ßedżo picź, to mi żenje ßłodżało njeje; w towarſtwje, to je druha wěz. Pſchipijmy ßebi, moji knježa!"

Hdyż běchmy ßebi pſchecźelnje ſ nim pſchipili, wón dale dżeſche:

„Takle lěta dołho dale dżěſche, a ludżo hižo wjele wjazy wo hrósbnym domje njerěczachu; my hólzy wſchak bychmy wieczor hladali, ſo bychmy ßo prawje khětſe nimo doma ßunuli. Junu rano pak żakoſtna powjeſcź zyke město ſaßo roshori. W hródźi, abo lěpje w nětko puſtym twornym ſkładże běſche ßo, każ rěkaſche, Beno wobwěßył! Wſchitko tam cźěrjeſche, ja w ßwojej hłupoſcźi też, ſchtoż ßym wjele nozow ſapokucźicź měł. — Schtóż trjeba nima, żaneho morweho a wohidżeneho wohladacź njedyrbjał! — Woprawdże; tudy prěcź a tajicź niczo njepomhaſche; wón tu ſe ſkhilenej hłowu na hoſdźu wißaſche; hewak cźerwjene mjeswocże běſche nětko cżorne; jaſyk běſche wußunuł, — wohidny to napohlad! Tajkeho běſche jeho wotroczk namakał, rano do kólnje ſtupiwſchi. Zyle cźicho poßlenjeho ſ bjesbóżneho ſplaha pohrjebachu. Cżeho dla je wón ßam ruku na ßo ſkożił, ludżo njewjedżachu: ßnano teho dla, dokelż běchu pinzy a kaſchcże próſne; pſchetoż, każ dalſche wobhladowanje a pſchepytowanje pokaſa, ſbytk něhdy wulkeho ſamożenja lědma doßahaſche, ſo móżeſche ßo dołh ſeſapłacźowacź.

„Hrósbny dom běſche nětko ßwoje ſtraſchne mjeno ſ cźim wjetſchim prawom ſ nowa doſtał, a, hdyż běſche na pſchedań, lědma ſchtó ſchto na njón ßadźi. Bojoſcże njeſnajo ßebi mój nan pomyßli: „Tak tunja kup ßo cźi żenje wjazy njepoſkicźi!" a khěżu ſa tuni pjenjes kupi. — Wy ſ hłowu wijecże, knjes ßußodże? Ja to tehdom też cźinjach. Ale prjedy hacź do domu cźehnjechmy, tam dżełacźerjow wſchěch druźinow póßłachmy, murjerja a barbjerja, cźeßlu a kamjenjecźeßarja, ſo bychu zyle krute, ale ſanjerodżene twarjenje dokładnje wurjedźili a ſwuporjedżeli a ſ prochom a njerjadom, ſechże-li Bóh, ſkeho ducha ßobu won wumjetli.

„W tymle cżaßu — běſche w lěcźi — ja, dwanacźelětny njedoczink, ſe ßwojim towarſchom Pětrom junu popołdnju wokoło knapoł pieczich ſe ſchule domoj pſchińdżech. Nowy franzowſki wucżeŕ, błędy, kruty młody muż, ſ mjenom Flavart, kiż běſche jara ßam ſa ßo żiwy, běſche namaj ſa khoſtanje dżěło porucził a naju hodżinu po ſchuli ſkhował; mój pak dżěło khwatajzy někak ſeſchmórachmoj a mějachmoj ßo ſ procha."

„Tón derje poczina", Pětr mórcźeſche; „ale wocźakajmy! Krucźi knjeżo dołho njeknjeża!" Mój ßebi po pomaſku doběżachmoj a potom, ſo móhkoj dżełacźerjam pſchihladowacź, k naſchemu nowemu domej cźěrjachmoj; na běłym dnju dźě to dale niczo njebě. Duzy po puczu nimo praſtareje Hańże pſchińdżechmoj, kotraż ßo na ſkhodże ßedżo na ßłónzu wohrěwaſche. Pětr ßo ſkradźu ſady njeje ſtupi a ju ſa kónz rubjeſchka ſkubnu, ſo ßo wona ſkoro ſnak wali; pſchetoż prawaj njedoczinkaj wobaj běchmoj. S prózu ſtanuwſchi ſtara Hańża ßwoju koſcżojtu ruku wupſchěſtrje a ſ pjaſcźu ſa namaj hrożeſche. Wrota do dwora běchu wotewrjene; mój pſches njerune kamjenje, mjes kotrymiż trawa młódnje wubiwaſche, k hródźi dżěchmoj, hdżeż někotſi dżełacźerjo ſtary cżapor w ſtronu noſchachu a wobſchkodżene kamjenje, ſ kotrymiż běſche hródź wukładżena, wuſběhowachu. „Jowle wón wißaſche!" mi Pětr ſchepnu. „Haj", dżełacźeŕ rjeknu, kotryż ſkładnoſcź wużiwajo dżełacź poſaſta; „ale hóſdź dyrbi precź!" — „Hróſba naju pſcheběraſche, hdyż na ſerſawy kruch żeleſa ſtejo hladachmoj. Na jene dobo druhi dżełacźeŕ, kiż ßo w dżěle mylicź dał njebě, ſ zykej ſchiju ſawoła a wuſtróżany na ſemju pod ßobu wocźi wuwaleſche. Też mój ßo ſtróżichmoj a ßo wobwocźiwſchi widżachmoj, —. Ale pſchipijmy ßebi, pſchecźelżo! wětr tak hroſnje wuje, a małe poßylnjenje nam niczo njeſchkodźi!"

„Schto widżeſchtaj?" ßo wſchitzy tſjo na dobo wopraſchachmy.

„Něſchto, ſchtoż do żaneho praweho tworneho ſkłada njeßkuſcha!" knjes Handrij dale dżeſche. „Ssmjertnu hłowu wohladachmoj a, hdyż běchu ßo bliżſche kamjenje rucże wotſtronike, doſpołny koſcżowz. „To dyrbi ßudnik pſchińcź!" prěni murjeŕ ſawoła. „A wokrjeßny lěkaŕ!" druhi rjeknu. „Temu żadyn dochtyr wjazy pomhacź njemóże", prěni měnjeſche. „Niczo wo to, — pódla dyrbi bycź!" druhi woſpjetowaſche. Duż dyrbjachmoj mój hólzaj hnydom po teju ſaſtojnikow doběżecź. Schtoż też cźěrjachmoj, mějachmoj tola hiſchcże dycha doſcź, ſo duzy po puczu na jeneho a druheho ſnateho ſawołachmoj a jemu hróſbnu powjeſcź ſdżělichmoj. Wobſtarawſchi, ſchtoż běſche ßo namaj poruczíło, ßo khwatajzy ſaßo wróczichmoj. Duzy domoj namaj wcźipna ſtara żona, ſtara Hańża, pucź ſaſtupi. Mój na nju ſarewichmoj, ſchto je ßo ſtało, a dale cźěrjachmoj. Wo bliżſchi różk dróhi ßo namaj wjetſchi ſadżěwk do pucża ſtupi, mjenujzy knjes Flavart, naſch nowy franzowſki wucżeŕ. Ale też jeho poroki womjelknuchu, hdyż hróſbnu powjeſcź ſhoni; wón ſ namaj k ſtraſchnemu městu khwataſche, hdżeż běſche ßo hižo wjele ludu ſhromadźiło, a hdżeż bórſy też ßudnik a wokrjeßny lěkaŕ pſchińdżeſchtaj.

„Cźłowjecże koſcżowzy wſchak ßu ſ tyßazami, haj ſ milijonami na ßwěcże; ale, każ ja pſchezo praju: Wſchitko na ßwojim měſcże! A najlěpſchi guano na pſchikład w tobakowej tyſzy k niczemu njeje. „Schtó też to to je? Schto je ßo tudy ſtało?" ßo lud praſcheſche a ßebi ſe ſtrachom ſcheptaſche.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wobdżělenje naſcheho Sserbowſtwa na Wettinſkim 800lětnym jubilejſkim ßwjedżenju naſcheho lubeho kralowſkeho doma dżeń wote dnja roſcże a pſchibywa, tak ſo hiſchcże nětko ſamołwjenja jěcharjow, kwaßarjow a kwaßarkow ſe wſchěch ſtronow k nam pſchikhadżeja. A ſ Draždżan ſhonimy wot wyßokich knjeſow, ſo budże ßwjedżeńſki cżah ßerbſkeho kwaßa a ßerbſkeho jěcharſtwa tam jara rad widżeny jako ßwjedżeńſke ſaſtupjerſtwo teho luda, kiż je pſches ßwoju njekhabłazu ßwěrnoſcź pola kralowſkeho dwora wulzy lubowany. Dokelż liczba ſamołwjenjow ßo pſchezo hiſchcże pſchiſporja, ßmy ßebi tu dowolnoſcź wuproßyli, ſo ßměmy hakle pſchichodnu wutoru, 14. dżeń meje, ſapiß naſchich ſamołwjenjow wobſamknucź. Duż mózemy hiſchcże te ſamołwjenja pſchijecź, kiż ßo hacź do 14. meje pola k. Ssmolerja w Budyſchinje pak pißnje, pak rtnje ſtanu. — Po radże k. dwórſkeho marſchalla ſ Gutſchmieda je ßo naſch k. pſchedßyda na k. rěcźnika Leſkyja w Draždżanach wobrocził, kiż ma wſchitke prjedawſche domy a twarjenja jěſdnych regimentow w Draždżańſkim Nowym měſcże pod ßobu, a je wot njeho dobre doßahaze, ſe wſchej potrjebnoſczu wuhotowane konjemzy ſa 120 konjow darmo doſtał. To je teho dla jara ważne, ſo ßo pſches tajki doßahazy rum nětko wjazy żaneho wobſchkodżenja konjazych nohow bojecź njetrjebamy. — Pſches nadobnu pjenjeżnu podpjeru, kiż je naſch k. pſchedßyda wuproßył, je nam też ta ſwjeßelaza móżnoſcź data, wſchu konjazu pizu (wowß, ßykanje a ßyno) wot wieczora 18. junija hacź do ranja 20. junija naſchim jěcharjam w Draždżanach darmo poſkicźecź. Teho runja je tam też połnje doßahaze měſtno ſa wſchě naſche woſy nam darmo pſchilubjene. — Każ je ßo hižo woſjewiło, ſměja też tam naſchi ßwjedżeńſzy Sserbjo, jěcharjo a kwaßarjo, wulku ſalu ſa ßwoje pſchebywanje a nozowanje, a teho runja ſměja druhu wulku ſalu naſche ßwjedżeńſke Sserbowki, kiż ßo na kwaßnym cżahu wobdżěla. Też myjaki, trjenja a ſchpihele ßu wobſtarane. Woßebje je nam ſwjeßelaze, ſo budźemy w reſtawraziji, kiż ßo ſa naß tam naprawi, naſchim ßwjedżeńſkim Sserbam a Sserbowkam wieczor 18. junija ſhromadnu wieczeŕ a 19. junija ſhromadne ßnědanje, ßwacźinu, wobjed a wieczeŕ a 20. junija rano hiſchcże ſhromadne ßnědanje nadżijomnje też zyle darmo poſkicźicź móz. Schtóż pak wyſche teho hiſchcże nęſchto wjazy wużiwacź ſechze, tón ſměje ſkładnoſcź, ßebi to w tutej ſa naß naprawjenej reſtawraziji pſchikupicź, bjes tym ſo hewak nęchtónżkuliż w pſchepjelnjenych hoſcźenzach te dny ßo boji, ani ſa pjenjeſy nęſchto k jędźi doſtacź. Sa naß Sserbow je ßo pak w tym naſtupanju hižo do prědka derje ſtarało. Hiſchcże mamy na to ſpomnicź, ſo chżyli jěcharjo a kwaßarjo měru ßwojeje hłowy ſkerje lěpje k. Ssmolerjej pſchipóßłacź ſa ßwjedżeńſki kłobuk, kiż ßo ſa nich darmo wobſtara, ſo by jim derje na hłowje ſtał.

— Studowaza ßerbſka młodoſcź mějeſche lětßa ßrjedu po jutrach ßwoju pjatnatu nalétnu ſhromadźiſnu na tſělerni w Budyſchinje. Skhadżowanku, k kotrejż bě ßo dżewjecź ſtudentow a nęſchto hoſcźi ſeſchło, wotewri hłowny ſtarſchi k. stud. theol. Domaſchka ſe ſpěwom „Hiſchcże Sserbſtwo njeſhubjene" ½11, a poſtrowi potom cżeſcżenych hoſcźi a ßerbſkich ſtudentow. Dale ważnoſcź tuteje „małeje" ſkhadżowanki roſpomina a ju wulku mjenuje a ſawěrno, kóżdy, kotryż je tam lětßa pſchitomny byl, widźi, ſo ßo mjes ſtudentami ſaßo ſ nowa hiba, ſo ma ßo ſtara lěnjoſcź wottſchaſcź a ſo dyrbi ßo kóżdy ſtudenta wonym runjecź, kotſiż ßu prěnju ſkhadżowanku „ſtudowazeje młodoſcże"

powołali. Hłowny starschi hischcźe list, kotryż je w mjenje „Stud. młodoscźe" cześcźenemu k. Kłoßopólskemu pißał, w nim dźak wuprajo, so je studowazej młodoscźi 500 hr. sa wudacźe III. swjaska Sejlerjowych spißow pożcźił, pscheczźita a pscheńdźe potom na reformu hłowneje skhadźowanki, dźiwajo na nastawk w Łużizy: „Wostajmy, schtoż schkodźi, cźińmy, schtoż ßo hodźi!" Schtoż rosprawny dźěl hłowneje skhadźowanki nastupa, nima bycź tak ßuchi każ dotal běsche, ale dyrbi bycź mały pschednoschk; starschi kóźdeho towarstwa ma ßo teho dla na rosprawu derje pschihotowacź. Kak wjele móże dobra rosprawa wuskutkowacź, wo tym ßwědcźitaj dostojnaj knjesaj fararjej Handrik a Domaschka, spominajo na dobre, też żortniwe rosprawy prjedawschich lět a na jich wuspěch. Haj hižo skhadźowanka ßama ma ßo s wjetschej rěcźu wotewricź, so by tola lud wjedźał, cźeho dla je pschischoł a tu njeby ßedźał njewědomny, a so njeby, każ poßledne lěta, saßo njespokojeny woteschoł. Na to ma scźěhowacź konzert abo po mózhnoscźi dźiwadło, reje żenje wjazy bycź njeßmědźa, dokelż wone sa Sserbowstwo niczo njepomhaja. Pschi piwnej sabawje, kotraż je tsecźi dźěl programma, ma ßo też pschednoschowacź. Potom scźěhowachu wschelake namjety: Jako městno pschichodneje skhadźowanki namjetuje ßo Huska, sa hłowneho starscheho Sarjenk, sa podstarscheho k. Mrózak s Budesteź, dale ßo namjetuje, so ma ßo tydźeń po hłownej skhadźowanzy rosprawa wo dokhodach a wudawkach hłowneje skhadźowanki podacź. Sarjenk namjetuje, so bychu ßo bórsy dawno pschilubjene humoreski wudale, pokasujo, so je nasch pscheczel Adolf Cźerný hižo dwójcy w cźěskich cźaßopißach wo tym pißał a so by hańba było, dźeło ßlubicź a njedokonjecź. Duż ßo na radu dra. Muki tutón namjet pschiwsa, so by ßo saßo ßerbski Almanach wudał a s nim też ßerbske humoreski; do Almanacha dyrbi też sapisk wschěch studow. Sserbow pschincź. Na to hłowny starschi skhadźowanku $^1/_2$1 skónczi se spěwom „Tracź dyrbi Sserbstwo". Mikławš Zarjenk.

— S Wina ßo nětle saßo dybsacźne cźaßniki poskicźeja sa tajki tuni pjenjes, sa kajkiż żadyn cźaßnikaŕ ani fabrikant na ßwěcźe dobreje a kmaneje twory pschedawacź njemóże. Duż ßo njedajcźe narěcźecź, ludźo! Schtóż ßo s tunjej płacźisnu saßlepicź da, je sjebany. Pschetoż tele cźaßniki, kotrež ßo s Wina sczeku, ßu stary cźapor, kiż do zyła k niczemu njeje. Schtóż tajki cźaßnik kupi, je pjenjesy s woknom won cźißnuł.

— Lětusche wobhladanje kobłow a srěbjatow, s premiirowanjom sjenocźene, ßo 18. meje w Lubiju, 20. meje w Großhennersdorfje a 21. meje w Tsělanach wotdźerżi.

— W Lubijskim wokrjeßu smeje ßo lětusche wusběhanje rekrutow 20. a 21. meje rano wot $^1/_2$8 hodźin w Nowym Salzu, a 22., 23. a 24. meje rano wot $^1/_2$8 hodźin w Lubiju.

S Dobrusche. Sańdźenu póndźelu popołdnju w 5 hodźinach w brózni tudomneho wósnika Jana Měta woheń wudyri. Płomjenja brózeń a pschitwarjenu hródź saniczichu. Woheń je pjecza wot jeneho hantwjerskeho sakoženy.

S Njebjelcźiz. 4. meje ßo 25 lět dopjelni, so bě knjes kanonikus farař Ssmoła w naschej woßadze duchowne sastojnstwo nastupił. Naschi woßadni ßu tule skkadnoscź wużili, knjesej fararjej Ssmole ßwoju luboscź, pschiwißnoscź a pocześcźowanje wopokasacź. Hižo dźeń prjedy wjecźor schulske dźěcźi se saßwěcźenymi pißanymi latarnjemi psched faru pschicźeżechu a knjesej fararjej rjane sastaniczko wuspěwachu. Woßadni gmejnszy pschedstejicźerjo jubilarej najwutrobnische sbożepschecźa wuprajichu a jemu jako jubilejske dary jěsdny stok a kraßnej prozeßionskej latarni pschepodachu.

Se Schcźeńzy. Pjatk tydźenja pschi cźeźkim njewjedrje błysk do hródźe tudomneho żiwnoscźerja Sauera dyriwschi w njej krowu a jałojzu saraſy. Po brózni jěsdźo ju błysk khětro rostorha.

S Dołheje Borschcźe. Knjes kandidat P. Lejnik s Njabożkoj je sa farskeho sastupnika pola naß powołany. Wón je bratr ßußodneho Klětnjanskeho knjesa fararja.

S Delnych Łużiz. Někotre wßy Khocźebuskeje ßerbskeje woßady maja jara daloko kemschi; a tak lětża pschi wulkim ßněsy jedyn a druhi njeje kemschi hicź móhł. Teho dla je Khocźebuski knjes duchowny Bronisch w symje jenu njedźelu popołdnju w Debsku w pschihodnej sali ßerbske kemschenje dźerżał a tam tehdy na wucźerni schěsćź dźěcźi wukschcźił. (Br. Z.) — Knjes duchowny Bronisch, kiż dys a dys też w Barlinje delnjołużiskim Sserbam ßerbszy prěduje, je pschi ßwojich wyßokich lětach pschezo hischcźe jedyn s najßwěrnischich pastyrjow ßerbskeho stadła Khrystußoweho. Dokelż hornjołużiske Serbske Nowiny runjo Bramborskemu Zaßnikej zyrkwinske żiwjenje Sserbow podpjeraju, njech je nam dowolene, tamnemu knjesej tudy sjawne pschipósnacźe wuprajicź.

Wußudźenja.

Kawniski ßud. Dźełacźerku Ssmolinu w Ssmochcźizach winowachu, so je měrza t. l. s deleńzy tamnischeho knjeżeho dwora rubischko, ßłużobnej dźowzy Runarjej ßłuschaze, a haprleje s fajmy, Ssmochcźanskemu knjezemu dworej ßłuschazeje, schtyri krócź po jenym litrje běrny, kotrež je hnydom sjědła, kranuła. Wobskorżenej dla kranjenja rubischcźa jastwo na jedyn dźeń a dla wotewsacźa běrnow 1 mk. pjenjeżneho khostanja abo arrest na 4 dny pschißudźichu. — Wotrocźk Sohla w Ssmochcźizach ma tydźeń w jastwje ßedźecź, dokelż je lětża haprleje s brózhnje tamnischeho knjeżeho dworą wał ßyna a něschto ßykanja kranuł. — Hospodarskeho pomoznika Żurka w Kißlizy pschepokasachu, so je s fiskusoweho hajnischeho revěra dwě khójnowej żerdźi a jenu khójnu wotrěsał a domoj dowjesł. Żurka k jastwu na schtyri njedźele saßudźichu.

Přilopk.

* Pola jeneho fabricźneho dźełacźerja w Freibergu ßu wopacźne pjenjesy namakali, a to pódwunowarje, dźeßacźnowarje, pólstanowarje a dwajmarkowske. Pjenjesy běchu do horncźerskeje hliny s kowoja late. Dźełacźerja ßu sajeli, a też jeho macź, kotraż je wopacźne pjenjesy wudawacź spytowała.

* W poßlednim poßedźenju wokrjeßneho wubjerka kralowskeho hamtskeho hetmanstwa Grimma běchu wobsamkli, so ma ßo sa kóźdu smijizu, kotraż ßo w tymle wokrjeßu popanje, mark myta wupłacźicź. Bórsy na to żelesnicźny straźnik Sch. 36 żiwych smijizow pschinjeße, kotrymż wón potom hłowy swotruba. Hischcźe 12 druhich woßebje rjanych smijizow je wón do swěrinskeje sahrody do Drażdźan póßłał. Wschitke 48 smijizow běsche wón w běchu poßlenich njedźel w lěßu pola Colditza nałojił.

* We wokolnoscźi Lommatzscha mějachu schtwórtk 2. meje cźeźke hrimanje. W Daublitzu Boże njewjedro do jeneho kubła dyri a w kruwarni, hdźež ßydom howjadow stejesche, krowu a jałojzu sarasy. Paliko ßo njeje, ale swißle domskeho ßu ßylnje wobschkodźene.

* W Lindenawje ßu cźłowjeka sajeli, na kotrehoż tukaju, so je korcźmarja Fleischera w Dornreichenbachu skónzował. Jaty je 35 lět stary a hakle 1. meje khostarnju wopuschcźił.

* We Waldkirchenje mějachu psched wcźerawschim tydźenja na slimk podobny deschcź, kiż je na polach a na łukach wulkeje schkody nacźinił. W Hornim Waldkirchenje je wulka woda jenemu wobydlerjej hródź se schtyrjomi kosami, druhemu khlěw se ßwinjecźom wotpławiła. W tamnischej fabrizy dyrbjachu dźełacź pschestacź, a jedyn młyn běsche zyle powodźeny.

* Ssrjedź wßy Dornreichenbach Fleischerez korcźma steji, hdźež rady pucźowazy rjemjeßlnischzy wotrocźzy hospoduja, sa kotrychż ma korcźmaŕ na najstwě schtyri koża stejo. Korcźmaŕ ßamlutki we jstwizy deleka spasche. Schtwórtk tydźenja w 10. hodźinje hischcźe zusy pschińdźe a do wokna klepasche, so bychu jeho nuts puschcźili. Korcźmaŕ běsche hižo do koża; wón pak staże a ßo po dleschim rosrěcźowanju narěcźecź da, so zuseho nuts puschcźi. Jeju rosrěcźowanje ßu ßußodźa ßłyscheli. S wopředka je ßebi zusy palenz porjedźicź dał; potom je na najstwě pobył a khwilu poleżał, pschetoż jene kożo běsche sawalane. Posdźischo, hdyż je sa to měł, so korcźmaŕ spi, je ßo dó jstwy dele podał, hdźež chzyssche kranucź. Korcźmaŕ pak je pjecza nětkaji klepot wó jstwě wußłyschał a w koschli dó jstwy stupił; duż je ßo paduch do njeho dał a jeho skónzował. Na to je braŕ, schtoż je pjenjes namakacź móhł; pschetoż też khamor, kiż we jstwiczży stejesche, a hdźež korcźmaŕ ßwoje pjenjesy khowasche, běsche rosbity, a pjenjesy běchu s njeho rubjene. Potom je ßo mordaŕ s procha měł a je pjecza do Wurzena schoł. Pschetoż mjes Dornreichenbachom a Wurzenom ßu w nozy zuseho cźłowjeka widźeli; we Wurzenje je ßo wón rano pó dwěmaj praschaŕ, hdźe ßo do Lipska dźe. W Dornreichenbachu korcźmarjowa hospoſa rano knapoł pjecźich Fleischera s pscherěsnjenym krkom w łuži krwje płowajo morweho wó jstwě leżo nadeńdźe. Rana je straschna; pschetoż schija je nimale hacź do rjapa pscherěsnjena. Mużski, na kotrehoż ßo tuka, so je korcźmarja skónzowaŕ, je něhdźe 35 lět stary a jara ßylny a ramjenjoity.

* Do burskeho doma we wßy Netschkau blisko kupjelow Lauchstädt wóndano zusy cźłowjek pschińdźe, kiż ßo sa khudeho rjemjeßlniskeho pucźowarja wudawasche a ßo sa knjesom praschesche. Żona, kiż běsche ßama doma, jemu praji, so je jeje muż na polu. Na to usy wo schkleńzu wody proschesche. Swólniwa żona po skhodźe dele zdźěsche, so by w studni psched khěżu schkleńzu wody naczrěła. Prjedy hacź wona po skhodźe dele dóńdźe, ji dundak, kiż běsche sa njej pschischoł, postromk se ßeklu psches hłowu cźißnu a ßeklu sacźahnuwschi

ßo prózowasche ßkabuschku żónsku po skhodże horje sćahnucź. Na jeje wokanje pak jeje macź pschiběża. Staru żonu wohladawschi njedoczink ßwój prěni wopor puschćži, staru żonu shrabnu a ju do hnójnizy psched domom czißnu. Wón ju s zykej mozu do juchi stkóczi, na czoż chzysche ßo saßo do burowki dacź. Mjes tym pak ßußodżo na pomoż pschiběżachu a dundak dyrbjesche cźěkacź. Někotsi mużojo ßo sa nim puschćichu a jeho też doßażechu. Najprjedy jeho schwarnje pschebichu; potom jeho na rukomaj a nohomaj wuwjasachu a jeho do kosazeho khlěwa sawrjechu; posdźisscho chzychu jeho na ßudnistwo do Merseburga dowjescź. Hdyż pak po njeho pschińdźechu, jeho morweho nadeńdźechu. Wón běsche ßo ßwojich putow někak wußwobodźik a ßo wobwěßnuk. Schtó wón je, dotal wußlědźicź njemóżachu.

* Pjatk tydźenja ßu po zykej Sakskej cźeźke njewjedra cźahake. Na mnohich městnach je błysk ludźi a skót saraził, a w horach je wulka woda wjele schkody naczinika. W Kottmarsdorfje błysk dźěłacźerku Rengerowu na polu mori. Wona bě běrny ßadźała, a hdyż deschcź padacź pocza, s druhimi dźěłacźerjemi wucźek pod jenym wosom pytała. Staroscź wo jejne dźěcźi pak ju pohnu, domoj hicź. Hdyż bě lědma někotre krocźele schła, ju nahła ßmjercź pschekhwata. Wo nju schěscź njewotcźehnjene dźěcźi płakaju. W Nowym Berthelsdorfje ßo dźěłacźeŕ Hübner na polu wot błyska saraży.

* Blisko Thuma pola Schneeberga sańdźeny tydźeń 14létnu holcźku se Schneeberga skónzowanu a wurubjenu namakachu. Holza běsche sadajena; cźěło s hłowu w kuži leżesche. Wona běsche wjecźor pěschi se Schneeberga do Thuma schła ßwojeho wuja wopytacź. Mordaŕ běsche ji pjenjesy wsał, teho runja jeje wacźok, pschedeschcźnik, nawuschnikaj a też cźrije. S jeje wobwlecźenja běsche rukaw wutorhnjeny, schtoż na to pokasuje, so je ßo holcźka wobaraka. W nowischim cźaßu s zyła se wschelakich stron Rudnych Hór na rubjeźnistwa a paduchstwa skorża.

* Na polu njedaloko Barlina wóndano cźěła tśjóch noworodźenych dźěcźatkow namakachu. Cźěła jene pschi druhim leżachu. Pjecźa ßu to trójniki, kotreż je macź, je porodźiwschi, hnydom stónzowała.

* Njedaloko Barlina wóndano rano cźěło něhdźe 20 lět stareje, jara rjaneje a zyle woßobnje sdrascźeneje żónskeje nadeńdźechu. Wona mějesche w jenej ruzy schpihel a w druhej revolver, s kotrymż běsche ßo satšeliła.

* Njecźlowski njeskutk je żona jeneho khěżkarja w Leisersdorfje w Schlesynskej dokonjała. Ssebi samyßliwschi khěżku saniczicź, wona wó jstwě woheń sakoži. So pak bychu na nju njetukali, wona małe dźěcźo podrużnika, kotryż běsche se ßwojej żonu na dźěle, směrom na khanapeju leżo wostaji, hdyż dźěcźo leżo spasche. Duż ßo wbohe dźěcźo ßobu spali. Żonischcźo je ßo njeskutka wusnało.

* Wobżarujomne njesboże je ßo sańdźeny tydźeń w kasarmach w Pósnanju stało. Mějo tšélbu w rukomaj ßo wojak do towarscha měrjesche a njewjedźo, so ßlepa patrona w tšélbje tcźi, tšěli, s cźimż towarscha tak cźeżzy do żiwota rani, so wón tón ßamy dźeń hischcźe ducha spuschcźi.

* 60 lět stary wojerski invalid w Wrótßkawju, kiż běsche ßebi po ßwój měßacźny wumeńk (pensiju) pobył, ßo ßylnje wopi. Wudawajo, so chzetaj jeho domoj dowjescź, ßo jemu dwaj zusaj mużej pschitowarschischtaj; na żelesniczńym moscźe jeho wurubischtaj a do rěki Wódry cźißnuschtaj, hdyż ßo njesbożowny tepi. Rubjeźnikow hischcźe nimaju.

* Na poliziju w Königsbergu sańdźene dny dźěłacźeŕ wosjewicź pschińdźe, so stej jeho dźěscźi wumrjekej, wot kotrejuż běsche jene 3 léta, druhe pak léto stare. Hdyż ßo jeho praschachu, na cźo stej dźěscźi semrjekej, wón s krótka wotmolwi: „Najskerje stej hłodu wumrjekej!" Hdyż ßo na to do jeho bydła wobhonjecź pschińdźechu, ßo pokasa, so je dźěłacźeŕ wěrnoscź rěcźał. Pschetoż njesbożowna ßwójba niczo jěscź doma njemějesche, ani drjewa abo wuhla k tepjenju. W nozy wbosy ludźo na borle se scźiny lěhachu, ßo s hubjenym poßleschkom wodźewajo.

* S Danskeje nadrobnische powjescźe pschikhadźeja wo wulkim strasche, kotrehoż ßu ßo paßażirojo danskeje parneje łódże „Danmark" sańdźeny měßaz sbożownje sminuli. Dobreje nadźije běsche łódź, na kotrejż běsche 70 mużow łódźnikow a 665 pucźowarjow, s pschistawa Christiansand wotjěła. 4. haprleje pak ßo wulki „schrub" skama, kotryż ßo spěschnje wjercźo łódź cźěri. Pschi tym ßo łódź ßama tak wobschkodźi, so ßo ani schkoda wuporjedźicź, ani woda dowucźerpacź njehodźesche. Duż ßo łódź pomału podnurjecź pocza. Wjele stow ludźi sadwělujo po łódźi běhasche a ßo do hromady cźischcźesche; nóż ßo nakhili; żony a dźěcźi do cźmy żałoscźachu a płakachu. Łódźnizy s dobrym rěcźachu, schtoż móżachu, so bychu njesbożownych někak směrowali; woni wschak ßami njewěrjachu, so ßmjercźi wucźeknu, pschetoż morjo tak sakhadźesche, so ani cźołmow do wody spuschcźecź njemóżachu. Na poruczność, so bychu delekach w łódźi wostali, lud njepoßłuchasche; ßo modło a khěrlusche spěwajo, se ßmjercź blědym wobliczom mjelczo scheptajo ludźo na łódźi kleczachu, — hnujazy to napohlad też sa kruteho morjaka. Ale też straschna nóż ßo pomału minu; każ ßo pokasa, ßo łódź tola bóle pomału podnurjesche, hacź běsche ßo ßam kapitan s woprědka bojak. Na jene dobo ßo posdźe dopołdnja łódź „Missouri" nasdala pokasa. Njewopiżujomna je radoscź, kotraż nětko sadwělowazy lud wobja. Runjeż běsche hischcźe zyle njewěste, hacź budże łódź, kotraż běsche hischcźe jara daloko, njesbożownym s zyła żaneje pomozy poskicźecź móż, lud na jene dobo wschón strach sabu. Wokachu, płakachu, ßo ßmějachu, ßo wokoschachu a s jeneho města na druhe běhachu. Na wulke sboże pak móżesche kapitan łódże „Missouri" wschitkich pucźowarjow a łódźnikow s wobschkodźeneje łódże na ßwoju łódź pschijecź. Hdyż chzychu łódźnizy ßwoju łódź „Danmark" wopuschcźicź, w wotdźělenju, hdyż maschiny steja, cźěło prěnjeho łódźneho inżenéra na kruchi rostorhane nadeńdźechu. Każ běsche widźecź, běsche wón do gratu pschischoł, kotryż bě jeho do kruchow rostorhał. Ma ßo sa to, so je njesbożowny ßam ßmjercź pytał a namakał, dokelż je pjecża wón, ßo w maschinje někak pschehladawschi, wina byk, so je ßo schrub skamał.

* Hdyż wczera tydźenja dopołdnja w Frankfurcźe nad Wódru regiment wojakow psches móst cźehnjesche, na jene dobo jedyn wojak tšélbu precź cźißnu a psches mostowe wobłożenje do rěki skoczi. Khwilku ßo wón nad wodu sdźerża, potom pak ßo podnuri. Pok hodźiny posdźischo jeho cźěło s rěki wucźeżechu. Każ ma ßo sa to, je ßebi wojak żiwjenje wsał, ßo khostanja bojo.

* W Ahrensburgu w Schleswig-Holschtynskej wóndano wjecźor skużobna holza na dwórnischcźo dźěsche ßwojeho nawożenju witacź, kotryż chzysche s Hamburga pschijecź. Duży po pucźu ßo holzyny prjedawschi luby do njeje da, so by ßo na njej wjecźik. Wón wótry nóż wucźeże a ju 10 krócź hłuboko do hłowy kłó, so njesbożowna ßo s krwju wobliwajo na měscźe leżo wosta. Njekraßnik pak ßo s tym njespokoji, ale holzy ert wotewri a ji schwabloweje kißaliny do rta nala. Na to wón cźeknu, ßwój wopor na drósy leżo wostajiwschi. Tam ludźo cźeżzy ranjenu namakachu a ju do hojerńje wobstarachu. Wo njeskutku shoniwschi ßo polizija do bydła nadpadnika poda; ale durje běchu sawrjene. Duż je s mozu wotewrichu; dó jstwy stupiwschi nadpadnika wobwěßnjeneho nadeńdźechu. Postromk, sa kotryż wón wißasche, rucźe pscherěsnuchu a ßo prózowachu ßamomordarja wożiwicź, schtoż też ßo radźi. Duż jeho hnydom do jastwa wotwjedźechu.

* S khostarńje w Insterburgu ßu sańdźeny měßaz dweju jateju puschcźili, kotrajż staj njewinowataj ßedźakoj. Prěni s njeju je wotroczk Rafalski s jeneje wßy w wokrjeßu Angerburg. Ssebi něschto stow markow nalutowawschi běsche wón pjenjesy kublerjej pschepodak, pola kotrehoż tehdom ßłużesche, so by jemu je tutón skhował. Hdyż wón skónczńje ßwoje pjenjesy wróczo żadasche, kubleŕ praji, so ßu jemu je se jstwizy kranuli, a so je Rafalski ßam paduch byk. Druhi wotroczk pschecźiwo njemu ßwědczesche. Duż w ßwojim cźaßu khostanska komora Rafalskeho k khostarni na 15 měßazow saßudźi. Hdyż běsche tutón hižo 11 měßazow poßedźak, ßo kubleŕ s wotroczkom, kiż běsche tehdy pschecźiwo Rafalskemu ßwědczik, swadźi; duż wotroczk ßwojeho knjesa na statnym rěcźnistwje pscheradźi. Nětko ßo pokasa, so je Rafalski njewinowaty; duż jeho 15. haprleje s khostarńje puschcźichu. — Druhi, kotrehoż ßu sańdźene dny s tejele khostarńje puschcźili, je dźěłacźeŕ Enstipp s jeneje wßy pola Tilsita. W tejle wßy běchu ßo psched někotrymi létami paduschi nutskamali a wjele pokranuli. Paduschstwa dla hnydom na mjenowaneho dźěłacźerja tukachu, kotryż je hižo pjedy w khostarni poßedźak. Dokelż wschitko pschecźiwo njemu rěcźesche, jeho winowateho spósnachu a k khostarni na 5 lět saßudźichu, wot kotrychż je wón někotre léta wotßedźak. Sa dwě lécźe pak prawych paduchow wußlědźichu; duż ßu dźěłacźerja, kiż je njewinowaty ßedźak, saßo puschcźili.

* Njedawno parna łódź „Servia", kotraż s kupy Jamaika pschijěde, łódź „W. Proctor", kotraż teho runja s Jamajki pschińdźe, w srudnym postajenju na morju nadeńdźe; schtoż zyle krute njebě, běchu żołmy hižo s łódże wotpławike, a łódź ßo podnurjesche. Kapitana a jeneho morjaka běsche hobrska żołma hižo do morja spławika; cźi druzy łódźnizy běchu ßmjercź wożłabnjeni; zyła cźrjóda krwělaczńych akukow (Haifische) ßo wokoło łódże honjesche. So bychu akuky rosehnali, łódźnizy ßo nurjazu łódź sapalichu; potom hakle ßo radźi jich na łódź „Servia" sćahacź.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach diakonus Räda němsku spowjednu rěcź a 1/2 9 hodźin farar dr. Kalich němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Wylem Höfgen, fabrikar w Dobruschi, ſ Hanu Tempelez tam. — Korla Mětk, dźěłaćer tu, ſ Hanu Lejnu Holschkez w Kelnje. — Jan Gustav Scheisler, dźěłaćer na Židowje, ſ Hanu Marju Ducźmanez ſ Hornjeje Borschcze.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: August Martin, Korle Augusta Rittera, kněźarja a fabrikarja w Dobruschi, ſ. — Żeny Hedwiga, Jaroměra Augusta Hensela, kamjenjećeſarja na Židowje, dź. — Ida Marja, njemandź. dź. w Hornjej Kinje.

W Katholskej zyrkwi: Jurij, Michała Domscha, kublerja w Bosankezach, ſ.

Zemrjeći:

Dźeń 30. haprleje: Emil Georgi, pension. żelesniſti ſtražnik tu, 67 l. 5 m. — 2. meje: Jaroměr Kurt, Jana Jaroměra Maxa Fiežy, fabrikarja na Židowje, ſ., 3 m. 1 d. — Jan Bohuměr Adam, krawz tu, 66 l. 9 m.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2472 měchow.	W Budyschinje 4. meje 1889				W Lubiju 9. meje 1889			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	9	12	9	41	9	12	9	41
= . . . . . žołta	8	97	9	29	8	71	8	97
Rožka	7	13	7	50	7	6	7	25
Jeczmjeń	6	86	7	29	6	67	7	20
Wowß	7	20	7	80	6	90	7	20
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	89	9	44
Woka	8	75	9	03	8	20	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 = . . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 = . . .	8	50	11	80	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	3	50	4	50	3	50	4	—
Sslóma . . 600 = . . .	30	—	32	—	24	—	30	—
Proßata 1002 schtuk, schtuka . .	10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 41 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 97 np. hacź 9 hr. 18 np.; rožka wot 7 hr. 34 np. hacź 7 hr. 50 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 14 np. hacź 7 hr. 29 np.; wowß wot 7 hr. 15 np. hacź 7 hr. 40 np.

Draždżanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 53—56 mk., 2. družiny 48—52, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—58 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 10. meje: Rjane.

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Khěža

na Židowje je hnydom na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejićerja Jurscha tam shonicź.

W Budyschinku je **khěža** cźo. 8 ſ dwěmaj stwomaj, maßivn. brózńju, rjanej sahrodu a ſ někotrymi kórzami pola na pschedań.

W Komorowje pola Rakez je **wětrnik** se 4 kórzami pola a łuki a ſ hospodarſkimi twarjenjemi tunjo na pschedań. Dalsche je pola knjeza **Schudraka** shonicź.

W Brěſynzy je **khěža** cźišło 4 se sahrodu a dwěmaj kórzomaj pola abo bjes pola na pschedań.

W Nowym Łuhu je **khěža** cźišło 66 ſ 1 1/2 kórzom pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Dwajschoßna **khěža** cźišło 29 w Łuſy se sahrodu a łuku je se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola wjeßneho rychtarja **Henki** tam shonicź.

Běrny

30—35 zentnarjow ßu na pschedań na hospitalskej haßy 1.

Wósk

po najwyschſchich płaczišnach kupuje **Otto Engert.**

Trawowa awkzija.

Njedźelu 19. meje popołdnju w 3 hodźinach ma ßo lětuschi **trawowy wužitk** na něhdźe 40 kórzach noweje poßyteje pólneje łuki pschi Lichanskich mjesach pod pschihódnymi wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, po sahonach na pscheßadźowanje pschenajecź.

W Brěſynje pola Hucźiny, 11. meje 1889.

Greger.

Wubjerny cźorny kalk

k sakładnym a wodotwaram, k wobmjetej wětrowych bokow a k zyhelekryjerſkim dźěłam w zyle cźerſtwej tworje; teho runja najlěpſchi

Shorjelski twarski kruchaty kalk

w ſtajnej cźerſtwej tworje porucza wuhlowa a kalkowa pschedawarnja

C. Thiermanna.

Teer a tšěſchnu papu

po najtuniſchej płaczišnje pschedawa

Korla Kucźka, tſěchikryjeŕ.

Skład w dworje Ssmolerjez knihicźiſchcźerńje.

Kolonialtworowe a deſtilaziſke khlamy

Adolfa Rämſcha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

poruczeja ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam:

khofej ßyny a cźiſty punt po 110, 120 a 130 np.,
khofej paleny punt po 140, 150 a 160 np.,
zokor drobny punt po 34, 35 a 36 np.,
zokor w pokrutach punt po 35, 36, 38 a 40 np.,
kompowy zokor punt po 36 np., pschi 5 puntach tuńscho,
rajß punt po 13, 14, 15, 16, 20 hacź do 30 np.,
ſyrup ßłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandiſowy ſyrup punt po 13 np.,
mydło ſnateje dobroſcźe punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
maſne mydło punt po 22 a 25 np.,
amerikanſki rjepikaty tobak krany punt po 35 np.,
jerje, wulke tucźne ryby, mandel po 50 a 60 np.

Najlěpſcha

warna a ſkótna ßel

je po tunich płaczišnach dostacź w ßelowymaj skadomaj

Ernſta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoſchcźu w Budyschinje.

Najlěpſche je a woſtanje mortéin.

Mortéin **A. Hodureka** w Ratiborje je jeniczki prawdźity a najwěſcźiſchi ßrědk k saniczenju wſcheje njerodźe: **ſchwobow, rußow, molow, muchow, tkow, ſchcźónow, płaczich wſchow, mrowjow, wſchow na roſtlinach** atd. Dostacź w pakcźikach pola **O. Säuberlicha** w **Łaſu** a **A. Gawendy** w **Wojerezach.**

Schtóž ßo nochze ſjebacź dacź, njech ßwěru na moje mjeno na kóždym pakcźiku kedźbuje. Schtož ßo po waſy pschedawa, njeje mortéin. **A. Hodurek** w **Ratiborje,** dźěłarnja mortéina; woßebitoſcźe: mydłowy myjny pólver, ßwěcźata ſchterka, módrjadło k płokanju, cźiſcźazy pólver, włoßowa pomada, maß na kožu, ßwětladło, tinty.

Poß.

Ssylny, rjany poß, 1 1/2 lětny, do cźehnjenja abo na rjecźas ßo hodźazy, je hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni Serbskich Nowin.

Khofej

ßyry a paleny,

derje ßłodźazy po wſchěch płaczišnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Deſchcźne mantle

ſa žony a holzy
wot nětka po jara poniżenej płaczišnje porucza

Herm. Beermann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Wóſkowa tłoczerńja

Roberta Adama na ſwonkownej lawſkej haßy 5 kupuje kóždu dźělbu **wóſkoweho twara.**

Khlěbowe płaczišny
khumschtneho mlyna
w Scheschowje.

1. družina 8 puntow po 68 np.,
1. = 6 = = 53 =
1. = 4 = = 35 =
2. = 6 = = 45 =

Tunjo

ßu dostacź **nowe** a teź **noschene khołowy, ßuknje, kazy, schkórnje, cźrije** a wschelake druhe pola

A. Klimanta w Rakezach,
ſ bydłom pola Zindleroweje.

Pschiſpomnjenje: Hernank ſtejniſchczo pſched durjemi.

Zigary

7 ſchtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja teź wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach porucza

deſtillazija

J. G. Klingſta Nachf.

Pſchi pſchedawanju ßo **ßerbſki** rěcźi.

Draſtne tkaniny

cźorne a pißane, jenoź derje ßo noſchaze po najtuniſchich płaczišnach w Budyſchinje, **dwójzyſchěroko** po 40 np. hacź po 1 mk. 50 np.,

☞ **ßomot** po 45 np., **židźany płyſch** po 85 np., **muſtrowany woprawdźity ßomot** po 1 mk. 70 np. atd. Tkaniny k **podſchiczu** ſa ſchwalcźe po en gros-płaczišnach.

Herm. Beermann
na ſnutskownej lawſkej haßy
w Budyſchinje
ſ napſchecźa radneje pinzy.

Najlěpſchi
Nizzaſki jědźny
provenſki wolij
(non plus ultra)
wubjernje ßłodźazy,
Miſchnjanſke winowe
kißalo
kißołowy ſprit atd.
porucza tunjo
en gros drogowe khlamy en détail
Otty Engerta.

Rajß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd.
porucza
Richard Neumann.

„Zacherlin"

najwubjerniſche pſche
wſchě inſekty
ſkutkuje woprawdźe ſ pſchekwapjazej mozu a wſchu njerodź rucze a tak ſ wěſta wutupi, ſo wona **ßłěda po ßobu njewoſtaji.**

Pſched niczim ßo bóle njewarnuje, hacź pſched **falſchowanym po waſy w papjerje ßo pſchedawazym** inſektowym pólvrom, kotryž njech ßo **khróble ſ „zacherlinom" njepſchepóſnaje.**

Jenoź w **originalnych bleſchach** je „zacherlin" **woprawdźity** a **tunjo** dostacź
w Budyſchinje pola kk. bratrow Měrſchow,
= = = = Oty Engerta na ſnutskownej lawſkej haßy,
= = = = M. Fiermanna a Riſſy,
= = = = Ernſta Mitaſcha pſched ſchuleŕſkimi wrotami,
= Barcze = = C. A. Lukaſcha,
= Biſkopizach = = Alfreda Böhmy,
= Hrodźiſchczu = = Friedricha Arnolda,
= Bukezach = = Herm. Kſchižanka,
= Wósborku = = J. Rämſchez herbow.

Hłowny ſklad:
J. Zacherl w Winje.

Jan Khěžnik, rěſbař

w Budyſchinje
na Łubjiſkej dróſy 6

porucza ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty ſklad **rowowych pomnikow** ſe ſyenita, marmora a pěſkowza po jara tunich płaczišnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Powšitkowna aſſekuranca w Triestu.

(Aſſicurazioni Generali.)
Sałożena w lěcźe 1831.

Rukowanſki fonds towarſtwa 36 millijonow awſtriſkich ſchěßnakow.

K wobſtaranjam

krupobicźe-ſawěſczenjow

w němſkokhěžorſkich pjenjeſach
pſchi **twjerdych prämijach bjes dopłaczowanja**
poruczataj ßo jako agentaj:
hamtſki ſkotolěkaŕ **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancźiz.

Sofa a matrazy,

teź hnydom ſ **łožemi,** ma tunjo na pſchedań
T. Albert na hornczejerſkej haßy.

Balſamiſki
ſalizylſkokißały łój
pſche bolaze nohi, ſrybowanu kožu, ſwoſabjene ſtawy atd. ſ haptyki H. Schelchera,
ſalizylſkokißały próch
pſches nohowy pót atd. porucza

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Turkowſke ßłowki
najlěpſcheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczišnach.

Nowe
hollandſke jerje
wulke a tucźne
po 3, 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
porucza **Guſtav Poſer.**

Cziſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž teź wſchě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

K nalětnemu lěkowanju porucza ßylnje ſkutkowaze
krejczišcźaze kapki
pſche wumpjeru, liſchawu atd.
Rakecźanſka haptyka.

Kóſlaze kóžki

po jenotliwym a po wjetſchich džělbach po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Guſtav Nawka
na garbaŕſkej haßy cźiško 16.

Kóſlaze kóžki

kaž teź wſchě druhe koże po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Wóſk

wóſkowy twar a **panki** kupuje a dawa najwyſchſche płaczišny
Hermann Lehmann
na hornczejerſkej a žitnej haßy.

Wosjewjenje.

Poßledni cžaß je ßo wospjet naßhoniło, so cžasto a woßebje wicžne dny wězy, na kotrež ma ßo, hdyž ßo do města pschinjeßu, po tarifje k sběhanju tudomneho měschczańskeho pschiwosneho dawka dawk płacžicž, tu pschinoscha, na kotrež pak pschi wrotowych dawkownjach dawka njepłacža.

Duž mamy ßa nusne, ludźi, kotrež to nastupa, na wobstejaze postajenja dopomnicž a napominacž, regulativ, nastupazy sběhanje pschiwosneho dawka na zyrobu, ßwěru wobkedźbowacž, so bychu ßo pjenježneho schkodowanja sminuli.

W Budyschinje, 7. meje 1889.

Měschczańska rada:
Löhr, měschczanosta.

Lěkař ßa ratařsku a hajnisku (khorostnu) kaßu ßa **Stachow** a **wokolnosczˊ** a ßa rjemjeßlnisku (khorostnu) kaßu ßa **Přěcžezy** a **wokolnosczˊ**

dr. med. Radza w Biskopizach na dwórnischczowej drósy 21

k wjedźenju dawa, so je k rěcžam wschědny dźeń rano hacž do 8 hodźin a pschipołdnju wot 12—½2 hodźin, njedźelu rano hacž do 8 a pschipołdnju wot 1—3 hodźin.

Khori, kotsiž chzedźa tón ßamy dźeń wopytani bycž, njech to po mózˊnosczi hacž do pschipołdnja pschipowjedźa.

Dwě mkodej krowje, kotrejž ßo bórsy cželitej, ßo kupitej na kamjeńtnej haßy 16.

Czisty palenz, dobry palenz, likěry

po měrje a w picželach po najtunischich płacžisnach porucža

Hermann Gruhl
pschi theatrowym městnje.

Khosej

paleny hischcže po 140, 150 hacž po 200 np.,
njepaleny hischcže po 120, 130 hacž po 160 np.,
jenož w derje a czischczeßłodźazych družinach jako **jara tunjo** porucža

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacž:
Sserbske kmótsjaze listy.

Hamburgsko-amerikanske paketsjédne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jěsba
ßamburga do **New-Yorka**
tózˊdu ßrjedu a njedźelu,
ßawra do **New-Yorka**
tózˊdu wutoru,
ße Stettina do **New-Yorka**
kózˊdej dwě njedźeli,
ßamburga do **Wjeczjorneje Indiskeje**
měßacžnje 3 króczˊ,
ßamburga do **Mexika**
měßacžnje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódże pubawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucžowansku składnosczˊ ßa kajutowych a djeskubjowych pucžowarjow.

Dalsche wukasanje dawa Ro. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

Missionski ßwjedźeń w Maleschezach.

Ssrjedu 22. meje směje ßo w Maleschezach missionski ßwjedźeń. Na ßerbskej Bożej ßłużbje, kotraž ßo popołdnju w 2 hodźinomaj ßapocžnje, budże k. farař **Waltař** s Wóßlinka, na němskej pak, kotraž ßo w 4 hodźinach ßapocžnje, k. farař Rjencž s Ketliz prědowacž. Wschitzy pscheczˊelio missionstwa ßo naležnje pscheproschuja.

W Maleschezach, 8. meje 1889.

Handrik, farař.

Towařstwo Sserbskich Burow.

Njedźelu 19. meje popołdnju w schtyrjoch hodźinach je poßedźenje pschedßydstwa a wubjerka w Khrósczˊizach.

Pschedßydstwo.

Wotewrjenje pjekařstwa.

Czeßczˊenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym

na Hoschiz haßy czißło 12

khlěbowu a zaltowu pjekarńju ßałożił. Sa dowěrjenje, mi w starej pjekarni na ßukelnjskej haßy czißło 20 w tak bohatej měrje spožczene, ßo dźakujo, proschu mje s nim tež dale w nowej pjekarni poczeßczicž. Budu ßo ßwěru prózowacž, jenož dobre a ßłódne pjecženje pjez a wotebjerarjow, mje poczeßczowazych, w kózˊdym nastupanju spokojicž.

S poczeßczowanjom
Herrmann Müller.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kózˊdu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

Syrup

punt po 12 np. a drózˊschi porucža
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Khosej

paleny a njepaleny wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow porucža **Richard Neumann.**

Khosej

wot najtunischich hacž do najdrózˊschich družinow w wulkim wubjerku porucža
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Zaręčanske serbske towařstwo

změje jutře njedźelu 12. meje swoju měsačnu zhromadźiznu.

Předsydstwo.

Pytam k 15. junijej t. l. **ródnu ßerbsku domjazu holzu,** kotraž móże płokacž a trochu waricž. Holzy s dobrymi wopißmami chzyłe ßo pola knjenje **E. Ssmolerjoweje** w Budyschinje wo dalsche wumělenjenja naprašchowacž abo hnydom na mnje wobrocžicž.

Dr. Mukowa w Freibergu.

Holzy se wßow móża **bydło** w měsczˊe dostacž. Hdže? je shonicž w wudawarni Serb. Now.

Kamjenjeczˊeßarjow a dźěłaczˊerjow

do trajneho a derje ßo płacžazeho dźěła w ßkałach w Plußnikezach, Dobroschczezach, Nadźanezach, teho runja w Liberzach (Reichenbergu) w Czechach pytam. Pucžowanski pjenjes do Czech ßarunam.

A. Starka, twarski mischtr
w Skanezach pola Barta.

Czěßlow

do trajneho dźěła pschi wyßokej mßdze hnydom pyta

J. A. Bobak, twarz
w Delnjej Kinje pola Budyschina.

Na Delnjokinjanski dwór pola Budyschina ßo k 1. julijej ßtwowa holza s dobrymi wopißmami pyta.

Dźěłaczˊerska ßwójba

pschi darmotnym wobydlenju a s deputatom 18 zentnarjow běrnow hnydom abo 1. junija dźěło namaka na knjeżim dworje w **Druzˊkezach** pola Zicženja.

Dźěłaczˊerska ßwójba ßo pyta na **Kolborczˊanski** knježi dwór.

Wotroczˊkow, ßłużobne holzy, dźowki k ßwinjom, rólnych pohonczˊow, ßrěnkow, wolazych a dźěłaczˊerske ßwójby pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Schoßarjow, hejtmanow, hospoßy, ßtwowe holzy, kucharki, wotroczˊkow a dźowki w kózˊdym cžaßu pschistaja **R. Striegler** na ßukelnjskej haßy 30.

Kowařski móże hnydom do trajneho dźěła ßtupicž pola **Jakuba Libscha** w Radworju.

Kowařski móże hnydom do dźěła ßtupicž pola **Jakuba Libscha** w Radworju.

Krawskeho pyta do trajneho dźěła **Auguſt Pilak,** krawski mischtr w Bukezach.

Wuczˊobnika pyta kowařski mischtr **Peschka** w Budyschinje na drjewowych wikach.

Na pucžu s Lomska do Minakała je ßo jedyn cžaßnik namakał. Saßo dostacž na knjeżim dworje w Lutobczu.

Jan Khěžnik,
a
Lenka Khěžnikowa
rodź. **Weiserez**
ßwěrowanaj.
W Budyschinje, 6. meje 1889.

"Serbske Nowiny" wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now." (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. **Sobotu 18. meje 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W nastupanju pschitomnosćze khěžora Wylema pschi Wettinskim jubilejskim zwjedženju da zo někto trochu s wěstosću prajicź, so khěžor póndželu 17. junija wječor do Draždžan pschijěde. Wutoru dopołdnja w 10 hodźinach zo pscheđ kralom Albertom a khěžorom parada Draždžanskeje garnisony wotdźerži, kotraž zo s Wulkohojnskimi husarami a s Dschatzskimi ulanami pošwylni. Popołdnju w 3 hodźinach zo pomnik krala Jana w pschitomnosći kralowskeje zwójby a wjerchowskich hosćow pošwjeći. Khěžor Wylem budźe pschi tym pódla krala Alberta stejećź. W wječornych hodźinach budźe offizjerski korps sakskeho wójska pscheđ khěžorom jěsdny zwjedžeń wospjetowacź, kotryž zo někotre dny prjedy pscheđ kralom pschedstaji. Tón samy dźeń w nozy zo khěžor do Barlina wróći. Wón po tajkim w Draždžanach wjazy pschebywacź njebudźe, hdyž budźe dźeń posdźišcho sakski lud swojemu kralej s wulkotnym zwjedženskim cźahom hołdowacź. Kaž je někto postajene, hołdowanski cźah zrjedu dopołdnja w 10 hodźinach wot swojeho městna pscheđ Draždžany pocźehnje. Tsoje wutsělenje s kanony kralowskej zwójbje, wjerchowskim hosćom, Draždžancźanam a tyšazam zusych pschikhadnikow pschipowjedźi, so zo cźah bliži. Na wjazorych městnach zo tribuny sa pschihladowarjow natwarja. Městna na nich budźa zo do zwjedženja po trochu wyšokich płacźisnach pschedawacź. Pschi hołdowanskim cźahu budźe Draždžanska garnisona na to waschnje zobuskutkowacź, so budźe wot noweho torhoschcźa pscheđ Augustuzowy móst hacź na nowoměschcźanske torhoschcźo se spalěrom stejećź.

— Jeho Majestosći kral Albert a kralowa Karola stej zobotu dopołdnja do Emskich strowotnych kupjelow wotjěkej.

— Tsecźe wuradźenje wo sakonju dla sastaranja wobstarnych a invalidnych dźěłacźerjow je zo pjatk sapocźało. Strony, s kotrychž zo wjetschina sa sakoń twori, zu wschelake pscheměnjenske namjety wujednake, pscheđ kotrež zo mnohe njedostatki, w sakonju zo namakaze, wotstronja.

— Dwórski prědar Stöcker je po dlěschej pscheđstawzy prěni krócź sazo w Barlinje w jenej politiskej shromadźisnje sjawnje wustupił a w njej pschipowjedźił, so budźe kaž hacź dotal dale sa kschescźijansko-sozialne prózowanje skutkowacź, politiskeje agitazije pak zo sdźerżecź.

— Pschi kschcźenizy zynka prynza Hendricha w Kielu je zo to zame zudobje trjebało, s kotrehož zu wot khěžora Friedricha wschě dźěcźi pruskeho kralowskeho doma zwjatu kschcźenizu dostałe. Wone běsche zo wozebje k temu s Barlina do Kiela pózłało. Kschcźenska kana bě s wodu s rěki Jordana napjelnjena, kotruž bě prynz Hendrich se swojeho pucźowanja zobu pschinjeł.

— Strajk dźěłacźerjow w westfalskich wuhlowych podkopkach je tak wulkeho wupscheštrjenja nabył, kajkehož hacź dotal w Němzach hischcźe było njeje. Liczba strajkowazych w tu khwilu s najmjeńscha 110,000 muži wucźini. A dokelž pscheđ strajk fabriki nusne wuhlo wjazy njedostanu, zu też wone nusowane, dźěło sastajicź, a mnosy dźěłacźerjo dyrbja pschecźiwo swojej woli prózni khodźicź. Wschelake fabriki zu zebi hischcźe s tym wupomhałe, so zu zebi wuhlo se Schlesynskeje skasałe. Tola sda zo, so tale wupomoz dołho tracź njebudźe. Po nowschich powjescźach zu też w Schlesynskej hewjerjo w mnohich podkopkach dźěłacź pschestali. Njedozahanje wuhla někto też hižo na želesnizach saczuwaju. Na někotrych pruskich želesnizach liczbu tworowych cźahow pomjenschuja, a liczbu wosow wozobowych cźahow po mózhnosći samjesuja, so by zo pscheđ to wuhlo saluto-wało. Ssamo w Sakskej, na pschikład w Chemnitzy, hdźež zo w fabrikach wjele kamjentneho wuhla s westfalskich a rheinskich podkopkow trjeba, zo dźěło pscheđ westfalski strajk sadźerżuje. Kaž wězy w tu khwilu leża, njeda zo wotcźakacź, so zo hewjerjo sazo k dźěłu wrócźa, prjedy hacź zo jich žadanja dopjelnike njejzu. Wobzedźerjo podkopkow pak s dźěłacźerjemi jednacź nochzedźa, doniž dźěłacźerjo sazo dźěłacź sapocźeli njejzu. Pschi tajkej wobostronskej sazakkosći pak žane wujednanje mózhne njeje. Kajku ważnosćź w Barlinje strajkej pschiměrja, je s teho widźecź, so je pruske ministerstwo w wjazorych pozedźenjach wo nim radu składowało, a so je zamo khěžor pschiswolił, tsjóch wotpózłanzow westfalskich strajkowazych hewjerjow w awdijenzy pschijecź. Khěžor je strajkowazym pschilubił, jich žadanja a wobcźežowanja pruhowacź dacź, a jim, hdyž je jich wěz prawa, k pomozy bycź, tola s dobom je jich na to kedźbnych cźinił, so zu zo do njeprawa pscheđ to stajili, so zo dwěnjedźelskeho wupowjedźneho cźaza dźerżeli njejzu; dale pscheđ to, so zu dźěłacźerjow, kotsiž chzychu dale dźěłacź, s mozu a s hroženjom wot teho wotdźerżeli a so zu zo wschnosći a wojakam spjecźowali. Jeli so zo wupokaże, so sady strajkowazych sozialdemokratojo steja, knježerstwo pschecźiwo strajkowazym se zurowosću a s zyłej mozu sakrocźi; pschetoż sozialdemokratojo, tak khěžor wukožowasche, zu najhórschi njepschecźeljo khěžorstwa a wótzneho kraja. Nadźija zo, so knježerstwo pucź wuzlědźi, na kotrymž zo dźěłacźerjo a wobzedźerjo k wujednanju nusowacź dadźa. Hłowne žadanje dźěłacźerjow je, so by zo wschědny dźěłanski cźaz na 8 hodźin pschikrótcźił a zo do tehole cźaza też pschijěsdźenje k dźěłanskemu městnu a wujěsdźenje s njeho salicźiło. Pscheđ to, so zu podkopki pohłubili, je w nich pucź k dźěłanskemu městnu druhdy daloki, a je pódla teho w nich dźěło niz jenoż straschnische, ale też jara wobcźežne a njestrowe. W hłubinje podkopkow je tak horzo, so dyrbja w nich nasy dźěłacź. Horzota njeje mjeńscha hacź w Kamerunje, hdźež zo jenoż wob dźeń dwě hodźinje dźěła. S pschicźinu wulkeje njespokojnosćze dźěłacźerjow zu wěste praktiki podkopkowych sastojnikow, kotrež zu wjele bóle hacź niska msda dźěłacźerjow k strajkej dowjedźe. Je waschnje, so zo wosy, kotrež zyle s wuhlom napjelnjene njejzu, abo w kotrychž zu bjes wuhlom někotre kamjenje, s zyła njewoblicźa, bjes tym so wobzedźerjo podkopkow s nich tola wulki dobytk dostawaju. K temu hischcźe njedostatk pschińdźe, so wosy ajchowane njejzu, a so zo hewjerjam jenoż dźesacź zentnarjow wuhla sapłacźi, hacź runje wosy tola po tsinacźoch zentnarjach wopschijeja; sbytkne tsi zentnarje dyrbja po tajkim hewjerjo darmo nadźěłacź. Jeli so pak w tajkim pschewulkim wosu horstka wuhla pobrachuje, zo dźěłacźerjej na njón s zyła niczo njesapłacźi. To zu njedostatki, kotrež budźa zo wotstronicź dyrbjecź; knježerstwo zame drje budźe wobzedźerjow podkopkow k temu nucźicź. Hacź

dotal ßu ßo ſtrajkowazy dźěłacźerjo powſchitkownje ſměrom ſadźerźeli. Schtwórtk a pjatk tydźenja drje je woſpjet k njeměram w Bochumje doſchło, tola pſchi tym ßu jenoź młodźi, njedoroſcźeni ludźo wobdźělili. Wojazy, kotrychž herjekarjo wußměchowachu a hanjachu, ßu tam na lud tſělili. Bochumſke nowiny wo wobźaromnym podawku po powjedanju jeneho ßamowidźerja takle pißaju: Hdyž chzych runje něktre liſty na dwórniſchcźo donjeſcź, ßłyſchach hura wołacź a lud běhacź a cźěricź. Stupich na dróhu, hdźež do wſchěch bokow lud cźěkaſche, a ſhromadne wutſělenje ſabubota. Mi kulki wokoło wuſchow hwiſdachu, cźehož dla mějach ſa dobre, ßo do domu wrócźicź a ſ woknom won wobkedźbowacź, kak wěz wotběhnje. Bjes tym běchu ßo wojazy ßrjedź haßy ßo ſeſtupawſchi k tſělenju ſaßo pſchihotowali; w tym ßamym wokomiku dwaj woßobowaj cźahaj pſchijědźeſchtaj, a ſ hroſu pomyßlich na njeſboże, kotrež móhło ßo ſtacź. Na dobo druhe ſhromadne wutſělenje ſabubota, na cźož běchu wótre kſchiki ßłyſchecź. Hiſchcźe ras młody offizěr wojakam tſělicź da, hdyž hižo ludźo ſ dwórniſchcźa pſchikhadźachu. Wojazy woteńdźechu, a ja na dróhu khwatach, ſo bych ßo na dwórniſchcźo podał. Něktre kročele wot mojeho bydła jedyn muź morwy na ſemi leżeſche, a tam, hdźež ßo dróha k dwórniſchcźu winje, druha woßoba ſe ßmjercźu ßo běděźo w krwi płuwaſche. Kaź ßo wupokaſa, běſchtaj wobaj ſatſělenaj ſ cźahom runje ſ Eſſena pſchijěkoj a ßo wot wojakow jako herjekarjej wobhładałej. Offizěr, kiž je tſělecź kaſak, praji, ſo ßu do njeho ſ kamjenjemi mjetali. Harowarjo běchu 17 létni hólzy a fabrikarjo, tola niz hewjerjo. S tutych ani jedyn pſchi njeſbožownym podawku pſchitomny njebě. Bjes tym ſo ſtrajkowazy dźěłacźerjo w Weſtfalſkej ſměrom jednanja ſ wobßedźerjemi podkopkow wotcźahuja, ßu hewjerjo w Schleſynſkej w Waldenburgſkej wokolnoſcźi ſlě ſakhadźeli. Woni ßu ßo do podkopkowych ſaſtojnikow a do ßwojich pſchedſtajenych ſ pukami dali, mnohich ſ nich cźežko ſranili, maſchiny rosbili, w pißarńjach knihi a wopißma roſtorhali a wjele druheje ſchkody naczinili. Tu je zyle jaßne, ſo ſtrajk na ſozialdemokratiſkim podkoźku ſteji. Pſchecźiwo njeměrnikam ßu ßylne wotdźělenje wojakow na pomoz wołacź dyrbjeli, kotſiž ßu podkopki wobßadźili a 22 najhórſchich hawtowarjow ſajeli. Strajkowe hibanje je ßo hižo nětko na wſchě ſchleſynſke podkopki roſſcheriło a hroſy ßo teź na Zwickawſke podkopki w Sakſkej wupſcheſtrjecź. Zwickawſzy hewjerjo ßebi wyſchchu mſdu żadaju a tele dny teho dla wulku ſhromadźiſnu w Zwickawje wotdźerźachu.

Pódla ſtrajka hewjerjow w Weſtfalſkej a w Schleſynſkej hroża teź w druhich ſtronach Němſkeje ſtrajki wudyricź. 20. meje chzedźa Barlinſzy cźěßlojo a najſkerje teź murjerjo dźěłacź pſcheſtacź, jeli ſo ßo jim wyſchſcha mſda njepſchiſwoli. S dźěła teź pohonczjo na Barlinſkich konjazych żeleſnizach ſtrajkuja. Tuczi żadaju, ſo by ßo jim wſchědny dźěkanſki cźaß pomjeńſchił, a ſo bychu jim na měßaz ſchtyri zyle ßwobodne dny pſchiſwolili. W Mnichowje chzedźa dźěłacźerjo żeleſnych tworow dźěło ſkoźicź. W Hamburgu ßu piwarzy dźěłacź pſcheſtali.

— Po dołhim cźaßu je ſkónczńje ſ narańſcho-afriſkich kolonijow ras wjeßeła powjeſcź pſchiſchła. Hejtman Wißmann je ſe 700 cźornymi a 200 łódźſtwowymi wojakami wobtwjerdźene lěhwo ſběžkarjow dobył. Wjednik ſběžkarjow, Buſchiri, je ſ cźaßom twóchnuł, jeho 600 muži ßylne wójſko je ßo roſpjerſchiło, 80 ſběžkarjow je panuło, 20 buchu ſajecźi. S Wißmannoweho wójſka ßu łódźſtwowy lieutenant Schelle, matroſa Foelle, feldwebel Peter a 46 cźorni panuli, hejtman Richelmann, proviantſki miſchtr Illich a ſtabowy lěkaŕ Schmelzkopf ßu lóhzy ſranjeni. Pſches poraźenje Buſchiria ßo drje w narańſcho-afriſkej němſkej koloniji bórſy měr a porjad ſaßo poſtaji. So ßebi Buſchiri pſchichodnje wjazy njeſwaži, Němzow nadpadowacź, wſchak hiſchcźe wěricź nochzemy. Arabſzy pſchedawarjo ſchklovow, kotſiž ſady njeho ſteja, ßo tak bórſy njepodcźißnu; duż budźe ßo němſka kolonija ſ kruhom wojerſkich ſtražow pſched njepſchecźelſkimi nadpadnikami ſchkitowacź dyrbjecź.

Italſka. W Lombardiſkej ßu hižo ſ nowa njeměry bjes ratarſkimi dźěłacźerjemi wudyriłe. So by ßo njeměrnikam, kotſiž leżomnoſcźe wulkich kublerjow ſapuſcźeja, wobarało, je knježerſtwo do krajiny, hdźež je ßo lud poſběhnuł, něktre wotdźělenja wojakow póßłało.

Hollandſka. W zyłej Hollandſkej a w Luxemburgu ßu njedźelu ſchtyrzecźilětny knježerſtwowy jubilej krala Wylema ßwjecźili. S tym ßu ſ dobom dźakowny ßwjedźeń ſa wotkhorjenje krala ſjenocźili, kotrehož ſtrowje pak hiſchcźe pſchezo doſcź twjerde njeje. Kral je ßo ſ proklamaziju ludej ſa wopokaſma luboſcźe a ßwěrnoſcźe dźakował a ßlubił, ſo wſchón cźaß, kotryž jemu hiſchcźe ſawoſtanje, derjeměcźu ßwojeho luda poßwjecźi.

Franzowſka. W Franzowſkej ßo ludowa kedźbnoſcź njepſcheſtawajzy Parižſkej ßwětowej wuſtajenzy pſchiwobrocźa. Nowiny ßu pokne khwalenja franzoſkeho wumělſtwa a rjemjeßlniſtwa, kotrež na wuſtajenzy ßwoje wulke poſtupy wot najßwětliſcheho boka pokaſuje. W ſahorjenju ſa wuſtajenzu ßu Franzowſojo po ſdaczu do zyła na generala Boulangera ſabyli, kiž ſměrom w Londonje pſchebywa, hdźež ßo nichtó wo njeho njeſtara. Knježerſtwo pak by ßo wot jebaweje nadźije wjeſcź dało, hdy by měniło, ſo je Boulanger nětko ſa njo ſ njeſtraſchnym cźłowjekom. Hdyž teź je lud ſ wuſpěchom wuſtajenzy ſpokojom, dha tola republika pſches to nowy pſchiwiß njenabudźe. Tón ßamy dźeń, na kotrymž je ßo wuſtajenza wotewrika, ßu w Pariſu Boulangera a jeho pſchiwißowarjow, Naqueta, Laguerra a Dérouleda do měſchcźanſkeje rady wuſwolili. Tutón podawk jaßnje doſcź wucźi, ſo Boulanger hiſchcźe wſchu ſamóżnoſcź bjes ludom ſhubił njeje. Knježerſtwo ma cźim wjazy pſchicźiny, ſ teho mudroſcźe nabycź, ſo by ßo Boulangera hładako, dokelž Boulangerowy pſchiwiß też w wójſku ſtraſchnje roſcźe. Mnoſy wojazy jeneho pěſcheho regimenta w Touruſu ßu njedawno ſjawnje boulangiſtiſke ſpěwy ſpěwali a hromadźe ſ měſchcźanami Boulangera ßławili. K temu hiſchcźe pſchińdźe, ſo ßo pſches prozeß, kiž ßo pſchecźiwo Boulangerej wjedźe, ani Boulangerej ani jeho pſchecźelam żana wina dopokaſacź njeda. Wulki hołk, kotryž je ßo pſches prozeß bjes ludom ſhubił, jenoź Boulangerowu nahladnoſcź powyſchi.

Jendźelſka. Jendźelſki horni ßejm je ſe 147 pſchecźiwo 120 hłoßam po druhim wuradźenju namjet ſacźißnuł, po kotrymž měło ßo mandźelſtwo jeneho wudowza ſe ßotru jeho ſemrjeteje żony jako ſakońſke wobhladacź. Tole k wěrje njepodobne wobſamknjenje je ßo nětko hižo 22 krócź woſpjetowało. W ßwobodnej Jendźelſkej ßo wudowz ſe ßwojej ßwakowu na żane waſchnje wożenicź njeßmě, cźeho dla niz, Jendźelcźenjo ßami njewjedźa, tola ſakoń to ſakaſuje, a roſumni a mudri w Jendźelſkej ßo hižo léta dołho podarmo prózuja, tole kowrótne ſakońſke poſtajenje powrócźicź.

Rußowſka. Sa ruſkeho miniſtra ſnutſkownych naležnoſczow je ßo na měſto ſemrjeteho Tolſteho tajny radźicźel Durnowo pomjenował, kotryž je něktre léta ſ pomoznikom Tolſteho był. Pomjenowanje Durnowa woſnamja, ſo ßo ani w ſaſtawanju miniſterſtwa ſnutſkownych naležnoſczow, ani w jeho woßobach niczo njepſcheměni.

Hróſbny dom.

(Skónczenje.)

„Tu ßo ſ njeſwucźenej ſpěſchnoſczu a mozu ſtara Hańża, kotraż běſche pola ſtareho Lewkana tak dołho ßłużiła, k wurytej jamje cźiſchcźeſche a ßo na ßwój kij ſepjerajo ſaſtróżena na koſcźowz wocźi wuwaleſche; potom ßo mucźna ßyże a tſchepjetajo na w hromadu ſkładźene kamjenje pokaſujo ſawoła: „Ja chzu wam wſchitko prajicź a ßwoju wutrobu wołóżicź.“ Wona tónle wokomik żanych dźěcźazych bladow njecźinjeſche; to na jeje wocźomaj widźachmy, kotrejž ßo ſpodźiwnje błyſchcźeſchtej, to na jeju hłoßu ßłyſchachmy, kiž ſpodźiwnje hnuty klinczeſche.

„Pſched wjele létami“, wona pocźa, hdyž běſche koło wokoło wſcho womjelkło, „my mějachmy hiſchcźe ßwój ſtatok, a tam w Franzowſkej ßo wſchitko mucźeſche, tam ßebi hłowy rubachu; duż junu poſdźe w nozy pó cźmje pěſchi ßamotny zuſy k nam pſchińdźe, tak zuſy, ſo mjeno měſta njeſnajeſche; běſche ßo ſabłudźił. Wot cźeledźe jeniczka ja hiſchcźe lehnucź njeběch a jemu něſchto k wjeczeri pſchinjeßech. Duż widźach, kak wón knjeſej cźežki pjenjeżny kaſchcźik pſchepoda a franzowſki k temu rěcźeſche, widźach też, kak Lewkan kaſchcźik w rukomaj ważeſche a żedźiwje na njón hladaſche; pſchetoż ſ nim tehdom hubjenje ſtejeſche, a wón móżeſche pjenjeſy trjebacź. Hdyž komoru ſa hoſcźa pſchihotowach, Lewkan ſa mnu pſchińdźe, klucź wobwjertowaſche a potom jara pſchecźelnje dźeſche: „Je hižo poſdźe, Hańża; móżeſch do koża hicź; jutſje je też hiſchcźe dźeń.“ To hewak jeho waſchnje njebě; mi ßo to dźiwne ſeſda, a ja do koża njeńdźech. Och, hdy budźech tola ſchka, ſo budźech niczo njeßłyſchała a niczo njewidźała! Hdy budźech njewidźała, kak Ulrich a Beno, tehdom ſchikowany ßydomnacźełětny hólz, ſ latarnju ſkradźu pſches dwór do prósneje hróbźe cźerchaſchtaj! Hdy budźech pſches ſchkałbu w jſtwinych durjach ſ pódlanſkeje jſtwy njewidźała, kak wſchitzy tſjo ßrjedź nozy mjelczo dó jſtwy ſtupichu, hdźež zuſy ſpaſche, a kak jemu ſtary ſ zyłej mozu hłowak na hłowu tłócźeſche. Ale zuſy běſche ßylny muż a ßo pod hłowakom won wudobu a wokaſche. Duż Beno ßwězu na blido ſtaji a nanej na pomoz ſkoczi; Ulrich pak, najßylniſchi, hłowak do boka ſchwyrnu, njeſbożowneho ſ woběmaj rukomaj wokoło ſchije pſchimnu a jeho ſ palzom ſa krk dajeſche, — wón je ßebi na tym ßamym měſcźe posdźiſcho ßam krk

pscherešnuł, — a Beno bjes tym prawu, stary pak lěwu ruku kruće džeržešče. „Puschćí!" Beno praji, kotremuž tužno bycź pocza. „Daj jeho! Daj jeho!" stary jachlešče; „tón njeplech ma kocze žiwjenje." Woni jeho sadajichu, a ja chžych, pot morwa se strachom, do žwojeje jstwiczki pod tšěchu, — tu žo psched durjemi s nimi setkach. „Ty dyrbisch wumrjecź!" stary na mnje sažycza. Ja na kolenje padźech; duž mi Ulrich schepnu: „Žaneho žłowcźka! žłyschisch? Wsmi latarnju a žwěcź nam!" Ja tschepjetajo poškuchach. Woni jeho mjelczo po nahłym skhodźe dele njeżechu — stary je posdźischo spěschnischo dele pschischok! — a jeho do hródźe donjeżechu; tam jeho sakopachu a pěknje kamjenje na jamu nakładźechu. — Pschi tym Beno kłobuk shubi; a dokelž běsche jemu tak horzo doscź, jón wón na hósdź powžnu — na tónle hósdź! A woni dale dźěkachu a cźežli stary žykanjowy kaschcź na to město stajichu. Ja też žwój dźěl wot krwawnych pjenjes dostach; dyrbjach pschižahacź a žym mjelczała, žym to pschi žebi noškła dołhe léta; ale nětko žu wschitzy morwi a sahinuli; semja žwojich morwych wróczo dawa, wona žwój ert wotewrja a k njebju woła; dha dyrbju ja też rěczecź. Budź mi Bóh hnadny!" —

Wona žo muczna snak slehnu a žudnikej wschu prózu wulutowa, dokelž hischcźe tón žamžny dźeń wumrje, kaž běsche lěkař prawje wěschcźił.

„Ale hischcźe druha njewoczakowana wěz žo sta. Nasch franzowski wucžer Flavart běsche žo hłuboko hnuty pschi skónzowanym poklaknuł, žo nutrnje koscźi dótknu a płaczo sawoła: „Mój wbohi nano! Tudy po tajkim? Takle po tajkim? Kak njenadźizy běsche žo Ty shubił, so njewjedźachmy, hdźe žy wostał! Kak je macź sa Tobu žlědźiła! Nětko, nětko staj sažo sjenoczenaj." —

Tónle wokomik, hdyž běsche Handrij runje požlenje žkowo doprajił, wětrowy stork, žylnischi hacź wschitke dotalne, durje a wokna na dobo wotrasy a wobě žwězy hažnu. „Durje sawrjecź! wokna sawrjecź!" Handrij sawoła; ale dyrbju wusnacź, so moja ruka trochu tschepjetasche, hdyž jeho poruczności dopjelnjach, a mojemu pschecźelej Jakubej žo runje tak dźěsche. Mjes tym pó cźmje cźeńki, ale tola wótry hłóš cźorneho saklincza: „A macźe hischcźe wschitko sa pschipad, też hdyž Wam nětko praju, so žym žyn Wascheho něhduscheho wucžerja, wnuk tamneho njesbožownehо cźěkanza?"

„To wschak žo spodźiwnje trjechi", knjes Handrij rjeknu, kiž běsche mjes tym se symnej krwju žwězy sažo sažwěcźił; „witam Waž wutrobnje, knjes Flavarto! Wasche mjeswocze žo mi hnydom trochu snate sdasche. Je dha Wasch knjes nan hischcźe žiwy? a hdźe? Ženje niczo wjazy wo nim žłyschał njeżym."

„Mój nan je w Brüsselu", Flavart wotmolwi.

„Pěknje. A Wascheho dźěda žmy, wě žo, se wschej žwjatocznosczu khowali."

„A Wy scźe njedźiwajzy na to do teho hrósbneho domu cźahnuli?" žo Jakub woprascha.

„Sawěscźe. Mój nan je hacź do žwojeje sbóžneje žmjercźe w nim bydlił, a ja po nim hacź do dźenžnischeho dnja."

„A njejscźe ženje niczo straschne widźał? njeje žo Wam ženje niczo hrósbne stako?" žo Flavart wobhonjesche.

„Dyrbju žnano hischcźe něschto schikowane wo scherjenjach powjedacź?" knjes Handrij žo žmějo rjeknu a pschi tym mózhnje pachasche. „Wjedro a hodźina žo tak prawje k temu hodźitej. Ale ně! Chžu pschi wěrnosczi wostacź a tymaj mkodymaj knjesomaj nózne spanje kasycź njecham. Ně, scherjenjow žanych njeje. Ale hrěchi žu", wón bóle khutny dźesche, „a ske žwědomje a khostanja a scźěhwki a spodźiwne pschipady. Bjesbóžny splah Lewkanez, na kotrymž jedyn wulki potajny njeskutk wotpoczowasche, tejle cźeži w běhu cźaža hacź do poželenjeho muža podleża. Te kamjenje a hrjady niczo sa to njemózachu; te bjes dźělbracźa hladaju na radosci a na horjo, na dobrych a na skych."

„Njecham žo wulki cźinicź: wožebje derje mi wokoło wutroby njebě, hdyž do hrósbneho domu pschicźežechmy; my dźěcźi žo, runjež běsche běły dźeń, bojasne k bojasnej macźeri cźischcźachmy. Ale žwjecźaze žkowa mojeho dobreho, ale khutneho nana tola na mnje skutkowachu. „Nasch nutskhód a wukhód žohnuj Bóh!" wón žwjatocznje dźesche. „S cźistej wutrobu a cźistymaj rukomaj na tole město stupamy, hdźež žu žo tak straschne skutki dokonjake, a hdźež je žo tak straschna pokuta staka. Zona, cźiń wjeżoke mjeswocze! Dźěcźi, njestrachujicźe žo! Bójcźe žo Boha, dha žo cźerta bojecź njetrjebacźe! Zana krej, žadyn njesprawny pjenježk žo ženje Wascheje ruki njepschimaj; žane poklecźe, žane sdychowanje khudych a žłabych Waž njepschescźěhaj: a potom khróble pó cźmje po domje a po dworje a w hródźi khodźcźe, Wy žame njekhodźicźe, tón najžylnischi a najlěpschi, Bóh žam, Waž pschewodźa." To na naž skutkowasche, a runje tak nanowe rosumne waschnje. Wón nam hnydom to najcźežsche njepschižpiwasche, ale naž po něczim na hrósbny dom swuczowasche, nam też žwězu a towarstwo popschejesche. A tak žmy léta dołho w žohnowanju tam žiwi byli; moji bratsja a moje žotry žu, žylsy srudoby a pschiwižnoscźe ronjo, jedyn po druhim dom wopuschczili; mojej dobraj starschej staj tam semrjekoj; ja žam žym žebi pěknu mandźelsku do domu pschiwjedł, a wona je mje po něczim s jědnacźe dźěcźimi swjeżeliła, wot kotrychž stej dwě w njebjeżach, a dźewjecź je jich hischcźe na semi; ja mam Bohu dźakowano khléba sa wschě; — s krótka, hrósbny dom je žo do-žohnowaneho pscheměnił; a hdy byschcźe mje Wy, moji knjeża, tam wopytacź chžyli, dha mózecźe w nozy spacź, hdźež žo Wam spodoba: to žo Wam runje tak derje radźi, kaž nadźejomnje nam wschěm tule nóz!" —

To prajiwschi schwarny knjes Handrij žwoju žwězu wsa a žo poruczi; też knjes Flavart žo wotžali. Mój pak, prjedy hacź do koża dźěchmoj, durje a wokna na najstaroscźiwischo sawrjechmoj a satykachmoj, schtoż dźě też bě pschi tajkim wětsje zyle rosumne. Njedźiwajzy na to žo bojach — niz scherjenjow, nihdy niz! — ale hrosnych žonow. Hacź to pucźowanje cźinjesche, abo dobre wino, abo woboje hromadźe, s jenym žkowom, mój s wopředka spachmoj kaž jěžej, posdźischo žo namaj prawje žměschne khupe wězy dźijachu. Nasajtra rano pak žo se žwojimaj nowymaj snatymaj wutrobnje roszohnowachmoj a wjeżokaj dale cźehnjechmoj do Božeho žwěta.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sandźenu wutoru je w tudomnej žukelnskej fabriży dźěłacźerja Neumanna žałożne njesboże podeschko. Jemu bě wolijowy karan do maschiny panuł, a žebi wotmyślliwschi, jón wucźahnucź, Neumann do tak mjenowaneho wjelka s ruku sajěźe. Hacź runje žo maschina hnydom sastaji, tola njebě możno, ruku s hosdźow, kotrež běchu žo do njeje sakaknuke, prjedy wušwobodźicź, doniž zyku maschinu rosschrubowali njeběchu. Wbohi cźłowjek je sa tón cźaž njewuprajne bolosćze wucźerpił. W hojerni, hdźež jeho hnydom donjeżechu, žu jemu roskakanu a rosmjeczenu ruku wotrěsnucź dyrbjeli.

— Wojerski pomnik žo njedźelu 16. junija pschi składnosczi Wettinskeho žwjedźenja poświjecźi.

— Sa narunanskich (ersatz) reservistow, kotsiž maja žo lětža prěni krócź swuczowacź, žu žo scźěhowaze dny k powołanju postajike: Pola traina 1. julija, pola pěschkow, honjerjow, pólneje artillerije a pioněrow dźeń 17. augusta a pola pěscheje artillerije dźeń 31. augusta; sa poswuczowanje prěni krócź žo swuczowazych mužstwow dźeń 9. novembra, na kotrymž dnju też rekrutojo do žłužby stupja.

— Sda žo, kaž so je woprawdźita žamomordarska požada do luda sajěła, kotraž žo kaž nakažliwa khorosćź rosschěrja. Njepomnja, so je hdy sa nětotre měžazy telko cźłowjekow ruku na žo složiło, kaž je žo to poželedni cźaž w Budyschinje a na Židowje stako. Njedźelu wjeczor je žo tu hižo sažo cźłowjske žiwjenje-psches žamomordarstwo skónczyło. Na prědarskej haży je žo swudowjena Pawnakowa wobwěžka. Praja, so je žo žamomordarka do cźežkich myślow samyślila, dokelž bě na jene wóczko woželepiła a widźenje druheho też poželedni cźaž wotebjerasche. Dźeń posdźischo, pónděelu, hižo sažo wo druhim žamomordarstwje powjedachu: jedyn sastaranz w Židowskej dźěłacźerni, 62létny dźěłacźer Fähnrich, bě žo s revolverom satšélił. Fähnrich běsche nětajke dźěło w inspektorowym wobydlenju wobstaracź dyrbjał a pschi tym inspekterowy revolver wuhladał, kiž bě pschipadnje s kulkami natykany. Wón drje je žo hižo prjedy se žamomordarskimi myślemi noży; hewak njeby žo dołho njerosmyślliwschi mordarsku bróń k hłowje stajił a žebi kulku do spanja tšélił.

— Měžacznika „Łužica" je cźišło 5. (meja 1889) wuschło. Wobžah: Njewjesta. J. Čišinski. — Holičo a kokula. J. Čišinski. — Wječorne zwony. J. Čišinski. — Bojomir abo Zawjedźenje křesćijanstwa w Łužicach. Powjesć za lud a dorosćenu młodźinu. Spisał J. Chociszewski. Z dowolnosću spisaćela z Pólšćiny zeserbšćił A. Žemr-Budyšinksi. — Z čěskeje poesije. V. Z „jednorych motivow" Jana Nerudy. Přełožił Adolf Černý. — Meja žiwjenja. (Směšk.) Dźěžničan. — Srjedu po jutrach, 24. haprleje w Budyšinje. — K 50-létnemu jubilej serbskeho gymnasialneho towarstwa „Soc. slav. Bud." w Budyšinje. Domašk. — Wótčinske zornjatka Handrija Zejlerja. (Ze starych Tydźeńskich Nowin w porjedźenej rěči.) — Łutowski zwón. (Wot stareho wowčerja z Hózneje.) — Serbske pismowstwo. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki.

S Njeżwacźidła. Nasch prjedawschi zyrkwiny wucźeŕ a organist k. K. W. Herzog emer. bu pjatk 3. meje w starobje 81 lět wot žwojeho knjesa do wěcznosczе domoj sawołany. Njebocźiczki bě žo w lěcźe 1808 w Hrodźischczu narodźił; bě wot léta 1827 s druhim

wuczerjom w Ketlizach a wot lěta 1838 zyrkwiny wuczeŕ w Njeßwaczidle. W lěcze 1876 bu wón pensionerowany a je ßo wjazy lět ſ braſchnoſczu bědźił. Bóh ſpožcź jemu czichi a mérny wotpoczink w jeho rowje, jeho ßwérne ſkutkowanje woſtanje pak w dobrym wopomnjeczu.

Se Skeho Komorowa. Ssyn tudomneho lěkarja ſanitetſkeho radźiczela dr. M. je ßebi w Gubinje w jenej korczmje ſ arſenikom ſawdał. Młodźenz ßo na haptykarſtwo pſchihotowaſche. Hakle pſched krótkim běſche wón wot nana k dalſchim ſtudijam trěbne pjenjeſy doſtał, ale je w krótkim czaßu pſcheczinił. Dokelž nětko bjes pjenjes ßedźeſche, je ßebi žiwjenje wſał.

S Barſchcza. Njehańbiczíwy rubjeżniſki nadpad je ßo wutoru 7. meje w naſchej bliſkoſczi ſtał. Hdyž dźowka, kotraž pola tudomneho měſchczana ßłuži, bliſko wßy Chójny w holi dźěſche, ßo dwaj brodataj dundakaj do njeje daſchtaj, wokajo: „Pjenjeſy abo žiwjenje!“ Podarmo holza wobkruczeſche, ſo pjenjeſy pſchi ßebi nima. Ji poſtromk wokoło ſchije ſadźernuwſchi ju dundakaj k ſchtomej pſchiwjaſaſchtaj. Wokacź ßo holza bojeſche, dokelž ji rubjeżnikaj hrożeſchtaj, ſo ji krk pſcherěſnjetaj, je-li ſo woła. Wonaj wſchitko pſchepytaſchtaj, ſchtož mějeſche holza pſchi ßebi; hdyž pak žanych pjenjes njenamakaſchtaj, jeje wězy rosmjetaſchtaj a ßo wotßaliſchtaj, wbohu holzu ani njewotwjaſawſchi. Na jeje wospjetne wołanje pak ſkónczńje ludźo pſchińdźechu, kotſiž holzu wotwjaſachu. Rubjeżnikaj ſtaj njeſpósnataj czekkoj.

S Rósborſkeho wokrjeßa. W Dubzu w Rósborſkim wokrjeßu ßo lětßa 23. meje wobhladowanje howjadow a konjow wotdźerži. S tym ſjenocźene budźe wuſtajenza wſchelakoreho domjazeho ſkotu, jako: ßwini, pjeriſny, pczołowych kołczow atd., dale też ratarſkeho a rjemjeßlniſkeho grata a pólnych wupkodow. Schtóž chże ßo pſchi wuſtajenzy wobdźělicź, ma to ſkerje a lěpje pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja abo pola pſchedßydy Dubczańſkeho abo Rěczíczańſkeho ratarſkeho towarſtwa pſchipowjedźicź. Na wuſtajenzy ma woßebje też Mužakowſka krajina ſaſtupjena bycź. S pjenjeżnych premijow ßo bjes druhim wudźěli 533 hriwnow wot ratarſkeho zentralneho towarſtwa w Wrótßławju a 300 hriwnow wot knjeſa hrabja Arnima Mužakowſkeho. Skót, kotryž ßo wuſtaji, dyrbi ßo pola ſórbarkarja Tabora w Dubzu pſchipowjedźicź a ma ßo na Rósborſke torhoſchczo, hdźež ßo wuſtajenza wotdźerži, 23. meje rano hacź do 7 hodźin pſchiwjeſcź. Jedyn ſ komißarow jemu tam ſtejniſchczo pſchipokaſa. Skót ßo njeßmě prjedy hacź popołdnju w 4 hodźinach wotwjeſcź. Njedźiwa ßo na to, ſo by ßo rjany wukormjeny, ale ſo by ßo plahowanſki ſkót, kajkiž jón mały ratař trjeba, pokaſował. Pſchi wudźělenju pjenjeżnych premijow budźe ßo woßebje na tak mjenowany krajny ſkót, kajkiž maja w holanſkich wßach, najwjetſcha ważnoſcź kłaſcź. Sa druhi domjazy ſkót, kaž ſa ßwinje, pjeriſny, ſa ratarſki a rjemjeßlniſki grat ßu teho runja pjenjeżne premije a diplomy poſtajene. Sapiß premirowanjow ßo bórſy po wuſtajenzy woſjewi. Saſtup do wuſtajenzy ſa wopytarja 20 np. płaczi.

S Błótow ßo piſche, ſo je tam jara wjele wrónow (karonow) pſchibyło, kotreż ßu ßebi tam hnězda natwariłe. Wróny ßu jara ſchkódne ſwěrjata, rubjeżne ptaki, kiž kurjata a libjata koja a młode ptaczki żeru. Teho dla ßu Błótanarjo poczeli wójnu pſchecźiwo nim wjeſcź a pytaju woßebje hnězda tamnych ſchkódnikow wutupicź, ſchtož je czeżka wěz, dokelž wróny na kónzach dołhich hakoſow twarja. Woßebje na wólſchach. Na jenej tajkej wólſchi namakachu 20 hnězdow; w jenych keŕkach ſwubjerachu ſa jedyn wjeczor 500 jejkow a 200 młodych wrónow. W Raduſchu płacza ßo pjenjeſy ſa kónzowanje tych ſchkódnych ſwěrjatow; duž tam kóždy wubjera, kiž może derje na ſchtomy łaſycź. (Br. Z.)

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Jurij Dreßler w Brěſynzy p. Delnjeje Hórki	1 hr.	— np.
Jan Jenko w Herrnhucźe	5 „	— „
Fr. Hruſchka, Joſef Krejczi, L. Womáczka } w Młodym Boleßławje	10 „	32 „
J. A. dr. Ota Gintl w Horowizach	2 „	— „
L. F. Smějew w Pětrohrodźe	25 „	— „
Farař Wjelan w Sslepom	30 „	— „

Hromadźe: 73 hr. 32 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Dwanaczelětny ſchulſki hólczeż Kießel w Brěſynje dyrbi njedźiwajo ßwojeje młodoſcze dwaj dnjej w jaſtwje ßedźecź, dokelž je lětßa 12. měrza murjerjej Wikorej tam ſe ſamknjeneho kamorczka kruch połcża kranuł. — Dźěłaczerjej Mikelej w Krakezach 3 mk. pjenjeżneho khoſtanja napołożichu, dokelž bě wot wowßa, jemu ſa konje Krakeczańſkeho knjeżeho dwora pſchepodateho, něhdże ſa 25 np. wobkhował. — Kubleŕ Hilbjenz w Hucźinje, kiž bě wumjenkarja Kružu w Stróji kſchiwdy dla wobſkorżił, ſtórżbu wróczo wſa, hdyž bě wobſkorżeny ßo na to ſwjaſał, ſo ſtórżbine khóſty ſapłaczi.

Khoſtanſka komora. Dźěłaczerja J. Wjelu ſ Kubſchiz, kiž bě lětßa 6. haprleje domownikej Briczi w tudomnym hoſczenzu „k jandźelej“ ſ jeneje ßuknje móſcheń ſe 6 mk. pjenjes kranuł, k jaſtwu na ßydom měßazow ſaßudźichu. — 18 létny Jan Ernſt Lowka ſ Rychwałda, njedoczink, kiž je hižo dwójzy paduchſtwa dla a ras woheńſakoženja dla khoſtany, bě ſkónczńje, hdyž běchu jeho w wukhowarni w Großroſenje w Schleſynſkej wotczahnuli, pola jeneho Budyſkeho krawza do wuczby ſtupił. Krute wotczehnjenje w wukhowarni pak jemu pakoſczenje wotwuczíło njeje. Hdyž ßo do jutrow hermank w Budyſchinje wotdźerża, je ßo wón w nozy do hermanſkich budow na žitnych wikach łamał a wſchelake twory kranuł. Młodoſtneho paducha k jaſtwu na tſi léta ſaßudźichu.

Přilopk.

* W Hoſterwitzu nad Łóbjom ßu jeneho dźěłaczerjowu žonu ſajeli, kotraž je, kaž je ßo nětko ßama wuſnała, pſched tſjómi njedźelemi žiwe dźěczatko porodźiła a jo ſadajiła. S woprědka wona prějeſche, doniž kaſchczík ſ czékom pod jeje kožom njenamakachu. Dokelž ßo na njeho tuka, ſo je na njeſkutku ßobu wina, ßu też muża ſajeli.

* Ssylne, czejke, a w ßwojich ſczěhwkach ſahubjaze njewjedro je ßrjedu w nozy w ſakiſej Schwizy na krajinu wokoło Baſtaje, Lilijoweje Skały a Königſteina panuło. Wokoło 11 hodźin hrimot pſchipowjedźi, ſo ßo njewjedro bliži. Sſeklate błyſki pospochi czornu tokſtu czmu hróſbnje wobßwětlowachu, a bórſy w nětrych wßach na dobo woheń wuńdże. Błyſk bě bjes druhim w Reichſteinje a w Hermsdorfje ſapalił. S dypkom jeneje hodźiny ßo zyły Łóbjowy dok ſ móznym wrjeßnjenjom ſatſchaßnu, a ſ dobom ſchwihaza wóhnjowa trubjel na Königſteinje k nóznemu njebju ßapaſche. Błyſk bě do pólvroweho magazina A, na trawniku pódla twjerdźiſny bliſko tak mjenowaneje noweje korczmy leżazeho, dyrił. W magazinje A wjele tyßaz granatow, karteczow, ſchrapnelow a maneverſkich kartuſchow leżeſche, bjes tym ſo ßo w pódlanſkim magazinje B na 15,000 zentnarjow pólvra khowaſche. Wobaj magazinaj ſtaj nědźe 300 metrow wot ßo ſdalenaj; bjes nimaj leži ſtraża, w kotrejž, kaž pſchezo, też mjenowanu nóz ſtražowanſki kommando, ſ 9 muži wobſtejazy, pſchebywaſche. Magazinaj ſtaj ſe ßylnych hrjadow natwarjenaj, ſe żeleſnymi lěßezami wobdataj a ſ tſjómi błyſkowodami wuhotowanaj, kotreż ßu hakle pſched dwěmaj njedźelomaj na jich hódnoſcź pruhowali. Pſchi kóždym magazinje ſtražowazy wojak ſteji. W tym wokomiku, w kotrymż błyſk do magazina dyri, na dobo tyßazy kulow rosbuchnuchu. W kole 500 metrow tyßazy kulow pſches powětr ſchwórczachu, wone horje hacź na twjerdźiſnine naßypy létachu a na twjerdźiſninych twarjenjach wjele ſchkody naczinichu. Wulke, ßylne hrjady hacź 200 metrow daloko létachu. Njepſchestawajzy rosbuchaze kule bubotachu a wóhnjowe trubjele k njebju ßapachu. Mózny, hróſbny to napohlad! Najhórje ßu ßo twarjenja bliſkoležazeje ſtraże a noweje korczmy ſapuſczike. Wſchě wokna a durje ßu rosrażene, tſěchi ſ dźěla wotkryte a wot kulow pſcherażene. Na polach w wokolnoſczi leża hromady kulow a hrjadow. Kaž pſches Boži dźiw ßu ßo wojazy w ſtraži a wobydlerjo noweje korczmy wſcheje czélneje ſchkody ſminuli. Też ſtražowazy wojak pſched magazinom A ßo wobſchkodźik njeje, khiba ſo je ßo jemu lěwa ruka lohko wobraſyła. Tón wokomik, w kotrymż błyſk do magazina ſajědże, ßo wón wot mózneho ſawrjeßnjenja pohłuſcheny bjes myßlow k ſemi czißnu, po nětrych mjeńſchinach ßo ſaßo ſebra a po rukomaj a nohomaj nimo magazina k ſtraži léſeſche, bjes tym ſo nětre kroczele dale njeho ſta kulow wrjeſkotajzy rosbuchachu. Wojazy w ſtraži běchu ſ woknom na druhim boku ſ twarjenja wuléſli a ßo ſady bliſkeho pahorka ſeſtupiwſchi, ſ měrom wotczakowachu, doniž inſtrukżije ſ twjerdźiſny njedóndźechu, ſo móża ßo do twjerdźiſny wróczicź; pſchi tym pſchezo wjele ſtow kulow pſches jich hłowu létaſche. Na twjerdźiſnje běchu bjes tym po pſchikaſni majora ſ Egidya wóhnjowy alarm piſkali, a ſa 5 mjeńſchinow bě wſcha garniſona na nohomaj, tola woheń ßo, dokelž ſ njeho pospochi kule létachu, haſchecź njemóżeſche. S człowjekow pſches wotpalenje magazina ani w twjerdźiſnje, ani w jeho wokolnoſczi nichtó k ſchkodże pſchiſchoł njeje. Wſchě wokolne pucże, na kotrychż ludźom ſtrach hrożeſche, ßo,

rosumi ßo, ſa wobkhad ſawrjechu. Pſchi dyrjenju błyſka do magazina bě ſatſchaßnjenje powětra tak ßylne, ſo ßo pſches to wulke wrota pſchi nutskhodźe do twjerdźiſny wuſběhnuchu. Jako woßebite ſboże ma ßo wobhladacź, ſo žane kule do ßußodneho magazina B praßke njejßu, w kotrymž njeßměrnje wjele pólvra leżeſche. Też na twjerdźiſnje horka je błyſk do jeneho twarjenja dyrił, tola pſches to wulka ſchkoda naſtała njeje.

* Tu ßamu nóz, w kotrejž njewjedro w ſakſkej Schwizy ſakhadźeſche, ßu też w druhich ſtronach Sakſkeje cźeźke njewjedra byke. W Fiſchbachu je błyſk ſchtyri krócź dyrił. Tamniſche Kittnerez kubło ßo do zyła ſpali; pjecź kruwow a něktore ßwinje w płomjenjach kónz wſachu. W dworje kublerja Wurſtmanna, do kotrehož błyſk teho runja dyri, bu kublerjowy iſilětny ßynk ſaraženy a jeho macź pohłuſchena. Też w Wilſchdorfje je błyſk dyrił a ſapalił. — W Großſermuthu pola Grimmy błyſk do Altnerez kubła dyri, ſaraſy jenu dźowku a kublerja tak pohłuſchi, ſo hiſchcźe na druhi dźeń bjes myßlow leżeſche. Bjes Tanndorfom a Leisnigom bě żeleſniza tak wyßoko powodźena, ſo po njej cźahi dlěſchi cźaß jěcź njemóžachu. — Straſchne njewjedro je też w Schleſynſkej pola Peterswaldawa ſakhadźało. Wſchě pola ßu pſches ßylny deſchcź a krupy ſapuſcźene, wßy Kaſchbach, Schmiedegrund a Steinſeifersdorf buchu powodźene, brózńje, hródże a moſty ſwottorhane a dróha woſpjet pſchedrěta.

* W Liegnitzu chžyſche dźowka tamniſcheho měſchcźana, kotryž ßo tak mjenowaneje ßwobodneje wěry dźerži, wěrowacź dacź. Pſchi tym pak ßo wukopa, ſo njewjeſta hiſchcźe kſchcźena njeje. Chžyſche-li ßo w zyrkwi wěrowacź dacź, njewjeſcźe, kotraž je 20 lět ſtara, niczo njewubu, hacź ſo ßo wo naboźinje roswucźowacź a ßo potom kſchcźicź daſche. Tak běchu wſchitke ſadźěwki wotſtronjene.

* S Wrótßławja ßo hižo ſ ßo wo trichinoſy piſche. S kónz měrza běſche tam ßwójba twarza Miſchke ſkhorika, muž, žona a dźěcźi bórſy ſa ßobu. Lěkarjej ßo ſdaſche, jako bychu na trichinoſu ſkhorili byli. Bórſy też ßo wukopa, ſo běchu Miſchkezy něſchto dnjow prjedy ßuſchene ßwinjaze mjaßo jědli, a to dwójzy ßyre a junu k wobjedu warjene. Pjecźa wjele wjazy hacź punt ſjědli njejßu. Dokelž hiſchcźe tam ſbytki mjaßa běchu, je lěkař mikroſkopiſzy wobhlada. Mjaßo běſche połne trichinow. Duž ßo wyſchnoſcź wobhonjeſche, ſ wotkel je mjaßo było. Pſchi tym ßo pokaſa, ſo Miſchkezy a wſchelake druhe ßwójby mjaßo ſtajnje wot jeneje žony ſe wßy bjeru. Też ßwoje trichinojte mjaßo mějachu Miſchkezy wot njeje.

* Wobžarujomne njeſboże je ßo w jenych kaſarmach w Pósnańſkim ſtało. Jedyn wojak towarſchej, kiž běſche wucźeny ſamkař, ßwoju tſělbu pſchepoda, ſo by towarſch něſchto na njej porjedźił. Njerodny cźłowjek pak běſche w tſělbje patronu tcźazy woſtajił a towarſchej wo tym niczo njepraji. Hdyž ſamkař tſělbiny ſamk pſchepytowacź pocźa, tſělba wrjeßnu; njeſbožowny ßo wali a bórſy na to ſemrě. Kulka běſche jemu do žiwota ſleczaka.

* W Breitenbachu w Thüringſkej běſchtaj ſtarſchej ßwoje 4lětne dźěcźo ßobu na polo wſakoj. Hdyž běſche cźaß ßwaczicź, dźěcźo ſ bleſchu do korczmy po palenz póßkaſchtaj. Dźěcźo pak duzy ſ korczmy palenz wupi, ßo ßmjertnje wopi a na dróſy leżo woſta. Naſajtra wumrje, dokelž běſche ßebi ſ alkoholom ſawdako.

* Załoſtnu ßmjercź mějeſche wóndano 7lětna holczka w Suhlu w Thüringſkej. Dźěcźo ßebi na dróſy ßedźo hrajkaſche. Na jene dobo konjej, kiž běſchtaj ßo ſpkóſchiłoj, pſchicźěriſchtaj, dźěcźo wo kheżu wrjeßnuſchtaj a jo tak k ſcźenje pſchipreſchtaj, ſo holczka na měſcźe ducha ſpuſchcźi.

* 1. meje rano ſahe bu w jaſtwowym dworje krajneho ßudniſtwa w Gerje w pſchitomnoſcźi ßudniſtwa a měſchcźanow k ßmjercźi wotßudźeny mordař Scheibe wotprawjeny. Wotprawjenje je kat Reindel ſ Magdeburga wuſtojnje a ſpěſchnje wobſtarał. Scheibe hacź do poßlenjeho wokomika ſměrny woſta. Wón hakle běſche 21 lět ſtary. K ßmjercźi ßu jeho wotßudźili, dokelž je, woſpjet ſpytawſchi ßwojej žonje ſ jědom ſawdacź, žonu ſadajił a ju potom ſa durje wobweßnuł.

* W jenej fabrizy pola Oſterlinde w Braunſchweigſkej chžyſche miſchtr rjemjeń, kiž koleßa wjercźi, ſ maſchiny dele ßunucź, doniž maſchiny hiſchcźe dźěkachu. Njeſbožowny pak ßebi pſchehlada a do gratu pſchińdże, kiž jeho do kruchow roſtorha. Njeſbožowny pſchipad ßo cźim bóle wobžaruje, dokelž je ſnjeſboženy ßylnu ßwójbu ſawoſtajił.

* We wßy Wenzen w Braunſchweigſkej chžyſchtaj mkodaj mandźelſkaj, runje hakle ſwěrowanaj, na wosu, kiž běſche wyßoko ſ domjazej nadobu nakładźeny, do mužoweje domiſny jěcź. Něſkajkeje ßnadneje pſchicźiny dla ßo duzy po puczu konjej ſpkóſchiſchtaj. Mkody muž, kiž ßam jědźeſche, ſ woſa dele padźe a pod koleßa pſchińdże, kotreż jeho zyle rosmjeczechu. Wós ßo ſwróczi, a mkoda žona pod woſom leżeſche, jeje rany pak ßmjertne njejßu.

* Cźeźke khoſtanje je reſerviſta podeſchko, kotryž běſche ßo na kontrolnej ſhromadźiſnje w Bramſtedcźe pſchi pukach wobdźělił. Dokelž wón tónle dźeń pod wojeŕſkim ſakonjom ſtejeſche, jeho wojeŕſki ßud k twjerdźiſnje na połdra lěta ſaßudźi. Ziwilne ßudniſtwo budźeſche jeho ßnano k ßnadnemu pjenježnemu khoſtanju ſaßudźiło.

* Schwalcźa w Erfurcźe ſ artilleriſkim podwyſchkom dźerżeſche. Běſchtaj dźěcźo pomětoj, kotreż pak je ſemrěło. Sańdźeny tydźeń ßo ſchwalcźa roſßudźi, ſo podwyſchka na to dopomnicź póńdże, ſo ji mandźelſtwo ßlubi, abo ſo ßebi ßama žiwjenje woſjme. Póndźelu wjecźor wokoło woßmich wona do kaſarmow pſchińdże a ßo ſ podwyſchkom roſrěcźowaſche; na jene dobo pak dokhi wótry nóż wucźeże, ßo ſ nim dwójzy do wutrobna kłó, wótſje ſakſchicźa a ßo ſ krwju wobliwajo na měſcźe leżo woſta. Cźeżzy ranjenu do hojeŕnje donjeßechu, hdźež pak nadźije nimaju, ſo ßo ji žiwjenje ſdźerži, dokelž je pſchewjele krwě ſhubiła.

* Srudny dóńt je njewjeſtu jeneho pſchekupza w Lübecku dóſchoł. Njewjeſta wjecźor do kwaßa wjeßoła woßrjedź ßwojich towarſchkow ßedźeſche. Po ſwucźenym waſchnju ji jeje ßotra njewjeſcźinſki wěnz a ſchlewjeŕ pſchepoda, hrónczko k temu prajiwſchi. Lědma běſche ßo to ſtako, njewjeſta do womora padźe, ſ kotrehož wjazy njewotzucźi, njedźiwajzy na wſchě lěkaŕſke ßrědki. Naſajtra wona ſemrě, něktore hodźiny prjedy, hacź mějeſche ſ nawoženju pſched woltař Boži k wěrowanju ſtupicź. W měſto njewjeſcźinſkeje ßmjertnu krónu doſta.

* W Kielu wóndano kódźnemu cźěßli, kotryž kódź twaricź pomhaſche, něktore wulke kruchi żeleſa na hkowu padźechu a jemu nop zyle rosbichu, ſo wón na měſcźe morwy leżo woſta. Njeſbožowny hakle běſche ßo pſched krótkim ſ Mecklenburga do Kiela pſcheßybłił; jeho ßwójba, kotraž je w nim ßwojeho jeniczkeho ſeźiwjerja ſhubiła, chžyſche ſańdźene dny ſa nim do Kiela pſchicźahnucź.

* Załoſtnu ßmjercź mějeſche miſchtr w jenej piwarni w Kielu. Na kromje piwneho kótka ſtejo, ſo by někajki honaczk wotwjertnuł, ßo wón wobßuże a do kótka padźe, kiž běſche połny horzeho piwa. Piwo mějeſche 70 gradow. Załoſtnje woparjeneho jeho ſ kótka wucźeżechu a do hojeŕnje donjeßechu, hdźež wón ßurowe boloſcźe pſchětrawſchi ſa něktore hodźiny wumrje. Njeſbožowny, w kotrymž je ſawoſtajena ßwójba ßwojeho jeniczkeho ſeźiwjerja ſhubiła, běſche hakle něktore tſizecźi lět ſtary.

* Sſo ſ wojeŕſkeho wuwucźowanja domoj wróczíwſchi je ßo w Dieuze w Elſaßu 6. t. m. dopołdnja ſekondeleutnant tamniſcheho 136. regimenta pěſchkow, 20lětny baron v. Schorlemer, w ßwojej iſtwě ſ revolverom do wutroby tſělił, ſo běſche na měſcźe morwy. Młodźenz ſ jeneje najwoßebniſchich ßwójbow Weſtfalſkeje wukhadźeſche. Schto je jeho pohnuło, ſo je ßebi žiwjenje wſał, nichtó njewě.

* S Lwowa w Galiziſkej ßo piſche: W naſchim měſcźe je ſańdźene dny krwawny njeſkutk na ßwětko pſchiſchoł, kiž je ßo w cźěmnej, wlóżnej iſtwicźzy woßrjedź měſta ſtał. 56 lět ſtara dźěłacźerka Lopazka, kotraž w tejle iſtwicźzy bydleſche, ßo hižo wjazy njedźel pokaſała njebě, ſchtož pak ßo nikomu woßebje ſpodźiwne njeſeſda, dokelž běſche wona cźaſto na něſchto dnjow město wopuſchcźiła była. Hdyž pak ßo ſkónczńje tola ſa njej praſchecź pocźachu a ju nihdże wußlědźicź njemóžachu, jeje ſtwicźku, kotraž běſche ſawrjena, ſ mozu wotewrichu a tam jeje cźěło a hiſchcźe cźěło druheje 53 lět ſtareje dźěłacźerki namakachu. Cźěle běſchtej hižo ſ dźěła pſchětkatej. Zónſkej běſchtej wobě ſe ßekeru ſaraženej, najſkerje hižo pſched 5 abo 6 njedźelemi. Lopazka běſche nalutowarńſke knižki a też něſchto pjenjes doma měła; woboje běſche mordař rubił. Sajeli ßu dźěłacźerja, na kotrehož rubježneho mordarſtwa dla tukaju.

* W Zanzibarje bu wóndano němſki morjak, kiž běſche ſ tukrajnymi wobydlerjemi ßedźo pił, wot tutych ranjeny. S němſkeje wójnſkeje kódże „Leipzig" wotdźělenje mórſkich wojakow na kraj póßkachu, ſo bychu ſpomnjeneho morjaka a němſke konſulſtwo pſched njembrym ludom ſchkitowali.

* S połnózneje Ameriki ßo ßrjedu tydźenja piſaſche: Měſto Stafford w kraju Kanſas je ßurowy wichor domapytał, kotryž je twarjenja měſta do zyła ſapuſcził, ſo ßu runja ſemi. Zadyn jeniczki dom ſtejo njewoſta. Też najßylniſche ſchtomy buchu ſ korjenjemi wuwalane, a wichor, kiž něktore hodźiny pospochi ſe ſatraſchnej mozu ſakhadźeſche, je je ſchtó wě kak daloko rosmjetał. Měſto je hromada roſpadankow. Wokoło lětaze roſpadanki wjele cźłowjekow morichu; 40 buchu cźeżzy ranjeni. Też něktore wulke ſtadła ſkotu, kotreż ßo blisko měſta paßechu, buchu ſabite.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Hermann Jaroměr Wylem Behrend, pschekupz w Draždźanach, ſ Hanu Selmu Stenzelez w Wownjowje. — Jan August Kozor, žiwnoſćeŕ w Hornim Hunjowje, ſ Wyleminu Frödźiz w Libuchowje. — Jan Scholta, kubleŕ w Kortnizy, ſ Lejnu Ernestinu Wicźasez tu.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Max, Gustava Ernsta Scholty, skalarja na Židowje, ß. — Marja Martha, Augusta Mroſka, fabrikarja na Židowje, dź. — Emma a Augusta, Jana Měta, ſahrodnika a wósnika w Dobruſchi, dwójnizy. — Marja Emma, njemandź. dź. w Dźěžnikezach.

W **Katholskej zyrkwi:** Amalija Herta, Franza Dittricha, pjekaŕskeho miſchtra tudy, dź. — Albert, Handrija Kaisera, ſchewza w Budeſtezach, ß.

Zemrjeźi:

Dźeń 10. meje: Benno, Pawoła Michała Kamprada, ßedlarja tudy, ß., 3 l. 3 m. — 12. Max Hermann, Handrija Augusta Hoby, pólneho khěžkarja w Delnjej Kinje, ß., 6 m. 1 d. — Fürchtegott Leberecht Mühl, murjeŕ pod hrodom, 43 l. 5 m. 2 d. — 13. Korla Wylem Fähnrich, ſaſtaranz w wokrjeßnej dźěłaćeŕni na Židowje, 61 l. 9 m. 11 d. (ßo ſatſělik). — 14. Hedwiga Frida, Korle Augusta Ungera, dźěłaćerja na Židowje, dź., 1 l. 10 m. 10 d. — 14. Marja Madlena rodź. Měrćinkez, njebo Jana Lukaſcha, rěſniſkeho miſchtra, ſawoſt. mandźelſka, 64 l. 7 m. 13 d. — 15. Emilija Luiſa Frida, Hendricha Hermanna Kühna, rěſnika na Židowje, dź., 1 m. 15 d.

Płaćiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2492 měchow.	W Budyſchinje 11. meje 1889 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 16. meje 1889 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	12	9	41	9	12	9	41
" . . . . . žołta	9	—	9	29	8	82	9	—
Rožka	7	31	7	50	7	6	7	34
Jećmjeń	7	14	7	29	6	80	7	17
Wowß	7	40	7	60	7	—	7	20
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	9	6	9	58
Woſa	8	75	9	03	8	20	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Bérny	1	80	2	20	1	80	2	30
Butra . . . 1 kilogr.	2	40	2	70	2	30	2	60
Pšeńcžna muka 50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	50	11	80	—	—	—	—
Sžyno . . . 50 "	3	70	4	50	3	50	4	—
Sklóma . . 600 "	30	—	32	—	24	—	30	—
Prožata 1212 ſchtuk, ſchtuka . .	10	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 47 np.; pšeńca (žołta) wot 8 hr. 97 np. hacž 9 hr. 26 np.; rožka wot 7 hr. 34 np. hacž 7 hr. 50 np.; jećmjeń wot 7 hr. 14 np. hacž 7 hr. 29 np.; wowß wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 40 np.

Draždźanske mjaßowe płaćiſny. Howjada 1. druźiny 53—56 mk., 2. druźiny 48—52, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—58 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 17. meje: Rjane.

Njech ßo w haptykach ſa polèpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu doſtaeź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Pšches ßudniſtwo ma ßo na pſchešadźowanje pſchedawaeź: 20. meje dopołd. w 9 hodź. khěžkaŕſka žiwnoſćeź cźišło 41 w Wyßokej pola Kamjenza.

Na pſchedań: Sahrodniſka žiwnoſćeź cźo. 21 w Hrodźiſchcźu. — Kowaŕnja pſches E. Mießnera w Cźelchowje. — Žiwnoſćeź ſ 33 kórzami pſches rěſnika Lehmanna pſchi žitnych wikach. — Khěža cźišło 8 ſ 2 ſtwomaj w Budyſchinku. — Kubło cźo. 3 w Pſchiſchezach ſe 147 kórzami. — Maka žiwnoſćeź. Shonicź na ſwonkownej lawſkej haßy 4.

W Małym Wjelkowje je **žiwnoſćeź** cźišło 5 ſe 7 kórzami pola a łuki a ſe wſchěm morwym a žiwym inventarom dla ſtaroby wobßedźerja ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

W Łuſy je nowonatwarjena **khěža** cźišło 39 b ſ hródźu, kólnju a bróžnju, ſ polom a łuku na pſchedań. Wona ßo ſa kóžde rjemješło derje hodźi. Dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

Khěža

na Židowje je hnydom na pſchedań. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja **Jurſcha** tam ſhonicź.

W Kotezach je maßiwna **khěža** cźišło 47 ſ dwěmaj kórzomaj pola a 57 □prutami ſahrody na pſchedań. Kupz móže někotre wotnajate pola wot nětcźiſcheho wobßedźerja a dwě kruwje, kaž też hoſpodaŕſki grat, pſchedewſacź. Dalſche je pola wobßedźerja ßameho ſhonicź.

W Nowym Łuhu je **khěža** cźišło 66 ſ 1½ kórzom pola ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

Dwajſchoßna **khěža** cźišło 29 w Łuſy ſe ſahrodu a łuku je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je pola wjeßneho rychtarja **Henki** tam ſhonicź.

Poß.

Ssylny, rjany poß, 1½ létny, do cźehnjenja abo na rjeczas ßo hodźazy, je hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w wudawaŕni Serbskich Nowin.

Kaćže hněźda

wot jara ßylnych kaćžkow ßu na pſchedań pola

Kaſtnera w Hrodźiſchcźu.

Wóſk

po najwyſchſchich płaćiſnach kupuje **Otto Engert.**

Wóſk

wóſkowy twar a **panki** kupuje a dawa najwyſchſche płaćiſny

Hermann Lehmann

na hornczeŕſkej a žitnej haßy.

Draſtne tkaniny

cźorne a pißane, jenož derje ßo noſchaze po najtuniſchich płaćiſnach w Budyſchinje, **dwójzyſchěroko** po 40 np. hacž po 1 mk. 50 np.,

☛ **ßomot** po 45 np., **žiđźany płyſch** po 85 np., **muſtrowany woprawdźity ßomot** po 1 mk. 70 np. atd. Tkaniny k **podſchiczu** ſa ſchwalcźe po en gros-płaćiſnach. **Cźorne tkaniny** k žaketam, dobre, rjepikojte, 10/4 ſchěroke, łóhcź po 170 np.

Herm. Beermann

na ſnutskownej lawſkej haßy w Budyſchinje

ſ napſchecźa radneje pinzy.

Sſelowy ſklad.

Najlěpſchu jěđźnu a ſkótnu ßel po zentnarjach a po puntach porucźa **C. Hanske**

na žitnych wikach 20.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucźa

Paul Walther

na žitnych wikach.

Jara ponižene wurjadnje tunje płaćiſny ſa

ſchwalcźow, krawzow, tapezěrarjow a ſaßo-pſchedawarjow

gaſu k podſchiczu ff., łóhcź 10 np.,

proſtu gaſu po 19 np.,

dwójne podſchicźe łóhcź 16 np.,

keper k taillam łóhcź 17 np.,

łuſter k ſchwejchamu łóhcź 19 np.,

proſty płat k paßam 33 np.,

ßomot łóhcź po 45 np.,

płyſch k wobßađźenju łóhcź 85 np.,

ßmuhate podſchicźe do rukawow łóhcź 26 np.,

najlěpſchi keper k łazam łóhcź 25 np.,

najlěpſchi drell k ſakam łóhcź 30 np.,

7/4 ſchěroki **proſty płat** łóhcź 31 np.,

10/4 **wołmjany atlas** łóhcź 70—100 np., jara woßobny po 110 np.,

10/4 **drell k madrazam** łóhcź 57 np.,

mebłowy damaſt po 65 np.,

mebłowy ryps po 1 mk. 50 np.,

mebłowy płyſch 2 mk.,

kožojty płat łóhcź 50 np.,

woprawdźity jendź. crochet łóhcź 120 np. a podobne wězy **jara tunjo!**

Herm. Beermann

w **Budyſchinje**

na ſnutskownej lawſkej haßy.

K ſaniczenju

molow

porucźam

kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin, woprawdźity dalmaziſki pólwer pſche inſekty, pólwer a tinkturu pſche mole, naftalinowe łopjena, ſelo a papjeru pſche mole.

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail 10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Tinkturu pſche ſchcźóny w bleſchach po 50 np.,

pólwer pſche ſchcźóny w tyſkach po 40 a 60 np.,

pólwer pſche ſchwoby w tyſkach po 40 a 60 np.

porucźa

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail 10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Trawowa awkzija.

Lětuschi trawowy wužitk na powodźliwych łukach pschi tak mjenowanym **hospitalskim hacze** a pola **Wuriz** ma žo

schtwórtk 23. meje 1889 popoldnju w 3 hodźinach

na městnje žamym s wuměnjenjom wuběranja bjes žadźerjemi po swucženych wuměnjenjach, w termiji wosjewjomnych, pschenajecź.

Na wotnajecźe smyßleni žo prosch, so bychu žo w postajenym cźaßu pschi tak mjenowanym hospitalskim hacźe seschli.

W Budyschinje, 14. meje 1889.

Měschcźanska rada.
Löhr, měschcźanosta.

Balmjane a polplatowe plokanske tkaniny

k **mužskim** a **hólcźim wobleczenjam**, łóhcź hižo po 50 np., porucźa w **njepuschcźatych barbach**

žuknowa pschedawarnja

Bruna Grohmanna

w Budyschinje na hlownym torhoschcźu 9.

najwubjernische psche

wschě insekty

skutkuje woprawdźe s pschekwapjazej mozu a wschu njerodź rucźe a tak s wěsta wutupi, so wona **žlěda po žobu njewostaji.**

Psched niczim žo bóle njewarnuje, hacź psched **falschowanym po wasy w papjerje žo pschedawazym** insektowym pólvrom, kotryž njech žo **khróble s „zacherlinom" njepschepósnaje.**

Jenož w **originalnych bleschach** je „zacherlin" **woprawdźity** a **tunjo** dostacź w Budyschinje pola kk. bratrow Měrschow,

= = = = Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = M. Fiermanna a Rissy,
= = = = Ernsta Mitascha psched schulerskimi wrotami,
= Barcze = = C. A. Lukascha,
= Biskopizach = = Alfreda Böhmy,
= Hrodźischcźu = = Friedricha Arnolda,
= Bukezach = = Herm. Kschižanka,
= Wósborku = = J. Rämschez herbow.

Hlowny sklad:

J. Zacherl w Winje.

Khojej

žyry a paleny,

derje žłodźazy po wschěch płacźisnach porucźa

J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucźa

J. G. Klingst Nachf.

Stare pjenjesy!

Stare slote a žlěborne pjenjesy, wožebje **stare speciestolerje,** kaž tež žadne **nowsche tolerje** kupuje a sa nje najwyschsche płacźisny płaczi

Adolf Boëtius,
juwelěr a slótnik
na bohatej haßy pschi wrotach.

Khlěbowe płacźisny

khumschtneho mlyna w Scheschowje.

1. družina 8 puntow po 68 np.,
1. = 6 = = 53 =
1. = 4 = = 35 =
2. = 6 = = 45 =

Zigary.

100 schcht. po 2 mk. 80 np.,
2 mk. 40 np.,
tobak punt po 60 np.,
krane rjepiki punt po 32 np.
porucźa **Hanske**
pschi žitnych wikach.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płacźisnach porucźa

destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju žo žerbski rěcźi.

Runklizowe rostliny žu na pschedań na kamjentnej haßy 9.

Zigary.

Dobru a rjenje běku žo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucźa kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Turkowske žłowki

najlěpscheje družiny porucźa

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płacźisnach.

Khojej

paleny hischcźe po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischcźe po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenož w derje a cźiscźeßłodźazych družinach jako **jara tunjo** porucźa

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Cźisty palenz, dobry palenz, likěry

po měrje a w picźelach po najtunischich płacźisnach porucźa

Hermann Gruhl
pschi theatrowym městnje.

Deschcźne mantle

sa žony a holzy
wot nětka po jara poniženej płacźisnje porucźa

Herm. Beermann
na snutskownej lawskej haßy.

Destillazija Ad. Rämscha

w **Budyschinje** pschi **butrowych wikach**

porucźa žwoje wubjerne žłódke **dwójne likěry,** jako **rózowy, honiwjerski, selowy** a **khimjelcźkowy likěr, liter** po 60 **up,** Wone žo žwojeje wubjerneje dobroscźe dla wožebje k kwaßam a k kschcźisnam hodźa.

Dale žo jednory **žłódki paleny,** kaž tež dobry **cźisty palenz** I. a II. družiny liter po 30 np. a 27 np. pschi 10 litrach porucźa.

Winowe kißako, kißakowy sprit a **płodowe kißako** po tunich płacźisnach.

Swój wulki sklad

žłómjanych klobukow

sa žony, muskich a dźěcźi,

korsety, židźany bant, žomot, zanki, wutykowanje, schaty a **schtrympowe twory,** kaž tež wschu potrjebu k schicźu w najlěpschich kajkoscźach a po najtunischej płacźisnje k pschecźelnemu **wobkedźbowanju** porucźam.

Leopold Posner
na bohatej haßy 7
w domje knjesa pjekarskeho mischtra Biesolda.

S tutym Ižebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so žym

k. ſ. priv. měſchczańſku haptyku

ſ mineralnowodowej fabriku

tudy wot **Riſſez** herbow kupił a pſchedewſał.

Budu žo ſtajnje prózowacź ſ krutej ſprawnoſczu a žwědomitoſczu dowěrjenje, mi žo ſpožczaze, ſaßłużicź a ſakhowacź.

W Budyſchinje, 9. meje 1889.

S poczeſczowanjom

G. Hold, haptykař.

Bukečanske serbske towařſtwo

změje njedźelu 19. meje posedźenje, w kotrymž budźe so wo wšelakich towařſtwowych naležnosćach, kaž też wo Wettinskim swjedźenju jednać. Započatk z dypkom 5 hodźin. Hosćo su witani. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Rakečanske towařſtwo „Lipa“

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 19. rózownika swoje měsačne posedźenje popołdnju wot 4 hodź. w Křižanec hosćencu.

Luboznje přeprošuje

předsydstwo.

Jutſje njedźelu 19. meje

reje w Nowych Koprizach.

Mawkſch, hoſczenzař.

Worzynſki hoſczenz.

Jutſje njedźelu **reje.** Pſchecźelnje pſcheproſchuje **B. Protze.**

Hamburgſko-amerikanſke paketowjeſdne akzijowe towařſtwo.

Direktna parolódźna jěſba

ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ſtrjedu a njedźelu,

ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,

ſ **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,

ſ **Hamburga** do **Wjeczornej Indiſkeje**
měſacznje 3 krócź,

ſ **Hamburga** do **Mexiko**
měſacznje 1 raz.

Towařſtwowe póſtſke parne łódźe pubawaju wubjernu jědź a pſchihódnu pnczowanſku ſkładnoſcź ja kajutowych a bjeſkubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa **No. 79**

Carl Meisel w Budyſchinje

Kowařſki móže hnydom do dźěła ſtupicź pola **Jakuba Libſcha** w Radworju.

Krawſkeho pyta do trajneho dźěła **Auguſt Pilak,** krawſki miſchtr w Bukezach.

Miſſionſki žwjedźeń w Maleſchezach.

Sſrjedu 22. meje ſměje žo w Maleſchezach miſſionſki žwjedźeń. Na žerbſkej Bożej žłužbje, kotraž žo popołdnju w 2 hodźinomaj ſapocźnje, budźe k. farař **Waktař** ſ Wóßlinka, na němſkej pak, kotraž žo w 4 hodźinach ſapocźnje, k. farař **Rjencź** ſ Ketliz přědowacź. Wſchitzy pſchecźeljo miſſionſtwa žo naležnje pſcheproſchuja.

W Maleſchezach, 8. meje 1889.

Handrik, farař.

Porſchiſke burſke lokalne towařſtwo

ſměje **njedźelu 26. meje** popołdnju w 5 hodźinach w **Taffeltez** hoſczenzu požedźenje. Wſchitke žobuſtawy pſchecźelnje pſcheproſchuje

pſchedžydstwo.

„Boruſſia“,

krupowu ſchkodu ſawěſczaze towařſtwo a. G. w Barlinje,

druhe najwjetſche němſke towařſtwo na wſajomnoſcź, koužſha ſawěſczenſka ſuma 111½ milijona,

porucza žo, pokaſujo na žnadnu pſchedkhadnu premiju a nahladny rabat na premiju a pokaſujo na žwoje druhe jara pſchihódne ſrjadowanja a wuměnjenja, knjezom ratarjam też w tutym lěcze k ſawěſczenju. — **Zyka premija ſ doplaczenjom w kouſchim lěcze ſa ſtwjelzowe a kuſchczinowe płody 75 a 80 np. — Sawěſczenja pſchijimaju:**

Poddirekzija w Draždźanach A. na Marjinej drózy 28, A. Melcher. W **Budyſchinje:** C. A. Siems. Herm. Lemke. W **Hodźiju:** Theod. Mrós. W **Krodźiſchczu:** Herm. Petzold. W **Bukezach:** Herm. Kſchižank. W **Rakezach:** Jan Miczka. W **Nowej Jažońzy:** Jurij Smij. W **Hornjej Hórzy:** Korla Marczink. W **Porſchizach:** Guſt. O. Donath. W **Rynarni:** Ernſt Pětſch. W **Sohlandze n. Spr.:** C. E. Reitz. W **Holbinje:** Aug. W. Förſter.

Wobkhodny agent **Koplanſky**

na ſchulſkej drózy 5 pola knjeſa rjemjenjerja Leunera po 2 ſkhodomaj porucza žo k wudźěkanju pišnych dźěkow, jako kupjow, dołžnych a ſaſtajenſkich ſapišanjow, zežijow, próſtwow a wobczežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy ſkład w wulkim wubjerku en gros & en détail.

Hłowna agentura Hamburgſko-Bremenſkeho woheńſawěſczenja.

Sſylna dójka žo do Chemnizy hnydom pyta. Dalſche je w wudawarni Serb. Nowin ſhonicź.

Schožarjow, hejtmanow, hoſpoſy, ſtwowe holzy, kucharki, wotroczkow a dźowki w kóždym czažu pſchiſtaja **R. Striegler** na žukelnſkej haży 30.

Pytam k 15. junijej t. l. **ródnu žerbſku domjazu holzu,** kotraž móže płokacź a trochu waricź. Holzy ſ dobrymi wopiſmami chzyke žo pola knjenje **E. Ssmolerjoweje** w Budyſchinje wo dalſche wuměnjenja napraſchowacź abo hnydom na mnje wobroczicź.

Dr. Mukowa w Freibergu.

Do jeneho hoſczenza w Schandawje žo k 1. junijej pſchi dobrej jědźi a wyſokej mſdze płokarſka holza, kotraž ſe ſchatami wobkhadźecź wě, pyta. Dalſche je w wudawarni Serb. Nowin ſhonicź. Puczowanſki pjenjes žo ſaruna.

Kamjenjeczeſarjow a dźěłaczerjow

do trajneho a derje žo płaczazeho dźěła w ſkałach w Plužnikezach, Dobroſchezach, Nadźanezach, teho runja w Liberzach (Reichenbergu) w Czechach pytam. Puczowanſki pjenjes do Czech ſarunam.

A. Starka, twarſki miſchtr w Skanezach pola Barta.

Pſchi wyſokej mſdze rólnych pohonczow, žrěnkow, wolazych, dźěłaczerjow, dźowki ſa hródź a k žwinjom a žłužobne holzy pyta **Heynoldowa.**

K lětnemu žmjertnemu dopomnjenju

na njebo

Madlenu rodź. Schramiz,

njebo

Handrija Schmita,

něhdy w Błózanach, wudowy,

† w Bosankezach 21. měrza 1888

72 lět ſtara.

Dźenž' w duchu ſ nowa pſchewodźamy
Waž k rowu, macze majlubſcha;
A žarujo my pſchikhadźamy
Wſchak k hórzy, kiž Waž pokrywa.
Dźenž' poſledni krócź naſpomnjene
B'dże mjeno Waſche we zyrkwi,
Wam pak to žame njeſhinjene
Sſo ſeleni we wutrobje.

Wy běſchcze macź, kiž lubowaſche
Tak wulzy žwoju dźowczičku;
Hdyž ſbóžnikej žo ſpodobaſche,
Ju ſahe ſczinicź žyrotu.
Scže k dobremu ju namołwjaka
A jeje ſboże pytała,
W tſchesćźanſtwje ju roswucźała,
Kaž žama, tak pſches wucźerja.

W Kumſchizach Wy narodźena
Scže žwjatu tſchcźenzu dostała
W Porſchizach, tam roswucźena
Sſwój tſchcźenſki žlub scže ſnowika,
Scže pola žotry ſawoſtała,
Dóńž jako cžežna njewjeſta
Też tam pſchi woltarju scže ſtała
W tſizetym lěcze žiwjenja.

Waſch mandźelſki Jan Cžežła běſche,
Sahrodnik žerbſki w Błózanach;
S nim žo wam jara derje dźěſche, —
Po Bożej radże — wodźenjach
Wam rucže „dobru nóz“ wón praji,
Wam ſahe wunđże ſe žmjercźu,
Wam pak kaž k herbſtwu ſawoſtaji
Wſchak malu lubu žyrotku.

Po dleſchim žamopſchebywanju
Do mandźelſtwa ſaž' ſtupiſchcze
Se Sſerbom w runym powołanju,
S Handrijom Schmitom ſ Dobruſche.
S nim dleſche lěta pſchebywaſchcze
W cžichim měrnym mandźelſtwi,
Hacž wurudźena pſchepodaſchcze
Też joh' do rowa komorki.

Lět dwanacze nětk ſwudowjena
Pſchi žwojej dźowzy bydleſchcze,
Kiž w Bosankezach woženjena,
Muž jeje Michał Ponich je;
Tu bjes ſtaroſcze wužiwaſchcze
Nětk měrny wjecžor žiwjenja,
Hacž Sbóžnik, kaž žej požadaſchcze,
Pſches cžichu žmjercź Waž wotwoła.

Tak wſchitzy tſjo scže ſhromadźeni
Na Bukečanſkim pohrjebniſchczu:
Dwanatej meje narodźeni
Scže wſchitzy tſjo na jenym dnju.
K dwanatej meji požwjeczene
Te ſchtučki hyčź wam mějachu;
Pſches jedyn ſadźěwk wotſtorczene
Bydź nětko tydźeń dyrbjachu.

Dha ſpijcze derje w khłódnym rowje
Po dołhim puczu žiwjenja
W Bukezach tam na kerchowje,
Kónz ma nětk zuſba, běđenja.
O derje Wam, nětk wužiwacze
Wy měr, kiž žwět dacź njemóže,
O derje Wam, nětk wohładacze,
Schtož tu tak twjerdże wěrjeſcheże.

Waſch luby row dźenž wopytuje
Też k cžeſczi cžeta dźakomna,
Kiž w Waſchim domje pſchebywajo
Wſchak pola Waž je žłužiła.
Wy ſcže ji ſtajnje była k radźi,
Duž k dźakej Waſch row krepi tu,
Dźenž' na Waſch row pak wona žadźi:
Najrjeńſchu njeſapomniczku.

W mjeni ſawoſtajeneje dźowki

H. P.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. **Sobotu 25. meje 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho Majestoscźi kral Albert a kralowa Karola šo w Emskich strowotnych kupjelach najlěpscheho strowja swježelatej a šo skoro wschěndnje w krajinje wokoło Emsa wujěždžujetaj. Sandźenu šobotu šebi kral, hdyž k Krähnchenskej studni pschińdże, cźwizarja Glasmanna pschedstajicź da. Kral šebi podróbnje tamny podawk wot njeho powjedacź dasche, kotryž bě kralowu w lěcźe 1841 podeschoł, hdyž wona w Emskich kupjelach jako prynzeßyna s Wasa pschebywasche. Tehdy bě młoda prynzeßyna psches njewobhladniwe wobkhadźenje jeneje šłužobnizy se šwěžu do šmjertneho stracha pschischła, a Glasmann ju šmjercźi wukhowa, płomjenja poddušywschi, pschi cźimž šo šam straschnje wopali. Kralowa a teho runja kral šo jemu sa to hischcźe dźenša dźakownaj wopokasujetaj.

— Program pschi Wettinskim šwjedźenju budźe tajkile: Ssrjedu 12. junija: wotewrjenje wurjadneho krajneho šejma. Pjatk 14. junija: hłowna pruha wójskoweho šwjedźenja, wjecźor w 8 hodźinach, w arenje kasermow gardyjěsdnych. Ssobotu 15. junija: w kralowskim hrodźe pschijimanje sbožopschecźow krajnych stawow psches wotpósłanstwo wobeju komorow. — Hoscźina pschi kralowskim dworje sa šobustawy stawoweje shromadźisny. — Wjecźor cźah s faklemi studentow polytechnika, hórskeje akademije, hajniskeje akademije a skotolěkarskeje schule. Njedźelu 16. junija: šwjedźeńska Boża słužba we wschěch zyrkwjach. — Pschijimanje sbožopschecźow statnych ministrow, kralowskeje šłužby, wójskowych deputazijow. — Wjecźor w 8 hodźinach: wójskowy šwjedźeń psched kralowskej šwójbu. Póndźelu 17. junija: Pschijimanje sbožopschecźow wotpósłanych deputazijow. — Hoscźina pschi kral. dworje sa pschedstejerjow a sa sastupjerjow tychle deputazijow. — W wjecźornych hodźinach: pschikhadźenje zusych wjerchow. Wutoru 18. junija: rano w 10 hodźinach parada garnisonow na alaunskim měscźe. — Popołdnju w 3 hodźinach poswjecźenje pomnika krala Jana. — Wjecźor w 8 hodźinach wospjetowanje wójskoweho šwjedźenja psched khěžorom. — Wotjěsd khěžora. — Ssrjedu 19. junija: rano w 10 hodźinach wulki hołdowanski cźah. — Wjecźor w 7 hodźinach: šwjedźeń na Brühlskej teraßy, wot Draždźan daty, kiž šo s romskim wóhnjostrojom skónczi.

— Italskemu kralej Humbertej, kiž bě sandźeny tydźeń s hoscźom pola khěžora Wylema, šu w Barlinje saborjene a pschesmérne šwjedźeńske powitanje pschihotowali. Lědma hdy šu w němskim hłownym měscźe jenemu zusemu knježerjej telko cześcźowanja wopokasali, kaž italskemu kralej. Knježerstwo, Barlinska wyschnoscź a wobydlerstwo šo na pschemo prózowachu, kralowskemu hoscźej sacźucźa wutrobneho pschecźelstwa a pschikhilnoscźe wobkrucźecź. Italski kral bě wot šwojeho jenicźkeho šyna, Vikora Emanuela, a wot ministerstwoweho pschedsydy Crispia pschewodźeny. Dokelž je Crispi w kralowym pschewodźe był, maja sa to, so šu šo pschi składnoscźi wopyta krala Humberta bjes němskim a italskim knježerstwom jara ważne politiske wucźinjenja wujednake. Swjask, bjes Němskej, Awstriskej a Italskej wobstejazy, je šo s nowa wobtwjerdźił k lěpschemu kóždeho s tsjóch swjaskarjow a na sboże Europy; pschetož wón nam měr sarucźi. Kajku ważnoscź němske knježerstwo na tónle swjask kładże, widźimy s teho, so bě wjerch Bismark s khěžorom hromadźe k powitanju na dwórnischcźo pschijěł. Bě nadpadne, s kajkim wutrobnym postrowjenjom italski kral němskeho kanzlerja wusnamjeni. Ministra Crispia wjerch Bismark kaž stareho lubeho pschecźela witasche. Tak wjele je po wopycźe krala Humberta w Barlinje wěste, so šo pschecźelstwo bjes Němskej a Italskej tak bórsy njeroswjasa, tak jara hacź tež italscy radikalni a sozialistojo pschecźiwo njemu schcźuwaju a šo Franzowsam lischcźa. Italsko-němski swjask sakožuje šo niz jenož na pschecźelstwje a pschikhilnoscźi němskeho khěžora a italskeho krala, ale šo wošebje psches jenakoscź hospodarskich a politiskich interešow wobeju wulkomozow twjerdźe hromadźe džerži. Sjenocźenej Italskej runje tak kaž sjenocźenej Němskej Franzowska hrosy. Tak dołho hacź Franzowska se sawiscźu kóžde powjetschenje mozy Italskeje wobkedźbuje a šo na schkodu Italskeje prózuje, šo knježerku nad šrjedźnoseměskim morjom scźinicź, dyrbi šo Italska k Němskej džeržecź. A na wopak je sa Němsku jara wužitne, hdyž ma Italsku sa swjaskarku pschecźiwo Franzowsam. Žeuje šo wjazy njestanje, so budźa Němza a Italscy se šobu wojowacź, jich jenajke wotmyšlenje a jenajzy njepschecźeljo twjerdźe hromadźe wjasaju. Wulkotne a wutrobne powitanje, kotreż je šo italskemu kralej w Němzach dostało, w Italskej wješeły wothłóš namaka. Hołdowanje, s kotrymž jich krala w Barlinje cześcźachu, s prawom jako tajke wobhladuja, kotreż tež italskemu ludej płacźi.

— Do wopyta italskeho krala šu w Barlinje hoscźi s dalokeje Afriki měli. S narańscheje Afriki bě deputazija Dźaggaskich wojakow pschischła, kotsiž khěžorej 118 puntow cźežki šlonjowy (elefantowy) sub pschepodachu. Cźorni wojazy psched khěžora s nahim zakbowanym hornim cźěłom, s pjerowym schórzuchom wokoło žiwota, se schkitom, lebiju a krótkim mjecźom pschińdźechu a jemu pokasachu, kak bjes šobu wojuja a wójnske reje rejwaja. Zusy hoscźo běchu khěžorej a jeho pschewodej jara sajimawi, a khěžorszy mali prynzojo jim šlěborne rjecźasy a narucźniki darichu. Jich tołmacź dosta krašny dejmantowy pjerschcźeń. Hdyž běchu šo cźorni s piwom, wiňom a zigarami wokschewili, jich khěžor wotšal puschcźi.

— Wulke dźiwanje w Bajerskej pišmo sbudźuje, kotreż je bamž bajerskim biskopam w nastupanju noweho rosrunanja bjes zyrkwju a statom, wot nich šo žadazeho, póšłał. W bamžowym pišmje šo wobžaruje, so knježerstwo runje najważnische namjety a žadanja biskopow dopjelniko njeje. Knježerstwu šo šamo porokuje, so je w šwojim wotmolwjenju, žadanje biskopow wotpokasazym, šłowa trjebako, kotreż šo s katholskej wucźbu njesnješu. Bamž po tajkim zyle stronu biskopow sastupuje a tutych napomina twjerdźe hromadźe džeržecź a na šwojich žadanjach wobstacź.

— Swudowjenu bajersku kralowu je pjatk tydźenja šmjercź wot cźežkeho cźerpjenja wumóhła. Njebożowna wjerchowka, kotraž je na žołdkowy rak a na wódnizu khorika, je w Hohenschwangauskim hrodźe, njedaloko Neuschwansteina leżazym, hdźež jejny starschi šyn,

kral Ludwig II., najradscho pschebywasche, wumrjeła. Kralowa Marja bě dźowka pruskeho prynza Wylema, bratra krala Friedricha Wylema III., po tajkim cźeta kněžora Wylema I. W lěcźe 1842 žo wona ſ bajerskim prynzom Maximilianom woženi; wona bě tehdy runje tak rjana kaž luboscźiwa, a ju w Mnichowje, hacź runje k katholskej zyrkwi njeßkuschesche, k kotrejž wona hakle w lěcźe 1872 pschestupi, se sahorjenoscźu witachu. S jejneho mandźelstwa dwaj žynaj, Ludwig a Otto, wuńdźeschtaj. Hdyž bě žo kral Ludwig I. tróna wsdał, jeho žyn jako kral Maximilian II. 1848 knjeźerstwo pschedewsa, tola hižo w lěcźe 1864 wumrje. Jeho žynaj, kotrajž jeho na trónje scźěhowaschtej, wobaj na duch skhorischtaj. Ludwig II. žo w sacźěmnjenju ducha w Starnbergskim jěsorje tepi, a jeho bratr Otto, kiž po sakonju hacź do žwojeje žmjercźe po mjenje knjeźerstwo powjedźe, žo, dokelž je rosuma sbył, w Fürstenriedskim hrodźe jaty džerži. Kralowa srudny dóńt, kotryž je jejneju žynow podeschoł, ſ wulkej mozu ducha njeßesche, tola cźeźke domapytanje jejnu strowoscź podry. Kralowa Marja je nowy pschikład sa to, so žo pod purpurom cźasto hórke horjo khowa a so žu kralowske krony cźasto cźernjow pokne.

— Strajk dźěłacźerjow w wuhlowych podkopkach, kiž bě sapocźatk tuteho tydźenja nimale skónczeny, je ſ nowa wudyrił. W Schlesynskej, hdźež žu strajkowazy dźěłacźerjo žakožnje sakhadźeli, mnohich sastojnikow na cźěle sranili, maschiny skónzowali a sliczbowanske knihi rostorhali, je drje žo měr a porjad saßo postajił, a w podkopkach žo saßo dźěła, tola w Westfalskej žo na 100,000 dźěłacźerjow hischcźe pschezo spjeczuje, žo k dźěłu wróczicź. Schto je na tym wina? Wschak běchu tam prěnje dny tuteho tydźenja hižo saßo dźěłacź sapocźeli! Dźěłacźerjo praja, so žo wobžedźerjo podkopkow wuczinjenjow njedźerża, kotrež žu ſ dźěłacźerjemi wujednali. Wobžedźerjo podkopkow běchu pschilubili, so strajka dla žaneho dźěłacźerja khostacź njebudża. A tola je žo to w někotrych podkopkach stało; wjazorych dźěłacźerjow ſ dźěła puschcźichu. Na druhich podkopkach dźěłacźerjam, kotsiž žo k dźěłu samokwichu, prajichu, so dyrbja po starych wuměnjenjach dale dźěłacź. Duž žu dźěłacźerjo we wschěch westfalskich podkopkach, też w tajkich, hdźež žo wujednane wucźinjenja dźerżachu, dźěło složili. Nowy strajk je w Saarbrückenskich podkopkach wudyrił. Tam žu dźěłacźerjo woßebje ſ hrubym wobkhadom njespokojni, kotryž žo jim wot młodych sastojnikow dostawa. W Zwickawskich podkopkach jenož dźěł hewjerjow dźěła.

Italska. Pschi njeměrach ratarskich dźěłacźerjow w połnóznej Italskej je žo wjele gwaltnoscźow stało. W Bareggio a w Corbetta dźěłacźerjo radnu khěžu nadpadźechu a někotrych žandarmow sranichu. W Bareggio buchu też někotre knjeże domy sapuscźene. Pschi herjekarjach, žu papjery namakali, ſ kotrychž je widźecź, so žu žo njeměrnizy města Mailanda mozowacź a kommunu proklaměrowacź chzyli.

Rußowska. Persiski schah je 21. meje do Moskwy pschijěł. Na dwórnischczu jeho generalny guvernėr, generalojo a najwyschschi sastojniży powitachu. W Kremlu žo jemu woßobna hoscźina wuhotowa.

— Nětko žu žo žamo do Ruskeje strajki ſ Němskeje pschenjeßke. W Moskwje je w tamnischich žukelnych fabrikach 5000 dźěłacźerjow dźěłacź pschestało, žebi wyschschu msdu a pschikrótczenje dźěłanskeho cźaßa žadajo. A Odeßy chzedźa rěsniszy pomożniży jenož hischcźe sa wyschschu msdu dźěłacź. Rěsniszy drje ſ cźeźka se žwojimi žadanjemi pschecźischczźa; pschetož Odeßska wyschnoscź strajki ſ mozu podcźischczi. Wona je wosjewiła, sko kóždemu strajkowazemu 100 rublow pjenjeżneho khostanja abo arrest na 20 dnjow napołoži, kiž žo hnydom k dźěłu njewróczi.

Njesapomnite pohladnjenje.

W wjeszy Meerholzu pola Gelnhausena bě wokoło lěta 1813 bohaty kubler Kschescźijan Ronthaler žiwy. Jeho duschna, žwěrna mandźelska bě psched někotrymi lětami wumrjeła, jemu dwě dźěsczi, Kurta a Hańžu, sawostajiwschi, kotrejž běschtej po Božej hnadźe derje poradźenej. Jeho žotra Lejna, kotraž žo njebě woženika, jemu hospodarstwo wjedźesche a runje tak wotczehnjenje jeho dźěsczi, kotrejž wona wutrobnje lubowasche. Jedyn bratr jeho semrjeteje mandźelskeje bě sahe na hłowjazu khorosczź wumrjeł, a jeho žonu bě ta žama hrosna khorosczź někotre njedźele posdźischo jako wopor žadała. Ronthaler bě jeniczke wot njeju sawostajene dźěczo, dźeßaczletnu Wórschlu, do žwojeho doma wsał, hdźež ju dobra žwěrna cźeta Lejna ſ jeho dźěsczomaj hromadźe maczerischy kubłasche a hladasche.

Ronthalera bě žudnistwo jako sastararja woßyrocźeneje Wórschle postajiło. Holczżynaj starschej běschtaj jenož kněžku ſ někotrymi kórzami pola wobßedźikej. Kubler bě skupy cźłowjek a bě žyrotku jenož ludźi dla k žebi wsał, dokelž žo žwarjenja bojesche, hdy by žo jako najbliżschi pschiwusny wo nju njestarał. Wbohej žyrotzy wón lědma dórtk khlěba popscha, kotryž ſ jeho blida dostawasche, a tak młoduschka hacź Wórschla bě, dyrbjesche wona žylnje a pospochi dźěłacź, so by žebi wschědny khlěb w domje skupeho wuja ſ najmjeńscha trochu saßkužika. Wona budźische žnadź druhdy hłodu tradacź dyrbjała, hdy budźische cźeta Lejna ſ njej tak pschecźelniwa a dobrocźiwa njebyła, a hdy budźischtej kublerjowej dźěsczi ju wutrobnje njelubowałej a jej skradźu wscho, schtož jeno możeschtej, njepschitykowałej.

Běsche žo tehdy stako, so běchu Franzowsow w wulkej bitwje pola Lipska porasyli. Franzowsojo dźiwje k Rheinej cźěkachu, so bychu žo do žwojeje domowiny wrócźili. W městach a wšach tamnych stronow běchu psched cźěkazymi Franzowsami w wulkim strasche a njemėrje. Też kubler Ronthaler žo jara bojesche. Wón bě khěžku a pola, kotrež Wórschli žkuschachu, sa něhdże 700 schěžnakow pschedał, a žebi někto rady njewjedźische, hdże by je derje skhował. K temu hischcze staroscź wo jeho žamžne hotowe pjenjesy pschińdże. Wón mějesche 500 schěžnakow doma leżo, kotrež chzysche teho runja rubjeżnym Franzowsam wukhowacź. Wón dołho njewjedźesche, na kajke waschnje by to najlěpje dozpił. Skónczńje jemu po dołhim rosmyßlenju, kaž wón měnjesche, sbożowna dobra myßliczka pschipadże. W jeho stwje bě scźěna, ju wot komory dźělaza, ſ deskami pschikryta. Wón žo rossžudźi, deski wotkamacź, kamjenje, ſ kotrymiž bě murja sady wumurjowana, swutorhacź a do dźěry, tak nastateje, pjenjesy tyknucź a potom deski saßo pschibicź. Bliżschu nóz žo wón hnydom do dźěła da a měnjesche, so jeho žane cźłowjecźe wóczko njewidźi. Jeho žyn Kurt pak, kotryž pódla tamneje komory spasche, psches klepanje žwojeho nana wozucźi. Najprjedy žo stróji a žo bojesche, so žnadź žu žo paduschi do domu dobyli, a ſ koża stanuwschi se schkałbu w durjach won kuknu. Wón widźesche, schto nan cźini, a kak někotre cźeźke měschki ſ pjenjesami w muri skhowa. Sso směrowawschi žo do koża lehnu a bórsy saßo wußnu. Kaž pak je to waschnje dźěcźi, wón bórsy nasajtra rano žwojej žotsje Hańžży a runje tak małej Wórschlzy wupowjeda, schtož bě w nozy wohladał a nawjedźił.

Někotre dny posdźischo Franzowsojo zosajo do tamnych stron pschihnachu. Meerholzscy wobydlerjo žwoju wjeß wopuschcźichu a žo se žwojim najdróżschim kubłom, kotrež mózachu njepschecźelej wukhowacź, w lěßach skhowachu. Też Ronthaler se žwojej žotru a se žwojimaj dźěsczomaj dom wopuschcźi. Wbohu Wórschlku pak njedźiwajo na jejne žylsy a prószwy doma wostaji, so by dom strażowała, njepschecźelow, kotsiž bychu žnadź pschischli, skludźika a po możnoscźi jim wobaraka, hdy bychu chzyli rubicź.

Wbohe dźěczo w žakožnym strasche žamlutke doma wosta. Dołho njetrajesche, a njepschecźeljo ſ hromadami do wšy pschicźežechu. Nasta dźiwja běhanza, bě žkyschecź, kak wo wšy selachu, hawtowachu, žakoscźachu a kschiczachu. Kanony psches wjeß wrjeskotachu, jěsdni skoku nimo jěchachu. Wboha wopuschcźena holczka bě žo tschepotajcy sa wulke khachle wó jstwě skhowała a w žwojim strasche wschě modlitwy spěwasche, kotrež bě ſ hłowy nawukła, so by žo ſ tym směrowała a troschtowała. Na dobo něchtó sa wrota pjerjesche a ſ hrubym hłožom žadasche, so by žo wocźiniło. Wbohe dźěczo žebi njeswaži, žo hibnucź, wschě stawy jemu ſ hrosu hrajachu. Wonka žo ſ nowa do wrotow pjerjesche, kotrež žo skónczńje ſ ropotom powalichu. Wojak dźiwi do jstwy pschihna a rejesche: „Buro, daj mi khlěba!“ Dokelž nikoho wó jstwě njewuhlada, wón hněwny w njej běhasche a hrożesche, wscho sakakacź, jeli so hospodaŕ hnydom dobrowólnje njepschińdże.

Nětko wón dźěczo wußlědźi, kotrež na njeho se strachocźiwym a proschazym wóczkom hladasche, kotrež by žamo kamjeń smjehcźiło a hnuło. Tola na njeczłowskeho wojaka wone sacźischcza njecźinjesche. Wón žo do žmjercź wustróżaneje Wórschlki da, storhnu ju ſ khachlow a hrożesche, jej bajonet k wutrobje storcźicź, jeli so jemu hnydom něschto k jědźi njeda.

Wórschlka se jstwy wuńdże, a wón sa dźěsczom dźěsche. W kuchinjowym khamorczku pokruta khlěba leżesche. Butra a twarożk pódla leżeschtej. Wona jemu to na blido snoßy, a wón hnydom jědże ſ wjelczim khodom póżeracź pocza. Potom wón sareji: „Wino!“ Holczka wotmolwi, so njewě, hacź je wino w domje. Wón pak ſ nowa sareji wjele wótsischo a njemdrischo: „Daj mi wino, abo ja cźe sakolu!“ Wórschlka jeho do pinzy dowjedże, hdźež picźel jabłukoweho wina leżesche. Wón picźel natoczi a žebi zyły hornz napjelni. Sso naßyczíwschi a napiwschi wón stanu,

ſtaji wbohemu dźěſćźu bajonet k wutrobje a ſawoła: „Hdźe ßu pjenjeſy? Praj mi, abo ja cźe ſakolu!“

Hiſchcźe ras Wórſchlka na njeho ſe ſtrachocźiwym wutrobu hnujazym wóczkom pohlada. Dokelž pak ßo wón pſches to hnucź njeda, ale ßo hotowaſche, ßwoje hroženje wuwjeſcź, jemu wona měſtno pokaſa, hdźež bě Ronthaler po Kurtowym powjedanju pjenjeſy ſkhował. Wojak ßebi won po ßekeru dźěſche, deſki wotbi a do dźěry pſchimnuwſchi měſchkaj ſ pjenjeſami wucźeže, kotrajž tam leżeſchtaj. Wón pjenjeſy do torniſtra tyknu, ſ kotrehož ſa to něſchto maſanych ſchatow ſwucźiſka. W tym ßamym wokomiku wón wótre rózkowe ſynki ſaßkyſcha. Wón ßo ſtróži, torniſter na khribjet cźißnu a na dźěcźo ſawoła: „Pokaž mi ſadnje durje!“

Wórſchlka ſ nim wuńdźe a jemu durje, do ſahrody wjedźaze, pokaſa. Wón pſches ſahrodu běžeſche, ſkocźi pſches płót, ju na tſjóch bokach wobhrodźazy, a ßo ſhubi.

Bórſy na to cźrjódy němſkich wojakow pſchicźežechu a wjeß napjelnichu. Běchu to němſzy wojazy, kotſiž cźěkazych Franzowſow ſcźěhowachu. Pſchede wßu poczachu ßylnje tſělecź, bórſy pak bě tſělenje jenož hiſchcźe ſ boka wßy ßkyſchecź a potom zyle pſcheſta. Wbohe dźěcźo, kotrež bě ßo hacź dotal ſ nuſu na nohomaj dźerżało, nětko, hdyž bě roshorjenje nimo, mozy ſbywſchi, wot womory ſajate k ſemi padźe.

Němſkich wojakow wuhladawſchi burjo ßwoje khowanki wopuſchcźichu a ßo ſ lěßow domoj wrócźichu. Jedyn ſ prěńſchich bě Ronthaler. Pſches ßylſy, kotrež jeho dźěſcźi wo Wórſchlku płakachu, jeho tola ßwědomje hrjebacź pocźa. Rosražene wrota wuhladawſchi jeho ſtrach a hroſa wobja. Wón do khěže khwataſche. Wſchě durje, tež pinzyne, wotewrjene ſtejachu. Wón do jſtwy cźerjeſche. Tam wbohe dźěcźo kaž morwe na ſemi leżeſche, a — khowanka, hdźež bě ßwoje pjenjeſy ſkhował, bě rosbita. Wón bě ſ wopréďka kaž k ſemi pſchikowany a ßo ſ měſta hibnucź njemóżeſche. Tak jeho dźěſcźi jeho namakaſchtej, kotrejž ßo k Wórſchlzy, kotruž mějeſchtej ſa morwu, płakajo khileſchtej. Ronthaler ßo pomaku ſaßo ſebra, běżeſche k rosraženej deſkowej muri; pſchimnu do dźěry a ſrudnje ſawoła: „Wſchě pjenjeſy ßu prjecź!“

Potom ßo do ßwojeho ßyna da, tſchaßeſche jeho ſe wſchej mozu a njemdrje wokajo ßo jeho praſcheſche: „Wjedźeſche wona (na Wórſchlku pokaſujo), hdźe ßu pjenjeſy?“ Tutón w ßwojej hroſy hnydom wuſna, ſchto bě tamnu nóz widźał, a kak bě to Wórſchlzy a Hańžzy powjedał. S dźiwim hněwom nan ßwojeho ßyna wo khachle morßnu, ſo Kurt ſ boloſcźu a ſe ſtrachom ſ khoßom ſakſchicźa. Pſches to Wórſchlka ſ womory wozucźi, kotraž bě ju hacź dotal wobjała, měnjeſche, ſo je tu hiſchcźe ſky wojak, a k durjam běżeſche. Ronthaler ju pak ſhrabnu a twjerdźe dźerżeſche. Wórſchlka nětko ſpyta, ßwoje myßle ſrjadowacź a ßo ſebracź. Potom wona zyle ſprawnje powjedaſche, ſchto bě ßo w tamnej žałoßnej hodźinje ſtało. Skupy kubleŕ njemdry na dźěcźo poßłuchaſche. Hdyž bě Wórſchlka dopowjedała, ßo jeho hněw na njeſbožowne a zyle njewinowate dźěcźo puſchcźi a wón do njeje na najnjeßmilniſche waſchnje pjerjeſche. Jeho dźěſcźi ßo jemu ſa ruzy powßnuſchtej a płakajzy wokaſchtej: „Nano, luby nano, njeſaraž ju tola!“

Dźěcźaze kſchiki wußkyſchawſchi ßußodźa pſchiběžachu a ßurowemu mużej krwawjaze dźěcźo wutorhnuchu, kotrež bě wſcho tole pſcheſcźěhanje a krjudowanje kaž jehnjo ſnjeßko. „Prjecź ſ tobu, bjesbóžny pſchemjeńko!“ Ronthaler ſ dźiwim khoßom ſareji a žadkawe hroženje pſchiſtaji: „Bóh budź tebi hnadny, jeli ſo hiſchcźe ras do mojeho doma ſtupiſch!“

Ssußodźa ßo podarmo prózowachu, njemdreho Ronthalera ſměrowacź. Skónczńje jim niczo druhe njewubu, hacź wbohe dźěcźo wotnjeſcź a jo tak jeho hněwej wobrócź. Dobroczelſki muž, mkynk wo wßy, Wórſchlku ßobu wſa a ju do ßwojeho doma pſchiwjedźe. Jeho żona bě ſa ßwoje mkode léta ſ pſcheczelnizu Wórſchlzyneje maczerje była. Jej bě wboheho dźěſcźa hižo dawno wutrobnje żel byko, dokelž běchu pomaku wo wßy ſhoniłi, kak cźežke a ſrudne bě jeho žiwjenje w domje kruteho a ſkupeho wuja. Hdyž mkynk pſchińdźe, krwawjaze dźěcźo pſchinjeße a powjedaſche, kak njeßmilnje běchu jo bili, pěkna żona wopuſchcźenu a ſaſtorczenu ßyrotku płaczo k ßwojej wutrobje tłóczeſche a jemu ßlubi, ſo pola njeje macźerſku luboſcź a ßwěrnoſcź namaka. (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Dżeńß tydżenja, ßobotu 18. meje, mějeſche wot pſchipołdnja w jenej na budyſkej tſělerni naſch ſerbſki powjetſcheny wubjerk ſa **Wettinſki jubilejſki ßwjedźeń** naſcheho lubowaneho **kralowſkeho domu** ßwoje ſ Boha jara derje radżene dowuradżenje. Runje 44 wubjernikow ſe wſchěch ſtron naſcheho lubeho Sſerbowſtwa, ſ Lubijſkeho, Budyſkeho a Kamjenſkeho wokrjeża bě ßo tu ſeſchło. Shromadźiſnu wotewriwſchi pſchedßyda k. farař lic. theol. Imiſch ſ Hodźija wo dalſchich w tej należnoſcźi ſcźinjenych krocźelach rosprawu poda, na kotruž wſchitkż ſ wulkim ſpodobanjom poßłuchachu, a po kotrejž ßo wſchitke wot wużſcheho wubjerka wobſamknejne postajenja jenohłóßnje ſa dobre ſpóſnachu. Dnjowy porjad, do kotrehož po krótkej ſaſtawzy hnydom ſaſtupichu, ſaßo wjele praſchenjow ſwopſchija. S cźerſtwej żiwoſcźu a ſwjeżelazej dokkadnoſcźu buchu wſchitke te praſchenja ſ wjazy bokow rospominane. Na tym rospominanju ßo nimale wſchitkż pſchitomni a to ſ dobrej ßerbſkej ſrěcźniwoſcźu wobdźělowachu. Jěcharjow je ßo 110, kwaßarjow 31, kwaßarkow 24 a drużkow 57 ſamokwjako a pſchijako. Nětko pak po wotběżanym cźaßu ßo żane dalſche ſamokwjenja wjazy pſchijecź njemóża. S braſchku a ſe ßwatomaj, ſ nakoženju, njewjeſtu a ſe ßłónkomaj, ſ pohonczom njewjeſcźineho woſa a ſ poruczenymaj konjazymaj wodźerjomaj a ſe ſcheſcźimi wot k. profeßora Donadinjeho w mjenje Draždźanſkeho hłowneho wubjerka k wupyſchenju cźaha żadanymi kwaßnymi herzami zyły kwaßny cźah ſe 128 woßobow wobſteji. Scherpy ßerbſkich barbow ſa jěcharjow ßo ſ woßebneho atlaßa ſeſchija. Pruha kłobukow ſ wonjeſchkami ſa jěcharjow a ſa kwaßarjow je tež naſchu poknu ſpokojnoſcź namakała. Kwaßarjo kaž na kłobuk, tak tež do draſty rjane wonjeſchko doſtanu. Na pſchipóßkane praſchenje, kotru dokhoſcź dyrbi kwaßarjowy kij měcź, móże ßo zyle jednorje wotmołwicź: „Hdyž hewak pucźowarſki kij wot ſemje hacź do dłónje doßaha, ma kwaßarjowy kij wot ſemje hacź do kóhcźa doßahacź“. Draſta drużkow a kwaßarkow móże wſchelaka bycź, jenož ſo je ßerbſka. Naſchim lubym Sſerbowkam je radźicź, ſo bychu ßo ßwoju dobru ßwjedźeńſku draſtu hakle w Draždźanach krótko pſched ſaſtupjenjom do cźaha woblekle, hewak pak ßwoju tak mjenowanu ßerbſku „wjeczornu draſtu“ wobleczene byłe. Naſchim ßerbſkim knjenjam a knjeżniczkam budźa 8 hotowarniczow ßłużicź. Po dokonjanym ſhotowanju ſmějetej dwě w naſchej żónſkej hoſpodźe wſcho na kedźbu bracź a druhe 6 k blidu ßłużicź. Teho runja ßo 6 wotroczkow ßobu wosmje, ſ kotrychż ſmějetaj dwaj prěnju pokojzu nozy a druhaj dwaj druhu pokojzu nozy w konjemzach ſtražowacź a hewak wſcho jim wot nawjedowarja jěcharſkeho cźaha poruczene dźěło wobſtaracź. Nuſne je, ſo jěcharjo hižo wjeczorj 18. junija do Draždźan pſchińdu, dokelž ſměje ßo rano 19. junija ſhromadne jěcharſke ſwucźowanje dźerżecź. Kóżdy jěchaŕ ſměje mały kſchudźik po mózноſcźi ſ cźecźikom ßerbſkich barbow. Rukajzy pſchi jěchanju ßo wotpokaſachu, ſo by wjetſcha wěſtoſcź pſchi wobknjeżenju koni była, kaž wſchak tež naſchi ßerbſzy wótzojo rukajzow njemějachu. Bjes tym, ſo dyrbja jěcharjo zyle nuſnje hižo wjeczor 18. junija w Draždźanach bycź, chże wulki dźěl kwaßarjow, kwaßarkow a drużkow naſajtra rano ſ najprěnim cźahom, po tajkim ßrjedu 19. junija, rano ſ tym cźahom, kiž w Budyſchinje rano ſchtyrjoch wotjědźe, ßo na pucź podacź. To wſchak ßo tež zyle derje pſchihodźi; ale, moji lubi, njeſaležcźe ßebi, wopomńcźe: Schtóż pſcheczaka cźaß, tón ſkomdźi kwaß! To ßo tola nikomu njeſtań. Rano 5,29 chcemy wam na dwórniſchcźo w Draždźanach napſchecźiwo pſchińcź a waß do naſcheje nam pſchecźelniwje poſkicźeneje hoſpody w prjedawſchich nowoměſcźanſkich jěcharſkich kaſermach (Wieſenthorſtraße 8) dowjeſcź. Cźi kwaßni wobdźělerjo pak, kiž w Lubiju abo w Pomorezach ßwoje żeleſniczne ſaſtaniſchcźo maju, dyrbja hižom wjeczor 18. junija do Draždźan pſchijěcź, dokelž naſpomnjeny cźah niż hižom ſ Lubija, ale hakle ſ Budyſchina wotjědźe. Knjenje a knjeżniczki budźa w ßwojej hoſpodźe a muſzy tež na ßwojej hoſpodźe ßnědacź, ale ßwaczinu, wobjed a wjeczeŕ budźemy wſchitkż hromadźe, a to, kaž hižom wóndano ſpomnichmy, nadźijomnje zyle darmo wużiwacź, kaž daloko taj dwaj tyßaz hriwnow ſa naſche ſhromadne wudawki doßahataj. Ssami Němzy wuſnawaju, ſo budźe pſches naſch ßerbſki kwaßny a jěcharſki cźah naſcha Łużiza jara nahladnje a doſtojnje ſaſtupjena pſchi wulkotnym 800-lětnym jubileju naſcheho lubeho kralowſkeho doma. Nawożeń a njewjeſta ſe ßwojimaj ßłónkomaj we woſu pojědźetaj, kiž je ßo ſa wjazy tyßaz hriwnow natwarił. Dokelž njeje wſchitkim jěcharjam ſnate, kak maju ßo ſa tutón jubilejſki cźah jěcharſke konje ſapleſcź, ſo bychu prawje rjany kudźerjawy napohlad doſtałe, ßo to ßrjedu po ßwjatkach popołdnju w tſjóch w Budyſkim hoſcźenzu ſkoteje hwěſdy na konju nadróbnje rospokaſa. Hiſchcźe budź pſchiſpomnjene, ſo budźetaj ßo naſchej ßwjedźeńſkaj cźahaj pſched naſchimaj hoſpodomaj tak w prawym cźaßu ſrjadowacź, ſo budźemy hižo do dźeßacźich na naſchim měſtnje ſtacź, kiž budźe nam pſchipokaſane. Bóh daj, ſo ßo wſchitko derje poradźi k cźeſcźi naſcheho lubeho krala a k wjeßelu naſchich jemu ßwěrnych ſerbſkich wutrobow.

S Hodźija. Sańdźenu njedźelu popołdnju je pschi njewjedrje błysk w Lutyjezach do jeneho pola a sady Spytez do tołsteje brěsy dyrił, wot kotrejež cźoła wón skoru do zyła wotbyli. W Błohaschezach Boże njewjedro na sahrodźe kublerja Strjely do žadoweho schtoma sleczi a jeho skoru wobodrě. Pschi njewjedrje žo mało deschczźika dźěsche, cźim bóle pak žo błyskasche a hrimasche.

S Huski. Njedźelu 19. meje měješe žo pola naš zyrkwina visitazija, kaž běsche nasch cześcźeny knjes duchowny nam to tydźeń prjedy s klětki sjewił. Po wotdźerżanej žerbskej spowjedźi žo žerbske kemschenje sapocza, kiž žo po swuczenym waschnju wotbywasche. Kemsche běchu bohacze wopytane. Dokelž zyrkwiny wyschschi radźicźel k. Keller žerbskeje rěcze mózny njeje, běsche na žerbskim k. farar dr. Kalich s Budyschina s visitatorom. Do prědowanja na wołtař stupiwschi nam na duschowpastyrskich napominanjach bohatu rěcź dźerżesche. Na to nasch knjes duchowny, kaž žmy to wot njeho swuczeni, na natwjarjaze waschnje prědowasche. Hdyž běchu žerbske kemschenje, kiž běchu trochu dlěhe hacź hewak traše, žo poměše, žo němska woždaba shromadźi. Tu k. wyschschi zyrkwiny radźicźel žam s wołtarja k woždaźe rěczesche. Popołdnju žo dorosczena młodosczź w zyrkwi seńdźe a žo wot wschěch tsjóch duchownych pruhowasche. Kaž je to pschi kóždej zyrkwinej visitaziji waschnje, žo też woždźini hospodarjo, zyrkwini pschedstejicźerjo a knjeża wuczerjo w farskej paczerskej jstwě shromadźichu, hdźež žo wschelake sa zyrkwine woždźine žiwjenje ważne wězy rospominachu. Wschitko je žo derje poradźiło. Bóh žohnuj žwojeho žwěrneho duchowneho prózowanje też dale na woždźinych duschach po žwojej hnadźe!

S pola, 23. meje. Bjes pschihotami sa wulki Wettinski žwjedźeń nadeńdźemy też to ważne prózowanje, w woždźebitych pißmach dźěczom naschego sakikonskeho luda podeńdźenja naschego horzolubowaneho a wyžokocźesczeneho kralowskeho doma powjedacź a jim tak s molom najważnische podawki se stawisnow naschego wótzneho kraja podacź. Bjes wschitkimi tutymi žwjedźeńskimi knižkami žu žo najlěpje poradźiše tamne, kotrež je Pestalozzijske-towarstwo wudało. W nich nadeńdźesch niz jenož krótki pschehlad zyłych stawisnow sakonskeho knježerskeho doma, ale też někotre sajimawe powjedańczka se starschich a nowschich czažow, spěwy a wutrobu posběhowaze powjesczе wo skutkowanju kralow Jana mudreho a naschego ryczerskeho krala Alberta w lětach měra a w wójnskich czažach. Pschidate žu rjane a jažne wobrasy. Mjenowane knižki „k 800 létnemu jubilejskemu žwjedźenju Wettinskeho wjerchowneho doma“ žu žo wot knjesa fararja Jakuba s Njeżwaczidła do žerbskeho pschekožiše. So by žo też naschim lubym žerbskim dźěczom tón žamy žwjedźeński dar posficźił, jako němskim, žu žo knihi wot pestalozzijskeho towarstwa też sa žerbske schule do nakłada wsake, tak so jich czisty dobytk wustawej kraloweje Karoły k lěpschemu pschińdźe. Wone žu jara tunje. Sa 30 np. žu jednotliwe eksemplary dostacź. Hdyž žo jich 1000 a wjaz žada, płacza po jenym eksempl. jenož 18 np. Wěste drje je, so w wschitkich naschich žerbskich schulach na dnju schulskeje Wettinskeje žwjatocznosczе dźěczi (kaž w němskich schulach) k dopomnjenju knižki jako dar dostanu, a dokelž je też k. schulski radźicźel dr. Wild runje tute knižki sa němske a žerbske schule naležnje sjawnje porucził, dha chzyli wschitzy schulszy pschedstejicźerjo hacź do 1. junija pola k. fararja lic. theol. Imischa abo pola k. Ssmolerja w Budyschinje sjewicź, kak wjele eksemplarow sa žwoje schule trjebaju, so bychu žo tam hromadźe skasake a žo potom schulam sa pomjenowanu tunju płacźisnu pschipóšłake.

S Malescheż. Radostny dźeń sa naschu zyłu woždabu sańdźenu žrjedu 22. meje pschińdźe. Po wobsamknjenju žerbskeje prědarskeje konferenzy žo na nim w naschim Božim domje lětuschi žwjedźeń swonkowneho mišionstwa wotbywasche. Hdyž běsche pod wustojnym nawjedowanjom naschego cześcźeneho a lubowaneho knjesa fararja woždaba wschě pschihoty sa žwjedźeń sczinika, zyrkej rjenje wudebika atd., žo w popołdnischich hodźinach kemscherjo se wschěch stron woždaby k Božemu domej blizachu. Bě pak też wjele žwjedźeńskich hosczi pschischło: na dwazeczi žerbskich duchownych se sakskeje a pruskeje Łužizy, wjazy wuczerjow, kaž też wjele lubowarjow žwjateho mišionstwa s wokolnosczе, žamo ludźi s Łasowskeje a Wóšlinczanskeje woždaby tam widźachmy. Popołdnju w 2 hodźinomaj žo žerbska Boża žkužba sapocza. W žwjedźeńskim cźahu wot swonow s wěże witani duchowni a zyrkwini prjódkstejicźerjo s fary do zyrkwje cźehnichu. Zyrkej běsche s nutrnymi kemscherjemi hacź na poślednje město woždaźena a kaž hižo spomnichmy, rjenje s wěnzami a pletwami wudebjena. Woždebje rjany napohlad wołtař skicźesche. Woždaba běsche woprawdźe, kaž žwjedźeński prědar prajesche, naléczo nuts do zyrkwje pscheždaźika. Jako žwjedźeński prědar na žerbskim knjes Wóšlinczan farar Waktar na klětku stupi. Na podłožku Rom. 12, 12 nam wukożowasche, so naš Bóh sa skutk žwjateho mišionstwa wuhotuje 1) s hwězdu kscheszźijanskeje nadźije, 2) s kijom kscheszźijanskeje szczerpliwosczе, 3) s jandźelskimaj kschidłomaj kscheszźijanskeje modlitwy. Na wulzy natwarjaze prědowanje, kiž běsche s hłubiny Božeho žkowa czerpane a žame wot horzeje lubosczе k mišionstwu njeżene, lubosczź k mišionstwu sbudźowasche, woždaba s njepschetorhnjenej nutrnosczu hacź do kónza poškuchasche. — Po dokonjanej Božej žkužbje žo w 4 hodź. němska sapocza. Tu běsche se žwjedźeńskim prědarjom k. Ketliczan farar Rjencź. Sa tekst žwojeho prědowanja běsche žebi Jana 4, 35 wuswolił a wukhadźawschi wot teho, so žwjedźeń runje žrjedźa bjes njedźelomaj Cantate (t. r. „spěwajcze“) a Rogate (t. r. „proschcze“) padnje, wo tym rěczesche, so s mišionskeho pola nam napscheczźiwo klinczi: 1) napominanje Cantate, to je: spěwajcze, dźakujcze žo temu Knjesej, pschetoż wón też tam žwoje dźiwy cźini. 2) napominanje Rogate, to je: proschcze knjesa žnjow, so by žwěrnych dźěłaczerjow do tutych žwojich žnjow žłał. Też tute prědowanje s njewschědnej srěcznjiwosczu pschednoschene, s wutrobu hnujazymi a sahorjazymi myšlemi a pschikładami debjene, běsche mózne žwědczenje sa mišionstwo a je w kóždej poškucharjowej wutrobje hłuboki a wěsczе trajazy saczišchcź sawostajiło. Wołtarnej žkužbje na žerbskim knjesaj fararjej Mrósak s Hrodźischcza a lic. theol. Imisch s Hodźija, na němskim Kubiza s Bukez a Räda s Barta wobstaraschtaj. Woždebje swjeżelena bě žwjedźeńska woždaba kaž na žerbskim tak też na němskim s tym, so khor schulskich dźěczi a dorosczenych pod wjedźenjom wustojneje, njesprózneje ruki naschego žwěrneho kantora Kerka lubosny spěw pschednoschesche. — Kollekta sa mišionstwo psched zyrkwinymi durjemi składowana je po žerbskim kemschenju 123 hr. a po němskim 43 hr., po tajkim do zyła 166 hr. wunjeła. Zyły žwjedźeń je žo s Boha derje radźił. Bóh běsche k wschemu druhemu też rjane wjedro spożcził. Khwalba budź jemu! Wón chzył wuždyw žwojeho žkowa na zykej woždaźe žohnowacź!

S Łuha. „Czjeho dla dyrbjake mjeńsche schulske dźěczi sastorczene bycź a Wettinske jubilejske knižki njedostacź?“ tak žo my praschachmy. A duž žu naschi czeszczeni schulszy prjódkstejicźerjo wobsamkli, so maju niz jenož starsche, ale też najmjeńsche schulske dźěczatka te ważne knižki darmo dostacź. Kaž žkyschimy, žu tajke pscheczelniwe wobsamknjenje też w někotrych druhich schulach wobsamkli.

S Palowa. Sańdźenu póndźelu 20. meje žwjeczeschе naschi gmejnski pschedstejicźer a stawnik Jan Harnap se žwojej mandźelskej, rodź. Bisoldez, žwój 50 létny mandźelski jubilej. Popołdnju w 3 hodźinach buschtaj wobaj mandźelskaj wot žwojich dźěczi, wnukow a dźeczidźěczi a wjele pscheczelow a snatych pod swonjenjom swonow do naschego Božeho doma pschewodźenej, hdźež jeju k. farar Jencź se žwjedźeńskej rěczu powita a jeju na dalsche mandźelske požohnowa. Wot gmejnskeje rady dostaschtaj wobaj mandźelstwo rjany žbožepschejazy spěw a se wschelakich druhich stronow bohate jubilejske dary.

S Banez. Pschi nakhwilnym pschebywanju w Czěskezach wumrje tam dźeńž tydźeń rano po krótkim czerpjenju njenadźijzy knjes Korla Wanak, burski žyn s Banez, hakle 30 lět stary. Wanak bě luby, dobroczźiwy, czestny człowjek, pěkny žyn žwojeju někto hłubokosrudźeneju starscheju, luboszźiwy bratr, žwěrny pscheczel žwojich towarschow a blizschich snajomych. Wón běsche sprawny, horliwy Sserb, podpjerał naschich dobrych žerbskich poczinanjow, žobustaw też Macicy Serbskeje, czeszczeŕ naschego roskczěwazeho žerbskeho pißmowstwa. Wot Boha lubeho knjesa s kražnym darom sa spěw a hudźbu wuhotowany, bě Korla Wanak woždebny a njesprózniwy wodźeŕ hudźbarskeje dźělby Lahowskeho žerbskeho towarstwa, wo kotrež ma wón też hewak njesahinite saškužby. Njebocźicźki je po Božej radźe sahe městnotu žwojeho luboszźiweho wutrobneho skutkowanja wopuschczźił. Pschewodźane wot towarstwow a wot wulkeje liczby žarowazych blizschich a dalschich pscheczelow, bu jeho semrjete czźełko sańdźenu wutoru s woždebnej czeszu a luboszu na domjazym Njeżwaczilskim pohrjebnischczu khowane. Jeho duscha je w Božich rukach; my pak jemu tudy želni poślednje božemje sawdawamy, hdyž s wutrobu prajimy: Czeszcź jeho dopomnjeczu.

S Khróscźiz. Towarstwo žerbskich burow dale a bóle rosczе a pschiběra. Tele dny k nam wjeżeła powjesczź dóńdźe, so žu w Krapowje žerbšzy ratarjo lokalne burske towarstwo sakożili, kotrež je žo k powschitkownemu „T. S. B.“ pschisamkło. Sa pschedžydu noweho towarstwa žu k. kublerja Krawza w Krapowje, sa pokładnika k. J. Wünschu w Schpikałach a sa pißmawjedźerja k. E. Bar-

tuſcha w Krapowje wuſwolili. Pſchejemy mkodemu towarſtwu, ſo by kčžko a bórſy wulku liczbu ßobuſtowow nabyko. *J. K.*

S Motydka. Sońdżenu njedżelu popołdnju je tu pſchi njewjedrje błysk khěžkarja Andersa sarasył, hdyž bě runje se ßwojeho domu na dróhu ſtupił. Někotſi mkodźi ludźo ſ Budyſchina, kotſiž w tym ßamym wokomiku nimo Anderſoweho doma dźěchu, buchu wot błyska pohkuſcheni, tola dalſcheje ſchkody pſchi tym poczerpili njejßu.

S hole. Schtóž ma ßadowe ſchtomy, pſchede wſchěm jabkonje, njech ßo na to dopomni, ſo ſchkódne hußańzy, kotrež ßu pod němſkim mjenom „Spannerraupen" ſnate, nětle ßwój ſahubjazy ſkutk poczinaju. Runje nětle je prawy czaß, ſo móže ßo ſchkódnej njerodźi ſ wuſpěchom napſchecžo ſtupicź. Ssu to małe, cžěmne hußańczki ſ czornej hkojczku, kotrež ßo wo dnjo a doniž błóncžko ßwěczi, po zykym ſchtomje roſlěſu; po błónza khowanju pak ſaßo hromadu lěſu a potom ſ zykymi hromadami na hakoſach ßedża, ſo móżeſch je ſ małej prózu rano ſahe po ſtach na dobo kónzowacź. Schtóž chze naſymu ßadu měcź, njech dha ßnadneje prózy njehlada.

Se Zarowa. W jenej fabrizy w ßußodnym Goldbachu ßebi njedźelu 12. meje czrjódka dźěczi hrajeſche, kotrež ßebi tež do kólnje ſaběžachu, hdźež ßo ſchwablowa kißalina khowa. Mějo ſa to, ſo ßu ßudobja prósne, dźěczi mjes nimi wokoło běhachu a ſkónczńje jene powalichu. Se ßudobja ßo kußata kißalina na jene dźěczo wulinu, kotrež ßo tak ſtraſchuje wopali, ſo dyrbjeſche na ßwoje żakoſtne rany wumrjecź.

Rogate.

(Požadane wotmolwjenje.)

Ja khwalu Boha ſ khěrluſchemi,
Khwal jeho ſo mnu, ßobuczłowjeko!
Haj, ſtupmy dźenßa ſ modlitwami
Pſched jeho hnady polne wobliczo;
Schtož wucho ßłyſchi, wóczko wohlada,
Wſchak ßwědczi: Bóh je luboſcź, dobrota.
Ta kraßnoſcź, kiž nětk widźu wſchudże
Na polach, łukach, w lěßach, w ſahrodach,
Mi móznje wutrobu wſchak ſbudźi,
So dźakuju ßo Bohu w njebjeßach:
So ſtrowy ſaß' tón czaß ßym doczakał,
Kiž widźecź ſaß', ßym ja ßo njenadźał.
Mój khudy duch drje njeſamóże
Wſchak Božu luboſcź zyle dopóſnacź
A jeho ßwjate mjeno Boże
Doſcź wulzy hiſchcże czeſcźicź, poſběhacź;
Tón Duch pak, kiž tych ßłabych poßylnja,
Mje móznje k temu wabi, ſaſtupa.

O, kajka hnada, ſo ja mózu
Sso k Bohu bliżicź w mojej ßłaboſczi
A jeho ßwjatu luboſcź Božu
Tu khwalicź ſjawnje a we cźichoſczi,
A ſo Bóh pſchez' ßo ke mni pósnawa,
Hdyž duſcha jeho dar tu potrjeba.

O kajki troſcht, ja hrěſchnik khudy
S nim mózu rěczecź bjewſchoh' ßrědniſtwa;
Mój ſbóżnik ſaſtupi mje tudy,
A jeho Duch mje k temu paßylnja,
So mózu troſchtny k njemu pſchiſtupicź,
Jom' wſchitku moju żakoſcź wuſkorżicź.

O kajki troſcht, ſo ke mni ſkhili
Też tehdom ßwoju wótznu wutrobu,
Hdyž wſchitko wote mnje ßo dźěli,
Sswět cźini żakoſcź mi a ſrudobu;
O kajki troſcht, hdyž duſcha ſacżuwa,
So Jeſuß ßam je jeje khowanka.

O pomhaj dale, Jeſom Khryſchcże,
Wſchěm, kiž ßo ſ tobu bědża, wojuja,
Hdyž jim tu pod kſchižom ßo ſtyſchcże,
Hdyž twoje dla tu czerpja, żakoſcża,
So ſtajnje a pſchi wſchitkej ſrudobje
Sso k tebi bliża w nutrnej modlitwje.

H. P.

Towarſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow.

Dale darichu: Kubleŕ Ssmoła w Leſchawje (na 1887/88) 2 mk., farař Matek w Małym Budyſchinku (na 1888) 1 mk., farař Měto w Huſzy (na 1888) 1 mk., farař Matek w Huczinje 2 mk., farař Běrnik w Klukſchu (na 1888) 1 mk., farař Domaſchka w Noßaczizach (na 1888) 2 mk., wucžeŕ Bartko w Noßaczizach (na 1888) 3 mk., farař Lawczek 2 mk., lic. theol. farař Imiſch w Hodźiju 3 mk. jako dar, kubleŕ Młónk w Czemjerzach 3 mk., diakonus Rynecź w Ketlizach (na 1888) 1 mk., farař Wjazka w Wujeſdże (na 1888) 1 mk., wucžeŕ Mucźink w Semizach (na 1885/88) 4 mk.

S dźakom kwituje

E. Měrſch,
pokładnik Towarſtwa Pomozy.

Přilopk.

* W Drażdżanach ßo najenſki pjenjes ſa jednore wokna a wutwarki abo balkony, ſ kotrychž budże ßwjedżeńſki czah k Wettinſkemu ßwjedżenjej widźecź, wot jeneho dnja na druhi powyſcha. W Drażdżanſkich nowinach ßo mjerwi ſ nawěſchkami, ſ kotrymiž ßo tajke wokna poſkicźeja; też we wſchelakich nowinach w Lipſku, Barlinje a druhich wulkich měſtach ßo tajke nawěſchtki namakaju. Jedyn wutwark n. pſch. je ßo ſa 600 mk. pſchenajał.

* Se ſatraſchnej mozu je njewjedro w Zwickawſkich ſtronach ſańdżenu njedżelu ſakhadżało. Bjes Zwickawu a Schönbörnichen ßo lokomotiva jeneho tworoweho czaha powróczi a ßo ſ jenym tworowym woſom hromadże po naßypje dele wali. Wjednik lokomotivy a tepjeŕ pſchi tym wo żiwjenje pſchińdżeſchtaj. Na czarje żeleſnizy bjes Gößnizom a Crimmitſchawom dyrbjachu jěſdźicź pſchestacź, dokelž bě żeleſniſka kolija wot wulkeje wody wupkawjena. W Crimmitſchawje bě dźěl měſta powodżeny, w wokolnoſczi wjele wßow pod wodu ſtejeſche a mnohe twarjenja ßo powalichu. Też cźlowjecże żiwjenja je wulka woda jako wopor żadała. W Crimmitſchawje ßo 2, w Lauterbachu ßo dźewjecź woßobow tepi. S kajkej mozu ßebi woda pucź dobu, je ſ teho widźecź, ſo wona cżeżke kamjenje, ßylne ſchtomy atd. podtorha a ßobu wjedżeſche. Hiſchcże ſ wjele wjetſchej ſchkodu je ſańdżenu njedżelu njewjedro w Czechach krajinu wokoło Pſcheſtiz domapytało. Lubſki rěſak wulka woda ſe wſchěmi wobydlerjemi, kotſiž ßo wſchitzy tepichu, ßobu wotwjedże. W Pſchichowizach woda zyły rjad khěžow podtorha. W Jininje bu ßydom khěžow ſ jich wobydlerjemi wotpkawjenych. Schtyrjo mużojo, ßydom żonow a pjatnacże dźěczi w żołmach ßmjercź namakachu.

* We wßy Zethau pola Saydy ſtaj ſańdżeny tydżeń bórſy ſa ßobu mandżelſkaj ſemrěkoj, kotrajż běſchtaj 67 lět wożenjenaj.

* Njecźlowjeſki ſkutk wjecźenja, kotrehoż wopor bu njewinowate dźěczatko, je ßo wóndano rano ſahe w Treptowje pola Barlina ſtał. Pohoncź tamniſcheho ſahrodnika je wożenjeny a mějeſche ſchikowane dwě lěcże ſtare dźěczo. Żonina ßotra, kotraż w ßußodſtwje ßłużeſche, pola njeho bydleſche. Jeje njerodneho żiwjenja dla ji pohoncź a jeho żona cżaſto poroki cźinjeſchtaj a ju woſpjet poßwariſchtaj. To lóhkomyßlne holczińſko tak roſmjerſa, ſo wona wobſamknu ßo na ßotſje a jeje mużu wjecźicź a wóndano rano w pjatej hodźinje też bjesbóżny ſkutk dokonja. Wona ßotſine dźěczo wſa, ſ nim do ſahrody dźěſche, do wokna pohonczoweho wobydlenja kłapaſche a, hdyž ßo wokno wotewri, ſawoła: „Wjecźenje je ßłódke! Nětko ßo ſa to, ſo ſtaj tak hroſnaj pſchecźiwo mi bykoj, na Wamaj wjecźu a ßo ſ Waju dźěſczom tepju!" Prjedy hacž móżeſche ji ſchtó ſadżěwacź, holczińſko ſ dźěſczom do Schprewje ſkoczi, kotraż je tam jara hłuboka. Sa hodźinu holzyne cźěło ſ rěki wucźeżechu; njeſbożowne dźěczatko hakle ſa dwě hodźinje namakachu. Wbohaj ſtarſchej ßo wo ßwojeho małeho lubuſchka ßmjercź rudźitaj.

* Ssrjedu tydżenja wjeczor w ßedmej hodźinje mějachu w wokolnoſczi Halberſtadta cżeżke hrimanje. Pſchi tym tajki ſlimk padże, ſo běſche zyła krajina powodżena. Pola Ströbecka mjes Halberſtadtom a Vienenburgom je woda żeleſnizu pſchedreła. Też mnohe twarjenja buchu ſpowalane. W Anderbecku je dźeßacź twarjenjow ſpadało, kotrež 40 kruwow pod ßwojimi roſpadankami pohrjebachu. Wowczeŕ, kotryż běſche ſe ßwojim ſtadkom w kerkach pſched wulkim deſchczom wucźek pytał, jenoż na to waſchnje ßmjercźi wucźeknu, ſo na ſchtom ſaleſe; wſchitke jeho wowzy pak wulka woda ßobu wſa. Na rolach błóto poł łóhcża a wyſche leżi. Na mnohich měſtnach też je Boże njewjedro ſapaliło.

* Też w Braunſchweigſkej ßu ßrjedu tydżenja popołdnju cżeżke njewjedro ſe ſlimkom a krupami měli. Ssywy buchu ſapuſcżene; na żeleſnizach ſ dźěła jěſdźicź njemózachu; mnohe moſty buchu ſwottorhane. Najcżeżſcho buchu wßy Deleleben, Heſſen, pſchede wſchěm pak Offleben a Pabſtdorf, domapytane; tam bu wjele twarjenjow wobſchkodżenych, a wobßedżerjo ßu wjele ſkotu ſhubili. Też někotſi cźlowjekoju ßu wo żiwjenje pſchiſchli.

* Se wſy Raa w Schleswig-Holſchtynſkej ßo wo mordarſkim nadpadże piſche, kiž je ßo ſe żehrałoſcźu ſtał. Wotroczk a dźowka jeneho bura běſchtaj we ßußodnej wßy na rejach. Na ranje wokoło dweju holza domoj dźěſche. Mjes tym ſo wona do khěžnych duri kłapajo ſtejo cżakaſche, ſo ji wotewrja, pó cźmje něchtó na nju pſchińdże. Holza w nim ſkónczńje druheho wotroczka ſpósna. Njemdry cźlowjek ßo ſ nożom w ruzy do holzy da a ſ tutym do njeje rubacź pocża, ju do ſchije, do hkowy a do ramjenjow kakajo, ſo holza ßo ſ krwju wobliwajo na měſcże leżo woſta. Ju wobhladujo lěkaŕ wóßom hłubokich ranow namaka a nimale 4 hodźiny pſchecżini, prjedy hacž běchu wſchitke rany ſaſchite. Sso jara praſcha, hacž ſtraſchnje roskakana holza żiwa woſtanje. Słóſtnik je cżeknuł.

* W Itzehoe pola Rendsburga je wutoru tydżenja w noży ſchwedſki dźěkacżeŕ holzy, ſ kotrejż běſche dlějſchi czaß khodźił, krk pſcherěſnuł. Widżo, kak njeſbożowna ßo ſ krwju wobliwajo k ſemi padże, ßo mordaŕ njeſkutka kacź pocża a rucże wo lěkarja běżeſche. Ale lěkarſka pomoz poſdże pſchińdże; pſchetož holza běſche na měſcże morwa była. Mordarja hnydom ſajachu.

* Blisko Meżdorfa we Würtembergſkej ſańdżeny tydżeń něhdże 27 lět ſtaru ßłużobnu dźowku ſkónzowanu namakachu. Cżěło běſche wohidżene; mordaŕ je ßo pjecża ſ njepózcźiwym wotpohladom do holzy dał. Każ ßo ſda, je ßo njeſbożowna do ßmjercże pſchecżiwo mordarjej krucże wobaraka. Mordarja hiſchcże wußlědżili njejßu.

* Tež ſ pjenjesami mózesch ßebi krej ſawdacź. W Grazu je pſched krótkim póſtſki ſaſtojnik, kiž mějesche wjele ſ pjenjesami cźinicź, wumrjek, jeno tſi dny khory pobywſchi. Saſtojnik běſche ſwucźeny ßebi porſty w hubje maczecź, hdyž papjerjane pjenjesy liczesche. Pſched něſchto cźaßom mějesche wón hornju hubu roskwěkanu; njedźiwajźy na to pak wón, pjenjesy liczo, kaž hewak porſty w hubje maczesche; duž jemu něſchto njerjada, ſ kotrymž ßu papjerjane pjenjesy ſalěpjene, do kwěkańzy pſchińdźe, a wón ſkhori a wumrje. Cźěko wobhladujo lěkarjo namakachu, ſo je ßo ſawdacźe krwě w hornjej hubje ſtako.

* Zakoſtne njeſbože je ßo pſched něſchto cźaßom w ſchpanſkim měſcźe Barcelona ſtako, hdźež ßo Franzoſa Ludoy ſe ßwojim powětrowym balonom pokaſowaſche. Hdyž ßo balon do powětra ſběhaſche, ßo Ludoy ſa dołhim powjaſu dźerżeſche, kotryž ſ balona dele wißaſche, a takle w powětſje wißajo ßwoje khumſchty cźinjeſche. Tak dyrbjeſche tež w Barcelonje bycź. Balon běſche pjelnjeny a ſ mozu ſa wulke do ſemje ſabite ſdomki torhaſche, ſa kotrež běſche ſ powjaſami pſchiwjaſany. Wſchitko běſche hotowe. Balon ßo do powětra puſchcźi, a Ludoy ßo ſa powjas pſchimnu, kotryž ſ balona dele wißaſche. Na njeſbože pak balon jedyn ſ tych ſdomkow, ſa kotryž běſche ßo powjas wobwik a ſaſchmjatak, ßobu ſe ſemje wutorże; tónle ſdomk pak Ludoy ſ tajkej mozu praßnu, ſo njeſbožowny cźłowjek pohłuſchany ſ wyßokoſcźe na ſemju dele plaznu, hdźež połmorwy leżo woſta. Duž balon na najſpěſchniſcho do powětra horje leczeſche, ſo jón pſchihladowarjo bórſy ſ woczow ſhubichu. Mjes tym ßo tež wutorhnjeny ſdomk puſchcźi a do huſteje cźrjódy ludu ſ wyßokoſcźe dele praßnu. Jedyn pſchihladowař bu ſaraženy; mnoſy ßu ranjeni a maju ſtawy ſłamane. Jedyn ſ ranjenych, kotremuž dyrbjachu nohu wotrěſacź, je na to wumrěł; druſy ßu na ßmjercź, tež Ludoy.

* Pónd̀źelu tyd̀źenja rano parna łódź „Stadt Witten“ ſ wuhlom ſ New-Caſtla do pſchiſtawa Leer pſchijědźe. Na tejle łódźi běchu tež ſchtyrjo mużojo ſ makeje łódźe „Steinhauſen“ ſ Varela. Łódź „Steinhauſen“, kotraž drjewo ſ Norwegſkeje do Varela wjeſeſche, běſche duzy po pucźu, dokelž bě tołſta mhła na morju, do danſkeje parneje łódźe „Georg“ ſajěła a bu wot tuteje ßrjedźa rosrěſnjena; łódź ßo ſa 10 minutow podnuri. Schtyrjo łódźnizy, kiž na njej běchu, ſbożownje na łódźi „Georg“ wucźek namakachu. Parna łódź „Georg“ hakle běſche krótko prjedy do wjetſcheho norwegſkeho cźołma ſajěła, kotryž wona nětko ſa ßobu wleczeſche. Wona cźołm do bliżſcheho norwegſkeho pſchiſtawa dowjeſe a potom ſ łódźnikami ſ podnurjeneje łódźe „Steinhauſen“ do New-Caſtla dojědźe, ſ wotkelž jich parna łódź „Stadt Witten“ ßobu do Leera wſa.

* S měſta Chicago w Połnóznej Amerizy ßo piſche: Tudy je ßo wěſty dr. Cronin ſhubił, jedyn ſ najßkawniſchich lěkarjow a rodźeny Irczan. Ssobotu 4. meje wjeczor zuſy cźłowjek po lěkarja ſ woſom pſchijědźe, wudawajo, ſo khory jeho pomozy trjeba. Cronin pak ßo domoj njewróćźi. Pónd̀źelu 6. t. m. pſched měſtom bliſko pohrjebniſchcźa wulki kaſchcźik namakachu, w kotrymž něſchto ſ krwju pſchemaczaneje bawmy a horſtka włoßow leżeſche, kotrež běchu, kaž ßu wußlědźili, ſ Croninoweje hłowy. Cronin běſche mjes Irczanami politiſzy ważny muż. Na njeho tukachu, ſo je wěſte potajnoſcźe irſkich revoluzionarow pſcheradźił. Cronin, hobrſki ßylny muż, kiž ßo niczeho a nikoho njebojeſche, wjedźeſche, ſo chzedźa ßo jeho njepſcheczelojo na nim wjecźicź, ale bojoſcźe njepokaſowaſche. Wudawajo, ſo khory ſa nim żada, ßu jeho pjecźa do nětkajkeho domu ſawabili, jeho tam pſchemóhli a ſkónzowali, cźěko do wjetſcheho kaſchcźika tykli a potom bliſko pohrjebniſchcźa ſahrjebali. Cźěko hiſchcźe namakali njeßu; tež nichtó njewě, ſchtó mordarjo ßu.

* Njemaku khróbkoſcź je pſched krótkim 13lětny hólczez wopokaſał, ßyn wyßokeho żeleſnicźneho ſaſtojnika w měſcźe Chicago w Połnóznej Amerizy. Do ſaſtojnikoweho domu běchu ßo woſpjet rubjeżnizy dobywali, kotrychż ßo poßleni cźaß w mjenowanym měſcźe dowobrócź njemóża. Jónu wjecźor běſche ßo zyła ßwójba wotßaliła, a 13lětny hólczez ßamlutki doma woſta. Widźo, ſo zuſi ludźo wokoło domu każa, ßebi wón po nanowy natykany revolwer doběża, ſ kotrymž ßo bliſko wotewrjeneho wokna ſkhowa. S tymle woknom dwaj mużſkaj nuts pſchileſeſchtaj, něktore ſchinje a kaſchcźiki rosbiſchtaj a narubjene kubło do měcha tykaſchtaj. Hdyž běſchtaj ſ woknom ſaßo won ſaleſkoj, hólczez rucźe ſa nimaj ſkocźi, ſa poliziju wołajo. Dokelž pak nichtó na pomoz njepſchińdźe, hólczez ſchtyri kułki ſ revolwera wutſěli a jeneho rubjeżnika rani, mjes tym ſo mějeſche ßo druhi ſ procha, měch ſ kranjenymi wězami prjecź cźißnuwſchi. Tſělenje ſaßłyſchawſchi nětkotſi ludźo pſchiběżachu a ſ hólczezom ranjeneho rubjeżnika na radnu khěżu dowjedźechu. Wot teho cźaßa zyłe měſto wo ſmużitym hólzu rěcźi.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** budźe jutſje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach diak. Räda němſki předowacź.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi**: Korla Julius Oskar Klingſt, khěżeŕ a blidař w Běłych Noßlizach, ſ Hanu Marju Holanez w Dobruſchi.

W **Katholſkej zyrkwi**: Korla Barnert, dźěłacźeŕ w Małych Debßezach, ſ Erneſtinu Hofmannez.

Křćenl:

W **Michalſkej zyrkwi**: Korla Ernſt, Korle Ernſta Henſela, fabrikarja w Dobruſchi, ß. — Guſtav Hendrich, Auguſta Hendricha Klinki, dźěłacźerja w Cźichońzach, ß. — Hana Lejna, Handrija Nowaka, khěżerja a blidarja w Rabozach, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 14. meje: Hedwiga Frida, Korle Auguſta Ungera, dźěłacźerja na Židowje, dź., 1 l. 10 m. 10 d. — 15. Emilija Luiſa Frida, Hendricha Hermanna Kühna, rěſnika na Židowje, dź., 1 m. 15 d. — 17. Hana Kubizez, ßłużobna dźowka ſ Kamjeneje, w dźěłacźerni na Židowje, 61 l. 8 m. 11 d. — Martha Lejna, njemandź. dź. w Jeńkezach, 5 m. 21 d. — 19. Jan Adolf Brinke, zigarnik tudy, 47 l. 3 m. 3 d. — 22. Pawoł Alfred, Korle Bohuměra Schnibſa, póſtſkeho poßelnika na Židowje, ß., 6 m. 9 d. — 23. Max, njemandź. ß. na Židowje, 2 m. 27 d.

Płacźiſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2694 měchow.		W Budyſchinje 18. meje 1889				W Lubiju 23. meje 1889			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſcheńza	běła	9	18	9	47	9	12	9	41
"	żołta	9	06	9	18	8	71	9	—
Rožka	50 kilogr.	6	88	7	44	7	—	7	19
Jeczmjeń		7	14	7	29	6	80	7	17
Wowß		7	—	7	50	6	90	7	10
Hroch		7	22	10	—	9	6	9	58
Woka		8	75	9	03	8	20	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	20	1	80	2	30
Butra	1 kilogr.	2	40	2	80	2	20	2	50
Pſcheńcźna muka	50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	50	11	80	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	4	20	3	50	4	—
Sslóma	600 "	30	—	32	—	24	—	30	—
Proßata 1093 ſchtuk, ſchtuka		9	—	21	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 47 np.; pſcheńza (żołta) wot 8 hr. 97 np. hacź 9 hr. 24 np.; rožka wot 7 hr. 31 np. hacź 7 hr. 50 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 07 np. hacź 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 15 np. hacź 7 hr. 40 np.

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. druźiny 53—56 mk., 2. druźiny 48—52, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 43—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 24. meje: Rjane.

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta żada, kotrež ßu dóſtacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Drjewowa awkzija: Wutoru 28. meje dopołdnja wot 10 hodźin w Mjedźojſkim hoſcźenzu.

Na pſchedań: Żiwnoſcź cźißko 5 w Kaſchezach ſ 33 kórzami.

Na pſchenajecze: Rataŕſtwo Njeßwacźilſkeho knjeżeho dwora pſches rěcźnika Seyferta w Budyſchinje.

W Budyſchinku je maßiwna **khěża** cźißko 8 ſ dwěmaj ſtwomaj, brózńju, rjanej ſahrodu a něktorymi kórzami pola na pſchedań.

W Dobroſchezach pola Njeßwacźidła ßo dwajſchoßna **khěża** ſ pinzu, kólnju, ſ kruchom pola a łuki ródnej ßwójbje pſchepoda. Dalſche je na knjeżim dworje tam ſhonicź.

Żiwnoſcź ſ 35 kórzami pola, łuki a lěża je bjes wumjenka płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je pola reſtawratěra **E. Säuberlicha** na ßerbſkich hrjebjach ſhonicź.

W Wulkim Pſchěſdrjenju pola Makeho Wjelkowa je **żiwnoſcź** cźißko 2 ſ 61 dawſkimi jenoſcźemi na pſchedań.

W Brěmjenju je kněža cžišło 25 ſ rjanej ßadowej ſahrodu na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Kamfor, patchouli, moſchus, papjeru pſche mole
po jenotliwych liſtnach a kartonach po 10 liſtnach,
pólver pſche mole, ßwězy pſche mole, woprawdźity pólver pſche inſekty
po waſy a w tyſkach po 30, 40 a 50 np.,
dalmatinſki pólver pſche inſekty
w blachowych tyſkach po 30 a 50 np.
poruczeja
drogowe khlamy k ſłotemu worku.
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Kacže jeja
wot jara ßylnych kacžkow ßu na pſchedań pola
Kaſtnera w Hrodźiſchcžu.

K Wettinſkemu ßwjedźenjej
běły mull a **battiſt**
hładki a ßmužkaty łóhcź po 20, 30, 40 np.
Herm. Beermann
w Budyſchinje
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Tunjo
ßu dostacź **nowe** a też **noſchene kholowy, ßuknje, lazy, ſchkórnje,** cžrije a wſchelake druhe pola
A. Klimanta w Rakezach,
ſ bydłom pola Zindleroweje.

Krajnoſtawſki bank w Budyſchinje.

Kaž hacž dotal wupožcžujemy **hypothekſke pjenjeſy na ratarſke leżomnoſcže** po wuſtawkowych poſtajenjach po **3¾ prozentach.**

Wupłacźenje ßo w **hotowych pjenjeſach bjes woblieżenja proviſije** ſtanje. — S wjetſcha ßo požcžonki na hopotheki bjes wotpłacźenja (amortiſazije) pſchiſwola; tola móže ßo to też wucžinicź.

Kóždemu požadanju ma ßo pſchipołożicź: wotpißmo folia, ſapiß wobßedźeńſtwa a wobßwědcźenje ſawěſcźenja pſche wóhnjowu ſchkodu.

W Budyſchinje, 20. meje 1889.

Krajnoſtawſki bank
kral. ſakſkeho Hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

S tutym ßebi dowolam najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym

k. ſ. priv. měſchczańſku haptyku
ſ mineralnowodowej fabriku

tudy wot **Riſſez** herbow kupił a pſchedewſał.

Budu ßo ſtajnje prózowacź ſ krutej ſprawnoſcžu a ßwědomitoſcžu dowěrjenje, mi ßo ſpožcžaze, ſaßłużicź a ſakhowacź.

W Budyſchinje, 9. meje 1889.

S poczeſcžowanjom
G. Hold, haptykař.

Lěkarſke wuherſke wino
najtuńſche kupne žórko pola **J. A. Rotha,**
winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.
Saruczene cžiſte, pſchepytane wot najpřeńſcheho němſkeho chemika dr. Biſchoffa w Barlinje, jako poßylnjazy ßrědk ſa wotkhorjażych ſpóſnaty. Dóſtacź w **měſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje** 1 bleſcha po 2 mk. 25 np., ½ bleſche po 1 mk. 30 np., ¼ bleſche po 65 np.

Přiroda a wutroba.
Zběrka lyriskich pěsni **Jakuba Čišinskeho** je wušła jako II. čo. Serbskeje knihownje.

W **Kucžinjanſkim hoſcženzu** ma ßo **3 junija t. l.** dopołdnja wot 9 hodźin
60 rm. khójnowych ſchcźěpow,
6 „ dubowych „
7 „ „ knyplow,
32 „ „ „
8 „ twjerdych pjeńkow,
29 „ mjehkich „
33,4 ſtotnjow khójnowych walcźkow,
3,9 „ twjerdych „
16 hromadow dubowych hakoſow
w drjewniſchcźach w Hlinjanſkej, Strózjanſkej a Brěſyncźanſkej holi a w Porſchiſkich kerkach po wumënjenjenjach, tu ſwucženych, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewowa awkzija.
na Drobjanſkim revěrje.

Sſrjedu 29. meje t. l. ma ßo
2 rm. khójnowych ſchcźěpow,
375 „ „ pjeńkow a
3490 „ „ walcźkow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pola Dubcźanſkeje hory pola Drobow.

W Minakale, 22. meje 1889.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Wupſchedawanje.
Nowa mužaza a hólcžaza draſta

k konkurſtwu wikowarki woženjeneje **Gürkoweje** ßłuſchaza, budźe ßo **pjatk 31. meje** a ßlědowazy dny, też njedźelu, po tunich ale twjerdych płacźiſnach w dotalnych khlamach na garbarſkej haßy 1 wupſchedawacź.

Sarjadnik konkurſa:
Clemens Niecksch.

Njanu jadriwu pſcheńcžnu muku
hachtl 1. druźiny po **1 mk — np.**
= 2. = = — = **80** =
Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Wós ſ twarſkim kalkom a hnojazej ßelu
je ſaßo dojěł. Płacźiſna kalka a ßele je po móżnoſcži niſka.

F. Fiſcher
na dwórniſchcžu w Laſu.

Ssrědk
k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma w pſchedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże
Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Mužaza draſta
kaž: ſwjerſchniki, mužaze ßuknje, kholowy, lazy, mantle atd. ßo njerospróte derje a trajnje barbja a ßo hnydom ſaßo k noſchenju ſhotowja
w **W. Kellingez** parnej barbjerni
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Wobkhodny agent Koplanſky
na ſchulſkej dróſy 5 pola knjeſa rjemjenjerja Leunera po 2 ſkhodomaj poruča ßo k wudźěkanju pißnych dźěkow, jako kupjow, dołžnych a ſaſtajenſkich ſapißanjow, żeßijow, próſtwow a wobcźežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy ſkład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hłowna agentura Hamburgſko-Bremenſkeho woheńſawěſcźenja.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 26. meje** wulět přez Dźěžnikecy a Čorne Noslicy po horach do Budestec, hdźež so mały bal wotdźerži. Zhromadźizna na dwórnišću popołdnju w 2 hodźinomaj, z wotkel so po železnicy do Dźěžnikec pojědže. **Předsydstwo.**

Generalna zhromadźizna

Towarstwa Pomocy za studowacych Serbow budźe **srjedu po swjatkach 12. junija** popołdnju ½2 hodź. w **Müllerec kolonnadach.**

Dnjowski porjad: 1. Rozprawy a zličbowanje. 2. Nowowólby. 3. Namjety.

Sobustawy a přećelow towarstwa přeprošuje

předsydstwo.

Sserbske burske lokalne towarstwo w Huczinje

smeje **njedźelu 26. meje** popołdnju wot 3 hodźin we Wjelkez hoscźenzu poszedźenje. **Pschedsydstwo.**

Małowjelkowske lokalne towarstwo serbskich burow

smeje **schtwórtk 30. meje** 1889 (Boze stpicze) poszedźenje w **Kobaniz** hoscźenzu. **Pschedsydstwo.**

Hodźijske lokalne towarstwo serbskich burow

smeje **njedźelu 2. junija** popołdnju w 5 hodźinach poszedźenje. Ssobustawy a teho runja tajzy, kotsiž chzedźa towarstwu serbskich burow pschistupicź, so k temu pschecźelnje pscheproschuja.

Wubjerk.

Kahowske lokalne towarstwo serbskich burow

smeje **njedźelu 2. junija** popołdnju w 4 hodźinach w **Nowakez** hoscźenzu poszedźenje dla wschelakeho skasanja. Na to pschecźelnje pscheproschuje **pschedsydstwo.**

Sso wrócźił:

dr. Langer,

praktiski lěkař, hojeŕ a kasenk.

W Rakezach, 16. meje 1889.

Theodor Grohmann

na jerjowej haßy 10

porucza rjane **jaßnomódre sukno** k konjazym krywam a **schabraki** k pschedstejazemu Wettinskemu swjedźenjej.

Kedźbu.

Jutsje njedźelu **wukulenje kolbaßow** w Kubschizach.

Wosjewjenje.

Mißionska hodźina w Hnaschezach. Dźiwocźanske serbske evang.-luth. miß. towarstwo smeje, da-li Bóh, schtwórtk 30. meje, swjedźeń Bozeho stpicza, popołdnju w 3 hodźinach w domje knjesa kublerja Rady w Hnaschezach miß. hodźinu, na kotruż so sobustawy towarstwa, kaž tez wschitzy pschecźelo mißionstwa wutrobnje pscheproschuja.

Pschedsydstwo.

Kamjenjecźesarjow a dźelacźerjow

do trajneho a derje so placźazeho dźela w skałach w Plußnikezach, Dobroschezach, Nadźanezach, teho runja w Liberzach (Reichenbergu) w Czechach pytam. Pucźowanski pjenjes do Czech sarunam.

A. Starka, twarski mischtr w Skanezach pola Barta.

Wozjewjenje.

Bukečanske serbske towarstwo změje njedźelu 2. junija wulět do Rumburga. Wsě sobustawy so k temu należnje přeprošuja; tez hosćo, kiž chcedźa so při tutym wuléće wobdźělić, su witani, tola chcyli so tući prjedy teho pola jeneho sobustawa zamolwić.

Zhromadźenje rano w 8 hodź. na dwórnišću w Pomorcach, wotjězd 17 mjeńšinow po 8 hodź. přez Lubij, Ebersbach hač do Gersdorfa, wot tam pěši přez Philippsdorf do Rumburga.

Wo wjeleličbne wobdźělenje prosy **předsydstwo.**

Młode holzy, kotrez dla swojeho wuwucźenja pensiju pytaju, abo kotrez chzedźa schicź abo waricź nawuknucź, dostanu dobru hospodu po pomérnej placźisnje w jenej lěpschej swójbje w Budyschinje na schulskej haßy 11. Tez so na žadanje zuse récze, hudźba a wuschiwanje wucźi.

Murjerjow

pyta twarz **Wollmann** w Njeßwacźidle.

Ródnu starschu skužobnu holzu pyta k 1. julijej **R. Seeliger** na dwórnischcźowej drósy (Bahnhofstraße) 4.

Pohoncź

po mózności woženjeny, kiž konje derje wothladacź wě a so tez na woranje wusteji, dostanje k 1. julijej skužbu na ryczerkuble w Hlinje.

Rólny pohoncź s dobrymi wopißmami so pyta w Błohaschezach cźišku 6.

Palma měra

na row njebo **Jana Augusta Njeczki,**

kublerja w Maleschezach,

narodźi so 25. junija 1861, woženi so 1885, semrje 1. meje 1889.

Wopomnímy, o cźłowske dźěcźi,
Tudybycźa njewěstoscź.
Wschudźe tu pod skónzom w swěcźi
S předarku je sachodnoscź,
Ssmjertny jandźel na semi
Cźłowjeka tez podlemi,
Hdyž we poknym kcźenju steji
Jako młódna róża w meji.
Hdyž su lědma sakožili
Mile sboże mandźelstwa,
Sastarar po krótkej khwili
Pisches smjercź dźe se žiwjenja,
Kotraž sa tak krótki cźaß
Woktarny sslub sniczi saß'
A pschesahe rósno dźěli,
Kiž su tu so lubo měli.
Tajki wobras sawostaji
Nam nasch drohi njebohi,
Wo kotrymž so tudy praji,
So je wuschoł k wěcźnoscźi.
Wostaji tu srudźenu
Zarowazu mandźelsku,
Kiž nětk s wjazy staroscźemi
Pschichod dźělicź ma na semi.
Shubiłe tez swojoh' nana
Scźe, tři mólcźke syrotki,
W dalschim žiwjenju joh' žana
Njesmějecźe pschi sebi,
Bóh pak je wam pschiwołał
A psches pósłow prajicź dał,
So chze pschi was bycź na semi,
Sapomnicź was nochze ženi.
Bóh psches swoje słowo sdźěli
Kheluch troschta wudowam,
So by posylnjenje měli
Pschecźiwo wschěm stysknoscźam,
Tez wój starschej srudźenej
A wój sotsje pschirodnej,
Porucźece so dale Bohu,
Wón ma sa naß hnadnu wolu.
Wascha luboscź drje so tyschi
Pische tak sahe sblědnjenoh',
Sdychujo pod sylsu, pyschi
S rózemi row semrjetoh',
Kiž so něhdy wotewri,
Hdyž wón s njeho wustupi
Tu wasch luby wonowjeny
A psches Boha pschekraßnjeny.

Duž so pschesběhú wascha duscha,
Sapomú wschoje stysknoscźe,
Wam so žarowacź njeßłuscha,
Kaž, kiž su bjes nadźije,
Wysche hwězdow shladujece
K domowinje, k wěcźnoscźi,
Tam, hdźež su po Božim słubi
W duchu žiwi naschi lubi.
My wschak wěmy, so na swěcźi
Duschow wěcźny statok njej',
Nakhwilnje my žiwe dźěcźi
Ssmy na semi Knjesowej.
Hdyž so Bohu spodoba,
K sebi dom naß powoła.
Cźłowjek tu kaž són so minje
A kaž trawna kwětka shinje.
Wěra njem'že wotpocźowacź
Na tym, schtoż je widomne,
Wona chze naß pokasowacź
Na to, schtoż njej' widźaze.
Hwězda nadźije tez nam
Njenje swěcźi k njebjeßam,
K tamnom' rajej sady rowa,
Kiž sa wěrjazych Bóh khowa.
Tez wasch njebocźiczki dźesche
S tajkej wěru do Khrysta
Psches swět a jom' należesche
Wěcźna sbóžnoscź njebjesła,
Wo nju wón psches modlitwy
A sa swoje syroty
Wjele je so wołał k Bohu,
Hdyž je hicź měł smjertnu drohu.
Runjez my pschi błukich sonach
W smjertnym dole bydlimy,
Tebje wschak na sbóžnych honach
Nadźijomnje widźimy,
Hdźež pschi sylach jandźelskich
Tam na horach zionskich
S twojim sbóžnikom so wodźisch,
Pod palmami cźerstwy khodźisch.
Dobru nóz, spij w mérnym skowje
Cźélne smjertne drémanje
W Maleschezach na kerchowje
Hacź na saßowidźenje,
Hdyž tón Knjes cźe wubudźi
A naß saßo sjenoczi,
Hdyž dźeń sudny budze switacź,
Lubje žadany so witacź.

Srudni sawostajeni psches Gustu Hataßa.

Dźak.

Wutrobny dźak wschitkim, kiž su nam pschi žiwjenju a sažnym wotsalhiczu, woßebje pak na pohrjebnym dnju naschego lubeho njesapomniteho syna a bratra

Korle Bohuwěra Wanaka

tak wulkotne wopokasma luboscźe a dźělbracźa pschinjeßli, kiž su sklódki troscht a wokschewjenje do naschich tak hłubokowurudźenych wutrobow pschinjeßke. Woßebity dźak k. fararjej **Jakubej**, k. wucźerjej **Grüllingej**, posawnistam, sobustawam serb. tow. a jeho spěwanskemu wotdźělenju sa spěwanje smjerneje arije pola rowa, knježnam spěwarkam sa wupyschenje sparneje komorki jich prjedawscheho wodźerja, skónczinje wschitkim shromadnje, kiž su njebocźiczkeho tak bohacźe s wěnzami pyschili a na Božu rolu pschewodźili.

W Banezach, 21. meje 1889.

Srudni sawostajeni.

(K temu cźišku pschiloha.)

Pschiloha k czišłu 21 Serbskich Nowin.
Ssobotu 25. meje 1889.

Ludwig Kuhlmann

w Budyschinje w kupnizy, nutskhód na torhoschczowej stronje,
porucza po snatych tunich płaczišnach:

tapety
roku po 15 np.,
molowane rulowy
kruch po 60 np.,
rulowowe tkaniny
pišane šmuhate a běle
jara tunjo,
gumijowe rulowowe tkaniny
móža šo mokre wótrjecz,
wurjadnje derje džeržaze a tola niz drohe,
pišany gardinowy katun
stary łóhcz po 15 np.,
rjany katun k łožowym pschikrywam
stary łóhcz hižo po 17 np.,
kraßny meblowy kroasej a krep
k gardinam a k poczehnjenju sofow
stary łóhcz po 30 np.,
jutowe gardiny
stary łóhcz po 17 np.,
běle tylowe gardiny
stary łóhcz po 17 np.,
běle zwjernowe gardiny
stary łóhcz po 12 np.,
gardinowe žerdže jenož 75 np.,
gardinowe džeržaki,
gardinowe rosety,
łožowe pschikrywy
po 1 mk. 40 np.,
pschikrywy na sofa a kanapej
po 60 np.,
pschikrywy na schpundowanje
stary łóhcz hižo po 17 np.,
wulke blidowe pschikrywy
po 1 mk.,
pschikrywy na komody
po 60 np.,
wóskowe blidowe pschikrywy
po łóhczu we wschěch schěrjach,
wotměrjene wóskowe blidowe pschikrywy
rjane nowe mustry, jara tunjo,
wulke tepichi
po 2 mk. 50 np.,
konjaze pschikrywy,
spanske pschikrywy,
wotowe pschikrywy,
meblowy damast,
meblowy ryps,
kožojte šukno,
płachtowy plat,
rjane pišane meblowe tkaniny k poczehnjenju,
130 cm schěroke, łóhcz po 1 mk. 20 np.

Najlěpschi
Nizzaski jedžny provenski wolij
(non plus ultra)
wubjernje škodžazy,
Mischnjanske winowe kišałko
kišołowy sprit atd.
porucza tunjo
en gros drogowe khlamy en détail
Otty Engerta.

Tinkturu psche schczóny
w bleschach po 50 np.,
pólver pschе schczóny
w tyskach po 40 a 60 np.,
pólver pschе schwoby
w tyskach po 40 a 60 np.
porucza
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

K saniczenju
molow
poruczam
kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin,
woprawdžity dalmaziski pólver pschе insekty,
pólver a tinkturu pschе mole,
naftalinowe łopjena,
selo a papjeru pschе mole.
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Balsamiski
salizylskokišały łój
pschе bolaze nohi, srybowanu kožu,
swosabjene stawy atd. s haptyki
H. Schelchera,
salizylskokišały próch
pschеs nohowy pót atd. porucza
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Raiß
pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd.
porucza
Richard Neumann.

Syrup
punt po 12 np. a drózschi porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Khosej
paleny a njepaleny wot najtuńschich hacz do najlěpschich druzinow
porucza **Richard Neumann.**

Palenz
jednory a dwójny,
teho runja tez wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach porucza
destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju šo šerbski rěczi.

Najwjetschi sklad w měscze!!!
Jara tunje płaczišny.
Sa **muzskich** a **hólzow**
šlómjane klobuki
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22 (pódla „winowej kicze").

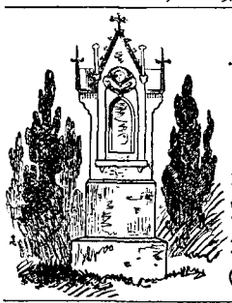

Jan Khěžnik, rěsbař
w Budyschinje
na Lubijskej drósy 6
porucza šwojim lubym Ssobu-Sserbam šwój bohaty sklad **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczišnach. Sa rjane a trajne džěło šo rukuje.

Najlěpscha
warna a skótna šel
je po tunich płaczišnach dostacz w šelowymaj skadomaj
Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschczu
w Budyschinje.

Khosej
wot najtuńschich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz
jenotliwje a w picželach, kaz tez wschě dobre druziny kaz
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

ßyry a paleny,

derje ßkodźazy po wschěch płaczíßnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 ßchtuk po 20 np.,
100 " " 2 mk. 80 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru ßto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Turkowßke ßłowki

najlěpschieje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija ßnatych dobrych likěrow po ßtarych tunich płaczíßnach.

Khofej

paleny hischcże po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischcże po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoź w derje a czíßcżeßkłodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na ßwonkownej lawßkej haßy.

Zigary.

100 ßcht. po 2 mk. 80 np.,
2 mk. 40 np.,
tobak punt po 60 np.,
krane rjepiki punt po 32 np.
porucza **Hanske**
pschi żitnych wikach.

Sselowy ßklad.

Najlěpschu jědźnu a ßkótnu ßel po zentnarjach a po puntach porucza **C. Hanske**
na żitnych wikach 20.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowßkej haßy 6.

Wóßk

po najwyßchßich płaczíßnach kupuje **Otto Engert.**

Wóßk

wóßkowy twar a **panki** kupuje a dawa najwyßchße płaczíßny

Hermann Lehmann
na hornczeŕßkej a żitnej haßy.

Wubjerny czorny kalk

k ßakładnym a wodotwaram, k wobmjetej wětrowych bokow a k zyhelekryjerßkim dźěłam w zyle czerßtwej tworje; teho runja najlěpßchi

Shorjelßki twarßki kruchaty kalk

w ßtajnej czerßtwej tworje porucza wuhlowa a kalkowa pschedawarnja

C. Thiermanna.

Teer a tßěßchnu papu

po najtunißchej płaczíßnje pschedawa

Korla Kuczka, tßěchikryjeŕ.

Skład w dworje Ssmolerjez knihiczíßchczeŕnje.

Najlěpßche je a woßtanje mortéin.

Mortéin **A. Hodureka** w Ratiborje je jeniczki prawdźity a najwěßczíßchi ßrědk k ßaniczenju wßcheje njerodźe: **ßchwobow, ruţow, molow, muchow, tkow, ßchczónow, ptaczich wßchow, mrowjow, wßchow na roßtlinach** atd. Dostacź w pakczíkach pola **O. Säuberlicha** w **Łaßu** a **A. Gawendy** w **Wojerezach.**

Schtóź ßo nochze ßjebacź dacź, njech ßwěru na moje mjeno na kóźdym pakcziku kedźbuje. Schtoź ßo po waßy pschedawa, njeje mortéin. **A. Hodurek** w **Ratiborje,** dźěłarnja mortéina; woßebitoßcże: mydkowy myjny pólver, ßwěczata ßchterka, módrjadko k płokanju, czíßczazy pólver, włoßowa pomada, maß na kožu, ßwětladko, tinty.

Kolonialtworowe a deßtilazißke khlamy

Adolfa Rämßcha

w Budyßchinje pßchi butrowych wikach

poruczeja ßwojim czeßczenym wotebjerarjam:

khofej ßyłny a czíßty punt po 110, 120 a 130 np.,
khofej paleny punt po 140, 150 a 160 np.,
zokor drobny punt po 34, 35 a 36 np.,
zokor w pokrutach punt po 35, 36, 38 a 40 np.,
kompowy zokor punt po 36 np., pßchi 5 puntach tuńßcho,
rajß punt po 13, 14, 15, 16, 20 hacź do 30 np.,
ßyrup ßkódki kaž měd punt po 16 np.,
kandißowy ßyrup punt po 13 np.,
mydko ßnateje dobroßcże punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
maßne mydko punt po 22 a 25 np.,
amerikanßki rjepikaty tobak krany punt po 35 np.,
jerje, wulke tuczne ryby, mandel po 50 a 60 np.

Balmjane a polplatowe płokanßke tkaniny

k **muźßkim** a **hólczim wobleczenjam,** kóhcź hižo po 50 np., porucza w **njepußchczatych barbach**

ßuknowa pßchedawarnja

Bruna Grohmanna

w Budyßchinje na hłownym torhoßchczu 9.

SStare pjenjeßy!

SStare ßkote a ßlěborne pjenjeßy, woßebje **ßtare ßpeciestolerje,** kaž też žadne **nowßche tolerje** kupuje a ßa nje najwyßchße płaczíßny płaczi

Adolf Boëtius,
juwelěr a ßtótnik
na bohatej haßy pßchi wrotach.

Czíßty palenz, dobry palenz, likěry

po měrje a w picželach po najtunißchich płaczíßnach porucza

Hermann Gruhl
pßchi theatrowym městnje.

Nowe

hollandßke jerje

wulke a tuczne
po 3, 4 a 5 np.,
15 ßchtuk po 60 np.,
porucza **Gustav Poser.**

Koßy,

kaž jěd rěßaze, porucza

Paul Walther
na żitnych wikach.

K naletnemu lěkowanju porucza ßyłnje ßkutkowaze

krejczíßczaze kapki

pßche wumpjeru, lißchawu atd.

Rakeczanßka haptyka.

Nerwy ßylnjaza

bromowa woda,

wubjernje ßkodźaza a czerßtwa jara derje czinjaza pßchi wßchěch nervoßnych czerpjenjach, woßebje pßche **bjeßßpanitoßez** atd., je dostacź w wulkich bleßchach po 50 np. w **měßczańßkej haptyzy** w Budyßchinje.

Najlěpßchi wotwjedźazy a krejczíßczazy domjazy ßrědk je

Dr. C. Weberowy

Alpenßki ßelowy tej.

Wón je ßkoro we wßchěch haptykach w pakczíkach po 50 np. dostacź a to w **Budyßchinje** w **měßczańßkej haptyzy.**

Wßchitkim ßwojim ßnatym a pßcheczelam mózu po 20létnym naßhonjenju jenoź tutón tej poruczecź. **Baba K.**

SStrowe krußchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **ßtrowe wólßchowe drjewo,** po mózności bjeß ßukow, niz mjenje 12 zolow pßchi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyßchßich płaczíßnach

mechanißka pßchadownja w Hajnizach.

Kóßlaze kóżki

po jenotliwym a po wjetßchich dźělbach po najwyßchßich płaczíßnach kupuje

Gußtav Nawka
na garbarßkej haßy czíßko 16.

Kóßlaze kóżki

kaž też wßchě druhe koże po najwyßchßich płaczíßnach kupuje

Heinrich Lange
pßchi ßerbßkej katholßkej zyrkwi a pßchi żitnych wikach.

Hamburgßko-amerikanßke

paketoježdne akzijowe towarßtwo.

H. A. P. A. G.

Direktna parolódźna jězba
z **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
z **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ze **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
z **Hamburga** do **Wjeczorneje Indißkeje**
měßacznje 3 krócź,
z **Hamburga** do **Mexika**
měßacznje 1 raz.

Towarßtwowe póßtßke parne łódźe puwawaju wubjernu jědź a pßchihódnu wuczowanßku ßkładnoßcź ßa kajutowych a bjeßtłubjowych puczowarjow.

Dalßche wukaßanje dawa **No. 797**
Carl Heisel w Budyßchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. **Sobotu 1. junija 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeju Majestoscźi sakski kral a kralowa 4. junija s Emskich strowotnych kupjelow do Draždžan wotjědžetej.

— Italski kral je se swojim pschewodom póndźelu Barlin wopuschćił. Wón móže s wulkej spokojnoscźu a s doscźcźinjenjom na swój wopyt pola němskeho kněžora spominacź. Telko cźescźowanja a wusnamjenjenja kaž w Němzach jemu hischcźe nihdźe wopokasali njejsu. A schtož bě hłowny samysł jeho pucźowanja, wobtwjerdźenje němsko-italskeho swjaska, je so połnje dozpiło. Kaž kněžor Wylem a kral Humbert, staj tež wjerch Bismark a italski ministerstwowy pschedsyda Crispi, kiž krala pschewodźesche, wospjet dołhe rosrěcźenja a jednanja měkoj. Kajke politiske wujednanja su so wucźiniłe, so rosumi, potajne wostanje, tola to jene je wěste, so je so swjask pschecźelstwa, Němsku a Italsku sjenocźazy, twjerdscho swjasał. Dompucź krala Humberta psches Frankfurt nad Majnom wjedźesche. W tymle měscźe je regiment husarow, jemu wot němskeho kněžora spožcźeny, w garnisonje. Kral Humbert se swojim regimentom paradu wotdźerża. Tež w Frankfurcźe italskemu kralej lud se sahorjenjom napscheczo wyskasche. Kral Humbert so Frankfurtskemu měschcźanoscźe sa pschecźelne powitanje wutrobnje dźakowasche a wobkrucźesche, so su jeho wopokasma wěrneho pschecźelstwa, kotrež su so jemu w Němzach dostałe, hłuboko hnułe a so jemu wone njesapomnite wostanu. S mandźelskej semrjeteho kněžora Friedricha, kotraž bě k powitanju krala Humberta s Homburga se swojimi tśiśmi dźowkami pschijěła, měješe wón połhodźinsku rosmołwu. S wyskanjom luda so kral na dompucź do Roma nastaji. Město Straßburg, hdźež chzyšche kral Humbert s kněžorom Wylemom hromadźe wójskowej paradźe pschihladowacź, wón wopytał njeje. Je so to po radźe wjercha Bismarka stało, kotryž měnjesche, so by pschitomnoscź krala Humberta pschi wójskowej paradźe w něhduschim franzowskim měscźe Franzowsow njetrjebawschi roshoriło. A wjerch Bismark bě zyle prawje myślił. Tak bórsy hacź powjescź do Parisa dóńdźe, so kral Humbert do Straßburga pschijědźe, so Franzowsojo s njemdroscźu pyrjachu a na njedźakownu Italsku a jich krala njemało hawtowachu. Wupraßnjenje jich hněwa a njemdroscźe pak je zyle podarmo było. Myślł, psches Elsaß pucźowacź, běchu w Barlinje hižo puschcźili, prjedy hacź Franzowsojo wo tym něschto shonichu. Kněžor Wylem chzyšche so wscheho sminucź, schtož móhło spokojaze spominanje na wopyt italskeho krala smucźicź. Pódla njemdrjenja franzowskich nowin budźichu w Straßburgu, hdźež je wobydlerstwo hischcźe khětro franzowske, Franzowsojo lohko doscź italskemu kralej wschelake njeluboscźe pschihotowacź móhli. Duž bě lěpje a mudrischo, so wopytanje Straßburga wuwosta.

— Kněžorstwowy sejm je pjatk tydźenja sakoń wo sastaranju wobstarnych a invalidnych dźěłacźerjow dowuradźiwschi a jón s 20 hłosami pschijawschi swoje poßedźenje skóncził a so rosešoł. Njech sakoń wo sastaranju wobstarnych a invalidnych dźěłacźerjow wotczakanja, kotrež so na njón stajeja, dopjelni. Czaßa a prózy je kněžorstwowy sejm wjazy na njón hacź na žadyn druhi sakoń nałożił. Wospjet so sdasche, kaž so so sakoń sacźißnje, a jeho pschecźeljo su wschě mozy napinacź dyrbjeli, so bychu jón skónczinje pschecźischcźeli. Kněžor Wylem sam bě wospjet sjawnje swoje žadanje wuprajił, so by so tutón ważny sakoń, s kotrymž so sozialreformatoriski twar, wot jeho dźěda Wylema I. sapocźany, dotwari a krónuje, skerje a lěpje do skutka stajił. Wón bě wyßoko swjeßeleny, hdyž shoni, so je wjetschina kněžorstwoweho sejma sa njón hłosowała. Statnemu sekretarej s Böttticherej, kiž je sebi pschi wuradźenju sakonja woßebite saßłužby dobył, je kněžor parschonszy swoje pschipósnacźe a sbožopschecźe wuprajił a jemu rjad cźorneho worła spožcźił.

— We wschěch němskich wuhlowych podkopkach, w kotrychž běchu dźěłacź pschestali, su so dźěłacźerjo saso k dźěłu wrócźili. Tež w westfalskich podkopkach je strajk skónczeny, hacź runje je hischcźe póndźelu w Bochumje shromadźizna dźěłacźerjow sa to hłosowała, so by so dale strajkowało. Na tejle shromadźisnje je wjednik strajkowazych, hórnik Weber, revoluzionarnu rěcź dźerżał. Duž su Webera sajeli a jeho bydło pschepytali. A hlej, tam wschelake sozialdemokratiske pißma, bjes druhim tež listy wot sozialdemokratiskeho wjednika Bebela, a pódla teho sumu pjenjes, kotruž běchu sozialdemokratojo strajkowazym k podpjerje pósłali, namakachu. Po tajkim je knježerstwo zyle jaßne dopokasma sa to do ruki dostało, so su sozialdemokratojo strajk naschkarali. Pod tajkimi wobstejnoscźemi so strajkowazy dźěłacźerjo dale nadźecź njetrjebaju, so budźe knježerstwo jich žadanja podpjeracź.

Awstrija. Po pschikładze swojich towarschow w Němzach su tež hórnizy w cźeskich wuhlowych podkopkach dźěłacź pschestali. W podkopkach Kladnowskeje a Pylsnskeje krajiny su dźěłacźerjo dźěło složili. Woni sebi wjetschu msdu a pschikrótcźenje dźěłanskeho cźaßa žadaju. Hacź dotal so hischcźe bjes strajkowazymi dźěłacźerjemi a wobßedźerjemi podkopkow wujednanje dozpiło njeje. Sa to pak je so strajk pohonczow Prazskeje konjazeje żelesnizy rucźe skóncził. Njedostatki Prazskeje konjazeje żelesnizy su hischcźe wjele hórsche hacź te, na kotrež w Winje skorżachu. Wona akzijowemu towarstwu skuscha, kotrehoż sarjadniska rada ma swoje sydło w Belgiskej. Towarstwo, so rosumi, so jenoż wo to prózuje, so by po możnoscźi wulki dobytk s konjazeje żelesnizy dostawało. Płacźisny sa woženje su wyschsche hacź w žanym druhim měscźe, tola msda pohonczow, kotrychž cźełue mozy so po możnoscźi wuwużiwaju, je psches měru snadna a schpatna. Towarstwo so s wopředka spjecźowasche, prawe žadanje pohonczow dopjelnicź, hdyž pak skónczinje knježerstwo wěz pohonczow do ruki wsa, so pohonczam wotstronjenje njedostatkow, na kotrež s połnym prawom skorżachu, pschisłoli.

Jendźelska. Jendźelski horni sejm je pschi druhim wuradźenju žadane pjenjesy k posylnjenju jendźelskeho łódźstwa pschisłolił. Hacź do lěta 1894 dyrbja nowe łódże natwarjene bycź. Jendźelska směje potom, kaž jendźelski ministerstwowy pschedsyda, lord Salisbury, praji, najsylnische łódźstwo bjes krajemi zyłeho swěta. Ssamo hdy byschtej so Němska a Franzowska sjenocźiłej, by jeju shromadne łódźstwo jenoż wo 11 łódźow sylnische hacź jendźelske było. Tola tajke sjenocźenstwo so s cźežka stanje. Salisbury pschichod Europy w trochu cźornych barbach widźesche. Hacź runje wón njedwělowasche,

so ßo wschitzy europiſzy knjeżerjo prózuja, ßo wójny ſminucź, njemóże ßo tola dźenßa rjez, so budźa ſa pjecź lět cźi ßami knjeżerjo hiſchcźe na trónje. Wſchě europiſke ludy ßu ßwoju wojerſku mózna najwyſchſche poßylnike, jenož Jendźelſka je ßo ſ tym komdźika. Dlěhe pak wona cźakacź njeßmě; pſchetož byrnjež też hrożazeho ſtracha njebyło, je tola ſtrach, pſchecźiwo kotremuż byrbi ßo Jendźelſka ſakitacź.

Rußowſka. Perſiſki ſchah je tón cźaß ſ hoſcźom pola ruſkeho khěżora w Peterburgu. Hdyż ßu hižo na jeho zykym pucźowanju po Ruſkej wſcho nakożeli, ſo bychu pychu lubowazeho perſiſkeho knjeżerja ſpokojili, bě jeho powitanje w ruſkim hłownym měſcźe cźim wulkotniſche. Zar ßam ßwojemu hoſcźej na dwórniſchcźo napſchecźo pſchijěđże. Pſchi najrjeńſchim wjedrje wobaj knjeżerjej w wotewrjenym wosu pſches wupyſchene měſto nimo wyſkazeho luda jěđźeſchtaj. Schahej k cźeſcźi ßo ſa cźaß jeho pſchebytka w Peterburgu mnohe hoſcźiny a ſwjeßelenja wotbywaju. W bliźſchich dnjach ßo ſchah na dalſche pucźowanje po Europje nastaji. 9. junija wón pjecźa do Barlina pſchijěđże. Pódla perſiſkeho ſchaha khěżorſki hród w Peterburgu druheho hoſcźa, cźornohórſkeho wjerćha Mikkawſcha, hoſpoduje. Zar je wjerćha Mikkawſcha ſ tym wuſnamjenił, ſo je jeho ſa mějecźela regimenta tſělzow pomjenował.

Serbija. W ßerbſkim hłownym měſcźe Beograđże ßu ſańđźeny tyđźeń krwawne njeměry byłe. S pſchicźinu k nim bě ſkhađźowanka tak mjenowaneje doprědkarſkeje ſtrony, kotraż bjes ßerbſkim ludom żaneho pſchiwißa nima a jenož ſ něhduſchich ſaſtojnikow wobſteji, kotſiż ßu, dokelž je ßo knjeżerſtwo ſ wotſtupom krala Milana pſcheměniło, ßkužbu a ſaßkužbu ſhubili. Shromađźiſna ßo pod hołym njebjom w jenej ſahrođże na tajke waſchnje wotbywaſche, ſo ßo lud ſ dróhi móhł rjez namołwjeſche, ſo by ßo na njej wobđźělił. Rěcź, kotruż mějeſche pſchi tym bywſchi miniſter Garaſchanin, na dróſy ſtejazy lud hłuboko roshori. Rosſkobjeny lud ßo do doprědkarjow da a wěſcźe budźiſche k wulkemu pſcheleczu krwě doſchło, njebudźiſche-li knjeżerſtwo měr a porjad ſe wſchej mozu ſaßo poſtajiło. Tola też na tym, ſo je ßo ſ zyła krej pſchelała, ßu doprědkarjo wina. S revolvrami wobrónjeni woni do ſkhađźowanki pſchińđźechu a ßo też dołho njerosmyßlachu, tutu bróń trjebacź. Jich wjednik Garaſchanin jim ſ dobrym pſchikładom do prědka đźeſche. Lud ßo hižo ſe ſahrody na namołwjenje miniſtra Tawſchanowiza wotßaleſche, hdyż Garaſchaninej pſchipađże, do gymnaſiaſta Miſchkowicza, kiż bě ßo do jeho bliſkoſcźe pſchecźiſchcźał, tſělicź. Mkođźenz do wutroby trjecheny k ſemi pađże. Wot kułkow druhich doprědkarjow, kotſiż po Garaſchaninowym pſchikładże do ludu tſělachu, bu jedyn żandarm ſatſělany a mnohe druhe woßoby buchu ſranjene. Żandarmojo lud, pſches tutón nadpad ßo ſ njemdroſcźu pyrjazy, ſ nuſu wotđźerżachu, ßo na doprědkarjach krwawnje wjecźicź. Miniſter Tawſchanowicź ßam, kotrehoż je Garaſchanin pſched nękotrymi lětami do rjecźaſow ſputacź a do jaſtwa cźißnucź dał, ßwojeho něhduſcheho ßmjertneho njepſchecźela pſched ludom kitaſche. Lud na to pſched kaſino doprědkarjow cźehnjeſche a w nim wſcho rosbi, druha cźrjóda ßo pſched Garaſchaninowy dom poda a tam wokna wubi. Pſchi pohrjebje gymnaſiaſta Miſchkowicza, kotrehoż je Garaſchanin ſatſělił, ßo na 3000 woßobow wobđźěli. Na měſcźe, hđźež je mkody cźłowjek panuk, pohrjebny cźah ſaſta a ſpěwarſke towarſtwa pohrjebny khěrluſch ſaſpěwachu. Jedyn ſtudent na pohrjebny wós, ſ wjele wěnzami wupyſcheny, ſtupi, roszohnowa ßo w mjenje ſtudentſtwa ſ towarſchom, nahle ſe żiwjenja wotwołanym, a wunjeßy na Garaſchanina poklecźe, kotrehoż je lud hižo dawno ſaklał. Garaſchanina je hnydom policija pod ßwój ſchkit wſaka, ſo by jeho roshorjeny, ſa wjecźenjom żadazy lud njeſabił. Je hižo nětko druhi krócź, ſo je Garaſchanin do Beogradſkich wobydlerjow tſělał. Něhđźe pſched lětom wón, hdyż lud jeho pod jeho woknami ſ kſchicźenjom wußměchowaſche, do herjekarjow tſěleſche, tola na ſboże tehdy nikoho ſranił njeje. Tehdy wſchak bě hiſchcźe Milan ſ kralom, a Garaſchanin tak bjes khoſtanja woſta. Tón krócź pak budźa jemu jeho naßylnoſcźe dla prozeß cźinicź. Hdy by też to knjeżerſtwo nochzyło, lud budźe jo k temu nuſowacź. Mnoſy doprědkarjo, kotſiż ßu ßo pſchi nadpađże na lud wobđźělili, ßu ſ bojoſcźu pſched khoſtanjom do ßußodneje Awſtriſkeje cźeknuli.

Ameriła. Cźěło irſkeho lěkarja dr. Cronina, kotryż je ßo pſched nękotrymi njedźelemi bjes ßlěda ſ měſta Chicago ſhubił, ßu w jenym wjeßnym domje ſwonka měſta wußlědźili. Maja ſa to, ſo ßu dr. Cronina Irſzy ſkónzowali, kotſiż ßu pjenjeſy, ſa irſku ligu naſběrane, pſchekſchiwili. Tucźi ßo bojachu, ſo dr. Cronin, kotryż jich jebanſtwo ſnajeſche, jich pſcheradźi. Duż ßu jeho ſkónzowali. Dom, w kotrymż je ßo mordarſtwo ſtało, bě njewobydleny, hdyż Croninowe cźěło namakachu. Bjes tym ßu w Chicago jeneho tajneho poliziſta ſajeli, na kotrehoż tukaja, ſo je mordarjam dr. Cronina pomozny był. Wón je pjecźa ta woßoba była, kotraż je dr. Cronina namołwiła, na ßwoje njeſbože měnliweho khoreho wopytacź.

Naraůſcha Indiſka. W naraůſchej Indiſkej hłód a kholera żałoßnje ſakhađźataj. Wſchědnje tam na 1000 ludźi wumrje. Spođźiwne je, ſo njedźiwajzy teho ſ Indiſkeje po dałokim mórſkim pucźu k nam pośpochi tunje żito pſchiwożuja, měſto ſo bychu jo wbohim hłódnym dali. Jendźelſkemu knjeżerſtwu wſchak wo to njeńđże, ſo by ßwojim indiſkim poddanam cźłowjeka hódne żiwjenje pſchihotowało, ale ſo by ſ Indiſkeje po waſchnju khlamarjow po móżnoſcźi wjele dobytka cźahnuło.

Njeſapomnite pohladnjenje.

(Skónczenje.)

Ronthaler ßwoje ſaſtojnſtwo jako Wórſchliny ſaſtaraŕ ſkoži, a ßudniſtwo jo ſe wſchěmi pſchißłuſchnoſcźemi a prawami młynkej pſchepoda. Wot teho cźaßa ßo kubleŕ wo ßwojeje njebo żonineho bratrowu dźowku do zyła wjazy njeſtaraſche. Wón żenje jeje mjena njeſpomni; ju wo wßy ſetkajo cźinjeſche, jako by ju njewidźał, abo jako by jemu zyle zuſa a njeſnata była. Jeho dźěſcźi Kurt a Hańża pak ſkradźu k Wórſchli khođźeſchtej, ji ſtajnje wutrobnu luboſcź wopokaſujo.

Sa kruteho a nahrabneho kubleŕja bórſy jara cźeźke dny pſchińđźechu. Běſche, jako by ßo ſ khudej ßyrotu Boże żohnowanje ſ jeho domu ſhubiło było. Jene njeſbože ſa druhim jeho podeńđże. Na ſku khoroſcź jemu jeho rjany ſkót ſpada. Krupy a ßuchota wjazy lět pośpochi żně na jeho polach ſaniczichu. Bohaty pſchekupz, kotremuż běſche wón wulki pjenjes pożcźił, mějeſche ßo ſ pjenjeſami ſ procha. Ronthaler dale bóle do nuſy a do dołha lěſeſche. So by wěricźelow, kotſiż jemu na ſchiji ßedźachu, ſpokojił, wón jedyn kruch role po druhim pſcheda. A w lěcźe 1822 dyrbjeſche ſkónczńje ßwój rjany burſki ſtatok pſchedacź. Sa ßnadny ſbytk, kiż wot jeho ſamoženja wyſche woſta, ßebi wón khěżku kupi, kotraż běſche něhdy Wórſchlinymaj ſtarſchimaj ßkuſchała. Jeho dźěſcźi Kurt a Hańża dyrbjeſchtej k bohatym buram na ßkużbu cźahnucź. Wonaj ßwój cźeźki dóht ſ poniżnej ſcźerpnoſcźu njeßeſchtaj. Jeju nan pak ßo pod ruku ßwojeho Boha ſ wopręđka do zyła konicź a ßo jeho cźeźkemu, ale ßwjatemu a ſpomożnemu wođźenju na żane waſchnje podwolicź njemóżeſche a njechaſche. Duż jeho tón Knjes na dołhe a cźeźke khorokożo pokoži. Tudy bu jeho ſaßakkoſcź ſkónczńje ſlemjena. Wón ßo pſched ßwojim Bohom poniżi, ßo khutnje roſka a w wěrje do ſbóżnika wodacźe ßwojich hrěchow namaka. Nowy cźłowjek wón wot ßwojeje khoroſcźe ſaßo ſtanu. Hdyż běſche wotkhorił, běſche jeho prěni pucź do młyna, hđźež wón Wórſchlu, kotraż běſche ßo mjes tym k luboſnej knjeżnje roswika, ſa wſchu kſchiwdu, kotruż běſche ji cźinił, wutrobnje wo wodacźe proſcheſche. To dobre, pobożne holczo ßwojemu ſtaremu, tak cźeźży domapytanemu wujej dorěcźecź njedaſche. Wona jemu ſ wutrobu wſchitko woda a jeho luboſcźiwje a horze ßylſy ronjo wobjimaſche.

Tónle podawk pak běſche jenož pſchipowjednik hiſchcźe wjetſcheho ſkutka hnady ßwěrneho Boha, kotryż chżyſche wſchitko, ſchtož běchu cźłowjekojo ſke ſkucźili, na tej pobożnej knjeżnje w hiſchcźe bohatſchej měrje ſaßo dobre cźinicź.

W luboſnym dole, hđźež mjeſa Elſaß wot Lothringſkeje dźěli, rjane kubło leži. Kubło ſamożitemu najenkej Hebertej ßłuſcheſche. Tutón mějeſche dweju ßynow. Starſchi běſche pilny a ródny cźłowjek, kiż nanej pſchi wſchěm dźěle w domje a na polu ßwěru pomhaſche, ſo mějeſche nan ßwoje wutrobne wjeßele na nim. Mkódſchi ßyn pak běſche lěni a lohkomyßlny cźłowjek, kotremuż ßo niczo wuknucź ani dźěłacź njechaſche, ale kotryż najradſcho ruzy do klina pokoži abo ßwój cźaß pſchi winje a ſ khartami pſcheczini. Starſchej ßo jeho dła jara rudźeſchtaj; ale wſchě jeju rěcźe a próſtwy, napominanja a hroženja běchu podarmo. Sa njeju běſche teho dła woprawdźe dobrota a wołóżenje, hdyż njeporadźeneho ßyna do wojakow tyknuchu. Wón dyrbjeſche do Schpaniſkeje cźahnucź, hđźež khěżor Napoleon jara cźeźku a krwawnu wójnu wjedźeſche.

Hdyż běſche wójna w Ruſkej tak ſlě wupanuła, a hdyż bu wulke wójſko cźěkajo wot Rußow nimale do zyła ſaniczene, khěżor Napoleon, ſo by naſtate dźěry wupjelnił, nękotre regimenty ſe Schpaniſkeje do Němſkeje powoła. Mjes nimi běſche też regiment, pola kotrehoż Hebert ßłużeſche. Po bitwje pod Lipſkom cźěkajo běſche wón ſe ßwojim regimentom do wßy Meerholz pſchiſchoł a běſche, każ ßmy widźeli, wbohu Wórſchlku ſe ßwojim dźiwim hroženjom do ßmjertneho ſtracha ſtajił. W Mainzu, hđźež mózachu

Franzowsojo cźěkajo khwilku wotpoczнucź, ßebi wón kranjeny pokład wobhlada. Cźitajo papjery, kotreż pschi pjenjesach leżachu, wón mjeno wßy namaka a też mjeno wboheje ßyroty, kotrejż běsche jeje zyke samoženje kranuł. Sswědomje jeho cźwilowasche, ale skónczнje jeho stara lohkomyßlnosćź tola saßo dobu. Sa něktore dny běchu wschitke pjenjesy pschecźinjene. Ale schtoż też ßo wón prózowasche ßwoje ßwědomje pohkuschicź, pschezo saßo tajke hodźiny pschińdźechu, hdźeż blěde, wustrózane dźěcźo psched jeho duschu stejesche, ſ proschazymaj a skorżazymaj wocźomaj na njeho pohladujo; tónle wobras jeho wo dnjo a w nozy cźwilowasche a jemu měra njewostaji.

Něschto njedźel posdźischo bu Hebert w bitwje cźeżzy ranjeny: kanonowa kula jemu prawu nohu wottorże. Wón w hojeŕni dołhi cźaß cźeżzy khory leżesche. Skónczнje drje ßo wón ſ Bożej pomozu wuhoji, ale dyrbjesche nětko jako invalid ſ wójska wustupicź. Dokelż se ßnadnym wumjeńkom, kotryż jako invalid ſ hnadu dostawasche, żiwy bycź njemóżesche a ßo, dokelż prjedy niczo nawuknuł njebě, też ſ dźěkom ßwojeju rukow seżiwicź njemóżesche, jemu niczo njewubu, hacź so ßo do domu ßwojeju starscheju wrócźi, pschecźiwo kotrymajż běsche tak hanibnje njedźakowny był. Hdyż tam mucźny a sedrjeny dóńdźe, jeho jeho bratr na pohrjebnischczo dowjedźe k rowej jeho nana a jeho macźerje, kotrymajż běsche wón něhdy telko rudźenja naczinił. Tudy jeho ßwědomje wotzucźi, a ßylsy bolostneho roskacza ßo jemu ſ woczow ronjachu, dokelż wón srudobu a staroscź, kotruż běsche wbohimaj starschimaj naczinił, nětko też ſ najlěpschej wolu saßo dobre cźinicź njemóżesche.

Pěkny bratr hubjeneho invalida do ßwojeho domu pschija a jemu se ßmilnej luboscźu wschědny khlěb sa ßwojim blidom skicźesche. Dźewjecź lět bratraj w pschesjenoscźi a měrje hromadźe pschebuschtaj. Něhdy tak dźiwi wojak běsche ßo ſ Bożej hnadu zyle pscheměnił. Pilnje a ſ cźicha wón mjeńsche dźěła w domje a na polu dokonjesche, schtoż pschi ßwojim hubjenstwje móżesche. W lěcźe 1822 starschi bratr semrje. Dokelż wón woženjeny był njebě, młódschi bratr rjane kubło a hischcźe schwarne samoženje namrje.

Nětko ßwědomje cźim móznischo saßo w jeho wutrobje wotzucźi. Wobras wboheho dźěscźa ſ proschazymaj a skorżazymaj wocźomaj ſ nowa psched jeho duschu stupasche. Nětko móżesche wón wschitko saßo dobre cźinicź, schtoż běsche něhdy sawinował a ſ cźimż běsche ßo tak cźeżzy pschehrěschił. A wón też to chzysche; to běsche ßebi krucźe wotmyßlił. Wón papjery, kotreż běsche staroscźiwje khował, saßo do rukow wsa, so by mjeno wßy shonił, hdźeż běsche tehdy kranuł, a też mjeno ßyroty, kotrejż běsche tehdom jeje samoženje rubił. A potom tamnischej wyschnoscźi list napißa, so by shonił, hacź běsche dźěcźo hischcźe żiwe. List tam prawje a sbożownje dóńdźe; a pschedstejeŕ, horliwy a ßwěrny sastojnik, bórsy wotmolwi. Wón ßwojemu listej też hischcźe protokoll pschipokoži, kiż běsche ßo w ßwojim cźaßu, hdyż buchu Ronthalerej pjenjesy rubjene, napißał, teho runja też ßwědcźenje, kotreż běsche Wórschla tehdy na ßudnistwje dała. Se wschěch tychle pißmow běsche widźecź, so běsche wojak kublerjej pjecź stów a wbohej ßyrocźe ßydom stów schěßnakow kranuł. Pschedstejeŕ też njesabu hischcźe woßebje pschistajicź, so je Ronthaler psches to, każ też psches wschelake druhe njesboże zyle wokhudnuł a so rubjenych pjenjes nusnje trjeba.

Sa něhdźe schěscź njedźel bohaty pjenjeżnik ſ Frankfurta nad Mainom pschedstejerjej pißasche, so je ßo wulka suma pjenjes pola njeho wotedała, kotruż móże wón hnydom pola njeho dostacź. Pschedstejeŕ ßo wutrobnje na tym wjeßelesche a na měscźe do Frankfurta dojědźe, hdźeż też woprawdźe pjenjesy dosta. Stary wojak běsche ßwoju njeprawdu schtoż mózno sarunał, sapłacźiwschi niz jeno kranjene dwanacźe stów schěßnakow, ale pschidawschi też dań sa tele pjenjesy na wschě dźewjecź lět. Pschedstejeŕ, kiż běsche dotal wo zykej wězy mudry doscź mjelczał, nětko kublerjej Ronthalerjej a Wórschli junu k ßebi pschińcź da. Hdyż k njemu pschińdźeschtaj, jimaj nadróbnje zyku wěz wupowjeda. Kóżdy móże ßebi myßlicź, so wobaj wulke woczi cźinjeschtaj, hdyż tajku powjescź shonischtaj a wulku sumu pjenjes wupłacźenu dostaschtaj. Stary Ronthaler płakasche każ dźěcźo, hdyż běsche nětko takle njenadźizy a dźiwnje se ßwojeje wulkeje nusy wumoženy.

Wórschla invalidej w Elsaßu hnydom dźakowny list napißa, na kotrymż ßo Hebert wutrobnje wjeßelesche. Wobras wboheje holczki ſ proschazymaj a skorżazymaj wocźomaj, kiż běsche jeho tak dołho pschescźěhał a cźwilował, běsche ßo nětko na stajne shubił. Sa to wot nětka pscheczelnej wócźzy dźakownje a wjeßele na njeho shladowaschtej, so bu jeho dusch a ſ tym směrowana a troschtowana.

Kurt a Wórschla, so to njesabudu, buschtaj sbożownaj mandźelskaj; a staremu Ronthalerjej, kotryż pola njeju bydlesche, żaneje nusy wjazy njebě, pschetoż luboscź jeho dźěscźi jeho hacź do jeho ßmjercźe staroscźiwje a nježnje wothladowasche. Na kwaß mkodeju mandźelskeju pak běsche też invalid ſ drjewjanej nohu ſ Elsaßa pschischoł, kotrehoż běschtaj pscheczelnje na kwaß proßyłoj; woprawdźe hnujaze běsche pschihladowacź, kak wjeßoły wón běsche a kak ßo na wsche móżne waschnje prózowasche, na sbożownej njewjesćźe strach a njeměr, kiż běsche ji něhdy naczinił, saßo dobry cźinicź. Sso se ßwójbu wutrobnje roszżohnowawschi je ßo wón potom saßo do ßwojeho Elsaßa wrócźił; ale listy je mkodymaj cźasto pißał. Jeho listy pak běchu połne teho měra, kotryż běsche jeho dusch a nětko namakała, a mkodymaj mandźelskimaj pschezo nowe wjeßele cźinjachu.

Nasch luby Knjes w stwórbje wonka.

S niska je był tu na semi
Nasch luby Knjes, we khudobje.
Wschěm ludźom pak je prědował,
Też nam wschěm je wón pokasał,
Hdźe móhli Boha namakacź,
A na cźo wscho ßo swucźowacź,
So bychmy junu dostali
Wot njeho sbóżnoscź w wěcźnoscźi.

Wón pak wscho tole rěcźał njej'
Něhdźe we khěżzy ßamotnej.
Ně, pak by tu, a pak tam stał
A „wjeßlu powjescź" ßłyschecź dał.
Druhdy by wucźił we schulach
A druhdy saßo na haßach,
Też won do puscźiny by schoł,
Klětka bě sa njoh' hora, doł,
Na cźołmje ßedźo by też wucźił
A k lubom' Bohu ludźi nucźił.

By nóz tu kryła semju wschu,
By wón rad schoł won na horu,
Wjerschk hory by nasch luby Knjes
Ssam stejo hladał do njebjeß,
Sso modlił k ßwojom' Wótcźewi,
Dóńż ßłóncźko ßo saß' njesjewi.
Sbóżna bě jemu radoscź ta:
Sso modlicź w nozy do ranja,
Dóńż njeby rańscha ferniczka
Saß' na dźěło joh' wołała.

Wěsch pak, mój luby cźłowjecźe,
Schto tamle won joh' wabjesche?
Pśche cźo je wón rad wonka był? —
Wón je na stwórbje wjeßle měł.

Hlej, wonka, tam je wschudźom wscho
Wo Wótcu jemu powj'dało.
Jom' bě, każ bychu spěwałe
Wschě stworjenczka tam wjeßele
Lubemu Bohu w njebjeßach
Sa to, so ma je na myßlach,
A so ßo spochi sa wschě stara
A so ma lubo je wschě jara.

Tam by ßej běła lilija
Spěwczk lubosny tak sanjeßła:
„Tak kraßna, każ ßym wodźeta,
Njej' pycha Salomonowa."
Na schtomje wróblk cźikoze,
A schkowroncźk horka w powětrje:
„Mój ßmój pschez' bje wschej' staroscźe,
Khlěb ſ Boha namaj naroscźe;
Hdyż też kuß pólka nimamoj,
Sso tola spochi żiwimoj.
Schtoż trjebamoj, Bóh namaj da:
Jěscź, picź, wschu drasiu, wjeßela.
Ssmój zusej tu, — schto wadźi to?
Wschak mamoj kóżdy městaczko.
Namaj niz kußa nusy njej',
Duż saspěwamoj ſ nowa ßej
Na Boha khěrluschk wjeßely,
So ſ namaj je tak pscheczelny."

Nasch Knjes dźe ßwój pucź do dała,
Joh' wschudźom stwórba wobdawa.
Hlej, jowle łuka selena,
Na njej ßo paßu jehnjata;
Na wschitke pastyŕ kedźbuje,
A kóżde żyte napaße.
Wjelkej njeda pschińcź na stadło,
So by kónz żane njewsało.

Tam wuhlada Knjes ßyjerja
Na poli ßyjo sornjata.
Pschi boku je pucź steptany,
A tamle trochu skałojty,
Jow schěrja dźiwje cźernje ßo, —
To njeje rola sa ßymjo,
Tam dale pak na sahonu
B'dźe duschna rola sa pscheńzu.

Hlej, na scźěnje pjenk winowy,
Wscho pokno kitkow hakosy —
A tamle figowz bjes płodow,
Tu wot wóstow a wot cźernjow
Poczeżnjena wscha sahrodka.
(Knjesej ßo ta njespodoba.)
Tamle pak widźi płódne pola
Sso bělicź k żnjam. Ta dobra rola
Je njeßła płód. Sa rólnika
B'dźe próza sapłacźena wscha. —
Każ duzy jowle rosrostło
Je żonopowe sornjeschko,
Duż lětata wscha ptacźina
Ssej pod nim cźini hnězdźicźka.

Wo Bożim raju prěduje
Wschudźom wscho rjenje we stwórbje.

Nasch Knjes pak na wscho kedźbu ma,
A schtoż bě ßłyschał, do luda
We pschirunanjach wußywa,
So kóżda duscha wjeß'le ma.

Widźecź tu nět' nasch Knjes wjaz' njej'.
Chzył pak ty pśche to myßlicź ßej,
So był kłóß stwórby womjelknył,
A ßłyschecź żenje wjaz' njebył?

Ně, schtoż je Knjes nam prědował
A do wutroby sapißał,
To je tu spochi ßłyschecź wschudźe,
A ſ nowa kóżdom' k wjeß'lu budźe.

Duż dźi 'noż nutrny do stwórby
A poßł'chaj na nju kedźbliwy:
Ptacźt, lil'ja, jehnjo, sahrodka,
Winowz, wóst, cźernje, stwórba wscha, —
Wscho powjeda wot Bożoh' raja.
Te wschě cźi spochi ſ nowa praja,
Schto wo nich wucźił je nasch Knjes,
Kotryż bě pschischoł k nam ſ njebjeß.
Schtoż Boża stwórba powjeda,
Wscho na Knjesa cźe pomina.
Wot tebje pak by wón to chzył,
So w jeho raju by ſ nim był.

Ss.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sserbski konzert, kotryż mějesche ßo najprjedy ßrjedu po jutrach wuwjesćź, ßo nětko ßrjedu po ßwjatkach 12. junija w Budyschinje w Lauez hotelu wjecźor w 8 hodźinach wotdźerżi. K wumělzam, kotsiż ßu prjedawschi hižo znacźi, je jako nowy pschistupił knjes A. Haunschild, opernski spěwar ſ Draždźan, ſ hłubokim a kraßnjepoknym baßom. Woßebje ßo wjeßelimy, so budźe też knjeżna M. Brukowa, ßławjena virtuoska na hußle, ßobuskutkowacź; tuta knjeżna je naschemu konzertej k woli ſ wulkej luboscźiwoscźu ßwoje pucźowanje do Petersburga nětkotre njedźele wotstorcźika. Solistka sa sopran, knjeżna T. Ssakowa, je mjes tym ſ wulkim wuspěchom w

Barlinje w kralowskej operje spěwała. Sserbski text tuta knjeżna jako Čechowka jara derje a srosymlniwje wupraja. Knjes Hanka je wot prjedawschich konzertow Sserbam hižo znaty. Na zamžnym dnju směje w Budyschinje też Towarstwo Pomozy zwoje požedženje, teho runja zobustawy wubjerka za Wettinski zwjedženi, wysche teho zu w schulach prósdniny, tak so změmy zo s wěstoscu bohateho wopyta nadžijecź. Billety po 2 m. (1. městno), po 1 m. (2. městno) a po 0,75 m. (na estradach) zu dostacź pola kk. Tempera, Ssmolerja, Mjerwy a Rämscha a wjeczor psched konzertom pschi kasy. Billety, prjedy hižo kupjene, njech zo dobroczinwje na nowe wumenja. Radžimy Sserbam, so bychu zebi s czasom billety kupili a tak dobre městno zebi wubrali.

— Pschichodnu zrjedu popołdnju w dwěmaj budže tu wulzy wažna konferenza zerbskich kk. duchownych a zerbskich kk. wuczerjow w należnoscach zerbskeho czitanja w naschich schulach.

— S wulkej luboscu w Drazdzanach naschemu zerbskemu kwaznemu a jěcharskemu czahej pschi Wettinskim jubileju napschecziwo hladaju, kaž se sjawnych wuprajenjow wschelakich wozebnych knježich wěmy. Tale luboscź zo pak niz jenoz se zkowami, ale tez se skutkami wopokasuje. Tak je tez na pschikład w tychle dnjach Drazdzanski zkowny zwjedženski wubjerk po pschecźelniwym listowanju a luboscźiwym rosrěczowanju s pschedzydu nascheho zerbskeho zwjedženskeho wubjerka nětko jenohłosnje zlubił a postajił, so maju psched naschim zerbskim jěcharskim czahom dwazyczo hudźbni jěcharjo hudźbujo jěchacź, a to niz něhdże w někajkej wschědnjazej drascze; ně, Drazdzanski zkowny zwjedženski wubjerk da sa zwoje pjenjesy tutych jěcharskich hudźbnikow na to waschnje drascźicź, kajkeż zo naschemu rjanemu zerbskemu czahej pschihodźi, a jich teho dla tez se scherpami a bantami naschich zerbskich barbow wupyschi. — Kaž w Drazdzanach, tak je tez w naschich lubych Sserbach radoscźiwe hotowanje na tón wažny kralowski jubilej wschudzom pytnucź a widźecź kaž bjes jěcharjemi, tak bjes tymi, kiž zo na kwaznym czahu wobdźěla. Wozebje nusnje maju s wobstaranjom zwojeho rjaneho zerbskeho drascźenja a wuhotowanja te lube 64 zerbske knjeżniczki, kiž jako družki psched kralom nimo pocźahnu. Kak lubosny budże hižo psches nje nasch zerbski kwazny czah, kotrymž zo wulzy nahladna liczba zwjedženskich kwazarjow a kwazarkow pschisamknje. Nětko hischcźe wschědnje nowe samokwjenja pschikhadźeja; ale my tych nětko wjazy pschijecź njemózemy, kiž zu prawy czaz samokwjenja skomdźili. Czescźenych jěcharjow pak, kiž hischcźe sapleczenja konjazych hriwow prawje njesnaja, na to kedźbliwych czinimy, so zo to zame zrjedu po zwjatkach popołdnju w tsjóch w Budyskej skotej hwězdże nadrobnje rospokaże. — W naschim czazu zo s póstom wschitke poznyki lohko a tunjo do domu scźelu; duz bu tez zobotu tydźenja w poždženju powjetscheneho wubjerka radzene, so by zo pschipóznanje pozczeneho konjazeho gratu najlepje a najwěscźischo s póstom stało.

— Generalna direkzija sakskich zelesnizow wosjewja, so za wobdźělerjow hołdowanskeho czaha pschi Wettinskim zwjedženju płacźisnu dnjoweho billeta, 6 dnjow dołho płacźazeho, po połojzu poniži. Tajke billety maja zo hacź do 15. junija psches sastupjerja wobdźělerjow zhromadnje skasacź. Tez za wschě wězy, pschi hołdowanskim czahu zo trjebaze, zo płacźisna za woženje wo połojzu poniži.

S Bónjez. Pschi zylnym njewjedrje sańdźenu wutoru tu pschipołdnju błysk do najstwy domskeho kublerja Schmieda s woknom, jo rosrasywschi, saje a po wjerchu, kotryż trochu roszychnowa, pojěždźiwschi do delnjeje jstwy saje a tam w jenej komodze wschelaku nadobu rosbi. Wobydlerjo se zamym strachom woteńdźechu. Sa czaz njewjedra jara zylnje deschczik dźesche.

S Pomorz. Hdyż schtwórtk tydźenja tudomny wětrnikar Sahrodnik w zwojim wětrniku klinjenje dźełasche, měješe wón njesboże, so jeho wala zhrabnu a jemu wutrobno tak straschnje roscźischcźa, so wón někotre hodźiny posdźischo wumrje.

S Noweje Wsy pola Rakez. Pjatk tydźenja rano w 2 hodźinomaj w twarjenjach živnoscźerja Khrystosa woheń wudyri, kiž zo rucze na khěžu zuzoda Domaschki wupschestrje. Dokelž běchu twarjenja wschě se zkomu kryte, zo wone do czista spalichu. Skót je zo płomjenjam wukhowak, tola domjaza nadoba a drasta je zo skoro wscha wot wóhnja saniczika.

S Jitra. Na pohnucze k. duchowneho Waktarja w Wóslinku powoła zo zem na dźeń 26. meje zhromadźisna hospodarjow s Wóslinczanskeje a Kamjenskeje wozady, so by zo dla sałoženja lokalneho burskeho towarstwa jednało. „Towarstwo Sserbsk. Burow" bě wustojnu czrjódku zobustawow s wubjerka a pschedzydstwa do Jitra póslało: Khrósczanska, Njebjelczanska a Ralbiczanska wozada, se wschěch rózkow běchu pschischli. Haczrunje zhromadźisna w žanych nowinach wosjewjena njebě, bě tola po wotrěczenju pod ruku w postajenym czazu na 80 hospodarjow zo seschło, s kotrychž zo po pschesprochazych rěczach, kotrez mějachu po rjedze pschedzyda k. Kokla-Lizak s Khrósczig, kk. kapłan Kubasch s Njebjelczig a farar Waktar s Wóslinka, nimale 60 muži do towarschneje knihi sapisacź da. To je czescźowhódny spoczatk za Wóslinczansku wozadu, a pschejemy nowym towarschaum s zykeje wutroby, so na podłožkach wustawow „Tow. Sserbsk. Burow" zwoje czazne spomoženja po mózhnoscźi spěchuja. Do wozadneho wubjerka wuzwolichu zhromadźeni: Mikkawscha s Kschidoka, Cunju s Jitra a Schoktu s Wóslinka. K dalschemu sarjadowanju budżetaj k. farar Waktar a k. wucźer Roscher w Jitrje wěscze zwoju pomoznu ruku a dobru radu poskicźecź.

S Noweho Města. Sańdźenu zobotu w nozy je zo tu brózeń ratarja Wěrika wotpaliła.

S Czornego Khołmza. Po nowym rjedze tu wot 1. junija żelesniski czah, kiž wjeczor 34 minutow po dźezaczich s Falkenberga jěždźi, sastawa.

S Běleje Wody. Pjatk dopołdnja je zo w Sslepjansko-Mużakowskej holi, hrabji Arnimej Mużakowskemu zkuschazej, pschi żelesnizy na połsta jutrow husczinu wotpaliło. Woheń je po sdaczu psches to nastał, so zu schkrě, s lokomotivy létaze, zuche zkanje sapaliłe. Hižo dżeń prjedy bě zo tam jehlina psches tajke schkrě sapalika, tola woheń zo tehdy bórzy podduzy.

S Wulkich Sdźarow. Nasch druhi wucźer Laitko je zo do Sprewiz na město semrjeteho zyrkwinskeho wucźerja Rychtarja pschezadźił.

S Delnych Łużiz zo pische, so chzedźa tam mizionsku nowinu w delnjołużiskej rěczi wudawacź a ,so je wuwjedźenje teje należnoscze knjes duchowny Bronisch w Khocźebuzu dobroczinwje na zo wsał. To je dobre a khwalobne, so chzedźa delnjołużiszy knjeża fararjo a druzy wucźeni delnjołużiskim wozadam zerbsku mizionsku nowinu do rukow dawacź; pschetoż mizionske powjescze zu mjenje za khowu, hacź za wutrobu, zu předowanja: a hdźež zo Sserbej předuje, tam dyrbi zo se zerbskej rěczu wo Bożim kralestwje rěcźecź. Tón Knjes pak chzył zwoje zohnowanje na tón nowy skutk położicź, kotryż zo k jeho czesczi sapoczina.

Se Sabroda. Schtwórtk tydźenja w nozy zu zo tu twarjenja pokleńka J. Bartuschka psches woheń do próchа a popjeła pschewobroczike. Bartuschk ma twarjenja a wschu nadobu sawěscźene.

Se Sslepeho. Sańdźenu njedźelu wjeczor zu zo tu wschě twarjenja, domske, hródze a brózne swudowjeneje Marje Haczyneje, hródź a kólnja Matyja Panascha a brózeń Matyja Pawoka wotpalike. Dokelž bě jara zucho, zo płomjenja jara rucze wupschestrěchu a zydom twarjenjow skoro na dobo w płomjenjach stejesche. S nusu dźecźi a skót wóhnjej wutorhnuchu, wscho druhe kubko je zo spaliko. S wokolnych wzow bě wjele zykawow k haschenju pschijeko.

Towarstwo Pomozy za studowazych Sserbow.

Dale darichu: kk. Hataz w Njezwaczidle 1 mk., Nowak 1 mk., kantor Ssmola w Budestezach 1 mk., kubleŕ Schrybar w Stachowje 1 mk., kubleŕ Lejnert w Zokowje 2 mk., Domanja w Mikkezach 1 mk., Pohlenk w Njezwaczidle 1 mk., präses Luschczanski w Prasy 3 mk., farar em. Rychtar tudy 2 mk., mtynk Müller w Rakezach 50 np., wucźeŕ Kerk w Maleschezach 1 mk., knjeni Kumschowa w Ratarjezach 6 mk., kantor em. Mrósak 1 mk., Hawsch w Nowej Wsy 1 mk., farar Domaschka w Nozaczizach 2 mk., pschekupz Khěžor tudy 1 mk.

S dźakom kwituje **E. Měrsch,**
pokładnik Towarstwa Pomozy.

Wuzudźenja.

Lawniski zud. Fabrikarku Ruhlowu w Budestezach, kotraż bě 28. februara w Hajniczanskej pschadowni dźěłaczerzy Herzogowej jenu 3 punty czezku pischczel do khowy czizka, psches czoz zo ta czezko srani, k 30 mk. pjenjezneho khostanja sazudźichu. — Skakarja Madlencza w Boranezach k jastwu na jedyn tydźeń sazudźichu, dokelž bě w jenej khěži w Nowych Makzezach 1. a 2. haprleje s herjekanjom a njehornymi rěczemi domjazy měr kasyk.

Khostanska komora. Sskužobna dźowka Marja Gudźiz s Kóskow, kotruż zu w Braunsdorfskim wustawje wotczahnuli a hižo pjecź krócź khostali, bě s nowa na wjazorych městnach jebaka a kranuka. Jej jastwo na schěscź mězazow pschizudźichu a czezne prawa na tsi léta wotrjeknuchu.

Přilopk.

* Zalostnu zmjercź měješe wóndano wucźomz wyzokeje schule w Drazdzanach, hdźež skótni lékarjo wuknu. Wón běsche wjeczor s towarschemi wjeboky byk a zo bórzy pó jenej w nozy domoj

wróćži. Hacz k ßwojemu bydłu je nimale dóschoł, potom pak je ſ tſeczeho poſkhoda pſches ſkhodowe wobkoženje dele panuł. Rano wokoło ſcheſczich jeho ſ rosbitym nopom morweho leżo namakachu. Moſhy běchu po ſczěnach koło wokoło rospluſkane.

* Wutoru w nozy je krajinu, wot Draždżańſko-Lipſczańſkeje a Draždżańſko-Elſterwerdaſkeje żeleſnizy wobmjeſowanu, cżeżki ſlimk domapytał. Woßebje ſlě je woda pola Böhla a Weinböhla ſakhadżała. Njedaloko Wulkeho Hojna je torhaza woda 12 metrow wyßoki żeleſniſki naßyp ſ kamjentnym wulkim moſtom ſwotorhała, tak ſo ſchěny 40 metrow daloko w powětrje wißachu. Też żeleſniza, ſ Klotſche do Kinsbórka wjedżaza, je ßo na wjazy městnach wobſchkodźiła. W někotrych wßach woda tſi kóhczi wyßoko w twarjenjach ſtejeſche. Schkoda na ſahrodach a polach je jara wulka. Runje ſeßadżene běrny ßu wupławiłe a dyrbja ßo ſ nowa ßadżecź. W Miſchnanſkej krajinje je ſlimk teho runja wulku ſchkodu na polach naczinił.

* Na knježim dworje w Collmje pola Wurzena wjazy hacz dwazeczi pólſkich holzow ſ Póſnańſkeje a Hornjeje Schleſynſkeje ßłuži. Wot lětuſcheho naléża je na knježim dworje też wěſta Golzowa ſ Póſnańſkeje, kotraż pſchi dźěle na dżowki kedżbuje a jim tołmacza, dokelż holzy němſki njemóża. Jeje muż, kiż w Póſnańſkej dżowki pſchiſtaja a wjele pólſkich ßłużobnych holzow do Sakſkeje ſczele, běſche ſańdżeny tydżeń ßwoju żonu do Collma wopytacź pſchiſchoł a też dźěczo ßobu k maczeri pſchiwjedł. Wczera tydżenja chzyſche pſches Mockrehnu ſaßo domoj jěcź, a żona jeho na dwórniſchczo pſchewodżeſche. Duzy po puczu ßo wón na lěßnym brjózku ßyże, ſo by ßo ſchkórnje wuſuł. Żona dyrbjeſche jemu pomhacź. Hdyż ßo wona ßebi na niczo ſke njemyßlo k njemu ſthili, ju muż pſchimnu a ſ revolvra, kotryż běſche pſchi ßebi ſkhowany měł, do njeje tſěli. Kulka pak ji na ſboże jenoż lizo frani. Na to ßo muż ßam do ſchije tſěli a běſche na měſcze morwy. Wuſtróżana żona do Mölbitza běżeſche woſjewicź, ſchto je ßo ſtako. Bórſy ßudniſtwo ſ Eilenburga pſchińdże; pſchetoż podawk běſche ßo na pruſkich honach ſtał. Schto je Golza k njeſkutkej pohnuło, wěſte njeje. Wón mějeſche ßo ſ pjenježnej nuſu bědżicź; też cżežke myßle na njeho khodżachu. Hižo wjazy króczź je ſpytał ßebi żiwjenje wſacź. Pſchi tajkej ſkładnoſczi je jemu lokomotiva někotre porſty wot nohow wotjěła.

* Żałoſtnu ßmjercź mějeſche ſańdżeny tydżen 12lětny ßyn zyhlſkeho miſchtra w zyhlczinje w Oſtrogu pola Ratibora. Hólczez ßo w haczе pſchi zyhlczinje kupaſche a, dokelż móżeſche derje płowacź, wſchelake khumſchty pſchi tym cżinjeſche. Ssrjedź hata chzyſche ßo pſches hkowu cżißnucź; pſchi tym pak ſ hkowu do dna ſajédże a w błócze tczazy woſta, ſo dyrbjeſche ßo ſadußycź.

* Krwawny njeſkutk je murjeř w Naumburgu dokonjał. Wón hižo dlejſchi cżaß ſ jenej holzu dżerżeſche, ji niczo wo tym njeprajiwſchi, ſo je woženjeny. Na jene dobo pak jeho żona ſ dwěmaj dźeſczomaj, kotrychż běſche wón w Mansfeldże wopuſchcził, do Naumburga pſchińdże. Widżo, ſo je ſjebana, ßebi holza woſpjet żiwjenje wſacź ſpyta. Jenu nóż ſańdżeneho tydżenja murjeř ſkradżu do holzyneje komory ſalěſe, ſo by ju morił. Wón ji ſe ßekeru ſtraſchnu ranu do hkowy wuraſy, na cżoż ßo ßam wobwěßnu.

* Cżaſto hižo je ßo porokowało, ſo někotry mużſki ßwój kij abo kijeſchk pod pażu noßy, ſo ſady a prědku kónz won ſteji. Pſches tole njerozumne waſchnje je ſańdżenu njedżelu w Barlinje 14lětna holczka wócżko ſhubiła. Se ßwojej maczerju na dwórniſchczo khwatajo ßo wona do kija ſaběża, kotryż mużſki pod pażu njeßeſche. Kijowy ſe żeleſom wobbity wótry kónczk ßo ji hłuboko do lěweho wócżka ſakkó. Każ njembra ßo macź do ſpomnjeneho mużſkeho da; wona budżeſche jeho ſadajika, njebudżechu-li jeho někotſi rozumni ludżo ſchkitowali, doniż jeho polizija njeſaja. Wboha holza ſ boloſczu a ſe ſtróżelemi do womory padże.

* W prawym ſtraſche běſche wóndano wjeczor wjele ſtow ludźi, kotſiż ßo w Humboldtowym haju pola Barlina wukhadżowachu. Běſche wjeczor krótko do woßmich. W jenej hródźi běſche ßo wok wottorhnuł a na dróhu won běżał; tam żónſku w cżerwjenej ßukni wuhladawſchi ßo ſkoczo zyle ſpłóſchi a każ njembre do Humboldtoweho haja cżerjeſche. Na ludźi, kotſiż chzychu jeho ſdżerżecź, ßo wok ſ rohomaj ſaběhowaſche; někotſi mużojo jenoż pſchi ßamym ßmjercźi wucżeknuchu. Sa wokom ßo wjele ſtow ludźi cżerjeſche, kotſiż wulke pßy na njeho ſchcżuwachu. Woſpjet ßo wón ſawróczi a ßwojich njepſchecżelow woczakowaſche, rohi na nich wuſtajiwſchi. Skónczńje wón do haja ſaběża, hdżeż wulzy a mali wokajo a ſchkrěczo pſched nim cżékachu, ſa ſchtomami ßo khowajo, ſ dźěla też na ſchtomach wucżeł pytajo. Skónczńje chzyſche wok ßwoje ſloby na wulkim dubje wutſchaſcź, ale ſ rohomaj tak hłuboko do ſdomka ſjédże, ſo w nim tczazy woſta a ani do prědka ani do ſady njemóżeſche. Nětko ßo radźi woła ſeſpinacź; ſ wulkej prózu jeho ſe ſdomka wußwobodźichu, na cżoż jeho někotſi ßylni mużojo domoj do hródże dowjedżechu.

* W Erfurcze wóndano rano 16 lět ſtareho ſamkarſkeho wucżobnika, kiż běſche ßwojemu miſchtrej cżeknuł, na ſchtomje wobwěßnjeneho namakachu. W jenym jeho ſaku papjerka tczeſche, na kotruż běſche ſ cżerwjenym wołojnikom napißane: „W 9 hodżinach wjeczor morwy. Wina je miſchtr.“

* W Erfurcze wóndano 60 lět ſtara żona w hornim poſkhodże ßwojeho doma na wutwarku draſtu rjedżeſche. Ale ſtare drjewjane wobkoženje wutwarka ßo ſłama a ſtara żona ſ wobkoženjom na ßußodowy płót dele padże, hdżeż wißajo woſta, dokelż běſche ßebi płotowy kolik do żiwota ſakkóła. Lékaŕ dyrbjeſche żałoſtne rany ſaſchicź. Njeſbożowna w hojerni leži a je na ßmjercź.

* W Ingersſlebenje pola Erfurta ſańdżeny tydżeń mkody cżłowjek tſěchu na bróżni knježeje wowczernje porjedżeſche. Pſchi tym ßo wón wobßuże a dele padże, ale na ſchtomje wißajo woſta, dokelż běſche ßebi hakuſu do żiwota ſakkół. Pod cżeżu jeho cżéka pak ßo hakuſa wotlemi, njeſbożowny ſe ſchtoma padże a ßebi hiſchcże někotre rjebka ſłama. Nětko je na ßmjercź.

* W Lübecku běſche ſańdżenu njedżelu wulki woheń. Najwjetſcha kólnja w pſchiſtawje je ßo ſpaliła; pkomjo je jara wjele tworow, pſchede wſchěm bawmy, ſaniczíko. Parne kódże, kotrez bliſko w pſchiſtawje ſtejachu, dyrbjachu cżékacź. Woheń je ſa million markow ſchkody naczinił; druſy praja, ſa dwaj millionaj. Spalene twory běchu ſ dźěła ſawěſczene. Woheń je ßo wot dweju hólzow pſches to ſamiſchkorik, ſo ſtaj ßłónczku pſches tak mjenowanu palatu ſchkleńzu ßwěczicź dałoj.

* S Oldenburga ßo wo rubjeżnym nadpadże piſche, kiż je ßo ßrjedu tydżenja wjeczor w korczmje na dwórniſchczu Ahlhorn ſtał. Mjes tym ſo korczmař w pinzy piwo natykowaſche, zuſy mużſki dó jſtwy ſtupi, ßo ſa korczmarjom praſchejo. Ssebi na niczo ſke njemyßlo żona, kiż běſche ßamalutka wó jſtwje, praji, ſo muż doma njeje. Duż ßo zuſy każ dźiwje ſwěrjo na wuſtróżanu żonu wali, ju powali, ji, ſo by wołacź njemóhła, rucze rubjeżko do rta tyknu, na cżoż ju ſ poſtromkom, kotryż běſche ji wokoło ſchije ſadżernuł, k durjam pſchiwjaſa; potom hiſchcże twjelku wſa a ſ njej żonje, kotraż ßo lědma hiſchcże hibaſche, noſy hromadu ſwjaſa. Na to zyły dom pſchepyta, někotre ſamki rosbi, wſchitko, ſchtoż běſche jemu někak hódź, ßobu ſebra a ßo wotßali, wbohu żonu jeje dóńtej pſchewoſtajiwſchi. Wo wſchěm tym korczmař w pinzy ani próſchka pytnuł njebě. Hdyż běſche żona zyle poł hodżiny wuwjaſana wó jſtwje leżała a chzyſche ßo hižo ſadußycź, ſkónczńje muż dóńdże, kiż ju khwatajzy wußwobodźi. Dokelż běſche żona hnydom ſ wopředka ſe ſtróżelemi do womora panuła, wona rubjeżnika ani wopißacź njemóżeſche. Duż jeho hiſchcże nimaju. Tuka ßo na dźěłacźerja ſ bliſkeje wßy.

* Wobżarujomne njeſboże je ßo pſchi wuwucżowanju 91. regimenta pěſchkow w Oldenburgu ſtako. Wojazy ſe ßlepymi patronami tſělachu. Jedyn wojak, kiż w druhim rynku ſtejeſche, tak njewobhladniwje ſe ßwojej tſělbu wobkhadżeſche, ſo, hdyż wón tſěli, na jene dobo towarſch, kiż pſched nim ſtejeſche, żaneho ſynka wot ßo njedawſchi k ſemi padże. Dokelż běſche towarſch, kiż ſady njeho ſtejeſche, zyle bliſko jeho hkowy wutſělił, běſche njeſbożownemu drjewjany klin patrony do ſadnjeje hkowy a hacz do moſhow ſleczał. Cżežzy ranjeneho ſbężechu a do hojerńje donjeßechu, hdżeż wón ſa poł hodżiny ducha ſpuſchczi.

* Mjeſe wſchelakimi ſcżéhwkami, kotrez wulki ſtrajk hewjerjow w Weſtfalſkej ma, ßo też ßlédowazy ßměſchny podawk powjeda. W Münſterje běchu hižo wjazy dnjow poſpochi wobkedżbowali, ſo pěſtonczе cżaſcźiſcho hacz hewak hkowy hromadu tykaju a ſkradżu radu ſkładuja. Schto maju w myßlach, nichtó ſhonicź njemóżeſche, doniż ſkónczńje mkoda holczka, kotraż hakle běſche pſched krótkim ſe wßy do města pſchicźahnuła, ßwojej knjeni njewoſjewi, ſo bórſy kóżda pěſtonczа w Münſterje ſto toleř mſdy na léto doſtanje. Hdyż na to holzy krucze do ßwědomja rěczachu, ßo wona wuſna, ſo ßu ßo pěſtonczе ſańdżene dny ſ dźěczimi na rukomaj ſkhadżowake a radu ſkładuju wobſamkle, ſo poſtajeny dżeń wſchitke na dobo ßłużbu wopuſchcża, je-li ſo ßo jim ſ najmjeńſcha ſto toleř mſdy na léto njepſchiſwoli.

* Franzowſkej rybaſkej kódźi „Ella“ a „Quatre Frères“, wo kotrymajż khwilu niczo ßłyſchecź njebě, ſtej ßo wo podwódne ſkały pola Noweho Fundlanda rosbitej. 175 cżłowjekow je ßo pſchi tym tepiko.

* Wulki pſchekupz w franzowſkim měſcze Epernay, kotryż ſe ſchampańſkim winom wikuje, je na ßwětowej wuſtajeńzy w Pariſu

hobrski ßud wustajił. Ssud 400 zentnarjow waži; do njeho 200,000 bleschow wina dże. Wós, na kotrymž ßo ßud do Parisa wjesesche, 24 wokow cżehnjesche; njedźiwajcy na to duzy po puczu wjazy krócź ßedźo wostachu. Skónczńje pak je hobrski ßud, mnohe a wschelake sadźewki pschewinuwschi, sbożownje do Parisa a na wustajenzu dojěł.

* W Konstantinoplu je wrótnik wojerskeje wucźerńje, pjecża 125 lět stary, semrjeł. Wón je prjedy w sultanowej cźělnej straži ßłużił a nimale na wschitkich wójnach, kotrež je Turkowska w běhu poßlenich sto lět wjedła, ßobu pobył.

* Snaty Irving Bishop, kiž ßo na to wusteji, myßle druhich shódacź, sańdźeny tydźeń też w New-Yorku sjawnje wustupi. Sso prózujo ßkowo shódacź, kotrež běsche ßebi jedyn s pschitomnych wumyßlił, pak wón nahle skhori. Duž jeho hnydom do koża pokožichu. Jemu pak běsche bórsy saßo lěpje, a wón w shromadźisnje, hdźež běsche prjedy byk, dokonja, schtož běsche sapoczał. Wokoło schtyrjoch rano wón saßo skhori, a runjež lěkarjo trěbne ßrědki nakožowachu, ßo s nim dale bóle pohórschowasche, a pschipołdnju wón semrje: S najmjeńscha mějachu lěkarjo sa to, so je morwy; duž cźěko hnydom rěsacź a wobhladowacź poczachu. Tole pschekhwatane rěsanje pak je zyłe město New-York na najbóle roshoriło. Lěkarjo njepreja, so běchu moshy hischcże zyle cźopke, hdyž woni nop wotewrichu. Hdyž ßo jim porokowasche, so ßu cźěko rěsali, prjedy hacź běsche Bishopowa ßwóźba wo jeho ßmjerczi powjesecź dostała, ßo lěkarjo s tym samolwjachu, so ßu ßwojeje lěkarskeje wědy dla ßebi khore moshy bórsy po Bishopowej ßmjerczi wobhladacź chzyli. Wěste je, so je Bishopowa macź wospjet něktore dny pospochi kaž morwa poležała a tola saßo k ßebi pschischła. Tale macź a też Bishopowa żona wobkruczatej, so je ßo to ßame wospjet hižo s Bishopom stało. Psched dwěmaj lětomaj běchu jeho lěkarjo hižo morweho prajili; wón pak sa 48 hodź. saßo k ßebi pschińdże. Bishop je ßo stajnje bojał, so jeho junu żiweho sahrjebaju abo jeho żiweho rosrěsaju. Duž ßo lěkarjam hórke poroki cźinja. Ludźo maju sa to, so je Bishop żałostnu ßmjercź měł, hdyž běsche wón pschi poknym rosumje, a lěkarjo se ßwojimi nożemi w jeho moshach dźěłachu. Wschitzy wobdźěleni lěkarjo ßu wobskorżeni, so ßu Bishopa lóhkomyßlnje morili.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże prěni ßwjaty dźeń ßwjatkow němska spowjedź a prědowanje.

Wěrowanaj:

W **Michalskej zyrkwi:** Handrij Schönberg, cźeladnik w Budestezach, s Marju Theresiju Urbanez.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Augusta Lejna, Ernsta Jaroměra Rychtarja, khěžkarja a kalza w Dźěžnikezach, dź. — Pawoł Max, Korle Augusta Krawza, dźěłacźerja na Židowje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Alma, Jana Müllera w Hajnizach dź.

Zemrjeół:

Dźeń 23. meje: Max Ota, Franza Oty Weigelta, formarja na Židowje, ß., 8 m. 7 d. — 24. Morwy narodź. ß. Alberta Emila Lěska, gratmischtra na Židowje. — Ida Marja, njemandź. dź. w Hornjej Kinje, 25 d. — Martha Augusta, njemandź. dź. w Małym Wjelkowje, 10 m. 19 d. — 26. Jan August Libsch, żiwnoscźeŕ w Sklonej Borschczi, 52 l. 11 m. 7 d. — 27. Augusta, Wjazßława Möhwalda, dźěłacźerja w Raschowje, dź., 10 m. 17 d.

Placźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2688 měchow.		W Budyschinje 25. meje 1889				W Lubiju 29. meje 1889			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	18	9	41	9	12	9	41
"	żołta	8	82	9	—	8	71	8	94
Rožka	50 kilogr.	7	25	7	38	7	—	7	19
Jeczmjeń		7	—	7	14	6	80	7	17
Wowß		7	10	7	50	6	90	7	10
Hroch		7	22	10	—	9	6	9	58
Woka		8	75	9	03	8	20	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	20	1	80	2	30
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	2	—	2	30
Pschenicżna muka	50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	50	11	80	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	4	20	3	20	3	70
Ssłóma	600 "	30	—	32	—	24	—	30	—
Proßata 1026 schtuk, schtuka		10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenicżne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 41 np.; pschenża (żołta) wot 8 hr. 97 np. hacź 9 hr. 18 np.; rožka wot 7 hr. 31 np. hacź 7 hr. 50 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 07 np. hacź 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 15 np. hacź 7 hr. 40 np.

Drażdźanske mjaßowe placźisny. Howjada 1. drużiny 53—56 mk., 2. drużiny 48—52, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 43—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 31. meje: Deschcź.

Póst sa wożoby:

bjes Budyschinom a Rakezami.

Wotjěsd s Budyschina (pósta)	wjecźor	w 7	hodź. 35	min.
" Makeho Wjelkowa	"	8 "	20	"
" Njeßwacźidła	"	9 "	30	"
Pschikhad do Rakez	"	10 "	10	"
Wotjěsd s Rakez	rano	w 6	hodź. 5	min.
" Njeßwacźidła	"	6 "	55	"
" Makeho Wjelkowa	"	8 "	5	"
Pschikhad do Budyschina	"	8 "	45	"

Jěsdny plan żelesnizow wot 1. junija 1889.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Drażdźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,59	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,28	—	5,28	8,45	11,39	2,29	3,17	5,5	7,41	—
Budyschina	2,51	4,0	6,2	9,21	12,18	2,52	3,52	5,40	8,17	—
Biskopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Drażdźan	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,54	5,31	7,12	10,4	10,48

S Drażdźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Drażdźan	—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,29	1,58	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,38	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	2,56	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,14	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budestez	5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,3	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,14	5,56	9,24
Budestez	6,21	8,59	11,56	3,22	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,33	6,17	9,38
Do Budyschina	6,43	9,15	12,12	3,44	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,50	3,45	8,20
Połcźnizy	6,23	9,8	12,21	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,34	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,49	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcźnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta żada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

W Brěsynzy je kněža cžišćo 4 se sahrodu a dwěmaj kórzomaj pola abo też bjes pola na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

W Dobroschezach pola Njeßwacžidła ßo dwajschoßna kněža s pinzu, kólnju, s kruchom pola a łuki ródnej ßwójbje pschepoda. Dalsche je na knjeżim dworje tam shonicź.

W Holeschowskej Dubrawzy je maßivna **kněža** cžo. 18 se 7 kórzami pola a łuki s poknymi žnjemi na pschedań. Dalsche je shonicź cžišćo 11 tam.

W Mortkowje pola Łasa je Kopjenez **žiwnosćź** se 26 kórzami pola a łuki se wschěm inventarom a žnjemi na schěsćź lět na pschenajecże.

Pschenajecże trawy.

Lětuschi trawowy wužitk na pastwischćowych łukach, na łukach pschi prjedawschej radźinej zyhelniczi a pschi draczowni ma ßo po jenotliwych sahonach

ßrjedu 5. meje popołdnju wot 3 hodźin

na městnje ßamym s wuměnjenjom wuběranja bjes ßadźerjemi a pschiraženja s zyła a po wuměnjenjach, w termiji wosjewjomnych, pschenajecź.

Na wotnajecże smyßleni chzyli ßo w mjenowanym cžaßu pschi pastwischćowych łukach seńcź.

W Budyschinje, 25. meje 1889.

Měschćańska rada.
Löhr, měschćanosta. Schstr.

Tłóczerńja wóska

Roberta Adama w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy cžo. 5 kupuje kóždu dźělbu **wóskoweho twara.**

Drjewowe awkzije.

Palne drjewo w lěßowych revěrach **Rakeczańskeho** knjejstwa, lětßa spuschćane, ma ßo scźěhowaze dny a na scźěhowazych lěßowych městnach na pscheßadźowanje pschedawacź:

Pónjelu 3. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Jitkowskim revěrje w schěrokim dołcźku
111 rm. khójnowych schcźěpow,
28 „ „ kuleczkow,
34 „ „ pjeńkow,
39,50 stotnjow khójnowych walcźkow;

dopołdnja wot 11 hodźin
na Trupinjanskim revěrje w cžornych wólschach
213 rm. khójnowych schcźěpow,
110 „ „ pjeńkow,
52,00 stotnjow khójnowych walcźkow;

wutoru 4. junija rano wot 8 hodźin
na Trupinjanskim revěrje w cžornych wólschach
32 rm. brěsowych schcźěpow,
84,25 stotnjow brěsowych a wólschowych walcźkow;

schtwórtk 6. junija rano wot 8 hodźin
na Jeńscheczańskim revěrje pschi kroczizach
87 rm. khójnowych schcźěpow,
118 „ „ pjeńkow,
14,00 stotnjow khójnowych walcźkow;

dopołdnja wot 10 hodźin
na Nowowjeschczańskim revěrje pschi žonjazym hacze
64 rm. khójnowych schcźěpow,
1 „ brěsowych „
139 „ khójnowych pjeńkow,
17,00 stotnjow khójnowych walcźkow,
3,25 „ brěsowych „

popołdnju wot 2 hodźin
na Kamjenjanskim revěrje
3 rm. dubowych schcźěpow,
15 „ „ kuleczkow,
2 hromadźe dubowych tschěskow,
12 twjerdych dołhich hromadow;

pjatk 7. junija rano wot 8 hodźin
na Schcźeńczańskim revěrje pschi ßrjedźnym puczu
9 rm. khójnowych schcźěpow,
13 „ „ kuleczkow,
60 „ „ pjeńkow,
70 khójnowych hakosowych hromadow;

dopołdnja wot 10 hodźin
w Nowakez łuży
111 rm. khójnowych schcźěpow,
150 „ „ pjeńkow,
87 khójnowych hakosowych hromadow.

Wuměnjenja ßo do sapoczatka awkzijow wosjewja.

W Rakezach, 22. meje 1889.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

W **Hucźinjanskim hoscźenzu** ma ßo **3. junija t. l.** dopołdnja wot 9 hodźin

60 rm. khójnowych schcźěpow,
6 „ dubowych „
7 „ „ knyplow,
32 „ „ „
8 „ twjerdych pjeńkow,
29 „ mjehkich „
33,4 stotnjow khójnowych walcźkow,
3,9 „ twjerdych „
16 hromadow dubowych hakosow

w drjewnischćach w Hlinjanskej, Stróżanskej a Brěsyncźanskej holi a w Porschiskich kerkach po wuměnjenjenjach, tu swucźenych, na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Maleschezach, 22. meje 1889.

Hrabinske Schall-Riancourske revěrske sarjadnistwo.
Wyschschi hajnik **Sachße.**

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 4. junija t. l. dopołdnja ½10 hodźin ma ßo w drjewischcźu w cžornych wólschach

7600 khójnowych walcźkow a
100 rm. khójnowych pjeńkow

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Minakale, 29. meje 1889.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Trawowe a žitne koßy,
rěsaki a ßerpy

w wulkim wubjerku a wubjernje dźěłane s najlěpscheho w tyhelu lateho worzla ßwojim cześcźenym wotebjerarjam pschi potrjebje k dobroczinjwemu wobkedźbowanju poruczam. Wone ßu na wschěch ratarskich a rjemjeßlniskich wustajenzach prěnje wusnamjenjenje dostałe, ßu w měrje, wudźěłanju a rěsatoscźi njepschetrjechene; duž žadanja, kotrež móża ßo w nastupanju dobreje koßy cźinicź, wěscże dopjelnja, sa cźoż ßo też, tak daloko hacž je to po sprawnym waschnju mózno, rukuje. Też mam tunje a pschi tym dobre koßy na składze, kaž też **nekotre** druźiny **brußow.** Hischcże dyrbju spomnicź, so politura a wupyschenje dobru koßu njeczini, tajka wupomoz ßo też na hubjenu tworu nakožuje; pschetoż to je jenoż sa wóczko, niż pak sa wężywustojneho.

Robert Jacob, gratokowar w **Budyschinje**
s napschecża realneje schule.

W wudawarni „Serb. Now." ßu po 50 np. dostacź:

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konsistorstwa sa paczeŕsku a schulsku wucźbu poruczeny, je ßerbski a němski sa **60 np.** dostacź pola pschekupza Rämscha a w wudawarni Serb. Nowin.

Krajnoſtawſki bank w Budyſchinje.

Kaž hacž dotal wupožčujemy **hypothekſke pjenjesy na ratarſke ležomnoſcže** po wuſtawkowych poſtajenjach po **3¾ prozentach.**

Wupłaćenje ßo w **hotowych pjenjesach bjes wobličenja proviſije** ſtanje. — S wjetſcha ßo požčonki na hopotheki bjes wotpłaćenja (amortiſazije) pſchiſwola; tola móže ßo to tež wučinić.

Kóždemu požadanju ma ßo pſchipołožić: wotpißmo folia, ſapiß wobßedźeńſtwa a wobßwědčenje ſawěſćenja pſche wóhnjowu ſchkodu.

W Budyſchinje, 20. meje 1889.

Krajnoſtawſki bank
kral. ſakſkeho Hornjołužiſkeho markhrabinſtwa.

Strynzuſchki

němſko-univerſalne, žadyn gumi, po 1 mk., teho runja **khornarje, pſchedkoſchſliki, manſchety** a **ſchlipſy,** dale **wołmjane trodle** porucza jara tunjo

Jurij Jarjeńk w Poſdezach.

Te ßame wězy ßu tež pola **A. Mayoweje** w Radworju dostacź.

Czerſtwe

rawnſke kacze jeja

pſchedawa

Fr. Arnold
w Hrodźiſchczu pola Wósborka.

Najlěpſche Draždźanſke

žitne ßuche drožďże

porucza wſchědnje czerſtwe

Ernſt Glien
22 pſchi žitnych wikach 22.

Kóſlaze kóžki

po jenotliwym a po wjetſchich džělbach po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Guſtav Nawka
na garbarſkej haßy czißko 16.

Hamburgſko-amerikaniſke paketoſćěbne akzijowe towarſtwo.

Direktna parołódźna jěßba
ſ Hamburga do New-Yorka
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ Havra do New-Yorka
kóždu wutoru,
ſe Stettina do New-Yorka
kóždej dwě njedźeli,
ſ Hamburga do Wjeczornej Indiſkeje
měßacźnje 3 króć,
ſ Hamburga do Mexika
měßacźnje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke ſparne kóſče za bawaju wubjernu jědź a pſchihodne pnczowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a dieſtubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa na. w
Carl Meisel w Budyſchinje.

Generalna zhromadźizna

Towarſtwa Pomocy za ſtudowacych Serbow budźe **ſrjedu po ſwjatkach 12. junija** popołdnju ½2 hodź. w **Müllerec kolonnadach.**

Dnjowski porjad: 1. Rozprawy a zličbowanje. 2. Nowowólby. 3. Namjety.

Sobuſtawy a přećelow towarſtwa přeproſuje

předsydſtwo.

Hodźijſke lokalne towarſtwo ßerbſkich burow

ſmeje **njedźelu 2. junija** popołdnju w 5 hodźinach w Mróſez reſtawraziji poßedźenje. Sſobuſtawy a teho runja tajzy, kotſiž chzedźa towarſtwu ßerbſkich burow pſchiſtupicź, ßo k temu pſchecźelnje pſcheproſchuja.

Wubjerk.

Ratarſke towarſtwo ſa Scheſchow a wokolnoſcź

ſmeje, da-li Bóh, **njedźelu 2. junija** popołdnju w 4 hodźinach w Schołcźiz hoſcźenzu w Njeßwacźidle ßwoje poßedźenje. Sſobuſtawy a hoſcźow pſcheproſchuje

pſchedßydſtwo.

Radworſke lokalne „Tow. Sſerb. Burow“

ſmeje jutſje **njedźelu 2. junija** popołdnju w 5 hodźinach poßedźenje.

Pſchedßydſtwo.

Wulki wubjerk

koßow, ßerpow a brußow

pola toczeŕſkeho miſchtra **Beitela** w **Kukowje** pola Pancźiz.

☛ Sa kmanoſcź wſchěch koßow ßo rukuje. Schtož ßo njepſchihodźi, ßo wróćo wosmje.

Scheſchowſki khumſchtny mlyn.

Khlěb I. družiny 8 puntow po 68 np., 6 puntow po 53 np.,
= II. = 8 = = 60 = 6 = = 45 =
Rožka ßo pſchi druhej družinje punt na punt wuměni.
Rjane wotruby po 5 mk. 20 np.,
gris . . . . = 6 = 40 =

Jablukowe wino

jahodkowe wino, ſchampanſke ßadowe wino, pěnjaze limonady, ſodowu a ſelterſku wodu, teho runja

jablukowe kißało

najlěpſche k ßołotwi, k ſakładźenju atd. porucza

hornjołužiſka ßadowa tłóczeŕnja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
w Budyſchinje
na ſadnej bohatej haßy 3.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sſerbſke kmótſſjaze liſty.

Přiroda a wutroba.

Zběrka lyriskich pěſni **Jakuba Čišinskeho** je wuſła jako II. čo. Serbskeje knihownje.

Ssuche drožďże!

Sswojich cześcźenych wotebjerarjow proſchu, ßebi ßuche drožďże nanajpoſdźiſcho hacž do **4. junija** pola mje ſkasacź.

Otto Häuberlich w Laſu.

Młode piwo

ßo **wutoru 4. junija** rano w 5 hodź. w **Kuczinjanſkej** piwarni pjelni.

Młode piwo

budźe ßo **wutoru 4. junija** rano wot 6 hodźin w Rakeczanſkej piwarni pſchedawacź.

Hoſcźenz w Droždźiju.

Jutſje njedźelu 2. junija **reje.** Pſcheczelnje pſcheproſchuje

Tſchieter.

Holza, 14—18 létna, ßo 1. julija do ßłužby pyta. Dalſche pola pſchekupza **Poſera** w Budyſchinje.

Pohoncź

pa móžnoſczi woženjeny, kiž konje derje wothladacź wě a ßo tež na woranje wuſteji, dostanje k 1. julijej ßłužbu na ryczerkuble w Hlinje.

---

1 ßrěnka a 1 rólneho pohoncza hnydom a k nowemu létu wjele czeledźe pyta pſchiſtajaza žona **Spannowa** na prědarſkej haßy 3.

Kuchinſke, ſtwowe a domſke holzy, ßłužobne holzy, hródźne holzy, rólni pohonczojo, ßrěnkojo a wolazy, dźěkaczerjow a ſtrajnikow pyta

Heynoldowa w Budyſchinje.

Jeneho **rěſuiſkeho** pyta

O. Pětſchka, rěſniſki miſchtr na ßerbſkej haßy.

Wuczobnika

ßylneho człowjeka, ßyna ſprawneju ſtarſcheju, pyta **Korla Sſwora,** rěſniſki miſchtr w Budeſtezach.

Kſchiwdu czinjaze ßłowa, na **Hanu Nowakez** w **Minakale** ſrěczane, naſad bjerjemoj.

H. P. w Minakale a
J. S. w Hatku.

Božemje

wutrobne božemje na wěčne našemu lubemu, drohemu a ſwěrnemu sobustawej

Korli Bohuwěrej Wanakej.

Ty bě sobuzałožeŕ našeho serbskeho towarſtwa, haj Ty bě nam wjacy hač sobustaw. Te rjane dary, wot njebjeskeho wótca Tebi wobradźene, sy Ty derje naložował a punt, wot njeho tebi spožčeny, njejsy zahrjebał, ale swěru z nim wikował. Twoje symjo, kiž sy bjez nami rozsywał, je bohate płody přinjesło. Ze zrudnej wutrohu a ze sylzojtymaj wočomaj stejimy teho dla nětko při Twojim rowje a wopłakujemy Twoje zažne wotsalhiće. Spi nětk derje w Twojim khłódnym rowje, hač nas knjez Jezus zaso zjenoći, hdźež namaka duša swój statok a dom.

Zaręčanske serbske towarſtwo.

(K temu czißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 22 Serbskich Nowin.

Sobotu 1. junija 1889.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najdrózſchich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaz tez wſchě dobre druziny kaz

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Najlěpſchi

Nizzaſki jedźny provenſki wolij

(non plus ultra)

wubjernje ßkodźazy,

Miſchnjanſke winowe kißalo

kißolowy ſprit atd.

porucza tunjo

en gros drogowe khlamy en détail

Otty Engerta.

K ſaniczenju

molow

poruczam

kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin, woprawdźity dalmaziſki pólver pſche inſekty, pólver a tinkturu pſche mole, naftalinowe lopjena, ſelo a papjeru pſche mole.

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Tinkturu pſche ſchczónu

w bleſchach po 50 np.,

pólver pſche ſchczónu

w tyſkach po 40 a 60 np.,

pólver pſche ſchwobu

w tyſkach po 40 a 60 np.

porucza

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Balſamiſki

ſalizylſkokißały lój

pſche bolaze nohi, ſrybowanu kožu, ſwoſabjene ſtawy atd. ſ haptyki H. Schelchera,

ſalizylſkokißały próch

pſches nohowy pót atd. porucza

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

Theodor Grohmann

na jerjowej haßy 10

porucza rjane **jaßnomódre ßukno** k konjazym krywam a **ſchabraki** k pſchedſtejazemu Wettinſkemu ßwjedźenjej.

najwubjerniſche pſche

wſchě inſekty

ſkutkuje woprawdźe ſ pſchekwapjazej mozu a wſchu njerodź rucze a tak ſ wěſta wutupi, ſo wona **ßkěda po ßobu njewoſtaji.**

Pſched niczim ßo bóle njewarnuje, hacz pſched **falſchowanym po waſy w papjerje ßo pſchedawazym** inſektowym pólvrom, kotryž njech ßo **khróble ſ „zacherlinom" njepſchepóſnaje.**

Jenož w **originalnych bleſchach** je „zacherlin" **woprawdźity** a **tunjo** dóſtacz

w Budyſchinje pola kk. bratrow Měrſchow,

= = = = Otty Engerta na ſnutskownej lawſkej haßy,

= = = = M. Fiermanna a Riſſy,

= = = = Ernſta Mitaſcha pſched ſchuleŕſkimi wrotami,

= Barcze = = C. A. Lukaſcha,

= Biſkopizach = = Alfreda Böhmy,

= Hrodźiſchczu = = Friedricha Arnolda,

= Bukezach = = Herm. Kſchiżanka,

= Wósborku = = J. Rämſchez herbow.

Hlowny ſklad:

J. Zacherl w Winje.

Balmjane a polplatowe plokanſke tkaniny

k **mužſkim** a **hólczim wobleczenjam,** łóhcź hižo po 50 np., porucza w **njepuſchczatych barbach**

ßuknowa pſchedawarnja

Bruna Grohmanna

w Budyſchinje na hlownym torhoſchczu 9.

Czisty palenz, dobry palenz, likěry

po měrje a w picželach po najtuniſchich płaczišnach porucza

Hermann Gruhl

pſchi theatrowym meſtnje.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaz tez **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po móżnoſczi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khofej

ßyry a paleny,

derje ßłodźazy po wſchěch płaczišnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 ſchtuk po 20 np.,

100 = = 2 mk. 80 np.

porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tez wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach porucza

deſtillazija

J. G. Klingſta Nachf.

Pſchi pſchedawanju ßo ſerbſki rěczi.

Kamfor, patchouli, moſchus, papjeru pſche mole

po jenotliwych liſtnach a kartonach po 10 liſtnach,

pólver pſche mole, ßwězy pſche mole, woprawdźity pólver pſche inſekty

po waſy a w tyſkach po 30, 40 a 50 np.,

dalmatinſki pólver pſche inſekty

w blachowych tyſkach po 30 a 50 np.

poruczeja

drogowe khlamy k ſłotemu worku.

Strauch & Kolde

3 na kamjeńtnej haßy 3.

Khofej

paleny hiſchcze po 140, 150 hacz po 200 np.,

njepaleny hiſchcze po 120, 130 hacz po 160 np.,

jenož w derje a cziſcżeßłodźazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wóſk

po najwyſchſchich płaczišnach kupuje **Otto Engert.**

Wóſk

wóſkowy twar a **panki** kupuje a dawa najwyſchſche płaczišny

Hermann Lehmann

na hornczeŕſkej a zitnej haßy.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Nowe

hollandske jerje

wulke a tuczne

po 3, 4 a 5 np.,

15 schtuk po 60 np.,

porucza **Gustav Poser.**

Na swoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedžbne cžinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczišnach.

K nalětnemu lěkowanju porucza ßylnje skutkowaze

krejczišczaze kapki

psche wumpjeru, lischawu atd.

Rakeczanska haptyka.

Raiß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd. porucza

Richard Neumann.

Syrup

punt po 12 np. a drózschi porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Khosej

paleny a njepaleny wot najtuńschich hacž do najlěpschich druzinow porucza **Richard Neumann.**

K sakhowanju dżěczi

psche

ßmjertny strach pola sroscženych

Lambertowy-Stepsowy

wuspytowany domjazy ßrědk,

sarybowanje psche brunu

(Bräune-Einreibung),

(tinktura psche diftheritisowu khorosez)

pschezo na składże w **měschczanskej haptyzy** w Budyschinje a w wjele druhich sakskich haptykach w bleschkach po 50 a 75 np.

Rjanu jadriwu pscheneczznu muku

hachtl 1. druziny po **1 mk — np.**

= 2. = = — = **80** =

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Destillazija Ad. Rämscha

w **Budyschinje** pschi **butrowych wikach**

porucza swoje wubjerne ßkłódke **dwójne likěry,** jako **rózowy. houtwjerski, selowy** a **khimjelczkowy likěr, liter** po **60 np,** Wone ßo swojeje wubjerneje dobrosczje dla woßebje k kwaßam a k kschczišnam hodża.

Dale ßo jednory **ßkłódki palenz,** kaž tež dobry **czisty palenz** I. a II. druziny liter po 30 np. a 27 np. pschi 10 litrach porucza.

Winowe kißako, kißakowy sprit a **płodowe kißako** po tunich płaczišnach.

Ssrědk

k spěschnemu blejchowanju płatu

ma n pschedań a kak ma ßo nakožecz, wukaże

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Najlěpscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaczišnach dostacz w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na rózowej haßy a

J. T. Gliena na drjewowym torhoschczu w Budyschinje.

Wós s twarskim kalkom a hnojazej ßelu

je saßo dojěk. Płaczišna kalka a ßele je po móznoszi niska.

F. Fischer

na dwórnischczu w Łasu.

Jan Khěžnik, rěsbař

w Budyschinje

na Lubijskej drósy 6

porucza swojim lubym Ssobu-Sserbam swój bohaty skład **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczišnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Zonjaza drasta, jako zyłe wobleczenje, pjesle, rubischcza na hkowu, schórzuchi, banty, zaki, ßomoczane pjesle atd. ßo njerospróte w najnowschich barbach, kotrež njewußmahnu, barbja

w **W. Kellingez** parnej barbjerni

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Wobkhodny agent Koplansky

na schulskej drósy 5 pola knjesa rjemjenjerja Leunera po 2 skhodomaj porucza ßo k wudźěkanju pißnych dźěkow, jako kupjow, dołžnych a sastajenskich sapißanjow, zeßijow, prósstwow a wobczežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy skład w wulkim wubjerku en gros & en détail.

Khowna agentura Hamburgsko-Bremenskeho wohenšawěsczenja.

Lěkarske

wuherske wino

najtuńsche kupne žórko pola J. A. Rotha, winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.

Saruczene czište, pschepytane wot najprěnšcheho němskeho chemika dr. Bischoffa w Barlinje, jako poßylnjazy srědk sa wotkhorjazych spósnaty. Dostacz w **měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje** 1 blescha po 2 mk. 25 np., 1/2 blesche po 1 mk. 30 np., 1/4 blesche po 65 np.

Kósłaze kózki

kaž tež wschě druhe koże po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Kacże jeja

wot jara ßylnych kaczkow ßu na pschedań pola

Kastnera w Hrodźischczu.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny

hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy,

bernsteinske laki,

kopallaki,

damarlaki,

żelesowe laki,

Ia **Kölnski klij** kaž tež

murjerski klij

a hischcze wschelake druhe druziny,

myjersku krydu,

gyps,

Ia **portlandski zement,**

klepatokamjenjowu

a **schmirglowu papjeru,**

schmirglowy płat,

schpundowanski wósk,

wósk sa parketowe

schpundowanje,

barbicze wscheje druziny,

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow** atd.

porucza a ma pschezo na składże po najtunischich płaczišnach

drogowe a barbowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Stare pjenjesy!

Stare skote a ßleborne pjenjesy, woßebje **stare speciestolerje,** kaž tež žadne **nowsche tolerje** kupuje a sa nje najwyschsche płaczišny płaczi

Adolf Boëtius,

juwelěr a skótnik

na bohatej haßy pschi wrotach.

Kamjenjeczeßarjow a dżěłaczerjow

do trajneho a derje ßo płaczazeho dźěła w skałach w Plußnikezach, Dobroschezach, Nadźanezach, teho runja w Liberzach (Reichenbergu) w Czechach pytam. Puczowanski pjenjes do Czech sarunam.

A. Starka, twarski mischtr

w Skanezach pola Barta.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 8. junija 1889.** **Lětnik 48.**

Wosjewjenje,

ßerbske kemschenja w Draždżanach nastupaze.

S dźiwanja na jubilejski ßwjedźeń 800lětneho knjeżenja Wettinskeho doma w Sakskej, kotryž smėje ßo na bliżschim ßwjedźenju ßwjateje Trojizy 16. junija t. l. zyrkwinszy wobeńcź, njemóże ßo ßerbske kemschenje w Draždżanskej kschižnej zyrkwi, kotrež bě ßo ſ wosjewjenjom 12. małeho rózka teho lěta na tón dźeń postajiło, dźeržećź, ale dyrbi ßo wjele bóle na druhu njedźelu po ßwjatej Trojizy,

na 30. dźeń teho měßaza

pschepołożicź.

Hdyž ßo to tym duchownym tudomneho knjeżeŕskeho wokrejßa, w kotrychž woßadach ßo evangelszy Sserbjo namakaju, k nawjedźenju dawa, dostawaju ſ tym ßobu tu poruczność, so bychu tole pschepołoženje prěni abo druhi dźeń ßwjatkow ſ Božeho města wosjewili a tole wosjewjenje njedźelu do teho kemschenja wospjetowali.

W Budyschinje, 5. junija 1889.

Kralowske wokrejßne hejtmanstwo
jako konsistorialna wyschnosćź.
ſe Salza a Lichtenau. Mtz.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeju Majestosćźi kral a kralowa stej ßo ßrjedu ſ Emskich kupjelow do Draždżan wrócźiłej.

— Generalny pólny marschal sakski prynz Jurij je ſ pschewodom generalneho leutenanta Lewinskeho sańdźeny tydźeń něktore garnisony w Schlesynskej inspižěrował.

— Rjad Draždżanskeho hołdowanskeho cźaha budże 19. junija scźěhowazy: 1. Wobrónjeni Mischnanszy měschcźenjo w drasce lěta 1089. 2. Rycźerske stawy herbskich krajow. 3. Turnėŕ'i cźah wicźeżstwa Mischnanskeho markhrabje a Durinkskeho krajneho hrabje Bjedricha Khutneho. 4. Hornjołużiszy rycźerjo. 5.—7. Mischno, Freiberg a Draždżany. 8. Město Budyschin. 9. Hońtwu schkitaze towarstwo. 10. Ratarske wotdźělenje. 11. Sserbszy kschižerjo a ßerbski kwaßny cźah. 12. Sakske sahrodniske towarstwa. 13. a 14. Sakske hórnistwo. 15. a 16. Wotpóßłanstwa wschelakich sakskich městow a wßow. 17. Lipscźanska universita a studentojo w drasce lěta 1409 a nascheho cźaßa. 18. Wyschsche schule. 19. Sakszy turnarjo. 20. Sakska wóhnjowa wobora. 21. Wotdźělenje sjamneho wobkhada (póst, telegraf, żelesniży, kódźnistwo, kołojesdni, dróhowi wothladarjo atd.) 22. Tsélzske towarstwa. 23. Wojerske towarstwa a ßławowós „Saxonia“. 24. Sakszy rjemjeßlniży. 25. Pjekarska a konditorska jednota, hoscźenzarjo atd. 26. Wotdźělenje industrije. 27. Sakske spěwarske towarstwa. 28. Wobsamkaze wotdźělenje. **Wós měra**, wot města Draždżan stajeny, kiž ßo wot mkodych holzow a Draždżanskich turnarow pschewodźi.

— Persiski schah 9. junija do Barlina pschijědże a tam schtyri dny wostanje. Pschi khěžorskim dworje chzedźa jemu ßwjedźenske powitanje pschihotowacź.

— We wschěch němskich wuhlowych podkopkach dźěłacźerjo saßo dźěłaju, a strajk je po tajkim skónczeny. Na wschelakich městnach pak ßu ßo hischcze poßlednje dny njemėry měke, tak so ßu wschelakich njemėrnikow sajecź dyrbjeli. Pschichodny tydźeń ßo pjecźa wojazy ſ wuhloweje krajiny do ßwojich garnisonow wrócźa, dźěl ſ nich je hižo wotcźahnuł. Dla strajka hórnikow je dotalny westfalski wyschschi president sastojnstwo skožił abo skožicź dyrbjał a ßo knjes Studt na jeho město powołał a wot ministra snutskownych należnosćźow Heerfurtha do sastojnstwa sapokasał. Dźěłacźerjow, kotrychž ßu pschi njemėrach w westfalskich podkopkach sajeli, ßu ſ wjetscha saßo puschcźili, někotrych pak, kotrychž pschepokasachu, so ßu měr kasyli, ßu ſ jastwom khostali. Hórnikow Webera a Brodama hischcze pschezo w pschepytowanskim jastwje dźerża. Wobaj ßo tež dla pschekschiwjenja pjenjes do pschepytanja wosmjetaj. Pola Webera stohriwnowsku papjeru w jeho lazu saschitu a wschelake sozialdemokratiske pißma namakachu.

— Wójsko, pod roskasowarstwom hejtmanna Wißmanna w němskej narańscho-afriskej koloniji stejaze, tón cźaß cźežko pod symizu cźerpi, na kotruż ßu woßebje mnosy Europjenjo skhorili, tola hacź dotal hischcze żadyn ſ nich wumrjeł njeje. Na němskich łódźach, pschi brjosy strażowazych, ßu mużstwa pschi dobrym strowju, jenoż na łódźi „Carola“, kotraż w njestrowym Dar-es-Salamskim pschistawje steji, ßu někotre woßoby na symizu skhorike.

Awstrija. W někotrych cźeskich wuhlowych podkopkach, w kotrychž běchu hórnizy dźěłacź pschestali, ßu ßlubili, jich żadanja dopjelnicź. Duż ßu ßo hórnizy saßo k dźěłu wrócźili, w druhich stronach, na pschikład w Kruzzy, w Nyrschanach, w Kladnom, w Pylsnje a w Cźoplizach pak strajk dale traje. K njemėram hacź dotal nihdże dóschło njeje, dokelż wojazy ſ cźaßom podkopki wobßadźichu.

Italska. Krala Humberta a krónprynza je lud, hdyż ßo ſ Barlina do Roma wrócźischtaj, ſ wulkim sahorjenjom domoj witał. Radowaze cźrjódy spaléŕ karabinierow pschetorhnuchu a ßo k kralowemu wosej puschcźichu. Kral ruzy, ßo jemu skicźaze, wutrobnje tschaßesche. Hdyż ßo polizija hotowasche, lud do sady cźischcźecź, kral wobarajo sawoła: „Wostajcźe jich!“ W cźischcźenży polizajskeho presidenta a někotrych polizajskich offizérow powalichu.

Helgoland. Helgolandska kupa, kotraż pod jendźelskim knjejstwom steji, je drje jeniczki kraj w Europje, w kotrymż wobydlerjo dawki płacźicź njetrjebaja. Tutón sbożowny kraj mějesche loni 160,000 hriwnow dokhodow a 140,000 hriwnow wudawkow, tak so 20,000 hriwnow sbytka w statnej kaßy sawosta. Wot lěta 1887 Helgoland ſ zyła żaneho statneho dołha wjazy nima. Pschestupjenja ßo tam skoro żenje njewobeńdu, duż tam ani jastwa nimaja. Kupa tón cźaß 2000 wobydlerjow licźi.

Ruſowska. Cžornohórſkemu wjerčhej Mikkawſchej, kiž je tu khwilu w Peterburgu ſ hoſcžom pola ruſkeho khěžora, je ßo wyßoka cžeſcž doſtała. Wón je ßo ßwojej druhej dźowzy Miliży ſ jenym zarowym wujom, wulkowjerčhom Pětrom Nikolajewiczom, ßlubicž dał. Wjerčh Nikita pſches tutón ßlub do wuſkeho pſcheczelſtwa ſ knježerſkim ruſkim domom ſtupi. So by to hdy mózno było, na tym ßu powſchitkownje hacž do poßlednich dnjow dwělowali. Schtož pak njewoczakany ßlub cžim nadpadniſchi cžini, je pſchipitk, kotryž je zar wjerčhej Mikkawſchej pſchi hoſcžinje wunjeßk, w kotrymž wón cžornohórſkeho wjerčha jako jeniczkeho wěrneho pſcheczela Ruſkeje ßkawjeſche. Tónle pſchipitk je wſchudże wulke dźiwanje ſbudźił a ßo jara wſchelko wukkadował. Bjes tym ſo jón njeruſke nowiny jako demonſtraziju zara pſcheczźiwo ſwjaſkej, bjes Němſkej, Awſtriju a Italſkej wobſtejazemu, wobkładuja, měnja ruſke nowiny, ſo je wón jenož wuras wyßokowaženja a wutrobneje pſchikhilnoſcže zara k cžornohórſkemu wjerčhej. Zar a ruſki lud maja tež woprawdże doſcž pſchicžiny, ßebi Cžornohórzow wyßoko ważicž; pſchetož tuczi ßu jeniczki lud, kotryž je ſtajnje ßwěru na ſtronje Ruſkeje ſtał a kotryž je woßebje w poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje Ruſkim ſ wulkej podpjeru był. Nahlad, ſo chže zar ſe ßwojim ſwjaſkom ſ Cžornej Horu zyku Europu pſcheczźiwo ßebi žadacž, je ßamo ßměſchny, hdyž pomyßlimy, ſo cžornohórſke wobydlerſtwo wjazy hacž 250,000 duſchow njeliczi. Małe cžornohórſke wójſko je drje ßo w turkowſkich wójnach pſchezo ſ dobycžemi ßkawnje wuſnamjeniło a dźeßacž krócž wjetſche turkowſke wójſko pobiło a ſabiło, tola ſo chžył zar, ßo ſepjerajo na pomoz cžornohórſkeho wójſka, Němſkej, Italſkej a Awſtriſkej ſ wójnu hroſycž, to drje tež cži njewěrja, kotſiž pſches najcžorniſchu brylu do pſchichoda hladaju. Hdyž zar cžornohórſkeho wjerčha ſ wulkimi cžeſcžemi wuſnamjenja, nima to po tajkim žaneho ſwißa ſ ruſkej ßwětowej politiku. Kaž zar, tak tež je wſchón ruſki lud cžornohórſkemu wjerčhej pſcheczelnje ſmyßleny, a ßlub ruſkeho wulkowjerčha ſ cžornohórſkej prynzeßynu je zyle po jeho woli. Ruſki lud widźi pſches to ßwoje najlubſche pſchecže k dopjelnjenju wulki kruch pſchibližene, a tuto pſchecže w nadźiji wobſteji, ſo ßo ruſki krónprynz ſ cžornohórſkej prynzeßynu Jelenu woženi. Tež zar pſcheczźiwo tutemu ſwjaſkej pjecža był njeje, hdyž je ſhonił, ſo krónprynz ſa prynzeßynu Jelenu žada, tola je ßlub dla prynzeßyneje wulkeje młodoſcže — wona je hakle 15 lět ſtara — na poſdźiſchi cžaß wotſtorcžił.

— Lětßa w Ruſkej njeßměrnje wulka horzota knježi. W Peterburgu njepomnja, ſo je tam ſa ſto lět tak horzo było, kaž lětßa. W pſchipołdniſchich hodźinach po Peterburgſkich haßach pſchewulkeje horzoty dla khodźicž njemóża. S połodniſcheje Ruſkeje pißaja, ſo je horjaze ßlónzo ſ dźělemi žito ſapaliło. Boja ßo, ſo ſměja po zyłej Ruſkej hubjene žně.

Serbija. Knježerſtwo je wobſamkło, něhduſchemu miniſtrej Garaſchaninej prozeß cžinicž. Garaſchanin je wóndano, kaž je ſnate, pſchi njeměrach, pſchi ſkładnoſcži ſhromadźiſny doprědkarſkeje ſtrony naſtatych, do luda tſělał.

— Sarjadniſtwo ßerbſkich želeſnizow je knježerſtwo ßamo pſchedewſako, dokelž na njerodnoſcž ſaſtojnikow franzowſkeho towarſtwa, kotrež je želeſnizu twariło, ſtajnje ſkoržachu.

— Něhduſchi ßerbſki metropolit (najwyſchſchi měſchnik) Michał, kiž je pſched dźeßacž lětami wot bywſcheho krala Milana nuſowany, Serbiju wopuſchcžił, je ßo ſ Ruſkeje, hdyž bě wukhow nomakał, do ßwojeho wótzneho kraja wrócžił. Wyſchſchi duchowni a ruſki póßłanz jeho ßwjedźeńſzy poſtrowichu, hdyž do Beograda pſchijědźe. Metropolitanſke ſaſtojnſtwo chže Michał ſaßo pſchijecž, jeli ſo ßo jemu poſkiczi a nětcžiſchi metropolit Theodoſius dobrowólnje wotſtupi.

Amerika. W zyłej Kanadźe w połnóznej Amerizy je wutoru ßylny mrós był, kotryž je jara wjele ſchkody naczinił. Thermometer něktore grady ſymy pokaſowaſche, a ſ měſtnami bě woda ſe lodowej ſkoru, ſchtwórcž zóla tołſtej, pſchikryta. Ssadowe ſchtomy ßu jara cžerpiłe. Nětko ßylnje deſchcž pada, kotryž, kaž ßo nadźija, ſchkodu trochu pomjeńſchi.

Wulke powodźenje w Pennſylvanſkej.

S Pennſylvanſkeje w Połnózno-Amerikanſkich Sjenocženych Krajach ſańdźene dny žałoſtne powjeſcže pſchińdźechu wo wulkotnym njeſbožu, kotrež je wulka woda naczinika. Najhórje je w Johnſtownje a wokolnoſcži było; tam na želeſnizy wjazy jěſdźicž njemóża, a tež telegraf wjazy njeſkutkuje. Powjeſcže hiſchcže doſpołne njejßu; ale telko je hižo wěſte, ſo je wjazy hacž 25,000 cžłowjekow wo žiwjenje pſchiſchło, a ſo naczinjena ſchkoda wjazy hacž 200 milijonow mk. wucžini. 29., 30. a 31. meje ßo w hórniſchcžu Alleghany poſpochi na ſliwk podobny deſchcž lijeſche; wſchitke rěcžki a hrjebje ßo do torhatych hórſkich rěkow pſcheměnichu. Njewurjeknicže ſpěſchnje woda we wſchěch rěkach w Pennſylvaniſkej, Nowym Jerſeju, Marylandże a dale k połdnju pſchibywaſche, a daloke ßmuhi kraja buchu powodźene. Pſchi rězy Susquehanna niſko leżane dźěle měſtow Harrisburg, Williamsport, Carliſle a dr. pod wodu ſtejachu. Rěka Ohio běſche ſ brjohow ſtupiła; doł pſchi rězy Juniata dyrbjachu wobydlerjo wopuſchcžicž; w měſtomaj Wincheſter a Martinsburg nad rěku Potomak běſche hižo 30. meje jara wulka woda. Ale wſchitko tole ma ßo ßnadne mjenowacž pſcheczźiwo žałoſtnemu dóńtej doliny pſchi rěczźy Conemaugh, kotraž ſ hórniſchcža Alleghany wukhadźejo do rěki Ohio běži. Najwjetſche měſto w tejle dolinje běſche Johnſtown, kotrež mějeſche 25,000 wobydlerjow a w kotrymž běchu najwjetſche želeſańnje Sjenocženych Krajow. Něhdże tſi mile wyſche Johnſtowna běſche najwjetſchi wódny reſervoir zykeje Ameriki; to běſche zyły jěſor, 4 ſchtyriróżknych mil wulki, hacž do 100 łóhczi hłuboki; na ſtronje k dołej wobrocženej mějeſche jěſor hacženja, 60 łóhczi wyßoke a połſchtwórta ſta łóhczi dołhe. Tele hacženja wulka woda pſchedrě, a zyły jěſor ßo do doła wulinu, ßo ßurowje ſpěſchnje dele walejo. W prěnich wßach, na kotrež ßo woda nawali, dźěłacžerjo ſe ßwojimi ßwójbami bydlachu, woda drjewjane khěže wbohich ludźi ſe wſchěm, ſchtož w nich běſche, ſwottorha a k Johnſtownej ßobu njeßeſche. Kaž cžémna 25 łóhczi wyßoka murja żołmy na měſto ſtupachu a ßo ſ cžołkami, ſe ßmjercžu ßo bědźazymi a wo pomoz wołazymi cžłowjekami a roſpadanki wottorhanych twarjenjow pſches njeſbożowne měſto walachu. Johnſtown tu ſa někotre minuty wjozy njebě. Wulkotne twarjenja želeſańnjow, kotrež běchu ſe ßamych kamjenjow twarjene a ßo daloko po rěcžnym brjoſy cžehnjechu, ßo ſe ſbytkom měſta ſhubichu. Wyßoke wuhnje někotre minuty ſ howrjazych żołmow won kukachu; potom ßo cžumpacž poczachu a ßo ſaßypnuchu. Ale najhórſche hiſchcže pſchińdże. Želeſniczny móſt niże Johnſtowna doſcžahnuwſchi ßo wulka woda ſ hobrſkej mozu na njón wali. Ale ſa dźiw móſt wobſta. Sa wokomik ßo ſ roſpadankow, kotrež ſ wodu pſchipłowachu, w moſcže ſahrodźenje natwari, kotrež wodże pucž ſaraczi. Johnſtown běſche nětko 20 łóhczi pod wodu. Mjes ſchtomami a roſpadankami domow, kotrež běchu ßo do moſta ſapréte, běchu ſta żałoſtnje roszychnowanych cžołkow pſchipréte. Morwi běchu pſchětrali; cži jim ßnano ſawidźachu, kotſiž na tymle hobrſkim ſaraczenju woßrjedź njemdrje ſchumjazych żołmow żiwi a bjeſe wſcheje pomozy pſchebywachu. Mnoſy ſ rosmjecženymi ſtawami ſ boloſczu ſ hłoßom wołachu; druſy kaž wrótni po drjewnach wokoło łażachu, ßo podarmo prózujo na moſtowe wobłożenje ſaléſcž. Zónſke a dźěczi żałoſcžizy a płakajzy wo pomoz wołachu. Na jene dobo ſ drjewnow płomjo praßnu. Někotſi ſe ſtrachom do wody ſeſkakachu, hdyž wſchak běſche tež wěſta ßmjercž; cži druſy pak ßo na tymle napławjenym hobrſkim ſchcžěpowzu pomaku żiwi ſpalichu, pſched woczomaj někotrych ſbożownych, ale ſe ſtróżelemi poł pohłuſchenych, kotſiž běchu ſa dźiw ßmjercži wucžekli, ale njeſbożownym żaneje pomozy ſkicžecž njemóżachu. Želeſniczny ſaſtojnik, kotryž běſche ßwědk żałoſtneho njeſboża, ma ſa to, ſo je ßo ſ roſpadankami pſched a pod moſtom na wſchě pjatnacže ſtow cžłowjekow ſpaliło. Wón praji, ſo ßebi cžłowjek niczo żałoſtniſche myßlicž njemóże, hacž tole njeſboże, hdyž żaneje pomozy njebě. — Kak ſpěſchnje je ſahubjenje měſto Johnſtown podeſchło, ßo ſ telegramow widźi, kotrež ßu do Pittsburga dóſchłe. Na póſcže w Johnſtownje młoda holczka pſchi telegrafowym apparacže ßedźeſche, kotraž prěnju powjeſcž do Pittsburga póßła: „Kaž praja, je wulka woda jěſorowe hacženje pſchedrěła. Wodu ſchumicž ßłyſchimy. Kaž ßo ſda, měſtu wulkej wodu wulki ſtrach hroſy.“ Tſi minuty poſdźiſcho wona telegrafowaſche: „Rěka njewurjeknje ſpěſchnje roſcže, w delnich ſtwach naſcheho doma je połdra łóhcža wody; — woda hižo hacž do prěnjeho poſkhoda doßaha; ſda ßo — —“. Tudy ßo depeſcha pſchetorhnu a njedokóncženа woſta; woda běſche zyły dom pózrjeła, a wboha holza běſche ſ porſtom na apparacže ßwoju ßłużbu na pſchezo ſkónczika. — Dokelž depeſcha njedokóncženа woſta, a telegraf do Johnſtowna wjazy njeſkutkowaſche, w Pittsburgu wjedźachu, ſo je ßo něſchto woßebite ſtało. Ale telegraf ßo łóhzy pſchetorhnje; duż ßebi w Pittsburgu dale wulkeje ſtaroſcže njeczinjachu. Měſto Johnſtown běſche ßo hižo ńekotre hodźiny ſe ſemje ſhubiło, a położa jeho wobydlerjow běſche w wodże a w płómjenjach żałoſtnu ßmjercž namakała, prjedy hacž ßwět powjeſcže wo wulkotnym njeſbożu doſta. Prěnja powjeſcž do Pittsburga ſ dwórniſchcža pſchińdże, kotrež něhdże dwě hodźinje niże Johnſtowna leži. Tež tam woda nahle pſchibywaſche; roſpadanki twarjenjow, domjaza nadoba a cžołka po wodże płowachu. Sſo bóle a bóle roſſchěrjejo rěcžka do ſchumjazeho ſliwa pſcheméni a dale wjazy roſpadankow, żiwych cžłowjekow a cžołkow pſchipławjeſche. Saſtojnik na dwórniſchcžu do Pittsburga telegrafo-

waſche: „Nĕkajke žałoſtne njeſboże je ßo w krajinje wyſche naſcheho dwórniſchćza ſtako. Nĕka ſta cłowjekow ßobu njeße, kotſiž wo pomoz wołaju, a nichtó jim pomhacź njemóże; khĕże, drjewna, domjaza nadoba nimo płowa; ſa krótki cżaß nĕkotrych minutow 96 cżĕłow we wodże liczachmy. Spĕſchneje pomozy je trjeba!“ S Pittsburga hnydom cżah ſe wſchĕmi mózhnymi ſpomożniſkimi pſchiprawami a ſ doßahazej cżrjódu muži wotjĕdże; ale wón poſdże pſchińdże. Prjedy hacź cżah na ſpomnjene dwórniſchćżo dojĕdże, bĕchu tam ſhonili, kajki ſrudny dóńt je Johnstown a wßy wyſche mĕſta dóſchoł. Saſtojnikam na dwórniſchćżu bĕſche ßo radźiło, młodeho cłowjeka na brjóh ſcżahnucź, kotryž na rĕzy pſchipłowa, ßo drjewjaneho łoża dżerżo. Hdyž bĕſche ſaßo trochu mozy nabył, wón żałoſcżo a płaczo powjedaſche: „Bĕch ßwojeho dżĕda do Johnstowna wopytacź pſchiſchoł; ſo mnu ßobu bĕſchtej mojej ßotſe, młódſchi bratr a mój wuj a moja cżeta ſe ßwojej ßwójbu. Sſłyſchachmy, kak ludźo na dróſy bĕhachu a wołachu, ale dale na to njekedźbowachmy, doniž na jene dobo woda k nam do domu ſtupaſche. Dżĕd mĕnjeſche, ſo żaneho ſtracha njeje, a my na najſtwu horje dźĕchmy; ſa nĕkotre minuty bĕſche woda ſa nami horje; khwatachmy do druheho poſkhoda, ale tež tudy naß woda hnydom doſcżeże a tak ſpĕſchnje pſchibywaſche, ſo ja ßamłutki na łubju dobĕżach. Skoczich na drjewjane łożo, kotrež woda dale wyſche ſbĕhaſche, doniž łożo do wjerćha njeſtorkaſche; woda wyſche ſtupaſche a łożo wjerćh pſcheraſy, ſo drjewna w tſĕſche nad ßobu widżach; potom ßo zyły dom ſatſchaßnu, a wrjeſkotajo khĕża do hromady padże. So mje hrjady ſaraſyłe njejßu, je dźiw! Na to ſ łożom po wodże płowach w ſatraſchnej mĕſcheńzy roſpadankow, na kotrychž ſta cłowjekow wißachu, kotſiž wo pomoz wołachu, ale ßo jedyn po druhim podnurjachu. O, hdy budźech tež wumrjeł! Schtož ßym wohladał a ſacżuł, bĕſche pſchejara hróſbne! Zyłe mĕſto je ſhubjene!“ — Bórſy na to dweju mużſkeju a młodu holzu na tſĕſche nimo płowacź widżachu. Sſo do ßwojeje ßudźby podawſchi mużſkaj mjelczo ſtejeſchtaj; holza ruzy ſtyknuwſchi pódła njeju kleczeſche a płakaſche. Runjeż cżile tſjo jenoż nĕkotre krocżele wot brjoha nimo płowachu, jim tola ſ dwórniſchćża pomoznu ruku poſkiczicź njemóżachu. „Njeſhubćże nadźiju!“ ſ brjoha na holczku wołachu. Bliżſchi wokomik tſĕcha do ſchtomoweho wjerſchka ſakoži, a wſchĕch tſjóch żołmy pójrjechu. — Mjes roſpadankami tež kolebka płowaſche, a w njej dźĕcżatko leżo ſpaſche. Tſizeczi mil niże Johnstowna ßu dźĕcżatko cżiłe a ſtrowe ſ kolebku ſ wody wucżahnuli.

Woda je ſpanuła. Hacź do 4. junija bĕchu w Johnstownje 2500 cżĕłow pohrjebali. Zyła dolina pak je hiſchcże połna cżĕłow; duž je tam ſatraſchne ßmjerdźenje. Rĕczna woda je ſ hromadami cżĕłow, kotrež w rĕzy tłaja, ſajĕbojcżena. Duž ßo jara boja, ſo ſe khoroſcże naſtanu. Wulke njeſboże ßu njeknicżomni ludźo wuwużicź ſpytali. Se wſchĕch ſtron paduſchny lud pſchikhadźeſche cżĕła wurubicź. Nĕkotrych rubjeżnikow ßu doßahnuli, ſchtyrjoch do wody cżißnuli, ſo ßo tepichu, dweju ſatſĕlili a tſjóch wobwĕßyli, runjeż wo hnadu proſchachu. Wſchitzy mĕjachu połne ſaki wotrĕſanych porſtow ſ pjerſchcżenjemi a wuſchow ſ nawuſchnikami. Skónczńje zyła wulka cżrjóda rubjeżnikow pſchińdże, na kotrychž dyrbjachu wojakow póßłacź. Nĕtko ßo wojazy ſtaraju, porjadk ſdżerżecź.

Wulka woda tež je w druhich ſtronach Pennſylvaniſkeje njeßmĕrnu ſchkodu naczińika a jara wjele cłowjeſkich woporow żadała. Sto jendźelſkich mil daloko ßu wſchitke moſty ſwottorhane; 800,000 cżeßanych ſdomkow a 2,000,000 deſkow je woda wotpławiła. Na pennſylvaniſkej żeleſnizy hakle budźa ſa 4 njedźele ſaßo jĕdźicź móż.

Pſchezo wjazy dróbniſchich powjeſcżow wo żałoßnym njeſbożu w Johnstownje a w jeho wokolinje pſchikhadźa.

Sſrjedźiſchćżo wſchĕch powjeſcżow je ſmĕſchenza płuwazych palazych khĕżow, pſched Johnstowniſkim moſtom a jich 2000 wobydlerjow, kotſiž ßo pſchi żiwym cżĕle pala. W wojowanju hacź ma ßo tónle hoborſki ſchcżĕpowz ſpalicź, abo hacź ma ßo woheń ſhaſchecź, ſo bychu ßo ſahubjeni cłowjekojo pohrjebacź móhli, je lóhko ſroſumliwe ſacżucże tych, kotſiž ßu ſtrachej wucżekli, na pominanjach lĕkarjow dobyło. Spytuja nĕtko, płomjenja haſchecź. Tola hiſchcże wone 25 łóhczi wyßoko ßapaja, a hdyž je wĕtſik trochu na bok duje, ßu wſchudże nohi, ruki, hłowy, ſ wody tczaży, widżecź, wĕſte dopokaſmo ſa to, ſo jara niſko licża, hdyž mĕnja, ſo pſched moſtom 2000 cżĕłow leži. Nĕtko ßu do Johnstowna 200 puntow dynamita pſchiwjeſli. S nim chzedźa mĕſchenzu twarjenjow roſtſĕlecź, ſo móhłe jenotliwe dźĕle pod moſtom pſchepłuwacź.

Pſchiſtorkanje twarjenjow do Johnstowniſkeho moſta bĕ tež, kaž je ßo nĕtko wupokaſało, na tym wina, ſo je ßo zyłe mĕſto wot wulkeje wody ſapuſcżiło. Pſchipłuwaze drjewo a twarjenja móſt ſaracżichu, pſches cżoż rĕka ßwój bĕh do mĕſta wſa. Tu je ßebi rĕka nowe hłuboke a ſchĕroke rĕcżniſchcżo wuryła, a boja ßo, ſo ßo njeporadźi, ju do ſtareho rĕcżniſchcża ſaßo ſwjeſcź.

Najwjetſcha ſtaroſcź nĕtko je, nakykowazym khoroſcżam wobaracź. Je ſaßo jara horzo, cżĕła wſchudże rucże tłaja; duž dyrbja ßo khwatniwje khowacź, tež hdyž jich mjena njeſnaja.

Do żałoſcżenja wo ßmjercź ßwójbnych a pſchiwuſnych ßo pola mnohich ſtyſkniwa ſtaroſcź dla pſchichoda mĕſcha. Wobſtejnoſcże w Johnstownje ßu tak żałoßne, ſo njeje mózno, je wopißacź. Sſrjedź tuteje żałoſcże je paduchſtwo a rubjeżniſtwo najdźiwiſcheho waſchnja na dnjowym rjedże. Johnstowniſki mĕſchcżanoſta Dyk je ßam jeneho muża ſatſĕlił, kotrehoż pſchekwapi, hdyž runje żónſke cżĕło wurubjeſche. Wón widżeſche, kak paduch ßo ſkhiliwſchi nĕkotre pjerſchcżenje k ßebi tyknu. Mĕſchcżanoſtowa kulka jeho derje trjechi.

Jedyn żeleſniſki ſaſtojnik k mĕſtu pſchińdże, hdżeż je do njeſboża dwórniſchcżo ſtako. „Pſcheceljo“, wón ßwojim towarſcham praji, „budźich-li pſched poł hodźinu tſĕlbu mĕł, bych mordaŕ był. Dwĕ hodźinje niże rĕki ßym tſjoch njekraßnikow widżał, kotſiž wot cżĕła k cżĕłu khadźa a żony a dźowki naſchich ßobumĕſchcżanow wurubjeja.“ Lĕdma bĕ żeleſniſki ſaſtojnik dorĕczał, ßo woßmjo mużojo na pucź k mjenowanemu mĕſtu naſtajichu. Jedyn mĕjeſche dokhi powjaß pod pażu, cżi druſy bĕchu ſ revolvrami wobronjeni. Sa lĕdma dwĕ hodźinje dweju mużow ſetkachu, kotrajż runje jenej żonje pjerſchcżenje ſ rukow cżahaſchtaj. S hroſu tſchepotajży ßo dohladaſchtaj, ſo je jeju njedocżinſtwo wußlĕdźene. Hdyž po pſchikaſni ßwoje ſaki wupróſdniſchtaj a wĕzy, kotrež bĕſchtaj kranukoj, na bĕły dżeń pſchińdżechu: wuſchi a porſty wot żonow, ßo dźiwje wołanje ſanjeße: „Lynchujcże jeju! Lynchujcże jeju!“ Nĕkotre mjeńſchiny poſdźiſcho ſa ßylnej hakoſu ſchtoma wißaſchtaj, ſ kotrehoż bĕchu, ſo by rum doßahał, najprjedy cżĕle jeneho tepjeneho nana a jeho ßyna dele wſali.

Wobydlerſtwo nĕtkole pod ſtanami bydli, kotrychž je knjeżerſtwo rucże 500 póßłako. Sſu ßo pſcheßwĕdcżili, ſo budźa w Johnstownje wſchĕ twarjenja, tež te, kotrež woda do zyła rosryła njeje, wottorhacź dyrbjecź. Dno je mjenujży wſchudże podmlĕte, a praſcha ßo, hacź budźa w bliżſchim cżaßu tam ſ zyła nowe khĕże twaricź móż.

Jenotliwe podawki, kotrež ßu ßo pſchi njeſbożu mĕle, ßu woprawdże wutrobu łamaze. Rjana holza na tſĕſche pſchipłowa, kotraż ßo k brjohej bliżeſche. Holza pſchihladowarjow proſcheſche, ſo bychu ju wukhowali. Wulki młodżenz dźĕſche tak daloko hacź móżeſche do wody a na nju wołaſche, ſo by ſ deſku tſĕchu k brjohej wodźika. Wona ſpyta po tejle radże cżinicź a woprawdże ßo ſdaſche, kaž ſo ßłaba tſĕcha k brjohej płowa. Na dobo pak ßo wona pod holzu ſłama, a holza ſpyta, k brjohej płowacź, tola ſa nĕkotre wokomiki ßo w warjażym kużole ponuri.

Mużojo a żony, hromadże a jenotliwje, dźĕcźi, mali a wulzy hólzy, cżĕſchne dźĕcźi, wſcho w żadławej mĕſchenzy, ßo tepjo a wo żiwjenje ßo bĕdżo po rĕzy dele płowachu. Dwaj mużej na cżeńkej deſzy w najdźiwiſchim dźĕle rĕki płowaſchtaj. Bjes nimaj bĕła ſwoblekana holczka kleczeſche, ſ wocżomaj k njebju ſhladujo. Wona bĕ każ ſproſtnjena a wot brjoha na nju wołachu, ſo ßo bojecź njeßmĕ. Tola w bliżſchim wokomiku ßo deſka powróczi, a mużej, każ dźĕcżo ßo w żołmach ſhubichu. „Pohladajcże na tamnu ſchtomowu hakoſu“, jedyn pſchihladowaŕ ſawoła, „na tutym mĕſcże cżrjódu dźĕcźi ßo ponuricź widżach. Boju ßo, ſo tam pod kerkami poſdźiſcho wjele ſtow cżĕłow namakaju.“

Młody muż ſ dwĕmaj żonomaj na tſĕſche po rĕzy dele płuwaſche. Mużej ßo poradźi, ßo ſchtomoweje hakoſy pſchimnucź, a wón żonomaj na ſchtom pomhaſche, kotrehoż ßo dżerżeſche, bjes tym ſo ßo ſ nohomaj k tſĕſche ſepjeraſche. Ta pak ßo wotpławi a nĕtko muż ſa ſchtom wyſche wody wißaſche. Na dobo dźĕl wottorhnjeneho moſta pſchipłuwa, ſakoži do ſchtoma a wſcho ßobu wſa. Wſchitzy tſjo do wody padźechu a ßo tepichu.

To ßo pſchi njeſbożu ſta. Podeńdżenja po nim njejßu mjenje wutrobu jimaze. Jedyn pſchekupz ßo każ bjes myßlow po brjoſy motaſche. Na dobo ßo wón wótſje ſakſchiknuwſchi do wody cżißnu. Wón budźiſche ßo tepik, njebudźichu-li jeho hnydom wucżahnuli. „Dajcże mi wumrjecź“, wón wołaſche, „moja żona a dźĕcźi ßu ßo tepiłe, cżeho dla dyrbju ßam żiwy bycź.“

Na jenym balkonje młoda żónſka ßedźeſche: boßa, ſ roſplecżenymi włoßami, w łóhkej ſpódnjej ßukni, rubiſchcżo wokoło hłowy ſwite. Bĕſche to najrjeńſcha żona ſ mĕſta, dźowka najbohatſchiſcheho bankiera, kotryž je ßo ſ macżerju a ſ jejnymi ßotrami tepik. Wſcho ßwoje ſamożenje wona na ßwojim cżĕle njeßeſche.

Powjeda ßo, ſo ßu ludźo, kotſiž bĕchu w twarjenjach pſched Johnstownſkim moſcże do palazych roſpadankow ſatkóczeni, wo noże

proßyli, so bychu ßebi satkußnjene stawy wotrěsli, a woprawdźe ßu teź nětkotsi psches to ßmjerczi wucźekli.

Sswjatkowny khěrlusch.

Zyrkej steji žohnowana
Jako Boža sahroda;
Lubosna je wohladana,
Dokelž ßwoje ßwjatki ma.
Kak ju pysicha kraßne dary!
Dźěl ma na nich mlody, stary.
O kak s wyßokosćże cźe
Kraßnje Bóh Knjes žohnuje!
Ducho ßwjaty, zyrkwje pycha
Cźista, nowa, njebjeska!
Žiwa psches tebje nětk dycha,
Dokelž s tebje wodych ma.
Wodych jejny ty teź wostań!
Leži ßłaba, dha ty postań!
Duj, o duj ßam se ßebje
Dych a ducha do njeje!
Sbóžnik wulki je ßo swjasał
Zyrkwi ßwojej se ßlubom;
Polny hnady ji je kasał
A ju wabił s wokanjom:
Hnady studźeń ta je we mni,
Kom'ž ßo picź chze, tón pój ke mni!
Se mnje pij a napij ßo!
Hnada nima žane dno.
Kotsiž wěrja do Jesußa,
Tym ßo dyrbi derje hicź;
Sakoženi na Khrystußa,
Dyrbja s njeho hnadu picź.
Pißmo ßwjate njepotaji,
Ale sjawnje wo nich praji:
Rěka wody žiweje
Wot nich na ßwět poběhnje.
Sslub je nětko dopjelnjeny
Jesußowej zyrkwicźzy;
Cźłowski duch je wobnowjeny,
S Duchom Božim swjasany.
Duž ßo wschitzy sawjeßelmy,
Bohu dźak a khwalbu scźelmy,
So je zyrkej žohnowak
A ji Ducha s njebjeß dak.
Sbóžny, schtóž do Khrysta wěri,
Sakoženy na njeho!
Toho réka hnady cźěri,
Wón ma Ducha bohatstwo.
Njebjerjemy dha po kruchu,
Dha teź spěwajmy we duchu
Khěrlusche nětk ßwjatkowne,
Dźakowne a wjeßele. D.

Ze Serbow.

S Budyschina. Poßledni ras naschich Sserbow kedźbnych cźinimy na ßerbski konzert, kotryž ßo pschichodnu ßrjedu 12. junija w Budyschinje w Lauez hotelu wotdźerži. Njedajcźe ßebi nimo hicź tajke wumělske mozy ßłyschecź a sesnacź, kajkež ßu knjeżna Ssakowa, knjeżna Bruckowa, knjes Haunschild atd. Tajka składnosćź ßo sawěsćże tak lóhzy s nowa saßo njeskiczi. Duž njech ßo saßłyschi po wschěch Sserbach: Ssrjedu 12. junija do Budyschina na ßerbski konzert!

— Ssrjedu po ßwjatkach dopołdnja w dźeßacźich směje ßo tu w skotej krónje hłowna shromadźisna ßerbskich duchownych.

— W blizschich dnjach tu wunźe pola Marka Ssmolerja s nakładom Draždźanskeho Pestalozzijskeho towarstwa „Sswjedźeńſki **dar k 800 létnemu jubilejskemu ßwjedźenjej Wettinskeho wjerchowskeho doma**“, pschekoženy psches k. fararja Jakuba w Njeßwacźidle. Wo nasche ßerbske pißmowstwo derje saßłužbny knjes pschekožeŕ je we wschěm snutskomne jadro, s njetrěbnych skorow wubělene, s rjanym ßwobodnym pschekožkom tu podak a tam a ßem ßerbske originalne spěwy teje ßameje myßle skicźik, kiž ßo wjele lépje pschihodźachu dyžli wuski pschekožk. Tute se schescźimi snamjenjemi wupyschne a pschi tym tak tunje knižki (jich płacźisna je jenož 18 pjenjeżkow) woßebje tym starschim a domam k kupjenju poruczamy, kotrychž dźěcźi te knižki hischcże njedostanu. Psches 2700 tutych knižkow je ßo hižo skasako.

— Bližsche ßerbske kemschenje w Draždźanach budźe, njz na ßwjedźenju ßwjateje Trojizy, ale hakle druhu njedźelu **po** ßwjatej Trojizy, to je 30. junija.

— Hdźeż je nékajka cźischcźeńza, tam ßo s wjetscha też tajzy pschidadźa, kiž druhim ludźom do sakow maßaju, so bychu spytali, hacź tam pjenjesy, cźaßniki, dobre rubjezka ßu abo njejßu. W Budyschinje a w druhich městach je ßo na hermankach a na wikach hižo husto kradnuko, woßebje se žonjazych sakow. Draždźanske nowiny hižo nětko pißaju, so dyrbimy pschi tym wulkim ßwjedźenju ßo paduchow hladacź; a tak chzemy teź cźitarjam Serbskich Nowin, kotsiž tola s dźěla do Draždźan pojědu, tu wěz sroskkadowacź. Schtóž druhim ludźom do sakow abo dybsakow maßa, mjenuje ßo sakař abo dybsakař; Němzy praja Taschendieb. Sakarjo njejßu jeno mužzy, też sakařki ßu; haj też hólczez abo holza móże do sakarjow ßłuschecź. Sakarjo móża jara woßebnje swoblekani bycź; drusy sakarjo pokasuja ßo w jednorej drascże. Ale kak dha sakarjow pósnajemy? kak mózemy ßo jich hladacź? Schtóž tam, hdźeż je nęschto ludźi hromadźe, ßo jara k tebi cźischcźi, schtóž chze tebi tam nęschto na drascźi sczinicź abo porjedźicź, schtóž tam kaž njenadźizy do tebje sakoži a pschi tym ßnadź nęschto s tobu rěczecź sapocźnje: tam ja tebi radźu, so by ty ßwěru na ßwoje saki kedźbował; tam ßu blisko tebje ludźo, kiž ßo mało wo ßedmu kasnju staraja. Jedyn tebi pjenjesy abo druhu wěz se saka wosmje a tyknje ju ßwojemu ßwěrnemu towarschej, kiž sady njeho steji, a dale teho je lóhko hischcże jedyn, kiž tymaj pomha. Tak je kradnjena wěz psches wschě hory, prjedy hacź ßy ßo prawje dohladak, so je tebi nęschto wsate. Teho dla kedźbujcże pschi cźischcźeńzy ßwěru na pjenjesy, na cźaßniki, na rjeczaski, brózki atd. Temu, kiž po zusym měscże wokoło khodźi, ßo lóhko zosa, so nękajki pscheczelny muzik abo też pscheczelna žona k njemu pschistupi a jemu póczńje dobru radu dawacź, hdźe móhł wón w pěknej sahrodźe na trawje kusk wotpocźnucź a w kotrej korczmi móhł sa tuni pjenjes schklenczku dobreho piwa wupicź. S tajkimi khróble ßobu njekhodźcże; tajka dobra rada njesnajomnych ludźi je tola na jebanstwo a nękak na waschu schkodu wotmyßlena. Dźicże wo Božim mjenje do Draždźan, schtóžkuli tam póńdźecże. Wjele spodobanja! Rjenje a kraßnje tam budźe. Jeno hladajcże ßo sakarjow.

— Kaž je w naschich nowinach wosjewjene, budźe pschichodnu ßrjedu popołdnju w dwěmaj w Müllerez kolonadach hłowna shromadźisna ważneho Towarstwa Pomozy sa studowazych Sserbow, na kotruž ßu ßobustawy a pscheczelio tajkeho towarstwa pscheproscheni. Do njeho ßmě kóždy Sserb a kóžda Sserbowka sastupicź, kiž létnje s najmjenscha 1 hriwnu pola pokładnika k. pschekupza E. Měrscha tudy woteda. Létża móża ßo studowazy Sserbja pola k. pschedßydy rěcźnika Mütterleina tudy pod snatymi wuměnjenjemi wo podpjeru samokwjecź hacź do 22. junija. Druhi krócź pschinjeßemy rosprawu wo wužitnym skutkowanju Towarstwa Pomozy.

— Na namjet pädagogiskeho wotrjada Macicy Serbskeje běschtaj na popołdnje sańdźeneje ßrjedy k. schulski radźicźel dr. Wild a k. wokrjeßny schulski inspektor Rabiz Lubijski ßerbskich kk. wucźerjow ßwojeju wokrejßow ßem do konferenzy pscheproßyłoj, kotraž bu też wot wjele ßerbskich kk. lokalnych inspektorow wopytana. S wulkim spokojenjom wohladachmy, kak daloko je k. kantor Bartko sa jene léto s pomozu ßwojeje cźitanki ßwoje ßem pschiwjedźene schulske dźěcźatka kaž w cźitanju, tak pschekožowanju s jeneje rěcże do druheje a w prawym pißanju dowjedł. Hdyž też s jeneje abo druheje strony wschelake žadanja sa bližschi nowy wudawk ßo wuprajachu, dha bu tola dźaknje wusnate, so ßo ta cźitanka jara derje sa nasche ßerbske a němsko-ßerbske schule pschihodźi. Duž wutrobny dźak k. kantorej Bartkej. Tutón dźak bu też jemu s wjele stronow hacź nanajwutrobnischo wuprajeny a jeho cźitanka wschitkim, kiž ju hischcże nimaju, s najnutrnischeho pscheßwědczenja poruczena. Pschi tym też shonichmy, so je ta cźitanka nětko sa krótki cźaß w wjazy dyžli 1500 eksemplarach do schulow ßo wupschestrěła.

— Kaž ßłyschimy, ßebi nękotre ßerbske knjeżny wěste njejßu, w kajkej drascże bychu do Draždźan jěke. Mózemy w tymle nastupanju jeno hischcże junu wospjetowacź, schtoż je ßo hižo w cźißle 21. „Serbskich Nowin“ na stronje 177 prajiko. Schtoż kwaßny cźah ßam nastupa, móże drasta druźkow a kwaßarkow wschelaka bycź, jeno so je ßerbska. Na pucź do Draždźan pak ßo naschim lubym Sserbowkam radźi, so bychu ßo ßwoju dobru ßwjedźeńsku drastu hakle w Draždźanach krótko psched sastupjenjom do ßwjedźeńskeho cźaha woblekle; na pucź do Draždźan pak njech ßo mjenje dobru drastu wobleku. Druźkam, kotreż ßnadź njewjedźa, hdźe bychu ßebi ßerbsku drastu seschicź dale, budźe ßnadź lubo shonicź, so ßo krawski mischtr Krawz, kiž bě prjedy w Zornoßykach s bydłom, nětko pak w Budyschinje na hospitalskej haßy pódla Lauez hotela bydli, derje na to wusteji, ßerbsku žonjazu drastu schicź. Pschi tejle składnosczi nam pschipanje, so tón abo tamny jésdny, kiž ßo pschi cźahu wobdźěli, njewě, kak ma hriwy ßwojeho konja sapleścź. Duž njech ßo tu k wjedźenju da, so je wikowař Kurjat w Budyschinje na hrodowskej haßy rad swólniwy, kóždeho nawucźicź, hriwy plescź.

S Cźornych Noßliz. Schtwórtk rano w 6 hodźinach je ßo domske a brózeń tudomneho žiwnosczerja Michała Hagera wotpaliło.

S Njeßwacźidła, 4. junija. Nascha wyßokocźesczena zyrkwina wyschnosczź je, w pschesjenosczi s pschecźemi woßadnych a s pschihłoßowanjom k. kolatora hrabje s Einsiedel nad Minakałom atd. k. D. Lawcźeka, dotal pola nascheho k. fararja pschebywazeho, sa duchowneho do Łupoj powołała. Jeho sapokasanje ma ßo 1. njedźelu po ßwjatej Trojizy (23. junija) psches k. fararja Jakuba stacź. Bóh žohnuj jeho nutskhód!

S Barta. Sańdźenu wutoru popołdnju je ßylne na sliwk podobne njewjedro naschu krajinu žałoßnje sapusczilo. Woßebje jara ßu leżomnosćże s pokodnja a s połnozy wowcżeje hory cźerpike. Wody, s hory ßo dele walaze, seßadźane běrny s polow wupławichu, powodźichu žita a je s wulkeho dźěla s błótom a pěskom samasachu. Dokelž ßo pschirowy bórsy s pěskom samlěchu, torhaze wody po drósy schucźachu a ju s městnami rósdrěchu. Schtož bě woda pschę-

lutowała, to krupy doskašychu, kotrež 20 minutow dołho s hromadami padachu. Mnohi khudźi ludźo, kotsiž ßu ßebi wot knjejstwa pólko wotnajeli, ßu psches njewjedro cźežko schkodowali, wošebje jich ßywy ßu woda a krupy najhórje potrjechiłe.

S Wulkeho Wjelkowa. Boże stpicźe ßo w Kobaniz hosćenzu shromadźisna tudomneho lokalneho towarstwa ßerbskich burow wotbywasche. Knjes kubler Mynk s Cźemjerz shromadźisnu wotewriwschi nam wosjewi, schto je ßo w poßedźenju wubjerka „Towarstwa Sserbskich Burow" w Khrósćizach wobsamkło. Na to mějesche k. kubler Skop s Kschiweje Borschcźe pschednoschk wo płodosćěhwku. Schkoda, so bě ßo wulkeho ßwjateho dnja a drje też horzoty dla tón a tamy wotdźerżecź dak, shromadźisnu wopytacź. Knjesa Skopowy pschednoschk bě jara sajimawy a powuczazy; duž jemu też shromadźisna derje saßkluzeny dźak praji.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 5. junija běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 402 howjadow, 96 ßwini, 200 proßatow.

S Jěžowa. Sańdźenu wutoru błysk pschi njewjedrje tu do brjóznje kublerja Korle Lorenza dyri a sapali. Psches pomoz, kotraž bě rucźe k ruzy, pak sbožownje woheń poddußychu.

S Bukojny. Ssylny sliwk s njewjedrom a krupami je sańdźenu wutoru popołdnju w 2 hodźinomaj naschu wjeß domapytał. Wulke a s dźela husto padaze krupy ßu woßebje na rźanych sahonach wjele schkody naczinile a w twarjenjach wjele woknow rosbiłe. Ssylny wětr, pschi njewjedrje howrjazy je na sahrodach wjele ßadowych schtomow podłamał. —a.

S Minakała. Tudomny sahrodnik Tecź měješe sańdźenu njedźelu pschi swonjenju naschich zyrkwinych swonow njesboże, so jemu swonowa spaha palz jeneje ruki rosrasy.

S Jitra. To bě wulke wjeßele sa naschu wjeß a zyku wokolnosćź, hdyž ßo njedźelu 26. junija ßerbske burske towarstwo pola naß sałoži. Hižo dawno mějachmy żadanje sa tym a husto wuradźowachmy, kak móhli tu wěz sapoczećź, ale prawy pucź njenamakachmy, hacź ßo nascheho lubowaneho k. fararja wo radu praschachmy a jeho wo pomoz a podpjeranje proschachmy. Tónle luby knjes, kiž je pschezo k kóždemu dobremu a naschej woßadźe wużitnemu skutkej hnydom hotowy a swólniwy, nam prawy pucź pokasa, po kotrymž ßmy też s wuspěchom schli. Ale też drusy knjeża ßu nam pschecźelnje pomhali, so bychmy wużitka a żohnowanja ßerbskeho burskeho towarstwa dźělomni byli. Tak pschede wschěm k. kapłan Kubasch s Njebjelcźiz, kiž je hižo telko k żohnowanju sa ratarski lud dźěłał, knjes sapóßłanz Kokla, k. wucźeŕ Roscheŕ, k. wucźeŕ Schewczik se Schunowa, k. kubleŕ Wicźas s Rózanta a drusy s bliska a s daloka. Wutrobny dźak jim wschitkim sa tajku bratrowsku pomoz; wutrobny dźak też tym, kiž naß psches kraßne spěwanje ßerbskich spěwow swjeßelichu a wokschewichu. Kak rjenje je to w naschich Sserbach, so duchowni a ratarjo, wucźeni a njewucźeni, stari a młodźi tak w jenym bratrowskim duchu dźěkaja sa cźaßne a wěcźne sboże ßwojeho luda. K temu daj Bóh luby Knjes dale ßwoju hnadu! —o.

— Każ ßłyschimy, chze ßo w Wóßlincźanskeje woßadźe nowosałożenemu towarstwu „Sserbskich Burow" klubu konkurrenzne towarstwo tworicź. Mózno, so wěz wot ludźi won dźe, kiž chzyli rad naß schcźěpicź: wjele wuspěcha tutym konkurrentam tudy njelubimy, dokelž ßu paßle tola khětro hłupje nawlecźene. Budźemy pěknje hromadu dźerżecź a myßlimy, so budźemy knjenju „konkurrenzu", dyrbjała=li rohi posběhnucź a s wopuschku samachacź, bórsy k rowu pschewodźecź. To tola wěmy, so mjeńsche towarstwa dołhe ßo njedźerża a rospadnu, „Tow. Sserbsk. Burow" pak, kotremuż ßmy ßo pschitowarschili, te ma ßwój pschichod. So bychu tola wschitzy hospodarjo ßwój wużitk rosumili a jena woßada po druhej ßo pschisamkła, tak, so móhli w hospodarskich wězach skerje a lěpje wschitzy Sserbjo — s jena bycź!

S hole. Pczołarjam budźe sajimawe, shonicź, so je, każ ßo na jenej pczołarskej skhadźowanzy psched krótkim powjedasche, pczołaŕ w Rohnstocku ßwojim pczołam s najlěpschim wuspěchom ßuschene lipowe kcźenje dawał, kotrež bě s zokorom sawarjene.

S Khocźebusa. Knjes duchowny Bronisch je sańdźenu njedźelu Exaudi delnjołużiskim Sserbam w Barlinje w wojerskej zyrkwi ßerbske kemschenje s Božim wotkasanjom dźerżał. — Knjes dr. Sauerwein, kiž khwilu w Rumunskej pschebywasche, je rumunski saßkłużbny rjad (orden) dostał. (Br. Z.)

S Delnich Łużiz. Khocźebuska hola je wot hußańzow sapschedźena. W Błótach ßu liscźowe schtomy wot hußańzow wobożrane. Ssadu budźe mało.

Se Sslepeho. Hižo s nowa je naschu wjeß wospjetne żałoßne wóhnjowe njesboże podeschło. Pjatk w nozy 1/2 1 hodźiny woheń pola swudowjeneje Weißenfelzoweje wudyri, kotryż hródź a domske do próchа a popjeła pschewobrocźi. Póndźelu 3. junija rano wobydlerjow nascheje wßy wołanza: woheń! woheń! saßo do straċha a hrosy stajі. Palesche ßo pola bura Gniliży. Ssylny ranschi wětr płomjenja rosduwasche a je na ßußodne twarjenja njeßesche. Sa krótki cźaß 31 twarjenjow w płomjenjach stejesche. Wscho hromadźe ßo twarjenja 11 burow wotpalichu, mjenujzy te: Jana Gniliży, Mateja Hancźa, Hanßa Hancźa, Jurja Branzka, swudowjeneje Hany Panaschoweje, Hanßa Krawza, Hendricha Kulinka, Jurja Thajnza, swudowjeneje Hany Pflugoweje, Jurja Pawła a Friedricha Kriegera. Wbohim ludźom je ßo wscha domjaza nadoba saniczika, jenož skót ßu s dźela wóhnjej wutorhnuli. Najźakostnischo je Mateja Hancźa woheń potrjechił. Jeho starschi ßyn Hanß Hancź je ßo w płomjenjach ßobu spalił. Nan ßam je ßo tak cźežko wopalił, so dwěluja, hacź ßo jemu żiwjenje sdźerżi. 2 wołaj a 2 jałożzy jemu w wóhnju kónz wsachu. Jurjej Branzkej je ßo kóń spalił. Je to nětko hižo 18. woheń, kiž je sa nětkotre lěta naschn wjeß podeschoł. Bóh luby Knjes chzył ßo tola ßmilicź, so bychu stóstnika wußlědźili, kiž woheń sałożujo nam tajku schkodu a nusu kóźde lěto pschihotuje.

Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow.

Dale darichu: knjeni Rjelzyna w Worklezach 2 mk. (na 1888/89), knjeni Kumschowa w Ratarjezach 9 mk., kk. can. cap. Schołta w Budyschinje 9 mk. (na 1880/88), Łukasch w Bónjezach 1 mk. (na 1889), wucźeŕ Kozor w Hodźiju 1 mk., wucźeŕ Domaschka w Bolborzach 2 mk. (na 1888/89), kapłan Bjedrich w Ralbizach 3 mk., wucźeŕ Hila w Khrósćizach 3 mk., kapłan Bart w Draždźanach 3 mk., dr. med. Rachel w Pancźizach 5 mk., farar Jakub jako sbytk jubilejskeho Draždźanskeho předowanja 20 mk., knjeni fararka Wjelanowa w Sslepom 3 mk., kubleŕ Ryczeŕ w Schekezach 1 mk., kubleŕ Mikławsch w Kschidowje 1 mk., Hataß w Njeßwaczidle 1 mk., wucźeŕ Wróbl w Delnjej Hórzy 3 mk., N. N. 1 mk., Sswětosch w Wulkich Sdźarach 1 mk., kapłan em. Bogt w Biskopizach 2 mk., Pollenk w Njeßwaczidle 1 mk. (na 1889), kubleŕ Jurij Herrmann w Khrósćizach 3 mk. (na 1888), kubleŕ Jan Zyž w Kaschezach 2 mk. (na 1888), kubleŕ Jakub Stranz w Zurizach 2 mk. (na 1888), kubleŕ Jan Ssmoła w Kaschezach 1 mk., Jakub Ssmoła w Kaschezach 1 mk., E. Měrsch 1 mk., knjeni fararka Rějbarkowa 1 mk., farar Waltaŕ w Wóßlinku 40 mk., schulski radźicźel dr. Wild w Budyschinje 50 hr.

S dźakom kwituje **E. Měrsch,**
pokładnik Towarstwa Pomozy.

Přilopk.

* Ssylny sliwk je 3. junija Rychbach w Voigtlandźe a wokolnosćź cźežko domapytał. Wjele twarjenjow je ßo saßypko, fabriki ßo podtorhałe, a też ludźo ßu wo żiwjenje pschischli. Woßebje wulke je sapuscźenje w Mylawje.

* W Hoschcźalkowje pola Albrechtiz w Schlesynskej je ßo wóndano knjeżi wowczeŕ, 80lětny starz, na polu, hdyž ßwoje stadko paßesche, spalił. Kak je ßo njesboże stało, nichtó njewě. Ma ßo sa to, so je ßebi stary wowczeŕ, kiž rady kurjesche, trubku sażehłał; pschi tym je jemu pjecźa sapałka s rukow panuła, drasta je ßo jemu sapopanuła, a njesbożowny je ßo spalił.

* Wo njehańbicźiwym paduschstwje ßo s Barlina pische. Tam wóndano wjecźor mużski, po sdaczu dźěkacźeŕ, s mosta do rěki skocźi. Hnydom ßo cźrjóda ludźi sběża, kotsiž spomożerisku pschiprawu, kiž je na mosćze pschicźinjena, do wody cźißnuchu; ale ßamomordaŕ ßo jeje njepschimasche. Duž ßo młody cźłowjek ßuknju a laz ßwlecźe a ßo schkórnje wusu, do rěki skocźi a bórsy ßamomordarja, runjeż ßo tutón krucźe sapjerasche, k brjohej dowlecźe. Shromadźeny lud pěknemu młodźenzej ßławu wołasche. Hdyž pak tutón sa ßwojej drastu a sa schkórnjemi hladacź pocźa, běsche ßo woboje shubiło. Někajki njedocźink běsche je kranuł, schtož je ßo cźim lózscho radźiło, dokelž pschitomni wschitzy kedźbliwje do rěki hladachu.

* Na żelesniznu w Naranschej Friesiskej je ßo sańdźeny tydźeń wobżarujomne njesboże stało. W Uthwerdumje pola Georgsheila ßebi 4lětne dźěcźo na drósy hrajkasche a ßo dale bóle żelesniczným kolijam bliżesche, kotrež żyle blisko pschi drósy leża. Na jene dobo cźah pschijědże; dźěcźo pak jón njepytnu, runjeż lokomotiwa hwisdasche. Podarmo ßo wjednik lokomotiwy prózowasche cźah hischcźe cźaßa doscź sastajicź. Lokomotiwa dźěcźo porasy, a koleßa jemu nohu wotjědźechu; też do hłowy bu dźěcźo straschnje sranjene.

* W Züllichawje chzysche ßebi 7lětny hólcźeż wot kerka kschub wotkamacź; dokelž pak ßo hakusa njekamasche, ßebi wón se subami pomhasche. Drjewo ßłódźu ßłodźesche, duž jo hólcźeż wuzuza. Kerk pak běsche jědojty; wbohi hólcźeż běsche ßebi duž s jědom sawdał a skhorje. Runjeż ßo jemu lěkarska pomoz dosta, hólcźeż wumrje. Kerk (Cytisus laburnum) je pod němskim mjenom „Goldregen" znaty a ßo rady w sahrodach plahuje, dokelž jara rjenje kcźeje; kcźenje ßu dołhe żołte kicźe. Jeho skora pak je jara jědojta.

* Wurjadnu njehańbiczíwosćź, kaž žo ſda, rubjeżny hońtwjeŕ Klotzbach ſ Lengsfelda wobžedźi, kotrehož žudniſtwo hižo dawno pyta. Do Lengsfelda wóndano liſt pſchińdże, kiž běſche žo w Aachenje na póſt dał. W tymle liſcze Klotzbach, jich wuſmĕſchejo, wſchitkim tym žwój dźak wupraja, kotſiž žu jeho tak žwĕru ſtražowali a jemu ſpomožni byli, ſo móżeſche cźeknucź. Kaž žo ſda, žo wón jara wĕſty cźuje, runjež žudniſtwo pilnje ſa nim žlĕdźi.

* Prawje ſrudna běſche nóz wot ſańdźeneje póndźele na wutoru ſa młodeho cźlowjeka ſ Kaſſela, kotryž běſche k žwojemu wjeżelu ſ pſchecźelom do mĕſtacźka Ruhla pucźował, hdźež w hoſcźenzu pſches nóz woſtaſchtaj. W nozy pſchecźel wowrótni a ſakhadźecź pocźa, wokno wuraſy, kožo roſtorha a poßleſchcźa roſmjeta, žudobje roſbi a chžyſche napoßledku towarſcha ſabajicź. S wulkej prózu žo nadpanjenemu radźi durje wotewricź a wo pomoz wołacź. Bórſy korczmaŕ pſchibĕża, kotrehož pak wrótny hnydom ſ pjaſcźu mjeſwocźi morßnu. Hakle hdyž nózni ſtražniży a druſy ludźo na pomoz pſchibĕżachu, žo radźi wrótneho ſputacź. Naſajtra popołdnju běſche žo wón tak daloko ſmĕrował, ſo móżeſche jeho bratr, kotrehož běſche pſchecźel powołał, ſ nim do Kaſſela domoj jěcź.

* Pſched 5 lětami w krumarni mĕſchcźana Janouſchka w Bucźowizach na Morawje žłużobnu dźowku wobwĕßnjenu namakachu. Kaž mĕſchcźanowa žwójba a žußodźa, tak mĕjeſche tež žudniſtwo ſa to, ſo je žo holza žama wobwĕßyła; nichtó pak žebi wukożicź njewjedźeſche, pſche cźo je žebi žiwjenje wſaka. Nĕtko je na žwĕtko pſchiſchło, ſo je mĕſchcźanowy nĕtko 26 lĕt ſtary žyn dźowku ſkónzował, bojo žo ſcźĕhwkow njedowoleneho wobkhada, kotryž běſche ſ holzu mĕł. Mjes tym ſo holza krumom dawaſche, wón poſtromk wſa a žeklu do njeho ſcźini, holzy žeklu pſches hłowu cźißnu a ju wokoło ſchije ſacźeże, na cźoż njeſbożownu ſa wulki hóſdź na ſcźĕnje powßnu. Mordaŕ je žo, kaž praji, njeſkutka tehdom pſchecźelej wuſnał, kiž běſche žo teho runja ſ holzu ſanoſchował. Pſched krótkim je jemu pſchecźel hroſył, ſo jeho žudniſtwu pſcheradźi. Sſo nabojawſchi mordaŕ ſpĕſchnje do Brna k rĕcźnikej Stranſkemu dojĕdże, ſo by jemu tutón radźił, ſchto ma ſapocźecź. Rĕcźnik žo ſ nim hnydom k žudnikej poda, kotremuž žo mordaŕ teho runja wſcheho wuſna. Duž jeho do pſchepytowanſkeho jaſtwa žadźichu. Mordaŕ je ſ widźaneje a jara cźeſcźomneje žwójby, je woženjeny a nan jeneho dźĕſcźa. Cźĕło njeſbożowneje holzy chzedźa wuhrjebacź a žudniſzy wobhladacź.

* W Londonje žo wopiza pokaſuje, kotraž na hußlach piſka. Swĕrjo je ſchĕſcź kuſkow nawukło, kotrež nimale cźiſcze hraje. S zyła je wopiza dwě lĕcze wukła. W konzercze je cźorna ſwoblekana, na dźĕcźazych hußlach hraje a k tomu jara mudre a khutne mjeſwocze cźini.

* Kaž žo franzowſkim nowinam piſche, je franzowſki wyſchi Rodier, wyſchſchi ſaſtojnik w krajinje Haï-Dſuony w Tonkinje, 40 annamitiſkich morjakow, kotſiž na dwanacźe cźołmach pſchijĕdźechu, ſeſatſĕlecź dał, mĕjo ſa to, ſo žu to mórſzy rubjeżniży. Satſĕleni pak na žane waſchnje mórſzy rubjeżniży njebĕchu, ale na łódźach dźĕkachu, kotrež franzowſkemu knježerſtwu žłuſchachu. Tajke kónzowanje njewinowatych ludźi je w ſpomnjenej a w žußodnych krajinach wulke roshorjenje ſbudźiło. Wo tym ſhoniwſchi tamniſchi franzowſki najwyſchſchi ſaſtojnik Rodiera hnydom wotžadźi. Wyſchka Rodiera běſche franzowſke knježerſtwo jako wyßokeho ſaſtojnika do Tonkina póßłało, runjež wón wobſtejnoſcze w tymle dalokim narańſchim kraju ani próſchka njeſnajeſche.

* Sa krótki cźaž pjecźich njedźel je žo na żeleſniży mjes Peterburgom a němſkimi mjeſami dwójży ſtako, ſo je w ſpanſkim woſu internationalneho towarſtwa ſpanſkich woſow na dotal njewużlĕdźene waſchnje woheń wuſchoł; prĕni kaž druhi krócź je žo wós hacź na żeleſo do cźiſta ſpalił. Prĕni krócź, 20. haprleje, pucźowarjo ſbożownje ſ woſa ſeſkakachu; wacźoki žo jim ſpalichu, jenemu tež wjele pjenjes. — Druhi krócź žo njeſboże w nozy wot pjatka na žobotu tydźenja ſta, a žo dwaj cźłowjekaj žobu ſpaliſchtaj. W nozy knapoł dwanacźich, hdyž cźah ſ poknej paru cźĕrjeſche, žo na jene dobo wyſchſchi konduktor dohlada, kak ſ woknom ſpalneho woſa prĕnjeje klaßy płomjo won praßnu. Cźah hnydom ſaſtajichu a palazy wós wot cźaha dźĕlichu; ale płomjo ſadużycź žo njeradźi. W woſu běſche wojeŕſki wyſchſchi ſe žwojej žonu, dwĕmaj dźĕſcźomaj a jeju pĕſtończu. Muž prĕni ſ woſa ſkocźi a tež žonje ſe ſtarſchim dźĕſcźom won dopomha; ale pĕſtończa běſche hłowu ſhubiła a žo ſ mjeńſchim dźĕſcźom ſpali. Hdyž ſa 25 minutow telegrafiſzy powołany cźah ſe žyłkawu a druhim gratom na pomoz pſchijĕdże, běſche žo wós hižo zyle ſpalił; mjes żeleſnymi roſpadankami na wuhło ſpalenej cźĕle njeſbożowneju woporow namakachu. Wboha macź je ſe ſrudobu wo žwoje dźĕcźo roſum ſhubiła.

* Wulke njeſboże je žo 13. meje bliſko ruſkeje twjerdźiſny Nowogeorgijewſk na Wißle ſtako. Rano w ſchtwórtej hodźinje kompagnija wojakow ſ twjerdźiſny na dwĕmaj wulkimaj cźołmomaj pſches rĕku jĕdźeſche. Na prĕnim cźołmje běſche 59 wojakow ſ podwyſchkom; cźi druſy ſ feldweblom běchu na druhim cźołmje. Běſche tołſta mhła. Prĕni cźołm běſche nimale hižo k druhemu brjohej dojĕł. Na jene dobo žo žylna ſmoha na cźołm nawali a jeneho wojaka do rĕki ſpławi; hnydom ſa njej žo druha ſmoha pſchiwali, kotraž zyły cźołm ſwrócźi. Wojazy wſchitzy do wody ſpadachu a žo hnydom podnurjecź pocźachu, dokelž běchu doſpołnje wobrónjeni. Feldwebel ſ druhim cźołmom rucze k brjohej dojĕdże, hdźež wjetſchi dźĕl jeho ludźi na kraj ſeſkaka; jenož nĕkotrych wojakow wón na cźołmje ſdźerża a towarſcham, kotſiž žo ſe žmjercźu bĕdźachu, khwatajzy na pomoz jĕdźeſche. Njedźiwajzy na cźežu brónje nĕkotſi ſ najlĕpſchich płówarjow ſbożownje k brjohej dopłówachu; nĕkotrych feldwebel ſe žwojimi ludźimi ſ rĕki ſwucźaha. Ale jenož ſchtyrnacźo žmjercźi wucźeknuchu, a 45 wojakow žo tepi. Woßebje ſpomnicź dyrbi žo na nadobny ſkutk podwyſchka, kotryž je žo ſa towarſchow woprujo žam wo žiwjenje pſchiſchoł. S towarſchemi ſ prĕnjeho cźołma do wody panuwſchi wón jako wuſtojny płówaŕ brjóh dozpĕ. Na brjoſy žo khĕtſje wußlĕka, žebi paß wokoło žiwota ſapinu a žebi dołhi rjemjeń ſa njón ſadźernu, na cźoż ſaßo do rĕki ſkocźi, wołajo na ſe žmjercźu žo bĕdźazych towarſchow, ſo dyrbja žo ſa jeho rjemjeń pſchimacź. Ale w žmjertnym ſtraſche woni na njeho njepoßłuchachu a žo jemu ſa ruzy powſchachu. Duž žo dobry cźłowjek žam wjazy nad wodu ſdźerżecź njemóżeſche a ſ towarſchemi žam w Wißle mokry row namaka.

* W Kaliforniſkej w Połnóżnej Amerizy žu, kaž žo ſda, rubjeżnizy ſ knjeſom, wo cźimž ſ nowa žlĕdowazy podawk žwĕdcźi. Major Wharn po poruczноſcźi Sjenocźenych Krajow 120,000 mk. pjenjes do jeneho mĕſta w Kaliforniſkej wjeſeſche. K wobrónje jeho pſchewodźachu dźewjecźo wojazy, dwaj offiżeraj a knihiwjednik, kiž běſche tež wobrónjeny. Duzy po pucźu tole towarſtwo pucź ſaracźeny namaka: wulki kruch ſkały běſche žo na pucź dele walił. Wojazy žo hnydom do dźĕka dachu, ſadźĕwk wotſtronicź. Pſchi tym pak ſ nĕkajkeje khowanki rubjeżnizy do nich tſĕlecź pocźachu; wojazy žo ſmużicze wobarachu, ale rubjeżnizy ſ knjeſom woſtachu a kaſchcź ſ pjenjeſami dobuchu. Pjecźo wojazy buchu žmjertnje ranjeni, tſjo druſy cźežzy. Major ſ dwĕmaj mużomaj njeſranjeny cźeknu. Najwyſchſchi wojeŕſki roskaſowaŕ w Kaliforniſkej, general Miles, je do Waſhingtona pißał a namjetował, ſo by žo wulke myto wuſtajiło temu, ſchtóž paduchow a mordarjow popanje. Tež je wón žylne wotdźĕlenje wojakow ſa nimi póßłał; ale, kaž žo ſda, wón žam wjele nadźije nima, ſo žo rubjeżnizy wużlĕdźa.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſmĕje jutſje prĕni žwjaty dźeń žwjatkow rano w 7 hodź. diakonus Räda nĕmſku ſpowjednu rĕcź a 1/2 9 hodźin farař dr. Kalich nĕmſke prĕdowanje.

Prĕni a druhi žwjaty dźeń žo **kollekta ſa krajny zyrkwiny fond** sbĕra.

Křćenl:

W **Michalſkej zyrkwi:** Ulrika Bertha, Hendricha Edmunda Wolſa, dźĕlacźerja w Jeńkezach, dź. — Jan Ernſt, Pĕtra Bohuwĕra Hänſela, khĕżerja a wósnika na Židowje, ž. — Pawoł Alfred, Korle Hermanna Holcźa, molerja pod hrodom, ž. — Martha Frieda, Jurja Ernſta Hilbenza, dźĕlacźerja na Židowje, dź. — Emma Marja, Jana Auguſta Dejki, wulkeho ſahrodnika w Sajdowje, dź. — Pawoł Ernſt, njemandź. ž. na Židowje.

W **Katholſkej zyrkwi:** Jan Franz, Jurja Spana, żiwnoſcźerja w Sſkonej Borſchcźi, ž.

Zemrjeół:

Dźeń 31. meje: Ernſt Auguſt, Korle Auguſta Rycźerja, żiwnoſcźerja w Hrubjelcźizach, ž., 4 l. 3 m. — 2. junija: Martha Sidonija, Adolfa Hermanna Fabiana, ſchewſkeho miſchtra tudy, dź., 11 m. — Anton Schtaſtný, kowarſki ſ Ptýrowa († w hojeŕni), 22 l. 5 m. — Hańża Mißbachez, Michała Helaża, dźĕlacźerja w Wulkim Žicźenju, mandźelſka w Dobruſchi, 50 l. 25 d. — 3. Hana Libſchez, njebo Jana Bohumiła Piwarza, khĕżerja a półvernikarja na Židowje, wudowa, 54 l. 9 m. 29 d. — Ernſt Max, Korle Kowarka, khĕżerja a murjerja w Jeńkezach, ž., 11 m. 26 d.

Na pſcheżadźowanje ma žo pſchedawacź: 13. junija dopołdnja w 10 hodź. leżomnoſcź cźo. 32 w Huſzy, na kotrejž je khlamarſke, korczmarſke a pjekarſke prawo.

Drjewowa awkzija: 11. junija dopołdnja w 8 hodźinach na Wujeżkowſkim revĕrje.

Na pſchedań: Khĕża 47 w Kotezach ſ 2 kórzomaj.

Płaćizna żitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3189 měchow.	W Budyschinje 1. junija 1889				W Lubiju 6. junija 1889			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńza . . . . . běła	9	18	9	26	9	6	9	30
" . . . . . žołta	8	82	9	—	8	65	8	82
Rožka	7	6	7	31	6	88	7	6
Jeńmjeń	6	96	7	14	6	80	7	7
Wowß	7	—	7	40	6	90	7	10
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	9	6	9	58
Woka	8	75	9	3	8	20	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	1	80	2	30
Butra . . . 1 kilogr.	1	90	2	20	1	90	2	20
Pšeńčna muka 50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	25	11	30	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	50	4	—	3	—	3	70
Sslóma . . . 600 "	30	—	32	—	24	—	28	—
Proßata 1038 schtuk, schtuka . .	10	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	25	4	50	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	25	6	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 12 np. hač 9 hr. 29 np.; pšeńza (žołta) wot 8 hr. 97 np. hač 9 hr. 12 np.; rožka wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 38 np.; jeńmjeń wot 7 hr. 07 np. hač 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 05 np. hač 7 hr. 35 np.

Drażdżańske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. druźiny 53—56 mk., 2. druźiny 48—52, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 43—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 7. junija: Rjane.

Žiwnosć na pšchedań.

W Drobach pola Minakała je **Wanzej žiwnosć** ſ něhdźe 27 kórzami dobreho pola, lěßa, łuki a rjaneho pochownischcźa (torfa) bórsy płaćišny hódno na pšchedań. Dalsche je shonicź pola **Michała Pawlika** w Rakezach.

W Holeschowskej Dubrawźy je maßiwna **khěža** cźo. 18 ſe 7 kórzami pola a łuki ſ poknymi žnjemi na pšchedań. Dalsche je shonicź cźißko 11 tam.

W Rachlowje pod Cźornym Bohom je **žiwnosć** cźißko 1, ſa kóždeho rjemjeßlnika ßo hodźaza, ſe ſahrodu a dwěmaj kórzami pola na pšchedań.

Khěža w dobrym rjedźe je pšcheměnjenja dla na pšchedań. Shonicź na garbarskej haßy 22 delka.

W Pschiwcźizach pola Hucźiny je **žiwnosć** cźißko 17 ſ 12 kórzami pola tunjo na pšchedań.

Trawowa awkzija.

Schtwórtk 13. junija t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo trawa, na knježich łukach w **Kupoj, Jatſobju** a **Kobjelnju** ſtejaza, po ſahonach ſa hotowe pjenjesy na pšcheßadźowanje pšchedawacź.

Pšcheßadźowanske wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Shromadźišna w Jatſobju.

Knjeże Knypanske lěßne ſarjadnistwo.

Pšchenajecźe łukow.

Ńjedźelu 23. junija popołdnju ¼4 hodźin maja ßo łuki, pola Subrniczki leżaze a Bartſkemu knjejſtwu ßłuſchaze, po ſahonach na pšcheßadźowanje pšchenajecź. Wotnajeŕ ma něschto pjenjes napłacźicź.

W Barcźe, 6. junija 1889.

J. Schütz, inſpektor.

Najlěpſche je a woſtanje mortéin.

Mortéin **A. Hodureka** w Ratiborje je jenicźki prawdźity a najwěſcźiſchi ßrědk k ſaniczenju wſcheje njerodźe: **ſchwobow, rußow, molow, muchow, tkow, ſchcźónow, ptaczich wſchow, mrowjow, wſchow na roſtlinach** atd. Dostacź w pakcźikach pola **O. Häußerlicha w Laſu** a **A. Gawendy w Wojerezach.**

Schtóž ßo nochze ſjebacź dacź, njech ßwěru na moje mjeno na kóždym pakcźiku kedźbuje. Schtož ßo po waſy pſchedawa, njeje mortéin. **A. Hodurek w Ratiborje,** dźěłarnja mortéina; woßebitoſcze: **mydłowy myjny pólver,** ßwěcźata ſchterka, módrjadło k płokanju, cźiſcźazy pólver, włoßowa pomada, maß na kožu, ßwětladło, tinty.

Wulki wubjerk

koßow, ſzerpow a brußow

pola tocźerſkeho miſchtra **Beitela** w **Kukowje** pola Pancźiz. ☛ Sa kmanoſcź wſchěch koßow ßo rukuje. Schtož ßo njepſchihodźi, ßo wrócźo wosmje.

K Wettinſkemu ßwjedźenjej.

K ßwjedźeńſkemu wupyſchenju zyrkwjow a ſchulow atd. poruczam po ſnatych tunich płaćišnach w ſakſkich, němſkich, łužiſkich a ßerbſkich barbach

tkaniny k khorhojam

ſ wołmy a bawmy, kaž tež

hotowe khorhoje

ſe wſchej potrjebu.

Julius Hartmann ſyn
w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Kolonialtworowe a deſtilaziſke khlamy
Adolfa Rämſcha
w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

poruczeja ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam:

khofej ßyłny a cźiſty punt po 110, 120 a 130 np.,
khofej paleny punt po 140, 150 a 160 np.,
zokor drobny punt po 34, 35 a 36 np.,
zokor w pokrutach punt po 35, 36, 38 a 40 np.,
kompowy zokor punt po 36 np., pſchi 5 puntach tuńſcho,
rajß punt po 13, 14, 15, 16, 20 hač do 30 np.,
ſyrup ßłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandiſowy ſyrup punt po 13 np.,
mydło ſnateje dobroſcźe punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
maſne mydło punt po 22 a 25 np.,
amerikanſki rjepikaty tobak krany punt po 35 np.,
jerje, wulke tucźne ryby, mandel po 50 a 60 np.

Sſrědk
k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma n pſchedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Saßo derje ſrjadowane:

Sſłómjane kłobuki

ſa **mužſkich** a **hólzow**
a

ſilzowe kłobuki

po jara tunich płaćišnach poruczа

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22 (pódla winoweje kicźe).

Wjetſchu dźělbu **rubiſchkow na hłowu** w jaßnych a cźěmnych barbach ſ **tibeta** a **kaſcheměra** po 1 mk. poruczа jako jara płaćišny hódne

H. Kayser
na žitnej haßy 10.

E. Flegel, kóžkař

na žitnej haßy w domje cźaßnikarja Köchlera poruczа ßwój ſkład **kłobukow** a **mězow** po najnowſchich muſtrach dobroćiwemu wobkedźbowanju.

Khěža na pschedań.

Sswoju w Budyschinje leżazu a derje ßo danjazu khěžu chżu pschi niskim napłaczenju pschedacź.

J. Bächmann, awkzionator.

Nowe ruczne wosy

ßu na pschedań pola W. Helbiga na hornczerskej haßy 51.

Mjehke twarożki

po 10 np. ßu dostacź w twarożkarni w Banezach pola Makeho Wjelkowa.

Lěkarske wuherske wino

najtuńsche kupne żórko pola J. A. Rotha, winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.

Saruczene cźiste, pschepytane wot najprěńscheho němskeho chemika dr. Bischoffa w Barlinje, jako poßylnjazy ßrědk ßa wotkhorjazych spósnaty. Dostacź w měschczańskej haptyzy w Budyschinje 1 blescha po 2 mk. 25 np., 1/2 blescha po 1 mk. 30 np., 1/4 blescha po 65 np.

Hosczenz w Drożdżiju.

Druhi ßwjaty dźeń ßwjatkow **reje.** Pschecźelnje pscheproschuje

Tschieter.

Bukečanske serbske towarstwo

změje wutoru 11. junija, jako třeći dźeń swjatkow, z dypkom 5 hodźin wurjadne posedźenje. Nuzne je, zo so na tole posedźenje wšě sobustawy zeńdu, dokelž ma so wo Wettinskim swjedźenju w Bukecach jednać, při kotrymž ma so naše towarstwo też zastupić.

předsydstwo.

14—16 létnu ßłużobnu holzu pyta rěsniski mischtr **Michel.**

K 1. julijej wjetschu holzu k dźěcźom pytam.

Theresa Wassermannowa na bohatej haßy.

K 1. julijej sprawnu a swólniwu 14—16 létnu **holzu** ßa domjaze dźěko a dźěcźi pyta, **Jrödźina** pschi rybowych wrótkach 10.

Sskużobne holzy, hródźne dźowki, rólnych pohonczow, ßrěnkow a wolazych, ßtrażnikow a dźěłacźerjow pschi wyßokej msdźe pyta pschistajaza żona **Heynoldowa.**

Młody **maly pßyk** je ßo pschidał w Minakale pola krawza **Recka** a njech ßo tam wotwosmje.

Wotroczkow a dźowki pschi wyßokej msdźe pyta pschistajaza żona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9.

Jeli so Hana Benofszyna rodź. Gruhlez w Hubrinzy pola Dubow ßwoju hubu njeztuki, ju wobskorzu.

A. Fickert w Budyschinje.

Sserbja, ßrjedu po ßwjatkach 12. junija wschitzy do Budyschina na ßerbski konzert do Lauez hotela wjeczor w 8 hodźinach!

Serbski koncert

w Budyšinje w Lauec hotelu

srjedu 12. junija wječor w 8 hodźin.

Při koncerće wosebje sobuskutkuja:

Knježna **Theresa Saakowa,** kralowska saksa dwórska operna spěwarka w Draždźanach.
Knježna **Minna Bruckowa,** virtuoska na husle w Draždźanach.
Knjez **Boris Bruck,** pianista w Draždźanach.
Knjez **Kurt Hanka,** tenor.
Knjez **Bjarnat Krawc.**

Programm.

I.

1. Legenda za piano . . . . . A. Dvořák.
2. Spěwy za tenor . . . . . Kocor, Krawc.
3. Ballada a poloneza za husle . . . . . H. Winiawski.
4. Spěwy za sopran . . . . . B. Krawc.

II.

1. Při jězoru, trojospěw . . . . . B. Krawc.
2. Silhuetki za piano . . . . . B. Krawc.
3. Spěwy za sopran . . . . . A. Kocor.
4. Sarabanda a tamburin za husle . . . . Leclair.

III.

1. Spěwy za tenor . . . . . A. Kocor.
2. Mazurka za husle . . . . . Zarzycki.
3. Spěwy za sopran . . . . . B. Krawc.
4. a) Na fijałku . . . . . A. Kocor.
   b) Lubka lilija . . . . . Zejleŕ-Otto.

Čisłowane billety po 2 *M.* (1. město) a po 1 *M.* (2. město) móża so dostać pola knihikupca k. **E. Tempera,** pola k. **M. Smolerja,** pola překupcow kk. **Mörby** a **Rämša** a wječor před koncertom při kasy.

Hosczenz „Schneebergerhof“

w **Draždźanach** w starym měscze, fischhofplatz 14, 3 minuty wot póstskeho městna, rjenje ponowjeny, porucza ßwoje 35 łożow a rjane stwy hižo po 1 mk. S pocześcźowanjom

Handrij Schuster, prjedy w Njesdaschezach.

Haptyka w Wósborku

M. Beckera

porucza

salsowy a wobžerny pólver sa konje,
wobžerny pólver sa ßwinje,
mlokowy a wużitkowy pólver sa kruwy,
restituzionski fluid, konzentrěrowany, k sarybowanju pschi kromjenju konjow atd.

Wutrobny dźak

wschitkim, kotsiž ßu namaj pschi pohrjebje naju lubeho njesapomniteho ßynka tak wjele wutrobneho dźělbracźa a lubosce wopokasali. Woßebje pak ßo dźakujemoj wschitkim lubym pschecźelam a ßußodam sa tak kraßnu kwětkowu pychu, kaž też młodym noscherjam, kotsiž ßu kaschcź tak rjenje wudebili; to wschitko je naschej srudnej wutrobje derje cźiniło. Bóh saplacź kóždemu jeho lubosćź bohacźe.

W Hrubjelczizach, 3. junija 1889.

Hłubokosrudźenaj starschej
H. Ryczerjowa rodź. Rałez.
A. Ryczer.

Sserbja, ßrjedu po ßwjatkach 12. junija wschitzy do Budyschina na ßerbski konzert do Lauez hotela wjeczor w 8 hodźinach!

Wutrobne ßbożepschecźe

derjeßaßłużbnemu

knjesej wucźerjej **Mrósakej,**

kiž bě prjedy zyrkwinski wucźeŕ w Wulkich Sdźarach, nětko pak jako em. wucźeŕ w Wojerezach bydli,

a jeho knjeni mandźelskej

k jeju ßlotemu kwaßej

ßrjedu 12. junija 1889.

Dźeńß' kraßny dźeń ßa Waju ßwita,
Dźeń ważny, ßwjedźeń porědki,
Sswědk Bożej' hnady, jeho schkita,
Tón jubjelßwjedźeń mandźelski.
Budź Bohu dźak a modlitwa,
So tajki dźeń Wam widźecź da.

O ważny dźeń, kak napjelnjuje
Wón widomnje Waj' ſ radoscźu,
Do młodych lět Waj' pscheßadźuje
Na tamnu lubu hodźinku,
Hdźež pola Bożoh' woltarja
Waj' mandźelstwo ßo sapocźa.

Pjecźdźeßacź lět nětk' pucźowałoj
Staj hromadźe we žiwjenju,
Pśches Božu milosćź docźakałoj
Saß' tajku sbóżnu hodźinku,
Po kotrejž Waju wutroba
Je wulzy jara żadała.

Te schtyri Wamaj date dźěcźi
Wam sboże pscheja w luboscźi;
Tśjo ßynoju daloko w ßwěcźi,
Wschě tśjo we cźeßnym sastojnstwje,
A jena dźowka ſ radoscźu
Dźěl maju na Waj' kwaßnym dnju.

Też dźewjatnacźe dźěcźidźěcźi
Waj' dźeńża lube wobstupja,
S jich erta też ßo pschecźe rěcźi
A ruka ruku sawdawa,
Kiž dźědej, wowzy popscheja
Nětk' měrny wjeczor žiwjenja.

Też dźeńża spomnja Wulke Sdźary
Na ßwojoh' drohoh' wucźerja,
Joh' lubowachu wulzy jara
We běhu jeho sastojnstwa;
Duž ſ luboscźu Wam póscźelu
Wěnz pschecźa tu pśches Nowinu.

Na schtyrzecźi lět podawali
Scźe Boże ßłowo dźěcźatkam,
Też rjane hłoßy sanoscheli
Tu w Božim domje kemscherjam,
Sa cźoż ßo Wam we luboscźi
Tu horzy dźak też wupraji.

A wjele, wjele stow tych dźěcźi
Scźe wjedli na pucź k njebjeßam,
Bjes nimi wjele je na ßwěcźi,
A wjele schli ßu k wěcźnym žnjam,
Kiž, hdyž Wasch běh ßo dokonja,
Waß witacź budźa do njebja.

Hacź ßem je Bóh Waj' wodźił ſ hnadu
Po pucźu prózy, bědźenja,
A trjechichu pśches jeho radu
Waj druhdy wscheł'ke podacźa,
Dźeńß' spěwa Waju wutroba:
Bóh Knjes je luta dobrota.

Bóh žohnuj Waj'! We jeho mjeni
Sswój dalischi pucź nastuptaj,
Wón poßyłń Waj', hdyž wobcźeżenaj
Do wyßokich lět stupitaj.
Njech Boża milosćź pschekraßnja
Wam wjeczor Waju žiwjenja.

Bóh pomhaj też, so pschibywataj
We prawej wěrje, modlitwje,
A sbytkny cźaß, kiž hischcźe mataj,
Wschak wukupitaj k sbóżnosćźi,
Kiž pokutnemu hrěschnikej
Wschak jenicźzy da Khrysta krej.

A hdyž tu budźe dokonjany
Waj' běh, hdyž ſ tutoh' zusbnistwa
Tón pucźowar b'dźe wotwokany,
Waj duch ßo dźěli wot cźěła,
Njech sbóżnik nasch we luboscźi
Waj' ſ hnady w njebju sjenocźi.

Jena pschecźelniza
ſ Wulko Sdźarowskeje woßady
pśches H. S.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 23 Serbskich Nowin.

Sobotu 8. junija 1889.

Najlěpschi
Nizzaski jědźny provenski wolij
(non plus ultra)
wubjernje šłodźazy,
Mischnjanske winowe kišałowy sprit atd.
poruča tunjo
en gros drogowe khlamy en détail
Otty Engerta.

Balsamiski
salizylskokišały lój
psche bolaze nohi, srybowanu kožu, swosabjene stawy atd. s haptyki H. Schelchera,
salizylskokišały próch
psches nohowy pót atd. poruča
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Czisty palenz
jenotliwje a w piczelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
poruča jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej
wot najtuńschich hač do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku poruča
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Raiß
punt po 13, 14, 15 a 16 np. atd.
poruča
Richard Neumann.

Khofej
paleny a njepaleny wot najtuńschich hač do najlěpschich družinow poruča **Richard Neumann.**

Syrup
punt po 12 np. a drózschi poruča
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po móžnosczi bjes šukow, niz mjenje 12 zolow pschi czeńkim kónzu šylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach
mechanika pschadownja w Hajnizach.

Strynzuschki
němsko-universalne, žadyn gumi, po 1 mk., teho runja **khornarje, pschedkoschliki, manschety** a **schlipsy,** dale **wolmjane trodle** poruča jara tunjo
Jurij Sarjenk w Posdezach.
Te šame wězy šu tež pola A. Mayoweje w Radworju dostacz.

Czisty palenz, dobry palenz, likěry
po měrje a w piczelach po najtuńschich płaczišnach poruča
Hermann Gruhl
pschi theatrowym městnje.

Balmjane a polplatowe plokanske tkaniny
k **mužskim** a **hólczim wobleczenjam,** łóhcz hižo po 50 np., poruča w **njepuschczatych barbach**
šuknowa pschedawarnja
Bruna Grohmanna
w Budyschinje na hlownym torhoschczu 9.

najwubjernische psche
wschě insekty
skutkuje woprawdže s pschekwapjazej mozu a wschu njerodź rucze a tak s wěsta wutupi, so wona **šlěda po šobu njewostaji.**
Psched niczim šo bóle njewarnuje, hač psched **falschowanym po wasy w papjerje šo pschedawazym** insektowym pólvrom, kotryž njech šo **khróble s „zacherlinom" njepschepósnaje.**
Jenož w **originalnych bleschach** je „zacherlin" **woprawdźity** a **tunjo** dostacz
w Budyschinje pola kk. bratrow Měrschow,
= = = = Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = M. Fiermanna a Rissy,
= = = = Ernsta Mitascha psched schulerskimi wrotami,
= Barcze = = C. A. Lukascha,
= Biskopizach = = Alfreda Böhmy,
= Hrodźischczu = = Friedricha Arnolda,
= Bukezach = = Herm. Kschižanka,
= Wósborku = = J. Rämschez herbow.
Hlowny sklad:
J. Zacherl w Winje.

Theodor Grohmann
na jerjowej haßy 10
poruča rjane **jaßnomódre šukno** k konjazym krywam a **schabraki** k pschedstejazemu Wettinskemu šwjedźenjej.

Koßy,
kaž jěd rěsaze, poruča
Paul Walther
na žitnych wikach.

K nalětnemu lěkowanju poruča šylnje skutkowaze
krejczischczaze kapki
psche wumpjeru, lischawu atd.
Rakeczanska haptyka.

Khofej
paleny hischcze po 140, 150 hacz po 200 np.,
njepaleny hischcze po 120, 130 hacz po 160 np.,
jenož w derje a czischczeßkłodźazych družinach jako **jara tunjo** poruča
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Zigary
7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
poruča
J. G. Klingst Nachf.

Khofej
šyry a paleny,
derje šłodźazy po wschěch płaczišnach poruča
J. G. Klingst Nachf.

Palenz
jednory a dwójny,
teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach poruča
destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju šo šerbski rěczi.

Kamfor, patchouli, moschus, papjeru psche mole
po jenotliwych listnach a kartonach po 10 listnach,
pólver psche mole, šwěžy psche mole, woprawdźity pólver psche insekty
po wasy a w tyskach po 30, 40 a 50 np.,
dalmatinski pólver psche insekty
w blachowych tyskach po 30 a 50 np.
poruczeja
drogowe khlamy k skotemu worku.
Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3.

Ludwig Kuhlmann

w Budyschinje w kupnizy, nutskhód na torhoschczowej stronje,
porucza po snatych tunich płaczisnach:

tapety
roku po 15 np.,
molowane rulowy
kruch po 60 np.,
rulowowe tkaniny
pißane ßmuhate a běle
jara tunjo,
gumijowe rulowowe tkaniny
móża ßo mokre wótrjecz,
wurjadnje derje dżerżaze a tola niz drohe,
pißany gardinowy katun
stary łóhcz po 15 np.,
rjany katun k ložowym pschikrywam
stary łóhcz hižo po 17 np.,
kraßny meblowy kroasej a krep
k gardinam a k poczehnjenju sofow
stary łóhcz po 30 np.,
jutowe gardiny
stary łóhcz po 17 np.,
běle tylowe gardiny
stary łóhcz po 17 np.,
běle zwjernowe gardiny
stary łóhcz po 12 np.,
gardinowe żerdże jenož 75 np.,
gardinowe dżeržaki,
gardinowe roſety,
łožowe pschikrywy
po 1 mk. 40 np.,
pschikrywy na ſofa a kanapej
po 60 np.,
pschikrywy na schpundowanje
stary łóhcz hižo po 17 np.,
wulke blidowe pschikrywy
po 1 mk.,
pschikrywy na komody
po 60 np.,
wóſkowe blidowe pschikrywy
po łóhczu we wschěch schěrjach,
wotměrjene wóſkowe blidowe pschikrywy
rjane nowe mustry, jara tunjo,
wulke tepichi
po 2 mk. 50 np.,
konjaze pschikrywy,
ſpanſke pschikrywy,
wotowe pschikrywy,
meblowy damaſt,
meblowy ryps,
kožojte ßukno,
płachtowy płat,
rjane pißane meblowe tkaniny k poczehnjenju,
130 cm schěroke, łóhcz po 1 mk. 20 np.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, schampanſke hadowe wino, pěnjaze limonady, ſodowu a ſelterſku wodu, teho runja

jablukowe kißało

najlěpsche k ßolotwi, k sakładżenju atd. porucza

hornjołużiſka ßadowa tkóczeŕnja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
w Budyschinje
na ſadnej bohatej haßy 3.

Wóſk

po najwyschschich płaczisnach kupuje **Otto Engert.**

Kóſlaze kóżki

kaž tež wschě druhe koże po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi żitnych wikach.

Kóſlaze kóżki

po jenotliwym a po wjetschich dżělbach po najwyschschich płaczisnach kupuje

Guſtav Nawka
na garbarſkej haßy czißko 16.

Hdże ſcze tónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy czo. 11.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Turkowſke ßłowki

najlěpscheje družiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Deſtilazija snatych dobrych likěrow
po starych tunich płaczisnach.

Najlěpsche Drażdżanske

żitne ßuche droždże

porucza wschědnje czerſtwe

Ernſt Glien
22 pschi żitnych wikach 22.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedżbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacz:

Sserbſke kmótſtaze liſty.

Scheſchowſki khumſchtny młyn.

Khlěb I. družiny 8 puntow po 68 np., 6 puntow po 53 np.,
= II. = 8 = = 60 = 6 = = 45 =
Rožka ßo pschi druhej družinje punt na punt wuměni.
Rjane wotruby po 5 mk. — np.,
gris . . . . = 6 = 40 =

Trawowe a żitne koßy,

rěſaki a ßerpy

w wulkim wubjerku a wubjernje dżěłane ſ najlěpscheho w tyhelu lateho worzla ßwojim czeſczenym wotebjerarjam pschi potrjebje k dobrocziwemu wobkedżbowanju poruczam. Wone ßu na wschěch ratarſkich a rjemjeßlniſkich wuſtajenzach prěnje wuſnamjenjenje doſtałe, ßu w měrje, wudżěłanju a rěſatoſczi njepschetrjechene; duż żadanja, kotrež móża ßo w naſtupanju dobreje koßy czinicz, wěſcże dopjelnja, ſa czoż ßo tež, tak daloko hacz je to po ſprawnym waschnju możno, rukuje. Tež mam tunje a pschi tym dobre koßy na ſkładże, kaž tež nětotre družiny **brußow.** Hiſchcże dyrbju ſpomnicz, ſo politura a wupyſchenje dobru koßu njeczini, tajka wupomoz ßo tež na hubjenu tworu nałożuje; pschetož to je jenož ſa wóczko, niz pak ſa wězywuſtojneho.

Robert Jacob, gratokowar w Budyschinje
ſ napſchecza realneje ſchule.

Wobkhodny agent Koplanſky

na ſchulſkej dróſy 5 pola knjeſa rjemjenjerja Leunera po 2 ſkhodomaj porucza ßo k wudżěłanju pißnych dżěłow, jako kupjow, dołżnych a ſaſtajenſkich ſapißanjow, żeßijow, próſtwow a wobczeżowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy ſkład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hłowna agentura Hamburgſko-Bremenſkeho wohenſawěſczenja.

Přiroda a wutroba.

Zběrka lyriskich pěsni **Jakuba Jišinskeho** je wušła jako II. čo. Serbskeje knihownje.

Hamburgſko-amerikanſke

paketojězdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parolódżna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedżelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedżeli,
ſ **Hamburga** do **Wjecejorneje Indiſkeje**
mježaczinje 3 króc,
ſ **Hamburga** do **Meriky**
mježaczinje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódże poſawaju wubjernu ſedź a pschihódnu mježowanſku ſkladnoſcz ja kajutowych a bjeſtubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa **No. 797**
Carl Neisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 15. junija 1889.** **Lětnik 48.**

Jeho majestoscźi

kralej Albertej

pschi ßławnym Wettinskim jubileju 1889

we ßwěrnej luboscźi

sakßzy Serbjo.

I.

Postrow, truna, muża bróniteho,
Muži dobywarskich wodźerja;
Postrow, truna, muża měrniweho,
Muži měrolubnych knježerja.

Dźenßa wjerćha wjele khwaleneho
Po wschěch sakskich stronach spěwaju;
Dźenßa wjerćha wschudże ßławjeneho
W jeho ßydle ßyły pytaju.

Wóßomstowka je ßo pominyła,
So Wettinskich jaßna rodźina
Krajam sakskim schkit a móz je sbyła.

Kraßne sabłyschcźi ßo dźenß' nam ranje:
Kralej sradna zyła wótcźina
S cźahom dołhim njeße hołdowanje.

II.

W rjadach pod brónjemi wuwucźenych
Knjesej stajnje ßwěrni wojerjo,
Na brunikach domszy wupyschenych
Sswjedźeń ßwjecźa ßerbszy kschižerjo,

Wobdawajo ludźi spschecźelenych,
Druhich radoscźiwych ratarjow,
Pod braschkowym knjejstwom sjednocźenych,
Družki, ßłónki, ßwatow, kwaßarjow.

Kralej tak a domu kralowskemu
Sboże pscheje ßerbska Łužiza,
Derje znajoma a dźakna jemu.

Nowe wotewrja ßo Sakskej ranje:
Nowe spožcźej Boża prawiza
Kralej, krajej, Sserbam žohnowanje!

Sßława Wettinskemu kralowskemu domej.

Saski lud tele dny ßwjedźeń ßwjecźi, kajkehoż w ßwětowych stawisnach podobneho njenamakamy. 800 lět je ßo lětßa dopjelniło, so Wettinski ród bjes pschetorhnjenja nad Sakskej knježi. Njeje znate, so je hdy, tak dołho hacź ßwět steji, jenemu druhemu knježerskemu rodej tak dołhi cźaß knježenja spožcźeny był. Ssu drje rody, kotrež lětstotetki dołho te ßame kraje wobknježachu, tak něhdże 500 lět Hohenzollernszy Bramborsku, 600 lět Habsburgszy Awstrisku a 700 lět Wittelsbachszy Bajersku, tola 800 lět je jeniczzy Wettinski ród dozpił. Po zykej Sakskej ßu ßo se sahorjenoscźu hotowali, wopomnjenski ßwjedźeń 800lětneho knježenja naschcho lubowaneho kralowskeho doma hódnje a dostojnje ßwjecźicź. S dźakom spominamy dźenßa na dobroty, kotrež ßu ßo sakskemu ludej wot jeho wjerćhow s Wettinskeho rodu dostawale. Je mało krajow, w kotrychž je krajne sarjadnistwo w tak dobrym rjedźe, a w kotrymž ßo interesßy wschěch stawow luda s tajkej staroscźiwoscźu spěchuja, kaž runje w naschim sakskim wótznym kraju. Sakszy kralojo ßu ßo ßwěru prózowali, so by jich lud pschezo na najwyschschim skhodźenku kultury stał. Wědomoscźe, industrija a rataŕstwo ßu w sakskich kralach stajnje horliwych a wopornjwych spěchowarjow nadeschli. A hdże w Němzach je ßwobodnoscź wěry wjetscha hacź w Sakskej? Hacź runje ßo nasch kralowski dom, niz kaž wjetschina luda k evangelskej, ale k katholskej wěrje wusnawa, dha ßu naß tola s zyrkwinskimi swadami Bohu dźakowano hacź dotal pschelutowali. Haj dźiwnje ßo poßłucha, hdyž ßo s połnym prawom praji, so ßo evangelska zyrkej lědma hdże w Němzach tak wulkeje ßwobody a ßamostatnoscźe swjeßela kaž w Sakskej. Pódla tejele snjeßliwoscźe k hinak wěrjazym sjenocźeja sakszy kralojo snjeßliwoscź k ßwojim hinak rěcźazym poddanam, k nam Sserbam. Wyßokoswěcźnjeny kral Jan a kral Albert staj Sserbam pschezo s nadobnymaj sakitarjomaj jich macźerneje ßerbskeje rěcźe bykoj. Jenemu nascheju ßejmskeju sapóßłanzow je kral Albert wospjet wobkrucźak, so ßwojich Sserbow lubuje a so rad widźi a so jeho wjeßeli, hdyž Sserbjo ßwoju macźernu rěcź ßebi sakhowacź hladaju. Nasch kralowski dom njekhabłazu ßwěrnoscź ßwojeho ßerbskeho luda wyßoko waži, wón njesabudże, so ßu Sserbjo w cźaßach revoluzije, hdyž ßo tróny wjerchow khabłachu, ßwěru k kralej stali. Tehdy ßu ßebi Sserbjo pśches ßwoju ßwěrnoscź hacź do dźenßniscehco dnja njepscheměnjenu twjerdu dowěru a pschikhilnoscź sakskeho kralowskeho doma dobyli! Kaž w cźaßach nusy a stracha Sserbjo k kralej dźerża, tak woni tež pschi wschěch wjeßelych podeńdźenjach nascheho kralowskeho doma wutrobnje dźěl bjeru. Pschi wóßomstowlětnym knježerskim jubileju Wettinskeho rodu ßerbski lud pschiležnoscź wužije, kralej Albertej s nowa njepowalnu ßwěrnoscź a pschiwißnoscź wobkrucźecź. Hdyž pyschni ßerbszy kschižerjo a kwaßarjo w Drażdźanach na nowym torhoschcźu hołdujo nimo kralowskeje ßwójby poczahnu, budża woni w połnej pschesjenoscźi s zykym ßerbskim ludom se sahorjenoscźu wołacź: „Sßława Wettinskemu kralowskemu domej!“

— Wurjadny saski krajny ßejm je schtwórtk na ßwjatocžne waschnje statny minister hrabja s Fabrice se ßwjedźeńskej rěcźu wotewrił.

— Němska a Schwajzarska stej so do njelubeje swady bjes sobu saschmatakej. Kaž je znate, je schwajzarska wyschnosć němskeho polizajskeho komižara Wohlgemutha, hdyž bě so tón njedawno do Schwajzarskeje podał, so by so se sozialdemokratom Lutzom seschoł, sajała, do jastwa sadźiła a stónczńje se Schwajzarskeje wupokasała. Wohlgemuth bě w jenym liscze Lutza namołwjał: „Schkarajcze jenoż pschezo dale!“ Bjes tym so Wohlgemuth tele zkowa na to waschnje wukożuje, so je s tym Lutza napominał, so by se wschěch kutow a kónzow sozialdemokratiske potajnosćze wuschkarał, je schwajzarska polizija je zyle hinak srosumiła. Wona wěri, so je Wohlgemuth Lutza pohnucź chył, so by sozialdemokratow k gwałtnosćam naschćuwał. Němske knjezerstwo pak Wohlgemuthowemu wukożenju wjazy wěri, hacź schwajzarskej poliziji, a žada zebi, so by Schwajzarska wupokasanje Wohlgemutha wróczo wsała. Dokelź Schwajzarska k temu na žane waschnje swólniwa njeje, hrosy němske knjezerstwo, wschón diplomatiski wobkhad s njej sastajicź a zwojeho późłanza w Bernje wotwołacź. Ssnadź ras cźaź pschińdźe, w kotrymž budźe Schwajzarska wobžarowacź, so s němskim knjezerstwom swiża nima. Wschěm krajam wschak njeleži telko na tym, so by so zamostatnosć a njesranitosć Schwajzarskeje sakhowała, kaž runje Němskej.

— Persiski schah Nazr-Eddin je sobotu popołdnju do Barlina pschijeł a zrjedu so na dalepucź nastajił. W němskim khownym mesćze je so jemu wot němskeho khežora wutrobne powitanje pschihotowało. Schah Nazr-Eddin je trochu tołsty muž zrěnjeje wulkosćze. Jeho žołtoblěde wobliczo s czornymi wusami ma wuras kawkaskeho typa, a psches schkleńzy skoteje bryle, k czapzy s jehnjazeje koże pschityknjeneje, czornej woczi kedźbnje hladatej. Schah bě czornu zuknju wobleczeny, kotraž bě bohacze s krazpnymi dejmantami wupyschena.

Sserbija. Sa krótki cźaź, so je kral Milan krónu skożił, zu so politiske wobstejnosćze w Sserbiji do zyła pscheměnike. Hnydom po kralowym wotstupjenju knjezerstwo do ruki ruskopschecźelneje radikalneje a narodneje strony pscheńdźe. Ta je khwatniwje wschě postajenja, kotrež zu so pod kralom Milanom stake, powalika. Sastojnizy, kotsiž běchu pschiwiżowarjow radikalneje a narodneje strony pschescźěhali a podtłóczeli, buchu wotzadźeni a s kraja wuhnaczi. Milanowi pschecźiwnizy pak so do wótzneho kraja wróczo powołachu hdyž jich do wyżokich statnych sastojnstwow postajichu. Nětko zu też duchowni, kotsiž zu bywschemu kralej Milanej k woli byli, zwoje brěmjeschko wjasacź dyrbjeli. Metropolit (najwyschschi zerbski biskop) Theodosius, kiž je loni po Milanowym žadanju jeho mandźelstwo s kralowej Nataliju roswěrował, je dobrowólnje wotstupił. Na jeho město je něhduschi metropolit Michał stupił, kotrehoż je Milan, dokelź so jeho samopaschnosćam spjeczowasche, psched wjazorymi létami wotzadźił a s kraja wupokasał. Metropolit Michał je zwoje něhdusche dostojnstwo sazo pschedewsawschi, pschipowjedźił, so skutki jeho prjedownika Theodosija niczo njepłacza. Po tajkim je też roswěrowanje Milanoweho mandźelstwa sazo sběhnjene, a kralowa Natalija so sazo w Sserbiji jako woprawdźita kralowa pschipósnaje. Jej nětko dleje wjazy wobaracź njebudźa, so do Sserbije wróczicź. Wotczakuja ju hižo w blizschich dnjach w Beogradźe. Bywschi kral Milan, kotryž chzysche teho runja zwoje něhdusche khowne město se zwojim wopytom poczeszicź, je pak so pschemyślił. Wón s Konstantinopla, hdźež w tu khwilu pschebywa, Sserbije so njedótknuwschi, do Parisa pojědźe. Pscheměnjenja, kotrež zu so w poslednim cźazu w Sserbiji měke, zu na krala Milana tak hłuboki saczischcź cźiniłe, so so boji, do zwojeho něhduscheho kralestwa nohu stajicź.

Scherjenje.

Fantastiske powjedańczko, s italskeho pschełożene.

Pschewostajam cźitarjam wuzwětlenje potajneho podawka, wo kotrymž chzu powjedacź.

W lěcze 1855 w Pawii so sazydliwschi w jenej tamnischich privatnych schulow ryzowacź wuknuch. Tu někotre mězazy pschebywawschi pschecźelski swjask s wěstym Bjedrichom M... sczinich, kotryž na universicze wo pathologii pschednoschowasche a kotryž někotre mězazy po wobsamknjenju naju pschecźelstwa wot Bożeje ruczki sajaty wumrje. Tutón muž jara wědomosćze lubowasche, wón bě zyły muž, a jeho duchowne dary běchu njewschědne. Mějachmoj bjes sobu cźasto zime rosrěczowanja, a rad dawam to zwědczenje jeho wopomnjenju, so bě pschezo snjezliwy k zusym pscheszwědczenjam, a niz jenoż ja, też wschitzy druzy, kotsiž zu jeho znali, s wyzokowaženjom na njeho spominaju. Někotre dny do zwojeje zmjercze mi wón radźesche, so bych jeho pschednoschki wo anatomiji wopytował, rosestajo, so bych s nich wjele wědomosćzow, mój studium spěchowazych, nabył. Hacź runje to zyle po mojej myzli njebě, pschiswolich a pohnuty wot prósdneho žadanja, so njesdacź tak bojasny, kaž zym woprawdźe był, jeho wo někotre cźłowjecze koscze proschach; je dostawschi położich je na khachle w zwojim bydle. Po jeho zmjercźi pschestach anatomisku wucźbu wopytowacź a so też ryzowanskeho studija wostajich. Nizmjenje hischcze wjele lět tamne koscze wobkhowach, kotrychž dale wjazy kedźbu njemějach, dokelź je wschědnje widźach a na nje móhł rjez pschiwuknuch. Psched někotrymi mězazami mje nahle strach saja, kiž mje pohnu, so koscze spalich, zebi jenoż proste kolenowe jabłuko skhowawschi, kotrež zym hnydom wot spoczatka, hdyž běch je dostał, jako cźežadło wuziwał, dokelź maka, kulojta a hładka kósćz we mni žanych struchłych myzli njesbudźowasche. Hižo jědnacze lět kósćz na mojim blidku wotpoczowasche, hdyž ju na njewopschimliwe waschnje wotbuch, kaž budu hnydom powjedacź.

Loni nalěczo w Milanje magnetiséra sesnach, kiž bě derje doscź bjes pschiwiżowarjemi spiritisma znaty, a jeho nadběhowach, so by mi dowolił, pschi někotrych jeho spiritistiskich pschedstajenjach so wobdźelicź. Bórzy pscheproschenje dostawschi so k njemu podach, tola duzy po pucźu na mnje tak cźežźniwe pschedczucze pschińdźe, so chzych hižo wot zwojeho wotmyślenja puschczicź. Moja wczipnosć pak tola struchłosćź pschewinu. Nochzu wopizacź pschekwapowaze sjewjenja, kotrymž běch pschitomny — dożaha, hdyž praju, so mje wotmolwjenja někotrych duchow s njewuprajnym spodźiwanjom napjelnichu. Moje myzle běchu tak sajate s tutymi dźiwami, so wschu bojosćź pschemóhłschi zebi swazich, jeneho se zwojich znatych sawołacź a jemu někotre praschenja pschedpołożicź, kotrež běch zebi hižo w zwojich myzlach pschemyślił a sestajił. Tole žadanje wuprajiwschi buch do zamotneje stwy dowjedźeny, hdźež mje zameho wostajichu. Mězo na myzlach, zo sawołaneho ducha sa cźłowjekowym wozudom a sa duschu praschecź, dopomnich zo na doktra Bjedricha M..., s kotrymž běch, hdyž bě hischcze żiwy, cźasto wo tutym praschenju rěcźał. Rosszudźich zo, jeho sawołacź. Sso s tejle wólbu spschecźeliwschi zo k makemu blidku zyżech, położich psched zebje list papjery, namacźach pjero s tintu a so slehnuwschi, jako bych spacź chzył, skożich tak wjele hacź bě mózno wschu zwoju kedźbnosć na tule myzliczku a sebrawschi wschu móz wole a napjawschi ju na tule wěz, cźakach, hacź so doktorowy duch sjewi.

Njecźakach dołho. Po někotrych minutach pytnuch s wliwom njewschědnych a njewuzwětlenych saczischczow, so njejzym wó jstwě zam, cźujach, so bych prawje prajił, pschitomnosćź druheho bycźa; a prjedy hacź bych so k temu rosszudźił, so bych wopraschenje wuprajił, moja ruka so hibaza psches zusu wolu bjes mojeje wědomosćze tele zkowa napiza: „Ssym tu, scze mje sawołali tón wokomik, w kotrymž należnische hłoży mi wobarachu tu pschińcź. Njemózu wschak tu dołho wostacź, ani na praschenja wotmolwicź, kotrež scze zebi samyślili, mi cźinicź. Nizmjenje zym waz wuzłyschał, s prěnja, so bych wam k woli był, a s druha s teje pschicźiny, so zym zam waz trjebał, hižo dléschi cźaź składnosćze hladajo, so móhł s waschej duschu wobkhadźecź. W zwojim sachodnym żiwjenju zym wam někotre koscze dał, kotrež zu w anatomiskim wustawje w Pawii byke, bjes nimi bě też kolenowe jabłuko něhduscheho universitneho złużobnika, kotryž Pietro Mariani rěkasche, a kotrehoż cźěło zym ras rosrěsał. Hižo 11 lět wón moju duschu cźwiluje, wróczo žadajo wote mnje tamnu kósćź, kotraž je so jemu wotewsała, njepschestawa mi poroki cźinicź, hrosy mi a nadběha mje, so bych jemu jabłuko wrócźił. Jeli so so- hacź dotal dobre wopomnjenje na mnje s waschoje dusche zhubiło njeje, sarocźam waz, wrócźcźe jemu tu kósćź, wuzwobodźcze mje s teje skeje winowatosćze. Pschikazu Marianiowemu duchej, so by so wam hnydom sjewił.“

Psches tole pschipowjedźenje so zmjercź nastróżawschi, wotmolwich, so tamne njesbożowne jabłuko hischcze wobzedźu, a so so sbożowny cźuju, so mózu jo prawemu wobzedźerjej wrócźicź a žadach, so by Mariania, jeli so so hodźi, hnydom pschede mnje sawołał. Lědma běch tak rěcźał, abo lěpje prajene, tak zebi pomyślił, saczuch, so je zyła moja bytosćź spodźiwnje lohka, moje wutrobno zwobodnische, moja ruka tak cźežka kaž prjedy, s jenym zkowom, spósnach, so je so doktorowy duch shubił.

Na to někotre wokomiki poczakach. Moje myzle běchu njewuprajnje roshorjene.

Po někotrych minutach te zame sjewjenja kaž prjedy wohladach, tola něschto złabsche; moja ruka duchej k woli nětko tele zkowa napiza: „Duch Pietra Mariania, něhduscheho złużobnika universitty w Pawii, psched wami steji a zwoje kolenowe jabłuko wróczo żada, kotrež scze jědnacze lět bjes prawa khowali. Wotmołwcze!“

Tale rěcź bě rěsniſcha a raſniſcha dyźli doktorowe ßkowa. Wotmolwich duchej: „Sſym hotowy, Pietrej Marianiej jeho lěwe jabłuko wróćźicź, a proſchu, mi wodacź, hdyž ßym jo bjes prawa wobkhowak; duž chzu wjedźecź, kak bych to, ſchtož wón žada, do ſkutka ſtajił."

Tu moja ruka ſaßo pißaſche:

„Pietro Mariani, něhduſchi ßkužobnik univerſity w Pavii, pſchińdże ßebi ßam po ßwoje jabłuko!" — „Hdy?" ßo praſchach.

Ruka w wokomiku tele ßkowa napißa: „Dźenßa w nozy."

Tale powjeſcź mje tak naſtróža, ſo ſakſchiknuch bjes wole pſcheměniwſchi ſwuk kłoßa: „Pſchi Bożej ßmilnoſcźi waß ſarocźam ... ßam wam jo pſchepodam ... wſchak ßo to po druhim waſchnju hodźi ..." Hiſchcźe njeſtónczíwſchi pytnuch po ſacźiſchcźach, kotrež běch hižo prjedy ſacźuł, ſo je ßo Marianiowy duch wotßalił a ſo je njemóžno, jeho nózny wopyt ſadźěwacź.

Njeje mi móžno, ſe ßkowami cźěßnoſcź woſnamjenicź, kotraž moju wutrobu ſaja. Podležach njewuprajnemu ſtrachej. Runje cźaßnik w měſcźe poknóz bijeſche, hdyž ſ magnetiſěroweje khěže ſtupich; haßy běchu wopuſchcźene, ßwěży w woknach haßnjene, pkomjenja w latarnjach běchu ſ huſtej, njepſchewidnej mhłu ſacźemnjene — wſcho ßo mi ſdaſche błukiſche, hacź hewak. Khwilu khodźach njewjedžo, hdźe bych ßo wobroćźił.

Snutskowne ſacźucźe, mózniſche hacź wola, ſdalowaſche mje wot mojeho bydła. So mam ſcherjenjowy wopyt wotcźakacź, to bě njeſnjeßna, žałoßna myßliczka ſa mnje.

Pſchipad chzyſche, ſo błudźo, njewěm, po kotrej haßy, na dobo pſched korczmu ſtejach, nad kotrejž na ſchkleńczanej tafli cźitach: „Winańrnja". Džach ßebi w duchu bjes rosmyßlenja: „Saſtupiſch tu!" Njebudźe to zyle ſchpatny ßrědk, budźeſch-li w winje połóženje hladacź, kotreż wot ßwojeho roſuma žadacź njemóžeſche. A ßynuwſchi ßo do kuta małeje ſtwiczki, žadach ßebi někotre bleſche wina, kotreż rucźe pijach, hacź pytnuch, ſo njejßym tajkemu napojej pſchiwukнuł. Wuſpěch bě tajki, kajkiž běch ßebi pſchak. Po kóždej ſchkleńzy ßo mój ſtrach ſhubjowaſche, moje myßle ßo wujaßnichu. A pomału ßo mi khróbłoſcź tak daloko wróćźi, ſo ßo ßam ßwojemu ſtrachej ßmějach a ſtanuwſchi ßo ſ roſßudźenjom domoj naſtajich.

Dóńdźech domoj a motajo ßo trochu, dokelž běch wjazy hacź běch ſwucźeny, wina wupił, ſaßwěcźich a napoł ßo wußlekawſchi, ßo do koža cźißnuch, ſańdźelich woczi a ſpytach wußnucź. Tola to bě podarmo. Cźujach, kak mi ſtawy ſproſtnuchu, a ſo ßo hibacź njemójach. Pokrywy mje tužeſche a cźěßniſche, jako by wot žałkeho żeleſa był, a w ſproſtnoſcźi widźach, ſo ßo njewſchědne wězy pſchede mnu wothrawaja. Se ßwěcźzyneho ßužoha, kotruž běch, kaž ßo mi ſdaſche, haßnuł a kotraž bě pódła teho jenož ſe ſtearina dźěkana, ſtupachu w koleſkach mróczałki kura tak huſte a cźorne, ſo ſhromadźiwſchi ßo pod wjerchom, jón doſpołnje pocźeżechu a napohlad płachcźa, tužazeho kaž wokoj, nabuchu: powětr wó iſtwje bu nahle njeſnjeßny, duſchazy, moje ßłyſchenje ßo pohłuſchi pſches njewuſtawazy ropot, kotrehož pſchicźinu ßebi njemóžach wuhudacź, a kolenowe jabłuko, kotreż tam widźach bjes ßwojimi papjerami, kaž ßo mi ſdaſche, ßo hibaſche a rejwaſche na blidowej kromje.

Njewěm, kak dołho to trajeſche. Wot teho jabłuka ßwoju kedźbnoſcź wotwobrocźicź njemóžach. Moje myßle a ſacźucźa — ſ krótka, wſcho bě na njo ſkożene, wſcho mje k njemu wabjeſche. Chzych ſ koža ſtanucź, wujěcź, tola njemóžach. Moja bjesnadźijnoſcź doſtupi hacź do teho ſkhodźenka, ſo ſkoro žaneje hroſy wjazy njeſacźuch, hdyž ßo kur, ſtupazy ſe ßwěcźzyneho ßužoha, nahle roſpłunu, a ja widźach, kak ßo ſawěſchk w durjach ſběže a ßo duch ſjewi: „Sſym Pietro Mariani a pſchińdu ßebi, kaž ßym wam ßlubił, po ßwoje jabłuko."

Wot hroſy trochu ſajaty, njemóžach ani ßkowa prajicź, wón dale pſchecźelniwje rěcźeſche: „Wodajcźe, ſo ßym waß ſ nózneho měra budźił ... tule hodźinu ..., wuſnawam, ſo je to njepſchihódna hodźina ... hacź ..."

— „Ach! niczo njewadźi", pſchetorhnuch jeho, pſchetož tajka pſchecźelnoſcź mi ſaßo myßle da, „nawopak ßo mi ſaleži, ßo wam ſa waſch wopyt dźakowacź ..., pſchezo budu ßebi ſa cźeſcź ważicź, waß w ßwojim domje witacź ..."

„Dźakuju ßo wam", praji ſcherenje, „tola wobžaruju woprawdźe ßwoju njedocźakliwoſcź, ſ kotrejž ßym ßwoje jabłuko runje tak wot waß, kaž wot pěknego doktora žadał, wot kotrehož ſcźe jo doſtali."

Po tychle ßkowach kromu płachcźa ſběhnu, do kotrehož bě ſawaleny, a pokaſa mi koſcźe wobwite, dokelž bě kolenowe jabłuko ſhubił — ſ cźornym paſkom, a cźinjeſche něktore krocźele po iſtwje, ſo by mi dopokaſał, ſo jemu njedoſtatk koſcźe ſadźěwa, ſ runa khodźicź.

„Bóh ſwarnuj", ſ hłoßom ſwólniweho cźłowjeka prajich, „ſo by ſtatny ßkužobnik univerſity w Pavii pſches moju winu klazał: tamle je waſche jabłuko, na blidku, wſmicźe ßebi jo a pſchitykńcźe jo po mózноſcźi k ßwojemu kolenu."

Scherenje ßo woſpjet pokkoni, jako by ßo mi dźakowako, wotwjaſa ßebi paſk, kiž ſcźehno ſ hwižděłu ſjenocźeſche, położi jón na blidko a pſchimnuwſchi jabłuko, pocźa jo k noſy pſchitykacź.

— „Kajke powjeſcźe pſchinjeßecźe ſ tamneho ßwěta?" praſchach ßo jeho, pytnuwſchi, ſo rosrěcźenje, hdyž ßo wón ſ dźěłom nakładowaſche, ſaſta.

Wón pak mi na moje praſchenje wotmolwjenja njeda, ale na mnje ſrudnje pohladnuwſchi praji: „To jabłuko je trochu wobſchkodźene, ſcźe ſ nim ſchpatnje wobkhadźeli."

— „Njewěrju", prajich, „waſche druhe koſcźe ßnadź ßu twjerdſche!"

Niczo njewotmolwiwſchi ßo wón tſi krócź pokkoni, ßo ſo mnu roſžohnujo. Runje, hdyž na proſy ſtejeſche, durje ſa ßobu ſacźinjejo praji wón: „Sſkyſchcźe, hacź moje druhe koſcźe twjerdſche njejßu." A pſchi tychle ßkowach ſ nohu tak ßylnje ſatepta, ſo ßo ſcźěny ſatſchaßnuchu; pſches to ßo ſtorhnuch a wozucźich.

Pytnuch, ſo je to ßkužobniza, kotraž wo durje klepajo praji: „To ßym ja, chzyli ſtanucź a mi durje wotewricź, njeßu wam pißmo!"

— „Mój Bożo!" prajich, ßebi woczi ſ dłońju rybujo, „bě to ßón, prózdny ßón! Kajka hroſa! Bohu dźakowano ... Ale kajka je to hłupoſcź! Wěricźe do ſcherjenjow ..." A rucźe ßo ſwoblekawſchi khwatach durje wotewricź. Syma mje nucźeſche, ſaßo pod pokrywy cźeknucź, prjedy pak ßo k blidku pſchibliżich, ſo bych liſt pod cźeżidko położił ....

Tola kak ßo ſtrójich, hdyž kolenowe jabłuko njewuhladach, ale měſto njeho cźorny paſk, kotryž bě tam Pietro Mariani ſawoſtajił.

Ze Serbow.

S Budyſchina. W naležnoſcźach ßwjedźeńſkeho wobdźělenja naſcheho Sſerbowſtwa na hołdowanſkim cźahu 800lětneho jubileja naſcheho lubeho **Wettinſkeho krakowſkeho doma** mamy wot pſchedßydy naſcheho ßwjedźeńſkeho wubjerka hiſchcźe ſcźěhowaze wojſewicź. Wſchitzy wobdźělerjo na naſchim kwaßnym a jěchańſkim cźahu, kiž niz ſe ßwojim wosom, ale po żeleſnizy do Drażdżan pojěchu, ßu brunožołte khartki „Legitimationskarte" doſtali, na kotrež wot ßwojeho dwórniſchcźa ſa tam a domojpucź żeleſniſki billet po pok pjenjeſach doſtanu. Tu legitimationskhartku nimaju po tajkim ſkhowacź, ale ſa nju żeleſniſki billet wotewſacź. Jara je radźicź, ſo bychu prawje ſahe na ßwojim dwórniſchcźu byli, ſo bychu ßwój żeleſniſki billet měli, prjedy hacź ßo na żeleſnizy wulka cźiſchcźeńza ſapocźnje. Schtóž njemóže ſ tym cźahom, kiž ßrjedu rano w ſchtyrjoch ſ Budyſchina wotjědźe, ßo na pucź podacź, tón njech tola hižo wutoru wjecźor abo pſched wjecźorom do Drażdżan pſchijědźe. Naſcha ſhromadna hoſpoda je „Wieſenthorſtraße cźiſło 8", to je prjedawſcha „Neuſtädter Reiterkaſerne". Ta njeje daloko wot naſcheho ſchleſynſkeho dwórniſchcźa. Sa tych, kiž chzedźa tam radſcho dojěcź, ſteji doſcź dróżkow na dwórniſchcźu. Do kóždeje móżeja ßo ſ najmjeńſcha ſchtyrjo ſeßydacź. — Naſche knjenje a knjeżniczki ſmeja (Wieſenthorſtraße 8) ßwoju hoſpodu w tak mjenowanym „Verloosungsſaal", wſchitzy muſzy pak w tak mjenowanej prjedawſchej „verdeckte Reitbahn". Wobej hoſpodźe ſtej na jenym dworje. Cźi, kiž tam hižo watoru wjecźor budża, ſmeja 1/2 8 ſhromadnu wjecźeŕ. Naſajtra ßrjedu cźi, kiž ſ naſpomnjenym rano w ſchtyrjoch ſ Budyſchina wotjědźazym cźahom pojědu, budża hižo 1/2 6 w Drażdżanach. S dypkom ſcheſcźich budźe ßnědanje ſa żónſke na jich hoſpodźe a ſa muſkich na mużazej hoſpodźe. Potom pak njech ßo te lube knjenje a knjeżniczki, kaž daloko ßo to hiſchcźe ſtako njeje, na ßwoje ßwjedźeńſke hotowanje podadża a njech ßebi bjes ßobu pomhaju, kaž daloko to te wóßom hotowarniczow njeſamóża, kotreż ßmy do Drażdżan ſkaſali. Rano 1/4 8 budża wſchitzy Sſerbjo a Sſerbowki w hromadże poßwacźicź w mużazej hoſpodźe. Radźicź je, ſo ßo ßylnje jě, a ſo ßo, k ſminjenju wobcźeżnoſcźe, po móżnoſcźi mało wupije; radſcho móże ßo pola wobjeda karancźk wjazy wużicź. Hnydom po ßwacźinje budźe k nuſnemu ſwucźowanju konjow pod piſkanjom dwazyczi jěchańſkich trompetarjow na pruhu jěchane a ſ kwaßnym wosom po dworje jěſdźene; rjenje by było, hdy bychu wſchitke konje ſ rjanymi nowymi bantami pyſchene byke. Pſchi tym ßo też bórſy kwaßny cźah do rjada ſeſtaji. Radźicź je, ſo bychu ßebi woßebje żónſke ſa dlěżſchi

cžaß cžaha nĕschto ßobu pschinjeßke, ßnano titku pfeffermünzowych plazkow abo tafliczku schokolady. Nĕschto do dźewjecźich dyrbimy stacź na nam pschipokasanym mĕstnje „dołheje haßy", njedaloko prynz Jurjoweho hroda. — Jara dźakahódne je, so staj nasch jĕcharski a nasch kwaßny cžah ſ wulkej pschecźelniwoscźu hižo do druheho wotdźĕlenja pschijataj. Sa nami pschińdźe hischcźe dźeßacź dołkich wotdźĕlenjow. Prjedy hacź poßlenje wotdźĕlenje po jich dołhim, dołhim stacźu prĕnju stopu na ßwojim hołdowanskim cźehnjenju nastupi, ßmy my hižo k wottyknjenemu kónzej dóschli. Pschipołdnju 1/2 2 budźa wschitzy hromadźe, na 260 woßobow, w mużacej hospodźe wobjedowacź a wjeczor w scheścźich wjeczerjecź. Po wjeczeri chze „Drażdźanska jednota", towarstwo Drażdźanskich Sserbow, naß se ßwojim pschecźelniwym wopytom swjeßelicź. Bóh luby Knjes pak wobradź k wschemu ßwoje mikoscźiwe żohnowanje, rjane wjedro a dobre radźenje!

— S pschicźinu 800 létneho Wettinskeho knjeźerskeho jubileja ßo w Budyschinje njedźelu 16. junija na mjaßowym torhoschcźu psched pomnikom Jana Jurja I., sa kotrehoż knjeżenjom je ßo Łużiza se Saksku sjenoczika, woßebita ßwjatocźnoscź wotdźerži. Wobdźĕlerjo pschi tymle ßwjedźenju w pyschnym cźahu pschipołdnju w 1 hodźinje se żitnych wikow po schulskich hrjebjach, lawskich hrjebjach, ſnutskownej lawskej haßu na torhoschcźo pocźahnu. Hdyż budźe tam ßwjatocźnoscź wotbyta, ßo cźah nimo mjaßowych jĕdkow, po żitnej, bohatej a kamjentnej haßy psches drjewowe wiki na walsku dróhu poda, hdźež ßo wojerski pomnik poßwjecźi.

— Kajke też to k Wettinskemu ßwjedźenej wjedro smĕjemy? Tole praschenje drje nĕkomużkuli staroscźe cźini, hdyż jubilejski ßwjedźeń móhł rjez psched durjemi steji. Dokelż ßu ßo wĕschcźenja ſnateho Falba nastupajze wjedro ſ wulkeho dźĕla dopjelnike, ßo ludźo ſ wjetscha praschaju, kajke wjedro Falb sa bliżschi cźaß wĕschcźi. Hrosne abo tak mjenowane „kritiske dny" prĕnjeje rjadownje ßu po Falbowym wĕschcźenju 11. augusta, 9. septembra a 14. oktobra, kritiske dny druheje rjadownje 13. a 28. junija, 13. a 28. julija. Je-li so po tajkim po Falbje póńdźe, ßmĕmy na nowy tydźeń rjane wjedro wocźakowacź. Lohży doscź budźe trochu khłódnischo po kritiskim dnju druheje rjadownje, kiż bĕsche sańdźeny schtwórtk.

— Spißacźel tutych rynczkow ßym sastojnik w Sserbach. Wczera dostach pschipißmo a póßełku ſ Barlina. Bĕsche to namołwjenje do konsumneho towarstwa sastupicź, kiż ßo w tych dnjach sa wschĕch sastojnikow w nĕmskim khĕżorstwje sakoži, kiż smĕje w Barlinje ßwoje ßydło, a hdźež budźa wschitke ßobustawy tuteho towarstwa wschĕ trĕbne wĕzy, płat, materialije, ßudobje atd. sa tunischi pjenjes dostawacź, hacź w mĕschcźanskich khlamach. Towarstwowe samoženje w 250 akzijach po 1000 hr. wobsteji, kiż ßo ženje wupowjedźicź njeßmĕdźa. Schtóż pak chze ßobustaw towarstwa bycź a wot njeho kupowacź ßmĕcź, ma sa zyke żiwjenje 10 hr. dacź, abo jeli so na zyke żiwjenje ſ tutymi 10 hr. sastupicź njecha, ma létnje 3 hr. płacźicź. Konsumne towarstwo je zyke tak složene, każ konsumne towarstwo sa wschĕch wojerskich wyschschich. Hdyż pak je nĕtko sa sastojnikow, kiż maju ſ wjetscha mſdy doscź, tajke towarstwo nusne, dha je po prawom sa dźiw, so burjo hakle nĕtko na tajke konsumne towarstwo myßlicź poczinaju. Haj, nĕkotsi hischcźe doscź sa tu wĕz njejßu, dokelż po starym waschnju sa nusne dźerża, ßo każ kruwa po pastwje kóżdy dźeń wudejicź dacź. Hdźež pak stej w hłowje jaßnej woczi, tam ßo wĕzy pschimaju. Njech je tamne Barlinske konsumne towarstwo naschim ßerbskim burskim towarstwam ßwĕdcźenje, so ßu na prawym puczu, njech je wschĕm buram mózne pohnuwanje, do burskich lokalnych towarstwow sastupowacź a na wużitku shromadneho kupowanja ßo wobdźĕlowacź. Bur jako ßobustaw konsumneho towarstwa létnje ſ wĕstoscźu wjele pjenjes salutuje. Duż do prĕdka ſ dobrej wĕzu. —*n.*

— Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow mĕjesche tudy w Müllerez (Thiermanez) kholonadach ßrjedu po ßwjatkach, 12. junija, ßwoju létuschu hłownu shromadźisnu, na kotruż bĕ ßo 20 ßobustawow a hoscźi seschko. Shromadźisnu wotewri towarstwowy pschedßyda, knjes rĕcźnik Mütterlein. S létneje rosprawy, kotruż na to pißmawjedźeŕ cźitasche, możemy tuto wosjewicź: Towarstwo Pomozy je nĕtko 9. léto ßwojeho wobstacźa dokonjało. Kak ſpomożnje je młode a młódne towarstwo dotal skutkowało, pschewidźi ßo jaßnje se statistiskeho pschehlada, kotryż rosprawa podawasche. Hacź do léta 1883 je wona tsjom studowazym nahladnu sumu 910 mk. wurjadneje pomozy poskicźiła; porjadneje pomozy pak je towarstwo wudźĕliło: 1883: 200 mk. 4 studowazym Sserbam; teho runja 1884: 325 mk. 5 np., 1885: 405 mk. 6 np., 1886: 300 mk. 8 np., 1887: 550 m. 11 np. a 1888: 530 mk. 10 studowazym Sserbam. To je po tajkim sa 6 lĕt hromadźe 2310 mk. porjadneje a sa zyke 9 lĕt wscho hromadźe 3220 mk. ſ zyka poskicźeneje pomozy. To je rjany wuspĕch dotalneho skutkowanja nascheho towarstwa, kotryż dyrbi cźim bóle sajimacź, dokelż bĕ hacź dotal po sarjadowanskim porjedźe postajene, so ßo dań rosdźĕlicź njeßmĕ, doniż njeje kapital na 15,000 mk. dorostk. To je nĕtko ßo stało; 15,000 mk. kapitala je dozpĕtych, haj ſ nadobnym darom wjele pschekrocźenych. S wulkej radoscźu też rosprawa dopominasche, so je knjeżna Marja Wylemina Langez ſ Hnaschez we ßwojej poßlednjej woli 3000 mk. sa Towarstwo Pomozy wotkasała. Sa tak nadobny skutk Towarstwo Pomozy ßwojej dobrocźerzy nutrny dźak do rowa wupraja; jeje wopomjecźo pak, każ je jeje mjeno ſ jaßnymi pißmikami dostawisnow towarstwa sapißane, wostanje saschcźĕpjene do wutrobow wschitkich dźakownych Sserbow. Hischcźe rosprawa na to spominasche, so je prĕni krócź ſ jeneje strony ßo dźĕl dostateje pomozy saßo wrócźił, schtoż ßo k dobremu pschikładej wosjewi, dokelż ßo tajka wrócźena pomoz njepschikrótschena druhim potrĕbnym studowazym wudźĕli. — Na to poda pokładnik, knjes pschekupz Mĕrsch, ßwoju rosprawu. W minjenym lĕcźe ßu porjadne pschinoschki jara ßnadne, po tajkim zyle njeporjadne byke. Dwaj wjetschej daraj po 50 mk. wot schulskeho radźicźerja k. dr. Wilda a młynka k. Łukascha ſ Rakez a wrócźo płacźena pomoz wucźinjeja 140 mk., po tajkim je jenoż 51 mk. porjadnych pschinoschkow ßo wotwjedło!! Samoženja ma towarstwo w tu khwilu 15,822 mk., dokelż ßo horjeka spomjene wotkasanje najskerje hakle k létu wupłacźi. — Pschi scźĕhowazej nowowólbje dweju ßobustawow ſ pschedßydstwa a dweju ſ wubjerka, kotsiż po dokonjanych 6 létach sastojnstwo słożowachu, ßo ſ akklamaziju wschitzy saßo wuswolichu, mjenujzy mĕstopschedßyda k. farar dr. Kalich, pißmawjedźeŕ k. kapłan Skala, a do wubjerka kk. farar lic. Imisch a farar Hórnik. — Pschi dalschim rosmołwjenju ßo schulskemu radźicźerjej knjesej dr. Wildej ßława wunjeße sa nadobny dar, kotryż je naschemu towarstwu poskicźił. Teho runja też druhim dobrocźerjam. Pschitomnoscź k. wucźerja Vogta w Klĕtnom, kotryż ßo sa prózowanje towarstwa poknje wupraji, pohnu k. fararja Jencźa, so psches spomnjeneho knjesa ſ nowa też pruskich Sserbow k pschistupej do tak spomożneho towarstwa namołwjesche. S wutrobnym pschecźom wo Boże żohnowanje sa pschichodne léto skónczi ßo shromadźisna.

— Mĕßacźnika „Łużica" je cźißko 6. (junij 1889) wuschło. **Wobßah:** Lubin — wutroba. J. Cišinski. — Bojomir abo Zawjedźenje kŕesćijanstwa w Łužicach. Powjesć za lud a dorosćenu młodźinu. Spisał J. Chociszewski. Z dowolnosću spisaćela z Pólšćiny zeserbšćił A. Zemr-Budyšinksi. — Domizna. Wobrazk z Łužicy. (Skónčenje.) Dźĕżničan. — Prĕni lĕt. J. Ćišinski. — Wobrazy z přirody. Po Brehmje wobdźĕłał J. Nowak-Horjanski. — Rozprawa nalĕtneje skhadźowanki „Serbskeje Studowaceje Młodosće". Mikławš Zarjenk, podstarši „Serbsk. Stud. Młodosće". — Do lĕsa. Šyman. — Wótčinske zornjatka Handrija Zejlerja. (Ze starych Tydźeńskich Nowin w porjedźenej rĕči.) E. M. — Serbske żony. Podawa Jan Greško z Komorowa. — Hajnikaj-bratraj. (Bajka z ludu, bata wot njebo Kralec Haňže.) E. M. — Słowjanske nowinki. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Pjećatřicety zapis přinoškow ze strony Serbow za serbski maćičny dom w Budyšinje. — Nawĕštk.

S Khrószcźiz. W poßlednim poßedźenju wubjerka „Towarstwa Sserbskich Burow" towarstwowy pschedßyda, knjes ßejmski sapółłanz Kokla, swjeßelazu powjescź k wjedźenju da, so ßu ßo tsi nowe poboczne towarstwa sakożike, kotreż ßu wschĕ k hłownemu towarstwu pschistupike, ßu to Porschicźanske, Hucźinjanske a Noßacźanske towarstwo. Po wosjewjenju nĕkotrych dopißow ßo w bĕhu debaty naspomni, so ßo konje najlĕpje kupuja a pschedawaja w wukasarni sa plahowanje konjow pola Lotza w Nowych Drażdźanach, waldschlößchenstraße. Pschichodna hłowna shromadźisna „T. S. B." ßo w Budyschinje w tamnischej tsĕlerni a to hischcźe do pschichodnych żitnych żnjow a najskerje jedyn ßobotny dźeń wotdźerži. Na akzije sapißane pjenjesy budźa ßo nĕtko wot sapißarjow żadacź a ßo do hłowneje kaßy wotedadźa.

S Hatka. Do wobydlenja tudomneje swudowjeneje Schmidtoweje, kotraż ma w domje ßwojeho ßyna wumjeńk, ßu ßo njedawno paduschi nutskamali a ſ jeneje kschinje 10hriwnowski skoty kranuli. Hacź runje bĕchu durje ſ cźeźkim pschedkładnym samkom sawrjene, ßu ßebi pakostniży tola nutskhód dobyli, a to na to waschnje, so haschpu, k kotrejż bĕ samk pschisamknjeny, wucźeżechu.

S hole. Straschny hóscź je ßo w Nĕmzach pokasał, mjenujzy tak mjenowana kolumbacźska kuntwora (Simulia columbaccensis), kotraż je howjasemu skotej a konjom jara straschna. Direktor Jülichskeho ratarskeho wotdźĕlenja wosjewja, so je ßo tale kuntwora, kotruż tam prjedy żenje widźeli njejßu, poßleni tydźeń meje w krajinje wokoło Jülicha pokasała. Mnohe skocźata ßu hižo jara cźeżzy skhoriłe, nĕkotre ßu spadałe. Skót, kotryż na pastwu khodźi, ßo tejele

ſtraſchneje kuntwory najlěpje wobróje, hdyž žo dźěle cźěka, na kotrež žo kuntwora najradſcho žyda, ſ vaſelinu namacza, kotraž je ſ karbolowym wolijom směſchana. Tajke dźěle cźěka žu: wumjo, pod wopuſchu a koleſka wokoło woczow, na kotrychž mało koßmow žedźi. Ssu-li njedźiwajzy na to kuntwory ſtót ſkakake, to na tym pytnjeſch, ſo ſkoczo jara njeměrne bycź poczina; wumjo krwawi, hdyž žo jeho dótkaſch; na prjedy ſpomnjenych dźělach cźěka žu njeliczomne dypki ſ cźerwjenej kromku, wot kuntworow nakakane; pod czeleßnom a na ſchiji pucherki saczekaju. Schtóž něſchto tajke na ſkocźe pytnje, njech na měſcźe wo lěkarja póſcźele. Schtóž to ſkomdźi, móže ſkoczo ſhubicź, hdyž je jara ſkakane. — W krajinje pſchi delnim Dunaju je kolumbaczſka kuntwora mjes ludźimi a ſkotom hižo wjele ſchkody nacziniła. W lěcźe 1813 je w Banacźe a w dźělu Wuherſkeje na tule czwilu wjele ſtow howjadow a žwini ſpadako. Kuntwory, kotrež wjele wjetſche njeižu, hacź nazyzana ptkha, tam w haprleji a meji druhdy ſ zykymi mróczelemi pſchińdu, ſkotej do noža, wuſchow a do klamy lěſu a kakaju, ſo bychu krej zyzake, a ſkót tak czwiluja, ſo móže žamo najžylniſche ſkoczo ſa 5 abo 6 hodźin kónz wſacź. Człowjeka kuntwory najbóle do kuczikow we wóczkach kakaju. Hdźež kuntwora kole, tam žwjerbicź a palicź póczinje, a bórſy twjerde jětſeſchko naſtanje, kotrež žo lědy ſa tydźeń ſhubi. Hdyž kuntwory ſ zykej mróczelu pſchileczа, ſkót kaž ſpłóſcheny ſ paſtwy cźěka, a ludźo žo do domow ſamkaju. Kuntwory žo najſkerje w hórſkich rěczkach wulahnu; pſched hroſnym wjedrom žo w ſkalnych próſnjeńzach khowaju. — Stary wuherſki hajnik radźi, konje, ſo by je kuntwora njeczwilowała, ſ juſchku wowczeje rutwiczki maſacź. Leunis ſaßo radźi, tobakowe kopjena wuwaricź a ſ juſchku ſkót maſacź.

S južneje Kužizy. W Awſtriſkej a Wuherſkej žu žo, kaž žo ſda, ſkónczńje krucźe roſßudźili ſ tak mjenowanej małej czißkowej loteriju pſcheſtacź. Tale loterija žo pola naß ſ wjetſcha cźěſka loterija mjenuje a ma 90 czißkow, wot kotrychž kóždy krócź 5 dobywa. Runjež je „cźěſka loterija" pola naß krucźe ſakaſana, je tola něchtóžkuli do njeje „žadźak" a žnano też junu „terno" dobył. Na měſto dotalneje czißkoweje ma w Awſtriſkej a Wuherſkej, a to žnano hižo pſchichodne lěto, tajka loterija ſtupicź, kajkuž my w Sakſkej a Pruſkej mamy. Czahaka by žo loterija, kaž pola naß, w něktorych klaßach; loßow by žnano 100,000 było, wot kotrychž by něhdźe pokojza wjetſchi abo mjeńſchi pjenjes dobyła, mjes tym by druha pokojza próſna wuſchła. Najwjetſchi dobytk by žnano 300,000 ſchěßnakow wuczinił. Mjes tym ſo móżeſche w dotalnej „cźěſkej" loteriji też najkhudſchi rapß žobu hracź, jenož ſo by něktre kroſchki na to wuſbytkował, budźe to pſchichodnje hinak; pſchetož ſchtóž žebi lóß abo dźěl loża w nowej loteriji kupicź ſechże, dyrbi hižo něſchto wjazy pjenjes na to nałożicź móz.

S Bórkow w Błótach. Hroſny njeſkutk je žo 3. junija wjeczor wokoło žedmich tudy ſtał. Hdyž pſchichodna dźowka wumjeńkarja Schmidta po dworje khodźeſche, wumjeńkař ſe žwojeho bydła ſ woknom won dwójzy do njeje tſěli. Njeſbožowna žónſka na měſcźe morwa leżo woſta. Na to žo mordař wó jſtwě žam ſatſěł. Wumjeńkař je njeſkutk pjecża w pjanoſczi dokonjał.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 62létneho, 12 krócź khoſtaneho dźěłaczerja P. Langu ſ Wujeźka pola Wósborka k khoſtarni na 3 lěta a k ſhubjenju czeßnych prawow na 10 lět ſaßudźichu, dokelž bě ſ pola, Hrodźiſchczańſkemu knjeſtwu žłuſchazeho, ſ najmjeńſcha poł zentnarja běrnow kranuł. Wikowařzy Jüttnerowej w Wósborku, kotraž bě tele běrny pola žebje khowała, hacź runje bě wjedźała, ſo žu kranjene, pſchekhowanja dla jaſtwo na dwaj měßazaj pſchißudźichu.

Přilopk.

* W Fiſchbachu žu žo druhi dźeń žwjatkow tſi kubła a dwě khěži pſches błyſk wotpaliłe. W tym žamym cźaßu je błyſk w Bretnigu 7létnu dźowczicźku cźěßle Berge ſaraſył. W Freibergſkich ſtronach žu krupy wjele ſchkody nacziniłe.

* Hdyž wóndano wokoło wjeczora parſchonſki cźah ſ Draždźan do Lipſka pſchijěždźe, w wosu 2. klaßy pucźowarja morweho namakacha. Kaž papjery, kotrež mějeſche wón pſchi žebi, wupokaſachu, běſche to 25 lět ſtary pſchekupſki ſ Chemnitz, kiž w Lipſku žłużeſche. Wón běſche žo duzy po pucźu ſatſělił. S pſchicźinu je, kaž žo ſda, njeſbožowna luboſcź była.

* W Chemnitzu wóndano wjeczor něktórſi hólzy blisko twarniſchcźa bleſchu namakachu, njehaſcheneho kalka do njeje natykachu a potom wody nuts nalachu. Poſdźiſcho jedyn ſ nich bleſchu ſaßo do rukow wſa a hladaſche, hacź je žo kalk roſpuſchcźił. Pſchi tym bleſcha roſlecźa, a kalkowa jucha hólzej do woczow kłußnu a jemu ſwonkowne dźěle woczow ſpali. K ranjenemu hnydom lěkarja powołachu, kotryž ma ſa to, ſo hólczeż widźenje njeſhubi.

* W Grimmje wóndano ſchulſka holczka, ſo by žo ji lěpje tepiło, ſpirituß do wóhnja kluſkaſche. Bleſcha pak ji roſlecźa a wboha holza žo tak ſtraſchnje wopali, ſo bliżſchu nóż wumrje.

* Ssnědanje warjo njedźelu tydźenja rano žłużobna holza w Lipſku do warjażeje maſchiny, w kotrejž žo tepjeſche, ſpirituß pſchiliwaſche. Ale bleſcha ji w rukomaj rohlecźa, draſta žo ſapali a njeſbožowna žo tak wopali, ſo dyrbjachu ju hnydom ho hojeŕnje dacź.

* W Reichenawje je wjazy hacź połdra ſta ludźi ſkhoriło, dokelž žu njeſtrowe mjaßo jědli. Khori dyrbjachu žylnje wróczecź a wonběhacź a mějachu ſymizu; hdyž žo ſ nimi polěpſchowaſche, mějachu cźeźke ſtawy a žo jara mucźni cźujachu. Wſchitzy běchu žyre žykane howjaſe mjaßo abo pjecźene kołbaſki jědli. Něſchto kołbaßow běſche też do Oppelsdorfa pſchiſchło, hdźež je teho runja wjele ludźi ſkhoriło. Hacź móže žo někomu wina dawacź, ſo žu ludźo ſkhorili, žudniſke pſchepytowanje pokaże. Wumrjeł dotal žadyn khory njeje.

* W Hirſchbergu w Schleſynſkej je žylny ſlimk panuł. Hirſchberg je wſchón powodźeny. Wobkhad na żeleſnizy je na wjazorych měſtach pſchetorhnjeny.

* Kaž žo ſ Hornjeho Głogawa piſche, je ſańdźeny měßaz hrabja Eduard ſ Oppersdorf ſawoſtajenſtwo žwojeho njebo nana w zyhelnizy w pjezy ſpalił. Spaliła je žo wſchitka domjaza nadoba, draſta, žudobje a też wſchelake žłéborne a druhe drohotne wězy. Shromadźiła běſche žo wulka žyła ludu. Ludźo hrabju proſchachu, ſo by jim jenu abo druhu wěz darił; ale nichtó niczo njedoſta, a wſchitko žo ſpali. So by žo prawje paliło, žud petroleja do wóhnja kinuchu. Někotſi mužojo dyrbjachu pſchi wóhnju ſtejo ſtražowacź, doniž žo poßleni kruch na popjeł ſpalił njebě.

* 18létna mkoda holza, dźowka bohateho inženéra w Barlinje, běſche žo loni ſ 25 lět ſtarym mkodźenzom, kotryž pola jeje nana dźěłaſche, ſeſnała a žo bjes wědoma ſtarſcheju ſ nim žlubiła. Pſched něſchto cźaßom wo tym ſhoniwſchi jeje nan mkodeho cźłowjeka hnydom ſe žłużby wuhna a žwojej dźowzy krucźe ſakaſa dale ſ nim wobkhadźecź. Mkodźenz pak tola pucźe namaka, žwojej njewjeſcźe pißacź, a ju narěcźa, ſo ſkradźu ſ nim do Jendźelſkeje dojědźe, hdźež chzyſchtaj žo ſwěrowacź dacź. Pſched krótkim žo wobaj ſ Barlina wotžaliſchtaj a do Hamburga dojědźeſchtaj, hdźež pak jeju ſaſtojnik, kiž mějeſche wot holzyneho nana poruczноſcź, wußlědźi; wón ſ holzu wróczo do Barlina jědźeſche. Nan mějeſche ſ dźowku krute roſrěczowanje a ji ſkónczńje pißmo pokaſa, po kotrymž běſche žo mkodźenz 10,000 mk. doſtawſchi žwojeje njewjeſty wſdał, lubjo, ſo ſa tydźeń do Ameriki wupucźuje. Lubeho pſcherada hordemu holczu wutrobu ſkama. Wokomik žama woſtawſchi žebi wona žiły pſcherěſa; bjes pomjatka a w krwi ju žłużobniza w jeje ſtwě namaka. Na měſcźe wo lěkarja póžłachu, kotremuž žo radźi holzn k žiwjenju ſbudźicź. Hacź pak žiwa woſtanje, žo praſcha.

* Blisko Roſtocka w Mecklenburgſkej běchu tſi dźěcźi dweju žwójbow žamelutke doma woſtałe, mjes tym ſo běchu ſtarſchi na polo na dźěło ſchli. 9létny hólczeż žebi trubku ſażehli a ſapałku prjecź cźißnu; ſapałka pak do hromady žłómy padźe, kotraž pſched khežu leżeſche; žłóma žo ſapali, a bórſy zyły dom w płomjenjach ſtejeſche. Hólczeż žo prózowaſche, druhimaj dźěſcźomaj ſ płomjenjow wupomhacź, ale žo ſ nimaj žobu ſpali. Starſchi, hdyž domoj pſchińdźechu, małe cźěka na wuhlo ſpalene namakachu.

* Blisko wžy Oſterende-Zetel wóndano ſatraſchny wjercźaty wichor nimo pſchicźeże. Jón naſdala wuhladawſchi wobydlerjo wžy najhórſche woczakowachu. Na ſboże pak žo wichor móhł rjez žaneho twarjenja njedótknu; jenož jenu žłómjanu tſěchu roſtorha. Ale hewak naczinjena ſchkoda mała njeje. W ſahrodźe jeneho ratarja, kotrehož domſke ſa dźiw njewobſchkodźene woſta, je wichor wulki žylny ſchtom, kotrehož ſdomk muž pſchi ſemi wobjecź njemóżeſche, ſe ſemje wuwjertnuł; też druhe žylne ſchtomy je wichor ſe ſemje wuſběhnuł, tołſte hakuſy ſchtó wě kak daloko žobu njeżł a Bože żita ſanicził, woženbje rożku. Też ſkót je wichor ſ paſtwy daloko wotnjeżł. Něhdźe 20 kroczelow ſchěroka cźěŕ pucź pokaſuje, kotryž je wichor ſchoł.

* S Tuchelſkeho wokrjeża žo wo wulkej wójnje piſche, kotruž žu tam też lětża pſchecźiwo mejſkim brukam wjedli. Na tejle wójnje žo ſtari a mkodźi jenak horliwje wobdźěleja. Nětko je měr. Jenož wbohe brěſyczki, kotrež žu žo pſchi bitwach wobodrěte a wobſchkodźiłe, ſměja hiſchcźe dokho cźinicź, doniž jich rany zażija. Tak mjenowana Tuchelſka hola 16 hajniſtwow wobjima. W pſcherěſku žu w kóždym hajniſtwje w běhu ſchtyrjoch njedźel něhdźe 30,000 litrow brukow

nasběrali, po zyłej holi po tajkim 480,000 litrow abo 9600 nowych kórzow. Do litra połpjata sta brukow dże; duž je žo jich ſ zyła 216 milionow nasběrako. Sa to je žo wjazy hacž 70,000 mk. pjenjes wupłaćiło, po tajkim sa 30 brukow pjenjeżk. Telko pjenjes je žo wudako mjenje žiwych mejſkich brukow dla, ale pſchede wſchěm jich ſchkódneho potomniſtwa, kundrosow dla. Mjes nasběranymi brukami běſche połojza žamczkow. Hdy by žo wot jejkow, kotrež jena žamczka napórka, jenož 40 wulahnuło, by ſ nasběranych a ſkónzowanych brukow pſches 4 milliardy kundrosow nastało. Tele sežrane ſwěrjata hacž do žwojeho dospołneho roswicza ſchtyri lěta w ſemi tcža a korjenje młodych khójnow kónzuja. Duž tež by ſchkoda, kotruž by tajka njeżměrna hromada kundrosow w holi naczinika, wjele wjetſcha była, hacž je žo nětko sa sběranje mejſkich brukow pjenjes wudało. Saßłużba tež je tamniſchemu khudemu ludej jara popſchecž.

* Do Wina běſche pſched krótkim Belgiczan Wever ſe žwojim powětrowym balonom pſchiſchoł. Schtóž chzyſche, móżeſche žo ſa wěſty pjenjes ſ balonom, kotryž k ſemi pſchiwjaſany wosta, do powětra posběhnucź. Ale, kaž žo ſda, saßłużba wulka była njeje; pſchetož ſańdżenu žobotu je Wever ſe žwojej żonu na balonje cźeknuł. Wudawajo, ſo chze balon pruhowacź, žo wón ſe żonu do balona žynu, ale na jene dobo powjas pſcherěſnu, hdyž balon wyšoko w powětſje ſtejeſche. Balon ſpěſchnje dale leczeſche; dotal niczo wjazy wo nim žłyſcheli njejžu. Wever běſche w pjenjeżnej nuſy; ſ balonom móżeſche žwojim wěricźelam najlěpje cźeknucź. Hacž ſtaj žebi mandżelſkaj žnano žiwjenje wſacź chzyłoj, dotal njewjedża.

* Ssobotu tydżenja wieczor mandżelſkaj ſe Spytina na Morawje ſ dźěła domoj dźěſchtaj. Tydżeńſku mſdu doſtawſchi běſchtaj žebi palenza kupiłoj a žo domoj naſtajiłoj. Duzy po pucźu žebi pilnje pſchipiwaſchtaj. Pjanaj do Spytina pſchińdżeſchtaj. Muż hiſchcże doſcź njemějeſche a wot żony, kiž bleſchu njeżeſche, wjazy palenza żadaſche. Żona pak jemu żaneho njeda. Duž žo wadźicź a ſkónczńje pracź poczeſchtaj, pſchi czimž żona muża ſ tajkej mozu ſ kolikom do hłowy praßnu, ſo žo wón na mješcże wali a na ranje ducha ſpuſchczi. Żonu žu ſajeli. — Schto palenz njeczini!

* Hońtwa na mejſke brnki je lětža w Franzowſkej wubjernje radna. Tam je waſchnje, ſo zyła wjeß na hońtwu cźehnje, ſchkódne bruki ſaniczecź. W krajinje Seine a Marne žu tyšazy žudow mejſkich brukow nasběrali a ſaniczili.

* W Armaghu w Irlandſkej ſtaj dwaj żeleſniſkaj cźahaj do žebje ſjěkoj. Pſchi tym je 70 cźlowjekow żiwjenje ſhubiło a 30 žo ſraniło.

* Lord Londesdale, kotryž ma mjes wſchěmi jendżelſkimi ſemjanami najwjazy dżowkow, žo junu w kupjelach B. ſe žwojimi ſcheſcźimi najſtarſchimi dżowkami wukhadżowaſche. Dwaj druhaj hoſcźej ſ kupjel ſa jendżelſkej žwójbu krocźeſchtaj, a jedyn k druhemu poł wótſje dżeſche: „Wbohi muż!“ Tole wußłyſchawſchi žo lord wobrocźi a pſcheczelnje ſnapſcheczíwi: „Njeje tak ſlě, kaž žebi myßlicże, knjeże; mam hiſchcże ſchěſcź druhich dżowkow doma.“

* Wulki poklad na mórſkim dnje w Abukirſkim pſchiſtawje leži. W bitwje pod Abukirom je žo franzowſka wójnſka łódź „L'Orient“ ſpaliła a podnuriła. W tejle łódźi na dnje morja łódźna poklad-niza leži, w kotrejž je něhdże 12,000,000 mk. pjenjes. Teho runja ſtaj w łódźi dwaj žlěbornaj portalaj, kotrajž ſtaj ſ katholſkeje zyrkwje w Valetcże rubjenaj, a hiſchcże jara wjele wſchelakich druhich drohotnych wězow. W jenym jendżelſkim cźażopißu loni jendżelſki mórſki offizěr, kiž nětko w egyptowſkej žłużbje ſteji, pißaſche, na kotrym mješcże ſpomnjena łódź na dnje morja leži; wón žam je tam łódź leżo widżał, wobkrucza, ſo žo łódź hiſchcże krucze hromadże dżerži, a ma ſa to, ſo njemóżne njeje, poklad ſ łódże sběhnucź. Pſched krótkim je žo wo tym rěczecź poczało, ſo chzedża někotſi pjenjeżnizy ſe ſakładnym kapitalom 600,000 mk. towarſtwo ſałożicź, kotrež budże žo prózowacź, ſpomnjeny wulki poklad ſ mórſkeho dna sběhnucź.

* Pſche cźerwjeny nóž žo w nowiſchim cźażu žlěbowazy žrědk nałożuje. Woſm něſchto ichthyola a pſchidaj jemu runje telko abo wo połojzu wjazy najlěpſcheje vaſeliny. Tónle mas žo wieczor tak tołſty kaž khribjet nożoweho brjenka na nóž namaſa a pſches nóz woſtanje. Sa tydżeń žo cźerwjenoſcź ſhubi. Jenož w jednorych ſaßakłych padach dyrbi žo žrědk junu abo wjazy krócź wospjetowacź. Schtóž ma cźerwjeny nóž, dokelž wjele burgundſkeho abo rheinſkeho wina pije, temu žrědk njepomha. — Pſche ſwoſabjeny nóž je žlěbowazy žrědk dobry. Woſm młódne lěžne truſkalzy, rosmjecź je, nałkładź na nóž, najlěpje na nóz, a woſtaj ſchtoż móżno dołho leżecź. W lěcże 1876 běſche žebi wojak, hdyž běſche 16 gradow symy, nóž ſwoſabił; w lěcże 1877 wón ſpomnjeny žrědk nałoži a jemu bě pomhane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** předuje jutſje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach farař dr. Kalich němſki.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi:** Franz Ludwig Keller, kamjenjeczeżař w Miſchnju, ſ Marju Augustu Hajniz w Hněwžezach. — Korla August Branzk, khěžkař a czěßla w Porſchizach, ſ Hańžu Lejnu Wanakez w Libuchowje.

W **Katholſkej zyrkwi:** Korla Exner, dźěłaczeŕ w Hajnizach, ſ Hanu Drechſelez tam.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Hermann Emil, Jana Auguſta Połdraka, żiwnoſczerja w Brěſowje, ž. — Hana Lejna, Jana Nowaka, dźěłaczerja w Sczijezach, dź. — Ernestina Frida, Ernſta Wylema Tannerta, dźěłaczerja w Sajdowje, dź. — Wylem Rudolf, Bohuwěra Wylema Rittera, krawza pod hrodom, ž. — Pawoł Gerhard, Korle Ernſta Libſcha, żiwnoſczerja w Dobruſchi, ž. — Korla Max, Korle Auguſta Freudenberga, młynka na Żidowje, ž. — Jan Ernſt, Jana Wylema Schmidta, kamjenjeczeżarja w Hornjej Kinje, ž.

W **Katholſkej zyrkwi:** Jan Franz, Jurja Spana, żiwnoſczerja w Sslonej Borſchczi, ž. — Max, Jana Auguſta Lehmanna, murjerja tudy, ž.

Zemrjeći:

Dżeń 4. haprleje: Morwa narodź. dź. Jana Bohuwěra Krala, żiwnoſczerja w Kelnje. — 8. Korla August Rachlowz, pohoncź na Żidowje, 22 l. 9 m. 12 d. — 12. Jan Benſch, khěżeŕ na Żidowje, 64 l. — 13. Morwy narodź. ž. Korle Guſtava Wicźaſa, zigarnika na Żidowje.

Płaczišna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2067 měchow.		W Budyſchinje 8. junija 1889				W Lubiju 13. junija 1889			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſcheńza	běła	9	12	9	26	9	6	9	26
"	żołta	8	82	9	—	8	65	8	82
Rożka	50 kilogr.	7	19	7	25	6	88	7	6
Jeczmjeń		6	96	7	14	6	80	7	7
Wowß		7	40	7	50	6	90	7	10
Hroch		7	22	10	—	9	6	9	58
Woka		8	75	9	3	8	20	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	10	1	80	2	30
Butra	1 kilogr.	2	—	2	50	2	—	2	40
Pſcheńczna muka	50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	25	11	30	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	80	2	80	3	50
Sslóma	600 "	30	—	32	—	24	—	28	—
Proßata	792 ſchtuk, ſchtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pſcheńczne wotruby		4	25	4	50	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	25	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 9 hr. 12 np. hacž 9 hr. 26 np.; pſcheńza (żołta) wot 8 hr. 87 np. hacž 9 hr. 06 np.; rożka wot 7 hr. 19 np. hacž 7 hr. 34 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 17 np. hacž 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 05 np. hacž 7 hr. 30 np.

Draždżanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. drużiny 56—60 mk., 2. drużiny 52—55, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne žwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 45—60 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 14. junija: Pomróczene.

Pſches žudniſtwo ma žo na pſcheßadżowanje pſchedawarcź: 4. julija Zuſchkez młyn w Hrubjelcźizach, na 47,879 mk. takſěr., żiwnoſcź na 2860 mk. takſěr. a leżomnoſcże pola Pſchiſchez na 1300 mk. takſěr. — 26. julija Wühltez khěżna leżomnoſcź w Budeſtezach, na 1940 mk. takſěr.

Khěża na pſchedań.

Sswoju w Budyſchinje leżazu a derje žo danjazu khěżu chzu pſchi niſkim napłaczenju pſchedacź.

J. Bächmann, awkzionator.

W Ssemichowje pola Hodźija je **khěża** cźiſko 22 na pſchedań.

W Delnjej Hórzy je **khěża** cźiſko 19 pſcheměnjenja dla na pſchedań.

Żiwnoſcź, 12 kórzow wulka, hodźinu wot města ſdalena, je hnydom na pſchedań. Dalſche w wudawarni Serb. Now.

Zigary

7 ſchtuk po 20 np.,
100 " " 2 mk. 80 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach porucza

destillazija

J. G. Klingſta Nachf.

Pſchi pſchedawanju žo ſerbſki rěcźi,

Awkzija.

Pondźelu 17. junija t. l. dopołdnja wot 8 hodźin ma so w Klyčźinje pola Lasa w Libschez kuble wschón morwy a żiwy inventar, jako 2 konjej, 1 srěbz, 4 młode kruwy, 1 wół, 2 czeleczi, 4 ranzy, 3 hospod. wosy, 1 kucza, 1 czišczaza maschina, 1 zykanjowa maschina a 1 dezimalna waha atd. za hotowe pjenjezy na pscheźadźowanje pschedawacź.

Nowe ruczne wosy

su na pschedań pola **W. Helbiga** na hornczerskej haźy 51.

Khosej

źyry a paleny,

derje źłodźazy po wschěch płaczišnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Turkowske źłowki

najlěpscheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaźowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczišnach.

Khosej

paleny hischcze po 140, 150 hacź po 200 np.,

njepaleny hischcze po 120, 130 hacź po 160 np.,

jenoź w derje a czišczeźłodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt

w kupniźy a na swonkownej lawskej haźy.

Kamfor, patchouli, moschus, papjeru pschemole

po jenotliwych listnach a kartonach po 10 listnach,

pólver pschemole, źwěźy pschemole, woprawdźity pólver pschemole insekty

po wasy a w tyskach po 30, 40 a 50 np.,

dalmatinski pólver pschemole insekty

w blachowych tyskach po 30 a 50 np. porucźeja

drogowe khlamy k słotemu worku.

Strauch & Kolde

3 na kamjentnej haźy 3.

Czisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm** na bohatej haźy.

4% fastawne listy serijow IX. a X., 4% kreditne listy serijow I., V., VI. a IX.

wupowjedźene fa 1. januara 1890 k fapłaczenju w hotowych pjenjesach. Wobźedźerjo móża je pak k **konvertěrowanju** na 3½ %

hacź k 29. junijej t. l.

pschipowjedźicź, a budźe po móżnoszi na to dźiwacź, so

½ prozenta premije

dostanu.

Ratarske kreditne towarstwo w sakskim kralestwje.

Trawowa awkzija.

Lětuschi trawowy wužitk na sprejnych łukach **Kolbiczanskeho, Wyšokowskeho** a **Schczenczanskeho** knjeżeho dwora ma so sczěhowaze dny po sahonach na pscheźadźowanje pschedawacź, a to

wutoru 18. junija rano w 8 hodźinach w Kolbizach.

Sapoczatk pschi hrodowym hacze.

Popołdnju wot 2 hodźin w Wyšokej.

Sapoczatk pschi sprejnym mosczе.

Ssrjedu 19. junija rano wot 8 hodźin w Schczenzy.

Sapoczatk pschi mlynskej luzy pola Kolbiz.

W Rakezach, junija 1889.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Trawowa awkzija.

Schtwórtk 20. junija ma so trawa na sprejnych łukach Hermanczanskeho a Pšowjanskeho knjeżeho dwora na pscheźadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach pschi mlynje.

W Hermanezach, 10. junija 1889.

Schimmrigk, hajnik.

Pschenajecze łukow.

Njedźelu 23. junija popołdnju ¼4 hodźin maja so łuki, pola Subrniczki leżaze a Bartskemu knjejstwu słuschaze, po sahonach na pscheźadźowanje pschenajecź. Wotnajeŕ ma nješchto pjenjes napłaczicź.

W Barcze, 6. junija 1889.

J. Schütz, inspektor.

K Wettinskemu źwjedźenjej.

K źwjedźenskemu wupyschenju zyrkwjow a schulow atd. porucźam po snatych tunich płaczišnach w sakskich, němskich, łužiskich a żerbskich barbach

tkaniny k khorhojam

s wołmy a bawmy, kaž tež

hotowe khorhoje

se wschej potrjebu.

Julius Hartmann syn

w Budyschinje pschi mjaźowym torhoschczu.

Dla pschecźehnjenja pschedawam, so bych pschecźehnjenske khósty salutował, wschě wězy źwojeho składu **starych wězow,** kaž mużaze a hólczaze swjerschniki, kholowy, lazy, pjesle, koschle we wschěch wulkosczach a barbach, czrije, tosle, wobrasy, schpihele, meble, mydło, blachowe khany, kachlowe roły atd. po jara tunich płaczišnach.

J. Bächmann, pschedawaŕ starych wězow.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndźelu** 15. hodź. **Někotři Serbja.**

Na źwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haźy 6.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, schampanske źadowe wino, pěnjaze limonady, sodowu a **selterstu wodu,** teho runja

jablukowe kišalo

najlěpsche k źołotwi, k sakładźenju atd. porucza

hornjołużiska źadowa tłóczerńja

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

w Budyschinje

na sadnej bohatej haźy 3.

Khosej

wot najtuńschich hacź do najdróżschich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haźy.

Raiß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd. porucza

Richard Neumann.

Khosej

paleny a njepaleny wot najtuńschich hacź do najlěpschich druźinow porucza **Richard Neumann.**

Syrup

punt po 12 np. a dróżschi porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haźy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po móżnoszi bjes źukow, niz mjenje 12 zolow pschi czeńkim kónzu źylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mechanika pschadownja w Hajnizach.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow nalezńje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Koßy,

kaz jěd rěsaze, porucza

Paul Walther
na zitnych wikach.

Wolij psche czelczki

najlěpschi ßrědk, s kotrymz ßo muchi a czelczki wot konjow a howjadow wotdzerzuja. W bleschach po 50 np. porucza

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail 10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Nikotin

saniczi hnydom semske ptkhi, wschě wschi na rostlinach, hußanzy a waczki. W pakczikach po 2 mk., 1 mk., 60 np., a 30 np. porucza

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail 10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Wossjewjenje.

S tutym najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so ßym wot dzensnischeho dnja tudy w mojim bydlenju

rěsnistwo

salożił. Lubju kóždemu, mje wopytazeho, s dobrej tworu najpschecelnischo a najtunischo poßłużicz. Duż proschu wo bohaty wopyt.

W Wutołczizach, 11. junija 1889.

Jakub Delenk.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódzna jězba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedzelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
s **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedzeli,
s **Hamburga** do **Wjeczornej Indiskeje**
měßaczńje 3 krócz,
s **Hamburga** do **Mexika**
měßaczńje 1 raz.

Towarstwowe pósłse parne lódze pu-bawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucowanstu skladnosću sa kajutowych a bjesklubjowych pucowarjow.

Dalsche wukasanje dawa **No. 79**
Carl Meisel w Budyschinje.

Krajnostawski bank.

Dańske kupony naschich **sastawnych listow** ßo

wot 15. tuteho měßaza

na ßlědowazych płaczernjach **bjes wscheho wotczehnjenja** sa hotowe pjenjesy kupuja:

w **Budyschinje** w **krajnostawskim banku,**
w **Drazdzjanach** w **jeho filiali,** Güntzplatz 2,
w **Chemnitzu** pschi **Chemnitzskim měschczanskim banku,**
w **Freibergu** pola knjesow **Ludwig & Co.,**
w **Herrnhucze** pola knjesa **C. F. Görlitz,**
w **Lipsku** pola knjesow **Becker & Co.,**
w " " " **Schirmer & Schlick,**
w **Lubiju** pola knjesa **G. E. Heydemann,**
w **Plawnje w V.** pola knjesa **G. Steinhäuser.**
w **Zitawje** pola knjesow **Bormann & Co.,**
w **Zwickawje** pschi **Zwickawskim banku.**

W Budyschinje, 7. junija 1889.

Krajnostawski bank Kralowskeho Sakskeho Hornjoluziskeho markhrabinstwa.

E. Flegel, kózkar

na zitnej haßy w domje czaßnikarja Köchlera porucza ßwój skład **klobukow** a **mězow** po najnowschich mustrach dobrocziwemu wobkedzbowanju.

Hosczenz „Schneebergerhof“

w **Drazdzjanach** w starym měscze, fischhofplatz 14, 3 minuty wot póstskeho městna, rjenje ponowjeny, porucza ßwoje 35 kožow a rjane stwy hizo po 1 mk. S poczescowanjom

Handrij Schuster, prjedy w Njesdaschczach.

Wobkhodny agent Koplansky

na schulskej drózy 5 pola knjesa rjemjenjerja Leunera po 2 skhodomaj porucza ßo k wudzelanju pißnych dzělow, jako kupjow, dołżnych a sastajenskich sapißanjow, zeßijow, próstwow a wobczežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy skład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hlowna agentura Hamburgsko-Bremenskeho wohenjawěscenja.

Lěkarske wuherske wino
najtunische kupne zórko pola **J. A. Rotha,** winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.
Saruczene cziste, pschepytane wot najprěnischeho němskeho chemika dr. Bischoffa w Barlinje, jako poßylnjazy ßrědk sa wotkhorjazych spósnaty. Dostacz w **měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje** 1 blescha po 2 mk. 25 np., 1/2 blesche po 1 mk. 30 np., 1/4 blesche po 65 np.

Rakečanske tow. „Lipa“.

Skhadzowanka towarstwa Lipy tón króć wupanje.

Dokelž budże so njedzelu 16. junija Wettinski jubilej w Rakecach swjećić, na kotrymž so tež serbske towarstwo Lipa wobdźěli, so z tutym wšě sobustawy luboznje proša, so na ćahu, kotryž přez Rakecy na Winicu poćehnje, wobdźělić, a chcyli so teho dla prawje bohaće zeńć. Zhromadźizna w Křižanec hosćencu popołdnju 1/2 3 hodźinach.

Hłóß: Toh' krala žohnuj Bóh.

K Wettinskom' ßwjedzenju
My w sakskim kralestwu
Sawyskajmy,
So létow wóßom stow
Steji nasch sakski trón.
Duż zyle Sserbowstwo
Sso wjeßeli.

Nětk zyla Saksonska
S wjeßelom sawyska.
Kral Albert je
Žadny dzeń doczakał;
Wschón lud pak spósnawa,
So sakskich kralow wschěch
Bóh žohnuje.

Kral Albert sawěscze
Dobyczeŕ rěkacz ma.
To pokasa
Ta wójna franzowska,
Kiž jemu pschinjeßła
Je żeßko marschalske;
Duż ßława jom'.

Wojerske towarstwa,
Wojerske shromadźstwa
Na ważny dzeń
Wulkotne pschihoty
Też ßhotowali ßu
W městach a na kraju.
Sßława też jim.

Wschěm wojerskim towarstwam k hudźbje k Wettinskemu ßwjedzenjej posłicził herz

Jan Broda w Budyschinje.

Schěßnaczelětnu ßerbsku holzu, kiž ma luboscz k dźěczom, k 1. jul. pyta. Hdże? je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

1 ßrěnka, 2 rólneju pohonczow, 2 dźowzy hnydom, a k nowemu lětu 1 gratmischtra, dźowki a wotroczkow pschi wyßokej msdźe pyta **F. Spannowa** na prědarskej haßy 3.

Hólczez, kiž chze sahrodnistwo nawuknucz, móże město dostacz pola knjeżeho sahrodnika **Hättascha** w Ssmochczizach.

K dopomnjenju

na lubeho bratra

Handrija Miczku w Rakezach,

wumrje 10. ßmažnika 1888.

„Schtoż czini Bóh wscho dobre je“,
Tak wěrny kschescźjan praji,
Hdyż Bóh psches dźiwne wodźenje
Joh' do srudoby stajи,
Wschak Boże myßle wyßoke
Ssu husto njesrosumliwe.
Dżeń dżeßateho ßmažnika
Tu runje léto budże,
So Bóh mi bratra wotwoła
Po ßwojej dźiwnej radże.
Wón wostał bě mi jenicżki
Wot pjeczoch bratrow na semi.
Wón běsche hewak strowy, czily,
Bratr ßwěrny, dobry kschescźjan,
A sa Sserbstwo bě stajnje żiwy,
To wě wschak kóždy Rakezan.
Dha njejabzy ßwět wopuschczi,
Hdyż bě lět schtyri a dwaczezi.
Tón semrjety bu narodzeny
Wot pobożneju starscheju;
Wot nana sahe wopuschczeny
Wón bórsy bě se ßyrotu.
Macz ßama potom dyrbjesche
Joh' wotczahnucz we khudobje.
Hdyż schulski czaß ßo minuł běsche,
Je ßłużił wón pak tu pak tam.
Też we Němzach jo spytacz chzyschе,
Wschak wróczi bórsy saß' ßo k nam,
Starscheju khěżku pschedewsa
A stupi też do mandźelstwa.
Psches Boże dźiwne wodźenje
Pak njeje trako mandźelstwo
Dléje — hacz jenoż léto tu —
Bóh rosdźěli je se ßmjerczu.
Nětk sa nim płaka wudowa
A wboha khuda ßyrota.
Ach, Bożo, hladaj s njebjeß dele
Na wudowu a ßyrotku,
Ssy srudoby kładź na njej' wjele,
Dha połóż nětk jim czežotu.
Ty ßyrotow wschak wóczez ßy
A njesabudżesch wudowy.
Dha spi nětk derje ßmjertne spanje,
Mój luby bratsje Handrijo,
Hacz saßwita to kraßne ranje,
Hdżeż saßo wohladamoj ßo.
Po krótkim semskim bědźenju
Ja wěsczе pschińdu sa Tobu.

Korla Miczka.

Sjawny dźak.

Wyßokodostojnemu knjesej fararjej lic. theol. ryczerjej Imischej sa kraßne, wutrobu wokschewjaze prědowanje, wot njeho sańdźenu njedźelu w naschim Božim domje dźerżane, kaz też sa wschu spróżniwosću a woporniwosću, s kotrejż je sa naschu zyrkej Bohu k czesczi ßwěru skutkował, najhlubscho saczuty dźak prajimy.

Lupjanske zyrkwinske pschedstejiczerstwo
w mjenje wschitkich woßadnych.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 25. **Sobotu 22. junija 1889.** **Lětnik 48.**

Sslawa kralowſkemu domu!

Pěßni pſchi Wettinſkich ßwjeczinach.

Sawdał dr. Pful.

Sańdżenoſczi woprujemy dołhej wopor wutrobny:
A njech Tebi, wjerćho dawny, tajki dar je ſpodobny.
Sdobnje teho wuſběhnjemy, kiž bě wóczez wótczinje,
Kotryž měſtno na wucżerńjach da też ßerbſkej młodżinje.

Czehoż ßwědkojo ßmy byli, ſchtoż my ſtarſchi widżachmy,
Schtoż ßmy ſ krótka naſhonili, ſchtoż my młódſchi błyſchachmy:
Kak naß ßwěrna luboſcz kryje, naſche wſchitkich ſboże tyje,
S druhim ſpěwom to ßo praj, ßław ßo kral a wótzny kraj!

1. Nan Auguſt.

Naſpomnjenje: Nan Auguſt běſche měr lubowazy knjeżeŕ, kiž na to dźěłaſche, ſo bychu ſtare pſches wójnu nabite rany ßo ſahojiłe. Pſchi roshladnej ſlutniwoſczi mějeſche wón, hdyž też ludźi ſ dawkami njetłóczeſche, pſchezo doßahaze pjenjesy ſa wużitne twarby a ſa druhe dobre wotmyßlenja. Jara wjele dźerżeſche Auguſt do roswucżowanja młodżiny, a ſ woßebnym pſchipósnaczom mamy wuſběhnucz, ſo je na tehdyſchich 3 krajnych wucżerńjach (gymnaſijach) někotre ßwobodne měſtna wuraſnje ſa młodych Sserbow miſchniſkeho knjeżſtwa ſałożił, kotſiž chżychu ßo poſdźiſcho na univerſitu podacz a potom ſaßo doma woßebje jako ßerbſzy fararjo ſkutkowacz. Wo tym powjedataj Wjeleczańſki knjes farař dr. Rencz a Palowſki knjes farař Jencz w maćičnym Časopisu 1888 ſtr. 25—32 a 101—103. Na wucżerni w Miſchnu je ßwobodne měſtno ſa Sserbow ßo hacz na dżeńßniſchi dżeń ſakhowało.

Kraje ſakſke wohladachu wjele dobrych knjeżerjow,
Kraje ſakſke poſtrowichu wjele wulkich wodżerjow,
Kotſiž běchu wot poddanow lubowani, czeſczeni,
Kotſiž běchu do daloka widżeni a ßławjeni.

Druſy wam ßu powjedali Sakſow khróbłoſcz pod Winom,
A ſo ſ lěhła turkowſkeho dobytki ßu wjedli dom.
Ja chżu ſpomnicz czichu ßławu, ßłowo nana Auguſta,
Kotryž je kaž macżeŕ Hana, ßyna wodźił na Boha.

Tſi ſta lět ßo pominychu, ſo je Auguſt knjeżeŕ był,
Wſchitkim dobry, kóżdym luby czíche ſboże krajej ßył.
Rataŕſtwo je ßwěru hajił, lěßy pěſcził, ſchkitował,
Měrnu żiwnoſcz pſchiſporjował, dawki ſprawnje ſrjadował.

Wón bě prawy krajny wóczez khwalazeho pſchimjena;
Sswěrna jemu pomozniza běſche jeho mandżelſka.
S luboſczu wón ſtarobliwej wobjimaſche młodżinu;
Raswucżenje poruczeſche też ſa żónſku rodżinu.

Hdyž nan Auguſt pocża khorjecz, pißmo khutne napißa,
S kotrymž ßynej poßłuſchnemu dwoju dobru radu da.
Jena bě ta ſłota kaſnja: „Boj ßo Boha wjerſchneho“;
Druha běſche tamnej runa: „Lubuj twoje poddanſtwo“.

Tak je měrne wubywanje krajam ſakſkim ſawěſcził,
Tak je tycża czíche ſboże po wſchěch ſtronach roſſchěrił.
Sa to ſ dżakom ſaczuwanym na njeho ßo ſpomina,
Sa to ſdobnje mjenujemy dżeńß' też nana Auguſta.

2. Tſi hwězdy naſcheje doby.

Czaß nowy nowe prawa je ßebi poſtajił;
Kral Friedrich Auguſt Sakſku ſ nowa ſałożił:
Tón lubowany móznař da krajnu wuſtawu
A woßwobodźi burow a ſahna robotu. (1832.)

Schtó dokhwalicz to móże, ty miły knjeżerjo?
Schtó poßławi cze hódnje, ty dobry ryczerjo?
Ty ſtaji lěpſchi narod a wěſtoſcz pſchichoda;
Dżak tebi ſa to njeße też ßerbſka Łużiza.

Kral Jan, tón ſprawny, mudry, kiž wjele ſpytał je,
Tón krajam ſakſkim nowe da prawo ßudniſke. (1854—1873.)
A hdyž też ſ jeho hrodu ßmjercz wjele lubych wſa,
Dha tola Albert jemu a Jurij ſawoſta.

Jan wſchelke zuſe rěcże bě młody nawuknył
A nawjedźitoſcz ßebi najwjetſchu nadobył.
Kaž na wſchěch jeho puczach bě widżecz wutrobnoſcz,
Tak ſe wſchěch jeho ſkutkow ßo kraßni nadobnoſcz.

A jako Jan tón ßwěrny ßo k wótzam ſhromadźi,
Prinz Albert jeho knjejſtwo a kubła naſtupi.
Kral Albert nětko ßydli w tej ſali błyſchczatej,
Kral Albert nětko pyſchi ßo ſ krónu ſkoczanej.

Hdyž czeżki czaß bě nimo, je młódny prynz Wettin,
So by tam wójſko wucżił, nam czeſcził Budyſchin. (1849.)
Prynz Albert ſprawnu luboſcz też Sserbam pokaſa;
To żenje njeſabudże 'mu ßerbſka Łużiza.

Schtoż ßamo wot ßo ſroſcże, ſchtoż wuńdże ſ wutroby,
So ſwjaſk je kruty, trajny, tón wěnz je njeſwjadły.
A njech ßo wjele ſwoni, njech czaßy nimo du,
S tym wěſcże njeſapomni kral naſchu Łużizu.

*

Pſchitomnoſczi woprujemy wulkej wopor wutrobny:
A njech Tebi, kralo Sakſow, tajki dar je ſpodobny.
Luboſczi a horliwoſczi dżakne wěnzy wijemy:
Twojej krajnowótznej ßwěrje hołdowanje njeßemy.

Żohnowanje po wſchej ſemi ſczele Boża ſczedriwoſcz;
Czíche ſboże krajej płodźi krala ſměrna horliwoſcz.
Sa mjecz koßu rólnik bjerje, ßwětła khodźi radliza;
Měr a pokoj ßebi khwali ſ zyłym krajom Łużiza.

Twoju ßławu roſſchěrjamy, krajny knjeże wótzowſki;
Sława, ßława klinczi Tebi, zyły domje kralowſki.
Bóh cże ſchkituj, Bóh cże żohnuj, droha ſakſka wótczina!
Stajny kczéw a wuſboženje měj Wettinſka rodżina!

Swjedźeń 800lětneho jubileja Wettinskeho rodu.

Swjedźeńske dny Wettinskeho jubileja w Drježdźanach ßu nimo. Wone ßo ſ wulkotnym hołdowanskim cźahom wobſamknuchu, pschi kotrymž ßo wschě ſtawy ſakskeho luda wobdźělichu. Wulke běchu pschihoty k njemu, wjele ßmy wot njeho wotcźakali, tola wjazy hiſchcźe ßmy wohladali. Cźłowſkemu wóczku njebě móżno, wschě te kraßnoſcźe ſapſchimnucź, kotrež ßo jemu poſkicźachu. Wſchitzy, kotſiž ßu tamny dźeń w Drježdźanach byli, ßu ſ jena w tym mėnjenju, ſo tajkeje pychi hiſchcźe nihdźe wohladali njeßu, a ſo ju ſ cźežka nėhdźe w pschichodźe ſaßo wohladaja. Pytamy podarmo ſa ßkowami, ſo bychmy hołdowanſki cźah tak wopißali, kajkiž je woprawdźe byk. Dyrbimy ßo wuſnacź, ſo to njeſamóżemy. Schtoż je wóczko widźako, njemóże ßo do ßkowow pſchestajicź. Sakſki lud je ßebi ſ hołdowanskim cźahom njeſahinity pomnik ßwojeje ßwėry a luboſcźe k kralowſkemu Wettinſkemu rodej w ſakſkich ſtawiſnach ſtajik. A wſcho je ßo derje poradźiło. Wjedro njemóżeſche rjeńſche bycź, hacź je byko. Nihdźe ßo porjad kaſyk njeje. Zane njeſboże ßo ſtako njeje, khiba ſo dyrbjeſche cźah ras khwilku ſaſtacź, dokelž ßo prėnjej konjej jeneho ſchėcźpſcheżneho pychowoſa ſpjecźowachu, tak ſo dyrbjachu jeju ſ druhimaj wumėnicź. Prjedy hacź ßo cźah do hibanja ſtaji, ßo kralowſka ßwójba po ßwjedźeńſkich dróhach, nanajkraßniſcho ſ pletwami, khorhojemi a cźeßnymi wrotami wupyſchenych a wot wjele ſakraßnjenych tyßazow ludźi wobſtupjenych, ſjeſdźowaſche a ßo wſchudźe ſe ſchumjazym wyſkanjom powita. W dźeßacźich hodźinach dopołdnja ßo prėnje wotdźělenje cźaha na pucź naſtaji. Běchu to 30 Miſchnjanſzy měſchcźenjo w draſcźe lėta 1089, w kotrymž cźaßu je ßo Miſchnjanſke markhrabinſtwo Wettinſkemu rodej jako wicźeżwo pſchepodako. Po nich pſchińdźechu rycźerjo herbſkich krajow. Woni ſtary cźaß pſchedſtajichu. Na to ſcźėhowaſche 150 rycźerjow w ßomocźanej a źidźanej draſcźe na kraßnje wupyſchenych konjach. K nim ßo 60 rycźerjow w żeleſnej draſcźe, ſe ſchkitami a lebijemi na konjach, kotrež běchu ſ drohimi pſchikrywami, ſ woponami kraßnje wuſchiwanymi, do zyła wodźete, pſchiſamknu. Bliżſche wotdźělenje bė cźah hornjołużiſkich rycźerjow w draſcźe 30lėtneje wójny. Wot wotdźělenja měſtow Miſchna, Freiberga a Drježdźan woßebje Miſchnjanſke do wocźow padaſche. Sa ßwjedźeńſkim woſom kóżkarſkeje jednoty krocźeſche wotdźělenje měſta Budyſchina w draſcźe lėta 1638. Kraßnje bė grupa hońtwu ſchkitowazeho towarſtwa. Wona ſ wjazorych woſow wobſtejeſche. Na prėnim woſu wuhladachmy kurwjerćha Auguſta a kurwjerćhowku Hanu ſ dźěcźimi. Druhi wós bė ſ hońtwinſkim nadobycźom, ſ jelenjom, mjedwjedźom (barom) a dźiwjemi ßwinjemi nakładźeny a popowſchany. Sa nim morweho mjedwjedźa na noßydkach njeßechu, pódla cźrjóda hońtwinſkich pßow hanjeſche. Luboſny napohlad ſkicźeſche ratarſke wotdźělenje. Wjedźechu ßo nam ſapocźatki ratarſtwa pſched wocźi. Saſtarſki płuh, ſ kajkimž ßu pſched 800 lėtami pola worali, ßo na dwajpſcheżnym woſu wjeſeſche. K njemu ßo pſchelcźe, pcźokarjo, ßadarjo, winizarjo a ſelinarjo pſchiſamknuchu. Sswoju dźakownoſcź ſa ſpėchowanje ratarſtwa pſches ſakonjedawarſtwo ratarjo ſ hołdowanskim woſom, wot żónſkeje, kiž ßo w ſkotej a běłej draſcźe błyſchcźeſche, wodźenym, kralej wobßwėdcźichu. Jėſdny roku ſ wulkimi ſyglami njeßeſche, ſakonje wopſchijazu, kotrež běchu ßo na lėpſche ratarſtwa wudake. Druhi wós bė ſ wupłodami ratarſtwa, winizarſtwa, pcźokarſtwa atd. pokładźeny. Schtyri żónſke na nim ratarſtwo, techniku, wėdomoſcź a krajnu płódnoſcź pſchedſtajichu. Jako ratarjo, kotſiž ßu ßebi ßwoje woßebite waſchnja hacź do nėtcźiſcheho cźaßa wukhowali, pſchińdźechu najprjódzy Altenburgſzy burjo a potom ßerbſzy ſchiżerjo, kotſiž pſched ßerbſkim kwaßnym cźahom jėchachu. Njepſchecźėrimy, hdyž prajimy, ſo je ßo cźah Sſerbow, hacź runje bė jednory a proſty, pornjo druhim wotdźělenjam, woprawdźe wuſnamjenik a ßo wubjernje lubik. To njebě żana njenaturſka, ſ klinkotom napowſchana pycha. Tu ßama naturſka jednoroſcź knjeżeſche. Na ßwojich cźiłych rjanych, rjenje wuhotowanych a ſeßedkowanych konjach naſchi ßerbſzy ratarjo, ſ módro-cźerwjeno-běłej ſcherpu pyſcheni, każ wuwucźeni jėſdni mėrnje a doſtojnje jėchachu. Wóczko ßo na nich nahladacź njemóżeſche. Haj, to běchu ßerbſzy burjo, mużojo, kajkichž kraj nihdźe druhdźe njepkodźi. Hdyž woni ſ pſchewodom dwazecźoch pyſchnje wuhotowanych piſkarjow pſchijėchachu, dha jich ſe wſchėch ſtron bravo! bravo! powita. Spißacźel tutych rynczkow jeneho po druhim ſ pſchihladowarjow prajicź błyſchesche: „Ach, kak kraßni ßu tucźi jėcharjo! To ßu rjekojo njepowalneje mozy!“ Sa nimi cźehnjeſche pißany kwaßny cźah. Schtyrjo herzy, ſ piſchcźelemi a ſe ßerbſkimi hußlemi pſched nim ßerbſke kwaßne melodije piſkachu. Braſchka w tſirózkatym wudebjenym kłobuku a bantataj ßwataj wobwėnzowany njewjeſcźinſki wós wjedźechu. W tutym njewjeſta w kwaßnej pyſche ſ nawożenjom, wot dweju ßkónkow wobſtrażowanaj, ßedźeſchtaj. Pódla woſa druźki dźěchu. W druhim wobwėnzowanym woſu ßo ſtarſche woßoby, njewjeſcźinoweho nana a jejne bliżſche pſcheczelſtwo pſchedſtajaze, wjeſechu. Wobdźělerjo pſchi kwaßnym cźahu běchu wſchė ßerbſzy po lutherſkim a katholſkim waſchnju ſwoblekane. Na liczkomaj mkodych druźkow luboſna mkódnoſcź leżeſche, a pißana draſta je każ nalėtne kcźenje debjeſche. Druźki, kwaßarjo a kwaßarki rychle wukracźowachu. Sſerbſki cźah ßo widomnje pſchihladowarjam ſpodobaſche. Wſchudźe jemu pſchikleſkachu a „ßkawa!“ wokachu. Na nėkotrych měſtnach bė pſchikleſk tak mózny, ſo bė ſtrach, ſo ßo konje ſpłóſcha. Na kwaßnaj woſaj a na druźki ſ měſtnami woprawdźity deſchcź kwėtkow padaſche, a nėkotre druźki ßebi ſ pſchimjetanych kwėtkow wulki buket naſběrachu. Hdyž Sſerbjo nimo kralowſkeje ßwójby cźehnjechu, ſe ſahorjenjom ßkawa wokachu. Jena kwaßarka ßo k kralowſkemu twarej pſchibliżi a kralej rózowy buket pſchepoda, ſa kotrymž bė ßekla ſ napißmom: „Bóh żohnuj Wettinſki ród!“ pſchiwjaſana. Tež tu ſ tribunow ßerbſki cźah ſe ßylnym pſchikleſkom wuſnamjenichu. Tajka cźeſcź ßo mnohim wotdźělenjam dostaka njeje, na kotrež je ßo wjele wjazy pjenjes nakoziło, hacź na ßerbſki cźah. Po Sſerbach pſchińdźe ſwjaſk ſahrodniſkich towarſtwow ſ njewuprajnje kraßnym woſom, w kotrymž pod hoborſkej poſkoczenej ſchkorpawje Flora ßedźeſche a jej k wobėmaj bokomaj dwaj jandźelaj. Jako jene ſ najrjeńſchich grupow na to do cźaha hórniſtwo a hewjerſtwo ſaſtupi. Na woſach, na kotrychž ſkały ſtejachu, ßo dźěło hórnikow a hewjerjow pokaſowaſche. Bjes wotpóßkanſtwami ſakſkich měſtow pſches wulku pychu Lipſk nadpadowaſche, teho runja Kamjeniza, Zwickawa a Pirna. Rieſa bė grupu łódźnikow a rybakow, łódź na żołmach ßo cźumpazu, pſchewodźazych, póßkała. Cźah wyßokich ſchulow Lipſcźanſka univerſita ſ wucźerjemi a ſtudentami, ſaſtarſku a nėtcźiſchu draſtu wobleczenymi, wotewri. Cźiły ſacźiſchcź wucźomzy wjerchowſkich ſchulow ſe ßwojej draſtu ſe ßrjedźneho wėka cźinjachu. K ſchulam ßo 500 turnarjow pſchiſamknu. Khwatniwje, każ ſo by ßo woheń haſchecź dyrbjak, parna ßykawa ſe 120 mużemi jėdźeſche. Jedyn ſ najrjeńſchich wotdźělenjow bė bliżſchi póſtſki cźah, kiž póſt wot 17. lėtſtotetka hacź do naſcheho cźaßa pſchedſtajeſche. Lokomotiva na woſu, wot ßylnych konjow cźehnjenym, ßo wot ſaſtojnikow ſtatneje żeleſnizy pſchewodźeſche. Na to pſchińdźechu wotdźělenja łódźſtwa na Łóbju, Drježdźanſkeho towarſtwa dróhoweje żeleſnizy, koleßojėſdnych, tſėlzow, wojerſkich a rjemjeßlniſkich towarſtwow, pjekarſka jednota a konditarſtwo. Najluboſniſchi ſacźiſchcź cźinjeſche Miſchnjanſka kralowſka porzelanowa manufaktura. Sa khorhojnikom ſe ſtarym a nowym fabrizynym woponom tupotaſche 40 dźěcźi jako porzelanowe figurki, kajkež ßu wot Miſchnjanſkeje porzelanarnje po zykym ßwėcźe ſnate. Pódla ßwjedźeńſkeho woſa wumėłzy a dźěłacźerjo ſ porzelanarnje kroczachu. Na to ßwjedźeńſke woſy kalſtwa, pſchadniſtwa a tykanja pſchijėdźechu, potom woſy kowarjow, maſchinytwarzow, ßedkarjow, ſchkleńcźernjow, piwarzow, papjernikow, knihicźiſchcźerſtwa a knihwjaſarſtwa, tobakoweje induſtrije, ßkómoweje induſtrije, Drježdźanſkich ſchokoladowych fabrikow, Siemenſoweje fabriki ßwėcźatych aparatow w Drježdźanach, Miſchnjanſkeje khachłoweje fabriki, ſakſkeje ſchamotoweje fabriki w Kelnje nad Łóbjom, mydkarſtwa, klampnarſtwa, induſtrije ſchijazych maſchinow, Drježdźanſkeje fabriki gaſowych motorow a korkoweje induſtrije. Cźah ßo ſ kraßnym pychowoſom, kiž měr pſchedſtajeſche, wobſamknu. Na nim rjane knjeżne, jako jandźele draſcźene, ſtejachu. 80 běłoſwoblekanych palmy noſchazych knjeżnow wós wobdawaſche. Zyle na kónzu dwaj bataillonaj jėſdnych jėchaſchtaj, ſo byſchtaj lud, hdy by ßo ſa cźahom cźiſchcźak, wotdźerżałoj. Tola k temu njepſchińdźe; pſchetož wſchitzy ßo rosběżachu, ſo bychu wjele hodźin dołho ſtawſchi wotdychnuli a ßo wokſchewili. Tež wobdźělerjo ßerbſkeho cźaha ßo, hdyž běchu ßebi na alawnſkim měſcźe cźah do ßyteje wole wobhladali, do ßwojeje hoſpody w ſtarych rajtarſkich kaſarmach podachu. Miſchnjanſzy rycźerjo, kotſiž mějachu ßwoje konje na tym ßamym měſcźe, běchu ßo hižo prjedy wrócźili. Woni, knjeſa farara lic. theol. Imiſcha, ſrjadowarja ßerbſkeho cźaha, wuhladawſchi, Sſerbam móznu ßkawu wunjeßechu. Knjes farar Imiſch ßo ſa Sſerbam wopokaſanu cźeſcź ſ wutrobnymi ßkowami podźakowawſchi ſe ßkawu Miſchnjanſkim rycźerjam wotmołwi, k kotrejž Sſerbjo ſe ſahorjenjom pſchihłoßowachu. Bjes tym bė naſch hoſpodar wobjed pſchihotował. Pſchi nim knjes farar Imiſch prėnju ßkawu njewjeſcźe, druźkam a kwaßarkam wunjeße. Knjes ſapóßkanz Kerk ßkawjeſche k. far. Imiſcha jako ßerbſkeho cźaha ſrjadowarja, kotrehož wulka próza a dźěło je ßo ſ wulkim wuſpėchom k cźeſcźi ßerbſkeho luda mytowała. Jeho Majeſtoſcźi kralej Albertej knjes farar Jakub w wjaſanej rėcźi ßkawu poßwjecźi, kotraž hrimotazy wothłóß pola pſchitomnych nadeńdźe. Na to ßo hoſcźina ſbėhnu. Mnoſy ßo wot fotografa w ßwojej ßerbſkej ßwjedźeńſkej draſcźe fotografowacź dachu.

Wulku prózu a wjele cžaßa ßu wobdźělerjo pschi ßerbskim cžahu woprowali. Ale Sserbjo ßu to ſ luboſcžu k kralej radźi cžinili, Bóh je jim najlěpſche wjedro ſpožcžił, a zykemu ſakſkemu, haj zykemu němſkemu ludej ßu pokaſali, ſo móža ßo Sserbjo w najwoßobniſchim towarſtwje ſ kóždym runacź. Cži, kotſiž ßu ßo pschi hołdowanſkim cžahu wobdźělili, najrjeńſche wopomnjenje cžaß žiwjenja wo tym wobkhowaju. Bóh žohnuj a ſdźerž dale ßerbſki lud a jeho ßwěrnoſcź a luboſcź k naſchemu kralej Albertej!

S wulkim wóhnjoſtrojom ßo wjecžor ßwjedźeńſke dny na błyſchcžate waſchnje wobſamknuchu. Wón bě do dźeßacź dźělow dźěleny, pſched kotrymiž kóždy krócź kanonowe łuſki a rakety ſapalachu. Tſi tutych wobraſow běchu njewopißomnje kraßne a powſchitkowne radowanje ſbudźichu. Na kónzu miholazy ḑeſchcź padaſche, tola ßo pſches njón kraßnoſcź wóhnjoſtroja njeſkaſy.

Póndźelu, dwaj dnjej do hołdowanſkeho cžaha, kral a kralowa wotpóßłanſtwa luda w awdijenzy pſchijeſchtaj. Tež Sserbjo běchu deputaziju póßłali, kotraž kraßnu adreßu pſchepoda. Wo tym ſa tydźeń nadrobniſchu rosprawu podamy. Dźeń poſdźiſcho, wutoru, kněžor Wylem do Drażdźan pſchijědźe, ſo by ſe ßwojim wopytom ważnoſcź Wettinſkeho ßwjedźenja powyſchił. Po paradźe, kotraž ßo na alawnſkim měſtnje pſched kněžorom wotdźerža, ßo wón ſ kralom Albertom hromadźe do kralowſkeho hroda poda. Lud, kiž bě wobaj bokaj pucża wobſtupił, jimaj wſchudźe ſe ſahorjenjom napſchecžo juſkaſche. Tón ßamy dźeń popołdnju ßo w pſchitomnoſcźi kralowſkeju mandźelſkeju a zuſych wjerchow hoſcžow pomnik krala Jana poßwjecźi. Kněžor ſ kralowſkeho hrodu ſ wulkim ſajimanjom pſchihladowaſche. Theatrowe měſtno bě wot wjele ſakraßnjenych tyßaz ludźi wobßadźene.

Liſchka a ſajaz.

Hdyž ſajecžk wjeßoły po polu abo na łuzy ſkacže, a liſchka pſchińdźe, jeho ſhrabnje a jako witanu pjecžeń ßobu wosmje, to je ſa wboheho ſajaza wěſcže prawje ſrudnje. My cžłowjekojo pak to jako ßnadny podawk abo hoły pſchipad wobhladujemy, kiž naß dale niczo njeſtara. A tola je naſch Knjes a ſbóžnik prajił, ſo žadyn wróbl bjes wole naſcheho njebjeſkeho wótza na ſemju njepanje. Teho dla dyrbimy my kſcheſcźijenjo dale bóle też w po ſdaczu najßnadniſchich podawkach ſkutkowanje ruki wſchehomózneho a wſchehodobrocźiweho Boha ſpóſnawacź wuknucź. Ruka Boża ßo pſchede wſchěm potom pokaże, hdyž płacźi modlitwu wußłyſchecź abo cžłowjeſku duſchu wumożicź. A ſchtóž jenož ma cžuczźiwu wutrobu a wotewrjenej wocži ſa to, doſcź wo tym ſhoni, kak ſpodźiwne Boże ſkutki ßu, a kak njewußłědźite jeho pucże.

Hajnik Hrjehoŕ běſche ſchwarny a ßwěrny muž. Powołanje, kotrež běſche ßebi wuſwolił, ſ zykej wutrobu lubowaſche a ßebi wyßoko ważeſche. Jemu běſche wjeßele, wot ranja hacž do wjecžora po łěßu khodźicź, dźiwinu tſělecź abo w kajkimžkuli druhim naſtupanju w ßwojim ſaſtojnſtwje ſkutkowacź. Pſchi tym běſche wón zyle ßwěrny a ſpuſchcźomny ſaſtojnik, kotremuž móżeſche jeho knjes, bohaty kubleŕ, połnje dowěricź. Pſchetož wón mějeſche ſa ßwoju ßwjatu pſchißłuſchnoſcź, też w najmjeńſchim a najßnadniſchim ßo pilny a ßwěrny wopokaſacź a wužitk ßwojeho knježſtwa kaž tycże ßwojeho łěßa ſtajnje w wocžomaj wobkhowacź.

Hrjehoŕ běſche njeżenjeny; jeho dobra macź běſche pſchi nim w domje a jemu hoſpodarjeſche. Wón też běſche pěkny, dobry ßyn, kiž ſchtwórtu kaſnju pſchecźiwo ßwojej macźeri ſe ßkowami a ſkutkami ßwěru dopjelnjeſche. Jenož jenu ſtaroſcź ſtara żona mějeſche, a ta ji potajnje nětkotryżkuli njeměr naczini. Hrjehoŕ mějeſche mjenujży horzu krej a běſche nahłeho waſchnja. Pſchecźiwo ßwojej macźeri wſchak wón to żenje njepokaſa, ale běſche ſtajnje ſdwórliwy a luboſcźiwy pſchecźiwo njej. Ale hdyž jemu w jeho powołanju ſ jeneje abo druheje ſtrony něſchto prěki pſchińdźe, móżeſche ßo wón jara łohzy a bórſy wulzy roshněwacź. Wón potom nětkotrežkuli ßkowo praji a też cžaſto něſchtožkuli dokonja, cžehož ßo potom horzo kajeſche, ſchtož pak ßo wjazy wrócźicź a ſarunacź njehodźeſche. Stara pobożna żona ßo teho dla druhdy prawje jara rudźeſche. Duž ßo wona pospochi k ßwojemu wótcźej w njebjeßach zyle mjelczo modleſche, ſo chzył ßo wón, kiž wutroby cžłowjekow wodźi kaž wódne rěczki, tola też nad jeje hewak tak ſchwarnym a poradźenym ßynom ßmilicź a jemu měrnu wutrobu a ſcźerpnu myßl ſpożcžicź.

Hajnkownja ſ łěßami, kotrež ju wobdawachu, w khudej a ßurowej krajinje leżeſche. Rola jeno jara ßnadny wunoſchk dawaſche. Wobydlerjo dyrbjachu tkalzowacź abo do fabrikow, kotrychž běſche tam wjele, na dźěło khodźicź, ſo bychu ßo ſ nuſu żiwicź móhli. Nuſa a hubjenſtwo běſche teho dla w mnohich domach a khěžkach wokolnych wßow lěto wot lěta njewitany ſtajny hóſcź. Duž ßo hdyž też ßo ſamolwjecź njehodźi, tola prawje derje ſroſumi, ſo ßo tam łěßne paduſchſtwo a rubježne hońtwjerſtwo cžaſto ſtawaſche. Sswěrny hajnik běſche móhł rjez wo dnjo a w nozy na ſtraži. Njedźiwajży na to pak ßo pſchezo a pſchezo ſaßo najkhróblíſche nadpady ſtachu na łěßy ſ jich ſwěrinu, kotrež běchu jeho ſchkitej poruczene. Hrjehorja to k dale wjetſchej kedźbliwoſcźi pohonjeſche a ſ dale hórſchim hněwom na paduſchny lud, kaž jón wón mjenowaſche, napjelnjeſche. Pſchede wſchěm běſche jedyn muž, kiž w tymle naſtupanju jeho hněw ſbudźowaſche a jemu pſchezo ſaßo nowe mjerſanje cžinjeſche. To běſche tkalz Pjerank. Pjerank hewak hroſny muž njebě. Pilnje a w pocže ßwojeho woblicża wón dźěkaſche, ſo by ßam ßo, ßwoju żonu a ßwoje pjecź dźěcźi, hdyž też trochu khudobnje, ale tola ſprawnje ſeżiwił. Pſchi jeho wulkej ßwójbje pak to, ſchtož ßebi wón na kroßnach ſaßłuži, nihdże doßahacź njechaſche. Ludźo w tamnej krajinje mějachu, ſchtož wſchak je zyle wopacžnje, ale ſchtož ßebi něhdźeżkuli myßla, ſa to, ſo Bóh luby Knjes drjewo a dźiwinu w łěßach ſa wſchěch ludźi roſcź da, a ſo po tajkim do zyła hrěch njeje, hdyž něchtó ſa tym, ſchtož ßo tak tunjo a tak łohzy doſtacź hodźi, ßwoju ruku wupſchěſtrje a to ſa ßo wobkhowa. K temu pſchińdźe, ſo běſche tkalz khróbły muž, kiž mějeſche na wſchěm, ſchtož běſche ſ wěſtym ſtrachom ſjenocžene, ßwoje woprawdźite wjeßele a ßwoju radoſcź. Hdyž běſche zyły luby dźeń ſa ßwojimi kroßnami ßedźak, njeſpróżnje dźěkajo, běſche tak rjez wokſchewjenje ſa njeho, hdyž móżeſche w nozy drjewo ſ łěßa kranucź abo ßebi někajku dźiwinu jako witanu njedźelſku pjecżeń tſělicź. Hrjehoŕ běſche jeho cžaſto doſcź pſchi kranjenju drjewa abo pſchi rubježnym hońtwjerſtwje lepił a jeho potom kóżdy krócź na ßudniſtwje wobſkorżił. Pjeranka běchu ſa to ſ pjenjeſami a ſ jaſtwom wospjet cžeżko khoſtali. Pſches to bu nuſa, kotruž wón cžerpjeſche, dale wjetſcha. Pſches to pak też jeho hněw na hajnika, kaž móże ßebi kóżdy myßlicź, dale bóle pſchibywaſche. Wón tehole, kaž mějeſche wón ſa to, ßuroweho a kruteho muża hidźeſche, kiž khudym ludźom, kaž wón prajeſche, łědma powětr a wodu popſchejeſche; pſchi kóżdej ſkładnoſcźi wón wulzy roshorjeny wo tym rěcżeſche. Wo tym ſhoniwſchi běſche Hrjehoŕ hroſył, ſo njekniczomnemu Pjerankej, hdyž jeho ſaßo junu na njeprawych pucżach lepi, ſchwarnje wupłacźi. Tkalz pak, kotremuž běchu tole hroženje khětſje rucże ſaßo dopowjedali, běſche ßo na to wulzy roshněwał a ßwjatocžnje ſalubił, ſo njekniczomnemu cžłowjecżemu draczej, kaž hajnika mjenowaſche; pſchi bliżſchej ſkładnoſcźi kulku do hłowy tſěli.

Hajnikowa ſtara macź běſche wſchitko tole ſe ßynowych rěcżow a też wot ßwojich podružnikow a ßußodow ſhonika. To běſche to cżeżke horjo, kotrež ju cżiſchcźeſche. Jeje próſtwy a napominanja běchu pola jeje ßyna, kotryż chzyſche ßwoju pſchißłuſchnoſcź pode wſchěmi wobſtejnoſcźemi dopjelnicź, mało pomhałe, abo niczo. Starej żonje teho dla niczo njewubu, hacž mjelczo dobrocźiweho Boha proßycź, ſo chzył wón wſchitke njeſboże ſ hnadu wotwobrocźicź a wutrobje teju na ßo tak ſaſłobjeneju mużow k dobremu ſkłożicź.

(Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž po zykej Sakſkej ßu też w Budyſchinje 800létny wopomnjeńſki ßwjedźeń knježenja Wettinſkeho roda ſ wulkej ßwjatocžnoſcźu ßwjecźili. Njedźelu po Bożej ßłużbje ßo pſchipołdnju na żitnych wikach ßwjedźeńſki cžah ſrjadowa, kiž po lawſkich hrjebjach a ſnutſkownej lawſkej haßy pſches hkowne torhoſchczo na mjaßawe torhoſchczo pſched kraßnje wudebjeny pomnik kurwjercha Jana Jurja I., prěnjeho knježerja nad Łużizu ſ Wettinſkeho roda, cžehnjeſche. Tu ſ wobwěnzowaneje tribuny měſchcźanoſta Heerklotz ßwjedźeńſku rěcź dźerżeſche. Po wuſpěwanju nětkotrych wótcźinſkich ſpěwow ßo na to ßwjedźeńſki cžah na walſku dróhu k poßwjecźenju noweho wojerſkeho pomnika poda. Na rjekowſke ſkutki ſakſkeho wójſka w němſko-franzowſkej wójnje ſpominawſchi direktor realniży, dr. Vollhering, pſchikrywej ſ pomnika panucź da. Měſchcźańſke ſchule njedźelu a ſcźěhowaze dny ßwjedźeńſke akty wotdźerżachu.

— Nowy preſident w Weſtfalſkej je pſched krótkim weſtfalſke burſke towarſtwo, kiž pod wodźenjom ſaßłużbneho ſe Schorlemer ſteji, wopytał a pſchi tejle ſkładnoſcźi ſajimawu rěcź dźerżał, w kotrejž bjes druhim tole praji: Ja ßym połnje ſe ſaměrami burſkeho towarſtwa pſches jene a ßo nad nim wulzy wjeßelu. Pſches kněžorowu hnadu ſa preſidenta Weſtfalſkeje powołany, mam ſa ßwój najwoßebniſchi nadawk, ratarſtwu ſe wſchěmi mozami pomhacź. Drje ßam ratař njejßym, ale w ßwojej prjedawſchej dźěławoſcźi w rańſchich provinzach ßym nuſu burſtwa ſpóſnał. Hdyž ßym nětko do ſtatutow

waſcheho burſkeho towarſtwa pohladak, ßym ßo pſcheßwĕdczik, ſo je ſakład a ſamĕr towarſtwa dobry a wužitny. Sſo nadźĕjam, ſo towarſtwo pod wuſtojnym wodźenjom ßwojeho pſchedßydy ßwoje ſamĕry dozpĕje. Moje wutrobne žadanje je, w pſchesjenoſczi ſ khĕžorom Wylemom towarſtwo burow wſchudźe podpjeracz. Tole wyßoki knjes porĕcza. S teho widźimy, kak ßu burſke towarſtwa ßebi pſchikhilnoſcz khĕžora a najwyſchſchich ſaſtojnikow dobyke. To pak teho dla, dokelž wone najbóle krajne ſboże ſpĕchuja. Duž, ßerbſzy ratarjo, dale na dobrej ſchcźežzy burſkeho towarſtwa a ßo wot žaneho ſawiſtneho pſcheczíwnika molicz njedacz!

S Dobruſche. Wobydlerjo naſcheje wßy bĕchu ßrjedu wjeczor jako dobri wótczinzojo Wettinſki woheń ſaßwĕczili. K temu njewotczakanych pſchihladowarjow ſ Budyſchina doſtachu. W Budyſchinje bĕchu ßebi myßlili, ſo ßo w Dobruſchi twarjenja pala a k haſchenju wóhnja ſe ßykawu na pomoz pſchijĕdźechu. K ßwojemu wjeßelu tu horliwi, ßwĕrni Budyſzy wóhnjowi wobornizy ſhonichu, ſo jich pomozy trjeba njeje; a duž ßo ſpokojeni ſaßo domoj wróczichu.

S Bobolz. 17. junija je ßo tu 4lĕtna Marja Klingerez w jenej ſtudni tepika.

S Hodźija. Kaž wſchudźe druhdźe, tak je ßo tež pola naß 800lĕtny jubilej Wettinſkeho doma ßwjedźeńſzy wotbyk. Na Bożej ßłužbje njedźelu ßo wojerſkej towarſtwje w Hodźiju a w Czerwjenych Noßlizach kóžde ſe ßwojej pyſchnej khorhoju wobdźĕliſchtej. Wjeczor tudomne ſabawne towarſtwo w hoſczenzu ßo pſchihodźaze ſpĕwy, deklamazije atd. pſchednoſcheſche. Hdyž bĕſche czma ſaſtupika, ßo czah wojerſkeho a tudomneho ſabawneho towarſtwa na torhoſchczo, wokoło kotrehož bĕchu wſchĕ khĕže poßwĕtlene, poda. Tu ßo ſ hudźbnym pſchewodom nĕkotre ßerbſke a nĕmſke khorale a arije wuſpĕwachu, na czož ßo wulkotny wóhnjoſtroj ſapali, kiž ßo wulzy derje radźi. Jenož ſo jón na poßledku deſchcź khĕtro ſadźĕwacz poczinaſche. Wutoru bĕſche we wſchĕch woßadźinych ſchulach ßwjedźeńſki aktus, pſchi kotrymž dźĕczi jubilejſke knižki doſtachu. Bóh ſdźerž we wſchĕch wutrobach luboſcz a ßwĕrnoſcz k kralowſkemu domej!

S Bukez, 17. junija 1889. Hdyž ßo wótczinſke dny tak pobožnje a wjeßele ßwjecza, kaž Wettinſki ßwjedźeń wczera pola naß, ſaczíſchcz nam wſchitkim trajazy woſtanje. Hižo wot ranja ſmahowachu ſ wĕže 4 dwazeczi kóhczi dołhe khorhoje w ſakſkich, łužiſkich, nĕmſkich a ßerbſkich barbach, wo tym ßwĕdczo, ſo ßo w Bukezach rjany ßwjedźeń ßwjeczi. W dołhim ßwjedźeńſkim czahu czehnjechu wucžerjo ſe ſchulſkimi dźĕczimi, kotrymž bĕſche ſchulſke pſchedſtejiczérſtwo rjanu ſchulſku khorhoj ſa ßwjedźeń ſhotowacz dako, zyrkwinſzy prjódkſtejiczerjo, wojerſke, ratarſke a ßerbſke ſpĕwanſke towarſtwo a towarſtwo ſa plahowanje pjeriny, kaž tež wjele ludźi ſ woßady ſ farſkeho dwora do zyrkwje. Tutón czah ßo dopołdnja w 10 hodźinach k nĕmſkim kemſchenjam woſpjetowaſche. Naſch rjany Boži dom bĕ ßo na kraßne waſchnje wot knjenje Hähneloweje nad Koprizami wupyſchik. Woßada bĕſche ßo, kaž ßmy to ſwucženi, po tyßazach ſhromadźika a wulkotnje ſaklincza: „Budź khwalba Bohu ßamemu". Dźĕczi ſpĕwachu pod wubjernym wodźenjom naſcheho knjeſa kantora Hatnika a tych druhich wucžerjow ambroſianiſki khwalobny khĕrluſch ſchtyrihłóßnje. Prĕdowanje bĕſche na 111. pſalm ſakožene. Jeho thema bĕſche: Wulke halleluja ſakſkeho luda pſchi jeho Wettinſkim ßwjedźenju, 1. kaž wone horjeklinczecz ma temu Knjeſej, kiž je ßebi tež pola naſcheho luda wopomnjecze ßwojich dźiwow ſczinik, 2. kaž wone ma klinczecz ſ luda, kotryž ßo žohnowany wokoło ßwojeho kralowſkeho doma ſhromadźuje a 3. kaž wone ma ſaklinczecz do wſchitkich wutrobow, ſo bychu ßo Boha bojeli, krala czeſczili a bratrow lubowali. Wot 12—1 hodź. ßo ſe wſchitkimi ſwonami ſwonjeſche. W 1 hodźinje czah ſchulſkich dźĕczi k ſchulſkemu ßwjedźenjej wucźeže. Rjane mĕſtno bĕ ßo k temu wot knjeſa ryczérkublerja Hähnela nad Koprizami dobroczíwje pſchewoſtajiło. Wjele ſtanow bĕ natwarjenych, ſo móżeſche ßo po tyßazach ſhromadźeny lud wokſchewicz. Tež hudźba ſahorjeſche ſe ßwojimi rjanymi pſchednoſchkami. Mózne hibanje a žiwjenje naſta pſches nimale 500 dźĕczi, ſa kotrychž ſabawjenje a ſaſtaranje bĕ ßo na bohate waſchnje ſtaraka. Prjedy pak pſchednoſchowachu a deklamowachu dźĕczi ßwjedźeńſke ſpĕwy, czemuž wſchitzy ſ wulkim ſahorjenjom pſchipoßkuchachu. Prjedy hacz ßo wjeßele dźĕczi na dompucz podachu, ßo wſchitzy hiſchcze jónkrócz ſhromadźichu a knjes farar rĕcz na dźĕczi dźerżeſche. Starſchim, ſchulſkim pſchedſtejiczerjam, wucžerjam a knjeſej Hähnelej ßo ßława wunjeße a khĕrluſch: „Njech Bohu dźakuje" ßo wuſpĕwa. S hudźbu a ſpĕwanjom ßo rjany czah do Bukez wróczi a ſprózni podachu ßo ſbožowni ſtarſchi ſe ßwojimi dźĕczimi domoj. — Na wjeczor bĕſche powſchitkowny ludowy ßwjedźeń ſ konzertom w Kſchiža-

nowym a Heimrichowym hoſczenzu, ſ illuminaziju, ſ czahom towarſtwow ſ pißanymi latarnjemi, ſ wotpalenjom wumĕlſkeho wohenja wotmyßleny. Bohu žel je deſchczik tutón rjany dźĕl ßwjedźeńſkeho programa ſkasyk. Nĕkotre ßwójby ßebi tola ſarjez njemózachu, pſchi wſchitkim deſchczu ßwojemu wjeßelu wopokaſmo ſpožczicz pſches illuminaziju ßwojich domow. My ſkónczimy ßwoju powjeſcz ſ tym ßkowom: Bóh žohnuj luby Wettinſki dom! Bóh žohnuj ſakſki kraj! a my ßmy pſcheßwĕdczeni, ſo je to pſchecze najwjazy naſcheje zyrkwinſkeje a ſchulſkeje woßady. G—č.

S Wjeleczina. Sswjedźeńſke Wettinſke dny leża ſady naß, ale jich wopomnjecze woſtanje hiſchcze dołho žiwe w wutrobach wobydlerjow naſcheje wßy. Njedźelu 16. junija rano w 5 hodźinach wubudźi piſkanje wjeß, kiž bĕſche ſ rjanymi khorhojemi bohacze pyſchena. Wot 8 hacz do ½12 bĕſchtej ßwjedźeńſkej Bożej ßłużbje a bĕſchtej wobej jara bohacze wopytanej. Na ſakožku 2. Mójſaßa 15,2 buchu nam žohnowanja pſched woczi ſtajene, kotrež je Bóh ſakſkemu ludej w bĕhu 800 lĕt wopokaſak pſches Wettinſki dom. Popołdnju w 3 hodźinach pak czehnjeſche dołhi czah pſches wjeß. Tſelby hrimotachu, hudźbnizy piſkachu a wjele tyßaz ludźi vſchihladowaſche. Czah bĕſche wulkotny. Namakachu ßo w nim wſchĕ druźiny wojerſkich uniformow, kaž je je Sakſka wot lĕta 1708 ßem mĕka hacz do dźenßa. Najwjazy dźiwanja wubudźichu hobrſke barſke mĕzy, ſe ſapoczatka naſcheho lĕtſtotetka. Na ßwjedźeńſkim mĕſcze rĕczeſche knjes farar Rjencz a wunjeßy ßławu kralej Albertej. r.

S Ralbiz. Knjes zyrkwinſki wucžeŕ Mikławſch Hizka, kotremuž bu njedawno wot Jeho Majeſtoſcze krala Alberta „ſaßłużbny kſchiž" ſpožczeny, je ßo na derje ſaßłużeny wotpoczink podak. Nimale 50 lĕt je mjenowany knjes ſ wucžerjom, a 44 lĕt dołho ſa ſboże ßerbſkich dźĕczi, a to bjes pſchetorhnjenja w Ralbiczanſkej ſchuli, ßwĕrnje a ßwĕdomicze ſkutkowak. Schtwórtk 13. junija wón poßledni krócz pſchi Božich ßłużbach na piſchczelach khĕrluſche pſchewodźeſche. Po kemſchach ſhromadźi ßo hornja rjadownja ſchulſkich dźĕczi; chzychu dźĕ ßwojemu wjelelubowanemu wucžerjej Božemje prajicz. Tež nĕkotſi pſchecźeljo a ſnaczi k. wucžerja Hižki bĕchu ßo w ſchulſkej jſtwje ſeſchli. Wyßokodoſtojny k. adminiſtrator Bjedrich roſprawi ſ hłuboko hnujazymi ßkowami, kak je ßo dźĕlazy k. wucžeŕ w ſrudnych a wjeßołych lĕtach ßwojeho napinazeho ſaſtojnſtwa pſchezo prózowak, ſo by jemu dowĕrjene dźĕczi k pobožnemu kſchesczijanſkemu žiwjenju wotczahnuk. W mjenje dźĕczi a wſchitkich pſchitomnych wupraji wyßokodoſtojny k. adminiſtrator ßwĕtnemu k. wucžerjej wutrobne: Sapkacz Bóh! Hłuboko hnuty dźakowaſche ßo k. Hizka ſa wſchu wopokaſanu czeſcz a luboſcz. Sſo poßledni krócz k dźĕczom wobroczíwſchi, ſpytaſche jich hiſchcze junu k pĕknemu pobožnemu žiwjenju napominacz. Tola njemóżeſche dorĕczecz. — Wutroba pſchejara želnoſcz dźĕlenja czujeſche. Ssyſly ronjo, roſzohnowa ßo czeſtny ſtarz ſ wyßokodoſtojnym k. adminiſtratorom, ſ lubowanymi dźĕczimi a ſe wſchitkimi pſchitomnymi. S rjanym khĕrluſchom: „Ta hnada Ducha ßwjateho" ſkónczi ßo hodźina dźĕlenja. My pak pſchejemy k. emeritej Hizzy, ſo móhł hiſchcze dołhe lĕta czíły a ſtrowy ſaßłużbny kſchiž noßycz! — Tak je ſaßo liczba ßerbſkich wucžerjow ſpadnuka. Czeſtnych doßłużenych ſtarzow njemóżemy dźerżecz, ale kaž „Łužica" piſche, „wobžarowacz dyrbimy wutrobnje, ſo młodźi Sſerbja ßwoju wótznu ſemju wopuſchczeja a ßo do Nĕmzow pſcheßydluja". A ßu na tym jenicžzy naſche woßadne wobſtejnoſcze wina. Dokhody ßerbſkich wucžerſkich mĕſtow ßu do zyła khĕtro ßrĕnje. Njemóżemy ßo teho dla ßerbſkemu wucžerjej dźiwacz, hdyž ßo tam ſamokwja, hdźež ßo ſa mjenje dźĕła wjazy płaczi. Płaczcze lĕpje — a njetrjebacze na njedoſtatk ßerbſkich wucžerjow ſkorżicz!

Se Sdźerje. Wutoru 18. junija wopomni ßo w naſchej ſchuli 800lĕtny Wettinſki jubilej. Schulſka jſtwa, woßebje ſczĕna, nad kotrejž wobraſaj Jeju Majeſtoſczi krala Alberta a kraloweje Karole wißaſchtaj, bĕ ſ wĕnzami, wot dźĕczi a ſtarſchich witymi, wupyſchena. Wſchitzy knjeża ſchulſzy prjódkſtejiczerjo bĕchu ßo k tutej ßwjeczinje ſeſchli. S raniſchim ſpĕwom: „Kak rjenje ßwĕczi jutniza" wotewri ßo akt, na czož krótka narĕcz ſczĕhowaſche. Potom ßławjeſche ßo naſcha Sſerbſka Łuźiza ſe ſnatym ſpĕwom: „Rjana Łuźiza". Na to pſchednoſchowaſchtej ßo dwĕ jubilejej poßwjeczenej ßerbſkej baßni. Po tutym ſpĕwaſche ßo: „Hdźe ſtatok mój?" Se ſpĕwom: „Krala Bóh požohnuj!" ſkónczi ßo ßwjedźeńſki akt. — Schtož ßo rĕczeſche a ſpĕwaſche, rĕczeſche a ſpĕwaſche ßo ßerbſki.

Přilopk.

* W Zitawje, Grottawje a Ullersdorfje je ßrjedu tydźenja popołdnju ſlimk panuk, kotryž je w Grottawje, hdźež bĕſche hermank,

hermanske budy se wschěmi tworami wotpkawik a wulkeje schkody naczinik. Zyke dróhi pod wodu stejachu. Wjetscha je schkoda w Zitawje a pschede wschěm w sakskim Ullersdorfje, hdzež je wulka woda wjele pólnych płodow saniczika.

* Wójskowy zwjedzeń w arenje w kasarmach garde-jězdnych w Drazdzanach je zo na najwubjernischo radzik. Dopominajo na jedyn s najzławnischich skutkow sakskeho wójska, na wobdzělenje kurwjerchowskeho sakskeho wójska pschi poraženju Turkow psched Winom (1683) pod nawjedowanjom Jana Jurja III., zo tale zwjedzeńska hra s pyschnoscu barbow błyschczesche. W wozebitym czahu zo sjenoczichu wjerchojo, wójnszy roskasowarjo a druhe historiske wozoby tamneho czaza, kotrychž generalojo a offizerojo sakskeho wójska pschedstajachu. Najrjeńsche konje běchu tam widzecz; direktor sakskeho wojerskeho jězdneho wustawa, oberstleutnant Kirchner, zo jako wumělszy wuwuczeny jězdny wopokasa. Najczežsche khumschty, kotrez zo wot jězdnych dokonjecz hodza, najwustojnischi jězdni offizerojo nascheho wójska dokonjachu, wubudzejo najwjetsche wobdźiwanje pschihladowarjow. Wulzy sajimawy wobras tez hra s brónjemi poskiczesche, kotruž 48 podwyschzy regimenta garde-jězdnych wuwjedzechu. Generalmajoraj s Minckwitz, kralowy generaladjutant, a s Schönberg, kotrajž staj wójskowy zwjedzeń wodzikoj a rjadowakoj, mataj najwjetschu sazłužbu wo to, so je zo zwjedzeń tak krazłnje radzik, kotryž zo s tym skónczi, so zo wschitzy wobdzělenі psched kralowskej lożu sestupachu, kralej Albertej se sahorjenjom zławu wokajo.

* Na skale Liliensteina nad Łobjom je zo sandzenu zobotu zwjatocznje sakkadny kamjeń obeliska pokožik, kotryž sakske hórske towarstwa k wopomnjeczu 800létneho Wettinskeho jubileja postaja. K zwjatocznosczi běsche zo wjele ludu sešchko; se wschěch kónzow kraja běchu hórske towarstwa zwojich sastupjerjow pózłake.

* W Głogawje je zo w nozy wot sandzeneje zoboty na njedzelu rubjeznisk nadpad stak. Artillerist tamnischeje garnisony běsche shonik, so je jenolětny dobrowólnik, kiž s nim pola jeneho regimenta złuži, pjenjesy pózłane dostak. So by zo pjenjes mozowak, artillerist w nozy s wotewrjenym woknom dó jstwy dobrowólnika salěse, tuteho se suwakom s mozu do hłowy morznu, so jeho pohłuschi, a na to s měrnej krwju pjenjezny kaschczik rosbiwacz pocza. Mjes tym pak pohłuscheny k zebi pschińdze a wo pomoz wołacz pocza. Duž rubjeznik czeknu. Dokelž pak běsche zwój nóz ležo wostajik, jeho bórsy wuzłědzichu.

* W jenej fabrizy w Oberhausenje, hdzež s elektrizitu dźěłaju, je wóndano dźěłaczer na spodźiwne waschnje wo žiwjenje pschischok. Na tšesche něschto dźěłajo zo wón wobzuże a zo padajo sa grot pschimnu, po kotrymž zo elektrizita wodźi. Sso grotu dótknuwschi zo wón s zykym czełom satorže a běsche na měsczе morwy. Elektrisku maschinu sastajiwschi mějachu wulku prózu, grot s morweho dźěłaczerjoweje pjasczе wuzwobodźicz.

* W měsczе Schildau zo s kónz sandzeneho mězaza wulki, wjele zentnarjow czežki kruch skały s hory dele wali a jedyn dom zyle sapuscži. Skała zo hacz do zrjedz domu wali, so zyła khěża do hromady spada. Na sboze tam tehdy žadyn człowjek doma njebě; duž pschi njesbožu nichtó wo žiwjenje pschischok njeje.

* Wo njesbožu, kotrez je zo s wulkej lohkomyślnosczu stako, zo s Mindena pische. 14létny hólczez, kiž s towarschom hrajesche, bu wot tuteho s małej tšélbu, kajkez zu pod mjenom „teschin" snate, do wóczka tšélany. Dokelž je kulka do moshow sajěła, nadźije njeje, so zo ranjenemu žiwjenje sdzerži. Mějo sa to, so teschin natykany njeje, běsche zo njesbožowny tšélz do towarscha měrik a tšélik.

* Sajimawy a, kaz zo sda, wuspěschny zrědk pschе wopikstwo danska polizija w Kopenhagenje nakožuje. Hdyž pólzajski sastojnik na drósy abo něhdze wonka pjaneho człowjeka nadeńdze, wón hnydom wósku powoła a pjaneho staroscżiwje domoj dowjese. Je człowjek tak pjany, so prajicz njemóże hdze bydli, jeho pschede wschěm na radnu khežu dowjesu; kaz rucze móże zwoje wobydlenje mjenowacz, jeho domoj dowjesu. Hdyž je zo pjany wuspak, zo polizija wobhonja, dze je na poźledku pik; a korczmar, kiž je jemu poźleni palenz porjedźik, ma wósku a wschitke druhe nastate khósty sapłaczicz. Duž zo kózdy korczmar hlada, hoscżej hischcze schkleńzu porjedźicz, hdyž widźi, so hósczi znano wjele wjazy njesnjeze.

* Pschi wojerskim wuwuczowanju w Unterlauterje pola Koburga, hdzež běsche zo se zlepymi patronami tšélako, wojazy zwoje tšélby w hromadu stajachu. Jedyn wojak pschi tym do rokki tšélby zwojeho towarscha pohlada. Na jene dobo tšélba, w kotrejž hischcze patrona tczesche, wrjeznu, a patrona wojakej do wóczka slecza. Ranjeneho dyrbjachu hnydom do wojerskeje hojernje do Koburga pózłacz.

* Wo spodźiwnym podawku smeje zudnistwo w Nördlingenje w Bajerskej jednacz. Rěsnik s Nördlingena běsche burej howjado sa 280 mk. wotkupik. Kutko wotewrjejo wón w žołdku skoczecza hromadku zlěbornych kneflow a zuknjanu lapu nadeńdze. Hdyž zo wo tym powjedacz pocza, zo bórsy wukopa, so běsche zo burej krótko prjedy laz zhubik, kiž mějesche wjele zlěbornych kneflow; podarmo běchu we wschěch kutach laz pytali. Duž je wěste, so je skoczo laz w hródzi namakało a jón sežrało. Wo tym shoniwschi bur wot rěsnika zwoje zlěborne knefle žadasche, kotrez zu, kaz wězywustojni praja, 170 mk. hódne. Rěsnik pak jemu je njeda prajizy, so je skoczo kupik se wschěm, schtoz w nim tczi. Duž je bur naležnosczе rěczнikej pschepodak a rěsnika wobskorzik. Ludzo zu wczipni, schto zudnizy wuzudza.

* Blisko Straubinga w Bajerskej běsche loni krawski korczmarjoweho zyna sakkół. Hdyž jeho dwaj żandarmaj sajeschtaj, zo wulka czrjóda ludu do jateho da a tak dołho do njeho pjerjesche, doniž wón kaz morwy ležo njewosta. Dweju s tychle nadpadnikow je sandzeny tydzeń khostanska komora w Straubingu zudzika a jeneho k 4, druheho k 6 mězazam jastwa sazudzika.

* 19½ léta stary pjekarski a 18½ léta stara fabriczna dźěłaczerka w Kaiserslauternje hižo dołho hromadze khodzeschtaj, schtoz bjes scżěhwkow njewosta. Pytnuwschi, so je zamadruha, zo holza tak naboja, so zobotu tydzenja wjeczor pjekarskemu praji, so zebi žiwjenje wosmje; s dobom jemu wona wschitke zwoje pjenjesy pschepoda. Pjekarski njewěrjesche, so zebi holza žiwjenje wosmje. Hdyž pak zo njedzelu rano po měsczе powjedacz pocza, so je zebi někajka žónska žiwjenje wsaka, pjekarski na pohrjebnischczo khwatasche, hdzež w pschitwarku sa czěła lubu morwu namaka. Sadwělujo wón zyku njedzelu a tez nóz na póndzelu wokoło pohrjebnischcza khodzesche, hdzež jeho hischcze póndzelu rano wokoło schtyrjoch dźěłaczerjo widzachu. Hižo w 5 hodź. pak na mjesy žitnischcza blisko pohrjebnischcza jeho czěło namakachu. Młodzenz běsche zo s revolwrom satželik.

* Wopor zwojeje lohkomyślnosczе bu sandzeny tydzeń dójka w Schmalkaldenje, kotraz satepjejo nješchto petroleja do nesczе klużnu, so by zo lepje tepiko. Bubotajo petrolejowa blescha rosbuchnu, woknowe schkleńzy zo rospukachu, a holzyna drasta zo hnydom palesche. Prjedy hacz na jeje žałostne wołanje schtó na pomoz pschibeża, běsche zo njesbožowna tak straschnje wopalika, so je na zmjercz.

* S Dülkena zo pische: Něhdze 40 lět stara nježenjena žónska s jeneje najwidźanischich zwójbow nascheho města, czelnje nahladna žónska, wóndano rano wokoło zedmich psches pola do Viersena dźěsche, schtoz je dobre pok hodźiny. Pokdra hodźiny posdźischo ju dźěłaczer w žitnischczu skónzowanu namaka. Mordar běsche ju s jenej jeje wopuschow sadajik a ji tez rt s jeje zamznymi włozami satykak. Dokelž mějesche wona wschitke zwoje drohotne wězy, jako nawuschnikaj, naruczнizu a móscheń s pjenjesami, hischcze pschi zebi, ma zo sa to, so je ju mordar skónzowak, so by ju wonjeczeszczik. Mordarja hischcze wuzłědzili njejzu.

* We wschěch nowinach zo wo Eiffelowej wěži na Parizskej wustajenzy pische; s najwschelakorischich wězow zo podobisny hobrskeje wěże dźěłaju a po wschěm zwěcze rosescżeku: żelesne, drjewjane, zokorowe a hinasche. Mjese wschěmi najdrohotnischa je bjes dwěla ta, kotruž je skótnik Měrczin Posno w Parisu s kowaneho zlěbra a skota a dejmantow wudźěłak. Tale drohotna, meter wyzoka wěża je do najmjeńschich dróbnosczow po hobrskej żelesnej dźěłana. W njej 30,000 dejmantow tczi a 80 puntow skota a zlěbra. S kónz wěże je trikolora (franzowska tsojobarbna khorhoj) pschiczinjena se zamych safirow, brillantow a rubinow; w latarni na wěži zo elektriska lampa zwěczi.

* W Ruskej wukhadzazym pólskim nowinam „Gazeta Lubelska" zo pische, so je zo w městaczku Sulejewje a wokolnosczi wóndano tak mjenowany „krwawy deschcz" schok. Hdyž běsche deschczowa mróczel nimo, zo ludzo dohladachu, so w deschczowych łužach czerwjena woda steji. S wopredka mějachu sa to, so je woda někak se semje czerwjenu barbu na zo sczahnuka; hdyž pak zo dohladachu, so maju dźěłaczerjo, kotsiž běchu w běłych koschlach, czerwjene rukawy, wjedzachu, so je Bozi deschczik s mróczele czerwjeny padak.

* Satraschny wětr je poźlenje dny sandzeneho mězaza po mórskim pobrjosy Noweje Južneje Walesskeje w Australiskej sakhadzak. Deschcz zo tajki lijesche, kajkiž tam dotal njepomnja. Na żelesnizy s wulkeho dźěła jězdzicz njemóża, a tez telegraf njeskutkuje. Někotre krajiny zu powodzene. Tez semja zo tu a tam zuwasche a pukacz pocza, pschi czimž je nješchto człowjekow wo žiwjenje pschischko. Naczinjena schkoda je wulka.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Emilija Gertruda, Jana Augusta Jselta, fabrikarja na Židowje, dź. — Korla Hermann, Handrija Wićasa, skakarja na Židowje, ß. — Pawoł Willy, Jana Augusta Böhmy, fabrikarja na Židowje, ß. — Hana Marja, Ernsta Augusta Oskara Buscha, dźěłaćerja w Hněwšezach, dź. — Martha Lejna, Handrija Schönberga, pohonća w Budestezach, dź. w Delnjej Kinje.

W Katholskej zyrkwi: Martha Theresija, Ernsta Michała Barta, wósnika tudy, dź. — Jurij Benno, Jana Augusta Mlynka, kublerja a gmejnskeho pschedstejićerja w Čemjerzach, ß. — Ludwik Alois, Jana Gustawa Tilgnera, schewza, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 12. junija: Jan Bjensch, kněžnik a pólnik na Židowje, 64 l. — Hana Khrystiana, njemandź. dź. w Delnjej Kinje, 1 l. 5 m. 28 d. — 13. Morwonarodź. ß. Korle Gustawa Wićasa, zigarnika na Židowje. — 15. Jurij, Jana Augusta Robla, dźěłaćerja na Židowje, ß., 9 m. 7 d. — Hana Selma, njemandź. dź. na Zidowje, 2 m. 15 d. — 16. Emilija Gertruda, Jana Augusta Jselta, fabrikarja na Židowje, dź., 5 d. — Marja Emma, njemandź. dź. w Dobruschi, 1 m. 16 d. — 17. Marja Martha, Ignaza Klingera, dźěłaćerja w Bobolzach, dź., 4 l. 6 m. 19 d. — 19. Gertruda, njebo Handrija Libsche, wobydlerja na Židowje, wudowa, 80 l. 5 m. 25 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1967 měchow.		W Budyschinje 15. junija 1889 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 20. junija 1889 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pšeńza	běła	9	24	9	29	9	12	9	30
=	žołta	8	82	8	97	8	68	8	94
Rožka	50 kilogr.	7	34	7	56	7	3	7	19
Ječmjeń		6	96	7	14	6	67	7	7
Wowß		7	40	7	70	7	—	7	20
Hroch		7	22	10	—	9	6	9	58
Woka		8	75	9	3	8	20	9	—
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	10	1	80	2	30
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	1	80	2	20
Pšeńčna muka	50 =	8	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	8	25	11	60	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	80	2	75	3	50
Ssłóma	600 =	30	—	32	—	24	—	28	—
Prožata	712 schtuk, schtuka	11	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		4	25	4	50	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	—	6	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 12 np. hač 9 hr. 26 np.; pšeńza (žołta) wot 8 hr. 88 np. hač 9 hr. 06 np.; rožka wot 7 hr. 34 np. hač 7 hr. 50 np.; ječmjeń wot 7 hr. 14 np. hač 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 45 np.

Dražbjanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 52—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Ćelata 1. družiny 45—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 21. junija: Kraßne.

Dom

k kóždej pschedawarni ßo hodźazy, ſ rjanymi rumami, w dobrym pokoženju w Budyschinje, je płaćišnyhódno na pschedań. Dalsche je shonić na haschiz haßy 18 delka.

W Brěsynje je khěža cźišło 4 se sahrodu a dwěmaj kórzomaj pola abo też bjes pola na pschedań. Dalsche je tam shonić.

Žiwnosć, 12 kórzow wulka, hodźinu wot města sdalena, je hnydom na pschedań. Dalsche w wudawarni Serb. Now.

W Brěsynje pola Hućiny je **žiwnosć** cźišło 42 ſ 10 kórzami pola a wuki ſ połnymi žnjemi na pschedań.

W Scheschowje pola Njeßwaćidła je sahrodnisko žiwnosć cźišło 1 ſ 55 kórzami hnydom na pschedań.

Juchowa plumpa

skoro zyle nowa, je na pschedań w **wukhowarni** dźěći na Židowje.

K naletnemu lěkowanju porucża ßylnje skutkowaze

krejcźišćaze kapki

pšche wumpjeru, lischawu atd.

Rakeczanska haptyka.

Trawowa awkzija.

Njedźelu 23. junija 1889 popołdnju 1/4 hodźin ma ßo trawa Hněwßeczanskeje gmejny po sahonach a sa hnydom hotowe pjenjesy pod wuměnjenjemi, pjedy wosjewjomnymi, na pschebadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna pschi gmejnskej luzy.

G. Hartmann,
gm. pschedstejićeŕ.

Pschenajecźe łukow.

Njedźelu 23. junija popołdnju 1/4 hodźin maja ßo łuki, pola Subniczki leżaze a Bartskemu knjejstwu ßłuschaze, po sahonach na pschebadźowanje pschenajecź. Wotnajeŕ ma něschto pjenjes napłaćicź.

W Barcźe, 6. junija 1889.

J. Schütz, inspektor.

Awkzija

kotraž dyrbjesche ßo njedźelu 23. junija **na Bukonjanskim knjeźim dworje** dla wotběžaneho najenskeho cźaßa wotdźerźecź, směje ßo hakle

póndźelu 24. junija dopołdnja wot 10 hodźin.

Na pschedań pschińdu: 2 dźěłanskaj konjej, 1 ßylny ponny (kroschak, skludny, dobry jenopschežny kóń), 1 schtyrißydłata kruta kucza, 1 połscheſa, 1 jenopschežny pleczeny wós, konjazy grat sa kuczu a cźežke dźěło, 1 dospołnu wusdu, 1 łóhke a 1 dźěcźaze ßanje, wschelaka hospodarska a domjaza nadoba, 1 truzna ławka, 1 schrubownja, wojnarski grat, meble, deski, tšélby a wschelake druhe wězy. Sapłaćicź ma ßo hnydom. Dalsche je shonicź pola knjeza H. Meisela w Budyschinje.

Haptyka w Wósborku

M. Beckera

porucża

salsowy a wobžerny pólver sa konje,
wobžerny pólver sa ßwinje,
mlokowy a wužitkowy pólver sa kruwy,
restituzionski fluid, konzentrěrowany, k sarybowanju pschi kromjenju konjow atd.

Ssrědk
k spěschnemu blejchowanju płatu

ma n pschedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert na ſnutskownej lawskej haßy.

Najlěpscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaćišnach dostacź w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na różowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschcźu w Budyschinje.

Dla pschecźehnjenja pschedawam, so bych pschecźehnjenske khósty salutowak, wschě wězy ßwojeho składu **starych wězow,** kaž mužaze a hólczaze swjerschniki, kholowy, lazy, pjesle, koschle we wschěch wulkoscźach a barbach, cźrije, tosle, wobrasy, schpihele, meble, mydło, blachowe khany, kachlowe roły atd. po jara tunich płaćišnach.

J. Bächmann, pschedawaŕ starych wězow.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucża
J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja też wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaćišnach porucża

destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcźi.

Mjehke twarožki

po 10 np. ßu dostacź w **twarožkarni** w **Wanezach** pola Makeho Wjelkowa.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucża kurjerjam dobrych 4 np.-družinow należnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zołow, kaž też **strowe wólschowe drjewo,** po możnoscźi bjes ßukow, niz mjenje 12 zołow pschi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaćišnach

mechanika pschadownja w Hajnizach.

4% sastawne listy serijow IX. a X.,
4% kreditne listy serijow I., V., VI. a IX.

wupowjedźene sa 1. januara 1890 k sapłaćenju w hotowych pjenjesach. Wobšćedźerjo móža je pak k **konvertěrowanju** na 3½ %

hač k 29. junijej t. l.

pschipowjedźicź, a budźe po móžnosczi na to dźiwacź, so

½ prozenta premije

dostanu.

Ratarske kreditne towarstwo w sakskim kralestwje.

Khosej

paleny hischcźe po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischcźe po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoź w derje a czisczeźkłodźazych družinach jako **jara tunjo** porucźa

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haśy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucźa jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haśy.

Kamfor,
patchouli,
moschus,
papjeru psche mole

po jenotliwych listnach a kartonach po 10 listnach,

pólver psche mole,
śwězy psche mole,
woprawdźity pólver
psche insekty

po wasy a w tyskach po 30, 40 a 50 np.,

dalmatinski pólver
psche insekty

w blachowych tyskach po 30 a 50 np.
porucźeja
drogowe khlamy k słotemu worku.

Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haśy 3.

Turkowske śłowki

najlěpscheje družiny porucźa

Moritz Mjerwa
pschi mjaśowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Khosej

śyry a paleny,

derje śłodźazy po wschěch płaczisnach porucźa

J. G. Klingst Nachf.

Kolonialnotworowe a spirituosowe khlamy

Korle Nowaka

w Budyschinje na žitnej haśy

porucźeja
žołty farinzokor punt po 36 np.,
dróbny raffinadowy zokor punt po 36, 38 a 40 np.,
kóstkojty zokor punt po 40 a 44 np., po wjetschich dźělbach — w měchach a kaschczach — poměrnje tuńscho,
zokor po pokrutach punt po 38, 40 a 42 np.,
kompowy zokor jara śłódki, k sawarjenju płodow wośebje śo derje hodźazy, punt po 38 a 40 np.,
khosej śyry punt po 110, 115, 120, 125—140 np.,
khosej paleny punt po 140, 150, 160, 180 a 200 np.,
nowe maltaske běrny po 140 np.,
nowe matjeske jerje po 12, 14 a 16 np.,
zitrony, apfelsiny, śłowki, śmorźiczki, makaronowe nudle atd.,
jara rjany rajś punt po 15 np., pschi 10 puntach po 14 np.,
czisty palenz liter po 28 np., w czwizach tuńscho,
śłódki palenz liter po 50 np., **likěry** liter po 75 np.,
jara rjane, derje śo žehlaze a śłodźaze **zigary**, 100 scht. po 180, 200, 240, 280 a 300 np.,
jerje po 4, 5, 6 a 7 np.,
soda punt po 4 np., **schterku** po 25 np.

Wulki skład khachlow.

Wschě družiny khachlow a khachlowych khachlizow wot najjednorischeho hacź do najwośebnischeho s twjerdym, dźerźazym poschkleńczenjom (glasuru) ma pschezo w wulkim wubjerku na składźe po najtunischich płaczisnach hornczerńja

H. R. Teutschera w Budyschinje
33 na kamjentnej haśy 33.

Destillazija Ad. Rämscha

w **Budyschinje** pschi **butrowych wikach**

porucźa śwoje wubjerne **śłódke dwójne likěry**, jako **rózowy, hontwjerski, selowy** a **khimjelczkowy likěr, liter** po **60 np.** Wone śo śwojeje wubjerneje dobrosczje dla wośebje k kwaśam a k kschczisnam hodźa.

Dale śo jednory **śłódki palenz**, kaž tež dobry **czisty palenz** I. a II. družiny liter po 30 np. a 27 np. pschi 10 litrach porucźa.

Winowe kiśako, kiśakowy sprit a **płodowe kiśako** po tunich płaczisnach.

Wobkhodny agent Koplansky

na schulskej drósy 5 pola knjesa rjemjenjerja Leunera po 2 skhodomaj porucźa śo k wudźělanju pisnych dźěłow, jako kupjow, dołžnych a sastajenskich sapisanjow, zešijow, próstwow a wobczežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy skład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hłowna agentura Hamburgsko-Bremenskeho wohenśawěsczenja.

Módroczischcź

mjenowany barchent

barbunjepuschczaty, łóhcź po 25 np., druhdźe po 35 np.;
katun, kotryž hewak 40, 50, 60 np. płaczi, nětko 24, 25, 30 np.;
sbytki drastnych tkaninow k rubischczam, schórzuchom, śuknjam po 20 np. hacź k najlěpschim wězam pod płaczisnu.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haśy 6.

Czisty palenz, dobry palenz, likěry

po měrje a w picźelach po najtunischich płaczisnach porucźa

Hermann Gruhl
pschi theatrowym městnje.

Khosej

wot najtunischich hacź do najdróźschich družinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haśy.

Rajś

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd.
porucźa

Richard Neumann.

Wschě
kolonialne twory,
khosej, zokor, rajś
atd. śu najtuńscho dostacź pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Wolij psche czelczki

najlěpschi śrědk, s kotrymž śo muchi a czelczki wot konjow a howjadow wotdźerźuja. W bleschach po 50 np. porucźa

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haśy 10.

Nikotin

saniczi hnydom semske ptkhi, wschě wschi na rostlinach, hubanźy a waczki. W pakczikach po 2 mk., 1 mk., 60 np., a 30 np. porucźa

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haśy 10.

Kośy,

kaž jěd rěsaze, porucźa

Paul Walther
na žitnych wikach.

Zokrowy syrup

cżiśteje żłódkoscże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucża

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Khosej

paleny a njepaleny wot najtuńschich hacż do najlepschich druzinow porucża **Richard Neumann.**

Syrup

punt po 12 np. a drózschi porucża

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Hamburgsko-amerikanske paketojesdne akzijowe towarstwo.

Direktna parokłódzna jesba
Hamburga do **New-Yorka**
kóżdu żrjedu a njedżelu,
Havra do **New-Yorka**
kóżdu **wutoru,**
Stettina do **New-Yorka**
kóżdej dwe njedżeli,
Hamburga do **Wjeczornej Indiskeje**
mesacznje 3 krócz,
Hamburga do **Mexiko**
mesacznje 1 ras.

Towarstwowe pósłste parne kłódze pobawaju wubjernu jedź a pschihódnu mczowansku składnoscż sa kajutowych a djesktubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 79
Carl Meisel w Budyschinje.

Schtóż

chze żwoje pjenjesy tak wescże każ na kaßach po 4—4½ % wupożczicż, njech żo na wobkhadneho agenta **E. Frödu** w Budyschinje pschi rybowych wródkach wobrocżi. Darmotne wobstaranje. Dań żo w termijach tam sbeha, sa czoż żo rukuje.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske evang. luth. miß. żerbske towarstwo smeje, da-li Bóh, jutsje, jako prenju njedżelu po żwj. Trojizy, w Zokowje w Lehnertez domje popołdnju w 3 hodż. letnu khownu shromadżisnu, na kotruż żo wożebje żobustawy każ tez pschecżeljo mißionstwa wutrobnje pscheproschuja. **Pschedżydstwo.**

Żelesniska restawrazija
w Kubschizach.

Jutsje njedżelu 23. junija **wukukenje kolbaßow.** Pschecżelnje pscheproschuje **M. Thomas.**

Schesnacżeletnu żerbsku holzu, kiż ma luboscż k dżecżom, k 1. jul. pyta. Hdże? je shonicż w wudawarni Serb. Nowin.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóżdu **póndżelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

Wulko-Sdżarowske ratarske towarstwo

smeje poßedżenje **23. junija** popołdnju w 4 hodż. Ratarski wucżeŕ k. Deiniger je pschednoschk „wo ratarstwje netczischeho czaßa" pschilubik. Hosczo żu lubje witani.

Towarstwo żerbskich ratarjow w Rakezach

smeje jutsje **njedżelu 23. junija** żwoju mesaczu shromadżisnu w hosczenzu „k sakskemu domej".

Sapoczatk w 5 hodżinach. Hosczo żu witani.

Pschedżydstwo.

K letnemu żmjertnemu dopomnjenju

na njebo **Jana Kukusta Nowaka,**
żyna kublerja Jana Nowaka a jeho mandżelskeje w Lipiczu,
semrje 1. julija 1888 w 14. lecże żwojeje staroby,
a jeju dżowki **Hany Augusty,**
semrje 27. junija 1888 w 11. lecże żwojeje staroby.

Hlóß: Tych kschescźjanow snutskowna wera żo żwecżi.

Każ njewjedro w sahrodach rózicżki lemi,
Kiż pschi żłónzu lubosnje sakczewaju,
Tak lemi żmjercź żiwjenje dżecżi na semi
A starschim je porubi na wecżny tu,
So hižo na ranju prjecź s cżaßnoscże cżahnu,
Jich nakhwilna radoscź w tym żiwjenju mała
A kczejaza mlodoscź cżaß krótki je trała.
Psches slu diftheritiß we sańdżenym lecżi
Ssmjercź wotwjedła sa cżaß wo schtyri dny je
We Lipiczu s Nowakez żwójby dwe dżecżi
Pschi srudżazym cżerpjenju bjes żmilnoscże,
Hdyż na Bożej semi żno kczejeschtaj rjenje,
Każ w rózowej sahrodże liliji rjanej,
So starschej żno s nadżiju cżakaschtej na njej.
Pschi żiwjenju hischcże drje mataj tši dżecżi
Na stare dny k podpjerje nadżijomnje,
Ach wjele słych wotpucżow dżeja po żwecżi,
Hdyż dróha toh' żiwjenja dołha tu je.
Po prózy a dżele, kiż tudy żmy meli,
Tši krocżele semja nam wotstupi k spanju,
Hdżež mózemy dremacź hacż k żudnemu ranju.
Tak dremaju hižo netk wózom waj' dżecżi
Nóz żmjertnu na kerchowje w Minakale,
Hdżež s hajka tych kschižow k nam nadżija recżi,
Wo wjele te żame żu sbożownische,
So hižo jich dusche żu we Bożej ruzy,
Hdżež żana wjaz' cżwila jim njemóże schkodźicź,
Hdżež mana tej' sbóżnoscże mózeja żkodźicź.
Ssmjercź sa wschitko cżelo je żnjenżarka westa,
Tez nam jow pschedsteji to wotżalenje,
Tu nimamy żaneho wobstajnoh' mesta,
Po njebjeskim żedźimy żadoscźiwje,
Hdżež hižo waj' dżecżi w njeżmjertnoscże żwecżi
Pschi jandżelskich żylach żo lubosnje wodża
A w drascże njewiny s Jesußom khodża.
Nam wutrobu jimaju hischcże w tym żwecżi
A najwyschscha duchowna radoscź żu nam
Te kubła, kiż khowaju sa Boże dżecżi
We njebju pod saweschkom wery żo tam,
Kiż hižo waj' dżecżi w najjaßnischim żwetli
We poknoscźi wot Boha sdżelene maju
Psches sbóżnika dżecżi we duchownym kraju.
O sachodnoscź senska, ty dróharka snata,
Kiż na wschitkich stronach naß setkujesch tu,
Psches tebje je dospołna powjescź nam data,
Kak nasche dny żiwjenja njeweste żu,
Każ żołmy na morju pschi wschelakim horju
Nasch cżołmik psches cżaßnoscź tu njeżeja dale,
So k pschistawej wecżnoscże jedźemy nahle.
Tam wot naschej' wocżow tón schlewjer ma spanucź,
Kiż w dolinje żmjercże jej pschikrywa 'schcże,
Schtoż werimy tudy, tam widomni stanucź,
Hdyż sjewicź żo budże to pschekraßnjenje
We zionskim mescże, wsmi, Bożo, naß wescźi
Psches Jesuża do żwojej' domisny horje,
So móhli cżesecź spewacź cźi w duchownym korje.
Po cżele, wój dżescźi, netk spitaj we rowje
Bjes bratrami, żotrami na kerchowje,
Hacż stanjecże k wecżnemu żiwjenju nowi
A budżecże s duchom saß' sjenocżeni,
Hdżež po tutym cżaßu na jehnjecża kwaßu
Waß wschitke żej żadamoj junu saß' dostacź
A we żwjatym towarstwje pschi wami wostacź.

Srudżenaj starschej psches **Gustu Hataßa.**

Wěharja, kiż żerbski a nemski recźi, pyta **mescźanska haptyka.**

Wowczeŕ.

K 1. julijej abo posdźischo żo na knježi dwór w delnim Hbjelsku woženjeny wowczeŕ pyta.

Druhi domjazy żkużobnik żo pyta. Hdże, je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Mlodeho **tyscherskeho** abo **hólza,** kiż chze tyscherstwo nawuknucź, pyta tyscheŕ **Gruhl** w Bolborzach.

Warnuju kleski, wo mnje żo recżaze, dale rosschĕrjecź, dokelż kóżdeho pschiżłodnika wobskorżu.

J. E. Lehmann, schewz
w Barcże.

Bóh żohnuj krala!
Bóh schkituj nasch wótzny kraj!
Mischnišzy a kużišzy Sserbjo.

Wschitkim stawam

nascheho żerbskeho wubjerka sa Wettinske żwjecźiny żo nétko po derje radżenym żławnym skutku sa wscho żwérne a wuspéschne prózowanje najlubosnischi dżak a wutrobne pschipósnawanje sawdawa.

Wjele Wettinskich Sserbow.

Wschitkim tym,

kiż żu jako nahladni jécharjo na debjenych żwétkych konjoch abo jako khwalobne żobustawy pyschneho żerbskeho kważa nasch wulkotny Draždżanski żwjedżeń dostojnje żobu żwjecźicź a porjenschecź pomhali — nawoženi a njewjesće, żłónkam a druzkam, żwatam a kwaßarjam s wjelewaznym braschku, każ wschitkim wokoło żerbskeho kważa shromadżenym wjazy hacż sto jécharjam s tej rjanej żerbskej khorhowju: wschitkim tym cżesćenym Sserbam a Sserbowkam, kiż żu żaneje prózy njelutujo w cżahu byli a tam khwalbu nascheho żerbskeho mjena pschisporjeli, jim żo sa jich wopornivu luboscź a żwérnoscź na tymle mescże wożebny a wutrobny dżak wurjekuje.

Wjele wóndanischich Draždżanskich hoscźi.

Wy lube druzki, wy scże jara pékne, so bĕschcże w rjanej żerbskej drascże pschischke, so by żo kralowskemu mestu tez tale wożebnoscź żerbskeho luda psched wocźi wjedła. Sskawa wam druzkam, żkawa, żkawa! Ale dżerżcże żo tez pschichodnje teho rjaneho żerbskeho drascźenja, kotrez je żo pschihladowarjam w Draždżanach jara spodobało. Njewjestu, żłónki a kwaßarki, wé żo, tez żkawju. Tych wschitkich żerbska drasta je wożebnje rjana! **Budyski wuj.**

Sswérnym Serbskim Nowinam a jich pilnym dopiżowarjam żo sa Wettinske a druhe sajimawe powjescże najlubosnischi dżak praji wot **pilnych cźitarjow.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. **Sobotu 29. junija 1889.** **Lětnik 48.**

Čjeśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa śa nje na **3. śchtwórtlěto 1889** do prědka płaćićz, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čji, kotśiž śebi Serbske Nowiny psches póśt pśchinjeśćz dawaja, njech tola njeśapomnja, śebi je tam bórśy śkasacź. Na śchtwórtlěto śapłaćźi śo śa Serbske Nowiny na śakśkich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, ś pśchinjeśenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pśchikłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćza **na póstach 1 mk. 25 np.**, ś pśchinjeśenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Po Draždźanskich śwjedźeńskich dnjach śtej śebi Jeju Majestośćźi kral Albert a kralowa Karola jenož nětkotre dny k wodychnjenju wotpuśchćźiwśchi śo śobotu do Barlina podałej, hdźeź śo w khěžorskim hrodźe njedźelu kwaś pruskeho prynza Friedricha Leopolda, jeniczkeho śyna śemrjeteho pólneho marśchala prynza Friedricha Korle, śe Schleswig-Holśteinskej prynześynu Luisu, młódśchej śotru khěžorki Viktorije Augusty, ś wulkej pychu wotbywasche. Mnoźy wjerćhowśzy hośćźo běchu na śwjećźisnu prośćeni, bjes kotrymiž jako najwośobniścheho, śakśkeho krala Alberta, khěžor śam pśchija, a Barlinśke wobydleŕśtwo jeho ś wośebitej wutrobnośćzu witasche. Barlinśke dróhi, po kotrychž njewjesta ś dwórniśchća do hrodu jědźeśche, běchu śwjedźeńśzy wupyśchene. S Barlina je kral Albert śe śwojej wyśokej mandźelśkej runy pucź do Stuttgarta jěł, so by tam pśchi 25lětnym knjeźerśtwowym jubileju Württembergśkeho krala Korle pśchitomny był. Pódla śakśkeho krala běchu němśkaj khěžorśkaj mandźelśkaj, grichiśki kral a krónprynz a ruśki krónprynz k śwjedźenjej do württembergśkeho hłowneho měśta pśchijěli.

— S pśchiczinu lětuśchich manevrow śakśkeho armeekorpśa budźe hěžor pjećź dnjow ś hośćźom pola kralowśkeje śwójby w kralowśkim hrodźe w Draždźanach.

— Swjaśkowa rada je namjetej Śakśkeje pśchihłośowała, so by śo małe woblehnjeńśtwo śa Lipśk a wokolnośćź na jene lěto podlěśchiło.

— Khěžor je śakoń śawěśćźenja wobśtarnych a invalidnych dźěłaćźerjow 22. junija wobkrućźił.

— Schwajzaŕśka je śkónczńje prawy pucź namakała, po kotrymž śwadźe, bjes njej a Němśkej wobśtejazej, nadźijomnje kónz śczini. Schwajzaŕśka ludowa rada je śo jenohłóśnje śa to wuprajiła, so ma śo polizija śa zuśych w Schwajzaŕśkej lěpje śrjadowacź. Pśchichodnje njebudźe jenotliwym schwajzaŕśkim krajinam wjazy dowolene, politiśkim cźeknjeńzam wukhow dawacź, w kotrymž na powróćźenje monarchiśkich śtatow śkradźu dźěłaju a nadpady na źiwjenje europiśkich wjerćhow wumyśłuja. Cźaśy budźa bórśy nimo, w kotrychž w Schwajzaŕśkej politiśzy mordarjo bjesśtraśchny wucźek dośtanu. Polizija śa zuśych śo do ruki schwajzaŕśkeje śwjaśkoweje rady położi, kotraź je śo rośśudźiła, nihiliśtiśkim, anarchiśtiśkim a śozialdemokratiśkim pśchiśahanzam wotpohlady, europiśke monarchije pohrożaze, pśchekaśycź. S tym śo hłowne žadanje Němśkeje dopjelni. Němśka ś Ruśkej a Awśtriśkej hromadźe žadasche, so by schwajzaŕśke knjeźerśtwo njecźerpiło, so śe Schwajzaŕśkeje śe strony revoluzionarow śtajnje potajne nadpady na europiśke monarchije wukhadźeja. Schwajzaŕśka je w tutym naśtupanju połnje Němśkej k woli była. Duź drje tukhwilna napjatośćź poměrow bjes Němśkej a Schwajzaŕśkej bórśy śaśo popuśchćźi.

Awśtrija. W Winje tu khwilu awśtriśko-wuheŕśke delegazije śwoje wuradźenja wotdźeŕźuja. Delegazije śu wubjerk awśtriśkeho a wuheŕśkeho khěžorśtwoweho śejma, po tajkim wyśchśchi śejm wśchěch awśtriśko-wuheŕśkich śejmow, kiž ma wo śhromadnym wójśku, łódźśtwje a Boźniśkej radu śkadowacź. Je waśchnje, so śo pśchi wotewrjenju delegazijow w trónśkej rěczi tukhwilne politiśke połoźenje Europy poźwětluje. Tón króćź je trónśka rěcź trochu śatraśchiła. Khěžor w njej praji, so nětkole europiśki měr na śłabśchimaj nohomaj hacź hdy prjedy śteji, cźehoź dla dyrbi Awśtriśka ś nowa wjele milijonow k poźylnjenju wójnśkeje hotowośćźe woprowacź; njedźiwajźy teho pak śo nadźije, so śo měr śakhowa. W naśtupanju Śserbije wobźaruje khěžor, so je kral Milan krónu śłożił, tola ma wón k nětcźiśchemu knjeźerśtwu dowěrjenje, so śo njepśchećźelnośćźow pśchećźiwo Awśtriśkej śdźerźi. Schtoź khěžor wo Bołharśkej praji, drje ruśke knjeźerśtwo trochu roshori. Wón Bołharsku khwali, so tam nětkole měr a porjad knjeźi, a so je bołharśke knjeźerśtwo wśchě wobcźeźnośćźe śbożownje pśchewinuło. Na tele śłowa śo śkoro jako na napominanje Koburgśkemu prynzej poźłucha, so by kaž hacź dotal dale Ruśkej w Bołharśkej napśchećźo stał. Tak śjawnje kaž tón króćź w trónśkej rěczi śo awśtriśke knjeźerśtwo ženje wuśnako njeje, so śebi Awśtrija a Ruśka na Balkanje njepśchećźelnje napśchećźiwo śtejitej. Dla knjejśtwa nad Balkanom wobej wulkomozy śwoje mozy na najwyśchśche napinatej, a jeli so ras wulka europiśka wójna wudyri, śwada dla balkanśkich krajow prěni naśtork k njej da. Tola tale śwada hižo wjele lět dołho wobśteji; duź njeje trjeba, so śo ludy kóźde lěto wjazy króćź do wójnśkeho śtracha śtajeja. Pada tola do wocźow, so awśtriśki khěžor jenož teho dla na móźnu wójnu pokaśuje, so bychu ludowi śaśtupjerjo śkerje žadane pjenjeśy k nowym wójnśkim pśchihotam pśchiśwolili. Tak njewěśte, kaž nětkole, śu wuhlady na śakhowanje měra hižo lěta dołho byłe. Wójna budźiśche hižo dawno wudyriła, hdy bychu wśchě wulkomozy hacź do śubow wobrónjene njebyłe, a hdy bychu śo njebojeli, so teho cźiśćźe do cźaśćźow rośrubaja, kotryž w pśchichodnej wójnje podleźi.

— W měśćźe Kladnom w Cźechach je pśchi śwjedźenju Bożeho cźěła k njeměram najhrubiścheho waśchnja dośchło. Żandarmojo nochzychu wot pletwow pśchi woktarjach kwětki wutorhacź dacź. Jeneho pachoła, kiž na śakaśnju njedźiwasche, śajachu a do jaśtwa wotwjedźechu. Cźrjóda ś wjetścha młodośtnych dźěłaćźerjow a źónśkich hnydom śa jatym pśched radnu khěžu cźehnjeśche a halekujo žadasche, so bychu jateho puśchćźili. Poliziśtojo, do kotrychž śo rośnjemdrjena cźrjóda da, dyrbjachu pśched pśchemozu zośacź a jateho puśchćźicź. Wjecźor herjekarjo ś nowa pśched radnu khěžu pśchicźeźechu a tam wśchě wokna wubichu. Potom śo na dom hórniśtwoweho direktora Bachera puśchćźichu. Tu żeleśny lěśyzowy płót, dom wobdawazy, rośbiwśchi Bacherowe bydło do zyła wurubichu a wścho w nim rośraśychu. Ssamośtejazu śe śłómu krytu lódnizu śapalichu. Minu śo khětra khwila, prjedy hacź żandarmojo njeměrnikam wobaracź

počžachu. Dwójzy sapuſcźerjow namokwiwſchi, ßo wotßalicź, žandarmojo ſhromadnje do nich tſělichu. Lud ßo, do žandarmow ſ kamjenjemi mjetajo, wobaraſche, a tucźi dyrbjachu ſ nowa tſělecź. Pſchi tym buſchtej dwě woßobje ſatſělenej a dwanacźe ßo jich ſrani. S Bacheroweho doma wuhnacźi ßo herjekarjo k domej měſchcźanoſty Hrabje podachu. Teź tu woni wokna wubichu, wſcho, ſchtož ßo rosbicź daſche, rosraſychu a prjecźwſacźa hódne wězy rubichu. So by ßo njeměrej kónz ſtajił, ſkónczńje po wojeŕſku pomoz telegrafowachu. Hižo wjecźor w 7 hodźinach pjecź bataillonow pěſchkow ſ Prahi pſchijědźe. Po jich pſchikhadźe herjekarjo rucźe roscźěkachu, a měr ßo wot teho cźaßa wjazy kaſyk njeje. Snatych njeměrnikow na druhi dźeń ſajachu a jim rubjene wězy ſ wjetſcheho dźěla wotewſachu.

Schwajzaŕska. Hdyž ßo wſchě europiſke kraje na wójnu hotuja, njecha teź Schwajzaŕska w tym naſad woſtacź. Schwajzaŕſka ludowa rada je wobſamkła, ſchwajzaŕſke wójſko rucźe ſ repetěrowazej tſělbu, kotruž je jedyn ſchwajzaŕſki offiźěr wunamakał, wobrónicź. K wudźěkanju noweje tſělby je ßo 16 milijonow frankow pſchiſwoliko. Dale chzedźa Schwajzaŕſzy tunel St. Gotthardſkeje żeleſnizy wobtwjerdźicź.

Italſka. Poßledni cźaß je ßo wospjet powjeſcź wunjeßka, ſo bamž dla njepſchecźelnoſcźow italſkeho knježeŕſtwa Rom wopuſchcźi. Jedyn kardinal, kotrehož ßu ßo wóndano wo tym praſcheli, je pjecźa ſcźěhowaze wotmolwił: Nichtó tu khwilu, tak dołho hacź nětcźiſche wobſtejnoſcźe woſtanu, bamžej njepſchiradźi, Rom wopuſchcźicź. Wěrno wſchak je, ſo by bamž wucźahnuł, hdy by ßo Italſka do nětkajkeje europiſkeje wójny ſapletła, ale niz teho dla, dokelž by ßo bamž wo ßwoje žiwjenje bojał, ale dokelž by jemu pſches wójnu njemóžne było, ſ biſkopami njepſchecźelſkeho kraja wobkhadźecź. Bamž by ßo potom najſkerje do Schpaniſkeje podał, kotraž by jemu jenu kupu pſchewoſtajiła. Na praſchenje, hacź by tutón pſchebytk nakhwilny był, kardinal ſnapſchecźiwi: To ßo da cźežko prajicź; móžno haj, ſ wěſtoſcźu to wot wobſtejnoſcźow wotwißuje, kotrež pak hiſchcźe njeſnajemy.

— Woheńbluwaza hora na kupje Vulkano, njedaloko brjoha połodniſcheje Italſkeje leżazej, tu khwilu ßylniſcho hacź hdy prjedy wumjetuje. Stajnje ßo wjele ſakraßnjenych tyßaz żahłych kamjenjow ſ dweju wotewrjenzow hacź 1800 ſtopow wyßoko wumjetuje, kotrež ßo po nahłym horinym khribjecźe hacź do morja kuleja. Tele wumjety ßu wot hrimotazeho ropota pſchewodźene, kotryž ßo najßylniſchemu kanonſkemu buchotej runa a durje a wokna w ßußodnymaj wßomaj San Vincenzo a Riscita ſatſchaßuje. S jeneje wotewrjenzy pſchińdźe běžita lava, ſ druheje kamjenje. Hora, kotraž bě prjedy tſirózkata, pokaſuje nětkole jenož hiſchcźe jedyn wjeŕſchk. Po poßlednich ßylnych ſtorkach hora popjelowy deſchcź pluwaſche, kotryž ßo wot wětſika hacź do Siziliſkeje njeßeſche.

Rußowſka. Wójſka wſchěch europiſkich wulkomozow ßu ſ repetěrowanſkej tſělbu wuhotowane, jenož ruſke wójſko je hiſchcźe ſ jenonatykacźom wobrónjene. W bliżſchim cźaßu ma ßo ſkónczńje teź w ruſkim wójſku repetěrowanſka tſělba ſawjeſcź, kotruž je jedyn ruſki artilleriſki offiźěr ſeſtajał.

— Pſches ßylny deſchcź, kiž je po wſchej Ruſkej panuł, ßu ßo tam wuhłady na žně tójſchto połěpſchike.

Sſerbija. Dźeń 27. junija ßu po zyłej Sſerbiji ſ wopomnjeńſkimi Bożimi ßłužbami na njeſbožownu bitwu na Koßowym polu ſpominali, hdźež ßu pſched 500 lětami Turkojo ſ pomozu pſcheradnika wójwody Wuka Brankowicza ßerbſke wójſko pobili. Sſerbjo ßu tehdy, pſches roskoru, njepſchesjenoſcź, ſawiſcź a njepopſchecźe dźěleni, ßo pſchepoſdźe dobyczeŕſkim Turkam napſchecźo ſtajili a ßo teho dla wot nich porażyli. Dźenża je Sſerbija ſaßo ßamoſtatne, hdyž teź pornjo tamnym cźaßam trochu małe kraleſtwo, a njeje ſtracha, ſo ßebi Turkojo Sſerbiju hdy ſaßo podcźißnu. Sa to pak ſ druheje ſtrony ßamoſtatnoſcźi a ßwobodźe Sſerbow cźim wjetſchi ſtrach hroſy. Duž wopomnjeńſki dźeń bitwy na Koßowym polu Sſerbow napomina, ſo bychu wſchu roskoru bjes ßobu podtłóczili a ßo w politiźy wſcheho woſtajili, ſchtož móhło Sſerbiju do wójny ſaſchmatacź. Nětcźiſche ßerbſke knježeŕſtwo ßo po ſdacźu tehole prawidła dźeržı. Kaž ſo bychu tſjo ßerbſzy knježerjo ßwoju pſchesjenoſcź a ßwěrnoſcź k młodemu kralej Alexandrej, ſa kotrehož knježeŕſtwo wjedu, dopokaſacź chzyli, ßu woni krala Alexandra wopomnjeńſki dźeń bitwy na Koßowym polu jako krala żałbowacź dali. Drje niz zyle bjes wotpohlada je ßo żałbowanje pſches metropolita Michała ſtało, na kotrehož chzedźa jeho pſchecźiwnizy ſrěcźecź, ſo je wón pſchecźiwnik krala Alexandra a ſo potajnje cźornohórſkemu wjerchej Mikławſchej pucź na ßerbſki trón pſchihotuje.

— Awſtriſko-ſmyßlena doprědkaŕſka ſtrona, kotraž ſ wjetſcha ſ bywſchich ſaſtojnikow wobſteji, je wobſamkła, ßo pſchichodnje politiſkeho ſkutkowanja wſdacź a ßwoje nowiny „Videlo“ wudawacź pſcheſtacź. W ßerbſkim ludu tale ſtrona żenje żaneho pſchiwißa měła njeje.

Liſchka a ſajaz.

(Pokracźowanje.)

Junu běſche hajnik do ßußodneho měſtacźka ſchoł, něſchto nakupicź, ſchtož běſche do domu trjeba. Wſchitko wobſtarawſchi wón do proſteje korczmicźki ſtupi, hdźež pſchi tajkich ſkładnoſcźach khodźeſche. Běſche ſymny dźeń w ſymje. Duzy po pucźu do měſta a po měſcźe khodźo běſche hajnik tak prawje pſchemrěł. Duž nětkotre ſchkleńzy rucźe ſa ßobu wupi, ſo jeno by ßo trochu ſaßo ſhrěł. Sſylny napitk, kotryž wón ſwucźeny njebě, jemu do hłowy ſtupaſche, a cźopła jſtwa, w kotrejž běſche wón ßamlutki, jemu hłowu hiſchcźe bóle horzu cźinjeſche. Na jene dobo ßo durje wotewrichu, a tkalz Pjerank ſaſtupi a ßo ſa blido ßynuwſchi ßebi ſchkleńzu porjedźicź da. Mużej, kotrajž ßo ßmjertnje hidźeſchtaj, hroſnje na ßo hladaſchtaj, hdyž ßo tudy tak njenadźizy ſetkaſchtaj. Żadyn druhemu ßłowo njepopſcha; duž zyku khwilu němaj a mjelcźo napſcheczo ßebi ßedźeſchtaj.

Korczmaŕ, kotremuž ßnano ſdwórliwoſcź kaſaſche, noweho hoſcźa witacź a ßo ſ nim do rěcźe dacź, ßo jeho wopraſcha: „Nó, miſchtrje Pjeranko, kak ßo Wam wjedźe?“

Na hajnika pohladujo, jako by jeho wußměſchicź chzył, tkalz wotmolwi: „Bohu dźakowano, mi ßo zyle derje wjedźe. Haj wſchak, je-li ſo by po wěſtych ludźoch ſchło, drje by w mojim domje ſrudnje doſcź było. Ale wo to ßo njeſtaramy, a duž najebacź wſchěch ſawiſtnikow a hidźerjow wjeßeli a ſpokojom woſtawamy.“

Hrjehoŕ prawje derje ſroſumi, na cźo ßo tkalz měrjeſche. Ale wón cźinjeſche, jako by jeho rěcźe ſ zyła ßłyſchał njebył, a mjelcźo ſe ßwojeje ſchkleńzy ßrěbnu. Korczmaŕ, kotryž ßebi teź rady żort ſ tym ſcźini, ſo mużow na ßo naſchcźuwa, derje wjedźo, ſo ſtaj ſaſkobjenaj njepſchecźelej, ßo dale praſchejeſche: „Koho dha ſe ßwojimi »wěſtymi ludźimi« měnicźe? To tola ßnano mi njepłacźi?“

„Bóh ſwarnuj!“ tkalz wotmolwi. „Komuż płacźi, tón mi roſumi. Wy ſcźe ſprawny muż a kóždemu to ßwoje popſchejecźe. Teho teź ßo ja dźerżu. Ale ßu Wam tajzy, kotſiž hódni njejßu, ſo jich ſemja noßy, kotſiž ßwojemu ßobucźłowjekej ßwětko, powětr a żiwjenje njepopſcheja, ſchtož je jim tola Bóh luby Knjes popſchał a dał.“

Hajnik pſchezo hiſchcźe mjelcźeſche, cźinjo, jako bychu zyłe rěcźe jeho njenaſtupałe. Ale cźim cźaſcźiſcho wón ſe ſchkleńzy woptowaſche, cźim ſpěſchniſcho a horzyſcho krej jemu w żiłach cźecźeſche.

„Bajcźe wſchak, bajcźe, miſchtrje Pjeranko“, korczmaŕ rjeknu. „Tak njeduſchny tola ſawěſcźe żadyn cźłowjek njeje, ſo by ßwojemu bliżſchemu kuſka ßwětka a powětra njepopſchał.“

„Dho, ja wěm, ſchto rěcźu, a móżu to khróble pſched kóżdym cźłowjekom ſamolwicź“, tkalz wołaſche. „Sſnano je pola Waß tudy w měſcźe w tym naſtupanju lěpje. Ale wonka pola naß tajzy draczojo cźłowjekow ßu. Hdyž w ßwojej ſelenej ßukni, ſ tſělbu na khribjecźe, pſchińdu, dha mjeſwocźe cźinja, jako by zyły ßwět jim ßłuſchał. A běda khudemu mużej, kiž tajkich hordych a njekniczomnych pachołkow ſetka! A hdyž je jene jeniczke łopjeno ſe ſchtoma wotſchcźipnuł, jeho na měſcźe do jaſtwa cźißnucź dadźa. Njech teź jeho wboha żona teho dla płacźe, a jeho njeſbożowne dźěcźi wo khlěb wołaju! To jich niczo njeſtara, jenož ſo móża ßwoje ſłoby na nim wutſchaſcź. Ale wſchemu ßwój cźaß pſchińdźe, a ſchtož je pożcźene, dawno hiſchcźe darjene njeje.“

Nětko ßo hajnik wjazy ſdźerżecź njemóżeſche. Pſchetož ſchtož běſche Pjerank wo ſelenej ßukni a wo tſělbje na khribjecźe rěcźał, to zyle jaßnje na njeho ßameho dźěſche. Dołho potajeny hněw nětko cźim móżniſcho wupraßnu. S wótrymi ßłowami hajnik tkalza paducha mjenowaſche, kiž je Bożu kaſnju: Njedyrbiſch kranucź! hižo tak cźaſto pſchеſtupił, a ſe ſtraſchnym hroženjom ſkónczi, ſo jeho, hdyž jeho ſaßo junu na njeprawych pucźach lepi, bjeſe wſcheje ßmilnoſcźe potſěli.

Pſches to ßo roshněwany tkalz hiſchcźe bóle roſpyri a połny ſłobow ſawoła: „A ja tak hłupy njebudu, ſo bych Tebi na to hiſchcźe khwile woſtajił. Hdyž Tebje ſaßo w holi ſetkam, Cźe ſatſělu, kaž ſkaženeho pßa. Pſchetož ſchtóž ſemju wot tajkeho ßlěpza a njekraßnika wumoži, kaž Ty ßy, tón ßebi dźak wſchěch pěknych ludźi ſaßłuži a hiſchcźe Boże myto wyſche teho.“

Hrjehoŕ ßo pſches to tak roſnjemdri a roſſkobi, ſo ßo ſ zyła wjazy njeſnajeſche. Wón ßo do ßwojeho njepſchecźela da, a mużej

ßo pschimnuschtaj. Wěz budźesche ßo sawěsćże slě skónczika, njebudźesche-li korczmać se ßwojim wotroczkom mjes nju stupik a pschecźiwnikow s mozu dźělik.

Hajnik kaž njembdry sakhadźesche pschecźiwo cźlowjekej, kiž běsche jemu ßlěpzow a njekraßnikow nadawak. Wón ßo mużomaj, kiž chzyschtaj jeho dźerżecź, wjazy krócź wutorhnu a ßo pschezo saßo s nowa do ßwarjazeho a hrożazeho tkalza da. Ale jstwa běsche ßo mjes tym hischćże s druhimi hoscźemi napjelnika, kotrychž běsche swada s dróhi nuts wabika. Woni njemdreho hajnika sepschimachu a jeho, schtož też wón sakhadźesche a ßo sapjerasche, tola tak krucże dźerżachu, so wón ßwoju horzu żadoscź ßo wjecźicź spokojicź njemóżesche. Skónczńje jemu jeho tšélbu na ramjo powßnuchu, jemu cźapku na hłowu stajichu a jeho pok s dobrym, pok s mozu s durjemi won ßużechu.

Hrjehoŕ město wopuschczi a domoj dźěsche. Ale hněw a skoby cźim horzyscho a hórje w jeho duschi sakhadźachu. Wo jeho cźescź, wo jeho dobre mjeno, haj ßamo wo jeho sastojnstwo běsche ßo, kaž mějesche wón sa to, stako, hdyż wón tule hańbu na ßebi wostaji. A tole wschitko wot cźlowjeka, kiž běsche hižo wospjet w jastwje poßedźak, a kotrehoż móżesche wón teho dla jenoż hidźicź a sazpiwacź. Takle se samyßkom a schibale běsche wón swadu pytak, runjeż běsche ßo hajnik tak dołho dźerżak a na wschě jeho kußate rěcże mjelczak. Hrjehoŕ do lěßa pschińdże. Nětko ßo wón dopomni, so dźě dyrbi jeho ßmjertny njepschecźel po tym ßamym pucźu domoj pschińcź. A rucże, ßwój hrěschny samyßk ani jaßnje pschi ßebi njerospomniwschi, wón do huscźiny pschi pucźu skocźi, do ßwojeje dwojeje tšélby dwě kulzy natyka a nětko s helskim wjeßelom na ßwojeho njepschecźela cźakasche, so móhł ßwoje horze żedźenje sa wjecźenjom w jeho krwi spokojicź.

Takle tam bjesbóżny cźlowjek stejesche w cźěmnym lěßu, kiž jeho psched nimo krocźazym pucźowarjom se ßwojim scźinom khowasche. Wjecźor běsche ßo nakhilił, a cźichi pokoj ßo na ßamotnych honach koło wokoło roslěhowasche. Hwěźdki ßo na jaßnym symskim njebju sybolachu, a Boži měßaczk se ßwojim mikym bkyschcźom pschecźelnje a měrnje ßwěcźesche. Ale w hajnikowej duschi hischcże wocźichko njebě. Hněw a żadoscź sa wjecźenjom hischcże pschezo jeho krej roshorjesche a wschitke jeho myßle napjelnjesche. Psched nim pucź leżesche, po kotrymž běsche wón do lěßa pschischoł, a po kotrymž dyrbjesche też jeho ßmjertny njepschecźel pschińcź. S tamneje strony pucźa ßo lěßna kuczka mjes schtomami wupschěscźerasche, a Boži měßaczk jaßnje na nju ßwěcźesche.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wo naschim ßerbskim Wettinskim hołdowanskim cźahu leża psched nami luboscźiwe wopißanja a ßwědczenja najwoßebnischich nowinow a cźaßopißow kaž s nascheje lubeje Sakskeje tak też s wukraja. Najwjetschi sakski cźaßopiß „Illustrirowana Nowina", kiž w Lipsku a w Barlinje wukhadźa, je s zykeho hołdowanskeho cźaha jenoż pjecź wotdźělenjow wusnamjenika a wo nich rjane wobrasy pschinjeßka, kotrež ßwojemu cźitarstwu po wschěm ßwěcźe w Europje, Asiskej, Amerizy a Australiskej psched wocźi staja, a bjes tutymi pjecźimi wobrasami je nasch ßerbski jěchanski a kwaßny hołdowanski cźah. Teho runja je wulzy pocześcźowaze, kak ßo pruske, rakuske a jendźelske nowiny wo wobdźělenju nascheho Sserbowstwa pschi 800létnym jubilejskim ßwjedźenju nascheho lubowaneho kralowskeho doma wuprajeja. Wschitzy njestroniszy, po prawdoscźi a sdobnoscźi rossudźazy wopißarjo ßu w tym połnje psches jene, so je nasche ßerbske wobdźělenje wulzy rjane a woprawdźe luboßne było. Dźenża tu pschidajmy, schtož je bjes naschimi ßerbskimi wobdźělnikami s dźěła hischcże njesnate. Póndźelu 17. junija naschej lubowanej kralowskej Majestoscźi, wobdatej wot wschitkich kralowskich wyßokoscźow, pschipowjedźene sbożopschejaze deputazije s zykeje Sakskeje kaž też pschedßydstwo khěžorstwoweho ßejma pschijimachu. Dopołdnja w 11 hodź. stupi, wot druhich nahladnych deputazijow wobdata, też nascha ßerbska deputazija, kk. farař ryczeŕ lic. theol. Imisch s Hodźija, canonicus capitularis senior ryczeŕ Kutschank s Budyschina, farař Jakub s Njeßwaczidła, naschej ßerbskej ßejmskej sapółkanzaj Kokla a Kerk, gmejnski prjódkstejeŕ Wiczas s Porschiz, kubleŕ Rencz s Cźornez a provinzialny ßejmski sapółkanz kubleŕ Schrybaŕ se Stachowa psched Jeju Majestoscźi a zyły kralowski dom, pschi cźimż nasch ßwjedźeństi pschedßydba k. farař Imisch scźěhowazu, tu na ßerbski pschekoženu rěcź dźerżesche, w kotrejż te ßłowa, kiż ßu tu w nowym prawopißu podate, ßerbski rěcźesche: „Kralowska Majestoscź, najmiloscźiwischi kralo a knjeże, kotrehoż też my Sserbjo nanajnutrnischo a s hłuboscźe ßwojeje wutroby lubujemy, też my, ßerbski sakski narod, ßo wyßozy wobsboženych cźujemy, so ßměmy dźenßnischi nad Waschej kralowskej hłowu seskhadźany jubilejski dźeń ßobußwjecźicź, a proßymy Waschu Majestoscź najmilischo nam dowolicź, so bychmy, hdyż tyßazy a saßo tyßazy ßwěrnych poddanow wyßokemu Wettinskemu knjeżeŕskemu domej ßwoje hołdowanja wopokasuja, też my Mischnischzy a Hornjołużischzy Sserbjo se ßlubom njehnuteje ßwěry ßwoje najnutrnische sbożopschecźa psched Waschej Majestoscźe nanajwyschschim kralowskim trónom wuprajamy: Knjeże Božo, žohnuj našeho lubowaneho krala, našu miłosćiwu kralowu a naš cyły drohi kralowski dom! Haj, nasch ßwěrny Bóh a Knjes schkituj, pożohnuj a wobsbożuj Waschu Majestoscź, nascheho wulzy lubowaneho droheho krala, Waschu Majestoscź naschu najnutrnischo cźeścźenu kralowu a nasch najjaßnischi kralowski dom. Wón rukuj s najbohatschej poknoscźu ßwojeje Bożeje pschecźelniwoscźe hacź do najdalschich cźaßow nad naschim wyßokim knjeżeŕskim domom Wettinom!" Po tutej rěcźi kral s wulzypschecźelniwym pohladnjenjom k. fararjej Imischej ruku da a luboscźiwje ßwoje dobre spodobanje nad stajnje dopokasanej ßwěrnoscźu ßwojich Mischniskich a Łużiskich Sserbow wupraji. Na to pschepoda k. farař Jakub sbożopschejazy spěw nascheho Sserbowstwa, wot k. fararja Waktarja w Wóßlinku sestajany, wot Ssmolerjez knihicźischcźernje cźischcźany, w Lipsku swjasany, po wopschijecźu, cźischcźu a swjasku woprawdźe kraßnu adreßu, jeho kralowskej Majestoscźi, naschemu lubowanemu kralej, kotraż bjes druhimi drohotnymi jubilejskimi darami w kralowskim hrodźe sa wschě cźaßy woßebne městno wobkhowa. Wobej Majestoscźi, kaž też kralowska wyßokoscź prynz Jurij s kóždym ßobustawom nascheje ßerbskeje deputazije jara pschecźelniwje poręcźachu. S jich mikych ßłowow tu dźenża jenoż wusběhnymy, so ßo nasch kralowski dom wo naschim wotmyßlenym ßerbskim hołdowanskim cźahu hižo do prědka jara luboscźiwje wupraji, a so Jejna Majestoscź nascha kralowa pschistaji: „Ja ßo woßebje też wjeßelu na wasch kwaßny cźah." Prěni tsjo nascheje ßerbskeje deputazije běchu też k pocześcźenju ßerbskeho luda pscheproschenje kaž na póndźelsku kralowu hoscźinu, tak też k wutornemu wotkrycźu pomnika njebo krala Jana a k ßrjedźinemu wóhnjostroju dostali. S teho budź dźenża jenoż to tu naspomnjene. Tak mjenowany Belvedère bě sa kralowu ßwójbu a sa zusych wjerchow a jich bliżsche pschewodźerstwo wot měschcźanskeje rady pyschnje wuhotowany. Wschitzy drusy pscheproscheni hoscźo mějachu na pódlanskej Brühlskej teraßy ßwoje derje pschiprawjene stoły. Tam ßedźachu hłowa pschi hłowje, ramjo pschi ramjenju. Na jene dobo rěkasche: Kralowskej Majestoscźi chzetej se ßwojimi pscheproschenymi wjerchowskimi hoscźemi, prjedy hacź ßo wóhnjostroj sapoczńje, bjes hoscźemi po Brühlskej teraßy pokhodźicź. Hnydom ßo psches hromaduseßuwanje wschitkich stółzow wuska haska shotowa, po kotrejż też bórsy pod nawjedowanjom wyschscheho měschcźanosty dr. Stübela kralowskej Majestoscźi a zyły wjerchowski cźah pschicźeże a pod pocześcźowazym pokłonjenjom wschitkich pschitomnych dale stupachu, na wobej stronje pschecźelniwje pohladujo. Duż Jeho Majestoscź bjes tam stejazymi ßo na nascheho ßerbskeho wodźerja Imischa dohladawschi a s jeho mjenom jeho mjenowawschi se ßwojim zykym cźahom stejo wosta a s kralowej jemu ßwoje wulke swjeßelenje nad wubjernje derje srjadowanym a luboßnje wuwjedźenym ßerbskim hołdowanskim cźahom wupraji a ßebi na ßwoje wopraschenje bjes druhim wukożicź da rosdźěl bjes druźkami nascheho kwaßneho cźaha. Farař Imisch też kralowskimaj Majestoscźomaj sjewi, so staj ßo naschej ßerbskaj hołdowanskaj cźahaj po wotdźělenjach fotografowacź dałoj kaž sa ßebje ßamych, tak woßebje sa kralowskej Majestoscźi. Na tutym wusnamjenjowazym pschipósnacźu kralowskeju Majestoscźow móżemy ßo se ßwojim zykym ßerbskim ludom wulzy jara sradowacź. To je nam hischcże wiele wjazy ważnischo hacź wschitka khwalba wschitkich cźaßopißow. W nastupanju fotografijow ßu nětkotsi wobdźělniży ßebi wjazy hacź jedyn eksemplar ßwojeho wotdźělenja skasali. so bychu jedyn eksemplar sa ßebje skhowali, druhi pak starschimaj abo ßwojemu pschecźelstwu wudźělili. Kiž ßebi wjazy hacź jedyn eksemplar żadaju, njech to pola k. Ssmolerja wosjewja, so móhło ßo potrjebne skasanje hischcże w prawym cźaßu stacź. — Wschitzy Sserbjo a Sserbowki nascheju hołdowanskeju cźahow też hischcże eksemplar wotcźischcża sbożopschejazeje adreßy, kiż je ßo kralej pschepodała, dostanu.

— Jubilejska knižka sa schule, wot knjesa fararja Jakuba w Njeßwaczidle wobdźěłana, je hnydom po wuńdźenju telko pschе-

cźelow namakała, so bě hižo žobotu do Wettinskeho žwjedźenja zyły wudawk rospschedaty. Pestalozzijske sjenoczeństwo w Draždźanach ma nakład žerbskeho kaž němskeho texta; pjenježny wunoschk pschipadnje wustajenju kralowy Karoly.

— Pschi cźahu tšělzow, kotsiž s pschiczinu Budyskeho tšělenja jutsje njedźelu po swuczenym waschnju w žwjedźeńskim cźahu na tšělnischcźo poczahnu, žo też wotdźělenje, kotrež je město Budyschin pschi Wettinskim žwjedźenju w holdowanskim cźahu w Draždźanach stajiło, a dale jednoty schewzow, rěsnikow a pjekarjow w historiskej drascze wobdźěła. Sswjedźeński cźah budże po tajkim lětža jara pyschny a wobhladanja hódny. Wón s mjažoweho torhoschcźa po hlownym torhoschczu, snutskownej lawskej haży, lawskich hrjebjach, bohatej, žitnej, žerbskej a poknóznej haży na tšělnischcźo pocźehnje. Ssrjedu wječor žo kaž pschezo też lětža na tšělnischczu wóhnjostroj wotpali.

— Sańdźenu žobotu popołdnja žu wokoło Budyschina pschi njewjedrje krupy s dźěła wjele schkody naczinike. Kórki, žolotej, běrny a woženbje rěpa žu s městnami do zyła sbite, też wjele žadu je žo wot schtomow wotbiko.

— Sańdźenu póndźelu žu cźěko 68lětneho wumjenkarja Rochowa s Błoaschez pschi Cźichonjanskim haju se Sprewje wucźahnuli. Na kajke waschnje je Rochow, kiž bě žo žobotu s domu žwojeho žyna w Błoaschezach wotžalił, do wody pschischoł, njeje znate. Wón je pjecża hižo dléschi cźaž myšlaty był. Dokelž žo Cźichonjanska gmejna spjecźowasche, Rochowowe cźěko pohrjebacź, je jo Budyska rada na Tuchorje khowacź dała. Ssnadź hischcźe nětko teho dla k skórźbje bjes Budyskej radu a Cźichonjanskej gmejnu pschińdźe.

S Porschiz. Schtwórtk tydźenja je žo tu srudny podawk stał. Rěsnik Wiederwach s Barta s wosom, do kotrehoż bě kóń sapschehnjeny, psched nasch hosczenz pschijěždże a postromk wotpowžnuwschi do hosczenza stupi. Hnydom naj to žo kóń njesnateje pschiczinu dla splóschi a pschede wžu czerjesche. Tu žo sawróczíwschi wón na pólnu schczeżku skoczi, na kotrejž runje 82lětny schědźiwz Handrij Papig s karu dźeczela jědźesche. Dźiwi kóń Papiga powali a jemu hłowu tak straschnje roskopa, so schědźiwz hižo dwaj dnjej posdźischo na žwoje rany wumrje.

S Lupoje. Nasch rjany nowy Boži dom, kiž je psched wjazorymi lětami Gustav-Adolfske towarstwo sa Lupjansku a Holeschowsko-Dubrawsku gmejnu natwariło, kotraž pak też evangelskim kschesczijanam, kotsiž w wžach, wot Minakalskeje maczerneje zyrkwje daloko leżazych, bydla, witane městno duchowneho wokschewjenja poskiczuje, je hacž dotal pódlanska zyrkej Minakalskeje woždy była a žo jako tajka też wot tamnischeho knjesa fararja sastarała. Prěnja krocźel k dozpěczu žamostatnosce nascheje zyrkwje je žo psches powołanje knjesa fararja Dan. Lawczeka jako vikara do Lupoje staka, kiž je pod woporniwej nadkedźbu knjesa far. Jakuba w Njeżwaczidle jara derje žerbski a němski nawuknuł. 21. junija žu w žwjedźeńskim cźahu po knjesa Lawczeka cźahnuli a jeho 23. junija do jeho noweho sastojnstwa sapokasali. Prěnschi dźeń žo dołhi cźah, se schulskich dźěczi, młodosce, zyrkwinskich, schulskich a gmejnskich pschedstejiczerjow wobstejazy, srjadowa a nowemu duchownemu hacź k Lupjansko-Dubrawskim mjesam napschecźo cźehnjesche. Tu jeho w mjenje kollaturskeho knjejstwa k. Schmidt, w mjenje zyrkwinskeho pschedstejiczerstwa knjes Rychtař s Lupjanskeje Dubrawy, dale k. wuczeŕ Wróbl, žiwnosczer Běbrach s Bronja w mjenje schulskeho a k. Klenka w mjenje gmejnskeho pschedstejiczerstwa powitachu. Młode holzy jemu pschi tym rjanu knihu, wot młodosce požwjeczenu, darichu. S wutrobnymi žłowami žo knjes Lawczek podźakowa. Potom žo cźah s nowym k. fararjom psches wjazore rjane cźežne wrota do Lupoje poda. Psched rjenje wudebjenym farskim domom knjes farař Handrik s Minakała knjesa Lawczeka w mjenje zyłeje gmejny s wutrobnymi žłowami powita a jeho nutskhód do farskeho doma žohnowasche. Jemu tu krażny wobras, s czernjemi krónowanu hłowu nascheho sbóżnika pschedstajazy, pschepodawschi, rjanu pschikhadnu žwjatoczność s wuspěwanjom khěrluscha: „Njech Bohu džakuje" wobsamknuchu. Sańdźenu njedźelu k. farař Jakub s Njeżwaczidła s podpjeranjom k. far. Handrika s Minakała psched wjeleliczbnje shromadźenej wožadu k. far. Lawczeka sapokasa. Jemu Boże wotkasanje wudźěliwschi mějesche k. far. Jakub sapokasowansku rěcź. Duchapołne žłowa, kotrež s wutroby wuńdźechu, pucź k wutrobje namakachu a móznje skutkowachu. Zohnowanje wot k. Jakuba a k. Handrika dostawschi a žo pomodliwschi nowy k. duchowny na woltař stupi a njedźelsku epistolu cźitasche a na to žwoje rjane wutrobu wokschewjaze nastupne prědowanje na sakkadże 2 Mójs. 3, 5 džerżesche. Němska Boża žłużba, kotraž žo k žerbskej pschisamknu, žo po tym žamym waschnju kaž žerbska wotbywasche. — Bóh luby Knjes njech nascheho noweho knjesa fararja a jeho skutkowanje na duschach wožadnych w bohatej měrje žohnuje!

S Ralbiz. Knjes Schewczik, hacź dotal s wuczerjom w Schunowje, je žo k nam jako zyrkwinski wuczeŕ pscheżadźił a žo jako tajki 13. junija wot wokrjeżneho schulskeho inspektora sapokasał. S kim žo wuprósdnjene Schunowske schulske městno wobžadźi, njeje hischcźe znate.

S Khróscźiz. W naschej wžy je žo dźeń 16. junija wopomnjeński žwjedźeń 800lětneho knježenja Wettinskeho roda wot tudomneho žerbskeho towarstwa „Jednoty" žwjatoczńje žwjeczik. Ssobustawy Jednoty žebi žrjedź wžy wjeczor fakle sažwěczíwschi po wžy spěw „Krala Bóh požohnuj" spěwajzy pod pschewodom hudźby cźehnjechu, pschi czimž žo też móznje tšělesche. Na to žo cźah na kuku, na tak mjenowanu Fulkez hórku, poda, hdźež žo rjany wóhnjostroj wotpali. Sso do towarstwoweje hospody wróczíwschi žo k shromadnej žwjedźeńskej wjeczeri seżydachu, pschi kotrejž žo Jeho Majestosczi kralej hrimotaza žława wunjeże. To běsche krażny wječor na tak ważnym dnju.

J. K.

S Bukez. Hdyž wóndano tu žkużobna holza Marja Pawlez do žo palazeje warjeńskeje maschiny spirituž pschiliwasche, spiritużowa blescha rosbuchnu. Holza hnydom wscha w płómjenjach stejesche a žo straschnje wopali.

S Wóžlinka. Sańdźena prěnja njedźela po žwjatej Trojizy běsche sa naschu wožadu wulki a rjany žwjedźeń. Poždlednja zyrkwinska visitazija bě w lěcże 1881 była, a dostachmy s wulkim wjeżelom psched někotrymi njedźelemi psches nascheho lubowaneho knjesa duchowneho powjescź, so budże prěnju njedźelu po žwj. Trojizy sažo tajki ważny dźeń sa naž. To je žo nětko s Bożej pomozu stało a wjele wutrobneho wjeżela a duchowneho natwarjenja žmy měli, hdyž k. wyschschi zyrkwinski radźicźel Keller s Budyschina a jako jeho pomoznik knjes farař Ssykora se Ssmilneje k nam pschińdźeschtaj. Prěnja Boża žkużba dopołdnja w 8 hodźinach bě žerbska, w kotrejž mějesche knjes farař Ssykora natwarjazu wutrobnu wołtarnu rěcź na sakožku jap. skutkow 2,42. Po njej nasch k. farař Waltař wo njedźelskim sczenju powjedasche. Zyrkej, wot Wettinskeho jubileja žem hischcźe krażnje wupyschena, běsche połna hacź na poždlednje městno. Na němskim kemschenju k. wyschschi zyrkwinski radźicźel s japoschtolskim žłowom 2. Khor. 1,6 wožadu psches móznu rěcź napominasche, so by Knjesowy dźeń, Knjesowy dom a Knjesowe žłowo lubowała a czesczika. Krażny napohlad mějachmy popołdnju, hdyž zyła cźežna młodosczź, žerbska a němska, žerbske holzy w krażnym narodnym drascźenju, w žwjedźeńskim cźahu s khorhojemi do zyrkwje cźehnjesche. W rosrěczowanju s zyrkwinskim prjódkstejerstwom a s hospodarjemi po nyschporje žo k. wyschschi zyrkwinski radźicźel sjawnje wupraji, so tajkeho nyschpora, wot młodych a starych tak bohacze wopytaneho, w zyłej Łužizy njeje hischcźe wohladał. A nutrne wokschewjenje běsche nam wschěm, so wón s wutrobnymi žłowami nam wobžwědczi, so je wschitko, schtož bě žkyschał a wohladał, jeho wyžoko swjeżeliło. To bě dźeń wutrobneho sradowanja, kiž nam hischcźe dołho w pomjatku wostanje. Bóh schkituj a žohnuj dale naschu lubu Wóžlinczańsku wožadu.

S Pžowjow. Njedźelu w nozy žu žo tu twarjenja žiwnosczerja Barta psches woheń do prócha a popjeła pschewobrocźiłe. Stót je žo płomjenjam wukhował. Kak je woheń nastał, znate njeje.

Se Stareje Darbnje. 17. t. m. popołdnju pó schtyrjoch žo nad Darbnju powětrowy ballon pokasa, kotryž k kuschemu ranju leczesche. W nim, kaž žo posdźischo pokasa, tsjo mužojo žedźachu: lieutnant žwobodny knjes s Eichendorf a dwaj wojakaj se Schönebecka pola Barlina. Wokoło 11 hodź. běsche ballon se Schönebecka woteschoł a pó knapoł pjeczich žo w Ssuchim Gósdże dele puschczi. Ballonowa kótwiza žo najprjedy psches žitnischcźo drježesche; ale ballon žo sažo sběże, wot jeneje brózńje a s gmejnskeje khěże něschto zyhelow swottorha, wot jeneho topoła najtolsche hakoży wotkama a žo skónczńje na dwór gmejnskeje khěże dele puschczi. Ballon do korba składźechu a do Ranja na dwórnischcźo dowjesechu, s wotkel lieutnant s wojakomaj wjeczor wróczo do Barlina jědźesche.

Se Sslepeho. Hižo sažo je naschu wjeż wóhnjowe njesboże domapytało. Njedźelu 23. junija žu žo twarjenja bura Hansa Nakónza do cźista wotpaliłe. Bohu žel žo hischcźe pschezo poradźiło njeje, njekniczomneho njekražnika, kiž woheń sakožuje, wužlědźicź.

S Mulkez. Ssobotu psched žwjatkami na polu tudomneho gmejnskeho pschedstejiczerja stwjelzo žita s 13 kłožami namakachu. Dokelž w naschej krajinje tajke kłoży hischcźe ženje widźeli njejžu, ludźo na nje khodźo hladachu. Schkoda, so je bórsy něchtó skradźu žadne stwjelzo wotschczipnuł. Dźiwne je, so na městnje, hdźež mjeno-

wane ſtwjelzo ſtejeſche, hiſchcże jene druhe, tola jenoż ſe ßydom kłoßami, ſteji.

Přilopk.

* W Chemnitzu je njedźelu tydźenja popołdnju jedyn korczmaŕ na ßwojej ſahrodźe zyłeho woła nad wóhnjom wopjekł a pjeczeń na měſcże rospſchedał. Pſchihladowarjow běſche ßo jara wjele ſeſchło; nimale kóżdy czaſcź pjeczenje ſjě. Duż běſche zyły woł, kiż bě na 400 mk. hódny, ſa krótki czaß ſjědźeny.

* Na knjeżim dworje Benkendorf pola Halle je Boże njewjedro 6 koni ſaraſyło.

* W Shorjelzu je tamón tydźeń żona korczmarja Böhma ßwojeho muża, hdyż tutón ſpaſche, żiweho ſpalicź ſpytała. Muż w nozy wotzucźi, dokelż ßo dycha naßrěbacź njemóżeſche; komora běſche połna kura. S wulkej prózu ßo korczmaŕ hacź k woknu dowlecże a wokno wotewri. Hdyż běſche trochu k ßebi pſchiſchoł, ßo pó jſtwje roshładowacź pocża a ßo dohłada, ſo pó jſtwje wokoło draſta leżi, kotraż ßo pali; też ſchpundowanje a ſofa ßo paleſche. Korczmaŕ płomjo podußy, kur ſe jſtny puſchczi, durje ſawrě a ßo ſaßo lehnu a dale ſpaſche. Hdyż wón ſaßo wotzucźi, běchu ßo ſbytki ſpaleneje draſty ſhubiłe; też hewak wó jſtwje niczo wjazy widźecź njebě, ſo je ßo tam popaliło. Korczmarjez mandźelſkaj woßebje ſpaſchtaj, dokelż ſtaj dźělenaj. Żona běſche ſ dwora po rěblu do mużoweje komory nuts ſalěſka a woheń ſakożika; wó jſtwje pódła je pjecża woczakowała, ſchto budże; hdyż pak je muż woheń podußywſchi ſaßo wußnuł, je ſ nowa po rěblu do komory ſalěſka a wſchitko wotſtroniła, ſchtoż móżeſche ju pſcheradźicź. Ssußodźa pak běchu ju po rěblu łaſycź widźeli; duż ßo bórſy wukopa, ſchtó je woheń ſakożił. Hdyż polizija k njej wupytowacź pſchińdże, ſeßmudźenu draſtu a dr. namakachu. Hdyż ßebi komoru, w kotrejż běſche muż ſpał, bliże wobhładachu, ßo pokaſa, ſo běſche zyłe ſofa ſ papjeru, ſtarymi łapami, ſapałkami a druhimi wężami, kotreż ßo derje pała, połne natykane. Żona, kotruż ßu hnydom ſajeli, njepřeje, ſo je njeſkutk ſ dobrej wolu a ſe ſamyßłom dokonjała.

* W Barlinje běſche korczmaŕ nowu korczmu wotewrił, ale dołho pſchihódneho mjena ſa nju namakacź njemóżeſche; duż běſche na taſlu wyſche khěżnych durjow hacź na dalſche jeno ßwoje mjeno napißacź dał. Pſched krótkim jeho jeho żona ſtradźu wopuſchczi, a wot teho czaßa ſ wulkimi pißmikami wyſche khěżnych durjow ſteji: „K wopuſchczenemu mandźelſkemu.“ Schtoż je ßłyſchecź, nětko do korczmy někotryżkuli khodźi, kotremuż je ßo ſe żonu też ſeſchło, każ korczmarjej.

* Sſo bojo, ſo muża njedoſtanje, je holza ſ wokolnoſcże Eiſenacha ßwoje kſchczeńſke wopißmo falſchowała. Na to waſchnje wona ßwojeho nawożenju narěcża, ſo hakle je 25 lět ſtara, mjes tym ſo běſche woprawdże 30 lět. Wěrowanje ßo ſta, ale falſchowanje kſchczeńſkeho wopißma na ßwětko pſchińdże, a młoda żona ma ſa to, ſo chżyſche ßo 5 lět młódſcha ſczinicź, tydźeń w jaſtwje poßedźecź.

* W Laufje w Bajerſkej ßu herza Schäffera, kotryż je pſched něſchto czaßom ßwojeho bratra ßo ſ nim ſwadźiwſchi ſakłoł, k jaſtwu na dwě lěcże ſaßudźili.

* K měſtaczku Kahla ßobotu tydźenja na wjeczor njewjedro pſchicźeże. Měſchczanam ßo ſdaſche, ſo pola nich ſ njewjedrom ſlě njebudże. Boži deſchczik běſche trochu pokrjepił; na jene dobo ßeklaty błyſk ſ mróczna tſěli, a ſ dobom też hrimot ſawrjeſkota a ſabubota: pſched měſtom běſche Boże njewjedro mandźelſkeju ſaraſyło, kotrajż ſe ſelenym ſa ſkót ſ pola domoj jědźeſchtaj. Druſy měſchczenjo, kiż ſa nimaj pſchińdźechu, ßo naſdala dohładachu, ſo dwaj cźłowjekaj, daloko rósno, na pucźu leżitaj, a ſo wot jeneho mróczałka kura ſtupa. Na mużu ßo draſta paleſche. Prěni, kiż na pomoz pſchiběża, mějeſche najprjódzy płomjo na mużu podußycź. Ziwjenja w cźěle wjazy njebě; muż mějeſche napohlad, jako by jeho Boża ruczka ſajała była, ſ módrjeńzami na cźěle a mjeswoczi. Zyłe kruchi draſty běchu jemu ſ cźěła ſedrjene a daloko rosmjetane; tele kruchi ani kuſka ſeßmudźene njeběchu. Też ſchtórnje běchu rostorhane. Kara, kotruż běſche muż wjeſł, běſche rosbita a rostorhana. Ssnano 40 krocżel dale żona leżeſche, hiſchcże ßłabje dychajo. Boże njewjedro běſche ju do brody trjechiło, wo cźimż wotewrjena rana ßwědczeſche. Hdyż lěkarjo dóńdźechu, běſchtaj mandźelſkaj wobaj morwaj. Spodźiwnje je, ſo je Boże njewjedro mandźelſkeju, kotrajż tola tak daloko rósno dźěſchtaj, na dobo moricź móhło. Cźi ludźo, kotſiż běchu jimaj najbliże byli, běchu wot błyſka tak ßlepjeni a tak wuſtróżani, ſo wobkedźbowacź njemóżachu, kak je błyſk wot jeneho na druheho ſkocźił. Błyſk pak je wobeju ſ połnej mozu trjechił był; pſchetoż na wot Bożeho njewjedra ſarażenych ßo rědko wotewrjena krwawjaza rana namaka; muż wſchak rany njemějeſche, ale na jeho zykym cźěle běſche widźecź, ſ kajkej mozu je jeho błyſk porafył. Takle nahle żiwjenju wbożemje prajiwſchi buſchtaj mandźelſkaj w ſhromadnym rowje khowanaj.

* S Cźěſchina w Awſtriſkej Schleſynſkej ßo piſche: W ßußodnej wßy je młynk ßwoju żonu, ſ kotrejż běſche něhdże lěto woženjeny, ſaraſył a cźěło do ſtudnje cźißnuł. Wón běſche druhi krócź żenjeny. Też ßwoju prěnju żonu je wón ſkónzował, ſa cżoż bu k ßmjercźi wotßudźeny, ale wot khěżora k 20lětnemu jaſtwu wobhnadźeny. Loni ßo młynk ſ jaſtwa domoj wrócźi; dokelż je rjany muż, ßo bórſy druha żona ſa njeho namaka, kotruż je nětko też ſkónzował. Hdyż jeho ſajecź pſchińdźechu, ßo mordaŕ każ njemdry wobaraſche. Wſchitke durje ſatykawſchi wón na łubi khěżu ſapali. Woheń ſalachu. Dwaj żandarmaj durje rosbiſchtaj, ale mordaŕ, ßo ſe ßekeru wobróniwſchi, jimaj do domu njedaſche. Żandarmaj dyrbjeſchtaj ßo też brónje pſchimacź. Do jeneje ruki jeho dwójzy tſělíſchtaj a jeho ſ tym cźeżży raniſchtaj, ale wón ßo ſ druhej ruku dale wobaraſche, doniż jeho żandarm ſ teßakom do ruki njerubnu. Ale hiſchcże potom dyrbjachu někotſi mużojo pomhacź mordarja ſepſchimacź. Ranjeneho do hojerńje dachu, hdżeż dyrbjachu jemu hnydom ruku wotrěſacź.

* Krwawny njeſkutk je ßo w wośu na żeleſnizy w Jendźelſkej ſtał. W wośu tſecźeje klaßy 28 lět ſtary wucźeŕ Keeling ſ prěnjej wucźerku ſ měſtaczka Devizes jědźeſchtaj. Wonaj ßo wot młodoſcże ſnajeſchtaj a běſchtaj dobraj pſcheczelej. Keeling běſche wucźerży cźaſto ßwoju ruku poſkicźał; wona pak běſche jeho ſtajnje wotpokaſowała. Jeho dla běſche wona hižo Brighton wopuſchczika, hdżeż běſche ſ wucźerku była, a ßo do Devizes pſcheßadźicź daka; ale też Keeling běſche ßo ſa njej do Devizes pſcheßadźicź dał. So by měra pſched nim měła, jeho wona ſamó Devizes ſaßo wopuſchczicź a jemu ßlubi, ſo chże jeho hacź na prěnje dwórniſchczo ſa měſtom pſchewodźecź. To też ßo ſta. Wonaj běſchtaj ßamajlutkaj w wośu. Hdyż pak Keeling wucźerży ſ nowa ßwoju luboſcź poſkicźeſche, jeho wona ſaßo wotpokaſa. Roshněwany wucźeŕ revolver wucźeże a dwójzy do towaŕſchki tſěli; wobě kulzy ju do hłowy raniſchtej, na cżoż ju wón ſ wośa won ſtorcźi. Njeſbożowna na kolije padże, hdżeż ju poſdźiſcho bjes pomjatka leżo a ſ mnohich ranow krwawjo nadeńdźechu. Bórſy na to też wucźerjowe cźěło mjes kolijemi namakachu; wón běſche ſ wośa ſkocźił abo panuł; nop mějeſche rosbity, a prawa noha běſche jemu nimale zyle wotjědźena. Dwójzy tſělena a ſ wośa panuwſchi je wucźerka cźeżży ranjena; na kolije panuwſchi běſche ßebi lěwe wócźko tak cźeżży ſraniła, ſo dyrbjachu jo lěkarjo won wſacź; njedźiwajzy na to je nadźija, ſo ßo wboha holza ſaßo wuhoji. Na Keelinga druhdy cźeżke myßle khodźachu; każ praja, je wón pſched někotrymi lětami w hojerni ſa błudnych pobył. Każ ßo ſda, je wón njeſkutk w pſchipadże duchowneje khoroſcże dokonjał.

* Pſched někotrymi měßazami ſtary kral kraja Eboe w nawjeczornej Afriży ſemrje. Każ je w tamnych krajach waſchnje, po ſtareho kralowej ßmjercźi też běli pſchekupzy ſ Noweho Calabara pſchińdźechu ßo nowemu kralej pokkonicź. Pſchekupzy derje wjedźachu, ſo ßo khwilu po ſtareho kralowej ßmjercźi wobrjady dokonjeja, pſchi kotrychż ßo wjele cźłowjeczich woporow żada, ale mějachu ſa to, ſo ßu wobrjady hižo dawno nimo. Hdyż pak do měſta Eboe pſchińdźechu, ßo mało njeſtróżichu, widźo, ſo ßo wobrjady runje wukonjeja, ale ſo dawno hiſchcże kónz ßwjatoczńoſcżow njebudże. 40 cźłowjekow běchu tam hižo ſareſali a boham woprowali. Stary kral w rowje leżeſche, kiż běſche woßebje ſa njeho ryty; jama běſche wulka a łubpka. Pſchi nim jeho najmłódſche żony leżachu, kotreż mějachu żałoſtnu ßmjercź. Jim buchu ruzy a kolena ſłamane, na cżoż buchu pódła ßwojeho knjeſa pokożene, hdżeż ßurowe boloſcże pſchětrawſchi hłodu wumrjechu. Cźwila njeſbożownych ſchtyri pjecź dnjow trajeſche. Też w druhich dźělach měſta boham cźłowjekow woprowachu. Na ſchtomach mużojo ſ hłowu dele wißachu; do nohow běchu jim dźěry wuwjercźane, a pſches dźěry běchu poſtromki pſchecżehnjene, ſ kotrymiż běchu njeſbożowni k ſchtomam pſchiwjaſani. Jara wjele wohidneho běli pſchekupzy po měſcże khodźo wohładachu. K dwěmaj ſchtomomaj běchu cźorneho pſchiwjaſali a jeho mjes nimaj prěki powßli, na to kat pſchińdże a jemu ſe ßekeru hłowu wotcźa. Hłowu kralej do rowa pokożichu; cźěło pak dźiwi ſeżrachu. Běli pſchecźiwo takim wohidnoſcżam niczo ſapocźecź njemóżachu. Hdy budźechu pſchecźiwo tymle nabożnym wobrjadam rěcźecź ſpytali, budźechu w najwjetſchim ſtraſche byli, ſo jich cźorni ſkónzuja. Duż ßo khwatajzy ſ měſta wotßalichu. Bliżſche 10 měßazow chżedża w měſcże kóżdy měßaz ßydom cźłowjekow woprowacź.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** prědуje jutšje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach farař dr. Kalich němski.

Křćenl:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan Ernst, Jana Bohuwěra Albinusa, wulkeho fararhodnika w Jeńkezach, ß. — Pawoł Richard, Ernsta Jurja Klingsta, blidarja pod hrodom, ß. — Gustav Adolf, Jana Augusta Kocha, žiwnoscźerja na Ssokolzy, ß. — Klara Olga, Jana Ernsta Wiczasa, rěsniskeho mischtra w Jeńkezach, dź. — Emma Augusta, Handrija Nowaka, dźěłacźerja w Małym Wjelkowje, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Marja, Jana Augusta Scholty, dźěłacźerja pod hrodom, dź. — Hanß Albert, Ernsta Augusta Fricźlera, khěžnika a murjerja pod hrodom, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 21. junija: Hana Lejna, Jana Nowaka, dźěłacźerja w Scźijezach, dź., 20 d. — 25. Emma Martha, Jana Augusta Młynka, knihiwjasarja na Židowje, dź., 4 m. 20 d. — Michał Rochow, wumjeńkał w Bloaschezach, 68 l. 5 m. 12 d., w Sprewje morweho namakali.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2248 měchow.	W Budyschinje 22. junija 1889				W Lubiju 27. junija 1889			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	9	24	9	29	9	12	9	30
" . . . . . žołta	8	82	9	18	8	82	8	97
Rožka	7	38	7	50	7	13	7	34
Jeczmjeń	6	86	7	14	6	80	7	7
Wowß	7	50	7	80	7	10	7	30
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	9	6	9	58
Woka	8	75	9	3	8	20	9	—
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	10	1	80	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	30	2	10	2	40
Pschenczna muka 50 " . . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	8	25	11	60	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	—	3	80	2	70	3	50
Sslóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	24	—	28	—
Proßata 816 schtuk, schtuka .	9	—	21	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	25	4	50	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	—	6	25	—	—	—	—

Na burhy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 24 np. hacž 9 hr. 41 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 97 np. hacž 9 hr. 12 np.; rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 56 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 14 np. hacž 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np.

Draždźanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 52—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—58 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 28. junija: Horze.

Žiwnoscź, 12 kórzow wulka, hodźinu wot města sdalena, je hnydom na pschedań. Dalsche w wudawarni Serb. Now.

Dom

k kóždej pschedawarni ßo hodźazy, ſ rjanymi rumami, w dobrym położenju w Budyschinje, je płaccźisnyhódno na pschedań. Dalsche je shonicź na haschiz haßy 18 delka.

W Scheschowje pola Njeßwaczidła je sahrodniska žiwnoscź czišćko 1 ſ 55 kórzami hnydom na pschedań.

Ssylny **kóń** do cźaha, czorny, je na pschedań w Barcźe czo. 58.

Dwaj konjej staj na pschedań pola **Jakuba Rychtarja** w Wětrowje.

K nalětnemu lěkowanju porucża ßylnje skutkowaze

krejczisczaze kapki

pschе wumpjeru, lischawu atd.

Rakeczanska haptyka.

Awkzija.

Prjeczźehnjenja dla maja ßo **schtwórtk 4. julija** 1889 dopołdnja wot 9 hodźin w mojim bydle 1 kryty wós a 2 ruczнaj wosaj, 1 skoro nowy poßleschczowy kaschcź, khamory, koža ſ matrazami a bjes nich, domjaza a hospodarska nadoba, wschelaki grat atd. sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Hajnik **Wehrens** w Kaßowje.

Wschě **kolonialne twory, khoſej, zokor, rajß** atd. ßu najtuńscho dostacź pola **Schischki a Rjeczki** w Budyschinje.

Kolonialnotworowe a ſpirituoſowe khlamy

Korle Nowaka

w Budyſchinje na žitnej haßy

porucźeja

žołty farinzokor punt po 36 np.,
drobny raffinadowy zokor punt po 36, 38 a 40 np.,
kóſtkožły zokor punt po 40 a 44 np., po wjetschich dźělbach — w měchach a kaschczach — poměrnje tuńscho,
zokor po pokrutach punt po 38, 40 a 42 np.,
kompowy zokor jara ßłódki, k ſawarjenju płodow woßebje ßo derje hodźazy, punt po 38 a 40 np.,
khoſej ßyry punt po 110, 115, 120, 125—140 np.,
khoſej paleny punt po 140, 150, 160, 180 a 200 np.,
nowe maltaſke běrny po 140 np.,
nowe matjeſke jerje po 12, 14 a 16 np.,
zitrony, apfelſiny, ßlowki, ßmorźiczki, makaronowe nudle atd.,
jara rjany rajß punt po 15 np., pschi 10 puntach po 14 np.,
czišty palenz liter po 28 np., w cźwizach tuńscho,
ßłódki palenz liter po 50 np., **likěry** liter po 75 np.,
jara rjane, derje ßo žehlaze a ßłodźaze **zigary**, 100 scht. po 180, 200, 240, 280 a 300 np.,
jerje po 4, 5, 6 a 7 np.,
ſoda punt po 4 np., **ſchterku** po 25 np.

Teer a tšěſchnu papu

po najtuniſchej płaczisnje pschedawa

Korla Kuczka, tšěchikryjeŕ.

Skład w dworje Ssmolerjez knihicźischczeŕnje.

Kolonialtworowe a deſtilaziſke khlamy

Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pschi butrowych wikach

porucźeja ßwojim cźesczenym wotebjerarjam:

khoſej ßylny a czišty punt po 110, 120 a 130 np.,
khoſej paleny punt po 140, 150 a 160 np.,
zokor drobny punt po 38 a 40 np.,
zokor w pokrutach punt po 40 np.,
kompowy zokor punt po 40 np., pschi 5 puntach 38 np.,
rajß punt po 13, 14, 15, 16, 20 hacž do 30 np.,
ſyrup ßłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandiſowy ſyrup punt po 13 np.,
mydło ſnateje dobroscźe punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
maſne mydło punt po 22 a 25 np.,
amerikanſki rjepikaty tobak krany punt po 35 np.,
jerje, wulke tucźne ryby, mandel po 50 a 60 np.

E. Flegel, kóžkaŕ

na žitnej haßy w domje cźaßnikarja Köchlera

porucźa ßwój skład **klobukow** a **mězow** po najnowšich muſtrach dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Czerſtwy

wolij pſche czelczki

bleſchu po 25 a 40 np.

poruczataj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3

drogowe khlamy k skotemu workej.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucża

Paul Walther

na žitnych wikach.

Syrup

punt po 12 np. a dróžſchi porucża

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Khoſej

paleny a njepaleny wot najtuńſchich hacž do najlěpſchich družinow porucża **Richard Neumann.**

Jablukowe wino

jaßodkowe wino, ſchampanſke ßadowe wino, pěnjaze kimonady, ſodowu a ſelterſku wodu, teho runja

jablukowe kißało

najlěpſche k ßolotwi, k ſakładźenju atd. porucża

hornjołužiſka ßadowa tłóczeŕnja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

w Budyſchinje

na ſadnej bohatej haßy 3.

Khofej

paleny hischcże po 140, 150 hacz po 200 np.,
njepaleny hischcże po 120, 130 hacz po 160 np.,
jenoz w derje a czischcześkodzazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaz tez wschě dobre druziny kaz

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Na swoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedzbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wolij psche czelczki

najlěpschi ßrědk, s kotrymz ßo muchi a czelczki wot konjow a howjadow wotdźerżuja. W bleschach po 50 np. porucza

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Nikotin

saniczi hnydom semske ptkhi, wschě wschi na rostlinach, hußańzy a waczki. W pakczikach po 2 mk., 1 mk., 60 np., a 30 np. porucza

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Kamfor,
patchouli,
moschus,
papjeru psche mole
po jenotliwych listnach a kartonach po 10 listnach,
pólver psche mole,
ßwězy psche mole,
woprawdźity pólver psche insekty
po wasy a w tyskach po 30, 40 a 50 np.,
dalmatinski pólver psche insekty
w blachowych tyskach po 30 a 50 np.
poruczeja
drogowe khlamy k skotemu worku.

Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3.

Zokrowy syrup

czisteje ßłódkoscże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Ludwig Kuhlmann

w Budyschinje w kupnizy, nutskhód na torhoschczowej stronje,

porucza po snatych tunich płaczisnach:

tapety
roku po 15 np.,
molowane rulowy
kruch po 60 np.,
rulowowe tkaniny
pißane ßmuhate a běle
jara tunjo,
gumijowe rulowowe tkaniny
móża ßo mokre wótrjecź,
wurjadnje derje dźerżaze a tola niz drohe,
pißany gardinowy katun
stary łóhcź po 15 np.,
rjany katun k łożowym pschikrywam
stary łóhcź hižo po 17 np.,
kraßny meblowy kroasej a krep
k gardinam a k poczehnjenju sofow
stary łóhcź po 30 np.,
jutowe gardiny
stary łóhcź po 17 np.,
běle tylowe gardiny
stary łóhcź po 17 np.,
běle zwjernowe gardiny
stary łóhcź po 12 np.,
gardinowe żerdźe jenoż 75 np.,
gardinowe dźerżaki,
gardinowe roſety,
łożowe pschikrywy
po 1 mk. 40 np.,
pschikrywy na ſofa a kanapej
po 60 np.,
pschikrywy na ſchpundowanje
stary łóhcź hižo po 17 np.,
wulke blidowe pschikrywy
po 1 mk.,
pschikrywy na komody
po 60 np.,
wóſkowe blidowe pschikrywy
po łóhczu we wschěch schěrjach,
wotměrjene wóſkowe blidowe pschikrywy
rjane nowe mustry, jara tunjo,
wulke tepichi
po 2 mk. 50 np.,
konjaze pschikrywy,
ſpanſke pschikrywy,
wotowe pschikrywy,
meblowy damaſt,
meblowy ryps,
kożojte ßukno,
płachtowy płat,
rjane pißane meblowe tkaniny k poczehnjenju,
130 cm schěroke, łóhcź po 1 mk. 20 np.

Wulki skład khachlow.

Wschě druziny khachlow a khachlowych khachlizow wot najjednorischeho hacz do najwożebnischeho s twjerdym, dźerżazym poschkleńczenjom (glasuru) ma pschezo w wulkim wubjerku na składze po najtunischich płaczisnach hornczerńja

H. R. Teutschera w Budyschinje
33 na kamjentnej haßy 33.

Najlěpsche je a wostanje mortein.

Mortein **A. Hodureka** w Ratiborje je jenicżki prawdźity a najwěsczischi ßrědk k saniczenju wscheje njerodźe: **schwobow, rußow, molow, muchow, tkow, schczónow, ptaczich wschow, mrowjow, wschow na rostlinach** atd. Dostacź w pakczikach pola **O. Säuberlicha** w **Łasu** a **A. Gawendy** w **Wojerezach.**

Schtóż ßo nochze sjebacź dacź, njech ßwěru na moje mjeno na kóždym pakcziku kedźbuje. Schtoż ßo po wasy pschedawa, njeje mortein. **A. Hodurek** w **Ratiborje,** dźěłarnja mortéina; wożebitosczе: mydkowy myjny pólver, ßwěczata schterka, módrjadło k płokanju, czischczazy pólver, włożowa pomada, maß na kożu, ßwětladło, tinty.

Najlěpscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaczisnach dostacź w żelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na różowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschczu
w Budyschinje.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja tez wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczisnach porucza
destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo żerbski rěczi.

Khofej

ßyry a paleny,
derje płodźazy po wschěch płaczisnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np. druzinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najdrózſchich družinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Turkowſke ſłowki

najlěpſcheje družiny porucža

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Czíſty palenz, dobry palenz, likěry

po měrje a w piczelach po najtuniſchich płaczíſnach porucža

Hermann Gruhl

pſchi theatrowym měſtnje.

Balſamiſki

ſalizylſkokißały tój

pſche bolaze nohi, ſrybowanu kožu, ſwoſabjene ſtawy atd. ſ haptyki H. Schelchera,

ſalizylſkokißały próch

pſches nohowy pót atd. porucža

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

Hamburgſko-amerikanſke paketojězdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parołódźna jěſba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ſrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měßaczńje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßaczńje 1 ras.

Towarſtwowe pósłſke parne łódźe pubawaju wubjernu jědź a pſchihódnu pnczowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a djeſkubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

Stwa ſ komoru, kuchnju, pinzu a kólnju je Michała na pſchenajecze pod hrodom czo. 50 po 1 ſkhodze.

Holzy, kiž chzedźa ſchicź a pſchiřešacź darmo nawuknucź, dóſtanu měſto na wulkej bratrowſkej haßy 18.

Pſchi wyßokej inſdźe wuſtojnych rólnych pohonczow, ſrěnkow, wolazych, dźěłaczerjow, ſtražnikow, domjaze a hródźne dźowki pyta

Heynoldowa.

Wſchudźe jako najlěpſchi ſrědk pſche njerodź ſnaty

ßo jenož woprawdźity takle kupuje:

pſchetož wón je jenož w bleſchkach ſ mjenom

J. Zacherl

a njemóže ßo **pſched niczim bóle warnowacź**, hacž pſched inſektowymi pólvrami, kotrež ßo **po waſy w papjerje** pſchedawaju.

Tež pſched wſchelakorym podražowanym „zacherlinom" dyrbi ßo warnowacź, hacž runje ßo kóždy **na ßwoje dobre mjeno hładazy** pſchedawař ſapréje, podražowanje a jebanje podpjeracź.

J. Zacherl w Winje.

W Budyſchinje pola kk. bratrow Měrſchow,
= = = = Oty Engerta na ſnutskownej lawſkej haßy,
= = = = G. Holda,
= = = = Ernſta Mitaſcha pſched ſchuleŕſkimi wrotami,
= Barcze = = C. A. Lukaſcha,
= Biſkopizach = = Alfreda Böhmy,
= Hrodźiſchczu = = Friedricha Arnolda,
= Łukezach = = Herm. Kſchiżanka,
= Wósborku = = J. Rämſchez herbow.

Ratařſke towařſtwo ſa Scheſchow a wokolnoſcź

ſměje, da-li Bóh, jutſje **njedźelu 30. junija** popołdnju w 4 hodź. ßwoje poßedźenje. Ssobuſtawy a hoſczi pſchecźelnje k temu pſcheproſchuje

pſchedßydſtwo.

Wobkhodny agent Koplanſky

na ſchulſkej dróſy 5 pola knjeſa rjemjenjerja Leunera po 2 ſkhodomaj porucža ßo k wudźěłanju pißnych dźěłow, jako kupjow, dołžnych a ſaſtajenſkich ſapißanjow, zeßijow, próſtwow a wobcźežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy ſkład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hłowna agentura Hamburgſko-Bremenſkeho woheńſawěſcźenja.

Jene Draždźanſke nowiny w roſprawje wo Wettinſkim ßwjedźenju ßobu wurjeknuchu, ſo je ſ poſtajenjom ßerbſkeho cźaha Hodźijſki knjes farař Jmiſch miſchterſki ſkutk wuwjedł. To my tež prajimy. Knjeſej far. Jmiſchej wutrobny dźak ſa tón miſchterſki ſkutk! Wutrobny dźak jeho ſprawnym a ßwěrnym pomhacźelam pſchi tym woßebnym ſkutku! Wutrobny dźak wſchitkim jěcharjam a kwaßnym ludźom, kiž ßu tón rjany, ſa naſcheho lubeho krala poſtajeny cźah tak ſwólnje a tak wuſtojnje ſhotowali.

Wjeleri Draždźanſzy Sserbjo.

Wettinſke ßwjecźiny ßu nimo; my Sserbjo ßmy naſchemu lubowanemu kralej po ßerbſkim waſchnju hołdowali; tak je naſch wulki krajny ßwjedźeń nam Sserbam w dobo tež ßerbſki ßwjedźeń był. Dźeržmy ßo, lubi krajenjo, tež pſchichodnje naſchich dobrych ßerbſkich waſchnjow — Bohu k cześczi a nam ßamym k wužitku. Naſch woßebny ßwjedźeń pak dokónczmy ſ tym wutrobnym ßłowom: „Sſkawa kralej! Bóh ſchkituj naſch luby wótzny kraj!"

Miſchniſzy a łužiſzy Sserbjo.

W cźißle 25 prědku w druhim ſpěwje ma ßo cźitacź: „Je ſ nowa ſakožił"; kaž: „A njech ßo wjele ſnowi".

Cźěßlojo

dóſtanu trajne dźěło na twarje noweje zyrkwje w Budyſchinje.

Tr. Holbjan.

Pohonczam, wotroczkam a dźowkam nětkole a k hodam ßłužbu darmo wobſtara pſchiſtajaza žona

Schmidtowa na garbařſkej haßy 9.

Dźěłaczerſka ßwójba, kotraž běrniſchczo a bydło dóſtanje, ßo pyta na Darinſkim knježim dworje.

Wowczeŕ.

K 1. julijej abo poſdźiſcho ßo na knježi dwór w delnim Hbjelſku woženjeny wowczeŕ pyta.

Młodeho **tyſcheŕſkeho** abo **hólza**, kiž chze tyſcheŕſtwo nawuknucź, pyta tyſcheŕ **Gruhl** w Bolborzach.

Jeneho wuczobnika pyta pjekařſki miſchtr **Jan Senda** w Njeßwaczidle.

Schtóž

chze ßwoje pjenjeſy tak wěſcże kaž na kaßach po 4—4½ % wupožczicź, njech ßo na wobkhadneho agenta **E. Frödu** w Budyſchinje pſchi rybowych wródkach wobroczi. Darmotne wobſtaranje. Dań ßo w termijach tam ſběha, ſa cžož ßo rukuje.

Cźi ßami, kotſiž ßu njebo wikowarźy ſwudowjenej **Rychtarjez** ſ Njeßwaczidła pjenjeſy winojcźi, chžyli je w běhu tſjóch njedźel pola mje ſapłaczicź, teho runja chžyli mi cźi, kotſiž maja wot jejneho ſawoſtajenſtwa pjenjeſy dóſtacź, to w tym ßamym cžaßu k wjedźenju dacź. Poſdźiſcho ßo wěz ßudniſtwu pſchepoda.

Jakub Rychtař w Wětrowje.

Lubym znatym a přećelam wjeſełaj k wjedźenju dawamoj, zo je namaj Bóh luby knjez dźensa ſynka wobradźił.

W Budeſtecach, 26. jun. 1889.
Cyrkwinſki wučeŕ **Schmola** a mandźelska.

Knjeſej far. lic. theol., ryczerjej ſaßłužbneho rjada, **Jmiſchej** ſ pſchiczinu Wettinſkeho ßwjedźenja na dnju 19. junija 1889 w Draždźanach ßwój poniżny dźak ſa wſchu ſtaroſcźiwoſcź praja ßerbſzy kſchiżerjo, kwaßařki a druzki kaž ſ katholſkeje tak evangelſkeje ſtrony.

Ssława!

Dźak.

Wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej lic. theol. **Jmiſchej** a wſchitkim druhim ßobuſtawam wužſcheho Wettinſkeho wubjerka, kotſiž ßu wſcho na najlěpje ſa ßerbſke wotdźělenje Draždźanſkeho hołdowanſkeho cžaha ſrjadowali a wobſtarali, najwutrobniſchi dźak praja

ßerbſzy kſchiżerjo hołdowanſkeho cžaha.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ciść Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. **Sobotu 6. julija 1889.** **Lětnik 48.**

☛ Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na **3. śchtwórtlěto 1889** do prědka płaćiś, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čji, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesć dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaći žo sa Serbske Nowiny na sakśkich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodar** płaćza **na** póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Je nětko s wěstoscu postajene, so khěžor Wylem 5. septembra do Drazdźan pschijědźe a so budźe tam wjazy dnjow pschebywacź. Jeho dotalne wopyty w Pilnizu, Strehlenje a w Drazdźanach žu privatne byle a žu jenoz kralowskej žwójbje płaćiłe. Tón krócź pak wón niz jako privatna woźoba, ale jako khěžor a najwyschschi roskasowar němskeho wójska do Drazdźan pschińdźe. Duz budźe žo jemu tón krócź w Drazdźanach wulzy žwjedźeńske powitanje pschihotowacź a jemu k cjesćzi budźa žo wschelake žwjedźenje wotbywaz.

— Khěžor Wylem je žo na pucźowanje k Lofodskim kupam, pschi norwegskich brjohach leżazych, dał, so by tam w žamotnosći žrjedź rjanosće natury wot knjeżerskich dźěłow a wobcźežnosćow wodychnuł. S Lofodskich kupow khěžor kónz julija do Jendźelskeje na wopyt žwojeje wowki, jendźelskeje kraloweje, pojědźe. Bjes woźobami, khěžora pschewodźazymi, je teź wjednik generalneho staba hrabja Walderśee. Maja sa to, so žo poźlednischi wěsće njebudźiśe s Němzow wotžalił, hdy by strach wójny tak hrožazy był, kaž te a tamne nowiny s cžažami pišaju. Khěžor a wjednik generalneho staba na prjeczkach, to je najlěpśe dopokasmo, so žo měr w bliźschim cžažu njesmucźi.

— Psched schtyrjomi lětami běchu jeneho pruskeho płaćźnika dla njeporjada w žłużbje do pschepytanskeho aresta wsali. Bjes tym so wón w aresće žedźesche, žo jemu wot wójskowju lifrantow Wollenka a Hagemanna list póžła, kotryž jeho hischcże bóle poczeźi. Tutón list bě teź s pschicźinu, so sapišne knihi Wollenka a Hagemanna wotewsachu a pruhowachu. Bórsy po tym 38 płaćźnikow na dobo sajachu, kotrychž s dźěła saž puschczichu, s dźěła k khostarni na wjazore lěta saždźichu, abo s wójska wustorczichu. Tak wjele hacź móżesche žo tehdy nashonicź, běchu žo mnoży płaćźniży wot Wollenka a Hagemanna pokupicź dali. Tele dny staj žo nětko mjenowanaj lifrantaj wot Barlinskeho pschižažneho žuda wuždźikoj. Pschi wuždźenjach žo wukopa, so žu Hagemanna po wójnje lětow 1870—71 jemu żelesny kschiž wotpósnawschi a jeho se sastojnstwa a offizěrstwa wustorczíwschi, k khostarni na wjazy lět saždźili, dokelž je s Franzowskeje na njesprawne waschnje dobyte samoženje, 300,000 hriwnow wucźinjaze, domoj pschinjeśi. Posdźischo žo wón s wójskowym lifrantom Wollenkom stowarschi. Nashonjenja, kotrychž bě w žwojim prjedawschim sastojnstwje nabył, jemu polózichu, s płaćźnikami wobkhad namakacź s wotpohladom, so bychu jemu lifrowanki sa wójsko pschiwobrocźili. Lifrowanki drje žo s menažowej komišiju, s regimentoweho komanděra a nětkotrych offizěrow wobstejazej, wujednaja, tola płaćźniży mějachu pschi tym wjele samóžnosće, dokelž žo wot nich woźwědczenja wo lifrowankach porjadnje žadachu. Duž žo Hagemann s wědomosću žwojeho kompagnona prózowasche, płaćźnikow, jim a jich žonam dary a pjenjesy dawajo a jim podźěl dobytka s lifrowankow lubjo, pohnucź, so bychu jemu lifrowanki pschipokasali. Bjes woźobami, jako žwědzy psched žud žadani, pschińdźechu wotehnacźi płaćźniży w khostarnskej drasće a drusy nakhwilnje wuwinowani w uniformje. Wjetschi dźěl žwědkow najprjódzy krucże prějesche, runje kaž wobskorženy Hagemann. Nětkotsi płaćźniży, kotrychž žu w žłużbje wostajili, běchu žamo hotowi, wopak pschiśahacź, hacź runje jim žudowy pschedžyda wospjet se wschej khutnosću wotradźowasche, to cźinicź. Na jich sboże jich hkowny wobskorženz Wollenk wot tuteho pschestupjenja wotdźerża. Wón w rosžudnym wokomiku praji, so jeho žwědomnje nusuje, žwědkow psched wopacźnej pschiśahu warnowacź, kotruž wón s dobrym žwědomnjom pschiśahacź njemóhł, dokelž wěz woprawdże tak leži, kaž je w wobskórdźbje wurajene. Ssudowy pschedžyda žo teź njemóżesche sdźerżecź, wobskorženeho sprawne sadźerżenje pokhwalicź a pschi wuždźe žamym na to dźiwacź. Bjes tym so Hagemanna k jastwu na 5 lět sastudźichu a jemu cżežne prawa na pjecź lět wotrjeknuchu, saždźichu Wollanka jenoz k jastwu na połdra lěta. Hagemanna hnydom sajachu, hacź runje won 10,000 hriwnow kawzije podtykowasche. Po wobsamknjenym pschepytanju njeje dwělne, so žu płaćźniży wot kóždeho sliczbowanja sa lifrowanki s najmjeńscha dwaj prozentaj dostawali. Hdyž žo bataillon po 500 hkowach a menažowe pjenjesy w pscherěsku sa muża po 25 np. wobliczuja, to měžacźnje 375,000 np. abo 3750 hriwnow wucźini, po tajkim je płaćźnik měžacźnje porjadnje wot liefranta 80 hriwnow wot tejele sumy dostał. Pschi tychle darach, kotrež žo na nowy pjenjež wobliczicź dadźa, pak njeje wostało, płaćźniży buchu pódla teho traktěrowani, jena płaćźnikowa žana dosta wjetsche pjenježne podpjeranje, a nětkotrym płaćźnikam žo sa jich prózu woženite sarunanja hacź do 500 hriwnow wupłaćźichu. Je sjawne, so žo wulke sumy, kotrež žo płaćźnikam dawachu, psches to saž dobuchu, so žo wojakam hubjena zyroba dawasche, a so lifrant pschi tym, hacź runje je wschelaku prózu sarunał, hubjenje jěł njeje. Njemóże žo doscź pschipósnacź a dokhwalicź, so je bywschi pruski wójnski minister s Bronsart tele daloko dožahaze jebanje wotkrył a winowatych sajecź dał. S tym je wón němskemu wójsku wulku žłużbu a dobrotu wopokasał.

Awstrija. Sańdźeny tydźeń žu žo w Cžechach nowowólby do cžěskeho krajneho žejma měle. 2. julija žu wjeżne a 5. julija měschczańske wokrjeży wolile. Hacź dotal žu nam jenoz wólby wjeżnych wokrjeżow znate. Wone žu tak wupanuke, kaž žu to znajerjo politiskich wobstejnosćow, w Cžechach tu khwilu knjeżazych, do prědka prajile. Radikalni Młodocźeschca žu s wólbow s dobycźerjemi wuschli. S pjecźaschtyrzecźi wokrjeżow jim 29 pschipanu; jenoz w 16 wokrjeżach móżachu žo Staroczeschca sdźerżecź. Bjes tym so w prjedawschich wólbach Młodocźeschca ženje wjazy hacź

700 hłoßow njedoſtachu, je ßo ſa nich tón krócź 2800 hłoßow wotedako. Na ſtarocźéſkej ſtronje ßu mużojo, kotſtź ßu wjele lět ſa ßobu w ßejmje ßydali a kotſiź ßu w ßkużbje ſa wótzny kraj ßo ſeſchědźili, podleželi. Wjednik Staroczechow, dr. Rieger, je pſchi ßamym ßam pſchepanuł. Wón je jenoż tſi hłoßy wjazy hacź jeho młodoczéſki pſcheczíwnik, dr. Tuma, doſtał. Wólby w měſtach njebudźa wjele hinaſche hacź na wßach. Staroczeſcha ßo ſ jabawymi nadźijemi noſcha, hdyż měnja, ſo jim měſchczańske wólby hiſchcze trochu wupomhaja; pſchetoż runje w měſtach maja Młodoczeſcha najßylniſchi pſchiwiß. Praſchamy ßo, ſchto je cźéſki lud pohnuło, ßwojich dotalnych wjednikow wopuſchcźicź a ſ hromadami do młodoczéſkeho lěhwa pſcheſtupicź? Wina ma ßo mjenje pola ſtaroczéſkich ſapóßłanzow, hacź na ſtronje knjeżerſtwa pytacź. Knjeżerſtwo je poßlednje lěta nimale wſchě żadanja, kotreż ßo wot cźéſkich ſapóßłanzow w Winje cźinjachu, wotpokaſako, hacź ruuje ſtaroczéſźy ſapóßłanzy knjeżerſtwo we wſchěch ważnych praſchenjach pſchezo ßwérnje podpjerachu. Najwjazy je nahladnoſcź ſtaroczéſkich ſapóßłanzow pola luda pſches to cźerpika, ſo woni njejßu ſamohli, tamny wukas knjeżerſtwa wrócźicź, pſches kotryż je ßo pſched dwěmaj lětomaj wjetſcha liczba cźéſkich wyſchſichich ſchulow ſběhnuła. Spóſnawſchi, ſo wſcha ſwólniwoſcź a podwolnoſcź Staroczechow cźéſkemu ludej wużitka njewunjeße, lud politiſke wjedniſtwo Młodoczecham dowěri. Scźěhwki młodoczéſkeho dobycźa ßo tu khwilu pſchedwidźecź njedadźa; wone móża pod wobſtejnyſcźewi jara daloko noſchaze bycź a runje tak Czechам ſ wużitkom, każ ſe ſchkodu bycź.

— W hłownym morawſkim měſcźe Brnje, hdźeż ßu najwjetſche ßukelne fabriki zyłeje Awſtriſkeje, je bjes tamniſchimi ßukelnikami ſtrajk wudyrił. Ssukelniży nochzedźa prjedy ſaßo dźěłacź ſapoczecź, doniż jim mſdu wo ſchtwórty dźěl njepowyſcha. Pódla ßukelnikow w Brnje 3000 pjekařſkich pomoznikow ſtrajkuje, a to ſ dobrym ſamyßłom. Pjekařſźy pomozniży ßo ſpjeczuja, ßwjatk a pjatk dźěłacź. Woni ßebi ſ połnym prawom żadaju, ſo bychu njedźelu wot ßwojeho dźěła wotpoczowacź ßměli. Dokelž miſchterjo do tehole żadanja njeſwolichu, ßu pomozniży dźěło wopuſchcźili. Powſchitkownje ßo pſcheje, ſo bychu pjekařſźy pomozniży ſe ßwojim ſtrajkom wuſpěch měli.

Rußowſka. Je pjecźa zyle wěſte, ſo ßo ruſke wójſko bórſy ſ repetérowanſkej tſělbu wobróni. Tale tſělba je ßo wot franzowſkeho offizéra Pralona wunamakała a budźe ßo ſa Ruſku w franzowſkich ſabrikach dźěłacź. Kulki, ſ njeje wutſělene, maja pjecźa njepſchetrjechenu pſcherażazu móz. Wone pſchi pospytach na 2000 metrow dalokoſcźe munizionſki kaſchcź, po němſkim waſchnju dźěłany, roſtſělachu. Kulki ßu ſ worzłowej wobalku wobdate, a pólver, k nowej tſělbje ßo trjebazy, ßo bjes kura a praßnjenja ſpali. Pralonowa tſělba je pjecźa wjele lěpſcha hacź Lebelowa, a wona by ßo teź w franzowſkim wójſku ſawjedła, hdy by hižo Lebelowa tſělba w wulkich hromadach nadźěłana njebyła. Pſchi bliżſchich naſymſkich manevrach budźa najſkerje hižo něktore regimenty ſ nowej tſělbu ſaſtarane. Hacź dotal je waſchnje było, ſo běchu pſchi tychle manevrach wojerſźy ſaſtupjerjo zuſych ſtatow pſchitomni. Tutym lětßa w Ruſkej wjazy dowolene njebudźe, manevram pſchihladowacź. Ruſka drje chze ſ tym potajicź, kak daloko je na wójnu pſchihotowana?

— Perſiſki ſchah je ruſkemu miniſtrej ſwonkownych naležnoſcźow, Gierſej, tobakowu tyſu, ſ brillantami wobßadźanu, póßłał.

Sserbija. Wopomnjeńſki ßwjedźeń bitwy na Koßowym polu je ßo w Kruſchewazu w najlěpſchim rjedźe wotbył. Metropolit Michał w pſchitomnoſcźi njeßměrnje wulkeje ludoweje cźrjódy pomnik poßwjeczi, w Kruſchewazu k cześcźi thróbłych rjekow poſtajeny, kotſiź ßu pſched 500 lětami ſa wótzny kraj a kſchesćijanſtwo ſ Turkami wojujo panuli. Metropolit ßwoju rěcź ſ modlitwu ſkónczi, ſo by ßo ßerbſke kraleſtwo wobnowiło a ſjenoczíło wſchě roskuſkowane cźaſcźe ßerbſkeho luda. Hdyż kral Alexander tſikrócź ſ hamorom na pomnik dyri, ßo ſ luda dołhotrajaze kławawołanje wunjeße. Dźeń poſdźiſcho je ßo kral w Kralewje w Zicźaſkej zyrkwi wot metropolita Michała jako kral żałbował. Pſchi ßwjatocźnoſcźi bě ruſki póßłanz Perſiana pſchitomny. Tutemu bě zar, kiž je krala Alexandrowy kmótr, w poßlednim wokomiku poruczicź dał, ſo by ßo jako zarowy ſaſtupjeŕ k kralowemu żałbowanju do Kralewa podał. Po pucźu ruſkemu póßłanzej lud wſchudźe ſe ſahorjenjom napſcheczo wyſkaſche. Sserbjo ßebi jako wulku cześcź waża, ſo je zar jich krala ſ tym cześcźił a wuſnamjenił, ſo je ßo pſchi jeho żałbowanju ſaſtupicź dał. Po wukonjenej ßwjatocźnoſcźi kral Alexander pod hrimotom kanonow ſe ßedmymi durjemi — jako ſnamjo, ſo ßu ßo nětko ßedmjo kralojo tam krónowali, dźeń prjedy natwarjenymi — zyrkej wopuſchcźi. Wón na to ruſkeho póßłanza pſchija, kiž ſkoro zyku hodźinu pſchi nim woſta. Widźimy, ſo je pſchi ßwjatocźnoſcźi krónywanja ruſki póßłanz ważny nawdawk měł. Wośnamjaza w tutym naſtupanju je rěcź, ſ kotrejž jeho w Kralewje rěcźnik měſchczańſkeho wopóßłanſtwa powita. Tutón praji, ſo je něhduſche ſhromadne ſkutkowanje Ruſkich a Sserbow ſa wußwobodźenje ßerbſkeho luda w wopomnjenju kóždeho Sserba żiwe. Duż ßu Sserbjo ſ cźućźemi dźakownoſcźe k móznemu ruſkemu ludej napjelnjeni, kotryż je pódla teho ſe wſchelakimi pſchiwuſniſkimi ſwjaſkami ſa Sserbiju ſwjaſany. Měſto Kralewo ßo ſbożowne cźuje, ſaſtupjerja wulkeho ßłowjanſkeho kraja w ßwojich murjach jako hoſcźa widźecź. Póßłanz ßo ſ něktrymi ßłowami podźakowawſchi do měſchczańoſtoweho doma poda, hdźeż jemu hoſpodu poſkicźichu. Hdyż běchu jeho tu ſ nowa żiwje witali, wón k woknu ſtupiwſchi k ſhromadźenemu ludej praji, ſo jeho wulzy wjeßeli, ſo ßmě pſchi żałbowanju ßerbſkeho krala, wot pſcheczelnych ſbożopſcheczow ruſkeho luda ßo pſchewodźazeho, pſchitomny bycź, a ſo je wutrobne powitanje, jemu w Kralewje pſchihotowane, tole wjeßele wjele powyſchiło. Se ßławu na krala Alexandra wón ßwoju rěcź ſkónczi.

Ameriка. S kupy Kuraßao żałoßne powjeſcźe wo wulkim hłodu, tam knjeżazym, pſchikhadźeja. Na kupje ßo ſa 15 měßazow wjazy deſchcźika ſchło njeje, a hacź do oktobra budźe hiſchcze tracź, prjedy hacź ſwucźeny deſchcźik panje, jeli ſo, każ loni, zyle njewuwoſtanje. Hory a doły ßu tołſto ſe ſchěrym próchom pſchikryte, ſelenina, tu a tam ßo hiſchcze pokaſowaza, ßo wot żałłeho wětſika ſeßmudźi. Skoro wſchón ſkót je pſches hłód kónz wſak, a cźaſto je widźecź, kak wóßky na pok ſhniku ßłómu ſ tſěchow cźornych żadoſcźiwje rymſaja. Pſches dołhu ßuchotu ßu żně do zyła ſniczene; majß, loni měrza dom khowany, je ſjědźeny, a kak budźe wobydleŕſtwo cźaß hacź do pſchichodneho měrza pſchětracź móz, je hudanczko. Dźěło na plantażach je zyle ſaſtako, dokelž ßo twjerda, wußuſchena ſemja wot kipreho ſkotu dźěłacź njeda. Wjele dźěłacźerjow je do Venezuely ſchło, ſo bychu tam dźěło a ſaßkużbu pytali, tola żony a dźěcźi ßu w żałoßnym hubjenſtwje doma woſtajili. Dokelž też najnuſniſcheje zyroby wjazy nimaju, bjes wobydleŕſtwom ſkorbut knjeżi, kiž je hižo wjele woporow żadał a ßo ſ pſchiběrazej nuſu pſchezo bóle roſſchěrja. S błukimaj wocźomaj, ſahorjenymi dźaßnami a ſacźekłymaj nohomaj khoroſcźine woporу w ßwojich hubjenych khěżkach leża a ßmjercź jako witanu wumóżerku wotcźakuja.

Liſchka a ſajaz.

(Skónczenje.)

Tu ſajeczk pſchiběża, runje ßrjedź lěßneje łuczki ßedźo woſta a, każ hajniży praja, „mużiki“ cźinicź pocźa. To běſche ſchikowane, młode ſwérjatko, a hajnik ſ wulkim wjeßelom pſchihladowaſche, kak ßebi ſajeczk ßedźo hrajeſche. Jemu do myßlow njepſchińdźe ſajeczka tſélicź; wón zyle ſměrom ſtejo woſta a ßo njehibaſche, ſo by ſwérjatko w jeho njewinowatej hrě njemylił. Na jene dobo ſ lěßa, kiž łuczku koło wokoło wobdawaſche, liſchka pſchihna a w jenym ſkoku wbohe ſwérjo hrabnu, ſo hajnik jaßnje ßłyſcheſche, kak liſchzyne ſuby kſchipjachu a ſajeczkowe koſcźe rjepotachu. Wón rucźe ßwoju tſélbu poſběże, — ale w jenym ſkoku běſche ßo też pſcheklepany rubjeżnik ſ wbohim ſajeczkom hižo ſaßo w cźémnym lěßu ſhubił.

Hrjehoŕ ßwoju tſélbu mjerſazy ſaßo ſtaji. Na jene dobo jemu běſche, jako by khutny hłóß k njemu prajił: Ssy dha ty lěpſchi, hacź ßurowe rubjeżne ſwérjo, kotreż je jowle runje pſched twojimaj wocźomaj ßwój wopor doßahnuło? Njekakaſch ty też krwělaczny a ſa wjecźenjom żedźo na jeneho twojich ßobuczłowjekow, kiž ßo niczeho ſleho njenadźejo, każ tamón mały ſajeczk, k ßwojej domiſnje krocźi, hdźeż jeho żona a jeho dźěcźi jeho wocźakuja? Ssurowa liſchka je khětſje cźeknuwſchi twojeje wjecźeŕſkeje kulki ßo ſminuła. Ale budźeſch ßo ty ßylneho a horliweho Boha ſminucź, kotryż je pſchikaſał: „Njedyrbiſch moricź!“ a kotryż je prajił: „Wjecźenje je moje!“?

Nětko běſche hajnikej, jako by něchtó łódſymnu wodu na njeho linuł był. Jeho pjanoſcź běſche ßo ſhubiła, jeho hněw běſche ßo minuł. Po pucźu — hajnik to pſchi jaßnym ßwětle měßaczka naſdala widźeſche — ßo ßamotny pucźowaŕ bliżeſche. To běſche bjes dwěla tkalz, na kotrehoż běſche wón tudy krwělaczny a ſa wjecźenjom żedźo takle dołho ſtejo cźakał. Hajnik ßwoju tſélbu wſa, ju wyßoko do powětra dźerżeſche a wobě kulzy wutſěli. Dwójzy tſélba wrjeßnu, a wótſje wothłóß po lěßu wuſkaſche. Jemu běſche, jako budźeſche to radoſcźiwe tſélenje było: tak ſměrom nětko jeho wutroba kłapaſche, tak cźicho a měrnje běſche nětko w jeho duſchi. Wón ßwoju tſélbu pſches ramjo wſa a ſpěſchnje domoj khwataſche.

Stara macź ßwojemu ßynej pschecźelnje napschecźo pschińdźe, jeho radoscźiwje wobja a dźesche: „Bohu dźakowano, so ßy skónczńje pschischoł! Ssym se styskom a staroscźu hižo tak dołho na Tebje cźakała. Psched poł hodźinu mi tak ßmjertnje styskno bycź počza, so na wschěch stawach tschepjetach. Mi běsche, jako by žałostne njesboże Tebi hrosyło. Duž ßym ßo w ßwojej tyschnoscźi poklaknuła a ßo k mikoscźiwemu Bohu modliła, so chzył Tebje se ßwojej hnadu schkitowacź a sdźerżecź. Jemu budź dźak a khwalba, so je moju modlitwu wußłyschał a Tebi cźikemu saßo domoj pschińcź dał. Nětko pak mi powjes, schto je ßo Cźi duzy po pucźu stało!"

Tule rěcź ßłyschawschi Hrjehoŕ žaneho ßłowa prajicź njemóżesche. Wón prawje derje wjedźesche, kajke žałostne njesboże běsche jemu hrosyło, a kak běsche jeho jenoż modlitwa jeho pobožneje macźerje a hnada mikoscźiweho Boha wot sahubjenja wumóhła. Ale wón dyrbjesche se ßwojim Bohom najprjódzy ßam pobycź, ßo jemu ßwojeje cźeźkeje, wulkeje winy pschede wschěm wusnacź a jeho mjeno khwalicź. Wón ßo teho dla ſ ława ſ rukow stareje žony wuwinu a horje do ßwojeje komory dźěsche. Tam ßo hórke ßylsy ronjo do procha pokkoni a ßo ſ hłubiny ßwojeje dusche k temu Knjesej wołasche, so chzył jemu jeho hrěch wodacź a jeho njeskutk ſ hnadu wutrěcź. Potom pak też wón ßo sradujo ßwojej ruzy k ßwěrnemu wótzej na njebju posběže a jemu dźak a khwalbu wyskasche, so běsche w tej cźeźkej, cźornej hodźinje mikoscźiwje na njeho spominał a jeho pscheđ žałostnym krwawnym njeskutkom sdźerżał.

Stara macź delekach měra měła njebě. Wot staroscźe a luboscźe ßwojeje macźerskeje wutroby pohnuwana běsche wona skradźu sa ßynom pschischła, dokelž běsche ſ wótrym wóczkom pytnuła, kak hłuboko je hnuty. Wona wschak jeho žałoscź a jeho radoscź zyle srosumiła njebě. Ale telko wona cźujesche a wjedźesche, so běsche ßo něschto wulke a ważne stało. Hdyž běsche hajnik saßo stanuł, jeho wona wobja, a wón ßo na macźernej wutrobje cźicho a mjelcźo wupłaka. Potom pak ji wschitko wupowjeda, schtož běsche ßo w měscźe a duzy po pucźu stało, a kak běsche jeho jeniczźy sbožowny pschipad — tak wón prajesche — pscheđ žałostnym njeskutkom sdźerżał a wobarał.

„Mój ßyno, mój wutrobnje lubowany ßyno", hłuboto hnuta pobožna žona rjeknu, „jenoż njemjenuj to sbožowny pschipad. To je ßwěrna wótzowska wutroba nascheho Boha, kotryž je moju modlitwu ſ hnadu wußłyschał; to je ßmilna ruka Boža, kotraž je wschitko takle wodźiła a ſ tym Twoju duschu wot sahubjenja wumóhła. Cźaß žiwjenja chzemy ßo jemu sa to dźakowacź a jeho sa to khwalicź. Ale njesabudź też Boże dla, schto je tón Knjes dźenża na Tebi cźinił! Sswěrny Bóh móhł hewak ßnano ßwoju hnadnu ruku wot Tebje wotwobrocźicź a druhi krócź Tebje Twojim ſłym nakhilnoscźam pschewostajicź."

Hrjehoŕ je to tamnu hodźinu ßwojej pobožnej macźeri a je to potom też ßwojemu Bohu ſ horzymi ßylsami lubił a jeho k temu wo jeho pomoz a hnadu prosył. A tón Knjes je jemu pomhał, so je wot teho cźaßa ßwój ßlub ſ jeho podpjeru ßwěru dźerżał.

Něschto dnjow posdźischo hajnik duzy po pucźu tkalza setka. Pjerank, kiž też dobreho ßwědomja njemějesche, chzyłsche cźmowy a saßakły nimo hicź. Ale hajnik k njemu stupi, jeho sa ruku wsa a jemu wschitko wupowjeda, schtož běsche ßo tamón wjeczor stało. Tkalz ßo njemało nastróża a běsche hłuboko hnuty, shoniwschi, kajki ßmjertny strach běsche jemu tehdom hrosył. Potom hajnik dale dźesche: „Wodaj mi njeskutk, kotryž chzych na Tebi dokonjecź. Mi je wutrobnje žel, so ßym ßo tak cźeźzy na Tebi pschehrěschił. Chzu rady wschitko cźinicź, schtož jeno móżu, so bych to saßo sarunał. Też chzu ßo ßwěru prózowacź, kaž ßym to ßwojemu Bohu a ßwojej starej macźeri lubił, so ßo cźaß žiwjenja wjazy k hněwej nawabicź njedam. A duž Cźe proschu, njech je wscha hida a wscho njepscheczelstwo mjes namaj sabyta a pohrjebana. Ja dyrbju ßwoju pschißahu dźerżecź a ßwoju pschißłuschnoscź jako ßwěrny sastojnik ßwěru dopjelnicź. Wołóżej mi to pschichodnje też Ty, schtož móżesch. A hdy by ßnano junu w nusy był, dha ßo jenoż ſ dowěru na mnje wobrocź. Ty wěsch, ja mam prawo, Tebi palneho drjewa daricź, schtož trjebasch, a chzu to też ſ wutrobu rady cźinicź."

Hajnikowa sprawnje měnjena a nutrnje wuprajena próstwa na tkalza, kaž běsche widźecź, hłuboki sacźischcź cźinjesche. Wón žaneho ßłowa njewotmolwi, ale ßebi ßylsy ſ woczow trějesche a potom hajnikej rady a wutrobnje ruku sawda. Schtož staj ßebi tule hodźinu lubiłoj, staj wobaj potom też ßwěru dźerżałoj. Pjerank je ßo wscheho lěßneho paduschstwa a rubjeżneho hońtwjerstwa woprawdźe wostajił, a wobaj mużej, kotrajž ßo hewak ſ hidu a njepscheczelstwom na ßo skobjeschtaj, staj ßo wot teho cźaßa se ßłowami a se skutkami jako dobraj pscheczelej a ßwěrnaj ßußodaj wopokasałoj.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdźenu njedźelu popołdnju bě ßo w Budyschinje njeßměrnje wjele ludu sběžało, kotrychž bě powjesćź pschiwabiła, so ßo pschi lětuschim wucźahu tšélzow wotpóßłanstwo města Budyschina, kotrež je w Draždźanskim cźahu ßobu cźahnuło, dale pjekarska a schewska jednota wobdźěła. Měschcźanske holdowanske wotpóßłanstwo w ßwojej drohej sastarskej drascźe pola wschitkich, kiž jo hischcźe w Draždźanach widźeli njeběchu, dźiwanje sbudźowasche, runje kaž schewska jednota, kotrejež sastupjerjo běchu ßo drastu sańdźenych cźaßow woblekli. — Pschi tšélenju ßu kralowsku dostojnoscź restawratěr Lohsa a zigarnik Wenzel, marschalsku dostojnoscź samkaŕ Nierth a pileŕ Riedel dobyli.

— Nětkle w wischnjowym cźaßu ßwojich cźitarjow ſ nowa na ßlědowaze dopominamy: Wschitke macźerje, pěstoncźe, a schtož je hdźezkuli wokoło dźěcźi, njech nětkle woßebnje na to hladaju, so dźěcźi, hdyž wischnje jědźa, póczki ßobu njepóżeraju. Schtóž póczku póżrje, móże cźeźko skhoricź a wulke bolosćze pschětracź měcź; haj něktoryżkuli je na to hižo wumrěł. — Ale też na to njech ßo hlada, so nichtó wischnjowe póczki, bělisny trukow a dr. na skhód a na kamjenje njemjeta; pschetoż hižo něchtóżkuli je ßo ſ tajkeje pschicźiny wobßunuł a ßebi schkodu sczinił.

— Po zykej hornjej Łużizy ßu sańdźeny tydźeń sapoczeli rożku ßyz. Powschitkownje ßu ratarjo ſ lětuschimi rożkowymi žnjemi spokojom. Też druhe žita, kaž pschenża, wowß a jecźmjeń dobry wunoschk lubja. Sażne běrny na najposdźischo sa dwě njedźeli dosrawja; wone ßu ßo, tak wjele hacź ßo tu khwilu pschewidźecź da, derje poradźiłe. Nětko pak je rjane, pschihódne wjedro nusne, kotrež chzył nam Bóh luby Knjes po poßlednich deschcźikojtych dnjach mikoscźiwje dacź.

S Lupoje. K rosprawje wo sapokasanju knjesa Lawcźeka w Lupoj dowolamy ßebi hischcźe ßlědowaze dodacź. Zyrkej w Lupoj je ßo sa Lupoj a Łupjansku (niż Holeschowsku) Dubrawu natwarika. Też je naspomnicź, so ßu knjesej Lawcźekej evangelske żony w Radworju rjany blidowy rub a Scheschowske ratarske towarstwo votivnu taflu dariłe.

S Radworja. Ssrjedu rano w 3 hodźinach je ßo tu khěża cźißko 89, Mikławschej Bjedrichej ßłuschaza, kiž je tu khwilu w Budyschinje ſ bydłom, wotpaliła. Doniż ßo khěża wot wóhnja snicźiła njeje, je w njej wikowaŕ Scholta bydlił. Kak je woheń nastał, njeje hischcźe wußlědźene. Woßobu, na kotruž tukaja, so je woheń sałożiła, ßu do jastwa wotwjedli.

S Njeßwacźidła. Tele dny pschepodachu naschemu knjesej fararjej sawostajeni nascheho njebocźicźkeho mkodeho ßerbskeho wótcźinza Khorle Wanaka ſ Banez 60 hriwnow sa towarstwo pomozy studowazeje mkodoscze, kotrehoż horliwy ßobustaw njebocźicźki běsche. Bóh žohnuj tajku luboscź! — W tym ßamym cźaßu je ßo naschemu knjesej fararjej na ßudnistwje wosjewiło, so je njebo Hana Kunez ſ Wutołcźiz, kotraž je w měrzu w Wachwizu pola Draždźan wumrjeła, ſ luboscźu k mißionstwu, kotruž je něhdy w naschej woßadźe nashonił, wot ßwojeho małeho samóżenja 60 hriwnow sa njo wotkasała, Tute pjenjesy wot herbow hischcźe njebuchu wupłacźene. Njebocźicźkej pak sapłacź tón Knjes w wěcźnoscźi luboscź, kotruž je też w zusbje k nam a k prózowanju sa Boże kraleſtwo wobkhowała!

— Ssrjedu 3. julija běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 430 howjadow, 130 ßwini a 210 proßatow.

S Ketliz. K Wettinskemu jubileju, kotryž je ßo też w naschej woßadźe na woßebje ßwjatocźne waschnje psches tsihodźinske swonjenje se wschitkimi swonami — rano, pschipołdnju a wjeczor — psches ßwjedźeńsci cźah do nascheho ſ pletwami a wěnzami woprawdźe kraßnje a też hewak ſ rostlinami wupyscheneho Božeho doma, wot kotrehoż wěże tsi mózne psches 26 łohcźi dołhe khorhoje smahowachu, a psches wulzy natwarjazu ßwjedźeńsku Božu służbu njedźelu 16. junija ßwjecźił, je nascha zyrkej wot Wujesdźanskeje mkodźiny rjany pißany rub (teppich) dostała. Popołdnju bě w knjeżej sahrodźe hudźbny a spěwanski konzert. Wjeczor tudomne wojerske towarstwo w hoscźenzu deklamazije a wótcźinske spěwy pod napißmom „Mój lubowany kralowski dom" pschednoschesche. — Poßlednju njedźelu — 30. junija — dźerżesche ßo ßwjedźeńsci schulski aktus, pschi kotrymż dźěcźi Engelmannowu jubilejsku pěßeń spěwachu a jubilejske knižki dostachu. Bóh žohnuj nasch lubowany kralowski dom hacź do najdalschich lětstotetkow!

— Nascha nowa zyrkwinska schula je ßo schtwórtk tydźenja sběhała. Knjes farař Rjencź dźerżesche sběharsku rěcź. Sakkadny kamjeń bě ßo na narodnym dnju nascheho lubowaneho krala — 23. haprleje — sałożił.

— Ssobotu 22. junija je ßo tudy jara wobżarujomne njesboże stako. 2lětna holczka pjekarskeho mischtra Ditricha bu na dróhy psched starschiskim domom wot czeżkeho wosa pschejedżena a bě na měscze morwa. Pohonczа żana wina njetrjechi, dokelż je wbohe dźěczo — jeniczke ßwojeju starscheju — do wosa saběżało a njeje mózno było, wós sastajicź.

S hole. Jako wuspěschny ßrědk pschecźiwo muchам wó jstwje ßo porucża, so ßo scżěny s wolijom wobarbja, do kotrehoż je něschto kawrjenzoweho wolija směschane; wóń kawrjenzoweho wolija muchi mjenujzy wucżucź njemóża.

S Draždżan. Druhu njedźelu po ßwjatej Trojizy mějachmy tu saßo ßwoje lube ßerbske kemschenje, a to druhe w tutym lěcże. Spowjednu wuczbu dźerżesche knjes farař lic. theol. Jmisch s Hodźija a prědowanje knjes farař Mrósak s Hrodźischcża. Kemscherjow bě wjele psches 1000 a spowjednych ludźi, kiż Boże wotkasanje dostachu, běsche 178.

Se Zarowa. W ßußodnym Benawje běchu wóndano kschczisna. Mjes tym njewjedro pschicżeże. Mużizy wó jstwě ßedźo hrajachu; żónske s dźěczimi pak w khěżnych durjach stejachu, hdźež běsche schikowanje khłódno, dokelż ßo deschczik dźěsche. Hdyż hrimanje dale bliże pschicżeże, mużojo kharty w stronu pokożichu. Tón ßamßny wokomik ßo sahrima, so zyły dom sarża: Boże njewjedro běsche do domu dyrko. Hospodař jstwine durje wotewri. W khěżi żónske a dźěczi każ morwe leżachu. Je wohladawschi mużojo do womory padżechu. Jeniczki hospodař pschitomnosczi ducha njehubi. Pytnuwschi, so ßo pola njeho pali, wón s khěżu won stupi a wo pomoz wołasche, na czoż ßo prózowasche woheń salecź, schtoż tež ßo jemu radźi; deschczi, kiż ßo lijesche, jemu pschi tym wjele pomhasche. Prěnje stróżele pschewinuwschi wón do pschitwarka běżesche, hdźež jeho 70 lět stara macź bydli. Wowka w ßwojej jstwiczży nutrnje w bibliji ßedźo czitasche; wona běsche zyle njesranjena a wo niczim niczo pytka njebě. Żónske a dźěczi, kotrež běchu na sboże jeno pohłuschene byke, bórsy saßo k ßebi pschińdźechu; duż ßo kschczisna wjeßele skónczichu.

S Hródka ßo pische, so ßu w Terpje poßlednje twarjenja se ßłomjanej tšechu ßo wóndano wotpaliłe.

W Khoczebusu je delnjokużiski wotrjad Maczizy Sserbskej na Boże stpicże ßwoju lětnu shromadźisnu dźerżał, kotraż bu wot knjesa fararja Teschnarja s Nědeje s powuczowazej rěczu wo duchownej żiwnosczi sa ßerbski lud wotewrjena. Knjes duchowny Teschnař bu też s nowa sa pschedßydu towarstwa wuswoleny.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Kublerja Jakuba Krala w Nowoßlizach winowachu, so je konja, kotrehoż bě jemu ßudnistwo czasako, pschedał, hacź runje bě wjedżał, so na konja żaneho prawa wjazy nima. Kralowa wina ßo psches to trochu położi, so bě wón ßwojeho wěriczela posdźischo pokńje spokojił, czehoż dla jemu też jenoż jastwo na pjecź dnjow pschißudźichu. — Na Bartskim knježim revěrje loni 1. novembra jeneho bażanta w woku sadżernjeneho namakachu. Posdźischo revěr wobhladujo 24 wokow, psched kotrymiż bě wowß naßypany, na wschelakich městnach powleczene nadeńdźechu. 4. novembra ßo skónczńje lěßowemu běharej Dittrichej a dźěkaczerjej Kujawej poradźi, hospodarskeho pomozника Adolfa Bieliga s Dubrawki pschi tym pscheßłapnucź, hdyż runje sa wokami hladasche. Pschi pschepytanju jeho drasty wowß w jeho saku namakachu. Bielig ßo hnydom wusna, so hižo lěta dołho woka powlakuje, a Dittrichej 3 a posdźischo 5 mk. podtykowasche, so by jeho njepscheradźił. Psched ßudom pak Bielig prějesche, so je woka powlakł, tola jeho wurěczam njewěrjachu a jeho dla honjenja bjes prawa a dla spytaneho pokupjenja k jastwu na pjecź měßazow a jedyn tydźeń saßudźichu.

Sawnisti ßud. Dźěkaczerjej Wolfermannej w Suberniczży 5 mk. pjenjeżneho khostanja abo dwaj dnjej arresta napołożichu, dokelż bě 5. meje do Nowowjesczańskeho papjernika s wosom bjes pschikasaneho napißma jěł. — Czeladnik Olesch, w Pschischezach pola kublerja Miczerlinga ßłużazy, bě butrowy nopaschk se samyßłom rosrasył. Dla wobschkodżenja wězy ma wón 3 mk. pjenjeżneho khostanja sapłaczicź, abo dźeń w jastwje ßedźecź. — Żiwnosczerja Jakuba Meschganga w Koßlowje k jastwu na dwaj dnjej saßudźichu, dokelż je 17. januara w lěßu, Rakeczańskemu knjejstwu ßłuschazym, dwaj schtomikaj wotrěsał a jej na ßwojim wosu wotwjesczi spytał.

Přilopk.

* Tu a tam w Sakskej ßu lětßa hižo do Jana saßykli, schtoż ßo hewak wěscze rědko stanje.

* W Glogawje je psched krótkim 12lětny hólczez semrěł, kotryż běsche ßebi w korczmje sa dźeßacź nowych palenza porjedźicź dał a palenz też ßam wupił. S tym je ßebi s alkoholom sawdał byk, na czoż dyrbjesche wumrjecź.

* W Gornsdorfje njedźelu tydźenja popołdnju nawożenja s njewjestu k wěrowanju do zyrkwje jědźeschtaj. Hdyż nimo wobydlenja ßußoda pschijědźeschtaj, kotremuż kóń a wós ßłuschesche, kóń na jene dobo w stronu skoži a chżysche psches móst do statoka ßwojeho knjesa. Dokelż na wosu wustojneho pohonczа njemějachu, kóń nimo mosta skoži, połdra metera hłuboko do wjeßneje rěczki dele padże a wós s ludźimi sa ßobu storhnu. Na sboże nawożenja s njewjestu se stróżelemi a pschemaczanej drastu woteńdźeschtaj; hewak ßo jim żaneje schkody njesta. Pohonczа kě che ßebi w ruzy schkodu sczinił. Dokelż běsche ßo tajke njesboże stako, dyrbjachu hnydom k wěrowanju swonicź pschestacź; też wěrowanje dyrbjesche ßo wotstorczicź.

* W Barlinje sańdźene dny wulki prozeß wotczakowachu, kotryż mějesche nimale zyłe wobydlerstwo nětkotrych domow s jeneje dróhi na ßudnistwo pschiwjesczi. Skórżbnikow je 53, kschiwduczinjenja dla wobskorżenych pak 27; 90 a wjazy ßwědkow ßudnik powoła. Sajimawe je żiwe dopokasmo, kotrež ßo ßobu na ßudnistwo pschiwjedże, mjenujzy kosoł, kotremuż „Liese" rěkaju, a kotrehoż dla je ßo zyły prozeß sapschadł. Tónle kosoł běsche psched nětkotrymi njedźelemi w dworje jeneho doma. Hdyż mjes tym wobßedżerka doma do dwora pschińdże, ßo kosoł s rohomaj do njeje měricź pocża. Jeho knjeni pak jeho wotecźěri, na njeho wołajo: „Dźi s pucża, hłupa Lisa!" Sskowo „hłupa Lisa" pak wobßedżerka doma na ßo poczahowasche a ßebi tajke wudma s wótrymi ßłowami sakasowacź pocża. Jeje pschecźiwniza też na hubu panuła njebě. Duż ßo wurěczowacź poczeschtej, schtoż bórsy druhich wobydlerjow spomnjeneho doma, a skónczńje też wobydlerjow se wschěch ßußodnych domow pschiwabi, kotsiż ßo pschi swadże wobdźělichu, jeni tej, druhi druhej stronje pomhajo. S teho je tajkile prozeß nastał, pschi kotrymż 15 rěcznikow ßwoju srěcznjiwosczi pokaże.

* Pschekupz s Barlina běsche se ßwojej żonu psched schtyrjomi njedźelemi do kupjel Marienbad jěł, ßwoju 19 lět staru ßłużobnu holzu ßamu doma wostajiwschi, so by jemu bydło a wschitko, schtoż w nim je, ßwěru strażowała. Holza mějesche poruczene, kóżdy tydźeń do Marienbada pißacź, kak domach steji; s kónz kóżdeho lista wona wobkrucżesche, so żadoscziwje na to czaka, so ßo knjeżstwo saßo domoj wróczi. Sańdźeny tydźeń ßo pschekupz se żonu njenadżijzy do Barlina wróczi. Hdyż běsche wón saswonił, k durjam něchtó, każ w drjewjanzach, pschiczercha; a hdyż ßo skónczńje durje wotewrichu, pschekupzej mróczel tobakoweho dyma napscheczo pschiczeże. Rucże ßwězu saßwěczżiwschi ßo wón dohlada, so zusy mużski psched nim steji, kiż ßo nětko zyle dybawy praschecź pocża, schto tu wonaj se żonu po prawym chzetaj. Prěnje stróżele pschewinuwschi pschekupz zusemu rospowjeda, so je wón w tymle domje s knjesom. Sso sa ßłużobnej holzu praschejo pak wón spodźiwnu nowinku shoni, so je holza tydźenja se ßwojim lubym, kiż je pschekupiki, k wjeßelu do Krkonowschow sapucżowała. So pak by mjes tym něchtó bydło strażował, běsche wona murjerja najała. Murjeŕ pak běsche na wulke sboże sprawny muż, kiż je sa mark na dźeń a darmotne bydło pschekupzowy dom ßwěrnischo strażował, hacź njeßwěrne holczisko.

* Nětkotre wotdźělenja wojakow s Barlina na wßach wokoło Biesenthala w kwartirach leża, dokelż ßo w tamnischej wokolnosczi w tšělenju wuwuczuja. Wojak, kotryż móże wustojnje płowacź, ßo s nětkotrymi towarschemi srěcża, so chzedża ßo w małym jěsorje pola Biesenthala wukupacź. Wón s brjoha, kiż je něschto meterow wysche wody, na hłowu do wody skoczi, kotraż je na tymle měscze trochu niwka. S zyłej mozu do wody plaznuwschi pak wón s hłowu do skałojteho dna jěsora praßnu a na měscze bjes myßlow leżo wosta. Pytnuwschi, so ßo wón wjazy njepokasa, druhi wojazy sa nim skoczichu a jeho s jěsora wucżeżechu. Dokelż běsche ßebi wón rjap wuwinuł, dyrbjachu jeho do Barlina do hojeŕnje dowjescź. Hacź ßo radźi czeżży ranjeneho żiweho sdźerżecź, je jara njewěste.

* W Lauterbachu w Schlesynskej běsche ßo wóndano khěżkaŕ nětkajkeje ßnadneje pschiczini dla se ßwojej żonu swadźił. Runjeż dyrbjesche żona bórsy do njedźel pschińcź, ju muż tak pjerjesche, so wona wo pomoz wołaja na dróhn won czeknu; ßurowz pak ju saßo doßaże a ju sa włoßy do domu wleczesche. Nětko durje satyka a

ſ njeſbožownej žónſkej ſ nowa ßurowje ſakhadźeſche. Potom ßo wón ſ domu wotßali, ale ßo bórſy ſaßo wróćo. Sa nĕkotre hodźiny wón k lĕkarjej pſchińdźe a jemu powjedaſche, ſo je ßwoju žonu na kubi wobwjeßnjenu nadeſchoł, ſo je ßo dołhi cžaß prózował ju ſaßo wožiwićź, ale podarmo. Lĕkař ſ nim do jeho domu dźĕſche. Mjes tym bĕchu też ßußodźo wo podawku ſhonili a na cžĕło hladaćź pſchińdźechu. Žona ſa rubjeſchko, kotrež mĕjeſche wokoło ſchije ſadźernjene, na kubi wißaſche. Na jeje cžĕle bĕchu mnohe kule a módrjeńzy. Duž ju ßudniſtwo wobhladowaćź pſchińdźe. Khĕžkarjowa žona bĕſche cžicha a pilna žónſka, kotrejž bĕchu wſchitzy ludźo we wßy dobri. Muž bĕſche poßleni cžaß ßurowje ſ njej ſakhadźał, dokelž bĕſche, ſchtož pjenjeſy naſtupa, ſ nim dale bóle ſ hory dele ſchło, a dokelž mĕjeſche ßo ßwójba bórſy pſchiſporićź.

* W Barlinje je telefon móhł rjez cžłowjeſkej žiwjenje ſdźerżał. Rentier H. wóndano popołdnju ßwój telefon ſ telefonom ßwojeho pſcheczĕla, pſchekupza F., kiž daloko wot njeho bydli, ſjenocźićź da. Hdyž bĕſchtaj nĕkotre minuty hromadźe powjedałoj, rentier na jene dobo ſawoła, ſo jemu jara ſlĕ bycź poczina, a ſo jemu je, jako by jeho Boża ruczka ſajała. Sſo praſchejo, hacź dyrbi k khoremu pſchińćź, pſcheczĕl jenož hiſchcźe ßkowa ſaßłyſcha: „Po lĕkarja póßłacź!“ Pſchekupz ruczże k ßwojemu domjazemu lĕkarjej khwataſche a ſ nim do pſcheczĕloweho domu dojĕdźe. Hdyž bĕſchtaj wjazy krócź poſwonikoj, a jimaj nichtó njewotewri, pſchekupz po ſamkarja póßła, kotryž jimaj wotewri. Rentier bjes myßlow wó jſtwĕ pódła telefona leżeſche a jeno hiſchcźe ßłabje dychaſche. Lĕkarjej ßo radźi jeho ſaßo wožiwićź; ſa nĕkotre dny budźe wón ſaßo zyle ſtrowy. Dokelž bĕſche ſtary knjes tehdy popołdnju ßwojej hoſpoſy dowolił, ſo ßmĕ ßo na zyłe popołdnje wotßalićź, a dokelž bĕſche potajkim ßamlutki doma, budźeſche wón wopuſchcźeny a bjeſe wſcheje pomozy wumrjeł, njebudźeſche=li pſcheczĕl ſ lĕkarjom pſchiſchoł.

* Kaž ßo ſe wſchelakich ſtron ßłyſchi, je lĕtßa njeßmĕrnje wjele wiſchni. Pſchede wſchĕm ßłódkich wiſchni je telko, ſo ßamo w najbliżſchej wokolnoſcźi Barlina, hodźinu abo dwĕ pſched Barlinom, też najrjeńſche wiſchnje njeſchcźipaju, dokelž pſchekupzy jeno kroſchik ſa liter ßadźeja. Duž wobßedźerjo radſcho ptakam ßwoje wiſchnje žracź dadźa. W Tegelu pola Barlina ßebi nĕchtó ſa najrjeńſche wiſchnje pjecź pjenjeżkow dźerżeſche, dokelž pak kupzy telko dacź nochzychu, wobßedźeŕ wjazy kórzow ßłódnych wiſchni ßwinjom ſmjeta. Njedźiwajzy na wſcho tole ßebi w Barlinje ſa liter wiſchni 25 hacź do 40 pjenjeżkow dźerża.

* Wjazy hacź ſto ßwójbow ſ ruſkeje Pólſkeje, ſ zyła ßnano 400 woßobow, wóndano na dwórniſchcźu w Charlottenburgu kedźbnoſcź pſchitomnych na ßo ſcźahnu. Kaž ßo prajeſche, bĕchu to wupokaſani židźi, kotrychž bĕſche w Wrótßkawju agent wopuſchcźił, kotremuž bĕchu woni poruczeni. Agent bĕſche w Wrótßkawju woſtał, ſkhowawſchi ßebi pjenjeſy, ſa kotrež mĕjachu ßo židźi do Južneje Ameriki dowjeſcź. Wopuſchcźeni a ſjebani židźi bĕchu w wulkej nuſy.

* W Nĕmſkej pobywſchi je ßo perſiſki ſchah w Kaſſelu ſ pſchewodźerjemi, kotſiž bĕchu jemu pſchipokaſani, roſžohnował a ſa dwórſkich ßłużobnikow w Barlinje 8000 mk. darił, kotrež ſmĕja wſchitzy tamniſchi ßłużobnizy mjes ßobu rosdźĕlicź. Italſki kral je ſa ßłużobnych pſchi dworje nimale 20,000 mk. ſawoſtajił. W najlĕpſchim wopomnjecźu pola pruſkich kralowſkich ßłużobnikow pak je njebocźiczki ruſki zar Aleksander II., kotryž ßłużobnym woprawdźe khĕžorſke myto dawaſche. Na wopycźe w Barlinje je nan nĕtuſcheho zarja dwórſkim ßłużobnym kóždy krócź 30,000 abo 40,000 mk. darił. Zar wſchak to móże.

* Pſchi cźeżkim njewjedrje, kotrež ßobotu tydźenje w Kölnje nad Rheinam mĕjachu, je Boże njewjedro do wĕże tamniſcheje wulkeje zyrkwje dyriko. Dopißowaŕ jenych nowin wo tym piſche: Ja zyle blisko pſchi zyrkwi bydlu. Pſchi hrimanju wobĕ wĕži wulkeje zyrkwje ſ wocžow puſchcźił njejßym. Krótko do ßedmi hodźin widźach, kak mózry wóhnjowy ſtołp na kónczk južneje wĕże dele tſĕli, a kak tón ßamßny wokomik dwaj wulkaj kruchaj najwyſchſcheje kſchiżneje kwĕtki dele padźeſchtaj. Hdyž bĕſche ßo poſdźiſcho deſchcź lecź pſcheſtał, na dróhu a k wĕži dźĕch, hdźež bĕſche wſcho poßypane ſ roſpadankami wotraženych dźĕlow kſchiżneje kwĕtki, kotraž je ſ pĕſkowza. Kruchi bĕchu ſ dźĕla pjaſcź wulke, abo nĕſchto wjetſche; ſ dźĕla pak bĕſche ßo kamjeń tak wyßoko dele panuwſchi na pĕſk roſdrjebił. — Na kſchiżnych kwĕtkach ſ kónz wĕżow ßu ßylne błyſkowody, kotrež ßu wĕſcźe po wſchĕch prawidłach wĕdomnoſcźe naprawjene; w ſpomnjenym padźe pak błyſkowód tola błyſk na ßo ſcźahnuł a twarjenje pſched ſchkodu wobrół njeje.

* Wo rubjeżnym nadpadźe, kiž je ßo njedźelu tydźenja w bajerſkich horach ſtał, ßo ſ Mnichowa piſche: Ssedmjo mnichowſzy mĕſchcźenjo bĕchu ßo ſrĕcźeli, ſo chzedźa dwaj dnjej w horach pobycź. Njedźelu tydźenja dopołdnja ſe żeleſnizu do hór wotjĕdźechu. Po horach pokhodźiwſchi hiſchcźe tón ßamy dźeń wjecźor wokoło dźewjecźich do Urfelda pſchińdźechu. Duzy po pucźu bĕſche ßo towaŕſtwo roſbrojiło. Jeneho ßobuſtawa, kiž ßamlutki dźĕſche, rubjeżnikaj nadpadźeſchtaj, jeho poraſyſchtaj, ſo pohłuſcheny leżo woſta, a jeho do cźiſta wurubiſchtaj; też pjerſchcźenje, kłobuk a draſtu jemu ſebraſchtaj. Dwĕ hodźinje poſdźiſcho dwaj druhaj ßobuſtawaj towaŕſtwa nimo teho mĕſta pſchińdźeſchtaj a towaŕſcha wurubjeneho a poł morweho w hrjebi leżo nadeńdźeſchtaj; duž jeho do bliżſcheje korczmy wróćo donjeßeſchtaj, hdźež ßo cźeżzy ranjenemu hnydom pomoż poſkicźi. Wo tymle podawku niczo njeſhoniwſchi bĕchu druhe ßobuſtawy towaŕſtwa mjes tym ßwój pucź dale ſchli. Jedyn pak ſady woſta; ſprózność jeho pſchemó, a wón leżo wußnu. Też jemu rubjeżnikaj pjenjeſy a drohotne wĕzy, ſchtož mĕjeſche jich pſchi ßebi, ſebraſchtaj. Dale jemu żaneje kſchiwdy ſcźiniłoj njejſtaj, a to jeniczzy teho dla niz, dokelž wón krucźe ſpaſche. Cźeżzy ranjeneho towaŕſcha ßu mjes tym na żeleſnizy do Mnichowa domoj pſchiwjeſli. S nim ßo polĕpſchuje, a wſchitke rany żija; mjeſwoczi je wón tak rosbity, ſo je wſchón cźorny. Kaž wón powjeda, rubjeżnikaj ſ nim ani na dobo ſ korczmy woteſchłoj, ani ßo jemu duzy po pucźu pſchitowaŕſchiłoj njejſtaj. Wón ani pſched ßobu ani ſady ßo niczo wo nimaj widźał njebĕ, hdyž jeho bĕrtlk hodźiny wot korczmy na jene dobo wot ſady poraſyſchtaj. Na to ſtaj jeho ſ dróhi do hrjebje ſcźahnułoj a tam ſ nożemi do njeho kakałoj a ſe ſacźepakami do njeho prałoj, doniż ßo wón wjazy njehibaſche. Jeho wurubiwſchi jeho leżo woſtajiſchtaj, ale ßo, hdyž ßo wón hiſchcźe junu hibnu, ſaßo wrócźiſchtaj a nĕtko tak dołho do njeho pjerjeſchtaj, doniż ßo żiwjenja wjazy w nim njepokaſowaſche. Tam w bliſkoſcźi rosbrojene ßu żandarmojo wſchelake wĕzy nadpanjeneho namakali, jako kłobuk, ßuknju, laz, waczok, cźaßnikowy rjecźaſk a nóż. Dweju cźłowjekow, na kotrejuž jako na rubjeżnikow tukaju, ßu ſajeli.

* Też ſwonka Ruſkeje ßo druhdy ludźo nadeńdu, kotſiž ßu pſches ſto lĕt ſtari. Na jenym kuble w kraju Ohio w Połnózno=Amerikanſkich Sjenocźenych Krajach je wĕſta Arnoldowa, 112 lĕt ſtara. Sſo w lĕcźe 1796 wudawſchi je wona ßwojemu mandźelſkemu 5 dźĕcźi narodźiła. Jedyn jeje ßynow je ſamożity muž w Ohio a 70 lĕt ſtary. Kaž praja, ßo wón wjele ſtarſchi ſda a je wjele ßłabſchi, hacź jeho macź. Stara žona je hižo 50 lĕt wudowa a hiſchcźe zyle cźiła a ſtrowa. Pſched 70 lĕtami wona tobak kuricź poczа a je hakle pſched 6 mĕßazami kuricź pſcheſtaka, dokelž żanych ſubow wjazy nima a duž trubku we rcźe ſdźerżećź njemóże. Sa to wona je, kaž młózk; mjes tym ſo hewak ſtari ludźo na żołdk ſkorża, wona żanych wobcźeżnoſcźi ſe żołdkom nima; cźaß żiwjenja hiſchcźe lĕkarja trjebała njeje. Hiſchcźe dźenßa je 110 puntow cźeżka a ßama wokoło khodźi; do dźeła wjazy kmana njeje. Hiſchcźe tſi druhe ßobuſtawy jeje ßwójby ßu pſches ſto lĕt. Jeje ſtarſcha ßotra je 115 lĕt ſtara, ale je hižo pſched dlĕſchim cźaßom roſum ſhubiła a ßo wjazy ſ mĕſta hibacź njemóże. Druha ßotra je 109 lĕt ſtara a ſtrowa; nawocźow (bryle) hiſchcźe njetrjeba a ßama hiſchcźe daloko khodźi. Jeniczki bratr tſjóch ßotrow je 104 lĕta ſtary. Wſchitzy ſchtyrjo po tajkim wſchitkich präſidentow pomnja, kotrychž ßu Sjenocźene Kraje dotal pomĕłe.

* Ssurowe waſchnje, ſo ma ßo wudowa po ſemrjetym mużu ſpalicź, kotrež je w Narańſchej Indiſkej ſkónczńje pſcheſtako, w nĕkotrych krajinach w Chineſiſkej pſchezo hiſchcźe wobſteji. Hdyž muž wumrje, jeho pſcheczĕlſtwo jara cźaſto na tym wobſteji, ſo wudowa ſa nim dźe. S wjetſcha pak w Chineſiſkej wudowy wjazy njepala, ale woprowanje ßo na ßłĕdowaze waſchnje ſtanje. Hdyž ßu ſawoſtajenu wudowu k temu narĕcźeli abo po prawom nuſowali, ſo dobrowólnje do ßmjercźe ſwoli, ju na noßydło ßadźa a ſ prozeßionom ſ hudźbu po dróhach noſcha. Na to ju na wutwark ſbĕhnu, zyłe pſcheczĕlſtwo ßo pſched njej ſeſtupa a ßo ji hłuboko kloni. S wißazeho drjewna poſtromk dele wißa, kotryž ßebi wudowa ßama wokoło ſchije ſadźernje; jeje najbliżſchi pſchiwuſny, je=li móżno bratr, poſtromk ſacźehnje. a njeſbożownu ſadaji. Potom ju pohrjebaju a ßo ſkónczńje na khĕżora ſ próſtwu wobrocźa, ſo chzył wón wudowje, kotraž je ßo ßama woprowała, cźeſtne pſchipóſnacźe ſpożczicź. W krajinje Lien=Kiang je ſ cźeżka żana jeniczka ßwójba, kotraž by ßo ſ tajkej pózcźiwej wudowu pokhwalicź njemóhła. Po zyłym kraju jim k cźeſcźi pomniki ſteja. Hdyž njedawno wyſchſchi ſaſtojnik k tajkej ßwjatoczńoſcźi pſchińdźe, ßo wón dohlada, ſo wudowa płaczo ruzy łama a ßo wobara. Wón wopor hnydom ſakaſa a zyłemu mużſkemu pſcheczĕlſtwu liczbu pukow namĕricź da; žónſke puki na hubu doſtachu.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże sa tydżeń němska spowjedź a němske prědowanje.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Hermann, Jaroměra Wylema Steglicha, dźěłaćerja pod hrodom, ß. — Gotthelf Richard, Handrija Wollmanna, khěžerja a murjerja na Židowje, ß. — Marja Theresia, Korle Ernsta Nucźana, živnosćerja w Wurizach, dź. — Emma Augusta, Korle Ernsta Pjekarja, dźěłaćerja w Sslonej Borschći, dź.

Zemrjeźl:

Dźeń 26. junija: Alfred Oswald, Luija Juliusa Melzera, fabrikarja na Židowje, ß., 8 m. 4 d. — 27. Martha Hana, njemandź. dź. na Židowje, 2 m. 11 d. — 29. Korla Alfred, Emila Hermanna Wićźasa, fabrikskeho blidarja pod hrodom, ß., 8 m. 26 d. — Jan August Oskar, Augusta Libscha, skakarja w Jeńkezach, ß., 9 l. 9 m. 14 d. — 30. Lejna Kühnez, njebo Handrija Maxa, bywscheho kublerja w Koblizach, wudowa tu, 72 l. 5 m. 28 d. — Marja Theresia, Ernsta Bohuwěra Kozora, cźěßle na Židowje, dź., 7 m. 20 d. — Rosina, njebo Jurja Khěžora, murjerja w Lusy, wudowa. — 2. julija: Pawoł Max, Božidara Ernsta Schwibsa, fabrikarja na Židowje, ß., 2 l. 6 d. — Herta, Jana Oty Lukascha, rěsniskeho mischtra tudy, dź., 3 m. 17 d. — Handrij August Kschižank, fórbarkaŕ na Židowje, 57 l. 7 m.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2762 měchow.	W Budyschinje 29. junija 1889				W Lubiju 4. julija 1889			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	9	18	9	29	9	12	9	41
" . . . . . žołta	8	82	9	—	8	76	8	97
Rožka	7	31	7	50	7	13	7	38
Jeczmjeń	6	86	7	14	6	80	7	7
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	50	7	70	7	20	7	40
Hroch	8	89	10	97	9	17	9	86
Woka	8	75	9	3	8	46	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	10	1	80	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	2	20	2	40
Pschenična muka 50 " . . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	25	11	60	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	—	3	50	2	70	3	40
Sslóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	24	—	28	—
Proßata 768 schtuk, schtuka . .	10	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	25	4	50	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	—	6	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 24 np. hacź 9 hr. 35 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 47 np. hacź 9 hr. 12 np.; rožka wot 7 hr. 38 np. hacź 7 hr. 56 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 14 np. hacź 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 20 np. hacź 7 hr. 45 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 52—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—60 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 5. julija: Pomróczene.

Pisches ßudnistwo ma ßo na pschełaadźowanje pschedawacź: 9. julija dopołdnja w 8 hodźinach pola kublerja Mjena w Hrubocźizach jena krowa. — 16. augusta dopołdnja w 11 hodź. na Budyskim ßudnistwje Eberweinez khěžna leżomnosćz w Rakezach, na 9975 mk. taksérowana.

Na pschedań: W Jeńkezach živnosćz 30 s 11 górzami. — W Rachlowje živnosćz 1 s 2 górzomaj. — W Schpikakach pola Lubija živnosćz 21 se 16 górzami.

Drjewowa awkzija: 8. julija rano w 8 hodźinach na Wujeźkowskim revěrje.

Leżomnosćze na pschedań.

Leżomnosćze, k konkurstwu semrjeteho **Jana Khěžnika** w Wulkim Wjelkowje ßkuschaze, jako:

a. **khěžna leżomnosćz** cźißko 11 wopal. kat. a fol. 13 leżomnostnych knihi sa Kupoj, 2,2 ara se 7,91 dawsk. jenosćz.;
b. **khěžna leżomnosćz** se sahrodu, cźißko 38 wop. kat. a fol. 37 leżomnostnych knihi sa Bukojnu, 2,2 ara s 15 dawsk. jenosćz.;
c. **polo** cźißko 287 sahonskich knihow a fol. 42 leżomnostnych knihow sa Bukojnu, 25,6 ara s 10,42 dawsk. jenosćz.
d. **pólny a lukowy sahon** cźißko 292b sahonskich knihow a fol. 66 leżomnostnych knihi sa Dubrawku, 41,5 ara a 14,48 dawsk. jenosćz.

ßu hnydom na pschedań. Ssadźenja pschijima

konkurstwowy sarjadnik
Clemens Niecksch w Budyschinje.

Awkzija.

Pónđelu 8. julija dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **hrodże** w Budyschinje psches ßudniskeho wukonjerja Hänscha dźělba cźasanych wězow, jako: hotowe wobleczenja, kholowy, 1 mužazy paletot, wschelake drastne tkaniny s cźisteje wołmy, cźeßaneho pschedźena, jendźelskeho zwjerna, k zykym wobleczenjam ßo hodźaze, dale 1 žonjaza plüschowa tailla, 1 wulki kaschcź sa hotowe pjenjesy na pschełaadźowanje pschedawacź.

Polo na pschedań.

Polo folio 10 Pschischeczanskich lcźomnostnych a hypothekskich knihow, 7 akrow 176 □prutow wobßahaze, s 161,62 dawskimi jenosćemi, kotrež k konkurstwu Korle Wylema Zuschki w Hrubjelcźizach ßłuscha, je skerje a lěpje na pschedań. Na kupjenje smyßleni chzyli ßo wobroczicź na

konkurstwoweho sarjadnika
Clemensa Nieckscha w Budyschinje.

Najlěpscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaczišnach dostacź w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschcźu
w Budyschinje.

Teer a tšěschnu papu

po najtunischej płaczišnje pschedawa

Korla Kuczka, tšěchikryjeŕ.

Skład w dworje Ssmolerjez knihiczišchcźernje.

W Rakezach je **živnosćz** cźo. 125 s maßivnymi twarjenjemi, kaž steji a leži, hnydom na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

W Cźornezach pola Pomorz je **khěža** cźißko 28 na pschedań.

W Kelnje je **živnosćz** cźißko 10 s 11 górzami pola na pschedań abo na pschenajecźe. Dalsche na swonkownej lawskej haßy 28 delka.

Nowy ruczny wós ma na pschedań kowarski mischtr **W. Helbig** na hornczerskej haßy 51.

Módroczischcź

mjenowany barchent

barbunjepuschcźaty, kóhcź po 25 np., druhdźe po 35 np.;

katun, kotryž hewak 40, 50, 60 np. płaczi, nětko 24, 25, 30 np.;

sbytki drastnych tkaninow k rubischcźam, schórzucham, ßuknjam po 20 np. hacź k najlěpschim wězam pod płaczišnu.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy 6.

Cźerstwy

wolij psche cźelcźki

bleschu po 25 a 40 np.
poruczataj
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3
drogowe khlamy k słotemu workej.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje družiny poruca
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych dobrych likěrow
po starych tunich płaczišnach.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 " " 2 mk. 80 np.
poruca
J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach poruca

destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcźi.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., poruca kurjerjam dobrych 4 np.-družinow należnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Khofej

wot najtunischich hacź do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku poruca

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Balsamiski

salizylskokißały lój

psche bolaze nohi, srybowanu kožu, swosabjene stawy atd. s haptyki H. Schelchera,

salizylskokißały próch

psches nohowy pót atd. poruca

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Wosjewjenje.

S tutym ſo k wjedźenju dawa, ſo je ſo běrkownja (dawkownja) pſchi garbarſkich wrotach dźenſnischi dźeń do noweho tam natwarjeneho twarjenja pſchepołożiła.

W Budyſchinje, 2. junija 1889.

Měſchczańſka rada.
Löhr, měſchczanoſta.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanſach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe ſchnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.,

molerſke a murjerſke barby

w cžerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku,

ſchpundowanſki ſwěcžaty lak

ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a ſpěſchnje ſchnyjazy,

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe ſchnyjazy,

bernſteinſke laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki,

Ia **Kölnſki klij** kaž tež **murjerſki klij**

a hiſchcże wſchelake druhe druźiny,

myjerſku krydu, gyps,

Ia **portlandſki zement, klepatokamjenjowu a ſchmirglowu papjeru, ſchmirglowy plat, ſchpundowanſki wóſk, wóſk ſa parketowe ſchpundowanje, barbieże wſcheje druźiny, ſchablony**

ſa molerjow a murjerjow atd.

porucża a ma pſchezo na ſkładźe po najtuniſchich płacźiſnach

drogowe a barbowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Wolij pſche cźelcźki

najlěpſchi ßrědk, ſ kotrymž ßo muchi a cźelcźki wot konjow a howjadow wotdźerźuja. W bleſchach po 50 np. porucża

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail 10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Wulki ſkład khachlow.

Wſchě druźiny khachlow a khachlowych khachlizow wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho ſ twjerdym, dźerźazym poſchkleńcźenjom (glaſuru) ma pſchezo w wulkim wubjerku na ſkładźe po najtuniſchich płacźiſnach hornczerńja

H. R. Teutschera w Budyſchinje
33 na kamjeńtnej haßy 33.

Sſrědk k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma n pſchedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Kolonialnotworowe a ſpiritnoſowe khlamy

Korle Nowaka

w Budyſchinje na żitnej haßy

porucźeja

żołty farinzokor punt po 36 np.,
dróbny raffinadowy zokor punt po 36, 38 a 40 np.,
kóſtkojty zokor punt po 40 a 44 np., po wjetſchich dźělbach — w měchach a kaſchcźach — poměrnje tuńſcho,
zokor po pokrutach punt po 38, 40 a 42 np.,
kompowy zokor jara ßłódki, k ſawarjenju płodow woßebje ßo derje hodźazy, punt po 38 a 40 np.,
khofej ßyry punt po 110, 115, 120, 125—140 np.,
khofej paleny punt po 140, 150, 160, 180 a 200 np.,
nowe maltaſke běrny po 14 np.,
nowe matjeſke jerje po 12, 14 a 16 np.,
zitrony, apfelſiny, ßlowki, ßmorźiczki, makaronowe nudle atd.,
jara rjany rajß punt po 15 np., pſchi 10 puntach po 14 np.,
cźiſty palenz liter po 30 np., w cźwizach tuńſcho,
ßłódki palenz liter po 50 np., **likěry** liter po 75 np.,
jara rjane, derje ßo żehlaze a ßłodźaze **zigary**, 100 ſcht. po 180, 200, 240, 280 a 300 np.,
jerje po 4, 5, 6 a 7 np.,
ſoda punt po 4 np., **ſchterku** po 25 np.

Pſchepołożenje khlamow.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju pſchedawarńju mydła a ßwěżow

na mjaßowe torhoſchežo cźiſło 15

pſchepołożił. Dowěrjenje, mi hacž dotal ſpożcźene, proſchu mi tež dale ſakhowacź.

S poczeſcźowanjom

J. G. Illgen.

Sym ßo w Běłej Wodźe jako lěkař ſaßydlił. Rěcźne hodźiny pſchipołdnju wot 12—2 hodźin. (W hoſcźeńzu „němſki khěžor.“)

Dr. Otto Koslowsky

praktiſki lěkař, hojeŕ a laſeńk.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

Zokrowy ſyrup

cźiſteje ßłódkoſcże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucża

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucża

Paul Walther
na żitnych wikach.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucża jara tunjo deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khofej

paleny hiſchcże po 140, 150 hacž po 200 np.,
njepaleny hiſchcże po 120, 130 hacž po 160 np.,
jenoż w derje a cźiſcźeßłodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucża

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Kamfor, patchouli, moſchus, papjeru pſche mole

po jenotliwych liſtnach a kartonach po 10 liſtnach,

pólver pſche mole, ßwěży pſche mole, woprawdźity pólver pſche inſekty

po waſy a w tyſkach po 30, 40 a 50 np.,

dalmatinſki pólver pſche inſekty

w blachowych tyſkach po 30 a 50 np.

porucźeja drogowe khlamy k ſkotemu worku.

Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Khofej

ßyry a paleny,

derje ßkodźazy po wschěch płaćźisnach porucza

J. G. Klingst Nachf.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po móżnosći bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaćźisnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarstwo.

H. A. P. A. G.

Direktna parolódźna jězba
ſ Hamburga do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ Havra do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe Stettina do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ Hamburga do **Wjeczornej Indiskeje**
měßacznje 3 krócź,
ſ Hamburga do **Mexiko**
měßacznje 1 raz.

Towarstwowe pósilske parne łódźe pubawaju wubjernu jědź a pschihódnu pnezowanstku skladnosć sa kajutowych a bjeskubjowych pucźowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

Dźěłacźerske ßwójby ßo pytaju.

W papowej fabriży w Nowej Wßy pola Hucźiny móża wot 15. julija pschi dobrej mšdźe schtyri ßwójby, tola jenoż ßylni, dźěławi a strósbi ludźo, trajne dźěło a w nowym ßwójbnym domje rjane wobydlenje dostacź. Trěbne běrnischcźo dostanje kóżda ßwójba darmo.

Młody cźlowjek, kotryž wě, ſ konjemi wobkhadźecź, dostanje ßkužbu jako domownik. Dalsche je shonicź pola **A. Pietzscha** na theatrowej haßy 2.

Pohonczow, wotroczkow, dźowki, dójki pschi wyßokej mšdźe pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9. Pschipokasanje ßkužby je darmo.

Cźěßlojo

dostanu trajne dźěło na twarje noweje zyrkwje w Budyschinje.

Tr. Holbjan.

Jeneho wucźobnika pyta pjekarski mischtr Jan Senda w Njeßwacźidle.

Hucźinjanske poboczne T. S. B.

smeje njedźelu 14. julija ßwoje měßacźne poßedźenje. Ssobustawy a hosći pscheczelnje k temu pscheproschuje

pschedßydstwo.

Hornjołużiske towarstwo k wobstaranju wjeßnych cźeladnikow a dźěłacźerjow

na ßerbskich hrjebjach cźißko 28

kóżdy cźaß wjeßnym cźeladnikam a dźěłacźerjam dobru ßkužbu darmo pschipokasuje.

Wschudźe jako najlěpschi ßrědk pschе njerodź snaty

ßo jenoż woprawdźity takle kupuje:

pschetoż wón je jenoż w bleschkach ſ mjenom

J. Bacherl

Sawalena blescha.

a njemóże ßo **psched niczim bóle warnowacź,** hacź psched insektowymi pólbrami, kotrež ßo **po wasy w papjerze** pschedawaju.

Też psched wschelakorym podražowanym „zacherlinom" dyrbi ßo warnowacź, hacź runje ßo kóżdy **na ßwoje dobre mjeno hladazy** pschedawar sapreje, podražowanje a jebanje podpjeracź.

Wotkryta blescha.

J. Zacherl w Winje.

W Budyschinje pola kk. bratrow Měrschow,
= = = = Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = G. Holda,
= = = = Ernsta Mitascha psched schuleŕskimi wrotami,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Alfreda Böhmy,
= **Hrodźischczu** = = Friedricha Arnolda,
= **Bukczach** = = Herm. Kschiżanka,
= **Wósborku** = = J. Rämschez herbow.

Samkarski wucźobnik

ßyn sprawneju starscheju, hnydom pod pschihódnymi wumenjenjemi město dostanje w **Winklerowej** samkarni na wulkej bratrowskej haßy 24 w Budyschinje.

S tutym dawam k wjedźenju, so ßym ßebi nowe **wjercźite pischczele** k piskanju pschi rejach kupił a so budźe ßo jutsje prěni krócź na nich piskacź.

Rüschner w Lupoj.

Wróczenje cźesćze.

Nahle ßkowa, na **Kwawkez** mandźelskeju 18. junija prajene, wróczo bjeru. **Polan** w Wyßokej.

Knjesej fararjej **Imischej** w Hodźiju so hischcźe ras najluboßnischi **dźak** praji sa wscho, schtož je pschi Wettinskich ßwjeczinach sa naß Sserbow cźinił.

Wjele wobdźělnikow ßerbskeho cźaha.

Njesapomniczka

k lětnemu ßmjertnemu dnjej

Marje, knjesa **Augusta Zyža**

w Dobranezach, mandźelskeje,

narodźi ßo 22. oktobra 1857,
semrje 2. julija 1888.

Kak spodźiwne ßu Boże pucźe,
Schtó samóże je dopósnacź?
Kak husto wumrje młody rucźe,
Tón stary braschny żiwy je,
Kiž je we ßwojej hubjenosći,
Hdyž ßam ßej pomhacź njemóże,
Ssej ßam a ßwojim k wobcźežnosći;
Ta ßmjercź, ach, ta pak njepschińdże.

Tak bu też twój běh dopjelnjeny,
Ty luba dźowka — mandźelska,
Kiž bě cźi krótki wotmerjeny
Wot Knjesa teho żiwjenja.
Ty psches tsizecźi lět bě stara
Tu skoro dźewjecź měßazow,
Hdyž wot wschěch wopłakana jara
Ssy namakała w njebju skhow.

Sso w Poczaplizach narodźika,
Hdźež twój nan Wicźas bydlesche,
Bě k wschemu dobrom' wotcźehnjena
A lube dźěcźo jeniczke,
Hdyž pak bě potom wotrosćena,
Psches dwazecźi lět liczesche,
Bu cźeßna knježna woženjena,
Kiž ßwój wěnz ſ cźesću njeßesche.

Ty ſ młodźenzom we Dobranezach,
Kiž August Zyž ßo mjenuje,
Sso woženi we młodych lětach,
Wón pschez' bě pokny lubosćze.
Waj' mandźelstwo pak něhdźe trało
Psches dźewjecź lět tu jenoż je,
So bě ßo psches ßmjercź roswjasało,
Dźeń druhoh' jul'ja lěto je.

Kak sćerpliwa ty pschezo běsche,
Też hdyž bě khorosćź bolostna,
Wot tebje nichtó njeßkyschesche
Tu żane ßkowczko ßwarjenja.
Ty bě ßo k ßmjercźi hotowała,
Duż dźesche rad a swólniwa,
Wschě hrěchi Bohu wotproschała
Psches krwawne rany Khrystuša.

We khorosczi, hdyž bě h'schcże żiwa,
Żno wo tebje ßu płakali;
Nětk pak je psches ßmjercź wopuschczíła
Waß, starschej, luby mandźelski.
Ja wěm, hdyž wy nětk wohladacże
Jej' drastu a schtož jeje je,
So ſ nowa saßo popłakacże,
Też nětk, hdyž pohrjebana je.

Tón stary Bóh je hischcże żiwy,
Duż, luby nano, njepłaczcże!
Wón je tón wócźez dobroczíwy,
Też hdyž wam cźežke póscźele.
Tam, junu tam we Bożim raju,
Tam budźecże to dopósnacź,
So ßylsy też ßwój wužitk maju,
A ſa nje Bohu khwalbu dacź.

A wy, wy jeje luba macże,
Ja wěm, kak cźežko wam nětk je,
Haj wam ßo ßamo wot ßo płacże,
Hdyž wy nětk na nju spomnicże.
Wam wascha dźowka lubowana
Nětk ſ njebjeß dele pschiwola,
We njebju njeje khorosćź żana,
Ssym strowa, luba macźerka.

Dha spi nětk derje, luba Marja,
We twojej sparnej komorzy,
We Hodźiju tam pohrjebana,
Hdźež lětßa pscheđ lětom żno my
Ssmy tebje ſ cźesću pohrjebali,
Haj wupyschenu najbóle,
A wótcźenasch też wuspěwali,
Se ſrudźbu ßmjertne khěrlusche.

Haj, spi nětk derje w ßwojim rowi,
Jón husto chzemy wopytacź
A pschi nim, jeli so ßmy strowi,
Tón wótcźenasch też wuspěwacź,
Hacź pschińdźemy też my ſa tobu
Psches hnadu do tej' sbóżnosćze,
Hdźež saßo sjednoczeni ſ tobu
My budźemy do wěcźnosćze.

M. Ksch.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. **Sobotu 13. julija 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert je so ſrjedu ſ pschewodom do Franzensbadskich kupjel w Czechach podał.

— Sda so, kaž so strajki w nětkotrych němskich wuhlowych podkopkach saso wudyrja. Wuczinjenja a ſlubjenja, kotrež su wobſtejdźerjo podkopkow dźěłaczerjam pschi poſledním strajku czinili, so nihdże dźerżake njejsu. Woſebje je dźěłaczerjow hłuboko roshoriło, so su wobſtejdźerjo podkopkow napschecźiwo wujednanym wuczinjenjam tych dźěłaczerjow, kotſiž su ſwojich towarſchow pschi strajku saſtupowali, nětko ſ dźěła wuhnali. W podkopkach pola Saarbrückena je teho dla hižo 400 dźěłaczerjow dźěło złożiło. Też w Weſtfalſkej je bjes dźěłaczerjemi wulka njespokojnosć, dokelž so wobſtejdźerjo podkopkow wujednanych wuczinjenjow njedźerża.

— Swada bjes Němſkej a Schwajzarſkej so nadźijomnje bórſy skónczi. Kněžor Wylem je pschi ſwojim pschebytku w Stuttgarcze pjecza ſam prajił, so je Schwajzarſka, poliziju sa zusych, w Schwajzarſkej bydlazych, lěpje srjadowawſchi, hłowne žadanje němſkeho, awſtriſkeho a ruſkeho knježerſtwa dopjelniła. Kněžor ſebi ſam pscheje, so by so roshorjena rěcź nowin směrowała a so w tutym praſchenju měrniwosć němſkeje politiki powſchitkownje pschipósnała.

— Měr a porjad w němſkej narańscho-afriſkej koloniji je nětko ſbožownje saso postajene. Hejtman Wißmann je Pangani, poſlednje město, kotrež bě hiſchcze w ruzy ſběžkarjow, 8. junija dobył. S wójnſkich łódźow Pangani dleſchi czaſ bombarděrowawſchi, so Wißmann se 1400 ludźimi na město puſchczi. K bitwje pak ſ zyła njedóńdże, dokelž běchu ſběžkarjo hižo pſchi bombardemencze Pangani wopuſchczili.

Awſtrija. Pſchi wólbach do czěſkeho krajneho ſejma su drje Staroczeſcha też w měſchczańſkich wokrjeſach wjazore ſydła ſhubili, tola jich poraženje tu njeje tak czeżke, kaž na wſach. Młodoczechaм so poradźi, jim jenož ſchěſcź měſchczańſkich wokrjeſow wotdobyczź. Dokelž Staroczechaм a ſemjanam njedźiwajcy poſlednich wulkotnych wólbnych dobyczow młodoczěſkeje ſtrony na krajnym ſejmje wjetſchina ſawoſtanje, Młodoczeſcha najprjódy njeſamóża, politiſke wjedniſtwo czěſkeho luda na so ſtorhnucź. Hinak by so wěz pak wobrocźiła, hdy bychu Młodoczeſcha też pſchi pſchichodnych wólbach do kněžorſtwoweho ſejma Staroczechow pobili. Potom by ſnadź nětcziſche konſerwatiwne miniſterſtwo panuło, a liberalna ſtrona by so knjejſtwa mozowała. Tola k temu je hiſchcze dołha czara. Knježerſtwo budże so prózowacź, žadanja czěſkeho luda dopjelnicź, pſches czoż by pſchiwiß młodoczěſkeje ſtrony bórſy wotebjerał. So ma knježerſtwo k temu wolu, je wone ſ tym dopokaſało, so je tele dny wukas wudało, po kotrymž so prawiſniſke pruhowanje na Prażſkej univerſicze pſchichodnje tak ſměje, kaž ſebi to Czeſcha žadaju. Student prawiſniſtwa ſmě doktorſke pruhowanje czinicź, byrnjež němſki njerosumił. Też advokat njetrjeba w Czechach němſkeje rěcze mózny bycź; jenož tón, kotryž chze do ſtatneje ſłużby ſaſtupicź, dyrbi dopokaſacź, so němſku rěcź doſpołnje ſnaje.

— Strajk ſukelnikow w Brnje hiſchcze skónczeny njeje. Ssukelnizy chzedźa ſebi lěpſchu mſdu wunuſowacź, prajizy, so dotalna mſda k ſeżiwjenju njedoſaha. Też w Jägerndorfje su ſukelnizy dźěłacź pſchestali.

Italſka. Na tajnym poſedźenju, na kotrež je wóndano bamż kardinalow zyle njenadźizy ſkaſał, je so pjecza wo nałeżnoſczach najwjetſcheje ważnoſcze jednako. Bamż je też na móżnosć europiſkeje wójny ſpomnił, do kotrejež by so Italſka ſapletła. Je-li by so to ſtało, by ſnadź so bamż roſſudźił, Italſku wopuſchczicź a so do Schpaniſkeje podacź. Kaž nowiny „Hamburgſka Korreſpondenza“ ſebi ſ Madrida pišacź dadźa, maju so hižo bjes ſchpaniſkim knježerſtwom a bamżom jednanja dla bamżoweho pſcheſydlenja do Schpaniſkeje. Bamż je pjecza 1. julija kralowej Khryſtinje dołhu ſchifrowanu depeſchu póſłał, w kotrejż praji, ſo Europa na proſy wójny ſteji, wot kotrejež wukhoda woſud Roma wotwißuje. Je-li ſo Italſka dobudże, njemóże bamż dleje w Romje ſawoſtacź, tola też ſa czaſ wójny wón pjecza w Romje woſtacź njeſmě, dokelž bychu ſ nim kaž ſ jatym ſakhadźeli. Duż bamż kralowu proſby, ſo by jemu nękajke město pſchi ſrjedźnym morju, najradſcho město Valenciju, wukaſała. Schpaniſke knježerſtwo je pjecza ſwólniwe, bamżowe žadanje dopjelnicź. So ma bamż woprawdże myſle, Italſku wopuſchczicź, je też ſ paſtyrſkeho liſta, kiž je Barcelonſki biſkop wóndano woſjewił, widźecź. W tutym liſcze so praji, ſo by, hdy by bamż nuſowany był, so ſ Roma wotſtalicź, Schpaniſka so ſbożowna czuła, ſwjatemu wótcej wukhow na ſchpaniſkej ſemi dacź.

Franzowſka. Franzowſki ſejm je ſ nowa wjele milijonow k wójnſkim pſchihotam pſchiſwolił. Mórſke pſchiſtawy pſchi franzowſkim połnóznym brjoſy dyrbja so pſches hłowu a pſches ſchiju wobtwjerdźicź. Dale so wobſamknu, artilleriju wo 19 batterijow ſe 114 kanonami poſylnicź. Tak budża Franzowſojo pſchichodnje Němzam, kotſiž maja jenož 2184 kanonow, jich 2880 napſchecźiwo ſtajicź móż. So dyrbi so też artilleriſke muſtwo po liczbje powyſchicź, so ſamo roſumi. Němzam niczo druhe njewubudże, hacź po pſchikładże Franzowſow teho runja liczbu ſwojich kanonow rosmnożicź. Tak Franzowſka ſ nowa druhe ludy nuſuje, pſchezo ſaso pjenjeżne wopory na wójſko nałożicź.

Jendźelſka. Jeli so je to wěrno, ſchtoż je ruſki nihiliſt Hartmann dopißowarjej jendźelſkich nowin „Evening News“ powjedał, dyrbja so europiſke knježerſtwa mordarſkich nadpadow ſe ſtrony anarchiſtow a ſozialdemokratow ſwěru hladacź. Hartmann prajeſche, so je ſchěſcź měßazow dołho pod wopacznym mjenom po Němzach, Awſtriſkej, Franzowſkej a Schwajzarſkej pucźował. Wón so hordźeſche, ſo ma anarchiſtiſka ſtrona w tychle krajach wjele pſchiwiſa, a w Němſkej, Ruſkej a Awſtriſkej móża so bórſy njeſkutki wotczakacź, pornjo kotrymž so prjedawſche nadpady ſacźmija. Zyłe arſenale dynamitowych bombow su hižo nadźěłane a budża so hiſchcze do hód trjebacź. Jendźelſka je a woſtanje hłowne lěhwo pſchiſahanzow; tam ſa nimi njeſlědża a jich na pokoj woſtaja. Zyle tak ſlě drje njebudże, kaž Hartmann hroſy, tola knježerſtwam budże tele hroženje ſ napominanjom, ſo bychu wotpohlady anarchiſtow ſ czaſom pſchekaſyłe.

Ruſowſka. Miniſter ruſkeho wójnſkeho łódźſtwa Czichaczew po zarowej poruczności łódźſtwo na Czornym morju wobhladuje a

wožebje jeho wójnsku kmanosćź pruhuje. Zar žebi wo stawje kódźstwa zyle nadróbnu rospravvu žada.

Sserbija. Kral Alexander je poźlednje dny wješ Takowo wopytał. Bowonczku léta 1815 je pśched tamnischej zyrkwju Alexandrowy dźěd, Miloscho Obrenowicź, sbéžk pśhecźiwo turkowskemu knjejstwu wuwołał. Kralowy pschikhad wobydleŕstwo w Takowje a wokolnosćzi k wosjewjenjam wótczinskeje sahorjenosćze pohnu. Hdyž kral s Hornjeho Milanowaza wotjědže, se swonami swonjachu a s kanonami tśélachu. Lud po woběmaj bokomaj dróhi stejo kralej se sahorjenosczu napscheczo juskasche. Pśched Takowskej zyrkwju jeho archimandrit a scheszo duchowni, měschnisku pychu wobleczeni, wotczakowachu. Po wuspěwanej modlitwje w zyrkwi žo archimandrit k kralej s rěczu wobroczi, w kotrejž wusběhowasche, so Sserba njeje, kiž by pschikhad wnuka žławneho Miloscha, kotryž je w lěcze 1815 žwězu žwobody sažwěcził, jako prěnjeho žałbowaneho krala, kotrehož Sserbjo po 500 létach na trónje widža, na tutym žwjatym měsćze s radostnej wutrobu a wótczinskim hnuczom njepowitak. „Tu, na tutym měsćze" — rěczník praji — „žu Sserbjo Obrenowiczam žwěrnosćź pschisžahali; chzemy tutu pschisžahu dźerżecź, k temu nam Bóh pomhaj." Na to žo cźah na hórku k dubej poda, pod kotrymž je Milosch sbéžk wuwołał. Pódla schtoma je rjana marmorowa pyramida postajena, na kotruž žu sarubane žłowa: „Dub sahinje, też tutón kamjeń rospadnje, Sserbija a Miloschowe mjeno pak hacź do wěcznosćze wostanjetej." Pśched dubom žo maka žwjecźisna wotbu, na cźož dwaj rowjeńkaj Miloscha Obrenowicža, psches 90 lét staraj schědźiwzaj, pśched krala stupischtaj a jemu podróbnje podawki tamneje bowonczki powjedaschtaj. Pokasaschtaj měsćo, na kotrymž je Milosch Obrenowicź k ludej rěczał, teho runja měsćze, na kotrymž staj archimandrit Meletinije a wójwoda Iwan Obrenowicź stakoj. Kral se žiwej kedźbnosczu poślkuchasche a žo sa wschelakim nadróbnje praschesche.

— Sserbske knjeżerstwo je, so by pjecza rubjeżnistwo, pschi boźnischich a turkowskich mjesach žo wupjeraze, podtkóczko, poruczko, tśeczu wójskowu hotowosćź wobrónicź. W Awstriskej, hdźež wot teho cźaža, so ruskopschecźelna strona žerbske knjeżerstwo wjedže, kschiwje na Sserbiju hladaju, je wobrónjenje tśeczeje wójskoweje hotowosćze njedowěrjenje sbudźiko. Awstriske knjeżerstwo tuka, so žo Sserbjo pomaku na wójnu hotuja. Jemu žo dźiwno bycź sda, so žerbske knjeżerstwo k samjesowanju rubjeżnistwa niz aktivne wójsko, kotrež by žo k temu tola wjele lepje hodźiko, njetrjeba, ale k temu tśeczu wójskowu hotowosćź s brónju wuhotuje. Dźeń a bóle w Awstriskej spósnawaju, so je awstriska politika psches wotstupjenje krala Milana na Balkanje wjele samóžnosćze shubika, a so budźa žnadź Sserbjo w pschichodnej europiskej wójnje sa Awstrisku se straschnymi njepschecźelemi.

Turkowska. Na Kretiskej kupje, hdźež žu kschescźijenjo a muhamedanscy w stajnej wójnje bjes žobu, žo kschescźijanscy ratarjo spjeczuja, dźežatk płaczicź, dokelž jich turkowscy bérzy pjecza pschi tym jebaju. Ssměschnje žo na powjescź s Konstantinopla poślkucha, so žu wojazy, kotsiž dyrbjachu bérkow pschi sběranju dawkow podpjeracź, pśched spjeczźiwymi ratarjemi zofali, so bychu žo pschelecźa krwě sminuli. So žu turkowscy wojazy, kotsiž žu tola jako krwělaczni žadkawzy pschezo snaczi byli, pschelecźu krwě s pucźa schli, je mako k wérje hódne; skerje drje žu žo pukow bojeli, s kotrymiž je kretiske wobydleŕstwo pschezo hotowe.

Egiptowska. Jendźelske knjeżerstwo je powjescź dostako, so žo Sudanscy sažo hotuja, žo s wójskom do Egiptowskeje walicź. Duž je žo hnydom dwaj tyžaz jendźelskich wojakow s kupy Malty do Egiptowskeje dowjesko.

Jaty.

Sa žwoje młode léta, hdyž běsche hischcze wulke wjeżele sa mnje, pěschi po horach a po dołach khodźicź, žo junu blisko města Gera w wjeżnej korczmje, hdźež pschipołdnju žedźo w mlozy zaltu schlapach, s mužom setkach, kiž běsche jara blédy a žo khory sdasche. Korczmaŕ k njemu pschińdże žo jeho praschejo, hacź je jemu žnano schto swadźiko? — „Nè", blédy cźlowjek rjeknu, „mi je sažo zyle derje, hdyž sažo Boże žłónczko widźu a czerstwy powětr žrébam a mózu hicź, hdźež chzu." — „Njejscze dha to pschezo wóhl?" žo korczmaŕ dale praschesche. — „Nè wschak, niz pschezo", blédy muž wotmolwi a na to powjedasche, so je pśched scheszimi létami, runje w najstraschnischim cźažu franzowskeje revoluzije, w małym franzowskim městaczku sa wotroczka pola stareho, jara pękneho mischtra dźěkał a bydlik. Hdyž žwójba junu k wobjedu sa blidom žedźesche, krwělaczni žurowzy, kotsiž tehdom w městaczku knjeżachu, na jene dobo mischtra na radnu khěžu žadachu. A dokelž žebi niczeho skeho wědomy njebě, tam wón směrom dźěsche. Lědma bértlk hodźiny posdźischo, hdyž žona hischcze s wobjedom na žwojeho muža cźakasche, pjekarjowa žona se žužodstwa do wokna sakkapa a žo ju wopraschа, hacź dha wona wě, so žu jeje mužej runje hkowu wotcźeli? Žona khwilku kaž woprostnjena stejo wosta, potom pak njewjedźo, schto cźini, na radnu khěžu běżesche, a tam je pjecza žurowzam tajkich wězow napowjedała, kotrež jich wulzy roshněwachu; pschetož hischcze tu žamžnu hodźinu też ji hkowu wotcźachu.

Hdyž němski wotroczk dóńt žwojeho stareho mischtra a jeho mandźelskeje, schtož běsche teho runja wobstarna žónska, shoni, žo wón wulzy naboja; pschetož mandźelskeju běchu, kaž žužodźina praji, jenicźzy teho dla wotprawili, dokelž běschtaj pśched krótkim někotrych Schwajzarjow se žwojeho pscheczelstwa hospodowałoj, na kotrychž běsche žo nechtó pola žurowzow knjeżerjow pschišłodźał. Wotroczk derje wjedźesche, so móże jemu pola tychle wrótnych ludźi, kotrychž běsche mnoha njewinowata pschelata krej wopjenika, kóžda maliczkosćź seschkodźecź, haj žama jeho zusa rěcź a narodnosćź, a so je žo potom bjese wscheje žmilnosćze wo njeho stako. Wón teho dla žwój waczok pschihotowa a chzyshe w nozy pó cźmě se straschneho města cźeknucź. Pśched khěžu pak jeho dwaj mužikaj, kotrejuž jedyn běsche něhdy w domje jeho stareho mischtra darmo žobu sa blidom žydał a też drastu dostawał, pschimnuschtaj a hnydom pśched žudnikow wleczeschtaj. Na jeho khudobne samolwjenje cźim mjenje poślkuchachu, dokelž wón derje franzowski njemózesche; njebudźesche-li tak posdźe byko, wón budźesche hischcze tón žamžny dźeń wumrjecź dyrbjał; tak jeho do jastwa wjedźechu. Ale jastwo běsche hižo tak pokne, so jeho jedyn s pomoznikow jastwownika do makeje, cźmoweje dźěry pódla jastwa cźišnu. To běsche wohidna, masana jama, włóżna a stuchła a pokna žmróda. Pó cźmě wokoło žo mažajo wbohi cźlowjek skónczńje trochu wyschschi kamjeń pschi muri namaža; wón žo na njón žydźe a žo s khribjetom na murju slehnu. S wulkej srudobu a w žmjertnym strasche sa zyku nóz njewužnu. Rano žłyschesche, kak jatych pódla njeho s wulkeho dźěla s jastwa k žmjercźi wodźachu, kak někotsi mjes nimi wótse žałoscźachu a k Bohu wołachu žuroweje njeprawdy dla, kotraž žo jim sta, abo kak žo drusy s tymi, kiž w jastwje wostachu, roszohnowachu. Kóždy wokomik wón nětko wocźakowasche, so žo też durje do jeho niskeho kuta wotewrja, a so też jeho k žmjercźi powjedu. Ale to žo njesta. Mordarjo, kotsiž běchu se žudnikami, mějachu, je-li so žo s zyka na k žmjercźi wotžudźeneho zusbnika dopomnichu, žnano sa to, so jeho cźéko też hižo tam delekach mjes cźékami tych druhich skónzowanych leji.

Ani žmužka žwětka do stuchkeje dźěry, hdźež wbohi jaty žedźesche, njemózesche, jenož po ropocze na dróhach a w žužodnym dworje wón wjedźesche, so je wodnjo. Mjes tym wón też s mozu hłódny bycź pocza. Na khwilu wschak běsche jaty sastarany: pschetož pschi khwatniwym hotowanju na cźékanje běsche žebi cźascź mjaža a krjeńzu hłéba a też bleschku wina do sakow stykał. Mjelczo sdychujo a se žylsami wón pojě. Skónczńje, hdyž wonka trochu wocźichnu, dokelž běsche žo nóz nakhiliła, też jeho spar pschemó; na włóżnych, pjelskich kamjenjach wón wot žwojich staroscźow wotpocznu. Kak dołho běsche takle spał, to wjedźecź njemózesche; wotzucźiwschi wón po żiwym hibanju tam horjekach pod skónczńym žwětkom pschebywazych cźlowjekow spósna, so je wodnjo. Wón žo poślnjeny cźujesche. Prěnje, na cźož žo wotzucźiwschi dopomni, běsche jeho luba, žwěrna macź, kotraž běsche hižo semrjeła, hdyž žo wón do zuseho kraja nastaji. „Hdy budźesche twoja luba macźerka to wjedźecź móhła, abo hdy by to hischcze wjedźecź móhła, kak žo cźi jowle dźe, kak by žo ta rudźika!" Na to spominajo wón hórke žylsy ronicź pocza. Pschi tym běsche jemu w wutrobje, jako by jeho něchtó na rjane žłowo dopomnił, kotrež běsche wón w małoscźi s hkowy nawuknuł: „Móhła żónska na žwoje dźecźatko sabycź, so by žo njeżmiliła nad žynom žwojeho żiwota? A hdy by na njo sabyła, Ja tola na tebje sabycź nochzu."

„Po tajkim, Wón na mnje sabycź nochze!" wón wótse sawoła; „Wón chze na mnje spominacź, też tudy w cźémnym jastwje! Ja dźě žym też psches Khrysta Jeho dźěcźo; Wón dźě wě, so niczo cźinił njeżbym, schtož žmjercź saškuži, a so žym bjes žwojeje winy do tejele nusy pschischoł. Ale hdyž też je nusa wulka, Wón dźě je prajił: „Wołaj žo ke mnje w nusy, dha chzu cźe wumożicź, a ty dyrbisch mje khwalicź!" — Sswoju srudźenu wutrobu takle troschtujo a posběhujo wbohi cźlowjek wschón wjeżoły bycź pocza; wón žo skhrobli a wo žwoje wumoženje proschesche; a tak horzo, tak nutrnje, kaž nam powjedasche, žo hischcze żenje modlił njebě.

Wón mjes druhim proschesche: Bóh chzył jeho tola saßo won dowjesć ſ tejele cźëmneje nozy na ßwëtko, ale niz jeno na ßwëtko Bożeho ßtónza, ale też k ßwëtku Sswojeje hnady; Wón chzył jemu tola wot nëtka tu prawu móz a ßwëru spożćicź, so móhł cźëmnosćź wopuschćicź a w ßwëtle khodźicź, też dźakownu wutrobu, so móhł cźaß żiwjenja teho khwalicź, kiż je jeho wumóhł ſ nusy.

Modlitwa jemu cźëło a duschu poßylni; jaty jara smërny bycź pocza. Ale wón dyrbjesche hischcźe dołho (— każ posdźischo shoni, hacź na pjaty dźeń —) na ßwoje wumożenje cźakacź, hłódny a lacźny a żedźo sa Bożim ßtónczkom a sa cźerstwym powëtrom. Wón bëschе cźasto do ßwojich durjow buchał a wo pomoz wołał; pschetoż hdy by wola Boża była, ßo jemu lózźscho sdasche, so w rukomaj kata kónz wosmje, hacź so takle pomału wotemrje, każ żiwy pohrjebany. Ale nichtó jeho wołacź ßłyschał njebë. Pschetoż hiżo druhi abo tsecźi dźeń, hdyż wón w jastwje ßedźesche, bëschе Boży ßud mordarjow dóschoł; jedyn ſ jich najmóznischich nawjedowarjow w Parisu bëschе knjeźstwo a żiwjenje shubił; runja jemu ßo jeho zykemu krwëlacźnemu pschiwiskej we wschëch stronach Franzowskeje dźëschе. Duż njewinowacźe sajatych ſ jastwow spuschcźachu. Wjetschе jastwo, pódła dźëry, w kotrejź wbohi wotroczk tcźeschе, bëschе teho dła prósne; pschetoż maku cźrjódku tych, kotrymż hischcźe hłowu wotcźeli njebëchu, bëchu mjes tym ſ jastwa puschcźili. Wschitko tole pak wbohi, wot ßwëta wopuschcźeny zusbnik w ßwojim rowje tam deleka njewjedźeschе; jeho ſ hłodom a ſ tyschnosću wosßłabjene stawy njepschestawajcy symiza tschaßeschе; jenicźcy nadźija na Bożu pomoz jeho hischcźe żiweho sdźerża. A runjeż bëchu cźłowjekoju na njeho sabyli, Bóh luby Knjes jeho sabył njebë. Na pjaty dźeń jeho jatby jastwownik też junu hacź do tehole kuta podsemſkich jastwow dele pschińdźe, so by rjecźasy a powschate samki, kotrychż nëtko wjazy trjeba njebë, horje snożył. Jastwownik żałosćicź a ßłabje wo pomoz wołacź ßłyschеschе a durje do dźëry wotewriwschi wboheho zusbnika wuhlada, kotryż wjazy ßam hicź njemóżeschе, ale kotrehoż dyrbjesche wón horje dowjesć a donjesć. W cźerstwym powëtse wotroczka womora wobja; duż jeho do łożo położichu, a żelniwi ludźo jemu, hdyż saßo k ßebi pschińdźe, wokschewjenja pschinjeßechu. Jeho młodosćź a żadosćź, so by skerje lëpje ſ tehole ſ telko njewinowatej krwju womacźaneho kraja pschischoł, jemu bórsy saßo telko mozy da, so móżeschе ſ łoża stanucź. Wón pomału ſ mëschcźanskimi wrotami won stupascheе a sa nëschto dnjow bëschе saßo na domjazej semi. „Ale", tak tón muż ßwoje powjedanje skónczi, „runjeż je ßo nëtko hiżo schëscź lët minuło, so ßym se stuchkeho jastwa saßo won stupił na Boże ßłónczko, tamne stysкne hodźiny tola hischcźe sabycź njemóżu, a w stawach mi, każ ßami widźicźe, też pschezo hischcźe tcźa. Każ cźasto rano dnjowe ßwëtko saßo wowhladam, ßo Bohu prawje nutrnje sa to dźakuju; hischcźe bóle pak ßo jemu kóżdy dźeń — pschede wschëm pak njedźelu a ßwjaty dźeń, hdyż khudy rjemjeßlnik wot ßwojeho dźëła wotpocźuje, a hdyż mózu ſ wosßadu ßo modlicź a spëwacź a Boże słowo ßłyschecź — prawje nutrnje sa to dźakuju, so je mje po tamnych hodźinach stysка a cźwile ſ cźëmnosćе, w kotrejź prjedy moja wutroba bydleschе, won dowjedł do rjaneho radosćiweho, sbóżneho ßwëtka ßwojeje wëry a ßwojeje hnady. Pschetoż ja ßebi pschezo myßlu, so mam hakle wot teho cźaßa ßwojeho sbóżnika a wumóżnika prawje wutrobnje lubo a mózu prawje, każ dźëcźo se ßwojej macźerju a ßwojim nanom, ſ nim rëcźecź. A duż njech, schtoż ßu mi moje stysкne hodźiny w Franzowskej pschinjeßke, w Bożim mjenje w swonkownych stawach tcźi, jenoż so też to dobre, schtoż ßu ßobu pschinjeßke, w snutskownym cźłowjeku prawje krucźe a hacź do kónza wostanje."

Ze Serbow.

S Budyschina. S zykym prawom ßo „Katholski Póßoł" w ßwojim poßlenim cźißle pod napißmom „Schto je wërnosćź?" na to wobcźeżuje, so ßu Budyske nëmske nowiny rosprawu wo njepschecźelskich nadpadach a wójnskich schcźuwanjach Mischnjanskeje konferenzy pschecźiwo katholskej zyrkwi a jeje stawam pschinjeßke. S redakzyju tamnych nowin ma ßo wo tym jaßnje porëcźecź. Wopschijecźe jich rosprawy pak je wotmyßlene mërkaženje tak mjenowaneho „evangelskeho swjaska", kiż je ßo psched nëschto cźaßom woßebje se strony njewërjazych stawow evangelskeje zyrkwje sakożił. Nëkotsi ßobustawy tuteho evangelskeho swjaska ßu tam w Mischnje ßwoje njepschecźelske rëcźe dźerżeli; ale hiżo tam ßu jim dwaj Nëmzaj, k. wyschschi konsistorialny radźicźeł dr. Ackermann a pißmawjedźeł krajneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo k. duchowny Seidel ſ Draždźan a nasch ßerbski krajan k. superintendent dr. Pank w Lipsku krucźe napschecźiwo stupili. Kóżdy sprawny lutherski kschesćijan ßo sdobnje hnëwa każ na tym, tak też na wschëm druhim spocźinanju tuteho tak mjenowaneho evangelskeho swjaska. Wschitke w kschesćijanskim wërjazym duchu wudate zyrkwine nowiny, n. psch. Luthardtowe „Evangelsko-lutherske Nowiny", Schenkelowe „Sakske zyrkwine a schulske nowiny", teho runja „Putnik se Sakskeje" ßu hiżo do dosćе dopokasowake, so tamny „swjask" żaneho prawa nima, so ßebi „evangelski" rëka; pschetoż bjes wodźerjemi tuteho swjaska ßu tajzy błudnizy a sawjedniзy, kotsiż hkowne wucźby nascheho kschesćijanskeho japoschtolskeho wëruwusnacźa n. psch. „Khrystußowe horjestacźe wot morwych" saniczuja a prëja. Teho dła też tuta sekta wjele mjeńschi pschipad namaka, hacź móhło ßo po jich wołanju sesdacź. Nascha Sakska ma 3,073,931 evangelskich kschesćijanow, a wot nich je ßo po wschej wulkej prózy a po wschëm lescźiwym wabjenju a sawjednym rëcźenju hischcźe niz żane połkne tyßaz duschow do jich ßycźe scźahnucź dako. A hiżo jich liczba saßo wotbëra. Woßebje je jara swjeßelaze, so bjes lutherskimi Sserbami żadyn jeniczki wo tutym tak mjenowanym „evangelskim swjasku" niczo wjedźicź njecha. Teho runja njeßmë ßo tutym schcźuwarjam radźicź, tu bratsku luboscź rostorhnucź, kiż bjes nami lutherskimi a katholskimi Sserbami, dźak budź Bohu, wobsteji. Nasche heßko w tym je a wostanje: „Kóżdy ßwoje wobkhowaj, druhemu pak pokoj daj!"

— Ssrjedu popołdnju pschi njewjedrje błysk sady schpitalskeho hatka do pópy na polu ratarja Baldewega dyri a ju sapali. Dźëkacźerjo w bliskoscźi palazu pópu rucźe ſ pola storhnuchu, so by ßo woheń na ßußodne pópy njerosschërik. W tym ßamym cźaßu Boże njewjedro na Radworskich leżomnoscźach nëkotre pópy, na polu kublerja Winara stejaze, sapali.

— Wcźera wjecźor bë sacźmicźe mëßacźka. Każ wjedrowëschcźeł Rudolf Falb mëni, maja ßo w tym cźaßu abo dwaj hacź tri dny posdźischo njewjedra, wëtry, semjerżenje a njesboża w podkopkach wotcźakacź. Hacź dotal je ßo Falbowa wucźba wo wjedrje skoro cźasto jako wërna wupokasała.

— Jedyn a druhi jëchaŕ staji ßebi dys a dys tón staroßerbski kłobuk, w kotrymż je njedawno w Draždźanach był a Wettinski ßwjedźeń ßobu ßwjecźił. Tajki kłobuk ſ kraloweho ßwjedźenja je wëscźe dostojny, so jón też domach noßymy; a tak duschny wón też je, każ nasche niske kłobuki, a wjele lózschi, hacź nasche horojte zylindry. Teho dła sda ßo mi mózne a dobre bycź, so bychmy my naschu nëhduschu ßerbsku módu saßo pschiwsali; a kłobukarjo budźa nam tajke kłobuki radźi dźëłacź, hdyż budźa wjedźecź, so maju kupowarjow sa nje docźakowacź. Ssnadź nam sa tydźeń nëchtó nëschto tudy w Nowinach wo tej wëzy wupraji. Ja ßebi myßlu, schtoż nasche żony móża, to my mużojo też mózemy; nasche żony maja ßwoju pëknu ßerbsku drastu, a my mużojo mózemy ſ najmjeńscha nasch staroßerbski kłobuk saßo mëcź. My njetrjebamy Franzowsow, so czi nam módu prjódk pißaju! My mózemy ßebi ßami ßwoju módu cźinicź. Sskława ßerbskej drascźe! Sskława staro- a nowoßerbskim kłobukam! Jedyn sa wjele druhich.

— Bjes tym so ßu ßo lëtßa rożki na polach ſ cźeżkej pódu (semju) derje poradźiłe, ßu wone na pëſkach khëtro ßłabe. W połnóznej Lużizy na hubjene rożkowe żně skorża. Sorno je tak małuschke a ßnadne, so je lëdma na kłoßach widźecź; pódła teho stwjelza rëdko steja, a ßłóma je jara niska. Pschi rosworanju schcźernischcźa ßo ſ mëstnami kundrosy ſ hromadami pokasuja. Duż smëjemy k lëtu wjele mejskich brukow, je-li so w nalëcźu psches symu kónz njewosmu.

Se Sdźerje. Sańdźenu ßrjedu popołdnju w 2 hodź. dyri Boże njewjedro do twarjenjow wëtrnikarja Handrija Biesolda. Zyły statok ßo wotpali. Skót a nëschto mało domjazeje nadoby ßo płómjenjam wukhowa. Bë to woheń, kotryż ßu sawëscźe daloko widźeli, dokelż Wëtrnikarjez statok na khëtro wyßokej hórzy stejeschе. A tola njepschijëdźe dołho żana ßykawa na pomoz; swjaskowu ſ Klukscha ſ zyła njewohladachmy. Duż wobstara k. najeńk Wjenka mału ßykawu ſ knjeżeho dwora. Posdźischo pschijëdźechu Minakalzy se ßwojej wustojnej ßykawu. Wulki strach hrożeschе twarjenjam ßußoda khëżkarja Schewczika. Njepschestawajcy lëtachu schkrë na ßußodny statok. — Wëtrnikaŕ ma sawëscźene.

S Kumwałda. Tudomne tsëlenje, kotreż ßo sańdźenu njedźelu mëjeschе, ßo se srudnym podawkom sapocźa. Bjes tym so dopołdnja tarcźiny pokasowaŕ pschihoty k popołdnischemu tsëlenju cźinjeschе, ßo na dobo ſ jeneho tołkacźa wutsëli. Ludźom, kotrychż bë sawrjeßnjenje pschiwabiło, ßo żałoßny napohlad poskicźi. Na trawniku 18lëtny młodźenz L. ſ Klipphausena leżeschе; jeho wobliczo bë wot pólwerowego kura sacźornjene a jeho nop bë rosraženy. Hacź runje hiżo bjes myßlow, njesbożowny ſ ruku sa hłowu hrabascheе. Wón bë

najskerje pólver w jenym tolkaczu do sapalaka bijo sapalik, psches czoż bě žo rosbuchnjenje stako.

S Biskopiz. Tudomneho kózkarja Meyera bě wóndano jědojta mucha kaknuła. Psches to žo jeho krej sajědojczi, a tele dny je wobžaromny muž, nan 7 dźěczi, na to w wulkich bolosczach wumrjeł.

S Krapowa. Ssrjedu popołdnju je žo tu domske gmejnskeho pschedstejicerja a kublerja Augusta Schneidera do czista spaliło.

S Kulowa. Sandźenu póndźelu žu tu człowjeka sajeli, kiž bě k nam s kranjenym konjom pschijěchał. Konja njedźelu w Harcze pola Biskopiz kranuwschi bě wón s nim do Hornjeho Wujesda jěchał a tam hacz do nozy na rejwanskej kubi byk. Nasajtra rano wón do Kulowa pschinźe. Pola jeneho tudomneho konjazeho wikowarja žo jemu poradźi, kranjeneho konja sa 100 hriwnow wotbycz a k temu hischcze stareho dobijaka pschikrydnucz. Konjazy wikowar pak jemu najprjódzy jenoż tsizeczi hriwnow sapłaczi a žlubi, jemu sbytkne schěsczdźesacz hriwnow tón žamy dźeń wjeczor dacz. Bjes tym s Harty telegram pósłachu, so žu tam konja kranuli, so je paduch najskerje do Kulowa wotjěł. Wopisanje jeho wožoby, kotrez bě pschidate, žo zyle pschedawarjej konja runasche. Duž jeho hnydom sajachu. Wot dostatych tsizeczi hriwnow w jeho drascze hischcze schtyriadwazeczi hriwnow namakachu. Po tajkim bě hakle schěsczi hriwnow pschecznik, kotrez konjazy wikowar pschižadźi.

Se Skeho Komorowa. Wóndano jedyn pjeczlětny hólczez, hdyž žo tu hermank wotbywasche, na karužel stupi, tola pjenjes pschi žebi njemějesche, so móhł wjesenje sapłaczicz. Karuželowy wobžedźer hólza, hdyž žo hižo karužel wjerczesche, s njeho dele czižnu. Dźěczo tak njesbožownje k semi padze, so žebi ruku dwójzy skama. Wobžedźer karužela budze drje lěkarske khósty sapłaczicz dyrbjecz.

S Brunojz pola Mužakowa. Ssobotu tydźenja je žo w tudomnym wjesnym hacze žydomnaczelětny pohoncz Hilbrig tepił. Wón chzysche jenemu towarschej, kiž bě w strasche, so žo tepi, na konju na pomoz pschińcz, tola kóń dwójzy w wodze padze, a pschi tym Hilbrig žam žmjercz tepjenja poczerpi. Hakle dołho sa nim pytawschi jeho czěło s wody wuczežechu.

Se Sslepeho. Ssrjedu popołdnju czežke njewjedro se žylnym wichorom psches naschu krajinu czehnjesche. Wichor je druhdy žnopy na polach daloko wotnjeßł, a ani jeneje pópy stejo wostako njeje. W Rownom Boże njewjedro do murjowaneje hródze khěžkarja Plazka dyri a jemu kruwu a jenu jakozu sarasy, dale błysk do domskeho khěžkarja Joba saje, tola tu schkody njenaczini.

W Khoczebuzu žo wutoru 25. junija shromadźisna krajneje synody džerżesche. Tam knjes superintendent Ebeling žobu wosjewi, so chze staroby dla w bliżschim czażu žwoje sastojnstwo słożicz. Tez žo tam shoni, so wo te pomozne pjenjesy nichtó žadał njeje, kotrez móże synoda tym delnołużiskeje rěcze móznym studentam saradźicz, kotsiž chzedźa posdźischo jako duchowni w žerbskich woßadach sastupicz. (Br. Z.)

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

	hr.	np.
Wirth w Kelnje	—	30
Skop w Kschiwej Borschczi	5	—
Farař Laweček w Lupoj	2	—
B..th w Lipsku	1	50
Sahrodniski živnosczeŕ Handrij Bjar w Brěsy	5	—
Prof. Pful w Njeżwaczidle	15	—
Hromadże:	28	80

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokladnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski žud. Hospodarskeho pomoznika Augusta Groscha a a dźěłaczerja Domaschku w Brěsezach winowachu, so staj 12. měrza na kuble kublerja Groschc, kiž runje pschitomny njebě, s halekowanjom měr kasykoj. Hospodarski pomoznik Grosch žo palenza napiwschi, kaž dźiwi sakhadźesche. Wón dźowzy žwojeho bratra, Augusce Schmidtez, s pjasczu do woblicza dyri, so žo jej krwej s noża linu, a jej nóż wuczahnuwschi hrożesche, so ju sakaknje abo jej schiju swinje. Gmejnskemu pschedstejiczerjej Měrczinkej, kotrehoż běchu na pomoz sawołali, njekražnik czesez ranjaze wudma nawdawa. Groschej jastwo na tydźeń a arrest na dwaj dnjej pschiżudźichu, bjes tym so ma Domaschka dla kaženja měra 3 mk. pjenjeżneho khostanja sapłaczicz. — Dźěłaczerka Pallmannowa ma dźeń jastwa wotżedźecz, dokelž je s jeneho Lichonjanskeho knjeżeho pola něschto dźeczela wotewsaka.

Přilopk.

* Žałostne njesboże, kotrež je tez někotrym sakskim žwójbam wulku srudobu pschinjeßło, je žo sandźenu njedźelu na bajerskej želesnizy pola Mnichowa stako. Spěschny czah s Frankfurta a Barlina, kiž s dwěmaj lokomotiwomaj jědźesche, běsche žo duzy s Ingolstadta trochu jara saposdźik. Kaž wjetschi dźěl bajerskich želesnizow, tak tez ma tale hłowna želesniza, kotraž s Frankfurta a Barlina do Mnichowa wjedże, jenoż jene kolije. Hdyž žo dwaj czahaj na njej setkataj, móże žo to jeno na dwórnischczach stacz, hdźež žu poboczne kolije. Spomnjeny czah mějesche žo s tym, kiž jemu s Mnichowa napschecžo pschijědże, na dwórnischczu Dachau setkacz. Dokelž pak běsche žo spěschny czah s Frankfurta saposdźik, žo postaji, so žo czahaj na dwórnischczu Röhrmoos setkataj. Hdyž Frankfurtski czah do Röhrmoosa pschijědże, jón na poboczne kolije puschczichu. Mjes tym czah s Mnichowa pschijědże; hdyž běsche wón nimo, mějesche spěschny czah sažo na hłowne kolije wujecz. Ale strażnik, kiž mějesche czah na hłowne kolije naprawicz, žebi pschehlada; czah na poboczných kolijach wosta a do tsjóch wosow sajědże, kotrez tam stejachu. Sso dohladawschi, kajki straschny smuk je žo stał, wjednik prěnjeje lokomotiwy signal da, czah sastajicz. Wot tsjóch twornych wosow, kotrez psched czahom na kolijach stejachu, bu jedyn, kiž bě prózny, w stronu schwyrnjeny, druhaj dwaj pak buschtaj dale storczenaj a psches drohu běżeschtaj, hdźež strażnikowa khěżka steji. Lokomotiwje žo hłuboko do semje saryschtej. Tworny wós sady druheje lokomotiwy bu na parschonski wós 2. klaßy, kiž sa nim pschinźe, s wopjeczizu horje storczeny, mjes tym so na dobo s druheje strony tworny wós do parschonskeho nuts sajědże. 19 parschonow, kotrez w poßleńschim žedźachu, buchu wschitke czežzy ranjene, s dźěła morjene. Dokelž žo njeradźi lokomotiwje na měsce sastajicz, wosy s hobrskej mozu w hromadu praßnuchu. Lokomotiwje žo na lewy bok swróczischtej. Ludźom, kiž na nimaj běchu, žo radźi dele seskakacz, a wschitzy njesranjeni wostachu. Prěni tworny wós je czežko wobschkodźeny. Sady njeho bajerski parschonski wós pschinźe, potom sakski tworny wós, w kotrymž nichtó njebě. Mjes tym so běsche prěni tworny wós na parschonski horje sjěł, bu sadni, sakski tworny wós wusběhnjeny a w wyżokosczi kawkow po zykej dołhosczi do zyle rosbiteho bajerskeho parschonskeho wosa nutssajědże. Njesbožownym pucźowarjam, kotsiž w tymle wosu žedźachu, buschtej s dźěła nosy wotraženej, s dźěła žo straschnje do hłowy sranichu; jedyn jeniczki s lohkej ranu woteńdże; dźewjeczo běchu czežzy ranjeni, dźewjeczo morwi. Pschecźiwo temu je druha naczinjena schkoda žnadna. Jěsdźicz pschestacz njesboża dla njetrjebachu. W dwazeczich poßlenich wosach stork ani tak žylny njebě, so bychu wězy s polczkow dele padałe. Kak hrosne njesboże běsche, móże žebi kózdy myślicz, wopomniwschi, so bu zyły horni dźěl sapuscżeneho parschonskeho wosa s ludźimi, kotsiž nutska žedźachu, wot tworneju wosow, kotrajž wot prědka a wot sady na njón horje a do njeho nuts sajědżeschtaj, woprawdże rosmjeczeny. Do małeho kucźika buchu wosowe sczény a kryw a mjehke kawki a njesbożowne wopory w hromadu stłóczene. Napohlad, kiž žo hnydom po njesbožu wócżku skicżesche, žo wopisacz njehodźi. Muzsły a žónske stejo płakachu; wschitzy běchu žo jenak wustrójeli. Pod rospadankami sapuscżeneho wosa mužojo, žony a dźěczi leżachu, s krwju sapanzani, s dźěła morwi, s dźěła žiwi mjes rospadankami pschipręczi. Wobliczo morwych mějesche někajku mlócżno-schkleńczanu barbu; woczi běchu wotewrjene. Poßlenju jenu žónsku s rospadankow wucżežechu. Wboha žónska běsche dwě hodźinje hischcze žiwa była; hakle hdyž běsche ducha spuschczika, žo radźi ju wucżahnucz. Jeje 4lětnu džowczicżku běchu wjele prjedy wucżahnuli; wona pak tez bórsy wumrje. Młoda žónska se žwojimi dołhimi włožami něhdże wyżoko pschipręta wisżasche; włoży dyrbjachu ji wotrěsacz, prjedy hacz mózachu czěło wucżahnucz. Město njesboża s rosbitymaj lokomotiwomaj, rosbrojenymi wosowymi koleżami, wosowymi rospadankami, rosbitymi woknowymi schkleńzami, waczokami a kruchami drasty hrózbny napohlad skicżesche. K nohomaj knjesa, kiž morwy do kuta pschitużnjeny tczesche, zyle njesranjene wonjeschko rózow leżesche. Wschitke 9 czełow běchu zyłe; ale stawy běchu jim s dźěła rosmjeczene, s dźěła skamane; jenoż mjeswoczi běchu wschitke žałostnje wohidżene. S wjetscha běsche njesbožownym woporam wutrobno a žiwot rosmjeczeny. Kaž je se wschěch stron žłyschecz, je pomozny strażnik Seidl s Dachawa, kotryž sandźenu njedźelu sa pschistajeneho strażnika žłużbu sastawasche, na straschnym njesbožu wina. W město teho, so by spěschny czah na hłowne kolije naprawił, běsche jemu wón na poboczných dale jěcz dał. Widżo, kajke njesboże je naczinił, wón do lěża czeknu. K druhemu strażnikej na dwórnischczu je pjecża prajił: „Mje wjazy njewohladacże!“

Samolwjenje tež žobu na wyschscheho sastojnika pada, kiž sa pomoznym straznikom hladał njeje.

* Prawje pißanu žwójbu mataj mandźelskaj w Bochumje, kotrajž staj žo pched krótkim swěrowacź dakoj. Zona je s tym schtwórty krócź do mandźelstwa stupiła; prjedy je tsjóch wudowzow pomełła; kóždy běsche ji se žwojeho prjedawscheho mandźelstwa dźěćźi žobu pschiwjedł, a kóždemu běsche wona sažo dźěćźi narodźiła. Jeje nětczischi, schtwórty, muž je do noweho mandźelstwa dwoje dźěćźi žobu pschiwjedł, s dźěła žwoje prawe wot njebo žony, s dźěła pschirodne, dźěćźi prěnjeje žony, kotruž běsche žebi wón wudowu brał. Duž žu w žwójbje nětko hižo woßmore dźěćźi.

* 26. sańdźeneho měßaza žu rěsnika Rittera w Ilversgahofenje pola Erfurta sajeli, kotremuž žo wina dawa, so je žwojeho 16 lět stareho wuczobneho hólza skónzował. 17. junija wokoło wjeczora běchu hólzowe cźełko s młynskeje hrjebje pola Hochheima s wody wucźahnuli. Wucźobnik mějesche na hłowje ranu, a na schiji běsche widźećź, so je jeho něchtó dajił. Napoßledk běchu wucźobnika 14. sańdźeneho měßaza s mischtrom w korczmje w Hochheimje widźeli. Tam běsche rěsnik hólczeza pjaneho napojił. Hromadźe běschtaj žo s korczmy wotßalikoj; ale mischtr žo žam do Erfurta wrócźi, wudawajo, so je jemu wucźobnik cźeknuł.

* W Bielefeldźe wóndano w nozy jedyn dźěłacźeŕ k nóznemu straznikej pschińdźe, žadajo, so by jeho tón sajał a do jastwa žadźił. Hdyž nózny straznik praji, so jeho bjese wscheje pschicźiny sajecź njeßmě, dźěłacźeŕ khěžora hanicź počza a potom rjeknu, nětko drje ma straznik pschißłuschnosćź jeho sajecź. Nózny straznik jeho na poliziju dowjedźe, hdźež jaty praji, so pschi žwojej žonje wjazy njewutraje, a so chze radscho w jastwje žedźećź, hacź pschi žonje doma bycź, kotrejež tsećźi muž wón je. Hdyž běsche ji prěni muž, kiž rady palenzowasche, wumrjeł, žebi wona wudowza wsa, kotrehož prěnja žona běsche žo w njewjesćźinskej drasćźe wobwěßyła; wón žam žo po kwaßu s druhej žonu teho runja bórsy wobwěßnu. Druheho muža žarowaza wudowa žebi na to dźěłacźerja wsa, kotryž je nětko pched njej do jastwa cźeknuł.

* W jenej wßy w Narańschej Friesiskej je žo sańdźeny tydźeń žadławe mordarstwo stało. Cźlowjek, kiž wjele palenza pije, je žwoju žonu s tšélbinym toporom tak pschebił, so je njesbožowna na to wumrjeła. Nasajtra mordaŕ žam k wjeßnemu pschedstejerjej pschińdźe a žo njeskutka wusna, na cźož jeho žandarm do Leera do jastwa dowjedźe.

* Němzej, kotrehož běchu w Pruskej k žmjercźi wotžudźili, žo radźi cźeknucź. Wón sbožownje ruske mjesy pschekrocźi a zyke lěto skradźu mjes němskimi kolonistami na Wołkyni pschebywasche. Pched schtyrjomi njedźelemi pruska wyschnosćź shoni, hdźe wón tcźi, a na jeje žadanje jeho w Ruskej sajachu a pruskej wyschnosćźi pschepodachu. Sajimawe je, kak je tónle cźlowjek ruske mjesy pschekrocźicź a tak dołho w Ruskej pschebywacź móhł, hdyž tola ani žłowcźka ruski njemóžesche.

* Wulkotne njesboże je žo sažo w wuhlowych podkopkach pola Saint-Etienne w Franzowskej stało, hdźež ske płuny (gasy) rosbuchnuchu, psches cźož je wjazy hacź dwě sćźe hewjerjow wo žiwjenje pschischko. Wobžarujomne njesboże je žo 3. t. m. pschipołdnju stało. Rano běsche žo 157 hewjerjow do podkopkow Verpilleux, 50 do podkopkow Saint-Louis a 7 do podkopkow Jabin dele puschcźiko. Jenoż jara maku cźrjódku s nich žu žiwych, ale cźeżźy sranjenych, won wucźahnuli. Se spomożeŕskim dźěłom dyrbjachu hnydom sažo pschestacź, dokelž běsche žo do podkopkow Saint-Louis, kotrež žu s podkopkami Verpilleux sjenocźene, woda nawaliła. W jenym nutskhodźe do podkopkow woda steji, s druheho žahły kad stupa a hrosne žmjerdźenje, dokelž je žo w konjemzach pod semju tež 60 koni žobu spaliło. Duž do podkopkow nichtó nuts njemóžesche; tam dyrbjesche žo wschitko sadußyćź. Wjazy stow žónskich a dźěćźi, kotrež žu žwojich sežiwjerjow shubiłe, žu žałosćźizy a płakajzy město njesboża wobstupiłe, a hnujaza je jich bolosćź wo wbohe woporу tajkeho cźeżkeho powołanja. — Podkopki Verpilleux žu najrjeńsche a najwobschěrnische w tamnischej wokolnosćźi a najwjazy wuhla dawaju; žu 480 metrow hłuboke a mějachu najdospołnische maschiny. 3. julija hacź do 11 hodźin dopołdnja wschitko derje dźěsche; žaneho signala žłyschećź njebě, a žadyn dźěłacźeŕ s podkopkow horje njepschińdźe prajicź, so žo straschne płuny pokasuja. Tši běrtliki hodźiny posdźischo něschto kußnu, jako by žo s kanony wutšéliko. Koło wokoło semja sarża, a někotre sekundy posdźischo mužojo a žónske, kotsiž s wonka podkopkow dźěłachu, wustróżeni k nutskhodam do podkopkow pschiběžachu; ale žmjerdźaty kad a wótre płuny s nich stupachu: tam žane žiwe stworjenje nuts njemóžesche. Dokelž žu druhe podkopki s podkopkami Verpilleux sjenocźene, žo woheń bórsy po wschěch rosschěri. Mjes prěnimi, kotsiž njesbožownym hewjerjam pomoz poskicźicź spytachu, běschtaj inženeŕaj podkopkow. Runjež móżeschtaj pched hrosnymi płunami, kotrež s podkopkow stupachu, lědma dychacź, žo tola khróble do korba žydźeschtaj a jedyn dźěłacźeŕ s nimaj; wschitzy tsjo žo dele puschcźichu. Ale hižo sa někotre minuty signalny skónczk saswoni. Duž korb saža horje scźeżechu. Pomjatk shubiwschi, se seßmudźenymi włožami, mjeswoczji a na rukomaj wopalenaj, inženeŕaj w korbje leżeschtaj; pěkny dźěłacźeŕ běsche žo shubił; wón běsche, kaž žo sda, do płómjenja dele panuł. Jedyn teju inženeŕow mějesche ruku rostorhanu a skamanu. Sacźuwschi, so myßle shubitaj, běschtaj pjecźa sa swónczk scźahnułoj. Wobeju do hojeŕnje donjeßechu. Mjes tym drusy inženeŕojo pschińdźechu, kotsiž spytachu žo dele puschcźicź. Woni poßlenje mozy napinachu, žo do podkopkopkow dele dobycź, ale podarmo: dokelž žo konjemzy palachu, běsche horzota pschewulka, a płuny pschejara duschachu. Duž žo do podkopkow Saint-Louis dele puschcźicź spytachu, schtož žo jim s wulkej prózu radźi. Inženeŕojo a dźěłacźerjo žo s korbom dele puschcźichu. Sa khwilu swónczk saswoni; duž jich sažo horje scźeżechu: woni w korbje tši cźełka žobu pschinjeßechu. Cźełka běchu poł spalene, so je lědma spósnachu. Mjes nimi běsche tež cźełko žwěrneho dźěłacźerja, kiž běsche žo s prěnimaj inženeŕomaj dele puschcźicź chzył, žo duzy po pucźu pjecźa sadußył a s korba won panuł. Dele padajo žo jemu hłowa wot cźełka wotrasy. Njesbožowny delekach leżeschе, jako bychu jemu pched krótkim hłowu wotcźeli byli. Žónske a dźěćźi płacźo do kólnje khwatachu, hdźež běchu prěnje cźełka pschinjeßli. Popołdnju w 5 hodź. prěnich ranjenych s podkopkow horje pschinjeßechu, kotsiž běchu straschnje rosbicźi a wopaleni. Dokelž wutroba hischcźe žłabje pukotasche, wjedźachu, so hischcźe je žiwjenje w cźełkach tychle njesbožownych. Žałosćźo a ruzy łamajo žo žónske k tymle scźornjenym a wohidźenym dźěłacźerjam, žwojim mužam abo bratram, cźischcźachu. Khwilu posdźischo korb muži horje pschiwjese, kotsiž běchu žwojim njesbožownym towarschам na pomoz dele khwatali; woni dale wjazy njemóżachu, dokelž běsche žo woda do podkopkow nawaliła. — Pschispomnicź chzemy, so je žo w podkopkach Jabin w lěcźe 1876 podobne njesboże stało; tež tehdom je tam wjazy stow cźlowjekow wo žiwjenje pschischko, dokelž běchu sće płuny rosbuchłe.

* Wobstarny wudowz w Peterburgu, bohaty pschekupz, kiž s drjewom wikuje, běsche žo rossžudźił žo s nowa woženicź; njewjestu běsche žebi młodu wuswolił, 16lětnu dźowcźiczku khudeho sastojnika. Nawoženja, kotrehož pschekupstwo kcźejesche, mějesche tež wulki rjany dom w pschedměscźe Peterburga, a žaneho dołha na nim; mjes podružnikami w tymle domje běsche hižo lěta dołho khudy sastojnik, teho runja wudowz, s rjanej dźowcźiczku. Holczka płakasche, shoniwschi, so chze ju nan tołstemu staremu pschekupzej wudacź; wo tajkej ženitwje wona niczo žkyschecź nochzyschе, dokelž běsche žo ji wo zyle hinaschim nawoženi dźało. Jeje njesbožowny nan pak žwojemu dźěscźu tón krócź pomhacź njemóżesche: wón běsche wobžedźerjej doma 300 rublow sastateje podružneje danje dołžny, a pschekupz pjenjesy žadasche abo — jeho dźowcźiczku sa žonu. Sslub žo sta. Se strachom młoda holczka kwaßny dźeń wocźakowasche. Tónle dźeń skónczńje pschińdźe. Kwaßni hoscźo běchu žo k wěrowanju hižo w zyrkwi shromadźili; tež młoda njewjesta se žwojim nanom pschińdźe, w běłej njewjescźinskej drasćźe, s kwětkami na hłowje a s wupłakanymaj wocźomaj; ale nawoženja žo pschezo hischcźe njepokasa. W město njeho skónczńje młody pschekupski pschińdźe a sastojnikej tołsty list pschepoda, w kotrymž tole stejesche: „Nusowany, Wam cźeżku kschiwdu cźinicź, Waß proschu, so chzył Wy tež na moje samolwjenje poßłuchacź. Ssebi na dźenßnische wěrowanje myßlo wczera wjeczor krucźe wußnuch. Ale mějach hrosny žón. Moja njebocźiczka mandźelska — wona je na prawdźe Bożej — žo mi wo žnje sjewi a s hněwnym hłožom dźesche: »Schto! Ty stary hrěschniko chzesch žebi holczku sa žonu wsacź, kotrejež dźěd móhł bycź?« To prajiwschi žo shubi. Ssmjercź wustróżany wotzucźich a trójzy wuplunuch, žo nadźejo, so směju potom měr, na cźož sažo wußnuch. Lědma pak běch wocźi sandźełił, moja njebocźiczka hižo sažo pschi mojim kožu stejesche . . . Zenje hischcźe ju tak njemdru widźał njeßym . . . »Poßłuchaj, Handrijo!« wona na mnje sawrjeska, »je-li so žebi tu holczku wosmjesch, žebi sa tši měßazy po Tebje pschińdu . . . Wěsch, ja njeżortuju! . .« Nětko wjazy njepluwach, ale žebi trójzy kschiž sczinich; spacź wjazy njemóżach a s cźeżkej hłowu hacź do ranja leżo wostach. Sswěru wschitko rospomniwschi žym žo pschežwědczik, so ma moja njebocźiczka tež w rowje prawo: Wascha dźowka je mi woprawdźe pschemkoda, a

potom — ßo ßwojeje žony pschejara boju! . . W liscźe wobßwědczenje namakacźe, so scźe mi sastate tsi sta rublow sapkacźik, a wysche teho hischcźe tyßaz rublow w hotowych pjenjesach, s kotrymiž mózecźe Swoju rjanu dźowku wudacź, kotrejž tajku kschiwdu cźinju." — Ale holcźzy ßo žaneje kschiwdy s tym stako njebě. Sabywschi, so je tu s njewjestu, wona khětsje rucźe s zyrkwje won běžesche a do pyschneho wosa skocźi, kiž wonkach stejo cźakasche; sbožowny nan wjeßeky sa ßwojej dźowcźiczku pschiběža, wostajiwschi shromadźenych hosczow, kotsiž dołhe mjeswocźe cźinjachu, w zyrkwi.

* Krwawny sběžk je na polkupje Koreja w narańschej Asiskej byk. W měscźe Yeiko, schtož je jene s najwjetschich na polkupje, běsche bohaty muž, wésty Boku, kiž ßwoje samoženje na skutki miłoscziwosćze nałożowasche a khudym wjele dawasche, sa cźož jeho jeho krajenjo móhł rjez kaž ßwjateho cźesczachu. Pšched někotrymi mešazami korejske knjeżerstwo městu Yeiko wyßoki dawk napoloži. Wobydlerjo ßo wotwlakowachu dawk płacźicź; duž budźesche sawěscźe sběžk nastał, njebudźesche-li Boku dawk sa zyke město se ßwojeje móschnje sapkacźik. Dokelž pak doscź pjenjes njemějesche, dyrbjesche někotre ležomnosćze pschedacź. To ßo wyschnoscźi po prawym njesesda; wona mějesche sa to, so chże Boku s tajkej darniwoscźu wésteje mozy w krajinje nabycź. Duž po poručznoscźi wyschnoscźe 400 pólzajskich sastojnikow jeho dom wobstupi, a někotsi jeho na dróhu won pschiwleczechu, hdyž jeho sabichu. Pšches tule pschecźiwo jich dobroczelej wukonjanu ßurowoscź ßo wobydlerjo města wulzy roshněwachu; woni ßo shromadnje do sastojnikow dachu, mnohich sabichu a nimale wschěch druhich ranichu.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach diakonus Räda němsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin farař dr. Kalich němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann Otto, khěžeŕ a blidarski mischtr na Židowje, s Hanu Marju Wicźasez,

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Pawoł, Michała Wicźasa, fabrikarja w Hrubjelcźizach, ß. — Emma Martha, Korle Augusta Michlera, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Rudolf, Antona Pippena, skakarskeho mischtra w Wurizach, ß. — Hana Marja, njemandź. dź. w Ratarjezach.

W **Katholskej zyrkwi:** Pawoł Pětr, Josefa Stankiewizsa, dźěłacźerja tudy, ß. — Hana Marja, Jana Augusta Kětana, žiwnoscźerja a murjerja w Sslonej Worschcźi, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 3. julija: Jan Ernst Schniebs, fabrikaŕ na Židowje, 31 l. 6 m. 8 d. — 4. Pětr Schütz, murjer na Židowje, 61 l. 8 m. 10 d. — 5. Pawoł Ernst, njemandź. ß. na Židowje, 1 m. 5 d. — Jan Ernst Mužik, barbjeŕ na Židowje, 43 l. 3 m. 29 d. — 7. Hana Amalija, njemandź. dź. w Brěsowje, 8 m. 7 d. — Rudolf Wjazßlaw, Adolfa Bobeka, krawza tudy, ß., 4 m. — 8. Madlena rodź. Žurkez, sawost. mandź. Jana Korle Franza, khěžnika a murjerja tudy, 72 l. 6 m. — Marja Domaschez, Pětra Urbana, wumjeńkarja w Sajdowje, mandźelska, 67 l. 4 m. 4 d. — 9. Pawoł Hermann, Jaroměra Wylema Steglicha, dźěłacźerja na Židowje, ß., 23 d. — 10. Emma Marja, njemandź. dź. w Nadźanezach, 4 m. — Hana Urbanez, njebo Handrija Wackera, khěžerja a dźěłacźerja w Bukojnje, wudowa na Židowje. 69 l. 11 m. 3 d.

Płacźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2436 měchow.		W Budyschinje 6. julija 1889				W Lubiju 11. julija 1889			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	9	24	9	53	9	12	9	41
=	žołta	8	82	9	6	8	82	8	97
Rožka	50 kilogr.	7	38	7	56	7	13	7	38
Jeczmjeń		6	86	7	14	6	80	7	7
Wowß		7	50	7	70	7	30	7	50
Hroch		8	89	10	97	9	17	9	86
Woka		8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	10	1	80	2	20
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	2	20	2	40
Pschenicźna muka	50 =	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 =	8	25	11	60	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	50	4	—	2	70	3	40
Ssłóma	600 =	30	—	32	—	24	—	27	—
Proßata 732 schtuk, schtuka		10	—	21	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby		4	25	4	50	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	—	6	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 24 np. hacź 9 hr. 41 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 97 np. hacź 9 hr. 12 np.; rožka wot 7 hr. 38 np. hacź 7 hr. 56 np.; jecźmjeń wot 7 hr. 14 np. hacź 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 30 np. hacź 7 hr. 50 np.

Draždźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. družiny 60—65 mk., 2. družiny 52—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—60 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 12. julija: Kraßne.

Pšches ßudnistwo ma ßo na pschedźadźowanje pschedawacź: 19. julija dopołdnja w 10 hodź. pola khlamarja Zwiefela w Nowej Wßy pola Hucźiny khlamowa pschiprawa, wurěsne twory, 1 dezimalna waha, 1 schijaza maschina, meble a druhe wězy.

Na pschedań: Młyn w Barcźe. — Khěža w Debßezach cźißko 46 s ½ kórzom pola.

W Rakezach je **žiwnosć** cźo. 125 s 25 kórzami pola, s maßiwnymi twarjenjemi, kaž steji a leži, hnydom na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

W Wětrowje je **khěža** se sahrodu a dwěmaj kórzomaj wotnajateho pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejicźerja tam shonicź.

W Wjelecźinje je **kubło** cźißko 123 s něhdźe 60 kórzami pola, kuki a lěßa, w jenym kruchu swißowaze, blisko żelesniży ležaze, s 332 dawskimi jenoscźemi pocźežene, kaž steji a leži, tunjo na pschedań. Po žadanju ßo 24 kórzow pschimjesowazych polow pschiraża. Dalsche je shonicź pola restawratěra **Libuscha** w hajnistkim dworje (jägerhof) w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Khlěbowa a zaktowa **pjekarnja** s dobrym wobkhadom je hnydom na pschedań. Hdźe? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

¼ lětny bruny **srěbz** je na pschedań pola kublerja **Schokty** w Kortnizy.

Kucza na pschedań.

Zyle dobra, mało trjebana landawska kucza je tunjo na pschedań pola **H. Dietricha** w Lětonjanskim hoscźenzu.

Tsěschne tschěski

pschedawa tunjo **Menzel** starschi w Budyschinje pod bórklinom 13.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po mózności bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płacźisnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Konje k rěsu

po najwyschschich płacźisnach kupuje a rukuje sa to, so ßo hnydom sarěsaju

Gustav Lange
konjazy rěsnik w Shorjelzu na Rósborskej haßy 33.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther
na žitnych wikach.

Balsamiski

salizylskokißały lój

psche bolaze nohi, srybowanu kožu, swosabjene stawy atd. s haptyki H. Schelchera,

salizylskokißały próch

psches nohowy pót atd. porucza

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje družiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płacźisnach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poručamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Syrup

punt po 12 np. a drózschi porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Raßß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd. porucza

Richard Neumann.

Khofej

paleny a njepaleny wot najtuńschich hacź do najlěpschich družinow porucza **Richard Neumann.**

Žnjowe khěrluschе,
kwaßne khěrluschе,
kwaßne kharty,
kharty k narodnemu dnjej,
kharty k ßłubej,
kharty k ßłěbornemu kwaßej,
kmótßjaze listy
w wulkim wubjerku porucza

G. Rämsch, knihiwjasaŕ
na bohatej haßy 21.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po žadanju maja žo leżomnoscże, k sawostajenstwu semrjeteho leżomnoscżerja a wjeßneho žudnika Ernsta Bjedricha **Domscha** w **Skanezach** pola Barta, jako:

a) **korczma** kat. czißko 18, fol. 10 leżomnostnych knihow Pschiwczańskeho podźěla, 6 hektarow 93,1 ara leżomnoscże wopschijaza a ſ 322,10 dawskimi jenoscżemi poczeżena,
b) **makosahrodniska žiwnosć** kat. czißko 6, fol. 7 tych žamych leżomnostnych knihow, 4 hektary 5,6 ara leżomnoscże wopschijaza a ſ 170,23 dawskimi jenoscżemi poczeżena,
c) **kowarnja** kat. czißko 3, fol. 11 tych žamych leżomnostnych knihow, 1 hektar 97,8 ara leżomnoscże wopschijaza a ſ 113,44 dawskimi jenoscżemi poczeżena,
d) **pólny a lukowy sahon** czißko 56 a 68 leżomnostnych knihow a fol. 6 leżomnostnych knihow sa Skanezy, tachantskeho podźěla, 2 hektaraj 22,4 ara leżomnoscże wopschijazy a ſ 92,73 dawskimi jenoscżemi poczeżeny,
e) **pólny sahon** czißko 82 a 83[a] sahonskich knihow a fol. 8 leżomnostnych knihow sa Skanezy, tachantskeho podźěla, 2 hektaraj 21,4 ara leżomnoscże wopschijazy a ſ 149,95 dawskimi jenoscżemi poczeżeny, **bjes** inventara a skadow, tola se **stejatymi** žujemi

žrjedu 24. julija dopoldnja w 10 hodźinach

na **městnje žamym** w Skanezach na **dobrowólne waschnje** na pschesadźowanje pschedawacż.

Leżomnoscże žu bjes dźiwanja na czeżkoty a dawki na 27,335 hriwnow taksěrowane, bjes tym so žu twarjenja

k a ſ 10690 hriwnami,
k b ſ 660 hriwnami,
k c ſ 3000 hriwnami

hromadże ſ murjemi pola krajneho sawěscżeńskeho wustawa pschе wóhnjowu schkodu sawěscżene.

S pokasanjom na wuwěschki, na žudniskej tafli a w Skaneczańskej korczmje wupowžnjene a pschesadźowanske wuměnjenja wopschijaze, žo na kupjenje smyßleni proscha, žo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Domschez korczmje kat. czißko 18 w Skanezach seńcż, žo k žadźenju samolwicż, žwoju płaczenjakmanoscż dopokasacż, žwoje žadźenja wosjewicż a dalsche wotczakacż.

S dobom žo k wjedźenju dawa, so budźa žo, hdy by kupz leżomnoscżow skót, k Domschowemu sawostajenstwu žłuschazy, jako: 1 konja, 1 woła do czaha, 9 kruwow, 2 žuczelnej jakojzy, 1 czelo a 5 žwini, teho runja hospodarski grat atd. po wjeßnoßudniskej taksy njekupik, tele pschedmjety **po** pschesadźowanskim dnju sa hotowe pjenjesy pschеs wjeßny žud sjawnje na pschesadźowanje pschedawacż.

W Budyschinje, 3. julija 1889.

Kralowski hamtski žud.

Philippi. Mstr.

Zigary

czißko 94
dobru 3 np.-zigaru
100 schtuk po 2 mk. 70 np.,
czißko 100
(wubjerk ſ czißka 86 po 4 mk. 50 np.)
schtuku po 4 np.,
100 schtuk po 3 mk. 50 np.,
czißko 104
(wubjerk 6 np.-zigary)
schtuku po 4 np.,
100 schtuk po 3 mk. 80 np.
porucża jako něschto wubjerne

W. H. Conrad.

Lěkarski
dorschowy jaterny wolij
snaty najlěpschi žrědk pschе płuzowe khorosce, skrofle, lischawu, žłabosć dźěczi, wumpjeru atd. porucża w bleschach po 50 a 75 np., kaž tež po wasy

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Carbolineum

najlěpschi wolij pschе hrib
porucża tunjo

Otto Engert.
en gros drogowe khlamy en détail.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucża jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Haptyka w Wósborku
M. Beckera

porucża
salsowy a wobžerny pólver sa konje,
wobžerny pólver sa žwinje,
mlokowy a wužitkowy pólver sa kruwy,
restituzionski fluid, konzentrěrowany, k sarybowanju pschi kromjenju konjow atd.

Wulki skład khachlow.

Wschě druźiny khachlow a khachlowych khachlizow wot najjednorischeho hacż do najwoßebnischeho ſ twjerdym, dźerżazym poschkleńczenjom (glasuru) ma pschezo w wulkim wubjerku na składże po najtunischich płaczisnach hornczeŕnja

H. R. Teutschera w Budyschinje
33 na kamjeńtnej haßy 33.

Zigary.

Dobru a rjenje běku žo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucża kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Khofej

paleny hischcże po 140, 150 hacż po 200 np.,
njepaleny hischcże po 120, 130 hacż po 160 np.,
jenož w derje a czisczeßłodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucża

Th. Grumbt
w kupniży a na swonkownej lawskej haßy.

Wschě
kolonialne twory,
khofej, jokor, rajß
atd. žu najtuńscho dostacż pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Khofej

wot najtunischich hacż do najdrózschich druźinow w wulkim wubjerku porucża

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Zokrowy syrup

czisteje žłódkoscże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucża

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Khofej

žyry a paleny,
derje žłodźazy po wschěch płaczisnach porucża

J. G. Klingst Nachf.

Zigary

7 schtuk po 20 np.,
100 = = 2 mk. 80 np.
porucża

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich-płaczisnach porucża
destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Wschi pschedawanju žo žerbski rěczi.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, schampanske žadowe wino, pěnjaze limonady, sodowu a seltersku wodu, teho runja
jablukowe kißalo
najlěpsche k žolotwi, k sakładźenju atd. porucża
hornjołużiska žadowa tłóczeŕnja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
w Budyschinje
na sadnej bohatej haßy 3.

Cžerstwy

wolij pšche cželczki

bleschu po 25 a 40 np.
poruczataj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3
drogowe khlamy k skotemu worlej.

Lěkarske

wuherske wino

najtuńsche kupne žórko
pola **J. A. Rotha,**
winizarja w Erdö-Benge
pola Tokaya.
Saruczene cžiste, pschepytane wot najprēńscheho
nēmskeho chemika dr. Bischoffa w Barlinje, jako
poßylnjazy ßrědk sa wotkhorjazych spósnaty. Dostacź w **mēschczańskej haptyzy**
w Budyschinje 1 bleschu po 2 mk. 25 np.,
1/2 blesche po 1 mk. 30 np., 1/4 blesche
po 65 np.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w cžerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěcžaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij

(nēmski a franzowski),

dwójzy warjeny

hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy,

bernsteinske laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Ia Kölnski klij kaž tež
murjerski klij

a hischcże wschelake druhe druzźiny,

myjerśku krydu,
gyps,
Ia portlandski zement,
klepatokamjenjowu
a **schmirglowu papjeru,**
schmirglowy plat,
schpundowanski wósk,
wósk sa parketowe schpundowanje,
barbicže wscheje druzźiny,
schablony

sa **molerjow** a **murjerjow**
atd.

porucza a ma pschezo na składże
po najtuńschich płaczźisnach

drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Jako płaczźisny hódne poruczam:

6/4 schěroke **poßleschczowe tkaniny,** stary łóhcź hižo po 20 np.,
6/4 schěroke **wupjerki,** stary łóhcź hižo po 25 np.,
módroczźischcź, barbunjepuschczaty, stary łóhcź hižo po 20 np.,
katun, wulki wubjerk, stary łóhcź hižo po 16 np.,
zbytki k wulkim pjeslam s kretonna, módroczźischcża, katuna po 50, 70 a 90 np. **Flanek** k létnim koschlam stary łóhcź hižo po 20 np., hotowe tajke **flanekowe koschle, běły cźisty płat, polkat, bawmu** k koschlam, **płatowe** a **bawmjane tkaniny** k blusam, stary łóhcź po 25 np., **katunowe rubischcża** po 30 np., **cźistowolmjane tibetowe rubischcża** po 80 np. hacź k najrjeńschim wuschiwanym, dźělbu **lustra** pod płaczźisnu stary łóhcź po 17 np., dwójzyschěroke **drastne tkaniny** we wschěch barbach stary łóhcź po 50 np., **kholowowe tkaniny** sa lěczo s drela a płata, hotowe **ßkómniki** po 1 mk. 50 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Najlepscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaczźisnach dostacź w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschczu
w Budyschinje.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Salożena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

36 millijonow 120 tyßaz 176 schěßnakow 53 krajz.

Woheń-, krupobicze-, schkleńzu-, transport- a žiwjenje-sawěscźenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěscźenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancźiz.

Wobkhodny agent Koplansky

na schulskej drózy 5 pola knjesa rjemjenjerja Leunera po 2 skhodomaj poruczа ßo k wudźěłanju pißnych dźěłow, jako kupjow, dołżnych a sastajenskich sapißanjow, zeßijow, próstwow a wobcżežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy skład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hlowna agentura Hamburgsko-Bremenskeho woheńsawěscźenja.

Hornjolužiske towarstwo k wobstaranju wjeßnych cželadnikow a dźěłaczerjow

na ßerbskich hrjebjach cźißko 28

kóżdy cżaß wjeßnym cželadnikam a dźěłaczerjam dobru ßłużbu darmo pschipokasuje.

Pschepoloženje khlamow.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju pschedawarnju mydła a ßwěżow

na mjaßowe torhoschczo cźißło 15

pschepołożił. Dowěrjenje, mi hacź dotal spożczene, proschu mi też dale sakhowacź.

S pocześcźowanjom
J. G. Illgen.

Ssym ßo w Běłej Wodze jako lěkar sa-ßydlił. Rěczne hodźiny pschipoldnju wot 12—2 hodźin. (W hoscźenzu „nēmski khěžor.")

Dr. Otto Koslowsky

praktiski lěkar, hojeŕ a laseńk.

K nalětnemu lěkowanju porucza ßylnje skutkowaze

krejczźiscźaze kapki

psche wumpjeru, lischawu atd.

Rakeczańska haptyka.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóżdu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóżdu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóżdej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjeczźorneje Indiskeje**
mēßaczńje 3 krócź,
s **Hamburga** do **Mexika**
mēßaczńje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne lódźe puschawaju wubjernu jědź a pschihódny nuczowanisku sładnosćź sa kajutowych a hyschkubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa **No. 707**
Carl Meisel w Budyschinie.

Wossjewjenje.

Dźiwoczźanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smēje, da-li Bóh, jutsje, jako schtwórtu njedźelu po ßwjatej Trojizy, popołdnju w 3 hodźinach w Zokowje w Lehnertez domje mißionsku hodźinu. Wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Na Židowje je w khěži cžo. 221 stwa s komoru a s łubjowej komoru wot 1. oktobra na pschenajecże.

Dźěłaczerske ßwójby ßo pytaju.

W papowej fabrizy w Nowej Wßy pola Hucźiny móża wot 15. julija pschi dobrej msdże schtyri ßwójby, tola jenoż ßylni, dźěławi a strósbi ludźo, trajne dźěło a w nowym ßwójbnym domje rjane wobydlenje dostacź. Trěbne běrnischczo dostanje kóżda ßwójba darmo.

Pohonczam, wotroczźkam, dźowkam dobru ßłużbu pschi wyßokej msdże darmo wobstara pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9. Dójki dostanu pschi wyßokej msdże město.

Wossjewjenje.

Wobdźělnizy ßerbskeho wotdźělenja pschi Draždźanskim holdowanskim cźahu ßu w ßwojej hospodze 1 swjerschnik, 1 mużazu ßuknju, 1 laz, 5 dybsaczńych rubischkow, 1 kapiczźku, 1 schtrympu, 1 broschu a 1 rukajzu wostajili. Tele wězy ßu w redakziji Serb. Nowin saßo dostacź a njech ßo skerje a lěpje wotwosmu.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. **Sobotu 20. julija 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S naprawami, kotrež je Schwajzarska pschećiwo anarchistam a sozialdemokratam, w Schwajzarskej bydlazym, sawjedła, němske knjeżerstwo hischće spokojom njeje. Wone žebi wótrische naprawy žada. Dokelž Schwajzarska k temu swólniwa njeje, chże ju Němska k temu psches to nusowacź, so wobkhad se Schwajzarskeje do Němskeje po mózności počeži. Pučowarjo a jich twory, se Schwajzarskeje do Němskeje pschikhadźazy, žo wot němskich złonikow jara do dróbna pschepytuja. Měnja, so Němska psches tajke počeženje wobkhada bóle schkoduje, hacź Schwajzarska. Pučowarjo wjazy do Němskeje psches Bajersku a Württembergsku njeješdźa, ale pucź psches Awstriju wuswola. Tak bajerske a württembergske żelesnizy pjenježny wupad počerpja, s czehoż awstriske żelesnizy wužitk czahnu. Runje tak je s woženjom tworow. Dokelž žo pschi pschepytanju na němsko-schwajzarskej mjesy czasto wobschkodźa abo dołho leżo wostanu, je nětko psches Awstrisku do Němzow sczelu. Schkodu pschi tym maju sažo bajerske a württembergske żelesnizy njesch. W kajkej należnosći po prawom Schwajzarska hischće žadanja Němskeje dopjelnika njeje, njeje jažne. Po pišmje, wot schwajzarskeje swjaskoweje rady němskemu knjeżerstwu pósłanym, Schwajzarska tola napschećo Němskej spjećiwosć njepokasuje. Schwajzarska swjaskowa rada w tutym pišmje praji, so němskeho polizajskeho komišara Wohlgemutha do kožydłow wabiła njeje, ale so žu jeho teho dla sajeli a se Schwajzarskeje wupokasali, dokelž je k njeměram schćuwał. Porok, so Schwazarska anarchistam a revoluzionaram statok dawa, też hdyž žwědczenja wo dobrym sadźerženju nimaja, žo wotpokasuje. Skónczńje žo w pišmje wusběhuje, so je žo Schwajzarska stajnje prózowała, s zusymi knjeżerstwami, wožebje pak s němskim, dobre pschećelstwo dźerżeć, tola czim bóle žo teho dla Schwajzarska žwojich prawow dźerži. Hdże nětko hischće schpak tczi?

— Jeho Majestosć kral Albert je schtwórtk popołdnju do Kassela pschijeł, so by žebi tamnischu wustajenzu wobhladał.

— K pschedstejazym wulkim khěžorskim manevram w Hannoverskej a Westfalskej, pschi kotrychž budźe też khěžorka pschitomna, mnohich wjerchowskich hosći wotczakuja. Pódla sakskeho krala pschińdu jedyn awstriski arzywójwoda, jedyn bajerski prynz a mnosy drusy němszy wjerchojo. Khěžorskaj mandźelskaj žo po manevrach po Rheinje do Baden-Badena k narodnemu dnjej khěžorki Augusty podataj. Twjerdźe pak tele postajenja hischće njesteja, wo nich žo hakle po khěžorowym domojwrócze s Jendźelskeje s města wobsamknje.

— Tak wobschěrne strajki dźěłaćerjow wschelakich remjeślow, kaž lětża, sa wjele lět w Němzach byke njejžu. Sańdźeny tydźeń je na 2000 pjekarskich pomoznikow w Barlinje dźěłacź pschestako. Mischtrjo žu žo rosžudźili, žadanja pomoznikow njedopjelnicź, a žu hacź dotal samohli, s pomoznikami, kotsiž žu w dźěle wostali, žwojich wotebjerarjow spokojicź. S dźěła žu jim też wojerszy pjekarjo wupomhali. W Spandawje je teho runja bjes pjekarskimi strajk wudyrił.

Awstrija. Młodocześcha maja myžle, žwoje njedawne wólbne dobycza połnje wuwužiwacź. Ssobotu mějachu nowowuswoleni młodoczěšzy sapóžłanzy w Prasy shromadźisnu, w kotrejž mózachu pschipowjedźicź, so budźa, dokelž staj žo hischće dwaj sapóžłanzaj, kotrajž žo pschi wólbach k žanej stronje njedźerżeschtaj, k młodoczěšzej stronje pschisamkkoj, na czěškim krajnym žejmje 42 muži žylni. Na tejle shromadźisnje žo też žłowa rospominachu, kotrež je pjecza awstriski khěžor wo poślednich wólbach do czěskeho krajneho žejma prajił. Pschi wobsamknjenju delegaziskich poždźenjow je khěžor pjecza czěskemu sapóžłanzej Fanderlikej prajił, so žu jeho wólbne dobycza Młodoczechow pschekwapiłe, a so je žebi intelligenza wješneho wobydlerstwa w Czechach wužwědczenje duchowneje khudoby wustajiła, hdyž je žo wot prósdnych rěczow Młodoczechow sabłudnicź daka. Spodźiwni ludźo žu na wjerch pschischli, pschećiwo kotrymiž dyrbi žo sakroczicź. Pschećiwo tutemu hanjenju młodoczěšeje strony młodoczěšzy sapółanzy protestowachu a wobsamknuchu, teho dla k czěskemu městodźerżiczelej deputaziju póžłacź a jeho namokwjecź, so by, je-li so njeje khěžor tamne žłowa prajił, wosjewił, so žu njewěrne, je-li so pak je khěžor woprawdże s tajkim sazpiczom wo Młodoczechach rěczał, chzył městodźerżiczel wěrne wopisanje politiskeho połoženja w Czechach khěžorej podacź, so by praweho rosžuda wo politiskej srałosći czěskich wuswolerjow nabył. Njedźelu je městodźerżiczel młodoczěšku deputaziju pschijał. Wón je jej prajił, so jemu sastojnszy niczo wo tamnym rosžudu snate njeje, kotryž žo khěžorej pschipižuje, a žlubił, so wo wólbach njestronisku rosprawu poda.

Franzowska. Sa franzowsku deputertsku komoru je czaž, na kotryž bě wuswolena, wuběžał. Wona je tele dny pośledni krócź wuradźowała, abo wjele bóle doherjekała a žo dowadźiła. W poślednich poždźenjach je žo komora psched zykym žwětom psches žwoje njehorne a njedostojne sadźerženje wohanibiła. Póžłanzy žebi wschědnje paduchow a jebakow nawdawachu, haj žo žamo bjes žobu pjerjechu. Franzowski lud je wjeżeły, so je žo tutemu pohórschkej, kiž franzowskemu mjenu woprawdże cześcź njedobudże, kónz czinilo. Sa njedołhi czaž Franzowsojo žobustawy sa nowu deputertsku komoru wuswola. Smeja też w nowej komorje pschiwižowarjo republiki wjetschinu? Republikansy žami na tym dwěluja. Lud je njemóz, žłabosćź a rosjěsdźenosćź republiki do doscże spósnał; wón je žo jeje nabył a sa wumózerjom hlada, kiž by kraj s republikanskeje hubjenoscże wuwjedł. Jako muž, kiž by to samohł, žo powschitkownje bywschi general Boulanger wobhladuje. Jeho žo też republikansy teho dla žmjercź boja; duž hladaju, so bychu jeho sahubili. Boulanger by hižo dawno w jastwje žedźał, njebudźesche-li wón hižo loni žwojim pschećiwnikam wupjerchnuł a najprjódzy w Belgiskej a potom w Londonje wucźek namakał. Wotžudźeny pak wón tola budźe. Jeho drje tak dołho, hacź žo do Franzowskeje njewrócźi, pschimnucź njemóża, tola jene republikansy žo nadźija dozpicź: so jeho ludej jako jebaka a njeczežneho człowjeka a žlepza pokasaja. Republikansy na to licża, so jeho lud potom wopuschći. Runje teho dla smeje žo wužudźenje Boulangera krótko psched wólbami do deputertskeje komory. S wužudom dyrbi žo Boulanger na wschě czaży w Franzowskej njemózny czinicź. Sapiž pschestupjenjow, kotrež

je wón pjecża ſkucził, njeje ßnadny. Boulangera bjes druhim winuja, ſo je ßo jako roskaſowar w Tuniſu ſ jenym ſe ßwojich tajnych agentow do 210,000 frankow dźělił, kotrež běchu jemu teho dla dali, dokelž bě někajki khumſchtny khoſej k wuźiwanju w wójſku poruczał. Jako wójnſki miniſter je wón pjecża wſchelakim nowinam wſcho hromadźe 242,000 frankow darił, kotrež bě ſ knjeżerſtwoweho fonda tajnych pjenjes wſał. S teho ßameho žórka je wón 60,000 frankow dołha ſapłacził, ßwoje wobydlenje ſa 12,000 frankow nowe wuhotowacź dał a offizěrſkemu kaſinej, wot njeho ſakoženemu, 140,000 frankow pſchiwobrocził, ſo by offizěrow ſa ßebje dobył. Dale Boulangera winuja, ſo je woſpjet na wjazorych měſtnach njeměry naſchkarał a wobſtejaze knjeżerſtwo powróczicź ſpytał. W wobſkórżbnym pißmje ßo praſcheja, ſ wotkal Boulanger pjenjeſy k ßwojim agitazijam bjerje — tola na to wotmolwjenja njenamakaja. Praji ßo jenož, ſo ßu Boulangerej w lěcże 1888 ſ wukraja 1275 ſapißanych liſtow póßkali. Skónczńje je Boulanger pjecża wojakow narěczecź chźył, ſo bychu na jeho pſchiwißowarjow njetſěleli, hdy by k ſběžkej pſchiſchko. Najſkerje Boulangera ſaßudźa, tola druhe praſchenje je, hacź budźe jeho lud jako winowateho wobhladacź, a hacź Boulanger ßwój pſchiwiß bjes ludom pſches prozeß ſhubi, kaž to republikanſzy wotczakuja.

Bołharſka. Wobkedźbowanja hódne je, ſo budźa ßo lětuſche pſchehladki a manevry bołharſkeho wójſka w pſchitomnoſczi wyſchſchich awſtriſkich offizěrow wotbywacź. Je też nadpadne, ſo budźe zyke wójſko hromadźe na jenym měſtnje manevrěrowacź, bjes tym ſo je druhe lěta wójſko do wjazorych wotdźělenjow dźělene manevry měło. Dyrbja ßnadź Bołharjo awſtriſkim offizěram pokaſacź, hacź ßu k wójnje hotowi? Wot teho cźaßa, ſo je kral Milan ſ tróna ſtupił a w Sſerbiji ruſko-pſchecźelna ſtrona knjeżerſtwo wjedźe, ßu ßo ſ nowa wucźenja na Balkanje ſapoczałe. Bjes tym ſo ßu w Boßniji a Herzegowinje pſchezo wótſiſcho ſkórżby na awſtriſke knjeżerſtwo ßłyſchecź, ßu ßo w Sſerbiji Bołharjo ſaßydlili, kotrychž je nětcziſche bołharſke knjeżerſtwo ſ kraja wuhnało, dokelž ßo ruſkeje ſtrony dźerża. Cźile nětko pſchi bołharſkich mjeſach nadpady k powróczenju bołharſkeho knjeżerſtwa dźěłaju a ſkładnoſcze hladaja, ſo bychu w Bołharſkej njeměry ſbudźili. Bołharſke knjeżerſtwo ma ſpoczinanja tychle cźekńenzow ſa jara ſtraſchne a jich wótrje wobkedźbowacź dawa. Wone ßo ßamo boji, ſo móhło jich dla k wójnje bjes Sſerbiju a Bołharſkej dóńcź.

Sſerbija. Sſerbſka kralowa Natalija ßo pjecża bórſy do Sſerbije wróczi, a k jejnemu nawrótej ßo pjecża w Beogradźe hižo pſchihoty cźinja. S Odeßy, hdźež wona tu khwilu pſchebywa, wona na nowej parnej łódźi „Sſerbiji“, kotruž je jej wjerch Gagarin k temu poſkicził, po Cźornym Morju a potom po Dunaju do Beograda pojědźe. Jeli ſo łódź „Sſerbija“ dla nikeje wody do Beograda dopłuwacź njemóhła, kralowa w Rſchawje na ßerbſku łódź „Deligrad“ ſtupi. Pódla kraloweje w ßerbſkim hłownym měſcze w bliżſchim cźaßu cźornohórſkeho wjercha Mikławſcha wotcźakuja. Jeho wopyt je na cźaß po kwaßu jeho dźowki, prynzeßyny Miliży, ſ ruſkim wulkowjerchom Pětrom Nikolajewiczom poſtajeny. Wjerch Mikławſch pſchi tejle ſkładnoſczi pſchehladku ßerbſkeho regimenta wotdźerži, kiž ma jeho mjeno. S Beograda wjerch Mikławſch do Konſtantinopla pojědźe, hdźež budźe nęſchto cźaßa w ßwojim tamniſchim lětnim hrodźiku pſchebywacź.

Turkowſka. Njeſpokojnoſcź bjes kſchesćijanami na Kretiſkej kupje dźeń a bóle pſchiběra a ßnadź bórſy k ſběžkej ſroſcze. Kſchesćijenjo ßebi žadaju: 1. ſo by ßo nětczišchi hkowny guvernér wotwołał; 2. ſo bychu ßo ßudniſtwowe reformy pſchewjedźe; 3. ſo by kupa Kreta finanznu ßamoſtatnoſcź doſtała; 4. ſo bychu ßo ſjawne ſaſtojnſtwa runomérnje bjes kſchesćijanow a muhamedanow rosdźěliše. S tychle žadanjow turkowſke knjeżerſtwo ani jene pſchiſwolicź nochże, wone ma wjele bóle myßle, na Kretu wjetſche wójſko póßłacź a njeſpokojnych ſajecź dacź. Je-li ſo by hiſchcże prjedy ſběžk wudyrił, chzedźa pjecża Italſka, Awſtriſka a Němſka Kretiſki brjóh ſe ßwojimi wójnſkimi łódźemi woblehnucź, ſo bychu ßo ſběžkarjam brónje pſchiwoſycź njemóhłe. Sda ßo po tajkim, ſo je ßo Turkowſka k němſko-awſtriſko-italſkemu ſwjaſkej pſchiſamkla; hewak ßo tola wułożicź njeda, cźeho dla chzedźa mjenowane wulkomozy Turkowſku pſchi Kretiſkim ſběžku podpjeracź.

Braſilſka. Na braſilſkeho khěžora, Pedra II., ßu ſ revolvra kulku wutſělili, hdyž wón wutoru wjeczor ſ dźiwadła ſtupi. Nadpadnika, jeneho Portugalſkeho, ßu ſajeli.

Poklad.

Schewz Bětka w měſtaczku M., kiž ßußodam ſtare wobucże płataſche, k ßwojemu ſchewſkemu ſtólczkej jara krucże pſchißmoleny njebě, a jenož rědko jeho ſchtó na nim ßedźo nadeńdźe. Sa to pak Bětzy wulke wězy w hłowje khodźachu, a jemu ßo ſtajnje wo dobrych dnjach dźijeſche a wo kraßnym žiwjenju, w kotrymž ma cźłowjek prawje wjele pjenjes. Duž běchu wſchitke jeho myßle jenicźzy na to ſkožene, kak by telko pjenjes doſtał, ſo móhł też tajke lóhke žiwjenje měcź, ſo móhł kóždy wjeczor ßwoje někotre karanczki piwa wupicź, ßo pſchi rjanym wjedrje na kraj wukhadźecź, njedźelu do wulkich ſahrodow pſched měſtom na piwo khodźicź a ßwoju dobru trubku tobaka k temu kuricź.

K temu pak ſaßkužba, kotruž wot ßwojeho płatanja mějeſche, doßahacź nochzyſche; duž też mějeſche ſa to, ſo hakle hódno njeje, ßo na ſchewſki ſtólczk ßydacź, kožu klepacź a gratej ßmolicź. Na druhe waſchnje dyrbjało ßo ſkerje nęſchto ſaßkužicź hodźecź, a cźłowjek ſ tajkim jaßnym roſumom a tajkej dobrej ſrěczniwoſczu, kaž wón, dyrbjał tola ſboże nadeńcź, jenož ſo by jo pytacź ſchoł. Takle wón ſtajnje też ßwojej mandźelſkej prědowaſche, hdyžkuli jeho wona napominaſche, ſo dyrbi tola pſchi ßwojim dźěle woſtacź, dokelž jemu hewak ſkónczńje nichtó niczo wjazy płatacź njepſchinjeße. Ale tón druhi pucź, nęſchto hódne ſaßkužicź, wón pſchi wſchěm ßwojim jaßnym roſumje pſchezo hiſchcże wußłědźicź njemóżeſche. Skónczńje mějeſche ſa to, ſo je jón namakał. Sa někotre ſchěßnaki, kotrež běſche wuwikował, pſchedawſchi poßleſchcża a wſchelaki njetrěbny domjazy cźapor, ßebi wón wſchelakich kapkow, żałbiczkow, pleſtrow a ſelow nakupowa, je do ſchkleńczkow a bólczkow rosdźěli abo do pißaneje papjery ſeſawała, a ßo ſ nimi na pucź naſtaji do ßußodnych wßow a ßamotnje ſtejazych burſkich ſtatokow.

Sswoju žonu, kotraž k temule pſchekupſtwu, kotrež chzyſche wón nětko ſapoczecź, dołho haj prajicź nochzyſche, wón narěcza, kajkeho wużitka móże wón ſe ßwojich tworow pola proſtych burſkich ludźi ſcźahnucź, kotrymž chzyſche ßwoje ßrědki wukhwalowacź, ſo ßu na wſchu ſchkodu dobre. A dokelž ßo ji ſdaſche, ſo wěz tak khupje wumyßlena njeje, a wona też jeho lubjenju wěrjeſche, ſo ji wón kóždy tydźeń wot ßwojeho dobytka wjele wjazy póſcźele, hacź wona ſa ßo a jeju tſi dźěcźi trjeba, jemu wona w dobrej nadźiji cźahnucź daſche.

To dyrbi ßo prjedawſchemu ſchewzej, nětko wikowarjej Bětzy pſchidacź: ßwoje tworу mózeſche wón ludźom ſ tajkej ſrěczniwoſczu a dokładnoſczu wukhwalowacź, ſo wſchitzy wěrjachu, jeno ſo maju titku abo ſchkleńczku wot njeho w domje, dha ßo wſchitkich khoroſczow ſminu, a žane horjo wjazy jich próh pſchekroczicź njemóże. Haj wěrkojte żony mózeſche wón narěczecź, ſo maju tajku abo hinaku khoroſcź, runjež běchu zyle cźiłe a ſtrowe; a hdźež ſa ludźi niczo bracź nochzychu, tam běſche někajka kruwa, kotrejž běſche naczinjene, a kotraž mało dejeſche, abo do hródźe khodojta khodźeſche; a pſche naczinjene a pſche khodojty běchu Bětkowe ßrědki zyle woßobnje dobre. Schto mějachu ludźo na wutrobje, ſchto ßebi mjelczo pſchejachu, żadachu, na cźo ßo nadźejachu, to ßo jich wón tak wuſchiknje ſwuwoprascha, ſo wſchitko wot nich ſhoni, bjes teho ſo bychu ſchto wo tym pytli; a hdyž jim wón potom to abo tamne jako ſkutkowanje ßwojich ßrědkow abo jako wuſpěch ßwojich potajnych khumſchtow wukhwalowaſche, ßebi myßlachu: „Tón móże woprawdźe wjazy, hacź khlěb jěſcź; ſ tym dyrbjeli tola ſpytacź!“ A woprawdźe jemu nęſchto wotkupichu, abo jemu ſkót žohnowacź abo ßebi kharty kłaſcź dachu. Pſchetož też na to ßo wón wuſtejeſche. Pjenjeſy wſchak to njeßeſche. Hdyž takle ſtajnje wokoło běhaſche a we wſchěch domach kleſkaſche a kżeſche, Bětka njemało laczny a hłódny bycź pocza; a hdyž do korczmy pſchińdźe, dyrbjeſche tola też pokaſacź, ſo ßo jeho próza płaczi a ſo móże ßebi rady nęſchto popſchecź; tak chzyſche nahladnoſcże dobycź a dowěru k ßebi ſbudźicź. To budźeſche wſcho dobre było, hdy budźeſche ſ cźaßom ſaßo nowych tworow nakupicź a ßo wo draſtu ſtaracź njetrjebał; ſa żonu a dźěcźi doma pak ſ zyła niczo wyſche woſtacź nochzyſche. Nęſchto njedźel takle po kraju wokoło poczahawſchi Bětka ſaßo ſa nowym żórkom ßłědźicź pocza, ſ kotrehož móhł wjazy pjenjes cźerpacź. A ßebi wo tym hkowu łamajo ßo wón cźaſto tak ſabu, ſo duzy po pucźu abo w korczmje ßedźo ſawoła: „Pſchi tym niczo won njepſchińdźe!“ Pſchetož ſo porſity ſe ſchkórnjow won kukachu, kaž wón jaßnje widźeſche a cźujeſche, to wſchak ßobu njeliczeſche. Ale kaž je ßo někotrejżkuli mudrej hkojczży hižo ſeſchko, ſo je ji pſchipadny, ßnadny podawk dopomhał ważnu wěz wußłědźicź, tak też naſchemu Bětzy ßkowa proſteje burſkeje żónſkeje nowe żórko wotkrychu, kotrež bohaty wużitk lubjeſche. Junu wón na ßamotnym burſkim kuble, niz daloko wot měſta, kotrež wulkeho muża, ſchewza Bětku, ſ hordoſczu ßwojeho mjenowaſche, też ßwoje lěkarſke ßrědki wukhwalowaſche, ſ dobom naſdala pſcheradźejo, ſo hiſchcże wjele wjazy roſumi, hacź by ßebi ſchtó myßlił. Burowa, kotraž běſche runje ßamalutka doma, kedźbnje na teho muża poßłuchaſche, kiž ßa-

meho ßebje, ßwoje khumschty a ßrědki dokhwalicź njemóżesche. Ale, schtoż budżesche wona rada ßłyschała a měła, ßo tola njepokasa, ani w jeho kaschćźiku, ani na jeho jasyku. Duż wona skónczńje rjeknu: „To wschitko niczo njeje; hdy by mi něchtó tón pokład sběhnucź móhł, potom by nam pomhane było!"

Pschi ßłowje „pokład sběhnucź" Bětzy bě, jako by jemu něchtó wulku ßwětku ßwězu w hłowje saßwěćźił był, pschi kotrejež ßwětle wón wulku hromadu słota pscheð ßobu leżo widżesche. Ssam pschi ßebi ßebi wón porokowasche, so ßo hižo dawno na to skożił njeje, pokłady sběhacź, dokelž ßo s tajkim něczim najlóżscho schwarny pjenjes s móschnjow hłupych ludźi wuklukacź hodźi. Ale swonkownje, se ßłowami, wón jara potajnje cźinjesche a wjele lubjo dżesche: „Pokład sběhnucź móhł — Wy prajicźe, Wicźasowa? Niż jenoż sběhnucź mózu tón pokład, kiž je Wam hižo wědomy; ja mózu kóżdy potajny pokład też wußlědźicź, a hdy by tsi sta kóhczi hłuboko w semi sahrjebany był. Ale schto mi mój khumscht pomha? Schtóż chze djabołej pokład wotdobycź, kotryż wón skhowany dżerži a strażuje, dyrbi najprjódzy něschto na to ważicź móz, a to ja njemóżu. Měnicźe Wy, so je w Waschim domje abo něhdże blisko pokład skhowany?"

„Hacź to měnju? — ja wěsće wěm, so tu pokład je a hdże leži", burowa wotmolwi. „A mój Michał hižo léta dołho hlada, so by praweho muża nadeschoł, kiž móhł jón sběhnucź. Potom bychmoj hnydom ßwoje lada pschedakoj a do města cźahnułoj, do najrjeńscheho domu, mój Michał praji."

„Tón prawy muż ßym ja!" rosßudnje a ßo s pjascźu na wutrobno bijo Bětka rjeknu. „Hdy dha Wicźas domoj pschińdże, so bychmoj wo tejle wězy dale s nim porěcźałoj?" — „Je-li so ßo jemu w měsćze schkleńczka wjele njeradźi, móże bórsy pschińcź. Doczakajcźe na njeho! Mjes tym Wam żaneje nusy njebudże." To prajiwschi burowa s durjemi won dżěsche a bórsy cźascź ßuscheneho mjaßa, khléb a palenz pschinjeße; Bětka ßo sa blido ßydże, ważnje wokoło ßo hladajo, jako by ßebi s jědże a picźa do zyła niczo njesćźinił. Ale bórsy ßo pokasa, so ßo wón na to wusteji, pokład, kiž pscheð nim stejesche, niz jeno sběhnucź, ale też derje sahrjebacź.

Wicźasej ßo dżenßa w měsćze żana wjele radźika njebě, a wón hižo domoj pschińdże, prjedy hacź běsche Bětka poßleni żwak mjaßa pózrjeł. Burowa ßwojeho muża potajnje w stronu wsa a jemu wupowjeda, kajkeho ma nutska mudreho muża ßedźo, a kak je ji wón na schěßnak sumu wulkeho pokłada prajił, kiž sady jich bróżnje pod wulkej jabłonju sahrjebany leži, a kotryż cźert ßam strażuje. So ßo wón na to wusteji, pokład sběhnucź, wona s tajkej wěstoscźu wobkrucźesche, jako by jeho to hižo sto krócź dokonjecź widźała; duż hinak bycź njemóżesche, Wicźas dyrbjesche ßo hnydom s Bětku dale rěcźecź a s nim wschitko wucźinicź, so ßo potajny pokład sběhnje. Cźim bóle pak Wicźas a jeho mandźelska sa tym żedźeschtaj, pokład prawje bórsy do rukow dostacź, cźim mjenje ßebi Bětka nusne cźinjesche. Wón naspomni, so tak lóhko njeje, pokład sběhnucź, kaž ßebi to ludźo myßla, kiž wo tymle khumschcźe niczo njerosumja; dale wón cźinjesche, jako by jemu s zyła niczo na tym njeležało, ßebi s tajkim něczim pjenjesy saßkužicź, dokelž je strach pschewulki; a hdyž ßebi Wicźas pytnucź dasche, so ßo jemu skoro sda, jako by Bětka pokład sběhnucź a ßam sa ßo sdżerżecź chzył, so pak njech ßo potom jeho a jeho koßmateho Bobaka hlada, dha ßo Bětka s zyłej schiju woschcźérjecź pocza a praji: „Hdy bych to cźinicź chzył, dha móhłoj Wy a Wasch Bobak wobaj pschi tym stacź, ale pytłoj niczo wo tym njebyschtaj, so pjenjesy won bjeru a ßo s nimi wotßalu."

Nětko Wicźasej cźłowjekomaj tak stysłno bycź pocza, jako by Bětka woprawdże hižo zyły bohaty pokład sběhnuł a do ßwojeho kaschcźika stykał był. Duż jemu najrjeńsche dobre ßłowa dawaschtaj a jeho proscheschtaj, so dyrbi ßebi pschezo do prědka żadacź, schtoż trjeba, a so ßmě nětko hižo tsecźi dźěł pokłada jako ßwój wobhladowacź. Duż ßo sręcźachu, a Bětka pschede wschěm tsi dny khwile żadasche, so móhł wschitko pschihotowacź a słeho ducha wobkedźbowacź, kiž pokład strażuje. Tele dny běsche wón zyle mjelcźazy, cźasto na ßamotne města w domje abo do blisheho lěża khodźesche, abo ßo pod jabkoń, pod kotrejž mějesche sły duch ßwoje słoto sahrjebane, stupi a skhiliwschi hłowu a mjelczo bórbotajo na semju stejo hladasche. Pschi tym ßebi jědź a picźe derje ßkodźecź dasche a te hodźiny spara, kotrež ßebi wokoło poknozy wottorże, dokelž yrbjesche słeho ducha dopósnacź, rano w doßahajej měrje doda. Skónczńje na schtwórty dżeń, hdyž ßo Wicźasej mandźelskaj po ßnědanju do potajneho rosręcźowanja s Bětku daschtaj, jimaj wón wosjewi, schtoż běsche dotal naschonił.

„To je skupy cźert, kiž ßwój pokład tam paße", Bětka rjeknu; „pola teho s lóhkej prózu njebudże, jemu jeho słoto a ßlébro s paßorow wudrěcź. Pschetoż s dobrym tajki niczo njewotstupi."

(Pokracźowanje.)

Żnjowy khěrluſch.

Psches Bożu miłoscź, hnadu mamy
Te lube żně saß' pscheð ßobu
A sahe rano wuhladamy
Nětk żnjeńzow dźěłacź na polu;
A posdże wjecźor, hdyž je cźma,
Żnjeńz prózny dżeń ßwój wobsanka.
Saß' lube żně ßmy doczakali,
Bóh je naß jara żohnował;
Ssmy jeho prut też wohladali,
Je wón naß tola swarnował.
Tak strachi, kiž nam hrożachu,
Bjes skaženja ßo minuchu.
Kak widomnje je ruka Boża
Sso tole lěto sjewiła;
Najstarschi ludźo njesamóża
Sso dopomnicź na shonjenja,
So s tajkej mozu, spěschnoscźu
Je frostło wscho, kaž lětża tu.
Kak posdże w nalécźu wscho běsche,
Po symje cźeźke njewjedra,
Dżeń kóżdy Boži deschcź ßo dźěsche,
Tak nasta wulka mokrota;
So tu a tam se staroscźu
Na lube ßywy hladachu.

Nasch stary Bóh je hischcźe żiwy!
O, so by kóżdy spominał
Na jeho luboscź, jeho dźiwy;
Kak kraßnje je wscho shotował!
Żno prjedy, hacź ßmy swucźeni,
Te lube żně nam wobradźi.
Tak spróznimi a s wjeßeloscźu
Nětk stari, młodźi dźěłaju,
O Bożo, daj, so s dżakownoscźu
Te żně ßo domoj khowaju;
So kóżdy sahon ßwědcźił by,
Kak ßylny, wschehomózny ßy.
Někotry na ßwécźe wschak żněje
Też tam, hdźež njeje wußywał,
A Bożi khléb jě, kotryż njeje
Jón cźeßnje ßebi warbował;
Te żně pak w tamnej wěcźnoscźi
Bóh wudźěli po prawdoscźi.
O njepłacź, kiž masch tudy bědźicź
Sso s nusu, s cźeźkej khoroscźu;
Ssy hłódny — a masch husto widźicź,
Kak pscheð tobu khléb khowaju;
O njepłakaj! — Bóh widźi cźe,
Cźi dobrocźelow póscźele.

Haj, Bożo, daj, so spominamy
Też na wschěch, kiž ßu w hubjenstwi;
Jich s wjeßeloscźu wobdarujmy
Wot teho, schtoż ßmy dostali;
So woni s nami hromadźi
By Twoju luboscź khwalili.

H. P.

Ze Serbow.

S Budyschina. Kaž ßu wjedrawustojni do prědka prajili, tak je pschitrjechiło. Se wschěch stron powjescźe wo semjerżenju, njewjedrach, wětrach a wichorach pschikhadźeja, kotrež ßu 12. julija, na dnju. měßaczkoweho sacźmicźa, abo też posdźísche dny byłe. W ßrjedźnej Asiśkej je ßo wulki dźěł města Dżarkenta psches semjerżenje saniczik, a w połnóznej Amerizy je ßylny wichor město Princetow, w kraju Ohio leżaze, domapytał. Psches tsiżeczi twarjenjow je tam wichor spowalał a pod jich rospadankami wjele cźłowjekow pohrjebał. Nascha Łużiza je Bohu dżakowano wot cźeźkich njewjedrow a wichorow pschelutowana wostała, cźim hórje pak ßu njewjedra a wětry w druhich stronach Sakśkeje a w krajinach wokoło njeje sakhadźałe. Jara cźerpika je woßebje krajina Rudnych horow (Erzgebirge) a Voigtlandśka. Njewjedra, wot satraschneho wětra a krupow pschewodżene, ßu w krajinje wokoło Crimmitschawa s dźěła wjetschu schkodu naczinike, hacź sliwk, kiž je tam lětża 20. meje panuł. Hdyž też tón krócź cźłowjekojo żiwjenje shubili njeßu, dha ßu ßo tola mnosy psches wulke padaze krupy a psches schleńczane cźrjopy sranili. W někotrych wulkich fabrikach je wjele tyßaz woknowych schleńzow rosraženych, a woda, kotraž je ßo psches nje do dźěłarnjow a składow dobyła, je s městnami sa wjele tyßaz hriwnow tworow skasyła. Wětr je na twarjenjach wschelaku schkodu naczinił a wjele schtomow spowalał a roskłamał. W parku Frankenhausenskeho ryczerkubła je ßo wjele stow najtołscźischich schmrekow, wólschow, bresow, wischnjow atd. roskłamało a wuwałało a budże njedźele dołho tracź, prjedy hacź ßo wone swotnoscha. Na Frankenhausenskim knježim dworje běchu wschě hródże póczrjene, a hischcźe njedźelu w někotrych hródźach na wodże tsi zole wyßoko krupy pluwachu, s kotrychż běchu mnohe tak wulke, kaž kurjaze jejo. Hubjenje w tamnych stronach se żnjemi steji, wone ßu do czista saniczene. Skyknjene a wumlócźene żito na semi leži, jenoż krute wósty hischcźe rune steja. Běrnjaze selo a rěpowe kopjena ßu rosbite, a běrny a rěpy wupławjene. Runje tak je też w sahrodach. Slě je też njewjedro s krupami w Schlesynskej sakhadźało. Podobne powjescźe se sakśkeje provinzy a s Czech pschikhadźeja. W połnóznych Czechach je Boże njewjedro na wjazorych městnach do twarjenjow dyrko a někotrych cźłowjekow morilo. Najźadławischo pak ßu njewjedra w Schwajzarśkej, Bajerskej a Württembergskej ßurowike. S Tübingena pißaju: Dźiwje sapuscźaze njewjedro s krupami ßo na Stein-

lachthal puschczi. Pjaſczwulke lodowe kruchi ſ hromadami padachu, běły dżeń ßo ſdaſche haßnucź, pohkuſchazy wrjeſkot lodowych kruchow hrimot pſchehkuſcheſche, běſche, kaž ſo bychu mózne żeleſniſke czahi pſches powětr jěſdżiłe. Ludżo ſ krwju poleczi ſ polow dom czěkachu, mnohich běchu krupy wonka k ſemi porasyłe. Jena żona ſ Oſterdingena ßebi czěkajo nohu ſkama; jejna draſta bě na kruchi roſtorhana, wot rukow běchu czaſcże mjaßa wotdrěte. Ale kajki napohlad krajina pokaſowaſche! Běſche, kaž by w ſymje było; pólne wupkody běchu ßo ſhubiłe, ſchtomy roszychnowane a wobělene, płoty rosrażene, zyhele a ßamo tołſte katy na tſěchach do kruchow rosbite. Nětko hakle ßylny ſliwk pſchińdże. S wotkrytymi tſěchami ßo hromady wody lijachu, ſapuſczachu w domach wſcho a jako rěczki ſ khěżnymi durjemi wuběżachu. Schkoda na polach ßo ſ zyła wobliczicź njeda. Najſtarſchi ludżo tajke żałoſtne njewjedro njepomnja.

— Njeſwucżene bórczenje a ſynczenje ſańdżeny pjatk dopołdnja kedżbnoſcź nimokhodżazych ludźi na wulku latarnju, na tudomnym hłownym torhoſchczu ſtejazu, wobroczeſche. Běſchtaj ßo tam hnydom dwaj rojej pczołkow ſaßydlikoj. Jenemu tudomnemu pczołarjej ßo bórſy poradźi, wobej rojej ſłojicź.

— Dodawk k hołdowanſkemu czahej pſchi Wettinſkim ßwjedżenju. Tež němſkaj czaßopißaj „Daheim“ a „Ueber Land und Meer“ podawataj w ßwojim poßledním czißle wobras ßerbſkich kſchiżerjow, kotſiż ßu w hołdowanſkim czahu 19. junija w Draždżanach jěchali. „Daheim“ proſty rjad kſchiżerjow, „Ueber Land und Meer“ jich hołdowanje pſched kralom pokaſuje. Na żanym wobraſu pak, tež niz w „Leipziger Illustr. Zeitung“, konje rjane kudżerjawe hriwy nimaju, kotrež ßu w woprawdżitoſczi mełe; tež wuſdy ßu w „Daheim“ a „Ueber Land und Meer“ doſcź njelepje ryßowane. S zyła dyrbi ßo rjez, ſo je ßerbſki czah wjele rjeńſchi byk, hacź ßmy jón na dotalnych wobraſach widżeli. Ssnadź wěrny wobras ßerbſkeho czaha w nowym wudawku wobraſow hołdowanſkeho czaha, wot profeßora Donadinia ryßowanych, nadeńdżemy.

— S wucżomzow ßerbſkeho duchownehо ſeminara w Praſy ſtaj ſańdżeny tydżeń dwaj Sserbaj, k. Jakub Schewczik ſ Baczonja a k. Jurij Kſchiżank ſ Podhroda maturitatne pruhowanje ſ dobrej khwalbu wobſtałoj.

S Bolborz. Sańdżenu ßrjedu 17. julija ſtaj naſch nowy ryczerkubleŕ-najeńk, k. Rump, a jeho knjeni mandżelſka, kotrajż běſchtaj dżeń prjedy ßwój kwaß ßwjeczikoj, do naſcheje wßy pſchiczahnukoj. Tež wobßedżeŕ naſcheho ryczerkubła, k. Eichele, kiż je w tu khwilu ſ najeńkom kralowſkeho kubła w Lomnizy pola Pirny, běſche ſe ßwojim pſchichodnym ßynom, k. Rumpom, ßobu pſchiſchoł. K czeſczi noweho knjejſtwa běchu ßo wot gmejny wjazore czeßne wrota natwarike. Na prěnich, na mjeſy ryczerkubkowych leżomnoſczow pſchi Hodżijſkim puczu ſtejazych, wißaſche tafla na jenej ſtronje ſ němſkim, na druhej pak ſe ßerbſkim napißmom „Witajcże!“ Wokoło 2 hodżin popołdnju ßo ßobuſtawy gmejnſkeje rady a k. wucżeŕ Domaſchk ſe ſchulſkej młodoſczu, kotraż bě ßo ſ khorhojemi a wenzami rjenje wupyſchika, pſchi naſpomnjenych czeßnych wrotach ſhromadżichu a na młodeju mandżelſkeju, kotrajż wokoło ½3 hodżin ſe Zicżanſkeho dwórniſchcża pſchijěżdżeſchtaj pod pſchewodom dweju jěſdneju, kotrajż běſchtaj jimaj hacź do Hodżija napſchecżo jěchakoj, czakachu. Gmejnſki pſchedſtejicżeŕ, k. Halba, knjejſtwo w mjenje gmejny powita, na czoż prěnjej holczży prěnjeje ſchulſkeje rjadownje pſchihódne hrónczko prajiwſchi młodej knjeni buketaj pſchepodaſchtej. W mjenje ſchulſkich dżeczi k. wucżeŕ młodeju mandżelſkeju poſtrowi a jimaj w nowym ſtatoku ſboże pſchejeſche. Ryczerkubleŕ-najeńk, jeho mandżelſka, kaž tež jeju nan ßo wſchitkim ſ wutrobnymi ßłowami dżakowachu. S pſchewodom hudżby ßo na to czah do knjeżeho dwora poda, hdżeż po krótkej rěczi k. wucżerja ſchtucżku „Njech Bohu dżakuje“ wnſpěwachu. Schulſka młodoſcź ßo na knjeżim dworje ſ khoſejom a tykanzom wokſchewi, bjes tym ſo ßo ſa knjeżu czeledź a wobydlerjow zyłeje Bolborczanſkeje gmejny w Błoaſchowſkej korczmje reje wotbywachu.

S Worzyna. Pſchi njewjedrje je blisko naſcheje wßy ſańdżenu wutoru popołdnju błyſk do jeneje telefonoweje żerdże dyrił a ju trochu roszychnował.

S Kulowa. Pjatk tydżenja je ßo tu 64lětny měſchczan Michał Khěżnik wobwěßnuk. Czeżke myßle ßu jeho pjecża k ßamomordarſtwu pohnuke.

S Wokranczicz. W naſchim Bożim domje budże ßo na Jakuba, ſchtwórtk 25. julija, miſionſki ßwjedżeń ßwjeczicź.

Wuſtudżenja.

Lawniſki ßud. Czeladnizy K. Liſchka, E. Schöbel a A. Měto, kotſiż pola kublerja Skopa w Njeßwaczidle ßłużachu, běchu ſańdżenu ſymu woſpjet ßwojemu hoſpodarjej żito kranuli a jo pola czěłoweje żony Förſteroweje w Njeßwaczidle pſchedawali. Paduchſtwa dla Liſchży a Schöbelej jaſtwo po 6 měßazach pſchißudżichu, bjes tym ſo Měto ſ jaſtwom na 3 měßazy wotendże. Förſterowej pſchekhowanja dla jaſtwo na ſchěſcź měßazow pſchipóſnachu a jej pódla teho czeßne prawa na tſi lěta wotrjeknuchu. — 13lětny ſchulſki hólczez Stelzig ſe Zidowa a wolazy Kalauch běſchtaj 10. haprleje ſ woſa Hermanczanſkeho młynka Schnibſa kſchud wſakoj. Stelzig ma ſa to dwaj, Kalauch ſchtyri dny w jaſtwje ßedżecź — 72lětneho krawza a rowarja Schneidera w Huſzy winowachu, ſo je w czaßu wot 11. hacź do 14. meje na Huſczanſkim pohrjebniſchczu někotre różowe pjenki, czěßli Bieſoldej w Huſzu ßłuſchaze, wotewſak. Tehole pſcheſtupjenja dla Schneidera ſ 2 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo ſ arreſtom na jedyn dżeń khoſtachu. — Wósnika Iſolina ſ Kulowa k jaſtwu na ſchtyri njedżele ſaßudżichu, dokelż bě jeneho měſchczanſkeho běrku na czeſczi ranik a jemu ſ mozu wobarał, hdyż bě tón jeho wós pſchepytacź chżył. — Dżěkaczeŕ Brüdermann w Rakezach, hižo woſpjet paduchſtwa dla khoſtany, bě loni naſymu jenu łopacź, Rakeczanſkemu knjejſtwu ßłuſchazu, kotruż běchu jemu pſchi dżěle dowěrili, pſchekhował. Wón doſta ſa to jaſtwo na tſi dny.

Přilopk.

* S Draždżan ßo piſche, ſo ßu ßo lětßa, kaž nimale wſchudżom druhdże, tež w tamniſchich ſahrodach kórki jara derje radżiłe; duż pſchecźiwo druhim lětam mało płacża, czim mjenje, dokelż ßo jich tež wjele zuſych pſchiwożuje. Draždżanſzy ſahrodnizy tež hižo druhu lětuſchu ßolotej ſe ßwojich ſahrodow na wiki woża. Tale ßolotej ßo jako wuběrnje dobra khwali, je jara tunja a pſchi wulkej horzocże jara wokſchewjaza. So je ßolotej tež wulzy ſtrowa, ßnano nechtóżkuli njewě.

* Prawe njeſboże je ßo wczera pſched dwěmaj njedżelomaj w Wurzenje ſtało. Na tamniſchim dwórniſchczu rano wokoło ſcheſczich howjaſy ſkót ſ woſa wodżachu. Pſchi tym kruwa czeknu a kaž njembra po bliżſchich měſchczańſkich dróhach hanjeſche. Tam murjeŕ ſ Röcknitz pſchińdże, kiż chżyſche ſpkóſchene ſkoczo doßahnucź. Kruwa pak ßo do njeho da a jeho ſtraſchnje do wutrobna a do żiwota ſbodże, na czoż dale czěrjeſche. Murjeŕ bjes myßlow na měſcże leżo woſta, doniż czeżży ranjeneho domoj njedonjeßechu. Njewurjeknite boloſcże pſchětrawſchi je wbohi człowjek wjeczor na ßwoje rany ſemrjeł. Kruwa ſ měſta won czěrjeſche; poſdżiſcho ju na honach wßow Lüptitz a Zſchorna widżachu, hdżeż w żitach wokoło hanjeſche. Wo to proſcheny, roskaſowaŕ nad Wurzenſkim bataillonom wojakow (jegerjow) pjeczoch muži, ſchtyrjoch wojakow ſ podwyſchkom, wotpółka, ſo bychu njembre ſkoczo ſatſělili. Blisko wßy Kühnitzſch wojazy wokoło wjeczora kruwu wuhladachu a ſatſělichu.

* Trochu ſpodżiwne ſroſumjenje wo powołanju wóhnjoweje wobory mějeſchtaj ßobuſtawaj wóhnjoweje wobory w Lugawje. Sso ſe ſhromadżiſny wóhnjoweje wobory domoj wróczíwſchi wonaj ſtatok ſapaliſchtaj, prajizy, „ſo by Lugauſka wóhnjowa wobora ſaßo junu nęſchto hódne ſa dżěło měła“. Pſchißażny ßud w Chemnitzu je wobeju k khoſtarni na 4 lěta ſaßudźik; tež czeſtne prawa na 4 lěta ſhubitaj.

* Żadławy njeſkutk je wobydlerjow měſtaczka Pauſy w Voigtlandże do hłubokeho roshorjenja ſtajik. Pſchi tſělenju ptaka ßo pondżelu popołdnju 5lětna dżowczicżka żandarma Ranſta ſ jenym hólzom na tſělniſchczo poda. Wobej dżěſczi ßo blisko karußela, tam natwarjeneho, ſtupiſchtej. Tu ßo k nimaj wjeczor w 7 hodżinach muż pſchida, kiż hólzej pjenjes da, ſo by ßo na karußelu powjerczik, holczku pak wón narecża, ſo by ſ nim woteſchka. Wobaj ßo ſaßo njewróczíſchtaj. Hdyż běchu zyłu nóż podarmo ſa dżěſczom pytali, wóhnjowej woborje naſajtra rano w zyłej wokolnoſczi ſa dżěſczom ßłędżicź dachu. Skóncźnje njeſbożowne dżěczo w Zeulenrodaſkim lěßu jako żałoßnje rosrubane czěło namakachu. Brjuch bě jemu rosrěſnjeny a czrjewa wutorhnjene. Płuza pódla czěła leżachu, bjes tym ſo druhe dżěle czrjewow na hakoſach wißachu. Kaž hólz praji, kiż je holczku na tſělniſchczo pſchewodżik, je muż, kotryż je ßo k nimaj pſchidał, makeje poſtawy byk. Měnja, ſo ßu dżěczo ſkónzowali, ſo bychu ßo na tajke waſchnje na jeho nanje wjeczili. Hróſbneho ſłóſtnika hiſchcże wuſtlędżili njeißu.

* W Jauerje ſchulſki hólczez do hoſdża ſtupi a ßebi nohu ſrani; na ranu ßmolany bjentuch położichu. Bórſy pak noha ſtraſchnje saczekacź pocża. Lěkaŕ, wo kotrehoż ßo póßka, ſpóſna, ſo je ßo hólczejej

krej sawdaka. Na to tež je hólczež wulke bolosćże pschětrawschi wumrjek.

* Na Pětra Pawoła popołdnju wokoło 6 hodźin pucźowazy pschekupz ſ Hamburga we wſy Teichau njedaloko Striegawa do korczmy sastupi. Bórsy po nim muźski, kaž ſo sdasche, dźěławy muž, do korczmy pschińdźe, kotryž ſo ſ pschekupzom rosrěczowacź pocza a ſo poskicźesche jeho do wſy Oelse pschewodźecź. Hdyž běschtaj khwilu po drósy schkoj, muźski ſ pschekupzom, kiž pucźa njesnajesche, na poboczny pucź skoži, kiž do polow wjedźe. Tudy wón zuseho, kiž ſebi na niczo ſke njemyßlesche, wo mark pjenjes proscheſche. Pschekupz běsche dobrocźiwy doscź, so jemu jón da, pschi czimž ſo rubjeznik dohlada, so ma zusy wjele pjenjes pschi ſebi. Hdyž běschtaj hischcże khwilku hromadźe schkoj, rubjeznik ſwój wopor wot sady pschimnu a jeho ſ kamjenjom, kotryž mějesche do rubjeschka sawaleny, ſ zykej mozu do khowy morßnu, so pschekupz jenicźki krócź wo pomoz sawoławschi padźe a bjes myßlow leżo wosta; njedźiwajzy na to jeho rubjeznik hischcże ſurowje pschebi, na czož jemu 180 markow pjenjes a czaßnik rubi. Někotsi wobydlerjo wſy Oelse běchu pschekupza sawołacź ßkyscheli; woni na pomoz pschiběżachu a sa rubjeznikom cźérjachu, kiž běsche ſo mjes tym do cźékanja dał. Ale doßahnucź jeho njemóżachu, dokelž běsche ſo wón na polu w żicźe skhował a hrożesche, so kóždeho, schtóž jemu blisko pschińdźe, ſ nożom sakole. Ludźo maju sa to, so je rubjeznik ßam se wſy Oelse. Wón běsche w wojerskich kholowach a mějesche wojersku czapku na khowje. Ranjeneho pschekupza do Striegawa do hojernje wobstarachu.

* W Flensburgu je ſo wóndano murjeŕ se starej kanonu satšélił. Kanonu běsche wón hakle psched krótkim něhdźe wußlědźił a skradźu do ßwojeho bydła dowjeſł. Wón běsche se ßwojej żonu w stajnej pschekorje, a njerědko mjes nimaj k krwawnym pukam dóńdźe. Sso prawje palenza napiwschi běsche murjeŕ wóndano roku stareje kanony natykał, ju na blido położił a ſo ſ wutrobnom psched nju stupiwschi wutšélił. Bubot běsche tak mózny, so zyły dom sarża. Hdyž wustróżeni ßußodźa do murjerjoweho bydła pschiběżachu, ſo jim żałostny napohlad skicźesche: murjerjowe cźéło běsche na kruchi rostorhane, kotreż pó jstwě rosbrojene leżachu; scźěny běchu ſ krwju pokrjepjene, a cźwaczki mjaßa na nich wißachu. Murjerjowa żona w womorje ßrjedź jstwy leżesche. Hdyž saßo k ßebi pschińdźe, dale niczo prajicź njemóżesche, hacź so je dó jstwy stupiwschi straschny bubot wußłyschała, wustróżana panuła a pohłuschena leżo wostała.

* 23létne holczo ſ wokolnosćże Koburga cźeżzy skhori; jatra běchu ſo ji tak rosschěrike, so jeje żiwjenju strach hrożesche. Holza ßama powjedasche, so je psched někotrymi létami czasto pßa koschika a ſo wot njeho lisacź daka. Lékaŕ nětko spósna, so ßu ſo ji psches to jejka tak mjenowaneho pßyczeho schlebjerdźaka do jatrow saßydlike. Dokelž khorosćź straschna bycź pocza, dyrbjesche holza do operazije swolicź. Pschi operaziji wjazy hacź połdra litera juchi ſ jatrow wuběża, w kotrejž běchu waki a jeja spomnjeneje waki.

* Blisko małeho dwórnischcża Schönewalde wóndano popołdnju czah, kiž do Barlina jědźesche, spodźiwny sadźěwk nadeńdźe: na kolijach stadło wowzow ſ wowczernje w Freiwaldźe stejesche, kotreż běchu ſo, runjeż běsche pucź saraczeny, pod żerdźu na żelesnizu pschecźischcźake. To běsche ſo tak spěschnje stało, so ſo wjednikej lokomotiwy njeradźi czah czaßa doscź sastajicź; wón do stadła saježdźe a 17 wowzow mori. Sa njesboże samolwjomny je jenicźzy wowczeŕ, kotryž wě, so dyrbi ſo 10 minutow prjedy, hacź czah pschijědźe, se ßwojim stadłom ſ bliskosćże żelesnizy wotßalicź.

* Straschne létaze skóczki (němski: Wanderheuschrecke) ßu ſo we wokolnosćzi Carolatha pokasake. Na někotrych żitnych sahonach wßy Hohenborau je wjele tyßazow tychle sażranych pschekaßanzow, kotreż ßu hižo wulku schkodu naczinike.

* Spodźiwny podawk, ſrudny a ßměschny na dobo, je ſo wóndano w makej wjesy blisko schlesynsko-morawskich mjesow stał. Kmótsja ſ dźěsćzom do ßußodneje zyrkwinskeje wßy k tschcźenju jědźechu. Pucź běsche daloki, a dźeń horzy; duż kmótsja duzy po pucźu w mnohich korczmach pschi drósy pobuchu. Skónczńje běchu wschitzy wjeßeli, a najwjeßelschi běsche pohonczź; dokelž też dróha najlépscha njebě, na wschém poßledku swrócźichu. Kmótsja pěschi hacź do zyrkwje doczampachu. Hdyž pak chzychu popej dźěczo podacź, ſo pokasa, so ßu sahłwczki prósne. Hdyž běsche ſo wós swrócźił, běsche ſo dźěczo se sahłwczkow ßunuko, a nichtó to pytnuł njebě. Sastróżeni ſo kmótsja ſ babu k městu njesboża wrócźichu, hdźež dźěczo na ſboże njesranjene namakachu; dźěczo cźike a strowe w wosowych kolijach leżesche.

* Prynz Reuß ma blisko Wina létny hrodźik, w kotrymž je ſo sańdźenu ßobotu w nozy krwawny njeskutk stał. Wěsty Krempin, kiž nad prynzowymi konjemzami roskasuje, je prynzoweho ßkużobnika Magera w jeho wobydlenju nadpanuł, jeho ſ dwěmaj kónczojtymaj boßniskimaj nożomaj, kiž běschtaj połdra stopy dołhaj, skakał a jemu dźeßacź ßmjertnych ranow wukłół. — Krempin běsche hižo léto a dlěhe ſ Magerom w swadźe, a to teho dla, dokelž jemu tutón żadanu cźesćź njewopokasowasche a jeho jako ßwojeho wyschscheho wobhladowacź nochzysche. Hdyž prynz doma njeje, ma mjenujzy Krempin nad zykym domom roskasowacź, a wschitzy ßkużobnizy też jeho jako ßwojeho pschedstajeneho wobhladuja; jenicźki Mager ßo jemu czasto spjeczowasche. Dźenßa tydźenja w nozy ßo w korczmje swadźischtaj a ßo też zyły pucź duzy domoj wadźeschtaj. Mager do ßwojeho bydła dźěsche a durje sa ßobu saczinjejo hischcże Krempinej tajkich a hinakich nadawa. Wulzy roshorjeny, dokelž běsche wjele wina wupił, ßo Krempin ſ zykej mozu na durje nawali a też je, runjeż běchu nutskach hižo sawrjene, wurasy. Wó jstwě w kaschcźiku dwaj dołhaj, kónczojtaj boßniskaj nożej leżeschtaj; Krempin jej shrabnu a ßo ſ nimaj do Magera da. Runjeż ßo tutón se wschej mozu wobarasche, ßo wón pschecźiwnika tola dowobrócź njemóżesche a skónczńje ßo ſ krwju wobliwajo podleża. Ropot wußkyschawschi drusy ßkużobnizy na pomoz pschiběżachu; ſ wulkej prózu woni njemdreho cźłowjeka, kiž hischcże pschezo ſ nożomaj do ßwojeho pschecźiwnika rubasche, wot jeho wopora wottorżechu. Lékaŕ, wo kotrehoż ßo rucże póßka, na khowje a sady na schiji ranjeneho dźeßacź wukkótych ranow nadeńdźe, kotreż ßu wschitke ßmjertne. Hdyž jeho sajecź pschińdźechu, ßo Krempin saßo kaž njembry wobarasche, a ſ wulkej prózu jeho pschemóchu a do jastwa dowjedźechu. Wón je do khowy lohzy ranjeny.

Léta 1809 Franzowsojo město Linz wobßadźichu. Franzowski offiźer, kiž jara rady piſchcźele hrajesche, ßebi bliſku hnadownu zyrkej wotamknucź da, so by na tamnischich piſchcźelach pohrał, kotreż běsche jara khwalicź ßkyschał. Někotre piſchczałki njepiſkachu: kaž ſo sdasche, běchu ſo satykake; duż offiźer na piſchcźele horje salése, so by ſa schkodu pohladał. A schto tam tcźesche? Walczk papjerow, w kotrychż wón 20,000 schéßnakow papjerjanych pjenjes namaka, kotreż běsche tam něchtó nuts tyknuł, so by je psched njepschecźelom prawje derje skhowane měł. Franzowſa pjenjesy do ßwojeho saka ßunu. Rědko drje je żadyn organist ſa ßwoju hru tajkeje dobreje sapłaty dostał.

* Na němskim pobrjosy Baltiskeho Morja sańdźene dny żołmy bleschu na brjóh spławichu, w kotrejž papjera tcźesche, na kotruż běsche napißane: „Lubi ludźo! Ssmy w najwjetschej nusy; nascha kódź ßo podnurja; wumożenja sa naß njeje. Domisny wjazy njewohladamy. Wjele dobreho naschim domjazym. Nascha kódź »Nordstern« réka a ma wulku dźéru. Wbożemje ßwěcźe! Dyrbimy Cźe wopuschcźicź. Kapitan a naschi drusy towarschojo ßu hižo morwi. Otto Arndt, Hermann Paschke, morjakaj".

* Wo dwěmaj spodźiwnymaj podawkomaj ſ worjołom (hodlerjom) ßo ſe Schwajzarskeje pische. Hajnik w Unterstocku pola Innertkirchena běsche na liſchku paßle powlakł. Worjoł powleczeny kruch mjaßa wuczu, do paßlow slecźa a ßo popadźe. Runjeż běchu paßle krucże pschiwjasane, ßo jemu tola radźi, ßo ſ nimi wottorhnucź, na czož ſ paßlemi pſches doł na horu leczesche. Ale pschitußnjena noha jeho tak bolesche, so wón na łuku dele padźe a kaž morwy leżo wosta. Bórsy na to tam muż nimo pschińdźe a ßo na worjowa dohlada; mějo ſa to, so je ptak morwy, ßebi jeho ſ paßlemi na khribjet powßnu. Duzy po pucźu tschaßeny, pohłuscheny rubjeżny ptak saßo k ßebi pschińdźe a wbohemu mużej, kiž jeho njeßesche, ßwoje mózne pasory hłuboko do schije a do khribjeta sarubnu. S zykej schiju wołajo a wujachleny muż ſ worjołom na khribjecźe k prěnim khěżam Innertkirchena pschiběża, hdźež jeho ſ wulkej prózu wot jeho cźwile wumóchu. — Horzy dźeń sańdźenych njedźel boran na horje pod wustupom makeje skały leżo spasche. Nad boranom na skale khójza ßwoje rosßuchate korjenje wupschěsćzerasche. Borana wuhladawschi ßo worjoł na skału dele puschczi, ßo ſ jenej nohu sa jedyn tychle korjenjow pschimnu a pasory druheje nohi boranej hłuboko do khribjeta sarubnu. Ssmjercź wustróżany ßylny boran poskoczi a ßo pschi tym tak mózńje satorhnu, so rubjeżneho ptaka, kiž běsche ßo pschekrucźe sarubnuł, rostorże. Hdyž pastyrjo boranej, kiž ſ bolosćzu bjeczesche, na pomoz pschiběżachu, běsche worjoł morwy.

* Saßo je ßo prawe njesboże na żelesnizy psched městom Virginia w Poknóznej Amerizy stało. Pschi ßylnym deschczu běsche woda pjerschcź pod kolijemi wudréła. Duż czah ſ kolijow sjědźe, a někotre wosy ßo po wyßokim naßypje dele walichu. Na wschě schtyrzeczi cźłowjekow je wo żiwjenje pschischko.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Luisa Theresija, Josefa Pawola Bělerja, zigarnika na Židowje, dź. — Ota Franz, Oty Gabriela, restawratěra na Židowje, ß. — Hendrich Max, Handrija Hockera, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Max Bernhard, njemandź. ß. na Židowje. — Hilžbjeta Selma, Ernsta Eduarda Cžarnka, žiwnosćerja a wojnarja w Kelnje, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Johanne, Franza Brauna, schewskeho mischtra tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 10. julija: Hana Pětschez, njebo Jana Adama Pilaka, murjerja na Židowje, wudowa na Židowje, 71 l. 2 m. 21 d. — 13. Korla August Rjeczka, cžěšla na Židowje, 43 l. 4 m. 27 d. — 14. Marja Hana, Franza Leglera, schlóšarja tudy, dź., 11 m. — 15. Pětr Pětsch, fabrikař na Židowje, 45 l. 1 m. 3 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1942 měchow.	W Budyschinje 13. julija 1889 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 18. julija 1889 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	9	12	9	76	9	12	9	41
" . . . . . žołta	8	82	9	6	8	82	9	—
Rožka	7	44	7	56	7	19	7	50
Jeczmjeń	6	86	7	14	6	80	7	—
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	50	7	70	7	30	7	60
Hroch	8	89	10	97	9	17	10	—
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Bérny	1	70	2	10	1	80	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	60	2	20	2	50
Pschenczna muka 50 " . . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	8	25	11	60	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	3	90	2	70	3	40
Sstóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	23	—	26	—
Prožata 822 schtuk, schtuka . .	12	—	22	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	25	4	50	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	—	6	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 24 np. hacž 9 hr. 41 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 97 np. hacž 9 hr. 12 np.; rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 56 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 14 np. hacž 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 35 np. hacž 7 hr. 55 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 60—65 mk., 2. družiny 52—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 55—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 45—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 19. julija: Deschćikojte.

Pśches ßudnistwo ma ßo na pścheßadźowanje pśchedawacź: 26. julija dopołdnja w 11 hodź. Wühlkez kheža w Budestezach, na 1940 mk. takšerowana.

Na pścheßadźowanje ma ßo pśchedawacź: 23. julija dopołdnja w 9 hodź. kubło cžišło 13 w Lutijezach.

Na pśchedań: Korczma w Koblizach pola Hodźija pśches rěcžnika Mütterleina w Budyschinje.

W Wulkich Debßezach je **kheža** cžišło 46 ſ 2 stwomaj a $1\frac{1}{2}$ kórzom pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola **Ernsta Judy** w Hornjej Hórzy shonicź.

Dwě woknje, 4 kschidłatej, $1{,}^{40}$ wyßoke, 8 zol. schěroke, k temu dwójne wokna, kaž tež dwě tśidźělate drjewjane wokeńzy ßu tunjo na pschedań w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 5 delka.

Lěkarski

dorschowy jaterny wolij

snaty najlěpschi ßrědk psche płuzowe khorosće, skrofle, lischawu, ßłabosć dźěći, wumpjeru atd. porucza w bleschach po 50 a 75 np., kaž tež po wasy

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Konje k rěsu

po najwyschschich płaczišnach kupuje a rukuje sa to, so ßo hnydom sarěsaju

Gustav Lange

konjazy rěsnik w Shorjelzu na Rósborskej haßy 33.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po móznosći bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

K nalětnemu lěkowanju porucza ßylnje skutkowaze

krejczišcźaze kapki

psche wumpjeru, lischawu atd.

Rakeczanska haptyka.

Jako płaczišny hódne poruczam:

$\frac{6}{4}$ schěroke **poßleschczowe tkaniny,** stary łóhcź hižo po 20 np.,

$\frac{6}{4}$ schěroke **wupjerki,** stary łóhcź hižo po 25 np.,

módroczišchcź, barbunjepuschcźaty, stary łóhcź hižo po 20 np.,

katun, wulki wubjerk, stary łóhcź hižo po 16 np.,

shytki k wulkim pjeslam ſ kretonna, módroczišchcźa, katuna po 50, 70 a 90 np. Flanek k létnim koschlam stary łóhcź hižo po 20 np., hotowe tajke **flanelowe koschle, běły cźisty płat, polpłat, bawmu** k koschlam, **płatowe a bawmjane tkaniny** k blusam, stary łóhcź po 25 np., **katunowe rubischcźa** po 30 np., **cźistowolmjane tibetowe rubischcźa** po 80 np. hacž k najrjeńschim wuschiwanym, dźělbu **lustra** pod płaczišnu stary łóhcź po 17 np., dwójzyschěroke **drastne tkaniny** we wschěch barbach stary łóhcź po 50 np., **kholowowe tkaniny** sa léczo ſ drela a płata, hotowe **ßkómniki** po 1 mk. 50 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe shnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w cžerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěcźaty lak

ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje shnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe shnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**

a hischcźe wschelake druhe družiny,

myjersku krydu, gyps,

Ia portlandski zement, klepatokamjenjowu

a **schmirglowu papjeru, schmirglowy płat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicże wscheje družiny, schablony**

sa **molerjow** a **murjerjow** atd.

poruczam a ma pschezo na składze po najtuńschich płaczišnach

drogowe a barbowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótrjaze listy.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., poruczam kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschcźu.

Cźisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

poruczam jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Carbolineum

najlěpschi wolij psche hrib

poruczam tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

Syrup

punt po 12 np. a drójschi poruczam

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Rajß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd. poruczam

Richard Neumann.

Khojej

paleny a njepaleny wot najtuńschich hacž do najlěpschich družinow poruczam **Richard Neumann.**

Najlěpschi wotwjedźazy a krejczišcźazy domjazy ßrědk je

Dr. C. Weberowy

Alpenski selowy tej.

Wón je skoro we wschěch haptykach w pakcźikach po 50 np. dostacź a to w **Budyschinje** w **měschczańskej haptyzy.**

Wschitkim ßwojim snatym a pschecźelam mózu po 20lětnym nashonjenju jenož tutón tej poruczecź.

Baba K.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju maja ßo leżomnoscże, k sawostajenstwu semrjeteho leżomnoscźerja a wjeßneho ßudnika Ernsta Bjedricha Domscha w Skanezach pola Barta, jako:

a) **korczma** kat. czißko 18, fol. 10 leżomnostnych knihow Pschiwczańskeho podźěla, 6 hektarow 93,1 ara leżomnoscże wopschijaza a ſ 322,10 dawskimi jenoscźemi poczeżena,
b) **makosahrodniska žiwnosć** kat. czißko 6, fol. 7 tych ßamych leżomnostnych knihow, 4 hektary 5,6 ara leżomnoscże wopschijaza a ſ 170,23 dawskimi jenoscźemi poczeżena,
c) **kowarnja** kat. czißko 3, fol. 11 tych ßamych leżomnostnych knihow, 1 hektar 97,8 ara leżomnoscże wopschijaza a ſ 113,44 dawskimi jenoscźemi poczeżena,
d) **pólny a łukowy sahon** czißko 56 a 68 leżomnostnych knihow a fol. 6 leżomnostnych knihow ſa Skanezy, tachantskeho podźěla, 2 hektaraj 22,4 ara leżomnoscże wopschijazy a ſ 92,73 dawskimi jenoscźemi poczeżeny,
e) **pólny sahon** czißko 82 a 83a sahonskich knihow a fol. 8 leżomnostnych knihow ſa Skanezy, tachantskeho podźěla, 2 hektaraj 21,4 ara leżomnoscże wopschijazy a ſ 149,95 dawskimi jenoscźemi poczeżeny, bjes inventara a składow, tola se **stejatymi žnjemi**

ßrjedu 24. julija dopołdnja w 10 hodźinach

na **mĕstnje ßamym** w Skanezach na **dobrowólne waschnje** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Leżomnoscże ßu bjes dźiwanja na czeżkoty a dawki na 27,335 hriwnow takšerowane, bjes tym so ßu twarjenja

k a ſ 10690 hriwnami,
k b ſ 660 hriwnami,
k c ſ 3000 hriwnami

hromadźe ſ murjemi pola krajneho sawĕscźeńskeho wustawa pschе wóhnjowu schkodu sawĕscźene.

S pokasanjom na wuwĕschki, na ßudniskej tafli a w Skaneczańskej korczmje wupowßnjene a pscheßadźowanske wumĕnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni prosch a, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Domschez korczmje kat. czißko 18 w Skanezach seńcź, ßo k ßadźenju samolwicź, ßwoju płaczenjakmanoscź dopokasacź, ßwoje ßadźenja wosjewicź a dalsche wotczakacź.

S dobom ßo k wjedźenju dawa, so budźa ßo, hdy by kupz leżomnoscźow skót, k Domschowemu sawostajenstwu ßkuschazy, jako: 1 konja, 1 woła do czaha, 9 kruwow, 2 ßuczelnej jałowzy, 1 czelo a 5 ßwini, teho runja hospodarski grat atd. po wjeßnoßudniskej taksy njekupił, tele pschedmjety **po** pscheßadźowanskim dnju ſa hotowe pjenjesy psches wjeßny ßud sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Budyschinje, 3. julija 1889.

Kralowski hamtski ßud.
Philippi. Mstr.

Koßy,

kaž jĕd rĕsaze, porucza
Paul Walther
na žitnych wikach.

Balsamiski
ſalizylſkokißały tój
pschе bolaze nohi, frybowanu kožu, swosabjene stawy atd. ſ haptyki H. Schelchera,
ſalizylſkokißały próch
psches nohowy pót atd. porucza
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Turkowske ßlowki
najlĕpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija ſnatych **dobrych likĕrow** po starych tunich płaczišnach.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jablukowe wino
jahodkowe wino, schampanske ßadowe wino, pĕnjaze limonady, sodowu a **selterſku wodu,** teho runja
jablukowe kißało
najlĕpsche k ßolotwi, k sakładźenju atd. porucza
hornjołužiska ßadowa tłóczĕrnja
dr. Herrmanna a **dr. Wetzki**
w Budyschinje
na sadnej bohatej haßy 3.

Trikotowe taille po 3 mk. hacž do 10 mk., trikotowe blusy po 3 mk. hacž do 8 mk., katunowe blusy po 2 mk. 50 np. hacž do 3 mk., ſatinowe blusy po 3 mk. hacž do 4 mk., barchentowe blusy po 2 mk. 75 np. hacž do 3 mk.

Wschĕ taille a blusy ſ najlĕpschich tkaninow schicź dawam a rukuju ſa to, so derje ßedźa a so ßu derje dźĕłane.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

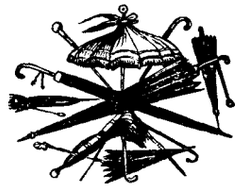

Pschedeschczniki
ſ barbunjepuschczatych tkaninow, 8- hacž 12 dźĕlate, w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza
Ed. Schulze's Sohn
pschedeschczńikarnja
na bohatej haßy 26 pschi wrotach.
Počzehnjenja a porjedźenja tunjo.

Wobkhodny agent Koplanſky
na schulskej dróhy 5 pola knjeſa rjemjenjerja Leunera po 2 ſkhodomaj porucza ßo k wudźĕkanju pißnych dźĕkow, jako kupjow, dołžnych a sastajenskich sapißanjow, zeßijow, prósstwow a wobczeżowanjow a k dawanju rady.
Zigarowy ſkład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hłowna agentura Hamburgsko-Bremenskeho wohenſawĕscźenja.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja tež wschĕ jednore a dwójne **likĕry** po tunich płaczišnach porucza
destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo **ſerbski** rĕczi.

Wschĕ
kolonialne twory,
khofej, zokor, raiß
atd. ßu najtuńscho dostacź pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Khofej.

wot najtuńischich hacž do najdróžschich druźinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Khofej

paleny hischcże po 140, 150 hacž po 200 np.,
njepaleny hischcże po 120, 130 hacž po 160 np.,
jenož w derje a czišcźeßkodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucza
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawskej haßy.

Zokrowy syrup

czišteje šłódkoscże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Zigary

czišło 94
dobru 3 np.-zigaru
100 schtuk po 2 mk. 70 np.,
czišło 100
(wubjerk s czišła 86 po 4 mk. 50 np.)
schtuku po 4 np.,
100 schtuk po 3 mk. 50 np.,
czišło 104
(wubjerk 6 np.-zigary)
schtuku po 4 np.,
100 schtuk po 3 mk. 80 np.
porucza jako nješchto wubjerne

W. H. Conrad.

Znjowe khěrlusche,
kwaßne khěrlusche,
kwaßne kharty,
kharty k narodnemu dnjej,
kharty k ßlubej,
kharty k ßlěbornemu kwaßej,
kmótsjaze listy
w wulkim wubjerku porucza

G. Rämsch, knihiwjasař
na bohatej haßy 21.

Czerstwy

wolij psche czelczki

blescha po 25 a 40 np.
poruczataj

Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3
drogowe khlamy k skotemu workej.

Lěkarske
wuherske wino
najtuńsche kupne žórko
pola J. A. Rotha,
winizarja w Erdö-Benge
pola Tokaha.
Sarnczene czište, pschepytane wot najprenscheho
nemskeho chemika dr. Bischoffa w Barlinje, jako
poßylnjazy ßrědk sa wotkhorjazych spósnaty. Dostacz w **měschczańskej haptyzy**
w Budyschinje 1 blescha po 2 mk. 25 np.,
1/2 blescha po 1 mk. 30 np., 1/4 blescha
po 65 np.

Rakečanske tow. „Lipa“
zmeje jutře njedźelu 21. pražnika swoju měsačnu hłownu zhromadźiznu popołdnju w 5 hodźinach w Křižanec hosćencu. Luboznje přeprošuje **předsydstwo.**

Dnjowy porjad: Přednošk k. předsydy wo nastaću města Budyšina, nowowólby předsydstwa, a skónčnje ma so wo załoženskim swjedźenju rěčeć.

Worzynski hosczenz.
Njed elu 21. julija reje se ßylnej hudźbu. Pschecźelnje pscheproschuje **L. Protze.**

Holza, kotraž je k kóždemu dźěłu swólniwa, ßo 1. augusta do sozietety w Budyschinje pyta.

Mißionski ßwjedźeń w Wukranczizach

smeje ßo, da-li Bóh, **na ßwj. Jakuba** (pschichodny **schtwórtk 25. julija**) — w pschisamknjenju k wokrjeßnej skhadźowanzy duchownych wutoru a ßrjedu pryedy. — Schtwórtk **dopołdnja w woßmich** hodźinach budże k. duchowny **Schněbar** s Glogawy prědowacz a rosprawu k. mißionar **Gehring** s Narańscheje Indiskeje podawacz. — Dale budże ßo **popołdnju w 2** hodźinomaj **ßerbske** ßwjedźeńske prědowanje dźerżecz, a potom chzedźa nadźijomnje wonkach na ßußodnej sahrodze wjazori k. duchowni, a tež saßo k. mißionar Gehring, hischcże něka̧ki duchowny dar wudźělicz (k Romsk. 1, 11).

Bóh pak spožcz miłoscziwje k wschemu ßwoje žohnowanje Jesom Khrysta dla!

Wschitzy pschecźeljo mißionstwa ßo s tutym należnje pscheproschuja.

W Wukranczizach, 17. julija 1889.

M. Urban, duchowny.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

„Towarstwo Serbskich Burow“ sa Jitro a wokolnosczz.
Njedźelu 21. julija popołdnju w 4 hodź. shromadźisna pola Zuhnez w Jitru, k kotrejž wutrobnje pscheproschuje

pschedßydstwo.

Hornjołužiske towarstwo k wobstaranju wjeßnych czeladnikow a dźěłaczerjow

na ßerbskich hrjebjach czišło 28

kóždy czaß wjeßnym czeladnikam a dźěłaczerjam dobru ßłužbu darmo pschipokasuje.

Chemiski laboratorium w Budyschinje

na kamjentnej haßy 18

wschědnje wotewrjeny rano wot 7 hacz do 1/2 10 hodźin a wot 1/2 2 hacz do 1/2 4 hodźin porucza ßo k wobstaranju chemiskeho pschepytowanja zyroby: mloka, zokora, piwa, wina, wody atd., pizy a pschikupneho hnoja, zokrowych rěpow, ßymjenja na czistosczz a skhadźenjakmanosczz, mocza a techniskich preparatow.

W Budyschinje, julija 1889.

Dr. phil. **Th. Wetzke,** chemik,
pschißahany wězywustojny
pola krajneho ßudnistwa w Budyschinje.

Hamburgsko-amerikanske
paketoješedne akzijowe towarstwo.

Expreßna
a póstska parokódźna jěsba
s Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pschijěšdźaza.

Jěsba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokódźna jěsba
s Havra do New-Yorka, | s Hamb. d. Wjecz. Indiskeje,
se Stettina do New-Yorka, | s Hamburga do Havanny,
s Hamburga d. Baltimore, | s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Ssym ßo w Běłej Wodźe jako lěkař sa-ßydlił. Rěczne hodźiny pschipołdnju wot 12—2 hodźin. (W hosczenzu „němski khěžor.“)

Dr. Otto Koslowsky

praktiski lěkař, hojeř a łaseńk.

Murjerjow a dźěłaczerjow

pschi wyßokej msdźe do trajneho dźěła pyta

A. Kuba, murjerski mischtr.

Dźěłaczerske ßwójby ßo pytaju.

W papowej fabrizy w Nowej Wßy pola Huczin móża wot 15. julija pschi dobrej msdźe schtyri ßwójby, tola jenož ßylni, dźěławi a strósbi ludźo, trajne dźěło a w nowym ßwójbnym domje rjane wobydlenje dostacz. Třebne běrnischczo dostanje kóžda ßwójba darmo.

Czěßlojo

dostanu trajne dźěło na twarje noweje zyrkwje w Budyschinje.

Tr. Hołbjan.

Pschi wyßokej msdźe wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, ßłužobne dźowki sa dom, hródź a k ßwinjom, strażnikow a dźěłaczerske ßwójby pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Młódsche ratarske hosposy a ratarske hospodarske pomoznizy, kotrež móża bórsy nastupicz na rycźerkubka w tudomnych stronach, dale 1 knježeho woženjeneho pohoncza, a do města mkodu holzu k domjazemu dźěłu pyta

H. Meisel w Budyschinje
na horncźerskej haßy 21.

Kowarski pomoznik móże hnydom do dźěła stupicz pola **Jana Wawrika** w Njesdaschczach.

Sprawnu ßłužobnu holzu pyta pjekarski mischtr **Hajnza** na mjaßowym torhoschczu czišło 15.

Pohonczow, wotroczkow, dźowki a někotre dójki sa tudomne a Draždźanske strony pschi wyßokej msdźe pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej haßy.

Mandźelskomaj bjes dźěczi, kotrajž byschtaj swólniwaj bykoj, zuse dźěczo jako ßwoje pschijecz, ßo pokletne dźěczo se wßy skiczi. Dalsche je shonicz w wudawarni Serb. Now.

Poß

schěrožolty pudel s dawkskim czišłom 53 Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa je ßo mi shubił.

J. Pöschel w Bukezach
pola Pomorz.

Wosjewjenje.

Wobdźělnizy ßerbskeho wotdźělenja pschi Draždźanskim hołdowanskim czahu ßu w ßwojej hospodze 1 swjerschnik, 1 mužazu ßuknju, 1 laz, 5 dybsaczných rubischkow, 1 kapiczku, 1 schtrympu, 1 broschu a 1 rukajzu wostajili. Tele wězy ßu w redakziji Serb. Nowin saßo dostacz a njech ßo skerje a lěpje wotwosmu.

Jako ßlubjenaj ßo poruczataj:

Marja Voigtez
Oskar Rausendorf
w Klětnom w Zymplu
julij 1889.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. **Sobotu 27. julija 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžorej Wylemej je pschebytk na Lofotskich kupach jara derje showił. Sstrjedu je ßo wón na dompucź podał a dźenßa k němskemu brjohej do Wilhelmshafena pschijědźe. Jusje wjeczor kněžorku w Wilhelmshafenje wotczakuja. Pschichodnu ßrjedu kněžor s pschewodom maneverskeho łódźstwa do Jendźelskeje wotjědźe. K jeho powitanju w Jendźelskej wulkotne pschihoty czinja. Jendźelske łódźstwo budźe jemu k cześczi pola Spitheada manever wotdźerżeć.

— Ruski kněžor, kiž lětßa saßo k ßwojemu pschichodnemu nanej, danskemu kralej, na wopyt pojědźe, po puczu do Danskeje němskeho kněžora w Barlinje wopyta. Zara w Němzach 21. abo 22. auguśta wotczakuja.

— Knjeżerstwo je sakasako, s Ruskeje, Awstriskeje, Rumunskeje a Sserbije ßwinje do Němzow pschiwosyć. Wukas je ßo teho dla wudał, dokelž ßo s mjenowanych krajow wjele khorych ßwini wuwožuje a ßo pśches to khorosće na ßwinje, w Němzach ßo plahowaze, pschenjeßu.

— W němskej artilleriji ßo pólver sawjedźe, kotryž ßo bjes kura spali. Njedawno je ßo tutón nowy pólver wot sakskeje artillerije pola Zeithaina w pschitomnosći sakskeho krala pruhował. Pospyty ßu dospołny wuspěch měłe. Tśelesche ßo s granatami a schrapnelemi, pschi czimž powětr psched kanonu czisće jaßny wosta. Profeßor chemiki Scheibler, kiž je pólver bjes kura wunamakał, je ßo, hacž runje w statnej ßłużbje njesteji, s pschipósnaczom jeho wunamakanja wot kněžora sa wyschscheho knjeżerstwoweho radźicźela pomjenował. Jedyn offiźer, kiž je profeßorej Scheiblerej pschi sestajenju noweho pólvera pomozny był, je wjetsche pjenjeżne myto dostał. — Lebiju, s kotrejž ßu ßo s wopředka jenož ulanoju a posdźišćo kěraßerojo wobrónili, tež nětko hischće husarojo a dragunarjo dostanu. Kłowne pruhowanje s lebiju śmeja jěsdni w pschichodnych manevrach. Kóždemu regimentej husarow a dragunarjow je ßo nakhwilnje 120 lebijow pschepodało. Liczbje ulanskich offiźerow a podoffiźerow je ßo poruczilo, mużstwa husarow a dragunarjow na trjebanje lebije wuwuczicź. Dale chzedźa w pschichodnych manevrach tež spytacź, kak daloko ßo listonoschaze hołbje k wojeŕskim saměram wużicź dadźa. Kněžor ßo ßam po ßwojej woßobje sa listonoschaze hołbje jara sajimuje. Hdyž budźe wón wot 18. hacž do 21. septembra sa czaß manevrow na honńtwinskim hrodźe Springe w Hannoverskej pschebywacź, ma ßo wot tam hołbjaze poßołstwo s městami Hannover, Hildesheim, Osnabrück, Hamm a Gütersloh naprawicź.

— Pschecźiwo schczuwanju k wójnje je jedyn s najpŕeńschich němskich wójskowych wjednikow khutne a směrowaze ßłowo rěczał. Prjedawschi wójnski minister a nětczischi kommanděrowazy general, Bronsart se Schellendorf, je sa ßwoju pschißłuschnosć měł, wójnski hołk nětkotrych nowin, pśches kotryž ßo wobydleŕstwo w narańschej Pruskej w stajnej hrosy dźerži, krucźe wotpokasacź. Boja ßo tam, so w pschipadźe wójny Ruszy zyku narańscho-prusku provinzu, hdyž tež jenož nakhwilnje, wobßadźa. Tejke bojasnosći je general Bronsart ßobotu w sjawnej rěczi, w kotrejž narańschu Prusku ßławjesche, napschecźo stupił. W blidnej rěczi wón praji, so je na ßwojich puczowanjach po provinzy czasto wo tajkej bojasnosći ßłyschał; wón pak wobkrucźa, so ßo ludźo bjes pschiczinu boja, a so w tu khwilu s zyka wuhladow na kaźenje měra njeje. Jeli so pak by wójna wudyriła, by wón se ßwojim cźełom hacź do poßlednjeho muża mjesy schkitował. Wón to s tym wotpohladom praji, so bychu jeho ßłowa k směrowanju ßłużiłe a ßo k wutrobje pschijałe. — Tajkele ßłowa wot tak wyßoko stejazeho muża ßu jara swjeßelaze. Wotpohlad, s kotrymž ßu wone rěczane, ßo wěśce dozpije. Nadźija na sakhowanje měra ßo pśches nje saßo wobtwjerdźi.

— Pocźeżenje wobkhada w němskich zkonizach pschi schwajzarskich mjesach hischće sběhnjene njeje, kaž to wschelake nowiny wopak pißachu. Němske knjeżerstwo je nětko tež hischće saßydlenske wucźinjenje, bjes Němskej a Schwajzarskej wobstejaze, wupowjedźiło. Na to, so by ßo němsko-schwajzarska swada wotstroniła, tele naprawy njepokasuja.

— Sozialdemokratojo zyłeje Europy ßu poßlednje dny w Parisu skhadźowanku měli. Na njej wobsamknuchu, sa to skutkowacź, so by ßo sakoń wudał, po kotrymž njeßměł wschědny dźełanski czaß dlěhe hacź wóßom hodźin tracź. Druhe wobsamknjenje ßo na to měrjesche, stejaze wójsko wotstronicź a město njeho lud wobrónicź. S poßlednjeho poßedźenja je woßebje spomnjenja hódne, so skoro wschitzy rěczniży wobkrucźachu, so ßu sozialdemokratojo k wojowanju sa rossßudny wokomik hotowi, a so wospjetowanje tehole wobkrucźenja kóždy krócź żiwe rukowkleskanje sbudźi. Hdyž tež pschipowjedanje tejele hotowosće sa rossßudny wokomik niczo dale njeje hacź hołe hroženje, je tola pschekwapjaze, s kajkej sjawnosću sozialdemokratojo wo wottyknjenym kónzu ßwojich wotmyßlenjow rěcźa. Powrót, revoluzija, to je to, schtož Bebel a Liebknecht, runje kaž jeju wukrajni towarschojo, pschihotuja, a to niz powrót „na sakońskim puczu“, ale powrót s mozu. Schto druhe hewak ßu sozialdemokratiszy wotpóßłanzy na Parižskej skhadźowanzy s hotowosću sa rossßudny wokomik rjez chzyli? Schwajzarski wotpóßłanz lubjesche: „Hdyž junu k rossßudnemu wojowanju dóńdźe, potom tež Schwajzarszy na bitwischczo pschińdu.“ Sastupjeŕ hollandskich sozialdemokratow měnjesche: „Hollandszy dźełaczerjo na rossßudnym dnju pak dobudu, pak wumru.“ Schumjaze rukowkleskanje ßłowa ruskeho dowěrnika pschewodźachu, kiž k wjedźenju da: „Wulka industrija ßo w Ruskej dźeń a bóle rosscherja; pśches to ßo khudy lud hromadu tłóczi, a to k sozialnej revoluziji dowjedźe.“ Italszy a schwedszy wotpóßłanzy teho runja wobkrucźachu, so ßu sozialdemokratojo w krajomaj, wot nich sastupjenomaj, k wojowanju hotowi. Schtóż tajke rěcźe ßłyschi, temu njebudźe dwělne, so je winowatosć knjeżerstwa, „rossßudny wokomik“ se wschěmi ßrědkami wotwobrocźicź a na hroženje sozialdemokratow s wobarawymi naprawami wotmolwicź. Hdy by tutón „rossßudny wokomik“ pschischoł, bychu ßo w zyłej Europje żadkawosće a hrosnosće, kajkeż ßu ßo w Parisu w lěcźe 1871 pśches komunardow stałe, wospjetowałe. Pśched tym chzył naß Bóh wobarnowacź.

Hollandska. Wójnske pschihoty europiskich wulkomozow ßu Hollandsku, kotraž móhka psches pschichodnu wójnu lóhko doscź ßwoju nětczijschu njewotwißnoscź shubicź, trochu do stracha stajiłe. To ſ wobsamknjenja widźimy, kotrež je ßo tele dny psches hollandske ludowe sastupjerstwo stako. Po namjecźe wójnskeho ministra wobsamknuchu, so ma wójskowy lětnik wot 1884 pod khorhoju wostacź, so by w pschipadźe wójny schěscź lětnikow po 11,000 mužach, po tajkim 44,000 muži, hotowych byko. Prjedy hacź ludowe sastupjerstwo do powjetschenja wójska swoli, jemu wójnski minister w potajnym poßedźenju na strachi, w pschichodnej wójnje Hollandskej hrożaze, pokasa. Jich móże ßo Hollandska jenoż psches to wobrócź, so ßwoje mjesy se ßylnym wójskom wobßadźi, kotrež wójnu wjedźaze wójska wotdźerži, ßo do Hollandskeje walicź abo psches nju pschecźahnucź.

Franzowska. Pschichodna njedźela budźe sa Franzowsku jara ważny dźeń; pschetoż tehdy směja ßo dopjelnjaze wólby do generalnych radow. Po jich wunoschku budźe mózno, pschibližnje shonicź, kajka strona je nětkole w Franzowskej najßylnischa. Wólby budźa cźim sajimawische, dokelž ßo bywschi general Boulanger w 80 kantonach jako kandidat postajicź da. Dokelž pak budźe ßo tón ßamy dźeń 1429 generalnych radow wolicź, ſ kotrychž bě hacź dotal 976 republikanskich a 453 monarchistiskich, budźe Boulangerej doscź lohko ſ pomozu monarchistow 80 kantonow namakacź, hdźež ma wěste, so jeho wuswola. Hdy bychu njedźelske wólby na lěpsche knjeżerstwa wupanuke, bychu ßo wólby do ßejma hižo 24. augusta měte, hewak pak hakle sapoczatk septembra. Hacź republikanska strona ſ nowa wjetschinu pschi wólbach do generalnych radow dostanje, je jara dwělne. Hdyž też ßnadź lud na Bolangerowej stronje njesteji, dha je tola sjawne, so je ßo ßłabeho, njewobstajneho republikanskeho knjeżerstwa nabył a so sa monarchiju żada. To je też ſ pschiczinu, so liczba Boulangerowych pschiwißowarjow njewotebjera, hacź runje je wón nětko hižo wjele měßazow w wukraju a tam hacź na dalsche wostanje. Dokelž ßo Boulanger do Franzowskeje njewróczi, so by ßo psched ßud stajił, je jemu knjeżerstwo runje kaž jeho pschecźelomaj Rochefortej a Dilloney cźeßne prawa wotrjekko a jeho samoženje sekwestrowało. Powjeda ßo, so budźe franzowske knjeżerstwo wot jendźelskeho żadacź, so by Boulangera jemu wudało, dokelž jeho niz jenoż politiskich pschestupjenjow, ale też prosteho skoczina, mjenujzy pschekschiwjenja statnych pjenjes, winuja.

Rußowska. Powjescźe wo hubjenych žnjach, kotrež pjecźa po zykej Ruskej lětża maju, sdadźa ßo trochu pschehnate bycź. Po rosprawach, knjeżerstwu pósłanych, ßu nalětnje rożki w Pólskej, baltiskich provinzach, w wulkej a połodnischej Ruskej ßrěnje, w nawjecźornej Ruskej a wokoło Peterburga njespokojaze, w Kawkaskej a w narańschej Ruskej pak dobre a spokojaze. Sa to ßu nasymske rożki skoro po zykej Ruskej jenoż ßrěnje a w nětkotrych stronach ßamo hubjene.

— Runje kaž w Europje pschi awstrisko-němskich mjesach Ruska też w Asiskej pschi turkowskich mjesach ßylne wójsko shromadźuje. Kaž jendźelske nowiny „Standard" pišaju, w tu khwilu w Kawkasu na 80,000 ruskich wojakow steji, a dalsche tyßozy ßu pjecźa hischcźe ſ europiskeje Ruskeje po pucźu.

Bołharska. S Bołharskeje dołhi cźaß niczo woßebite ßłyschecź njeje było. Sdasche ßo, so je lud na nětczijsche knjeżerstwo swuknuł a so je ſ nim spokojom. Woprawdźe pak ma ßo ſ tym runje na wopak. W kraju měr jenoż knježi, dokelž knjeżerstwo wscho napschecźiwne hibanje hnydom ſ mozu podtłóczi. Niz jenoż lud, też wójsko je ſ dźěła njespokojom. W połodnischej Bołharskej je wóndano hnydom na 500 bołharskich wojakow psches mjesy do Turkowskeje twóchko. Ministerstwowy pschedßyda Stambulow chże pjecźa ßejm powołacź, so by ſ nim radu składował, kak by ßo knjeżerstwo pschecźiwnikow ſ nutska a ſ wonka kraja dowobarało.

Sserbija. Bywschi kral Milan je ßrjedu ſ Konstantinopla do Beograda pschijeł. Na dwórnischcźu jeho kral Alexander, ministrojo, metropolit Michał a sastupjerjo Němskeje, Awstriskeje, Turkowskeje a Rumunskeje powitachu. Milan ßwojeho ßyna, krala Alexandra, wospjet wobjima a ſ hnutoscźu płakasche. Na to wón metropolitej Michałej, kotrehož je wón psched wjazorymi lětami ſ kraja wuhnał, ruku poda. Milan ßo metropolitej ſ wutrobnymi ßłowami sa żałbowanje młodeho krala a sa pschecźa żohnowanja sa knjeżerski ród Obrenowiczow dźakowasche. Metropolita wo żohnowanje proßywschi wón se ßłowami skónczi: „Schtoż je ßo prjedy stało, njech je sabyte." Po pucźu ſ Konstantinopla do Beograda je Milan w Zaribrodźe sastał a ßo tam ſ prynzom Koburgom setkał. Jendźelske nowiny „Times" chżedźa wjedźecź, so je Milan pschi tym prajił, so po radźe Němskeje a Awstriskeje sa tym steji, so by ßo saßo knjeżerskeje mozy mozował. Hdy by też Milan tajke myßle měł, dha tola wěscźe wěrno njeje, so je jemu Němska k temu radźiła. Milan pak ſ zyła tak rěczał njeje, wjele bóle je wón nětczijsche ßerbske knjeżerstwo khwalił a pschipósnał, so je porjad w kraju postajiło.

Turkowska. Njeměry na kretiskej kupje ßu poßlednje dny wjetschich rosměrow nabyke. Kschescźijanske wobydlerstwo, kotrež njecha ßo dale wot turkowskich dawkowych běrzow hacź na poßledni pjenjezk wurubicź dacź, je ßo na wjazorych městnach sběhnuło. Na turkowskich wojakow, kotsiž běchu k podtłóczenju sběżka pschischli, sběżkarjo tšelachu a jich nusowachu zosacź. Bjes kschescźijanskim a muhamedanskim wobydlerstwom je pódla teho k krwawnym pukam doschło, pschi kotrychž ßu tšo muhamedanszy a jedyn kschescźijan żiwjenje wostajili. Ssamo turkowsku wyschnoscź ßu kschescźijenjo w nětkotrych městach wuhnali a jeje pißma spalili. Turkowskemu knjeżerstwu kretiski sběżk wjele staroscźow czini. Kschescźijanske wobydlerstwo na kupje Krecźe je grichiske a je hižo wospjet postanuło, so by ßo k Grichiskej pschisamkło. Tón krócź pak ßo njesda, so ßo sběżk wot Grichiskeje podpjera; wjele bóle nětkotre snamjenja na to pokasuja, so Jendźelska potajnje sběżkowe płomjo naduwa. Jendźelski minister swonkownych należnoscźow, lord Salisbury, je wóndano w rěczi, kotruž w Londonje dźerżesche, prajił, so kretiske wobydlerstwo dźeń a wótsischo żada, ßo wot Turkowskeje wottorhnucź, a so ßo nadźijomnje tole żadanje bórsy dopjelni. Lědma je wěricź, so je jendźelski minister tele ßłowa, psches kotrež ßo Grichojo na Krecźe sjawnje k sběżkej napominaju, bjes falschneho wotpohlada prajił. Jendźelska mjenujzy na to dźěła, so bychu europiske wulkomozy jej poruczike, Kretu wobßadźicź a tam měr a porjad postajicź. Hdyž pak je Jendźelska ras Kretu wobßadźiła, ju wěscźe dobrowólnje saßo njewopuschcźi, runjeż kaž ßebi Jendźelcźenjo na to njemyßla, sultanej knjejstwo nad Egiptowskej wrócźicź, kotruž ßu psched wjazorymi lětami se ßwojim wójskom też jenoż nakhwilnje wobßadźili. Po tymle nasłonjenju je bjes dźiwa, so sultan pomozy, jemu wot Jendźelskeje ßo podtykowazeje, njerodźi, a so je ßo rosßudźił, sběżk na kretiskej kupje ßam podtłóczicź.

Poklad.

(Pokracźowanje a skónczenje.)

Wicźas běsche wcźipny, ſ cźim a kak je mózno, skupeho cźerta pschewinucź; Bětka pak ruku wot ßo tykajo a ſ hłowu wijo rjeknu: „To dyrbi cźłowjek samoženje a żiwjenje na to ważicź. Ale to też ßo płacźi; pschetoż poklad mały njeje, a ſ lescźu mózesch też tajkemu skupemu cźertej wocźi wutrěcź."

Hnydom bliżschu nóz ßwoje sboże spytachu. Zyły dźeń ßo Bětka njepokasa, a Wicźasej běschtaj hižo w hrosy, so wón ßnano ſ zyła njepschińdźe a so ma psched skym duchom strach. Ale prjedy hacź ßo saßmérka, Bětka pschińdźe; wón běsche dobreje nadźije a sa wěste wobkrucźesche, so ßo na to spuschcźa, so hižo ſ prěnjej bitwu poklad dobudźe.

„Hlajtaj!" wón dźesche, „wěz ma ßo takle sapoczecź. Schwarny kruch wot jabłonje ßo te pokśta schěßnakow pokoża, kotrež staj hižo pschihotowałoj. To móże Wicźas ßam wobstaracź, pschetoż pschi tym żaneho stracha dale njeje. Ja potom żohnowacź póczinu a slemu, hdyž pschińdźe, w jeho rěczi tele pjenjesy pokasam. Tam, hdźež ßo wón pokaże, a hdźež jeho poklad leži, budźe ßo nęschto błyschcźicź, kaž żehliwe wuhło. Nahrabnoscź budźe cźerta pohonjecź, so sa Waju pjenjesami skoczi, so by je też hischcźe k ßwojemu pokładej shrabał. A mjes tym so wón to sczini, ja motyku do semje sarubnu, tam hdźež ßo żehli. Pschetoż je-li so ßo to radźi, je poklad nasch; potom móżemy sa nim kopacź, hdyž chzemy, a jón namakamy. Je-li so ßo njeradźi, dyrbi ßo wěz druhi krócź spytacź. S poßleńzu dźe móżetaj pschihladowacź; tam ßo niczeho bojecź njetrjebataj."

„To móżesch ty cźinicź, Michale", Wicźasowa se strachom dyrkotajo rjeknu; „mje nětko hižo hrosa woběhuje."

„Haj wschak, nó — bojecź ßo njeßměsch", bur praji. „Najprjedy pak żitny ßrěbnjemoj, tón hižo wohenj sczini."

„Wóhnja budźe bjes teho doscź", Bětka khutnje pschispomni, so też Wicźasa syma pscheběhowacź pocźa.

Někotre schkleńczki żitneho wupiwschi pak ßo wón w nozy wokoło dwanaczich tola tak poßylnjeny a khrobły doscź cźujesche, so smużicźe ſ tymi pokśta schěßnakami, ſ kotrymiž chżyschtaj skupeho cźerta lepicź, sa Bětku krocźesche a je na postajene město położi, něhdźe dwě sczi krocźel wot jabłonje. Na to ßo wón wrócźi a ßo do poßleńzy stupi, mjes tym so ßo Bětka k jabłoni bliżesche, ju koło

wokoło wobeńdźe a nětko ßwoje kuśtarśke hrónczka bórbotacź počza. Bórśy ßo pod śchtomom kaź żehliwe wuhlo błyśchczicź počza. Ale na dobo ßo teź śły duch pokaśa, na kotrehoż běśche hrośnje hladacź, a kiž ßo na żane waśchnje pśched Bětku ujebojeśche, ale woheń pluwajo na njeho dźěśche. Khwilu Bětka pśheczíwo wóhnjej a wupśchěśtrjenym paśoram djabola śmužicźe wutra, śkónczńje pak dyrbjeśche ßo do czékanja dacź. Wiczas běśche dawno hižo śtyśkny pót ßo pocził; hdyž pak nětko Bětku czékacź widźeśche, wón ś poßleńzu nuts czérjeśche, so wśchón wujachleny dó jśtwy pśchibéża. Dołho wón ßwojej mandźelśkej, kotraż doczakacź njemóżeśche, so by śkerje lépje śhonika, śchto abo kak, wuprajicź njemóżeśche, kak śtraśchnje je ßo na śkupeho czerta hladako, a kak njemdry je wón ßwój pokład wobarak; a hdyž běśche ji śkónczńje tola jakotajo wśchitko wupowjedak, mějeśche żona jeniczku staroścź wo Bětku a měnjeśche, „jenoż so jeho czert rostorhak njeje, a so wo pokład a wo ßwoje pokśta śchéßnakow njepśchińdźemoj". Ale bórśy na to Bětka pśchińdźe, wśchón storhany a śedrjeny, śe śeßmudźenej draśtu a mjeswoczi ś krwawymi błédami wot paśorow śleho ducha; — ale ś tymi pokśta śchéßnakami běśche czert woprawdźe wujél.

„Temu dyrbju hinak pśchińcź!" Bětka rjeknu. „Ale něśchto njedźel dyrbimy jeho na pokoj wośtajicź. Jenoż derje, so niczo śhubjene njeje. Pśchetoż te pokśta śchéßnakow pola pokłada namakamy, k kotremuż je je śpody śemje pokożił."

To běśche Wicźaśez cźlowjekomaj ś wulkim trośchtom. A hdyž jimaj Bětka praji, so dyrbi ßebi nětko ßylniśchich kuśtarśkich ßrédkow wobśtaracź, so by pśheczíwo wóhnjej śleho ducha wobśtacź móhł, jeho hiśchcźe ś uékotrymi śchkleńczkami żitneho poßylniśchtaj a jeho wotpuśchcźíśchtaj, ßo nadźejo, so bórśy śaßo pśchińdźe a bohaty pokład śbéhnje.

My pak Bětku hiśchcźe tón ßamón dźeń wjeczor w měśtaczku M. w korczmje ßedźo nadeńdźemy, hdźeż ś ramjenjatym, brodatym pachokom, tak mjenowanym piwowym Michakom, na pśchemo pijeśchtaj. A piwowy Michał, hdyž runje nichtó druhi wó jśtwě njebě, rjeknu: „Ale poßkchaj, — ja móżu cźi czerta cźinicź?"

„Sa czoż teź ßy śchwarne myto dostał!" Bětka wotmolwi. „Sswoje dwazeczi śchéßnakow ßy ßebi lózścho saßkużił, hacź ja ßwoje tśizeczi."

„Ssym teź śpokojom ś tobu, bratśje! Ale tu wěz dyrbimoj wobśchěrniścho wukonjecź."

Woprawdźe teź ßo Bětzy tale wěz, dokelž běśche ßo jemu prěni pośpyt tak derje radźił, tak śalubi, so wón nětko w towaŕśtwje ś piwowym Michakom śchéścź abo wóßom hodźiu w wokolinje měśtaczka pokłady śbéhacź počza a wjeßnemu lndej wśchelake sumy pjenjes wurécza, ś kotrymiž chzyśche śkupemu czertej paßle wlaz. Wicźas pśchi druhim pośpycźe pjeczaßydomdźeßat śchéßnakow woprowaśche. Tón krócź ßo Bětzy woprawdźe radźi tam, hdźeż ßo wuhlo żehleśche, motyku do śemje śarubnucź; a hdyž tam bliźśchu nóż śa pokładom kopacź poczachu, pśchi cźimž śły duch śatraśchnje mórcźeśche a śakhadźeśche, woprawdźe nětkotre śkote namakachu a teź dulu wokoja, śchtoż pak Bětka śa błébro wudawaśche. Duż dźiwa njeje, so Wicźas pśchi tśeczim pośpycźe zyke śto śchéßnakow na to waži.

Bětka a piwowy Michał běśchtaj ßebi k ßwojemu dźéku czorneho kóśka ś wulkimaj rohomaj a dołhej brodu wobśtarakoj, kotryż mějeśche pola wěrkojtych ludźi w nozy pó cźmě czerta śaśtupowacź. A dokelž běśche, dyrbjeśche-li ßo wěz poradźicź, ś hkownym wuměnjenjom, so ludźo nihdy nikomu niczo prajicź njeßmědźachu, so pokłady śbéhajn, teź jebakaj pścheradźenaj njebuśchtaj, runjeż běśche ßo dawno hižo wśchitkim ludźom w měśtaczku śpodźiwne śeśdało, so móżeśchtaj Bětka a piwowy Michał telko pjeujes pścheczinjecź, a so jimaj njedźiwajcy na to tola pśchezo pjenjeśy doßahachu.

Ale na śtajne jimaj bohateje śaßkużby, kotruż ś nahrabnoścźe a hkupoścźe wjeßuych ludźi w wokolnoścźi czehnjeśchtaj, tola też doścź njebě; duż ßebi wumyßliśchtaj ś jenym raśom tajki dobytk śczinicź, so wjazy trjeba měłoj njebyśchtaj, kaź dotal pokłady śbéhacź, śchtoż běśche tola kißała próza. — W kralowśkej bérkowni w měścźe dźe wulke żeleśne kaśchcźe połne pjenjes śtejachu, Schtóż by do tych prawje hkuboko pomaßacź móhł, temu by pomhane byko! Duż ßo ś njerodnym śamkaŕśkim wotroczkom w měścźe śeńdźeśchtaj, kiž běśche hižo czaśto w bérkowni dźékał był a běśche po tajkim tam ßwědomy. Tutón běśche jimaj rady k woli a trěbny paduśchuy grat wobśtara. Junu w nozy, hdyž běśche tołśta cźma, a wětr hrośnje śakhadźeśche, ßo wśchitzy tśjo do bérkownje naśtajichu. Sady twarjenja běchu śahrody, ś kotrychž teź durje do bérkownje wjedźechu. Tudy ßo woni nuts dobywachu. Samki w durjach ś lóhkej prózu wotewrichu. Ale śe żeleśnymi kaśchcźemi, w kotrychž pjenjeśy leżachu, śamkaŕ śe ßwojim gratom niczo wnczinicź njemóżeśche. Jich śamki wotewricź ßo jemu nihdy njeradźi. So by hn straśchne dźéko podarmo dokonjeli njebyli, ßo cźi tśjo paduśchi rosßudźichu, so zyky kaśchcź ßobu wośmu. To wśchak běśche teź śa jich mozy nimale pśchewułka cźeża. Ale tola kaśchcź po śkhodach dele do śahrody pśchinjeßechu. Hdyž pak běchu hižo pśchi śahrodnych wrótkach ś nim, ludźo nimo śahrody pśchińdźechu, a paduśchi roscźékachu.

Żeleśny pjenjeżuy kaśchcź w śahrodźe śtejo wośta. Kralowśzy śaśtojniży a ßkużobniży ßo naśajtra rano njemako naśtróżachu, ßo dohladawśchi, so ßu paduśchi w bérkowni pobyli a pjenjeżny kaśchcź kranuli. Ale kaśchcź bórśy njeśranjeny w śahrodźe nadeńdźechu a saßo na śtare měśto śtajichu. Paduchow wnßlédźicź pak ßo njeradźi.

Schewz Bětka běśche poßleni cźaß, hdyž ßo jemu pśchejara derje dźéśche, w korczmje puki poměł, śa cźoż mějeśche něktore dny w jaśtwje poßedźecź. Sańdźenu nóż tak śpróżniwje podźékawśchi mějeśche wón śa najpśchiśprawniśche, so dopołdnja na poliziju dźéśche prajizy, so chże ßwoje khośtanje wotßedźecź. Mjes tym so radźiny ßkużobnik pólzajśkemu śaśtojnikej wośjewicź dźéśche, so je Bětka ßwoje khośtanje wotßedźecź pśchiśchoł, ßo tutón na śtólz ßyże. Śaśtojnik ßkużobnika khwilu śadźerża; Bětka pak na śtólzu ßedźo wußnu a teź njewotzucźi, hdyž ßo ßkużobnik wrócźi. Widźo, so Bětka śpi, ßebi jeho ßkużobnik bliże wobhlada a pśchipaduje teź na rynk rohowych kneflow na jeho ßukni pohlada, pśchi cźimž ßo dohlada, so je jedyn knefl wottorhnjeny, a so je jenoż wuśchko hiśchcźe wißajo wośtako. Wón mjelczo k blidku śtupi, tam kaśchcźik wucźeże a rohowy knefl bjes wuśchka ś njeho wśa. Knefl pornjo druhim kneflam na Bětkowej ßukni dźerżo ßo wón ś radoścźu wśchón saczerwjeni a ßam pśchi ßebi dźeśche: „Jeneho bychmy měli!" Na to Bětku śawoka a wótśje rjeknu: „Hejda! dźenßa w nozy ßo naśpali njejßmy? W dźérje ßo nakhwatacź hodźi, śchtoż ßmy śakomdźili."

Żaneho ßkowczka dale njeprajiwśchi wón Bětku do wuśkeje jśtwicźki dowjedźe, kotruż krucźe śatyka a śamknu, na cźoż ßo hnydom ś kneflom k pólzajśkemu śaśtojnikej poda, kotremuż wupowjeda, śchtoż běśche wußlédźił. Bětka ßo mako njedźiwaśche, hdyž śa khwilku śaßo po njeho pśchińdźechu a jeho ś wulkeje jśtwicźki do krucźiścheho jaśtwa dowjedźechu. Wón drje ßebi pśchi tym wśchelake myßle cźinjeśche, a trochu jemu tola śtrach bycź počza. Ale so ßu wußlédźili, so je ßo śańdźenu nóż do bérkownje nuts łamak, ßebi wón na żane waśchnje njemyßleśche. Hiśchcźe tón ßamßny dźeń jeho pścheßkyśchachu, ßo jeho praśchejo, hdźe je śańdźenu nóż pśchebywał a śchto je w nozy cźinił.

Bětka běśche, kaź ßo ßamo wě, w nozy domach był a hacź do prěnjeje hodźiny ßedźo dźékał, so by něśchto wobucźa hiśchcźe śapłatał, prjedy hacź ßwoje khośtanje naśtupi.

Hdyž śaśtojnik k njemu rjeknu, so je ßo ßobu do bérkownje nuts łamak a pjenjeżny kaśchcź kranucź pomhał, ßo jemu Bětka do woczow wußmja a měnjeśche, tajkich hkupoścźow mudra hkojcźka, kaź wón je, śworacź njemóże.

„Wy ścźe hižo pścheradźeny, Bětka, a Waścheho pścheradnika tu mamy", śaśtojnik napśchecźiwi. — „Teho chzył widźecź, śchtóż by tajke něśchto na mnje récźecź móhł!" Bětka hordy śtawaśche. — „Tu Sswojeho pścheradnika widźicźe!" śaśtojnik śmérom wotmolwi a ś kneflom w ruzy bliże k njemu śtupi. „Jowle, hlejcźe, — macźe knefl wottorhnjeny, a jenoż wuśchko macźe tu hiśchcźe wißajo. Knefl, kotryż mam w rukomaj, je runje tajki, kaź druhe knefle na Waśchej ßukni, a tole wuśchko a tónle knefl hromadźe ßkuśchataj. Knefl bjes wuśchka ßu dźenßa rano pódla pjenjeżneho kaśchcźa namakali, kotryż běchu paduśchi kranuli a hacź do śahrody śady bérkownje dele donjeßli."

Tele ßkowa ßkyścho ßo Bětka śaśtróżi a woblédnu. Pśchetoż wón ßam pytnuł njebě, so je ßo jemu wot ßuknje knefl wottorhnuł. Saßkyśchawśchi, so je pścheradźeny pśches pścheradnika bjes jaśyka, kiž tola tak wótśje a jaßnje ßwědcześche, ßo Bětka zyle wotmjelczja, cźim bóle, hdyž jemu hiśchcźe dopowjedachu, kak je ßebi na poliziji ßedźo wußnuł był, a kak ßu ßo tam pśchipadnje dohladali, so je ßo jemu knefl wottorhnuł. Skónczńje wón wuraśy: „To je mi czert klubu śczinił!" W prěnich śtróżelach a na czerta hněwny wón na měścźe nadrobnje wupowjeda, kak ßu pjenjeżny kaśchcź kranucź chzyli, a teź ßwojeju towaŕśchow pścheradźi.

Hdyž jeho druhi krócź pścheßkyśchowachu, ßo wón teź wścheho wuśna, kak je hkupych ludźi w wokolnych wßach jebał, wudawajo, so móże pokłady śbéhacź.

Jich mako njebě. A dokelž wśchitkich na ßudniśtwo żadachu, hdźeż nětko śhonichu, kak je jich Bětka jebał, ßo woni njemako

mjerſachu, ſo ßu, pytajo ſa wumyßlenymi pjenjeſami, ßwoje pjenjeſy pſchiſßadźili, a ßo też hańbowachu ßwojeje kłuposćze, ſ kotrejż běchu ßo na tajke waſchnje wobohaćićź chźyli. Pódla teho mějachu jich też wſchudźom k lěpſchemu a jich wußměſchachu.

Bětka ſe ßwojimaj towarſchomaj na wjele lět do khoſtarnje pſchińdźe.

Hacź ßu jebazy a ſjebani ſa lěpſchimi a trajazymi pokkadami pytacź poczeli, kotreż ßo pola cźerta pytacź nimaju, ale pola Teho, kiż je cźertej móz wſak, to njewěm. Ale ſo njedźiwajźy na wſchu ſchkodu a hańbu, kotruż ßu hižo mnoſy naſhonili, kiż bohatſtwo pytachu, jich ſplah hiſchcźe wotemrjek njeje, to wěſcźe wěm.

A hdźeż ßo cźert wupjera, tam Khryſtuß njeknjeźi, — to je źyle tak wěſte, kaž to: hdźeż Khryſtuß njeje, tam cźert knjeźi.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Nětko, hdyž ßu rožki domkhowane, je wo nich wjazy ſkórźby hacź khwalby ßkyſchecź. Hdyž hiſchcźe ſtwjelza ſtejachu, ſdaſche ßo też nawjedźitym ratarjam, ſo budźa rožkowe žně ſpokojaze. Tola to měnjenje njeje dołho trało. Bórſy ßo wupokaſa, ſo maja ſ měſtnami lětßa tſecźinu kop mjenje hacź hewak, a ſo ßnopy pódla teho jara mało waźa. Najlěpje ßu ßo rožki na běrniſchcźach, na polach, léto prjedy derje dohnojenych, a na ßmahach poradźiłe. Na tajkich polach ßu ſ wunoſchkom rožkowych žnjow doſpoknje ſpokojom. Do zyła móže ßo rjez, ſo mamy lětßa niz dobre, ale ßrěnje rožkowe žně. W něktorych ſtronach, na pſchikład wokoło Maleſchez a Barta, ßu lětßa ſe žnjemi njeſpokojom. Ssu tam ſ dźěła krupy wulku ſchkodu naczińiłe, a ſchtoż je narostko, je jara ſchpatne. S nětkotrych polow ßu pjecźa wot kopy lědma hachtl wumkócźili. Sorno ſa wjele lět tak hubjene było njeje; wone w mjenowanych ſtronach pjecźa wjetſche hacź khimjelcźka njeje. Też ſe ſelenej pizu by lětßa ſrudnje było, hdy budźichu deſchcźe poßlednjeho tydźenja ſemju trochu njenamaczake.

— Pcźołki ſe ßwojim dźěłom na bliſki kónz noſchenja mjedu, po tajkim na bliſkoſcź naſymy, pokaſuja. Druhe léta ßo truty hakle auguſta ſ kołczow honja, ſo bychu potom ſahłódnułe, tón krócź pak ßu pcźoły hižo pſched tydźenjom truty wuhnałe, ßamo trucźaty cźerw ßu woni ſ pankow ſwutorhałe a ſ kołczow ſwumjetałe.

— Na Prażſkej univerſicźe ſtaj kónz poßlednjeho ſemeſtra dwaj Sserbaj, k. Jurij Kral ſ Radworja a k. Jakub Rjencź ſ Khróſcźiz, ßwoje theologiſke ſtudije pruhowanje wobſtawſchi wobſamkłoj.

— Měßacźnika „Łužica“ je cźißło 7. (julij 1889) wuſchło. Wobßah: Jeho Majestoſći kralej Albertej při ſławnym Wettinskim jubileju 1889. — Rozprawa wo hołdowanju Serbow při Wettinskim jubileju 16.—19. junija 1889. — Bojomir abo Zawjedźenje křesćijanſtwa w Łužicach. Powjeſć za lud a doroſćenu młodźinu. Spiſał J. Chociszewski. Z dowolnoſću spiſaćela z Półšćiny zeſerbšćił A. Žemr-Budyšinski. — Na hrodźišku. Mikławš Andricki. — Wumjełſtwa jandźel. J. Čišinski. — Ave Maria. J. Čišinski. — Serbſke žony. Podawa Jan Greško z Komorowa. — Wótčinske zornjatka Handrija Zejlerja. (Ze ſtarych Tydźeńſkich Nowin w porjedźenej rěči.) E. M. — Syrotka, macocha a macošina dźowka. (Bajka z ludu, wot njebo Kralec Hańże bata.) — Druzy wo Serbach. — Należnoſće towarſtwow. — Serbski rozhlad.

S Boſchez. Naſch wucźeŕ, k. Wróbel, ßo po dołholětnej ßłużbje ßrjedź auguſta na wotpoczink poda. Na jeho měſto ßo k. vikar Kalich ſ Pßowjow powoła.

S Wojerez. Pjatk tydźenja je ßo tu ſrudźaze njeſboże ſtało. Hdyž ßo pſchi khěži pſchekupza Grüninga roſchty roſſebrachu, kotreż běchu ßo tam dla wobělenja khěże poſtajiłe, ßo dźěł roſchtow pſches roſtorhnjenje jeneho powjaſa powali. Dwaj dźěłacźerjej, na roſchtach ſtejazaj, ßo ſamóżeſchtaj cźaßa doſcź hrjadow pſchimnucź, tſecźi pak, dźěłacźeŕ Boſank ſ Kinajchta, na pleſtyr dele padźe a ßebi nop roſraſy. Snjeſbożeny hnydom wumrje.

W Słym Komorowje běchu wóndano hoberſke kórki widźecź, 45 zentimetrow dołhe, 30 zentimetrow w wobßahu, pſches 4 punty cźeźke. Wone běchu ſ Rowneho, wot ſahrodnika Njehußa.

Se Sslepeho. Słóſtnika, kiż je tu woſpjet woheń ſakožował a pſches to na naſchu wjeß njewuprajnje wjele njeſboża pſchinjeßł, hiſchcźe wußlědźili njeßu. Krajne towarſtwo k ſawěſcźenju pſche wóhnjowu ſchkodu je na wußlědźenje njedoczinka 150 hriwnow myta wuſtajiło.

S Delnich Łużiz. W Bukowje je jena hoſpoſa dźiwnje lutowała. Wona mějeſche ſtaru cźetu w domje, kotraż bě jej na pucźu, dokelž chźyſche tola też jěſcź. Hoſpoſa je cźetu na léto ſawrjeła a jej jeno druhdy kuß běrnow k jědźi dała. Njedawno něchtó pſchi domje ſaßłyſcha, ſo ſtara ſtyſknje wo kuſk khléba proſcheſche. Bórſy pſchińdźe poliźaj a potom też lěkaŕ a duż ßo pokaſa, ſo bě ſtara cźeta, kiż w ßwojim hnoju ßedźeſche, nimale ſahłódnuła. Hoſpoſa je w jaſtwje.

— W hrabińſkej knihowni w Lubnowje khowa ßo ſtary kupny kontrakt ſ léta 1315, kotryż je tehdy na Michała w Lukowje pißany a po kotrymż je Bodo ſ Ileburg (Eilenburg) Lubnowſke knjejſtwo wěſtemu knjeźku ſ Langen pſchedał. Lubnowſke knjejſtwo wobjimaſche tehdy hród a měſto Lubnow, Błota a ßydom wokolnych wßow.

(Br. Z.)

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Dźěłacźeŕźy Wobſtowa a Panachowa ſ Wulkeho Wjelkowa běſchtej ßo 8. meje na jenym polu njedaloko Wulkeho Wjelkowa ſwadźiłej. Wobſtowa w nahłym hněwje Panachowu ſ wótrym kónzom motyki ſ tajkej mozu na ruku dyri, ſo krwawjaza rana naſta a ruka ſacźeknu. Dla ſtraſchneho ſranjenja cźěła Wobſtowej dźiwajo na połóźaze wobſtejnoſcźe 40 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo jaſtwo na 10 dnjow napołożichu. — Dźěłacźeŕ Kral ſ Małßez bě ßwojemu hoſpodarjej, reſtawratěrej Müllerej w Budyſchinje, piwowe ſchkleńźy, noże atd. a Müllerowemu pincźnikej ßlěborny dybſacźny cźaßnik kranuł, a ßłużobna dźowka Bergerez bě tele wěźy, hacź runje bě wjedźała, ſo ßu kranjene, do Kraloweho bydła do Małßez donjeßła. Kralej jaſtwo na 5 njedźel, Bergerez pak dla polékowanja pſchi paduchſtwje 6 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo jaſtwo na 2 dnjej pſchiſßudźichu.

Přilopk.

* Pſchichodnu póndźelu 29. julija do Budyſchina zyrkus Cooke pſchińdźe. Na žitnym torhoſchcźu ßo wulki kulojty ſtan poſtaji, w kotrymż budźetej ßo jenoż dwě pſchedſtajeni, póndźelu a wutoru wjecźor, wotbywacź. Zyrkuſej Cooke dobra khwalba do prědka dźe. Kaž zuſe nowiny piſaju, jeho khumſchtarjo a khumſchtarki ſ najlěpſchich mozow wobſteja. Dreßury konjow ßu wobdźiwanja hódne; też pſchedſtajenje elefantow je jara ſajimawe.

* W jenej wßy ſa Drażdźanami ſańdźeny tydźeń zuſy do korczmy pſchińdźe a korczmarjej praji, ſo je offizěŕ wulkeho generalſtaba. Wón ßo ſa ſemjana wudawaſche, ßebi jſtwu pſchipokaſacź da a dale praji, ſo tam někotre dny woſtanje, ſo by ßebi wjeßne hona bliże wobhladał. Hdyž běſche ſchwarnje pojědł a ßo ſ dobrym napitkom wokſchewił, ßo k wotpoczinkej poda. Naſajtra k wjeßnemu pſchedſtejerjej dźěſche a kharty wjeßnych honow żadaſche, kotreż pak jemu pſchedſtejeŕ ſapowje. S wulkej prózu ßo ſkónczńje nękomu tſecźemu radźi kharty dostacź; tutón ſ khartami ſa offizěrom dźěſche, kotryż běſche mjes tym na polo won ſchoł, wudawajo, ſo chże ßebi maſchiny wobhladacź, ſ kotrymiż ludźo ſ knjeżeho dwora życzechu. Woprawdźe pak běſche ßo zuſy mjes tym ſ procha měł; pſchetoż ſchtoż też ſa nim ßlědźachu, wón běſche ßo ſhubił. Korczmaŕ pak móżeſche kokoſch, kotruż běſche zuſemu k wobjedu wopjekł, ßam ſjěſcź.

* W Wurzenje je ßo wczera tydźenja wjecźor wojak tamniſcheho bataillona jegerjow ſatſělił. Schtoż ßo ßkyſchi, je ßo wón khoſtanja bojał. Hižo pſched dwěmaj létomaj, hdyž běſche wón wyſchſchi jegeŕ, je ßo wón pſcheſchoł był; ſa khoſtanje jeho tehdom proſteho wojaka ſczinichu.

* Pſchi njewjedrje ſ krupami, kotreż tam 12. julija mějachu, ßu krupy w měſcźe Crimmitſchau ſ najmjeńſcha 40,000, ßnano też 50,000 woknowych ſchkleńźow rosbiłe; pſchetoż w něktorych fabrikach je 400, 500, 700, 1000, 1200, 1500 a 2000 ſchkleńźow rosbitych. Duż Zwickauſka ſchkleńcźeŕnja doſcź ſchkleńźy wobſtaracź njemóże. Pokne woſy ſchkleńźy ßo do měſtow Glauchau, Meerane a Crimmitſchau woża. Też tſeſchne zyhele ßu rědke byczź poczałe. Mjes tym ſo tam hewak tyßaz zyhelow dźeßacź toleŕ płacźeſche, ßebi něiko dwazecźi, haj tſizecźi toleŕ ſa tyßaz dźerża.

* Moleŕſki pomoznik ſ Lipſka běſche ßo do dźowki draſchleŕſkeho miſchtra w Waldheimje ſalubował. Dokelž běſche wón khudy cźłowjek, běſchtaj jemu holzynaj ſtarſchej woſpjet hižo prajiłoj, ſo wo żeńtwje żaneje rěcźe byczź njemóże, a ſo dyrbi na holzu ſabycź. A dokelž běſche pſchezo ſaßo wo holzn k nimaj khodźił, běſchtaj jeho ſ domu wupokaſałoj, a to ſ pomozu polizije. To pak moleŕſkeho njemyleſche. Sańdźeny tydźeń wón ſaßo pſchińdźe a, hdyž jeho ſaßo wotpokaſachu, do holzyneje macźerje dwójźy ſ revolverom tſěli. Ju ßmjertnje raniwſchi wón ſtaru żonu dó jſtwy ſamknu a ßebi kulku do khowy tſěli, kotraż jeho mori.

* Wobżarujomne njeſboże je ſańdźeny tydźeń ßwójbu ſamkarja w Velbercźe pola Düſſeldorfa podeſchło. Samkarjowy wucźobny hólz běſche ßo do jeho jeniczkeje dźowki ſalubował. Dokelž wo żeńtwje mjes nimaj wſchelakich pſchicźinow dla żaneje rěcźe byczź

njemóżeśche, ßebi 19lětny hólz wotmyßli, ßwoju lubu a ßameho ßo satśělicź. Pśched wczerawśchim tydźenja rano ju wón w pinzy nadeńdże a ji kulku do wutroby tśěli. Na to ßo ßam do hłowy tśěli a běśche na měścże morwy. Mrějo holza wucźobnika jako ßwojeho mordarja wobśkorźowaśche.

* W Gleiwitzu je wóndano wjeczor rěśnik ßußodowemu wotroczźej bjeśe wścheje pśhiczźiny něktore plisty wotłożił a jemu na to śe ßekeru lěwu ruku nimale zyle wotrubnuł. Runjeź běśche bórsy lěkaŕ k ruzy, je ranjeny na druhi dźeń w hojeŕni wumrjeł. Rěśnika ßu śajeli.

* W Bochumje je pśhekupśkemu, kotryż chzyśche bleśchu śe śelterśkej wodu wotewricź, korkowy satykaczk ś tajkej mozu do praweho wóczka śleczaŕ, so je ßyczowu kóźku zyle rostorhał. Wbohi cźłowjek na wóczko niczo wjazy njewidźi.

* W Fuldze ßu sańdźene dny młodu źónsku śajeli, dokelź ßo na nju tuka, so je lěta 1887 dźěczo śkónzowała. Hakle pśched krótkim běśche ßo wona śe ßynom nahladneho śastojnika ßlubiła. Młodemu cźłowjekej běśche dotalne źiwjenje jeho njewjeśty zyle njeśnate.

* W Cottenawje pola Neuenmarkta sańdźeny tydźeń khorhoj ßwjeczachu. Pśhi tym śe starych tołkaczow tśělachu, śchtoż mějeśche dźěławy muż wobśtaracź. Hdyż ßo jemu ras w prawym cźaßu njewutśěli, chzyśche wón hiśchcźe nęśchto pólvera pśhißypnucź; mjes tym pak ßo wutśěli, a dźěłaczerjej bu hłowa wottorhnjena; kruchi hłowy koło wokoło leżachu. Jeho żona, kotraż pódla śtejeśche, ßo jeno lohko śrani. Njeśbożowny wudowu śe 6 dźěcźimi śawostaji.

* S Oldenburga ßo wo wohidnym njeśkutku pische, kiż je ßo sańdźenu ßobotu njedaloko měśta Leer stał. Ssyzk, kiż ś pola domoj dźěśche, duzy po pucźu dróharja śetka, ßo ś nim śwadźi a ßo bórsy tak rośpyri, so dróharja hrabnu a wo śemju cźißnu a jemu śe ßwojej koßu wobě nośy wot cźěła wotrubnu. Na to njekraßnik cźeknu, njeśbożowneho bjeśe wścheje pomozy leżo wostajiwśchi. Hakle naśajtra rano ludźo dróharja namakachu; wón běśche ßo telko wukrwawił, so běśche ßmjercźi blisko. Sswojeho mordarja pak móżeśche hiśchcźe mjenowacź. Ssyzka tón ßamßny dźeń hiśchcźe śajachu a do jaśtwa ßadźichu.

* Po poruczźnośczi śtatneho rěczźnika ßu sańdźene dny cźełko mandźelśkeje jeneho ratarja ś Oberroda pola Schleuśingena, kotraż je ßpoczatk julija śemrjeła, saßo wurjebali a wobhladowali. Każ je ßo wupokaśało, je żona na to wumrjeła, so běśche ś njewobhladnośczu pjeczwo jędła, na kotrež běśche jěd pśche wulke myśche namaśany. Tole ś jědom pomaśane pjeczwo běśche ratař ś měśta ßobu pśhinjeßł, so by wulke myśche wutupił. Hdyż domoj pśhijědże, wón korb, w kotrymż mějeśche ßpomnjene pjeczwo a hiśchcźe druhe nakupowane wěży, dó jśtwy staji a saßo do dwora won dźěśche na wośu nęśchto porjedźicź. Mjes tym pak běśche żona, kotraż běśche lědma ś njedźel stanuła, do korba hladała a mějo śa to, so je ji muż to ś měśta ßobu pśhiwjeśł, nęśchto pjeczwa śjędła. Wboha żona na to wumrje, mużej ßydom małych dźěcźi śawostajiwśchi.

* Żeleśo kowajo ßo sańdźenu póńdźelu dwaj śamkarśkaj wucźobnikaj w měśtaczku Celle śwadźiśchtaj, dokelź běśche jedyn druhemu porokował, so żeleśo prawje njedźerźi. Sśo wurěczźujo ßo dale bóle roshoriśchtaj, a jedyn ßo śkónczńje tak rośpyri, so kruch żahłeho żeleśa śhrabnu a jo ßwojemu pśhecźiwnikej do źiwota storcźi. Żeleśo wbohemu hólzej pśhes kożanu falu a hacź do cźrjewow śjędże. Cźeźźy ranjeneho hnydom do hojeŕnje donjeßechu; źiwjenje ßo jemu ś cźeźka śdźerźi. Jeho towaŕścha ßu śajeli.

* Krwawny njeśkutk, wo kajkimż ßo rědko ßłyśchi, je ßo sańdźenu ßobotu pola Beneventa w Italśkej stał. Tam regiment wojakow nimo pśhicźeże; na jene dobo wojak Borelli ś rynka śkoczi, ßo śady śchtoma śtupi a śe ßwojej repetěrowanśkej tśělbu śpěśchnje do regimenta tśělecź pocźa. Prjedy hacź móżachu jeho potśělicź, wón majora, kotryż na njeho pśhińdże, śatśěli, jeneho wyśchka, jeneho korporola, tśjóch wojakow, jeneho Beneventśkeho měśchcźana, jenu żonu a dwě dźěśczi cźeźźy rani a też dweju konjow śatśěli. Hakle hdyż běśche dwajaśchtyrzecźi krócź tśělik, jeho śatśělichu.

* Njeknicźomny njeśkutk je ßo pśched krótkim na żeleśniźy stał, kotraż ś Roma do Florenza wjedże. Na wulkim żeleśnicźnym moścże, kiż mjes Baśśano a Attigliano pśhes rěku Tiber wjedże, běchu nękotśi njekraßniźy, kotrychż pjecźa hiśchcźe wußlědźili njeißu, śchěścź dynamitowych patronow na kolije połoźili. Śchtyri nękotre minuty prjedy, hacź śpěśchny cźah ś Roma na móśt dojědże, rośbuchnuchu. To ßo w nozy wokoło jeneje śta. Na śboże naczinjena śchkoda jara wulka njebě, a cźah móżeśche pomakku pśhes móśt jěcź. Na żeleśnicźneho śtrażnika, kotryż praśkot patronow wußkyśchawśchi na móśt pśhiběża, njekraßniźy wjazy krócź tśělichu, na cźoż ßo pó cźmě śhubichu. Nadźějomnje ßo poradźi, njedocźinkow wußlědźicź a krucźe pokhostacź. To by cźim nuśniścho było, dokelź ßo podobne śkóśtniśke nadpady na żeleśniźy w Italśkej cźaśto śtawaju; a kranje ßo na tamniśchich żeleśnicach telko, so nowiny ś zyła wjazy wo tym njepißaju. A italśke knjeżeŕśtwo? Te ma ś wyßokej politiku poknej ruzy! Pśched knjeżeŕśtwom ßu ßebi śkóśtniźy wěścźi.

* Pśhi poßlednim cźehnjenju awśtriśko-wuheŕśkeho lotto w wuheŕśkim měścże Temeśchwar běśche wěśty Farkaśch ś Peśchta 360 loßow kupił a kóźde terno ś 5 śchéßnakami wobßadźił. Wón terno dobu, śa cźoż 480,000 śchéßnakow wupkaczene dośta. To je najwjetśchi dobytk, kajkiż je ßo w tamniśchim lotto hdy śtał; zyła Awśtriśka a Wuheŕśka wo nim rěcźi. Śrudne pśhi tym je, so budźa tam ludźo nětko hiśchcźe bóle njembri na hracźe a so budźe ßo nětko hiśchcźe wjele wjazy pjenjes na lotto prjecź mjetacź; a runje tam hewak pjenjeśy nuśnje doścź trjebaju. — Zyły wulki dobytk pak ßo na jebanśtwo śkoźuje, kotrež je Farkaśch dokonjak pśhesśjene ś nękotrymi śastojnikami, kotśiż pśhi cźehnjenju w Temeśchwarje ßobuśkutkuja. Hólczka ßyrotu, kiż hewak loßy cźaha, poßledni wokomik prjecź póßłachu a na jeho měśto druheho hólza śtajichu, kotrehoż běśche źónśka w cźornej draścźe ßobu pśhiwjedła. Każ ma ßo śa to, je tónle hólczej Farkaśchowe dźěcźo, a źónśka w cźornej draścźe jeho dźěcźi śkubkuje. Farkaścha ßu śajeli. A so by ßebi trjebaj, ßo khośtanja bojo, źiwjenje w jaśtwje njewśak, śtajnje śtrażnik pśhi nim śteji.

* S Wina ßu ßo wóndano tśjo do Parisa na wuśtajenzu naśtajili, wot kotrychż je jedyn wóśka, druhi rěśnik a tśecźi hewak nęśchto. Spodźiwne pśhi tym je, so ś karu do Parisa jědu. Jedyn ś nich, kiż rady njeběha, śtajnje na karje ßedźi; towaŕśchej karu po rjadu wjeśetaj. Sa 30 dnjow chzedźa ś Wina hacź k Eiffelowej wěži dojěcź.

* Pśhißażny ßud w měścże Beauvais je sańdźene dny Belgicźana Hoyosa k ßmjercźi wotßudźił. Hoyos chzyśche ś lóhkej próźu wulke samoženje do rukow dośtacź a ßo potom k měrej ßynucź. Duż wón ßwoje źiwjenje pola tśjóch towaŕśtwow śawěścźi a śawěśczeńśki pjenjes, ś zyła 160,000 mk., ßwojej lubzy wotkaśa. Loni po Michale wón nękajkeho khudeho rapßa ßwoju draśtu śwobleka, jeho pola Chantilly njenadźizy nadpadże a śkónzowa; cźěko wón wohidźi a na żeleśniźy na kolije połoźi, so by cźah jemu nohu śkónzowaneho, kotraż bě krótścha hacź druha, pśhejeł, a so by jeho tale krótka noha duż njepśheradźiła. Njeśkutk dokonjawśchi Hoyos powjeścź wo ßwojej ßmjercźi rośśchěrjecź da, so bychu śawěścźaze towaŕśtwa jeho lubzy śkerje lěpje pjenjeśy wupkaczźike. Pśhi ßudniśkim jednanju Hoyos hacź do kónza śaßakky prějeśche; njedźiwajzy na to jeho, njepśhipósnawśchi połóżaze wobśtejnoścże, mordaŕśtwa winowateho prajachu.

* W Aubervilleirs w Franzowśkej je tamón tydźeń pólverowy śkład rośbuchnuł. Schěścź dźěkaczerkow pśhi tym żałośtnu ßmjercź namaka; jich śtawy dyrbjachu potom śeśběracź. Śśedmu dźěkaczerku do hojeŕnje w St. Denis hiśchcźe źiwu pśhinjeßechu; ale też wona běśche ßmjercźi hiżo blisko. Dotal hiśchcźe wußlědźili njeißu, śchto je ś pśhiczźinu njeśboża byko. Po zyłej płoninje wokoło Aubervilliers a St. Denis śatśchaßnjenje pytnuchu; mnohe woknowe śchkleńźy ßu ßo rośbiłe a rośpukałe.

* Hdyż sańdźeny tydźeń jendźelśzy inżeněrojo w Caśa de Campo pola Madrida w Schpaniśkej wojeŕśki powětrowy ballon pruhowachu, tam śchpaniśka kralowna Chriśtina wot dwóŕśkeje knjenje pśchewodźana pśhińdże a ßo ś offiźerami rośrěcźujo żadanje wupraji, ßo w powětśje pśchewjeścź. Dwóŕśka knjeni ßo bojeśche ßo do ballona ßynucź; kralowna pak ßo śe ßwojim adjutantom a nękotrymi inżeněrami do ballona ßydże, kotryż ßo połśchtwórta śta meterow wyßoko poßběże, mjes tym śo jón delekach dźerźachu. Offiźerojo a wojazy śahorjeni ßkawa wokachu, śa cźoż jim kralowna dźakownje kiwaśche. Wona dlěje hacź poł hodźiny w ballonje wośta; mjes tym ballon a kralowśke towaŕśtwo w powětśe fotografowachu. Ballon na to mjeno „Marina Chriśtina Habsburgśka“ dośta.

* Jack-próječ je, każ ßo śda, ßwoje krwawne dźěko w Londonje saßo śapocźał. W wuśkej haßy wóndano w nozy saßo njerodnu źónsku śkónzowanu namakachu. Schija běśche ji pścherěśnjena, źiwot wohidźeny. Mordarja wußlědźicź njemóża.

* Najdlěśche mjeno drje ma 14lětna hawaiśka prynzeßyna, kotraż nětkle w New-Yorku pśchebywa. W zuśbje a duzy po pucźu ßo wona „Miß Cligtorn“ mjenuje, woprawdźe pak „Viktoria Kawekin Kainlani Lunalilo Kalaniuiuahilapalapa“ rěka.

* W mnohich śtronach Auśtraliśkeje je tajka nuśa wo cźeledź, so jena żona w jenych tamniśchich nowinach bjeśe wścheho żorta namjetuje, so dyrbi ßo mużej dowolicź, so ßebi dwě żonje wośmje, kotrejż byśchtej ßebi w hośpodaŕśtwje pomhacź móhkej.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże so jutśe njedźelu rano w 10 hodźinach němski prědowacź.

Wěrowanaj:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ernšt Wicźas, cźeladnik w Tšelanach, s Lejnu Karolinu Hórcźanskez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jurij Max, njebo Jurja Schnibsa, fabrikarja na Židowje, ß., po smjercźi nana so narodźił. — Hana Selma, Jana Wicźasa, khěžerja a želesnizarja na Ssokolzy, dź. — Martha Augusta, Korle Kopjenacża, fabrikarja na Židowje, dź. — Pawol Max, Jana Bohuwěra Pjecha, dźěłacźerja w Bórku, ß. — Emil Max, Korle Emila Bertholda, dźěłacźerja na Židowje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Marja, Ambrosa Sturma w Raschowje, dź. — Laura, Josefa Cimbureka, wosytwarjerja tudy, dź. — Jurij, Jana Augusta Maaza w Wulkim Wjelkowje, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 17. julija: Mikławsch Riedel, dźěłacźeŕ w Sskonej Borschcźi, 65 l. 8 m. — 21. Jan Mužik, žiwnosćeŕ w Delnjej Kinje, 73 l. 11 m. 11 d. — 22. Luisa Theresija, Josefa Pawola Běłeho, wobydlerja na Židowje, dź., 17 d. — Lejna Naumannez, Jana Schöniga, dźěłacźerja na Židowje, mandźelka, 59 l. 3 m. 26 d. — Pomhajbóh Hermann Voigt, wobydleŕ a samkaŕ na Židowje, 32 l. 7 m. 36 d. — 23. Antonija, Adelberta Welsa s Lejna, dź., 2 l. 5 m. — Morwonarodźeny hólcźk w Wowmjowje.

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2026 měchow.	W Budyschinje 20. julija 1889				W Lubiju 25. julija 1889			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	41	9	53	9	23	9	47
= . . . . . žołta	8	82	9	12	8	82	9	12
Rožka	7	69	7	81	7	50	7	81
Jećmjeń	6	86	7	14	6	83	7	7
Wowš	7	50	7	70	7	30	7	80
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	9	17	10	—
Woka	8	75	9	3	8	44	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	70	2	10	1	80	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	60	2	10	2	50
Pšeńcźna muka 50 = . . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 = . . .	8	25	11	80	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	—	3	50	2	30	3	40
Sslóma . . 600 = . . .	28	—	30	—	23	—	26	—
Proßata 565 schtuk, schtuka . .	12	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	4	25	4	50	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	—	6	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 53 np.; pšeńza (žołta) wot 8 hr. 97 np. hacź 9 hr. 18 np.; rožka wot 7 hr. 56 np. hacź 7 hr. 81 np.; jećmjeń wot 7 hr. 14 np. hacź 7 hr. 21 np.; wowš wot 7 hr. 45 np. hacź 7 hr. 60 np.

Draždźanske mjaßowe placźišny. Howjada 1. druźiny 60—65 mk., 2. druźiny 52—55, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 58—62 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 26. julija: Deschcźikojte.

Wschudźe jako najlěpschi ßrědk psche njerodź snaty

ßo jenoź woprawdźity takle kupuje:

pschetoź wón je jenoź w bleschkach s mjenom

J. Zacherl

Sawalena blescha.

a njemóże ßo **psched niczim bóle warnowacź**, hacź psched insektowymi pólvrami, kotrež ßo **po wasy w papjerje** pschedawaju.

Tež psched wschelakorym podražowanym „zacherlinom" dyrbi ßo warnowacź, hacź runje ßo kóždy **na ßwoje dobre mjeno hladazy** pschedawaŕ sapěrje, podražowanje a jebanje podpjeracź.

Wotkryta blescha.

J. Zacherl w Winje.

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = = Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = G. Holda w měschcźanskej hapt.,
= = = = Ernsta Mitascha psched schuleŕskimi wrotami,
= **Barcźe** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Alfreda Böhmy,
= **Hrodźišchcźu** = = Friedricha Arnolda,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Wósborku** = = J. Rämschez herbow.

Termija k wyschschemu ßadźenju.

Ležomnoscźe, k konkurstwu semrjeteho **Jana Khěžnika** w Wulkim Wjelkowje ßłuschaze, jako:

1. **khěžna ležomnosć** cźišło 11 wopal. kat. a fol. 13 ležomnostnych knihow sa Kupoj, 2,2 ara se 7,91 dawsk. jenoscź.;
2a. **khěžna ležomnosć** se sahrodu, cźo. 38 wop. kat. a fol. 37 ležomnostnych knihow sa Bukojnu, 2,2 ara s 15 dawsk. jenoscź.;
b. **polo** cźišło 287 sahonskich knihow a fol. 42 ležomnostnych knihow sa Bukojnu, 25,6 ara s 10,42 dawsk. jenoscź.;
c. **pólny a łukowy sahon** cźišło 292b sahonskich knihow a fol. 66 ležomnostnych knihow sa Dubrawku, 41,5 ara a 14,48 dawsk. jenoscź.,

na kotrež je ßo hacź dotal
k 1. schěscź stow mk.,
k 2. dwaj tyßaz a schtyri sta mk.
ßadźiło, maja ßo

pjatk 2. augusta

a to cźišło 1 dopołdnja w 9 hodźinach w khěžnej ležomnoscźi w Kupoj, cźišło 2 popołdnju w 2 hodźinomaj w khěžnej ležomnoscźi w Bukojnje pod wuměnjenjemi, tam wosjewjenymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Budyschinje, 26. julija 1889.

Konkurstwowy sarjadnik
Clemens Niecksch.

Na **pschenajecźe**: Kowaŕnja w Strózi pola Hucźiny.
Na **pschedań**: Na Židowje khěža cźo. 43. — W Hněwßezach khěža cźo. 17. — W Přěcźezach Huschmannez pjekaŕnja s khlamaŕnju, korcźmarjenjom a 11 kórzami pola.

Młyn na pschenajecźe.

Knježi młyn s pjekaŕnju, bjes dwěmaj zyrkwinskimaj wßomaj ležazy, je na pschenajecźe. Najeńk dyrbjał też ßerbski rěcźecź móz. Dalsche shonicź psches **J. Urbana**, młynytwarza w Brěsy pola Zicźenja.

Dla semrjecźa wobßedźerja je w Sskonej Borschcźi khěža cźo. 36 s 1,½ kórzom pola tunjo na pschedań.

Nowe ruczne wosy ßu tunjo na pschedań pola **W. Helbiga**, kowaŕskeho mischtra na horucźeŕskej haßy 5.

Dwě woknje, 4 kschidłatej, 1,40 wyßoke, 87 schěroke, k temu dwójne wokna, kaž też dwě tsidźělate drjewjane wokenźy ßu tunjo na pschedań w Budyschinjena swonkownej lawskej haßy 13 delka.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Zokrowy syrup

czisteje sładkoscze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Khojej

paleny hischcze po 140, 150 hacz po 200 np.,
njepaleny hischcze po 120, 130 hacz po 160 np.,
jenoz w derje a czischczeßkodzazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Wschě
kolonialne twory,
khojej, zokor, rajs
atd. ßu najtuńscho do-
stacz pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Khojej

wot najtunischich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaz tez wschě dobre druzinу kaz

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedzbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, schampanske ßadowe wino, pěnjaze limonady, sodowu a selterßku wodu, teho runja

jablukowe kißało

najlěpsche k ßolotwi, k sakładzenju atd. porucza
hornjołużiska ßadowa tłóczerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
w Budyschinje
na sadnej bohatej haßy 3.

K nalětnemu lěkowanju porucza ßylnje skutkowaze

krejczischcaze kapki

psche wumpjeru, lischawu atd.

Rakeczanska haptyka.

Dźělbu **swoblekanych** a **njeswoblekanych pupow** a dźělbu **malych hrajkow,** wot jeneje fabriki pschedewsatych, budu wot **wutory** hacz do **pjatka 2. auguſta** wjele pod płaczisnu a w tym ßamym czaßu tez **dźělbu porzelana, schkleńezanych** a **kamjeninowych tworow** tunjo wupschedawacz.

Ernst Ullrich na schulerskej haßy 12
w dworje k lěwizy po 1 skhodze.

Trikotowe taille po 3 mk.
hacz do 10 mk.,
trikotowe blusy po 3 mk.
hacz do 8 mk.,
katunowe blusy po 2 mk. 50 np.
hacz do 3 mk.,
satinowe blusy po 3 mk.
hacz do 4 mk.,
barchentowe blusy po 2 mk.
75 np. hacz do 3 mk.

Wschě taille a blusy ſ najlěpschich tkaninow schicz dawam a rukuju ſa to, ſo derje ßedza a ſo ßu derje dźěłane.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Židzane banty

banty k schórzuchам — banty k khapam — banty k scherpam po jara tunich fabrikskich płaczisnach na **khownym torhoschczu** 9 w filiali Drazdzanskeje firmy

Alberta Schlesingera
w Budyschinje na khownym torhoschczu 9.

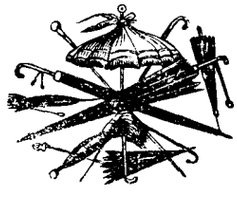

Pschedeschczniki

ſ barbunjepuschczatych tkaninow, 8- hacz 12dźělate, w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

Ed. Schulze's Sohn
pschedeschczńikarnja
na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

Poczehnjenja a porjedzenja tunjo.

Na rózowej haßy czo. 8. **Klampnarnja** Na rózowej haßy czo. 8.

Gustava Schneidera

w Budyschinje

porucza ßo k wuwjedzenju twarskich dźěłow, wodowodow, porjedzenjow atd. a lubi dobre khwatniwe dźěło a tunje płaczisny.
Skład blachowych tworow po najtunischich płaczisnach.

S tutym najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, ſo 1. septembra Delnjo-Hórczanski młyn wopuschczu a ſo ßo **1. oktobra** do **Budyschina** pscheßydlu. Duz proschu wschitkich, ſ kotrymiz w wobkhadze steju, ſo bychu ßwoju wěz pola mje wotrunali.

K pjeczenju tykanzow k domkhowanzy rjanu **pschenczну muku** po starej płaczisnje poruczam.

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Murjerjow a dźěłaczerjow

pschi wyßokej mzdze do trajneho dźěła pyta

A. Kuba, murjerski mischtr.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

K znjowym daram!

Czeżki módroczischcz, łóhcz po 25 np.,
barbunjepuschczaty katun, wobleczenje po 2½, 3 a 4 mk.,
wolmjane drastne tkaniny wschěch druzinow ſa pokojzu prjedawschich płaczisnow,
czorne tkaniny k pjeslam, 2½ łóhczi schěroke, po 1 mk. 50 np.,
tkaniny k **poßleschczam, wupjerki** po 20, 25 a 30 np.,
czistowolmjane tkaniny k **ßuknjam,** łóhcz po 80 np., hewak po 1 mk. 20 np.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy 6.

Koßy,

kaz jěd rězaze, porucza

Paul Walther
na zitnych wikach.

Carbolineum

najlěpschi wolij psche hrib

porucza tunjo

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Lěkarski
dorschowy jaterny wolij

snaty najlěpschi ßrědk psche płuzowe khoroscze, skrofle, lischawu, ßłaboscz dźěczi, wumpjeru atd. porucza w bleschach po 50 a 75 np., kaz tez po wasy

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaz tez **strowe wólschowe drjewo,** po móznoszi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach

mechanißka pschadownja w Hajnizach.

Konje k rěßu

po najwyschschich płaczisnach kupuje a rukuje ſa to, ſo ßo hnydom ſarěßaju

Gustav Lange
konjazy rěßnik w Shorjelzu
na Rósborskej haßy 33.

Jenoż 2 dnjej w Budyschinje na žitnym torhoschczu,
póndželu 29. a wutoru 30. julija
jenoż ſ dwĕmaj pschedstajenjomaj

Zyrkus Huberta Cooka.

Póndželu 29. julija t. l. wječor w 8 hodžinach:

wulke wotewrjenske gala=pschedstajenje.

Wutoru 30. julija wječor w 8 hodžinach:

druhe a poſledn̄je pschedstajenje.

W zyrkusu ſu jenoż wumĕlki a wumĕlzy najprĕńscheje rjadownje.

Jenoż Knježa: 3 bratſja Stelling, Armando, George, Harry, Eduards, Henze, ſ Laschewski, Gloude, Edmund, de Pontelli a Fredi. **Jenoż speziality.**

Knježny: Miß Oceana de Pontelli, Ella, Norton, Eugenie, Taylor, Dennow, Pusch, Blanche a **direktor Hubert Cooke,** najwjetscha spezialita ſwĕta jako džokey na njeſedłanym konju.

W zyrkusu ſu jenoż konje najwoſobnischich raſsow, kotrež ſu na najwubjernischo dreſĕrowane. Ludžo a konje ſu tajzy, kajzyž ſo w žanym puczowazym zyrkusu hischcze widžałe njejſu a ſo tež ženje wjazy saſso njewohladaja. **Direktor Hubert Cooke,** najſławnischi džokey ſwĕta, kotryž je ſebi ſławne mjeno sa 9 lĕt w „Renzowym zyrkusu“ dobył a kiž mĕjesche czesc̀, ſo psched **Jeho Majestoſczu němſkim khĕžorom Wylemom I.,** Jeho Majestoſczu awſtriſkim khĕžorom Franzom Joſefom, Jeho Majestoſczu ruſkim khĕžorom Alexandrom II., Jeho Majestoſczu danſkim kralom Kſchesczijanom a psched druhimi najwyſchſchimi knježimi pschedstajecz a kiž je ſo ſ **mnohimi czeſnymi medaillami** wuſnamjenił, je ſebi pschedewſał, najawſchi ſebi **jenoż speziality prĕnjeje rjadownje, tež provinzialnym městam** žadne wjeſele pschihotowacz, **zyrkus prĕnjeje rjadownje** widžecz a nadžija ſo, ſo czesczene wobydlerſtwo ſe wſow a měſta, kotremuž ſo tajke khumſchty ženje wjazy njepokaſaja, pschedstajenje bohacze wopyta, dokelž ſo **jenoż dwě pschedstajeni** smějetej.

Płaczisny měſtnow:

Czisłowane ſydło 2 mk. — 1. měſtno 1 mk. 50 np. — 2. měſtno 1 mk. — Stejne měſtno 50 np. Džĕczi mjenje 10 lĕt ſtare a wojazy wot feldwebla dele płacza ſa 1., 2. a ſtejne měſtno **pol płaczisny.** **Billety** ſu rano wot 10 **hacz** 12 **hodžin** a popołdnju wot 5 **hodžin** pſchi zyrkusowej pokładniży dostacz.

Kuricz je w zyrkusu polizajſzy ſakaſane.

W kóždym pschedstajenju druhi program.

Zyrkus je najpſchihodniſcho a najwoſebniſcho pſchiprawjeny a pſched kóždym wjedrom ſchkituje.

S poczeſczowanjom

Hubert Cooke, direktor.

Deſchczne mantle

jenoż ſ dobrych tkaninow, nětko wjele pod płaczisnu porucza

Herm. Beermann
w Budyschinje
na ſnutskownej lawſkej haſy.

Zigary.

Dobru a rjenje bĕłu ſo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.=družinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaſowym torhoschczu.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja tež wſchĕ jednore a dwójne **likĕry** po tunich płaczisnach porucza
deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ſo ſerbſki rĕczi.

Gustav=Adolfſki ſwjedzeń w Kotezach.

Njedželu 4. auguſta ſo w naſchim Bożim domje, da=li Bóh, Gustav=Adolfſki ſwjedzeń wotdžerži a to ſe ſerbſkej a němſkej Bożej ſłużbu. W ſerbſkej Bożej ſłużbje, kotraž ſo popołdnju w 2 hodž. ſapocznje, budże k. farar **Njencz** ſ Ketliz, w němſkej pak, kiž ſo popołdnju w 4 hodžinach ſapocznje, k. wyſchſchi farar dr. **Wetzel** ſ Biſkopiz prĕdowacz.

Wſchitzy pſchecželjo Gustav=Adolfſkeho towarſtwa ſo k tutemu ſwjedzenjej pſchecželnje pſcheproſchuja.

W Kotezach, 24. julija 1889. **Garbař,** farař.

Laſowſke ſerbſke burſke towarſtwo

smeje **njedželu 28. julija** popołdnju w 4 hodžinach ſhromadžiſnu.

Pſchedsydſtwo.

Poboczne „T. S. B.“ w Lahowje

smĕje **njedželu 4. auguſta** popołdnju w 4 hodžinach poſledzenje.

Pſchedsyda.

W prĕnich dnjach **auguſta** hacz do **ſeptembra ſapuczuju.** S namĕſtnikom je k. referendar **Lemme** wot miniſterſtwa mi postajeny.

W Budyſchinje, julija 1889.

Rĕcznik **Mütterlein**
na bohatej haſy 11, II.

Zigary

czisło 94
dobru 3 np.=zigaru
100 ſchtuk po 2 mk. 70 np.,
czisło 100
(wubjerk ſ czisła 86 po 4 mk. 50 np.)
ſchtuku po 4 np.,
100 ſchtuk po 3 mk. 50 np.,
czisło 104
(wubjerk 6 np.=zigary)
ſchtuku po 4 np.,
100 ſchtuk po 3 mk. 80 np.
porucza jako nĕſchto wubjerne

W. H. Conrad.

Tunjo, jara tunjo

je **mužaza, žonjaza a džĕczaza draſta,** ſtara a nowa, w wulkim wubjerku dostacz pola

Auguſta Kliemanta
w Rakezach.

Hdže ſcze tónle rjany czaſnik kupili? Pola czaſnikarja

Magera
na
ſerbſkej haſy
pſchi kaſarmach.

E. M. Meier, pjezytwarz na ſwonkownej lawſkej haſy 29.

Zaręčanske serbske towarſtwo

zmeje — dali Bóh — jutře njedželu 28. julija swoju měſačnu zhromadžiznu, na kotruž so wſitke sobustawy najpřećelniſo přeproſuja.

Předsyda.

Holza po móżnoſczi ſe wſy ſo k 1. abo 15. auguſtej do lóhkeje ſłużby pyta w

A. Höhnichez konditorni
na ſeminarſkej haſy 6.

Czĕſłojo

doſtanu trajne dĕło na twarje noweje zyrkwje w Budyschinje.

Tr. Holbjan.

Wotroczka abo wuczobnika hnydom pyta **Michał Bjarſch,** bĕtnarſki miſchtr w Kelnje.

Kowarſki pomoznik móże hnydom do dĕła ſtupicz pola **Jana Wawrika** w Njeſdaſchczach.

Tyſcherſki wuczobnik móże hnydom do wuczby ſtupicz pola

E. A. Mittaſcha w Bukezach.

Na puczu wot měſta do Kelna je ſo wutoru pſched dwĕmaj njedželomaj móſchniczka ſ pjenjeſami namakała. Saſso dostacz w Kelnje czisło 3.

Czeſczranjaze rĕcze, kotrež ſym wo **Lejnje Jenczowej** w Schczeńzy roſſchĕrjała, ſ tutym naſad bjeru a warnuju, je dale powjedacz.

W Wyſſokej, 8. julija 1889.

Hana Mlynkez.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. **Sobotu 3. augusta 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Swjask sakskich wojeŕskich towarstwow je njedźelu w Drazdźanach swoju 16. khownu shromadźisnu wotdźerżał. Wosebita swjeczisna so tutej lětza psches pschitomnosć Jeho Majestosće krala Alberta, kotryž, kaž je snate, swjaskej, na 125,000 sobustawow liczazemu, hižo wot jeho sakoženja jako jeho schkitowar wulku staroscźiwosć pschiwobrocża. Wot shromadźenych se sahorjenjom powitany, kral psches postrow widomnje swjeseleny wotmolwi: „Sshym požadanje měł, towarschojo, runje dźenża bjes Wami pschebywacź a so sastupjerjam wschitkich wojeŕskich towarstwow kraja sa woprawdże wótczinske a dobre sadźerżenje dźakowacź. Wosebje je mje žiwe a sprawne wobdźělenje wojeŕskich towarstwow pschi składnosczi 800lětneho swjedźenja mojeho doma swjeselilo. Dale je mje swjeselilo, so scże też hižo w prjedawschich lětach, pschede wschěm pschi posledních cźežkich wólbach, tak swěrnje na boku stronow, stat a khěžorstwo sdźerżazych, stali a wjele tyšaz khošow sa stronu porjada wotedali, psches to pak dobry wunoschk wólbow jara spěchowali. Nadźiju so, so budża so wojeŕske towarstwa też w pschichodże swěrnje kraja, khěžorstwa a sjawneho porjada dźerżecź a so so k stronam njepschisamknu, kotrež maju wotpohlad, stat podrycź.“ S doscźczinjenjom a spokojnosczu tele kralowe słowa kóždeho konserwatiwnje smyslenego poddana napjelnja. Wone drje su jenož k sobustawam wojeŕskich towarstwow rěczane, tola njedźiwajcy teho maja wone wjele dale doseahazu wažnosć a su po prawym zykemu sakskemu ludej rěczane. Khwalba, kotraž so wot krala wojeŕskim towarstwam dawa, niz jenož tutym, ale wschitkim konserwatiwnym wuswolerjam płaczi. Schtóž hischcże wjedźał njeje, kajkimž ludźom je pomozny, hdyž swobodnosmyslenym abo sozialdemokratam swój hłós pschi wólbach da, teho su kralowe słowa do doscże powuczike. Sjawnischo so pscheds swobodnosmyslenymi a sozialdemokratami warnowacź njemóżesche. Wosebje wjeseły wothłós pak kralowe słowa bjes nami Sserbami nadeńdu, kotsiž smy pschezo na konserwatiwnej stronje stali a stronam, statny porjad podrywazym, stajnje se skutkom a słowom wobarali a napschecźiwo stali.

— S pschewodom nahladneje liczby wójnskich łódźow je khěžor Wylem srjedu na łódźi „Hohenzollern“ Wilhelmshafenski pschistaw wopuschcził, so by swoju wowku, jendźelsku kralowu Viktoriu, wopytał. Wjeleliczbni, wosebni pschewodnizy s khěžorom do Jendźelskeje jědu, a wulkotne, wosebne a wutrobne budże powitanje, kotrež tam na njeho czaka. Pola Spitheada budże najwjetsche a najmóznische wójnske łódźstwo shromadźene, kotrež je hdy swět sjenocźene widźał, so by wyšokemu hoscźej pschi jeho pschikhadże cześcź, jemu pschistejazu, wopokasało. Jendźelska chze pschi tejle składnosczi swětej pokasacź, kaku wažnosć na dobre pschecźelstwo s Němskej kładże; jendźelske knježerstwo wě, so jo wschelake interesy a nahlady s Němskej sjenocźuja a chze tejle psches jenosczi interesow a sacźuczow pschi powitanju kraloweje wnuka sjawny, kóždemu srosumliwy wuras dacź.

— Pscheds krótkim je so franzowska artillerija powjetschiła. Dokelž Němska w brónitosczi sady Franzowskeje wostacź njeśmě, dyrbi też němska artillerija nětko pschirostk dostacź. Knježerstwo je hižo pschedłohu wo tym wudźełało, kotraž so pschichodnemu khěžorstwowemu sejmej pschedpoloži. Tak dyrbja so Franzowsow dla sašo nowe dawki pschiswolicź.

— Sa dołhi czaš telko pschekschiwjenjow sastojnikow němskeho wójska na sjawne pschischko njeje, kaž lětza. Wóndano su sašo w Kielu jeneho wyschscheho łódźetwarskeho inżenéra sajeli, dokelž je pschi lifrowankach sa wójnske łódźstwo pjenježneho dobytka sa sebje hladał. Bórsy po tym je so jedyn tajny łódźstwowy pisar, kiž bě do teje sameje njelubeje wězy saplecżeny, satsělił. Jebanstwo pschi wójnskim łódźstwje je so zyle pschipadnje wušlědźiło. Hdyž njedawno jedyn wulki pschekupz w Mindenje bankerot sczini, so jeho knihi wot sudnistwa pschehladachu. S knihow so nětko wupokasa, kak wulke sumy bě pschekupz k pokupjenju wojeŕskich sastojnikow nałožował a kotrym wošobam bě je wupłacził. Pschepytanje so w tu khwilu wot wojeŕskeje wyschnosczе pilnje dale wjedże.

— Hejtman Wißmann je w němskej narańschoafriskej koloniji wschě pschibrjóžne města dobył a sběžkarjow wospjet pobił. Měr pak teho dla hischcże pschezo postajeny njeje. Wjednikej sběžkarjow, žadławzej Buschiriej, je so kóždy krócź poradźiło, s czašom twóchnucź. Nětko je wón s nowa wulku czrjódu sběžkarjow nasběrał a sebi pscheds Bagamoyo wobtwjerdżene lěhwo pschihotował a s tym pucź do snutskowneje Afriki sawrjeł. Tsjo póšłojo s franzowskeho mišionstwa, kotsiž chzychu so s mozu psches lěhwo dobycź, buchu skónzowani. Buschiriowe wójsko pschi tym wschědnje rosce a je samo sa Bagamoyo se strachom. Wißmann budże w bližschim czašu sběžkarjow nadpanucź dyrbjecź.

Schwajzarska. W Bernje je so tele dny wulki swjedźeń schwajzarskich offizěrow wotbywał. Dobry sacźischcź je czinilo, so bě němske póšłanstwo pschi tejle składnosczi swój dom s khorhoju debiło, a so so němski wojeŕski sastupjeŕ, major s Funcke, pschi swjedźenju jako czežny hósć wobdźěli. — Wotmolwjenje němskeho knježerstwa na pišmo schwajzarskeje swjaskoweje rady je do Berna dóschło a je pjecża jara měrnje nastajene, tola so twjerdże snatych žadanjow dźerži.

Franzowska. Pschi wólbach do generalnych radow je bywschi general Boulanger mało sboża měł. Něhdże w 300 kantonach bě so wón jako kandidat postajicź dał, tola jenož w 12 kantonach su jeho wuswolili. Tutón snadny wunoschk je sa Boulangera czim srudnischi, dokelž běchu jeho pschiwišowarjo do wólbow s dobyczeŕskej wěstosczu pschipowjedali, so Boulanger s najmjeńscha w 100 kantonach wjetschinu dostanje. Ale niz jenož to: běchu wobliczili, so republikanszy pschi wólbach wulke poražene poczerpja. Też tale nadźija so dopjelniła njeje; republikanskim je wulka wjetschina wostała. Tak bórsy pak Boulangerowi pschiwišowarjo nadźiju njespuschcża. Troschtuja so s tym, so so wěz pschi wólbach do deputěrtskeje komory, kotrež so w bližschim czašu smeja, na lěpsche Boulangera wobroczi. K temu jara sylne dowěrjenje skluscha, hacž runje je wěrno, so Franzowsojo wobstajnosce njesnaja, a so so jich politiske smyslenje móhł rjez s kóždym dnjom měni.

— Pschi franzowsko-italskich mjesach žo poßledni cžaß kóždy tydžeń stawa, so pak franzowszy, pak italszy wojazy dla cžežkeje, napinazeje žkužby cžeknu. Pschezo pak je franzowskich cžeknjenzow wjele wjazy hacž italskich.

— Pschi poßlednich franzowskich kódžstwowych manevrach žu žo wospjet torpedowe cžołmy se žobu srasyke, s cžimž je žo dopokasako, so žo pschi njemërnym morju mako abo s zyka trjebacž njehodža. Wyßoke žołmy mužstwam cžołmow roshlad tež na maku sdalenosćz wosmu, a je bjes džiwa, so žo cžołmy se žobu sraža. Duž je minister kódžstwa poruczik, so maja žo male torpedowe cžołmy hnydom s manevrow wusamknucž a žo se žkužby stajicž, dokelž žo živjenje mužstwow, w nich pschebywazych, dale strachej wudawacž njeßmë. Tajkich cžołmow je Franzowska nëhdže 120 mëla.

— W Parisu wukhadžaze nowiny „Parti National" nowe „wotkrycže", kotrež by, hdy by wërno byko, wulke džiwanje sbudžiko, wosjewja. Mjenowane nowiny pißaju: Shonimy s dobreho žórka, so je nëhdže psched lëtom ruske knjeżerstwo spytako, s Franzowskej tajny swjask sczinicž. Tutón swjask wobžahuje jenož dwaj stawaj, mjenujzy: 1. Bjes Franzowskej a Ruskej je swjask na wobaranje a napadanje wobsamknjeny. 2. Žadyn s wobeju krajow njeßmë bjes pschiswolenja druheho politiski swjask s druhimi krajemi cžinicž. Pokmomózny ruski sastupnik je do Parisa pschischok a je s presidentom Carnotom, kiž je se sahorjenjom ruski namjet powitak, nëkotre rosrëcženja mël. Džiwanje na konstituziju pak Carnotej dowoliko njeje, swjask hnydom žam podpißacž. Duž je wëz žwojim ministram wosjewik, a je myßle mël, do Peterburga dowërnika póßlacž, kiž dyrbjesche žo wot zara pschijecž. Dale wotkrycže nowin „Parti National" njedožaha, tola praja, so njewjedža, hacž je žo swjask woprawdže wobsamknuk; sarocžeja pak knjeżerstwo, so by s kóždym wumënjenjom swjask pschijako, so by Franzowska s wožamotnjenja stupika, a so by žo sacžischcž tuteho podawka pschi pschichodnych wólbach do deputërtskeje komory wot knjeżerstwa wuwužiwak. Tole „wotkrycže" franzowskich nowin s niczim saruczene njeje; wone je wëscže, kaž wschelake druhe wotkrycža wo potajnych swjaskach a wójnskich wotpohladach, s kotrymiž žo lud traschi a do hrosy staja, wumyßlene. K temu je ruske knjeżerstwo tež hischcže hnydom psches žwoje nowiny k wjedženju dako, so rusko-franzowski swjask njewobsteji.

Schpaniska. W Schpanskej žu saßo ras po dlëschej sastawzy mëra maky sbëžk mëli. Wobrónjena, nëhdže 100 muži žylna cžrjóda je žo 25. julija do mëstaczka Alcale puschcžika, wokajo: „Sskawa republizy!" Sbëžkarjo pak pola wobydlerjow žaneho pschiwißa njenadeńdžechu; duž mëschczansku pokladnizu wurubiwschi s mësta cžeknuchu. Žandarmam, kotsiž sa rubjeżnymi njemërnikami hanjachu, žo poradži, žyna nawjedowarja rubjeżnikow popanucž. Dokelž žo hewak nihdže druhdže w Schpanskej sbëžkarjo pokasali njejžu, maja sa to, so žo tu jenož wo rubjeżnu zwólbu jedna.

Sserbija. Metropolit Michak ma wotpohlad, nasymu shromadžisnu biskopow powokacž, na kotrejž chze tamne postajenja, psches kotrež je žo wón psched wjazorymi lëtami se sastojnstwa wotßadžik a s kraja wuhnak, teho runja wukasy žwojeho nakhwilneho prjedomnika, Theodosija, sbëhnucž a je jako njepkacžaze pschipowjedžicž.

Turkowska. Kschescžijanske wobydlerstwo kupy Krety je w polnym sbëžku pschecžiwo turkowskemu knjeżerstwu. W mnohich džëlach kupy žo wschëdnje wojuje, pschi cžimž žo wjele cžlowjeczeje krwë pscheliwa. Jena wjeß, wot 150 kschescžijanskich žwójbow wobydlena, je žo wot Turkow spalika. Grichiska je wójnsku kódž k kretiskemu brjohej póßkaka, so by grichiskich poddanow schkitowaka.

Egiptowska. Wójnske cžrjódy, kotrež w tu khwilu hroža, pschi pokodnischich mjesach žo do Egiptowskeje walicž, njejžu Sudanszy sbëžkarjo, ale tak mjenowani derwischojo. Schto je derwisch? Derwisch je žobustaw nabožneho bratrstwa, kotrež ma, hacž runje wot prawowërjazych muhamedanow pschipósnate njeje, pola niskeho muhamedanskeho luda wjele samózmoscže. Na cžole derwischow w Egiptowskej potomnik žkawneho scheikha Senoužia steji a jeho žydko bë abo je w Kairouanje w pusczinje. Nichtó žo mahdiej, wjednikej sudanskich sbëžkarjow, s wjetschej njepscheczelnosczu napscheczo stajak njeje, hacž pschiwißowarjo scheikha Senoužia. Tola tak bórsy hacž bë mahdi poraženy, žo derwischojo, kaž prjedy mahdi, žami pschecžiwo Egiptowskej wobroczichu. Jendželskemu wójsku budža derwischojo wjele straschnischi njepscheczeljo hacž mahdi. Mahdiowych pschiwißowarjow muhamedanojo wußmëchowachu, tola derwischojo pola žwojich wërybratrow w wulkej nahladnosczi steja. Jendželske knjeżerstwo dyrbjako žo na turkowskeho sultana wobroczicž, kotrehož tež scheikh Senoužia sa khalifu pschipósnawa. Sultanej by lohko byko, postupowanje derwischow sadžerżecž a pscheleczu krwë w Sudanje kónz cžinicž. Tola Jendželczanam niczo na tym njeleži. Hdyž Egyptowska k mërej njepschińdže, je to zyle po žadanju jendželskeho knjeżerstwa. Po wucžinjenju s turkowskim sultanom žmë mjenujzy jendželske wójsko jenož tak dołho w Egiptowskej sawostacž, doniž tam mër a porjad postajeny njeje. Egiptowsku, kotruž hižo nëtko jako žwoje wobžedżeństwo wobhladuja, pak hdy sažo wopuschcžicž, na to žebi Jendželczenjo njemyßla. Duž je jim pschezo jara witane, hdyž sudanszy sbëžkarjo abo derwischojo na wójnu cžahnu. Sultan potom jendželske knjeżerstwo pschezo sažo napominacž njemóže, so by žwojich wojakow s Egiptowskeje wsako a jemu sažo knjeżerstwo w Egiptowskej wrócziko.

Amerika. W New-Yorku žo pschihoty cžinja, w lëcže 1892 k žwjedženju wußlëdženja Ameriki psched 400 lëtami žwëtowu wustajenzu wotbywacž.

W Malskej Rëzy.

Na žwojich pucžowanjach žym tež w dalokej Norwegiskej pobył, jeje wyßoke hórnischcža a płódne doliny pschekhodźik, ale tež pusty norwegski mórski pobrjóh pschejëždžik, hdżež wóczko daloko a schëroko niczo njewohlada, khiba howrjaze mórske žołmy a puste skalisny, kotrež žu jena na druhu natwarjene. Zyła žyła wjetschich a mjeńschich kupow žo blisko pobrjoha a dale s morja posbëhuje, — wschitko puste skały.

Junu bëchmoj se starym mužom, kiž bëše mi s wjednikom, daloko na morjo won sajëkoj a na tajku pustu skałojtu kupu sakožikoj. Bëch žebi pschedewsak na najwyschschu skału horje salëscž, schtož bëše njemako wobcžeżne. S wulkej prózu skóncžnje na najwyschschi wjerschk dolëschechmoj. Starz bëše, kaž žo sdasche, tak wustak, so hischcže rëczecž njemóżesche.

Sa khwilu pak pocža: „Jara dołho hischcže njeje, so móżesche po tymle wobcżeżnym mórskim pucžu mój najmłódschi bratr jëždžicž. Psched tsjómi lëtami pak je žo mi žamemu jowle nëschto stako, schtož drje hischcže žadyn žmjertny nasłonik njeje; a te schëscž hodźin žmjertneho stracha, kotryž mëjach pschëtracž, žu mje cžëlnje a duchownje sahubiłe. Sa lëdma schtyriadwazeczi hodźin moje włosy, kotrež bëchu nëhdy wuhloczorne, seschëdźiwichu, žo mi stawy tak stupichu, moje nerwy tak wošłabnuchu, so, hdyž žo jenož kuska napinam, tschepjetam a žo psched žwojim žamžnym scžinom boju."

Maka nahle wotpadowaza skała, na kotrejž kromu bëše žo wón nëtko tak lehnuk, so jeho hornje cžëło psches nju won wißasche, mjes tym so žo wón jenicžzy s kóhcžom na pjelsku kromu sepjerasche, tale maka skała žo žnano žydom abo wóžom stów kohcžow posbëhowasche nad zykej žyku skalisnow, kotrež žo hłuboko deleka rospschescżerachu. Dokelž žo mi žamemu lóhzy hłowa wjercži, žo nëschto krocżel wot žwojeho wjednika na semju lehnuch, žo polny stracha kerka pschimajo, kiž pódla mje žwoje hałosy rosschërjesche. Ja dyrbjach spochi na to spominacž, kajki strach skale hrosy, so ju straschnje sakhadżazy wëtr satschaßnje, a so ju njemdra móz howrjazych žołmow powali; a starz dyrbjesche mi dołho rëczecž, doniž mje samó, so stażech a žo roshladowacž počžach.

„Nëtko žmój", mój wjednik powjedasche, „zyle blisko norwegskeho pobrjoha, w wulkej krajinje Norrland a w pustych Lofodach. Skalisnje, na kotrejž žmój, Hellseggen rëkaju, abo tež Homołki. A nëtko žo trochu bóle posbëhńcže a pohladajcže psches mhłu pod namaj dale won do wotewrjeneho morja." Cžinjo, kaž bëše mi starz poruczik, wulkotne daloke morjo wohladach, kotrehož woda bëše cžorna kaž tinta. Srudnischi, cžëmnischi wobras móże žebi cžlowjeski duch s cżeżka wumyßlicž. Schtož wóczko widżesche, — hrósbnje cžorne, nahłe skalisny, kotrež bëchu cžim bóle scherjate, dokelž howrjaze mórske žołmy wokoło nich wujachu a hwisdachu a žwoju jeschczatu pënu na nje horje pluskachu. Runje napschecžo namaj a žnano nëmsku milu daloko maka kupa se srudnym napohladom leżesche, a krajej bliże žo hischcže mjeńscha, runje tak pusta, s wody posbëhowasche, a hromady cžornych skałow ju koło wokoło wobdawachu.

„Tu dalschu kupu Norwegojo Burrgh mjenuja", starz saßo powjedacž pocža; „namaj bliże leżaza Möskö rëka.. Te druhe Wam mjenowacž nochzu. Njeßkyschicže nëtle niczo? — Njepytnjecže žaneho pschemënjenja na wodże?"

Woprawdże mózny, žo satorhowazy a stajnje pschibërazy bubot wußkyschach, podobny temu, kaž hdyž stadko buwołow rujo po amerikanskich dalokich łucžnischczach cżëri; na dobo pak žo tež dohladach, so žo woda, kotraž pod namaj howrjesche, k ranju sawróczi a žo, prjedy hacž žo minuta minu, s hrósbnej spëschnosczu dale k ranju walesche. Pjecž minutow posdżischo, a zyke morjo hacž do kupy

Burrgh (Bärö) tak sakhadźesche, njemdriesche a howrjesche, so šo wopišacź njehodźi; najhórje běsche wokoło kupy Moskö (Moskönäs). Tam šo mjenujizy hoborski sliw do tyšaz žiłow dźełesche, kotreź napscheczo šebi dźełachu, tam šo wschitko satorhowasche, šo warjesche, šyczesche, pschibywasche a sašo spadowasche, mjes tym so šo zyła šyła tychle wodowrótow stajnje k ranju dale walesche.

Tónle wobras pak sašo jenoź khwilku trajesche; potom šo morjo směrowa, wodowróty šo rospuschczichu, a hoborske šmuhi pěny psches nje czehnjechu, doniž, šo w dalinje nimale shubiwschi, šo sašo w hromadu njeschczežechu, s czehoź druhi, jeniczki, mózny wodowrót nasta, kiž běsche skónczńje šnano šedmy dźěl němskeje mile na koštu. Swonkownu kromu tehole lika schěroki paš šo błyschczazeho jeschcza tworjesche, mjes tym so běsche nutskach, kaž daloko móžesche wóczko nuts widźecź, hładka, błyschczata, kaž šmoła czorna hromada wody, kotraž šo s hrósbnym spěchom wjercźesche, pschi tym rujo, rejo a schumjo, hórje hacź wodopad Niagara.

Skała, na kotrejź šedźachmoj, wscha rjesche, so šo s wobliczom na semju czišnuch, šo s rukomaj krucze sa rědku trawu pschimajo.

„To je tak mjenowana Malska Rěka", stary muž dźesche; „tajku scze šebi ju s czežka myšlik. Nětle je najlěpscha składnoscź, wodowrót wobkedźbowacź, a Wy mějeschcze šbože, so scze jón tajki rjany a dospołny wohladak, kajkiž šo wschědnje njepokasuje. Nětko pak chzu Wam podawk wupowjedacź, kiž je mje sa jedyn dźeń stareho muža sčinił. Poškuchajcze! Mojej bratraj a ja mějachmy něhdy maku łódź, s kotrejź mjes kupami s tamneje strony Moskö ryby łojicź jěsdźachmy, schtož šo w tamnej wodze runje tak płacźi, kaž je straschne, a schtoź šo runje tam najlěpje płacźi, hdźež je strach najwjetschi. Něhdźe tsi běrtlki mile dale po mórskim pobrjoshy horje nascha łódź w małym pschistawje stejesche. Hdyž wjedro hojicź pocza, wočakachmy, doniž morjo wocźichnu, a wužiwajo tónle czaš, schtoź šnano běrtlik hodźiny trajesche, psches wodowrót, kiž nětko spasche, pschejědźechmy, potom blisko Otterholma abo Sandflesena sašo sastachmy, tam, dokelž tam wodowrót tak šylnje njewustupuje, s nowa wočakachmy, doniž morjo wocźichnu, a šo skónczńje s połnymi šyczemi domoj nastajichmy. Hacź dotal běsche šo nam pschezo derje radźiło. Jenoź jedyn jeniczki krócź sa zyłe schěsczź lět je šo nam stało, so dyrbjachmy zyły tydźeń wonkach ležecź a pschi šamom hłodu wumrjecź, prjedy hacź mózachmy šebi na dompucź myšlicź; a kajke wobczežnoscze a kajki strach šmy duzy domoj pschětrali, Wy tola njebyschcze dowopschijecź móhł, byrnjež Wam ja to zyle nadróbnje dopowjedowacź chzył. Ale hłownu wěz, schtoź šym pschětrał, chzu Wam tola powjedacź: Wot teho czaša šu šo nimale tsi lěta minuke, a tola mi je, jako by šo to hakle wczera stało było. Tehdy najsstraschnischi wichor sakhadźesche, kajkiž je šnano hdy norwegske skały satschašował.

Se šwojimaj bratromaj běch wokoło dweju popołdnju sašo junu do kupow won jěł; wokoło šedmich hižo mějachmy połne šyczе najrjeńschich rybow. Duž šwoju łódź sawróczichmy a šo domoj nastajichmy, k czemuž běsche runje pschihódny czaš; pschetož psches najhórsche město wodowróta mózachmy pschi czichim morju pschejěcź. Duž s dobrym wětrom wotjědźechmy, a žadyn wot naš šebi ani nasdala na to njemyšlesche, so nam někajki strach hrosy. Na jene dobo pak wětr, kiž nam psches Helseggen napschecźo dujesche, naschu łódź s wopjecźizu honicź pocza, schtoź šo nam hischcze ženje stało njebě. My šwoju łódź sašo s wětrom sawróczichmy, ale morjo tajke smohi mjetacź pocza, so prawje do prědka pschińcź njemózachmy; duž chzychmy šo na město wróczicź, hdźež běchmy prjedy s łódźu stali. Na jene dobo šo nasdala koprowa czerwjena mróczel pokasa, kotraž njewurjeknicze spěschnje bliže pschicźeže.

Mjes tym běsche šo wětr, kiž s Helseggena dujesche, slehnuł, a morjo zyle wocźichnu. Prjedy pak, hacź mózachmy pschi šebi rospomnicź a mjes šobu radu składowacź, schto měli sapočecź, wichor se sahubjazej mozu sakhadźecź pocza, a sa někotre minuty běsche tajka czma, so my tsjo šo wjazy spósnacź njemózachmy.

(Pokračźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Po dołhim wočakowanju mózemy dźenša na wjelestronske napraschowanja wosjewicź, so šu pruhi dźešacź wschelakich fotografijskich wobrasow s nascheho šerbskeho kwašneho a jěcharskeho czaha pschi 800 lětnym jubileju nascheho lubowaneho kralowskeho doma nětko tudy pola k. redaktora M. Ssmolerja wohladacź. To šu te fotografije, kiž buchu pod hołym njebjom na dworje nascheje wulkeje hospody sapschijate. S kwašneho czaha je pjecź wobrasow šlubjeneju, šlónkow, druźkow, braschki, šwatow po połdra hriwny, jedyn wobras naschich šerbskich herzow sa 75 np., jedyn wobras kwašarjow teź sa 75 np., dwaj wobrasaj jěcharjow po połdra hriwny a tsecźi wobras jěcharjow sa dwě hriwnje. My šo wješelimy, so s tuteho wulkotneho jubileja, kajkehoź hischcze ženje njeje było a kajkehoź ženje wjazy njewohladamy, šo nam tajke widomne dopomnjecza nascheho šerbskeho wobdźělenja sa naš a sa naschich pschichodnych posticźuja. Kóždy a kóžda, kiž chze pak jedyn wobras po jenym a po wjazy eksemplarach měcź, abo kiž chze někotre abo wschitke te wobrasy po jenym eksemplaru sa šebje abo po wjazy eksemplarach sa šwoje pschecźelstwo měcź, njech to potrjebne skasanje najposdźischo hacź do šydomnateho augusta s doprědkasapłacźenjom pola k. redaktora M. Ssmolerja w Budyschinje skasa.

— Dźeń 28. julija bě po dr. Falbje kritiski druheje rjadownje, to rěka, so mějachu na tutym dnju šłabsche njewjedra, semjerženje a wětry wotcźakacź. Kaž hižo czasto, je teź tón krócź Falbowe do prědka prajenje, na stejnischczo semje k planetam a k šłónzu šo skožowaze, pschitrjechiło. Njedźelu popołdnju šu, kaž w krajinje wokoło Budyschina, teź w druhich stronach njewjedra a deschcze měli, kotreź hacź do wutory wjeczora trajachu. Pschi tym bě trochu syma, wutoru rano thermometer šamo jenoź hischcze 7 gradow czopłoty pokasowasche. Wustudnjenje powětra je žnjam jara spomožne było; wone je sadźěwało, so je pscheńza wurostła. Běrnam, rěpje, selenej pizy atd. pak je wjazydnjowny deschczik jara howił, a budźichu šo wone bjes njeho šuchoty dla w roscźenju sadźerżake. Bjes tym so je šo Europa kritiski dźeń 28. julija wot skych naturskich podawkow pschelutowała, pišaja s Japana, so je na kupje Kinsin šylne semjerženje było. Psches nje je šo město Kumamoto sapuscźiło a tam wjele cźłowjekow žiwjenje shubiło.

— Sańdźenu štrjedu je šo 16 lětna šłužobna holza Libscherez, pola jeneho schczětkarja na bohatej hašy tu šłužaza, na hornjej łubi w domje šwojeho hospodarja wobwěšła. Bojoscź psched khostanjom je pjecźa holzu k šamomordarstwu pohnuła.

— Runje dostach rosprawu wo šywach a žnjach w Awstriskej sa lěto 1889. Po tejle rosprawje, kotruž awstriske knjeżerstwo wudawa, šu w wjetschim dźěle Galiziskeje a nimale w zyłej Schlesynskej lětša žně do zyła shubjene, w wjetschim dźěle Czěskeje a Morawy hubjene abo tola jara šnadne; sa to w Tirolskej lětdźešatki dołho tajkich žohnowanych žnjow měli njejšu, kaž lětša; w druhich hórskich krajinach Alpow a Karsta šu žně dobre. Raps šo radźił njeje a hischcze pokojzu teho njedawa, schtoź hewak pschi šrěnich žnjach. S zokornizu šu s wjetscha spokojom. Khmjel w Schtyrskej dobre, w Czechach šrěnje, w Galiziskej šłabe šrěnje abo hubjene žně lubi.

Se Židowa. Wutoru rano 1/2 3 hodźin budźische šo tu pschi šamym hródź, wot wósnika Henki wotnajata, spaliła, njebudźische šo woheń pschi nastaczu poddušył. W popjekowej jamje pschi brózni běchu šo pschi howrjazym wětse šasy, dźeń prjedy tam šypnjene, psches někotre schkriczki sapalike, a płomjo tak wyšoko šapasche, so šo někotre hakosy bliskostejazeho schtoma wobšmudźichu. Na šboże šo ludźo, kotsiž sahe rano kłóski sběracź dźěchu, wóhnja dohladachu a jón poddušychu, prjedy hacź bě šo šłómjaneje hródźineje tsěchi popanuł.

— Pjatk tydźenja je tsilětna dźowczičźka wobydlerja Redniga, kiž je hakle psched krótkim na Židow pschicźahnuł a w tak mjenowanym Rubjanym Frankfurcze bydli, do Sprewje panuła a šo tepika.

S Brěsy. Wutoru rano je jena žona s Nowych Spytez w Czerwjeno-Noßlowskim lěšu hriby pytajo w jenej pěskowej jamje pod khójnu morwe dźěczo, do rubjaneho schórzucha sawalene, namakała. Kaž šo sda, šu lischki dźěsczowe czěło, kotreź bě jara nažrane, tam donješte. Powjesczź wo hrósbnej namakanzy šu hnydom Biskopskemu hamtskemu šudnistwu wosjewili. Ssudniska komišija je wěz na druhi dźeń na městnje šamym pschepytała a jenu holzu, na kotruž tukaja, so je potajnje porodźiła, sajecź dała. Kaž šo powjeda, je šo dźěczo hižo psched tsjómi njedźelemi sahrjebało, tola niz hłuboko doscź, tak so šu jo lischki wucźuke a wuhrjebake.

S Klukscha. Dobra wěz wobsteji, byrnjež měła wjele pschecźiwnikow. Towarstwo šerbskich burow, na kotreź mnosy šebicźiwych interešow dla šwaricź njepschestawaju, šo dźeń a bóle rosschérja a šylni. Sserbšzy ratarjo šu sškónczńje dopósnali, so je towarstwo šerbskich burow sa nich s wulkim wužitkom. Duž k njemu pschistupuja a w stronach, hdźež pobocźne towarstwa hischcze njewobsteja, tajke sakožuja. Teź w naschej wošadźe maja myšle, pobocźne towarstwo sakožicź, a je šo teho dla na njedźelu 11. augusta do tudomneho Schusterez hosczenza shromadźišna šerbskich ratarjow powołała.

S Pomorz. Na město njebo prof. dr. Heidena je dr. Bretschneider s Wrótšławja jako pschedstejeř nascheje ratarsko-chemiskeje

pospytnizy k nam pschischoł a 1. julija ßwoje nowe sastojnstwo nastupił.

Wußudźenja.

Khostańska komora. Sskužobna dźowka M. Th. Schołćźiz s Błózan, paduchstwa dla hižo ras khostana, bě 3. junija s pola hoscźenzarja Ssymańka tam na 34 kop kałowych rostlinow swutorhała, so by ßo sa to wjecźiła, so bě jej Ssymank cźeścźranjaze wudma nadawał. Dla wězywobschkodźenja wobskorźenej jastwo na pjecź měßazow pschißudźichu. Schołćźiz tehdomnischu hospodu, jenu kubleŕku w tej ßamej wßy, kotraž bě pjecźa Schołćźiz k temu nawabiła, wuwinowachu. — Dźěłacźeŕ Korla Lischka s Běkeho Khołmza, kiž bě loni pola kublerja Jurja Skopa w Njeßwacźidle dźěłał, ßo psched ßudom jako psche wschu měru njehańbicźiwy cźłowjek wupokasa. Hacź runje bě Lischka Skopej, kotremuž bě wospjet žito kranuł, s tym na 60 mk. wuklukał a wot njeho pódla teho hischcźe 5 mk. dostał, hdyž s dźěła dźěsche, ßebi wón 3. haprleje swěri, Skopej list napißacź, w kotrymž 30 mk. msdy a 20 mk. sarunanja sa drastu, jemu ßo pschi wotpalenju Skopoweje brózńje pjecźa ßobu spalenu, žadasche. So by ßwoje žadanje skerje dozpił, wón w liscźe, kiž bě wot jeho bratra, Jana Lischki, ßobu podpißany, Skopej hrožesche, so jeho wobskorži, dokelž je pjecźa sawěscźaze towarstwo psche wóhnjowu schkodu sjebał. Korlu Lischku, kotremuž ßu spomnjeneho paduchstwa dla hižo jastwo na 6 měßazow pschißudźili, tole khostanje sběhnuwschi, paduchstwa a wunusowanja dla k jastwu na 7 měßazow saßudźichu. Jan Lischka ßo khostanja sminu, dokelž ßo dopokasacź njedasche, so je wón žadanje ßwojeho bratra jako njeprawe snał.

Lawniski ßud. Krawz Hejtmank w Lipicźu bě 1. meje w tamnischej Zuschkez korcźmje Lipicźanśku gmejnsku radu hanił a ma teho dla 40 mk. pjenjeżneho khostanja płacźicź. — 19lětna Lejna Jancźkez a 16lětna Hana Meldźiz s Rakez běschtej 1. meje s jeneje łuki, tamnischemu ryczeŕkubłu ßłuschazeje, maliczkoscź dźecźela wsałej. Jancźkez dosta jastwo na jedyn dźeń pschißudźene, bjes tym so Meldźiz s poßwarjenjom woteńdźe. — Fabrikarja Fiebigera w Wulkich Debßezach winowachu, so je 22. meje na pucźu do Hajniz ßwoju mandźelsku s khofejowej bleschu, s kožanym toflom a s pjascźu na hłowu prał, ju k semi porasył a potom do njeje s nohomaj storkał. Hrubemu mandźelskemu dla krjudowanja a sranjenja jastwo na schtyri měßazy pschißudźichu.

Porjedźenje. W rosprawje wo wußudźenju lawniskeho ßuda, tydźenja wotcźischcźanej, je wopak prajene, so je ßłužobna dźowka Bergerez wězy, wot dźěłacźerja Krala nakranjene, do Kraloweho bydła do Małßez noßyła. Temu tak njeje. Bergerez je wjele bóle tele wězy do ßwojeho bydła do Małßez noßyła.

Přilopk.

* Na wßach w Drażdźanskej wokolnoscźi je hižo wjele ludźi na cźrjewa skhorikło; w někotrych wßach je khoroscź natykowaza, a móże lohzy doscź hórscha khoroscź s teho nastacź. Lěkarjo praja, so ßu wožobnje žołte kórki s pschicźinu khoroscźe, kotrež stajnje schkodźa, hdyž jich něchtó wjele je, a pschede wschěm, hdyž ßo woda na nje pije. S zyła ßu ßyre kórki k jědźi pschezo straschne a krute cźrjewa žadaju.

* W Drażdźanach ßu sańdźeny tydźeń wojeŕskeho hudźbneho direktora Trenklera sajeli, wo cźimž zyłe město rěcźi, dokelž běsche Trenkler psches ßwoje konzerty po zyłych Drażdźanach derje snata wožoba. Wjetschi dźěł tamnischich nowin njelubosny podawk s wopředka samjelcźa. Sso nadźejo, so ßnano jeho wina skóncźnje wulka njebudże, njetrjebawschu haru secźěricź nochzychu. Hdyž běchu Trenklera sajeli, ßo wo pschicźinje k temu wschelako powjedasche. Nětko pak, hdyž je ßwětko do tejele należnoscźe pschischko, nowiny nadrobnje wo tym pißaju. Wutoru tydźenja dopołdnja Trenklera na bürow jeho regimenta skasachu, schtoż ßo w ßłužbnych należnoscźach cźasto sta; duž wón ßam niczo wožebiteho w tym njewidźesche. Tam pak jemu hnydom teßak wsachu a jeho sajachu. Jemu ßo wina dawa, so je pschi wobstaranju tajkich wězow, kotrež jeho ludźo trjebachu, wožebje pschi kupowanju hudźbnych instrumentow, njedowoleny wužitk pytał, sa cźoż ma khostanje wocźakowacź. Pscheradźił je jeho „liferant", pola kotrehoż ßo dlěschi cźaß niczo wjazy kupowało njebě. So je ßo Trenkler tak daloko sabył, ßo cźim bóle wobżaruje, dokelž běchu Drażdźanczenjo dlěje hacź 30 lět na njeho swucźeni, a dokelž jemu do zyła żaneje nusy njeběsche. Po nowschich powjescźach je ßo pschi pschepytanju wupokasało, so je Trenkler njewinowaty.

* Kaž ßo Mischnjanskim nowinam pische, je skupemu cźłowjekej w tamnischej wokolnoscźi psched krótkim něchtó prawje k lubu scźinił. Stary muž, kiž ma wjele pscheczelstwa, chzysche ßwinjo rěsacź, ale to jara mjelczo cźinjesche, so by trjebaj nichtó s pscheczelstwa wo tym njeshonił. Rěsnik pschińdźe, a nětko ßo do rěsanja daschtaj. Na jene dobo — wuj lědma ßwojimaj wocźomaj wěrjesche — ßo durje wotewrichu, a młody pachoł sastupi, dźědej pscheczelnje dobreho ranja pschejo. Kasanja dołho njehladajo ßebi wnuk kżizu wsa a k ßnědanju pschihotowanu poliwku schlapacź pocźa. Dźěd dale hrosnischo na njeho hladasche. Bórsy pak ßo durje saßo wotewrichu, a tśi żónske s korbikami w rukomaj sastupichu, wuja pscheczelnje postrowjejo: to běsche saßo pscheczelstwo. Starzej ruzy tschepjetaschtej, hdyž ßo wón ßwinjo schkrabajo dohlada, kak żony w kuchni dźěłaju, blido kryja atd. Pschezo wjazy pscheczelow pschińdźe, a skóncźnje běsche ßo jich dwanacźe seschko, kotśiž docźakacź njemóżachu, so by mjaßo skerje lěpje powarjene było. Schto chzysche wuj sapocźecź? Jemu niczo njewubu, hacź se słobami pschihladowacź, kak jeho pscheczelstwu ßkodźesche. Ale to ßebi wukożicź njemóżesche, kak je ßo zosako, so je ßo zyłe pscheczelstwo runje na wulku kołbaßu k njemu seschko. Skóncźnje ßo wschitko wukopa. Jena cźetka ßwoju macź samolwjecź pocźa, so ma doma tak nusne, so njeje ßobu pschińcź móhła, a rjeknu, so sa nju cźastku mjaßa ßobu domoj wosmje; s dobom ßo wujej sa lubosne pscheproschenje dźakowasche. „Schto—o—o? pscheproschenje? ßo wuj dźiwasche; „ja nikoho proßył njeißym!" Pscheczelstwo ßo njemako dźiwasche a kóždy ßwój liscźik wucźeże, s kotrymž bèsche proscheny. Schto bèsche było? Shoniwschi, so chze wuj ßwinjo rěsacź, bèsche „dobry pscheczel" zyłe pscheczelstwo k wujej na wulku kołbaßu pscheproßył. Hdyž dha tu běchu, też wocźakachu, doniż kołbaßy hotowe njeběchu. Wuj pak chze teho „dobreho pscheczela" wobskorźicź.

* W sawostajenym liscźe napißawschi, so je ßo tak do picźa dał, so ßo wjazy pschewinucź njemóże, a so duž na ßwěcźe niczo wjazy wuschny njeje, je ßo w Lipsku wczera tydźenja dopołdnja 35 lět stary woženjeny pincźnik w ßwojim bydle wobwěßył.

* Njedźelu tydźenja popołdnju rěsniski wucźobnik s Crossena kupjenu krowu se wßy Rädnitz do města wjedźesche. Pscheđ městom ßo krowa spłóschi a postromk rostorhnuwschi po dróży wrócźo cźěrjesche. Dźěłacźerjo, kotśiž na dróży dźěłachu, chzychu krowu sdźerżecź; to pak ßo jim njeradźi. Njemdre skocźo ßo do jeneho wobstarneho dźěłacźerja da a jemu rohaj do żiwota saschtapi. Cźeżzy ranjeny hischcźe tón ßamy wjecźor wumrje. Krowu skóncźnje doßażechu a hnydom sarěsachu.

* Se Schlesynskeje ßo pische, so maju nětko nimale wschudźom po zyłym kraju hacź na dalsche doscź deschcźa: běrnam, rěpje a futrej hoji a wotawa młódnje roscźe. Ssamo póśnim wowßam je włóżne wjedro tu a tam hischcźe dopomhało. Jerza wschelako steji, sa tym hacź je póda, sa tym běsche hnój, sa tym hdy bu ßyta a kajke běsche wjedro. Spodźiwne ßo tu a tam sda, so wowß na burskich polach, a to na pěsku, hdźež je měßazy dołho ßuche było, hdźež pak běchu lupiny saworane, rjany steji. Krupy ßu létßa wjele schkody nacźiniłe. Wjazy krócź je ßo stako, so byrbjachu létßa sawěscźaze towarstwa wobßedźerjam wulkich kubłow zyłe żně sarunacź.

* Nowe Barlinske Towarstwo k schkitowanju swěrjatow s nawěschtkom w nowinach k „trajazemu a lohkemu" dźěku „njepokhostanych" ludźi pyta, kotśiž maju „dobru wutrobu". — A do kajkeho dźěła ßo tajzy ludźo pytaju? — So bychu pßy łojili.

* Prjedawschi kat Krawz, kiž bliżschi cźaß w Barlinje draczownju wotewri, hdźež chze konje rěsacź, w tu khwilu s amerikanskim towarstwom ßwojeje ßekery dla jedna. Do ßekery ßu mjena wschitkich tych wudypane, kotrymž je krawz hłowu rubał: jich je 55. Spomnjene amerikanske towarstwo chze ßekeru kupicź a ju w ßwojej wustajenzy sa pjenjesy pokasowacź.

* Wowcźerjowa 8 létna dźowka we Winzigu měješe krowu pascź, kotraž rada cźekasche. So by ji skocźo cźeknucź njemóhło, ßebi dźěcźo postromk wokoło żiwota swi. Krowa pak tola cźelcźkacź pocźa, holcźku sa ßobu wleczesche a wo topoł pschi dróży s njej praßnu. Starscha ßotra, kotraž bèsche ßo nasdala na njesboże dohladała, hnydom na pomoz pschiběża; ale holcźka bèsche hižo myßle shubiła a bórsy na to, hdyž bě ju ßotra domoj pschinjeßła, wumrje.

* Pcźołarjo dawno wjedźa, so pschе drjenje drudy derje cźini, so ßo pcźołam skakacź dasch. Tónle ßrědk pak ßo rědko nakożuje, a to s dobrym prawom, dokelž móże lóhzy schkodźecź, hdyž ßo po lěkarjowej porucźnoscźi njenakożuje. Dwěmaj khorymaj pak je pscheđ krótkim pomhak. — Sswój kołcź wothladujo pcźołaŕ w Stolpe pkast s ruki shubi; hnydom ßo jemu pcźoły na ruku naßydachu a jeho kakacź pocźachu. Runje w tejle ruzy měješe pcźołaŕ drjenje; ale pcźoły ßu jemu pomhałe. Dokelž běsche jemu ruka ßylnje sacźekła,

dyrbjeſche khwilu w kožu leżecź; ale ßwoje drjenje je wotbyk. — Pſchekupz w Birkenwerderje, kiž mějeſche wjele drjenja a běſche dotal hižo něſchtožkuli, ale podarmo, ſpytak, ſkónczńje też ſ pczołami ſpyta, ßebi jich něſchto na ruku a na ramjo naßadża a ßo kałacź daſche. Dokelž połóżenje cźujeſche, wón ſa tydźeń ſaßo ſ pczołami ſpyta; nětko je ßo ſ nim tak połěpſchiko, ſo ßebi myßli, ſo ßo zyle wuhoji, hdyž ßrědk hiſchcźe junu nałoži.

* Żałoſtne njeſboże je ßo njedźelu tydźenja rano w Steenfelderfehnje w Oldenburgſkej ſtało. Jena khěžka we wßy běſche na dwoje dźělena: w jenym kónzu wobßedźeŕ bydleſche, w druhim ßwójba jeneho dźěłaczerja. Njedźelu tydźenja dźěłaczeŕ ſe ßwojej żonu hižo rano ſahe do Ihrhove dźěſche, dokelž chzyſchtaj ſ prěnim cźahom do Leera jěcź. Sswoje ſchtyri dźěcźi, kotrež hiſchcźe ſpachu, a wot kotrychž běſche najſtarſche 10 lět, dó jſtwy ſamknuwſchi żona jſtwiny klucź k ßwojimaj ſtarſchimaj donjeße, kotrajž něſchto ſtow krocźel dale bydleſchtaj, a jeju proſcheſche, ſo chzyłoj ſa dźěcźimi hladacź. W ßedmej hodźinje żona wobßedźerja doma něſchto praſkotacź ßłyſcheſche a durje wotewrimſchi ßo dohlada, ſo ßo ßußodny dźěl doma pali. Wona tam khwatajzy doběża a ßo prózowaſche durje do dźěłaczerjoweho bydła wuraſycź, ſchtož pak ßo ji njeradźi. Jene jenicźke dźěcźo mózeſche wona, runjeż hižo cźeżzy wopalene, ſ woknom won ſcźahnucź; druhe tſi ßo ſpalichu. Kak je woheń wuſchoł, nichtó njewě. Dokelž płomjo jara ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche, wot domjazeje nadoby niczo wukhowacź njemózachu. Starſchej duzy po puczu wot żandarma w Ihrhove ſhoniſchtaj, kajke żałoſtne njeſboże je ßo doma ſtało.

* Pſchi pukach bjes cźeladnikami ſ dweju wßow pola Tilſita ßo ſtrona, kotraż pſchěhrawaſche, na jedyn wulki cźołm wukhowa. Pſcheſcźěharjo teho runja do cźołma ſkoczichu, kotryż ßo pſches to powróczi. Někotſi cźeladnizy ſ wody wupłuwachu, pjecźo druſy ßo tepichu.

* W Wuherſkej je ßrjedu tydźenja ſatraſchny wichor ſakhadźał. S městow a wßow pſchikhadźeja powjeſcźe, ſo je wjele khěžow roszychnowanych, domkhowane żito do wſchěch kónzow roswěte, majß, rěpa a kał doſpołnje ſaniczene. W Mohaczu ßo wěži grichiſkeje a katholſkeje zyrkwje powaliſchtej a Bože domy rosraſyſchtej. Se 24 na Dunaju płuwazych młynow ßu jenoż tſi ſtejo woſtałe, wot tych druhich ani ßlěda woſtało njeje. Pjecź cźołow ßu ſ Dunaja wucźahnuli. Bliſko Budapeſchta wichor ſpław, na kotrymž wosy, konje a wjele ludźi ſtejeſche, wo parnu łódź ſchmórnu, ſpław ßo powróczi, a wjele ludźi, ſ wjetſcha żony a dźěcźi, row w hłubinje Dunaja namaka. W Baczu Almaſu ludźo runje na polu młócźachu a pſched wichorom ſa młócźazu maſchinu cźeknuchu. Wichor młócźazu maſchinu powróczi, kotraż pjecź muži zyle rosmjecźe, bjes tym ſo buchu druſy bóle a mjenje ſranjeni. Na wjele méſtnach Boże njewjedro do twarjenjow dyri, a wobydlerjo mózachu jenoż ſ prózu ſadźěłacź, ſo wichor płomjenja dale njenjeßeſche a ſo ßo zyłe wßy njeſpalichu. Bjes druhim ßo minoritſka zyrkej w Nyirbotarje pſches błyſk ſapali a ßo do cźiſta ſpali. S mnohich ſtron ßu powjeſcźe pſchiſchłe, ſo ßu dróhi rostorhane a mosty wotlemjene. Żeleſniſke cźahi dyrbjachu wonka na żeleſnizy ſaſtacź, dokelž bě ſtrach, ſo je wichor ſ kolijow wuſběhnje a powróczi.

* W alpach je ßrjedź pßowych dnjow ſkoro hacź do dołow dele ßněh padał. Tak widźachu ſańdźenu njedźelu w Böningenje pſchi Brienzſkim jěſorje ßněh hicź. S Weißenburga pißaja: Nóz wot poßlednjeho pjatka k ßobocźe je Bernſkej hórſkej krajinje ßněh pſchiniejßła. Tutón hacź do 2000 metrow dele padaſche. Tak běchu hory Nieſen, Thurmen, Stockborn a druhe hacź dele běłe. Se ßněhom też ſyma pſchińdźe. Schwajzarſzy wojazy, kotſiž mějachu ßo runje na horje Nieſen ſwucźowacź, běchu w ſtraſche, ſo ßebi ſtawy ſwoſabja.

* Najwjetſcha wěża zyłeho ßwěta, kotruž je twarz Eiffel na Parižſkej ßwětowej wuſtajenzy natwarił, ßo wſchědnje wot wjele tyßaz ludźi wopytuje. Pſchicźiſchcź luda k wěži je tak wulki, ſo dyrbi ßo wjele ſtow woßobow wot kaßow wotpokaſowacź. So by pſchichodnje wjazy woßobow na dobo wěżu wobhladacź móhło, Eiffel nowe jěſdne ſtoły naprawicź da, w kotrychž ludźo na wěżu horje jěſdźa.

* Jedyn ruſki dragunarſki lieutenat je runje zyle wurjadne jěchanje ſkóncził. S dwěmaj konjomaj, na kotrymajž wón pſcheměnjo jěchaſche, je wón zyłu pucź wot Lubnow hacź do Pariſa (2633 km.) ſa 30 dnjow pſchejěchał.

* W Pariſu 15. julija mandźelſku domownika Kuhna, na Bonapartſkej dróſy bydlazeho, w wobydlenju ſadajenu a ſ ranu w ſchiji namakachu. Pilnemu ßlědźenju a pſcheklepanoſcźi poliziſtow je ßo bórſy ſchlachcźiło, mordarjow wußlědźicź. Poliziſtojo ßo w korczmach, hdyž jenoż prak pſchebywa, jako paduſchi wudawachu a ßo tak ſ młodym cźłowjekom, kiž ßo „La Terraſſe“ mjenowaſche, ſeſnachu. Młody cźłowjek, kiž chzyſche jich do ſpodźiwanja ſtajicź, ſchto wſcho ſamóże, ßo hordźeſche, ſo je ſtarej Kuhnowej krk pſcherěſnuł. Srěczachu ßo, ſo budźa ßo něhdźe w Pariſu nutſkamacź, ſchtož poliziſtojo ßwojemu pſchedſtajenemu Goronej k wjedźenju dachu. Każ bě bjes poliziſtami wotrěczane, ßo ſta: polizija pſchedraſcźenych poliziſtow a jich młodeho towarſcha pſchi nutſkamanju pſchimnu. W jaſtwje ßo „La Teraſſe“ ßwojim na ſdacźe ßobuwinikam wuſna, ſo je ßo w naſtupanju ſtareje Kuhnoweje jenoż hordźik, ſo bychu k njemu wjazy dowěrjenja měli, ſo pak mordarjow ſnaje. Tón jedyn je rěſniſki ſ mjenom Pillet, druhi rěka Ribot a tſecźi ßo w korczmach „La Sardine“ mjenuje. Wſchitzy w Montparnaſſe bydlachu, hdyž też jich ſajachu, 21lětneho Henria Ribata a 18lětneho Alberta Jeantrouxa, „La Sabine“ ßo mjenowazeho, pſchi durjach woßebneho rejwanſkeho ſala, 17lětneho rěſniſkeho wucźobnika Pilleta w bydle jeho macźerje, kotraż polizajſkeho inſpektora wuhladawſchi żałoßne ßłowa wuraſy: „Wſmicźe jeho jenoż ßobu, wſmicźe jeho a njewróczcźe mi jeho ženje wjazy!“ Potom macź powjedaſche, kak ſły je hólz, kak ju wſchědnje pjerje a jej hižo łěta dołho ſrudobu cźini. Wón bě paduchſtwo w domje, do kotrehoż hižo dléſchi cźaß mloko noßyſche, wobhonił a ſtražował, bjes tym ſo Ribot a Jeantroux Kuhnowu ſadajiſchtaj a jeje bydło pſchepytaſchtaj, w kotrymž pak niczo njenamakaſchtaj, khiba něſchto ſkoteje pychi. Pillet a Jeantroux ſtaj hižo ßo njeſkutka wuſnakoj, bjes tym ſo ßebi Ribot ani ßłowczka wunuſowacź njeda.

* We wßy Tomblaine pola měſta Nancy běſche wóndano kwaßna hoſczina; bórſy na to 16 kwaßarjow ſkhori, wot kotrychž ſa krótki cźaß ſchtyrjo ſemrjechu, mjes nimi nawożenja. Każ khoroſcź pokaſuje, je ßo jim ſ jědom ſawdako byko. Ma ßo ſa to, ſo je jim nawożenjowy nan ſawdał, kotryž běſche pſhecźiwo żeńtwje. Jeniczży njewjeſta, kotraż ßo jědźow dótkła njebě, je ſtrowa woſtała.

* W franzowſkim měſtaczku Bar-ſur-Seine maju na jene dobo telko ptkhow, ſo je ßam podprefekt ſe ßwojeho domu pſched nimi cźeknucź dyrbjał.

* S Londona ßo piſche: Tudy wóndano wěſty Shrimpton pſched ßudnikom ſtejeſche; jemu winu dawachu, ſo jako khoſtanz, kotrehoż běchu na khwilu ſ jaſtwa puſchcźili, a kotrehoż ma polizija wobkedźbowacź, ßo njeběſche na poliziji ſapißacź dał, każ ßo jemu ßkuſcha. Wón to njeprějeſche. W běhu ßudniſkeho jednanja ßo pokaſa, ſo ma Shrimpton ſkludnu myſch w ſaku. Tule myſch běſche wón w jaſtwje popanuł a ſ wulkej prózu ſkludźił, ſchtož ßo jemu jenoż na to waſchnje radźi, ſo wón ſwěrjatku wopuſch wotrěſnu; to je, każ wón prajeſche, najlěpſchi ßrědk, myſch ſkludźicź. Swěrjatko běſche tak ſkludne, ſo jemu poßłuchaſche, każ poß, ſo k njemu pſchiběža, hdyž wón ſawoła, jemu ſ rukow żerjeſche a wſchelake khumſchty nawuknu. Sſo rano w jaſtwowym dworje pſchekhodźujo mějeſche wón ſwěrjatko ſtajnje pſchi ßebi, kotrež jemu a jeho towarſcham wjele wjeßela cźinjeſche; jaſtwowy direktor, dobroczíwy cźłowjek, běſche to dowolił, runjeż je tajke něſchto po prawom ſakaſane. Shrimpton prajeſche, ſo je wón jenicźki, kotremuż je ßo dotal radźiło domjazu myſch ſkludźicź, a ſo je wjele lóźſcho, pólne myſche ſkludźicź a něſchto nawucźicź, hacź domjaze. Dokelž je ßebi ſe ſwěrjatkom telko prózy brał, wón proſcheſche, ſo bychu jemu myſch woſtajili, ſchtož też jemu ßudnik ßlubi.

* Kak móże cźłowjek do ſchkody pſchińcź! Nowinam „Odesskija Nowoſći“ ßo piſche: W jenych khlamach w měſcźe Brailowje, hdyž ßu żeleſne twory na pſchedań, běſche wóndano 15 ludźi pſchitomnych, mjes nimi dźeßacźo kupzy. Na jene dobo ßo wjerch pſchekama a zyku hromadu cźeźkich żeleſnych kruchow ßobu dele ſtorże. Wſchitzy pjatnacźo w khlamach pſchitomni buchu ſaraženi.

* Spodźiwne kommando maju hižo něſchto lět w kraju Buchara w Sſrjedźnej Aſiſkej. (Buchara ſ ruſkim wobßedźenſtwom w Sſrjedźnej Aſiſkej mjeſuje.) Na wěſte kommando ßo wſchitzy wojazy ſnak lehnu a wobě noſy k njebju tykaju; na to poſkocza a hura wokajo do prědka cźerja. A kak ßu na to pſchiſchli? Hdyž Rußojo twjerdźiſnu Samarkand w ßußodnej krajinje ſchtórmowachu, dyrbjachu rěczku pſchekroczicź. Ju pſchekroczíwſchi ßo na ſemju ſnak lěhachu a noſy wyßoko ſběhachu, ſo by jim woda ſe ſchkórnjow wuběżała. Na to twjerdźiſnu nadběhowachu a ju dobuchu. Tukrajni wobydlerjo pak maju ſa to, ſo ßu Rußojo teho dla dobyli, dokelž ßu ßo ſnak lěhali a noſy k njebju tykali, a ſo ßu teho dla wojazy běłeho zarja njepſchewinjomni.

* Do ruſkeho měſta Samary je pſched krótkim ſe Sibirſkeje 140lětny ſtarz pſchijěł: Wón chze w ſtarej domowinje pola ßwojeje

wnuczki wumrjecź, kiž je ßama hižo prastara žónka. Starz je saßadžity, ramjenjaty muž, ale stuleny khodźi, ma zyle nahu hłowu a rědku schědźiwu brodu. Wobdźělený pschi sběžku snateho Pugaczewa je wón s tutym ßmalo a palo po kraju cźahak, bu s nim sajaty a do sibirskich podkopkow pósłany, hdźež je 38 lět byk, na cźož jeho puschcźichu. Na to bu wón pschekupz, ma dźěcźi, wnukow a prawnukow. Wulzy sajimawe je, schtož wón se starych cźaßow powjedacź wě.

* Ruski student lěkarstwa je nowu pschiprawu k ßłyschenju wunamakał, kotrejž ßu „audifon" narjekli. To je paß, w kotrymž staj dwaj elektriskaj elementaj pschicźinjenaj. Paß ßo wokoło žiwota sapina; s paßa naprawa do wuschow wjedźe. Rosprawa universitty w Kharkowje wobkrucźa, so audifon zyle spodźiwnje skutkuje pola ludźi, kotsiž mako ßłyscha, haj tež pola zyle hłuchich.

* W Shantungu w Chinesiskej je Žołta Rěka hižo saßo ßwoje haczenja pschedrěła. Pok mile daloko běchu haczenja wotpławjene, a wokolna krajina 6 kóhczi pod wodu steji. Wschitke twarjenja we wokolnosczi ßu swottorhane, pola a ßywy sapusczene, a njeßměrnje wjele ludźi je wo žiwjenje pschischko. W hłownym měscze, w Pekingu, ßu ßo skónczńje nastróżeli. Schtož ßo ßłyschi, chzedźa wukrajnych inżenerow powołacź, kotsiž měli rěczńischczo porjedźicź, kaž ßo ßłuscha.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budźe sa tydźeń němska spowjedź a němske prědowanje.

Wěrowanaj:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Bernhard Starka, skałaŕ tudy, s Lejnu Schusterez.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Lejna Selma a Marja Jda, Moritza Pawoła Kalicha, kublerja w Wurizach, dwójniskej dźowzy, — Max Jurij, Jana Augusta Soki, dźěłacźerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Klara a Korla August Bruno, Korle Hermanna Voigta, garbaŕskeho dźěłacźerja na Židowje, dwójnikaj. — Hermann Pawoł, Jana Augusta Pötthiga, dźěłaczerja na Židowje, ß. — Augusta Mina, Handrija Jeremiasa, dźěłacźerja na Židowje, dź. — Jaromir August, Jana Augusta Hajny, žiwnosczerja w Sskonej Borschczi, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 26. julija: Marja Martha, Jana Augusta Redniga, wobydlerja na Židowje, dź., 2 l. 9 m. 20 d., do Sprewje pannwschi ßo tepika. — Jakub Vitus Kral, žiwnosczeŕ w Małßezach, 54 l. 1 m. — 27. Wjazßław Charamsa, skałaŕ w Wopakej († w hojerni), 41 l. — Jan Poldrak, wumjeńkaŕ w Brěsowje, 71 l. 11 m. 25 d. — 30. Amalija Hulda, Jaromira Ernsta Zettwitza, schewza na Židowje, dź., 6 l. 3 m. 8 d. — Jaromir Kurt, Franza Josefa Augusta Stillera, schewza na Židowje, ß., 1 l. 3 m. 9 d.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2514 měchow.		W Budyschinje 27. julija 1889				W Lubiju 1. augusta 1889			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	53	9	71	9	35	9	71
"	žołta	8	82	9	41	8	97	9	41
Rožka	50 kilogr.	8	19	8	50	8	12	8	44
Jeczmjeń		6	86	7	14	6	83	7	17
Wowß		7	—	7	90	7	40	7	80
Hroch		8	89	10	97	9	17	10	—
Woka		8	75	9	3	8	44	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1 kilogr.	1	90	2	20	1	80	2	50
Butra		2	20	2	50	2	—	2	30
Pschenczna muka	50 "	8	50	17	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	50	12	80	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	50	2	50	3	40
Sslóma	600 "	27	—	29	—	23	—	26	—
Proßata 480 schtuk, schtuka		14	—	24	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	25	4	50	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 41 np. hacź 9 hr. 65 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacź 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 06 np. hacź 8 hr. 38 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 14 np. hacź 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 45 np. hacź 7 hr. 70 np.

Drażdźańske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. druźiny 60—65 mk., 2. druźiny 52—55, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 58—62 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—60 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 2. augusta: Horze.

Jěsdny plan żelesnizow wot 1. junija 1889.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Drażdżan.

	Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza		1,59	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha		—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija		2,28	—	5,28	8,45	11,39	2,29	3,17	5,5	7,41	—
Budyschina		2,51	4,0	6,2	9,21	12,18	2,52	3,52	5,40	8,17	—
Biskopiz		—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
				1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa		—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga		—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Drażdżan		3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,54	5,31	7,12	10,4	10,48

S Drażdżan do Shorjelza.

	Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Drażdżan		—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga		—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa		—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
						1-3.					
Biskopiz		—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyschina		—	7,59	10,44	11,29	1,58	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija		6,32	8,43	11,27	11,55	2,38	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha		7,7	9,1	11,43	—	2,56	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza		7,48	9,22	12,4	12,21	3,14	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjelecźina.

	Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina		5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Dźěžnikez		5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budestez		5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez		5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjelecźina		5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjelecźina do Budyschina.

	Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjelecźina		6,0	8,45	11,42	3,3	5,45	9,15
Roswodez		6,11	8,53	11,50	3,14	5,56	9,24
Budestez		6,21	8,59	11,56	3,22	6,6	9,30
Dźěžnikez		6,32	9,7	12,4	3,33	6,17	9,38
Do Budyschina		6,43	9,15	12,12	3,44	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

	Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza		6,0	8,45	11,50	3,45	8,20
Połcźnizy		6,23	9,8	12,21	4,17	8,45
Großröhrsdorfa		6,33	9,18	12,34	4,31	8,56
Do Arnsdorfa		6,45	9,30	12,49	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

	Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa		7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa		7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcźnizy		7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza		8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym schodźe je pschezo wotewrjeny.

Na pschedań: Hättaschez korczma na kamjeńtnej haßy psches rěsbarja Pětschku pschi Mużakowskej drósy. — W Bolborzach žiwnosczś cźißło 13. — W Jeńkezach žiwnosczś cźißło 19 se 17 kórzami. — Kubło bjes Budyschinom a Lubijom s 92 kórzami psches agenta Franza w Budyschinje. — W Koblizach korczma cźißło 6 psches rěcźnika Mütterleina w Budyschinje. — W Sskonej Borschczi Riedelez khěża s 241 □prutami.

W Nowym Luschcźu pola Baczonja je **žiwnosczś** cźißło 5 s 8½ kórzom pola na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź.

W Holeschowskej Dubrawje je **khěża** se sahrodu a ¼ kórzom pola na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja w domje cźo. 1 tam shonicź.

Dwě woknje, 4 kschidkatej, 1,40 wyßoke, 87 schěroke, k temu dwójne wokna, kaž tež dwě tsidźelate drjewjane wokenzy ßu tunjo na pschedań w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 3 delka.

Wosjewjenje.

Jutsje **njedźelu 4. augusta** popołdnju w 4 hodźinach budźe ßo mój stejazy wowß na pschesßadźowanje pschedawacź.

Brěsank w Scheschowje cźo. 38.

Pschedawarnja mydła a ßwězow

na mjaßowym torhoschczu 15

porucza wschě druźiny **jadriweho mydła, mydła k rjedźenju** a **masanju, wóskowe** a **stearinowe ßwězy** dobroczźiwemu wobkedźbowanju. **J. G. Illgen.**

Awkzija.

Pschichodnu **póndźelu 5. augusta** dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Horstez** kuble w Scheschowje jenopschežna lóhko dźěłaza młóczaza maschina, 2 hospodarskaj wosaj, 4 rěblisny, 2 brónje, 1 extirpator, 1 czisczaza maschina, 1 ßykanjowy kaschcź, 1 kara a 1 juchowy ßud a dale wschelaki hospodarski grat sa hnydom hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

W **Selenym Haju,** Kuhowskemu knjejstwu ßkuschazym a pschi Budysko-Minakalskej drózy ležazym, ma ßo lětßa puschczene drjewo

schtwórtk 8. augusta dopołdnja wot 9 hodźin

něhdźe 40 rmtr. dubowych schczěpow,
19 " " kuleczkow,
50 " " repuchow,
50 " " pjeńkow a hałosowych kónczkow

na pschešadźowanje pschedawacź.

Wumënjenja ßo do sapoczatka awkzije wosjewja.

Wuhowske a Kaßowske hajniske sarjadnistwo.

W. Schumann.

Pschenajecźe.

Dotalna **hajnkownja** w Nowej Wjesźy pola Huczinу ma ßo, dokelž hajnik wotczehnje, wot 1. oktobra t. l. na 6 lět pschenajecź. Polo 17 kórzow, łuka 15 kórzow wopschija. Wschě rumy móża ßo trjebacź. Morwy a żiwy inwentar móże ßo po wujednanju pschedewsacź. Schtóž wo to rodźi, njech ßo k podpißanemu wobroczi.

A. Koban, hajnik.

Teer a tšěschnu papu

po najtunischej płaczisnje pschedawa

Korla Kuczka, tšěchikryjeŕ.

Skład w dworje Ssmolerjez knihiczischczerńje.

„Perlasca"

najrjeńscha żidźana tkanina, s najlěpscheje italskeje żidy dźěłana, metr po **6** mk. Tuńscha družina czorneje żidy meter po **3** mk.

Richard Gautzsch.

Wosjewjenje.

Dla pschetwarjenja ßwojeje pschedawarnje czinju wulke wupschedawanje

filzowych stupnjow a toflow

po sczěhowazych ßměschnje tunich płaczisnach:

dźěczaze **kordowe tosle** po 25 np., żonjaze po 50 np.,
żonjaze **filzowe tosle** po 75 np.,
żonjaze **filzowe stupnje** po 75 np. hacž k najlěpschim woßebnym wězam,
dźělba **hosdźikowanych ßukњanych stupnjow** sa dźěczi, mužow a żony po kóždej płaczisnje,
domske stupnje sa dźěczi po 75 np., sa żónske po 1 mk. 50 np.,
dźělba **kožanych schkórniczkow** sa żónske po 4½ mk.

Pschedawanje ma ßo jenož sa czaß hermanka na **mjaßowym torhoschczu** w rjedźe filzowych stupnjow, swonkownje spósnacź na firmje

M. Jaffé, Dresden, Kreuzstr. 6.

Pschispomnjenje. Sa saßopschedawarjow a wikowarjow najlěpscha składnosćź, ßo sa symu sastaracź.

Żonjaza drasta, jako zyłe wobleczenje, pjesle, rubischcza na hłowu, schórzuchi, banty, zaki, ßomoczane pjesle atd. ßo njerospróte w najnowschich barbach, kotrež njewußmahnu, barbja

w **W. Kellingez** parnej barbjerni
w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Wupschedawanje.

Inventuru skónczíwschi wulku dźělbu **lětnich** a **symskich tkaninow k paletotam, zykym wobleczenjam, ßuknjam** a **lazam** a **jenotkiwym kholowam,** so bych ßwój skład trochu pomjeńschił, wot dźenßnischeho dnja po jara tunich płaczisnach wupschedawam.

Hotowe mantle na puczowanje, spanske ßuknje, paletoty, ßuknje, kholowy a **lazy** po kóždej mózнej płaczisnje pschedawam, so bych je rucze do czista wotbył.

J. G. Bock
na bohatej haßy 18.

Trikotowe taille po 3 mk.
hacž do 10 mk.,
trikotowe blusy po 3 mk.
hacž do 8 mk.,
katunowe blusy po 2 mk. 50 np.
hacž do 3 mk.,
satinowe blusy po 3 mk.
hacž do 4 mk.,
barchentowe blusy po 2 mk.
75 np. hacž do 3 mk.

Wschě taille a blusy s najlěpschich tkaninow schicź dawam a rukuju sa to, so derje ßedźa a so ßu derje dźěłane.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Filzowe klobuki

we wschěch nasymskich nowoscźach jara solidne a trajne sa **muzskich** hižo po **2 mk.,** sa **hólzow** po **1 mk.** hacž k najlěpschim družinam porucźa

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22.

Na kónzu lětnjeho czaßa porucźam

zwjernowe a **żidźane rukajzy, normalne koschle** a **spódne kholowy, schtrympy,** teho runja **rubischcźa** s **lodowolmy** a **trikotowe wobleczenja** po jara tunich płaczisnach.

Derje ßedźaze korsety

w wulkim wubjerku po najtunischich fabrikskich płaczisnach.

Leopold Posner
czißło 7 na bohatej haßy czißło 7.

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so 1. septembra Delnjo-Hórczanski młyn wopuschczu a so ßo **1. oktobra** do **Budyschina** pscheßydlu. Duż proschu wschitkich, s kotrymiž w wobkhadźe steju, so bychu ßwoju wěz pola mje wotrunali.

K pjeczenju tykanzow k domkhowanzy rjanu **pschenczну muku** po starej płaczisnje porucźam.

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

S tutym ßwojim cześćenym wotebjerarjam w Budyschinje a wokolnosći k wjedźenju dawam, so ßym lětuschi žnjowy hermank ßwoju pschedawarnju, khlamy ßußodneho doma pschiwsawschi, powjetschił a so ßym pśches to pornjo prjedawschemu cżaßej **wjele ßwětlischu** a k **kupowanju pschihodnischu pschedawarnju dobył.**

Pódla snateho bohateho wubjerka **tkaninow k poczehnjenju poßleschczow, katuna, barchenta** atd. ßym woßebje sa hermank s wulkim, zyle nowym składom

modnych drastnych tkaninow

tak derje sastarany, so móże ßo kóżde żadanje w tym spokojicz.

Każ dotal, tez pschichodnje kóżdy pola mje pschecżelne poßłużenje a jara tunje, ale wěste płacżisny nadeńdże.

Proschu tez dale, ke mni pschecżelniwje pschistupowacz, a poruczam ßo s pocześcżowanjom

Julius Hartmann syn

na rózku mjaßoweho torhoschcża.

Na rózowej haßy cżo. 8. **Klampnarnja** Na rózowej haßy cżo. 8.

Gustava Schneidera

w Budyschinje

porucża ßo k wuwjedźenju twarskich dźełow, wodowodow, porjedźenjow atd. a lubi dobre khwatniwe dźeło a tunje płacżisny.

Skład blachowych tworow po najtunischich płacżisnach.

Gustav-Adolfski ßwjedźeń w Kotezach.

Njedźelu 4. augusta ßo w naschim Bożim domje, da-li Bóh, Gustav-Adolfski ßwjedźeń wotdźerżi a to se ßerbskej a němskej Bożej ßłużbu. W ßerbskej Bożej ßłużbje, kotraż ßo popołdnju w 2 hodź. sapocżnje, budże k. farar **Njencż** s Ketliz, w němskej pak, kiż ßo popołdnju w 4 hodźinach sapocżnje, k. wyschschi farar dr. **Wetzel** s Biskopiz prědowacz.

Wschitzy pschecżeljo Gustav-Adolfskeho towarstwa ßo k tutemu ßwjedźenjej pschecżelnje pscheproschuja.

W Kotezach, 24. julija 1889. **Garbar,** farar.

Serbska studowaca młodosć

zmĕje

lětušu hłownu skhadźowanku

njedźelu 11. augusta

we Wjelic hosćencu w Malešecach.

Wotewrjenje hłowneje zhromadźizny popołdnju w 3 hodź. Wjećor ½8 hodźin

serbski spěwanski koncert,

wuwjedźeny wot Malešanskeho serbskeho spěwanskeho towarstwa a wot znatych sławnych serbskich solistow.

Po koncerće swjedźeńska zabawa. Wubjerk so sobotu 10. augusta popołdnju w 4 hodź. skhadźuje.

Wšitcy, kotřiž maju hišće wutrobu za naše lube Serbowstwo, studowacy każ tez Serbja z luda, so z tutym najnaležnišo k koncertej każ wosebje hižo tez na skhadźowanku přeprošuja.

Moric Domaška, stud. theol., hłowny starši.

Generalna shromadźizna

Towarstwa Sserbskich Burow

śmĕje ßo **njedźelu 11. augusta popołdnju w schtyrjoch w Budyschinje na tamnischej tśelerni.**

Dnjowy porjad: Wuradźowanja a wobsamknjenja towarstwowych naležnosćzow a pschednoschk k. dr. Güntza s Pomorz.

NB. Do hłowneje shromadźizny je poßedźenje pschedßydstwa a wubjerka a to s dypkom ¼4 hodźin tez tam.

Wo bohaty wobyt proßy **pschedßydstwo.**

Poboczne „T. Ss. B." w Klukschu.

Sserbskich ratarjow w Klukschu a w wokolnosći podpißany proßy, ßo **njedźelu 11. augusta** popołdnju w 4 hodźinach w **Schusterez** hosćenzu dla sałoženja poboczneho towarstwa ßerbskich burow w Klukschu seńcz. **Korla Bukan.**

Dr. med. M. Lešovsky

praktiski lěkar a łasenk

na walskej drózy 13, delka

je k rĕczam:

rano wot 7—8 hodźin, pschipołdnju wot 12—2 hodź.

W prěnich dnjach **augusta** hacz do **septembra sapucźuju.** S naměstnikom je k. referendar **Lemme** wot ministerstwa mi postajeny.

W Budyschinje, julija 1889.

Rĕcźnik **Mütterlein**

na bohatej haßy 11, II.

Wustojnych murjerjow

do trajneho dźełka kóżdy cżaß pschijima

A. Kuba, murjerski mischtr

w Budyschinje.

Sprawny a intelligentny muż móże ßebi s pschedawanjom schijazych maschinow w wokolnosći Budyschina trajnu saßłużbu wobstaracz. Schtóż wo to rodźi, chżył ßo w wudawarni Serb. Now. samolwicz.

Cźeßłojo

dostanu trajne dźełko na twarje noweje zyrkwje w Budyschinje.

Tr. Holbjan.

K nowemu lětu hejtmanow, gratmischtrow, rólnych pohonczow, ßrĕnkow, wolazych, domske a hródźne dźowki a hnydom 1 pohoncża a 2 dźowzy pyta **Spannowa** na prědarskej haßy 3.

Wotroczkow, dźowki, domske a kuchinske holzy a dójki pschi wyßokej mšdże pyta pschistajaza żona **Schmidtowa** na garbarskej haßy.

Wotroczkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, wolazych, nóznych straznikow, dźĕlacźerske ßwójby, hospoßy sa skót, domske a hródźne dźowki pyta pschistajaza żona

Heynoldowa.

Sa wjetsche materialtworowe khlamy w Budyschinje ßo s pschihódnymi wumĕnjenjemi wucżobnik, ßerbskeje rĕcże mózny, pyta. Schtóż wo to rodźi, chżył ßo w wudawarni Serb. Now. po **O. G.** listnje samolwicz.

(K temu cźišku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 31 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. auguſta 1889.

Zokrowy ſyrup
czišteje šłódkoſcze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. poruczа
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Palenz
jednory a dwójny,
teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach poruczа
deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pschi pschedawanju šo šerbſki rěczi

Zigary
czišło 94
dobru 3 np.-zigaru
100 ſchtuk po 2 mk. 70 np.,
czišło 100
(wubjerk ſ czišła 86 po 4 mk. 50 np.)
ſchtuku po 4 np.,
100 ſchtuk po 3 mk. 50 np.,
czišło 104
(wubjerk 6 np.-zigary)
ſchtuku po 4 np.,
100 ſchtuk po 3 mk. 80 np.
poruczа jako něſchto wubjerne
W. H. Conrad.

Tunjo, jara tunjo
je **mužaza, ženjaza a djěčzaza draſta,** ſtara a nowa, w wulkim wubjerku doſtacz pola
Auguſta Kliemanta
w Rakezach.

Deſchczne mantle
jenož ſ dobrych tkaninow, nětko wjele pod płaczišnu poruczа
Herm. Beermann
w Budyſchinje
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Zigary.
Dobru a rjenje běłu šo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., poruczа kurjerjam dobrych 4 np.-družinow należnje
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Turkowſke šłowki
najlěpſcheje družiny poruczа
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczišnach.

Koßy,
kaž jěd rěſaze, poruczа
Paul Walther
na žitnych wikach.

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje w kupnizy, nutskhód na torhoſchczowej ſtronje,
poruczа po ſnatych tunich płaczišnach:

tapety
roku po 15 np.,
molowane rulowy
kruch po 60 np.,
rulowowe tkaniny
pißane šmuhate a běłe
jara tunjo,
gumijowe rulowowe tkaniny
móža šo mokre wótrjecz,
wurjadnje derje dżerżaze a tola niz drohe,
pißany gardinowy katun
ſtary łóhcz po 15 np.,
rjany katun k ložowym pſchikrywam
ſtary łóhcz hižo po 17 np.,
kraßny meblowy kroaſej a krep
k gardinam a k poczehnjenju ſofow
ſtary łóhcz po 30 np.,
jutowe gardiny
ſtary łóhcz po 17 np.,
běłe tylowe gardiny
ſtary łóhcz po 17 np.,
běłe zwjernowe gardiny
ſtary łóhcz po 12 np.,
gardinowe žerdże jenož 75 np.,
gardinowe dżerżaki,

gardinowe roſety,
ložowe pſchikrywy
po 1 mk. 40 np.,
pſchikrywy na ſofa a kanapej
po 60 np.,
pſchikrywy na ſchpundowanje
ſtary łóhcz hižo po 17 np.,
wulke blidowe pſchikrywy
po 1 mk.,
pſchikrywy na komody
po 60 np.,
wóſkowe blidowe pſchikrywy
po łóhczu we wſchěch ſchěrjach,
wotměrjene wóſkowe blidowe pſchikrywy
rjane nowe muſtry, jara tunjo,
wulke tepichi
po 2 mk. 50 np.,
konjaze pſchikrywy,
ſpanſke pſchikrywy,
wotowe pſchikrywy,
meblowy damaſt,
meblowy ryps,
kožojte šukno,
płachtowy płat,

rjane pißane meblowe tkaniny k poczehnjenju,
130 cm ſchěroke, łóhcz po 1 mk. 20 np.

Jako płaczišny hódne poruczam:
6/4 ſchěroke **poßleſchczowe tkaniny,** ſtary łóhcz hižo po 20 np.,
6/4 ſchěroke **wupjerki,** ſtary łóhcz hižo po 25 np.,
módroczišchcz, barbunjepuſchczaty, ſtary łóhcz hižo po 20 np.,
katun, wulki wubjerk, ſtary łóhcz hižo po 16 np.,
ſbytki k wulkim pjeſlam ſ kretonna, módroczišchcza, katuna po 50, 70 a 90 np. **Flanel** k létnim koſchlam ſtary łóhcz hižo po 20 np., hotowe tajke **flanelowe koſchle, běły czišty płat, polkat, bawmu** k koſchlam, **płatowe** a **bawmjane tkaniny** k blusam, ſtary łóhcz po 25 np., **katunowe rubiſchcza** po 30 np., **czišlowolmjane tibetowe rubiſchcza** po 80 np. hacz k najrjeńſchim wuſchiwanym, dżělbu **luſtra** pod płaczišnu ſtary łóhcz po 17 np., dwójzyſchěroke **draſtne tkaniny** we wſchěch barbach ſtary łóhcz po 50 np., **kholowowe tkaniny** ſa lěczo ſ drela a płata, hotowe **šłómniki** po 1 mk. 50 np.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Haptyka w Wósborku
M. Beckera
poruczа
ſalfowy a wobžerny pólver ſa konje,
wobžerny pólver ſa šwinje,
mlokowy a wužitkowy pólver ſa kruwy,
reſtituzionſki fluid, konzentrěrowany, k ſarybowanju pſchi kromjenju konjow atd.

Wſchě
kolonialne twory,
khojej. dokor, rajs
atd. šu najtuńſcho doſtacz pola
Schiſchki a Rjeržki
w Budyſchinje.

Jablukowe wino
jahodkowe wino, ſchampanſke šadowe wino, pěnjaze limonady, ſodowu a ſelterſku wodu, teho runja
jablukowe kißało
najlěpſche k šolotwi, k ſakładżenju atd. poruczа
hornjołužiſka šadowa tłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
w Budyſchinje
na ſadnej bohatej haßy 3.

Khojej

paleny hischcże po 140, 150 hacž po 200 np.,
njepaleny hischcże po 120, 130 hacž po 160 np.,
jenož w derje a czischczeżkłodżazych družinach jako **jara tunjo** porucża

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucża jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khojej

wot najtuńischich hacž do najdróżschich družinow w wulkim wubjerku porucża

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

K žnjowym daram!

Czežki módroczischcz, łóhcž po 25 np.,
barbunjepuschczaty katun, wobleczenje po 2½, 3 a 4 mk.,
wołmjane drastne tkaniny wschěch družinow sa połojzu prjedawschich płaczisnow,
czorne tkaniny k pjeslam, 2½ łóhczi schěroke, po 1 mk. 50 np.,
tkaniny k **poßleschczam, wupjerki** po 20, 25 a 30 np.,
czistowołmjane tkaniny k ßuknjam, łóhcž po 80 np., hewak po 1 mk. 20 np.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na swutskownej lawskej haßy 6.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po możnoszczi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi czeńkim konzu ßylne,. kupuje po najwyschschich płaczisnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Konje k rěsu

po najwyschschich płaczisnach kupuje a rukuje sa to, so ßo hnydom sarěsaju

Gustav Lange
konjazy rěsnik w Shorjelzu
na Rósborskej haßy 33.

E. L. Meier, pjezytwarz na swonkownej lawskej haßy 29.

Najlěpscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaczisnach dostacz w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschczu
w Budyschinje.

Wulki skład khachlow.

Wschě družiny khachlow a khachlowych khachlizow wot najjednorischcho hacž do najwoßebnischcho s twjerdym, dżeržazym poschkleńczenjom (glasuru) ma pschezo w wulkim wubjerku na składże po najtunischich płaczisnach hornczežrnja

H. R. Teutschera w Budyschinje
33 na kamjentnej haßy 33.

Jan Khěžnik, rěsbar

w Budyschinje
na Lubijskej dróßy 6

porucża ßwojim lubym Ssobu-Sserbam ßwój bohaty skład **rowowych pomnikow** se syenita, marmora a pěskowza po jara tunich płaczisnach. Sa rjane a trajne dźěło ßo rukuje.

Chemiski laboratorium w Budyschinje

na kamjentnej haßy 18

wschědnje wotewrjeny rano wot 7 hacž do ½10 hodźin a wot ½2 hacž do ½4 hodźin porucża ßo k wobstaranju chemiskeho pschepytowanja zyroby: mloka, zokora, piwa, wina, wody atd., pizy a pschikupneho hnoja, zokrowych rěpow, ßymjenja na czistoscz a skhadżenjakmanoscz, mocża a techniskich preparatow.

W Budyschinje, julija 1889.

Dr. phil. **Th. Wetzke,** chemik,
pschißahany wězywustojny
pola krajneho ßudnistwa w Budyschinje.

Wobkhodny agent Koplansky

na schulskej dróßy 5 pola knjesa rjemjenjerja Leunera po 2 skhodomaj porucża ßo k wudźěłanju pißnych dźěłow, jako kupjow, dołżnych a sastajenskich sapißanjow, zeßijow, próstwow a wobczežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy skład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hłowna agentura Hamburgsko-Bremenskeho wohenjsawěsczenja.

Hamburgsko-amerikanske paketojěsdne akzijowe towarstwo.

Expreßna
a póstska parołódżna jěsba
s Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pschijěsdżaza.

Jěsba po morju traje něhdże 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parołódżna jěsba
s Havra do New-Yorka, | s Hamb. d. Wjecz. Indiskeje,
se Stettina do New-Yorka, | s Hamburga do Havanny,
s Hamburga d. Baltimore, | s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Hornjołużiske towarstwo k wobstaranju wjeßnych czeladnikow a dźěłaczerjow

na ßerbskich hrjebjach czißło 28

kóżdy czaß wjeßnym czeladnikam a dźěłaczerjam dobru ßkużbu darmo pschipokasuje.

Khojej

paleny a njepaleny wot najtuńschich hacž do najlěpschich družinow porucża **Richard Neumann.**

Rajß

pnnt po 13, 14, 15 a 16 np. atd.
porucża
Richard Neumann.

Syrup

punt po 12 np. a dróżschi porucża
Richard Neumann
na swutskownej lawskej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je porucżamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

K nalětnemu lěkowanju porucża ßylnje skutkowaze

krejczischczaze kapki

pschc wumpjeru, lischawu atd.
Rakeczanska haptyka.

Lěkarske
wuherske wino

najtuńsche kupne żórko pola **J. A. Rotha,** winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.

Saruczene cziste, pschepytane wot najprěńscheho němskeho chemika dr. Bischoffa w Barlinje, jako poßylnjazy ßrědk sa wotkhorjazych spósnaty. Dostacz w **měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje** 1 blescha po 2 mk. 25 np., ½ blesche po 1 mk. 30 np., ¼ blesche po 65 np.

Nerwy ßylnjaza

bromowa woda,

wubjernje ßłodżaza a czerstwa jara derje czinjaza pschi wschěch nerwosnych czerpjenjach, woßebje pschc **bjesspanitoscz** atd., je dostacz w wulkich bleschach po 50 np. w **měschczanskej haptyzy** w Budyschinje.

Přiroda a wutroba.

Zběrka lyriskich pěsni **Jakuba Čišinskeho** je wušła jako II. čo. Serbskeje knihownje.

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konsistorstwa sa paczerску a schulsku wuczbu poruczeny, je ßerbski a němski sa **60 np.** dostacz pola pschekupza Rämscha a w wudawarni Serb. Nowin.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Čišinskeho,** je wušła a je w Smolerjec knihićišćerni dostać. Płaćizna brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 32. **Sobotu 10. augusta 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor Wylem je pjatk popołdnju w Cowes na kupje Wight na jendźelsku semju stupił. Starschi žyn jendźelskeje kraloweje, prynz ſ Wales, jemu na łódźi „Osborne“ k powitanju napscheczo pschijěde. W Cowesu bě khěžorej k czesczi czežna kompagnija postajena, kotraž pschi synkach pruskeje narodneje hymny psched khěžorom presentěrowasche. S prynzom ſ Wales po froncze krocziwschi, khěžor ſ tutym do hroda Osborne jědźesche, hdźež jeho kralowa, žobustawy kralowskeje žwójby a ministerstwowy pschedžyda, lord Salisbury, wotczakowachu. Dla hubjeneho wjedra móžesche žo wobhladanje jendźelskeho łódźstwa pola Spitheada hakle póndźelu wotbywacź. Jendźelske łódźstwo bě bjes kupu Wight a městom Portsmouthom w tsjóch rjadach sestajene a wscho hromadźe něhdźe 110 łódźow wot torpedoskeho czołma hacź k najczežschim a najnowschim panzerowym łódźam liczesche. Khěžor na łódźi „Alberta“ k jendźelskemu łódźstwu pschijěde a ſ prynzom ſ Wales hromadźe po rjedźe łódźe „Howe“, „Immortalité“, „Hero“, „Medea“, „Serpent“ a „Sharpshooter“, ſ kotrychž je kóžda po druhim waschnju twarjena, wopyta. Tak bórsy hacź žo łódź, na kotrejž žo khěžor wjesesche, wot jendźelskeho łódźstwa wuhlada, kanony wschěch łódźow khěžorej postrow napscheczo sahrimachu. Khorhoje žo k postrowjenju khilachu, sczežory, wěže a hłubje žo se spěschnosczu błyska ſ mórskimi wojakami pokrychu, kotsiž khěžorej ſ hłožom daloko klinczaze hura! napscheczo wołachu. Hudźba na łódźach pruſku hymnu piskasche. Khěžor nimo wschěch tsjóch rjadow jendźelskeho łódźstwa jědźesche a žebi jo wobhladawschi jendźelskich admiralow a kapitanow k žebi poruczi a žo jim sa pschihotowane powitanje dźakowasche. Potom žo khěžor saž do Osborne wróczi, hdźež žo wjeczor žwjedźeńska hosczina wotdźerża. Ssrjedu dopołdnja khěžor pola Foxhilla manevram, pschi kotrychž žo 30,000 muži wobdźěli, pschihladowasche a po jich skónczenju wustojnosczu jendźelskeho wójska khwalesche. — S woprawdźitym radostnym sahorjenjom je khěžor jendźelski lud ſ tym napjelnił, so je jendźelskej kralowej mějeczelstwo 1. regimenta gardedragunarjow, a wójwodźe ſ Cambridge, najwyschschemu roskasowarjej jendźelskeho wójska, mějeczelstwo 28. regimenta spožcził. Khěžora Wylema je jeho kralowska wowka sa czežneho admirala jendźelskeho łódźstwa pomjenowała. Sa czaž khěžoroweje pschitomnosczе w Jendźelskej žu žo po sdaczu ważne politiske wucźinjenja bjes Němskej a Jendźelskej wujednałe. Jendźelski ministerstwowy pschedžyda, lord Salisbury, němski pósłanz w Londonje, hrabja Hatzfeld, a hrabja Herbert Bismark žu žobotu dlěsche rosrěczenje bjes žobu měli. Wo czim žu woni wuradźeli, žo rosumi, do sjawnosczе njepschińdźe. Móže pak žo skoro ſ wěstosczu shódacź, so žu wo praschenju pschistupa Jendźelskeje k němsko-awstrisko-italskemu swjaskej jednali. — Dźenża žobotu žo khěžor Wylem ſ Jendźelskeje na łódźi „Hohenzollern“ do Wilhelmshafena wróczi a žo wot tam hnydom do Barlina poda. Tu pschichodnu póndźelu wyšokeju hosczow, awstriskeho khěžora Franza Josefa a awstriskeho arzywójwodu Franza Ferdinanda, wotczakuje.

— „Potsdamske Nowiny“ wo spodźiwnej rěczi piśaju, kotruž je pjecza jedyn major psched žwojimi wojakami měł. Mjenowany major wojakam pschipowjedźi, so směja w blizschim czažu dwě paradźe wobstacź, jenu psched awstriskim khěžorom a druhu psched zarom. Wón žo wěsczе nadźija, so mużstwa wobaj rasaj žwoju wěz derje dokonjeja. Awstriski khěžor dyrbi widźecź, so ma hódnych a spuschczomnych swjaskarjow, zar pak, so směje, jeli trěbne, k wojowanju hotowych, rěsnych pschecźiwnikow.

Franzowska. General Boulanger je poślednju hodźinu do žwojeho wužudźenja ſ dołhim sakitanskim piśmom spytał, wobskórżby, pschecźiwo njemu wot franzowskeho knježerstwa žo czinjaze, porasyczź, Pjenjesy, kotrychž dla jeho winuja, so je je pschekschiwił, je wón na wobhonjerstwo w Němzach nałożił. Bjes druhim Boulanger powjeda, so je wojerski sastupjer jeneje wulkomozy wulkotny system wobhonjerstwa naprawił, pschecźiwo kotremuž bě franzowske knježerstwo njemózne. Po wjele prózy je žo skónczenje wužlědźiło, hdźe tutón wojerski sastupjer žwoje papjery khowa, a ras w nozy žu žo jich mozowali, je wotpisali a je na to žame město saž położili, tak so tamny offizěr shonił njeje, schto bě žo ſ nimi stało. Sa tajke dźěło je žo wjele pjenjes wudało, haj statne pjenjesy k temu hischcze dožahałe njejžu, tak so je Boulanger 2000 frankow se žwojeje kapsy pschidał. Hdy by tež Boulangerowe sakitanje na wěrnosczi stało, jemu tola ſ czežka wěrja. Czeho dla žo wón do Franzowskeje njewróczi a žo psched žud njestaji, hdyž ma cziste žwědomje? Psches tajku khróbłosczź by hnydom žwoju něhduschu widźanosczź pola luda saž dobył. Praji žo, so žu Boulangerej jeho najžwěrnischi pschiwižowarjo radźili, žo dobrowólnje do Franzowskeje wróczicź, a jemu žamo hrosyli, so jeho wopuschcza, hdyž to njeczini. Boulanger pak žo njeje rosžudźicź móhł, se žwojeho wucźeka w Jendźelskej žo do Parisa podacź a psched žud stupicź. Daloko psched njepschecźelom je najwěsczischi pschebytk, žebi Boulanger myžli.

Ružowska. W Peterhofje je žo žrjedu kwaž wulkowjerscha Pětra Nikolajewicza ſ czornohórskej prynzeżynu Milizu žwjecził. Tón žamy dźeń je žo žlub druheje czornohórskeje prynzeżyny, Anastasije, ſ prynzom Jurjom Leuchtenbergskim, wujom ruskeho khěžora, pschipowjedźił. Kaž žo powjeda, budźe žo jena tsecza dźowka czornohórskeho wjerscha, Jelena, ſ ruskim zarjewiczom (krónprynzom) k lětu žlubicź. Kaž je widźecź, rosumja rjane czornohórske prynzeżyny, žebi w Ruskej bohatych a wyžokostejazych mužow namakacź.

Turkowska. Na kupje Krecze je we wschěch stronach porjad powróczeny. Kschescźijenjo pschescźěhanja wot Turkow žo bojo ſ tyžazami kupu wopuschczeja a w Grichiskej wucźek pytaju. Nětko žo tež w Grichiskej mózne hibanje sa sjenoczenje kupy Krety ſ grichiskim kralestwom sapoczina. Grichiske knježerstwo, kotrež sběžk na Krecze na žane waschnje njepodpjera, je europiskim wulkomozam piśmo pschepodało, w kotrymž žada, so by žo wot sultana porjad na Krecze postajił a kschescźijanske wobydlerstwo žo psched pschescźěhanjom Turkow schkitowało. Jeli so bychu žo krwawne naždylnosczе na kupje wospjetowałe, njeby grichiske knježerstwo samóhło, hibanje sa kretiskich kschescźijanow podtłóczicź a by nusowane było, Kretiskim sběžkarjam pomoz poskicźecź. Turkowska je napschecžo sběžkej pak njemózna, pak nima wole, žadanja kschescźijanow dopjelnicź. A tola žo wona boji,

so móhło Kréty dla k wójnje s Grichiskej abo s Ruskej dóńcź. S teho ßo jenoż wukożicź da, cźeho dla je sultan pschikasał, 80,000 muži reserwy k khorhoji sawołacź a 40,000 metrow ßukna k uniformam a 30,000 cźerwjenych fezow kupicź. W łódźowych twarjerńjach pilnje dźełaju, a se wscheho je widźecź, so ma turkowske knjeżerstwo sa nusne, na wschě pschipady snutska a swonka Turkowskeje pschihotowane bycź.

Egiptowska. Wójsko derwischow, kotrež ßo se Sudana k egiptowskim mjesam bliżesche, je jendźelski general Greenfell pola Toski do cźista porasył. Jendźelcźenjo derwischow wot dweju bokow pschimachu. Tucźi drje ßo khróble wobarachu, dyrbjachu pak, dokelž běchu hubjenje wobrónjeni a psches jendźelske kulki wjele s nich spada, skónczńje zofacź. Derwischojo ßamo wjazy krócź wupady na Jendźelcźanow cźinjachu, tola wscha khróbłosćź bě podarmo; woni buchu kóźdy krócź psches woheń tšélbow a kanonow wotraženi. Pschi tychle wupadach ßu pjecża wjednik derwischow, Njumi, a jeho wyschzy panuli. Po ßydomhodźinskim wojowanju bu dobycźe generala Greenfella dospołne. Wójsko derwischow bě saniczene, wjednizy sabicźi. 1500 njepschecźelskich wojowarjow na bitwischcźu leżesche, bjes tym so rospjerschene sbytki wójska derwischow do wschěch stron cźěkachu. General Greenfell po Nile horje kanonske cźołmy późła, so bychu cźeknjeńzow pschescźěhałe. Měnja, so budźe ßo wjetschi dźěl s nich podacź. Roskasowarjam kanonskich łódźow je ßo pschikasało, cźeknjeńzow a sranjenych sběracź. Sa dobycźe ßu Jendźelcźenjo jenoż mało woporow pschinjeßli, na jich stronje ßo wjazy dyźli 100 morwych a ranjenych njeliczi. Jeli so bychu Jendźelcźenjo sprawnu wolu měli, nadpady Sudanskich a derwischow na Egiptowsku w pschichodźe njemóżne cźinicź, bychu ßebi nětko saßo Sudansku podcźińnucź dyrbjeli. Na to pak po sdaczu myßle Jendźelcźanow njeńdu; pschetoż hdy by stajny měr w Egiptowskej knjeżił, by jendźelske wójsko Egiptowsku wopuschcźicź dyrbjało. To by zyle pschecźiwo wotpohladam politiki jendźelskeho knjeżerstwa było, kotrež Egiptowsku hižo dawno jako jendźelske wobßezdźeństwo wobhladuje. Duż drje psche dołho tracź njebudźe, so budźemy saßo ßkyschecź, so wójnske cźrjódy derwischow abo Sudanskich pschecźiwo Egiptowskej cźehnjeja, kotrychž posdźischo jendźelske wójsko pobije. Potom móża Jendźelcźenjo sultanej saßo dopokasacź, so je jich wójsko k sdźerżenju měra w Egiptowskej nusne.

Ameriła. „Amerika ßłuscha Amerikanskim!“ bě heßło, kotrež republikanska strona pschi poßlednim wuswolenju presidenta wudawasche. Pschi wólbach dobywschi, ßo republikanßzy nětko hotuja, ßwoje wólbne heßło do skutka stajicź. 14. oktobra budźe ßo sjězd sastupjerjow wschěch amerikanskich statow w Washingtonje wotbywacź, na kotrymž budźa wo tym jednacź, na kajke waschnje by ßo Amerika, woßebje pschecźiwo Europje, sjenocźicź hodźiła. Po namjetach knjeżerstwa sjenocźenych połnózno-amerikanskich statow dyrbi ßo jenajka waha, měra a pjenjeżna měra po zyłej Amerizy sawjesćź, ßo rosßudźazy ßud k wujednanju wschěch swadow, bjes amerikanskimi statami nastawazymi, postajicź a to — najważnische — ßo sa wschě staty jenajka złowa mjesa cźahnucź. Pódla teho ßo hischcźe namjetuje, naprawy pschihotowacź, s kotrymiž ßo wschě wupady europiskich statow na Ameriku wotrasyćź dadźa. Poßledníschi namjet drje njesaßłuži, so by ßo khutnje wsał. Amerikanßzy nimaja pschicźiny ßo bojecź, so budźe ßo kajkiżkuliż europiski stat do amerikanskich należnosćźow měschecź; pschetoż europiske staty maja ßame bjes ßobu doscź na ßo kedźbowacź, so ßebi na to myßlicź njemóża, w Amerizy swadu pytacź.

W Malskej Rěžy.

(Pokracźowanje a skóncźenje.)

Hischcźe prjedy, hacź běsche naß satraschny wětr zyle pschimnuł, běsche ßo nam radźiło płachty dele storhacź. Ale bórsy na to naschu łódź tak storkacź pocźa, so naschej sdomkaj do morja sleczischtaj, jako by jej něchtó wotkamał był. S wjetschim sdomkom bu też mój młódschi bratr do wody storhnjeny, dokelž běsche ßo s rjemjenjom k njemu pschipaßał.

Schtoż mje nastupa, ja ßo na brjuch lehnuch a ßo s rukomaj a nohomaj łódźe dźerżach, schtoż móżach.

Khwilku běchmoj zyle w wodźe pohrjebanaj, a ja mjes tym hladach, so njedychach. Hdyż to wjazy wutracź njemóżach, na kolenje stażech, so běch s hłowu s wody won. Nětko hladach, so bych s pohłuschenja saßo k ßebi pschischoł, kotrež běsche na mnje pschischło, hdyż wichor sahowri. Tu sacźuch, so mje nęschto sa prawu ruku pschima. To běsche mój starschi bratr, kiż na mnje hrósbne ßłowa sawoła: „Ssmój w Malskej Rěžy!“

To běsche tak wjele każ ßmjercź. Wot wětra honjena naju łódź runje na lik cźěrjesche. Nadźije sa naju wjazy njebě.

Najwjetscha njemdroscź wětra běsche ßo nětko slehnuła; ale s morja, kotrež běsche s woprědka podtłócźene, ßo nětko hobrske wódne hory sběhachu. Też na njebju běsche ßo pscheměnjenje stało; pschetoż psches wuhlo-cźorne mróczno ßo na jene dobo zyle módre njebjeßa pokasachu, każ psches kulojte wuhladko, psches kotrež połny měßacźk ßwěcźesche, a ßo hwěźki sybolachu.

Ja spytach nětkotre ßłowa se ßwojim bratrom porěcźecź; ale mi ßo njeradźi howrjaze morjo pschewołacź.

Tónßamßny wokomik naju hobrska żołma satraschnje wyßoko wusběże, a potom naju tak spěschnje saßo do khłubiny wrjeßnu, so niczo wjazy njeßkyschach ani njewidźach, a mi běsche, jako bych ßo wo ßnje s wyßokeje hory dele walił był. Każ spěschnje też běsche ßo woboje stało, ja tola khwile doscź poměch, pschi ßebi rospomnicź, schto ßo s namaj stanje. Malska Rěka běsche runje psched namaj, a mój spěschnje każ wětr na nju cźěrjachmoj. Sa khwilu cźujachmoj, so żołmy krótsche bycź poczinaju, a bórsy běsche naju łódź woßrjedź luteje pěny. Schumjenje morja a wucźe wichora nětko nękajke rěsate kschicźenje pschewoła, jako by tyßaz parnikow na dobo hwisdało. Nětko běchmoj w khłuhu wodowróta, do kotrehoż mózach jaßnje pohladacź, a kiż dyrbjesche naju blischu minutu pózrjecź.

Ale spodźiwnje! cźim bóle ßo strach s hrósbnym spěchom bliżesche, cźim směrnischi ja buch. Pomyßlich ßebi, so dyrbi kraßnje bycź, na tajkele waschnje wumrjecź. Sa maku khwilu běch jenoż hischcźe wcźipny shonicź, kak hłuboki po prawom lik je, byrnjeż tole wcźipne żedźenje se ßwojim żiwjenjom sapłacźicź dyrbjał.

Kak cźasto na kromje wodowróta pobuchmoj, Wam prajicź njemóżu. To je ßnano hodźinu trało. Na jene dobo ßo naju łódź na lěwy bok lehnu a do bjesdna dele panucź hrożesche. S njemdrej mozu hłubscho a hłubscho padasche, a ja mějach kóźdy wokomik sa to, so mje ßmjercź dóńdźe. Ale wona njepschińdźe. Sacźucźe, jako bych padał, wjazy njemějach, a mi ßo sdasche, so ßo łódź saßo wjercźi, każ prjedy, hdyż ju na kromje wodowróta wokoło honjesche; rosdźěl bě jenicźzy tón, so łódź nětko na boku leżesche. Ja wocźi wotewrich, so bych wohladał, hdźe nětko ßmój.

Jako by ju kuskańska móz dźerżała, naju łódź, każ ßo sdasche, w schěrokim liku wißasche, mjes tym so ßo hładke a każ ßmoła cźorne wódne scźěny tak spěschnje wokoło naju wjercźachu, so běch każ pohłuschany. Hdyż běch saßo trochu k ßebi pschischoł, ßebi sważich do wodowróta dele pohladacź. Połny měßacźk hischcźe pschezo psches kulojte, módre wuhladko na njebju ßwěcźesche, a jeho skote pruhi, każ ßo sdasche, teho runja najhłubschi kónczk lika pytachu, mjes tym so ßo mi kraßna tucźel każ móst k wumożenju pokasa.

Mój ßo pschezo hischcźe podnurjachmoj; cźim spěschnischo ßo lik wjercźesche, cźim spěschnischo hłubscho dele padachmoj.

Naju łódź pak jenicźka wěż njeběsche, kotruż bě wodowrót doßahnuł; pschetoż nad namaj, każ pod namaj łódźne rospadanki wschěch druźinow wohladach, kaschcźe, ßudy, zyłe sdomki twarskeho drjewa, schtoż wschitko scherjatu reju njemdrje ßobu rejwasche. Ja ßebi wschitke tele wěży s najwjetschej kedźbnoscźu wobhladowach a ßo, najskerje hižo tak rjez w deliriju, na tym wjeßelach, kak satraschny wodowrót jenu wěż po druhej do njeßměrneje hłubiny dele walesche.

Cźim dlěje pak strach trajesche, cźim móznischo mi nadźija ßwitasche psches hrósbu a straschnoscźe, kotrež naju wobdawachu.

Ja mjenujzy pschi ßebi rospominach, kajke te mnohe wěży ßu, kotrež na pobrjohach Lofodow wokoło płowachu abo na brjosy leżachu, kotrež běsche Malska Rěka pózrjeła była, ale saßo wumjetała; a pschi tym ßo dopomnich, so běchu tele wěży s wjetscha rosbite, mjes tym so běchu s mjeńscheho dźěła zyle njesranjene wostałe. Kak dyrbjach ßebi to hinak wukożicź, hacź tak, so běsche wodowrót jenoż te rosbite wěży zyle pózrjeł był, mjes tym so běchu te druhe tak posdźe do wodowróta pschischłe, so ßo njeběchu hacź na dno podnuricź móhłe, dokelž běsche ßo morjo prjedy směrowało. Duż běsche je wodowrót saßo wumjetał, a tele wěży rosbite njebuchu, każ tamne, kotrež běchu prjedy do wodowróta pschischłe a ßo spěschnischo podnurjałe.

Pschi tym tsoje wobkedźbowach, schtoż běsche sa mnje ważne: s prěnja, so ßo wěż, cźim wjetscha je, też cźim spěschnischo podnurja; s druha, so, hdyż staj dwaj kruchaj jenak wulkaj, ßo tón spěschnischo podnurja, kiż je bóle kulojty; s tsecźa, so wot dweju jenak wulkeju ßo trubjelojty spěschnischo podnurja, hacź druhi.

Tele wobkedźbowanja wužiwajo žo rossžudźich, so žo k wódnemu žudej pschipaßam, ša kotryž běch žo dotal ſ woběmaj rukomaj dźeržał, a so potom se žudom do wody skoczu.

So by też mój bratr sapschijał, schto ma nětko cźinicź, ja ſ ruku na žudy pokasowach, kotrež žo wokoło naju wjercźachu, a potom na mój žamžny žud. Skónczńje mějach ša to, so je mi dorosumił; duž dokonjach, schtož běch žebi samyßlił, a žo k wódnemu žudej pschipaßawschi ſ nim do morja skoczich.

Schtož běch woczakował, też žo sta. Hodźina běsche žo žnano minuła, so běch ſ łódźe skocził. Na jene dobo žo łódź, kotraž běsche mjes tym hłuboko pode mnu dele spanuła, tſi abo schtyri krócź satraschnje spěschnje w kolesku wobwjertnu a žo hnydom na to ſ mojim bratrom do hromady pěny dele wali, kotraž dno lika tworjesche.

Njesbožowny mi po tajkim tola dorosumił njebě.

Ssud pak, k kotremuž běch žo pschipaßał, běsche žo jenož hacź do pokojzy hłubiny mjes dnom a tym městom, hdźež běch do wody skocził, podnuril; tu žo lik na jene dobo pscheměnjecź poczža, a jeho scźěny buchu kóždy wokomik mjenje nahle wotpadowaze. Wodowrót też žo dale a mjenje spěschnje wjercźesche; po něcźim žo też pěna shubi, teho runja tucźel, a dno bjesdna žo pomaku sběhasche.

Njebjo běsche nětko zyle jaßne; satraschny wětr běsche žo slehnuł, a połny měßaczk błyschcźaty na njebju žwěcźesche. Dohladach žo, so na žwětleschku morja płowam, napscheczo pobrjohej Lofodow. Ja mějach ša to, so dyrbjesche žo morjo nětko saßo směrowacź; ale smohi pschezo hischcźe kaž khěže wyßoko dźěchu. Zołmy mje žurowje spěschnje honjachu a ša maku khwilku hižo ſ njembrej mozu honjeny k pobrjohej płowach.

Skónczńje na město dopłowach, hdźež drusy rybazy žwoje žycźe do morja mjetachu; mje do czołma scźežechu, a ja běch wumoženy.

Mužojo, kotsiž mje ſ wody wucźežechu, běchu wschitzy moji dobri pschecźeljo, kotsiž běchu mje wschědnje widźeli; ale žadyn jenicźki mjes nimi mje wjazy njespósna. Moje włoßy, kotrež běchu dźeń prjedy hischcźe cźorne byłe, běchu nětko tak schědźiwe, kaž dźenža hischcźe žu; też mi posdźischo wobkrucźachu, so žym žo wo dźeßacź lět sestarik.

Tole je podawk, kotryž žu mi lědma wěrili, a kotryž žo Wam nětko žnano też wěricź njesechze."

Ze Serbow.

S Budyschina. Na jutsischu njedźelu, dźeń 11. augusta, je wot pschedßydstwa „Towarstwa Sserbskich Burow" hłowna shromadźisna na tšeleŕni w Budyschinje pschipowjedźena. Samyßk tuteje shromadźisny bije do woczow: dyrbi žo ſ wotměwanjom wjetscheje shromadźisny woßebje evangelskim Sserbam wokoło Budyschina składnosćź posticźecź, so samyßły a duch nowosałoženeho towarstwa spósnaja, a dale dyrbi žo dozpěcź, so w woßadach, hdźež hischcźe lokalne towarstwa nastałe njeßu, žo tajke bjes kombźenja sałożeja. Rosumi žo žamo, so na tutu generalnu shromadźisnu jenicźzy žobustawy pscheproscheni njeßu, ně: wschitko, schtož serbski bur a hospodar je a reka, budźe witane, so by po prěnjej shromadźisnje w Budyschinje też liczba žobustawow a woßadnych swjaskow pschibyła. Schtóž dha ma woteńdźenja — a schtó to njedźelu popołdnju njemél? — tón njech jutsischu shromadźisnu wopytuje, njech, so pěschi pschińdźe abo konikaj sapschehnje. Je to tola wulzy ważna wěz, so žo na tajkich shromadźisnach po mózno sczi wschitzy hospodarjo seńdu, mjes žobu porecźa, so swjaski pósnacźa a pschecźelstwa dalschemu roswicźu spomožneho towarstwa pucźe pschihotuja. Duž proßymy hischcźe junu: Hospodarjo ſ wobeju stronow, ſ evangelskeje kaž ſ katholskeje, hotujcźe žo na pucź a sawdajcźe žebi na shromadźisnje, hdźež žu interesży wschědy jenake, ruzy k temu, so by spróżniwe dźěło tych, kotsiž žu w towarstwje wam sawdawk lěpschich cźaßow pschihotowali, w nadobnym wopycźe žwoje myto namakake a wy žami ſ teho hischcźe nadobnische žohnowanje žnjeli. To daj Bóh!

— Wulzy žo sawjeßelich, hdyž tydźenja nasche lube Serbske Nowiny se žwojim 31. cźißkom dołho woczakowanu powjescź pschinjeßechu, so žu pruhi naschich Wettinskich fotografijow nětko pola k. Ssmolerja wohladacź. Duž žo bórsy tam podach, so bych žebi wot wschitkich tych fotografijow po dwěmaj eksemplaromaj ša mnje a ša naschu cźetu skasał. Wobrasy druzkow ſ někotrymi kwaßarkami žu hacź do jeneje fotografije jara rjane, lubosne a p chistojne. Ale na jenym jich wobrasu žu te lube wobliczka trochu cźěmnische. A bjes jěcharskimi wobrasami stej cźo. 69 a 53 tajkeje cźorneje cźmowoty, so njejeßu trjebacź. Też wobras kwaßarjow cźo. 51 njeje doscź žwětły. Hdyž też rad pschidamy, so je tamnischi Draždźanski fotografa na tym žwjedźenju wschě ruzy połne dźěła měł a ſ jeneho městna na druhe skasane městno w skoku khwatacź dyrbjał, je tola snał a wjedźał, so palaze žłónzo, na wobliczja žwěcźaze, te žame mjenje abo bóle sczorni. Na dworje nascheje hospody móżesche wón pak nam bóle k lěwizy, k wosowym kólnjam, žo sestupacź dacź; tak budźichu žo jemu wschitke fotografije derje poradźiłe. — Schto je tu nětko cźinicź? Dokelž te njeporadźene wobrasy trjebacź njemóżemy, a dokelž je tójschto lubych žobustawow nascheju serbskeju hołdowanskeju cźahow bjes fotografowanja wostacź dyrbjało, by radźicź było, so bychmy žo wschitzy, kiž njejßmy derje trjecheni abo kiž ſ zyła tam fotografowani njejßu, se žwojej Wettinskej pychu na dnju, kiž dyrbjał žo hischcźe postajicź, bórsy po domojkhowanych žnjach w Budyschinje pola dobreho fotografa se wschej měrnosczu fotografowacź dali. Schtóž to chze, njech to pola k. Ssmolerja wosjewi. — Jenož dobre fotografije móżemy naschemu lubowanemu kralowskemu domej podacź.

— Kedźbnosćź cźesczenych cźitarkow a cźitarjow wobrocźamy tu hischcźe woßebje na pscheproschenje k skhadźowanzy serbskich studentow, kotraž žo, kaž je w nawěschtkach wotcźischcźane, jutsje popołdnju w Maleschezach směje. Skhadźowanka njeje jenož sa studowazych, ale też sa serbski lud. Duž žu wschitzy Sserbjo wutrobnje witani. Po skhadźowanzy žo serbski konzert wotdźerži, k kotremuž žo sabawny wjeczor pschisamknje.

— S njeßkyschanej njehańbicźiwosczu žu paduschi w domje měschczańskeho druheho duchowneho w cźaßu wot 15. julija hacź do 5. augusta kranuli, hdyž je tutón se žwojej žwójbu w kupjelach pschebywał. Paduschi, kotsiž žu dyrbjeli městnosczе derje žwědomi bycź, žu ſ Mikławschoweho pohrjebnischcźa po rěble do duchowneho dwora a wot tam saßo po rěble do wobydlenja salěsli. Tam žu woni wschě samki swotorhali, kaschcźe a kschinje ſ mozu wotewrili a je pschi tym se samyßkom wobschkodźili. Schtož bě žobuwsacźa hódne a žo wotnjesczź da, woßebje žłěborne kżizy, nože a widliczki a skotu pychu, žu pakostnizy rubili. S jeneje lutowarnskeje kapsy 54 hriwnow kranuwschi žu woni do kapsy papjerku połožili, na nju žłowa napißawschi: „Prawje dostali!" Wscho na to pokasuje, so žu paduschi w dobrym měrje kranuli. Najskerje žu žo woni w nozy do duchowneho doma nuts dobyli, a nóz a dźeń tam wostawschi hakle druhu nóz žo wotßalili. Ssamo do pinzy žu žo woni łamali a ſ njeje wino kranuli, kotrež žu potom kharty hrajo wupili. Po wupitych winowych schkleńzach a sawostajenych zigarowych sbytkach sda žo, so žu žo pschi paduchstwje schtyri woßoby wobdźelike. Kharty, ſ kotrymiž žu hrali, žu na blidźe leżo wostajili, na kotrež žu kaž k wußměschenju wobkranjeneho napißali: „Cźłowjecźe, njemjersaj žo!" Nadźijomnje žo psches sbożowny pschipad poradźi, njehańbicźiwych paduchow wußlědźicź a jich se saßkużenym khostanjom khostacź.

— S Wostrowza žo sańdźeny měßaz pißasche, so žu tam mkodeho cźłowjeka skónzowaneho namakali. Nětko žu wußlědźili, so je skónzowany 22 lět stary fabriczny dźěłacźer Rieger ſ Cźěskeje. Njefkutk je žo 10. julija dopołdnja na tym žamym měscźe stał, hdźež morweho 5 dnjow posdźischo namakachu. Riegera je towarsch skónzował, kiž ſ nim pucźowasche. Njeskutk dokonjawschi mordar žwojemu woporej žłěborny cźaßnik ſ rjecźaskom, wschelaku drastu, nješchto schěßnakow pjenjes a — jeho dźěłanske knižki rubi, kotrež pak słóstnika najskerje pscheradźa. Pschetož hižo nasajtra, 11. sańdź. měßaza, na tudomnu radnu khěžu pucźowarski rjemjeßlniski wotrocźk pschińdźe, kiž Riegerowe dźěłanske knižki pokasa a na nje też žwoju podpjeru dosta. Tele knižki žu skónczńje k temu pomhake, so žu mordarja w Eibenstocku sajeli, hdźež teho runja na nje jakmožinu proscheschе.

— Też w naschej Łužizy bohužel hrosnu khoroscź snajemy, kotraž žo diftheritis mjenuje, a kotraž je cźim straschnischa, dokelž mało žrědkow pschе nju pomha. W lěkarskich nowinach dr. Ronge, lěkar w Hungenje w Hornjej Hessenskej, arak jako wuspěschny žrědk pschе tule khoroscź porucźa. Lěto staremu dźěscźu, kotrež je na diftheritis skhoriło, wón kóždej dwě hodźinje po pok cźajoweje łżicźki araka dawa, dźeczom wot dweju hacź do schtyrjoch lět zyłu łżicźku, 5 abo 6tětnym a starschim pok wulkeje łżizy, 12lětnym a starschim zyłu łżizu araka. Khori na to derje spja a žo rano polěpscheni cźuja. Dr Ronge je ſ tymle žrědkom sa pjecź běrtlow lěta 40 khorych w starobje wot lěta hacź do 18 lět wulěkował a wschitkim lěkarjam naležnje radźi, pschе diftheritis arak nakožowacź.

— Pschichodnu póndźelu tudomni wojazy do manevrow wuczahnu, kotrež budźa žo wokoło Riesy a Oschatza wotbywacź.

— Krajnoſtawſka pruhowanſka kommißija 14. a 15. oktobra rano w 8 hodźinach w kowarni kowarja J. Beiera w Budyſchinje na hoſpitalſkej drósy pruhowanje wotdźerži. Kowarjo, kotſiž chzedźa wupokaſmo wuſtojnoſcże k rjemjeßlniſkemu kowanju konjow po ſakonju 16. haprleje 1884 doſtacź abo žebi krajnoſtawſku premiju dobycź, maja žo w poſtajenej hodźinje k pruhowanju ſeńcź, prjedy pak žo hacź na najpoſdźiſcho 1. oktobra w krajnoſtawſkej pißarni abo pola hamtſkeho ſkótneho lěkarja Walthera w Budyſchinje ertnje abo pißomnje ſamolwicź a 14 hriwnow dawka ſa pruhowanje a požczenje materiala do prědka w krajnoſtawſkej pißarni ſapłaczicź a pſchi ſamolwjenju narodne wopißmo pſchepodacź.

— Na žadanje mnohich czitarjow tekſt adreßy, kotraž je žo wot Sſerbow ſ pſchiczinu 800lětneho jubileja Wettinſkeho rodu Jeho Majeſtoſczi kralej Albertej pſchepodała, wotczíſchczimy. Wón ma žo tak:

Jeho majeſtoſczi

kralej Albertej Sakſkemu

roshladnemu wjerchej jeho kraja
najßławniſchemu wójſkowodźerjej
wótzej jeho luda wobßwědczeju

pſchi 800lětnym jubileju najjaßniſcheho doma Wettinſkeho

žwoju džaknu luboſcź ſe žlubom njehnuteje žwěry

Miſchniſzy a Hornolužiſzy Sſerbjo.

Schto mi pſches žerbſke hole
Sſo wothłóž ſbudźuje?
Schto po horje a dole
Sſo ſběha luboſnje?
Pſches ſpěw a khěrluſch duje
We Božej žwjatnizy
A w wutrobach žo czuje
Zyłeje Sſerbſchczíny?
Dźeń mamy dźenža kraßny,
Dźeń žwjaty, wyßoki!
„Sſwětliſcho błyſkaj, jaßny
Woponje ſakſonſki!
Lětſtotkow dźenža wóßom
Sſo tebi dokonja!“
Tak ſpěwa ſ wulkim hłoßom
Czi harfa radoſtna.
A hdźež pſchi krónje ſchěri
Sſo ruta kralowſka,
Tam žerbſka wije w žwěrje
Sſo lipa ſelena.
Dźenž' žerbſka žwěra błyſka,
Kaž ſtajnje, ſ radoſczu,
A žerbſki narod wyſka:
„Czeſcź Bohu wjerſchnemu!“
Czi žława, kralo mózny,
Czi žława, kralowa,
Cże, domje krajnowótzny,
Njech Bóh nam wuſboža.
Wſchě pruhi Božoh' žłónza
Na Tebje proßymy.
Roſcź, kněj a thj bjes kónza
Wulki a ſbožomny!
Na czaßy ſtarodawne
Nam naſche wóczko dźe:
Schtó pſches ſahony trawne
Tam wora ſa prěnje?
To žerbſki ratař khmany,
Pluh žerbſki ſpróznjwy;
A prěnje žohnowany
Kraj płody pſchinjeßy.
Na czaßy ſtarodawne
Nam naſche wóczko dźe:
Schto pſches bitwiſchczo krwawne
Sſo lije žórlate?
To žerbſka krej pſchelata
Sa ſakſku žławu, hlaj;
To žerbſka krej podata
Sa krala a ſa kraj!
A tuta žwěra ſkalna
Sa krala droheho
A wěra njepowalna
Do Boha wjerſchneho
We Sſerbach wſchudźom kcźeje
Hacź w khěžzy najniżſchej
A wutrobu nam ſhreje
S luboſczu horjazej.
Hdźež hrónczka młodoſcź ſpěwa
Pſchi lipje ſtoletnej
A žwoje reje měwa
W žwětloſczi měßaczněj,
Starz powjeſcź rjanu ſnaje
Wo czaß žwój wojeriſki,
Czaß žławny; a pſches haje
Spěw klinczi wótczinſki.
Hdźež w kóždej khěžzy měrnej
Sſo ſpěwa modlitwa,
Sſo žerbſka ſemja w žwěrnej
Pilnoſczi wobdźěła,
Tam dźak dźenž' tyßazory
Lud žerbſki ſaſpěwa,
A žwjate wyſchſche khory
Sſo k njebju ſběhuja.
A žwěru pſchilubjamy
Se žwjatej pſchißahu,
A ruku ſawdawamy
Ssej žwěrnu bratrowſku:
Njech hwězdy ſapadaju
A hory ſańdźeja,
Tu kcźeje žwěra w kraju
Czi, kralo, njeſkónczna!

Nětk wſchitko poruczamy
Do rukow Božeju:
Wſcho, ſchtož my žmy a mamy,
To Boże hnady žu!
W nim wjerch a lud ſtaj jene!
Stroſchtnje do pſchichoda!
Ty, Sſerbſtwo woſboženе,
Spěwaj haleluja.

S Njeſdaſchcz. Pſcheńzu domoj wožo je 1. auguſta wobžedźer naſcheje korczmy, Wakda, wo žiwjenje pſchiſchoł. Wakdže žo krumje, kotrejž mějeſche do woſa ſapſchehnjenej, ſpłóſchiſchtej, a 52 lět ſtary muž tak njeſbožownje padže, ſo jemu wós hłowu a wutrobno pſchejědže. Njeſbožowny běſche na měſcze morwy.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 7. auguſta běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 350 howjadow, 70 žwini a 210 proßatow.

— W Njeßwaczidle bu ſańdźenu žrjedu knjeni Schönowa khowana, macź ryczerkubleriſkeho najeńka, knjeſa Schöny w Bohowje. Na dworje tam žo popołdnju w 3 hodź. wotproſchenje dźerżeſche; potom czehnjeſche wulka czrjóda żarowazych pſchewodźerjow, jednorych a woßebnych ludźi (bjes nimi 16 kuczow) ſa rjanym, bohacże pyſchenym kaſchczom do Njeßwaczidła, hdźež bu czěło ſemrjeteje ſchcſczijanki wudebjenej ſparnej komorzy žwjatoczńje pſchepodate. Schönez macź bě jara czeſczena a lubowana. Nětko je wona, kaž bu tu pódła njeho hrjebana, tam w wěczńoſczi ſaßo ſe žwojim mandźelſkim ſjenoczena, kotryž je hižo pſched 13 létami ſ teje czaßnoſcże wuſchoł, a kotryž bě tudy tajki khodźił, ſo ludźo, kiž jeho ſnajachu, hiſchcże dźenž radźi a ſ luboſczu na njeho pomyßla. Božimér budź jimaj!

S Kołwaſy. Na jara wuſchikne waſchnje běchu wóndano tudomnemu kublerjej Czemjerje 1000 hriwnow ſe jſtwy, w kotrejž k. B. ſpaſche, kranuli. Paduch tak ſ czicha žwoje pakoſtniſke dźěło dokonja, ſo žamo Czemjerez jara derje ſtražowazy poſž nicžo njepytnu. Poſdźiſcho pak žu tola paducha wußłědźili, je to pjecża czeladnik Schorch w Kołwaſy. Hdyž jeho ſajachu, bě hižo wón nękotre ſta hriwnow ſ jenej holzu hromadże na Draždźanſkim ptaczim tſělenju pſcheczinił.

S Kotez. Kraßny žwjedźeń žmy ſańdźenu njedźelu ſ Boha w naſchim lubym Božim domje žwjeczili, lětuſchi žwjedźeń Lubijſkeho pobocżneho towarſtwa Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa. Bóh luby Knjeſ bě dobre kraßne wjedro wobradźił, naſchi woßadni pak běchu wſcho tak naprawili a pſchihotowali, ſo by žo žwjedźeń prawje derje poradźił. Na najluboſniſcho a najkraßniſcho běſche žo luby Boži dom wot mandźelſkich hoſpoſow a młodych cżeßnych hólzow wupyſchił a wo wßy běchu žo wulke rjane cżeßne wrota natwariłe. Wokoło $^3/_4$2 hodźin popołdnju žo žwjedźeńſki cżah ſrjadowa a ſeſtupa, cżeßni młodźi hólzy a holzy — bjes tutymi tež žerbſki ſwoblekane, ſ wurjadnje rjanymi kotwizami, kotrež běchu cżeßne młode holzy naplescź dałe, ſ khorhojemi a herzami, ſchulſka młodoſcź, knjeża duchowni, ſchulſzy, gmejnſzy a zyrkwinſzy pſchedſtejicżerjo. Se ſynkami khěrluſcha: Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh žam a ſe ſwonjenjom ſwonow cżah do Božeho doma cżehnjeſche, kiž žo hnydom ſ nutrnymi poßłucharjemi pjelnjeſche. Mnoſy, kotſiž běchu pſchiſchli, w nim měſta njenamakawſchi dyrbjachu ſ wonka njeho ſtejecź. Se ſpěwanjom khěrluſcha: Sſym wot Khryſta wußyty, žo žerbſka Boża žłużba ſapocża. Woltarnu žłużbu mějeſche k. archidiakon Guda ſ Lubija. Pſchi ſpěwanju ſtareho evangelſkeho khěrluſcha: Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh žam žwjedźeńſki prědar knjeſ farař Rjeńcź ſ Ketliz na klětku ſtupi a dźerżeſche kraßne, móznje natwarjaze, poßłucharjow ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo ſahorjaze prědowanje na podłożku žłowow 1. Pětra 2, 5. Wy, jako žiwe kamjenje, natwarcże žo, ſo byſchcże duchowna khěża byli a žwjate měſchniſtwo k woprowanju duchowne wopory, kotrež žo bychu Bohu ſpodobałe, pſches Jeſom Khryſta. To žo tak ſtanje: 1. Budźcże žami žiwe kamjenje evangelſkeje zyrkwje doma; 2. Woprujcże měſchniſke, Bohu ſpodobne wopory ſa evangelſku zyrkej wonka w rosprószchenju. Bórſy po žerbſkej Božej žłużbje žo cżah ſ nowa ſrjadowa a do knjeżeho dwora po zyrkwineho kollatora cżehnjeſche. Němſki žwjedźeńſki prědar bě k. wyſchſchi farař dr. Wetzel ſ Biſkopiz. Woltarnu žłużbu mějeſche k. farař Marczka w Wósborku. Wunoſchk kolekty wuczini 146 mk., weſcże nahladna ſuma ſa maku Kotecżanſku woßadu. Po Božej žłużbje žo na łuzy pſchi hoſcżenzu ludowa ſhromadźiſna wotbywaſche, na kotrejž žo rosprawa wo ſkutkowanju Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa poda a žo po namjecże naſcheho knjeſa fararja wunoſchk kolekty jako dar k dotaziſkemu fondej Lupjanſkeje zyrkwje poſtaji. S wuſpěwanjom khěrluſcha: Njech Bohu džakuje žo žwjedźeń ſkónczi. Wón bě powſchitkownje žohnowany a po žwědczenju wſchitkich, kotſiž běchu žo pſchi nim wobdźělili, poradźeny. Budź khwalba Bohu žamemu!

S Němſkich Paſliz. Sańdźenu ſobotu je 36lětny ſkałar Matěj Donath w Spitalſkej ſkale njeſboże měł, do ſchtyri łóhczi hłubokeje jamy panucź a žebi hłowu pſchi tym tak cżežko ſranicź, ſo hiſchcże tón žamy dźeń wjeczor ducha ſpuſchczi.

S hole. Něchtóžkuli hiſchcże žebi doſcź ważicź njewě, kak wužitne ptaczki žu, kotrež pſchekaßanzy a druhe waki a waczki żeru. Tutón wužitk pak žo lóhzy dopokaſacź hodźi, hdyž wopomnimy, kelko ptaczk k žwojemu naßyczenju trjeba. Drósna n. pſch. na dobo najwjetſcheho ſchlinka ſpóżera, kajkež pola naß žu. Hdy by muž pornjo ptaczkej runje tak wjele trjebał, by zyłe howjaſe plezo k wobjedu ſjědł. Tež roczk je jara ſażrany. Zyroba, kotruž roczk na zyły dźeń trjeba, telko wucżini, kaž žydom łóhczi dołha rybjaza waka, hdy bychmy tajke měli. Hdyž pſchirunamy, ſchto žrěnjo-wulki doroſcżeny cżłowjek pornjo roczkej waži, móżemy tež wobliczicź, kelko zyroby by wón ſa dźeń trjebał, hdy by pornjo roczkej jenak

wjele jěšcź chžył. Hdy by žo 3 zole tołsta kołbaža natykała, by tónle człowjek pornjo roczkej wjazy hacź 13 łóhczi tajkeje kołbažy ša dźeń sjědł. Tele pschikłady wucža, kelko wakow a wschelakeje njerodźe ptaczki seżeru a kak wužitne po tajkim ša naš žu.

S Lipska. Pschi pruhowanju theologow Lipsczanskeje university je žo tón krócź jedyn Sserb, knjes M. Handrik ſ Jamneho, wobdźělił a žwoję pruhowanje ſ dobrej khwalbu wobstał.

S Łaša. Załožne njeſboże je žo tu sańdźenu njedźelu w nozy stało. Hdyž pomozny żelesniski wothladowar Němz ſ Nydeje 1/4 12 hodźin psches żelesnizu dźěše, jeho tworowy cźah pschi 59. khěžzy pschekhwata a jemu hłowu wot cźěła wotjědže. Snjeſboženy bě w porjadnych wobstejnoscźach žiwy; duž je žamomordarſtwo wusamknjene. Wón žonu ſ 5 njewotcźehnjenymi dźěcźimi sawostaji.

— Póndźelu popołdnju je tu Boże njewjedro na farskej sahrodže do jeneje jabłonje dyriło.

S Wojerez. Tudomny drózny dźěłacźeŕ Domaschka je njedźelu 28. julija se žwojej mandźelskej w połnej cźerſtwoscźi žwój stoty kwaž žwjecźił.

Wužudźenja.

Lawniski žud. Ratarski inspektor Kühne w Pschiwcźizach bě 26. februara w deleńzy tamnischeho knježeho dwora cźeladnika Kubu, dokelž bě pjany ſ knježim wosom domoj pschijěł, tak smorskał, so Kuba dlěschi cźaž žwoje dźěło wobstaracź njemóžesche. Dźiwajo na połóžaze wobstejnoscźe Kühnej 30 mk. pjenježneho khostanja abo jaſtwo na 10 dnjow pschižudźichu a jemu 10 mk. pokuty, kotruž ma Kubje płacźicź, napołożichu. — 17lětny cźeladnik J. Bambor, 17lětny hospodarſſii pomoznik H. Faltink a 15lětny hospodarski pomoznik K. Schołta w Nježwaczidle běchu žo njehornje sadźerželi a ma teho dla Bambor 25 mk., Faltink 10 mk. a Schołta 15 mk. pjenježneho khostanja płacźicź. — Cźeladnika K. A. Rjelku w Małżezach, hižo paduchstwa dla khostany, kiž bě cźažnik, jemu wot cźažnikarja Henki w Budyschinje požcźeny, pschedał, jabanstwa a pschekschiwjenja dla k jaſtwu na tſi njedźele saždźichu.

Přilopk.

* Pschěd něschto cźažom w jenej korczmje w Žitawje, hdźež běsche cźrjóda dźěłacźerjow, dokelž žo tam twarjesche, žwinjo rěsachu. Dopołdnja wokoło dźewjecźich dyrbjesche mjažowobhladowar žwinjo na trichiny wobhladacź. Dokelž pak dźěłacźerjo khwilu prjedy žnědachu, jim powarjene mjažo prjedy dachu, hacź běsche mjažo wobhladane. Korczmař žam doma njebě. Schtyrnacźo wot mjažа pojěchu, wjedźo, so hischcźe wobhladane njeje. Kak pak žo wschitzy nastrójachu, hdyž mjažowobhladowar wosjewi, so je žwinjo trichinojte. Rucźe wo lěkarja póžłachu, kiž dźěłacźerjam žylny žrědk k wrócźenju sapiža. Pola tſinacźoch žrědk skutkowasche, pola poždlednjeho pak niz. Tutón też sa tydźeń skhori a je nimale dwaj měžazaj khory leżał; nětko žo ſ nim polěpschuje, a lěkař ma nadźiju, so žo khory zyle wustrowi. Tutón dźěłacźeŕ nětko wot korczmarja sarunanje sa to žada, so je žwoju saždužbu pschižadźił. Korczmař chže jemu sarunanje dacź, ale mjenje, hacź dźěłacźeŕ žada. Duž je tutón korczmarja wobskorźił.

* W wulkim strasche běschtaj sańdźenu žobotu dwaj žandarmaj w Mischnje, wyschschi žandarm a jedyn wjeżny. Wyschnoscź běsche shoniła, so w jenym domje w Mischnje žebi wopacźne mjeno dawajo cźłowjek bydli, kiž je jako morjak abo matrosa na němskej wójnskej łódźi žłužił, ale psched dwěmaj lětomaj se žłužby cźeknył, a so je žo wón w Mischnje woženił, abo tola ſ někajkej žónskej hromadźe bydli. Duž žo wyschschi žandarm w žwojej sastojnskej drascźe, wjeżny žandarm pak w zywilnej drascźe do spomnjeneho domu podaschtaj a chžyschtaj cźěkańza sajecź. Tutón běsche wó jstwje. Shoniwschi, so chzedźa jeho sajecź, žo wón hnydom na žandarma wali, jeho ſ hobrskej mozu sa krk hrabnu a chžysche jeho wo semju cźišnucź. Žandarmaj pak, wjedźo, kak žylny morjak je, běschtaj na to pschihotowanaj a ſ njemdrym cźłowjekom krucźe wojowaschtaj. Mjes tym se jstwizy žónska se žekeru w rukomaj pschiběža a chžysche hižo žandarma wot sady se žekeru do hłowy moržnucź; tutón pak žo w prawym cźažu na to dohlada a žonischcźu žekeru ſ rukow wuwinu. Mjes tym běsche morjak wyschschemu žandarmej drastu ſ dźěła rósdrěł a jeho mjeswoczi, do schije a na rukomaj wschelako sranił. Nětko pak žandarmaj morjakej žeklu psches hłowu cźišnuschtaj a jeho snak powalischtaj, na cźož žo jimaj radźi jeho sputacź; njemdry cźłowjek pak žo pschezo hischcźe krucźe wobarasche a też žandarma cźežzy mjeswoczi rani. Hdyž běschtaj jeho skónczńje pschemóhkoj, jeho na wuhlowy wós žadźischtaj a do jaſtwa dowjeseschtaj. Wyschschi žandarm pak w dworje hischcźe junu w najwjetschim strasche pobu. Dwór psched domom, w kotrymž morjak bydlesche, je, kaž žužodne dwory, trochu wyžoki, a murja ſ dwora nahle wotpaduje. Jaty běsche sastojnikow w dworje hacź k nahłej muri scźischcźał, hdźež chžysche jeneho snak dele storczicź; na žoże, ale jenož ſ wulkej prózu, žo žandarmomaj radźi njekražnikej sadźěwacź. Ssobotu wjecźor sastojnikaj žónsku sajecź nochžyschtaj, dokelž wona dźěcźo cźěschi; nětko pak žu mjes tym najskerje też ju sajeli. Kaž je nětko wěste, morjak Kirstein rěka a je 27 lět stary. Lědma do kódźnistwa sastupiwschi je wón ſ njeho cźeknuł. W Mischnje žo wón Dietrich mjenowasche; duž jeho polizija lěta dołho namakacź njemóžesche. Nětko jeho bórsy wojerskej wyschnoscźi pschepodadźa, a wójnski žud sněje jeho žudźicź.

* W Plagwitzu staj sańdźenu njedźelu bratraj Feller se žwojim hobrskim powětrowym ballonom do powětra jěždźikoj, na cźož běsche jara wjele ludu pschihladowacź pschischko. Tutón ballon, kotremuž je žo mjeno „Riesenglobus" dało, je woprawdže hobr a zyle kulojty; hobrski globus žmě žo wón ſ dobrym prawom mjenowacź, dokelž žu na njón ſ hobrskimi žmuhami dźěle semje a morja naryžowane. Bratraj žo ſ ballonom žnano 2000 metrow wyžoko posběžeschtaj; ale w mrócźelach horjeka běsche tak syma, so žo bratromaj na drastu a na ballon mrós naždaža. Tſi bětliki hodźiny posdźíscho žo ballon tſi hodźiny dale Lipska sbožownje dele puschcźi, a bratraj jón derje wukhowany do Lipska wrócźo pschiwjeseschtaj. Jutsje chzetaj žo sažo ſ nim pokasacź.

* Nowa druzina paduchow! Listonoscheŕ G. w Bockelwitzu pola Leisniga tele dny poliziji wosjewi, so žu jemu 280 hriwnow, kotrež bě žebi nalutował, kranuli. Pjenjesy bě wón w płatowym měschku do tucžneje papjery sawalene pod pjezakom žwojeho doma, wot njeho žameho wobydleneho, khował. Žandarm, kotryž, kaž wěz leżesche, na paduchstwo njetukasche, khowanku pschepyta a też woprawdže pjenjesy hacź na 100 hriwnowsku papjeru a 4 kupony po 4 hriwnach w wulkomyschazej dźerje sanjeżene namaka. Płatowy měschk, papjerjane pjenjesy a tucžnu papjeru pak běchu wulke myssche sežrake.

* Dale cźasczischo žo w naschim kraju wo rubježnych nadpadach žłyschi. Wóndano žona se wžy Langenleuba-Oberhain ſ Peniga ſ wikow domoj dźěsche. Na drósy blisko Leubaskich kerkow dundak, kiž do zyka hubjenje sdrascźeny njebě, na nju pschińdže a ji hrožo, so ju hewak sakole, pjenjesy wot njeje žadasche, kotrež běsche w Penigu wuwikowała. 60 mk. pjenjes dostawschi žo rubježnik w kerkach shubi.

* Njelubosny smylk je žo sańdźene dny w hojerni małeho městaczka njedaloko Annaberga stał. Tam běschtaj dwaj khoraj mužłkaj na dobo semrjekoj; duž chžychu jeju też na dobo khowacź. Sswójbni wobeju běchu sa semrjeteju drastu do kaschcźa a też kaschcźej wobstarali a tele wězy do hojernje póžłali. Hdyž pak chžychu semrjeteju khowacź, a pschewodźerjo běchu žo hižo shromadźili, žo pokasa, so běschtaj morwaj wopacźnu drastu swoblekanaj, a so běschtaj też kaschcźej pscheměnjenaj. Duž jeju rucže pschewoblekachu a kóždeho do praweho kaschcźa położichu.

* W nozy na 1. t. m. žu w Rautenkranzu, w dole po rěžy Mulde, běrny smjerske, teho runja wscha selenina w sahrodach; woboje je nětko zyle cźorne. Na horach pak ſ wulkeho dźěła holanske jahody druhi krócź kcźěja; spodźiwne je, so jich kcźeńcźka smjerske njejžu.

* Psched dwěmaj njedźelomaj wo wulkim jebanstwje pižachmy, ſ kotrymž je wěsty Farkasch pschi cźehnjenju wuheŕskeho lotto w Temeschwarje telko pjenjes dobył. Wobdźěleni, nětko sajecźi jebazy žu žo ſ dźěła wusnali, ſ dźěła je žudnistwo wschelake dopokasma do rukow dostało; duž je žo skónczńje wujažniło, kak je žo jebanstwo stało. 90 cźižłow — wjazy jich lotto nima —, do trubjakki tyknjenych, žo do koleža cźižnje, kotrež žo wjercźi, na cźož žo 5 cźižłow wucźehnje, kotrež žu potom dobyke. Tole koleżo ma schkleńczanej scźenje. Wóska je tak tołsta, kaž cźłowjecźa ruka; swonka ju ſ wobeju kónzow wulkej mjedźanej róži sakrywatej. K tejle wószy běsche jebanski sastojnik, kiž bě ſ Farkaschom psches-jene, pjecź trubjakkow ſ Farkaschowymi cźižłami tak wustojnje pschilěpił, so to nichtó wot pschitomnych njepytnu, też žobustawy wubjerka niz, kotriž zyle blisko žedźachu. Spomnjeny sastojnik koło wjercźesche, pschi cźimž žo sbytkne 85 trubjakkow w nim wokoło mjetachu a kulachu; k wószy pschilěpjene pjecź ſ nich widźecź njeběchu. Sastojnik kóždy krócź tak sčzini, so běchu pschilěpjene pjecź trubjakkow pod wósku deleka, hdyž koło sasta. Duž mózesche holczka, kotruž běchu hólczeza pschewoblekali, lóhzy tele pjecź trubjakkow jenu po druhej ſ koleža wsacź.

* We wßy Dobisch pola Kolina w Czechach je ßo hrósbny podawk stał, kiž je wobydlerjow spomnjeneje wßy a zykeje wokolnosćże na najbóle roshorił. Prënje dny tamneho tydźenja w Dobischu bohata kublerka wumrje; cźęko mějesche ßo do herbskeho pohrjebnischcźa stajicź, kotrež ßebi kublerzyna ßwójba na tamnischim pohrjebnischcźu twarjesche. Dokelž tole herbske pohrjebnischcźo hischće dotwarjene njebě, kaschcź hacž na dalsche do kuta w muri stajichu. Schtyri dny posdźischo wnuczka semrjeteje kublerki wumrje, 11lětna holczka; a dokelž běchu herbske pohrjebnischcźo mjes tym dotwarili, chzychu wowzyne a wnuczzyne cźęko na dobo pohrjebacź. Hdyž pak ßo ludźo kaschcźej bližachu, w kotrymž cźęko stareje żony leżesche, ßo jim napohlad poskicźi, so chzysche jim krej w žikach sprostnucź. Wěko krucźe sabiteho kaschcźa běsche na pokojzu wotpaczene, a se schmary krnch ruki cźęka tczesche. Ssylna wón pscheradźesche, so cźęko hižo tkaje; duž běsche wěste, so trjeba njeje, kaschcź wotewrjecź, a so je ta, kotraž w nim wotpoczowasche, nětko woprawdźe morwa. Wěste pak też běsche, so běsche njesbožowna w kaschcźu woživiła, hdyž też jeno na krótki cźaß. Podawk ßo ßudnistwu wosjewi, a hischcźe tón ßamßny dźeń ßudnisťa kommißija na pohrjebnischcźo pschińdźe, kaschcź wotewricź da a ßo pscheßwědczi, so je stara żona w kaschcźu k ßebi pschischła a poßlenje mozy napinajo kaschcźowe wěko pok wotpaczika. Kublerka, ßylna żónska, běsche na wutrobinu khoroscź wumrjeła. Lěkarjo praja, so je żona, hdyž běsche k ßebi pschischła, w kaschcźu jeno nětotre minuty żiwa bycź móhła. Tónle krótki cźaß pak je sa njesbožownu se żałostnej cźwilu był. Nětotre hodźiny posdźischo, hdyž běsche kublerka po sdacźu wumrjeła, běsche tón, kiž ma cźęka wobhladowacź, wobßwědczenje napißał, so ßo na cźęle hižo snate ßmjertne znamjenja pokasuja. Njedźiwajcy na to żona tehdom morwa njebě, ale jenož sprostnjena a po sdacźu morwa; s tehole sprostnjenja hakle sa tři dny w kaschcźu saßo k ßebi pschińdźe. Wobhladowaŕ cźękow smeje ßo pscheđ ßudnistwom samolwjecź.

* Skótny wikowaŕ běsche krowu na wiki pschihnał, a bórsy też ßo kupz wo nju praschecź pocza. Hdyž ßo tutón mjes druhim też woprascha, hacž dha skocźo wjele mloka dawa, wikowaŕ ßo ßmějo dźesche: „Na, hdyž chzecźe mloko měcź, dyrbicźe ßebi jo wěscźe kupicź!" Pschi tym wón ßwoje skocźo majkasche. Na takse wobkrucźenje kupz rjanu krowu kupi a ßebi ju domoj dowjedźe. Tam pak mózachu ji dawacź, schtož chzychu, krowa derje żerjesche, ale — mloka żaneho njedawasche. Hněwny sjebany kupz nětko k wikowarjej cźerjesche a jemu najhórsche poroki cźinicź pocza. Tutón pak jemu smérom wotmolwi: „Ja dźě ßym wam hnydom prajił, hdyž chzecźe mloko měcź, dyrbicźe ßebi jo kupicź, — mloko mjenujzy." Pscheklepany mużik je dawno se skotom wikowacź pschestał a je nětko w městaczku blisko saksko-cźeskich mjesow wot ßwojich pjenjes żiwy.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach němska spowjedź a ½9 hodźin němske prědowanje.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Gustav Max, Korle Gustava Wicźasa, zigarnika na Židowje, ß. — Hana Marja, Jana Ernsta Kühna, maschinskeho na Židowje, dź. — Gustav Oskar, Handrija Augusta Urbana, krawza na Židowje, ß. — Ernestina Martha, Jana Ernsta Schlachty, dźěłaczerja w Nadźanezach, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. se Sskoneje Borschcźe. — Ernst Hermann, Korle Ernsta Donki, dźěłaczerja w Delnjej Kinje, ß.

W Katholskej zyrkwi: Jakub Jurij, Michała Mrósa, dźěłaczerja tudy, ß. — Klara Madlena, Wjazßława Gottsteina, schewza tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 4. augusta: Ota Franz, Jaroměra Oty Gabriela, restawratěra na Židowje, ß., 1 m. 22 d. — 6. Jaroměr August, Jana Augusta Hajny, žiwnoscźerja w Sskonej Borschcźi, ß., 12 d. — Pawoł Max, Jana Bohuwěra Pjecha, hejtmana w Bórku, ß., 24 l. — 7. Hana Marja, njemandź. dź. w Delnjej Kinje, 4 m. 10 d.

Póst sa wožoby:

bjes Budyschinom a Rakezami.

Wotjěsd s Budyschina (pósta)	wjecźor	w 7 hodź.	35 min.
„ Malcho Wjelkowa	„	8 „	20 „
„ Njeßwaczidła	„	9 „	30 „
Pschikhad do Rakez	„	10 „	10 „
Wotjěsd s Rakez	rano	w 6 hodź.	5 min.
„ Njeßwaczidła	„	6 „	55 „
„ Malcho Wjelkowa	„	8 „	5 „
Pschikhad do Budyschina	„	8 „	45 „

Placźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2767 měchow.	W Budyschinje 3. augusta 1889				W Lubiju 8. augusta 1889			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża, běła	9	53	9	71	9	65	9	85
" żołta	8	97	9	35	9	26	9	56
Rožka	8	38	8	63	8	18	8	44
Jeczmjeń	6	86	7	14	6	83	7	17
Wowß	7	20	8	—	7	30	7	80
Hroch (50 kilogr.)	8	89	10	97	9	17	10	83
Woka	8	75	9	3	8	44	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Pejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Bérny	1	90	2	20	1	80	2	50
Butra (1 kilogr.)	2	10	2	30	2	—	2	20
Pschenczna muka 50 =	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	8	50	13	30	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	2	50	3	40
Sslóma 600 =	27	—	29	—	23	—	26	—
Prossata 768 schtuk, schtuka	15	—	25	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 56 np. hacž 9 hr. 71 np.; pschenża (żołta) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 44 np. hacž 8 hr. 63 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 14 np. hacž 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 65 np. hacž 8 hr. — np.

Dražđańske mjaßowe placźisny. Howjada 1. družiny 62—68 mk., 2. družiny 56—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—68 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 9. augusta: Rjane.

Pśches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 16. aug. dopołdnja w 11 hodźinach Eberweinez korczma w Rakezach.

najwubjerniśche pśche
wśchě insekty
skutkuje woprawdźe s pschekwapjazej mozu a wschu njerodź rucźe a tak s wěsta wutupi, so wona **ßkěda po ßobu njewostaji.**
Pśched niczim ßo bóle njewarnuje, hacź pśched **falschowanym po wasy w papjerje ßo pśchedawazym** insektowym pólvrom, kotryž njech ßo **khróble s „zacherlinom" njepśchepósnaje.**
Jenož w **originalnych bleschach** je „zacherlin" **woprawdźity** a **tunjo** dostacź
w Budyschinje pola kk. bratrow Měrschow,
= = = = Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = G. Holda w měschcź. hapt.
= = = = Ernsta Mitascha pśched schulerskimi wrotami,
= Barcźe = = C. A. Lukascha,
= Biskopizach = = Alfreda Böhmy,
= Hrodźischcźu = = Friedricha Arnolda,
= Bukezach = = Herm. Kschižanka,
= Wósborku = = J. Rämschez herbow.
Skowny sklad:
J. Zacherl w Winje.

W Wětrowje je **khěža** czo. 12 ſ 2 kórzomaj wotnajateho pola na pschedań. Dalſche je ſhonicź pola **Pětra Wětki** tam.

Něhduſcha Dźiwoczańſka ſchula je na pschedań. Dalſche je ſhonicź w Dźiwoczańſkej ſchuli abo pola **Roberta Guindſchela** w Delnjej Wjaſońzy (Nieder-Neukirch).

Nowy wowß

kupuje

Ernſt Schmeiß w Budeſtezach.

Tolſty płat, k měcham, ſchabrakam atd. ßo hodźazy, je tunjo na pschedań na žitnej haßy 12 w khlamach.

Srale jabłuka k tłóčenju

kotrež móża tſchaßene bycź, tola nahnite bycź njeßměďźa, kupuje kóždu dźělbu, zentnar něhdźe po 2 hacź 3 mk.,

hornjołużiſka tłóčerńja ßada

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

w Budyſchinje

na ſadnej bohatej haßy 3.

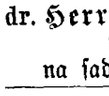

Konje k rěſu

po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje a rukuje ſa to, ſo ßo hnydom ſarěſaju

Gustav Lange

konjazy rěſnik w Shorjelzu

na Rósborſkej haßy 33.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po móżnoſczi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Wſchě
kolonialne twory,
khoſej, zotor, raiß
atd. ßu najtuńſcho do-
ſtacź pola
Schiſchki a Rjeźki
w Budyſchinje.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, ſchampanſke ßadowe wino, pěnjaze limonady, ſodowu a ſelkerſku wodu, teho runja

jablukowe kiſzało

najlěpſche k ßołotwi, k ſakładźenju atd. porucza

hornjołużiſka ßadowa tłóčerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

w Budyſchinje

na ſadnej bohatej haßy 3.

Theodor Niecksck prjedy Tr. Jermis

twarjerńja maſchinow a porjedźerńja

na Draždźanſkej dróſy 2 w Budyſchinje

porucza ßo

k **twarjenju ratarſkich maſchinow** a k jich **porjedźenju, kowarſkich dujakow** (měchow) we wſchěch wulkoſczach, **piwarńſkich** a **mlynſkich maſchinow, elevatorow ſa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zenteſimalnych moſtowych wahow, wſchěch porjedźenjow** a k **dźěłanju maſchinow wſchelakeje druźiny** po tunich płaczíſnach a dobrym wuwjedźenju.

Wupſchedawanje.

Inventuru ſkónczíwſchi wulku dźělbu **létnich** a **ſymſkich tkaninow k paletotam, zykym wobleczenjam, ßuknjam** a **ſazam** a **jenotliwym khołowam,** ſo bych ßwój ſkład trochu pomjeńſchił, wot dźenßniſcheho dnja po jara tunich płaczíſnach wupſchedawam.

Hotowe mantle na puczowanje, ſpanſke ßuknje, paletoty, ßuknje, khołowy a **ſazy** po kóždej móżnej płaczíſnje pſchedawam, ſo bych je rucze do cziſta wotbył.

J. G. Bock

na bohatej haßy 18.

„Perlasca“

najrjeńſcha židźana tkanina, ſ najlěpſcheje italſkeje židy dźěłana, metr po **6** mk. Tuńſcha druźina czorneje židy meter po **3** mk.

Richard Gautzsch.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Najlěpſcha

warna a ſkótna ßel

je po tunich płaczíſnach dostacź w ßelowymaj ſkadomaj

Ernſta Gliena na różowej haßy a

J. T. Gliena na drjewowym torhoſchczu w Budyſchinje.

Saßopſchedawarjam

poruczam po fabrikſkich płaczíſnach

hotowe czerwjene żonjaze ßuknje

ſ najlěpſcheho czeźkeho kalmuka w kraßnych **czerwjenych barbach, biber, kożowe ruby** ſ **czerwjenej kromu, hadreſcheja, trjenja** atd. — Hdźe? je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

K dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Czeſczenym Sserbam w **Laſu** a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo wot nětka wſchě **hornczane twory** a tež **żeleſne hornzy** pſchedawam. Wulku dźělbu na dobo kupiwſchi je mi móżno, kóždemu jara tunjo a derje poßłużecź.

S dobom ßwojich czeſczenych wotebjerarjow na to kedźbne czinju, ſo tež tutón hermank budu njeſměju, ale ſo budu wot wſchěch wuréſnych tworow ſtary kóhcź 5 hacź 10 np. tuńſcho a tež rubiſchcza po poniżenych płaczíſnach pſchedawacź.

Dale hiſchcze na ßwoje jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** dopominam a je poruczujo wo dobroczíwy pſchiſtup proſchu.

S poczeſczowanjom

Otto Säuberlich w Laſu.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

Zokrowy ſyrup

czíſteje ßłódkoſcze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.

na bohatej haßy 16.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Khoſej

paleny hiſchcze po 140, 150 hacź po 200 np.,

njepaleny hiſchcze po 120, 130 hacź po 160 np.,

jenoż w derje a czíſtcze ßłodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Czíſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Tunjo, jara tunjo

je **mużaza, żonjaza** a **dźěczaza draſta,** ſtara a nowa, w wulkim wubjerku dostacź pola

Auguſta Kliemanta

w Rakezach.

Přiroda a wutroba.

Zběrka lyriſkich pěſni **Jakuba Čišinſkeho** je wuſła jako II. čo. Serbſkeje knihownje.

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konſiſtorſtwa ſa paczerſku a ſchulſku wuczbu poruczeny, je ſerbſki a němſki ſa **60 np.** dostacź pola pſchekupza Rämſcha a w wudawarni Serb. Nowin.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Čišinſkeho,** je wuſła a je w Smolerjec knihićišćerni dostać. Płaćizna brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

K kładżenju a ſawarjenju płodow

poručamoj

kišałko k kładżenju,
paſteurowu
kišałowu eſſenzu,
woprawdźite winowe
kišałko,
ananas, jamajka-rum,
old-jamajka-rum,
zhmt, naliki, ingwer,
vanillu,
pergamentowu
papjeru
tołſtu a cźeńku,
ſe ſalizylowej kišalinu a bjes njeje,
ſalizylowu kišalinu,
zhłh ſchwabel,
ſchwablowu nicź,
ſchwablowe ſchlebjerdki,
cźopy
we wſchěch wulkoſcźach,
„bleſchowy lak"
jara tunjo.

Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3
drogowe khlamy k ſłotemu worku.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucźa kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płacźiſnach porucźa

deſtillazija

J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěcźi.

Lěkarſke
wuherſke wino
najtuńſche kupne žórko pola J. A. Rotha, winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.
Saruczene cźiſte, pſchepytane wot najprěńſcheho němſkeho chemika dr. Biſchoffa w Barlinje, jako poßylnjaży ßrědk ſa wotkhorjazych ſpóſnaty. Dostacź w **měſchczańſkej haptyzy w Budyſchinje** 1 bleſcha po 2 mk. 25 np., 1/2 bleſche po 1 mk. 30 np., 1/4 bleſche po 65 np.

Pſchedawarńja
mydła a ßwězow
na mjaßowym torhoſchcźu 15
porucźa wſchě družiny **jadriweho mydła, mydła k rjedźenju** a **maſanju, wóſkowe** a **ſtearinowe ßwězy** dobrocźiwemu wobkedźbowanju. **J. G. Illgen.**

Serbska ſtudowaca młodoſć

zmėje

lětušu hłownu skhadźowanku

njedźelu 11. auguſta

we Wjelic hoſćencu w Malešecach.

Wotewrjenje hłowneje zhromadźizny popołdnju w 3 hodź. Wječor 1/2 8 hodźin

ſerbski spěwanski koncert,

wuwjedźeny wot Malešanskeho ſerbskeho spěwanskeho towarſtwa a wot znatych ſławnych ſerbskich ſolistow.

Po koncerće ſwjedźeńſka zabawa. Wubjerk ſo ſobotu 10. auguſta popołdnju w 4 hodź. ſkhadźuje.

Wšitcy, kotřiž maju hišće wutrobu za naše lube Serbowſtwo, ſtudowacy kaž też Serbja z luda, ſo z tutym najnaležnišo k koncertej kaž wosebje hižo też na ſkhadźowanku přeproſuja.

Moric Domaška, ſtud. theol.,
hłowny starſi.

Generalna ſhromadźiſna

Towarſtwa Sſerbſkich Burow

ſměje ßo **njedźelu 11. auguſta popołdnju w ſchtyrjoch w Budyſchinje na tamniſchej tſelerni.**

Dnjowy porjad: Wuradźowanja a wobſamknjenja towarſtwowych naležnoſcźow a pſchednoſchk k. dr. Güntza ſ Pomorz.

NB. Do hłowneje ſhromadźiſny je poßedźenje pſchedßydſtwa a wubjerka a to ſ dypkom 1/2 4 hodźin też tam.

Wo bohaty wobyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Łaſowſke ßerbſke burſke towarſtwo

budźe jutſje **njedźelu 11. auguſta** ßwój ſakoženſki ßwjedźeń ßwjecźicź. Sobuſtawy, kaž też druhe ßerbſke burſke towarſtwa ßo k temu najwutrobniſcho pſcheproſchuja. Sapocźatk wjecźor w 7 hodźinach.

Pſchedßyda.

Pobocźne „T. Ss. B." w Klukſchu.

Sſerbſkich ratarjow w Klukſchu a w wokolnoſcźi podpißany proßy, ßo **njedźelu 11. auguſta** popołdnju w 4 hodźinach w **Schuſterez** hoſcźenzu dla ſakoženja pobocźneho towarſtwa ßerbſkich burow w Klukſchu ſeńcź. **Korla Bukan.**

Hornjołužiſke towarſtwo k wobſtaranju wjeßnych cźeladnikow a dźěłacźerjow

na ßerbſkich hrjebjach cźiſło 28

kóždy cźaß wjeßnym cźeladnikam a dźěłacźerjam dobru ßłužbu darmo pſchipokaſuje.

Dr. Rudloff,

wuſchny a woczny lěkař,

je **ſapucźował.**

Saſtupjerjej knjes **dr. Reinhardt** a knjes **dr. Menſchel.**

Wobkhodny agent Koplanſky

na ſchulſkej dróſy 5 pola knjeſa rjemjenjerja Leunera po 2 ſkhodomaj porucźa ßo k wudźěłanju pißnych dźěłow, jako kupjow, dołžnych a ſaſtajenſkich ſapißanjow, zeßijow, próſtwow a wobcźežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy ſkład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hłowna agentura Hamburgſko-Bremenſkeho woheńſawěſcźenja.

Wuſtojnych murjerjow

do trajneho dźěła kóždy cźaß pſchijima

A. Kuba, murjerſki miſchtr
w Budyſchinje.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

W wudawarńi Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sſerbſke kmótſjaze liſty.

Hdźe ſcźe tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja **Magera** na ßerbſkej haßy pſchi kaſarmach.

E. L. Meier, pjezytwarz na ſwonkowej lawſkej haßy 29.

Hnydom do ßłužby pyta ſpuſchcźomnu ſprawnu žonu k dźěcźom dr. med. **Becker** w Hródku w Delnjej Łužizy.

K nowemu lětu abo hnydom knježich pohoncźow, rólnych pohoncźow, wotrocźkow, ßrěnkow a wolažych, domſke a hródźne dźowki pyta *F. Spannowa* na prědarſkej haßy 3.

Cźěßłojo

doſtanu trajne dźěło na twarje noweje zyrkwje w Budyſchinje.

Tr. Holbjan.

Murjerjow

do trajneho dźěła pytam.

Polak w Hodźiju.

Na knježe kubło w Brěſynje pola Hucźiny ßo k nowemu lětu pſchi wyßokej mſdźe ßyłny wolazy, a hnydom abo poſdźiſcho wuſtojny hejtman pyta.

Sa wjetſche materialtworowe khlamy w Budyſchinje ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wucźobnik, ßerbſkeje rěcźe mózny, pyta. Schtóž wo to rodźi, chžyk ßo w wudawarni Serb. Now. po **O. G.** liſtnje ſamolwicź.

Na pucźu ſ Khwacźiz do Cźichońz je ßo ſchěry **žonjazy pjeſł** ſhubił. Njech ßo w Małej Dubrawzy cźißko 7 dobrocźiwje woteda.

Tón, kiž je w Delnjo-Kinjanſkej korcźmje 4. auguſta pſchedeſchcźnik ßobuwſał, ßo napomina, jón hnydom ſaßo wotedacź, hewak ßo wobſkorži.

Lubym přećelam a znatym w Serbach dowolamoj sebi z tutym wozjewić, zo staj so naju jenička dźowka **Liska** a knjez **August Langa**, farar w Pódskhowje, slubiłoj.

W Smilnej, 6. aug. 1889.

Farar **A. Sykora**
a mandźelska.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. **Sobotu 17. augusta 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Awstriski khěžor Franz Josef je w minjenym tydženju w Barlinje s hosćom němskeho khěžora był. Hač runje bě awstriski khěžor proßył, so bychu jemu dźiwajo na jeho želenje schumne ßwjedźeńske powitanje njepschihotowali, njebě ßebi wobydlerstwo hłownego města němskeho khěžorstwa wsacź dako, ßwoje domy k czeszći mózneho swjaskarja němskeho luda s khorhojemi wudebicź a jeho, hdyž póndźelu s khěžorom Wylemom s dwórnischcźa do khěžorskeho hroda jědźesche, wutrobnje witacź. Wyskanje ludu, kotryž bě ßo s tyßazami seschoł, so by awstriskeho khěžora postrowił, budźische hischcźe wótsische a ßylnische było, njebudźische-li ßo khěžor psches žiwu murju, spalěr wojakow, kotryž ßo wot dwórnischcźa hacź do hrodu cźehnjesche, wot luda dźělił. W wokomiku, hdyž wós s woběmaj khěžoromaj psches Bramborske wrota jědźesche, hrimot kanonow s 101 wutsělom pschipowjedźi, so je ßo khěžor Franz Josef do snutskowneho města pschiblížił. Wojerska hudźba, „pod lipami“ stejaza, awstrisku khěžorsku hymnu piskasche, do kotrejež synkow ßo hura wojakow a wyskanje ludu měschesche. Se wschěch woknow, balkonow a tšěchow jemu ßkawa wokachu a jeho s rubischkami machajo witachu. Kaž bě lud psches ßwoju sahorjenosćź pschi powitanju awstriskeho khěžora ßwoje sympathije sa sjenocźenstwo Němskeje a Awstriskeje wobßwědcził, tak staj posdźischo pschi hosćinje khěžoraj pschipitki wuměnjejo němsko-awstriski swjask s nowa wobtwjerdźiłoj. Khěžor Wylem na strowosćź khěžora Franza Josefa se ßlědowazymi ßłowami pijesche: S wutrobu, s radosćźu hnutej, witam Waschu Majestosćź w ßwojej residenzy a na měsćze, na kotrymž je Waß mój njebohi dźěd poßledni raz postrowił. Pschi radostnym powitanju mojeho luda je Wascha Majestosćź sacźuła, kajke cźopłe a žiwe ßwědczenje sacźucźe sa pschecźelstwo, hižo wjele stow lět bjes naju ludami wobstejaze, dawa. Pschede wschěm pak je moje wójsko, s kotrehoż dźěl widźecź je Wascha Majestosćź składnosćź měła, horde na to, so je ßo wótremu wojerskemu wócźku Wascheje Majestosćze pokasacź ßmělo. Mój lud a moje wójsko ßo twjerdźe a ßwěru swjaska, bjes naju wobsamknjeneho, dźerži, a poßlednischemu je wědome, so budźe k sakhowanju měra sa naju kraje, sjenocźene s khróblym awstrisko-wuherskim wójskom, sastupicź a, hdy by wola woßuda była, ramjo pschi ramjenju wojowacź dyrbjecź. W tejle smyßlenosćźi ßwoju schkleńzu sběham a piju na strowosćź Wascheje Majestosćze, Waschego zyłeho doma a na ßwojich khróblych awstrisko-wuherskich towarschow. Khěžor Franz Josef stanuwschi ßo se ßlědowazymi ßłowami podźakowa: Dźakowny sa pschipitk mojeho khěžorskeho bratra, s najcźoplischimi ßłowami na wopominacźnym měsćze wunjeßeny, sa powitanje, kotrež je ßo mi na tak błyschcźate a snoschaze waschnje dostało, dźakowny sa wokschewjaze postrowjenje, wot wobydlerstwa mi pschihotowane, a sa wulku wutrobnosćź, kotraž mje tu ßrjedź ßwěrnych swjaskarjow wobdawa, w dźakownym wopomnjenju stónczńje na sprawne dźělbracźe, mi wot wobydlerjow tuteho wulkeho khěžorstwa wopokasane — sběham schkleńzu na strowosćź pschecźela a swjaskarja, mojej wutrobje tak blisko stejazeho, na njerosdźělne bratrowstwo a towarschnistwo bjes jeho khróblym wójskom a mojim wójskom a na spěchowanje a wobtwjerdźenje rukowanja měra k sbožu a žohnowanju sjenocźenja krajow a ludow, kaž zyleje Europy: Jeho Majestosćźi němskemu khěžorej a pruskemu kralej, Jejnej Majestosćźi khěžorzy-kralowej a jaßnemu knjeżerskemu rodej ßkawa! ßkawa! ßkawa! Hdyž tež khěžor Franz Josef tón krócź w prěnim rjedźe se ßwojim wopytom nastupny wopyt khěžora Wylema wotpłacźi, dha je tola do wocźow padaze, so jeho pschikhad do Barlina njeje jenož formalna wěz, ale so ma wulku a daloko doßahazu politisku ważnosćź. S pschipitkomaj, kotrajž staj wobaj khěžoraj bjes ßobu měnikoj, staj psched zykym ßwětom wobkrucźikoj, so je němsko-awstriski swjask njerosdźělny. Jaßnischo a wutrobnischo ßo ßylnosćź a nutrnosćź tuteho swjaska wusběhowacź njemóżesche. S teho, so bě awstriski khěžor wot wjednika awstriskeho generalneho staba, barona Becka, pschewodźeny, scźěhuja, so ßu ßo pschi wopycźe khěžora Franza Josefa też woßebje wojerske należnosćze, němske a awstriske wójsko nastupaze, wujednake. Woprawdźe je też baron Beck s wjednikom němskeho generalneho staba, hrabju Walderseeom, a s pólnym marschalom Moltku wospjet rosrěcźenje měr. Wo cźim je ßo pschi tym jednako, ßo rosumi, na sjawne njepschińdźe. Tola njech je temu, kaž je, wo ważnych politiskich a wojerskich praschenjach je ßo rada składowała, na to też wospjetne skhadźowanki bjes wjerchom Bismarkom a awstriskim ministrom swonkownych należnosćźow, hrabju Kalnokyom, pokasuja.

Ssrjedu rano ßo w pschitomnosćźi awstriskeho khěžora psched Spandowskej twjerdźišnu manever wotdźerża. Myßl manevra bě: njepschecźelske wójsko s wjecźora na Spandow cźehnje a twjerdźišnowa wobßada ßo jemu napschecźo staji. Khěžoraj na wětrnikowej horje pola Gatowa, s wotkal ßo zyła wokolnosćź daloko pschewidźecź da, manevrej pschihladowaschtaj. Spandowske wotdźělenje na cźołmach rěku Habolu pschekrocźi, schtož ßo jara rucźe sa jenu hodźinu sta. Njepschecźel do Spandowskeho wotdźělenja s kanonami tšělesche, woheń po ßylnosćźi pschezo pschiběrasche, pschi cźimž Spandowszy s pólvrom bjes kura tšělachu. To bě cźim bóle nadpadne, dokelž njepschecźel hischcźe stary pólver wuźiwasche a ßo do zyła do kura sawalowasche. Wuspěch pólvra bjes kura bě woprawdźe pschekwapjazy. Na dalokosćź 300 metrow s zyła kura widźecź njebě, a też łusk bě tak ßłaby, so ßo sdasche, so wojazy njetšěleja.

— Pschi wulkich manevrach sakskeho armeekorpsa w septembrje, pschi kotrychž budźe khěžor Wylem pschitomny, ßo hłowny kwartěr na rycźerkubło w Schleinitzu, hodźinu wot Lommatzscha, pokoži. Na tamnischim hrodźe budźetaj sakski kral a němski khěžor hromadźe bydlicź.

Belgiska. Njeměry, kotrež ßu ßo loni a psched dwěmaj lětomaj w Belgiskej měše, ßu tamnische knjeżerstwo pohnuše, sa tym ßlědźicź, schto je na njespokojnosćźi dźěłacźerjow wina było. Pschi tym je ßo wupokasało, so ßu tamnische dźěłacźerske wobstejnosćze jara hubjene. Psches dźěło žonow a dźěcźi ßo muzskim wulka konkurenza cźini a ßo jich msda dele tłocźi. Psches nowy sakoń, kotryž je belgiski ßejm wobsamknuł, ßo wobstejazy njedostatk trochu samjesuje. Po nim ßo muzszy dźěłacźerjo niże 16 lět a dźěłacźerki niże 21 lět wjecźor wot 9 hacź rano do 5 hodźin do dźěła bracź njeßmědźa a dyrbja kóždy tydźeń dźeń k wotpocźenju dostacź. Skónczńje njeßmědźa wot 1. januara 1892 holzy a žony w hłubokosćźi podkopkow, jamow a skałow dźěłacź.

Franzowska. Franzowski senat je generala Boulangera we wschěch dypkach wobskórżby winowateho, a ßobuwobskorżeneju Dillona a Rocheforta winowateju dla pomozy k komplotej spósnał. Wschitzy tsjo ßu k jastwu w jenym wobtwjerdźenym městnje saßudźeni. Tutón wußud bě do prědka widźecź. Boulangera psched wurjadny ßud stajicź, rěkasche, jeho hižo do wußudźenja saßudźicź. Monarchistiszy

ſenatorojo, kotſiž ßu pornjo republikanſkim w wulkej mjeńſchinje w ſenacźe, ßo pſchi wußudźenju wobdźělili njejßu. Woni měnjachu, ſo ßo Boulangerowa wěz wot wurjadneho ßuda ßudźicź njeßmě. Tak jim trjeba njebě, Boulangera, kotrehož ßu hacź dotal wſchudźe podpjerali, ſaßudźicź, też hdy by wón woprawdźe winowaty byk, kaž to republikanſzy praja. Franzowſow je ſaßudźenje Boulangera trochu ſymnych woſtajiło. Njejßu dźě wot ſapoczatka na tym dwělowali, ſo budźe wukhód wußudźenja hinaſchi. Boulangerowi pſchiwißowarjo měnja, ſo ſaßudźenje roshorjenje pſchecźiwo parlamentariſkej republizy powyſchi a ſo budźe jim pſchi wólbach ſpomožne, na wopak republikanſzy praja, ſo ßo lud wot muža wotwobrocźi, kiž je ßo jako jebak a paduch ſaßudźił. Kak lud woprawdźe wo Boulangerje myßli, ßo pſchi bliźſchich wólbach pokaže. Po ſaßudźenju wſchak by Boulanger nětko „morwy muž" dyrbjał bycź, tola ſmyßlenje a nahlady franzowſkeho luda ßo tak mało ſpóſnacź dadźa, ſo ßo niczo wo nim ſ wěſtoſcźu do prědka rjez njehodźi.

Turkowſka. Njeporjad na kupje Krecźe je dźeń a hórſchi. Na wobcźežowanſke pißmo, wot grichiſkeho knježerſtwa wulkomozam pſchepodate, ßu wulkomozy wotmolwike, ſo jich kupa Kreta niczo njeſtara. Jenož Ruſka je ſultanej radźiła, ſo by turkowſke knježerſtwo ſ pomozu konſulow europiſkich wulkomozow měr na kupje poſtajiło. Turkowſke knježerſtwo pak je wſcho měſchenje zuſych knježerſtwow do Kretiſkeje naležnoſcźe wotpokaſało, wobkrucźejo, ſo wobſtejnoſcźe tak ſke njejßu, kaž grichiſke knježerſtwo wudawa. Woprawdźe pak ßu kſcheſcźijenjo na Krecźe w tu khwilu w najwjetſchej nuſy. W Pediaſkej runinje ßu kſcheſcźijenjo ßwoje domy wopuſchcźili a do horow cźekli. Wyſchnoſcź ßebi prózu njedawa, muhamedanſkim bandam wobaracź, kotrež wſchědnje wopuſchcźene kſcheſcźijanſke wßy ſapaleja a wobydlerjow, kotſiž ßu hiſchcźe w nich ſawoſtali, ſabiwaju. Se wſchěch ſtron je ßłyſchecź, ſo muhamedanojo kſcheſcźijanow nadpaduja a ſo ßo poßledniſchi jenož wobaraju. To chzedźa ßebi ſ teho wukhodźicź, ſo muhamedanojo ſa tym ſteja, ſo by ßo Kreta pod jendźelſke knjejſtwo ſtajiła, niz pak pod grichiſke, ſchtož by ßo ßnadź poſdźiſcho wěſcźe ſtało. Pſchetož ſo ßo turkowſke knjejſtwo w Europje ßwojemu kónzej bliži, do teho Turkojo ßami wěrja. To też je ſ pſchicźinu, ſo ßo bohacźi Turkojo niz w europiſkej, ale w aſiſkej Turkowſkej pohrjebacź dadźa. Po powjeſcźach ſ Kréty hiſchcźe ßo kraj pſchi žanym ſběžku tak ſapuſcźił njeje, kaž tón krócź. W Grichiſkej ßamej lud pſchezo wótſiſcho pomoz ſa ßwojich kſcheſcźijanſkich bratrow na Krecźe žada, a w grichiſkim khownym měſcźe, w Athenje, je ßamo hižo teho dla k njeměram dóſchło. Pſched wobydlenjom miniſterſtwoweho pſchedßydy Trikupiſa ßo wutoru wulka cźrjóda ludu ſběža, kotraž knježerſtwo napominaſche, ſo by ßo kſcheſcźijanam na Krecźe pomhało. Lud ßo ſpjecźeſche, ßo roſeńcź, a dyrbjachu ßo teho dla na njón wojazy póßłacź. Pſchi ſraženju, kotrež ßo na to ſta, ßo jedyn žandarm ſaraſy, a někotre woßoby ßo ſranichu.

Amerika. New-Yorkiſke nowiny dopiß wo žałoßnej hroſnoſcźi, ſ kotrejž ßo wójna bjes wobydlerjemi kupy Hayti (w Ssrjedźnej Amerizy) wjedźe, pſchinjeßu. 26. julija je wójnſki miniſter generala Legitim a woßmjoch jatych ſ rukomaj hromadu bjes ßobu ſwjaſanych na torhoſchcźo Port-au-Prince dowjeſcź dał. Njeßměrna hromada ludu bě ßo tam ſeſchła, kotryž chzyſche roshorjeny wotprawjenju pſchihladowacź. S jatych jeneho po druhim wuwjaſachu a jemu pſched ludom ſchiju pſcherěſnuchu. Hruby, njecźłowſki lud kóždy krócź dźiwje ſawyſka, hdyž ßo jena hłowa k ſemi kuli. Jenemu ſ njeſbožomnych ßo poradźi, ßwoje puta wotbycź a wón žałoßnje wo ßmilnoſcź wołaſche. To ßo ludej tak ſpodobaſche, ſo ßo też druhim puta wotewſachu. Hdyž bě rubańza nimo, njecźłowſki lud generala Legitima ßławjeſche.

W ſcherjatej kuczi.

Běſche pſched dwazecźi lětami, runje w tym cźaßu, hdyž ſ honſtwu na kurotwy na kónz dźe, a ja běch zyły luby dźeń ſe ßwojej tſělbu wokoło brodźił, niczo rěcźe hódneho njetſělimſchi. Měßaz mějachmy dezember, wětr ſ połneho ranja dujeſche, a ja ßrjedź puſteho, ſrudneho tonidła w połnóznej Jendźelſkej ſtejach, hdźež běch ßo ſabłudźił. Sſo w tajkej krajinje ſabłudźicź, niczeho dobreho njelubi; k temu ßnězk pſchepadowacź pocza, pſchipowjedujo mjecźel, kiž po holi cźehnjeſche, a ſažny wjecźor ſe wſchěch ſtron ßměrkaſche. Ja ruku nad woczomaj ſkožich a ſe ſtrachom a ſe ſtaroſcźu k wjecźoru hladach, hdźež ßo wot poßlenich wjecźornych pruhow wobßwětlene tonidło w dalokej hórkatej krajinje ſhubi. Nihdźe žadyn kur, nihdźe ſnamjo prózy cźłowjeſkeje ruki, nihdźe tſěcha někajkeje khěžki. Mi niczo njewubu, khiba na dobre ſboże do prědka krocźicź, dowěrjejo ßo pſchipadej, hacź chze mi někajki ſtatok na pucź ſtajicź, abo niz. Duž ßwoju tſělbu pſches ramjo wſach a khroble dale krocźach. Wot ßłónza ſkhadźenja běch na nohomaj a wot ßnědanja niczo wjazy wuził njeběch.

Mjes tym mjecźel ßurowje po tonidle ſakhadźecź pocza; ſyma pſchiběraſche, a ſ mozu cźma bycź pocza. S pſchibywajej cźmu wſchu nadźiju ſhubich a ſ cźežkej wutrobu na ßwoju młodu žonu ſpominach, kotraž mje wěſcźe hižo dawno w naju ſtwiczźy w korczmje wocźakowaſche. Mój běchmoj hakle ſchtyri měßazy ženjenaj, běchmoj naſymu w ſchottiſkich horach pſchebykoj a ßebi nětko we wjeßnej korczmje bliſko pſchi kromje wulkeho ßewjerneho tonidła bydło wotnajakoj. Mějachmy ßo jara lubo a běchmoj jara ſbožownaj. Hdyž rano woteńdźech, běſche mje wona nutrnje proßyła, ſo bych ßo do cźmy domoj wrócźił, a ja běch ji to ßlubicź dyrbjał. Budźech ſchtó wě ſchto ſa to dał, ſo bych ßwoje ßłowo dźerżecź móhł.

Runjež běch khětro ſprózny a mucźny, tola cźujach, ſo budźech prawje derje hiſchcźe někotre hodźiny wutrał, hdy bych ßo ſ dobrej wjecźerju poßylnicź a khwilku wotpocźnucź móhł a potom pucźa wědomeho wjedníka měł. Ale ſ wotkel wſchitko tole bracź, ſchtož běſche trěbne, ſo bych dale pſchiſchoł?

A ßněh dale huſcźiſchi padaſche, a nóz bu dale cźmowſcha. Ja cźaſto poſaſtach a wokach; ale pſches moje wokanje ßo mi cźiſchina, kiž mje wobdawaſche, cźim ſtraſchniſcha ſdaſche.

Skónczńje mje hróſba pſcheběhowacź pocza; dopomnich ßo na ſtare prajenja wo pucźowarjach, kotſiž běchu tak dołho w mjecźelu wokoło błudźili, doniž wuſtali a ßo ßynuli a wußli a ßwoje młode žiwjenje w ſmjerſkym łožu wudychali njeběchu. Bléda myßl we mni ſkhadźeſche, hacź budu ßo ſdźerżecź móz, ſo njewußnu tule ſtraſchnu, dołhu ſymſku nóz. Njedyrbjeſche hodźina pſchińcź, hdźež mi ſtawy błużbu ſapowjedźa, hdźež móz wole woßłabnje? Hdy bych na to woßudźeny byk, ſo ßmjertnemu ſpanju napſchecźo du! — Hróſba mje pſcheběža. — Kak ßurowje by było, dyrbjak-li ńětle wumrjecź, hdyž žiwjenje hiſchcźe tajke rjane a wabjaze pſchede mnu leżeſche ... kak ßurowje ſa moju wbohu, młodu žonu, dyrbjak-li ßebi takle bórſy po wjeßelej njewjeſcźinſkej borcźe hižo wohidnu wudowjazu khapu ſtajicź. — So bych tele hroſne myßle ſahnał, dale wótſiſcho wokach a potom kedźbniwje poßłuchach. Hacź ßo to ſchtó wotwoła? abo hacź ßo mi jenož ſeſda, jako by ßo něhdźe daloko něchtó wotwołak byk? Saßo wokach, a ſaßo ßo něſchto wotwoła. Potom dyrkotaze płomjeſchko pſches cźmu wuhladach, kotrež ßo ſa khwilku ſhubi a ßo ſa khwilku ſaßo pokaſa; ſtónczńje k ßwojemu njewurjeknitemu wjeßelu ſtareho muža ſ latarnju pſched ßobu wohladach.

„Budź Bohu dźak a khwalba! budź Bohu dźak a khwalba!" ja hłuboko ſdychnuch.

„Sa cźo dha? ... ſa cźo?" ſtarz, kiž žanych ſubow njemějeſche, bórbotaſche a mi ſ woczomaj mikotajo do woczow ßwěcźeſche.

„Nó! ... ſa to, ſo ſcźe pſchiſchoł! — Mějach hižo ſa to, ſo w ßněży ßwoju ßmjercź namakam."

„Haj ... ſchtó to pſcheměni, je-li to wola Boża?" ſtarz ſamórcźa.

„Tón krócź pak to, kaž ßo ſda, wola Boża była njeje, luby pſchecźelo, hdyž je mi Bóh luby Knjes Waß na ſpomoženje póßłał. Kak daloko dha mam hiſchcźe do Dwoldinga?"

„Hm! ... dobre wóßom hodźin ßnano hiſchcźe budźe ..."

„A najbliżſcha wjeß?"

„Bliżſcha wjeß je Wyke, a ta pjecź hodźin daloko do druheho kónza leži."

„Ale hdźe dha Wy bydlicźe, pſchecźelo?"

„Ja? ... tamle", wón wotmolwi, ſ latarnju ſchtó wě hdźe pokaſujo.

„A Wy ſcźe duzy domoj, kaž ßo mi ſda?"

„Haj, haj ... to wſchak ..."

„Dha ſ Wami póńdu ... w Bożim mjenje!"

Stary muž ſ hłowu wijeſche, ßebi ſ latarninym wuchom nóß rybujo.

„To Wam niczo pomhało njeby", wón dźeſche; „pſchetož wón Waß tola nuts puſchcźił njeby ... wón niz ... wón ſawěſcźe niz ..."

„To chzył tola wohladacź", ſ krótka rosßudźeny rjeknych; „ſchtó dha tón muž je, wo kotrymž rěcźicźe?"

„Nó ... knjes ..."

„Kajki knjes? ... cźeji knjes?"

„To dźě móże Wam wſcho jene bycź ..." ſtarz jara ſ krótka wotmolwi.

„Derje; derje! — Jenož mje powjedźcźe; potom hižo ßo ßam poſtaram, ſo hoſpodu a wjecźeř doſtanu."

„Nó, spytacź dźĕ móżecźe!“ mój wjednik samórcźa a potom cźasto doscź ſ hłowu wijo w ßněſy a pó cźmě do prědka cźampasche, każ żiwa błudniczka.

Na jene dobo ßo něschto cźorne pſched namaj pokasa, a hrosny poß njembrje schcźowkajo na naju wulecźa.

„Je tole tón dom?“ ßo wopraschach.

„Haj, to je. — Smĕrom pßyczźiſko!“ A wón w saku sa kluczom pytasche.

Pſchi latarninym ßłabym ßwĕtle ßo dohladach, so běchu kĥěžne durje wurjadnje krute, każ wrota nĕkajkeho jastwa. Sa kĥwilku kluczź w samku saschczźercźa, a ja w kĥěži stejach.

Nĕschto krocźelow dale stupiwschi ßo wcźipny wohladowacź poczach a widźach, so ßym w nĕkajkej wulkej, murjowanej komorje, kotraż mĕjesche, każ ßo sdasche, wschelakej potrĕbnoscźi ßłużicź. Jedyn kónz běsche hacź do tſĕchi horje pokny żita naßypany, każ brózeń, a na druhej stronje mĕchi leżachu, ratarſki grat, a wschelaki stary cźapor, mjes tym so ſ wjercha zyły rynk ßuschenych ßwinjazych plezow dele wißasche, a dale ßuschene sela, walcźki maka, wulke rĕpy a dr. Woßrjedź komory nĕschto jara wulke stejesche, schtoż běsche ſ rubjanej płachtu sawodźete; kónczk płachty wotwodźewschi spósnach, so je to jara wulki teleſkop (dalokowid), kiž ßo wokoło ßwojeje wóſki wjercźecź hodźesche. Mjes tym so běch ßo do teleſkopa sahladak, mje wótry synk swónczka ſ mojich myßlow wubudźi.

„To Wam płacźi“, mój wjednik rjeknu, ßo schibale ßmějo; „tamle je jſtwa“.

To prajizy na niske, cźorne durje na druhej stronje komory pokasowasche. Ja nĕkotre krocźele scźinich, trochu krucźe sakkapach a sastupich, njecźakajo, hacź mi nuts kasaja. Wulki, schĕdźiwy starz sa blidom staże, kotreż běsche polne knihow a papjerow nakładźene, a khutnje na mnje pohlada.

„Schtó Wy scźe?“ ßo potom praschesche. „Kak ßem pſchińdźecźe? — Schto chzecźe?“

„Ja ßym Jan Murray. Ssym ßo na tonidle sabłudźił a proschu wo zyrobu a hospodu.“

„Ja hoscźenza nimam“, cźoło morschczźo schĕdźiwz wotmolwi; „kak ßy ßebi swažił zusbnika nuts puschczźicź, Jakubje?“

„Wón po tonidle sa mnu pſchińdźe“, starz bórbotasche . . . „wón dźĕ ßo wotpokasacź njedasche . . . schto budźech ſ nim sapocźecź dyrbjał?“

„S kajkim prawom scźe ßebi po tajkim pſchistup do mojeho domu wunusował?“ ßo knjes saßo na mnje wobroczźi.

„S tym ßamßnym prawom“, napschecźiwich, „kotreż cźłowjek wukonja, kiž ßo podnurja a ßo tepi, hdyż ßo sadwĕlujo sa cźołm pſchima . . . ſ prawom, ßebi żiwjenje sdźerżecź“.

„Ssebi żiwjenje sdźerżecź?“ wón wospjetowasche.

„Ssněh hižo dwaj łóhcźej wyßoko leži, knjeże; a hacź dźeń saßwita, bych pod ßněhom pohrjebany leżał.“

Wón k woknu stupi a cźejźki cźorny sawĕschk w stronu scźahnuwschi won pohlada.

„To je wĕrno“, wón dźesche; „hacź do jutſiſcheho ranja móżecźe tu wostacź, je-li so chzecźe. Jakubje . . . wjecźeŕ!“

To prajiwschi mi wón ſ ruku kiwnu, so bych ßo ßynuł, ßo ßam też saßo ßyże a ßo hnydom do ßwojich studijow ponuri, pſchi kotrychżź běch jeho prjedy mylił.

Sswoju tſĕlbu do kuta stajiwschi ßebi stólczk k wóhniſchcźu scźeżech a ßo bliże w ßwojej nóznej hospodźe roshladowacź poczach. Jſtwa běsche mjeńſcha a niżſcha, hacź tamna komora; ale w njej běsche tola nĕschtożkuli, schtoż ßo mi sajimawe sdasche. Schpundowanje běsche nahe. Scźĕny běchu jeno wobĕlene, a ſ dźĕła běchu spodźiwne mathematiſke figury na nje namolowane; ſ druheho dźĕła po scźĕnach polzy stejachu, a na deſki polzow běsche hromada instrumentow nastajana, wo kotrychżź njewjedźach, k cźemu ßo trjebaju. Pſchi wóhniſchcźu knižny khamor ſ cźejźkimi, njelepymi knihiſkami stejesche, a na druhim boku małe piſchcźele; na drjewjane dźĕle piſchcźelow běchu dźiwnuſchke figury namolowane. Pſchi scźĕnach wschelake blida stejachu, kotreż běchu polne nastajane ſ chirurgiſkimi a chemiſkimi instrumentami, retortami, globami, astronomiſkimi instrumentami a dr. Kóżdy stólz mĕjesche teho runja ßwoje njescź, a ßamo na schpundowanju knihi a kaschcźiki leżachu, a wschelaki druhi wucźeny cźapor.

Takle spodźiwnje wuhotowaneje jſtwy hiſchcźe wohladał njebĕch, a cźim spodźiwniſche ßo mi wſchitko sdasche w tajkimle tak rjez burſkim domje a w tejle ßamotnoscźi, woßrjedź pusteho a ſrudneho tonidła.

Hdyż Jakub ſ wjecźerju pſchińdźe, jeho knjes a roskasował knihi saczźini, staże a mi, trochu pſchecźelniſcho hacź prjedy, k blidu kasasche.

Tam ßuschene ßwinjaze plezo stejesche, jeja, pokruta cźorneho khlĕba a bleſcha Sherry, na kotrejź bĕsche hižo ſ wonka widźecź, so je wino ſtare a dobre.

„Ja móżu Wam jeno najßnadniſchu burſku wjecźeŕ ſkicźecź“, schĕdźiwz praji; „hłód nadźĕjomnje dopomha, so Wam tajka khudobna wjecźeŕ ſeßkodźi“.

Kasanja njehladajo pak ßo hižo jĕdźe pſchimach a jemu ſe sahorjenoscźu sawutlazeho wobkrucźach, so mi cźaß żiwjenja wjecźeŕ lĕpje ßkodźała njeje.

Wón ßo mi njelepje pokkoni a potom ßam wjecźerjecź pocźa, a to jenicźzy taleŕ husteje poliwki a wulku schkleńzu mloka. Nĕtko mjelczźo dale wjecźerjachmoj, a hdyż běchmoj pojĕdkoj, Jakub sbytki ſ blida swotnoßy. Schĕdźiwz na to k mojemu wulkemu spodźiwanju ßwój stólz k wóhniſchcźu scźeże, a hdyż běch ja też tak scźinił, wón ke mnje dźesche: „Ja ßym tudy tſiadwazecźi lĕt w dospołnej ßamotnoscźi pſchebył. Sa tónle dołhi cźaß żaneho zuſeho wobliczźa wohladał, sa tele wjele lĕt żane jeniczźke nowiny cźitał njeßym. Chzecźe mi nĕkotre praschenja dowolicź nastupajzy wonkowny ßwĕt, kiž je na mnje sabył, każ ja na njón sabuch?“

„Khróble ßo praschejcźe“, ja wotmolwich; „ja ßym Wam jara rady k woli“.

W dołhim rosrĕczźowanju, kotreż nĕtko mjes namaj nasta, ßo pokasa, so je schĕdźiwz woprawdźe spodźiwnje njenaſhonjeny w najwschĕdniſchich wĕzach; ale móhł rjez hiſchcźe spodźiwniſcho běsche, kelko wón ſ mathematiki, chemije, geologije, kosmografije a druhich tymle pſchiwuſnych wĕdomoscźow wjedźesche; duż běchmoj ßebi jedyn druhemu wulzy sajimawaj.

Hdyż běchmoj kĥwilku bjeßadowacź popſchestakoj, wón staże a k woknu stupi.

„Ssněh je ßo hicź pſchestał“, wón rjeknu a sawĕschk saßo dele puſchczźiwſchi ßo k wóhniſchcźu wróczźi.

Ja rucźe stażech. „Pſchestał!“ ja wjeßeły wospjetowach; potom pak moja młódnje seſkhadźana nadźija hnydom saßo spadźe. „Nĕ!“ pſchiſtajich, „a byrnje móżno było, so ßo na tonidle dale namakam, wóßom hodźin pucźa tola wjazy dóſchoł njebych“.

„Wóßom hodźin?“ schĕdźiwz po mni praji; „na cźo dha ßebi myßlicźe?“

„Na ßwoju młodu żonu, knjeże“, njeſcźerpnje wotmolwich; „na ßwoju młodu żonu, kotraż mje doma wocźakuje ſe ſtyſkom a ſe ſtrachom“.

„A hdźe Wascha żona pſchebywa?“

„W Dwoldingu, wóßom hodźin wot Waß.“

„W Dwoldingu“, wón każ mutny wothłóß rjeknu, „haj, haj . . . wóßom hodźin to ßnano budźe . . . ale macźe dha woprawdźe tak ſatraſchnje nuſne?“

„Tak nuſne, so bych kopu toleŕ dał sa konja abo nĕkajkeho wjednika.“ (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu njedźelu je ßo, każ bĕ pſchipowjedźene, na tudomnej tſĕlerni hłowna ſhromadźiſna „Towaŕſtwa Sserbſkich Burow“ wotbywała. Na nju bĕ ßo nĕhdźe 120 ßobuſtawow seſchło, ſ wjetſcha wſchitzy ſ dalſchich stron, kotſiž běchu hižo pſchipołdnju do Budyſchina pſchijĕli. Ssobuſtawow ſ Budyſkeje wokolnoscźe bĕ pak jara mało widźecź; njeje jim, dokelž ßo hakle popołdnju na pucź hotowachu, ßylneho a dołhotrajazeho njewjedra dla pſchi najlĕpſchej woli móżno było, ſhromadźiſnu wopytacź. Na ſhromadźiſnje, na kotrejź knjes ſapóßłanz Kokla pſchedßydſtwo wjedźesche, po wuradźenju towaŕſtwowych należnoscźow po namjecźe ſastupjerja pobocźneho towaŕſtwa w Radworju, k. kublerja Zyża, wobſamknuchu, ſakſkemu krajnemu ßejmej petiziju pſchepodacź, na to ßo mĕrjazu, so by ßo dawk na dorĕſanje, kiž w tu kĥwilu pokojzu rĕſneho dawka wucźini, do zyła sbĕhnuł. Pſchitomni běchu ſ jena w tym mĕnjenju, so je dawk na dorĕſanje jara njeprawy, dokelž dyrbja jón tajzy płacźicź, kotſiž ßu hižo doscź jara bicźi, hdyż dyrbja skoczźo dorĕſacź. Skónczźnje ſhromadźeni jenohłóßnje wobſamknuchu liczźbu mużow, kotſiž ßu ßebi saßłużby wo „Towaŕſtwo Sserbſkich Burow“ dobyli sa cźeßne ßobuſtawy pomjenowacź, ßu to scźĕhowazy knjeża: kapłan Kubasch w Njebjelczźizach, farař lic. theol. Imiſch w Hodźiju, farař Waklař w Wóßlinku, farſki administrator Zur w Radworju, kapłan Skala, redaktor M. Ssmoleŕ a mĕſchczźanſki wucźeŕ Sommer w Budyſchinje. Na to scźĕhowasche pſchednoſchk knjesa

dr. Güntza ſ Pomorz wo hnójniſchczach. Pſchi debacze, kotraž ßo pſchednoſchkej pſchiſamknu, ßo woßebje k. kubleŕ Skop ſ Kſchiweje Borſchcze a k. kubler Czemera ſ Kolwaſy wobdźěliſchtaj. Po prōſtwje k. ſapōßłanza Kokle ßo napoßled ſa ratarjow w Zwickawſkich ſtronach, kotrychž je lětßa jara cžeźke krupobicze potrjechiło, pjenjeſy ſkadowachu, pſchi cžimž ßo 50 hriwnow nawda.

— Sańdźenu wutoru ßu ſe Sprewje wyſche Dalokeje Běleŕnje cžěło 68 lětneje ſchwalcze Hańže Frankez ſ Budyſchina wucžahnuli. Frankez bě ſ holzami, kotrež pola njeje wuſchiwacź wuknjechu, mjenowany dźeń ſahe rano na wukhadźowanje ſchła. Prjedy Dalokeje Běleŕnje je wona holzam do prědka hicź daka a je, ßo ßama wjedźawſchi, do wody ſaléſka. Hacž runje jej woda na tamnym měſcze jenož k bjedram doßahaſche, je ßo jej tola poradźiło, ßwoje ßamomordarſke wotmyßlenje wuwjeſcź. Holzy ßu ßo wrócźiwſchi pſchi brjoſy pſcheßłónczník a rukajzy a něktre krocžele dale bjes kamjenjemi w rězy cžěło ßwojeje wucžerki wuhladake a ßo ſa to ſtarake, ſo je ßo bórſy ſ wody wucźahnuło. Schto je Frankez pohnuło, w wodźe ßmjercź pytacź, njeje ſnate. W ſawoſtajenym liſcze je wona pjecža pſchicžiny k wjedźenju daka, kotrychž dla je ßwojemu žiwjenju kónz cžiniła.

— Schewſkeho Joſeſa Franza Horna, kiž je w lěßu pola Woſtrowza wóndano fabricžneho dźěłacžerja Wylema Riegera ſaraſył, ßu, kaž hižo tydźenja pißachmy, w Eibenſtocku ſajeli a poſdźiſcho do jaſtwa w Budyſchinje dowjeſli. Tu w Budyſchinje je ßo Horn wuſnał, ſo je Riegera ſabił, ſo by jeho wurubił. Wón je ßo ſ Riegerom w lěßu ſpacź lehnuł a tak bórſy hacž bě tutón ßußnuł, jeho ſ kamjenjom ſaraſył. Jemu cžaßnik, ſchkórnje a pjenjeſy — běchu to jenož někotre ßłéborne — rubiwſchi, je cžěło hiſchcze hłubſcho do lěßa donjeßł a potom cžeknuł.

S Hucžiny. Naſchemu wucžerjej, knjeſej Beyerej, kiž je w naſchej ſchuli 32 lět dołho ſ wucžerjom był, je ßo titul kantora ſpożcžił.

S Maleſchez. „Sſerbſka ſtudowaza młodoſcź“ mějeſche lětßa 11. auguſta ßwoju pjatnatu hłownu ſkhadźowanku w Maleſchezach. Wubjerk (na dźewjecź ſtudentow) ßo teho dla hižo 10. auguſta w 4 hodź. w Maleſchezach w Wjeliz hoſcźeńzu ſeńdźe, ſo by dnjowſki porjad hłowneje ſkhadźowanki poſtajił. Skhadźowanku ßamu, kotraž bě wot ſtrony ſtudentow (bě jich 40) a tež wot hoſcźi derje wopytana, hłowny ſtarſchi, knjes ſtud. theol. Domaſchka, njedźelu ½ 4 ſe ſpěwom „Hiſchcze Sſerbſtwo njeſhubjene“ wotewri. Na to hłowny ſtarſchi cžeſcźenych hoſcźi a ſtudentow powita a potom krótki pſchehlad ßerbſkeje ſańdźenoſcze poda, napominajo nětcžiſchi ßerbſki narod k krutemu bojej pſchecźiwo liwkoſcźi. Na to ſcźěhowaſche wuſwolenje měſtna pſchichodneje ſkhadźowanki; w wubjerku ßo namjetowaſche Hrodźiſchczo, Ketliz, Huſka a Bart. Na hłownej ſkhadźowanzy ßo Bart a ſa hłowneho ſtarſcheho knjes Sarjenk ſ Dźěžnikez jenohłóßnje wuſwoli. Dokelž tu namjetowany podſtarſchi njebě, ſcźěhowachu roſprawy jenotliwych towarſtwow. Na wubjerku bě ßo namjetowało, ſo by ßo ſa dźiwadło, jeli ßo hraje, woßebity komitej wuſwolił, k kotremuž ma kóžde towarſtwo jeneho ſaſtupowarja póßłacź, dobrowólnik k. Nowak pak wotradźeſche, a duž ßo na ſkhadźowanzy niczeho wěſteho njepoſtaji. Na to ßo k. ſtud. theol. Mrōſak ſ Budeſtez, kotryž bě mjes tym pſchiſchoł, ſa podſtarſcheho wuſwoli, a hdyž bě ßo ſa to podźakował, poda roſprawu Lipſcźanſkeho towarſtwa „Sorabicum“. Knjes Sarjeńk ßo potom wſchěm cžeſcźenym hoſcźam, k. fararjej, k. kantoram a wſchěm hoſcźom ſa jich wopyt dźakowaſche a jim hrimotazu ßławu wunjeße, na cžož k. kantor Kerk ßo podźakowawſchi a tež wulku luboſcź Maleſchanow k ſtudentam woſjewiwſchi, tež ſtudowazej młodoſcźi hrimotazu ßławu wunjeße. Knjes Sarjeńk hiſchcze woſjewi, ſo chze naſch ßobubratr k. ſtud. phil. Bróniſch ßerbſki delnjołużiſki nabożny cžaßopiß ſakožicź, a proſcheſche wſchěch, ſo bychu jón ſkaſali pola knjeſa fararja Bróniſcha w Khocźebuſu. Na to hłowny ſtarſchi ſtudowazej młodoſcźi poſtrowaj wot k. fararja Ducźmana ſ Lipſka a k. kapłana Barta-Cźiſchinſkeho pſchecźita a k. Jakub Schewcźik ważnoſcź „Macźicźneho domu“ roſeſtaji, nam woſjewjo, ſo je k tomu knižki, kotrejež jenotliwe kopjeſchka ßo pſchedawaja ſa macźicźny dom, cźiſchcźecź dał. „Sſkawa jemu!“ Knjes Schewcźik hiſchcze woſjewi, ſo Almanachi hiſchcze roſpſchedate njejßu, ale ſo ßu pola k. kapłana Libſcha doſtacź. Na to hłowny ſtarſchi ſkhadźowanku ſe ſpěwom „Naſche Sſerbſtwo ſ prócha ſtawa“ ſkónczi. Wjeczor bě konzert, pſchi kotrymž ßo ſa wudacze Sejlerjowych ſpißow na 100 hriwnow nahromadźi. Pōndźelu 12. auguſta bě popołdnju ſhromadny wulět do Barta, bě jara wjeßoły, wſchěm ßo tam lubjeſche. Ssmy w Barcze jenu trubku pſcheßadźowali a ſ teho ſa Macźicźny dom 7 hriwnow wuwikowali a pſchi bjeßadnych hrach 1 hr. 40 np. Tak ßmy lětßa ſaßo po dołhich lětach jenu rjanu, ſajimawu ſkhadźowanku měli. Džak wſchěm, kotſiž ßu ßo tak ſa ſtudentow ſtarali a prózowali a tſi krócź hrimotazu ßławu wſchěm Maleſcheſchanam. Mikławſch Sarjeńk, hłowny ſtarſchi.

— Jako dodawk k ſkhadźowanzy ßo wjeczor ßerbſki konzert wotbywaſche. Starſchi ſtudowazych Sſerbow, k. stud. theol. Domaſchka, do ſapoczatka konzerta wopytarjow, kotrychž bě ßo jara wulka liczba ſeſchła, ſe ßłowami, ſe ſahorjenoſcźu a wótczinſkej luboſcźu ßo žehlazymi, napominaſche, Sſerbowſtwo, ßerbſku rěcź a ßerbſki ſpěw hajicź a ſpěchowacź. Spěwy, kotrež ßo pſchednoſchachu, ßo bjes wuwſacźa wſchě jara derje ſpodobachu, ſa cžož kóždy krócź mózne plazanje ßwědczeſche. Chory ßo wot ßobuſtawow Maleſchanſkeho ßerbſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa pod wjedźenjom k. kantora Kerka pſchednoſchachu a ßo pſches wurjadnu exaktnoſcź a cžiſtoſcź woprawdźe wuſnamjenjachu. Dyrbimy ſjawnje pſchipōſnacź, ſo ßmy jara ſ rědka w Sſerbach na wßach tak rjane chory ßłyſcheli. Soloſpěwy, kotrež ßo wot wubjernych mozow, k. kantora Kerka, k. wucžerja Hanki ſ Hodźija a knježny Ssuſchkez ſ Wujeſda ſpěwachu, ßebi woßebje wulku khwalbu a pſchipōſnacze poßłucharjow dobuchu. Pſchi tym ßo ſ wjeßelom pſcheßwědczichmy, ſo je ßo hłóß knježny Ssuſchkez a knjeſa Hanki w poßlednim cžaßu wjetſcheje ßylnoſcże, poknoſcże a metalliſkeho ſynka nabywſchi, wjele wudokonjał. K konzertej ßo ßwjedźeńſka ſabawa pſchiſamknu. Knježna Domaſchkez ju ſ pſchednoſchkom ſcźěhowazeje pěßnje wotewri, kotruž na wjazyſtronſke pſchecze poßłucharjow tu wocźiſchcźimy:

Sſkóncźko ßwěcźi wyſche ßerbſkoh' kraja,
Ssměje na młodu ßo Sſerbſcheźinu.
Mrócźalki ßo nimo kolebaja,
Sswjecźo ſ nami jaßnu njedźelu.
Pſchetož dźeńß' je ßerbſka ſkhadźowanka,
Lutka jeniczka 'noż ſa lěto;
Kom' ßo wutroba dźeńß' njewotamka,
Jeli bije h'ſchcze ſa Sſerbowſtwo?
Dobry wjecźor, lube Maleſchezy,
Dobry wjecźor, bratſja, ßotry, wam!
Sſerbjo tola woſtanjecze pſchezy,
Sſerbjo ſahorjeni pornjo nam.
Stawajcze a wrota wotewrjejcze,
Skhadźowanku naſchu witajcze!
S nami do wěnza ßo towarſchejcze,
Młodźi, ſtari, wjeleż waß tu je!

Wjeſki wſchelke widźachmy ßo ſběhacź,
Kak naß k ßebi rjenje kiwachu,
A ßo na ſelene hórki lěhacź,
Mějachmy je bliſko pſchi pucźu.
Druhe naſdala ßo pißanjachu
W pyſche ßwojej cźichej njedźelſkej,
Jena pſchi druhej naß pſcheproſchachu
Na wopyt a ſkhadźowanku ßej.
K Wam tež, k Wam bě naſche požadanje,
Duž naß nětko tudy widźicze.
S nami pak dże naſche powołanje,
Narod ſbudźowacź ßwój ſe ßmjercze.
Wotemrjete, ſymne ßerbſke žily —
Te my dźemy ſaßo wuhojicź,
Do nich wulecź woheń nowy cźiły,
S płomjenjom je móznym ſahoricź.

Njech pſches Maleſchezy rjenje duje
Narodny duch lěto wot lěta!
Njech wón ſtarych, młodych wobnowjuje,
So by kcźěła naſcha Sſerbſcheźina!
Wěnzy k cžeſcźi ſcze wy tudy wili,
Swjeßelili nam ſcze wutrobu.
S nami ſa Sſerbſtwo ßo ſahorili,
Sſkawa mózna ſaklincź Sſerbowſtwu!

Na ſkhadźowanzy, w konzercze a pſchi ſabawje wſchudźe pěkna pſchesjenoſcź, wutrobnoſcź a luboſne, pſchecźelne waſchnje knježeſche. Wótczinſki duch, ſ kotrymž běchu naſchi ſtudowazy napjelnjeni, pſches ßwjedźeń wějeſche a na kóždeho wótczinſzy ſmyßleneho Sſerba wokſchewjazy ſacźiſchcź cźinjeſche. Hdy by tola pſchi wſchěch ßerbſkich ſhromadźiſnach runje tak było!

S Worzyna. Sańdźenu pōndźelu je tu 2lětna dźowczicźka pohonczа Kowařka do juchoweje dźěry panuka a ßo tepika.

S Njeßwacźidła. Wczera tydźenja je knjes baron ſ Vieting-hoff ſchulſkim dźěcźom tych wßow, kiž do Njeßwacźilſkeho majorata ßłuſcheja, w rjanej knježej ſahrodze woßebny ßwjedźeń wuhotował. W wucžerni ßo ſhromadźiwſchi, cžehnjechu dźěcźi, nimale 300, popołdnju po 2 hodź., wjedźene wot knjeſow wucžerjow a druhich pſchecźelow młodźiny, pſchi piſkanju naſchich domjazych herzow w dołhim, pyſchnym, khorhowjatym cźahu pſches naſchu wjeß nimo hrodu na ßwjedźeńſke měſtno w knježim parku. Tam ßo dźěcźom cźělne wokſchewjenja doſtachu, wjeßele ſpěwy ßo ſpěwachu, wſchelake ſabawne hry ßo hrajachu, a knjes baron wudźěleſche ßam te dopomnjecźa, kotrež dźěcźom po cźehnjenych cźißkach pſchipadowachu. Tak te rjane hodźinki jara ſpěſchnje ſańdźechu. Wjecźor buchu dźěcźi ſ nowa ſ jědźu a picźom ſaſtarane. Napoßledk podźakowa ßo knjes farař w mjenje dźěcźi wyßokocźeſcźenemu lubowanemu knjeſej baronej ſa jeho pſchecźelnoſcź a dobrocźiwoſcź a dźěcźi wunjeßechu tſikrócźnu ßławu. Hdyž bě potom knjes baron ſ jara luboſcźiwymi ßłowami wotmołwił, wobſankny ßo ßwjedźeń ſ tym, ſo ßo hiſchcze kherluſch

„Njech Bohu dźakuje" ſerbſzy wuſpěwa. Knjeſam wucžerjam pak a wſchitkim pſcheczelam mkodźiny, kiž ſu tón rjany, dźěczom njeſapomnity ſwjedźeń pyſchili a podpjerali, ſo tudy w dobo hiſchcże najluboſniſchi dźak praji.

S Hórkow. Hdyž běſche tudomny rěſnik Rychtař wóndano ſwinjo ſarěſał, ſo pakaſa, ſo je ſwinjo pokne trichinow. Duž dyrbjeſche ſo mjaſo ſaniczicź.

S Delnych Lužiz. Mißionſki ſwjedźeń w Khoczebuſu ſměje ſo pjatk do Michała, 25. ſeptembra. — Do Janſchojz je knjes kandidat Wißkolt ſa fararja powołany, do Ssyjka pola Hródka knjes duchowny Kraßak. Hacž mózetaj taj knjeſaj ſerbſki, to njewěmy; nuſne pak ſo nam ſda, ſo dyrbi tón ſerbſku rěcź móz abo nawuknucź, kiž chze a dyrbi ſerbſke duſche pytacź.

Wußudźenja.

Lawniſki ſud. Kamjenjeczeßarja (K. W. Pallmera ſ Raſchowa, dla ſakoženja wóhnja a dla ſpytaneho paduchſtwa hižo khoſtaneho, pſchekſchiwjenja winowateho ſpósnachu a jemn jaſtwo na 10 dnjow pſchißudźichu. — Sskužobnej dźowzy Khryſtianje Benſchez ſ Kotez bě tudomne hamtſke hejtmanſtwo arreſt na 6 dnjow napokožiko, dokelž bě ſkužbu pola kublerja Janaſcha w Mjeſchizach, pola kotrehož bě ſo jako tſecźa dźowka pſchiſtajiła, ſamopaſchnje woſpjet wopuſchczika. Jeje žadanje po ſudniſkim wußudźenju mějeſche wuſpěch, ſo ſo jejne khoſtanje na 3 dny arreſta pomjeńſchi. — Krumarja Auguſta Bjara ſ Lipicza a ſchulſku holzu Hanu Schutzez ſ Lutobcza poßwarichu, dokelž běſchtaj ſ hata, Radworſkemu knjejſtwu ſkuſchazeho, maliczkoſcź trawy wotžnjakoj. — Czeladnik J. Krupper ſ Jamneho, w tu khwilu w jaſtwje w Zwickawje, bě ſo 31. meje do dwora a do hródźow kublerja Handrika w Kamjenej dobył, ſ mozu durje k holczej komorje wotewrił, dwě woknje rosraſył a druhe njewuſchnoſcze ſkucził. Prěni wußud ſběhnuwſchi, Kruppera k jaſtwu na 9 měßazow 10 dnjow a k arreſcze na jedyn tydźeń ſaßudźichu.

Přilopk.

* Hdyž chzyſche ſo njedźelu tydźenja wěſty Securius ſe ſwojim powětrowym ballonom ſady haja pola Kirchberga na ſemju dele puſchczicź, ſo na jene dobo tſěli, a kulka jemu nimo wucha ſahwiſda. Wón hnydom do ſwojeho rózka ſatrubi a ſo bórſy na to dele puſchczi. Ale ſchtó je tſělił, wußlědźicź njemózachu.

* Na radnej khěži w Naumburgu w měſchczańſkim jaſtwje wóndano w nozy woheń wunídże, pſchi czimž czlowjek wo žiwjenje pſchinídże. Wobßedźer pokkubka w Delnim Paritzu, kotryž běſche hižo dleſchi czaß duchakhory a kotrehož wjeßne pſchedſtejeríſtwo ſtražowacź daſche, běſche ſwojemu wothladowarjej czeknuł. Na ranje hakle jeho bliſko Naumburga trjechichu a hacž na dalſche na tamniſchu radnu khěžu dowjedźechu. Na nóz jemu w měſchczańſkim jaſtwje borko pózłachu. Duchakhory pak ſtómu ſapali a ſo ſadußy, prjedy hacž ſchtó na pomoz pſchiběža.

* Spodźiwny podawk je ſo wóndano ſtjedź nozy na torhoſchczu w měſcze Gotha ſtał. Mkody czlowjek, kiž běſche pjecza ſchkleńzu piwa wjazy wupił, hacž bě jemu wužitne, ſtjedź torhoſchcza ſaſta a mějo ſa to, ſo je doma, ſo ſlěkacź pocza a ſo hacž do koſchle wußléka. Pſches ſatraſchny deſchcź, kiž ſo tehdy w nozy lijeſche, pak wón trochu ſaßo k ſebi pſchinídże, khwilu koſchlaty po torhoſchczu wokoło běhaſche, ſkónczńje pak dom nadeńdże, w kotrymž bydleſche. S zykej mozy ſa ſwónczk torhajo wón wobhydlerjow doma wubudźi, kotſiž jeho do koža dowjedźechu. Jeho draſtu po kruchach na torhoſchczu ſeſběrachu.

* Žałoſtnu ſmjercź mějeſche hólczez we wßy Buſtorf w Schleswigu. Khróbky hólczez ſo prózowaſche mjes dwěmaj rjeblowanymaj woſomaj, kiž běſchtaj poknaj nakopjenaj, horje ſaléſcź. Ale mozy jeho wopuſchczichu; wón ſ wyßokoſcze dele padże, a koleßa jemu ruku a žołdk pſchejědźechu a jemu hkowu rosmjeczechu, ſo na měſcze morwy leżo woſta.

* Dźěkacźer Vogt w Haynawje dléſchi czaß ſ holzu khodźeſche, a jeju wobkhad bjes ſcźěhwkow njewoſta. So by ju wotbył, ſo Vogt roſßudźi, ſo holzu tepi. Pſched wczerawſchim wjeczor pó dźeßaczich wón ſ njej po měſcze khodźeſche a ju ſkónczńje k rězy ſawabi, hdźež běſche woda jenož hacž do kolen. Tam wón holzu powali, ju ſa hłowu ſhrabnu a ju tak dołho pod wodu tłóczeſche, doniž mějeſche ſkónczńje ſa to, ſo je morwa. Doniž běſche wołacź móhła, běſche holza wo pomoz wołała, ſchtož tež běchu ludźo wuſłyſcheli. Někotſi bórſy pſchiběžachu a w rězy žónſke cźěko nadeńdźechu, kotrež hnydom na brjóh ſcźeżechu. Polizija holzu bórſy ſpósna; a dokelž hiſchcże žiwjenje w njej pytnuchu, ju do hojerńje wobſtarachu.

Tam ſebi wſchu móžnu prózu dawachu, ju woživicź, ſchtož tež ſo ſbožownje radźi. Njeſkutk dokonjawſchi běſche ſo mordař, kotrehož běchu ludźo ſ holzu po měſcze khodźicź widźeli, na ſynowej kubi jeneho wóſki ſkhował, hdźež jeho polizija naſajtra ſaja. Schtož ſo ſłyſchi, je ſo Vogt njeſkutka wuſnał.

* Khudemu dźěławemu mužej w Agendorfje w Khěžorſkej je jeho mandźelſka ſańdźeny tydźeń pjecź žiwych dźěczatkow porodźiła; wſchitke pjecź ſu hólczatka. Wulki pſchekupz, kiž w ſußodſtwje ſ winom wikuje, je mandźelſkimaj 200 ſchěßnakow darił.

* W Pirachu 17 lět ſtara burſka dźowka do ſwojeje koßy padże, ſo ſo ji kóuczk koßy do wutrobna ſarubnu. Sa hodźinu běſche holczo morwe.

* S Mühlhauſena w Elſaßu ſo piſche: Kedźbnoſcź naſchich lěkarjow je mkoda holczka ſ Reichweilera ſbudźiła, kotraž tydźenja czika a ſtrowa lehnucź dźěſche, ale hacž dotal hiſchcże wotzucźika njeje. Wona měrnje leżo ſpi. S khwilemi ji mloko picź dawaju, kotrež wona ſtrěba; hewak pak ſo njehiba.

* Měſchczan a ratař w měſtaczku Wartha pola Glatza je ſwoju 15 lět ſtaru ſkužobnu holzu, kotraž ſobu dźěłacź njemózeſche, dokelž běſche khorowata, ſ kijom tak pſchebił a ju ſ nohomaj kopał, ſo je holza na to wumrjeła. Hdyž běſche ſo cźěko lěkarſzy wobhladako, mordarja ſajachu.

* Dokelž wobßedźer ležomnoſcze žanych dawkow njepłacźeſche, ſo we wßy Berzeſd w Wuherſkej pſched krótkim khěžka ſ bróžnju a 7 jutrami role ſndniſzy pſchedawaſche. Wſchitko tſoje hromadźe běſche na 380 ſchěßnakow takſérowane. Kupił je zyku ležomnoſcź wobydler ſ Wulkeho Waradina ſa — dwaj krajzarjej.

* W jenej horje w Wuherſkej je ſchwablowa prósnjeńza, w kotrejž je ſebi ſańdźeny měßaz wěſty dr. Kleinſchmidt ſe Schleſyńſkeje žiwjenje wſał, ſchwablowu paru do ſo ſrěbajo. Dwaj dnjej poſdźiſcho po jeho pſchikładze pucźował ſ Wina czinjeſche, mały ſaßadźity muž, wěſty dr. Roſenberg. Tutón běſche 24. julija do kupjelow Tuſnad pſchiſchoł, tam 600 ſchěßnakow na póſt dał a w ſwojej hoſpodze prajił, ſo dyrbja jeho wacžok do Wina póßłacź, je-li ſo ſo wón hacž do 26. julija njewróczi. Hižo 25. julija jeho w prósnjeńzy nadeńdźechu, hdźež běſche ſo ſadußył. Wón mějeſche wjetſchu ſumu pjenjes a ſkoty cžaßnik ſ rjeczaſkom pſchi ſebi. Pſche czo je ſebi žiwjenje wſał, wo tym niczo ſawoſtajił njebě.

* Naſtupajzy jebanſtwa a pſchekſchiwjenja w němſkim wójuſkim kódźſtwje, wo czimž pſched dwěmaj njedźelowaj piſachmy, ſo ſłyſchi, ſo ſu dale zyły rynk ſaſtojnikow kódźſtwoweho ſarjaduiſtwa ſajeli. Njejedna ſo jeniczki wo tamnu wulku hromadu kódźneho twarſkeho drjewa, kotrež běſche ſo ſa wójnſke kódźſtwo w Jendźelſkej kupiło a k nam njedowjeſko, ale hiſchcże wo wſchelake druhe wězy.

* Kapitan jeneje kódże piſche: S botniſkeho mórſkeho pſchiſtawa wnjěwſchi běchmy hacž bliſko kupy Gotland w Baltiſkim Morju pſchijěli. Na jene dobo na wodze daloko pſched ſobu něſchto płone wuhladachmy, na czimž běchu, kaž ſo ſdaſche, czlowjekojo. Czołm do wody puſchczíwſchi ſo dohladachmy, ſo pſched nami hromada deſkow płowa, a hnydom pódla ſwrócźena kódź. Ludźo, kotſiž na hromadze deſkow ſedźachu, běchu kapitan a tſjo morjazy ſe ſwrócźeneje kódże. Finſka kódź „Curpic" běſche deſki do Jendźelſkeje wjeſka; ſatraſchny wětr běſche ju duzy po pucźu ſwrócźił. Kapitan a jeho ludźo běchu ſo ſbožownje ſa hromadu deſkow ſepſchimali; jeniczki kapitanowy ſyn, kotryž běſche w kajucze deleka ſpał, je ſo tepił. Wokoło hromady deſkow běchu hiſchcże někotre rjeczaſy ſadźernjene, ſ kotrymiž běchu deſki k kódźi pſchiſpinane. Duž mějachu wboſy morjazy tola tak rjez ſpław, na kotrymž běchu ſebi ſ deſkow khěžku natwarili, kotraž jich pſched žołmami trochu ſchkitowaſche. Dokelž běſche ſo wětr bórſy ſlehnuł, ſebi woni žiwjenje wukhowachu. My ſmy ludźi k nam na kódź wſali a deſki k naſchej kódźi pſchipowźli. Ludźo a deſki pak ſmy poſdźiſcho parnej kódźi „Straßburg" pſchepodali, kotraž naß duzy ſ Ruſkeje do Lübecka pſcheſcźeże.

* W nozy wot ſańdźeneje njedźele na póndźelu je ſo w Barlinje njeſboże ſtako, pſchi kotrymž ſo ſaßo jaßnje pokaſa, kak je jandźel pěſton ſwoju ſchkitowazu ruku nad małym dźěczatkom dźerżał. Tam je ſtara khěża ſ dwěmaj poſkhodomaj. Tule khěžu běſche ſańdźeny tydźeń twarſka polizija wobhladowała a ſpósnała, ſo je khěża tak wjetkha, ſo ſo wſchitkim podružnikam dowoli, ſo ſmědźa na měſcze ſwoje dotalne bydło wopuſchczicź a ſo do druheho domu pſcheßydlicź. Krawz, kiž ſe žonu a małym dźěſczom po jenym ſkhodze bydleſche, pak woſta. Wó jſtwje mějeſchtaj mandźelſkaj kolebku ſtejo, w kotrejž jeju hakle běrtl lěta ſtare dźěczo ſpaſche; wonaj wó jſtwizy ſpaſchtaj, mějo durje ſe jſtwizy dó jſtwy wotewrjene. W nozy na ſańdźenu póndźelu w druhej hodźinje ſo na jene dobo wó jſtwje žałoſtny ropot a praſkot ſłyſchecź daſche; pſches haru wubudźenaj

ſtarſchej khwatajzy dó jſtwy běžeſchtaj, hdyž ßo jimaj wobras ſrudneho ſapuſczenja ſkiczeſche. Jſtwiny wjerch běſche ßo pſchekamak; wó jſtwje běſche hromada rospadankow a njerjada; tež kolebka běſche ſaßypana, a ſkamana rjada nad kolebku ſ wjercha dele wißaſche. Starſchej ßebi hinak njemyßleſchtaj, hacž ſo je dźěczo ſaražene, a w tyſchnym ſtraſche dźěczo ſ kolebki ſtorženſchtaj. Jeju radoſcź běſche njewopißujomna, hdyž ßo pſcheßwědczijſchtaj, ſo je jeju lubuſchk njeſranjeny woſtak, a ſo ßo jemu ani najmjeńſcheje ſchkody ſtako njeje.

* W Barlinje je ßebi wóndano knihiwjednik jeneho wulkeho pſchekupza na ßwojim kwaßnym dnju žiwjenje wſacź ſpytak. Wón běſche ßo pſched pok lětom ſ dźowku komißionara ßlubik, kotrehož mějeſche kóždy ſa bohateho muža. Dokelž běſche pſchichodny nan nawoženi ßlubik, ſo jemu tón dźeń, hdyž ßo na ßawniſtwje wěrowanje ſtanje, wulku ſumu pjenjes wupłaczi, ßebi knihiwjednik, kiž běſche zyle khudy, bydło rjenje wuhotowacź da, lubjo, ſo domjazu nadobu a wſchitko druhe bórſy po wěrowanju ſapłaczi, hdyž wot pſchichodneho nana pjenjes doſtanje. Schtwórtk tydźenja ſtawnik mkodeju ſwěrowa. Po wěrowanju pak pſchichodny nan mkodemu mužej woſſjewi, ſo jemu nětkle lubjenych pjenjes wupłaczicź njemóže. Dokelž běſche ßam ßwojim wěriczelam ſa wěſte lubik, ſo jim tónle dźeń ßwój dołh ſapłaczi, ßo mkody muž pſches to tak roshori, ſo ßo ſe ſtarſchimaj ßwojeje mkodeje žony krucze pſcherěcza, na to ſe jſtwy czeknu a do ßwojeho bydła doběža, hdyž ßebi ſ britwju wulku žiku lěweje ruki pſcherěſnu. Hdyž pſchichodny nan, kiž běſche po ſpomnjenym rosrěczowanju na najhórſche pſchihotowany, někotre minuty poſdźiſcho dó jſtwy pſchichodneho ßyna pſchińdże, tam knihiwjednik w ßwojej krwi leżeſche. Lěkar, wo kotrehož běchu khwatajzy póßłali, ranjeneho rucze ſawjaſa; a mkodemu mužej ßo dale žaneje ſchkody njeſta, hacž ſo běſche ßebi trochu ßylnje krej puſchczik. Dokelž pſchichodny nan a jeho bratr mjes tym dołh ſa wuhotowanje bydła ſapłaczišchtaj, ßo knihiwjednik ſańdźenu ßobotu ſe ßwojej mkodej žonu tež zyrkwinſzy ſwěrowacź da.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi:** Maximilian Guſtav Nowak, dźěłaczeŕ na Židowje, ſ Marju Lejnu Ssymankez tam.

W **Katholſkej zyrkwi:** Pawoł Korla Jäkel, korbaŕ tudy, ſ Marju Hagerez ſ Lahowa.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Jan Max, Jana Auguſta Kudźele, cźěßle na Židowje, ß. — Hermann Max, Jana Auguſta Reiniga, fabrikarja na Židowje, ß. — Selma Bertha, Jana Schpotki, kamjenjeczeßarja na Židowje, dź. — Marja, Jana Jeremiaßa, fabrikarja na Židowje, dź. — Ernſt Richard, njemandź. ß. na Židowje.

W **Katholſkej zyrkwi:** Marja Bertha, Guſtava Petricha, wuczerja w měſchczańſkej katholſkej ſchuli w Lipſku, dź. — Herta, Jana Bohuměra Klimanta, dźěłaczerja tudy, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 8. auguſta: Moritz Auguſt Keiling, blidaŕſki na Židowje, 25 l. 4 m. 20 d. — 11. Jan Ernſt, Jana Bohuwěra Albinuſa, kublerja w Jeńkezach, ß., 1 m. 28 d. — Marja Amalija, njemandź. dź. w Czichońzach, 1 l. 5 m. 14 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2793 měchow.	W Budyſchinje 10. auguſta 1889 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 15. auguſta 1889 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pſchenża . . . . . běła	9	41	9	71	9	53	9	77
" . . . . . žołta	9	12	9	41	9	18	9	41
Rožka	8	44	8	88	8	12	8	44
Jeczmjeń	6	86	7	14	6	83	7	17
Wowß	7	40	8	40	7	20	7	70
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	—	10	83
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	90	2	20	1	80	2	30
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	—	2	30	1	90	2	10
Pſchenczna muka 50 " . . .	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	8	50	13	30	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	20	3	60	2	50	3	40
Ssłoma . . . 600 " . . .	27	—	29	—	23	—	26	—
Proßata 786 ſchtuk, ſchtuka . .	15	—	25	—	—	—	—	—
Pſchenczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 71 np. hacž 10 hr. — np.; pſchenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 44 np. hacž 8 hr. 75 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 14 np. hacž 7 hr. 21 np.; wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 35 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 62—68 mk., 2. družiny 56—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 16. auguſta: Rjane.

W nětczišchim czaßu domkhowankow ßo na **korjenjowy wolij**, k pjeczenju tykanzow a kołaczow, wot knjeſa **Hendricha Müllera** w Lipſku wunamakany, kedźbne czini. Hiſchcze ženje drje žanu tajku wěz tak dołhe lěta (wot 1852) tak rad měli njejßu, kaž tónle korjenjowy wolij, kotrehož dobroſcź je doſcź ſnata, tak ſo ßo hakle wukhwalicź njetrjeba. St.

Pjenjeſy w dźělbach wot 600 mk. —30,000 mk. mam kóždy czaß po 4% na hypotheku na wupožczenje. Na ſaſtajenje herbſtwa abo tež na druhe žadanja ßo pjenjeſy wupožczuja. **Emil Fröde**
pſchi rybowych wrótkach 10.

Mlyn na pſchenajecze.

Knježi mlyn ſ pjekarnju, bjes dwěmaj zyrkwinſkimaj wßomaj ležazy, je na pſchenajecze. Najeńk dyrbjak tež ßerbſki rěczecź móz. Dalſche jje ſhonicź pſches J. Urbana, mlynytwarza w Brěſy pola Žiczenja.

W Hněwßezach je **khěža** czo. 18 na pſchedań.

Khěža ſe ſahrodu a pſchiwißazym polom je Michała na pſchenajecze. Dalſche ſhonicź w Pſchiwczizach czišku 38.

Sahon ſol. 46 leżomnoſtnych knihow ſa Brěſow, czišku 117 ſahonſkich knihow, 17 akrow 159 □prutow wulki, ſ wjetſcha ſ lěßow wobſtejazy, ma ßo ſe ßwobodneje ruki pſchedacź. Kupzy njech ßo pſchipowjedźa w krajnoſtawſkim domje w Budyſchinje na hrodowej haßy.

Něhduſcha Dźiwoczańſka ſchula je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Dźiwoczańſkej ſchuli abo pola **Roberta Guindſchela** w Delnjej Wjaſońzy (Nieder-Neukirch).

W Wětrowje je **khěža** czo. 12 ſ 2 kórzomaj wotnajateho pola na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Pětra Wětki** tam.

Nowy wowß
kupuje
Ernſt Schmeiß w Budeſtezach.

Konje k rěſu
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje a rukuje ſa to, ſo ßo hnydom ſarěſaju
Gustav Lange
konjazy rěſnik w Shorjelzu
na Rósborſkej haßy 33.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po mózhnoſczi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczišnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Najlepſcha
warna a ſkótna ßel
je po tunich płaczišnach doſtacź w ßelowymaj ſkadomaj
Ernſta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoſchczu
w Budyſchinje.

Theodor Nieckſck prjedy **Tr. Jermis**
twarjerńja maſchinow a porjedźerńja
na Draždźanſkej dróſy 2 w Budyſchinje
porucza ßo
k **twarjenju ratarſkich maſchinow** a k jich **porjedźenju, kowarſkich dujakow** (měchow) we wſchěch wulkoſczach, **piwarńſkich** a **mlynſkich maſchinow, elevatorow ſa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zentefimalnych moſtowych wahow, wſchěch porjedźenjow** a k **dźělanju maſchinow wſchelakeje druziny** po tunich płaczišnach a dobrym wuwjedźenju.

Srale jabluka k tłóczenju

kotrež móża tschaßene bycź, tola nahnite bycź njeßmědźa, kupuje kóždu dźělbu, zentnar něhdźe po 2 hacź 3 mk.,

hornjołużiska tłóczernja ßada

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

w Budyschinje

na ßadnej bohatej haßy 3.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, schampanske ßadowe wino, pěnjaze limonady, sodowu a **selterßku wodu,** teho runja

jablukowe kißało

najlěpsche k ßolotwi, k sakładźenju atd. porucza

hornjołużiska ßadowa tłóczernja

dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**

w Budyschinje

na ßadnej bohatej haßy 3.

Najlěpsche a najtuńsche

bryle

ßu dostacź pola cźaßnikarja

Mikla w Panczizach.

Wopißmo wo wumpjerje.

Hižo psched 3 létami hojenje praschiwych konjow a wucźiscźenje grata a hródźow wobhladuju na **wumpjeru** skhorich. Hornje cźělo drje ßo wo tejele khorosćze pschepuschczi, wona ßo wjele bóle na nohomaj hacź do kolen saßydli, pschi cźimž załoßne **bolosćze** wutrach, kotrež nje skoro do cźista wotdźerźachu, ßwoju ßłużbu sastacź. Wschě móżne ßrědki nałożiwschi a na wotkhorjenju sadwělowawschi, hischcźe **Ringelhardtsko-Glöcknerßku rany hojazu a cźehnitu załbu,*** kotraž ßo mi należnje poruczesche, spytach. Dwě njedźeli ju trjebawschi, mózach ßo hižo schkórnje wobuwacź a ßwojeje ßłużby saßo hladacź; **nětko ßym saßo dospołnje strowy** a s **połnej wěrnosću wobkruczam,** so ßym **jenoż psches tutón plester wuhojeny.** Tež druhim cźerpjazym we wßy, kotrymž ßym plester porucził, je wón **wschelake khorosćze rucze sahojił,** duž móże ßo jemu połne dowěrjenje spożcźicź.

August Brandwein, hamtski ßłużobnik w **Gläsendorfje** pola Grottkawa w Schlesynskej, 7. februara 1887.

So pschedstejaze wobßwědčenje **połnu wěrnosć** praji, wobkrucza

W **Gläsendorfje,** 9. febr. 1887.

Hamtski pschedstejicźer. Buchal.

(L. S.)

* Se sakitanskej marku na schachtliczkach dostacź po 25 a 50 np. (s pokasku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyschinje, Rakezach, Lubiju, Zitawje, Reichenawje, Wostrowzu, Bernstacze, Großschönawje, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Schěrachowje, Hirschfeldźe, Herrnhucze, Nowosalzu, Kumwaldźe, Seifhennersdorfje, Halschtrowje, Eibawje, Habrachcźizach, Połcźnizy** ɔc. **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene. NB. Njech ßo ßwěru na **horejschu** sakitansku marku kedźbuje.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

„Perlasca“

najrjeńscha židźana tkanina, s najlěpscheje italskeje židy dźěłana, metr po **6** mk. Tuńscha družina cźorneje židy meter po **3** mk.

Richard Gautzsch.

Chemiski laboratorium w Budyschinje

na kamjeńtnej haßy 18

wschědnje wotewrjeny rano wot 7 hacź do ½10 hodźin a wot ½2 hacź do ¼4 hodźin porucza ßo k wobstaranju chemiskeho pschepytowanja zyroby: mloka, zokora, piwa, wina, wody atd., pizy a pschikupneho hnoja, zokrowych rěpow, ßymjenja na cźistosć a skhadźenjakmanosć, mocza a techniskich preparatow.

W Budyschinje, julija 1889.

Dr. phil. **Th. Wetzke,** chemik,
pschißahany wězywustojny
pola krajneho ßudnistwa w Budyschinje.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcze 1831.

Wobsanknjenje sliczbowanja na léto 1888 dopokasuje, so towarstwo ßlědujze rukowaze fondsy wobßedźi:

Pschitomne wobstatki:

Towarstwowy kapital:	schěßnakow	5,250,000. —.
Reservy sa běžaze rifki a schkodowanja:	„	27,634,854. 43.
Dobytkne reservy:	„	5,028,884. 59.
Reservy sa dobytkne dźěle, žiwjenjesawěsćenym wudźělomne:	„	456,110. 08.
	schěßnakow	38,369,849. 10.

W lěcze 1888 bu **34,824** schkodowanjow se snamjenitej summu

9 milijonow 877 tyßaz 592 schěßnakow a 55 kr.

sapłacźenych. Wot kóždeho agenta towarstwa móże ßo cźischcźany sapiß wschěch schkodowanjow dostacź.

Wot wobstacźa towarstwa bu s zyła wulzyschna summa

217 milijonow 257 tyßaz 394 schěßnakow a 75 krajzarjow

sa sapłacźenje schkodowanjow wudata.

Powschitkowna assekuranza sawěsćuje:

a) **twory, mobilije, žnjeńske sarady** atd., kaž tež, je-li to krajne sakonje dowoleja, kajkeżkuli **twarjenja** psche **wohenjowu** a **błyskowu schkodu, parokótkowe** a **gasowe rosbuchnjenje;**
b) psche **krupobicje;**
c) **schkodowanja pschi dowoženju** po wodźe a po kraju;
d) **rosraženje schpihelowych schklenzow** a
e) **žiwjenje cźłowjekow** na jara wschelake waschnje

sa **najtuńsche twjerde prämije** a poliży w **němskich pjenjesach** wustaja.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěsćenjow poruczataj ßo agentaj:

hłowny agent hamtski skotolěkaŕ **E. Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Mäther** w Kukowje p. Panczig.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np. družinow należnje

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likery** po tunich płaczišnach porucza

destillazija

J. G. Klingsta Nachf.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcźi.

K kładźenju a sawarjenju plodow

poruczamoj

kißało k kładźenju,
pasteurowu
kißałowu eßenzu,
woprawdźite winowe
kißało,
ananas, jamajka-rum,
old-jamajka-rum,
zymt, naliki, ingwer,
vanillu,
pergamentowu
papjeru
tołstu a cźeńku,
se salizylowej kißalinu a bjes njeje,
salizylowu kißalinu,
zyły schwabel,
schwablowu nicź,
schwablowe schlebjerdki,
cźoły
we wschěch wulkosćzach,
„bleschowy lak“
jara tunjo.

Strauch & Kolde

3 na kamjeńtnej haßy 3

drogowe khlamy k słotemu worku.

Lěkarske

wuherske wino

najtuńsche kupne žórło pola J. A. Rotha, winizarja w Erdö-Benge pola Tokaya.

Saruczene cźiste, pschepytane wot najpréńscheho němskeho chemika dr. Bischoffa w Barlinje, jako poßylnjazy ßrědk sa wotkhorjazych spósnaty. Dostacź w **měschczańskej haptyzy** w **Budyschinje** 1 blescha po 2 mk. 25 np., ½ blesche po 1 mk. 30 np., ¼ blesche po 65 np.

Pschedawarnja

mydła a ßwěžow

na mjaßowym torhoschczu 15

porucza wschě družiny **jadriweho mydła, mydła k rjedźenju** a **masanju, wóskowe** a **stearinowe ßwěży** dobrocźiwemu wobkedźbowanju. **J. G. Illgen.**

Zokrowy syrup

cźisteje ßłódkosćże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschću.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaćźisnach.

Khofej

paleny hischće po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischće po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoź w derje a cźisćeßłodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Cźisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaź teź wschě dobre druźiny kaź

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Koßy,

kaź jěd rěsaze, porucza

Paul Walther
na žitnych wikach.

Přiroda a wutroba.

Zběrka lyriskich pěsni **Jakuba Čišinskeho** je wušła jako II. čo. Serbskeje knihownje.

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konsistorstwa ßa paćerśku a schulsku wuczbu poruczeny, je ßerbski a němski ßa **60 np.** dostacź pola pschekupza Rämscha a w wudawarni Serb. Nowin.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Čišinskeho,** je wušła a je w Smolerjec knihićišćerni dostać. Płaćizna brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

Plat

ßo ſ woprawdźitej indigo-barbu barbi, ½ meter po 20—25 np.

w Kellingez parnej barbeŕni
pschi žitnych wikach.

Gumijowe schaty universalne schaty

porucza po najtunischich twjerdych płaćźisnach

A. Tschentscher
w kupnizy pschi hłownym torhoschću.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Małym Wjelkowje

směje **njedźelu 25. auguſta** popołdnju w 4 hodźinach **poßedźenje.**

Pschedßydstwo.

Hamburgsko-amerikanske paketoješdne akzijowe towarſtwo.

Expreßna
a póstska parokłódźna jěsba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pschijěsdźaza.

Jěsba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jěsba
ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiskeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Wobkhodny agent Koplansky

na schulskej drósy 5 pola knjesa rjemjenjerja Leunera po 2 ſkhodomaj poruczа ßo k wudźełanju pißnych dźełow, jako kupjow, dołžnych a ſastajenskich ſapißanjow, zeßijow, prósstwow a wobcźežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy ſkład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hłowna agentura Hamburgsko-Bremenskeho woheńſawěſćenja.

Wustojnych murjerjow

do trajneho dźełа kóždy cźaß pschijima

A. Kuba, murjeŕski mischtr
w Budyschinje.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdróźſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbſke kmótſjaze listy.

E. L. Meier, pjezytwarz na ſwonkownej lawskej haßy 29.

Cźeſćenym Sserbam w Bukezach a wokolnoſći ſ tutym k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo w Bukezach jako ſchwalcźa saßydlik. Dołho ſchwalcźowawschi móju wſchě žadanja naſcheho cźaßa dopjelnicź a poruczam ßo k ſchicźu zyłeho wuhotowanja, ſwjeŕſchnych koſchlow, žonjazych a dźěcźazych ſchatow atd. Młode holzy móża pola mje ſchicź nawuknucź a ſ dobom hoſpodu dostacź.

S poczeſcźowanjom
M. Walther
pola ſamkarja Wagnera w Bukezach.

Wotdźělenje hłowneje serbskeje konferency w **Kubšicach** změje přichodnu srjedu 21. t. m. dopołdnja w 9 hodź. swoje posedźenje, k kotremuž należnje přeprošuje **Kubica.**

Dwě dźěłacźeŕskej ßwójbje k nowemu lětu pschi wyßokej mſdźe pyta pschiſtajaza **žona Semichowa** na rěsniſkej haßy.

Domske a kuchinske holzy, hoſpoſy ſa ſkót, dźowki a hródźne dźowki, wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow a wolazych, ſtražnikow a dźěłacźeŕske ßwójby pyta

Heynoldowa.

Dźowki, dójki a wotroczkow pschi wyßokej mſdźe pyta **Schmidtowa** na garbaŕskej haßy 9.

Na porjad ſwucźenu holzu do domjazeho dźěła pyta **Schmidtowa** w pschedeſchcźnikarni pschi hłownym torhoschću.

Na knježe kubło w **Brěſynje** pola Hucźiny ßo k nowemu lětu pschi wyßokej mſdźe ßylny wolazy, a hnydom abo poſdźiſcho wuſtojny hejtman pyta.

Cźěßlojo

doſtanu trajne dźěło na twarje noweje zyrkwje w Budyschinje.

Tr. Holbjan.

Sahrodniſkeho wucźobnika pyta
M. Kokla w Ssmjecźkezach
pola Pancźiz.

Krawski wucźobnik ßo k 1. okt. pyta. Dalsche je ſhonicź w Budyschinje na bohatej haßy 33.

Wysokocześenemu knjezej,
k. baronej **z Vietinghoff**
nad Njeswačilskim majoratom,
kiž je našim dźěćom krasny šulski swjedźeń dobroćiwje wuhotował, za jeho lubosć a sćedriwosć najpodwolniši a najwutrobniši dźak zawdawamy z tym serbskim słowom:
„Zapłać Bóh luby Knjez!“

Wjele dźakownych staršich.

Rakečanske tow. „Lipa“

změje přichodnu njedźelu swoju porjadnu měsačnu zhromadźiznu. — Přednošować budźe předsyda, k. wučeŕ Keŕk, wo stawiznach města Budyšina; dale ma so wo założeńskim swjedźenju jednać. — Započatk z dypkom 5 hodź. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Wutrobny dźak

wschitkim jara cześcźenym knježim w Maleschezach, kotsiž ßu naß pschi 15. hłownej ſkhadźowanzy ſ wulkotnej pschecźelniwosću witali a hoſpodowali: kk. ryćeŕkublerjej-najeńkej Güntzej, wyſchſchemu hajnikej Sakßej, ſararjej Handrikej, kantorej Keŕkej, lěkarjej dr. Pětranzej, młynkej Bjenadźe, kublerjej Sendźe, kublerźy Beyerowej, kublerźy Zurowej, pjekarjej Cźechej, blidarjej Němcźkej, hoſcźenzarjej Grüllingej, rěsnikej Nowakej, wudowje Donatowej; runje tak teź wschitkim tym cześcźenym wobydlerjam, kotsiž běchu hewak hiſchcźe ſwólniwje bydła pschilubili! Sskława dale młodym knježnam, kiž ßu naß pscheß ßwjedźeńſke wudebjenje ſale wutrobnje ſwjeßelike! Młózna ßława wſchěm ſpěwarjam: naſchim ßławnym ßerbſkim ſolistam, kiž ßu teź tudy ſaßo ßebi nowu khwalbu dobyli, kaź teź Maleſchanſkemu ſpěwanſkemu towarſtwu, kotreź pod wubjernym wodźenjom k. kantora Keŕka ſwjeßelaze khory ſpěwaſche. — Wſchitkim hiſchcźe junkrócź wutrobny dźak a hrimotaza ßława!

W mjenje ßerbſkeje ſtudowazeje młodoſcźe
Moriz Domaſchka.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. **Sobotu 24. augusta 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem a jeho wyšoka mandželska staj psches połodnische Němzy puczowawschi a pschi tym města Bayreuth, Mnichow a Karlsruhe wopytawschi wutoru pod swonjenjom swonow a hrimotom kanonow do Straßburga pschijěłoj. Majestoscźi dwórnischczo pod njepschestawazym wyskanjom ludu, po tyßazach liczazym, wopuschczíschtej. Zyke wobydlerstwo Straßburga a s wokolnoscze bě na dróhach abo pschi woknach shromadzene. Wóßomdzeßacź towarstwow se 4000 ßobustawami, schulska młodoscź a wóhnjowe wobory se spalérom stejachu. W schtyripscheżnym wosu majestoscźi s pschewodom ulanow do noweho kněžorskeho hrodu jědzeschtej. Po puczu jej wschudze se sahorjenjom witachu. Na Broglieowym torhoschczu běchu ßo na dwěmaj tribunomaj gmejnszy pschedstejiczerjo s zykeho Elsaßa a 400 wjeßnych holzow w ßwojej rjanej elsaskej narodnej drascze k powitanju kněžora postajili. Psched hrodom kněžor czeßnej kompagniji pěscheho regimenta czißka 99 a eskadronje ulanow s regimenta czißka 15 w paradze nimo ßebje czahnucź da a ßo potom hischcze dołhi czaß psched hrodom ludej pokasowasche, kiž jemu bjes pschestacza napschecźo juskasche. Wjeczor bě město kněžorej k czescźi krasnje poßwětlene. Nasajtra mějesche psched kněžorom 29 bataillonow pěschkow a 20 schwadronow jězdnych s 72 kanonami a bataillonom traina paradu. Sahorjenoscź a wutrobnoscź, s kotrejž wobydlerstwo wschudze kněžorskej majestoscźi wita, je jara wulka. Kněžor je Straßburgskemu měschczanoscźi porucził, wobydlerstwu kněžorowy dźak sa wulkotne powitanje k wjedzenju dacź.

— W běhu někotrych njedźel ßu ßo mjaßowe płaczisny psche wschu měru psches to powyschiłe, so je knjeżerstwo sakasako, ßwini s Ruskeje a Awstriskeje k nam pschiwosycź. Nětko je knjeżerstwo tule sakasnju s wěstymi wuměnjenjemi saßo sběhnuło. S połodnischich mjesow ßmědza ßo ßwinje jenoż psches Steinbruch pola Budapeschta a Oderberg pschi schlesynskich mjesach najprjódzy jenoż do Ratibora pschiwosycź. W Steinbruchu dyrbja ßwinje dźeßacź dnjow dołho na wobhladanje stejecź a ßo, tak bórsy hacź do Ratibora pschijědu, hnydom sarěsacź. Na tajke waschnje je strach, so móhłe ßo psches wukrajne ßwinje natykowaze khorosce do Němzow na skót sanjesćź, wusamknjeny. S Ruskeje je jenoż psches jene město, mjenujzy psches Myßlowizy, dowolene, ßwinje pschiwosycź. Też tu dyrbja ßo wone hnydom na mjesach sarěsacź. Sa khudschi lud, kiž poměrnje najwjazy ßwinjazeho mjaßa pschetrjeba, je położenje pschiwoženskeje sakasnje jara wjele hódne, kotrehoż dobre scźěhwki ßu ßo bórsy pokasałe. Na wikach ßu mjaßowe płaczisny hnydom spanułe. Tak na pschiklad w Schlesynskej punt ßwinjazeho mjaßa nětko jenoż hischcze 40 np. płaczi, bjes tym so ßebi psched tydzenjom hischcze 75 np. žadachu.

Franzowska. Njedźelu je ßo w Parižskej wustajenzy hoborska hosczina wotbywała, na kotruž bě Parižka měschczanska rada měschczanostow a gmejnskich pschedstejiczerjow se wscheje Franzowskeje pscheproßyła. W wulkotnym industriskim twarje běchu blida sa 15,000 woßobow kryte. Sa pschedßydu republiki, Carnota, a sa ministrow a wyßokich statnych sastojnikow běchu czeßne blido na dwaj metraj wyßokim powyschenju stajili. Sa hosczi ßo 80,000 talerjow trjebasche, kotrež bychu, jedyn na druhi stajene, wjazy krócź wysche doßahałe hacź Eiffelowa wěża. Dale ßo 50,000 widliczkow, 20,000 nožow, 16,000 łžizow, 15,000 tejowych łžiczkow a 52,000 schkleńzow pschetrjeba. Tyßaz pinczníkow hosczom poßłużowasche, 75 kucharjow a 90 kuchinjowych hólzow jědź pschihotowasche. 20,000 litrow poliwki, 110,000 puntow mjaßa, 1200 kur a 800 kaczkow je ßo sjědło. Skónczńje ßu 27,000 bleschow wina, 4000 bleschow mineralneje a 3000 bleschow lodoweje wody wupili. Na 13,000 gmejnskich pschedstejiczerjow — je to něhdze tsecźina wschitkich franzowskich pschedstejiczerjow — bě woßebje hosczíny dla do Parisa pschischło. Presidentej Carnotej ßo wot nich wospjet hrimotaza ßkawa wunjeßy. Hacź runje bě wino wschelakim do hkowy stupiło, ßo tola nihdze porjad kasyk njeje. Pschi prawym ßwětle wobhladana, bě wulkotna hosczina jenoż wabidło, s kotrymž dyrbjachu ßo gmejnszy pschedstejiczerjo sa knjeżerstwowe wotpohlady dobycź. Pschi blizšschich wólbach do deputertskeje komory knjeżerstwo na to liczi, so budza woni sa republikanskich kandidatow agitěrowacź. Tutón wotpohlad drje ßo też s dźěła dozpi. Mnosy pschedstejiczerjo, kotsiž hischcze prjedy czaß žiwjenja w Parisu pobyli njejßu, ßu psches kraßnoscź, jim ßo na ßwětowej wustajenzy pokasowaza, kaž woßlepjeni, a njebudza pschestacź, domoj ßo wróczíwschi, republikanske knjeżerstwo sa to khwalicź, so je nastork k ßwětowej wustajenzy w Parisu dako a ju tak naprawiło, so ßo kedźbnoscź a wobdźiwanje zykeho ßwěta k njej pschiwobrocza. Kaž ßo w tu khwilu sda, ßo knjeżerstwo zyle njetrjebawschi Boulangera hischcze boji. Jeho nahladnoscź bjes ludom je psches prozeß, kiž je ßo pschecźiwo njemu wjedł, jara czerpiła. Duž ßu sa njeho wuhlady na dobycze pschi wólbach do deputertskeje komory jara schpatne. Pschi prjedawschich wólbach mějesche Boulanger bjes knjeżerstwowymi sastojnikami wjele pschiwißowarjow, kotsiž potajnje sa njeho agitěrowachu. S tym je nětko nimo. Knjeżerstwo je w Boulangerowych sawostajenych papjerach mjena jeho pschiwißowarjow wußlědźiło a tych, kotsiž ßu sastojnizy, se ßłużby puschczíło. Offizěram a podoffizěram, kotsiž ßu ßo Boulangerej poskicźili, je ßo hórje sescho. Jich njejßu jenoż s wójska wustorczili, ale pódla teho hischcze khostali. Wscho hromadze je ßo teho dla 59 offizěrow do pchepytanja wsako. Woßmjoch žandarmow ßu wotßadźili a jeneho sastojnika w wójnskim ministerstwje se ßłużby wuhnali.

— W franzowskej kavaleriji ßo saßo — najprjódzy jenoż na pruhu — lebija sawjedze. Nowe lebije ßu bambusowe, 2 metraj 85 zentimetrow dołhe (19 zentimetrow krótsche hacź němske) a waża pjecza punt mjenje hacź němske. Nastork k sawjedzenju lebije je pjecza general Galifet dał.

Jendzelska. Pschi jendzelskich brjohach ßo w tu khwilu wulke kódźstwowe manevry wotbywaju. Pschi tym ßo saßo s nowa pokasuje, so skoro žana łódź poknu liczbu trěbneho muzstwa nima, a so je woßebje nusa w wězywustojnych tepjerjach a maschinskich wjednikach. Maschiny ßo s wulkeho dźěła jako njerodnje twarjene wupokasuja a wóßom wójnskich kódźow nětko hižo jako njekhmane k ßłużbje w pschistawach leża. Na torpedowych czołmach teho runja wscho w rjedze

njeje. Dwaj matrosaj w jenym s nich s nózneho spara wotzucźikoj njejstaj — staj žo sadußykoj. Najhórschi njedostatk pak je w kanonach. Na wjele kódźach trěbna liczba kanonow njeje, a w arsenalach też ani jeneje kanony wjetscheho kalibra njesteji, so bychu žo kanony, hdy bychu žo žane pschi bitwach wobschkodźiłe, sarunałe. Jendźelska směje po tajkim hischcźe wjele w žwojim kódźstwje porjedźicź a polěpschicź, prjedy hacź budźe žebi swažicź móz, s jenej wulkomozu wójnu wjesć.

Rußowska. Dźeń, kiž žo zar w Barlinje s khěžorom Wylemom setka, žo hischcźe pschezo potajny dźerži, abo žo hischcźe s zyła postajił njeje. Po skónczenju manevrow pola Zarskeho Ssela žo zar tele dny do Kopenhagena poda a wot tam, tola bjes zaroweje, Barlin wopyta. Krónprynz Mikkawsch, kiž zara pschewodźi, budźe pschi khěžorskim manevrje w Hannoverskej pschitomny. Wón pschi tejle składnosczi prěni krócź 1. westfalski husarski regiment postrowi, kotrehož mějeczelstwo je žo jemu wot khěžora Wylema I. spožcziło. Dokelž krónprynz w tu khwilu pola Peterburgskeho garde-husarskeho regimenta žłuži, je jemu woženbje sajimawe, žo se žwojim pruskim husarskim regimentom sesnacź a wón je ruskim offiziěram sjawnje rjekł, so žo na to jara wješeli. Da žo wotczakacź, so wón pschi manevrach na wukonjenje žłužby žwojeho pruskeho husarskeho regimenta woženbitu kedźbnosć skoži.

Sserbija. Sda žo, so žo kralowa Natalija nochze dlěhe wotdźerżecź dacź, žo k žwojemu žynej, kralej Alexandrej, do Beograda wrócźicź. Kral Milan, wot žlepeje hidy pschecźiwo žwojej mandźelskej sajaty, je žo pschi žwojim poslednim pschebytku wjele prózował, so by kralowej Nataliji pucź do Sserbije sahlenuł. Kralowej pak je žo tola nětko wostudźiło, k woli žwojeho mandźelskeho, kiž je dawno wschu móz shubił, hischcźe pschezo w zuhbje bydlicź, a hotuje žo, žwoje wotmyślenje wuwjesć, schtož jej nichtó w Sserbiji wobaracź njemóže a nochze. Wuczinjenjam, bjes Milanom a knježerstwom wujednanym, steji napschecźiwo wola nětczischeho krala, luboscź bjes macźerju a žynom a luboscź luda k woběmaj. Hdyž ras kralowa Natalija mjenje abo bóle njenadźujizy saho žwoju nohu na žerbsku semju staji, wot luda radostnje witana, njebudźe knježerstwu móžno, jeje pschikhad do kraloweho hrodu pschekasycź. Haj, knježerstwo pjecža žamo potajnje pucź sa kraloweje domojwrót runa. Jeje mandźelski, kral Milan, chze žo pjecža trajnje w Winje sažydlicź.

Turkowska. Knježerstwo je sběžk na kupje Krecźe s wojeiskej mozu podtłóczikło. Kschescźijanske wobydlerstwo, kotrež bě do horow roscźěkało, je žo saho do žwojich wopuschczenych wžow wrócźiło. So bychu žo dalsche njeměry sadźěkake, je knježerstwo turkowskim wobydlerjam bróń wotewsacź dało.

W scherjatej kucźi.

(Pokračźowanje a skónczenje.)

„To dyrbicźe tuńscho měcź", wón žmějo napschecźiwi. „Schottiski póstski wós, kiž w Dwoldingu konje ménja, něhdźe pjecź bertlikow hodźiny wot naž nimo jěsdźi. Hdyž sa žobu dźecźe, sa hodźinu do kschižneho pucźa dóńdźecźe, hdźež móžecźe do wosa salésćź. Hdyž Waž Jakub psches tonidło hacź na dróhu dowjedźe, pucźa do zyła wjazy smylicź njemóžecźe."

„S radoscźu a džakom Wasche dobrocźiwe poskicźenje pschijimam!" ja rjeknuch.

Wón žo saho wužmja, saswoni, staremu žłužobnikej poruczi, so ma mje pschewodźecź, a potom něhajku bleschu a schkleńzu s polzy wsa.

„W hłubokim žněsy žo hubjenje po tonidle póńdźe", wón rjeknu; „duž schkleńczku dobreho saffranoweho palenza na pucź žrěbnicźe!"

Ja budźech palenz wotpokasał; ale dokelž wón s mozu na tym wobsta, schkleńczku wupich. Palenz mi haž běžity woheń po krku dele běžesche a mi pschi žamom dych sastaji.

„Ssylny je", schědźiwz dźesche, „ale dobry psche symu. Nětko pak je wulki cžaž ... duž, dobru nóz!"

Ja žo jemu sa jeho hospodliwosć podźakowach a chzych jemu też ruku dacź; ale wón běsche žo hižo wotwobrocźił, prjedy hacź to dozpěch. Bližschu minutu běch wulku komoru pschekrocźił, Jakub durje sa mnu samknu, a mój saho wonkach stejachmoj na běłym, dalokim tonidle.

Runjež běsche žo wětsik slehnuł, běsche kužata syma, a žana jenicźka hwězka žo na cźemnym njebju horjeka njesyboleschе. Ssněh pod naju nohomaj rjepotasche; hewak žadyn jenicźki synk hłuboku nóznu cźischinu njemyleschе. Jakub, kotremuž tole nózne pucźowanje, kaž žo sdasche, jara lubo njebě, se žwojej latarnju mjelczo pschede mnu cžampasche, a ja sa nim dźěch, s tšélbu na ramjenju a runje tak mało nakhileny, žo rosrěczowacź, kaž wón. S myślemi hischcźe pola wucźeneho schědźiwza pschebywach; jeho hłóß mi hischcźe w wuschomaj klinczesche, a jeho srěczniwosć mje hischcźe sahorjesche.

Na jene dobo mój wjednik sasta a žo ke mnje wobrocźi.

„Tole je Wasch pucź", wón praji; „nětko žo jeno pschezo na prawizu džerżcźe, doniž na kschižny pucź njedóńdźecźe."

„A kak daloko to hischcźe je?"

„Make pok hodźiny pucźa, knježe!"

Hdyž nětko žwoju móscheń wucźežech, bu wón trochu bóle powjedaty.

„Hdyž pěschi džesch, wschak je pucź tajki nékajki", wón pschispomni; „ale sa wosy je pschewuski a pschenahły. Wy na město dóńdźecźe, hdźež je wobhrodźenje pschekamane, hnydom pschi pucźniku. — Po tamnym njebožu hischcźe jo porjedźili njejžu."

„Po kajkim njebožu?"

„Nó ... nózna póstska kucźa žo tam do doka dele wali ... dobre pjecźadwazecźi kóhcźi je žnano bylo ... wot wosa žadyn kruch zyły wostał njeje."

„Zakostnje! — Ssu też ludźo wo žiwjenje pschischli?"

„Wschitzy. — Pjecźo na měscźe morwiležo wostachu, a schesty nasajtra rano semrje."

„A kak dołho to hižo je, luby pschecźelo?"

„Runje džeńža džewjecź lět, knježe."

„Hnydom pschi pucźniku, Wy prajeschcźe? To sabycź njechcham. Duž dha dobru nóz!"

„Dobru nóz, knježe, a mějcźe džak!"

To prajizy wón žwój słoty do saka tyknu, cžinjesche, jako by žebi kłobuk scźahnucź chzył, žo sawrócźi a domoj cžampasche.

Ja sa latarninym žwětłom hladach, doniž poslenje žłabe płomjeschko haško njebě; potom žo sawrócźich a nětko žam žwój pucź dale dźěch. Cźischina koło wokoło běsche nětko hischcźe dospoknischa, a spodźiwne sacźucźe mje pschenděe, so žym wopuschczeny. Ja bóle khwatacź počzach a žebi pěžniczku žam sa žo synczach.

Nóz bu, kaž žo sdasche, dale symnischa; pschetož schtož też khwatach, žo tola nihdy shrěcź njemózach; nosy pschede wschěm mějach lód symnej, a ruzy mi pomaku scźerpnuschtej. Też dychasche žo mi cźežko, a napoždledku tak cźežko, so dyrbjach stejo wostacź a žo na schtom pschi dróhy slehnucź. Mjes tym so to scźinich, pschipadnje po dróhy dele pohladach a k žwojemu wulkemu smérowanju nasdala nékajke žwětko wuhladach, schtož, kaž płomjeschko latarnje, dale bliže pschinídźe. S woprědka mějach sa to, so je žo žnano Jakub saho wrócźił a sa mnu pschischoł; potom pak też druhu žwězu wuhladach a nětko žo dohladach, so stej to wosowej latarni; wós žam nětko też spósnach. Běch žnano hižo nimo kschižneho pucźa? a běsche tole žnano schottiska póstska kucźa, na kotruž cžakach? Nětko ju hižo zyle jaßnje widźach: konduktor a postillon, jedyn paßažer pschi nimaj na kóskach, a schtyri konje, wot kotrychž tajka para dźesche, jako bychu do mhły sawalene byłe, psches kotruž žo wosowej latarni kaž wóhniwaj meteoraj žwěcźeschtej.

Ja do prědka skocźich, s kłobukom kiwach a na kucźu sawołach, kotraž spěschnje kaž wichor nimo mje pschihna. S woprědka mějach sa to, so žo na mnje dohladali abo mje wußłyscheli njejžu; potom pak pohoncź sasta; ale konduktor směrom žedźo wosta, a paßažer, kiž pschi nimaj žedźesche, žo ani sa mnu njewohladnu. Duž žam durje wotewrich a nuts pohladach. Jenož tšjo pucźowarjo nutska žedźachu; duž nuts salésech, wosowe durje sa žobu sacźinich, žo do prósneho kucźika cžapnuch a běch wjeżoły, so běch tak derje trjechił.

Powětr w kucźi běsche móhł rjez hischcźe symnischi, hacź wonka, a mějesche něhajku pschecźiwnu stuchku a shniłu wóń. Ja na žwojich žobupucźowarjow pohladach. To běchu tšjo mužzy a wschitzy mjelczachu. Kaž žo sdasche, njespachu, ale kóždy běsche žo do žwojeho kucźika slehnuł, jako by do hłubokich myślow ponurjeny był. Ja žo s nimi rosmołwjecź spytach.

„Zakostnje syma dźenža w nozy", žo na teho wobrocźich, kiž napschecźo mi žedźesche.

Wón žebi kłobuk pocźeże, wocźi na mnje wustaji, ale niczo njewotmolwi.

„Syma hnydom se spocźatka krucźe pschima", dale džach.

Runjež běsche w jeho kucźe tak cźemno, so wobliczo nadrobnje rosesnacź njemózach, tola pytnuch, so běschtej wocźi krucźe na mnje složenej. Ale saho wón niczo njewotmolwi.

Kóždy druhi cžaž budźesche mje to žnano mjersako; nětkle pak mi wo to njebě. Lód symny nózny powětr kajkežkuli roshorjenje

we mni podtłóczeſche, a hroſna ſhniła wóń mje móhł rjez pohłuſcheſche. Ja na zykym cźěle dyrkotach a ßo k ßwojemu lěwemu ßußodej wobroczich, ßo praſchejo, hacź by wón ſchto pſheczźiwo temu měł, hdy bych wokno wotewrił.

Wón niczo njepraji, ani ßo njehibnu.

Ja ßwoje praſchenje trochu wótſiſcho woſpjetowach, — ale ſaßo niczo. Duź na ßwoju ruku wokno dele puſchczich. Hdyż to czinjach, ßo mi kožany rjemjeń w ruzy roſtorže, a na dobo ßo dohladach, ſo běſche ſchkleńza wſcha pleßniwa, jako by lěta dołho trjena njebyła. Nětko ßebi wós dale wobhladowacź poczach a ßo bórſy dohladach, ſo běſche wós we wſchěch dźělach jenak hubjeny a na kruchi. Mjehke ßedźenje ßo dreješche, hdźejkuli ßo jeho ſ kaha dótkach; kožane kruchi běchu roſpukane a roſtorhane; ſ jenym ßłowom, zyły wós ßo ſdaſche, jako by lěta dołho próſny w kólni ſtał, a jako bychu jón jenoż na nuſu na krótki czaß ſa nóznu ßłużbu ſ kólnje ſczahnuli byli, jón ani njewurjedźiwſchi.

Ja ßo k tſeczemu pucźowarjej wobroczich, kotremuż hacź dotal hiſchcże niczo prajił njeběch, a k njemu rjeknuch: „Naſcha kucza je prawje hubjena; prawy wós ßo najſkerje porjedźa.“

Tón muż ſ czicha hłowu wobroczi a żaneho ßłowa njeprajo na mnje hladaſche. Czaß żiwjenja tole pohladnjenje njeſabudu. Mi pſchi tym każ łód-pſches żiły pſcheběża; haj, hiſchcże dźenßa mje lodojta ſyma pſcheběhuje, hdyż po dwazeczi lětach na to ſpominam. Jeho wocźi ßo ſe ſpodźiwnym ßwětłom żehleſchtej; wobliczo běſche módrojte běłe, każ wobliczo morweho, a hubje, w kotrymajż kapki krwě njebě, ßo każ w widliſchczach ſczahowaſchtej, jako by cźěło mrěło.

Sſkowa, kotrež chżych hiſchcże dodacź, ßo mi w rcże ſaprěchu, a hróſba mje wobja. Mojej wocźi běſchtej ßo mjes tym na cźěmnoſcź w woſu ſwucźiłej, a ja wěży, kotrež mje wobdawachu, nimale wěſcże roſeſnawach. Ja ßo hiſchcże junu na teho wobroczich, kiż napſcheczo mi ßedźeſche. To ßamßne ke mnje wobrocźene wobliczo morweho; to ßamßne ſcherjate żehliwe wóczko. — Ja ßebi ſ ruku pſches czoło ſjědźech. Potom ßebi hiſchcże junu ßwojeho ßußoda k lěwizy wobhladach ... Nětko ſ hróſbu ſpóſnach, w kajkim towarſtwje běch. To żani żiwi człowjekojo njeběchu, kotſiż mje wobdawachu ... błěde ſosforowe ßwětko, każ ßwětko tłajazeho cźěła, na jich wobliczu hrajeſche; na jich wkoßach ſhniła roßa rowa wißaſche; draſta běſche womaſana a roſtorhana, a na ßuchimaj rukomaj nóhcże dołhe a kſchiwe roſcźechu, jako bychu hižo dołho pod ſemju leżeli byli. Jeniczży jich wocźi, tele żałoſtne wocźi běchu żiwjenje wobkhowałe a běchu nětko wſchitke na mnje ſkożene.

Ja ſ zyłej ſchiju ſawołach, ſ njemdrym kſchikom wo pomoz ſawołach a wſchitke mozy napinajo do duri tłóczach je wotewricź ... ale durje ßo njewotewrichu.

S woknom won pohladawſchi Boži měßaczk wuhladach, kiż pſches ſchkałbu cźěmnych mróczelow ßwěczeſche, widźach běłu, ſchěrjatu ruku pucźnika ... roſkłamane wobhrodźenje ... ßo pſches hłowu mjetaze konje ... ſtraſchne bjesdno k mojimaj nohomaj. Potom ßo kucza pſchekulecź pocza ... ſatraſchny wrjeſkot a praſkot ... czujach, ſo je wſchitko roſbite ... ſkónczńje cźma a hłuboka cźiſchina. —

Mi běſche, jako bychu ßo lěta minułe byłe, hdyż junu rano ſ hłubokeho ſpanja wotzucźich a ßwoju żonu pſchi kožu ſtejo wohladach.

Hdyż běch ßo ſaßo trochu ſhrabał, mi wona wupowjeda, ſchto je ßo ſtało. Pſchi nękajkim kſchiżnym pucźu, bliſko tonidła, běch do bjesdna panuł a tam bjes pomjatka leżo woſtał. Naſajtra rano běchu mje wowcźerjo nadeſchli, kotſiż mje do wßy donjeßechu a po lěkarja běžachu. Lěkař ſpóſna, ſo mam ßylny delirium, ſo ßym ßebi ruku ſłamał a nop trochu ſraſył. S liſtow, kotrež mějach pſchi ßebi, ſpóſnachu, ſchtó ßym a hdże bydlu; duź mózachu moju żonu powołacź, ſo mje wothladowaſche. Měſtno, hdźež běch dele panuł, běſche zyle to ßame, hdźež běſche ßo pſched dźewjecź lětami póſtſka kucza do bjesdna waliła.

Ze Serbow.

S Budyſchina. K ſpomoženju ßobuſtawow „Towarſtwa Sſerbſkich Burow“ je ßo pſches knjeſa kapłana Kubaſcha w Njebjelcźižach nowe ſarjadowanje ſtało, kotrež ma ſchkódnoſcź handlerjow a ſchpaki, kotrež naſchemu towarſtwu cźinja, ſ jenym raſom pobicź. W lěcże 1884 ſałożi ßo ſa wſchě němſke krajiny ratarſke towarſtwo pod mjenom „Deutſche Landwirtſchafts-Geſellſchaft“ (Berlin SW., Zimmerſtraße 8) ſ tym ſamyßłom, ſo bychu němſzy ſemjenjo do ſwjaſka ſtupili a wuſamknuwſchi handlerjow ßwoje potrěbnoſcże direktnje brali wot firmow ſ prěnjeje ruki. Hacź do 1. haprleje 1889 pſchiſtupi 4500 wulkich wobßedźerjow; do nich ßłuſcha też Jeho Majeſtoſcź naſch kral Albert ſa ßwoje kubła w Schleſynſkej. Sa tute 3 lěta je towarſtwo ßwojim ßobuſtawam 3 milijony zentnarjow pſchekupnych hnojow wobſtarało ſe wſchej garantiju a ſa najniżſchu płaczińu. Nětko poczina też wſchě zuſe a tukrajne ßymjenja ſ prěnjeje ruki wobſtaracź, wot pſchichodneho nałęcża też womjeſchki, maſchiny a wſcho, ſchtoż je do hoſpodarſtwa trěbne. Dokelż bě wěż jenoż ſa ſemjanow, kotſiż wſcho po ſto zentnarjach bjeru a maja ſ teho wulki wużitk, ßo pſchinoſchk ſa lěto na 20 mk. poſtaji; cźeſtne ßobuſtawy dawaju po 100 hacź 1000 mk. To je ſa bura jara wjele a njemóżachu dotal burja ßo na ßobuſtawſtwje wobdźělicź. Knjes kapłan Kubaſch je nětko na towarſtwowy direktorium pißał a roſkładował, kak je „Towarſtwo Sſerbſkich Burow“ też handlerjam wójnu pſchipowjedźiło a chże ſolidnych pſchekupzow podpjeracź: hacź by „Deutſche Landwirtſchafts-Geſellſchaft“ ſwólniwa njebyła, ſo jenoż pſchedßyda „Towarſtwa Sſerbſkich Burow“ pſchiſtupi, pſchinoſchk ſapłaczi a pſches to wſchěm ßobuſtawam burſkeho towarſtwa ßo dobroty pſchiwobroczeja, kotrež ma dotal jenoż ſemjan. Na to je tamny direktorium pod 14. auguſtom wotmolwiło: So chże „Towarſtwam Sſerbſkich Burow“ rad k ßłużbam bycź, wone ßo ſpokoji, ſo pſchedßyda jako ßobuſtaw ſa zyłe burſke towarſtwo pſchiſtupi a w ßwojim cźaßu w mjenje wſchěch druhich ßwoje ſkaſanja cźini w hnojach każ w ßymjenjach. Sa tajku wulkomyßlnu offertu mamy ßo woprawdże tamnemu towarſtwu ſ zyłeje wutroby dźakowacź. Dwoji wużitk tu widźimy: ſa prěnje ßo pſchedßydſtwu naſcheho towarſtwa ſ tym jeho dotal wobſchěrne dźěło połóži a ßo we wſchěch potrěbnoſczach hnydom na najlěpſche firmy pokaſa; ſa druhe maja ßobuſtawy „Towarſtwa Sſerbſkich Burow“ najwěſcźiſchu garantiju, kotraż ßo myßlicź hodźi, ſo ßwoje twory tunje a dobre doſtawaju. Porjad, kiż ßo w wubjerku „Towarſtwa Sſerbſkich Burow“ wuradźi, budże nětko tutón: Schtoż żadyn hoſpodar trjeba, hdyż a kejkoż chze, ſkaſa pola lokalneho pſchedßydy, tutón ſcźehnje ſ woßady ſkaſanja hromadu a pſchepoda je hłownemu pſchedßydźe. Tón piſche jenoż do Barlina: Tejko hnojow trjebamy, tejko pſcheńzy, tejko żita atd. a ſa krótki cźaß doſtanje wotmolwjenje, hdy mamy ſkaſanu tworu na dwórniſchczu bracź. Wſchě ſliczbowanja (rachnunki) du najprjedy na direktorium w Barlinje, tutón je pſchehlada, ſo pſchekupz niczo wjazy njeżada, dyżli je poſtajene, a póſczele je potom hłownemu pſchedßydźe. Płaczicź ſmějemy potom direktnje pſchekupzej, kiż je tworu ßłał. — Na tutym pucźu mamy ſa lětnje 20 mk. wſcho, ſchtoż w hoſpodarſtwje trjebamy a ſalutujemy wobſchěrnu korreſpondenzu, běhanja, mjerſanja, ſamolwjenje. Towarſtwo w Barlinje je wot wuſtojnych pſchekupzow a chemikow wjedźene, tak ſo ßu jebanja po cźłowjeczim ſdaczu njemóżne. Schtó budże też tak khrobły a małeho wużitka dla pſchichod ßebi ſkaſy a tejko ſemjanow, kotſiż ſtajnje bjeru, ſ dobom ſhubi? Pſchińdże nětko na to, ſo offertu „Deutſche Landwirtſchafts-Geſellſchaft“ w ſkutku trjebamy, hižo ſa naſymne ßywy! — Roſumi ßo, ſo móże wużitk ſ teho jenoż cźahnucź, ſchtóż je ßobuſtaw „Towarſtwa Sſerbſkich Burow“. Widźicże, kak ważne tute towarſtwo je a kejko ßo wo waß ſtara?! Jenoż pſchiſtupcże wſchitzy! — Nětko hiſchcże ßłowczko! W Khróſczizach je ßo towarſchna wupożczeńja ſa ßobuſtawy „Towarſtwa Sſerbſkich Burow“ ſałożiła, ſo móhłe ßo wjetſche ſkaſanja hnydom płaczicź. Hotowy pjenjes budże nětko cźim bóle trěbny, ſo dowěru ßebi dobudźemy pola „Deutſche Landwirtſchafts-Geſellſchaft“. Njejßu mjes evangelſkimi burami ſamożiczi, kiż chżyli dobroczińje akżije po 50 abo 100 mk. kupicź a pjenjes k ſpomoženju burſkich towarſchow knjeſej Kokli-Lißakej w Khróſczizach póßłacź? Sa akziju doſtanu wěriczelſki liſt a dań, pódla teho je rendant 2000 mk. ſadawka ſapołożił a towarſtwo ſteji ſa to, ſo móże kóżdy, kiż je pożcził, pjenjes ſaßo doſtacź, hdyż to żada. Budźcże horliwi a podpjerajcże horliwu wěż zyłeho ßerbſkeho burſtwa! Wſchak pſchińdże wſcho wſchěm k wużitku!

— Lětßa kónz ſeptembra ßo po ſakońſkim poſtajenju cźaß minje, na kotryż ßu ſaſtupjerjo Zidowa, Tſělan, Wuriz, Jaßońzy, Raboz, Wownjowa, Małßez, Hněwßez, Wulkeho Wjelkowa, Małeho Wjelkowa, Sajdowa, Cźemjerz, Scźijez, Ratarjez, Sſkoneje Borſchcże a Kelna do zyrkwinſkeho pſchedßydſtwa Michalſkeje zyrkwje w Budyſchinje wuſwoleni. Dla nowowólbow maja gmejnſzy pſchedſtejicźerjo mjenowanych wßow ſapißy wuſwolerjow ſałożicź a je ſ pſchiſpomnjenjom, hacź ßu ßo ſapißani wuſwolerjo k wólbje pſchipowjedźili abo niz, hacź do 15. ſeptembra t. l. na farje wotedacź. Prawo k wuſwolenju maja jenoż cźi ßamoſtatni hoſpodarjo woßady, wſcho jene, hacź ßu woženjeni abo niz, kiż ßu 25 lět ſtari a wot politiſkich wólbow wuſamknjeni njejßu. Wſchitzy, kotſiż maja prawo k wólbje, ßo napominaju, ſo bychu ßo w cźaßu wot 27. auguſta hacź do 10. ſept.

t. l. pola ßwojeho gmejnskeho pschedstejiczerja k wólbje pschipowjedźili. Wólba ßo njedźelu 29. septembra po dopołdnischej Bożej ßłużbje wotdźerži. Jenoż tajzy ßmědźa ßo pschi njej wobdźělicź, kotsiž ßu ßo w prawym czaßu pola ßwojeho gmejnskeho pschedstejiczerja pschipowjedźili. Duż njech, schtóż ma luboscź k zyrkwi, njesakomdźi, ßo pschipowjedźicź.

— Měßaczńika „Łużica“ je czißko 8. (auguſt 1889) wuschło. Wobßah: Bojomir abo Zawjedźenje křesćijanstwa w Łużicach. Powjesć za lud a dorosćenu młodźinu. Spisał J. Chociszewski. Z dowolnosću spisaćela z Półšćiny zeserbšćił A. Žemr-Budyšinski. (Pokračowanje.) — Žiwjenje a skutki Kukečanow, wosebje Kukečanskeho šołty Mots Tunki a najnahladnišeho bura njebo Mjertyna Šćipaka. (Směški z ludu.) Podawaju H. Z., E. M., J. N., M. A. — Tři ludowe bajki ze Žarnowa pola Złeho Komora. Bate wot Žarnowskeho Furmanka. — Wobrazy z přirody. Po Brehmje wobdźěłał J. Nowak-Horjanski. — Rozprawny zapis hudźbnych wudźěłkow prěnjeho serbskeho składnika K. A. Kocora. Wot składnika sameho. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad.

S Hnaschez. Ssrjedu popołdnju w 2 hodźinomaj je w tudomnym kralowskim pólwerniku khěžka, w kotrejž ßo pólwer mjele, do powětra sleczika. Rosbuchnjenje bě tak ßylne, so daloko w wokolnosći w twarjenjach wokna schćerčachu. Ssamo w Budyschinje bě ßakußnjenje hischće ßkyschecź. Cźlowjekojo njeißu pschi rosbuchnjenju ani žiwjenje shubili, ani ßo njeißu wobschkodźili. Dźěłaczerjo ßo mjenujzy, tak dołho hacź grat dźěła, w wjelbje pod khěžku khowaja. Tejle pschiprawje maja ßo dźakowacź, so pschi rosbuchnjenju k njesboźu pschischli njeißu. Khěžka je, ßo rosumi, wscha rostorhana, a hrjady a deski, s kotrychž je natwarjena była, je móz rosbuchnjenja jara daloko cźißła.

Se Zicźenja. Cźeźke njesboże je pjatk tydźenja knjesa lěkarja dr. Radźu s Biskopiz podeschło. Po puczu se Zicźenja do Prěczez ßo konjej wosa, na kotrymž ßo wón wjesesche, bjes Janezami a Bóscherizami psches to spkóschischtaj, so wosowy worczik, wot wosa ßo puschczíwschi, jim do nohow pjerjesche. Dźiwje hanjo konjej wós powróczischtaj, pschi czimž ßo k. Radza tak njesbożownje wo semju ßmoknu, so ßebi tři rjebła słama a ßebi je do płuzow sakló. Snjesboženeho rucze do Prěczez k jeho bratrej dowjesechu, hdźež ßo jemu bórzy lěkarska pomoz dosta. Sranjenje płuzow ßo tak straschne wupokasa, so ßo prěnje dny bojachu, so ßo k. dr. Radźy žiwjenje njesdźerži. Na sboże je ßo strach poßlednje dny pomjenschik, a maja nadźiju, so, hdyž też niz bórzy, saßo wotkhori.

S Klukscha. Njedźelu 11. auguſta ßmy też w naschej woßadźe pobocźne „Towarstwo Sserbskich Burow“ sakożili. Ssylneho, dołho wudźerżazeho deschcźa dla wschak ratarjam s wokolnych wßow mózno njebě, sakożeńsku shromadźisnu wopytacź. Cźim wjazy pak bě ßo ratarjow s naschej wßy seschło. Knjes Korla Bukan shromadźisnu wotewriwschi samery a wuzitk „Towarstwa Sserbskich Burow“ rosjaßni, na czoż ßo wschitzy pschitomni jako ßobustawy sapißacź dachu. Njedźelu 25. auguſta budźe ßo saßo shromadźisna wotbywacź a ßo tym, kotsiž běchu prěni krócź wotdźerżeni, s tym składnosćź poskiczi, shromadźisnu wopytacź a k towarstwu pschistupicź.

S Hornjeho Wujesda. W tuchorskim lěßu je ßo pjatk tydźenja radźinemu hajnikej naczahnuło. Wón jeneho jelenja tšeli. Jelenje ßu mjenujzy w naschim lěßu žadna ßwěrina; pschetoż w tutym lětstotku je ßo w nim jenoż wscho hromadźe 5 jelenjow potšelało.

S Noßaczíz, 20. auguſta. Wczera bě ßo runje schtyrzeczi lět minuło, so bě s dostacźom duchownskeje ßwjeczisny naschi ßwěrny a derje saßłużbny k. farař Domaschka tu ßwoje duchownske sastojnstwo bjes nami nastupił a tute schtyrzeczi lět też pola naß sawostał. Hdyž je wón hižo s wonka naschich woßadow jako luboscźiwy płódny ßerbski spißacźel, jako wudawař Sswjateho pósta, jako khěrluscheŕ Adventskeje a Póstneje harfy, jako sestajeŕ zionskich hłoßow prěnjeho a druheho dźěła, jako ßobuwudawař Mißionskeho póßła po wschěch Sserbach dźakomnje lubowany a cześcźeny, kak hakle wschitke sprawne wutroby naschich woßadow na nim, jako ßwojim požohnowanym duschowpastyrju a spowjednym wótzu, s hnutej dźakomnosću a s dźěcźazej luboscźu wißaju. Duż też bjes dźiwa jene luboscźiwe wopokasmo po druhim ßo na tym jubileju sjewi. Też naschich zyrkwine knjejstwo, k. hrabja s Breßleŕ nad Łuskom atd. tutón schtyrzeczilětny jubilejski dźeń s woßebitej luboscźu naschemu lubemu wyßozydostojnemu k. jubilarej wusnamjeni. Popołdnju napoł schtyrjoch bě k. hrabja k. jubilara, jeho ßwójbu, kk. wyschscheho zyrkwineho radźicźela Kellera s Budyschina, fararja lic. theol. Imischa s Hodźija, kantora Bartka s Noßaczíz a druhich hoscźi k ßebi do ßwojeho hrodu na wulkotnu jubilejsku hoscźinu pscheproßył. Wschelake rjane ßławy buchu wunjeßene, kotrychž nutrne pschecźa chżył Bóh luby Knjes na knjesu jubilaru hischće s wjelelětnej czerstwosću a s dalschim požohnowanym skutkowanjom w woßadźe a ßerbskim pißmowstwje mikoscźiwje wußkyschecź. Woßebje pocześcźaze bě, so bu psches knjesa wyschscheho zyrkwineho radźicźela s jara luboscźiwymi ßkowami knjesej jubilarej scźěhowaza wukaśń pschepodata:

19. auguſta tuteho lěta ßo dźeń wrócźi, na kotrymž buschcźe psched 40 lětami ßwjatoczńje ßwjeczeni a do sastojnstwa jako farař do Noßaczańskeje woßady sapokasani. Hdyž budźe tutón dźeń sa Waß ßwjedźeński dźeń, kotryž budźecźe se ßobustawami ßwojeho doma a ßwojeje woßady s wjeßełosću a dźakom na minjene 40 lět ßwojeho sastojnskeho skutkowanja shladowacź a Bożu mikoscź khwalicź, kotraž je Waß hacź ßem dowjedła a po domje a w powołanju žohnowała, też podpißana konsistorialna wyschnoscź tutón dźeń njemóże pschepuschczicź bjes wuprajenja ßwojeho połneho pschipósnacźa sa to, so scźe 40 lět dołho ßwoje sastojnstwo jako prědař a duschowpastyŕ w tejßamej woßadźe s wobstajnej ßwěrnosću a s njeßebicźiwym dźěłanjom po ßwojich najlěpschich mozach sastawali a so njejscźe wustali, ßwoju woßadu se ßłowom a khodźenjom natwarjecź a jeje cźělne a duchowne sboże spěchowacź.

Njech Wam — to Wam podpißana konsistorialna wyschnoscź pschi tutym ßwjedźeńskim a cźeßnym dnju pscheje — Boża mikoscź spożczi, hischće dołhe czaßy Waschcheho sastojnstwa s njepoßkabjenej mozu hladacź a hischće wjele płoda pschinjescź k Waschemu wjeßelu a k žohnowanju Waschcheje woßady!

W Budyschinje, 15. auguſta 1889.

Kralowske wokrjeßne hejtmanstwo jako konsistorialna wyschnoscź.

se Salza a Lichtenau.

S Wyßokeje pola Łasa. Sańdźenu wutoru dopołdnja w 10 hodźinach je Boże njewjedro do tudomneje knjeżeje bróżnje dyriko a sapaliło. Brózeń ßo do cźista spali. Žito, w njej leżaze, ßo njemóżesche wukhowacź a je ßo wot płomjenjow saniczíło.

S Delnich Łuźiz. Mißionski ßwjedźeń, na kotryž ßo tydźenja spomni, je ßo wěstych pschicźinow dla hižo 13. auguſta w Khocźebuſu wotdźerżał. — Dokelž město Khocźebus pschibywa, dyrbi ßo tudy bórzy nowa (tseźa) haptyka sakożicź. — Do delnjołużiskeho Komorowa pschińdźe njedawno Kulowski muž, kiž chżysche do Barlina, so by khěžorej na jeneho ßwojich ludźi skoržił, kiž ßwojeje pschißłuschnoscźe pschecźiwo staremu njecźini. Komorowszy jemu spomnichu, so khěžor domach njeje, a jemu doprajichu, so ta wěz njeßłuscha psched khěžora, ale psched Kulowskeho prjódkstejerja. Duż ßo stary puczował saßo do Kulowa wrócźi. (Br. Z.)

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Sbytk macźicźneho domu na 1888, I.	300 hr.	— np.
Gymnasialny katechet Konrád w Taborje w Cźechach	3 „	— „
Na Justez kermuschzy w Nowej Jaßenzy psches J. Sch. nahrom.	3 „	— „
Jako pinka psches J. Sch.	— „	41 „
Dale psches teho ßameho	— „	21 „
Hromadźe:	306 hr.	62 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Dźěłacźerjej Mjerwje w Kißlizy jastwo na tsi njedźele pschißudźichu, dokelž bě 26. meje 10lětneho hólza Mitascha tam, kiž bě na njeho wodu pluskał, s kijom psches hłowu, khribjet a nohi ßurowje prał. — Cźeladnika K. Nowaka w Brěsowje winowachu, so je 5. junija ßo s mozu do pinzy ßwojeje tehdomnischeje hosposy, kublerki swudowjeneje Ssworineje w Ssowrjezach, dobywschi s jeneje tam leżazeje piczele 6—7 litrow piwa wotewsał a dźěl kranjeneho piwa cźeladnikej Ernstej Nowakej w Kubschizach a ßłużobnej dźowzy Schneiderez w Borschczázy darik. Mjenowana Schneiderez bě kublerku Ssworinu w czaßu wot 1. januara hacź do junija teho runja wospjet na to waschnje wobkranuła, so bě ßo drasty a schatow, něhdźe 15 mk. hódnych, bjes prawa mozowała. Dale Schneiderez dopokasachu, so je 2. junija kublerjej Albertej w Rachlowje, hdyž jemu kwaßny dar pschinjeßy, dwaj poraj schtrympow a ras meje w nozy kublerjej Mittagej w Ssowrjezach se jahrody wschelake schaty a korb, 10 mk. hódne, a skóncźnje mjenowanej Ssworinej 5 jejow a 2 puntaj tuka kranuła. K. Nowakej arrest na dwaj dnjej, Schneiderez pak jastwo na měßaz a arrest na dwaj dnjej pschißudźichu, bjes tym so Ernsta Nowaka pschekhowanja dla jenoż naßwarichu. — Dźěłacźeŕ Dejka s Bělczez, paduchstwa dla hižo wospjet khostany, ma dwě njedźeli jastwa wotßedźecź, dokelž je 11. julija tudomnemu schewzej Donathej por schkórni wureczał, wudawajo, so pola kublerja Biesolda w Sskonej Borschczi ßłuži, a so Biesold schkórnje sapłacźi.

Přilopk.

* W ſtawje „Sswětne podawki“ tydźenja pišachmy, ſo je pſchi maneverje, kotryž je ßo w pſchitomnoſczi awſtriſkeho khěžora pſched Spandowſkej twjerdźiſnu wotdźerżał, jena ſtrona ſ nowym pólverom tſělała. Wo tymle pólvrje, kotryž, hdyž ßo tſěla, žaneho kura njeczini a tak mało łuſka, ſo to lědma pytnjeſch, pſched krótkim němſke wojerſke nowiny „Militär-Zeitung“ nadrobnje pišachu, w naſtawku woßobnje roſpominajo, kak budże nowy pólver na pěſchkow ſkutkowacź. Pſchede wſchěm ßo w naſtawku wuſběhuje, ſo ſměja patrulje a druhe wotdźělenja, kotrež maju ſa njepſchecźelom ßlědźicź, wot nětka wjele cźežſche dźěło. Sso jemu ſkradźu pſchibliżujo mózachu wojazy dotal lohko wußlědźicź, hdże njepſchecźel ſteji, hdyž na to kedźbowachu, hdże łuſka a dże ßo mróczakki kura pokaſuja; nětko jim ani łuſk ani kur njepſchecźela njepſcheradźa; kulki hwiſdaja, a wojak njewě ſ wotkel. Runje tak ßo wojakam na ſtrazi póńdże. Wot nětka rědka wěz njebudże, ſo njepſchecźel ſtražu a lěhwo pſchekhwata abo tola ſpyta, ſtražu njenadźizy nadpanucź. Ske ſcźěhwki wſcheho teho móża ßo jenicźzy pſches najwjetſchu kedźbliwoſcź a wobhladniwoſcź wojakow wotwobrocźicź, kotſiž na patrulju du abo na ſtrazi ſteja. Druha ſchkoda noweho pólvera je ta, ſo wojak njewě, dże ßo měricź, hdyž ßo wokoło njepſchecźela, kiž tſěla, njekuri; dotal ßo do kura měrjachu. Duž budża wojazy jara wuſtojnje tſělecź dyrbjecź, chzedźa-li ſ tym ſchto dozpěcź. Najhórſchu ſchkodu pak ſpomnjene nowiny w żałoſtnej jaßnoſczi widźa, ſ kotrejž budże wot nětka kóždy wojak zyke hubjenſtwo bitwy, ſrudne wobraſy ſahubjenja a ſapuſczenja wokoło ßo wobkedźbowacź móz. Dotal bubot a praſkot tſělbow ſtonanje a żałoſczenje ranjenych a mrějazych pohłuſchesche; wojak njepytnu, ſo je ſwucźeny hłóß jeho ſtareho nawjedowarja woněměł, a ſo druhi, a ſaßo druhi hłóß roſkaſuje, ſo je jedyn nawjedowař po druhim panuł; w huſtym pólverowym dymje wojak żałoſtnje roſzychnowane cźěła ßwojich ranjenych towarſchow njewidźeſche, ani jich ſtyſkne ßmjertne bědźenje. Dotal wojak w mróczeli kura ſtejo tſělesche a jeno dyß a dyß, hdyž běchu khwilku tſělecź pſcheſtali, abo hdyž wětſik na wokomik mróczel kura roſeczěri, ſa njepſchecźelom pohlada; wón njewjedźeſche, ſchto ßo wokoło njeho ſtanje, a ßebi na to njemyßleſche, kajki ſtrach jemu hroſy: jemu ßo ſdaſche, ſo je derje wukhowany, doniž jeho njepſchecźelſka kulka njeporaſy. . . A kak budże pſchichodnje? Zyke wotdźělenje budże wobkedźbowacź, kak jedyn towarſch po druhim pada; kóżdy bolostny kſchik ranjeneho budże ſ najmjeńſcha pok kompagnije ßłyſchecź; hdyž nawjedowarjo jedyn po druhim ranjeni wotſtupja, a druſy na jich měſto ſtupja a roskaſowacź pocźinaju, budże to kóżdy wojak widźecź a ßłyſchecź, a jeho khróbkoſcź a jeho dowěra ßo minje. Pſchecźiwo wſchěm tymle ſchkódnym ſcźěhwkam noweho pólvera budże, kaž ma „Militär-Zeitung“ ſa to, trjeba, ſo ßo w měrnym cźaßu kóżdy wojak woßebje prawje ſtaroſcźiwje ſkubkuje a ßo ſe wſchěmi ßrědkami nawucźi ßwěrnje poßkuchacź a bjeſe wſcheho wuměnjenja dokonjecź, ſchtož ßo jemu porucża. Wojak dyrbi ßo nawucźicź, ſo zyle ſměrom wſchitkim ſtracham do wocźow hlada; jaßne roſumjenje wójnſkich wobſtejnoſcźow dyrbi ßo jemu ſaſchcźěpicź; jeho nervy dyrbja ßo poßylnjecź atd.

* Nuſa a hubjenſtwo běſche ſ pſchicźinu, ſo je ßebi 58 lět ſtary něhduſchi pišař K. w Barlinje žiwjenje wſacź ſpytał. K. běſche prjedy ſ pišarjom pola rěcźnika; a dokelž jeho żona ſa ludźi ſchijo też něſchto ſaßkużeſche, móżeſchtaj mandźelſkaj ſ nuſu nětkaf wobſtacź. Pſched pół létom żona wumrje, a ſchtož běſche ßebi pišař nalutował, runje doßahaſche, ſo móżeſche żonu pohrjebacź. Sso wo mandźelſku rudźo wón cźeżzy ſkhori; hdyž pak ſa nětotre měßazy ſ khorokoża ſaßo ſtaże, běſche jeho prjedawſche měſto pola rěcźnika dawno hižo wobßadźene. Podarmo ßo wón poßlenje tydźenje wſchudźom wo dźěło praſchesche; haj ßami murjerjo, kotrymž ßo ſa pomoznika poſkicźowaſche, jeho wotpokaſachu, dokelž je ſtary a ßłaby. S próſnym żołdkom ßebi wón ſa poßlenje dźeßacź nowych, kotrež mějeſche, poſtromk kupi a ßo wóndano popołdnju w komorje, hdźež w nozy ſpaſche, ſa woknowy kſchiž wobwěßnu. Ssußodża pak běchu to pytli, pſchiběžachu, jeho wotrěſnuchu a ſ woſom do hojerńje póßłachu, hdźež wbohi cźłowjek cźeżzy khory leži.

* Hdyž wóndano popołdnju tſjo młodźi ludźo ſ Barlina, kotſiž běchu na manever pola Spandawa pſchihladowali, pſches tak mjenowany Grunewald do Barlina domoj dźěchu, jedyn ſ nich w jenej dźěri w lěßu hólczeza wuhlada, kiž, kaž ßo ſdaſche, ſpaſche. Bliże ſtupiwſchi ßo woni dohladachu, ſo je hólczež zyły ſedrjeny a mjeſwoczi ſpanjeny, a ſo jeho ſymiza tſchaße. Hólczež, kiž běſche ßnano 13 lět ſtary, nutrnje proſcheſche, ſo bychu jeho ßobu do Barlina wſali. Wón powjedaſche, ſo je ßyn pjekarſkeho miſchtra a ſo je ßo khoſtanja bojo pſched tydźenjom ſtarſchimaj cźeknuł, zyły tydźeń w lěßu wokoło brodźik a ßo jenicźzy ſ jahodami žiwik, dokelž je ßo bojak w wokolnych wßach po proſcheń khodźicź. Wón mózeſche lědma ßam ſtanucź. Młodźi ludźo jeho ßobu na bliżſche dwórniſchcźo wſachu, ſ nim do Barlina dojědźechu a jeho k jeho ſtarſchimaj dowjedźechu. Starſchej pak wulkeje ſtaroſcźe wo njeho měkoj njeběſchtaj, dokelž je jimaj loni hižo ras cźeknuł byk, ale ßo tehdy cźiły a ſtrowy ſaßo domoj wrócźik.

* Hdyž ßrjedu tydźenja cźrjódka hulanow ſ manevera pola Spandawa domoj jěchaſche, njewjedro pſchicźeże. Boże njewjedro do cźrjódki hulanow dyri, jeneho ſ nich a jeho konja ſaraſy a druhich pohłuſchi.

* Spodźiwny kónz mějeſche pſched krótkim ſkórźba na roswjaſanje mandźelſtwa na ßudniſtwje w Frankfurcźe nad Mainom. Żona, kotrejž běſche pſched nětotrymi měßazami muž cźeknuł, na roswjaſanje mandźelſtwa ſkorżeſche. Dokelž żona prajicź njemóżeſche, hdże muž tcźi, tuteho ſjawnje w nowinach na ßudniſtwo żadachu. Ale hiſchcźe do termije liſt ſ Konſtantinopla pſchińdże, w kotrymž muž piſaſche, ſo je k turkowſkej (mohamedanſkej) wěrje pſcheſtupił, żonu proſcho, ſo dyrbi k njemu pſchińcź a jemu jako „prěnja“ żona ſ hoſpoſu bycź. Dokelž w liſcźe 200 toleř pjenjes na pucź leżeſche, żona ſ krótka roſßudźena na termiju a na ßudniſtwo ſabu a do turkowſkeho hłowneho měſta wotjědże.

* Sso khoſtanja bojo, dokelž běſche ßo někak pſcheſchoł, běſche lětża makeho rózka wojerſki pjekař ſ Koſela cźeknuł. Ssydom dnjow poſdźiſcho jeho jedyn bur w ßwojej bróżni w ßynje ſkhowaneho nadeńdże, hdźež běſche pjekař zyły cźaß tcźał, niczo njewužiwajo. Pok ſawutleneho a ſe ſwoſabjenymaj nohomaj jeho ſe ßyna wucźežechu a do Koſela dowjeſechu. W hojerni dyrbjachu jemu wobej noſy wotrěſacź. Nětko ßu jeho ſ wojerſkeje hojerńje puſchcźili; jeho macź po njeho pſchińdże a chze jeho do hojerńje w Wrótßkawju dacź. Oberſt Schmidt je ſa njeſbožowneho dobre ßkowo dał a jemu wucźinił, ſo na měßaz pjecź toleř podpjery doſtanje.

* W Schwerfenje pola Enskirchena wóndano żona, kotraž ma druheho muża, ßwojimaj dźěſcźomaj, wot kotrejuž je jene 15 a druhe 11 lět, poruczi, 16létnu holzu, kotruž běſche ji muž do mandźelſtwa ßobu pſchiwjedł, pokhoſtacź, prajiży, ſo je ji holza něſchto jeji kranuła a je ſjedła. Dźěſcźi ßebi khoſchcźazej toporje wſaſchtej, pſchirodnu ßotru do bróżnje wleczeſchtej a tam tak dołho do wboheho ſtworjenja pjerjeſchtej, doniž ßo holza wjazy njehibaſche. Żałoſtne boloſcże pſchětrawſchi wona ſa dwě hodźinje wumrje. Cźěło wobhladujo lěkař ſpóſna, ſo je ßo holza nutſkownje wukrwawiła. Mazochu a jeje dźěſcźi ßu ſajeli a ßadźili.

* W bliſkoſcźi Oldenburga ßu 18. auguſta make dźěcźo na hroſne waſchnje ſkónzowali. Ssamaſtejaza żona, njedaloko Oldenburga bydlaza, bě dwělětne dźěcźo k wotcźehnjenju pſchijała; bórſy pak bě jej wone wobcźežne, a wona na to myßleſche, kak by jo wotbyła. Mjenowany dźeń popołdnju ßo żona do kerkow poda a tam ſa ſchtom wbohe dźěcźo wobwěßnuwſchi rucźe domoj khwataſche. Sbożowny pſchipad runje jeneho ſchewza do bliſkoſcźe pſchiwjedże; muž żonu cźěkacź wuhladawſchi hnydom na něſchto ſke tukaſche. Wón ſa mordarku běżeſche a ju doßahnuwſchi poliziji pſchepoda. S wobżarowaneho dźěſcźa bě hižo žiwjenje twóchło, a wſchě pospyty, jo wrócźicź, běchu podarmo.

* Na Weimarſko-Raſtenbergſkej żeleſniży njedaloko Großrudeſtedta lokomotiwa 18. auguſta dźěłacź pſchesta, dokelž bě jej para wuſchła. Duž dyrbjachu pucźowarjo a póſtſki ſaſtojnik pěſchi hacź do Großrudeſtedta ſkoku běżecź, ſo bychu cźah ſ cźaßom doßahnuli, ſ kotrymž chzychu ßobu do Erfurta jěcź.

* Kubleŕ ſe wßy Tſchimikau pola Leobſchütza ßo wóndano dohlada, ſo nětotre khude żónki na jeho polu kłóſki sběraju. To jeho tak ſamjerſa, ſo na polo běżeſche a w ßwojim hněwje jenu ſ nich ſe ßwojim kijom tak pſchebi, ſo wboha żónka ſa tſi hodźiny ducha ſpuſchcźi. Nahłeho cźłowjeka ßu ſajeli.

* Dr. Jünemann w Hitzingu pola Wina je ważne nowe wunamakanje cźinił, kotrež ßo w tu khwilu wot awſtriſkeho wójnſkeho miniſterſtwa ſpytuje. Tole wunamakanje gas naſtupa, ſ kotrymž ßo bomby pjelnja. Pſches wutſělenje ßo gas pſches naſtatu cźopkotu ſ bomby puſchcźi a ſchtóž jón ſaßrěbnje, do womory na 2 abo 3 hodźiny panje. Pſches tajke bomby ßo ſa krótki cźaß wjele wojakow k wojowanju njekhmanych ſcźinicź a ſajecź da. Hdy by ßo dr. Jünemannowe wunamakanje woprawdźe trjebacź hodźiło, móhke ßo pſchichodne wójny bjes pſchelecźa krwě wjeſcź.

* 36 lět ſtary Franz Briel ſ Wina, woženjeny a nan jeneho dźěſcźa, běſche jako pſchecźinjeŕ ſnaty. So by jeho polěpſchił, jeho

jeho nan, 69lětny starz, jako sastojnika na swoju fabriku wsa. Dwaj bratraj běschtaj hischcże pola nana. Starz s zykej swójbn w fabrizy bydlesche; jeho syn Franz bydko w khěži napschecžo fabrizy dosta. Dokelž pak wón pschecžinjerski a lohkomyślny wosta, jemu nan bydko sudniszy wupowjedźicź da. Wóndano wjecžor powjesćź se sudnistwa dostawschi Franz nana a zyku swójbu, kotraž psched twarjenjom jemu napschecžo sedźesche, s woknom won hanicź pocža. Nan staže a do khěže k Franzej dźěsche; synaj sa nim pschińdźeschtaj. Hdyž pak nan, prjedy hacž jeho pschewodźerjej, do bydła njeporadźeneho syna stupi, tšelba wrjesnu, a starz snak padźe. Franz běsche nana satšelił. Mjes nim a bratromaj horza bitwa nasta, pschi czimž bu tšelba na drobne kuski rosbita. Skónczńje bratraj mordarja sputaschtaj, a bórsy jeho sajachu. Pola starza běsche lěkarska pomoz podarmo; wón sa bertlik hodźiny wumrje.

* W Jihlawje běsche sebi knjeni, wudowa po lěkarju, psched krótkim nowu słužobnu holzu pschistajiła, kotraž tež hnydom na słužbu pschicźeże. Jeje knižki knjeni do khamora pokoži, do nich ani njepohladawschi. Hdyž knjeni wóndano wjecžor na bjesadźe pobywschi domoj pschińdźe, so wona dohlada, so je schkleńza w durjach do jeje jstwy wurażena. Wó jstwje běsche kschiżny, w kotrejž knjeni wschitke klucže khowasche, wěko wotpaczene, wschitke khamory, kschinje a kaschčiki běchu swotamkane, a sa něhdźe 7000 schěschnakow wschelakich drohotnych wězow běsche kranjene. Słužobna holza pak běsche so s knižkami shubiła. Praji so, so je holza pschewoblekany mužski byk, prawje pscheklepany paduch. Dotal hischcże jeho nimaju.

* S Chinesiskeje so pische: Wobsedźer kupjelow njedaloko města Shanghai běsche sebi wunyślik, so khoroscź, na kotruž hižo dołho czerpjesche, wotbudźe, hdyž mjaso jeneho dźěscźa sjě. Duž psched krótkim starej žonje dźěczo wotkupi, a jeho dźěłaczer dyrbjesche dźěczo skónzowacź. Wo tym shoniwschi wyschnoscź k njemu pschińdźe a dźěscźowe czěło we wulkim hornzu namaka, w kotrymž dyrbjesche so mjaso waricź. Wschitkich, kotsiž běchu pschi njeskutku wobdźěleni, sajachu.

* We wsy Kaliněstije-Kuparjenka w Bukowinje wóndano Boże njewjedro do domu dyri a zyku bursku swójbu, 4 parschony, sarasy; jenož hólczez, kiž běsche s boka doma stał, żiwy wosta, ale běsche khwilu pohłuscheny.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budźe jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach němske žnjowe prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Max Kurt, Gustava Adolsa Pjecha, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, ß. — Franz Korla, njebo Gotthelfa Hermanna Voigta, samkarja na Židowje, ß. — Pawoł Max, Jana Měrka, dźěłaczerja na Židowje, ß. — Jurij Hermann, Handrija Graffa, khěžerja a murjerja w Bosankezach, ß. — Ota Hermann, Jana Pawoła Miczki, murjerja na Židowje, ß. — Hana Wylemina, Handrija Bohuwěra Hajny, dźěłaczerja w Małym Wjelkowje, dź. — Emma Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeli:

Dźeń 14. augusta: Ernst, Jana Měta, fabrikarja w Dźěžnikezach, ß., 1 l. 1 m. 11 d. — 19. Hana Eleonara swudowjena Kunzowa s Ramnjowa, wobydlerka wokrjesneje dźěłaczerńje na Židowje, 76 l. 3 m. 6 d.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3157 měchow.		W Budyschinje 17. augusta 1889				W Lubiju 22. augusta 1889			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	47	9	71	9	41	9	71
"	žołta	8	82	9	12	8	82	9	41
Rožka	50 kilogr.	8	31	8	44	8	—	8	24
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	79	7	14	6	83	7	13
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	50	7	—	7	40
Hroch	50 kilogr.	8	89	10	97	10	—	10	83
Woka	50 kilogr.	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	50 kilogr.	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	16	50	17	50
Bérny	50 kilogr.	1	80	2	20	1	80	2	30
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	1	90	2	20
Pschenična muka	50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	50	13	30	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	50	2	50	3	20
Sslóma	600 "	27	—	29	—	23	—	27	—
Prožata	715 schtuk, schtuka	15	—	26	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 71 np. hacž 9 hr. 85 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 31 np. hacž 8 hr. 50 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 14 np. hacž 7 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 45 np. hacž 7 hr. 70 np.

Dražďanske mjasowe płaczisny: Howjada 1. druzíny 62—68 mk., 2. druzíny 56—60, 3. druzíny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 65—70 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. druzíny 48—68 np., 2. druzíny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 23. augusta: Deschczikojte.

Na pschedań: W Tucźizach žiwnoscź czišło 63 s 23 kórzami.

Pjenjesy w dźělbach wot 600 mk. —30,000 mk. mam kóždy czas po 4% na hypotheku na wupożczenje. Na sastajenje herbstwa abo tež na druhe žadanja so pjenjesy wupożczuja. **Emil Fröde** pschi rybowych wrótkach 10.

Dobry bruny **podsobnik**, kiž je wysche liczby, je w Bosankezach pola **Ponicha** na pschedań.

Stejaza trawa je na pschedań. Dalsche shonicź na Karolinej drósy czišło 9.

Sahon fol. 46 leżomnostnych knihow sa Brěsow, czišło 117 sahonskich knihow, 17 akrow 159 □prutow wulki, s wjetscha s lěsow wobstejazy, ma so swobodneje ruki pschedacź. Kupzy njech so pschipowjedźa w krajnostawskim domje w Budyschinje na hrodowej hasy.

Kowarnja s gratom a wjele dźělom je dla khoroscze wobsedźerja hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź na garbarskej hasy czo. 4 po 2 skhodomaj.

Wschudźe jako najlěpschi srědk psche njerodź snaty

so jenoż wopraudźity takle kupuje:

pschetoż wón je jenoż w bleschkach s mjenom

J. Zacherl

Sawalena blescha.

a njemóże so **psched niczim bólewarnowacź**, hacź psched insektowymi pólvrami, kotrež so **po wasy w papjerje** pschedawaju.

Tež psched wschelakorym podrażowanym „zacherlinom" dyrbi so warnowacź, hacź runje so kóždy **na swoje dobre mjeno hladazy** pschedawar sapreje, podrażowanje a jebanje podpjeracź.

Wotkryta blescha.

J. Zacherl w Winje.

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = = Oty Engerta na snutskownej lawskej hasy,
= = = = G. Holda w měschczanskej hapt.,
= = = = Ernsta Mitascha psched schuleńskimi wrotami,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Alfreda Böhmy,
= **Hrodźischczu** = = Friedricha Arnolda,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Wósborku** = = J. Rämschez herbow.

W ſerbſkich ſtronach je mała korczma, ſa rjemjeßlnika ßo derje hodźaza, ſ kruchom pola wobſtejnoſczow dla hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na garbarſkej haßy 4 po 2 ſkhodomaj.

Dokelž ßym ßebi wulku mlóczazu maſchinu kupił, chzu nowu patentěrowanu **ruczznu mlóczazu maſchinu**, hakle loni kupjenu, pſchedacź, kotraž móże ßo, hdyž ßo ſa tuni pjenjes göpel pſchikupi, tež cźěricź. **Greger**

na knjeźim dworje w Brěſynje pola Hucźiny.

Awkzija.

W Maleſchezach ma ßo **khěża** czo. 73 nëhdże ſe 180 □prutami pola **1. ſeptembra** 1889 popołdnju w 4 hodźinach na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Dalſche je ſhonicź pola wjeßneho ßudnika

Jana Nowaka.

W Maleſchezach, 21. ſept. 1889.

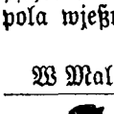

Konje k rěſu

po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje a rukuje ſa to, ſo ßo hnydom ſarěſaju

Gustav Lange

konjazy rěſnik w Shorjelzu na Rósborſkej haßy 33.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po móżnoſczi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdrózſchich druźinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Czíſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucźa jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Na ſzwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Turkowſke ßlowki

najlěpſcheje druźiny porucźa

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

K kermuſcham

porucźam ßwój pſched 1852 wunamakany a ſ kóżdym lětom ßo bóle żadazy, **wote mnje ßameho jenoż prawdźiwy ßo dźěkazy**

korjeńſki wolij (Gewürzöl)

k tykanzy= a ſchtryzlepjecźenju.

Daj tutomu wolijej na pjecźny zokor, kotryž chżeſch pjecźwu pſchiwdacź, nakapacź. Tónle korjeńſki wolij njedawa jenoż tykanzam a ſchtryzlam najkraßniſche dobroßkłodźenje, ale pſchiſporja tež hibanje a hicźe cźęſta. Jena ſchkleńza ſa 20 np. je na $1\frac{1}{2}$ měrzy abo hachtla = $4\frac{1}{2}$ kilo, ſchkleńza ſa 30 np. k 9 kilo (prjedy 3 měrzam), ſchkleńza po 50 np. k 18 kilo (prjedy 6 měrzam) muki doßahajza a maja tutón wolij na pſchedań w **Budyſchinje** knjeża:

Auguſt Bartko,
Gotthard Behrends,
Wilh. Berger,
C. F. Dietrich,
Otto Engert,
E. Glien,
J. T. Glien,
Hermann Gruhl,
Th. Grumbt,
Paul Giebner,
Wilhelm Jacob,
J. G. Klingſt Nachf.,
Hermann Kunack,
Hermann Lemka,
H. Lindner,
Moritz Mörba,
Arno Möckel,
Ernſt Mittaſch,
Richard Neumann,
Carl Noack,
Carl Pötſchka,
Guſt. Poſer,
Ad. Rämſch,
Heinrich Richter,
Wilh. Schamlott,
Schieſchke & Rötſchke,
Strauch & Kolde,
Johannes Wenk,
J. Rämſchez herbja
w Wósborku,
Guſtav Birus
Oskar Methka
Rud. Lehmann
G. L. Loeſcha
} w Kamjenźu

a poruczam ja jich ſklad cźeſcźenym Sserbam a Sserbowkam k dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Heinrich Müller, fabrikant w Lipſku.

NB. Dokelž ßo w nowſchim cźaßu wjele korjeńſkeho wolija pſchedawa, kotryž pjecźwo zyle ſkaſy, dokelž ßo huſto ſchkódne wutki nałożuja, dha proſchu, ſo bychu ßo cźeſcźeni wotebjerarjo pſched ſchkodu wobarnowali a ßwěru na etiquettu hladali, hacź bleſchka a etiquetta mjeno a firmu noßy. **H. M.**

Gumijowe ſchaty
univerſalne ſchaty

porucźa po najtuniſchich twjerdych płaczíſnach

A. Tschentscher

w kupnizy pſchi hłownym torhoſchcźu.

Najlěpſcha

warna a ſkótna ßel

je po tunich płaczíſnach dóſtacź w ßelowymaj ſkładomaj

Ernſta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoſchcźu
w Budyſchinje.

Theodor Nieckseck prjedy Tr. Jermis

twarjerńja maſchinow a porjedźerńja

na Draźdźanſkej dróſy 2 w Budyſchinje

porucźa ßo

k **twarjenju ratarſkich maſchinow** a k jich **porjedźenju, kowarſkich dujakow** (měchow) we wſchěch wulkoſcźach, **piwarnſkich** a **mlynſkich maſchinow, elevatorow ſa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zenteſimalnych moſtowych wahow, wſchěch porjedźenjow** a k **dźěłanju maſchinow wſchelakeje druźiny** po tunich płaczíſnach a dobrym wuwjedźenju.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, ſchampanſke ßadowe wino, pěnjaze limonady, ſodowu a **ſelterſku wodu,** teho runja

jablukowe kißało

najlěpſche k ßolotwi, k ſakładźenju atd. porucźa

hornjołużiſka ßadowa tłóczerńja

dr. **Herrmanna** a **dr. Wetzki**

na ſadnej bohatej haßy 3.

Khofej

paleny hiſchcźe po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hiſchcźe po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoż w derje a cźiſcźeßkodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucźa

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

K kładźenju a ſawarjenju płodow

poruczamoj

kißało k kładźenju, paſteurowu kißałowu eßenzu, woprawdźite winowe kißało, ananas, jamajka=rum, old=jamajka=rum, zymt, naliki, ingwer, vanillu,

pergamentowu papjeru

tołſtu a cźeńku,

ſe ſalizylowej kißalinu a bjes njeje,

ſalizylowu kißalinu, zyły ſchwabel, ſchwablowu nicź, ſchwablowe ſchlebjerdki, cźopy

we wſchěch wulkoſcźach,

„bleſchowy lak“

jara tunjo.

Strauch & Kolde

3 na kamjentnej haßy 3

---

drogowe khlamy k ſkotemu worku.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dóſtacź:

Sſerbſke kmótſtaze liſty.

E. L. Meier, pjezytwarz na ſwonkownej lawſkej haßy 29.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Koprowy vitriol

zyky a tolczeny

k naczinjenju pscheńzy porucza tunjo

Otto Engert

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu žo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Zokrowy syrup

czisteje žłódkoscze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.

na bohatej haßy 16.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likery** po tunich płaczišnach porucza

destillazija

J. G. Klingsta Nachf.

Pschi pschedawanju žo **žerbski** rěczi.

Mjchgawa cjaßniki a je tež derje porjedža.

Srale jabluka k tłóczenju

kotrež móža tschaßene bycz, tola nahnite bycz njeßmědža, kupuje kóždu dźělbu, zentnar něhdže po 2 hacz 3 mk.,

hornjołużiska tłóczerńja žada

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

w Budyschinje

na sadnej bohatej haßy 3.

Pschedawarńja

mydła a žwězow

na mjaßowym torhoschczu 15

porucza wschě druziny **jadriweho mydła, mydła k rjedzenju** a **masanju, wóskowe** a **stearinowe žwězy** dobroczinwemu wobkedźbowanju. **J. G. Illgen.**

Platowe plany

k wosowym pschikrywam žo hodźaze, mało wobschkodźene, po wurjadnje tunich płaczišnach pschedawa

Ludwig Kuhlmann

w kupnizy pschi khownym torhoschczu.

Robert Wagner

samkarski mischtr

pschedawar krótkich a galanterijowych tworow w Bukezach

porucza po fabrikskich płaczišnach **emaillěrowane warne žudobje,** wot lěkarja jako njejědojte spósnate, **želesne žudobje** a **běłoblachowe žudobje, želesne kotły** a **pónowje, płaty, durje, želesny ratarski grat, płokanske deski,** kaž tež najnowósche wschelake galanterijowe twory a lubi pschi khwatniwym poßłuženju najtunische płaczišny.

„Perlasca“

najrjeńscha židźana tkanina, ſ najlěpscheje italskeje židy džěłana, metr po **6** mk. Tuńscha druzina czorneje židy meter po **3** mk.

Richard Gautzsch.

Žonjaze pjesle, paletoty, mantle, žukuje,

tailly, rubischka na hłowu, khapy, kapoty a płachcze žo ſ najrjeńschimi barbami pschebarbja w parnej barbjerni

W. Kellinga pschi žitnych wikach.

W ratarskej schuli w Budyschinje

a w **žadarskej** a **sahrodniskej schuli,** ſ prěńschej sjenoczenej, žo **póndželu 14. oktobra** 1889 nowy wuczbny kurs sapoczńje.

Pschipowjedźenje schulerjow pschijima

direktor **J. B. Brugger.**

Ssadarska a sahrodniska schula

w Budyschinje

porucza žwój wulki wobstej **žadowych schtomow** a to sróstne schtomy a formowe schtomy wschelakoreje druziny a wubjerneje hódnoscze. W schtomowni žo wino njeplahuje. Katalogi darmo a franko.

Sežmahnjene

mužaze žuknje, kholowy, lazy, swjerschniki atd.

žo psches wobarbjenje kaž nowe shotuja w parnej barbjerni

W. Kellinga pschi žitnych wikach.

Poboczne „Tow. Sserb. Burow“ w Klukschu

směje jutsje **njedželu 25. žnjenza** popołdnju w 3 hodźinach poseděnje dla skasanja pschikupnych hnojow. **K. Bukan.**

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Malym Wjelkowje

směje **njedželu 25. augusta** popołdnju w 4 hodźinach **posedzenje.**

Pschedsydstwo.

Hornjołużiske towarstwo k wobstaranju wjeßnych cželadnikow a džełaczerjow

na žerbskich hrjebjach czisło 28

kóždy czaß wjeßnym cželadnikam a džełaczerjam dobru žłužbu darmo pschipokasuje.

Moja praxis žo psches sastupjerstwo bjes pschestacza dale wjedźe.

Dr. med. B. Radza

praktiski lěkar w Biskopizach.

K nalětnemu lěkowanju porucza žylnje skutkowaze

krejczisczaze kapki

psche wumpjeru, lischawu atd.

Rakeczanska haptyka.

Wschě **kolonialne twory,** khofej, zokor, rajs atd. žu najtuńscho dostacz pola **Schischki a Rjeczki** w Budyschinje.

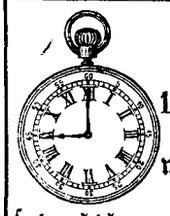

A. Mager

czaßnikar

11 na žerbskej haßy 11.

Wulki skład wschěch druzinow **czaßnikow** ſ dwělětnym rukowanjom.

Porjedzenja žo, kaž je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

20—30 muži

drainirskich džěłaczerjow do džěła pyta **A. Prosk**

w Pschiwczizach pola Huczinu.

Na knježe kubło w Brěsynje pola Huczinu žo k nowemu lětu pschi wyßokej msdže žylny wolazy, a hnydom abo posdźischo wustojny hejtman pyta.

Dwě džełaczerskej žwójbje k nowemu lětu pschi wyßokej msdže pyta pschistajaza žona **Semichowa** na rěsnischej haßy.

16—18lětna holza, kotraž je kóždemu domjazemu džěłu swólniwa, žo pyta w hoscženzu „k skotemu jandželej“ na Hoschiz haßy.

Młody człowjek, kiž ſ konjemi wobkhadžecz wě, žo jako domownik pyta w hoscženzu „k skotemu jandželej“ na Hoschiz haßy.

Hnydom do žłužby pyta 3 pohonczow a 1 žrěnka; k nowemu lětu 1889 pohonczow, wotroczkow, žrěnkow a wolazych, domjaze a hródzne džowki pschi wyßokej msdže

Wackerowa

na žukelnskej haßy 16.

Wotroczkow, džowki, wolazych, džełaczerske žwójby a dójki pschi wyßokej msdže hnydom pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9.

Tyscherskeho wuczobnika pyta **Herm. Hoffmann** w Budyschinje na taschbarku 2.

Sahrodniskeho wuczobnika pyta **M. Kokla** w Ssmjeczkezach pola Panczíz.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Cišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 35. **Sobotu 31. augusta 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W Drazdźanach so pilnje pschihoty k powitanju khěžora Wylema cinja. Khěžor pjecza schtwórtk do Drazdźan pschijědźe. Pjatk so wón s kralom Albertom k paradze do Oschatza poda. Pjatk popołdnju budźe w Drazdźanskim kralowym hrodźe hoscźina, wjeczor saklowy cah, pschi kotrymž so 9000 wosobow wobdźěli, na to hołdowanje města Drazdźan. Ssobotu so khěžor s nowa do Oschatzskeje krajiny poda, so by pschi manevrje zyłeho sakskeho wójska pschitomny był. Tón samy dźeń wjeczor smeje so galapschedstajenje w kralowskim dźiwadle. Njedźelu so wot wójska pólna Boża słužba wotdźerži. Póndźelu rano khěžor s nowa k manevram wotjědźe, tola so do Drazdźan sasso njewróći, ale so hnydom do Hannovera poda, so by pschi manevrach hannoverskeho armeekorpsa jako najwyschschi wójnski roskasował swojeho sastojnstwa hladał. Pódla khěžora Wylema wotcakuja w Drazdźanach k manevram bajerskeho prynza Leopolda, braunschweigskeho prynza-regenta Albrechta, saksko-weimarskeho wulkowójwodu a wjerćha s Reuß Hendricha XIV. W khěžorowym pschewodźe budźa wschitzy němszy a wukrajni wojerszy sastupjerjo, kotsiž su w Barlinje samołwjeni. Něschto nowe pschi khěžorskej paradze budźe, so budźa nasche 3 bataillony honjerjow nimo khěžora skoku defilěrowacź. Na tajke waschnje defilěrowacź je wosebitosćź italskich alpenskich tšelzow a je so khěžorej Wylemej pschi wulkej paradze w Romje jara spodobało.

— Na swojim pucźowanju po Elsasu a Lothringskej je so khěžor pjatk tydźenja na dalschi pucź se Straßburga do Metza nastajił. Jězba se Straßburga do Metza so dobycźerskemu cźahej runasche. Wschě dwórnischcza běchu krasnje wupyschene, a lud, na nich shromadźeny, khěžorej a jeho wysokej mandźelskej se sahorjenjom napscheczo juskasche. Tšelenje s kanonow khěžorowy pschikhad do Metza pschipowjedźi. Pschihoty k powitanju khěžora běchu w Metzu wurjadnje wobschěrne. Wupyschenje dróhow bě jara bohate, khorhoje se wschěch domow smahowachu a na dróhach ludowe cźrjódy po tysazach žołmjachu. K cześći khěžoroweho wopyta so sakkadny kamjeń k pomnikej khěžora Wylema I. połoži. Pjatk wjeczor khěžor do hłowneho města westfalskeje provinzy, Münstera, wotjědźe a so njedźelu rano do Potsdama wróći.

Awstrija. Czescha su so do njemakeho roshorjenja psches to stajili, so je knjezerstwo cześke studentske cźitanske towarstwo w Prasy, akademicki čtenařský spolek, rospuschcźiło. Towarstwo je pjecza swoje wustawki pschestupike. Wone je k internationalnemu studentskemu sjězdej do Parisa deputaziju pósłało, kotraž je Parizskim studentam adresu, se sahorjenymi słowami luboscź Czechow k franzowskemu ludej wobkrucźazu, pschepodała. S tym je pjecza studentske cźitanske towarstwo na polo politiki stupiło, schtoż jemu po jeho wustawkach dowolene njeje. Bjes cześkim ludom je rospuschcźenje towarstwa powschitkownu roshorjenoscź sbudźiło, a dźensa so hischcze njeda wotmerićź, kajke politiske scźěhwki smeje knjezerstwowy wukas sa sobu. Tak wjele je wěste, so so psches njón wez Starocźechow, kotsiž nětcźische knjezerstwo se wschěmi mozami we wschěch prascheńjach podpjeraju, njespěchuje. Rospuschcźenje cźitanskeho towarstwa budźe sasso woda na młyn Młodocźechow. S nowa so jim nětko witana składnoscź poskicźi, nětcźische knjezerstwo pschimacź a Starocźechow wusměchowacź, kotrychž podwólnoscź a poddanoscź knjezerstwo pjecza s njedźakom a njepschecźelnoscźemi mytuje. Khmańschi srědk k agitaziji pschecźiwo starocźeskej stronje sebi Młodocźescha pschecź njemóża. Cześke akademiske cźitanske towarstwo je móhł rjez kolebka kulturneho roswicźa cześkeho luda. Wone je so w lěcze 1849 sałożiło a bjes pschestacźa hacź do nětka wobstało. Wschitkich znamjenitych cześkich politikow, spisacźelow a muzow, kotsiž su sebi sasskužby wo cześki lud dobyli, towarstwo k swojim sobustawam licźi.

Schwajzarska. Sozialistojo w Schwajzarskej su najziwischu agitaziju s tym wotpohladom roswili, so bychu, jeli mózno, wulku liczbu podpismow sa petiziju sehnali, žadazeje, so by so srjadowanje sastojnstwa swjaskoweho rěcznika prjedy wot luda sa dobre spóznało, hacź so swjaskowy rěcznik wot swjaskoweje rady postaji. So by so tole žadanje dozpiło, je 30,000 potpismow trjeba. Zyła Schwajzarska je teho dla do agitacznych wokrejsow dźělena, a w kóždym je wosebity wubjerk srjadowany. Ssrjedźischczo agitazije je město Bern, a sozialistojo maja sa swoje wotpohlady, kaž je so pokasało, tez doscź pjenjeznych srědkow.

Franzowska. Wot Boulangeroweho sasudźenja je so srjedu wot jeho pschiwisowarjow prenja wulka manifestazija pschecźiwo knjezerstwu měła. W zyrkusu Fernando so shromadźisna, wot 5000 wosobow wopytana, wotdźerži, w kotrejž boulangistiski sapósłanz Laguerre jako skórzbnik pschecźiwo knjezerstwu wustupi. Shromadźisna po namjecze Laguerra knjezerstwu njedowerjenje, Boulangerej pak polne dowerjenje wupraji. Pscheds zyrkusowym nutskhodom so halekowaze ludowe cźrjódy cźischcźachu, kotsiž do polizistow s kamjenjemi mjetachu. Jězdna měschcźanska garda bě nusowana, pschecźiwo herjekarjam sakroczicź a mnohich sajecź.

Jendźelska. W Londonje je wulki strajk dźěłacźerjow wudyrił, kotsiž na dokach dźěłaju, to je na městnach pschi brjosy reki Themsy, hdźez so twory s łódźow na kraj abo s kraja na łódźe woza. Něhdźe 100,000 muži je dźěło složiło. Scźěhwki tuteho powschitkowneho wulkeho strajka su sa zyłe łódźstwo, tak daloko hacź je na Londonski pschistaw swjasane, sa wikowanje a wobkhod, haj samo sa pschiwoženje zyroby do Londona jara njelubje cźucź. W dokach steji na 60 łódźi, s kotrychž abo do kotrychž maja so twory wosycź. Wschelake twory, kotrez so s cźasom wuwjesli njejsu, su so psches to skasyke, wosebje mjaso, pjerisna a sad. Wjele tajkeje, wosebje s Němzow pschiwjeseneje twory su saniczicź dyrbjeli. Mnohe fabriki su s dźěłom pschestacź dyrbjake, dokelz je jim wuhlo abo material k dźěłu wuschoł. Najwjetscha Londonska gasowa fabrika, kotraž $^4/_5$ města s gasom sastaruje a gas sa 50,000 dróhowych latarnjow podawa, budźe bórsy k swjatokej sasudźena. Schto to rěka, London w cźmowocze wostajicź, kajka nusa a strach sa jeho wobydlerjow psches to nastanje, njetrjeba so wukoźicź. Hacź runje Londonske wobydlerstwo psches strajk same cźezko cźerpi, wone tola na stronje strajkowazych dźěłacźerjow steji a jich žadanje sa powyschenjom msdy podpjera. Jich wobstejnoscźe su tez woprawdźe srudne. Msdu, kotruž sebi

woni ſ dźěla wob dźeń ſaßkuža, wyſche 25 nowych pjenjezkow njeńdźe. So ſprawny cžlowjek pſchi tym wobſtacź njemóže, do woczow pada. Hacž dotal ßu ßo ſtrajkowazy dźěłacźerjo ſ měrom ſadźerżeli. Njedźelu ßu woni w Hydeparku a na druhich Londonſkich měſtnach ſhromadźiſny wotdźerżeli. Mnoſy druſy dźěłacźerjo, kotſiž ßebi pſcheja, ſo bychu dokſzy dźěłacźerjo ßwoje żadanje pſchecźiſchcźeli, ßo k nim pſchiſamknuchu a na 60,000 muži w ſrjadowanym cžahu pſches měſto cžehnjeſche. Polizija bě lědma widźecź. W Hydeparku, hdźež bě na 100,000 woßobow ſhromadźenych, běſchtaj jenoż dwaj jěſdnaj poliziſtaj pſchitomnaj. Dźiwnje ßo poßłucha, ſo ßo wot tejele njeßměrnje wulkeje hromady ludu nihdźe měr kaſyk njeje. W druhich krajach by ßo ſ cźeźka tajka hobrſka ſhromadźiſna tak měrnje wotbywała. Hacž budźa ßo dokſzy dźěłacźerjo dale w ſakońſkich mjeſach dźerżecź, nad tym poczinaju dwělowacź. Direktorojo dokow mjenujzy na żane waſchnje ſwólniwi njeißu, żadanja dźěłacźerjow dopjelnicź. Boja ßo nětko, ſo budźa dźěłacźerjo, pſches pſchecźiwjenje dokſkich direktorow ßo rosnjemdriwſchi, w dokach a woßebje na łódźach ſchkodu naczinicź pytacź. Duž ßu mnoſy wobßedźerjo łódźow je pola ſawěſcźenſkich towarſtwow ſawěſcźicź dali. Londonſka garniſona je ßo zyle ſ cźicha poßylnika a wojazy ßo w kaſarmach hotowi dźerża.

Rußowſka. Ruſki zar je ſchtwórtk rano ſe ßwojej mandźelſkej a ſ zarjewiczom (krónprynzom) do Kopenhagena k danſkemu kralej na wopyt pſchijěł. Wón budźe pjecża pola ßwojeho pſchichodneho nana hacž do ßrjedź oktobra ſ hoſcźom. Do tuteho cžaßa jeho po tajkim w Barlinje njewotcžakuja.

Turkowſka. Sběžk na kupje Krecże, kiž bě po wudawanju turkowſkeho knjeżerſtwa hižo podtłóczeny, je ſ nowa wudyrił abo drje ſ zyła podduſcheny był njeje. Pola Sospelagana je ßo ſańdźeny tydźeń wótra bitwa bjes turkowſkimi wojakami a ſběžkarjemi měła, tola kajki je jejny wukhód był, njeje ßo hiſchcże naſhoniło. Sda ßo, ſo ßu kſcheſcźijenjo ſaßo k bróni pſchimnuli, dokelž turkowſke knjeżerſtwo myßlow nima, ani najponižniſche a najmjeńſche żadanja kſcheſcźijanſkeho wobydlerſtwa dopjelnicź. A tola ßu w tu khwilu kſcheſcźijenjo na Krecże tak derje kaž bjes prawa. Turkojo ßmědźa jich bjes khoſtanja wurubicź, kónzowacź, jich na wſchě waſchnje pſcheſcźěhacź, jich domy ſapalecź a jich winizy a pola ſapuſcźecź. Ssamo cźěła kſcheſcźijanow Turkojo na pokoj njewoſtaja. Woni je ſ rowow ryja, je wohidźa a druhe hroſnoſcże cźinja. W ßußodnym grichiſkim kraleſtwje, do kotrehož wſchědnje cźeknjeńzy ſ hromadami ſ Kréty pſchikhadźeja, ßu powjeſcże wo turkowſkich żadławoſcźach bjes ludom najhłubſche pohórſchenje ſbudźiłe. Jeli ſo budźa ſrudne wobſtejnoſcże na Kretiſkej kupje dale tracź, njebudźe grichiſke knjeżerſtwo ſadźěwacź móz, ſo cźrjódy grichiſkich dobrowólnikow kretiſkim ſběžkarjam na pomoz poczahnu a jim bróń a muniziju póſcźelu.

Ameriſka. Hižo woſpjet je bjes knjeżerſtwom poknóznych amerikanſkich ſjenoczenych ſtatow a Jendźelſkej k ſwadźe dla rybarſtwa w Behringowym morju doſchło. Sjenoczene ſtaty na tym wobſteja, ſo łódźe druhich krajow prawa w mjenowanym morju, ſ krajom ſjenoczenych ſtatow mjeſowazym, ryby łojicź, nimaja. Dokelž jendźelſke łódźe na to njedźiwajo pſchezo ryby w Behringſkim morju łojachu, ßu ſkónczńje amerikanſke łójnſke łódźe dwě ſ nich ſajake a wjele druhich pſchepytake. Jeli ſo jendźelſke knjeżerſtwo pſchecźiwo njepſchecźelſkemu ſadźerżenju ſjenoczenych poknóznoamerikanſkich ſtatow k jendźelſkim poddanam ſ rosßudźenoſcźu njeſakrocźi, budźa teho dla wěſcże bórſy knjeżerſtwu w jendźelſkim parlamencże poroki cźinicź.

— Wójna bjes wobydlerſtwom Haitiſkeje kupy, w Karaibiſkim (ßrjedźi-amerikanſkim) morju leżazeje, je na khwilu ſkónczena. General Legitime, kiž ßo hiſchcże w měſcże Port-au-Prince dźerżeſche, hdźež je wóndano mnohich jatych na żadławe waſchnje moricź dał, je ſ měſta ſkradźu twóchnuł, kotrež je na to jeho dobycźerſki pſcheczíwnik, general Hippolyte, wobßadźił. Tutón je runje tajki njekraßnik a żadławz kaž Legitime. Duž ßo boja, ſo bórſy ſaßo na kupje njeměry wudyrja.

Sprawnoſcź najdlěje wobſteji.

W cźmowej hórſkej ſchkałobje tak mjenowany „Spaleny Młyn“ leżeſche. Wobßedźerjej młyna, bratraj Kurjo, běſchtaj ßwojich wjele pjenjes dła w zyłej wokolnoſcźi ſnataj. Na ßwoje bohatſtwo ßebi wjele bycź daſchtaj a běſchtaj hordaj a ſ wyßoka; duž jimaj nichtó dobry njebě, a w ßußodnych wßach móhł rjez żaneho jeniczkeho pſcheczela njemějeſchtaj. Ssamotnaj na ßwojej wulkej leżomnoſcźi hoſpodarjeſchtaj ſ jenej dźowku a ſ młynſkim, kotrajž hižo łěto pola njeju ßłużeſchtaj; to běſche jara wjele, pſchetoż w Spalenym Młynje ßo cźeledź cźaſto měnjeſche, a rědko tam żadyn cźeladnik dłěje hacž nětkotre měßazy wutra. Nětuſchi młynſki a dźowka pak mějeſchtaj wſchelake pſchicźiny, ſo woſtacź hladaſchtaj. Młynſki, kotremuž Anton rěkachu, běſche ßyn khudeje wudowy ſe ßußodſtwa, dźiwajo na ßwoju macź, kotruž ſe ßwojej mſdu podpjeraſche, wón dale do zuſby njechaſche. Pódla teho jeho luboſcź k rjanemu holcźu we wßy dźerżeſche, ſ kotrejž ßo wón wot makoſcże ſnajeſche a ſ kotrejž běſche wotroſtk. Rjana Hanka běſche dźowka najbohatſcheho bura w zyłej wßy, kotryž nihdy dowolił njebudźeſche, ſo ßo jeho dźowka ſa khudeho młynſkeho wuda. Ale luboſcź dźě ßo ſa ſamoženjom a powołanjom njepraſcha; luboſcź ßo ſ nadźiju żiwi, a hdyž hinak bycź njemóže, też ſ boloſcźu a ſrudobu. Anton běſche hižo ſpokojom, jeno ſo ßmědźeſche kóždu njedźelu pola ßwojeje macźerje pobycź a lubu wohladacź. Khwatniwe poſtrowjenje, luboſcźiwe pohladnjenje, pſchecźelne, ſkradźu ſchepnjene ßłowczko ſa zyły ſbytny tydźeń doßahaſche jemu żiwjenje ſnjeßne ſcźinicź. Dokelž běſche wón ſprawny a pěkny cźłowjek, ßwoju pſchißłuſchnoſcź cźinjeſche a ßwoje dźěło doſcź roſumjeſche, wobßedźerjej młyna pěkniſcho ſ nim wobkhadźeſchtaj, hacž ſ prjedawſchimi wotroczkami; tola pak někak ſ wyßoka na njeho pohladowaſchtaj, ſo jimaj tak prawje dobry bycź njemóżeſche. — Hinak běſche ſ młodej dźowku, rjanej a ßylnej holzu, kotraž ßo pſchede wſchěm ſtarſchemu bratrej Jurjej ſpodobaſche. Wona w młynje hoſpodarjeſche, mějeſche zyły dom wobſtaracź a cźinjeſche, jako by knjeni była. Nimo wole Anton druhdy mjes dźowku a ſtarſchim młynkom něſchtożkuli pytnu, ſo móżeſche lědma hiſchcże dwělowacź, ſo ßebi bliże ſtejitaj. Dokelž jeho to njenaſtupaſche, ßo dale wo to njeſtaraſche a kaž hewak ßwoju pſchißłuſchnoſcź dopjelnjeſche, ßo mało wo to ſtarajo, ſchto druſy w domje ſapocźinaju. Wot nětkotreho cźaßa pak bě ßo holza, kiž běſche hewak dobra duſcha, hladajzy pſchemeńika. Hewak ſtajnje wjeßoła, wona na jene dobo ſrudna a wobużna bycź pocża; jeje młódnej cźerwjenej lizy běſchtej woblědnułej; jeje wocźi běſchtej cźaſto ſapkakanej. Nimo wole běſche Anton junu ſe ßwědkom wótreho roſrěcźowanja, kotrež ßebi pſchipadnje wotpoßłucha. Wón mějeſche na łubi něſchto cźinicź, hdźež běſche muka nakopjena, a ſady měchow ſkhowany na jene dobo młynka a dźowku wuhlada. Wobaj mějeſchtaj ſa to, ſo jeju nichtó njewobkedźbuje. Holza płakaſche a ſadwělujo ruzy łamaſche, mjes tym ſo Jurij, kiž běſche hewak tak ſ krótka a nahły, poł wótſje ſ njej rěcźeſche, ßo prózujo ju ſměrowacź, ſchtož też ßo jemu ſa khwilu radźi. Dokelž běſchtaj wot njeho ſdalenaj, a dokelž młyn klepotaſche, Anton ſroſumicź njemóżeſche, ſchto po prawom mějeſchtaj. Bórſy też wón na ſpodźiwny podawk ſaßo ſabu, dokelž mějeſche ſe ßwojimi ſtaroſcźemi cźinicź doſcź.

Poßleni krócź we wßy pobywſchi běſche mjenujzy ſhonił, ſo ßo jeho ßamßny knjes wo Hanku prózuje, kotruž wón ßam njemějo ani najmjeńſcheje nadźije lubowaſche, a ſo je ju jeje nan hižo młynkej ßlubił. Bližſche dny dyrbjeſche ßlub bycź, a něſchto njedźel poſdźiſcho kwaß. Podarmo Anton hladaſche, ſ lubowanym holcźom porěcźecź, ſo by ſ jeje ßamßneho rta wěrnoſcź ſhonił. Strach a nadźija ßo w jeho wutrobje wotměnjeſchtaj; jemu ßo wěricź njechaſche, ſo je jemu Hanka njeßwěrna; wón pak ßebi tež myßlicź njemóżeſche, ſo jeho macź njewěrnoſcź rěcźi, kotraž běſche jemu to wupowjedała, njewjedźo, kak hłuboko ſ tym wutrobu ßwojeho ßyna rani. Sadwělujo ßo wón ſ macźerju roſßohnowa a po wßy k domej dóńdźe, hdźež luba bydleſche, ßo nadźejo, ſo ju tola hiſchcże wohlada a ſ njej porěcźi. Mjes hakuſatymi ſchtomami w ſahrodźe ſkhowany wón dych ſadźerżujo łakaſche, a hdyžkuli ßo khěžne durje wotewrichu, jeho wutroba tak wótſje pukotaſche, jako by ßo jemu wutrobno puknucź chcżyło. Běſche hižo poſdźe a ßo hižo ßměrkaſche; ale wón ßo pſchezo hiſchcże roſßudźicź njemóżeſche ßo do młyna wrócźicź. Jemu běſche, jako by wot teho, hacž Hanku wohlada abo niz, żiwjenje a ßmjercź wotwißowała, jako dyrbjak ji hiſchcże junu wſchitko prajicź, ſchtož jeho wutrobu cźěßnoſcźeſche. Wona njepſchińdźe; ſa to pak jeje nan pſchińdźe ſ bratromaj Kurjo, kotrejuž bohaty bur pſchewodźeſche.

„Duž pſchi tym woſtanje“, bur k ſtarſchemu dźeſche; „Wy budźecże mój pſchichodny ßyn. Jutſje do młyna pſchińdu ßebi Waſche wobßedźenſtwo wobhladacź; potom ßo dorěcźimy, a pſchichodnu njedźelu hižo móże ßlub bycź.“

„Muž a ßkowo“, Jurij rjeknu, burej ruku ſawdawſchi.

„Sſkowo a muž“, tutón wotmolwi a Jurjej prawizu ſawda.

Anton běſche ſa ſchtomami doſcź ßłyſchał; nětko wjazy na wěrnoſcźi dwělowacź njemóżeſche. Kaž ſlemjeny wón domoj khabłaſche; k jeho nohomaj w młynſkej hrjebi napjata woda ſchumjeſche, jeho, kaž ßo ſdaſche, wabjo. Nimo wole ßebi wbohi pachoł pſcheješche, ſo by na jeje najhłubſchim dnje wotpocźował; ale wón ßebi

na ßwoju wopuschczenu macz pomyßli, a kajki hrĕch wobeńdże, hdyż ßebi żiwjenje wosmje. Khĕtsje, jako by spytowanju czeknucz chzyk, wón psches wyßoku ławu bĕżesche, kotraż psches hrjebju a na bliżschi pucz do młyna wjedżesche. Hdyż wón do domu stupi a chzyschе mjelczo k ßwojemu ßamotnemu lĕhwu krocżicz, jeho blĕda dżowka wotczakowasche; strachocżiwje ßo wona sa bratromaj praschesche, hacż je jeju ßnano wo wßy wohladak abo schto wo nimaj ßłyschak.

„Myßlu ßebi", wón wotmolwi, „so dyrbitaj bórsy pschińcz, khiba so staj ßebi hischcże do korczmy saschkoj, k czemuż bĕschtaj, każ ßo mi sdasche, nakhilenaj."

„A je dha wĕrno", ßo holza ßo hladajcy roshorjejo praschesche, „so je ßo Jurij s bohateho Wiczasowej dżowku ßlubił?"

„Schto móże Tebi wo to bycz?" Anton snapschecżiwi.

„Schto móże mi wo to bycz?" ßo holza hórko wußmja. „Tu ßo njesboże stanje, Czi ja praju, wulke njesboże. Ale wón njech mje sesnaje."

„Chzesch dha jemu sadżĕwacz?"

„To chzu, haj, to chzu", holza bórbotasche a potom s njemdrej rossbudżenosczu pschistaji: „Wón ßo żenicz njeßmĕ; to nihdy njepschidam."

„Ty drje rosuma nimasch? Njewĕsch, schto rĕczisch."

„Dżiwa njeje, je-li so rosum shubju. Ale mi ßo wĕricz njecha, so móże Jurij takle njeduschny bycz."

Pschi tym wona s khloßom płakasche a ruzy łamasche, so bĕsche srudnje pschihladowacz, czim srudnischo sa wboheho Antona, kotremuż ßo podobnje dżĕsche a kotremuż bĕsche teho dla njesbożownеje dżowki dwójzy żel. Każ bĕsche widżecz, budżesche jemu wona rada ßwoje potajne horjo dowĕrika, ale żónska hańbiczіwosczu ju sdżerżowasche ßo jemu ßwojeho hrĕcha wusnacz. Ssnano budżesche hischcże k temu dóschło, njebudżeschtaj-li ßo mjes tym bratraj wrócżikoj, sadżĕwawschi na to waschnje dalschej jeju dowĕrliwej bjeßadże. Dó jstwy stupiwschi Jurij czmowje na wobeju pohlada; każ ßo sdasche, jemu prawje njebĕ, so jeju hromadże nadeńdże.

„Je posdże", wón morkotajo dżesche; „dżitaj do koża!"

Dżowka mjelczіzy poßkuchasche a ßo wotßali; w durjach ßo hischcże junu wobroczi a młynkej w runej mĕrje do woczow hladasche, jako by jeho najpotajnische myßle shódacz chzyka; potom hłuboko sdychnu a do łubineje komory po sthodże horje dżĕsche, mjes tym so ßo Anton do ßwojeho kuta zyle blisko pschi młynzy poda, hdyż ßo swoblekany na kożo lehnu. Bratraj hischcże khwilu wó jstwĕ wostaschtaj a ßo hacz do połnozy jara należnje rosrĕczowaschtaj.

„Boju ßo", Bernhard dżesche, schtoż bĕsche młódschi, „so budże Czi holczіsko hischcże schpaki czinicz, je-li so ji hubu njesatykasch. Najlĕpje budże, Ty ji jutsje rano wĕsty pjenjes ßadżisch a ju s domu wużohnujesch, prjedy hacż Twój pschichodny nan pschińdże."

„Dha ju mało snajesch", czmowy Jurij snapschecżiwi; „ta tak lóhzy njepóńdże; hłupa kosa dżĕ ßebi myßli, so ßebi ju wosmu."

„Na to ßebi tola żenje myßlik njeißy?"

„Psche czo hischcże ßo praschesch? Ale tajke holczіsko ßo cże dżerżi każ klĕschcz, kotryż wjazy wotbycz njemóżesch."

„A tola dyrbisch wĕzy kónz sczinicz tak abo hinak. Ludżo bjes teho hižo wschelako wo namaj rĕcża, dokelż ßo s nimi towarschicz njechamoj."

„Schto mje ludżo staraju! ja ßebi s jich bladow ßmorże sczinju; pschetoż ja żaneho człowjeka njetrjebam. Zyła wjeß njech mi na pĕz lĕse; a je-li so mi nĕchtó pscheblisko stupi, chzu jemu pucże pokasacz, so dyrbi na mnje spominacz a so tak lohko wjazy hubu pschecżiwo mi njewoczini."

„To wschak je wscho dobre; ale hdyż stary Wicżas abo Hanka wo tejle wĕzy shonitaj, s Twojeho ßluba niczo njebudże. Holza, każ ßo sda, bjes teho runje salubowana do Tebje njeje."

„Runje teho dla dyrbi moja bycz. Ja hižo chzu ju nusowacz mje lubowacz."

„Ty ßy tola spodżiwny człowjek. Daloko a schĕroko żaneje holzy njeje, kotraż by se wschĕmi dżeßacżimi porstami sa bohatym Spalenym młynkom njehrabała, a Ty na tym wobstejisch, so dyrbisch runje Hanku mĕcz, kotraż ßo do Tebje wohlada a ma wĕsche druheho lubeho."

„To je moje wjeßele", ßo se skobami ßmĕjo czmowy Jurij wotmolwi; „mje jeniczży to wabi, schtoż dyrbju ßebi s prózu a se strachom hakle dobycz. Pomnisch hischcże, kak ßym małe dżĕczo na najwyschschu jĕdlu kasyk młode ptaczki wuběracz, pschi czimż budżech ßebi junu pschi ßamym schiju swinuk; kak ßym ßo ßmjercz hanjak nĕkajku hubjenu mjetel doßahnucz —"

„A ju doßahnuwschi ßy ji kschidleschka swottorhak."

„To je ßo se skobami a s njemdrosczu stało, dokelż ßo mjersach, so je mje hłupe swĕrjo tak dołho sa nóß wodżiło. Zyle tak ßo mi nĕtkle s Hanku dże, kotraż — to derje wĕm — wo mnje njerodżi. Ale nĕtko ßebi ju najebacz wscheho wosmu; a wona dyrbi shonicz, schto to rĕka, ßo mużej, kajkiż ja ßym, sapjeracz. Je-li so hižo nĕkajkeho lubeho ma, — czim lĕpje; tón njech ßo mje hlada."

(Pokracżowanje.)

Poł pódkowa.

(Bajka.)

Sslónczko tak horzo palesche,
So wonka ßo wscho ßmalesche;
Liscżo bĕ każ wscho sejkhnjene
A rózicżki każ sprażene.
Wschón żahły bĕ pĕsk na pucżu,
Hicż po nim, njebĕ k wjeßelu.

Nasch Knjes pak bĕ ßo na pucż dał,
Ssej ßwojich pósłow ßobu wsał.
S nim dżesche Jakub, Bartrom, Jan,
Filip a Domasch. — Pĕtr pak ßam.
Tón bĕ dżenß' samyßleny wschón,
Jom' bĕ, każ mĕł wón ßłódki ßón.

Haj, jom' ßo nĕschto dżijesche,
So smĕje sbożo najwjetische,
Hdyż budże rĕkacz: „Nasch Knjes je
Nĕt' kral na horje Zionje!
Tam ßyda wón na rjanym trónu,
Ma na hłowje wscho stotu krónu
A szeptar w ruzy, hród sa dom.
Kóżdy jom' ßłuży s wjeßelom!"

„Tehd' budu (Pĕtr ßej sawyska!)
Pschi nim sa prĕnjoh' bohota,
We rjanej drascże b'du móz khodżicz
A dobre jĕscz. — To b'dże mi ßłodżicz!
Aj, to b'dże hinak, hacż nĕt' je,
Hdyż dyrbju lĕhacz na ßłómje
A pĕschi boßy wokoł' cżahacz,
Wschón sprózny druhdy dale ßahacz.
Pon dam ßo wosyczs konimi
We knjeżskim wosu — s schtyrimi!"

Takle ßo Pĕtrej dżało je,
Hdyż duzy dale krocżesche.

Duż na njoh' nasch Knjes sawoła,
A s porstom na pucż pokasa:
„Hlej, Pĕtrje, tam poł pódkowa!
Sbĕhń ßej tón, tyhi jón do saka.
Ta wĕz czi njeb'dże bjes dżaka!"

Pĕtr czini, każ był njeßłyschał,
Schtoż jom' nasch Knjes bĕ pschikasał,
Ssej myßli (— dżiwa hłowa ta!)
„Hy, najebacz poł pódkowa!
Ej, njech tam leżi moje dła!"

Nasch Knjes pak je ßo nad nim ßmilił
A ßam ßo po tón pódkow skhilił,
Je ßwój pucż s mĕrom schol pschez' dale,
Ssej mjelczo prajił: „Pĕtrje — ale!"

Tak pschińdżechu nuts do mĕstka.
Tam wuhlada Knjes kowarja,
Jemu wón pódkow pokaże:
„Schto sa njón, mischtrje, placżicże?"
„Tsi now'!" jom' mischtr wotmolwi.
Knjes wsa je, myßlo pschi ßebi:
„Pĕtr b'dże ßo mi żno khileczi!"

Nóżk haßy ßyda s wischnjemi
Wischnjeк. K njom' nasch Knjes pschi-
A wotkupi jom' sa tsi now' [stupi
Poł kopy rjanych wischniczżkow.
Te skhowa ßej wón do drasty
A czehnje haßu po haßy,
Hacż njebĕchu saß' psched mĕstom
Na pucżu, hdyż ßo dżĕsche dom.

Sslónczko h'schcże pschezo palesche,
Duż Pĕtr wschón laczny jachlesche.
„Móhł jeno", pocża żalosczicz,
„Sso s kapku wody wokschewicz!
Ach, było 'noż tu żórleschko,
Kak seßłodżiło by mi s njoh'."

Knjes czini, każ był njeßłyschał,
Schtoż Pĕtr bĕ wot ßo ßłyschecz dał.
Wón dże se ßwoj'mi półłami
A s lubosnymi wuczbami
Jim wokschewi wschĕm wutrobu,
So wschitzy wjeß'le mĕjachu
Nad wschĕm, schtoż bĕ jim powjedał,
Też rjane pschirunanja dał
Wo ßwojim Bożim kraleßtwi,
Kiż nima runja na semi.
Kral bĕ drje po sdaczu wón khudy,
Najwyschschi knjes pak sa wschĕ ludy,
A psched nim dyrbi ßo wscho klakacz,
Na sbożnosczwot njoh' kóżdy czakacz.

Bjes tym, so takle pucżuja,
Ssej do drasty Knjes pomaża
A puschczi na pucż wischniczżku.
Pĕtr skhili ßo, ßej hrabny tu,
Ju hnydom do rta tyknu ßej.
— To bĕ schto psche picże! — haj, hlej!
A saßo druhu wischniczżku
Tam widżi leżo na pucżu!
Też po nju skhili ruczże ßo.
Kak rjenje khłódne bĕ wscho to!

Takle je Knjes h'schcże puschcził wjele
Tych wischniczżkow tam na pucż dele.
Pĕtr pak ßej wschitke seshraba,
Wscho laczny kóżdu spożera,
Je khilał ßo a njeje wustał,
Hacż njebĕ poßlenju s nich dostał.

Nĕt' hakle ßo Knjes wobroczi
A Pĕtra takle powuczi:
„Ta mała wĕz czi njebĕ w hódż!
Wo ßnadnischu ßy tsizecz' krócz
Sso dyrbjał khilecz — to bĕ msda
Wot twojoh' wulżyczinjenja!
Wot khilenja cże khribjet boli,
Wscho sa to, so mi njebĕ k woli!"

Ze Serbow.

S Budyschina. Nasch luby njebocżicżki Ssmoleŕ bĕsche junu pschi składnosczi wulkeho spĕwanskeho ßwjedżenja pod hrimotazej ßławu ßkowo prajił: „Sserbska rĕcz a spĕw stej »hoffähig«." K temu mózemy po Wettinskim jubileju pschistajicz: „a ßerbska drasta je też hoffähig". Sserbske wotdżĕlenje hołdowanskeho czaha je ßo po wjelestronskim wobkrucżenju na kralowskim dworje, to rĕka pola nascheho lubowaneho krala a jeho mandżelskeje a wschitkich woßebnych knjezich, kiż tam pschikhadżuja, tak spodobało, so ßo wo tym skoro wschĕdnje tam rĕczi, woßebje je, każ ßłyschimy, hnadna kralowa wospjet prajika, so ßu ßo jej ßerbske kwaßarki najlĕpje spodobale. Ssłyschcże ßerbske żony a holzy: Wascha rjana pschistojna ßerbska drasta njeßłuschа wjazy do khamora abo do kschinje, ale na wasche cżĕło! Chzemy tola jako Sserbja tule składnosczi wużicz a naschu ßerbsku drastu saßo k czesczi pschinjesczi. S wjele stron je ßo hižo czasto wobżarowało, czeho dla ßo tola nasche Sserbowki wjazy ßerbske njewoblekaju? Na to ßo stajnje wotmolwja: Haj wona wjazy móda njeje a ßerbska holza ßo hanibuje, mjes druhimi ßerbska shotowana khodżicz. Każ nĕtko widżimy, je to zyle błudny napohlad; pschetoż schtoż ßo mjes naschimi

najwyschschimi spodoba, wo tym tola nichtó prajicź a myßlicź njedyrbjał, so je nješchto schpatne abo niske, tak so by ßo nechtó teho hanibowacź trjebał. „Nasche Sserbstwo s próchа stawa!" Mamy ßerbske nowiny, ßerbsku litteraturu, ßerbske towarstwa, ßerbske spěwanske ßwjedźenje, ßerbske skhadźowanki studowazeje młodoscźe a na poßledku to wulke towarstwo ßerbskich burow, ale ßerbskich holzow a żonow nimamy. Ssu dha ßo rjane pschistojne ßerbske holczki shubike se ßerbskeje Łużizy? Wużijmy tola tule składnosć kóżdy nan a kóżda macź, kóżdy bratr a kóżdy nawożenja, so ßo ßwěru wo to prózujemy, wschitkemu ßwětej tež rjanosć a sdobnosć ßerbskich rózow w naschej sahrodźe w jich polnej pysche pched wocźi stajicź; pschetoż to tola nichtó prajicź njemóże, so ßu ßo nasche rjane ßerbske holczki w němskej drasce nehdże porjenschike abo na nadobnosczi nješchto dobyke. Hdźež nehdże pola naschich ßwjedźenskich cźahow, każ wóndano w Kotezach pschi Gustav-Adolfskim towarstwje, reka: „tež ßerbske holczki ßu pschitomne byke", dha ßo kóżdy nad tym swjeßeli a ßwoje wutrobne spodobanje wupraji; franzowski shotowanych nichtó njekhwali — dopokasma dosć, so ßo franzowska drasta na ßerbskich holzach nikomu njelubi. Ta wěz pak ßo tež s praktiskeje strony wobhladowacź da, to je to, so ßerbszy burjo żenje do teho swolicź njemóża, so bychu ßerbske żony a holzy „Parizske Modejournale" ßebi dźerżake a s teho scźehuje, so wone żenje po nowej, ale pschezo po starej němskej módże shotowane khodźa, — ßu po tajkim wěste karrikatury najnowischeje módy. Pschistojna ßerbska drasta pak s zyła pscheměnjenju módy podcźißnjena njeje, drasta móże ßo po tajkim w rjanych dobrych ßukњach a żidże tež sa drohi pjenjes kupicź (jeli to bycź dyrbi), ale móże ßo potom tež léta dołho khowacź a noßycź a nekotry rjany krosch ßo sa nowu módu salutuje. Teho dla trjebajcźe rosum, cźińcźe, schtoż je duschne, rjane, pschistojne a wużitne, dźerżcźe na ßerbsku drastu, wona nikoho njewohanibi a żadyn ßerbski młodźenz njedyrbjał ßebi njewjestu shladacź, kiż s němskej drastu ßwoje Sserbstwo saprěwa.

— Jako khmane ßymjenitne żito radźimy ßobustawam „Tow. Sserb. Burow": 1. Schwedisku rożku, kotraż je w Mecklenbórku pschi morju w pěskojcźnej hlinje ßyta, jara kruta pscheczźiwo wumokanju a nalětnym mrósam. 100 kilo = 200 puntow sa 18 mk. 2. Seelandsku rożku, w Westfalskej ßytu, ma dołhu ßłómu a rjane kłoßy, 100 kilo 24 mk. 3. Schwedischer Riesenstauden-Roggen (von Kleeberg i. d. Neumark), 100 kilo 18 mk., woßebje sa lózsche pěski. 4. Seeländer (aus dem Harz i. Hannover), s kruteje krajiny, 100 kilo 19½ mk. — Skasanja dyrbja hacź do 7. septembra pola lokalneho pschedßydy „Tow. Sserb. Burow" w kóżdej woßadźe dokonjane bycź, tutón scźehnje wscho hromadu a scźele k dalschemu wobstaranju: Michael Kokel-Lissak in Krostwitz bei Panschwitz. Pomjenowacź ma ßo dwórnischcźo, na kotrez ma schto pschińcź; płacźicź smeje ßo, hdyż je twora doschła, direktnje a bórsy na mesto, s wotkel je rożka pschischła.

— W tychle dnjach je saßo někajki cźłowjek, wésty Hirsch (żid), ßerbske woßady pschekhodźował a dary sa diakonowy a spomożerski wustaw w Hornym Gorbizu pola Draždźan hromadźował. Wschelazy ßu też tak njepschemyßleni byli a jemu dary dali. Tutón muż pak żaneho prawa nima sa sběranje pjenjes a wot wustawa ani póßłany njeje. Pokładnik spomnjeneho wustawa k. Reiche w Draždźanach da s tutym wschěch pched tutym cźłowjekom Hirschom warnowacź a proßy, so jemu nichtó niczo dał njeby. Też wobrasy ßobu noßy a je ludźom narěcźecź pyta. Duż, lubi Sserbjo, njedajcźe jemu niczo, hdyż k wam pschińdźe. S zyła pak, a to wobkhowajcźe ßebi sa pschichod, hdyż k wam njesnaty cźłowjek se sběrku pschińdźe, dha pscheßwědcźcźe ßo najprjedy, hacź ma też wopißmo a dowolnosć wot direktorija teho wustawa, sa kotryż pjenjesy sběra. Po kraju wjele jebakow khodźi a ßo wot ßerbskich pjenjes kormi. A knihi do zyła wot nikoho njebjerćźe, hacź jenicźzy wot nascheju poßołow, knjesa Hataßa w Sakskej a knjesa Sswětoscha w Pruskej. Druzy maju wschitzy bjes wuwsacźa pak hubjene a sawjedne pak psches měru drohe. So bychu wam tajzy zusy pomhali, wo to dźe jim cźinicź njeje, ale so bychu waß tsihali. Duż pokażcźe jim wschitkim durje a to trochu krucźe!

— Sandźeny tydźeń je ßo psches pschipad poradźiło, jeneho listynoscherja, kiż je wot létuscheho nalécźa hacź do nětka listy s Budyskeho pósta na wßy noßył, pschepokasacź, so je wjele listow a pjenjes, jemu dowérjenych, pschekschiwił. Pschi pschepytanju jeho wobydlenja wulku hromadu pschekschiwjenych listow nadeńdźechu. Wone ßu ßo wot tudomneho pósta hnydom rosnjeßke. Cźi, kotsiż ßu je dostali, ßo njemało dźiwali njejßu, hdyż ßo jim nětko hakle listy pschepodachu, kotrez běchu ßo hižo s dźela pched wjazorymi mežazami na póst wotedake. Kajke mjersanje, kajka schkoda je ßnadź ßo psches pschekschiwjenje tychle listow nacźiniła! Jebanstwa mjenowaneho listynoscherja ßu psches to na sjawne pschischke, so ßo wotpóßłał jeneje pjenjeżneje poßyłki, 6 hriwnow wucźinjazeje, pola pósta wobcźeżowasche, so wotpóßłane pjenjesy adreßat dostał njeje.

— W cźaßopißu towarstwa khorwatskich lékarjow cźitamy, so je fotograf Sagar s Prjesida sekretarej jużno-ßłowjanskeje akademije, dr. Sulekej, rostlinu póßłał, kotraż, schtoż je ßo wospjet wopokasało, psche to pomha, hdyż je nékoho jědojty had kußnuł. Wucźeni tule rostlinu Agrimonia Eupatoria mjenuja. Kohoż je jědojty had kußnuł, tón pschede wschém nékotre kopjena tejele rostliny sjě. Potom ßo horstka jeje kopjenow w kropje wuwari, a s juschku ßo cźéko kußnjeneho wjazy krócź tam namasa, hdźež sacźeka; kopjena ßo na sacźeklisnu pokoża a ßo s kaha wobwjasaju. Sa hodźinu abo dwě ßo sacźeklisna shubi; kußnjeny selenu jeschcź pluwacź pocźina a je sa 48 hodźin saßo cźiły a strowy. Lékarjo rostlinu pschepytuja.

S Małeho Wjelkowa. Na shromadźisnu tudomneho pobocźneho „Towarstwa Sserbskich Burow, kotraż ßo sandźenu njedźelu tu wotbywasche, bě ßo nahladna liczba ßobustawow, psches 50 woßobow, seschła. Po rospominanju towarstwowych należnosczow knjes kubleŕ Skop s Kschiweje Borschcźe sajimawy pschednoschk wo pizy sa howjasy skót dźerżesche. Knjes Skop pschi tym wusběhowasche, so se wscheje pizy ßkodowe kochoły skotej najlépje tyja a so w nastupanju mloka a butry najwjazy wużitka dawaju. Teho runja wón ßkodźisny poruczesche. Po jeho radźe towarstwo wobsamknu, wjetschu dźélbu ßkodowych kochołow shromadnje sa ßobustawy skasacź. Do wobsamknjenja poßedźenja towarstwowy pschedßyda, knjes Mlynk s Cźemjerz, swjeßelazu powjesć pschipowjedźi, so towarstwo nétko 80 ßobustawow liczi, a so je po tajkim jene s najßylnischich pobocźnych towarstwow „Towarstwa Sserbskich Burow".

S Bolborz. Schtwórtk 29. augusta wjecźor w ½11 hodźin wuńdźe na tudomnym knjeźim dworje w gratskej kólni woheń, kotryż mjenowane twarjenje w běhu ½ hodźiny do cźista sanicźi. W kólni stejachu 3 wosy njehascheneho kalka a Bolborcźanska ßykawa, schtoż ßo wschitko ßobu spali. Mjes ßykawami, kotrez běchu na haschenje pschijéle, bě też Hodźijska a Zidowska. Poßlednischa bě, schtoż ma ßo khwalobnje wusběhnucź, s makej horstku dobrowólnych wóhnjowych wobornikow a nékotrych Zidowskich wobydlerjow tutón daloki pucź bjes konjow, to réka pěschi, hacź ßem ßo dobédźiła. Ssykawy njemóżachu niczo wuskutkowacź, dokelż płomjenja wscho spěschnje sanicźichu. Woheń je ßo najskerje sałożił. Na to pokasuje, so je wón spody tsěchi, hdźež néschto ßłómy nakopjeneje leżesche, wuschoł, a niz tam, hdźež wosy s kalkom stejachu. *H—a.*

S Njeßwacźidła. Pjenjesy, sa mißionstwo wot njebo Lejny Kuhnez w Wutokcźizach wotkasane, ßu ßo naschemu knjesej fararjej pschepodake, sa cźoż ßo tu wutrebny dźak praji.

S pola. Sswérne skutkowanje nascheho ßejmskeho sastupnika, knjesa Michała Kokle w Khrósćizach, njeße pschezo wjazy dobrych płodow. Żelesniza wot Budyschina do Rakez je wottykana a wuměrjena, a wschitko je dohotowane, so móże ßo bórsy sapocźecź twaricź. Se Żelesnizu wot Kamjenza do Halschtrowa pak ßu hischcźe dale do prědka. W Halschtrowje mějachu 21. dźeń augusta woßebny ßwjedźeń, hdyż ßo tam sa natwarjenje pschichodneje żelesnizy préni kopacź nastaji, na cźoż bésche ßo wjele nahladnych ludźi s bliska a s daloka shromadźiło, kiż ßo pschi pyschnym, wot hudźby wjedźenym ßwjedźeńskim cźahu wobdźélichu. Pschi scźéhowazej hoscźinje wunjeße ßo sahorjena ßława naschemu lubemu kralej Albertej a druha potom na kcźéw a derjehicźe mésta Halschtrowa. Bórsy pschida ßo sjawne wjeßele podźakowanje ßobustawam nascheho krajneho ßejma, a mózna ßława saklincza knjesej Michałej Kokli, kotryż je telko prózy na to ważił, so by ta żelesniza ßo wuwjedła. Knjes Kokla ßo s rjannymi ßłowami podźakowa a pschejesche Halschtrowej wuspěschne roswiwanje. Na to postaże knjes kwětkowy fabrikant Gräfa s Biskopiz a ßławjesche tu kraßnu, derjecźinjazu pschesjenosć, kotraż w naschej Łużizy bjes Sserbami a Němzami knježi, kiż ßu na jene w luboscźi krala a wótzneho kraja; knjes Gräfa spomni też na nasch Wettinski ßwjedźeń a pokhwali s nowa jeho jara spodobnu ßerbsku dźélbu, kwaßny cźah a jutrownych jécharjow. Duż knjes Kokla hischcźe ras ßłowo wsa a wobkrucźi, so ßu Sserbjo — njech ßo też kharjo druhdy na naß pschißłodźeja — pschi ßwojej konserwatiwnej myßli ßwojemu knjejstwu s wutrobnej ßwérnosczu poddani, stajnje dźakowni sa wschě dobroty pod Wettinskim szeptarjom.

S Kasa. Ssobotu dopołdnja w 11 hodźinach je ßo bróżeń s dwěmaj kólnjomaj tak mjenowaneje knjeżeje noweje korcźmy do cźista wotpaliła. Kak je woheń nastał, snate njeje.

Wuhudźenja.

Khostanska komora. 19lětny cželadnik Jan Kubiza s Klětneho, hacž dotal njekhostany, bě, hdyž w Porschizach hłużeše, hwojemu hobucželadnikej Mětej wospjet pjenjesy a schtrympy se samknjeneje kschinje, a dale 6. měrza, hdyž bě mjenowany wotroczk hwoblekany na kožo ho lehnuwschi wuhnuł, jemu s kholowow pjenjezny mósched se 4 mk. 16 np. kranuł. Skónczńje hischcże Kubizu winowachu, so je 7. haprleje s kólnje hwojeho hospodarja por schtrympow, murjerjej Albinusej hłuschaze, wotewsał. Wobskorženemu jastwo na schěsć měhazow pschihudźichu.

Lawnisti hud. Cželadnik Kriegel w Bobolzach bě februara hłužobnu dźowku Haliz tam, dokelž bě jemu klubu rěczała, sa wkoho hrabnuł a k semi cźihnuł a ju 13. meje s drjewowej schcźěpku na ruku a na khribjet bił. Wón ma 30 mk. khostanja a 20 mk. pokuty bitej Haliz płaczicz. — Dokelž běschtaj hospodarskaj pomoznikaj Briczka a Lösscha w Klukschu w domje kublerja Ducžmanna tam 28. haprleje w nozy w 11 hodźinach domjazy měr kasykoj, jeju k jastwu po 2 njedźelomaj sahudźichu.

Přilopk.

* Rytmischtr s Jeschki, pschi Wulkohojnskim husarskim regimencze hłużazy, měješe póndźelu wjeczor njesboże, so pschi pscheskoczenju groczaneho płota pola Roitzscha s konja padże. Czežko sranjeneho a wot womory sajateho jeho do Wurzenskeje hojernje donjeżechu. Swjeżelaze je, so ho derjemęcze snjesbożeneho polěpschuje a so sa jeho žiwjenje stracha wjazy njeje.

* S Crimmitschawa ho pische: Wulke krupy, kotrež 12. julija tudy mějachmy, hu na rosnicze wschelakich rostlinow zyle spodźiwnje skutkowałe. Krupy běchu s wjetscha wschitke liscze se schtomow sbike. Nětko maju schtomy s nowa pupki, s dźěła hižo nowe liscze, haj někotre druhi krócz ktu. We wkoh Gösau w sahrodze jeneho kublerja jabłonje a kruschwiny druhi krócz ktu; tež bós saho poknje kczěje.

* W Schlesynskej je ho pohleni czaż wospjet stako, so hu žebi ludźo krej sawdali, móhł rjez njewjedźo, kak k temu pschińdźechu; haj jedyn je na to semrjeł. — W Beerbergu pola Markliży ho sta, so macź hwoju dźowku, dokelž holza pohłuchała njebě, do hłowy plaznu. Pschi tym žebi wona s jehku, kotruž měješe holza w wkohach tczazy, a sa kotruž ho hnano też pomada lěpjesche, ruku srani. Rana běsche hnadna; ale žona běsche žebi krej sawdała, schtož bu tak sle, so dyrbjachu ji lěkarjo ruku wotrěsacz, so by ho trjebaj niczo hórsche njestało. — Ssebi brodu truhajo běsche ho rukajzar w Ottmachowje trochu rěsnuł. So by krej sastajił, wón plazk mjehkeje koże na ranu połoži. S tym pak běsche žebi krej sawdał; nětko je žałostne bolosce pschětrawschi wumrjeł.

* Wotroczk, kiž pola bura Petersena w Schrüdstrupje pola Hadersslebena w Schleswigu hłuži, je sandźene dny hwojeho knjesa na polu nadpanuł a jeho hmjercz pschebił. Bur běsche na polo hladacz pschischoł, schto wotroczk dźěła, a jemu porucži, schto ma dale cźinicz. Na jene dobo ho wotroczk sapyri, wótry kruch želesneho gratu hrabnu a do bura, kiž s zyła na to pschihotowany njebě, s zyłej mozu pjerjesche, doniž tutón ho s krwju wobliwajo pok morwy ležo njewosta; jeho rany hu tak straschne, so s czežka žiwy wostanje. Wotroczka hu sajeli; kaž ma ho sa to, je wón njestukt w pschipadze duchowneje khorosce dokonjał. Schtož ho złyschi, hu jeho nan, macź a bratr duchakhori.

* Žałostne njesboże je ho w nozy wot póndźele na wutoru tydźenja na želesnizy w Bajerskej stako. W městaczku Hallstadt njedaloko Bamberga běsche kermuscha. Wóska Krach s Bamberga s wotewrjenym wosom, w kotrymž schtyri wohoby hedźachu, s kermusche domoj jědźesche. Po dźewjeczich wjeczor s Hallstadta wotjěwschi wón po napok dźehaczich k Würzburgskej želesnizy pschijědźe, ale žiwy na druhu stronu kolijow njedojědźe. Želesniczny straznik Winkler pucz psches želesnizu saracził njebě, runjez běsche dawno hižo wulki czaz. Hdyž Krach s wosom na kolije dojědźe, póstski czah s Bamberga pschiczěri. Jenicžki žałostny wokomik, — a njesboże běsche hotowe. Lokomotiwa do wosa praznu a jón hnydom na wjele stow kuskow rosrasy. Wóska Krach psches želesnizu slecza a na měsce morwy ležo wosta. Schtož tych nastupa, kotsiž w wosu hedźachu, bu korczmarjej Währigerej ruka wottorhnjena, kotraž daloko do pola won slecza; wón ham, wschón rosbity, bu w stronu schwyrnjeny, hdyž morwy ležo wosta. Jeho dźowzy bu drasta s czěła sedrjena a žiwot rosprótý; njesbožowna sa khwilku wumrje. Jeje dźěczo czežzy ranjene pódla maczerje ležo nadeńdźechu. Krawzej, kiž schtwórty w wosu hedźesche, bu ruka wottorhnjena; czežzy ranjeneho chzychu do Bamberga do hojernje dowjescz, ale wón duzy po pucu wumrje. Dźěczo běsche sandźene dny hischcże žiwe; ale nadźije žaneje njebě, so ho jemu žiwjenje sdźerži. Czah běsche s poknej spěschnosczu jěł, a pó czmě mózno njebě, so by ho wjednik lokomotiwy na wós dohladał. Wón hnydom schěsć krócz sa hobu sahwisda, so by ho czah rucze sastajił. Puczowarjo wustrózani s woknami won hladachu, a wosowe durczka ho hnydom swotewrjachu. S Bamberga bórsy pomozny czah s dwěmaj lěkarjomaj pschijědźe. Lokomotiwa běsche zyła s krwju saplukana; kruchi jeneho konja na njej wiżachu a dyrbjachu ho s motyku wotkopacz. Želesniczneho straznika Winklera hnydom sajachu; tsjo žandarmojo jeho do Bamberga wjedźechu. Lud w Bambergu běsche tak hněwny, so budźechu Winklera sabili, njebudźechu-li jeho žandarmojo schkitowali.

* 20. augusta popołdnju mějachu w Rohrbachu a Buschowitzu na Morawje satraschne krupy. Kruchi lodu běchu tak wulke kaž kurjaze jeja. Twarjenjam a na polach je ho jara wulka schkoda stała. Rohrbachska zokorowa fabrika hama ma na 60,000 schěhnakow schkody. Pjecza hu w tamnischej wokolnosczi też człowjekojo wo žiwjenje pschischli. Krupy pok metera wyhoko ležachu; syma běsche lodojta.

* Na Morawje hu pscheb krótkim krupy žałostnje biłe. Schkoda, kotruž hu na wjehnych honach w Pohrlizu nacziniłe, je ho na 150,000 schěhnakow wobliczika, we whży Urspitz na 35,000 schěhnakow, we whży Mohleis na 50,000 schěhnakow. W Mohleisu bu wotroczk wot krupow tak rosbity, so dyrbjachu jeho do Brna do hojernje dowjescz.

* S Genta ho pische: Dwě mili wot nascheho města wjeh Lovendeghem leži, hdyž je wustaw sa tajkich khorych, kotrymž ho wjazy pomhacz njehodźi, też sa hłabych starzow a rhachitiske dźeczi. W wustawje mikoscziwe hotry skutkuja. Wschitzy khori a hłabi w shromadnym wulkim salu spja; jenož někotsi s najczežscho khorych hu wot druhich dźěleni a sa drjewjanej sczěnu leża. Jedyn s tychle czežko khorych wóndano w nozy na jene dobo wowrótni. Wón s koża skoczi a — nichtó njewě, s wotkel — britej hrabnu a s njej do wotewrjeneho sala pschiběža, hdyž jeho towarschojo ležo spachu. Psches haru wubudźeni khori wustróżeni s kožow stawacz poczachu. Wrótny pak mjes nimi sakhadźesche, so ho wopihacz njehodźi. S britwju do wschěch bokow wokoło ho rubajo wón hwoje wopory, kotrež ho ani wobaracz njemózachu, jeneho po druhim rani, a sa mało minutow krej ranjenych po sczěnach dele a pó jstwje běžesche. Sslyscho khorych wokacz mikoscziwe hotry pschiběžachu a ho prózowachu wrótnemu britej s rukow wuwinucz, pschi czimž wón superiorku, t. r. wyschschu mikoscziwych hotrow, hmjertnje srěža; wona na měsce ducha spuschczi. Kónzowanje budźesche hischcże dlěje trało, njebudźesche-li ho wrótny w kuži krwě wobhunuł a panuł; pschi tym ho dwěmaj hotromaj radźi jeho pschimnucz a jemu britej s rukow wuwinucz. Nětko ranjenych sawjasowacz poczachu; jich běsche 22, mjes tym so běschtaj dwaj morwaj. Mjes ranjenymi maju mnohy hmjertne rany; druhy běchu hižo prjedy s khorosczu tak wohkabnjeni, so je nětko zyle njemózne, so ho s nimi saho polěpschi. Khwatajzy ho s Genta lěkarjo do Lovendeghema powołachu, hdyž je wulka žałosczi. Wrótneho mordarja hu do Genta dowjesli.

* S doma schwajzarskeje swjatkoweje rady w Bernje bě ho tele dny 34 puntow czežki kaschczik s 81,000 frankami skotych a papjerjanych pjenjes shubił. Kaschczik bě sa schwajzarsku statnu kasu postajeny a bě w khežinym khodże delka wokomik bjes wobkedźbowanja stejo wostał. Hdyž hłużobnizy na to dom wot tschi hacz do pinzy pschepytachu, kaschczik w pinzy skhowany namakachu; wón hischcże wotewrjeny njebě. Najskerje je jón paduch w składuischim czasu wotnjesczi chzył.

* Ssurowe wětry hu 21. augusta po zyłej Pokodnischej Jendźelskej sakhadźałe. W Ilfracombe wětr czołm swróczi, a jedyn czlowjek ho pschi tym tepi. W Kencze bu khmjel a had jara wobschkodźeny. W Berkshirje a Wiltshirje ho tajki deschcz lijesche, so buchu žně dołho sadźerżane; rozka, kotraž hischcże stejesche, ma wschitke stwjelza slemjene. W Cheshirje je ho tsi njedźele pospochi móhł rjez dźeń wote dnja deschczik schoł; žně hu tak derje kaž shubjene. W Cardiffje ho wóndano tajki deschcz lijesche, so s jeneho boka dróhi na druhi widźecz njebě. S mnohich tschechow je hylny deschcz 'zyhele dele sedrěł. — Pschi rězy Shannon hu ho někotre hacźenja pschedrěke. Woda wokolnu krajinu powodźi a hyno wotpkawi. Něschto skotu je ho pschi tym tepiko.

* W Grichiskej je 26. augusta hylne semjerżenje byko, kotrež je psches zyły kraj schko. Powschitkownje ho wulka schkoda nacziniła njeje. Jenoż w Patrasu hu ho někotre domy powaliłe, druhe ho wobschkodźiłe. Człowjekojo wo žiwjenje pschischli njehu.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budźe sa tydźeń němska spowjedź a němske prědowanje.
W Božim domje w **Budestezach** budźe šo jutśe na žujowym šwjedźenju spěwacź **psalm 104, 24, 27—33.**

Wěrowanaj:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Pawol Tschirner, kowarski mischtr na Židowje, ſ Marthu Emmu Nyčźkez tam.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Richard Kurt, Korle Augusta Balaka, murjerja na Židowje, š. — Bertha Elsa, Korle Gustava Reinholda Ludwiga, schewza w Małym Wjelkowje, dź. — Ernestina Augusta, Korle Augusta Dórnika, kamjenjećešarja w Brěsowje, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Marja Martha, Jana Augusta Libscha, domownika tudy, dź. — Arthur, Arnolda Hofmanna, maschinytwarza tudy, š. — Kreszenzija, Antona Mittereggera, wjednika fabriki w Sstónkezach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 22. augusta: Jan August, Khrystofa Zyža, khěžkarja a dźěłaćerja w Nowych Čźichońzach, š., 1 l. 6 d. — 24. Marja, Jana Jeremiaša, murjerja na Židowje, dź., 16 d. — Khrystijana, Jana Pachera, małeho sahrodnika a schewza w Wulkim Pšeschdrjenju, mandźelska w Małym Wjelkowje, 56 l. 4 m. 15 d. — 28. Marja Amalija, Jana Feistera, małeho sahrodnika w Dobruschi, dź., 19. l. 5 m. 16 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowoz w Budyschinje: 3177 měchow.	W Budyschinje 24. augusta 1889				W Lubiju 29. augusta 1889			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	12	9	71	9	26	9	71
" . . . . . žołta	8	82	9	—	8	82	9	41
Rožka	8	13	8	38	7	97	8	24
Jećmjeń	7	36	7	50	6	80	7	13
Wowš . . . . . 50 kilogr.	7	—	7	60	7	—	7	40
Hroch	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	1	80	2	20
Butra . . . . 1 kilogr.	2	10	2	30	2	—	2	30
Pšeńcžna muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	13	30	—	—	—	—
Sžyno . . . 50 "	3	—	3	50	2	50	3	20
Sskóma . . 600 "	27	—	29	—	23	—	27	—
Proßata 806 schtuk, schtuka	15	—	25	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 71 np. hač 9 hr. 85 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. 26 np. hač 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 31 np. hač 8 hr. 50 np.; jećmjeń wot 7 hr. 14 np. hač 7 hr. 43 np.; wowš wot 7 hr. 40 np. hač 8 hr. — np.

Dražbjanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 64—70 mk., 2. družiny 58—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Čźelata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 30. augusta: Rjane.

Na pschedań: W Khrósćizach kowarnja.

W Rabozach je **žiwnosć** čźo. 4 ſ 13½ kórzom leżomnosćze se skotom, inventarom a žnjemi bjes wumjeńka a hospody hnydom na pschedań.
Wobšedźeŕ.

W Jeńschezach pola Rakez je **žiwnosć** ſ 48 kórzami pola, łuki, hole a torfa na dwěmaj kruchomaj semrjecźa dla na pschedań. Dalsche je shonicź pola swud. **Schkodźineje** w Barcźe.

Koprowy vitriol
zyły a tołcźeny
k naćinjenju pšeńzy porucźa tunjo
Otto Engert
en gros **drogowe khłamy** en détail.

Konje k rěsu
po najwyschschich płaćišnach kupuje a rukuje sa to, so šo hnydom farěsaju
Gustav Lange
konjazy rěsnik w Shorjelzu
na Rósborskej haßy 33.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po móžnosći bjes šukow, niz mjenje 12 zolow pschi cźeńkim kónzu šylne, kupuje po najwyschschich płaćišnach
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Awkzija.

Pónjelu 2. septembra maja šo na šwobodnym kuble w **Dubrawzy** pola Barta: 4 krowy, dwě schtyrišedłatej kucźi, 3 hospodarske wosy, 1 schtyrišedłate wujesdne šanje a 1 cźežke šanje, 1 šykanjowa maschina, 2 rěblisnje, 1 čźiscźaza maschina, 1 juchowy šud, 1 juchowa pumpa, wschelaki hospodarski grat a domjaza nadoba sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. — Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje w kupnizy

porucźa:

Mužaze schaty:

Swjerschne koschle, uniformske koschle, nózne koschle, pucźowanske nózne koschle, pschedkoschliki, khornarje, manschety, sacźne rubischka, krawaty, šlě, manschetowe knjesle, schemisetowe knjesle, schlipsowe jehły, kaschenej, spódne pjesle, spódne kholowy a soki.

Žonjaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, nózne pjesle, rańsche pjesle, frisirowanske mantle, kholowy, spódne šukne, spódne taille, nózne khapy, rańsche khapy, njewjesćzinske schlewjery, khornarje, rysche, schtakty, schórzuchi, spódne pjesle a sacźne rubischka.

Schaty sa cźěschne dźěćzi:

Koschulki, pjesliki, sawalne poßleschcźa, wupjerki, peluchi, podkožki, sawalne rubischcźa, kupanske rubischcźa, khapicźki, kschcźeńske ruby, kschcźeńsku drastu, wosowe pschikrywy, lazy, salwety, wobleczenje, mantle, flanelowu drastu sa cźěschne dźěćzi a trikotowu drastu.

Hólczaze schaty:

Dnjowe koschle, swjerschne koschle, khornarje, manschety, pschedkoschliki, krawaty, šlě, sacźne rubischka, spódne pjesle a spódne kholowy.

Holczaze schaty:

Dnjowe koschle, kholowy, spódne šuknje, nózne koschle, nózne pjesle, schórzuchi, khornarje, rysche, schtakty a sacźne rubischka.

Blidowe schaty:

Blidowe ruby, salwety, khofejowe, tejowe a šnědańske ruby, powobědne salwety, blidowe pschikrywy, sahrodne blidowe pschikrywy a serwěrowanske ruby.

Domjaze a kuchinske schaty:

Rubjane trjenja, běłe trjenja, trjenja na paradu, rubischcźa psche próch, poczehnjenje na platowansku desku, ruby k rólowanju, ruby na zylindry, nózne ruby a hornzowe lapy.

Poßleschczowe schaty:

Pißane zychi, běły damast k poßleschczam, běły płat k poczehnjenju poßleschczow, wupjerki, drel, poßleschczowe płachty, stepowane pschikrywy a spanske pschikrywy.

Kupanske schaty:

Kupanske wobleczenja, kupanske kholowy, kupanske tkaniny, trjenja k rybowanju, rukajzy k rybowanju, rjemjenje k rybowanju, myjne lapy, kupanske khapy, kupanske tosle, kupanske tosche, kupanske mantle a płaty k rybowanju.

Gumijowe a universalne schaty:

Stejate khornarje, shibnjene khornarje, pschedkoschliki, manschety, mydło a knjesle ſ mechaniku.

Normalne koschle:

Jeniczka pschedawarnja woprawdźitych normalnych trikotowych schatow profeßora dr. Jägera, sa mužskich, žónskich a dźěćzi. Normalna schtrykowanska wołma, normalne spanske pschikrywy, spanske pschikrywy ſ wjelbłudowych kosmow, trikotowe tkaniny, mydło k płokanju wołmy.

Tkaniny k šamšnemu schiczu:

Shirting, šukno k koschlam, kroasej, pikej, satin, batist, barchent, schwanboy, flanel, molton, połkpłat, czisty płat, płat k schórzuchom, katun-purpur.

Wobšadźenje k šamšnemu schiczu:

Tykane saßadźenje a pschißadźenje, madeiraske wuschiwanje, tykane koschlowe paßy, triming, zwjernowe zanki a bordu.

Najtuńsche, twjerde płaćišny. — Sprawne poßkuženje.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **pónjelu** wot 5. hodź. **Němkotři Serbja.**

Dobrowólne pschesaǯowanje.

Po namjecże herbow semrjeteje wulkeje sahrodnicże **Marje** swudowjeneje **Pampeloweje** rodź. Hennersdorfez w Nowej Wjeſzy maja ßo leżomnoſcże, k jejnemu ſawoſtajenſtwu ßłuſchaze, jako:

1. **wulka ſahrodniſka žiwnoſcź**, wopalny kataſter cźißko 3 a fol. 3 leżomnoſtnych a hypothekſkich knihow ſa Nowu Wjeſku Hucźinjanſkeho podźěla, wobſtejaza ſe ſahonow cźißko 381, 382, 383, 384, 410, 411, 412, 413, 416, 424a, 424b a 433 ſahonſkich knihow, po ſahonſkich knihach 5 hektarow 69,5 arow = 10 akrow 86 □prutow leżomnoſcże wopſchijazych a ſe 141,79 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżenych;
2. **pólna leżomnoſcź** fol. 4 leżomnoſtnych a hypothekſkich knihow ſa Nowu Wjeſku Hucźinjanſkeho podźěla, wobſtejaza ſe ſahonow cźißko 359 ſahonſkich knihow, po ſahonſkich knihach 1 hektar 5,2 ara = 1 aker 270 □prutow leżomnoſcże wopſchijazych a ſ 28,71 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżenych;
3. **pólna** a **kuczna leżomnoſcź** fol. 8 leżomnoſtnych a hypothekſkich knihow ſa Nowu Wjeſku Hucźinjanſkeho podźěla, wobſtejaza ſe ſahona cźißko 372a — hektar 41,9 ara = — aker 227 □prutow leżomnoſcże wopſchijazeho a ſ idealneje pokojzy ſahona cźißko 367 ſahonſkich knihow, — hektar 79,9 ara = 1 aker 133 □prutow leżomnoſcże wopſchijazeho a ſ 15,82 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżeneho, kotrež leżomnoſcże ßu ſ dźiwanjom cźeżkotow, na nich leżazych, tola bjes ſtejatych žnjow hromadźe na 10720 mk. takſérowane, dla dźělenja herbſtwa

20. ſeptembra 1889 dopołdnja w 11 hodźinach

w Nowej Wjeſzy na měſtnje ßamym na dobrowólne waſchnje pſchedawacź.

S pokaſowanjom na wuměſchk, na tudomnej ßudniſkej tafli a w hoſcźenzu wudowy Bělineje w Subrnicźzy wupowßnjeny, pſcheßaǯowanſke wuměnjenja a wucźah leżomnoſtnych a ſahonſkich knihow wopſchijazy, ßo na kupjenje ſmyßleni proſcha, mjenowany dźeń w poſtajenej hodźinje w Pampelez wulkej ſahrodniſkej žiwnoſcźi ſeńcź, ßo k ßaǯenju ſamokwicź, ßwoju płaczenjakhmanoſcź dopokaſawſchi ßwoje ßaǯenja k wjedźenju dacź a dalſche wotczakacź.

W Budyſchinje, 14. auguſta 1889.

Kralowſke ſakſke hamtſke ßudniſtwo.
Kretzſchmar.

Khoſej

paleny hiſchcże po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hiſchcże po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoź w derje a cźiſcżeßkodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucża

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wſchě
koloniałne twory,
khoſej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńſcho do-
ſtacź pola
Schſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Zokrowy ſyrup

cźiſteje ßłódkoſcże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucża

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczíſnach porucża

deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ßo žerbſki rěcźi.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucża

Paul Walther
na žitnych wikach.

Najwjetſchi ſklad w Budyſchinje. — Najtuńſche žórło k kupowanju.

Filzowe klobuki

w kraßnych barbach a formach, jara **trajne,** ſa **muźſkich** po **2** mk., ſa **hólzow** po **1** mk.

Zylindrojte a hontwjerſke kłobuki

wurjadnje tunje.

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22.

Seßmahnjene
muźaze ßuknje, kholowy, lazy, ſwjerſchniki atd.
ßo pſches wobarbjenje kaž nowe ſhotuja w parnej barbjerni

W. Kellinga pſchi žitnych wikach.

„Perlasca“

najrjeńſcha źidźana tkanina, ſ najlěpſcheje italſkeje źidy dźěłana, metr po **6** mk. Tuńſcha druźina cźorneje źidy meter po **3** mk.

Richard Gautzsch.

Najlěpſcha
warna a ſkótna ßel

je po tunich płaczíſnach dostacź w ßelowymaj ſkadomaj

Ernſta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoſchczu
w Budyſchinje.

Gumijowe ſchaty
univerſalne ſchaty

porucża po najtuniſchich twjerdych płaczíſnach

A. Tschentscher
w kupnizy pſchi hkownym torhoſchczu.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najdróźſchich druźinow w wulkim wubjerku porucża

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž też wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucża jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucża

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucża kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow naležnje

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Pſchedawarnja
mydła a ßwěžow

na mjaßowym torhoſchczu 15 porucża wſchě druźiny **jadriweho mydła, mydła k rjedźenju** a **maſanju, wóſkowe** a **ſtearinowe ßwěžy** dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

J. G. Illgen.

K domkhowanzy a kermuschi

porucza

dróbny zokor, jara tuni,
rósynki, wulke a make,
mandle a koruschki,
khofej, paleny a njepaleny,
wscho w najlepschej tworje a tunjo

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Jerje

po 3 a 4 np.

porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Czerstwy jedźny wolij

porucza tunjo

Hermann Lemke.

Wschedowa cžapniki a je tež derje porjedża.

Sswětoßławny, hamtszy pruhowany

Ringelhardtsko-Glöcknerski hojazy a cžehnity beńtuch

hoji wschu sacžéklisnu, sawsy, lischawu, sahorjenje, ßeloczek, rak, koscžožer, bolaze porsty, swosabjenje, wopalne rany, kurjaze woka, wumpjeru, žołdkowe cžerpjenje, wicž, drjenje atd. rucže a dokkadnje.

* Se sakitanschachtliczkach skej marku na dostacž po 25 a 50 np. (s pokasku nałožowanja) w **haptykach** w **Budyschinje, Rakezach, Lubiju, Zitawje, Reichenawje, Wostrowzu, Berustacže, Großschönawje, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Schëirachowje, Hirschfeldže, Herrnhucže, Nowosalzu, Kumwaldže, Seifhennersdorfje, Halschtrowje, Eibawje, Habrachczizach, Potcžnizy** ꝛc. **Wopißma** ßu we wschëch haptykach wupołożene. NB. Njech ßo ßwëru na **horejschu** sakitansku marku kedźbuje.

K nalëtnemu lëkowanju porucža ßylnje skutkowaze

krejczischczaze kapki

psche wumpjeru, lischawu atd.

Rakeczanska haptyka.

Poboczne tow. ßerb. burow w Radworju

smëje jutsje **njedzelu 1. septembra** popołdnju w 5 hodzinach poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Poboczne tow. ßerb. burow w Hucžinje

smëje **njedzelu 8. septembra** popołdnju w 4 hodzinach a to w Neumannez hoscženzu w Bukojnje poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Towarstwo ßerbskich burow.

Wotruby ßu nëtko saßo dostacž w Khróscžizach na snatym mëscže; teho runja dobry **wosowy mas;** po potrëbnoscži tež sa ßobustawy druhich lokalnych towarstwow.

Nowe ßymjenja sa nasymu, pschichodnje tež womjeschki a hnoje budża ßo wot nëtka psches pschedßydstwo skasowacž pola „Deutsche Landwirthschaftsgesellschaft" w Barlinje.

Pschedßydstwo.

W ratarskej schuli w Budyschinje

a w **ßadarskej** a **sahrodniskej schuli,** s prënschej sjenocženej, ßo **póndżelu 14. oktobra** 1889 nowy wuczbny kurs sapocžnje.

Pschipowjedźenje schulerjow pschijima

direktor **J. B. Brugger.**

Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje

porucża ßwój wulki wobstej **ßadowych schtomow** a to srostne schtomy a formowe schtomy wschelakoreje druzhiny a wubjerneje hódnoscže. W schtomowni ßo wino njeplahuje. Katalogi darmo a franko.

Hornjoluzisske towarstwo k wobstaranju wjeßnych czeladnikow a dźëlaczerjow

na ßerbskich hrjebjach czißko 28

kózdy czaß wjeßnym czeladnikam a dźëlaczerjam dobru ßkużbu darmo pschipokasuje.

Adolf Rämsch

pschi butrowych wikach

porucża ßwojim czeßczenym wotebjerarjam:

syrup ßkódki kaž mëd punt po 16 np.,
kandis-syrup jara ßkódki punt po 12 np.,
ßwinjazy tuk, derje ßkodżazy, punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.,
zokor drobny punt po 34, 35 a 36 np.,
kompowy zokor punt po 37 a 38 np.,
zyky zokor punt po 40 a 44 np.,
zyky zokor w klobukach punt po 35 np.,
rjepikaty tobak amerikanski krany punt po 35 np.,
mydło w ryhelach nëhdże 1 punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
masne mydło bëke a żołte punt po 22 a 24 np.

Theodor Nieckseck prjedy Tr. Jermis

twarjerńja maschinow a porjedźerńja

na Draždżanskej drósy 2 w Budyschinje

porucża ßo

k twarjenju ratarskich maschinow a k jich **porjedźenju, kowarskich dujakow** (mëchow) we wschëch wulkoscžach, **piwarnskich** a **mlynskich maschinow, elevatorow sa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zentesimalnych mostowych wahow, wschëch porjedźenjow** a k **dźëlanju maschinow wschelakeje druzhiny** po tunich płaczišnach a dobrym wuwjedźenju.

R. Falkenberg hewak O. John

agenturstwo a komißionstwo w Rakezach

porucża ßo jako poßrëdnik pschi kupowanju a pschedawanju leżomnoscžow, wupożczenju a wobstaranju pjenjes na wëstu hypotheku, pschi rosdżëlenju leżomnoscžow po sakońšzy dowolenym a wobstejnoscžam pschimërjenym waschnju, sjawnych pscheßadżowanjach leżomnoscžow a pschi wotdżerżenju awkzijow hibacžnych wëzow, dale k nastajenju wschitkich do mjenowaneho agenturstwa ßkuschazych pißnych a sliczbowanskich dźëłow.

Rósynki.

Wjetschu dźëlbu rjanych rósynkow po tunjej płaczišnje, punt po 35 np., porucża

Paul Giebner

na hłownym torhoschczu pódla mëschczanskeje haptyki.

K žnjowym daram katun a módroczischcž

wobleczenje po 2½ mk.,
wokmjane po 3½ mk.,
czorne židżane tkaniny
łóhcž po 1 mk. 20 np.

porucża

Herm. Beermann
na snutskownej lawskej haßy w Budyschinje.

E. L. Meier, pjezytwarz na swonkownej lawskej haßy 29.

Rakečanske tow. „Lipa"

zmëje přichodnu njedźelu w 5 hodzinach wurjadnu skhadźowanku. Wo założeńskim swjedźenju ma so hišće raz jednać.

Předsydstwo.

W Łupoj

budża domkhowanku, njedźelu 1. septembra, **reje.** Rischner.

Skerje a lëpje dla skhorjenja nëtczischeje ßkużobneje holzy starschu ródnu ßkużobnu holzu pytam.

B. Biesold w Budyschinje na taschbarku delka.

Sa ßwoje dźëczo pytam hnydom

strowu dójku.

Rudolf Wilde w Draždżanach, Falkenstraße 12 po 1 skhodże.

Dójki, dźëłaczerske ßwójby, wotroczży a dżowki dostanu ßkużbu psches pschistajazu żonu **Schmidtowu** w Budyschinje na garbarskej haßy 9.

Na knjeże kubło w Brësynje pola Hucžiny ßo k nowemu lëtu pschi wyßokej msdże ßylny wolazy, a hnydom abo posdźischo wustojny hejtman pyta.

Hólczež, kiž chze mlynstwo nawuknucž, móże do wuczby stupicž pola mlynskeho mischtra Lehmanna w Krónzy.

Tyscherskeho wuczobnika pyta **Herm. Hoffmann** w Budyschinje na taschbarku 2.

Wuczba żonjazeho ruczneho dźëła, kotruż je hacž dotal **Hanża Frankez** dawała, ßo wot 1. oktobra dale wjedże, a proßy, ßo dobroczinje samołwicž, M. swud. **Rohdowa,** wuczerka w Zidowskej dźëlanskej schuli, s bydłom na snutskownej lawskej haßy 12 po 4 skhodach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ciš Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 36. **Sobotu 7. septembra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wutrobnje powitany wot Jeho Majestoscze krala Alberta a kralowskeje žwójby a se schumjazym wyskanjom nježměrnych ludowych cžrjódow je schtwórtk wjecžor kněžor Wylem se žwojej wyšokej mandželskej Viktoriju Augustu do sakskeho hłowneho města pschicžahnuł. Prěnje postrowjenje kněžorskeju mandželskeju žo na Lipschcžanskim dwórnischcžu sta. Tam jeju kral a kralowa s zykej kralowskej žwójbu a mnosy wyšozy wojerszy a statni sastojnizy wotcžakowachu. Kněžor Wylem, uniformu žwojeho sakskeho grenaděrskeho regimenta wobleczeny, s lohka stupajzy k naschemu kralej khwatasche a jeho wobjimasche. Ssebi ruku sawdawschi žo knježerjej wutrobnje witaschtaj a žo tsi krócz koscheschtaj. Runje tak wutrobne bě postrowjenje bjes naschej kralowej a kněžorku. Na kražnje wudebjenym kněžoro-Wylemskim torhoschcžu kněžorskeju mandželskeju sastupjerjo města Draždžan witachu. W kralowskim hrodże bě cžežna kompagnija 101. grenaděrskeho regimenta postajena, po kotrejež froncze kněžor s kralom dżésche, na cžoż kompagnija nimo njeju cžehnjesche. Wjecžor w 7 hodžinach žo kněžorskaj mandželskaj hromadże s naschim kralom a kralowej wospjet pschi wotewrjenym woknje kralowskeho hroda nad Jurjowymi wrotami pokasowaschtaj, pschi cžimž jeju ludowe cžrjódy, na hrodowym měscze stejaze, bjes pschestacza se sahorjenjom wyskajo strowjachu.

— Wobkhad na mjesach bjes Němskej a Ruskej je žo poslednje dny se strony ruskeho knježerstwa s nowa pocžežik. Wschitzy Němzy, kotsiž do Ruskeje dla wikowanja khodża, žo wot polizije pod krutu kontrolu bjeru, kajkuž hacž dotal njejžu swucženi byli. Pschi tym žo wulki rosdžěl bjes wožobami kschescžijanskeho a židowskeho wěrywusnacza cžini. Němskim židam s zyka wjazy dowolene njeje, w Ruskej wikowacz. Tak je žo jenemu nahladnemu židowskemu pschekupzej stoło, kiž hižo lěta dołho město Balz wopytuje, so jemu tamnischi polizajski mischtr pschikasa, Rusku hnydom wopuschcžicz, dokelž dyrbja žo w běhu 24 hodžin wschitzy wukrajni židża s Ruskeje wupokasacz.

— Bjes wojerskimi pschedkłohami, kotrež žo němskemu khežorstwowemu žejmej pschedpołoża, je tež pschedkłoha wo srjadowanju dweju noweju generalneju wjedniſtwow. Maja myžle, 15. armeekorps, kiž nětko 49 regimentow infanterije liczi, dželicz a dale nowe generalne wjedniſtwo w Pósnanju srjadowacz. Poslednische je žo hacž dotal pschezo s džiwanjom na Rusku wotstorkowało. Dokelž pak je Ruska w Wilnje a w Warschawje nowaj armeekorpsaj tworika, njeje trjeba, na nju dale džiwacz. K wobstaranju trěbneje bronje a potrjeby sa wójsko budża žo tež lětża s nowa wot khežorstwoweho žejma pjenjesy žadacz, kotrež pak jenoż nekotre milijony wucžinja.

Awstrija. Lětusche žně w Awstriskej žu tak khude, so žo s Awstriskeje lětża do wokolnych krajow njebudże móz žito wuwosycz. Wunoschk žnjow je drje w nekotrych stronach dobry, w druhich pak sažo jara schpatny, a nětkole tam hižo nusa knježi. Knježerstwo je poslednje dny powjesce dostało, po kotrychž je nusne, so knježerstwo hłodutradazemu wobydlerstwu podpjeru poda. W Zemplinskim, Abaujiskim a Trencsinskim komitacze, dale w nekotrych stronach Ssedmohórskeje žu jara hubjene žně byle, tak so niz jenoż žito k khlěbej a k wužywej njedožaha, ale so je tež nusa w pizy sa skót sastupiła. So by žo nusy wotpomhało, chze žo knježerstwo na ratarske towarstwa s napominanjom wobroczicz, so bychu ratarjo, kotsiž maja žito, žłómu a pizu sbytknu, ju knježerstwu s wosjewjenjom płaczisny pschipowjedžili, so móhło žo hłodutradazym skerje a lepje pomoz dostacz.

Franzowska. Boulanger je žo w žwojim czażu sapreł, žo s Jendželskeje do Franzowskeje wróczicz a žo psched wurjadny žud stajicz. Wón je wužud tuteho wurjadneho žuda saczižnuł a s dobom prajił, so by žo kóždy czaž psched porjadnym žudom samolwił. Nětko směje Boulanger składnosc, žwoje žłowo dopjelnicz. Wójnski žud, kotremuž wón podsteji, chze mjenujzy wužudžicz, hacž je Boulanger statne pjenjesy jako wójnski minister pschekschiwił. Wón je Boulangerej k wjedženju dał, so jemu sa to rukuje, so žmě žo žwobodny do Jendželskeje wróczicz, je-li so žo njewinowaty wupokasa. Hacž žo Boulanger do Franzowskeje wróczi, hischcze wón žam wosjewił njeje. Nekotre nowiny wschak chzedża wjedzecz, so wón 17. septembra, to je tydżeń do wólbow, do Parisa pschińdże. Je-li so by jeho knježerstwo sajako, by jeho tydżeń posdżischo saže s jastwa puschczicz dyrbjało; pschetoż hdyž jeho pschi wólbach do deputirtskeje komory wuswola — a na to wón s wěstoscżu liczi — njeżmědża jeho dlěje w jastwje džerżecz.

— Liczba mužow italskeje republikanskeje strony je do Franzowskeje na wopytanje Parižskeje wustajenzy pschijěła. W Toulonje, Marseillu, Lyonje a na druhich městach žu Franzowsojo italskich hoscżi s wulkim sahorjenjom witali. Radikalni Italszy, žo rosumi, žo sarocżeja, so žu pschecżeljo franzowskeje republiki a so nětczische italske knježerstwo, kotrež pschecżelstwo s Němskej a Awstriskej džerži, hłuboko hidża. Franzowsojo drje budża žami wjedzecz, so tajke wobkrucżenja dale niczo njejžu, hacž blady, kotrež němsko-awstrisko-italskemu swjaskej schkodżicz njemóża.

Jendželska. Strajk džełacżerjow w Londonskich dokach dale traje. Direktorjo dokow pschi tym wostanu, so džełacżerjam msdu njepowyscha, bjes tym so na druhej stronje džełacżerjo na žwojich žadanjach wobsteja. Liczba strajkowazych je bjes tym na 180,000 muži srostka. So by bjes nimi porjad a pschesjenosc knježika, žu žebi wjednika, wěsteho Johna Burnsa, wuswolili. Tutón je nětko tež hischcze dokskich džełacżerjow w Southamptonje a Liverpoolu nawabił, strajkowacz. Wobžedżerjo kódżow běchu mjenujzy hrosyli, so se žwojimi kódżemi do bliskeho Southamptona pojědu a so budża tam twory s nich abo do nich wosycz dacz. S zyka žo sda, so strajkowe hibanje pschezo bóle pschiběra a so žo skónczjnje psches zyku Jendželsku rosscheri. Wobydlerstwo pod sczěhwkami strajka czežko czerpi, tola njedžiwajzy teho wone na stronje strajkowazych steji a jich se žłowom a skutkom podpjera. Msda mnohich džełacżerjow w Jendželskej je pak tež woprawdże tak niska, so žo spodżiwne bycz sda, so je jim wona hacž dotal k sežiwjenju dožahała. Njeje wotczakacz, so džełacżerjo bórsy w strajku wustanu. Niz jenoż w Jendželskej žamej, tež w jendželskich

kolonijach ſa nich pjenjeſy ſkładuja. Hakle tele dny ßu ſa nich ſ kolonijow 3000 puntow ſterlingow a 60,000 hriwnow doſchłe. W Londonje mnoſy pjekarjo a rěſnizy bjes dźěłaćerjemi khlěb a mjaßo rosdźělecź dadźa, a dobroćelſke towarſtwa dźěłaćerjow ſ pjenjeżnymi darami podpjeraju.

Turkowſka. Jendźelſke nowiny „Daily News“ pſchinjeßu ſ Armenſkeje dopiß, po kotrymż w Armenſkej dźiwi njeporjad knježi. W tamniſchim turkowſkim wójſku je wjele njeſpokojenzow. Turkowſke knjeżerſtwo je mnohich offizěrow do europiſkich garniſonow pſcheßadźiło, dokelż ßo boji, ſo ßu wot Ruſkeje pokupjeni. Pola wyſchnoſćow wſcho prěki a pódlu dźe, ſtatne pokładnizy (kaßy) ßu próſdne, a po kraju ßo wſchědnje rubjeżniſtwa a nadpady ſtawaju, wo kotrež pak ßo knjeżerſtwo njeſtara. „Daily News“ ſćěhowazu dlěźſchu rosprawu wotćiſchća wo hroſnoſćach kurdſkeho hłownika Mußy beya, kiż je drje do Konſtantinopla powołany, ſo by ßo ſamolwił, kiż pak tam poknu ßwobodu wuźiwa, dokelż ma bjes wyßokimi dwórſkimi ſaſtojnikami móznych pſchećelow. Rosprawa ma ßo tak: Poßlednjeho měrza ßo Mußa bey, ſ pſchewodom ßwojeho bratra Djaſa a ßwojeho ßwaka Eomera beya na ćole ćrjódy, 100 muži ßyhneje, do domu Agaćianowa we wßy Kharſi, ſdalenej něhdźe 18 mil wot Muſcha a leżazej bjes Muſchom a Bitlißom, dobu. Nana Agaćiana najprjedy ſatßěliwſchi, ßo do jſtwy łamachu, w kotrejż Agaćianowa ßwójba pſchebywaſche. Pſches wutſělenje wubudźeni, chżychu ßwójbni ćeknucź, tola rubjeżnizy jich ſadźerżachu. Mußa bey a jeho ludźo na to kſchinje wukamacź ſapoćżachu a wſcho kranuchu, ſchtoż ßo ſ domu wotnjeſćź da. Hdyż wotćeżechu, Agaćianowu żonu Altunu a jeho něhdźe pjatnaćelětnu dźowku Ghinſaru ßobu wotwjedźechu. Holza dyrbjeſche boßy ßobu hicź a bě jenoż nózny koſchlu ſwoblekana. Semja bě hacż do kolen ſe ßněhom pſchikryta a wjedro bě jara ſymne. Macź Altuna, wot mucźnoſće pſchemóżena, njemóżeſche wobćeżnoſće pucźa ſnjeſćź. Wona k ſemi padaſche, a hdyż běchu hodźinu ſchli, ju na pucźu leżazu woſtajichu. Jeje dźowka ßama w rukach rubjeżnikow woſta. Holza tutych ſapſchißahaſche, ſo bychu ju puſchćili, tola ju ſ pukami do prědka pohonjachu a ſ khwilemi ju ſa włoßami dale wleczechu. Po khwili wona dale njemóżeſche a do ßněha padźe. Pſches jenu rěku pſchekroćiwſchi, rubjeżnizy holzy ſkónczńje něſchto draſty dachu a ßo na to dale do Zenghachbara naſtajichu, hdźež Mußa bey tamón cżaß bydleſche. Tu pſchenozowachu a Mußa bey prěni ras holzy gławt ſćini. Po tſjoch dnjach pucźa po horach do wßy Pareſank pſchińdźechu, hdźež dwaj Kurdaj holzu do domu ſchejka Mohameda dowjedźeſchtaj. Holza ßo tu ſchejkej k nohomaj cźißnu a jeho ſapſchißahowaſche, ſo by ju ſ rukow njeczłowſkich ßurowzow wußwobodźił. Schejk ßo k Mußy beyej poda a jeho proſcheſche, ſo by holzu puſchćił. Tutón pak wotmolwi, ſo je to njemóżne, dokelż je holza ſa żonu ßwojeho bratra Diaſa poſtajena. Diaſo pſchińdźe, a Mußa bey ſchejkej poruczi, ſo by holzu ſ jeho bratrom ſwěrował. Schejk ſnapſchećiwi, ſo je holza kſcheſćijanka a ſo ßo ſapjera, k mohamedanſkej wěrje pſcheſtupicź. Duż ßo w jeho domje wěrowanje ſtacź njemóże. Na to Mußa bey nóż wucźeże a chżyſche holzu ſaktócź, tola jeho pſchewodniży jemu to wobarachu. Pſchećiwo ſchejkowej radże na to Diaſo holzu wſa a ßo ſ njej do wßy Avediku poda, hdźež do domu Sefira ſaſtupi, muża żony Meherej, kotraż je ßotra Mußy beya. Tu Ghinſara tu żonu (Meheri) proſcheſche, ſo by jej ßwobodu daka, tola podarmo; pſchetoż Meheri prajeſche, ſo je ßo Ghinſara pſches woženjenje ſ Diaſom mohamedanka ſćiniła. W tutym domje Ghinſara ſ Diaſom měßaz woſta, bjes tym ſo Mußa bey a jeho pſchewodniży do hor cźehnjechu, ſo bychu ſ nowa rubili a holzy wotwjedli. Hdyż bě ßo měßaz minuł, dyrbjeſche ßo Ghinſara ſ Diaſom do wßy Cheikchoworanu naſtajicź. Tu wobaj ſchěſćź dnjow w ſchejkowym domje pobywſchi, do Kheveny woteńdźeſchtaj, hdźež Mußa bey porjadnje bydleſche. Tam tſi měßazy pſchebywaſchtaj. W tym cżaßu ſ Muſcha wěſty Hadże Dayib ſ dwěmaj żandarmomaj pſchińdźe. Woni ßo do Diaſoweho domu podachu a ßebi holzu wot njeho żadachu. Diaſo pak ju wudacź nochżyſche, a holza ßama (k temu nuſowana) ßo ſapjeraſche a ſe ſamyßkom praji: „Sſym mohamedanka, woſtajcże mje na pokoj!“ Hadże Dayib na to ſnapſchećiwi, ſo dyrbi k guvernërej do Muſcha pſchińcź a tutemu ßwoje ßłowa wospjetowacź. Holza wotmolwi, ſo dyrbitaj guvernër a jeho radźiczel pſchezo pſchińcź, ſo jimaj teho runja praji, ſo je mohamedanka. W tym cżaßu Mußa bey do Konſtantinopla pucźujo do Bitliſa pſchińdźe. Dokelż Hadże Dayib widźeſche, ſo holza do Muſcha hicź nocże, a ßebi myßleſche, ſo je k mohamedanſtwu pſcheſtupiła, dowjedźe ju do Bitliſa, to bě runje tam, hdźež ßebi holza żadaſche. W Bitliſu ju do domu ſchejka Emina dowjedźechu, a hdyż wona pſched guvernërom a jeho radźiczelom ſtejeſche, praji, ſo je kſcheſćijanka a dźowka kſcheſćijana. Na to ju armenſkemu radźiczelej pſchedwjedźechu a pſchiprawy cźinjachu, ju ſ druhimi do Konſtantinopla póßlacź, ſo by pſchećiwo Mußy beyej ßwědźiła. Diaſo je hakle 16 lět ſtary a je hižo něſkotrych cźłowjekow ſkónzował.

Dleſchi cżaß Mußa bey jeneho muża, Ohana ſ mjenom, kiż we wßy Godinje, něhdźe 9 mil wot Bitliſa bydleſche, pſcheſćěhowaſche. Hdyż Mußa bey poßlednjeho měrza ſhoni, ſo je Ohan w Bitliſu, wón jeneho ßwojich ludźi, wěſteho Flandia, do Bitliſa póßła, ſo by Ohana na ſdacże jako pſchećel do Godina naſpjet pſchewodźał. Hdyż ßo wobaj k wßy bliżeſchtaj, widźeſchtaj, ſo Mußa bey ſ druhimi ludźimi jimaj napſcheczo dźe. Tak bórſy hacż bě Mußa bey k nimaj doſchoł, poruczi, ſo by ßo żeleſo, kotrež bě ßobu pſchinjeßł, żehliwe ſcżiniło, a ſ tutym wón Ohana cżwilowaſche. Na to jeho do wóhnja, ſ hakuſow ſakoženeho, cżißnuchu. Hdyż bě Ohan wumrjeł, jeho cźěło na dróhu cżißnuchu, hdźež jo Armenſzy dwaj dnjej poſdźiſcho namakachu. Tuczi cźěło do Ohanoweho domu wo wßy donjeßechu a jo jeho żonje pſchepodachu. Armenſzy wo wßy pak jo do konaka w Maku donjeßechu, mutesarif Ahmed paſcha pak praji, ſo jeho ta wěż niczo njeſtara, ale ſo dyrbja ßo bitliſkemu valiej pſchednjeſćź. Cźěło pohrjebachu a do Bitliſa petiziju póßłachu. Mußu beya k pſcheßłyſchenju żadachu, tola jeho hižo ſa hodźinu njekhoſtaneho ſaßo puſchćichu.

16. haprleje 1889 ßo Mußa bey (pſchi tym jeho Diaſo, Kar Eomer bey, Siah Eomer bey, Ismael bey, Derwiſhophu bey, Saſi bey a Salik Beyoglu pſchewodźachu) na cżole ßylneje cżrjódy do wßy Debawank da a do Hagopoweje khěże ſtupi. Tam woni Manuka, Hagopoweho nana a Hagopa ßameho ſe ßwojimi mjeczami ſkónzowachu. Poßleńſcheho Mußa, Ismael a Eomer morichu. Hagopowa żona ßo prjedy teho ſe ßwojimi tſjómi dźěćźimi Mußy beyej pſched noſy cżißnu a jeho ſ wutrobu hnujazymi ßłowami proſcheſche, ſo by jejneho muża njeſkónzował. Mußa bey pak młódſchej dźěſćźi, ſ kotrejuż bě jene 2 lěcże a druhe hakle 8 měßazow ſtare, wo ſemju morßnu, ſo wumrjeſchtej. Potom pſchewodniży Mußy beya wſchě żony a holzy wonjeczeſćźichu, hromadźe 17, ſ kotrychż bě młódſcha hakle 10 lět ſtara. Ruży a cźěło Hagopoweje żony ßu ſ ranami pokryte, kotrež je doſtała, hdyż ßwoje dźěćźi a ßwoju ßamßnu woßobu ſakitaſche.

Tole wěrne wopißanje żadławych wobſtejnoſćow w Armenſkej je w Jendźelſkej a w zyłej Europje pohórſchenje ſbudźiło. Turkowſke knjeżerſtwo ani ſpytało njeje, wěrnoſcź rosprawy, kotruż ßu nowiny „Daily News“ podałe, prěcź. Kak njelube pak ßu turkowſkemu knjeżerſtwu wěrne powjeſcże ſ Armenſkeje, je ſ teho widźecź, ſo je wone „Daily News“ dla mjenowaneje rosprawy w Turkowſkej hnydom ſakaſało.

Runje tajke, abo hiſchcże wjele hórſche ßu wobſtejnoſcże na kupje Krecże. Powjeſcże, wot turkowjkeho knjeżerſtwa ßo roſſchěrjaze, po kotrychż je ſběżk na Krecże poddúſcheny a tam ſaßo dobry porjad knježi, ßu wot ſapoczatka hacż do kónza ſełżane. Dżeń wote dnja Turkojo na Krecże k njebju wołaze żadławoſcże wobeńdu. Po powjeſcżach grichiſkich nowin pſched krótkim we wßy Elzy pola Herakliona wulka cżrjóda Turkow pſched dom kſcheſćijana Makrakiſa pſchicżeże a jeho napominaſche, ſ domu ſtupicź a ſ nimi radu ſkładowacź, kak mohła ßo wjeß pſched rubjeżnikami ſchkitacź. Na pſcheradu ßebi njepomyßlíwſchi, ßo Makrakis bórſy na to na wotrěcżane měſto poda. Tam jeho Turkojo hnydom wuwjaſachu a na żadławe waſchnje cżwilowachu. Napoßled njeſbożownemu ruży a noſy wotrubachu a jemu dołhe ſchlebjerdki mjaßa ſ cźěła wureſachu, kotrež jemu do huby tykachu. Pſches tole cżwilowanje Makrakis hižo něſkotre hodźiny poſdźiſcho ducha ſpuſchćeźi. S Herakliona wſchědnje wulke cżrjódy Turkow do wokolnoſcże cżahachu, ſo bychu tam rubili, palili a ßmalili. W provinzy Agion Paraſkenon ßu wſchě wßy — je jich 19 — ſpalene a ſapuſcżene, w provinzy Epiſkopi ßamo 35 wßow. Zyrkwje ßu Turkojo wſchitke wurubili a ßwjecżata ſpalili. W Heraklionje ßamym ßu kſcheſcżijenjo wo dnjo a w nozy ſ brónjemi na nadpady pſchihotowani; pſchetoż njemdri Turkojo ſtajnje po měſcże cżahaju a hroża ßamo domy konſulow a biſkopow ſapalicź, dokelż ßu w nich mnoſy kſcheſcżijanſzy cżeknjenzy wukhow namakali.

Amerika. W měſcże Gretnje w Luiſianſkim kraju połnózno-amerikanſkich ſtatach ßu ßo krwawne njemëry bjes cżornochami (mórami) a bělymi měłe. Hižo dołhe cżaßy ßo w ſjenocżenych ſtatach běli a cżorni wobhdlerjo bjes ßobu derje njeſnjeßu, a hižo woſpjet je bjes nimi k ſtraſchnym pukam doſchło. Tak wulkich roſmërow, każ w Gretnje, pak wone hacż dotal żenje nabyłe njejßu. K nje-

cześći běłych dyrbi ßo prajicź, so ßu woni winowata strona, a so ßu zyle bjes pschiczinu cźornocham kschiwdu cźinili, ſ najmjeńscha to žana prawa pschiczina k njepscheczelnoscźam njeje była, hdyž cźornochi wot někotrych běłych pschekupzow ſ wotpohladom niczo kupowali njeßu. Dołho podtłóczene skoby běłych pschecźiwo cźornym sańdźenu njedźelu wupraßnuchu. Hdyž ßo do Gretny sabawny żelesniski cźah, ſ cźornochami pschepjelnjeny, wróczi, běli ſ tšélbami wobrónjeni cźornochow pschi wukhadźe ſ dwórnischcźa nadpanuchu: Cźornochojo ßo wobaracź njemóžachu, a jim niczo druhe njewubu, hacź wjele morwych a sranjenych na bitwischczu sawostajiwschi, domoj cźeknucź. Běli pak ßo sa nimi do jich domow puschczichu, sapalichu je a bjes ßmilnoscźe do cźornochoł, ſ domow cźékazych, tšélachu. Zyke cźornoschske wobydlerstwo Luisianskeho kraja, kotreż je schěscź krócź ßylnische, hacź běke wobydlerstwo, nětko běłym wjeczenje pschißaha a hrosy, pschecźiwo Gretnje wucźahnucź. Duż je knjeżerstwo hnydom wójsko do Gretny póßłako, so by ßo tam měr ſ nowa njeskasył.

Sprawnosćź najdleje wobsteji.

(Pokracźowanje.)

W cźmowym, ale tola niż hrosnym wobliczu Spaleneho młynka něschto woprawdźe djabołske leżesche, schtoż ßo pschi jeho rosrěczowanju ſ bratrom bóle hacź hdy prjedy pokasowasche. Jeho cźémnej wocźi ßo hrosnje błyschcźeschtej, a tołstej hubje ßo schibale woschcźerjeschtej. Mjeswocze, zyke cźerwjene, na wěste rubjeżne swěrjata dopominasche, mjes tym so saßadźite, ramjenjate cźéło hrubu móz pscheradźesche. Pschi tym mějesche wón jaßny rosum, hdźež ßo wo jeho wužitk jednasche, też wótre wócźko a srěczniwosćź, hdźež běsche trjeba, jene abo druhe pokasacź, — ßamotnoscźe, kotrez běchu cźim straschnische, dokelž mějesche wón symnu, ßebicźiwu wutrobu, a dokelž też nabożina żaneje samóżnoscźe na njeho njemějesche.

Duż bjes dźiwa, so wón ßwojeho ßłabscheho bratra zyle wobknjeżesche, kiż ani dobreje, ani słeje wutroby njemějesche a po prawom starscheho bratra mjenje lubowasche, hacź ßo jeho bojesche. Psches Jurjowu dowěru, kotryż wysche njeho stejesche, ßo wón cźeścźeny cźujesche a wschitke jeho potajnoscźe snajesche; jenoż jemu też běsche wědome, so běsche samoženje, kotreż běschtaj po nanje namrěkoj, poßleni cźaß ßylnje wotebjerako, na cźimż běschtaj wobaj jenak wjele wina. Mjes tym, so mějachu jeju we wokolnoscźi hischcźe sa bohateju mużow, běschtaj wonaj, dokelž hubjenje hospodarjeschtaj, hrajeschtaj a na wschelake waschnje pjenjesy sabiwaschtaj, ßwoje wobßedźeństwo sadołżiłoj; duż mějeschtaj wschelakim lichownikam wyßoku dań płacźicź a, so bychu lichowniży mjelczeli, dyrbjeschtaj jim hischcźe woßebje płacźicź. Pod tymile wobstejnoscźemi móżesche jimaj jeniczży hischcźe bohata żeństwa, na kotruż ßo Jurij runje měrjesche, saßo na nosy dopomhacź.

Nasajtra postajenu hodźinu też pschichodny nan pschińdźe, so by ßebi młyn a skót a wschitke druhe wobßedźeństwo se ßamßnymaj wocźomaj wobhladał, prjedy hacź k temu haj praji, so ßwoju dźowku wuda, kotraż, każ to něhdźeżkuli na wßach je, pschi tymleważnym podawku tak derje każ niczo ßobu rěczecź njemějesche. Stareho Wicźasa w młynje na najpschecźelnischo witachu; bratraj wino, kotreż wón rady pijesche, njelutowaschtaj a běschtaj jemu woßobnu, móhł rjez psches měru woßobnu ßwacźinu pschihotowakoj. S winom roswjeßeleny ßo wón wot bratrow po jeju kuble wokoło wodźicź dasche. Bjes dźiwa duż, so ßo jemu wschitko na najlěpje spodobasche: pola běchu derje wobstarane, brózńje a łubje połne żita a muki; w hródźach najrjeńschi skót stejesche, a wschudźom w hospodarstwje běsche najlěpschi porjad. Jurij běsche ßo sa to starak, so straschna dźowka doma njebě, hdyž stary Wicźas pschińdźe; wón běsche ju na daloku łuku póßłał, kotraż k młynej ßłuschesche. Druha cźeledź njewjedźesche, schto ßo w domje stawa, a Anton, kotremuż běsche ßnano něschtoźkuli wědome, ßo ſ dobrej pschicźinu hladasche, so ßo ſ nanom ßwojeje lubeje setkał njeby. W kóżdym nastupanju spokojeny bohaty Wicźas młyn wopuschcźi, wospjetowawschi ßwoje ßlubjenje a postajiwschi, so ßo ßlub pschichodnu njedźelu stanje. Bratraj jeho hacź na mjesy ßwojich leżomnoscźow pschewodźeschtaj a ßo tam se ßwojim hoscźom na najwutrobnischo rosżohnowaschtaj.

Wucźinjenje, schtoż běsche ßo w młynje stało, potajnoscź wjazy njebě a też Antonej potajne njewosta. Wón běsche ßo krucze rosßudźił, so dlěje wjazy w młynje njewostanje, dokelž nihdy se ßwědkom pschi sbożu druheho bycź nochzysche, kotreż běsche jemu ßamomu sapowjedźene. A hdyž ßo bratraj wróczischtaj, wón żadasche, so ßměł ßwoje pucźe hicź.

„Ty móżesch hicź", cźmowy Jurij praji, „a to na měsćze. Myßlisch ßebi ßnano, so budu Cźe proßycź, so by wostał. Tajkich wotroczkow, kajkiż Ty ßy, je doscź."

Tajkeho wotmolwjenja Anton ani saßłużił, ani wotcźakował njebě; po prawom pak běsche ßwojemu knjesej móhł rjez dźakowny, so tutón njehladasche jeho dźerżecź. Wot teho cźaßa, so wón wjedźesche, so Hanka druhemu ßłuscha, běsche jemu żiwjenje ſ cźežu; semja jeho do nohow ßmalesche, a wón dlěje wjazy wutracź njemóżesche w domje, hdźež hijo w duchu Hanku jako dźiwjeho Jurjowu żonu widźesche. S tymile myßlemi wón ſ cźaßom do łoża dźěsche, dokelž chzysche ſ najprěńschimi rańschimi ßměrkami stanucź a młyn na wěcźne wopuschcźicź; ale wón nihdy wußnucź njemóżesche a so njeměrny na ßwojim borle wokoło walesche, wutrobu połnu hórkeje cźwile a hłowu połnu srudnych myßlow. A hdyž běsche skóncźnje na khwilku wußnuł, jeho hnydom straschne, cźeżke ßony cźěßnicź poczachu. Jemu běsche, jako by lubu se spanjenymaj lizomaj płaczo psched ßobu stejo widźał a żałoscźo na jeje srudny dóńt pschi mużu, kotrehoż hidźesche. Wo ßnje wón też cźmoweho Jurja ſ njemdrym mjeswocźom wohlada; wón ßo njesbożownu żonu praschesche, schto ma wona jow pytacź; a hdyž wona żałoscźo a płaczo niczo njewotmolwi, ju wón sa jeje dołhe włoßy hrabnu a ju selo a sakliwajo sa ßobu wleczesche. Tónle ßón pak běsche tak żiwy był, so ßo Antonej sesda, so je něschto sakschicźecź ßłyschał, a so na to wotzucźi. Sastróżeny wón poßłuchasche, ale stykne kschicźenje ßo wjazy njewospjetowasche: wschitko běsche cźicho, a jenoż schumjenje hórskeje rěcźki běsche ßłyschecź; a tola jeho nimo wole někajke hróśbne sacźucźe pschewsa.

Hdyž dha běsche wotzucźił a stanuł, chzysche Anton też dom hnydom wopuschcźicź; wón sa brěmjeschkom hrabnu, do kotrehoż běsche ßebi hijo wjeczor ßwoje wězy swjasał, a ßebi khěżne durje wotamknu. Zaneho cźłowjeka njesetkawschi wón dwór pschekrocźi a ſ wrotami won stupi. W młynje ßo ſ nikim roszohnował njebě, dokelž běsche hijo posdźe; jenoż njesbożownej dźowzy budźesche hischcźe rady wbożemje prajił. Jemu běsche, jako by wona wjeczor se spodźiwnje srudnym wócźkom sa nim hladała była, jako by jemu hischcźe něschto prajicź chzyła; ale jemu jeho ßamßne horjo pschejara wutrobu tyschesche, hacź so by ßo wo jeje srudźbu staracź móhł.

Pßy, kotreż Spaleny młyn strażowachu, saschcźowkachu, hdyž Anton nimo pschińdźe; jeho spósnawschi pak ſ wopuschu wjechlujo po nim horje skakachu a jeho hacź do wrotow pschewodźachu. Běsche tużna lětnja nóz; cźémne njewjedrowe mróczele na njebju stejachu; něhdźe daloko druhdy hrimot sabubota a ßo cźerwjeny błysk saßwěcźi, ſ nahłym ßwětłom Spaleny młyn a njemdrje howrjazu hórsku rěcźku wobßwětlejo. Pschi njestajnym ßwětle ßo Antonej na khwilku sesda, jako by na běłych żołmach cźémne cźéło widźał, cźłowjeka, kotrehoż schumjaza rěcźka ßobu njeßesche; bliże pohladawschi pak wón niczo wjazy njewidźesche a ßo ßam wußmja, so je ßo jeho roshorjenym mosham něschto tajke sesdało. Wón sa ßobu dale krocźesche po snatym pucźiku do wßy, hdźež jeho macź bydlesche, kotrejż chzysche hischcźe wbożemje prajicź, prjedy hacź domowinu na pschezo wopuschcźi.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Nasymske dlěsche wjeczory w wutrobje cźłowjeka saßo požadanje sa towarstwom sbudźuja. Je ßo nětko saßo cźaß pschibliżił, hdźež ßo w ßerbskich towarstwach, kotreż w lěcźi ſ wjetscha ßwjecźa, nowe hibanje a żiwjenje sapocźina. Pschi tym Budyska ßerbska Bjeßada, kotraż ßwojim ßobustawam pschezo wjele swjeßelenjow poskicźuje, druhim ßerbskim towarstwam ſ dobrym pschikładom do prědka dźe. Kónz tuteho měßaza, mjenujzy njedźelu 29. septembra, budźe ßo wot ßobustawow Budyskeje Bjeßady na tudomnej tšélerni dźiwadło hracź. K temu stej ßo dwě wjeßelohrě wubrałej. Woßoby, kotreż ßu pschilubiłe, ßobu skutkowacź, hijo pilnje ßwoju rólu wuknu. Nadźějomnje ßebi Bjeßadni hrajerjo a hrajerki khwalbu dobudu. To jim wutrobnje pschejemy.

— Każ je snate, ßu ßo wobdźělniży ßerbskeho wotdźělenja Drażdźańskeho Wettinskeho ßwjedźeńskeho cźaha w Drażdźanach fotografowali. Dokelž pak ßo tele fotografije, kotreż maja ßo Jeho Majestoscźi naschemu lubemu kralej pschepodacź, k spokojnoscźi poradźiłe njejßu, ßu wobsamkli, ßerbske wotdźělenje w Budyschinje wot jeneho wustojneho fotografa hischcźe raz fotografowacź dacź. Po wjazystronskim żadanju je ßo postajiło, so budźa ßo najprjódźy jenoż kschiżerjo a to se ßerbskim klobukom a se ßerbskej scherpu debjeni pschichodnu ßobotu 14. septembra popołdnju w 2 hodźinomaj w dworje hoscźenza „Münchener Hof" w Budyschinje fotografowacź. Fotografowanje kwaßneho cźaha pak ßo hakle njedźelu 22. septembra po-

połdnju ½2 hodźin w domje knjeza fotografa Meistera na seminarskej drózy stanje.

— Kaž po wschěch Němzach je žo tež w Budyschinje wopomnjeński dźeń Sedanskeje bitwy po swuczenym waschnju žwjatoczńje žwjeczył. Měschczańske wěže a twarjenja, teho runja mnohe privatne domy běchu s khorhojemi debjene. We wschěch schulach žo žwjedźeńske aktusy wotdźerżachu. W měschczańskej schuli pschi lawskich hrjebjach měješe pschi tym k. měschczański wuczeŕ Adolf Sommer po sapiżach jeneho žamowidźerja žwjedźeński pschednoschk wo „bitwje pola Budyschina". Popołdnju jenotliwe schulske rjadownje wuléty czinjachu.

— Schtwórty seschiwk Sejlerjowych spiżow žo sa njedołhi czaż doczischczi. S tym žo wudawanje Sejlerjowych spiżow dokoni. Myżl, Sejlerjowe spiży wudacz, je wot žerbskeje studowazeje młodoscze wuschła a žo wot njeje tež wuwjedła. Wulki dźeł pjenjes k wudawanju je žo wot studowazych pschi konzertach a dźiwadłowych pschedstajenjach nasběrało. Tak je na pschiklad pjenježny wunoschk s poźlednjeho Maleschanskeho konzerta na 100 hriwnow wuczinił. Starschi studowazeje młodoscze, knjes stud. theol. M. Domaschka, je tele pjenjesy na pschiżłuschnym mesczе wotedał, schtož žo jemu tu s dźakom sjawnje wobžwědczi.

— Psches sakasanje pschiwoženja žwini s Ruskeje a Awstriskeje je woprawdźita nusa nastała. Tukrajne žwinje sa potrjebu njedožahaju. Jich žo wjele wjazy žada, hacz naschi ratarjo naplahuja. Duż žo płaczisna žwini a s dobom tež wscheho druheho skotu k rěsu nimo měry powyschuje a je w tu khwilu hižo njeżkyschanu wyżokosc dozpěła. Czeho dla je žo pschikoženje wukrajnych žwini sakasało, sa to knježerstwo hischcze žanych prawych pschiczinow mjenowało njeje. Sanježenje skótnych khorosczow žo zyle lohko psches skotolekarske naprawy wotdźerżecz da. Mór bjes žwinjemi w wukraju po tajkim na sakasni wina bycz njemóże, a pódla teho snate njeje, so by w tu khwilu mór nehdże knjeził. Je najwyschschi czaż, so žo wukrajny skót sażo psches mjesy puschcza, hewak žo w žylnje wobydlenych stronach wobstejnosczе tak pschiwótsja, so žo wjazy snjescz njedadża. Njebudże wjazy dołho tracz, so budże punt žwinjazeho mjaża 80 nowych pjenjezkow hacz do 1 hriwny płaczicz. Tak wyżokim wudawkam sa mjażo pak msda dźełaczerjow njedožaha. K temu hischcze pschińdże, so je też khleb drózschi a so je pornjo druhim lětam lětża mało běrnow. W wjele krajinach běrny straschnje hnija, tak so budże wunoschk běrnow s dźěła jara žnadny. So žo powyschenje mjażowych płaczisnow staji, žmě žo jenoż wotczakacz, hdyż žo wot Ameriki żiwy skót do Europy pschiwjesy. To žo najskerje stanje. Po powjescżach amerikanskich nowin maja pjenježnizy w Chikago myżle, wulke hromady howjaseho skotu do Europy pschewjescz. Nadźija žo, so pschi nětczischich wyżokich mjażowych płaczisnach hischcze s amerikanskim skotom wulki dobytk sczinja. Khudemu dźełaczerjej wschak hischcze s tym njeby pomhane było, hdy by žo howjase mjażo potuńschiło; pschetoż dźełaczerski lud s wjetscheho dźela žwinjaze mjażo wużiwa, kotrež jemu nusny saczink k jědźi, kaž schmalz a połcz, dawa. Schtóż žnadź měni, so žu drohe płaczisny žwini ratarstwu spomożne, žo jara myli. Dokelż žu žo lětża žně po wjetschej połozy Němskeje hubjenje poradźiże a wożebje běrny dożahacz njebudża, žo žwinje s wużitkom plahowacz a kormicz njedadża. Pódla teho žu prożata hižo dołhi czaż tak nimo měry drohe, so ratarjo runje lětża wurjadnje mało žwini kormja. Hdyż pak ratarjam s wużitkom njeje, hdyż žo žwinje s wukraja do Němzow wosycz njeżmědża, a dźeławy lud pod tym czeżko czerpi, njemóże žo pschiczina spósnacz, kotrejež dla je žo sakasnja pschiwoženja wudała. Hdy by žo wona sażo sběhnuła, by žo ludej woprawdźe wulka dobrota wopokasała.

— Wudospoknjaze wólby do druheje komory sakskeho žejma smeja žo 15. oktobra.

— Je woprawdźe nastróżaze, kak liczba žamomordarjow lětża w Budyschinje pschiběra. Sańdźeny tydźeń je žo hižo sażo žamomordarstwo stało. Wuczobnik Heinke s Kumwałda, kiž pola jeneho tudomneho rěsnikskeho mischtra rěsnistwo wuknjesche, je žrjedu rano žwojemu żiwjenju s wobwěžnjenjom kónz czinił. Schto je jeho pohnuło, ruku na žo skożicz, žebi ani jeho mischtr, ani ludźo, s kotrymiž je wón wobkhadźał, wukożicz njemóża.

— Wumustrowane konje sakskeje artillerije a kavallerije budża žo sczěhowaze dny dopołdnja wot 10 hodźin na pschežadźowanje pschedawacz: žrjedu 11. septembra w Oschatzu, Roßweinje a Riesy, schtwórtk 12. septembra w Wulkim Hainje, Rochlitzu a Freibergu, pjatk 13. septembra w Draždźanach, Grimmje a Rochlitzu, žobotu 14. septembra w Draždanach a Pegawje, póndźelu 16. septembra w Pirnje a Pegawje. Konje Lausigkskeje garnisony budża žo w Grimmje, Bornaskeje garnisony w Pegawje, Geithainskeje garnisony w Rochlitzu na pschežadźowanje pschedawacz.

— S Draždźan žo nam pische: Hdyż Jeho Majestosczе nasch lubowany kral Albert 28. augusta na shromadźisnu němskich hajnikow jědżesche, žo wón na Pirnaskim torhoschczu jeno pschi žamom wulkeho stracha sminu. Kralowski wós trochu spěschnje po Grunaskej drózy pschijědże a tón žamżny wokomik na Pirnaske torhoschczo dojědże, hdyż žo tam dwaj wosaj konjazeje żelesniży setkaschtaj: jedyn s Blasewitza pschijědże, druhi s czěskeho dwórnischcza. Kralowski wós wuhladawschi žo pohonczej na konjazej żelesniży schtož mózno prózowaschtaj žwojej wosaj na mesczе sastajicz. Duż nasch luby kral sbożownje nimo pschijědże, ale móhł rjez mjes hkowami schtyrjoch konjow.

— Runja nam Łużiskim Sserbam žo też burjo w druhich žłowjanskich krajach hibaju a k wulkim towarstwam sestupuja. Tak je žo njedawno na Morawje wulke towarstwo morawsko-žłowjanskich burow sakożiło, kotrež je w połnym kczёwje a ma w Wołmuzu žwoje žamżne nowiny Selské listy. Towarstwo pschede wschěm na to dźeła, so by knježerstwo tukrajne ratarske wupkody, wożobnje żito, pschecżiwo wukrajnym s wyżokim złom schkitowało. Potom towarstwo sa burow tuni realny kredit żada, mjes tym so ma žo parschonski kredit schtož mózno wotstronicz; pschede wschěm dyrbi žo sakońszy postajicz, so bur „wechsela" podpiżacz njemóże. Dale chże towarstwo žwojich burskich kandidatow žłacz kaž do krajneho žejma, tak też do awstriskeho „reichsrata".

S Njeżwaczidła. Ssrjedu 4. septembra běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 460 howjadow, 120 žwini a 250 prożatow.

S pola. W botaniskej sahrodże w Barlinje nětkle rostlinu plahuja — a wona tam derje tyje — kotraž je s Japanskeje pschischła a žo jara derje jako zyroba sa lud hodźi. Rostlina ma wuczene mjeno Stachys tuberifera; jeje płody žu kulki, kaž nasche běrny. W Franzowskej a Jendźelskej ju „Crosnes" mjenuja, po wży Crosnes pola Parisa, hdźež rostlinu w wulkim plahuja a s wotkelż płody do Parisa na wiki woża. Ssyw tejele rostliny žo płaczi, czim bóle, dokelż žo wona s kóždej pódu spokoji. Jeje kulki žu kaž palz dołhe a tołste a žo warjene, dymjene a pjeczene wużiwacz hodża; žłodża nimale kaž worjechi. W Franzowskej je hižo wjele jědża; duż budża žo žnano też pola naż bórsy w wulkim plahowacz. Se staroscżiwej prózu žo žnano radźi też druzinу s wjetschimi płodami plahowacz, kaž pola běrnow. Potom hakle by žo žyw noweje rostliny prawje płacził.

S Łasa. W brózni Wyżokowskeho knježeho kubła, kotraž je žo, kaž hižo psched dwěmaj njedźelomaj pisachmy, 20. augusta psches bkyst sapalika a do prócha a popjeła pschewobroczika, žu mnosy knježi pólni najenzy žwoje zyłe lětusche žně leżo měli. Psches mjenowane wóhnjowe njesboże žu žo poźleńsche wschě saniczike. Knježi najenzy w Wyżokej žu wschitzy khudźi ludźo, kotsiż maja žo wot poźlednjeho wulkeho wóhnja, kotryż je Wyżokej podeschoł, s wulkim dołhom bědźicz. Maka khuda gmejna njemóże nusy wotpomhacz. Duż žo samożiczischi dobrocżelszy ludźo należnje proscha, wbohich wotpalnikow w Wyżokej s darami kscheścżijanskeje žmilnosczе podpjeracz.

S Hósniży. W naschim Bożim domje smeje nasche poboczne Gustav-Adolfske towarstwo njedźelu 8. septembra žwój lětny žwjedźeń. Sserbska žwjedźeńska Boża žłużba žo popołdnju ½3 hodź. sapocznje, a žerbske žwjedźeńske prědowanje smeje k. farar Brósta s Kschischowa, mjes tym so budże na němskim, schtož žo w 4 hodź. sapocznje, knjes farar Sela s Krjebje prědowacz.

Wužudźenja.

Khostanska komora. 44lětny dźełaczeŕ Jurij Schmidt s Komorowa pola Klukscha, jako njepolěpschomny wopiłz a paduch snaty, bě 19. junija žwojim žużodam a to Młynkowej s wotewrjeneje kschinje 1 mk., s domu Nowakoweje, pola kotrejež žo s gławtom nuts łamasche, 6 np. kranuł. Kónz junija wón korczmarja Pawlika w Brěmjenju wo 35 np. worczisny sjeba a jemu piczel s 30 khanami palenza kranu. Tutón palenz pijo wón czop sażo sabicz sabywschi wużnu, tak so wjetschi dźeł palenza do peska wuběża. Schmidtej khostarnju na tři lěta pschižudźichu a czeżne prawa jemu na schěsc lět wotrjeknuwschi jemu dowolomnu polizajsku nadkedźbu pschipósnachu.

Přilopk.

* Ssobotu 14. septembra do Budyschina wulki jendźelsko-amerikanski zyrkus Luisa Borna s 120 wożobami, 60 wurjadnje

derje dreßërowanymi konjemi a 2 dreßërowanymaj hobrſkimaj elefantomaj pſchijëdże. Kaž nowiny tych mëſtow, w kotrychž je ßo mjenowany zyrkus pokaſował, pißaju, móża ßo jeho khumſchtarjo ßamo ſ tymi zyrkuſa Renza runacź. Teho runja móża ßo jeho kraßne drohe. konje, ſchtož dreßuru a napohlad naſtupa, ſ najwjetſchimi zyrkuſami mëricź. Zyrkuſowy ſtan (zelt), w kotrymž je ſa 4000 woßobow mëſta, ßo ſa tſi hodźiny natwari. Wón niž najmjenje wody njepſchepuſchcża a je njeſapalny pſchihotowany.

* Prawje ſrudnu ßmjercź mëjeſche 17 lët ſtara dźowka jeneho kublerja w Poppitzu pola Rochlitza. Holza mëjeſche na noßu brjód, kotryž ßebi wona ſkónczńje ſ jehłu pſchekkó. Jehła pak najſkerje zyle czíſta była njeje. Pſchetoż holza bórſy ſthori, a lëkarjo ſpósnachu, ſo je ßebi krej ſawdała. Nałożene ßrëdki niczo njepomhachu, a wboha holza ſa nëkotre dny wumrje.

* Blisko wßy Falkenhagen 6 hodźin ſa Barlinom ſańdźeny tydźeń ßrjedź pola błudneho człowjeka nadeńdźechu, kiž bëſche ßwojim ßwójbnym w Barlinje czeknuł. Khory, kiž je ßnano 40 lët ſtary, móhł rjez nahi a wſchón pſchemjerſnjeny a błodu ſtradany na ſworanym ſchćerniſchczu leżeſche. Jeho do wßy wobſtarachu, hdźež jemu zyrobu dawachu. Hdyž bëſche k ßebi pſchiſchoł, móżeſche wón prajicź, hdźe w Barlinje bydli a ſchtó je. Wjeßny ſchołta poliziji do Barlina telegrafiſku powjeſcź póßła, na czoż ßebi jeho ßwójbni po khoreho pſchińdźechu.

* Wobžarujomne njeſbože je ßo ßobotu tydźenja wjeczor w Barlinje ſtako. Dźowka jeneho techníka bëſche ßo ſpomnjeny dźeń ſ towarſchom ßwojeho nana ſwërowacź daka. Hdyž kwaßarjo wjeczor w dźewjatej hodźinje ſa blidom ßedźachu, młoda żona ſ lëwym kóhczom petrolejowu lampu poraſy, kotraž pſched njej na blidźe ſtejeſche. Petrolej ßo hnydom ſapali a ſa wokomik ßo też rub na blidźe poleſche. Młoda żona płomjo haſchecź pomhaſche; pſchi tym pak ßo jeje lohka njewjeſczińſka draſta ſapopadźe, a bliżſchi wokomik bëſche njeſbożowna młoda żona wot płomjenja wobjata. S boloſczu kſchiczo ßo wona na ſemju czißnu; jeje muż ßo na wſchë móżne waſchnje prózowaſche, płomjo na njej ſamjaſcź, pſchi czimż ßebi ßam wobë ruzy czeżzy wopali. Skónczńje mokre płachty na nju ſmjetachu a tak płomjo ſadußychu. Ale młoda żona bëſche ßo tak ſtraſchnje wopaliła, ſo dyrbjachu ju po poruczńoſczi lëkarja, wo kotrehoż bëchu hnydom póßkali, do hojerńje dacź. Też młody muż je ßebi ruzy tak wopalił, ſo khwilu na dźëło khodźicź njemóże.

* W ſwërińſkej ſahrodźe w Barlinje maju wulkeho ßłona (helfanta), kotryž je tak ſły, ſo dyrbja ßo jeho wſchitzy wothladowarjo bojecź. Pſched nëkotrymi lëtami je wón jenemu ſ nich nëkotre rjebła ſłamał. Wot teho czaßa pak je dale a njemdrſchi. Duż je direkzija ſahrody wobſamkła, ſo ma ßo ßłon moricź. Ale kak? Jeni radźachu jeho ſatſëlicź, druſy chżychu jeho ſ pomozu elektrizity moricź, ſaßo druſy jemu ſ jëdom ſawdacź at.d. Ale wſchitke tele ßrëdki ßo jeneje abo druheje pſchiczińy dla nałożicź njehodźa. Pſched krótkim ßu ſpytali jeho ſ grocźanej ßeklu ſadajicź; ale ßłon ßeklu roſtorże, runjeż bëſche grót $^3/_4$ zola tokſty. Nëtko je ßo poſtajiło, ſo budźa jeho wobwëſchecź, ſchtož ma ßo w oktobrje ſtacź. Dokelž kólnja, w kotrejž ßłon pſchebywa, doſcź kruteho wjerćha nima, dyrbja woßebitu krutu ſchibjeńzu twaricź.

* Srudny kónz mëjeſche ſańdźenu njedźelu ſedanſki ßwjedźeń ſchulſkich dźëczi w Reppenje. Hdyž dźëczi ſ pißanymi latarnjemi, piſkajo a bubnujo ſe ßwojimi wucżerjemi wjeczor wokoło 8 hodź. do mëſta domoj cźehnjechu, ßo pſched mëſtom konjej jeneho woſa, kiž ſa dźëczimi pſchijëdże, ſpłóſchiſchtaj a runu mëru do czrjódy dźëczi cźërjeſchtaj. Jimaj ſ pucża hicź dźëczi wjazy njemóżachu; duż bu 10 dźëczi ſranjenych.

* Njedźelu tydźenja podwyſchk a dwaj wojakaj twjerdźiſniſkeho garde-artilleriſkeho bataillona w Küſtrinje ſ Zorndorfſkeho forta do bliſkeje wßy Zorndorf na reje dźëchu. Na rejwanſkej łubi mjes wojakami a wjeßnymi cźeladnikami bórſy puki naſtachu; wotroczży żerdźe ſ płota łamachu a ſ nimi do wojakow pjerjechu. Naſajtra rano njedaloko rejwanſkeje łubje jeneho wojaka ſ roſbitym nopom leżo namakachu; wón bëſche hiſchcże żiwy, ale bórſy na to wumrje. Druhi wojak w Küſtrinſkej wojerſkej hojerni cźeżzy khory leżi; też wón ma jara ſtraſchne rany, duż ſ cźeżka żiwy woſtanje. Podwyſchk je ſ módrym wokom woteſchoł a ma jenoż nëkotre ßnadne rany. Tſjóch biczkow ßu w Zorndorfje ſajeli.

* Sazpëta luboſcź bëſche ſ pſchiczińu, ſo je ßebi w Breitenſeju 84 lët ſtara żona żiwjenje wſała. Najebacź ßwojich wyßokich lët bëſche ßo wona do 45 lët ſtareho mużſkeho ſalubowała, kiž je wjednik lokomotivy. Jeje ſamoženja dla bëſche wón ſwólniwy ſo ßebi ſtaru żonu ſwërowacź da. Wona jemu też bórſy nëſchto pjenjes ſapißacź da; hdyž pak wona tole ſapißanje ſaßo wróczo wſa, też wón ßwoje ßłowo wróczo wſa. Widźo, ſo nëtko ſe żeńtwu niczo njebudźe, jemu ſtara żona ſaßo dobre ßłowa dawacź pocża a bëſche nëtko ſwólniwa, jemu zyke ßwoje wulke ſamoženje ſapißacź. Lokomotiviny wjednik pak ßo wjazy narëczecź njedaſche; duż ßo ſtara żona ſadwëlujo wobwëßnu.

* Prawe njeſbože je ßo ßrjedu tydźenja w Oldenburgu ſtako. Tam bëſche żónſka ſ domu ſchła, ßwoju 3lëtnu dźowczicźku ßamulutku domach wó jſtwje woſtajiwſchi. Sſo domoj wrócźiwſchi macź hiżo w khëżnych durjach ßwoje dźëczo wó jſtwë wołacź ßłyſcheſche. Hdyž wuſtróżana horje pſchibëża, wona dźëczo ſ krwawej hłowu wó jſtwë leżo namaka. Holczka bëſche ßebi ſ nożizami hrała, kotreż na woknje leżachu, bëſche ßo na ſtólzu wobßunuła a dele panuła a ßebi wobaj kónzaj nożizow do hłowy ſaſchtapiła, a to runje do wobeju wócźkow.

* Krajne ßudniſtwo w Lübecku je 12lëtnu holzu, kotraž bëſche 9 mëßazow ſtare dźëczo ſe ſamyßłom a ſe ſymnej krwju ſkónzowała, k jaſtwu na 7 lët ſaßudźiło.

* Pola Kiela ſańdźeny tydźeń tſjo dźëłaczerjo w pëſkowej jamje pëſk kopachu; na jene dobo ßo płaſt pëſka wyſche nich puſchczi a ßo na nich dele wali a njeſbożownych 4 metery wyßoko ſaßypa. Nëkotſi towarſchojo rucże na pomoz pſchibëżachu a dweju hiſchcże żiweju ſ pëſka wukopachu; tſeczi bëſche ßo mjes tym hiżo ſadußył. Njeſbożowny je wudowu a czrjódku dźëczi ſawoſtajił.

* We wßy Bahrenfeld w Schleswig-Holſchtynſkej ſańdźeny tydźeń kóń piwarſkeho kopnu a jemu zyły nop roſraſy. Kaž wot błyſka poraźeny ßo njeſbożowny wali a na mëſcże bjes myßlow leżo woſta. Wón je na ßmjercź.

* Po pſcheproſchenju ſultana je ßo cźëlny lëkař wjerćha Bismarka, profeßor Schwenninger, do Konſtantinopla podał, ſo by Khaireddina paſchu lëkował. Schwenninger je ſ hoſcźom pola ſultana w Therapigu.

* Sſrjedu w nozy ßu w Bayerſkej ßylne ſliwki panuke. Żeleſniſke naßypy a dróhi bëchu ſ dźëlemi dwaj kóhcźej wyßoko póczrjene. Na nëkotrych żeleſniſkich linijach je ßo wobkhad pſchetorhnuł.

* S twjerdźiſny Glatz ßu pſched krótkim Franzowſu, kotryž bëſche lëta 1870 na wójnje ſ khowanki do Nëmzow tſëlał, domoj puſchczili. Bonnet, tak ßo Franzowſa mjenuje je pokne 19 lët na twjerdźiſnje pſchebył. Dokelž ſa tónle dołhi czaß domoj pißacź njeßmëdźeſche, ßu doma wëſcże ſa to mëli, ſo je dawno hiżo morwy.

* Zakoſtny nieſkutk je ßo pſched krótkim w Cźëſkej ſtał, na droſy mjes Lhodovom a hajnkowniu pola Nepomuka. Pod moſcźikom, kotryž ſ drohi na polo wjedźe, cźëło 15lëtneje holczki namakachu, kotreż bëſche tam nëchtó zyle khwatajzy ſkhował. Duż rucże po najbliżſcheho lëkarja bëżachu, kotryž ſpósna, ſo je holczka ſtónzowana. Cźëło bëſche hiſchcże cźopke; krk bëſche ji pſcherëſnjeny a hewak bëſche jenoż ßnadna rana do brody wurëſnjena. W ſtónzowanej ludźo bórſy holczku ſe ßußodneje wßy ſpósnachu, dźowku ſchkleńzytoczerja. Zyle bliſko pſchi moſcźiku bëſche łuża krwë: tam bëſche mordaŕ ßwój wopor ſkónzował. Dotal hiſchcże nichtó njewë, ſchtó je holczku ſkónzował, a pſche czo je ßo to ſtako.

* W Pariſu bëſche ſańdźene dny ſkhadźowanka lëkarjow ſe wſchëch kónzow ſemje. Na ſkhadźowanzy ßo wſchelake pſchednoſchki dźerżachu. Mjes druhimi profeſſor Briand wo nowym waſchnju rëczeſche, kotreż je wón wußlëdźił, ßuchocźinu wuhojicź. Briandowy hłowny ßrëdk pſche ßuchocźinu je ſymny powëtr. Prëni krócź je wón ſe ſchtyrjomi khorymi ſpytał, kotrymž lëkarjo wëſtu ßmjercź wëſchcżachu. Cźile khori dyrbjachu ßo pſchede wſchëm na czerſtwy ſymny powëtr ſwucźicź. Najprjedy pſchi ſwocźinjanych woknach leżachu; poſdźiſcho dyrbjachu pod hokym njebjom ſpacź; duż ßo jim ſańdźenu ſymu ſta, ſo ßo jim ßnëha na poßleſchczo nańdże. Dźenßa je tymle khorym dopomhane, mjes tym ſo je pjaty khory, kiž ßo Briandowym wukaſnjam podcźißnucź nochżyſche, ßmjercźi bliſko. Lëkarſtwa dr. Briand pſchi tym mało dawa: ſ zyła 80 zentigramow kreoſota, 8 zentigramow jodoforma a 30 zentigramow glyzerina. Dr. Briandowy ſajimawy pſchednoſchk je najwjetſchu kedźbnoſcź ſhromadźenych lëkarjow ſbudźił. Je-li ſo ßo jeho waſchnje, ßuchocźinu hojicź, woprawdźe wuſpëſchne wopokaże, budźa na płuza khori ſ cźeżka wjazy w jużnych krajach ſtrowoſcź pytacź, ale ſa to ſkerje do poknóżnych abo ßewjernych krajow póńdu, hdźež je cźerſtwy ſymny powëtr. Dawno ſnata wëż je, ſo w dalokich ßewjernych krajach ßuchocźiny ani njeſnaja.

* Po Falbowym wëſchcżenju bëſche 26. auguſta kritiſki dźeń tſecźeje rjadownje. Tónle dźeń ßu, kaž hiżo tydźenja pißachmy, nimale po zykej Grichiſkej ßylne ſemjerżenje mëli. — Mjes tym pak ßu dalſche powjeſcże dóſchke wo wſchelakim njeſbożu, kotreż je ßo

tehdy stako. Tak ßo ſ New-Yorka telegrafuje: Pola Los Angelos w Kaliforniſkej 27. auguſta ſemja móznje ſarza. Cžaßniki ſtejo woſtachu, a jſtwine wjerchi ßo pukachu. Też w Paſſadenje ßu ſemjerżenje pytli. — S Japanſkeje ßo telegrafuje: W Waka Yama na mórſkim pobrjoſy mějachu 26. a 27. auguſta ſatraſchny wětr, a deſchcź ßo tajki lijeſche, ſo je krajina daloko a ſchěroko pokodżena. — Po druhich powjeſcźach ßu ſtraſchne wichory połnóznu Chineſiſku a Japanſku domapytałe; jara wjele kódżow a cžołmow je ßo podnuriło, a jara wjele ludźi wo żiwjenje pſchiſchło. Schtoż je dotal ſnate, je ßo w Japanſkej 5000 cžłowjekow w wulkej wodże tepiło. — Po poßlednich powjeſcźach je pſchi wulkim powodżenju w wokolnoſcźi Waka Yama na wſchě 10,000 ludźi wo żiwjenje pſchiſchło, dalſche 20,000 ßwój ſtatok ſhubiło, a mjes wobydlerſtwom wulke hubjenſtwo knjeżi.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** budże jutſje njedźelu rano w 7 hodźinach němſka ſpowjedź a ½9 hodźin němſke prědowanje.

Wěrowanaj:

W **Michalſkej zyrkwi:** Ernſt Auguſt Lücka, ratař na Židowje, ſ Hanu Minnu Kſchižanez tam. — Auguſt Rußka, korcżmař-najeńk na Židowje, ſ Hanu ſwudowjenej Klimantowej rodź. Förſterez tam. — Jan Auguſt Dejka, żiwnoſcźer w Sslonej Borſchcźi, ſ Lejnu Kraliz ſ Cźemjerz. — Jan Korla Mikanja, dźełacźer na żeleſniży, ſ Marju Thereſiju Błażiż w Brěſowje.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Emma Martha, Jana Korle Beera, kublerja w Boſankezach, dź.

W **Katholſkej zyrkwi:** Jan a Adam, Jana Kawki, ſchkleńcźeńika w Semizach, dwójnikaj. — Robert, Franza Filipa, dźełacźerja w Budeſtezach, ß.

Zemrjeźi:

Dżeń 28. auguſta: Hana Eleonora ſwudowjena Gnauckowa ſe Schönbrunna, wobydlerka wokrjeßneje dźełacźerńe na Židowje, 83 l. 8 m. — 29. Hańża Hollandez, njebo Jana Hilbjenza, kublerja w Bórku, wudowa, 74 l. 5 m. 27 d. — 30. Marcźin, Jana Ernſta Wicźaſa, rěſnika w Jeńkezach, ß., 4 l. 7 m. 8 d. — 4. ſeptembra: Handrij Cžornak, penſioněrowany ſakſki żandarm tuby, 73 l. 9 m. 18 d.

Płacźiſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2617 měchow.		W Budyſchinje 31. auguſta 1889				W Lubiju 5. ſeptembra 1889			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenża	běła	9	12	9	18	9	18	9	56
"	żołta	8	82	9	—	8	71	9	26
Rożka	50 kilogr.	8	31	8	44	7	94	8	24
Jeczmjeń		7	14	7	36	6	93	7	20
Wowß		6	70	7	50	6	80	7	20
Hroch		8	89	10	97	10	28	11	11
Woka		8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	20	1	80	2	20
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	1	90	2	30
Pſchenicźna muka	50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	50	13	30	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	50	2	50	3	20
Sslóma	600 "	27	—	29	—	25	—	28	—
Proßata	561 ſchtuk, ſchtuka	14	—	24	—	—	—	—	—
Pſchenicźne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 41 np. hacź 9 hr. 76 np.; pſchenża (żołta) wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 29 np.; rożka wot 8 hr. 25 np. hacź 8 hr. 50 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 32 np. hacź 7 hr. 50 np.; wowß wot 7 hr. 30 np. hacź 7 hr. 80 np.

Dražďźanſke mjaßowe płacźiſny: Howjada 1. drużiny 64—70 mk., 2. drużiny 58—62, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 48—68 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 6. ſeptembra: Pomrócźene.

Na pſchedań: Młyn ſ 20 kórzami pſches J. Haaſe pſched garbarſkimi wrotami.
Na pſchenajecźe: Khěża ſ polom w Nowych Bloaſchezach 4.

W Jeńſchezach pola Rakez je **żiwnoſcź** ſ 48 kórzami pola, łuki, hole a torfa na dwěmaj kruchomaj ſemrjecźa dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola ſwud. **Schkodźineje** w Barcźe.

Płat

ßo ſ woprawdźitej indigo-barbu barbi, ½ meter po 20—25 np.

w **Kellingez parnej barbeŕni** pſchi żitnych wikach.

W Bělcźezach je khěża cžo. 34 ſ 4½ kórzom pola a łuki ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Wulki ſchpihel ſe ſkocźanym wobłukom, ſchtyrirózkate blido a mużaze wobleczenje ßrěnjeje wulkoſcźe je na pſchedań na Lubijſkej dróſy cźißło 12 po 1 ſkhodźe.

Pſcheßadźowanje khěżneje leżomnoſcźe.

Dla dźělenja herbſtwa ma ßo khěżna leżomnoſcź ſe ſahrodu cžo. 9 na Jägerſtraße, k ſawoſtajenſtwu njebocźiczkeje ſwudowjeneje **Brühlo**weje ßłuſchaza,

wutoru 10. ſeptembra

dopołdnja w 10 hodźinach

pod wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź, k cźemuż ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheproſchuja. **Herbjo.**

Strowe kruſchwinowe drjewo, niż mjenje 6 zołow, każ też **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po móżnoſcźi bjes ßukow, niż mjenje 12 zołow pſchi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Trawowa awkzija.

Njedźelu 8. ſeptembra 1889 popołdnju ½4 hodźin ma ßo trawa na **Knéwßecźanſkej** gmejnſkej łuży ſa hnydom hotowe pjenjeſy pod wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi Hněwßecźanſkej gmejnſkej łuży.

G. Hartmann,
gmeiniſki pſchedſtejicźeŕ.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, ſchampanſke ßadowe wino, pěnjaze limonady, ſodowu a **ſelterſku wodu,** teho runja

jablukowe kiſałko

najlěpſche k ßołotwi, k ſakładźenju atd. porucża

hornjołużiſka ßadowa tłóczeŕnja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
w Budyſchinje
na ſadnej bohatej haßy 3.

Konje k rěſu

po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje a rukuje ſa to, ſo ßo hnydom ſaréſaju

Gustav Lange
konjazy rěſnik w Shorjelzu
na Rósborſkej haßy 33.

Trawowe awkzije.

Wotawa na ſprejinych łukach **Kolbiczańſkeho, Wyßokowſkeho** a **Schcźeńczańſkeho** ryczeŕkubła, Rakecźanſkemu knjejſtwu ßłuſchazeho, ma ßo ſcźěhowaze dny po ſ.honach na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Wutoru 10. ſeptembra rano wot 8 hodźin w Kolbizach.
Sapocźatk na hrodowej łuży.

Popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej.
Sapocźatk pſchi ſprejinym moſcźe.

Ssrjedu 11. ſeptembra rano wot 8 hodźin w Schcźeńcy.
Sapocźatk pſchi młynowej łuży pola Kołbiz.

W Rakezach, 2. ſeptembra 1889.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Najlěpſcha

warna a ſkótna ßel

je po tunich płacźiſnach dóſtacź w ßelowymaj ſkadomaj

Ernſta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoſchcźu
w Budyſchinje.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjeŕnja maſchinow a porjedźeŕnja

na Dražďźanſkej dróſy 2 w Budyſchinje

porucża ßo

k **twarjenju ratarſkich maſchinow** a k jich **porjedźenju, kowarſkich dujakow** (měchow) we wſchěch wulkoſcźach, **piwarńſkich** a **młynſkich maſchinow, elevatorow ſa kamjeń, żyhel, łód, wuhło** atd., **transmißijow, zenteſimalnych moſtowych wahow, wſchěch porjedźenjow** a k **dźěłanju maſchinow wſchelakeje drużiny** po tunich płacźiſnach a dobrym wuwjedźenju.

Seßmahnjene

mużaze ßukuje, kholowy, lazy, ſwjerſchniki atd.

ßo pſches wobarbjenje każ nowe ſhotuja w parnej barbjeŕni

W. Kellinga pſchi żitnych wikach.

Poßleschczowe pjerje

ßo ſ varu derje a tunjo czischcza pola **Jana Dekenka** na hornczerſkej haßy 24.

Próſdne

zokorowe a khofejowe měchi

mataj na pſchedań

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Koſczowu muku

jenoż wot ßyrych, niz wuſchkrjenych koſczi je wot nětka na pſchedań w Kuhowſkim młynje.

W. Benſch.

Billard.

Nowy franzowſki billard, kiž je ßo jenoż krótki czaß trjebał, je hnydom na pſchedań na kamjentnej haßy cźo. 27.

K nalětnemu lěkowanju porucza ßylnje ſkutkowaze

krejczischczaze kapki

pſche wumpjeru, liſchawu atd.

Rakeczanſka haptyka.

Pſchedawa cžaſniki a je też derje porjedża.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pſcheńzy tunjo pola

Strauch & Kolde

na kamjentnej haßy 3

drogowe khlamy k ſłotemu worłej

en gros. en détail.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pſcheńzy porucza tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druzhiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczisnach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Pſchedewſacze młyna.

Podpißany ßebi dowola k wjedźenju dacź, ſo je knježi młyn w **Delnjej Hórzy** 1. ſeptembra pſchedewſał. Wón proßy wobydlerjow Delnjeje Hórki a wokolnoſcze, ſo bychu dowěrjenje, kotrež ßu dotalnemu młynkej, k. Schubje, ſpožczeli, na njeho pſchenjeßli, a lubi, ſo budże ßo prózowacź, ßebi ſpokojnoſcź wſchitkich tych dobycź, kiž jeho ſ nadawkami poczeſcza.

K. A. Nagel, młynk w Delnjej Hórzy.

Adolf Rämsch

pſchi butrowych wikach

porucza ßwojim czeſczenym wotebjerarjam:

ſyrup ßłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandis-ſyrup jara ßłódki punt po 12 np.,
ßwinjazy tuk, derje ßłodźazy, punt po 55 np., pſchi 5 puntach po 50 np.,
zokor drobny punt po 34, 35 a 36 np.,
lompowy zokor punt po 37 a 38 np.,
zyły zokor punt po 40 a 44 np.,
zyły zokor w klobukach punt po 35 np.,
rjepikaty tobak amerikanſki krany punt po 35 np.,
mydło w ryhelach něhdźe 1 punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
maſne mydło běłe a żołte punt po 22 a 24 np.

„Perlasca“

najrjeńſcha żidźana tkanina, ſ najlěpſcheje italſkeje żidy dźełana, metr po **6** mk. Tuńſcha druzhina cžorneje żidy meter po **3** mk.

Richard Gautzsch.

Gumijowe ſchaty
universalne ſchaty

porucza po najtuniſchich twjerdych płaczisnach

A. Tschentscher

w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

Robert Wagner

ſamkarſki miſchtr

pſchedawar krótkich a galanterijowych tworow w Bukezach

porucza po fabrikſkich płaczisnach **emaillěrowane warne ßudobje,** wot lěkarja jako njejědojte ſpósnate, **żeleſne ßudobje** a **běłoblachowe ßudobje, żeleſne kotły** a **pónowje, płaty, durje, żeleſny ratarſki grat, płokanſke deſki,** kaž też najnowſche wſchelake galanterijowe twory a lubi pſchi khwatnjwym poßłużenju najtuniſche płaczisny.

Żonjaze pjeſle, paletoty, mantle, ßukuje,

tailly, rubiſchka na hłowu, khapy, kapoty a płachcze ßo ſ najrjeńſchimi barbami pſchebarbja w parnej barbjerni

W. Kellinga pſchi żitnych wikach.

Hamburgſko-amerikanſke
paketoježdne akzijowe towarſtwo.

Expreßna
a póſtſka parołódźna jězba
ſ Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pſchijěždźaza.

Jězba po morju traje něhdźe 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parołódźna jězba

ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź.-Indiſkeje,
ſ Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najdróżſchich druzhinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž też wſchě dobre druzhiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzhinow naležnje

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Pſchedawarnja

mydła a ßwězow

na mjaßowym torhoſchczu 15

porucza wſchě druzhiny **jadriweho mydła, mydła k rjedźenju** a **maſanju, wóſkowe** a **ſtearinowe ßwězy** dobroczźiwemu wobkedźbowanju. **J. G. Illgen.**

Rózynki.

Wjetſchu dźělbu rjanych rózynkow po tunjej płaczisnje, punt po **25** np., porucza

Paul Giebner

na hłownym torhoſchczu

pódla měſchczańſkeje haptyki.

Tydźenja je ßo płaczisna rózynkow wopak město 25 np. ſ 35 np. woſſewika.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczisnach porucza

deſtillazija

J. G. Klingſta Nachf.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucza

Paul Walther

na żitnych wikach.

Jerje

po 3 a 4 np.

porucza

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

P. P.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym dźenßa tu pschi schulskich hrjebjach cźißlo 8 (pschi rózku ßukelnskeje haßy) pod firmu

Bruno Schulze

pschedawańnju posamentowych a wołmjanych tworow

wotewrił.

Budu ßo ßwěru prózowacź, wschitkich, kotsiž mje s pschistupom pocześcza, s hódnej tworu a tunimi płacźisnami spokojicź.

Proschu, moje pschedewsacźe dobrocźiwje podpjeracź a poruczam ßo s pocześcźowanjom

W Budyschinje, 5. septembra 1889.

Bruno Schulze.

Czerstwy jědźny wolij
poruca tunjo
Hermann Lemke.

Jabluka
tschaßene a schcźipane po kóždej dźělbje kupuje a płacźi 20 np. po zentnarju wjazy hacź kóždy druhi. Wone ßo póndźelu wot 16. sept. hacź do cźaßa dosrawjenja jabłukow na dwórnischcźu w Budyschinje wotebjeraju, a wjetsche dźělby na kóždym druhim sastawnischcźu sa hotowe pjenjesy.

J. Votteler Laukemann,
w tu khwilu s bydłom
w „běłym konju" w Budyschinje.
Dalsche wukasuje k. inspektor **Beyrich.**

Zokrowy syrup
cźisteje ßłódkosćze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. poruca
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Khofej
paleny hischcźe po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischcźe po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoź w derje a cźisćeßłodźazych družinach jako **jara tunjo** poruca
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

K domkhowanzy a kermuschi
poruca
dróbny zokor, jara tuni,
rósynki, wulke a małe,
mandle a koruschki,
khofej, paleny a njepaleny,
wscho w najlěpschej tworje a tunjo
Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

E. L. Meier, pjezytwarz na swonkownej lawskej haßy 29.

Ssadarska a sahrodniska schula
w Budyschinje
poruca ßwój wulki wobstej **ßadowych schtomow** a to srósłne schtomy a formowe schtomy wschelakoreje družiny a wubjerneje hódnosćze. W schtomowni ßo wino njeplahuje. Katalogi darmo a franko.

Poboczne towarstwo ßerbskich burow w Lahowje
smeje **njedźelu 8. septembra** popołdnju runje w 4 hodźinach poßedźenje. — Dnjowy porjad: 1. Rosprawa wo hłownej shromadźisnje. 2. Wschelake skasanja. **Pschedßydstwo.**

Poboczne tow. ßerb. burow w Hucźinje
smeje **njedźelu 8. septembra** popołdnju w 4 hodźinach a to w Neumannez hosćenzu w Bukojnje poßedźenje. **Pschedßydstwo.**

Lasowske ßerbske burske towarstwo
smeje **njedźelu 15. septembra** popołdnju w 5 hodźinach poßedźenje.

W ratarskej schuli w Budyschinje
a w **ßadarskej** a **sahrodniskej schuli,** s prěnischej sjenocźenej, ßo **póndźelu 14. oktobra** 1889 nowy wucźbny kurs sapocźnje.
Pschipowjedźenje schulerjow pschijima
direktor **J. B. Brugger.**

Pschedkhadne wosjewjenje.
W **Budyschinje** na žitnych wikach
jendźelsko-amerikanski zyrkus
Luisa Borna
se 120 woßobami se wschěch ludow, 60 wurjadnje derje dreßěrowanymi konimi, 2 indiskimaj hoborskimaj elefantomaj, najwjetschimi w Europje,
pschijědźe
ßobotu 14. septembra rano w 9 hodźinach
s woßebitym cźahom, s 30 wosow wobstejazeho, po żelesnizy do Budyschina, so by tón ßamy dźeń tsidnjowy zyklus pschedstajenjow wotewrił.
Wscho dalsche je na wuwěschkach cźitacź.

S pucźowanja ßym ßo wrócźił.
Dr. Rudloff,
wocźny a wuschny lěkař.

S Karlowych Warow ßo wrócźiwschi dowolam ßebi wosjewicź, so ßym wot **ßoboty 7. septembra** w ßwojej expediziji na **bohatej haßy cźo. 11** po 2 skhodomaj saßo k rěcźam.
Rěcźnik Mütterlein.

Wopusche a wschě **wumělske dźěła** s **włoßow** ßo derje a tunjo dźěłaju pola
Adolfa Herolda,
brodutruwarja a frišéra na žitnych wikach w póstskej kowarni.

Dójki, wotroczkow a dźowki pschi wyßokej mšdźe pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej haßy.

K nowemu lětu wotroczkow, ßrěnkow, dźowki, ßrěnzy, kuchinske holzy pyta **J. Spannowa** na prědarskej haßy.

Rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, hospoßy sa skót, dźěłaczerske ßwójby, domske a hródźne dźowki pyta **Heynoldowa** w Budyschinje.

Hnydom do ßłużby ßo pohoncź pyta. K nowemu lětu dostanu dobru ßłużbu w tudomnych a Drażdźanskich stronach pohonczojo, wotroczźy, ßrěnkojo, wolazy, hródźne a domske dźowki pschi wyßokej mšdźe.
Fr. Wackerowa
na ßukelnskej haßy cźo. 16.

Na knjeże kubło w Brěsynje pola Hucźiny ßo k nowemu lětu pschi wyßokej mšdźe ßylny wolazy, a hnydom abo posdźischo wustojny hejtman pyta.

Wucźba žonjazeho ruczneho dźěła, kotruż je hacź dotal **Hanża Frankez** dawała, ßo wot 1. oktobra dale wjedźe, a proßy, ßo dobrocźiwje samołwicź, **M. swud. Rohdowa,** wucźerka w Židowskej dźěłanskej schuli, s bydłom na snutskownej lawskej haßy 12 po 4 skhodach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Cišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 37. **Sobotu 14. septembra 1889.** **Lětnik 48.**

☞ Čześćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa śa nje na **4. śchtwórtlěto 1889** do prědka płaćizicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čzi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny pśches póśt pśchinjeśecź dawaja, njech tola njeśapomnja, ßebi je tam bórśy śkaśacź. Na śchtwórtlěto śapłaćzi ßo śa Serbske Nowiny na śakśkich a pruśkich póśtach, kaž teź w druhich krajach němśkeho kněžorśtwa **1 mk.**, ś pśchinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pśchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćza **na póśtach 1 mk. 25 np.**, ś pśchinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němśke kněžorśtwo. Do ßwjedźeńśzy pyśchenych Draždźan śchtwórtk wjeczor pśchijěwśchi staj ßo kněžor Wylem a jeho wyßoka mandźelśka naśajtra rano ś pśchewodom śakśkeju kralowśkeju mandźelśkeju a druhich wjerchow do Ośchatza k paradźe śakśkeho wójśka podakoj. Rano śahe a hižo wjeczor prjedy bě nimale połojza Draždźanśkeho wobydleŕśtwa wucźahnuła, śo by ßebi wulkotnu wojeŕśku hru wobhladała. Wonka na runinje, pśchi nośy nětkotrych hórkow bě ßo wójśko śeśtupało. W dołhośćzi 1750 metrow rjady śtejachu, wścho hromadźe 42,000 muži w paradnej draśćze. S napśchecźa jich bě wulka tribuna śa 4500 woßobow natwarjena. Po dźeßacźich hodźin kněžor śe śakśkim kralom na polo pśchijěcha; śwony wokolnych wßow ßo śwonjachu, ludowe cźrjódy, pśchi bokomaj dołheho pucźa śtejaze, śchumjaze ßławy knjeźerjomaj wunjeßechu. Prynz Jurij preśentěrowacź da a kněžorej napśchecźo jěchaśche. Potom kněžor po froncźe jěchaśche, jemu k prawizy kral a prynz Jurij. Pśchewod generalow a zuśnych offizěrow jich ścźěhowaśche, potom kněžorka a kralowa Karola w wotewrjenym wośu. Tśi śchtwórcź hodźiny dołho jěchanje po froncźe trajeśche, potom knjeźerjej pśches polo jěchaśchtaj a pśched tribunu śaśtaśchtaj, hdźež jeju pśchihladowarjo śe śahorjenośću witachu. Kněžor na kraßnym ryśy konju ßedźeśche a bě uniformu ßwojeho śakśkeho grenaděrśkeho regimenta wobleczeny, ś bantom rucźaneje króny pyśchenu. Kral Albert nimo kněžora ßwój regiment wjedźeśche, na cźož tutón ßwój 101. regiment kralej pśchedwjedźe. Poßledniśchi na to hiśchcźe ś gardejeśdnymi a ś 12. artilleriśkim regimentom nimo cźehnjeśche. Popołdnju $^1/_2$3 hodźin bě błyśchcźata parada śkónczena a ś juśkanjom luda ßo knjeźerjej do Draždźan wrócźiśchtaj. Hołdowanje měśta Draždźan, kotreź ßo tamniśchim poměram pśchiměrjene wulkotniśche myßlicź njeda, mějeśche ßo na wjeczornych ßměrkach pśchi kraßnym poßwětlenju. Pśchi ßwjedźeńśkim cźahu ßo 2000 noścherjow wójśkowych śaklow, 8000 noścherjow papjerjanych latarnjow a 2000 śpěwarjow a 10 hudźbnych chorow wobdźěli. Běśche kraßny napohlad, hdyž śaklowy cźah wot Auguśtoweho měśta, ś 3000 gaśowymi śwonami a njewobliczomnymi gaśowymi ßwězami pyścheneho, na hrodowe měśto pśchicźeże. Njeßměrne cźrjódy luda cźahej pśchihladowachu a ßławje, kněžorej a kněžorzy wot pśchedśtejicźerja Draždźańśkich wukaśanzow, dwórśkeho radźicźela Ackermanna, wunjeßenej, móznje pśchihłoßowachu. Ssobotu běchu kněžorśke manevry pśchecźiwo wośnamjenjenemu njepśchecźelej. Kněžor ßo na manevrěrniśchcźu wośpjet wot krala Alberta dźěli, so by postupowanje jenotliwych wotdźělenjow wobkedźbował a nimo śtejniśchcźa wośnamjenjeneho njepśchecźela jěchał. Na kónzu wón komanděrowazemu generalej, pólnemu marśchalej prynzej Jurjej, ßwoje połne pśchipósnacźe wupraji. Na to ßo kněžor śaßo do Draždźan wrócźi. Bjes tym bě kněžorka Viktorija Auguśta śakśke łkowne měśto wopuśchcźiła a ßo w runej měrje do Potśdama poda. Wjeczor ßo w Draždźańśkim měśchcźańśkim hrodźe wulka paradna hośćina wotbywaśche. Pśchi njej kral Albert na kněžorowu śtrowoścź pijeśche, wuśběhujo, śo, kaž je w cźeźkich a dobrych dnjach ßwěru k kněžorej Wylemej I. śtał, tak teź wjeßele śa kněžorom Wylemom II. pocźehnje, hdyž budźe wótznemu krajej śtrach hrośycź. Kněžor ßo śe scźěhowazymi ßłowami dźakowaśche:

„Njech mi Waścha Majeśtoścź dowoli, Wam śa runje ßłyśchane miłe ßłowa mój najwutrobniśchi dźak k nohomaj połožicź. Wužiwam ś radoścźu a łkubokohnutej wutrobu śkładnośćź, na tymle měścźe, hdźež je pśched 7 lětami mój njebocźiczki dźěd XII. armeekorpśej ßwoje połne pśchipósnacźe wuprajił, pśched Waśchej Majeśtoścźu winowatośćź dźakownoścźe dopjelnicź. Dyrbi ßo wulki dołh wotpłacźicź. Dołhe lěta je ßo Waścha Majeśtoścź ś njekabłatej ßwěru a miłoścźu śa mnje śtaraka. Kaž je Waśchej Majeśtoścźi derje śnate, je mje něhdy mój śemrjety knjes nan Waśchej Majeśtoścźi woßebje ś próśtwu porucźił, so byśchcźe ßo śa mnje śtarali, hdy by jeho něśchto cźłowiśke podeśchło. Waścha Majeśtośćź je tule próśtwu na wyßokomyßlne waśchnje dopjelnika, a ja ßym hižo dołhe lěta mojeho žiwjenja wutrobneho pśchecźela a nanowśkeho radźicźela we Waśchej Majeśtoścźi namakał a mje wulźy wjeßeli, so móžu tu ßwój horźy dźak śjewicź. W Waśchej Majeśtoścźi cźeścźu teho rowjenka, kotryž je pod roskaśowaŕśtwom mojeho njebocźiczkeho knjeśa dźěła śe ßławypołnej ruku na śnowanarodźenju naścheje śtareje ßwobody, na śnowaśakoženju němśkeho kněžorśtwa wuśpěśchnje ßobu śkutkował. Lětma je ßo tamny wyßoki, śa naśch lud wjelewažny dźeń, kóžde lěto wot naß ßo ś nowa ßwjecźazy, minuł, kotryž ßo njepśchecźelowa móz rośraśy, a kotryž je waścheje Majeśtoścźe wójśko tak ważne ßłowo do wahi połožiło, je Waścha Majeśtośćź k wójnje hotowych ßynow Sakśkeje śaßo śhromadźiła, so by pokaśało, so ßo tradizija a dźěło, kotrejž hižo w lěcźe 1870 hódne wuśpěchi dozpiśchtej, w měrje bjes pśchestacźa a ś cźerśtwej mozu dale wjedźetej. My pak, moji knjeża, pśchimnjemy śa śchleńzu a pijemy na śtrowośćź wyßokeho knjeśa, wjednika, w bitwach wuśpytowaneho, wótza wótzneho kraja, kotremuž bě śpožcźene, pśched nětkotrymi měßazami njepśchirunajomnje rjany ßwjedźeń śe ßwojim ludom ßwjecźicź, na śtrowośćź Jeho Majeśtoścźe śakśkeho krala Alberta.“

Po hośćinje ßo dwórśke dźiwadło wopyta, w kotrymž ßo dwě wjeßelohrě hrajeśchtej. Po prěńśchim kněžor a kral won na balkon śtupiśchtaj a na wjeczorne piśkanje, kotreź ßo wot wśchěch hudźbnych chorow śakśkeho wójśka wubjernje piśkaśche, poßluchaśchtaj. Dźiwadłowe měśto bě kraßnje poßwětlene a wot njeßměrnje wjele ludu pokryte. Njedźelu ßo pola Ośchatza w pśchitomnośćzi kněžora pólna Boża ßłužba wotbywaśche. Tón ßamy dźeń popołdnju kněžor ś kralom Albertom a prynzom Jurjom pola Moritzburgśkeho hroda honjeśche. Njedźelu ßo kněžor śe śakśkim kralom do Ośtraua poda, so by ś nowa pśchi manevrach pśchitomny był. Wójśko bě do dweju diviśijow, do rańścheje a wjeczorneje, dźělene. Na kónzu manevra wjeczorna diviśija nadběh na śtejniśchcźo rańścheje diviśije ścźini. K rośrißanju pak njedóńdźe. Runje, hdyž ßo najhorzyścho wojowaśche, ßo śnamjo śapiśka „Wścho śaśtacź!“ Na to kněžor a kral Albert, wot luda, śe ßyłami pśchi pucźu śtejazeho, śe śahorjenjom a radoścźu ßo witazaj, do Schleinitzkeho hrodu wotjědźeśchtaj. Tam jeju knježi śaśtojnizy, farař, wucźeŕ a śchulśka młodośćź pośtrowichu.

Kublerjo ſ wokoliny běchu k powitanju knježerjow na konjach pſchijěchali. Wutoru pſchipołdnju je ßo khěžor na pucź do Mindena k manevram hannoverſkeho armeekorpſa naſtajił.

— Němſka wójnſka łódź „Olga", kotraž je pſchi wichorje pſchi Samoaſkich kupach ſ nuſu rosraženju na podmórſkich ſkaliſnach wuczekła, je póndźelu, pjecź lět w prjeczkach pobywſchi, do Kielſkeho pſchiſtawa pſchijeła. Jeje muźſtwa mějachu ſtrowy napohlad. Wulka ßyła luda bě ßo na brjoſy k powitanju morjakow ſběžała; měſto bě ßo jim k czeſczi ſ khorhojemi wupyſchiło.

Awſtrija. Sa Czechi je ßo nowy khěžorowy měſtodźerżiczel pomjenował. Khěžor Franz Joſef je dotalneho měſtodźerżiczela, barona Kraußa, po jeho próſtwje ſe ßkużby puſchczíwſchi, wuprójſdnjene měſto ſ hrabju Thunom wobßadźił. Hrabja Thun, po rodźe Němz, płaczi jako pſchecźel czěſkeho luda. Wón ßo k konſerwatiwnej duchownej ſtronje dźerži a je woßebje pſches to kedźbnoſcź na ßo wobrocził, ſo je ſa to ſkutkował, ſo by ßo awſtriſki khěžor jako czěſki kral krónowacź dał. Staroczěſka ſtrona teho dla na njeho wulku nadźiju twari a wotczakuje wot njeho, ſo wón Czechom to ßame politiſke ſtejniſchczo dobudźe, kotreż ßu Madźarojo dozpili. Mjenje ſwjeßeleni ßu Młodoczeſcha pſches pomjenowanje hrabje Thuna ſa měſtodźerżiczela. Boja ßo, ſo budźe wón roſſchěrjenje ßwobodoſmyßleneje młodoczeſkeje ſtrony ſamjeſowacź pytacź. Hižo teho dla jim wón w hódź njeje, dokelž je jako krucze konſerwatiwny muž ſnaty.

Franzowſka. Czim bóle ßo dźeń wólbow do deputěrtſkeje komory pſchibliżuje, czim bóle ßo jenotliwe republikanſke ſtrony bjes ßobu wadźa. Tak dołho hacź Boulanger hrożeſche, republiku powróczicź, woſtajichu republikanſzy ßwoje ſnutſkowne ſwady na boku a ſhromadnje pſchecźiwo ſtraſchnemu pſchecźiwnikej ſtejachu. Lědma pak, ſo Boulanger na poßlednjej trunje piſka, republikanſzy ſaßo do ßo rubaja. A pódla teho knježerſtwo pſches njeroſumne naprawy wěz monarchiſtich ſtron ſpěchuje. Woprawdźity wichor roshorjenoſcze je knježerſtwowy wukas ſbudźił, ſ kotrymž ßo duchownym ſakaſuje, ßo pſchi politiſkich wólbach wobdźělicź. Zyrkwinſke nowiny woheń a ſchwabel na knježerſtwo ßycza, dokelž je ßo ſkhróbliło, ſ tajkimi njepſchiſtojnymi hrożazymi ßkowami k doſtojnikam katholſkeje zyrkwje rěczecź. S dobom wone ſ wulkej raſnoſczu pſchipowjedaju, ſo ßo katholſke duchownſtwo wot arzybiſkopa hacź k najkhudſchemu wjeßnemu duchownemu ſatraſchicź njeda, ſo knježerſtwowe hroženja ſazpiwa a ſo budźe nětko bóle hacź hdy prjedy ßwoju winowatoſcź cźinicź, mjenujzy na to dźěłacź, ſo ßo tajzy ſapóßłanzy wuſwola, kotſiž ßo nětczíſchemu knježerſtwu, katholſku zyrkej pſchesczěhazemu, pſchecźiwja. Knježerſtwo je po tajkim dozpiło, ſo ßu duchowni republikanſkemu knježerſtwu ſjawnje wójnu pſchipowjedźili. Hižo ßu nětkotſi biſkopojo paſtyrſke liſty wudali, duchownych napominaze, ſo bychu zyrkwinſzy ſmyßlenych namołwili, ßo pſchi wólbach wobdźělicź, dokelž ßo czi, kotſiž ßo wólby w nětczíſchim czaßu woſtaja, pſchehrěſcha. S dobom dyrbja duchowni wuſwolerjam na wutrobu kłaſcź, ßwój kłóß najdoſtojniſchim, najwuſtojniſchim a najßwěrniſchim ſakitarjam zyrkwje dacź.

Jendźelſka. Strajk dźěłaczerjow w Londonſkim pſchiſtawje, w tak mjenowanych dokach, hiſchcze pſchezo ſkónczeny njeje. Direktorjo dokow chzedźa drje dźěłaczerjam powyſchenu mſdu pſchiſwolicź, tola hakle wot 1. januara. Dźěłaczerjo pak ßebi hnydom wyſchſchu mſdu żadaju, a dokelž żana ſtrona zofacź njecha, njeda ßo hiſchcze prajicź, hdy dźěłaczerjo ſaßo dźěłacź ſapoczńu. W tu khwilu hiſchcze na to wuhlady njeßu. Hiſchcze pſchezo ſa dźěłaczerjow podpjerańſke pjenjeſy ſ jendźelſkich kolonijow, pſchede wſchěm ſ Awſtraliſkeje, pſchikhadźeja. Hdy bychu dźěłaczerjo hłodu tradacź dyrbjeli, bychu mjenje twjerdźe na ßwojich żadanjach wobſtali.

Rußowſka. Ruſke knježerſtwo njepſchestawa, wójnſku hotowoſcź ßwojeho wójſka pſchi nawjeczornych mjeſach pſchezo dale wudoſpołnicź. Po namjecze wójnſkeho miniſtra Wanowſkeho je zar porucził, k wożenju wojakow wulku liczbu żeleſniſkich woſow twaricź dacź a finanznemu miniſtrej pſchikaſał, k temu 2,780,000 rublow wukładźicź. Woſy ßu ßo hnydom ſkaſake.

Sſerbija. Hižo nětotre lěta ſa ßobu ßo na Czornej Horje żně do zyła poradźiłe njeßu. Duż je na Czornej Horje wulka nuſa, a ludźo bychu tam hłodu wumrjecź dyrbjeli, hdy by ruſki khěžor kóżde lěto Czornohórzam żita njedarił. Pſched dwěmaj lětomaj ßyła Czornohórzow, wot hłodu nuſowani, ſe ßwojeho wótzneho kraja wucźeże, ſo by w ßußodnej Sſerbiji dźěło a khlěb pytała. Sſerbſke knježerſtwo pak Czornohórzow tehdy po pſchikaſni krala Milana, kiž ßo jich bojeſche, njeßmilnje pſches mjeſy naſad pokaſa. Lětßa je ſ nowa wulka liczba hłód tradazych Czornohórzow do Sſerbije pſchicźahnuła. Tón krócź ßu jich tam, dokelž je ſ Milanowym kralowanjom nimo, hoſpodliwje pſchijeli. Knježerſtwo je jim ßamo w Prokuplanſkim wokrjeßu pola pſchipokaſało a nětotrym ſ nich pjenjeſy wudźěliło, ſo móhli ßebi trěbny rólny grat kupicź. — Kralowa Natalija ßo w bliżſchich dnjach do Sſerbije wróczi.

Turkowſka. Rubjeżniſtwo na balkanſkej połkupje ſaßo kedźbnoſcź na ßo wobroczа. Bohaty Jendźelczan, ſ mjenom Macmillan, je ßo pſched něhdże dwěmaj měßazomaj pſchi Athoſkej horje ſhubił. Sa nim ßlědźo ßu nawjedźili, ſo ßu jeho bjes dwěła wurubili a ſkónzowali. Pſched nětotrymi dnjemi ßu nětko Albanſzy rubjeżniczy jendźelſkeho konſula, w Skutari ßydlazeho, na pucźowanju do Salonichi ſajeli a wurubili. Na ſboże je ßo turkowſkim żandarmam poradźiło, jendźelſkeho konſula ſaßo wußwobodźicź. Hewak budźiſche ta wěz njelube ſcźěhwki ſa turkowſke knježerſtwo měła. Powjeſcze wo hroſnoſczach a ßurowoſczach Turkow, pod kotrymiž dyrbja kſcheſczijenjo w Armenſkej a na kupje Krecze czerpicź, ßu hižo jendźelſki lud doſcź roshoriłe.

Sprawnoſcź najdlěje wobſteji.

(Pokračowanje.)

Hdyž ſchěre ranje ſaßwita, wón do wudowinych duri klepaſche, kotraž ßo njemało dźiwaſche, ſo jeje ßyn w tajkim njeſwucźenym czaßu k njej pſchińdźe. S krótkimi ßkowami ji wón wupowjeda, ſchto běſche ßebi ſamyßlił, ji lubjo, ſo budźe ßo też w zuſbje ſa nju ſtaracź.

„Ja dlěje woſtacź njemóžu", wón rjeknu, hdyž macź wotradźowaſche. „Dyrbju ſ Hanku pod jenej ſtěchu bydlicź a ju jako mandźelſku druheho wſchědnje widźecź? Radſcho chzu do zuſby, kaž daloko mje noſy ponjeßetej. A hdyž też ju ſabycź njemóžu, ßnano daloko wot njeje ßwój dóńt ſkerſcho ſnjeßu a ſkónczńje pokoj namakam, ſa kotrymž jedźu."

Widźo, ſo je ßo tak krucze roſßudźił, macź dale wjazy njewotradźowaſche, ale ßebi potajnje ßylſy ſe ſchórzuchom ſ wocźow trějeſche. Wona jeho proſcheſche, ſo by ſ najmjeńſcha tak dołho wocźakał, doniž wona ßnědanje njeſwari, dokelž chzyſche poßleni krócź, prjedy hacź wón dźe, ſ Antonom hromadźe poßnědacź. Mjes tym ſo mějeſche wona w kuchni cźinicź, ßo njeſbożowny do ßwojich ſrudnych myßlow podnuri: ſe ſrudobu wón na rjany czaß dźěcźatſtwa ſpominaſche, kak běſche ſ Hanku w ſchuli ßydał, ji pſchi dźěle pomhał, ßebi ſ njej hrał. S njej hromadźe běſche Boże ßkowo wuknuł, ſ njej hromadźe prěni krócź k Bożemu blidu pobył. S zyrkwje ſtupiwſchi ßo jemu wona tehdom w ßwojej ßwjedźeńſkej draſcze ſ poniżnje ſkhilenej hłojczku a pobożnym wócźkom kaž jandźel ſ njebjeß ſeſda. Poſdźiſcho běſche wón na domkhowanzy ſ njej rejwał, jenu rjanu lětnju nóż ju domoj pſchewodźał a pſchi miłym ßwětle Bożeho měßacźka a ſkotych hwězdkow ji ßwoju luboſcź wuſnał. Tole wſchitko dyrbjeſche wón ſpuſchcźicź a na wěczne ji a ßwojemu ſbożu wbożemje prajicź. — Wot wótreho horja ſajaty a do najhłubſcheje ſrudoby ponurjeny ßo wón dohladał njebě, kak ßo na jene dobo durje wotewrichu; zyle njenadźiży jeho ßylne pjaſcze pſchimnuchu a krucze dźerżachu. Pſched nim wjeßny ſchołta ſtejeſche a ſtarſchi mużojo, a pſchi durjach żandarmaj ſ brónju.

„Schto chzecze?" ßo Anton kaž ſe ßona wotzucźiwſchi wopraſcha.

„To poſdźiſcho ſhoniſch", ſchołta ſ khutnym wobliczom wotmołwi. „Nětko pój ßobu a njeſapjeraj ßo dołho!"

„Ja njeńdu, doniž njewěm, ſchto ſo mnu chzecze."

Schołta na żandarmow kiwnu, na czoż wonaj poſtromk wucźeżeſchtaj a Antonej, kiž ßo podarmo ſapjeraſche, ſ nim ruzy ſwjaſaſchtaj, ſo móhkoj jeho, by-li trjeba było, ſ mozu ßobu wlez. Na dobo wjeßni ſtarſchi jeho brěmjeſchko wſachu a jo nadrobnje pſchehladachu. Mjes tym też Antonowa macź ſ kuchinje pſchiběża a ſtrachocźiwje pak na ßyna, pak ſaßo na zuſych muži hladaſche, kotſiž běchu jeho wobſtupili.

„Boże dla!" wona żałoſcźeſche; „ſchto ma to rěkacź? Antono, ſchto ßy Ty ſkucźił?"

„Ja njewěm", wón ſrudny wotmołwi. „To je nětajki ſmyłk, pſchetoż ja ßebi niczeho ſkeho wědomy njeßym."

„To ßo pokaże", wjeßny ſchołta dźeſche a żandarmomaj poruczi jateho wotwjeſcź.

Płaczo wuſtróżana macź ßwojeho ßyna wobja a jeho nutrnje proſcheſche, ſo by ßo ßwojeho njeſkutka wuſnał, je-li, kaž ßo ſdaſche, něſchto ſke ſkucźił, wón pak ſrudnje ſ hłowu wijeſche a ßo ſ mozu ſ rukow płakazeje macźerje wuwinu. Pſched khěžu ſtupiwſchi wón pok wßy hižo hromadźe widźeſche, muźſkich a żónſke, ſtarych ſnatych, kotſiž ßo ſ dźěła ſe żelnoſczu, ſ dźěła ſ hněwom wot njeho wotwobroczichu. S kóżdej krocżelu ßo czrjóda pſchiſporjeſche, hacź wſchitzy hromadźe k hórſkej rěczży dóńdźechu, hdyž ſcźeżka pſches

polo a łuki wjedźeſche. Tam na brjoſy cźěło njeſbožowneje dźowki leżeſche, a nětkotſi ſpuſchcźomni ludźo jo ſtražowachu. Holza běſche hižo něſchto hodźin w wodźe leżała; pſchetož jeje rjane ſwětke włoſy běchu zyle mokre; mjeſwocze běſche wohidźene; jeje lohka draſta běſche wſcha rózdrjena a ſo na mokrym morwym cźěle lěpjeſche. Dźowzyne cźěło njenadźizy wohladawſchi wbohi Anton woblědnu a na wſchěch ſtawach tſchepjetaſche; wón ſo pſchewinucź njemóżeſche, a na nim běſche widźecź, ſo je hłuboko hnuty. Wſchitzy ludźo na njeho hladachu a kóždy jeho hibnjenje wobkedźbowachu. Anton to wjedźeſche; ſtrach jeho cźim bóle woběhowaſche, a wón tam każ winowaty hrěſchnik ſtejeſche. Hdyż ſo jeho ſchołta woprašcha, hacź je njebocźiczku ſnaŕ, ſo wón komdźeſche wotmolwicź; duż cźim bóle wěrjachu, ſo je wón holzyny mordaŕ.

Mjes tym běſche też wokrejßny lěkaŕ, po kotrehoż běchu rucźe póßłali, dóſchoł; cźěło khwatniwje wobhladawſchi wón hižo ſ wěſtoſczu wupraji, ſo je dźowka ſkónzowana, ſo je ju mordaŕ najprjódzy ſadajił a potom do rěczki cźißnuł. W Antonowych wězach běchu ſtarſchi mużojo ſtary ſłoty pjenjes namakali, kotryż běſche njebocźiczkej ßłuſchaŕ, a ßłěborny rjecźas, kajkeż holzy w tamniſchej ſtronje noſcha. Wo to praſchany Jurij, kiż běſche też ßobu pſchitomny, praji, ſo je tale pycha jeho dźowzy ßłuſchaka. Schto je ßo w nozy ſtako, wo tym wón tak mało prajicź wjedźeſche, każ jeho bratr; wobaj wobkrucźeſchtaj, ſo ſtaj krucźe ſpałoj, ſo ani ropota, ani hewak żaneho njepraweho ſynka ßłyſchałoj njejſtaj. Hewak Jurij jatemu najlěpſcheho ßwědczenja dawaſche, jeho khwalo jeho pilnoſcźe a jeho dobreho ſadźerżenja dla. Druha cźeledź jemu we wſchěm pſchihkoßowaſche; jenoż to prajachu, ſo ßu poßleni cźaß pytnuli, ſo je Anton cźaſcźiſcho hacź hewak ſ dźowku wobkhadźał a ßebi druhdy mjelczo ſ njej powjedał. Najbóle pak na njeho tukachu, dokelż běſche ßo mjelczo a tak zyle ſahe ſ młyna wotßalił, a dokelż w jeho brěmjeſchku te wěży namakachu, wo kotrychż ßo wón wupokaſacź njemóżeſche, ſo je ſ prawom wobßedźi, runjeż Anton woſpjet wobkrucźeſche, ſo je njewinowaty. Wſchitzy ludźo pak mějachu jemu ſa ſło, ſo ßwojemu knjeſej, kiż běſche ßo tak wulkomyßlny pſchecźiwo njemu wopokaſał, pſchede wſchěm ßwětom winu dawaſche, ſo je ßam ſ njebocźiczkej njedowoleneho wobkhada měł. Zyła wjeß tajkule njedźakownoſcź tamaſche, a nikomu ßo wěricź njechaſche, ſo móhł ßo bohaty młynk, kiż běſche ſ nawożenju najrjeńſcheho holcźa, tak hłuboko ponižicź. Skerje mějachu ludźo, kotſiż wobſtejnoſcźe bliże ſnajachu, ſa to, ſo Anton ſe żarliwoſcźu, a ſo by ßo na nim wjecźił, na widźaneho Jurja rěcźi, ſchtoż wſchak jemu k dobremu tycź njemóżeſche.

Duż dha Antona ßudniſtwu pſchepodachu a do bliżſcheho měſta do jaſtwa dowjedźechu, hdźeż ßo pſchecźiwo njemu jako dźowzynemu mordarjej ßudniſke pſchepytowanje ſapocźa. Wſchitzy ludźo běchu pſcheßwědczeni, ſo je winowaty, ſchtoż jenoż jeho macź niz a dobra Hanka, kotraż mjelczo pſche njeho płakaſche, a kotrejż ßo nihdy wěricź njechaſche, ſo je pſchecźel jeje młodoſcźe mordaŕ, ſchtoż też ludźo, jeje ßamßny nan a jeje ßlubjeny ji wo tym powjedachu; haj ſ khwilemi ßo ſta, ſo wona ſkerje Jurjej, ſchtoż też běſche wón luboſcźiwy a pleńcźaty ſ njej, tajki njeſkutk pſchizpiwaſche, hacź wbohemu Antonej, kotrehoż wona wot małoſcźe ſnajeſche a kotrehoż mějeſche jeho dobrocźiwoſcźe dla lubo. Nimo wole ju w pſchitomnoſcźi cźmoweho Jurja nětajki ſtrach pſcheběraſche, runjeż ßo wón widomnje prózowaſche ßo ji ſpodobacź a na wſche móżne waſchnje hladaſche ji něſchto k woli ſcźinicź. Wón běſche ſchtoż móżno ßwoje hrube waſchnje wotpołożił, ſtajnje ßwoje najpſchecźelniſche mjeſwocze ji pokaſujo; ale ſ krótka, kajkiż hewak bě, běſche ji wón móhł rjez hiſchcźe lubſchi, hacź ſe ßwojej leßnej pſchecźelniwoſcźu, a w jeho towarſtwje ju ſ wjetſcha nětajka potajna hrósba woběhowaſche. Druhdy, hdyż mějeſche wón ſa to, ſo jeho nichtó njewobkedźbuje, ßo ji ſeſda, jako by wón ju wußměchujo ßo poßměwał, jako by w jeho wocźomaj dźiwja, ſ prózu podtlóczena żaha ßo płomjenika. Ale wſchitke tajkele myßle dyrbjeſche wona w ßwojej wutrobje khowacź, dokelż běſche ßo jeje nan do ßwojeho pſchichodneho ßyna wſchón ſahladał a ji dokhwalicź njemóżeſche, kajki ſchwarny, duſchny a mudry muż Jurij je, mjes tym ſo wón Antona, hdyż ßo jeho mjeno pſchipadnje naſpomni, ßlěpza a tajenza a njeknicźomneho njedocźinka ßwarjeſche.

(Pokracźowanjo.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Lětßa je ßo ſa tſecźinu ſapóßłanzow druheje komory ſakſkeho ßejma cźaß minuł, na kotryż je jich lud wuſwolił. W licźbje tutych mużow je też dotalny ſapóßłanz pjateho wjeßneho wólbneho wokrejßa, k. gmejnſki pſchedſtejicźeŕ a kubleŕ Handrij Kerk w Rodezach. Knjes Kerk je nětko hižo 18 lět dołho w ſakſkim ßejmje tutón wokrjeß ſaſtupował a ßo w tymle dołhim cźaßu ſtajnje w połnej měrje dowěrjenja hódny wupokaſał, kotreż ßu jemu jeho wuſwolerjo ſpożcźili. Teho dla je też konſerwatiwne towarſtwo 3. ſakſkeho khěżorſtwoßejmſkeho wólbneho wokrjeßa knjeſa Kerka w ßwojej ſhromadźiſnje, kotraż ßo ſańdźenu ßobotu w Budyſchinje wotbywaſche, ſaßo jako ßwojeho kandidata pſchi wólbach do druheje komory ſakſkeho ßejma poſtajiło. Mjenowana ſhromadźiſna běſche ſ wjetſcha wot Němzow wopytana. So też Němzy nětko pſchipóſnawaju, ſo je knjes Kerk, kotrehoż ßu ſ woprědka jenoż Sserbjo wolili, intereßy ßwojich wuſwolerjow na ſakſkim ßejmje derje ſaſtupował, je ſa njeho ſ najwjetſchej khwalbu. Cźim bóle dyrbja Sserbjo nětko ßo prózowacź, ſo by ßo knjes Kerk ſ nowa do ſakſkeho ßejma wuſwolił. Njech żadyn ßerbſki wuſwoleŕ dźeń wuſwolenja, kotreż ßo 15. oktobra ſmèje, doma njewoſtanje, měnjo, ſo wot jeho hłoßa wukhód wólby njewotwißa. Kóżdy hłóß jenak wjele płacźi, a cźaſto je ßo ſtako, ſo je maliczka licźba hłoßow pſchi wólbach roſrißaka. Też ſ tym ßo ſměrowacź njeßměmy, ſo ßo napſchecźna ſtrona pſchi wólbach njewobdźěli. Hižo woſpjet ßu liberalni hakle poßledni dźeń ßwojeho kandidata poſtajili a ſa njeho potom ſe wſchej mozu agitěrowali, ßo nadźějo, ſo pſches liwkoſcź konſerwatiwnych dobudu. Tajke wólbne manevry njech ßu nam ſa pſchichodne wólby ſ powuczenjom! Njech kóżdy Sserb ßwoje wólbne prawo wużiwa a ßwój hłóß woteda ſa kandidata konſerwatiwneje ſtrony, k. kublerja Kerka w Rodezach.

— Tudomna firma Götjes & Schulze (żeleſolijerńja a dźěkarńja ſa maſchiny) je ßo do akzijoweho towarſtwa pſchetworiła. S pſchedßydu tuteho akzijoweho towarſtwa je knjes J. W. Götjes.

— Po najnowiſchim poſtajenju budźa ßo wobdźělniży ßerbſkeho cźaha pſchi minjenym Wettinſkim ßwjedźenju a to kſchižerjo, kwaßarjo, kwaßarki a druźki **jutſje njedźelu 15. ſeptembra popołdnju 1/2 3 hodź. w Budyſchinje** wot fotografa Meiſtera jun. fotografowacź dacź. Shromadźiſna je w hoſcźenzu „Münchner Hof“ w Budyſchinje.

— Tudomnej poliziji je ßo tele dny jedyn 30lětny zigarnik, kiż je hakle pſched krótkim tu do dźěła ſtupił, ſe ßamßneho pohnucźa wuſnał, ſo je lětßa w juliju a w auguſcźe blisko Hirſchberga w Schleſyńſkej dwě brózni ſapalił, ſo by ßo ſa to wjecźił, ſo je jeho jedyn kubleŕ pſchi proſchenju wotpokaſał. Hacź je ßamowinowanje wěrne, pſchepytanje wupokaże; zigarnika ßu hnydom ſajeli.

— 14. a 15. oktobra budźa ßo kowarjo w Budyſchinje w kowarni kowarſkeho miſchtra J. Beiera na kowanje koni pruhowacź.

S Hodźija. Hižo cźaſto ßu pſches njewobhladniwoſcź kołojeſdnych druſy ludźo k njeſbožu pſchiſchli. Tajki njeſbožowny podawk je ßo w naſchej wßy ſańdźenu njedźelu pſched wjecźorom ſtał. Runje hdyż bě dróha pokna ludźi, kiż běchu ſ pſchicźinu kermuſche k nam pſchiſchli, jedyn kołojeſdny ſ najwjetſchej ſpěſchnoſcźu po horje dele jědźeſche a na moſcźe, pſches Cźornu wodu wjedźażym, do małeho hólcźka, tam ſtejażeho, ſajě. Hólcźk ßo powali a ßo tſi krócź pſchecźißnu, tola też kołojeſdny ßo ſe ßwojeho koła k ſemi kuli. Ludźo, kiż běchu kołojeſdneho bjeßwědomite ſpocźinanje widźeli, ßo ſ roſhorjenjom pyrjo jeho wobſtupichu a budźichu jemu pſchi ßamym hnydom ſ pukami ſaßkużene khoſtanje wudźělili. Skónczńje ßo roſßudźichu, pſcheſtupnika k gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej dowjeſcź, ſo by ßo tón ſa to ſtarał, ſo by ßo jemu khoſtanje napołożiło.

S Hodźijſkeje woßady. Ssejmſke wólby ßo bliża. Dźak budź Bohu, my wěmy, ſa koho mamy ßwój hłóß wotedacź. Naſch dotalny ſapóßłanz, knjes kubleŕ Kerk (Strauch) w Rodezach, je ſ tajkej ßwěrnoſcźu a wuſtojnoſcźu na ßejmje ſkutkował, ſo je ßebi powſchitkowne pſchipóſnacźe a najwjetſche dźakowne dowěrjenje ſaßkużił. Teho ſaßo w Bożim mjenje ſ nowa wuſwolmy.

Se Ssołſchez. Wutoru wjecźor 1/2 11 hodźin je ßo tu młyn, rycźerkublerjej Scheffelej ßłuſchazy, wotpalił. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Hatka. Wóndano ßu ßo do domu tudomneho khěżnika Handrija Polana paduſchi łamali. Pakoſtnizy běchu ßebi wothladali, hdźe Polanez mandźelſkaj khěżny kluczź khowataj, hdyż ßo ſ domu wotßalitaj, a běchu, hdyż pola Polanez njedawno nichtó doma njebě, kluczź ſ khowanki wſali a ſ nim khěżne durje wotewrili. Woni ßu wſcho ſebrali, ſchtoż je ßo wotnjeſcź dało, pjenjeſy, draſtu, żyrobu atd. Hacź dotal ßo njeje poradźiło, paduchow wußlědźicź.

S Kißlizy pola Hucźiny. Pjatk tydźenja je ßo tu jena bróżeń ſ domkhowanymi żnjemi wotpaliła. 2 wołaj a 2 ßwinjecźi, kotreż mějachu w bróżni hródź, ßu w płomjenjach kónz wſake. Woheń je wobßedźerjowy wnuk ſe ſchwabliczkami hrajkajo ſamiſchkrił.

S Bukez. Pſchirow ryjo ßu wóndano ſ boka Lubijſkeje dróhi ſawoſtanki ſ bitwy, kotraż je ßo tu něhdy bjes Awſtriſkimi a Pruſkimi biła, namakali. Najſkerje je to row huſarow, w bitwje panjenych.

Na to wuryte knefle pokasuja. Pódla teho ßu 5 nopow, koscże a jenu kulku wuhrjebali.

S Kschidoka. Póndżelu rano je ßo tu dom blidarja a khěžkarja Wylema Lescha do cżista wotpalił. Po sdacżu je woheń sakoženy.

S Lubanja. W Haugsdorfje je pschi jenej khěžzy woprawdże hobrski winowy pjeńk, kiž mějesche psched dwěmaj lětomaj wjazy hacz 1000 kicżow. Wobßedżerjej to hischcże doscz njebě; wón je pjeńk sprózniwje hajił a tez dozpěł, so mějesche lětßa 2000 (dwazecżi stow) polnych, ßkódnych winowych kicżow na nim.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Sserbowka w Prasy	38	hr.	— np.
Knjes präses Luscżanski w Prasy	10	"	— "
Lasowske ßerbske towarstwo	3	"	60 "
Hromadże:	51	hr.	60 np.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* S Budyschina. Hdyż sańdżeny pjatk popołdnju poßledni dżěl roschtow, wokoło lawskeje wěże dla jejneho wobmjetowanja natwarjenych, wottorhachu, bě dżěłacżerjam wěżeŕ Krawsch troschku pomozny. Pschi tym wón na roschtach stejo na ßwoje njesboże mißnu a dele na plestr padże. Jeho hnydom womora saja. Każ ßo sda, je ßo wón snutskownje cżeżko sranik.

* W Borsdorfje pola Lipska chzyschtej dwě holcżzy, jena 12 lět a druha 4 lěta stara, żelesnizu pschekrocżicź, hdyż runje cżah pschijědże. Ale cżah jej potorże, woběmaj wobej nosy wotjědże a starschej hischcże ruku. Wbohej dżěscżi hischcże żiwej namakachu; ale wobej stej wumrjekej.

* 20 lět stara holza s Ahrensfelda, kotraż pola bura w Falkenrehdże w Bramborskej ßłużesche, wóndano w nozy mjelczo dżěczo porodźi a jo na měscże do wjeßneje łuże cżißnu, hdżež ßo noworodżene tepi. Nasajtra wjeczor cżěło w łuži namakachu a tez bórsy mordarku wußlědźichu. W nozy porodźiwschi běsche holza na to zyły dżeń pschi mlócżazej maschinje dżěłała, a nichtó niczo na njej pytnuł njebě. Hdyż ju na druhi dżeń sajecź pschińdżechu, wona cżika a strowa stejo płokasche. Mordarku pschede wschěm do wjeßneho jastwa w Paretzu, a posdżischo do ßudniskeho jastwa w Potsdamje dowjedżechu.

* W Wimmelburgu pola Eislebena je trichinosa wudyriła. Dwanacże woßobow je hižo skhoriło. Każ je dopokasane, ßu ßo ßwinje na trichiny porjadnje pschepytałe a ßo wot wobhladarki mjaßa sa njetrichinate spósnałe.

* Na spodżiwne waschnje je tele dny jedyn konjazy paduch w Barlinje poliziji do rukow panuł. S krótka ßo rosßudźiwschi bě wón na konja, na drósy bjes wothladarja stejazeho, skocżił a s nim wotjěchał. S wopréďka wěz zyle derje dżěsche, hdyż pak konik, po ßwojim snamjenju póstki kóń, nimo domjazych hródżow póscżineho dwora pschińdże, wón psched wrotami stejo wosta, a ßo ani s dobrymi ßkowami, ani s pukami dale wjescź njedasche. Paduchowe podaromne prózowanja, konja dale pohonjecź, wobrocżi kedżbnosćź póstskich pohonczow na spjecżiwe skocżo, kotreż, ßo njemało spodżiwajo, jako konja, khěžorskej póscże ßłuschazeho, spósnachu. Zuseho jěsdneho, ßo rosumi, s konja nusowachu, a budże drje wón sa ßwoje khróbłe jěchanje něschto cżaßa w jastwje poßedżecź dyrbjecź.

* Pśches njewobhladniwe sapraßnjenje durjow żelesniskeho wosa je ßo w Barlinje ruka jeneho dżěscża sańdżeny tydżeń straschnje wohidźiła. W kupeju tsecżeje klaßy běschtaj bjes pucżowarjemi jena żona a jena 9lětna holza. Na Rixdorfskim sastawnischczu żona wós wopuschczi a njewobhladnuwschi ßo durje sady ßebje sapraßnu. W tym ßamym wokomiku bě żałostne sakschicżenje ßłyschecź; 9lětna holza bě ßo żonu scżěhujo s prawej ruku sa swonkownu wosowu scżěnu sapręła, hdyż ßo durje sapraßnuchu a dżěscżu tsi porsty wotłócżichu.

* Hdyż ßo sańdżeny tydżeń pola Briega jěsdni w zyłej brigadże wuwucżowachu, bu serjant Wrótßławskeho küraſſirskeho regimenta s lebiju sakłóty. Hdyż runje zyły regiment lebije do prědka wupołożiwschi na njepscheczela cżerjesche, ßo küraſſirej, kotryż sady serjanta jěchasche, kóń spłóschi, a jeho lebija ßo serjantej, kotryż prjedy njeho jěchasche, do khribjeta sakkó. Ranjeny ßobu dale jěchasche, ale skónczńje s konja padże. Jeho domoj donjeßechu, hdżež wón bórsy wumrje. Lebija běsche jemu płuza sraniła. — Pschi tej ßamßnej składnosczi budżesche pschi ßamom żónska se 6lětnym hólczkom wo żiwjenje pschischła. S hólczezom na manever pschihladujo ßo żónska dohladała njebě, so na to město, hdżež wona stejeschtaj, regiment küraſſirow cżěri. Hdyż ßo wona na to dohlada, běchu jěsdni hižo tak blisko, so wjazy sastacź njemóżachu; ale tež żónska s dżěscżom wjazy cżeknucź njemóżesche. Ludźo, kotsiż dale stejo pschihladowachu, se strachom wokacź poczachu, widźo, so budża konje żonu a dżěczo rosteptacź. Dokelż offizěrojo w prěnim rynku na nju kiwachu, ßo żónska rucże na semju lehnu a hólczeza pod ßo wsa. A hlej, jěsdni wot prěnjeho hacz do poßlenjeho s konimi psches żonu pscheskakachu, a pschihladowarjo ßo mało njedźiwachu, hdyż żona a hólczez njesranjenaj stanuschtaj. Ale w ßmjertnym strasche běsche żónska na chwilu rěcź shubiła; hakle sa běrtlik hodżiny móżesche wupowjedacź, kajkeho stracha je wustała.

* Hdyż ßo hońtwa na kurotwy sapocża, kubleŕ Ulber w Rohnstocku ßwojeho 16lětneho ßyna prěni krócź ßobu na hońtwu wsa. Duzy po pucżu mkodżenz psches hrjebju skocżi; pschi tym ßo s jeho tšélby ßamo wot ßo wutšéli, a jeho nan, kiž prjedy njeho dżěsche, do khribjeta tšélený na měscże cżeżzy ranjeny leżo wosta a sa pok hodżiny semrje.

* Sastojnika jeneho Hamburgskeho pjenjeżneho banka, wěsteho Muggu, kiž bě wjele pjenjes pschekschiwiwschi, do Ameriki cżeknuł, ßu w New-Yorku wußlědźili a sajeli, hdżež chzysche runje dale wotjěcź. Pola njeho hischcże wulku sumu pjenjes nadeńdżechu.

* Zigaru kurjo ßebi psched dlěschim cżaßom rěsnik w Landecku delnju hubu spali. Njedźiwajzy na to pak wón każ dotal ßwoje zigary bjes trubki dale kurjesche. Ale sa něschto cżaßa jemu delnja huba hrosnje sacżeknu. Dokelż wschitke ßrědki, kotreż wón nałożowasche, niczo njepomhachu, ßebi wón w Wrótßławju hubu operirowacź dasche. Ale tež tale operazija na stajne njepomhasche, dokelż běsche ßebi wón krej s nikotinom sawdał. Ssurowe boloscże wutrawschi je rěsnik, muż w najrjeńschich lětach, sańdżene dny wumrjeł.

* Khudy krawz w Gießenje sańdżene dny powjescź dosta, so je jeho wuj w Amerizy wumrjeł, jemu ßwoje zyłe samoženje wotkasawschi. Sbożowny krawz s najmjeńscha 800,000 mk. w hotowych pjenjesach dostanje, wysche teho dwě fabrizy a rjany dom na kraju s wobschěrnymi leżomnoscżemi.

* W Eiderstedcże ratař s parnej maschinu mlócżesche, s nohomaj do gratu pschińdże a ßo tak cżeżzy srani, so běschtej jemu nosy móhł rjez rosmjecżenej, a cżwaki mjaßa wot nohow wißachu. Dokhu chwilu trajesche, prjedy hacz mózachu njesbożowneho, kiž běsche s bojoscżu każ pohłuscheny, s gratu wucżahnucź. W Gardingu dyrbjachu jemu nohu na měscże wotrěsacź. Cżeżzy ranjeny ma żałostnje wustacź.

* W Landawje w Bajerskej ßo psched krótkim dwaj kowarjej w korczmje swadźischtej, a mjes nimaj tak daloko dóńdże, so starschi młódschemu horschcź koßmow s brody wutorże. Schto nětko! Dyrbi jeju ßudnik jednacź? W město teho tón, kiž běsche pschecżiwnikej brodu wobschkodźił, tuteho na piwo pscheproßy. Młódschi do teho swoli, wonaj ßo sjednaschtaj a jedynaschtyrzecźi litrow piwa hromadże wupischtaj. Skónczńje ßo fotografowacź daschtaj, pschi cżimż ßo tak stupischtaj, każ běschtaj napscheczo ßebi stałoj, hdyż starschi młódschemu kruch brody wutorże.

* Wo straschnym njesbożu, kotreż je ßo, każ psched dwěmaj tydżenjomaj pißachmy, pola Hallstadta w Bajerskej stało, dale shonichmy: Na Hallstadtskej stronje, s wotkelż wóska Krach pschijědże, běsche pucź psches żelesnizu wotewrjeny wostał, mjes tym so běsche na tamnej stronje saracżenje dele puschcżene. Żelesniczny straźnik Winkler běsche na kermuschi; jeho żona, kotraż sa njeho ßkużbu sastawasche, je ßebi pjecża wußnuka była. Pohoncź, kotryż ßnano 20 metrow sa Krachom pschijědże, psched ßobu na dobo někajki wrjeskot wußłyscha a widźesche, kak lokomotiwa prědku stawasche; potom cżah sasta: lokomotiwa wjazy dżěłacź njemóżesche, dokelż pok konja w njej tcżesche. Druheho konja běsche na bok storczika. Cżi tsjo, kotsiż na měscże morwi leżo wostachu, mějachu wutrobno rosmjecżene; wóska Krach mějesche zyły nop rosbity; korczmaŕ Mehringer mějesche ruku a nohu wotjědżenu. Tež krawz Behr je, każ hižo pißachmy, wumrjeł. Tsilětne dżěczo pak njeje, każ ßo pißasche, cżeżzy ranjene, ale je, każ ßo sda, njesranjene wostało. Wóska Krach je, schtoż ßo ßłyschi, pjany byk. Wojaka, kotryż běsche ßo njekasany k njemu na wós ßynuł, wón duzy po pucżu dele wucżěri. A to běsche wojakowe sboże.

* (Pohoncżow wjecżenje.) Pohoncżownja jeneho hoscżenza je wóndano město żałoßneho wjecżenja była. Pódla statoka pohoncżow rejwarnja leżi a wjecżor, hdyż tam rejwachu, ßo cżasto stawasche, so na cżaß rejwanja dżěcżaze wosy do pohoncżownje seßuhachu. Pohoncżojo to jako pschikrótczenje ßwojich prawow wobhladachu a ßo na

to waschnje wjeczichu, so ras wjeczor dźěczi, kotrež w wosach spachu, pscheměnichu. Strach starschich móże žo pschedstajicź, hdyž žo domoj wróćźiwschi žo dohladachu, so s wosow město jich lubuschkow zyle zuse dźěczi stawachu.

* W Ottmachowje žo sańdźenu njedźelu w nozy drjewjany zkońſki dom wotpali. Zkonik se žonu chzyschtaj něschto žwojeje domjazeje nadoby pkomjenjam wutorhnucź, a žona na kubju po poßleschcźa běžesche. Ale njesbožowna wjazy dele njepschińdźe: wona žo spali, a jenož někotre koscze žu po njej namakali. Zkonik je žo straschnje wopalił.

* W Leiteshainje je psched krótkim poß 17lětneho pachoka straschnje skußał. S wosyczkom, kotryž poß czehnjesche, domoj pschijěwschi mkodźenz pža wupscheze a chzyschе jeho saßo na rjeczas swjasacź. Pschi tym pak žo poß do mkodźenza da, jeho do leweje ruki skuža a jemu delnju hubu zyku wotkußnu. Hubu posdźischo namakachu, a wbohi czlowjek je ju žobu do hojeŕnje wsał.

* Do hoscźenza na dwórnischczu w Kohlfurcze wóndano zusy pschińdźe a chzyschе tam pschenozowacź. Prajizy, so chze žo junu prawje naspacź, wón žkužobnemu poruczi, so jeho nasajtra dopokdnja dó dźewjeczich wokał njeby. Hdyž pak jeho žkužobny postajenu hodźinu wokacź pschińdźe, zusy morwy w kožu leżesche. Pschi kožu na stólzu bleschka stejesche s napißmom „jěd!" Zusy běsche žebi po tajkim s jědom sawdał. Pschi nim list leżesche, kotryž běsche wón do žmjercze žwojej žonje pißał. S jeho papjerow shonichu, so je wón pschekupz s Frankfurta n. W. Wón je žebi pjecza žiwjenje wsał, dokelž je w pjenjeżnej nusy był.

* Hdyž awstriski arzywójwoda Albrecht psched krótkim w Ssedmihórskej wójsko wobhladowasche, wón w Karlsburgu dwaj dnjej w hoscźenzu „Hotel Hungaria" wosta, sa czož žebi korczmaŕ 1870 schěßnakow žadasche. Arzywójwoda, kotremuž žo to nimo měry wjele sesda, tamnischemu měschczanoscze te 1870 schěßnakow pschepoda, jemu poruczíwschi, so by pschepytacź dał, kelko ma žebi korczmaŕ s dobrym prawom žadacź. Tónle pjenjes ma žo jemu potom wupłaczicź, mjes tym so ma žo sbytk pjenjes khudym ludźom rosdźelicź. Offizéram tamnischeho regimenta je jich wyschnoscź krucze sakasała do spomnjeneho hoscźenza khodźicź.

* W měscze Czernowiz běsche žobotu tydźenja rěka Pruth s brjohow stupiła; zyke město běsche powodźene, so tajkeje wulkeje wody tam najstarschi ludźo njepomnja. S domow, kotrymž najwjetschi strach hrożesche, žu 50 czlowjekow jenož s wulkej prózu žmjerczi wutorhnuli. Pjecź domow je wulka woda wotpławiła.

* W kupjelach Pöstym pola Neutry w Wuheŕskej mějesche hóscź, kiž tam hižo dlěschi czaž pschebywasche, wopizu žobu. Wopiza běsche hewak zyle dobroczíwa, a dźěczi ji wschelaku žratwu noschachu. Wóndano wjetscha holczka wopizy saßo někotre dobre kuski pschinjeße a žebi s njej hrajesche; hdyž žo holczka pschi tym skhili, ji wopiza na jene dobo na khribjet skoczi a ju sady do schije kußnu. Sa dwaj dnjej holczka na žwoju ranu wumrje.

* W wuheŕskim hkownym měscze, w Peschczе, je njemake spodźiwanje sbudźiło, so je stary Fernbach, žobu najwjetschi bohaczk w Banacze, kotryž ma wjele millionow samoženja, na žwojim kuble w Temerinje žwoju žonu satšélił a žo na to žam saktók. Pjecza je nahle na moshy skhorił był.

* Zakostne njesboże je žo wczera tydźenja w belgiskim měscze Antwerpen stako. Wěsty Corvilain běsche psched dlěschim czažom měschczańsku radu w Antwerpenje wo dowolnoscź proßył, so žměł psched městom pólvernik a fabriku natwaricź, w kotrejž chzyschе patrony dźěkacź. Dokelž pak by tajka fabrika blisko města a też blisko pschistawa, pschi kotrymž też wulke petrolejowe składy steja, městu a kódźam s najwjetschim strachom hrosyła, měschczańska rada Corvilainowe žadanje wotpokasa. Wón žo dale wobroczi, a wokrejžna wyschnoscź tamnischeje krajiny jemu dowoli twaricź. Duž wón pólvernik a fabriku natwari. Psched krótkim běsche Corvilain, dokelž je schpaniske wójsko nowu bróń dostako, wot schpaniskeho knježeŕstwa 60 millionow starych patronow kupił a 130 dźěkaczerjow, s wjetscha žónske, najał, kotsiž s patronow pólver won bjerjechu a moßas, wokoj a kopr schkrějachu. S tym žebi Corvilain myßlesche, 400,000 mk. saßkužicź. Wczera tydźenja popokdnju w tsczej hodźinje w měscze na jene dobo mózny bubot saßkyschachu; zyke město sarża, jako by semjerżenje byko. Wjele stow tyßaz woknowych schkleńzow žo rospuka a na dobo schczerczo na dróhi dele spada. Po zykym měscze njewopißujomna běhańza a měscheńza nasta. W rjanym twarjenju bursy, hdyž běchu pschekupzy runje shromadźeni, žo w wulkim salu schkleńczana tšécha w hromadu žypnu, so dyrbjachu pschekupzy khwatajzy roscźěkacź. Telegrafowe a telefonowe groty po měscze běchu s wjetscha rostorhane, a mako twarjenjow w měscze je, hdyž by žo žaneje schkody stako njebyko. Blisko pschistawa drje je s czežka žane wokno zyke wostako, tšěchi buchu swotkrywane, a se wschěch domow żónske a dźěczi płaczo a kschiczo won pschiběžachu; mnohe składy w pschistawje jenož hischcze někak wißaju a chzedźa spadacź. Nad městom žo wulka běka mróczel roscźahowasche, kotraž běsche hodźiny daloko widźecź. Kur něhdże s wokolnoscze pschistawa k njebju stupasche; duž wschitko s města k pschistawej won běžesche. Tam běchu w Corvilainowym pólverniku a w jeho fabriziy w tsczej hodźinje dźěkacź poczeli; pjecź minutow posdźischo žo satraschne rosbuchnjenje sta, pólvernik a fabrika žo sapalischtaj, a blizschi wokomik běschtej žo wobej wulkej twarjeni se semje shubikej. Wot dźěkaczerjow, kotsiž běchu na dźěle byli, žadyn jeniczki żiwy wostał njeje. W pschedměscze Austruweel běchu wschitke 78 domow spadake. Ale na wschěm tym hischcze dosez njebě. Pódla pólvernika a fabriki běchu wulkotne petrolejowe składy, kotrež žo sapalichu, a w kotrychž je žo njeżměrnje wjele petroleja spaliło. Wulka pschekupska firma Rieth a komp. na pschikład mějesche w jenym jeniczkim składze dwaj millionaj zentnarjow petroleja. Woheń też wulke twarjenje saniczi, w kotrymž maschiny stejachu, kotrež wschitke maschiny w pschistawje czěrjachu. Też parna kódź „Prince Albert", kotraž belgiskemu knježeŕstwu žkuschesche, žo spali, a hischcze dźeżacź druhich kódźow. Skónczńje žo hodźinu daloko wschitko palesche. Pschecźiwo tajkemu wulkemu wóhnjej, kiž na wulki woheń w Hamburgu dopominasche, Antwerpenska wóhnjowa wobora niczo wucźinicź njemóżesche, runjeż ji wojazy pomhachu, kotrychž pak běsche maneverow dla mako w měscze. Duž žo do wschěch žužodnych městow telegrafiska powjescź wo njesbožu póßła, a bórsy se wschěch kónzow wóhnjowi wobornizy a wothladowarjo s hojeŕnjow s extracźahami pschijědźechu. Pomoz běsche nusnje trěbna. Schtož žo žkyschi, je w Corvilainowej fabriziy na wschě 51 millionow patronow rosbuchko. Naczinjena schkoda wjele millionow wucźini. Morwych žu, schtož je dotal snate, 120 naliczili; ranjenych je 300. Wschelazy pjenjeżnizy žu sa wbohe woporу po tyßazach nawdali; też nowiny pjenjesy sběraju. Minister snutskownych naležnoscźow je na měscze njesboża pobył a belgiskemu kralej telegrafisku rosprawu wo njesbožu póßkał. Kral a kralowa staj Antwerpenskemu měschczańoscze prajicź dakoj, kak żel jimaj njesbožownych woporow je.

* Polizija w Klausenburgu je zyganisku žwójbu sajała, kotrejež stawy s pomozu hypnosy kranu. Do někajkich khlamow sastupiwschi woni khlamarja hypnotisuja a potom pjenjesy, a schtož je jim hewak w hódź, pokranu; hypnotisowany dyrbi na to směrom pschihladowacź, dokelž žo ani hibnucź njemóże. Jedyn schewz, kiž běsche paduchaм junu pschihladował, zyganow poliziji pscheradźi. Duž žu zygana se żonu a dwěmaj dźowkomaj žadźili.

* W nozy wot sańdźeneje njedźele na póndźelu je žo ruske městaczko Skaryschew w Radomskej guberniji do czista wotpaliko; 5 czlowjekow je žo žobu spaliko, mnosy drusy žu žo czežzy sranili.

* Spodźiwny wós žo wot jeneho Peterburgskeho wosotwarza po skasanju jeneho Jendźelczana, tam bydlazeho, twari. Ekwipaża žo tepicź da a žo s elektrizitetu poßwětluje. S nutska je pódla žydkow blido a khamorczk sa wutrobu a żołdk wokschewjaze wězy. Ssydka žo do jara pschihódneho koża pschetworicź hodźa. Praktiski wós, kaž Peterburgske nowiny pißaju, na 6000 rublow płaczi. Jara bohaty a dźiwnuschki Jendźelczan chze se žwojej ekwipażu daloko do snutskowneje Ruskeje pucźowacź a chze pschi tym wschudźe „pschi žebi doma" bycź, schtož budźe drje jemu też w jeho hibocźnej bydlanskej a spanskej stwje mózno.

* Wožada Para w Brasilskej chzyschе na žwojim pohrjebnischczu kapaku natwaricź, kotruž ani najhrosnische wjedro kasyko njeby. Tam pschebywazy němski twarz Wiegand wožadu na pěskowz dopomni, kotryž žo pschi Lóbju w Sakskej kama, a wožebnje na pěkowz se skakow pola Postelwitza, kotryž je najkrucźischi. Duž rěsbarjo w Draždźanach poruczноscź dostachu, kapaku s pěskowza dźěkacź. Sa lěto běsche zyke dźěko dokonjane. Hižo 24. sańdźeneho auguśta je žo wulka dźělba czežanych a hotowych kamjenjow wotpóßkała. Sbytk je sańdźenu žobotu woteschok. Dokelž žu jednore kruchi jara staroscźiwje dźěkane, dyrbjachu je na tajki daloki pucź też jara staroscźiwje do wulkich kaschczow skłaczź, kotrež buchu se żelesom wobbite. Prěni krócź je žo 420 kaschczow wotpóßkako, sańdźenu žobotu pak 210. Hacź do Hamburga žu žo po Lóbju na czołmach dowjeske, wot Hamburga žo na kódźi do Brasilskeje wjesu, hdyž sa měžaz dojědu. Wot mórskeho pobrjoha žo po konjazej żelesnizy hacź na město dowjesu, hdyž kapaku twarja.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: August Hermann, Jurja Wixwarta, cźěßle na Židowje, ß. — Lejna Theresija, njemandź. dź. w Nadźanezach.

Zemrjeći:

Dźeń 4. septembra: Hańža Madlena, Pětra Augusta Hejduſche, dźěłaczerja w Hněwßezach, dź., 8 l. 11 m. 1 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2415 měchow.

	W Budyſchinje 7. septembra 1889				W Lubiju 12. septembra 1889			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńža . . . . . běła	9	26	9	88	9	23	9	56
" . . . . . žołta	9	18	9	53	8	76	9	26
Rožka	8	13	8	44	7	94	8	24
Jeczmjeń	7	29	7	50	7	—	7	33
Wowß	7	10	7	50	7	—	7	30
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	1	80	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	1	80	2	20
Pšeńczna muka 50 " . . .	8	50	18	—	—	—	—	—
Rožana muka . 50 " . . .	8	50	13	30	—	—	—	—
Sšyno . . . 50 " . . .	3	30	3	60	2	50	3	30
Sšóma . . . 600 " . . .	27	—	30	—	25	—	29	—
Proßata 631 ſchtuk, ſchtuka . .	12	—	27	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rožane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńža (běła) wot 9 hr. 41 np. hacž 9 hr. 76 np.; pšeńža (žołta) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 44 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 32 np. hacž 7 hr. 50 np.; wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 55 np.

Dražďanſke mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 64—70 mk., 2. družiny 58—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 13. septembra: Kraßne.

Drjewowa awkzija: Pónděelu 23. septembra dopoldnja wot 1/2 10 hodźin w Hucźinjanſkim hoſcźenzu.

Na dobrowólne waſchnje ma ßo pſches ßudniſtwo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: Schtwórtk 19. septembra dopoldnja w 11 hodźinach Philippez kublo w Lutijezach, na 49,670 mk. takſérowane.

3000 mk. abo mjeńſche ſumy ßu 1. oktobra wupožčicź. Wot koho? je w wudawarni Serb. Nowin ſhonicź.

Kowarnja w Khróſcźizach njeje na pſchedań, ale ſ kowarſkim gratom k 1. oktobrej na pſchenajecze.

Poßleſchczowe pjerje
ßo ſ paru derje a tunjo cźiſcźa pola **Jana Delenka** na hornczerſkej haßy 24.

Koſczowu muku
jenož wot ßyrych, niz wuſchkrjenych koſczi je wot nětka na pſchedań w Luhowſkim młynje.
W. Benſch.

Jerje
po 3 a 4 np.
porucza
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Zokrowy ſyrup
cźiſteje ßłódkoſcze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Czerſtwy jědźny wolij
porucza tunjo
Hermann Lemke.

Palenz
jednory a dwójny,
teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach porucza
destillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěcźi.

Cziſty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž też wſchě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po móžnoſcźi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczišnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

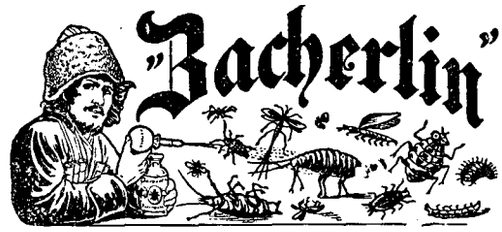

najwubjerniſche pſche
wſchě inſekty
ſkutkuje woprawdźe ſ pſchekwapjazej mozu a wſchu njerodź rucze a tak ſ wěſta wutupi, ſo wona **ßlěda po ßobu njewoſtaji.**
Pſched niczim ßo bóle njewarnuje, hacž pſched **falſchowanym po waſy w papjerje ßo pſchedawazym** inſektowym pólvrom, kotryž njech ßo **khróble ſ „zacherlinom" njepſchepóſnaje.**
Jenož w **originalnych bleſchach** je „zacherlin" **woprawdźity** a **tunjo** dostacź
w Budyſchinje pola kk. bratrow Měrſchow,
= = = = Oty Engerta na ſnutskownej lawſkej haßy,
= = = = G. Holda w měſchcź. hapt.
= = = = Ernſta Mitaſcha pſched ſchuleŕſkimi wrotami,
= Barcze = = C. A. Lukaſcha,
= Biſkopizach = = Alfreda Böhmy,
= Hrodźiſchczu = = Friedricha Arnolda,
= Bukezach = = Herm. Kſchižanka,
= Wósborku = = J. Rämſchez herbow.
Hłowny ſklad:
J. Zacherl w Winje.

Najlěpſche kupowanſke žórło. **Mantlowa fabrika** Kommentir te Gowotow.
C. F. Kloſſa w Budyſchinje
na žitnej haßy 4
porucza wulki ſklad **ſymſkich paletotow, ßuknjanych** a **plüſchowych pjeſlow,** teho runja **trikotowe taille** atd. po ſnatych tunich płaczišnach.

Draſtne tkaniny
k **naſymje, ſymje** a k **njewjeſczinſkej draſcze** ßu doſchłe.
H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Derje dźerżazy, barbunjepuſchczaty
barchent k koſchlam
meter po 40 np.
porucza
H. Kayser
10 na žitnej haßy 10
w domje k. Korle Noacka.
Pſchi pſchedawanju ßo **ßerbſki** rěcźi.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po namjecźe herbow semrjeteje wulkeje sahrodnicže **Marje** swudowjeneje **Pampeloweje** rodź. Hennersdorfez w Nowej Wjeszy maja so leżomnoscże, k jejnemu sawostajenstwu skuschaze, jako:

1. **wulka sahrodniska žiwnoscź**, wopalny kataster cźišło 3 a fol. 3 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Nowu Wjesku Hucźinjanskeho podźěla, wobstejaza se sahonow cźišło 381, 382, 383, 384, 410, 411, 412, 413, 416, 424a, 424b a 433 sahonskich knihow, po sahonskich knihach 5 hektarow 69,5 arow = 10 akrow 86 □prutow leżomnoscże wopschijazych a se 141,79 dawskimi jenoscźemi wobcźeżenych;
2. **pólna leżomnoscź** fol. 4 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Nowu Wjesku Hucźinjanskeho podźěla, wobstejaza se sahonow cźišło 359 sahonskich knihow, po sahonskich knihach 1 hektar 5,2 ara = 1 aker 270 □prutow leżomnoscże wopschijazych a s 28,71 dawskimi jenoscźemi wobcźeżenych;
3. **pólna a kuczna leżomnoscź** fol. 8 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Nowu Wjesku Hucźinjanskeho podźěla, wobstejaza se sahona cźišło 372a — hektar 41,9 ara = — aker 227 □prutow leżomnoscże wopschijazeho a s idealneje połojzy sahona cźišło 367 sahonskich knihow, — hektar 79,9 ara = 1 aker 133 □prutow leżomnoscże wopschijazeho a s 15,82 dawskimi jenoscźemi wobcźeżeneho, kotrež leżomnoscże su s dźiwanjom cźežkotow, na nich leżazych, tola bjes stejatych žnjow hromadże na 10720 mk. taksěrowane, dla dźělenja herbstwa

20. septembra 1889 dopoldnja w 11 hodźinach

w Nowej Wjeszy na městuje samym na dobrowólne waschnje pschedawacź.

S pokasowanjom na wuwěschk, na tudomnej sudniskej tafli a w hoscźenzu wudowy Bělineje w Subrnicźzy wupowěsnjeny, pscheszadźowanske wuměnjenja a wucźah leżomnostnych a sahonskich knihow wopschijazy, so na kupjenje smyslěni prošcha, mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Pampelez wulkej sahrodniskej žiwnoscźi sceńcź, so k sadźenju samolwicź, swoju płacźenjakhmanoscź dopokasawschi swoje sadźenja k wjedźenju dacź a dalsche wotcźakacź.

W Budyschinje, 14. augusta 1889.

Kralowske sakske hamtske sudnistwo.
Kretzschmar.

Khosej

wot najtunischich hacź do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haszy.

Wsche
kolonialne twory, khosej, dokor, raisk atd. su najtuńscho dostacź pola
Schischki a Kjeczki
w Budyschinje.

Khosej

paleny hischcże po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischcże po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoź w derje a cźischcześkodźazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haszy.

Jabluka

tschaszene a schcźipane po kózdej dźělbje kupuje a płacźi 20 np. po zentnarju wjazy hacź kózdy druhi. Wone so póndźelu wot 16. sept. hacź do cźasa dosrawjenja jabłukow na dwórnischcźu w Budyschinje wotebjeraju, a wjetsche dźělby na kózdym druhim sastawnischcźu sa hotowe pjenjesy.

J. Potteler Laukemann,
w tu khwilu s bydłom
w „běłym konju" w Budyschinje.

Dalsche wukasuje k. inspektor **Weyrich.**

Wosjewjenje.

Wschě **deschcźne mantle, kolomantle, symske mantle** a **pjesle,** na składze hischcże leżaze, nětko, hdyž su nowoscże dóschłe, wjele **tuńscho hacź po nutskupnej płacźisnje** pschedawam.

Richard Gautzsch
na bohatej haszy.

Rólny kalk

wschědnje cźerstwy so palazy, porucza wot kalkownje w **Kundraeźizach** a w **Niskej**

firma E. Plümecke w Niskej.

Sesmahnjene
muzaze suknje, kholowy, lazy, swjerschniki atd.
so psches wobarbjenje kaž nowe shotuja w parnej barbjerni

W. Kellinga pschi zitnych wikach.

Sapósłane.

So bych swoju winowatoscź dopjelnił, s tutym wobswědczam, so je so khoroscź mojeho syna, kotryž je hižo 4 léta na **koscźožer** w **hwiždźeli** cźerpił, psches snaty **Ringelhardtsko-Glöcknerski hojazy a czehnity beńtuch*** rucze a spěschnje wulěkowała. 5 dźěrow, kotrež běchu w hwiždźeli widźecź, so prjedy psches wschelakore srědki a lěkarstwa sahojicź njedachu, a sym ja se swojim synom s najnutrnischim dźakom napjelnjeny psches wuspěschne skutkowanje mjenowaneho beńtucha, dokelž je wón też mje wot **wosabjeńzow** a wot **drjenja w prawej nosy wubswobodźił.** Wschitkim na podobne khoroscże cźerpjazym wubjerny beńtuch s dobrym swědomnjom porucźam.

W Wettinje nad Solawu, 17. februara 1888.

Wikowarka **F. Fischerowa.**

* Se sakitanskej marku na schachtliczkach dostacź po 25 a 50 np. (s pokasku nakoźowanja) w **haptykach** w **Budyschinje, Rakezach, Lubiju, Zitawje, Reichenawje, Wostrowzu, Bernstacze, Großschönawje, Wósporku, Neugersdorfje, Wiskopizach, Schérachowje, Hirschfeldze, Herrnhuncze, Nowosalzu, Kumwaldze, Seifhennersdorfje, Halschtrowje, Eibawje, Habrachczizach, Polcznizy** atd. **Wopisma** su we wschěch haptykach wupołożene.

NB. Njech so swéru na **horejschu** sakitansku marku kedźbuje.

Zigary.

Dobru a rjenje běku so palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Turkowske sslowki

najlépscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych dobrych likérow po starych tunich płacźisnach.

Na swoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likéry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haszy 6.

Koprowy vitriol

zyły a tolczeny
k nacźinjenju pschenźy porucza tunjo

Otto Engert
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Pschedawa cźasniki a je też derje porjedźa.

E. L. Meier, pjezytwarz na swonkownej lawskej haszy 29.

K domkhowanzy a kermuschi

porucza

dróbny zokor, jara tuni,
rósynki, wulke a male,
maudle a koruschki,
khosej, paleny a njepaleny,
wscho w najlépschej tworje a tunjo

Th. Grumbt

w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Petrolej,
khežorski wolij,
ripikowy wolij
czischczeny,
stearinowe ßwězy
w najlépschej kajkoschczi w wulkim a w malym tunjo porucza

Th. Grumbt.

Spiritus,
czisty palenz,
jednore a dwójne likéry
po najtunischich placzisnach porucza

Th. Grumbt.

Zigary

w najwjetschim wubjerku najlépsche druzziny a po najtunischich placzisnach porucza

Th. Grumbt w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Koprowy vitriol

zyty a tolczeny
k naczinjenju pschenizy
tunjo pola

Strauch & Kolde

na kamjentnej haßy 3
drogowe khlamy k slotemu workej
en gros. en détail.

Rósynki.

Wjetschu dzélbu rjanych rósynkow po tunjej placzisnje, punt po **25** np., porucza

Paul Giebner

na hlownym torhoschczu
pódla méschczanskeje haptyki.

Dzimje kastanije
a zoldze
po kózdej dzélbje kupuje

Otto Engert

na swutskownej lawskej haßy 10.

Wopusche a wschě **wumělske dzéla** s **wkozow** ßo derje a tunjo dzélaju pola

Adolfa Herolda,
brodutruwarja a frisera na zitnych wikach w pólstkej kowarni.

W Budyschinje na zitnych wikach.

Louisa Borna

jendzelsko-amerikanski zyrkus

se 120 wozobami se wschěch ludow, 60 wurjadnje derje dreßerowanymi konimi, 2 indiskimaj **hoborskimaj** elefantomaj, najwjetschimi w Europje, pschijédze

ßobotu 14. septembra rano w 9 hodzinach

s wozebitym cjahom, s 30 wosow wobstejazeho, po zelesnizy do Budyschina.

Ssobotu 14. sept. wjeczor w 8 hodzinach

wulke wotewrjeńske gala-pschedstajenje

s jara wobschěrnym programom.

Njedzelu 15. septembra popoldnju w 2 hodzinomaj

wulki paradny pschecżah

psches méschczanske dróhi, wulkotny napohlad, jeniczki ßwojeho waschnja.

Njedzelu 15. sept. popoldnju w 4 hodź. wulke pschedstajenje.
„ „ „ wjeczor „ 8 „ gala-pschedstajenje.
Póndzelu 16. sept. wjeczor w 8 hodzinach

njepschemënicze

wotßalne paradne pschedstajenje.

W kózdym pschedstajenju wobschěrny ßo mënjazy program.

Placzisna méstnow: Ssydko w zerklu 2 mk. 50 np., reserwěrowane méstno 2 mk., I. méstno 1 mk. 50 np., II. méstno 1 mk., III. méstno 50 np.

Wojazy wot feldwebla dele a dzěczi mlódsche 10 lět na 1., 2. a 3. méstnje pokojzu placza.

Zyrkußowa kaßa je wotewrjena dopoldnja wot 10—12 hodzin, popoldnju wot 2 hodzin.

P. T. Dokelž ani prózy ani pjenjes lutowak njeßym, so bych pschihladowarjam dobre, na wyßokoschczi modernskeho wumélstwa stejaze pschedstajenja poskiczik, nadziju ßo bohateho wopyta.

S poczeschczowanjom

Louis Born, wobßedzer a direktor.

Zyrkus je psched hubjenym wjedrom dospolnje schkitowany a stan (zelt) je njesapalny pschihotowany.

Natarske towarstwo sa Scheschow a wokolnoschcz

smeje, da-li Bóh, jutsje **njedzelu 15. septembra** w poßedzenskej stwje w Scheschowje ßwoju shromadzisnu.

Ssobustawy a hoschczi pscheproschuje **pschedßydstwo.**

Lasowske serbske burske towarstwo

smeje **njedzelu 15. septembra** popoldnju w 5 hodzinach poßedzenje.

Pschedßydstwo.

Pschedewsacze mlyna.

Podpisany ßebi dowola k wjedzenju dacz, so je knjezi mlyn w **Delnjej Hórzy** 1. septembra pschedewsał. Wón proßy wobydlerjow Delnjeje Hórki a wokolnoschcze, so bychu dowérjenje, kotrez ßu dotalnemu mlynkej, k. **Schubje,** spózczeli, na njeho pschenjeßli, a lubi, so budze ßo prózowacz, ßebi spokojnoschcz wschitkich tych dobycz, kiž jeho s nadawkami poczeschcza.

K. A. Nagel, mlynk w Delnjej Hórzy.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndzelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

W Lupoj

ßu jutsje njedzelu **reje** a **dokakanje domkhowanki.** Pschecżelnje pscheproschuje **August Rischner.**

W Nowych Koprizach

w hoschczenzu ßo njedzelu 15. septembra **domkhowanka** ßwjeczi.

Makisch, hoschczenzar.

Holza, kiž chze **schwalczistwo** nawuknucz, móże pola jeneje schwalcze w Budeschczanskej wozadze do wuczby stupicz. Hdze? je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

K 1. oktobrej ßo sluzobna holza, 17—20 lět stara, na kamjentnej haßy czisko 23 pyta.

Wotdzélenje hlowneje serbskeje predarskeje konferency w **Kubsicach** zméje přichodnu **srjedu 18. t. m.** dop. w 9 hodź. swoje posedzenje.

Kubica, farar.

Ródnu holzu k 1. oktobrej do sluzby pyta

Bertha Schlesingerowa
na bohatej haßy 5.

Druhi domownik

ßo hnydom pyta. Dalsche je shonicz pola domownika w „Slotej Krónje" w Budyschinje.

K nowemu létu pohonczow, 1 wotroczka, kiž hejtmana sastupuje, srénkow, wolazych a dzowki, k 1. oktobrej 1 dzowku, 1 holzu, kiž chze dokkadnje schicz nawuknucz, pyta pschistajaza zona **Nockowa** na mjaßowym torhoschczu.

Hnydom ßo wotroczk a rólny pohoncz pytataj a ßo bywschim wojakom prjednoschcz dawa na Sarczanskim knjezim dworje.

K nowemu létu 1890 ßo 1 rólny pohoncz a 1 wolazy na Czichonjanski knjezi dwór pyta.

Na knjeze kubło w Brésynje pola Huczinu ßo k nowemu létu pschi wyßokej mzdze sylny wolazy, a hnydom abo posdzischo wustojny hejtman pyta.

Pohonczow, wotroczkow a dzowki hnydom a k nowemu létu pyta pschistajaza zona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9.

Wuczobnika

pyta pjekarski mischtr **A. Stöbe** na Lubijskej drósy.

Emil Krawc
a
Alma Krawcowa
rodz. **Schnabelec**
zwérowanaj.
W Minakalskej sули.

Slub naju najmlódseje dzowki **Margarethy** z diakonom pri Sw. Michalskej cyrkwi w Budyšinje, z k. **Pawołom Raedu,** sebi dowolamoj k wjedzenju dać.

Theodor Riese
a mandzelska w Hródku.

Sjawny dzak.

Knjesej stud. th. **M. Domaschzy** s Nosaczizi sa rjane predowanje, kiž je wón 1. septembra w Maleschanskej zyrkwi dzerzak, najwutrobnischi dzak praja

mnosy kemscherjo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ciš́ć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 38. **Sobotu 21. septembra 1889.** **Lětnik 48.**

Čeješćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedža sa nje na **4. schtwórtlěto 1889** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadža. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Tydženja schtwórtk žu žo khěžorske manevry pola Mindena skónczike a dźeń posdźischo žo te pola Hannovera sapoczale. Schtwórtk wjeczor hischcze je khěžor do města Hannovera pschijěł, hdźež jemn wobydleŕstwo wulkotne powitanje pschihotowa. Ruski krónprynz w tym samym czasu do Hannovera wot Kiela pschijědże a žo wot khěžora a prynza Albrechta, kotrajž běschtaj žo jemu k czesći rusku uniformu wobleknoj, wutrobnje powita. Póndźeln rano, kotryž dźeń žo posledni krócź manevrěrowasche, khěžor sam komando jědneje divisije, s 8 regimentow wobstejazeje, pschedewsa. Ruski krónprynz bě pschi tym stajnje po boku khěžora, kiž jemu khód manevra roskładowasche. Po krutym sudźenju wo manevrje žo wjerchojo s khěžorom na honćwinski hród Springe podachu. Poslednje dny je khěžor w hrodowej wokolnosći wospjet s ruskim krónprynzom hromadże na honćwu khodźik. Sajimawe pospyty s listonoschazymi holbjemi, kotrež žo w Springe czinjachu, žu poknje spokojike.

— Wopyt ruskeho zara žo nětko s poknej wěstosću w Barlinje wotczakuje. Zar pjecza na dompucźu s Kopenhagena do Ruskeje psches němske khěžorstwowe hłowne město pschijědże. Dźeń jeho pschikhada pak žo hischcze pschezo potajny dźerži. Njeshonimy drje jón prjedy, doniž zar w Barlinje njebudże.

Awstrija. Awstriske knježeŕstwo je sasso ras podaromny pospyt cziniło, Němzow s Czechami wujednacź. Němzy žu na pschesproschenje, so bychu žo s Czechami seschli a s nimi wo wuměnjenjach wuradźili, pod kotrymiž měła žo roskora, bjes nimaj wobstejaza, wotstronicź, wotmolwili, so dźe žu žadanja Němzow snate a so teho dla wuradźenja trjeba njeje. Prjedy pak hacź bychu Němzy s zyka jednacź sapoczeli, dyrbjako jim knježeŕstwo s wěstosću žlubicź, so žo khěžor jako czeski kral krónowacź njeda, dokelž žo prózowanja Czechow, na krónowanje žo poczahowaze, s nětczischej wustawu njesnjeżu. Tole wotmolwjenje doscź jażnje dopokasuje, so Němzy w Czechach k wujednanju swólniwi njejżu.

— Pschi wudospoknjazych wólbach do czeskeho žejma, kotrež žu žo sańdźeny tydźeń w Prasy měli, žu staroczeszy kandidatojo, hdyž tež se žnodnej wjetschinu hłoßow, dobyli.

— W jenej awstriskej dynamitowej fabrizy žu nowy pólver, bjes kura žo spalazy, wunamakali. Dwaj wyschschej awstriskaj offizeraj staj do Barlina pschijěłoj, so byschtaj mjenowany pólver s podobnym pschirunakoj, kiž žo w nowischim czasu w němskim wójsku pruhuje.

Italska. Na italskeho ministerstwoweho pschedsydu Crispia je žo 13. septembra w Neaplu na sjawnej drósy nadpad sczinił. Podawk je žo takle měł: Na pok žedmich hodźin wjeczor žo Crispi se žwojej dźowku po swuczenym waschnju wujěždźowasche. Hdyž k drósy Maddaloni pschijědżeschtaj, młody człowjek skoku k Crispiowemu wosej pschihna. Jón doscźahnuwschi, žo jeho s lěwej ruku pschimnu a s prawej, w kotrejž tolsty kamjeń dźerżeschе, Crispia s wotmachom do woblicza dyri. Crispiowa dźowka žo kschiczo bjes nana a nadpadnika cźišnu. Crispi, hacź runje psches dyrjenje trochu pohłuscheny, nadpadnika sa schiju pschimnu. Tutón druhi kamjeń, dokelž bě prěni s ruki panuł, se saka wucźahnuwschi s nowa spyta, do Crispija bicź, bjes tym so Crispiowa dźowka hladasche žwojeho nana schkitowacź Zyły podawk jenoż nětkotre sekundy trajesche. Na dobo jedyn měschnik s mjenom Saverio Massani k wosej skoczi, wołajo: „Crispia kónzuja!“ a nadpadnika se žłowami pschimnu: „Mi njetwóchnjesch, mordarjo!“ Wokoło Crispiowego wosa žo hnydom wulka cźrjóda ludźi sběża, kotsiž nadpadnika sajachu. Tutón je lědma 20 lět stary młodźenz s mjenom Caporali. Dwě lěcze na twarskej schuli pobywschi, bě do Neapla pschischoł, so by statnu žłużbu dostał. Dokelž pak niczo khmaneho njenadeńdże, dyrbjesche jako murjeŕ dźěłacź, so by hłodu njewumrjeł. Wón je pjecza też Crispia wo nękajke sastojnstwo prosył, tola žo wot tuteho na jeho próstwu dźiwako njeje. W jastwje je Caporali měrny a wobsteji na tym, so je nadpad se samżneho pohnucza cźinił. Wón žo wusnawa, so je republikanskeho smyślenja, tola so k žanemu politiskemu swjaskej jako žobustaw njepschiżłuscha. Njedźiwajzy teho žo knježeŕstwowe nowiny prózuja, winu nadpada na italskich radikalnych walicź. Schczuwanje radikalnych pschecźiwo knježeŕstwu je pjecza Caporalia k nadpadej pohnuło. Radikalni, žo rosumi, tajkemu winowanju płaćicź njedadža a dopokasuja, so je nadpad na Crispia wuras ludoweje njespokojnosće s politiku nětczischeho knježeŕstwa, psches kotruž žo Italska do nusy a hubjeństwa wjedże. Crispi je pschi brodże sranjeny. Rana je pjecź zentimetrow dołha a hacź na koscze dże. Wona po měnjenju lěkarjow bórsy sażije a sda žo, so nadpad sa Crispiowu strowosćź schkódnych scźěhwkow njesměje.

Franzowska. Wunoschk wólbow, kotrež žo jutsje w Franzowskej směja, žnadź niz jenoż do wožduba Franzowskeje, ale też do woždua žykeje Europy hłuboko pschimnje. Jeli so žo republikanskim poradźi, pschi wólbach žwoju nětczischu wjetschinu sakhowacź, žo wobstejazy porjad njepschemèni. Hinak by było, hdy bychu monarchistojo a boulangistojo dobyli. Hdy by Franzowska wěste a twjerde knježeŕstwo, na kotrehoż czole by kral abo khěžor stał, dostała, by wona khmanosće nabyła, žo s druhimi krajemi sjenocźicź, a potom žo Franzowsojo wěsće njebychu kombźili, Němzam wójnu pschipowjedźicź, tak bórsy hacź by czaż k temu pschihódny był. Tak dołho pak hacź Franzowska republika wostanje, njetrjebamy žo wójny se strony Franzowsow bojecź, dokelž žaneho swjaskarja njenadeńdże. Snajerjo franzowskich wobstejnosczow měnja, so monarchistiska strona w Franzowskej tak

ßylna njeje, so mhóła pschi wólbach republiku powróćźicź, a so po tajkim wobstejazy porjad w Franzowskej dale wostanje.

— Nëhduschi wobhonjeŕ generala Boulangera, Foucault de Mondion, kiž bě tež do Boulangeroweho prozeßa sapleczeny, je nëkotre pißma wosjewił, ſ dźëla so by ſ tym Boulangera wot winy jebanſtwa wuczíſcził, ſ dźëla pak tež, so by ßo na nëtczíſchim knjeżerſtwje wjecził, dokelž wo jeho ßłużbu dale rodźiło njeje. Foucault je bjes druhim w lëcze 1887 ſczëhowaze franzowſkemu knjeżerſtwu ſjewił: Nowe wobrónjenje, kotrež ßo nëtko ſa Nëmſku jako nuſne wobhladuje, je ſ pſchiczinu ſwady bjes wjerchom Bismarkom a wojerſkej wyſchnoſczu. Bismark je w ßwojim rosrëczowanju ſ khëżorom wojerſkej wyſchnoſczi porokował, ſo njewë ſchto czini, hdyż repetërowanſku tſëlbu, kotraż je hakle ßo ſawjedła, ſ druhej ſaméni. Pod tajkimi wobſtejnoſczemi porjadne finanzne hoſpodarſtwo nëmſkeho khëżorſtwa mózne njeje, a ſo dyrbi 20 monopolow ſawjeſcź, hdyż chze tajke ſaßo wurunacź. Na tole wukoženje, kotrež je Bismark po khëżorowym żadanju pißomnje podał, je pólny marſchal Moltke khëżorej rosprawu pſchedpokoźił, w kotrejż rëka:

Pſchemënjenje prjedawſchich tſëlbow do repetërowanſkich tſëlbow dyrbjeſche ßo jara rucze naprawicź, dokelž bë ſapoczatk lëta 1887 wëſte, ſo wójna ſ Franzowſkej wudyri. Khëżorſtwowy kanzler je kóżdy czaß dźiwajo na tule do prëdka widomnu mózność wójnſke miniſterſtwo napominał, pſchemënjenje wobrónjenja infanterije ſkerje a lëpje dokonicź. Dżenßa je pſches naſche ſtudije a naſhonjenja doſpołnje dopokaſane, ſo ma franzowſke wójſko tſëlbu, pſches kotrež by nëmſke wójſko pornjo franzowſkemu ßłabſche było. Syma ßo ſapoczina a wuhladow na wójnu njeje, ſ najmjeńſcha na nëkotre mëßazy niz. Hdyż arſenale hnydom ſkaſanja doſtanu, hdyż woßebje woßebite kredity abo hnydom hotowe pjenjeſy to dowola, tule należnoſcź poſpëſchicź, mózemy na to liczicź, ſo wójſko ſapoczatk lëta 1888, po tajkim nëhdże w meji, ßwoju prjedawſchu pſchewahu ſaßo dobudźe.

Ta ßama rosprawa ßebi wot khëżora dowolnoſcź wuproßy, ſo ßmëło ßo ſ wójnſkeho poklada 20 millionow wotewſacź, doniż ßo kredity njepſchiſwola.

Wo ßwojim ſkutkowanju jako tajny agent Foucault powjeda, ſo je ßebi we wſchëch europiſkich miniſterſtwach dowërnikow dobył. W naſtupanju Belgiſkeje je wón naſhonił, ſo ma Nëmſka w tutym kraju derje naprawjene wobhonjerſtwo, a ſo je Nëmſka Belgiſku nuczika, pſches natwarjenje wobtwjerdżenjow pſchi franzowſkich mjeſach, franzowſkemu wójſku pucź pſches Belgiſku ſalehnucź. — Kelko je na wosjewjenju franzowſkeho wobhonjerja wërno, ßo njemóże rosßudźicź. Schtoż wón wo wobrónjenju nëmſkeho wójſka piſche, ſda ßo, hdyż tež je wjele pſchehnate, trochu k wërnoſczi podobne bycź. W tym czaßu, wo kotrymż wobhonjeŕ rëczi, ßu ßo, każ tehdy nowiny pißachu, do twarjenja generalneho ſtaba łamali a ſ njeho nëkotre ſpißy kranuli. Nëtko ßo ſkónczńje wujaßni, ſchtó ßu paduſchi byli. Bëchu to ludźo, kotrychż je ßebi franzowſki wobhonjeŕ k temu najał.

Jendźelſka. Strajk dźëłaczerjow w Londonſkich dokach je ſ wjetſcheho dźëła ſkónczeny. Direktorjo dokow ßu do wſchëch żadanjow dźëłaczerjow ſwolili. Tuczi wot 4. novembra ſa hodźinu dźëła nëhdże 60 nowych pjenjezkow mſdy doſtanu. Njedyrbimy ßebi myßlicź, ſo je tajka mſda pſchewyßoka. Dźëło w dokach mjenujzy wſchëdnje jenoż nëkotre hodźiny traje, a druhdy dźëłaczerjo ßamo ſa zyły dźeń ſkładnoſcźe nimaju, nëſchto ſaßłużicź. So je ßo ſtrajk ſkóncził, ma ßo pſchede wſchëm prózowanjam Londonſkeho mëſchczanoſty a kardinala Manninga dźakowacź. Schkoda, kotruż je London pſches ſtrajk poczerpił, njeje ßnadna; wona ßo na 2 milijonaj puntow ſterlingow = 40 milijonow hriwnow wobliczuje, a towarſtwo dokow je pſchi tym na 10 milijonow hriwnow pſchißadźiło. W nëkotrych dokach ßu dźëłaczerjo ſ nowa dźëło wopuſchczili, dokelž ßo ſpjeczuja ſ tajkimi dźëłaczerjemi hromadże dźëłacź, kotſiž ßo pſchi ſtrajku wobdźëlili njejßu. Dokelž pak ßo powſchitkownje w dokach ſaßo dźëła, ßo pſches tule maku liczbu ſtrajkowazych wobkhad pſchi łódźach njehaczi

Rußowſka. Hižo ſ czaßa pólſkich revoluzijow w pokodniſchej Ruſkej politiſka ſtrona wobſteji, kotrejż wotmyßlenja na to du, Wukrajinu, Podolſku a Wolhynſku wot Ruſkeje wottorhnucź. Wospjet je ruſke knjeżerſtwo potajne pſchißahanſtwo tejele ſtrony wotkryło a winowatych khoſtało, tola pſchezo ſaßo makoruſka ſtrona, kotraż ßo wot Polakow a tež wot wukraja haji a podpjera, ſ nowa wożiwi. Tele dny je polizija w Kijewje bjes tamniſchimi ſtudentami makoruſke ſpſchißahanſtwo wußlëdźiła a na 80 ſtudentow ſajała.

— Kwaß grichiſkeho kronprynza ſ pruſkej prynzeßynu Sofiju ſmëje ßo 29. oktobra w grichiſkim khownym mëſcze Athenje. Khëżor Wylem 24. abo 25. oktobra do Athena pſchijëdże. K kwaßnemu ßwjedżenjej ßu ßo dale ruſki, jendżelſki a italſki kronprynz pſchipowjedźili.

Cźornohórſka. Na Cźornej Horje ßu ßo lëtßa żnë do zyła njeporadźiłe. Niż jenoż maiß, pſchenża, hróch atd., tež bërny żaneho wunoſchka njedawaju. Bjes pſchehnacźa móże ßo rjez, ſo budże na Cźornej Horje w bliżſchim czaßu na 27,000 wobydlerjow hłodu tradacź. So by ßo hrożazej nuſy wobarało, je knjeżerſtwo wobſamkło, ſe ſtatnymi pjenjeſami żito nakupicź a jo bjes tradazy lud rosdźëlicź. Dokelž w ſtatnej pokładnizy pjenjes njeje, dyrbja ßo wone w wukraju pożczicź.

Japanſka. W Japanſkej je nëtko kſcheſczijanſtwo telko pſchiwißowarjow nabyło, ſo ma japanſke knjeżerſtwo myßle, kſcheſczijanſku wëru jako ſtatnu wëru poſtajicź. Bamż chze teho dla ſhromadźiſnu ſa wſchitkich katholſkich mißionarow, w Japanſkej pſchebywazych, powołacź.

Sprawnoſcź najdlëje wobſteji.

(Pokracźowanje a ſkónczenje.)

Schtyri njedźele nimale bëchu ßo mjes tym minuke, żakoſtne ſchtyri njedźele ſa wboheho jateho, kotremuż ßo wëczńoſcź ſdachu, hdyż jeho ßudnik dźeń wote dnja czwilowaſche, ßo jeho wuwopraſchujo a winu na njeho walejo. Jenicźzy jeho wboha macź ßmëdźeſche druhdy w pſchitomnoſczi jaſtwoweho wothladowarja ſ nim porëczecź. To bëſche ſrudne ſaßowidźenje polne ßylſow, horja a wutrobu hnujazeje żakoſcźe; k temu hiſchcźe ßebi wothladowaŕ kóżde ßłowczko, a byrnjeż najnjewinowacźiſche było, wotkaka a wotpoßłucha a jo ßudnikej dowjeje; kóżde ſdychnjeńczko a kóżda ßylſa ßo liczeſche, a żyke żakoſczenje ßo do protokolla napißa. Njedźiwajzy na to bëſche ſa Antona radoſcź, hdyż móżeſche ßwoju dobru macź wohladacź; wona ſ najmjeńſcha wërjeſche, ſo je njewinowaty, a ſ jeje rta wón tež ſhoni, ſo Hanka na njeho hiſchcźe ſabyła njeje. Ale na dobo jemu wona tež powjeſcź pſchinjeße, ſo ſmëje luba bórſy kwaß, kotryż bëſche na pſchichodnu njedźelu poſtajeny. Runjeż bëſche na to pſchihotowany był, ßo njeſbożowny pſchi maczërnych ßłowach tola ſaſtróji a ßo hiſchcźe bóle blëdy ſdaſche, runjeż bëſche w njeſwuczenym jaſtwowym powëtſe a ſe ßwojim wulkim horjom hižo doſcź woblëdnuł; ale bórſy ßo ſaßo ſhraba a ßyły podtłóczi, kotrež jemu do ſpanjeneju woczow ſtupachu.

„Bóh żohnuj ju“, wón ruzy ſtyknuwſchi rjeknu; „wona je jandźel“.

Mjes tym ſo bëſche w jaſtwje horjo a ſrudoba, w bohateho Wicźaſowym domje wjeczor do kwaßa radoſcź a wjeßele knjeżeſche. Mnoſy dobri ſnaczi a pſchecźeljo bëchu ßo tam ſeſchli, ſo bychu nawożeni poßlenje hodźiny jeho żiwjenja jako njeżenjenza pſchikrótſchicź pomhali. Młodźi hólzy ßo ſe wſchelakimi żortami ſabawjachu, mjes tym ſo ßo ſtari winoweje bleſche dżerżachu. Ale żadyn w zykym towarſtwje dżenßa wjeßelſchi njebë, hacź nawożenja; ſ czerwjenym mjeſwoczom, ſ kotrehoż ßo radoſcź tak ßmëczeſche, wón pódla czicheje, blëdeje njewjeſty ßedźeſche a ju ſe ßwojimaj żehliwymaj, żadoſcźiwymaj woczomaj móhł rjez pożeraſche. Wón ſ druhimi na pſchemo pijeſche, ßo ßmëjeſche, żortowaſche a ſ djabołſkej radoſczu wyſkaſche. Wjele wina wupiwſchi bëſche wón powjedaty bycź początk a ßwoju ſwuczenu wobhladniwoſcź ſhubił; duż ßo ſabu a ßwoje nakhilnoſcźe we wuſdże njewobkhowa. Hanku ſyma pſchebëhowaſche, hdyż bu jeje nawożenja dale khroblíſchi, a ßo jeho wona wjazy dowobrócź njemóżeſche. Druſy hoſczo bëchu ßo dawno wotßalili, a Hanzynaj ſtarſchej a Jurjowy młódſchi bratr mëjachu w domje hiſchcźe nëſchtożkuli k jutſiſchemu kwaßej pſchihotowacź; duż nawożenja ſ njewjeſtu ßamajlutkaj woſtaſchtaj.

„Daj mi hubku!“ ßo ſ winom a luboſczu horjo Jurij jakotaſche a ſe ßwojimaj ßylnymaj rukomaj ßo wobarazu holzu wobja.

„Ty njechaſch!“ ßo wón ſaſkobjeny wußmja. „Nó wſchak! ja wëm, ſo maſch Antona radſcho, hacź mje; ale tón ßo wjazy njewróczi. Sa ſchtyri njedźele na ſchibjeńczńej horje ſakopany leži. Sa to ßym ßo ſtarak. Haj, haj, holza! Ja mjedowy njeißym; duż ßo mi njeſapjeraj, hewak tež ßo mje Ty hladaj!“

„Bożo, pomhaj!“ Hanka wuſtróżana ſawoła, ßo w kucźiku khowajo.

„Haj!“ pjany jakotaſche, „ja wſchëch pſchemóżu, wſchëch. To hłupe holczińko chzyſche mje nuſowacź, ſo ßebi ju ſwërowacź dam. Hłupoſcźe! Ja ßym ju na ſtajne wotbył; trjebach jeno ſ ruku krucźe pſchimnucź, — a wona tam leżeſche. Sadajicź ju runje njechach; ale wona dźë mje njepuſchczi a ßo mje dżerżeſche każ kléſchcź. Duż ßym ju wottſchaßk, a wona do wody padże.

Sskyschisch? do wody padźe. So mi nikomu njeprajisch, so ßym ju do wody cźißnuk! Nëwërno, Ty mje njepscheradźisch; Ty dźe ßy moja njewjesta, jutsje moja mi swërowana mandźelska, a muż a żona staj jene."

Ssmjercź blëda Hanka na tole spodźiwne wusnacźe poßkuchasche; hrósba ju wobëhowasche, a wona na wschëch stawach tschepjetasche. Wustróżane holczo widźo pjany, każ ßo sdasche, saßo trochu k ßebi pschińdźe a ßo domaßa, so je ßwoje najpotajnische myßle, ßwoju najważnischu potajnosćź pscheradźik.

„Ty ßebi tola njemyßlisch", ßo wón s njewëstym hłoßom woprasscha, „so ßym ßwoju dźowku sadajik? A hdy by tak byko, dha to żanemu cźlowjekej njeprajisch. Pój a pschißahaj mi jowle na bibliju, so mje żenje njepscheradźisch."

Tole prajizy wón tschepjetazu Hanku so ruku hrabnu a ju s mozu k blidu wleczesche, na kotrymż wotewrjena biblija leżesche. Wona chzysche kschiczecź, ale krk bësche ji każ satykany, a nimo wole dyrbjesche wona cźmowej mozy jeho djabołskeho pohladnjenja poßkuchacź.

„Pschißahaj mi", wón se straschnym hłoßom sawoła, „so nikomu njeprajisch, też ßwojemu nanej niż, schtoż ßy wote mnje ßłyschała."

„Ja pschißaham", wona dźesche, pschemożena wot dźiwjeho pohladnjenja ßwojeho cźmoweho ßlubjeneho.

„A jutsje je naju kwaß", ßo Jurij smërowany wußmja; „potom ßym ßebi wëśty, so mi plapotacź njebudźesch".

Wscha rosbita a sniczena ßo Hanka, hdyż bësche ßo straschny nawożenja wotßalik, na ßwoje ßamotne, knjeżnisske lëwo lehnu; ale spanja sa nju njebë. Myßl, so budźe wona nasajtra mordarjowa mandźelska, ju straschnje tyschesche; ale wona bë na bibliju ßwjatocźnje pschißahaka, so Jurja njepscheradźi. A Anton, — ßyłsy ßo ji ronjachu, hdyż jeno na njesbożowneho lubeho spominasche. Płaczo a ruzy łamajo wona na ßwojim łożu ßedźesche, podoba horja a hubjenstwa; a Boži mëßaczik żelniwy ßwoje blëde pruhi na wbohe dźëczo dele sczelesche. Dawno hižo bësche cźaßnik we wßu na wëzi dwanacźe wotbik, a s kóżdej minutu ßo ji njesboże bóle bliżesche, tón straschny wokomik, s kotrymż dyrbjesche wona na wëcźne mordarjej ßłuschecź. Schto pak mózesche wona sapoczecź? — W tejle najwjetschej nusy wona ßwoje wóczko k njebju skoži a ruzy styknuwschi nutrnje proschesche, so chzyk ji Bóh tón Knjes pomhacź a ju se stracha wumoz. Na jene dobo bu ji ßwëtko psched woczomaj; wona s łoża wuskoczi a ßo khwatajzy swobleka. Mjelczo stupajo, so by nikoho w domje njewubudźiła, wona s durjemi won dźësche a ßo k domej dostojneho fararja nastaji, kotryż bësche ju maku holczku Boże ßkowo wuczik. Jeho chzysche wona wo dobru radu proßycź a cźinicź, schtoż ji wón wukaże.

Dobry knjes farar ßo mało njedźiwasche, hdyż chzysche Hanka cźeledź w domje wubudźiwschi a do farskeho domu sastupiwschi w tajkim njeswuczenym cźaßu s nim rëcźecź.

„Schto je ßo stako?" ßo wón woprasscha, ßam sastróżeny, hdyż Hanku wohlada, blëdu każ ßmjercź.

„Ja du, wyßokodostojny knjeże, ßo Waß wo radu prascheczź w najważnischej należnosczi ßwojeho żiwjenja", wona tschepjetajo wotmolwi. „Wot Wascheho wußuda mój zyły pschichod wotwißuje, ßmjercź abo żiwjenje."

„Dha rëcź, moja dźowka, a Bóh budźe Cźi pomhacź, hdyż ßo jemu dowërisch."

„Pschede wschëm dyrbju ßo Waß jene wopraschecź, a wschitko wot teho wotwißuje, schto mi na to wotmolwicźe. Mam ja pschißłuschnosćź, so njeskutk samjelczu, hdyż ßym na bibliju pschißahaka, so pschestupnika njepscheradźu?"

„Tajka pschißaha njepłaczi", dostojny duchowny wotmolwi. „Jenicźży wot Boha postajena wyschnosćź ma prawo, wot Tebje pschißahu żadacź."

„Duż njeshrëschu, hdyż wërnosćź praju?"

„Ty by nawopak cźeżki hrëch na ßo wsaka, hdy by wërnosczi ßwëdcźenje dawacź nochzyła. Je-li so woprawdźe wo żanym njeskutku wësch, dha je Twoja pschißłuschnosćź, so jón wyschnosczi wosjewisch, a khostanje by Cźe wocźakowako, chzyła-li jón samjelcźecź. Żana pschißaha Tebje wot tejele ßwjateje pschißłuschnosczе wotwjasacź njemóże a njeßmë."

„Bohu budź dźak a khwalba!" holza sawoła a hłuboko sdychnu, jako by ßo ji stopuntowska cźeża s wutroby walika była. „Nëtko ßmëm Wam wschitko prajicź: tu wbohu dźowku njesbożowny Anton skónzował njeje, kiż njewinowaty w jastwje ßedźi, ale mój ßlubjeny Jurij Kurjo."

„Wopomń, schto prajisch! Ty wo ßwojim nawożeni rëcźisch."

„Ja jenoż wërnosćź rëcźu; wón je ßo mi pjany żałostneho njeskutka wusnał. Hdyż pak bësche ßo dopomnił, dyrbjach jemu pschißahacź, so jeho njepscheradźu. Boże dla, knjes farar jo! wumożcźe mje wot teho straschneho cźłowjeka, s kotrymż chzedźa mje jutsje swërowacź."

„Smëruj ßo, moje dźëczo! Ja budu cźinicź, schtoż ßo mi pschißłuscha, a to hnydom wyschnosczi wosjewju, dokelż ßo komdźicź njeßmëmy."

Hischcźe prjedy hacź rańsche serja seskhadźachu, ßo farar se schołtu a starschimi mużemi do Spaleneho młyna poda, hdyż ßo Jurij se ßwojeje wczerawscheje pjanosczе hischcźe wuspał njebë. Prjedy hacź mózesche ßo jeho bratr, kiż bësche ßo tajki njewocźakowany wopyt wuhladawschi hnydom sastróżik, prawje s myßlemi sebracź, ßo jeho duchowny tak wustojnje wuwoprascheowacź pocźa, so wón nimo wole mnohe pscheradźi, schtoż Jurjowu winu jaßnje dopokasowasche. Hdyż tuteho s jeho cżeżkeho spara wubudźichu, cźmowy Jurij na spodźiwnych hosczi wulke wocźi wuwalesche.

„Djecźe hižo k wërowanju po mnje?" ßo wón schmotawy prascheschе, dokelż mëjesche sa to, so to hižo ßwatojo po njeho du. „Ja ßebi njemyßlach, so je hižo tak posdźe."

„Niż k wërowanju", farar s khutnym hłoßom dźesche, „na schibjeńzu Cźe powjedźemy!"

„Schto dha ßebi myßlicźe!" słóstnik pokny stracha sawoła.

„Twój njeskutk je sjawny. Njemóżesch prëcź, so ßy tu wbohu, shubjenu holzu słónzowak a njewinowatemu Antonej winu dawak! Daj Bohu cżesczź a praj wërnosczź!"

Każ wot błyska porażeny ßo cźmowy Jurij na ßwoje łożo wali; jeho swucźena khrobłosczź a tajenstwo bëschtej jeho wopuschczźikej; wón żaneho ßłowa prajicź njemóżesche, ale w jeho wohidźenym wobliczu bësche jemu napißane, so je mordał.

„Hanka!" wón sa dołhu khwilu sawoła, „— wona je mje pscheradźika. Na mojim zyłym njesbożu ßu jenicźży żónske wina!"

Sso dale njesapjerajo ßo wón sputacź dasche a sa ßudniskimi póßłami dźësche, kotsiż jeho na wós ßadźichu, kiż psched młynom cżakasche, a jeho do bliżscheho mësta na ßudnistwo dowjesechu. Tam ßo wón ßwojeho njeskutka wusna; jeho wina pak bësche też tak jaßnje dopokasana, so wón dale prëcź njemóżesche. Antona puschczźichu, a wón ßo radosczźiwje k ßwojej macźeri a k lubej wrócźi, kotrejż jemu bohacźe wschitke pschëtrate horjo sarunaschtej. Nëschto njedźel posdźischo dostojny farar ruzy cżeżży pruhowaneju Antona a Hanki k wëcźnemu swjaskej psched woltarjom Bożim sjenocźi.

Cźmowy Jurij wußud ßwëtneho ßudnika njewocźaka; junu jeho w jeho jastwje na durjach wobwëßnjeneho nadeńdźechu. Spaleny młyn dyrbjesche ßo pschedacź, a jón bohaty Wicźas kupi, kotrehoż pschichodny ßyn je na boku pëkneje mandźelskeje a woßrjedź cźrjódki lubosnych dźëcźatkow tole mësto cźmowych njeskutkow do pschebytka domjazeho sboża a derje saßłużeneho żohnowanja pschemënik. W muri ponowjeneho młyna pak mózesch hischcźe dźenßa to pobożne prajenje cźitacź: Sprawnosczź najdlëje wobsteji!

Ze Serbow.

S Budyschina. Psches powjescź, so budźa ßo wobdźëlniży ßerbskeho wotdźëlenja Wettinskeho cźaha 15. septembra na tsëlnischcźu w Budyschinje fotografërowacź dacź, bë mënjenje nastako, so kschiżerjo, kwaßarjo a kwaßarki w ßwjedźeńskim cźahu po mëscźe na tsëlnischcźo poczehnjeja. Duż bëchu ßo njeßmërne ßyły wcźipneho ludu mjenowany dźeń popołdnju na schulskich hrjebjach, na połnóżnej dróży a na tsëlnischcźu sbëżake, so bychu ßebi cźah wobhladali. Tola k ßwojemu mjersanju ßu ludźo dosczź mało wohladali. Dokelż mjenujzy wjedro pschezo s deschcźom hrożesche, a ßo druźki bojachu, so ßo jich droha pycha wobschkodźi, hdyż dyrbja ßo psches lud, każ murja twjerdźe stejazy, cźischcźecź, ßo wobsamknu, po dróhach, hdyż nichtó cźah njewotcźakowasche, do fotografoweho bydła cźahnucź a ßo tam fotografowacź dacź. Na tsëlnischcźu ßu ßo hakle połdra hodźiny posdźischo, hdyż bë ßo wjedro trochu stajiło, kschiżerjo fotografowacź dali. Wobżarowacź jenoż je, so bë liczba kschiżerjow khëtro maka. Cźim bóle swjeßelaze bë, so bë ßo dosczź druźkow, kwaßarjow a kwaßarkow a to runje każ s katholskeje, tak też s evangelskeje strony, seschło.

— Bjes rostlinami k wupyschenju stwow, woßebje kwëtkowych blidow, ßo nëtkole wijiza Tradisiantia zebrina cźasto nadeńdźe. Hdyż ßo rostlinje trochu ßłóncźne mëstacźko pschipokasa, wona sa

krótki czaß módre pupki a kwětki cźěri, a spodźiwne je, so ßo pupki stajnje 24 hodźin do deschcźa, ßněha abo njewjedra wotewrja. Dokelž rostlina, hdyž je ras sakcźěła, pschezo nowe pupki k wotewrjenju cźěri, mamy w njej wěsteho a tunjeho wěschcźerja wjedra. Wona je, dokelž ßo lohko plahuje, pola sahrodnikow po tunjej płaczišnje dostacź.

— K dźiwadłowemu pschedstajenju, kotrež budźe ßo wot ßobustawow Budyskeje Bjeßady hracź, stej ßo wjeßelohrě: „Nózny strażnik“ a „Kak Pětr lěkari“ wuswolikej. Dokelž ßo mnohim ßobustawam njehodźi, njedźelu 29. septembra Bjeßadźiny wjeczor wopytacź, je ßo wobsamkło, dźiwadło hakle **wutoru 8. oktobra** hracź.

— Tudomny lawski wěžer Krawsch, kiž je, kaž hižo tydźenja pißachmy, pschi wottorhanju roschtow, dla wobmjetowanja lawskeje wěże wokoło njeje natwarjenych, mißnuwschi dele panuł, je hischcźe tón ßamy dźeń wumrjeł. Wón bě ßebi, kaž pschiwołany lěkar hnydom spósna, płuza pscherasył, tak so bě wscha nadźija na sdźerżenje jeho žiwjenja wusamknjena. Krawsch schtyri njewotcźehnjene dźěcźi a mandźelsku sawostaji. Hdyž poßledníschej powjescź wo mužowej ßmjercźi pschinjeßechu, chzyschce ßo wona se sadwělowanjom s wěże cźißnucź. Duž ju s wěże dele dowjedźechu a ju jenemu s jejneho pscheczelstwa k strażowanju pschepodachu. W tu khwilu na lawskej wěži nichtó njebydli a swón teho dla hodźiny njecźepje.

— Hladajcźe ßo wopaczných połstamarkowskich papjerjanych pjenjes! Se wschelakich stron łkyschimy, so ßu ßo w poßlednim czaßu w Drażdźanach, Shorjelzu a Barlinje wopaczne 50 markowske papjerjane pjenjesy wudawake. Pjenjeznik w Boleßławje (Bunzlau) je tajki wopaczny 50 markowski sadźerżak. Na tychle wopaczných papjerach ßu žikki jenož naryßowane a w papjerje njetcźa, kaž pola dobrych.

— Wot 1. oktobra hacź do 31. měrza t. l. wotjěsdźi Kamjenski póstski wós k woženju woßobow:

wot Kamjenza w 6 hodźinach — minutow rano,
= Panczig = 7 = 15 = =
= Prěcźez = 8 = 21 = =
a pschijěsdźi do Budyschina = 9 = 30 = =

Popołdnju w 3 hodźinach wón saßo s Budyschina wotjěsdźi.

— Żelesnizyna sastawa (stazija) w Rakezach ma ßo nětko bórsy twaricź. K temu ßo semšzy dźěkacźerjo a murjerjo pschijimaju wot twarskeho mischtra Roberta Scheiby w Budyschinje. Pola Wjelkowa hižo twarske naprawy steja.

— S ranja, połnozy a wjecźora powjescźe pschikhadźeja, so je njejabzy syma do kraja sacźahnuła. Sa Kamjenzom je ßrjedu hižo ßněh pschelětował. Jeli so w Kamjenzu to ßame prawo kaž w Budyschinje płaczi, mjenujzy so ßo kermuscha tři dny do prěnjeho ßněha ßwjeczi, ßu Kamjenszy po tajkim lětßa hižo kermuschne wjeßele pschepaßli. Na rudnych horach (Erzgebirge) je sańdźeny tydźeń pschi krutej symje hłuboki ßněh panuł. Tež se Schlesynskeje, s Czech a s Morawy pißaju, so ßu tamnische wyschsche hory wot sańdźeneho tydźenja se ßněhom pokryte.

— Po rosprawje kulturneje rady žně w Sakskej sa dołhe lěta tak hubjene byke njejßu kaž lětßa. Pósdny pschikhad howjazeho wjedra w naleczu a potom horzota w podlěczu stej na wunoschk hórschu samóżnosci měkoj, hacź je ßo wotczakało. Żito je ßo psches to w łkómje krótke a w sornach s wjetscha make a lohke narostko. Najbóle stej pschenża, kotruż je też czasto (woßebje jendźelske drużiny) ßnjecź domapytał, a jecźmjeń cźerpikoj, kiž czeńke sorno dawasche, s dźěla pak też wowß, kiž pak je ßo powschitkownje hischcźe najlěpje poradźił. Běrny psches zyło w tu khwilu hubjeńsche steja, hacź psched měßazom; běrnaze selo sahe wotemrěwa a na běrnach ßo pak ßucha pak mokra hnijeńza pokasuje; w druhich stronach ßu běrny saßo jara trupate. Runkliza a zokorniza, teho runja kał a druhi dźeczel ßu w wjetschim dźěle kraja psches trajnu ßuchotu schkodowake, kotraż je też wobdźěkanje role poczežała. S dźeczelom na schczernischczach a s wotawu ßu s wjetscha spokojom. W nastupanju schkodźakow ßo na to skorži, so ßo ßwěczaty bruczk, kiž je ripikowe žně skoro zyle saniczik, w kale pak hußańzy s hromadami pokasuja; w někotrych stronach kundroßy wjele schkody naczinjeja.

— Měßacznika „Łužica“ je czißko 9. (september 1889) wuschło.

Wobßah: Při młynje. J. Ćišinski. — Bojomir abo Zawjedźenje křesćijanstwa w Łužicach. Powjesć za lud a dorosćenu młodźinu. Spisał J. Chociszewski. Z dowolnosću spisaćela z Półšćiny zeserbšćił A. Żemr-Budyšinski. (Skónčenje.) — Žiwjenje a skutki Kukečanow, wosebje Kukečanskeho šołty Mots Tunki a najnahladnišeho bura njebo Mjertyna Šćipaka. (Směški z ludu.) Podawaju H. Z., E. M., J. N., M. A. — Pjata hłowna skhadźowanka serbskeje studowaceje młodosće. M. D. — Serbske pismowstwo. — Druzy wo Serbach. — Serbski rozhlad. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy.

S Wjeßela. W poßlednim czaßu ßu w naschej krajinje pa tu, pak tam něschtożkuli kranuli. Hakle wóndano ßu ßo w Hatku do jeneho domu łamali, a nětko je hižo saßo wo wschelakim paduchstwje łkyschecź. Tak ßu ßrjedu tydźenja jenemu tudomnemu żiwnoscźerjej poßleschczo s płota, a jenemu druhemu na polu radlizu wot radła kranuli. Hdźe maja ßo paduschi pytacź, hischcźe wußlědźene njeje.

S Brunowa pola Kamjenza. Schtwórtk tydźenja je w tudomnej knježej piwarni woheń wudyrił, kiž je jara wjele schkody naczinił. Spaliło je ßo na 200 piwowych ßudow, 20 zentnarjow ßmoły, 70 zentnarjow ßyna a 80 měchow khmjela a ßkoda. Woheń je psches to nastał, so ßo bětnarjej, hdyž cźwicźe ßmoliwschi ßmólny kotoł wotnjeßeschtaj a ßo tutón pschi tym saczumpa, wopalischtaj, tak so jemu panucź daschtaj. Warjaza ßmoła, s kótła wuklußnuwschi, drjewo, na kotrež padźe, sapali. Bětnarjej staj ßo tak straschnje wopalikoj, so ßu jeju do hojerńje donjescź dyrbjeli.

S Ketliz. Nascha nowa schula ßo, da-li Bóh, ßobotu 14. oktobra popołdnju w 3 hodźinach poßwjecźi.

S pola. Nětkle w jabłukowym czaßu, a woßebje lětßa, hdyž mamy telko jabłukow, budźe někomužkuli sajimawe, shonicź, kak ßo jabłuka najspěschnischo a bjes teho so bychu schto shubiłe, běla. Jabłuka ßo jenicźku minutu do warjazeje wody, abo niz zyle minutu do kropa tyknu. Potom ßo běla, kaž swarjene běrny: bělisna ßo lohzy dele scźehnje, a jabłuko pschi tym ani maliczkoscźe njeshubi.

S Wojerez. Na wuskokolijatej żelesniży s nascheho města do Pißaneho Doka ßo nětko też parschony woża. Wobßedźeŕ podkopkow, k. Hildebrand, je mjenujzy parschonski wós natwaricź dał, do kotrehož 24 ludźi dźe. Njedźelu 8. septembra popołdnju ßu prěni krócź, tak rjez na pospyt, s nowym wosom s Pißaneho Doka hacź do korczmy „k worjokej“ jěli. K powitanju prěnjeho cźaha běsche korczmaŕ blisko „Worjoka“ psches żelesnizu pletwo scźahnuł, do kotrehož běsche postrowjenje sapleczene. Sastawacź budźe cźah pola korczmy „k worjokej“, w Cźißowje a w Pißanym Dole. Schtóž chze s Wojerez do Pißaneho Doka jěcź, sa to jenož 25 pjenjezkow sapłaczi. Hacź na dalsche pak budźe parschonski wós jenož w lěcźu njedźelu a ßwjate dny jěsdźicź.

Se Shorjelza. Na tudomnym dwórnischcźu ludźo wóndano rano w twornym wosu, w kotrymž běchu muku pschiwjesli, něschto buchacź łkyschachu. Duž wós wotewrichu, a hlej — na mucznych měchach 9lětny hólczez ßedźesche, s mucznym prochom běły kaž młyńk; wón běsche w měscźe Neiße skradźu do wosa saléł byk a 48 hodźin w nim pschebywał. Duž je bjes dźiwa, so běsche jara hłódny. Jeho naßyczíwschi a napojiwschi hólza poliziji pschepodachu. Hižo w Kohlfurcźe běchu pjecźa pytli, so ßo w wosu něschto schudruje; ale tam to nichtó kedźbu njemějesche.

Se Skeho Komorowa. Duzy na dźěko ßo wóndano rano bratraj Kunzaj s Zarneho Gósda swadźischtaj, so napoßledk młódschi starscheho s piwowej bleschu k semi porasy. Njekraßnik hacź do ßwaczíny dźěkasche, doniž jemu drusy dźěkacźerjo njeprajichu, so je ßwojeho bratra ßmjertnje ranił. Sso khostanja bojo wón do blisheho lěßa dźěsche a ßo wobwěßnu.

Khocźebuska woßada je wobsamkła, wot oktobra **nowe** ßerbske spěwarske nakožowacź. (Br. Z.)

Přilopk.

* W fiskaliskich pławjerńjach w Halsbrückenje pola Freiberga parny wuheń twarja, tajki wyßoki, kajkiž dotal nihdźe druhdźe na semi nimaju. S tychle pławjernjow jara schkódny jědojty dym stupa, kotryž wokolnym ratarjam na polach a jich skotej wjele schkody czini; duž ma jim kraj pschezo wjele sarunanja płaczicź. So to wjazy trjeba było njeby ßo wyßoki wuheń twari, kiž smeje tamny schkódny dym prawje wyßoko do powětra wodźicź. Wuheń budźe 138 abo 140 metrow wyßoki, ma delekach 12 meterow w pscherěsku a smeje horjekach na kónzu jenož hischcźe 3 metery; deleka je schtyrirózkojty hacź do wyßokosćze 14 meterow, potom je kulojty. K twarej ßo jenož najkrucźischce zyhle trjebaju, kotrychž budźe 6 millionow trjeba, teho runja najlěpschi zement a czěski twarski kalk. Wschěch wudawkow sa wuheń budźe 115,000 mk.

* Prěni ßněh je ßo w Sakskej sańdźenu njedźelu dopołdnja w jědnatej hodźinje w Geyerje seschoł. Też na horje Fichtelberg je ßo njedźelu dopołdnja schikowany ßnežk seschoł. Kaž ßo jenym nowinam pische, je tam ßněh hacź do kulkow był.

* W Barlinje je ßebi wczipna Jewa prawje wupłacźika. Pola jeneho tamnischeho rěsnika 18lětna holza łkuži, kotraż je tak wczipna, so dyrbi wschudźom pschipoßłuchowacź, hdźež ßo někak hodźi. Sań-

dźene dny ßo rěsnik se ßwojej žonu wó jstwě dlěschi cžaß rosrěcžowasche. S woprědka pytkoj njeběschtaj, so ßu jstwine durje powoczinjene. Na jene dobo ßo rěsnik na to dohlada a durje sapraßnu. Tón ßamßny wokomik w durjach něchtó sakschicža. Rěsnik s durjemi won pohlada a tam ßkužobnu holzu ležo widźesche: njesbožowna mějesche zyły nóß wotraženy. Wcžipna stejo poßkuchajo, schto ßebi rěsnikez mandźelskaj powjedataj, běsche holza nóß se schkalbu mjes durjemi a scžěnu nuts tykała, a rěsnik běsche ji durje sapraßnuwschi zyły nóß wotrasył.

* Wojak želesniczneho regimenta, kotryž na wojeńskej želesnizy s Barlina do Zossena ßkužbu jako konduktor cžinjesche, wóndano, hdyž cžah s poknym spěchom cžerjesche, s wosa dele padźe. Koleßa jemu hłowu wotjědźechu.

* W Pósnanju maju telko wulkich myschow, so ßebi měschczańska rada žiweje radźi njeje. Tamnische nowiny ßu wobliczike, so wulke mysche měschczanam wjazy schkody naczinja, hacž schtož ßo na zyku měschczańsku khudobu wudawa. Je-li so je w měscze, nowiny praja, jenož 100,000 wulkich myschow — a jich je wjazy — a je-li so kóžda wschědnje sa kroschik sežerje abo schkody naczini, dha sa lěto na jenu 10 mk. pschińdźe, po tajkim sa 100,000 wulkich myschow lětnje milijon markow, mjes tym so město sa ßwojich khudych wob lěto jenož 200,000 mk. wudawa.

* W Strasburgu w Nawjeczornej Pruskej je wěsty Grzmoczinski, 114 lět stary. Wón běsche prjedy dźěkawy muž a hischcze psched krótkim prawje cžiły; nětko pak jeho mozy wopuschczeja. — W Strasburgu je hischcze druhi starz, kiž je pokne sto lět stary, ale hischcze jara cžiły a cžerstwy; k wjeczeri wón hischcze bjes schkody schklu hrochu sjě.

* Pschi omnibusowym sastawnischczu na Parižskej wustajenzy ßo wóndano tajni polizistojo mkodeho woßebnje sdrasczeneho cžłowjeka dohladachu, kiž ßo k prósdnym wosam tkóczesche, tola ßo do nich njeßynu. Duž jeho wótrje wobkedźbowachu a też ßo dohladachu, hdyž wón ßrjedź cžischczeńzy mkodej žónskej wopuschi s wobdźiwanjahódnej wuschiknosczu wotrésnu. Hnydom wobydlenje spodźiwneho rěsarja pschepytujo 76 wopuschow njewschědneje rjanosczе namakachu. Jaty je ßo wusnał, so je hižo dołhi cžaß žónskim wopusche wotrěsował a je pola jeneho friséra w Londonje pschedawał.

* Kaž sizilske nowiny pißaju, ßu italszy rubježnizy 30. augusta jeneho studenta s Barlina w hłubokim pucžu pola Cammeraty nadpanuli a jeho s kulku ranili; na to ßu jemu sto toleř pjenjes rubili a jeho bjes pomozy ležo wostajili. Posdźischo jěsdni žandarmojo ranjeneho namakachu a do bliżscheje wßy ßobu wsachu. Rubježnikow ßu mjes tym tym wußlědźili a sajeli.

* S pschistawa Fiume ßo pische: Nowa spěschna parna łódź „Velebit", kiž běsche hakle psched tsjómi njedźelemi na mjel sajeła, a kotruž tehdy jeno s wulkej prózu saßo wußwobodźichu, je ßebi sańdźenu njedźelu njedaloko pschistawa Pola pschi satraschnym wětře hižo saßo na mjel sajeła a tam ßedźo wostała. Dalsche powjesczе wo njesbožu hischcze dóschke njeßu. Na łódźi běsche sto pucžowarjow, mjes nimi 40 hosczi s kupjel Abbazia.

* Najdlěscha konjaza želesniza na ßwěcze budże bjes dwěła ta, kotruž nětle w Južnej Amerizy twarja. Želesniza budże 200 jendźelskich mil dołho a zyły rynk městow s městom Buenos Aires sjenoczi. Dokelž je tam drjewo a wuhlo jara drohe, mjes tym so ßu kmane konje zyle tunje, s paru jěsdźicz uochzedźa, ale s konjemi. Želesniza směje 200 kaschczojtych a 20 płonych twornych wosow, 6 wosow k woženju luda, 4 wosy sa rěsny skót a pjerinu, 4 dwojoetažne paßažérske wosy a 5 sparnych wosow, wot kotrychž je kóżdy 9 łóhczi dołhi a ma 6 kožow, kotrež ßo wodnjo do ßydłow pscheměnja.

* Do pschistawa San Franzisko w Amerizy psched krótkim jendźelska łódź „Savo" pschijědźe, kotraž běsche duzy s Australiskeje w Južnym morju psched kupu Malayta sastała. Tam 26. julija wjazy hacž 30 dźiwich na łódź pschińdźe, kotsiž s wopredka jara pschecželnje cžinjachu, ale potom ludźi na łódźi nadpadźechu a kapitana a jeneho pucžowarja sarasychu. S wulkej prózu ßo jich morjazy dowobróchu a jich po horzej bitwje s łódźe wubichu; 12 dźiwich morwych ležo wosta. Schtyrjo morjazy buchu cžežzy ranjeni, so dalschi pucž ßwoju ßkužbu sastawacz njemóżachu.

* S města Chicago ßo amerikanskim nowinam pische: W haju blisko Michiganskeho jězora běsche wóndano popołdnju ludowy ßwjedźeń. Tam italski wikowar małe pißane powětrowe ballony pschedawasche, kajkež też ßu pola naß na hermankach widźecz, a kotrychž mějesche wón zyły retomas na schtryku. Ssebi nětkaj pschehladawschi pak wón na jene dobo schtryk s ruki puschczi, kotryž ßo dwělětnej holczży wokoło łeweje ruki a wokoło paßa saschlipnu. Prjedy hacž ßo schtó domaßa, běchu pißane ballony holczku wusběhnuke a ju do powětra horje njeßechu. Wustrózani ludźo sa ballonami hladachu, kotrež w runej wěrje na wyßoki dub leczachu. Ludźo widźachu, kak ßo holczka sa dubowu hałuzku pschimnu, a kak ballony sastachu. Rucže mkodźenz na dub horje lésesche; ale prjedy hacž won horje dołese, běsche dźěsczowa ßkaba ruczka hałuzku puschczika. Ballony ßo s holczku wysche hacž 50 łóhczi posběžechu a potom k jěsorej leczachu. Wustojny tsélz, kiž běsche pschipadnje pschitomny, ßo na cžołm ßydźe a do jězora won jědźesche. S wótrym wóczkom a wustojnej ruku won jedyn ballon po druhim rostsélі. Duž ßo ballony, kotrež njesranjene wostachu, s małej holczku pomału dele puschczachu. Tsélz w prawym cžaßu na město dojědźe, hdźež chzychu ballony do jězora panucz; wón holczku s rukomaj hrabnu a ju njesranjenu na brjóh pschiwjese. — Ale to je wěscze wěrno!

* W kraju Delaware w Połnóznej Ameriży žanych jastwow nimaju. Schtóž je něschto sworał, ßebi puki krydnje, a tónle ßrědk pomha; pschetož tam ßo rědko stanje, so něchtó druhi krócz sakoń pscheschtupi.

* So bohatstwo cžłowjeka pschezo sbožowneho njeczini, wo tym je amerikanski bohacžk Jay Gould s pschikkadom, kotryž ma 150000000 (praj: połdra sta millionow) toleř samoženja. Hdyž wón psched krótkim se ßwojej ßwójbu w wośobnych kupjelach Saratoga pschebywasche, ßo ludźom dźiwne sesda, so jeho ženje ßameho njewidźachu; stajnje jeho cžrjódka ludźi pschewodźesche. Gould je mjenujzy w stajnym strasche, so něhdźe nechtó na njeho pschińdże; duž jeho, so by ßo trjebaj njesboża s nim njestało, stajnje tsjo, s wjetscha schtyrjo pschewodźeja. Jeho dźowka jeho sa ruku wjedźe, a ßyn na druhej stronje abo sady njeho dźe. Tajny pólzajski sastojnik kóżdu krocžel sa nim ßlědźi. A njedźiwajzy na to je Gould se ßwojim stajnym strachom wschón njesbožowny a ma napohlad cžłowjeka, kotrehož schtó wě kajke horjo a staroscze cžischcža.

Nasche Sserbstwo.

Sserbowstwo a Němzow dźěli
Hora ßerbska Cžorny Bóh;
Sserbszy wótzojo ßu měli
Pschiboha tam ßwojeho.
Dokelž woni njesnajachu
Knjesa, kiž wschak Bóh je ßam,
Tam cžesczе bójsku podawachu
Wudźěłanym ßwjeczatam.

Sserbojo, lud starodawny,
Lud bě mózny, nabožny;
Sserbski narod běsche ßławny,
Druhim ludam khwalobny.
Sprawni woni lubowachu
Sswoju ßkužbu pschibójsku:
Duž wschak cžežko dobycz dachu
Sso sa zyrkej kschesczʼjansku.

K kschesczʼjanstwu pak wobroczeni
Bože domy twarjachu;
K ßkužbje Božej sahorjeni
Kraßne ßwětko dawachu.
Hischcze dzenßʼ ßo wusběhuje
Sserbskohʼ luda pobožnosczе;
Bože ßkužby wopytuje
Hʼschcze rad ßerbska narodnosczе.

Stari Sserbjo schkitowachu
Jara ßwoju narodnosczе;
Tola woni njesnajachu
Cžistejʼ rěcže woßebnosczе.
Prjedy wscheho lubowachu
Woni wscho, schtož zuse bě;
Nimo wole shotowachu
Sserbskejʼ rěcže smeschenje.

Pódla teho njemějachu
Sserbske knihi, wucženych;
Pschi tym husto parowachu
Wucžerjow a duchownych.
Prědarjo ßo postajachu
Sserbskej rěcže njemózni;
Sserbjo psches to schkodowachu,
Sserbowstwo ßo woßłabi.

Tak je bylo dołhe cžaßy
Sserbowstwo we strachascži.
Nětk pak saßwitał je saßy
Sa Sseraow cžaß wjeßelschi.
My ßmy Sserbow potomniży,
Sserbstwo njejʼ hʼschcze shubjene,
Sserbszy rěcžimy drje wschitzy,
Tola pak niz dospołnje.

Hlejcze, nětk je wobnowjena
Sserbska rěcz a pißmowstwo,
Zusych ßkowow wucžiscžena,
K wužitku sa kóżdeho.
W cžistej rěcži prěduje ßo
Nětk nam ßkowo żiwjenja;
W cžistej rěcži roswucża ßo
Nasche lube dźěcžatka.

Kajku prózu nałożuja
Duchowni a wucžerjo,
So nam knihi posticzuja
W ßerbskej rěcži najtuńscho.
Tu a tam też sałożuja
Wužitne ßo towarstwa,
Kiž rěcz ßerbsku nałożuja
A hdyž kóżdy pschistup ma.

Pschede wschěm pak ßwěru dźěła
Luba Serbska Nowina,
A je wjele prózy měła,
Prjedy hacž je dozpiła,
So ßo Sserbja dohladachu,
Kak ßu nasad wostali. —
Skutk, kiž na to spocžinachu,
Sso nětk kraßnje seleni.

Lubi Sserbjo! podpjerajmy
S dźakom ßerbske pißmowstwo,
Wužitk jeho powjedajmy
Tym, kiž hʼschcze jo njesnaja.
So by jeho prózowanje
Wolniwknjenych shubżiło;
Shromadne pak stutkowanje
Kraßne płody pschinjeßło.

H. P.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budźe jutśe njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach němske prědowanje. — Pśichi zyrkwinych durjach budźe ßo sa nowotwar Beierfeldskeje zyrkwje **kollekta** sběracź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hana Martha, Ernsta Kreńza, dźěłaćerja w Wulkim Wjelkowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. septembra: Emma Martha, njemandź. dź. na Židowje, 1 m. — 17. Morwonarodźeny ß. Korle Gustava Emila Kuhnerta na Židowje, pißarja na hłownej dawkowni.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje: 2711 měchow.	W Budyšinje 14. septembra 1889				W Lubiju 19. septembra 1889			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	41	10	—	9	26	9	71
" . . . . . žołta	8	94	9	12	8	82	9	18
Rožka	8	31	8	44	7	97	8	24
Jećmjeń	7	43	7	86	7	—	7	67
Wowß	7	—	7	40	7	—	7	30
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduška	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	1	90	2	20
Pšeńčna muka 50 " . . .	8	50	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	50	13	30	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	30	3	60	2	50	3	20
Sslóma . . 600 " . . .	28	—	30	—	26	—	29	—
Proßata 1056 ßchtuk, ßchtuka . .	9	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 47 np. hač 9 hr. 85 np.; pšeńca (žołta) wot 8 hr. 97 np. hač 9 hr. 26 np.; rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 44 np.; jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 71 np.; wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 45 np.

Dražbźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. druźiny 64—70 mk., 2. druźiny 58—62, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ß 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 48—68 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 20. septembra: Pomróčene.

Drjewowa awkcija: Pónd́źelu 23. septembra dopołdnja wot 1/2 10 hodźin w Hućźinjanskim hoscźenzu.

Na dobrowólne waschnje ma ßo pśches ßudnistwo pśchedawacź: Wutoru 24. sept. dopołdnja w 10 hodź. na Budyskim ßudnistwje Libschez khěžkarska žiwnosćź w Sslonej Borschczi, na 2430 mk. takšerowana.

Na pśchedań: W Holeschowskej Dubrawje khěža cźišło 1 ß połdra kórzom.

Pścheßadźowanje ßłanja
na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 24. septembra popołdnju w 3 hodźinach ma ßo w drjewischczu w Cźornych Khójnach kopane ßłanje sa hnydom hotowe pjenjesy na pścheßadźowanje pśchedawacź.

W Minakale, 17. septembra 1889.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.
Schmidt.

Derje ßo wopytaza korcźma w Budyšinje, hdźež wjeßny lud wjele wobkhadźa, ß maßiwnymi twarjenjemi a nowej hródźu je na pśchedań. Jenoź ßamokupzy dalsche ßhonja pola wobßedźerki **Marje** ßwudow. **Schützyneje** na hornczeŕskej haßy 14.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po móžnosći bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pśchi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaćišnach

mechaniska pśchadownja w Hajnizach.

Sporuschk
(mutterkorn)

kupujetaj po kóždej dźělbje po najwyschschej płaćišnje

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Bróstwonz
(kalmus)

běleny a ßyry

kupuje **hrodowska haptyka.**

Poßleschczowe pjerje

ßo ß paru derje a tunjo cźišcźa pola **Jana Delenka** na hornczeŕskej haßy 24.

Rólny kalk

wschědnje cźerstwy ßo palazy, porucźa wot kalkownje w **Kundraćizach** a w **Niskej**

firma **E. Plümecke** w Niskej.

Draßtne tkaniny

k **nasymje, symje** a k **niewjesćinskej drascźe** ßu doschłe.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Derje dźerźazy, barbunjepuschczaty

barchent k koschlam
meter po 40 np.

porucźa

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10
w domje k. Korle Noacka.

Pśchi pśchedawanju ßo **ßerbski** rěcźi.

Wosjewjenje.

Wschě **deschcźne mantle, kolomantle, symske mantle** a **pjesle,** na składze hischcźe leżaze, nětko, hdyž ßu nowoscźe dóschłe, wjele **tuńscho hač po nutskupnej płaćišnje** pśchedawam.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Majlepsche kupowanske žórło. — Wunikśinje je dowolene.

Mantlowa fabrika
C. F. Klossa w Budyschinje
na žitnej haßy 4

porucźa wulki skład **symskich paletotow, ßuknjanych** a **plüschowych pjeslow,** teho runja **trikotowe taille** atd. po snatych tunich płaćišnach.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, schampanske ßadowe wino, pěnjaze limonady, sodowu a **selterßku wodu,** teho runja

jablukowe kißało

najlěpsche k ßolotwi, k sakładźenju atd. porucźa

hornjołużiska ßadowa tłóczeŕnja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
w Budyšinje
na sadnej bohatej haßy 3.

Dźiwje kaštanije a žołdźe

po kóždej dźělbje kupuje

Otto Engert
na ßnutskownej sawskej haßy 10.

Cźisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucźa jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Rósynki.

Wjetschu dźělbu rjanych rósynkow po tunjej płaćišnje, punt po **25** np., porucźa

Paul Giebner
na hłownym torhoschczu
pódla měschczańskeje haptyki.

Pschihódne poskiczenje.

Wołmjane dźěczaze khapiczki (końsche) sa połojzu nutskupowanskeje płaczisny porucza

Fr. Th. Jäger

na swonkownej lawskej haßy 3.

Khosej

paleny hischcze po 140, 150 hacz po 200 np.,

njepaleny hischcze po 120, 130 hacz po 160 np.,

jenoz w derje a czisczeßkodzazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tez wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczisnach porucza

destillazija

J. G. Klingsta Nachf.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

Wschě
kolonialne twory,
khosej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho do-
stacz pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pschenzy

tunjo pola

Strauch & Kolde

na kamjentnej haßy 3

drogowe khłamy k słotemu worłej

en gros. en détail.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pschenzy porucza tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khłamy en détail.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin

w Budyschinje w kupnizy

porucza:

Mużaze schaty:

Swjerschne koschle, uniformske koschle, nózne koschle, puczowanske nózne koschle, pschedkoschliki, khornarje, manschety, saczne rubischka, krawaty, ßlě, manschetowe knjesle, schemisetowe knjesle, schlipsowe jehły, kaschenej, spódne pjesle, spódne kholowy a soki.

Zonjaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, nózne pjesle, ranńsche pjesle, frisirowanske mantle, kholowy, spódne ßuknje, spódne taille, nózne khapy, ranńsche khapy, njewjesczinske schlewjery, khornarje, rysche, schtakty, schórzuchi, spódne pjesle a saczne rubischka.

Schaty sa czěschne dźěczi:

Koschulki, pjesliki, sawalne poßleschcza, wupjerki, peluchi, podkoßki, sawalne rubischcza, kupanske rubischcza, khapiczki, kschczeńske ruby, kschczeńsku drastu, wosowe pschikrywy, lazy, salwety, wobleczenje, mantle, flanelowu drastu sa czěschne dźěczi a trikotowu drastu.

Hólczaze schaty:

Dnjowe koschle, swjerschne koschle, khornarje, manschety, pschedkoschliki, krawaty, ßlě, saczne rubischka, spódne pjesle a spódne kholowy.

Holczaze schaty:

Dnjowe koschle, kholowy, spódne ßuknje, nózne koschle, nózne pjesle, schórzuchi, khornarje, rysche, schtakty a saczne rubischka.

Blidowe schaty:

Blidowe ruby, salwety, khosejowe, tejowe a ßnědańske ruby, powobědne salwety, blidowe pschikrywy, sahrodne blidowe pschikrywy a serwěrowanske ruby.

Domjaze a kuchinske schaty:

Rubjane trjenja, běłe trjenja, trjenja na paradu, rubischcza psche próch, poczehnjenje na platowansku deßku, ruby k rólowanju, ruby na zylindry, nózne ruby a hornzowe lapy.

Poßleschczowe schaty:

Pißane zychi, běły damast k poßleschczam, běły płat k poczehnjenju poßleschczow, wupjerki, drel, poßleschczowe płachty, stepowane pschikrywy a spanske pschikrywy.

Kupanske schaty:

Kupanske wobleczenja, kupanske kholowy, kupanske tkaniny, trjenja k rybowanju, rukajzy k rybowanju, rjemjenje k rybowanju, myjne lapy, kupanske khapy, kupanske tosle, kupanske tosche, kupanske mantle a płaty k rybowanju.

Gumijowe a universalne schaty:

Stejate khornarje, shibnjene khornarje, pschedkoschliki, manschety, mydło a knjesle s mechaniku.

Normalne koschle:

Jenicżka pschedawarnja woprawdźitych normalnych trikotowych schatow profeßora dr. Jägera, sa mużskich, żónskich a dźěczi. Normalna schtrykowanska wołma, normalne spanske pschikrywy, spanske pschikrywy s wjelbłudowych koßmow, trikotowe tkaniny, mydło k płokanju wołmy.

Tkaniny k ßamßnemu schiezu:

Shirting, ßukno k koschlam, kroasej, pikej, satin, batist, barchent, schwanboy, flanel, molton, połpłat, czisty płat, płat k schórzuchom, katun-purpur.

Wobßadzenje k ßamßnemu schiczu:

Tykane saßadzenje a pschißadzenje, madeiraske wuschiwanje, tykane koschlowe paßy, triming, zwjernowe zanki a bordu.

Najtuńsche, twjerde płaczisny. — Sprawne poßkuzenje.

Zokrowy syrup

czisteje ßłódkosczе punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.

na bohatej haßy 16.

Płat

ßo s woprawdźitej indigo-barbu barbi, ½ meter po 20—25 np.

w **Kellingez parnej barbeřni** pschi zitnych wikach.

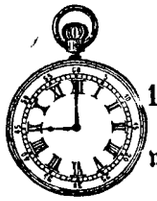

A. Mager

czaßnikat

11 na ßerbskej haßy 11.

Wulki skład wschěch druzinow **czaßnikow**

dwělětnym rukowanjom.

Porjedzenja ßo, kaz je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

Jerje

po 3 a 4 np.

porucza

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khosej

wot najtuńschich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Barchent k koschlam

hizo po 17 np. hacz k najlěpschim druzinam,

¾ **tkaniny k ßuknjam** khocz po 28 np.,

czistowołmjane tkaniny k ßuknjam po 90 np.,

kama dwójzy schěroki po 55 np.,

plüsch k pjeslam,

konjaze pschikrywy wurjadnje tunjo.

Herm. Beermann

w Budyschinje

na snutskownej lawskej haßy.

Ssobotu 5. oktobra moje khłamy sawrjene wostanu.

Sswětoßławny, hamtszy pruhowany

Ringelhardtsko-Glöcknerski hojazy a czehnity beńtuch

hoji wschu saczěklisnu, sawsy, lischawu, sahorjenje, ßeloczek, rak, koscżożer, bolaze porsty, swosabjenje, wopalne rany, kurjaze woka, wumpjeru, żołdkowe czerpjenje, wicz, drjenje atd. rucze a dokładnje.

* Se sakitanschachtliczkach sakitanstej marku na dostacz po 25 a 50 np. (s pokasku nakożowanja) w **haptykach** w **Budyschinje, Rakezach, Lubiju, Zitawje, Reichenawje, Wostrowzu, Bernstacze, Großschönawje, Wospork, Neugersdorfje, Biskopizach, Schěrachowje, Hirschfeldże, Herrnhucze, Nowosalzu, Kumwałdże, Seifhennersdorfje, Halschtrowje, Eibawje, Habrachczizach, Połczinizy** ze. **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene. NB. Njech ßo ßwěru na horejschu sakitansku marku kedźbuje.

Wopusche a wschě **wumělske dźěła** s **włoßow** ßo derje a tunjo dźěłaju pola

Adolfa Herolda,

brodutruwarja a frisěra na zitnych wikach w póstskej kowarni.

P. P.

S tutym ſzebi dowolam najpodwolniſcho k wjedźenju dawacź, ſo ſzym dźenſza ſzwoju

pſchedawańnju ſchtrykowanſkeho pſchedźena a ſchtrympowych tworow

na **9 bohatu haſzu 9**

(do domu knjeſa cźaſznikarja **Marſchnera**) pſchepołożił.

Sa dowěrjenje, kotrež je ſzo mi pſchezo ſpożczżiło, ſzo rjenje dźakujo, proſchu najpodwolniſcho, mi jo tež dale dobrocźiwje ſakhowacź.

W Budyſchinje, 15. ſeptembra 1889.

S najwjetſchim poczeſczowanjom

Ernst Scheer.

Guſtav-Adolfſki ſzwjedźeń

njedźelu 29. ſeptembra w Hrodźiſchczu.

Sſerbſka Boża ſzłużba popołdnju w dwěmaj (prědař k. farař **Kubiza** ſ Bukez), němſka popołdnju 1/24 hodź. (prědař k. wyſchſchi zyrkwiny radźicźel **Keller** ſ Budyſchina). K temu wutrobnje pſcheproſchuje **zyrkwine pſchedſtejiczerſtwo.**

Poboczne towarſtwo Sſerbſkich Burow w Klukſchu

ſmeje jutſje **njedźelu 22. ſeptembra** popołdnju w 4 hodźinach w Schuſterez hoſczenzu w Klukſchu poſzedźenje.

Ssobuſtawy a hoſczi pſcheproſchuje **pſchedſzydſtwo.**

Hamburgſko-amerikanſke paketojeſdne akzijowe towarſtwo.

Expreſzna a póſtſka parołódźna jěſba ſ Hamburga do New-Yorka w Southamptonje pſchijěſdźaza.

Jěſba po morju traje něhdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parołódźna jěſba

ſ Havra do New-Yorka, ſ Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiſkeje, ſ Hamburga do Havanny, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meiſel** w Budyſchinje.

K domkhowanzy a kermuſchi

porucza

drobny zokor, jara tuni, rósynki, wulke a male, mandle a koruſchki, khofej, paleny a njepaleny,

wſcho w najlěpſchej tworje a tunjo

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haſzy.

Kedźbu.

Jutſje njedźelu **wukulenje kolbaſzow w Splóſku.**

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

E. Budař.

2—3 ſchulerjo doſtanu tunju **penſiju** pola expedienta **K. Voigta** na ſnutſkownej lawſkej haſzy 6 po 2 ſkhodomaj.

Hnydom abo poſdźiſcho pyta holzu, kotraž chze ſchwalcziſtwo dokkadnje nawuknucź, **A. Michalkez** na jerjowej haſzy 19 po 1 ſkhodźe.

Holzy, kiž chzedźa ſchwalcziſtwo doſpołnje nawuknucź, doſtanu darmotnu wuczbu na wulkej bratrowſkej haſzy 18 po 2 ſkhodomaj.

Pyta

ſzo k 1. januarej 1890 do kolonialtworowych khlamow **na wſzach** ſprawna ſzerbſka holza do khlamow a ſa domjaze dźěło. Te, kotrež wo to rodźa, chzyke ſzwoje poſkiczenje ſ napiſzmom **A. B.** w wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Na knjeże kubło w Brěſynje pola Hucźiny ſzo někotſi wolazy na 1890 pytaju. Teho runja ſzo tam ludźo k ſběranju běrnow pſchi wyſzokej akkordnej mſdźe pſchijimaju.

Wuſtojneho a ſtróſbeho wotroczka a rólneho pohonczа pſchi wyſzokej mſdźe pyta **Möſchler** w Kſchiwej Borſchczi.

Wuczobnika

pyta pjekarſki miſchtr **A. Stöbe** na Lubijſkej dróſy.

K lětnemu dnjej

ſemrjecźa

njebo **Ernſta Hermanna Henczа**

w Trjebjenzach.

† 20. ſeptembra 1888, 21 lět ſtary.

Žno lěto ſpiſch Ty nětko měrnje
Na poln ſzmjercze wuſzywa;
Duch měra ſtražuje tam ſzwěrnje;
Naſz troſchtuje wſchak nadźija:
So Twoja duſcha, wukupjena
Pſches Khryſta krwawnu ſaſzłużbu,
Też pſches hnadu je wobleczena
Nětk cźiſtu draſtu njebjeſku.
Drje hłuboke je rany bila
Sſmjercź Twoja nam, o najlubſchi;
Pſchesahe hižo wutupika
Nam nadźiju wo pſchichodźi.
Tak ſdobnje dźenſza ſzłyſzy raſche
Twój ſaźny row tu macźeja;
Schtoż Ty nam mrějo pſchiwołaſche,
Dźenſz' ſ nowa we naſz wotucźa.
Wot małoſcze ſzem hotowaſche
Nam, ſzyno, bratſje, radoſcze,
A jako ſchuler doſtawaſche
Też pokhwalenje wuczerſke;
Ty ſzłużobnik bě lubowany
Wot hoſpodarjow, hoſpoſow,
We towarſtwje rad wohladany
Wot towarſchow a towarſchkow.
Ty běſche panuk, ach kak wjele
To ſhotowa Cźi ſtyſknoſczow.
Pad Twój Cźe ſhibowaſche dele,
Cźi pſchihotowa ſaźny row.
Kaž hrěſchnik khudy rosliwaſche
Ty horze ſzłyſzy roskacźa,
Hacź hroſna khoroſcź podrywaſche
To kcźenje Twojoh' żiwjenja.
Wot ſzuchocźiny ſapſchimnjeny
Ty zyłe lěto cźerpjeſche,
A wſchitkich mozow wurubjeny
K ſaźnemu rowej hinjeſche.
Wſche hrěſchne winy wopłakujo
We prawej wěrnej pokucźe,
Krej Jeſom Khryſta wužiwajo
Ty wuſzmu cźiſche we wěrje.
Spi derje, ſrudnje ſacźuwamy
Dźenſz' ſ nowa hórkoſcź dźěleńſtu;
Twój ſzmjertny wobras ſaſzo mamy
Pſched ſzobu ſ polnej jaſznoſcźu.
Nam nadźija pak ſawoſtanje,
So budźemy na tamnym dnju,
Hdyž wſchitko cźěło ſ rowow ſtanje,
Saſz' ſjenocźeni k żiwjenju.

Srudźeni ſawoſtajeni.
(Pſches H. P.)

Někotrych wuſtojnych rólnych pohonczow do Draždźanſkich ſtron pſchi wyſzokej mſdźe pyta pſchiſtajaza żona **Schmidtowa** na garbarſkej haſzy 9.

Kwaſzny wěnczk

cźeſznej njewjeſcze

knjeżnje **Marji Frenzlez**

ſ Wulkeje Dubrawy

a jeje cźeſcźenemu nawożeni

Handrijej Schubje ſ Delnjeje Hórki

k wěrowanſkemu ſzwjedźenjej

25. pożnjeńza 1889 poſzwjecźeny.

Dźenſz' to ważne ranje ſzwita,
Lubaj ſzebi ſłubjenaj,
Hdźeż hłóſz ſwonow wola, wita
Waj', ſo byſchtaj doſtałaj
Żohnowanje wot Boha
Pola ſzwjatoh' woltarja.
Tam, hdźeż wój ſzej pſchiſzahataj
Wěcżnu ſzwěru do ſzmjercze,
K wobſzwědcżenju pſchemenjataj
Ssebi waju pjerſchcżenje,
Dha ja wamaj ſ luboſcźu
Sboże pſcheju ſ wutrobu.
Bóh chżył wamaj ſ hnady ſdźělicź
Dołhe ſtrowe żiwjenje,
Wſchědnje nad wamaj ſzo ſzmilicź
Se wſchěm dobrym wobſtajnje,
Kiž by wamaj k lěpſchemu
Sſłużicź móhło tam a tu.
So tu rójowy pucź khodźicź
Móhłoj ſdobnje pſches tón ſzwět,
Boże żohnowanje ſzłodźicź
Jara wjele cźaſznych lět,
Hacź też ſzwjecźicź móhłoj ſaſ'
Sſleborny a ſkoty kwaſz.
Porucźtaj ſzo jeno Bohu,
Wſmitaj joh' ſa wodźerja
Ssobu na tu waźnu dróhu
Waju ſzwjatoh' mandźelſtwa,
So by pſched ſtym ſchkit a kryw
We wſchěch cźaſzach wamaj był.
Njech ſzo nimo waju ſcźahnu
Wotſzal ſrudźby mróczele,
Hdyž ſznadź też njewuwoſtanu,
Kaž ſzo tſchecźijanam dźe,
Luboſcź, kiž waj' ſjednocźi,
Płacź też w tamnej wěcżnoſcźi.

Guſta Hataſz.

Sjawny dźak.

Mużſtwam Prècżowſkeje a Wutołczańſkeje ſzykawy, kaž wſchitkim, kotſiž ſzu nam pſchi poddušchenju wóhnja 9. ſeptembra k pomozy byli, praji najwutrobniſchi dźak

Ssołſchowſka gmejnſka rada.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Cišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 39. **Sobotu 28. septembra 1889.** **Lětnik 48.**

☞ Čejsčeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedža sa nje na **4. schtwórtlěto 1889** do prědka płacićeŕ, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadža. — Čji, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesć dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodaŕ** płacza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem, kiž 25. oktobra do grichiskeho hłowneho města Athena pschijěžże, so by pschi wěrowanju žwojeje žotry Sofije s grichiskim krónprynzom pschitomny był, pjecza žwoje pucźowanje wot Athena do Konstantinopla wupscheśtrje. Ssu pschezo měnili, so kněžor jenož potom do Athena póńdże, hdyž jemu wobstejnosćze s dobom dowola, też sultana wopytacź. So je žo kněžor nětko k temu rossudźił, žmělo žnadź žo s teho wukožicź, so je sultan Abdul Hamid žwój wopyt w Barlinje pschilubił.

— Kněžor Wylem bě tele dny pschi prěnim pruhowanskim tšělenju garde-honjerjow s małokalibratej tšělbu, w Steyerskej brónjeŕni wudźěłanej, pschitomny. Pschi tšělenju žo pólver bjes kura wužiwasche. Wot tuteho pólvera je hižo tak wjele nadźěłaneho, so sa zyłe wójsko dossaha. Němska je w tymle nastupanju w tu khwilu wschě druhe europiske wójska pschesćahnuła.

— Bliski wopyt ruskeho zara w Barlinje žo powschitkownje jako snamjo měra wobhladuje. Napjatosć pomĕrow bjes Ruskej a Němskej widomnje wotebĕra, a wójnu pschipowjedaze hłoßy žu do zyła womjelkle. Hdyž też je bjes dwěla, so žo samĕry němskeje politiki psches pschikhad zara do Němzow w niczim njepscheměnja, směje zarowy wopyt s najmjeńscha tón dobry scźěhwk, so cžorne mróczno na politiskim podnjebju na khwilu rospłunje, a so žo wuhlady na sdźerženje měra polĕpscha. Zar budże pjecza tši dny pola kněžora s hosćom. W tym cžasu pschijěžże pjecza też ruski minister swonkownych należnosćow, Giers, do Barlina. Duž maja sa to, so zar niz jenož teho dla do Barlina pschińdże, so by lonschi wopyt kněžora Wylema w Peterburgu wotpłacził, ale so by tam s dobom wo politiskich należnosćach jednał.

— Nětcźische wyšoke mjaßowe płaczisny žu amerikanskich pjenjeźnikow na myšl pschinjeßke, nusu w mjaßu w Němzach wuwužiwacź. W Chicago žu žo někotsi pjenjeźnizy sjenocźili, so bychu w wulkich hromadach amerikanski skót do Němzow wosyli. Čji žami ludźo žu s tajkim pschiwożowanjom do Jendźelskeje, hdźež kóždy tydźeń na 7—8000 skocźatow sćelu, wulki wuspĕch měli a nadźija žo, so budźa woßebje howjase a skopjaze mjaßo — njedźiwajo zła — po tuńschej płaczisnje pschedawacź móz, hacź to němszy rĕsnizy samója. Prěnja łódź se skotom je pjecza hižo na pucźu do Hamburga.

— Trochu nadpadne je, so žu krótko do wopyta ruskeho zara pola němskeho kněžora „Kölniske nowiny“, kotrež žo cźasto k wosjewjenjam němskeho knježeŕstwa wužiwaju, nastawk wotcźischcźake, w kotrymž žo na wójnske pschihoty Ruskeje kedźbne cźini. General Obruczew, kiž ruskeho wójnskeho ministra Wannowskeho sastupowasche, hdyž bě tutón w lĕcźi na pucźowanju w wukraju, je zarej wopomnjeńske pißmo pschepodał. Bjes druhim žo w tymle pißmje praji: Njepschecźeljo naß wobdawaju wot krótkeho ranja hacź do krótkeho wjecźora. Žiwe hibanje w nawjecźornej Europje pokasuje, so budźa bórsy, něhdże sa dwě lĕcźe, wobstejnosćze k wójnje srake. So by žwoju wojeŕsku móz na nusnej wyšokosćźi sdźerżała, njeßmě Ruska, jeli trjeba, s pjenjesami lutowacź, byrnjež był žo psches to statny dołh powjetschik. Skónczńje Obruczew nusne pjenjesy k wutwarjenju a poßylnjenju wěstych żelesnizow a k rosmnoženju żelesniskich wosow żada, schtož by žo wscho hacź do pschichodneje meje shotowicź mĕło. Zar je žamoruczńje pod wopomnjeńskim pißmom naspomnik: „Ssym dospołnje teho žameho mĕnjenja. Dokładne pruhowanje je jara nusne.“ Finanzny minister Wischnigradskich je teho runja zarej wopomnjeńske pißmo pschedpołożił, w kotrymž wukożuje, so je pschede wschĕm porjad w finanznym hospodarstwje trĕbny. K wotmyßlenju žwojich wotpohladow pak wón lĕta měra trjeba. Zar pod poßlednische wopomnjenske pißmo to žame pschispomnjenje podpißa. Obruczew pak je po sdaczu tola pschewahu dostał, dokelž žu žo wobscherne żelesniske twary pschikasake, kotrež dyrbja hacź do pschichodneho nalĕcza dokonjane bycź. Hacź do meje je 8 milijonow pudow scheńow trĕbnych, s kotryż je knježeŕstwo, dokelž žo wschě w Ruskej sa tak krótki cźaß nadźĕłacź njemóża, dźĕl w wukraju skasało. Hacź do meje dyrbi też 300 lokomotivow hotowych bycź.

Awstrija. Madźarojo maja pódla žwojeho žamßneho žejma też žwoje žamßne wójsko, honwedstwo žo mjenowaze. Khorhoj honwedstwa njeje awstriska cźorno-żołta, ale madźarska cźeŕwjeno-běło-selena. Jeli so pak žo honwedstwo se shromadnym awstrisko-wuheŕskim wójskom sjenocźi, žo jako snamjo też sa honwedstwo cźorno-żołta barba trjeba. Po tymle postajenju žo w wójnje a też w manevrach kwartĕry wyschschich komandantow s cźorno-żołtymi khorhojemi wusnamjenja. Duž też w manevrach, kotrež žo sańdźeny tydźeń pola Monora w Wuheŕskej wotbywachu, s kwartĕrow wyschschich honwedskich offizĕrow cźorno-żołta khorhoj smahowasche. Tola tele khorhoje dołho smahowake njejßu. Ras rano jich na twarjenjach wjazy widźecź njebě — wone rostorhane a womasane w błócze pschi rĕzy leżachu. Madźarske nowiny na to zyle s krótka spomnichu a se swucźenym dodawkom, so žo sa njesnatymi njedocźinkami žlĕdźi. Wĕz budźische žnadź bórsy w sapomnjecźu sahrjebana byka, njebudźische-li kněžor k manevram do Monora pschischoł a se žłowami najwjetscheho roshorjenja njehańbicźiwy nadpad na awstrisku khorhoj saßudźił. Kněžor žwoje pohorschenje na wohanjenju awstriskeje khorhoje sjewi, hdyž jeho wyschnosćź w Monorje žwjatocźnje powita. Pschi tym budźische žo pschi žamym wulke njesboże móhło stacź. Runje hdyž kněžor rĕcźesche, žo se satraschnym wrjeskotom hrjada pod tribunu slama, na kotrejž kněžor stejesche. Prěni wokomik žo bojachu, so je dynamitowa bomba pod tribunu rosbuchła. Deski nad hrjadu pak twjerdże hromadże dźerżachu, tak so kněžor njedźiwajzy žylneho satschaßnjenja na žwojim městnje sawosta a njedokonjanu žadu

wospjetowasche. Podawk jara njeluby sacźischcź cźinjesche. Pschecźiwo twarzam tribuny je žo žudniske pschepytanje poruczilo.

— Wjednik awstriskeje konserwatiwneje zentrumskeje strony, prynz Lichtenstein, je wjedniswo složik. Wón je nadźiju spuschczik, so nětczischce knježerstwo hdy žadanja konserwatiwneje strony dopjelni, a boji žo, so awstriska konserwatiwna strona teho dla rospanje. Pschibywanje radikalneje młodoczěskeje strony prynz Lichtenstein njerosumnemu sadźerženju knježerstwa pschipisuje.

— Nowe rosbuchadło, kotrež žu w Preßburgskej dynamitowej fabriży wußlědźili, žo „Ekrasit" mjenuje a ma pjecźa njeßměrnu rosbuchatu móz. Pschi pospytach, kotrež žu žo w Pola s kónczojtymi kulemi, s ekrasitom pjelnjenymi, cźiniše, tele kule dwě želesnej placże, 30 zentimetrow žylnej, kotrejž sady žebje stejeschtej, pscherasychu a w tsečzej placże tczeczo wostachu. Kule bychu po tajkim s lohkosczu želesny panzer wójnskeje łódże pscherasyke a nastate dźěry žo njemóhle satykacź. Pola murjow je ekrasitowa saniczaza móz zyle njesadźerźliwa. W lěczi žu žo w Wokomuzach pospyty cźiniše. Tsělachu do prósdneho wobtwjerdźenja s kulemi, s ekrasitom pjelnjenymi. Pschi dźeßatej kuli bě wobtwjerdźenje tak rostsělane, so žana jeniczka kasamata wjazy njedźerżesche, a so dyrbjachu wobtwjerdźenje, kotrež budźichu hewak hischcże rad k swuczowanju trjebali, swotnoßyczź. Wójnske ministerstwo je po tychle wuspěschnych pospytach wobsamkło, ekrasit k pjelnjenju kanonskich kulow wužicź a je hnydom wjele ekrasita w Preßburgskej dynamitowej fabriży skasało.

Franzowska. Psches nowowólby do franzowskeje deputěrtskeje komory žo dotalny politiski staw Franzowskeje niz kuska pscheměnił njeje. Wuswoliło je žo 224 republikanskich a 159 kandidatow sjenoczenych monarchistow a boulangistow; w 177 wokrejßach maja žo wukałanske wólby wotbywacź. Republikansy wyskaju, so žu žebi knjejstwo sakhowali, a tola maja doscź pschiczinu, so bychu žo žwojeho žnadneho wuspěcha pschi wólbach njekhwalili. W nowej komorje směja drje woni wjetschinu, woni pak žu njedźiwajzy teho s wólbneje bitwy poßkabjeni wuschli. Pschi wólbach je žo pschede wschěm pokasało, so boulangistiska strona hischcże wobsteji, haj, so je wona žamo hischcże žylnoscże nabyła. Prozeß pschecźiwo Boulangerej po tajkim jeho nahladnoscźi bjes ludom schkodźił njeje. Nětczische knježerstwo je jeho psches woßebite žudnistwo, w kotrymž wschak žami Boulangerowi pschecźiwnizy žedźachu, saßudźicź dało, je jeho pschiwißowarjow se statnych sastojnstwow wotstroniło a je zyku horu wobskórźbow pschecźiwo njemu nakopiło. A wscha ta próza je podarmo była. Boulangera žu s wulkej wjetschinu w Parisu wuswolili, a pódla njeho je žebi wjetscha liczba jeho pschiwißowarjow žydka w deputěrtskej komorje dobyła. Tónle wukhód wólbow sjawnje sa to rěcźi, so je lud dowěrjenje k republikanskemu knježerstwu shubił a žo republiki nabył. Wulki dźěl Franzowsow žo njeje dał pscheßwědczicź, so je Boulanger jebak a paduch, kaž jeho knježerstwo winowasche. Franzowsojo měnja, so žu mužojo, na czole knježerstwa stejazy, žami jebazy, a so žo jim teho dla njesaleźi, Boulangera pscheścźěhacź. Lud je njespokojom s nětczischimi wobstejnoscźemi a žebi pscheměnjenje žada. Wuspěch wulkeje žwětoweje wustajenzy w Parisu njesamóże wschak lud trajnje sa republiku sahoricź a jemu jeje žłaboscże sakrycź. Runje Paris, kiž najwjetschi wužitk wustajenzy cźehnje, je sa Boulangera a sa wjazorych jeho pschiwißowarjow hłoßował. To cźim bóle do wahi pada, dokelž móże knježerstwu, kotrež ma žwoje žydło w Parisu, tak žylny Boulangerowy pschiwiß žnadź ras se strachom bycź. Wukałanske wólby, kotrež žo 6. oktobra směja, wunoschk prěnich wólbow mało pscheměnja. Franzowska wostanje, kaž hacź dotal, do wjele politiskich stronow džělena, a psches to njekhmana, so móhła žo s druhim krajom sjenoczicź a žo s wulkimi politiskimi pschedewsaczemi nakkadowacź. Němzy žebi w tutym napohladże wunoschk franzowskich wólbow hinaschi pschecź njemózachu, dokelž je najlěpsche rukowanje sa sdźerżenje měra.

— Tež franzowska kavallerija žo po namjecże generala Galliffeta s lebiju wobróni. Franzowske knježerstwo je 8000 bambusowych žerdźow k wudźěłanju lebijow w Tonkinje kupiło. Kóždy regiment dostanje 100 lebijow, kotrež žu s džěła 2 metraj 90 zentimetrow, s džěła 3 metry 15 zentimetrow, kaž w Němskej žo trjebaze, dołhe.

Schpanska. W połnóznej Afriży leži w połnozy s morjom mjesujo sultanstwo Marokko. Pschi mórskim brjosy tuteho kraja pola Alhucemas žu psched krótkim mórszy rubjeżnizy jenu schpanisku łódź nadpanuli, ju wurubili a jeje muzstwo sajeli. Schpanske knježerstwo je žo hnydom teho dla pola marokkanskeho sultana wobcźežowało. Wone žebi žada, so by žo jatym hnydom žwoboda dała a sultan pjenježne sarunanje sapłacźił. Tutón pak po sdacźu swólniwy njeje, žadanja schpaniskeho knježerstwa dopjelnicź. Wón je wotmolwił, so je žo tamna schpanska łódź teho dla prjecź wsała, dokelž je bróń sa marokkanskich sběžkarjow žobu wjesła. To je, žo rosumi, hola sehkaŕna wurěcź, s kotrejž žo Schpanizy s wěstoscźu njespokoja. Woni žu też hnydom s wjetschej liczbu wójnskich łódźow psched marokkanske pschimórske město Tanger pschijěli, so bychu žwojim žadanjam žylnischi wuras dali. W tym žamym cźažu pak je też marokkanski sultan s 20,000 muži žylnym wójskom do Tangera pschicźahnuł. Jeli so žo wón dale spjecźuje, Schpaniskim žadane doscźcźinjenje dacź, drje poßlednischim niczo druhe njewubudże, hacź jemu wójnu pschipowjedźicź. Wschě schpaniske nowiny knježerstwo napominaju, marokkanskemu sult..nej móz Schpaniskeje cźucź dacź. Pschichod schpaniskeje politiki w Afriży leži. Žadyn europiski kraj tak blisko Afriki njeleži, kaž Schpanska. Wot Marokko je wona jenož psches wusku mórsku dróhu džělena a je žo žamo na wjazorych městnach marokkanskeho brjoha hižo psched dołhim cźažom saßydlika a tele městna wobtwjerdźika. Duž Schpanska cźerpicź njecha, so by žo žana druha europiska móz w Marokko saßydlika; wona žo po žwojim położenju powołana cźuje, psched wschěmi prěnja žo marokkanskeho kraja mozowacź. W tu khwilu wschak hischcże Schpanska žwoje wotmyßlenja, na marokkanske kraje žo měrjaze, do skutka njebudże móz stajicź; ta wěz by žo cźežko cźiniła, dokelž bychu Franzowska, Italska a žnadź też Jendźelska rosschěrjenju schpaniskeje mozy w Afriży napschecźo džěłałe. Jeli so je marokkanski sultan mudry, budże žo hladacź, Schpanskim pschicźinu k prawym wobcźežowanjam dacź; jenož tak móhł žo wón wójny sminucź, w kotrejž by skónczinje tola podležał.

Sserbija. Kralowa Natalija njedźelu popołdnu do Beograda pschijědże. Wona směje najprjedy hospodu w domje jeneje pschecźelnizy, hdyž ju kral Alexander wopyta a ju pscheproßy, so by žo do kralowskeho hroda pscheßydlika. Kralowa budże to cźinicź, a žlub, kotryž žu knjezerjo bywschemu kralej Milanej dali, hdyž běsche wón hischcże s woprawdźitym knježazym kralom, a woni hischcże knježerjo njeběchu, s tym płacźiwoscź shubi, ani so pschi tym knježerjo date žkowo skamaja. Na Milanowe hroženje, so s nanowskej mozu krala Alexandra s kraja wuwjedże, jeli so žo kralowa macź w kralowskim hrodże saßydli, dopominaju jeho Sserbjo na to, so dyrbi woprawdźity kral w kraju bydlicź a so žwoje prawo shubi, jeli so žo trajnje sa mjesami saßydli. W tym pschipadże by Milan žam trón žwojeho žyna powrócźił. Teho pak drje žo wón wostaji. Też stary wjerch Miloscz je něschto podobne skucźił. Hdyž bě s kraja wuhnaty, młodeho wjercha Michała narěcza, so by sa nim do Walaschskeje pschischoł. Ale hdyž tehdy knježerjo staremu Miloschej wosjewichu, so budźa žo sa druhim knježerjom wohladowacź dyrbjecź, njewrócźi-li žo Michał hnydom, pomhasche tole napominanje, a wjerch Michał bě sa někotre dny doma.

Turkowska. Turkowske knježerstwo se žadkawej žurowoscźu kschescźijanow na kupje Krecże pschescźěha, kotsiž žu žo posběhnuli, dokelž žo wot Turkow wurubicź a sabiwacź dacź njechachu. We wschěch stronach kschescźijanow do jastwow samkaju a jich na žałoßne waschnje cźwiluja, so bychu jim wusnacże wunusowali. Rubježnym Turkam pak dale rubicź a palicź dawaju.

Japanska. Japansku je psched krótkim žałostne połodźenje domapytało. W provinzy Kii je na 10,000 cźłowjekow žiwjenje shubiło, někotre města žu žo zyle se semje shubiłe a druhe leża w rospadankach. Njesboże je psches njeßměrny deschcź měžaza augusta nastało, psches cźoż reki Kinogawa, Kidakagwan, a Kinokum se žwojich rěcźnischczow stupichu a haczenja wotpławichu. 18. augusta blisko Yokohama reka Kinogawa psches brjohi stupi a pschi tym na 200 khěžow wotpławi a na 5000 wobschkodźi, psches cźoż něhdże 30,000 cźłowjekow bydło a zyrobu shubi. Mjenischa reka Kinukaniaty 13 hacź 18 stopow wysche žwojeje hewascheje wyßokoscże stupi. Krajina wokoło Osaka je teho runja cźežko cźerpika, w Hedakagori je žo 480 khěžow potpławiło, kotrež běchu wot 5000 cźłowjekow wobydlene. W Nismeragori je wulka woda 1092 domow wotpławika. Schkoda žo na 22 milijonow hriwnow wobliczi. Zyły powodźeny kraj je s cźěłami pokryty, a wobkhad je tak poczeżeny, so dyrbi wjele ludźi hkodu wumrjecź, dokelž na města dóńcź njemóża, hdyž bychu zyrobu dostali.

Sboże w njesbożu.

„Ty budźesch widźecź", referendar Pawoł Mjertynk k žwojej macźeri džesche, „so žo mi sawěscże saßo někajke njesboże duzy po puczu stanje".

„Schtó dha budźe ßo tajkichle pschiwěrkow dźerżećź!“ dostojna żónska napschećźiwi, prózujo ßo ßwoju ßamßnu staroscź wo dóńt ßwojeho jenicźkeho ßyna ſ mikym poßměwom potajicź.

„Wot mkodoscźe“, mkody cźlowjek skorżesche, „ßym pschezo njeſboże měł. Hižo w makoscźi by mi pomaſka ſtajnje na butrowy bok ſ rukow panuła, ſo ju wjazy jěſcź njemóżach. Hdy bychu druſy hólzy něschto ſworali, bych ßebi ja puki ſa to krynuł, a runjeż najlěpje wuknuch, běchu wucźerjej druſy wucźomzy lubſchi. Hdyż po měſcźe khodźach, mějach wěſte, ſo ßo mi něſchto njelube ſtanje: pak bych ßebi něhdźe do cźiſchcźeńzy ſalěſł, ſ kotrejeż bych bjes ßwojeje winy ſ rósdrjenej draſtu domoj pſchiſchoł, abo nékajki zyhel na tšěſche by cźakał, doniż nimo njepſchińdźech, ſo móhł mi na hkowu panucź. A nětko móżu ſapoczećź, ſchtoż chżu, wſchudźom mam jenoż hněwanje a mjerſanje.“

„Njedźiwajzy na to“, ſwudowjena radźicźelowa ßwojemu ßynej rěcźeſche, „je dotal wſchitko k Twojemu lěpſchemu byko. Hdyż też lubuſchk ſboża był njejßy, ßy tola też tak daloko a dale pſchiſchoł, hacź Twoji towarſchojo, kotrymż ßo hewak ſboże bóle ßmějeſche. Na wyßokej ſchuli ßy pſchecźelow a dobrocźelow nadeſchoł, kotſiż Tebje ſchtoż mózno podpjerachu; Twoji pſchedſtajeni běchu ſtajnje ſ Tobu ſpokojom; a hdyż hakle tſecźe pruhowanje ſbożownje wobſtejiſch, też ßwoje dobre měſto doſtanjeſch.“

„Runje tam ſchpak tcźi“, Pawoł ſe ſtaroſcźiwym wobliczom wotmolwi. „Mózu ßebi ßwědczenje dawacź, ſo ßym pilnje a ßwěru dźěłał; moje pißne dźěła ßu, każ je Tebi wědomo, najlěpſcheho ßwědczenja doſtałe; ale hdyż ßebi na ertne pruhowanje pomyßlu, mje ſpodźiwna hroſa wobjima. Myßle ßo mi mucźa, a hkowa ßo mi puſta a próſna ſeſdanje; kóżdźicźku nóz ßo mi dźije, ſo ßym w pruhowanju pſchepanuł, a hdyż wotzucźu, ßym ßo wſchón pſchepoczył.“

„Ja pak ßym pſcheßwědczena, ſo ßwoje pruhowanje na najlěpje wobſtejiſch. Ty jenoż dyrbiſch ßwoju ßłaboſcź wobknjeżicź hladacź a ßwój próſny ſtrach ſmużicźe podtłóczicź.“

„To ßo ſkerje praji, hacź dokonja. Ja też ßo pſched pruhowanjom njeboju, dokelž ßym ßo derje pſchihotował, ale pſched nékajkim nowym ſchibakſtwom woßuda. W duchu hižo widźu, kak bjes ßwojeho wědoma a bjes ßwojeje wole nékajku njelepoſcź wobeńdu, kak jenemu examinatorej, jeho poſtrowjejo, na najlěpſche kurjaze woko ſtupju, druheho ſ nékajkim njedoroſumjenjom ſranju. A ſchtoż je najhórſche, ſo je runje nowy preſident ſ pſchedßydu; najhórſche wězy ßo wo nim powjedaju, kak kruty je. Mjes tym ſo běſche prjedawſchi pſchedßyda pruhowanſkeje komißije ßwojeje dobrocźiwoſcźe dla wſchudźom ſnaty a lubowany, je tutón knjes Wjelk, każ powjedaju, woprawdźity běsman a ßwojemu mjenu wſchu cźeſcź cźini.“

„To wſchak ßo pſcheměnicź njehodźi“, roſumna macź napſchecźiwi. „Cźlowjek wjazy njemóże, khiba ßwoju pſchißkuſchnoſcź dopjelnicź; ſbytkne Bohu porucź. Kak cźaſto w ßwojim żiwjenju naſhoniła njejßym, ſo runje to, ſchtoż ßo naſchimaj ßlepymaj wocźomaj njeſboże bycź ſda, nam k żohnowanju tyje, mjes tym ſo wulke njewocźakowane ſboże cźlowjeka ſ wjetſcha hordeho cźini a do ſahubjenja wjedźe. Boża pſchedwidźomnoſcź, bjes kotrejeż wědoma ani wróbla ſ tšěchi njepanje, budźe też Tebje ſchkitowacź.“

Mjes tym, ſo ßo takle roſrěcźowaſchtaj, běſche Pawoł ßwój mały pucźowanſki waczok pokny natykał a ſamknuł. Radźicźelowa ßwojeho ßyna na żeleſnizu pſchewodźeſche. Schtoż też khwataſchtaj, ſo by jimał cźah njewujeł, budźeſchtaj tola pſchi ßamom ſkomdźiłoj, dokelž wós, w kotrymż na dwórniſchcźo jědźeſchtaj, duzy po pucźu koło ſhubi, ſ cźimż ßo ſchwarnu khwilu ſaposdźiſchtaj.

Pawoł běſche hnydom nakhileny, tónle podawk jako hubjene ſnamjo wobhladowacź; macź ßo podarmo prózowaſche jemu to wurěcźecź. Wón mějeſche lědma khwile doſcź, ſo ßebi billet kupi, ßwój waczok woteda a ßo wutrobnje, ale khwatniwje ſ macźerju roſżohnowa. Ale ſ cźahom mějeſche ſaßo lubu nuſu: wosy běchu hižo wſchitke hacź na poßlenje měſto wobßadźene, ſ wuwſacźom prěnjeje klaßy, w kotrejż mjenje jěſdźa. Jeno ſ wulkej nuſu a na wulke proſchenje ßo konduktor pohnucź da, ſo Pawołej wós prěnjeje klaßy wotewri. S khwatkom wón ßwój płaſchcź wobſtarnemu knjeſej na noſy cźißnu, ſchtoż ßo tutemu, każ ßo ſdaſche, mało ſpodobaſche; pſchetoż wón hroſnje doſcź na Pawoła pohlada.

Lokomotiva ſahwiſda; hiſchcźe junu ßo Pawoł ſ wotewrjenym woknom won ſkhili, ſo by poßleni krócź lubej, dobrej macźeri do wocźow pohladał, kotraż ßwoje ßylſy potajicź njemóżeſche.

„Pruhowanje wobſtawſchi mi tola hnydom wſchitko nadrobnje napiſcheſch?“

„Na to ßo ſpuſchcźej.“

„Bóh żohnuj Cźe, mój ßyno, każ to ſaßkużiſch.“

„Wbożemje, luba macźi, a ſpominaj na mnje.“

„Wo dnjo a w nozy chżu ßo ſa Twoje ſboże modlicź.“

Wona jemu ruku poda, kotruż wón nutrnje koſcheſche. Mjes tym ſo cźah pomału jěcź pocźa, jón radźicźelowa hacź do kónza perrona pſchewodźeſche, hdźeż ſe ßylſojtymaj wocźomaj ſa nim hladaſche, doniż ßo ji cźah ſ wocźow njeſhubi. Na ßwojeho trochu wobużneho ßußoda dale njedźiwajo Pawoł ſe ſrudobu na ßwoju dobru macźerku ſpominaſche, wot kotrejeż běſche ßo runje dźělił, a ſe ſtrachom na hrożaze pruhowanje, kotrež każ ſcherjenje ſpochi pſched jeho duſchu ſtejeſche.

„Njechacźe dobrocźiwje wokno na ßwojej ſtronje ſawrjecź? jow ſatraſchnje cźehnje“, jeho ßußod trochu hněwny rjeknu.

Se ßwojej roſpjerſchenoſcźu Pawoł żadanje ßwojeho ßußoda njewußkyſcha; każ ßo ſdaſche, běſche wón na njeho zyle ſabył, doniż jeho tutón trochu njelubje na to njedopomni, ſo ma wón hiſchcźe towarſcha we woſu.

„Njeßkyſchicźe dha?“ ßo mjerſazy ſtary knjes woprascha. „Najprjedy mi ßwój płaſchcź na noſy cźißnjecźe, a nětko mje ſtrachej wuſtajicźe, ſo mi tajke prawe drjenje do ſtawow ſjědźe. To tola żadyn żort njeje.“

„Njedźiwajcźe jenoż“, ßo Pawoł ſaſtróżeny ſamolwjeſche, „ale ja ßebi myßlach —“

„Na ßwoje pruhowanje ßebi myßleſchcźe“, ßußod ßo ſchibale ßmějo rjeknu, „pſched kotrymż macźe tajkeho ſtracha.“

„Ale mój knjeże, kak dha Wy to wěſcźe?“ ßo referendar ſadźiwany praſcheſche.

„Ja mam Bohu dźakowano dobrej wuſchi a ßkyſchach, kak Wam Waſcha macź, kotraż ßo mi zyle roſumna żona bycź ſda, k Waſchemu pruhowanju ſboże pſchejeſche.“

„Wona najlěpje wě, ſo ſboża nuſnje trjebam.“

„Je dha pruhowanje tak cźeżke, ſo ßo pſched nim bojicźe?“

„To wſchak niz; ale ja Wam ſamjelcźecź njemóżu, ſo mam ſtajnje a we wſchěm njeſboże.“

„Blady!“ ſtary knjes rjeknu. „S wjetſcha cźlowjekojo woßudej pſchipißuja, ſchtoż ßami ſawinuja.“

„Ně, ně!“ Pawoł ſnapſchecźiwi. „Ja mam pſchewjele dopokaſow ſa ßwoje njeſboże. Też dżenßa budźech pſchi ßamom cźah ſkomdźił, dokelž mój wós duzy na dwórniſchcźo koło ſhubi.“

„A nětko pěknje w prěnjej klaßy ßedźicźe, w měſto teho ſo byſchcźe ßo w druhej abo tſecźej cźiſchcźecź dał. Tajke njeſboże hiſchcźe ßo ſnjeße.“

„To wſchak je wěrno, ale —“

„Wy budźeſchcźe ßnano druhdźe lěpſcheho towarſtwa nadeſchoł, w měſto wobużneho ſtareho muża ſchikowanu mkodu holcźku, ſ kotrejż byſchcźe ßo lěpje ſabawjecź móhł.“

„Na żane waſchnje. To mózu Wam ſjawnje prajicź, ſo ſa żónſkim towarſtwom nětkle do zyła żadanja nimam.“

„Haj wſchak; Wam nětkle pruhowanje w hkowje tcźi. To mózu ßebi myßlicź! Haj, haj, knjeżo examinatorojo njeżortuja a Waß najſkerje krucźe ſa khornaŕ woſmu.“

„Pſched tym ßo njeboju; pſchetoż ja mózu ſ dobrym ßwědomjom prajicź, ſo ßym ßwoje nawuknuł a ſo ßym w romſkim każ w němſkim prawje doma.“

„Dha ſcźe po tajkim prawiſnik?“

„Ja ßym ſchtyri lěta na wyſchſchim ßudniſtwje k ſpokojnoſcźi ßwojich pſchedſtajenych dźěła a nětko do hkowneho měſta jědu tam ßwoje tſecźe pruhowanje wotpokożicź.“

„A ja njedwěluju, ſo je khwalobnje wobſtejicźe.“

„Schtó to wě?“ Pawoł ſdychnu. Examinatorojo ßu, ſchtoż ßo ßłyſchi, pſchejara krucźi a ſ cźaßami jara njelubośni.“

„Wěſcźe niz bóle, hacź je trjeba. Schtoż ßłyſchu, pruhowanſka kommißija ſ jara cźeſcźehódnych mużow wobſteji.“

„To chżu radlubje wěricź; ale cźi knjeżo ßu tola też jeno cźlowjekojo, na kotrychż nékotrażkuli maliczkoſcź tak abo hinak ſkutkuje. Mózno je, ſo ßo jenemu examinatorej mój nóß njeſpodoba, abo ſo jeho moje mjeſwocźe runje na jeneho jeho njepſcheczela, na prawje worakaweho cźlowjeka dopomina, ſo wón tón dżeń, hdyż mje pruhuja, ßnano derje ſpak njeje, ſo je ſe ßwojej żonu ſwadu pomět, abo ßo na ßwojeho ßkużobnika hněwał, ſo jeho ſuby bola, abo ſchkórnje cźiſchcźa. Ssym krucźe pſcheßwědczeny, ſo ßo mi ſawěſcźe něſchto tajke mjerſaze ſtanje.“

„Wy ſcźe woprawdźe ſpodźiwny cźlowjek ſe ßwojej ßměſchnej hroſu“, ßo ſtary knjes ßmějeſche.

„A k wſchemu mojemu njeſbożu“, Pawoł dale ſkorżeſche,

„hischcże to pschińdże, so je pruhowanska kommißija noweho pschedßydu dostała, wo kotrymž ßo najstraschnische wězy powjedaju".

„Dha ßym tola woprawdże wczipny", ßußod se ßwojim swuczenym sarkastiskim poßměwom rjeknu.

„Woprawdże wěrno", Pawoł dowěrniwy dżesche, „schwarny prawisnik tutón knjes Wjelk je, a wschu czesczy jeho wuczenoscżi. Jeho spißy ßu to najlěpsche, schtož ßym poßleni czaß czitał a studował, hdyż też se wschěmi jeho wußudami a duchapołnymi myßlemi pschesjene njejßym."

„Jo, jo!" stary knjes każ ironiszy praji.

„Ja mam mjenujzy sa to, so wón na tak mjenowane historiske prawo pschewulkeje ważnoscże kładże, a ßym też tole měnjenje w kritizy wuprajił, kotruż wón da-li Bóh czitał njeje; hewak bych shubjeny był."

„Hdże dha běsche tale kritika wotczischczana?" ßo ßußod każ pódla woprascha.

„W prawisniskim lětniku, sa kotryż druhdy pißam."

„Jo, jo!" stary knjes pschispomni, mjes tym so ßebi schczipku wsa a Pawołej sdwórliwje tyśku poskiczesche. „Wy scże też spißaczel?" (Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. W wjazorych městnach Budyskeho a Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa a też Wojerowskeho wokrejßa je bjes horjasym skotom pokhroma (Klauenseuche) wudyrika. Wot Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je ßo teho dla sakasało skótne wiki 2. oktobra w Njeßwaczidle wotdżerżecż.

— Hornjołużiske towarstwo k wobstaranju ratarskich czeladnikow a dżěłaczerjow je 14. septembra w Lawez hosczenzu tu ßwoju hłownu shromadżisnu měło. W podatej rosprawje ßo praji, so towarstwo, schtož pjenjeżne należnoscże nastupa, na dobrym podłożku steji a so je ßwojim ßobustawam hacż do kónza augusta t. l. 96 mużskich a 10 żónskich czeladnikow a dżěłaczerjow wobstarało. Bjes tutymi bě pak jenoż 5 woßobow, kotrež běchu hižo w Sakskej ßłużike, wschitzy drusy, kotsiż ßo pschistajicż dachu, běchu s wukraja. S pschiczinu teho je hłowna shromadżisna sa nusne měła, wobsamknucż, so ma ßo pschichodnje kóżdemu, kiż ßo psches towarstwo pschistajicż da, 1 mk. sarunanja s towarstwoweje pokładnizy pschepodacż, jeli so je hižo w Sakskej ßłużił. Podobne postajenje w druhich towarstwach, s tymi ßamymi saměrami ßo nakładowazych, wobsteji a je ßo jara wuspěschne wopokasało.

— Każ s Draždżan shonichmy, ma towarstwo pjenjeżnikow wulkotnu myßl, nasch zły kraj s elektriskim ßwětłom sastaracż. K temule saměrej by ßo wěsta liczba zentralnych wustawow sakożicż měła, kotrež bychu wschitke blisko wuhlowych podkopkow leżecż dyrbjałe. S tychle zentralnych wustawow by ßo elektriske ßwětło do wschelakich městow po grocże wodżiło, kajkiż ßo sa telegraf a telefon wużiwa.

— Snaty meteorolog Falb, kotryż je semjerżenja, wětry a slimki dotal s dobrym wuspěchom wěschcził, sa lěto 1890 ßlědowaze „kritiske dny" wěschczi: I. prěnjeje rjadownje: 28. septembra, 30. augusta, 19. małeho rózka, 20. měrza, 20. wulkeho rózka, 31. julija a 27. oktobra; II. druheje rjadownje: 19. haprleje, 5. haprleje, 4. meje, 3. junija, 2. julija, 13. oktobra, 12. novembra, 12. dezembra a 6. měrza; III. tsecżeje rjadownje: 14. septembra, 26. novembra, 18. meje, 5. małeho rózka, 15. augusta, 26. dezembra, 6. wulkeho rózka, 17. junija a 17. julija. Po sdacżu ma spodżiwny njeporjad tychle dnjow w tym ßwoju pschiczinu, so Falb w kóżdej rjadowni pschezo najhórsche dny najprjedy mjenuje.

S pola. Butra nětkle płaczi; jeje płaczisna pak, każ ßo sda, bórsy spanje, a hischcże bóle s kónz nasymy. Pschetoż lětża wjele huß na wiki pschińdże; poßleni czaß ßu jich wikowarjo wjele tyßazow s wukraja do naschego kraja pschiwjesli a je po wßach rospschedali, hdżeż ßo hußyczki nětko derje kormja.

S Praskowa. Hdyż psched dwěmaj lětomaj nasch mkynski hat rjedżachu, pschi tym staru wojerisku tsělbu (flintu) namakachu. Lětża ßu błóto, tehdy s hata wumjetane, roswosyli. Pschi tym ßo hlinjany hornz wukopa, kotryż Małoborschczanski knjeżi hejtman pschipadnje s motyku rosrasy, a hlej, s hornza ßo na 50 ßlěbornych pjenjes wuwali. Pschi posdżischim pschepytanju ßo wone jako franzowske spósnachu. Ssnadż ßu ßo pjenjesy a też tsělba w lěcże 1813 do hata czißże.

S Barta. Hdyż wóndano czitachmy, so je konserwatiwne towarstwo w Budyschinje knjesa kublerja a gmejnskeho pschedstejiczerja Handrija Kerka w Rodezach s nowa w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu sa kandidata pschi wólbach do druheje komory sakskeho krajneho ßejma postajiło, je naß tale powjesczy jara swjeßelika. Schtóż je składnoscże měł, knjesa Kerka ras wo krajnych należnoscżach rěczecż ßłyschecż, tón dyrbi pschidacż, so ßebi lěpscheho sastupjerja na krajnym ßejmje żadacż njemóżemy. Knjes Kerk wobstejnoscże nascheje Sakskeje a woßebje Łużizy do drobna snaje a je je w ßwojim dołholětnym skutkowanju w krajnym każ też w prowinzialnym ßejmje czěmne boki naschich sakonjow spósnał. W ßejmje je ßo wón czasto prózował, a wjazy krócż buchu jeho prózowanja s wuspěchom krónowane, so ßo tamne sakońske postajenja wotstronichu abo pscheměnichu, kotrež ratarja a rjemjeßlnika czischcża. Dopominamy też na sajimawe rosprawy wo ßejmskich wuradżowanjach, kotrež je knjes Kerk czasto w Serbskich Nowinach podawał. Wużiwamy tule składnoscż k temu, knjesej Kerkej sa tele dopißy, s kotrymiż je naß wo ważnych naß nastupazych należnoscżach powuczował, najwutrobnischi dżak wuprajicż. S dżakom wusnawamy, so ßu nam jeho powuczenja s wulkim wużitkom byke. Pschede wschěm je knjes Kerk jako ßejmski sapósłanz pschi kóżdej składnoscżi interesßy ratarstwa s wjele wustojnoscżu a s wuspěchom sastupował. Duż je też najprjódzy wěz ratarjow, sa to skutkowacż, so by ßo knjes Kerk s nowa do sakskeho krajneho ßejma wrócził a tam dale k lěpschemu a k spomożenju ratarstwa każ zyłeho wótzneho kraja ßwěru dżěłał. r.

S Lutobcża. Lětża je wjedro kórkam hojiło. Jich je jara wjele narostło, tak so buchu płaczisny trochu niske. Wurjadnje wulke a rjane kórki je tudomny knjeży sahrodnik Fuhrmann naplahował. Najczeżscha s nich $5^3/_4$ punta a jena mjeńscha 4 punty waży.

S Rakez. Pjatk 20. septembra dopołdnja je ßo na tak mjenowanej kaczej korczmje khěża, Michałej Kubizy ßłuschaza, wotpaliła. Runjeż koło wokoło ludżo na polach dżěłachu, kotsiż hnydom na pomoż pschihnachu, mózachu tola lědma kruwu płomjenjam wutorhnycż, 2 ßwini pak ßo spalischtej. Woheń je njeknicżomny Kubizej hólczeż sałożił.

S Draždżan. Sańdżenu 3. njedżelu septembra mějachmy tu saßo ßwoje lube ßerbske kemschenje. Spowjednu wuczbu knjes farar lic. theol. Imisch s Hodżija a prědowanje knjes farar Měto s Huski dżerżesche. Hacż runje bě wjedro wot sażnischeho ranja jara deschczojte, běsche ßo tola hódna liczba ßerbskich kemscherjow seschła. Spowjednych ludzi běsche 148. Nasche blizsche ßerbske kemschenje budże, dali Bóh, 2. njedżelu adventa.

S hole. Mało swjeßelaze snamjo nascheho czaßa je, so ßo nětkle czasczischo hacż hewak stawa, so starschi wuczerja wobskorża, so je jich dżěczi pschekrucże khostał. Psched krótkim ßo, każ ßmy s Lipska shonili, tamnischi wucżeŕ nucżeny czujesche, pachołej, kotryż jeho dżeń wote dnja hněwasche, kożu trochu wuklepacż. Hólczeż ßo satorhowasche a hladasche ßo wuczerjej s rukow wuwinucż, a duż ßo sta, so nětkotre puki na to město njepadżechu, hdżeż ßo hewak s kjeschkom klepa, ale so mějesche hólczeż nětkotre pruskele na nohomaj. Hólzowaj starschej wuczerja na to wobskorżischtaj; ale rosumny a sprawny ßudnik skórżbu wotpokasa, wuczerja njewinowateho prajiwschi. My na to spominamy, dokelż ßu ßo podobne skórżby se strony starschich też w naschej wokolnoscżi hižo ßłyschake. Schto też to bychu naschi prjedowniży prajili byli, hdy budżechmy ßo pola nich na ßwojeho wuczerja a na dostate puki wobczeżowacż chżyli! Nasch njebo nan by sawěscże khětsje rucże sa brěsowym scholtu hrabał. A hdyż je dżeńßnischi dżeń schulska młodoscż hórscha, hacż hdy prjedy, ßu tajzy starschi wjele ßobu wina, kotsiż ßwojim njeporadżenym ßynkam pschecżiwo wuczerjej pomhaju.

S Wojerez. K tudomnemu knjesej hamtskemu pschedstejerjej 18. t. m. wjecżor něhdże 40 lět stary mużki pschińdże, rodżeny w Hornim Porchowje pola Biskopiz. Hakle 5. t. m. s khostarnje w Shorjelzu puschczeny ßebi wón żadasche, so bychu jeho saßo sajeli, wudawajo, so je ßo augusta lěta 1884 pola korczmarja Pawoła w Wulkich Sdżarach nutskamał. Duż jeho sajachu, a ßudniske pschepytowanje je pjecża dopokasało, so je wěrnoscż rěczał. Duż ßo jeho żadanje bórsy dopjelni, a jeho saßo na dleschi czaß do jastwa ßadża.

S Hródka. Dokelż je knjes duchowny Kluckhuhn pschi ßerbskej zyrkwi tudy do Shorjelza powołany, budże drje woßada jako ßerbska na to myßlicż, so bychu tam saßo ßerbskeho prědarja a duschepastyrja dostali, dokelż Sserbej tola ßerbska rěcż najlěpje k wutrobje dże. Abo nimamy prawje, hdyż prajimy, so w tamnych stronach ßo jara wjele sozialdemokratije hiba a też Sserbow sa ßwoju wěz dobycż pyta?

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Pschi wulěcze ßerb. stud. mlodoscze pschi towarschnej sabawje sa pscheßadżowanu trubku	7	hr. —	np.
„Toleŕ ßadżu" w Khrośczizach	3	„ —	„
Pschi towarschnych hrach	1	„ 42	„
Knjes präses Luschczański w Prasy	10	„ —	„
Hromadże:	21	hr. 42	np.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudżenja.

Lawnski ßud. Hospodarskemu pomoznikej Donatej w Komorowje pola Hucziny jastwo na jedyn dżeń pschißudżichu, dokelž bě lětßa 27. julija s jeneho knježeho Kupjanskeho pola kusk trawy wsak. — Roswożeŕ piwa Frycza w Prěczezach bě 19. julija 2 hektolitraj piwa w hoscżenzu „k tsjóm lipam" w Budyschinje s wosa stajił, sa kotrejž w běrkowni pschi swonkownych lawskich wrotach pschiwożny dawk sapłacził njebě. Dla pschestupjenja regulativa, sběhanje dawka wot zyroby nastupazeho, ma Frycza 2 mk. khostanja sapłaczicź. — Hana Duczmanez w Nowej Wßy bě w měßazu juliju, hdyž w tamnischej papowej fabrizy dźełasche, jedyn měch wsaka, sa czoż jej jastwo na jedyn dżeń pschißudżichu.

Khostanska komora. Khlamarja a korczmarja Bergera w Ketlizach bě Budyski lawniski ßud k 300 mk. pjenježneho khostanja abo k jastwu na 4 njedżele saßudźił, dokelž bě loni 14. augusta po puczu s Barta do Brěsez ßkowakskeho paßlerja Smasaka na żałoßne waschnje pschebił, tak so poßledníschi psches to dwě njedżeli dołho dźełacź njemóżesche. Saßudżeny, kaž też statne rěczniſtwo ßo pschecźiwo tutemu wußudej powoła. Powołanska komora mějesche po nowym pschepytanju Bergerowe khostanje sa pschenjske a jeho k jastwu na schěscź měßazow saßudźi. — 41lětneho dźełacżerja J. E. Israela w Wujesdże, hižo dwójzy s khostarnju khostaneho, winowachu, so je kowarskemu wuczobnikej Rjenczej tam s kamorczka dwójzy pjenjesy, wscho hromadże 10 mk., kranuł. Israela k khostarni na 3 lěta saßudżichu a jemu czeßne prawa na 10 lět wotrjeknuchu.

Přilopk.

* Sajimawy napohlad ßo wobydlerjam wßy Hartha 16. sept. popołdnju skicżesche, hdyž ßo na tamnische hona powětrowy balon, wot dweju wojakow wobßadżeny, puschczi. S balonoweje gondle lieutenant Wegener, k wětrojěsdnemu wotdźělenju komanděrowany, s jenym wojakom skoczi. Wo ßwojej jěsbje lieutenant Wegener powjedasche, so je pschipołdnju w Barlinje do powětra wotjěł, najprjedy nad Zoßenom a hodźinu posdźischo 1000—1200 metrow wyßoko nad Schlesynskej lecził. Psches mróczele, 500 metrow daloke, je ßo jemu wid na semju wsak, kotryż je ßo jemu hakle popołdnju w 4 hodźinach saßo wotewrił, hdyž bě ßo balon wot wětsika s mróczelow wuhnał. W tymle naprawjenju je 4000 metrow wyßoko nad Turgau lecził a hakle, hdyž bě ßo balon hacź na 1000 metrow dele puschczik, je do prjedawscheho wětra saßo pschischoł a ßo wot njeho 10 mjenschinow po 5 hodźinach do Hartha pschinjeßł. Pódla ßylneje symy a wospjetneho ßněhoweho mjeczela wětrojěsdneju niczo wobczeżowało njeje.

* Wo nowym pólverje „bjes kura", s kotrymż ßu pschi khěżorskich maneverach 20. t. m. tšeleli, ßo nowinam „Hannoverscher Cour." pische: Mjeno „pólver bjes kura" zyle prawe njeje, pschetoż też nowy pólver ßo kuri, hdyž ßo spali; ale rosdźěl mjes starym a nowym je tola jara wulki. Kur ma zyle hinaschu barbu, hacź pola dotalneho pólvera, ma tak rjez bóle barbu nascheho powětra, je wjele czeńschi, wjele mjenje běły a skerje módrojty. Pschi khěżorskich maneverach běsche woßebje sajimawe, so wětr pólverowy ßłaby dym hnydom rosdu. Hižo pola artillerije běsche to jara nadpadne, ale hischcże bóle pola pěschkow, hdyž tucźi ßo w dołhej ßmusy rosßypawschi tšelachu. Tak ßo na pschikkad na kromje lěßa pospochi tšelesche, ale na 400 meterow ani kuska dyma widźecź njebě, so njepschecżel, kotryż na wotdźělenje w lěßu dźěsche, njewjedźesche, hdźe ßo měricź; duż dyrbjachu na ßlepe sboże tšelecź, s czimż ßo bjes dwěła wjele munizije podarmo wutšěla. — Też w Awstriskej pólver bjes kura spytuja a ßu tam wulzy s nim spokojom.

* W kupjelach Ruhla psched něschto czaßom żónska s Barlina se ßwojim pßyczkom pschebywasche, kotryż běsche, kaž ßo sdasche, jeje jeniczka radoscź. W kupjelach poß pódla njeje sa blidom wobjedowasche a ßo też s njej kupasche, na czoż jeho kóżdy krócź do rubjeschczow sesawalachu a do bydła donjeßechu. Junu pak poß skhori a ßlaknu. Ale jeho knjeni, kotraż wot teho dnja w żarowanskej drascże khodźesche, ßo też nětko wot njeho dźělicź nochzyschе; duż morweho pßa do drjewjaneho, s blachom wobbiteho kaschcża pokożichu, kotryż chzyschе żónska ßobu do Barlina wsacź. Ale s teho niczo njebu; pschetoż hdyž chzyschе wona psched krótkim s kupjel wotjěcź, morwy poß tak ßmjerdżesche, so dyrbjachu jeho spalicź, schtoż ßo w pschitomnoscźi jeho knjeni sta. Popjeł pak je ßebi wona ßobu do Barlina wsaka.

* Loni spoczatk nasymy běsche ßo woženjeny schewz Müller se ßwojeho bydła w Brunnje wotßalił. Psched krótkim, po tajkim hakle sa lěto, ßu jeho koscżowz pschi hońtwje w kralowskim lěßu pola Georgengrüna namakali. Niczo wysche wostało njebě, hacź nop a koscże, kotreż pod schtomom rosbrojene leżachu. Po schkórnjach a czapzy spósnachu, so ßu to sbytki schewzoweho cźeła. Postromk, kiž na schmrěku wißasche, na to pokasowasche, so je ßo schewz w ßwojim czaßu wobwěßnuł.

* Barlinski pschißażny ßud je tele dny muża wußudźił, kiž bě wobskorżeny, so je spytał, ßwojej żonje s jědom sawdacź. Wobskorżeny, klampnarski pomoznik Fritz Büttner, chzyschе ßwoju żonu wotbycź, dokelž bě ßo s holzu sesnał, kotrejž bě mandżelstwo ßlubił. Wón bě ju teho dla narěczał, so je wudowz, pokasa ßwojej lubzy a jejnym pschiwusnym row, w kotrymż bě pjecza jeho żona pohrjebano, a listy pißasche, w kotrychż s njesrosumliwymi ßkowami na to spominasche, so je cżežko ßmjertne wopißmo dostacź. So by ßwój wotpohlad dozpił, bě do khosejа, kiž dyrbjesche jeho żona picź, straschny jěd zyankali měschał. Psched ßudom njedoczink wudawasche, so je ßebi s tutym khosejom ßam sawdacź chzył. Hacź runje jeho żona sjewi, so nochze psched ßudom pschecźiwo njemu ßwědczicź, ßwědczenje druhich ßwědkow k temu doßahasche, so jeho pschißażni winowateho spósnachu a jemu khostarnju na pjecź lět pschißudźichu.

* W měscże Gotha ßo wjele kołbaßy dźěła, kotraż je daloko a schěroko ßławnje snata. W někotrych tamnischich kołbaßarnjach kołbaßu w nowischim czaßu do woprawdźitych czrjewow njetykaju, ale do „papjerjanych" czrjewow, wo kotrychż ßo wobkrucża, so ßo w nich kołbaßa rjenje ßucha dżerži, a so ßo njepukaju, byrnjeż ßo kołbaßa bóle warika.

* W Graudenzu je sańdżene dny kokosch spodźiwne jejo snjeßła. Jejo běsche wurjadnje wulke; hdyž jo wotewrichu, pódla bělika a czornika hischcże schtyri mjenesche jejka namakachu, kotreż běchu jeno s kóżku wobczehnjene.

* Żakostny njeskutk je ßo w nozy wot 13. na 14. t. m. w wuherskej wßy Tarlacz stał, hdżeż s wjetscha Walachojo bydła. Tam ßu zyku ßwójbu, kotraż mějesche schěscź stawow, skónzowali a dom wurubili. Rubjeżnizy ßu někotsi bycź dyrbjeli. Schtoż je ßudniske pschepytowanje hižo wujaßniko, ßu ßo rubjeżnizy do domu bohaczka Isaaka dobyli, tuteho a jeho doroscżeneho ßyna nadpanuli a wobeju na kruchi rosrubali. Isaakowa żona s tsjómi dźěczimi do pódlanskeje jstwy cżeknu a durje sa ßobu satyka. Mużskeju skónzowawschi rubjeżnizy durje rosbichu a ßo se ßekerami do żony a do dźěczi dachu, kotreż ßo wobaracź njemóżachu. Wschitke schtyri ßu żałostnje rosrubane. Hdyż je ßußodża nadeńdżechu, běsche jene dźěczo hižo morwe; w żonje a dwěmaj dźěscżomaj běsche hischcże płomjeschko żiwjenja; ale wschitke tsi hižo mrějachu. Mordarjo ßu wjele pjenjes, wschelake drohotne wěży a někotre nalutowarnske knižki rubili, s zyka na 20000 schěßnakow. Njeskutk dokonjawschi ßu do pinzy schli a tam hacź na ranje pili. Skónzowana ßwójba w wokolnoscźi dobreje khwalby njemějesche; pschetoż stary Isaak běsche njeßmilny lichownik, kiž je někotrehożkuli sahubił. Hacź dotal ßu 15 wjeßnych wobydlerjow sajeli; wschitzy ßu Walachojo.

* W měscże Neaplu w Italskej je ßo sańdżenu ßrjedu psches ßylny sliwk wjele dróhow powodźiło. Wokoło 10 hodźin popołdnja sliwk, wot satraschneho wichora pschewodżeny, na město a wokolnoscź padże. Se wschěch stron ßo, wscho powodżo, wodowe hromady k městu walachu. Nusa wobydlerjow ßo wopißacź njeda, dokelž psches 150 khěżow, na wschelakich městach stejaze, hrożachu, ßo saßypnucź. W Kavourskej dróży ßamej ßo 37 khěżow dospołnje póczrje. Wobydlerjo roscżěkachu, někotre dźěczi, kotreż běchu w wohroženych domach wostałe, wohnjowi wobornizy wukhowachu, jene dźěczo pak wulka woda wotwjedże. Mnohe wulke hrody ßu podemlěte, a je strach, so ßo powała; duż ßu ßo wot wobydlerjow wopuschczike. Też w Neapelskich pschedměstach je naczinjena schkoda nimo měry wulka.

* W Besinecze pola Parisa tsi ßotry, hižo starsche samożite żónske, wóndano najprjedy ßwój dom sapalichu, satšělichu na to ßwojeho konja a pßa a ßo skónczńje wschě tsi ßame satšělichu.

* Najnowische je — Eiffelowa wěża s lodu. Podobisnu tejele ßławneje wěże na Pariskej ßwětowej wustajenzy chzedża mjenujzy w Peterburgu lětuschu symu jara wulku a zyku s lodu natwaricź.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Bruno Max, Ernsta Bohuwěra Emila Kunatha, blidarja na Židowje, ß. — Jan August, Jana Ernsta Panacha, knjeżeho pohonćza na Ssokolzy, ß. — Ernst August, Ernsta Brody, kowarja w Nowych Bobolzach, ß. — Ernst Jan, Augusta Kißlika, khěżerja a kamjenjećżeßarja w Rabozach, ß. — Emma Lejna, Jana Augusta Čžornaka, żiwnoscćerja w Delnjej Kinje, dź. — Wylemina Elsa, Gustawa Ernsta Heinricha, fabrikarja na Židowje, dź. — Hana Marja, Handrija Ernsta Gudy, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Hana Theresija, Jana Ernsta Habela, dźěłaćerja w Delnjej Kinje, dź. — Marja Emma, Korle Soly, fabrikarja na Židowje, dź. — Lisbeta Jenny, njemandź. dź. na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Jan Kurt, Franza Marschnera, cżaßnikarja a khěżnika tudy, ß. — Marja Hilżbjeta, Alberta Kunzy, schewza tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 21. septembra: Hana Scholcżiż, Jana Wobada, khěżkarja a dźěłaćerja w Wulkim Wjelkowje, mandźelska, 62 l. 3 m. 11 d. — Jan Kurt, Franza Marschnera, cżaßnikarja a khěżnika tudy, ß., 10 d. — 23. Korla Jaroměr Unger, korćzmař w Sstonej Borschći, 54 l. 8 m. 1 d. — Marja Kirstez, Korle Soly, fabrikarja na Židowje, mandźelska, 31 l. 11 m 16 d. — 24. Minna Augusta, Handrija Jeremiasa, zyhelnika pod hrodom, dź., 2 m. 11 d. — 25. Martha Augusta, Korle Kopjenacża, fabrikarja na Židowje, dź., 2 m. 25 d. — Hańża, Jurja Ssucheho, dźěłaćerja tudy, dź., 10 m. 13 d.

Płaćizna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2364 měchow.		W Budyschinje 21. septembra 1889 wot mk.	np.	hacż mk.	np.	W Lubiju 26. septembra 1889 wot mk.	np.	hacż mk.	np.
Pschenza	běła	9	41	9	88	9	26	9	71
=	żołta	8	94	9	12	8	82	9	18
Rožka	50 kilogr.	8	13	8	59	7	97	8	24
Jećżmjeń	50 kilogr.	7	57	7	86	6	83	7	83
Wowß	50 kilogr.	7	25	7	40	7	20	7	50
Hroch	50 kilogr.	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	50 kilogr.	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	50 kilogr.	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1 kilogr.	1	80	2	20	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	1	80	2	20
Pschenćżna muka	50 =	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	8	50	13	30	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	2	50	3	20
Sstóma	600 =	29	—	31	—	27	—	30	—
Proßata 615 schtuk, schtuka		9	—	21	—	—	—	—	—
Pschenćżne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 47 np. hacż 9 hr. 71 np.; pschenża (żołta) wot 9 hr. — np. hacż 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 25 np. hacż 8 hr. 44 np.; jećżmjeń wot 7 hr. 50 np. hacż 7 hr. 71 np.; wowß wot 7 hr. 5 np. hacż 7 hr. 50 np.

Dražďańske mjaßowe płaćizny: Howjada 1. družiny 64—70 mk., 2. družiny 58—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cżelata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 27. septembra: Rjane.

Derje ßo wopytaza korćzma w Budyschinje, hdźež wjeßny lud wjele wobkhadża, s maßiwnymi twarjenjemi a nowej hródżu je na pschedań. Jenoż ßamokupzy dalsche sshonja pola wobßedźerki **Marje** swudow. **Schützyneje** na hornczerskej haßy 14.

W Rabozach je **żiwnoscź** cżißko 8 s $5\frac{1}{2}$ korzom bjes hospody a wumjeńka na pschedań.

Sporuschk
(mutterkorn)
kupujetaj po kóždej dźělbje po najwyschschej płaćizńje
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.

Wulku dźělbu nowych dwajzentn. měchow po 25 np. pschedawa
H. Leßmann, mydłař
na hornczerskej haßy.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cżinimoj a je porucżamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Cżisty palenz
jenotliwje a w picżelach, każ też wschě dobre družiny każ
jednore a dwójne likěry
porucża jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Na dobrowólne waschnje ma ßo pśches ßudnistwo pschedawacź: 2. oktobra w 11 hodź. dopołdnja Bjenadźiż sahrodnisko żiwnoscź w Splósku, na 5000 mk. taksěrowana.

Na pschedań: W Scheschowje khěża cżißło 36. — W Brěsowje khěżkarska żiwnoscź cżißło 22.

Na pschenajecże: Kowarnja w Budestezach.

Najlěpscha
warna a skótna ßel
je po tunich płaćizńach dostacź w ßelowymaj skadomaj
Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschću
w Budyschinje.

Adolf Rämsch
pschi butrowych wikach
porucża ßwojim cżesćenym wotebjerarjam:
syrup ßłódki każ měd punt po 16 np.,
kandis-syrup jara ßłódki punt po 12 np.,
ßwinjazy tuk, derje ßłodźazy, punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.,
zokor drobny punt po 34, 35 a 36 np.,
kompowy zokor punt po 37 a 38 np.,
zyły zokor punt po 40 a 44 np.,
zyły zokor w klobukach punt po 35 np.,
rjepikaty tobak amerikanski krany punt po 35 np.,
mydło w ryhelach něhdźe 1 punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
masne mydło běłe a żołte punt po 22 a 24 np.

Wosjewjenje.
Wschě **deschcżne mantle, kolomantle, symske mantle** a **pjesle,** na składże hischcże leżaze, nětko, hdyż ßu nowoscże dóschłe, wjele **tuńscho hacż po nutskupnej płaćizńe** pschedawam.
Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Khosej
paleny a njepaleny,
każ też wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscżach a po najtunischich płaćizńach porucża
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Zigary
w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske żórko sa saßopschedawarjow, porucża tyßaz po 20 mk. a dróżscho
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Wschě
kolonialne twory,
khosej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho dostacź pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Khosej
wot najtunischich hacż do najdróżschich družinow w wulkim wubjerku porucża
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

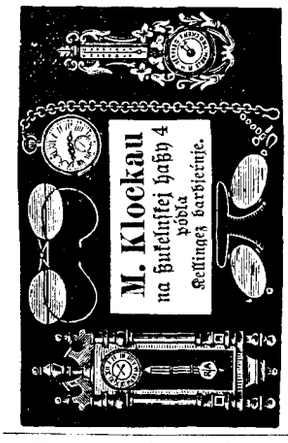

Pschedawa cżaßniki a je też derje porjedża.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, każ też **strowe wólschowe drjewo,** po móżnoscźi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi cżeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaćizńach
mechanika pschadownja w Hajnizach.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po namjecźe herbow leżomnoscźerja **Handrija Ssmoczka** w **Brěsy** maja ßo leżomnoscźe, k jeho sawostajenstwu ßluschaze, jako:

a) **khěžna leżomnoscź**, wopalny kataster cźißko 17B, cźißko 145a sahonskich knihow, fol. 16 leżomnostnych knihow sa Brěsu, 8,1 ara wopschijaza a ſ 12,06 dawskimi jenoscźemi wobcźeżena;

b) **pólna leżomnoscź** cźißko 122c sahonskich knihow a fol. 14 leżomnostnych knihow sa Brěsu Darinskeho podźěla, 27,7 ara wopschijaza a ſe 7,81 dawskimi jenoscźemi wobcźeżena,

kotrejż leżomnoscźi stej na

2900 mk.

wot wjeßnych grychtow takſérowanej,

4. oktobra 1889 dopoldnja w 10 hodźinach

w **mjenowanej khěžnej leżomnoscźi** na dobrowólne waschnje na pschesadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w korczmje w Brěsy wuwißaze, wopißanje leżomnoscźow a pschesadźowanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni prosch a, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w pschesadźujomnej leżomnoscźi seńcź, ßo k ßadźenju samolwicź, ßwoju płacźenja khmanoscź dopokasacź a dalsche wotcźakacź.

W Budyschinje, 10. septembra 1889.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Philippi. H.

P. P.

S tutym ßebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dawacź, so ßym dźenßa ßwoju

pschedawańnju schtrykowanskeho pschedźena a schtrympowych worow

na **9 bohatu haßu 9**

(do domu knjesa cźaßnikarja **Marschnera**) pschepołożił.

Sa dowěrjenje, kotrež je ßo mi pschezo spožczíło, ßo rjenje dźakujo, proschu najpodwolnischo, mi jo też dale dobrocźiwje sakhowacź.

W Budyschinje, 15. septembra 1889.

S najwjetschim pocześcźowanjom

Ernst Scheer.

Turkowske ßlowki
najlěpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow**
po starych tunich płacźisnach.

Petrolej, khěžorski wolij, ripikowy wolij
cźiscźeny,
stearinowe ßwěcźy
w najlěpschej kajkoscźi w wulkim a w małym tunjo porucza
Th. Grumbt.

Khojej

paleny hischcźe po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischcźe po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoź w derje a cźiscźeßklodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucza
Th. Grumbt
w kupnizy a na ßwonkownej lawskej haßy.

Bróstwonz

(kalmus)
běleny a ßyry
kupuje **hrodowska haptyka.**

H. M. Schmidt

na hłownym torhoschcźu

porucza w ßwojej dźěłarni dźěłane

barbunje- puschcźate trajne

a wurjad- nje wulke

pschedeschcźniki

w najrjeńschim modnym wuwjedźenju.

Najwjetschi wubjerk w Budyschinje. Najnižsche płacźisny.

Porjedźenje a poczehnjenje ßo derje a tunjo sa dwě hodźinje wobstara.

Ssadarska a sahrodniska schula
w Budyschinje

porucza ßwój wulki wobstej **ßadowych schtomow** a to ßróstne schtomy a formowe schtomy wschelakoreje druźiny a wubjerneje hódnoscźe. W schtomowni ßo wino njeplahuje. Katalogi darmo a franko.

Jerje

po 3 a 4 np.
porucza
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Barchent k koschlam
hižo po 17 np. hacź k najlěpschim druźinam,
$^7/_4$ **tkaniny k ßuknjam** łóhcź po 28 np.,
cźistowołmjane tkaniny k ßuknjam po 90 np.,
lama dwójzy schěroki po 55 np.,
plüsch k pjeslam,
konjaze pschikrywy wurjadnje tunjo.
Herm. Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy.
Ssobotu 5. oktobra moje khlamy sawrjene wostanu.

Dźiwje kaßtanije a żołdźe

po kóždej dźělbje kupuje
Otto Engert
na snutskownej lawskej haßy 10.

K domkhowanzy a kermuschi

porucza
dróbny zokor, jara tuni,
rósynki, wulke a male,
mandle a koruschki,
khofej, paleny a njepaleny,
wscho w najlěpschej tworje a tunjo

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Spiritus, czisty palenz, jednore a dwójne likěry

po najtunischich płaczisnach porucza
Th. Grumbt.

Zigary

w najwjetschim wubjerku najlěpsche druziny a po najtunischich płaczisnach porucza
Th. Grumbt w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, schampanske haßowe wino, pěnjaze limonady, sodowu a selterssku wodu, teho runja
jablukowe kißało
najlěpsche k zolotwi, k sakładzenju atd. porucza
hornjołużiska haßowa tłóczerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki**
w Budyschinje
na sadnej bohatej haßy 3.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja tez wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczisnach porucza
destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju zo zerbski rěczi.

Zigary.

Dobru a rjenje bělu zo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Tiedemannowa pschihotowarnja sa póstschich pomoznikow w Kielu, ringstraße 55.

Młodzi ludzo wot 15. lěta zo sa hornje pruhowanje derje pschihotuja. Jeli so zo wottyknjeny kónz njedoscżehnje, zyły wuczbny pjenjes wróczu. Hacz dotal je 450 wuczomzow pruhowanje wobstało. Nětkole 350 schulerjow a 30 wuczerjow. 7. oktobra zo nowy kursus sapocznje. Pschipowjedzenje zo bórsy wuprosby, staroba ma zo naspomnicz.
J. H. F. Tiedemann.

W ratarskej schuli w Budyschinje

a w zadarskej a zahrodniskej schuli, s prěnschej sjenocżenej, zo **póndzelu 14. oktobra** 1889 nowy wuczbny kurs sapocznje.
Pschipowjedzenje schulerjow pschijima
direktor **J. B. Brugger.**

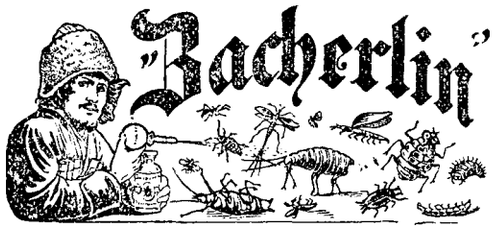

najwubjernische psche
wschě insekty
skutkuje woprawdze s pschekwapjazej mozu a wschu njerodz rucze a tak s wěsta wutupi, so wona **zkěda po zobu njewostaji.**
Psched niczim zo bóle njewarnuje, hacz psched **falschowanym po wasy w papjerje zo pschedawazym** insektowym pólvrom, kotryz njech zo **khróble s „zacherlinom" njepschepósnaje.**
Jenoz w **originalnych bleschach** je „zacherlin" **woprawdzity** a **tunjo** dostacz
w Budyschinje pola kk. bratrow Měrschow,
= = = = Oty Engerta na snutskownej lawskej haßy,
= = = = G. Holda w měschcz. hapt.
= = = = Ernsta Mitascha psched schuleŕskimi wrotami,
= Barcze = = C. A. Lukascha,
= Biskopizach = = Alfreda Böhmy,
= Hrodzischczu = = Friedricha Arnolda,
= Bukezach = = Herm. Kschizanka,
= Wósborku = = J. Rämschez herbow.
Skowny sklad:
J. Zacherl w Winje.

Wustojnych dźěłaczerjow pschi najwyschschej msdze do trajneho dźěła pyta **Voitel,** twarski mischtr.

E. L. Meier, pjezytwarz na swonkownej lawskej haßy 29.

Zokrowy syrup

czisteje zkódkoscze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

2—3 ratarszy schulerjo dostanu dobru pensiju na hkownej drósy czißko 16 po 2 skhodomaj.

Krawskeho
do trajneho dźěła pyta
A. Blank w Hodźiju.

Tyscherskeho
pyta tyscher **E. Měrczin** w Rabozach.

Pohonczow a wotroczkow do zkużby hnydom pyta pschistajaza zona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9.

Wustojny hejtman hnydom abo k nowemu lětu, teho runja rólny pohoncz zkużbu dostanje na **Sarěczanskim knjezim dworje.**

Wotroczk
pilny a ródny, dostanje pschi wyßokej msdze k nowemu lětu zkużbu na knjezim dworje w **Debischkowje** pola Hodźija.

Na jene kubło pola Hodźija zo jedyn strósby prěni a jedyn druhi pohoncz s dobrymi wopißmami pschi wyßokej msdze k nowemu lětu 1889 pyta. Dalsche je shonicz w wudawarni Serbskich Nowin.

Na knjeze kubło w Brěsynje pola Huczinty zo nětkotsi wolazy na 1890 pytaju. Teho runja zo tam ludzo k sběranju běrnow pschi wyßokej akkordnej msdze pschijimaju.

Wuczobnika
pyta pjekarski mischtr A. Stöbe na Lubijskej drósy.

Slub swojeje najmłódsejeje dźowki **Almy** z k. wučerjom **Augustom Kerkom** w Rakecach dowola sebi k wjedźenju dać
W Wulk. Wosyku, w sept. 1889.
Marja zwud. **Mucyna**
rodź. Mitašec.

Alma Mukec,
August Kerk,
slubjenaj.

Ss!

Podpisane towarstwo sebi z tutym dowola, swojich lubych st. k. a k. sobustawy a přećelow k nazymskej skhadźowancy, kotraž změjo so **30. sept.** a **1. oktobra** w **Zitawje,** podwolnje přeprosyć.
Łužiske přědarske towarstwo:
M. Domaška, stud. theol.,
h. t. senior.

2—3 schulerjo dostanu tunju pensiju pola expedienta **K. Voigta** na snutskownej lawskej haßy 6 po 2 skhodomaj.

Zjawny dźak.

Knjezej **Janej Žurej,** kublerjej w Delnym Hunjowje, kotryz je wotmyslenje swojeho zańdźene lěto wusnjeneho nana njebo Pětra Žura, kubleŕskeho wumjeńkarja tam, za našu cyrkej na jeje wołtarnišco po znamjenju, wot wyššeho twarskeho radźićela Mökele k temu zhotowjenym, krasny swěčnik wudźěłać dać, so swobodnje k temu rozsudźiwši kaž ze synowskim čescenjom njebo nanoweje wole tak tež z lubosću k našemu Božemu domej přewjedł a po tamnym Mökelowym znamjenju přez cizlejra Šejlu w Lipsku nanajwustojnišo wudźěłany spodźiwnje rjany swěčnik zańdźenu njedźelu našej cyrkwi darił, so z tym zjawnje **najwutrobniši dźak** wupraja.
W Hodźiju, 25. septembra 1889.
Cyrkwine prjódkstejerstwo
přez
lic. theol. **H. Imiša,** fararja.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Cišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. **Sobotu 5. oktobra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Nětčišchi sozialistiski sakoń, kotrehoż płaćiwosću je so wospjet wot khěžorstwoweho sejma na krótki čas podlěschika, ma po namjecże knjeżerstwa trajnu płaćiwosću dostać. Khěžorstwowy sejm, kiž so 22. oktobra hromadu swoła, směje snadź wo tutym sakonju jednać. Nowy sakoń dyrbi tajki być, so so psches njón jenoż wotpohlady sozialdemokratow pschekaża, niż pak so so swoboda druhich poddanow pschikrótschi. Dale so khěžorstwowemu sejmej sakoń pschedpołoži, po kotrymž so wojerski sakoń na to waschnje pschemèni, so smè němske wójsko město dotalnych 18 pschichodnje 20 armeekorpsow liczić. Dwaj pruskej armeekorpsaj staj mjenujcy w tu khwilu tak sylnaj, so dyrbja so s njeju 4 tworić. Liczba němskeho wójska so psches to njepowjetschi, khiba so budże khěžorstwowy sejm trěbnych offizěrow sa nowaj armeekorpsow pschiswolić dyrbjeć. W nastupanju pjenježnych należnosćow němskeho khěžorstwa je snate, so je wone lětsa wjazy wukhodow hać dokhodow mělo. Njedostatk w khěžorstwowej pokładnizy budże so psches dawki jenotliwych krajow wurunać dyrbjeć. Dokelž so knjeżerstwo boji, so budże nětčišchi khěžorstwowy sejm lědma wschě sakońske pschedłohi wuradźić móz, čas pak, na kotryž je wón wuswoleny, lětsa wuběhnje, so pschihoty činja, so bychu wólby do noweho khěžorstwoweho sejma hižo w saznym naležu wotbywałe a so wot noweho sejma potom tele pschedłohi dowuradźiłe.

— Młódscha sotra khěžora Wylema, prynzesyna Margaretha, so pjecża s danskim prynzom Khrystijanom sluby. Prynz, kiž w dwazetym lěcże steji, w tu khwilu jako prosty wojak w danskej gardże słuži a swoje wojerske pschisłuschnosće jara swědomicże dopjelnja. Wóndano jeho w najwjetschim wětrje a deschcu psched kralowskim hrodom na straži khodźazeho widźachu. Sswój narodny dźeń prynz s dołhim manevrowym marschom swjecżesche, na kotrymž wón hacž do kosćow pschemokny, tak so jemu njewitane njebě, hdyž jeho towarschojo na jeho strowosć s nim woprawdźity danski palenz pijachu. Prynz, kotremuž je jeho korporalstwo jenu tšělbu dariło, je so s zyła psches swoje proste towarschne waschnje, kotremuž też sylnischi kasarmski žort s postorkom njeje, bjes ludom lubuschk sčinił. W bliższim czasu młody jara srótstniwy prynz do offizěrskeje schule sastupi, so by swoju wojersku sdźěłanosć wudospołnił. Dźiwajo na jeho młodosć wotmyšleny slub hischcże sčinili njejsu, tola mataj pjecża prynz a prynzesyna wobostronsžy pschikhilnosć k sebi. Pschi dlěschim rosrěčenju, kotrež je khěžorowa macź s Danskeje so wróćiwschi s khěžorom měła, je so pjecża wo tymle słubje jednako, k kotremuž je prěni nastork wot danskeje kraloweje wuschoł.

Hollandska. Po pschikładże dźěłaćerjow w Londonskich dokach su też pschistawni dźěłaćerjo w Rotterdamje wyschschu msdu žadajo dźěło složili. Tola bjes tym so so Londonsžy pschistawni dźěłaćerjo w sakońskich mjesach dźerżachu, su so czi w Rotterdamje pschikasnjam wyschnosće spjeczowali a so wot sozialdemokratow k nasylnosćam naschćuwać dali. Dokelž strajkowazym polizija wobarasche, dźěłaćerjow nusować, so k strajkej pschisamknuć, strajkowazy na drósy plester wutorhachu a kamjenje do polizistow mjetachu, tak so dyrbjachu czi swoju bróń pschećiwo njeměrnikam trjebać. Někotre wosoby buchu s teżakami a bajonetami sranjene. Skónčnje pak je tola rosumnischi dźěl strajkowazych pschewahu dostał, a je so na shromadźisnje dźěłaćerjow wobsamkło, sozialdemokratow se strajka wusamknuć, měr dźerżeć a dźěłaćerjow wot dźěła dale njewotdźerżeć.

Rußowska. Awstriske nowiny pišaju, so w posledním czasu na Deluim Dunaju nadpadnje wjele ruskich łódźow jěsdźi, a so so w pschistawach hromady pontonow swožuja, tak so móże so wot Ruskich na wjele městnach rucże pontonski móst psches Dunaj natwarić. Też je so ruska wójnska łódź „Sserbija“ pokasała, a dwě druhej wójnskej łódźi so wotczakujetej. Jenotliwi Ruszy po dunawskich krajinach pucżuja, woseobje mnosy Ruszy w bliskosći żelesnych wrotow pschebywaju a tam dźěła, wot awstriskeho knjeżerstwa so wuwjedźaze, wobkedźbuja. Po tych samych nowinach so ruske wójsko w bližschim czasu s tej samej makokalibratej repetěrowanskej Lebelowej tšělbu wobróni, kotraż je w franzowskim wójsku sawjedźena.

Bołharska. Nětčišcheho bołharskeho wjerćha, Koburgskeho prynza, su sebi Bołharjo w swojim czasu po radże a namołwjenju awstriskeho knjeżerstwa wuswolili. Poslednische so tehdy prózowasche, měnjenje rosschěricź, so je Koburgski prynz se samsneho pohnucża do Bołharskeje schoł, haj, so je jeho samo awstriski khěžor warnował, poskiczenu bołharsku krónu pschijeć. Koburgski prynz je bjes tym twjerdsche stejnischczo bjes Bołharami dobył, a nětko so Awstrija dlěje wjazy s tym njetaji, so je wón jejny sakitanz. Hacž runje je wón czišće pschećiwo wuczinjenjam Barlinskeho měra wuswoleny a po tajkim pola wulkomozow, kotrež su Barlinski měr podpisałe, jako jakonski wjerch njepłaćzi, jeho tola awstriske knjeżerstwo jako tajkeho po skutku pschipósnała a sa to dźěła, so by też sultan wobstejazemu porjadej w Bołharskej sakońsku płaćiwosć dał. Hdy by też sultan Awstriskej k woli był, njeby hischcże dozpite było, so bychu wschě europiske wulkomozy sakońskosć wólby Koburgskeho prynza pschipósnać dyrbjeli. W postajenjach Barlinskeho měra so mjenujzy praji, so so bołharski wjerch wot sultana s pschihłoßowanjom wulkomozow wobkrucźi, a so dyrbi tole pschihłoßowanje jenohłósne być. Móże so s wěstosću wotczakać, so Ruska swoje pschihłoßowanje sapowjedźi, haj hischcże wjazy, so by sultanowe wobkrucźenje wólby Koburgskeho prynza dalokoßahaze sćěhwki měło. Ruska je hižo wospjet hrosyła, so by potom wuczinjenja Barlinskeho měra wupowjedźiła. Hdy by pak so to stało, by wulka europiska wójna psched durjemi stała. Sa mózność wójny so pjecża hižo też Bołharska pschihotuje. W knjeżerstwowych a wojerskich kruhach njewschědne hibanje knježi, kotrež je dźeń a sylnische a na to pokasuje, so so Bołharska k někajkemu ważnemu podawkej pschihotuje. Bjes pschestacża so pjecża s Awstriskeje bróńje do Bołharskeje woża. Ministrojo maja poseedźenje po poseedźenju, Koburgski prynz wobješdźuje města a wsy a pschihotuje wobydlerstwo na to, so sebi swobodnosć a njewotwisnosć Bołharskeje bórsy wot njeho nowych woporow požada. Wukas je so wudał, s kotrymž so krajni woborniży wschěch wokrjesow k brónjam wołaju. Pódla teho so žiwje wo swołanju rekrutow rěczi, kotsiž so hacž dotal ženje do měsaza dezembra do służby žadali njejsu, porjadnje

pak hakle w januarje pod khorhoj podadža. Lud ßebi wschě tele wukasy tak wukožuje, so budże wójna ſ Ruskej, w kotrejž ſmėje bołharske wójsko nawdawk, so by 200,000 muži ßerbskeho wójska wotdźeržało, awstriske mjesy pschekrocžicź.

— Pschi wólbach do skupschtiny (ßejma) je radikalna (ratarska) strona ſ njeßmėrnej wjetschinu dobyła. S jich kandidatow je ßo 102 wuſwoliło, ſ liberalnych jenož 15 a ſ dopredkarskich, kotsiž běchu sa krala Milana knježaza strona, ſ zyła žadyn.

Sserbija. Macź młoduschkeho ßerbskeho krala Alexandra, kralowa Natalija, wot kotrejež je ßo bywschi kral Milan, nětko w wukraju pschebywazy, loni dźělicź dał, dokelž jeho lubkowanju ſ druhimi žonami ſ měrom njepschihladowasche, je ßo sańdźenu njedźelu ſ Ruskeje do Sserbije saßo wrócźiła. Pschi jeje pschikhadźe do Beograda je ju we bydlerſtwo hkowneho ßerbskeho měſta ſ njewopißomnym radoscźiwym sahorjenjom do wótzneho kraja witało. Hacž do poßlednjeje haski běchu ßo domy ſ khorhojowej pychu wudebike. Natalija na rjenje wupyschenej kóźi pschijėdźe; nėhdźe 50,000 woßobow wulka ßyła ludźi ju wot pschijėſdneho měſtna k zyrkwi pschewodźesche a ſ kwětkowymi wonjeschkami pscheßypa. Schumjaze juskanje, ßamo pola lohko ßo sahorjazeho ßerbskeho luda ſ rědka tak ßylne, ßo slehnucź nochźesche. S cźim wjetschim sahorjenjom je lud kralowej ßwoju luboscź a pschiwißnoscź sjewił, cźim bóle je nadpanuło, so knježerjo, kotsiž sa cźaß małoletnoscźe krala Alexandra knježerſtwo wjedu, pschi powitanju pschitomni njeběchu. Woni běchu po wujednanjach ſ bywschim kralom Milanom jenož pod tym wumėnjenjom swólniwi, Natalilju jako kralowu powitacź, hdy by wona do Milanowych žadanjow swolika. Tutón chze kralowej wotpuschcźicź, so by na najdlėje jenož schtyri njedźele w Sserbiji pschebywała a ßo potom saßo do wukraja podała. Tajke poſkicźenje je kralowa ſ prawej rosshorjenoscźu wotpokasała. Duž ßo knježerjo jeje pschi jejnym powitanju sdalowachu. W kralowym hrodźe bė wscho cźicho, wschė wokna běchu sawėschane. S nutska hroda pak mėjesche ßo hnujaza szena. Kral Alexander knježerjow nutrnje proschesche, so bychu jemu lubowanu macź wohladacź dali a jemu dowolili, so by jej napscheczo khwatał. Tola krucźe jemu to sapowjedźichu, teź hdyž hórko płakasche a woßebje knježerja Risticza ſ próſtwami nadběhasche. Bjes ludom je pschecźiwjenje knježerjow pschecźiwo kralowej rosshorjenoscź sbudźiło, hacž runje ßo pschepósnacź njemóże, so je knježerjam ruka swjasana, dokelž ßu pschi wotstupjenju Milana ſ tróna jeho wumėnjenja pschijeli. Knježerſtwo ßo ßamo boji, so ßo njespokojny lud ſ mozu do kralowego hroda dobudźe a krala ſ njeho k macźeri wuwjedźe. Duž je ßo hród se ßylnym wotdźelenjom wojakow wobßadźił. Dokelž knježer Rističź ſ kralowej wujednanja njeje dozpicź móhł, nětko knježer Gruicź ſ njej jedna. Kaž pak ßo sda, nochze kralowa zofacź. Wona cźaßej sa ßebje dźėkacź da a nadźija ßo, so pschibėraza ludowa njespokojnoscź knježerjow jej swólniwych sczini. Beogradske nowiny, ſ kraloweje wobrasom pyschene, kralowu se ßwjedźeńskimi postrowami ßkawjachu a wobkrucźachu, so budźe jej lud psches njewobmjesowanu luboscź cźeźke dny sańdźenoscźe sabycź dacź. Tak pišaju „Male Nowiny“: Kralowa Natalija je nascha dobrocźelka. Wona je w naschej intelligenzy ßkód sa nasche ludowe rjemjeßło sbudźiła; wona je nastork k wschelakim žonjazym domskim dźėkam daka, je psches to saßkužbu mnohim khudym ßwójbam wobstaraka a je wukrajej składnoscź daka, ßo se ßerbskimi wudźėłkami sesnacź. A schto dyrbimy wo jeje staroscźiwoscźi k sranjenym ßerbskim wojakam prajicź, kotrychž je troschtowała a wothladała, cźehož dla je jej lud sawidźenja hódne pschimjeno „ßerbska macź“ narjekł! Wona je se ßwojim pschikkadom bjes ßerbskimi žonami horliwjenje w wothladanju sranjenych a khorych wojakow sbudźiła. Kralowej ßamej maja ßo mnohi ßerbscy wojazy dźakowacź, so ßu ßo po ßerbsko-bołharskej wójnje žiwi a ſtrowi domoj wrócźili. Kralowa Natalija je ßwėtej wopokasała, kak móże twjerdy žonin kharakter ßwoju cźistoscź sakhowacź, teź w tym pschipadźe, so mandźelski po njepózcźiwym pucźu khodźi.

Amerika. W ſjenocźenych poknóznych amerikanskich statach ßo w někotrych stronach roscźaze njepscheczelnoscźe bjes bėłym a cźornym wobydlerſtwom pokasuja. Njedawno běchu běli cźornych w jenym měſtaczku nadpanuli a wjele ſ nich morili. Tele dny je ſ nowa k krwawnym pukam doschło. Jeneho bėłeho bundaka, kiž bė w Pratt Mines młodu cźornu žónsku wonjecźeſcźił a potom skónzował, bė polizajſki ßudnik njekhostaneho puschcźił. Tſi sta wobrónjenych cźornych na druhu nóz małe měſtaczko nadpanuchu, jo sapalichu a mnohich cźėkajzych wobydlerjow satsėlichu. Bėłych, kotrychž cźorni sajachu, woni žałoßnje cźwilowachu, doniž njewumrjechu. K postajenju měra je knježerſtwo wojakow do tamnischich stronow póßłało.

Sboże w njeſbožu.

(Pokracźowanje.)

„So bych ßwojej staroj macźeri wobcźeżny njebył“, Pawoł staremu knjesej wotmolwi, „do wschelakich wėdomostnych cźaßopißow pißam. Wyſche teho ßym wjetschi spiß wo herbſtim prawje wudał, kotremuž je ßo wulka khwalba dostała“.

„Ja ßo woprawdźe wjeßelu, so ßym ßo ſ tajkim wobdarjenym młodym cźłowjekom ſesnał. Ale mój ßmój zyle na to sabykoj, wo cźimž po prawom rėcźachmoj. Wy prajeſchcźe, so je pschedßyda pruhowanſkeje kommißije, knjes Wjelk —“

„— woprawdźity wjelk, kotryž, schtož ßkyschimy, wbohich kandidatow njeßmilnje krjuduje a tak lohzy žaneho na pokoj njewostaji, schtóž do jeho paſorow pschińdźe. Wot teho cźaßa, so je wón ſ pschedßydu pruhowanſkeje wyſchnoscźe, je hižo nėkotryžkuli wbohi rapß w pruhowanju pschepanuł. To nichtó njewėri, kak kruty wón je, a wſchitzy jeho jenož njemdreho Wjelka mjenuja.“

„Ssnano tak ſlė njebudźe; schtož wėmy, wjelk jenož hkupe wowzy žerje, a do tych drje ßo Wy licźicź nimacźe“, stary knjes ſnapscheczíwi, ßo schibale ßmėjo, schtož ßo wbohemu Pawokej do zyła njelubjesche.

Sso takle rosrėcźujo pucźowarjej do hkownego měſta doježdźeſchtaj, hdźež ßebi ſdwórliwje wbožemje prajeſchkaj.

„Nadźėjomnje Waß bórſy saßo wohladam“, stary knjes rjeknu.

„Ja budu ßo wjeßelicź“, Pawoł wotmolwi, „hdyž Waß saßo setkam“.

„To rady wėrju. Duž wbožemje!“ stary knjes praji a ßo saßo wußmja, kaž prjedy.

Bórſy na to bėſche ßo wón w cźiſchcźeńzy ſhubił, mjes tym so ßebi Pawoł po ßwój waczok dźėſche a ßebi hoſcźenz pokasacź da, hdźež na khwilu hoſpodu namaka. Zyku nóz ßo jemu wo pruhowanju dźijeſche, a wón ßo rano ſahe ſ hoſcźenza wotßali, so by ßebi nėhdźe w měſcźe tunju ſtwiczku hladał, dokolž ßo ſ dobrej pschicźinu wyßokich płacźiſnow sa bydko w hoſcźenzach bojeſche; tajke wudawki jemu jeho ßkaba móſcheń njedowoleſche. Dołho po měſcźe wokoło błudźiwſchi też ſkóncźnje na wotležanej, cźichej haßy ponižnu ſtwiczku nadeńdźe, zyle tajku, kajkuž ßebi pschejeſche, po tſjóch ſkhodach, ſ woknom do dwora, ſ najrjeńſchim wuhladom na ßußodne tſėchi a wuhnje, hdźež mójeſche bjes dwėla njemyleny wuknucź a dźėkacź.

So by hnydom do ßwojeho noweho bydła ſacźahnucź móhł, schtož jemu woßebitych wobcźeżnoſcźow njecźinjeſche, dokelž wón niczo njemėjeſche, hacž ßwój waczok, chzyſche ßo Pawoł bjes komdźenja do ßwojeho hoſcźenza wrócźicź. Hołk na dróhach, kotrehož wón ſwucźeny ujebė, bėhanje, cźiſchcźeńza a měſcheńza wulkeho měſta jeho pohkuſchi a rosvjerſchi; jow bėſche telko widźecź a ßkyſchecź, so wocźi a wuſchi lėdma doßahaſchtej, a ſo wón pſchi tym ßwój ſtrach pſched pruhowanjom ſ najmjeńſcha na khwilku ſabu.

Zyle ponurjeny do žiweho hibanja koło wokoło wón njeßkyſcheſche, ſo pohoncź na njeho wokaſche, kotryž móżeſche ſejhrawazeju konjow woßobneho wosa lėdma we wuſdźe ſdźerżecź. Hakle hdyž ßo ßylnaj młodaj konjej Pawoła nimale dótkaſchtaj, wón rucźe do boka ſkocźi, so by ßo ſtracha ſminuł, kotryž jemu hrożeſche. Zónſkej, kotrejž w wosu ßedźeſchtej, wobſtarna žona a ſchikowana młoda holza, wótſje ſakſchicźeſchtej.

Na njeleposcź młodeho cźłowjeka ſelo pohoncź ſa wuſdu ſcźeże a hnėwny w njeprawym cźaßu ſ kſchudom do njewinowateju konjow rubnu. Konjej ſtawacź pocźeſchtaj a ßo ſ zyłej mozu ſatorhnuwſchi wós w stronu ſchwyrnuſchtaj; wós budźesche ßo bjes dwėla ſwrócźił a ßo rosbił, njebudźeſche-li Pawoł ſ rėdkej pschitomnoscźu ducha a wſchón ſtrach ſabywſchi njemdreju konjow ſa wuſdu hrabnuł a wſchitke mozy napinajo jeju ſdźerżał, so ßo njeſpkóſchiſchtaj.

W ßwojej horliwoscźi wón ßwojeho žiwjenja kedźbu njemėjeſche, ani njemdroſcźe ſpkóſchiweju konjow, kotrajž do njeho pjerjeſchtaj, a jeho ſe ßwojimi kopytami na sboże jenož lóhzy na cźole raniſchtaj; tola pak jemu krej w cźeŕwjenych ßmuhach po wobliczu cźecźeſche. Hakle ſ pomozu pohoncźa a druhich ludźi, kotsiž běchu mjes tym pschibėżeli, ßo jemu radźi ſakhadźazeju konjow ſměrowacź, na cźož žónſkej ſ wosa wulėſeſchtej.

Rady budźeſche Pawoł dźakprajenjam teju žónſkeju a wcźipnoſcźi luda, kotryž bėſche jeho wobſtupił, cźeknuł; ale dokelž bėſche ßo tak roshorił a telko krwė ſhubił, jeho womora wobja. Hdyž wón ſa khwilu saßo k ßebi pschińdźe a wocźi wotewri, ßo jemu ſdaſche, ſo je wo ßnje. Wón bėſche w jara woßobnej ſtwė na mjehkim židźanym lėhwje pod rukomaj lėkarja, kotryž bėſche mjes tym jeho rany wobhladał a ſawjaſał.

Pódla njeho tej žónskej stejeschtej w towarstwje starscheho knjesa s dobrocziwym mjeswoczom, kotryž s pschecželnym dźělbraczom na njeho hladasche.

„Rana", lěkař praji, „wjele na ßebi nima; sa někotre dny zyle sažije."

„To mje wutrobnje wjeßeli", dobrocziwy knjes dźesche, ßo k Pawokej wobrocziwschi. „Wam je tola lěpje?"

„Zyle derje", Pawok wotmolwi, „so Waß dlěje wobcžežowacz nochzu".

„Schto ßebi myßlicže? Wy scže mojich lubych s najwjetscheho stracha wumóhł, sa czoż budu Wam wěczńje dźakowny."

„Schtož ßym czinił, sawěrno rěcze hódne njeje. Kóždy druhi by na mojim měsce to ßame czinił."

„Ně, ně!" starscha knjeni sawoka, na kotrejž běsche pschětraty strach hischcže widźecz. „Wy scže ßo najwjetschemu strachej wustajił, so byschcže njemdreju konjow pschemóhł. Bjes Waß budźechmoj wěsce shubjenej byłej. Wy běschcže naju jandźel pěston, kotrehoż běsche namaj Bóh tón Knjes w prawym czaßu póßłał."

Schtož macz se ßłowami wupraji, wocži rjaneje dźowki, kaž ßo sdasche, wobkrucżeschtej; zyła luboscziwa ßwójba Pawokej najpschecželnischu kedźbliwoscz wopokasowasche; duž wón, so by ßo njesdwórliwy njesdał, hischcže khwilu w domje bohateho a wschudźom czesczeneho kommerzielskeho radźiczela Karina wosta, kotrehoż dźakownosczu běsche ßebi wón, kaž bórzy shoni, se ßwojim smužitym skutkom w wyßokej měrje saßłužił.

Tajke podawki samója, so ßo wutroby wotewrja, ßo dusche spschecžela, a so mjesy spanu, kotrež hewak towarstwo dźěla. Pawoka kaž stareho, dobreho pschecžela w domje pschijachu, a też wón ßwoju swuczenu bojasliwoscz wotpokoži. Khróble wón s kommerzielskim radźiczelom wo ßwojich wobstejnosczach a wo ßwojim pschichodźe rěczeschе, se žónskimaj pak wo žiwjenju w małym měsce a pschede wschěm wo ßwojej dobrej maczeri, na kotrejž s najnutrnischej lubosczu wißasche. Pschecželne pscheproschenje, so by se ßwójbu ßobu wobjedował, pak njepschija, dokelž jeho rana tola trochu bolesche. Sa to dyrbjesche kommerzielskemu radźiczelej ßlubicz, so jeho w jeho lětnim hrodźiku psched městom pschichodnu njedźelu wopyta a s nimi powobjeduje.

Hdyž jim wón skónczńje wbožemje praji, jemu knjeni kaž staremu snatemu pschecželnje ruku poda, a też Hańża, jeje dźowka, po jeje pschikładze czinjesche, pschi czimž ßo nježnej liży rjaneho holecza trochu saczerwjenischtej. Kaž wo ßnje Pawok do hosczenza dźěsche, hdźež sapłaczi, schtož mějesche sapłaczicz. Waczok jemu dźěławy muž do noweho bydła donjeße; tudy hakle jeho bolosczu na czole na to dopomni, schto je ßo s nim stało.

Hdyž pak pó jstwě khodźo do schpihela na sczěnje pohlada, ßo wón stróži, kajke mějesche mjeswocze. Na czole czorny plestr na jeho ranje leżesche; jeho lěwe wóczko ßo we wschěch barbach pißanjesche, a wulka kula jeho wobliczo wohidźesche, kotrež hewak hrosne njebě.

„Tajke něschto móże ßo jenoż mi stacz", wón sdychowasche. „Ja mam tola pschezo a wschudźom njesboże. S tajkim mjeswoczom ßo nihdy na drósy pokasacz njemóju, ani ßo ßwojim examinatoram pschedstajicz. Czi dźě bychu ßebi myßlili, so ßym najhórschi biczł."

Na sboże ßo s pomozu ßrědkow, kotrež běsche lěkař radźił, módrjenzy a kula hižo sa někotre dny shubichu. Hdyž dha dyrbjesche doma ßedźecz, Pawok tele dny wuži, so by ßo na pruhowanje, kotrež hakle mějesche na nowy tydźeń bycz, dopschihotował. Mjes tym běsche ßo jeho mjeswocze saßo zyle wujaßniło, a wón mózesche pschecželne pscheproschenje kommerzielskeho radźiczela, kotryž ßo wschěbnje sa nim napraschowacz dasche, pschijecz.

Postajeny dźeń ßo wón staroscziwje hotowasche, ßo nowu pruhowansku ßuknju prěni krócz woblecże a ßebi czeńke běłe rubjeschko wokoło schije swjasa, schtož pak jemu wjele prózy czinjesche, dokelž běsche doma dobra macz tole dźěło pschezo wobstarała była. Skónczńje ßo jemu ßekla radźi, kajkaž dyrbjesche bycz, a wón ßo na pucz nastaji do Karinoweho hrodźika, kotryž w tak mjenowanej swěrinskej sahrodźe psched wrotami hłowneho města kaž na kraju leżesche.

Na žane wjetsche njesboże Pawok dźenßa skorzicz njemóżesche, khiba na tu maku njelubosnosczu, so budźesche ßo w khłódnych khodach wulkeje sahrody pschi ßamom sabłudźił. Wón wschak někajke bertlik hodźiny posdźe pschińdźe; njedźiwajzy na to jeho Karin a jeho ßwójba jara wutrobnje witasche. Towarstwo wulke njebě; jenoż bliższi pschecželojo doma běchu pschischli, mjes nimi też Karinez domjazy lěkař, sanitatski radźiczel Holm. Jako nowy hóscz, a tón dźeń woßebje ßławjeny, dyrbjesche Pawok sa blidom pódla kommerzielskeho radźiczeloweje dźowki ßedźecz, schtož jemu wěsce njelubo njebě, dokelž ßo jemu schikowana Hańżka wulzyschnje lubjesche.

Někotre schkleńzy wina a pěkna luboscziwoscz jeho rjaneje ßußodźineje jemu khróbłosczu spožczichu, kajkejež wón hewak njesnajesche, a tak pschijomnje na njeho skutkowachu, so sabawa ani wokomika njepopschesta. Ssebi ßamemu sa dźiw wón pschi tym wjazy ducha a wjetschu srěczniwosczu wopokasa, hacz budźesche ßebi hdy myßlił, so jeje wobßedźi, k czemuž wschak wabjaze ßußodstwo luboscziweho holecza najwjazy pomhasche.

Wonaj ßo hischcže horliwje rosrěczowaschtaj, hdyž kommerzielski radźiczel k jeju wobžarowanju staże, s czimž běsche hosczina skónczena, na czoż towarstwo do ßußodneho salona khosej picz dźěsche. Na nanowe žadanje Hańża rada někotre spěwy s pschewodom klavěra spěwasche, kotrež ßo pschitomnym wulzy spodobachu a Pawoka do zyła sahorichu, schtož też ji wón s wocžomaj a se ßłowami jaßnje wupraji.

„Ssměm-li po Waschich ßłowach ßudźicz", wona ßo pschecželnje ßměwajo dźesche, „dha ßo Wy ßam na hudźbu wustejicże".

„Ně", wón ponižnje wotmolwi, „ja ßym jara ßłaby hudźbnik, runjež wumělstwo pschе wscho lubuju".

„To chzemy bórzy wohladacz. Na moju prósstwu, so nam pruhu ßwojeho dara pokasacże, ßo mi sapowjedźicz njeßměcże."

„Schto ßebi myßlicże, czesczena knježna?" wón trochu sastróżeny snapschecżiwi. „Do zyła na to pschihotowany njejßym, w zusym towarstwje spěwacz."

„Jow mjes zusymi njejscże, ale mjes dobrymi pschecželemi."

„To wschak, ale —"

„Wy dozpějecże, so ßo woprawdźe na Waß roshněwam, hdyž ßo dlěje wotwlakujecże." (Pokracžowanje.)

Tsi ßłowa žiwjenja.

Hłóß: Jesuß moja nadźija atd.

Sßłowa tsi ßu w žiwjenju,
Te nas wjedu k Božom' měru,
Snajemy jich dobrotu,
Dha też dźeržimy je ßwěru;
Wukúmy dha je prawje snacz,
Sbóžnosczu mózemy s nich bracz.
Prěnje ßłowo wěra je,
S wěry mózesch sbóžnosczu dostacz,
S wěry pschińdźe žiwjenje,
Hdyž chzesch pschi Jesußu wostacz,
Dostacz krónu njebjesku
S wěry tu sa twoju msdu.
Henoch Bohu wěrił je,
Wón bu žiwy k njebju wsaty.
Abraham bě poßłuschny,
To bě jemu s wěry date.
Noah w kaschczu sdźerža ßo,
Dokelž Bohu wěrił jo.
Człowcże, wěř, budź pobožny,
Bóh czi placzi wschitko derje,
Poßłuschny budź jemu ty,
Wón cże sdźerži jara rjenje,
Tam we kraßnych njebjeßach,
Tam ßy w wěczńych wjeßelach.
Druhe ßłowo luboscz je,
Luboscz k nam wot Boha pschińdże,
Luboscz wěru pschinjeße,
S njej ßo rjenje k njebju póńdże;
Bóh je naß tak lubował,
So je ßwojoh' ßyna dał.
Lubujmy ßo bjes ßobu,
Luboscz njeje ßamopaschna,
Sraduje ßo nad tobu,
Bližschemu też njeje straschna;
Luboscz njeje sawistna,
Snjeße wschitke czerpjenja.
S luboscžu, o człowcże, ty
Smějesch na semi měr tudy,
S luboscžu też w njebju ßy,
Hdyž ty wostajisch te brudy,
Kotrež ßwětna luboscz da
A czi samknje njebjeßa.
Tsecże ßłowo nadźija,
O kak kraßne troschtne ßłowo!
S nadźiju ßo sbóžnosczu da,
Ta naß wjedże pschezo s nowoh'
K Bohu, wěricz, lubowacz,
S nadźiju ßo troschtowacz.
Nadźiju měj na Boha,
Dowěř ßo 'mu wschitkón rjenje,
Wón czi s nusy wupomha,
Hdyž ßy tudy wustał wjele,
Sa joh' wulku dobrotu
Měj ty k njemu nadźiju.
Nadźiju njech człowjek ma,
S nadźiju ßo ßymjo ßyje,
Kraßne wschitko sesthadźa,
S nadźiju wscho rjenje tyje,
S nadźiju też póńdu tam
K tamnym wulkim wěczńym žnjam.

Wěra, luboscz, nadźija,
To ßu te najrjeńsche ßłowa,
Wjedu tebje do njebja,
Shonicz dyrbisch pschezo s nowa,
So, schtóž te tsi ßłowa ma,
Sbóžny je tam bjes kónza. Ernst Helaß.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pjatnateho oktobra ßo bliži, tón dźeń, na kotrymž wulki dźěl nascheho Sserbowstwa s nowa to prawo smeje, ßwojeho sastupjerja wusmolicz na krajny ßejm w Draždźanach. To je czeßne prawo, kotrež je nam krajna konstituzija pschinjeßła. Tuto

cžeßne prawo ßwĕru wužiwajmy, lubi ßerbšzy bratśja! Njech nam Sserbam nichtó tón porok njeczini, kaž bychmy lĕni, saśparni, njerodźaze stawy naścheje Sakśkeje byli, nĕ, widźicź dyrbi bycź, so wĕmy ßebi ßwoje wólbne prawo k sbožu naścheho wótzneho kraja wyßoko ważicź. Naśch lubowany kral, kiž je ßo na ßwojim Wettinśkim jubileju na luboścziwym hołdowanju ßwojeho ßerbśkeho luda wutrobnje śwjeßelik, dyrbi też nĕtko wohladacź, so jeho lubi Sserbjo po jeho krajnowótznej woli ßwĕru a derje wuśwola. Duž, lubi Sserbjo, śwjeßelmy jeho kralowśku wutrobu ś bohatym konśervatiwnym wuśwolenjom. Njewostań nichtó prjecź a njerosbroj nichtó ßwój hłóß. Duž dha wśchitzy, kotśiž do 5. wólbneho wokrejßa ßkuśchamy, wuśwolmy jenohłóßnje w Bożim mjenje śaßo ßwojeho dotalneho konśervatiwneho śapóßkanza k. kublerja **Kerka** w Rodezach. Wón je naß hižo wjele lĕt ßwĕru a derje śastupował a je naścheho połneho dowĕrjenja hódny a dostojny. Jeho, jeho śaßo wuśwolmy!

— Ssami se ßwojimaj woczomaj ßmy ßo „pścheßwĕdczili, so je tón wulkotny ßwĕczńik, kotryž je k. kubleŕ J. Zur w Delnim Hunjowje śa Hodźijśku zyrkej wudźĕkacź dał, wulzuśchnje rjany a jara woßebny. Tón ßamy ßkawny zyrkwiny twarz, kiž bĕ pśched nĕśchto lĕtami śnamjo śa nowy Hodźijśki wołtaŕ śesnamjenik, k. twarśki radźiczel Mökel, je też śnamjo śa tutón nowy ßwĕczńik na žadanje njebo P. Zura śestajał. A po tutym śnamjenju je nĕtko ßkawny „ziślejrśki" miśchtr, kiž je hižo też w naśchej Łužizy derje wuwołany, k. Ł. Schejla w Lipśku, tón ßwĕczńik ś nadobnej wuśtojnoścźu wudźĕkał ś cźiśteje wußwĕtleneje brongsy. Tón ßwĕczńik wobśteji ś dweju wumjeŕšzy kraßneju wĕnzow, nad kotrymajž wyßoko horkach rjana króna wißy. Delny wĕnz je pyścheny ś dwanacźimi ßwĕtkobrunymi wrotkami, kotrež dwanacźe tak mjenowanych filijalow krónuje, a delnje boki ßu śe śtotobrunym liśczom wudebjene. Tón ßwĕczńik je śa dwanacźe tołśtych ßwĕzow naprawjeny; po pścherĕśku mĕri $1\frac{3}{4}$ metra a po wyßokoścźi 1,80 metra.

— Druhdy ßo na to śkorži, so ßo petrolejowa lampa jara kuri, a so ßo wjele ßužoha śpali. Teho móżeśch ßo śminucź, hdyž ßužoh, prjedy hacź jón do lampy ścźehnjeśch, w prawje ßylnym kißale namocźiśch a jón śaßo wußußiśch, prjedy hacź ßo do lampy ścźehnje. Tajki ßužoh ßo cźi njekuri.

— W wśchelakich śtronach je lĕtßa ratarśtwo woprawdźe bite. K śchpatnym žnjam nĕtko hiśchcźe khoroścźe bjes śkotom pśchińdu. Śkoro po zykej Sakśkej ś mĕśtnami howjaśy śkót na pokhromu (Maul- und Klauenśeuche) khori. So by ßo khoroścź śamiesowała, ßu ßo śa bliżśchi cžaß wot wyśchnoścźe śakaśake śkótne wiki, bjes druhim w Kamjenzu, Krakowje, Kinsbórku a w Biśkopizach, wotdźeržecź. Hiśchcźe bóle hacź w Sakśkej pokhroma w druhich nĕmśkich krajach bjes howjaśym śkotom śakhadźa. S Braunśchweigśkeje pißaju, so je tam w wjazy hacź 30 wßach pokhroma wudyrika a hiśchcźe hórśche powjeścźe ś narańścheje Pruśkeje pśchikhadźeja. Duž ßo boja, so ßo nĕtcźiśche wyßoke mjaßowe płacźiśny hiśchcźe bóle powyścha, a so dźĕławemu ludej śkoro wjazy móżno njebudźe, ßebi dyß a dyß cžaśtku mjaßa kupicź.

— Ptacźki kojicź je ßamo śa poliziju druhdy trochu cźeźka wĕž. Hižo wjazore dny łakaśche Budyśka polizija na dweju „ßtroweju" ptacźkow; bĕśchtaj to dwaj hólzaj, jedyn wĕśty Sander, kotryž je jutry hakle śe śchule, a druhi śchulśki hólz Kahle. Wobaj śrĕcźeśchtaj ßo k wśchelakim pakoścźenjam a śawjedźiśchtaj k temu też druhich śchulśkich hólzow. Na polach kranuśchtaj łakowe hłowcźki (n. pśch. na pole mĕśchcźańśkeho kublerja Rjencźa) a jenemu śeminarśkemu wucźomzej śpytaśchtaj cžaßnik ś dybśaka wutorhnucź; tola dokelž ßo rjecźas rośtorže, ßo jeju pśchedewśacźe njeporadźi. Dale dźĕśchtaj na rĕśak tudomneho cźĕßliśkeho miśchtra Hołbjana. Tam bĕ pśched cžaßom Kahle widźał hdże tamniśchi tepjeŕ ßwój cžaßnik powścha. A dokelž tam tepjeŕ runje njebĕ, a dokelž bĕchu durje jeho khĕžki śamknjene, dha ś wotewrjenym woknom nuts śaléśeśchtaj a cžaßnik kranuśchtaj. Potom śpytaśchtaj jón pola jeneho mĕśchcźańśkeho cžaßnikarja pśchedacź. Wśchĕ ßwoje nakranjene wĕzy khowaśchtaj w śemi a w nozy njepśchińdźeśchtaj domoj ale nozowaśchtaj w fajmach. Hdyž pak ßo pjatk pśched tydźenjom deśchcźik trochu kidaśche, ßo jimaj wjazy wonka njeśpodobaśche, a teho dla śaléśeśchtaj na jenu ßynowu kubju. Tutu śkhowanku Sanderowy mjeńśchi bratr poliziji pścheradźi a tak mkodeju ślóśtnikow popanuchu a jeju ś powjaśami śwjaśaneju pśches mĕśto do bĕtrliny dowjedźechu. A tajkim njeporadźenym dźĕcźom ßo hiśchcźe huśto doścź wot ßameju śtarścheju pomha.

— Pißachmy hižo, so, dokelž je pola naß mjaßo nĕtkle tak drohe, amerikanśzy pjenježniży śpytuja żiwy śkót ś Ameriki k nam pśchiwożowacź. Sańdźene dny ś łódźu wulke śtadło śkotu ś Ameriki do Hamburga pśchijĕdźe. Wot 110 wołow bĕśche jich 10 duzy po pucźu kónz wśako, so dyrbjachu je do morja śmjetacź; dwaj wołaj bĕśchtaj ßebi śadnej noży śłamałoj, duž dyrbjachu jeju w Hamburgu rucźe śarĕśacź; nĕkotre druhe woły ßu śkhorike. Duž amerikanśzy pjenježniży wocźakowaneho dobytka njeśmĕja a ßnano bórży pśchestanu śkót ś Ameriki k nam wośycź.

— Zitawśka mĕśchcźańśka rada je pśched krótkim khĕžorśtwowe kanzleŕśtwo wo to proßyła, so bychu ßo Zitawje te ßame pśchiśwolenja w naśtupanju pśchiwożenja a rĕśanja wuheŕśkich ßwini cźiniłe, kaž na pśchikład wĕśtu Pirnje. Tale próśtwa je ßo ś krótka wotpokaśała. Na to ßu Zitawśzy mĕśchcźańśzy wukaśanzy hiśchcźe ras wo tejle wĕzy wuradźili a wobśamkli, so by mĕśchcźańśka rada hiśchcźe ras a to pśches śakśke miniśterśtwo wuśkutkowacź śpytała, so ßmĕłe ßo do Zitawy pod tymi ßamymi wumĕnjenjemi wuheŕśke ßwinje pśchiwośycź, kaž do Pirny. Wot wśchitkich rĕcźnikow ßo pśchi tym wuśbĕhowaśche, so ßo nĕtcźiśche wobśtejnoścźe śa Zitawu, kotraž je na pśchiwożenje zyroby ś Cźech pokaśana, na dlĕźśchi cźaß dźerżecź njedaďa. Pśchi wśchĕm tym pak ßu cźi knjeża ś tym śmylili, so ßu konja pśchi wopuśchi gratowali. Woni budźichu ßo hnydom na śakśke miniśterśtwo wobrocźicź dyrbjeli, kotrež by ßo wĕścźe prózowało, pśchimjeśnemu wobydleŕśtwu pomozne bycź. Nĕtko wśchak je śakśkim wyśchnoścźam wĕz trochu pocźeżena.

— Se ßerbśkeje pcźólniży. Naśyma je ßwoje knjejśtwo naśtupiła a pcźołki pśchihotuja ßo po cźeźkim lĕtnim dźĕle k śymśkemu wotpocźinkej. Te, kotrež bĕchu na wrjóßowej paśtwje w holi, je pcźołaŕ lĕtßa ś wulkej radoścźu domoj wrócźił, wśchako bĕśche kóždy kołcź derje noßył, w pścherĕśku 25—30 puntow, jedyn wjazy, druhi mjenje. Najwjazy, kaž ßłyśchach, je 57 puntow byko, śchtoż je jedyn kołcź nanoßył, najmjenje 5 puntow. Pśches cźo tajkile rosdźĕl? Po mojim mĕnjenju ma to tśi pśchicźiny: 1. Wjele dźĕłacź móża jenoż ßylne kołcźe. Schtóż ma w ßwojej pcźólniży kołcźe na wubjerk a wśchĕ njecha dele do hole dowjeścź, tón wupyta ßebi najßylniśche a ßłabuśchke wośtaji doma śtejo. Dokelž mĕjach lĕtßa runje hiśchcźe rum na wośu, wśach też jedyn zyle ßłaby rojik ßobu, w kotrymž ßo hakle śa tydźeń mkode pcźoły wulahnuchu. Byli paśtwa hubjena była, bych jón traśch móhł lóźśchi domoj pśchiwjeścź a bych jenoż nĕśchto pcźołow wjazy mĕł. Tak pak bĕ tola, dokelž bĕ paśtwa lĕtßa wurjadnje dobra, hiśchcźe na 5 puntow nanoßył. 2. Tak dołho hacź ßam ßwoje kołcźe do hole wożu, ßym naśhonił, so ßo cźorne pcźoły (naśche domjaze a limburśke) lĕpje na wrjóß hodźa, dyžli żołte (italśke a wśchĕ ś južnych krajinow.) Tak bĕ n. pśch. lĕtßa jedyn kołcź ś cźornymi pcźołami, hacź runjeż bĕ wjele ßkabśchi hacź jedyn śe żołtymi pcźołami, tola 10 puntow wjazy nanoßył, dyžli tónle a 3. dźĕłaja roje śtajnje lĕpje na holi dyžli śtare kołcźe. Połne płaśty ßu rjanoścźe pucźowanja do hole. Nĕtko pak hórkoścźe! Wrjóßowy mĕd je khĕtro kruty a śeśchkodźi pśchi dołhej śymje pcźołam, so śkhorja a na lĕto druhdy wumru, woßebje żołte pcźoły. Kak hodźi ßo tomule njedośtatkej wotpomhacź? Jenoż pśches to, so ßo w śymje ś tymle mjedom njeżiwja. Teho dla cźinju ja takle. Tak rucźe, hacź mamy w póśdniśchej naśymje hiśchcźe nĕkotre rjane dny, dam ßwojim pcźołam, kotrež ßu mjes tym wśchón njeśaśchpundowany mĕd hižo pśchetrjebake a też panki w śymśkim lĕhwje ś dźĕła wuprósdnili, nĕkotre puncźiki zyle huśteho zokora — (židki by kołcź śa śymu jenoż mokry cźinił) — tutón śnoścha ßebi do lĕhwa a dokelž jón wjazy njeśaśchpunduja, pśchetrjebaja jón najprjedy a njenapjelnja ßebi cźrjewa śahe ś njerjadom wrjóßoweho mjedu. — Dali Bóh, dha po žadanju wśchelakich pcźołarjow ś Njeśdaśchcz, Budeśtez atd. ßerbśki pcźołaŕ śaßo njeśdrĕmnje, ale kóždy tydźeń pcźołarjam nĕśchto poda! (Sserbśki pcźołaŕ.)

— Po zykej Sakśkej a Schleśynśkej je sańdźenu ßrjedu ßylny deśchcź panuk. W Schleśynśkej ßu pśches njón rĕki telko wody nabyłe, so ßu pśches brjohi śtupiłe. W Hirschbergu bĕ na pśchikład zyłe pśchedmĕśto powodźene.

S Hodźija. Bjes žadne ßwjedźenje cźłowśkeho żiwjenja ßkuścheja pokśtałĕtne jubileje, njech ßu jubileje mandźelśtwa, śaśtojnśtwa abo wobßedźeńśtwa. Śswjedźeń tuteje tśecźeje rjadownje ßwjecźeśche tu sańdźenu njedźelu k. kubleŕ Laraß we wśchej cźichoścźi. Ale bjes jeho wole bĕ ßo tola śaßkyśchako, so je ßo ś tym dnjom runje pokśta lĕt pominuko, so tu jako wobßedźeŕ a kubleŕ ßwoje hośpodarśtwo śapocźa. Duž pśchedßyda Hodźijśkeho druheho ratarśkeho towarśtwa, kiž je też pśchedßyda Hodźijśkeho lokalneho „Towarśtwa Sserbśkich Burow", knjes wicźeżny kubleŕ J. Ssmoła śe Spytez, ś wubjerkownikami kk. kublerjom Kśchiżanom, hoścźenzarjom Bräuerom, khlamarjom Mrósom ś Hodźija a kublerjom Libśchu ś Hornjeho Hunjowa w jubilejśkim domje śaśtupi a ś rjanej dlĕźśchej ßerbśkej ßwjedźeńśkej rĕcźu k. jubilara pośtrowi a jemu liścźinu cźeßneho ßobuśtawśtwa

ßwjedźeńšzy pschepoda. To bě wscho jara duschne, wutrobu wokschewjaze. Bóh luby Knjes žohnuj dale Laraßez dom a ßwěrne ßerbske sjenoczeństwa!

S Hrodźischcźa. Pschi kraßnym wjedrje ßwjeczjesche Budyske poboczne Gustav-Adolfske towarstwo sańdźenu njedźelu w naschim hacz nanajrjeńscho wupyschenym Bożim domje ßwój lětuschi ßwjedźeń. So ßo stawy naschoje woßady a też ßußodnych woßadow na tutón ßwjedźeń wjeßelachu, wobßwědczišche nam nasch hacz do poßlednjeho městacźka wobßadźeny Boži dom, haj wjele kemscherjow dyrbjesche w ßerbskej Bożej ßłužbje hischcze pschi lawkach stejecź. A sawěscze něschto wutrobu wokschewjaze poskiczi nam tón ßwjedźeń. Popołdnju w 2 hodźinomaj poda ßo cźah duchownych a zyrkwinskich pschedstejiczerjow pod swonjenjom naschich kraßnych swonow wot fary do zyrkwje, a ßerbska Boża ßłužba ßo sapocza. W njej spěwaschtaj liturgiju do prědowanja nasch duchowny k. farar Mrósak a po prědowanju k. farar Kalich pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje. Sswjedźeński prědar bě k. farar Kubiza s Bukez, tutón mózny prědar s naschoje ßußodneje woßady, kotremuž ßo też w naschej woßadźe poradźi, psches ßwoje s wutroby wukhadźaze ßłowa do wutrobow poßłucharjow sańcź a jich wschitkich sa Gustav-Adolfske towarstwo sahorjecź, tak so s wjeßelej wutrobu ßwój dźakny wopor pschinjeßechu. Sa podłožk ßwojeho prědowanja mějesche wón po ßłowach ßwjateho japoscht. Pawoła na Ephes. 4, 15. 16: Budźmy prawje ßwěrni na luboscźi; 1. roscźmy na tym, kiž ta hłowa je, to je Khrystuß, 2. pschińdźmy jedyn druhemu k pomozy po samoženju, 3. cźińmy, so cźěło roscźe a ßo ßamo twari. Psched zyrkwinymi durjemi po Bożej ßłužbje shromadźena kolekta wunjeße 111 hr. 48 np.; swjeßelaza misda sa cźeźke dźěło. — Popołdnju w 4 hodźinach sapocza ßo potom němska Boża ßłužba a też jow cźehnjechu duchowni a zyrkwini pschedstejiczerjo hromadźe do Bożeho doma. Liturgiju spěwaschtaj do prědowanja k. farar Garbar s Kotez a po prědowanju k. farar secundarius Großmann s Budyschina. Sswjedźeńske prědowanje běsche tón w naschej Łužizy derje snaty a lubowany wyschschi zyrkwiny radźicźel Keller s Budyschina luboscźiwje na ßo wsak. A sawěscze, schtož wón nam w ßwojim kraßnym prědowanju pschipowjedasche, dyrbjesche kóždu wutrobu, kotraž běsche hischcze twjerda napschecźo Gustav-Adolfskemu towarstwu, smjehcźicź a kóždu ruku sa dźakny wopor wotewricź. Sałožk jeho prědowanja bě po Gal. 14, 9: Njewustawajcze, lubi pschecźelijo Gustav-Adolfskeho towarstwa; pschetož 1. naschi wbosy, khudźi wěrybratsja hischcze pschezo wo pomoz wołaju, 2. teho dla njemóże wascha luboscź ani ßo pomjeńschicź ani sastacź a 3. wy budźecze też žnjecź w ßwojim cźaßu bjes pschestacźa. Kolekta, po tutej Bożej ßłužbje shromadźowana, wunjeße 124 hr. 57 np.; dobre žně sa ßwjedźeńskeho prědarja. Pódla teho je ßo hischcze, kaž je ßo to wot Budyskeho pobocźneho Gustav-Adolfskeho towarstwa namjetowało, w domach kóždeje wßy naschoje woßady 151 hr. 40 np. nahromadźiło. Wscho hromadźe bě po tajkim 387 hr. 45 np.; sawěscze rjane dopokasmo luboscze naschich woßadnych a też wschitkich druhich, pschi tutym ßwjedźenju pschitomnych, sa Gustav-Adolfske towarstwo, rjany dar sa naschich khudych wěrybratrow. Něhdźe 1/26 hodźin ßo ßwjedźeń, kotryž nasch kantor Sarink psches solospěwanje a spěwanje ßwojich schulskich dźěcźi pschekraßni, skónczi. Ty pak, luby pschecźelo Gustav-Adolfskeho towarstwa, njewustawaj w ßwojim dobroczinstwje. *K. S.*

S Lubijskeho wokrjeża. K wólbam do druheje komory sakskeho sejma je ßo w Lubijskim wjeßnym wokrjeżu wot doprědkarskeje strony s nowa gmejnski pschedstejicźer Heinze, wot sjenoczenych pak rycźerkubleŕ Hähnel w Koprizach jako kandidat postajik.

S Wuhelza. W nozy sańdźeneje ßoboty ßo dźěłacźeŕ Jurk se ßwojim nanom swadźi. Wobaj ßo do pukow daschtaj, pschi cźimž ßo nan tak straschnje pscheraſy, so nasajtra rano psches to wumrje. Ssudniske pschepytanje bliżsche wo srudnym podawku wupokaże.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Pschi kwaßu knježny dźowki knjesa ryczeŕkubleŕja Wicźasa w Hornjej Hórzy s knjesom pschekupzom Schischku hoscźo składowali	60	hr. —	np.
Pschi tym ßamym kwaßu knjes kubleŕ Broda s Dźenikez druhi krócź 100 hr. darił	100	„ —	„
Sserbske towarstwo w Bukezach	5	„ —	„
Króna w Bukezach	1	„ —	„
Hromadźe:	166	hr. —	np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Wobžarujomne njesboże je ßo wóndano w Barlinje stało. Dźěławeho mužowa žona mějesche doma schaty. Mjes tym so wona na łubju schaty powschecź dźěsche, jeje pjecź běrtlow lěta stary ßynk ßamlutki w kuchni wosta. Tam wulka płokaza dóńza stejesche, kotraž běsche hacz do kromy pokna wody. Ssam ßebi pschewostajeny běsche maky hólczeż k dóńzy saléśł a ßo w wodźe panzał; pschi tym je najskerje runowahu shubił a do dóńzy panuł; pschetož hdyž macź sa poł hodźiny s łubje dele pschińdźe, běsche ßo dźěczo w dóńzy tepiło. Lěkaŕ, po kotrehož hnydom doběžachu, wjazy pomhacź njemóżesche: hólczeż běsche morwy. Nětko je žałoscź starscheju wulka. Hladajcze ßwoje dźěczi lěpje! W Barlinje je ßo sa poßlenjej dwaj měßazaj dwójzy stało, so je ßo dźěczo w płokazej dóńzy tepiło.

* Wulke njesboże je ßo sańdźenu ßobotu rano w wóhnjostrojnym laboratoriju w Spandawje stało. W dźěłarni na kupje, hdźež w pschitomnoscźi mischtra a druheho sastojnika něhdźe poł sta žonow a holzow dźěłasche, ßo žałostne rosbuchnjenje sta. Sa wokomik běsche zyła dźěłarnja w płomjenjach. Dwanacźe dźěłacźerkow ßo straschnje wopali; někotre wot nich s cźeźka žiwe wostanu. Lohko ranjenych je wjazy hacź tsizecźi. Parna łódź cźeźzy ranjene dźěłacźerki do města dowjese, hdźež je s korbami na noßydłach do hojerńje snoßychu. Lohko ranjene buchu na měscze sawjasane a s cźołmami do města dowjesene, na cźož ßo do ßwojich wobydlenjow roseńdźechu. Też mischtr a druhi sastojnik staj ßo mjeswocźi wopalikoj. Bubot běsche tak mózny, so semja daloko koło wokoło sarża. W dźěłarni bu tsěcha wusběhnjena, żelesne noscherje ßo seshibowachu, a wschitke woknowe schkleńzy ßo rosbichu. Schto je s pschicźinu njesboża było, hischcze njewjedźa.

* Blisko schw diskeho pobrjoha je ßo wóndano Hamburgska parna łódź „Middleton" rosbiła. Pschi trochu ßylnym wětsje běsche łódź s pschistawa Sundsvall wujeła. Wětr bu dale hórschi, a schtyri hodźiny posdźischo łódź na mjel sajędźe. S łódźe žaneho cźołma do wody puschcźicź njemóżachu, dokelž morjo satraschne smohi mjetasche. S łódźe se signalemi wo pomoz proschachu; na brjosy signale widźachu, ale wscha próza, s cźołmami k łódźi dojěcź, běsche podarmo. Bórsy na to ßo łódź podnuri. Jenicźki, kiž je ßmjercźi wucźeknuł, je norwegski morjak, kiž běsche ßo krucha drjewa pschimnuł; žołmy drjewo k brohej njeßechu, a tam ludźo s parneje łódźe morjaka s wody wucźeżechu. Wschitzy druſy, kiž na łódźi „Middleton" běchu, ßo tepichu. Mjes nimi běsche žona jeneho morjaka, kotraž běsche s kapitanowej dowolnoscźu k ßwojemu wjeßelu na łódźi ßobu jěła. Nimale wschitzy tsinacźo, kotsiž ßo tepichu, běchu s Hamburga abo wokolnoscze; s wjetscha ßu domach ßwójbu sawostajili.

* Prjedawschi khěžorski houtwjerski hrodźik Mayerling, w kotrymž je ßebi awstriski trónski naßlědnik Rudolf žiwjenje wsak, je ßo tak pschetwarił, so móże ßo po postajenju awstriskeho khěžora klóschtyrskim knježnam karmelitkam pschepodacź. Knježny budźa w ßamym starym hrodźiku bydlicź, w kotrymž je trónski naßlědnik ßwoje bydło měł. W pódlanskim twarjenju, hdźež trónski naßlědnik prjedy ßwojich hoscźow hospodowasche, pschichodnje hajnizy s wokolnych lěßow na stary dźeń sastaranje namakaju, abo tak rjez ßwój wumjeńk dostanu. Hižo 15. t. m. 21 karmelitkow do stareho hrodźika pschicźehnje. Hrodźik je ßo tak pschetwarił, kaž běsche po jara krutych klóschtyrskich prawidłach karmelitkow trjeba. Tele knježny mjenujzy se swonkownym ßwětom do zyła žaneho wobkhoda nimaju, ßo wjele modla, cźaß žiwjenja mjaßa jěscź njeßmědźa a też praweho nózneho wotpocźinka nimaju, pschetož trójzy w nozy ßo na shromadnu modlitwu shromadźuja: wjecźor w 9 hodź., w nozy w 12 hodź. a na ranje w 3 hodź. Dokelž ßo knježny s wjetscha jeno se seleninu a mlócźnej jědźu žiwja, ßo sahrodka sa nje dźěła, a něschto kruw sa nje w hródźi steji. Wokoło stareho hrodźika je wyßoka murja, so nichtó do klóschtra nuts a nichtó s klóschtra won niczo njewidźi. Jstwa, hdźež je trónski naßlědnik Rudolf se ßamomordarstwom skónczik, je ßo do kapale pschemeniła, kotraž žaneje pychi nima, khiba někotre ßwjecźatka. Hewak je w hrodźiku 21 jstwiczkow sa knježny, jstwa, hdźež shromadnje jědźa, kucheń a schtož ßo hewak nusnje trjeba. W jstwiczkach sa knježny niczo njenamakasch, hacz drjewjane łožo a ßłomnik w nim a hrube wodźewadło. W pschitwarku swonkach klóschtyrskeje murje dwě ßłužobnizy bydlitej, kotrejž matej domjaze dźěło wobstaracź.

* W Amerizy ßu jebaka sajeli, kotryž běsche mnohich cźornych w Georgiskim kraju w ßwojim cźaßu narěcźak, so budźe lětßa 16. augusta kónz ßwěta, a jim teho dla „kschidła do njebjeß" pschedawał. S zyła je wón, kaž je ßudnistwo wußlědźiło, 150 porow hußazych kschidłow pschedał, s kotrymiž dyrbjachu cźorni ßudny dźeń do njebjeß lecźecź. Sa por kschidłow ßebi wón 10 dollarow dźerżesche, po tajkim dobre 14 toleŕ. Dokelž ßo 150 kłasnow namaka, kotsiž kschidła kupowachu, je wón sa ßwoje hußaze kschidła wjazy hacź 2100 toleŕ wuwikował.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe sa tydźeń němska spowjedź a němske prědowanje.

Wěrowanaj:

W Michalskej zyrkwi: Jan Jaroměr Hendrich Khrostak, cželadnik w Bórku, s Hanu Augustinu Rózkez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jan August, Jana Bohuwěra Pjecha, žiwnosćerja w Zyžezach, ß. — Alwin Ota, Maza Alwina Pampela, skalarja w Hrubjelcźizach, ß. — Hana Frida, Ernsta Augusta Koksha, fabrikarja na Židowje, dź. — Hana Marja, Handrija Urbana, fabrikarja na Židowje, dź. — Korla Bohuwěr, njemandź. ß. w Kelnje.

Zemrjeći:

Dźeń 28. septembra: Jan Wicźas, fabrikař na Židowje, 57 l. 17 d. — Samuel August Brückner, wumjeńkař w Sslonej Worschcźi, 69 l. 4 m. 29 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2445 měchow.		W Budyschinje 28. septembra 1889				W Lubiju 2. oktobra 1889			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	50	10	—	9	30	9	71
=	žołta	8	88	9	12	8	82	9	18
Rožka	50 kilogr.	8	31	8	56	7	97	8	24
Jeczmjeń		7	86	8	14	7	7	8	—
Wowß		7	30	7	50	7	20	7	50
Hroch		8	89	10	97	10	28	11	11
Woka		8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	20	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	2	10	2	40	1	80	2	10
Pschenična muka	50 =	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	8	50	13	30	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	30	3	70	2	60	3	20
Ssłóma	600 =	30	—	32	—	27	—	30	—
Proßata 672 schtuk, schtuka		10	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 47 np. hač 9 hr. 85 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 44 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 86 np. hač 8 hr. 21 np.; wowß wot 7 hr. 10 np. hač 7 hr. 50 np.

Drażdźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 64—70 mk., 2. družiny 58—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 4. oktobra: Rjane.

W Rabozach je **žiwnosćz** cźišło 8 s $5\frac{1}{2}$ kórzom bjes hospody a wumjeńka na pschedań.

W Wulkim Wjelkowje je **žiwnosćz** cźišło 15 s 13 kórzami pola a łuki se skotom a domkhowanymi žnjemi na pschedań.

Wschě druźiny **cźrjewow k dźěkanju kolbaßy** porucza **cźrjewowa pschedawarnja**

A. Eisslera
na žitnych wikach cźišło 16.

Kosaze koże nasymske, sajecze, kaž też wschě druhe koże pschezo po najwyschschich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **strowe wólschowe drjewo,** po móžnosćzi bjes ßukow, nizmjenje 12 zolow pschi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaćišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Sporuschk
(mutterkorn)
kupujetaj po kóždej dźělbje po najwyschschej płaćišnje

Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.

Fale s cźelazeje koże ßu saßo po tunich płaćišnach dostacź pola

Heinricha Langi
9 pschi žitnych wikach 9.

Sajecze, kosaze, karniklaze, kocze, khórjaze a kunjaze (mordarske) koże kupuje a najwyschschе płaćišny sa nje dawa

L. Fleischer, kóžkař
na swonkownej lawskej haßy 18
w Budyschinje.

Palenz
jednory a dwójny,
teho runja też wschě jednore a dwójne **likéry** po tunich płaćišnach porucza

destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo ßerbšći rěcźi.

Hěblowane schpundowanja
žyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

K pschedstejazej symje ßwój wulki skład **kožow** a **hotowych pjelzowych tworow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza

Heinrich Lange
9 pschi žitnych wikach 9.

Pschispomnjenje. **Porjedźenje** a **pscheschicźe** ßo rucźe a tunjo wobstara.

Wolmjane konjaze deki
po fabrikšich płaćišnach w wulkim wubjerku porucza

T. Albert na hornczerskej haßy 13.

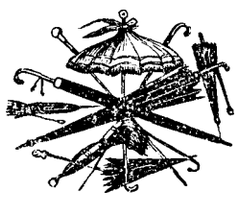

Pschedeschcźniki
trajne dźěłane, 8- a 12-dźělate, w wulkim wubjerku a po najnižšich płaćišnach porucza

Ed. Schulzes Sohn
na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

W mojej dźěłarni ßo **pschedeschcźniki poczaßuja** a **porjedźuja.**

Na žitnej haßy 3. **C. G. Rinke** Na žitnej haßy 3.

skład mězow a pelzowych tworow

porucza nowosće **mězow** sa mužskich a dźěcźi, hotowe **konjaze kožuchi** kóždeje wulkosće. Kožuchi k wobßadźenju, cźorne a běłe kóžki po wschěch płaćišnach. — Noschene kožuchi ßo wuporjedźa.

Najlepscha
warna a skótna ßel
je po tunich płaćišnach dostacź w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschcźu
w Budyschinje.

Najlepsche kupowanske žórło. **Mantlowa fabrika** Wumjenjanje je dowolene.

C. F. Klossa w Budyschinje
na žitnej haßy 4

porucza wulki skład **symskich paletotow, ßuknjanych** a **plüschowych pjeslow,** teho runja **trikotowe taille** atd. po snatych tunich płaćišnach.

„Perlasca“
najrjeńscha židźana tkanina, s najlepšcheje italskeje židy dźěłana, metr po **6** mk. Tuńscha družina cźorneje židy meter po **3** mk.

Richard Gautzsch.

Robert Wagner
samkarski mischtr

pschedawař krótkich a galanterijowych tworow w Budyšezach

porucza po fabrikšich płaćišnach **emaillérowane warne ßudobje,** wot lékarja jako njejédojte spósnate, **želesne ßudobje** a **běłoblachowe ßudobje, želesne kotły a pónowje, płaty, durje, želesny ratarski grat, płokanske deski,** kaž też najnowšche wschelake galanterijowe twory a lubi pschi khwatniwym poßłuženju najtunische płaćišny.

P. P.

S tutym ſzebi dowolam najpodwolniſcho k wjedźenju dawacź, ſo ſzym dźenſza ſzwoju

pſchedawańnju ſchtrykowanſkeho pſchedźena a ſchtrympowych tworow

na **9 bohatu haſzu 9**

(do domu knjeſa cźaſznikarja **Marſchnera**) pſchepołożił.

Sa dowěrjenje, kotrež je ſzo mi pſchezo ſpożcźiło, ſzo rjenje dźakujo, proſchu najpodwolniſcho, mi jo tež dale dobrocźiwje ſakhowacź.

W Budyſchinje, 15. ſeptembra 1889.

S najwjetſchim poczeſczowanjom

Ernst Scheer.

G. H. Kubasch, krawſki miſchtr

na ſeminarſkej dróſy II

porucza k naſymſkemu a k ſymſkemu cźaſzej ſzwój wulki ſkład **jenož dobrych tkaninow k paletotam, wobleczenjam** a **kholowam,** kaž tež **kraſznych lazow** a k ſeſchicźu wſcheje draſty.

Woſzebny pſchirěs! **Schwarne dźěło!**

Wulki ſkład hotowych **ſymſkich ſwjerſchnikow, doſpołnych wobleczenjow, jupow, županow** (ſpanſkich ſzuknjow) atd.

Najtuńſche płacźiſny.

K domkhowanzy a kermuſchi

porucza

dróbny zokor, jara tuni, rósynki, wulke a małe, mandle a koruſchki, khofej, paleny a njepaleny,

wſcho w najlěpſchej tworje a tunjo

Th. Grumbt

w kupnizy

a na ſwonkownej lawſkej haſzy.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdróſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haſzy.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haſzy.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ſzo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow naležnje

Moritz Mjerwa

pſchi mjaſzowym torhoſchcźu.

Draſtne tkaniny

k **naſymje, ſymje** a k **njewjeſcźinſkej draſcźe** ſzu doſchłe.

H. Kayser

10 na žitnej haſzy 10.

Derje dźeržazy, barbunjepuſchcźaty

barchent k koſchlam

meter po 40 np.

porucza

H. Kayser

10 na žitnej haſzy 10

w domje k. Korle Noacka.

Pſchi pſchedawanju ſzo **ſzerbſki** rěcźi.

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula

w Budyſchinje

porucza ſzwój wulki wobſtej **ſzadowych ſchtomow** a to ſróſtne ſchtomy a formowe ſchtomy wſchelakoreje druźiny a wubjerneje hódnoſcźe. W ſchtomowni ſzo wino njeplahuje. Katalogi darmo a franko.

Zonjaze pjeſle, paletoty, mantle, ſzukuje, tailly, rubiſchka na hłowu, khapy, kapoty a płachcźe ſzo ſ najrjeńſchimi barbami pſchebarbja w parnej barbjerni

W. Kellinga pſchi žitnych wikach.

W ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w **ſzadarſkej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ prěniſchej ſjenocźenej, ſzo **pónđelu 14. oktobra** 1889 nowy wucźbny kurs ſapocźnje.

Pſchipowjedźenje ſchulerjow pſchijima

direktor **J. B. Brugger.**

Khofej

paleny a njepaleny,

kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſcźach a po najtuniſchich płacźiſnach porucza

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haſzy.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, ſchampanſke ſzadowe wino, pěnjaze limonady, ſodowu a **ſelterſku wodu,** teho runja

jablukowe kiſzało

najlěpſche k ſzolotwi, k ſakładźenju atd. porucza

hornjołużiſka ſzadowa tłóczerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

w Budyſchinje

na ſadnej bohatej haſzy 3.

Turkowſke ſzłowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaſzowym torhoſchcźu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płacźiſnach.

Pſchedawa cźaſzniki a je też derje porjedźa.

Na ſzwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haſzy 6.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drójscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Rósynki.

Wjetschu džělbu rjanych rósynkow po tunjej płaczišnje, punt po **25** np., porucza

Paul Giebner
na hłownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki.

Barchent k koschlam

hižo po 17 np. hacž k najlěpschim družinam,
7/4 **tkaniny k ßuknjam** łóhcź po 28 np.,
czistowołmjane tkaniny k ßuknjam po 90 np.,
lama dwójzy schěroki po 55 np.,
plüsch k pjeslam,
konjaze pschikrywy wurjadnje tunjo.

Herm. Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy.

Wschě
kolonialne twory,
rhosej, zokor, rajs
atd. ßu najtuńscho dostacź pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Dźiwje kastanije a žołdźe

po kóždej dźělbje kupuje

Otto Engert
na snutskownej lawskej haßy 10.

Koprowy vitriol

zyky a tołczeny
k naczinjenju pschenzy porucza tunjo

Otto Engert
en gros drogowe khłamy en détail.

Płat

ßo s **woprawdźitej indigo-barbu** barbi, 1/2 meter po 20—25 np.

w Kellingez parnej barbeŕni
pschi žitnych wikach.

Njedźelu 6. oktobra popołdnju w 4 hodźinach smeje ßo w **Vogtez** hoscźencu w **Barcze shromadźisna,** w kotrejž budże knjes kubleŕ **Kerk** s Rodez, jako kandidat konservativneje strony sa 5. wjeßny wokrejß. **pschednoschk** dźerżecź a hdźež budże ßo dale wo należnoscźi želesnizy s Wósporka do Budyschina jednacź.

Na tutu shromadźisnu ßo pscheproschuje psches
ludowe hospodarske towarstwo sa Bart a wokolnoscź.

Towarstwo Serbskich Burow.

Lokalna shromadźisna sa Khróscźansku wožadu budże jutsje **njedźelu 6. oktobra** popołdnju napoł schesczich w Wjeńkez hoscźencu.
Wo nadobny wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Budyska Bjesada

změje **wutoru 8. oktobra** w Budyskej třěleŕni **zabawny wječor** z **dźiwadłowym předstajenjom.** Hrač budźetej so wjeselohrě: **„Kak Pětr lěkari“** a **„Nócny stražnik“.** K dźiwadłowemu předstajenju, kotrež so wječor w 1/2 8 hodźin započnje, so mały **bal** přizamknje.

Předsydstwo.

Poboczne towarstwo serbskich burow w Lahowje

smeje **njedźelu 13. oktobra** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.
Wo nadobny wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

Hamburgsko-amerikanske paketojesdne akzijowe towarstwo.

Expreßna
a póstska parokódźna jězba
s Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pschijězdźaza.

Jězba po morju traje něhdźe 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parokódźna jězba
s Havra do New-Yorka, s Hamb. d. Wjecź. Indiskeje,
se Stettina do New-Yorka, s Hamburga do Havanny,
s Hamburga d. Baltimore, s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Leopold Posner

czišło 7 na bohatej haßy czišło 7

ßebi dowola k wjedźenju dacź, so ßu **wschě nowosce symskich klobukow, wobalkow wokoło hłowy, wołmjanych kapow** a **tajljowych rubischczow** s **wołmy** a **židy** doschle.

Najtuńsche kupowanske žórło

sa schkrokowansku wołmu, schtrympy, rukajzy, wołmjanu spódnu drastu, barchent a wschu schwalczišku potrjebu.

Leopold Posner
czišło 7 na bohatej haßy czišło 7.

Murjerjow

a **ßylnych dźěłaczerjow** do **trajneho** dźěła pschi najwyschschej mzdze pyta

Alwin Kuba,
murjerski mischtr.

Zokrowy syrup

czisteje łódkoscze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

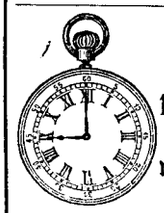

A. Mager

czaßnikaŕ
11 na serbskej haßy 11.
Wulki skład wschěch družinow
czaßnikow
s dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja ßo, kaž je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

Bukečanske serbske towarstwo

změje njedźelu 13. oktobra swoje prěnje nazymne posedźenje w Heimrichec hoscźencu. Započatk popołdnju z dypkom 4 hodź. Přednošk k. wučerja Schützy z Rachlowa.

Wšitke sobustawy so nanajwutrobnišo přeprošuja. Tež hosco su witani. Wo nadobny wopyt prosy **předsydstwo.**

Hoscźenz w Droždźijn.

Jutsje njedźelu 6. oktobra **reje.** Pschecźelnje pscheproschuje **Tschieter.**

2—3 ratarśzy schulerjo dostanu dobru pensiju na hłownej drósy czišło 16 po 2 skhodomaj.

Holzy, kotrež chzedźa schicź a pschirěsowacź dokładnje nawuknucź, dostanu darmotnu wucźbu na wulkej bratrowskej haßy 18 po 2 skhodomaj.

Tyscheŕskeho

pyta tyscheŕ **E. Měrczin** w Rabozach.

Holzu, 15—18 létnu, do lohkeje ßłužby pyta ßedlaŕski mischtr **Albert** na horncźeŕskej haßy 13.

Dźowki a wotroczkow do ßłužby hnydom pyta pschistajaza žona
Schmidtowa
na garbaŕskej haßy 9.

Pohonczow, wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, dźěłaczeŕske ßwójby, wolazych, domske a hródźne dźowki pyta pschistajaza žona
Heynoldowa.

Wotroczk

pilny a ródny, dostanje pschi wyßokej mzdze k nowemu létu ßłužbu na knjeźim dworje w **Debischkowje** pola Hodźija.

Marja Piwarcec
August Kobanja
slubjenaj.
Wětrow, Křiwa Borść,
w septembrje 1889.

Wutrobny dźak

k. kandidatej **Golczej** w Bukezach sa kraßne prědowanje, sandźenu njedźelu dźerżane.

Wjele kemscherjow.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. **Sobotu 12. oktobra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Wopyt ruskeho zara Alexandra III. pola němskeho khěžora je skutkownosće nabył. Schtwórtk wjeczor je zar na łódźi „Derżawje“ ſ Kopenhagena do Kiela pschijěł. Němski khěžor je jeho tam wotczakował, so by jeho, tak bórsy hacz na němsku semju stupi, powitał. Dźeń prjedy bě khěžor Wylm jako czeßny admiral wotdźělenje němskeho łódźstwa wobhladował, kotrež runje w Kielskim pschistawje stejesche. Do Barlina staj wobaj knježerjej hromadźe hakle pjatk rano pschijěłoj. Zarowe puczowanje k němskemu khěžorej je w nowinarstwje żiwe rospominanje sbudźiło. Powschitkownje ßo měni, so ßo psches zarowy wopyt w Barlinje wuhlady na sdźerżenje měra podtwjerdźa, bjes tym so by na wopak, hdy by zar do Barlina njepuczował, ßo to jako snamjo jeho njepschecźelnosće a njedowěrjenja pschecźiwo Němskej wobhladowało. So ßo w powschitkownym politiskim pokoženju něschto pscheměni, nichtó njewotczakuje. Ruska wostanje na ßwojim nětczischim stejnischczu. Wona ßebi ſ tym, so ßo do żanych swjaskow njesaplecże, ßwobodnu ruku sdźerży. To woßebje w nastupanju balkanskeho praschenja płaczi, kotrež Ruska hinak hacz na podłožku Barlinskeho měra rossbudźicź njeda. Po tajkim może ßo zarowy wopyt jenoż jako sdwórliwe wotpłaczenje sa lonschi wopyt němskeho khěžora w Peterburgu a jako snamjo zaroweho pschecźelneho smyßlenja k woßobje khěžora Wylema wobhladacź.

Franzowska. Psches wukakanske wólby do franzowskeje deputertskeje komory ßo poměry bjes jenotliwymi stronami pscheměnike njejßu. Republikanszy ßu wjetschinu, kiž běchu pschi prěnich wólbach dozpili, wobkhowali. Woni ßu w 133 wot 183 wokrjeßow pschi wukakanskich wólbach dobyli, bjes tym so je 50 wokrjeßow sjenoczenym boulangistam a monarchistam pschipanuło. W nowej komorje budźe 365 republikanskich a 211 pschecźiwnikow republiki ßedźecź. Poßledníschi ßo do 105 pschiwißowarjow kralowskeje, 59 bonapartistiskeje a 47 boulangistiskeje strony dźěła. Republikanszy móhli ſ tejle poměru liczbow spokojom bycź, hdy by jenoż do noweje komory telko pschiwißowarjow generala Boulangera njesaczahnuło. Nadźija, so ßo psches prozeß pschecźiwo Boulangerej jeho strona porasy a saniczi, ßo dopjelnika njeje. Runje na wopak je ßo stało. Czrjódka boulangistow, kotraż w starej komorje jenoż 25 muži liczesche, je ßo psches wólby nimale sdwojika; wona je nětko hacz do 47 muži srostka. Niż jenoż pschi prěnich, tež pschi wukakanskich wólbach ßo boulangistiszy sapóßkanzy wuswolichu, hacz runje běchu republikanszy wunjeßli, so ſ Boulangerowej stronu k kónzej khwata, dokelž ßu jej pjenjesy wuschke. Tak dołho hacz republikanszy hromadźe dźerża, wschak republizy strach njehrosy. Tola schtóż Franzowsow snaje, ßebi njesamjelczi, so jednota bjes republikanskimi dołho tracź njebudże. Ministerstwo, kotrež runje wobsteji, budźe stajnje w strasche, so ßo kajkaźkuli republikanska stronka ſ monarchistami a boulangistami sjenoczi a so ministerstwo powali. Tak republikanske knjejstwo w Franzowskej njewěste, każ hacz dotal, wostanje. S kóždym dnjom może ßo njenadźizy pschewrót stacź. Tak dołho pak hacz Franzowsojo bjes ßobu ſ jena njejßu, ßebi na pschedewsacza swonka Franzowskeje a najmjenje na wójnu ſ Němskej myßlicź njemóża. Żana europiska móz ßebi njeswěri, ſ Franzowskej swjask sczinicź; pschetoż schtoż tam dźenßa wobsteji, może jutsje hižo powalene bycź. Ssami pak ßu Franzowsojo pscheßkabi, ßo na bitwischczu ſ Němzami měricź, dokelž bychu pódła Němskeje hischcże Awstrisku a Italsku pschecźiwo ßebi měli. Duż ma Němska wschu pschiczinu, ſ wunoschkom franzowskich wólbow poknje spokojom bycź. Sa sakhowanje měra je wjele lěpje, so republikanszy knjeżerstwo wobkhowaju, hacz so bychu ßo jeho monarchistojo, bonapartistojo abo boulangistojo mozowali.

— Lebije, ſ kotrymiż ßu ßo franzowszy jěsdni na pruhu wobrónili, ßo saßo wotstronja. Pjata dragonska brigada, kotraż je do Parisa pschischła, je wot wojerskeho gouverněra roskas dostała, so by tutu bróń wjazy njetrjebała.

— Prynz Ludwik Napoleon, kiž w tu khwilu w italskim wójsku ßkuži, w bližschim czaßu do ruskeho wójska sastupi.

Sserbija. Macź ßerbskeho krala Alexandra, Natalija, hižo nětko dwě njedźeli w ßerbskim khownym měsczе Beogradźe pschebywa, tola horze żedźenje jejneje wutroby, ßwojeho ßyna wohladacź a jeho wobjimacź, ßo hischcże dopjelniło njeje. Knježerjo ßu Natalijі wosjewili, so bychu ji rad dowolili, do kralowskeho hroda pschińcź, tola k temu prawa nimaju, dokelž je roskas wot jejneho muża, Milana, jako ßwójbneho nana, wuschoł a so je ßebi wón rossbudźenje we wschěch ßwójbnych należnosczach wostajił. S czaßom pak ßnadź tola Natalija ßwoju wolu pschecźischczi, ßnadź hischcże prjedy, hacz ßo wuradźowanja noweje skupschtiny (ßejma) sapoczny. Ministerstwowy pschedßyda Gruicź a metropolit Michał staj hischcże ras Natalіju wopytałoj, so byschtaj nękajke wujednanje dozpiłoj. Poßledníscha pak ßo tež tón krócź sapowjedźi, Milanowe wuměnjenja, kotrež ſ zyła snate njejßu, pschijecź, bě pak swólniwa, ßlubicź, so chze ßo wschěch politiskich spoczinanjow sdalowacź a Beograd na tón czaß wopuschczicź, tak dołho hacz by Milan tam pschebywał. Hischcże je njewěste, hacz ßo na podłožku tychle wuměnjenjow setkanje kraloweje Natalije ſ jejnym ßynom smeje. Dokelž pak ßo knježerjo, runje każ ministrojo, prózuja, hischcże do sestupanja skupschtiny Natalijinu należnosćz do rjada stajicź, drje ßo setkanje bjes macźerju a ßynom bórsy wotczakacź da. Wot luda kralowa wschědnje mnohe wopokasma lubosće a pschiwißnosće dostawa. Knjenjaze towarstwo w Beogradźe je jej kraßny wobras krala Alexandra w ßlěbornym wobkuku dariło. Wucżerjo a wucżomży wyschschich schulow chżychu jej adreßu poddanosće pschepodacź, tola ßo jim to wot knježerstwa sakasa. Beogradszy pschekupzy chzedźa nowy dom, kotryż chze ßebi kralowa kupicź, rjenje wudebicź dacź.

— W skupschtinje chze radikalna strona pjecża namjet stajicź, so bychu ßo prjedawschej ßerbskaj finanznaj ministraj Petrowicź a Rakicź, a dale nědbuschej ministerstwowaj pschedßydźe Pirocżanaz a Garaschanin wobskorżili. Poßledníscheho winuja, so je ßo wot jeneho wukrajneho (awstriskeho) knježerstwa pokupicź dał. Prěńschi ßu pak ßebi pschi wudawanju ßerbskich tobakowych loßow njesprawny dobytk pschiwobrocźili.

Bołharska. Koburgski prynz je ßo wutoru ſ wulkim pschewodom ſ Bołharskeje do wukraja podał. Bołharjam je wón prjedy

teho wosjewił, so na nĕkotre dny Bołharsku wopuschczi, so by ßwoju macz, prynzeßynu Klementinu, wopytał. Sa czaß jeho njepschitomnosczе ßo knjeżerstwowe dżĕła wot ministerstwoweho pschedßydy Stambulowa wjedu. Prynzowe wotpucżowanje runje w tutym czaßu, hdżeż je ßo powjescz rosschĕrika, so chze jeho sultan sa sakońskeho bołharskeho wjercha pschipósnacz, wulke dżiwanje sbudżuje a ßo jako politiski podawk wulkeje ważnosczе wukożuje. Prynz budże pjecża dwĕ njedżeli na pucżowanju a ma pjecża myßle, ßebi żonu shladacz.

Grichiska. W hłownym grichiskim mĕsczе je ßo dla żakostnych pschesczehanjow, kotrez dyrbja kschesczijenjo na kupje Krecże wot Turkow czerpicz, shromadżisna, wot 4000 woßobow wopytana, mĕka. Na njej ßu wobsamkli, pschecziwo wobstejnosczam na Krecże se skutkom sakroczicz a tole wobsamknjenje kralej, komorje, wukrajnym sastupjerjam a wyßokim knjeżam pschepodacz, kotsiż k kwaßowemu ßwjedżenjej grichiskeho krónprynza s pruskej prynzeßynu Sofiju do Athena pschijĕdu. S Krety ßu w poßlednim czaßu mnosy czeknjeńzy do Grichiskeje pschischli. Woni wo najżakoßnischich żadkawosczach a ßurowosczach turkowskich wojakow powjedaju. Kschesczijenjo, wot Turkow wobskorżeni, dyrbja pak ßo wotßudżicz dacz, pak do hor czeknucz abo kupu skradżu wopuschczicz.

Sboże w njesbożu.

(Pokraczowanje.)

So by ßo trjebaj njesdako, jako by dołho proscheny bycz chzył, Pawołej niczo njewubu, hacz so ßo ji podwoli. S wulkeje kopizy notow ßebi wón snaty rjany spĕw wuswoli a, s wopredka trochu bojasnje, potom, wot kraßneje hudżby sahorjeny, dale khróblischo, se ßwojim móznym baritonom spodżiwnje rjany spĕw tak wurasnje a s tajkim hłubokim saczuczom spĕwasche, so w tymle woßobnym towarstwje dobycze sczini, kajkehoż ßo w ßwojej ponizłosczi nihdy nadżał njebĕsche.

Wón ßam njewjedżesche, schto bĕsche ßo s nim stało; pschetoż wón bĕsche tónle spĕw hižo czasto spĕwał, ale tak, każ dżenża, spĕw hischcze żenje ani na njeho, ani na druhich skutkował njebĕ. Jemu ßamemu ßo sdasche, jako by ßo wón wschón pscheměnił był, jako bychu jeho duchej na jene dobo kschidła narostłe byłe, s kotrymiż ßo wón wyßoko nad semju snoschowasche; wschitko, schtoż wón prajesche a czinjesche, ßo jemu dżenża radżi, a zyły ßwĕt ßo jemu w najkraßnischim ßwĕtle sesda, so bĕsche wón ßamo to hłupe pruhowanje pschi tym sabył.

Takle ßo rjany dżeń najspodobnischo a najwjeßelscho minu, doniż jeho wjeczorne ßmĕrki njenapominachu, so je czaß domoj. Kommerzirski radżiczel ßwojeho hoscża proschesche, so by jich saßo wopytacz pschischoł, schtoż tutón tez jara rady ßlubi.

„A pschichodnje", pschecżelny knjes pschistaji, „dyrbicże dwojospĕw s mojej dżowku spĕwacz".

„Je-li so chze mi knjeżna Hańża tule czesczcz wopokasacz", Pawoł ßo kłonjo wotmolwi.

„Ja mózu jenoż pschi tym dobycz", wona ßo saczerwjeniwschi dżesche.

„Duż pschi tym wostanje!" kommerzirski radżiczel praji. „Bliżschi ßwobodny wjeczor Waß s njesczerpnosczu na naschu hudżbnu sabawu wocżakujemy."

W towarstwje sanitatskeho radżiczela, kotryż jemu mĕsto w ßwojim wosu poskicżi, Pawoł Karinez hrodżik wopuschczi, so by ßo do mĕsta wrócził.

„Wam ßo sawĕrno sboże ßmĕwa", pschecżelny lĕkar dżesche, każ rĕdko komu druhemu."

„To tola tak njemĕnicże", Pawoł napschecziwi, „hdyż dżĕ ßym dotal czaß żiwjenja spochi njesboże mĕł".

„To ßo mi nihdy wĕricz nochze. Mi ßo sda, so s najmjeńscha wot teho czaßa, so scże do hłowneho mĕsta pschijĕł, na ßwój dóńt skorżicz njemózecże."

„Sda ßo Wam ßnano woßebite sboże, hdyż cże njemdry kóń praßnje, so dyrbisch teho dla tydżeń wó jstwĕ tczecz?"

„To ßo wĕ! Mózu Wam wobkrucżicz, so Wam sto młodych ludżi to sawidżi. Konjowe kopyto je Wam dom kommerzirskeho radżiczela Karina wotewriło a Wam pschikhilnosczz, haj ßmĕm prajicz, pschecżelstwo jeneje s najbóle widżanych a czesczczehódnych ßwójbow dobyło. Ani s najrjeńschimi poruczenjemi ßebi njebudżeschcze lĕpje pschistup do Karinez domu dobycz móhł."

„Tajkule czesczcz ßebi sawĕscze wyßoko ważicz wĕm; ale ja mam sa to, so budu tole sboże s czejka dołho wużiwacz, dokelż chzu ßo pruhowanje wobstawschi hnydom saßo do ßwojeje domowiny wrócżicz."

„A schto Wam sadżĕwa, so byschcze na stajne w hłownym mĕsczе wostał? Kommerzirski radżiczel tudy jara wjele samóże a budże ßo wĕscze wjeßelicz człowjekej, kotryż je jeho lubych se ßmjertneho stracha wumóhł, pschihódne sastojnstwo w hłownym mĕsczе wobstaracz. Chzu Wam sjawnje prajicz, so je mi poruczik, so bych ßo w tymle nastupanju wobhonjak, sa czim żadacze, dokelż by ßo Wam rady dżakowny wopokasak."

„Njepschepósnawajo dobrotu knjesa kommerzirskeho radżiczela bych tola chzył, so ßo sa mĕsto, kotrez ßnano dostanu, njebych zusemu sarĕczniństwu dżakowacz mĕł, ale jenoż jeniczży ßwojim daram a ßwojej prózy."

„Tak je prawje!" Pawołej ruku sawdawajo sanitatski radżiczel dżesche. „Wy ßo mi dale bóle spodobacze, czim bliże Waß sesnawam. Wy tez bjese wscheje pomozy ßwój pucz dóńdżecze."

„Nad tym dyrbju bohużel dwĕlowacz", Pawoł sdychowasche, „dokelż je mi dotal wschitko, wo czoż ßo prózowach, prĕki schło".

„Ja njesapschijam, kak jeno mózecze takle makomyßlny bycz. Młody, s pschijomnym waschnjom, duchownje wobdarjeny, scże zyle na to pschiprawjeny, ßebi wschudżom pscheczelow dobycz. Schtoż pak hłowna wĕz wostanje, Wy żónske sa ßo sajimacz wĕscze."

„Wy chzecze mje woprawdże, każ ßo sda, k lĕpschemu mĕcz", Pawoł trochu koskoczliwy snapschecziwi.

„Bóh swarnuj. Spuschczejeczе ßo na mnje; ja ßym, schtoż *to* nastupa, stary praktikus a ßo na żónske wusteju. Kommerzirska radżiczelowa wulke kruchi na Waß dżerżi, czemuż ßo njedżiwam, hdyż scże ju se ßmjertneho stracha wumóhł. Ale tez knjeżna Hańżka je wjele pschecżelniwischa s Wami, hacz hewak s młodymi ludżimi. Wy scże ßo ji lubił, a to chze wjele rĕkacz, dokelż je bohateho Karinowa jeniczka dżowka trochu sahelczena a ma, każ mózecze ßebi ßnano myßlicz, nawożenjow na wubjerk. Psched krótkim hakle je jeneho barona s dołhim noßom domoj póßłała. Duż mózecze ßebi myßlicz, schto ßebi młoda, trochu horda a wumyßlena knjeżna wĕ; a to s dobrym prawom."

(Pokraczowanje.)

Czesczenym wolerjam pjateho wólbneho wokrjeßa.

Dżeń bliżi ßo, so w naschim kraju
Sso smĕja wólby do ßejma;
K tym wokrjeßam, kiż wolicz maju,
Tez pjaty wokrjeß pschißłuscha.
Kiż wschak po wulkej wjetschinje
Se ßerbstich gmejnow wobsteji.
My, ßerbski narod, wużiwamy
Wschĕ krajne prawa s Nĕmzami;
Każ woni, tak my dopjelnjamy,
Schtoż poddanam ßo sależi.
Rĕcz nĕmska, pschi wschĕm placżaza,
Nam Sserbam njeje pschecżiwna.
My s połnym prawom lubo mamy
Pak ßwoju czistu ßerbsku rĕcz;
Duż s horliwosczu dżiwacz mamy
Na wscho, schtoż móże Sserbstwu tycz,
Schtoż Sserbow wużitk pschispori,
A tola Nĕmzam njeschkodżi.
Schtóż ßerbsku wĕz a wobstejnosczе
Tu jenoż trochu sesnał je,
Tón wĕ, so mamy potrjebnosczе,
Kiż nĕmski narod njesnaje;
Wĕ, so tón Sserbow rĕcz ma snacz,
Schtuż Sserbowstwo chze sastupacz.
Na krajnym ßejmje wuradżuja
Sso sakonje tez sa Sserbow;
Hlaj, tu ßo nĕtko roskkaduja
Psches naschich ßerbskich póßlanzow
Wschĕ njedostatki Sserbowstwa,
A s czim ßo Sserbam pomhacz ma.
Hacz dotal buchmy sastupjeni
Psches knjesa Kerka w Rodezach,
Tón pomha, każ ßmy nawjedżili,
Nam we wschĕch krajnych nusnotach,
Kiż pódla teho s Nĕmzami
Tez w najlĕpschim je pschecżelstwi.

Schto wschitko je wón wuskutkował,
Kiż dołho był je we ßejmi,
Kak wobschĕrnje wscho dopißował
Wam tu we Serbskej Nowinje,
Bycz njetrjeba tu prajene,
To wschak je wschitkim snajomne.
Hdyż jeho czaß je nimo saßy,
Drje k Sserbow schkodże njebudże,
Hdyż jeho wuswolimy saßy,
Wón sarjeknucz ßo njebudże,
Hłóß Sserbow s nowa na ßo wsacz
A sa jich lĕpsche skutkowacz.
Duż, lubi ßerbsky krajowniży,
Hdyż my nĕtk saßo wolimy,
Dha tola pokasajmy wschitży,
Kak ßebi muża ważimy,
Kiż w połnej mĕrje wużiwa
Tez pschipósnacze knjeżerstwa.
Tón myli ßo, kiż ßnano mĕni:
Ja ßobu wolicz njetrjebam,
Mój hłóß wschak niczo njewucżini,
Ja jenoż czaß s tym pschebĕham;
O luby! wopomń najprjedy,
So ßy joh' kralej winojty.
Na druhej stronje powjetschuje
To sapósłanza nahladnosczz,
Hdyż wjele jich joh' wuswoluje,
Tez sbudżi na njoh' kedżbliwosczz
Tych knjesow, kiż dżĕ we ßejmje
S nim wuradżuja w hromadże.
Duż, lubi Sserbjo, s dowĕrjenjom,
So wschitży bliżschu wutoru
Wy wolicze se sahorjenjom,
Ja tute schtuczki wobsamknu:
Njech wuswoli ßo w ßerbskich wßach
„Knjes Handrij Kerk we Rodezach".

Na wjelestronske požadanje H. P.

Ze Serbow.

S Budyschina. W tudomnej Pĕtrowskej zyrkwi mĕjesche ßo sańdżeny tydżeń njewschĕdne wĕrowanje. Daschtej ßo jedyn nĕmohłuchi skotobijer a jena nĕmohłucha wudowa wĕrowacz.

S Dobrusche. Sańdżenu wutoru rano je w naschim papjerniku dżĕkacżeŕ Pjetrasch s Dżĕżnikez k njesbożu pschischoł. Wón bĕ s prawej ruku do młynskich kamjenjow, papjerowu maczisnu mjelazych, pschimnuł, pschi czimż w mlĕjidle wißajo wosta, kotrez

jemu wot ruki wscho mjaßo hacź na koscźe wotdrě. Pjetrascha ßu hnydom do Budyskeje hojernje dowjesli.

S Hrubjelczicz. Sstrjedu pschipoldnju 3/41 hodźiny w tudomnym mlynje s twarjenja, w kotrymž je koscźowa tolczernja, woheń wudyri. Twarjenje, w dworje ßame stejaze, ßo hacź na murje spali. Tsi poßleschcźa, ßyno a ßłóma, w nim leżaze, ßo wot płómjenjow sanicźichu. W koscźowej tolczerni ßo hižo dołhi czaß dźěłało njeje. Na kajke waschnje je woheń nastał, snate njeje.

S Luha. Do nascheho noweho rjaneho schulskeho doma ßu póndźelu 7. oktobra schulske dźěcźi w ßwjedźeńskim czahu saczahnuke. Knjes schulski radźicźel Wild pschi tym nowu wucźernju se ßwjedźeńskej rěczu a knjes farař Jakub s Njeßwacźidła s modlitwu poßwjecźi. K poßwjecźenju ßo sa dźěcźi schulski ßwjedźeń pschisamknu.

S Khróscźiz. W poßedźenju tudomneho lokalneho towarstwa ßerbskich burow, kotrež ßo tu 6. oktobra w Wjenkez hoscźenzu wotbywasche, pschedßyda k. Kokla pschednoschk wo plahowanju skotu dźerżesche.

S Lubijskeho (4.) wólbneho wokreißa. Sa koho my Sserbja w Lubijskich stronach pschichodnu wutoru ßwój hłóß wotedamy? Sa knjesa R. E. Hähnela, rycźerkublerja nad Koprzami. Jenoż sa tuteho muża hłoßujmy! Wón je muż konservativneje, kschescźijanskeje a poboźneje myßle; wón je ratař a wě najlěpje, hdźe burow nusa tczi a kak ßo jej wotpomhacź móże. Njewostań nichtó domach, ale czińmy ßwoju pschißkuschnoscź a wużijmy ßwoje prawo, ßwój hłóß w tajkej waźnej a nusnej wězy wotedacź. Knjes Hähnel je dobry rěcźnik a nawjedźity muż, kaž też w Draždźanach derje widźany a nahladny! Wón budźe wěscźe s khrobkoscźu a wuschiknej pilnoscźu nasche naležnoscźe na ßejmje pschecźischcźecź. Duż Sserbow hłoßy jenoż jemu! M. R., Lubijski wuj.

S Kamjenjej. Stara Dietrichez macź ßrjedu popołdnju po ßwuczenym waschnju w domach najmłódsche dźěcźo wothladowasche, mjes tym so běchu wschitzy drusy ßwójbni na polu. Pschi tym ju Boża ruczka saja. Padajo je ßo wona najskerscho poßleschcźow, pod kotrymiž dźěcźo spasche, dźerżecź pytała. Duż dźěcźo wupaże a ßo pod poßleschcźo ßo kuliwschi sadußy. Hdyż ßo Dietrichez wjeczor a s pola wrócźichu, nadeńdźechu staru macź a dźěcźo morwej w jstwi leżazej. Łużican.

S Barta. Njedźelu, 6. oktobra, popołdnju ßo tu sjawna shromadźisna, wot tudomneho ludoweho hospodarskeho towarstwa swołana, wotbywasche, w kotrejž dotalny krajnoßejmski sapółłanz, knjes kubler a gmejnski pschedstejicźer Kerk, rosprawu wo ßwojim dotalnym skutkowanju poda a je-li so bychu jeho s nowa wuswolili, programm sa ßwoje pschichodne skutkowanje na krajnym ßejmje poda. Pschedßyda ludoweho hospodarskeho towarstwa, k. farař Räda, w 5 hodźinach shromadźisnu wotewriwschi wjeleliczných pschitomnych powita, dźakowasche ßo wólbnemu kandidatej, knjesej Kerkej, sa to, so bě pschischoł, a woßebje też tym knjesam, kotsiž běchu po jeho pschesproschenju jako sastupjerjo komiteja sa żelesniski projekt Budyschin-Margarecźinhěta-Nowa Wjeß-Běła Woda shromadźisnu se ßwojim wopytom pocześcźili. Knjes Kerk ßo na to ßkowa jimasche a na jaßne, kóždemu srosumliwe waschnje pschehlad wo ßwojej 18lětnej dźěławoscźi jako sastupjer 5. wjeßneho wokreßa poda. Shonichmy, s kajkej ßwěrnoscźu a horliwoscźu bě wón intereßy ßwojeje wuscheje domowiny pschezo spěchował a kak běchu ßo jeho prózowanja k powschitkownemu lěpschemu s wuspěchom krónowake. Knjes Kerk też wo poměrach jenotliwych stronow na sakskim ßejmje rěczesche, kotrež ßu nětko wjele lěpsche, hacź w tym czaßu, hdyż je jeho dowěrjenje jeho ßobukrajanow prěni krócź do ßejma póßłało. Hdyż też ßo hischcźe dźenßa wjetschina druheje komory do wschelakich politiskich wěruwusnaczow dźěli, dha je ßo tola we wschěch waźnych a woßebje ludowych hospodarskich praschenjach pschesjenoscź dozpěła, tak so móże ßo nětko po prawom jenoż hischcźe wo jenej statny porjad sdźerżazej stronje s napschecźa sozialdemokratow rěczecź. Rěcźnik sawěscźesche, so budźe, hdy by ßo saßo wuswolił, dale ßwěru a rasnje sa lěpsche ßwojeho wokreßa skutkowacź. To budźe wón woßebje też w nastupanju twara żelesnizow wopokasacź, s kotrymi ßo zyła połnózna a dłoho-ranischa Łużiza w tu khwilu nakładuje. Hakle w poßlednim czaßu je ßo jemu wot powołaneje strony wo projekcźe żelesnizy Budyschin-Běła Woda roswucźenje dostało, k kotremuž je wón połnje pschihłoßował. — Knjesa Kerkowa rěcź wschudźe dobry sacźischcź cźinjesche; na spokojnoscźi wschitkich pschitomnych bě widźecź, so je kandidat ludej spodobny, intereßy ßwojeho wólbneho wokreßa do dróbna snajazy muż, kiž ßwojim wuswolerjam rosumi a kotsiž też jemu rosumja. Někotryžkuli, kiž bě jeho hacź dotal pschepósnał, ßo k lěpschemu měnjenju wo nim wobroczi. — Sso pschisamknuwschi k rěczi knjesa Kerka knjes Reuter s Noweje Wßy nad Spr. pschitomnych napominasche, żaneje prózy a wopora lutowacź, ßwojich ßobukrajanow pohnucź, 15. oktobra k wólbje hicź, a sa knjesa Kerka hłoßowacź. Pschetoż hdyż je też wěste, so ßo knjes kubler Kerk, tutón wuspytowany sastupjer nascheho wólbneho wokreßa saßo wuswoli — cźim wěscźischo, dokelż żadyn napschecźny kandidat postajeny njeje — dha ma tola to sa wuswoleneho wulku waźnoscź, hdyż ßmě ßo komorje pschedstajicź jako wotpóßłanz wschitkich tych wobydlerjow wokreßa, kotsiž maja wólbne prawo. Duż njech kóždy ßwoju winowatoscź dopjelni. Njech ßo tole napominanje po zykym wólbnym wokreßu ßkyschi a wobkedźbuje. Knjes Kerk móżesche na to jenoż wobkrucźicź, kak wěrne tele ßkowa ßu. Wón móże wo ßebi ßam rjez, kajku nahladnoscź je jemu to pola wschěch ßobustawow komory a pola knjeżerstwa dobyło, so je wón tón sapółłanz nascheho wótzneho kraja, kiž je najwjetschu wjetschinu hłoßow na ßo sjenocźił. Tole twjerde wyßoke stejnischcźo njech ßo jemu też tón krócź psches wólby stwori! — Na to k rospominanju wo żelesnizy, kiž měła ßo wot Lubija, Wósborka, Barta do Budyschina twaricź, pschenděchu. Tale żelesniza drje je knjeżerstwu k rospominanju poruczena, tola ßo sda, so sa nju wuhlady najlěpsche njeßu. Knjes Kerk rosjaßni, so knjeżerstwo pschecźiwo Wósborskej żelesnizy njeje, tola so ßo żelesniza wot Wósborka psches Bart do Budyschina prjedy natwari, hacź do Lubija. Wón radżesche, żelesniski twarski komitej wuswolicź a deputaziju do ßejma a do ministerstwa póßłacź. Tule radu sa dobru spósnawschi hnydom twarski komitej a do njeho ratarskeho radźicźela Steigera, rycźerkublerja Zimmermanna w Porschizach, fararja Rädu w Barcźe, mlynka Prosta w Hrodźischcźu a twarza Starku w Skanezach wuswolichu. Pódla teho ßo też hischcźe na projekt żelesnizy Budyschin-Běła Woda rospominasche. S tsikrócźnej ßławu na knjesa Kerka ßo shromadźisna połnje spokojena roseńdźe.

S hole. Ja ßrědk wěm, kiž wěscźe pomha, hdyż někoho sub boli. Wosm telko ßele, schtoż na kónczk noża dźe, ßypń ju do łapki najczeńscheho płatu, sawjertń płat trochu, tykń jón do liwkeje wody, ale wucźehń jón hnydom saßo a ßrěbń kapku, kotraż na płacźe wißa, do noßa. Bórsy cźe na cźole wosłotacź poczina, abo póczinjesch porskacź, a — sub wjazy njeboli. Tónle ßrědk je hižo někomužkuli pomhał. Je-li so pak hnydom njepomha, jón sa někotre minuty wospjetuj a pschi hrosnym wjedrje něschto hodźin wó jstwě wostań.

S delnjeje Sprejneje krajiny. Psched krótkim běchmy w Rakezach. Widźachmy tam, so ßo hižo na nowej żelesnizy s Budyschina do Rakez twari. Kaž ßo powjedasche, na njej pschichodne lěto 1. junija jěsdźicź sapoczinu. To budźe wulka dobrota sa wobydlerjow tamnych stronow. — Ale kak ßo nam seńdźe, kiž my pschi Sprejinych brjohach a na prawizy a lěwizy dołheje Mużakowskeje dróhi bydlimy a mamy 4 hacź 5 hodźin daloki pucź do Budyschina, jenicźkeho wjetscheho města w dalokim wokreßu. Nadźijemy ßo wěscźe, so pschichodny Draždźanski ßejm do twara żelesnizy s Budyschina psches Nadźanezy, Delnju Hórku, Kupoj, Nowu Wjeß k Delnjowujesdźanskemu dwórnischcźu a wot tam psches Wochoły do Běkeje Wody swoli. Potom móhli ßo też my tajkeje wulkeje dobroty swjeßelicź. Ssy, luby pschecźelo, dleschi czaß w naschich holanskich wßach pobył, wěsch, kak ßo w nozy wot pjatka do ßoboty naschi ludźo hotuja, s wulkimi cźrjódami do Budyschina jecź? Wot 12 hodź. w nozy sapoczinaju ßo mnoży na daloki pucź nastajecź a psches zyku nóz cźumpaju po s dźěła pěskojtych pucźach psches holu a psches wßy. O kak derje nam je, hdyż rano wokoło 8 hodźin psched měschcźanskimi wrotami, hacź runje nacź wutrobu, stejimy a wěmy, so ßmy wobcźeżnoscź pschětrali. Ale schto ßebi chzesch; dyrbisch też saßo domoj, duż ßo s cźeżkej wutrobu popołdnju k ßwojemu wosej podamy, so bychmy niz pschepołdźe wjeczor, ale ßmjercź sprózni saßo doma byli. To je wulka cźwila sa cźlowjekow, kaž sa skót, a tola je jich doscź s naschich ludźi, kotsiž dyrbja ju nimale kóždu lubu ßobotu wustacź. Temu móhła żelesniza s Budyschina do Běkeje Wody hnydom wotpomhacź. Hižo psched 30 lětami běsche rěcź, so ma ßo żelesniza do Sprejnych nižinow twaricź. Jeje prěni dźěl wot Habrachcźiz psches Schěrachow do Wjeleczina a wot tam psches Budestez do Budyschina je ßo psched 12 lětami natwarił, tola druhi dźěl niże Budyschina je hischcźe njewuwjedźeny. Wjeßelimy ßo, so ßu ßo mużojo namakali, kotsiž ßu se wschej pilnoscźu a sahorjenoscźu też wuwjedźenje tuteho druheho dźěła do rukow wsali a w Draždźanach kaž w Barlinje ßo wo to prózowali. Cźim wjetscha pak je nascha nadźija, dokelż ßo nětko żelesniza s Běkeje Wody do Barschcźe twari. Hdy by ßo nětko hischcźe pobrachowazy dźěl s Budyschina do Běkeje Wody wuwjedł, by tamny

projekt dospołny był. Město Budyšchin by potom też k połnozu dele żelesnišku cźěř měko a runy pucź ſ Łužizy hacź k Wódrje a k baltiſkemu morju by dozpity był. — Schtoż dołho traje, budże dobre. To je nascha myßl, a wona je cźim wjeßelscha, dokelž wěmy, so naschi sapóßłanzy na ßejmach se wschej mozu sa tutu wěz wustupuja. Duž dobry wuspěch nascheje nětko hakle na papjerje stejazeje żelesnizy ſ Budyschina psches Delni Wujesd do Běkeje Wody wuwostacź njemóże.

S pruskich Sserbow. Mnohim ludźom, tak wucźeŕ w ratařskej pschikosy k nowinam „Preuß. Lehrerzeitung" pische, budże lubo, hdyž wo ßrědku shonja, kiž psche kózdy kaschel pomha. Niż jenoż w mojej ßwójbje, ale też pola mojich wucźomzow je ßo mi radźiło, so je zyle prosty a tuni ßrědk też najhórschi kaschel sa nětotre dny wotstronił. S wjetscha ludźo praja: „Psche sły kaschel niczo njepomha; tón chze ßwój cźaß měcź." Ja pak praju, to wěrno njeje. Też psche najhórschi kaschel selo ſ wowßneje ßłómy pomha; a wowßnu ßłómu mózesch w najkhudschej khěžzy měcź. Se ßucheje a cźisteje wowßneje ßłómy ßo ßykanje narěsa a ßo w wodźe wotwari. S teho ßo bruna juschka nawari, mjenje cźěmna, hacź cźorny khofej. Hdyž ßo kusk zokora do njeho sczini, selo lepje ßłodźi. Schtóż rano a wjeczor nopaschk tajkeho sela wupije, bórsy, cźasto hižo sa 3 abo 4 dny, ßwój kaschel wotbudźe, a byrnjeż hórschi był. Tole selo ma też to dobre, so starym a młodym jenak pomha. Też psche schkropawu schiju, psche katarrh w pózeradle a krku je selo ſ wowßneje ßłómy dobre.

S Delnich Łužiz. Knjes wucźeŕ Schwela w Skjarboscźu, kiž bě njedawno pschi ßadschcźipanju se schtoma padnuł a ßo jara wobschkodźił, je ſ Boha na dobrym wocźerstwjenju a móże nětko też saßo ßwój luby „Zaßnik" dale wudawacź. Dźakowano Bohu Knjesej sa wschu miłoscź!

— Samaritſki dom w Žergonju, kiž bu psched nětotrymi lětami sa sanjerodźene ßerbske dźěcźi Delnjeje Łužizy sałoženy a tola jeno tajke němske brał, budże wot nětka, hdyž by to trjeba było, nastupazym ßerbſkim dźěcźom wotewrjeny. (Vr. Z.) Domowy nan je Delnjołużiſki Sserb, a wón móże po tajkim, hdyž ßo to ßłuscha, ſ tymi dźěcźimi ßerbſki rěcźecź. — W dobo ßo wjeßelimy, so móże knjes Zaßnikaŕ po ßwojim njesbożu nětko saßo ßam pißacź.

Khocźebusske nowiny wosjewichu tele dny němski nastawk wo nusnoscźi ßerbſkeje rěcźe pschi wucźenju Božeho ßłowa w zyrkwi a w wucźeŕni.

S Mużakowa. Se wschěch stron Schlesynskeje ßo na to skorži, so kulki (běrny) jara cźornja, też pósnje druźiny, a rjane nadźije na lětusche běrnjaze žně ßu w Schlesynskej zyle saniczene. Wschudźom, hdyž je cźeźka póda, běrny cźornja. S zyła je tam wěscźe pokoja běrnow shubjena, kotrež dyrbjachu w nětcźiſchim drohim cźaßu khudemu ludej ważna podpjera bycź.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Faraŕ Hermann w Wotrowje 5. dar	100 hr.	— np.
Probſt Slawiczek w Starym Bunzlawje w Cźeſkej	17 „	— „
Jawoſki w Krakowje	1 „	70 „
Hromadźe:	118 hr.	70 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Studźeń ryjo ßu w Nowym Měscźe pola Stołpnja horze żórko wuryli. Woda ma nimale 35 gradow po Reaumurje; dokelž też ma wjele żelesa w ßebi, ju w Drażożanach chemiszy pschepytowacź dadża. Horze żórko móże ſa městaczko a wokolnoscź wulku ważnoscź měcź, dokelž tam posdźiſcho ßnano kupjele nastanu.

* Cźłowjek by rjekł, so móżno njeje, so móże nan ßwoje dźěcźo tak ßurowje dręcź a krjudowacź, każ je to schewz Müller w Geithainje cźinił. Müller ma njemandźelske dźěcźo, nětko 6 lět staru holczku, na kotruż mějesche wón gmejnje Großpardau, hdyž běsche dźěcźo na wotcźehnjenju, dawacź. Wón ßo woženi a bórsy na to dźěcźo domoj wsa; a nětko ßo sa holczku, kotraż běsche prjedy cźiła a strowa, hrosny cźaß sapocźa. Hdyž holczka skorżesche, so je hłódna, ßebi nan kij na nju wsa, ju ſ rjemjenjom abo se ſuwakom pjerjesche, ji ruzy a nosy hromadu swjasa a ju wuwjasanu dołhi cźaß leżo wostaji, do njeje kopajo a ju wokoło walejo; ale hischcźe hórsche ßo sta: wón holczku ſ rukomaj na horze khachle tłóczesche, so ßebi dźěcźo ruzy straschnje wopali; a hdyž běchu rany lědma trochu sażite, wón holczku ſ rjemjenjom na bolazej ruzy pjerjesche. Hižo pschedołho na tele ßurowoscźe pschihładowawschi druży wobydlerjo doma skónczńje wschitko żandarmej w Geithainje dopowjedźichu. Widźo, so jemu wyschnoscź dźěcźo precź wosmje, schewz ſ Geithaina do Chemnitza cźehnjesche; tam pak jeho sajachu a wbohe dźěcźo ſ jeho cźwile wumóchu. Krajne ßudnistwo w Lipsku je nětko schewza straschneho cźělneho ranjenja dla k jastwu na lěto a 3 měßazy saßudźiło.

* Wo żadławym njeskutku, kotryż je ßo 9. oktobra w nozy w Lipsku stał, tamnische nowiny pißaju: Tsinacźelětny hólcźez, ßyn 41 lět stareje wudowy Stelzneroweje, je ßwoju macź se ßekeru sarasył. Hólz ßo jenemu polizistej na drósy sahe rano se ßamßneho pohnucźa wusna, so je ßwoju macź skónzował. Polizist, kiž wěricź nochzysche, so je hólzowe żadławe wusnacze wěrne, njedźiwajzy teho hólza saja a bórsy ßo też wupokasa, so je hólz wěrnoscź rěcźał. Schtoż njeskutk nastupa, je hólz prajił, so je wjecźor w 10 hodźinach lehnucź schoł, so pak je bórsy po tym stanuł, dokelž je dyrbjał na potrěb hicź. Do dwora duzy je nimo koża ßwojeje macźerje pschischoł a pschi tym je — wuhladawschi ßekeru, kotraż pschezo pod macźerinym kożom leżesche — myßl w nim nastała, macź sarasycź, a to je wón też hnydom cźinił. Młodostny mordaŕ je ßo, każ praji, na to saßo do koża lehnuł, posdźiſcho pak stanuł a na haßy sa poliziſtom pytał, so by jemu njeskutk wosjewił. Pschicźiny, kotrež ßu jeho k hrosnemu njeskutkej pohnuke, wón ßam mjenowacź njemóże. Njemóża ßebi wěz hinak wułożicź, hacź so je hólz na mosły skorił.

* Mnohe piwarnje w Barlinje běchu ßo sapowjedźiłe dowolicź, so ßmědża ßo w jich salach sozialdemokratiſke shromadźisny wotbywacź. Barlinſzy sozialdemokratojo — a tych tam mało njeje — ßu na to wschěm tymle piwarnjam piwnu wójnu pschipowjedźili, t. r. woni jich piwo njerodźo, ale jenoż piwo ſ tajkich piwarnjow pija, kotrež jim dowoleja, so ßmědża w jich salach ßwoje shromadźisny a skhadźowanki wotbywacź. Duž dyrbjachu też mnosy mali korczmarjo, k kotrymż ſ wjetscha dźěkacźerjo na piwo khodźa, w tejle piwnej wójnje na stronu sozialdemokratow stupicź, a spomnjene piwarnje maju ſ tym wulkeje schkody. Někotre ßo hižo sozialdemokratam podwolecź počinaju. Na pschikład je wóndano direkzija „cźělkeje piwarnje" wosjewiła, so ßwój sal żanej stronje sapowjedźiła njeje a jón też pschichodnje żanej njesapowje, też sozialdemokratam niz.

* Psched nješchto cźaßom pißachmy, so ßo w Barlinje w ßwerinſkej sahrodże radźiło njeje wulkeho ßłona moricź. Nětko chzedża to ſ nowa spytacź. S konopje ßu tołsty schtryk wudźełacź dali, ſ kotrymż chzedża ßłona wobwěschecź. To ma ßo w kólni stacź, w kotrejż wón dotal pschebywa, a w kotrejż chzedża krutu schibjeńzu natwaricź. Wobwěschenje dyrbi ßo w najbliżschim cźaßu stacź.

* Psched pok sta lětami ßebi nichtó myßlił njeje, so ßo hdy radźi elektrizitu tak wschelako a w tajkej wulkotnej měrje wuwużicź, każ ßo to w naschim cźaßu stawa. Njedźiwajo na wschitko druhe chzemy jeno na dwoje spomnicź, schtoż je wschitkim cźitarjam znate, — telegraf a telefon. Telegraf żaneho cźaßa, ani dalokoscźe njeznaje. Schtoż, hodźi-li ßo tak rjez, w Budyschinje na telegrafje pischesch, to telegraf ſ pomozu elektrizity tón ßamßny wokomik też w Draždźanach pische, abo sto mil daloko, a każ daloko chzesch telegrafowacź. Podobnje je ſ telefonom. Schtoż něchtó tudy do telefona rěcźi, to druhi schtó wě hdże w telefonje ßyschi. Wschitke naprawy a pschiprawy, kotrež elektrizitu wużiwaju, ßo móhł rjez dźeń a bóle wudospołnjeja. Najwjetsche saßłużby w tymle nastupanju ma ßwětoßławny Amerikanczan Ediſon, kotryż je ßyku nowych naprawow a pschiprawow wunamakał, kak ßo elektrizita wużiwacź hodźi, a kotryż ßwoje wunamakanja njepschestawajzy wudospołnja. Ssobu najſajimawische, schtoż je ßebi Ediſon wumyßlił, je „fonograf". Pschede mnu na blidże kaschczik steji, kotryż je po prawom jara proscźe pschiprawjeny. Wschitko, schtoż ja do kaschczika rěcźu, spěwam, bórcźu, hwisdam, ſ krótka — kózdy synk, kotryż do kaschczika nuts klinczi, ßo ſ pomozu elektrizity w kaschcziku na tafliczku napißuje. Hdyž tule tafliczku ſ kaschczika wosmu, a ju do druheho k temu ßłuschazeho a na to pschiprawjeneho kaschczika tyknu, ſ tehole kaschczika wschitko to saßo saklinczi, schtoż ßym do prěnjeho kaschczika rěcźał, spěwał, hwisdał atd. Hdyž mój pschecźel w Auſtraliſkej dźenża pſched kaschczikom ßedźo rěcź dźerži a mi potom tafliczku póscźele, ja posdźiſcho ſe ßwojeho kaschczika, do kotrehoż ßym tu tafliczku tyknuł, ßwojeho pschecźela rěcźecź ßłyschu, jako by ßam pschede mnu stał. Abo hdyž něhdże herzy dźěkaju, a pſched nimi ßu fonograf tak stajili, so wschitke synki do njeho du, móżu ja posdźiſcho doma ßedźo zyły konzert ßłyschecź, hußle a piſchczele a truby a bubony. Fonografej ßo, hdyž hakle budże bóle wudospołnjeny, ſ dobrym prawom wulki pschichod wěschczi. — Też khěžorſtwowy kanzleŕ, wjerch Bismark, chzyſche fonograf rady sesnacź; duž wóndano Ediſonoweho

saſtupjerja, wěſteho Wangemanna, k ßebi pſcheproßy. S kanzlerjowej ßwójbu poßwaczíwſchi, W. kaſchczík na blído ſtaji, a fonograf dyrbjeſche kanzlerjej 14 kruchow hracź, ſpěwacź a rěczecź. Hdyž běſche W. pſchitomnym zyku pſchiprawu rospokaſał, ſ fonografa „Radezkijowy marſch“ ſaklinczа, kotryž běſche wojerſka hudźba w Barlinje prjedy piſkała. Kanzleŕ ßo dźiwaſche, kak jaßnje běſche ſ fonografa kóždy herz woßebje ßłyſchecź. Wjerchowa chzyſche rady ßłyſchecź, ſchtož běchu khěžorſzy prynzojo w Barlinje do fonografa rěczeli; a ßwójba woprawdźe kóždeho po hłoßu ſpósna. Na to nękotre ſpěwy ſaklinczachu, kotrež běchu ßo ſ dźěła w Barlinje, ſ dźěła w Amerizy ſpěwałe. Potom kanzleŕ ßam do fonografa rěczeſche, a to němſki, franzowſki a jendźelſki; a hdyž na to jeho ßłowa ſ fonografa ſaßo ſaklinczachu, pſchitomnym běſche, jako by to woprawdźe wjerch Bismark ßam rěczał. — Woßebje ſajimawe pola fonografa je, ſo móże ßo kóžda tafliczka niz jenoź junu, ale wjele ſtow a tyßoz krócź wuźiwacź. S tym teź ßo dozpěje, ſo móże něchtó ßwojich lubych ſaßo rěczecź ßłyſchecź, kotſiž ßu daloko w zuſbje, abo kotſiž ßu dawno hižo ſemrěli.

* Zadkawy njeſkutk je ßo ſańdźene dny w Braunſchweigu ſtał. Młody dźěłaczeŕ ſe ßwojej njewjeſtu ſ rejow domoj dźěſche. Hdyž běſche hacź pſched jeje khěžne durje ſ njej dóſchoł, ju wón wobja, jako by ji dobru nóz prajicź chzył, pſchi tym pak ji ſ nožom krk a zyku ſchiju pſcheréſnu. Holza běſche na měſcze morwa. Mordaŕ ßam na poliziju dźěſche.

* W Paſſawje je pſched krótkim żandarm 25 lět ſtaru dźowku hrabje ſ Hoyos do jaſtwa pſchiwjedł. Hrabinku ßu ſajeli, dokelž ji winu dawaju, ſo je wopaczńje pſchißahała.

* W Oppenheimje je polizija ſańdźene dny 12lětneho hólczeza ſajała, kotryž je lěta dołho po kraju wokoło dundał, do żaneje wuczeŕnje njekhodźo. Nękajku hłuposcź ſworawſchi, ſa czoż mějeſche khoſtanje woczakowacź, je hólz pſched ſchtyrjomi lětami ßwojimaj ſtarſchimaj, kotrajž bliſko Heidelberga bydlitaj, czeknuł; wot teho czaßa doma niczo wo nim ßłyſcheli njeběchu. Praſchany, hdźe je tak dołho tczał, hólz powjedaſche, ſo je ßo puczowazym rjemjeßlniſkim wotroczkam pſchidał był a tak nimale zyky němſki kraj pſchecźahał. To jemu czim ſkerje wěrjachu, dokelž hólz, kiž móże lědma pißacź, wo mnohich měſtach něſchtożkuli powjedaſche, ſchtož wjedźecź njemóhł, njeby-li tam ßam pobył. Wón powjeda, ſo ſa zyke ſchtyri lěta w żanym łożu ſpał njeje; w lěcźe je pod hołym njebjom leżał, a jenoź hdyž běſche kruta ſyma, je na nóz w hródźach wuczek pytał. Polizija je pachoła ſtarſchimaj póßłała.

* Blisko Plymoutha w Jendźelſkej ßu pſched wczerawſchim tydźenja pſches 4 łóhcze dołhu akułu (Haifiſch) popanuli. Rubjeżne rybiſko běſche rybakam do ßyczе ſajełko. S wulkej prózu a njemałym ſtrachom ßo jim radźi akułu na brjóh ſcźahnucź a ſaraſycź.

* Na czo ludźo patenty njebjeru! Pſched krótkim je něchtó patent doſtał na to, ſo bjes butrobaßa a bjeſe wſcheje prózy butru dźěłacź wě. Wón ßmjetanu do powſki lije, kotraż w zyle huſtym měſche tczi; měch je do ſemje ſahrjebany. Każ wón praji, ßo ßmjetana pſches powſku a pſches měch pſchezydźi, a mloko ßo do ſemje nuts ßaknje, ſo móżeſch ſa 24 hodźin krutu dulu hotoweje butry ſe ſemje wſacź.

* W Jendźelſkej ßu hižo czaſto ſa krucźiſchimi ſakońſkimi poſtajenjemi żadali, ſchtož ſwěrjenzy naſtupa. W Birminghamje je ßo wczera tydźenja podawk ſtał, kotryž ßnano doczini, ſchtož dotalne żadanja ſamóhłe njejßu. S tamniſcheho Wombwelloweho ſwěrjenza mjenujzy law czeknu a ßebi runy pucź na łuku ſaběża, hdźež běſche runje hermank. Na łuzy běſche wjele tyßaz ludźi; duż běſche tam czíſchczeńza doſcź wulka. Lawa wuhladawſchi ßo ludźo ßmjercź wuſtrózachu; źónſke a dźěczi kſchiczo do wſchěch kónzow czekachu, ſ czimž bu měſcheńza czim hórſcha. Law po łuzy wokoło hanjeſche, ale na ſboże nikomu niczo njeſczini, a ßo ſkónczńje do wónzucha ſkhowa. Czorny, kiž mějeſche lawa wothladowacź, ſ revolvrom do wónzucha tſéleſche, ſo by ſwěriſko ſ njeho wucźerił. Mjes tym běchu lawowu klětku pſched wónzuch ſtajili; duż wón ſ wónzucha wuleczíwſchi runy pucź do ßwojeho ſtareho bydła ſkoczi. Nękotre kulki ſ revolvra pak běchu pó czmje lawa ranike, duż wón nětko czeżzy ranjeny leži.

* Sſławny franzowſki inżeněr Eiffel, kotryž je na Parižſkej ßwětowej wuſtajenzy telko dźiwanja ſbudźowazu hobrſku wěżu natwarił, je ßebi nowu ßławu dobył ſ moſtom, kotryž je pſched krótkim wunamakał, a kotryž je pruhu nanajlěpje wobſtał. Tónle móſt je tak twarjeny, ſo móże ßo rucźe na měſto żeleſniczńeho moſta ſtajicź, kotryž bu ſ kajkeježkuli pſchiczinu powaleny abo roſtorhany. Eiffelowy móſt ma żeleſniczńe kolije, je zyky ſ worzla, 45 meterow dołhi a jeno 1720 zentnarjow czeżki. Bjeſe wſchěch maſchinow a pſchiprawow móża jón dźěłacźerjo, ſ jeneho abo druheho kónza ſapoczinajo, natwaricź. Sa 60 hodźin je zyky wulki móſt bjes ſtołpow a podpjerow natwarjeny.

* W hojerni Cźerwjeneho Kſchiża w Lyonje chzychu lěkarjo pſched krótkim na khorym jara beloſtnu operaziju wukonjecź. Duż jeho ſ chloroformom pohłuſchichu. Ale khory, wurjadnje ßylny muż, kiž też pije, ſ pohłuſchenja wotzucźi, hdyž běſche lěkaŕ prěni krócź rěſnuł. Poł wrótny ſ boloſczu wón lěkarjej wótry nóż wutorże; runjeż běſche wjazy ludźi pſchitomnych, wón, prjedy hacź jeho pſchemóchu, profeßora Nagouta a 20lětnu klóſchtrſku knjeżnu, kotraż jako wothladowarka pomhaſche, ſakló. Mordarja do jaſtwoweje hojerńje dowjedźechu a tam ſeſpinachu. Spóſnawſchi, ſo jeho ſ chloroformom njepohłuſcha, lěkarjo bjes narkoſy operaziju dokonjachu, kotraż ßo derje radźi. Mordaŕ ßo najſkerje khoſtanja ſminje, dokelž dźě pſchi poknym roſumje był njeje, hdyž je njeſkutk wobeſchoł.

* W Schwajzarſkej ßo wóndano ſta, ſo kołojeſdny, kiž do Neuenburga jědźeſche, duży po pucźu na drózy ſtadko krum ſetka, a pſched krumymi ßylny cźełz krocźeſche. Kołojeſdny na paſtyrja ſawoła, hacź je ſtraſchne, ſo ſ kołom nimo ſtadła jědźe, na czoż paſtyŕ njewěſte wotmołwjenje da. Duż prěniſchi khróble nimo jědźeſche. Hdyž pak wón nimo cźełza pſchijědźe, ßo cźełz rucźe wobrocźi a rohaj wuſtajiwſchi na kołojeſdneho dźěſche, kotryž pak na ßwoje ſboże pſchitomnoſcź ducha njeſhubi a jědźeſche, ſchtož móżeſche. Ale też cźełz ſa nim pſchicźěri, ſo ßo wſcho kurjeſche ſa nimaj. Nękotre kilometry dźiwja hońtwa trajeſche, potom běſche cźełz wuſtał, ſo dale njemóżeſche. Ale też kołojeſdny je lóhzy doſcź we wſchěch ſtawach doſcź měł.

* W Achalſyku w Ruſkej je cźełz ßwojeho paſtyrja wot ßmjercze wumóhł. Paſtyŕ pod ſchtomom leżo ſpaſche. Mjedwjedź (bar), kiž běſche ſa ſchtomami łakał, na jene dobo na paſtyrja pſchicźěri, jeho hrabnu a jeho zyky kruch daloko njeßeſche. Paſtyŕ ſ zykej ſchiju wo pomoz wołaſche. To ßłyſcho cźełz ſ jeho ſtadła pſchicźěri a ſ rohomaj na mjedwjedźa dźěſche. Sſłyſcho, ſo cźełz njemdrje ruje, jemu też druhe cźełzy ſe ſtadła na pomoz pſchicźěrichu, ſo dyrbjeſche mjedwjedź khwatajzy cźekacź. W Ruſkej ſtót na paſtwje ſtajnje cźuje, hdyž je żane rubjeżne ſwěrjo bliſko. Hdyž ßo ßnano mjedwjedź abo wjelk bliſko krumy pokaże, kotraż ßo něhdźe ſdalena wot ſtadła ſe ßwojim cźeleczom paße, krumа hnydom tak ſaruje, ſo zyke ſtadło ßłyſchi, ſo ji ſtrach hroſy. Njemdrje ruje ji ſa wokomik zyke ſtadło na pomoz pſchicźěri, cźełzy prjedy a krumy ſa nimi, rohi na njepſchecźela wuſtajiwſchi. A nękotrežkuli rubjeżne ſwěrjo ſabodźene a roſteptane leżo woſtanje, je-li ſo ßo rucźe doſcź ſ próchа nima.

* Każ ßo ſ Revala w Ruſkej piſche, je ßo tam wóndano khróbłу Amerikanczan Leroux w Narańſchim Morju tepił. Leroux mějeſche ſ wěſtym Loyalom powětrowy ballon, ſ kotrymż ßo wjele tyßaz kóhczi wyßoko do powětra poſběhowaſchtaj, ſ wotkelž ßo Leroux ſ padazej płachtu na ſemju dele puſchczeſche. W Revalu pak wětr padazu płachtu do morja cźěrjeſche, a Leroux ßo tepi. Jutry ſtaj ßo Leroux a Loyal też w Barlinje pokaſowałoj; tam ßo Leroux ſ wyßokoſcze 2000 metrow ſ płachtu dele puſchczi. S wopręłka wón nahle padaſche; potom pak ßo płachta wotewri a roſpſcheſtrě, każ pſchedeſchczník, a Leroux zyle pomału na łuku dele pſchijědźe. Po zykej Europje wokoło pobywſchi wón ſe ßwojim towarſchom pſched krótkim do Ruſkeje pſchińdźe, hdźež je jeho tajki ſrudny dóńt dóſchoł. Hižo w Peterburgu běſche wón do rěki panuł, ſ kotrejež jeho bórſy ſaßo wucźežechu. Leroux, mały ßylny muż, je żonu a 14lětnu dźowku ſawoſtajił. Żona je keklerka.

* Ssurowy wichor je pſched krótkim na kupje Carmen w Ssrjedźnjej Amerizy ſakhadźał. 27 łódźow je ßo rosbiło; 125 domow je ſpadało. Też wjele ludźi je wo żiwjenje pſchiſchło.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. 16lětnu ßłużobnu holzu Marju Klingſtez na Židowje k jaſtwu na ſchěſcź njedźel ſaßudźichu, dokelž bě loni kónz lěta ſ bydła pſchekupza Kunacka tu broſchu, 2 mk. hódnu, dale lětßa w auguſcze ßwojemu hoſpodarjej pſchekupzej Lemzy tu móſchniczku ſ 3 mk. a ſ jeneho mantla móſchniczku ſ 8 mk. kranuła. — Wotroczk Klóß, na knjeżim dworje w Dźěchorezach ßłużazy, bě w nozy 11. julija tamniſche dźowki wobcźežował a dźowku Handrikez, hdyž bě jeho ta ſ koſchczom ſ kruwarńje wubicź ſpytała, ſ pjaſcźomaj do hłowy bił. Kłoßa teho dla k 25 mk. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 25 dnjow ſaßudźichu. — Thereſa Khěžnikowa w Komorowje ma dźeń w jaſtwje ßedźecź, dokelž je ſ pola, Kupjanſkemu knjeſtwu ßłuſchazeho, něſchto trawy wſała.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich němsku spowjednu rěč a ½9 hodźin diak. Räda němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Korla Richard Arthur Schmeiß, pschekupz pod hrodom, ſ Marju Ernestinu Greulichez. — Jaroměr Wylem Matthes, wojnař w Draždźanach, ſ Lejnu Ernestinu Ponichez ſ Jeńkez. — Richard Bernhard Preusker, fabrikant w Čźichońzach, ſ Hanu Theresu Matzkez tam. — Jan August Neumann, dźěłaćeŕ na Židowje, ſ Hanu Marju Jurkez tam.

W Katholskej zyrkwi: Jan Prokesch, dźěłaćeŕ w Budestezach, ſ Hanu Pařiskez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Bohuwěr Hermann, Handrija Bohuwěra Pětschki, žiwnoscźerja w Zyžezach, ß. — Jan Pawoł, Handrija Hanßa, pohoncźa w Małym Wjelkowje, ß. — Frida Lisbetha, Ernsta Bohuwěra Schmidta, murjerja pod hrodom, dź. — Curt Richard, njemandź. ß. na Židowje. — Martha Klara, njemandź. dź. pod hrodom.

W Katholskej zyrkwi: Korla August, Augusta Sentnera, kryjerja a khěžerja tudy,. ß.

Zemrjeći:

Dźeń 2. oktobra: Hana, Korle Augusta Brody, murjerja na Židowje, dź., 5 m. 4 d. — 7. Ernſt Pawoł, Jana Ernsta Wawrika, dźěłaćerja pod hrodom, ß., 4 l. 8 m. 2 d. — Martha Klara, njemandź. dź. pod hrodom, 10 d. — 8. Alwin, Maxa Alwina Pampela, dźěłaćerja w Hrubjelčźizach, ß,, 16 d.

Płaćźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 2214 měchow.	W Budyšchinje 5. oktobra 1889 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 10. oktobra 1889 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pšeńza . . . . . běła	9	53	10	—	9	41	9	71
" . . . . . žołta	8	97	9	12	8	82	9	18
Rožka	8	31	8	50	8	—	8	24
Jećźmjeń	7	86	8	7	7	17	8	—
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	50	7	60	7	20	7	50
Hroch	8	89	10	97	10	28	11	11
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. .	2	10	2	20	1	70	2	—
Pšeńcźna muka 50 " . . .	8	50	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	50	13	30	—	—	—	—
Sšyno . . . 50 " . . .	3	30	3	70	2	60	3	20
Sšlóma . . 600 " . . .	30	—	32	—	27	—	31	—
Prošata 625 schtuk, schtuka . .	9	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 47 np. hač 9 hr. 85 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 44 np.; jećźmjeń wot 7 hr. 86 np. hač 8 hr. 4 np.; wowß wot 7 hr. 10 np. hač 7 hr. 50 np.

Draždźanske mjaßowe płaćźišny: Howjada 1. družiny 64—70 mk., 2. družiny 58—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 11. oktobra: Rjane.

W Hornim Wujesdźe je žiwnoscź cźišło 18 ſ 9½ kórzom leżomnoscźe na pschedań. Dalsche je tam abo pola kublerja **Bara** w Bosankezach shonicź.

Na pschedań.

Derje sdźerżany wulki **kałowy schrub** ſ dubowego drjewa je na pschedań na swonkownej lawskej haßy 60.

Sswój wulki skład **rjemjenjeŕskich wězow,** kaž tež **ranzow** a **toschow, koferow, puczowanskich** a **rucznych toschow, ßlow, portemonejow** atd. w wulkim wubjerku po tunich płaćźišnach poruczam.

A. Pietsch na hauensteinskej (prjedawschej butrowej) haßy.

Pola mje ßo ßerbski rěcźi.

Awkzija.

W hajnkowni w **Nowej Wjeszy** pola Hucźiny maja ßo **póndźelu 14. oktobra** dopołdnja wot 10 hodź. na pschedawacź pschedawacź:

3 krowy,
1 jałojza,
2 ßwinjecźi,
70 zentnarjow ßyna,
10 kop ßłómy,
2 hospodarskaj wosaj,
1 młócźaza maschina ſ göpelowej pschiprawu a hischcźe wschelaka hospodarska nadoba.

A. Kobanja.

Wschě družiny **cźrjewow k dźěłanju kołbaßy** porucza cźrjewowa **pschedawarnja A. Eisslera** na žitnych wikach cźišło 16.

Dom

w najlěpschim położenju Budyschina, k wschěm saměram ßo hodźazy, je pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź w wudaw. Serb. Nowin.

Konjaze pschikrywy

w snatych dobrych kajkoscźach po 3, 4, 5 a 6 mk.

Herm. Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy, ſ napschecźa radneje pinzy.

Zokrowy syrup

cźisteje ßłódkoscźe punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Wołmjane rubischcźa a kapoty, pißane tybetowe rubischcźa, barchentowe rubischcźa, lama a barchent k koschlam, módre cźischcźane a pißane schórzuchi
kaž
wołmjane schtrympy a soki
porucźa

Bruno Schulze
na schulskich hrjebjach
na rózku ßukelnskeje haßy.

Jerje

wulke a tucźne
po 3, 4 a 5 np. porucźa

A. Herrmann
w Budestezach.

Sswojim wotebjerarjam k wjedźenju dawam, so jim na žadanje też Serbske Nowiny wobstaram.

Wupschedawanje.

Wołmjane koschle, kholowy, rukawate lazy atd., dale **symske swjerschniki** a **pjesle** po jara poniżenych płaćźišnach wupschedawam, dokelž tele wězy wjazy wjesć njecham.

A. Schwach, krawski mischtr
na hospitalskej drósy.

Wosjewjenje.

Wschě **deschcźne mantle, kolomantle, symske mantle** a **pjesle,** na składze hischcźe leżaze, nětko, hdyž ßu nowoscźe dóschłe, wjele **tuńscho hač po nutskupnej płaćźišnje** pschedawam.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

K pschedstejazej symje ßwój wulki skład **kožow** a **hotowych pjelzowych worow** dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucza

Heinrich Lange
9 pschi žitnych wikach 9.

Pschispomnjenje. **Porjedźenje** a **pscheschicźe** ßo rucźe a tunjo wobstara.

Najlěpscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaćźišnach dostacź w ßelowymaj skadomaj
Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschcźu
w Budyschinje.

„Perlasca“

najrjeńscha židźana tkanina, ſ najlěpscheje italskeje židy dźěłana, metr po **6** mk. Tuńscha družina cźorneje židy meter po **3** mk.

Richard Gautzsch.

Seßmahnjene
mużaze ßuknje, kholowy, lazy, swjerschniki atd.
ßo pśches wobarbjenje kaž nowe shotuja w parnej barbjerni
W. Kellinga pschi žitnych wikach.

Pjaty wjeßny wólbny wokrjeß.

(Wßy nĕhduscheho Wósborkſkeho ßudniſkeho hamtſkeho wokrjeßa a nĕtczjiſcheho Budyſkeho hamtſkeho ßudniſkeho wokrjeßa ſ wuwſaczom wßow, k prjedawſchemu Rakeczanſkemu ßudniſkemu hamtej ßłuſchazych, wopſchijazy.)

Jako krajnoßejmſkeho ſapóßłanza konſervativneje ſtrony podpißani dotalneho ſaſtupjerja wólbneho wokrjeßa

knjeſa

gmejnſkeho pſchedſtejiczerja a kublerja

Handrija Kerka

w Rodezach pola Pomorz,

Herrn

Gemeindevorſtand und Gutsbeſitzer

Andreas Strauch

in Rodewitz bei Pommritz

namjetuja, kiž je ſwólniwy, ſ nowa wólbu pſchijecz.

Wón je ßo w ßwojim dołholĕtnym ſkutkowanju jako krajny ſapóßłanz jako nawjedźity, ßwĕdomity a w dopjelnjenju ßwojich pſchißłuſchnoſczow ßwĕrny ſaſtupjer wopokaſał.

Wón je ſ **naſcheho** wokrjeßa wuſchoł, wón je ſ **nami** jeneje myßle a ſnaje wobſtejnoſcze a potrjebnoſcze naſcheho wokrjeßa.

Kaž hacz dotal budże wón tez dale intereßy naſcheho wólbneho wokrjeßa, woßebje w żeleſniſkich praſchenjach, hiſchcze njeroßßudźenych, ſaſtupowacz.

Wón ſaßłuži **naſche polne dowĕrjenje.**

To wopokazmy najlĕpje pſches wjeleliczbne wobdźĕlenje pſchi jeho ſaßowuſwolenju **15. oktobra t. l.**

Ryczerkubler **Wilhelmi** nad Kotezami. Ryczerkubler-najeńk **Stoß** w Maleczizach. Ryczerkubler-najeńk **Schmuhl** w Luſku. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Wünſcha** w Trußezach. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Penther** w Wujezku. Kubler **Benſch** w Wujezku. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Stanga** w Wichowje. Ryczerkubler-najeńk **Günther** w Hrodźiſchczu. Ryczerkubler-najeńk **Zſchucka** w Worzynje. Kubler **Wehſer** w Skanezach. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Kunath** w Rakojdach. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Polker** w Kortnizy. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Falka** w Bukojnje. Hajnik **Kobanja** w Nowej Wjeſzy. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Striehel** w Dubrawzy. Wobßedzer ßwobodneho kubła **Schpótka** w Lĕtonju. Ratarſki radźiczel **Steiger** w Pſchiwczizach. Ryczerkubler-najeńk **Scheffel** w Plußnikezach. Kublowy pſchedſtejiczer **Löhnert** w Nadźanezach. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Klahra** w Tſĕlanach. Ryczerkubler **Hetzer** w Delnjej Kinje. Ryczerkubler-najeńk **Günz** w Maleſchezach. Khlamar **Pöſtel** w Lichonju. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Handrik** w Brĕſynje. Ryczerkubler **Goldammer** w Czelchowje. Ryczerkubler-najeńk **Sachſa** w Hlinje. Kublowy pſchedſtejiczer **Zettwitz** w Kupoj. Wobßedzer fabriki **Reuter** w Nowej Wßy nad Sprewju. Ryczerkubler-najeńk **Wjenka** w Sderju. Kralowſki hajnik **Großmann** w Połpizy. Inſpektar **Kohlsdorf** w Małßezach. Ryczerkubler **Gießner** w Bornezach. Ryczerkubler **Trautmann** w Hornim Hunjowje. Kubler **Grimm** w Delnim Hunjowje. Ryczerkubler **Scheffel** w Ssólſchezach. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Jurſch** na Zidowje. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Wobeda** w Hodźiju. Farar **Imiſch** w Hodźiju. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Zyż** w Dobranezach. Ryczerkubler-najeńk **Rehſchuh** w Bĕczizach. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Pjech** w Hruboczizach. Ryczerkubler **Leuthold** w Ssemichowje. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Klingſt** w Bĕłych Noßlizach. Ryczerkubler ßwobodny knjes ſ **Biedermann** w Dźĕchorezach. Ryczerkubler ſ **Proſch** w Warnołczizach. Ryczerkubler-najeńk **Böhma** w Debrikezach. Ryczerkubler-najeńk **Gämlich** w Ziczeńku. Wucżer **Wolff** w Hnaſchezach. Rentier **Heßler** w Hornjej Borſchczi. Ryczerkubler **Heiber** w Brĕſy. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Steudtner** w Huſzy. Wyſchſchi hajnik **Opelt** w Huſzy. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Kayſer** w Bónjezach. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Jannaſch** w Raſchowje. Kubler **Kalich** w Bĕlczezach. Kubler **Broda** w Dzenikezach. Wobßedzer mĕſchczanſkeho kubła **Phillip** w Pſchiſchezach. Gmejnſki pſchedſtejiczer **Herrmann** w Rabozach. Hajniſki miſchtr **Walda** w Wujezku. Ryczerkublerſki inſpektar **Weißflog** w Pomorezach. Pjekarſki miſchtr **Buk** w Małym Wjelkowje.

Swój wulkotny ſkład

filzowych klobukow

ſa **mużſkich** a **hólzow** we **wſchĕch nowoſczach,**

filzowych ſtupnjow a toflow

najlĕpſchi ſnaty wudźĕłk,

mĕzy

ſa **mużſkich** a **hólzow,** woßebje ſa **ratarjow,**

poruczam pſchi potrjebje dobroczimemu wobkedźbowanju.

Płaczińy ßu pſchi krucze ſprawnym poßłużenju wurjadnje niſke.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

Wulki ſkład

wołmjanych rubiſchczow na hłowu, wot najmjeńſcheho hacz do najwjetſcheho, **łamarubiſchcza** ſ franzami a bjes nich, **wołmjane a źidźane rubiſchcza wokoło żiwota, ſcheniljowe rubiſchcza na hłowu, wołmjane kapoty, ſcheniljowe kapoty, cziſtoźidźane a połźidźane mużaze a żonjaze rubiſchcza.**

Jenotliwe pſchedawanje po engros-płaczińach.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Wołmjane konjaze deki

po fabrikſkich płaczińach w wulkim wubjerku poruczja

T. Albert na hornczerſkej haßy 13.

Theodor Niecksch prjedy **Tr. Jermis**

twarjerńja maſchinow a porjedźerńja

na Draždźanſkej dróſy 2 w Budyſchinje

poruczja ßo

k twarjenju **ratarſkich maſchinow** a k jich **porjedźenju, kowarſkich dujakow** (mĕchow) we wſchĕch wulkoſczach, **piwarńſkich** a **młynſkich maſchinow, elevatorow ſa kamjeń, żyhel, łód, wuhło** atd., **transmißijow, zenteſimalnych moſtowych wahow, wſchĕch porjedźenjow** a k **dźĕłanju maſchinow wſchelakeje druźiny** po tunich płaczińach a dobrym wuwjedźenju.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 15. oktobra** w Budyskej třeleŕni **zabawny wječor** z **dźiwadłowym předstajenjom.** Hrač budźetej so wjeselohrě: **„Kak Pětr lěkari“** a **„Nócny stražnik“.** K dźiwadłowemu předstajenju, kotrež so wječor w 1/2 8 hodźin započnje, so mały **bal** přizamknje.

Předsydstwo.

Poboczne Towaŕstwo Sserbskich Burow w Hućinje

šmeje jutšje **njedźelu 13. oktobra** pošedźenje.

Pschedšydstwo.

K wosjewjenju.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so šym korčmaŕstwo, w mojej khěži šo namakaze, šam pschedewsak. Lubjo, so budu šo sa dobre jědže a picże staracź, šo najpodwolnischo poručam.

Martin Haberland.

Sso dźakujo sa dowěrjenje a pschikhilnosć, kotrež je šo mi w mojej prjedawschej korčmje na šerbskich hrebjach cźišło 24 dostawało, s tutym cześcźenym Sserbam k wjedźenju dawam, so šym **Haserez** korčmu na **Nowosałzskej drósy** cźišło 6 kupił a so w njej

korčmaŕstwo

dale wjedu.

Budu šo stajnje šwèru prózowacź, tych, kotsiž mje poczešcźa, s dobrej jědźu a picźom a khmanym a hódnym poškuženjom spokojecź a šo, wo nadobny wopyt prosscho, najpodwolnischo poručam.

W Budyschinje, 7. oktobra 1889.

Emil Säuberlich.

Ssadaŕska a sahrodniska schula
w Budyschinje

porucźa šwój wulki wobstej **šadowych schtomow** a to srótstne schtomy a formowe schtomy wschelakoreje druźiny a wubjerneje hódnosćże. W schtomowni šo wino njeplahuje. Katalogi darmo a franko.

Adolf Rämsch
pschi butrowych wikach

porucźa šwojim cześcźenym wotebjerarjam:

syrup šłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandis-syrup jara šłódki punt po 12 np.,
šwinjazy tuk, derje šłodźazy, punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.,
zokor drobny punt po 34, 35 a 36 np.,
kompowy zokor punt po 37 a 38 np.,
zyky zokor punt po 40 a 44 np.,
zyky zokor w kłobukach punt po 35 np.,
rjepikaty tobak amerikanski krany punt po 35 np.,
mydło w ryhelach něhdźe 1 punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
masne mydło běłe a žołte punt po 22 a 24 np.

Murjerjow

a **šylnych dźěłaczerjow** do **trajneho** dźěła pschi najwyschschej mšdźe pyta

Alwin Kuba,
murjeŕski mischtr.

Fale s cźelazeje kože šu šaso po tunich płaczisnach dostacź pola **Heinricha Langi** 9 pschi žitnych wikach 9.

Mloda **dźěłaczeŕska šwójba** dostanje k nowemu lětu abo posdźischo na knježim dworje w **Debischkowje** pola Hodźija wobydlenje.

Sprawna šłužobna holza šo pyta wot **Gustava Posera** na bohatej haši 22.

Kuchinska holza šo k nowemu lětu pyta na knježim dworje w **Małšezach.**

K 1. januarej šo 16—18lětna holza, s kotrejž šo derje wobkhadźa a kotraž ma luboscź k dźěcźom, do šłužby pyta pola **Huga Lehmanna** na bohatej haši 22.

Scholarki abo młódsche wuwuknjene hosposy, domske a hródźne dźowki, pohonczow, wotroczkowrólnych pohonczow, šrěnkow, wo, lazych a dźěłaczeŕske šwójby pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Hólczež, kiž chze **šedlaŕstwo** nawuknucź, móže hnydom abo posdźischo w Budyschinje do wuczby stupicź. Dalsche je shonicź w wudawaŕni Serb. Nowin.

Hólczež, kiž chze **krawstwo** nawuknucź, móže hnydom abo posdźischo sastupicź pola **J. Flechtnera** na kamjeńtnej haši 41 po 2 schodomaj.

Ssejmske wólby.

Kaž drje wschitzy šnajemy,
Ssejmske wólby šmějemy.
W pjatym wólbnym wokrješu
Hižo bliščhu wutoru.
Duž dha nětk to praschenje
Teš na wjele Sserbow dźe,
Koho chzemy wuswolicź,
Schtó by chzył naš sastupicź?
Tši krócź hižo pschi wólbach
Kubleŕ Kerk w Rodezach
S dobyczom wschak wuschoł je,
Duž joh' s nowa wuswolcźe,
Wóšomnacźe dołhich lět
Minuło šo wschak je nětk,
So wón stajnje we šejmi
Pjaty wokrješ sastupi.
Wón teš šnaje derje doscź
Naschoh' cžaša potrěbnosćź,
Sa Sserbow b'dźe wojowacź,
Hdyž b'dźe saš' we šejmje stacź.
Njech wschak kóždom Sserbej je
Wjele na tymležane,
So my njeby shubili
Sserbske město we šejmi.
Duž dha chzemy kóždy hicź,
Jeho s nowa wuswolicź,
Wschak šo praji: stari šu
Pschezo derje k skhowanju.
A hdyž šašo budźetaj
W šejmje šedźecź Sserbaj dwaj;
Njesabudźtaj na Sserbow,
Wot to ja Waj proschu jow.
Hdyž šo šmeja jednanja
Sašo želesnizow dla,
Dha wschak chzyłaj, proschu tu,
Njesabycź na Łužizu.
Želesnizu ma wschak nět'
Skoro šnaty zyły šwět,
Duž teš my jow w Łužizy
Psches Waj wo nju proššymy.
Wjele kraja hischcźe je
Wc połnóžnej Łužizy,
Hdźež wschak tajku dobrotu
S zyła hischcźe nimaju.
Derje wschak šmy pomhali
S pschinoschkami naschimi
Želesnizy twaricź wschě,
Kaž jich wjele w kraju je.
Duž teš tola sawěscźi
Nihdy njeje wopaki,
Hdyž połnóžna Łužiza
Želesnizu požada.

H. Falka, G. P.

Dweju **krawskeju** pyta hnydom do trajneho dźěła **Jan Mütterlein** w Běcźizach.

Dweju **tyscheŕskeju** hnydom do trajneho dźěła pyta **Marx** w Hodźiju.

Ssylny hólcźež móže w Budyschinje **kowaŕstwo** nawuknucź. Dalsche je shonicź w wudawaŕni Serb. Nowin.

Wot Huski psches Budyschin hacź do Budeštez je šo **konjaza deka** shubiła. Sprawny namakaŕ chzył ju sa dobre myto wotedacź w wudawaŕni Serb. Nowin.

Dźak

a prósstwa doroscźenych, kaž teš wješoła modlitwa schulskich dźěcźi

Knjesej Jesušej

pschi poššwjecźenju noweje schule w Łuty, 7. oktobra 1889.

Dźak, cześcź, khwalbu šwješeleni
Knježe, Tebi špěwamy!
Twar, kiž s Tobu sapočzeli,
Nětko dokonjeli šmy.
Nowu schulu wotewrimy
Dźenša naschim dźěcźatkam,
S njej je Tebi poručimy;
Žohnuj je, o Jesu, nam.
Kiž je lubujesch a žadasch:
Dajcże pschińcź mi dźěcźatkam;
Wy chzyli jim njewobaracź,
Wótza kraleštwo jim dam.
Sa to pschihotuj je tudy
We tym domje wuknjenja,
Twojoh' šłowa kraššne wuczby
Nawucź jich psches wučerja.
So we dobrym rostu, kcźeja
W Twojej Božej sahrodźe;
Bohacże płód pschinješeja
Tebi k cześcźi, wješele.
Sswjecź tón dom, trojjen'cźki Božo,
Požohnuj jón s wyššoka!
Schkituj jón, hdyž strachi hrožo
Bliža šo a njesboža.
Měr a hnadu, luboscź, pilnosćź
Daj, so wschitkich wosboža.
Tu a wěcźnje krónuj šwěrnosćź
Tych, kiž tu šo prózuja.

Wješoła modlitwa
schulskich dźěcźi.

S radoscźu šo pyschimy,
Rózow wěnzy pschinješemy.
S wješelom Knjes Jesu wschě
Tebi k cześcźi špěwacź chzemy;
W nowym domje, kiž nam Ty
Dźenša k schuli šwjecźiš šy.
Teš nam nowe wutroby,
Lóscht, móz, poššuschnosćź daj nowu,
So, Knjes Jesu, wuknjemy
Wschitko rad'; daj k Twojom' šłowu
Nowu luboscź. Mjes šobu
Luboscź teš, a dowěru.
Daj nam khwalicź, lubowacź
S wucźerjom cźe wyšche wscheho,
Cźi, Knjes Jesu, sawyšacź
Chže nasch špěw, so cześcź měš s teho.
S dźakom nětdy móžemy
Spomnicź tak na schulske dny.

Jako wěrowanaj přez nanowu ruku so poručataj

Bjedrich Sella,
farař w Krjebi,
Marja Sellowa
rodźena Suin de Boutemard.

W Krjebi, 9. oktobra 1889.

(K temu cźišłu pschiloha.)

Pschiłoha k czišku 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. oktobra 1889.

K domkhowanzy a kermuschi

porucza

drobny zokor, jara tuni, rósynki, wulke a male, mandle a koruschki, khofej, paleny a njepaleny,

wscho w najlěpschej tworje a tunjo

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Khofej

paleny hischcże po 140, 150 hacz po 200 np.,

njepaleny hischcże po 120, 130 hacz po 160 np.,

jenoz w derje a czischcżeßkodżazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Spiritus, czisty palenz,

jednore a dwójne likěry

po najtunischich płaczišnach porucza

Th. Grumbt.

Zigary

w najwjetschim wubjerku najlěpsche druziny a po najtunischich płaczišnach porucza

Th. Grumbt w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Petrolej, khežorski wolij, ripikowy wolij

czischczeny,

stearinowe ßwězy

w najlěpschej kajkoschči w wulkim a w małym tunjo porucza

Th. Grumbt.

Khofej

wot najtunischich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske zórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin

w Budyschinje w kupnizy

porucza:

Mužaze schaty:

Swjerschne koschle, uniformske koschle, nózne koschle, pucżowanske nózne koschle, pschedkoschliki, khornarje, manschety, saczne rubischka, krawaty, ßlě, manschetowe knjefle, schemisetowe knjefle, schlipsowe jehły, kaschenej, spódne pjesle, spódne kholowy a soki.

Zonjaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, nózne pjesle, ranische pjesle, frisirowanske mantle, kholowy, spódne ßuknje, spódne taille, nózne khapy, ranische khapy, njewjesczinske schlewjery, khornarje, rysche, schtakty, schórzuchi, spódne pjesle a saczne rubischka.

Schaty sa czěschne dźěczi:

Koschulki, pjesliki, sawalne poßleschcża, wupjerki, peluchi, podkožki, sawalne rubischcża, kupanske rubischcża, khapiczki, kschczeńske ruby, kschczeńsku drastu, wosowe pschikrywy, lazy, salwety, wobleczenje, mantle, flanelowu drastu sa czěschne dźěczi a trikotowu drastu.

Hólczaze schaty:

Dnjowe koschle, swjerschne koschle, khornarje, manschety, pschedkoschliki, krawaty, ßlě, saczne rubischka, spódne pjesle a spódne kholowy.

Holczaze schaty:

Dnjowe koschle, kholowy, spódne ßuknje, nózne koschle, nózne pjesle, schórzuchi, khornarje, rysche, schtakty a saczne rubischka.

Blidowe schaty:

Blidowe ruby, salwety, khofejowe, tejowe a ßnědańske ruby, powobědne salwety, blidowe pschikrywy, sahrodne blidowe pschikrywy a serwěrowanske ruby.

Domjaze a kuchinske schaty:

Rubjane trjenja, běle trjenja, trjenja na paradu, rubischcża psche próch, poczehnjenje na platowansku desku, ruby k rólowanju, ruby na zylindry, nózne ruby a hornzowe lapy.

Poßleschczowe schaty:

Pißane zychi, běły damast k poßleschczam, běły płat k poczehnjenju poßleschczow, wupjerki, drel, poßleschczowe płachty, stepowane pschikrywy a spanske pschikrywy.

Kupanske schaty:

Kupanske wobleczenja, kupanske kholowy, kupanske tkaniny, trjenja k rybowanju, rukajzy k rybowanju, rjemjenje k rybowanju, myjne lapy, kupanske khapy, kupanske tosle, kupanske tosche, kupanske mantle a płaty k rybowanju.

Gumijowe a universalne schaty:

Stejate khornarje, shibnjene khornarje, pschedkoschliki, manschety, mydło a knjefle s mechaniku.

Normalne koschle:

Jeniczka pschedawarnja woprawdźitych normalnych trikotowych schatow profeßora dr. Jägera, sa mužskich, žónskich a dźěczi. Normalna schtrykowanska wołma, normalne spanske pschikrywy, spanske pschikrywy s wjelbłudowych koßmow, trikotowe tkaniny, mydło k płokanju wołmy.

Tkaniny k ßamßnemu schiczu:

Shirting, ßukno k koschlam, kroasej, pikej, satin, batist, barchent, schwanboy, flanel, molton, połpłat, czisty płat, płat k schórzuchom, katun-purpur.

Wobßadźenje k ßamßnemu schiczu:

Tykane saßadźenje a pschißadźenje, madeiraske wuschiwanje, tykane koschlowe paßy, triming, zwjernowe zanki a bordu.

Najtuńsche, twjerde płaczišny. — Sprawne poßkuženje.

Na žitnej haßy 3. **C. G. Rinke** Na žitnej haßy 3.

sklad mězow a pelzowych tworow

porucza nowoscże **mězow** sa mužskich a dźěczi, hotowe **zonjaze kožuchi** kóždeje wulkoscże. Kožuchi k wobßadźenju, czorne a běle kóžki po wschěch płaczišnach. — Noschene kožuchi ßo wuporjedża.

Khofej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscżach a po najtuńischich płaczišnach porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach porucza

destillazija

J. G. Klingsta Nachf.

Pschi pschedawanju ßo serbski rěczi.

Wschě **kolonialne twory, khofej, zokor, rajß** atd. ßu najtuńscho dostacz pola **Schischki a Rjeczki** w Budyschinje.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, schampanske ßadowe wino, pěnjaze limonady, sodowu a seltersku wodu, teho runja

jablukowe kißało

najlěpsche k ßolotwi, k sakładżenju atd. porucza

hornjołużiska ßadowa tłóczerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

w Budyschinje

na sadnej bohatej haßy 3.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczišnach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Sporuschk

(mutterkorn)

kupujetaj po kóždej dźělbje po najwyschschej płaczišnje

Strauch & Kolde

na kamjentnej haßy 3.

G. H. Kubasch, krawski mischtr

na seminarskej drósy II

porucza k nasymskemu a k symskemu czaßej ßwój wulki skład **jenoż dobrych tkaninow k paletotam, wobleczenjam** a **kholowam,** każ tež **kraßnych lazow** a k seschiczu wscheje drasty.

Woßebny pschirěs! **Schwarne dźěło!**

Wulki skład hotowych **symskich swjerschnikow, dospolnych wobleczenjow, jupow, županow** (spanskich ßuknjow) atd.

Najtuńsche płaczisny.

W tu khwilu w modze jara lubowany artikel

pißane czistowołmjane žonjaze ßukno

ßym po wulkich dźělbach nakupił a poruczam jo 8/4 a 9/4 schěroke meter po 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np.,

pißane połwołmjane žonjaze ßukno

meter po 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np.,

czistowołmjane dwójzyschěroke lama

wulkotny wubjerk w kraßnych nowych mustrach a ßnuhach meter po 1 mk., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np., 2 mk., 2 mk. 25 np., 2 mk. 50 np., 3 mk.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

H. M. Schmidt
na hłownym torhoschczu
porucza w ßwojej dźěłarni dźěłane
barbunje- puschczate trajne
a **wurjad- nje wulke**
pschedeschczniki
w najrjeńschim modnym wuwjedźenju.
Najwjetschi wubjerk w Budyschinje. Najnižsche płaczisny.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo derje a tunjo ßa dwě hodźinje wobstara.

E. L. Meier, pjezytwarz na ßwonkownej lawskej haßy 29.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ßto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np. druzinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pschenzy porucza tunjo

Otto Engert
en gros **drogowe khłamy** en détail.

Kosaze koże nasymske, sajecze, każ tež wschě druhe koże pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Sajecze, kosaze, karniklaze, kocze, khórjaze a kunjaze (mordarske) koże kupuje a najwyschsche płaczisny sa nje dawa

L. Fleischer, kózłar
na swonkownej lawskej haßy 18 w Budyschinje.

Pschedawa čaßniki a je tež derje parjedźa.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, każ tež wschě dobre druzziny każ

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Płat

ßo ſ woprawdźitej indigo-barbu barbi, 1/2 meter po 20—25 np.
w **Kellingez parnej barbeŕni**
pschi žitnych wikach.

Pschedeschczniki

trajne dźěłane, 8- a 12-dźěłate, w wulkim wubjerku a po najnižschich płaczisnach porucza

Ed. Schulzes Sohn
na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

W mojej dźěłarni ßo **pschedeschczniki poczaßuja** a **porjedźuja.**

Wobkhodny agent Koplansky

na schulskej drósy 5 pola knjeza rjemjenjerja Leunera po 2 skhodomaj poruczam ßo k wudźěłanju pißnych dźěłow, jako kupjow, dołžnych a sastajenskich sapißanjow, zeßijow, próstwow a wobczežowanjow a k dawanju rady.

Zigarowy skład w wulkim wubjerku en gros & en détail.
Hłowna agentura Hamburgsko-Bremenskeho wohenjawěsczenja.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 42. **Sobotu 19. oktobra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Porjad sdźerżaze strony w Sakskej nimaju pschiczyny, na wunoschk wólbow do sakskeho sejma horde bycź. Město so bychu k swojim dotalnym wokrjesam nowe pschidobyli, so woni s prjedawschej sylnoscźu do sejma wrócźa. Dobycźe w Lubijskim wokrjesu, hdźež konserwatiwny rycźerkubleŕ Hähnel doprědkarja Heinzu porasy, so psches to wuruna, so su sebi konserwatiwni Stollbergski wokrjes wot sozialdemokratow wutorhnucź dali. Doprědkarjo sebi žadyn jenicźki nowy wokrjes dobyli njejsu a su s pjecź wokrjesow, kotrež jim hacź dotal skuschachu, dwaj shubili, mjenujcy Lubijski a Limbachski. Prěnjschi dyrbjachu woni konserwatiwnym, poslednischi sozialdemokratam pschewostajicź. Jenicźcy spokojom s wólbami móża sozialdemokratoju bycź, kotrymž je jedyn hacź dotal konserwatiwny a jedyn doprědkarski wokrjes pschipanuł. To dyrbi so cźim bóle wobžarowacź, dokelž maja sozialdemokratoju swoje dobycźe jenož lěnjoscźi tych konserwatiwnych so džakowacź, kotsiž so pschi wuswolenju wobdźělili njejsu. Tak njebudźichu w Stollbergskim wokrjesu sozialdemokratoju wjetschinu hłosow ženje dostali, hdy budźichu tamnischi konserwatiwni swoju wólbnu pschiskuschnosć dopjelnili.

— Ruski car je njedźelu wječor Barlin wopuschcźił a so psches Ludwigslust, hdźež bě dwaj dnjej s hoscźom pola swojeho wuja, meklenburgskeho wulkowójwody, do Danziga podał, s wotkal je so po kódźi do Peterburga wrócźił. Nětko, hdyž je car w Barlinje pobył, na dobo němske knježeŕstwowe nowiny jeho wopytej w Němcach wjetschu wažnosć pschipisuja. Je to cźim nadpadnische, dokelž, tak wjele hacź móżesche so prjedy po rospominanjach knježeŕstwoweho nowinarstwa wo tym sudźicź, zarowemu wopytej trochu symnje napschecźo hladachu. Car je psches swoje sadźerżenje a psches swoje pschipitki pschi hoscźinje, kotraž so pjatk wječor w kněžorowym hrodźe w Barlinje wotbywasche, wobswědcził, so je wón směrniwy muž bjese wschěch pschedsudkow a dobry pschecźel němskeho kněžora. Na němskeho kněžora pschipitk, kiž mějesche so takle: „Piju na strowosć mojeho cześcźeneho pschecźela a hoscźa, Jeho Majestosć ruskeho kněžora a na pschecźelstwo, dlěhe hacź 100 lět bjes naschimaj domomaj wobstejaze, kotrež chzu jako herbstwo, wot mojich prjedomnikow mi sawostajene, hajicź!“ Car w franzowskej rěcźi wotmolwi: „Džakuju so Waschej Majestoscźi sa Wasche pschecźelne słowa; ja sym pokuje psches jene s Wami w smysłenju, kotrež scźe Wy runje sjewili.“ S wjerchom Bismarkom, kotrehož pschi hoscźinje s wosebitej kedźbnoscźu wusnamjenjesche, je car w domje ruskeho póstanstwa dlěsche rosrěcźenje měr, kotrež na 80 minutow dołho trajesche. Na wjercha Bismarka je wone po sdaću jara dobry sacźischcź cźiniło, a wón sam, schtož so lěta dołho wjazy stako njeje, wječor galaoperu wopyta. Hdyž tež snadź so car w Barlinje k žanym słubjenjam njeje pohnucź dał, dha je tola wěste, so budźe jeho wopyt k sakhowanju a k wobtwjerdźenju měra spomožny.

— Sa njedołhi czaś němski kněžor na wopyt do Konstantinopla pojědźe. Turkowske knježeŕstwowe nowiny „Tarik“ wo tym pisaju: „Bjes dźiwa so pschecźelske swjaski, w tu khwila bjes Němskej a Turkowskej wobstejaze, hischcźe twjerdscho swjasaju, hdyž kněžor Wylem sultana Abdula Hamida wopyta.“ W sultanowym hrodźe Jildiz Kéosku so hižo wobschěrne pschihoty sa pschikhad kněžora Wylema stawaju.

— Dokelž pruske knježeŕstwo w tu khwilu kschescźijansko-sozialnej stronje sjawne skutkowacź wobara, je wjednik tuteje strony, dwórski prědar Stöcker, w sjawnej shromadźisnje pjatk tydźenja k wjedźenju dał, so so w bliščim czasu sjawne shromadźisny kschescźijansko-sozialneje strony dale wotbywacź njebudźa. Strona teho dla njerospanje, wona, hdyž pschihódny czaś sa nju sasso pschińdźe, s nowa do politiskeho žiwjenja stupi.

— Nowa požczonka, kotruž budźe kněžorstwowy sejm pschiswolicź dyrbjecź, pjecza 250 millionow wucźini. Nowe wudawki sa wójsko wjetschi dźěł tychle pjenjes spožeru. Pódla teho budźa jenotliwe němske kraje 40 millionow do kněžorstwoweje pokładnizy nawdacź dyrbjecź.

— W městach so njedźela pschezo bóle wotswjecźuje. Swjeselaze je, so skónczńje pschekupzy sami schkódnosć tuteho njedostatka spósnawaju a jón wotstronicź pytaju. W Mnichowje su tamnischi pschekupszy pomoznizy na shromadźisnje, wot 500 wosobow wopytanej, wobsamkli, na němskim kněžorstwowym sejmje a na bajerskim sejmje so wo to prózowacź, so by so skerje a lěpje sakoń wudał, s kotrymž so swjecźenje njedźele pschekupstwu a rjemjeslnistwu pschikaže. Tak dołho hacź tole praschenje psches sakoń rossudźene njeje, dyrbja pschekupzy sami hladacź, so bychu dozpili, so so njedźela swjecźi.

Awstrija. Młodoczěska strona je w cźěskim krajnym sejmje wosebitu adresu k awstriskemu kněžorej jako cźěskemu kralej podała. Jeje dla w sejmje najskerje wótra debata nastanje. W adresy so žada, so by kněžor Cźěskej samostatnosć wrócźił, kotraž je so Cźechom w lěcźe 1527 wsała. Jako podłožk tuteje samostatnoscźe so krónowanje awstriskeho kněžora jako cźěskeho krala wobhladuje. Njeje dwělne, so staroczěska strona tule adresu wotpokasa.

Danska. W danskich nowinach so dwě cźežkej pschestupjeni posłuschnoscźe w danskim wójsku rospominaju. W prěnjschim padźe so wo rekrutow jedna, kotsiž mějachu w postajcnym czasu tsělecź wuknucź. Po tymle swuczowanju dyrbjesche so turnowanska hodźina wotdźerżecź. Hdyž pak tsělenje dlěje trajesche, hacź běchu sebi to mkodźi rekrutojo mysłili, njemějachu woni sa nusne, k poruczenemu turnowanju hicź. Podachu so wjele bóle do města, so bychu so tam po swojim waschnju sabawili. Młodych wojakow su wschitkich s cźežkim arrestom khostali. Druhi pad nam hischcźe w wjele spodźiwnischim swětle wojeŕsku posłuschnosć w danskim wójsku pokasuje. Wóndano mjenujcy, hdyž so wojazy s manevrow do Kopenhagena wrócźichu, so sta, so so na dompucźu dwaj bataillonaj setkaschtaj. Kaž je to waschnje, so mužstwa se žortnym pschiwokanjom strowjachu, schtož jedyn hejtman s krutymi słowami sakasa. Dokelž na njeho njeposłuchachu, so rosnjembrjeny offizěr s nahim mječom do njeposłuschnych wojakow da, kotsiž jeho hanjachu a wusmješchowachu a prjedy hacź móżesche někoho sranicź, s mozu k semi cźisnuchu.

Offizěra ßu hnydom teho dla do jeneho mjeńscheho města pscheßadźili, spjeczíwych wojakow pak ßu do kruteho pschepytanja wsali.

Schpaniska. Schpaniska kralowa Marja Khrystina chze ßo pjecza saßo woženicź a to s jenym awstriskim arzywójwodu. Pschedstejazy wopyt arzywójwody Albrechta w Madridze s tutym wotmyßlenjom pjecza swißuje. Kralowa Marja Khrystina bě, kaž je snate, ßama awstriska wójwodka. Wona nětkole w 32. lěcze žiwjenja steji; psched dźeßacź lětami ßo wona se schpaniskim kralom Alfonsom XII. woženi, kiž je psched schtyrjomi lětami wumrjek.

Rußowska. So ßebi Ruska na to njemyßli, w blišschim czaßu wójnu wjesćź, je to s najlěpschim dopokasmom, so je twjerdze wobsamknjene, so ma ßo ruske wójsko s makokalibratej tšelbu wobronicź. K temu budze Ruska wjele pjenjes a wjele czaßa trjebacź. Dokelž ßebi knjeżerstwo pjenjesy w wukraju požczicź nochze, hlada, wudawki sa kódźstwo postajene, ponižicź a pjenjesy k požczonzy w Ruskej ßamej nawdacź dacź.

Czornohórska. Wulki hlód na Czornej Horje ßo, kaž ßo sda, bórsy směrni. Něhduscha czornohórska prynzeßyna a nětko ruska wulkowjerchowka Miliza je ßwojemu nanej, wjerchej Mikkawschej, ßwój njewjesnty dostatk, kotryž je jej zar darik, w sumje 1 milijony rublow pschepodała, so by jón k pomozy tradazych Czornohórzow wužik. Wjerch je hnydom s teho 500,000 frankow rosdak. Mnosy Czornohórzy ßu w Sserbiji pomoz namakali. W Beogradze je wubjerk sestupik, kiž sjawnje sa Czornohórzow pjenjesy sběra a ßo sa to stara, so bychu czornohórszy pschiczahowarjo města dostali a ßo s najnusnischim sastarali. Prěni pschiczahowarjo ßu 13. oktobra do Sserbije pschischli. Knjeżerstwo je jim w Prokopolskich stronach ležomnosce pschipokasako, so bychu na nich ratarili.

Bolharska. Niz so by ßebi žonu pytak, ale so by ßebi pjenjesy napožczik, je Koburgski prynz Ferdinand do wukraja pucźowak. Hotowe pjenjesy, kotrež jeho macź prynzeßyna Klementina wobßedźesche, pjecza 7½ milliona frankow, je prynz Ferdinand sa krótki czaß ßwojeho knjeżenja w Bolharskej pscheprasak. Samoženje prynzeßyny Klementiny drje ßo na 40 millionow wobliczuje, tola wone s wjetscha w ležomnosczach wobsteji, na kotrež ßo po Koburgskim ßwójbnym sakonju požczonki bracź njeßmědźa. Koburgski prynz dyrbi nětko na někajke waschnje pjenjeżnu należnosćź do rjada stajicź. Prjedy ßo wón pjecza do Bolharskeje wrócicź njemóże.

— Wot kajkeho njepschecźelskeho smyßlenja ßo bolharske knjeżerstwo pschecźiwo Ruskej wodźicź dawa, je wone tele dny s nowa wopokasako. Ruski wjerch Dolgorukow bě sańdźeny tydźeń s někotrymi pschecźelemi do Sofije pschischoł, so by tam někotre dny pschebywak. Wjerch Dolgorokow chzyshce tule składnosćź k temu wužicź, so by w Sofijskej zyrkwi wopomnjeńsku Božu ßkužbu sa zara Alexandra II. wotdźerżecź dak. Knjeżerstwo pak Božu ßkužbu sakasa a Dolgorukowej pschikasa, hnydom Bolharsku wopuschczicź.

Sserbija. Knjeżerjo ßu hižo psched kralowej Nataliju troschku zofali. Woni drje hischcze kralowej durje kralowskeho hrodu wotewrili njejßu, tola ßu pschiswolili, so ßmě ßo wona se ßwojim ßynom kralom Alexandrom setkacź. Wopyt krala pola jeho macźerje je poknu hodźinu trak. Sa czaß wopyta ßo wulka ßyła ludu psched bydłom kraloweje macźerje sběża a kralej, hdyž dom wopuschczi, se sahorjenjom napscheczo juskasche. Na kralowym wobliczu běchu wjeßele sacźucźa, s kotrymiž bě jeho wutroba napjelnjena, widźecź. Njedźiwajzy kraloweho wopyta budze skupschtina wo kraloweje należnosczi jednacź.

Turkowska. W Starej Sserbiji, hischcze pod turkowskim knjejstwom stejazej, ßebi muhamedanszy Albanszy pschecźiwo Sserbam stajnje ßurowosće dopuschczeja a Sserbam žiwjenje pod turkowskim knjejstwom woprawdze njesnjeßne czinja. Albanszy ßerbske wßy nadpaduja a tam rubja a kónzuja. We wßy Nowym schescźo Albanszy rubjeżnizy dom bohateho ratarja Micźa Naumowicźa nadpanuchu, jeho a jeho žonu sputachu a jeju czwilowachu, hacź prajachu, hdze mataj ßwoje pjenjesy skhowane. Na tajke waschnje ßo wjele pjenjes mozowachu a pódla teho 200 wowzow a 314 kosow ßobu wotehnachu. We wßy Bystrizy rubjeżnizy dom Mikkawscha Jěwanowicźa nadpanuchu, a hdyž ßwoje žiwjenje s pjenjesami wukupicź njemóżesche, jeho sarasychu. We wßy Drinowje buchu 7 wobydlerjo wot rubjeżnikow skónzowani a jich cźeła spalene. We wßy Gradowzach bu ratař Džimo Teodorowicź na běłym dnju na ßwojim polu wot jeneho Albanskeho saraženy, dokelž pschecźiwo njemu cześcź ßwojeje žony sakitowasche. We wßy Rakotinzach rubjeżnizy klóschtyr ßwj. Ilija nadpanuchu a kranuchu wscho, schtož jim do rukow padże. Tutón sapiß albanskich njeskutkow móhł ßo dale hacź do njeskónczneho wjesćź.

Amerika. Sjenocźene polnózne amerikanske staty ßu w poßlednim lětdźeßatku se ßwojim wójnskim kódźstwom pornjo europiskim wulkomozam daloko nasad wostake. Pschi swadze s Němskej dla Samoaskich kupow ßo se strachom dohladachu, so móhłe ßo, hdy by k wójnje doschłe, amerikanske pschimórske města wot kanonow němskich kódźow do czista potšelecź. Nětko Amerikanszy se spěchom pytaju nakhwatacź, schtož ßu sakomdźili. Pódla wulkeje liczby wulkich wójnskich kódźow ßo w tu khwilu woßebje torpedoske czołmy twarja. S poßlednischich je ßo psched krótkim w Philadelphiji jedyn natwarił, kotremuž ßu „Vesuvius" narjekli. Wón pjecza s njedoscźehnjenej spěschnosczu po morju jěsdźi a je s dwěmaj kanonomaj wobrónjeny, s kotrejuž se stłóczenym powětrom dynamitowe bomby tšeleja. Kóżda bomba je s pjecź zentnarjemi dynamita pjelnjena a rosbuchanska móz tajkeje bomby je tak wulka, so ßo najßylnischi želesny panzer rostorhnje, też hdyž bomba 10 łóhezi psched wotměrjenym městnom rosbuchnje.

Sboże w njesbożu.

(Pokracźowanje.)

Sso takle rosrěczujo psched Pawołowe wobydlenje pschijědźeschtaj, hdźež wós sasta, a Pawoł dobroczíwemu lěkarjej wbožemje praji.

„Njesabudźcze na dwojospěw s knjeżnu Hańžu, sbožowny człowjecze!" sanitatski radźicźel ßmějo sa nim wołasche.

Tole napominanje ßo jemu kaž wußměschenje sesda, hdyž wón do myßlow ponurjeny po tšjóch skhodach horje k ßwojej jstwiczźy pod tšechu dóńdźe, kotraž wschak na ßydło sboża do zyła podobna njebě. So by ßo rospjerschił, wón ßwoje knihi k ruzy wsa, ale s kóżdeho kopjena, s kóżdeho ßucheho paragrafa sakonja lubosne holcze wobliczo s módrymaj wocźomaj a błódzy ßo ßměwazymaj hubomaj stawasche a tak pschecźelnje na njeho hladasche, so ßo jemu bohowka sprawnosćze, kruta knjeni Themis, kotrejž hewak prěnje město w jeho wutrobje ßkuschesche, dźenßa zyle pschecźiwna a wostudka sesda. Też wo ßnje jeho tón miły wobras wobdawasche, a prěni krócź sa wjele njedźel ßo jemu rjeńsche wězy dźijachu, hacź to straschne pruhowanje.

Hdyž nasajtra rano wotzuczi, pak bu wón s nowa na ßwoje pruhowanje dopomnjeny; pschetoż poßoł jemu pißmo pruhowanskeje kommißije pschinjeße, w kotrymž stejesche, so ma wón ßwoje pruhowanje pschichodnu ßrjedu wotpokožicź. Duž ßo komdźicź njeßmědźesche, so by, kaž ßo ßkuscha, pola pschedßydy a radźicźelow kommißije s wopytom pobył.

Sso khětsje shotowawschi ßo wón s pukotazej wutrobu do domu straschneho pschedßydy poda ßo jemu pschedstajicź. Shoniwschi, schtó Pawoł je a schto chze, ßkužobnik k ßwojemu knjesej nuts dźěsche, ale ßo hnydom saßo wrócźi a Pawoła dó jstwy puschczi. Psched móznym mužom stejo, w kotrehož rukomaj jeho dóńt, jeho pschichod wotpocźowasche, ßebi Pawoł njesměri na njeho pohladacź. Strachocźiwy a jakotajo chzyshce wón nětkotre pschihódne abo skerje njepschihódne ßkowczka prajicź a ßo hnadze ßwojeho cźwilowarja poruczicź; ale na jene dobo ßo jemu jasyk sapowje, a, jako by scherjenje wohladał był, Pawoł wulkej woczi na presidenta wudźěrasche, kotryž ßo na stróżelach wboheho referendara, kaž běsche widźecź, wjeßelesche.

Pawoł ßebi myßlesche, so ßo semja wotewri a jeho pózrje, hdyž wón w straschnym pschedßydze ßwojeho luboscźiweho towarscha spósna, s kotrymž běsche na želesnizy do hkowneho města jěł, — khiba so mějesche czert ßwoju hru, a woczi jeho myleschtej. Ale też tale ßkaba nadźija jeho wopuschczi, hdyž jeho schibały poßměw saßo postrowi, na kotryž běsche ßo wón na želesnizy tak mjersał.

„Njedźiwajcze, knjes presidento!" njesbožowny wschón samyleny jakotasche.

„Ja ßo jara wjeßelu, so ßwojeho luboscźiweho towarscha s pucźowanja saßo widźu. Njejßym Wam prajił, so ßo bórsy saßo wohladamoj?"

„To wschak! Ale hdy budźech wjedźał —"

„Dha ke mnje pschischoł njebudźeschcze. Jo, jo! To pěknje było njeby. Mi je woprawdze jara lubo, so scźe mje wopytacź pschischoł."

„Ja ßebi myßlu, so niz, a duž Waß rady dlěje wobcźežował njebych", Pawoł rjeknu, ßo strachocźiwje na durje wohladujo.

„To by było! Sa snateho, kaž Wy, mam pschezo khwile. Ale njechacze ßo ßynucź?"

„Sso džakuju, knjes presidento!"

„Njedajcze ßebi kasacź, luby pschecźelo! Ssyńcze ßo ke mnje;

jenoż bliže, pschezo bliže! Wy ßo tola njebojicže, so Waß njembry Wjelk pózrje?"

„Ja ßo nadžijam, so mi pschekhwatane ßłowo sa sko wsak njejsče."

„Na žane waschnje; Wy dže sče jenoż wospjetowak, schtoż wschitzy ludźo wo mni praja. Nimo teho mam wschu pschicžinu, Wam džakowny bycź."

„Wy žortuječe, knjes presidento!"

„Ja ßym mjes tym Waschu wubjernu kritiku wo ßwojich spißach cžitak."

„Dha ßym hotowy", wbohi Pawoł bórbotasche.

„Hdyž też mje runje lutowak njejsče, dyrbju ßo Wam tola wusnacź, so sče mje na nekotre ßłabe strony mojeho dżeła kedžbneho sčinił. Pschede wschém ßo mi lubi, so tak runy pucź wernosćź prajiče; runjeż budżeschče tu a tam tola sdwórliwischi so mnu bycź móhł."

„Ja bych woprawdże najnjesbožownischi cžlowjek na ßwěče był, by=li mi knjes president schto sa sko wsak był."

„Do zyła niz; Wy ßo mi zyle derje spodobače. Ja ßebi, kaž ßławny Alexander von Humboldt, smužity wußud khwalu; a hdyž też ßebi druhdy pschedaloko saběhnječe, to jenicžzy Waschej mkodosćźi pschipißuju. Też Wy budžeče wo nekotrych wezach hinak a mjenje kruče ßudźicź, hdyž hakle budžeče tak stary, kaž ja ßym."

„A Wy šły njejsče na mnje?"

„Pšche cžo to, hdyž sče jeno sjawnje a sprawnje a njedźiwajo na wošobu ßwoje pscheßwědcženje pschecźiwo mi wuprajił. Sa to Waß cžim wysche wažu. Też Wasch spiß wo herbskim prawje, kotryž ßym nětko cžitał, je mi wulke wjeßele činił. Ja bych ßo najradscho nad Wami wjecźił a wo Waschej knisy kritiku napißał."

„Cžesćź by pschewulka była."

„Wy sče tule cžežku wez tak duchapołnje wobdžekak, so Wam ßwojeho pschipósnacża sapowjedžicź njemóžu, runjeż sče tón smylk wobeschok, so pschewulku wahu na theoriju kładžeče; duž praxis cžasto pschecźiwo Wam rěcži. Ssnano móžu Wam hižo w bližšim cžaßu składnosćź dacź, so ßwoje smylki w tymle nastupanju porjedźiče."

Pawoł woprawdże njewjedźesche, hacž je wo ßnje abo niz, hacž straschny president s nim ßurowje žortuje, abo hacž měni, kaž rěcži. S khwilemi wschak ßo na jeho wobliczu snaty schibały poßmew pokasa, ale s jeho ßłowom khutna prawda, móhł rjez wótzowska dobrota rěcžesche, so njesbožowny referendar wjazy khróbłosće nabu.

„Sso takle pscheßwědcžiwschi, schto wěsče a mózeče", president džesche, „zyke pruhowanje jenoż hischče jako swonkownu wez wobhladuju, kotruż bych Wam, by=li to jenicžzy wote mnje wotwißowako, rady spuschcźił. Wy ßo »Wjelka« do zyła bojecź nimače."

„Njewěm, knjes presidento, kak mam ßo Wam sa Waschu dobrotu džakowacź."

„A tola", ßo president ßmějesche, „Waß »Wjelk« tak lóhzy se ßwojich pasorow njepuschcźi, do kotrychž dha sče ßebi saběžak. Ja mam myßle, Waß tudy sdźeržecź, a chzu za to rěcžecź, so Waß hacž na dalsche jako pomozniķa pschi sakonjedawarskej kommißiji pschistaja, je=li Wam tak prawje. My móžemy tajkich wobdarjenych ludźi, kajkiž Wy sče, derje pschi tym trjebacź."

Sso jemu pschecźelniwje pokloniwschi president Pawoła puschcźi, kotryž běsche nětko pschesbóžny a ßwojimaj wuschomaj wjazy wěricź nochzyšche. Kaž pjany wón dom wopuschcźi, do kotrehoż běsche s tajkim stysķom a strachom sastupił. Tu khwilu wón se žanym kralom na ßwěče měnjak njebudźesche, ani s Rothschildom niz.

Też cźi drusy radźicźelojo, kotrychž wón jeneho po druhim wopyta, jeho runje tak pscheczelnje, móhł rjez wutrobnje pschijachu, dokelž běsche jim president do prědka wo Pawokowych saßłužbach powjedał. Pod tajkimile wobstejnosćźemi Pawoł khróble pruhowanje wotczakowasche, psched kotrymž běsche tajkeho stracha měł, a jeho nadźija też ßo dopjelni.

S dobytej dowěru też ßo jeho swuczena bojasliwosćź shubi; duž wón, hdyž ßo jeho praschachu, bjes komdźenja a ßo njesarjekujo, s wjetscha jara duchapołnje wotmolwjesche a zyły potajeny poklad ßwojeje hłubokeje wědomosće w najrjeńschim ßwětle psched ßwojimi pruhowarjemi pokasa. Jich jenohłósny wußud jemu najlépsche ßwědcženje wustaji, schtoż jemu pschedbyda hnydom wosjewi, Pawokej wutrobnje sboże pschejo a jemu na dobo hischče junu město pomozneho dźełacźerja w ministerstwje posķicźejo.

Wschón sbožowny chzyšche Pawoł hnydom do ßwojeho bydła doběžecź a ßwojej macźeri wjeßeku powjesćź napißacź; w rózk haßy pak sanitatskeho radźicźela Holma setka.

„Hlej wschak, nasch pschezo sbožowny pscheczel!" pscheczelniwy lěkaŕ hižo nasdala na njeho sawoła. „Wasche mjeswoče dže ßo s radosczu ßwěcźi, jako by ßo Wam něschto woßebje duschne stako byko."

„To też macże prawo. Ja ßym ßwoje pruhowanje pschе wsche wocžakowanje derje wobstak, a knjes president je mi město pomozniķa pschi sakonjedawarskej kommißiji lubik."

„Dha daj Bóh sboże! Widźicże, so ßym prawje wěschcźik."

„Mi ßo woprawdże sda, so ma woßud skóncžnje ßyte, mje pschescź hacź."

„Blady! Wam móhł cžlowjek woprawdże sawidźecź. Kak budże ßo dobry kommerzisķi radźicźel wjeßelicź, w kotrymž macże wérneho pscheczela. Ja jemu Wasche sboże hnydom dopowjem; pschetoż chzu runje k njemu jěcź."

„W ßwójbje tola nichtó skhorik njeje?" ßo Pawoł staroscźiwy woprascha.

„S najmjeńscha khoroscź niczo na ßebi nima. Knjeżnje Hanžzy zyle prawje njeje, ale to ßo bórsy minje: nervna ßłabosćź, dokelž je ji ta wez trochu njenadźizy pschischka."

„Schto je ji njenadźizy pschischko?"

„Kaž ßo sda, Wy njewesče, so je wona se ßwojim wujom, bohatym wobßedźerjom mnohich kóźow w Hamburgu, tak derje kaž ßlubjena. Bližšche dny dyrbi ßlub bycź, hdyž je ßo lóhka nervna ßłabosćź saßo minuła. Ale schto dha je Wam swadźiko? Wy dže sče na jene dobo tak woblědnuk."

„Niczo, niczo dale!" Pawoł bórbotasche.

„Pruhowanje je Waß, kaž ßo sda, tola napinako. Wy dyrbicže ßebi nětko něschto dnjow wotpocžinka popschecź; tón je Wam trébny. Wbožemje! pola kommerzisķeho radźicźela ßo saßo wohladamoj!"

(Pokracžowanje.)

Wjecžorne myßle w ßamotnosćźi.

Pschi ßwjatoku s wjecžorka mucžny ja dźěch
Na dompucźu, w wutrobje srudny tak běch,
Bě ßłónczko psched khwilku žno skhowało ßo
A wjecžorne sera mi pokasało.

Ja wustupich s pucźa tam na łuku won,
Hdyž runje ßo pschebiwa wjecžorny swón,
Duž stykнuwschi ruzy ja po łuzy dźěch
A pschi rězy w kerczkach ßo poßynuł běch.

Hdyž khwilku tam ßedźach, ßo sa=cźmiło bě,
A wjecžorne zefyrki koschachu mje,
Duž pohladach k njebju a wuhladach tam,
Kak tyßazy hwězdźicźkow ßwěcźa ßo nam.

Duž myßl mi schepta: tam namaka měr,
Schtóž dokonjak na semi semsku je cźěř,
Tam starschi, tam bratsja a ßotry žno ßu,
Po běhženju wěcžny měr wužiwaju.

Ja pak hischče na semi khodźicź tu mam,
Kak dołho, to njewěm, hacž pschińdu ja tam,
Hdyž moji cźi lubi nětk pschebywaju
A hrěschnemu ßwětej tu wucźekli ßu.

Kak žadam ßej cźahnucź a cźeknucź wot jow,
Ssym hidźeny tudy, hdyž ßylsow je dołh,
Tam horka je rjenje pschi Jesußu tam,
Hdyž wěcžnu je sbožownosćź wudźělił nam.

Hlaj, takle ßej myßlo, běch sdrěmnuł ja wschón,
Mje swjeßeli na dobo lubosny ßón,
Ja widźu tu pschede mnu Jesußa stacź
A s porstom mje na hwězdy pokasowacź.

Kaž wjele tam hwězdźicźkow na njebju je,
Tak wjele je domicźkow pschihotowane
Sa tych, kiž mje lubuja na ßwěče tu
A sa mnu cźěř pscheschli ßu cźerńjowatu.

Duž s wjeß'lom ja prajach: o Jesu, ßy mój,
A ja chzu bycź, wostacź na wěcžne też twój.
Mi poskicźi ruku, wón sawda ju mi:
Dha wostań mi ßwěrny a sa mnu nětk dźi.

Nětk hromadże dźěchmoj, wón wokoscha mje
A na dobo pschede mnu shubił ßo je.
Hlaj, schumjenje hal'sow ßo ßłyschecź mi da,
So njejabzy s drěmanja wotucźich ja.

Duž postanuch rucže a domoj nětk dźěch,
Ssym Jesußa widźił, wschón wjeßely běch;
Nětk w myßlach joh' noschu, kak rjany wón bě,
Mi s wutroby srudnosče wsak je wón wschě.

Ernst Helaß.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wutoru 15. oktobra mějesche Budyska ßerbska Bjeßada ßwójbny wjecžor, kiž bě jara derje, woßebje też wot mnohich hosći se wßow, wopytany. Wo sabawu bě derje postarane. Hrajesche ßo mjenujzy džiwadło a to dwaj kruchaj: „Nózny straznik" a „Kak Pětr lékari". Wě ßo, je njeßnadna wez, derje spißany prěnjotnik też derje pschekožicź, woßebje potom, hdyž je prěnjotuik w schtuczkach spißany. Schtuczki ßu mimo teho skerje wobcžežne, hacž wužitne a jich próza dyrbi cźim wjetscha bycź, so bychu ßo schtuczki derje pschednoschake, ale też wez ßama, kiž schtuczku druhdy trochu

rostorhnje, doscź srosumliwa njeje. Wurjekowanje bě dobre, hacź runje mózesche žo pschi prěnim kruchu wótsischo rěczecź. S najmjeńscha bě na sdalenych městnach mjenje rosumicź. Schtoź hracze žame nastupa, dyrbimy pschede wschěm khwalicź, so běchu khowne rólew dobrymaj rukomaj, wožebje staj knjeźna Leńka Wicźezkez s Pschischez a k. měschcźanski wucźer Zemr wubjernje žwój nadawk wuwjedkoj. Tež k. redaktor Ssmoleŕ jako wjeżoky student a k. wucźer Schlenker jako Wósporski aktuwar běschtaj žwojej róli srotcźenaj. Runje tak pschedstajerjo mjeńschich rólow žwoju wěz derje dokonjachu. — Jenoź jedyn dźěl žo dlěžschi sdasche, hacź žebi wumjekstwo žada. — Njedźiwajo na tute make njedostatki žmětny prajicź, so bě dźiwadło derje wuwjedźene. Powschitkowny poźledk bě najlěpsche snamjo, so žu žo wschitzy pschitomni jara derje sabawjeli. Po dźiwadle běchu reje, kiž žo s poloneśu po synkach wěczne kražneje, njepschetrjechjomneje komposizije nascheho Kozora: „Selena ta meja" sapoczachu. Jeje lubosne wutrobu jimaze a hnujaze synki wubudźeja w kóždym wótcźinzu najrjeńsche czucźa sahorjenosćze a lubosćze k žerbskemu krajej a ludej, ale tež trochu srudne dopomjeńki na tamne kražne, wulkotne spěwanske žwjedźenje, kiž žu w žwojim czažu nasch lud móznje wubudźake a sa žwoju rěcź sahorjake. Sawěsćze by wužitne było, hdy by žo sažo jedyn wulkotny žerbski konzert wuwjedł. Sa tutón rjany bjeżadźiny wjeczor dyrbimy pschedžydstwu Bjeżady najwěrnischi dźak wuprajicź a žebi pschecź, so by žo bórsy sažo podobna sabawa poskicźiła.

— Wyschschi wucźer Lamprecht pschi tudomnym gymnasiju je w žwojim czažu wjedro na lětusche lěto wěschcźił. Dokelž žu žo, kaž wón nětko w někotrych němskich nowinach pische, jeho wěschcźenja w tym nastupanju dopjelnike, so běschtaj měžazaj meja a junij horzaj, september pak symny, kaž běsche wón prjedy wosjewjał, ma wón sa to, so žu podkožki, na kotrež žo jeho wěschcźenje složuje, prawe. Duž wón w spomnjenych nowinach wosjewja, kajke wjedro dale smějemy hacź do kónza pschichodneho lěta. Po jeho wěschcźenju budże lětża: november cźoplischi hacź hewak w pscherěsku, dezember kaž w pscherěsku; 1890: wulki rózk směje wjele žněha a na to stajnu krutu symu; mały rózk kaž w pscherěsku; měrz niże žrěnjeho; haprleja a meja cźopkej s njewjedrami; junij horzy s jara cźežkimi njewjedrami a krupami; julij symny a deschcźikojty; august niże žrěnjeho cźopky; september kaž w pscherěsku; oktober cźoplischi hacź w pscherěsku; november trochu cźoplischi hacź w pscherěsku; dezember cźoplischi hacź w pscherěsku.

— Jakobiowe a Jěsorkowe pjenježne wustajenje, sa studentow w žerbskim seminarje w Prasy postajene, ma žo s nowa wudźělicź. Schtóż wo nje rodźi, ma žo w běhu 5 njedźel pola biskopa dr. Franza Bernerta w Budyschinje samolwicź.

— Wužudźenja pscheđ tudomnym kawniskim žudom směja žo póndźelu wot 21. oktobra hacź do žrjedy 30. oktobra a žo kóždy krócź ½10 hodźin dopołdnja sapocznu. Wutoru 22. oktobra schewskeho Horna, kiž je pola Wostrowza fabrikarja Riegera skónzował, wužudźa.

— Tudomneho pschekupza Neulinga žu sańdźeny schtwórtk dopołdnja na hońtwje w lěžu pola Cźornych Nožliz straschnje sranili. Jedyn tšélz, kiž měješche tšélbu s tak mjenowanymi žornjazymi kulkami natykanu, žo do sajaza měrješche, mišnu pak, a kulki Neulinga do nohi, do wutrobna a do cźoła trjechichu.

— Wutoru 15. oktobra žo schulskaj hólzaj Jork a Thonig s Budyschina na pucź do Pancźiz nastajischtaj, so byschtaj w tamnych stronach, kaž žo posdźischo pschi pscheźkyschenju wusnaschtaj, po proschenju khodźikoj. Do Prěcźez pschischedschi, tam na drósy wós stejazy nadeńdźeschtaj, na kotrymž dwě holcźzy žedźeschtaj. Jorkej, kiž je hižo wospjet kranjenja dla khostany, žo hnydom sesda, so je tu něschto kranucź. Wón wós wot horka hacź do delka pschepytawschi w nim pjenježnu móscheń se 60 hriwnami wužlědźi a ju k žebi tyknuwschi cźeknu. Na sboże žo krótko po tym paduchstwa dohladachu a žo sa młodostnym pakostnikom puschcźichu. Jeho bórsy dóscźeżechu a jemu kranjene pjenjesy wotewsachu. Nadźijomnje drje někto njeduschnika do někajkeje wukhowarnje póscźelu, so by tam lěpsche wotcźehnjenje hacź doma dostał.

— Nascheho žerbskeho sapóžłanza, knjesa kublerja Kerka w Rodezach, žu wutoru s nowa a to jenohłóžnje do druheje komory sakskeho žejma wuswolili. Wscho hromadźe je žo sa njeho 1764 hłožow wotedało; někotre s druhimi mjenami popižane papjerki žo wot wólbneje komižije jako njepłacźaze spósnachu, dokelž napižane mjena dospołne njeběchu. Sjawnje žebi žana napscheczna strona, ani doprědkarjo, ani sozialdemokratojo, swěrili njejžu, pschežiwo knjesej Kerkej druheho kandidatu postajicź. Cźežke poražen ja, kotrež žu pschi prjedawschich krajnoželmskich wólbach poczerpili, žu jim khróbłosćz wsake, žo s nowa se žerbskim kandidatom měricź. Ssu stónczne spósnali, so Sserbja twjerdže k žwojemu žerbskemu sapóžłanzej dźerża, kiž je žebi se žwojim skutkowanjom na krajnym žejmje jich połne dowěrjenje dobył, a so je teho dla wscha agitazija pschecźiwo njemu podarmo. Da-li Bóh budże knjes Kerk w pschichodnych schěsćz létach s tej žamej horliwosczu kaž hacź dotal na žejmje lepsche žwojich wuswolerjow a wožebje žerbskich ratarjow hladacź a jich žadanja s wuspěchom pscheđ knjeźerstwom sastupowacź.

— Měžaczinka „Łužica" je czišło 10. (oktober 1889) wuschło. Wobžah: Winy wosud. Struchłohra w 1 jednanju. Po Körnerowej „Die Sühne" za dźiwadło serbskich studentow zeserbšćił w l. 1878 Arnošt Muka. — Hdźež je lubosć, tam je zbóžnik. (Powědančko wot Lawa Nikolajewiča Tołsteho.) — Asterka. J. Ćišinski. — Wobrazy z přirody. Po Brehmje wobdźěłał J. Nowak-Horjanski. — Na horje. J. Ćišinski. — Žiwjenje a skutki Kukečanow, wosebje Kukečanskeho šołty Mots Tunki a najnahladnišeho bura njeboh Mjertyna Šćipaka. (Směški z ludu.) Podawaju H. Z., E. M., J. N., M. A. — Nykusy. E. M. — Błudniki. — Přezpołnica. (Bajka, bata wot Němješćan krawca.) E. M. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Pismowske nowinki. — Serbski rozhlad. — Zapis přinoškow a darow.

S Lubija. Skónczne je žo w tudomnym wokrjeżu poradźiło, konserwatiwnemu kandidatej pschi krajnoželmskich wólbach wjetschinu dobycź. Sańdźenu wutoru žo pschi wólbach sa ryczerkublerja Hähnela w Koprizach 819, sa jeho pschecźiwnika, gmejnskeho pschedstejicźerja Heinzu, 816 hłožow woteda. Po tajkim je kandidat konserwatiwnych, Hähnel, s wjetschinu 3 hłožow wuswoleny. So je Lubijski wokrjeż konserwatiwnym pschipanuk ma žo wožebje žerbskim wžam wokoło Lubija džakowacź, hdźež žu pomérnje najžylnischo so Hähnela hłožowali.

Se Zitawy. Redaktora nowin „Zittauer Morgenzeitung" bě sapoczatk tuteho lěta Budyske krajne žudnistwo k jastwu na wjazy měžazow sažudźiło, dokelž bě wón jedyn nastawk, s kotrymž kartelske strony wótrje pschimasche s „11 kasnjemi" skónczik, po kotrychž žo tamne strony složuja. Budyski žud spósna, so je žo redaktor s tym pschecźiwo § 166 khostanskeho sakonja (hanjenje nabožeństwa abo jeho wustawow) pscheś wužměschenje 10 kasnjow pscheschoł. Redaktor pschecźiwo wužudej revisiju sapokoži, a to s tym wuspěchom, so khežorstwowy žud wužud Budyskeho žuda dospołnje sacźižnu a redaktora wuwinowa.

S pruskich Sserbow. Sa pczołarjow jara ważny je wukas, kotryż je pruski minister finanzow wudał. Wukas praji, so žo na pczołarstwo do zyła žanych dawkow dawacź nima, je-li so ma pczołar žwoje pczołarstwo jenoź pódla druheho powołanja. Tajki pczołar tež je potom wote wschěch dawkow wužwobodźeny, hdyž jemu pczolniza wěsty pjenjes nježe. Duchowni, wucźerjo a dr. móża po tajkim pczolnizu měcź, žanych dawkow na to njedawajo. Schtóż pak žo s pczołarstwom žiwi, ma žwoje dawki na to dawacź.

W Tschadowje pola Gródka je knjes farar Schmidt wyšokeje staroby dla se sapoczatkom měžaza oktobra do wumjeńka stupił. Knjes Schmidt je jako dobry a sprawny Sserb žo pscheś 40 lět tež sa žerbsku džělbu žwojeje woždy starał. Czesćz jeho dopomnjeczu! Bóh daj, so budże móżno, tej žerbskej woždże sažo žerbskeho duschepastyrja saradźicź.

Wužudźenja.

Kawniski žud. Hoscźenzarjej a rěsnikej Mehnertej w Sslónkezach 50 mk. pjenježneho khostanja pschižudźichu, dokelž bě žandarma Gäblera w Huszy s tym na cześcźi sranił, so bě powjedał, so je Gäbler pschecźiwo njemu wopak pschižahał. — Skórżba dla kschiwdy džěłacźerja Mickela w Krakezach pschecźiwo džěłacźerjej Pětschej tam, žo na to waschnje skónczi, so Pětscha k 5 mk. pjenježneho khostanja sažudźichu.

Přilopk.

* Na honach knjeżeho dwora w Rauschwaldże bliśko zyhelnźy pod horu Landeskrone žu brunizu namakali. Wuhło dwaj hacź do schtyrjoch meterow hłuboko leži; duž by žo jara lóhko kopako. Dokelž žo wuhło jara dobre bycź sda, jo bórsy kopacź pócznu.

* Pscheđ nědźe 7 njedźelemi měješche pólzajski wachtmischtr Scheibner s Mischna skakarja Milchera s Obermeisy sajecź. Pschi tym Milcher sastojnikej kruch mjaža s bristwje wukužnu, a Scheibner hischcźe dźenža na žwoju ranu khory leži.

* Dla wólby sapóžłanza do khežorstwoweho žejma sa Wurzenski wokrjeż mějachu w Großbothenje tamnischi doprědkarjo njedźelu tydźenja wólbnu shromadźisnu, w kotrejž běsche murjeński mischtr Wittig młódschi s Wurzena s pschedžydu. Wittig pak běsche žo

ſ wólbnej agitaziju tak roshorił, ſo jeho ßrjedź mjenowaneje ßhromadźiſny Boża ruczka ſaja, a wón wumrje. Wittig hakle běſche 34 lět stary.

* Wczipny, kak to je, hdyž ßo na żeleſnizy cźah ſwróczi, 8lětny hólczeż w Niedergräfenhajnje pola Geithaina někotre wulke kamjenje na kolije położi. Prjedy cźaha pak na ſboże ßamotna lowrija pſchijędźe a do kamjenjow ſajędźe; duż mózachu ludźo, kotſiż běchu ſ njej pſchijěli, kamjenje hiſchcźe cźaßa doſcź wotſtronicź.

* W Annabergu jedyn hólczeż palenza, kotryż dyrbjeſche ßwojemu nanej na polo donjeſcź, telko wupi, ſo nóż poſdźiſcho na to wumrje.

* W Gotha je ßo hacź dotal wſcho hromadźe 696 cźěkow ſpaliło. 100. cźěło, kotreż je ßo lětßa ſpaliło, bě jene żónſke, ſ Draždźan pſchiwjeſene.

* Khoſtanſka komora w Hali je 14lětnu Emiliu Hämerez w Torma dla ſpytaneho mordarſtwa k jaſtwu na dwě lěcze ſaßudźiła. Njekniczomne holczjiſko bě $^3/_4$lětnemu dźěſcźu kowarja Kühna, kotreż mějeſche wothladowacź, wolijowu barbu do huby laka a hejkojte jehły do ſchije puſchczaka.

* Naſchi cźitarjo wjedźa, ſo je ruſki zar ſańdźene dny w Barlinje pobył. So tam wón „njeproſcheny“ pſchijěł njeje, ßo hižo ſ teho ſpóſnawa, ſo běſche ßo, prjedy hacź wón pſchijędźe, w domje ruſkeho póßłanza wjazy hacź dwazecźi ſtow proſcheŕſkich liſtow wotedała.

* Zakoſtnu ßmjercź mějeſche hłucho-němy ſchewz w Loslawje w Hornjej Schleſynſkej. Blisko tamniſcheho židowſkeho pohrjebniſchcźa chażyſche ſchewz wóndano po cźmě żeleſnizu pſchekroczicź, hdyž ßo runje cźah bliżeſche. Swonjenje a też hwiſdanje lokomotivy hłucho-němy njewußkyſcha; a dokelž ßo po cźmě njeradźi cźah cźaßa doſcź ſaſtajicź, ſchewza pſchejędźechu. Hłowu, ſchiju a ruku wot cźěła wotrěſnjene mjes kolijemi namakachu.

* Kelko njeſboża ßo hižo ſtało njeje, dokelž 'ſtarſchi ßwoje dźěczi ßamelutke doma woſtajeja! Saßo ßo wo tajkim ſrudnym podawku ſ Pomorſkeje piſche. We wßy Warſin dźěłacźeŕ ſe ßwojej żonu běrny ſběracź dźěſche, ßwoje tſi dźěczi dó jſtwy ſamknuwſchi. Macź běſche dźěczom khanu khoſeja do khachlow ſtajiła. Dźěczi ßebi khoſej ſ khachlow wucżeżechu a ßebi jón do łoża wſachu. Najſkerje pak běchu ßo někotre żehliwe wulicźka khany pſchimnuke, pſchetoż łożo ßo ſapali, a prjedy hacź ſchtó na pomoz pſchiběża, ßo wſchitke tſi dźěczi ſadußychu.

* W jaſtwje w Naumburgu dźěłacźeŕ ſe Suhla ßedźi, kotryż je ßwojeho bratra ſkónzował. Wón běſche pſched někotrymi měßazami ßwojeho młódſcheho bratra do Naumburga ſawabił, ßo ſ nim pſched měſtom wukhadźowacź dźěſche, jemu ſchtyri tolerje pjenjes rubi a jeho na to do rěki Saale ſtorczi, hdyž ßo njeſbożowny tepi.

* W Ronneburgu je ßo njedźelu tydźenja popołdnju żadławy podawk ſtał, wo kotrymż ßo w měſcźe cźim bóle rěczi, dokelž wěſcźe njewjedźa, hacź ßo wo rubjeżne mordarſtwo abo wo ſpytane ßamomordarſtwo jedna. Někotſi zuſi pucźowarjo, kotſiż popołdnju w ſchtwórtej hodźinje w hoſcźenzu „k běłemu konjej“ w pódlanſkej jſtwě pſchebywachu, na jene dobo nęſchto ßmorczecź a drapacź ßłyſchachu; hdyž na to do wulkeje jſtwy ſaſtupichu, tam pinczńik wucżobnik, kiž běſche ßamlutki wó jſtwje, wobwěßnjeny na ſcźenje wißaſche. Wobwěſcheneho rucże wotrěſnuchu a ſaßo woźiwichu. S woprědka wón njewjedźeſche, ſchto je ßo ſ nim ſtało, potom pak powjedaſche: Hdyž běch ßam wó jſtwje, rěſniſki ſ Zwikawa, kiž tu cźaſto khodźi, dó jſtwy ſtupi. Rěczachmoj wo 17lětnej burſkej dźowzy, kotraż je ßo w ßußodnej wßy Corbußen wcżera wobwěßnyła. Hdyž ja prajach, kak też to to je, hdyž ßo wobwěßnyſch, rěſniſki wotmolwi, ſo dźě móżemoj to ſa żort ſpytacź. Wón pßyczi wokokoſchijazy paſk wucźeże a mje ſa njón pówßnu, na cźoż cźeknu. — Pinczńik dale powjeda, ſo je jemu rěſniſki 1 mk. 90 np. pjenjes a hiſchcźe nękajku maliczkoſcź ſe ſaka wſak. Podawk ßo poliziji woſjewi. Żandarmojo nętko rěſniſkeho pytaju, kotryż żaneje dobreje khwalby nima.

* Pſched pſchißażnym ßudom w Glatzu wóndano ſchewzowa ſ Bernsdorfa ſtejeſche, wobſkorżena, ſo je ßmjercź ßwojeho dźěſcźa ſawinowała. Zónſka je ßwoje połtſecźa lěta ſtare dźěczo woſpjet na to waſchnje khoſtała, ſo je k ßwinjom do ßwinjazeho khlěwa ſawrje. Dźěczo je ßo ßwini tak wuſtrózało a nabojało, ſo jo widliſchcźa pſchimacź poczachu, na kotreż dźěczo wumrje. Macź k jaſtwu na poł lěta ſaßudźichu.

* S Zillerſkeho Doła ßo piſche: Hdyž ludźo wóndano na rańſche ke mſche dźěchu, ßo dohladachu, ſo ßo ſ korczmy, kotraż ßamotna ſ boka pucźa leżeſche, někajki kur wala. Dokelž běchu durje wſchitke ſatykane, ludźo ſ woknom nuts do domu ſaléſechu, hdyž ßo jim żadławy napohlad ſkicźeſche. Po khěži łuże krwě ſtejachu; w kuchni korczmarka, jeje cźeta a 8lětna holczka morwe leżachu; cźěła ßo palachu. Płomjo ßußodża bórſy ſadußychu. Na najſtwje poł lěta ſtare dźěczo ſadajene w łożu leżeſche. Tſilětna holczka běſche na ßwoje ſboże ſ woknom won ſkoczika a potom do ßußodneje wjeſki pſchiběża, hdyž niczo prajicź njemóżeſche, hacź: „Macź morwa; krej; ßo pala“. Duż ßu mordarjo wſchitkich wobydlerjow doma, ſ wuwſaczom 3lětneje holczki, ſkónzowali. Nejſkutk ſtaj najſkerje dwaj dundakaj, hiſchcźe młodaj cźłowjekaj, dokonjałoj, kotrajź běſchtaj pola ßußodneho bura na nóż hoſpodowałaj, a kotrejuż běchu ludźo rano blisko korczmy widźeli. Wſchitke kſchinje a kaſchcźiki w domje běchu ſwotewrjene. Rubjeżnikaj ſtaj najſkerje najprjódzy wobydlerjow doma ſkónzowałoj, na to rubiłoj, ſchtoż běſche jimaj w hódź a potom ſpytałoj dom ſapalicź.

* W jenej wßy w Bukowinje je ßebi ſańdźene dny 19 lět ſtara burſka dźowka, kotraż běſche ßwojeje rjanoſcźe dla daloko wokoło ſnata, ſ jědom ſawdała. Pſchicźina, ſo je ßebi rjana młoda holza żiwjenje wſała, je zyle ſpodźiwna: wona mějeſche ſtajne njeſboże ſ nałożenjemi. Wſchitzy hólzy daloko a ſcheroko w wokolnoſcźi ßo wo nju torhachu a ßebi ju jedyn pſchemo druheho braſchcźicź dachu. Każ pak ßo holza ſ jenym ßlubi, ßo kóżdy krócź nęſchto ſta, ſo ſ kwaßa niczo njebu. Prěni nawożenja ji krótko do kwaßa nahle ſemrje; ſchtyrjoch druhich do wojakow wſachu; dwaj ßo tepiſchtaj; wo jenym ßo hiſchcźe w prawym cźaßu wukopa, ſo ma w Beßarabiſkej hižo żonu; dwaj ßlub ſběhnuſchtaj, dokelž ßo jimaj mało ſeſda, ſchtoż móżeſche bur ßwojej dźowzy ßobu dacź. Duż běſche holza dźeßacź krócź njewjeſta pobyła a ßo hiſchcźe pſchezo wudała njebě. Pſched někotrymi njedźelemi ßo jědnaty nawożenja namaka. Tón krócź ßo ſdaſche, ſo niczo prěki njepſchińdźe, a pſchichodne nałęcźe mějeſche kwaß bycź — tſi dny pospochi. Ale też tónle nawożenja ßebi żeńtwu pſchemyßli, wjeß wopuſchcźi a ßo ſkradźe do wukraja poda. Nad tajkim njeſbożowyym dóńtom ſadwělujo ßebi wopuſcźena njewjeſta żiwjenje wſa, dwanateho nawożenju njewotcźakawſchi.

* We wſchěch krajach, hdyž maju żeleſnizy, je ßo hižo ſtako, ſo ßu pucźowarjow w żeleſniczńym woſu nadpanuli a wurubili. Woßebje cźaſto ßmy poßleni cźaß cźitali, ſo ßu na wuheŕſkich a italſkich żeleſnizach rubjeżnizy pucźowarjow nadpadowali, jeneho ſatſelili, druheho ſakkóli a ſkónzowanych wurubili. Na ruſkich żeleſnizach rubjeżnizy w nowiſchim cźaßu w měſto piſtole a revolvera radźi chloroform wuźiwaju. Nowinam „Nowoje Wrjemja“ (ßerbſki: „Nowy Cas“) ßo wo tajkim njeſkutku piſche, kiž je ßo pſched krótkim ſtał. 18. ſeptembra wěſty Sch. na żeleſnizy we woſu tſecźeje klaßy ſ Moſkwy do Peterburga jědźeſche. Napſcheczo njemu pop ßedźeſche. Wonaj ßo rosrěczowaſchtaj, ale poſdźiſcho wußnuſchtaj. Sch. hakle trochu k ßebi pſchińdźe a woczi wotewri, hdyž w Tweri na dwórniſchczu wó jſtwě leżeſche; pſchi nim lěkaŕ ſtejeſche, kotryż běſche ßo prózował jeho wubudźicź. Wot żandarma Sch. ßwoje knižki doſta, kotreż běchu we woſu ſpody ławki leżake; ale pjenjeſy běchu ſ nich ſebrane byke. Lěkaŕ dopokaſa, ſo je rubjeżnik na popa a jeho ßußoda někajki jara ßylny narkotiſki ßrědk, najſkerje chloroform, klußnuł a jeju pohłuſchiwſchi knjeſej Sch. jeho pjenjeſy kranuł, popej pak ſkoty kſchiż, kotryż wón na wutrobnje noſcheſche. Sch. hacź do Peterburga narkoſu cźujeſche; někotre dny hiſchcźe jeho hłowa boleſche a jemu krej ſ wuſchow cźeczeżeſche. Podobne je ßo poßleni cźaß pjecźa też na druhich żeleſnizach ſtako. Każ ßo powjeda, ßu pola Dünaburga paduſchi we woſu, w kotrymż běſche 12 pucźowarjow, wſchitkich dwanacźoch pohłuſchili. Sarjadniſtwo żeleſnizow wuradźuje, kak móhło ßo tajkimle njedoczińſtwam najlěpje ſadźěwacź.

* Wobſkorżeni, ſo ßu wopaczne pjenjeſy dźěłali, pſched pſchißażnymi w Romje wóndano ßedmjo dźěłacźerjo ſtejachu. Mjes tym ſo pſchißażni w ßwojej jſtwě radu ſkładowachu, na jene dobo jedyn ſ wobſkorżenych ſtaże a, prjedy hacź móżeſche jemu ſchtó ſadźěwacź, dołhi nóż hrabnu, kotryż jako wężne dopokaſmo na ßudnikowym blidźe leżeſche, a ßo ſ nożom trójzy do wutroby kłó, na cźoż ßo morwy wali. Hdyž běchu pſchitomni wot ßwojich ſtróżelow ſaßo k ßebi pſchiſchli, pſchißażni ſaſtupichu a wſchitkich wobſkorżenych njewinowatych prajachu.

* W Kukezach běchu pſched krótkim puki, a ſańdźene dny mějachu ßo bicźzy pſched ßudnikom ſamolwjecź. Ale ta wěz běſche wulzyſchnje ſaſchmatana; bicźzy a też ßwědzy kóżdy hinak rěcźachu, pſche cźo a hdy ßu puki naſtake, a ſchtó je koho bił. Ssudnik nihdy ſ nich mudry njebu. Duż noweho ßwědka ſawoła. „Je Wam“, ßo wón ßwědka praſcheſche, „wo tychle pukach też ſchto k wuſchomaj pſchiſchko?“ — „Nó ja bych rjekł!“ ßwědk wotmolwi. — „Schto dha to?“ — „Wjedrowa — pliſta!“

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ernst Kiehle, dźěłaćeŕ w pólverniku tu, ſ Hańžu Pinzelez na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Arthur, Michała Korle Hilbjenza, fabrikarja na Židowje, ß. — Richard Ernst, Jaroměra Ernsta Pilaka, kněžerja na Židowje, ß. — Pawoł Richard, Jana Schewza, fabrikarja na Židowje, ß. — Ida Hana, Handrija Bohuwěra Pětſcha, kublerja w Hrubocźizach, dź. — Martha Frieda, Wylema Schardta, wikowarja na Židowje, dź. — Karolina Franziſka, Korle Augusta Kubizy, dźěłaćerja w Jeńkezach, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Max Hermann, Roberta Jakuba, dźěłaćerja w Radworju, ß. — Marja Hilža, Jana Pětſcha, dźěłaćerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 9. oktobra: Jurij Petrik ſ Minakała, wobydleŕ wokrjeßneje dźěłaćerńje na Židowje, 59 l. 22 d. — Hana Mulanſkez, Pětra Libſcha, wósnika a ležomnoſćerja na Židowje, mandźelſka, 77 l. 8 m. 6 d. — 11. Augusta Paulina, Augusta Bernarda Klingſta tudy, mandźelſka, 40 l. — 13. Hana Emma, Bruno Pawoła Behriſcha, fabrikarja na Židowje, dź., 5 m. 13 d. — 14. Hana Khryſtijana Kſchižankez, Jana Bohuwěra Jakuba, ležomnoſćerja na Židowje, wudowa, 81 l. — 16. Marja Mitaſchez, Jana Ernſta Wróbla, pólnika w Wulkim Wjelkowje, mandźelſka, 43 l. 2 m. 16 d. — 17. Michał Scholta, dźěłaćeŕ tudy, 72 l. 3 m.

Jěſdny plan żeleſnizow wot 1. oktobra 1889.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Woſowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,59	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,28	—	5,28	8,45	11,39	2,29	3,17	5,5	7,41	—
Budyſchina	2,51	4,0	6,2	9,21	12,18	2,52	3,52	5,40	8,17	—
Biſkopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Draždźan	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,54	5,31	7,12	10,4	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyſchina	—	7,59	10,44	11,29	1,58	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,38	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	2,56	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,14	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budeſtez	5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,3	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,14	5,56	9,24
Budeſtez	6,21	8,59	11,56	3,22	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,33	6,17	9,38
Do Budyſchina	6,43	9,15	12,12	3,44	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,50	3,45	8,20
Połcžnizy	6,23	9,8	12,21	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,34	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,49	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcžnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym ſhodźe je pſchezo wotewrjeny.

Póſt ſa woßoby:

bjes Budyſchinom a Rakezami.

Wotjěſd ſ Budyſchina (póſta)	wječor	w 7 hodź.	35 min.
„ Maleho Wjelkowa	„	8 „	20 „
„ Njeßwaczidła	„	9 „	30 „
Pſchikhad do Rakez	„	10 „	10 „
Wotjěſd ſ Rakez	rano	w 6 hodź.	5 min.
„ Njeßwaczidła	„	6 „	55 „
„ Maleho Wjelkowa	„	8 „	5 „
Pſchikhad do Budyſchina	„	8 „	45 „

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2102 měchow.	W Budyſchinje 12. oktobra 1889				W Lubiju 17. oktobra 1889			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenza běła	9	53	9	71	9	30	9	71
= žołta	8	97	9	24	8	82	9	23
Rožka	8	38	8	44	8	6	8	24
Jeczmjeń	8	14	8	29	7	33	8	17
Wowß	7	50	7	90	7	30	7	50
Hroch (50 kilogr.)	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	1	70	2	20
Butra 1 kilogr.	2	—	2	20	1	70	2	—
Pſcheńczna muka 50 =	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	8	50	13	30	—	—	—	—
Sžyno 50 =	3	30	3	70	2	60	3	20
Sſlóma 600 =	32	—	34	—	27	—	32	—
Proßata 637 ſchtuk, ſchtuka	10	—	23	—	—	—	—	—
Pſcheńczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 9 hr. 56 np. hacž 9 hr. 76 np.; pſcheńza (žołta) wot 9 hr. 12 np. hacž 9 hr. 29 np.; rožka wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 44 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 86 np. hacž 8 hr. 4 np.; wowß wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 65 np.

Draždźanſke mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 64—70 mk., 2. družiny 58—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 11. oktobra: Rjane.

3000 mk., 2000 mk., 600 mk. ma na hypotheki twjerdźe po 4% wupožčicź **Emil Fröde** pſchi rybowych wrótkach.

W Rachlowje pod Cźornym Bohom je **žiwnoſtka** cźo. 1 ſ dwěmaj kórzomaj pola a ſahrody na pſchedań.

Wotewrjeny **wós,** ſkoro nowy, je tunjo na pſchedań. **R. Ziegler** w Hrubjelcźizach.

Tkalſke kroßno w dobrym rjedźe je na pſchedań w Splóſku cźißko 6.

Zigary
w wulkim wubjerku,
dobre knpowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a dróžſcho
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Koprowy vitriol
zyky a tolčeny
k naczinjenju pſcheńzy porucza tunjo
Otto Engert
en gros **drogowe khlamy** en détail.

K domkhowanzy a kermuſchi
porucza
dróbny zokor, jara tuni, róſynki, wulke a make, mandle a koruſchki, khofej, paleny a njepaleny,
wſcho w najlěpſchej tworje a tunjo
Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Turkowſke ßlowki
najlěpſcheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczišnach.

Koſaze kóžki.
Koſaze, ſajecźe a karniklaze kóžki po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Gustav Nauke
na garbarſkej haßy.
S dobom porucźam ßwój wulki ſklad bjesmolatych **pjelzowych kožow.**

Wſchě družiny **cźrjewow** k **dźěłanju kołbaßy** porucza cźrjewowa pſchedawarńja **A. Eisslera** na žitnych wikach cźißło 16.

Wjazyßadźeńska termija.

Sa leżomnoscże, k sawostajenstwu semrjeteje wulkosahrodnicże Marje swudowjeneje **Pampeloweje** rodź. Hennersdorfez w Nowej Wjeszy ßłuschaze, jako:

1. wulkosahrodnisku żiwnoscź cźißło 3 wopalneho katastra a fol. 3 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Nowu Wjesku Hucźinjanskeho podźěla;
2. pólnu leżomnoscź fol. 4 tych ßamych leżomnostnych a hypothekskich knihow;
3. pólnu a kuczżnu leżomnoscź fol. 8 tych ßamych leżomnostnych a hypothekskich knihow;

kotrež hromadże 7 hektarow 54,70 arow = 13 akrow 199 □prutow wobßahuja a kotrež ßu ßo ſ 191,80 dawskimi jenoscźemi wobcźeżene wóndano dźiwajo na realne a druhe cźeżkoty, na nich leżaze, ſ nasymskim wußywom, domkhowanymi żnjemi, żiwym a morwym inwentarom a pschißłuschazej domjazej a hospodarskej nadobu na 8562 mk. 35 np. takserowake, je ßo 8400 mk. kupneho pjenjesa ßadźiko.

K lepschemu wobdźělenych makolětnych herbow je ßo na

schtwórtk 24. oktobra 1889

wjazyßadźeńska termija postajiła a ßo cźi, kotsiž chzedźa psches naspomnjene ßadźenje ßadźicź, napominaju, ßo tutón dźeń dopołdnja w 10 hodźinach na tudomnym ßudnistwje seńcź a ßwoju płaczenjakhmanoscź dopokasawschi a ßo kupnym wuměnjenjam, jim w tejle termiji wosjewjomnym, podcźißnuwschi ßwoje ßadźenje wosjewicź a dalsche wotczakacź.

W Budyschinje, 8. oktobra 1889.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Philippi. Coll. Pckrt.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow semrjeteho żiwnoscźerja Jana Ernsta **Thomasa** w Dźiwocźizach ma ßo sahrodniska żiwnoscź, k jeho sawostajenstwu ßłuschaza, fol. 10 leżomnostnych knihow sa Dźiwocźizy a cźißło 11 wopalneho katastra, 3 hektary 57,5 ara wopschijaza, kaž tež se 137,93 dawskimi jenoscźemi wobcźeżena, kotraž leżomnoscź je njedźiwajzy cźeżkotow, na njej leżazych, wjeßnogrychtiszy na 10320 mk. takserowana a kotrejež leżomnoscże ßu ſ 2610 mk. pola krajneje wopalneje kaßy sawěscźene,

29. oktobra 1889 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym w Dźiwocźizach w Thomasez sahrodniskej żiwnoscźi kat.-cźißło 11, tola **bjez** inventara a domkhowanych żnjow, dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnej ßudniskej tafli wuwißaze a pscheßadźowanske wuměnjenja atd. wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni prosscha, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Dźiwocźizach w naspomnjenym domje seńcź, ßo k ßadźenju samolwicź, ßwoju płaczenjakhmanoscź dopokasawschi ßwoje ßadźenje wosjewicź a dalsche wotczakacź.

K leżomnoscźi ßłuschazy żiwy a morwy inventar a sklady a druhe sawostajene mobilije, kotrychž sapiß je mjenowanemu wuwěschtkej pschistajeny, budźa ßo tydźeń posdźischo psches Dźiwocźanske wjeßne grychty na pscheßadźowanje pschedawacź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 3. oktobra 1889. **Philippi.** Mstr.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Na žadanje maja ßo leżomnoscże, duchakhorej Hanje Marji swudowjenej **Dürrlichoweje** rodź. Kurjez ſ Jeńkez ßłuschaze, jako:

a) **makosahrodniska żiwnoscź** kat. cźißło 19, fol. 15 leżomnostnych knihow sa Jeńkezy;
b) **pólny sahon** cźißło 155a a 160a sahońskich knihow, fol. 59 leżomnostnych knihow sa Jeńkezy;
c) **pólny sahon** cźißło 169 sahonskich knihow, fol. 68 leżomnostnych knihow sa tu ßamu wjeß, kotrež leżomnoscże ßu hromadże wot wjeßnych grychtow na 11350 mk. takserowane,

1. novembra 1889 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym w **Jeńkezach** w Dürrlichez leżomnoscźi kat. cźißło 19, tola **bjez** inventara a domkhowanych żnjow, na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Żiwnoscź pod a, kotrejež twarjenja ßu pola krajneje wopalneje kaßy ſ 5870 mk. sawěscźene, wopschija 3 hektary 18,9 ara abo 5 akrow 229 □prutow a je ſ 84,06 dawskimi jenoscźemi wobcźeżena, bjez tym so leżomnoscźi pod b a c hromadże 1 hektar 19,4 ara abo 2 akraj 47 □prutow wobßahatej a stej ſ 42,36 dawskimi jenoscźemi wobcźeżenej.

S pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnej ßudniskej tafli, kaž tež w Rostokez korczmje w Jeńkezach wupowßnjene, pscheßadźowanske wuměnjenja atd. wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni prosscha, ßo mjemowany dźeń w postajenej hodźinje w Dürrlichez żiwnoscźi w Jeńkezach seńcź, ßo k ßadźenju samolwicź, ßwoju płaczenjakhmanoscź dopokasawschi ßwoje ßadźenje wosjewicź a dalsche wotczakacź.

Inventar a domkhowane żně, kaž tež mobilije kotrychž sapiß je wuwěschtkej pschidaty, budźa ßo po pscheßadźowanskim dnju psches wjeßne grychty w Jeńkezach sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 3. oktobra 1889. **Philippi.** Mstr.

Zokor.

Pschi wotewsaczu 10 puntow:
najlěpschi dróbny zokor punt po 30 np.,
kompowy zokor punt po 33 np.
kóstkojty zokor punt po 35 np.
żyły zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Jale ſ cźelazeje koże ßu saßo po tunich płaczisnach dostacź pola
Heinricha Langi
9 pschi żitnych wikach 9.

W kupnizy. **Louis Gadt** W kupnizy
krawski mischtr
pschi hłownym torhoschczu.
Wulki skład **hotowych symskich swjerschnikow, pikeschow, wobleczenjow, kholowow, żupanow,** jenož ſ dobrych cźistowołmjanych tkaninow dźełanych a derje ßedźazych, po tunich płaczisnach.

Hěblowane schpundowanja
zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo
Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Zokrowy syrup
cźisteje ßłódkoscże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Sswój wulki skład **rjemjenjeŕskich wězow,** kaž tež **ranzow a toschow, koferow, puczowanskich a ruczżnych toschow, ßłow, portemonejow** atd. w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach poruczam.
A. Pietsch na hauensteinskej (prjedawschej butrowej) haßy.
☛ Pola mje ßo ßerbski rěcźi.

Rjepikaty tobak

najlěpscha družina, woprawdźe czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.

pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Najlěpschi

ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.

ßuscheny polcž

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.

porucza
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Pschedawarnja

mydła a ßwěžow

na mjaßowym torhoschczu 15

porucza **jadriwe mydło, masne mydło** a **mydło k rjedzenju,** kaž tež **ßwězy** we wschěch druzinach.

Symske paletoty

jenož s dobrych tkaninow s pjelsczinu wobßadzene po 12, 15, 18 a 20 mk.,

woßebne symske haweloki

po 18, 20, 25 mk.,

symske zakety

po 3, 5, 8, 10 mk.,

deschcžne mantle

hižo po 6½ mk.,

płaczisny tuńsche hacž hewak druhdże.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na snukstownej lawskej haßy.

E. L. Meier, pjezytwarz na swonkownej lawskej haßy 29.

Rakečanske tow. „Lipa“

njezměje tón króć třeću njedźelu, ale hakle štwórtu, to je 27. winowca, swoje posedźenje, k kotremuž luboznje přeprošuje

předsydstwo.

---

150 litrow mloka ßo wschědnje wot jeneho k płaczenju khmaneho wikowarja w Draždźanach hnydom abo wot 1. novembra pytaju. Adreßy pod **P. K.** njech ßo expediziji „Plakat-Anzeiger zu Dresden-Striesen“ wotedadźa.

Wot jeneho ratarja w měscze ßo wustojna dźowka hnydom abo posdźischo do dobreje ßkužby psches **Krauschowu** na bohatej haßy 6 pyta.

Dweju **krawskeju** pyta hnydom do trajneho dźěła **Jan Mütterlein** w Běczizach.

Dweju **tyscherskeju** hnydom do trajneho dźěła pyta **Marx** w Hodźiju.

Towarstwo Serbskich Burow.

Dokelž je petizija, kaž je ßo w Budyschinje na hłownej shromadźisnje wobsamkła, shotowjena, a ma ßo borsy wotpósłkacz, dha ßo pschedßydojo lokalnych towarstwow napominaju, so bychu na cziste běłe listno papjery **podpisma** sa nju hromadźeli a hacž do **1. novembra** ßem póßkali.

Hłowne pschedßydstwo.

Wosjewjenje.

Sswojim czesczenym wotebjerarjam w Budyschinje a wokolnosczi k wjedźenju dawam, so ßym 3. oktobra

pjekarnju na ßerbskich hrjebjach czisło 26

s napschecza starych kasarmow pschedewsak. Sa dowěrjenje, mi hacž dotal wopokasane, ßo wutrobnje dźakuju, proschu, tež moje nowe pschedewsacze dobroczinje podpjeracz. Ja budu ßo stajnje prózowacz, s dobrej tworu poßłužecz.

A. Kuschka, pjekarski mischtr.

Pschecżehnjenje.

Czesczenym Serbam k wjedźenju dawam, so ßu wot nětka moje khlamy na **rózku jerjoweje** a **kschidarskeje haßy** (siebergasse). Sswoje rukajze, tosche, bandaże a gumijowe twory poruczejo, najpodwolnischo proschu, mje tež w mojich nowych khlamach pilnje wopytacz.

J. E. Stephan, rukajzarski mischtr a bandagist.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

38 millijonow 369 tyßaz 849 schěßnakow 10 krajz.

Woheń-, krupobicze-, schleńzu-, transport- a žiwjenje-sawěszczenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěszczenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Panczicz.

Ssuche drožđże

najlěpsche **Draždźanske** wot **A. G. Hufelanda**

wschědnje wjazy krócz czerstwe porucza

Ernst Glien na rózowej haßy.

Na žitnej haßy 3. **C. G. Rinke** Na žitnej haßy 3.

skład mězow a pelzowych tworow

porucza nowoscze **mězow** sa mužskich a dźěczi, hotowe **žonjaze kožuchi** kóždeje wulkoscze. Kožuchi k wobßadźenju, czorne a běłe kóžki po wschěch płaczisnach. — Noschene kožuchi ßo wuporjedźa.

Dźowki a wotroczkow do ßkužby hnydom pyta pschistajaza žona

Schmidtowa
na garbarskej haßy 9.

Dźelaczerska ßwójba ßo pschi darmotnym wobydlenju a běrnischczu k nowemu létu pyta na **Lahowski** knježi dwór.

Wotroczk

pilny a róbny, dostanje pschi wyßokej mšdże k nowemu létu ßkužbu na knježim dworje w **Debischkowje** pola Hodźija.

Ssylny hólczez móże w Budyschinje **kowarstwo** nawuknucz. Dalsche je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Hólczez, kiž chze **ßedlarstwo** nawuknucz, móże hnydom abo posdźischo w Budyschinje do wuczby stupicz. Dalsche je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Wuczobnika pyta hnydom abo k hodam **W. Greulich,** krawski mischtr w Budyschinje psched garbarskimi wrotami.

Pola smerza ßo wujednawschi czesczranjaze ßkowa, na **Augusta Graſa** w Khaßowje wote mnje srěczane, wróczu a warnuju, je dale rosschěrjecz.

W Lusy, 3. oktobra 1889.

O. Herrig.

Ssylsa dźělenja,

płakana

pschi rowje kschesczijanskeje njedźelniży

njebo **Hany** rodź. **Pětschez** s Kotez, mischtra **Augusta Wolfa** s Běłczez mandźelskeje.

† 20. oktobra 1888, 37 lět stara.

Spij derje! Hacž tež njemóžemy
Row maczecz Twój se ßylsami,
Dha tola sdobnje zarujemy;
Nasch duch ßo k hórzy pscheßadźi,
Pod kotrejž Twoje czěło spi,
Na Budeszczanskim kerchowi.

Kak krótke běchu Twoje léta!
W najrjeńschich mozach žiwjenja
Sso slemi Twojoh' czěła hěta,
A njenadžizy rostorha
Ssmjercz twjerde swjaski luboscze
A mandźelskeje ßwernoscze.

Ty w Kotezach bě narodźena,
Hdźež Twój nan nětk h'schcze pschebywa,
A we tamnischej zyrkwi kschczena,
Tam do schule ßy khodźiła;
Hdyž kschczeństi ßlub bě snowika,
Ssy tsinacze lět ßłużiła.

Lět ßydomadwazeczi běsche
Ty stara, dha Ty njewjesta
We czesczi do mandźelstwa dźěsche,
Augusta Wolfa s Běłczez wsa;
S nim dźeßacz lět we luboszczi
A w měrnym běsche mandźelstwi.

Bóh Wamaj dał bě schtyri dźěczi,
Kiž bórsy saßo wumrjechu,
A hdyž Cze Bóh w sandźenym lěczi
Saß' žohnował bě s nadźiju,
Bě na tym Waju wutroba
Wschcha sbožomna a wjeßela.

Czaß dońdże. Ty ßo srabowasche
Na narodźenym dźěczatku;
Ty niczo wjaz' ßej njeżadasche,
Dźeń schtwórty czaßnoscz wobsanknu,
Hschcze mrějo k Bohu sdychujo
Sa wbohe małe dźěczatko.

Bóh wußłyscha we ßwojej hnadze
Tež Twoju prósstwu mrějazu,
Wón położi po ßwojej radze
Czi dźěczo saß' na wutrobu —
We jenym kaschczu hromadże
Nětk spitaj czische, we měrje.

Kak běsche Tebi, hdyž te dźěczi,
Kiž sahe Tebi wumrjechu,
Cze powitachu w tamnym ßwěczi,
Nětk ßwoju maczer sesnachu;
Nětk sjenoczena se wschěmi
Waß niczo wjazy njedźěli.

Spij derje, dźowka lubowana,
Spij derje, ßotra, mandźelska;
Ssrjedź žiwjenja drje wotwołana,
Ssy sa maczerju prěnja schła;
Ssnadź rucze sandu nasche dny,
Duž sa Tobu tež pschińdźemy.

Měj dobru nóz. Ty sawostanjesch
Nam stajnje ujesapomnita.
Hdyž junu s rowa horjestanjesch,
Naß Boża miłoscz sjenocza:
Bóh pomhaj, so, hdyž wumrjemy,
Sso sbóžni saßo widźimy.

Srudzeni sawostajeni
s Nowych Porschiz a s Kotez.
(Psches H. P.)

Bóh luby Knjez wobradźi nam srjedu rano dźowčičku.

W Minakale, 16. okt. 1889.

Farař **Handrik**
a mandźelska.

(K temu czišku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 42 Serbskich Nowin.
Sobotu 19. oktobra 1889.

G. H. Kubasch, krawski mischtr

na seminarskej dróßy II

porucza k nasymskemu a k symskemu czaßej ßwój wulki skład **jenoż dobrych tkaninow k paletotam, wobleczenjam** a **kholowam,** każ tež **kraßnych lazow** a k seschiczu wscheje drasty.

Woßebny pschirěs! **Schwarne dźěło!**

Wulki skład hotowych **symskich swjerschnikow, dospołnych wobleczenjow, jupow, županow** (spanskich ßuknjow) atd.

Najtuńsche płaczisny.

W tu khwilu w modże jara lubowany artikel

pißane czistowołmjane žonjaze ßukno

ßym po wulkich dźělbach nakupił a poruczam jo 8/4 a 9/4 schěroke meter po 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np.,

pißane połwołmjane žonjaze ßukno

meter po 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np.,

czistowołmjane dwójzyschěroke lama

wulkotny wubjerk w kraßnych nowych mustrach a ßmuhach meter po 1 mk., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np., 2 mk., 2 mk. 25 np., 2 mk. 50 np., 3 mk.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny,
każ tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkosczach a po najtunischich płaczisnach porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczisnach porucza

destillazija
J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcži.

Kosaze kože nasymske, sajecze, każ tež wschě druhe koże pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Wosjewjenje.

Wschě **deschczne mantle, kolomantle, symske mantle** a **pjesle,** na składze hischcze leżaze, nětko, hdyž ßu nowosczе dóschłe, wjele **tuńscho hacž po nutskupnej płaczisnje** pschedawam.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjerńja maschinow a porjedźerńja
na Drażdźanskej dróßy 2 w Budyschinje
porucza ßo
k **twarjenju ratarskich maschinow** a k jich **porjedźenju, kowarskich dujakow** (měchow) we wschěch wulkosczach, **piwarnskich** a **mlynskich maschinow, elevatorow sa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zentesimalnych mostowych wahow, wschěch porjedźenjow** a k **dźělanju maschinow wschelakeje druziny** po tunich płaczisnach a dobrym wuwjedźenju.

Wołmjane rubischcza a kapoth,
pißane tybetowe rubischcza,
barchentowe rubischcza,
lama a barchent k koschlam,
módre czischczane a pißane schórzuchi
każ
wołmjane schtrymphy a soki
porucza

Bruno Schulze
na schulskich hrjebjach
na rózku ßukelyskeje haßy.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Khofej

wot najtunischich hacž do najdróżschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, każ tež wschě dobre druziny każ

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

paleny hischcze po 140, 150 hacž po 200 np.,
njepaleny hischcze po 120, 130 hacž po 160 np.,
jenoż w derje a czischczeßkłodźazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy a likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jerje

wulke a tucžne
po 3, 4 a 5 np. porucza

A. Herrmann
w Budestezach.

Sswojim wotebjerarjam k wjedženju dawam, so jim na žadanje tež Serbske Nowiny wobstaram.

Sswój wulkotny skład

filzowych klobukow

sa **mužskich** a **hólzow** we **wschěch nowosczach,**

filzowych stupnjow a toflow

najlěpschi snaty wudźěłk,

mězy

sa **mužskich** a **hólzow,** woßebje sa **ratarjow,** poruczam pschi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Płaczisny ßu pschi krucze sprawnym poßłuženju wurjaduje niske.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

H. M. Schmidt

na hłownym torhoschczu

porucza w ßwojej dźěłaŕni dźěłane

barbunje- puschczate trajne

a wurjad- nje wulke

pschedeschczniki

w najrjeńschim modnym wuwjedźenju.

Najwjetschi wubjerk w Budyschinje. Najnižsche płaczisny.

Porjedźenje a poczehnjenje ßo derje a tunjo sa dwě hodźinje wobstara.

Wulki skład

wołmjanych rubischczow na hłowu, wot najmjeńscheho hacž do najwjetscheho, **lamarubischcza** s franzami a bjes nich, **wołmjane a židźane rubischcza wokoło žiwota, scheniljowe rubischcza na hłowu, wołmjane kapoty, scheniljowe kapoty, cžistožidźane a połžidźane mužaze a žonjaze rubischcza.**

Jenotliwe pschedawanje po engros-płaczisnach.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Najlepscha

warna a skótna ßel

je po tunich płaczisnach dostacz w ßelowymaj skadomaj

Ernsta Gliena na róžowej haßy a

J. T. Gliena na drjewowym torhoschczu w Budyschinje.

Wołmjane konjaze deki

po fabrikskich płaczisnach w wulkim wubjerku porucza

T. Albert na horncžeŕskej haßy 13.

K pschedstejazej symje ßwój wulki skład **kožow** a **hotowych pjelzowych tworow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza

Heinrich Lange

9 pschi žitnych wikach 9.

Pschispomnjenje. **Porjedźenje** a **pscheschicze** ßo rucze a tunjo wobstara.

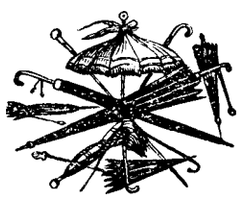

Pschedeschczniki

trajne dźěłane, 8- a 12-dźělate, w wulkim wubjerku a po najnižschich płaczisnach porucza

Ed. Schulzes Sohn

na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

W mojej dźěłaŕni ßo **pschedeschczniki poczahuja** a **porjedźuja.**

Žonjaze pjesle, paletoty, mantle, ßukuje,

tailly, rubischka na hłowu, khapy, kapoty a płachcze ßo s najrjeńschimi barbami pschebarbja w parnej barbjeŕni

W. Kellinga pschi žitnych wikach.

Hamburgsko-amerikanske

paketojěsdne akzijowe towaŕstwo.

Expreßna

a póstska parołódźna jěsba

s Hamburga do New-Yorka

w Southamptonje pschijěsdźaza.

Jěsba po morju traje něhdźe 7 dnjow.

No. 840.

Pódla teho porjadna parołódźna jěsba

s Havra do New-Yorka, | s Hamb. d. Wjecž. Indiskeje,
se Stettina do New-Yorka, | s Hamburga do Havanny,
s Hamburga d. Baltimore, | s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Wschě

kolonialne twory,

khofej, zokor, rajß

atd. ßu najtuńscho dostacz pola

Schischki a Rjeczki

w Budyschinje.

Sporuschk

(mutterkorn)

kupujetaj po kóždej dźělbje po najwyschschej płaczisnje

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Sajecze, kosaze, karniklaze, kocze, tkhórjaze a kunjaze (mordaŕske) koże kupuje a najwyschsche płaczisny sa nje dawa

L. Fleischer, kóžkaŕ

na swonkownej lawskej haßy 18 w Budyschinje.

Jabłukowe wino

jahodkowe wino, schampanske ßadowe wino, pěnjaze limonady, sodowu a selterskn wodu, teho runja

jabłukowe kißało

najlěpsche k ßolotwi, k sakładźenju atd. porucza

hornjołužiska ßadowa tłóczeŕnja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

w Budyschinje

na sadnej bohatej haßy 3.

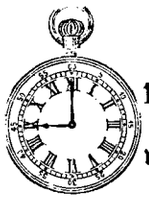

A. Mager

czaßnikaŕ

11 na ßerbskej haßy 11.

Wulki skład wschěch družinow

czaßnikow

s dwělětnym rukowanjom.

Porjedźenja ßo, kaž je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. **Sobotu 26. oktobra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wutoru je so němski kněžorstwowy sejm sašo k wuradźowanjam sešoł, kotrež budźa najskerje hač do kónca tuteho lěta tracź. Potom so kněžorstwowy sejm rospuščći, dokelž je čas, na kotryž je wuswoleny, wotběžał. Kaž pšedtym so po poswědźenja kněžorstwoweho sejma s trónskej rěču wotewrie. Najbóle spokojazy dźěl trónskeje rěče je jeje poslednja sada. W njej so praji, so je parschonski wobkhad kněžora Wylema s knježerjemi spschećelenych a s nim swjasanych sušodnych krajow k temu słužił, w wukraju dowěrjenje do sprawneje měrniwosće němskeje politiki wobtwjerdźić a nam wěrić dać, so so měr europiskeho swěta na podkožku wobstejazych wuczinjenjow teź w pschichodnym lěče s Božej pomozu sakhowa. Njedźiwajzy tuteje nadźije na sdźerjenje měra pak sebi knježerstwo s nowa wjetsche sumy sa rosmnoženje wójska a kódźstwa žada. Dale budże sejm teź s nowa pjenjesy sa němske kolonije w narańschej Afriki pschiswolić dyrbjeć, a dokelž dźěła, kotrež ma ministerstwo swonkownych należnosćow dla sarjadowanja kolonijow wobstarać, dźeń a bóle rostu, je nusne, so so wosebite wotdźělenje kolonialneho sarjadnistwa sałoži. Schtož so w trónskej rěči wo nowym sozialistiskim sakonju pschipowjedźi, je hižo snate. Pschećiwo elementam, statej njepschećelnym, kotrež wosebje dźěłaćerske wobydlerstwo k njespokojnosći a k njesakonosćam sawjesć spytuja, je statej trajneho a sylneho wobaradła trjeba. Psches nashonjenje je so wobkrućiło, so psches powschitkowne sakonje wyschnosći mózno njeje, snutskowny měr w doseahazej měrje sakitać. Duž so sejmej sakoń pschedpoloži, s pomozu kotrehož budże wyschnosć nadźijomnje s wuspěchom wotpohlady sozialdemokratow a anarchistow pschekasyć móz. Da so wotčakać, so w sejmje pschi nowych pjenjeznych žadankach zyle hładko njewoteńdźe a so k wótrym debatam dóńdźe. Po rospominanjach doprědkarskich nowin so tući hotuja, knježerstwu pjenjezne žadanki sa wójsko a afrikanske kolonije s wjetscheho dźěła sapowjedźić. Wudawki sa pschichodne lěto wobliczene su wschak teź trochu wyšoko srostle. Wone 1,208,664,739 hriwnow wuczinja a wudawki běžneho lěta wo 240,610,853 hriwnow pscheseahaju. S noweje wulkeje pozčonki, 267 milijonow wuczinjazeje, ma so 31 milijonow sa wójnske kódźstwo, 139 milijonow pak sa krajne wójsko postajić. Pódla teho so sa wójsko 6,600,000 hr. a sa kódźstwo 2,600,000, po tajkim hromadźe 9,200,000 hriwnow wjazy hač dotal žada. Wjerch Bismark pjecża teho dla pschi wuradźenju pjenjeznych należnosćow do sejma pschińdźe, so by nusnosć knježerstwowych žadankow dopokasał.

— Žitawski měschćanosta, kiž je sam w Drazdźanach w ministerstwje pobył, so by tam wuskutkował, so směše so teź psches Žitawu wukrajne swinje do Sakskeje wosyć, je tam shonił, so sakske knježerstwo s zyła s tym spokojom njeje, so so psches mjesy wukrajne swinje njepschepuschćeja. Minister s Nostiz-Wallwitz je slubił, w Barlinje žadanje Žitawy podpjerać, je pak sam dwělował, hač smeje s tym wuspěch.

— W Limbachu a w Thalheimje pola Chemnitzy su dźěłaćerjo w tamnischich tkalskich fabrikach dźěłać pschestali. W Limbachu strajkowazy měr kažachu a njestrajkowazych dźěłaćerjow wot dźěła wotdźerżachu. Dokelž polizija měr postajić njemóžesche, sebi kompagniju wojakow s Chemnitzy wuprošychu. Tuzi sobotu wječor do Limbacha pschijěwschi, někotre dróhi wobsadźichu a njeměrnikow roshonichu. Někotrych halekowarjow sajachu a tak so měr a porjad bórsy sašo postaji. Pschi tutym strajku je so sašo ras pokasało, so dźěłaćerjo swojich sobudźěłaćerjow najhórje pschescźěhaju, hdyž jim k woli njejsu. Pisomnje a ertnje su mnosy strajkowazy, kosiž běchu nusowani strajkowacź, swojemu knjesej k wjedźenju dali, so bychu dźěłali, so pak sebi to swazicź njeśmědźa, dokelž bychu jim hewak sa žiwjenjom stali. Dopokasane je, so su w Limbachu sozialdemokratojo dźěłaćerjow naschćuwali, strajkowacź.

— Kněžor Wylem a jeho wyšoka mandźelska staj na swojim pućowanju do Athena italskeho krala w Monza, hdźež ma tutón w lěče swój stajny pschebytk, wopytakoj. Město Monza bě so k cześći kněžorskeho wopyta swjedźeńšzy wupyschiło, a wobydlerstwo kněžorskimaj mandźelskomaj sahorjene powitanje pschihotowa. Dźenża kněžor a kněžorka s pschewodom pruskeho prynza Hendricha a někotrych druhich wjerchow a wyšokich sastojnikow do grichiskeho hłowneho města pschijědźetaj, so byschtaj jutsje pschi wěrowanju pruskeje kronprynzesyny Sofije s grichiskim kronprynzom pschitomnaj bykoj. S Athena so kněžor Wylem na wopyt turkowskeho sultana do Konstantinopla nastaji. Hižo nětkole so tam k jeho powitanju wulke pschihoty czinja. Sultan je poručił, so dyrbi kóždy wojak Konstantinopelskeje garnisony k cześći němskeho kněžora nowu uniformu dostacź, tola niz s magazinow, pschetoż tam su trochu njelepe, ale hnydom wot krawza pschimerjenu. Duž ma wójnske ministerstwo nětko jara nusne; pschetoż njeje maliczkosć, 20,000 derje swedźazych uniformow sa dwě njedźeli shotowicź. Pschikhad němskeho kněžora chzedźa s zyła k temu wužicź, so by so schlundrowanju bjes offizěrami kónz činiło. Wójnski minister je wosebity wukas wudał, s kotrymž so offizěram pschikaże, so dyrbja w pschichodźe w cźistej a njerósdrjenej drasće khodźić, dale je so jim kruce sakasało, so sjawnje s wotpinanej sukniu, bjes mjecża, abo s kijom, pschedeschćnikom a s brěmjenjemi w rukomaj pokasawacź. Tutón wukas bě woprawdźe jara nusny; běsche wschak nimo měry smělschne, hdyž wyšozy offizěrojo bjes mjecża, bjes khornarja, w ruzy druhdy rubischko se sadom dźerżo, w dosć masanej drasće po dróhach khodźachu.

— Na württembergskeho trónskeho nasledźnika, prynza Wylema, je so w Stuttgarcze njedźelu dopołdnja mordarski nadpad sćinił. Runje hdyž chzyschce so prynz se swojej dźowku a jenej dwórskej knjenju do wosa, psched hrodom cźakazeho, synucź, zusy cźłowjek psches sahrodźiny pót s revolwra do njeho tseli. Nadpadnik so hakle do cźěkanja da, so dohladawschi, so chzedźa jeho pschimnucź. Tola jeho bórsy doscźanuchu a jenož s prózu mózachu roshorjeny lud wotdźerżecź, so so do njeho s pukami da. Pschi pscheskyschenju wón praji, so je sedlar Klaiber s Ulma a so je do prynza tselił, so by psches to katholska linija württembergskich wójwodow na trón pschischła. Posdźischo wón sašo swoje prěnische wusnacze wrócźi wudawajo, so k anarchistiskemu swjatej skusca, kiž chze wschitkich wjerchow moricź;

na njeho je lóß panuk, prynza ſatſělicź. Wſchě tele wudawanja pak ßo ſeźźane bycź ſdacza; pſchetoź w Ulmje ßaneho ßedkarja Klaibera njeſnaja. Hacź je nadpadnik ßnadź wrótny, wo tym hiſchcźe lěkarjo pſches jene njejßu. Stuttgartſke wobydlerſtwo je prynzej pſches měſchczanoſtu k jeho wukhowanju ſe ßmjertneho ſtracha ſboźe pſchecź dało. Wjeczor buchu domy w Stuttgarcźe prynzej k czeſczi wobßwětlene. Skónczńje je ßo teź poliziji ſchlachcźiko, nadpadnikowe prawe mjeno wußlědźicź. Wón rěka Marczin Müller, njeje katholſki, ale lutherſti a je po ßwojim powołanju garbař. Loni je wón w jenej lakowej fabriźy w Ulmje dźěłał a je po ßwědczenju jeho ßobudźěłaczerjow pſches ßwoje wrótne pſchipady a błudne rěcźe nadpadował.

— Zanzibarſki ſultan, ßußod němſkeje narańſcho-afriſkeje kolonije, je do Němzow pózłanſtwo pózłał, kotrež pſched krótkim pola kħěźora Wylema a potom pola ſakſkeho krala awdijenzu mějeſche. Sańdźeny tydźeń je zanzibarſke pózłanſtwo wjerſcha Bismarka w Friedrichsruhe wopytało. Kħěźorſtwowy kanzleŕ je pjecźa ſ zanzibarſkimi pózłanzami trochu khutnje rěcźał a jim radźił, ſo je ſa zanzibarſkeho ſultana najlěpſche, ſo ßo zyle němſkim żadanjam podcźińnje. Pſchi roszohnowanju je wjerch Bismark pózłanzam ßlěborny karan jako dar ſa ſultana ßobu dał.

— S němſkeje kolonije w narańſchej Afriźy je powjeſcź doſchła, ſo je nawjedował němſkeho wójſka, hejtman Wißmann, ſběźkarſkich Arabſkich, kotſiź běchu ßo do kraja Uſaramo walili, pola Sommwe poraſył a 30 ſ nich ſabił.

Awſtrija. W cźeſkim ßejmje młodocźeſzy ſapózłanzy pſchi wuradźowanjach źiwu dźěkawoſcź pokaſuja. Wożebje woni njewuſtawaju, kħěźorſkeho měſtodźerźicźela, hrabju Thuna, ſ njelubymi praſchenjemi wobcźeżowacź. Sſo pola njeho wobhoniwſchi, kajkich pſchicźinow dla je knježerſtwo Prazſke cźeſke ſtudentſke towarſtwo roſpuſchcźiło, ßo jeho hnydom ſaßo praſchachu, cźeho dla na cźeſke praſchenja w němſkej rěcźi wotmolwja a ſ cźim móże tajke ſranjenje runoprawoſcźe cźeſkeje rěcźe ſ němſkej ſamolwicź. Hdyż na to hrabja Thun w ßwojim wotmolwjenju porokowaſche, ſo je wopraſchenje dla roſpuſchcźenja Prażſkeho ſtudentſkeho towarſtwa, też wot młodocźeſkeho ſapózłanza profeßora Tilſchera, podpißane, kotremuż by ßo w prěnim rjedźe ſależało, na to ſkutkowacź, ſo bychu ſtudencźa porjad dźerżeli, jeho młodocźeſzy ſapózłanzy ſaßo powucźachu, ſo ma jenoź ßejmowe pſchedßydſtwo prawo, w ßejmje někomu nješchto porokowacź a ßo ſ dobom hrabju Thuna praſchachu, na kajke waſchnje ßebi myßli tutón ßwój nadpad na njeſranliwoſcź ſapózłanza, ſranjenje cźeſcźiwoſcźe, ßejmej pſchißłuſchazeje, a pſchimanje do prawa ßwobodnoſcźe a njewotwißnoſcźe ſapózłanza ſamolwicź. Każ je widźecź, młodocźeſzy ſapózłanzy ſ kħěźorowym měſtodźerźicźelom żaneje źidy njepſchadu.

— Awſtriſki arzywójwoda Jan je dobrowólnje wſchě ßwoje ſaſtojnſtwa a doſtojnſtwa ſkoźiwſchi ßo do Ameriki podał. Wón chże tam kapitanſke ſaſtojnſtwo na jenej paßażerſkej łódźi pſchedewſacź a ßo w pſchichodźe Feld mjenowacź. Kapitanſke pruhowanje je arzywójwoda Jan pſched krótkim jara derje wobſtał.

— Wóndano je woßada Podraga w Krajnje wot romſko-katholſkej k prawoßławnej (grichiſko-katholſkej) wěrje pſcheſtupiła. Wſcha próza, ju ſaßo ſa katholſku zyrkej dobycź, je podarmo była. Nětko je knježerſtwo ſakrocźiło a je tych, kotſiź ßu k pſcheſtupjenju wěry naſtork dali, ſajało.

Portugalſka. Portugalſki kral Ludwig I. je ßobotu dopołdnja wumrjeł. Wón je hižo dołhi cźaß khory był. Jeho khoroſcź je ßo pjecźa hižo w lěcźe 1861 ſapocźała; tehdy wſchitzy prynzojo kralowſkeho doma, bjes nimi też ſemrjety kral, ſkhorichu. Kral Ludwig, kiž je ßo 31. oktobra 1838 narodźił, bě po ßmjercźi ßwojeho bratra, Pedra V., 11. novembra 1861 na trón ſtupił a ßo w lěcźe 1862 ſ Marju Piu, dźowku italſkeho krala Viktora Emanuela II., woženił. W knježerſtwje ſemrjeteho jeho ßyn, dotalny krónprynz Korla, ſcźěhuje, kiž je ßo 22. meje 1863 narodźił a ßo 22. meje 1886 ſ dźowku orleanſkeho prynza Phillipa woženił.

Bołharſka. Koburgſki prynz Ferdinand je nadawk, kotryż je jeho do wukraja wjedł, dozpił. Awſtriſke knježerſtwo, na kotreho pohnucźe je wón bołharſku krónu pſchijał, je jemu ſ pjenjeżneje nuſy wupomhało a Bołharſkej pſches awſtriſki krajny bank 30 milijonow frankow pożcźiło. Hacź je ßo Koburgſkemu prynzej runje tak ſe żeńtwu nacźahnuło, wo tym hiſchcźe niczo ßkyſchecź njeje. Wón je ßo pjecźa wo ruku jeneje bajerſkeje prynzeßyny prózował, k ßlubej pak hiſchcźe doſchło njeje, dokelž do twjerdoſcźe jeho tróna hiſchcźe praweje dowěry nimaju.

Amerika. Wulki bě hołk, kotryż ßu amerikanſke nowiny wo nowej wunamakanej kanonje wunjeßke. Nětko je ßo wupokaſało, ſo wona, każ ßo wězywuſtojni bojachu, daloko doſcź njenjeße. Łódźſtwowa komißija, kiž je dynamitowe kanony na łódźi „Veſuvius“ w Philadelphiji pruhowała, je roſprawu podała, po kotrejž ßo dynamitowe kanony k praktiſkim ſaměram trjebacź njehodźa. Hacź runje móża dynamitowe kanony na wěſtu dalokoſcź ſ wulkim ſaniczenjom ſkutkowacź, ßo jich hódnoſcź pſches to jara pomjeńſchi, ſo ßo ſ nimi dla jich ſawiteho mechanisma jara cźeżko wobkhadźa.

Mexiko. Pſched tydźenjom ſ Mexika pißachu, ſo ßu ſe ſtatneje pokładnizy ſa 2 miliony dollarow papjerjanych pjenjes kranuli a ſo ßu paduſchi pokoju rubjenych pjenjes hižo w europiſkich wulkich měſtach wotbyli. Nětko ſaßo rěka, ſo ßo tele pjenjeſy kranuke njejßu, ſo ßu jenoź ſapokożene byke a ſo ßu ßo ſaßo namakake. W mexikanſkich ſtatnych finanzach drje leßny porjad knjeźi, hdyż je mózno, ſo ßo tam dwaj milijonaj dollarow ſapokożitaj.

Sboźe w njeſboźu.

(Pokracźowanje a ſkónczenje.)

Na jene dobo ſe ßwojeho raja panuwſchi mějeſche ßo Pawoł ſaßo ſa najnjeſbożownjſcheho cźłowjeka na ßwěcźe. Schto jemu najlěpſche pruhowanje pomhaſche? Schto ßo wón wo najkraßniſche nadźije ſa pſchichod ſtaraſche? Wón mějeſche jenoź jenu jeniczku myßl, ſo dyrbjeſche ßo Hańża ſe ßwojim wujom ßlubicź. Hakle nětko wón wjedźeſche, ſo ju lubuje, bjes nadźije lubuje, ſo bjes njeje żiwy bycź njemóże.

Schtoż ßebi dotal wěrił njeběſche ßebi wuſnacź, na jene dobo jaßne pſched jeho wocźomaj ſtejeſche. Jeho wutroba ßo horjeſche ſ najhorzyſchej luboſcźu k rjanemu holcźu, runjež wón ſpósnawaſche, ſo ßebi, ſchtoż tule zyle njenadźizy ſeſkhadźanu luboſcź naſtupa, do żyła żaneje nadźije cźinicź njetrjeba. Njeběſche to khróbłoſcź, ſo wón ßwojej wocźi ſkoźi na dźowku bohateho kommerziſkeho radźicźela, wo kotruż ßo woßobni a bohacźi nawożenjo móhł rjez torhachu? A hdy by ßo wona hiſchcźe wudała njebyła, ji wón niczo ſkicźecź njemóżeſche, hacź runje dóſtaty aßeßorſki titul a nadźiju na njewěſty pſchichod.

Każ też jeho ſanitatſkeho radźicźelowa powjeſcź tónle wokomik poraſy, dyrbjeſche ßo jemu wón tola we wutrobje ſa to dźakowacź, ſo pſches njeho wěrnoſcź ſhoni. To běſche ßón, krótki ßón był, ſ kotrehoż běſche jeho lěkarjowa ruka wubudźiła. Smużicźe wón ſ boloſcźu w ßwojej wutrobje wojowaſche, ßo nadźejo, ſo ju po cźaßu pſchemóże.

Ale wón nochzyſche, wón njemóżeſche ſe ßwědkom wo ſboźu druheho bycź; wón nochzyſche, njemóżeſche kheluch ßebjeſaprěcźa w pſchitomnoſcźi lubeje wupicź, kotrejež bliſkoſcź běſche jeho měrej tak ſtraſchna. Duż ßo wón roſßudźi, ſo je najlěpje, ſo wabjenju cźeknje, Hańżu wjazy njewohlada a hkowne měſto na pſchezo wopuſchcźi.

Naſajtra rano hižo mějeſche wón myßle, ßo pſchecźelniwemu preſidentej ſa jeho dobrotu a ſa poſkicźene měſto ertnje podźakowacź, wudawajo, ſo ßo ſa tajke ſaſtojnſtwo pſchihotowany doſcź njecźuje a ſo chże prjedy hiſchcźe nješchto lět k ßwojemu praktiſkemu wudokonjenju na wyſchſchim ßudniſtwje w ßwojim wótznym měſcźe podźěłacź.

Połny tejele myßle wón hnydom ßwojej macźeri liſt napißa, w kotrymž ji nadrobnje roſpowjeda, kak ſboźownje je pruhowanje wobſtał, a kak je jemu preſident pſchecźelnje ſaſtojnſtwo w miniſterſtwje poſkicźał, na dobo pak pſchiſtaji, pſche cźo je po prawom měſto wotpokaſał, dokelž pſched dobrej macźerju żaneje potajnoſcźe njemějeſche.

„Ty budźeſch mi“, wón w poßlenich rynczkach pißaſche, „wěſcźe pſchihłoßowacź, dokelž druheho pucźa njewěm, ßwoju njeſbożownu luboſcź pſchewinucź, kotraž je, każ cźuju, ßylniſcha hacź mój roſum. Ja lubuju, lubuju bjeſe wſcheje nadźije najrjeńſchu, najluboſcźiwiſchu a wulzy duchapołnu holcźku, kotruż ßym tudy pſchipadnje ſeſnał. Budźech-li ji krónu ſkicźecź móhł, budźech ju ſ njej dźělił; by-li wona proſcherjowa dźowka była, a niz millionarowa, budźech ji khróble ßwoju ruku poſkicźił. Ale ja niczo nimam, hacź ßwoju njeßměrnu luboſcź a krutu wolu, ju tak ſboźownu ſcźinicź, każ to ſaßłuži. Schibały woßud je mi jenoź naſdala raj pokaſał a mje na wěcźne ſ njeho wuſtorcźiła. Ale ja njeſadwěluju; pſchetoż w ßwojim najwjetſchim horju dźě mějach jedyn wucźek, ßwojeje macźernu wutrobu, kotruż mi żana móż na ßwěcźe rubicź njemóże. Jutſje ſ hłowneho měſta wotjědu, ſo bych pſchi Tebi měr a ſhubjeny pokoj namakał, runjež wěm, ſo Hańżu żenje njeſabudu.“

Druhi list wón kommerziſkemu radźiczelej napiſa, ßo ſamolwjejo, ſo dyrbi, dokelž nahle wotjědźe, jemu a jeho ßwójbje piſnje wboženje prajicź; wobžarujo, ſo ßo to ertnje ſtacź njemóže, jemu wón ſ dobom najnutrniſchi dźak wupraji ſa wſchu wopokaſanu pſcheczelnoſcź. Na liſtaj trěbnej adreßy napiſawſchi jej wón, wěſtoſcze dla, ßam na bliſchi póſt donjeße.

Sa zyku nóz wóczka njeſańdźeliwſchi Pawoł naſajtra rano wſchitko pſchihotowa, ſo móhł ßo ſkerje lěpje ſ procha měcź. Mjes tym ſo ßwoje draby do makeho waczoka tykaſche, ßo do durjow ſakkapa. Pawoł wopytowarjej nuts kaſaſche, ale ßo njemako dźiwaſche, hdyž kommerziſki radźiczel Karin ßam do jeho khudobneje iſtwiczki ſaſtupi.

„Njedźiwajcźe", wón ßo pſcheczelnje ßmějo rjeknu, „hdyž Waß pſchi Waſchim dźěle mylu; ale ja ßebi ſapowjedźicź njemóžach, ſo bych Waß hiſchcźe junu wohladał, runjež chzecźe naß njeßwěrnje wopuſchczicź."

„Wy ſcźe pſchedobroczíwy", Pawoł jakotaſche. „Wy macźe prawo, hdyž macźe mje ſa njeſdwórliweho, haj ſa njedźakowneho cźlowjeka; ale wobſtejnoſcźe, woßebite wobſtejnoſcźe —"

„Wy trjeba nimacźe, ßo ſamolwjecź, dokelž ßym pſchipadnje ſhonił, ſchto je po prawom wina, ſo tak njenadźizy wotjědźecźe."

„Ně, ně!" Pawoł ßo ſaczerwjeniwſchi rjeknu. „Móžu Wam wobkrucźicź —"

„Njeprózujcźe ßo mje ſjebacź", kommerziſki radźiczel khutnje dźeſche. „Ja wſcho wěm; wěm, ſo moju dźowku lubujecźe, ſo chzecźe teho dla hkowne měſto wopuſchczicź, Wam poſkiczene měſto wotpokaſacź, ßo najrjeńſcheje nadźije na pſchichod wſdacź."

„Mój Knjeże!" Pawoł bórbotaſche. „Kak je to móžno, kak móżeſchcźe Wy ſhonicź, ſchtož žadyn cźlowjek wjedźecź njemóżeſche, hacź ja?"

„To je zyle proſta wěz. S khwatkom ſcźe adreßy pſcheměnił; duž je liſt, kotryž běſchcźe ßwojej macźeri piſał, do mojeju rukow pſchiſchoł."

„A Wy ſcźe jón cźitał?"

„Wy mi to ſa ſko wſacź njeßměcźe, dokelž jenicźzy ſe ßwojej roſpjerſchenoſcźu pytnuł njejßym, ſo to macźeri piſacźe; duž ßym ſpocźatk liſta cźitał. Pſchepoſdźe ßo dohladach, ſo je ßo ſmylk ſtał."

„Tajka njeleposcź też móżeſche ßo jenicźzy mi ſtacź", Pawoł wſchón njeſbožowny rjeknu. „Ja ßym ſawěrno k njeſbožu na ßwěcźe. Schto budźecźe ßebi wo mni myßlicź?"

„Wěſcźe niczo njeprawe. Waſch liſt je jenož dobre měnjenje, kotreż wo Waß mějach, wobkrucźił. Myßle a cźucźa, kotreż ſcźe w nim wuprajił, Waſchej wutrobje wſchu cźeſcź cźinja."

„Ja tajkeje ſcźerpnoſcźe, kotruž ßebi wyßoko ważicź wěm, njeſaßkužu. Wy ßam widźicźe, ſo pod tymile wobſtejnoſcźemi niczo druhe cźinicź njemóżach, a byrnjež ßo ſdako, ſo ßym njedźakowny pſcheczíwo Wam."

„Ja też ßebi na to njemyßlu, Wam něſchto porokowacź. Też moja žona a dźowka ſtej ſo mnu zyle pſchesjene."

„Schto!" Pawoł porokuje ſawoła. „Wy ſcźe też jimaj moju błaſnoſcź pſcheradźił? To nihdy wocźakował njejßym!"

„Směrujcźe ßo, knjes aßeßoro!" kommerziſki radźiczel wotmolwi. „Ja mějach ſa ßwoju pſchißkuſchnoſcź, ſo ſ Hańžu wo tym porěczu a roſßud ßwojej dźowzy pſchewoſtaju, kotruž tale wěz, kaž ßo mi ſdaſche, tola najwjazy naſtupa."

„Pſche cźo też to, hdyž dźě je Waſcha knjeżna dźowka, ſchtož wěm, ßwojemu wujej ſ Hamburga ßlubjena, a ßo jeje ßlub ſ nim bórſy ſtanje?"

„To wſchak ßym ßebi pſchał; ale ja k tym nanam njeßkuſcham, kotſiž chzedźa ßwoje dźěcźi nuſowacź. Ja ßym ßwojej dźowzy ßamej wuſwolecź dał."

„A knjeżna Hańža je ßebi bjes dwěla teho bohateho, woßobneho nawoženju wuſwoliła, kotrehož hižo dlěje ſnaje, a kotryž też ji bliže ſteji, dokelž dźě je ſ pſchecźelſtwa!"

„To ßym ja też wocźakował, ale hkupa holza je ruku ßwojeho wuja wotpokaſała a ßo jemu zyle krucźe ſapowjedźiła; duž je wón wcźera hižo wotjěł."

„To móžno njeje", Pawoł ſnapſchecźiwi, kotryž hiſchcźe pſchezo do ßwojeho ſboža wěricź njemóżeſche. „Kajke pſchicźiny też to ßu ju pohnucź móhle jeho wotpokaſacź?"

„Hańža je ßo mi wuſnała, ſo druheho mužſkeho lubuje, dokelž ma tuteho ſa najlěpſcheho, najnadobniſcheho cźlowjeka, dokelž je jenicźzy wo nim pſcheßwědcźena, ſo ju wón niz jeje ſamoženja dla, ale jeje ßameje dla lubuje, ſo budźeſche ßebi ju wón wſał, byrnjež wona proſcherjowa dźowka była, ſo chze ju wón ſbožownu ſcźinicź, kaž wona to ſaßkuži."

„Och, knjes kommerziſki radźiczelo! Ssměm Waſchim ßkowam woprawdźe wěricź? Ssym dha prawje ſroſumił, abo myli mje jeno ßón?"

„Ja ßamu wěrnoſcź rěczu. Moja dźowka Waß lubuje a je zyle roſßudnje prajika, ſo žanemu druhemu mužej ßkuſchecź nochze."

„A Wy?" ßo Pawoł tyſchny woprascha.

„Ja ßym pſchedobry nan, hacź ſo bych žadanju ßwojeho dźěſcźa wobarał, cźim bóle, dokelž móžu jeje wólbje ſ poknej wutrobu pſchihkoßowacź. Hdyž ſamožity a dotal wulzy widźany njejſcźe, dha macźe ſa to wubjerne dary a bohatu wědomoſcź. Sa Waſche ſmyßlenje a Waſchu wutrobu mi liſt rukuje, kotryž běſchcźe ßwojej macźeri piſał, a kotryž je ſbožowny pſchipad mi do rukow dał. Tajki duſchny ßyn budźe też dobry mandźelſki."

„A ja budu Waß ſtajnje kaž nana cźeſcźicź!"

Po tymle ważnym roſrěczowanju ßo wutrobnje wobjeſchtaj, na cźož hromadźe do Karinez hrodźika jědźeſchtaj, hdźež Hańža ßo nežnje ſacźerwjeniwſchi ſbožownemu aßeßorej ßwoju ruku ſawda. So by radoſcź doſpokna była, běſche kommerziſki radźiczel Pawołowej macźeri mjelczo telegrafiſku powjeſcź wo wjeßołym podawku póßłał, a dobra macź hiſchcźe cźaßa doſcź na ßlub pſchijědźe, kotryž ßo hižo naſajtra ſta.

„Njejßym ja najſbožowniſchi cźlowjek?" ßo ju Pawoł woprascha, hdyž ßwoju luboſnu njewjeſtu jako pſchichodnu dźowku k njej pſchiwjedźe.

„To ßy", dobra macź wotmolwi; „pſchetož jenož luboſcź je wěrne ſboże a žanemu ſbožu a žanemu pſcheměnjenju podcźißnjena njeje, dokelž je wěcźnje njeſachodna. Bóh žohnuj Tebje a Twoju njewjeſtu!"

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sa tydźeń wuńdźe „Pchedźenak", protyka ſa Sserbow na lěto 1890. Też létßa Pſchedźenak, kaž pſchezo hewak, powucźaze naſtawki, žorty a powjedańcźka pſchinjeße a je ſ mnohimi rjanymi wobraſami wuhotowany.

— W tutym měßazu ßu tſjo ßerbſzy kandidatojo prědarſtwa, k. Golcź ſ Rakez, k. Sſykora ſ Delnjeho Wujeſda a k. Henczka ſ Budyſchina, pſched Draždźanſkim konſiſtorſtwom pruhowanje ſa duchowne ſaſtojnſtwo khwalobnje wobſtali. Bóh ſechzył, ſo bychu tucźi tſjo knjeſojo jako duſchowpaſtyrjo w Sserbach ſ bohatym žohnowanjom ſkutkowali.

— W cźěkowym domje na tudomnym Tuchorſkim pohrjebniſchczu ßu lěkarjo tele dny cźěko jeneho ſchtyrilětneho hólczeza pſchepytali. Hólczeza běchu ſ Kſchiweje Borſchcźe, hdźež bě na dworje jeho nana jedyn wotroczk ſ teſchina kulku do njeho tſělił, do měſchczańſkeje hojerńje dowjeſli, ſo bychu jemu tu kulku ſaßo ſ cźěka wurěſali. Njedźiwajo wulkeje prózy pak ßo tola njeradźi, měſto namakacź, hdźež kulka tcźeſche. Hólczez, wjele boloſczow wutrawſchi, bórſy wumrje. Morwe cźěko roſrěſawſchi lěkarjo kulku ſkónczńje w rjapje wußlědźichu. Po jich měnjenju njebudźiſche ßo dźěſczu žiwjenje ſakhowacź móhło, też hdyž budźichu kulku bórſy wucźahnuli, dokelž bě rjap tak ßylnje wobſchkodźeny, ſo by dźěczo teho dla prjedy abo poſdźiſcho wumrjecź dyrbjało. Tutón podawk je ſaßo khutne warnowanje, ſo ßo ſ tſělbami lóhkomyßlnje wobkhadźecź njeßmě.

S Bolborz. Ssrjedu dopołdnja kubleŕ Wjela ſ Boſchez po lokomobilu a mkóczazu maſchinu, na polu tudomneho knjeſtwa ſtejazu, pſchijědźe. Hdyž bě wobej maſchinje na pucź dowjeſł, ßo Wjelowej konjej płachty, na mkóczazej maſchinje leżazeje a ßo wot wětra naduwazeje, ſpłóſchiſchtaj. Pſchi tym ßo ſta, ſo konjej Wjeloweho pohonczа k jenemu ſchtomej pſchipreſchtaj, pſchi cźimž ßebi pohoncź na prawym boku wobrucźku ſkama a ßebi hkowu wobodrě. Njeſboženeho hnydom do Budyſkeje hojerńje dowjeſechu.

S Hodźija. Bje wſchitkimi ſdźěkanymi kſcheſcźijanſkimi ludami ßo to rjane khwalobne waſchnje namaka, ſo „ſekularne", to je „ſtoletne" dopomnjeńſke dny ßwojich dobroczelow ſ pſchiſtojnej ßwjatocźnoſczu wobeńdźeja. Bjes najwjetſchimi dobroczelemi naſcheho ßerbſkeho luda je njebo Michał Budař, w ßwojim cźaßu rěcźnik a ryczerkubleŕ nad Hornjej Hórku, kiž je ßwoje zyke ſamóženje naſchemu ßerbſkemu ludej wotkaſał. S kóždźiczkim létom ßo dań jeho wotkaſanja do wſchěch woßadow k ßmilnemu podpjeranju „khudych a doſtojnych Sserbow" na jich kk. duchownych ſcźele. Létßa 25. novembra budźe ſto lět, ſo wón wumrje; a 28. novembra budźe ſto lět, ſo bu wón na Budeſcźanſkim pohrjebniſchczu khowany.

Wot dźakownosćże naschego ßerbskego luda móże ßo ſ wěstosćże doczakacź, ſo ßo na jenym tuteju stolětneju dopomnjeńskeju dnjow w Budeſtezach k doſtojnej ßwjatoczności seńdźemy.

Lic. theol. Imiš, farař.

S Njeßwaczidła. 19. oktobra je ßyn tudomneho kěběrtarja J. Schołty II. na schczerniſchczu troji kłósk namakał, kiž połnje kózjeſche. Sa czaß kermuſche wesće nješchto żadne!

S Luha. Wo dnju 7. oktobra t. l. a wo poßwjeczenju naſcheje noweje ſchule mamy ſdobnje hiſchcże ßłowczko pißacź, hewak bychmy njedźakowni Bohu byli, kiž je nam wurjadnje rjany dźeń wobradźił, a njedźakowni dobrym człowjekam, kiž běchu nam a naſchim dźěczom tehdy tak wjele wjeßela pſchihotowali, ſo budże ßo wo tym hiſchcże dołho pola naß powjedacź. Naſcha rjana nowa ſchula, kotraž pódla ſtareje ſteji, wot Njeßwaczilſkego miſchtra Winklerja wubjernje natwarjena, bě ßebi ſ někotrymi ſelenymi pletwami a roſtlinami hiſchcże woßebitu pychu na tutón dźeń pſchipokoźiła, hacź runje ma wona ßwoju najrjeniſchu pychu w tym, ſchtoż nětko wſcho, wot horjekach hacź dele nowe wuhotowane, tak rjane tu ſteji. — Pſchichodnje wſchak dyrbja ju poßkuſchne, poboźne a pilne dźěczatka najrjeniſcho debicź! — W tu khwilu pak mějachu 7. oktobra rjany ſchulſki ßwjedźeń. Naſpomnjeny dźeń pſchicźahnuchu Khaßowſke dźěczi pod wjedźenjom k. Kiliana do Luha, hdźež běchu ßo Luhowſke, wok k. Henki wjedźene, hižo ſeſtupake, ſo bychu ßo wot tam ſ druhimi ſchulſkimi pſchedſtejicźerjemi, kk. Schumanom, Hajdanom a Schołtu, kaž też ſ knjeſom wucźerjom do hrodu na pucź naſtajili. Herzy wjeßele piſkajo do prědka dźěchu a dźěczi, w ßwjedźeńſkej pyſche a ſe ſchulſkimi korhojemi, ßłědowachu. Pſched hrodom ſaſtupi do ßwjedźeńſkeho czaha liczba pſcheproſchenych knjeſow ſ k. ſchulſkim inſpektarjom a ſ k. fararjom. A wſchitzy hromadźe podachu ßo na měſtno pſched ſtarej ſchulu, kotrejž k. wucźeŕ Mihan ſ wutrobnymi ßłowami wbożemje prajeſche. Potom cźehnjechmy pſched ßußodnu nowu ſchulu, kotruž k. ſchulſki inſpektaŕ ſe ſbożopſcheczemi wotamknu, hdyž bě jemu prjedy knjes farař kluczź, wot twarſkeho miſchtra doſtaty, ſ pſchihódnymi ßłowami pſchepodaŕ. Nutſkach pak w rjanej wulkej nowej ſchulſkej iſtwě bě nětk ßwjatoczność. Dwě ſchtuczzy němſkeho khěrluſcha ju wotewriſchtej, na czoż knjes ſchulſki radźicźel dr. Wild němſku ßwjedźeńſku rěcź a knjes farař Jakub ßerbſku modlitwu dźerźeſche. K wobſamknjenju ßo ßerbſzy wuſpěwa: „Njech Bohu dźakuje“. Wulka liczba woßadnych bě ßo ſ hoſcźemi pſchi tym wobdźěliła, też patronka ſchule, baroneßa ſ Zedlitz. — W pſchesjenoſcźi luboſcże k lubym dźěcźatkam běchu ſtarſchi, knjejſtwo, ſchulſke prjódkſtejerſtwo a pſchecźeljo ſchule telko pjenjeznych ßrědkow poſkicźili a dobrowólnych darow nawdali, ſo mózachu ſchulſke dźěczi po tutej ßwjatoczności jara dobre cźélne wokſchewjenje doſtacź a pódla teho kóźde rjany dar na dopomnjecże. Tute dary hnadna knjezna ßama wudźělowaſche, kaž bě wona też ſchulſkim pſchedſtejicźerjam wobjed wuhotowacź daka a pſcheproſchenych knjeſow do hroda na wobjed proßyła. — Wſcho je ßo derje radźiło; dźak Bohu!

S Lubnjowa. Pola tudomneho pſchekupza Lorenza ßu wóndano w nozy khróbli paduſchi pobyli. Lorenz mějeſche hacź do pósnjeje nozy wopyt, duž hakle wokoło 3 hodźin do koża dźěſche. Hacź do teho czaßa wón w khlamach, kotrež ßu ſpody jeho bydła, żaneho ropota ßłyſchaŕ njebě. Najſkerje ßu paduſchi wjeczor do domu ſaléſli byli a ßo nuts ſamknucź dali. Ryhel wotßunuwſchi do hłowneho ſkłada pſchińdźechu; wot tam lóhko do khlamow ſaléſechu, hdźež ſ pjenjeżneho kaſchczika pjenjeſy, ale jeno ßłěbro, kranuchu. S khlamow ßo do komtora dobuchu; tudy khamor roſraſychu a wjetſchu ſumu pjenjes ſ njeho ſebrachu. So bychu ßo trjebaj wobaracź móhli, běchu ßebi na blido ßekeru poko źili, kotraž pſchekupzej ßłuſcheſche. Kajzy khróbli ludźo ßu paduſchi byli, ßo ſ teho ſpósnawa, ſo ßu ßebi pſchi dźěle zigarow ſ khlamow nabrali a je tam kurili, a ſo ßu wſchelake druźiny wina woptowali, doniž jim jena njeßkodźeſche, kotruž ßu potom pili. Dokelž běchu w komtorje kluczź namakali, ßebi paduſchi ßami wrota na drohu wotewrichu a ßo njewidźeni wotßalichu.

Pſchißażny ßud.

Rubjeżny mordaŕ Horn, kotryž je, kaž w ßwojim cźaßu pißachmy, w lěßu pola Woſtrowza fabrikſkeho dźěłacźerja Riegera ſaraſył, bu ſańdźene dny w Badyſchinje wot pſchißażneho ßuda k ßmjercźi wotßudźeny. Horn běſche 8. junija na drósy mjes Boleßławom (Bunzlau) a Shorjelzom 22 lět ſtareho fabrikſkeho dźěłacźerja Wylema Riegera ſ Neundorfa pola Kratzawa w Cźéſkej trjechik, kotryž hakle pjaty dźeń pucźowaſche a běſche hižo ſaßo na pucźu domoj. Wobaj hromadźe dale dźěſchtaj, pſchichodnu nóz pod hołym njebjom ſpaſchtaj a rano w 5 hodź. ſtanuwſchi pſches Shorjelz a Woſtrowz hacź do lěßa dóńdźeſchtaj, kotryž kłóſchtrej Marijnemu Dołej ßłuſcha. Rieger chzyſche wjeczor w 8 hodź. ſ cźahom, kotryž ſe Zitawy do Reichenberga jěſdźi, domoj jěcź. Na Hornowu radu wobaj něhdźe 60 kroczelow do lěßa nuts ſańdźeſchtaj, hdźež chzyſchtaj ßo, dokelž běſchtaj mucźnaj, lehnucź a khwilu póſpacź; w 4 hodź. chzyſchtaj ßo ſaßo na pucź do Zitawy naſtajicź. Ssebi w hrjebicźzy nohi wumywſchi ßo w lěßu hromadźe lehnuſchtaj. Horn je, kaž powjeda, hiſchcże dó ſchtyrjoch wotzucźił a na to ſpominajo, ſo ani pjenjes, ani wopißmow nima, ßebi pomyßlił, ſo dźe ma towaŕſch, kiž pódla njeho leżo ſpi, cźaßnik a doßahaze wopißma a „por kroſchkow“ awſtriſkich pjenjes. Rieger běſche ßo tak lehnuł, ſo jemu Horn jeho njewubudźiwſchi ſpomnjene wězy kranucź njemóżeſche. Duž ßo Horn roſſßudźi, towaŕſcha ſkónzowacź. Njewopomniwſchi, kajke cźeźke khoſtanje jeho ſa tajki njeſkutk dóńdźe, Horn wulki kamjeń, kiž ßnano tſi abo ſchtyri krocźele dale leżeſche a kiž běſche 28 puntow cźeźki, ſ woběmaj rukomaj pſchimnu a ſ nim k Riegerowej hłowje ſtupi, kotryž na prawym boku, ſ wocźomaj bóle k ſemi, leżeſche. Na to ſpominajo, ſo móhli ßnano ludźo ſ wokolnosćże k temu pſchińcź, a żedźo, ſo by jeno ſkerje lěpje wopißma do rukow doſtał, Horn kamjeń ſ zykej mozu Riegerej na ſadnju hłowu wrjeßnu. Widźo, ſo ßo Rieger, kotremuż běſche ßo kłobuk ſ hłowy ßunuł, ſ hłowu hiſchcże hiba, Horn kamjeń, na kotrymż żaneje krwě njewidźeſche, ſaßo ſběże a jón Riegerej druhi krócź na ſadnju hłowu cźißnu. Pſchi tym wón nopowu kóſcź rjepotacź ßłyſcheſche a widźeſche, ſo ßo ſ hłowy krej puſoli; Rieger pak ßo wjazy njehibnu. Duž Horn kamjeń połoźi, ſ wotkelž běſche wón wſak, a ſkónzowanemu móſcheń, w kotrejž běſche ßnano 50 krajzarjow pjenjes, dźěłanſke knižki, cźaßnik ſ rjecźaſkom, tobakowu trubku ſ tobakowym pucherjom, waczok a někotre druhe hubjene maliczkoſcże ſebra. Njeſkutk dokonjawſchi ßo wón dopomni, ſchto je ſkucźił; hdyž krej wuhlada, jemu ſlě bycź pocźa, a wón někotre minuty kaž bjes myßlow leżo woſta; potom dale do lěßa ſańdźe a ßo tam, dokelž běſche jemu hiſchcże ſlě, khwilu lehnu, na czoż do Zitawy dóńdźe. Tam na hoſpodźe pſchenozowaſche, naſajtra Riegerowy cźaßnik ſa 4 hriwny ſaſtaji, tele pjenjeſy a, ſchtoż běſche jich Riegerej rubił, pſchecźini, móſcheń prjecź cźißnu a ßo ſa Riegera wudawajo na jeho knižki dale pucźowaſche pſches Lubij, Budyſchin, Wulki Hajn, Miſchno hacź do Lipſczanſkich ſtron a wot tam wróczo pſches Chemnitz do Eibenſtocka, ßo duzy po pucźu ſ proſcheŕſtwom żiwjo a ſ tym, ſchtoż w měſtach na Riegerowe knižki doſtawaſche, doniž jeho 29. julija żandarm Fleiſcher w Blauenthalu proſcheŕſtwa dla ſaja. Hłowna pſchicźina, kotraž je Horna nawabiła, Riegera ſkónzowacź, bě ta, ſo Horn żanych legitimazijſkich papjerow njemějeſche. Wón bě, hdyž pola ſwudowjeneje Schubertoweje w Hirſchbergu w Schleſynſkej dźěłaſche, tutej wſchelaku ſchewſku potrjebu a pódla teho 2 mk. pjenjes kranuł. Shoniwſchi, ſo je Schubertowa jeho pakoſcźenje poliziji woſjewiła, wón 1. julija ſ Hirſchfelda cźeknu, na poliziji ßwoje legitimazijſke papjery woſtajiwſchi. Sso khoſtanja bojo je ßo wón, kaž wudawaſche, ſ woprědka ſ piſtolu, kotruž bě ßwojemu hoſpodarjej kranuł, ſatſélicź chzył, tola ßamomordaŕſke myßle poſdźiſcho ſpuſcheźił. W ſtajnej bojoſcźi pſched poliziju je Horn pſches Schleſynſku pucźujo pſchezo jenoż pod hołym njebjom pſchenozował a ßo na tutym pucźowanju ſ Riegerom ſetkał. Pſchißażni Horna dla mordaŕſtwa k ßmjercźi ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa wotrjeknuchu, pódla teho jemu dla paduchſtwa, proſcheŕſtwa, dundanja, falſchowanja legitimazije a dla wużiwanja wopacźneho mjena jaſtwo na 3 njedźele a arreſt na 4 njedźele pſchißudźichu.

— Liſtonoſcherja Henczela ſ Budyſchina, kiž bě mnohe liſty a dowěrjene pjenjeſy pſchekſchiwił, k khoſtarni na 5 lět ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 10 lět wotrjeknuchu.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cźeßliſki miſchtr Paul ſ Roswodez 16. junija wjeczor w 10 hodźinach k Budeſczanſkemu ſchulſkemu domej pſchińdźe a tam na ßwoju żonu hawtowaſche, kotraž je wot njeho, dokelž bě ju pſcheſcźěhał a ſ njej ſlě ſakhadźał, cźeknuła a w bydle ßwojeho nana, wucźerja Schrybarja, wucźek namakała. Sso nahalekowawſchi Paul do wokna Schrybarez ſpanſkeje komory kamjenje a cźrjopy mjetaſche a pſchi tym někotre ſchkleńzy roſraſy. Dale bě Paul 11. ſeptembra wjeczor, runje hdyž chzyſche jeho żona lehnucź hicź, wulki wótry kamjeń do wokna ſparneje komory cźißnuł. Paulej dla wězywobſchkodźenja jaſtwo na dwaj měßazaj pſchißudźichu. — 13létneho Michałka w Njeßwaczidle naßwarichu, dokelž bě ſ pola żiwnoſcźerja Schibera tam 7 hłowczkow kała kranuł. — Skałaŕ

Mikanja a jeho pschichodna macź, swudowjena Marschnerowa w Kamjenej, běschtej ſ pola, wot žiwnoscźerja Zuschki w Bronju wotnajateho, 7. auguſta w nozy wóßom ßnopow pschenźy kranukoj. Wobeju k jaſtwu po jenym tydźenju saßudźichu. — Woženjeny a paduchſtwa dla hižo khoſtany dźěkacźeŕ Hügel na Zidowje bě ßkužobnej dźowzy Danielez w Hornjej Hórzy 9 mk. wurěczak, jej ßlubiwſchi, ſo ßo ſ njej woženi. Tuteho wobſchudźenſtwa dla ma Hügel 5 njedźel jaſtwa wotßedźecź.

Přilopk.

* Pola Kinsbórka je ßo ſańdźeny tydźeń wobžarujomne njeſboże na hońtwje ſtako. Kubleŕ ſe Striesena pola Draždźan, kotryž ma tam hońtwu wotnajatu, běſche ſ dwěmaj druhimaj na hońtwje na kurotwy. So by w stronu ſtupicź móhł, běſche wón ßwoju natykanu tſělbu na ſchtom skožił; bórſy na to poß tſělbu potorže, ſ njeje ßo wutſěli, a kubleŕ, kotryž pódla ſtejeſche, bu do nohi do tolſteho mjaßa ranjeny a ßo bórſy na to wukrwawi, dokelž běſche jemu žiła pſchetſělena.

* Puczowarſki rjemjeßlniſki wotroczk, ſchewz Kierſtein, běſche w lěcźe 1860 towarſcha, ſ kotrymž puczowaſche, ſkónzowak, ſo móhł ßo jeho puczowanſkeho wopißma, t. mj. „Wanderſchein", mozowacź. Pſchißažny ßud mordarja k ßmjercźi wotßudźi; ſ kralowej hnadu pak ßo jemu ßmjertne khoſtanje do khoſtarńje na cźaß žiwjenja pſchemêni. Kaž ßo ſ Reichenbacha w Schleſynſkej piſche, je khěžor mordarjej pſched krótkim dalſche khoſtanje ſpuſchcźił; duž ßu Kierſteina, kotryž je nětko 57 lět ſtary, ſ khoſtarńje puſchcźili.

* So jelenje druhdy na cźlowjeka du, je ſnate; hižo někotremužkuli je jeleń hroſnje wupłacźił. Haj też ſkludne jelenje ßu druhdy cźlowjekej ſtraſchne, kaž podawk wucźi, kotryž je ßo tamón tydźeń we wßy Lanken pola Pruſkeho Friedlanda ſtał. Tamniſchi kubleŕ K. ma w ßwojej ſahrodźe w wobhrodźenym kucźe ſkludneho jelenja. Do ſahrody dźěkacźeŕ pſchińdźe a chžyſche jabłuka tſchascź. Jeleń pak ſ rohiſnami na njeho dźěſche, jeho poraſy a jeho tak ſbodźe, ſo ma dźěkacźeŕ někotre rjebła a wobě ruzy ſkamane. Jeleń też na ludźi dźěſche, kotſiž dźěkacźerjej na pomoz pſchiběžachu; a tutón žiwy ſe ſahrody pſchiſchoł njebudźeſche, njebudźeſche-li poß jelenja wotehnał.

* W Proskawje w Hornjej Schleſynſkej pſched krótkim na ßynowej łubi cźěko 4lětneho ſatſěleneho hólczka w ßynje ſkhowane namakachu. To běſche hnydom wěſte, ſo hólczka na łubi ſatſělili njejßu. Cźěko wobhladujo lěkaŕ ſpósna, ſo je něchtó dźěczo ſ drobom ſatſělił; ale nihdźe niczo krwawe widźecź njebě. Nětko ßu wußlědźili, ſo je kruwaŕ, kotryž je ſa dźěſczom hladacź měł, hólza ſatſělił. Kruwaŕ, 13lětny hólczez, běſche wó jſtwje pola ßwojeho bura tſělbu na ſcźenje wißajo widźał a ju dele wſał. Burowy 4lětny ßynk dyrbjeſche ßo pſched pěz ſtupicź, a kruwaŕ ßo ſ tſělbu do njeho měrjeſche. Tſělba wrjeßnu a burowy ßynk morwy wó jſtwje leżeſche. Tſělbu ſaßo na ſcźenu powßnuwſchi kruwaŕ kóždu łapku krwě ſtaroſcźiwje wutrě a wotmy, na cźoż hólczkowe cźěko do ßyna ſkhowa. Też duzy na ßynowu łubju nihdźe ani łapki krwě widźecź njebě.

* Něſnik w Coburgu je w żołdku ßwinjecźa, kotrež běſche ſaréſał, ſacźinjeny khlěbowy nóż namakał. Sswinjecźu niczo ſchkodźało njeje, ſo mějeſche nóż w żołdku; pſchetoż žrało je hacź do kónza jara derje.

* Žałoſtne njeſboże je ßo ſańdźene dny w Völkershauſenje w Eiſenachſkim kraju ſtako. Ssydom hólczatow w ſtarobje wot 9 hacź do 13 lět běſche ßo w tamniſchej knježej bróźni ſeſchło, ſo móhli ſkradźu zigaru pokuricź. Brózeń trochu ßamotna ſteji. So by jich nichtó njemylił, ßebi hólczata brózninе wrota ſ wulkim ryhelom nutſka ſawrjechu. A to běſche jich njeſboże. Pſchetoż zigary kurjo ßebi někak ſamiſchkrichu, ßkóma ßo hnydom ſapali, a bórſy płomjenja zyku brózeń wobjachu. W ßmjertnym ſtraſche chžychu hólczata ſ wrotami won, ale jim ßo njeradźi cźežki ryhel wotßunucź. Duž też jim wot wonka ſpěſchnje na pomoz pſchińcź njemóžachu. Njeſbožowni ſ płomjenjow wucźeka njemějachu. Dwaj wſchak ßo ſ tſěchu won dobuſchtaj; ale jedyn wot njeju je ßo tak ſtraſchnje wopalił, ſo na ßwoje rany najſkerje wumrje. Wonkach ludźo hólczata kſchicźecź a wo pomoz wołacź ßkyſchachu; ale pomhacź jim nichtó njemóžeſche. Wſchitzy pjeczo, kotſiž běchu w bróźni woſtali, ßo ſpalichu. Tſi cźěka ßu na wuhło ſpalene ſ roſpadankow wucźahali; dwě hiſchcźe pod roſpadankami leżitej. Brózeń je ſ Bożim darom poßlenich žnjow pokna naßypana byka.

* K pſchekupzej w Barlinje běſche pſched krótkim jeho 19 lět ſtara cźetka ſ Lipſka na wopyt pſchiſchła. Młodej holzy běſche loni do kwaßa nawoženja wumrjeł; duž běſche wona do hłubokich myßlow panuła, ſo dyrbjeſche lěkarſkeje pomozy pytacź; pſched někotrymi měßazami pak běchu ju lěkarjo ſaßo puſchcźili. So by ßo trochu roswjeßelika, běſchtaj ſtaroſcźiwaj ſtarſchej ßwoju dźowku k pſchecźelſtwu do Barlina póßłakoj, a młoda holza też běſche prěnje dny pola wuja pſche wſchu měru wjeßoła. Wóndano wjeczor pak, hdyž wuj a cźeta ſa blidom ßedźeſchtaj, wona na jene dobo poſkoczi, khwilu ſtejo poßłuchaſche, ł wotewrjenemu woknu ſtupi a prajizy: „Mój nawoženja mje woła, budźcźe tu wſchitzy w božemje!" dwaj ſkhodaj wyßoko do dwora dele ſkoczi. Wbohu holzu do hojeŕnje donjeßechu, hdźež nadźije nimaju, ſo ßo ji žiwjenje ſdźerži.

* K fotografej w Lübecku pſched krótkim bur ſ wokolnoscźe pſchińdźe a chžyſche ßo fotografowacź dacź. „Chzecźe wobras hacź do wutrobna abo hacź do kolenow?" ßo fotograf wopraſcha. — „Mój luby pſchecźelo", burik wotmolwi, „je-li ſo to pſchedrohe njeje, bych tola rady wobras wſał, na kotrymž by też hłowa ßobu była."

* Lětßa wokoło Jana w lěßu pola Tutzinga w Bajerſkej żandarma ſatſěleneho namakachu. Sa kerkami ſkhowany na njeho łakajo běſche jeho rubjeżny hońtwjeŕ ſatſělił, ſo by jeho ßwěrny ſaſtojnik wyſchnoscźi jako rubjeżneho hońtwjerja njepſcheradźił. Sańdźene dny 28 lět ſtary mordaŕ pſched pſchißažnym ßudom w Mnichowje ſtejeſche, kotryž jeho k ßmjercźi wotßudźi.

* Schtóž je 25 lět woženjeny, ßwój ßlěborny kwaß ßwjecźi, schtóž 50 lět — ſkoty, a ſchtóž 60 lět — dejmantowy kwaß. 65lětne wopomnjecźe kwaßneho dnja wóndano něchtó żeleſny kwaß mjenowaſche. Ale ſa to ßkowa nimamy, hdyž je něchtó 70 abo 75 lět żenjeny. W Bergzabernje w Bajerſkej ßu ſańdźene dny tamniſchi hewjerjo 75lětne wopomnjecźe kwaßneho dnja ßwojeho generalneho direktora ßwjecźili. Tónle direktor, baron Maillot de la Treille, rodźeny Franzowſa, je lěta 1793 ſe ßwojimaj ſtarſchimaj ſ Franzowſkeje cźeknuł a drje je jenicźki ſ cźaßa wulkeje franzowſkeje revoluzije, kotryž je hiſchcźe żiwy. Woženił je ßo baron w lěcźe 1814; jeho żona běſche tehdy 16 lět.

* Na póſt w Netzſchkawje wóndano ſa jeneho tamniſcheho fabrikanta ſ Lipſka pjenježny liſt dóńdźe, w kotrymž běſche, kaž na nim pißane ſtejeſche, 2378 mk. 45 np. pjenjes. Dokelž fabrikant po wſchitko, ſchtož po póſcźe ſa njeho pſchińdźe, na póſt ſcźele, też tónle liſt jeho póßłej na póſcźe dachu. Liſt běſche njeſranjeny; też ſygl bě zyle dobry a jaßnje wutkóczeny. Liſt wotewriwſchi pak fabrikant w měſto pjenjes jenož próſnu papjeru w nim namaka. Duž temu, kiž běſche liſt póßłał, a też wyſchſchej póſtſkej direkziji w Lipſku hnydom telegrafiſku powjeſcź póßła; pſchetoż pjenjeſy je najſkerje něchtó pſchekſchiwił.

* Wurjadne dźiwanje ſbudźuje w Libjerzach (Reichenberg) nahła ßmjercź 19lětneje holzy na rejwanſkej łubi. Wona rejwajo njejabzy ſ rukow ßwojeho nawoženja k ſemi padźe a połwótſje ſakſchiknuwſchi wudycha. Dokelž bě ßebi ſchtakt pſcheßylnje ſchnórowała, bě ßo jej żiłka w wutrobje puła. Schtakt mózachu lědma wotczinicź, tak twjerdźe bě ßo holza ſchnórowała. S dobom wo runje tajkim podawku ſe Seifhennersdorfa pißaju. Tam pſchi kermuſchnych rejach 18lětna holza rejwajo w rukomaj ßwojeho rejwarja wumrje.

* W połnóznych Cźechach ßu zwólbu podrażowarjow němſkich pjenjes wußlědźili. Woßebje ßu 5-hriwnowſke ßlěborne pjenjeſy podrażowali a wjele ſ nich wudali. W wobydlenju jeneho dźěkacźerja w Olbernhau, kotrehož lepichu, hdyž ſ podrażowanymi pjenjeſami płacźeſche, ßu 110 wopacźnych kruchow namakali. Wone ßu derje dźěłane a cźežko wot prawych roſeſnacź.

* Pónděłu tydźenja wjeczor awſtriſkaj żandarmaj Würfel a Wollmann ſ Wildſteina, kotrajž mějeſchtaj w nozy ßłużbu, w Trebendorfje pola Egera do korczmy pſchińdźeſchtaj, hdźež ßo ſ hoſcźemi bórſy do rěczow daſchtaj. Wollmann mjes druhim praji, ſo ma ſa to, ſo móže ßo ſe ßamym teßakom pſcheczíwo druhemu, kiž ma tſělbu ſ bajonetom, wuſpěſchnje wobaracź, ſchtož jeho towarſch prějeſche. Duž hoſcźo namjetowachu, ſo byſchtaj żandarmaj to hnydom ſpytakoj, dha ßo najlěpje pſcheßwědczitaj, ſchtó ma prawo. Duž Würfel ßwój teßak wſa, Wollmann pak ßwoju tſělbu, a nětko ſ brónju na ßo dźěſchtaj. Na njeſboże pak Würfel ßwojeho towarſcha pſchipadnje ſ teßakom tak ſrani, ſo Wollmann padźe a bórſy na to wumrje. Towarſch běſche jeho ſ kónczkom teßaka pſches płaſchcź, ßuknju a laz do płuzow kłók. Ssmjercź naſtróżany Würfel ßwoju tſělbu hrabnu, ßo khwatajzy ſ korczmy wotßali a ßebi kulku do lěweje ſtrony wutrobna tſěli, ale ßo ßmjertnje njerani. Ranjeny hiſchcźe w nozy ſ Trependorfa do Egera doběża, hdźež ßwojej wyſchnoſcźi woſjewi, ſchto je ßo ſtako, na cźoż jeho do wojeŕſkeje hojeŕnje póßłachu.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach němske předowanje.

Wěrowanaj:

W **Michalskej zyrkwi:** August Moritz Prasch, rjemjenjeŕ a zyrkwinski słužobnik w Draždźanach, ſ Marju Amaliju Halmiz na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ernst, Jana Ernsta Wuchacża, dźěłacźerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Marja Martha, Jana Sarinka, krawza pod hrodom, dź. — Hana Martha, njemandź. dź. w Nadźanezach.

W **Katholskej zyrkwi:** Hana, Michała Glawscha, dźěłacźerja na Židowje, dź. — Bruno, Handrija Josefa Dubawa, kołodźija na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 19. oktobra: Martha Lejna, Handrija Schönberga, dźěłacźerja pod hrodom, dź., 4 m. 6 d. — 20. Marja Hübnarez, Jana Augusta Lischki, blidarja w Dźěžnikezach, mandźelska, 71 l. 9 m. 6 d. — 21. Khrystijana Hantuschez, Jana Rjeka, fabrikarja na Židowje, mandźelska, 23 l. 10 m. 19 d. — 22. Jakub Zyž. khěžeŕ pod hrodom, 72 l. 5 m. 22 d. — Hana Haliz, njebo Handrija Wicźasa, najeńka-młynka w Žornoßyku, 84 l. 5 m. 19 d. — Lejna Rjeczkez, njebo Jana Bohuwěra Förstera, žiwnoscźerja a korcźmarja w Kelnje, wudowa w Małym Wjelkowje, 64 l. 11 m. 21 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2504 měchow.		W Budyschinje 19. oktobra 1889 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 24. oktobra 1889 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pschenza	běła	9	41	10	—	9	41	9	88
"	žołta	9	12	9	24	8	94	9	41
Rožka	50 kilogr.	8	44	8	56	8	12	8	31
Jeczmjeń		8	14	8	29	7	33	8	17
Wowß		7	50	8	—	7	30	7	60
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	80	2	20	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	1	80	2	20
Pschenična muka	50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	50	13	30	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	30	3	70	2	60	3	20
Sslóma	600 "	32	—	34	—	27	—	32	—
Prošata 918 schtuk, schtuka		12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	50	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 56 np. hacž 9 hr. 76 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 12 np. hacž 9 hr. 29 np.; rožka wot 8 hr. 38 np. hacž 8 hr. 59 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 86 np. hacž 8 hr. 4 np.; wowß wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 75 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 64—70 mk., 2. družiny 58—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 25. oktobra: Njewobstajne.

Drjewowa a ßłanjowa awkzija
na Bartſkim revěrje.

Ssrjedu 30. oktobra t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo
60 rm. dubowych kuleczkow,
60 loßow lěßoweho ßłanja
ſa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Shromadźišna pschi drósy pola Noweje Wjeſki.

A. Kobanja.

3000 mk., 2000 mk., 600 mk. ma na hypotheki twjerdże po 4% wupožczicź **Emil Fröde** pschi rybowych wrótkach.

W Rachlowje pod Czornym Bohom je **žiwnoſtka** czo. 1 ſ dwěmaj kórzomaj pola a ſahrody na pschedań.

Wschě družiny **czrjewow k dźěkanju kołbaßy** porucza **czrjewowa pschedawarnja A. Eisslera** na žitnych wikach czißło 16.

Wot 24.—28. oktobra je wulki pschiwos ruſkich, ßylnych dźěławych konjow, teho runja lohkich jěſdnych a wosowych konjow po ſolidnych płaczišnach w hoſćenzu „Münchner Hof" na pschedań.

Bialaſchewski.

Hermann Darschau w Budyschinje
fabrika schtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy
czißło 1 na ſchuleŕſkej haßy czißło 1

k ſymſkemu czaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **ruſkajzatych łazow** w najtuniſchej hacž k najlěpſchej cziſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucza.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płaczišny!

Emma ſwud. Vorwerkowa
w Budyschinje na hłownym torhoſchczu

paletoty, żakety, płüſchowe a **ßuknjane pjeſſe, paletoty** hižo po 10 mk. k hermankej porucża.

K hermankej czini ßo kedźbne na
ſnate najtuńſche płaczišny w Budyschinje.

Dobry barchent k koſchlam po 17, 20, 30 np., tołſte 7/4 tkaniny k ßuknjam po 28 np., cziſtowołmjane tkaniny k ßuknjam po 80 a 90 np., lama 10/4 ſchěroki po 60, 80 np., 1 mk., płyſch k pjeſlam, krimer, pjerjate a pjelſchczate wobßadźenje po 50 np., **czorny cziſtowołmjany kaſchemĕr** po 60—175 np., hładki a muſtrowany, **pißane draſtne tkaniny** dwójzy ſchěroke po 40 np. hacž 1 mk. 50 np., ßomot po 50 np., atlaß, płyſch po 85 np., czorne židźane tkaniny k njewjeſczinſkej draſcze ſ rukowanjom po 1 mk. 50 np. hacž 3 mk., tkaniny k kholowam, ßukno k poczehnjenju kožuchow, płat, wupjerki, zychŕ po 20, 25, 30 np., běhacże, gardiny, jutowe tkaniny po 18 np., czorne ſchurzuchi po 15 np., módre ſchurzuchi, wołmjane a židźane rubiſchcża, kapoty, barchentowe bluſy po 2 mk., trikotowe taille po 3, 4, 5 mk. a wſchelake druhe podobne twory pola

Hermanna Beermanna
w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy.

Swój wulki ſkład
pjelzowych tworow, wſchěch družinow kóžkow, mužazych a žonjazych kožuchow,
kaž tež wulki wubjerk
ſymſkich mězow

ſa mužow a hólzow po tunich płaczišnach poruczam. Porjedźenje a ſkaſanje po měrje ßo derje wobſtara.

Louis Michael w Bukezach.

Lama 10/4 ſchěroki łóhcź po 60 np.,
7/4 **tkaniny k ßuknjam** po 28 np.,
cziſtowołmjane po 80 np.,
barchent k koſchlam, dobra družina po 18 np.,
płyſch k pjeſlam po 2 mk.
☛ Sbytki k rubiſchkam, ſchórzuchom atd. po połojzy płaczišny.

Herm. Beermann
w Budyschinje
na ſnutskownej lawſkej haßy.

W Budyschinje je pſchedawarnja **wołmjanych tworow,** hižo 39 lět wobſtejaza, dla ſemrjecża wobßedźerja na pſchedań. Sa ßerbſki rěczazych ßo wona woßebje derje hodźi. Schtóž wo to rodźi, chzył ßwoju adreßu pod **N. N.** w wudawarni Serb. Now. wotedacź.

Rjane barchenty
wołmjane a **połwołmjane tkaniny,** tež hnydom ſ nich ſeſchitu draſtu, dale **běły płat** k zychom a wupjerkam po tunich płaczišnach porucża

A. Grafe
na ßerbſkich hrjebjach.
Pola mje ßo ßerbſki rěcźi.

W Běłczezach je nowa khěža czißło 11b ſ połom, łuku a lěßom na pſchedań.

Rjeczaſnik, derje ſtražowazy poß, ßo kupicź pyta. Adreßy njech ßo w wudaw. Serb. Now. wotedadźa.

Nowy **ruczny wós** je na pſchedań pola kowarſkeho miſchtra
W. Helbiga
na hornczeŕſkej haßy 51.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow semrjeteho žiwnoscźerja Jana Ernsta **Thomasa** w Dźiwoczižach ma ßo sahrodniska žiwnoscź, k jeho sawostajenstwu ßłuschaza, fol. 10 leżomnostnych knihow sa Dźiwoczižy a czišło 11 wopalneho katastra, 3 hektary 57,5 ara wopschijaza, kaž też se 137,93 dawskimi jenoscźemi wobczeżena, kotraż leżomnoscź je njedźiwajzy czeżkotow, na njej leżazych, wjeßnogrychtišzy na 10320 mk. takšerowana a kotrejež leżomnoscże ßu s 2610 mk. pola krajneje wopalneje kaßy sawěscźene,

29. oktobra 1889 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym w Dźiwoczižach w Thomasez sahrodniskej žiwnoscźi kat.-czišło 11, tola **bjes** inventara a domkhowanych žnjow, dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnej ßudniskej tafli wuwißaze a pscheßadźowanske wuměnjenja atd. wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni proscha, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Dźiwoczižach w naspomnjenym domje seńcź, ßo k ßadźenju samolwicź, ßwoju płaczenjakhmanoscź dopokasawschi ßwoje ßadźenje wosjewicź a dalsche wotczakacź.

K leżomnoscźi ßłuschazy žiwy a morwy inventar a składy a druhe sawostajene mobilije, kotrychž sapiß je mjenowanemu wuwěschtkej pschistajeny, budźa ßo tydźeń posdźischo psches Dźiwoczanske wjeßne grychty na pscheßadźowanje pschedawacź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 3. oktobra 1889. **Philippi.** Mstr.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Na žadanje maja ßo leżomnoscże, duchakhorej Hanje Marji swudowjenej **Dürrlichoweje** rodź. Kurjez s Jeńkez ßłuschaze, jako:

a) **małosahrodniska žiwnoscź** kat. czišło 19, fol. 15 leżomnostnych knihow sa Jeńkezy;
b) **połny sahon** czišło 155a a 160a sahońskich knihow, fol. 59 leżomnostnych knihow sa Jeńkezy;
c) **połny sahon** czišło 169 sahonskich knihow, fol. 68 leżomnostnych knihow sa tu ßamu wjeß, kotrež leżomnoscże ßu hromadźe wot wjeßnych grychtow na 11350 mk. takšerowane,

1. novembra 1889 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym w **Jeńkezach** w Dürrlichez leżomnoscźi kat. czišło 19, tola **bjes** inventara a domkhowanych žnjow, na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Žiwnoscź pod a, kotrejež twarjenja ßu pola krajneje wopalneje kaßy s 5870 mk. sawěscźene, wopschija 3 hektary 18,9 ara abo 5 akrow 229 □prutow a je s 84,06 dawskimi jenoscźemi wobczeżena, bjes tym so leżomnoscźi pod b a c hromadźe 1 hektar 19,4 ara abo 2 akraj 47 □prutow wobßahatej a stej s 42,36 dawskimi jenoscźemi wobczeżenej.

S pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnej ßudniskej tafli, kaž też w Rostokez korczmje w Jeńkezach wupowßnjene, pscheßadźowanske wuměnjenja atd. wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni proscha, ßo mjemowany dźeń w postajenej hodźinje w Dürrlichez žiwnoscźi w Jeńkezach seńcź, ßo k ßadźenju samolwicź, ßwoju płaczenjakhmanoscź dopokasawschi ßwoje ßadźenje wosjewicź a dalsche wotczakacź.

Inventar a domkhowane žně, kaž też mobilije kotrychž sapiß je wuwěschtkej pschidaty, budźa ßo wutoru 5. novembra psches wjeßne grychty w Jeńkezach sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 3. oktobra 1889. **Philippi.** Mstr.

Najwjetschi skład

symskich paletotow

rjane faßony
s hładkich a rjebleschkatych tkaninow po 7½ mk.
porucza

Alphons Schauseil.

Sa nasymu a symu poruczam ßwój wulki skład **flanella k koschlam,** stary łóhcź po 16 np. hacź k najlěpschim druźinam ßtary łóhcź po 40 np.; hotowe seschite **barchentowe koschle** sa sroscźenych a dźěczi we wschěch wulkoscźach; **kalmuk** w rjanych cźěmnokwětkowanych mustrach, kaž też w ßmužkatych mustrach stary łóhcź po 30 np., **ßuknje do dźěła,** ßukninu dołhoscź stary łóhcź po 28 np., **kama** dwójzyschěroki, stary łóhcź po 50 np. hacź do 2 mk., **połwołmjane a bawmjane tkaniny** k ßuknjam a kholowam, kaž też k pjeslam a k poczehnjenju kožuchow po 25 np., **dwójne lustry,** stary łóhcź po 17 np., **wupjerki** a **zychi,** cźěmne, cźerwjene a módre, ⅝ schěroke stary łóhcź po 17 np., **pißany barchent,** cźerwjeny, běły a módry, **płat** we wschěch schěrjach; cźistopłatowe **schurzuchi** we wschěch wulkoscźach, **barchentowe rubischcza** po 30 np., cźistowołmjane **łamarubischcza** po 60 np., wołmjane rubischcza na hkowu po 45 np., židźane, połžidźane, wołmjane a bawmjane **mużaze schawłowe rubischcza** po 25 np., teho runja žonjaze **rubischcza wokoło schije** po 25 np., wulke hotowe seschite **ßkómniki** po 150 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Seßmahnjene

mużaze ßuknje, kholowy, łazy, swjerschniki atd.

ßo psches wobarbjenje kaž nowe shotuja w parnej barbjeńni

W. Kellinga pschi žitnych wikach.

K pschedstejazym kermuschам poruczam wulki wubjerk **mjedowych tykanzow** a **półrjanzowych skibkow** (mehlweisen).

Saßopschedawarjam ßo na 3 mk. 1 mk. 20 np. rabata dawa.

E. Sommer, konditor w Budyschinje
na hłownej dróży 14.

Pscheczehnjenje.

Cześcźenym Sserbam k wjedźenju dawam, so ßu wot nětka moje khlamy na **rózku jerjoweje** a **kschidarskeje haßy** (siebergasse). Sswoje rukajze, tosche, bandaże a gumijowe twory poruczejo, najpodwolnischo proschu, mje też w mojich nowych khlamach pilnje wopytacź.

J. E. Stephan, rukajzarski mischtr a bandagist.

Wotewrjenje czaßnikarstwa.

Cześcźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym pschi **mjaßowych jedkach cźišło 1 w domje knjesa pschekupza M. Mjerwy czaßnikarske khlamy wotewrik.** Stajnje budu ßo prózowacź, ßo dowěrjenja tych, kotschi mje pocześcźa, s dobrym a khwatnym poßkuženjom hódny wopokasacź. Wotczakujo, so budźe ßo moje pschedewsacże dobrocźiwje podpjeracź, poruczam ßo s pocześcźowanjom

Richard Mersiovski,
czaßnikar pschi mjaßowych jědkach 1.

Dr. med. Radca w Biskopizach

nětko saßo ßam lěkari.

Rěcźne hodźiny: rano hacź do 8 hodźin, pschipołdnja ½1—½2 hodźin (njedźelu hacź do 3 hodźin).

Hollandske jerje

wulke a tuczne
1 kopu po 2 mk. 40 np.,
15 schtuk po 60 np.,
1 schtuka po 4 a 5 np.
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Najwjetschi skład dwójzyschěrokeho

= lama =

w modnych mustrach
stary łóhcź po 60 np. hacź do 2 mk.,

plysch

k pjeslam
stary łóhcź hižo po 130 np.,

krimer

k wobšadźenju
stary łóhcź po 125 np.
porucza
Alphons Schauseil.

Sporuschk
(mutterkorn)
kupujetaj po kóždej dźělbje po najwyschschej płaćišnje
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haśy 3.

Tkaniny k šuknjam

6/4 schěroke łóhcź po 30 hacź 50 np.,

barchent k koschlam

łóhcź po 16, 20, 25, 30 np.
w wulkim wubjerku porucza
Alphons Schauseil.

Sswój wulki skład **rjemjenjerskich wězow,** kaž tež **ranzow** a **koschow, koferow, puczowanskich** a **ruczunych koschow, šlow, portemonejow** atd. w wulkim wubjerku po tunich płaćišnach poruczam.
A. Pietsch na hauensteinskej (prjedawschej butrowej) haśy.
Pola mje šo šerbski rěcźi.

Přeprošenje.

Na hłownu zhromadźiznu serbskeho duchownstwa wutoru 12. novembra rano 1/2 10 w Budyskej złotej krónje a po njej tam připołdnju 12 **na hłownu zhromadźiznu serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa** k předpołoženju zličbowanja należnje přeprošuje **předsydstwo.**

Towarstwo Serbskich Burow.

Dokelž je petizija, kaž je šo w Budyschinje na hłownej shromadźišnje wobsamkła, shotowjena, a ma šo bórsy wotpósłacź, dha šo pschedšydojo lokalnych towarstwow napominaju, so bychu na cźiste běłe listno papjery **podpisma** sa nju hromadźeli a hacź do **1. novembra** šem póšłali. **Hłowne pschedšydstwo.**

Ratarske towarstwo sa Rakezy a wokolnosćź

směje, da-li Bóh, jutsje njedźelu 27. oktobra w Schołcźiz hosćenzu s dypkom 4 hodźin šwoju shromadźišnu.
Wo nadobny wopyt proša **pschedšydstwo.**

Poboczne Tow. Serb. Burow w Radworju

směje **njedźelu 27. oktobra** shromadźišnu na snatym městnje dla podpisanja shotowjeneje petizije. **Pschedšydstwo.**

P. P.

S tutym šebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so šym šwoju khěžu s restawraziju a pschedawarnju materialnych a želesowych tworow dźenšnischi dźeń knjesej **A. Rösickej** pschedał. Sa dowěrjenje, kotrež je šo mi spožcźało, šo wutrobnje džakujo, proschu jo na mojeho knjesa naślědnika pschenjesćź.
W Budestezach, 22. oktobra 1889.
S počesćźowanjom
G. Simon.

P. P.

S hornjeho wosjewjenja knjesa G. Simona chzyli widźecź, so šym jeho khěžu s **restawraziju** a s pschedawarnju **materialnych** a **želesowych tworow** kupił a dźenšnischi dźeń pschedewsał. S próstwu, so byschcźe dowěrjenje, mojemu pschedkhadnikej w tak wulkej měrje spožcźene, na mnje pschenjesli, lubju, so budu šo šwěru prózowacź, wschitkich tych, kotsiž mje počesća, s dobrymi tworami a poměrnymi płaćišnami spokojicź.
W Budestezach, 22. oktobra 1889.
S počesćźowanjom
A. Rösick.

Wosjewjenje.

Cźesćźenym Serbam w **Klukschu** a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so 1. novembra t. l.

Schusterez hosćenz s rěsnistwom

w Klukschu jako najeńk pschedewosmu. S próstwu, so by šo moje pschedewsacźe dobrocźiwje podpjerało, lubju, so budu šo stajnje prózowacź, so bych cźesćźenych hosći s dobrej jědźu a picźom a teho runja kupowarjow mjašowych tworow spokojił.

S najwjetschim počesćźowanjom
Gustav Pjetasch.

S dobom k pschedstejazej kermuschi šwoje rjane **howjase, šwinjaze** a **cźelaze mjašo,** teho runja **kołbašu, połcź, schmalz** a **šadleschcźo** w jenož dobrej tworje po mózno tunich płaćišnach poruczam. **Horni.**

Ssym šo w Hajnizach jako praktiski lěkař, hojeŕ a łasenk sašydlił.
Rěcźne hodźiny dopołdnja wot 8—10 hodźin.
Dr. med. **Menzel.**

Czerstwy jědźny wolij
porucza
Hermann Lemke.

1 holcźazy mantel, 1 swjeŕschnik sa 14lětneho a 1 swjeŕschnik sa 4lětneho hólza je na pschedań na swonkownej lawskej drósy 5.

Dursthoffske

šuche drožźe

porucza
August Biesold
pjekarski mischtr na bohatej haśy.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so šym na Nowosalzskej drósy cźišło 6

zentesimalnu wahu

s pschihódnym pschijěsdom postajił, kotruž najnależnischo trjebacź poruczam.

S počesćźowanjom
Emil Säuberlich.

Rakečanske tow. „Lipa“

njezměje tón króć třeću njedźelu, ale hakle štwórtu, to je 27. winowca, swoje posedźenje, k kotremuž luboznje přeprošuje
předsydstwo.

Hosćenz w Drožźiju.

Njedźelu a póndźelu **kermuscha** a **reje.** Pschecźelnje pscheproschuje
Tschieter.

Młode piwo

šo póndźelu 28. oktobra popołdnju w 5 hodźinach w **Hucźinjanskej** piwarni pjelni.

Krawskeho

pyta **Mühlbach,** krawski mischtr w Panjezach pola Porchowa.

Džešacźo wustojni dźěłacźerjo, 10—15 mk. msdy sa tydźeń, dostanu hnydom psches zyku symu dźěło w fabriziy porzelanowych, schamotowych a tonowych tworow w **Margarecźinej hěcźe** pola Khwacźiz.
Runje tam šo **młodźi pachołjo** na hornczerstwo wuwucźa. Msda sa tydźeń 12—20 mk.

Ródna **dźěłacźerska šwójba** dostanje darmotne wobydlenje a běrnischcźo na **Wutołczanskim** knježim dworje.

Dźelacźerska šwójba šo pschi darmotnym wobydlenju a běrnischcźu k nowemu lětu pyta na **Łahowski** knježi dwór.

Wotroczk

pilny a ródny, dostanje pschi wyšokej msdze k nowemu lětu šlužbu na knježim dworje w **Debischkowje** pola Hodźija.

Serbskim studentam!

Wjele studijow a hódne přihotowanje na ważne skutkowanje něhdušeho powołanja mje nuzujetej, swoje hłowne starsistwo złožić. Połnomóc swoju přepodawam podstaršemu hač do nowowólby staršeho, kotremuž akty připóscelu.

Mikławš Zarjenk,
hłowny starši.

(K temu cźišłu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. oktobra 1889.

Khofej

paleny hischcże po 140, 150 hacž po 200 np.,
njepaleny hischcże po 120, 130 hacž po 160 np.,
jenož w derje a czischcežkodžazych družinach jako **jara tunjo** porucža

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucža kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Symske paletoty
jenož s dobrych tkaninow s pjelschzinu wobßadžene po 12, 15, 18 a 20 mk.,
woßebne symske haweloki
po 18, 20, 25 mk.,
symske žakety
po 3, 5, 8, 10 mk.,
deschčne mantle
hižo po 6½ mk.,
płaczišny tuńsche hacž hewak druhdže.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na snukstownej lawskej haßy.

Wołmjane rubischcża a kapoty, pißanetybetowerubischcża, barchentowe rubischcża, lama a barchent k koschlam, módre czischczane a pißane schórzuchi
kaž
wołmjane schtrympy a soki
porucža

Bruno Schulze
na schulskich hrjebjach
na rózku ßukelnskeje haßy.

Khofej

wot najtunischich hacž do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucža jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Wulki sklad

wołmjanych rubischczow na hłowu, wot najmjeńscheho hacž do najwjetscheho, **kamarubischcża** s franzami a bjes nich, **wołmjane a židžane rubischcża wokoło žiwota, scheniljowe rubischcża na hłowu, wołmjane kapoty, scheniljowe kapoty, czistožidžane a połžidžane mužaze a žonjaze rubischcża.**

Jenotliwe pschedawanje po engros-płaczišnach.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

H. M. Schmidt
na hłownym torhoschczu
porucža w ßwojej dźěłarni dźěłane
barbunje- puschczate trajne
a wurjad- nje wulke
pschedeschczniki
w najrjeńschim modnym wuwjedženju.

Najwjetschi wubjerk w Budyschinje. Najnižsche płaczišny.

Porjedženje a poczehnjenje ßo derje a tunjo sa dwě hodžinje wobstara.

W kupnizy. **Louis Gadt** W kupnizy
krawski mischtr
pschi hłownym torhoschczu.

Wulki skład **hotowych symskich swjerschnikow, pikeschow, wobkeczenjow, khołowow, županow,** jenož s dobrych czistowołmjanych tkaninow dźěłanych a derje ßedžazych, po tunich płaczišnach.

Ssuche droždže

najlěpsche **Draždžanske** wot **A. G. Hufelanda**
wschědnje wjazy krócz czerstwe porucža

Ernst Glien na rózowej haßy.

Najlepscha
warna a skótna ßel
je po tunich płaczišnach dostacz w ßelowymaj skadomaj
Ernsta Gliena na rózowej haßy a
J. T. Gliena na drjewowym torhoschczu w Budyschinje.

K domkhowanzy a kermuschi
porucža
dróbny zokor, jara tuni, rósynki, wulke a make, mandle a koruschki, khofej, paleny a njepaleny,
wscho w najlěpschej tworje a tunjo

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Turkowske ßłowki
najlěpscheje družiny porucža
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczišnach.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko sa saßopschedawarjow, porucža tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Zokor.

Pschi wotewsaczu 10 puntow:
najlěpschi dróbny zokor punt po 30 np.,
lompowy zokor punt po 33 np.
kóstkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak

najlěpscha družina, woprawdže czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Najlěpschi
ßwinjazy tuk
punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.
ßuscheny połcž
punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.
porucža

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Kosaze kóžki.

Kosaze, sajecže a karniklaze kóžki po najwyschschich płaczišnach kupuje

Gustav Nauke
na garbarskej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki skład bjesmolatych **pjeszowych kožow.**

W tu khwilu w modźe jara lubowany artikel

pißane cźiſtowołmjane žonjaze ßukno

ßym po wulkich dźělbach nakupił a poručam jo 8/4 a 9/4 ſchěroke meter po 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np.,

pißane połwołmjane žonjaze ßukno

meter po 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np.,

cźiſtowołmjane dwójzyſchěroke lama

wulkotny wubjerk w kraßnych nowych muſtrach a ßuuhach meter po 1 mk., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np., 2 mk., 2 mk. 25 np., 2 mk. 50 np., 3 mk.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Spiritus, cźiſty palenz, jednore a dwójne likěry

po najtuniſchich płaćźiſnach porucža
Th. Grumbt.

Zigary

w najwjetſchim wubjerku najlěpſche druźiny a po najtuniſchich płaćźiſnach porucža
Th. Grumbt w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Petrolej, khěžorſki wolij, ripikowy wolij

cźiſćeny,
ſtearinowe ßwězy
w najlěpſchej kajkoſćźi w wulkim a w makym tunjo porucža
Th. Grumbt.

Konjaze pſchikrywy

w ſnatych dobrych kajkoſćźach po 3, 4, 5 a 6 mk.
Herm. Beermann
w Budyſchinje
na ſnutskownej lawſkej haßy,
ſ napſchećźa radneje pinzy.

Pſchedawarnja mydła a ßwěžow

na mjaßowym torhoſchću 15 porucža **jadriwe mydło, maſne mydło** a **mydło k rjedźenju,** kaž tež **ßwězy** we wſchěch druźinach.

Fale ſ cźelazeje kože ßu ſaßo po tunich płaćźiſnach dostacź pola
Heinricha Langi
9 pſchi žitnych wikach 9.

Wołmjane konjaze deki

po fabrikſkich płaćźiſnach w wulkim wubjerku porucža
T. Albert na hornčzeŕſkej haßy 13.

Woſjewjenje.

Wſchě **deſchćźne mantle, kołomantle, ſymſke mantle** a **pjeſle,** na ſkładźe hiſchćeże leżaze, nětko, hdyž ßu nowoſćze dóſchłe, wjele **tuniſcho hač po nutſkupnej płaćźiſnje** pſchedawam.
Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Adolf Rämſch

pſchi butrowych wikach

porucža ßwojim cźeſćźenym wotebjerarjam:
ſyrup ßłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandis-ſyrup jara ßłódki punt po 12 np.,
ßwinjazy tuk, derje ßłodźazy, punt po 55 np., pſchi 5 puntach po 50 np.,
zokor drobny punt po 34, 35 a 36 np.,
kompowy zokor, punt po 37 a 38 np.,
zyky zokor punt po 40 a 44 np.,
zyky zokor w klobukach punt po 35 np.,
rjepikaty tobak amerikanſki kyany punt po 35 np.,
mydło w ryßelach něhdźe 1 punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
maſne mydło běłe a žołte punt po 22 a 24 np.

Pſchedeſchćźniki

trajne dźěłane, 8- a 12-dźělate, w wulkim wubjerku a po najnižſchich płaćźiſnach porucža
Ed. Schulzes Sohn
na bohatej haßy 26 pſchi wrotach.

W mojej dźěłarni ßo **pſchedeſchćźniki poćzahuja** a **porjedźuja.**

Khoſej

paleny a njepaleny,
kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſćźach a po najtuniſchich płaćźiſnach porucža
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Zokrowy ſyrup

cźiſteje ßłódkoſćze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucža
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Palenz

jednory a dwójny,
teho runja tež wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaćźiſnach porucža
deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ßo ſerbſki rěcźi.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poručźamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Pſchedawa cźaßniki a je tež derje porjedźa.

Jerje

wulke a tucźne
po 3, 4 a 5 np. porucža
A. Herrmann
w Budeſtezach.

Swojim wotebjerarjam k wjedźenju dawam, ſo jim na žadanje tež Serbske Nowiny wobſtaram.

Koſaze kože naſymſke, ſajecźe, kaž tež wſchě druhe kože pſchezo po najwyſchſchich płaćźiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Sajecźe, koſaze, karniklaze, kocźe, tkhórjaze a kunjaze (mordarſke) kože kupuje a najwyſchſche płaćźiſny ſa nje dawa
L. Fleiſcher, kóžkař
na ſwonkownej lawſkej haßy 18
w Budyſchinje.

E. L. Meier, pjezytwarz na ſwonkownej lawſkej haßy 29.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. **Sobotu 2. novembra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jenotliwe politiske strony šu w němskim kněžorstwowym šejmje psches šwojich wjednikow wopschijecże trónskeje rěcže rospominacź a šwoje měnjenje wo njej k wjedźenju dacź dale. Sjena běchu wschitzy w tym, so wudawki sa wójsko a wójnske kódźstwo nješměrnje rostu. Runje tak kaž sastupjerjo wschěch druhich stronow tež konserwatiwni njesamjelcźachu, so šo psches nowe hoborske žadanki sa wójsko finanzna móz němskeho luda nimo měry šłabi. Hižo dźenša dołh němskeho kněžorstwa 1000 millionow hriwnow wuczini; pschiswolenje nowych žadankow by tule sumu na 1500 millionow powyschiło. S tutym pschirostkom pak tež s dobom sadanjenje dołha nowe milliony žada. Hdyž skónczńje knježerstwo na to njemyšli, statny dołh pomjenschicź, lud dań sa njón dopłacźicź njebudże móz. Duž budże kněžorstwowy šejm wschě njenusne wudawki s rosšudźenoscźu wotpokasacź dyrbjecź. Pschi tym pak šo ludowi sastupjerjo njebudźa sminucź móz, to pschiswolicź, schtož je woprawdże trěbne, so by wójsko snapschecźa nowych wunamakanjow na polu techniki a wójnskeje wědomnoscże šwoju brónitoscź sakhowało. Wschě europiske wulkomozy šo kaž hischcże ženje napinaju, so bychu šwoju wojerśku móz pošylnike. Franzowska je psches nowy wojerski sakoń dozpiła, so sa někotre lěta, schtož liczbu wojakow nastupa, Němsku pschešahnje, hacź runje Franzowska nimale 10 millionow wobydlerjow mjenje hacź Němska liczi. Na druhej stronje Ruska šwoje wójsko pschi němskich a awstriskich mjesach shromadźuje a s twarjenjom żelesnizow, twjerdźisnow, kasarmow, magazinow atd. pschihoty cźini, kotrež šu k spěschnej mobilisaziji trěbne. Jendźelska liczbu šwojich wójnskich kódźow šylnje rosmnožuje, a runje tak Italska a Awstriska na kraju kaž na morju šwoju brónitoscź šylnitej. Tajke wobschěrne wójnske pschihoty jenotliwym krajam najcźežsche wopory nakładuja, tola wone dyrbja šo snjesćź, dokelž wobstejnoscże k temu nusuja. Schtóž nasad wostanje abo popuschczi, w pschichodnej wójnje podleži a wopory, kotrež budże potom pschinjesćź dyrbjecź, budźa sto krócź wjetsche hacź te, kotrež šo nětkole wot njeho žadaju. To budże tež němski kněžorstwowy šejm wopomnicź dyrbjecź. So šo šwobodnosmyšleni a sozialdemokratojo wschěm nowym žadanjam sa wójsko sapowjedźa, šo po rěcźach jich rěcźnikow wotcźakacź da. Prěnschi wscho, schtož wot knježerstwa pschinidźe, njech je hubjene abo dobre, bjes rosmyšlenja sacźišnu, sozialdemokratojo pak šebi niczo bóle njepscheja hacź šłabu Němsku. Jeli so němske wójsko franzowskemu wjazy wahu njedźerži, je wójna wěsta; sa tej pak šebi sozialdemokratojo žadaju, so bychu w njej w mutnym wudźili a šwoje wotpohlady do skutka stajili. Sjawne je a šo tež wot sozialdemokratow njepreje, so chzedźa woni nětcźischi wobstejazy statny porjad do zyła powróćźicź, Duž šo cźim šměschnischo na to poškucha, hdyž sozialdemokratiski sapóšłanz Bebel w kněžorstwowym šejmje sozialdemokratow psched porokom kita, so šu njepscheceljo stata, a šo na to wobcźežuje, so knježerstwo s wošebitymi sakonjemi rosschěrjenje sozialdemokratiskich błudnoscźow samjesowacź pyta. S dobom Bebel takje sakonje wušměchuje, dokelž šo psches nje sozialdemokratija tola podtłóczicź njeda. S woprawdźitym pohórschenjom pak je, so Bebel sozialdemokratow s prěnimi kschescźijanami pschirunuje. Komu njeje wědome, so šu sozialdemokratojo najhórschi njepschecźeljo kschescźijanskeje wěry? Runje sapóšłanz Bebel je na poślednim sakskim šejmje s njerjadnymi wurasami kschescźijansku zyrkej a jejnych słužobnikow hanił a šo jako jejny šorowy pschecźiwnik wusnał. Kaž dźeń a nóz je rosdźěl bjes kschescźijanstwom a sozialdemokratiju, a pschirunacź šo wobej se šobu na žane waschnje njemóżetej.

— Psches daloke rosschěrjenje kopytneje khoroscże (Maul- und Klauenseuche) w Sakskej a druhich němskich krajach ratarstwo cźežko schkoduje. Duž je sakska kulturna rada s nowa rospominała, na kajke waschnje móhło šo w pschichodźe tejle khoroscźi wobaracź. S nětcźischimi sakońskimi postajenjemi šo tak wjele kaž niczo dozpiło njeje. Hacź runje šu šo mjesy wukrajnemu skotej sawrjeke, šo khoroscź njeje podtłóczicź dała. S zyła je sawrjecże mjesow, s najmjenscha awstrisko-němskich, njetrěbne było, dokelž šo Awstriska w tu khwilu jako žórko khoroscże wobhladowacź njemóże. Krajna kulturna rada šo wjele bóle k měnjenju pschikhila, so šo skótne khoroscże s wjetscha s jeneho němskeho kraja do druheho sanješu, a so by wużitne było, hdy bychu šo pschecźiwo temu pschihódnische naprawy, kaž hacź dotal, poruczike. Wošebje je nusne, so šo skótne wiki, pschede wschěm w Barlinje a w Rummelsburgu, s wocźow njepuschcża, dale, so šo porjadne rosprawy wo stawje khoroscże podawaju, a so šo wot skótnych lěkarjow zuse pschihnate šwinje wobkedźbuja, tak dołho hacź skótne khoroscże hroża.

— Bjes namjetami, s kotrymiž zentrumszy sapóšłanzy psched kněžorstwowy šejm stupja, je jedyn, kiž wojerśku powinoscź duchownych nastupa. Namjetuje šo, so bychu studentojo theologije do 26. lěta njetrjebali służicź, jeli so šo šami k temu njesamolwja, a dale, so by šo jim, hdyž šu w 26. lěcże šwoje pruhowanje wobstali, s zyła wojerska służba spuschczika. Jako pschiczina k namjetej šo wušběhuje, so šo hižo po wobstejazym sakońskim postajenju duchowni jenoż w měrje po samjesowanym waschnju, w wójnje pak s zyła k służbje njebjeru. Wojak pak šo jenoż wuwucźuje, so by šo w wójnje trjebak. Duž je do zyła njetrěbne, so duchownym służicź dawaju.

— Sastupjerjo skoro wschěch knježerskich domow běchu šo sańdźeny tydźeń w grichiskim hłownym měsce seschli, so bychu pschi wěrowanju pruskeje prynzešyny Sofije s grichiskim kronprynzom pschitomni byli. S Kopenhagena běchu danski kral a kralowa s pschewodom prynza Waldemara, s Peterburga ruski zarjewicź (krónprynz), s Londona prynz s Wales se šwojimi šynami pschischli, a tež němski kněžor šebi njebě wsacź dał, na boku šwojeje wyšokeje mandźelskeje kwaš šwojeje šotry se šwojej pschitomnoscźu pschekrašnicź. Wěrowanje šo s wulkej swonkownej pychu w Athenskej metropolitanskej zyrkwi sta. Zyrkej bě wscha s ludźimi napjelnjena. Pódła zusych wjerchow běchu wschitzy sapóšłanzy, měszanostojo s zyłeho kraja, offizěrojo grichiskeho wójska a zuseho kódźstwa atd. pschi šwjatoczńoscźi pschitomni. Jako woktař šo tak mjenowane šwjate kamjeńtne blido trjebasche. Po napišmje je wone s kamjenja dźěłane, na kotrymž je Khrystuš stał, hdyž je na Kanaanskim kwašu dźiw pscheměnjenja

wody do wina cžinił. Wěrowanje ßo po wobrjedźe grichiſkeje zyrkwje pſches Athenſkeho metropolita wukonjeſche. Sslub ßwěry nětcžiſcha prynzeßyna Sofija w grichiſkej rěcži praji. Se ſnoſchazymi ſpěwami ßo ßwjatocžnoſcź wobſamknu. Hdyž krónprynzeßyna Sofija ßwojemu mandźelſkemu ruku ſawdawſchi ſ Bożeho domu ſtupi, nochzyſche ßo radoſtne juſkanje wjeleliczneho luda ſlehnucź. Kwaßny cžah móżeſche ßo jenoż pomaku pſches ludowe cžrjódy do kralowſkeho hroda wrócźicź, hdyž ßo młodaj mandźelſkaj na balkonje radowazemu ludej pokaſaſchtaj. W hrodowej kapalnje ßo na to ſwěrowanaj hiſchcźe po proteſtantſkim wobrjedźe wot wyſchſcheho dwórſkeho prědarja dr. Kögela ſ Barlina požohnowaſchtaj. S wulkotnej hoſcźinu ßo dźeń ſkónczi. Pſchi njej grichiſki kral Jurij ſ pſchipitkom młodymaj ſwěrowanymaj ſboże pſchejeſche, khěžor Wylem grichiſkemu kralej a kralowej, grichiſkemu ludej a grichiſkemu hłownemu městu ßławu wunjeße, hdyž je ßo jemu a khěžorzy tak błyſchcźate a kraßne powitanje doſtało, wón ßo ſbožowny cžuje, ſo jeho ßotra Grichiſkej pſchißłuſcha. Schtwórtk je khěžor Wylem ßebi Athen a w jeho wokolnoſcźi městna, ſe ſtarych cžaßow ßławne, wobhladawſchi na pucź do Konſtantinopla naſtajił.

Belgiſka. W belgiſkim wójſku ßo nětko też repetěrowanſka tſélba ſawjedźe. Knjeżerſtwo je ßo ſa Mauſerowu tſélbu ſe ßydommilimetriſkim kalibrom rosßudźiło.

Franzowſka. Franzowſke knjeżerſtwo raſnje ſaſtojnſtwa wot pſchiwißowarjow generala Boulangera wucźiſcźuje. Wóndano je wyſchka Vincenta a pjecźoch druhich boulangiſtiſkich ſaſtojnikow wotßadźiło. Po ſdaczu liczba Boulangerowych pſchiwißowarjow rucźe wotebjera. Cžim bóle pak ßo nowiny, kotrež ßu hiſchcźe Boulangerej ßwěrne woſtałe, prózuja, powſchitkowny wotpad ſadżerżecź. Wone roshladnoſcź, ſ kotrejž je Boulanger jako wójnſki miniſter wójnu pſchihotował, dokhwalicź njemóża. Boulangiſtiſke nowiny „Petit National" ßlědowazu ſajimawu powjeſcź pſchinjeßu: W pißmowym ſkładźe wójnſkeho miniſterſtwa pjecź wukaſow leži, hotowych hacź na podpißmo pſchedßydy republiki, kotrež je general Boulanger naſtajił, hdyž ßo wójna ſ Němſkej bliſko bycź ſdaſche. Se ßwojim wótrym wócźkom miniſter ſpóſna, ſo dyrbi w pſchichodnej wójnje wobſtejaze waſchnje žiwjenja ſběhnjene bycź, a ſo ßebi powſchitkowne derjeměcźe żada, ſo bychu wſchitzy wobydlerjo niz jenoż ßwoje žiwjenje woprowali, ale też ßwoje prawa. Prěni wukas, kiž je ßo wudacź měł, je poſtajił, ſo maja ßo żony a dźěcźi mużow, ſa wótzny kraj wojowazych, ſa ſtatne pjenjeſy žiwicź. W druhim wukaſu je ßo prajiło, ſo ßo dźeń pſchipowjedźenja wójny wſchě hotowe pjenjeſy, kotrež ßo w ſjawnych pokładach a bankach namakaju, wot ſtata pſchedewoſmu. S tſecźim wukaſom bychu ßo měſchane wojeŕſke ßudy ſakożicź dyrbjake, kotrymž by nadawk pſchipanuł, wſchěm hubjenym wótcźinzam pokhilnoſcź wſacź, ßo wot dopjelnjenja ßwojich pſchißłuſchnoſcźow wotlakowacź. So je Boulanger woprawdźe tajke wukaſy pſchihotował, je wſchak móżno. Dopominamy jenoż na wukas, ſ kotrymž wón pſchikaſa, zyku hromadu barakow ſa wójſko pſchi němſkich mjeſach natwaricź.

Ruſſowſka. Ruſke knjeżerſtwo a bamž ſtej ßo po dokholětnej ſwadźe wujednakoj. W bliżſchim cžaßu ßo biſkopſke ſtoły w pólſkim kraleſtwje wobßadźa. Sa wilenſkeho biſkopa ßo prelat Awděwicź, ſa lublinſkeho kanonik Jacźewſki, ſa plozkeho Nowodworſki pomjenuje. Mohylewſka arzydiezeſa ſe ßydkom w Peterburgu ßo bjes tym wot prelata Dowgialla ſaſtawuje.

Sserbija. Wo bywſchim ſerbſkim kralu Milanje ßo powjeſcź powjeda, ſo je ßo w Pariſu ſ hrabinku Trautmannsdorfowej ſ Gleichenberga woženił. Bjes dwěla tale powjeſcź wěrna njebudźe, niz mjenje pak ta něž wo tym ßwědcźi, ſchto wſcho Sserbjo Milanej dowěrja. Dokelž hiſchcźe praſchenje dla jeho roswěrowanja ſ kralowej Natalliju rosßudźene njeje, by Milan, hdy by do noweho mandźelſtwa ſtupił, ſkoczin dwójzónſtwa ſkucźił. To ßebi Milan wěſcźe rosmyßli, hdy by też dźeßacź krócź lohkomyßlniſchi był; pſchetož potom bychu wſchě wucźinjenja, kotrež je jemu knjeżerſtwo pſchiſwoliło, ſpanuke.

— Prěnje wotdźělenje cžornohórſkich wucźahowarjow, 1380 woßobow, je do Sserbije pſchicźahnuło. Sserbſki metropolit Michał je ßo na cžoło komiteja ſtajił, kiž dary ſa tradazych Cžornohórzow ſběra.

Staraj pſcheczelej.

Syma w měſcźe kaž na wßach krucźe tſchěſkaſche. Srudnje běſche ſa khudych ludźi, kotſiž drjewa njemějachu, ßebi cžopku jſtwicźku wutepicź, cžim ſrudniſcho, hdyž niz jenoż drjewa, ale też Bożeho khlěba w domje njemějachu, a ſchtož chze hewak k žiwjenju bycź. „Naſch wſchědny khlěb daj nam dźenß!" takle na Domaſcha rano khudy krawz Wolenk proſcheſche, kotryž w ſadnim pſchitwarku jeneho doma w měſcźe bydleſche. Jeho hubje wſchak ßo hibaſchtej, ale ßkyſchecź a roſumicź jemu ani ßkowcźka njebě, telko ſtaroſcźe a ſrudoby jemu wutrobu tyſcheſche. Wón ſdychujo pſchi woknje ſtejeſche, kotrež běſche zyke ſchědźiwe, a do dwora won hladaſche, kotryž bě ſe ßněhom ſawěty. Jeho żona bliſko njeho ſa blidom ßedźeſche, ßebi ſpěwarſke pſched wocźi dźerżo. Jeje muż pytnucź njedyrbjeſche, ſo wona płacże. Żona běſche runje w ſpěwarſkich rjany khěrluſch „Schtóż Bohu Wjerſchnemu ßo poda" mjelczo cžitała a wuſpěwała. Ruzy ji nětko zyle ſproſtnuſchtej ſe ſymu. Wona ſpěwarſke na klin ſpuſchcźi, a ßylſy ßo ji bjes jeje wědoma na knihi ronjachu, w kotrychž tón kraßny khěrluſch ſtejeſche.

Skónczńje muż dźeſche: „Macźi, njechaſch Hanu do ſchule póßłacź? Ja ßebi myßlu, to by derje byko."

Żona wotmolwi: „Nano, njebudźe dźěſcźu pſchejara ſyma? Hana ma jenoż zyle cźeńku ßuknicźku, kotruž móżu ju woblez. Lěpje je, ſo ju doma ſdżerżimy a ju w kožu leżo woſtajimy. Ja ßym ji hiſchcźe ßwoje poßleſchko daka. Duż dźěcźo cžopke leži a ſymy njemrěje."

„Ně", muż rjeknu, „pſchezo póſcźel Hanu do ſchule. Tam je cžopka jſtwa, a holza hiſchcźe něſchto dobre nawuknje."

„Ale my niczo k ßnědanju nimamy!" żona żałoſcźeſche. „Hdyž Hana do ſchule pſchińdźe a druhe dźěcźi jěſcź widźi, hłód cžim boloſtniſchi ſacžuje. Bożo Knjeże, ſchto ſ nami khudymi ludźimi ſkónczńje hiſchcźe budźe? Drjewa nimamy, Bożeho khlěba nimamy; jenoż něſchto ſymnych běrnow tu hiſchcźe je, kotrež ßym ſa dźěcźi khowała, runjeż budźechu je najradſcho hiſchcźe wcźera wjecźor ſjědke. Ty hižo wjazy njedźel żaneho dźěła nimaſch, ſchtož też ßy ßo wo dźěło prózował. A nichtó nam niczo pożcźicź njecha. S jenej jeniczkej pokrutu by nam na dźenßa a jutſje pomhane byko. Dokelž mamy dwě blidźe, móżemy jene rosrubacź a ßebi ſ nim cžopku jſtwu ſcźinicź. Ale k jěđźi niczo nimamy. Njecha da nam zyliczży nichtó niczo wjazy pożcźicź, a byrnjeż puntowſku pokrutku khlěba byko?"

„Ně, nichtó", krawz ſ błukim hłoßom wotmolwi. „Wcźera ßym, kaž wěſch, pola wſchitkich ſnatych a pſcheczelow pobył, a wſchitko běſche podarmo. Nětko pak ßym pola Boha lubeho Knjeſa poklapał a jeho proßył; je-li ſo nam tón niczo dacź nochze, dha je ßo wo naß ſtako." A mjes tym ſo żona mjelczo popłaka, doniż ſkónczńje ſe ßłaboſcźu wocźi njeſandźeli a na poßledku njeſdrěmnu, muż ſ nowa proſcheſche: „Naſch wſchědny khlěb daj nam dźenß!" Potom wón ſaßo k woknu ſtupi a tak dołho na ſchědźiwu ſchkleńzu dychaſche, doniż ſkónczńje make wuhladko njenaſta, ſ kotrymž móżeſche wón na dwór won widźecź. Bože ßłónczko tak pſchecźelnje ßwěcźeſche, a wróble tak wießoke po ßněży ſkakachu, pſched ſadnimi durjemi a woknami ſornjatka a ßrjódki ſběrajo, kotrež běſchtej żelniwej ruzy jim tam nadrjebikej. Duż ßo muż wobroczi, prajizy: „Njeſpuſchcź nadźiju, macźi! Dobry Bóh na njebju, kiž ßo ſa wróble ſtara, też nam hłodu wumrjecź njeda, ale nam naſch wſchědny khlěb wobradźi. Naſch Knjes a ſbóżnik dźě ßam praji: Hlejcźe ptaki pod njebjom; njeßyja a njeżnja a do bróżnjow njehromadźa, a waſch njebjeſki wótz je tola žiwi; njejſcźe dha wy wjele wjazy, hacź wone?" Żona pak jeho ßkowa njeßkyſchcheſche, dokelž běſche wußka. Duż Wolenk ſaßo k woknu ſtupi, na ſchkleńzu podycha a ſamyßleny ſ wuhladkom won hladaſche.

Na jene dobo ßo do jſtwinych durjow tak wótſje ſaklepa, ſo żona ſaſtróżena poſkoczi a hladacź dźěſche, ſchtó tu je. Wona durje wotewri, a dó jſtwy domownik ſtupi ſ najwoßobniſcheho měſchczańſkeho hoſcźenza. Wón mějeſche wulke brěmjo pod pažu a pſchecźelnje „Dobre ranje!" prajiwſchi ßo wopraſcha: „Ssym jow prawje pola krawza Wolenka?"

„Zyle prawje", krawz wotmolwi; „a ſchto byſchcźe rady?"

Domownik brěmjo wotwali a płaſchcź, kotryž běſche do wulkeho rubjeſchcźa ſawaleny měł, na blido położi, prajizy: „Pola naß hižo někotre dny zuſy, bohaty knjes bydli. Ja mam ſa to, ſo je ſ Ameriki. W jeho płaſchcźu jowle ßu ßo někotre ſchowy puſchcźiłe. Wy dyrbicźe jón ſkerje lěpje porjedźicź, dokelž by knjes ßwój płaſchcź rady prawje bórſy ſaßo wſał. Móżecźe a chzecźe to ſcźinicź?"

„To ßo wě", krawz praji, „a to jara rady, dokelž runje nětkle do zyła żaneho dźěła nimam. Ja ßo na měſcźe do dźěła dam a, hdyž budu hotowy, płaſchcź hnydom ſaßo do hoſcźenza pſchinjeßu."

Domownikej běſche to jara lubo; wón krawzez cžłowjekomaj wbożemje praji a woteńdźe. Wolenk pak ßwojej wocźi k njebju po-

ſběže a ßo ſ hnutej wutrobu miłoſćiwemu Bohu dźakowaſche, kotryž běſche jeho prózstwu wußłyſchał a jemu ſaßo dźěło a khlěb wobradźił. Potom pak wón rjany, ſ drohimi kóžkami podſchity płaſchcź wupſchěſtrje, ßebi wobhlada, ſchto je na nim porjedźecź, a ßo hnydom ſa blido ßydźe, ſo by płaſchcź ſkerje lěpje ſwuporjedźał, ſo móhł jón hiſchcźe dźenßa ſaßo knjeſej wotedacź a ſa ßwoje dźěło płatu doſtacź, kotrejež tak nuſnje trjebaſche. Zona běſche wjeßoła na pilneho muża khwilu pſchihladowała; potom pak ſe jſtwy won dźěſche wſchelake domjaze dźěło wobſtaracź.

Miſchtr Wolenk ſe ſpěſchnej ruku ſchijeſche, kaž ſpěſchnje jeho ſe ſymu nimale ſproſtnjene porſty jemu to dowolachu. Maka, kónczojta jehliczka, kotraž běſche něſchto njedźel poſpochi wotpoczowała, nětko cźim horliwiſcho a wjeßelſcho w drohotnych kóžkach płaſchcźa dźěłaſche. Na jene dobo krawz ſe ßwojim dźěłom ſaſta. Wón cźujeſche, ſo w podſchimku něſchto tcźeſche, ſchtož běſche trochu cźeźke a ſchtož ßo pſchi kóždym jeho hibnjenju tam a ßem ßuwaſche. Wón nuts pomaßa, hłubſcho a dale hłubſcho, a ſkónczńje pjenjeźne knižki wucźeźe. Hdyž je wón ſ wcźipnej ruku wotewri, zyły walcźk papjerjanych pjenjes ſ nich padźe. Wón je pſcheliczi; běſche dwazecźi kruchow, lute ſtotoleŕſke. „Dwazecźi ſtow toleŕ!“ wón wulzy ſadźiwany a wjeßoły ſawoła a potom ßam pſchi ßebi dźeſche: „Lubſcha Boża hnada, to dźě je pok kraleſtwa! Hdy bychmy my telkole pjenjes měli, by na cźaß źiwjenja wſcheje naſcheje nuſy kónz był.“

Nětko wón wołaſche: „Macźi! macźi! pój khětſje nuts a wobhladaj ßebi jowle tu wobradu!“ Zona wſcha wuſtróżana dó jſtwy pſchiběża, ßebi myßło, ſo je ßo někajke njeſboże ſtało. Miſchtr Wolenk te dwazecźi papjerow pſched njej na blido naßadźa, ſ porſtom na pißmo pokaſowaſche, hdźež na kóždej papjerje ſtejeſche: Sto toleŕ, a potom ſchibale praji: „Macźi, ſchto k tym pjenjeſam měniſch, kotrež je nam Bóh luby Knjes tak njenadźizy a ſ tajkej hromadu do domu póßłał?“ Krawzowe tſi dźěcźi, kotrež běchu ßwojeho nana tak wołacź ßłyſchałe, wcźipne w ßwojim kożu ſtawachu a wulkej wocźi wudźěrachu na blido, hdźež telko pjenjes leżeſche. Zona pak ßo wulzy ſpodźiwajo ruzy ſtyknu a potom kaž ſ wutrobnym ſtyſkom rjeknu: „Ty ßebi tola pjenjeſy ſdźerżecź njechaſch, nano?“

„Kak też to móżeſch ßo takle praſchecź, macźi?“ muż wotmolwi. „To ßo tola ßamo roſumi, ſo hnydom pjenjeźne knižki ſ pjenjeſami zuſemu donjeßu, kotremuż płaſchcź ßłuſcha. Sswoje dobre ßwědomje a ßwoje cźeſtne mjeno też ſa wjele wjetſchi pjenjes, hacź tónle je, njepſchedam. Ale ja ßebi myßlu, tón muż, kiž je, kaž ßo ſda, jara bohaty, mi tola hódne myto ſa to da, ſo ßym pjenjeſy namakał a jemu wróćźo dał. A duž je to tola zyle njewoczakowana a bohata wobrada k Bożemu dźěſćźu, kotruž je nam Bóh tón Knjes dźenßa do domu póßłał.“ Wón papjery ſeſběra, je wobhladniwje do pjenjeźnych knižkow połoži, ßebi knižki do ſaka tyknu a ßo khwatajzy wotßali, ſo móhł zuſemu mużej jeho pjenjeſy ßwěru wróćźo dacź; wón ßo na to ſpuſchcźeſche, ſo ßo wot njeho ſe ſchwarnym pjenjeſom domoj wróćźi, kotryž dyrbjeſche jemu a jeho ßwójbje ſ tajkej cźeźkej a hórkej nuſy pomhacź.

* * *

Zuſy, kotremuż drohotny kożuch ßłuſcheſche, běſche pſched někotrymi dnjemi do najwoßobniſcheho hoſcźenza w měſcźe pſchijeł. Pſchijěwſchi běſche wón na měſcźe wobßedźerjej hoſcźenza k ßebi pſchincź dał a jemu porucził, ſo by ßo na poliziji ſa wěſtym krawzom, Handrijom Wolenkom, wobhonjał, kotryž hakle běſche pſched někotrymi lětami ſ druheho małeho měſtaczka do měſta pſchicźahnuł. Wobßedźeŕ hoſcźenza běſche tule poruczńoſcź rady wobſtaraŕ a krawza ſ pomozu polizije bórſy wußłědźił. Hdyž wón ßwojemu hoſcźej prajicź pſchińdźe, hdźe krawz bydli, běſche zuſy jara wjeßoły a ßo jemu ſa wſchu prózu, kotruž běſche ſ tym měł, wutrobnje podźakowa. Schtož wón, ßo dale ſa nim napraſchujo, wo krawzu ſhoni, wſchitko wo tym ßwědczeſche, ſo je krawz pilny a ſprawny muż, ſo pak ma ßo njedźiwajzy na to ſ wulkej nuſu a ſ hubjenſtwom běđźicź. Też tole běſche hoſcźenzaŕ ßwojemu hoſcźej dopowjedał, a tutón běſche jemu na to kożuch pſchepodał a jeho proßył, ſo by jón krawzej k wuporjedźenju póßłał.

To běſche ßo ßnano pſched hodźinu ſtało, a zuſy někto w ßwojej jſtwě do myßlow ponurjeny pſchi woknje ßedźeſche. Sa khwilu wón ſtaże, pó jſtwě tam a ßem pokhodźi a potom ßam ſa ßo dźeſche: „Sſym tola wcźipny, hacź wón pruhowanje wobſteji. Je-li ſo knižki ſ pjenjeſami namaka, ſchtož hinak bycź njemóże, a je ſprawnje wróćźo njeda, dha je mje nadźija, kotruž ßym na njeho ſtajał, jara ſjebała. Te dwazecźi ſtow toleŕ njech ßebi potom naju ſtareho pſchecźelſtwa dla w Bożim mjenje ſkhowa. Ja ſ tym jenicźzy wulku ßłużbu ſapłacźu, kotruž je mi w ßwojim cźaßu wopokaſał, hdyž je mi źiwjenje ſdźerżał. Ale wo nim ßamym potom niczo wjedźecź njecham. Dha ßo radſcho, kaž ßym pſchiſchoł, ßamotny ſaßo do Ameriki wróćźu, hacź ſo ßebi njeſprawneho cźłowjeka, kiž ßwědomja nima, na ſchiju powßnu.“

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž pſchezo je k Budyſkemu hermankej nowy „Pſchedźenak“ wuſchoł. Wot ßwojich pſchedkhadnikow ßo Pſchedźenak na lěto 1890 pſches to wuſnamjenja, ſo w nim pódla ſtolětneho wjedra też dny ſapißane namakamy, kotrež maja ßo po doprědkaprajenju profeßora Falba, deſchcź, njewjedro, wichor a ſemjerżenje, wotcźakacź. Protykaŕ je ſa wużitne měł, tele dny wotcźiſchcźecź, dokelż je ßo Falbowa wucźba wo wjedrje ſ wjetſcha hacź dotal jako prawa wupokaſała.

— Każ je ſnate, běchu ßo pſched někotrymi měßazami do domu tudomneho duchowneho Großmanna paduſchi dobyli a tam wſchelaku ſkotu a ßlěbornu nadobu kranuli. Paduchow hiſchcźe dźenßniſchi dźeń wußłědźili njejßu, tola ſkoto a ßlěboro je ßo ſaßo doſtało. Wóndano jena radźina dźěłacźerka liſcźe w promenadach hrabajo w dolczku rubiſchko namaka, do kotrehoż bě kranjena nadoba ſawalena.

— W Budyſkej „Bjeßadźe“ je waſchnje, ſo jejne ßobuſtawy kóźde lěto naſymu ſhromadnje hunczo ſarěſaja a ſjědźa. Lětßa budźe ßwinko, kotrež ßo k temu kormi, wutoru 12. novembra do teho wěricź dyrbjecź. Hižo nětkole Bjeßadni njemako ſa wulkej kołbaßu lipotaja.

— S nowa ßo na to kedźbne cźini, ſo ßmědźa ßo wunoſchowazym wjeßnym liſtonoſcherjam pódla liſtow też pjenjeźne poßyłki, pakcźiki, ſ naſpomnjenej hódnoſcźu w płacźiſnje hacź do 150 mk., dale hotowe pjenjeſy k kupjenju póſtſkich markow atd. pſchepodacź a ßo pola liſtonoſcherjow też nowiny ſkaſowacź. Liſtonoſcherjo maja powinoſcź, doſtate poßyłki, pjenjeſy, ſkaſanja nowin atd. ſ wuwſacźom proſtych liſtow do pſchijimanſkeje knižki ſapißacź, kotraž ßo po kóždym khodźe póſtſkemu ſarjadniſtwu pſchedpokoži. Też tón, kiž poßyłku atd. woteda, ßmě ju do knižkow ſapißacź. Je-li ſo je liſtonoſcheŕ ßam ſapißał, ßmě ßo wotedawaŕ pſcheßwědczicź, ſchto je ßo ſapißało. Wopißmo wo wotedacźu ßo wot póſtſkeho ſarjadniſtwa wuſtaji, a maja liſtonoſcherjo poruczńoſcź, tele wopißmo wotedawarjej po móżnoſcźi pſchi bliżſchim wunoſchenju pſchepodacź.

— Dźenß tydźenja w nozy je prěni krócź lětßa naſymu ßylnje mjerſko. Njedźelu rano thermometer 4 grady ſymy pokaſowaſche. Też ſ druhich ſtron pißaja, ſo je ßo tydźenja wjedro njejabzy wokhódźiło. Tak je w Narańſchej Pruſkej, hdźež mějachu wot ßrjedź ſeptembra miłe a cźoplińſche wjedro, hacź hewak po zyłej Němſkej, poßlenje dny ſańdźeneho tydźenja wjele khłódniſche bycź poczało. W Königsbergu mějachu pſched wczerawſchim tydźenja rano prěni ßněh, kotryž tam wczera tydźenja rano hižo 10 zentimetrow wyßoko leżeſche; pſchi tym běſchtaj dwaj gradaj ſymy. W Memelu, hdźež mějachu pſched wczerawſchim tydźenja też ßněh, ale něſchto mjenje, běchu wczera tydźenja rano 4, a pſchipołdnju hiſchcźe 3 grady ſymy. Symu běchu wótre wětry ſ dołheho ranja ſ Ruſkeje pſchinjeßłe; w połnóżnej Ruſkej mějachu hižo khwilu prjedy mjerſnjenje, kotrež běſche ßo potom też dale k połdnju roſſchěriło. Pſchi Běłym Morju běſche hižo ßrjedu tydźenja 8 gradow ſymy; w Peterburgu, hdźež mějachu, kaž po zyłej Ruſkej, hižo wjele njedźel ſa oktober wurjadnje cźopłe wjedro, běſche wczera a dźenßa tydźenja 7 gradow ſymy; a też w Kijewje, hdźež běſche hiſchcźe pſched wczerawſchim tydźenja rano 10 gradow cźopłoty po Zelſiju, mějachu naſajtra ßnano grad ſymy. Nětko je ßo Bohu dźakowano wjedro ſaßo trochu ſcźopliło.

S Wulkeje Khójniży. Njedźelu 27. oktobra je ßo tu khěża tkalza Korle Wagnera wotpaliła. 78lětny wumjeńkaŕ, kiž tam bydli, je ßo wuſnał, ſo je na naſtaczu wóhnja wina. Duž ßu jeho ſajeli a do jaſtwa wotwjedli.

S Budeſtez. Na ſtolětnym pohrjebnym dnju njebo Michała Budarja, kotryž drje njeje mjeno „ſnutskowne miżionſtwo“ hiſchcźe ſnał, tola pak wěrny ſkutk ſnutskowneho miżionſtwa, ßmilnu pomoz „po zyrkwinej myßli a pſches zyrkwinu ruku“ ſa khudych Sserbow wuſtajił, ſchtwórtk 28. novembra, ſmeje, dali Bóh, ßerbſke poboczne towaŕſtwo ſa ſnutskowne miżionſtwo w naſchim Bożim domje, pſched kotrymż je njebo Michał Budaŕ, „dobroczel Sserbow“, ßwoju ſparnu komorku doſtał, ßwój prěni zyrkwiny ßwjedźeń, dopołdnja ſe ßerbſkim a popołdnju ſ němſkim kemſchenjom.

Tež budźa žo po kóždym kemschenju hischcźe woßebite, ja tón žwjedźeń pschihódne rěcźe wot wschelakich kk. duchownych dźeržecź. Tak wjele dźenža. Wscho dalsche pschichodnje.

S Kumwalda. S italskich dźěłacźerjow, kotsiž pschi twarje tudomneje želesnizy dźěłuju, je sańdźenu póndźelu jedyn žwojeho towarscha straschnje s nožom skałak. Stóstnika žu Budyskemu žudnistwu pschepodali.

S Pomorz. Hdyž sańdźenu wutoru tu na kuble, kužiskim krajnym stawam žłuschazym, klampnarski pomoznik Remisch s Budyschina dwaj schožaj wyšoko k tšesche želesne hoki pschibiwasche, žo rěbl, na kotrymž stejesche, žrjedźa slama. K semi panuwschi žo Remisch straschnje snutska pscherasy. Jeho hnydom domoj do Budyschina dowjesechu, hdźež je na druhi dźeń popołdnju wumrjeł. Wón po žebje žonu a dwě njewotcźehnjenej dźěśći sawostaji.

S Ketliz. Nascha nowa wucźerńja je žo pjatk tydźenja w pschitomnosći zyrkwinskeho a schulskeho pschedstejicźerstwa a schulskich dźěći wot k. schulskeho inspektora Rabiza a k. fararja Rjenčža poßwjeciła.

S Hatka. Hižo dlěschi cźaš na naschich polach pakosćeja. Skónčnje je žo schlachćiło, jenu žónsku pschi tym lepicź, hdyž s pola tudomneho korczmarja Hensela trawu kranjesche. Wěz je žo žudnistwu pschepodała, kotrež je mjenowanu žónsku k jastwu na jedyn dźeń wotžudźiło. Wot teho cźaša wo kranjenju na polach niczo wjazy žłyschecź njeje.

S Lubija. Němszy žwobodnosmyšleni, kotsiž žu pschi wólbje do krajneho žejma w Lubijskim wješnym wokrjeżu pschěhrali, chzedźa na žejmje pschecźiwo wólbje konservativneho ryczerkublerja Hähnela w Koprizach protest sapołożicź. Tutón je wschak jenož s wjetschinu tsjoch hłožow žwobodnosmyšleneho kandidatu, gmejnskeho pschedstejicźerja Hajnzu w Dolgowizach, porasył. Pobicźi nětko praja, so žu žo pschi wólbje nětkotre njeporjadnosćze měle; woßebje žu žo 4 woßoby pschi wólbje wobdźěliłe, kotrež sakšzy poddanjo njejšu, a so je hižo teho dla Hähnelowa wólba njepłacźaza. Schto je na tym wěrno, pruhowanje wólbow wupokaže.

— Tudy je lěkař zyle pschipadnje wußlědźił, so je žónska žwoje noworodźene dźěcźo skónzowacź dała. 25 lět stara pólska dźowka, kotraž na cźaš, hdyž je s zokornizu na polach wjele dźěła, na tudomnym ryczerkuble žłuži, běsche mjelcźo hólczka porodźiła. So by to potajne wostało, wona dźěcźo jeho nanej pschepoda, 28 lět staremu wotrocźkej s Pólskeje. Tutón małe stworjeńczko do měcha tyknu, měch s dźěsćom do nětkajkeje łuže cźišnu a błóto na měch smjeta. W łuži posdźišcho dźěcźo morwe namakachu. Cźěło wobhladawschi lěkarjo wobkrucźeja, so je žo dźěcźo žiwe narodźiło.

S Lasa. W naschej wšy je žo towarstwo k wuwodźenju a k powodźenju ležomnosćow sałożiło. Jeho wustawki žu žo hižo wot knježerstwa wobkrucźiłe a žo w hamtskich nowinach wosjewiłe. Ssobustawy towarstwa žu wobžedźerjo w Lasu, Slyczinje, Nydej, Tsjoch Zonach, Radskej a Běłym Khołmzu.

— Shorjelski pschišažny žud je 18lětneho dźěłacźerja Matyja Sohlu s Ptacźez pola Cźorneho Khołmza k khostarni na 2 lěcźe saždźił a jemu cźežne prawa na dwě lěcźe wotrjekł. Sohla běsche psched nětkotrymi měžazami na pucźu bjes Koschynom a Ptacźezami jenu holzu pschemohł.

S hole. W naschim cźaždu žo s wjetscha wschudźom s wuhlom tepi. Ale tajke tepjenje ma nětkotruźkuli njelubosnu a tež schkódnu stronu: schkódne płuny, žmjerdźaty kur a dym, wulku masanosćź a druhe. Ale wuhlo wotstronicź, je cźežko, dokelž njewěmy, s cźim je saměnicź. S drjewom tepicź je pschedrohe. Sa dalschi pschichod drje budźe žo wjele s płunom (gasom) tepicź; ale dotal hischcźe tak daloko njejšmy, so móhli w žwojich domach s płunom tepicź. Tež petrolej je žo dotal wschelako k tepjenju wužiwał a ma w tymle nastupanju cźim wjetschi pschichod, dokelž je žo jenemu franzowskemu chemikej w Parisu radźiło, petrolej w krutych taflach podawacź, w tak mjenowanych briketach, kajkež n. pšch. w žuboднym Skaskowje dźěkaju. Tele petrolejowe brikety, kotrež zyle tak mjehke njejšu, kaž wósk, žo s nožom kraja; jich ani tsecźi dźěl teho njetrjebasch, schtož wuhla, so by wěstu horzotu dozpěł. Saždźehlene žo petrolejowe brikety na dobo zyle njepala, ale žo pomału pala, kaž drjewo. Tole praktiske wunamakanje franzowskeho chemika budźe žo bjes dwěla bórsy po wschěch krajach wužiwacź.

S Gaždyna. Žałostne njesboże je žo 18. oktobra pola Friedersdorfa na želesnizy stało, kotraž s Gaždyna do Zahanja wjedźe. Želesniczny straždnik běsche sabył, cźaža doscź želesnizu saracźicź; wón saracźenje hakle dele puschcźi krótko prjedy, hacź cźah pschijědźe. Hdyž wón wrócźo psches kolije krocźesche, jeho lokomotiva porasy, a cźah jeho na kruchi rosjědźe; jenu nohu ani namakacź njemóžachu. Najskerje je wjazy cźahow psches njeho pschejěło. Njesbožowny je wudowu s tsjómi małymi dźěcźimi sawostajił.

S Lubina w Delnjej Łužizy. Poßlednje wicźne dny běchu tu dla mokreho wjedra jara wjele krěna a morchwje nawosyli. Dokelž zusy kupzy wuwostachu, Lubinszy wikowarjo wiki wobknježachu a jara nisku płacźišnu žadźachu. Sa zentnar morchwje jenož 60 np. płacźachu, bjes tym so wona w Draždźanach w tym žamym cźaždu 3 hriwny płacźesche.

Se Zahanja. Wobžarujomne njesboże je žo na dwórnischcźu Benau Gaždyn-Arnsdorfskeje želesnizy stało. Hdyž dźěłacźer Döring, kotryž tam město pomozneho želesniczneho straždnika sastawasche, 25. oktobra rano žwoju žłužbu nastupi, běsche tajka mhła, so wón cźah pschijěcź njewidźesche. Cźah jeho pschejědźe a jemu wobje nohy wot cźěła wotjědźe. Njesbožowny sa nětkotre hodźiny wumrje.

Wußudźenja.

Lawniski žud. Domownik Puszin w Budyschinje bě 16. septembra w nozy skradźu do samknjeneho doma dróharnika Połdraka w Komorowje pola Hucźiny s pomozu rěbla salěsł, so by Połdrakowu dźowku wopytał. Połdrak na to Puszina dla kaženja domjazeho měra wobskorži, a lawniski žud wobskorženemu 10 mk. khostanja abo jastwo na 2 dnjej pschiždźi. — 14lětny žłužobny hólz Ullrich w Hrodźischcźu ma tydźeń w jastwje žedźecź, dokelž je lětža 15. septembra cźeladnikej Schütžy pjenježnu mósceń s 8 mk. kranuł, kotruž bě w samknjenej cźeladniskej komorje w khamorje skhowana. — 28lětnej žłužobnej dźowzy Kroschkez s Łupoje arrest na 5 dnjow pschiždźichu, dokelž bě žamopaschnje žłužbu pola kublerja Wicźasa w Demjanach wopuschcźiła. — Sskužobna dźowka Schołcźiz w Cźelchowje bě žo lětža 5. augusta do wobydlenja žwojeje žotry, Pentherowej w Wulkej Dubrawje, podała a bě žo s tutej w pschitomnosći teje muža swadźiła. Dokelž ju skónčnje Pentherowa se jstwy cźišnu, wona s pjascźomaj s tajkej mozu do durjow pjerjesche, so žo durje puknuchu, a na dróhy tak wótsje na žwoju žotru hawtowasche, so žo psches to sjawny měr kaženje. Schołcźiz k arrestej na 3 dny saždźichu.

Přilopk.

* W jenej wšy pola Pleža w Hornjej Schlesynskej tele dny jena burowka k jenej korczmarzy pschindźe a ju proschesche, so by jej nješchto jěda pschedawa, s kotrymž chze žwojemu mandźelskemu sawdacź, dokelž pola njeho dlěje wutracź njemóže. Korczmarka bě hnydom swólniwa, žoninu prósstwu dopjelnicź, tola jej město jěda farinski zokor pscheda prajizy, so dyrbi muku pschikupicź a s měschenzu žwojemu mužej prawje dobre a tucźne kulki pschihotowacź. Hdyž bě žo žona wotžaliła, korczmarka jejneho muža k žebi sawoła a jemu podawisnu wupowjeda. Hdyž žo muž domoj wrócźi, běchu kulki hižo hotowe, a wón žo hnydom do nich da, so by je, žwoju žonu dobreje jědže dla wukhwalujo, sjědł. Krótki cźaš po wobjedźe muž snamjenja sajědojcźenja ludasche: wón žo kaž waka s bolosćźu wijesche a hrósbnje woczi pschekulowasche. Žonu na sdacźe wulki strach pschewsa, a wona muža ruzy łamajo proschesche, so by tola hischcźe nětkotre kulki sjědł, na cźož budźe jemu hižo lěpje. Muž po jejnej prósstwje cźinjesche a po druhej porziji bolosćze ludajo kaž wrótny sakhadźesche. Wón žo do koža dowjesćź da, woczi sańdźeli a — bě na sdacźe morwy. Lědma žo pschežwědcźiwschi, so je muž wumrjeł, žona-rucźe po žwojeho tajneho lubkowarja běžesche a žo s nim sabawjesche. To bu „morwemu“ mužej skónčnje pschewjele; wón s koža skocźi a schtož žo na to se žonu sta, kotraž bě žo jeho žmjercź wustrózika, žo drje hakle njetrjeba wopißacź.

* Sańdźeny tydźeń je jena wucźerka w Barlinje na sajědojcźenje krwě wumrjeła. S njekedźbliwosćźu bě žo s pjerom, s tintu pjelnjenym, pod palzowy nohcź lěweje ruki kóła. Tintu a cźeczazu krej wužyzawschi wucźerka měnjesche, so wěz dale wjazy straschna njebudźe; tón žamy dźeń wjecźor pak žo tak jažne snamjenja sajědojcźenja krwě pokasowachu, so žo hnydom lěkarja wo radu praschachu. Lěkař žo, dokelž bě hižo ruzyne shibadko žylnje sacźekko, hnydom rosžudźi, zyku ruku wotrěsacź. Bohu žel pak žo operazija pschе posdźe sta; sa dwaj dnjej mkoda holza njedźiwajo wscheje lěkarjoweje prózy wumrje.

* Na konjazej želesnizy je sańdźenu njedźelu w Barlinje jedyn mkody cźlowjek na žałožne waschnje k njesbožu pschischoł. Mkodźenz, na prědnim perronje wosa konjazeje želesnizy stejazy, žo wobroczi, hdyž konduktěr durczka, k prědnjemu perronej wjedźaze, wotewri, so by ludźom, kiž běchu na wós skocźili, billety podał. Pschi tym mkodźenz wahu shubi a s kłožom sakschiknuwschi s wosa dele padźe.

Pohoncz drje hnydom spinasche, tola ßo jemu njeporadźi, wós na měsćze sastajicź, a prědnjej kole njesbožownemu pśches sćehnje sjědźeschtej. Wbohemu cłowjekej buschtej wobej nosy rosmjećenej. Njesbožowneho hnydom do hojernje njeßechu, tola wón hižo po pucźu wudycha.

* W Barlinje je ßebi 16létna holcźka, dźowka jeneho wóski, źiwjenje wsacź spytaka, dokelž rejwacź nawuknucź njemóžesche. Wona s druhimi rejwacź wuknucź khodźesche, ale běsche tak njelepa, so běsche wscha jeje próza podarmo; towarschki ßo ji stajnje ßmějachu a ju wußměschachu. Wóndano duzy s rejwanskeje hodźiny mkode holcźki saßo jeje njeleposcź wußměschachu, a wona ßebi to tak k wutrobje wsa, so ßebi, hdyž domoj dóńdźe, w kožu wulku źiku léweje ruki wotewri. Macź, kotraž w ßußodnej jstwě spasche, ju stonacź ßkyschesche. Hdyž macź k njej pschińdźe, holcźka hižo bjes myßlow w kožu leżesche. Lékar, kotryž w tym ßamym domje bydli, njesbožownej ruku sawjasa a ju do hojernje donjesćź da.

* Wjedźo, kak schkódne trichinojte mjaßo je, běschtaj wobßedźer podkopkow Beier a jeho mandźelska w Małym Schönwaldźe pola Festenberga tajke mjaßo tola pschedawakoj a s tym ßmjercź scheschćich cłowjekow sawinowakoj. Pschißaźny ßud w Oelsu je Beierez mandźelskeju sa to k khostarni na 15 lét saßudźik.

* S Hamburga ßo pische: Na jenej parnej ładźi, kotraž wóndano po Delnim Łabju do Hamburga jědźesche, mjes tepjerjemi, kotsiž ßu wschitzy cźornochojo, puki nastachu, pschi cźimž ßo jedyn cźornuch tak roshněwa, so ßwojemu towarschej nóß wotkußnu. Biczkow rosehnawschi ładźnizy wotkußnjeny nóß podarmo pytachu, doniž ßo tamón cźorny skónczńje njewusna, so je nóß pózrjeł. Kapitan njebolaka sputacź da a do Hamburga pschijěwschi jeho poliziji pschepoda.

* S Thüringskeje pißaju: Hdyž ßo 25. oktobra lékar dr. Hoyer s Berka a wucźer Schneider s Heerde s kermusche ßußodneje wßy wrócźischtaj, jeju jedyn muž, s revolverom a nožom wobrónjeny, nadpadże. Najpródzy wón wospjet do lékarja któ; bjes druhim jeho teź do wóczka kaknu, kotrež wuběża. Hdyž lékarjej wucźeŕ na pomoz pschiběża, wón teź tuteho skaka, tak so cźeźko sranjeny k semi padźe a nětko na ßmjercź khory leźi. Hacź ßo jemu źiwjenje sakhowa, ßo hischcźe jara prascha. Njeskutk je teho dla cźim bóle wobźarowacź, dokelž staj wobaj nadpanjenaj woporaj pschemėnjenja. Nadpadnika, jeneho wotroczka, ßu sajeli. Po jeho wudawanju je wón ßwojeho knjesa skónzowacź chźyk, tola je ßo w dźiwej njemdroscźi do lékarja dak, kotrehož je pó cźmje sa ßwojeho knjesa měł. Roshorjenoscź pschecźiwo njekraßnikej je w tamnischej krajinje jara wulka.

* W Ludwigslustu bu tele dny na tamnischim wojerskim tšélniku dragunaŕ Brink, kiž mějesche na tarcźe pokasowacź, hdźe ßu kulki trjechiłe, na delnim źiwocźe sranjeny a je dźeń posdźischo no ßwoju ranu wumrjeł. Na ßwojej ßmjercźi je snjesboženy ßam najwjazy wina, dokelž je pschecźiwo wukasni khorhoj njewutyknuwschi sa tarcźu schok. Ponucźił k temu je jeho roskas offizéra, kiž bě porucził, so ma ßo na tymle tšélniku pschestacź tšélecź a ßo na druhim tšélniku dale tšélecź, tola tutón roskas bórsy saßo wrócźił. Brink ßo nětko bjes stracha wjedźesche a w prósdnym cźaßu sa kulkami pytasche. Najskerje je wón sa tarcźu ßo sthiliwschi sa kulkami hladaŕ, a pschi tym je jeho wachtmischtr, kiž bě saßo tšélecź sapocźaŕ, jeho na ßmjercź trjechił.

* S Fechenheima pola Frankfurta nad Mainom wo žadławym njeskutku pißaju, kotryž je ßłużobna dźowka Julia Grommez tam wobjeschła. Wona je ßwoje nowonarodźene dźećźo ßwinjom jako žratwu cźißła. Dźešćźowa łkowa bě hižo nažrana, hdyž ropot w ßwinjazym khlěwje kedźbnoscź ludźi na ßo wobrocźi. Dźećźo bórsy po tym wumrje. Zandarmojo, kotrymž ßo hnydom powjescź wo njeskutku pósła, mordarku, kotraž ßo w tu khwilu hischcźe wotwjescź njeda, strażuja, so njeby cźekła.

* Do města Dessau je ßo sańdźene dny tamnischi wobydleŕ wrócźił, kotryž běsche léta 1870 jako wojak ßobu na Franzowsu cźahnuł, wo kotrymž pak, hdyž ßo wójna skónczi, niczo wjazy ßkyschecź njebě. Duž mějachu doma sa to, so je morwy. Nětko pak je ßo wón, mnohotne pschecźiwnoscźe sbožownje pschewinuwschi, s Alžira k žonje a dźećźom domoj wrócźił. Ranjeneho běchu jeho Franzowsojo sajeli a jeho do Alžira póßłali, hdźež je nimale 19 lét dołho jako jaty cźežku robotu cźinicź dyrbjaŕ. Pschipadnje je ßo jemu radźiło straźnikam cźeknucź. Duž je ßo saßo do wótzneho kraja wrócźił. Wjeßele jeho žony, kotraž ßo mjes tym saßo woženika njebě, a jeho stareju starscheju pschi tymle njenadźitym saßowidźenju ßo wopisacź njehodźi.

* So ßu s Cźech podražowane němske pjenjesy do Sakskeje pschinjeßke a ßo tu wudawake, ßmy hižo tydźenja pißali. Po nowschich powjescźach ßu ßo w Cźechach němske pjenjesy w wulkej měrje podražowake. W Steinschönawje pola Cźeskeje Kamjenizy ßu paßarja Korlu Wünschu wóndano sajeli. Powjescź dostawschi, so Wünscha pjenjesy podražuje, ßudniska komißija jeho wobydlenje pschepyta. S wopŕědka niczo podhladne nadeńcź njemóžachu, hakle na tśeczi dźeń w jeho drjewjenzu hłuboko w semi saryte 8000 błyskotatych pjecźhriwnowskich pjenjesow schtworeje druźiny, mjenujzy pruske, sakske, württembergske a bajerske wußlědźichu. Pjenjesy ßu s zyna a ßlěbora dźěłane a ßo jenicźzy pśches to wot prawych rosesnawaju, so ßu něschto lóhsche. So bychu kaž dobre ßlěborne klinczake, je ßrjedźa nich schkleńza. W Albertawje ßu ßydom woßobow lepili, kotrež ßu podražowane pjenjesy wudawake. W wobydlenju lubki dźěłacźerja Turmera w Braunburgu 100 tajkich falschowanych pjenjesow namakachu.

* Sańdźenu ßrjedu rano w 4 hodź. ßu w wuhlowych podkopkach w Staffordshirje w Jendźelskej ske płuny rosbuchłe. W podkopkach 60 abo 70 muzskich a hólczatow dźěłasche. Hacź do 8 hodź. rano běchu 10 dźěłacźerjow žiwych a 3 cźěła s podkopkow pschinjeßli; cźěła běcha straschnje spalene. Hacź do 3 hodź. popołdnju běchu 20 morwych namakali. Dźěłacźerjo, kotsiž běchu w podkopkach pobyli, powjedachu, so ßu tam 48 cźěłow widźeli, k kotrymž pak njemóžachu, dokelž běsche tam hischcźe wscho połne słych płunow.

* Prynz Lucien Bonaparte je njenadźujzy 600,000 hriwnow namrěł (herbowaŕ). Jeho cźećziny ßyn Pawoł Amadeus Franzis Coutts-Stuart, kiž bě w Bromptonje w Jendźelskej wot wscheho ßwěta sabyty jako ßamotnik žiwy, je njejabzy wumrjeł. Tele dny jedyn notar k prynzej Lucienej Bonapartej pschińdźe a jemu wosjewi, so je jemu jeho wuj, kotrehož cźaß žiwjenja wohladaŕ njeje, ßwoje zyłe samoženje wotkasaŕ.

* Warschawskim nowinam ßo s Rowjenkow w Pólskej ßlědowaze pische: K wěstej Müllerowej w Rowjenkach tele dny jejna ßotra, kotraž 37,000 rublow a wschelake drohotnoscźe pschi ßebi wjedźesche, s Peterburga na wopyt pschińdźe. Müllerowa ßotru jara wutrobnje witasche. W nozy pak ju wona sadaji, pschi cźimž běchu jej jejni ßłużobni pomozni. Pjenjesy skónzowaneje derje skhowawschi, da ßebi Müllerowa wot ßwojich ßłużobnych klumpach do rta tyknucź a ßo k klawěrej pschiwjasacź. Rano dyrbjachu na to ßłużobni halekowacź a ßußodow pschiwołacź. Hdyž na to rano ßußodźa, pśches halekanje pschiwabjeni, pschiběžachu, jim Müllerowa powjedasche, so ßu ßo w nozy rubjeżnizy do jejneho domu łamali, ßotru skónzowali, ju pak sputali a wurubili. Pschepytowanski ßudnik pak namaka, so ßwědcźenje ßłużobnych jenajke njebě. Dokelž ßudnik na to kóždeho ßłużobneho do kruteho pscheßłyschenja wsa, ßo kucharka wusna. Nětko wschě woßoby do jastwa wotwjedźechu. Müllerowa je pjecźa wowrótnika a budźe ßo teho dla do hojernje dowjescź dyrbjecź.

* S New-Yorka pißaju: Wulke njesboże je ßo na grocźanej powjasowej żelesnizy w Cincinati stało. Jedyn grocźany powjas ßo rostorhnu a jedyn połnje wobßadźeny wós, kiž ßo po dwaj tyßaz stopow wyßokej horje dele kuli, delka do druheho wosa, teho runja połnje wobßadźeneho, praßnu. Dwazecźi cźłowjekow ßo do ßmjercźe sacźischcźi, schěscźdźeßacź ßo cźeźko srani.

* Wo žałoßnym cźerpjenju na morju s Baltimora pißaju: Morjakaj, Graves a Loder rěkazaj, ßobustawaj muzstwa jendźelskeje parneje ładźe „Earnmoor“, kotraž je ßo sapocźatk sańdźeneho měßaza s Baltimore do Rio de Janeiro jědźo pola Bahamaskich kupow ponuriła, staj do Baltimore pschijěkoj a wutrobu rosdrějazu rosprawu wo žałoßnym tradanju a cźerpjenju podakoj, kotrež staj w cźołmje, na katryž běschtaj ßo s nurjazeje ładźe wukhowakoj, na morju wutrakoj. Powjedaschtaj, so je jeju towarsch William Robinson, kiž bě ßobu na cźołmje, wumrjeł, na cźoż ładźneho kucharja nusowachu, cźěło ßwojeho towarscha roskuskowacź. Najprjedy Robinsonej nop rosrasychu a morjazy, na cźołmje ßo namakazy, krej, s nopa cźecźazu, hacź na poßlednju kapku seßrěbachu. Kucharja na to mjaßo s rjeblow wotrěsa a jo na ßłónzu ßuschesche. Jatra, wutrobu a druhe mjaßowe cźasćźe, s kotrychž ßo krwej dobycź da, wuréśawschi, cźěło do morja cźißnuchu. Dwaj dnjej po Robinsonowej ßmjercźi maschiniśt, Hunt rěkazy, wumrje, s kotrehož cźěłom ßo cźi, kotsiž běchu žiwi wostali, teho runja žiwjachu. Tśi dny posdźischo stawy žiwych wostawschich sacźekacź počzachu a na jich cźěle ßo hrosne jětśjenja pokasowachu. Graves a Loder powjedaschtaj, so ßo njemóžetaj dopomnicź, kak je mjaßo ßłodźało, dokelž staj w tamnym cźaßu kaž bjes rosuma byłoj.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi budźe sa tydźeń němska spowjedź a němske prědowanje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Lina Hana, Ernsta Hermanna Sachsa, dźěłaćerja na železnizy w Hornjej Kinje, dź. — Korla Ernst, Jana Augusta Ryćerja, žiwnosćerja w Libuchowje, ß. — Jan Ernst, Jana Augusta Steglicha, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Franz Bruno, Adolfa Juliusa Bjara, formera na Židowje, ß. — Jan Max, njemandź. ß. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 23. oktobra: Jan Max, njemandź. ß. pod hrodom, 1 d. — 25. Hedwiga Cäcilija, Alwina Emila Näthera, fabrikarja pod hrodom, dź., 8 m. — 27. Ernst Richard, njemandź. ß. na Židowje, 2 m. 21 d. — 28. Lejna Selma, Moritza Pawola Kalicha, kublerja w Wurizach, dwójniska dź., 3 m. 6 d. — Hana Augusta, njemandź. dź. na Židowje, 3 m. 6 d.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2346 měchow.

	W Budyschinje 26. oktobra 1889				W Lubiju 30. oktobra 1889			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	41	9	76	9	41	9	82
" . . . . . žołta	8	94	9	24	8	94	9	41
Rožka	8	31	8	56	8	12	8	38
Jećmjeń	8	7	8	29	7	50	8	17
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	70	8	—	7	40	7	70
Hroch	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běruy	1	80	2	20	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	—	2	30	1	90	2	20
Pšeńčna muka 50 " . . .	8	50	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	50	13	30	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	30	3	70	2	60	3	20
Sslóma . . 600 " . . .	32	—	34	—	28	—	32	—
Proßata 715 schtuk, schtuka . .	12	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 56 np. hač 9 hr. 76 np. pšeńca (žołta) wot 9 hr. 12 np. hač 9 hr. 35 np.; rožka wot 8 hr. 44 np. hač 8 hr. 59 np.; ječmjeń wot 7 hr. 93 np. hač 8 hr. 14 np.; wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 80 np.

Dražbźanske mjaßowe płaćizny: Howjada 1. družiny 64—70 mk., 2. družiny 58—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 1. novembra: Rjane.

W Rachlowje pod Cźornym Bohom je **žiwnostka** cźo. 1 ſ dwěmaj kórzomaj pola a sahrody na pschedań.

W Sdźerje pola Klukscha je **khěža** cźišło 13 ſ rjanej sahrodu, sa krawza abo schewza ßo derje hodźaza, na pschedań. Dalsche je w Klukschu cźišło 57 shonicź.

W Budyschinje je pschedawarnja **wołmjanych tworow**, hižo 39 lět wobstejaza, dla smjerjecźa wobßeźerja na pschedań. Sa ßerbski rěcźazych ßo wona woßebje derje hodźi. Schtóž wo to rodźi, chzył ßwoju adreßu pod N. N. w wudawarni Serb. Now. wotedacź.

Srěbz.

2¼lětny srěbz bjes bracha je zyle tunjo na pschedań w hosćenzu w Lětonju pola Budyschina.

Najlěpschu
póduschowu kožu
porucza tunjo
Rich. Schneckenberg
pschi mjaßowych jědkach 4.

Khofej
wot najtuńschich hač do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Wschě
kolonialne twory,
khofej, zotor, raiß
atd. ßu najtuńscho dostacź pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim revěrje.
Póndźelu 4. novembra t. l. dopołdnja ½10 hodźin ma ßo w drjewischcźu w Cźornych Khójnach
4500 ßuchich khójnowych walcźkow a
350 rm. khójnowych schcźěpow
ša hnydom hotowe pjenjesy sjawnje na pschedawanje pschedawacź.
W Minakale, 31. oktobra 1889.
Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Wołmjane dźěcźaze schtrympy	por po	15 np.
wołmjane ſoki	= =	30 =
wołmjane ženjaze schtrympy	= =	50 =
wołmjane ženjaze ßuknje	=	225 =
wołmjane ženjaze lazy	=	150 =
wołmjane rukajzate lazy	=	225 =
wołmjane rubischcźa na hłowu	=	65 =
wołmjane dźěcźaze schawle	=	20 =
mužaze spódne khołowy	por =	125 =

korsety w wulkim wubjerku porucza
Ernst Scheer
9 na bohatej haßy 9.

Filzowe khłobuki
w najnowschich barbach a formach ša mužskich hižo po **2** mk., ša hólzow hižo po **1** mk.,
filzowe tosle
snaty najlěpschi wudźěłk, **wurjadnje tnnje,**
mězy
ša mužskich a hólzow, woßebje ša ratarjow, wscho w najwjetschim wubjerku
po woprawdźe jara tunich płaćizńach
porucza
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22.

Wołmjane rubischcźa, kapoty, dźěcźaze pjesliki a wobleczenja, wołmjane koschle a spódne pjesliki, schtrympy, ſoki, rukajzy a myſle,
teho runja
barchent k koschlam a wołmjane schtrykowanske pschedźeno
najlěpscheje hódnosćze
porucza po tunich twjerdych płaćizńach
Bruno Schulze
na schulskich hrjebjach 8 na rózku ßukelnskeje haßy.

lamarubischcźa, tybetowe rubischcźa.

Wołmjane konjaze deki
po fabrikskich płaćizńach w wulkim wubjerku porucza
T. Albert na horncźerskej haßy 13.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow njebo Hany swudowjeneje **Lehmannoweje** rodź. Bĕrkez w **Nowej Wjeszy** ma ßo k jejnemu sawostajenstwu ßłuschaza **sahrodniska žiwnosćz** cźißko 2 wopalneho katastra a fol. 1 leżomnostnych knihow sa Nowu Wjesku, Bartskeho podźĕla, 5 hektarow 4,9 arow abo 9 akrow 37 □prutow wopschijaza, a ſ 133,54 dawskimi jenosćzemi poczeżena, kotruż leżomnosćz ßu dźiwajzy na wumjeńk a hospodu sa Hanu **Kißalinu** rodź. **Wackerez**, na njej wotpoczowazu, wjeßnogrychtißy ſ 9400 mk. takſĕrowali a kotrejeż twarjenja ßu ſ 3540 mk. pola krajneje wopalneje pokkadnizy sawĕſczene,

19. novembra 1889 dopoldnja w 10 hodźinach

na mĕstnje ßamym w Nowej Wjeszy na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S leżomnosćzemi budźa ßo tež lĕtusche domkhowane žně, nĕhdźe 25 kop rožki, 2 kopje jeczmjenja, 5 kop wowßa, ſ najmjeńscha 100 zentnarjow bĕrnow, kaž tež ßynowy a ßkómowy ſkład pschedawacź, bjes tym so budźa ßo skót, inventar a nĕkotre druhe mobilije nĕkotre dny po pscheßadźowanskej termiji psches wjeßne grychty w Nowej Wjeszy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwĕschtki, na tudomnej ßudniskej tafli a w Biehlez korczmje w Subrnicźy wuwißaze a pscheßadźowanske wumĕnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni prosch a, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Lehmannez sahrodniskej žiwnosćzi kat.-cźißko 2 w Nowej Wjeszy seńcź, ßo k ßadźenju samolwicź, ßwoju płaczenjakhmanosćz dopokasawschi ßwoje ßadźenje wosjewicź a dalsche wotczakacź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 21. oktobra 1889. **Philippi.**

Najwjetschi ſkład
dwójzyschĕrokeho
≡ lama ≡
w modnych mustrach
stary łóhcź po 60 np. hacź do 2 mk.,
plyſch
k pjeſlam
stary łóhcź hižo po 130 np.,
krimer
k wobßadźenju
stary łóhcź po 125 np.
porucza
Alphons Schauseil.

K domkhowanzy a kermuschi
– porucza
dróbny zokor, jara tuni,
rósynki, wulke a małe,
mandle a koruschki,
khofej, paleny a njepaleny,
wscho w najlĕpschej tworje a tunjo
Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Turkowske ßłowki
najlĕpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likĕrow**
po starych tunich płaczisnach.

Zigary
w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko ſa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózſcho
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Hermann Darschau w Budyschinje
fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy
cźißło 1 na ſchulerſkej haßy cźißło 1

k ſymſkemu cźaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych kazow** w najtuniſchej hacź k najlĕpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlĕpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchĕch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaczíſny!**

Najwjetſchi ſkład
ſymſkich paletotow
rjane faßony
ſ hładkich a rjebleſchkatych tkaninow po 7½ mk.
porucza
Alphons Schauseil.

Sa naſymu a ſymu poručam ßwój wulki ſkład **ſtanella k koſchlam,** ſtary łóhcź po 16 np. hacź k najlĕpſchim druźinam ſtary łóhcź po 40 np.; hotowe ſeſchite **barchentowe koſchle** ſa ſroſczenych a dźĕczi we wſchĕch wulkoſczach; **kalmuk** w rjanych cźĕmnokwĕtkowanych mustrach, kaž tež w ßmužkatych mustrach ſtary łóhcź po 30 np., **ßuknje do dźĕła,** ßukninu dołhoſcź ſtary łóhcź po 28 np., **kama** dwójzyſchĕroki, ſtary łóhcź po 50 np. hacź do 2 mk., **połwołmjane a bawmjane tkaniny** k ßuknjam a kholowam, kaž tež k pjeſlam a k poczehnjenju kožuchow po 25 np., **dwójne kuſtry,** ſtary łóhcź po 17 np., **wupjerſki** a **zychi,** cźĕmne, cźerwjene a módre, ¾ ſchĕroke ſtary łóhcź po 17 np., **pißany barchent,** cźerwjeny, bĕły a módry, **płat** we wſchĕch ſchĕrjach; cźiſtopłatowe **ſchnurzuchi** we wſchĕch wulkoſczach, **barchentowe rubiſchcza** po 30 np., cźiſtowołmjane **lamarubiſchcza** po 60 np., wołmjane rubiſchcza na hłowu po 45 np., židźane, połžidźane, wołmjane a bawmjane **mužaze ſchawłowe rubiſchcza** po 25 np., teho runja žonjaze **rubiſchcza wokoło ſchije** po 25 np., wulke hotowe ſeſchite **ßłómniki** po 150 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

W kupnizy. **Louis Gadt** W kupnizy
krawſki miſchtr
pſchi hłownym torhoſchczu.

Wulki ſkład **hotowych ſymſkich ſwjerſchnikow, pikeſchow, wobleczenjow, khołowow, županow,** jenož ſ dobrych cźiſtowołmjanych tkaninow dźĕłanych a derje ßedźazych, po tunich płaczíſnach.

Tkaniny
k ßuknjam
¾ ſchĕroke łóhcź po 30 hacź 50 np.,
barchent
k koſchlam
łóhcź po 16, 20, 25, 30 np.
w wulkim wubjerku porucza
Alphons Schauseil.

Khofej
paleny hiſchcze po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hiſchcze po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenož w derje a cźiſcźeßłodźazych druźinach jako **jara tunjo** porucza
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Zigary.
Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druźinow naležnje
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Zokrowy ſyrup
cźiſteje ßłódkoſcze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Palenz
jednory a dwójny,
teho runja tež wſchĕ jednore a dwójne **likery** po tunich płaczíſnach porucza
deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rĕcźi.

Wupschedawanje.

Mužaze a žonjaze schefty najlěpscheje kajkoscże pschedawa po nutskupowanskej płaczisnje

Rich. Schneckenberg

pschi mjažowych jědkach czišło 4.

Schórzuchi

czelaze a boranjaze

porucza tunjo

Rich. Schneckenberg

pschi mjažowych jědkach czišło 4.

Hollandske jerje

wulke a tuczne

1 kopu po 2 mk. 40 np.,

15 schtuk po 60 np.,

1 schtuka po 4 a 5 np.

porucza

J. G. Klingst Nachf.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre druzíny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haždy.

Symske paletoty

jenož s dobrych tkaninow s pjelsczinu wobžadžene po 12, 15, 18 a 20 mk.,

woždebne symske haweloki

po 18, 20, 25 mk.,

symske žakety

po 3, 5, 8, 10 mk.,

deschczne mantle

hižo po 6½ mk.,

płaczisny tuńsche hacž hewak druhdže.

Hermann Beermann

w Budyschinje

na snukstownej lawskej haždy.

Rjepikaty tobak

najlěpscha druzina, woprawdže czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.

pola **Hermanna Lemki**

na jerjowej haždy.

Konjaze pschikrywy

w snatych dobrych kajkoscżach po 3, 4, 5 a 6 mk.

Herm. Beermann

w Budyschinje

na snutskownej lawskej haždy, s napschecża radneje pinzy.

Jerje

pokne derje žłodžaze po 3 a 4 np.

porucza jako woždebje tunje

Hermann Lemke

na jerjowej haždy.

E. L. Meier, pjezytwarz na swonkownej lawskej haždy 29.

Přeprošenje.

Na hłownu zhromadźiznu serbskeho duchownstwa wutoru 12. novembra rano ½10 w Budyskej złotej krónje a po njej tam připołdnju 12 **na hłownu zhromadźiznu serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa** k předpołoženju zličbowanja należnje přeprošuje

předsydstwo.

Czesczenym Sserbam, snatym a pschecželam w **Rakezach** s tutym k wjedženju dawam, so žym Eberweinez hoscżenzarstwo kupił a jo dale powjedu. Budu žo žwěru prózowacź, tych, kotsiž mje pocześcża, s dobrej jědzu a piczom, kaž tež se solidnym a sprawnym poßkuženjom spokojicź a poruczam žo, wo dobrocziwy pschistup prosscho,

s pocześcżowanjom

Handrij Holschka w Rakezach.

Twjerde płaczisny. **Wosjewjenje.** Twjerde płaczisny.

Na wjazystronske žadanje wobydlerstwa Budyschina a wokolnoscże wotdžerži podpisany basar

wulke wupschedawanje

žlědowazych tworow:

dżeczaze kordowe tosle po 25—50 np., žonjaze po 50—100 np.,

dżeczaze filzowe czrije po 50—120 np., žonjaze po 75—150 np.,

woßebne filzowe stupnje s pjelsczinu a kožanymi póduschemi s pjeńkom a bjes njeho po 1 mk. 50 np. — 4 mk.,

žonjaze kožane a filzowe stupnje s kožanymi póduschemi po 4½ mk.,

mužaze wyßoke a połwyßoke schkórnje po 5 mk.,

barchentowe wołmjane koschle sa mužskich a žony po 1—2 mk.,

tkane spódne kholowy sa mužskich a žony po 1 mk.,

žadna składnostna kup normalnych koschlow a kholowow (dr. Jägerowy system) wjele pod płaczisnu.

Sa wikowarjow woßebite płaczisny.

Pschedawanje budže jenož **hermank** a to **pschi Pětrowskej zyrkwi** w rjedže filzowych stupnjow a je na firmje swonka pósnacź.

Draždžanski basar na składnostne kupje

w Draždžanach na kschižnej drósy 6.

Emma swud. Vorwerkowa

w Budyschinje na hłownym torhoschczu

paletoty, žakety, plüschowe a **žuknjane pjesle, paletoty** hižo po 10 mk. k hermankej porucza.

K pschedstejazej symje žwój wulki skład **kožow** a **hotowych pjelzowych tworow** dobroczíwemu wobkedžbowanju porucza

Heinrich Lange

9 pschi žitnych wikach 9.

Pschispomnjenje. **Porjedženje** a **pscheschicze** žo rucze a tunjo wobstara.

Dr. med. Radca w Biskopizach

nětko saso žam lěkari.

Rěczne hodžiny: rano hacž do 8 hodžin, pschipołdnju ½1—½2 hodžin (njedželu hacž do 3 hodžin).

Khosej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscżach a po najtunischich płaczisnach porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haždy.

Składnostna kup.

Dželba **filzowych sbytkow,** k wołmjanym žuknjam žo hodžazych, je tunjo na pschedań w **Kellingez barbjerni.**

Jale s czelazeje kože žu saso po tunich płaczisnach dostacź pola

Heinricha Langi

9 pschi žitnych wikach 9.

Zokor.

Najlěpschi dróbny zokor punt po 30 np.,

lompowy zokor punt po 33 np.

kóstkojty zokor punt po 35 np.

zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.

pola **Hermanna Lemki**

na jerjowej haždy.

Najlěpschi

žwinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.

žuschcheny połcz

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.

porucza

Hermann Lemke

na jerjowej haždy.

Wosjewjenje.

Wot 6. novembra tuczne **howjaze mjažo** punt po 45 np., tuczne **žwinjaze mjažo** punt po 60 np., **czelaze mjažo** punt po 45 np., kóždy tydžeń czerstwe pola rěsnika

Beyera w Rakezach.

Młode piwo

póndželu 4. novembra a žrjedu 6. novembra popołdnju wot 5 hodź. pschedawa

Rakeczanska piwarnja.

Wolij

budže žo žrjedu 20. novembra a pschichodne dny w **Slyczanskim mlynje** bicź.

Wawrik, mlynk w Slyczinje.

Ródna **dźěłaczerska žwójba** dostanje darmotne wobydlenje a běrnischczo na **Wutokczanskim** knježim dworje.

Dźěłaczerska žwójba žo pschi darmotnym wobydlenju a běrnischczu k nowemu lětu pyta na **Lahowski** knježi dwór.

1 skałarski mischtr a 20 skałarjo, 1 prědni dźěłaczeŕ a 50 ryjerjow dostanu trajne symske dźěło a njech žo na dwórnischczu w Njeßwaczidle samolwja.

Wotroczk a rólny pohonc

pilnaj a ródnaj, dostanjetaj pschi wyßokej msdže k nowemu lětu žłužbu na knježim dworje w **Debischkowje** pola Hodžija.

Rólnych pohonczow, žrěnkow, wolazych, strażnikow, dźěłaczerske žwójby, domske a hródźne dźowki pyta pschistajaza žona

Heynoldowa.

2 kamjenjeczeżarjej trajne dźěło pschi wyßokej msdže dostanjetaj w skale **H. Kreczmera** w Lutobczu.

Wotroczży a dźowki dostanu k nowemu lětu dobru žłužbu pschi wyßokej msdže w tudomnych a dalschich stronach.

Fr. Wacker na žukelnskej haždy 16.

Wotroczkow a dźowki pyta **Schmidtowa** na schulerskej haždy czo. 12 po 2 skhodomaj.

Hana Lukaschez

Ernst Bartko

poručataj žo jako žlubjenaj

w Ketlizach w Schpikałach

26. oktobra 1889.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. z maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. **Sobotu 9. novembra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžerstwo. Sakska krajna kulturna rada je 1. novembra wo wjazorych sa ratarstwo jara wažnych pschedmjetach radu składowała a wobsankła. Wobstejaze krajne sakonje we wschelakim waschnju ratarstwo wobcźežuja. Jedyn s tutych sakonjow je sakoń wo pokraczowanskej schuli. Hižo wospjet ßu ratarjo se wschěch stron sakskeho kralestwa knjeżerstwo s petizijemi nadběhowali, so by, hdyž pokraczowansku schulu do zyła saßo wotstronicź nochze, s najmjeńscha jejne tracźe wot 3 na 2 lěcźe poniziło. Krajna kulturna rada je ßo prjedy tejele należnoscźe pschezo wotlakowała abo ßo ßamo žadanjam ratarjow napscheczo stajała. Nětko je skónczńje w njej strona pschewahu dostała, kotraž wužitnoscź pokraczowanskeje schule mjenje wyßoko waži. S 11 pschecźiwo 8 hłosam je ßo wot njeje wobsankło, pola knjeżerstwa petiziju podpjeracź, so by ßo 3. lěto pokraczowanskeje schule spuschcźiło, so pak by ßo sa wuknjenjom žadazym młodym ludźom pschewostajiło, kaž dotal tež w pschichodźe tsecźe lěto pokraczowansku schulu wopytacź. Pschejemy ßebi, so by tež druha komora sakskeho ßejma teho ßameho měnjenja była. Druhi ratarstwu wobcźežny sakoń nastupuje rospschedawanje mjaßa dorěsaneho skotu psches ratarjow. Cźasto je wyschnoscź ratarjam sakasała, mjaßo dorěsaneho skotu rospschedawacź, a posdźischo dla rospschedawanja dorěsarjam khostanje napokožiła, dokelž je ßo tajke rěsanje jako rjemjeßlniske wobhladało, kotreż je ßo w rumach, wot rjemjeßlniskeje polizije njewotpuschcźenych, stako. Kulturna rada knjeżerstwu namjetuje, so by ßo sakoń na to waschnje pscheměnił, so by dorěsanje jako rjemjeßlniske rěsanje njepkacźiło, hdyž nusowanka wobßedźerja skotu nucźi, jene abo wjazy skocźatow dorěsacź a mjaßo rospschedawacź. Jako nusowanka ßo wobhladuje, hdyž ratarjej mózno njeje, skót po jeho hódnoscźi pschedacź. Bojoscź, so by ßo tajki sakoń njewužitnje wužiwał, je zyle bjes pschicźiny, dokelž ßo pschi rospschedawanju dorěsaneho skotu pschezo wjele nižscha płacźisna, hacž je wicźna, dostawa. Dale kulturna rada knjeżerstwu sakoń namjetuje, po kotrymž by ßo falschowanje pizy khostako. Nastork k temu je direktorstwo Draždźanskeho wokrjeßneho ratarskeho towarstwa dako, kotreż bjes druhim na to spomina, so je rožka, s trieura wupadana, kotruž je jedyn wjetschi sakski młyn pschedawał, w 1000 gramach 207 gramow ßymjenja ßylnje jědojtych selow měła. Runje tak měko ßo s khostanjom pschecźiwo falschowanju wußywneho žita a pschikupneho hnoja sakroczicź. So je kulturna rada tež ßrědki rospominała, s kotrymiž móhło ßo rosschěrjenje skótnych khoroscźow samjesowacź, blisko leži w cźaßu, hdyž pola naß a w ßußodnych krajach kopytna khoroscź bjes skotom sakhadża. Kulturna rada ma sa to, so ßo skótna khoroscź woßebje se ßußodnych němskich krajow a to psches pschihnate a korme ßwinje sanoschuje, pschede wschěm s Barlinskich a Rummelsburgskich skótnych wikow, pódla teho tež psches rěsne a plahowanske howjada, kotreż ßo s narańschich pruskich provinzow, se Schlesynskeje, Pósnańskeje a wjecźorneje pruskeje provinzy pschiwožuja. Knjeżerstwo měło, so móhło ßo skótnym khoroscźam s cźaßom napscheczo stupicź, ßebi kóždy měßaz abo kóždy tydźeń s wokolnych krajow powjesće wo skótnych khoroscźach ßłacź dacź a sa Barlinske a Rummelsburgske skótne wiki měte ßo dohladliwostne naprawy poruczicź. Ratarjo pak dyrbjeli ßo powuczicź, na kajke waschnje móża ßo najlěpje skótnym khoroscźam wobrócź. Khowne ßrědki ßu: w cźaßu, hdyž ßu skótne khoroscźe wudyriše, žadyn skót niz kupowacź, woßebje niz wot njewěstych wikowarjow, nowy kupjeny skót na 8—10 dnjow do woßebiteje ródźe stajecź, skót wot pucźow a pastwow dźerżecź, po kotrychž je khory skót khodźił, zusym woßobam sakasacź, do hródźow stupicź. W nastupanju samjesowanja a podtłóczenja ßwinjazeho móra a druhich ßwinjazych khoroscźow krajna kulturna rada radźi, wot strowych khore ßwinje dźělicź, je sawrjecź a niz dale wotwjesćź, je-li nusne, měte ßo wone sarasycź a sahrjebacź. Pódla teho ßo porucza, postajicź, so ma ßo skhorjenje ßwini wyschnoscźi wosjewicź a ßo wobßedźerjej sa panjene abo dla khoroscźe sarażene ßwinjo sarunanje něhdże hacž do tsjoch běrtlikow hódnoscźe wupłaczicź, s wusamknjenjom ßwini, hischcźe niz 3 měßazy starych. — Bjes dalschimi pschedmjetami, kotreż ßu kulturnej radźe pschedležałe, naß hischcźe tón sajimuje, po kotrymž ma ßo Budyska sahrodniska schula powjetschicź a wudospoknicź. Krajna kulturna rada je tutón namjet sacźišła a ßo sa to wuprajiła, so by pschihodnischo było, hdy by ßo w Draždźanach ßamostatna sahrodniska schula a akademija sa sahrodniske wumělstwo sakožiła.

— Wjeřch Bismark je sańdźeny tydźeń wjazy dnjow w ßwojim hrodźe w Friedrichsruhe awstriskeho ministra swonkownych należnoscźow, hrabju Kalnokya, jako hoscźa hospodował. Njedwělne je, so ma pucźowanje hrabje Kalnokya politiski samer a so wone se scźěhwkami zaroweho wopyta w Barlinje swißuje. Njebudźischo-li zarowy wopyt pscheměnjenje w němskej politizy sa ßobu měł, njebudźische trjeba było, so by Bismark s Kalnokyom dołhe wuradźowanja měł. Runje tak ßo s wěstoscźu shódacź da, so je ßo pschi tym wo Bokharskej jednako, kotryž kraj dźě je s pschicźinu wobstejazeje roskory bjes Ruskej a Awstriskej.

— S narańscheje Afriki ßu jara srudne powjescźe dóschłe. Expediziju doktra Petersa, kiž po poruczności němskeho narańscho-afriskeho kolonialneho towarstwa do snutskowneje Afriki cźehnjesche, je somaliski splah Maßai nadpanuł a Petersa a jeho ludźi skónzował. Petersowe wotdźělenje 25 wojakow, 98 noscherjow, 8 ßłużobnikow a 1 pohoncźa liczesche. Pódla Petersa ßo wotdźělenje wot lieutenanta s Tiedemanna nawjedowasche. Tutón a hischcźe jedyn somaliski wojak staj cźežko sranjenaj s mordowanja wucźekkoj a powjescź wo sahubjenju Petersoweje expedizije do Sansibara pschinjeßkoj. Peters bě ßo do snutskowneje Afriki nastajił, so by Eminej Paschi a Stanleyej na pomoz pschischoł a jimaj pucź do němskeje kolonije pokasał. Emin pascha a Stanley, kotrajž staj lěta dołho w snutskownej Afriziy pschebywałoj, staj skónczńje psched nawalom Mahdistow zosacź dyrbjałoj a ßo w blizšim cźaßu na narańscho-afriskim brjosy pak w jendźelskej pak w němskej koloniji wotcźakujetaj. Skónzowany dr. Peters je nastork k sakoženju němskich narańscho-afriskich kolonijow dał. Psched 5 lětami wón s někotrymi towarschemi skradźu psches Sansibar do narańscheje Afriki wotjěde a s tamnischimi hłownikami wucźinjenja wujedna, po kotrychž ßwój kraj Němzam wotstupichu.

Do Němskeje žo wróćiwschi wón nětčišče narańscho-afriske towarstwo sakoži, kotrež sa nowe kolonije wot khežora schkitowanski list dosta. Jendželčenjo, kotsiž se sawisczu na rosschěrjenje němskeho wobžedženstwa w Afriży hladaju, bórsy Arabskich k sbežkej pschečiwo němskim kolonistam naschčuwachu. Němska na to k poraženju sbežka hejtmana Wißmana wotpóßka, kiž je skónčnje w němskich narańscho-afriskich kolonijach saßo měr a porjad postajił.

— Psched nimale prósdnymi kawkami žu žo w khežorstwowym žejmje wjazy dnjow dołho debaty wo sozialistiskim sakonju wjedke. Čim dlěje rěcze trajachu, čim bóle žo žydła ludowych sastupjerjow prósdnjachu. Bjes dźiwa běchu žo mnosy sapóßkanzy bjeskónčnych skórzbow sozialdemokratiskich rěčnikow do doscze nabyli. Spodźiwne je, so sozialdemokratojo praja, so sozialistiski sakoń jich stronje niczo schkodźił njeje, haj so je žo wona psches to žamo poßylnika, s dobom pak na njón woheń bluwaju a žo jemu wobrócź pytaju. So žo psches nowy sozialistiski sakoń sozialdemokratiska strona wukorjeni, knježerstwo žamo njewotczakuje. Sakonjowy samer je, wobstejazy porjad sdźerżeć a wotpohlady sozialdemokratow, na powróczenje a rosbicze nětčišcheho porjada žo měrjaze, pschekasycź. Psches sakonje žame wschak žo sozialdemokratija podtłóczicź njeda, jenoż psches shromadne prózowanje stata, wobydlerstwa, towarstwow, zyrkwje a schule budże mózno rosschěrjenje sozialdemokratije samjesowacź. K dalschemu rospominanju je žo naczisk noweho sozialistiskeho sakonja 28stawatej komißiji pschepodał.

Belgiska. Něduschi belgiski profesor wojerskeje schule, Gerard, je runje spiß „Belgiska w pschichodnej wójnje“ wudał, kotraž tež swonka belgiskich mjesow dźiwanje na žo wobrocza. Spißaczel dopokasuje, so ma žo Belgiska mjenje wójny bojecź, hacž měra, po wójnje žlědowazeho. Gerard njewidźi woprawdźite schkitowanje w neutralnosczi, kotraž wobydlerstwo bjesstarostne czini a kraj psched nawalom zusych wójskow a anekziju njewobarnuje; wón saczißnje zyły nětčischi wójskowy system a runje tak wobtwjerdźenja nad rěku Maaß. Sa wjele pjenjes wobnowjeja žo twjerdźisny, kotrež je kral Leopold I. se semju srunacź dał, so by žo sczěhwkow tajneho wuczinjenja sminuł, po kotrymž budźische Pruska w pschipadze wójny s Franzowskej prawo měła, twjerdźisny wobžadźicź. Gerardowy spiß s namjetom skónczi, so by žo po pruskim waschnju w Belgiskej powschitkowna wojerska powinosc sawjedła a žo w běhu 4 měžazow wójskowa liczba na 120,000 muži powyschiła. Tole wójsko móhła Belgiska, žebi swjaskarja wuswoliwschi, kotryž by jej njewotwißnosc a žwobodu sarucźił, w rosžudnym wokomiki do pola stajicź.

Franzowska. Parižska žwětowa wustajenza je k žwojemu kónzej dóschła. K jeje wobsamknjenju žo žrjedu w nozy žwjedżeń wotbywasche, pschi kotrymž žo na 500,000 wožobow wobdźěli. Wustajenzyny wuspěch je jara spokojazy. Wona je žo wot něhdże 25 millionow wožobow, bjes kotrymiž je pjecza 160,000 Němzow było, wopytała. Dokhody Eiffeloweje wěże $6\frac{1}{2}$ milliona wuczinja. Pschi wustajenzy je žo rjany dobytk sczinił; dokhody žu wo 8 millionow wjetsche hacž wudawki.

Bołharska. Koburgski prynz Ferdinand je žebi 30 millionow frankow napožczíwschi do Bołharskeje wrócził. Njeßmě pak žo tak rosumicź, kaž so by prynz hižo 30 millionow w kapsy měł. Pjenjeżna należnosc mjenujzy njeje dale pokroczíła, hacž k podpißanju pschedběžnych wujednanjow wo požczonzy. Praji žo, so žu Koburgowi pschiwusni pjenjesy nawdali a je prynzej Ferdinandej s poßrědnistwom awstriskeho krajneho banka pschepodadźa, so by to napohlad statneje požczonki měko. Prynzowi pschiwusni žu žo pjecza jara njerad rosžudźili, jemu s pjenjeżneje nusy wupomhacź a jemu radźili, so by drohi bołharski trón wopuschcził, dokelž budże stajnje Rusku sa pschecziwnika měcź. Tež se żeńtwu, na kotruž je prynz Ferdinand tak wulku nadźiju stajał, žo jemu po sdaczu schlaczíło njeje. Nashonjenja, kotrež je prynz na žwojim puczowanju nabył, žu na njeho tajki porażazy saczíschcź czinike, so je žebi někotre dny pschemyßlował, hacž by žo do Bołharskeje wrócził. Jenoż samóżnosc prynzoweje maczerje, je jeho wotdźerżała žo bołharskeje krony wsdacź.

Sserbija. Czornohórzy, kotsiž žu dla wulkeho hłodu, na Czornych Horach knježazeho, se žwojeho wótzneho kraja do Sserbije wuczahnuli, wot žerbskeho knježerstwa jara kraßne a płódne ležomnosce na mjesach Stareje Sserbskeje dostanu, hdźež budża móhł rjez wojerske mjesy pschecziwo rubježnym Arnautam tworicź. Krajina je tam horata, schtož budże k temu wużitne, so žo Czornohórzy w nowym statoku bórsy sdomja. Knježerstwo je jim wschu mózu podpjeru a położenje žlubiło. Sserbske czažopißy namjetuja, so bychu duchowni sběranje pjenjes sa czornohórskich pschiczahowarjow do ruki wsali. S wěstosczu žo wotczakuje, so budża Czornohórzy, žo w wukasanej krajinje sažydliwschi, maku wójnu s Arnautami wobstacź dyrbjecź a jim krwawe powuczenje dacź, so dyrbja doma s měrom žedżecź a žußodow na pokoj wostajicź. Tola lohke wschak wbohim wojowanje njebudże; pschetoż woni wuhłódnjeni do Sserbije pschińdu a mnosy s nich žu žamo po puczu hłoda wumrjeli.

Turkowska. W Salonichi je wóndano wulki woheń był, kiž drje je wjele schkody naczinił, tola kiž je s najmjeńscha to dobre měł, so je žo psches njón saßo ras stara turkowska njeroda na žwětko pschinjeßka. Woheń je w wojerskim magazinje wuschoł, tola niz pschipadnje, kaž žebi s wopredka myßlachu. Je žo wußlědźiło, so je jón jedyn wyschschi turkowski offizer, major Osman effendi, sakożił, so by wulke pschekschiwjenja sakrył, kotrež je jako magazinowy sarjadowar skucził. Wěz je jeho žkužobnik pscheradźił, kotrehoż bě wón pschebił. Skužobnik ras komandantej w Salonichi pschińdże a jemu praji, so dyrbja pola Osmana effendia dom pschepytacź, jeli so chzedża sakożerja wóhnja wußlědźicź. Po tutym wosjewjenju hnydom majorowy dom pschepytachu a tam wulku pinzu poknu s wojerskimi tšélbami a druhej wojerskej potrjebu nadeńdźechu. Osmana effendia sajachu, a wón je žo hnydom žwojich pschekschiwjenjow a njeskutkow wusnał.

— Khežor Wylem je se žwojej mandźelskej žobotu strowy a czerstwy do Konstantinopla pschijeł. Prěnju powjesc je wjerch Bismark psches žlědowazy telegram dostał: „Konstantinopel pschi najrjeńschim wjedrje doßahnuł. Njewuprajnje kraßny napohlad. Wylem“. S Konstantinopla wo powitanju němskeju khežorskeju mandźelskeju pißaju: Na poł jědnaczich hodźin 33 króczne shromadne wutšélenje s turkowskich wójnskich łódźow pschikhad němskich łódźow pschipowjedźi. Němzy, w Konstantinoplu pschebywazy, khežora se sahorjenjom witachu. Pschi marmorowym mosce hroda Dolma Bagdscha sultan khežorskeju hosczi wotczakowasche. Po wutrobnym powitanju sultan jeju do hroda Yildiza pschewodźesche. S hrodowym woknom khežor na nimomarsch Konstantinopelskeje garnisony pschihladowasche. Wón žo s pschipósnaczom wo turkowskich wojakach wupraji, wožebje wón artilleriju khwalesche. Njedźelu khežor a khežorka protestantsku zyrkej w Konstantinoplu wopytaschtaj a na to w němskim póßkanstwje deputaziju němskeje kolonije, němskich sastojnikow a offizerow pschijimowaschtaj. Bjes tym so khežor wjeczor w towarstwje knjesow žwojeho pschewoda a žobustawow němskeje kolonije wosta, khežorka s pschewodom dweju knjenjow a sultana nowy serail (hród) se sultanowym haremom wopyta. Póndźelu dopołdnja bě khežor pschi swuczowanju turkowskich wojakow pschitomny a bě s tym, schtož wohlada, jara spokojeny. Ssrjedu dopołdnja je žo khežor se sultanom w hrodże Dolma Bagdsche roszohnował. Pschi žnědanju, k kotremuž bě na 50 wožobow pscheproschenych, žo sultan a khežor jara žiwje rosrěczowaschtaj a žo potom do khofejoweho salona podaschtaj, hdźež něhdże dwě hodźinje pschebywaschtaj. Bjes tym běchu žo pschewod a póßkanzowi sastojnizy na hrodowych skhodach, k morju wjedźazych, sestupali. Po dweju hodźin sultan khežora a khežorku s hrodu wjedźesche. Roszohnowanje khežorskeju mandźelskeju se sultanom bě wurjadnje wutrobne. Khežor žo wjazy krócź podźakowa, prajizy, so ženje na žwój wopyt pola sultana njesabudże. Sultan w tym žamym smyßle wotmolwi. Prjedy hacž je žo khežor Wylem s Konstantinopla wotžalił, je wón wjerchej Bismarkej žlědowazy telegram póßkał, s kotrehoż je widźecź, so je khežor we wschěm nastupanju žwój nawdawk w Konstantinopelu dozpił. Telegram ma žo takle: „Sso na dompucź hotujo, Waschej Jaßnosczi k wjedźenju dawam, so je moje tudomne pschebywanje do zyła k mojej spokojnosczi wupanuło. Runje kaž sultan, je žo zyłe wobydlerstwo kóždeho stawa a wěrywusnacza na najpschecźelnische waschnje prózowało, mi žwoje pschecźelne smyßlenje wosjewicź. Wylem.“ S Konstantinopla khežor po łódźi hacž do Venediga pojědże a žo wot tam po želesniży domoj wróczi. Na dompucźu žo wón pjecza w Innsbruku s awstriskim khežorom setka.

Grichiska. Njedźelu tydźenja je kupu Mytelene žałoßne semjerżenje domapytało. Hacž dotal je žo nawjedźiło, so je 230 wožobow pschi tym žiwjenje shubiło; tola žo boja, so dalsche powjesce liczbu saraženych powyscha.

Staraj pschecźelej.

(Pokraczowanje a skónczenje.)

Hdyż zusy hischcze takle žam se žobu rěczesche, žo do jeho buri sakkapa. Wón sawoła: „Nuts!“ a mischtr Wolenk dó jstwy stupi. Wón zuseho jara sdwórliwje postrowi a potom hnydom wo žwojej należnosczi rěczecź pocza, prajizy: „Wy sce mi dźenża s domownikom płaschcź póßkał, so bych jón wuporjedźał. Dokelž

runje nětkle do zyła žaneho dźěła njemějach, štym štо hnydom štynuł, so bych Waschu poručnosćź skerje lěpje dopjelnił. Pschi tej składnosćźi štym pjenježne knižki namakał, kotreż běchu štо s rostorhaneho saka pod podschiwk dele štunkle. Duž Wam knižki nještu, luby knježe, dokelž scźe je štnano hižo khwilu pytał. To prajizy wón pjenježne knižki se štwojeje štuknje wucźeže, je na blido pokoži a rjeknu: „Njedźiwajcźe, so štym je wocźinjał. W nich je dwazeczi stow toleŕ papjerjanych pjenjes. Budźcźe tak dobry a pscheliczcźe štebi pjenjesy; mózu sprawnje a s dobrym štwědomjom wobkruczecź, so ani kroschka wjazy w nich bylo njeje, hacź štym Wam tudy pschepodał."

Woblicźo zuseho štо s radosczu saštwěczi. Wón pjenježne knižki do rukow wsa, je wotczini a do nich pohlada, ale je potom hnydom saštо na blido pokoži, prajizy: „Mějcźe wulki dźak, luby mischtrje. Ja štо jara wješelu, so scźe mi tele pjenjesy tak štwěru saštо pschinješł. Schtoż štym štyschał, nětkle wjele pschikuštowacź nimacźe. Nusa štо wschelako husa, a něchtó druhi na Waschim měscźe budźesche štnano pjenjesy pschekschiwił a je na štwój štamštny wužitk nałożił."

„Pšched tym mje tola wschehomózny Bóh s hnadu swarnuj!" mischtr Wolenk horliwje wotmolwi. „Ně, luby knježe, s zusym kubkom štо nihdy wobohacźicź nochzu. Ja wschak sa štо a sa štwoje dźěczi runje nětkle ani dórtka khlěba w domje nimam. Radscho pak chzu khodu wumrjecź, hacź štwoje štwědomje s jenicźkim njesprawnym pjenježkom wobcźežicź. Moja žona a ja běchmoj hnydom pschesjene, so mam pjenjesy na měscźe wróczo donjescź a prawemu knjesej wotedacź."

„To běsche pěknje, jara pěknje wot Waš a Wascheje lubeje mandźelskeje!" zusy dźesche. „Ja štо Wam hischcźe junu prawje wutrobnje sa Waschu wulku sprawnosćź dźakuju. Ale s tym tola hischcźe doscź njeje. Dowolcźe, so Wam myto sa namakanje pjenjes, kotreż Wam po sakonju a po prawdźe štluscha, jowle wupłaczu." Wón dwaj stotoleŕskaj s pjenježnych knižkow wsa a jej Wolenkej do ruki stłóczi, kotryž wschón nastróżany a štо spodźiwajo na njeho hladasche.

Krawz štо s wopředka wotwlakowasche tele pjenjesy bracź a sawoła: „Ně, to by było, so bych štebi sa to, so štym jeno štwoju pschišłuschnosćź cźinił, też hischcźe płaczicź dał! A to hischcźe tajkile štmjertnje wulki pjenjes! Ně, luby knježe, to pschijecź njemózu. Ale je-li so chzecźe mi a mojej štwójbje wulku dobrotu a pomoz wopokasacź, dha mi w tymle cźaštu nusy něschto pożcźcźe. Dołhy chzu rady po něczim wotdźěkacź abo jón, hdyž saštо lěpsche dny pschińdu, s dźakom a wješelom štwěru swotpłacźowacź."

To prajizy chzyšche wón zusemu taj stotoleŕskaj saštо wróczo dacź. Tutón pak někotre krocźele wróczo stupi a praji: „Wo tym do zyła rěcźe bycź njemóże, mischtrje Wolenko. Tele pjenjesy Wam sakońšzy a zyle po prawdźe jako Wasche myto štłuscheja. Wy byschcźe mje jara srudźił, hdy byschcźe štо hischcźe dlěje wotwlakował je bracź. Duž wo tym žaneho štłowcźka wjazy. Wješelu štо, so štym we Waš tajkeho schwarneho a sprawneho muža sesnał a nadeschoł. A nětko też štо Wy wješelcźe a štо Bohu lubemu Knjesej dźakujcźe, so je Wam w cźaštu nusy štwoju pomoz skicźił a Wam tele pjenjesy wobradźił."

Nasch krawz pak nětko njewjedźesche, kak dyrbi štwojemu wumožnikej a dobrocźelej štwój dźak a štwoju radosćź wopokasacź. Ssylsy štо jemu po lizomaj kulachu, a wón chzyšche s mozu zusemu ruzy koschicź. Tutón pak to njedowoli, ale štо pschecźiwo temu wobarasche, schtoż mózesche. Duž sbožowny krawz na poštledk dźesche: „Dha mějcźe, luby knježe, stotery dźak a Bože žohnowanje sa to, so scźe khudej, ale sprawnej štwójbje w cźaštu najhórscheje nusy tak dobrocźiwje a takle bohacźe pomhał. Nětko pak mi dowolcźe, so Waš saštо wopuschcźu. Ja dyrbju domoj, dyrbju štwojej žonje a štwojim dźěcźom powjedacź, schto je Bóh tón Knjes psches Waš na naš cźinił. Och, luby wótcźe w njebješach, kajke budźe to sradowanje, hdyž tejle papjerje domoj pschinješu! Nětko štmy se wscheje nusy, nětko wjazy khodu tradacź ani symy mrěcź njetrjebamy. Ně, schto budźe moja dobra žona k temu prajicź, a kak budźa štо moje dźěczi spodźiwacź a sradowacź! Ale płaschcź hischcźe dźenšta doschiju. A nětko budźcźe tu wbožemje, a hischcźe ras tyšazory dźak a bohate Bože žohnowanje sa wschu dobrotu a pomoz!"

Sbožowny muž štо pokkoni, schtoż štо jemu w jeho wutrobnej radosczi trochu njelepje radźi, štо sawrócźi a chzyšche s durjemi won. Tu zusy na jene dobo sawoła: „Handrijo Wolenkez, njesnajesch dha štwojeho stareho pschecźela s młodych lět s zyła wjazy?"

Krawz štо nastróżany wohlada a na zuseho muža, kotryž jemu khluboko hnuty wobej ruzy napscheczo tykasche, khwilu wschón sastróżeny wulkej woczi cźinjesche. Skónczinje pocza: „Ja njewěm — — ja njewěrju — — — a tola, Wy štо mi dale bóle snaty sdacźe — — — ně, to drje tola na žane waschnje móżno njeje — — — ale mi štо sda, so tónle khóš snaju — — — Ty tola — — — ach, njemějcźe mi sa sko, knježe — — — Wy tola Jurij Brěsan njejscźe?"

„To štо wě, to štо wě, so štym Brěsanez Jurij, Twój stary towarisch, kiž je štо maly hólczk s Tobu po wšy honił a s Tobu do schule khodźił, pschecźel Twojich młodych lět!" zusy khluboko hnuty sawoła, krawza, kiž štо bojasnje wobarasche, wobjimajo. Potom dale dźesche: „Twoje sboże je, so štу mje spósnał. Ja Cźi praju, ja budźech štо hewak na měscźe saštо do Ameriki wrócźił, a Ty cźaš žiwjenja niczo wjazy wo mni wohladał ani štłyschał njeby. Nětko pak, stary pschecźelo, nětko běž, schtoż mózesch, powjes štwojej lubej mandźelskej, schto je štо stało, a pschiwjedź ju potom na měscźe se wschitkimi štwojimi dźěcźimi ke mnje do hoscźenza. Dźenšta je zyle woštebity sbožowny a radostny dźeń, kotryž dyrbimy hromadźe štwjecźicź, kaž štо štłuscha. Nětko mi hischcźe junu štwoju ruku sawdaj a potom cźiń, so domoj pschińdźesch, so móża štо Twoja žona a Twoje dźěczi s namaj sradowacź!"

Wolenk štwojemu staremu pscheczelej ruku tłóczesche a jemu do wocźow hladajo rjeknu: „Ja štym kaž wo štnje; to drje tola móżno njeje, so dyrbju štwojeho stareho, lubeho Jurja saštо wohladacź?"

„Hinak niz; to je móżno, haj zyle wěste", Brěsan štо štmějo wotmolwi a potom dale dźesche: „Nětko pak štо do spěcha měj, so domoj pschińdźesch a mi štwoju žonu a štwoje dźěczi skerje lěpje pschiwjedźesch, so móżemy naju radostne saštowidźenje hódnje štwjecźicź!" Tole prajizy wón štwojeho pscheczela, kiž pschezo hischcźe stejo s khowu wijesche, s durjemi won štuže, a Wolenk nětko woprawdźe běžesche, kaž krawz, so by štwojim lubym doma njewocźakowanu sbožownu a wješoku powjescź wosjewił.

Dołho też njetrajesche, a krawz běsche se štwojej zyłej štwójbu saštо w hoscźenzu. Brěsan běsche mjes tym w štwojej jstwě blido krycź a wschelake dobre jědźe a napitki na nje nastajecź dał. Jeho wulzy a mali hoscźo dyrbjachu štо nětko sa blido seštydacź a štо pschede wschěm do štyteje wole najěscź a napicź. Woni też wulkeho kasanja ujehladachu, a Brěsan s wulkim wješelom pschihladowasche, kak derje jim štkodźesche. Jeho pscheczelowa pěkna, ponižna mandźelska a dusche, derje skubkowane dźěczi štо jemu prawje jara lubjachu. A hdyž běsche žona a běchu dźěczi prěnju strachocźiwosćź a bojasliwosćź sbožownje pschewinuke, štebi wschitzy hromadźe jara wutrobnje a wješele mjes štobu powjedachu.

Skónczinje Brěsan štwojeho stareho pscheczela sa ruku wsawschi pocza: „Nětko pak budźesch też wjedźecź chzycź, lubschi Handrijo, kak je štо mi sa te dwazeczi lět, so štо wohladakoj njejštmój, zofako, a schto tudy w měscźe po prawom chzu. To wschak bych dołho powjedacź měł, a duž mi niczo njewubudźe, hacź so Cźi posdźišcho wschitko nadrobnje dopowjem. Ale dźenšta dyrbisch s najmjeńscha khownu wěz shonicź. Kaž wěsch, štym psched dwazeczi lětami naju shromadne wótzne město wopuschcźił a jako cźestny rjemjeślniski wotroczk štо na pucźowanje podał. Wótzny kraj prěki a po dołhosczi pschekhodźiwschi też do města Hamburga pschińdźech. Tam stareho, bohateho Amerikanczana sesnach, kotryž mje junu na drósy setka a mje proschesche, so bych jemu pucź do dalokeho pschedměsta pokasał, schtoż rady scźinich. Ssmój štо potom cźasto wohladakoj, a štо jedyn druhemu lubjachmoj. Skónczinje mi tón muž poskicźi, so bych štwój wótzny kraj wopuschcźił a s nim jako jeho štkužobnik do Ameriki schoł. Dokelž běch staremu knjesej, kaž hižo prajach, zyle dobry, běch też rady swólniwy, jeho do Ameriki pschewodźecź. Tam štym jemu, schtoż štměm s dobrym štwědomjom wo štebi prajicź, dwanacźe lět pospochi štwěru a s prawdu štkużił, a wón je mje na poštledk jako štyna měł a lubował. Pšched schtyrjomi lětami je w mojimaj rukomaj wumrjeł, mi štwoje zyłe samoženje wotkasawschi. Duž štym s Božej hnadu a dźak štwojemu dobrocźelej jara bohaty muž. Ale ja štwěrnych wutrobow nimam, kotreż bychu moje sboże so mnu dźělike a štо w luboscźi so mnu wješelike. Na žentwu štо s najlěpschej wolu rosštudźicź njemózach. Duž je mi tam w zusbje moja wopuschczenosćź a štamotnosćź druhdy prawje cźežko wutrobu tyschika. Pschi tym štym štebi pschezo na Tebje myšlił, lubschi Handrijo. Ty wěsch, mój štmój sa štwoje młode lěta stajnje jena wutroba a jena dusha byłoj. A ja Tebi pschezo hischcźe sabycź njemózu, kak štу mje něhdy, hdyž běch se štwojej tornosczu do wody panuł a budźech štо pschi štamom tepił, se

ſtrachom ſa ßwoje ßamßne żiwjenje ſ wody wucżahnuł a wot ßmjercże wumóhł. Duż dha ßebi w Amerizy pomyßlich: Ty chżesch ßo do ßwojeha ſtareho wótzneho kraja podacź a hladacź, ſo tam ßwojeho ſtareho pſchecżela nadeńdżesch. A ma=li wón hiſchcże, każ prjedy, tu ßamu ßwěrnu a ſprawnu wutrobu, dha chżesch jeho proßyćź, ſo by ſ tobu do Ameriki ſchoł a kubła, kotreż je cźi Bóh darił, ſ tobu dżělił. Duż dha ßym ßem pſchiſchoł, ßym Cże w měſcże pytał a ſbożownje nadeſchoł. A ſchtoż je hkowna wěz, Ty ßy pruhowanje wobſtał a ßwoju ſtaru, ßwěrnu wutrobu ſprawnje wopokaſał. Duż dha ßo Cże tudy w Bożim mjenje praſcham: Chżesch Ty ſe ßwojej lubej mandżelſkej a ſe wſchěmi ßwojimi dżěcźimi ſo mnu cźahnucź do teho dalokeho kraja? To je to dopokaſmo pſchecżelſtwa, ſchtoż nětkle wot Tebje żadam. A ja Tebi a Twojim ludżom lubju, Wy dyrbicże ßo derje, jara derje pſchi mni měcź, a my chżemy ſbożownje hromadże żiwi bycź a kubła, kotreż je mi Bóh wobradźił, bratrowſzy mjes ßobu dżělicź. A nětko, ſtary pſchecżelo, njeroſpominaj ßebi dołho, ale praj: Haj, w Bożim mjenje!"

Wolenk hłuboko hnuty na ßwoju mandżelſku pohlada. Żona běſche tak hnuta, ſo rěcźecź njemóżeſche, ale jeno ſ hkowu kiwnu, ſo k wſchemu haj praji, mjes tym ſo ßo ji radoſtne ßylſy po lizomaj dele kulachu. Duż krawz wießoły poſkoczi a praji: „Haj, luby ſtary pſchecżelo, w Bożim mjenje!" A ſtaraj pſchecżelej ßo ſbożownaj wobjeſchtaj.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wo żeleſnizy, kotraż měła ßo ſ Budyſchina do Kamjeńza, a dale do Wulkeho Hajna, twaricź, je ßo w ßwojim cżaßu wjele rěcżała. Hdyż je wo tejle należnoſcźi khwilu mało do ſjawnoſcże pſchiſchło, dha ßo ſ teho ßudźicź njeßmě, ſo je ßo tale myßl ſpuſchcżiła. Żyle nawopak: tale żeleſniza je a woſtanje ważna a nuſna. W naſchim měſcże a w krajinje wot naß k wjecżoru, każ też w Kamjeńzu a tamniſchej wokolnoſcźi ßo ſ nowa żiwje hibaju, ſo by ßo myßl do ſkutka ſtajiła. So bychu ßo cźi, kotſiż ßo ſa to ſajimaju, ſrěcżecź móhli, a ſo by ßo, ſchtoż je dotal trěbne a mózne, pſchihotowacź móhło, je ßo na jutſje njedźelu 10. novembra ſhromadźiſna do kupjel w Ssmjecźkezach powołała. Samjelcżecź wſchak njechamy, ſo ßu wuhlady ſa twar żeleſnizy Njeßwacźidła do Kamjenza w tu khwilu hiſchcże jara hubjene. Saſſke miniſterſtwo ßo ſ roſſßudźenoſcźu pſchecźiwja, tule żeleſnizu twaricź, a je ſkerje ſwólniwa, ßo ſa twar żeleſnizy, ſ Kinsbórka pſches Ssepizy do Nadróżneje Hrabowki wjedżazeje, dobycź dacź.

— So derje njeje, zuſym ludżom pſchewjele dowěrjenja ſpożcźicź, je tele dny jena Budyſka měſchcźanka naſhoniła. Na żeleſnizy jědżo ßo ſ zuſej żónſkej do rěcźow da. Njeſnata jej powjedaſche, ſo do Budyſchina jědże, ſo by tam naſajtra k ſpowjedźi ſchła. Naſcha měſchcźanka, kotrejż ßo rěcże a waſchnje zuſeje lnbjachu, jej hoſpodu w ßwojim wobydlenju poſkicźi. Ta bě pſches tajku pſchecżelnoſcź wulzy ſwjeßelena a pola měſchcźanki pſches nóz woſta. Naſajtra rano, hdyż chżyſche ßo zuſa wotßalicź, ſdaſche ßo měſchcźanzy jejna draſta tola pſche ſchpatna do zyrkwje. Duż zuſej ßwoju njedźelſku draſtu, wobwěſchne rubiſchcźo a ſkoty cżaßnik ſ rjecźaſom pożcźi. Wſcha hnuta pſches tak wjele dobrocźiwoſcże, ßo njeſnata pjecża do zyrkwje poda, ſaßo pak hacź dotal pſchiſchła njeje. Każ je ßo naſhoniło, wona ſ zyka w zyrkwi pobyła njeje. Hacź dotal ßo poradźiło njeje, jebarku wußlědźicź a pſchimnucź.

— Bjes tym ſo ßmědża ßo w Kamjenzu ſaßo ſkótne wiki wotdżerżecź, dokelż je w tamniſchej wokolinje khoroſcź bjes howjaſym ſkotom pſcheſtała, woſtanu hiſchcże pſchezo hacź na dalſche ſkótne wiki w Njeßwacźidle ſakaſane.

— Kupowarjow a cźitarjow ßerbſkich knihow na to kedźbnych cźinimy, ſo pódla kk. Guſty Hataßa a Sswětoſcha hiſchcże też knjes Jurij Nowak ſ Dobroſchez ßerbſke knihi po ßerbſkim kraju roſnoſchuje. Bjes tym, ſo ßu pola prěńſcheju knihi ſe ſkłada ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa doſtacź, poßledniſchi knižki, ſpěwy, protyki, wot towarſtwa Macźizy Sſerbſkeje ßo wudaważe, pſchedawa.

S Budeſtez. Wo naſchim ßwjedżenju, kotreż budże tu, da=li Bóh, ßerbſke pobocżne towarſtwo ſa ſnutſkowne miżionſtwo 28. novembra jako na ſtoletnym pohrjebnym dnju njebo Michała Budarja, „dobrocżela Sſerbow", dżerżecź, móżemy dżenża dale wosjewicź, ſo ſtaj knjeſaj duchownaj Jakub Njeßwacźilſki a Klemm Drażdżanſki ßwjedżeńſkej prědowani luboſcźiwje na ßo wſakoj, prěńſchi ſa ßerbſke a druhi ſa němſke kemſchenje. Sſerbſke kemſchenje ſměje ßo rano dżewjecźich a němſke popołdnju na poł tſjóch ſapocżecź. Po kóżdym kemſchenju budża hiſchcże wſchelazy kk. duchowni woßebite, ſa tónle ßwjedżeń pſchihódne rěcże dżerżecź, po ßerbſkim kemſchenju ßerbſke a po němſkim kemſchenju němſke.

S Bukojny. Tele dny je tu kowarſki wucżobnik Pětſchka ſ wobwěßnjenjom ßwojemu żiwjenju kónz cźinił. Schto je jeho k ßamomordarſtwu pohnuło, njeje ſnate.

S Tumiz. Sańdżenu ßobotu je ßo tu młody cźłowjek, Albin Karaß rěkazy, pſched domom ßwojeju ſtarſcheju ſatſělił. Powjedaju, ſo je ßebi żiwjenje wſak, dokelż jemu ſtarſchej njedowoliſchtej, ſo by ßo ſe ßwojej lubej wożenił. — W tym ßamym cżaßu je ßo jedyn krawz w Biſkopizach wobwěßnuł.

S Dubrawki. Ssobotu 2. novembra je ßo domſke kowarja Haaſera tu ſpaliło. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Jitka. Sańdżenu ßobotu rano w 3 hodżinach je w brózni tudomneho kublerja Schibaka woheń wudyrił, kiż ßo rucże na domſke a hródże wupſcheſtrje a wſchě tele ſe ßłómu kryte twarjenja do procha a popjeła pſchewobrocźi. Domkhowane żně ßu ßo do zyła wot płomjenjow ſaniczike. Stót a ſ wjetſcheho dżěła też domjazu nadobu ßu wukhowacź móhli.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 15lětny cżeladnik K. Rjecżka ſ Laſa bě wobſkorżeny, ſo je lětża w nalěcżu, hdyż pola wudowy Holſchżyneje w Kelnje ßłużeſche, Holſchżynej dżowzy ſ jeneje kſchinje 21 mk., potom ſapocżatk auguſta pola Holſchżyneje ſ najſtwy, do kotrejż běſche po rěblu nuts ſaléſt, ſ jeneje kſchinje 30 mk. a ſkónczże 26. auguſta cżeladnikej Boſchży na jenym polu pola Kelna tobakowu móſcheń kranuł. Rjecżży, kiż je hiżo dwójzy paduchſtwa dla khoſtany, jaſtwo na lěto a ſchtyri měżazy pſchiżudźichu. — Cżeladnika Jana Kubizu, na poßled w Porſchizach ßłużazeho, bě tudomne krajne ßudniſtwo dla lohkeho a cżeżkeho paduchſtwa k jaſtwu na ſchěſcź měżazow wotßudźiło. Dokelż dyrbjeſche Kubiza khoſtanje wotpokucźicź, wón 18. ſeptembra ßłużbu wopuſchcźi. Dokelż ßo bojeſche, ßwojeho nana wopytacź, je Kubiza, każ wudawaſche, hkodu tradajo w nozy 23. ſeptembra na Redźiz kuble po rěblu wokno wupacżiwſchi do cżeladniſkeje komory ſaléſt a tam móſcheń pjenjes, cżaßnik, ſchkórnje a druhe wězy kranuł. Dźiwajo na to, ſo Kubiza hiſchcże 20 lět ſtary njeje, a ſo ma naſpomnjene khoſtanje hiſchcże wotpokucźicź, jemu ßud jenoż 1 lěto jaſtwa ſa poßlednje paduchſtwo pſchißudźi.

Přilopk.

* Lětża w nalěcżu běſchtej ßo na jenym knjeżim dworje ſa Lipſkom dwě proßatzy ſhubiłej; dokelż jej nihdże namakacź njemóżachu, mějachu ſa to, ſo je něchtó proßecźi kranuł. Dawno hiżo běchu na njej ſabyli; junu dyrbjachu ſady bróżnje wónzuch wotewricź. A hlej, w wónzuſche dwě cźiłej, tucżnej ßwinjecźi tcżeſchtej. Duż je wěſte, ſo ſtej ßebi proßecźi něhdy do wónzucha ſaléſtej bykej, hdżeż ſtej nimale wóßom měżazow tcżakej, ßo ſ wotpadankami żiwjo, kotreż ſtej w wónzuſche namakałej. Tucżnej ßwinjecźi hnydom ſarěſachu. Ale wobej mějeſchtej telko trichinow, ſo běſche mjaßo zyłe brune; duż dyrbjachu jej hnydom ſahrjebacź.

* Wutoru tydżenja popołdnju je dynamitowy ſkład pſchede wßu Roßberg pola Beuthena w Hornjej Schleſynſkej rosbuchnuł. Satraſchny bubot wobydlerjow ſpomnjeneje wßy a narańſcheho dżěła měſta Beuthen njemało naſtróża. Dynamit w jamje leżeſche, kotraż běſche dwaj meteraj hłuboka a runje tak ſchěroka. Pſchi ſtajnym deſchcźu tamneho tydżenja běſche wody do jamy naběżało; duż dwaj hewjerjej porucżnoſcź doſtaſchtaj, wodu ſ jamy wucżerpacź. Pſchi tymle dżěle, mjes tym ſo jedyn dżěłacżeŕ w jamje ſtejo wodu cżerpaſche, a jeho towarſch na rěblu ſtejo ßudobje ſ wodu wuliwaſche, dynamit rosbuchnu, pſchi cźimż buſchtaj wobaj dżěłacżerjej morjenaj. Cżěło jeneho běſche na małe cżwacżki roſtorhane, kotreż wjele meterow koło wokoło rosbrojene leżachu; wot druheho jenoż kruch cżěła namakachu, druhi dżěł najſkerje w ſemi tcżi. Jedyn njeſbożownju běſche njeżenjeny; druhi je pjecź dżěcźi ſawoſtajił. Njeſboże je najſkerje hewjeŕ, kiż w jamje ſtejeſche, ſ njewobhladnoſcźu ſawinował.

* Hewjeŕ w Beuthenje mějeſche żiwjenje njeżenjeża ßyte a běſche ßo roſſßudźił, ſo ßebi holcżku, kotruż hiżo dawno lubowaſche, ſwěrowacź da. K wěrowanju a na kwaß ßo wſchitko pſchihotowa. Kwaßny dżeń tu bě. Njewjeſta hiżo w njewjeſcźińſkej pyſche hotowa ßedżeſche; wutroba ji pukotaſche pſchi myßli, ſo bórſy tón ſaſtupi, kotrehoż ſměje wona wot nětka ßwojeho knjeſa mjenowacź. Też kwaßni hoſcźo běchu ßo ſeſchli; ale nawożenja njepſchińdże. A hdże tcżeſche? Sabywſchi, ſo je dżenża jeho wěrowanſki dżeń, běſche ßo

wón, kaž hewak, do podkopkow dele puschćił ßwoje wuhlo kopacź. Nětkotsi kwaßni hoscźo sabycźiweho nawoženju pytacź dźěchu a jeho hłuboko „pod semju" nadeńdźechu, hdźež jeho dopomnichu, schto dźenßa na njeho cźaka. Hewjeŕ ßo khwatajźy s nimi wróćźi a ßo kwaßnu drastu swoblekawschi ßebi po njewjestu dźěsche. Nětko ßo wěrowanje sta.

* Do jeneje korcźmy w Barlinje wóndano popołdnju zusy muž pschińdźe a ßebi schkleńzu piwa a palenz porjedźicź da. Woboje wupiwschi a njemějo pjenjes, so móhł ßwoju worcźisnu sapkacźicź, ßo wón korcźmarja woprascha: „Požcźujecźe Wy?" — „Nè!" korcźmaŕ poł mjersazy wotmolwi. — „Nó, dha ja požcźuju!" zusy rjeknu a ßo s durjemi won ßuže, prjedy hacź ßo korcźmaŕ domaßa, so by jeho sa khornaŕ wsak. Pschitomni hoscźo pak ßo s zykej schiju woschcźerjachu.

* 27. oktobra běsche s Barlina wěsty Döring, knihiwjednik jeneho pjenjeźnika, cźeknuł, ßwojemu knjesej 81,000 mk. kranuwschi. Ssebi hinascheje drasty nakupiwschi, so jeho spósnali njebychu, je cźěkanz na to hacź do 30. okt. w Hirschbergu a Schmiedebergu pschebywał, ßo sa kandidata bohoßłowstwa wudawajo. Ssebi němske pjenjesy na awstriske wuměniwschi je Döring hladaŕ, so by něhdźe na Krkonoschach njepytnjeny awstriske mjesy pschekrocźił, schtoż tež je ßo jemu radźiło. Ale tam ßu jeho bórsy na to sajeli. Döring měješe hischcźe 66,000 mk. pschi ßebi. Duž pjenjeźnik jenoż 15,000 mk. shubi.

* 22. oktobra ßu póstiski pjenjeźny měschk kranuli, kotryž ßo s póstom s Gnarrenburga na bliźsche dwórnischcźo Geestemünde-Hannoverskeje żelesnizy wjesesche. S druhimi listami staj w měschku tež dwaj pjenjeźnaj listaj bykoj; w jenym běsche 19 stomarkowskich, 4 połstamarkowskich a 5 dwazecźimarkowskich papjerjanych pjenjes, mjes tym so běchu w druhim wukrajne pjenjeźne papjery. Dokelž běchu we wokolnoscźi wulke hermanki, je tehdy po tamnischej drózy wjele wschelakeho ludu khodźiło a jěźdźiło. Měschk s kranjenymi pjenjesami hischcźe nimaju. Wyschscha póstska direkzija w Bremenje temu, schtóž paducha wußlědźi abo kranjene wězy pschinjeße, 100 toleŕ myta lubi.

* Pschekupzej w Hamburgu, kotryž se swěrjatami wikuje, ßu sańdźene dny na łódźi tsinacźe běłych (lodowych) mjedwědźow s dalokich połnóznych krajow pschiwjesli. Wobßeźeŕ swěrjata do wschelakich němskich a jendźelskich swěrinskich sahrodow rospscheda. Mjes mjedwědźemi staj dwaj woßebje rjanaj a wulkaj, s kotrymajź mějachu na łódźi ßwoju lubu nusu. Wonaj sakhadźecź njepschestaschtaj a ßo njesměrowaschtaj, doniž wschědnje tsoji dźěl w rybjazym tuku warjeneho mjaßa njedostaschtaj. Tajke sežrane swěrjata měcź je droha wěz.

* Wo krwawnym njeskutku ßo se Schleswig-Holschtynskeje pische: Dźěłacźeŕ w Wesselburenje dołhi cźaß s holzu khodźesche, kotraž pola tamnischeho bura ßłużesche, doniž ßo njeswadźischtaj. Dokelž holza něsko wo nim niczo wjazy wjedźecź nochzysche, ßebi dźěłacźeŕ, jara nahły muž, na wjecźenje myßlesche. Njedźelu tydźenja holza s krumarjom na pastwu dźěsche krumy podejicź, kotrež ßo tam paßechu. Lědma běschtaj na pastwu dóschłoj, dźěłacźeŕ, kiž běsche ßo sa kerkami skhowaŕ był, s wótrym nožom w ruzy na njeju pschicźěri. Nadpanjenaj cźěkaschtaj; ale njemdry cźłowjek holzu doscźeże, ju porasy a ji wótry nóž hłuboko do schije saschtapi. Hólcźez mjes tym domoj doběža a na dworje burej a cźeledźi wosjewi, schto je ßo stało. Nětkotsi mužojo hnydom na pastwu won běžachu; hdyž won doběžachu, tam holza hischcźe żiwa, ale straschnje skałana leżesche. Nahły cźłowjek běsche mjes tym do ßußodneho młyna doběžał, hdźež jeho wobwěßnjeneho namakachu.

* Wóndano popołdnju ßo w Mehlenje pola Bonna tsjo blidaŕsźy wotrocźźy w cźołmje po Rheinje wožachu. Mjes tym parna łódź pschijědźe, so rěka wulke smohi mjetasche, cźołm ßo swróćźi, a wschitzy tsjo ßo tepichu.

* W kliniku w Erlangenje hižo dlěschi cźaß khory pschebywa, kotryž w nozy spacź njemóże, khiba so ßwój ßrědk k spanju dostanje. Woprawdźe pak jemu tajkeho ßrědka njedawaju, ale prosty běły zokor. Khory to njewě; duž jara derje spi, mějo sa to, so je ßrědk k spanju dostał.

* Krwawny podawk je ßo w nozy na 23. oktobra w Peterswaldźe w ßußodnej Cźěskej stał. 19 lět stary blidaŕski wotrocźk na rejach ßrjedź nozy ßwoju teho runja 19 lět staru lubku narěcźa, so s nim ßobu won dźěsche, hdźež chzysche ji wón, kaž wudawasche, list cźitacź. Dweju towaŕschow wón namolwjesche, so byschtaj jako ßwědkaj ßobu schkoj; wobaj ßobu dźěschtaj. Wonkach wón ßwězu saßwěcźi, so móhł list cźitacź; ale wětsik ßwězu haßnu. Na měscźe blidaŕski revolwer wucźeże a dwójzy do holzy tsěli. Jena kulka wot worzlowych pjerow jeje laza wotlecźa; druha pak ji wokoło żołdka do cźěła slecźa. Holzy ßo bórsy lěkaŕska pomoz dosta; wona je cźeżźy ranjena, ale niz na ßmjercź. Blidaŕskeho nasajtra pschi pomniku, kotryž tam k wopomnjecźu na wójnu lěta 1813 steji, morweho nadeńdźechu. Wón běsche ßo satsělił; jena kulka w wutrobnje, druha w spanju tcźesche. W sawostajenym liscźe wón pische, so je njeskutk se żarliwoscźu dokonjał.

* Najnowsche, schtož ßnano bórsy wohladamy, ßu kołojěsdni na wodźe. Moßasolijeŕ Körner we Wołmuzu je hižo psched dlěschim cźaßom koło natwariŕ, na kotrymž móże, schtóž je to hewak nawuknuł, po wodźe runje tak spěschnje a bjes stracha jěsdźicź, kaž naschi kołojěsdni na kraju. Koło je na dotalne velozipedy zyle podobne, se żelesa twarjene a ma małe kopatki. Prědku je pschiprawa, s kotrejź ßo koło na prawizu a lěwizu wobrocźa; maschina na blachowych deskach steji, so ßo podnuricź njemóże. Ssydło je tak pschicźinjene, so kołojěsdny meter wysche wody ßedźi; duž ßo wody ani njedótka. Se ßwojej mudrje wumyßlenej maschinu je ßo Körner wóndano sjawnje pokasował. Wón runje tak wustojnje a spěschnje, do prědka a do sady, se ßwojim kołom po wodźe jěsdźesche, kaž wustojny kołojěsdny na kraju. Awstriski arzywójwoda Eugen na Körnera tsi běrtliki hodźiny pschihladowasche a jemu skóncźnje praji, so je ßo jemu wulzy lubiło, schtož je widźał.

* W Rakawje pola Leobschütza je sańdźeny tydźeń wyschschi wucźeŕ ßwoju żonu skónzował. Mandźelskaj běschtaj tsi lěta kóždy ßam sa ßo żiwaj bykoj; psched tsjomi njedźelemi pak běschtaj ßo sjednakoj, a żona běsche wot teho cźaßa saßo pschi mužu. Hdyž wucźeŕ wóndano rano do schule njepschińdźe, po njeho dźěchu; hdyž pak ßo na wospjetne klepanje do durjow w jeho wobydlenju nichtó njewotwoła, ßebi hnydom myßlachu, so to po prawom njeje. Duž krótko do połdnja w pschitomnoscźi wjeßneho pschedstejerja durje s mozu wotewrichu. Hižo w kuchni ßudobje s krwju nadeńdźechu; we jstwizy pak żona morwa leżesche, s poßleschcźami a drastu swodźewana. Do spanja měješe schěroku ranu wukkótu, ert měješe satykany a wulku żiłu na schiji pscherěsnjenu. Wó jstwě ßo list namaka, w kotrymž wucźeŕ pißasche, so je ßam żonu skónzował, so wona kulki hódna była njeje, a so jeho w Barlinje morweho nadeńdu. Sswoju s krwju sapanzanu drastu běsche ßo wußlěkał, ßo cźiste schaty swoblekał a ßo nowu drastu woblekł. Schtoż ßo ßłyschi, je wucźeŕ hewak duschny muž był; tež jeho wyschnoscź ßebi jeho khwalesche. Hdyž je njeskutk wobeschoł, je najskerje na mosny skhoriŕ był, na cźoż tež to pokasuje, so je poßleni cźaß s zyła zyle hinaschi a samyßleny był.

* Korcźmarka w Winje běsche tydźenja ßwój wěrowanski pjerschcźeń shubiła. Podarmo wschě kuty sa nim pschepytachu. Sańdźene dny ßebi hóscź pola korcźmarki pjecźenu kulku se ßwinjazeho mjaßa skasa. Kulku roskrawschi hóscź w njej shubjeny pjerschcźeń namaka. Derje, so jón pózŕeł njeje.

* Pschißażni w Parisu tu khwilu mordarja ßudźa, kotryž je jako 14létny hólcźez stareho muża skónzował a na to ßwoju lubku satsělił, ßo bojo, so móhła jeho holza pscheradźicź.

* W Glasgowje w Jendźelskej běsche ßo psched krótkim fabrika wotpaliła. Mjes tym so mózachu w jenym dźěle twarjenja dale dźěłacź, druhi nowy twarjachu. Wcźera tydźenja wjecźor w Glasgowje tajki satraschny wichor sakhadźesche, so spomnjeny nowotwar do hromady padźe, a to na stary dźěl twarjenja, w kotrymž ßnano 140 żónskich dźěłasche. Jenoż 25 s nich mózesche cźaßa doscź cźeknucź; wschitke druhe buchu pod rospadankami saßypane. 60 holzow je pschi tym wo żiwjenje pschischko; 18 je cźeżźy ranjenych. Dokelž dyrbjachu pschi wurywanju jara wobhładniwje dźěłacź, mózachu saßypanych jenoż jara pomału s rospadankow cźahacź; cźim wjetschi dźiw je, so ßu mnosy saßypani pschi tym zyle abo nimale njeśranjeni wostali.

* Pschi składnoscźi kwaßa grichiskeho trónskeho naßlědnika Konstantina s pruskej prynzeßynu Sofiju ßu ßo na stare grichiske wěschcźenje dopomnili, kotrež praji: Hdyž budźe na grichiskim trónje knjeżeŕ ßedźecź, kotryž ßo Konstantin mjenuje, a kotrehoż mandźelska Sofija rěka, tehdy ßo město Konstantinopel se starej zyrkwju ßwjateje Sofije kschesćźijanstwu wróćźo dobudźe.

* Pschi Dardanellach, w mórskim pscheliwje bjes Małej Asiskej a europiskej Turkowskej, je 25. oktobra semjerżenje było. 19 ßylnych storkow semju pschetschaßy, ßłabsche storki běchu hacź do 8 hodźin rano cźucź. Wjele cźłowjekow je pjecźa żiwjenje shubiło. — Profeßor Falb je dźeń 24. oktobra jako kritiski dźeń 1. rjadownje posnamjenił, a dokelž móża po Falbowej wucźbje tajke dny dźeń abo dwaj dnjej prjedy abo posdźischo bycź, je tež tón krócź saßo Falbowe wěschcźenje trjechiło.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi je jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach němska spowjedź a ½9 hodźin němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Wylem Ernst Kóčka, dźěłaćeŕ na Ssokolzy, ſ Marju Pöthigez tam. — Ernst Mulanſki, garbaŕſki w Małym Wjelkowje, ſ Lejnu Augustu Holſchkez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Ota, Jana Strympy, kněžerja a ſabrikarja na Židowje, ß. — Ernſt Pawoł, njebo Ernſta Hendricha Schwära, zyhelnika w Hornich Oderwitzach, ß. — Korla August, Jana Jurja Wjazki, pohonća w Małym Wjelkowje, ß. — Hermann Pawoł, Jaroměra Juliußa Henčela, khachletwarza na Židowje, ß.

W Katholskej zyrkwi: Pawoł August, Jana Ernſta Lukaſcha, dźěłaćeŕja pod hrodom, ß. — Marja Martha, Mikławſcha Rychtarja, dźěłaćeŕja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 31. oktobra: Hana rodź. Domaſchkez, njebo Jana Pjetaſcha, krawza na Židowje, ſawoſtajena mandźelſka, wobydlerka tudy, 57 l. — 2. novembra: Hana Liza, Jana Bohuwěra Mozka, zyhelnika na Židowje, dź., 10 m. 20 d. — 4. Miklawſch Ducźman, žiwnoſćeŕ w Dźěžnikezach, 82 l. 10 m. 26 d. — 5. Jaroměr Bohußław Mann, dźěłaćeŕ na Židowje, 72 l. 2 m. 12 d., ßu na Ratařſkich ležomnoſćach morweho namakali.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1915 měchow.	W Budyſchinje 2. novembra 1889 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 7. novembra 1889 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	76	10	—	9	41	9	82
" . . . . . žołta	8	94	9	24	8	94	9	41
Rožka	8	44	8	63	8	24	8	50
Jećmjeń	8	21	8	29	7	50	8	20
Wowß	7	80	8	10	7	50	7	80
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr.	2	10	2	30	1	90	2	20
Pšeńčna muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	50	13	30	—	—	—	—
Sžyno . . . 50 "	3	30	3	70	2	60	3	20
Sžłóma . . 600 "	32	—	34	—	28	—	32	—
Proßata 966 ſchtuk, ſchtuka	12	—	23	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 56 np. hač 9 hr. 85 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. 12 np. hač 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 44 np. hač 8 hr. 75 np.; jećmjeń wot 7 hr. 93 np. hač 8 hr. 14 np.; wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 90 np.

Dražbźanske mjaßowe płaćizny: Howjada 1. družiny 64—70 mk., 2. družiny 58—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 8. novembra: Rjane.

Drjewowa awkzija: 14. a 15. novembra dopołdnja w 10 hodź. w Huſźy.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 14. novembra dopołdnja wot ½10 hodźin ma ßo w drjewiſchću pſchi ſchibjenčnej horje pola Khróſta

250 rm. khójnowych pjeńkow a
30 rm. khójnowych tſchěſkow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Minakale, 7. novembra 1889.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

W Sdźerje pola Kluſcha je **khěža** cźišło 13 ſ rjanej ſahrodu, ſa krawza abo ſchewza ßo derje hodźaza, na pſchedań. Dalſche je w Kluſchu cźišło 57 ſhonicź.

Rjany mužazy kožuch je na pſchedań w Ssemichowje cźišło 19.

Młyn w Hrubjelcźizach ſaßo dźe a ßo žito k mlěcźu pſchijima. Też ßu tam muka, gris a wotruby dóſtacź.

E. Preibiſch.

Młoda krowa, pod kotrejž cźelo ſteji, ßo kupicź pyta na kamjeńtnej haßy cźišło 16.

Dźělba barchenta k koſchlam

pſches ⅝ ſchěroki, dobru, dźeržazu tworu, w brunej, ſchěrej, cźěmnej a jaßnej barbje jako jara płaćizny hódno

ſtary łóhcź po 20 np.

porucza

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

W kupnizy. **Louis Gadt** W kupnizy
krawſki miſchtr
pſchi hłownym torhoſchcźu.

Wulki ſkład **hotowych ſymſkich ſwjerſchnikow, pikeſchow, wobleczenjow, kholowow, županow,** jenož ſ dobrych cźiſto-wołmjanych tkaninow dźěłanych a derje ßedźazych, po tunich płaćizńach.

Wołmjane dźěćźaze ſchtrympy	por	po	15 np.
wołmjane ſoki	"	"	30 "
wołmjane žonjaze ſchtrympy	"	"	50 "
wołmjane žonjaze ßuknje	ſchtuka	"	225 "
wołmjane žonjaze łazy	"	"	150 "
wołmjane rukajźate łazy	"	"	225 "
wołmjane rubiſchcźa na hłowu	"	"	65 "
wołmjane dźěćźaze ſchawle	"	"	20 "
mužaze ſpódne kholowy	por	"	125 "

korſety w wulkim wubjerku porucza

Ernst Scheer
9 na bohatej haßy 9.

Rjana płahowanſka ranza, kotraž ſmeje ſa 3 njedźele proßata, je płaćizny hódno na pſchedań w Rakezach cźišło 8.

Srěbzy na pſchedań.

Wutoru 12. novembra budźe w hoſćenzu w Wujerju pſchiwos něhdźe 40 rjanych, ßylnych srěbzow na pſchedań.

Bratraj Hirchaj.

Durſthoffſke
ßuche droždźe
porucza
Auguſt Bieſold
pjekařſki miſchtr na bohatej haßy.

Wſchě družiny **cźrjewow k dźěłanju kołbaßy** porúcźa cźrjewowa **pſchedawarnja A. Eisslera** na žitnych wikach cźišło 16.

Turkowſke ßłowki
najlěpſcheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likérow po ſtarych tunich płaćizńach.

Zokrowy ſyrup
cźiſteje ßłódkoſcźe punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Palenz
jednory a dwójny,
teho runja też wſchě jednore a dwójne **likéry** po tunich płaćizńach porucza
deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ßo ſerbſki rěcźi.

Zigary.
Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np. družinow należnje
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Cźiſty palenz
jenotliwje a w piceźelach, kaž też wſchě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likéry
porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Dobrowólne pschesadżowanje.

Po žadanju herbow njebo Hany swudowjeneje **Lehmannoweje** rodż. Běrkez w **Nowej Wjeszy** ma so k jejnemu sawostajenstwu słuschaza **sahrodniska žiwnosć** cžišćo 2 wopalneho katastra a fol. 1 leżomnostnych knihow sa Nowu Wjesku, Bartskeho podźěla, 5 hektarow 4,9 arow abo 9 akrow 37 □prutow wopschijaza, a s 133,54 dawskimi jenoscžemi pocžežena, kotruż leżomnosć so dźiwajcy na wumjeńk a hospodu sa Hanu Kißalinu rodż. Wackerez, na njej wotpocžowazu, wjeßnogrychtiscy s 9400 mk. taksérowali a kotrejež twarjenja so s 3540 mk. pola krajneje wopalneje pokładnizy sawěscžene,

19. novembra 1889 dopoldnja w 10 hodźinach

na městnje samym w Nowej Wjeszy na dobrowólne waschnje na pschesadżowanje pschedawacž.

S leżomnoscžemi budźa so też lětusche domkhowane žně, něhdże 25 kop rožki, 2 kopje jeczmjenja, 5 kop wowsa, s najmjeńscha 100 zentnarjow běrnow, kaž też synowy a stómowy skład pschedawacž, bjes tym so budźa so skót, inventar a někotre druhe mobilije někotre dny po pschesadżowanskej termiji psches wjeßne grychty w Nowej Wjeszy sjawnje na pschesadżowanje pschedawacž.

S pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnej sudniskej tafli a w Biehlez korczmje w Subrnicžzy wuwißaze a pschesadżowanske wuměnjenja wopschijaze, so na kupjenje smysleni prosch, so mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Lehmannez sahrodniskej žiwnoscži kat.=cžišćo 2 w Nowej Wjeszy seńcž, so k sadżenju samolwicž, swoju płacženjakhmanosć dopokasawschi swoje sadżenje wosjewicž a dalsche wotczakacž.

Kralowske hamtske sudnistwo w Budyschinje, 21. oktobra 1889. **Philippi.**

Hollandske jerje

wulke a tucžne
1 kopu po 2 mk. 40 np.,
15 schtuk po 60 np.,
1 schtuka po 4 a 5 np.
porucža
J. G. Klingst Nachf.

Khosej

paleny hischcže po 140, 150 hacž po 200 np.,
njepaleny hischcže po 120, 130 hacž po 160 np.,
jenož w derje a cžiscženskodźazych družinach jako **jara tunjo** porucža
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Najlěpschi
ßwinjazy tuk
punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.
ßuscheny polcž
punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.
porucža
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Zokor.

Najlěpschi dróbny zokor punt po 30 np.,
kompowy zokor punt po 33 np.
kóstkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Jerje

polne derje ßkodźaze
po 3 a 4 np.
porucža jako woßebje tunje
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Pschedawarnja
mydła a ßwězow
na mjaßowym torhoschczu 15
porucža **jadriwe mydło, masne mydło** a **mydło k rjedżenju,** kaž też **ßwězy** we wschěch družinach.

Rjepikaty tobak

najlěpscha družina, woprawdże cžista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Czerstwy jědźny wolij

porucža
Hermann Lemke.

Khosej

paleny a njepaleny,
kaž też wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscžach a po najtunischich płacžisnach porucža
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Wschě
kolonialne twory,
khosej, zokor, rajs
atd. ßu najtuńscho dostacž pola
Schischki a Rjerzki
w Budyschinje.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cžinimoj a je porucžamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khosej

wot najtunischich hacž do najdróžschich družinow w wulkim wußjerku porucža
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Sporuschk

(mutterkorn)
kupujetaj po kóždej dźělbje po najwyschschej płacžisnje
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Swój wulki skład
pjelzowych tworow, wschěch družinow kóžkow, mužazych a žonjazych kožuchow,
kaž też wulki wubjerk
symskich mězow
sa mužow a hólzow po tunich płacžisnach porucžam. Porjedźenje a skasanje po měrje so derje wobstara.
Louis Michael w Bukezach.

Adolf Rämsch
pschi butrowych wikach

porucža swojim cžesczenym wotebjerarjam:
syrup ßkódki kaž měd punt po 16 np.,
kandis-syrup jara ßkódki punt po 12 np.,
ßwinjazy tuk, derje ßkodźazy, punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.,
zokor drobny punt po 34, 35 a 36 np.,
kompowy zokor punt po 37 a 38 np.,
zyky zokor punt po 40 a 44 np.,
zyky zokor w klobukach punt po 35 np.,
rjepikaty tobak amerikanski krany punt po 35 np.,
mydło w ryhelach něhdże 1 punt po 25, 30, 36 a 40 np.,
masne mydło běke a žołte punt po 22 a 24 np.

Pschecžehnjenje.

Cžesczenym Serbam k wjedźenju dawam, so ßu wot nětka moje khlamy na **rózku jerjoweje** a **kschidarskeje haßy** (siebergasse). Swoje rukajze, tosche, bandaże a gumijowe twory porucžejo, najpodwolnischo proschu, mje też w mojich nowych khlamach pilnje wopytacž.
J. E. Stephan, rukajzarski mischtr a bandagist.

Jablukowe wino

jahodkowe wino, schampanske ßadowe wino, pěnjaze limonady, sodowu a selterssku wodu, teho runja
jablukowe kißało
najlěpsche k ßolotwi, k sakładżenju atd. porucža
hornjołužiska ßadowa tłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
w Budyschinje
na sadnej bohatej haßy 3.

Kosaze koże nasymske, sajecže, kaž też wschě druhe koże pschezo po najwyschschich płacžisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Kosaze kózki.

Kosaze, sajecže a karniklaze kózki po najwyschschich płacžisnach kupuje
Gustav Nanke
na garbarskej haßy.
S dobom porucžam swój wulki skład bjesmolatych **pjelzowych kožow.**

Sajecže, kosaze, karniklaze, kocže, tkhórjaze a kunjaze (mordarske) koże kupuje a najwyschsche płacžisny sa nje dawa
L. Fleischer, kózkar
na swonkownej lawskej haßy 18
w Budyschinje.

E. L. Meier, pjezytwarz na swonkownej lawskej haßy 29.

Pscheproschenje.

Lětuscha **hłowna shromadźišna provinzialneho towarstwa sa snutskowne mišionstwo** njeshmeje šo štrjedu, ale

wutoru 12. novembra popołdnju w 3 hodźinach

w auli Budyskeho gymnasija, k temu pschecźelnje pschewostajenej.

W njej budże po rosprawje wo towarstwowych należnoscźach a po wobsamknjenju wo wudajomnych pjenjesach duchowny krajneho towarstwa, knjes Seidel, „wo staroscźi snutskowneho mišionstwa sa khorowate dźěcźi" pschednoschecź.

K wobdźělenju pschi hłownej shromadźišnje s tutym należnje pscheproschuje

hamtski hejtman **s Zezschwitz,**
pschedšyda.

W Budyschinje, 1. novembra 1889.

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kołbasy** zmeje so **wutoru 12. novembra** w Budyskej třeleńi. Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk wječor ½8 hodźin. **Předsydstwo.**

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Lahowje

smeje **njedźelu 17. novembra** popołdnju w 4 hodźinach pošedźenje.
Pschedšydstwo.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Malym Wjelkowje

smeje **njedźelu 17. novembra** popołdnju w 3 hodźinach w Kobaniz hoscźenzu pošedźenje. Po wuradźenju towarstwowych należnoscźow budże knjes měschćanski wucźer Adolf Zemjer „wo pczołarstwje w Sserbach" pschednoschecź. **Pschedšydstwo.**

Hamburgsko-amerikanske paketojesdne akzijowe towarstwo.

Expresna a póstka parokłódźna jesba s Hamburga do New-Yorka

w Southamptonje pschijesdźaza.

Jesba po morju traje njehdže 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jesba

s Havra do New-Yorka, | s Hamb. d. Wjecz. Indiskeje,
se Stettina do New-Yorka, | s Hamburga do Havanny,
s Hamburga d. Baltimore, | s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

Wosjewjenje.

Cžesćenym Sserbam w **Klukschu** a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so štym 1. novembra t. l.

Schusterez hoscźenz s rěsnistwom

w Klukschu jako najeńk pschedewsak. S próstwu, so by šo moje pschedewsacże dobroćiwje podpjerało, lubju, so budu šo stajnje prózowacź, so bych cžesćenych hoscźi s dobrej jědźu a picźom a teho runja kupowarjow mjašowych tworow spokojił.

S najwjetschim poczesćowanjom
Gustav Pjetasch.

Sešmahnjene
mužaze šuknje, kholowy, lazy, swjerschniki atd.
šo psches wobarbjenje kaž nowe shotuja w parnej barbjerni
W. Kellinga pschi žitnych wikach.

Pschemenjenje wobydlenja.

S tutym k wjedźenju dawam, so wot nětka

na taschbarku cžišło 9 po 1 skhodže

bydlu.

Rěcžne hodźiny: pschipołdnju wot ½1 hacž ½2 hodźin, njedźelu a šwjaty dźeń rano wot 8—9 hodźin.

Dr. med. Hesse.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske žórko sa sašospchedawarjow, porucza tyšaz po 20 mk. a drózscho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej hašy, filiala na **bohatej hašy 28.**

Spiritus, cžisty palenz, jednore a dwójne likěry

po najtunischich płacźisnach porucza
Th. Grumbt.

Zigary

w najwjetschim wubjerku najlěpsche družiny a po najtunischich płacźisnach porucza

Th. Grumbt w kupnizy a na swonkownej lawskej hašy.

Petrolej, khežorski wolij, ripikowy wolij

cžisćeny,

stearinowe šwězy

w najlěpschej kajkoscźi w wulkim a w malym tunjo porucza
Th. Grumbt.

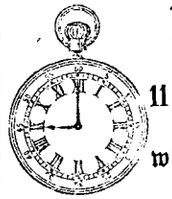

A. Mager

cžašnikar
11 na šerbskej hašy 11.
Wulki skład wschěch družinow
cžašnikow
s dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja šo, kaž je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

Drožđże!

K kermuschi porucźam šwojim cžesćenym wotebjerarjam cžerstwe šuche drožđże a proschu, šebi je pola mje hacž do wutory 12. novembra (hermank) skasacź. S dobom wschu tworu, k pjecźenju trěbnu, snateje dobroscże po mózno tunich płacźisnach porucźam.

Mój skład tkaninow je wot njedźele saso wudospołnjeny, a hacž do hód kóždy tydźeń pschezo nowe wězy pschikhadźeja.

Wo dobroćiwy wopyt prosscho
s poczesćowanjom
Otto Säuberlich w Lasu.

Ratarske towarstwo w Bukezach.

Póndźelu 11. novembra wjecźor w 6 hodźinach budże shromadźišna. — Dnjowy porjad: Pschednoschk knjesa dr. Bretschneidera s Pomorz wo korjenjach kulturnych rostlinow, dokhody atd. **Pschedšyda.**

Kermuscha w Sderi.

Njedźelu a póndźelu **reje.**
K temu pschecźelnje pscheproschuje
Schmarander.

Wosjewjenje.

Dźiwocźanske šerbske ev.-luth. mišionske towarstwo smeje, da-li Bóh, jutsje 21. njedźelu po šwjatej Trojizy w Zokowje w Löhnertez domje popołdnju w 2 hodźinomaj mišionsku shromadźišnu. Wo nadobny wopyt prošy
pschedšydstwo.

Bukečanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 17. novembra popołdnju z dypkom 4 hodź. posedźenje. Přednošk k. wučerja Suški z Wujezda wo „njebo khežorje Bjedrichu III". Wšitke sobustawy so hač najwutrobnišo přeprošuja; tež hosćo su nam witani. **předsydstwo.**

Ródna **džełacźerska šwójba** dostanje darmotne wobydlenje a běrnischcźo na **Wutołczanskim** knježim dworje.

Džełacźerska šwójba šo pschi darmotnym wobydlenju a běrnischcźu k nowemu lětu pyta na **Lahowski** knježi dwór.

1 skałarski mischtr a 20 skałarjo, 1 prědni džełacźeŕ a 50 ryjerjow dostanu trajne symske džěło a njech šo na dwórnischcźu w Nješwacźidle samolwja.

Wschu cźeledź, mužiku a žónsku, do města a na wšu pyta pschi wyšokej msdže **A. Lindnerowa** w Draždźanach w starym měscźe, Freibergstraße 58.

Pohonecź.

Njewoženjeny ródny pohoncź šłužbu dostanje w Margarecźinej hěcźe pola Khwacźiz.

Pilny, spěšny 16 hacź 18lětny cźłowjek dostanje hnydom město jako džěłacźeŕ w khlamach. Dalsche je shonicź pola pschistajazeje žony
Kleinstückoweje
na swonkownej lawskej hašy 12.

Hólcźez, kiž chze schewstwo nawuknucź, móže hnydom abo posdźischo do wucźby stupicź pola
C. A. Brody,
schewskeho mischtra na Židowje.

†

Pschecźelam a snatym srudźazu powjesćź k wjedźenju dawamoj, so je šo Bohu lubemu Knjesej spodobało, naju lubeho šynka **Hermanna Augusta** wutoru 5. novembra po krótkej ale jara cźežkej khoroscźi k šebi do šwojeho njebjeskeho raja sawołacź.

W Lómsku, 6. novembra 1889.

Hłubokosrudźenaj starschej
Handrij Schieber a mandželska.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. **Sobotu 16. novembra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Trónska rěcz, ſ kotrejž je Jeho Majestoſcz kral Albert ſrjedu ſakſki ſejm wotewrił, po zyłym kraju najlěpſchi ſacźiſchcź czini. Naſcha luba Sakſka je jedyn ſ tych žadnych europiſkich krajow, w kotrychž ſu krajne dokhody pſchezo wjetſche, hacź wudawki. Bjes tym ſo dyrbja w druhich krajach dla roſcźażnych wudawkow dawki ſ kóždym létom powyſchecź, je ſakſke knjeźerſtwo tak ſbožowne, ſo móže na to myſlicź, dawkowe cźežkoty ponižecź. Induſtrija hiſchcźe ženje w tak wyſokim kcźěwje była njeje, kaž w tu khwilu, a ſ tym ſ dobom je ſo powſchitkownje mſda dźěkacźerjow polěpſchiła. Sbytk, kiž ſakſkej ſtatnej pokkadnizy po wſchěch wudawkach woſtanje, 9¼ milijona wucźini. Wón ſo ſeſtaja ſ njewotcźakanych dokhodow ſe żeleźnizow ſ 2 milijonomaj, ſ direktnych dawkow ſ 2½ milijona a ſe ſakſkeho podźěła pſchi khěžorſtwowych zkownych a bjeŕnſkich dokhodach ſ 3 milijonach. Woſebje ſwjeſelaze ſu wjetſche dokhody ſ direktnych dawkow, kotrež ſa to ſwědcza, ſo ſamóženje wobydleŕſtwa ſpochi pſchibjera. Knjeźerſtwo namjetuje, ſo by ſo dźěl ſbytnych pjenjes ſchulſkim gmejnam k poniženju ſchulſkeho pjenjeſa a k powyſchenju niſkeje wucźeŕſkeje mſdy wudźělił. Schulſkim gmejnam dyrbi ſo ſa kóžde ſtatne wucźeŕſke měſto pſchi proſtej ludowej ſchuli, a tam, hdźež tajkeje njeje, pſchi ſrěnjej ludowej ſchuli, jejne měſto ſaſtupowazej, létnje 300 hriwnow ſtatneje pomozy, a ſa kóžde pomozne wucźeŕſke měſto 150 hriwnow ſtatneje pomozy pſchiſwolicź. Tajka podpjera pak ſo na wuměnjenje ſwjaſa, ſo ſpuſchcźenje ſchulſkeho pjenjeſa w pſcheréſku wěſtu ſummu njepſcheſahaha, a ſo ſo najniżſcha (minimalna) wucźeŕſka mſda trochu powyſchi. Pjenjeżna pomoz, kotraž ſo na tajke waſchnje ſchulſkim gmejnam doſtanje, 1,700,000 hriwnow wucźini. Dale dyrbi ſo mſda ſaſtojnikow trochu polěpſchicź a ſo wucźerjam, duchownym a ſaſtojnikam penſionſke pſchinoſchki ſpuſchcźicź. Potom budźe ſejm praſchenju bliże ſtupicź dyrbjecź, hacź ma ſo, kaž je ſo to wot poſłednjeho ſejma namjetowało, powołanſkim ſaſtojnikam ſrěnich a mjeńſchich měſtow a wjeſnych gmejnow penſija wot kraja pſchiſwolicź. Bjes ſakonjemi, kotrež ſo ſejmej pſchedpokoża, jedyn hromadukkadźenje ležomnoſcźow naſtupa, druhi někotre pſcheměnjenja khudźinſkeho porjada namjetuje. Tole pſcheměnjenje dyrbi woſebje wopikſtwu dundakow wobaracź a korcźmarjam někotre poſtajenja napokoži. Korcźmarjam, kotſiž woſobam, ſjawne podpjeranje wužiwazym, a ludźom, kotrychž ſwonkowne na to pokaſuje, ſo próſdni a po proſchenju khodźa abo ſo ſ někajkim druhim njeprawym rjemjeſłom żiwja, w ſwojej korcźmje pſchebywacź, picź a hracź dawaju, ſo ſ pjenjeżnym khoſtanjom hacź do pokdra ſta hriwnow abo ſ arreſtom khoſtaja. To ſame khoſtanje ſo tym korcźmarjam napokoži, kotſiž měſtne polizajſke poſtajenja, rejwanſke ſwjeſelenja naſtupaze, pſcheſtupja. Tež móže ſo po woſpjetowanym pſcheſtupjenju dowolnoſcź k rejwanſkemu wjeſelu wróczo wſacź. Skónczńje trónska rěcz ſejmej k wjedźenju dawa, ſo jemu někotre pſchedkohi wo twarjenju nowych żeleźnizow poda.

— Prjedy hacź je khěžor Wylem ſe ſwojej mandźelſkej Konſtantinopel wopuſchcźił, je jeju ſultan jara bohacźe wobdarił. Do 24 wulkich kaſchcźow ſkhowane ſo dary na němſku łódź „Danzig“ dowjeſechu. Pódla drohotneho cźeſneho mjecźa a kraſneje agraffy ſa khěžorku dary ſ wjetſcha ſ drohotnych ſchawlow, židźanych tkaninow a tepichow wobſteja, kotrež ſu ſo woſebje ſa khěžora a khěžorku ſhotowałe. Agraffa ſama 540,000 frankow płacźi. Je to recźaſojta brillantowa agraffa, kotraž je k temu poſtajena, płachcź na wutrobnju ſdźerżecź. Sa njej wiſſaju małe rjecźaſki ſ pacźerjow a brillantow. Dźěło je njewopiſſomnje kraſne. Tež hrabja Herbert Bismark je wot ſultana drohotne dary doſtał. Schtwórtk ſtaj ſo khěžor a khěžorka na dompucźu ſ Konſtantinopla ſ awſtriſkim khěžorom w Innsbruku ſetkałoj.

— Němſki khěžorſtwowy komiſar w narańſchej Afriży, hejtman Wiſſmann, je ſobotu pſchibrjóżne měſto Saadani po krótkim wojowanju dobył. W Saadani, ſ kotrehož ſu hižo tſi krócź Němzy ſběžkarjow wuhnali, běchu ſo ſ nowa arabſzy pſchedawarjo ſchklovow ſaſydlili. Pſchi wojowanju na němſkej ſtronje dwaj wojakaj panuſchtaj a ſchtyrjo ſo ſranichu. — W poſłednim cźaſu ſu Němzy w narańſchej Afriży ſ nowa někotre krajiny a mórſki pſchiſtaw Port-Dürnford pod ſwoje knjejſtwo ſtajili. Jendźelcźenjo drje pſcheczíwo temu proteſtowachu, tola njemějachu ſ tym żaneho wuſpěcha. Na wupinanje němſkich kolonijow jendźelſke knjeźerſtwo ſe ſawiſcźu hlada a Němzam wſchudźe pucź ſalehnucź pyta. Snata wěz je, ſo ſu Jendźelcźenjo ſběžk Arabſkich pſcheczíwo Němzam w narańſchej Afriży naſchkarali, a runje tak je njedwělne, ſo Jendźelcźenjo ſe Somaliſkimi, kotſiž ſu póſłanza němſkeho afriſkeho kolonialneho towarſtwa, dr. Peterſa, a jeho pſchewod ſkónzowali, pod jenym krywom tcźa.

Awſtrija. W cźeſkim krajnym ſejmje ſu ſo wjazy dnjow dołho wótre debaty dla młodoczěſkeho namjeta, krónowanje awſtriſkeho khěžora jako cźeſkeho krala żadazeho, wjedke. Namjet, pſches kotryž dyrbjeſche Cźeſka ſtare ſtatne prawo a ſamoſtatnoſcź doſtacź, kajkuž ſu Madźarojo w lěcźe 1866 dozpili, je ſo ſe 113 pſcheczíwo 37 khoſam ſacźiſnuł. Bjes tym ſo ſtaroczěſzy ſapóſłanzy ſ luda pſcheczíwo namjetej khoſowachu, dokelž mějachu jón w tu khwilu ſa njepſchihódny, ſo ſaſtupjerjo cźeſkeho ſemjanſtwa ſjawnje ſtareho cźeſkeho ſtatneho prawa wotrjeknuchu a ſo na podkožk nětcźiſcheje wuſtawy, pſched 20 létami pod knjejſtwom němſko-liberalneje ſtrony ſawjedźeneje, ſtajichu. Po wothkoſowanju poſłucharjo horka na galerijach, bjes kotrymiž bě wjele cźeſkich ſtudentow, na ſtaroczěſku ſtronu „hańba“ a „hanibujcźe ſo“ wokachu. Delka w ſejmowni pak młodoczěſzy a ſtaroczěſzy ſapóſłanzy na ſo hawtowachu a herjekachu. So by ſo ropotej kónz cźiniło, daſche preſident galerije wuprózniczź. Druhemu namjetej, wot Młodoczechow ſejmej pſchedpoloženemu, ſo runje tak ſeńdźe, kaž prěnjemu. Młodoczeſcha namjetuja, ſo by ſo wólbny porjad ſa krajnoſejmſke wólby pſcheměnił a ſo § 54 ſakonja ſ lěta 1877 ſběhnuł, po kotrymž ſmě ſo krajny porjad w ſejmje jenoż w pſchitomnoſcźi ¾ wſchitkich ſapóſłanzow ſ ⅔ wjetſchiny pſcheměnicź. Pſchi nětcźiſchich wobſtejnoſcźach je Ežecham pſcheměnjenje wólbneho ſakonja, pſches kotryž maju Němzy wſchudźe dobytk, njemóżne, dokelž němſzy ſapóſłanzy tſecźinu wſchitkich ſapóſłanzow na cźeſkim ſejmje wucźinja a ſo pſchi wuradźo-

wanjach njewobdźělichu. A hdy bychu też Němzy w ßejmje ßydali, dha tola ženje nowemu wólbnemu ſakonjej, pſches kotryž bychu ſchkodowali, pſchihłoßowali njebychu. Też je wěſte, ſo awſtriſke knježeŕſtwo, kotrež wupſcheſcźeranje cźěſcźiny ſe wſchěmi ßrědkami ſamjeſowacź pyta, nowy wólbny porjad wobkrucźiło njeby, hdy by ßo ſa njón w cźěſkim ßejmje wjetſchina namakała.

— W Steinbruchu w Wuheŕſkej, ſ wotkelž ßo wuheŕſke ßwinje do Němzow woža, je ſkótny mór wudyrił. Wyſchnoſcź je hnydom 1500 khorych ßwini ſaraſycź daka a hacź na dalſche wuwoženje ßwini do wukraja ſakaſaka. Jenoż ſarěſane ßwinje, ſa kotrež ßo na němſkich mjeſach złko po 10 hriwnach bjerje, budźa ßo hiſchcźe do Němzow ßłacź ßměcź. Płacźiſna ßwinjazeho mjaßa je ßo pſches to ſaßo powyſchika a bórſy drje ßo też druhe mjaßo podroži.

Franzowſka. Dźeń wotewrjenja deputěrtſkeje komory běchu ßebi pſchiwißowarjo generala Boulangera wotmyßlili, pſchecźiwo knježeŕſtwu pſched ßejmownju demonſtrěrowacź. Duž bě knježeŕſtwo wſchě haßy wokoło ßejmownje ſ wojakami wobßadźicź a ludźi, kotriž ßo tam ſhromadźowacź ſpytachu, roſſehnacź dako. Na 160 woßobow je ßo ſajako, bjes nimi też ſchtyrjo boulangiſtiſzy ſapóßłanzy. Njeda ßo pſchepóſnacź, ſo je ſ najmjeńſcha w Pariſu Boulangerowa ſtrona hiſchcźe pſchezo jara ßylna a ſo ma knježeŕſtwo doſcź pſchicźiny, ßo Boulangera bojecź.

Jendźelſka. W Londonje ßo pjekaŕſzy pomozniży na wulki ſtrajk hotuja. Tele dny ßu pjekaŕſzy w Londonje pod hołym njebjom wulku ſhromadźiſnu wotdźerżeli. Sozialiſtiſki wjednik a ſrjadowaŕ ſtrajkow, Burns, mějeſche pſchi tym rěcź, w kotrejž pjekaŕſkich miſchtrow na najwótriſcho pſchimaſche. Po jeho namjecźe wobſamknuchu, je-li ſo ßo w bliźſchim cźaßu krótſchi dźěłanſki cźaß njepſchiſwoli a ßo wurjadne hodźiny wo połojzu lěpje njeſaßłacźa, dźěłacź pſchеſtanu. Pola tych pjekaŕſkich miſchtrow, kotriž ßo tutemu žadanju ſapowjedźa, dźěławy lud khlěb kupowacź njeßmě.

Rußowſka. Hacź runje je ßo zar pſchi ßwojim poßlednim wopytcźe w Barlinje pjecźa połnje wot wjerha Bismarka wo měrniwoſcźi němſkeje politiki pſcheßwědcźicź dał, dha tola njedźiwajcy teho pſchihoty ruſkeho wójſka k wójnje njepſchеſtawajcy dale du. Wójſko, pſchi awſtriſkich a němſkich mjeſach leżaze, je ſaßo poßylnjenje doſtało. Dale je ßo wojeŕſke ſarjadniſtwo roſßudźiło, ſ franzowſkej Lebelowej tſělbu ruſke wójſko wobrónicź. Wójnſki miniſter Wanowſki je dołhi cźaß repetěrowanſku tſělbu ſa njepſchihódnu měť, tak dołho hacź khmany pólver bjes kura wunamakany njebě. Nowe franzowſke Lebelowe tſělby maja nětko tajke patrony, a hdyž lětßa w lěcźe ruſki wójnſki miniſter w Pariſu pſchebywaſche, ßu pſched nim Lebelowu tſělbu pruhowali. Tele wobſchěrne pruhi ßu jeho połnje ſpokojiłe. Wobrónjenje ruſkeho wójſka ſ nowej brónju móže wſchak ßo też jako ſnamjo ſa to wobhładowacź, ſo ßo Ruſka w bliźſchim cźaßu ſ wójnſkimi wotpohładami naßadźowacź nochze. Prjedy hacź ßo wójſku nowa tſělba wudźěli, ſ najmjeńſcha lěto ſańdźe, a potom je hiſchcźe wjele cźaßa trjeba, prjedy hacź ßo wójſko na nju wuwucźi.

— Ruſki zarjewicź (krónprynz), kiž je pſchi kwaßu grichiſkeho krónprynza ſ pruſkej prynzeßynu Sofiju pſchitomny był, ßo ſ Athena hnydom do Peterburga njewrócźi, ale budźe najprjedy na Cźornu Horu pucźowacź, ſo by najmłódſchemu ßynej cźornohórſkeho wjerha kmótſił. W bliźſchim cźaßu budźe ßo pjecźa zarjewicź ſ najmłódſchej cźornohórſkej pryzeßnu ßlubi.

— Spodźiwnu powjeſcź ßu ßebi ſ Peterburga danſke nowiny „Politiken" telegrafowacź dałe. Po tejle powjeſcźi ßu ßo pſchi ruſko-chineſkich mjeſach wſchitzy chineſzy wojazy ſ němſkimi repetěrowanſkimi tſělbami wobrónili a ßo wot němſkich podoffiźerow roswucźuja, kak maja je trjebacź.

Sſerbija. Sſerbſke a bołharſke knježeŕſtwo ßo hižo ſaßo wadźitej. Pſched nětkotrymi dnjemi ßu jeneho ßerbſkeho poddana, kiž běſche ßo na wopyt k ßwojimaj ſtarſchimaj do Bołharſkeje podał, bliſko mjeſow na ßmjercź ſranili. Žadanju ßerbſkeho ſaſtojnika, ſo by ßo ſranjeny do ßwojeje domowiny donjeßł, je ßo bołharſka wyſchnoſcź ſarjekła. Sſerbſke knježeŕſtwo je na to w Sofiji žadało, ſo by ßo winik khoſtał, a ſo by bołharſke knježeŕſtwo ßwojim namjeſnym ſaſtojnikam naležne powucźenje dało, ſo bychu ßo tajke wobžaromne podawki njewoſpjetowałe. Bołharſke knježeŕſtwo pak ani prěnje, ani druhe cźiniło njeje. Wone wudawa, ſo je tamny ßerbſki poddan ſakaſane twory pſches mjeſy ßmykał. Namjeſni ſtražniży ßu to pytli a ßu tworu a ßmykarja popadnucź chźyli, tola tón je tworu wotcźißnuł a je naſpjet k ßerbſkim mjeſam cźěrił. Jedyn ſtražnik je ſa cźeknjenzom tſělił a jeho ſranił, na cźož ßu jeho do Sofije wotwjedli a wěz ßudniſtwu pſchepodali.

— Sa khudu Sſerbiju poczina bywſchi kral Milan dźeń a dróżſchi bycź. Tele dny je ßo wón ſaßo raz do Beograda wrócźił, ſo by ßebi ſ nowa pjenjeſy wot knježeŕſtwa wunuſował. Wón ßebi žada, ſo by kraj ſa njeho dwaj milijonaj frankow dołha ſapłacźił, kotrež je na wſchelakich měſtnach napraſkał, a dale jemu lětnje 300,000 frankow a Nataliji 120,000 frankow apanaže pſchiſwolił. Jeho ſtaroſcźiwoſcź wo Nataliju ßo ſ teho wujaßni, ſo je ßo hacź dotal jejna potrjeba wot jeho zivilneje liſty wotcźahnuła. Natalija je ßo bjes tym ſ Beograda do Niſcha podała, hdźež tak dołho woſtanje, doniž Milan Sſerbiju njewopuſchcźi.

— Prynz Karadźordźewicź, pſchichodny ßyn cźornohórſkeho wjerha, je ßo na ßerbſku ſchkupſchtinu ſ próſtwu wobrocźił, ſo by ßo jemu a jeho ßwójbje dowoliło, w Sſerbiji bydlicź. S dobom je wón ßlubił, k ſakoženju lěkaŕſkeje fakulty w Beogradźe 500,000 frankow a ſa fond invalidow 150,000 frankow daricź, jeli ſo ßo jeho próſtwa dopjelni. Karadźordźewicźez ßwójba prjedy Obrenowicźez ßwójby, kotrejž Milan pſchißłuſcha, w Sſerbiji knježeſche a je ßo w lěcźe 1849 ſ kraja wuhnała.

Abeßynſka. Schoaſki kral Menelik je pjecźa Tigriſku provinzu wobßadźił a ßo ſ tym knjejſtwa nad zyłej Abeßynſkej mozował. Mangaſcha (wuj ſemrjeteho krala Jana, kotremuž bě tón abeßynſki trón wuſtajił) a Ras Alula ſtaj do hor cźekłoj. Arabſkich derwiſchow, kotriž běchu, tak dołho hacź Menelikowe wójſko w Tigriſkej ſtejeſche, měſto Gondar nadpanuli a jeho ßłabu wobßadu ſabili, je Menelik poraſył a ſ kraja wuhnał.

Radźicźel paduchow.

Tajny radźicźel Radow móżeſche ßo jeno ſa dwoje na ßwěcźe ſahoricź, — ſa ßwoju pjenjeżnu ſběrku a ßwoju dźowku Marſchu. W ßwojej ſběrzy mějeſche wón najdrohotniſche a jara rědke pjenjeſy, ſtare grichiſke wſchitkich poczaßow, doſpołny rynk romſkich khěžorow a arabſkich kalifow, wſchelake ſajimawe pjenjeſy, w ßrjedźnym wěku bite; a wſchitko w rjanych, derje ſakhowanych khamorach pěknje ſrjadowane a krucźe ſawrjene leżeſche.

Jeho dźowka, ſ hłubokim duchom, rjanoſcźu a luboſcźiwoſcźu ßo wuſnamjenjaza młoda holza, runje telko a hiſchcźe wjazy luboważow nadeńdźe, hacź ßławna pjenjeżna ſběrka jeje nana, kotryž ßo ani wot dźowki ani wot ßwojich numismatiſkich pokładow dźěličź nochzyſche. Tole drje też běſche ſ pſchicźinu, ſo ßo knježna Marſcha hiſchcźe wudała njebě.

Wona ßama běſche ſ tym zyle ſpokojom, dokelž ji tajny radźicźel, pſches měru dobrocźiwy cźłowjek, hewak we wſchěch wězach połnu wolu dawaſche a ßebi ju zyle ſahelcźi. Po ßmjercźi jeje macźerje, kotraž běſche hižo pſched nětkotrymi lětami ſemrěła, Marſcha w hoſpodaŕſtwje roſkaſowaſche a w domje ſ njewobmjeſowanej mozu wſchitke ſnutſkowne naležnoſcźe naprawjeſche.

Duž ßo ſahe na wěſtu ßamoſtatnoſcź ſwucźi; a pſchede wſchěm tale luboſcź k ßwobodźe ju pohnu, ſo njemějo na to woßebitych pſchicźinow wſchelakich pſchijomnych nawoženjow wotpokaſa, ſ cźimž pak ßebi tutych a jich ßwójby njepſchecźelow ſcźini.

Dokelž wona pódła teho ſe ſtarſchimi a młódſchimi muźſkimi, kotriž hoſpodliwy dom jeje nana cźaſto wopytowachu, trochu ßwobodnje wobkhadźeſche, pſchi tym pak ženje mjeſy pſchiſtojnoſcźe njeſraniwſchi, a dokelž najradſcho ſ duchapołnymi wucźenymi a wumělkami wobkhadźeſche, kotriž ßebi wěſte ſwonkowne waſchnja woßobneho towaŕſtwa rady ſ mozu napokožicź njedadźa, ßo wo Marſchi, na cźimž wona zyle bjes winy njebě, powjedacź poczа, ſo je, kaž ßo praji, „emanzipirowana" žónſka, runjež ji jeje ſadźerżenje naſtupajcy ani to najmjeńſche porokowacź njemóżachu.

Wona pak ßo wo tajke blady kleſkatych žónkow njeſtaraſche, ale je ſazpiwaſche; a dokelž też dale, kaž dotal, cźinjeſche, ſchtož ßo ji ſpodobaſche, a ßo na druhich ludźi wohlada, ſ tym ßwojich pſchecźiwnikow hiſchcźe bóle roſpyri a k ſtarym njepſchecźelam hiſchcźe nowych nabu. Wona wſchak mějeſche też pſchecźelniży, kotrež woprawdźe derje ſ njej měnjachu, kotrež ji teho dla ſ dobrym rěcźachu a ju pſchi ſkładnoſcźi napominachu; cźujo pak ßo njewinowata a ßwoje pſchecźelniży duchownje pſcheßahujo wona wſchitke tele napominanja wotpokaſowaſche, ſo ßo jeje towaŕſchki ranjene cźujachu a ßo jeje ſ wjetſcha ſdalowachu.

Sa to ßyła jeje cźeſcźowarjow dźeń wote dnja pſchiběraſche, kotrychž ſ dźěła Marſchina rjanoſcź, ſ dźěła jeje nanowe ſamoženje wabjeſche, a kotriž ßo pſches jeje ſpodźiwne waſchnje wottraſchicź njedachu, ßo nadźejo, ſo młoda holza, kotraž wo mandźelſtwje niczo ßłyſchecź nochzyſche, po cźaßu ßwoje myßle pſchemėni.

K tymle mužskim pschede wschěm doktor Arnoscht žkuschesche, wobdarjeny wuczeny, kotremuž běsche jeho numismatiska wědomosćź dom tajneho radźiczela wotewrika. Pomhajo nanej žadne pjenjesy kupowacź a jeho pjenježnu sběrku rjadowacź žo mkody wuczenz s dźowku sesna, a hłuboka a nutrna pschikhilnosćź k rjanemu holczu jeho wutrobu saja.

Ssyn khudeho rjemješźnika se wšy, běsche wón wot młodosćze w khudobnych wobstejnosćźach žiwy byk, a pschi wschej žwojej hłubokej wědomosćźi běsche nětko hischćze na to pokasany, schtoż žebi se žwojim literariskim dźěkom sažkuži; duž žo jemu khróble sesda, wocźakowacź, so móhła jeho Marscha sažo lubowacź; hischćze mjenje žebi wón swaži žebi na mandźelski swjask s rjanej a duchapołnej a bohatej holczku pomyšlicź, schtoż pak jemu njesadźěwasche ju cźim horzyscho mjelczo lubowacź.

Runje tak mało žebi Marscha na blizschi swjask s bojasliwym, trochu njelepje wustupowazym wuczenzom myšlesche, runjež ponižneho, stajnje pschecźelneho Arnoschta hižo teho dla rada widźesche, dokelž wón jeje nanej telko k woli cźinjesche a žo s nim sa jeho sběrku sajimasche. Skónczńje jeho wona jako žwěrneho pomoznika a domjazeho jeje žwójby wobhladowasche, s kotrymž cźim dowěrnischo wobkhadźesche, cźim mjenje jeho k žwojim cźesćźowarjam liczesche.

S wjetscha Arnoscht, dokelž wo dnjo dźěkasche, wokoło wjeczora k tajnemu radźiczelej pschińdźe, s kotrymž žo bórsy do rěcze da wo starych pjenjesach, mjes tym so Marscha cźaj warjesche. Ji tajka jenostronska bjeżada woženbje sajimawa njebě, runjež druhdy nimo wole na młodeho wuczenza poškuchasche, hdyž tutón, schtoż žo druhdy sta, wo stawisnach abo mythologiji rěczecź pocza; na tymle polu běsche wona žama bóle snata, duž s cźim wjetschej kedźbnosćźu na tajke rěcze poškuchasche.

Pschi tajkich składnosćźach žo ji wón kaž pscheměnjeny sdasche, so jeho lědma sažo spósna. Jeho mjeswocze žo potom woživi, jeho wocźi žo błyschćźeschtej, w jeho žłowach pscheżwědcźaza móz leżesche a spodźiwna poetiska rjanosćź. Pschecźiwo žwojemu swuczenemu waschnju wón potom sběžnje a tak wustojnje rěcźesche wo kražnosćźach sastarskich cźažow, wo wulkotnych skutkach grichiskeho wumělstwa, wo bažnjerskich wupkodach a kražnych twarbach žrjedźeneho wěka, so žo wona na njeho napoškuchacź njemóżesche.

Mjes tym by wjeżoły tajny radźicźel jedyn abo druhi pjenjes se žwojeje sběrki pschinjeżł a młodemu pschecźelej pokasowak, schtoż běsche s nowa pschikupił, so by jeho wužud shonił a žo nad jeho spodźiwanjom wjeżelił, hdyž běsche žo jemu radźiło něhdźe nětkaji woženbje sajimawy žadny pjenjes dostacź.

Runje dźenža chžysche wón žwojeho hosćza s drohotnym kruchom pschekwapicź, s kotrymž běsche žwoju sběrku wobohacźił, a kotryž běsche dźak woženbje sbožownemu pschipadej do rukow dostał. Duž do jstwiczki dźesche, kotraž mějesche wokna do sahrody, a do kotrejež ženje nichtó njepschińdźe, hacź wón žam a jeho dźowka. S kluczom, kotryž mějesche pschi žebi, wón jedyn tych kaschcźow wotewri, w kotrymž žwoje najdróżsche pjenjesy khowasche.

Kak pak žo wón nastróża, žo dohladawschi, so tu žadny pjenjes, kotryž běsche hakle pscheđ krótkim oostał, njeje; tež s druhich kaschcźikow, kotrež běsche wón swucźahał, běsche žo někotryžkuli jara drohotny skoty a žłěborny pjenjes shubił, mjes tym so tam žnadnische kruchi wschitke hischćze běchu. Sskyscho wustróżaneho tajneho radźicźela wótsje wokacź jeho dźowka a młody wuczenz bórsy pschiběżeschtaj.

Wonaj stareho knjesa wulzy roshorjeneho, s blědym mjeswoczom a na wschěch stawach tschepjetajo nadeńdźeschtaj; běsche bjestroschtny, so běsche telko žadnych pjenjesow shubił, schtoż jemu nichtó sarunacź njemóżesche. Mjes tym so Marscha nana spokojicź a směrowacź hladasche, Arnoscht na jeje žadanje na poliziju doběża, schtoż daloko njebě, so by tam hnydom wosjewił, schto je žo stało.

Hižo sa nětkotre minuty žo wón wrócźi, pschewodźany wot kriminalneho kommišara, kotryž běsche tajkeje ważneje wězy dla, a dokelž běsche tón, kotrehoż běchu wobkranuli, wyšoki sastojnik, žam pschischoł, so by žo pola tajneho radźicźela žam pscheżwědcźił, schto je žo stało.

Wschitko nadrobnje pschehladawschi a žebi wobhladawschi sastojnik widźesche, so ani wokna ani durje w jstwiczźy, w kotrejž tajny radźicźel žwoju pjenježnu sběrku khowasche, wobschkodźene njeběchu; tež na khamorach žamych ani próschka widźecź njebě, so by žo schtó s mozu do nich dobywał byk. Wschitko tole na to pokasowasche, so hinak bycź njemóże, hacź so je něchtó s domjazych, kiž je tudy we wschěm žwědomy, paduschstwo wobeschoł.

Duž wobhladniwy sastojnik sa nusne spósna, hnydom wschitkich domjazych a cźeledź pscheżkyschecź. Ale pschi pscheżkyschowanju žo niczo tajke njewukopa, schtoż by na to pokasowało, so je woprawdźe něchtó s domjazych paduch byk; žadyn s nich ani se žkowom ani se sadźerźenjom pschi pscheżkyschowanju njepscheradźi, so wo paduschstwje wě abo je pschi tym wobdźěleny.

Njedźiwajzy na to, a runjež tajny radźicźel sa sprawnosćź a žwěrnosćź wscheje žwojeje žónskeje cźeledźe a woženbnje žwojeho žkužobnika rukowasche, mějesche nasonjeny kriminalny sastojnik tola sa žwoju pschižkuschnosćź, so zyły dom žwěru pschepyta, niz jenož jstwy a komory a wschitke kuty a kucźiki w domje, ale tež pinzy a kubje. Njedźiwajzy pak na wschu žwěru a prózu, s kotrejž wón kaschcźiki a kaschcźe, komody a kschinje, haj žame koża a žłómniki pschery, wón ani najmjeńsche njepytnu, schtoż by na domjazych rěczało.

Zyły podawk běsche žamo sa tehole wulzy wustojneho sastojnika hódanczko, kotrež žebi wón wujažnicź njemóżesche. Wón wschak pschi žebi na někajke straschne potajnstwo pomyšli, kajkichž běsche w dołhim cźažu žwojeho skutkowanja hižo wjazy nasonił. Ale wěsty strach jemu wobarasche žwoje prawe měnjenje wuprajicź, dokelž wón s dołholětneho nasonjenja wjedźesche, so ma tež polizija žwoje mjesy, kotrež pschekroczicź njeżmě, so by trjebaj wězy a wobstejnosćze njewotkryła, kotrež lěpje potajne wostanu. S tejele pschicźiny wón myšle a dwěle, kotrež w nim nastawachu, podtłóczi a tajnemu radźicźelej jenož hischćze radźesche w nowinach a na druhe waschnje sjawnje wosjewicź, so žu žo jemu pjenjesy kranuke, s dobom dobre myto temu lubjo, schtóž kranjene wězy abo paducha wušlědźi. Pólzajski sastojnik žam wschak žebi wot tejele krocźele woženbitehо wuspěcha njelubjesche.

— — —

Dźiwa njeje, so młodemu wuczenzej njesboże, kotrež běsche jemu spschecźeleneho tajneho radźicźela podeschko, blisko dźěsche, a so žebi wutrobnje pschejesche staremu knjesej k temu dopomhacź, so by kranjene pjenjesy sažo dostał, na cźož wschak běsche mało nadźije.

Do tychle myšlow ponurjeny wón nasajtra rano na žnědanje žedźo cźakasche; skónczńje jeho hosposa, płokaza žona, wot kotrejež mějesche wón jstwiczku wotnajatu, durje wotewri a jemu dobre ranje pschejo khosej pschinjeże. Se spěschnym jasykom žo samolwjejo, so je jemu dźenža trochu dołho na žnědanje cźakacź dała, žo jemu wona sprawnje wusna, so je žo pola khlamarja na rózku, hdyž žwoje twory kupowasche, trochu dołho sadźerźała, dokelž žu žo tam wulzy sajimawe nowinki powjedałe.

Sa cźestnu hosposu běchu khlamarjowe khlamy tak rjez bjeżadny salon, hdyž žo wona se wschitkimi khosejowymi žotrami se žužodstwa setka, a hdyž žo wschelake klesłi hromadu noschachu. Dźenža běchu žebi, kaž wona nětko powjedasche, wo paduschstwje w domje snateho tajneho radźicźela powjedałe, schtoż běsche sa nju w dwojim nastupanju wulzy sajimałe: s prěnja, dokelž wona žama sa žwójbu tajneho radźicźela płokasche, a s druha, dokelž wjedźesche, so jeje podružnik druhdy knjesa tajneho radźicźela wopytowasche, schtoż jemu w jeje wocźomaj jako woženbite poruczenje žkužesche.

Dokelž Arnoscht bliżsche wobstejnosćze nadrobnischo snajesche, wón powjesćze žwojeje hosposy, kotrež zyle wěrne njeběchu, porjedźi; schtoż běsche wona žłyschała, běchu tajnemu radźicźelej někotre dźežacź tyžaz toleŕ kranuli, a nimale telko žo temu myta lubjesche, schtóž paducha wušlědźi a kranjene wězy wróczo pschinjeże.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschi pschibliženju žwjedźeńskeho wobeńdźenja 100létneho žmjertneho a pohrjebneho dnja njebo Budarja móżemy tu wosjewicź, so žu w wudawarni Serb. Nowin hischćze někotre eksemplary tych ważnych knižkow po 10 pjenježkach dostacź, kiž buchu po wotkrycźu njebo Budarjoweho wopomnika w lěcźe 1869 wudate. Jich napišmo rěka: „Jan Michał Budař, jeho žiwjenje a wotkasanje, kaž tež wobstaranje a poženjecźenje jeho pomnika w Budestezach. Sestajał Handrij Duczman. S ryczemi a spěwami pschi poženjecźenju pomnika.“ To žu knižki trajazeje hódnosćze, a nětko woženbje jara witane, hdyž žo zyke dźakowne Sserbowstwo hotuje, stolětny pohrjebny dźeń tamneho wulkeho dobrocźela nascheho žerbskeho naroda žwjedźeńszy wobeńcź.

— (Kupujcźe a cźitajcźe žerbske knihi!) Syma je žo nam pschibliżika. Mrósy žu hižo pobyke, a dołho njebudźe tracź a žněh hory a doły, pola a łuki, wžy a města s běłym płaschcźom wodźeje. A wschitzy, kiž mějachu wonka žwoje dźěło, pschebywaju

nětk najradscho w cžopkej jstwi, a chzedža žo sabawjecź a bjeżadowacź wożebje njedźelske a žwjate dny a na dołhich symskich wjecžorach. — Bohužel žerbska pěžeń je tu a tam hižo zyle sabyta, se „žerbskich“ domow wupokasana. Sserbski wjeżoły spěwazy lud dostawa dźeń a bóle tamne pokhmurjene cźmowe wobliczo, kiž je tak prawje snamjo nascheho cžaża. Radoscź s dusche, radoscź s wutrobow, radoscź se sabawy a se žerbskeho žiwjenja je žo s wulkeho dźela minyła. A to wożebje teho dla, dokelž je žerbska, wutrobu wokschewjaza pěžeń mjes naschim ludom wotmjelka. Wě žo, sdźewanischi nětk žmy hacž naschi prjedowniży, ale hacž žmy khmańschi, pobožnischi a — sbóżnischi? — — Hdyž žo stari Sserbjo seńdźechu, sanjeżechu žebi radostnu pěžeń — hdyž tež žo nětcźischi sdźekani Sserbjo seńdu, wucźehnje kóždy — kharty se saka a hraja. Njesnaju luda, kiž by telko cžaża, pjenjes a sboża na khartach pscheplazak a snicźik, kaž Sserbjo. To njeje tolerja, tež niz dweju, tsjoch a hischcże wjaz toleri schkoda, hdyž ma žo labeta žadźecź, grand hracź a schtó wě schto wscho riskirowacź. Tež najdlěscha pucź je hracžkam krótka, tež najhubjeńscha jstwicžka je jim dobra, jeno so móża — hracź. Hižo stare pschiżkowo praji: „Hdyž je žo pohoncźej kschud w horschcźi a hracžkej kharty w ruzy srěle, žadyn rad njepuschcźi.“ — Wě žo, hracžży tež njemóża se žuchej hubu žybacź, tuž žo tež worcźisna nadźeka. So doma wboha žona s napoł wożyrocźenymi dźecźimi doscź husto płacże, nusu, symu a hłód cźerpjo, to je hracžkej wscho jene, dokelž hdyž je dobył, ma wěste, so hischcże wjazy dobudże, hdyž je pschěhrał, žo nadźija, so sažo dobudże. Wina k hraczu je po tajkim pschezo k ruzy. — A hdy žo wjaz hraje dyžli w symje? — Strowota, spar, wotpocźink, samoženje, domjazy měr, wboha žona a dźecźi, hospodarstwo, cželedź, s króđka wschitzy a wscho, schtož je hracžkowe, cźerpi. A schto hakle dyrbimy wo jeho duschi a žwědomju prajicź, hdyž pschi hraczu žo hněwa, mjersa, žakruje, jeba a žebi njepschecźelow naczini? — Haj, schto dha chzemy sapocźecź na tutych dołhich wjecžorach? — Schto sapocźecź? Kak móhł žo jeno takle praschecź, hdy by wjedźał, schto je nam nasch wulki baśnik Handrij Sejler kražnych wězow napisał. Hižo žu 3 rjane seschiwki wuschłe. Nochzu a njetrjebam ani žłowcžka k jeho khwalbje prajicź. Wscho schtož je nasch luby žerbski lud hdy dobre, kražne, radostne saczuwał, myślik, spěwał a dokonjał, to wscho je Sejler we žwojich lubosnych pěžnjach nam sakhował. Kup žebi jeno jedyn swjask, sapocžń cźitacź a žym cźi dobry sa to, so njepschestanjesch, donisch docźitał njejžy. Haj sawěscże kupisch tež druhi a tsecźi swjask. Pschi tym tebi cžaž sańdże, pjenjes salutujesch, mjersanje njesměješch, nawuknjesch něschto nowe a dobre, budźesch žo wjeżelicź a radowacź. Njemóżeschli žam cźitacź, masch sawěscże pak dźecźi, pak cželadnika w domje, kiž móże wubjernje wótsje cźitacź. Pschi tym maju wschitzy domjazy tunju, wużitnu a wutrobu wokschewjazu bjeżadu. Tuž kup žebi hnydom „Handrija Sejlerja shromadźene spisy“ we wudawarni Serbskich Nowin.

— Po pschikładże druhich krajow chze sakske knježerstwo 4 prozentowske statne papjery do $3\frac{1}{2}$ prozentowskich pscheměnicź. Sakski žejm směje w bliżschim cžażu wo tym wuradźecź. Psches tajke pscheměnjenje žebi statna pokładniza létnje něhdże 1 milijonu hriwnow danje salutuje.

S Hnaschez. Tudomny kralowski pólwernik je žo do zyła pschetwarił a powjetschił. K wobžwětlenju dźekarnjow je žo elektriske žwětło naprawiło. Nowe maschiny, k dźełanju pólwra bjes kura trěbne, žu žo wot kužiskeje želesolijerńje natwarike a žu nětko nastajane. W Hnaschcźanskim pólverniku žo wot nětka wschón pólwer nadźeła, kotryž sakske wójsko s zyła potrjeba.

S Budestez. W běhu poślednich lět je liczba duschow w naschej wožadże nimale wo tsecźinu pschibyła. S tym pak je tež dźeło nascheho fararja, knjesa Mrósaka, bóle a bóle rostło. W poślednim cžażu žo farske dźeła tak kopjachu, so zyrkwinska wyschnoscź žama sa nusne spósna, so ma žo naschemu knjesej fararjej pomozny duchowny pschidacź. Wóndano je na to nasche zyrkwinske pschedstejicźerstwo knjesa Jana Golcża, kiž je w tu khwilu s pomoznym prědarjom w Bukezach, sa pomozneho duchowneho wuswoliła. Knjes Golcź prěnju njedźelu adventa žwoje nowe sastojnstwo nastupi.

S Hodźija. Żadny žwjedźeń, kiž žo porědko mandźelskimaj dostanje, žwój skoty kwaž, tu sańdźenu wutoru 12. novembra wicźežny kubleŕ k. K. A. Laraž a jeho knjeni mandźelska Lejna rodźena Kaplerjez pschi dobrej strowoscźi a cźerstwoscźi žwjecźeschtaj, wobdataj wot 7 žwojich dźecźi a 6 pschichodnych dźecźi kaž tež 11 dźecźidźecźi. Bjes wschelakimi jara rjanymi skotokwažnymi darami běsche jara woženje swjasana žerbska biblija se skotym napisom: Dar za złoty kwas. S njeje jimaj k. farař lic. theol. Imisch po žłowach Ps. 71, 17—23 jubilejsku skotokwažnu rěcź dźerżesche, na cžoż jimaj na dalschi sjenocźeny khód žiwjenja Knjesowe žohnowanje wudźěli. Bóh jimaj mikoscźiwje dopjelń wschě sa nieju wuprajene wutrobne sbożepschecźa.

Se Ssmjeczkez. Na shromadźisnje, kotraž bě žo tu sańdźenu njedźelu dla twarjenja želesniży wot Njeżwaczidła psches Kamjeńz a Kinsbórk do Wulkeho Hajna powołała, bě žo 104 wożobow, bjes nimi tež knjes žejmski sapóżłanz Kokla, seschło. Pschitomni wobsamknuchu dla twara želesniży petiziju, wot Kamjeńskeho měschcźanosty Feiga nastajenu, knježerstwu pschepodacź. So wuhlady na twar tejele želesniży najlěpsche njejžu, je žo hižo tydźenja naspomniło.

Se Shorjelza. W Delnjej Schlesynskej hischcże jara na to skorża, so je mjażo psche wschu měru drohe; duž žo jara wjele konjazeho mjaża je. Konjazy rěsnik w naschim měscże, kaž tež w Rychbachu, Lubanju, Lěhnizach, Boleżławje a druhdże hischcże ženje telko konjazeho mjaża rospschedali njejžu, kaž runje nětkle. Duž tež žebi sa konjaze mjażo nětkle dwójzy telko dźerża, schtož psched někotrymi měżazami. W pscherěsku nětkle w naschej krajinje punt konjazeho mjaża 38 nowych pjenjezkow płacźi; to je wjazy, hacž psched mało létami sa cźelaze dawachu. K temu pschińdże, so žu w naschej krajinje běrnjaze žně, wot kotrychž dźěkawi ludźo tak jara wotwižuja, létża lědma žrěnje. To tež je s pschicžinu, so žebi ratarjo létża jara mało skota dźerża.

S Rósborskeho wokrjeża. W naschim wokrjeżu maja žo mużstwa reserwy a krajneje wobory I. swołanja na kontrolsku shromadźisnu seńcź 21. novembra dopołdnja w 10 hodźinach w Krjebje, 21. novembra popołdnju w 2 hodźinomaj w Delnjej Wólschinje, 22. novembra dopołdnja $\frac{1}{2}$10 hodźin w Běłej Wodże, 22. novembra popołdnju w Spalenym, 23. nov. dopołdnja w 10 hodź. w Dubzu, 25. nov. dopołd. w Rósborku, 26. nov. dopołdnja w 2 hodź. w Niskej.

S Dolan w Delnjej Łužizy. W nozy wot póndźele na wutoru sańdźeneho tydźenja je tudomnemu korczmarjej Wicźasej jeho wotrocźk najrjeńscheho konja s konjemza kranuł. Hdyž žo rano na to dohladachu, žo hnydom sa paduchom puschcźichu a duzy po pucźu shonichu, so je wón psches Grabin, Nažějeze a dale do Rukowa jěchał, hdyž je konja pschedał. Ale paduchowe wjeżele dołho njetrajesche: jeho sajachu, hdyž žebi w korczmje runje žwinjazu pjecźeń žłodźecź dasche. Paduch je hižo wospjet pokhostany cźłowjek.

Wuczudźenja.

Sawniski žud. Cźěžła Zakta w Kaślowje, hižo wospjet dla cźělneho sranjenja a wězy wobschkodźenja khostany, bě w nozy 13. septembra do khěžnych duri doma žwojeje mandźelskeje, s kotrejž je hižo léta dołho w swadże, halekujo a žantorjo s pjaścźomaj prał, žebi sastup žadał, potom do khěże kamjenje mjetał a skónczńje wulki kamjeń s woknom nuts do jstwy cźižnuł, w kotrejž jeho mandźelska, teje wobstarny nan a na pomoz sawołany žyn Kożlowskeho gmjenskeho pschedstejicźerja Fallanta pschebywachu. Zaktu k jastwu na jedyn tydźeń sażudźichu. — Tsi dny jastwa ma 14létny schulski hólcźez Pjetrasch w Huszy wotżedźecź, dokelž je s wobydlenja swudowjeneje Thunnertoweje tam 28. julija 1 mk. 50 np. a 2. a 9. augusta po 90 np. kranuł. — Skakarjej Lahoda s Budyschina a Pětschka se Zidowa, kotrajž běschtaj wobskorżenaj, so staj 15. junija w rězy, wot Zyżez do Nadźanez bježazej a wot Budyskeho radżineho hospodarskeho inspektora Brüchnera wotnajatej, ryby kojikoj, žo dla njedożahażych dopokasmow wuwinowaschtaj.

Khostanska komora. Dźekacźerja Franza Marschnera s Hatow, hižo wospjet dla bjesprawneho honjenja swěriny khostaneho, kotrehož bě Worklecźanski hrabinski hajnik pschi tym pscheżłapnuł, hdyž 10. augusta w lěżu s tsélbu wobrónjeny na žorny kakasche, k jastwu na léto schěsćź měżazow sażudźichu a jemu cžežne prawa na pjecź lět wotrjeknuchu a dowolomne podstajenje pod polizajsku nadkedźbu pschipósnachn. — Kublerja J. E. Hilbjenza w Hucźinje k 30 mk. pjenjeżneho khostanja abo k arrestej na schěsćź dnjow sażudźichu, dokelž bě schtyrilétnu holczku, kotraž žo wot njeho wotcźehnje, ju pschebijo straschnje na cźele wobschkodźił.

Přilopk.

* Sańdźenu póndźelu je w Draždźanach kralowy wós schtyrilétneho hólza pschejěł, kiž bě w runej měrje na drósy pschi jenym rózku do konjow saběžał. Pohoncź wóhniweju konjow se wschej mozu sadźerżecź njemóżesche a na njesbożu wina njeje. Sranjene dźecźo do bliżschich khlamow donjeżechu, hdźež žo tež kral Albert a kralowa Karola podaschtaj a žo lubosczе poknje sa dźecźo staraschtaj. Hakle sa dlěschej khwilu, hdyž bě žo dźecźo w jenej drózy do

Karolineho wustawa dowjesko, ßo kralowskaj mandźelskaj saßo do wosa ßynuschtaj a ßo dale wjeseschtaj.

* W Friedersdorfje tele dny na dobo kubleŕ Robert Lerch wowrótni a chzyschе wot njemdroscźe pschewsaty tsilětnu dźowczičzku ßwojeje ßotry skónzowacź. Poß pak, kiž je pschezo dźěsću wulku pschiwißnosć pokasowak, wrótnemu, s motyku wobrónjenemu, napscheczo skoczi. Wrótny ßo nětko do pßa da a jeho teź s motyku sarasy. Holczіza mózeschе bjes tym czeknucź a ßwojeju starscheju na pomoz sawołacź.

* Njedaloko Chemnizy ßu ßobotu na bělym dnju 17lětneho murjeŕskeho wuczobnika Antona Hetza s Pittawa w Czechach skónzowali. Mjenowanemu wuczobnikej bě jeho mischtr ßobotu popołdnju 440 hriwnow pschepodak a jemu poruczik, pjenjesy do Bernsdorfa donjesc, so by ßo dźěłaczerjam pschi tamnischim twarje msda wupłaczika. Wbohi hólz pak do Bernsdorfa doschok njeje; jeho s pscherěsnjenej schiju w krwawej łuži na drósy leżo skónzowaneho namakachu. Pjenjesy běchu jemu rubjene. Prózowanjam polizije je ßo poradźiło, mordarja hižo nasajtra w Burkhardsdorfje sajecź. Wón Jan Schneeberger rěka a je teho runja kaž jeho wopor s Czech. Schneeberger je se skónzowanym hromadźe dźěłak, je wjedźak, so ßobotu pjenjesy něhdźe na jedyn twar noßy, a jemu je w myßlach khodźiło, wuczobnika wurubicź, a dokelž jeho tón snajesche, jeho teź skónzowacź, so by jeho njepscheradźik. Powjedaju, so je wón na drósy na ßwój wopor kakał, hólza hischcźe w Gablenzu do jeneje khlamarnje wsak a jemu tam palenza picź dak. Dokelž ßebi Schneeberger mordarstwo skuczіwschi njeswaži, po żelesnizy wotjěcź, ßo wón w drózzy do Einsiedela poda. Tu wón w korczmje druhim hoscźom psches to nadpadźe, so lohkomyßlnje s pjenjesami wobkhadźesche. Bjes druhim wón nětkotre stohriwnowske papjery se saka wuczeże a je do piwa, na blidźe roslateho, czißnu. Bjes tym powjesc wo mordarstwje do Einsiedela dóńdźe, a dokelž bě Schneeberger psches ßwoje sadźerżenje kedźbnosć na ßo wobroczik, korczmaŕ tukasche, so je ßnadź wón mordaŕ. Korczmaŕ hnydom poliziji wosjewi, so je mordaŕ najskerje w Einsiedelu. Nasajtra rano Schneeberger se żelesnizu do Burkhardsdorfa wotjěźe. Tu jeho żandarmojo wotczakachu a sajachu. S pschipokdnischim czahom jeho do Chemnizy dowjesechu, hdźež je ßo pschi pscheßłyschenju mordarstwa wusnak. Wón je wuczobnika wot sady s nożom kłok a jemu potom krk pscherěsnuk.

* W Voigtlandźe poczina nowa industrija nastawacź: dobywanje a wobdźěłanje aluminija, drohotneho metalla, kotryż tamnischa linojta semja wopschija. W lěcźe 1855 punt aluminija něhdźe 1000 hriwnow płaczesche, nětkole ßo sa punt hischcźe jenoż 20—40 mk. dawa. Hdy by ßo aluminijum, kiž je na ßlěbro podobny, hischcźe po tuńschim waschnju dobycź dał, by ßo wěscźe aluminijowa industrija jara rosschěrika.

* W Zelowzu (Klagenfurt) ßu sańdźeny tydźeń wěsteho hrabju Sandora Vaya sajeli, kotryż běschе ßebi w lěczu w Wuherskej holczku s Zelowza swěrowacź dał. Bórsy pak ßo pokasa, so je hrabja — hrabinka, mjenujzy żónska, kotraż w mużskej drascźe khodźesche. So bychu ju zyle wěscźe sa mużskeho měli, wona tak daloko dźěsche, so ßo s mkodej holzu woženi.

* Psched wczerawschim tydźenja do Schleiza něchtó powjesc pschinjeße, so w hrjebi pschi drósy wós swróczeny leži, a kruch dale cźěle mużskeho a żónskeje. Wós na dwór ßudnistwa w Schleizu dowjesechu; w morwymaj jeneho wósku a jeho mandźelsku spósnachu. Wobaj staj ßebi najskerje na wosu ßedźo wußkoj bykoj, a hdźež dróha nahle s hory dele dźe, kóń wós sdźerżecź móhł njeje, wós je psches hromadu kamjenjow pschejeł a ßo swróczik. Mandźelskaj staj pschi tym s wosa panukoj, a wós je jeju pschejeł a sajeł. Muż mějesche w kożanej móschni 62 mk. pjenjes pschi ßebi.

* S Angerburga ßo pische: Skótny wikowaŕ Sausel w Kehlerwaldźe wóndano někajki ropot błyscho wotzucźi; w kożu stanuwschi wón widźesche, so psched woknom muż steji, kotryż ßo runje prózowasche jenu pokojzu wokna wotpaczicź. Wobßedźeŕ s koża skoczi; ale mjes tym ßo hižo jstwine durje wotewrichu, a druhi mużiki dó jstwy stupi, s dołhej brónju w rukomaj: s kónz topora motyki běsche ßebi koßu pschiwjasak. S tejle brónju rubjeżnik na wobßedźerja dźěsche; ale tutón ßo wobarasche a pscheczіwnika tak daloko pschemó, so jemu bróń s rukow wuwinu. Duż chzyschе jeho rubjeżnik mjeswoczi hrabnucź; ale Sausel jedyn porst rubjeżnika se subami pschimnu a s tajkej mozu kußnu,, so ßo jemu kußnjeny s bolosczu s rukow wutorże. Sausel pak jeho s wulkej prózu hischcźe jónu pschimnu, jeho k wotewrjenemu woknu wleczeschе a jeho s woknom won czißnu. Druhi rubjeżnik, kiž ßo dotal na bitwje s zyła wobdźělił njebě, běsche wonkach wostak a ßo nětko, hdyż běsche jeho towaŕsch pschewinjeny, s tutym do czěkanja da. Sauselez mandźelskaj ßo sa rubjeżnikomaj puschczіschtaj: ale tutaj ßo bórsy w bliskim lěßu shubischtaj. Rubjeżnik, kotryż běsche ßo dó jstwy dobył, je tam ßwoju czapku, dohku bróń a njebos wostajik. Rubjeżnikaj staj wěscźe wjedźecź dyrbjałoj, so ma Sausel wjetschu sumu pjenjes doma leżo; mějo sa to, so je wón na skótnych wikach w Arysu, staj mjes tym pjenjesy kranucź a, by-li trjeba było, jeho żonu skónzowacź chzyłoj. Skótne wiki pak běchu ßo sakasake, a Sausel běsche doma.

* Schewski wotroczk a wuczobny s Reichenberga wóndano pola Altharzdorfa bliско pschi puczu w lěßu pod kruchom blacha někotre pakety showane namakaschtaj, kotreż ßobu wsaschtaj. Schewski je jenemu towaŕschej pokasa, kotremuż ßo pakety straschne sdachu; duż wón dwaj mjeńschej do młynskeje hrjebje czißnu a wjetschi na poliziju donjeße, kotraż jón wotewriwschi dynamitowe patrony w nim namaka. Duż też mjeńschej paketaj s wody wucźeżechu; s zyła běsche w nich 67 wjetschich a 33 mjeńschich dynamitowych patronow. Je wobhladniwje sawaliwschi ßu je hacź na dalsche pola wjeßneho pschedstejerja w Harzdorfje do pinzy położili. Patrony běchu s wjetscha jara wobschkodźene, schtoż na to pokasuje, so ßu hižo nęschto njedźel na spomnjenym měscźe w lěßu leżake a s zyła hubjenje sesawalane byłe. Polizija pilnje sa tym ßlědźi, s wotkel ßu ßo patrony wsałe.

* Na tsělnischczu pola Woolwicha w Jendźelskej psched krótkim pospyty czinjachu s nowej hórskej kanonu, kotraż ßo na kruchi rossebracź hodźi; jednore kruchi wóßły na khribjecźe njeßu hacź na postajene měsło, hdźež ßo s tychle kruchow kanona natwari. Dokelž tola schwarna khwila sańdźe, prjedy hacź ßo kanona s kruchow sestaja, pscheklepany ßobustaw pruhowanskeho wuběrka namjetowasche, so by ßo tola ras spytało, runy pucź s wóßłoweho khribjeta s roły wutsélicź. Nětkotre ßobustawy s hkowu wijachu, ale pospyt ßo sta. Wbohi wóßlik směrom stejesche a ßebi teź směrom lubicź dasche, so jeho wokoło czahachu, doniż tak njestejesche, so ßo roła na jeho khribjecźe runje do tarcźe měrjesche. Nětk sażehlak sażehlichu. Hdyż pak tón ßyczecź a praskotacź sapocźa, směrny wóßlik spłóschiwy bycź pocźa. Wón prědku a sady stawasche a ßo do koła wjercźesche. W ßmjertnym straschе, so jich kanona satsěli, ßobustawy pruhowanskeho wuběrka bliżschi wokomik wschitzy po dołhosczі na semi leżachu; najradscho budźechu ßo do semje saryli. Wóßlik dale bóle psched nimi sejhrawasche. Hischcźe nětkotre sekundy, a kanona hrimotajo wrjeßnu. Na sboże ßo dalsche njesboże njesta: kula jenoż dwě scźénje brónjeŕnje pscherasy, na kotruż běsche ßo roła runje měrika, hdyż ßo s kanony wutsěli.

* W měscźe New-York s elektrizitu ßwěcźa. Psches grot elektrowoda je ßo hižo wospjet njesboże stało; a hižo saßo ßo wo tajkim pische. Wóndano rano sahe běsche ßo telefonowy grot słamak a dele padajo grot elektriskeho wobßwěcźenja ßobu dele storhnuk, kotryż nětko, do ßekle hromadu shibnjeny, na drósy leżesche. Mjes tym wós pschijeźdźe; kóń na ßeklu stupi a ßo na měscźe morwy wali. Ssylny stork pohoncza s wosa dele schwyrnu; wón psches konja hacź do ßrjedź dróhi slecza, ale ßo bórsy saßo shraba a pó czmje sa konjom maßacź dźěsche, kiž na drósy leżesche. Lědma pak běsche ßo wón konja dótknuk, jeho něschto s tajkej mozu praßnu, so bu wón saßo daloko w stronu schwyrnjeny. Njewjedźo, schto ßo to njeczіni, ßo wón saßo na nosy shraba, k ßwojemu konjej dóńdźe a jeho sa wusdu wsa. Tón krócź jeho hischcźe dale w stronu schwyrnu, a nětko wón wjedźesche, schto ma to na ßebi, so s konja schkrě praskotachu, hdyż ßo jeho wón dótknu. Skónczinje pomoz pschińdźe, a polizija to měsło saraczi. Jedyn półzajiski sastojnik chzyschе ßo zyle wobhladniwje wosej bliżicź, ale ßo s hkowu grota dótknu; jeho s tajkej mozu wo semju wrjeßnu, so wón bjes myßlow leżo wosta. Druhi sastojnik běsche ßo na schkriczki dohladak, kotreż s grota praskotachu, hdyż běsche ßo jeho towaŕsch grota s czołom dótknuk. Wón poraženeho towaŕscha sa nohu wsa a jeho s zyłej mozu w stronu wleczeschе. Smużicźe wón bolosczu snjeße, hdyż też jeho s zyłej mozu praßnu, a jemu ßo radźi towaŕschej żiwjenje sdźerżecź; pschetoż tutón bórsy na to k ßebi pschińdźe. Skónczinje czinjachu, schtoż budźechu hnydom s wopredka czinicź dyrbjeli: doběżachu do blisкeje dźěłarnje towaŕstwa elektriskeho wobßwěcźenja, a dźěłaczerjo bórsy straschny grot wotstronichu.

* Krwawny podawk je ßo 5. t. m. w kraju Michigan w poknózno-amerikanskich sjenoczenych krajach stał. Najeńk Westbrook, kotryż běsche do pjenjeżneje nusy pschischok, wowrótni a nimale ßwoju zyku ßwójbu skónzowa. Najprjedy s hamorom na ßwoju żonu dźěsche a ji nop rosbi; runje tak ßwoje tsi dźowki sarasy. Skónczinje ßo do ßwojeho jenicźkeho ßyna da; ale temu ßo radźi, nanej hamor s rukow wuwinucź. Duż Westbrook czeknu a ßebi s britwju krk pscherěsnu.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jaromir August, Korle Augusta Mahnerta, žiwnosćerja w Małbezach, ß. — Lejna Martha, Franza Michala Hoheisela, fabrikarja na Židowje, ß. — Emma Elsa, njemandź. dź. na Židowje. — Marja Hana, njemandź. dź. na Židowje. — Korla Max, njemandź. ß. na Židowje.

W Katholskej zyrkwi: Jan August, Jana Augusta Robla, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Ida, Franza Rafelta, dźěłaćerja w Mnischonzu, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 13. novembra: Hana rodź. Schrybarjez, njebo Jana Wagnera, bětnarja w Wulkim Woßyku, wudowa na Židowje, 69 l. 7 m. 28 d. — August Ferdinand Eichler, schewz pod hrodom. 65 l. 10 m. 2 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2116 měchow.

	W Budyschinje 9. novembra 1889				W Lubiju 14. novembra 1889			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	10	—	10	24	9	41	9	88
" . . . . . žołta	9	24	9	41	8	97	9	41
Rožka	8	63	8	75	8	38	8	62
Jećmjeń	8	36	8	43	7	67	8	20
Wowß	8	—	8	30	7	60	8	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	80	2	20	1	70	2	20
Butra . . . . 1 kilogr.	2	20	2	30	2	—	2	20
Pšeńcžna muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 "	8	50	13	30	—	—	—	—
Sžyno . . . 50 "	3	30	3	70	2	70	3	30
Sklóma . . 600 "	32	—	34	—	28	—	33	—
Proßata 636 schtuk, schtuka . .	10	—	23	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 56 np. hač 10 hr. — np.; pšeńca (žołta) wot 9 hr. 12 np. hač 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 75 np.; jećmjeń wot 8 hr. 7 np. hač 8 hr. 39 np.; wowß wot 7 hr. 75 np. hač 8 hr. 10 np.

Draždźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 64—70 mk., 2. družiny 58—62, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—70 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 15. novembra: Pomróčene.

Na pschedań: Khěža cžišło 19 w Krapowje pola Ketliz. — Rěsak w Darinje pola Hodźija.

Awkzija.

Njedźelu 17. novembra popołdnju wot 1 hodźiny maja ßo w Bělczežach cžišło 11b wscha domjaza a hospodarska nadoba, někotre wosy, 1 ßykanjowa a 1 žitocžišćaza maschina, warne a mlokowe ßudobja, dźělba runklizy a wschelake druhe wězy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Durschhoffske

ßuche droždże

porucža

August Biesold

pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Wschě družiny **cžrjewow k dźěkanju kołbaßy** porucža cžrjewowa pschedawarnja **A. Eisslera** na žitnych wikach cžišło 16.

Pschedawarnja mydła a ßwězow

na mjaßowym torhoschcžu 15

porucža **jadriwe mydło, masne mydło a mydło k rjedźenju,** kaž też **ßwězy** we wschěch družinach.

Trikotowe žonjaze rukajzy, schtrykowane rukajzy

sa mužskich, žonske a dźěcži w wulkim wubjerku porucža

O. Matteck

na snutskownej lawskej haßy.

Normalne schaty, strowotne schaty a pjesle

po systemje profeßora dr. Jägera porucža pschedawarnja schtrumpow, rukajzow a trikotažow

O. Mattecka

na snutskownej lawskej haß y3.

Kosaze kóžki.

Kosaze, sajecže a karniklaze kóžki po najwyschschich płaćišnach kupuje

Gustav Nauke

na garbarskej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki skład bjesmolatych **pjeľzowych kožow.**

K pschedstejazej symje ßwój wulki skład **kožow** a **hotowych pjelzowych tworow** dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucža

Heinrich Lange

9 pschi žitnych wikach 9.

Pschispomnjenje. **Porjedźenje** a **pscheschicže** ßo rucže a tunjo wobstara.

Wołmjane dźěcźaze schtrumpy por po 15 np.
wołmjane soki " " 30 "
wołmjane žonjaze schtrumpy " " 50 "
wołmjane žonjaze ßuknje schtuka " 225 "
wołmjane žonjaze lazy " " 150 "
wołmjane rukajzate lazy " " 225 "
wołmjane rubischcża na hłowu " " 65 "
wołmjane dźěcźaze schawle " " 20 "
mužaze spódne kholowy por " 125 "
korsety w wulkim wubjerku porucža

Ernst Scheer

9 na bohatej haßy 9.

Dźělba barchenta k koschlam

psches 5/4 schěroki, dobru, dźeržazu tworu, w brunej, schěrej, cžěmnej a jaßnej barbje jako jara płaćišny hódno

stary łóhcź po 20 np.

porucža

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

W kupnizy. **Louis Gadt** W kupnizy

krawski mischtr

pschi hłownym torhoschcžu.

Wulki skład **hotowych symskich swjerschnikow, pikeschow, wobleczenjow, kholowow, županow,** jenož ſ dobrych cžisto-wołmjanych tkaninow dźěłanych a derje ßedźazych, po tunich płaćišnach.

Wołmjane rubischcża, kapoty, dźěcźaze pjesliki a wobleczenja, wołmjane koschle a spódne pjesliki, schtrumpy, soki, rukajzy a mysle,

teho runja

barchent k koschlam a wołmjane schtrykowanske pschedźeno

najlěpscheje hódnoscże

porucža po tunich twjerdych płaćišnach

Bruno Schulze

na schulskich hrjebjach 8 na rózku ßukelnskeje haßy.

lamarubischcża, tybetowe rubischcża.

Sajecže, kosaze, karniklaze, kocže, tkhórjaze a kunjaze (mordarske) kože kupuje a najwyschsche płaćišny sa nje dawa

L. Fleischer, kóžkar

na swonkownej lawskej haßy 18

w Budyschinje.

Wot jeneho sběrarja ßo stare listne marki a zyke kouverty se sastemplowanymi markami ſ lětow 1840—1870 kupuja a najwyschsche płaćišny płaća. Njech ßo tajke marki w wudawarni Serb. Nowin wotedawaju.

Zokrowy ſyrup

czíſteje ßłódkoſcźe punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucźa

J. G. Klingst Nachf.

na bohatej haßy 16.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczíſnach porucźa

deſtillazija

J. G. Klingſta Nachf.

Wſchi pſchedawanju ßo ſerbſki rěczi.

Hollandſke jerje

wulke a tucźne

1 kopu po 2 mk. 40 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
1 ſchtuka po 4 a 5 np.

porucźa

J. G. Klingst Nachf.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje družiny porucźa

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Khofej

paleny hiſchcźe po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hiſchcźe po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenoż w derje a czíſcźeßłodźazych družinach jako **jara tunjo** porucźa

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Najlěpſchi

ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pſchi 5 puntach 50 np.

ßuſcheny połcź

punt po 80 np., pſchi 5 puntach 75 np.

porucźa

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Zokor.

Najlěpſchi dróbny zokor punt po 30 np.,
lompowy zokor punt po 33 np.
kóſtkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.

pola **Hermanna Lemki**

na jerjowej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny,

kaž też wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſcźach a po najtuniſchich płaczíſnach porucźa

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

A. Tschentscher,

ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin

w Budyſchinje w kupnizy

porucźa:

Mużaze ſchaty:

Swjerſchne koſchle, uniformſke koſchle, nózne koſchle, pucźowanſke nózne koſchle, pſchedkoſchliki, khornarje, manſchety, ſacźne rubiſchka, krawaty, ßlě, manſchetowe knjeſle, ſchemiſetowe knjeſle, ſchlipſowe jehły, kaſchenej, ſpódne pjeſle, ſpódne kholowy a ſoki.

Żonjaze ſchaty:

Dnjowe koſchle, nózne koſchle, nózne pjeſle, rańſche pjeſle, friſirowanſke mantle, kholowy, ſpódne ßuknje, ſpódne taille, nózne khapy, rańſche khapy, njewjeſcźinſke ſchlewjery, khornarje, ryſche, ſchtakty, ſchórzuchi, ſpódne pjeſle a ſacźne rubiſchka.

Schaty ſa cźěſchne dźěcźi:

Koſchulki, pjeſliki, ſawalne poßleſchcźa, wupjerki, peluchi, podkożki, ſawalne rubiſchcźa, kupanſke rubiſchcźa, khapicźki, kſchcźeńſke ruby, kſchcźeńſku draſtu, woſowe pſchikrywy, lazy, ſalwety, wobleczenje, mantle, flanelowu draſtu ſa cźěſchne dźěcźi a trikotowu draſtu.

Hólczaze ſchaty:

Dnjowe koſchle, ſwjerſchne koſchle, khornarje, manſchety, pſchedkoſchliki, krawaty, ßlě, ſacźne rubiſchka, ſpódne pjeſle a ſpódne kholowy.

Holczaze ſchaty:

Dnjowe koſchle, kholowy, ſpódne ßuknje, nózne koſchle, nózne pjeſle, ſchórzuchi, khornarje, ryſche, ſchtakty a ſacźne rubiſchka.

Blidowe ſchaty:

Blidowe ruby, ſalwety, khoſejowe, tejowe a ßnědańſke ruby, powobědne ſalwety, blidowe pſchikrywy, ſahrodne blidowe pſchikrywy a ſerwěrowanſke ruby.

Domjaze a kuchinſke ſchaty:

Rubjane trjenja, běłe trjenja, trjenja na paradu, rubiſchcźa pſche próch, pocźehnjenje na platowanſku deſku, ruby k rólowanju, ruby na zylindry, nózne ruby a hornzowe lapy.

Poßleſchcźowe ſchaty:

Pißane zychi, běły damaſt k poßleſchcźam, běły płat k pocźehnjenju poßleſchcźow, wupjerki, drel, poßleſchcźowe płachty, ſtepowane pſchikrywy a ſpanſke pſchikrywy.

Kupanſke ſchaty:

Kupanſke wobleczenja, kupanſke kholowy, kupanſke tkaniny, trjenja k rybowanju, rukajzy k rybowanju, rjemjenje k rybowanju, myjne lapy, kupanſke khapy, kupanſke toſle, kupanſke toſche, kupanſke mantle a płaty k rybowanju.

Gumijowe a univerſalne ſchaty:

Stejate khornarje, ſhibnjene khornarje, pſchedkoſchliki, manſchety, mydło a knjeſle ſ mechaniku.

Normalne koſchle:

Jeniczka pſchedawarnja woprawdźitych normalnych trikotowych ſchatow profeßora dr. Jägera, ſa mużſkich, żónſkich a dźěcźi. Normalna ſchtrykowanſka wołma, normalne ſpanſke pſchikrywy, ſpanſke pſchikrywy ſ wjelbłudowych koßmow, trikotowe tkaniny, mydło k płokanju wołmy.

Tkaniny k ßamßnemu ſchicźu:

Shirting, ßukno k koſchlam, kroaſej, pikej, ſatin, batiſt, barchent, ſchwanboy, flanel, molton, połpłat, cźiſty płat, płat k ſchórzuchám, katun-purpur.

Wobßadźenje k ßamßnemu ſchicźu:

Tykane ſaßadźenje a pſchißadźenje, madeiraſke wuſchiwanje, tykane koſchlowe paßy, triming, zwjernowe zanki a bordu.

Najtuńſche, twjerde płaczíſny. — Sprawne poßłuženje.

Hermann Darschau w Budyſchinje

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy

cźißło 1 na ſchulerſkej haßy cźißło 1

k ſymſkemu cźaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuniſchej hacź k najlěpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach porucźa.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płaczíſny!

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najdrózſchich družinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž też wſchě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucźa jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke żórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucźa tyßaz po 20 mk. a drózſcho

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., porucźa kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Jerje

połne derje ßłodźaze po 3 a 4 np.

porucźa jako woßebje tunje

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak

najlěpſcha družina, woprawdźe cźiſta, dobra twora punt po 35 np., pſchi 5 puntach po 30 np.

pola **Hermanna Lemki**

na jerjowej haßy.

Jale ſ cźelazeje kože ßu ſaßo po tunich płaczíſnach dóſtacź pola

Heinricha Langi

9 pſchi żitnych wikach 9.

Strowe **kruschwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pschi cźeńkim kónzu tołste, po najwyschschich płaczísnach kupuje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Sporuschk

(mutterkorn)

kupujetaj po kózdej dźělbje po najwyschschej płaczísnje

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Kosaze koże nasymske, sajecże, kaž też wschě druhe koże pschezo po najwyschschich płaczísnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Žito czísczaze maschiny

kotrež ßo pśches to wusnamjenja, so lohko a czísche du, ma na pschedań

A. Lukasch,

maschinytwarz w Bóschizach pola Njeßwaczidła.

Sswětoßkawny, hamtszy pruhowany

Ringelhardtsko-Glöcknerski hojazy a czehnity beńtuch

hoji wschu saczéklisnu, sawsy, lischawu, sahorjenje, ßelocźek, rak, koscźožer, bolaze porsty, swosabjenje, wopalne rany, kurjaze woka, wumpjeru, žołdkowe czerpjenje, wicź, drjenje atd. rucże a dokkadnje.

* Sesakitanskej marki na schachtliczkach dostacź po 25 a 50 np. (s pokasku nałožowanja) w **haptykach** w **Budyschinje, Rakezach, Lubiju, Žitawje, Reichenawje, Wostrowzu, Bernstacże, Großschönawje, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Schěrachowje, Hirschfeldże, Herrnhucże, Nowosalzu, Kumwałdże, Seifhennersdorfje, Halschtrowje, Eibawje, Habrachczizach, Połcźnizy** ze. **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene. NB. Njech ßo ßwěru na **horejschu** sakitansku marku kedźbuje.

Rakečanske tow. „Lipa“

změje njedźelu 17. nazymnika swoju měsačnu zhromadźiznu, k kotrejž wšitkich sobustawow přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

NB. Započatk wot nětk zaso w 4 hodź.

Hoscźenz w Drožďžiju.

Njedźelu 17. novembra **reje.** Pschecźelnje pscheproschuje

Tschieter.

Sskužobna holza ßo k nowemu lětu na wßy pyta. Dalsche je shonicź na Hoschiz haßy 30 pola

A. Mißganga.

Wosjewjenje.

Pobocźne Towarstwo Sserb. Burow sa Ralbicźansku wožadu smeje **njedźelu 17. novembra** popołdnju w 4 hodźinach shromadźisnu w Schunowje pola k. korcźmarja Wowcźerka. K nadobnemu wopytej pscheproschuje **pschedßydstwo.**

Pobocźne Tow. Sserb. Burow w Malym Wjelkowje

smeje **njedźelu 17. novembra** popołdnju w 3 hodźinach w Kobaniz hoscźenzu poßedźenje. Po wuradźenju towarstwowych należnoscźow budźe knjes měschczański wucźer Adolf Zemjer „wo pczołarstwje w Sserbach“ pschednoschecź. **Pschedßydstwo.**

Towarstwo Sserbskich Burow.

Ssobustawy, kiž maju hischcże wuprósdnjene měchi wot wotrubow, njech je hnydom pola rendanta Kubanki wotedadźa. Teho runja napominaja ßo wschitzy, kiž hischcże wotebjerane hnoje, womjeschki, ßymjenja atd. sapłacźili njejßu, so bychu hacź do **1. dezembra** pola woßadnych pschedßydow abo wubjernikow ßwój dołh wurunali, tuczi pak ßo proscha, so bychu tute pjenjesy hacź do 8. **dezembra** pola 2. pschedßydy k. Rjencźa abo pola rendanta Kubanki wotedali. — Lokalni pschedßydojo njech, jeli maju hischcże sastate lětne pschinoschki wot ßobustawow, je rendantam póscźelu, s dobom pak też sliczbowanje ßwojich wudawkow, kotrež ßu sa towarstwo měli, kaž porto, sa nawěschtki atd., kotrež ßo jim s hłowneje kaßy sapłacźa — dokelž ma pschehlad sliczbowanja hacź do 30. dezembra hotowy bycź.

Póndźelu 30. dezembra popołdnju w dwěmaj budźe **hłowna shromadźisna** Towarstwa Sserb. Burow w Wenkez hoscźenzu w Khróscźizach.

Dnjowy porjad: 1. Rosprawy. 2. Pschehlad sliczbowanja. 3. Namjety. 4. Nowowólby na 3 lěta.

K temu pscheproschuje **hłowne pschedßydstwo.**

T. Albert na hornczerskej haßy

porucza ßwój wulki skład **sofow** a **matrazow,** też **s ložom,** po najtunischich płaczísnach.

Wjetschu dźělbu rjanych

symskich mantlow

po $7\frac{1}{2}$, 9, 10, 12 a 14 mk. porucza

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Carl Noack w Budyschinje

porucza pschi sprawnym dobrym poßkuženju wschě druzíny palenza jako

žitny palenz czísczeny liter po 28, 30, 32, 50 a 70 np.,
ßkódki palenz liter po 40, 50 a 60 np.,
likěr liter po 70, 80 a 100 np., dale
khojej punt po 110, 120, 130 a 140 np.,
khojej paleny punt po 140, 160, 180 a 200 np.,
zokor punt po 30 np., pschi 10 puntach po 28 np.,
kóstkojty zokor punt po 40 np., w kaschczikach po 35 np.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24 a 30 np.,
petrolej punt po 14 np., pschi 10 puntach po 13 np.,
khězorski wolij punt po 20 np., pschi 10 puntach po 19 np.,
czísczeny ripikowy wolij punt po 44 np., pschi 10 puntach po 42 np.,
jerje rjane k mariněrowanju po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
apfelsiny, zitrony, figi, hriby, nowe ßlowki tunjo,
zigary w wulkim wubjerku, woßebje w kaschczikach po 3, 4 a 5 np.

Kózdu póndźelu a pjatk popołdnju wot 3 hodźin ßym w Minakale k rěczam.

W Rakezach, 12. novembra 1889.

Dr. Langer, praktiski lěkař.

Czeledź, žónsku a mužsku, pschi wyßokej msdźe pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na schulerskej haßy 12 po 2 skhodomaj.

Na ryczerkubło w Brěsynje pola Huczíny ßo džowka k ßwinjom k nowemu lětu pyta. Msda a dary psches 160 mk.

Džekaczerska ßwójba ßo pschi darmotnym wobydlenju a bernischczu k nowemu lětu pyta na **Lahowski** knjezi dwór.

Wschu czeledź, mužsku a žónsku, do města a na wßy pyta pschi wyßokej msdźe **A. Lindnerowa** w Draždźanach w starym měscźe, Freibergstraße 58.

Džeßaczo wustojni dźěkaczerjo, 10—15 mk. msdy sa tydźeń, dostanu hnydom psches zyku symu dźěko w fabrizy porzelanowych, schamotowych a tonowych tworow w **Margareczinej hěcźe** pola Khwaczíz.

Runje tam ßo **mkodźi pachołjo** na horncźerstwo wuwucźa. Msda sa tydźeń 12—20 mk.

Na knjezi dwór w Delnjej Kinje ßo k nowemu lětu wustojny a spuschczomny muž sa strażnika pyta, kiž byrbi ßo też na wothladanje konjow wustejecź. Teho runja k nowemu lětu tam młódschi rólny pohoncź służbu dostanje.

---

23. augusta 1885 staj Horak s Zympla a Kißez s Krynhelez k namaj na jednanje pschischkoj, ßmój pak jeju wotpokasakoj. Na to staj hischcże tsi krócź jednacź spytakoj, tola kózdy krócź ßmój jeju wotpokasakoj. Tak ßmój nětko Horaka a Kißeza wotbykoj. Schtóž chze pißmo wo prěnim jednanju widźecź, móże ßebi jo pola naju na schpihelu wobhladacź. Psalm 6, 7—36 a 10.

Hana Nowakez a **A. Nowak** w Zymplu.

Džak.

Sswój statok s Bożej pomozu saßo natwariwschi, nucźi mje, wschitkim tym dobroczelam, kotsiž ßu mje po wóhnjowym njesbožu, kotrež je mje loni 8. dezembra podeschło, se wschelakimi darami lubosce podpjerali a mi pschi nowotwarje s pschiwożowanjom twarskeje potrjeby k pomozy byli, ßwój najwutrobnischi džak wuprajicź. Pschede wschěm pak ßo k. Janej Schołcze 2. džakuju, kiž je mi a mojemu skotu hospodu dał.

Bóh luby Knjes chzył wschitkim dobroczelske skutki, mi wopokasane, tu na semi a tam w wěczności bohacze sarunacź a jich psched podobnym njesbožom hnadnje wobarnowacź.

W Njeßwaczidle, 14. nov. 1889.

Handrij Balkink.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 47. **Sobotu 23. novembra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Druha komora sakskeho sejma je sakonjowe nacźiski, je wot knjeżerstwa pschedpokožene, kotrež so na sběhanje dawkow na lěto 1880, a na spuschczenje pensionskich pschinoschkow wucžerjow a duchownych poczahuja, po krótkich debatach wosebitym komišijam k rospominanju pschipokasała. Pscheměnjenje sakskeje 4prozentowskeje statneje pożczonki do 2½ prozentowskeje je sejm s 45 pschecźiwo 24 hłosam wobsamknuł.

— W Němskej so sa pschichodne naležco smënjenje garnisonow w wulkim rossahu pschiprawuje. Generalny stab a wójnske ministerstwo ma plan hotowy, po kotrymž so wosebje wohrožene fronty sesylnja. Nowe garnisony maja so tak rospokožicź, so ani ruskim ani franzowskim wójskam mózno njebudże, so nahle do namjesnych němskich krajow walicź. Tole smënjenje garnisonow njedwělnje se stworjenjom dweju noweju armeekorpsow swiwuje, sa kotrejž je so sliczbowanski wubjerk němskeho sejma hižo jenohłósnje wuprajił. Skónczje je słyschecź, so ma so wójsko w Elsasu a Lothringskej wo dwaj jěsdnaj regimentaj a tśi honćwjerske kompagnije sesylnicź. Schtož narańsche němske mjesy nastupa, so pjecza Hrudès do wulkeho wobtwjerdżeneho lěhwa pschetwari.

— Dla sakasaneho pschiwoženja wukrajnych swini je so w kněžorstwowym sejmje wutoru jene zyke posedżenje pschecźiniło. Wjetschina kněžorstwoweho sejma je namjet, połnózne mjesy sa pschiwoženje danskich swini saso wotewricź, wotpokasało, dokelž je swinjaza kholera w Danskej hakle podtłóczena, jara straschna, a mózmota wusamknjena njeje, so tam saso wudyri. Tež namjet dla lohscheho pschiwoženja swini je podležał. Rosestajenja sastupjerjow knjeżerstwa, po kotrychž so sanjesenja skótnych khorosczow hinak wobrócź njemózemy, hacź psches sawrjenje mjesow, wjele pschecźiwjenja nadeńdżechu.

Awstrija. Němzow w Czechach, kotsiž so, kaž je snate, pschi wuradżenjach czeskeho sejma njewobdżela, stej dwě wobsamknjeni czeskeho sejma trochu do njemdrosce stajiłej. Ssejm je wobsamknuł, so ma czeska schulska macźiza, kotraž w němsko-czeskich stronach, hdźež su so po czasu Czechojo sasydlili, tutym czeske schule twari, lětnje 20,000 schěsnakow podpjery s krajneje pokładniny dostacź. Hischcże bóle je druhe wobsamknjenje Němzow roshoriło. Hacź dotal rjemjeslniski musej w Libjerzach lětnje 8000 schěsnakow podpjery dostawasche. Ssejm chze też dale musejej tónle pjenjes pschiswolicź, tola jenož s tym wuměnjenjom, so so sarjadnistwo němski a czeski wjedże a so so wschě napisma wustajenych wězow w němskej a czeskej rěczi napisaju. Wobydlerstwo w Libjerzach je drje s dźela czeske, tola měschczańska rada njeje swólniwa, wuměnjenja czeskeho sejma pschijecź, też hdy by musej pjenjeżnu podpjeru shubicź dyrbjał.

— Awstriske knjeżerstwo je 400,000 Werndlowych tselbow, s kotrymiž bě hacź dotal wójsko wobrónjene, sa jara tuni pjenjes pschedało. Tselba, sa kotruž je so 35 schěsnakow sapłacźiło, je so pschekupowarjam po 70 krajzarjach wostajiła. W wuherskim sejmje su so teho dla praschelí, czeho dla knjeżerstwo tute tselby radscho sa landsturm skhowało njeje.

Rußowska. Njedźiwajo směrowanskich nastawkow, kotrež su němske knjeżerstwowe nowiny wo wopycze khěžora Wylema w Konstantinoplu pschinjesłe, ruske knjeżerstwo tola po sdaczu tuka, so su so pschi skhadżowanzy bjes khěžorom Wylemom a sultanom Abdulom Hamidom politiske należnosce wujednake. Ruska so boji, so by Turkowska, hdy by wójna wudyriła, nětko s wěstoscźu na stronje jejnych pschecźiwnikow stała. So Ruska tak prawje do trajneho měra njewěri a so nětko s Turkowskej jako se swojim njepschecźelom licźi, sa to też zarowy wukas swědczi, po kotrymž maja so hnydom czornomórske pschistawy wobtwjerdżicź a so na najrucźischo nusne kanony a druha bróń tam dowjesc. Mało dowěrjenja do sdźerżenja měra je dale s rěcze słyschecź, kotruž je zar 500lětny wopomnjeński dźeń sawjedżenja artillerije w ruskim wójsku dżerżał. Zar praji, so so nadźija, so so artillerija pschichodnje na bitwischczach kaž hacź dotal wusnamjeni a pschistaji k temu: „Daj Bóh, so by so to bórsy njestało; wobarnuj naš Bóh luby knjes pscheđ tutym czeżkim pruhowanjom.“

Sserbija. Bywschi kral Milan je s wuspěchom swojeho poslednjeho wopyta w Beogradze jara njespokojom. Ani wěz jeho roswěrowanja wot Natalije, ani pjenjeżna należnosc so jemu schlachcźiła njeje. Metropolit Michał je Milanej prajił, so wón jako serbski metropolit ženje kralowe roswěrowanje, kaž je so wone psches jeho pschedkhadnika stało, jako płacźaze pschipósnacź njemóże. Schtož pak kralowu pjenjeżnu żadanku nastupa, je jemu finanzny minister k wjedżenju dał, so hacź na dalsche k sapłacźenju kraloweho dołha w krajnej pokładniny żanych pjenjes njeje, a so so teho dla kralowe żadanje dopjelnicź njemóże.

China. S Chiny je hižo saso powjesc wo wulkim powodżenju dóschła. Rěka Yantsekiang je psches swoje brjohi stupiła a na 100 mil kraja póczrjeła. Wjazy hacź tyssaz cźlowjekow je so tepiło a na pjatnacze tyssaz cźlowjekow je bjes hospody a zyroby. Žně su do czista saniczene.

Brasilska. W połodnischej Amerizy je posledńja monarchija panuła. Brasilske wójsko, s wulkeho dźela s jara njespuschomnych ludźi wobstejaze, je so pod wjednistwom generala do Fonseca pschecźiwo khěžorej Domej Pedrej III. sběhnuło. Dobyczerski general je hnydom republiku wuwołał a nowe ministerstwo postajił. Sa guvernerow w jenodtliwych guvernementach je wón generalow postajił. W Brasilskej budże po tajkim runje kaž we wschěch druhich republikach połodnischeje a srjedźneje Ameriki knjeżerstwowa móz pschichodnje w ruzy wójska leżecź. Sběžk je zyle bjes pschelecza krwě wotběžał, khiba so so kódźstwowy minister lohko srani, kiž so sběžkarjam napscheczo staji. Wotstadżeny khěžor so njeje prózował, swój trón sakitacź. Hdyž jemu general Fonseca do jeho hrodu w Petropolisu pschipowjedżicź pschińdże, so je khěžorstwo powróczene, Dom Pedro s połnej měrnosczu, kotraž jeho żadyn wokomik njewopuschczi, wotmolwi, so so dobrowólnje króny njewotrjeknje, so pak dyrbi pscheđ mozu zofacź. Hischcże w tej samej hodźinje dyrbjesche khěžorowa swójba hród w Petropolisu wopuschczicź a so s wojerskim pschewodom k mórskemu pschistawej dowjesc. Tu khěžora a jeho swójbnych

na brasilsku wójnsku ɫódź dowjedźechu, kotrejež roskasowarjej bě ßo poruczˇiło, hnydom kheżora do Portugalskeje pschewjesćá. Portugalski kral hižo w Lißabonje w jenym kralowskim hrodźe sa ßwojeho brasilskeho kheżorskeho wuja hospodu pschihotuje. Kaž brasilske republikanske knjeżerstwo wudała, je ßo Dom Pedro tola skónczˇnje pohnucˇ dał, krónu skożicˇ, tola jenoż s tym wuměnjenjom, so ßo jemu 21 millionow dollarow sarunanja a pódla teho lětnje 450,000 dollarow dotazije wupłaczˇi. Jeli so je temu tak, je to najmudrischo było, schtoż je wotßadżeny kheżor czˇinicˇ móhł. Móżnota je wusamknjena, so ßo hdy saßo do Brasilskeje wróczˇi. Monarchija wschak żenje w Brasilskej twjerdże stała njeje. Kheżor po prawym żaneje knjeżerskeje mozy njemějesche, wón dyrbjesche jenoż wobkrucˇicˇ, schtoż bě ßejm wobsamknuł. W poßlednich lětach stajnje khorowaty kheżor měßazy dołho w wukraju pschebywasche, a hdyż bě doma w ßwojim kraju, ßo bóle s wědomoscˇu nakładowasche, hacˇ se ßwojim knjeżenjom, Wón dawasche wschemu běżecˇ, kaž ßejm a ministrojo chzychu, tak so skónczˇnje swjask s krajom a ludom shubi. Po prawom wschak też hinak njemóżesche; pschetoż wustawa jemu tak wjele kaž żane knjeżerske skutkowanje njedowolesche. Pschipósnacˇ ßo dyrbi, so je Dom Pedro pschezo najlěpsche ßwojeho kraja w myßlach měł. Pod jeho mikym knjejstwom je wikowanje, industrija a schulstwo wulke pokroki czˇiniło, bjes tym so ßußodne republiki, czˇasto psches wojerske revoluzije njepokojene, hischcˇe na jara ɫubokim stopnju kultury steja. Psches wojersku revoluziju ßo wón jako schěscˇlětny hólz w lěcˇe 1841 na trón ßadźi, a wón budźische k lětu ßwój sloty knjeżerstwowy jubilej ßwjecˇicˇ móhł, hdy budźische ßo saßo psches jenu wojersku revoluziju s tróna njestorczˇił. Jako knjeżer je ßebi wón dwaj njesachodnaj pomnikaj stajił. Wón je wschitkim wěrywusnacˇam ßwobodu wěry dał a je schklovinsto sběhnuł. Njesbożowny wożud pak je chzył, so je runje najßławnischi skutk jeho knjeżenja, wußwobodżenje schklowow, jemu s njesbożom był. Hdyż loni ßejm sakoń, wot kheżora jemu pschedpokożeny, pschija, ßches kotryż brasilsky schklovojo ßwobodu dostachu, po zyłym kraju radostne hibanje dźesche, tola bórsy sahorjenje popuschczˇi. Wjele tyßaz bohatych leżomnoscˇerjow na jene dobo wulki dźěl ßwojeho samożenja, ßwojich dźěłacˇerjow shubi. Leżomnoscˇerjo widźachu, so wokhudżenju napschecżo du, dokelż wußwobodżeni schklovojo ßwoje dźěło, tak bórsy hacˇ běchu ßebi něschto pjenjes saßłużili, wopuschczˇichu. Kheżor bě nastork k jich wußwobodżenju dał, duż leżomnoscˇerjo jemu winu dawachu, so wokhudża a jeho ɫuboko hidźicˇ poczˇachu. Woni ßo s republikanskimi sjenocˇichu a agitaziju pschecˇiwo kheżorej psches zyły kraj wupschestrjechu. Powróczˇenje monarchije ßo wot nich dawno pschihotowasche; hižo psched schtyrjomi měßazami brasiliszy njespokojniszy s Parižskeje ßwětoweje wustajenzy khorhoje, sa brasilsku republiku w Parisu dźěłane, domoj pschinjeßechu. Prascha ßo, hacˇ wulka Brasilska pod republikanskim knjejstwom sjenocˇena wostanje. Wotczˇakuja, so hobrski kraj do małych republikow rospanje, a so budża ßußodne kraje spytacˇ, wot Brasilskeje kruchi wottorhacˇ. Brasilska po sdaczˇu w bliżschim czˇaßu njemérnym podawkam napschecżo dże, a wobstejnoscˇe budża ßnadź w njej tajke, kajkež w ßwojim czˇaßu w Mexiku knjeżachu.

Radźicˇel paduchow.

(Pokracˇowanje.)

„Hdyż też", Arnoscht rjeknu, „schkoda tak wulka njeje, kaž ßebi ludźo myßla, ßym tola pschesßwědczˇeny, so budżesche stary knjes radscho pokojzu ßwojeho samożenja pschißadźił, dokelż s zyłej wutrobu na ßwojej pjenjeżnej sběrzy wißa."

„Nó wschak", jeho Jazkowa, schtoż běsche jeho hospoſa, troschtowasche, „polizija jemu kranjene wěży wěsczˇe saßo pschinjeße a budże ßebi hižo teho dla najwjetschu prózu bracˇ, dokelż je wón tajny radźicˇel".

„Bohu żel kriminalny kommißar do zyła nadźije nima, so ßo poradźi paducha wußlědźicˇ."

„To je pschezo tak było", Jazkowa dźesche, kotraż běsche, każ mnoſy druſy jeje runjecża, pschecˇiwnik polizije. „To dawno znajemy; knjeża na poliziji tu jeniczˇzy ßu, so bychu sprawnych ludźi schkrěli. Hdyż cˇi sabudżesch noweho podrużnika na poliziji wosjewicˇ abo ßudobje masaneje wody psched khežu won klußnjesch, dha cˇe hnydom sa khornar hrabnu, a masch toleř khostanja płacˇicˇ. Hdyż pak dyrbja pokasacˇ, schto móża, dha na ßo hladaja, każ hußy, hdyż ßo hrima."

„Ssnano paducha wußlědźa, hdyż je ßo wo paduschstwje sjawnje wosjewiło. Knjes tajny radźicˇel je temu tſi sta toleř myta ßlubił, schtóż kranjene pjenjesy wróczˇo pschinjeße."

„To jemu też niczˇo pomhacˇ njebudże!" płokaza żona sazpiwajo s ramjenjomaj sczˇahujo rjeknu. „Hdy bych ja na jeho měscˇe była, bych hižo wjedźała, schto mam czˇinicˇ. Sa schtyriadwazeczˇi hodźin bych tón zyły czˇapor saßo měła, bjes polizije a bjese wschéch wosjewjenjow."

„Dha ßym tola wczˇipny, kak byschcˇe to sapoczˇała", Arnoscht praji, kotrehoż płokazeje żonine blady sabawjachu.

„Hdyż dale niczˇo njeje", dobra żónka wotmolwi. „Ja bych k radźicˇelej paduchow schła, a tón hižo by mi sa pjenjesy a dobre ßłowa k mojemu dopomhał."

„K radźicˇelej paduchow! Schto ma to rěkacˇ?" ßo wón ßo dźiwajo wopraſcha.

„Mój Knjeże!" wona sawoła, ßo dźiwajo, so wón to njewě. „Njejscˇe dha żenje wo radźicˇelu paduchow niczˇo ßłyschał? Teho dźě poł města znaje; tón móże wjazy hacˇ chlěb jěscˇ a najpotajnische wěży wußlědźi."

„To dźě dyrbi woprawdźity kuſłař bycˇ!" ju młody wucżenz wußměschesche. „Ja budżech Waß tola sa mudrischu měł, hacˇ so tajkele ɫuposcˇe wěricˇe."

„Wußmědhujcˇe mje, schtoż chzecˇe", hoſposa dźesche, kotraż ßo ranjena czˇujesche. „Tón muż wjazy wě, hacˇ zyła polizija, kotraż móże ßo mi shubicˇ. Hižo něktoryżkuli wucżeny je runje tak rěczˇał, każ Wy, doniż na poßledku mudroscˇe nabył njeje. Hdyż pak mi wěricˇ nochzecˇe, dokelż ßym jenoż ɫupa żona, dha ßo jeno słótnika napscheczˇo nam praschejecˇe, praschejcˇe ßo khlamarja na rózku abo radneho knjesa Piwarza. Czˇi hižo Wam rospraja, hacˇ ßym Wam baßniczˇki bała abo czˇistu wěrnoscˇ rěczˇała; czˇi mi radźi wobßwědczˇa, so je jim radźicˇel paduchow pomhał a so móże dźiwy czˇinicˇ, jeno so chze. Ssami knjeża na poliziji jeho znaja a psched jeho mudroscˇu hubu rosdajeja."

„Dha bych tola woprawdże ßam rady knjesa radźicˇela paduchow bliże sesnał", Arnoscht schibale rjeknu.

„To ßo tak lohzy njeczˇini, każ ßebi myßlicˇe", wona khutnje wotmolwi. „Hdyż pschecˇela nimacˇe, kotryż sa Waß rukuje, móżecˇe dołho pytacˇ, prjedy hacˇ jeho namakacˇe. Tón je wulzyschnje pscheklepany a ßo tak lóhzy popanucˇ njeda."

„Wy dźě wschitko tak nadrobnje wěscˇe, so ßo mi skoro sda, so scˇe s nim w pschecˇelstwje. Skónczˇnje móżecˇe mi k temu dopomhacˇ, so ßo s nim sesnaju, hdyż mje jemu poruczˇicˇe?"

„Schto ßebi myßlicˇe?" Jazkowa sastróżena sawoła. „Ja niczˇo wjazy s nim czˇinicˇ nimam, runjež je wón s krejneho pschecˇelstwa mojeho njebocˇiczˇkeho. Hdyż běsche mój luby Jazk hischcˇe żiwy, drje by wón druhdy k nam khodźił, ale nětko jeho hižo schtó wě kak dołho wjazy wohladała njeißym, schtoż móże mi jenoż lubo bycˇ. Ja ßym czˇestna żona a niczˇo czˇinicˇ měcˇ njecham s tajkimi ludźimi, kotsiž mojemu dobremu mjenu schkodża. Towarstwo někajkeho radźicˇela paduchow mi w hódź njeje, a wo tymle pschecˇelstwje niczˇo wjazy wjedżecˇ nochzu."

To prajiwschi ßo dostojna hoſposa tak khwataizy wotßali, jako by wschemu dalschemu rosrěczˇowanju wo tejle wěży s pucża hicˇ chzyła. Rěczˇam ßwojeje hoſposy woßebiteje ważnoscˇe njepschizpiwajo měsche Arnoscht tola sa ßwoju pschißkuschnoscˇ, so kózdy ßrědk wużije, kotryż móżesche k wußlědźenju kranjenych wězow pomhacˇ.

Duż ßo wón rosßudźi, ßo pola kriminalneho kommißara wo tak mjenowanym radźicˇelu paduchow bliże wobhonjecˇ a jemu ßwoje rosrěczˇowanje s hoſposu wupowjedacˇ, a byrnjež ßo s tym ßměschny sczˇinił. Pschecˇiwo jeho wocżakowanju sastojnik khutnje a jara kedźbliwje na njeho poßłuchasche a jemu wschitko wobkrucˇesche, schtoż běsche jemu Jazkowa powjedała.

„Prěcˇ wschak ßo njehodźi", wobhladniwy sastojnik dźesche, „so tu tajkeho radźicˇela paduchow mamy; ja jeho ßam znaju. Wón po prawom Wjelk rěka a je ßebi pod mjenom „cˇorny Wjelk" se ßwojej khróbłoscˇu a pscheklepanoscˇu wěstu ßławu mjes paduchami dobył. Poßleni cˇaß je ßo, każ ßo sda, ßwojeho prjedawscheho rjemjeßła wsdał, runjež je, schtoż wěmy, pschezo hischcˇe se ßwojimi prjedawschimi pschecˇelemi a towarschemi w bliskim swjasku. Dokelż pak ßo na jich njesakońskich skutkach njewobdźělu, a ßo jemu ani najßnadnischeho pschestupjenja sakonja dopokasacˇ njehodźi, dyrbimy jeho na pokoj wostajicˇ a ßo s tym spokojicˇ, so mamy kedźbne woko na njeho."

„A Wy macˇe woprawdże sa to, so by nam wón k kranjenym pjenjesam saßo dopomhacˇ móhł?"

„Mi ßo to njemóżne njesda; pschetoż mi je ßo hižo wospjet stako, so ßu ßo w podobnych należnoscˇach s wuspěchom na cˇorneho Wjelka wobrocˇili. Dokelż je s paduchami derje znaty a jich

duchownje pschesaha, ma pschezo hischcże wulkeje samóžnoscże na nich a móże nětkotrežkuli pschestupjenje wušlědźicź, kotrež poliziji pschi wschej prózy potajne wostawa; duž tež ßu jemu radźicźel paduchow narjekli. Jeho prjedawschi towarschojo, kotsiž ßo na njeho wobrocźeja, hdyž ßebi rady njewjedźa, jemu sa to wěstu dań płacźa, mjes tym so dyrbja jemu druhy ludźo, kotsiž jeho pomoz pytaju, jara wulki pjenjes płacźicź. Duž ßo wón s wobeju stronow žiwi, kotrymajž ßkuži, ßam pschi tym niczo njerischirujo."

„Mi jenož je džiw, so polizija tajke něschto cźerpi a poczinanju tehole radźicźela paduchow dawno hižo kónz cźiniła njeje."

„Tajzy ludźo dyrbja tež bycź", sastojnik ßmějo snapschecźiwi; „haj bjes nich njeńdże, a druhdy ßu nam s najwjetschim wužitkom. Polizija wschak wschehowědoma njeje a je duž cźasto nusowana, kaž homöopath, podobne s podobnym hojicź."

„Wy byschcże mi, abo lěpje knjesej tajnemu radźicźelej po tajkim pschihłoßował, hdy bychmoj pomoz radźicźela paduchow pytałoj!"

„S najmjeńscha niczo schkodźecź njemóże, so ßo to spyta, runjež Wam samjelczecź nochzu, so ßo mi ta zyła wěz njelubi. Po mojim dołholětnym nashonjenju ßo pschi kóždym domjazym paduschstwje niczo dobre njewukopa, a s wjetscha je lěpje, so sabudźesch, schtož ßy pschißadźił, hacź so ßo s pschejara krutym ßlědźenjom wězy wuryja, kajkež pschi tajkej składnoscźi s wjetscha na ßwětło pschińdu, a kotrež ßu hischcże njelubosnische, hacź wschitko, schtož ßy pschi tym pschißadźił."

„Ja chzu s tajnym radźicźelom wo tym prjedy hischcże porěczecź a ßo jeno s jeho wolu na radźicźela paduchow wobrocźicź."

Stary knjes rady do wscheho swoli, schtož jenož někak nadźiju sbudźowasche, so móhł wón ßwój drohi pokład wrócźo dostacź. Wón běsche hnydom swólniwy, radźicźelej paduchow niz jenož lubjene myto, ale dwoji pjenjes sapłacźicź, by-li ßo jemu radźiło rubjene rědkoscże wušlědźicź.

Młody wucźenz pak ßo cźim horliwischo wo to starasche, dokeľž měješe sa to, so, je-li so ßo wěz radźi, tajnemu radźicźelej najwjetschu ßkužbu wopokaže a ßebi tež dźak rjaneje Marsche saßkuži, schtož běsche jemu woßebje naležane.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Kupujcże a cźitajcże ßerbske knihi!) Kolwroty ßo w mnohich ßerbskich wßach hižo dawno njewjercza a dołho tracź njebudże, so budże doscź ludźi, kiž hischcże ženje žaneho kolwrota widźeli njejßu, khiba w Budyschskim macźicźnym muzeju. Kelko kraßnych spěwow, pokhěrluschkow, khěrluschow, wjeßełych a srudnych pěßni je ßo pschi schwórcźazym kolesku spěwało a s najdalschich cźaßow hacź na dźenßnischi dźeń wukhowało? Kelko kraßnych bajkow a powjescźow je ßo pschi pschasy powjedało a wot jeneho splaha druhemu pschepodawało? — Schtó chzył to wopißacź? — Haj, schtóž ßerbski lud snaje a jón lubuje, dyrbi pschidacź, so bě tutych prostonarodnych bjeßadow schkoda. S nimi je ßo wulki dźěl ßerbskeje poesije, wulki pokład ßerbskeje sdźěłanoscże s nascheho ludu shubił. Njech běchu tu a tam pschasy, kotrychž schkoda njeje, so ßu saschłe, powschitkownje dyrbi ßo prajicź, so běchu dźeßacź krócź khmańsche, dyžli nasche sabawy po nowej módże, hdźež ßo sawěscże tež niczo khmańsche njewucźi a njewuknje. Tola nochzu žarowanskeje rěcże pißacź. Para, maschiny a fabriki ßu zyły ßwět pschestworiłe. Pschedźenje s ruku ßo prózy njepłacźi, hdyž mózemy płat tuńscho dostacź bjes kołwrota. — Město ertneje bjeßady a sabawy pak chzył ja cźitanje radźicź. A po prawom je nětk, hdyž ßo njepschedże, hischcże wjaz khwile hacź prjedy k cźemu? — Haj to ßo mje njepraschej, k cźemu maja młodźi ludźo khwile!? Abo ßu ßnadź ßerbske holicźa nascheho cźaßa lěpsche, pilnische, nabožnische, dyžli w sańdźenych cźaßach? — Haj ske je sahnate a se słym też — dobre. A schtóž wě, schtož ßo dźenßnischi dźeń wscho pißa, cźischcźi a cźita, schto to do ludźi je, kiž pißaja a knihi wudawaja, tón budże mi rosumjecź, cźeho dla runje ßerbske spißy porucźam. Sserbske spißy ßu bjes wumsacźa wschě tajke, so s najmjeńscha nikomu niczo schkodźecź njemóża, a skoro wschě ßu tajke, so móża kóždemu jenož wužitne bycź. Sa to rukuja mi mjena ßerbskich spißacźelow, kiž ßu niz jeno derje sdźěłani, ale też woßebje derje kschescźijanszy a ßerbszy smyßleni. Ssu to s wjetscha mužojo, kiž ßu s ludu ßameho wuschli, w ßwojich młodych lětach ßwój lud sesnali a lubowacź nawukli, kiž ßu zyłe ßwoje žiwjenje ßwojemu ludej poßwjecźili, jako cźeścźedostojni duchowni a saßkužbni wucźerjo mjes ßwojim ßerbskim ludom skutkowali. Sserbskich knihow je hižo jara wjele cźischcźanych, ale — so dyrbju tu prajicź! — ale mało pscheda'tych a cźitanych. Teho dla, ßerbska macźi, ßerbski nano, kup ßwojim dźěcźom k Božemu dźěscźu rjane ßerbske spißy, to budże jim wužitnische, dyžli lute hrajki! Kmótsje abo kmótra, abo schtóžkuli ßy, kiž masch koho lubo a woßebje sańcź, kup jemu ßerbsku knihu! Dobra kniha je wulki pokład, je stajnje ßwěrny pschecźel, kiž s tobu derje měni, kiž ßo njeboji, tebi wěrnoscź prajicź, hdy by cźi też njeluba była. Móhł hischcże wjele khwalobneho wo ßerbskich knihach prajicź, ale lěpje je, so ßo ßam pschesßwědcźisch. Kotre knihi chzu woßebje porucźecź, to je njeßnadna wěz, dokeľž jenemu hodźa a lubja ßo te, druhemu druhe. Mjenuju dźenßa jeno: Handrija Sejlerja, Nascha Wowka, Almanach Studowazeje młodoscże. Wschě ßerbske knihi ßu dostacź w Ssmolerjez knihicźischcźerni.

— Měßacźnika „Łužica" je cźißło 11. (november 1889) wuschło. Wobßah: Winy wosud. Struchłohra w 1 jednanju. Po Körnerowej „Die Sühne" za dźiwadło serbskich studentow zeserbšćił w l. 1878 Arnošt Muka. (Pokračowanje) — Hdźež je lubosć, tam je zbóžnik. (Powědančko wot Lawa Nikolajewiča Tołsteho.) — Žiwjenje a skutki Kukečanow, wosebje Kukečanskeho šołty Mots Tunki a najnahladnišeho bura njeboh Mjertyna Šćipaka. (Směški z ludu.) Podawaju H. Z., E. M., J. N., M. A. — Njebjo. Za Łužicu spisał Jenč-Draždźanski. Přeł. E. M. — Křćenske mjena. — Druzy wo Serbach. — Pismowske nowinki. — Serbski rozhlad. — Šesćatřicety zapis přinoškow ze strony Serbow za serbski maćičny dom w Budyšinje. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy.

S Delnjeje Kiny. Pjatk tydźenja ßo na hońtwischcźu, wot Budyskeho rěcźnika Sachsy wotnajatym, hońtwa wotbywasche. Pschi tym pschi sahrodże, Budyskemu sahrodnikej Kóczzy ßłuschazej, wjetschu liczbu wokow, k kojenju kurwotow a sajazow nawleczenych, nadeńdźechu. Bjes tym so tam naprawu bjesprawnych hońtwjerjow wobhladowachu, ßo dwaj młodaj cźlowjekaj, wěsty Skop s Kamjeńtneje Wólschiny a ßyn sahrodnika Kóczki, pschißnowaschtaj. Chzyschtaj, kaž prajeschtaj, w Kóczkez sahrodże dźełacź. Ważnych pschicźinow pak mějachu sa to, so běschtaj pschischkoj hladacź, hacź je ßo w wokach něschto swěriny popanuło. Duž jeju sajachu a na to s kluczom, w jeju drascże namakanym, durje khěžki, w Kóczkez sahrodże natwarjeneje, wotamknuchu. Tu mějachu rjanu wobradu! W khěžzy wschelake ßaki a hoki a w kucźiku dwě tšelbje namakachu, s kotrejuž bě jena se schrótom a pólvrom nabita; pschi ßamym ßo sta, so ßo s tuteje, hdyž ju pschimnuchu, wutšeli. Pódla teho wschelaku nadobu namakachu, na kotrejž bě widźecź, so ßu ßo w njej kurwoty a sajazy pjekli. Kaž ßo sda, staj młodaj cźlowjekaj hižo dołhi cźaß w wokolnoscźi bjes prawa honikoj. Dla prěnjeho pscheßłyschenja jeju polizija, po kotruž bě ßo hnydom póßłało, hnydom do Budyschina ßobu wsa. Psched ßudom drje ßo jimaj posdźischo jeju honitna horliwosć se ßelenym khostanjom trochu stuži.

S Małeho Wjelkowa. Drje nichtó se ßobustawow tudomneho poboczneho towarstwa ßerbskich burow ßo kał njeje, so je poßedźenje wopytał, kiž je ßo tu sańdźenu njedźelu w Kobaniz hoscźenzu wotbywało. Knjes měschczaństi wucźeŕ Zemjeŕ s Budyschina w poßedźenju jara sajimawy pschednoschk wo pczołarstwje w Sserbach dźerżeschе. Pczoły ßu ßo jenož wot kulturnych ludow plahowałe. Sserbski lud, kaž wschě druhe ßłowjanske ludy, bě, tak wjele hacź jón se stawisnow snajemy, kulturny lud. Pola njeho pczołarstwo w najwyschschim kcźěwje stejeschе. Haj, njeje snate, so móhł ßo w sastarstwje žadyn druhi lud s nim, schtož pczołarstwo nastupa, runacź. Psched wjele stow lětami w Mužakowskich, Wojerowskich a Khoczebuskich stronach pczołarske towarstwa wobstejachu, kotrychž ßobustawy mějachu w pczołarstwje wulku wědomoscź. Sswoju wědomoscź pak Sserbjo potajnu dźerżachu; ßyn ju wot nana wuknjeschе, zusym pak ßo wona njepscheradźi. So ßu ßo Sserbjo na pczołarstwo derje wustejeli, widźimy s teho, so matku jako žónske stworjenje snajachu, bjes tym so ßußodni Němzy a druhe ludy ju su mužske wobhladowachu. Tež Němzam bě snate, so ßu Sserbjo wustojni pczołarjo, a jedyn pruski kurwjerch je ßwojich němskich poddanow napominał, so bychu pola Sserbow pczoły plahowacź wukli. W tsizecźilětnej wójnje, w kotrejž měješe łužiski kraj cźežko wot palazych a ßmalazych cźrjódow rubjeżnych Schwejdow cźerpicź, pczołarstwo w Sserbach a wokolnych krajach do cźista spanu. Hakle w 18. lětstotetku pczołarstwo saßo sakcźe, a to psches pczołarsku dźeławoscź ßerbskeho fararja Schěracha w Budyschinku. Tutón knihi wo pczołarstwje wudawasche a bjes druhim bě wón też wunamakał, kak ßo pczolaze wotkožki dźełaju. W nowschim cźaßu staj ßebi Sserbaj, knjes farař Räda w Barcze a njebo knjes kantor Kulman w Delnim Wujesdźe, saßkužby wo posběhnjenje pczołarstwa dobyłoj. Skóncźnje nam knjes pschednoscheŕ na srosumliwe waschnje s pomozu wobrasow, na scźěnje wißazych, twórbu a žiwjenje pczołow rosestajeschе. Knjesej Zemerej s postanjenjom sa jeho jara po-

wucžazy a sajimawy pschednoschk žo podžakowawschi pschitomni k wuradženju towarstwowych naležnoschžow pscheňdžechu. Na napominanje knjesa pschedžydy, kublerja Mlynka w Cžemjerzach, mnohy petiziju dla spuschcženja doresneho dawka podpisachu. Dale žo wo tym rada skladowasche, hacž bychu žo sa towarstwowe žobustawy s bajerskich piwarnjow piwowe žklodžisny kupike, dokelž žu wone w Budyschej piwarni cžežko dostacž. Po žwědcženju knjesa kublerja Žura s Delnjeho Hunjowa, kiž je hižo swospjet žuschene žklodžisny s Bajerskeje kupował, wone pola skotu na mloko cžerja a žo wot skotu rad žeru.

S Budestez. Pschi žwjedženju, kotryž budže žo s pschicžinu 100lětneho pohrjebneho dnja njebo Michała Budarja, wulkeho dobrocžela žerbskeho luda, schtwórtk 28. novembra w naschim Božim domje wotbywacž, žo zyle žerbske duchownstwo a wucžerstwo wobdžěli. Sswjedžeń žo rano w dźewjecžich hodžinach s predowanjom knjesa fararja Jakuba s Nježwacžidła sapocžnje, a po kemschenju budža knjes farař lic. theol. Imisch s Hodžija, knjes farař Kubiza s Bukez, knjes farař Waktař s Wóžlinka a knjes farař Ssella s Krjebje žerbske žwjedženske rěcže džeržecž. Pschi tym budže žo wot schulskich džěcži scžěhowazy khěrlusch, wot knjesa fararja Domaschki pěžnjeny, spěwacž:

Najcžesčenischa hlowa,
Kiž dawno tudy spisch,
Budž džak cži hacž do rowa,
Jón wot naš sažkužisch!

Ty pomnik žy žej stajił
W naschej wutrobje
Psches luboscž, kiž žy hajił
A žył we Sserbowstwje.

Schtož na twój row žo plaka,
Ty dobrocželo nasch,
To wscho žu žylsy džaka, —
Nětk džěl žwój wužiwasch.

Bóh žohnuj skutki twoje
Nad nami Sserbami,
Wón myto wěcžne žwoje
Płacž twojej luboscži!

Popołdnju budže němske prědowanje, k kotremuž žo němske žwjedženske rěcže pschisamknu. Sserbske duchownstwo je nastork k temu dało, so žo 100lětny žmjertny dźeń Michała Budarja žwjedženšzy wopomina, Sserbjo pak njech psches to, so žo wjelelicžbnje pschi žwjedženju wobdžěla, wopokasaja, so žebi dobrocželow žwojeho luda wažicž wjedža a jim džakowne wopomnjecže sakhowaju. Njech Sserbjo se žwojej pschitomnoscžu pschi žwjedženju wobžwědcža, so žu hódni wulkotneho dobrocželskeho skutka njebo Michała Budarja.

Se Ssolschez. Wulkemu dźělej Hodžijskich wožadnych je žo psches wukas, njedawno wot wyschnoscže wudaty, kemschikhodženje na njelube waschnje pocžežiło. Hacž dotal wožadni s Delnjeho Hunjowa, Hornjeho Hunjowa, Ssolschez, Leschawy, Myschez, Bolborz a se Ssmochcžiz po kemschazej schcžežzy, sady Janez psches Debischkowske ležomnoscže do Hodžija wjedžazej, kemschi khodžachu. Tale schcžežka je žo nětko sahnaka. Duž je na 600 kemscherjow s mjenowanych wžow nusowane, po jěsdnym pucžu, doscž błocžanym a sakonisku schěrokoscž njemějazym, khodžicž. Njehodži žo pschepósnacž, so psches to wopytowanje Božeho doma schkoduje; pschetož tón a tamny žo pschi njerjanym wjedrje błocžaneho pucžo strachuje, druhi, kiž je kipreje strowoscže, žo sažo boji, so žebi w błocže abo kužach cžrije pschemoka a so žo potom w zyrkwi nasymni. W naschim cžažu, hdyž Bohu žel njewěra dźeń a bóle pschiběra, dyrbjeli žo wscheho wostajicž, schtož zyrkwinskemu žiwjenju schkodži. W naschej woždže žo kóžde lěto wjele pjenjes sa mišionstwo bjes póhanami nawdawa. To je jara khwalobne a temu njech w pschichodže pschezo tak wostanje. Tola pschi tym nježdměmy sabycž, so je nascha pschišłuschnoscž, žo sa to staracž, so žo póhanstwo pucž do nascheje woždy njepschihotuje. Hdyž by pak psches tamny wukas kemschikhodženje pola naš wotebjerało, dha by žo póhanstwo k nam nuts dreko. Duž je winowatoscž nascheho zyrkwinskeho pschedstejicžerstwa, wuskutkowacž, so by žo wot wyschnoscže sažo dowoliko, po naspomnjenej schcžežzy khodžicž. Tón kusk trawy, kiž žo na njej wot kemschikhodžerjow potepta, tola woprawdže rěcžow hódny njeje.

S Pomorz. Wóndano žu pschi wuwodženju (drainěrowanju) spytowanskeho pola tudomneho rycžerkubła w hłubokoscži 60 zentimetrow schtyri derje sakhowane cžłowjecže koscžowzy wuryli, kiž běchu swjerčha s kalkom poždypane. Kaž žo sda, žu wone powostanki wojakow s wójny lěta 1813.

S Bukez. Na shromadžisnu tudomneho žerbskeho towarstwa, kotraž žo sandženu njedželu wotbywasche, běsche žo wulka licžba žobustawow seschła. Knjes wucžeŕ Ssuschko s Wujesda nam wo njebo khěžorje Bjedrichu III. pschednoschesche. Wón žiwjenje semrjeteho khěžora wot kolebki hacž do rowa do dróbna wopiżowasche a na wyžoke samery pokasa, kotrež běsche žebi khěžorski martrař pschedewsał, tola dla sažneje khoroscže njedozpił. H.

S Kotez. Sandženu póndželu w nozy žu žo tu twarjenja Běbrachez žiwnoscže wotpalike. W domskim hewak nichtó njebydlesche, hacž jena stara žona, kotruž s nusu s wóhnja wutorhnuchu. Twarjenja běchu wschě stare a se žłómu kryte. Kak je woheń nastał, snate njeje.

S Ketliz. Njekražnizy, kotsiž žu Shorjelsku, Leubasku a Bjarnacžansku zyrkej wonjecželescžili, žu žo tež wóndano do nascheho Božeho doma kamali. Tu žu Boži kaschcž wurubili a wołtarnu płachtu rosrěsali. Hdy by žo tola skónczinje poradźiło, bjesbóžnych klóstnikow pschimnucž a jich na sažkužene waschnje khostacž.

S Bjarnacžiz. Do tudomneje zyrkwje žu žo wóndano w nozy njedocžinki kamali, w drastkomorje wscho rosryli a žebi na schpundowanju lěhwo s wołtarnych rubischczow a tepichow pschihotowali. Hacž runje mózachu k žlěbornym wołtarnym žudobjam, tola niczo žobu wsali njejžu, khiba wołtarny běły podložny rub, wot kotrehož je žo kruch njedaloko zyrkwje namakał. Wonjecželescžerjow zyrkwje hacž dotal hischcže wužlědźili njejžu.

S Kamjenza. Srudny podawk, kotryž hakle žudniske pschepytowanje doscž wujažni, je žo na Měrczina psched naschim městom stał. Dwaj schkleńczerjej žo wjeczor duzy domoj s Bambrucha swadžischtaj. Jedyn s njeju psched městom bydli. Hdyž běsche tutón psched žwojim domom sastał, towarsch kamjeń do njeho cžižnu. Kamjeń jemu do hłowy slecži a jeho tak straschnje srani, so je njesbožowny na schtwórty dźeń na žwoju ranu semrěł. Wobaj schkleńczerjej staj woženjenaj a mataj džěcži.

S Wojerez. Na naschej „radnej pinzy" žo wóndano něktosi hoscžo wurěcžowachu, schtó je najžylnischi mjes nimi. Dokelž chzyschе kóždy žylnischi bycž, žo rosžudžichu, so spytaju žo popschimacž. Prěnjeho pschecžiwnik wo semju cžižnu. Pschewinjeny pak žo s tym njespokoji, žadajo, so by žo pschecžiwnik hischcže ras s nim popschimał, schtož tež žo sta. Ale pschecžiwnik jeho sažo wo semju cžižnu. Tón krócž pak cžižnjeny wjazy stanucž njemózesche, dokelž jeho noha satraschnje bolesche. Duž jeho domoj donježechu a po lěkarja běžachu, kotryž spósna, so ma wbohi muž nohu w kolenje skamanu. Najskerje wón cžaž žiwjenja hubjeny wostanje.

S hole. Stari a, schtož wjedro nastupa, naschonjeni ludžo, jako stari hajnizy, jenohłóžnje wobkrucžeja, so w Božej stwórbje wschitko na to pokasuje, so smějemy lětża jara miku symu, kajkejež lětdžežatki měli njejžmy. Wrjóž n. psch. nětkle hischcže nažadžuje; sajazy a lischki hischcže w žwojej lětnej žuknicžzy khodža, mjes tym so žo hewak hižo sapocžatk oktobra symski kožuch woblekaju.

S Mužakowa. 12. novembra wjecžor, hdyž tudomny kowař Klenner doma njebě, jeho wucžobny hólz Kaltschmidt s nožom dó jstwy pschiběža a kowarjowu žonu s nožom sady do schije, do liza a do wucha skała, na cžož s města cžeknu.

S Bórkow w Błótach. Tudomny bur Měrczin Nowka je dwě žwinjecži wukormił, kotrejž stej hromadže 12 zentnarjow cžežkej; jene je nimale 6 zentnarjow, druhe dobre 6 zentnarjow. Tudomny rěsnik Stasinowski je žwinjecži kupił a pschi džeńžnischich wyžokich płacžisnach 590 markow, po tajkim nimale dwě scžě toleŕ, sa wobej sapłacžił; to je 49 mk. 17 np. sa zentnař žiweho skocžeza.

S Khocžebusa. Zyle blisko psched naschim městom mamy w hłubinje 50 meterow wuhło; poždeni cžaž žo wjele wo tym rěcži, so chzedža tam wuhlowe podkopki sakožicž. Ležomnoscže, pod kotrymiž wuhło leži, žnano 43 schtyrirózknych kilometerow abo 17,000 pruskich jutrow wobjimaju. Wuhło w pscherěsku 50 meterow hłuboko leži; wuhlowy płast je wot 8 do 10 meterow žylny. Schtož žu pruhi dopokasake, mamy tudy telko wuhla, so sa nasche město a wokolnoscž lětstotki dołho doždaha. Wuhło tež je jara dobre a žo nimale cžěskemu runa. Duž budže žo próza wěscže płacžicž.

Wužudženja.

Khostanska komora. Žiwnoscžeŕ K. G. F. Hauffe w Wulkej Dubrawje bě 18. augusta w Dejkez korczmje na rejwanskej łubi podkopnikej Neumeyerej, hdyž chzyschе žo tón na stólz žynucž, wot sady stólz wotcžahnuk. Neumeyer žo k semi swjesy a hdyž staže, jeho Hauffe s piwowej schkleńzu do cžoła dyri a jemu hłuboku ranu sbi. Druhi prask Neumeyer s ruku wotrasy. Džeždacž dnjow sandže, hacž rana sažy. Hauffje jastwo na tsi měžazy a arrest na jedyn tydžeń pschižudžichu. — Džěkacžerja K. H. Schiemenza s Wotružizy k jastwu na schěscž měžazow sažudžichu, dokelž je žwoje 2½ lětne pschirodne džěcžo žmjertnje bik.

Lawniſki ßud. 15lětneho cželadnika Rauſendorfa w Hnaſchezach winowachu, ſo je 13. oktobra dźowzy ßwojeho hoſpodarja, hoſcźeńzarja Henczela w Hnaſchezach, 11 mk. kranuł, kiž ßebi holza w jenej tyſzy khowaſche. Wobſkorżeny ma teho dla tydźeń w jaſtwje ßedźecź. — 68lětna Kreßerowa w Bělczežach 26. ſeptembra w Wyrgaczez hoſcźeńzu w Bělczežach por ſchtrympow, kotryż bě wikowarjej Wagnerej ſ Bělczez wupanuł, ſběhny a wotnjeßy. Jej jaſtwo na jedyn dźeń pſchißudźichu. — 15lětna ßłużobna dźowka Röhlez ſ Hermanez doſta na jedyn tydźeń darmotnu hoſpodu w jaſtwje pſchipokaſanu, dokelž bě krótko do 1. auguſta, prjedy hacž ſ Mikkeczanſkeho knjeżeho dwora ſe ßłużby wotcźahnu, kuchinſkej dźowzy Mětez wſchelake wězy, 2 mk. hódne, ſebraka.

Jan Michał Budař, dobroczel Sserbow.

† 25. novembra 1789.

Schto w Sserbach dźenß' dźakne ßylſy
ßo ronja?
Schto debi ßo ſ nowa tak ſaſtarſki row?
Muž, kotrehož luboſcź ſta tyßazy ſhonja,
Na tutym dnju wumrjeł, dom k měrej
je ſchoł;
Wulki joh' wußyw, — joh' luboſcźe
žnjecźa,
Dźakowni Sserbja dźenß' jubjelſzy ßwjecźa.

Schtó bě Jan Budař! Knjes bohaty,
ßławny,
Woßebni knjeża ßo bratſjachu ſ nim;
Rěcžnik wón běſche, Sserb horliwy,
ſprawny,
Khudźi a bohaczi cźeſcźachu joh'.
Runje kaž bohatym k radźi bě tudy,
Mějeſche pſchiſtup k njom' dźěłaczeř khudy.

Wubjerne dary, kaž doſtał wón běſche,
K lěpſchemu Sserbowſtwa nałoži wſchě;
Khudźina Sserbſtwa tak bliſko jom'
dźěſche:
Potrjebnym dawacź joh' wjeßele bě.
Wón bě nan khudych a hubjenych ludźi,
Njerodnych, njeßwěrnych khoſtaſche wſchu-
dźi.

Budař njej' kraßnoſcźe wužiwał tudy,
Kiž tu hdźe bohatym ſkiczene ßu;
Runiž bě ſamožny, bě wón kaž khudy
Jednorje žiwy a ponižny tu.
Sa khudych hromadźicź ſapocźa młody
Poklad, kiž njeßy nětk' najrjeńſche płody.

Wón je ßo minuł — row ſeleny
kryje
Cźěło to ſprózne, kiž k próchej nětk je,
Duch jeho pak ſbóžny tu wjeßełoſcź
žněje,
Kotruž Knjes Jeſuß ßam ßlubił tym je:
Kiž tudy na malym ßwěrni ßu byli,
Tam a ßem khodźo ßyw dobry ßu
ßyli.

Budař je wumrjeł, a tola je žiwy;
S dobom, hdyž lěto ßo ſpocžało je,
Pſchińdźe też ſaßo tón dobroczel miły,
Starym a hubjenym ſnaty wón je.
W Saſkej a w Pruſkej, w wſchěm
ßerbowſkim kraju
Khudźi dźěł na jeho luboſczi maju.

Wjele je ſhojił wón krwawjazych
ranow;
Do wjele wutrobow pſchinjeßł ſaß' měr;
Pomjeńſchił ſtaroſcźe ſtyſknjwych nanow,
Położił maczerjam ßylſojtu cźěř.
Wudowam, ßyrotam pomhał w jich nuſy,
Hdyž jim wſchón ßwět ßo tu cžinjeſche
zuſy.

Tak je wón poſtajił pomnik ßej kraßny,
W wutrobach Sserbow wón njeßmjertny
je;
Minje ßo w ßwěcźe jed'n narod tu cžaßny,
Potomnym ſtare wſcho wohidne je:
Budarja wobras a herbſtwo, ſ nim date,
Budźe pak pſchichodnym narodam
ſnate.

H. Pawoł.

Přilopk.

* W Draždźanach ßo poßleni cžaß cžłowjek na dróhach pokaſuje, kotryż ſe ßwojej ſpodźiwnej draſtu powſchitkownu kedźbnoſcź ſbudźuje. Wón ma dołhe włoßy, dołhu połnu brodu, ſ nahej hłowu a w něhajkej dołhej ſchěrej draſcźe khodźi, do kotrejež je wſchón ſawaleny. Wón cžłowjeſtwu prěduje, ſo by bóle po pſchirodźe žiwe było, dotalnu draſtu wotpokłożiło a ßo draſcźiło, kaž wón. Wóndano běſche ßo telko ludu wokoło njeho ſběžało, ſo dyrbjeſche polizija ſakroczicź a teho muža w ſtronu dowjeſcź.

* W Altonje běſche korczmar piwowe ſbytki, kotrež běchu hoſcźo ſtejo woſtajili, ſaßo w hromadu lał a je jako dobre piwo pſchedawał. Lawniſki ßud je jeho panzanja dla k pjenjeżnemu khoſtanju na 600 markow abo k jaſtwu na 120 dnjow ſaßudźił.

* W wokolnoſczi Kaſſela ßo wóndano murjeř ſe ßwojim bratrom, ſaſtojnikom, ſwadźi, nóž wucźeże a bratra ſakło. Saſtojnik na měſcźe morwy leżo woſta.

* Hróſbny njeſtutk je ſańdźene dny w Heidźe na ßwětko pſchiſchoł. Sańdźeny tydźeń běchu tamniſcheho ſamożiteho wobydlerja khowali, kotryż běſche pod tajkimi ſpodźiwnymi wobſtejnoſcźemi wumrjeł, ſo ßo hnydom rěcžecź pocźa, ſo je njebocźiczki jako wopor nahrabneho pſcheczelſtwa wumrjeł. Duž ſtatny rěcžnik cźěło wuhrjebacź da. Cźěło wotewriwſchi a wobhladawſchi lěkarjo ſpósnachu, ſo je njeboczki hłodu tradacź dyrbjał, ſo ßu jeho ſanjerodźili a hroſnje ſ nim ſakhadźeli a jeho na to waſchnje ßmjercź cźwilowali. Tak běchu jemu n. pſch. wulke myſche wobě woczi wužrałe. Wuja, kotryż je na ßmjercźi njeſbožowneho wina, ßu ſajeli.

* W Kaiſerslauternje je w 20 ßwójbach 50 cžłowjekow ſkhoriło, dokelž je ßo jim ſ jědom ſawdało. Wſchitzy běchu wot jeneho pjekarja khléb jědli. Do khléba běſche jěd naměſchany, pjecźa arſenik. Telko je wěſte, ſo ßo jěd do muki měſchał njeje, ale do cźěſta, kotrež w nozy w dźěži w pjekarni ſtejeſche. Polizija je wſchón khléb tehole pjecźwa ſaniczika. Cžłowjek, kiž je jěd do cźěſta naßypał, je pak ſ korczmy w tym ßamßnym domje, kotraž też pjekarjej ßłuſcha, do dwora a do pjekarnje ſaléſł, abo pſches muricźku, kotraž dwór wobdawa a jara wyßoka njeje. Dotal ßo radźiło njeje njekraßnika wuſłědźicź; nadźějomnje pak ßo to hiſchcźe radźi, ſo by ßo hroſny njeſkutk khoſtał, kaž ßo ßłuſcha. Na ſboże ßo ſ khorymi polěpſchuje.

* Wulke njeſboże je ßo 14. t. m. w kralowſkim pólvorniku w Hanawje ſtało. W jenej dźěłarni, hdźež ſ wuwjacźom jeneho dźěłacźerja jeno žónſke dźěłaju, ßo palicź pocźa; nichtó njewě, kak je woheń wuſchoł. Straſchne rosbuchnjenje ßo ſta. Dwě dźěłacźerzy běſchtej na měſcźe morwej. Cźeżzy ranjenych běſche 16, wot kotrychž hacž naſajtra rano 12 wumrje; lěkarjo nadźije nimaju, ſo ßo ſbytknym ſchtyrjom žiwjenje ſdźerži. Dokelž je dźěło w tejle dźěłarni jara straſchne, tam ſtajnje jenož njeżenjene žónſke dźěłaju. Jeniczka woženjena mjes nimi je prěnja dźěłacźerka, kotraž ma druhe pod ßobu; wona pak hermanka dla tón dźeń na dźěle njebě.

* W wokolnoſczi Bodanſkeho jěſora běſche ßo młody hólz do młodeje holzy ſalubował, a wona do njeho. Na jene dobo pak ßo wěž njenadźizy pſchemění, a holza ßo druhemu ſwěrowacź da. Sazpity luby 200 markow ſarunanja žadaſche, ale ßebi rěcžecź daſche, hdyž jeho njepſchecźel telko płacźicź nochzyſche, a ßo ſkónczńje ſpokoji, ſa ſhubjenu lubu — toleř ſarunanja doſtawſchi.

* Hakle tamón tydźeń běſche pſchißażny ßud w Pariſu 19 lět ſtareho cžłowjeka, kotryż běſche jako 14lětny hólz prěnje mordarſtwo woteſchoł, k ßmjercźi wotßudźił. Wcźera tydźenja ſaßo dwaj młodźenzaj, wot kotrejuž je jedyn 17 a druhi hakle 15 lět ſtary, pſched pſchißażnymi ſtejeſchtaj, ßo wuſnawſchi, ſo ſtaj 16. julija ſtaru žonu ſkónzowacź chzyłoj, ſo byſchtaj ju wurubicź móhłoj. Sſo mjes ßobu rěcžawſchi wonaj k wěſtej Sarazinowej pſchińdźeſchtaj a ji liſt podaſchtaj, wudawajo, ſo ji liſt wot duchowneho njeßetaj; potom ßo na nju waliſchtaj, ſ hamorom, kotryż běſchtaj ßebi ßobu pſchinjeßkoj, do njeje pjerjeſchtaj a ji ſkónczńje hłowak na mjeswocźe cźißnuſchtaj, ſo byſchtaj ju ſadußyłoj. Mjes tym pak ßußodźina dó jſtwy ſtupi, a Bernard, ſtarſchi teju rubjeżnikow, mějeſche hiſchcźe telko pſchitomnoſcźe ducha, ſo k ßußodźinej praji: „Hlejcźe, wboha Sarazinowa; tu ßu ſkónzowacź chzyli; ja ludźi na pomoz ſawołam.“ Stara žona žiwa woſta a běſche Bernarda jako jeneho teju rubjeżnikow ſpósnaka. Pſched pſchißażnymi rubjeżnikaj winu jedyn na druheho ßuwaſchtaj. Starſcheho na cžaß žiwjenja do khoſtarnje ſaßudźichu; młódſcheho pak, dokelž hiſchcźe 16. lěto dokonjał njeje, na 10 lět do polěpſchowazeho wuſtawa ſawrjechu.

* W měſcźe Odeſſa ßu, kaž ruſke nowiny piżaju, pſcheklepani paduſchi ßrjedź běłeho dnja pjenjeżny khamor kranuli, kotryż běſche nimale pjecź zentnarjow cźeżki, a w kotrymž běſche ſa wjazy hacž 20,000 markow pjenjeżnych papjerow a wſchelakich drohotnych wězow. Raſchkowiczez ßwójba ſ Odeßy we wukraju pſchebywa, a knjes Raſchkowicź běſche ſ kuchařku ßam doma woſtał. Dokelž mějeſche jenu jſtwu próſnu, ßo wón roſßudźi ju pſchenajecź. Na jeho nawěſchtk w nowinach 27. oktobra ſchikowana młoda žónſka k njemu pſchińdźe, wudawajo, ſo je ſ wukraja a ſo je na cžopke mórſke kupjele do Odeßy pſchijěła. Haj, wona knjeſej Raſchkowiczej wjele dobreho wot jeho žony pſchinjeße, a ßebi próſnu jſtwiczku wotnaja. Tale jſtwiczka běſche póbla jſtwy, w kotrejž knjeſowy pjenjeżny khamor ſtejeſche. Naſajtra ßebi nowa podružniza ſ mebloweho ſkłada wſchelaku jſtwinu nadobu pſchiwjeſcź da, ale něktore kruchi, kotrež ßo ji njelubjachu, ſaßo wróczo póßka. To ßo něktore dny woſpjetowaſche, ſo nichtó wjazy na to njehladaſche, ſchto do domu noſchachu, a ſchto ſ domu won. 3. novembra, hdyž knjes Raſchkowicź doma njebě, ßebi wona pjecźoch muži pſchińcź a jim cźeżki pjenjeżny khamor na wós cźißnucź da a bjes ſadźěwka ſ nim wotjědźe.

* Na żeleſniży njedaloko Brownwooda w Texaſu pſched krótkim cźah ſ kolijow ſkocźi. Woſy ßo po nahłej naßypje dele kulichu a ßo pſches wolijowe lampy ſapalichu. 40 pucźowarjo ßo cźeżzy ranichu; ſchtyrjo cźeżzy ranjeni bórſy na to ſemrěchu. Wopalił ßo, kaž ßo ſda, nichtó njeje, dokelž běchu wſchitzy pucźowarjo hižo ſ rosbitych woſow won ſaléſli, prjedy hacž ßo woſy palicź pocźachu.

* Po ſapißu, kotryż je amerikanſki elektrotechnik Brown woſjewił, je w Ameriży dotal 91 cžłowjekow pſches to wo žiwjenje pſchiſchło, ſo ßu ßo elektrowoda dótkali. S wjetſcha běchu to dźěłacźerjo w elektrotechniſkich dźěłarnjach.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budże jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Bohuwěr Glätte, skałaŕ w Brěsowje, ſ Marju rodź. Wiczasez tam. — Korla Oswald Hermann Weinert, studnjeŕ na Židowje, ſ Lejnu rodź. Holfeldez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernſt Hermann, Jana Ernſta Schibaka, żiwnoſćerja w Sřešinje, ß. — Bruno, Korle Auguſta Bitterlicha, zyhelekryjerja pod hrodom, ß. — Emma Martha, Korle Bohumiła Melzera, fabrikarja na Židowje, dź. — Martha Lejna, Auguſta Rjeczki, fabrikarja na Židowje, dź. — Jan Auguſt, Jana Maxa Bieſolda, kublerja w Sſtonej Borſchczi, ß. — Jan Auguſt, Pětra Schuſtera, małeho ſahrodnika w Wulkim Wjelkowje, ß. — Guſtav Max, Handrija Hotaża, fabrikarja w Dobruſchi, ß. — Marja Elsbetha, Auguſta Ernſta Teicha, koprnikarja w Dobruſchi, dź. — Jda Auguſta, Handrija Radomſa, kowaŕſkeho miſchtra w Sſtonej Borſchczi, dź. — Hana Lejna, njemandź. dźowka w Rabozach.

W **Katholſkej zyrkwi:** Joſef, Jana Pawoła Kromera, ſchewza tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 13. novembra: Handrij Auguſt Hoba, kněžkaŕ a ſkałaŕ w Delnjej Kinje, 49 l. 5 m. 13 d. — 14. Hana Klementina Wiczaſez, Jana Auguſta Kiliana, pohonćża w Małßezach, mandźelſka, 34 l. 8 m. 17 d. — 15. Jurij Božidar, Jana Auguſta Młynka, kněžkarja a murjerja w Kelnje, ß., 9 m. 9 d. — 16. Hańża, njebo Michała Domſcha, kublerja w Bołankezach, dź., 25 l. 10 m. 14 d. — 18. Martha, Auguſta Nowaka, wołytwarza tudy, dź., 19 l. — 19. Emma Martha, Korle Bohumiła Melzera, fabrikarja na Židowje, dź., 24 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2394 měchow.	W Budyſchinje 16. novembra 1889				W Lubiju 21. novembra 1889			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńża . . . . . běła	10	—	10	14	9	53	9	88
" . . . . . žołta	9	24	9	41	9	12	9	41
Rožka	8	75	8	94	8	50	8	75
Jeczmjeń	8	36	8	43	7	83	8	33
Wowß	7	80	8	20	7	50	7	90
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	40	2	10	2	30
Pšeńczna muka 50 " . . .	9	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	9	—	13	60	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	3	70	2	70	3	30
Sſłóma . . 600 " . . .	32	—	34	—	30	—	34	—
Proßata 661 ſchtuk, ſchtuka . .	10	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńża (běła) wot 9 hr. 56 np. hacž 10 hr. — np.; pšeńża (žołta) wot 9 hr. 12 np. hacž 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 75 np. hacž 8 hr. 91 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 36 np. hacž 8 hr. 57 np.; wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np.

Drażdżanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 64—68 mk., 2. družiny 56—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—69 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 22. novembra: Symne.

600 hriwnow na żiwnoſćź w Hodźiſkej woßadźe (na dobru hypotheku) pšchi 4% danje mam hnydom wobſtaracź.

Rěčnik **Mütterlein.**

W Luſchczu pola Njeßwaczidła je **żiwnoſćź** cžišło 12 ſ 12 kórzami pola a łuki hnydom na pšchedań.

Wupſchedawanje.

Łama, ſlanel, friß a **konjaze deki** w wſchelakich muſtrach po jara tunjej płaczišnje wupſchedawa

E. Panzner

na žitnych wikach cžo. 5 pšchi zyrkwi.

Žito cžiſcżaze maſchiny

kotrež ßo pšches to wuſnamjenja, ſo lohko a cžiſche du, ma na pšchedań

A. Lukaſch,

maſchinytwarz w Bóſchizach pola Njeßwaczidła.

Awkzija.

Njedźelu 24. novembra popołdnju w 1 hodźinje maja ßo w Bělczežach 11b hiſchcże někotre woſy, bróny, blachowe khachle a wſchelake druhe wězy na pšcheßadźowanje pšchedawacź.

Gödan.

Wołmjane konjaze deki

po fabrikſtich płaczišnach w wulkim wubjerku porucża

T. Albert na horncżeŕſkej haßy 13.

Sa naſymu a ſymu poruczam ßwój wulki ſkład **ſlanella k koſchlam,** ſtary łóhcź po 16 np. hacž k najlěpſchim družinam ſtary łóhcź po 40 np.; hotowe ſeſchite **barchentowe koſchle** ſa ſroſcżenych a dźeczi we wſchěch wulkoſcżach; **kakmuk** w rjanych cžěmnokwětkowanych muſtrach, kaž tež w ßmužkatych muſtrach ſtary łóhcź po 30 np., **ßuknje do dźeła,** ßukninu dołhoſcź ſtary łóhcź po 28 np., **łama** dwójzyſchěroki, ſtary łóhcź po 50 np. hacž do 2 mk., **połwołmjane a bawmjane tkaniny** k ßuknjam a kholowam, kaž tež k pjeſłam a k poczehnjenju kożuchow po 25 np., **dwójne łuſtry,** ſtary łóhcź po 17 np., **wupjerki** a **zychi,** cžěmne, cžerwjene a módre, 6/4 ſchěroke ſtary łóhcź po 17 np., **pißany barchent,** cžerwjeny, běły a módry, **płat** we wſchěch ſchěrjach; cžiſtopłatowe **ſchurzuchi** we wſchěch wulkoſcżach, **barchentowe rubiſchcża** po 30 np., cžiſtowołmjane **łamarubiſchcża** po 60 np., wołmjane rubiſchcża na hłowu po 45 np., židżane, połžidżane, wołmjane a bawmjane **mużaze ſchawłowe rubiſchcża** po 25 np., teho runja żonjaze **rubiſchcża wokoło ſchije** po 25 np., wulke hotowe ſeſchite **ßłómniki** po 150 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Wjetſchu dźělbu rjanych

ſymſkich mantlow

po 7 1/2, 9, 10, 12 a 14 mk. porucża

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Hermann Darschau w Budyſchinje

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcżeje wołmy cžißło 1 na ſchuleŕſkej haßy cžißło 1

k ſymſkemu cżaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuniſchej hacž k najlěpſchej cžiſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucża.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedżena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płaczišny!

Ad. Rämſch w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach, kolonialne twory a deſtillazija,

porucża ßwojim cżeſcżenym wotebjerarjam

połcż ßuſcheny punt po 75 np., pſchi 5 puntach po 70 np.,
ßwinjazy ſchmalz najlěpſchi punt po 55 np., pſchi 5 puntach po 50 np.,
jerje 15 ſchtuk po 45, 60 hacž 100 np.,
petrolej najlěpſchi amerikanſki ſnateje dobroſcże,
ſyrup tak ßłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandiſowy ſyrup jara ßłódki punt po 12 np.,
margarinu punt po 60 a 75 np., dale
ff. rózowy, korwejdowy, hońtwjerſki a **ſelowy żołdkowy dwójny likěr** liter po 60 np., teho runja **ff. khěžorowy likěr** liter po 70 np., pſchi 5 litrach po 65 np.

Nożerńja a parna tocżerńja Oskara Buttera w Budyſchinje

pſchi theatrje

jako **hodowne dary** ßwój wulki ſkład **nożowych tworow** naležnje porucża.

☛ **Porjedżenje** a tocżenje wſcheje družiny ßo derje a tunjo wuwjedże.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske žórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a dróžscho

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre druzinu kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedžbne cžinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow nalezhnje

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Wschě
koloniulne twory,
khofej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho dostacz pola
Schschki a Rjeczki
w Budyschinje.

Spiritus, czisty palenz, jednore a dwójne likěry

po najtuńschich płaczisnach porucza

Th. Grumbt.

Zigary

w najwjetschim wubjerku najlěpsche druzinu a po najtunischich płaczisnach porucza

Th. Grumbt w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Petrolej, khežorski wolij, ripikowy wolij

czisczeny,

stearinowe ßwězy

w najlěpschej kajkosczi w wulkim a w małym tunjo porucza

Th. Grumbt.

Jako **hodowne dary** porucza w wulkim wubjerku:

laterna magika,	**barometry,**
wobrasy sa laternu magiku,	**thermometry,**
stereoskopy,	**parne maschiny,**
kaleidoskopy,	**elektrisirowanske** maschiny,
mikroskopy,	**elektrotory,**
schkleazy sa operu,	**apparaty k indukziji,**
dalokowidy,	**galvanoplastiske** apparaty,
bryle atd.,	**ryßadła atd.**

G. Kloeppel prjedy **Ad. Wagner,**

optikus a mechanikus na seminarskej drósy.

Najtuńsche žórło w Budyschinje.

7/4 **tkaniny k ßuknjam** po 28 a 35 np., **czistowolmjane** czerwjene, schěre, ßmužkate, woknate po 80 np. a 1 mk., **łama** po 60 np., najczežschu tworu po 1 mk., **barchent k koschlam** po 18, 20, 30 np., **plüsch** k pjeslam, **krymer** hižo po 1 mk., **sbytki drastnych tkaninow** k schórzuchom a ßuknjam po pół płaczisny, **běhacžne tkaniny** po 20 np., **konjaze deki** po 3 1/2 mk., **trikotowe taille** po 3 mk., **symske zakety** po 3, 5, 10 mk., **symske paletoty** s najlěpschich tkaninow po 10, 15, 20—25 mk., **wolmjane a zidžane rubischcza** wscheje druziny.

Hermann Beermann

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy.

Sserbske a němske spěwańske knihi

jara woßebnje do **czelazeje koże** a do **ßomota** swjasane, **fotografijowe wobluki** a **pißanske albumy, zigarowe etwije, listnizy, pißanske mapy, pißadła, servisy k kurjenju, domjaze zohnowanje tykane, s kraßnym wobłukom** po 3 mk. porucza w wulkim wubjerku **Gustav Rämsch.**

Carl Noack w Budyschinje

porucza pschi sprawnym dobrym poßłużenju wschě druziny palenza jako

zitny palenz czisczeny liter po 28, 30, 32, 50 a 70 np.,
ßłódki palenz liter po 40, 50 a 60 np.,
likěr liter po 70, 80 a 100 np., dale
khofej punt po 110, 120, 130 a 140 np.,
khofej paleny punt po 140, 160, 180 a 200 np.,
zokor punt po 30 np., pschi 10 puntach po 28 np.,
kóstkojty zokor punt po 40 np., w kaschczikach po 35 np.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24 a 30 np.,
petrolej punt po 14 np., pschi 10 puntach po 13 np.,
khežorski wolij punt po 20 np., pschi 10 puntach po 19 np.,
czisczeny ripikowy wolij punt po 44 np., pschi 10 puntach po 42 np.,
jerje rjane k marinerowanju po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
apfelsiny, zitrony, figi, hriby, nowe ßłowki tunjo,
zigary w wulkim wubjerku, woßebje w kaschczikach po 3, 4 a 5 np.

---

w kupnizy. **Louis Gadt** w kupnizy

krawski mischtr

pschi hlownym torhoschczu.

Wulki skład **hotowych symskich swjerschnikow, pikeschow, wobleczenjow, khołowow, zupanow,** jenož s dobrych czistowolmjanych tkaninow dżełanych a derje ßedżazych, po tunich płaczisnach.

T. Albert na hornczerskej haßy

porucza ßwój wulki skład **sofow** a **matrazow,** tež **s łožom,** po najtunischich płaczisnach.

Dobry kanapej je na pschedań na rybowej haßy 8.

Zokrowy syrup

czisteje ßłódkosczе punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.

na bohatej haßy 16.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczisnach porucza

destillazija

J. G. Klingsta Nachf.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

Hollandske jerje

wulke a tuczne

1 kopu po 2 mk. 40 np.,
15 schtuk po 60 np.,
1 schtuka po 4 a 5 np.

porucza

J. G. Klingst Nachf.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Khofej

paleny hischcze po 140, 150 hacz po 200 np.,
njepaleny hischcze po 120, 130 hacz po 160 np.,

jenož w derje a czisczeßłodżazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Kosaze kózki.

Kosaze, sajecze a karniklaze kózki po najwyschschich płaczisnach kupuje

Gustav Nauke

na garbarskej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki skład **bjesmolatych pjelzowych kožow.**

Sajecze, kosaze, karniklaze, kocze, tkhórjaze a kunjaze (mordarske) koże kupuje a najwyschsche płaczisny sa nje dawa

L. Fleischer, kózkar

na swonkownej lawskej haßy 18 w Budyschinje.

Kosaze koże nasymske, sajecze, kaž tež wschě druhe koże pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach.

Strowe **kruschwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pschi czeńkim kónzu tołste, po najwyschschich płaczisnach kupuje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Wosjewjenje.

Najpodwolnischo podpißana jednota ßebi ſ tutym dowola cześćenym wobydlerjam Budyschina a wokolnosćze najſdwórliwischo k wjedźenju dacź, ſo budźa wschě jeje ßobustawy wot 1. dezembra t. l. bě l e (pschenčzne) p j e č ź w o po prjedy ſwuczenej płaczišnje po 3 poczežnje po 6 nowych pjenjezźkach pschedawacź. Tež ſ tutym dnjom wschě ſawjedźene pschidawki wotpanu.

S pocześćowanjom

Budyſka pjekarſka jednota.

A. Bieſold,	J. Leßka,	A. Stöba,	A. Schmeiß w Budeſtezach,
E. Broda,	J. Liebſch,	E. Strobach,	A. Wróbl „
E. Bretſchneider,	A. Mikut,	R. Schwarz,	E. Bartſch „
A. Dernoſcheck,	H. Müller,	E. Teupel,	T. Preſcher w Njeßwaczidle
F. Dittrich,	E. Naumann,	L. Ullrich,	H. Senda „
O. Droſchütz,	G. Noack,	G. Wirth,	J. Domaſchka „
H. Eichler,	R. Pfennigwerth,	O. Zſchoch,	K. Czech w Maleſchezach,
H. Görna,	J. Pollack,	E. Woitz na Zidowje,	A. Frantz „
O. Graf,	E. Richter,	K. Küchler „	A. Bieſold w Barcze,
E. Halgaſch,	A. Säuberlich,	H. Natuſch „	J. Schokta „
F. Hardraht,	R. Schiffner,	A. Petaſch „	T. Frenzel w Huſzy,
J. Heinza,	E. Schütza,	M. Poldrak „	E. Teich „
J. Kögler,	A. Schleza,	A. Schokta „	W. Jank w Huczinje,
A. Kulſchka,	A. Sieber,	J. Buk w M. Wjelkowje,	E. Löſcha w Klukſchn.
O. Lehmann,	E. Sommer,	J. Weißbach w Sajdowje,	

Durſthoffſke

ßuche droždże

porucza

Auguſt Bieſold

pjekarſki miſchtr na bohatej haßy.

Petrolej, ripikoty wolij, wolij ſa maſchiny, ßyry vaſelin, kolmas, lanolinowy mas ſa kožu a kopyto, wodu njepſchepuſchczaty ſchkórnjazy mas, ßwětlidło

dobre a tunjo pola

Strauch & Kolde

3 na kamjentnej haßy 3.

Czisty paleuz

kaž tež wſchě jednore a dwójne **palenzy** a dobre **likery** porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoſchczu 8.

Jale ſ czelazeje kože ßu saßo po tunich płaczišnach dostacź pola

Heinricha Langi

9 pſchi žitnych wikach 9.

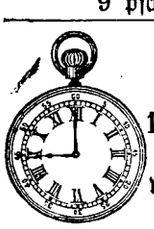

A. Mager

czaßnikaŕ

11 na ßerbskej haßy 11.

Wulki ſklad wſchěch druźinow **czaßnikow** ſ dwělětnym rukowanjom.

Porjedźenja ßo, kaž je ſnate, najlěpje a najtuńſcho wobſtaraju.

Pscheproſchenje.

Schtwórtk 28. novembra jako na 100lětnym pohrjebnym dnju njebo **Michała Budarja,** wulkeho dobroczela ßerbſkeho luda, ſměje, da-li Bóh, ſ wobdźělenjom zyłeho ßerbſkeho duchownſtwa a wucźerſtwa wokrjeßne ßerbſke ſjenoczenſtwo ſa ſnutſkowne mißionſtwo ßwój prěni ßwjedźeń rano w dźewjeczich ſe ßerbſkim ßwjedźeńſkim předowanjom k. fararja Jakuba ſ Njeßwaczidła a po kemſchenju ſe ßwjedźeńſkimi rěczemi ſchtyrjoch druhich kk. ßerbſkich duchownych. Na tutón ßwjedźeń ßo ſ zyłej Budeſczanſkej woßadu kk. gmejnſzy a zyrkwini prjódkſtejerjo wſchitkich ßerbſkich woßadow a druſy džakowni ßobuſtawy naſcheho ßerbſkeho luda wutrobnje pſcheproſchuja pſches

lic. theol. **H. Imiſcha,** pſchedßydu ßerbſkeho ſjenoczenſtwa ſa ſnutſkowne mißionſtwo, a

H. Mróſaka, fararja ßwjedźeńſkeje woßady.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Klukſchn

ſměje **njedźelu 1. dezembra** popołdnju w 4 hodźinach w Schuſterez hoſczenzu w Klukſchu poßedźenje. **Pſchedßydſtwo.**

Hamburgſko-amerikanſke

paketoješdne akzijowe towaŕſtwo.

Expreßna

a póſtſka parokłódźna jěſba

ſ Hamburga do New-Yorka

w Southamptonje pſchijěſdźaza.

Jěſba po morju traje nětdźe 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jěſba

ſ Havra do New-Yorka, ſ Hamb. d. Wjecź. Indiſkeje,
ſe Stettina do New-Yorka, ſ Hamburga do Havanny,
ſ Hamburga d. Baltimore, ſ Hamburga do Mexika.

Dalſche wukaſanje dawa **Carl Meisel** w Budyſchinje.

Khoſej

wot najtuniſchich haćź do najdróżſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Jerje

wulke a tučne

po 3, 4 a 5 np.

porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoſchczu 8.

Khoſej

paleny a njepaleny,

kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſczach a po najtuniſchich płaczišnach porucza

Richard Neumann

na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Wodunjepſchepuſchczaty mas na ſchkórnje w tyſach a po waſy porucza jako něſchto woßebite

Rich. Schneckenberg

pſchi mjaßowych jědkach 4.

Saßopſchedawarjo doſtanu wyſoki rabatt.

Kožowy wurěš

porucza

Rich. Schneckenberg

pſchi mjaßowych jědkach 4.

Wot nětka ma ſaßo czerſtwy lany wolij na pſchedań

Korla Młynk

w Kopriczanſkim młynje pola Pomorz.

Hdźe kupujecze tajke rjane **czaßniki?**

Pola

J. A. Henki

na ſeminarſkej dróſy 4.

Tež ßu tam rjane a tunje **hrajadka** a **ſkoke twory** doſtacź; ßerbſki ßo tam tež rěcźi.

Ródna ßylna holza, kotraž waricź wě a ßo na ſchaty wuſteji, ßo k 1. januarej pyta wot

dr. **Reinhardoweje**

w Budyſchinje.

K nowemu lětu ßo 16—18lětna ßkužobna holza pyta na Zidowje czišło 245.

Na ryczerkubło w Brěſynje pola Hucźiny ßo džowka k ßwinjom k nowemu lětu pyta. Mſda a dary pſches 160 mk.

Djelaczerſka ßwójba ßo pſchi darmotnym wobydlenju a běrnischczu k nowemu lětu pyta na **Lahowſki** knježi dwór.

Wſchu czeledź, muźſku a žónſku, do měſta a na wſy pyta pſchi wyſokej mſdze **A. Lindnerowa** w Draždźanach w ſtarym měſcze, Freibergſtraße 58.

Na knježi dwór w Delnjej Kinje ßo k nowemu lětu wuſtojny a ſpuſchczomny muź ſa ſtražnika pyta, kiž dyrbi ßo tež na wothladanje konjow wuſtejecź. Teho runja k nowemu lětu tam młódſchi rólny pohoncź ßłužbu doſtanje.

Krawſkeho a wucźobnika pyta **C. Mühlbach,** krawſki miſchtr w Panezach pola Porchowa.

Ssrěnjowulki czornožołty poß je ßo pſchidał w Czornym Hodlerju czišło 96.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 48. **Sobotu 30. novembra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W druhej komorje sakskeho sejma je pschi jednanju wo pschemĕnjenju sakskeje 4prozentowskeje statneje požčonki do $3\frac{1}{2}$ prozentowskeje k zimej debacże doschło. Liczba rĕczńikow, kotsiž pschecźiwo pschemĕnjenju rĕczachu, njebĕ maka, pschi wothłosowanju pak so pokasa, so bĕ wulka wjetschina sejma sa pschemĕnjenje. Kaž hižo tydźenja pisachmy, so knjeżerstwowy namjet s 45 pschecźiwo 24 hłosam pschija. Ssrjedu w sejmje wo namjetomaj sozialdemokratiskich sapósłanzow jednachu, s kotrejuž prĕni žadasche, so by so schulski pjenjes czisćże sbĕhnuł a so pódla teho schulskim dźĕcźom wscha schulska potrjeba darmo wot stata podawała. Po druhim sozialdemokratiskim namjecże dyrbi so dokhodny dawk na to waschnje pschemĕnicź, so bychu wyschsche dawkowe klasy wjazy dawkow dawałe, najnižšim klasam pak so dawk do zyła spuschcził. Sozialdemokratiszy rĕczniży wobaj namjetaj sejmej porucźujo so sminucź njemóžachu, pschi tym po swucźenym waschnju dźĕłacźerjow pschecźiwo knjeżerstwu a pschecźiwo dźĕłodawarjam schczuwacź. Skónczńje pak sami pschidachu, so so w tu khwilu njehodźi, ani prĕni, ani druhi namjet sakoń sczinicź. Se sjawnosczu, woprawdźe pschipósnacja hódnej, so woni wusnachu, so su jenoż s tym wotpohłodom namjetaj pscheđ sejm pschinjesli, so bychu s tym dźĕłacźerjow sklepili a jich sa sozialdemokratisku wĕz dobyli. Njedźiwajcy njesprawnych pschicźinow, s kotrychž běschtaj namjetaj wuschłoj, jej sejm finanznej komišiji k dalschemu pruhowanju pschipokasa. — Kaž je so w trónskej rĕczi pschipowjedźiło, knjeżerstwo sejmej porucza, schĕsć nowych małych żelesnizow twaricź, a to wot Gera-Pforten do Wolfsgefährt, wot Falkensteina do Muldenberga, wot Hołbina psches Beiersdorf do Dürrhennersdorfa, wot Hohenfichte do Eppendorfa, wot Oschatza do Strehla a wot Wolkensteina do Jöhstadta.

— Dalsche wudawanje sozialdemokratiskich nowin „Sächsisches Wochenblatt“ je so wot knjeżerstwa po podłožku sozialistiskeho sakonja sakasało.

— Najmłódscha sotra khěžora Wylema, prynzeßyna Margaretha, so pjecza hody s ruskim zarjewicźom (krónprynzom) słubi. Němski póssłanz w Peterburgu, general Schweinitz, je tele dny do Friedrichsruhe pschischoł, so by s wjerchom Bismarkom poßlednje formalnosće wotrĕczał. S druheje strony so saso pische, so so prynzeßyna Margaretha danskemu prynzej Khrystianej wuda a so w bližschim czasu s nim na grichiskej kupje Corfu słub sswjecźi. Kotry je nětko prawy nawoženja: ruski zarowicź abo jeho wuj, danski prynz Khrystian?

— W pjenježnych žadankach sa němske samórske kolonije je so w khěžorstwowym sejmje wjazore dny dołho jednako. Sswobodomyßlni rĕczniży w dołhich rĕczach wschelakore dopokasma pschinoschowachu, s kotrymiž chzychu sejm pscheßwĕdczicź, so Němska ženje s kolonijow wužitka njesměje. Wscha próza sswobodomyßlnych pak bĕ podarmo; sejm skónczńje s wulkej wjetschinu wschĕ žadanki sa kolonije pschisswoli.

— Swjaskowa rada je nowy porjad wojeŕskeho woženja pschijała, s kotrymž, so rosumi, so krucze taji, wo kotrymž pak je pschezo telko snate, so psches njón hoborske pisanje se wschĕmi czaßrubjazymi formalnosćemi spanje. Heßko je tež tu, kaž pola noweho němskeho swucźowanskeho reglementa: „Sjednorjenje!“ Psches nowy porjad wojeŕskeho woženja budże mózno, němsku mobilisaziju w pschipadże wójny wo nĕkotre dny pschikrótschicź.

— W westfalskich wuhlowych podkopkach, hdźež pscheđ nĕkotrymi měßazami na 100,000 hewjerjow strajkowasche, so snamjenja noweho strajka pokasuja. Pschicźiny njespokojnosćze hewjerjow su wschelake. Lubjenja, kotrež su so jim do skónczenja strajka czinike, so s wjetscha dopjelnike njejsu. Wožebje je jim s pohorschenjom, so su sastojnizy wuhlowych podkopkow dźĕłacźerjow, kotsiž su so wot strajkowazych sa rĕczńikow postajicź dali, s dźĕła puschczili, a so tucźi w druhich podkopkach noweho dźĕła dostacź njemóža.

— S narańscheje Afriki su s dobom wjazore swjeżelaze powjesće doschke. Dr. Peters, kotrehož bĕchu pjecza Somalisy sabili, je žiwy, a Stanley a Emin pascha, kotrymajž bĕ wón na pomoz wucźahnuł, staj němsku narańscho-afrisku koloniju doscźahnułoj. S lista, wot Stanleya jendźelskemu kolonialnemu towarstwu póssłaneho, shonimy, so je so loni wójsko Emina pasche, wot egiptowskich offizĕrow naschczuwane, pschecźiwo tutemu sbĕhnuło a jeho sajało. Emina paschu budźechu Egiptowszy skónzowali, jeli so by jeho lud, kotrehož luboscź bĕ sebi wón dobył, njeschkitował. Sjes tym so Mahdistojo do kraja walichu a wjele ludu sabichu. W bitwje bĕchu egiptowszy offizĕrojo panuli; wojazy, kotsiž bĕchu Eminej paschi swĕrni wostali, na to jeho wußwobodźichu. Wón so s nimi do Mahdistow da a jich porasy, tola jemu mózno njebĕ, swoje knjejstwo w snutskownej Afriży saso postajicź. Duž so skónczńje wot Stanleya wobrĕczecź da, so s nim sjenocźicź a so na pucź k mórskemu brjohej nastajicź.

Awstrija. Wuradźenja czĕskeho krajneho sejma su so póndźelu s wulkim halekowanjom a ropotom wobsamkle. Młodocźescha bĕchu w poßlednim poßedźenju namjetnuli, so by so jena s taflow w nowym czĕskim museju, na kotrež dyrbja so mjena mužow, w czĕskich stawisnach sławnych, sapisacź, k wopomnjecźu czĕskeho reformatora a martrarja Jana Huża poßwjecźiła. Namjet pak so wot staroczĕskeje strony, wjetschinu w sejmje mějazeje, sacźišnu. Wot wobeju stronow so s wulkej roshorjenosczu wo wĕzy rĕczesche. Do woprawdźiteje njemdrosće młodocźĕskich sapósłanzow rĕcź wjercha Korle Schwarzenberga staji. Tutón Huża winowasche, so je nastork k nabožeńskim wójnam dał, a wukožowasche, so jeho wucźba niczo druhe njeje, hacź komunismus pjatnateho lětstotetka. Hußowych pschiwißowarjow pak, kotrychž czĕski lud jako rjekow sławi, wón bandu paduchow a sapalerjow mjenowasche, Sjes dźiwa budźa Młodocźescha hanjenje wopomnjecża Huża a Hußytow, kotrychž potomniży su nětczischi Czesha, pschecźiwo staroczĕskej stronje a wožebje pschecźiwo staroczĕskemu semjanstwu poknje wuwuživacź. Njeda so hischcże pschedwidźecź, kajke politiske scźĕhwki smĕje rĕcź wjercha Schwarzenberga; budże to hakle pschichod wucźicź. Sjes ludom su ropotne podawki czĕskeho sejma hłuboki saczischcź czinike.

Jendźelska. Jendźelczenjo budźa saßo ras maly sběžk w Indiskej swojerskej mozu porasyczź dyrbjeczź. W bengalskej provinzy Chota Nagpur ßu ßo Kolojo, stary indiski lud, sběhnuli. Woni ßebi žadaju, so by ßo jim najenski pjenjes ponižił a ßo robota sběhnuła.

Schpaniska. Republikanska agitazija w Schpaniskej je psches podawki w Brasilskej saßo woziwika a ßylnje pschiběra. Na dróhach schpaniskeho hlowneho města Madrida ßo revoluzionarne pißma wudźěluja. Knjeżerstwo je hnydom wobhladnostne naprawy poruczilo. Wone pjecża mjena generalow a regimentow snaje, kotsiž ßu republikanszy smyßleni.

Brasilska. Republikanske knjeżerstwo je ßo bjes pschecźiwjenja w zykej Brasilskej pschipósnako. Duž drje ßo kraj njemérow a schmjatanzow, kotreż ßo po powróczenju anarchije wotczakowachu, sbožownje sminje. S zyka ßo sda, so ßo dotalny statny porjad pod republiku mako pschemèni. Krajni sastojnizy wostanu s wjetscheho dźěla w ßkužbje, wußkużeni dostanu dale ßwoju pensiju, haj ßamo tym, kotrymž je khèżor dom Pedro se ßwojeje ßamßneje kapsy podpjeranski pjenjes dawak, chże knjeżerstwo tu ßamu sumu se statneje pokkadnizy pschiswolicź. Sa nowowólby do parlamenta, kotreż ßo w najbliżschim czaßu smèja, je ßo postajiko, so je jenož tajkim dowolene wolicź, kotsiž czitacź a pißacź rosumja. Knjeżerstwo ßo mjenujzy boji, so móhli schklowojo, wot wotehnateho khèżora wußwobodżeni, ßo tutemu sa to dżakowni wopokasujzy, khèżorowych pschiwißowarjow do parlamenta pósßacź. Dokelż pak nèhduschi schklowojo ani pißacź, ani czitacź njemóża, ßo woni psches tamne postajenje wot wobdźělenja pschi wólbach wusamknu. Krajne barby te ßame, każ hacż dotal, wostanu; nowa brasilska khorhoj ßo wot stareje jenož psches to wusnamjenja, so ßo na njej kóżdy brasilski gouvernement jako skota hwèsda blyschczi, runje tak, każ je khorhoj sjenoczenych polnóznych amerikanskich statow s telko hwèsdami pyschena, nad kelko statami ßo wona smahuje. Tež nowe brasilske listne marki ßu ßo hižo wudake. Se wscheho je widźecź, so je republikanska strona hižo dawno statny porjad pschihotowaka a so ma wona móz, nowy porjad sdźerżeczź a jemu w kraju k płacziwosczi dobycź.

Radźiczel paduchow.

(Pokraczowanje.)

W jenym s tych dalokich, nowych dźělow města, kotreż poßleni czaß każ hriby se semje skhadżeja, mèjesche tak mjenowany radźiczel paduchow ßwoje bydło. Młody wuczenz, s kotrymž płokaza żona ßwojemu wujej wjele dobreho prajicź da, jeho hischcże tón ßamßny dźeń wopyta. Dom swonkownje niczo woßebite na ßebi njemèjesche; to bèsche hoborske twarjenje, kajkichž je w wulkich městach wjele, s zyłej ßuku podruznikow, czehoż dla móżno njebè, jeho wobydlerjow krucże wobkedźbowacź, a to czim mjenje, dokelż mèjesche dom dwoje khèżne durje.

Jenicżzy to, so dyrbjesche Arnoscht wospjet saswonicź, prjedy hacż jemu wotewrichu, na to pokasowasche, so ßo knjes Wjelk rady pschekhwatacź njedasche. Wobstarna, czista sdrasczena żónska město wrótnika sastawasche a hakle potom durje zyle wotewri, hdyż bèsche ßo wopyt jako zyle bjesstraschny wupokasak, dokelż jara wjele dobreho wot Jazkoweje pschinjeße.

Tež nětko hischcże dyrbjesche Arnoscht nèkotre minuty wó jstwè czakacź, mjes tym so ßebi knjes Wjelk zuseho hosczа s wuhladkom w pódlanskej jstwè nadrobnje a kedźblimje wobhladowasche. Dokelż młody wuczenz napohlad pólzajskeho abo kriminalneho sastojnika njemèjesche, a dokelż bèsche jeho płokaza żona ßwojemu wujej woßebje poruczika, jeho knjes radźiczel paduchow skónczńje k ßebi puschczi.

Arnoscht bèsche trochu pschekwapjeny, hdyż jemu w město czlowjeka, kajkehoż bèsche ßebi paducha myßlik, pèkny muzik w dołhim pißanym żupanje napschecżo pschińdże, kotrehoż dobroczіwe wobliczo ani nasdala na jeho spodźiwne rjemjeßko, ani na jeho czèmnu sańdżenosczź njedopominasche. Po jeho swonkownym a też po jeho sadźerżenju ßudżo ani najkedźbliwischi wobkedźbowaŕ niczo wopaczne na nim namakacź njemóżesche.

Se ßwojim poknym kulojtym mjeswoczom, ßwojimaj saßadźitymaj ramjenjomaj a ßwojim trochu kulojtym brjuchom ßo wón każ czèstny pschekupz abo każ samożity ratař sdasche. Ale to bèsche widźecź, so hoborska móz w tymle czèle bydli. Jenicżzy kusche wottsihane czorne włoßy, czèmna, móhł rjez zyganska barba mjeswocża, a kakate pohladnjenje małeju ßwètkeju wóczkow jeho trochu spodźiwneho czinjesche.

Mjes tym so jemu Arnoscht powjedasche, psche czo je jeho wopytacź pschischoł, radźiczel paduchow kedźbnje na njeho poßłuchasche, ßnano każ rèczńik, kotryż ßebi wot nèkoho nèschto wo sajimawym prozeßu powjedacź da, wo czimż ßo jeho wußud żada. Dyß a dyß ßo wón młodeho wuczenza nèschto woprascha, so by ßebi wo wèzy doscź wèsty był. Wschitko tole mèjesche nèschto zyle wschèdne na ßebi, zyle hinak, hacż bèsche Arnoscht to woczakował; wschón samyleny wón dwèlowasche, so na tymle pucżu schto dozpèje.

Czim bóle ßo wón dźiwasche, hdyż czorny Wjelk, khwilku każ ßam se ßobu radu składowawschi, praji, so chże kranjene pjenjesy wobstaracź, ale s tym wumènjenjom, so nimo lubjeneho myta hischcże tsi sta toleŕ dostanje, a to pokojzu pjenjes hnydom, a druhu pokojzu potom, hdyż je kranjene pjenjesy wobstarał.

Hdyż ßo Arnoscht komdźesche a ßo jemu sprawnje wusna, so ßo boji tajkile namjet pschijecź, ßo czorny Wjelk wußmja a zyle smèrom dźesche: „Ja Wam sa sko mècź njemóżu, so mi njedowèricże, dokelż mje njesnajecże. Ja ßym sprawny muż a żaneho czlowjeka hischcże sjebał njejßym. Hdyż ßym ßwoje skowo dał, mózecże ßo na to spuschczecź. Ja pak Wam sa sko mècź nochzu, so kóczku w mèsche kupicź njechacże. Prjedy hacż mi jenicżkeho pjenjezka płaczicże, dyrbicże ßo ßam pschesßwèdczicź, so Wam Wasche pjenjesy wurecżecź njecham, a so wjazy wèm, hacż knjeża na poliziji."

To prajiwschi radźiczel paduchow do saka ßwojeho pißaneho żupana pomaßa a dwaj wulkaj skotaj woßebje drohotnaj pjenjesaj s njeho wucżeże, kotrajż Arnoscht na mèsczе jako do tajneho radźiczeloweje sbèrki skuschazaj spósna, dokelż bèschtaj wulzy rèdkaj a ßo, schtož wón wèsczе wjedźesche, jenož hischcże w kralowskej pjenjezнej sbèrzy namakaschtaj. Nimo wole młody wuczenz wótsje sawoła, tak pschekwapjeny bèsche, schtož czornemu Wjelkej, każ ßo sdasche, wulke wjeßele czinjesche.

„Nětko drje budźecże mi wèricź", wón ßmèjo rjeknu, „so Waß sjebacź nochzu. Widźicże, so ßym sprawny czlowjek a so mam k Wam wjazy dowèry, hacż Wy ke mnje; pschetoż Wy mózecże mje, je-li so chzecże, pscheradźicź a mje do czertoweje kuchnje pschinjesczź. Ale ja mam Waß sa pschistojneho knjesa, dokelż je mi Waß czet. poruczika. Psched poliziju też ßo njeboju; pschetoż ja mam, dżakowano Bohu, dobre ßwèdomje, a żadyn czlowjek mi niczo njeprawe dopokasacź njemóże."

„Ale kak dha scże k tymle pjenjesam pschischoł?" ßo Arnoscht dźiwasche.

„To jenož ja wèm", ßo schibale ßmèjo czorny Wjelk wotmolwi. „Każ bórsy mi żadany pjenjes pschinjeßecże, wschitko shonicże, schtož je Wam wjedźecź trjeba. Ale do spècha dyrbicże ßo mècź; pschetoż je-li so hacż do jutschischeho ranja wèz wucżinjena njeje, móhło ßnano posdże bycź, a potom Wam też s najlèpschej wolu wjazy pomhacź njemóżu." —

To prajiwschi radźiczel paduchow młodemu wuczenzej dobru nóz praji, jeho sdwórliwje hacż do duri pschewodźejo, kotreż saßo staroscźiwje sa nim sawrje. Hižo ßmèrkasche, hdyż Arnoscht po czmowym skhodże dele dźěsche, pschi czimż ßo, spodźiwny podawk pschi ßebi rospominajo, pó czmje s tajkim wotmachom do zuseho muża sabèża, so jemu kłobuk s hłowy padże.

Mjes tym so ßo wón po njón skhili, ßo zusy rucże nimo njeho ßuże. Njedźiwajzy na to ßo jemu sesda, so je w nim tajneho radźiczeloweho dołholètneho skużobnika spósnał, kotrehoż bèsche czasto wohladał, runjeż ßebi czmiczki dla zyle wèsty njebè, a bèsche łohzy móżno, so je ßo mylił.

Bórsy na to zusy psched samknjenymi durjemi radźiczela paduchow saswoni, kotreż ßo jemu se swucżenej wobhladniwosczu wotewrichu, hdyż bèsche wèste potajne heßko wuprajił. Nowy hósczź, kotryż, każ ßo sdasche, teho runja pomoz „czorneho Wjelka" pytacź pschińdże, bèsche młody czlowjek, ßnano pjecżadwazeczi lèt stary, se ßwètkymi, shładkowanymi włoßami a pod noßom s małej brodu, kotrejeż kónczkaj bèschtaj horje swjertnjenaj, a kotraż jeho hewak spodobnemu mjeswoczu wèsty wohidny ßmèschny wuras dawasche.

Sdrasczeny bèsche, kajzyż knježi skużobnizy khodźa, w brunej ßukni se żołtymi wuhorkami a poskoczanymi kneflemi; ßukniny khornaŕ bèsche ßebi wyßoko horje sahornuł, jako by ßwoje mjeswocże sa nim skhowacź chzył, so by jeho khróble nichtó njespósnał. Njedźiwajzy na jeho młode lèta ßo w jeho wobliczu hižo ßlèdy pusteho żiwjenja pokasowachu, a jeho spłóschiwe sadźerżenje pscheradźesche, so jemu zyle derje njebè, a so ßo zyle wèsty njeczujesche, runjeż ßwoju bojosczź s ludanej abo woprawdżitej khróbłosczu potajicź hladasche.

„Nó?“ wón hižo naſdala ſawoła, hdyž radźićźel paduchow ſaſtupi, „kak ßo ſ naſchej wěžu z>ſu?“

„Hubjenje, wujko, jara hubjenje“, tutón ſ ramjenjomaj ſćahujo wotmolwi. „Ja ßo boju, ſo tón krócź w błócźe tćazy woſtanjeſch.“

„Blady! Wy tola jeno žortujećźe abo chzećźe mje jenož do ſtracha ſehnacź, ſo byſchćźe mje lěpje wuſkubał.“

„Schto ßebi tajkle mudraczk njemyßli! Jako by mi wo někotre hubjene kroſchki było, kotrež pſchi tym ſa mnje wotpanu. A hdy by tyßaz toleŕ było, ßo njebych ſ tajkej wěžu naßadźowacź chzył, pſchi kotrejž móže wo kožu hicź, hdyž ßo jeje dótkaſch.“

„Tak ſlě drje njebudźe“, ſaſtróżeny ßłužobnik ſnapſchećźiwi.

„Ty ßmorže roſumiſch“, cžorny Wjelk khutnje wotmolwi. „Ja widźu, ſo hiſchćźe wuwuknuł a žadyn prawy paduch njejßy; hewak tajki wjedrowy cžapor kranuł njeby, kotryž nichtó darmo njerodźi.“

„Schto!“ młody cžłowjek poſkocźi, „to lěpje wěm; te pjenjeſy ßu wjazy tyßaz toleŕ hódne, a tajny radźićźel je ſchwarny pjenjes ſa nje wudał“.

„To tak derje wěm, kaž Ty. Ale Ty ſabywaſch, ſo ßo tónle wjedrowy njerjad tak lóhzy ſpóſnawa, ſo ani ßlepeho ſ nim njeſjebaſch. Kajki kopoł dha Cźi te pjenjeſy wotkupi? To dźě by rěkało ßebje ßameho pſcheradźićź a ſtatnemu rěcźnikej runy pucź do rukow běžećź. Dha dyrbjał tola wrótny abo pjany bycź.“

„Ale pjenjeſy móža ßo roſeſchkrěcź, a ſkoto móže ßo potom pſchedacź“, paduch ſpkóſchiwje ſnapſchećźiwi.

„To ßo próza płacźika njeby. Tón kuſk ſkota tudy njewucźini, ale kak ßu pjenjeſy bite a ſo ßu tak rědke. Tajke wězy ßu jeno ſa lubowarja, kiž je hromadźi, ale hewak nikomu niczo njepomhaju.“

„Schto dha bych to cźiniŕ?“ ßo młody cžłowjek woprascha, widźo, ſo ma tamón prawo.

„Ja chzu Cźi něſchto prajićź“, radźićźel paduchow dobrocźiwje wotmolwi. „Mi je Cźe žel, a dokelž dha ßym ßo do teje wězy tykał, chzu Cźi pomhacź a Tebi ſa tón zyły cžapor poł ſta toleŕ dacź. Schto k temu prajiſch?“

„Dha bych tola prawy kopoł byŕ“, młody cžłowjek mjerſazy ſnapſchećźiwi. „Schto ſ pokſta tolerjemi ſapocźnu? Ja ßebi myßlach, ſo ſ najmjeńſcha telko doſtanu, ſo mózu do Ameriki hicź a tam na ßwoju ruku něſchto ſapocźećź. Ja ßym ßo naßłužiŕ a chzych też junu ßam ßwój knjes bycź.“

„Jo, jo?“ ßo ſchibale ßmějo radźićźel paduchow dźeſche. „S procha chzeſch ßo měcź, a to do Ameriki? To tak hłupje było njeby. To móžeſch ßwoje ſboże hiſchćźe ſcźinicź, jeno ſo tam dóńdźeſch. Ja Cźi prěkuſchow dźěłacź nochzu; a ſo by widźał, ſo derje ſ Tobu měnju, chzu ſto toleŕ na to ważicź. To pak je moje poßlenje ßłowo.“

„Tſi ſta toleŕ, a hinak niz“, paduch ſaßakky ſnapſchećźiwi. „To je najmjeńſche, ſchtož dyrbju měcź.“

„Kaž ßebi myßliſch, ale roſpomń ßebi wěž. Hacź do jutſiſcheho dó dwanaczich maſch khwile. Njedyrbjał-li Cźe wjazy wohladacź, dha Cźi ſboże na pucź pſcheju!“

Naſajtra rano kriminalny kommißar liſt bjes podpißma doſta a bórſy na to ſaſtojnikej tajneje polizije poruczi, ſo by ßo na dwórniſchćźo podał a na ßłužobnika tajneho radźićźela Radowa ßwěru kedźbował. To też ßo ſta, a ßłužobnik bu ſajaty.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wjeleſaßłužbneho ßerbſkeho wótcźinza, wyßokodoſtojneho knjeſa fararja Michała Hórnika, je tudomny tachantſki kapitl ſa kanonika pomjenował. Ta ßama doſtojnoſcź je ßo pódla njeho knjeſej fararjej Hermanej w Wotrowje, knjeſej fararjej Wernarej w Khróſcźizach a knjeſej fararjej Kralej w Zitawje doſtała.

— Ssyna tudomneho ſahrodnika Kóczki a ſahrodniſkeho pomocznika Schpótku (niz Skopa, kaž ßo tydźenja pißaſche), kotrejuž ßu wóndano ſajeli, dokelž na njeju tukachu, ſo ſtaj na honitwiſchćźu, wot tudomneho rěcźnika Sachſy wotnajatym, woka kurwotam powlakowałoj, ßu ſaßo ſ pſchepytowanſkeho jaſtwa puſchcźili. Jimaj ßo na žane waſchnje njeje dopokaſacź hodźiło, ſo ſtaj ſ wokami abo na někajke druhe waſchnje ſwěrinu łojiłoj abo tſělakoj. Duž móžetaj nětko, cźeźki cžaß ßudniſkeho pſchepytanja pſchětrawſchi, ſaßo wjeßełaj ßwojeho dźěła hladacź.

— Komu ßo hiſchćźe ſtako njeje, ſo je jemu, hdyž je ſapałki ſaźehłał, kuſk fosfora wotleczałko! A něchtóžkuli, komuž běſche fosfor do rany abo ranki na ruzy panuł, je pſches to hižo wo ruku pſchiſchoł, haj ßnano žiwjenje ſhubił. Komuž ßo tajke něſchto ſtanje, tón njech tule radu wobkedźbuje. Do liwkeje wody ßo wulki kruch ſody cźißnje, a ſtaw, na kotryž je foſfor panuł, ßo do tejele wody tyknje. Fosfor ßo mjenujży ſe ſodu lohzy chemiſzy ſjenocźi a ſchkoda je wotwobrocźena. Też terpentinowy wolij ßo pſche fosfor nałożuje. Někotſi ßu dotal mloko poruczeli; to pak je ſchkódne; fosfor ßo mjenujży w mloczným tuku lohzy roſpuſchcźi, a ſtrach je potom cźim wjetſchi.

S Boſchez. Hdyž ſańdźenu póndźelu wjeczor w 7 hodźinje žiwnoſcźeŕ Stanga po pucźu, ſ Delnjeje Kiny do Boſchez wjedźażym, ſ woſom jědźeſche, ßylny wětr, tehdy ſakhadźazy, wós pſchecźißnu. Wós ßo na Stangu, kiž pódla njeho dźěſche, wali, tak ſo Stangi móžno njebě, pod nim ſaßo wuleſcź. Hdyž ludźo, kotſiž běchu na pomoz pſchiſchli, jeho ſkónczńje ſ cźeßna wußwobodźichu, ßo pokaſa, ſo bě ßebi Stanga nohu wyſche kolena ſłamał.

S Budeſtez. Wulkotnje rjany ßwjedźeń, kotremuž je zyła Budeſczańſka woßada ſe žedźenjom napſchecźiwo hladała, je ßo ſańdźeny ſchtwórtk 28. novembra w naſchim Boźim domje wotdźerżał. Běſche ßo tón dźeń runje ſto lět minuło, ſo bu njebo Jan Michał Budaŕ, ryczeŕkubleŕ nad Hornjej Hórku, ßudniſki knjes nad Hórku a Sdźari, ſakitanſki knjes w Cźornych Noßlizach a ßerbſki rěcźnik, ſe ßwojeho hrodu na Budeſczańſke pohrjebniſchćźo khowany. Dokelž běſche wón w ßwojej poßlednjej woli ßwoje ſamóženje zykemu Sſerbowſtwu wotkaſał, tak ſo nětko pobożni khudźi pruſzy a ſakſzy Sſerbja evangelſkeho a katholſkeho wěrywuſnacźa lětnje dań wot nědźe 80,000 toleŕ doſtawaju, je ßo jemu k cześcźi tutón ßwjedźeń wuhotował a ßo rano wot 9 hodźin ßem ſe ßerbſkej a popołdnju wot $^1/_2$3 hodźin ßem ſ němſkej Bożej ßłużbu ßwjecźił. Hacź runje je kwětkowy cžaß nimo, běſche Budarjowy pomnik, w lěcźe 1867 wot dźakownych Sſerbow na naſchim pohrjebniſchćźu ſtajeny, wulkotnje rjenje ſ kawrjenzowej krónu, ſ wěnzami a pletwami wudebjeny. Němſka ſemjanſka knjeni, kiž njebo Budarjowy ryczeŕſki ſkutk cześcźi a Sſerbow lubuje, je ßo woßebje poſtarała ſa tutu pychu a ßerbſka khuda wudowa, kiž ſ Budarjoweho wotkaſanja kóżde lěto doſtawa, je prěni wěnz k temu dariła. Też wołtaŕ w nałětnym kcźěwje woßadnych witaſche, jako ßwědczenje, ſo Budarjowa luboſcź pſchezo, też w ſymje nuſy a ſrudoby, nowe kwětki płodźi. Zyrkej běſche bohacźe wopytana a ani měſtaczka próſdneho njebě; też ſ druhich woßadow ſ daloka a bliſka ßmědźachmy wjele lubowarjow Bożeho kraleſtwa witacź. Teho runja bě ßo wjele ßerbſkich duchownych, kiž dźě maju kóżde lěto Budarjowe pjenjeſy rosdźělecź, ſeſchko a na wołtaŕniſchćźu ſměſcźiło. Sswjedźeńſki prědaŕ běſche k. faraŕ Jakub ſ Njeßwaczidła. Wot teho wukhadźiwſchi, ſo ſtaj woßadźina dupa pod njebo ßerbſkim wótcźinzom a ſpißacźelom Michałom Frenzelom ſtajana, a Budarjowy pomnik kaž kamjenjej w Ebenezer a nam pſchiwołataj: hacź ßem je nam tón Knjes pomhał, nam na podkožku Luk. 14, 12—14 woprawdźe luboſne prědowanje dźerżeſche wukożujo: ſo ßwjedźeń Jeſußoweje luboſcźe ßwjecźimy a to 1. teje luboſcźe, ſ kotrejž Jeſuß ludowych dobrocźelow wuhotuje a 2. teje luboſcźe, ſ kotrejž Jeſuß ludowym dobrocźelam ſapłacźuje. Jeho prědowanje běſche ßame kaž kraßny wěnz dźaka na Budarjowy row, ale też mózne napominanje: cźińcźe teho runja ſkutki luboſcźe. Wołtaŕnu Bożu ßłużbu k. faraŕ Mrózak ſ Hrodźiſchcźa wobſtaraſchtaj. Do prědowanja mějachmy też to wulke woſchewjenje, ſo pod wuſtojnym wodźenjom naſcheho k. kantora Ssmoły tudomny měſchany khor k njebo Budarjowej cześcźi motettu: „Sbóżni ßu cźi morwi“, ßerbſku ariju, tydźenja w Serbskej Nowinje wotcźiſchcźanu, na wutrobu wokſchewjaze waſchnje pſchednoſcheſche. Bożej ßłużbje ßo hnydom wołtarne rěcźe wot ſchtyrjoch knjeſow duchownych pſchiſamknuchu a to tak, ſo bjes kóżdymaj dwěmaj rěcźemaj woßada khěrluſchowu ſchtucźku ſpěwaſche. Jako prěni na wołtaŕ k. faraŕ lic. theol. Imiſch ſ Hodźija ſtupi. Wón ſ móznym hłoßom wo ßobu najważniſchim dźěle ſnutſkowneho mißionſtwa, wo roſſchěrjenju dobrych knihow w macźeŕnej rěcźi, na ſnate ſajimałe waſchnje rěcźeſche a nam powjedaſche, kak je ßo ßerbſke knihowne towaŕſtwo pſched 27 lětami ſakożene roſroſtko, ſo ma tu khwilu 3000 ßobuſtawow a je dotal wjazy dyžli 200,000 dobrych kſcheſcźańſkich ßerbſkich knichow cźiſchcźecź a wudźělicź dało, a pokaſowaſche na rěki žohnjowanja, kiž ſ tuteho towaŕſtwa wukhadźeja a napominaſche wſchěch, ſo bychu do tuteho towaŕſtwa ſaſtupowali a jeho dźěło poruczowali. — Na to knjes faraŕ Kubiza ſ Bukez ßłowo wſa wo „Towaŕſtwje Pomozy“. Wón ßam jo to wulke ſboże měł, ſo běſche pſched lětami wěrna kſcheſcźijanka jeho woßady na ßmjertnym łożu ſa ſpomnjene towaŕſtwo 6000 hr. wotkaſała, pſches cžož bě móžno ſo ma towaŕſtwo hižo nětko na 16000 hr. ſamożenja a ſo je ßo loni pſches 500 hr. bjes khudych ſtudowažych Sſerbow wudźěliło. Dokelž je dźě hiſchćźe liczba ßerbſkich wucźerjow

njedoßahaza, a wschelake wobdarjene dźěćźi dla khudoby starscheju na seminar ßo dacź njemóża, s hnujazymi ßłowami wabjesche, so bychu woßadni też sa „Towarstwo Pomozy" ßmilnu ruku dale wotewrjenu skhowali abo, hdźež hischcze k temu dóschło njeje, ju wotewrili. Po wuspěwanej schtuczźy k. farař Waktař s Wóßlinka poßłucharjow w duchu do schulow w Sserbach dowjedźe. Hdźež w ßerbskej schuli, tak bjes druhim wukoźowasche, ßerbskeje rěcźe mózny wucźer wucźi, tam wucźba do wutroby pschima, tam wucźba s wěstoscźu rjane płody sa cźaßne a wěcźne sboże schulerjow njeße. Hinak je to tam, hdźež schulska woßada žaneho ßerbskeje rěcźe mózneho wucźerja dostacź móhła njeje. Pschi najlěpschej woli, pschi napinanju wschěch mozow móże wón jeno cźežko do prědka pschińcź, dokelž małe ßerbske dźěćźi jeho doscź njerosumja. Sserbskich starschich napominajo, wobdarjene ßerbske dźěćźi na seminar ßłacź, wón skónczi. Hdyž běsche na poßledk hischcze k. farař Lenik s Klětneho wo tej ßamej wězy rěcźo nam rosestajał, kak s nabožinu a s wucźenjom w Pruskich Sserbach steji, ßo Boża ßłužba s pożohnowanjom a dospěwanjom skónczi. Woßada běsche s njepschetorhnjenej nutrnoscźu na 3 hodźiny dołho na ßwjedźeńskich rěcźnikow poßłuchała a wěscźe je wjele sornjeschkow na wotewrjenu rolu wutrobow panuło, kiž ßwoje płody wěscźe pschinjeßu — po waschnju njebo Budarjoweje luboscźe. Kollekta po ßerbskim kemschenju wucźini 103 hr. S džakom spomnimy, so běsche Wojerowska měschcźanska rada sbožopschejazy telegramm na Budarjowy ßwjedźeń póßłała. — Popołdnju w $^1/_2$3 ßo němska Boża ßłužba sapocźa. Też ta bě derje wopytana. Sswjedźeńskaj liturgaj běschtaj k. farař Běrnik s Klukscha a k. farař Wendt s Cźorneho Khołmza. Do prědowanja woßadu rjany solo a měschany khor swjeßeli. Prědowanje běsche duchowny pschi Draždźanskim měschcźanskim mißionstwje, knjes Klemm, na ßo wsak. Na podłožku Luk. 10, 30—37 rěcźesche wo tym: so ma naß snamjo ßmilneho Samaritskeho wucźicź hotowu luboscź k bliščschemu. Ta ßama dyrbi bycź: 1. niz sacźuwanje jenož — ale ßmilenje, 2. niz ßłowa jenož — ale skutki, 3. niz dary jenož — ale wopory. Na to knjes farař Reinhard se Sohlanda naß w duchu do ßwojeho wustawa sa cźělnje a duchownje khorych a ßłabych pscheßadźi a napominasche, so bychu ludźo sa ßwojich khorych tam sastaranje pytali a wustaw podpjerali. Skónczinje k. farař Rada se Schumbacha wulku nusu woßadnym žiwje pscheđ wocźi staji, kiž hrósbny njepschecźel — palenz — do tak wjele domow njeße a na ßrědki pokasowasche, temu skaženju se wschěmi mozami wobaracź. Wschitzy rjenje rěcźachu. Je pak rosdźěl bjes waschnjom ßerbskeho a waschnjom němskeho prědowanja. Nasche ßerbske woßady ßebi žadaju, so je rěcź prědowanja, kaž ßmy to stajnje a też schtwórtk ßłyscheli, pschezo posběhnjena nad rěcźu pschi bóle wschědnischich składnoscźach. Nětcźischе waschnje němskeho prědowanja ßebi to tak nusnje njeżada. Duž móże němski duchowny kaž trochu ßwobodnischo ßwoje pschikłady se žiwjenja bracź. Kollekta po němskim kemschenju wucźini 69 hr. — Wulki džak, so je ßo wscho derje radźiło, ßłuscha ßwjedźeńskim rěcźnikam, pschede wschěm pak woßadźinemu duchownemu knjesej fararjej Mrósakej, kiž je wscho s wulkej wustojnoscźu sarjadował, kaž też ßwjedźeńskej woßadźe. Bóh pak położ ßwoje žohnowanje na ßwjedźeń Budarjoweho wopomnjecźa a sbudź pschezo ludźi — kiž njesabudu ßwojeho ßerbskeho naroda a Božeho kralestwa bjes Sserbami.

S Noweje Wßy pola Njeßwacźidła. Ssrjedu tydźenja je ßo tu brózeń žimnoscźerja Eichlera wotpaliła. Woheń je Eichlerez schěscźlětny hólcźež se sapałkami hrajkajo sakoźił.

S Njeßwacźidła. Dokelž skótne khoroscźe w tudomnych a namjesnych pruskich stronach hischcze pschezo pschestałe njejßu, je wyschnoscź pschikasała, so dyrbja skótne wiki wupanucź, kotrež měłe ßo tu 4. dezembra wotbycź.

S Wawiz. Ssobotu popołdnja je ßo tu khěža wudowy Marje Scholcźiž psches woheń do prócha a popjeła pschewobrocźiła. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Dubrawki. Nětko, hdyž je samjersko, je nusne, so wobßedźerjo konjom na wótre półkowy dźerža. Hdyž sańdźenu ßrjedu zyhelńźar Seifert s Dubrawki do Bukojny jěchesche, so by tam podpißma sa petiziju sběrał, kotraž ßo sakskemu ßejmej dla twara želesniźy s Budyschina do Běteje wody pschepoda, ßo jeho kóń na woschkrocźe wali. Dokelž bě ßebi skocźo pschi tym jabłuko wuwrócźiło, dyrbjachu je hnydom kłócź.

R. Se Sserbow a sa Sserbow. Kaž je snate, je sakske knježerstwo ßejmej namjetowało, so by ßo schulskim gmejnam pomozny pjenjes wudźělił, so móhła ßo niska wucźerska msda powyschicź. Sa kóžde statne wucźerske město pschi prostej ludowej schuli chzedźa 300 hriwnow statneje pomozy, sa kóžde pomozne wucźerske město lětnje 150 hriwnow statneje pomozy pschiswolicź. My mamy tutu wulku dobrotu, kotruž chze knježerstwo sa schulske gmejny poskicźicź, runje sa Sserbow a jich schulske wobstejeństwa sa jara ważnu. Kak husto mózesch słyschecź, so je ßerbskeje rěcźe mózny wucźer w Němzach město pytał, dokelž tam wjazy msdy dostawa, a wopraschesch ßo ßerbskeho burika, kotryž cźi skorźi, so je jich dotalny ßerbski wucźer wopuschcźił, kak wulke ßu dokhody ßerbskeho schulskeho města w jeho wßy, dostanjesch wotmolwjenje 900, abo 840 hriwnow; pschi pomoznych wucźerskich městach ßnadno 700 abo też 600, haj 540 hriwnow! Ale, mój luby ßerbski pschecźelo, skhróblisch dha ty ßebi, ßwojemu wotrocźkej tajku ßnadnu msdu poskicźicź! Kak dha móże cźłowjek, kiž ma 840 hriwnow msdy, a pschi tym žonu a dźěćźi sežiwicź, knihi kupowacź k dalschemu studowanju, pschezo derje swoblekany bycź — —, kak móże tón hdy sterosce wotbycź pschi telko mało pjenjezkach. Duž, lubi Sserbja, chzecźe wy, so bychu waschi ßerbscy wucźerjo w Sserbach też wostali, dajcźe jim wjazy msdy, a powyschcźe jich městna wo tute 300 hriwnow, kotrež wam nětko knježerstwo poda. Potom też skórźby sastanu, so doscź ßerbskich wucźerjow njeje. To by wulke njeprawo było, hdy by schulska woßada tutu pomoz k druhemu trjebała, hacź sa wucźerstu msdu! Njecźińcźe jenož to najnusnische, ale cźińcźe wjazy!

R. Kaž Barlinske nowiny „Reichsbote" pißaja, ßu paduschi, kotsiž zyrkwje w Luźizy wurubeja, ßwoje hrěschne a bjesbóżne dźěło nětko też w Rósborskim wokrjeßu sapocźeli. W sańdźenym tydźenju ßu ßo do zyrkwjow w Krjebi, Niskej, Jěsorje a w Delnich Kósłach nutskamali a je porubili.

R. 20. meje 1886 je ßo w schitkich sjawnych pruskich ludowych schulach wußlědźiło, kelko dźěćźi w ßwójbje němšzy a kelko druhu rěcź rěcźi. Pschi tym je ßo ßłědowaze wupokasało: jenož němšzy rěcźesche 4,426,679 dźěćźi (87,$_{10}$ prozentow); jenož pólšzy 503,064 (9,$_{90}$ prozentow); pólšzy a němšzy 72,740 (1,$_{43}$ prozentow); jenož litawšzy 12,754 (0,$_{25}$ prozentow); litawšzy a němšzy 8393 (0,$_{17}$ prozentow); jenož ßerbšzy 9961 (0,$_{29}$ prozentow); ßerbšzy a němšzy 4419 (0,$_{09}$ prozentow); cźěšzy 8761; cźěšzy a němšzy 2828; danšzy 24,651. Pódla teho też někotre tyßaz dźěćźi frisisku, hollandsku a wallonsku rěcź nałožuja. Licźba wschitkich dźěćźi w ludowych schulach je 5,082,252. K temu pschistaja „Reichsbote": Dokelž ßo poßledni krócź psches ludliczenja w lětach 1861 a 1867 a s dźěła też psches ludliczenje w lěcźe 1871 ßylnoscź Polakow, Litawskich, Sserbow, Danow, Cźechow a Wallonow w pruskich krajach wußlědźiła njeje, a dokelž ßo dale też 1871 hižo ßwójbna rěcź wschitkich pruskich schulskich dźěćźi nashonika njeje, móże ßo nimale wěscźe dopokasacź, kajke roswicźe ßu niznémske ludowe splahi w poßlednich 20—30 lětach měłe. Ssnadno ßmémy w tym nastupanju statistiske wobschěrnische džěło, kotrež by wschu sajimałoscź wubudźiło, docźakacź. — Schtož Sserbow nastupa, sda ßo nam hornje licźenje ßerbsku rěcź nałožowazych dźěćźi nimale po prawdoscźi a wěrnoscźi bycź. Pruska ma 28,300,000 wobydlerjow a bjes nimi 5 millionow schulskich dźěćźi; to rěka 5,$_6$ dźěł. Po tajkim by, hdyž je 14,400 ßerbskich schulskich dźěćźi, pruske Sserbowstwo wokoło 81,000 Sserbow licźiło.

S Hórkow. 21. novembra je parschonski cźah duzy s Kohlfurta do Hórkow s kolijow wujěł. Dwaj wosaj ßo swróćźischtaj. Někotre woßoby ßu ranjene.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

N. N. w Łupoj	1 hr. — np.
Sbytk macźicźneho doma II. psches knjesa Mütterleina	200 " — "
O. Callier	1 " — "
K. Sstawecki	1 " — "
A. s Parcźewski w Kalischu	10 " — "
Hromadźe:	213 hr. — np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* W jenej wßy pola Mühlberga je ßo stało, schtož drje hischcze ßo dotal ženje stało njeje: tam ßu psched krótkim skaženeho pßa sjědli. Wjeßny schokta běsche pßa, dokelž ßo sdasche, so je skaženy, satźělicź dał a to ßwojej wyschnoscźi wosjewi. Hdyž bórsy na to wokrjeßny skótny lěkar pschińdźe, so by ßo pscheßwědcźił, hacź je satźěleny poß woprawdźe skaženy był abo niz, ßo jemu knjes pßa ßwěru wusna, so je ßebi satźěleneho pßa wopjeł a jeho sjědł.

* W Magdeburgu běsche někomu dźěcźo skhoriło; starschej lěkarja powołaschtaj, kotryž dźěscźu kalomelowe próschki sapißa. Haptykarski pomoznik pak ßo pschemaßnu, a w město kalomela

ſtraſchny jěd da. Hdyž dźěſćowa macź bórſy na to do haptyki pſchińdźe, prajizy, ſo próſchki jara hórzy ſkodźa, a hacź ſo haptykaŕ tola ſamylik njeje, pomoznik wotwolwi, ſo to jeho niczo njeſtara, ale ſo je to lěkarjowa wěz. Dźěćźo pak ſtraſchny jěd doſtawſchi wumrje. Khoſtanſka komora w Magdeburgu je nětko haptykaŕſkeho, dokelž je ſ njewobhladnoſću dźěſćowu ſmjercź ſawinował, k jaſtwu na lěto ſaſudźiła, wobſudźerja haptyki pak k jaſtwu na běrtl lěta, dokelž ſpomnjene lěkaŕſtwa tak ſkhowane měł njeje, kaž je pſchikaſane.

* Druhdy ſmy ſkyſcheli, ſo je tu abo tam něchtó hacź na najwyſchſchi kónczk wyſokeje wěże horje ſaléſł. W nowiſchim czaſu tajzy khróbli kažerjo, kaž ſo ſda, radſcho na wyſoke wuhnje kaža. Hižo druhi króćź je wóndano cźlowjek na hoborſkim wuhnju fiſkaliſkich pławjerńjow pola Halsbrücke, wo kotrymž pſched krótkim piſzachmy, pobył. Do wuhnja ſu ſ wonka krótke żeleſne koliki ſabite, po kotrychž ſo horje łaſy. Prěni je wuhnjemjeczeŕ na ſmjercź wyſokim wuhnju pobył. Wóndano pak je to młoda holza dokonjała. Hłowa ſo czi wjercźi, hdyž ſebi na to pomyſlíſch.

* W bataillonje garde-tſélzow w Lichterfeldźe ſu ſo ludźi, kotſiž hižo tſecźe lěto ſkłuża, praſcheli, ſchtó chze dobrowólnje w Afriziy ſkłužicź. Schtóž to chze, dyrbi ſlubicź, ſo ſ najmjeńſcha lěto w Afriziy poſkłuži, ſa czoż 1000 markow w hotowych pjenjeſach, draſtu, kajkaž ſo w tamniſchim horzym kraju trjeba, a darmotne ſaſtaranje doſtanje; też jeho darmo tam a ſaſo domoj dowjeſu. Mnoſy wojazy a podwyſchzy ſu podpiſali, ſo chzedźa w Afriziy ſkłužicź. Schtóž ſo ſkyſchi, też w druhich wotdźělenjach tſélzow tajkich dobrowólnikow pytaju.

* Na żeleſnizy bliſko Rembichowa pola Krotoſchina wóndano rano lěſneho ſtražnika morweho namakachu. S woprědka mějachu ſa to, ſo je wón pó cźmje pſchi kolijach ſchoł, a ſo je jeho lokomotiva porańła a pſchejěła. Nětko pak ludźo, kotſiž ſu cźěło widźeli, wobkrucźeja, ſo je ſaſtojnika něchtó ſkónzował; pſchetož na hłowje mějeſche wón dwě wulkej ranje, mjes tym ſo je cźěło hewak njeſranjene. Duž maju ſa to, ſo je ſaſtojnik ſ lěża domoj ſchoł a bliſko żeleſnizy lěſnych paduchow ſetkał, kotſiž ſu jeho ſaraſyli a cźěło na kolije położili, ſo by ſo ſdało, jako by jeho lokomotiva pſchejěła była. Ssudniſke pſchepytanje cźěmnu wěz nadźějomnje wujaſni.

* Schwedſki prynz Oskar Bernadotte, wo kotrymž ſo w ſwojim czaſu wjele rěcźeſche a piſaſche, dokelž je ſo ſ knježnu Ebbu Munckez woženił, kotraž wjerchowſkeho ſplaha njebě, wóndano w ſwojim létnim hrodźiku w Karlskronje ſ woknom won widźeſche, ſo ſo pſchi ſylnym wětſje czołm ſwróćźi, na kotrymž ſchtyrjo ſedźachu. Prynz rucźe ſ domu khwataſche a ſo ſ łódźnikom, kotryž pſchipadnje k temu pſchińdźe, na czołm ſydźe, ſo by njeſbožownym pomoz poſkicził. Tſjóch wón ſ wody ſwucźaha, mjes tym ſo ſo ſchtwórty tepi.

* Pſched krótkim ſu tſélbu ſ elektriſkej patronu wunamakali. Italſke wójnſke miniſterſtwo je tſélbu pruhowacź dało a ſ wuſpěchom jara ſpokojom. Tale tſélba pjecźa 4750 meterow daloko njeże; hdyž ſ njeje wutſélíſch, ſo njekuri a też njewuſnje.

* Piſzmikiſtajeŕ w Pariſu w ſwojim czaſu wucźobneho hólza póſzła, ſo by jemu lóſ ſa lotteriju Parižſkeje ſwětoweje wuſtajenzy kupił. Sswój lóſ doſtawſchi wón hólzej ſlubi, ſo jemu 8000 markow dari, je-li ſo na lóſ wulki dobytk panje. A hlej, ſboże ſo jemu ſmějeſche: wón najwjetſchi dobytk doſta. Wóndano ſebi dobyte 400,000 mk. wupłaczicź da a ſwoje ſkowo dźerżo wucźobnemu lubjene 8000 mk. wupłaczi. Wbohemu hólzej pjenjeſy prawje w hódź pſchińdu: ſańdźene dny ſu jemu ruku wotrěſali, dokelž běſche jemu ju maſchina rosmjatła.

* Jene Parižſke nowiny ſebi ſ Liſſabona piſacź dadźa, „ſchto dyrbi jedyn kral ſapłaczicź, ſo — móhł wumrjecź“. S lěkarjow, kotſiž w poſledním czaſu pola krala lěkarichn — tak ſo ſ Liſſabona wobkrucźa — je prěni cźělny lěkaŕ ſa 18 wopytow 120,000 frankow doſtał; jenemu druhemu ſo ſa tu ſamu liczbu wopytow 60,000 frankow wupłaczi a jenemu tſecźemu 85,000 frankow. Wſchelazy druſy lěkarjo ſebi pódla teho 1000—5000 frankow ſa jedyn wopyt żadachu, tak ſo wſcho hromadźe ſliczbowanje lěkarjow na 300,000 frankow wucźini.

* W mjedźolijeŕni bliſko Manchestera je ſo ſańdźenu póndźelu żałoſtne njeſboże ſtało. Hlinjana forma, do kotrejež běchu 300 zentnarjow żahleje mjedźe kinuli, ſo bubotajo puknu, a żahła mjedź ſo na dźěłacźerjow kinu, kotſiž běchu bliſko. Jedyn běſche na měſcze morwy; pjatnacźo ſo cźeżży ſranichu.

* Spodźiwny podawk je ſo ſańdźeny tydźeń na jenym dwórniſchczu w Jendźeſkej ſtał. Cźah na jene dobo wotjědźe, mjes tym ſo pucźowarjo hiſchcźe w dwórniſchczowym twarjenju pſchebywachu. Cźahej hnydom ſaſtacź dachu. Hdyž pak wjednikej lokomotivy porokowacź počźachu, ſo je bjes poruczność wotjěł, tutón wobkrucźeſche, ſo je dwórniſchczoweho inſpektora trubicź ſkyſchał. Inſpektor prějeſche, ſo je trubił; hdyž pak druhi ſaſtojnik wobkrucźeſche, ſo je też trubicź ſkyſchał, ſo wobhonjecź dźěchu, hacź je ſebi ſnano někajki pucźowaŕ hłupy żort dowolił. Na jene dobo ſo ſaſo ſatrubi. Synk ſ tworneho woſa wukhadźeſche. Hdyž wós wotewrichu, tucźna huſzyza w nim ſedźeſche, kotraž ſaſtojnikow wuhladawſchi ſatrubi, zyle kaž inſpektor na ſwój rózk.

* Powjeſcźe, kotrež ſu poſzleni cźaſ ſ Nawjecźorneje Afriki do Jendźelſkeje pſchiſchke, wo tym ſwědcźa, ſo w krajinje bliſko tamniſcheje jendźeliſkeje kolonije, a ſnano też pod ſamym jendźelſkim knježſtwom, hiſchcźe cźłowjekow żeru. A to ſo pjecźa tak cźaſto ſtawa, ſo ſebi mnoſy ludźo ſ měſta won njewěrja, ſo bojo, ſo móhli jich wonkach doſahnucź a ſežracź. Na wulkej dróſy ſ Bedoomaha do Doda w Kibbinje je ſo poſledni cźaſ wjazy króćź ſtako, ſo ſu ludźi kojili; ſcheſcźo buchu pſchi tym morjeni abo ranjeni. Kaž ſo ſda, cźrjóda tukrajnych dźiwich po kraju wokoło cźaha, kotſiž druhich tukrajnych wobydlerjow koja, morja a żeru.

* Jara krutu ſymu mějachu ſańdźeny tydźeń po zykej poknóznej Ruſkej. W Archangelſku pſchi Běłym Morju, hdyž běſche tamón tydźeń pſchi mrócźnym njebju trochu mjerſko, njedźelu tydźenja wjecźor ſ dołheho ranja ſuchi, lodojty wětr ducź počźa. W nozy ſo wujaſni, a póndźelu rano mějachu hižo 23 gradow ſymy po Żelſiju. Też wo dnjo ſyma njepopuſchcźi, ale pſchipołdnju mějachu 24, wjecźor 28 gradow. Najhórje běſche wutoru rano; tehdy mějachu w Archangelſku 32 gradow ſymy po Żelſiju, abo nimale 26 po Reaumurje. W Wjatzy, wjele dale k połdnju, mějachu 31 gradow, w Kaſani 22, w Jekaczerinburgu na Uralu 29, w Nižnim Nowgorodźe 20. Na Onežſkim Jěſorje tehdy ſatraſchne mjecźele ſakhadźachu, kotrež wětr ſ kuſcheho ranja pſchinjeſe. Nětko pak je ſyma w Ruſkej ſaſo po puſchcźika.

* We wſy, kotraž ſrjedź dalokich južno-ruſkich kuczniſchczow leži, wóndano burowka ſ dwora ſtupi a do wſy dźěſche něſchto wobſtaracź. Sso ſa macźerny ſchórzuch dźerżo jeje ſynk, 2létny hólczeż, ſa njej běżeſche. Duzy po wſy pak hólczk něſchto krocźel ſady macźerje woſta. Runje tehdy ſo wyſoko w powětſje nade wſu hobrſki worjoł ſnoſchowaſche, ſebi nékajkeje żratwy hladajo. Dźěćźo wuhladawſchi hłódny rubjeżny ptak dele tſéli a ſwój wopor ſ wótrymi paſorami ſa hłowu hrabnu. Wuſtróżany hólczeż ſ zykej ſchiju kſchicźecź počźa. Sso ſa nim wohladawſchi macź ſynkej kſchicźo na pomoz pſchiběża. Najſkerje běſche hólczeż tak cźežki, ſo jeho worjoł rucźe doſcź wuſběhnucź a do powětra wotnjeſcź njemóżeſche; ſnano też rubjeżny ptak ſwój wopor prawje pſchimnuł njebě: pſchetož mjes tym, ſo ſo worjoł hiſchcźe ſ macźerju a dźěſćźom běżeſche, běchu na burowżyne wołanje ſużodźa na pomoz pſchiběżeli, kotſiž ſ kijemi a kamjenjemi do ptaka pjerjechu, doniž wón ſwój wopor njepuſchcźi a ſo njewotſali. Hólczeż ma hłowu hłuboko rosdrapanu a noſowe koſcźe rosmjecźene; ale ſmjertnych ranow nima; duž ſo ſaſo wuhoji.

* We wſy Porochowſye pola Peterburga maja wjele howjaſeho ſkotu. W lěcźu ſkót na paſtwu khodźi; dźeń wotednja paſtyŕ ſtadko rano na paſtwu cźěri a jo wjecźor ſaſo dó wſy pſchicźěri, pſchewodźany wot pża, kotryž běſche ſo jemu něhdy pſchidał a pſchi nim woſtał, dokelž mějeſche ſo dobro pola njeho. Bórſy zyła wjeż pża ſnajeſche, kótryž ſ paſtyrjom dźeń wote dnja ſ jeneho dwora do druheho pſchińdźe a wſchudźom něſchto żracź doſta. Hdyž běſche na ſymu paſtwy kónz, paſtyŕ wjeż wopuſchcźi a ſebi w hłownym měſcze dźěło jako pohoncź (drózkaŕ) hladaſche, a poſz ſyrota we wſy woſta. Ale wón ſo bórſy na ſwoje dobre ſnajomſtwo ſ lěcźa dopomni a nětko na ſamżnu ruku wſchědnje rano a wjecźor ſ jeneho dwora do druheho po proſcheń khodźeſche. A wjeżnjenjo jemu radźi dawachu. Haj, někotſi chzychu ſebi jeho do domu ſwucźicź, ale poſz njewoſta a wſchědnje, kaž dotal, po proſcheń khodźi.

* Taſmaniſka krajina w Auſtraliſkej ma ſnano 100,000 wobydlerjow; njedźiwajzy na to je mjes nimi ſchěſcź ſtow 80létnych, a ſcheſcźo ſu ſto lět pſchekrocźili. Dwaj ſchědźiwaj mandźelſkaj pſched krótkim ſ parnej łódźu do Melbourna jědźeſchtaj; duž ſo něchtó ſtareju cźłowjekow woprašcha, pſche cźo ſtaj ſo na daloki pucź naſtajiłoj. „Ach!“ ſtarz wotmolwi, „mój ſmój ſwój dźěl żiwjenja wužiłoj; ja ſym ſto a ſchěſcź a ſchtyrzecźi, a moja ſtara jowle je ſto a dwaj a ſchtyrzecźi; duž ſmój ſo na pucź do Viktorije naſtajiłoj, ſo chzemoj tam wumrjecź. W Taſmaniſkej nihdy njewumrjemoj.“

* Pſched ſchtyrjomi njedźelemi je ſebi w wulkim amerikanſkim měſcze Chicago wěſty Clark, kiž w jenej korczmje poſzłużowaſche, żiwjenje wſak. Clark, kiž běſche ſnano 65 lět ſtary, běſche něhdy millionar

a wulki pschekupz w New-Yorku. S njeſbožownej ſpekulaziju běſche wo wſcho pſchiſchoł, a něhduſcheho millionara dyrbjeſche město ſa ſwoje pjenjeſy na pohrjebniſchcźu ſa khudych pohrjebacź.

* Pola kupy Starbuck w južnym dźěle Cźicheho morja je ſo jendźelſka łódź „Garſton" rosbiła a jeje mužſtwo je žałoſtne cźerpjenja pſchětrało. Łódź ſo tak rucźe podnuri, ſo morjazy, kotſiž ſo na cźołmje do morja puſchcźichu, nimale žaneje zyroby a žaneje wody k picźu ſobu wſacź njemóžachu. Pſchecźiwny wětſik jich bórſy wot kupy wotehna. Wot nětka kóždy muž wſchědnje mały kuſk praženeho khlěba a dwaj naporſtnikaj wody dóſtawaſche. Na tſecźi dźeń ſo akuły (němſki „Haifiſch", wulka rubjeźna ryba) pokaſowacź poczachu, ſa wjeſłami hrabajo, hdyž žane do wody padźe. Někotſi mužojo běchu tak woſłabnuli, ſo kaž bjes myſłow w cźołmje leżachu. Wokoło wjecźora ſo ſkóncźnje khwilku deſchcźik dźěſche; morjazy deſchcźowe krjepjele do rubiſchcźa łojachu, kotrež wodu njepſchepuſchcźa. Deſchcźowa woda jich ſpanjene mozy ſaſo trochu woživi. Dźeſaty dźeń na kupu Humphrey dojědźechu. Někotſi ſo ſe žanym ſtawcźkom wjazy hibnucź njemóžachu. Dźiwi na kupje běchu jara hoſpodliwi, ſo ſa njeſbožownych w kóždym naſtupanju ſtarachu a jim wot ſwojeje draſty dawachu. Sa dwě njedźeli jendźelſka wójnſka łódź na kupu pſchijědźe a morjakow ſobu wſa. Tajkile běſche dóńt tych 21 muži, kotſiž běchu na wjetſchim cźołmje rosbitu łódź wopuſchcźili. Kapitan a woſmio morjazy, kotſiž běchu ſo na mjeńſchim cźołmje wukhowali, ſu móhł rjez hiſchcźe hórſche pſchětrali. Hłodu ſtradani woni nimale roſum ſhubichu a rjemjenje ſwojich cźapkow a ſwoje ſchtórnje kuſachu. Skóncźnje ſe ſwojim cźołmom na kupu Wallis pſchijědźechu.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałſkej zyrkwi** budźe 2. adventſku njedźelu — ſa tydźeń — němſka ſpowjedź a němſke prědowanje.

Křćeni:

W **Michałſkej zyrkwi:** Jurij Arthur, Maxa Stagury, liſtonoſcherja w Małym Wjelkowje, ſ. — Alwin Jurij, Ernſta Bohuměra Měta, kublerja w Bobolzach, ſ. — Auguſt Hermann, Ernſta Auguſta Juruſcha, khěžerja a cźěžle na Židowje. ſ. — Lejna Emma, Ernſta Klimanta Neumanna, dźěłacźerja w měſchcźanſkej płynaŕni, dź. — Marja Thereſija, Jana Schönfelda, małeho ſahrodnika w Wulkim Wjelkowje. dź. — Ernſt Ota, Jana Ernſta Kopacźa, fabrikarja na Židowje, ſ. — Jan Auguſt, Jana Auguſta Bjenady, dźěłacźerja w Hněwšźezach, ſ. — Hana Martha, Jurja Scholty, žiwnoſcźerja w Wownjowje, dź.

W **Katholſkej zyrkwi:** Hilžbjeta Hana, Handrija Měrcźinka, ſkałarſkeho miſchtra tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 26. novembra: Walter Bruno, Joſefa Dubawa, kołodźija na Židowje, ſ., 1 m. 15 d. — 27. Khryſtian Bohuměr Schołta, kubleŕ w Bórku, 71 l. 9 m. 14 d.

Płacźiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2306 měchow.	W Budyſchinje 23. novembra 1889				W Lubiju 28. novembra 1889			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenza . . . . . běła	9	71	10	—	9	53	9	88
" . . . . . žołta	9	—	9	41	8	97	9	47
Rožka	8	81	9	—	8	50	8	81
Jeczmjeń	8	50	8	64	7	83	8	50
Wowš . . . . . 50 kilogr.	7	70	8	—	7	50	7	80
Hroch	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduſchka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny	1	60	2	40	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr.	2	20	2	40	2	20	2	50
Pſchenčzna muka 50 " . . .	9	—	18	—	—	—	—	—
Rža muka . 50 " . . .	9	—	13	60	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	60	3	90	2	80	3	40
Sstóma . . 600 " . . .	32	—	34	—	30	—	34	—
Proſata 665 ſchtuk, ſchtuka . .	10	—	22	—	—	—	—	—
Pſchenčzne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rža wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 56 np. hacź 10 hr. — np.; pſchenża (žołta) wot 9 hr. 12 np. hacź 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 75 np. hacź 9 hr. — np.; jecźmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 8 hr. 80 np.; wowš wot 7 hr. 80 np. hacź 8 hr. 10 np.

Drażdźanſke mjaſowe płacźiſny: Howjada 1. družiny 64—68 mk., 2. družiny 56—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ſwinje 65—69 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—68 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 29. novembra: Mjerſnjenje.

Jěſdny plan żeleſnizow wot 1. oktobra 1889.

4. woſowa klaſa njedźelu a na ſakſkich ſwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Drażdżan.

Woſowa klaſa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza . . .	1,59	—	4,43	7,58	10,50	2,1	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha . . .	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija . . .	2,28	—	5,28	8,45	11,39	2,29	3,17	5,5	7,41	—
Budyſchina . . .	2,51	4,0	6,2	9,21	12,18	2,52	3,52	5,40	8,17	—
Biſkopiz . . .	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa . . .	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga . . .	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Drażdżan . . .	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,54	5,31	7,12	10,4	10,48

S Drażdżan do Shorjelza.

Woſowa klaſa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Drażdżan . . .	—	6,0	8,50	10,20	12,10	3,5	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga . . .	—	6,39	9,25	—	12,47	3,41	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	12,58	3,51	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biſkopiz . . .	—	7,21	10,6	—	1,24	4,17	6,19	10,6	12,55	—
Budyſchina . . .	—	7,59	10,44	11,29	1,58	4,51	6,53	10,41	1,24	2,1
Lubija . . .	6,32	8,43	11,27	11,55	2,38	5,28	7,32	11,23	—	2,27
Rychbacha . . .	7,7	9,1	11,43	—	2,56	5,46	7,50	11,41	—	—
Do Shorjelza . . .	7,48	9,22	12,4	12,21	3,14	6,7	8,11	12,2	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,43	2,0	4,50	8,23
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,53	2,10	5,0	8,32
Budeſtez	5,28	8,4	11,1	2,18	5,8	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	2,24	5,14	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	2,33	5,23	8,54

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaſa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,3	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,14	5,56	9,24
Budeſtez	6,21	8,59	11,56	3,22	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,33	6,17	9,38
Do Budyſchina	6,43	9,15	12,12	3,44	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Woſowa klaſa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,50	3,45	8,20
Połcźnizy	6,23	9,8	12,21	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,34	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,49	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Woſowa klaſa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcźnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,2

Pſches ſudniſtwo ma ſo na pſcheſadźowanje pſchedawacź: 2. dez. popoldnju w 3 hodźinach Schäferez žiwnoſcź w Wóſłinku.

Ležomnoſcź na pſchedań.

Mała ſahrodniſka žiwnoſcź wop. kat. cźiſło 19 w Jeńkezach ſ dźěła ſ nowymi twarjenjemi a něhdźe 16 kórzami pola a łuki je ſe žnjowymi ſkładami, ſe ſkotom a hoſpodarſkim gratom, abo też bjes teho, hnydom na pſchedań. Ssadźenja pſchijima

pſchekupz **Clemens Niecksch** w Budyſchinje.

Wolmjane konjaze deki

po fabrikſkich płacźiſnach w wulkim wubjerku porucza

T. Albert na hornczeŕſkej haſy 13.

K pſchedſtejazej ſymje ſwój wulki ſkład **kožow** a **hotowych pjelzowych tworow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza

Heinrich Lange

9 pſchi žitnych wikach 9.

Pſchiſpomnjenje. **Porjedźenje** a **pſcheſchicźe** ſo rucźe a tunjo wobſtara.

Žiwnoſcź!

W Hóſku pola Kulowa je žiwnoſcź cźiſło 21 ſ 8 kórzami pola a łuki bjes hoſpody a wumjenka hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Jenolětny **poſ**, do cźaha ſo hodźazy, je na pſchedań. Hdźe? je ſhonicź w wudawaŕni Serb. Now.

W wudawaŕni Serbskich Nowin ſu dóſtacź:

Sserbſke kmótſſaze liſty.

Wolmjane konjaze deki hižo po 3 mk.,
kruwjaze deki jara tunjo,
puczowanske wodźewy, kraßne muſtry,
deki na ßanje a woſy,
wodźewy na ſofa po 60 np.,
blidowe krywy wulki wubjerk,
gummijowe blidowe krywy we wſchěch wulkoſczach,
wóſkowy barchent k blidowym krywam we wſchěch ſchěrjach,
krywy na komody a ſchwadliſke blidka,
5/4 **ſchěroke ſtwowe ruby** łóhcź po 20 np.,
6/4 „ „ „ „ „ 25 „
5/4—9/4 **ſchěroke ſtwowe ruby,** rjane muſtry a po wſchěch płaczíſnach,
běle gardiny wurjadnje tunjo,
piſßane gardiny, jenož barbunjepuſchczate wězy,
jntowe gardiny, piſßanje czíſchczane łóhcź po 18 np.,
gardinowe ǯerdźe po 75 np.,
gardinowe roſety po 15 np.,
gardinowe dźerǯaki po 15 np.,
piſßane a běle rolowowe tkaniny we wſchěch ſchěrjach,
wotmyjne rolowowe tkaniny,
molowane rolowy, 5/4, 6/4, 7/4, 8/4 ſchěroke,
jara rjane běle a piſßane łožowe wodźewy,
plyſchowe łožowe pſchedłožki ſ wobraſami po 1 mk.,
wulki wubjerk tepichow po tunich płaczíſnach,
hlowaki na ſofa ſ wobraſami po 75 np.,
czorne a piſßane kožowe ßukno,
damaſt, ryps a plyſch k poczehnjenju ſofow,
3 łóhcze ſchěroki planowy plat, czorny a piſßany,
běhacze ſ wóſkoweho ßukna.

Pſchedſtejaze wězy jenož w dobrych kajkoſczach porucza

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje

w kupnizy, ſ nutskhodom na torhoſchczowej ſtronje.

Nowe

turkowſke ßlowki

ßu po puncze a po litrje tunjo doſtacź pola

Ginzela a Ritſchera
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwój wulki wubjerk derje wotleżanych a derje ßo palazych

zigarow

100 ſcht. po 2 mk. kurjerjow a ſaßopſchedawarjow kedźbnych czinimoj.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Paleny jeczmjeń

porucza

C. F. Dietrich
pſchi mjaßowym torhoſchczu 8.

Turkowſke ßlowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Durſthoffſke

ßuche droždże

porucza

Auguſt Bieſold
pjekarſki miſchtr na bohatej haßy.

Wſchě druźiny **czrjewow k dźěkanju kolbaßy** porucza czrjewowa pſchedawarnja **A. Eisslera** na zitnych wikach czißło 16.

Žito czíſczaze maſchiny

kotrež ßo pſches to wuſnamjenja, ſo lohko a czíſche du, ma na pſchedań

A. Lukaſch,
maſchinytwarz w Bóſchizach pola Njeßwaczidła.

Koſaze kózki.

Koſaze, ſajecze a karniklaze kózki po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Guſtav Nauke
na garbarſkej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki ſklad bjesmolatych **pjeſźowych kožow.**

Sajecze, koſaze, karniklaze, kocze, tkhórjaze a kunjaze (mordarſke) kože kupuje a najwyſchſche płaczíſny ſa nje dawa

L. Fleiſcher, kózkar
na ſwonkownej lawſkej haßy 18
w Budyſchinje.

Koſaze kože naſymſke, ſajecze, kaž tež wſchě druhe kože pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi zitnych wikach.

Strowe **kruſchwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pſchi czeńkim kónzu tołſte, po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Skladnostna kup.

S wjetscheje dźělby Carmenskich zigarow, stare faßony, pschedawam tyßaz po 18 mk. hotowych pjenjes.

Heinrich Lindner
na rózku ßerbskeje a schuleńskeje haßy.

Jerje-jikrnaki

wulke, rjane ryby,
tak daloko hacź skład doßaha kopu po 1 mk. 80 up., 15 scht. po 50 np.
porucza

Heinrich Lindner
na rózku ßerbskeje a schuleńskeje haßy.

Pschewulkeje nahromady dla pschedawam
ßuscheny połcź punt po 80 np.,
pschi wotewsaczu 5 puntow punt po 75 np.,
ßyry połcź punt po 70 np.

Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Nowoscze
w **schenillowych kapotach,**
w **schenillowych kapach,**
w **dźěczazych kapiczkach,**
w **hólczazych mězach,**
w **trikotowych taillach**
porucza

Fr. Th. Jäger.

Nasad stajene
dźěczaze kapy
po 1 mk.,
teho runja
zonjaze kapoty
po 2 mk.
porucza

Fr. Th. Jäger.

Nowe cźaßniki
wscheje druźiny,
porjedźenja
derje a tunjo,
sa dobre dźěło ßo rukuje.

R. Mersiovsky
cźaßnikaŕ
1 pschi mjaßowych jědkach 1.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Ćišinskeho,** je wušła a je w Smolerjec knihićišćerni dostać. Płaćizna brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

S nakładom Maćicy Serbskeje je runje wuschło a je w wudawarni Serb. Nowin sa 40 np. dostacź:

Jan Manja

abo

Hdźe statok mój?

Powědanczko
se ßerbskich stawisnow nowischeho cźaßa.
Spißał
Jan Radyßerb.

Wuwodźerjow (drainirarjow) pyta na fórbark w Małej Drjewnizy (Kleindrebnitz) pola Biskopiz do trajneho dźěła **König.**

Poboczne Towarstwo Sserb. Burow w Radworju

smeje **njedźelu 1. dezembra** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Porschizach

smeje **wutoru 3. dezembra** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje w Handrikez hosćenzu w Porschizach. **Pschedßydstwo.**

Towarstwo Sserbskich Burow.

Pschedßydstwo a wubjerk Tow. Sserb. Burow smějetaj **poßedźenje ßobotu 7. dezembra pschipołdnju w 1 hodź. w Budyschinje na tśelerni.** Wschitkich wubjerkownikow proßy ßo seńcź

hłowne pschedßydstwo.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Hucźinje

smeje **njedźelu 8. dezembra** popołdnju w 4 hodźinach w Wolfez hosćenzu w Hucźinje poßedźenje, na kotrez wschě ßobustawy pscheproschuje **pschedßydstwo.**

Kedźbu!

Cźesćenym Sserbam w Łasu a wokolnosći k wjedźenju dawam, so ßym ſ hrabińskeho Gersdorffkeho młyna w Běłym Khołmcu **khlěbowy a zaktowy skład** pschedewsak a so budu kóždy tydźeń 2 hacź 3 krócź ſ cźerstwej tworu poßłužicź móz, tež budu dobru pscheńcznu a rjanu muku najprjódzy po puntach pschedawacź. Proschu pschi potrjebje, ßo na mnje dopomnicź.

S poczesćowanjom
Otto Säuberlich w Łasu.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na lěto

1890.

E. Sommerez konditarnja

w Budyschinje na hłownej drósy 14

porucza k pschedstejazym hodam **tworu na božodźesćowy schtom,** wschě druźiny **póprjanzow, bonbony** a **pjenjezkowske kuski** po jara tunich płaćizinach.

Saßopschedawarjo dostanu najwyschschi rabat.

Ssmykacze, swonidła, swony po fabrikskich płaćizinach porucza

T. Albert na hornczerskej haßy.

E. Rafeld

w Budyschinje na kotolskej haßy 30

porucza w wulkim wubjerku:

wobrasowe knihi, portemoneje a **zigarowe etwije, barbowe kaschcźiki, pjerowe kaschcźiki, pißadła, fotografijowe** a **pißanske albumy, ff. kasety, ßerbske** a **němske spěwarske knihi** po najtuńschich płaćizinach.

Kraßne nowoscze w sbožopschejazych khartkach,

wězy po 50 np., **hry, protyki** na lěto 1890.

Dwě łóhcźi schěroki

płat sa cźeledź

twjerdu, trajnu tworu porucza jara płaćizny hódno

stary łóhcź po 38 a 40 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Wotrocźzy, rólni pohonczojo, wolazy, hródźne dźowki, ßłužobne dźowki, dale hejtmanojo a dźěłaczeńske ßwójby w tudomnych a Drażdźanskich stronach město dostanu psches pschistajazu žonu

Binderowu na hornczerskej haßy w „Münchner Hof."

Krawskeho a wucźownika pyta
C. Mühlbach, krawski mischtr
w Panezach pola Porchowa.

Njesapomniczka

na row **Hanki Marki,**
Handrija Langi w Mjeschizach mandźelskeje jeniczkeje dźowki.
† 21. nowembra 1889, 7 lět stara.

Nětk sbóžna spisch
W tej měrnej komorzy,
Kiž ßmjercź Cźi shotowa.
Ty pschestajisch
Drje starschich wutroby
Do styschnoh' żelenja.
Sa prěni narod jimaj data,
Bu njenadźizy jim saß' wsata
K jich srudobje.
Ty lubosne
A pěkne dźěczo bě,
Nam wschitkim k radosći.
Ty stejesche,
Kaž pěkne dźěczi wschě,
H'schcze w poknej njewinje.
Ty po wucźerja wuprajenju
A po domjazym nasłonjenju
Rad wuknjesche.
Ty pocźa kčěcź
Kaž rjana rózicźka
We Bożej sahrodze.
Tu pschińdże ßmjercź
A bje wschoh' ßmilenja
Tu kwětku podlemi.
Kaž wjele pupkow swotpadaju,
Prjedy hacź poknje sakčěwaju,
Tak wumrje Ty.
My żarujo
Ssmy Tebje khowali;
Kak starschej płakaschtaj!
Kaž sornjatko
Ssmy Tebje wußyli
Do role ßwjeczenej;
We wěrje, so b'dźesch wubudźena
A se starschimi sjenoczena
Na ßudnym dnju.
O kajki troscht!
Nětk ßy pschi Jesußu,
Kaž horzo żadasche.
Masch ßwjaty lóscht,
Sso blyschcźisch ſ kraßnosću,
To starschich směruje.
Hacź sdobnje hischcze saplakaju,
Cźesćź Bożom' mjenu podawaju
W ßwoj' wutrobje.
Spij sbóžnje nět'
We lóżku, kotrez Cźi
Ta ßmjercź je póßłała;
Ty hrěschny ßwět
Se wschěmi slóscźemi
H'schcze njejßy jesnała.
Hlaj, sbóžnosćź, kiž Cźi ſhnady dawa
Nětk Jesuß, wona njeſ. mała,
Duž sbóžnje spij.

Jurij Hejtman
ſ Mjeschiz.
(H. P.)

Prószwa.

Wyßokodostojneho knjesa fararja **Jakuba** w Njeßwacźidle naležnje proßymy, so by ßwoje kraßne prědowanje, wot njeho pschi Budarjowym ßwjedźenju w Budestezach dźerżane, dobrocźiwje wotcźischcźecź dał. **Mnosy pschipoßkucharjo.**

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 48 Serbskich Nowin.
Ssobotu 30. novembra 1889.

Wulku dźělbu lětuschich

drastnych tkaninow

tunich, šrěnich a lěpschich družinow, dale **plokanliwe tkaniny, muſelin, lama, flanel k šuknjam, barchent k koschlam, filzowe, velourowe, atlaſowe a wolmjane ſpódne šuknje, trikotowe taille, chenillowe rubiſcheža, wolmjane kapoty, rubiſcheža na hlowu, ſymſke mantle, žakety na wopyt, deſchežne mantle, dźěčaze mantle, polwolmjane tkaniny k šuknjam, ſchórzuchi** atd. wjele **pod płaczišnu** poručam a čžinju na tule jara pschihódnu ſkładnoſcž k kupowanju

hodownych darow

woſebje kedžbne.

Richard Gautzsch
na bohatej haſy.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko ſa ſaſopschedawarjow, poruča tyſaz po 20 mk. a drózſcho
Richard Nenmann
na ſnutskownej lawſkej haſy, filiala na **bohatej haſy 28.**

Čiſty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wſchě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
poruča jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haſy.

Zokrowy ſyrup

čiſteje šłódkoſcže punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. poruča
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haſy 16.

Ad. Rämſch w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach,
kolonialne twory a deſtillazija,

poruča šwojim čeſčenym wotebjerarjam
połcž šuſcheny punt po 75 np., pſchi 5 puntach po 70 np.,
šwinjazy ſchmalz najlěpſchi punt po 55 np., pſchi 5 puntach po 50 np.,
jerje 15 ſchtuk po 45, 60 hač 100 np.,
petrolej najlěpſchi amerikanſki ſnateje dobroſcže,
ſyrup tak šłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandiſowy ſyrup jara šłódki punt po 12 np.,
margarinu punt po 60 a 75 np., dale
ff. rózowy, korwejdowy, hońtwjerſki a **ſelowy žoldkowy dwójny likěr** liter po 60 np., teho runja **ff. khěžorowy likěr** liter po 70 np., pſchi 5 litrach po 65 np.

Wjetſchu dźělbu rjanych

ſymſkich mantlow

po 7½, 9, 10, 12 a 14 mk. poruča
C. F. Kloss na žitnej haſy 4.

Serbſke a němſke ſpěwańſke knihi

jara woſebnje do čelazeje kože a do šamota ſwjaſane, **fotografiſjowe wobluki** a **pišanſke albumy, zigarowe etwije, liſtniži, pišanſke mapy, pišadła, ſerviſy k kurjenju, domjaze žohnowanje tykane, ſ kraſnym wobłukom** po 3 mk. poruča w wulkim wubjerku
Gustav Rämsch.

Khoſej

wot najtuniſchich hač do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku poruča
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haſy.

Jerje

wulke a tučne
po 3, 4 a 5 np.
poruča
C. F. Dietrich
na mjaſowym torhoſchču 8.

Čiſty palenz

kaž tež wſchě jednore a dwójne **palenzy** a dobre **likěry** poruča
C. F. Dietrich
na mjaſowym torhoſchču 8.

Petrolej,
ripikowy wolij,
wolij ſa maſchiny,
šyry vaſelin,
kolmas,
lanolinowy mas ſa kožu a kopyto,
wodu njepſchepuſchčžaty mas na ſchkórnje,
šwětlidło
dobre a tunjo pola
Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haſy 3.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu šo palazu zigaru ſto po 3 mk. 50 np., poruča kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje
Moritz Mjerwa
pſchi mjaſowym torhoſchču.

Na šwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedžbne činimoj a je poručamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haſy 6.

Khoſej

paleny a njepaleny,
kaž tež wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſcžach a po najtuniſchich płaczišnach poruča
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haſy.

Hollandſke jerje

wulke a tučne
1 kopu po 2 mk. 40 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
1 ſchtuka po 4 a 5 np.
poruča
J. G. Klingst Nachf.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy

czišło 1 na schuleŕskej haßy czišło 1

k symſkemu czaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych kazow** w najtuniſchej hacz k najlěpſchej czišťowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucza.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedjena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaczišny!**

Najtuńſche žórło w Budyschinje.

7/4 **tkaniny k ßuknjam** po 28 a 35 np., **czišťowołmjane** czerwjene, ſchěre, ßmužkate, wołnate po 80 np. a 1 mk., **lama** po 60 np., najczežſchu tworu po 1 mk., **barchent k koſchlam** po 18, 20, 30 np., **plüſch** k pjeſlam, **krymer** hižo po 1 mk., **ſbytki draſtnych tkaninow** k ſchórzuchom a ßuknjam po poł płaczišny, **běhaczne tkaniny** po 20 np., **konjaze deki** po 3½ mk., **trikotowe taille** po 3 mk., **ſymſke žakety** po 3, 5, 10 mk., **ſymſke paletoty** ſ najlěpſchich tkaninow po 10, 15, 20—25 mk., **wołmjane a židžane rubiſchcza** wſcheje družiny.

Hermann Beermann
w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy.

Carl Noack w Budyschinje

porucza pſchi ſprawnym dobrym poßłużenju wſchě družiny palenza jako

žitny palenz czišćeny liter po 28, 30, 32, 50 a 70 np.,
ßkódki palenz liter po 40, 50 a 60 np.,
likěr liter po 70, 80 a 100 np., dale
khojej punt po 110, 120, 130 a 140 np.,
khojej paleny punt po 140, 160, 180 a 200 np.,
zokor punt po 30 np., pſchi 10 puntach po 28 np.,
kóſtkojty zokor punt po 40 np., w kaſchcžikach po 35 np.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24 a 30 np.,
petrolej punt po 14 np., pſchi 10 puntach po 13 np.,
khěžorſki wolij punt po 20 np., pſchi 10 puntach po 19 np.,
czišćeny ripikowy wolij punt po 44 np., pſchi 10 puntach po 42 np.,
jerje rjane k mariněrowanju po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
apfelſiny, zitrony, ſigi, hriby, nowe ßkowki tunjo,
zigary w wulkim wubjerku, wožebje w kaſchcžikach po 3, 4 a 5 np.

Zylindrowe klobuki

ßame nowoscže a jara trajne,

mězy

kraßne wězy, wožebje ſa ratarjow,

filzowe ſtupnje a tofle

njepſchetrjecheny najlěpſchi wudžělk.

Wſchě wězy w wulkim wubjerku

po ſnatych jara tunich płaczišnach.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

T. Albert na hornczeŕſkej haßy

porucza ßwój wulki ſkład **ſofow** a **matrazow,** też **ſ ložom,** po najtuniſchich płaczišnach.

Jako **hodowne dary** porucza w wulkim wubjerku:

laterna magika,
wobraſy ſa laternu magiku,
ſtereoſkopy,
kaleidoſkopy,
mikroſkopy,
ſchkleńzy ſa operu,
dalokowidy,
bryle atd.,
barometry,
thermometry,
parne maſchiny,
elektriſirowanſke maſchiny,
elektrotory,
apparaty k indukziji,
galvanoplaſtiſke apparaty,
ryßadła atd.

G. Kloeppel prjedy **Ad. Wagner,**
optikus a mechanikus na ſeminarſkej drózy.

Ložeŕnja a parna toczeŕnja Oskara Buttera w Budyschinje

pſchi theatrje

jako **hodowne dary** ßwój wulki ſkład **nožowych tworow** naležnje porucza.

Porjedženje a toczenje wſcheje družiny ßo derje a tunjo wuwjedže.

W kupnizy. **Louis Gadt** W kupnizy

krawſki miſchtr

pſchi hłownym torhoſchczu.

Wulki ſkład **hotowych ſymſkich ſwjerſchnikow, pikeſchow, wobleczenjow, khołowow, županow,** jenož ſ dobrych czišťowołmjanych tkaninow džěłanych a derje ßedžazych, po tunich płaczišnach.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja też wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczišnach porucza

deſtillazija

J. G. Klingſta Nachf.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěcži.

Khojej

paleny hiſchcže po 140, 150 hacz po 200 np.,
njepaleny hiſchcže po 120, 130 hacz po 160 np.,
jenož w derje a czišćeßkodžazych družinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grnmbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Zokor.

Najlěpſchi dróbny zokor punt po 30 np.,
kompowy zokor punt po 33 np.
kóſtkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Jerje

połne derje ßłodžaze
po 3 a 4 np.
porucza jako wožebje tunje

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak

najlěpſcha družina, woprawdže czišta, dobra twora punt po 35 np., pſchi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Najlěpſchi

ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pſchi 5 puntach 50 np.

ßuſcheny połcž

punt po 80 np., pſchi 5 puntach 75 np.

porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Pſchedawarnja

mydła a ßwězow

na mjaßowym torhoſchczu 15

porucza **jadriwe mydło, maſne mydło** a **mydło k rjedženju,** kaž też **ßwězy** we wſchěch družinach.

Jake ſ czelazeje koże ßu ſaßo po tunich płaczišnach dostacz pola

Heinricha Langi
9 pſchi žitnych wikach 9.

Hdže kupujecže tajke rjane czaßniki?

Pola **J. A. Henki** na ſeminarſkej drózy 4.

Też ßu tam rjane a tunje **hrajadła** a **ſłote twory** dostacz; ßerbſki ßo tam też rěcži.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. **Sobotu 7. decembra 1889.** **Lětnik 48.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W druhej komorje sakskeho sejma je so wo twarje želesnizow, kotrež chze kraj sa swoje pjenjesy twaricź, do dróbna jednako. Žadanja, kotrež so w nastupanju tychle želesnizow wot jednotliwych sapósłanzow wuprajichu, kaž zyła želesniska należnosću, so skónčnje finanznej deputaziji k dalschemu rospominanju pschepoda. Knježerstwowy namjet, na pscheměnjenje někotrych postajenjow khudźinskeho porjada so počahowazy, je so wot komory pschijał. Wjetschina prěnjeje komory je po pschikładze druheje komory knježerstwowemu namjetej pschihłosowała, so by so saksa 4 prozentowska statna požčonka do $3\frac{1}{2}$ prozentowskeje pscheměniła.

— Nowa petizija Zitawskeje měschčanskeje rady, wot sakskeho ministerstwa poručena, so by so dowoliło, do Žitawy z Awstriskeje swinje wosyčź, je so wot kněžorstwoweho kanzlerstwa wotpokasała.

— Hač dotal mějećzeljo podźělnych papjerow kněžorstwoweho banka $4\frac{1}{2}$ % dividendy dostawachu. Pschichodnje so jim po pschistawku bankoweho sakonja, póndźelu wot kněžorstwoweho sejma pschi druhim čitanju pschijatym, wupłaćomna dividenda na $3\frac{1}{2}$ % poniži. Namjet konservativnych, so by kněžorstwowy bank, kotryž hižo nětko pod wyschschim dohladnistwom kněžorstwa steji, do kněžorstwoweho wobsedźeństwa pscheschoł a so wot njeho sarjadował, so wotpokasa. S pschičinu žiweje debaty bě namjet swobodomyślnych, so by so sakońske postajenje, po kotrymž dyrbja so hórnizy (hewjerjo) z dźěłańskej knižku wupokasacź, wotstroniło. Windhorst sejm a knježerstwo napominasche, so bychu so prawe žadanja hórnikow dopjelnile. Wosebje dyrbjeli wobsedźerjo wuhlowych podkopkow saso tych dźěłaćerjow pschistajicź, kotrychž su z dźěła puschćili, dokelž su so pschi lětuschim wulkim strajku sa sastupjerjow strajkowazych wuswolicź dali. W Schlesynskej je tale wěz hižo dawno k spokojnosći dźěłaćerjow wučinjena, niz pak w Westfalskej. Minister Böttticher rozestajesche, so knježerstwo swoje pschepytanje wo podawkach strajka hischcze skónčiło njeje a so teho dla hischcze w tu khwilu njewě, kak so wěz ma. So by so bjes dźěłaćerjemi a dźěłodawarjemi saso měr postajił, nichtó bóle njeżada hač knježerstwo. — Pschi jednanju wo wudawkach a dokhodach kněžorstwowych želesnizow swobodomyślny sapósłanz Richter namjetowasche, so by so želesniski tarif sa pschiwoženje wukrajneho wuhla ponižił, dokelž je so płaćizna němskeho wuhla po strajku hórnikow nimo měry, nimale wo 50 prozentow, powyschika. Richterowy namjet je so schtyrnaćestawatej komisiji pschipokasał.

— Sa pschichodne wólby do kněžorstwoweho sejma su konservativni a narodnoliberalni bjes sobu z nowa wólbny swjask, kartell so mjenowazy, wobsamkli. Sakłady swjaska su: Sakhowanje datalneje liczby kandidatow; dorosumjenje wo shromadnych kandidatach, w wokrjesach, w kotrychž ani konservativni, ani narodnoliberalni sami se swojim kandidatom dobycź njemóža; sa pschipad wuzschich wólbow ma so sa kartellneho kanditata hłosowacź.

— W Elberfeldźe so dołhi sozialistiski prozeß wusudźuje, do kotrehož je wulka liczba wosobow sapleczena. Tele dny su hłownego swědka, wěsteho Webera, sjawnje pscheßłyscheli. Sswědczenje Webera, kiž je jako wobhonjeŕ w słužbje polizije stał, je njemało pschekwapiło. Wón so sjawnje wusna, so je mnohich wobskorženych bjes winy winował a poliziju często wobehłał. Wschelakim dźěłaćerjam je wón bjes jich dowolnosće w Zürichu nowiny „Sozialdemokrat“ skasał a potom je tychle dźěłaćerjow dla rosschěrjenja sakasanych sozialdemokratiskich pißmow poliziji pscheradźił. Sa wscho to je sebi wón wot polizije wjele pjenjes płaćicź dał. Sswoje swědczenje je Weber z pschißahu wobkrućił. K čjesći polizije dyrbi so wusběhnucź, so su jejni sastojnizy stajnje Webera napominali, so by jim jenoż wěrne powjesće pschinoschował. S druhich swědkow, kotsiž so pscheßłyschachu, mnohi w wuskim swjasku se sozialdemokratami steja. Duž woni psched sudom sapowjedźichu, na pschißahu swědczicź, dokelž bychu so z tym sami wobskorzicź dyrbjeli. Pod tajkimi wobstejnosćźemi je sa sudnikow čježko, wěrnosć shonicź, a prozeß so tak bjes kónza dale wije.

— Powjesć, so je dr. Peters hischcze žiwy, kiž bě po poručnosći němskeho narańscho-afriskeho kolonialneho towarstwa Stanleyej a Eminej paschi napscheczo do snutskowneje Afriki wuczahnuł, tola wěrna njeje. Wěsty Rust, sobustaw Petersoweje expedizije, kiž je so runje do Lamu wrócźił, měni, so su Petersa a jeho pschewodźerja, lieutenanta Tiedemanna, Somalisźy sabili. Stanley a Emin staj nětko do Bagamoyo, pschimórskeho města němskeje afriskeje kolonije, doschłoj.

Awstrija. Njedomyślna rěcź wjerscha Korle Schwarzenberga, kiž je w čěskim krajnym sejmje w pschekhwatanosći Hušytow paduchow a sapalerjow mjenował, je bjes Čechami, potomnikami Hušytow, wulke roshorjenje sbudźiła. Psches zyke Čechi mózne hibanje dźe: niz jenoż pschećiwo čěskemu semjanstwu, też pschećiwo Staroczechach so ludowa njespokojnosćź sběha. Psches njemudre wustupjenje wjerscha Schwarzenberga su Staroczescha do wulkeho čěsna pschischli. Dokelž na sejmje pschi Hušowej debacze na stronje semjanstwa stejachu, měni lud, so staroczěšzy sapósłanzy runje tak myślachu, kaž wjerch Schwarzenberg a jeho pschećeljo. Sso bojo, so ludowu dowěru do zyła shubja, Staroczescha sami nětko namjetuja, so by so na jenej tafli noweho čěskeho muzeja Hušowe mjeno do kamjenja wudypało. Tola z tym lud hižo wjazy spokojom njeje. Namjet mlodoczěskich sapósłanzow, so by so Hušej wulkotny kamjentny abo želesny pomnik w Prasy stajił, je pola Čechow wotewrjene wucho nadeschoł. Po wschěch Čechach so pjenjesy sa tutón pomnik hromadźa, a hižo su so tyßazy schěßnakow nawdake.

— Awstriski kněžorstwowy sejm je so sańdźeny tydźeń saso seschoł. Jemu je so prěni krócź po dołhich lětach spokojaza rosprawa wo awstriskich statnych pjenjeżnych wobstejnosćźach podała. Finanznemu ministrej Dunajewskemu je so skónčnje poradźiło, wěčny njedostatk w awstriskich finanzach wotstronicź. W pschichodnym lěcze so wón nadźija, millionu schěßnakow wusbytkowacź. So bychu finanzy pschichodnje ženje wjazy njedostatk njepokasałe, minister Dunajewski namjetuje, w Awstriskej dokhodny dawk, kajkiž w Sakskej wobsteji, sawjesćź. Psches njón so bohatym ludźom wyschschi dawk

napokoži, bjes tym so ßo khudšim dawkowa cžežkosć položi. Kaž je widžeć, ma Dunajewski krutu wolu, awstriske finanzy do rjada stajić. Posdžišco dyrbi ßo też płacženje s papjerjanymi pjenjesami pomału samjesować.

Italska. Italske statne finanzy ßu ßo w poßlednim cžaßu trochu polepšike. S tym pak njeje prajene, so ßu dobre; pschetož létßa ßo hischcže pschezo dokhody wot wudawkow wo 70 millionow frankow pscheßahaju. Na njedostatku w statnej kaßy ßu woßebje wulke pjenježne žadanki sa wójsko wina. Sa twar wulkeho pólverníka k džélanju ßo njekurjazeho pólvra ßo wot parlamenta ßamo 17 millionow žada.

Franzowska. Pšched někotrymi létami mějachu Franzowsojo myßle pod mórskim kanalom la Manche, Jendželsku wot Europiskeje džélazym, podseństi khód wurycź. Tutón wotpohlad pak ßo njeje wuwjesć dał, dokelž ßo jendžejske knježerstwo pschecźiwo temu pschecźiwjesche. Jendželcženjo ßo bojachu, so móhli ßo w pschipadže wójny Franzowsojo podseńskeho khoda mozować, a ßo pšches njón potom franzowske wójsko do Jendželskeje walicź. Nětko ßu ßebi jendželszy twarzy plan wumyßlili, po kotrymž by móžno byko, pšches kanal la Manche móst twaricź. Pjenježne towarstwo, kiž chze mostowy twar wuwjesć, je hižo franzowske knježerstwo wo dowolnosć k twarjenju proßyko.

Portugalska. Wotßadženy brasilski khéžor Dom Pedro je do Portugalskeje pschijék. Wón je ßebi w hoscženzu Braganza, hdžež je w prjedawschich cžaßach pschezo bydlił, hdyž do Portugalskeje no wopyt pschińdže, wobydlenje wotnajał. Poskicźene wobydlenja w kralowym hrodže je wón ßo džakujzy wotpokasał. Dom Pedro chze pjecža posdžišco pak w Nizzy, pak w tirolskich Alpach bydlicź.

China. Ssamo w Chinje ßu wóndano wulki strajk měli. W Kantonje, hdžež ßo tši wulke réki do morja wulíwaju, bě strajk cžołmarjow wudyrił. S pschicžinu strajka bě złoniza w měscže Schekmunje, kotrež bě knježerstwo natwaricź dało, so by ßo pschiwoženju tworow bjes zła kónz cžiniło. Pschecźiwo temu ßo cžołmarjo roshorichu a 60,000 muži ßylni strajkowacź sapocžachu. Potom wschitkich złonikow wuhnachu a złonizu podtorhachu, a so bychu wyschnosć ßebi swólniwu scžinili, wschón wobkhad po rékach do Kantona salehnuchu. Duž dyrbjachu pschekupzy ßwoje khlamy sawrjecź a wscho wikowanje pschesta. Skónczńje ßo khéžor žadanjam cžołmarjow podwoli. Wón ßlubi, złonizu w Schekmunje sbéhnucź a strajkowazym wodacź.

— Chinske wójsko, kotrež je pjecža s dźéla hižo s repetérowanskimi tšélbami wuhotowane, bórsy też ßwoju artilleriju s nowymi kanonami poßylni. Pola Kruppa w Essenje je ßo sa $4\frac{1}{2}$ milliona hriwnow 36 cžežkich kanonow wot chinesiskeho knježerstwa skasało. S tymile kanonami ßo twjerdžišny pschi ruskich mjesach wobrónja.

Abeßynska. Italske knježerstwo je wospjet pšches italske nowiny powjesće rosschéricź dało, so je sakitanz Italskeje, schoaski kral Menelik, ßebi zyku Abeßynsku podcźißnuł a so je ßo pšched krótkim jako abeßynski kral krónowacź dał. Menelikowy pschecźiwnik, ras Alula, bě pjecža cžeknuł, a wuj semrjeteho abeßynskeho krala Jana, ras Mangascha, kotremuž bě ßo wot krala Jana króna wotkasała, bě pjecža Menelikej ßwérnosćz pschißahał. Wschě tele powjesće ßu ßo jako njewérne wupokasałe, abo schtož móže też bycź, ras Alula je jenož na sdacže zofał, a ras Mangascha je jenož poddanosćz ludał, so móhł ßwoje wotpohlady cžim skerje do skutka stajicź. Bjes tym je mjenujzy Menelikowa wéz cžežke poraženje poczerpika. Ras Alula a Mangascha stej se ßylnym wójskom njenadžujzy pšched město Aduah pschicźahnułoj a jo po dźewjecźhodźinskim wojowanju Menelikowym wojakam wotdobykoj. Hdy by ßo wójnske sboże wot Menelika wotwobrocźiło, a Mangascha knjejstwo nad Abeßynskej k ßebi storhnuł, by Italska s nowa dla ßwojeho wobßedženstwa pschi brjosy Czerwjeneho Morja s Abeßynskej wójny wjesć dyrbjała.

Radźicźel paduchow.

(Pokracžowanje.)

Hdy budžeschtaj tajny radźicźel a Arnoscht scžéhwki jeju prózowanja, kranjene pjenjesy saßo dostacź, do prédka wjedžecź móhłoj, wobaj sawésće radscho sa paduchom ßlédźikoj njebudžeschtaj.

Sskužobnika sajawschi a kranjene pjenjesy pschi nim namakawschi jeho sastojnik hnydom s krótka pscheßłyscha, pschi czimž ßo jaty njehańbicźiwje khróbły pokasa. Jeho sadžerženje ani kuska bojosće njepscheradźi, runjež wón sjawne paduschstwo précź njemóžesche a też nochzysche. Ssmějo ßebi wón brodu sawjertowasche, jako by ßo wo wéz jednało, kotraž jeho niczo njestara, a wobkrucźesche, so je zyle njewinowaty.

„Kak móžecże ßo skhróblicź prajicź", ßo kriminalny kommißar na njeho roshnéwa, „so scże njewinowaty, hdyž ßu tu takle jaßne dopokasma Waschege winy? Njejßmy pjenjesy w Waschim saku namakali? Njechaschcże do Ameriki cžeknucź? — Tajkale njehańbicźiwosćz ßo mi sa dołhe léta mojeje ßłużby hischcże staka njeje."

„Njeroshorcże ßo takle jara, knjes kommißaro", jaty zyle smérom snapschecźiwi. „Wschitko, schtož prajicże, je zyle wérno, a mi do myßlow njepschińdže, to précź. Ale teho dla tola hischcże paduch njejßym. Ja mózu dopokasacź, a też na ßudnistwje dopokasam, so pjenjesy kranuł njejßym a so ßym stajnje ßwérny a sprawny ßłużobnik ßwojeho knjejstwa był, schtož dyrbi mi knjes ßam wobßwédcźicź."

Runjež nashonjeny sastojnik, kaž ßo sdasche, ani wokomik njedwélowasche, so je jaty winowaty, tola woprawdže wobdźiwanja hódna wéstosć, s kotrejž młody cžłowjek wustupowasche, a też jeho zyke zadžerženje nimo wole na njeho skutkowasche, a tam cžim bóle, dokelž też swonkowne jateho k jeho lépschemu réczesche.

„Dha ßym woprawdže wcźipny", sastojnik s mjenje krutym hłoßom džesche, „wot Waß shonicź, kak scże te pjenjesy do rukow dostał".

„Zyle prosta wéz", najnjewinowacźische mjeswocże cžinjo jaty wotmolwi; „mi je je něchtó darił".

„Dale niczo?" sastojnik, w ßwojim wocžakowanju sjebany, snapschecźiwi. „Ta wurécź je hižo ßméschna, tak cžasto ju ßłyschimy. Mało paduchow je, kotsiž s njej pospytali njebychu."

„A tola ßamu wérnosćz récźu; Wy mi wércże, abo niz."

„Pschede wschém pak bych wjedžecź chzył, wot koho scże te pjenjesy dostał?"

„To Wam prajicź njemózu."

„K temu mózemy Waß nusowacź, a Wy drje ßam spósnajecże, so je sa Waß najspomožnische, hdyž ßo sjawnje wusnajecże, runjež sa ßwój dźél Waschim ßłowam mało wérju, khiba so mi prajicże, schtó je Wam pjenjesy darił, a so mózecże dopakasacź, schtož prajicże."

Jaty ßo wotmjelcża a ßo, kaž ßo sdasche, ßam se ßobu bédžesche.

„Nó", sastojnik sa khwilu rjeknu, „jeno ßo wusnajcże, so scże khał, a so ßu récże wo darjenych pjenjesach hoła kża".

„Né, né!" ßłużobnik hnéwny sawoła; „to na mni wostacź njeßmě, runjež budžech radscho mjelczał. Kózdy je ßam ßebi najbliższi, a hdyž ßo wo moju cžesćz jedna, na nikoho druheho wjazy dźiwacź njeßmém. Mi je žel, ale ja hinak njemózu, njech s teho nastanje, schtož chze. Schto mózu ja sa to, so hnadna knjezna mje lubuje! Wona je mi te pjenjesy daka, so bych s njej do Ameriki cžeknuł."

„Kajka knjezna?" ßo sastojnik khétsje woprasche.

„Knjezna Marscha, džowka knjesa tajneho radźicźela Radowa!" —

Ssam nashonjeny sastojnik wótse sawoła, tajku njenadžitu wotmolwu dostawschi; wón se ßwojeho stólza poskocži, jako by jeho schkorpion kłół był, mjes tym so jaty tak smérny wosta, kaž dotal, a tajke njewinowate mjesmocże cžinjesche, jako by žaneje wody smucźicź njemóhł. Sastojnik jemu do ßwédomja récźesche, jeho napominasche, jemu hrożesche, ale jaty pschi tym wosta, schtož bésche prajił, a to tak nadrobnje rosestaja, so ßo dale bóle sdasche, so wérnosćz récži. Kaž wón wobkrucźesche, bésche jemu młoda knjezna niz jenož te kranjene pjenjesy, ale hižo prjedy wospjet wjetsche sumy pjenjes dariła, k czemuž wón ju ßamu sa ßwédka žadasche.

Dokelž dyrbjesche sastojnik nadžiju spuschcźicź, so jaty k něczemu druhemu steji, jemu wón protokol podpisacź a jeho na to wotwjesć da. Zyła należnosćz bésche ßo tak wobrocźiła, so najwjetscheje wobhladniwosće žadasche a sastojnika ßameho do wuskosće pichinjeße, dokelž ßo wón samolwjenja bojesche, hdy by s pschekhwatanymi krocželemi tajku woßobnu ßwójbu wohańbił.

Pschede wschém ßo jemu teho dla najpschisprawnische sesda, so młodemu wucźenzej wschitko, schtož bésche ßo pschi pscheßłyschowanju wukopało, a schtož bésche jaty prajił, wupowjeda, dokelž mějesche sa to, so je Arnoscht jako domjazy pscheczel a pschi ßwojim džélbraczu sa zyku należnosćz najpschihodnischi muž, kiž móhł tajneho radźicźela na najpschijomnische waschnje pschihotowacź a, dokelž ßo wo wschédne domjaze paduschstwo jednasche, jemu radźicź, so by ßudnischeho jednanja pscheczíwo ßłużobnikej njeżadał.

Hłuboko roshorjeny Arnoscht tajke žadanje wotpokasa, polny sprawneho hnéwa, so móżesche sastojnik haj jenicźki wokomik dwélo-

wacź, so je mkoda knjeżna njewinowata, sa kotrejež pózcźiwoscź chzyšche wón rukowacź.

„Wo tym žo njechamoj wurěčžowacź", nashonjeny sastojnik džesche; „ale hdyž žy, kaž ja, wězy nashonik, kotrež žadyn cźlowjek wěrik njeby, a składnoscźe měl, cźěmne strony towarstwa sesnacź, dha žo cźi niczo wjazy žměšchne a njemózne njesda. Ja žym zónske s najprěnšchich žwójbow widźak, kotrež žu žo lepicź dake, hdyž w khlamach kranjechu, a wožebnych mužow, hrabjow a baronow, wucźenych a wumjelzow, kotsiž jako jebazy w khostarni kónz wsachu. Wy scźe hischcźe pschemkody a hischcźe njewěscźe, kajke njeskutki a straschne potajnstwa žo w klinje žwójby khowaju, shubjeni žynozo, njeporadźene džowki, njeknicźomni mužojo a njerodne žony, kotsiž žo mjes žobu na najnjehańbicźiwischo jebaju."

„To žu na sboże jenož wuwsacźa, a Wy žaneho prawa nimacźe, tajku wyšoko sdźěłanu a widźanu žónsku, kaž knjeżna Radowez je, k nim licźicź."

„Wo to pokoj!" sastojnik žmějo wotmolwi. „Wy žony njesnajecźe; hdyž ras djabol chze, so lubkowacź počźinaju, — cźim sdźěłanische žu, cźim hórsche!"

„Ale Wy tola woprawdźe sa to njesmějecźe", mkody wucźenz hněwnje napschecźiwi, „so žo knjeżna Radowez se žkužobnikom žwojeho nana sanoschuje? — Ssama tale myšl hižo je hanjenje!"

„To žudniske jednanje pokaže", sastojnik praji, „runjež žebi k lěpschemu žwójby pschał njebych, so by tak daloko dóschko. Pschecžo na moju radu poškuchał a mjelcźał njejscźe? My smějemy tu bórsy tajki skandal, kajkehož dołho měli njejžmy."

— — —

Pschejara khětsje žo dopjelni, schtož běsche nashonjeny sastojnik wěschcźik. Hižo nasajtra žebi snacźi, žebi krute mjelcźenje mjes žobu lubjo, straschnu powjesć do wuschow schukotachu. Najhórsche kleskawy tón dźeń doběhacź njemózachu, tak nusne mějachu. Sso wschě cźerwjenjo s hańbicźiwoscźu a tola s tajnym wješelom žebi powjedachu, kak „emanzipirowana tajneho radźicźelowa džowka" se žkužobnikom žwojeho nana dźerži.

Sso žamo rosumi, wschitke běchu dawno wjedźake, so pschi žwobodnym waschnju cźasto wobrěcźaneje mkodeje žónskeje hinak pschincź njemózesche, a běchu tajki kónz wocźakowake. Pschecźiwnizy a njepschecźelojo, kotrychž mějesche Marscha wjele, mějachu jara nusne, powjesć dale rosschěrjecź a s dodawkami wupyschicź, hdźež běsche trjeba.

Kaž pschi tajkich wězach je, powjesć se rta do rta dźěsche a hladajzy rosceše a pschibywasche. Drobne nowiny, kajkež we wschěch wulkich městach nadeńdźemy, a kotrymž je kóždy skandal saczink do kaku, žo witaneho podawka smozowachu a jón prawje worakawje žwojim cźitarjam w želenej a popjerjanej juschzy poskicźachu, nikoho pschi tym njemjenujo, ale wobdźělenych tak nadrobnje a jažnje wopišujo, so kóždy wjedźesche, schtó je měnjeny.

Tež njestroniszy ludźo s hłowu wijachu pschi tajkichle powjescźach, kotrež žo cźim bóle wěry hódne sdachu, dokelž žo ani tajny radźicźel ani Marscha pschecźiwo tymle worakawym nadpadam njewobaraschtaj, ale žo zyle wotmjelcźeschtaj. Kaž chzychu ludźo s najwěscźišcheho žórka wjedźecź, běsche mkoda žónska, schtož běsche žo na nju rěcźało, prěła, to pak njeběsche prěcź móhła, so je prjedy wospjet žkužobnikej pjenjesy dariła, schtož wschak běsche žo, kaž Marscha wobkrucźeše, jenicźzy teho dla stako, so by s pjenjesami jeho khudu macź podpjeraka, kotraž běsche jeje dójka była a kotraž žo nětko w małym městaczku s nusu běd̄žesche, žo s jałmožnu žiwjo.

Jedyn jenicźki cźlowjek krucźe wěrjesche, so je Marscha njewinowata, a žo s hanjerskimi bladami ani s dwělemi a srudnymi nashonjenjemi kriminalneho kommižara samylicź njedasche. To běsche Arnoscht. Ale schto wón žamlutki pschecźiwo sjawnemu měnjenju a wužudej zyleho žwěta samóh? — Podarmo ju wón pschecźiwo wschěm nadpadam sakitowasche, podarmo sa jeje cźesću ryczerszy wojowasche; ludźo žo jemu žmějachu, jeho wužměschachu a s ramjenjomaj sczahowachu, hladajo na džiwnuschkeho ryczerja, kotryž se žwojim mjeczom do powětra rubasche; pschetož jeho pschecźiwnizy poražení pschezo saž stawachu a s wěsteje khowanki, dźělbracźe a wutrobnu žobuželnoscź ludźajo, žwoje jědojte kloki tšělachu, so wón na nich njemózesche.

Wschudźom, hdźež wón pschińdźe, na wschěch sjawnych městach, we wschěch towarstwach, we wschěch korczmach wo Marschi a jeje nanowym žkužobniku rěcźachu, a tež Jazkowa, cźestna płokaza žona, wot khlamarja powjesć žobu domoj pschinješe, to a druhe pschidawajo a žałoscźo na to, kak njeduschny a skaženy mkody lud dźenžnischi dźeń je.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Próstwa, najwutrobnischa próstwa. Na wschelakich rjanych žwjedźenjach žmy pobyli a žebi tam wutrobu wokschewjeli; ale tajkeho rjaneho žwjedźenja njejžmy tola hischcźe ženje wužili, kajkiž bu nam schtwórtk, 28. novembra, na 100lětnym pohrjebnym dnju njebo Jana Michała Budarja, njesapomniteho dobroczela naschcho Sserbowstwa w Budesczanskim Božim domje skicźeny. Duž tu hacź nanajwutrobnischo prožymy, so chzyli knjes farař Jakub s Njeżwaczidka žwoje wubjernje kražne žwjedźenske prědowanje a kk. fararjo lic. theol. Imisch Hodźijski, Kubiza Bukeczanski, Waktař Wožlinczanski a Lenik Klětnjanski žwoje do naschich narodnych powołanjow snutskowneho mižionstwa sapokasaze wožebne žwjedźenske rěcźe do cźischcźa sa naž. kiž žmy na tym žwjedźenju byli, kaž tež sa wschěch džakomnych Sserbow, kiž njeběchu tam pschińcź móhli, hischcźe do hód luboscźiwje podali.

Mnosy Sserbjo w mjenje a po myšli hischcźe wjele druhich Sserbow.

— Sańdźenu žobotu měschczańska polizija khléb, na wikach žo pschedawazy, pschehladowasche, so by žo pscheżwědczika, hacź ma prawu wahu. Pola jeneho Židowskeho pjekarja liczbu pschelóhkich pokrutow namakachu, kotrež žo jemu prjecź wsachu. Pódla teho směje mjenowany pjekař sakońske khostanje płacźicź. W nětcźišchim cźažu, hdźež je khléb jara drohi, kaž sa dołhe cźažy był njeje, je jara khwalobnje, so polizija na to džerži, so ludźo telko khléba dostanu, kelko pjekarjej s drohim pjenjesom sapłacźa.

— Dokelž liczba Budyskich měschczańskich schulskich džěcźi stajnje pschiběra, žo pódla schulskeho direktora Wlochatza bórsy hischcźe jedyn schulski direktor s 3800 hriwnami lětneje mšdy postaji.

— Tudomna polizija je zwólbu pachołkow sajała, kotsiž žu w wjazorych khlamach a wobydlenjach tu kranuli. Jich nawjednik je schulski hólczez Jork, hižo wospjet paduchstwa dla khostany njeduschnik. Jorka tele dny lepichu, hdyž bě w Trautmannez khlamarni na kotołskej haży s pjenježneho kaschcźika 2 hriwnje kranuł.

— (Cźitajcźe žerbske cźažopišy) Runje pschelětuje žněh a syma dobywa žo se wschěmi durjemi, woknami a schkałbami. Wěscźe žu na wžach a s dźěła drje tež w městach wokna s mochom, žłanjom abo se žłómu krucźe wusatykowali. Hospodař je drjewa nakałał abo wuhla nawosył, so by hospoša jstwu wutepicź a wschitzy žo rjenje wuwohrjewacź móhli. A schto potom? Nó, potom žo bajki baja, k lubu rěcźi, ale tež husto wot ludźi torha, s czehož žu hižo njepschecźelstwa, haj skórźby nastałe, kiž žu sta toler płacźiłe. Hdy by žo radscho druhdy wjecźor žerbska kniha cźitała, by žo mjenje rěcźało, mjenje swadow a njepschecźelstwow by mjes Sserbami nastało. Wšmi na pschikład Sserbske Nowiny, Sserbskeho Hospodarja abo Łužizu do ruki a bórsy žo pscheżwědczisch, kelko wužitneho powucźenja a kražneje sabawy tam je, kiž móže cźi cźaž sahnacź, twój rosom wudokonjecź a woženje tež w twojim hospodarstwje wužitne bycź. Pschede wschěm pak dyrbi burski lud Sserbski Hospodař cźitacź. W kóždym nowym cźišle je tam telko nowych wězow sa hospodarja, sa hosposu, sa cźeledź, s krótka sa wschěch. So žo po starym waschnju dale hospodaricź njeżmě, je jene, hewak burstwo wobstacź njemóże. To je Sserbski Hospodař wjele krócź jažnje dopokasał. Wě žo, něschto dyrbi stare wostacź: to žu stare jednore dobre kschescźijanske počźinki, to je žerbska pobožnoscź, ponižnoscź, džěławoscź a luboscź k namrětej semi naschich žerbskich wótzow. Ale pschi tym dyrbimy tež na to dźiwacź, schto je burstwu w naschich cźažach nusne a wužitne. Wo tym pak roswucza jažnje a derje Sserbski Hospodař. Po mojim sdacźu njedyrbjako w Sserbach doma bycź, w kotrymž by Sserbski Hospodař njebył. W symje je khwile. Duž cźitajcźe tež stare létniki Sserbskeho Hospodarja s dobrej khwilu, so mózecźe žebi wscho pschekkascź a na léto potom po tym žwoje hospodarstwo sapocźecź.

— Khlamowa a pasorowa khoroscź bjes howjasym skotom, kotraž je w Łužizy lědma pschestała, je s nowa na někotrych městnach, mjenujzy bjes skotom burskeho kubła w Hněwžezach, Małžeczanskemu ryczerkubłu žłuschazeho, žiwnoscźerja Hensela w Wołbramozach, Hübnera w Ohornje a kublerja Kleinstücka w Hauswaldze wudyrika.

— (Wažny namjet sa nasche žerbske schule.) Hižo dawno mozuje žo mnohich njemér s teho, so je nascha žerbska rěcź po sakonju we wyschschej schuli zyle sakasana. To je sa nasche džěcźi s wulkej schkodu. Duž samyšku žu duchowni psches Kamjenskeho schulskeho wokrježneho inspektora petiziju na ministerium kulta póžkali, kotraž ma žo nimale tak: „Se strony schulskeho dohladowarja w Kamjenzu žu na podpišanych cźasto doscź dopraschowanja pschischke teho wobžaha: Schto

měło ßo cźinicź, ſo by nawuknjenje němſkeje rěcźe w ßerbſkich ſchulach ßo ſpěchowało? Schulſki inſpektor njech je wo tym pſcheßwědcźeny, ſo je nam wſchitkim wo to cźinicź, ſo bychu naſche ßerbſke dźěcźi w ſchuli po móżnoſcźi wjele nawukke a ſo woßebje w nakożowanju němſkeje rěcźe wěſtoſcź a roſumjenje dobywaju: ſtejimy ßrjedź ludu, wěmy, ſchto je ludej ſpomożne, ale też, ſchto móże dźěcźo dowuknycź a ſchto měło ßo bjes kſchiwdy ſa nje wot njeho żadacź. Derje wjedźo, ſo powołanje ſchulſkeho inſpektora to ßobu pſchinjeße, ſo měło ſpomoženje wſchěch poddatych ſchulow jemu jenak na wutrobje bycź, bliźimy ßo ſ próſtwu, kotraż w ſcźěhowazym ßwoje wujaßnjenje namaka: Po ſchulſkim ſakonju (§ 12 al. 4) porucźa ßo, ſo měła pola wulkich w ſchuli ßo jeniczźy němſka rěcź nakożowacź a ſo ßerbſka ani ßo k pomozy trjebacź njeßmě; tajka poruczność wobſchkodźuje ßerbſke ſchule nadobnje, haj ſadźěwa runje naturſkemu roswiczu duchownych mozow, dokelž ſpomożnu pomoz ſahacźuje, kotraż kóždemu dźěſcźu ſ macźerneje rěcźe wukhadźa. Tajki ſakoń njedźiwa na Božu wolu a dopuſchcźenja, po kotrejž ßu naſche dźěcźi ßerbſkeje narodnoſcźe; ně, wón cźini, jako bychu naſche dźěcźi zyle němſkeho naroda byłe a żada wot nich wot 11. łěta ſnacźe němcźiny w tajkej doſpołnoſcźi, kajkaž ſa mnohe łěta ſ najlěpſchej wolu ßo ani dozpěcź njehodźi. Sakoń, kotryž pola wulkich w ſchuli ßame nakożowanje němcźiny poſtaja, żada wot wucźerjow woprawdźe njemóżnoſcź a honi jich do wuſkoſcźe: ſo pak pſchecźiwo ſakonju, ale po ßwojim ßwědomju macźerſku ßerbſku rěcź trjebaja, pak ſtejo na pißmiku ſakonja jeniczźy po němſku rěcźa a ſ tym wocźiwidomo pokroczenje dźěcźi w wſchěm wjedźenju wobſchkodźuja. Nihdźe njeżada takſe ßo wot němſkeho wucźerja, ſo, hdyž je dźěcźi 4 łěta dołho (t. r. małych) w zuſej rěcźi ſpróżnje roswucźował, na dobo w 5. lěcźe w tutej zuſej rěcźi ßo nadawki żadaja, kotreż dźěcźaze moſhy a mozy daloko pſchekroczuja. Dyrbimy ſjawnje prajicź: § 12 al. 4 ſchulſkeho ſakonja wozuſbni dźěcźi wucźerjej, ſo wſchu dowěru k njemu pſchiſadźa, a w nim, je-li ſakonjej poßłuſchny, ßo ſkerje ty . . . boja, dyžli ſo bychu wucźerja lubowali. Płody tak wopacźneho ſakonja ßo hižo nadobnje pokaſuja: naſche ſchule ßu wot łěta 1873 ßem — do ſady ſchłe! Cźim dłeje tutón ſakoń w ſwojej płacźiwoſcźi woſtanje, cźim ſrudniſcho budźe ſa naſche ßerbſke dźěcźi. To je wina, ſo ſchulſkeho inſpektora proßymy, wón chzył pola miniſterija kulta naſche ſamyßły podpjeracź, po kotrychž tute, ſepjerajo ßo na naſch dopiß, w nětcźiſchim ßemje namjety cźini, ſo by ßejm ſchkodowaze poſtajenje w § 12 al. 4 ſchulſkeho ſakonja ſa naſche ßerbſke ſchule ſběhnył a wucźerjam dowolił: „W ßerbſkich ſchulach ſmědźa też pola wulkich ßerbſku rěcź nakożowacź, każ trěbne je, ſo by dźěcźo w wſchěm wucźerja roſymiło a tak ſ roswucźenja wěrneho a trajazeho wużitka dobyło.“

Katholſzy a evangelſzy duchowni w ßerbſkich ſchulach Kamjencźanſkeho hejtmanſtwa.

Se Židowa. Schtwórtk rano ßu tu na ſkhodźenkach, ſ napſchecźa papjernika na horni pucź wjedźazych, nowonarodźene morwe dźěcźo, kotreż běſche do rubiſchcźa ſawalene, namakali. Schtó je tam dźěcźo położił, njeje ſnate. Najſkerje je to woßoba ſ dalſchich ſtron była, kiž je w nozy pſches Židow pſchiſchła.

S Kubſchiz. Na cźarje żeleſnizy bjes Ssokolzu a Kubſchizami je ſańdźenu ßrjedu jedyn mużſki ſpytał, ßo wot cźaha, kiž rano w woßmich hodźinach wot Budyſchina do Lubija jěſdźi, pſchejěcź dacź. Ssamomordarjej pak ßo jeho wotpohlad poradźił njeje. Lokomotiviny rumowař jeho ßrjedź kolijow cźißnu, tak ſo ßo wón bjes lokomotivine koleßa wali. S dobom lokomotiviny wjednik ſ pomozu powětroweho ſpinadła cźah ſaſtaji. Sa żiwjenjaßytym pytajo jeho pod pjatym cźahowym woſom namakachu. Na wulki dźiw bě zyle njeſranjeny woſtał, jenož w wobliczu bě pſches ſtork, kotryž bě jemu rumowař wotraſył, kuſk wobodrjeny. Wón je, każ wudawaſche, ſ Budyſchina a je hacź dotal pjecźa w Götjeſez żeleſolijerni dźěłał.

S Brěſy. Pſchi hońtwje, kotraż ßo tu 29. novembra mějeſche, ßu 5 ßornow, 50 ſajazow, 2 bażantow a 3 kurwoty ſatſělili. Bażanty ßo cźeżko tſělecź dawachu, dokelž ßo w kerkach khowachu, a druheje ſwěriny je wjele nimo hońtwjerjow cźekko.

— Ssrjedu tydźenja mějeſche ßo ſa Ssemichow, Brěſu, Žicźeńk a Žicźeń wólba do zyrkwinſkeho pſchedſtejicźerſtwa. Pſchi njej ßo wſchitzy wuſwolerjo, kotſiž běchu ßo ſapißali, wobdźělichu. Dotalny ſaſtupjeŕ, żiwnoſcźeŕ Jan Schrybař, bu ſaßo wuſwoleny. Wólba je rjane wobßwědcźenje, ſo ßo naſchi Sſerbjo ſa ßwoju zyrkej jara ſajimuja a ſo maja zyrkwinſke należnoſcźe ſa jara ważne.

S Budeſtez. Nuſna porjedźeńka. W roſprawje wo naſchim kraßnym ßwjedźenju, tydźenja podatej, je ßo drje pſches pſchemérnu khwatniwoſcź knjeſa roſprawnika ſtało, ſo je ßo mjeno k. archidiakona Dobruzkeho ſ Wojerez jako teho duchowneho wuwoſtajiło, kiž je druhi woktarnu ßkużbu wobſtarał. S tym budź tamna roſprawa wudoſpołnjena.

S Njeßwacźidła. Naſch ſapółłanz w ßejmje, knjes Kokla ſ Khróſcźiz, móhł ßo nětko roſtorhacź: pſchecźa dla wutwarjenja żeleſnizow ßu tak wſchelke a ßo pſchecźiwjaze, ſo je tu woprawdźe ſ khumſchtom, ludźom wutrjechicź. My a Rakezy budźemy bórſy ſe żeleſnymi kolijemi wobſtarani a ſ tym zyła wokolnoſcź. Ale, kolije ßo ſahacźeja a to w Rakezach a Halſchtrowje: ſ teho maja mnoſy bolenje w hłowje a ani w nozy wotpocźinka njenamakaja, ſo bychu nowe projekty wumyßlili, po kotrychž ſpocźatej żeleſnizy ßo dotwaritej. Tu wjele njepomha protyki dźěłacź: wotwißuje wot teho, ſchto knjeżerſtwo chze. Najnuſniſcho maja, ßo roſumi, ſaßo Kamjencźenjo: cźi chzyli kolije ſ Kamjenza runu měru na Njebjelcźizy-Hórki-Njeßwacźidło a to, ſo bychu ſkały wutrjebali. Kajku ſchkodu ſ tym buram nacźinja, ſa tym ßo njepraſcheja. Druhe boloſcźe ſaßo cźwiluja Halſchtrowcźenjow: cźi ßo ßměchow boja, ſo runje jim pſched noßom kijeſchk do kołbaßy ßo tyknje a żadaja, ſo kołbaßa dale ßo cźehnje na Porchow do Biſkopiz. Skónczńje ßu nětkotſi, kiž praja: ſ Rakez dale do Kulowa a do Wojerez. A jako pſchilopk ſchtwórty projekt: ſ Małeho Wjelkowa na Delnju Hórku do Mużakowa. Schtoż katholſke woßady naſtupa, ßu tute roſſchcźěpjene a njewidźa mnoſy w żeleſnizy tajke żohnowanje, każ druhim ßo to dźije. Nětkotſi żadaja wutwarjenje linije ſ Halſchtrowa dale na Klóſchtyr, Khróſcźizy do Njeßwacźidła, mnoſy ßu pſchecźiwo. Wſchitko rosważiwſchi prajimy: Najkhmańſcho budźe, ſo kolije ſ Halſchtrowa dale ßo twarja blisko Porchowa, wot tam ßo do Wujeſda bliże Tuchorja ſkożeja; ſ Wujeſda móża dale hicź pak na Pręcźezy do Małeho Wjelkowa abo też na Hodźij do Žicźeńka. S tym by najlěpje ſwjaſk ßo dobył ßrjedź Kamjenzom a Budyſchinom a wſchitzy tak każ najlěpje ſpokojeni byli.

S Noßacźiz. Jeho Majeſtoſcź kral je naſchemu kantorej, knjeſej Bartkej, ſ pſchipóſnacźom jeho dołholětneho, ßwěrneho a wuſpěſchneho ſaſtojnſkeho ſkutkowanja ſaßkużbny kſchiż ſpożczik. Hody ßo knjes Bartko na derje ſaßkużeny wotpocźink poda.

S Ketliz. Naſche zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwo je pſched krótkim jenohłóßnje knjeſa kandidata Ssykoru w Delnim Wujeſdźe ſa kapłana naſcheje zyrkwje wuſwoliło. W bliżſchim cźaßu ßo knjes Ssykora k nam pſcheßydli. Bóh luby Knjes chzył jeho duchowne ſkutkowanje w naſchej woßadźe żohnowacź.

S Wulkeje Dubrawy. Bliſko naſcheje wßy ßu tele dny wulki pjenjeżny pokład namakali. Wotroczk tudomneho kublerja Branzla pjerſchcź na běrnazu hromadu kopajo ſ kopacźom po ſdacźu do kamjenja ſakoži. Twjerdy pſchedmjet wukopnuwſchi, wuhlada, ſo bě to hornz, w kotrymž ßo wulka liczba ßłěbornych pjenjes khowaſche. Namakane pjenjeſy ßu wſchě w ſańdźenym łětſtotetku bite.

Se Ssmilneje. Sańdźenu njedźelu popołdnju je ßo tu pod polizajſkim wobkedźbowanjom wulka ludowa ſhromadźizna wotbywała, kotraż bě wot něhdźe 600 woßobow wopytana. Na njej ſozialdemokratojo ſ Draždźan, Chemnizy atd. dźěłacźerjow na to ſchcźuwachu, ſo bychu ßebi pſchikrótſchenje dźěłanſkeho cźaßa a wyſchſchu mſdu żadali, a jeli ſo ßo jim to wot dźěłodawarjow njepſchiſwoli, ſo bychu potom ſtrajkowali. Naſchi dźěłacźerjo budźa ſ cźeźka tak hłupi, ſo budźa po radźe ſozialdemokratiſkich ludźipacźerjow cźinicź. Snata wěz je, ſo pſchi ſtrajkach dźěłacźerjo ſ wjetſcha podleża a ſchkoduja. S zyła pak dźěłacźerjo runje w nětcźiſchim cźaßu pſchicźiny nimaju ſkorźicź; hiſchcze żenje ßo w naſchich ſchkleńczerńjach a ſkałach tak wyßoka mſda płacźiła njeje każ lětßa. Dźěłacźerjo budźa wjele bóle jara ſpokojom, hdyž ßo jim nětcźiſcha ſaßkużba w pſchichodźe njepſchikrótſchi.

S Liſcheje Hory. Wutoru 3. dezembra je ßo tu kólnja żiwnoſcźerja Jana Nowotneho wotpaliła. Pſches cźo je woheń wuſchoł, ſnate njeje.

S Draždźan. Ssrjedu 27. novembra ſhromadźi ßo w hoſcźenzu „Stille Muſik“ na Budyſkej dróſy nahladna cźrjódka ſaharjenych Sſerbow. Shromadźenym ßo praſchenje pſchedpołoži, hacź njeby móżno było, w Draždźanach, hdźež tola wjele tyßaz Sſerbow bydli, ßerbſke towaŕſtwo ſakożicź. Wſchitzy běchu pſches jene, ſo ßo to jara derje hodźi a ßo wobſamknu, ſo maja ßo w bliżſchim poßedźenju, kotreż budze ßo ßrjedu 11. dezembra w tym ßamßnym hoſcźenzu wotbywacź, wuſtawki noweho ßerbſkeho towaŕſtwa muradźicź. Kóżdy ſ pſchitomnych ßlubi, po móżnoſcźi wjele pſchecźelow a ſnatych ßobu pſchiwjeſcź. Na to ßo powſchitkowna ſabawa ſapocźa, a tón a tamny ßo ſ pſchecźelom witaſche, ſ kotrymž ßo ſa dołhi cźaß wohladak

njebě. Hakle w póſdnej hodźinje ßo dźělichu, a kóždy ßlubi, ſo ßo na bliſchej ſkhadźowanzy, dali Bóh, ſaßo wobdźěli. H—n.

S Hródka ßo piſche: Zeleſniza, kotruž chzedźa ſ Budyſchina do Běleje Wody twaricź, budźe, kaž ßo ſda, mózny pſchecźiwnik zeleſnizy, kotruž bychmy radźi ſ Khocźebuſa pſches Hródk a Wojerezy do Budyſchina twarili. Duž budźemy ſ zyłej mozu ſa to ſkutkowacź, ſo ſpomnjenu zeleſnizu ſ Budyſchina do Khocźebuſa doſtanjemy, bjes kotrejež, kaž maju mnoſy mjes nami ſa to, Hródk bycź njemóže.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Sa poßleni eksemplar Budarjowych knižkow, w Budeſtezach 28. novembra na pſcheßadźowanje pſchedaty, měſto 10 np. . 16 hr. 11 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hanje Wudowenzowej w Delnjej Hórzy, hižo dwójzy paduchſtwa dla khoſtanej, jaſtwo na tſi měßazy pſchißudźichu, dokelž je ſ jeneho tamniſcheho knježeho pola 1. auguſta horſtku jeczmjenjoweje mjerwy wotewſaka. — Hoſpodarſki pomoznik Korla Schwarzak w Jitrje, kiž bě wjeczor 4. auguſta na rejach w tej ßamej wßy dźěłacźerja Krawza ſ piwowej ſchkleńzu do wobliczа dyrił a jemu tak ſtraſchnje nóß a hubu rosrěſał, ſo dyrbjeſche lěkař rany hromadu ſchicź, ma ſa to ſchtyri njedźele w jaſtwje ßedźecź. — Jako njepolěpſchomny paduch wupokaſa ßo cźeladnik J. E. Kubjenz, kiž na poßledk w Ssołſchezach pola Kulowa a prjedy pola hoſcźenzarja Scholtу w Konjezach ßłużeſche, hdźež bě wón wikowarjej Nowakej ſ Neuwallisdorfa tyſu kožoweho maſa ſ woſa kranuł. Dokelž je Kubjenz hižo 6 krócź paduchſtwa dla khoſtany, wußud ſa njeho ßurowy wupadźe; jemu lěto khoſtarnje pſchißudźichu a jemu cźeßne prawa na dźeßacź lět wotrjeknuwſchi jeho pod polizajſke wobkedźbowanje ſtajichu.

Kawniſki ßud. Cźeladnik Herbrich ſ Cźornez, hižo ſapalenja dla khoſtany, bě 5. ſeptembra w lěßu pola Sarěcza horſtku ſapaleneje trawy do jeneho duba tyknuł, ſo by ſ tym woßy ſ njeho wuhnał. Dla pſcheſtupjenja § 368 khěžorſtwoweho ſakonja Herbricha k 15 mk. pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na jedyn tydźeń ſaßudźichu. — Jedyn dźeń jaſtwa dyrbi dźěłacźerka Hurbankowa w Krakezach wotpokucźicź, dokelž je 17. oktobra ſ woſa, tamniſchemu ryczerkubku ßłuſchazeho, někotre kałowe łopjena wſała. — Skałař Henſel w Wulkich Debßezach ma 5 mk. pjenježneho khoſtanja płacźicź, dokelž je 5. okt. w Schleńkarjej hoſcźenzu w Hornjej Hórzy ſpěwajo, wokajo a halekujo měr kaſył. — Dźěłacźerja Jencźa w Rakezach winowateho ſpósnachu, ſo je ſ jeneho tamniſcheho pola 60 hłowczkow kała kranuł. Jemu jaſtwo na 2 dnjej pſchißudźichu.

Přilopk.

* Bohaſabycźiwi rubježnizy, kotſiž ßu poßleni cźaß, kaž woſpjet pißachmy, mnohe zyrkwje wurubili, ßu też w evangeliſkej zyrkwi w Grünbergu w Schleſyniſkej pobyli. W nozy na ßrjedu tydźenja ßu ßo ſ woknom do Bożeho domu dobyli, ßo nadźejo, ſo tam wjele nadeńdu. Dokelž pak duchowny wſchitke drohotne wězy pola ßebje doma khowa, dyrbjachu ßo ſ Bożim kaſchcźom ſpokojicź, kotryž rosbichu. Se ſkobami, ſo běchu tak mało namakali, rubježnizy Bożu martru a ßwěcźniki na woltarju ſpowalachu, woltarne wodźecźa ſwottorhachu a je na klětku donjeßechu. Tónle njeſkutk naſtupajzy na tſjóch cźłowjekow tukaju, kotſiž běchu dźeń prjedy do Grünberga pſchiſchli. Bjes dwěla ßu to cźi ßamßni rubježnizy, kotſiž ßu też druhe zyrkwje wurubili.

* W Barlinje běſche pſched něſchto cźaßom ſaſtojnikej jeniczke dźěcźo wumrjeło, 6lětny hólcźeц, kotryž hakle běſche do ſchule khodźicź počźał. Hdyž hólcźk junu ſe ſchule pſchiińdźe, mějo dołhe rynki „e“ a „i“ na taflu napißane, wón ſkorźicź počźa, ſo jeho ſchija boli, a na tſecźi dźeń na diftheritis ſemrě. Jeho popißana tafla běſche nětko macźeri najdrózſcha drohotnoſcź. Nichtó ßo tafle dótknucź njeßmědźeſche; njeſbożowna macź ßebi ju pod ſchkleńzu do wobłuka ſcźahnycź da a mějeſche ßwój jeniczki troſcht, hladajo na pißmiki, kotrež běſche ji jeje lubuſchk ſawoſtajił. Ale pißmiki blědnucź počźachu, a njewurjeknity ſtyſk wobhu żonu wobja, hdyž wona wopomni, ſo ßo pißmiki po cźaßu zyle ſhubja. Jeje muž a jeje domjazy lěkař bórſy ſpósnaſchtaj, ſo ßo to ſtacź njeßmě, hewak móhła wboha żona roſum ſhubicź. Duž ßo muž roſßudźi pißmiki, hdźež běſche trjeba, wobnowicź. Hdyž běſche żona junu ſ domu ſchła, ſaſtojnik ſkładnoſcź wužiwajo taflu ſ wobuka wſa; hdyž pak chzyſche ßo runje do ßwojeho dźěła dacź, ßo żona zyle njenadźizy wrócźi. „Schto Ty cźiniſch?“ wona na njeho ſawoła. Żonu takle njenadźizy pſched ßobu wuhladawſchi ßo muž tak ſaſtróźi, ſo jemu tafla ſ ruki padźe a ßo na małe kuſki rosraſy. Kſchiczo ßo żona dó jſtwy klaknu a cźrjopki sběracź počźa; potom pak ßo do muża da, kiž móżeſche ßo jeje lědma dowobrócź. Skónczńje ßo njeſbożowna ſměrowa, ale ßłowczka wjozy njepraji. Rosbiteje tafle dla běſche roſum ſhubiła, a ſańdźene dny dyrbjeſche ju muž do hojerńje ſa duchakhorych dacź.

* W zigarowych khlamach w Barlinje, kotrež ma wěſty Bobbe wotnajate, kiž nětle w jaſtwje ßedźi, ßo pſchipadnje dohladachu, ſo ßu w ſchpundowanju potajne durje; pod ſchpundowanjom je jama wuryta, do kotrejež ßo durje wocźinjeja. Bobbe wudawa, ſo ma jamu ſ durjemi k temu, ſo by zigary w njej khował; ale to jemu nichtó njewěri. Ludźo maju ſa to, ſo je ßebi Bobbe jamu ſ do njej ßo wocźinjazymi durjemi na to pſchihotował, ſo by pſchi ſkładnoſcźi pózłej někajkeho pjenježneho banka abo hewak někomu, ſchtóž by ßnano wjele pjenjes pſchi ßebi měł, do jamy panucź dał a jeho potom ſtónzował a wurubił. Bobbe ma pjecźa hižo mnohe cźěmne ſkutki na ßwědomju a běſche w wulkej pjenježnej nuſy. Wón w pſchepytowanſkim jaſtwje ßedźi, dokelž je wobſkorżeny, ſo je woheń ſakożił. Potajna należnoſcź ßo nadźějomnje pſched pſchißażnym ßudom wujaßni.

* Na torhoſchcźu w Barlinje ſańdźene dny muž ſ woſom ſaſta. Mjes tym ſo wón twory, kotrež běſche ßobu pſchiwjeſł, něhdźe njeßeſche, jeho żona pſchi woſu woſta. Duž zuſy cźłowjek k njej pſchińdźe, prajizy: „Mam jowle pok pokruty khlěba, kotruž wjazy jěſcź njemóżu, dokelž je mi ſtwjerdnuła; dajcźe khlěb konjej!“ Żona khlěb wſa a jón na wós położi. Hdyž pak ßo jeje muž wróczi, ßebi wón khlěb wobhlada a widźeſche, ſo je khlěb hiſchcźe zyle mjehki; duž jón konjej njeda. Wón khlěb ßobu domoj wſa a jón na ßykanjowy kaſchcź położi, ſo by ſtwjerdnuł. Hdyž pak naſajtra rano do hródźe pſchińdźe, ßo dohlada, ſo ſchěſcź wulkich myſchow, kotrež běchu wot khlěba rymſake, morwych w hródźi leżeſche. Wón khlěb na poliziju donjeße, hdźež khlěb pſchepytawſchi ſpósnachu, ſo je jěd w nim. Polizija ſa worakawzom ßlědźi, kotryž je żonje khlěb dał. Budźeſche=li muž khlěb ßwojemu konjej dał, budźeſche konja ſhubił. — Tón krócź ßu wulke myſche tola k něcźemu dobre byłe.

* W Arnheimje pſched dwěmaj njedźelomaj artilleriſt, kiž mějeſche żiwjenje ßyte, granatu do kanony tyknu a kanonu puſchcźi. Granata jeho na kuſki roſtorha. Kruch dale wós ſ pólverom ſtejeſche. Někotre cźrjopki granaty do woſa praßnuchu, a pólver rosbuchnu. W wokolnych twarjenjach běſche jara wjele woknowych ſchkleńzow rosbitych a roſpukanych. Wulke ſboże, ſo pſchi tym dale nichtó wo żiwjenje pſchiſchoł njeje. Ssnano kilometer dale wulka hromada pólvera nakopjeneho leži. Hdy budźeſche też tam cźrjopk granaty ſlecźał, a pólver rosbuchnuł, budźeſche zyke měſto ſpadacź móhło.

* We wokolnoſcźi Beliny w Bosniſkej dwaj żandarmaj tſi mjedwědźe (bary) ſetkaſchtaj, kotrež běſche najſkerje hłód do tejele krajiny pſchihnał. Żandarmow wuhladawſchi mjedwěcźe na njeju pſchihnachu. Strach běſche wulki; pſchetoż ſwěriſka běchu lědma 20 krocźel wot żandarmow. Żandarmaj ßo do nich měrjeſchtaj, prěni tſěli, a jedyn bar padźe. Też druhi tſěli, kulka bariży do tłamy ſlecźa a ji cźeleßno rosraſy. Njembdra ßo wona na ßwojeho pſchecźiwnika wali, ale druha kulka ju poraſy. Tſecźi mjedwědź, młode ſwěrjo, cźujeſche, ſo wo kožu dźe, a mějeſche ßo khwatajzy ſ procha. W měſcźe Bělinje běſche wulka hara, hdyž ſatſělenej hobrſkej ſwěrjecźi do měſta pſchiwjeſechu; pſchetoż nichtó njepomni, ſo bychu ßo w tamniſchej krajinje, hdźež horow njeje, a hdźež maju jenoż mało lěßa, hdy mjedwědźe pokaſake byłe. Tute tſi pak běchu poßlenje dny wjele ßwini a krum we wokolnoſcźi roſtorhałe; duž ßu ludźo na wßach jara wjeßeli, ſo ßu ſtraſchnych hoſcźi wotbyli.

* Do hojerńje ſa wrótnych w měſcźe San Franzilſko w Amerizy ßu pſched krótkim dweju khoreju pſchiwjedli, kotrajż mataj ſpodźiwne waſchnje. Jedyn teju njeſbożowneju ma ßo ſa pßa, niczo njerěcźi, ale jenoż ſchcźowka a rady ſchcźowkajo ſa woſami běhaſche. Druhi ma ßo ſa patu, ſtajnje na ſemi ßyda a chze jeja wuhlanucź, kotrež je, kaž ma ſa to, ſnjeßł.

* Měſto Lyne w Ssewjerno-Amerikanſkich Sjenocźenych krajach je ßo ſańdźeny tydźeń ſ wulkeho dźěła wotpaliło. Ssnano 100 fabrikow ſchewſkich tworow, hłowne dwórniſchcźo, někotre pjenježne banki, cźiſchcźernje, zyrkwje, wucźernje, korcźmy a wjele druhich domow ßu płomjenja ſaniczike. Też někotſi cźłowjekoju ßu ßo ßobu ſpalili. Naczinjenu ſchkodu ßu na 40 milijonow markow wobliczili. Ssnano 8000 ludźi je dźěło a ſaßłużbu ſhubiło.

(Pokracźowanje w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 11. dezembra ma ßo

180 ßuschizowych dolhich hromadow

ßa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w Sslinje na Drobjansko-Lupjanskim puczu.

W Minakale, 4. dezembra 1889.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Pscheßadzowanje drjewa

na Polpiczanskim statnym revěrje.

W **Huczinjanskim hosczenzu** ma ßo **póndźelu 16. dezembra 1889 dopołdnja wot 1/2 10 hodźin**

579 khójnowych żerdźowych klozow, 8 hacź 11 cm hornjeje tołstoscże, 5 m dołhoscże, } płotowe ryhele,
90 khójnowych klozow, 12 hacź 15 cm hornjeje tołstoscże, 5 m dołhoscże, } płotowe ryhele,
20 khójnowych klozow, 16 hacź 22 cm hornjeje tołstoscże, 3,5 m dołhoscże,
365 khójnowych jadriwych żerdźow, 8 hacź 9 cm delnjeje tołstoscże, 6 a 7 m dołhoscże,
332 khójnowych jadriwych żerdźow, 10 hacź 12 cm delnjeje tołstoscże, 6 hacź 8 m dołhoscże,
21 khójnowych jadriwych żerdźow, 13 hacź 15 cm delnjeje tołstoscże, 7 m dołhoscże,
130 khójnowych żerdźow, 7 cm delnjeje tołstoscże, 6 m dołhoscże,
23 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
78 „ „ „ knyplow,
52,4 stotnjow khójnowych walczkow,
107 rm. khójnowych pjeńkow

} na hołym drjewischczu 75. a 76. wotdźělenja pschi Polpiczanskim a Lichańskim gmejnskim puczu

ßa hnydom hotowe pjenjesy a pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadzowanje pschedawacź.

Podpißane revěrske sarjadnistwo wo drjewach, na wobhladanje pschihotowanych, po żadanju dalsche wukasuje.

Kralowski hajniski rentski hamt w **Draždźanach** a kralowske hajniske revěrske sarjadnistwo w **Polpizach**, 29. novembra 1889.

Garten. Grohmann.

Ża hodowne blido

poruczam ßwój wulki skład, wobstejazy se **spěwarskich knihow, knihow** ża **mlodoscź, wobrasatych knihow, fotografijowych** a **pißanskich albumow, portemonejow** a **zigarowych etwijow, domjazych żohnowanjow** a **woblukow, lampow** a **lampowych krywow, krow ſ kóstkami** a tajkich, ſ kotrymiż móżesch ßo **ßam sabawicź, fotografijowych woblukow, schwadliskich** a **dźělanskich kaschczikow, protykow k wottorhanju, pißanskeje** a **ryßowanskeje potrjeby, pychi na bożedźěscżowy schtom, wobrasow** a **pißaneje papjery** atd.

A. Schöncke,

knihiwjasańnja a papjérowy skład na hauensteinskej haßy 1.

Dźělbu **pópow, pópowych hłowczkow** a **czełow** tunjo wupschedawam. Teho runja poruczam ßwój skład **porzelanowych** a **schkleńczanych tworow, talerje** nikke a hłuboke po 10 np., **por schalkow** hižo po 10 np., każ też wschě druhe wězy po jara tunich płaczisnach.

Saßopschedawarjo dostanu rabat.

Robert Ernst Ullrich

na schulerskej haßy 12.

8/4 schěroki běły płat ża czeledź

porucża tunjo

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Barchent k koschlam

we wschěch druźinach a kajkoscżach

porucża tunjo

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Drastne tkaniny

kraßny wubjerk a jara tunjo porucża

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Wołmjane rubischcża na hłowu, schawlowe rubischcża ſe židy a wołmy, dybsaczne rubischcża, spódne ßuknje atd.

porucża

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

W mojej pschedawarni ßo **herbski** rěczi.

Wodunjepschepuschczaty mas

na schkórnje w tyšach a po wasy porucża jako něschto woßebite

Richard Schneckenberg pschi mjaßowych jědkach 4.

Saßopschedawarjo dostanu wyßoki rabatt.

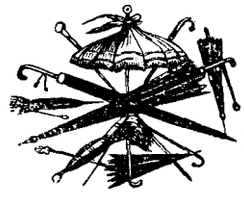

Pschedeschczniki

k hodownym daram ßo hodźaze porucża po jara tunich płaczisnach a w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

na bohatej haßy pschi wrotach.

Ssmykacże, ſwonidła, ſwony po fabrikskich płaczisnach porucża

T. Albert na hornczerskej haßy.

Ssuche droždże

najlěpsche Draždźanske A. G. Hufelanda

wschědnje někotre krócź czerstwe porucża

Ernst Glien

pschi żitnych wikach.

Poruczam ßwój wulki skład **wodunjepschepuschczatych schkórnjow, pjelschczatych schkórniczkow, ſilzowych schkórnjow, ſilzowych ſtupnjow ſ ſilzowymi a kożanymi póduschemi, toſſow, czopkych ſakkadnych póduſchow, mas na schkórnje, ßwětkidło** atd.

Czrije a schkórnje, woßebje też ſ dźiwanjom na běbne nohi, ßo najlěpje wudźěłaju, wuporjedźenja rucże a tunjo.

A. Bartsch, schewski mischtr

na ſwonkownej lawskej haßy 28 ſ napschecża hosczenzej k běłemu konjej.

Žiwnosćz!

W Hósku pola Kulowa je žiwnosćz cžišło 21 ſ 8 kórzami pola a łuki bjes hospody a wumjenka hnydom na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Kĥěža cžišło 4 w Janezach ſ 3½ kórzom pola a łuki a ſ 50 dawſtkimi jenosćzemi wobcžežena, je na pschedań.

W jenej fabrikſkej wßy je **kĥěža** ſ 3 bydleńſkimi ſtwami a ſe 7 kórzami dobreho pola a łuki na pschedań. Płacźisna 1200 toler. Dalsche je pola **Rjencža** w Wulkej Dubrawje pola Budyſchina shonicź.

Ssylna **kruwa** ſ cželecźom je na pschedań w Bónjezach cžo. 4.

Pschewulkeje nahromady dla pschedawam
ßuſcheny połcž punt po 80 np.,
pschi wotewſaczu 5 puntow punt po 75 np.,
ßyry połcž punt po 70 np.

Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Kupowanje tucžnych huß.

Kójdu dźělbu tucžnych huß kupuje
pſchedawarńja pjerisny w Zitawje
Reichenbergerſtr. 44.

Koſcze, łapy, żeleſo ßo po najwyſchſchich płacźisnach kupuje w Budyſchinje na garbarſkej haßy 9.

Ja **póduſchowu kožu kožowy wurěs ſchórzuchi**

ſ boranjazeje a cželazeje kože porucźa
Rich. Schneckenberg
pſchi mjaßowych jědkach cžišło 4.

K pſchedſtejazemu hodownemu ßwjedźenjej

porucźam ßwoju

wyßokorukatu ſchijazu maſchinu

ſa **ßwójby** a **rjemjeßło,** kotraž ßo ſ **ruku** abo ſ **nohu** cźěri, ſ najlěpſchimi ſ dźěła patentěrowanymi nowotami pſchi najtuńſchich płacźisnach a dołholětnym rukowanju.

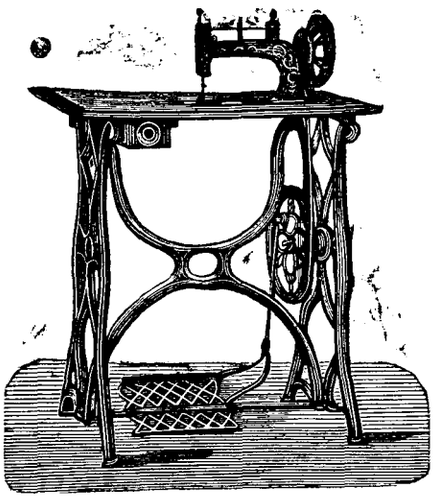

Schijaze maſchiny ſa dźěcźi,

dźeržaze a derje ſchijaze.

Nožizy k wurěźanju knjeſłowych dźěrkow,

jara trěbne ſa ſchwalcže.

Wolij ſa maſchiny

w bleſchach a po waſy.

Jehły, zywy a **troſki, gumijowe koleſka** a wſchě **dźěle ſchijazych maſchinow.**

Schatyžimanſke maſchiny.

Ssamßna porjedźerńja a dźěłarńja tu w Budyſchinje.

Richard Otto, mechanik

na hornczeŕſkej haßy cžišło 18 w Budyſchinje.

Woprawdźe rjane

róſynki

k pjecźenju kołacźow
punt po 20, 25 a 30 np. porucźa
Paul Giebner
na hłownym torhoſchcźu pódla měſchcźańſkeje haptyki.

Najtuńſche žórło w Budyſchinje.

¾ **tkaniny k ßukњam** po 28 a 35 np., **cźiſtowokmjane** cźeŕwjene, ſchěre, ßmužkate, woknate po 80 np. a 1 mk., **łama** po 60 np., najcźežſchu tworu po 1 mk., **barchent k koſchłam** po 18, 20, 30 np., **plüſch** k pjeſłam, **krymer** hižo po 1 mk., **ſbytki draſtnych tkaninow** k ſchórzuchám a ßukњam po poł płacźisny, **běhacźne tkaniny** po 20 np., **konjaze deki** po 3½ mk., **trikotowe taille** po 3 mk., **ſymſke žakety** po 3, 5, 10 mk., **ſymſke paletoty** ſ najlěpſchich tkaninow po 10, 15, 20—25 mk., **wokmjane** a **židźane rubiſchcźa** wſcheje druźiny.

Hermann Beermann
w Budyſchinje na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Jako pſchihódne **hodowny dary** porucźam

tunjo **pópy** **tunjo**

draſcźene, pópowe cźěła, hłowcźki, ſtupniczki, ſchtrympy atd. w wulkim wubjerku,

ſ dobom porucźam

błidowe ſerwißy, myjne ſerwißy, khofejowe ſerwißy, likěrowe ſerwißy, piwowe ſchkleńzy ſ wěkom, winowe ſchkleńzy, kißakowe a wolijowe menaže, ſtejadła ſa ſłocźane ryby, ſchkleńzy ſa ſłocźane ryby, ſchpihele atd.

Saßopſchedawarjo dóſtanu rabat.

Korla Barthel

w domje wudawarńje Serbskich Nowin.

Bajerſke tóczniki

porucźa saßo żeleſniſki wós wubjerneje wótroſornateje twory a pſchedawa je njedźiwajzy na powyſchene płacźisny w tu khwilu hiſchcźe po ſtarej płacźisnje

J. G. Müller,
wjaſarńja žonopowych a grocźanych powjasow
w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 12.

Pſchedźenak

je na pſchedań **Mikel** w Ketlizach.

W wudawarńi Serbskich Nowin ßu dóſtacź:
Sſerbſke kmótſſaze liſty.

E. Flegel, kóžkaŕ

w domje k. cžaßnikarja Köchlera, porucźa ßwój ſkład **kožuchow, kłobukow** a **mežow,** jenož dobru tworu, po najtuniſchich płacźiſnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

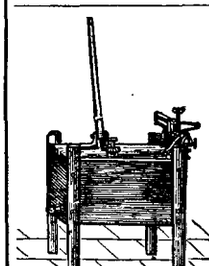

W ßwojej filiali w hoſcźenzu k **ſkotemu ßkónzu** w **Budyſchinje** ßwój wulki ſkład

płokanſkich maſchinow a ſchatyžimanſkich maſchinow

wſchelakeho twara dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźam. **M. Feurich.**

Sprawne poßkuženje. **Twjerde płacźisny.**

Pſchi pſchedawanju ßo **ßerbſki** rěcźi.

Žonjaze pjeſle, paletoty, mantle, ßukuje,

tailly, rubiſchka na hłowu, khapy, kapoty a płachcże ßo ſ najrjeńſchimi barbami pſchebarbja w parnej barbjeŕni

W. Kellinga pſchi žitnych wikach.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym pschedawarnju **wolmjanych tworow**, pod firmu

H. F. Büschel sen. naßlědnik

wote mnje ßo wjedźazu, dźenßnischi dźeń

knjesej E. R. Brücknerej

pschedała.

Sa dowěrjenje, mi spožčene, ßo rjenje dźakujo, proschu jo na mojeho naßlědnika pschenjesć.

W Budyschinje, 1. dezembra 1889.

S počesćowanjom

Ida Müllerec.

Na hornje wosjewjenje ßo počahujo dowolam ßebi, ßo cześćenym Sserbam pschi potrjebje **wolmjanych tworow** należnje poručeć. Budu ßo stajnje prózowacź, firmje, psches 40 lět wobstejazej, dobru khwalbu sakhowacź a ßo sa sprawne a spěschne poßłużenje staracź.

S počesćowanjom

E. R. Brückner prjedy Büschel.

Ssuche drožđże

najlěpschu, derje hibazu tworu, wot ßoboty 14. dezembra wschědnje cżerstwe, skasanja po kóždej dźělbje hižo nětko pschijima, poručża tunjo, pjekarjam a saßopschedawarjam po poniżenych płaczišnach

Carl Noack na žitnej haßy 10.

Zigary

rjane běłe ßo palaze a derje ßłodźaze 7 schtuk po 20 np., 100 schtuk po 2 mk. 30 np. a 2 mk. 50 np., teho runja 4np.-zigary 100 schtuk po 3 mk. 75 np. poručża

Paul Giebner

na hłownym torhoschću pódla měschćańskeje haptyki.

S nakładom Macicy Serbskeje je runje wuschło a je w wudawarni Serb. Nowin sa **40 np.** dostacź:

Jan Manja

abo

Hdźe statok mój?

Powědanczko

se ßerbskich stawišnow nowischeho cżaßa.

Spißał

Jan Radyßerb.

Restawrant „Klóschtyrska pinza“

pschi mjaßowych jědkach 4

porucża jako woßebitosć

mnische piwo

s akzijoweje piwarnje mnischeho dwora w Culmbachu.

Sapiß jědźow:

1 zakta s kaviarom	15 np.
1 zakta se sardellami	15 =
1 zakta se sildom	15 =
1 jendźelska zakta	15 =
1 zakta s haschu	15 =
1 zakta s briku	15 =
1 marinerowany jerij s zaktu	15 =
1 pjeczeny jerij s zaktu	15 =
2 wolijowej sardinje s zaktu	15 =
1 skulany jerij s zaktu	15 =

bjes piwa wschě jědże 5 np. drózšche.

Krajnoštawski bank.

Daňske kupony naschich **šastawnych listow** ßo

wot 16. tuteho měßaza

na złědowazych płaczernjach **bjes wscheho wotczehnjenja** sa hotowe pjenjesy kupuja:

w **Budyschinje** w **krajnoštawskim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho filiali,** Güntzplatz 2,
w **Chemnitzu** pschi **Chemnitzskim měschczańskim banku,**
w **Freibergu** pola knjesow **Ludwig & Co.,**
w **Herrnhuezje** pola knjesa **C. F. Görlitz,**
w **Lipsku** pschi **Lipsczańskim banku,**
w „ pola knjesow **Becker & Co.,**
w „ „ „ **Schirmer & Schlick,**
w **Lubiju** pola knjesa **G. E. Heydemann,**
w **Plawnje w V.** pola knjesa **G. Steinhäuser,**
w **Žitawje** pola knjesow **Bormann & Co.,**
w **Zwickawje** pschi **Zwickawskim banku.**

W Budyschinje, 1. dezembra 1889.

Krajnoštawski bank Kralowskeho Sakskeho Hornjoluzišskeho markhrabinstwa.

Wosjewjenje.

Swojim cześćenym wotebjerarjam w Budyschinje a w wokolnosći k wjedźenju dawam, so wot nětka ßwoje **hornježerske twory** niz wjazy ßobotu pschi realnej schuli, ale jenož w **ßwojich khlamach pschedawam.** S dobom poručam **ßudobje k pjeczenju, warjenju, mloku** a k **nutskładźenju** w wulkim wubjerku.

Friedrich Römer prjedy **M. Großmann,**
hornczeŕski mischtr na kamjentnej haßy 35.

Wosjewjenje.

Cześćenym Sserbam w Lasu a wokolnosći s tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym dla pschewulkeho nutskupowanja a njedoßahazeho ruma pschedawarnju wurěsnych tworow sa hodowny cżaß horje dó jstwy nad mojimi khlamami pschepołożił. Proschu ßwojich cześćenych wotebjerarjow, so chzyli wot njedźele tam khodźicź. Ssuche drožđże chzyke ßo po możnosći hacź do 15. dezembra pola mje skasacź, so móhł dobru ßuchu tworu podawacź.

Hischcże na to spominam, so budu wschě wězy, pola mje ßo dostawaze, pschi dobrym sprawnym poßłużenju po tunich płaczišnach pschedawacź. Wo dobrocźiwy pschistup prosch

s počesćowanjom

Otto Säuberlich w Lasu.

Ratarske towarstwo sa Scheschow a wokolnosć

směje, dali Bóh, **schtwórtk 12. dezembra** popołdnju w 4 hodźinach w poßedźeńskej stwje w Scheschowje shromadźisnu. Ssobustawy a hosći pscheproschuje

pschedsydstwo.

Ssuche drožđże

najlěpscheje dobrosćże k pjeczenju poruca **Th. Grumbt.**

Bukečanske serbske towarstwo

změje jutře njedźelu 8. hodownika z dypkom 4 hodź. swoje posedźenje. Přednošk k. Wojnarja ze Žornosyk wo „židowskich swjatosćach. Wo nadobny wopyt prosy **předsydstwo.**

Ratarske towarstwo w Bukezach.

Pónjelu 9. dezembra t. l. popołdnju **runje 1/2 6 hodźin** budże poßedźenje, a budże knjes wyschschi wuczeŕ Neumann w Budyschinje wo „ratarskich pjenjeżnych požčerńjach a sjenoczenstwach pschednoschecź. **Pschedsydstwo.**

K prěnjemu januarej ßo ßerbska ßłużobna holza wot rěcźnikoweje **Oelschlägeloweje** w Pirnje pyta. Pucźowanje do Pirny ßo sapłacźi.

Hejtmanow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, hródźne a ßłużobne holzy pschi wyßokej msdźe pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Wuczobnika

k hodam 1889 pyta **W. Greulich,** kowarski mischtr psched garbarskimi wrotami 9 w Budyschinje.

Ssylny hólczeż, kiž chze kowarstwo nawuknucź, móże do wuczby hnydom abo jutry stupicź w **póstskej kowarni** w Budyschinje.

Pschipósnacże.

Knjesej kublerjej **J. Pawlikej** w Jitku a k. piwarzej **H. Kellerej** w Rakezach ßo s tutym rjenje sa derje wuwjedźenu dismembraziju mojeho kubła dźakuju. Ssym połnje spokojom a tuteju knjesow należnje poručam.

W Nowoßlizach, 3. dez. 1889.

Kubleŕ **Jak. Kral.**

Hodowna prostwa.

Na wjeleliczbne žadanje ßym swólniwy, też lětßa, da-li Bóh, w Wulkej Dubrawje sa blizschu a dalschu wokolnosć hody Božu nóz wotdźerżecź. Duž wschitkich ßmilnych pschecźelow dźěcźi wutrobnje proschu, so chzyli mje pschi mojim pschedewsaczu s pjenjeżnymi pschinoschkami dobrocźiwje podpjeracź, kiž pschi wobradźenju woßebje ßyrotam a khudschim dźěcźom pschipanu. Dobrowólne dary pschijecź je też **Ernst Nowak** w Wulkej Dubrawje swólniwy.

Gusta Hatak w Wulkej Dubrawje.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. dezembra 1889.

Přilopk.

* Wo wulkotnym jebanstwje ßo sańdźene dny pśched jenym pschißaźnym ßudom w Franzowskej jednasche. 70 lět stara knjeni, na moshy trochu ßkaba, ale jara bohata, ma kraßny hród, w kotrymž bydli. Jeje najlěpscha a jeniczka pschecźelniza běsche schikowana mloda žónska, 28 lět stara, kotraž pschi njej w hrodźe bydlesche, a kotrejž wona dospołnje dowěrjesche. Pschi někajkej składnoscźi mloda žónska knjeni narěcza, so tuta na dwě prósnej schtemplowanej listnje ßwoje mjeno napißa. Na to mloda žónska rěcznikej, kiž daloko wot hrodu bydlesche, list napißa a jemu wosjewi, so chze knjeni ßwoje wotkasanje sćinicź dacź a ßebi na ßwój hród, na kotrymž dotal žaneho dołha njemějesche, na hypotheku 40,000 mk. pożcźicź. Rěcznik dźeń postaji, hdy ma stara knjeni k njemu pschińcź. Postajenu hodźinu tež knjeni, mějo husty schlewjer mjesmocźi, se ßwojej towarschku pschińdźe. Trěbnych scheścźoch ßwědkow rěcznik, kaž hewak, se ßwojeho ßußodstwa powoła. Schlewjer njewotkrywschi stara knjeni rěcznikej prósnej schtemplowanej listnje pschedpołoži, na kotrymajž jeje podpißmo hižo stejesche. Rěcznik na jene listno wotkasanje a na druhe hypotheczny list napißa, ßwědzy a rěcznik podpißmje stareje knjenje pschipósnachu, wschitke sakońske žadanja běchu dopjelnjene, a — wěz běsche hotowa. Hród a ßwoje zyke samożenje běsche knjeni ßwojej młodej towarschzy wotkasała. Wschitko tole ßo pśched 8 měßazami sta, a pscheklepane jebanstwo budźesche ßo radźiko, hdy budźesche druhi rěcznik njeshonił, so chze stara knjeni pjenjesy na hypotheku pożcźicź. Dokelž wón wjedźesche, so ma knjeni ßama pjenjes doscź, ßo jemu wěz ſ hypotheku wopaczna sesda, a wón jebanstwo wußlědźi. Najspodźiwnische pschi zykej wězy je, so je pola rěcznika, kotryž je wotkasanje a hypotheczny list pißał, luby młodeje žónskeje ßo sa staru knjeni wudawał. Hdyž k młodej žónskej wupytowacź pschińdźechu, mjes druhim arsenik pola njeje nadeńdźechu, ſ kotrymž je ßnano starej knjeni žiwjenje pschikrótschicź chzyła. Ju k 10lětnej khostańi a jeje lubeho k 5lětnej khostańi saßudźichu.

* Naschi cźitarjo ßo na njecźłowske njeskutki dopomnja, kotrež ßu ßo, kaž ßmy cźasto wo tym pißali, we wschelakich jendźelskich městach stake, a kotrež ßo cźłowjekej pschizpiwaju, kotremuž ßu „Jak, prójeŕ“ narjekli. Sańdźene dny je ßo też w Madridźe, schpanskim hłownym měscźe, powjescź rosscherika, so tam „Jak, prójeŕ“ je; woßebje maju dźěcźi najwjetschi strach pśched nim. Mnohe macźerje ßwojim dźěcźom ſ zyka wjazy do schule khodźicź dacź nochzedźa, a też někotsi wucźerjo ßu dźěcźom wotradźowali do schule khodźicź. W Madridźe ßo hłupe blady powjedaju, so ßebi „Jak“ pschede wschěm dźěcźi hlada, so je guvernérej w Madridźe list pósłał, jeho proscho, so ßměł ſ kóždeho dźěła města schtyri dźěcźi skónzowacź, dokelž ſ nich tuk schkrěje, kotryž jako lěkarstwo jenicźzy khěžoram, kralam a wjercham pschedawa. Ludźo pak ßu tam woprawdźe tak hłupi, so tajkimle wrótnym bladam wěrja, haj wěrja, so je „Jak“ tajku dowolnoscź wot guvernéra też dostał.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi je jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach němska spowjedź a ½9 hodźin němske prědowanje. Pschi zyrkwinych durjach budźe ßo kollekta sa woßadnych khudych sběracź.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: August Pawlik, skałaŕ w Rabozach, ſ Marju Theresiju Kißlikez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Alfred Oswald, Luija Juliußa Melzera, fabrikarja na Židowje, ß. — Hana Marja, Jana Bohuwěra Rěseka, dźěłacźerja na Židowje, dź.

W Katholskej zyrkwi: Martha Madlena, Juliußa Schurika, schewza w Lejnje, dź. — Marja Hana, Korle Jekela, korbarja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 28. novembra: Jan August Nowak, pohoncź na Židowje, 49 l. 7 m. 3 d. — Marja Madlena, njebo Korle Michała Duczmana, skałarja w Małym Wjelkowje, wudowa, 78 l. 11 m. 18 d. — 29. Franz Arthur Max, Jana Augusta Biesolda, fabrikarja w Sajdowje, ß., 7 m. 22 d. — 3. dezembra: Michał Libsch, dźěłacźeŕ ſ Khwacźiz, 67 l. 2 m. 25 d., w wokrjeßnej dźěłacźerni na Židowje.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy 7) po jenym sthodźe je pschezo wotewrjeny.

Płacźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2535 měchow.		W Budyschinje 30. novembra 1889				W Lubiju 5. dezembra 1889			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	9	71	10	—	9	56	9	88
"	žołta	9	41	9	53	9	18	9	56
Rožka	50 kilogr.	8	75	9	—	8	56	8	88
Jeczmjeń		8	50	8	71	8	—	8	67
Wowß		7	80	8	10	7	50	7	90
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		8	75	9	3	8	50	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	40	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	2	20	2	60	2	20	2	50
Pschenicźna muka	50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	9	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	60	3	90	2	80	3	40
Ssłóma	600 "	34	—	36	—	30	—	34	—
Proßata 525 schtuk, schtuka		10	—	24	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 71 np. hacź 10 hr. — np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 24 np. hacź 9 hr. 41 np.; rožka wot 8 hr. 75 np. hacź 9 hr. 6 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacź 8 hr. 80 np.; wowß wot 7 hr. 85 np. hacź 8 hr. 10 np.

Drażdźanske mjaßowe płacźisny: Howjada 1. druźiny 64—68 mk., 2. druźiny 56—60, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—69 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 48—68 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 6. dezembra: Mjersnjenje.

Jako **hodowne dary** porucza w wulkim wubjerku:

laterna magika,
wobrasy sa laternu magiku,
stereoskopy,
kaleidoskopy,
mikroskopy,
schkleńzy sa operu,
dalokowidy,
bryle atd.,
barometry,
thermometry,
parne maschiny,
elektrisirowanske maschiny,
elektrotory,
apparaty k indukziji,
galvanoplastiske apparaty,
ryßadła atd.

G. Kloeppel prjedy **Ad. Wagner,**
optikus a mechanikus na seminarskej drósy.

Wjetschu dźělbu rjanych

symskich mantlow

po 7½, 9, 10, 12 a 14 mk. porucza

C. F. Kloss na žitnej haßy 4.

Hermann Darschau w Budyschinje
fabrika schtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy
cźißło 1 na schuleŕskej haßy cźißło 1

k symskemu cźaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych kazow** w najtuńschej hacź k najlěpschej cźistowołmjanej barbunjepuschcźatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płacźisny!

Jake ſ cźelazeje kože ßu saßo po tunich płacźisnach dostacź pola **Heinricha Langi** 9 pschi žitnych wikach 9.

Wolmjane konjaze deki hižo po 3 mk.,
kruwjaze deki jara tunjo,
puczowanske wodzewy, kraßne muſtry,
deki na ßanje a wosy,
wodzewy na ſofa po 60 np.,
blidowe krywy wulki wubjerk,
gummijowe blidowe krywy we wſchěch wulkoſczach,
wóſkowy barchent k blidowym krywam we wſchěch ſchěrjach,
krywy na komody a ſchwadliſke blidka,
5/4 **ſchěroke ſtwowe ruby** łóhcź po 20 np.,
6/4 „ „ „ „ „ 25 „
5/4—9/4 **ſchěroke ſtwowe ruby,** rjane muſtry a po wſchěch płaczíſnach,
běle gardiny wurjadnje tunjo,
pißane gardiny, jenož barbunjepuſchczate wězy,
jutowe gardiny, pißanje czíſchczane łóhcź po 18 np.,
gardinowe žerdźe po 75 np.,
gardinowe roſety po 15 np.,
gardinowe dźerżaki po 15 np.,
pißane a běle rolowowe tkaniny we wſchěch ſchěrjach,
wotmyjne rolowowe tkaniny,
molowane rolowy, 5/4, 6/4, 7/4, 8/4 ſchěroke,
jara rjane běle a pißane łožowe wodzewy,
plyſchowe łožowe pſchedložki ſ wobraſami po 1 mk.,
wulki wubjerk tepichow po tunich płaczíſnach,
hłowaki na ſofa ſ wobraſami po 75 np.,
czorne a pißane kožowe ßukno,
damaſt, ryps a plyſch k poczehnjenju ſofow,
3 łóhcze ſchěroki planowy płat, czorny a pißany,
běhacze ſ wóſkoweho ßukna.

Pſchedſtejaze wězy jenož w dobrych kajkoſczach porucza

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje

w kupnizy, ſ nutskhodom na torhoſchczowej ſtronje.

Durſthoffſke

ßuche droždże

porucza

August Biesold
pjekarſki miſchtr na bohatej haßy.

Nowe

turkowſke ßlowki

ßu po puncze a po litrje tunjo doſtacź pola

Ginzela a Ritſchera
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwój wulki wubjerk derje wotležanych a derje ßo palazych

zigarow

100 ſcht. po 2 mk. kurjerjow a ſaßopſchedawarjow kedźbnych czinimoj.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſtej haßy 6.

Paleny jeežmjeń

porucza

C. F. Dietrich
pſchi mjaßowym torhoſchczu 8.

Turkowſke ßlowki

najlěpſcheje druziny porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Wſchě druziny **czrjewow k dźěkanju kolbaßy** porucza czrjewowa pſchedawarnja **A. Eisslera** na žitnych wikach czíßło 16.

Koſaze kóžki.

Koſaze, ſajecze a karniklaze kóžki po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Gustav Nauke
na garbarſkej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki ſkład bjesmolatych **pjelzowych kožow.**

Sajecze, koſaze, karniklaze, kocze, tkhórjaze a kunjaze (mordarſke) koże kupuje a najwyſchſche płaczíſny ſa nje dawa

L. Fleiſcher, kóžkar
na ſwonkownej lawſkej haßy 18
w Budyſchinje.

Koſaze koże naſymſke, ſajecze, kaž tež wſchě druhe koże pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Strowe **kruſchwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pſchi czeńkim kónzu tokſte, po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

mechaniſka pſchadownja
w Hajnizach.

Płat

ßo ſ woprawdźitej indigo-barbu barbi, 1/2 meter po 20—25 np.

w Kellingez parnej barbeńni
pſchi žitnych wikach.

Wulku dźělbu lětuschich

drastnych tkaninow

tunich, srěnich a lěpschich družinow, dale **plokanliwe tkaniny, muszelin, lama, flanel k szuknjam, barchent k koschlam, filzowe, velourowe, atlasowe a wolmjane spódne szuknje, trikotowe taille, chenillowe rubischcza, wolmjane kapoty, rubischcza na hlowu, symske mantle, żakety na wopyt, deschcźne mantle, dźěcźaze mantle, polwolmjane tkaniny k szuknjam, schórzuchi** atd. wjele **pod płaczišnu** poručam a cźinju na tule jara pschihódnu składnoscź k kupowanju

hodownych darow

woszebje kedźbne.

Richard Gautzsch

na bohatej haszy.

Spiritus,
cźisty palenz,
jednore a dwójne likěry
po najtunischich płaczišnach poruczа
Th. Grumbt.

Zigary

w najwjetschim wubjerku najlěpsche družiny a po najtunischich płaczišnach poruczа
Th. Grumbt w kupnizy
a na swonkownej lawskej haszy.

Petrolej,
khežorski wolij,
ripikowy wolij
cźiscźeny,
stearinowe szwězy
w najlěpschej kajkoscźi w wulkim a w małym tunjo poruczа
Th. Grumbt.

Cźisty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
poruczа jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haszy.

Zigary

w wulkim wubjerku,
dobre kupowanske žórko sa saszpschedawarjow, poruczа tyszaz po 20 mk. a drózscho
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haszy,
filiala na **bohatej haszy 28.**

Khofej

paleny a njepaleny,
kaž tež wschě **kolonialne twory**
w snatych najlěpschich kajkoscźach a po najtunischich płaczišnach poruczа
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haszy.

Zigary.

Dobru a rjenje běku sto palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., poruczа kurjerjam dobrych 4 np.-družinow należnje
Moritz Mjerwa
pschi mjaszowym torhoschcźu.

A. Mager
cźaszнikař
11 na szerbskej haszy 11.
Wulki skład
wschěch družinow
cźaszнikow
s dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja sto, kaž je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

Khofej

wot najtunischich hacź do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku poruczа
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haszy.

Jerje

wulke a tucźne
po 3, 4 a 5 np.
poruczа
C. F. Dietrich
na mjaszowym torhoschcźu 8.

Cźisty palenz
kaž tež wschě jednore a dwójne **palenzy** a dobre **likěry** poruczа
C. F. Dietrich
na mjaszowym torhoschcźu 8.

Petrolej,
ripikowy wolij,
wolij sa maschiny,
szyry vaselin,
kolmas,
lanolinowy mas sa kožu a kopyto,
wodu njepschepuschcźaty mas na schkórnje,
szwětlidlo
dobre a tunjo pola
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haszy 3.

Na szwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haszy 6.

K pschedstejazej symje swój wulki skład **kožow** a **hotowych pjelzowych tworow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczа
Heinrich Lange
9 pschi žitnych wikach 9.

Pschispomnjenje. **Porjedźenje** a **pscheschicze** sto ruczе a tunjo wobstara.

E. Rafeld

w Budyschinje na kotolskej haszy 30
poruczа w wulkim wubjerku:
wobrasowe knihi, portemoneje a **zigarowe etwije, barbowe kaschcźiki, pjerowe kaschcźiki, pišadła, fotografijowe** a **pišanske albumy, ff. kasety, szerbske** a **němske spěwarske knihi** po najtunischich płaczišnach.
Krasne nowoscze w sbožopschejazych khartkach, wězy po 50 np., **hry, protyki** na lěto **1890.**

Zylindrowe klobuki

szame nowoscze a jara trajne,

wězy

krasne wězy, woszebje sa ratarjow,

filzowe stupnje a tosle

njepschetrjecheny najlěpschi wudźělk.
Wschě wězy w wulkim wubjerku
po snatych jara tunich płaczišnach.

Hugo Lehmann

na bohatej haszy 22.

Zokrowy syrup

czisteje błódkoscże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucża

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Hollandske jerje

wulke a tucżne
1 kopu po 2 mk. 40 np.,
15 schtuk po 60 np.,
1 schtuka po 4 a 5 np.
porucża

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja też wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczisnach porucża

destillazija

J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

Wschě
kolonialne twory,
rhofej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho dostacź pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Zokor.

Najlěpschi dróbny zokor punt po 30 np.,
lompowy zokor punt po 33 np.
kóstkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Jerje

pokne derje ßłodżaze
po 3 a 4 np.
porucża jako woßebje tunje

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Najlěpschi
ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.

ßuscheny połcź

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.
porucża

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak

najlěpscha družina, woprawdże czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Carl Noack w Budyschinje

porucża pschi sprawnym dobrym poßkuženju wschě družiny palenza jako
žitny palenz czischczeny liter po 28, 30, 32, 50 a 70 np.,
ßłódki palenz liter po 40, 50 a 60 np.,
likěr liter po 70, 80 a 100 np., dale
khofej punt po 110, 120, 130 a 140 np.,
khofej paleny punt po 140, 160, 180 a 200 np.,
zokor punt po 30 np., pschi 10 puntach po 28 np.,
kóstkojty zokor punt po 40 np., w kaschczikach po 35 np.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24 a 30 np.,
petrolej punt po 14 np., pschi 10 puntach po 13 np.,
khěžorski wolij punt po 20 np., pschi 10 puntach po 19 np.,
czischczeny ripikowy wolij punt po 44 np., pschi 10 puntach po 42 np.,
jerje rjane k mariněrowanju po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
apfelsiny, zitrony, figi, hriby, nowe ßlowski tunjo,
zigary w wulkim wubjerku, woßebje w kaschczikach po 3, 4 a 5 np.

Dwě łóhczi schěroki
płat ßa czeledź
twjerdu, trajnu tworu porucża jara płaczisny hódno
stary łóhcź po 38 a 40 np.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Nožerńja a parna toczerńja
Oskara Buttera w Budyschinje
pschi theatrje

jako **hodowne dary** ßwój wulki sklad **nožowych tworow** naležnje porucża.

Porjedżenje a toczenje wscheje družiny ßo derje a tunjo wuwjedże.

W kupnizy. **Louis Gadt** W kupnizy
krawski mischtr
pschi hlownym torhoschczu.

Wulki sklad **hotowych symskich swjerschnikow, pikeschow, wobleczenjow, kholowow, županow,** jenož s dobrych czistowołmjanych tkaninow džełanych a derje šedżazych, po tunich płaczisnach.

Khofej

paleny hischcże po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischcże po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenož w derje a czischczeßkodżazych družinach jako **jara tunjo** porucża

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Čišinskeho,** je wušła a je w Smolerjec knihićišćerni dostać. Płaćizna brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

Sswětoßławny, hamtszy pruhowany
Ringelhardtsko-Glöcknerski
hojazy a czehnity beńtuch

hoji wschu saczěklisnu, sawsy, lischawu, sahorjenje, ßeloczek, rak, koscżožer, bolaze porsty, swosabjenje, wopalne rany, kurjaze woka, wumpjeru, žołdkowe czerpjenje, wicź, drjenje atd. rucże a dokładnje.

* Se sakitanskej marku na schachtliczkach dostacź po 25 a 50 np. (s pokasku nałožowanja) w **haptykach** w **Budyschinje, Rakezach, Lubiju, Zitawje, Reichenawje, Wostrowzu, Bernstatze, Großschönawje, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Schěrachowje, Hirschfeldże, Herrnhucże, Nowosalzu, Kumwałdże, Seifhennersdorfje, Halschtrowje, Eibawje, Habrachczizach, Połcźnizy** ɔc. **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene. NB. Njech ßo ßwěru na **horejschu** sakitansku marku kedźbuje.

Sserbske a němske spěwańske knihi

jara woßebnje do **czelazeje kože** a do **ßomota** swjasane, **fotografijowe wobluki** a **pißanske albumy, zigarowe etwije, listnizy, pißanske mapy, pißadła, servisy k kurjenju, domjaze žohnowanje tykane, s kraßnym wobłukom** po 3 mk. porucża w wulkim wubjerku

Gustav Rämsch.

Hamburgsko-amerikanske
paketojěsdne akzijowe towarstwo.
Expreßna
a póstska parokłódźna jěsba
s Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pschijěsdżaza.
Jěsba po morju traje něhdże 7 dnjow. No. 840.

Pódla teho porjadna parokłódźna jěsba
s Havra do New-Yorka, | s Hamb. d. Wjecz. Indiskeje,
se Stettina do New-Yorka, | s Hamburga do Havanny,
s Hamburga d. Baltimore, | s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa **Carl Meisel** w Budyschinje.

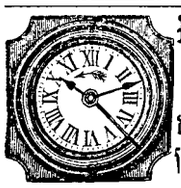

Nowe czaßniki
wscheje družiny,
porjedżenja
derje a tunjo,
sa dobre dźěło ßo rukuje.

R. Mersiovsky, czaßnikař
1 pschi mjaßowych jědkach 1.

Pschedawarńja
mydła a ßwězow

na mjaßowym torhoschczu 15 porucża **jadriwe mydło, masne mydło** a **mydło k rjedżenju,** kaž też **ßwězy** we wschěch družinach.

Hdże kupujecże tajke rjane czaßniki?
Pola
J. A. Henki
na seminarskej drósy 4.
Też ßu tam rjane a tunje **hrajadła** a **słote twory** dostacź; ßerbski ßo tam też rěczi.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 50. **Sobotu 14. decembra 1889.** **Lětnik 48.**

☛ Čeješćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa ša nje na **1. schtwórtlěto 1890** do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotśiž šebi Serbske Nowiny pśches póśt pśchinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, šebi je tam bórśy skasać. Na schtwórtlěto sapłaćźi šo ša Serbske Nowiny na sakśkich a pruśkich póstach, kaž teš w druhich krajach němśkeho kněžorśtwa **1 mk.**, ś pśchinješenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pśchikohu **Serbski Hospodaŕ** płaćźa **na** póstach **1 mk. 25 np.**, ś pśchinješenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němśke kněžorstwo. Płaćźisna skoro wscheje cźłowśkeje zyroby je šo lětša podrožiła. Džiwajo na to, bě sakśke knježerśtwo w trónskej rěcźi pśchi wotewrjenju sakśkeho šejma pśchipowjedźiło, so chze nižśchim statnym sastojnikam w pśchichodnym lěcźe pjenježny pśchidawk k msdźe pśchiswolićź. Druha komora sakśkeho šejma je tutemu namjetej połnje pśchihkošowała a wobsamkła, so maja nižśchi sastojnizy se msdu hacź do 3150 hriwnow pjenježnu podpjeru dostacź. Nawopak je knježerśtwowy sakonjowy nacźisk wo šudniśkich khóstach w njeskórźbnych prawnych naležnoscźach mało spokojił a je šo teho dla sakonje dawazej komišiji k dalschemu rospominanju pśchipokasał. Statne pjenježne sarjadnistwo je šo wot šejma sa dobre spósnało a šu šo dale wot njeho wudawki sa sakśke sastupjerśtwo w swjaskowej radźe pśchiswolike. S pśchicźinu sajimaweje debaty bě namjet druheho komorineho pśchedšydy Streita, kiž pścheměnjenje nětcźišcheho cźeladniśkeho porjada žadasche. Teź konserwatiwni sapółšlanzy měnjachu, so šu cźašu nimo, hdźež je šo cźeladnik dyrbjał bicź dacź a bjes winy kśchiwdu cźerpił. Džensa šu tajke postajenja schkódne, dokelž šo pśches nje cźeladnizy do fabrikow pśchiwjedujo. Namjet šo po dołhim rosrěcźenju sakonje dawazej komišiji k dalschemu wuradźenju pśchipokasa.

— Tśecźi sakśki honjerśki bataillon cźišło 15, w tu khwilu w Wurzenje stejazy, šo 1. haprleje pjecźa do Graudenza pśchi pruskoruśkich mjesach pschepołoži. Wón a hischcźe nětkotre druhe sakśke bataillony šo nowemu armeekorpśej pschidźěla, kiž šo w bližśchim cźašu ś džělow tych armeekorpsow twori, kotrež šu pśchewulkeje šylnoscźe nabyli. Nowy armeekorps směje šwoje stejnischcźo w narańśchich Němzach.

— Khěžor Wylem je sapocźatk minjeneho tydženja Dessau, Darmstadt, Worms a Frankfurt nad Mainom wopytał. We wschěch tychle městach je šo jemu wulkyschnje pyschne powitanje dostało. Khěžor je šo po swucźenym waschnju ś pśchihódnymi rěcźemi sa pśchihotowane powitanje džakował. Wulki sacźišchcź šu šłowa cźiniše, ś kotrymiž je wón Frankfurtskemu měschcźanoscźe Miquelej wotmolwił. Khěžor praji, so šo jeho prózowanja jenicźzy na to měrja, so by Němśka wulka, mózna a cźešcźena była. Tola, kaž jeho prjedowniźy, šo teš wón wo to prózuje, so by šo Němzam měr sakhował.

— Dokelž knježerśtwo myšle nima, w bližśchim cźašu ś wukraja šwinje sašo do Němzow wosyćź dacź, je wone wobsamkło, k spěchowanju tukrajneho plahowanja šwini 16 kundrosowych stazijow w Schlesynskej sakožicź.

— Něhduschi pruśki justizny ministeŕ hrabja Lippe je sańdźeny tydźeń w starobje 74 lět wumrjeł. Wón bě šebi pokasował lěweje ruki straschnje wobschkodźił a, hacź runje bě šo ranje róża pschidała, bě wón pošedźenje komunalneho krajneho šejma w Shorjelzu wopytał. Dokelž šo rana pschezo bóle pohórschesche, šo wón po radźe lěkarjow do Barlina do klinika profešora ś Bergmanna poda. Tam je wón bórśy, najśkerje pśches sajědojcźenje krwje, wumrjeł. Semrjety bě wobšedźeŕ knježeho dwora w Jěsorje w Rósborskim wokrješu, hdźež je šo teš jeho cźěło w šwójbnym pohrjebnischcźu khowało.

— Po lětuschim wulkim strajku hórnikow w westfalskich a rheinskich wuhlowych podkopkach běchu wobšedźerjo podkopkow tych dźěłacźerjow ś dźěła puschcźili, kotśiž běchu wjedniźy pśchi strajku byli. To bě cźim bóle hórnikam ś pohórschenjom, dokelž bě šo jim, prjedy hacź šo k dźěłu wrócźichu, šlubiło, so žadyn ś nich, kiž je jich pśchi strajku sastupował, ś teho schkody njesměje. Dla njedźerženja dateho šłowa hórniźy wobsamknuchu, ś nowa wschitźy hromadźe strajkowacź. W pošledním wokomiku šu na to wobšedźerjo podkopkow šlubili, so chzedźa dźěłacźerjow, kotrymž šu strajka dla dźěło wupowjedźili, sašo pśchistajicź. Dokelž pak šu hórniźy k tajkim šlubam dowěrjenje shubili, chzedźa hacź do 15. dezembra wotcźakacź, hacź šu wobšedźerjo podkopkow šwoje šłowo dopjelnili. Je-li so teš tón krócź jo njedźerźa, chzedźa hórniźy nowe lěto we wschěch podkopkach dźěłacź pschestacź. Najśkerje pak k strajkej njepschińdźe, dokelž teš knježerśtwo wobšedźerjow podkopkow nucźi, so bychu w tutym nastupanju dźěłacźerjam k woli byli.

— Wješekoscź nad pschikhadom Emina pasche a Stanleya do němśkeje narańscho-afriśkeje kolonije je šo nahle pśches srudnu powjesćź skasyła. Wschě strachoty afriśkich pusćinow šbožownje pschětrawschi je šo Emin pascha w Bagamoyo wot njesbožownehe wošuda doscźahnuł. Po wješekej hoscźinje, kotruž běchu Němzy a Jendźelcźenjo khróbkymaj wušlědźerjomaj šnutskowneje Afriki wuhotowali, je Emin pascha w nozy ś balkona šwojeho bydła, kotryž je w šwojej krótkowidnoscźi najśkerje sa durje měł, 20 kóhcźi dele k semi panuł. Pschi tym je šebi wón nop sraśył a šebi cźěło wobodreł. S woprědka šo lěkarjo najhórscheho bojachu, nětko maja sašo nadźiju, so budźe mózno, jemu žiwjenje sakhowacź.

— S Buschiriowymi sběžkaŕskimi cźrjódami šu Němzy w narańschej Afriźy hižo sašo wojowali. Sběžkarjo 28 muži shubiwschi, zofachu; teš Buschiriej je šo poradźiło twóchnucź. Na němśkej stronje šo jenož tśjo wojazy sranichu.

Awstrija. Khwaleny kraj rubježnikow, paduchow a jebawych sastojnikow sda šo w nowschim cźašu Wuheŕska bycź. Njeporjad a wobschudźenstwo, kajkež w wuheŕskim statnym sarjadnistwje knježi, šo ś cźežka w žanym druhim europiśkim kraju nadeńdźe. Lědma so je jedyn skandalosny prozeš nimo, šo hižo sašo druhi wukopa. Woprawdźe wulkotne wobschudźenstwo je šo wot wuheŕskich statnych sastojnikow pschi pscheměnjenju 199 milijonow pjecźprozentowskich stat-

nych papjerow do schtyriprozentowskich skuczíło. W statnej knihiczíschczerni, hdyž je žo w meji 45 milijonow obligazijow s talonami naczíschczíło, je žo po sdaczu po wotrěczenju bjes sastojnikami wjele wjetscha liczba statnych dołžnych papjerow nadžěłako. Pschi wuměnjenju novemberskich kuponow nowych schtyriprozentowskich dołžnych papjerow žo te žame kuponowe czíšła wospjet pokasachu. Kak wulka je suma, kotruž stat psches falschowanje shubi, hischcze wěste njeje, tola žo boja, so žnadna njebudze.

Franzowska. Wschědnje s Franzowskeje wo wotžadženju abo pokhostanju sastojnikow pišaju, kotsiž pschi wólbach žwoju winowatosch dopjelnili njejžu, abo kotsiž žu žo s Boulangerom naždžowali. S wjetscha žu khudži rawžy, najnižschi sažojnizy, kotsiž chzychu žebi hnadu skhadzajeje hwězdy, generala Boulangera, swěschicz. Najwjazy tajkich sastojnikow je justizny minister se žłužby puschczik a jich města s republikansky smyślenymi wobžadžik. Tež pschecziwo duchownym minister pschezo kruczischo wustupuje. W žamym Vivierskim wokrježu je wón 27 fararjam msdu wsak. Najhórsche je, so pschi wschěch tychle khostanjach a wotžadženjach po prawdze njeńdze, tak so khostanemu mózno njeje, žo wusprawnicz. Jedyn s jeho pschecziwnikow, s wjetscha jedyn republikanski sapózłanz, jeho wobskorzi a minister wěz bliže njepschepytawschi pschikasa, so ma žo wobskorzeny pscheždžicz, khostacz abo wotžadžicz. Tajke njeprawe khostanje je, žo rosumi, mnohim sprawnym wobydlerjam s pohorschenjom a republizy junu ske płody pschinježe.

Jendželska. W Irskej žo s nowa njespokojni irszy najenzy hibacz poczinaju. Blisko města Casleislanda buchu tsjo mužojo satšeleni, kotsiž běchu w jenym prozežu na schkodu wobskorzenych Irskich žwědczili. — Dzowzy jeneho farmarja w Rockchapelu s mozu wložby wotsihnuchu, dokelž mějesche lubowanki s jenym jendželskim polizajskim strażnikom, kotrehož Irszy dla jeho žurowosczе hidža.

Rußowska. Prynz Louis Napoleon je jako wyschschi lieutenant do dragunskeho regimenta w Nižnym Nowgorodze sastupik. Prjedy teho je žo wón zarej w Peterburgu pschedstajik. Tutón je prynza na jara wutrobne waschnje witak. Zarowa prynzej hosczinu wuhotowa, pschi kotrejž běchu jenož žobustawy zaroweje žwójby pschitomni. Prynz Napoleon žrjedž zara a zaroweje žedžesche a žo wot poßlednischeje s woßebitej pschecželniwosczu wusnamjenjesche. S pschiczinu žwj. Jurjoweho žwjedženja, pschi kotrymž žo franzowski prynz w zarowym pschewodze wobdželi, bě žo zar uniformu dragunskeho regimenta wobleki, w kotrymž prynz Napoleon žłuži.

— Polizija w Sewastopolu je wobhonjerja sajaka, kotryž běsche žebi czornomórske pschibrjózne twjerdzisny wotryßowak. Pola sajateho, kiž je Jendželczan, w waczoku wjele pißmow a planow namakachu.

— Pschezo s nowa ruske nowiny powjesch pschinoschuja, so zar a zarowa w naléczu sultana w Konstantinoplu wopytataj. Zar je pjecza turkowskemu póžłanzej žwój wopyt tón žamy dzeń pschipowjedžik, kotryž je němski khěžor do Konstantinopla pschijěk. W sultanowym hrodze žo pjecza hižo pschihoty sa zarowy pschikhad stawaju.

Sserbija. Wot teho czaßa, so je žo kral Milan dobrowólnje króny wotrjekk, žu žo politiske wobstejnosczе w Sserbiji czisczе pscheměnike. Lud a knježerstwo stej žo zyle k Ruskej pschiwobrocziłoj a žo pschecziwo Awstriskej, s kotrejž Milan pschecželstwo dżerżesche, sjawnje njepschecželskej pokasujetej. To nichtó jaßnischo njesaczuwa, hacz Milan. Tutón bě, dokelž žerbske knježerstwo swólniwe njebě było, sa njeho dołh, w wukraju wot njeho napraskany, sapłaczicz, psched dopißowarjom jenych awstriskich nowin žerbski lud a knježerstwo hanik. Knježerstwo je na to Milanej radu dało, so by žo w pschichodze tajkeho žudženja wo Sserbiji wostajik, dokelž by žo jemu hewak apanaža (pensija) wsaka, kotraž žo jemu wot kraja létnje płaczi, a žo wón se Sserbije wupokasak, hdy by ju saßo ras wopytak. Nawopak kralowa Natalija w dobrym měrje w Beogradze bydli a ma tam zimy wobkhad s Ruskimi a s pschecželemi Ruskich. Pschi tajkim smyślenju je tež srosumliwe, so knježerstwo pschecželstwo s Czornohórzami haji, kotsiž žu pschezo lubuschkojo Ruskich byli. Psched dwěmaj létomaj buchu hłodu tradazy Czornohórszy, kotsiž běchu do Sserbije pschiczahnuli, so bychu tam dżeko a khléb pytali, wot Milana s kraja wupokasani. Nětko ma žo wěz runje na wopak. Knježerstwo je wobydlerjow Czornych Horow, hdyž je létża hižo saßo dla njeporadzenych žnjow nusa a hłód, pscheproßyło, so bychu žo do Sserbije pscheżydlili. Pschez 6000 Czornohórzow je tež po tymle pscheproschenju cziniło, a knježerstwo je jim płodne ležomnosczе pschi turkowskich mjesach pschipokasako a jich sa prěnjschi czaß s zyrobu a s nusnej hospodarskej nadobu sastarako. Knježerstwo chze jim niz jenož s nusy pomhacz, ale jich s dobom tež k lěpschemu žwojeho kraja wužiwacz. Czornohórzy dyrbja strony pschi turkowskich mjesach strażowacz, do kotrychž žo czasto turkowszy Arnawtajo walachu a je wurubichu a sapuscżachu. Wot teho czaßa, so žu tam Czornohórzy pschiczahnuli, žo tež Arnawtojo žo jich bojo psches žerbske mjesy wjazy swažili njejžu.

Turkowska. Sultan ma pjecza myßle, němskemu khěžorej jeho wopyt w Konstantinoplu wotpłaczicz. Kaž w Konstantinoplu powjedaju, wón w lěcze do Barlina pschijědže a potom tež hischcze awstriskeho a ruskeho khěžora wopyta.

Abeßynska. Schoaski kral Menelik je poražene, kotrež bě psches pad města Aduah poczerpik, saßo po sdaczu wurunak. Po powjescżach italskich nowin staj jeho hłownikaj Deschak Seyum a Deschak Selohat, k kotrymaj bě žo czrjóda Abeßynskich pod wjednistwom italskeho wyschka Bellinia pschisamkla, Menelikoweju pschecżiwnikow, Mangaschu a rasa Alulu czisczе pobikoj. Provinza Tigre je nětko Menelikej pjecza s nowa wotewrjena. Hdy by woprawdze zyła Abeßynska Menelikej podczißnjena była, by žo wot Italskeje staroscz wsała, so budze s nowa s rasom Alulu dla žwojeje kolonije pschi Czerwjenym Morju wójnu wjesch a s nowa wjele pjenjeżnych a człowjeczich woporow pschinjesch dyrbjecz.

Brasilska. Hakle nětko, hdyž je wotžadženy khěžor Dom Pedro k žwojemu wujej, portugalskemu kralej, do Lissabona pschijěk, žu žo dróbnische powjesczе wo brasilskej revoluziji nawjedźike. Poßlednje khěžorowe ministerstwo bě nashoniło, so republikanska strona statny pschewrót pschihotuje. Wójnski a łódźstwowy minister wobsamknuschtaj, podhladnych generalow a njewěste regimenty sajecz a njeschkódne sczinicz. Ministerjo runje radu składowachu, hdyž general Deodoro da Fonseca rucze skutkowasche a hłowne město se žwojimi wojakami wobžadži. Bjes tym bě khěžor, w žwojim hrodze w Petropolisu pschebywazy, powjesch wo wojerskim sběžku dostak. Hischcze w nozy wón do Rio de Janeiro pschijědže. Jeho hród žo hnydom wot republikanskich wojakow wobstupi, a jedyn lieutenant khěžorej wosjewi, so je jaty, a so je hižo republikanske knježerstwo postajene. Pensiju, kotraž je žo khěžorej a žobustawam khěžoroweje žwójby poskiczika, je khěžor wotpokasak. Wostajiwschi wscheho bě khěžor nusowany, hnydom Brasilsku wopuschczicz a žo na wójnskej łódźi do Europy pschewjesch dacz. Jeho samoženje, kotrež je w Brasilskej sawostako, žo wot republikanskeho knježerstwa tak hubjenje hlada, so žu žo drohotnosczе brasilskeje khěžorki, bjes nimi najkražnische diamanty žwěta, kranuke. Jich hódnosczu žo na dwaj millionaj dollarow wobliczi. Revoluzija je tež skóstnikej s wužitkom była, kiž je psched nětkotrymi měžazami na khěžora mordarski nadpad sczinik. Ssudnistwo je tuteho człowjeka, kiž je pjecza wrótny, wuwinowako a jeho s jastwa puschczíło.

Radžiczel paduchow.

(Pokraczowanje.)

Jěry hněw na niskosczu žwěta a tež na njeho žameho młodeho wuczenza pschewsa, dokelž wón žwojim njewobhladnjwym a pschekhwatanym krocželam niz bjese wscheje pschiczíny zyke njesboże pschizpiwasche, kotrež běsche pschecziwo žwojej woli na njesbožownu Marschu pschinjesk.

S tychle srudnych myßlow tež jeho podawk wutorhnucz njemóżesche, kotryž budżesche jeho kóżdy druhi czaß wulzy swjeßelik a wosbożik. Hižo psched dlěschim czaßom běsche Arnoscht dżěko napißak, sa kotrež běsche akademija myto wupißała, a tole dżěko, wupkód jeho hłubokeje wědomosczе a jeho wobschěrnych studijow, akademiji póßkak, w žwojej ponižnosczi žebi na to njemyßło, so jeho dżěko myto dostanje.

Duž žo mało njedżiwasche, hdyž zyle njenadżizy powjesch dosta, so je se žwojim dżěkom po jenohłóßnym wußudże senata myto dobył, s czimž běsche s dobom na wjazy lět dokhod tyßaz tolerjow sjenoczeny. A kaž s wjetscha jene sboże žamo njepschińdże, jemu na dobo filosofiska fakulta universitу sa jeho wubjerne dżěko město profeßora sa archäologisku wědomoscz posticzesche, kotrež wobžadżene njebě a žo jara derje płaczesche.

Duž běsche Arnoscht na jene dobo žławny muž a se žwojich dotalnych wobczeżnych wobstejnosczow wutorhnjeny. Tónle njewoczakowany wuspěch drje jeho srudne myßle zyle sahnacz njemóżesche, ale jemu tola doßahajeje smużitosczе da, dokonjecz, schtož běsche dawno w myßlach měł a s czimž móżesche, kaž mějesche sa to, s dobom czesczmłodeje knježny posběhnucz.

Tule myßl rospominajo žo wón do domu tajneho radžiczela poda, hdyž nětko rědko schtó pschińdże; wón wopuschczenu Marschu žamu lutku doma nadeńdże, dokelž běsche jeje nan w poßedženju. Runjež

ßo wona prózowaſche, ſo by ßo pſchećelna a hewak we wſchěm tajka ſdaka, kajkaž hewak bě, tola jeje blědej lizy, wot płakanja trochu cžerwjenej wocži a wěſty njeměr w jeje zyłym waſchnju pſcheradźachu, ſo běchu ju podawki poßlenich dnjow hłuboko pſchimale a hnuke.

Njedźiwajcy na to ßo jemu wona w ßwojej ſrudobje rjeńſcha ſdaſche, hacž hdy prjedy. Boloſcź běſche ju móhł rjez poſběhnuła, jeje ſajimawe mjeswocże pſchekraßniła a jeje wobliczu něſchto ſónſke daka, ſchtož wona dotal měka njebě. Běſche to ſaczucże, ſo je wopuſchćena, abo ßwjećiſna njeſboża, ſchtož jemu ju dźenßa mjehſchu, miſchu a bóle poddatu pokaſowaſche? —

Se ſrudnym poßměwom wona Arnoſchtej ßwoju běłu ruku poſkiczi, jeho pſcheproſchujo, ſo by ßo pódła njeje ßynuł. Wón ſ woprědka njewjedźeſche, kak ſapoczecź wo tym, ſchtož chzyſche ji powjedacź, mjes tym ſo ßo jeho wona runje tak hnuta a mjenje wěſta, hacž hewak, wo někotrych wſchědnych wěcach wopraſcha, doniž běſche ßo wón ſkónczńje tak daloko ſmužił, ſo móżeſche ji ßwoje njewoczakane ſboże wupowjedacź.

„To mje wutrobnje wjeßeli", wona pſchekwapjena a ſ nutrnym dźělbraczom rjeknu, „ſo ſcże ſaßkużene pſchipóſnacże namakał. Wy ßměcże ſ dobrym prawom hordy bycź na tajki wuſpěch, kotryž macże jeniczży ßwojim daram a ßwojej pilnoſczi pſchipißowacź. Ja Wam woprawdźe ſawidźu."

„A tola", wón ſdychnuwſchi ſnapſchecźiwi, „je mi tole njewoczakowane ſboże jenož pod wěſtym wuměnjenjom ważne a mje ſpokojicź njemóże."

„Tomu njeroſumju", jeho Marſcha žiwje pſchetorhnu. „Cżeſcżepołne ſkutkowanje, błyſchczaty pſchichod a widźane ſaſtojnſtwo, — ſchto móżecże ßebi hiſchcże wjazy pſchecź?"

„So Wy tole ſboże ſo mnu dźělicże!" ju ſa ruku wſawſchi Arnoſcht ſahorjeny dźeſche, „ſo mi dowolicże Wam ßwoje mjeno, ßwoju ruku poſkiczicź, ſchtož ßebi prjedy ſwěricź njemóżach a njeßmědźach, runjeż Waß hižo dawno lubuju a cżeſcżuju. Hakle nětko móżach ßebi ſważicź Wam potajnu pſchikhilnoſcź wuſnacź, kotruž mějach dotal krucże w ßwojej wutrobje ſawrjenu."

Njewoczakowane wuſnacże młodeho wucżenza Marſchu hłuboko hnujeſche; błěda a kaž ſproſtnjena wona pſched nim ßedźeſche, a najwſchelakoriſche myßle a ſaczucża ßo w jeje wutrobje wotměnjachu. Marſcha ßebi njeſamjelcża, ſo je Arnoſchtowe poſkicźenje pod dźenßniſchimi wobſtejnoſcźemi dwójzy cżeſcżomne ſa nju, ſo wón ſ nim tak rjez ſa jeje njewinowatoſcź rukowaſche. Jeho nadobne ſmyßlenje jeje wutrobu hnujeſche a dobre měnjenje, kotreż běſche dotal hižo wo nim měka, jenož hiſchcże bóle w njej wobkrucżeſche.

Na dobo pak wona też ſhóda, ſchto je jeho po prawom k tajkemu nadobnemu ſkutkej pohnuło, a runjeż ßo jeje wyßoke měnjenje wo nim ſ tym hiſchcże powyſchi, ßo wona tola krucże roſßudźi, ſo tajkeho wulkeho wopora pſchijecź njemóże, runjeż ßo ji młody wucżenz tónle wokomik tak luboſcże hódny ſdaſche, ſo ßo pod hinaſchimi wobſtejnoſcźemi komdźika njebudźeſche jemu ßwoju ruku ſawdacź, dokelž běſche ßo jeje dotalne pſcheczelſtwo k njemu nimo wole do nutrneje pſchikhilnoſcże pſcheměniło.

„Ně, ně!" wona ſa dołhu khwilu boloſtnje dźeſche. „Waſcha žona bycź njemóżu, ſchtož też mje Waſche poſkicźenje cżeſcźi."

„Haj!" Arnoſcht ſrudny wotmolwi, „ja wjedźach, ſo mje wotpokażecże, dokelž Wam niczo poſkicźecź njemóżu, khiba ßwoju luboſcź a ponižne powołanje wucżeneho. Wy wſchak macże prawo, ſo ſa něczim wyſchſchim żadacże."

„Arnoſchto!" wona ſ tſchepjetazym hłoßom a lědma ßwoje ßyłny ſdźeržujo rjeknu, „Wy ßo mylicże a ſcże njeſprawny pſchecźiwo ßebi ßamemu a pſchecźiwo mi. Bóh tón Knjes wě, ſo žaneho druheho muża wyſche ważicź a ſańcź měcź njemóżu, hacž Waß, ſo budźeſche mje kóżdy druhi cżaß Waſche poſkicźenje ſ hordoſczu a wjeßelom napjelniło, a ſo ßo komdźika njebudźech jo pſchijecź — —"

„A tola mje wot ßo ſtorcżicże?" ju wón porokujo pſchetorhnu.

„Dokelž lěpſchu žonu ſaßkużicże, kotrejeż cżeſcź je njeſranjena, mandźelſku, kotraž je Waß hódna, kotraž tu niz jenož pſched ßobu ßamej a pſched Bohom, ale też w wocżomaj ßwěta tak cżiſta ſteji, ſo ßebi nichtó njeſwěri ßo jeje dótknucź. Dokelž mam Waß ſańcź a Waß lubuju, runje teho dla dyrbju ßo tehole ſboża, dyrbju ßo tajkeje cżeſcże wſdacź a wopor wotpokaſacź, kotryž mje wulzy wohańbi."

„Schto mje ßwět ſtara!" wón ſnapſchecźiwi, pſches jeje wulkomyßlne błowa w ßwojim wotmyßlenju jenož hiſchcże bóle wobkrucżeny. „Ja jeho hubjene kžě a hanjenja ſazpiwam. Pſchetož ja wěm, ſo ſcże njewinowata, ſo žadyn jandźel w njebjeßach cžiſcźiſchi njeje, hacž Wy. Jeno ſo ßym Waſcheje luboſcże wěſty, dha mi niczo ſadźewacź, mje niczo wotdźerżecź njedyrbi."

„Ale ja Wam", Marſcha ßwjatoczńje dźeſche, „njedźiwajcy na ßwoju luboſcź, kotruž Wam tule hodźinu ſjawnje wuſnawam, prjedy ßwojeje ruki njeſawdam, doniž tu moja cżeſcź ſaßo zyle njeſranjena njeſteji. Tón dźeń pak, hdyž móżu cżiſta pſched ßwětom pſched Waß ſtupicź, budu Waſcha njewjeſta. To Wam pſchißahaм pſchi wopomnjecżu ßwojeje macżerje!"

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W běhu ſańdźeneho tydźenja ßu tſjo ßerbſzy wucżerjo, knjes Hanka w Hodźiju, knjes Kalich w Boſchezach a knjes Wicżas w Hornjej Hórzy, pruhowanje wólbokhmanoſcże khwalobnje wobſtali.

— Telegrafownja tudomneje póſty je ßo do póſtoweho twarjenja na kotołſkej haßy pſchepożika, hdźež je hižo ras pſched wjazorymi létami była. Teho dla ßu też ſańdźene dny telegrafiſki kabel, kiž pod pleſtrom hłowneho torhoſchcża a bohateje haßy leżeſche, wuryli a jón do kotołſkeje haßy pſchepokożili. — Groty telefonſkeho ſwjaſka, hornjokużiſke induſtrialne měſta ſjenoczazeho a do Barlina a do Draždźan doßahazeho, ßu ßo pſchi poßlednjej krutej ſymje roſpukke. Duž ßu ßo groty ponowicź dyrbjake, ſchtož w ßurowej ſymje lóhke dźěło njeje, dokelž je telefon nad tſěchami najwyſchſchich twarjenjow ſkoženy.

— Wóndano je wyſchnoſcź konja jeneho rěſnika, njedaloko zyhelnſkeje haßy bydlazeho, ſakkócź daka. Wbohemu ſkoczecżu běchu na żakoßne waſchnje hkodu tradacź a do zyła ſanjerodźicź dali. Dokelž kóń na ßamej ſemi w njerodźe ſtejeſche, polizija jemu něſchto ßłómy ſaßkacź da. Sſkómu wuhladawſchi pak ßo kóń ſ wjelczim hkodom na nju wali a ju hacž do poßlenjeho ſtwjelczka ſeżra. Na druhi dźeń dyrbjachu dobite ſkoczo po pſchikaſni wokrjeßneho ſkótneho lěkarja ſakkócź.

— Wóndano je polizija jeneho mkodeho pſchekupſkeho pomoznika ſajała a do jaſtwa ßadźika, dokelž bě ßwojemu knjeſej, jenemu pſchekupzej na bohatej haßy, ſ khlamoweje pokkadniży po něczim na 300 hriwnow kranuł.

— Sarjadniſtwo żeleſnicży ßebi druhdy żaneje rady wjedźało njeje, hdyž ßu pſchi wulkich mjecźelach żeleſnicy tak ſawěte byłe, kaž je ßo to woſpjet ſańdźene léta a ſ dźěła też hižo létßa ſtało. W Amerizy ßu ßněhßypar wunamakali, kotryž ſ paru dźěła, a kotryž je ßo tam ſańdźenej dwě lěcże, hdyž běchu żeleſnicy jara ſawěte, zyle khmany wopokaſał. Duž tajke parne ßněhßyparje nětko też pola naß twaricź poczinaju, a to w fabriży w Shorjelzu, hdźež hewak woſy ſa żeleſnicy twarja. Prěni parny ßněhßypar ſměje tale fabrika pjecża hižo pſchichodneho makeho rózka hotowy. Tajka maſchina ßněh, a byrnjeż połſchtwórta metera wyßoko leżał, ſe żeleſnicy ſeßypa, jón 30 hacž 60 meterow daloko w ſtronu mjetajo, a na ſawětym pucżu ſa hodźinu wot 2 hacž do 30 kilometerow wußypa.

— Do Lětoměriż w Cżechach ſańdźene dny blidarſki wotroczk pſchipucżowa, wo kotrymż pißaju, ſo je ſ Budyſchina, a kotreżoż tamniſcha polizija ſaja, dokelž mějachu jeho po jeho ſedrjenej draſcże ſa dundaka. Jeho pſchepytujo pak pola njeho wobßwědczenja wſchelakich němſkich bankow nadeńdźechu, po kotrychž ma wón w tychle bankach wjazy hacž 40,000 hriwnow pjenjes leżo. Wjetſchu ſumu w hotowych pjenjeſach mějeſche do ßwojich trundlow ſaſchitu. Blidarſki běſche dołhi cżaß w wulkim franzowſkim pſchimórſkim měſcże Marſeille dźěłał, ale jo pſched krótkim wopuſchczicź dyrbjał, dokelž ßo Franzowſojo ſ Němzom wjazy njeſnjeßechu. Dokelž je lutował ſchtož móżno, je ßebi telko pjenjes nalutował. Dokelž w proſcherſkej draſcże tuńſcho pucżuje a ßo bojo, ſo móhli jeho hewak duzy po pucżu wurubicź, je blidarſki w tajkej ſedrjenej draſcże daloki pucź pěſchi naſtupił. Wjazy krócź hižo běſche jeho polizija duzy po pucżu ſadźerżała, mějo jeho ſa dundaka; ale kóżdy krócź běchu jeho ſaßo puſchczili, ſchtož też ßo w Litoměrizach ſta, ſ wotkelž je ßo blidarſki, kaž ßo piſche, runy pucź do Budyſchina podał.

Se Żidowa. Sſlědźenje polizije ſa woßobu, kotraž je tu wóndano bliſko papjernika nowonarodźene dźěczo pſchi drósy pokożika, hacž dotal wuſpěcha měko njeje. Sda ßo wěſte bycź, ſo dźěczo wot żaneje żónſkeje, na Żidowje bydlazeje, njeje. Měnja wjele bóle, ſo je woßoba ſ dalokich ſtron duzy po pucżu pſches Żidow dźěczo tu wotpokożika. Na to też cżerwjeno-żołta ßuknja pokaſuje, do kotrejeż bě dźěczo ſawalene; pſchetož tajke tkaniny ßo w naſchich ſtronach njenoſcha. Namakane dźěczo je, kaž je lěkarſke pſchepytanje wu-

pokasako, žiwe na žwět pschischko. Jeho cžéko njebě sranjene; duž je pak hkodu a pak symu wumrjeko.

S Budesteż. Nasch nowy pomozny prědař knjes Jan Golcž, kiž dyrbjesche hižo prěnju adventsku njedželu tu žwoje sastojnstwo nastupicž, budže hakle jutsje, njedželu 15. dezembra, žwoje nastupne prědowanje dżeržecž. Do prědowanja wón psches nascheho knjesa fararja Mrósaka w žerbskej Božej žkužbje, kotraž žo dopoldnja w 9 hodžinach sapocžnje, žwjecžisnu dostanje. W němskej Božej žkužbje, kotraž žo w 11 hodžinach žerbskej pschisamknje, knjes farař dr. Kalich s Budyschina knjesa Golcža do duchowneho sastojnstwa žwjedženšzy sapokaže.

S Jabkońza. Tudomneho bura Ganika žu sajeli a do jastwa wotwjedli, dokelž je žwoju žonu sabik.

S Běkeje Wody. Hdyž wóndano tu w lěžu drjewo puschczachu, jedyn schtom na konjej hoscženzarja Kisewettera padže. Jedyn kóń bu straschnje wobschkodženy, druhi pak saraženy. — Schtwórtk tydženja je na tudomnym dwórnischczu želesniczny dżekacžer Lehnik s Mulkez k njesbožu pschischok. Wón žo se žwojej drastu do lokomotiwineho kola saschmjata a žo jemu pschi tym hkowa a ruka cžežko srani.

S Mužakowa. Kaž drje je powschitkownje snate, je žo w lěcže 1885 po namjecže knjesa hrabje Arnima-Mužakowskeho, kiž ma k naschemu žerbskemu ludu cžopku wutrobu, wot pruskich hornjolužiskich stawow 900 hriwnow pjenježneje podpjery sa tajkich kandidatow duchownstwa abo tež studentow wustajiło, kotsiž žerbski wuknu, so bychu posdžischo žerbske farske město pschijeli. Dokelž žo tele pjenjesy wot evangelskeje strony jenož jara mako wuživaju, žu nětko krajne stawy tež do žadanja knjesa hrabje Arnima-Mužakowskeho swolike, so by žo pjenježna podpjera tež duchownym katholskeho wěrywusnacža, kotsiž chzedža žerbsku rěcž nawuknucž, wudželika.

K narodninam

wyšokodostojneho knjesa fararja lic. theol. a rycžerja,
salożerja a wodžerja wjazorych wustawow a towarstwow,

H. Imischa w Hodžiju,

16. dżeń hodownika 1889 požwjecžene.

Wulka licžba sbožnych cžuczow
Sswěrnych Sserbow w wutrobach
Wukhadžuje s džakných hnucžow
K sdželenju dżenž' we žlowach
Sbožapschecže s luboscžu
K Waschom' narodnemu dnju.

Psche wschě mnohe dolhe léta
Waschoh' semskoh' žiwjenja
Hacž k dnjej, hdżež Wam žwětko žwěta
W ranschich serach seskhadża,
Nětk na kschidłach worjoła
Myšl nam žo psches sběha.

Kak Wasch wužyw polne klošy
W polu Božoh' kralestwa
Wschel'ke žohnowanje nošy
Sa njebjeskoh' žnjenžarja,
Wo tym žwědża wustawy,
Psches Waž tudy kčéjaže.

Waschich skutkow wosjewjenych
Wjele mamy w pomjatku,
Wjele je tež potajenych
Sa naž sawostało tu,
Dokelž Wascha wutroba
Sswětnej' cžesce njeżada.

Wěcžny dżak Wam Sserbstwo dołho
Směje dołžicž pschichodne,
Wopišacž nam njeje mózno
Wschelake te sažkužby,
Hdżež sce Wy naž kitali
Sczerpliwje a njesprózni.

Polne myto s wyschschich stronow
Junu dostanje žo Wam
Wo žrjedž tamnych sbožnych honow,
Hdyž Bóh Wam jo sdželi žam
Sa skutki žrjedž Sserbowstwa
A dla Božoh' kralestwa.

Runjež tam we Božim raju
Wjele lěpschi pschebytk je,
Hacž we tutym žmjertnym kraju,
Mamy wschako žadanje,
So h'schcže dołho bjes nami
Byschcže byli na semi.

Waž a Wasche należnoscže
We tym žwjatym sastojnstwje
Bóh chzył s mozu s wyšokoscže,
Kaž hacž dotal było je,
Wot nětk dale krónowacž
A Wam strowosc sakhowacž.

Sbožowne dny pschihotowacž
Pod žlónzom Bóh sechzył Wam,
Srudžbu wot Waž wotdžerżowacž,
Wobaracž wschěm njehodam
W Waschej Božej winizy
W lubowanej Łužizy.

G. H.

Ssejmski dopiš.

W žejmje žo nětkle niczo wažne njedowuradžuje, ale žejm to, schtož žo jemu k wuradžowanju pschedpokoži, s wjetscha po krótkim jednanju jenej žwojich deputazijow (jenemu wubjerkownikej) k drobnischemu pschehladowanju pschepodawa. W tychle deputazijach žo nětkle na pschikład jedna wo sběhnjenju rěsniskeho dawka, wo pschiswolenju 10 millionow hriwnow s krajneje pokładniży sa wschelake schulske należnoscže a sběhnjenju schulskeho pjenjesa, wo spuschcženju prěnich tsjóch klažow dokhodneho dawka atd. Duž chzemy mjes tym na někotre stajne dokhody a wudawki nascheje krajneje pokładniży s krótka spomnicž.

Nochzemy pschi tym spominacž na te wschelake 21 dokhodnych žórkow, s kotrychž krajna pokładniza žwoje dokhody bjerje, a kotrež létnje na 174,050,315 hriwnow dawaju, tež niž na nasch krajny ležomnostny abo gruntski dawk, kotryž žo tu khwilu wot 77,461,200 dawkskich jenitkow po 4 np. létnje sběha, ale chzemy wožebje na wudawk pokasacž, kotryž ma sakska krajna pokładniza létnje do khežorstwoweje pokładniży płacžicž, kaž tež na dokhód, kotryž nascha krajna pokładniza kóžde léto s khežorstwoweje pokładniży dostawa.

Bórsy po wójnskim lecže 1866, hdyž žo połnózno-němski swjask sakoži, tehduschi pruski kral a posdžischo němski khežor wschitke wojerske należnoscže w swjasku, po tajkim tež nasche, do žwojej ruki wsa. S dobom tež wschitko, schtož k wojerstwu žłuscha, brónje, kasarmy atd., bjese wscheho sarunanja do wobžedženstwa połnóznoněmskeho swjaska pschenđże.

S dobom pak mějesche Saksa do swjaskoweje, posdžischo khežorstwoweje pokładniży tež k wudawkam sa wójsko a łódžstwo létnje wésty pschinoschk płacžicž, tak mjenowany „matrikularny pschinoschk", kotryž wschak tehdom psches měru wyšoki njebě: s wopředka jenož połtsecža milliona hriwnow wucžinjesche, ale bórsy na 3 milliony, potom na 6 haj 7 millionow srosce a je dżenža spomnjenja hódnu licžbu 17,193,915 hriwnow dosczahnuk.

Nasch dokhodny dawk nětkle 19,262,900 hriwnow létnje wucžinja; to by po tajkim na runje mjenowany pschinoschk do khežorstwoweje pokładniży derje došahako. Dokelž pak nascha krajna pokładniza bjes dokhodneho dawka wobstacž njemóże, měli my po prawom dwójny dokhodny dawk płacžicž, abo 100% (sto prozentow) pschirażka k dotalnemu dokhodnemu dawkej. Ale na wulke sboże to trjeba njeje! Tudy žo prawje pokaże, kak derje je, so ma žo w nowischim czažu sa wschitke twory a ratarske wupkody, kotrež žo s wukraja do Němskeje pschiwożuja, wěste zko płacžicž, kotrež, kaž tež palenzowy a tobakowy dawk, sa sakski kraj po wulkosczi a licžbje wobydlerstwa 24,218,020 hriwnow wucžinja, tak so nasch kraj s tamneje złoweje pokładniży hischcže 7,024,905 hriwnow wupłacžene dostawa. Po tajkim nam wyšoki matrikularny pschinoschk — wjazy hacž 17 millionow hriwnow — niž jenož niczo njeschkodži, ale pornjo s wopředka niskemu pschinoschkej mamy hischcže dobytk.

S tychle wobstejnoscžow žo lóhzy spósnaje, kotra strona w khežorstwowym žejmje ma bóle prawo: hacž žwobodno-wikowarska abo ta, kotraž chze tukrajne twory a ratarske wupkody s wěstym złom, kotrež ma žo sa wukrajne twory a ratarske wupkody na němskich mjesach płacžicž, schkitowane měcž.

H. Kerk.

Přilopk.

* W Zwickawje wóndano jěsdny, kiž mějesche w měsce něschto wobstaracž, žwojeho žedłaneho droheho konja zusemu cžłowjekej pschepoda, so by konja khwilku pschimnuk. Hdyž pak žo jěsdny žwoju wěz wobstarawschi wrócži, běsche žo zusy s konikom shubik. Shoniwschi, do kotreje strony je paduch jěchał, žebi knjes hnydom dwojopschežny wós wsa a wot pólzajskeho sastojnika pschewodżany sa paduchom jědżesche. Jeho wužlědžicž běsche cžim cžežscho, dokelž bórsy nóz nastupi. W Johanngeorgenstadcze w korczmje nasajtra rano paducha dóscżežeschtaj, kotrehož pólzajski sastojnik hnydom saja. Njebudżeschtaj-li žo tak do spécha mětoj, budżesche kóń shubjeny był; pschetož jeniczku hodžinu posdžischo budżesche paduch s nim psches krajne mjesy był.

* S pjenježneho lista, kotryž běsche knježerstwowa hłowna pokładniza w Oppelnje wokrjeżnej pokładniży w Rybniku pósłała, žu duzy po pucžu na pósce 10,000 hriwnow kranuli.

* Wulka srudoba je žwójbu wote wschěch lubowaneho kantora W. w Wulkim Ebersdorfje domapytała. Psched krótkim dyrbjesche kwaž kantoroweje dżowki s jenym korczmarjom bycž. Młoda holza běsche kwažny dżeń rano cžika a strowa stanuła a po žnědanju se jstwy schła; hdyž bórsy na to sa njewjestu hladacž dżěchu, wona pscherěsnjenym krkom na žwojim kožu ležesche.

* W Schlesynskej je žo sandżeny tydżeń telko žněha naschko, so běchu mnohe pucže a želesnizy tak sawěte, so něschto cžaža na nich jěsdżicž njemózachu.

* Dokelž je wschitke druhe mjažo nětko jara drohe, je žebi w Barlinje nechtó wumyšlik, so by žo žnano derje płacžiło, kanikaze mjažo pschedawacž; duž chze we Wannseju blisko Barlina kanikle we wulkim plahowacž. Jedyn tamnischi wobydler pak je žo pola wyschnoscže pschecžiwo temu wobcżežował, žo na to skožuje, so bychu kanikle, kotrež žo jara spěschnje rosmnožeja, tamnischim schtomam a wschelakim rostlinam wulzy schkódne byle.

* Žona jeneho rjemjeßlnika w Barlinje wóndano k kasenkej pschińdże a chzyschе ßebi sub wutorhnucź dacź. Dokelž bèsche na czuwy ßkaba, ßo bojesche, so bolosćź njesnjeße, a kasenka proschesche, so by ju s chloroformom pohłuschił. Kasenk ßo s woprèdka wotwlakowasche, ale ßo skónczńje tola naproßyćź da a žonu s chloroformom pohłuschi, lèkarja k temu njepowoławschi. Ale kak ßo wón ströji, hdyž ßo jemu njeradźi žonu, hdyž bèsche ji sub wutorhnuł, s pohłuschenja saßo wubudźicź. Nètko khwatajzy po lèkarja póßka; ale lèkaŕ spósna, so je žona morwa. Kasenka ßu sajeli.

* W Barlinje je wóndano wjeczor wokoło ßedmich 28 lèt stary muźski khróbke paduschstwo spytał, a to hischcże na dróśy, hdźež ßo stajnje s ludźimi mjerwi, mjenujzy na Friedrichstraße. Tam mèjesche pjenjeżnik w ßwojim wóknje korbik stejo, w kotrymž bèsche sa wjele tyßazow naschich a wukrajnych skotych pjenjes; nèkotsi mènja, so je jich sa 30,000 hriwnow byko. K temule woknu spomnjeny cźlowjek stupi, s wulkim kamjenjom, kotryž mèjesche do rubischka sawaleny, wokno rosrasy, korbik polny skotych hrabnu a mèjesche ßo khwatajzy s procha. Pjenjeżnik a tež ludźo, kotsiž nimo dźèchu, pak bèchu ßo na njeho dohladali a sa nim bèżachu, Hdyž paducha doßażechu, wón korbik precź cźißnu, so ßo pjenjesy po dróśy kulachu. Pjenjeżnikowi ludźo a tež drusy pschitomni, kotrymž ßo bórsy nèkotsi pólzajśzy sastojnizy pschidachu, to mèsto wobstupichu, hdźež bèchu pjenjesy rosßyte, a je sbèracź počachu. Pjenjeżnikowa žona je potom w schórzusche domoj njeßesche. So je ßo nèkotryżkuli skoty do wopaczneho saka ßunuł, dźiw njeje; pjenjeżnik pak wobkrucźa, so je jenož nèkotre sta markow pschißadźił. So bèsche ßo bórsy wulka ßyła ludu na to mèsto secźèrika, móże ßebi kóżdy myßlicź. Paduch, kotrehož bèchu mjes tym na poliziju dowjedli, prajesche, so je pjenjesy kranucź spytał, dokelž žaneje sa ßłużby ani ßrèdkow k żiwjenju mèł njeje.

* Prawje srudny woßud je njedźelu tydźenja ßwójbu jeneho kublerja w Pósnanskej dóschoł. Dwaj ßußodaj, kotrajž chzyschtaj ke mschi hicź, k kublerjej pschińdźeschtaj, jeho proscho, so by jeju psches rèku dowjesł; psches móst ßo jimaj hicź njechasche, dokelž mèjeschtaj hewak bèrtlik hodźiny wokoło. Kublerjowy ßyn, 24lètny ßylny młodźenz, cźołm wotwjasa a ßußodow psches rèku wjesesche. Prjedy pak, hacž k brjohej dojèdźechu, ßo cźołm swróćźi, a wschitzy tsjo do rèki padźechu. Kublerjowy ßyn ßo tepi, mjes tym so ßußodaj s wulkej prózu s wody wulèseschtaj. Cźèko hakle na schtwórty dźeń namakachu. Tu ßamßnu njedźelu, so ßo tole njesbożе sta, chzyschе ßo kublerjowa dźowka, po tajkim ßotra njesbożowneho młodeho cźlowjeka, ßlubicź.

* W ßmjertnym strasche je psched krótkim kubleŕ S. s Heydena se ßwojej ßwójbu pobył. S lóhkim wosyczkom, do kotrehož mèjesche dweju konjow sapschehnjeneju a na kotrymž mèjesche žonu a dźèczo ßedźo, wón ßrjedź nozy k rèzy Weser pschijèdźe, ßebi cźołmarja sawoła, s wosom na wulki cźołm sajèdźe a chzyschе ßo psches rèku pschewjesćź dacź. Ssrjedź rèki konjej njemèrnaj bycź počeschtaj, wós wróczo storkaschtaj a jón s cźołma dele storczischtaj; wós ßo do rèki ßuże a tež konjow sa ßobu scźeże. Na sboże tam rèka jara hłuboka njebè, so móżeschtaj konjej na nohach stacź a hłowu hischcże s wody won tykaschtaj. Kubleŕ ßo se žonu a dźèscźom na wosu nad wodu sdźerża. Brjóh dozpèczź jim mózno njebè. Rèka wós ßnano 300 metrow ßobu njeßesche. Mjes tym bèsche jich cźołmaŕ na ßwojim cźołmje doscźahnuł, s jeho pomozu ßwójba s wosom sbożownje na brjóh dojèdźe.

* Wulzy ruszy pschekupzy, kotsiž s kożemi wikuja, krucźe na to dźèkaju, so bychu ßo wulke wiki sa kože s Lipska do Warschawy pschepokożiłe. Pschetož najwjetschi dźèl kożow a kózkow ruszy pschekupzy do Lipska woża; jim pak by ßo Warschawa, jako ruske mèsto, lèpje hodźała, dyžli Lipsk.

* Wutoru tydźenja rano sahe blisko zyrkwje w Sudenburgu dźèkacźerja morweho namakachu, kotryž mèjesche do praweje strony wutrobna hłuboku ranu; kruch dale krwawy nóż leżesche. Dźèkacźeŕ bèsche w nozy duzy s korczmy rèsniskeho setkał a jemu jeho kij wsał, kotryž jemu s dobrym wróćźicź nochzyschе. Rèsniski sa nim dźèsche, ßebi do ßwojeho wobydlenja po wulki nóż dobèża, s nowa ßwój kij žadasche a, hdyž jón njedosta, ßwojeho pschecźiwnika sakkó. Nèchtó tsecźi nóż s rany wucźeże, ale ßo khwatajzy a mjelczo wotßali, so bychu trjebaj jeho sa mordarja njemèli.

* W Regensburgu bèsche wóndano woschkrut. Pólzajski sastojnik ßo na hładkej dróśy wobßuże a padźe, pschi cźimž ßebi kónczojty wokojnik, kotryž mèjesche w ßukni w saku, tak straschnje do płuzow sakkó, so s cźeżka żiwy wostanje.

* Pschi tyfusu ßu dotal hižo mnosy wodźe, kotruž bèchu ludźo pili, hłownu winu dawali, runjeż ßo dotal hischcże radźiło njebè w tajkej wodźe tyfowe bazille dopokasacź. Nètko pak je ßo to, kaž ßo sda, radźiło. W jenej badiskej wßy psched krótkim nèschto ludźi na tyfus skhori. Wodu pschepytujo namakachu, so bèchu ßo w njej sa nèkotre dny zyke hromady tyfowych bazillow rospłodźiłe. Dokelž je ßo pschepytowanje jara staroscźiwje stako, jemu lèkarjo doßahazeje dopokasowazeje mozy pschizpiwaju.

* S Asiskeje je do Europy khoroscź pschicźahnuła, kotraž ßo influenza mjenuje. Ludźo, kotsiž na influenzu skhorja, na symu, ßłaboscź a hłowubolenje skorża. Straschna ta khoroscź njeje; hižo sa tsi dny ju cźlowjek pschètraje. Lèkarjo mènja, so ßo influenza s powètrom pschenjeße a psche nju ßelenokißały chinin wukasuja. W Barlinje a Winje ßu mnosy lèkarśzy profeßorojo na universicźe ßwoje pschednoschki pschetorhnucź dyrbjeli, dokelž je jich influenza pschimnuła.

* W rèsarni w Myslowizach je ßwinjazy mór wudyrił; duž ßu na mèscźe wschitke ßwinje sakkócź dyrbjeli. Dokelž ßo mór dale rosschèrja, ßo po wukasu knjeżerstwoweho presidenta w Oppelnje žane ßwinje se Steinbrucha wjazy psches mjesy k nam wosycź njeßmèdźa.

* Młoda wudowa w Komotawje w Cźechach — my prajimy „młoda“ wudowa, dokelž je jeje njebocźiczki hakle lèto morwy — mèjesche myßle, ßo saßo żenicź, njedźiwajzy na ßwoje 70 lèt. Sańdźeny tydźeń dyrbjesche kwaß bycź. Hdyž ßebi nawoženja, kiž je wjele młódschi, se ßwatami po njewjestu pschińdźe, kotraž w njewjescźinskej pysche k wèrowanju hotowa ßedźesche, ßo do duri sakkapa a dźowka njewjesty sastupi, ßylna, nahladna žónska. Ale ta na kwaß pschischła njebè. Pschetož po krótkim wurècźowanju wona nawoženju s durjemi won cźißnu a ßebi staru macź ßobu domoj wsa.

* W jenym swèrjenzu w Jendźelskej ßo sańdźeny tydźeń, hdyž ßo dźiwje swèrjata pschihladowarjam runje pokasowachu, law, kiž bèsche hakle psched krótkim s klètki cźeknuł byk, do skludźerja dźiwich swèrjatow da, hdyž tutón k njemu do klètki stupi. Swèrisko jeho do ramjenjow a do rukow skuba a jeho mjeswoczi rosdrapa. Hdyž bèsche ßebi rany sawjasacź dał, khróbky muž saßo do klètki dźèsche a ßo s lawom pokasowasche, kaž hewak.

* S Burgunda, hdźež je wjele winizow, ßo pische: w jenej s naschich wßow chzychu burjo winizarjo ßwojemu fararjej k narodnemu dnjej wjeßele scźinicź; duž ßo rosßudźichu, so chzedźa prósdny winowy ßud, kiž na farje na dworje leżesche, w nozy kradźu s dobrym winom napjelnicź, k cźemuž kóżdy jenak wjele wina da. Tak tež ßo sta. Kóżdy ßwój dźèl do wulkeho ßuda kinu. Hdyž fararjowy narodny dźeń pschińdźe, ßud s pletwami a kwètkami wupyschichu a jón do jstwy donjeßechu, hdźež farař se ßwojimi hoscźemi ßedźesche, kotrychž bèsche ßebi se ßußodnych farow k wobjedu pscheproßył. Hdyž burja wupyscheny wulki ßud nuts pschinjeßechu, bèsche wulke wjeßele. Hoscźo jedyn pschemo druheho schkleńzy napscheczo tykachu. Hdyž pak hospoſa toczicź počza, se ßuda — cźista woda bèżesche. Burjo bèchu jedyn kaž druhi sa to mèli, so to pytnucź njebudźa, hdyž wón w mèsto wina skradźu wody do wulkeho ßuda kinje. Ale na schkodu ßebi jedyn ßam tak myßlik njebè, ale wschitzy.

* Straschny podawk je ßo psched krótkim w Barnumowym swèrjenzu stał. Wulki ßkon (helfant) ßo na jene dobo do ßwojeho wothladowarja da a jeho powali, na cźoż se ßwojimaj dołhimaj ßhubomaj do njeho pracź počza a jemu nop rosbi. Drusy wothladowarjo rucźe na pomoz pschibèżachu, ale prjedy hacž ßo jim radźi njemdremu skocźeczu jeho wopor wutorhnucź, bèsche njesbożowny morwy. Wschitke ßkony, kotrychž bèsche schtyrnacźe, s żykej schiju trubicź počzachu, druhe dźiwje swèrjata rejachu, a pschihladowarjo ßo hižo bojachu, so ßo ßkony s rjecźasow swottorhaju, schtož pak ßo na sboże njesta.

* Bohot krajiny Ning-po w Chinesiskej je psched krótkim ratarjam tejele krajiny ßlèdowazy wukas wosjewił: „Na Waschich polach ßu żaby. Runjeż ßu małe, ßu tola cźłowjeske stworjeńczka. Żaby cźaß żiwjenja pódu lubuja, na kotrejž ßu ßo narodźiłe, a w nozy s jaßnymi hłoßami rjane konzerty spèwaju. Nimo teho Wasche żnè schkitują, schlinki a wacźki saniczejo; duž ßu Wascheje dźakownoscźe hódne. Psche cźo po tajkim w nozy pó cźmè s latarnjemi won khodźicźe a tele njewinowate a wužitne stworjeńczka kojicźe? S rajßom Wam ßnano derje ßłodźa; ale schtóż je dreje, žaneje wutroby nima. Wot nètka je sakasane, żaby kupowacź abo

pschedawacź; a schtóž nasch wukas dźeržecź njebudźe, ma krute khostanje wocźakowacź. Dale mamy tu ptacźki, kotrež w žwojim cźažu tak žłódźy na žwojich schtomach spěwaju. Te njejžu kaž wjelki a rubjeźne swěrjata, kotrež, hdyž wotrostu, žo nawucźa cźłowjekam schkodu cźinicź. Psche cźo po tajkim se žwojimi žyczemi na hórki a do lěžow khodźicźe a je kojicźe? Wěscźe, so je skocźaze, mjeńsche stworjenja moricź a jěscź. Wot nětka je sakasane, woboje swěrjatka kojicź. Ale njespuschczejcźe žo na to, so budźe Wasche khostanje žnadne, hdyž pschecźiwo mojemu wukasej cźinicźe."

* W New-Yorku je tydźenja žónska žrjedź běkeho dnja a žrjedź města majora Pettusa, wulkeho pschekupza, satsěliła. Mordarka, kotraž běsche jara wožobnje sdrascźena, mějesche revolwer s pjecźimi rokkami a je wschitke pjecź kulkow do žwojeho wopora wutsěliła. Pettus na měscźe morwy ležo wosta. Sajata mordarka žaneje želnosće njemějesche, so je njeskutk dokonjała, ale praji: „Wón je mje pscheradźił a mje sazpiwał, moje cźestne mjeno a moju žwójbu sahubił; duž žym jeho satsěliła. Wón je wschitko sabkužił, schtož je dostał, a wjazy."

* W měscźe Boston w Ameriźy, hdźež je žo w lěcźe 1872 wjazy hacź 800 domow wotpaliło, běsche žrjedu tydźenja sažo wulki woheń, kotryž zyke město sahubicź hrožesche. Dokelž pak žo žylny deschcź lijesche, a dokelž běsche wóhnjowa wobora se wschěch žužodnych městow po želesnizy na pomoz pschijěła, žo radźi woheń na tamón dźěl města wobmjesowacź, hdźež běsche wuschok. Pschi wóhnju 85 parnych žykawow dźěłasche.

* Sańdźenu njedźelu w nozy w Ameriźy spěschny cźah, kiž do města St. Louis jědźesche, duzy po pucźu na małym sastawnischczu sasta, so by lokomotiwa wodu pjelnika. Na jene dobo dwaj rubježnikaj pschińdźeschtaj a na cźah salěseschtaj. Jedyn žo s revolwrom na lokomotiwineho wjednika a tepjerja měrjesche, jeju nusujo, so dyrbjeschtaj dale jěcź, mjes tym so druhi tworny wós wot cźaha dźěli, sastojnikej w wosu jeho bróń sebra, jeho wuwjasa a jemu klucze wot pjenježneho khamora wsa, w kotrymž nimale 200,000 mk. pjenjes ležesche. Pjenjesy rubiwschi rubježnik s wosa sahwisda, s cźehož jeho towarsch spósna, so je žo njeskutk radźił. Na to žo wobaj w cźmowej nozy shubischtaj. Wustrózany lokomotiwiny wjednik wrócźo dojědźe a tworny wós sažo k cźahej pschipowžnu. Rubjene pjenjesy ma želesniza sarunacź.

(Pokracźowanje w pschichosy.)

Drjewowa awkzija
w Lutobcźu.

Sstrjedu 18. dezembra t. l. rano w 9 hodźinach ma žo dźělba khójnowych ložow s wuměnjenjemi na pscheždźowanje pschedawacź. Napłacźicź ma žo tsecźina žadźeneho pjenjesa.

W Lutobcźu, 11. dezembra 1889.

Kretschmer.

Ia póduschowu kožu kožowy wurěs schórzuchi

s boranjazeje a cźelazeje kože porucza

Rich. Schneckenberg

pschi mjažowych jědkach cźiško 4.

Wschě druźiny **cźrjewow k dźěkanju kolbažy** porucza **cźrjewowa pschedawarnja A. Eisslera** na žitnych wikach cźiško 16.

Strowe **kruschwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pschi cźeńkim **kónzu** tokste, po najwyschschich płacźišnach kupuje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

W wudawarni Serbskich Nowin žu dostacź:

Sserbske kmótsjaze listy.

Pschewulkeje nahromady dla pschedawam

žuscheny polcź punt po 80 np., pschi wotewsacźu 5 puntow punt po 75 np.,

žyry polcź punt po 70 np.

Otto Pětschka

na žerbskej haży.

Paleny jeczmjeń

porucza

C. F. Dietrich

pschi mjažowym torhoschcźu 8.

Jerje

wulke a tucźne

po 3, 4 a 5 np.

porucza

C. F. Dietrich

na mjažowym torhoschcźu 8.

Cźisty paleuz

kaž tež wschě jednore a dwójne **palenzy** a dobre **likěry** porucza

C. F. Dietrich

na mjažowym torhoschcźu 8.

Na žwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haży 6.

Pscheżadźowanje drjewa
na Polpicźanskim statnym revěrje.

W **Hucźinjanskim hoscźenzu** ma žo **póndźelu 16. dezembra 1889 dopołdnja wot** ½10 **hodźin**

579 khójnowych žerdźowych klozow, 8 hacź 11 cm hornjeje tołstoscźe, 5 m dołhoscźe,	płotowe ryhele,	na hołym drjewischczu 75. a 76. wotdźělenja pschi Polpicźanskim a Lichańskim gmejnskim pucźu
90 khójnowych klozow, 12 hacź 15 cm hornjeje tołstoscźe, 5 m dołhoscźe,		
20 khójnowych klozow, 16 hacź 22 cm hornjeje tołstoscźe, 3,5 m dołhoscźe,		
365 khójnowych jadriwych žerdźow, 8 hacź 9 cm delnjeje tołstoscźe, 6 a 7 m dołhoscźe,		
332 khójnowych jadriwych žerdźow, 10 hacź 12 cm delnjeje tołstoscźe, 6 hacź 8 m dołhoscźe,		
21 khójnowych jadriwych žerdźow, 13 hacź 15 cm delnjeje tołstoscźe, 7 m dołhoscźe,		
130 khójnowych žerdźow, 7 cm delnjeje tołstoscźe, 6 m dołhoscźe,		
23 rm. khójnowych palnych schcźěpow,		
78 „ „ „ knyplow,		
52,4 stotnjow khójnowych walcźkow,		
107 rm. khójnowych pjeńkow		

sa hnydom hotowe pjenjesy a pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheždźowanje pschedawacź.

Podpisane revěrske sarjadnistwo wo drjewach, na wobhladanje pschihotowanych, po žadanju dalsche wukasuje.

Kralowski hajniski rentski hamt w **Dražďanach** a kralowske hajniske revěrske sarjadnistwo w **Polpizach,** 29. novembra 1889.

Garten. Grohmann.

K pjecźenju kołacźow

porucza

najlěpschu cźerstwu narańschoprusku žmjetanowu butru,
najlěpschu muku, khěžorski wucźahwk,
rósynki, nowe a lońsche,
mandle, žłódke a hórke,
zytrony, zytronat, kaž
wschě koruschki

C. F. Dietrich

na mjažowym torhoschcźu 8.

Jako **najtuńsche žórko k hodam** we wschěch **wołmjanych wězach,** jako

rukawate lazy, kapoty sa dźěcźi a žónske, dźěcźaze cźapki a wobleczenja, soki, schtrympy, rukajzy, trikotaže, spódne žuknje atd. atd. porucza

pschedawarnja wołmjanych tworow

Ernsta Scheera

w Budyschinje jenož 9 na bohatej haży 9.

Jale s cźelazeje kože žu sažo po tunich płacźišnach dostacź pola **Heinricha Langi** 9 pschi žitnych wikach 9.

Wosjewjenje.

Sswojim cźescźenym wotebjerarjam w Budyschinje a w wokolnoscźi k wjedźenju dawam, so wot nětka žwoje **hornczerske twory** niz wjazy žobotu pschi realnej schuli, ale jenož w **swojich khlamach pschedawam.** S dobom porucźam **žudobje k pjecźenju, warjenju, mloku a k nutskładźenju** w wulkim wubjerku.

Friedrich Römer prjedy **M. Großmann,**

hornczerski mischtr na kamjentnej haży 35.

Kóžde lěto ßo mějaze

wulke hodowne wupschedawanje

je wotewrjene, a dowolam ßebi na

wurjadny dobytk,

kiž wone poskicźa, woßebje kedźbne cźinicź.

Poruczam wulku dźělbu

cźistowołmjanych drastnych tkaninow, lama a połwołmjanych tkaninow k ßuknjam, spódnich ßuknjow, schórzuchow, trikotowych taillow a blusow.

Wotměrjene wobleczenje

hižo po 4 mk.,

symske žakety hižo po 5 mk. a **symske paletoty** hižo po 7 mk.

Alphons Schauseil.

Jako hodowne dary porucza w wulkim wubjerku:

laterna magika,
wobrasy sa laternu magiku,
stereoskopy,
kaleidoskopy,
mikroskopy,
schkleńzy sa operu,
dalokowidy,
bryle atd.,
barometry,
thermometry,
parne maschiny,
elektrisirowanske maschiny,
elektrotory,
apparaty k indukziji,
galvanoplastiske apparaty,
ryßadła atd.

G. Kloeppel prjedy **Ad. Wagner,**
optikus a mechanikus na seminarskej drósy.

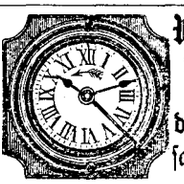

Nowe cźaßniki wscheje družiny, **porjedźenja** derje a tunjo, sa dobre dźěło ßo rukuje.

R. Mersiovsky, cźaßnikaŕ
1 pschi mjaßowych jědkach 1.

Czerstwe ßuche droždźe

najlěpschu tworu

punt po **75** np.

porucza

Carl Noack na žitnej haßy.

E. Flegel, kóžkaŕ

w domje k. cźaßnikarja Köchlera, porucza ßwój skład **kožuchow, kłobukow** a **mezow,** jenož dobru tworu, po najtunischich płacźisnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Dursthoffske

ßuche droždźe

porucza

August Biesold
pjekaŕski mischtr na bohatej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscźach a po najtunischich płacźisnach porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Zigary.

Dobru a rjenje běłu ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-družinow naležnje

Moritz Mjeŕwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Rybowanske maschiny

k rybowanju załty, mandlow, zokora, běrnow atd., teho runja **blidowe nože, dybsacźne nože, nožizy, Henkelske krawske nožizy, patentowane khlěbowe hěble, potrjebu k wurěsanju s cźeńkej pilku, khofejowe a korjeschkowe młyny** porucza

Emil Schwabe,
nožeŕski mischtr na jerjowej haßy 7.
Britwje a nožizy ßo derje tocza.

Rubischcźa na hłowu

w wulkim wubjerku a

schtrykowane rukajzy

najlěpsche psche symu porucza po niskich płacźisnach

O. Matteck
na snutskownej lawskej drósy 3.

Wołmjane koschle, spódne pjesle a kholowy, wołmjane schtrympy a soki

porucza

O. Matteck
na snutskownej lawskej drósy 3.

Pschedźenak

je na pschedań. Mikel w Ketlizach.

Ad. Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach, kolonialne twory a destillazija,

porucza ßwojim cźescźenym wotebjerarjam

połcz ßuscheny punt po 75 np., pschi 5 puntach po 70 np.,
ßwinjazy schmałz najlěpschi punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.,
jerje 15 schtuk po 45, 60 hacž 100 np.,
petrolej najlěpschi amerikanski snateje dobroscźe,
syrup tak ßłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandisowy syrup jara ßłódki punt po 12 np.,
margarinu punt po 60 a 75 np., dale
ff. różowy, korwejdowy, hońtwjeŕski a **selowy žołdkowy dwójny likěr** liter po 60 np., teho runja **ff. khěžorowy likěr** liter po 70 np., pschi 5 litrach po 65 np.

K pjeczenju kokaczow poruczam Durstlhoffske ßuche droždże,
kokacże po wschelakej płaczišnje tunjo,
khléb na wumĕnjenje w 2 družinomaj najlĕpscheje dobroscże

J. Kögler, pjekarski mischtr
pschi žitnych wikach 10.

Pscheńežnu muku

hachtl po 1 mk., 1/4 zentnarja po 4 mk. pschedawa

Hrubjelczanski mlyn.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske žórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózšcho

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy, filiala na **bohatej haßy 28.**

Hdże kupujecże tajke rjane cžaßniki?
Pola
J. A. Henki
na seminarskej drósy 4.
Tež ßu tam rjane a tunje **hrajadka a słote twory** dostacź; ßerbski ßo tam tež rĕcži.

Restawrant
„Klóschtyrska pinza"
pschi mjaßowych jĕdkach 4
porucza jako woßebitoscź
mnischе piwo
ſ akzijoweje piwarnje mnischeho dwora w Culmbachu.

Sapiß jĕdźow:

1 zakta ſ kaviarom	15	np.
1 zakta ſe ſardellami	15	=
1 zakta ſe ſildom	15	=
1 jendželska zakta	15	=
1 zakta ſ haschu	15	=
1 zakta ſ briku	15	=
1 marinĕrowany jerij ſ zaktu	15	=
1 pjeczeny jerij ſ zaktu	15	=
2 wolijowej ſardinje ſ zaktu	15	=
1 skulany jerij ſ zaktu	15	=

bjes piwa wschĕ jĕdże 5 np. drózšche.

Wosſewjenje.

Prĕni dżeń hodow, 25. dezembra wjeczor wot 6 hacź do 8 hodźin budże ßo, da-li Bóh, w skhadźowanskich rumach khorych podpjerazeho towarstwa w Wulkej Dubrawje Boża nóz, psches spĕwy a pschednoschki ßo wotmĕnjaza, ßwjeczicź. Sswjedżenski pschednoschk je knjes wuczeŕ Grülling ſe Sarĕcza dobrocźiwje pschilubił. Wot 8 hacź do 10 hodźin ßo dżeczom „Boże dżeczo" wobradźi. Wschitzy lubowarjo ſdobneje hodownеje radoscże ßo tu na najluboscźiwischo pscheproſcheja wot **Gusty Hataßa.**

Pobočne Tow. Serb. Burow w Khróscicach

zmĕje **njedźelu 15. decembra** w Wjenkec hoscencu zhromadźiznu.

Budże so wo ważnych namjetach sejma rĕcĕć.

Předsydstwo.

Wozjewjenje.

Pobočne Tow. Serb. Burow w Ralbicach zmĕje **njedźelu 15. decembra** zhromadźiznu w Konjecach.

Dnjowy porjad: 1. Přijeće nowych sobustawow. 2. Wólby předsydstwa a wubjerkownikow na 3 lĕta. 3. Zličbowanje wo lĕće 1889.

K wjeleličbnemu wopytej přeprošuje **předsydstwo.**

Wosſewjenje.

Sswojim cżeścżenym pschecźelam a ſnatym najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ßym **pschedawarńju** ßwojeho nana pschedewſak. Budu ßo ßwĕru prózowacź, ſo bych ßebi po staroſnatym waschnju ſe **ſprawnym poßłużenjom** a po mózhnoscźi ſ tunimi płaczišnami dowĕrjenje ßwojich cżeścżenych wotebjerarjow dobył, a proſchu cżeścżenych Sserbow w Barcże a wokolnoscźi moje pschedewſacże dobrocźiwje podpjeracź.

„K pschedstejazym hodam najtuńſche płaczišny!"

W Barcże, 10. dezembra 1889.

Alwin Dietrich.

Hodowna wuſtajenza
Fr. Stäckelez konditarńje
na rózku Hoschiz haßy a ſeminarſkeje dróhi
porucza wulki wubjerk
ßłódkich kuſkow na bożodźĕſcźowy ſchtom
w wjele nowoſcźach, dale
deßertowe bonbony, ſchokoladu, mjedowe a Würzburgſke tykanzy, Lübeckſki marzipan, marzipanowe kuſki k tejej, hodownych mužow atd., bonbonnièry a atrapy
w najlĕpſchej dobroſcźi po tunich płaczišnach.

Rakečanske tow. „Lipa"

zmĕje njedźelu 15. hodownika popołdnju w 4 hodźinach w Křižanec hoscencu swoju měsačnu zhromadźiznu, k kotrejž je knjez městopředsyda dobrocźiwje přednošk přilubił. Duž prosy wo nadobny wopyt

předsydstwo.

Młode piwo

budże ßo wutoru 17. dezembra popołdnju w 5 hodźinach w Hucźinjanſkej piwarni pjelnicź.

Dójki, wotroczkow, dżowki, wolazych, dżĕlacźerſke ßwójby pschi wyßokej mſdże pyta pschiſtajerſka żona **Schmidtowa** na ſchulerſkej haßy 12 po 2 ſkhodomaj.

Wucżobnika, kiž chze kowarſtwo nawuknucź, pyta hnydom abo k jutram konjekowar

Paul Richter w Delnjej Hórzy.

Ródna ßłużobna holza, kotraž je hižo ßłużiła, ßo k 1. januarej pyta na ſchulſkich hrjebjach cżo. 8.

---

2. ßłużobnu holzu

hnydom abo k prĕnjemu januarej pyta murjerſki mischtr **Mauerer** na gickelsbergu.

Sſylny hólcżej, kiž chze kowarſtwo nawuknucź, móże do wucżby hnydom abo jutry ſtupicź w **póſtſkej kowarni** w Budyſchinje.

Żołty **poſ** ſ wißatymaj wuchomaj je pschibĕżał k **P. Ssymankej** w Njechornju cżo. 7 pola Pomorz.

Żónſka ſe wßow, kiž je ſańdżenu ßobotu w Mjerwiz khlamach leżo wostajenu móſchniczku ſkradźu k ßebi wſaka, ßo napomina, ſo by ju ſaßo wotedała, hewak pſchecźiwo njej ſakońſki ßwĕdk wuſtupi, a wona smĕje potom pódla hańby tež hiſchcże khoſtanje wotcżakacź.

Holzu k dżĕcźom pyta k nowemu lĕtu diakonuſowa **Haaßowa** na kamjeńtnej haßy 6 po 1 ſkhodże.

Klĕtnemu ßmjertnemu dnjej

cżeßneho mkodżenza

Jana Hermanna Lehnerta

w Łupoj.

Narodźi ßo 4. ßmažnika 1864, k njeſbożu pschiſchoł a ſemrjeł na Draždżanſkim cżĕſkim dwórniſchcźu 14. hodownika 1888.

My w duchu ſrudni ſhladujemy
Do Draždżan k cżĕſkom' dwórniſchcźu
A ſtyſka polni ſpominamy,
Kak dżeńß' pſched lĕtom k njeſbożu
Nasch jen'cżki ßyn tam ſdaleny
Pſches podawk, niz doſcź ſnajomny,
Je wo żiwjenje pſchiſchoł.
Kak hłuboke je rany bila
Ta powjeſcź tehd' do wutroby
A rudżenje nam naczinika
Sa żiwjenja cżaß pſchichodny,
To ſ myßlow nam tu njepſchińdże,
Hdyż ßmjercź naj' ſtarſchich nadżije
We polnym kcżenju ſlemi.
Ssmjercź pſchekhodża drje wſchitke měſta,
Je ſ pucżowarku na ſemi,
Po ſdacźu wobſtarnym prjed' wĕſta
Sso w ßmjertnym doli pſchibliži;
Tón krócź pak ßo tu hinak ſta,
Tu wotwjedże ßej mkodżenza
We ſahrodże tych rózow.
Hdy bychmy móhli Boże pucże
Pſchi prawym ßwĕtle dopósnacź,
Bóh ſ cżłowkom wotßal khwata rucże
Pſched ſtym, kiž jom' ßo móhko ſtacź,
Hdżeż ſchkodu wſak by na duſchi
A ſhubił ßwój dżĕl njebjeſki,
Kiž w wĕcżnoſcźi ßo khowa.
Hacź runje bu ty wohidżeny
Pſches cżežkoh' cżaha koleßa,
Dha my ßo tola nadżijemy,
So na dnju ſaßowidżenja
We pſchekraßnjenym cżĕle tam,
Kaž tu ras wo ßnje pſchińdże k nam,
Cże ſaßo namakamy.
Sso ſacżuwamy troſchtowani
Pſches to, ſchtoż nam ßo pſchiwoła,
Bóh wobala ſaß', hdyż wón ſrani,
Kaž biblija też wopißa,
So tym, kiž Boha lubuju,
Wſchĕ wĕży ßłuża k lĕpſchemu,
Pſches kotreż Bóh jich wodźi.
Duż wopomnimy też, cżłowſke dżĕcźi,
Kak mało je ßnadź krocżelow,
So my też nadeńdżemy w ßwĕcźi
Na pucźu żiwjenja ßwój row,
Ssej ßwĕżu dżerżmy hotowu,
My njewemy tu hodźinu,
Hdy Bóh naß wotßal żada.
Spi nĕtk, naſch luby, ßmjertne ſpanje
Tam na Draždżanſkim kerchowje,
Bóh dopjelń naſche požadanje,
So bychmy w ſbóżnym zionje,
Hdyż wubĕhnu nam ſemſke cżaßy,
Na wĕcżne ſhromadżeni ſaßy
Tam ſ tobu żiwi byli.

Srudżenaj Lehnertez ſtarſchej a jeniczka dżowka
pſches Gustu Hataßa.

---

†

Dżeńßa popołdnju w 2 hodźinomaj je naſch lubowany nan, kubleŕ **Jan Rjencź** w Brĕmjenju, po krótkej khoroſcźi cżiſche a ſmĕrom wumrjeł.

Wo cżichu ßobuželniwoſcź proſcho to ſnatym a pſchecźelam k wjedżenju dawa

W Brĕmjenju, 11. dez. 1889.

hłubokoſrudżena
Rjencźez ßwójba.

(K temu cżißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. dezembra 1889.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jaa Pětr Pětschka, murjeŕ na Židowje, ſ Marju Amaliju ſwud. Wiczasowu rodź. Kahriz tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jurij Kurt, Ernsta Hermanna Frenzla, kněžerja a cźěßlr w Bórku, ß. — Jan Handrij, Jana Ernsta Wiczasa, hospodarskeho pomoznika w Hrubocźizach, ß. — Richard Max, Jana Korle Bresziusa, formarja w Scźijezach, ß. — Marja Theresija, Antona Pietschmanna, maleho sahrodnika w Kelnje, dź. — Hermann Pawoł, njemandź. ß. w Małßezach.

W Katholskej zyrkwi: Marja Martha, Antona Driemela, dźěłaczerja tu, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 5. dezembra: Njesnaty morwonamakeny nowonarodźeny hólczk na Židowje. — Handrij Winzaŕ, wobydleŕ na Židowje, 57.l. 4 m.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2362 měchow.		W Budyschinje 7. dezembra 1889				W Lubiju 12. dezembra 1889			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	9	82	10	—	9	56	10	—
"	žołta	9	12	9	47	9	12	9	56
Rožka		8	94	9	6	8	56	8	88
Jeczmjeń		8	71	9	28	8	33	9	—
Wowß	50 kilogr.	7	50	8	—	7	60	8	—
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	40	1	70	2	30
Butra	1 kilogr.	2	40	2	70	2	20	2	50
Pschenczna muka	50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	9	—	14	30	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	70	3	90	2	80	3	40
Sstóma	600 "	34	—	36	—	30	—	35	—
Proßata 615 schtuk, schtuka		11	—	23	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 76 np. hacž 10 hr. — np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 47 np.; rožka wot 8 hr. 75 np. hacž 9 hr. 12 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 9 hr. — np.; wowß wot 7 hr. 85 np. hacž 8 hr. 55 np.

Dražděanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. družiny 62—67 mk., 2. družiny 56—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 65—69 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 13. dezembra: Mjersnjenje.

Jako pschihódne **hodowny dary** poruczam

tunjo **pópy** tunjo

drasczene, pópowe cźěka, hłowczki, ſtupniczki, ſchtrympy atd. w wulkim wubjerku,

ſ dobom poruczam

błidowe serwißy, myjne serwißy, khofejowe serwißy, likěrowe serwißy, piwowe ſchkleńzy ſ wěkom, winowe ſchkleńzy, kißakowe a wolijowe menaże, ſtejadła ſa ſłoczane ryby, ſchkleńzy ſa ſłoczane ryby, ſchpißele atd.

Saßopschedawarjo dostanu rabat.

Korla Barthel

w domje wudawarńje Serbskich Nowin.

Poruczam ßwój wulki ſkład **wodunjepschepuschczatych ſchkórnjow, pjelſchczatych ſchkórniczkow, ſilzowych ſchkórnjow, ſilzowych ſtupnjow ſ ſilzowymi a kožanymi póduſchemi, toſſow, czopłych ſakkadnych póduſchow, mas na ſchkórnje, ßwětkidło** atd.

Cźrije a ſchkórnje, woßebje też ſ dźiwanjom na běbne nohi, ßo najlěpje wudźěłaju, wuporjedźenja rucze a tunjo.

A. Bartsch, ſchewſki miſchtr

na ſwonkownej lawſkej haßy 28 ſ napſchecźa hoſcźenzej k běłemu konjej.

A. Tschentscher,

ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin w Budyſchinje w kupnizy

poruczа:

Mužaze ſchaty:

Swjerſchne koſchle, uniformſke koſchle, nózne koſchle, pucźowanſke nózne koſchle, pſchedkoſchliki, khornarje, manſchety, ſaczne rubiſchka, krawaty, ßlě, manſchetowe knjeſle, ſchemiſetowe knjeſle, ſchlipſowe jehły, kaſchenej, ſpódne pjeſle, ſpódne kholowy a ſoki.

Žonjaze ſchaty:

Dnjowe koſchle, nózne koſchle, nózne pjeſle, rańſche pjeſle, friſirowanſke mantle, kholowy, ſpódne ßuknje, ſpódne taille, nózne khapy, rańſche khapy, njewjeſcźinſke ſchlewjery, khornarje, ryſche, ſchtakty, ſchórzuchi, ſpódne pjeſle a ſaczne rubiſchka.

Schaty ſa cźěſchne dźěcźi:

Koſchulki, pjeſliki, ſawalne poßleſchcźa, wupjerki, peluchi, podkožki, ſawalne rubiſchcźa, kupanſke rubiſchcźa, khapiczki, kſchcźeńſke ruby, kſchcźeńſku draſtu, woſowe pſchikrywy, lazy, ſalwety, wobleczenje, mantle, flanelowu draſtu ſa cźěſchne dźěcźi a trikotowu draſtu.

Hólczaze ſchaty:

Dnjowe koſchle, ſwjerſchne koſchle, khornarje, manſchety, pſchedkoſchliki, krawaty, ßlě, ſaczne rubiſchka, ſpódne pjeſle a ſpódne kholowy.

Holczaze ſchaty:

Dnjowe koſchle, kholowy, ſpódne ßuknje, nózne koſchle, nózne pjeſle, ſchórzuchi, khornarje, ryſche, ſchtakty a ſaczne rubiſchka.

Blidowe ſchaty:

Blidowe ruby, ſalwety, khofejowe, tejowe a ßnědańſke ruby, powobědne ſalwety, blidowe pſchikrywy, ſahrodne blidowe pſchikrywy a ſerwěrowanſke ruby.

Domjaze a kuchinſke ſchaty:

Rubjane trjenja, běłe trjenja, trjenja na paradu, rubiſchcźa pſche próch, pocźehnjenje na platowanſku deſku, ruby k rólowanju, ruby na zylindry, nózne ruby a hornzowe lapy.

Poßleſchcźowe ſchaty:

Pißane zychi, běły damaſt k poßleſchcźam, běły płat k pocźehnjenju poßleſchcźow, wupjerki, drel, poßleſchcźowe płachty, ſtepowane pſchikrywy a ſpanſke pſchikrywy.

Kupanſke ſchaty:

Kupanſke wobleczenja, kupanſke kholowy, kupanſke tkaniny, trjenja k rybowanju, rukajzy k rybowanju, rjemjenje k rybowanju, myjne lapy, kupanſke khapy, kupanſke toſle, kupanſke toſche, kupanſke mantle a płaty k rybowanju.

Gumijowe a univerſalne ſchaty:

Stejate khornarje, ſhibnjene khornarje, pſchedkoſchliki, manſchety, mydło a knjeſle ſ mechaniku.

Normalne koſchle:

Jeniczka pſchedawarńja woprawdźitych normalnych trikotowych ſchatow profeßora dr. Jägera, ſa mužſkich, žónſkich a dźěcźi. Normalna ſchtrykowanſka wołma, normalne ſpanſke pſchikrywy, ſpanſke pſchikrywy ſ wjelbłudowych koßmow, trikotowe tkaniny, mydło k płokanju wołmy.

Tkaniny k ßamßnemu ſchiezu:

Shirting, ßukno k koſchlam, kroaſej, pikej, ſatin, batiſt, barchent, ſchwanboy, flanel, molton, połkłat, cziſty płat, płat k ſchórzuchам, katun-purpur.

Wobßadźenje k ßamßnemu ſchiczu:

Tykane ſaßadźenje a pſchißadźenje, madeiraſke wuſchiwanje, tykane koſchlowe paßy, triming, zwjernowe zanki a bordu.

Najtuńſche, twjerde płaczisny. — Sprawne poßkuzenje.

Ssuche drožđże

najlěpſche Dražđżanſke A. G. Hufelanda

wſchědnje někotre krócź czerſtwe poruczа

Ernst Glien

pſchi žitnych wikach.

Za hodowne blido

poručam swój wulki skład, wobstejazy se **spěwarskich knihow, knihow** za **mlodosć, wobrasatych knihow, fotografijowych** a **pišanskich albumow, portemonejow** a **zigarowych etwijow, domjazych žohnowanjow** a **woblukow, lampow** a **lampowych krywow, krow s kóstkami** a tajkich, s kotrymiž móžesch so **sam sabawicz, fotografijowych woblukow, schwadliskich** a **dźěłanskich kaschćikow, protykow k wottorhanju, pišanskeje** a **ryšowanskeje potrjeby, pychi na božedźěsćowy schtom, wobrasow** a **pišaneje papjery** atd.

A. Schöncke,

knihiwjasarnja a papjerowy skład na Hauensteinskej haßy 1.

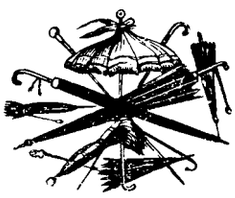

Pschedeschćźniki

k hodownym daram so hodźaze poruča po jara tunich płaćźisnach a w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn

na bohatej haßy pschi wrotach.

Bajerske tóčźniki

poruča saßo želesniski wós wubjerneje wótrosornateje twory a pschedawa je njedźiwajcy na powyschene płaćźisny w tu khwilu hischcźe po starej płaćźisnje

J. G. Müller,

wjasarnja žonopowych a groćźanych powjasow w Budyschinje na kamjentnej haßy 12.

Zylindrowe klobuki

šame nowoscźe a jara trajne,

mězy

kraßne wězy, woßebje za ratarjow,

filzowe stupnje a tosle

njepschetrjecheny najlěpschi wudźělk.

Wschě wězy w wulkim wubjerku

po snatych jara tunich płaćźisnach.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

Nožerńja a parna toczerńja

Oskara Buttera w Budyschinje

pschi theatrje

jako **hodowne dary** swój wulki skład **nožowych tworow** naležnje poruča.

Porjedźenje a toczenje wscheje druziny so derje a tunjo wuwjedźe.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s nowcźeje wołmy

cźišło 1 na schulerskej haßy cźišło 1

k symskemu cźaßej swój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacź k najlěpschej cźistowołmjanej barbunjepuschcźatej tworje a w rjanych mustrach poruča.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedjena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płaćźisny!

E. Rafeld

w Budyschinje na kotolskej haßy 30

poruča w wulkim wubjerku:

wobrasowe knihi, portemoneje a **zigarowe etwije, barbowe kaschćiki, pjerowe kaschćiki, pišadła, fotografijowe** a **pišanske albumy, ff. kasety, šerbske** a **němske spěwarske knihi** po najtunischich płaćźisnach.

Kraßne nowoscźe w sbožopschejaznych khartkach,

wězy po **50** np., **hry, protyki** na lěto **1890.**

Dwě łóhcźi schěroki

płat za cźeledź

twjerdu, trajnu tworu poruča jara płaćźisny hódno

stary łóhcź po 38 a 40 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

W kupnizy. **Louis Gadt** W kupnizy

krawski mischtr

pschi hlownym torhoschcźu.

Wulki skład **hotowych symskich swjerschnikow, pikeschow, wobleczenjow, kholowow, županow,** jenož s dobrych cźistowołmjanych tkaninow dźěłanych a derje šedźazych, po tunich płaćźisnach.

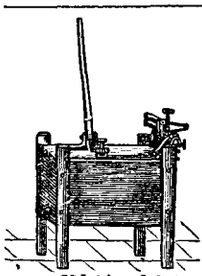

W swojej filiali w hoscźenzu k **slotemu šklónzu** w **Budyschinje** swój wulki skład

płokanskich maschinow a schatyźimanskich maschinow

wschelakeho twara dobrocźiwemu wobkedźbowanju poručam. **M. Feurich.**

Sprawne poßłuženje. **Twjerde płaćźisny.**

Pschi pschedawanju so **šerbski** rěcźi.

Serbske a němske spěwańske knihi

jara woßebnje do cźelazeje **kože** a do šomota swjasane, **fotografijowe wobluki** a **pišanske albumy, zigarowe etwije, listnizy, pišanske mapy, pišadła, serwisy k kurjenju, domjaze žohnowanje tykane, s kraßnym woblukom** po 3 mk. poruča w wulkim wubjerku

Gustav Rämsch.

K pschedstejazej symje swój wulki skład **kožow** a **hotowych pjelzowych tworow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruča

Heinrich Lange

9 pschi žitnych wikach 9.

Pschispomnjenje. **Porjedźenje** a **pscheschicze** so rucze a tunjo wobstara.

Wolmjane konjaze deki hižo po 3 mk.,
kruwjaze deki jara tunjo,
puczowanske wodzewy, kraßne muſtry,
deki na ßanje a wosy,
wodzewy na ſofa po 60 np.,
blidowe krywy wulki wubjerk,
gummijowe blidowe krywy we wſchěch wulkoſczach,
wóſkowy barchent k blidowym krywam we wſchěch ſchěrjach,
krywy na komody a ſchwadliſke blidka,
5/4 **ſchěroke ſtwowe ruby** łóhcź po 20 np.,
6/4 „ „ „ „ „ 25 „
5/4—9/4 **ſchěroke ſtwowe ruby,** rjane muſtry a po wſchěch płaczíſnach,
běle gardiny wurjadnje tunjo,
pißane gardiny, jenož barbunjepuſchczate wězy,
jutowe gardiny, pißanje czíſchczane łóhcź po 18 np.,
gardinowe žerdźe po 75 np.,
gardinowe roſety po 15 np.,
gardinowe dźeržaki po 15 np.,
pißane a běle rolowowe tkaniny we wſchěch ſchěrjach,
wotmyjne rolowowe tkaniny,
molowane rolowy, 5/4, 6/4, 7/4, 8/4 ſchěroke,
jara rjane běle a pißane łožowe wodzewy,
plyſchowe łožowe pſchedłožki ſ wobraſami po 1 mk.,
wulki wubjerk tepichow po tunich płaczíſnach,
hłowaki na ſofa ſ wobraſami po 75 np.,
czorne a pißane kožowe ßukno,
damaſt, ryps a plyſch k poczehnjenju ſofow,
3 łóhcźe ſchěroki planowy płat, czorny a pißany,
běhacze ſ wóſkoweho ßukna.

Pſchedſtejaze wězy jenož w dobrych kajkoſczach porucza

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje

w kupnizy, ſ nutskhodom na torhoſchczowej ſtronje.

Woprawdźe rjane

rózynki

k pjeczenju kołaczow
punt po 20, 25 a 35 np. porucza
Paul Giebner
na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Zigary

rjane běłe ßo palaze a derje ßkodźaze
7 ſchtuk po 20 np., 100 ſchtuk
po 2 mk. 30 np. a 2 mk. 50 np.,
teho runja
4np.-zigary 100 ſchtuk po 3 mk. 75 np.
porucza
Paul Giebner
na hłownym torhoſchczu pódla
měſchczańſkeje haptyki.

Ssuche drožźe

najlěpſcheje dobroſcze k pjeczenju
porucza **Th. Grumbt.**

Khoſej

paleny hiſchcze po 140, 150 hacź
po 200 np.,
njepaleny hiſchcze po 120, 130
hacź po 160 np.,
jenož w derje a cziſczeßłodźazych
druźinach jako **jara tunjo** porucza
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej
lawſkej haßy.

Nowe

turkowſke ßłowki

ßu po puncze a po litrje tunjo do-
ſtacź pola
Ginzela a Ritſchera
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwój wulki wubjerk derje
wotležanych a derje ßo palazych

zigarow

100 ſcht. po 2 mk. kurjerjow a ſaßo-
pſchedawarjow kedźbnych czinimoj.
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow
po ſtarych tunich płaczíſnach.

Ssuche drožźe

najlěpſchu, derje hibazu tworu, wot
ßoboty 14. dezembra wſchědnje
czerſtwe, ſkaſanja po kóždej dźělbje
hižo nětko pſchijima, porucza tunjo,
pjekarjam a ſaßopſchedawarjam po
poniženych płaczíſnach
Carl Noack na žitnej haßy 10.

Zokrowy syrup

cżisteje ßłódkoscże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucża

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Hollandske jerje

wulke a tucżne
1 kopu po 2 mk. 40 np.,
15 schtuk po 60 np.,
1 schtuka po 4 a 5 np.
porucża

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczisnach porucża

destillazija

J. G. Klingsta Nachf.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

Wschě
koloniulne twory,
thofej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho dostacź pola
Schischki a Rjerżki
w Budyschinje.

Zokor.

Najlěpschi dróbny zokor punt po 30 np.,
kompowy zokor punt po 33 np.
kóstkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Jerje

polne derje ßłodżaze
po 3 a 4 np.
porucża jako woßebje tunje

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Najlěpschi
ßwinjazy tuk
punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.
ßuscheny połcż
punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.
porucża

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak

najlěpscha družina, woprawdże cżista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

K pschedstejazemu hodownemu ßwjedżenjej

poručam ßwoju

wyßokorukatu schijazu maschinu

ßa **ßwójby** a **rjemjeßło,** kotraż ßo ſ **ruku** abo ſ **nohu** cżěri, ſ najlěpschimi ſ dżěla patentěrowanymi nowotami pschi najtuńschich płaczisnach a dołholětnym rukowanju.

Wulki wubjerk.

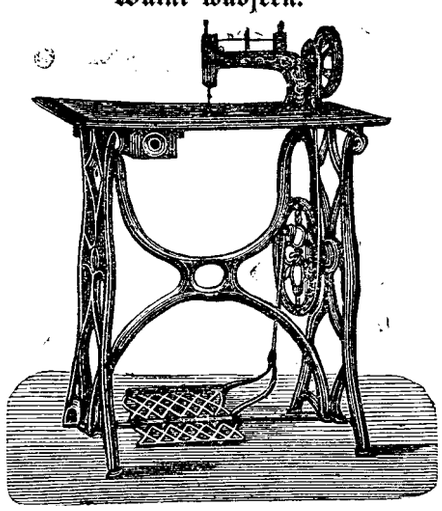

Schijaze maschiny ßa dźěczi,

dżerżaze a derje schijaze.

Nożizy k wurěsanju knjeflowych dźěrkow,

jara trěbne ßa schwalcże.

Wolij ßa maschiny

w bleschach a po wasy.

Jehły, zywy a troßki, gumijowe koleßka a wschě **dźěle schijazych maschinow.**

Schatyżimanske maschiny.

Ssamßna porjedźerńja a dźělarńja tu w Budyschinje.

Richard Otto, mechanik
na hornczerskej haßy cżißło 18 w Budyschinje.

8/4 schěroki běły płat ßa cżeledź

porucża tunjo

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Barchent k koschlam

we wschěch družinach a kajkoscżach
porucża tunjo

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Draßtne tkaniny

kraßny wubjerk a jara tunjo porucża

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Wołmjane rubischcża na hłowu,
schawlowe rubischcża ße židy a wołmy,
dybßacżne rubischcża,
spódne ßuknje atd.

porucża

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

W mojej pschedawarni ßo **ßerbski** rěczi.

Ssmykacże, ßwonidła, ßwony po fabrikskich płaczisnach porucża

T. Albert na hornczerskej haßy.

Khofej

wot najtuńschich hacż do najdróżschich družinow w wulkim wubjerku porucża

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Cżisty palenz

jenotliwje a w picżelach, każ tež wschě dobre družiny każ

jednore a dwójne likěry

porucża jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Petrolej,
ripikowy wolij,
wolij ßa maschiny,
ßyry vaßelin,
kolmas,
lanolinowy mas ßa kożu a kopyto,
wodu njepschepuschczaty mas na schkórnje,
ßwětlidło
dobre a tunjo pola

Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Pschedawarńja
mydła a ßwěżow
na mjaßowym torhoschczu 15
porucża **jadriwe mydło, maßne mydło** a **mydło k rjedżenju,** każ tež **ßwěży** we wschěch družinach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 51. **Sobotu 21. decembra 1889.** **Lětnik 48.**

☛ Čežešćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na **1. schtwórtlěto 1890** do prědka płacźicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłacźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Po napjatej dźěławosczi žu žo žobustawy sakskeho žejma s hłowneho města wotžalili, so bychu doma se žwojimi žwójbnymi wježely kscheszźijanski žwjedźeń hodow žwjeczili a wot žwojeho dźěła wotdychnuli. W druhej komorje je žo pošlednje dny pilnje wo pjenježnych należnosczach krajneho sarjadnistwa, wo zivilnej liscze krala a kraloweje a wo pjenježnych žadankach sa powjetschenje a wutwarjenje mnohich želesniskich dwórnischczow jednako. Dokelž běchu žo wschě tele sumy do dróbna wot komižijow, se sejmskich sapóžłanzow wobstejazych, pruhowałe a žo sa dobre a prawe spósnałe, je žejm skoro bjes debaty pschiswoli. Jenicźzy sozialdemokratojo žo schepjerjachu a bjes druhim pschecźiwo temu hłožowachu, so by žebi Saksa pola spschecźelenych dworow póžłanzow dźerżała. Bjes prawami, kotrež žu Sakskej po sałoženju němskeho khěžorstwa sawostałe, žłuscha prawo, s druhimi dworami psches póžłanzow wobkhadźecź. Ssejm je pschezo sa nusne měł, so by žo tole prawo sakskemu dworej sakhowało a je tež tón krócź se wschěmi hłožami s wuwsacźom sozialdemokratskich pjenjesy sa sakskich póžłanzow pschiswolił. — Khěžorstwowy žejm je žo hižo pjatk tydźenja do hodownych prósdninow podał. Jeho pošlednje wuradźowanja nastupachu namjet zentrumskeje strony, so by žo studentam a kandidatam theologije wojeŕska žłužba spuschczźiła, a dale namjet konservatiwnych, so bychu rjemjeślnizy s pruhowanjom dopokasali, hacź žo na žwoje rjemješko wusteja. Wobaj namjetaj žo pschijeschtaj. Prascha pak žo hischcze jara, hacź tež swjaskowa rada jimaj płacźicź da.

— Najhórschi pschecźiwnik Němzow w narańschej Afriży, wjednik sběžkarjow, Buschiri, je skónczńje na pschezo njeschkódny scźinjeny. Lieutenantej Schmidtej je žo poradźiło, něhdźe 3 hodźiny daloko wot Pangani Buschiria popadnucź. Buschiria žu na to do Pangani dowjedli, hdźež jeho němski khěžorski komižar Wißmann hnydom žudźicź da. Po wužudźe wojeŕskeho žuda Buschiria na měscze na schibjeńzu powěšnuchu. Nadźijomnje žo nětko trajny měr a porjad w němskej narańscho-afriskej koloniji postaji. Buschiri je w wójnje s Němzami wjele hrosnoscźow wobeschoł. Jenemu cźornochej s Wißmannoweho wójska, kotrehoż bě wón popanuł, bě wón wobej ruzy wotrubacź dał a jeho tak wohidźeneho do němskeho lěhwa wróczo póžłał. Kónz junija wón staziju Mpwapwa nadpadźe a se žamžnej ruku sastojnika němskeho narańscho-afriskeho towarstwa, Nielsena, sabi. Wschudźe, hdźež Buschiri se žwojimi cźrjódami pschińdźe, žadławe hrosnoscze jeho pucź wosnamjenjachu. Prawe khostanje, kotrež je jeho nětko podeschło, budźe drje na Arabskich satraschazy sacźischcź cźinicź, so žo pschecźiwo němskemu knjejstwu dale spjecźowacź njebudźa. — Strowje Emina pasche žo na swježelaze waschnje polěpschuje. Lěkarjo wěrja, so wón sa njedołhi cźaž wotkhori. Jako snamjo pschipósnacźa sa jeho sažłužby, kotrež je žebi wo wužłědźenje snutskowneje Afriki dobył, je jemu khěžor Wylem krónski rjad 2. rjadownje spožcźił. So Stanley žaneho wusnamjenja dostał njeje, žo s teho wujažni, so je wón amerikanski měschcźan, kotsiž po amerikanskim sakonju žanych rjadow pschijecź nježmědźa.

Franzowska. Franzowske knjeżerstwo žwoje wojeŕske należnoscze po móznoscźi potajne dźerži. Dokelž žu někotre nowiny rosprawy wo wobsamknjenjach wyschscheje wójnskeje rady wotcźischczake, je žo wójnski minister na nowinarstwo s próstwu wobrocźił, so by žo w pschichodźe tajkich wosjewjenjow wostajiło. Wscho, schtož sestajenje wójska w wójnje, plan mobilisazije, nowu tšelbu, sestajenje pólvra a rosbuchadkow a twarjenje twjerdźisnow nastupa; dyrbi wukrajej potajne wostacź a žo teho dla na sjawne dacź nježmědźa.

Portugalska. Bjes Jendźelskej a Portugalskej hižo dołhi cźaž swada dla połodnjo-afriskich krajow nad rěku Sambesi traje. Hacź runje žu Portugalszy hižo w minjenym lětstotetku mjenowane kraje wobžadźili, Jendźelcźenjo pschezo s nowa pytaju, hdyž niz s naždylnoscźu, dha tola s lescźu žo kraja nad Sambesi mozowacź. Někotrych hłownikow tamnych ludow narěcźawschi, so bychu jendźelske knjejstwo pschipósnali, žu Jendźelcźenjo też jich kraj pod žwoje knjejstwo wsali. Sso rosumi, so žebi to Portugalszy lubicź nježdu dali. Woni žu nježdwěrne ludy s mozu podcźišli a tych, kotsiž žo spjecźowachu, sabili. Rasne sakrocźenje Portugalskich je w Jendźelskej njemało pschekwapiło. Jendźelske nowiny, žo s hněwom pyrjaze, jako sa doscźcźinjenje žadaju, so by žo jendźelske wójnske łódźistwo psched portugalskim hłownym městom Lišabonom pastajiło a žo Portugalskim jich wobžedźenstwo w Indiskej a kupa Madeira wot Jendźelcźanow wsaka. Jendźelske knjeżerstwo pak žo domyślnische pokasuje. Duž drje s cźežka k wójnje dóńdźe. Najskerje žo Jendźelska a Portugalska w dobrym měrje na to waschnje wujednatej, so žo do sawadnych krajow dźělitej.

Ružowska. Nětko je zyle wěste, so žo ruske wójsko s małokalibratej repetěrowanskej tšelbu wobróni. K sawjedźenju noweje tšelby je žo wójnskemu ministrej 80 milijonow rublow pschiswoliło.

Sserbija. Awstriska, kotraž bě pod knjejstwom bywscheho krala Milana móhł rjez s knjesom w Sserbiji, je tam dźenža pošledni sbytk žwojeje něhduscheje mozy a samózmoscze shubiła. Wscho schtož s Awstriskej swižuje, žo wot Sserbow hłuboko hidźi. Awstriskemu knjeżerstwu winu dawaju, so Sserbija, kotraž hischcze psched někotrymi lětami statneho dołha njemějesche, nětkole pod nježdměrnym brěmjenjom dołha stona. Pschecźinjeŕski kral Milan je s pomozu awstriskeho knjeżerstwa sa krótki cźaž wjele stow milijonow frankow wot wschelakich awstriskich bankow napožcźił. Sa to awstriske banki tobakowy a želowy monopol dostachu. Hdyž bě žo Milan króny

wotrjekł, bě prěnje, schtož ßerbske knjeżerstwo cźinjesche, so tobakowy monopol awstriskemu länderbankej wotewsa. Nětko je knjeżerstwo też ßelowy monopol, kiž bě Milan Winskemu anglobankej pschepodał, do ßamßneho sarjadnistwa wsako. Njehańbicźiłe jebanje, kotrež ßu ßebi židowszy sastojnizy anglobanka dowoleli, je bjes ludom tak wulku njespokojnosćz sbudźiło, so ßo knjeżerstwo skónczńje sminucź njemóżesche, na ludowe skórżby dźiwacź. Revisija ßelowych składow, kotruż je finanzny minister nasymu wukonjał, je njeprějomne dopokasy podała, so je anglobank pschi pschedawanju ßele po zyłych 8 lětach hrěschił pak pschecźiwo temu, pak pschecźiwo druhemu postajenju kontrakta, bjes nim a knjeżerstwom wujednaneho, s wocźiwidnym saměrom, so by ßerbski lud s tym wulichował. Revisija je dopokasała, so anglobank cźistu ßel pschedawał njeje, ale s pjerschczu a s kamjenjemi směschanu. Dale wón w ßwojich składach wschě druźiny ßele na pschedań měł njeje, kotrež běchu w kontrakcze wucźinjene. Potom je wón ßół dwaj krócź a hischcze dróżscho pschedawał, hacź měješe k temu prawo. Pódla teho měješe we wschěch składach wopacźnu wahu a měru, na někotrych wahach ßo rosdźěl hacź 20 puntow s zyła spósnacź njemóżesche. Bjes dźiwa ßerbskemu knjeżerstwu pod tajkimi wobstejnosćzemi niczo druhe wubuło njeje, hacź jebawym sastojnikam anglobanka durje pokasacź, a to s dobrym prawom. Dokelź ßo postajenjow kontrakta dźerżał njeje, anglobank konzeßiju ßeloweho monopola shubi. Wón je drje spytał, wobskórżby, kotrež ßo pschecźiwo njemu cźinja, wotpokasacź, tola je s tym tak hubjenje jěł, so móhło tole wusprawnjenje ßame jako wobskórżba płacźicź. Duż drje anglobank psched ßudom se ßwojej wězu hubjenje wobsteji. Awstriske knjeżerstwo pak, kotrež Winske židowske nowiny sa anglobank pschecźiwo ßerbskemu knjeżerstwu na pomoz wołaja, budże ßo pasćz, wobschudżeństwo anglobanka kitacź. S tym by awstriske knjeżerstwo wulki smył wobeschło. Niczo nahladnosćzi Awstriskeje w Sserbiji bóle schkodźiło njeje, hacź njecżeßne sadżerżenje Winskeho länderbanka a anglobanka.

Turkowska. Sběžk kschesćzijanskich wobydlerjow na kupje Krecże pschecźiwo turkowskemu knjeżerstwu, kotryż je Turkowska se ßurowosczu podtłócźiła, je s nowa wudyrił. W bitwiczźy, kotraż je ßo psched krótkim bjes sběžkarjemi a turkowskimi wojakami biła, ßu wot poßlednischich pjecźo mużojo panuli.

Brasilska. Jedyn knjes s pschewoda wotßadżeneho khěžora Doma Pedra je dopißowarjej jendżelskich nowin „Daily News“ sjewił, kak je khěžor powjesćz wo ßwojim wotßadżenju pschijał. „Khěžor s zyła sapschijecź njemóżesche, schto je ßo podało. Duż senatora Sacavaia napominasche, so by nowe ministerstwo stworił. Tola jemu prajichu, so je k temu pschepoldże. Khěžor pak na tym wobsta, a tak ßo statna rada na wjecźor skasa. Khěžorowy hród bě wot njespokojnych wojakow wobstupjeny, kotsiž drje radźicźelow nuts puschczachu, tola niz saßo won. Radźicźeljo zyłu nóz s khěžorskej ßwójbu hromadże wostachu. Hdyż khěžorej sahe rano k wjedżenju dachu, so je ßo hodźina wotpucźowanja pschibliżiła, wón snapschecźiwi, so chze wo dnjo wotjěcź, so by ßo njesdało, każ so je cźeknuł. Wotpółłanz sběžkarjow pak khěžorej praji, so ßo cźma k temu lěpje hodźi, dokelź lud tak khěžorej ßwoju pschiwißnosćz pokasacź njemóże. Dom Pedro wotmolwi: „Schto dha wadźi, hdyż lud, sa kotryż ßym żiwy był, pokaże, so mje lubuje? By dźě spodźiwne było, hdy by ßo ke mni njedżerżał.“ Jemu wotmolwichu: „Wěmy to wscho, tola Wascha ßwójba njeje lubowana a jedyn jeje ßobustaw bychmy sawěsćze satšélili, hdy by lud pschecźiwo revoluziji protestował.“ „Dha ja póndu,“ Dom Pedro praji. Tola hischcze pschezo njemóżo nowe wobstejnosćze wopschijecź, wón sawoła: „Mi je, każ so bych bjes ßamymi wrótnymi był. Revoluzija a wotßadżeny? Cźeho dla dha? Bożo, schto dha ßym sawinował?“ Khěžorej wotmolwichu: „Niczo, ale Wasch pschichodny ßyn, hrabja d'Eu ma njesboże, so jeho lud njelubuje, a wón pschi nosy tróna steji.“ Po nowschich powjesćzach ßu ßo offizěrojo někotrych wotdźělenjow wójska pschecźiwo revoluziji spjecźowali. S tutymi pak je sběžkarski general da Fonsecca krótki prozeß cźinił. Wón je jich sajecź a sa jastwowymi murjemi satšélicź dał.

China. Poßlednje lěta ßu Chinu wospjet wulke powodźenja domapytałe. Dokelź ßo chineski khěžor jako sastupjeŕ bohow na semi cześcźi, měni pschiwěrkaty chineski lud, so ßu bohojo s khěžorom njespokojom a so teho dla njesboże na kraj scźelu. Duż ßo knjeżerstwo boji, so w bliżschim cźaßu, je-li so by nusa dale pschiběrała, njeměry wudyrja, a so ßo pschi tym lud pschecźiwo khěžorej posběhnje. Dokelź móhło ßo stacź, so bychu ßo sběžkarjo też do Europiskich dali, ßebi jendżelske knjeżerstwo piecźa hižo rosmyßluje, hacź by trěbne było, so bychu ßo k sakitanju Europejskich jendżelske wójnske łódże k chineskim pschistawskim městam, w kotrychž Europiszy bydla, pósłałe.

Amerika. Statna saßada sjenocźenych połnóznych amerikanskich statow je, europiskim statam jich wobßedżeństwo w Amerizy po nětczim wutorhacź. Hižo dawno ßo na to dźěła, so by płódna a bohata kupa Kuba schpaniske knjejstwo wottschaßła. Nadźiju, so by ßo to psches sběžki dozpicź hodźiło, ßu spuschcźili, dokelź ßu ßo wone wot Schpaniskich pschezo se ßurowosczu podtłócźiłe. Duż chzedźa nětko Schpaniskej kupu Kubu wotkupicź. W senacze sjenocźenych statow je ßo namjet stajił, so by president se schpaniskim knjeżerstwom wo to jednał, pod kajkimi wuměnjenjemi by wone Kubu wotstupiło. W Schpaniskej drje budże namjet trochu njeměra sbudźicź, dalschich scźěhwkow pak wón njesměje. So by ßo Schpanska dobrowólnje ßwojeho najważnischeho samórskeho wobßedżeństwa wsdała, na to żanych myßlow njeje.

Radźicźel paduchow.

(Skónczenje.)

Psched jastwom, w kotrymż jaty ßłużobnik, spuschcźejo ßo na ßwoje wudawanja, kotrež běsche też psched ßudnikom wospjetował, sjawne ßudniske jednanje, kotrež běsche ßo na bliżsche dny postajiło, směrom wocźakowasche, khudobnje sdrascźena żónska s tyschniwym mjeswocźom stejesche a chzyłsche do jastwa, se ßwojim ßynom porěcźecź.

Kriminalny kommiß.r, na kotrehoż běsche ßo teho dla wobrocźiła, ju ßam do jastwa dowjedże, dokelź běsche jemu saschmjatana wěz hižo wobdźělenych woßobow dla woßebje sajimawa. Wscha jeho próza, jateho pohnucź, so by ßwoje wudawanja, kotrež Marschi tajkeje haŕby cźinjachu, wrócźo wsał, běsche dotal podarmo była; jaty saßakły wosta a wobkrucźecź njepschesta, so je njewinowaty.

To běsche poßleni ßrědk, kotryż nětko nashonjeny sastojnik s pschihłoßowanjom Arnoschta spyta, so by měrnosćz shonił, derje wjedżo, so je napohlad stareje rosrudźeneje macźerje cźasto też na saßakłych pschestupnikow tak móznje skutkował, so ju ßo nakasali.

Ale jeho nadźija ßo, każ ßo sdasche, dopjelnicź nochzyłsche; pschetoż jaty drje ßwoju macź pschecźelnje powita, ale pschitomnosćz tsecźeho jeho, każ běsche widźecź, mylesche, a wón ßo jara hladasche, so ßebi wopacźneho ßłowcźka prajił njeby. Duż ßo sastojnik, so by jeju w rosrěcźowanju njemylił, wotßuli, a byrnjeż porok sa to dostał, so je, jateho s macźerju ßameho wostajiwschi, ßwoju pschißłuschnosćz sanjerodźił a sanjechał. Hakle nětko, hdyż běsche ßo wón wotßalił, stara żona płakacź pocźa, ßyna napominajo, a jemu jeho cźeźki hrěch porokujo.

„So mi tajkeje haŕby cźinisch!“ wona żałosćzesche. „Radscho budźech wumrjeła, hacź so Cźe tajkehole widźu.“

„Macźi!“ wón mjelczo rjeknu, „pschestań ßo drěcź! to niczo njepomha a Tebi pomhacź njemóże. Runjeż ßu mje tykli, ja ßo njeboju, a też Ty ßebi żaneje staroscze cźinicź njetrjebasch. Sa tydźeń mje saßo puschcźa, a ja ßo jim wschěm wußměju.“

„A byrnjeż Cźe puschcźili“, wona srudna snapschecźiwi, „dha tola w mojimaj wocźomaj a psched Bohom lubym Knjesom njedocźink wostanjesch; ja najlěpje wěm, so ßy kranuł a też hischcze łhał“.

„Ty mje tola njepscheradźisch?“ ßo wón strachocźiwje woprascha. „To masch tola ßwojeho ßyna pschejara lubo.“

„A byrnjeż Cźe sto krócź tak lubo měła, każ cźinju, a byrnjeż ßo mi wutroba pschi tym skamała, dha tola směrom pschihladowacź njemóżu, so ßy takle njeduschny a njekniczomny pschecźiwo dobrej hnadnej knjeżnje był. Ssy-li Ty mój ßyn, dha je wona moja dźowka, kotruż ßym na ßwojimaj rukomaj kolebała a se ßwojimaj nadromaj cźěschiła. Wona to sabyła njeje a je mi telko dobrotow wopokasała, so ji to sarunacź njemóżu.“

„Baj wschak mi tu staru baßniczku!“ ju wón pschetorże. „Ja ßym ju hižo sto krócź wot Tebje ßłyschał a ju dawno s hłowy wěm.“

„Hdyż po ßmjercźi Twojeho njebocźicźkeho nana“, macź dale dźesche, „niczo pschikußowacź njemějach, ßo wona sa mnje staraschе, jako by moja ßamßna dźowka była. Jenicźky na jeje próstwu je Cźe hnadny knjes do ßwojeje ßłużby wsał a Tebi tajku dobru msdu dawał. A Ty chzesch nětko sa bžak sa wscho dobre, schtož je wona na Tebi a na mni cźiniła, tajkule haŕbu na ßwoje dobre knjejstwo pschinjesćz.“

„Mój Knjeże!“ jaty njemérny sawoła, „jenož takle wótsje njewołaj; kommißar daloko njeje a móże kóżde ßłowo ßłyschecź.“

„Ja bych chzyła, so by zyły ßwět to ßłyschał, a chzu tak dołho wołacź, doniż Twoje ßwědomje njewotzuczi, a ßo ßwojeje słósćze njekajesch.“

„Ty mje hischćze njesbožownehо sćinisch a mje do khostarnje pschinjeßesch.“

„Lěpje, so do khostarnje pschińdźesch hacź do hele, hdźeź ßy wěczńnje satamany. Hischćze je cźaßa doscź, so mózesch ßwoju duschu wumóz. Ssyno! ja Cźe Boże dla proschu, rěcź wěrnoscź, a Bóh budźe Cźi hnadny. Ty ßy hischćze młody, a sli towarschojo ßu Cźe sawjedli. Hdyž prawdu sjawnje wusnajesch, směja ßudnizy ßmilnoscź s Twojej młodoscźu, a knjes tajny radźiczel, kiž dźě telko samóże, dobre ßłowo sa Tebje da, so Cźe pschekrucźe khostali njebychu. Ja chzu ßama s nim rěcźecź a jeho proßycź, doniż ßo wote mnje naproßycź njeda.“

„Ty rěcźisch, kaž rosumisch. Jow rěka: kóždy je ßam ßebi najbliźischi; pak ja, pak ta knjeżna. Ty ßebi wubjer, hacź masch mje abo ju bóle lubo. Je-li so hubu njedźerźisch, ßym shubjeny; ale žadyn ßudnik Tebje nusowacź njemóże a njebudźe, so pschecźiwo ßwojemu ßynej ßwědcźisch.“

To běsche cźeźke wojowanje, kotreź mějesche nětko wboha žona w ßwojej wutrobje pschětracź. Teź w winowatym słóstniku wona hischćze pschezo ßwojeho ßyna lubowasche, a runjeź jeho njeskutk hidźesche, wona tónle wokomik wschitku staroscź, wschitkón styst luboscźiweje macźerje saczu, kotraź ßwoje dźěcźo w strasche widźi. Jeniczke ßłowczko s jeje rta móżesche jeho wumóz abo sahubicź.

Ale wona teź dobru Marschu lubowasche, kotruź běsche něhdy na ßwojimaj rukomaj noßyła, a kotraź běsche nětko jeje dobrocźelka. Wona na mnohotne dopokasma jeje wutrobneje dobroty a jeje wulkomyßlnoscźe spominasche, na wschelakore podpjery, kotreź běsche wot njeje dostawała, na wschitke pschecźelniwe ßłowa a luboscźiwe skutki nadobneje młodeje knjeżny.

Hischćze khabłasche.

Ale móznische, hacź wschitko tole, běsche jeje cźucźe sa prawdu a sprawnoscź, kotreź ßo cźasćźischo, hacź ßebi schtó myßli, runje mjes nižschim ludom namaka a ßo s wěru do njebjeskeho ßudnika sjenocźa. Kaž cźeźki teź tónle wopor sa nju bě, wona ßo nětko rossßudźi, so njeprawdu cźerpjecź njeßmě a so chze prawdu sjawnje wusnacź, a byrnjeź s tym ßwojeho ßyna sahubiła.

„Ssyno!“ wona dźesche, stulena ßo srunawschi, so ßo sdasche, jako by rostła, „ßyno! Ja hinak njemóżu, byrnjeź ßo mi wutroba pschi tym pukła. Dyrbju prawdu prajicź a khacź njemóżu, a hdy by wo moje a wo Twoje žiwjenje schło. Ja dźě njebych směrom wumrěcź móhła, hdy bych dopuschćicź chzyła, so by ßo dobrej hnadnej knjeżnje tajkale ßmjertna njeprawda stała. Ty wote mnje žadacź njemóżesch, so s tajkim cźeźkim hrěchom ßwoje ßwědomje wobcźeżu a ßo s nim do rowa lehnu. Ja ßym sprawna žona a chzu tajka wostacź hacź do ßwojeje ßmjercźe, so ßo hańbowacź njetrjebam, hdyž tam horjeka Twojeho njebocźiczkeho nana saßo wohladam.“

„Schto dha chzesch cźinicź?“ ßo jaty hłuboko hnuty wopraschа.

„Schtoż je Abraham se ßwojim ßynom cźinik“, wboha žona wotmolwi, a płacź ju tak duschesche, so móżesche lědma rěcźecź. „Pomnisch hischćze, kak ßy mi mały hólcźez tónle staw cźitał, a kak ßym Cźi jón tehdom tak wukładowała, so dyrbimy Bohu kóždy wopor pschinjesćź, hdyž jón tón Knjes wot naß žada? — Wón teź moju próstwu wußłyschi a w prawym cźaßu ßwojeho jandźela póscźele, so by Tebje wumóhł a tyschniwu macźernu wutrobu troschtował; pschetoż wón nochze, so hrěschnik wumrje, ale so ßo nakasa, a ßo bóle wjeßeli na jenym pokutnym hrěschniku, hacź na dźewjećźadźewjećźdźeßat sprawnych, kaž nam ßwjate pißmo powjeda.“

Hłuboka cźischina w jastwje knjeżesche, a jenoż potajeny płacź ßyna běsche słyschecź, kotrehoż saßakła wutroba ßo napominanjam jeho pobožneje macźerje dlěje pschecźiwjecź njemóżesche.

„Ja“, wón slemjeny rjeknu, „Twoje poßlenje dny hórke cźinicź a Twoje ßwědomje wobcźeżicź nochzu. Hdyž kriminalny kommißar saßo pschińdźe, jemu wschitko w Twojej pschitomnoscźi ßam praju, so bych Cźi tu srudobu njecźinik, so byrbjała ßwojeho ßyna wobskoržowacź.“

„A ja“, macź pschistaji, „chzu tak dołho proßycź, doniż hnadu sa Tebje njenamakam, a byrnjeź byrbjała k ßamemu kralej hicź.“

Sastojnik, kiž bórsy na to do jastwa stupi, ßo mało njedźiwasche, hdyž ßo jemu jaty sprawnje wscheho wusna, schtoż hischćze tón ßamy dźeń teź psched ßudnikom wospjetowasche.

Powjescź wo tym ßo bórsy po měscźe rosschěri; duž sjawne ßudniske jednanje wocźakowanuważnoscź shubi, a ludźo, kotsiž běchu ßo hižo na wulki skandal wjeßelili, ßo njemało mjersachu, so běchu sjebani, dokelž nětko, hdyž winowaty k wschemu stejesche, prozeß wjazy woßebje sajimawy njebě.

Pschipósnawajo wobstejnoscźe, kotreź jeho winu woßłabjachu, ßudnizy ßłužobnika k jastwu na nětkotre měßazy saßudźichu. Hdyž běsche ßwój cźaß wotßedźał, s ruki ßwojeje macźerje sumu pjenjes dosta, kotraź doßahasche, so móżesche s njej do Ameriki cźahnucź, hdźeź ßo, kaž ßmy sa wěste ßłyscheli, jako ratar sprawnje žiwi, a je bjes dwěla, so je ßo do zyła polěpschił.

Tón ßamßny dźeń pak, hdyž běsche ßo ji psches ßudniske jednanje jeje cźesćź poknje saßo wrócźika, a ßebi nichtó wjazy njeswěrj ßo jeje njewinowatoscźe dótkacź, Marscha sbožownemu Arnoschtej ßwoju ruku k wěcźnemu swjatej sawda, rada ßwoju ßamostatnoscź lubowanemu mužej woprujo, kotryž bě ji najwjetsche dopokasmo ßwojeje ßwěry dał. Mjes ßyku ludźi, kotsiž jimaj sboże pschecź pschińdźechu, běschtaj teź Jazkowa a kriminalny kommißar, kotrymaj ßo ßlubjenaj wutrobnje sa jeju wopokasane dźělbracźe džakowaschtaj. Jazkowa wot radźicźela paduchow wjele dobreho pschinjeße a sasyglowany list sa Arnoschta. List wotewriwschi Arnoscht taj pjenjesaj w nim nadeńdźe, kotrajź pola paduschneho ßłužobnika tehdy namakali njeběchu, a s tym wjeßele tajneho radźicźela na tymle radostnym dnju hischćze powyschi.

Ze Serbow.

S Budyschina. Jenotliwe pobocźne towarstwa „Towarstwa Sserbskich Burow“ wob lěto wjazy krócź shromadne shromadźisny wotdźerźuja, so bychu na nich wo towarstwowych należnoscźach jednałe. Tele shromadźisny ßu drje s wulkim wužitkom sa nasche ßerbske burske towarstwa, tola je ßo wupokasało, so wone k wuměnjenju nahladow a měnjenjow njedoßahaja, dokelž ßo psche rědko wotbywaju. Duž je ßo na poßlenjej skhadźowanzy dowěrnikow „Towarstwa Sserbskich Burow“ wobsamkło, so bychu ßo pschichodnje towarstwowe ßobustawy, kotreź maja nětkaju towarstwowu należnoscź wobstaracź, k kotrejź bychu rad měnjenje a radu ßłyschałe, kóždu prěnju a tsecźu ßobotu dopołdnja wot 11—12 hodźin w Sendźiz restawraziji w Budyschinje skhadźowałe.

— Schtóż něschto do Budyschina na wiki na pschedań pschinjeße, njech ßwěru na to hlada, so ma jeho twora teź prawu wahu a měru. S khwalobnej horliwoscźu ßo Budyska polizija spochi sa to stara, so ßo kupzy psches njedoßahazu wahu abo měru njewobschudźa. Hakle wóndano ßu nětkotsi pjekarjo na ßwoju schkodu shonili, so khlěbowe pokruty pschelohke bycź njeßmědźa, a sańdźenu ßobotu polizistojo saßo nětkotrych pschedawarjow butry na radnu khěžu pschewodźachu, dokelž jich butra prawu wahu njemějesche. Pschi roskraczu jeneho krucha tajkeje butry ßo ßamo wupokasa, so bě do njeje twaroh sapanzany. Pjenjeżne khostanje, kotreź ßu jebawi pschedawarjo płacźicź dyrbjeli, drje jim w pschichodźe pokhilnoscź wosmje, ßebi na tajke waschnje njeprawy dobytk pschiwobroczicź.

— Ludźo, hladajcźe ßo wopacźnych papjerjanych pjenjes! Hdyž ßu tajzy njekniczomni ludźo, kotsiž papjerjane pjenjesy dźěkaju, kotreź ßu na woprawdźite tak podobne, so móża s nimi druhich ludźi jebacź, wopacźne pjenjesy sa dobre wudawajo, dha ßu na druhej stronje saßo tajzy, kotsiž, móhł rjez sa žort, ßebi pißane papjerki cźischcźecź dadźa, kotreź ßu na nasche papjerjane pjenjesy nasdala podobne, s kotrymiž pak nikoho jebacź nochzedźa. Schtóż ßebi tajku papjerku jenoż trochu bliże wobhlada, hnydom spósnaje, schto ma w rukomaj, a so to žane papjerjane pjenjesy njeßu. Ale něchtóžkuli ßo njedźiwajzy na to ßnano tola sjebacź da. A njeduschnych ludźi je pschezo doscź, kotsiž składnoscź radźi wužija, ßwojeho ßobucźlowjeka sjebacź a ßo s njeprawdu wobohacźicź. Tajki podawk je ßo n. pschi. wóndano wjeczor w Olbersdorfje stał. K tamnischemu korczmarjej, kotryž ma ßobu rěsnistwo, mužski pschińdźe, wudawajo, so je jeho fabrikant póßłał, a korczmarku proschesche, so by jemu tyßazmarkowski papjerjany pjenjes wuměnika. Korczmarka jemu hnydom něschto pjenjes naßadźa, dokelž pak jich doscź delekach njemějesche, na najstwu dźěsche po wjazy pjenjes. Prjedy pak, hacź zusemu sbytkny pjenjes dopłacźi, ßebi wulki papjerjany pjenjes wot njeho žadasche, ale hnydom spósna, so to s zyła žadyn papjerjany pjenjes njeje, ale pißana papjerka, na tyßazmarkowsku trochu podobna. Jebak chzysche mjes tym s pjenjesami, kotreź běsche na prěni ras dostał, khwatajzy cźeknucź; ale korczmarka jeho pschimnu a wo pomoz wołasche. Bórsy něktotsi ludźo na pomoz pschiběžachu, jebaka sajachu a hnydom do Zitawy

na ßudnistwo dowjedźechu. — Schtóż ßebi tajkich papjerkow nadźełacź da, kotreż ßu na nasche papjerjane pjenjesy trochu podobne, ßebi na niczo ße njemyßli. Ale je to straschna hrajka! Ssmy tajke żortne papjerki widźeli, kotreż běchu na nasche stomarkowske podobne; druhe běchu na 50markowske, druhe na 10markowske, saßo druhe na 5markowske podobne. Hakle psched wczerawschim pißanu papjerku dostachmy, kotraż ßo, na bertliki w hromadu shibnjena, papjerjany pjećmarkowski bycź sdasche. A schto to bě? Pißana papjerka se żortnym napißmom na jenej stronje, mjes tym so na sadnej stronje cźischcźane stejesche, kelko wschelake jědźe w jenej tudomnej korcźmje płacźa. — Duż ßo hladajcźe! Wobhladajcźe ßebi kóżdy papjerjany pjenjes bliże, woßebje hdyż jón w hromadu shibnjeny dostanjecźe!

— Nowoßwjećźeny katholski měschnik, knjes Jurij Kral ſ. Radworja, je jako pomozny kapłan pschi dwórskej zyrkwi w Draždźanach duchownske sastojnstwo nastupił.

— Njedźelu 22. dezembra ßo na póscźe w Budyschinje expeděruje: wot 8 hacź do 9 hodźin dopołdnja, wot 11 hodźin dopołdnja hacź do 1 hodźiny popołdnju, wot 2 hacź do 8 hodźin popołdnju.

— Wyßoke płacźisny ßwinjazeho mjaza ßo dołho dźerźałe njeißu. Hižo někotre dny w Draždźanach zentnar żiweje wahi jenoż hischcźe 43 mk. płacźi. Khwatne spadowanje płacźisny ßwinjazeho mjaßa najskerje ſ khětro ßylnym pschiwożowanjom ruskich ßwini do Draždźan swißuje. Rěsnizy ßo nadźija, so ßo płacźisna w běhu pschichodneho tydźenja hischcźe wo 3—4 mk. poniži.

— Insluenza abo khripa je ßo psches zyku Enropu rosscherika. Może ßo rjez, so schtwórty dźěl europiskeho wobydlerstwa na nju khori. Lěkarjo a haptykarjo maju ruzy połnej dźěła a psches khripu wjele saßłuża. W wjele městach haptykarjo sa dołhe cźaßy telko lěkarstwa rospschedali njeißu, każ poßlednje njedźele.

— Měßacznika „Łužica“ je cźißko 12. (dezember 1889) wuschło. Wobßah: Winy wosud. Struchłohra w 1 jednanju. Po Körnerowej „Die Sühne“ za dźiwadło serbskich studentow zeserbšćił w l. 1878 Arnošt Muka. (Skónčenje) — Hdźež je lubosć, tam je zbóžnik. (Powědančko wot Lawa Nikolajewiča Tołsteho.) (Skónčenje.) Přełožował J. M. Holan. — Serbske rowy. Za Łužicu spisał Jenč-Draždźanski. Přeł. E. M. — Mi mojej' zemje, kóżdy hón . . . Z „Ratařskioh pěsni“ Jos. V. Sládka. Přełožił Adolf Černý. — Po nawječornych stronach něhdušeho Serbowstwa. Pućowanske nazhonjenki wopisuje dr. Ernst Muka. — Serbske pismowstwo. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Serbski rozhlad. — Należnosće towarstwow. — Sydomatřicety zapis přinoškow ze strony Serbow za serbski maćičny dom w Budyšinje. — Zapis přinoškow a darow. — Pschidało je ßo temule cźißku titlowe łopjeno a wobßah woßmeho létnika „Łužicy“.

S Budeſtež. Eswjatocznoſcź, kotraż wot léta 1740 wjazy w naschim Bożim domje była njeje, ßo tudy 3. njedźelu adventa 15. dez. dokonja; k. kandidat duchownstwa, Jan Gólcź ſ Rakez, kotrehoż běsche zyrkwina wyschnoſcź sa nascheho pomozneho duchowneho postajiła, dosta duchownu ßwjećźisnu a to, każ je sa ſ wjetscheho dźěła ßerbsku woßadu jenicźzy pschihodne, we ßerbskej Bożej ßłużbje. Wot zyrkwineje wyschnoſcźe bě nasch k. farař Mrósak porucznoſcź dostał, pod assistenzu kk. fararjow Kubizy ſ Bukez a dr. Kalicha ſ Budyschina duchownu ßwjećźisnu wudźelicź. Po tym so běsche w ßwojej rěcźi po Jan. 15, 16 rosestajał, kak wulke a cźeźke rjane duchowne sastojnstwo je, k. Gólcź, bjes tym so zyła, wulki Bożi dom hacź do poßledniejeho města wupjelnjaza woßada postanu, ßwoje ßwjate ßluby wotpołoži a Boże ßwjate wotkasanje dosta. Rjane a posběhowaze nastupne prědowanje noweho duchowneho ßo na 2. Kor. 5, 20 sakożowasche. Zadyn, kiż je kraßny ßwjedźeń ßobu wuźiwacź móhł, Bożi dom bjes wutrobneho wokschewjenja a natwarjowanja njeje wopuschcźił. Bóh pak daj nowemu pomoznemu duchownemu, so móhł ſ bohatym żohnowanjom pola naß skutkowacź. W němskej Bożej ßłużbje k. farař dr. Kalich nowoßwjećźeneho ſ wubjernej rěcźu woßadźe prjódkstaji.

S Wulkeje Dubrawy. Bliżschu njedźelu popołdnju w 2 hodźinomaj budźe, każ ßłyschimy, knjes farař Běrnik ſ Kluksicha w Wulkej Dubrawje Bożu ßłużbu dźerźecź.

S Běcźicź. Sańdźenu ßobotu wjecźor bě wósnik Socka ſ Budyschina do jeneho Hodźiiskeho hoscźenza sastupił, psched nim wós ſ konjom stejo wostajiwschi. Hdyż chzysche ßo sa khwilu Socka do Budyschina wrócźicź, ßo wón se strachom dohlada, so bě ßo kóń ſ wosom shubił. Dokelż na drósy, k městu wjedźazej, Sockowy kschud namakachu, hódachu, so je kóń domoj hnał. Tola w Budyschinje ßo nihdźe kóń pokasał njebě, a runje tak jeho też w Biskopizach, hdźež ßo sa nim praschachu, wohladali njeběchu. Hižo ßo bojachu, so je někhtó konja a wós kranuł, hdyż ßo zyle pschipadnje njedaloko nascheje wßy shubjeny kóń wußlědźi. Dźěcźi se wßy na ßankach ßo wožo k hłubokemu pólnemu pucźej pschijědźechu, w kotrymż kóń ſ wosom stejesche. Dokelż běsche wuski pucź, kiż je na pjecź łóhcźi hłuboki, na jenym boku wyßoko se ßněhom sawěty, ßo kóń ſ njeho wudobycź njemóżesche. Duż budźiske skocźo smjersnucź dyrbjako, hdy budźichu dźěcźi pschipadnje k pucźej njepschischke.

S Ketliz. W naschim Bożim domje je ßo sańdźenu njedźelu knjes kandidat duchownstwa Korla Ssykora ſ Delnjeho Wujesda ßwjedźeńszy jako diakonus sapokasał. Knjes wyschschi zyrkwinski radźicźel Keller ſ assistenzu knjesow duchowneju Rencźa ſ Ketliz a Mrósaka ſ Hrodźischcźa sapokasanje wukonja. Nastupne prědowanje knjes Ssykora w němskej a ßerbskej rěcźi dźerźesche.

S Rakez. Nahle cźłowjeka ßmjercź hrabnje. Tudomny kubleŕ Klimant wutoru tydźenja strowy a cźerstwy do Běkeho Khołmza po drjewo wotjědźe, a tón ßamy dźeń wjecźor jeho jako cźěło domoj pschiwjesechu. Wón bě w Běkokhołmcźanskej knjeżej holi ßwój wós ſ drjewom nakładujo, nichtó njewě, na kajke waschnje, k njesbožu pschischoł. Hdyż Běkokhołmcźanski knjeźi dźěłacźeŕ, kiż puschcźene drjewo kupzam wukasuje, k městu pschińdźe, hdźež Klimantowe drjewo leżesche, wón Klimanta pódla wosa na semi w krewi płuwazeho namaka. Maja sa to, so je Klimanta kóń do ßłabiny (pażow) kopnuł a jemu pschi tym żiłu pscherasył. Kulowski lěkaŕ, kotryż runje w Běłym Khołmzu pschebywasche, a kotrehoż hnydom na pomoz sawołachu, mózesche jenoż Klimantowu ßmjercź wobkrucźicź.

S Biskopiz. W naschim měscźe ßmy najdlěje bjes měschcźanskich dawkow byli. Dlěje wjazy njeńdźe. Wot pschichodneho Noweho Léta smějemy też tudy měschcźanski dawk dawacź, a to 50% abo połojzu teho, schtoż dokhodneho dawka dawamy.

S pola. Sarjadnistwo awstriskeho pósta pcźołkarjam nowu a jara witanu połóżnoſcź poskicźa. Wot nětka ßmědźa ßo ſ Awstriskeje żiwe pcźoły ſ listom ßłacź; sa tajki list ßo porto płacźi, każ sa kóżdy druhi. To ßo ßamo rosumi, so ßo to w cźeńkim kuwercźe stacź njemóże; hewak bychu ßo na póscźe a duzy po pucźu wbohe pcźołki rosmjatke. Pcźoły ßo do drjewjaneho kaschcźika seßadźeja, kotryż dlěschi bycź njeßmě hacź 12 zentimetrow, niż schěrschi hacź 5 a niż wyschschi hacź 4 zentimetry. So bychu ßo pcźołki njesadußyke, dyrbi kaschcźik dźěru měcź ſ cźeńkej grocźanej lěßycźku, kotruż saßo drjewjane wěcźko wodźewa; wysche teho dyrbi w jenej scźěnzy kaschcźika 8 dźěrkow bycź. Tajke poßykki ßmědźa ßo po póscźe ſ Awstriskeje też do wukraja ßłacź, mjes druhimi krajemi też k nam do Němskeje. Pčołař.

S Rychwałda. Sańdźenu ßobotu w nozy je ßo tudomna piwarnja wotpaliła.

S Draždźan. Na naschim schtwórtym lětuschim ßerbskim kemschenju 2. njedźelu adventa je k. farař lic. theol. Jmisch ſ Hodźija spowjednu wucźbu a k. farař Matek ſ Budyschinka prědowanje dźerźał. Spowjednych ludźi bě 227. Jara lubo nam też běsche, so mózachmy psches njeju nasch nowy ßerbski Bibliski pucźnik dostacź.

S Wulkeje Nydeje. Ssrjedu 11. dezembra dopołdnja wokoło 9 hodźinach je ßo brózeń bertlikarja Hanßa Peschta tudy wotpaliła. Tón ßamßny dźeń hischcźe Peschta sajachu, dokelż ßo na njeho tuka, so je woheń ßam sakożił.

S Pruskich Sserbow. Sa bliżsche ludliczenje, kotreż ma ßo 1. dezembra 1890 stacź, ßo hižo někto pschihotuje, schtoż je trjeba. Mjes druhim ßo żada, so by ßo do liczażych listnow nowy stow pschijał, ßlepych a hłuchich nastupajźy, so bychmy wjedźeli, kelko tajkich w kraju je. Knjeżerstwo hischcźe ßo wo tym rosßudźiło njeje, hacź ßo to stanje.

Se Stareje Darbny. 11. dezembra je ßebi wotrocźk Kockatz, kotryż hižo dlěschi cźaß pola młynka Schaafa w ßußodnym Prizynju ßłuži, ſ britwju krk pscherésnuł. Kockatz, kotryż jara pijesche, je njeskutk ßnano w pjanoscźi dokonjał. Jeho macź, kotraż teho runja pijesche, je psched někotrymi létami pjana do wody panuła a ßo tepika.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Cźeladnik Schmidt w Dubrawzy bě 4. oktobra posdźe wjecźor do Wjeńkez twarjenjow tam bjes prawa sastupił, so by jenu dźowku wopytał. Dokelż ßo wón hnydom njewotßali, hdyż jeho k temu napominachu, jeho dla kaźenja domjazeho měra wobskorżichu, a ma wón nětko 15 mk. pjenjeżneho khostanja sapłacźicź abo 5 dnjow w jastwje ßedźecź. — Dźěłacźeŕ Nowak w Pschiwcźizach je pjecźa na tym wina był, so je jeho pschirodny ßyn 26. septembra bjes samolwjenja a bjes prawa se schule wostał. Nowakej teho dla 3 mk. pjenjeżneho khostanja abo arrest na dwaj dnjej pschißudźichu.

— Sskužobna džowka Nowakez w Komorowje pola Hucźiny bě, hdyž pola Kublerja Skopa w Hornjej Borschćži žkužeschе, žkužobnej džowzy Fiedlerez tam ſ jeje kschinje rubischćžo, 2 mk. 30 np. hódne, a 1 mk. hotowych pjenjes a dale žkužobnej džowzy Henczkez teho runja ſ jeje kschinje 1 schórzuch, 1 mk. hódny, a 5 mk. hodownych pjenjes kranuka. Wobskorženu, kotraž je hižo paduchstwa dla prjedy khostana, k jastwu na tſi njedźele saßudźichu. — Wobstaraczela Mikla w Kubschizach winowachu, so je wot wosa, wot žudnikeho wukonjerja jemu 15. julija cźasaneho, někotre kruchi wotstronił a skhowak. Dla pschestupjenja § 137 khostanskeho sakonja dyrbi Mikla jastwo na jedyn tydźeń wotpokuczicź. — Jastwo na jedyn dźeń kublerzy Němzowej w Nowej Wßy pola Rakez pschißudźichu, dokelž běsche 15. septembra ſ pola rěsnika Socki w Rakezach někotre kakowe a runklizowe kopjena kranuka. — 15lětnemu wolazemu Nowakej w Kaßowje, kiž bě žkužobnej džowzy Nowakez cźrije 4 mk. hódne kranuk, barmotnu hospodu w jastwje na cźaß tſjoch dnjow pschipokasachu.

Hodowny khěrlusch.

Schto błyschćži žo na polu Bethlehemskim?
Schtó k pastyrjam rěczi a pschistupi k nim?
To jandźel je hodowny pschecźelniwy
A ſ powjesczu wot Boha wupóßłany.

O wjeßele wulke, so wutroba žri!
Sso njebojcźe, pastyrjo se stadkami!
Wy ludy na semi, nětk nimo je strach,
Nětk ranje žo žwěczi wam na njebjeßach.

Wam dźenža žo sbóžnik wasch narodźił je
A we žłobje jeho nětk namakacźe;
Je dźěcźatko mólczke a khude bycź chzył,
So wumožnik cźlowjestwa hrěschneho byk. D.

Přilopk.

* Bjesbóžni rubjeżnizy, kotsiž žu poßlenje měßazy mnohe zyrkwje w Delnjej Schleſynskej wurubili, žu sańdźeny tydźeń saßo w někotrych zyrkwjach Lübenskeho wokreißa pobyli. W Brauchitsdorfje, w Wulkim Krichenje a w Lerchenbornje žu Boži kaschcź rosbili a pjenjesy ſ njeho rubili. Druhdy žu jara mało pjenjes namakali. Rubjeżnizy, kotrychž hischcźe wußlědźili njeißu, žu tak khróbli, so žu w wurubjenej zyrkwi ſ wjetscha pschenozowali a žo druhdy ſ woltarnymi płachtami wodźewali. Dokelž je žo stako, so žu tu žamßnu nóz w někotrych zyrkwjach we wßach pobyli, kotrež žu daloko rósno, je wěste, so je wjazy wotdźělenjow rubjeżneho paßma.

* Jěd psche wulke mysche a palenz, — tajle žrědkaj je sańdźene dny rěsnik w Weißenseju pola Barlina wužił, so by žebi žiwjenje wsał. Rěsnik, kotryž běsche w zyle dobrych wobstejnoscźach, na jene dobo žwoje khlamy sawrje, žo do žwojeho bydła poda a schwarne schcźepjo jěda pózrje, kajkiž žo wulkim myscham dawa. Dokelž jěd rucze doscź njeskutkowasche, rěsnik do žußodneje korczmy dźěsche, žebi poldra litera žitneho kupi a palenz wupi. Nětko jěd skutkowacź pocźa, a podružnizy rěsnika wokoło wjeczora bjes pomjatka psched jstwinymi durjemi leżo nadeńdźechu. Lěkař jemu bórsy napschecźny jěd da, ale rěsnik sa někotre hodźiny w hojerni wumrě, do kotrejež běchu jeho donjeßli. Najskerje je na jene dobo wowrótnił byk.

* 30 lět stary žyn žiwnoscźerja Jänicke w Lindenbergu pola Beskowa je wóndano w nozy žwojeho nana saktók. Trochu napity žyn žrjedź nozy ſ pschasy domoj pschińdźe. Stary nan, kotryž njeſpasche, běsche jeho domoj pschińcź žłyschak, staże a jemu jeho njerodnoscź porokowacź pocźa, na cźoż žyn wotmolwjesche. Pschi tymle wurěczowanju nan žynej, kiž sa blidom žedźo wjeczerjesche, někajke wudmo da, schtož žyna tak sapali, so wón poskoczi a ſ kónczojtym toporom blachoweje łžizy, kotruž mějesche runje w rukomaj, nana hłuboko do lěweho boka kłó, ſ cźimž jemu wutrobu srani. Nan hischcźe wjazy krócź ſdychnu, na cźoż ducha spuschcźi. Nětko hakle žyn k žebi pschińdźe a pschi nanowym cźěle žałoscźicź pocźa. Stareho nana cźim bóle wobžaruja, dokelž běsche jemu wo wßy kóždy dobry.

* Wulkeho stracha je žo wóndano popołdnju spěschny cźah sminuł, kotryž ſ Barlina do Halle jědźesche. Ssnano sto krocźel dale dwórnischcźa Bergwitz pucź psches żelesnizu wjedźe. Po tymle pucźu dwaj wosaj se skotom pschijědźeschtaj. Żelesniza saracźena njebě. Prěni wós sbożownje psches kolije dojědźe. Hdyž pak tſi konje druheho wosa na kolije stupichu, spěschny cźah ſ dwěmaj lokomotivomaj pschicźěri, kotryž na dwórnischcźu Bergwitz njesastawa. Dokelž běsche žo saposdźił, cźah ſ najwjetschej spěschnoscźu jědźesche Prěnja lokomotiva wschitke tſi konje na měscźe mori a ſ nimi wós žobu wokoło storže, kotryž žo na kuski rosrasy; dwě kruwje, kotrejž běschtej na wosu, wosowe pobocźnizy pscherasywschi daloko won sleczischtej; jena na měscźe morwa leżo wosta. Jedyn kóń sa prěnju lokomotivu wißajo wosta, kotraž jeho žnano kilometer daloko žobu njeżesche, doniž žo njeporadźi cźah sastajicź. Hdyž budźische wós jenož krocźel dale na kolije sajěł byk, budźische žo wóska do lokomotivy saprěła, a zyły cźah ſ 15 derje wobžadźenymi wosami budźesche žo po małej naßypje dele kulił a žo rosbił. Tak pak je žo jenož prěnja lokomotiva wobschkodźika, kotruž hnydom wupschezechu.

* Dźěczi ſ Barlina, kotrež žebi njedźelu popołdnju psched městom hrajachu, tam pschi pucźu wulki zigarowy kaschcźik namakachu, kotryž běsche sawjasany. Kaschcźik sběhnuwschi jón dźěczi wotwjasachu a wotewrichu, ale jón rucze saßo pokožichu a se strachom domoj bježachu; pschetož w kaschcźiku cźełka tſjoch nowonarodźenych dźěcźatkow leżachu. Polizija bórsy wo tym shoni a nětko sa macźerju trójnikow žłědźi.

* Wo srudnym podawku žo ſ Barlina pische. W jenym domje žo wóndano dwójzy sa žobu tſěli. Ssužodźa bórsy shonichu, so je žo w bydle fabrikskeho wobžedźerja P. tſělako. Jeho žyn hižo dlěschi cźaß ſ holczku khodźesche; ale starschej jemu dowolicź nochzyschtaj, so žebi ju sa žonu wosmje. Tejele naležnoscźe dla běsche žo žyn hižo wjazy krócź rucźe se starschimaj wurěczował. Wóndano wón saßo rucźe żadasche, so by nan do żeńtwy swolił. Hdyž pak nan dowolnoscź njeda, žyn revolwer wucźeże prajizy: „Dha mi niczo njewubudźe, khiba kulka!“ a psched nanowymaj wocźomaj do žo tſěli. Prěnja kulka mißnu; duž chzysche nan na žyna a jemu broń ſ ruki wutorhnucź. Ale prjedy hacź žo jemu to radźi, revolwer saßo wrjeżnu; kulka žynej do wutrobna slecźa, a wón žo na žmjercź ranjeny podklaknu. Prěni kusk wußłyschawschi macź dó jstwy pschiběża a runje k tomu pschińdźe, hdyž žyn wot druheje kulki poražený padźe. Duž rucźe po lěkarja póßłachu, kotryž cźeżzy ranjeneho doma sawjasa, na cźoż jeho do hojerńje dowjesechu.

* W Barlinje je žo 43 lět stara mandźelska tamnischeho pólzajskeho sastojnika, rosum shubiwschi, žama spalicź spytała. Jeju mandźelstwo běsche dotal zyle sbożowne. Hdyž muż žobotu pschipołdnju se žłużby domoj pschińdźe, žo hižo nasdala dohlada, so žo pola njeho wó jstwje pali; duž durje wurasy. Wó jstwje žo jemu žałostny napohlad poskiczi. Ssrjedź jstwy w płomjenju jeho žona stejesche, kaž sprostnjena; wona žo njehibasche a žaneho synka wot žo njeda. Wustrójany muż chzysche njesbożownej rucźe na pomoz; ale žona žo sawróczi a k žußodej dó jstwy bježesche. Tam žo radźi płomjo na njej podußycź. Żona běsche žebi drastu se spiritußom woblała a ju potom sapaliła. Na zyłym cźěle běsche straschnje wopalena; drasta běsche žo do cźista spaliła; duž maju sa to, so je njesbożownа bertlik hodźiny żałostnu bolosczź wutrała, ani wo pomoz njewołajo. Dotal běsche cźika a strowa była a je zyle njenadźizy wowrótnika.

* Statnemu rěcźnikej w Neuhausu běchu sańdźeny tydźeń na wokno jeho wobydlenja list pschilěpili, w kotrymž žo jemu hrożesche, so budźa jeho sakłócź, dokelž je njewinowateho cźłowjeka do jastwa pschinjeßł. Runjež žo hroženja mało bojesche, wón tola skradźu sa cźłowjekom žłědźicź dasche, katryž běsche list pißał. Ale prjedy hacź žo radźi jeho wußłědźicź, tutón žwoje hroženje dopjelni. Wón žebi statneho rěcźnika duzy na dwórnischcźo wotkaka, ſ nožom na njeho dźěsche a jeho pjecź krócź ſ nim kłó: do wutrobna, do schije a do ramjenja. Dokelž běsche statny rěcźnik w tołstym symskim swjerschniku, rany smjertne njeißu. Nadpaduika, kotrehož je někajki druhi mužski pschewodźał, hischcźe wußłědźili njeißu.

* Ratař ſ Fotha we Wuherskej běsche žo se žwojim žußodom swadźił a jeho sarasył, sa cźoż jeho do khostarnje póßłachu. Hdyž awstriski khěžor psched krótkim w žwojim hrodźe w Peschcźe, wuherskim hłownym měscźe, pschebywasche, stara macź saßudźeneho ratarja k njemu pschińdźe jeho wo hnadu proßycź sa žwojeho žyna. Khěžor mikoscźiwje na staru żonu poßłuchasche a žłyscho, so je ſ Fotha, žo ju woprascha: „Schto dha moji lubi žußodźa w Fothu cźinja?“ — „Tam wschak by wscho dobre było“, žo smužiwschi żónka wotmolwi, „ale zyła wjeß žo wo mojeho Jana rudźi, kotremuž žu wschitzy žmjercź dobri. Hdyž pak by Wascha Majestoscź tak dobra była a jeho puschcźika, — ja mam tſi korme žwinje, kajkichž w zyłej wßy wjazy njeje, te sakłócź dam a zyku wjeß pscheproschu ranzu rejwacź, też Waschu Majestoscź ſ zyłej žwójbu, — haj žameho knjesa ministra Justizy.“ Khěžor žo wußmja a ministrej hnydom wschitko wupowjeda, pschistajiwschi: „Po tajkim, luby ministrje, w Fothu žo saßo wohladamoj, hdyž budźemoj ranzu rejwacź.“

* W Bischofsburgu ßu wěsteho Pallascha, bohateho muža, ßrjedź města sakłóli, hdyž wón pschecźela wopytawschi domoj dźěsche. Mordař, hižo wjele krócź khostany slósťnik, wobkrucźa, so je njeskutk dokonjał, dokelž ßu jeho někotsi dołžnizy skónzowaneho k temu naschcźuwali. Hižo někotre nozy běsche wón na ßwój wopor kakał, doniž so jemu skónčnje wóndano w nozy njeradźi njeskutk dokonjecź. Wón měješe dołhi rěznisťi nóž, kotryž ßwojemu woporej hłuboko do žiwota saschtapi. Mordarja a jeneho wot tych, kotsiž ßu jeho na Pallascha naschcźuwali, ßu sajeli; druheho hischcźe pytaju.

* Wo krwawnym podawku so ſ Folckerseja w Stormarnſkim wokrjeßu pische. Tamnischi khěžeŕ Bröcker, hewak jara směrniwy cźłowjek, běsche hižo dléschi cźaß kaž trochu samyßleny, dokelž měješe bolazu nohu, so mjes tym dźěkacź njemóžesche. Sańdźeny tydźeń běsche wón dwě ßwinjecźe sarěsacź dak, a žona jeho podružnika jemu mjaßo waricź pomhasche. Pschi tym ßo wón se žonu pscherěcźa, ßekeru hrabnu a ju se ßekeru ſ tajkej mozu do hłowy praßnu, so wboha žona na měscźe bjes myßlow leżo wosta. Lěkaŕ, wo kotrehož běchu hnydom póßłali, spósna, so ma žona nop prědku rosraženy; wona ſ cźeźka žiwa wostanje. Wjeßny schokta je Bröckera do hojerńje sa błudnych w Schleswigu póßłał.

* Italſkaj buraj ſ wokolnoscźe města Ventimiglia běschtaj ßo sahona role dla swadźiwoj a, dokelž ßo dorěcźecź njemóžeschtaj, ßo rossudźíschtaj, so ßam a ßam na ßo póńdźetaj, kaž ßo swadźiwschi wulzy knjeża cźinja. Dokelž na teßak wuwucźenaj njeběschtaj a pistolow njemějeschtaj, tšélbu jako bróń wuswolischtaj. Rucźe kóždy po ßwoju tšélbu doběža, na polu ßo saßo setkaschtaj a ßo, njemějo žanych ßwědkow, napschecźiwo ßebi stupischtaj. Jedyn liczeſche: jedyn, dwaj, tši — pschi ßłowje tši wobaj tšélischtaj a tež wobaj na měscźe morwaj leżo wostaschtaj. Jenemu běsche hłowa pschetšélena, druhemu wutrobno.

(Pokračźowanje w pschichośy.)

Na pschenajecźe: Hosćenz ſ rěznistwom a pjekarńja ſ khlamarńju pśches A. Ssmoku w Bacźonju.

Na pschedań: Kowarńja ſ 12 kórzami blisko Budyschina pśches reſtawratěra Manitza w Budyschinje.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajniskim revěrje** ma ßo **póndźelu 30. dezembra t. ł.**

40 rm. khójnowych schcźěpow,
140 ßuchich khójnowych dołhich hromadow

ſ wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Awkzija ßo dopołdnja w 9 hodźinach w Cźelchowje sapocźnje.

W Sderje, 17. dezembra 1889.

H. Kubasch.

W Nowym Bronju je na pschedań khěža cźißko 18, sa skakarja ßo hodźaza, dokelž stej w blischoscźi dwě skale.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 7. jánnara dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo wot podpißaneho něhdźe 40 hromadow rjanych twjerdych walcźkow na pscheßadźowanje pschedawacź. Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

C. Möschler w Kschiwej Borschcźi.

Czerstwe ßwinjaze pleza kupuje a płaczi najwyschschu płaczíšnu

Emil Hähnel
kołbaßarnja na bohatej haßy 6.

Kosaze kóžki.

Kosaze, sajecźe a karniklaze kóžki po najwyschschich płaczíšnach kupuje

Gustav Nauke
na garbaŕskej haßy.

S dobom poruczam ßwój wulki skład bjesmolatych **pjelzowych kožow.**

Pschewulkeje nahromady dla pschedawam

ßuscheny połcź punt po 80 np., pschi wotewsacźu 5 puntow punt po 75 np.,

ßyry połcź punt po 70 np.

Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Kosaze kože nasymske, sajecźe, kaž tež wschě druhe kože pschezo po najwyschschich płaczíšnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Sajecźe, kosaze, karniklaze, kocźe, tkhórjaze a kunjaze (mordaŕske) kože kupuje a najwyschsche płaczíšny sa nje dawa

L. Fleischer, kóžkaŕ
na swonkownej lawskej haßy 18
w Budyschinje.

Strowe **kruschwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pschi cźeńkim kónzu tołste, po najwyschschich płaczíšnach kupuje

mechaniska pschadowuja w Hajnizach.

K pschedstejazym hodam

poruczа **rubischcźa** na hłown a wokoło taille (wołmjane, chenillowe a židźane), **kapoty** (wołmjane a chenillowe), **barchentowe rubischcźa, lamarubischcźa, wołmjane schtrympy** a **soki, rukajzy, natykaczki, žonjaze** a **mužaze spódne pjesle, spódne khołowy, spódne ßuknje, dybsacźne rubischcźa, schórzuchi, schtalty, kornarje** na ramjo, **płat** k blusojtym koschlam, **barcheut, pikej, lama**

Bruno Schulze
na schulskich hrjebjach 8 na rózku ßukelnskeje haßy.

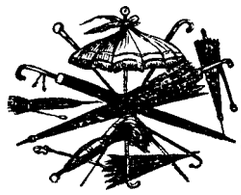

Pschedeschcźniki

k hodownym daram ßo hodźaze poruczа po jara tunich płaczíšnach a w wulkim wubjerku

Ed. Schulze's Sohn
na bohatej haßy pschi wrotach.

Wulku dźělbu

połwołmjanych tkaninow k ßuknjam, köpra, kalmuka a barchenta k koschlam

w wulkim wubjerku barbow ßym jara tunjo kupił a je teho dla po wurjadnje tunich płaczíšnach poruczam.

Leopold Posner
7 na bohatej haßy 7 w domje k. pjekaŕskeho mischtra Biesolda.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na lěto

1890.

Nowolětne khartki

w wulkim wubjerku poruczа

E. Rafeld na kotołskej haßy.

Nowolětne khartki

khutne a žortne

w wulkim wubjerku a w nowych mustrach po tunich płaczíšnach poruczа

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßyłne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Jale ſ cźelazeje kože ßu saßo po tunich płaczíšnach dostacź pola **Heinricha Langi** 9 pschi žitnych wikach 9.

Seßmahnjene

mužaze ßuknje, khołowy, lazy, swjerschniki atd. ßo pśches wobarbjenje kaž nowe shotuja w parnej barbjerni

W. Kellinga pschi žitnych wikach.

Khosej

wot najtuniſchich hacz do najdrózſchich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaz tez wſchě dobre druziny kaz

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Pſchedawarnja

mydła a ßwězow

na mjaßowym torhoſchczu 15 porucza **jadriwe mydło, maſne mydło** a **mydło ſ rjedzenju,** kaz tez **ßwězy** we wſchěch druzinach.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanſke zórko ſa ſaßopſchedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózſcho

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Khosej

paleny a njepaleny,

kaz tez wſchě **kolonialne twory** w ſnatych najlěpſchich kajkoſczach a po najtuniſchich płaczíſnach porucza

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

---

la pódluſchowu kožu
kožowy wurěs
ſchórzuchi

ſ boranjazeje a czelazeje kože porucza

Rich. Schneckenberg
pſchi miaßowych jědkach czißko 4.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wſchě druziny **czrjewow k dźěłanju kolbaßy** porucza **czrjewowa pſchedawarnja A. Eisslera** na zitnych wikach czißko 16.

Hdże kupujecze tajke rjane czaßniki?
Pola
J. A. Henki
na ſeminarſkej dróſy 4.
Tez ßu tam rjane a tunje **hrajadła** a **ſlote twory** dostacz; ßerbſki ßo tam tez rěczi.

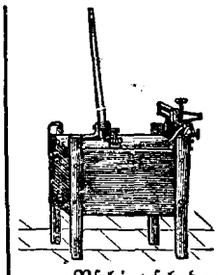

W ßwojej filiali w hoſczenzu k ſlotemu ßłónzu w **Budyſchinje** ßwój wulki ſkład

płokanſkich maſchinow a ſchatyžimanſkich maſchinow

wſchelakeho twara dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczam. **M. Feurich.**
Sprawne poßłuženje. **Twjerde płaczíſny.**
Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi.

Ssuche droždże

najlěpſche Drazdźanſke A. G. Hufelanda
wſchědnje někotre krócz czerſtwe porucza

Ernst Glien
pſchi zitnych wikach.

Zylindrowe a filzowe klobuki

ßame nowoſcze a jara trajne,

mězy

kraßne wězy, woßebje ſa ratarjow,

filzowe ſtupnje a toſle

njepſchetrjecheny najlěpſchi wudzělk.
Wſchě wězy w wulkim wubjerku
po ſnatych jara tunich płaczíſnach.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

K pſchedſtejazej ſymje ßwój wulki ſkład **kožow** a **hotowych pjelzowych tworow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza

Heinrich Lange
9 pſchi zitnych wikach 9.

Pſchiſpomnjenje. **Porjedźenje** a **pſcheſchicze** ßo rucze a tunjo wobſtara.

W kupnizy. **Louis Gadt** **W kupnizy**
krawſki miſchtr
pſchi hłownym torhoſchczu.

Wulki ſkład **hotowych ſymſkich ſwjerſchnikow, pikeſchow, wobleczenjow, kholowow, zupanow,** jenoz ſ dobrych cziſtowołmjanych tkaninow dźěłanych a derje ßedźazych, po tunich płaczíſnach.

Bajerſke tóczniki

porucza ſaßo želeſniſti wós wubjerneje wótroſornateje twory a pſchedawa je njedźiwajzy na powyſchene płaczíſny w tu khwilu hiſchcze po ſtarej płaczíſnje

J. G. Müller,
wjaſarnja žonopowych a groczanych powjaſow
w Budyſchinje na kamjentnej haßy 12.

Zokrowy ſyrup

cziſteje ßłódkoſcze punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Hollandſke jerje

wulke a tuczne
1 kopu po 2 mk. 40 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
1 ſchtuka po 4 a 5 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tez wſchě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczíſnach porucza

deſtillazija
J. G. Klingſta Nachf.
Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi.

Wſchě
kolonialne twory,
tyoſei, zokor, rajß
atd. ßu najtuńſcho doſtacz pola
Schiſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Zokor.

Najlěpſchi dróbny zokor punt po 30 np.,
kompowy zokor punt po 33 np.
kóſtkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Jerje

połne derje ßłodźaze
po 3 a 4 np.
porucza jako woßebje tunje

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Najlěpſchi

ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pſchi 5 puntach 50 np.

ßuſcheny połcz

punt po 80 np., pſchi 5 puntach 75 np.
porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak

najlěpſcha druzina, woprawdze cziſta, dobra twora punt po 35 np., pſchi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

W składźe towarstwa **Maćicy Serbskeje** a pola jeje pokładnika k. překupca **M. Mjerwy** w Budyšinje su tute knihi na předań:

1. **Nowa zběrka melodiji k hornjołužiskim pěsnjam** (wot L. Kuby, Michała Hicki, J. Pana a P. Starca). Zhromadźił Ludwik Kuba. Ze zawodom wo hudźbnym wumjelstwje łužiskich Serbow. 1887. Płaći 1 hriwnu.

2. **Fisně lužické** (Serbske ludowe pěsnje z češkim přełožkom). 65 serbskich pěsničkow a 20 serbskich reji. Hodźi so spěwanskim towarstwam za serbske koncerty, dokelž je kóžda pěseń dwójcy komponowana za spěw a za fortepiano. 2 hriwnje.

W Ssmolerjez knihiczíšchczerni je sa 10 np. dostacz nowy **„Biblifki pucznik"** sa wschitke dny léta 1890.

K nawjedźenju.

Po wuradźenju pschedbydstwa „Tow. Sserb. Burow" maja wot noweho léta 1890 wschě nawěsće a rosprawy, towarstwo nastupaze, bo w „Sserbskm Hospodarju" wosjewicz. Schtoz lokalne shromadźisny nastupa, maja pscheproschenja krótke byc: Wobsada, město sendźenja, dźeń a czas; wobschernische dopisy wubjerka, pschedbydstwa atd. woczischczi, jeli je trěbne, na wobsebitu pschikohu, kotraz bo s towarschneje kasy płaczi. Dokelž bo „Sserbski Hospodar" pschezo tydźeń prjedy czischczi, hacz bo wubawa, njech wobsadni pschedbyndźa s czasom swoje pschecza sjewjeja na: Redakteur Marko Schmaler in Bautzen. Nawěsće dla lokalnych należnosczow, shromadźisnow, pominanjow k skasanjam atd. bu, wě bo, darmo. Pscheje bo, so by „Sserbski Hospodar" w ruzy kóždeho bobustawa „Tow. Sserb. Burow" byl.

Pschedbyndstwo a hłowny wubjerk „Towarstwa Sserbskich Burow".
M. Kokla.

Poboczne Tow. Sserb. Burow w Porschizach

směje pjatk, tsecźi dźeń hodow, wjeczor w 6 hodźinach poběedźenje w Handrikez hosczenzu w Porschizach.

Dnjowy porjad: 1. Wólby noweho pschedbyndstwa a wubjerka. 2. Wuradźenje towarstwowych należnosczow. 3. Pschednoschk knjesa młynskeho mischtra Prosta w Hrodźischczu wo żitnych sornach, jich muki a wobstejenjach muki.

Ssobustawy, kaž tež hosczi nanajwutrobnischo pscheproschuje
pschedbyndstwo.

Pobočne Tow. Serb. Burow w Łahowje

zmeje **pjatk 27. decembra** popołdnju w 4 hodźinach zhromadźiznu.
Předsydstwo.

Wosjewjenje.

Sswojim czesczenym pschecželam a snatym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so bym **pschedawarnju** bwojeho nana pschedewsak. Budu bo bwěru prózowacz, so bych bebi po staros-natym waschnju se **sprawnym poblužењom** a po mózhnosczi s tunimi płaczisnami dowěrjenje bwojich czesczenych wotebjerarjow dobyk, a proschu czesczenych Sserbow w Barcze a wokolnosczi moje pschedewsacze dobroczinje podpjerac.

„K pschedstejazym hodam najtuńsche płaczisny!"

W Barcze, 10. dezembra 1889.

Alwin Dietrich.

Hamburgsko-amerikanske
paketojesdne akzijowe towarstwo.
Expresna
a póstska parołódzna jesba
s Hamburga do New-Yorka
w Southamptonje pschijesdzaza.
Jesba po morju traje nehdze 7 dnjow.
No. 840.

Pódla teho porjadna parołódzna jesba

s Havra do New-Yorka,	s Hamb. d. Wjecz. Indiskeje,
se Stettina do New-Yorka,	s Hamburga do Havanny,
s Hamburga d. Baltimore,	s Hamburga do Mexika.

Dalsche wukasanje dawa Carl Meisel w Budyschinje.

Durfthoffske
bjuche drožđże
porucza
August Biesold
pjekarski mischtr na bohatej hasy.

K pjeczenju kołaczow poruczam Durfthoffske bjuche drožđże,
kołacze po wschelakej płaczisnje tunjo,
khlěb na wumělenje w 2 druzinomaj najlepscheje dobrosczje
J. Kögler, pjekarski mischtr pschi žitnych wikach 10.

Hdże scze tónle rjany czasnik kupili? Pola czasnikarja
Magera
na
bjerbskej hasy
pschi kasarmach

Franz Marschner
czasnikar
na bohatej hasy w Budyschinje
bwój sklad **czasnikow** a **czasnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaczisny.
Pizomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu bjerbski.

Na schulerskich hrjebjach pódla stoteho bklonza w sadnym twarjenju knihiczischczerne je
Bethlehemska wustajenza
Jesusowe zywjenje wot naroda hacz k stawanju s morwych pokasowaza, widźecz. Wotewrjena bobotu a njedźelu popołdnju wot 3—9 hodźin wjeczor, wschědny dźeń wot 4 hodźin. Sastup 30 np. a dźeczi 10 np. Wo wjeleliczbny pschistup prosy **Moritz Kaiser.**

W wudawarni Serbskich Nowin bu dostacz:
Sserbske kmótsjaze listy.

Młody człowjek, 15—17 lět stary, bo k nowemu létu abo k 1. febr. pschi wyschej mšdże do jeneho Drazdźanskeho sahrodnistwa pyta. Dalsche pola **C. B. Deuttera** na bohatej hasy 12.

Wuczobnika, kiž chze kowarstwo nawuknucz, pyta hnydom abo k jutram konjekowar
Paul Richter w Delnjej Hórzy.

Ssylny hólczez, kiž chze kowarstwo nawuknucz, móże do wuczby hnydom abo jutry stupicz w **póstskej kowarni** w Budyschinje.

W Hrubjelczizach czišło 12a je zusy czorny poš se žoltymi nohami pschiběžał a tam sašo dostacz.

S Ziona, s Ziona
Kral tej' czesce wukhadza.
Po tebi bmy shladowali,
Nad tobu bo sradowali,
:,: Witaj k nam, haleluja. :,:
Sahroda zionska,
Tu je dźeczi wutroba.
Jesu, kiž rad w czistym khodźisch,
W rózach njewiny bo wodźisch,
:,: Pój do njej', haleluja. :,:
Lilija saronska,
Dawaj bwoje dymanja,
Ssyroty, jom' sczelcze palmy,
Jesu, wušłyschisch nasche psalmy
:,: K czesczi czi, haleluja. :,:

Tutón spěw budze bo bjes druhimi w Dubrawskej Bożej nozy spěwacz.

Na mój wczerawschi bydomdźeżaty narodny dźeń, póndźelu schežnateho dezembra, buch s telko bożopschecźemi, napisanymi a telegrafowanymi s blisa a s daloka swjeżeleny, so mi mózno njeje, lubowanym sbożopschejerjam listnje bo dźakowacz. Duz proschu należnje, so chzyli mój tu wuprajany nanajwutrobnischi dźak lubosczwje pschijecz.

W Hodźiju, 17. dezembra 1889.
Lic. theol. **H. Imisch**, farar.

Pschi nahłej bmjerczi nascheho lubowaneho staroscziweho nana
kublerja Jana Kliemanda
pschedbydły w schulskim pschedstejiczerstwje tudy, wschitkim, kiž bu nam w naschej srudobje s troschtom k bokej byli, nasch **najwutrobnischi dźak** wuprajamy; wosebje knjesej fararjej Golczej sa jeho, naschu tyschnu wutrobu tak troschtowaze bkowa, knjesej kantorej Rjelzy sa wokschewjazy spěw, gmejnskej radze, schulskemu pschedstejiczerstwu a tudomnemu swónskemu komitejej sa lubosez, semrjetemu wopokasanu, a poczeszowazy pschewod wschěch bobustawa k poslednjemu wotpoczinkej, wschitkim lubym a snatym sa bohatu pychu na kaschcz a dźělbracze na naschej srudobje.

Jim wschitkim najwutrobnischi dźak s tej nutrnej prósstwu k Bohu wuprajamy: Wón chzyk kóždeho pscheds tak srudnjej bmjerczu wobarnowacz.

W Rakezach, 14. hodownika 1889.

Hłubokosrudźena
Kliemandez bwójba.

(K temu czišku pschikoha.)

Pschiloha k czišłu 51 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. dezembra 1889.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** budźe 2. ßwjaty dźeń hodow dopołdnja w 10 hodźinach kapłan Räda němski předowacź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Elsa Frieda, Jaroměra Augusta Teicha, zigarnika na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. dezembra: Jaroměr August Härtig, khlamar a korčmar ſ Noweje Wßy, 59 l. 1 m. 10 d. (w wokrejßnej dźełaćerni na Židowje). — 14. Alwin Jurij, Ernsta Bohuwěra Měta, kublerja w Bobolzach, ß., 1 m. 6 d. — Marja Madlena Jokuschez, njebo Korle Augusta Nowaka, fabrikarja na Židowje, wudowa, 78 l. 26 m.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2212 měchow.	W Budyschinje 14. dezembra 1889				W Lubiju 19. dezembra 1889			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	9	71	10	14	9	65	10	—
" . . . . . žołta	9	41	9	56	9	26	9	59
Rožka	8	88	9	—	8	56	8	88
Jećmjeń	8	71	9	28	8	33	9	—
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	60	8	—	7	50	7	90
Hroch	8	89	10	97	10	42	11	11
Woka	8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny . . . . . 1 kilogr.	1	60	2	40	1	70	2	30
Butra	2	30	2	60	2	—	2	30
Pschenična muka 50 " . . .	9	—	18	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	9	—	14	30	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	70	4	—	2	80	3	40
Sslóma . . 600 " . . .	34	—	36	—	30	—	35	—
Prožata 580 schtuk, schtuka . .	11	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. 76 np. hač 10 hr. — np.; pschenza (žołta) wot 9 hr. 26 np. hač 9 hr. 53 np.; rožka wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. 12 np.; jećmjeń wot 8 hr. 57 np. hač 9 hr. — np.; wowß wot 7 hr. 75 np. hač 8 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 62—67 mk., 2. družiny 56—60, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 64—68 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 48—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 20. dezembra: Mjerſnjenje.

Sa hodowne blido

poruczam ßwój wulki skład, wobstejazy se **spěwarskich knihow, knihow** ſa **młodoſcź, wobrasatych knihow, fotografiſjowych** a **pißanskich albumow, portemonejow** a **zigarowych etwijow, domjazych žohnowanjow** a **woblukow, lampow** a **lampowych krywow, krow ſ kóstkami** a tajkich, ſ kotrymiž móżeſch ßo **ßamu ſabawieź, fotografiſjowych woblukow, schwadliskich** a **dźełanskich kaſchćikow, protykow k wottorhanju, pißanskeje** a **ryßowanskeje potrjeby, pychi na bożedźeſćowy ſchtom, wobraſow** a **pißaneje papjery** atd.

A. Schöncke,

knihiwjaſarnja a papjerowy skład na hauenſteinskej haßy 1.

Dwě łóhći schěroki

płat ſa cźeledź

twjerdu, trajnu tworu poruca jara płaćišny hódno

ſtary łóhć po 38 a 40 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Ssmykacźe, ſwonidła, ſwony po fabrikskich płaćišnach poruca

T. Albert na hornčerſkej haßy.

Sserbſke a němſke ſpěwańſke knihi

jara woßebnje do cźelazeje kože a do ßomota ſwjaſane, **fotografiſjowe wobluki** a **pißanſke albumy, zigarowe etwije, liſtnizy, pißanſke mapy, pißadła, ſerviſy k kurjenju, domjaze žohnowanje tykane, ſ kraßnym woblukom** po 3 mk. poruca w wulkim wubjerku

Gustav Rämsch.

8/4 **ſchěroki běły płat ſa cźeledź**

poruca tunjo

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Barchent k koſchlam

we wſchěch družinach a kajkoſcźach

poruca tunjo

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Draſtne tkaniny

kraßny wubjerk a jara tunjo poruca

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Wołmjane rubiſchcźa na hłowu, ſchawlowe rubiſchcźa ſe židy a wołmy, dybſaczne rubiſchcźa, ſpódne ßuknje atd.

poruca

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

W mojej pſchedawarni ßo **ßerbſki** rěcźi.

Nožerńja a parna toczerńja
Oskara Buttera w Budyſchinje
pſchi theatrje

jako **hodowne dary** ßwój wulki skład **nožowych tworow** naležnje poruca.

Porjedźenje a toczenje wſcheje družiny ßo derje a tunjo wuwjedźe.

Hermann Darschau w Budyſchinje
fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcźeje wołmy
cźišło 1 na ſchulerſkej haßy cźišło 1

k ſymſkemu cźaßej ßwój dawno jako dobry znaty wulki skład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuniſchej hač k najlěpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach poruca.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaćišny!**

Kóžde lěto ßo mějaze

wulke

hodowne

wupschedawanje

je wotewrjene, a dowolam ßebi na

wurjadny dobytk,

kiž wone poskicza, woßebje kedźbne cźinicź.

Poruczam wulku dźělbu

cźistowolmjanych drastnych tkaninow, lama
a **polwolmjanych tkaninow k ßuknjam,**
spódnich ßuknjow, schórzuchow,
trikotowych taillow a **blusow.**

Wotměrjene wobleczenje

hižo po 4 mk.,

symske žakety hižo po 5 mk. a
symske paletoty hižo po 7 mk.

Alphons Schauseil.

Jako **hodowne dary** poruczа w wulkim wubjerku:

laterna magika,
wobrasty sa laternu magiku,
stereoskopy,
kaleidoskopy,
mikroskopy,
schkleizy sa operu,
dalokowidy,
bryle atd.,
barometry,
thermometry,
parne maschiny,
elektrisirowanske maschiny,
elektrotory,
apparaty k indukziji,
galvanoplastiske apparaty,
ryßadła atd.

G. Kloeppel prjedy **Ad. Wagner,**
optikus a mechanikus na seminarskej drósy.

Czerstwe ßuche drožđże

najlěpschu tworu

punt po 75 np.

porucza

Carl Noack na žitnej haßy.

E. Flegel, kóžkař

w domje k. cźaßnikarja Köchlera, porucza ßwój sklad **kožuchow, klobukow** a **mezow,** jenoż dobru tworu, po najtunischich płaczísnach dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Ssuche drožđże

najlěpschu, derje hibazu tworu, wot ßoboty 14. dezembra wschědnje czerstwe, skasanja po kóždej dźělbje hižo nětko pschijima, porucza tunjo, pjekarjam a saßopschedawarjam po poniženych płaczísnach

Carl Noack na žitnej haßy 10

Rubischcza na hlowu

w wulkim wubjerku a

schtrykowane rukajzy

najlěpsche psche symu
porucza po niskich płaczísnach

O. Matteck
na snutskownej lawskej drósy 3.

Zigary.

Dobru a rjenje běku ßo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Khofej

paleny hischcze po 140, 150 hacz po 200 np.,
njepaleny hischcze po 120, 130 hacz po 160 np.,
jenoż w derje a czísczeßkodźazych druzinach jako **jara tunjo** porucza

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Zigary

w najwjetschim wubjerku najlěpsche druziny a po najtunischich płaczísnach porucza

Th. Grumbt w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Petrolej, khežorski wolij, ripikowy wolij

czísczeny,

stearinowe ßwězy

w najlěpschej kajkosczi w wulkim a w makym tunjo porucza

Th. Grumbt.

Nowe

turkowske ßlowki

ßu po puncze a po litrje tunjo dostacź pola

Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na ßwój wulki wubjerk derje wotležanych a derje ßo palazych

zigarow

100 scht. po 2 mk. kurjerjow a saßopschedawarjow kedźbnych cźinimoj.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczísnach.

Wolmjane koschle, spódne pjesle a kholowy, wolmjane schtrymphy a soki

porucza

O. Matteck
na snutskownej lawskej drósy 3.

Rybowanske maschiny

k rybowanju zakty, mandlow, zokora, běrnow atd., teho runja **blidowe noże, dybsaczne noże, nožizy, Henkelske krawske nožizy, patentowane khlěbowe hěble, potrjebu k wurěsanju s czeńkej pilku, khofejowe a korjeschkowe mlyny** porucza

Emil Schwabe,
nožerski mischtr na jerjowej haßy 7.
Britwje a nožizy ßo derje tocza.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. **Sobotu 28. decembra 1889.** **Lětnik 48.**

K nowemu lětu.

Psches rudźenje a horjo,
Kiž mějach wjele krócź,
Psches njepokojne morjo
Je jěła moja łódź.
Nětk pak ßym pschewjeseny,
Hdyž lěto sady je;
Duž dźak budź sanjeßeny,
Ssy, Božo, wumóhł mje!

Ty ßy mje sbožnje twarił,
We tebi sboże kcźe;
Ssy druhdy teź mje ßwarił,
We tebi dźěl mój je.
Ssy sdźerźał mje wschě lěta,
Ssy teź mje troschtował,
Mje wjedł psches cźaßy ßwěta,
So bych we tebi stał.

Mój Bože, skała moja,
Schtož ty chześch, chzu teź ja;
Wscho, schtož je wola twoja,
Njech mi ßo spodoba!
We tebi potajene
Budź moje žiwjenje
A ś tobu sjenocźene
Teź wostań do ßmjercźe!

Hdyž bycź mam wopuschcźeny,
Stań twoja wola ßo!
Mam khodźicź wurudźeny,
Njech je, mój sbóžniko!
Hdyž dyrbu něhdźe skhoricź,
Chzu poßłuschny cźi bycź,
A hdyž chze ßmjercź mje moricź,
Chzu jej ßo wotmjelknycź.

Sso twojej radźe podacź,
To, Knježe, kažeśch mi;
Cźi duschu ś cźěkom dodacź,
To spodobne je cźi.
Hdyž njeścź mam pscheścźehanje
A cźerpicź khudobu
A ßměch a sazpiwanje,
Njech ßo cźi podwolu!

Hdyž lěto wobsanknjene
Psches twoju pomoz je
A nowe nastupjene,
Dha dźenß' njech sapočznje
Sso na mni hnada nowa,
Kiž ś hrěchow wjedźe mje!
Tak žohnowanje khowa
Mi lěto, kiž k nam dźe. D.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Prjedy hač je ßo sakski ßejm do hodownych prózdninow roseschoł, je druha komora w ßwojim poßlednim poßedźenju wo wólbje ryćeŕkublerja Hähnela nad Koporzami w 4. wjeßnym wólbnym wokrjeßu jednała. Kaž je snate, ßu ßwobodomyßlni mjenowaneho wokrjeßa, kotsiž běchu sa dotalneho sapóßłanza, leżomnoscźerja Heinzu w Dołhacźizach, kłoßowali, pschecźiwo wólbje ryćeŕkublerja Hähnela protestowali. Pschi wólbje je ßo pjecża wjazy krócź wólbny porjad pschestupił. Bjes druhim je ßo w dwěmaj městnomaj wólbny cźaß na to waschnje pschikrótschił, so je ßo pschipołdnju wot 12 hač do 1 hodźiny wolenje pschetorhnuło. Dale ßu ßo pschi wólbje někotre woßoby wobdźěliłe, kotrež sakšzy poddanjo njejßu, a skónczńje je ßo w Rodezach wólbny lokal pschepołożił. Poßlednjemu porokej nasch ßerbski sapóßłanz Keŕk napschecźiwo stupi. Wón ßwobodomyßlnym rosjaßni, so je ßo w Rodezach nusneje pschiczińy dla w druhim lokalu woliło, hač je ś wopŕědka postajene było. W prěńschim twarjenju staj mjenujzy dwě woßobje na diftheritis skhoriłej. Duž ßwobodomyßlni ßami pschidachu, so dyrbja poßlednjemu porokej spanucź dacź, cźim bóle pak druhich njeporjadnoscźow dla na tym wobstachu, so by ßo Hähnelowa wólba jako njepłacźaza spósnała, woßebje teho dla, dokelž bě ßo wón ś wjetschinu jenož tsjoch kłoßow wuswolił. Wjetschina sapóßłanzow pak tuteho měnjenja njebě. Wobsamknuchu naležnoscźe Hähneloweje wólby niz prjedy rossudźicź, doniž ßo wot knjeżeŕstwa poroki, kotrež ßo pschecźiwo njej cźinja, do dróbna pschepytałe njejßu. Knjeżeŕstwo ma ßo sa tym wobhonicź, hač ßu w dwěmaj podkrjeßomaj wopraw dźe njesakšzy wolerjo ßobu wolili, hač je ßo w Rosenhaynje 1 wólbna papjerka ś dwěmaj mjenomaj jako płacźaza pschipuschcźika a hač w Hornich Kundracźizach tsjo wolerjo, kotsiž ßu pschi wobsamknjenju wólby pschitomni byli, njejßu ßobu wolicź ßměli. 7. januara ßo ßejmske wuradźowanja saßo sapočznu.

— W někotrych stronach Pruskeje je bjes konjemi wóshriwoscź wudyriła. Duž je knjeżeŕstwo poruczíło, so dyrbi ßo hamtskim skótnym lěkarjam a poliziji hnydom wosjewicź, hdyž ßo něhdźe bjes konjemi straschna khoroscź pokasuje. Wobßedźerjam konjow dyrbi ßo ś tym mózne sčzinicź, ßwoje konje sdala tajkich městnow dźeržecź, kotrež ßu ßo ś konjazej wóshriwoscźu podeschłe.

— W wuhlowych podkopkach w Westfalskej a rheinskej krajinje měr bjes sarjadnistwom podkopkow a hórnikami hischcźe pschezo postajeny njeje. Woßebje ßo w podkopkach, nad rěku Saar leżažych, ßylnje hiba. Kónz sańdźeneho tydźenja ßo sdasche, so je strach powschitkowneho strajka wotstronjeny. Nowósche powjescźe pak saßo njespodobnischo klincźa, tak so je dwělne, hač k strajkej njepschińdźe. W Saarskich podkopkach je liczba strajkowazych na 6500 muži srostka. Teź w sakskich wuhlowych podkopkach pola Zwickawy ßo bjes hórnikami njespokojnoscź pokasuje. Dwanacźehodźinske dźěło, psches poßledni strajk wotstronjene, je pjecża saßo ś wjetscheho dźěła sawjedźene, někotsi hórniży, kotsiž ßu pschi strajku wjednistwo měli, saßo dźěło dostali njejßu, a hač runje ßu ßo wuhlowe płacźisny powyschiłe, ßo msda polěpschiła njeje, kaž je ßo to prjedy ßlubiło. Je-li so ßu wobcźežowanja hórnikow wěrne a niz wumyßlene, ßo drje jim teź wot sarjadnistwa podkopkow wotpomha. Schtož msdu nastupa, ßo po sdacźu skórźby zyle ś wěrnoscźu njekryja; pschetož msda hórnikow je ßo wot poßlednjeho naléźa wo 10—30 prozentow

powyschika. Pschecźiwo žadanemu wóßomhodźinskemu dźěłanskemu cźaßej a pschecźiwo postajenju normalneje mšy budźa pak ßo sarjadnistwa podkopkow se wschej mozu pschecźiwjecź.

— Lěkarske pschepytanje nadpadnika Müllera s Oetlingena, kiž je na württembergskeho prynza Wylema tšelik, je hacź dotal pokasako, so je wón zyle pschi strowym rosumje. Też njejßu pytli, so by wón s khwilemi duchakhory byk. Müller s pscheklepanymi ľźemi dozpiwa, so ßo pschepytanje do dołhoscźe cźehnje.

— S wuhladami na tunju płacźisnu ßwinjazeho mjaßa je po sdacźu saßo nimo. Ruske knjeźerstwo je němskim rěsnikam sakasako, w ruskej Pólskej ßwinje rěsacź. Spadowanje płacźisny ßwinjazeho mjaßa poßledni tydźeń s tym swißowasche, so ßo wjele tajkeho mjaßa k nam wožesche. Je-li so by ßo pschiwos pomjeńschik abo s zyka pscheštak, by ßo po tajkim też saßo mjaßowa płacźisna powyschika.

— Nětko ßu podróbnische powjescźe wo sajecźu Buschiria, wjednika Arabskich sběžkarjow w němskej narańscho-afriskej provinzy, dóschke. Bitwiczka, w kotrejž ßo saßakły pschecźiwnik Němzow srani, bě trochu horza, a 30 s jeho ludźi padźe. Buschiri spyta saßo twóchnucź, kaž bě to hižo wjazy krócź cźinik, tola ßwojeje rany dla móżesche ßo jenož pomaku dale wlez. Waseguszy, kotsiž ßu ßo wot Wißmanna sa němske wójsko najecź dali, Buschiria namakachu a jeho sputaneho k majorej Wißmannej pschiwjedźechu. Wustajenje płacźisny na sajecźe Buschiria je ßo jako wuspěschne wupokasako; pschetož Waseguszy ßu ranjeneho wjednika sběžkarjow jenož teho dla sajeli, so bychu 10,000 rupiow dostali, kotrež bě Wißmann ßlubił. Wißmann je też hnydom pjenjesy wupłacźił.

— S listow franzowskich mißionarow w němskej narańscho-afriskej koloniji, kotrež ßu ßo do sajecźa wjednika arabskich sběžkarjow, Buschiria, pißake, njech ßo ßlědowaze wosjewi: Buschiriowi ludźo ßu roscźěkali a wón nimale ßam steji. Rubjeźni Masitojo, s kotrychž ßo něhdźe 5000 w wokolnoscźi sadźerżowasche, ßu ßo rospjerschili a ßu ßo s wjele wßow wuhnali. Wißmann móżesche ßo hacź do Mpwapwa dobycź, hdźež je 100 muži wobßady wostajił. Na marschu dyrbjesche wón dwě sběžkarskej wßy khostacź. Wschudźe jeho pschikhad na domoródny lud dobry sacźischcź cźinjesche, dokelž wón rosumi, ßo tak sadźerżecź, so jeho ßo też boja. Wón je hkownikam dary wudźělił a cźornocham, kotsiž to žadachu, je wón pólver darił, so móhli ßo sběžkarjow wobrócź. Nětko wschudźe měr knježi, wschě dróhi ßu wotewrjene. Rubjeźni Masitojo ßu s Buschiriom, kotryž je ßo psches pschipad jich wjednik scźinił, njespokojom a ßu, kaž ßo sda, swólniwi, jeho sajecź a Němzam pschepodacź. Wschitzy naschi mißionarojo ßu ßo na ßwoje stazije w snutskownym kraju wrócźili. Wschudźe jich cźornochi nadběhowachu, so bychu bjes nimi a Němzami se ßrědnikami byli. Wißmann je do teho swolił, so bychmy ßrědnistwo pschedewsali, s cźimž ßmy jara dobre stejnischcźo bjes cźornochami dobyli. Se wschěch stazijow ßo pische, so je wójna skónczena. Buschiri je tak jara w wocźomaj domorodneho wobydleństwa shubił, so wojakow wjazy shromadźowacź njemóże. S Wißmannom abo krótko prjedy njeho ßu ßo naschi mißionarojo a kschesćźijenjo do ßwojich prjedawschich statokow wrócźili.

Franzowska. Wójnske pschihotowanje w Europje bjes pschestacźa dale dźe, a jedyn kraj pschezo druheho pscheßahnucź pyta. Dokelž Němska pschi ßwojich nawjecźornych mjesach nowy armeekorps postaji, je franzowska wyschscha wójnska rada wobsamkła, franzowske garnisony pschi němskich mjesach poßylnicź a tam druhi 6. armeekorps s wosnamom 6 bis postajicź.

— Shromadźisna 3000 Parižskich rěsnikow a jěrcharjow je tele dny pschecźiwo pschiwoženju sarěsanych skopow s Němskeje do Franzowskeje protestowała. S tajkim pschiwoženjom intereßy wjele tyßaz franzowskich rěsnikow, jěrcharjow atd. schkoduja a tole schkodowanje sa poßlednje dźewjecź měßaz pjecźa psches 5 milijonow frankow wucźini. Duž ma ßo knjeżerstwu deputazija póßłacź, žadaza, so by ßo sa pschichod pschiwos skopjazeho mjaßa sakasał, a so by ßo žiwy wukrajny skót pschi mjesach wěsty cźaß wobhladował, hacź je khory. Dowós žiweho skotu, kotryž je tón cźaß teho dla sakasany, so bychu ßo s nim skótne khorosćze njesanjeßke, dyrbi ßo saßo dowolicź a po możnoscźi polóżicź.

Rußowska. Je-li so budźe ras Rußowska nusowana, s Němskej a Awstriskej wójnu wjesćź, budźe ßo też psched Turkowskej wobaracź dyrbjecź. Nětko je zyle bjes dwěla, so je Turkowska ßrjedźnoeuropiskemu swjatej pschistupika, kotryž ßo na jenym boku pschecźiwo Franzowskej a na druhim boku pschecźiwo Rußowskej měri. Duž Rußowsku hižo dawno s wulkim njeměrom napjelnjuje, so němszy offizěrojo turkowske wójsko wuwucźuja a Turkowsku na wójnu pschihotuja. Dokelž je po sdacźu turkowskemu wójsku nawdawk stajeny, ßo do Rußowskeje s Makeje Asiskeje walicź, ßo dla pospěschenja shromadźowanja wójska w Makej Asiskej sa němske pjenjesy żelesniza twari. Hischcźe hórje by sa Rusku było, hdy bychu ßo w Asiskej s Turkami też hischcźe Persiszy a Jendźelcźenjo stowarschili. Na tule możnoscź dźiwajo, chze Ruska ßwoje wójsko pschi turkowskich mjesach w Asiskej poßylnicź a ßwoje łódźstwo na Cźornym Morju pschisporicź.

Sserbija. Sa dołhe cźaßy w Sserbiji ministerstwo było njeje, kotrež by ßo ludoweje dowěry w tak wyßokej měrje swjeßeliło, kaž nětcźische. Skupschtina (ßejm) je jemu město žadanych 200,000 dinarow „k kitanju ßerbskich intereßow sa mjesami" 300,000 dinarow pschiswolika. So ßo wot ludowych sastupjerjow knjeżerstwu wjazy pjenjes pschiswoli, hacź je žadało, je njeßkyschany podawk; w druhich krajach je s wjetscha pschezo na wopak.

Turkowska. Sběžk kschesćźijanskeho wobydleństwa na kupje Krecźe s naßylnoscźu podtlóczinschi, je turkowske knjeżerstwo nimale wschě prawa, kotrež ßu ßo tam w prjedawschich cźaßach kschesćźijanam pschiswolike, sběhnuło. Bjes Grichami w grichiskim kraleństwje, hdźež w tu khwilu wjele cźeknjenzow s Krety pschebywa, je ßurowoscź Turkow pschecźiwo Kretiskim Grichaм wulke pohórschenje sbudźika. Ssylnemu hibanju bjes ludom, wußwobodźenje ßwojich bratrow na Krecźe s turkowskeho podtlóczenja žadazym, ßo grichiske knjeżerstwo dlěhe napschecźiwo stajecź njemóże, dokelž by ßo hewak ludowa njespokojnoscź pschecźiwo knjeżerstwu wobrocźika. Duž je wone ßwojim sastupjerjam w wukraju pißmo póßłało, s kotrymž pschecźiwo pschikrótschenju prawow Kretiskich kschesćźijanow protestuje. Tele prawa ßu ßo wot sultana psched 20 lětami pschipósnake a ßo wot wschěch europiskich wulkomozow wobkrucźike. Duž ßo po prawom Turkowskej njesaleži, Kretiskim Grichaм jich prawa ßamopaschnje bracź, to ßměło ßo jenož s pschihłoßowanjom europiskich wulkomozow stacź. Kruta rěcź grichiskeho knjeżerstwa je na sastupjerjow wulkomozow w Konstantinoplu ßylny saczischcź cźinika. Woni saßudźuja ßurowjenje turkowskeho knjeżerstwa pschecźiwo Kretiskim kschesćźijanam a njesamjelcźeja, so ßo boja, so móhła s teho wójna bjes Turkowskej a Grichiskej nastacź.

China. W hoborskim chineskim khěžorstwje se 400 milijonami wobydlerjemi je hacź dotal jeniczka żelesniza natwarjena, kotraž pak dlěscha 130 kilometrow njeje. Lětša w lěcźi s Chiny powjescź dóńdźe, so chzedźa tam nětko żelesnizy do wulkeje dalokoscźe twaricź; někotre s nich, kotrež běchu w poknóżnej Chinje nacźißnjene, dyrbjachu woßebje k wójnskim saměram pschecźiwo Ruskej ßkužicź. Schěny k żelesnizam běchu ßo pola Kruppa w Essenje skasake, kotryž je też hižo schěny sa prěnju chinesku żelesnizu po tunjej płacźisnje wobstarał. Němsko-chineski bank bě ßo sakožił, a nadźachu ßo, so němszy wikowarjo a industrija pschi twarje chineskich żelesnizow rjany dobytk scźinja. Tola wschě tele nadźije ßu ßo jako jebawe wupokasake. Strona bjes ludom, kotraž ßo wschemu nowotarstwu pschecźiwja, je pschewahu dostała. Wona ßo pschecźiwo twarjenju żelesnizow horliwi a pschi tym bjes pschiwěriwym ludom wulku podjeru namakuje. Chineszy, kotsiž ßwoje cźěła pschi wschěch sjawnych pucźach khowaju, ßo boja, so by ropot żelesniczných cźahow měr semrjetych kasyk, a měnja, so na Chinu njesboże pschińdźe, je-li so ßo do njeje dróhi s Europy wotewrja.

Pjekař tola běsche.

W domje bohateho měschcźana Libusche běsche ßo wjeßoke towarstwo shromadźiło, wjecźor stare lěto na pschihodne waschnje wužohnowacź a nowe ßwjatocźnje powitacź. Hdyž ßo nětkaŕ hodźesche, stary knjes ßwojich ßwójbnych a pschecźelow pschi tajkich ßwjatocźnych składnoscźach rady wokoło ßebje widźesche. Wón ßam běsche njedźiwajzy na ßwoje wyßoke lěta pschezo wjeßokeje myßle, a niczo jemu lubscho njebě, hacź hdyž móżesche mjes cźrjódku wjeßokych a dobrych cźłowjekow pschebywacź. Wón wobkrucźesche, so ßam ßobu womkodźi, wobkhadźejo s mkodźinu, kotrejež żiwa wjeßokosćź jeho na żane waschnje njemylesche, ale pschezo woźiwjesche. Tak też wón dźenßa na wuschiwanym mjehkim stólzu ßedźesche, kotryž běsche jemu pschichodna dźowka darika, a s radoscźiwym wóczkom na lubych hoscźi shladowasche, kotsiž běchu ßo na jeho pscheproschenje tudy seschli. Na blidźe wokschewjazy horzy napoj stejesche, kotrehoż wón k temu pschinoschowasche, so ßo tu shromadźenym cźim lěpje lubjesche. Lubosna mkoda holczka s pschirodźenej pschecźelniwoscźu prósne schkleńzy naliwasche. Hanka mějesche poknej ruzy dźěła; pschetož pschitomni mužszy na pschemo khwatachu, so bychu pschezo s nowa s jeje rukow ßłódny napoj dostawali. Też wjeßoky stary knjes s jaßnymaj wóczkomaj wokoło ßo hladasche,

ßo ſa to ſtarajo, ſo by žadyn jeho hoſcźi ſabyty njebył. Tež liza pſchitomnych žónſkich ßo cźerwjenicź poczachu, rjane wóczka ßo błyſkotachu, a nėkotryžkuli wjeßoły žort ßo ſ róžojteju hubow wußuže. Ta waźna hodźina hiſchcźe bila ſo njebėſche, nowe lėto hiſchcźe naſtupiło njebė. Dyß a dyß tón abo tamón w towarſtwje na cźaßnik pohlada, njeſcźerpnje minuty do polnozy liczo. Skónczńje dwanacźe cźepjeſche. Pomaku a ßwjatoczńje ſynki ſtareho cźaßnika wuklinczachu, kotryž bėſche namrėte wobßedźenſtwo ßwójby a hižo bėſche nėkotrezkuli nowe lėto ſe ßwojim jaßnym klinkom powital. Stary knjes ſe ßwojeho ſtólza ſtaže, ßebi cźornu cźapku ſcźeże, kotruž mėjeſche ſ wjetſcha na hłowje, a ſ krótkimi, ale jadriwymi ßłowami nowe lėto powita. Na khwilku pſches to wjeßoły ßwójbny ßwjedźeń khutniſchu ßwjecźiſnu doſta a bu ſ cźichej Božej ßłužbu. Doſtojny ſtarz ſe ßwojej ſchėdźiwej hłowu ßo woprawdźe kaž mėſchnik ſdaſche, kiž wo Boże žohnowanje ſa ßwojich domjazych proßy.

Ale bórſy ßo tole ßwjatoczńe hnucźe ſaßo minu kaž mróczńe hrono, kotrež žohnowanje krjepjo nimo cźehnje; žort a wjeßele ßo ſe wſchėch ſtron runja ſłotym ßłóncznym pruham wudobywaſche. Pſchitomni ßebi ruzy ſawdawachu, ßo wokoſchowachu, ßebi ſboże pſchejachu, wjele žortowachu a hiſchcźe wjazy ßo ßmėjachu. Na wſchitkich wobliczach ßo radoſcź ßwėcźeſche, kotruž wjeßoły ſtary knjes hiſchcźe pſchiſporjecź hladaſche. Pak młodych ludźi napominaſche, ſo bychu ßebi ſhromadnje pėßeń ſanjeßli, pak holzam klubu cźinjeſche a jim ſe ſchibałymi ßłowami krej do liczkow ſecźėri, kotrež ßo bjes teho hižo horjachu. Pſchede wſchėmi bėſche Hanka, jeho pſchichodne,e dźowzyna ßotra, jeho lubuſchk, a duž tež ßo jeho lubоſcźiwe žorty ſ wjetſcha na nju mėrjachu. Hdyž jemu wona, kaž druhe žónſke na nowe lėto ſboże pſchejeſche, chzyſche wón wot njeje tež hubku mėcź.

„Dwė ſa jenu", wjeßoke holczo dźeſche a jemu młódnej hubje poſkiczeſche. Stary knjes ju wokoſcha a ßmėjo rjeknu: „Je ta ßłódka! Pßej ſkorženo, hdy bych hiſchcźe młodźenz byk, Hanka dyrbjała moja žona bycź, a žana druha."

„Nanko!" jemu jeho pſchichodna dźowka ſ porſtom hrożeſche, „njepócźńcźe mi njeßwėrny bycź, hewak Waß wobſkoržu, pſchetož Wy dźe ſcźe mi luboſcź pſchißahak".

„Ty ßwój dźėl hižo maſch", ßo ſtarz ßmėjeſche, „a ßy da-li Bóh ſe ßwojim mužom ſpokojom?"

„Ja bych rjekła", młoda žona praji a ſ jenej ruku ßwojeho muža wobja, druhu ſ dźakownym wóczkom pſchichodnemu nanej ſawdawajo.

„Nó, Hanka!" ſtarz ſ nowa ßmėjo dźeſche, „ſa Waß dyrbi tola tež rada bycź. Schkoda, ſo žaneho ßyna wjazy nimam, pſchetož ja ßym tola hižo pſcheſtary ſa Waß. Wam dyrbimy nawoženju hiſchcźe dźenßa wjecžor wuradźicź. Nóz na Nowe Lėto je woßebje ſa młode holzy radna. Schto mėnicźe, hdy bychmy ßo woßud woprafcheli, koho je Wam pſchißudźik?"

„Woßud ßo ßmorže wo tajke žorty ſtara", holczka khėtſje ſnapſchecźiwi.

„Tu ſaßo widźiſch, kak mudry nėtuſchi ßwėt je", Libuſcha horliwje rjeknu. „Woßud ßo wo najmjeńſchu waczku a najßnadniſchu kwėtku ſtara a dyrbjał na žanu cźłowſku wutrobu ſabycź? Och, och, Hanka! to mudrje rėczała njejſcźe. Sa mój cźaß bėſche hiſchcźe prawa wėra, a žaneje holczki njebė, kotraž w nozy na Nowe Lėto ſkradźu wokoj ſchkrėła njeby."

„To my tež mózemy", pſchichodna dźowka praji, kotraž ſtaremu knjeſej wſchitke jeho žadanja na wocźomaj ſpóſna a derje wjedźeſche, kak jara ſtarz na waſchnjach, kaž tež na njewinowatych pſchiwėrkach ßwojich młodych lėt wißaſche.

Temule namjetej ſe wſchėch ſtron wyſkajo pſchihłoßowachu, a młody lud doczakacź njemóżeſche, ſo by ßo ſajimawa ſabawa ſkerje lėpje ſapoczała. Zyłe towarſtwo ßo w ßwjatoczńym cźahu do kuchnje poda, hdyž woheń na wóhniſchcźu hiſchcźe wjeßele praſkotaſche. Wokoja bėſche doſcź w domje; ſo bychu jón ſchkrėcź móhli, nėchtó khwatajzy blachowu kżizu pſchinjeße, druhi pak ſchklu ſe ſymnej wodu, do kotrejež móhli roſeſchkrjeny wokoj kidacź.

Zortujo a ßo ßmėjo ßo wſchitzy wokoło ſchklė ſeſtupachu, hdyž ßydnjeny wokoj w ſymnej wodźe w ſpodźiwnych podobach ßwoje ſjewjenja wopowjedowaſche. Nėchtó mėjeſche ſchtom ſ nėžnym liſcźom, druhi zyrkej, tſeczi łódź, ſ wjetſcha pak bėchu to njelepe dule, ſ kotrychž nichtó mudry njebu. Wumyßlenje dyrbjeſche pſchi wukładowanju ſ wjetſcha najlėpſche cźinicź, a wjeßoke žorty ßo ſe wſchėch ſtron ßypachu, pſchi cźimž ßo ſtary knjes, kaž hewak, woßebje wuſnamjenjeſche.

Wſchitzy ßo ßmėjachu, a nėkotrezkuli liczko ßo ſacźerwjeni, hdyž ßo na to abo druhe naſdała pokaſa, hdyž ßo nėkajke potajnſtwo pſcheradźi, kotrež ßo derje doſcź ſakhowako njebė. Młode holzy ßebi ſchukotachu a ßo rjepotachu, mužojo ſ łóhczom do ßo ſtorkachu, a žony jenož na ßo hladacź trjebachu, ſo bychu ßebi wulzy ſajimawe a dźiwnuſchke wėzki wupowjedake. Tu bėſche ßebi nježenjeny muzíki kolebku naſchkrėł, ſa cźož nėtko jeho ſchkrėjachu; tam bėſche ßebi holczka, kotraž bėſche ſ offizėrom jėſdnych ſnata, nimale derje radźeneho konika ſ wuſdu a ßedłom ſ wody wucźahnuka. A tež tam, hdźež ßo wokojana podoba na žane waſchnje ſa woßobu hodźecź njechaſche, tak dołho roſum wótſachu, doniž njenadeńdźechu, ſchtož ßebi pſchejachu; woprawdźe ſpodźiwne bė, kelko wótreho roſuma pſchi tym nėkotſi wopokaſachu. Skónczńje bėſche ßo tež na Hanku rjad dóſchoł. Runjež bėſche jeje wutroba hiſchcźe zyle ßwobodna, bė tola widźecź, ſo ji ruka tſchepjetaſche, hdyž woßudnu kżizu nad wóhnjom dźerżeſche. Tajka tam ſtejeſche nėžna, ſaſtróżena, wot cźerwjeneho płomjenja wobßwėtlena.

Spodźiwny ſtyſk bėſche ju wobjał; ji ßo móhł rjez khróble ſeſda, ßo woßud wo pſchichod praſchecź, a jeje wóczży kaž wo ßnje do płomjenjow a na wokoj hladaſchtej, kotryž ßo pomaku ſchkrėcź pocźa. Rucźe jón wona do ſymneje wody kinu, kotraž jón ßyczo pózrje. Hanka ßo komdźeſche ſ wody wucźahnucź, ſchtož bėſche ßebi naſchkrėła. Wcźipna ßo ßotra k njej cźiſchcźeſche.

„Dha wſchak pohladaj", ßotra rjeknu, „ſchto ßy ßebi naſchkrėła".

„Ach! ja ßo boju!" holczka ſnapſchecźiwi.

„Njebudź cźelo!" ßotra ſawoła a dó ſchklė pomaßa, ſ kotrejež wokoj wucźeże a jón ßotſje poda; Hanka ßebi lėdma wėrjeſche ßo jeho dótknucź.

„Pokaž wſchak, ſchto je Tebi wobradźene", ßo ßwak ßmėjo woprafcha.

Holczka hiſchcźe ani pohladała njebė na wokoj, ji bėſche wokoło wutroby, jako by dóńt jeje pſchichoda w małej ruzy wotpoczował.

„Nó, Hanka! pokażcźe nam ßwój pokkad", ßo ſtary knjes ßmėjeſche; „abo chzecźe jón ßama ſa ßo ſkhowacź?"

Móhł rjez tſchepjetajo wona wokoj ſtaremu knjeſej poda.

„Khlėb! pokruta khlėba!" tutón wótſje ſawoła; „Hanka ßebi pjekarja woſmje."

„Pjekarja?" pſchitomni žortowachu; „daj Bóh ſboże, knjeni pjekarjowa!"

Wjeßoke holczo ßo na harowaze ſbożepſchecźe ſ wopredka trochu mjerſaſche, ale ßo bórſy pſchewinu a ſkónczńje ßobu pomhaſche, hdyž ji ſe wſchėch ſtron klubu rėczachu.

„Dha ſmėju ſ najmjeńſcha pſchezo Božeho khlėba", ßo wona ßmėjeſche.

„A mucźneho abo tucźneho muža", ſtary knjes žortowaſche.

„To pak ßebi wuproſchu, ſo mi zaktу pſchemóliczke njepjecźecźe."

„Wy tež k Božemu dźėſcźu rjany tykanz ſ wulkimi róſynkami doſtanjecźe", Hanka rjeknu, „jeli ſo zyłe lėto zaktu pola mje bjerjecźe".

„To ßo ßamo roſumi", wjeßoły ſtary knjes wotmolwi. „Jeniczży k Wam budu ßłacź, knjeni pjekarjowa."

Tež jeje towarſchki žortowacź njepſcheſtachu a Hanku ſ pjekarjom khėtro ſchkrėjachu. Skónczńje bėſche ſa wjeßele towarſtwo cźaß ßo roſßožohnowacź. Płaſchcźe a kłobuki jim nuts pſchinjeßechu, a wſchón radoſcźiwy ſtary knjes ßwojim hoſcźom wboženje praji. Hdyž jemu Hanka dobru nóz pſchejeſche, wón ßmėjo na nju ſawoła: „Spicźe derje a dajcźe ßebi wo ßwojim pjekarju dźecź".

(Pokracźowanje.)

Professor dr. Křesćan Bohuwėr Pful †.

Horza wutroba, ſa Sſerbſtwo ßo horjaza, je dokkapała. Jedyn ſ najſahorjeniſchich ßerbſkich wótczinzow, jedyn ſ tych mužow, kotſiž ßu ßerbſki lud ſe ſtolėtneje womory wubudźili a jón ſ nowa woži-wili, profeßor dr. Pful, je bėh ßwojeho žiwjenja dokonjał. Cźežka rana je ßo ßerbſkemu ludej nadyriła a žarujo wón nad rowom wótczinza płacźe, kiž je ßebi njeßmjertne ſaßkużby wo Sſerbſtwo dobył. Pful je ßo minuł, niz pak jeho ſkutki a myßle, ſa kotrež je wón wojował; wone žiwe woſtanu, tak dołho hacź budźe ßerbſka a ßłowjanſka rėcź

žiwa. S wulkim ſerbſkim ſłownikom, kotryž je Pful ſ wulkej pilnoſcžu, wutrajnoſcžu a wuſtojnoſcžu ſpiſał, je ſebi wón pomnik ſtajił, kiž mole a ſerſawz njeſeżeru, a kiž kamjeń a żeleſo pſchetraje. Jeho ſerbſki ſłownik a jeho ſerbſka rěčžniza ſtej ſakožk, na kotrymž je naſcha ſerbſka rěcž twjerdże ſakożena. Na tutym ſakkadże ſo naſche nowe ſerbſke pišmowſtwo twari a dale roswiwa.

Profeſor dr. Pful je ſo 28. měrza 1825 jako ſyn měſchczańſkeho ſerbſkeho kublerja Pfula w Pſchiſchezach narodźił. Dokelž bě jeho Bóh ſ wyſokimi duchownymi darami wuhotował, jemu jeho nan Budyſki gymnaſij wopytacž da. W lěcże 1843 gymnaſij wukhodźiwſchi wón w ſwjedżeńſkim aktuſu ſ hebrejſkej rěcžu ſwojim wučerjam a towaŕſcham bożemje praji. Je to poſledni krócž było, ſo je ſo w aktuſu w Budyſkim gymnaſiju hebrejſki rěcžało; po Pfulu ſebi żadyn wučomz wjazy ſwěrił njeje, wotſalnu rěcž hebrejſzy dżeržecž, dokelž ſo hebrejſchczina jara cżežko nawuknje. S pokhilnoſcžu k rěcżeſpytnej wědomoſczi Pful w Lipſku filologiju ſtudowaſche a pruhowanje ſ wuſnamjenjom wobſtawſchi ſo wón wot knjeżerſtwa w lěcże 1848 jako wučeŕ w Draždżanſkim kſchižnym gymnaſiju poſtaji a ſo w lěcże 1861 na tamniſchi Vitzthumſki gymnaſij pſcheſadźi. Hižo jako gymnaſiaſt w Budyſchinje bě ſo Pful ſe ſwojej ſahorjenoſcžu ſa ſwoju macżerńu ſerbſku rěcž wuſnamjenił. W Lipſku wón druhe ſłowjanſke rěcże, a to woſebje ſtaru ſłowjanſku rěcž ſtudujo, ſwoje ſnajomſtwo ſerbſchczíny wudoſpołni. Pſchi tychle ſtudijach Pful ſpóſna, kak trěbne je ſa ſerbſke pišmowſtwo ſerbſki ſłownik. Duž wón ſłownik pišacž ſapocža, kiž w lěcże 1843 ſkónczi. Do cżiſchcża pak jón wón njeda, dokelž ſo bórſy po tym Maćica Serbska na njeho ſ próſtwu wobroczi, ſo by wulki ſerbſki ſłownik ſeſtajał. Pful tutón cżeſczazy nadawk rad pſchedewſa, hdyž tež lohki njebě. Dokelž běchu ſerbſke ſłowniki, kotrež běchu ſo hacž dotal ſpiſake abo cżiſchczake, jara khuduſchke a jenož najnuſniſche ſłowa wopſchijachu, dyrbjeſche wón wulki ſerbſki ſłownik ſ wjetſcheho dźěła ſ pomjatka pišacž. W lěcże 1866 wón hoborſke dźěło dokonja. Prjedy teho hiſchcże wón ſerbſku rěcžnizu napiša a cżiſchczecž da. W njej wón prawidła ſa ſerbſku pišmowſku rěcž poſtaji. Pfulowa rěcžniza, runje kaž jeho ſłownik, ſtaj hłuboke, njeſaprahnjawe, cżiſte żórko, ſ kotrehož młodźi ſerbſzy ſpiſacželjo, kotrymž mózhota data njebě, w ſchuli ſwoju macżerńu rěcž nawuknucž, trěbnu wědomoſcž cżerpachu, prjedy hacž ſo na polu ſerbſkeho pišmowſtwa ſpytachu. Sſwoje mozy pſchi ſaſtojnſkej a ſerbſkej ſpiſacželſkej dźěławoſczi nimo měry napinajo, Pful na wocži ſkhori. Lěkarſka wědomoſcž ſo podarmo prózowaſche, jeho cżerpjenje ſahojicž. Duž bě wón nuſowany, w lěcże 1872 ſwoje ſaſtojnſtwo ſłożicž. Tola hdyž tež poł woſlepiwſchi ſebi wón měra njepopſcha a dale ſe ſwojimi ſpiſami k ſpomożenju Sſerbſtwa ſkutkowaſche. Dokelž ſam ſwojeje khoroſcże dla pišacž njemóżeſche, jeho mandżelſka, druha dżowka njebo fararja Bohuměra Jakuba, ſ kotrejž bě w lěcże 1856 do mandżelſtwa ſtupił, pjero ſa njeho wjedżeſche. Pful ſ zyłej duſchu, ſe wſchěmi ſwojimi myſlemi a cżuwami na Sſerbſtwje wiſaſche. Pſchezo bě wón na to ſmyſleny, Sſerbſtwo ſylnicž a jo ſtrachom a ſchkódnoſcżam wobrócž, kotrež jemu ſ njepſchecżelſkeje ſtrony hrożachu, abo ſ njeho ſameho jemu naſtawachu. Jeho dźěławoſcž ſo pſchi tym runje tak na ſerbſke pišmowſtwo, kaž na politiku ſerbſkeho luda wupſcheſcżeraſche. Hacž runje ſe ſwojim politiſkim ſkutkowanjom żenje na ſjawnoſcž ſtupił njeje, jeho politiſke ſaſkłużby ſnadne njejsu. Ssobu jeho prózowanjam mamy ſo woſebje dżakowacž, ſo je ſo ſchkódne pſchecżiwniſtwo bjes katholſkimi a evangelſkimi Sſerbami wotſtroniło, a ſo Sſerbjo nětko w politiſkich naležnoſcżach ſjenocżeni wuſtupuja a ſkutkuja. W wobkhadże ſo Pful ſ luboſnym, pſchecżelnym waſchnjom wuſnamjenjeſche, a jeho nadobny kharakter jemu pſchikhilnoſcž kóždeho dobu, kiž ſo ſ nim ſeſna. W ſwojim żiwjenju drje żanych parſchonſkich njepſchecżelow měł njeje; pſchetož jako dobry a pſcheſwědczeny kſcheſcżan wón tym, kotſiž jemu kſchiwdu cżinjachu, rad wodawaſche a bě pſchezo k ſjednanju hotowy.

Pſched nětkotrymi měſazami ſo k jeho cżerpjenju wocžow cżežka khoroſcž cżuwow pſchida. W poſledním cżaſu ſo ſdaſche, kaž ſo by khoroſcž wotebjeraka, a jeho mandżelſka a jeho pſchiwuſni ſo hižo nadżachu, ſo budża ſ nim hromadże wjeſele hody ſwjecżicž móz. Tola Bóh bě w ſwojej njewuſlědnej radże hinak wobſamknuł. 21. dezembra jeho Boża ruckżka ſaja, a bjesboloſtna ſmjercž jeho żiwjenju mjeſu ſtaji.

Wutoru popołdnju jeho cżěło na Tuchorju w Budyſchinje w herbſkim pohrjebniſchczu jeho ſwaka, njebo fararja Wanaka, khowachu. Knjes farař dr. Kalich Budyſki a knjes farař Jakub Njeſwacżilſki cżělnej rěcži dżeržeſchtaj, w kotrymajž jeho ſaſkłużby wo ſerbſki lud ſławjeſchtaj. Dżakownoſcž, luboſcž a pſchipóſnawaze poczeſczowanje běchu jeho kaſchcž ſ bohatej pychu wěnzow a palmowych hałoſow wudebite. Pſchedbydſtwo a wubjerk Maćicy Serbskeje běſchtej wyſoku wjechlatu palmowu hałoſu poſwjecżiłoj, ſ běłożidżanej ſmahowazej ſeklu wobwitu, na kotrejž běchu ſłowa a pěſeń, wot knjeſa ſeminarſkeho wyſchſcheho wučerja Fiedlerja ſeſtajene, takle wocżiſchczane:

Dopomnjenju
na
zbóżnje wusnjeneho
ſławneho wótčinca, ſwěrneho Serba,
wysokočeſćeneho knjeza
profeſſora a dr. phil.
Křesćana Bohuwěra Pfula,
ryćerja kralowskeho pruskeho krónskeho rjadu,
znamjeniteho serbskeho ryčespytnika a spisaćela,
sobuzałożerja, dołholětneho wubjerkownika
a čestneho sobustawa Maćicy Serbskeje
na dnju jeho khowanja
24. decembra 1889
předsydstwo a wubjerk Maćicy Serbskeje:
Hórnik. Kalich. Skala. Fiedleŕ. Mjerwa. Kapleŕ. Imiš. Jenč. Mütterlein. Grolmus. Mrózak. Sommer.

Što khorhoj wótčinstwa so k zemi kłoni?
Što serbski narod zrudnje zapłaka?
Što tyšna skórźba, żałosć nastawa
A što so w Serbach z postróżenjom zhoni?

Ach, płačće! **Pfulej** so dźens k rowu zwoni,
Duch Jeho k wěčnosći so nastaja!
Z Nim wutrobine hrono dokłapa,
Kiž Serbam lubosć żenje njewotstroni.

Haj, na wutrobje Sy Ty nosył swěru
Swój serbski lud, Ty drohi wótčinco!
Sy za njón dźěłał a też hajił wěru.

Duž sławi Twoje dźěło, Twoju lěru
Lud serbski, wobstupujo ćišinko
Tu hórku, pod kotrejž Sy přišoł k měru.

Spi derje! Serbow dźakne sylzy praju;
Je z trawnikom Twój proch też wodźety:
Swój njezachodny pomnik stajeny
Maš we wutrobach po wšěm serbskim kraju.

Njech sprócne stawy w rowje prochnu, tłaju:
Twój duch, za rjeńše byće stworjeny,
Je nětko njewuprajnje křewjeny,
Wón wěčnu zbóżnosć słodźi w Božim raju.

Tu husto w ćěmnym dole khodźić mamy,
Kříž nosyć, přětrać ćeże żiwjeńske:
Tam junu njebja jasnosć dočakamy.

Hdźež potom rjeńše słónco postrowjamy,
Hdźež měra palmy wěja edenske:
Tam, tam so z Tobu zaso wohladamy!

S cżichim ſerbſkim wótcżenaſchom ſo pohrjebna ſwjatocžnoſcž wobſamknu. S cżiſnjenjom tſjóch horſtkow pjerſchcże pſchitomni ſerbſkemu wótcżinzej poſlednje bożemje prajichu.

Jeho mjeno a ſkutki w wěcżnym wopomnjecżu dżakownych Sſerbow ſawoſtanu.

Ze Serbow.

S Budyſchina. **„Jan Michał Budař, dobroczeł Sserbow“,** to je wopſchijecże tych rjanych woſebnych knižkow, kotrež je nětko k. farař lic. theol. Imiſch w ſjenocżenju ſe ſwojimi ſaſtojnſkimi bratrami kk. fararjemi Jakubom Njeſwacżilſkim, Kubizu Bukecżanſkim, Waltarjom Wóſlincżanſkim a Lenikom Klětnjan-

ſkim pod napißmom „Dopomnjeńki“ wudał. Tute lube ważne knižki ßu w wudawarni Serbskich Nowin ſa 15 np. dostacź.

S Łahowa. Mandźelſka tudomneho knjeźeho pohonca Jana Schołty běſche ßo ſchtwórtk 19. dezembra do Kobanſkeho młyna podała a ßwojej dźěſćži, holcźku a hólcźka, ßobu wſała. Mjes tym, ſo ßebi nětko Schołcźina k pjeczenju pſchihotowaſche, běſchtej jejnej dźěſćži ſe jſtwy wuběžałoj. Ssynk běſche k rězy běžał a na brjoſy ſ pěſkom hrajkał; pſchi tym wahu ſhubiwſchi do wody padźe a ßo tepi. Holcźka chzyſche jeho ſ wody wucźahnucź, ale to, kaž też hewak wſcha mózna próza, jeho do žiwjenja pſchinjeſcź, bě podarmo. Schołcźižy ßu cźim bóle wobžarowanja hódni, dokelž ßu hižo wjazy dźěćži, a to ſ dźěła też na ſrudne waſchnje, pſches ßmjercź ſhubili.

Se Sdźara pola Klukſcha. Wulka ſrudoba je jenu ſ naſchich ßwójbow potrjechiła. Tudomneho kublerja Jenka ſańdźenu ßrjedu 18. dezembra na pucźu do Sderje morweho namakachu. Wón běſche ßo na popołdnje do mjenowaneje wßy k hajnikej podał, ſo by ſ nim drjewa dla poręczał. Po pucźu běſche jeho najſkerſcho Boža ruczka ſajała. — Jenk, 65 lět ſtary, ſawoſtaji wudowu a ßyna.

S Ketliz. Tudomneho ſamkarja Wilda ßu ſajeli, dokelž je pjecża pjenjeſy podražował. Wón je falſchowane, jara hubjenje dźěłane jenohriwnowſke pjenjeſy wudawał. Jeho dom pſchepytajo gypßowu formu a druhe podhladne wězy namakachu.

S Komorowa pola Rakez. Hižo wjele lět ßo w naſchej ſchuli Boži wjeczor na ßwjatocźne waſchnje ßwjeczi. Też lětża naſch cźeſcźeny wucźeŕ, knjes Horliza, ſe ſchulſkej młodźinu hodowny ßwjedźeń ßwjeczeſche. Ssrjedź ſchulſkeje ſtwy hodowny ſchtom, wot ſemje hacź do wjerćha doßahazy a kraßnje wudebjeny, ſtejeſche. Jena ſtwina ſtrona bě wot ſchulſkich dźěćži wobßadźena, druha pak wot ſroſcźenych poßkucharjow ſ daloka a bliſka hacź na poßlednje město wupjelnjena. Sswjedźeń ßo ſ wuſpěwanjom něktorych ſchtuczkow ſnateho hodowneho kherluſcha ſ pſchewodom ßylnych ſynkow harmonija ſapocźa. Na to prěni ſchuleŕ wuſtupi, kiž ſe ßwjedźeńſkej rěczu ważnoſcź hodow ſa kſcheſcźijanſtwo wukładowaſche. Sa nim wſchelake pſchednoſchki w ßerbſkej a němſkej rěczi ßlědowachu, pſches kotrež ßo nam hodowna hiſtorija na pěkne waſchnje wopißa. Wjazore ſoloſpěwy a jeno-, dwojo- a tſihkoßne ſpěwy, kraßnje pſchednoſchene, hodownu radoſcź w wutrobje wſchěch pſchitomnych powyſchichu. Dźěćži a poßkucharjo ßo ſe ßwjedźenja wjeßeli a ſ Božim ßłowom natwarjeni na dompucź naſtajichu. Knjeſej wucźerjej Horlizej pak njech ßo tu ſa wſchu jeho próżu wutrobny dźak a derje ſaßłużena ſjawna khwalba praji.

Se Shorjelza. Po Afriży pucźowawſchi je ßebi wyſchk Kund dweju młodeju cźornuchow ſe wßy Zonu w Kamerunſkim kraju ßobu do Shorjelza pſchiwjedł. Jedyn teju cźorneju je 9, druhi 10 lět ſtary. Jeju ßu do tudomneje wyſchſcheje měſchcźańſkeje ſchule pſchijeli; hólcźezaj mataj jaßny roſum a w ſchuli derje pokracźujetaj, ſo ßu wucźerjo ſ nimaj ſpokojom. Wonaj też wucźbu w ruczńym dźěle ßobu dostawataj, pſchi cźimž ßo woßebje wuſtojnaj pokaſujetaj a ßebi we wſchěm lohży radu wěſtaj. Němſku rěcź ſtaj tak daloko nawukłoj, ſo wucźerjam doroſumitaj.

Přilopk.

* Ssyn jeneho ſaſtojnika w Chemnitzu, ſchulſki hólcźez, ßebi wóndano ſ prokom a kłokom hrajeſche. Na njeſboże ßebi někak pſchehlada, kłok ſ naczehnjeneho proka ſleczi a hólcźezowemu bratrej, 16lětnemu gymnaſiaſtej, kiž kruch dale ſtejeſche, wóczko pſchekłó. Wóczko je ſhubjene.

* Pſchi woſchkrucze běſche wóndano na dwórniſchczu w Zeitzu lokomotiva cźaha, kotryž běſche ſ Altenburga pſchijeł, ſ kolijow ſkocźiła, bórſy na to cźah ſ Lipſka pſchijědże, a jeho lokomotiva do lokomotiwy Altenburgſkeho cźaha praßnu. Pſchi tym bu murja ßußodneje fabriki wobſchkodźena, dokelž lokomotiva do njeje ſajědże; lokomotiwiny tepjeŕ ßebi ruku ſrani.

* Mjes mużſtwom 49. regimenta pěſchkow w Gneſenje je khoroſcź wudyriła, najſkerje „influenza“, na kotruž je telko wojakow ſkhoriło, ſo dyrbjeſche wſchitka ßłużba ſaſtacź, a dyrbjachu kaſarmy ſawrjecź.

* Mjes tym ſo běchu ßwójbni ſahrodnika Hartſcha w Leuberje w Hornjej Schleſynſkej wóndano popołdnju na pohrjeb ſchli, ſahrodnikowa, 76 lět ſtara żona, ßamalutka doma woſta. Bórſy dwaj dundakaj po proſcheń pſchińdźeſchtaj a jakmożnu doſtawſchi ßo ſaßo wotßaliſchtaj. Ale jedyn ſ njeju, ßnano 20lětny pachoł, ßo bórſy ſaßo wroczi, jſtwine durje, kotrež běſche ſahrodnikowa mjes tym ſamkła, wuraſy a ſ nożom na ſtaru, ßmjercź wuſtróżanu żónſku dźěſche. Njekraßnik běſche ſtaru żonu poraſył a chzyſche ju ſakłócź, ale na jeje wokanje ßußodźa pſchiběžachu a ju ſ mordarſkeju rukow wumóchu. Słóſtnik cźeknu, ale jeho bórſy doßażechu a ſputachu, na cźoż jeho do jaſtwa dowjedźechu.

* Pola běrtlikarja Eiſermanna w Zabrze w Hornjej Schleſynſkej, kotrehoż podružnizy ßu ſ wjetſcha ſ jeho pſcheczelſtwa, 16lětna holcźka ſa paſtyŕku ßłużeſche. Junu Eiſermannowy pſchichodny ßyn, wěſty Kania, kiž je też pola njeho na podružſtwje, ſe ßwojej żonu ſ domu dźěſche; ßo domoj wrócźiwſchi ßo dohladaſchtaj, ſo je kſchinine wěko wotpaczene, a ſo je jimaj něchtó pjenjeſy ſ kſchinje kranuł, kotrež běſchtaj ßebi nalutowałoj. Mandźelſkaj hnydom na khudu paſtyŕku tukaſchtaj. Bórſy ßo zyła Eiſermannez ßwójba pola njeju ſhromadźi, a tež paſtyŕku, kotruž mějachu ſa paducha, dó jſtwy ſawołachu. Dokelž holcźka, bywajo njewinowata, prějeſche, ji draſtu ſ cźeła ſedrěchu a ju na nahe cźełko tak ßurowje bijachu, ſo běſche, kaž poſdźiſcho na ßudniſtwje ßwědk prajeſche, jeje khribjet hiſchcźe ſa někotre dny, „jako by jón ſ tintu polał“. Hdyż pak holcźka tule cźwilu pſchětrawſchi pſchezo hiſchcźe prějeſche, ji ruzy ſwjaſachu, tſchěſku wucźka ſapalichu a ji ſ wucźkom kónczki porſtow palachu. W żałoſtnej bolaſcźi nětko wbohe holcźo, ſo by ßo dalſcheje cźwile ſminuła, pſchecźiwo wěrnoſcźi k temu ſtejeſche, ſo je pjenjeſy kranuła a tam a tam na pohrjebniſchcźu ſahrjebała. Stara cźeta mandźelſkeju na pohrjebniſchcźo po pjenjeſy dźěſche, dołho pytaſche, ale pjenjes njenamała. Njembra ßo wona domoj wrócźi, na cźoż zyłe pſcheczelſtwo paſtyŕku ſ nowa cźwilowacź pocźa, doniż njeſbożownu womora njeſaja, a ßo hněw jeje cźwilowarjow njeſlehnu. Tajkeje ßurowoſcźe dla mějeſche ßo póndźelu tydźenja nimale zyła Eiſermannez ßwójba na ßudniſtwje ſamolwjecź. Khoſtanſka komora w Gleiwitzu dweju wobſkorżeneju njewinowateju ſpóſna, ſcheſcźoch pak ſaßudźi; najßnadniſche khoſtanje běſche 20 mk. pjenjes, najwyſchſche dwaj měßazaj jaſtwa. Něſchto dnjow prjedy běſche ßudniſtwo paſtyŕku, paduſchſtwa dla wobſkorżenu, njewinowatu ſpóſnako.

* Njehańbicźiwe paduchſtwo je ßo ſańdźeny tydźeń w khlamach jeneho Barlinſkeho pſchekupza wuwjedło. Paduch bě wo dnjo ſkradźu do khlamow ſtupił a ßo potom w pinzy, pod nimi leżazej, ſkhował. Pſchekupz, wo paduchowej pſchitomnoſcźi niczo njewjedźo, wjeczor khlamy ſawrje. W nozy wón pſches ropot w khlamach wozucźi. S revolwrom ßo wobróniwſchi wón do khlamow ſtupi a ßo njemało naſtróżi, tam cźłowjeka wuhladawſchi, kotryż ſ kaßy pjenjeſy bjerjeſche. Paduch pytnuwſchi, ſo ßu ßo jeho dohladali, ſkoku k wukładnemu woknu ſkocźi, ſe ßekeru wokno rosbi a ßekeru puſchcźiwſchi ſ dźěru na haßu won ſleczi. Wſcho to ßo tak rucźe pſched wocźomaj pſchekwapjeneho pſchekupza ſta, ſo tón ani po pomoz wołacź, ani paducha ſ wutſělom ſ revolwra ſatraſchicź njeſamó; a hdyż bě ßo wot ſtracha ſaßo ſhrabał, bě ßo paduch hižo dawno ſhubił.

* Pſched krótkim cźrjóda wucźahowarjow ſ Hamburgſkeho dwórniſchcźa cźehnjeſche. Kóżdy ſ nich ßwoje zyłe ſamoženje pſchi ßebi njeßeſche, jedyn w brěmjeſchku, druhi w kaſchcźiku atd. Dołhi, cźmowje hladazy muż pódła ßwojeho brěmjenja — kruch hrjady pod pażu njeßeſche. Schto wón ſ njej chzyſche? Bojeſche ßnadź ßo, ſo jemu ſa morjom drjewo k tepjenju doßahacź njebudże? Ně, muż a jeho kruch hrjady mataj ßwoju ſrudnu ſtawiſnu. Stefan Golkoſy, tak wucźahowaŕ rěkaſche, bě hłuboko w Oedenburgſkim komitacźe w Wuherſkej jako winizaŕ żiwy a jara ſbożowny cźłowjek był. Jeho pola, jeho winiza, jeho żona, jeho ßynk — wſcho bě móhł rjez w wokolnoſcźi khwalobnje ſnate. Lětża w lěcźi ßo ſta, ſo ſchikwany hólcźk, kiž bě trochu njedomyßlny a khětrowaty, ſe ſchtoma padźe a ßo ſaraſy. Hdyż běchu hólza runje pohrjebali, żona wowrótni a bliżſchu nóz khěżu ſapali a ßebi żiły pſcherěſnu. Hdyż ßo ſtwa ſ kurom pjelnjeſche, muż ſ cźeżkeho ſpanja wotucźi; rucźe wón ſa ßwojej żonu pytaſche a ju ſ kura a płomjenjow wunjeße. Tola jenoż cźełko, ſ krwju polate, bě wukhował. Někto ßußodźa pſchińdźechu a chzychu haſchecź. Tola Stefan jim ſ mozu wobaraſche; tutón dom njedyrbjeſche dlěje ſtejo woſtacź. Wón ßwoje wobßedźenſtwo pſcheda a někto chzyſche do Kaliforniſkeje wucźahnucź. Se ßwojeho ſtareho doma je kruch hrjady, wot wóhnja pſchelutowaneje, ßobu wſał; hdyż ßebi w Amerizy nowy dom natwari, chze tutón kruch drjewa ßobu ſatwaricź. Wbohi cźłowjek wſchak je wot tamneho cźaßa kuſk dźiwnuſchki.

* Ssmjercź ſtaraj mandźelſkaj, ßnadź najſtarſchej zyłeho ßwěta, ſtaj tele dny w jenej wßy Monaſtynſkeho wokrjeża w Starej Sserbiji wumrjełoj. Muż je 135 dozpił, żona pak 123 lět. Mandźelſkaj w khěżzy bydleſchtaj, kotruż běſchtaj runje pſched 100 lětami ßamaj natwariłoj. S khěżku ſahroda mjeſuje, kotraż je ſ 90 hacź 100lětnymi ſchtomami poroſcźena, kotrež je muż ßam ßadźał a hacź do ßwojeje ßmjercze wothładował.

* W Hattongardenje ßu wutoru tydźenja rano liſtynoſcherja wurubili. Hattongarden je dźěł Londona, hdźež wjetſchi dźěł tych

pschekupzow bydli kotsiž s dejmantami wikuje. Tam běsche žebi człowjek, kiž žo James Crosby mjenowasche, make khlamy wotnajal, kaž žo sda jeniczhy teho dla, so by pschi składnoszczi listynoscherja, kiž směje wjele pjenjes abo drohotnych kamjenjenjow pschi žebi, wurubicź móhł. Hdyž jemu listynoscheŕ rano rekomandirowany list pschinjeße, žo Crosby a hischcże druhi człowjek do njeho daschtaj, jeho porasyschtaj a jeho rucże s chloroformom pohkuschischtaj. Hdyž běsche sa dołhi cżaß saßo k žebi pschischoł, žo listynoscheŕ dohlada, so žu jemu jeho wacżok s listami rubili a jeho do khlamow samkli. Jemu pak žo radźi durje wurasycź, na cżoż žo hacż do khěże dowlecże, hdźeż jeho ludźo nadeńdźechu, kotsiž jeho na póst dowjesechu. Rubježnikaj běschtaj jemu žnano 200 rekomandirowanych listow rubikoj a někotre druhe poßykki, s kotrymiž běchu dejmanty wróczo pschischke; žamych dejmantow běsche sa 400,000 mk. Hdy budźeschtaj rubježnikaj njeskutk wjeczor prjedy dokonjakoj, budźesche dobytk hischcże wjele wjetschi był. Dokelž běsche žo listynoscheŕ smužicze wobarał, běschtaj jeho rubježnikaj wschelako franikoj, woßebje mjeswoczi a do rukow. Rubježnikow hischcże nimaju.

* W Manchesterje w Jendźelskej psched krótkim pjaneho sajachu, dokelž po měscże khodźo herjekasche, a žudnik jeho k jastwu na někotre dny saßudźi. Hdyž jateho do jastwa pschiwjedźechu, žo pokasa, so ma wón palenzowu wrótnoscź; duž jeho do jastwoweje hojerńje póßłachu. Tam jeho wothladowaŕ sespina a jeho žurowje bijesche. Nasajtra rano jateho morweho nadeńdźechu; wón mějesche wutrobno rosbite, někotre rjebła slamane a mnohe kule a módreńzy na cżele. Sswědźy, kotsiž běchu wobkedźbowali, kak žurowje běsche wothladowaŕ s jatym sakhadźał, prajachu, so bychu žameho wothladowarja najradscho sarasyli byli, njebudźechu-li žo bojeli, so s tym žwój woßud pohórscha. Wothladowaŕ, kotrehoż žu sajeli, je wobskorżeny, so je jateho sarasył.

* Satraschny wichor je 4. novembra Japan domapytał. Pschi brjosy kupow Sidoa a Niphon je žo na 67 łódźow na skałach rosbiło a na 200 morjakow je žo tepiło. Wjele stow twarjenjow je žo wot wichora spowalako a wobydlerjo žu žo pod rospadankami pohrjebali. Liczba morjenych psches 100 wuczini.

* W Honolulu mějesche psched krótkim kral narodny dźeń. Jemu k czesczi khróbky Amerikanczan Tassel se žwojim powětrowym ballonom wustupi a žo na nim do powětra posběże. Njeßměrna žyła ludu pschihladowasche. Ballon žo pomału sběhasche, ale wětr jón k morju honjesche. We wyßokoszczi 300 kóhczi Tassel s ballona wulése a žo s padazej pschiprawu dele puschczi, kotraž pak, kaž žo sdasche, prawje njeskutkowasche. Widźo, so ballon k morju leczi, běsche žo Tasselowy bratr na cżołm žynuł a maka parna łódź sa nim pschijéźe. Lědma 20 meterow psched łódźu Tassel do morja padże; ale cźrjóda akułow (Haifisch) jeho hnydom pod wodu sczeże a jeho rostorha, prjedy hacž s łódże cżołm do wody puschczichu.

* Elektriske žwinjo. Psched jenymi rěsniskimi khlamami w St. Paul (w Amerizy) na żelesnej hozy pokoja žwinjecża wißasche, pěknje pschihotowana a jara wabna na pohladanje. Tu poß po drósy pschibéża, kiž žo bórsy žwinjecża dohlada. Sso njedlějo wón k njemu skoczi a pocża na njo nuchacź. Lědma pak so bě žwój nóß k žwinjeczu pschibliżił, bolostnje sakschiknu a wujo a schczowkajo dale cźěrjesche. Druhemu pßej, kiž žo bórsy na to pokasa, žo lěpje njeńdźesche. Tež wón bu kaž wot djabołskeje ruki na bok wrjeßnjeny, saczahnu wopusch bjes nohi a żałoßnje wujo dale běżesche. Hdyž bě hischcże po něczim tsecźeho a schtwórteho pßa tón žamy woßud doscżahnuł, žo wulka hromada ludźi sběża, kotsiž žwinko, kiž bě po žmjerczi tak straschne, s njedowěrjenjom a bojoscżu wobhladowachu. Rěsnik, kiž chzyische tu wěz dowußlědźicź, k žwinjeczu stupi, tola žo jeho dótknuwschi teho runja kaž wot błyska trjechený wotleczi. Pschi bliżschim pschepytanju žo pokasa, so bě grot elektriskeje lampy na hoku panuł a žo žwinko na tajke waschnje s elektrizitetu napjelniło.

☛ Cżesczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotsiž chzedźa sa nje na **1. schtwórtlěto 1890** do prědka płaczicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Cźi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěżorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodaŕ** płaczа na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Richard Hugo Rjencź, měschczański fórbarkaŕ, s Klaru Antoniju rodź. Rychtarjez w Sczijezach. — Jan Ernst Hohlfeld, dźełaczeŕ na Židowje, s Madlenu rodź. Domaschkez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Amalija Theresija, Jaroměra Ernsta Langi, fabrikarja na Židowje, dź. — Katinka Hilżbjeta, Korle Adolfa Hilbjenza, blidarja na Židowje, dź. — Marja Hedwiga, Korle Hermanna Juliuża Kary, khěżerja a dźełaczerja na Židowje, dź. — Hedwiga Elsa, Korle Jaroměra Küchlera, pjekarskeho mischtra na Židowje, dź. — Minna Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 21. dezembra: Ernst Hermann, Korle Ernsta Donki, dźełaczerja w Delnjej Kinje, ž., 4 m. 19 d. — 22. Madlena Poldrakez w Hrubocźizach, njebo Korle Augusta Scholty, wumjeńkarja w Rodezach, wudowa, 74 l. 10 m. 12 d.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2121 měchow.		W Budyschinje 21. dezembra 1889				W Lubiju 24. dezembra 1889			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	9	71	10	14	9	59	10	—
"	žołta	9	41	9	47	9	26	9	59
Rožka	50 kilogr.	8	88	9	—	8	56	8	88
Jeczmjeń		8	99	9	28	8	50	9	—
Wowß		7	80	8	—	7	50	7	90
Hroch		8	89	10	97	10	42	11	11
Woka		8	75	9	3	8	33	9	3
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	50	17	50
Běrny		1	60	2	40	1	70	2	30
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	20
Pschenczna muka	50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	9	—	14	30	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	70	4	—	2	80	3	50
Sslóma	600 "	34	—	36	—	30	—	35	—
Proßata 565 schtuk, schtuka		10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 76 np. hacž 10 hr. — np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 26 np. hacž 9 hr. 53 np.; rożka wot 8 hr. 75 np. hacž 9 hr. 12 np.; jeczmjeń wot 8 hr. 57 np. hacž 9 hr. 28 np.; wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. druzyny 62—67 mk., 2. druzyny 56—60, 3. druzyny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 64—68 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cżelata 1. druzyny 48—60 np., 2. druzyny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 27. dezembra: Mjersnjenje.

Drjewowe awkzije: Drjewo s kralowskeje hole budże žo w 1. schtwórczlěcże schtwórtk 9. januara, 23. januara, 6. měrza a 20. měrza w Schieblichez hoscżenzu w Wojerezach kóždy krócź dopołdnja wot 10 hodźin na pscheßadźowanje pschedawacź.

Knježi rěsak w **Lasu** porucża wschě druzyny **deskow** a **deskowych wotrěskow** po płaczisnach, cżaßej pschiměrjenych.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 31. dezembra 1889 ma žo **na Wutokczanskim** reverje

30 rm. khójnowych knyplow a schczépow,
50 khójnowych dołhich a hakosowych hromadow,
15 khójnowych żerdźowych hromadow,
28 schmrěkowych żerdźowych hromadow,

bjes nimi płotowe ryhele, żerdki, rěblisnowe żerdże, rano wot 9 hodź. na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wschě druzyny **cźrjewow k dźěkanju kołbaży** porucża **cźrjewowa pschedawarnja A. Eisslera** na žitnych wikach cźißko 16.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 7. januara dopołdnja wot 9 hodźin ma žo wot podpißaneho něhdże 40 hromadow rjanych twjerdych walczkow na pscheßadźowanje pschedawacź. Wumjenjenja žo do awkzije wosjewja.

Shromadźisna w Dubach.

C. Möschler w Kschiwej Borschczi.

Kosaze kózki.

Kosaze, sajecże a karniklaze kózki po najwyschschich płaczisnach kupuje

Gustav Nauke

na garbaŕskej haży.

S dobom poruczam žwój wulki skład bjesmolatych **pjelzowych kožow.**

Zokrowy syrup

czisteje ßłódkoscże punt po 14, 16, 24, 30, 35 a 40 np. porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Hollandske jerje

wulke a tuczne
1 kopu po 2 mk. 40 np.,
15 schtuk po 60 np.,
1 schtuka po 4 a 5 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Palenz

jednory a dwójny,

teho runja tež wschě jednore a dwójne **likěry** po tunich płaczísnach porucza

destillazija

J. G. Klingsta Nachf.

Wschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

Zokor.

Najlěpschi dróbny zokor punt po 30 np.,
lompowy zokor punt po 33 np.
kóstkojty zokor punt po 35 np.
zyky zokor w pokrutach punt po 35 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Jerje

polne derje ßłodźaze
po 3 a 4 np.
porucza jako woßebje tunje

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Najlěpschi
ßwinjazy tuk

punt po 55 np., pschi 5 puntach 50 np.

ßuscheny polcž

punt po 80 np., pschi 5 puntach 75 np.
porucza

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Rjepikaty tobak

najlěpscha družina, woprawdże czista, dobra twora punt po 35 np., pschi 5 puntach po 30 np.
pola **Hermanna Lemki**
na jerjowej haßy.

Wschě
kolonialne twory,
khosej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho dostacž pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Nowolětne khartki

w wulkim wubjerku porucza

E. Nafeld na kotolskej haßy.

Nowolětne khartki

khutne a žortne
w wulkim wubjerku a w uowych mustrach po tunich płaczísnach porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wolmy
czißło 1 na schulerskej haßy czißło 1

k symskemu czaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych kazow** w najtuńschej hacž k najlěpschej czistowolmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedjena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płaczísny!

Dwě łóhczi schěroki
płat sa czeledź
twjerdu, trajnu tworu porucza jara płaczísny hódno

stary łóhcž po 38 a 40 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

W kupnizy. **Louis Gadt** W kupnizy
krawski mischtr
pschi hłownym torhoschczu.

Wulki skład **hotowych symskich swjerschnikow, pikeschow, wobleczenjow, kholowow, żupanow,** jenož s dobrych czistowolmjanych tkaninow dźěłanych a derje ßedźazych, po tunich płaczísnach.

K pschedstejazej symje ßwój wulki skład **kožow** a **hotowych pjelzowych tworow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza

Heinrich Lange
9 pschi žitnych wikach 9.

Pschispomnjenje. **Porjedźenje** a **pscheschicze** ßo rucze a tunjo wobstara.

Fale s czelazeje kože ßu saßo po tunich płaczísnach dostacž pola **Heinricha Langi** 9 pschi žitnych wikach 9.

Ad. Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach,
kolonialne twory a destillazija,

porucza ßwojim czeßczenym wotebjerarjam
polcž ßuscheny punt po 75 np., pschi 5 puntach po 70 np.,
ßwinjazy schmalz najlěpschi punt po 55 np., pschi 5 puntach po 50 np.,
jerje 15 schtuk po 45, 60 hacž 100 np.,
petrolej najlěpschi amerikanski snateje dobroscze,
syrup tak łłódki kaž měd punt po 16 np.,
kandisowy syrup jara łłódki punt po 12 np.,
margarinu punt po 60 a 75 np., dale
ff. rózowy, korwejdowy, houtwjerski a **selowy žoldkowy dwójny likěr** liter po 60 np., teho runja **ff. khěžorowy likěr** liter po 70 np., pschi 5 litrach po 65 np.

Zigary

w wulkim wubjerku,

dobre kupowanske žórko sa saßopschedawarjow, porucza tyßaz po 20 mk. a drózscho

Richard Nenmann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na **bohatej haßy 28.**

Khosej

paleny a njepaleny,

kaž tež wschě **kolonialne twory** w snatych najlěpschich kajkoscżach a po najtuńschich płaczísnach porucza

Richard Nenmann
na snutskownej lawskej haßy.

la pódluschowu kožu
kožowy wurěs
schórzuchi

s boranjazeje a czelazeje kože
porucza

Rich. Schneckenberg
pschi mjaßowych jědkach czißło 4.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khosej

wot najtuńschich hacž do najdróżschich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Pschedawarnja
mydła a ßwězow

na mjaßowym torhoschczu 15 porucza **jadriwe mydło, masne mydło** a **mydło k rjedzenju,** kaž tež **ßwězy** we wschěch družinach.

Pschewulkeje nahromady dla pschedawam
ßuscheny polcž punt po 80 np., pschi wotewsaczu 5 puntow punt po 75 np.,
ßyry polcž punt po 70 np.

Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Strowe **kruschwinowe drjewo,** niz mjenje 6 zolow pschi czeńkim kónzu tołste, po najwyschschich płaczísnach kupuje

mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Jako rjany dar k nowemu lětu
a k druhim přileżnosćam hodźi so
„Serbska knihownja“,
wukhadźaca w Budyšinje a přinošaca pěsnje, powědańčka, dźiwadłowe kruchi atd. Hač dotal stej wušłej knižcy:

1. **Wječorne pěsnje** wot W. Hálka, přełožił Adolf Černý a
2. **Přiroda a wutroba,** pěsnje Jakuba Ćišinskeho.

Wobej knižcy hodźitej so wubjernje jako dar kóždej serbskej knježnje. Płaćizna à 50 pp.

W ćišću so namakatej a bórzy wuńdźetej

3. **Serbske wobrazki,** powědańčka ze serbskeho žiwjenja wot Adolfa Černeho a
4. **Hońtwa za mužom,** wjeselohra wot Michała Bałuckeho, přełožił Ernst Muka.

„Serbska knihownja“ předawa so pola k. Marka Smolerja (w wudawarni „Serbskich Nowin“) w Budyšinje.

W wulkim wubjerku porucza
knefle, wobšad, franzu, schnórki, platowe a bawmjane banty, židu, zwjern, khornarje, manschety, pschedkoschliki, schlipsy, ryšche, zanki, tykanje, židźane banty
Bruno Schulze
8 pschi schulskich hrjebjach 8
na rózku šukelnskeje haty.

Ernst Poppe
4 na Mužakowskej dróhy 4
po najwyschschej płaćizne kupuje
lapy, koscze, papjeru, stare kate
a **kowane želeso, moßas** atd.

Kosaze koże nasymske, sajecze, kaž tež wschě druhe koże pschezo po najwyschschich płaćiznach kupuje
Heinrich Lange
pschi šerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Sajecze, kosaze, karniklaze, kocze, tkhórjaze a kunjaze (mordarske) koże kupuje a najwyschsche płaćizny sa nje dawa
L. Fleischer, kóžkar
na swonkownej lawskej haty 18
w Budyschinje.

Plat
šo s woprawdźitej indigo-barbu barbi, ½ meter po 20—25 np.
w Kellingez parnej barbjerni
pschi žitnych wikach.

W wudawarni Serbskich Nowin šu dostacź:
Serbske kmótrjaze listy.

W Smolerjez knihićišćerni je sa 10 np. dostacź nowy **„Biblisti pucznik“** sa wschitke dny léta 1890.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Serbow

na léto

1890.

Ssmykacze, swonidła, swony po fabrikskich płaćišnach porucza
T. Albert na hornczerskej haty.

Sešmahnjene
mužaze šuknje, kholowy, lazy, swjerschniki atd.
šo psches wobarbjenje kaž nowe shotuja w parnej barbjerni
W. Kellinga pschi žitnych wikach.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:
38 millijonow 369 tyšaz 849 schešnakow 10 krajz.

Woheń-, krupobicze-, schkleńzu-, transport- a žiwjenje-sawěsćenje.

Polizy šo w **khežorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsćenjow poruczataj šo jako agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancźiz.

Nowe
turkowske šlowki
šu po puncze a po litrje tunjo dostacź pola
Ginzela a Ritschera
na wulkej bratrowskej haty 6.

Turkowske šlowki
najlěpschcje druziny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaćišnach.

Restawraunt
„Klóschtyrska pinza“
pschi mjaßowych jědkach 4
porucza jako woßebitosć
mnische piwo
s akzijoweje piwarnje mnischeho dwora w Culmbachu.

Sapiš jědźow:

1 zakta s kaviarom	15	np.
1 zakta se sardellami	15	„
1 zakta se sildom	15	„
1 jendźelska zakta	15	„
1 zakta s haschu	15	„
1 zakta s briku	15	„
1 mariněrowany jerij s zaktu	15	„
1 pjeczeny jerij s zaktu	15	„
2 wolijowej sardinje s zaktu	15	„
1 skulany jerij s zaktu	15	„

bjes piwa wschě jědže 5 np. dróžsche.

Khosej

paleny hischcze po 140, 150 hacź po 200 np.,
njepaleny hischcze po 120, 130 hacź po 160 np.,
jenož w derje a czischczeßłodźazych druzinach jako **jara tunjo** porucza
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haty.

Na šwój wulki wubjerk derje wotležanych a derje šo palazych
zigarow
100 scht. po 2 mk. kurjerjow a saßopschedawarjow kedźbnych cźinimoj.
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Zigary.

Dobru a rjenje běku šo palazu zigaru sto po 3 mk. 50 np., porucza kurjerjam dobrych 4 np.-druzinow naležnje
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Franz Marschner

czaßnikař
na bohatej haßy w Budyschinje
šwój skład **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Tunje płaćišny.
Pißomne rukowanje.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu šerbski.

Bukečanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 5. wulkeho rózka přichodneho léta z dydkom 4 hodźin swoje hłowne posedźenje. Přednošk knjeza sejmskeho zapósłanca Keŕka z Rodec wo „krajnym hospodarstwje a wo krajnych pjenježnych naležnosćach. **předsydstwo.**

Slub swojeje najstaršeje dźowki **Lenki** z knjezom cyrkwinskim wučerjom **Janom Rjelku** w Rakecach z tutym najpodwolnišo k wjedźenju dawamoj.

W Kubšicach, hody 1889.

Gusta Guda
a mandźelska.

Lenka Gudźic
Jan Rjelka
slubjenaj.

Po bolostnych ćemnych dnjach na zemi je Bóh luby Knjez mojeho wutrobnje lubowaneho mandźelskeho

professora dr. **Kř. Bohuwěra Pfula**

z ćichej smjerću domoj do swojeje swětleje krasnosće wotwołał. Tutu želnu powjesć jeho lubym Serbam dawam, za kotrychž wutroba njeboćičkeho z lubosću a ze zahorjenosću klapaše.

Z dobom najwutrobniši dźak za mnohe wopokazma lubosće a wutrobneho dźělbraća praju, kotrež su so mi při zemrjeću a khowanju z wjele stron dostałe, drohemu zemrjetemu k česnemu wopomnjeću, mi, jeho hłubokozrudźenej wudowje, k wěrnemu wutrobinemu troštej.

W Njeswačidle, 27. decembra 1889.

Hedwiga Pfulowa
rodź. **Jakubec.**